LEXICON
SERBICO-GERMANICO-LATINUM

EDIDIT

VUK STEPH. KARADSCHITSCH

СРПСКИ РЈЕЧНИК

ИСТУМАЧЕН

ЊЕМАЧКИЈЕМ И ЛАТИНСКИЈЕМ РИЈЕЧИМА

СКУПИО ГА И НА СВИЈЕТ ИЗДАО

Вук Стеф. Караџић

ТРЕЋЕ (ДРЖАВНО) ИЗДАЊЕ, ИСПРАВЉЕНО И УМНОЖЕНО

У БИОГРАДУ

У ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1898

ДРЖАВНО ИЗДАЊЕ ВУКОВИХ СПИСА

I. **Српске народне пјесме:**

Књига прва, у којој су различне женске пјесме, Биоград 1891, 8⁰, стр. LXXX, 662 и три стране нота; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

Књига друга, у којој су пјесме јуначке најстарије (друго државно издање), Биоград 1895, 8⁰, стр. VI и 648; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

Књига трећа, у којој су пјесме јуначке средњијех времена, Биоград 1894, 8⁰, стр. VI и 551; — цена у тврдим корицама 3, у меким 2 динара.

Књига четврта, у којој су пјесме јуначке новијех времена о војевању за слободу, Биоград 1896, 8⁰, XLVI, 512; — цена у тврдим корицама 3, у меким 2 динара.

Књига пета, у којој су различне женске пјесме, Биоград 1898, 8⁰, стр. XXXIV и 632; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

За овом ће књигом ући у штампу:

Књига шеста и *седма* (последња), у којима ће бити јуначке песме разних времена, из Вукових рукописа, и црногорске песме, штампане као V књига после смрти Вукове.

II. **Српске народне приповијетке, загонетке и пословице:**

Књига прва, Српске народне приповијетке и загонетке, Биоград 1897, 8⁰, стр. XVI и 423; — цена (у меким корицама) 2 динара.

Спремљена је и још ове године ће ући у штампу:

Књига друга, Српске нар. пословице, с допунама из Вукових рукописа и из „Срп. Рјечника."

III. **Скупљени граматички и полемички списи:**

Књига прва (год. 1814—1818), Београд 1894, 8⁰, XV, 224; — цена (у меким корицама) 3 дин.

Књига друга, свеска 1. (год. 1818—1822), Београд 1894, 8⁰, стр. 240; — цена 3 динара.

—— —— свеска 2. (год. 1824—1835), Београд 1895, 8⁰, стр. XI и 241—511; — цена 3 дин.

Књига трећа, свеска 1. (год. 1836—1847), Београд 1896, 8⁰, стр. 256; — цена 3 динара.

—— —— свеска 2. (год. 1847—1864), Београд 1896, 8⁰, стр. XI, 257—594, и једна таблица снимака; — цена 3 динара.

Спремљена је за штампу и изиђи ће до краја ове године и последња:

Књига четврта, у којој ће бити допуне и регистар.

IV. **Српски рјечник,** истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима. Треће (државно) издање, поправљено и умножено. Биоград 1898. Вел. (лекс.) 8⁰, стр. XLIV и 880.

V. **Скупљени историјски и етнографски списи:**

Књига прва, Грађа за српску историју нашега времена и животи најзнатнијих поглавица овога времена, Београд, 1898, вел. 8⁰.

Спремљена је и одмах ће се за овом књигом дати у штампу и:

Књига друга, у којој ће бити краћи историјски чланци и полемика; — за њом ће се штампати:

Књига трећа и *четврта* (последња): Етнографски и географски списи.

Као завршетак Вукових списа штампаће се:

VI. **Вукова преписка с домаћим и туђим књижевницима.**

ALPHABETI SERBICI

c u m

VICINIORUM POPULARIUM ET ALIIS CULTIORIS EUROPAE ALPHABETIS PARALLELISMUS.

Serbic.	Croat.	Bohem.	Polon.	Hungar.	German.	Ital.	Gall.	Angl.
А а *а*	a	a	a	á	a	a	a	—
Б б *б*	b	b	b	b	b	b	b	b
В в *в*	v	w	w	v	w	v	v	v
Г г *г*	g	ǧ	g	g	g	g: gara	g: gant	g: gold
Д д *д*	d	d	d	d	d	d	d	d
Ђ ђ *ђ*	dj [đ]	d'	—	gy	—	—	—	—
Е е *е*	e	e	e	e	e	e	e	e: bet
Ж ж *ж*	ž	ž	ź	zs	—	—	j	s: osier
З з *з*	z	z	z	z	ſ: leſen	s: rosa	z	z: razor
И и *и*	i	i	i	i	i	i	i	ee, y
Ј ј *ј*	j	j	j	j	j	j	i: mien	y: yes
К к *к*	k	k	k	k	k	c: caro	c: car	k
Л л *л*	l	l	—	l	l	l	l	l
Љ љ *љ*	lj [ļ]	—	l: li	ly	—	gl: gli	il: ail	—
М м *м*	m	m	m	m	m	m	m	m
Н н *н*	n	n	n	n	n	n	n	n
Њ њ *њ*	nj [ń]	ň	ń	ny	—	gn	gn	—
О о *о*	o	o	o	o	o	o	o	o: note
П п *п*	p	p	p	p	p	p	p	p
Р р *р*	r	r	r	r	r	r	r	r
С с *с*	s	s	s	sz	ſſ	s: sono	s: son	s: so
Т т *т*	t	t	t	t	t	t	t	t
Ћ ћ *ћ*	ć	t'	—	ty	—	—	—	—
У у *у*	u	u	u	u	u	u	ou	oo
Ф ф *ф*	f	f	f	f	f	f	f	f
Х х *х*	h	ch	ch	h	ch	—	—	—
Ц ц *ц*	c	c	c	cz	z	z: zio	—	—
Ч ч *ч*	č	č	cz	cs	tſch	c: ciò	—	ch: child
Џ џ *џ*	dž [ǵ]	—	—	—	—	ge	—	j
Ш ш *ш*	š	š	sz	s	ſch	sc: esce	ch: cher	sh
Ъ ъ *ъ**)	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Nil sonat, sed *r* literae, quae Serbis, sicut Bohemis, vel sola absque ulla vocali, syllabam facit, apponitur, ne eadem *r* litera ad praecedentem aut sequentem syllabam trahatur, e. g. умръо lege u-mr-o. [Pro *ръ* in hac editione (III.) substituitur *р̈*.]

ДЛЯ РУССКИХЪ.

Буквы, употребляемыя Сербами, суть тѣже, какъ у Русскихъ, и имѣютъ тоже значеніе. О нѣкоторыхъ немногихъ особенностяхъ должно замѣтить слѣдующее:

1) **Ђ** (ђ, *ђ*) выражаетъ звукъ, котораго не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Онъ образуется изъ *д*, *жд* и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) изъ *г*. Выговаривается еще мягче, чѣмъ по-русски *дъжь;* н. п. *дођe* произноси какъ *додъжъэ;* такъ и: *међу*, *рођен* (Церковно-Славянски: **междꙋ, рожденъ**); *анђео* (отъ *ангелъ*).

2) **Ћ** (ћ, *ћ*) также не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Оно происходитъ отъ *т*, *шт* (щ) и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) отъ *к*. Произносится еще мягче, нежели по-русски *тъчъ;* н. п. *доћи* произноси какъ *дотъчъи;* такъ и: *ноћ, позлаћен* (ЦС. **нощь, позлащенъ**); *ћивот* (отъ *κιβωτός*).

3) **Џ** (џ, *џ*) и въ Сербскомъ языкѣ употребляется большею частію въ чужестранныхъ словахъ. Произносится почти какъ Русское *дж* или *чж;* н. п. *хоџа* произноси какъ *ходжа* или *хочжа*.

4) **Љ** составлено изъ *л* и *ъ*. Такъ вездѣ и произносится; н. п. *земљом* произноси *зэмлъомъ*.

5) **Њ** составлено изъ *н* и *ъ*. Также и произносится; н. п. *њему, њом* произноси *нъэму, нъомъ*.

6) **Ј** (ј) выговаривается вездѣ какъ Русское *й;* н. п. *јој* произноси *йой, дјеца* произноси *дйеца*, *чују* произноси *чуйу*.

7) **Е** (е) вездѣ и во всякомъ положеніи выговаривается какъ Русское *э;* н. п. *ево* произноси *эво, идете* произноси *идэтэ*.

Всѣ прочія буквы выговариваются совершенно такъ, какъ у Русскихъ.

LEXICON

SERBICO-GERMANICO-LATINUM

EDIDIT

VUK STEPH. KARADSCHITSCH

EDITIO TERTIA (PUBLICA), EMENDATA ET AUCTA

BELGRADI

IN TIPHOGRAPHIA REGNI SERBIAE

1898

СРПСКИ РЈЕЧНИК

ИСТУМАЧЕН

ЊЕМАЧКИЈЕМ И ЛАТИНСКИЈЕМ РИЈЕЧИМА

СКУПИО ГА И НА СВИЈЕТ ИЗДАО

ВУК СТЕФ. КАРАЏИЋ

ТРЕЋЕ (ДРЖАВНО) ИЗДАЊЕ, ИСПРАВЉЕНО И УМНОЖЕНО

У БИОГРАДУ

У ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1898

ÖFFENTLICHE WISSENSCHAFTLICHE BIBLIOTHEK
* BERLIN *

LS

VD 1955. 138
4. Ex.

ПРЕДГОВОР

[ДРУГОМ ИЗДАЊУ]

Ево Српскога рјечника и по други пут наком тридесет и три године. Као што сам у огласу казао, ја сам оне ријечи што су наштампане прије донио амо у глави, пак сам их послије писао како сам их се могао опомињати; ове пак што се сад додају купио сам одонда по различнијем крајевима народа нашега, и овога посла ради путовао сам којекуда, као н. п. у Хрватску, Далмацију, Дубровник, Боку и Црну гору. Да сам којом срећом могао отићи у Босну и у Херцеговину и у Косово и у Метохију, јамачно бих нашао још много знатнијех ријечи; али поред све моје жеље то се није могло. Међу овијем садашњијем ријечима има их много које су ми биле познате још од прије, али ми прије нијесу пале на ум; а има их много које сам послије којекуда први пут чуо. Код многијех које су ми се учиниле особите и свуда по народу непознате, назначивао сам гдје сам коју чуо или гдје се говори; али по томе не ће нико мислити да се оне *само* у онима мјестима говоре, н. п. ријечи које се говоре у Црној гори понајвише се говоре и онуда по свему приморју, а које се говоре у Херцеговини оне се највише говоре и по Црној гори и по другијем околинама њезинијем: ријеч *увала* ја сам најприје чуо у Црној гори, а госпођица Милица Стојадиновића из Врдника писала ми је да се она говори и ондје.

Нити мислим ја нити ваља да мисли ко други да су и у овој књизи све ријечи народа нашега и сва значења наштампанијех ријечи, него ја још мислим да се у живу језику све народне ријечи не могу ни покупити, јер гдјекоје постају једнако, а кашто и нова значења већ познатијем ријечима: ја сам се у Тршићу родио и до осамнаесте године своје ондје живљео, али ријечи *самотег* нијесам чуо до прије три године кад сам онамо био, и будући да је село било мало (као што је и сад) и кућа наша управо на води између двије воденице, то није могуће да је ова ријеч и онда ондје била па да је ја нијесам чуо, него је морала послије постати; оваковијех примјера могло би се овдје и више споменути; а код ријечи *голи син* и *рођо* споменуто је како ријечима постају нова значења. Док је ова књига штампана, мени је већ пало на ум неколико ријечи којијех у њој нема и које ћу додати овдје на крају овога предговора.

Код којијех ријечи овдје нема значења, оне кад сам први пут чуо нијесам га уза њих записао мислећи да га не ћу заборавити, а послије га се нијесам могао опоменути; али сам их опет наштампао мислећи да ће им послије бити лакше наћи значење него и њих саме. Сваки књижевник наш који дозна за значење које од овијех ријечи, учиниће добро ако га запише и мени јави, као и нове ријечи којијех овдје нема, па ако то не пристане у посао мени, пристаће по смрти мојој коме другоме, а народу свакојако.

Код којијех ријечи стоји да се говоре *у Барањи,* оне ми је дао Г. Адам Драгосављевић; код којијех стоји *у Сријему,* од онијех сам гдјекоје ја купио а гдјекоје ми је дао исти Г. Адам Драгосављевић и покојни Аврам Панић парод Шидски; код којијех пак стоји *у Боци* или *у Рисну* или *у Грбљу,* и од онијех сам гдјекоје ја купио, а гдјекоје ми је дао Г. поп Вук Поповић и Вук Врчевић, обадва Рисњани.

Као што је код гдјекојијех глагола назначено како имају гдјекоја времена, и код самоставнијех ријечи какав им је глас у гдјекојијем падежима, тако је ваљало назначити и код самоставнијех ријечи које у множини нарастају на *ови* или на *еви,* као н. п. што је казано код *кнез* да је у множини *кнезови* и *кнежеви*; ово би било вриједно назначити једно за то што сваки човјек, особито туђин, не може ласно знати које ријечи овако нарастају које ли не, а друго што се код многијех које нарастају и глас мијења, н. п. *га̏вра̑н: га̏вра̑ни* и *га̏вранови,* овдје је што се гласа тиче са свијем по правилу; у ријечи *но̑ж: но̑жи* и *но̑жеви,* овдје је глас у *ножеви* као и у *ножи;* али у ријечи *гра̑д: гра̑ди* и *гра̏дови* и т. д. глас је са свијем различан. Али ово из почетка не почех, па тако за сад и остаде.

Ако кад Срби у писању књига приме једно макар које од својијех нарјечија, онда у рјечницима не ће ни требати ријечи по свакоме нарјечију писати за себе, него само по ономе којијем се књиге успишу, макар назначивши код сваке ријечи како се говори по другијем нарјечијама, н. п. *дјед* (јужно *ђед,* источно *дед,* западно *дид*). Тако и оне ријечи у којима се успише *х* не ће бити потребе писати и без *х.* Али за сад док је још главна брига и потреба да познамо свој народни језик по свијем крајевима, мислим да је ваљало писати све овако као што сам у овој књизи писао.

Ријечи које једно значе може бити да би најбоље било код оне за коју се мисли да је најљепша (најобичнија и најприличнија) метнути све остале назначивши ако се која гдје у особитоме крају говори, па послије код сваке казати само vide, н. п. *раоник (лемеш,* у Црној гори *јемљеш),* па послије код *лемеш* и *јемљеш* само vide *раоник;* тако *чунак (чуњак, чун, лајдица)* и т. д.

Прил. имена која су постала на *ски* и *ки* од имена која значе ред каковијех људи или животиња говоре се и као нарјечија (adverbia), н. п. живи *господски,* обдарио га *царски,* брани се *јуначки,* говори *Турски,* једе *свињски;* али ја ово за то нијесам назначивао што се управо изговара онако као што су ова имена овдје у књизи наштампана.

Истина да би се могло за главно правило узети да се у свијем нашијем глаголима у првоме лицу садашњега времена оно самогласно слово пред *м* изговара са знаком ^, н. п. *ѝгра̑м*, *мо̀ли̑м*, *пѐре̑м*, али у глагола који се свршују на *јем*, а особито [на] *ијем*, изговара се *е* без и какога знака, н. п. *лѝјем*, *пѝјем*, *бѝјем* и т. д.; може бити да би ко рекао и *лѝје̑м*, *пѝје̑м*, *бѝје̑м*, али ми се јамачно чини да је обичније оно прво. Тако би се рекло и *ку̏јем*, *сну̏јем*, *чу̏јем*, али ми се чини да би се поред овога рекло прије и *кӳје̑м*, *снӳје̑м*, *чӳје̑м*, него *лѝје̑м*, *пѝје̑м*, *бѝје̑м*, и т. д.

Велика хвала Ђуру Даничићу, који се трудио око превођења ријечи на Њемачки и на Латински језик и око поправљања и надгледања у штампању. Ако се у превођењу ријечи нађе гдје кака погрјешка, то ће радо опростити сваки онај који зна како је овај посао тежак. Може бити да ће се најприје наћи погрјешака у превођењу ријечи које значе траве, дрвета и животиње, али у нас за сад док немамо само о томе књига и то од људи који се особито око тога посла труде, друкчије не може бити.

Гласове у ријечима старао сам се да назначим онако као што се највише говори у народу нашему не гледајући на разлике које се по гдјекојијем крајевима налазе. Још у предговору к првоме рјечнику ја сам казао како се гдјешто у Биоградској нахији говори н. п. *ло́нац* (мјесто *ло̀нац*), *ко́нац* (м. *ко̀нац*), *куку́руз* (м. *куку̀руз*), *се́ло* (м. *сѐло*) и т. д. Од овога је много знатније што се у Црној гори и по њезинијем околинама говори н. п. *дѝјете* (м. *дије̏те*), *млѝјеко* (м. *млије̏ко*); *Мѝрко* (м. *Ми̏рко*), *Ђо̏ко* (м. *Ђо́ко*); *о̀гњиште* (м. *о̀гњѝ-ште*), *бр̀чиште* (м. *бр̀чѝште*), *ката̀рище* (м. *ката̀рѝште*); *зѐље* (м. *зе̏ље*), *ро̏бље* (м. *ро̀бље*), *гво̀жђе* (м. *гво̏жђе*) и т. д. Истина да ове разлике нијесу тако знатне као што се једне ствари по народу различно зову, али ће по времену ваљати и њих покупити и назначити.

Код ријечи *жвакалица* ја сам казао да се *приповиједа* да су је Турци некад искали, а Руски генерал Иван Петровић Липранди казивао ми је јесенас да су је Турци (својом ријечи *дишпараси*) и у наше вријеме у Бугарској искали, па још не само за себе него и за своје коње *(дишхаки)*; и да је године 1829 Кучук-Ахмет једноме Турчину од тевабије Карађанем-пашине повадио све зубе за то што је од свога домаћина (код кога је ноћио) ујутру на поласку искао *дишпараси* и *дишхаки*. По овоме може се мислити да и оно може бити истина што сам најпослије казао да се говори код ријечи *одрина*.

К ономе што је код ријечи *крајина* казано о Крајини Неготинској додаћу овдје још нешто што је на молбу моју Г. Илија М. Гарашанин од најстаријих људи у Крајини дознао и мени јавио, и то:

Људи у Крајини давали су од прије до Пасманџијна времена на годину: а) порезе на пореску главу 7 гроша, б) харача (на мушкиње као што се и по другијем мјестима плаћало) по 2 гр. и 20 пара, в) мртвине по 1 гр. и 22 паре, г) свадбарине по 1 гр., д) тулумине на 1000 чокота по 20

пара, ђ) на камен воденични по 2 гр., е) на овцу 5 пара, ж) на свињу 5 пара, з) на кошницу 5 пара, и) на 1000 главица купуса 5 пара, ј) десетак на оно жито које се жање. Осим тога за храну и за друге потребе које бегу и његовијем Турцима који су сједили у Кладову, које башкнезу и његовијем пандурима и кметовима који би народнијех послова ради долазили у Неготин или управо рећи башкнезу у конак, давала је свака пореска глава на годину: по једну литру масла, по један шиник (20 ока) јечма, по једна кола сијена и по једна дрва; свака бачија по 7 ока сира, и свако село по 6 ока лоја и по 6 ока граха. Све ове дације купио је од народа башкнез преко сеоскијех кметова; а колико је од тога он Турцима давао, колико ли је њему остајало, то се данас управо није могло дознати, него најстарији људи говоре само да су чули да је Крајински кесим био 50 кеса, а Кључки 30, а башкнезовима да је било одређено по 15 кеса (на годину).

Десетак од жита сасипао се у амбаре на Прахову, пак се је оданде по наредби Турској носио у градове, а кашто су башкнезови закупљивали десетак особито, пак су с њим чинили шта им је воља.

Башкнез је имао три буљубаше с пандурима; двојица су од овијех имали по 15 пандура, и један се од њих налазио поред Тимока, а други од Кључке стране, те су чували да не би каки рђави људи (Турци или хајдуци или лопови) откуда дошли и народ узнемиривали; а трећи је са 30—40 пандура био код њега те га је чувао и слушао (т. ј. заповиједи му по селима разносио). Све три ове буљубаше са својијем пандурима били су Хришћани.

Кад су људи имали за што распру један с другијем, најприје су долазили башкнезу на тужбу, па које он не би могао намирити оне би водио к војводи и онамо би им њих двојица судили.

Бег и војвода нијесу се смјели ништа мијешати сами од себе у управљање народно; ако ли би се на силу стали у што мијешати, башкнез их је могао тужити и промијенити.

Кад би један башкнез умро и други настао, новоме се свагда давао берат на његово име.

Ово је све овако било до времена Пасманџијна, а Пасманџија поставши царски противник, није марио за Крајинске правице и берате, него у Неготину начини мали градић и у њему намјести Турке, који су по Крајини владали као и по осталоме његовом подручју, тако је и у њу поред харача уведена *спенџа*: по 3 гроша на сваку харачку главу (ако ли би ко како дијете сакрио па би га Турци пронашли, онда је ваљало платити још један грош ономе који га је пронашао); за ово вријеме башкнез је био као Турски слуга. У томе и Срби устану на дахије (1804) и пошљедњи Крајински башкнез Перча Станковић Карапанџа са својијем братом Мишом пребјегне 1807 године у Пореч, и тако се сврше Крајинске правице.

Вриједно би било да се Српски капи-ћехаја у Цариграду потруди не би ли изнашао пријеписе од берата како онијех који су Крајини били дани тако и онијех који су се давали башкнезовима. Јамачно ће се ово ондје моћи наћи, јер су мени казивали наши посланици који су 1813 године били у Нишу и у Софији ради мира с Турцима, како је Челеби-ефендија, који је онда ради мира био из Цариграда одређен и послан, спомињао Крајину, и из некаке жуте свилене кесе вадио писма о различнијем правицама које су народу нашему од старине даване. Тако може бити да би се ондје могло што наћи и осим Крајине о другијем крајевима народа нашега, а и у ризници какијех нашијех ствари још од боја Косовскога; а то би све за историју нашу било од превелике цијене, јер је историја народа нашега нама много познатија под Немањићима него под владом Турском.

У Бечу о Божићу 1851.

Вук Стеф. Караџић.

ДОДАТАК

Познато је из нашијех народнијех пјесама да се по јужнијем крајевима народа нашега послије *ж*, *ч* и *ш* изоставља *ј* пред самогласнијем словом, н. п. *оружје* (м. *оружје*), *Божа* ти вјера (м. *Божја*), *наруче* (м. *наручје*), тако ваља да би се казало и *ораше* (м. *орашје*), *подуше* (м. *подушје*) и т. д. Овијех ријечи и овако ја овдје у књизи највише за то нијесам наштампао, што се и по онијем мјестима могу чути и онако као што се говоре и по осталоме народу.

СКРАЋЕНЕ РИЈЕЧИ

Бан. / Банат.	мјесто	Банату
банск. рег.	„	банској регементи
Бачк.	„	Бачкој
Биогр.	„	Биограду
Бјелоп.	„	Бјелопавлићима
Бранич.	„	Браничеву
војв.	„	војводству
Далм.	„	Далмацији
Дубр.	„	Дубровнику
зап.	„	западно
зап. кр. / западн. кр.	„	западнијем крајевима
Имоск.	„	Имоскоме
ист.	„	источно
ист. кр.	„	источнијем крајевима
итд. / и т. д.	„	и тако даље
југоз.	„	југозападно
југоз. кр.	„	југозападним крајевима
јуж.	„	јужно
Кот.	„	Котору
кр. Нег. / кр. Негот.	„	крајини Неготинској
Мађ.	„	Мађарској
н. п.	„	на примјер
Паштр.	„	Паштровићима
Пипер.	„	Пиперима
Подг.	„	Подгорици
прим. / примор.	„	приморју
Рудн. н.	„	Рудничкој нахији
сјеверн. кр.	„	сјевернијем крајевима
Слав. / Славон.	„	Славонији
Срб.	„	Србији
Срij.	„	Сријему
(ст.)	„	стајаће
т. ј.	„	то јест
Уж. н.	„	Ужичкој нахији
Херц.	„	Херцеговини
Хрв.	„	Хрватској
Ц. г.	„	Црној гори
Црмн.	„	Црмници
Шум. / Шумад.	„	Шумадији

acc.	мјесто	accusativus
act.	„	activum
adj.	„	adjectivum
adv.	„	adverbium
augm.	„	augmentativum
cf.	„	confer
coll.	„	collectivum
comp.	„	comparativus
gen.	„	genitivus
dat.	„	dativus
dim.	„	diminutivum
f.	„	femininum
fig.	„	figürlich
fr. / franz.	„	französisch
hyp.	„	hypocoristicon
i. q.	„	id quod
imperat.	„	imperativus
indecl.	„	indeclinabile
instr.	„	instrumentalis
interj.	„	interjectio
ital.	„	italienisch
loc.	„	localis
m.	„	masculinum
n.	„	neutrum
pl.	„	pluralis
österr.	„	österreichisch
part.	„	participium
pass.	„	passivum
pl.	„	pluralis
pron.	„	pronomen
u. d. g. / u. drgl.	„	und dergleichen
u. s. w.	„	und so weiter
v.	„	von
verbal.	„	verbale
v. impf.	„	verbum imperfectivum
v. pf.	„	verbum perfectivum
v. r. impf.	„	verbum reciprocum imperfectivum
v. r. pf.	„	verbum reciprocum perfectivum
z. B.	„	zum Beispiel

* метана је код ријечи за које се мисли да су Турске.

[Још су запажене у II. издању скраћенице: *e. c.* м. *exempli causa; e. g.* м. *exempli gratia; i. e.* м. *id est; q. d.* м. *quod dicitur.* — Уз неке ријечи из I. издања скраћенице: *Ерц., Рес., Срем.* значе: *(х)ерцеговачки, ресавски, сремски* (дијалекат). — Скраћеница *s. v.* значи *sub voce* (под том и том ријечју).]

ПРЕДГОВОР ТРЕЋЕМ ИЗДАЊУ

Приређујући ново издање *Српскога Рјечника,* потписани су се старали да оно, и ако *исправљено и допуњено,* опет остане *Вуково,* тј. да у речнику исправе и допуне само оно што би и Вук учинио, да је одмах после свога другог спремао за штампу и ново, треће, издање речника. Тога ради, не уносећи у речник нових речи ни из других Вукових списа ни из народних умотворина које је Вук издао, потписани су се непрестано у свему држали II. издања Вукова (1852.) и сада, у овом новом издању, извршили само ове исправке и допуне:

I. Из Вукова *ручнога примерка* другога издања речника исписане су и у ово треће издање унесене, где им је место по азбучном реду, све оне *нове речи,* које је Вук у том примерку својом руком био додао; а да би се и споља могле разликовати и одмах од старих речи познати, све су оне (и главне речи и објашњења) у овом издању штампане друкчијим курсивним словима; види н. пр. речи: *бланда, 2виноши, вишак2, гребло, Далетина пећина* итд. Овако доданих речи, заједно с исправкама и допунама старим речима, има на 700. — Према исправкама у том примерку штампани су друкчијим словима и само поједини гласови у неким речима: *бȁдар, мӥмо, ȍрепак, Чȃјниче, љáљак, лȅжȃј, кӯнтош* итд.

Сем исправака појединих слова и акцената у главним речима има и већих измена у тексту, које су сада учињене према исправкама Вуковим у поменутом ручном примерку његовом; тако су, нпр., у чланку *Дужи* под *1)* сада изостављене речи: *може бити да је сад и пуст,* јер их је Вук ту избрисао; тако је промењен и чланак *Јегар,* те сад има само једно значење (Stadt Erlau), док је у II. издању то било *2),* а пред њим стајало: *1) (ст.) некако мјесто* (и ту били наведени стихови), па је то Вук исправио како је сада штампано; види и речи: *Бр̏да, вйтао1* итд.

II. Друго је издање, даље, поређено и с *првим издањем* (1818. г.), те су и из овога сада унесене у треће издање како све оне речи којих случајном омашком нема у II. издању (не дирајући у verba obscoena), као што су речи: *доцњење, разгрејати, врајт, 2скуп, троји, а, е* итд., тако и речи (или објашњења), записане на маргинама Вукова ручног примерка I. издања, као што су речи: *двоје2, опармачити, опатрнути, пресвлачење* и објашњење речи *Вучитрн,* или додаци речима: *задушнице, крсно име* итд. Ови су додаци (и речи и објашњења) штампани у угластим заградама с напоменом да су из I. издања или с маргинâ тога издања. Тако је додат из тог издања и цео опис *женидбе* [1]) код те речи, који као да је Вук навлаш био изоставио у II. издању. — У овим додацима остављено је све како је било у I. издању (ту је друкчије него у II. издању и акцентовање, и обележавање дијалеката, и интер-

[1]) Из овога се додатка види и разлика у спољном распореду чланака: II. издање нигде нема засебних одељака, као што их је било у I.; овде је сада остављено све као у I. издању (стога и: дони*ј*о, опрашт*асе* и т. д.), само је *б* претворено у *п* у речима: Србски (сватови) и Србска (свадба) у последњем одељку овога чланка.

пункција, па, разуме се, и употреба јужнога дијалекта, а без *x*).

Сем уношења пропуштених речи наћи ће се и других исправака и допуна према тексту првог издања; тако је, нпр., s. v. *духовни* сада уз *cf. варење* додано (у угластој загради): *2 у I. издању,* јер је у I. издању s. v. *варење2* била штампана и приповетка (мало смешна), коју је Вук из II. издања навлаш изоставио; тако опет стихови, наведени уз реч *селиште,* додани су из текста I. издања; исто тако s. v. *шилераст* уз *н. п.* сада је стављена реч *вино* из I. издања, јер је случајно била испала из другог.

III. Највише је сада исправака, допуна и уношења нових речи из самога *другога издања.* Сав се пак овај рад може означити као исправљање оних недоследности и пропуштања, која су се Вуку у II. издању или нехотично омакла или постала од самога начина рада. Да би се и све ове исправке у III. издању јасно могле уочити и разликовати од Вукова рада, потписани су се помагали: а) *угластим заградама,* у које су стављани и цели чланци (нове речи и њихова објашњења), и врло многа упућивања на синониме и дублете, и разне исправке и допуне у тексту II. издања; — б) *истицањем* с помоћу дебљих или обичних а разређених слова (у угластим заградама и без њих); — в) *премештајем* неких речи у појединим чланцима и примицањем двеју или више речи које иду једна за другом.

Како је све то урађено, шта је измењено, додано и исправљено, најбоље би се могло видети, кад би ко тачно упоредио, реч по реч, Вуково II. издање с овим издањем речника. Али, да би сви ови додаци могли бити јасни и онима који не знају за II. издање, или да би се што боље могло видети у овом III. издању и само II. издање, овде ће бити изложено у главном све како је шта урађено.

1. И из другог је издања извађено и у ново, треће, уметнуто доста *нових речи,* које су, као и оне под II., стављене у азбучни ред, а ограђене угластим заградама и упућивањем на место одакле су узете; тако додане речи су двојаке:

а) *речи из текста* (из превода или објашњења, а тако и из цитата или прича, главној речи придевених); стављене где им је место, оне су и по могућству превођене или објашњиване начином како је и Вук радио у II. издању; додатак: *види s. v.* упућује на чланак из кога је таква нова реч узета и где је она, истицања ради, штампана размакнутим словима; тако је, нпр., у чланку *крсно име* реч в а ш а сада штампана размакнуто стога, што заменице *ваш, а, е* није било на њеном месту у II. издању, те је она сада стављена у ред (иза речи *ваход*) и за извор упућена на реч *крсно име;* тако је реч *драгоцјен, а, о* извађена из објашњења првога значења речи *заклад;* тако је реч *дошмитати* извађена из цитата под речју *шмитати;* тако је реч *Добринци* стављена на своје место, јер се помиње под речју *Дебрц* (како је она овде још у II. издању била истакнута курсивним словима — као и речи: *Дубоко, Купински кут* итд. у истом чланку — и сада је само тако штампана, јер је Вук готово редовно курсивним словима у тексту штампао оне речи које имају какве везе с главном речју); тако је стављена у ред и реч *2 вакља (факља),* јер се помиње s. v. *валка;* и реч је *Бока* додана, јер је има у тексту на више места (s. v. *брајо2, Котор* итд.); тако и речи: *Врбица3* и *Грабовица,* јер су поменуте s. v. *крајина2,* а *Загарач* и *Комани* s. v. *Будош,* итд.

Нису вађене из текста *речи књижевничке* (које се не говоре у народу); то су, покрај граматичких термина: *јединствени број, родитељни (падеж), самоставна имена* итд., још и оваке речи: *Априлија, Марта, Феврурија* (s. v. бабини јарци), *Маија* (s. v. полутак), *Јуниј* (s. v. липањ), *Августа, Септемврија* (s. v. међудневница); — *југоисток* (s. v. Бабин Дуб), *југоисточни* (s. v. Врања, Подлужје); — *билијар* (s. v. биљарда); — *гимназија, полугимназија, лицеум* (s. v. школа) итд.; — тако можда није требало унети у азбучни ред ни реч *полуострво,* извађену из чланка s. v. Трстеник.

Исто тако, нису вађена из текста ни стављана у азбучни ред ни *крштена имена људска* (види: Илча, Илчан s. v. *надимак;* Петро s. v. *2 е1*).

б) *речи означене код других речи* (као њихови синоними или као њихове главне речи), па омашком изостале из реда у II. издању, сада су такође стављене на своје место (у угластим заградама) и, како је где било потребно, објашњене и везане знаком *cf.* или само упућене знаком *vide* на речи код којих је објашњење; тако је код речи *1.ращак2* у II. издању само било стављено *vide кромпир*, а код речи *кртола*, иза превода, додано: *cf. кромпир*, а *кромпира* није било на његову месту у азбучном реду; сада је само стављено: *кромпир, т. vide кртола;* тако је и реч *дебели сват* унесена у речник, јер је била наведена као синоним уз реч *крцан;* тако и: *заклањати се*, јер је на њу (као главну) упућена реч *заклоњати се;* тако *нагарити се* — због *измрчити се; шљепоћа* — због *слепоћа*, итд.

Стављене су у азбучни ред и речи: *логом, стадом, ципом* итд., које се у II. издању виде s. v. *лог, стад, цип* итд. и које се, као *стајаће*, у том облику (инстр. једн.) само и говоре, те их није требало у номинативу ни уносити у азбучни ред, као што је и Вук оставио само облике: *крадом, кришом, виком* итд.

И ове и речи под а) сада су све исписане засебно (види стр. XXIX) и обележен им акценат како се изговарају, јер то у речнику није било учињено.

Треба напоменути да су унете у азбучни ред и све „Наново додане ријечи" (види и напомену овде на стр. 880.), које је Вук накнадно штампао иза предговора другом издању, а испред самога речника; разуме се да оне сада ничим нису истицане, јер су још у другом издању чиниле саставни део речника.

2. После уношења нових и пропуштених речи највећи је посао био *везивање речи истога или сличнога значења.* У свом предговору (види овде спреда страна VIII) Вук вели: „Ријечи које једно значе може бити да би најбоље било код оне за коју се мисли да је најљепша (најобичнија и најприличнија) метнути све остале назначивши ако се која гдје у особитоме крају говори, па послије код сваке само казати vide, н. п. *раоник (лемеш,* у Црној гори *јемљеш),* па послије код *лемеш* и *јемљеш* само vide *раоник;* тако *чунак (чуњак, чун, лајдица)* и т. д." Идући сада за тим, потписани су најпре кроз цео речник прегледали сва Вукова упућивања и с *vide* и с *cf.*, и на тај начин не само пронашли испуштене речи, о којима се говори пред овим у тачци *1.* под *б)*, него и извршили врло много недовршених везивања Вукових; затим је на исти начин пронађено и много речи истога или сличнога значења које у II. издању никако нису биле једна на другу упућиване, те су и оне сада знацима *vide* и *cf.* везане. Примера ради, колико је на овај начин синонима везано за главне речи, треба видети додатке (са *cf.* у угластим заграда) уз речи: *батина1, вијеће, иједак, јадан, клип1* (и *комушина, кукурузовина, окомак*), *лудак* (и *сулуд*), *царба* (и *свађа*), *расрдити се* (и *срдити се*) итд. Покрај све пажње да и прво и друго везивање буде што потпуније, опет се погдешто промакло, те остало невезано или нетачно везано: — сада је то све, у колико је накнадно опажено, унесено у нарочити списак речи који се даље штампа под натписом *Наново додане ријечи* и *Исправке и допуне* (стр. XXXVII).

3. При овом довршивању Вукових упућивања и при новом везивању сличних речи опажена је разлика коју треба имати на уму између *истих речи* (дублета) и *речи истога или сличнога значења* (синонима); међу речима које је мало час Вук навео *чуњак* је исто што и *чунак* (дакле његов дублет), а *чун* и *лајдица* су друге речи (синоними), које значе и оно што значи *чунак* (чуњак); тако би се *јемљеш* и *јемјеш* (и *љемеш*) могле сматрати као дублети *лемешу*, а све су четири синоними *раонику;* тако је *артија* иста реч што и *хартија*, дакле њен дублет, а речи: *књига4, карта2, ћаге* њени синоними; тако су речи: *метех, мете, метев, метеј* дублети једне исте речи, међу којима је први „најприличнији," а све су оне само један синоним речи *међа* (у првом јој значењу), која има још и синониме: *граница2, крајина1, кунфин1, мејаш, плотина2, покрајина, серат, синор, сумеђа.* Према том, да би се разликовали од синонима, дублети су

у овом новом издању додавани непосредно уз главне речи (испред знака за род или за врсту речи) у угластим заградама, и то: ако је главна реч обичнија, њен је дублет штампан обичним словима, а ако је дублет обичнији облик речи, онда је и он штампан дебљим словима, као и реч уз коју се додаје; такви су, нпр., дублети: *кухар* [кувар], *кућник* [кутњик], *мастан* [масан], *помња* [помља, појма], *разабрати* [разбрати] итд. и обрнуто: пољевши [*попевши*], разасипати [*расипати*], расковчати [*раскопчати*], шенат [*сенат*], аљетина [*хаљетина*] итд. Ако је у другом издању већ био наведен (иза објашњења) који дублет, сад је и он стављен одмах уз главну реч, само, за знак да је то Вуково додавање, сада није стављен у угласту већ у обичну заграду са знаком *cf.*; такве су нпр. речи: *жбан* (cf. џбан), *захвала* (cf. зафала) и, њима противно: рапав (cf. *храпав*) итд. — Према томе, и кад се дублети у Вукову другом издању не преводе него само упућују знаком *vide* на обичнији или правилнији облик речи, овај се штампа такође дебљим словима; тако сада: *ватати* vide **хватати** значи да је *хватати* права реч (правилнији облик), код које се и стављају дублети *(ватати, фатати)*, и казује шта она значи *(fangen, capto)*, и наводе њени синоними [*cf. хитати (итати)3, фитати*]; тако је и: *аир* vide **хаир,** а са̂мо *хаир* [*аир*], *т.* — *1) vide задужбина....*; упореди и облике: *ајат, вајат,* **хајат** и т. д.

Као дублети (варијанти) означивани су[1]) ови случаји:

а) *исти глаголи с наставком* **ну** *и без* **ну**: врћи -- вргнути, клећи — клекнути; ђјести — ђјенути; стати — станути;

б) *уметање непостојаног* **а**: изабрати — избрати; изажденути — иждeнути; обасути — опсути; саћерати — шћерати;

в) *јотовање почетних самогласника:* аспре — јаспре; еванђеље — јеванђеље, есеир — јесер; уриш — јуриш; утро — јутро;

г) *отпадање и испадање неких сугласника* у групама: *(в)ј, (в)н; (г)њ, (г)ђ, (к)ћ; (п)т, (п)ш; (д)с, (т)ств; с(т); с(в)р*: вјеверица, крвник; јагње, игђе, кћи; птица, пшеница; одсјећи, надстрешница, богатство; врстан; сврбити итд.;

д) *губљење гласа* **х** *и његово замењивање другим гласовима* (сугласницима: *в, ф, ј, г, к)*: хаша, хабер, нахеро, јахати (јаати, јати), охол (ол); дух, грухнути; плах (плав, пла); — грах (граг, гра), јаох (јаог, јао); — јоха (јова), духати (дувати); — дрхтати (дрктати); — хват (фат, ват), хитати (итати, фитати); — дихати (дијати); — грех (греј, грек); ододити (отходити), подватити се (потхватити се), исхранити (израните) итд.;

ђ) *уметање* сугласника *д* и *т* у групама: *жл, жр; зр; ср:* ж(д)лијеб, ж(д)ребати; з(д)рака, нез(д)рео; с(т)рж, с(т)ријеш;

е) *замењивање једних гласова другима* (по аналогији, по гласовним законима и по дијалекатским разликама), и то:

аа) *сугласника сугласницима:*

ђ = дј; ј: рођак (родјак); госпођа (госпоја); ђечерма (јечерма);

ћ = тј; ј: браћа (братја); поћца (појца), воћка (војка);

г = ђ, џ: леген (леђен); генерал (џенерал);

к = ћ: кеса (ћеса), кетрица (ћетрица), кириџија (ћириџија);

ч = ћ: бучка (бућка); чиле (ћиле), чулав (ћулав);

т = к: жватати (жвакати);

ћн = тњ: кућник (кутњик), синоћница (синотњица);

ф = в, п, к: фамилија (вамилија); Филип (Вилип, Пилип), навора (напора); јуфка (јупка); муфте (мукте);

ј = в: бријати (бривати);

л = љ; в: лиљан (љиљан), јелен (јељен); дилчик (дивчик);

н = л: нишан (лишан);

н = м: пјесна (пјесма); коншија (комшија), шенлук (шемлук);

н = њ: бабине (бабиње), унка (уњка), гној (гњој);

---

[1]) Треба нагласити да списак овде означених замена није потпун (изнет само примера ради) и да је и у речнику понеки дублет остао неозначен а гдешто, и ако означен, неистакнут један према другом као главни према споредном. Неки су од побројаних дублета само дијалекатске разлике, које Вук није означивао, а које је требало јаче истаћи.

вн = мн: са*вн*ути (са*мн*нути); та*мн*ина (та*вн*ина);

шт = шћ: *шт*ап (*шћ*ап), напу*шт*ати (напу*шћ*ати);

ст = шт: испу*ст*ити (испу*шт*ити), *ст*ројити (*шт*ројити);

з = ж: *з*глоб (*ж*глоб), *з*рака (*ж*рака); ра*з*љутити (ра*ж*љутити);

зг = ск: ма*зг*а (ма*ск*а);

с = ш: *с*љез (*ш*љез), *с*љубити (*ш*љубити); *с*крбити (*ш*крбити), *с*пица (*ш*пица); *с*енат (*ш*енат); — дублети као: *спуж-шпуг-пуж* нису означивани;

жб = џб: *ж*бун (*џ*бун); тако је и: *жа*-*џ*нути се (према *џ*аснути се);

шк = чк: *шк*акљив (*чк*акљив), *шк*ола (*чк*ола);

чб = џб: нару*чб*ина (нару*џб*ина);

бб) *самогласника самогласницима:*

е = а: ј*е*мац (ј*а*мац), ј*е*зик (ј*а*зик);

о = а: г*о*лицати (г*а*лицати), закл*о*њати (закл*а*њати);

и = е: В*и*ровитица (В*е*ровитица), ш*и*пурика (ш*е*пурика), испр*и*кивати (испр*е*кивати);

у = и: мјех*у*р (мјех*и*р), шеп*у*рити се (шеп*и*рити се);

о = у: апост*о*л (ап*у*стол), блав*о*р (блав*у*р);

вв) сугласника *л* самогласником *о*: власте*л*ски (власте*о*ски), се*л*ски (се*о*ски), анђе*л* (анђе*о*); тако је и: престо*л*, продо*л*; тако и: Ба*л*шова (Ба*о*шева и Башова), ба*л*ван (баван);

гг) *замењивање* једних *наставака* другима:

ев = ов: возар*ев* (возар*ов*), писар*ев* (писар*ов*);

оро = еро: десет*оро* (десет*еро*), четв*оро* (четв*еро*);

ија = лија: ђувег*ија* (ђувег*лија*);

џија = чија: чибуг*џија* (чибук*чија*), јекмек*чија* (јекме*џија*);

ж) *премештање* појединих гласова и целих слогова, као: с*вануш*и (са*вн*ути); а*лв*атан (а*вл*атан), ма*лв*ута (ма*вл*ута); на*ћв*е (на*вћ*е); о*вд*је (*вод*је); *куц*ати (*цук*ати); *ст*(а)*кло* (*цк*ло); ђ*ердан* (ђ*ендар*); ве*сл*иген (ве*лс*агењ) итд.; такво је премештање и: ј*аз*ик-*за*ик.

4. *Синоними* (речи истога или сличнога значења) у другом издању били су недоследно и непотпуно везивани једни за друге знацима *vide* и *cf.* (ни између ових знакова не држи се потребна разлика при употреби); сада се тежило томе, да сви синоними буду упућени знаком *vide* на „најприличнију“ реч, а код те речи да се они, са знаком *cf.*, сви изређају (и они које је Вук како било везао и који се сада из речника на ту реч упућују). Стога је сада врло често било потребно, исправке ради: и у угластој загради додавати уз Вуково *cf.* ново *vide* (ретко кад обрнуто); и међу наведеним уз коју реч синонимима истицати један као главну реч и пред њу стављати (у угл. загр.) знак *vide;* и између Вукова *vide* и речи за њом уметати у угласту заграду другу реч, која се означује као главна и код које ће сви синоними бити изређани; и, најпосле, наново додавати (у угл. загради) и знак *vide* и главну реч или знак *cf.* и потребне синомиме; тако је, нпр., сада:

а) уз реч *красан* (у азбучном реду) штампано: *cf.* [*vide 2*] *лијеп,* што значи да ће уз *лијеп,* као најприличнију реч, бити изређани, са знаком *cf.*, сви њени синоними; од четрнаест сада уз *2 лијеп* доданих синонима у II. издању на том месту није био наведен ниједан, и ако се неки од њих *(губав, виђен 2, главит)* упућују на реч *лијеп*, а други преводе исто онако (или врло слично) као *лијеп;* — тако је сада и: *враг* — *cf.* [*vide*] *ђаво* зато, што је у II. издању већ било: *ђаво* — *cf. враг, нечастиви;* а зато, што су и речи: *мелун, пакленик, водац* већ биле везане (прве две с *vide,* а трећа знаком *т. ј.*) за реч *ђаво*, и оне су сада у угластој загради ту стављене, па додане и речи: *1 вран 3* (зато што је она објашњена речју *враг*) и *дабо* (зато што исто значи); исто тако сада је уз речи: *нечастиви, 1 вран 3, дабо 2* стављено у угл. загр. *vide ђаво,* јер оне нису биле ни за што везане; уз речи пак *водац* и *враг* стављено је у угл. загр. само *vide* испред речи *ђаво;* — тако је и у чланку *доиста* стављено (у угл. загр.) *vide* испред речи *заиста,* јер су s. v. *заиста* изређани и други његови синоними;

б) уз реч *самодошла* (објашњена заједно с речју *самодошлица*) сада је штампано: [*vide*] *добјеглица, cf. ускочница,* што значи

да је ту у II. издању било само: *cf. добјеглица, ускочница,* па је сада од ова два синонима први проглашен за главну реч, те истакнут разређеним словима и испред њега стављен нов знак *vide,* а старо *cf.* остављено иза њега, а испред другога синонима; реч пак *добјеглица* истакнута је сада као главна прво зато, што је њено објашњење најпотпуније и друго зато, што сем речи *самодошла* и *самодошлица* само на њу упућује (са знаком *vide*) реч *ускочкиња;* и тако је сада код речи *добјеглица* дошло у угласту заграду: *cf. самодошла, самодошлица, ускочкиња, ускочница;* — тако је сада штампано: *појац, т....* [*vide*] *ијевач, cf. појац,* јер је *појац* већ била везана знаком *cf.* за *ијевач,* те је ту сада само између *cf.* и *ијевач* стављено у угл. загр. *vide;* — тако је и код речи *пешкеш,* која је знаком *vide* упућена и на *дар* и на *поклон,* сада истакнута (размакнутим словима) реч *дар* и иза ње стављено у угл. загр. *1,* јер на прво значење те речи *(дар1)* треба да упућују, сем наведенога код ње у другом издању *поклон* [*1*], још и синоними: *дарив, дарило, приказ, приказа, армагани, ормаган,* који су сада сви (и *пешкеш*) за њу и везани; тако су истакнуте, као главне, и речи: *биједа* s. v. *1 ал, дењак* s. v. *бала* итд.;

в) уз реч *набањати се* сада стоји: *vide* [*најести се*] *набалати се,* што значи да ће код *најести се,* као главне речи, бити и она преведена и сви синоними изређани; без овога уметка било би узалудно од *набањати се* ићи к *набалати се,* јер ни та реч у II. издању није преведена, него само упућена на *натоварити се;* овде је сад још потребније било ставити: *vide* [*најести се*] *натоварити се,* што би се и тамо узалуд тражило објашњење, јер речи *натоварити се* у II. издању на њеном месту у азбучном реду није никако ни било (него је сада унета, у угл. загр., одавде); тако исто, да се не би тек посредним путем дошло до речи *најести се,* она је додана (у угл. загради, са знаком *vide*) и уз синониме: *надекати се* и *налупати се2,* који су, са знаком *cf.,* били везани за *набокати се* и *набубати се,* а тако и уз речи: *набити се, наждерати се, накресати се, наслагати се, натући се1* и т. д. (које ни на што нису биле упућене, али преведене као и *најести се*); тако је и код *набубати се....* *vide најести се, набити се, набокати се* први глагол сада штампан, истицања ради, размакнутим словима; сви су пак ови синоними, а уз то и: *напитати се, назобати се* и *накусати се,* сада изређани (у угл. загр. са *cf.*) уз главну реч *најести се,* јер их у II. издању није ту било ниједнога;

г) према свему довде наведеном лако је разумети и зашто је уз *крволија* сада додано у угл. загр. *vide крвопролитник,* а код ове речи, исто тако у угл. загр., *cf. крвопија:* и ако су те две речи у азбучном реду врло близу једна другој, и ако су обе једнако преведене, оне у другом издању никако нису биле везане; то исто видимо и код речи: *отачанство — отаџбина, откравити — раскравити, допасти се — свидјети се,* и т. д.; — исто тако, јасно је зашто, према: *заједрити.... cf. поједрити,* сада стоји (као додана реч): *поједрити.... vide заједрити;*

д) при свему овом и новом везивању и довршивању једностраног везивања у II. издању гледало се, колико је могућно, да буде што мање додавања, те ће се лако опазити и нека недоследност у том, што су међу појединим речима истога или сличнога значења за главне проглашиване (упућујући на њих знаком *vide*) час народне, час туђе речи; прве су увек узимане као главне, кад се томе нису много противила Вукова упућивања у II. издању; тако је исправљано: *амал — cf.* [vide] *носилац; бешика2 — cf.* [vide] *мјехур; делија2 — cf.* [vide] *јунак* [1], те је стављано и: *носилац* — [cf. носац 2, амал]; *мјехур* (мијур, миур) — cf. [мјехир (мјеир),] бешика [2]; *јунак1* — [cf. витез 1, делија 2, дјетић 2], а према овоме и: *витез1* — и *дјетић2* сада: [vide јунак 1]; — али кад је у другом издању уз коју из туђих језика позајмљену реч већ био наведен који синоним, или више њих на ту реч као главну било упућено, и сада су те речи задржаване као главне; тако је остало (као и у II. издању): *аџировит* — cf. пастушаст, а *пастушаст* — vide аџировит; или (из рукописа): *сувачар* — vide суваџија, а *суваџија* — cf. сувачар; тако је сада и: *биљешка* — cf. *залога2,* а уз ову додано: [vide биљешка]; тако и *чарапа* (чо-

рапа) — cf. бјечва [(бљечва) 1, клашња 1, хлача (лача)], јер су сва три ова синонима још у II. издању била упућена на реч *чарапа* (први и други знаком *cf.*, а трећи с *vide*); тако је сада штампано и: *брига* — [cf. грижа 2, 1 пека 2, скрб (шкрб), старост 2, дерт, кар 2], а нијједан од ових синонима није проглашен за главну реч, јер су *грижа 2, 1 пека 2* и *скрб (шкрб)* знаком *cf.*, а *дерт* и *кар 2* знаком *vide* већ биле упућене на *бригу*, те је сада само још уз *старост 2* додано у угл. загр. *vide брига;* иначе би се и уз реч *брига* и уз првих јој пет синонима морало свуда додавати у угл. загр. *vide старост*, кад би се ова реч узела као „најприличнија;" исто је то и код речи *чакшире 1*, на коју су у II. издању биле упућене и *хлаче (лаче) 1* и *беневреке* (и *беневреци*) и *гаће 2*, а само s. v. *свитице* стоји *vide гаће*, те је сада, да би се избегло посредно везивање, стављена у угл. загр. испред речи *гаће* реч *чакшире 1* (и она истакнута размакнутим словима);

ђ) сем знакова *cf.* и *vide* има у II. издању за везивање ре́чи̑ истога или сличнога значења и знак *т. ј.*, као нпр. код речи: *1 намаћи 3*.... намаћи ко́ња, *тј. набавити;* и ту је сада иза *т. ј.* стављено у угласту заграду *vide*, за знак да је реч за њом обичнија (као у наведеном примеру); — или је та друга реч само штампана размакнутим словима, што значи да је она синоним главној речи, као код речи: *батргати се*.... т. ј. б а ц а т и с е [2]; *грбав 2* (грбаво).... т. ј. н е п р а в о; *просвијетлити 2*..... т. ј. у м у д р и;

е) знак је за везивање речи (место *cf.* и *vide*) у другом издању био и то, што су неке речи у тексту (у објашњењу главне речи или у причању) биле штампане *положеним* (курсивним) *словима;* тако, нпр., s. v. *каца 2* речи: *буре, жбан, чобања* и т. д.; s. v. *клијет* речи: *вајат, ижина, стасина;* s. v. *краљице* речи: *краљ, барјактар, дворкиња;* сада је не само и код ових истакнутих речи упућивање, ако га није било, довршено, него су и друге такве речи у тексту истицане, ако их је требало везивати, само, за разлику од Вукова истицања, не положеним већ р а з м а к н у т и м словима; тога ради треба видети s. v. *баба 3, 4* и *5* речи: *дадиља, дојкиња, жена* и *пуница;* s. v. *1 бара 2* реч: *ливада;* s. v. *гегавац 1* реч *слијепац;* разуме се да су и речи тако истакнуте упућиване са својих места, знаком *cf.* или *vide*, куда их треба упутити; тако су размакнутим словима сада означене као синоними и везане и оне појединe речи, које долазе, место превода, уз главну реч ради објашњења, као: s. v. *бадањ 2* реч *каца 1*, s. v. *2 биља* реч *цјепаница*, s. v. *водични пост* реч *крстов дан* итд.; види и: *банати се, вада 2* итд.;

ж) кад се уз коју главну реч иза превода ређа, са знаком *cf.* (у угластим заградама), више синонима, чија се значења или не подударају потпуно или се у разним приликама који од њих говори, често је међу неким од тих синонима стављана тачка и запета, да би се означила разлика; тога ради треба видети синониме, стављене уз речи: *1 бара 1; жбун; забран; задњица; најести се; напити се; просјак; свештеник;* тако је и s. v. *тући 1* требало ставити: cf. бити *1;* воштити 2 итд.; тако и уз реч *босиљак:* cf. васлеђен, веслиген (феслиген), велсаге*ћ;* меслиђен, мислођ*ин;* ситни босиљак.

з) као што је спреда речено, при овом довршивању Вукових упућивања са *cf.* и *vide* и при накнадном везивању речи истога или сличнога значења било је, разуме се, и нехотичног пропуштања; али намерно нису везиване ове две врсте речи, ако само у другом издању нису већ биле какогод везане: аа) *глаголске именице*, изведене од глагола који су један на други упућени; тако уз *бацакати се* стоји: *cf. прњати се, прњцати се*, јер су ова два глагола упућена на *бацакати се*, али уз *бацакање* није додано ни *прњање* ни *прњцање*, јер ни те две речи нису везане за *бацакање;* међутим је сада уз *врљање 1* додано *cf. главрњање*, зато што је још у II. издању код ове речи било: *cf. врљање;* — бб) *присвојни придеви*, кад су изведени наставком *ев (ов)* или *ин* од именица које су међу собом везане; тако је уз реч *господар* додано, покрај осталог, *cf. госа, газда 2* и *3, бан 2, ага, бег 2, чорбаџија*, али нити је уз реч *господарев (господаров)* додано *госин, газдин, банов, агин* итд., нити су ове речи упућене на *господарев;* тако је и — вв) остало недовршено упућивање неких *глагола имперфективних* на *перфективне*, те и

ако, нпр., уз *искалати* стоји: *cf.* [*1*] *калати*, уз *искобити*.... *cf. кобити*, сада уз *1 калати* и *кобити* није додано *искалати* и *искобити*, јер оно прво упућивање не значи додавање синонима, него само да се боље разуме значење тих глагола; — слично је томе и уз *родјак* у II. издању додано *cf. младјак* (само да се објасни група *дј* место гласа *ђ*), али ни у II., ни сада у III., издању *младјак* није упућен на *родјак;* тако је сада и уз *весак* стављено у угл. загр. *cf. веснути се*, али не и обрнуто; — није, најпосле, довршено ни једнострано везивање речи различнога значења, као: *брнђушка* vide *мразовац*, јер је *мразовац* упућен на *мразовник* и значи другу биљку, те сада s. v. *мразовник* није наведена као синоним и *брнђушка;*

и) држећи се правила да се дијалекатске разлике не везују, остављена су, као што ће даље бити показано, сва пропуштања и недоследности у обележавању разлика у речима са старим гласом *Ђ;* али како се у II. издању означују као дијалекатске разлике и *хипокористика* на *-о* и на *-а*, она су сада, противно предњем правилу, везивана, те кад је речено: *2. Андра* — vide *Андро; дуја* — vide *дујо; 1. зеља* и *2. зеља* vide *зељо*, сада је додано и: s. v. *Андро*.... [cf. *2 Андра*]; *дујо*.... [cf. *дуја*]; *зељо*.... [cf. 1 зеља, 2 зеља], јер се ове разлике не подударају с дијалекатским границама гласа *Ђ*, те знаци *ист.* (иза хипокор. на *-а*) и *југ.* (иза хипокор. на *-о*) не обележавају исте области које се иначе таким обележавањем замишљају;

ј) везивана су и сва једнолика *крштена имена људска* (узета из туђих језика), кад су, као нпр., и *Арсен* и *Арсенија* и *Арсеније*, и преведена једнако (Arsenius), или кад је, као *2. Андра* речено *vide Андријана*, те је сад и s. v. *Андријана* додано: [*cf. 2 Андра*]; тако је и *Васа* и *Васо*, *Василије* и *Васиљ* итд., али се ово, ако у II. издању није било означено (једнострано везано), сада није довршивало, те су остале невезане речи: *Алекса* и *Алексије*, *1 Анета* и *Анка*, *Ана* и *Анушка*, *Коста* и *Костадин* итд., и ако су једнако преведене, јер су то ипак међу собом различне речи.

5. Од везивања синонимâ треба разликовати *издвајање и додавање нових значења* појединим речима или истицање тих других значења при ређању синонимâ уз главне речи или при њихову упућивању на главне речи; тако су:

а) *издвајана под 1) и 2) засебна значења* код оних речи, које у самом Вуковом објашњењу имају више, и ако неистакнутих, значења, као, нпр., код *боравити*, где се уз прво значење, под знаком *1)*, наводе примери: *како боравиш?* и *ђе боравиш сад?*, те је сада одмах иза првог примера Вуково прво значење (leben, ago, dego) упућено у угластој загради на *живљети 1*, а испред другога примера стављено као друго значење томе глаголу: *vide пребивати;* стога је, даље, Вуково друго (стајаће) значење *санак боравити* (schlafen, dormio) сада постало треће; тако је и треће значење речи *војска* сада растављено на: *3) [vide чељад 3]* и *4) cf. [vide] чељад [2]* према примерима наведеним под *3.*; — тако је и треће значење речи *прстенак* због додатака: *cf. жабљак* и *cf. царев цвијет* сада (према исправкама, означеним овде даље под *6. б*) растављено на: а) anthemis L. и — б) vide титрица; тако је и реч *маслачак* сада добила два значења; види и речи: *замјерити 1* (*а* и *б*), *Слатина* итд.; — тако су, најпосле, и у речи *клијет*, која се у II. издању преводи само речима: eine Kammer, cella (те би се рекло да има само једно значење), сада истакнута *четири значења* према оном што се даље у тексту (иза превода) казује и према оном како су преведене и шта значе речи ту наведене као њени синоними и друге опет речи код тих синонима наведене као даљи синоними њихови;

б) *додавана су нова значења* (под 1, 2 итд.) код главних речи према синонимима који на њу упућују; тако је *браник*, покрај: *1)* der Bügel, и *2) vide усперица*, сада добио (у угл. загр.) и: *3) vide забран*, јер код ове речи, покрај синонимâ: *забрана* [*1*], *дубрава* [*2*], у II. издању стоји и: *cf. браник*, а према предњем то не може бити ни *браник 1*, ни *браник 2;* — тако је *бој* добио и: *3) vide 2 под 1*, јер упућивање *cf. бој* код речи *под 1* не може бити ни на *бој 1* (vide битка) ни на *бој 2* (Schläge, verbera); — тако је иза *врбица 1* и *2* дошло и: *3) (Врбица)*, јер се s. v. *крајина 2* помиње то село у Крајини неготинској; —

тако је од пет значења (пето је из Вукова рукописа) речи *како* сада постало девет, јер се друго и треће види из друкчијег немачког превода (so wie es ist и wie es sich trifft), а седмо и осмо је истакнуто због упућивања код речи: *1као1* и *почем1;* — тако је, најпосле, реч *тиква* још у II. издању имала четири значења и под 1) варијетете: а), б), в), г), д), па је сада добила и 5. значење (bryonia alba L.), а због речи *тиква* и њених синонима и због других речи наведених код тих синонима сада је и *бундева* добила четири значења (место само једнога у II. издању), која су сва потврђена упућивањем на синониме наведене у II. издању;

в) *истицање значења* појединих речи на које треба упутити реч о којој се говори, ако оно није било у II. издању означено цифром 1, 2 итд., сада је редовно додавано у угластим заградама, као што се могло видети и из примера до сада навођених и као што стоји код речи: *граба* ... vide *робија* [*2*]; *додијевати*.... vide *досађивати* [*2*]; *дрљача*.... cf. *брана* [*2*]; *жећи 2*.... cf. [vide] *палити* [*2*]; *1.јасира*.... cf. *газета* [*1*]; *јарчина 2*.... augm. v. [*1*] *јарак* [*1*]; *капула*.... cf. [vide *1*] *лук* [*2*] итд.; — из последња два примера види се и да је цифрама 1., 2., 3. итд. (у угластој загради) *испред речи* означивана разлика међу *омонимима*, јер су они на тај начин истицани и у *азбучном реду,* само што ту цифре нису стављане у угласте заграде: да је сваки такав додатак сада нов, јасно је кад се каже да у II. издању нигде није било цифара 1, 2 итд. испред речи у азбучном реду, те се разлика морала хватати или по акценту: *ак* и *а̑к, а̀ман* и *а̀ма̑н, вѐће, вѐће* и *вѐћē, бра̏ћа* и *бра̏ћа; ва̏ла, ва̏ла* и *ва̀ла̄, го̀спођица* и *го̀спо̀ђица, дѐснӣ* и *дѐсни, ђо̏гин* и *ђо̏гӣн; а̏да* и *ада, без* и *бе̏з, о̏ко, око* и *о̀кō* итд. или по другим облицима тих речи: *бр̀ња, f.* и *бр̀ња, m.; ва̏р, m.* и *ва̏р f.; Ви̏тор, m.* и *ви̏тор, а, о; до̀вести, вѐде̄м* и *до̀вести, вѐзе̄м; до̀ма̄шњи, m. pl.* и *до̀ма̄шњӣ, ња̄, ње̄; за̀бити (за̀бије̄м)* и *за̀бити (за̀буде̄м)* итд.;

г) многа упућивања (најчешће знаком vide) на речи с више значења остала су нејасна, јер ни у II. издању није било означено нити је потписанима познато да ли се упућена реч (из азбучног реда) потпуно по значењу поклапа с речју на коју се упућује, или одговара само једном од њених значења: у таквим случајима је упућена реч стављана (у угл. загр. са знаком *cf.*) испред свих значења наведене речи, као и кад се оне у свим значењима слажу; тако је, нпр., према *2прија* vide *прије* код ове речи додатак *2прија* стављен испред првог њеног значења, за знак да је *прија* = *прије 1, 2* и *3;* стога и *пјегаст* vide *пјегав* означава да и *пјегаст* значи: 1) fleckig и 2) sommerfleckig, те је сада и стављено s. v. *пјегав, а, о*.... [*cf. пјегаст*] испред 1), па је тако ту одмах додана испред првог значења и реч *абрашљив,* јер се и она знаком *vide* упућује на *пјегав* (премда би тој речи можда било место *иза* првога значења, тј. да значи само fleckig); тако упућивање *правити се* vide *градити се* значи да и прва реч има оба значења ове друге, те је сада додатак (у угл. загр.) *cf. градити се* стављен испред *1*) sich zu etwas machen, за знак да га треба везати и за *2*) ....него се гради, sie schminkt sich; али је још веће питање да ли се свим значењима подударају и речи: *бостан* и *1 трап 2,* и ако s. v. *1 трап 2* стоји *vide бостан,* јер може бити да *трап* у Конављу не значи и: *1)* Melonengarten и *2)* Melonen selbst и *3) врт,* али је сада s. v. *бостан* додатак *cf. 1 трап 2* стављен одмах у почетку испред првога значења; тако је сада стављено: *кожа, f. [cf. кожина, чапра 1] 1)* die Haut, *cutis; 2)* das Fell, *pellis; 3)* das Leder, *corium,* јер и s. v. *кожина* и s. v. *чапра 1* стоји само *vide кожа.*

6. Сем везивања синонимâ и разгранавања нових значења било је потребно многим речима или *додати превод* (или објашњење) зато што га нису никако ни имале, или само *поправити* (или допунити) *објашњење* зато што је било нетачно или непотпуно. Али да не би одступање од II. издања било врло велико, и ту је урађено само што је било најпотребније: у преводе (немачке или латинске) обичних речи није дирано, и ако би се на више места могао наћи можда и тачнији и лепши израз немачки (особито место неких аустријацизама) и латински (особито место неких скованих речи латинских);

другда се није смео додавати нов превод ни зато, што у тумачењу често може одлучивати и субјективно разумевање преводиочево, те је гдешто можда или сам Вук реч баш онако схватио (или од другога записао) како је у речнику преведена, и ако би ко други исту реч друкчије схватио и превео.

Све исправке и допуне у превођењу и објашњивању, које су потписани код појединих речи у угл. загр. стављали, могу се свести на ове три тачке:

а) исправке и допуне објашњења *географским именима,* као што се може видети s. v. *Асан-пашина паланка, баба 6, бања 2* и *4, Баточина, Дробњаци, Карановац, Палеж* итд.; још су остале необјашњене речи (сем географских овде су и нека лична имена):

- Варад 1
- Васојев, а, о
- 1 Витор 2
- Врбова
- Вучево
- Дервиш 2
- Доци
- 3 Драга 2
- 3 Дуга 2
- Завија
- Заравање
- Звијезда 3
- Зечево
- Јањ 2
- Јањина планина
- Јергече
- Јероглавац
- Кестена планина
- Кија-Осјеклија
- Клијенак
- Ковачи
- 2 Крља 2
- Крстаче

- Крујанин
- Кукуна
- Кунара
- Куновица
- Кунор
- Куши-ђидија
- Лазарић
- Леђан
- Љевишки, а, о
- Малош
- Међеђа греда
- Мезево
- Мишљен 2
- Млијечно Брдо
- Московит
- Надбарје
- Назлобрзовић
- Нак (*и* Наци)
- Нестопоље
- Ноздре Камене
- Обљуба
- Ођубар-планина
- Ођунлија

- Омлово
- Осјеченица
- Папуч
- Пеак
- Петка 3
- Петрова
- Петровица
- Пишпек
- Побјеник
- Појезда
- Прекорупље
- Равна
- Ракита 3
- Ракитно
- Раовина
- Ребљаник
- Рикавац 2
- Рикочица
- Росалија
- Самош
- Сеинска Гора
- Сервана
- Сиринић

- 2 Ситница 4
- Скробутача
- Солило 3
- Сомош
- Стреканица
- Ступчаница
- Сухара
- Тељига 2
- Тепелен
- Тијана
- Тиса 2
- Топтан
- Тратор 2
- Удбари
- Урвина 2
- Уџбар
- Уштипа
- Хаџијћи (Аџијћи)
- Челебијћ
- Чобаница 2
- Чулко
- Шарац 3
- Широке

Овамо иду и допуне објашњењима неких *мера* (ока, грош итд.), *туђих речи* (агалук, антрешељ, збалда итд.) и др. (проха 4) итд.

б) исправке превода или нов превод нетачно или непотпуно преведеним *именима природних тела,* особито ботаничких и зоолошких, па и именима *људских и сточних болести;* како је ту рађено, види се из примера: *2 ак, арпаџик, ахтапод, жива трава, жутокора, зановијет 1, зубача, 2 ива 1, локвањ а* и *б, лужњака, љутич 1* и *2, магиња, метвица 1 (а* и *б), орашак 1* и *2, памуклија, пасквица, пепељуга 1, простред 2, рогач 1* и *2, чешља* итд.; *журица, зубатац, крагуј, мишар 3, млађа 2, паструга, сврачак, слијепи миш, улигањ, чигра 2* итд.; *бадље (бадљи), нузла, сакагија, трупац* итд.; тако су објашњене и речи: *илуг и волови, штапови (штапи, штапци)* као имена звезданим јатима; ипак је остао приличан број како имена̑ биљака и животиња, тако и имена̑ болести и др. непреведен; то су поименце речи:

- 2 багра
- баљешка
- беча
- бијело зеље
- бимберово грожђе
- бјелушина
- блавор (блавур)
- блор, блоруша
- бодљика 2

- братковина
- 1 бујан
- видовача
- волујара
- 2 волујарка 1
- волак
- врапчји нокти
- вратолом 2
- гагула

- гаштир
- главобоља 3
- глота 3
- гонтунар
- горска ружа
- госпа 2
- грабонос
- грабоносац
- грохотуша

- гусомача
- дебелкоса
- делкушица
- дивижљица мала
- дилкушица
- дјетиња болест
- дланце
- до̀грам
- докољена 2

драгана 3
дробњача
дрозгина
жавољ
ждралињак
желудара
живи огањ 1
жура 2
зборбиљ
звонич
зврст
здравињак
зеленика 3
зечја ступа
зимолист
златица 1
злотрбица
зубац 3
иван-цвијет
ивање зеље
јаиз
јалкунићи
2 јаспра
јежина
каврика
кадарум
карагуљ
кељавац
кнегиња 3
кобиљњача
кормош
корњачина трава
космура
коштањ
коштреба
коштрике
кравосица (краосица)
кратељ
2 крива
криваља
крилатица 2
крилача
2 крка 2
крмегуша
крсташ 2
кумрино грожђе
кратошија
крст 3
кршијељ
курјачје јабучице
кучак 2
кучица 3
левун
1 лисица 2
лончарица 2
лужањ
лупар
љаљак
љупчац
малвасија 1
маруља
маџаруша 2
2 месап
метаље, метаљка 2
2 мигавац
мирковача
мишина
мјесечник
2 млаква
модрице
мравич
мукавица
мурава
муселез
мучено зеље
мушкат
нарикла
2 натег 2
невесиљ
невид 2
нереџа
нокатац
огњица 2
одумиљен
осаљ
осипача
отодеве трава
паљастура
памрак
папоњак 2
пасје ухо
патицврк
пепељуга 3
пипа 1
2 пир
писка 2
пјегавица
плавка 2
плућњак
пљуца
пурјак
рањ 1
ранка (рањка)
росуља 1
свиларица
севделија
скобој
скор
слани грах
содорина
срчаник 3
стокласа
стокожа
стрж
суторина 2
тамјаника
теслар
тичји нокти
тресавица
трпија
турчин-цвијет
ћукос
ћуртаук
укљата
употан, тна, тно
ушатка
ушивац
Фрус, Фрусин
христограње
црвен 3
црквица 2
црнореп
чамак
чаровница
чесвиница
чкврљ
џура
шабањ
шаја
шап 2
шибан
шишуља
шкарамбеч
штрока 2

в) објашњења или преводи речима *никако непреведеним*: осем речи под а) и б) требало је превести и оне, код којих у II. издању само стоји знак (m., f. итд.) да обележи врсту, без икаквога превода или објашњења (гдешто чак нема ни тога знака); колико се и како успело да ни ове речи не остану необјашњене, видеће се у самом речнику, а да би и другима било лакше и видети сада предложено објашњење и пронаћи шта значе речи које су у речнику ипак остале необјашњене, све се оне овде исписују како иду по азбучном реду (с напоменом да су речи штампане *положеним* словима како тако преведене, а без икаква додатка остале само речи, овде исписане усправним словима):

аваница 1
агазли
ајташ
аламанка
албашча
алем драги камен
алћергелет
1 амбар
арли
бази
бакшиш
безистен
били-биљур
бирлија
бисер-парта
битевија
близанка
блијун
боланџа
брадајага
велен
велуд
воћарка
вража
вражање
вражати
врачевска молитва
вријесло
вукокас
вућалица
гарбин
гладибрк
гуривређа
гурикало
двопетица
дил
дозулци
дугобрче
енџије
ерделије
ерћелије
1 жупан
жуборика
завјетриније
заводница
заворница
завртаљка
закрајак
заподјенути
заподјести
заподријети
запус

зафаит
збалда
зврчина
зеленка
знаја
зулум-чалма
измудрити
илинча
јадиковина
јанкеса
Калаџинска вода
караконџула
кафазли(-Ружица)
керепњак
клубарак
коврцан
козодерац
коларина
коната
конопљак
косоглав
коштуница копље
крадимице
1 крива 2
кривац 2
крижна врата
кријеш
крстионица
2 куш
либра
листра
ловрање
ловрати
лунта
мави-пируз
мал-кадуна
мангура
манитуља
маукава
мартолоз
међашење
међашити
мемла
младокосан
мураја
муханат
муханет
2. *намаћи*
нападач
наратун
насиље
насуво
недоход
нећкати се
нестрпљивост
обашав
обрети
опажљив
опатрнути
опармачити
опучило
оружница
осоколити
паландара
палијер
парта
пелинхор
пенга
пендевиш
песта
пињата
побоја
подбаран
подјенути
подјести
подлистати
подругљивица
посвећивање
посвећивати се
посмртни
посоколити
потег
потквасница
превртљивост
премизгивало
приошинути
припијевка
присци
прлијерка
пругао
прч
раскућа
растељ
растрапити
растрвити се
рибарина
рокот
рукопомоћ
санџак-алајбег
сапуњав
сачмарица
свилница
сворница
сепетли сандук
сија-јелек
сијасет 2
ситнице
сјеничар
сјеничарка
скрижалина
скужа
сој-срмали
стења
страор
стражарити
стражарење
стрпљивост
суврљав, а, о
тамбуров
тамничарка
текелија
тећи се
тиндирик
топук
трескавац
трњан, а, о
трусовина
тумачење
тумачити
турмаџија
ћиверица
ћивер-коза
ћиглићати
ћимлије
уводник
укалица
уливак
урши буши
(уши буши)
уџбашлије (павте)
фет
финофесак
фићфирић
фруг, а, о
хаинство
харешли
харзлак
хероглав
хероглавац
царевица
цкрли-мерџан
црнојка
џамоглани
џеба
џуп
шаргизда
шапка
шваља
шесторедица
шех (ше)
шибут
шикара
шишкање
шљемишље

7. У исправке се може уврстити и додано (у угластој загради) *обележавање дијалеката*, које је на више места у другом издању било пропуштено, као што се може видети код ре́чи̂: *дјеверити, дољевак, ждеро, ждребећи, залијегати, замеравање, засвијетлити, мједењак, најприје, нега, неговање* и *неговати*, *објести се,* итд., али је и сада, особито у првим табацима, на више места изостао знак за дијалекат, понајчешће да је реч по јужном или по југозападном дијалекту (тако је нпр. речима *испо̀вједити* и *испо̀вједити се* додан знак *јуж.*, а речи одмах за њима: *испо̀вједни* и *испо̀вједни̂к* остале су неозначене).

Од овога мање знатног пропуштања треба разликовати *непотпуност*, која се у II. издању лако може опазити у том, што су неке речи наведене само по *једном*, а неке само по *два дијалекта*, и ако је као правило постављено да се речи наводе у сва три (управо сва четири) дијалекта према различном изговору старога гласа *Ѣ* и према последицама у облику речи од таквога изговора. Најчешће недостаје облик речи по западном дијалекту, те је највећи број случајева само јужнога или само јужнога (rsp. југозападног) и источног дијалекта; много је мањи број само по источном, најмањи пак само по западном дијалекту; исто тако је врло

мало случајева само по јужном и западном дијалекту. Међу таквим речима многе су јамачно само у једном дијалекту стога, што се само у том крају говоре, али нема сумње да је било и случајних омашака. Ова пропуштања сада нису попуњивана, али се овде излаже (види стр. XXXII) све што је опажено као непотпуно (јамачно је која реч остала у речнику превиђена).

8. Већа је погрешка била у другом издању, што је често *врста глаголске радње* неправилно или непотпуно означена, те на много места место знака *v. impf.* стављен знак *v. pf.* и обрнуто, или код повратних глагола изостао знак *r.*; неке су од ових неправилности биле просте штампарске погрешке, о чем се човек може уверити кад упореди прво издање (1818.) с другим. Овакe су неправилности сада све исправљене у угластим заградама испред погрешке у II. издању, као што се види код речи̂: *видјети се, запрековати, запитити, повјеровати, повлачити, подјарити, штенити се* (према *штенити*) итд.

При упућивању речи̂ на дублете или других дијалеката на јужни и југозападни није ни стављан никакав знак за трајање глаг. радње (*верити се, вирити се; делити, дилити* итд.); сада је то обележје додавано само у ретким случајима, где би могло бити сумње да ли је један глагол упућен на други истога трајања (као нпр. *поглејати* vide *погледати*, јер је *1 погледати* v. impf., а *2 погледати* v. pf.).

9. Покрај других недоследности лако је смотрити у II. издању неједнако поступање и у овим случајима:

а) *деминутиви и аугментативи* час се, као дублети, како и треба (и то је већином), само упућују на главне им речи (*амамџик* — vide *хамамџик*, а ово је *dim.* v. *хамам*), час се опет и они преводе и објашњују (*аљетина* — *augm.* v. *аљина*; *аљиница* — *dim.* v. *аљина*, и ако се то понавља и s. v. *хаљетина* и *хаљиница*);

б) *глаголске именице (verbalia)* тако се исто час преводе (*гицање* n. das unruhige Bewegen), час упућују на глаголе од којих постају (*главање*, n. verb. v. главати);

в) *придеви (описни)* такође су недоследно уношени у речник: неки (ређе) у оба облика (или сваки засебно или уз неодређени облик одмах и одређени, а често и компаратив), као нпр.: *злосрећан* (злосретан), *злосрећни* (злосретњи), а *драг* (драги; дражи); неки пак само у неодређеном облику (таквих је већина), као нпр. *јадан, дна, дно* итд.;

г) недоследно је гдешто и везивање *дијалекатских разлика*: док се по правилу све речи по источном и по западном дијалекту упућују на јужни или југозападни (и јужни се упућује на југозападни, кад се они међу собом разликују), дотле има и оваких случајева: *његовати* vide *неговати*, *задјевица* vide *зађевица* (и ако је: *зађева* vide *задјева*) итд.; — таква је недоследност и кад се неке речи ист. и зап. дијалекта упућују на речи јужног дијалекта (*лисетина* vide *љесетина*; *петлов* vide *пијетлов*), неке опет исте такве објашњују (*лесетина*, augm. v. *леса*; *петлић* dim. v. *петао*).

Све су ове неједнакости остављене и у овом трећем издању, јер нису много значајне, а уједначивање и исправљање заузело би доста места у књизи. Тако је, најпосле, остављено и:

д) недоследно везивање глагола на *-ћи* с глаголима на *-гнути, -кнути*; док су нпр. облици *врћи, стићи; клећи, маћи* били означени као правилнији, јер су на њих упућивани (знаком *vide*) облици: *вргнути, стигнути; клекнути, макнути* и само они превођени на немачки и латински, — дотле су опет облици *1 навикнути се* и *пропукнути* оглашени као главни, јер је код њих стављен превод и на њих упућени облици *навићи се* и *пропући*; глагол пак *2 улекнути се* и *2 улећи се* преведен је на оба места; дебља слова казују који се облик сада оглашује као главни.

10. Остали су без исправке (у угл. загр.) облици придевски: *каон, мисаон, насеон* и *осион*, премда би се с правом могли додати правилнији облици: *калан, мисалан, населан* и *осилан*, као што је уз реч *збаоч* сада додано: [*збалач?*].

11. У исправке у овом издању иде и ново *додавање (у угл. загр.) звездица* оним речима које су ушле у српски језик из турскога или

преко турскога из кога другог источног језика. Као што се из књиге може видети, број овако доданих знакова изишао је доста велики, а то је било прво стога што су у II. издању многе такве речи остале неопажене; друго стога, што су махом дублети таквих речи упућивани на приличније облике, те звездица стављана само код ових речи (види нпр. *атарџија* vide *хатарџија,* и *аџија* vide *хаџија,* или *аџилук** vide *хаџилук*); и треће стога, што је међу њима и доста изведених речи, чија се основа или никако у народу и не чује или није ушла у речник, те ни код њих није била стављана звездица, као што се по правилу не ставља ни код оних посрбљених турцизама, чије су основе ушле у речник и обележене као турске (кад је *абаџија* обележен звездицом, није било потребно обележавати и *абаџијин; абаџијнски, абаџијски;* тако ни *первазити* нема звездице, јер је *перваз* обележен као турска реч; према том су у II. издању биле штампане без звездица и речи: *испердашити, пореметити, похасити се, шалабазати,* премда у речнику нема њихових основа: *пердаш-, ремет-, хас-, шалабаз-* итд.).

Нека је поменуто да су овом приликом понеке речи и означене (звездицом у угл. загр.) као турске, и преведене, као нпр.: *аваница, алем, арамзада, бази, диба, хаинство, харешли* итд.

12. Исправкама се може назвати и то, што су *почетна слова речима у азбучном реду* сада штампана како је где требало (у II. издању сва су слова тим речима била велика, те се разлика није могла ни видети); стога је сада не само: ***Д**ежева* и ***д**ежмекаст*, него и: *1 **б**удимлија* а *2 **Б**удимлија*, или ***Б**угарин* и ***Б**угарија* а ***б**угарење* и ***б**угарити,* па је тако и у једном само чланку, нпр. s. v. ***б**јелица,* тако написан облик остао само за прво значење, а за друго (nom. propr.) додан у угласту заграду облик ***Б**јелица;* тако су и придеви изведени од имена мѐста̂ и на́ро̂да̂ сада писани у азбучном реду првим словом малим, а у тексту је остављено непромењено све како је било у II. издању (да се види како је Вук писао те придеве), те нпр. s. v. *будљански* последњи стих гласи: „Што сам данас у коло *Будљанско* —;“ види још и s. v. *Арапка, арбанаски, вериге, дечански, дренопољски, крајина* итд.

13. Сем исправака или управо додатака и мањих промена, о којима је довде била реч под бр. 5.—8., 11. и 12. и које се све лако могу видети и по њима сазнати како је што било у II. издању, требало је исправити и друге, тако рећи очите, *штампарске погрешке,* чији је број (сем оних које је Вук у II. издању на страни XIII.—XIV. означио) много већи него што се читаоцу на први поглед може учинити. Ове исправке нису сада ничим истицане (премда се неке могу видети, кад је у угласту заграду стављена испуштена реч, обично знаци за род: *m.*, *f.* или скраћенице: *r.*, v. итд.), те је потребно и о њима рећи коју. Сем обичних исправака појединих слова (*н* м. *и, ш* м. *ж* итд., *солдате* s. v. *сјакарити*) исправљени су на више места:

а) знаци *за род,* као нпр. уз речи: *риђан, трап, траскало, Цвитоје, цвитоња* (било је *n.* место *m.*); *сјечка* (било *m.* место *f.*); *слугиче, цриво* (било *m.* место *n.*) итд.;

б) очигледне погрешке у *акцентима,* којих је био такође доста велики број, као у речима: *ду̀ћа̂н* (било ду́ћа̂н), *задиркѝвало* (за̀диркѝвало), *зау̏зе̂ти* (заузе̂ти), *зау̏ставља̂ње* (зау̏стављâње), *мр̀ка̂љ* (мр́ка̂љ), *му̀ва* (му́ва), *на̀левати* (м. налевати), *Нȍвӣ Па̀за̂р* (м. Нȍви Па̀за̂р), *плѝва̂ч* (м. плѝвач), *Са́борна̂ цр̀ква* (м. Са̀борна̂), *са̏моста̂лан* (м. са̏моста̂ла̂н), *смје̏рно̂ст* (м. смје̏рност), *тѐме̂љан* (м. тѐме́љан), *ту̀ра* (м. ту́ра), *ћу̀рдија* (м. ћурдија), *уду̏ре̂чӣм се* (м. у̏дуре̂чӣм се), *у̏мјестити* (м. умјестити) итд.

Сем енклитика (савеза и неких предлога) које су по правилу писане неакцентоване наћи ће се и других речи које су и у II. издању и сада остављене без акцента (неке случајном омашком, а неке можда и зато, што Вук није био поуздан какав им је акценат), као што су, нпр., речи (које би можда овако требало написати): *брӑт-регѐме̂нта, на̀тупијерка; нѐго нѐ; нѐфаљ; на̀дно, по̀дно, у̏дно* итд.

У ред мањих измена правописних иде и то, што је место *ръ* у II. издању сада употребљен знак *р̏* (кад је самогласно *р* без

акцента а пред којим другим самогласником или иза њега), што је стављана запета испред петога падежа и иза њега, и што је на више места питање *јели, јел'* растављано у *је ли, је л'*.

14. Још треба нагласити да је сада, јасности ради, у чланку *школа* уз реч *сад* (стр. 871., в. 9. у II. ст.) додано у угластој загради *1850.;* према том и у чланцима: *војвода 4, 5* и *6, кмет 1, кнежина, кнез, поп* и др. — речи: *данас, сад, до сад* значе време око г. 1850., кад је II. издање речника било рађено. Стога је и s. v. *претрести се* иза речи *преклани* стављено у угл. загр. *1848. г.* Тако је и s. v. *поднос* уз реч *сад* стављено у угласту заграду *пређе,* јер те речи сада нема ни код господе; а s. v. *рођо 2* сада је додано (у угл. загр.) *1850. г.*, за знак да је та реч само онда имала у Београду и то друго значење.

15. Гдешто је Вук по две или више речи истога значења, кад иду једна за другом, везивао *шареним заградама* (кламарама) у један чланак и све их од једном преводио или на коју другу реч упућивао; то се види, нпр., код рéчи̑: *бабини јарци, баб. козлићи, баб. позајменици, баб. укови; водњикав, водњикаст; грмљава, грмљавина; доживети, доживити, доживјети, доживљети; којегде, којегди, којегдје, којегђе; несмелица, несмилица, несмјелица* итд. Држећи се тога начина, сада су потписани још на много места таква спајања извршили и онде, где их је Вук био пропустио, али, да би се разликовала од Вукових, за сва нова спајања употребљене су мало друкчије (јаче и мање извијене) шарене заграде, као што се може видети код рéчи̑: *аждаа, аждава, аждаја, аждаха* (све су то управо дублети једне исте речи); *бреша, брешакиња, брешка; запрњати се, запрњицати се; издаждети се, издаждити се, издажђјети се, издажђети се; кру, крув; Мостаранин, Мостарац, Мостарлија; надјенути, надјести, надјети;* тако и: *побледети* итд., *понедељак* итд.; највеће је такво спајање рéчи̑: *овде, овден, овдена, овди, овдје, овдјека, овдјен, овдјена, овђе, овђен, овђена, овђенак* (међу њима су опет начињене засебне групе: прве три, 5.—8. и 9.—12.).

16. И показаним спајањем неких речи и врло незнатним повећањем формата (сваки је стубац за по једно слово шири и за по једну врсту дужи) поможено је да се ово ново издање ни величином (бројем табака) много не разликује од другога издања, при свем том што је прилично велики и број нових речи (из Вукова рукописа унесених и из текста повађених) и број додатака, исправака и допуна, посталих спреда описаним накнадним објашњивањем и везивањем. Највећа се пак уштеда у простору могла постићи тиме, што су сада *сви стихови* који долазе у појединим чланцима штампани in continuo, док су у II. издању били сваки у засебној врсти. А да би се они ипак јасно могли познати, стављана је у реду на крају свакога стиха уздужна црта ради одвајања стиха од стиха (сваком је почетно слово опет остало велико, као и у II. издању), као што се то може видети код рéчи̑: *бабине, болан 1* и *2, варица 1, вјера 1, 2* и *3, вјерити се, војвода 1* и *5, змајогњени, кудјеља 3, мезе, метати се 2* и *3, милост 2* и *3, мора,* итд. итд.

IV. Треба рећи коју и о том, зашто је сада наново приређен за штампу *цео* речник, кад је још г. 1892. издата на свет једна свеска (прва четвртина) његова под уредништвом пок. Јов. Бошковића. То се морало учинити прво стога, што су потписани били уверења да ново, треће, издање Вукова речника треба спремити овако, како је оно сада спремљено и у предњим тачкама објашњено, ако се хоће да Вуков речник и у овом *новом* издању остане *Вуков;* друго, још и стога, што пок. Бошковић, радећи друкчије од сада изложеног начина рада, није ни био пре штампања приредио цео речник, него, спремајући табак по табак за штампу, исправљао у њему и уносио у угласте заграде само оно што је у његову предговору („Из поговора," стр. XIII—XX) речено и онако како је у тој свесци урађено. Према томе, да су потписани и хтели, не би могли посао наставити онако како га је он био почео. Да су пак даље уређење наставили на свој начин оданде где је пок. Бошковић био стао, прва би свеска у најглавнијим тачкама остала без везе с даљим свескама; ове пак друге три

четвртине речника не би било могућно уредити овако како су сада уређене, после свега онога што је пропуштено у првој свесци издања Бошковићева. На тај би се начин имала два сасвим различна посла: један, мањи, непотпун, с неким друкчијим додацима (етимологије, уношење неких нових речи изван Вукова речника и навођење синонима, такође не Вукових и без везе с оним што је у самом речнику) и — други, већи, који се, сем прештампавања Вукова текста, готово ни у чем не би слагао с првим. Сем тога морао би се штампати нарочити додатак тој првој свесци, у који би биле унесене све речи из Вукова ручнога примерка (добивенога истом г. 1894.), из првога издања, из текста другога издања и из пропуштених упућивања (види спреда одељак I. и II. и тачку 1., *а* и *б*. одељка III.).

Уштедама пак у простору, о којима је реч у т. 16. од. III., постигнуто је да цела књига сад изнесе готово онолико исто, колико би изнеле саме оне три остале четвртине, кад би и оне биле продужене на начин како је била технички опремљена прва четвртина Бошковићева, јер је сада цео речник, покрај свих додатака и допуна, само за тридесет страна постао већи него што је био у другом издању.

V. Потписани се користе приликом да и овде искажу особиту захвалност свој господи која их у раду, за минуле четири године, чим било помогоше. Та им је помоћ особито била потребна у тумачењу непреведених или непотпуно преведених речи у II. издању, те се највише осећају захвални г. *Живојину Јуришићу*, професору, који је превеликом броју српских речи за предмете из биљног и животињског света нашао данашње научне (латинске, а у врло много случајева и немачке) *ботаничке и зоолошке називе*; за тумачења неких зоолошких назива задужио је потписане и г. *Душан Стојићевић*, професор; исто тако, за објашњење неких народних речи из Далмације и Црне Горе хвала припада г. г. *Сими Матавуљу*, књижевнику и *Љ. Јовановићу*, професору и члану одбора за издавање Вукових списа. За објашњење неких географских имена дужни су захвалити и проф. д-ру *Ј. Цвијићу*, а била им је од помоћи и ваљана расправа арх. *Н. Дучића* „Црна Гора“ (у Скупљеним Списима књига II.); за научне пак термине људских и сточних болести збирка д-ра *Милана Јовановића-Батута* „Грађа за медицинску терминологију“ (у књ. 146.—149. „Летописа Српске Матице“ и засебно). За накнадно обележавање турских речи потписани су се помагали поглавито списима: „Rječnik hrv. ili srpskog jezika“ (Zagreb, dio I.—IV.), „Etymologisches Wörterbuch der slav. Sprachen“ од *Фр. Миклошића* (Беч, г. 1886.) и „Турске и друге источанске речи у српском језику“ од *Ђ. Поповића* (у 59. „Гласнику Срп. Уч. Друштва“ и засебно).

Када је друго потписани службеним послом био изван Београда (у зиму 1896.-7. и у пролеће 1897. г.), замењивао га је у раду при срeђивању рукописа и при читању коректура г. *Сима Н. Томић*, професор, а сада и члан одбора за издавање Вукових списа. При читању коректура (особито у првим табацима) помагао је и млади, на жалост рано преминули, д-р *Ђ. С. Ђорђевић*, професор и такође, неко време, члан Вукова одбора.

За лепу и особито јаку хартију, на којој се ово издање штампа, као и за чисту израду штампарску, сва хвала припада садашњем издавачу свих Вукових списа, *управи српске краљевске државне штампарије*.

О Петрову дне 1898.
у Београду.

П. П. Ђорђевић
Љуб. Стојановић

РИЈЕЧИ ИЗВАЂЕНЕ ИЗ ТЕКСТА

(Упитница у загради значи да акценат није поуздан)

ба́рутна̂ ти̏квица
батали̏ју̑н
бата̀рљица
ба̀тушка
бѐва̂нда
би̏јели̂ лу̏к
Бо̏ка
бо̀ке̂љски̂
бра̀вљетина
бу̏ ! бу̏ ! бу̏ !
бу̑рши
бу̏ча̂д
бу̑ши

ва̀јдиса̂ње
ва̏кља
ва̀ља̂ да
ва̀љушак
ва̀сли
ва̏трена̂ жа̏ба
1 ва̏ш
2. Вѐлика̂
вѐлика̂ бо́ља
вѐлика̂ во̀дица
вједо̀вит
вјѐтар о̀д краја
вјѐтру̑шна̂
вјетру́шница
водѐна̂ ти̏ква
вра̏јт
2 врг
всѐто
ву̏ра

гла̀ву̑шта̂
глу̑ва̂ нѐдјеља
гљи̏вица
гово̀рити се , го̀вори̂ се
го̀милица
го̏рјен
Гра̏бовица

гре̂х
гу̀стијерна

да̀жђе̂ње
дака̏ко
да̏ље̂
да̏љи̂
дѐбели̂ сва̏т
дѐде̂р
2 ди́ва
ди̏вља̂ про́ха
ди̏вљи̂ пе́ршун
ди̏мишкиња
дина́ри
ди́рнути, ди̑рне̂м
ди́те
дјевѐница
дјевѐре̂ње
До̀бри̂нци
добри̏чанова тра́ва
дога́ђа̂ње
доклего̏д
до̀лаз
до̀лаф
до̀тјерати се, ра̂м се
дошми́тати,до̀шми̂та̂м
драго̀цјен
дра̏па
Дри̏њача
Ду̏боки̂ по̀ток

ђули̏ста̂н
Ђу́ро

жа̏лосно
жи̂ва̂ о̏бала

За̀гарач
за̀дјенути, не̂м
за̀дјети се, дјене̂м се
задоби́ва̂ње
задоби́вати, до̀би̂ва̂м

за̀клањати се, ња̂м се
залу́ду
заљу́љати се , за̀љу̑ља̂м се
замјењи́вати, мјѐњује̂м
занијѐмити, ми̂м
зао̀шиља̂ст
запа́лити се, за̀па̂ли̂м се
за́се̂ље
за̀требати, ба̂м
зацијѐпити , за̀цијепи̂м
зашки́љити, љи̂м
зашти̏кало
згр̏чити, чи̂м
зна̏тан, тна, тно

изво̀рчић
и̏здјети, дјене̂м
и̏здоби̂ла
и̏змршавити, ви̂м
изнѐбушице̂
и̏лик
и̏ндје
и̏скрзати се, за̂м се
искри́вити се, и̏скри̂ви̂м се
испо̀кој
испр́дјети, ди̂м
испрѐплетати , плеће̂м
испроби́јати , про̀би̂ја̂м
И̏су Кр̏ст
исцвјѐтати, та̂м

ја̏њица
ја̏ох
јѐленов,
јѐрбо

јѐфтин
јефтино̀ћа
јуна́чити, ју̏на̂чи̂м

ка́лиж
канцели̏јер
ка̀ра-вра́нац
ка̀рда̂ш
ка̏са
ква́рити се, ква̂ри̂м се
ке́рђа
2. ки́та
ки̏тити се, ти̂м се
ки̏ћен
клѐтвена̂ бдѐнија
кли̏пић
кли̏сара
ко̀зе
Ко̏ма̂ни
котрома́нац
Коцѐљева
кошѐница
кр̀вни̂чки̂
кри̏ти се, је̂м се
кро̀мпи̂р
кру́нити се, кру̑ни̂м се
крча̀жић
Ку̏пи̂нски̂ Ку̑т

Ла́да
ла̀жица
ла̏коман
лѐтњи̂
лијѐва̂ње
лијѐвати, ли̏јева̂м
ли̏јечник
ли̏шше̂
ли̏стом
Ло̀врећ (?)
ло̂гом
лу́на

љепорјѐчив
љѐпшӣ
љѐшвӣ
Љу̀бинић (?)
љу̏љати се, љу̑љам се

магарѐћӣ ка̏шаљ
ма̀ђиона
ма̏кљен
ма̏ла̑ во̀дица
Ма̑лӣ Ти̏мок
Ма̏љен
Ма̑рац
ма̀ска
ме́њати се, ме̑њам се
ми̏ловати се, лу̑јем се
мимо́ћи се, ми̏мо̑ђем се
ми̏роса̑ње
Миха̀ило
Ми̏хат
Моло̀вӣн (?)
Мо̀лунат Го̑рњӣ
мр̀вити се, вӣм се
мр́зити се, зӣм се
му̏ком
му̑ћ

набреки́вати се, брѐкује̑м се
на̏ вече̑р
на̀гарити се, рӣм се
надно̀сити се, на̀дносӣм се
на̏илазити, зӣм
на́ја
на̏јвољети, на̏јволӣм
на̏јпрвӣ
на̏љеше̑
наљу̏тити, на̀љу̑тӣм
на́метан
намјере́ње
на̏нин
наору̑жати, жа̑м
напа̀бӣрчити, чӣм
напа̀љетковати, кује̑м
напрѐздан
ната̀кнути, на̀такне̑м
нато̀варити се, рӣм се
нахла́дити се, на̀хла̑дӣм се
начетвороно́жити се, ро̀но̑жӣм се
нѐдјело
не̏ма̑
Нера̀дӣн
нѐугле̑дан
но̏вскӣ

Њѐгуш
њѐколико

обавјешћи́ва̑ње
обавјешћи́вати, вјѐшћује̑м
о̀борџенерао
обрашна́вити се, обра̑шна̑вӣм се
обређи́вати се, обрѐђује̑м се
о́вдјека
о̀гло̑бје
огу́лити се, о̀гу̑лӣм се
о̀дјести се, дјене̑м се
о̀дљева̑ње
о̀дљевати, ва̑м
ожѐћи се, жѐже̑м се
о̀јадити се, дӣм се
олакша́ње
о̀међити, ђӣм
О̏млово
о̀мршавити, вӣм
о̀мршати, ша̑м
о̀по
о̀падник
о̀па̑нци
о̀силити се, лӣм се
осрамо̀тити се, осра̀мотӣм се
О̏стров Го̑л
о̀ткрити се, о̀ткрије̑м се
о̀тресан
отр̀чати, чӣм
О̏џаков

па̏ње
Па́њевац
па̏њега
па̀рмак
па̀се̑рка
Па́сковац (?)
па̀тро̑л
пе́нда
пе̏тели
пѐтровскӣ, ка̑, ко̑
Пѐтро̑вци
пи̏ћан,
пја̑т
пла̀мтјети, тӣм
Пла̏шкӣ
пле́на
пли̏скавица
пло̀сна̑ ти̏ква
по̀боље̑
побу́рати се, по̀бура̑м се
по̀више̑
по̀врг

пога̀ња̑ш
по́ године
пого̀рјелица
пода́вати, по̀да̑је̑м
Пода̀же̑пље (?)
по̀далеко
подго̀нити, по̀дгонӣм
по̀дебео
по̀доста
по̀дубок
по̀дугачак
поду́жити, по̀ду̑жӣм
поза̀бавити се, вӣм се
поза̀творати, ра̑м
позлијѐдити, по̀злиједӣм
појѐдрити, рӣм
покази́вати се, ка̀зује̑м се
по̀ква̑рен
поква́рити се, по̀кварӣм се
по̀квасити се, сӣм се
поку́њити, по̀ку̑њӣм
полу̀острво
по̀љепшӣ
пома̀ћи се, по̀макне̑м се
помијѐшати се, по̀мије̑ша̑м се
помјѐдити, по̀мједӣм
помо̀ћи се, по̀могне̑м се
помр́љати, по̀мр̑ља̑м
по̀мучно
по̀ниже
по̀никнути, кне̑м
по̀нудити се, дӣм се
поодра́сти, сте̑м
по̀пита
по̀пливати, ва̑м
по̀полак
по̀поле
поприку̀чити се, при̏ку̑чӣм се
по̀пузнути се, не̑м се
попуња́вати, пу̀ња̑ва̑м
посвра́тити, по̀свратӣм
по̀ситан
посјѐдјети, дӣм
по̀смијешно
по̀тура
по̀тхватити се, тӣм се
По̀чек
по̀читељскӣ
по̀широк
пра̑тор
прѐбијелӣ

прѐблеђан
прѐвеликӣ
преврáтити се, прѐвра̑тӣм се
прѐграда
прѐђашњӣ
презиђи́вати, зи̏ђује̑м
прѐкра̑сан
прѐксјутра
прѐкува̑н
прѐлијеп
прѐмален
прѐмио
препи́лити, прѐпилӣм
прѐпун
прѐучен
при̏видјети се, видӣ се
приви́ђати се, при̏вӣђа се
пригње́чити се, при̏гње̑чӣм се
при̏дести, дене̑м
при̏зренскӣ пи̏што̑љ
пријѐплет
прикра́дати се, при̏кра̑да̑м се
при̏крити се, при̏крије̑м се
примири̏сати, прими̏рише̑м
при́носи
при́пјев
припо̀јасница
приншту́нути се, при̏штуне̑м се
пр̏ње
прњи̏ца̑ње
провла́чити се, про̀вла̑чӣм се
прома́хнути се, про̀ма̑хне̑м се
просу́шити се, про̀су̑шӣм се
прохлађи́ва̑ње
пр̀сине
пу̏рка

ра̀звити се, ра̏звије̑м се
раздијѐлити се, ра̀здијелӣм се
разми́нути се, ра̀змине̑м се
разоба̀дати се, да̑м се
ра̀скухати се, ха̑м се
ра̀спустити се, тӣм се
растањи́вати, та̀њује̑м
ра̀стурити се, рӣм се

ра̏сухе
Рвѐни̑к (?)
ре̑дом
ре́се
ри̏бља̄ тра́ва
рибо̀лов
ри̏те
рога́чи

свѐдба
свѐто̄
сви̏јетла̄ нѐдјеља
сви̏јетли̑ понѐдјељник
Сви̏ла̄јница
сви̏лена̄ бу́ба
се̏жањ
Се̏њско̄ Би́ло
си̏јенски̑
си̏јенско̄ ко̏ље
си̏ла̄х
си̏лно
си̏тни̑ бо̀сиљак
си̏тно̄ гро̑жђе
си̏тно̄ жи̏то
сјѐнича̄р
сјѐнича̄рка
Ска̏дарско̄ Јѐзеро
ска̀кала
ска̏ле
скв́рнити, скв̑рни̑м
скв́рњѐње
скѐле
ско̀паљски̑
ско̀рашњица
ску́ти
сла̏п
сли̏јепа̄ сви̏рала
сли̏јепи̑ сје̑к
слу̏житељ
сма́трати се, сма̏тра̑м се
спо̀љашњи̑
срѐћно

ста̑дом
ста́ње
старо̀вирски̑
ста̑хор
сти̏шки̑
ст̑рно̄ жи̏то
строва́лити се, стро̀ва̄ли̑м се
суо̀чити се, су̏очи̑м се
сурдо̀ма̄р
схо̀рити, схо̏ри̑м

та̀де̄н
1 та́ко
та̀ми̑н
тамња̀ника
та̀ћи, та̏кне̑м
ти̏гар
ти̏гла
ти̏тре
ти̏хо
ти̏чја̄ тра́ва
това̀рић
то̏ном
тра̏кули
тр̏бушаст
три̏нка
три̏ња
тропле̏тен,
тр̏шњћки̑
тр̏шљака
ту̏д
ту́жјети, жи̑м
Ту̏ре

ће
ћѐрдисати, ше̑м
ћѐтрица
2 ћи̏
ћо̀рда

убра̀дати, да̑м
уго̀јити се, у̏гоји̑м се
у̏до̄ван, вна, вно
ужѐљети се, љи̑м се
ужлијѐбити, у̏жлије-би̑м
у̏здице
у́ка̄ње
у̏кови
уље̏пшати се, а̑м се
умо̀рити се, у̏мори̑м се
уму́дрити, у̏му́дри̑м
уобича́јити се, би̏ча̄-ји̑м се
упа́рложити се, жи̑м се
упра́шити, у̏пра̄ши̑м
упре́за̄ње
упре́зати, у̏пре̄же̑м
упре́ћи се, у̏пре̄гне̑м се
упр́љати се, у̏пр̄ља̑м се
упу́тити се, у̏пӯти̑м се
у̏скочница
усм́рдјети се, ди̑м се
у̏сновак, о̄вка
у̏спра̄во
ушчу̏пати, па̑м

фа̑јта
фа̏ља
фа̏шина
Фи̏лип
фило̀соф
фити̏љача

ха̀јва̄р
хе̑ј
хе̏м
Хе́рин
хи̏тно
хо̏лба
1 хра̑бар
Хра̀нисав
Хр̀њетина Му́јо
хро́мо
хте̏ти
ху̏њкав,
ху̏п

царо̀ста̄вне књи̏ге
цва̀нцика
Ци̏јевна
ци̏пом
ци̏ста
Цр̏вени̑ Бре̑г
цр̏вени̑ вје̑тар
цр̏ни̑ тр̑н
цу̏цнути се, не̑м се

Ча́кавац
ча̏сни̑ по̑ст
ча̀стити се, ти̑м се
чвали́ка̄ње
чвали́кнути, чва̀ли̑к-не̑м
че̏жње̄ње
чепр́љити, чѐпрљи̑м
чи̏ста̄ нѐдјеља
чо̀ба̄нбаша
чу̏дно
чу̏по

ша̀ра̄љка
ше̏т
шеће́рац
шѐшаровина
шљѐзина
шљепо̀ћа
штра̑њка
Шу̏рице
шу̀ћурово

РИЈЕЧИ НЕОЗНАЧЕНЕ ПО СВИЈЕМ ДИЈАЛЕКТИМА

I. Само по јужном (или по југозападном) дијалекту:

бријеме
бијегати
Биједин град
бијежати
бијела бундева
Бијела Гора
бијела лоза
„ субота
„ уш
бијеле покладе
Бијели Граб
бијели лук
бијело зеље
Бијело Поље
Бијељина
Бијељинац
бијељински
бијељка
биљежје
биљешка
Бјеласица
Бјелашница
бјелег
бјелијанка
бјелојабука
Бјелопавлић
Бјелопавлићи
Бјелопољац
бјелоцркванcки
Бјелош
бјелоша
бјелошљива
бјелошљивача
бјељег
бјечва (бљечва)
благовјештеније
блијеска
блијештити
бријеме

вијерати
вијерна
вијерница љуба

вијетати
висјелица
вјеверичић
вјерити
вјетар од краја
вјетриц
вјетрни млин
вјетрушна
вјетрушница
вјечна мука
водена недјеља
водје
вријед
вриједност
вријес
вријесац
Вртијељка

голијемно (голијев-
но) благо
гороцвијет
гороцвијеће
грије
гријешан
грмјелица

даждјети -жђе-
дјеверење, ђев-
дједова, ђед- баба
дјеко (ђеко)
дјетенце, ђет-
дјетиње, ђет-
дољевање
дољевати
драгоцјен
дријезга водена

ђено

жељезо

задаждјети -жђе-
задаждјети се -жђе-

замијетити
замјењивати
зацијепити
зацмиљети
збјежати се
здјести, жђе-
зијехавица
зијехати
зијехнути

иван-цвијет
иванско цвијеће
избажђети
измијењати
испрдјети -рђе-
исцвјетати, ишће-

кољевчар
Корјенићи
корјенићки
корјенчић
кријеш
кријешва
кријештавац

лијев
Лијева Ријека
2. лијен
лијепо
лијер
лијечак
Лијешница

Љеворечанин
љевши
Љепава
2. љепота
љешви (љеши),
Љешница (итд.)

маловијећник
медвјеђа, међе- лије-
ска

медвјеђа ступа
Међеђа Греда
Међеђе
мијешни сир
Миљешевка
мјесечник
мјехир (мјеир)
мјехчић
мјешче
2. млијеч
млијечер
Млијечно Брдо
мљечара
Мријежница
мријештити се

нагријебање
нагријебати
надијелити
налијевање
налијевати
налијегање
налијегати
налијен
наљежба
наљеже
наљеше
намијеница
намјеран, рна
намјеста
намјестити се
насјеница
невиђелица
непромјенит,
неумјештина
нечовјество

обавјешћивање
обавјешћивати
обијесан
обијест
обијед
обје двије

обједовање
обједовати
објеколити
објеколити се
објешеница
објешењак
објешењаковић
облијеколити се
обросјети
овудије
одавријети
одасјећи
одјести се
одлијегати
одолијевање
одолијевати
окријепити се
ољетити се
омијерка
опсијецање
опсијецати
опсјећи
осијевци
осијеђелица
осјевине
осјека
осјекнути се
осјенач
осјенити
осјеченије
Осјеченица
осјечина

палијер
палијешће
пијехање
пијехати
пијехња
пјевак
пјесна
пјесница
пламтјети
плијевор
плијешће
Пљевља
пљети
побјеђивање
побјеђивати
повидјети
повједити
погорјелина
подажђети
подијевање
подијевати
подјенути
подјести
подријети
пожљеђивање
пожљеђивати
пожудјети

покољеник
покољенце
покољењак
покољење
пољевачина
пољевши
пољешши
пољепо
помијешати се
помједити
поњеговати
попријети
поријевање
поријевати
поружњети
посироћети
посједити
посједјети
посједник
посједница
посједници
посједовање
посједовати
посједовати се
посјека
послијед
послијеп
посмијешно
поћерник
поужељети се
пошљедњи дан од поклада
прапрађед
првовјенчани
пре — ако је кратко, није обележен дијалекат, нити има и једне ријечи са при- пред основом
прегријебање
прегријебати
прелијеп
прељевати се
прељести
прељећи
премаљетни
премаљеће
премјестити се
премљети
Пресијеч
пресјека
претијецати
Прибјегар
прибјегор
пријебој
пријеваран
пријеворница
пријеглавица
пријед
пријеђјевак

Приједор
пријек
пријеклет
пријекладник
пријекор
пријелог
пријелом
пријеплет
Пријепољац
Пријепоље
Пријепољче
пријесадница
пријесјек
пријеснац
пријестоље
пријет
пријећер
пријеход
пријештак
приљевање
приљевати
приљепак
приљепљивати се
примјер
припјев
присвијеђети
притјецање
притјецати
провриједити се
провриједнити се
провријети
проњев
прољевање
прољевати
прољевати се
промљети
проповиједање
проповиједати
проповједник
просијеч
просјека
просјести се
проћетао

ражљевање
ражљевати
расјелина
расјести се
ријесло
ријечан
ријечање
ријечати се

савјетник
салијевање
салијевати
свијесан
свијетла недјеља
свијетли понедјељник

свијећати
свјетлика
свјетовни
сијевак
сиједе
сијелити
сијенски
сијенско коље
сијер
сијери
сијечење
сјеверин
сјеверина
сјеверљив
сједба
сједилац
сједник
сједок
сјек
сјекавац
сјекавица
сјекач
сјекириште
сјекнути
сјекотићи
сјем
сјеменити се
сјенит
сјенити се
Сјеничанин
сјенички, а
сјеновит
сјенокос
сјенокоша
сјењај
сјерчани
сјерчаница
скупоцјен
слијеђење
слијепи миш
„ сјек
слијепо око
смијешати се
смијешљиво
смјерно
снијевати се
снијежење
снијежити
снијежница
сњегопадан
сњежаница
совјело
средовијечан
Сријемка
сријетати
старјешински
старосјелац
Стијепо
стијеснити
стјецање

стјецати се
Стјепа
Стјепан (Шћепан)
Стјепанија
Стјепањ дан
сусједин

тијек
тијесак
Тијесно
тијест
тијештење
тијестити
тјена
тјеница
тјескота
тјескотан
тјеснац
тјесноћа
товјелица
Требијеш
Требјеса
триејс

тријесла
Тријест
тријешће
трјестански
тролијеска
Трубјела
тудијер
туђер
тундјела
тунијескање
тунијескати се

ћералица

увјерица
увјерник
увјет
углијев
углијен
удјелак
ужлијебити
узбијесити се
узобијестити се

улијегање
улијегати се
уљез
уљезина
уљепак
уљепшати се
уљетница
умјештина
умљети
умљети се
упријекрст
упријети се
усиђелица
усиђеличина
усједба
усједнути
усјека
усјекнути
усјести се
усмрдјети се
утјеха (ућеха)
утјешавање
утјешавати

уцјењивање
уцјењивати

хотјети

Цијевна
цијећ (цјећ)
цјелокуп (ћелокуп)
цјелцат
цјеноћа
цјепаник
цјепача
Црвени Бријег
црвени вјетар
Црна Ријека

чаплијез
човјештво

шакунђед
шљепарија
штогодијер

II. По јужном (или југозападном) и по источном :

биљега -еле-
биљежење -еле-
биљежити -еле-
Бјеловар -ел-
бљеђан -ле-
братијенци -тен-
брежина
бријешће -ре-

вредноћа
временит
времешан
врећа (итд.)
вријесло -ре-

дијевање, -де-
дијевати, -де-
дијелити, -де-
дијелити се, -де-
дијељење, -де-
дијетити се -де-
долијетање -ле-
долијетати -ле-
дријево -ре-
дуговјетан -ве-

жље (зле)

завијевање -ве-
завијевати -ве-
задјенути -де-
запјенити -пе-
запјенушити -пе-
запљеати -ле-

запљехати -ле-
звјездан -ве-

извјешати -ве-
искоријенити -ре-

2 Клијење -ле-
Клијештевица, -ле-
коријен -ре-
коријенак -ре-
коријење -ре-

Левач, Лије- итд.
лијевке, -лев-
лијевча -лев-
лијена -е-
лијеха -ле-

љебара, ле-
љепоречив, -ле-

Медведник -ђе-
мједењак, -ме-
мјехур -е-
младијенци -де-
млијеч -е-
мљекар -ле-

надстрешница
настрешница
намјерење -ме-
недјело -де-
некћети -те-
неумијеће -ме-

њега (нега)
његве (негве)

обавијестити -ве-
обамријети -ре-
обиљежити -еле-
обљевати -ле-
обиљежје -еле-
обриједак -ре-
огорјелиште -ре-
одјети -де-
одрешито
одрјешивање -ре-
одсједање -се-
одсједати -се-
оједање
оједати се
ојести се
окорео
окорети се
окријек -ре-
окријепити -ре-
омјерити -ме-
онијемљети (-је-) -не-
ме-
отребине
оцијенити -це-

пијехнути, -пе-
пјеванка, -пе-
Пљешевица -ле-
погорелац
погорелица
посијело -се-

пребјег, -бе-
пребјегнути, -бе-
пребјећи, -бе-
преблиједјети, -бле-
де-
пребљеђивање -ле-
пребљеђивати -ле-
преболијевање, -ле-
преболијевати, -ле-
преболљети -ле-
превјерити, ве-
превјеравање -е-
превјеравати -е-
превјесити, -ве-
превјешање, -ве-
превјешати, -ве-
превјера, -ве-
прегорјети, -ре-
предијевање, -де-
предијевати, -де-
предјенути, -де-
предјести, -де-
предјети, -де-
предријети, -де-
преиједање -еје-
преиједати се -еје-
прелетјети, -те-
прелијетање, -ле-
прелијетати, -ле-
прељевање -ле-
прељевати, -ле-
прељетити -ле-
прељетни -ле-
премјерити, -ме-

премјестити, -ме-
премјештање, -ме-
премјештати, -ме-
премјештати се, -ме-
пренијети, -не-
преодјенути, -де-
преодјести, -де-
преодјети, -де-
препјевати, -де-
препријечити, -ре-
пресијевање, -се-
пресијевати, -се-
пресијецање, -се-
пресијецати, -се-
пресједање, -се-
пресједати, -се-
пресједити, -се-
пр̂есјести, -се-
пресјећи, -се-
престријелити. -ре-
претјерати, -те-
претјеривање, -те-
претјеривати, -те-
прецвјетати, -ве-
прецијединти, -це-
прецијенити, -це-
прецјењивање, -це-
прецјењивати, -це-
прецјена, -це-
привјенчати, -ве-
привређивање
привређивати
привриједити, -ре-
придијевање, -де-
придијевати, -де-
придјевак, -де-
придјенути, -де-
придјести, -де-
прије, пре
пријевара, -ре-
пријевјес -еве-
пријевоз, -ре-
пријегон, -ре-
пријеки, -ре-
пријеклад, -ре-
пријекоран, -ре-
пријелаз, -ре-
пријемет, -ре-
пријенос, -ре-
пријепек, -ре-
пријепис, -ре-
пријеранак, -ре-
пријеров, -ре-
пријесад, -ре-
пријесан, -ре-
пријесјед -есе-
пријеслачци, -ре-
пријесто, -ре-
пријеступ, -ре-
пријетити, -ре-
пријетња, -ре-
пријетоп, -ре-
пријећење, -ре-
пријећи, -ре-
пријечање, -ре-
пријечати, -ре-
пријечати се, -ре-
пријечац, -ре-
пријечњак, -ре-
прилијегање, -ле-
прилијегати, -ле-
прилијепити, -ле-
прилијепити се, -ле-
прилијетање, -ле-
прилијетати, -ле-
приљепљивање -ле-
приљепљивати -ле-
примијенити, -ме-
принијети, -не-
приодјенути, -де-
приодјести, -де-
приодјети, -де-
априпријетити, -ре-
притијеснити, -те-
притјерати, -те-
притјеривање, -те-
притјеривати, -те-
прицијепити, -це-
прицјепљивање, -це-
прицјепљивати , -це-

раздијелити се, -ре-
раздрешивање
раздрешивати

савјет, -ве-
савјетовање, -ве-
савјетовати, -ве-
савријети се, -ве-
сасјећи, -се-
свјеровати, -ве-
свјетлац, -ве-
свјетски -ве-
свјецбати, -ве-
свјештавање, -ве-
свјештавати, -ве-
свјештати, -ве-
сједиште, -се-
сјеђа, -се-
сјенара, -се-
сјеничарка, -се-
сјењак, -се-
смије -е-, -еј-
сњежаник, -не-
спјешати, -пе-
средовијечан, -ве-
сријемуж, -ре-
сријемужа, -ре-
сријемуш, -ре-
сријемуша, -ре-
стијењак, -те-
стрелимке
стријеш, -ре-

тијеснити, -те-
тјескоба, -те-
тјеставан, -те-
треслов
тресловина
тријем, -ре-

увременити се
угорети се
уклијештити, -ле-
улијевање, -ле-
улијевати, -ле-
умијешан, -ме-
упљехати, -ле-
употријебити се
употријебити, -ре-
употреаљаване
употребљавати
усјекованије, -се-
усред
Утјешен, -те-

хљебара, -ле-

цвјетоносије, -ве-
цијена, -це-
цјелив, -це-
црепара
цријепња, -це-
црноријечки, -ре-

шљезина, -сле-
шљепић, -сле-
шљепоћа, -сле-

III. По јужном (или југоз.) и по западном :

бијелка -ил-

вријећи -иђ-

дотјецање -тиц-
дотјецати -тиц-

забиоградити се
затјецање -тиц-
затјецати -тиц-
затјецати се -тиц-
излијевање -лив-
излијевати -лив-
исјецати -сиц-
исповједити се -вид-
истјецање -тиц-
истјецати -тиц-
истјецати се -тиц-

Лијевно -ив-
лијепити се -ип-
лијера -ир-
лијерица -ир-

2 мљети -ли-

насјећи се -си-

објесити се -би-
објеснути -би-
облијевање -би-
облијевати -би-
овријећи -ри-
огријало сунце
огријано сунце
одљевање -ли-
одљевати -ли-
оптјецање -ти-
оптјецати -ти-
оријев (орих)
отјецање -ти-
отјецати -ти-

пјесковит -пи-
побјегнути -пи-
пољеваћи -ли-
поодгријати се
потјецање -ти-
потјецати -ти-
поутјецати -ти-
поцвиљети -ли-
поцмиљети -ли-
препјецање -пи-
препјецати -пи-
претјецање -ти-
претјецати -ти-
просјећи -си-
протјецати -ти-
протјецање -ти-

разлијевање -ли-
разлијевати -ли-
растјецање -ти-
растјецати -ти-

свирјети -ри-
свјетломрцнути -ви-

сијерак -и- сионица снијевање -и-	снијевати -и- тјештан, а, о -ти-	усијати се утјецање -и- утјецати -и-	утјецати се -и- цвјетић -и-

IV. Само по источном дијалекту:

белија белопандара бледица греј (грек) греовање греовати девојчетина techединство делање делати дремак заденути се захтевање захтевати захтети звездар	крсти куме дете куделька лењ Лепа Вина лепак лепа ката лепи човјек лепојка лепушкаст летњи мехови (меови) надев надевач недело одседнути	олењити се оседиличина отребине пегуша 3 пети пешачење пешачити подсмејавање подсмејавати се потремак преблеђан преседнути пригревица проктети се пролетњи процепак	разделити се рекавица севаљка седак сек слезовача уделати уколенчити усетити се целиваћа икона цело Црвени Брег Црна Река чукундеда

V. Само по западном дијалекту:

бабин витар Билај лисен	поневидити се послим 2 прија 3 Прико	проврисло проливати се свитаљка	свитац 1 Сикирић-Скела србити старовирски

VI. По источном и по западном:

млево -и-	некуд -и-	некуда -и-	неседнути -и-

НАНОВО ДОДАНЕ РИЈЕЧИ

[**бѝјелā ȕш,** f. vide 1 уш 2.]
[**Бȍјан,** m. некакво брдо; *види* s. v. поревати.]
[**бȍкēскӣ,** кā, кō, vide бокељски; *види* s. v. једогоња.]
[**Бȍтуша,** f. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]
[**Брȁсина,** f. село у Рађевини (у Србији); *види* s. v. читлук.]

[**вѝцнути се,** вѝцнēм се, v. r. pf. ſich werfen, prosilio; *види* s. v. качати.]
[**Вȍкш,** m. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]

[**гарȁнфио,** гарȁнфила, m. vide **каравиље**; *види* s. v. ишћетати *и* пропупчати.]
[**гȏрњā пȍгача,** f. vide погача 2.]
[**гр̏гӯр мр̏гӯр,** у загонеци, cf. згргукљати се.]

[**дȁвран!*** (управо *давран'* мј. *даврана**) држ' се!, не дај се!; *види* s. v. кикило.]
[**дѝвљā лобȍда,** f. vide пепељуга 1.]
[2. **Дȍбрнић,** m. село у Јадру (у Србији); *види* s. v. Жича 1.]
[**дȍњā пȍгача,** f. vide погача 2.]
[**дȍсадēр** (до садер), до сада; *види* s. v. тадер.]
[**дрȕгобратучед,** m. cf. братучед.]

[**Јȅзерскӣ Вр̑х,** m. vide Црквине.]

[**Капетáново Јȅзеро,** n. језеро у Црној Гори; cf. Требијеш.]
[**Кнӣн,** m. град у Далмацији; *види* s. v. спињатак.]
[**кумȍвскӣ мȍмак,** m. vide прикумак.]

[**лèпȍјка,** f. cf. пипавица.]
Лѝмљани, [m. pl.] *племе у Црмници.*
Лѝмљанин, [m. човјек из племена Лимљана.]
[**Лȍвћен,** m. планина у Црној Гори; *види* s. v. Црквине.]

[**Лȍћāни,** m. pl. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]

мѐтев, [m.] *vide* [**метех**] *метеј.*
[**мљѐчара,** f. vide мљечар 1; *види* s. v. устумарати се.]
[**Мȍрињ,** m. село у Боци; *види* s. v. Сутвара.]
[**Морȍвић,** m. зидине од старога градића у Сријему; *види* s. v. Студба.]
мргѝњаш, [m.] *(у Ц. г.) који се с киме граничи.* [vide међаш.]
[**Мӯнара,** f. село у Банату; *види* s. v. намастир.]

[**нȁјотрагу** (нај отрагу), *види* s. v. утворица.]
[**нȅхвāла,** f. Undank, ingratia; cf. хвала 3.]
начешћѝвање, [n. verbal. v. начешћивати].

[**ȍг!** vide **ох.**]
[**ȍдгријати,** јēм, v. pf. (зап. и јуж.) vide огријати 1; *види* s. v. пириватра.]
[**окривљѐнӣк,** m. der Angeklagte; *види* s. v. глоба.]

[**пèћинскӣ,** кā, кō, höhlen-, speluncarum; *види* s. v. 2 Пола.]
[**пјȅсница,** f. (јуж.) dim. v. пјесна; *види* s. v. почашница.]
[**пȍлош,** а, е, ziemlich ſchlecht, paulum miser; *види* s. v. лош.]
[**пoȍдгријати се,** јēм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) ſich ein wenig wärmen, paulum calefio; *види* s. v. пириватра.]
[**прȅдграђе,** n. vide подграђе 1; *види* s. v. справа 2.]
премȍстити — 2) *конопац, т. ј. прећи њиме (као што чине пеливани).*
темѐрутин, [m.] *(у Сријему) злопамтило.*
темѐрутка, [f.] *женско таково.*

[Ријечи: *Лимљани, Лимљанин* и *начешћивање* изостале су при штампању из главног ручног примјерка Вукова; ријечи пак: *метев, мргињаш, премостити, темерутин* и *темерутка*, као и допуне ријечима: *бој, брвљив* и *васкрсеније* (у *Исправкама* и *Допунама*), исписане су из другога ручног примјерка Вукова, који је доцније нађен међу хартијама Вукове посмртнине.]

ИСПРАВКЕ И ДОПУНЕ

Ба̏лшова — исправи (ријеч у загради): [Ба-шова].
баро̀вит а, о, — још: [cf. подбаран].
2. **ба̏та** 1 — додај: [гријешком мј. бат, m.];
2. **ба̏цати** 1 — још: [cf. врљати 2, турати].
бе̏ву̑т — додај знак: [*].
бѐлија — додај: [ист.]
2. **Бѐрат** — додај: [cf. Барат?].
би̏јела̑ ло̀за — додај: [cf. паветина, павит, п а в и т и н а, скробутина, скробут, скромут, скромутина].
бије̏сан 1 — још: [cf. горопадан, смушен].
би̏сер — додај: [cf. ђинђер].
2. **би̏ти** — исправи: јѐ*сам*.
бје̏л — исправи: sessiliflora.
бла̏во̑р — још: [cf. главор.]
бла̏то 1 — још: [cf. кланац 2.]
блебѐта̑ш — још: [cf. брбло, чегрташ.]
блитва — исправи: [*cf.*] цвекла.
бого̀мољац — додај: [cf. молибог.]
бого̀родичина тра́ва — још: [cf. госпино зеље.]
бо̏жје̑ дрвце — још: [cf. рутвица.]
бо̑ј, бо̏ја, m. — додај: *loc.* *бо̏ју.*
бо̏ле̑ст — још: [cf. немоћ.]
бо̏лестан — још: [cf. немоћан].
бо̏љи — исправи: **бо̏љи̑.**
бра̏њу̑г — исправи: [vide дрозак]. cf. бравењак.
бра̀вљи̑ — додај: [vide овчји.]
бра́да 1 — додај: [cf. кесер 2.]
бра́зда — додај: [cf. 1 разор.]
бр̀вљив, а, о, — додај (иза прве тачке): *Кажу да се у брвљивијех оваца налазе у глави некакви црви, који постају од многе ирашине.*
бр̏до 1 — додај: [cf. дијел 2, страна 4].
бре̏чити — додај: [cf. треснути 2].
бр̀зо 1 — још: [cf. листо, 1 листом].
бри̏јег 1 — још: [cf. главица 3].
бу̏мба̑р 2 — додај: [дјевеница напуњена брашном, а уз то често и сухијем грожђем.]
бу̏нац и **бу̏ница** — исправи: i n der Redensart.
бу̑с 2 — исправи: [vide *жбун*].

ва̏ж — додај: [vide гус].

ва́рница 1 — исправи: *cf.*
васкр̀сеније — [на крају овога чланка (послије тачке) биле су у II. издању штампане ријечи: cf. васкрсење, ускрс, вазам, велигдан. Те је ријечи Вук у једном свом ручном примјерку С. Рј. избрисао, па написао својом руком:] *Васкрсеније се у народу нашему зове и* васкрсење *и* васкрс *и* ускрс, *по источнијем крајевима и* велигдан, *а по западнијем (особито код кршћана)* вазам. *Ово је празник тако велики као и Божић.*
вѐ — исправи: **ве.**
ве́ћа 2 — исправи: (zum Kaufen).
ве́сти — још: [cf. штиковати].
вечѐри̑н — исправи: 1. **вечѐри̑н.**
Вечѐрин — исправи: 2. **Вечѐрин.**
вије̏ћати — још: [cf. договарати се].
ви́лина ко̀са — додај: [cf. преденце].
ви̏так, тка, тко — још: [cf. жидак 2].
ви̏тица 1 — још: [cf. ћапорак].
ви̑шт, m. — исправи: 1. **ви̑шт.**
ви̑шт, а, о — исправи: 2. **ви̑шт.**
вје̏трења̑к — још: [cf. летија, опрка].
вје̏трењача 3 — додај: [cf. пушка 1].
вјетро̀вит, а, о — додај: [југ.].
враго̀лић — додај: [cf. 1 рашак 1.]
1. **вра̑н** и 2. **вра̑н** — избаци угласте заграде около 1. и 2. испред овијех ријечи.
вр́љати 1 — још: [cf. јурити 2].
вру̏ћица — још: [cf. пошалина].
1. **вр̀чати** 1 — додај: [cf. кврчати, прести 2].
вти̏ца — исправи: vide [**птица**] тица.
ву̏ћи се 2 — додај: [cf. шуњати се].

га̏ђе — исправи: свирал*а* 2.
га̏здински̑ — треба ставити испред **га̏здова̑ње.**
га́јити — још: [cf. мраморити].
Гаревица — додај (иза ријечи *планина*); [у Босни].
га̀ри̑б — додај: [1) сиромашак, човјек без игдје икога и без игдје ичега; — 2) adv. (idecl.) чудновато].
га̏цати 2 — исправи: vide [1] грцати.

гла́ва 3 — додај: [cf. страна 5].
гла̀вица 3 — још: [cf. бријег 1].
гла̀воћ — исправи: **гла̀вочь**.
гло̀ба — у првој реченици пошљедње тачке треба истаћи ријеч *окривљеника*.
1. **гми́за** — треба истаћи ријеч *ђинђухе*.
гње̏в — још: [cf. јед 3.]
гње̏ван, вна, вно — исправи: [vide *иједак*].
го̏вно — још: [cf. смоква 3].
го̀зба — још: [cf. собет].
го̀јити се — додај: [cf. 1 тити].
госпо̀да̄р — исправи: *δεσπότης*.
гра́беж — додај: [cf. отимачина].
гра́дац 2 — истакни ријеч *Шу̏рића̄*.
гр̑м 2 и **гр̑ме̄н** — исправи: [vide *жбун*].
гро́туља — још: [cf. радиш 2].
гу́рати — још: [cf. поривати].

да 8 — исправи: omni*no*.
да̏лак 1 — додај: [cf. подраст].
да̑н 2 — још: [cf. плуг 2].
да̑р 1 — још: [cf. принос 1].
да́финово зр̑но — још: [cf. орашац 2].
дво̀јак, а, о — исправи: **дво̏ја̄к**, а, о.
де̏мишкиња — додај: [**димишкиња**].
Де̏ча̄ни — и додај: [— 2) село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река].
дизда́ров — додај: [**launchдиздарев**].
ди̏јел 1 — још: [cf. тал].
ди̏мишкиња — додај: [демишкиња].
дими́шћија — још: [cf. шамлијанка].
[**дина́ри** — исправи: vide динар *4*.]
ди̏тиња̄ бо̏ле̄ст — додај: [зап.].
дја̑к — на крају чланка треба да стоји обла (а не угласта) заграда.
дје̏љка̄ње — исправи: **дје̏љка̄ње**.
до 4 — исправи: cf. за [8].
дого̀дити — исправи: [до̀го]ди̂м.
дожи́вљети — исправи **дожи́вљети**.
до̏ма 2 — додај: [cf. себе 2].
до̀мислити се — исправи: v. r. [pf.] impf.
до̏ри до — исправи: cf. ћа [*3*].
досађи́вати 2 — још: [cf. притуживати].
1. **до̏ста** — још: [cf. унатрч].
до̀цкан — још: [cf. позно].
дра̑г 1 — исправи: cf. [vide 2] скуп.
дрије̏нак 3 — још: [cf. црквина 2].
дро̏бан, бна, бно — исправи: cf. [vide *1*] ситан [1].
дро́њак — још: [cf. траље 2, шукаре].
ду̏била — исправи: vide стублина [*1*].
ду̏жан, жна, жно — додај: [cf. крив 3].
ду̏ха̄н — исправи: [cf. *2* табак].

ђа̏во̑ — исправи: cf. [вода*ц*, *1* вран 3].
ђи̏нђер — додај: [vide бисер].
ђи̏нђеров — додај: [vide бисеров].
Ђу̑р — додај: [cf. Јанок].

жа̏бља̄к 2 — исправи: прстенак [*3 a*].
жа̏цнути се — још: [cf. џаснути се].
ждре̏бад — исправи: **ждре̏ба̄д.**
жи̏љер — исправи: [vide *укућанин* 1].
жи̏тница — исправи: *2* амбар *1*.
Жи̏ча 1 — истакни ријеч *До̀брића*.
жу̏дити — исправи: (зап.).

забе́дити — додај: [ист.].
забра́нити — још: [cf. закратити].
за̀вадити се — још: [cf. свадити се].
за̏вича̄ј — још: [cf. 1 камен 2].
за́вјетовати се — додај: [cf. тобе].
заврàнити — додај (испред *зацрнити*): *vide*.
загоја́тити — исправи: зак*р*тожити.
за̏грађе — додај: [vide подграђе 1].
загрепсти — додај: [vide стругнути 2].
загу́дјети 2 — исправи: ertönen.
за̀иста — још: [cf. 2 мутлак].
за̀клати 2 — додај: [cf. увалити 2].
за̀клетва — исправи: [cf. ....*1* јемин].
за̀крич — још: [cf. запрека].
запара́вати — исправи: v. [im]pf.
за̀сијати — додај: [cf. насијати 2].
засу́кати 1 — додај: [vide узвратити 1].
за̀што 1 — још: [cf. јер 1]; — 2) исправи: cf. [vide] јер [*2*].
зба́цити — додај: [vide свр́ћи 1].
збо̑р — додај: [cf. сабор 1].
зѐле̑нка — додај: [лакши топ или пушка (босанска шиба)].
зѐле̑нко — додај [— 2) име топу; cf. Петраш].
зла̑тна̄ бу̏бица — додај: [die spanische Fliege, lytta vesicatoria L.], а избриши: свитац 1.
зли̏ћ 1 — додај: [cf. трут 2].
зло̀гу̑к — још: [cf. слутов].
зло̀па̄мтило — додај: [cf. темерутин].

и̏ве̏рје — додај: [cf. скаље, тријешће].
и̏звадити 1 — додај: [cf. повадити 2].
издѐрати 1 — још: [cf. издријети 1, подријети 1].
и̏здисти — исправи: (зап.).
и̏здријети 1 — додај: [vide издерати 1].
и̏змршавити — још: [cf. омршавити].
1. **и̏скати** 1 — додај: [cf. 2 питати 2].
и̏скрица 2 — исправи: прстенак [*3 a*].
и̏стина — додај: [cf. правда 2].
и̏ћи 1 — још: [cf. ходити 1].

ја́диковина — додај: [стрмогред].
ја̏ма — исправи: cf. рупа [*1 и* 2].
ја̏мити се — додај: *(у Далм.)*.
ја̏ре̄б — исправи: perd. sax. [*p. rubra Briss.*].
ја́тка! — додај: [f. adj. von *ја́дак, тка, тко*].
је̑д 2 — додај: [cf. чемер].
је̏динити̑ — истакни ријеч: т у ж ј е л а.
једо̀гоња — истакни ријеч: Б о к е с к и.
јере̏бица — додај: [cf. шкрга; јарек].
ју̏рити 2 — исправи: *vide* [врљати 1] *ландати* 1.
Ју̏рук — додај: [cf. Помак?].

1. **ка̀ме̄н** 1 — још: [cf. стијена 3].
ка̏нта̄р — исправи: **ка̏нта̄р.**

кȁпати 1 — додај: [cf. 2 тајати].
квȁсити 1 — додај: [cf. мочити].
кврчати — додај: [vide 1 врчати 1].
кӣдати 1 — додај: [cf. тргати 1].
кирȁџија — исправи: [vide укућанин 1].
кирџија — додај: [vide возач].
кӣцош — још: [cf. фићфирић].
клӣзав, а, о — још: [cf. склизав].
клȍцалица — још: [cf. чороје].
Кобиљи До — додај: [на путу од Сарајева у планину Трескавицу].
кȍљено 3 — додај: [vide прешљен 2].
кȍмицē — исправи: vide [о к о м и ц е] накомице.
комȍштре — исправи: **кȍмоштре.**
кȍњушница 1 — још: [cf. стаја 1, стајница, шталог].
кȍпиле — исправи: *n.*
кȍристовати — додај: [cf. прудити].
Косајница — додај: [ријека и крај у Србији, у топличком округу].
кȍшара — још: [cf. појата 1].
крȃсан — исправи: [vide *2* лијен].
крȃставац — исправи: [cf. кук*у*мар].
крӣјешва — исправи: vide [*1*] трēшња.
кришкара — додај: [(у Мачви) капа од исте тканине од које је и фес, само не од једног него од више комада који су ушивени један за други као *кришке*. Кад момак тражи себи дјевојку, придјене за кришкару перо пауново, па тако хода по сабору].
Кр̏ново — додај: [висораван између Жупе Никшићке и Дробњака (у Црној Гори)].
кр̑њ, кр̑ња, е — истакни ријеч: н а ј п р в и.
Кр̏њево — исправи: *n.*
кр̏сме — исправи: vide [*мртвачина*] мртвина.
кр̑ст 2 — додај: [осам звијезда у јату „лабуд“].
кр̏стаче — исправи: **Кр̏стаче.**
Крф — исправи: ***Кр̏ф.***
Кр̏чава — истакни ријеч: С к о п а љ с к о м.
кр̏чале — исправи: *развалио....*
кӯбуре 2 — још: [cf. призрен 2].
кӯнрика — исправи: *vide* [*жбун*] *кукрика.*
кукӯријек 1 — исправи: Nießwurz.
кукурузȍвина — још: [cf. шашарика 1].
кӯлуковати — још: [cf. рабити].
кумȍвскӣ — исправи: quod decet.
кӯп — исправи: [vide] сабор [1 и 2].
кӯхати 1 — још: [cf. пећи 4].

лӣја 2 — исправи: (јуж.) [и зап.].
лӣјев — исправи: **лӣјев.**
лӣпица 2 — додај уз ријеч Kamille: [Bastard-Eibisch]; — исправи: [abut. *A*vicenae L.].
1. **лӣска** 2 — исправи: ful. chloropus....; додај: [cf. трњка].
лȍвљēње 2 — додај: [vide 2 рибање].
лȍврати — исправи: ***лȍврати.***
лȍгор — исправи: cf. [*vide 3*] око.
лȍмача — исправи: одрина [*1*].

лопȁтати — исправи: ***ȃм.***
лӯдак — још: [cf. мућурла, сакалуда, 1 слута, сулудник, сулудњак, шупљак, шупљан, шупљина 2].

љȅто 2 — додај: [vide година 1].
љӯљȃшка — још: [cf. цуљка].
Љума — додај: [ријека и област у сјеверној Арбанији].
магацин — исправи: [*2*] амбар [1].
мȁжа — додај: [vide цента].
мȁлопрешњица — истакни с к о р а ш њ и ц а.
мȁх 1 — још: [cf. 2 тир].
маџȁруша 1 — још: [cf. цјепача].
мȁшљика — додај: [der Spindelbaum]; — још: [cf. попова муда].
мȅдвјеђȃ лијȅска — додај: [Dicknuss (иза Baum) и: cf. шемишљика].
мȅдовина — још: [cf. шербе].
мȅђа 1 — још: [cf. метех (мете, метев, метеј), мргињ 4]; — 2) исправи: [vide *жбун*].
мȅђаш — додај: [cf. мргињаш].
1. **мȅсти** — исправи: *мȅтēм.*
мȅте — додај: [m.].
мȅтех — исправи: (cf. метеј [*метев*], мете).
мȅтнути 1 — исправи: cf. ....ставити [*1*].
мехȁна — додај: [меана].
мијȅшати се — још: [cf. уплетати се].
мӣш — додај: [cf. окамењак].
мјеђȅница — још: [cf. чактар, чактор].
мједȅњāк — исправи: cf. медењак [1].
2. **млȁдица** 3 — још: [cf. трута].
мљȅчāр 1 — додај: [cf. мљечара].
мȍдар, дра, дро — још: [cf. плаветан].
1. **модрӣна** и 2. **мȍдрина** — избриши угласте заграде око 1. и 2.
мȍрскā свиња — још: [cf. свиња 2].
муȁнат, а, о — исправи: cf. сла*б*.
мӯштва — исправи: **мӯштва.**

надијȅлити — додај: [јуж.].
наджӣвјети — још: [cf. 2 престајати].
нȁлетица — још: [cf. укољица].
1 **намӣрити** 1 — још: [cf. средити 2].
нáмјеран, рна, рно, — треба да дође испред **намјерење.**
[**намјеста** — исправи објашњење: (на мјеста)].
[**нȁпамēт** — додај: (cf. памет 3)].
напӣјати се — додај: [cf. сушити 3].
напȍјити — још: [cf. отпојити].
нȁслада — додај: [cf. раскошје].
нȅвјеста — исправи: cf. снаха [1 и *3*].
нȅвоља — још: [cf. притуга].
нȅкада — још: [cf. њекадар].
нȅстати 1 — још: [cf. прибрати се 2, преминути 2].
нӣшан 2 — још: [cf. очаник].
нȍсилац — још: [cf. содат 2].
нȍсити 1 — додај: [cf. пртљати 3].

обзна̑нити — додај: [cf. прогласити].
обра̑тити 2 — исправи: cf. ударити [*4*].
о̀грија̏ти 1 — додај: [cf. одгријати].
одга̏јити — исправи: [cf. *1* подићи ....2].
одѐбљати 2 — још: [cf. утовити се].
о̀длазити 2 — додај: [cf. ходити 2].
одлѐћи се — исправи: cf. [*1*] разлећи се.
о̀дмор — додај: [vide почивак].
о̀дморак — исправи: vide [п о ч и в а к] одмор.
одома̑ћити се — додај: [cf. удомаћити се].
одр̀жати 4 — додај: [cf. садржати].
о̀зобина — додај: [cf. шепурина (шипурина) 1].
онѐњан, m. итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је ријеч из Вукова рукописа (у његову ручном примјерку С. Рј.).
1. **око** 3 — исправи: *Базагур.*
1. **о̏ко** 5 — још: [cf. пријесјек].
о̀комак — још: [cf. шапурина, шепурина (шипурина) 2]; — исправи: [cf. кочањ (чокањ) 2].
о̀купити 2 — исправи: vide скупити [*1*].
Омутић — додај: [село и развалине од тврђавице, у Црној Гори, код Никшића].
о̀правити 1 — додај: [cf. пограднти 1].
опра̑шити 2 — још: [cf. попршати].
о̀пупавити — додај: [cf. подрасти 2].
о̀пуцкати — још: [cf. смазати].
Орѐдић — исправи: ***Орѐбић***; и додај: [cf. Ребић].
о̀сјећати — још: [cf. чути 2].
о̀сјећи 1 — још: [cf. укинути 3].
о̏сбран, рна, рно — још: [cf. пршљив].
о̀твор — додај: [vide прољевање 2].
о̀тети — додај: [cf. уграбити 2].
о̀тров — додај: [cf. чемер].

па̀вечера — додај: [cf. новечерак].
па̀лавра — додај: [vide стокућанин].
па̀лучак — додај: [cf. шикара].
па̏ме̑т 2 — додај: [cf. 1 ум 2].
па̀нтљика — додај: [cf. 2 трак].
пѐгуша, f. итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је ријеч из Вукова рукописа.
пѐско̂вница — додај: [cf. прашионица].
Пе̑ћ 3 — исправи: у Турској *Хрватској.*
пѐчити се — додај: [чепити се].
пи̏! — додај: [cf. 2 пу].
пѝљак — још: [cf. титра 1].
пирја̑нити — додај: [cf. тушити].
Пиштети — додај: [извори: више Баица̑ у Црној Гори, и у Херцеговини у Дубравама].
2. **пла̀вити** 1 — додај: [cf. топити 2].
планѝна — исправи: [*cf.* шума 1].
пла̀шљив — додај: [vide страшљив].
плѐме 1 — додај: [cf. стежер].
пло̀дан — исправи и додај: cf. родан [*1*, родљив].
побѝскати — исправи: cf. [....*2*] поискати.
побје̏шњети — још: [cf. узбијесити се].
побо̏ја — додај: [побој, m.?].

повра̑тити 1 — исправи: [cf. узвратити *2*].
погрђи̑вати — исправи: cf. [vide] срамотити [*1*].
погу̑бити 1 — још: [cf. сиригати].
по̏двезица — исправи: фи*н*дељ.
Подгор — додај: [село у Метохији].
по̀дграђе 1 — додај: [cf. заграђе, предграђе].
поду̑дарити се — још: [cf. ударити се 2].
по̀имати 1 — исправи: vide узимати [*1*].
по̀клати се — још: [cf. склати (саклати) се].
поку̑љати — додај: [cf. прокуљати].
по̀ледица — додај: [cf. разбигуз].
полу̑дјети — још: [cf. штукнути 2].
попѝрача — исправи: *vide судопера* [*1*].
пора̑ђати се — додај: [cf. трудити се 2].
по̀суђе — још: [cf. суђе].
1. **поту̑цати се** — исправи: [cf. скитати се *1*].
по̏штова̑ње — исправи и додај: [cf. стимање (*штимање*), штовање].
пра̏с — још: [cf. пурјан].
пр̀доња 1 — исправи: прдизве*к*.
пребѝвати — још: [cf. сједити 2, становати].
прѐјести се — још: [cf. претоварити се].
прекрета̑ње̑ — исправи: **прекрѐта̑ње.**
прету̑ка̑ч — исправи: cf. шкуљ [*1*].
прѐшљен 2 — додај: [cf. трешљен).
прѝлика 4 — додај: [cf. алалем].
прѝспјети 1 — додај: [cf. стасати, стићи 2].
пр̏тка — исправи: cf. трқља [*1*, розга *1*].
пр̀кос — још: [cf. ускос].
про̀киснути 2 — још: [cf. узбучати, узвиштати].
проли̑зати се — исправи: durchgerieben werden.
про̀метнути се 2 — још: [cf. створити се].
пропу̑стити 2 — још: [cf. 2 упуштати].
про̀пућкати — додај: [vide спискати 1].
протр̑чати — додај: [cf. пројурити 2].
про̀ћохати се — додај: [cf. ћохати се].
1. **пр̀снути** — додај: [cf. црћи (цркнути) 2].
пу̏то — исправи (мј. сапон 1): *спона 2.*

ра̏дни̑, а, о — још: [cf. тежатни].
различа̑к — исправи: **различа̑к.**
1. **ра̑шак** 1 — још: [cf. шуљ 2].
Рва̀штина — исправи: ***рва̀штина*** и *хрваштина.*
рѝда — додај: [хрида].
Ругова — додај: [покрајина, западно од Пећи, у Старој Србији].
ру̑чица 3 — исправи: к*у*тао.

са̑пон 1 — исправи: [cf. путило, спона 2, путо].
са̏са — још: [cf. шукундјед 2].
са̀тјерати — додај: [**стјерати**].
сатјерѝвати — додај: [**стјеривати**].
свѐтло̂ст — исправи: **свѐтло̂ст.**
свѝрала 1 — још: [cf. фрула].
свѝтац 1 избриши ријеч: *златна бубица.*
сјѐвати 2 — додај: [cf. цијепати 3].
сѝла 2 — додај: [cf. страхота (страота), страхоћа].
сила̀цати се — исправи: vide скитати се [*2*].
ско̀ба̑љ — додај: [шко̀баљ] и: [cf. шљивар 2].

ску̑ла̑р — исправи: [vide *ученик*].
слобо̀дити — још: [cf. храбрити].
слу̑житељ — треба да стоји испред **слу̑жити.**
сље̏сти — исправи: vide **шљести.**
сми̑цати 3 — додај: [не зарађивати, губити].
со̏фра — исправи: cf. трпеза [*1*].
споречкати се — исправи: [ист, и југ.].
ср̏ж — додај: [2 стрж].
сте̏же̑р — још: [cf. хасаба].
сто̀кућанин — још: [cf. палавра].
стра̀торов — додај: [adj. v. стратор].
стре̑ш — исправи: vide *сријеш.*
Суводол — додај: [село; cf. Биор].

тисућа — изостави: cf.
трескавац — додај: [m. 1) у Промини) онај што тресе новце у капи, кад се игра *трескавица;* — 2) (у Котарима) онај што лови сјенице: узме се мјехурић од бабине шумице или од Божјега дрвца, у мјехурић се стави неколико зрна проса, мјехурић се држи процијепом и треска се њим, те се чује глас налик на цвркутање сјеница које долијећу и хватају се на лијепак; *трескавац* је, разумије се, сакривен за граном или за жбуном].
тре̏шљен — исправи: [vide прешљен *2*].
три̑јем — додај: [cf. шарапод].

у̑дика — још: [cf. фудљика (фуљика)].
уни̏ва̑ч, итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је и та ријеч из Вукова рукописа.

хра́нити се 2 — додај: [vide чувати се].
хро̑м — још: [cf. шепав].

ца̏њав — исправи: *и* без невоље.
ци̑јел 1 — додај: [cf. читав].

черѐвиз — додај: [cf. 2 ак 2].

шу̑љ 2 — исправи: [vide 1 рашак 1].

[У првим табацима изостала је па више места тачка испред угласте заграде.]

СРПСКИ РЈЕЧНИК

А

а, 1) aber, at, vero: Ја га љубим, *а* он се отире; ја дођох, *а* он оде. [cf. 2 ја 3, ма 1, али 1, но 1]. — 2) und, et, ast: како он оком, *а* ја скоком; ја стојим, *а* ти сједиш; ја радим, *а* ти спаваш; *а* шта он вели? — 3) aber auch, aeque et: има хљеба, *а* и новаца (доста). — 4) *а* оно, indessen, sed: ја мислим да је код куће, *а* оно га нема. — 5) so, —: ако не ћеш, *а* ти пољуби, па остави. — 6) а? ah? ain'? itane? — 7) а! ah! ah! cf. [vide] **ах.** — 8) у пјесмама кашто не значи ништа, него се додаје само да се испуни врста: Вала теби Кулин-капетане,| *А* на робљу и на дару твоме —

а̀ар, m. vide **ахар.**

а̀ба,* f. das Aba-Tuch, panni crassissimi genus.

аба́нија, / **аба́ја,** (у Далм.) / **аба́јлија,*** f. die Schabracke, stragulum, stratum, ephippium, cf. баја [2, хаша (аша) 1]: Па по седлу златну *абаију* —

а̏ба̂ње, n. vide **хабање.**

а̏бати, ба̂м, vide **хабати.**

а̏баџија,* m. der Aba-Tuch-Schneider, sartoris genus. [cf. сабов, сурсабов, сурдомар]. Абаџије граде највише гуњеве од гуњске крпе, а и друге различне хаљине од (простога) сукна и од шајка.

а̏баџијин, а, о, des абаџија, *τοῦ* абаџија.

а̏баџѝјнскӣ, / **а̏баџѝјскӣ,** ка̂, ко̂, der абаџије, *τῶν* абаџије.

а̏баџилук,* m. das Handwerk des абаџија, sartoriae (vestificinae) genus.

а̏бен, а, о, 1) од абе, von Aba-Tuch, e panno аба dicto. — 2) то је абено, живи абено, т. ј. [2] зло, рђаво [1], schlecht, male (према добру, као што је аба према правој чоси).

абѐња̂к, абења́ка, m. капа од абе, eine Mütze von Aba-Tuch, galerus e panno аба dicto: Ћелавој глави *абењак* капа.

а̏бер[*], m. vide **хабер.**

абѐрда̂к, аберда́ка, m. vide **хабердак.**

абѐрда̂р, аберда́ра m. vide **хабердар.**

абѐрнӣк, аберни́ка, m. vide **хаберник.**

абѐрњача, f. vide **хаберњача.**

або̀нос, m. дрво што у води отврдне (уабоноси се) као камен [Ebenholz, ebenum].

а̀бравница, f. (у Ц. г.) колац или мотка на чему двојица што носе међу собом, die Tragstange, pertica portatoria. [vide обрамница 1]. cf. обравница.

а̀брашљив, а, о, vide пјегав (н. п. коњ испод репа).

абро̀ноша, m. vide **хаброноша.**

а̏ва̂з,* m. die Stimme, vox. cf. [vide] глас [1].

ава́из,* m. vide **ваиз.**

а̀ва̂ј! interj. vide [јаох] јаој.

ава́јлија[*], f. (у Уж. н.) некака јабука, Art [Winter-] Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

А̏вала [(**Хавала**)*], f. 1) Gebirge südöstlich von Belgrad, mit Ruinen einer alten Burg des Ritters Порча од Авале, nomen montis: Покликнула пребијела вила| Са *Авале* изнад Биограда — 2) градић у Турској Хрватској на лијевом бријегу Уне према Острвици, eine Festung in Türkisch-Kroatien, nomen arcis.

а̀ван,* m. vide **хаван.**

ава̀ница[*], [1) m. Bösewicht, nequam, зликовац, нитков. — 2)] f. [Raubvogel, avis rapax, птица ловица]: Долетиће кобац *аваница*,| Одвести ће сјеницу ђевојку —

авгу̀та̂р, авгута́ра, m. сух рибљи [суха рибља] мријест, који [која] се (понајвише у Скадру) вади из рибе скакавице, Art Pökelrogen, ova piscium condita. Авгутар се једе и уз часни пост сваки дан, као и хајвар.

а̀вдес,* m. die Abwaschung (des Türken) vor dem Gebete, ablutio: узео *авдес*; Чисто Турски *авдес* узимаше —

а̀вдеснӣ, на̂, но̂, н. п. махрама, Abwasch-, ablutionis.

авдѝто̂р, авдито́ра, m. der Auditor, cognitor causarum militarium.

авдито́ров, а, о, des Auditors, judicis militaris.

авдито́ровица, f. die Auditorsfrau, uxor judicis militaris.

авдѝто̂рскӣ, ка̂, ко̂, Auditors-, judicum militarium.

авѐљача, f. vide веља̀ча.

а̏ве̑т, }
аве̏тиња, } f. das Gespenst, spectrum. [vide утвара].

а̀влатан[*], тна, тно, vide **алватан.**

а̀влија, f. 1) улица, der Hof, aula. [vide 2 дво̀рииште]. cf. стобор. — 2)* vide **хавлија.**

а̀влѝјнскӣ, } ка̄, ко̄, н. п. врата, Hof-, aulae. cf.
а̀влѝјскӣ, } [vide] стоборни.

а̀вли-марама[*], f. vide **хавли-махрама.**

а̏вра[*], f. (у Србији и у Босни) Јеврејска богомоља, Bethaus der Juden, synagoga: Узаврели као Чивути у *аври.*

1. **А̀вра̂м,** Авра́ма, m. Abraham, Abrahamus (cf. Бытїе XVII, 5).

2. **А̀врам,** m. Mannsname, nomen viri.

а̏вр̂љ ба̏вр̂љ, тамо амо, овамо онамо, [cf. трла врла;] н. п. кад ко казује како је тумарао којекуда, док је што нашао. cf. бавраљати.

а̀вр̂ље, n. (у Сријему и у Барањи) abgefallenes und zum Theil verfaultes wildes Gras, herbae inutilis segmenta putrescentia.

а́вта, f. vide **апта.**

а̀втѝк, автѝка, m. vide **аптик.**

а̀втика, f. vide **аптика.**

а̀втов, а, о, vide **аптов.**

а̀втовина, f. vide **аптовина.**

а̀га,* m. (voc. а̏го, gen. pl. а́га̄) der Aga (Herr), dominus. cf. [vide] господар.

ага̀зли,* adj. indecl. [vide црн]: И изведе *агазли* гаврана —

ага̀лук,* m. das Agathum, dignitas *τοῦ* ага [н: добро што припада аги]: *Агалуке* себи задобио —

а̀гин, а, о, des Aga, *τοῦ* ага.

а̀гиница, f. die Frau des Aga, uxor *τοῦ* ага.

агѝнскӣ, ка̄, ко̄, Aga-, *τῶν* аге.

а́го, m. [1)] hyp. v. ага; — [2)] гдјекоје младе зову тако мужевљега брата. cf. златоје.

а̀гршак[*], шка, m. као мали колутић од кости, или од рога, што жене натичу на вретено (да је теже у руци), кад почињу прести, der Spinnwirbel, verticillus. Српкиње по селима одломе комад окомка, па натакну на вретено мјесто агршка. [vide пршљен]. cf. прешљен.

1. **а̀да,*** f. vide острво.

2. **ада** (а да)? ада ка̏ко? ја волј, freilich, wie anders? imo vero: ада но̏?

1. **А̀да̂м,** Ада́ма, m. Adam, Adam, Adamus.

2. **А̀дам,** m. Mannsname, nomen viri.

Ада́мов, а, о, Adams, Adami.

а̀да̂мско̄ ко̀љено, n. (Adams Stamm) nennt man das Muster einer Ehefrau, plus quam Penelope.

адво̀ка̄т, адвока́та, m. (у војв. по варошима) der Advokat, causarum actor: *Адвокати* и млади јурати —

а́дет,* m. vide обичај.

адиђа̂р[*], адиђа́ра, [одиђар] m. Gold- und Silbergeräthe, auch Schmuck, aurum et argentum caelatum, gemmae pretiosae. [vide накит].

а̀дица, f. dim. v. [1] а̀да.

а̏днаћ, m. (у војв.) der Genbarme, lictor (?).

а̀драповац, а̀драпо̀вца, m. (gen. pl. а̀драповаца̂) подеран (одрпан) солдат (etwa sansculotte), Schimpfwort gegen einen schlecht gekleideten Soldaten, convicium in militem pannosum.

а̀драповачкӣ, ка̄, ко̄, von адраповац, *τῶν* адраповци.

а̀дум[*], m. vide **хадум.**

а̀думац, мца, m. vide **хадумац.**

а̀думица, f. vide **хадумица.**

а̀е! interj. um das Rindvieh auszutreiben, vox agentis armenta.

ажда̀а, }
ажда̀ва, (у Ц. г.) } f. der Drache, der Lindwurm, draco (serpens fictus). cf.
ажда̀ја, } [2] а̏ла, змај.
ажда̀ха [ождаха], }

ажда̀хин, а, о, des Drachen, draconis.

А̀зак, m. у пјесмама некакав град [Азов]: О мој бабо, од *Азака* краљу! —

а̀зачкӣ, ка̄, ко̄, von Азак: У *Азачкој* тавници проклетој —

а̀здија,* f. (ст.) Art eines langen Oberkleides, togae genus: На њему је коласта *аздија* — У скут свилен коласте *аздије* —

а̀зна,* f. vide **хазна.**

азна̀да̂р[*], азнада́ра, m. vide **хазнадар.**

азнада́рев, а, о, vide **хазнадарев.**

азнада́ров, а, о, vide **хазнадаров.**

азнада́рче, чета, n. vide **хазнадарче.**

а̀зна-о̀даја[*], f. vide **хазна-одаја.**

а́зур[*], vide **хазур.**

а́зурала̂![*], vide **хазурала.**

а̀ир[*], m. vide **хаир.**

а̀ирала̂![*], vide **хаирала.**

а̀ирли[*], vide **хаирли.**

а̀ирџија[*], m. vide **хаирџија.**

а̀ис [ајс]! interj. Zuruf an den pflügenden Ochsen, daß er sich seitwärts wende, vox vertentis boves aratores.

а̀иска̄ње [ајскање], n. das аис-sagen, usus vocis аис.

а̀искати [ајскати], ка̄м, v. impf. т. ј. вола, аис-sagen, dico аис.

а̀иснути [ајснути], не̄м, v. pf. т. ј. вола 1) аис-sagen, dico аис. — 2) ihm das аис mit der Peitsche beibringen, excito flagello ad vertendum.

а̄ј [2 хај]! he! heus (als Ruf und Antwort): *Ај* нога за ногом,| Као риба за водом,| И девојка за момком —

а̄ја (а̄ја̀)! ach nein, nicht doch, minime: *аја* богме! [vide не 1].

а̏јам, а́јма, m. (у Лици) оно, као предњи крај од самара, што стоји упрегнуту коњу око врата, das Kummet, helcium.

а̏јање, n. vide **хајање.**

а̀ја̄т[*], аја́та, m. vide **хајат.**

а̏јати, а̏је̄м, vide **хајати.**

ај бо! (у Дубр.) nein, non. [vide не 1]. cf. аја.

а̀јва̄н[*], ајва́на, m. vide **хајван.**

а̀јвар[*], ајва́ра, m. vide **хајвар.**

а̀јгѝр,* ајги́ра, m. der Hengst, admissarius. [vide] пастух, cf. ждријебац.

ајгѝрача, f. vide ајгируша.

ајгиро̀вит, а, о, т. ј. коњ, Hengſt, unverſchnitten, integer, non castratus. cf. пастушаст.

ајгѝруша, f. Frauenzimmer unbändigen Geſchlechts-triebes, mulier furens libidine. [cf. ајгирача].

ајда̀мак[*], m. der Prügel, fustis. [vide] батина [1], cf. супруга, тојага.

А̀јдар,* m. türkiſcher Mannsname, nomen turcicum viri: Добро ти је *Ајдару* у хладу!| Нит' га кољу мухе ни обади,| Само му је помучно од глади.

а̀јда̑ц! vide **хајдац.**

а̀јде[*], vide **хајде.**

а̀ју̀к[*], ајду́ка, m. vide **хајдук** mit allen Ableitungen.

а̀јђиди! vide **хајђиди.**

а̑јка, f. vide **хајка.**

а̏јка̑ње, n. vide **хајкање.**

а̏јкати, ка̑м, vide **хајкати.**

а̀јка̑ч, ајка́ча, m. vide **хајкач.**

а̀јкача, f. vide **хајкача.**

а̏јкнути, не̑м, vide **хајкнути.**

а̀јлук,* m. плата, особито што се даје војницима (беһарима) на мјесец, der Söldnerlohn, merces. cf. [vide 1] плата.

ајлу̀кчија,* m. војник који војује за плату, ein beſoldeter Krieger, miles mercenarius.

ајма̀на[*], f. (у Бачк.) 1) vide [живинче] ајван: Иди, *ајмано* једна! — 2) vide [3јова] битанга.

а̀још, ајо̀ша, m. vide **хајош.**

а̀јошки̑, ка̑, ко̑, vide **хајошки.**

а̑јс! vide **аис.**

а̏јска̑ње, n. vide **аискање.**

а̏јскати, ка̑м, vide **аискати.**

а̏јснути, не̑м, vide **аиснути.**

а̀јташ, *ајта́ша, m. (у Сријему)* [витао у воденице; *види* и s. v. кереп 2].

а́јтер[*], m. vide **хајтер.**

1. **а̏к**[*], m. vide [1] **ха̏к.**

2. **а̑к,** m. 1) (у Боци) vide [2] **ха̑к:** Пасји *ак* мора не мути. — 2) (у Дубр.) der Eppich, apium [graveolens L.; vide черевиз].

ака̏моли (а камо ли), wie erſt, nedum [cf. анекмоли, атоли, толи]: не дам ни теби, *а камо ли* њему; Сиротињо, и селу си тешка,| *А камо ли* куһи у којој си.

А̀кица, f. (у Ц. г.) женски надимак.

акма̀џа,* f. [accipiter nisus L.?] тица као кобац, коју Турци особито бегови, ухвате младу и припитоме, па је носе на руци, као сокола, и у јесен лове с њоме препелице. Кад настане зима, акмаџа се пусти, јер кажу да више од једне јесени (пошто буде старија) не һе да слуша. cf. крагуј [1], журица.

ако, wenn, si. [cf. кад 4].

а́ко̑в, а́кова, m. (gen. pl. а́ко̑ва̑) ein Eimer, amphora.

а́ко̑вче, чета, n. ein Eimerfäßchen, vas amphorarium.

акоһе, ништа за то, тешто, es thut nichts, meinetwegen, quid tum? per me licet. [cf. 2 тепрак, тешто, тотњему].

акриђа̀кон (акри̂ђакон) [архиђакон], m. der Archidiakon, archidiaconus.

акрије́ра, m. der Archijereј, Oberprieſter, archiereus: владике су *акријере* Ристове.

акрима̀ндрит [архимандрит], m. der Archimandrit, archimandrita.

акрима̀ндритов [архимандритов], а, о, des Archimandriten, archimandritae.

акрима̀ндритски̑ [архимандритски], ка̑, ко̑, archimandritiſch, archimandritarum.

а̀кшам,* m. das vierte Gebet der Türken, nach Sonnenuntergang, oratio quarta Turcarum, post solis occasum.

1. **а̑л**[*], а́ла, m. vide биједа, напаст: *ал* те нашао! Но да видиш *ала* и белаја —

2. **а̑л,*** adj. indecl. vide ружичаст.

1. **а́ла**[*], f. (у Србији и у Босни по варошима) der Abtritt, secessus (latrina), [vide заход 3] cf. исход: Удовице у *али* поднице —

2. **а̏ла**[*], f. vide аждаха. За алу се мисли да има од аждахе особиту духовну силу те лети и води облаке и град наводи на љетину. За змаја пак мисли се да је као огњевит јунак, од којега у леһењу огањ одскаче и свијетли. *Ало* несита! Бори се као *ала* с беринетом; А кад *ала алу* појахала —

3. **ала̀,** н. п. *ала* би лијепо било, ach! wie ſchön wäre es, bone deus; quam esset praeclarum; *ала* да хоһе доһи! *ала* човјече, шта учини!

а̀лаба̑нда, (у Црногорским пјесмама) на страни, са стране, ſeitwärts, ex illa parte, cf. страна [1]: *Алабанда* завржe се кавга —

а̏лав, а, о, [cf. 2 ала] н. п. човјек, gefräßig, gierig, vorax. [vide прождрљив].

а̀ла̑ј,* а̀лаја, m. (gen. pl. а̄ла̑ја̑) ein Trupp Soldaten in Parade, acies instructa, pompa militaris: Туд' һе поһи војска на *алаје* — Нареди се *алај* за *алајем* —

а̀ла̑ј-ба̀рјак,* m. (ст.) die Heerfahne, signum, vexillum: У десној му руци копље бојно,| А у л'јевој *алај-барјак* златан —

а̀ла̑јбег,* m. der Adelfürſt, dux nobilum. Кажу да су у Босни четири алајбега, под којима су онамо сви бегови и спахије.

а̀ла̑јбегов, а, о, des алајбег, *τοῦ* алајбег.

а̀ла̑јбеговица, f. die Frau des алајбег, ихог *τοῦ* алајбег.

ала̀каст, а, о, н. п. дјевојка, unbeſonnen, imprudens.

ала̀кача, f. ein unbeſonnenes Frauenzimmer, mulier imprudens. cf. [арлакача,] алапача.

а̀ла̑л,* ала́ла, m. vide **халал.**

а̏лала,* f. vide наруквица 1.

ала́лем,* по свој прилици, allem Anſcheine nach, nisi me omnia fallunt [vide прилика 4]: *алалем* то һе бити сврака (у приповијеци).

ала̀ли[*], adj. indecl. vide [ружичаст] а̑л: Још на Алки *алали* пашмаге —

ала́лити, а̀ла̄ли̑м, vide **халалити.**

алаљѝва̑ње, n. vide **халаљивање.**

алаљѝвати, ала̀љује̑м, vide **халаљивати.**

ала̏ман, m. 1) in der Redensart: као аламани (н. н. навалише, поједоше), gierig, avide. — 2) [*Аламан*] у Шајкашкоме б а т а л и ј у н у сад Цигане зову Аламанима.

ала̏ма̑нка, f. т. ј. сабља [њемачка?] (ст.): О појасу сабље *аламанке* —

[**Алан,** m. село у Хрватској; cf. Краљичина Врата.]

ала̀пача, f. vide алакача.

а̏ла̑с, ала́са, m. (*ἁλιεύς*, der Fischer) vide рибар.

а̏ла̑скӣ, ка̑, ко̑, vide рибарски.

ала́сов, а, о, vide [р и б а р е в] рибаров.

а̏ласт, а, о, vide ружичаст.

1. **а̏ла̑т,*** ала́та, m. das Werkzeug, instrumenta: Без *алата* нема заната.

2. **а̏лат,*** m. црвен коњ, der Fuchs (Pferd), equus rufus [cf. алча]: На *алату* вас у чистом злату —

а̏латаст, а, о, н. п. коњ, fuchsroth, rufus.

ала̀тљика, f. ein einzelnes Werkzeug, instrumentum.

а̏латов, а, о, des Fuchses, rufi equi.

ала̀туша, f. алатаста кобила, eine Fuchsstute, equa rufa.

ала̀тушин, а, о, der Fuchsstute, equae rufae.

ала̀ужа [лаужа], f. vide лапавица.

а̏лба̑шча,* f. у пјесми [cf. 2 ал]: Те отишла у нову *албашчу* —

а̏лва,* f. vide **халва.**

алва̀лук,* m. vide **халвалук.**

а̀лватан[*] (cf. авлатан), тна, тно, weit, bequem (von Kleidern), amplus.

алва̀џија* (а̏лваџија), m. vide **халваџија.**

а̀лдума̑шче,* чета, n. vide [х]алвалук.

А̏ле, m. hyp. von Алил (и Алија): До подне Јуре, од подне *Але* (кажу Срби закона Турскога у Босни за Ђурђев дан, јер га и они светкују); А што брата не ожени *Ала* —

[**алеким,*** cf. селам.]

А̀лекса, m. Alex, Alexius.

Але̏кса̏ндро, m. Alexander, Alexander.

Але̏ксије, m. Alex, Alexius.

А̀лексинац, Алексѝнца, m. мала варошица између Ниша и Параћина [у срезу алексиначком округа нишкога]: А кад били господ *Алексинца* —

а̀лексиначкӣ, ка̑, ко̑, von Алексинац.

а̀лем драги камен, (ст.) [*алем** = знак, зламење, чудесно зламење; cf. алин драги камен]: Међ' камзама *алем драги камен* —

Але́мпија, } m. (der heilige) Alypius, Alypius.
Але́мпије, }

а̀лет,* m. eine Art Kleid, vestis genus: Ен' оно је Алил челебија | У *алету* у алћергелету, | Што се титра златним буздованом —

а̏ли, 1) aber, verum [cf. а 1, ама, ема, ма 1, 2 но 1]. — 2) vide или [1]: Је ли свила међу свиларима? | *Али* злато међу златарима? — *Ал'* ћу рећи: здраво, моја драга! | *Ал'* ћу рећи: здраво, невјернице! —

а́лија,* f. (у Србији) спахијска земља која нити је насељена нити припада какоме селу. Алије дају спахије људима те раде и уживају како се погоде.

а̀лин драги камен, m. vide алем драги камен.

а̀лица, f. (у Мостару) прва трешња (ваља да је *ал*, црвена), Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

а̀лка[*], f. vide **халка.**

алку̑ра̑н,* алкура́на, m. der Koran, Alcoranus [cf. коран, мусаф]: На ћитапу своме *алкурану* —

1. **а̏ло̑в,** а́лова, m. велика пређа што се рибе хватају, das Fischernetz, rete.

2. **а̏ло̑в,** vide хајдац!

а̀лока, f. vide [п р о в а л и ј а] јаруга. cf. алуга.

а̀лоса̑н, а, о, (у Сријему) полудио, узеле му *але* памет или здравље, verrückt, mente captus. [vide сулуд].

а̀лћергелет,* m. (може бити да у Турскоме језику значи што и овако, а може бити да је изврнуто) [*ал-ћорк-алет** = црвен ћурак] cf. алет: У алету у *алћергелету* —

а̀луга, f. vide **халуга.**

а̏лча, m. vide [2] а̏лат: Те притеже на *алче* колане — Па ухвати *алчу* његовога —

а́љак, а́љка, m. vide **хаљак.**

аље̏так, тка, m. vide **хаљетак.**

аље̏тина [хаљетина], f. augm. v. аљина.

а̀љина, f. vide **хаљина.**

аљѝнак, нка, m. vide **хаљинак.**

аљѝнац, нца, m. vide **хаљинац.**

а̀љине, а̏љӣна̑, f. pl. vide **хаљине.**

а̀љиница [(хаљиница), f.] dim. v. аљина.

а̑љка, f. vide **хаљка.**

а̀љкав, а, о, schlaff, schlampig, laxus [cf. атљав]: *аљкаво* се обуо.

а̀љма, f. eine Art Zwiebel, cepae genus [allium ascalonicum L. var.; cf. љутика, шкалоња].

а̑м, а́ма, m. *1)* das Geschirr des Wagenpferdes, lora equi trahentis. — *2) у махуна оно као кончић што се скида одрезавши оба краја у махуне.*

а̏ма[*], aber allein, sed. [vide али 1].

а̀ма̑з,* ама́за, [намаз] m. (ст.) Art Gebets der Türken, precis genus apud Turcas: А у шанцу *амаз* проучише —

ама́јлија[*], f. vide **хамајлија.**

ама́јлӣјца [хамајлијца], f. dim. v. амајлија.

а̀ма̑л,* ама́ла, m. (у Србији и у Босни по варошима) der Träger, bajulus. cf. [vide] носилац.

а̀ма̑м,* [ама́ма,] m. vide **хамам.**

ама̀мџик,* m. vide **хамамџик.**

1. **а̑ман**[*], т. ј. чини ми се: *аман* то ће бити.

2. **а̏ма̑н!*** Pardon! Gnade! noli me occidere, serva me [cf. хеман (еман)]: *Аман* мало, пашини целате, —

ама́нат[*], m. (у Ц. г.) 1) vide **аманет.** — 2) Црногорци се куну и заклињу аманатом: *аманата* ми Божјега! Кад другога кога заклињу онда се у говору често *та* изостави, па се говори н. п. *амана ти* (мјесто *аманата ти*).

ама́нет* [аманат 1], m. anvertrautes Pfand, depositum: *аманет* ти Божји моја дјеца; оста-

вио код њега новце на *аманет*; изио туђ *аманет*; *Аманет* ти моја царевина| И *аманет* мој нејак Урошу —

Ȁмат, m. (у Боци): Анате мате врага и његова брата *Амата*! [vide анатема].

1. **ȁмбар**, бра, m. [vide амбер?]: Вас од *амбра* и сувога злата —

2. **ȁмбар**,* m. 1) das Magazin, horreum. [cf. житница; магацин]. — 2) прва капа, што се дигне кад се игра прстена. cf. прстен [3].

амба̏ра̂ње, n. das Aufheben der ersten Mütze im Ringspiel (indem man амбар sagt), levatio primi galeri in lusu annuli. cf. прстен [3].

амба̏рати, ра̂м, v. impf. амбар sagen, dico амбар. cf. прстен [3].

амба́рнути, ȁмбарне̂м, v. pf. 1) дићи прву капу, кад се игра прстена, sagen амбар, dico амбар. cf. прстен [3]. — 2) запросити дјевојку гдјегод, или друго што заискати, einen um etwas ansprechen, appellare: ја сам *амбарнуо* на једном мјесту.

ȁмба̂рскӣ, ка̂, ко̂, н. п. око, врата, des Magazins, horrei.

ȁмбер,* m. der Amber, ambra [cf. 1 амбар?]: А мој драги *амбер*-душом дише —

амбери́ја, f. [vide] розолија (која мирише на амбер?): Кад су мрку каву окинули,| Иза каве жуту *амберију* —

ȁмбис, m. (у Ц. г.) der Abgrund, abyssus. [vide бездана 1]. cf. пропаст, безданица, безадњица.

ȁмбисати се, ȁмбише̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) bersten, dirumpi, [vide провалити се] cf. просјести се: Тако *се* не *амбисао*, као јама безадњица!

ȁмбуља, f. дугачка врећа, ein langer Sack, saccus longior.

а́мељ, m. (у Сријему) 1) ђубре у житу, Unrath im Getreide, sordes. — 2) нечисто жито, unreines Getreide, frumentum sordidum.

ȁметимице̂ [recte: ȁметице̂], adv. (у Сријему) gänzlich, total, penitus; помријеше људи *аметице* (кад је какав помор у селу); марва цркава *аметице*.

а́мӣн, Amen! amen! *Амин* да Бог да!

а́мина̂ње, n. das Amensagen, adprecatio.

а́минати, на̂м, v. impf. Amen sagen, dico amen. Кад се на свадби напија, онда сватови, све два и два, *аминају*, т. ј. вичу: (н. п.) Стари сват чашу пије, Бога моли, амин!

а̂мо, hieher, huc. [cf. овамо].

ȁмре̂л, амре́ла, m. der Regenschirm (österr. das Amrell, nach dem lat. umbrella), umbrella (major). cf. [vide] штит [2].

а̂н,* m. vide **хан**.

Ȁна,
А́на, f. Anna, Anna.

Ȁнадолија, f. Anatolien, Anatolia [cf. Аћонија?]: Од богате од *Анадолије* — И делије од *Анадолије* —

ȁнатема (анатемате), [анаћема] f. das Anathem, anathema: анате га мате било! анатемате ђавола и његова имена! [cf. Амат].

ȁнатемнӣк, m. der des Anatems würdig ist, dignus anathemate [cf. анатемњак]: *Анатемниче* један!

ȁнатемница, f. die des Anathems würdig ist, digna anathemate.

ȁнатемња̂к, m. vide анатемник.

ана̏ћема, f. (у Ц. г.) vide **анатема.**

Ȁнглија, f. 1) England, Anglia, Britannia. [cf. Енглеска]. — 2) englisches Tuch, pannus anglicus.

ȁнглӣјскӣ, ка̂, ко̂, englisch, anglicus, britannicus. [cf. енглески, инглешки].

ȁндара ма̏ндара, Tabel gegen ein unnützes Gerede oder Geschäft, nugae. [cf. мандара].

ȁндио, а̂нђела, m. (у Дубр.) vide **анђео.**

ȁндиоскӣ, ка̂, ко̂, (у Дубр.) vide **анђелски.**

1. **А̏ндра**, m. (ист.) vide Андро.

2. **А̏ндра**, f. vide Андријана.

андраво̀љи, m. pl. vide [дроњак] прње: носи којекаке *андраволье*.

ȁндра̂к, m. in der Redensart: не знам који му је *андрак* (у Сријему и у Бачк.), ich weiß nicht was ihm eingefallen ist. [cf. хандрача].

андра̀мӣље, n. као нешто љепше од андравоља. [vide дроњак].

А̏ндрија, m. Andreas, Andreas.

Андри́јана, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. 2 Андра].

А̏ндрија̂ш, m. Andreas, Andreas.

А̏ндрӣјца, m. dim. v. Андрија.

ȁндрква, f. (у Дубр.) vide ротква.

А́ндро, m. (јуж.) hyp. v. Андрија. [cf. 1 Андра].

А́нђа, f. hyp. v. Анђелија.

а̂нђел (cf. анђео) [андио], m. der Engel, angelus.

анђѐлак, лка, m. hyp. v. анђео.

Анђѐлија, f. Angelia, Angelia.

Анђѐлијца, f. dim. v. Анђелија.

Анђели́на (Анђѐлина), f. Frauenname, nomen feminae: *Анђелина* ружу брала —

а̂нђелов, а, о, des Engels, angeli.

анђѐлскӣ [андиоски], ка̂, ко̂, englisch, angelicus.

а̂нђео, ђела, m. vide **анђел.**

А̏нђица, f. dim. v. Анђа.

А̏нђуша, f. augm. v. Анђелија.

анѐкмоли, vide акамоли: Имам блага колико ми драго,| Градио би десет манастира,| *Анекмоли* себе оженио —

1. **А̂нета**, f. Annette, Annula.

2. **а́нета**, а́не̄та, n. pl. (am Stutzen) die Schraubengänge, rugae. cf. олук [2].

а̂ни, (у Ц. г.) vide ено: *ани* га!

а̂ниж, m. (у Дубр.) vide онаиз.

А̏ница, f. dim. v. Ана.

А̏ничица, f. dim. v. Аница.

А̂нка, f. Aennchen, Annula.

а̂нскӣ, ка̂, ко̂, vide **хански.**

1. **а̂нта**, m. (у Сријему) der Markhaufen, cumulus (terrae) terminalis.

2. **А́нта**, m. (ист.) vide Анто.

а̂нта̂ње, n. das Setzen der Markhaufen, cumulorum terminalium exactio.

а̂нтати, та̑м, v. impf. Markhaufen setzen, cumulos terminales exigo.

антѐрија* (а̏нтерија), f. ein Unterkleid mit Ärmeln, tunicae genus.

антерѝлук,* m. Stück Zeug auf eine антерија, panni quantum sufficit ad vestem антерија dictam conficiendam.

А̂нтица, m. dim. v. [2] Анта.

А̂нто, m. (јуж.) hyp. v. Антоније. [cf. 2 Анта].

Антонија, / **Антоније,** m. Anton, Antonius. [cf. Антун].

Антонѝјица, m. dim. v. Антоније.

антре̏шељ, m. 1) [у самара на натоварену кљусету мјесто међу обје стране, а потом и] оно што се на натоварена коња метне одозго међу стране: С једне стране пређа некувана,| С друге стране пређа непредена,| У *антрешељ* бакина ужина — 2) (у Сријему) vide кртог.

Анту̑н, Анту́на, m. (voc. А̏нту̑не) (по зап. кр.) vide Антоније: О *Антуне*, мањак те у мајке —

А̂нушка, f. Anna, Anna.

А̂нчица, f. dim. v. Анка.

а̀нџа̑р[*], анџа́ра, m. vide **ханџар.**

а́нџија,* m. vide **ханџија.**

а́нџијин, а, о, vide **ханџијин.**

а́нџѝјскӣ, ка̑, ко̑, vide **ханџијски.**

а́нџѝјскӣ, ка̑, ко̑, vide **ханџијски.**

а̀њати, ња̑м, v. pf. vide [п о п у с т и т и 1] јењати.

а̀о! interj. sapperment! vah: *ао*, мој брајко!

а̀оно (а оно), so, dann, —, igitur, at: ако није тако, *а оно* је овако; ако не ћеш ти доћи мени, *а оно* ћу ја теби.

а̏ох! wehe! vae! cf. [vide] јаох: *Аох* јадан Муса побратиме —

а̏па, f. (у Ц. г.) Geruch, odor [vide задах]: Задри ме *апа* од дувана —

а̏па дра̏па, Tadel gegen eine schlechte Arbeit, convicium in rem male confectam.

апатѐка, f. die Apotheke, apotheca, pharmacopolium.

апатѐка̑р, апатека́ра, m. der Apotheker, pharmacopola.

апатека́рев, / **апатека́ров,** а, о, des Apothekers, pharmacopolae.

апатѐка̑рскӣ, ка̑, ко̑, Apotheker-, pharmaceuticus.

а̏пкало, n. (у Сријему) vide **епкало.**

а̏постол [апустол], m. 1) Apostel, apostolus. — 2) књига, Apostelbuch, liber apostolorum. — 3) [*Апостол*] Mannsname, nomen viri.

а̏постолскӣ, ка̑, ко̑, apostolisch, apostolicus, adv. апостолски: отишао *апостолски*, т. ј. пјешке, zu Fuß, per pedes apostolorum.

а̏постолство, n. das Apostelamt, apostolatus.

а̏пс[*], m. vide **хапс.**

апса̀на[*], f. vide **хапсана.**

а̏псенѝк, m. vide **хапсеник.**

а̏псенѝчкӣ, ка̑, ко̑, vide **хапсенички.**

а̏псити, сӣм, vide **хапсити.**

а́пта [авта], f. Attich, sambucus ebulus Linn. [cf. бурјан, хабат].

а̀птӣк, аптика, [автик] m. der Attichstrauch, sambucetum ebuletum.

а̀птика [автика], f. ein Attichstengel, ebulum.

а̀птов [автов], а, о, н. п. лист, Attich-, ebuli.

а̀птовина [автовина], f. der Attichstrauch, sambuci ebuli.

а̏пустол, m. vide **апостол** mit allen Ableitungen.

а̏пшење, n. vide **хапшење.**

а̑р,* m. vide **ахар.**

А̀рад, m. Stadt in Ungarn, urbs Ungariae.

а̀радскӣ, ка̑, ко̑, von Арад.

Ара̀ђанин, m. (pl. А̀ра̀ђа̑ни) човјек из Арада.

ара̀јство, n. (у Сријему) Luft, Vergnügen, gratia: Сад је копати *од арајства* (н. п. послије кише). cf. [vide] милина.

а̀ра̑м[*], ара́ма, m. vide **харам.**

а̀рамбаша[*], m. vide **харамбаша.**

а̀рамбашин, а, о, vide **харамбашин.**

а̀рамбашова̑ње, n. vide **харамбашовање.**

а̀рамбашовати, шује̑м, vide **харамбашовати.**

арамза́да [*харам-заде** = копиле], m. Spitzbube (mehr im guten Sinne), nequam: А срете је момче *арамзада* —

ара́мија,* m. vide **харамија.**

ара́мити, а̀ра̑мӣм, vide **харамити**: *Арами* им погачу белију,| И *арами* од овна јанију —

арамљѝва̑ње, n. vide **харамљивање.**

арамљѝвати, ара̀мљује̑м, vide **харамљивати.**

а̀рандио, а̀ра̑нђела, (у Дубр.) / **а̀ра̑нђел,** (cf. аранђео) m. der Erzengel, archangelus: свети шестокрили *аранђеле*! закрили ме крилом твојим (кад се моле Богу).

а̀ра̑нђелов, а, о, н. п. дан, Erzengelstag (den 8. Nov.), festum S. archangeli.

а̀ра̑нђеловац, о̂вца, m. vide аранђеловштак.

а̀ра̑нђеловица, f. аранђелов пост, die Faste 8 Tage vor Erzengels-Tag, jejunium archangeli.

а̀ра̑нђеловшта̑к, m. човјек који слави аранђелов дан, der den Erzengel Michael zum Hauspatron hat, cliens archangeli. [cf. аранђеловац].

а̀ра̑нђео, а̀ра̑нђела, m. vide **аранђел.**

а̀рантос, (у Рисну) vide **аратос**: Тако ме *арантос* не било!

а̏ра̑ње, n. das Plündern, depopulatio.

А̀рап, m. vide Арапин.

Ара̀пија, f. (coll.) die Mohren, Mauri: Сад навали, љута *Арапијо*:| Нема оног страшнога јунака| На шарену коњу великоме —

Ара̀пин, m. der Mohr, Aethiops, Maurus. [cf. Арап].

Ара̀пинов, а, о, des Mohren, Aethiopis. [cf. Арапов].

Арапѝнче, чета, n. у пјесми мјесто А р а п ч е: Ал' процвили *Арапинче* црно —

А̀рапка, f. 1) die Mohrin, Maura. [cf. Арапкиња]. — 2) [*арапка*] eine Art harter, schwärzlicher Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

Арапкиња, f. vide Арапка 1.

А̀рапов, а, о, vide Арапинов.

а̀рапскӣ, ка̑, ко̑, mohrisch, mauricus.

А̀рапча̑д, f. (coll.) Mohrenkinder, soboles maura.

А̏рапче, чета, n. ein Mohrenkind, puer maurus. [cf. Арапинче].

а̀ра̑р[*], ара́ра, m. vide **харар.**

ара̀рина, f. vide **харарина.**

а̏рати, ра̑м, v. impf. plündern, expilo.

ара̀тос [арантос], (ἀράτος) verflucht, hol's der Teufel, in malam rem! *Аратос* га било! *Аратос* ти кирије, сиђи ми с кола. [cf. 2 курталал].

аратоси̏љање [ратосиљање], n. verbal. v. аратосиљати се.

аратоси̏љати се, аратѐсиља̑м се [ратосиљати се], v. r. impf. кога или чега, etwas zum Teufel wünschen, detestor aliquid, exsecror.

1. **а̏ра̑ч**[*], ара́ча, m. vide [1] **ха̀ра̑ч.**

2. **а̏рач**[*], а̏рча, m. vide [2] **ха̏рач.**

ара̀члија[*], m. vide **харачлија.**

ара̀члијин, а, о, vide **харачлијин.**

ара̀члӣјнскӣ, ка̑, ко̑, vide **харачлијнски.**

ара̀члӣјскӣ, ка̑, ко̑, vide **харачлијски.**

арашла̀ма[*], f. (ст.) vide **аршлама**: *Арашламе* у меду куване —

Арба̀нас, m. der Albanese, Albanus. cf. Арнаутин *и Гега.*

Арба̀наса, m. у пјесми мјесто *Арбанас*: Вино није муса *Арбанаса* —

арба̀наскӣ, ка̑, ко̑, albanesisch, albanicus: Латински му говори,| *Арбанаски* заноси —

Арба̀нија, f. (по јуж. кр.) 1) Albanien, Albania. [cf. Арнаутлук]. — 2) (coll.) народ Арбанаски, Albanesenvolk, Albani. Махмут-паша Бушатлија, који је погинуо на Црној гори 1796, у једноме писму Петру владици заклиње се: „тако ми моје љуте *Арбаније!*"

а̀рбија[*], f. vide **харбија.**

а̀рбу̑н, арбу́на, m. (у Дубр.) некаква морска риба, Seebarbe [rother Goldbrassen], erythinus [pagellus erythrinus C. V.].

а̀ргат[*], m. (у Ц. г.) јама на каквој згради, као пушкарница, die Scharte, foramen jaculatorium: Од *аргата* трче до *аргата*,| Те ми Турке бију проз *аргате* —

а̀ргата̑р, m. vide [надничар] аргатин: Три стотине ђеце *аргатара* —

арга̀тија, f. (coll.) die Taglöhner, mercenarii: Сад навали, *аргатијо* моја —

а̀ргатин, m. (ἐργάτης) der Taglöhner, mercenarius. cf. [vide] надничар.

аргатлук, m. Geschäft eines Taglöhners, opera mercenaria: Па нареди мене у *аргатлук* —

а̀ргатова̑ње, n. das Arbeiten um Tagelohn, das Taglöhnern, operae diurnae locatio.

а̀ргатовати, тује̑м, v. impf. taglöhnern, mercede conduci, laborare: И нареди мене у аргатлук,| *Аргатовах* три године дана —

а̀рдо̑в, ардо̀ва, m. das Faß, dolium. cf. буре. [*види и* каца 2].

ардо̀вић, m. dim. v. ардов.

а̀ре̑нда, f. (у војв.) der Pacht, redemtio, conductio: узео под *аренду*. cf. [vide] закуп.

аре̑нда̑тор, m. der Pächter, redemtor. cf. [vide] закупник.

аре̑нда̑торов, а, о, des Pächters, redemtoris.

аре̑нда̑торскӣ, ка̑, ко̑, Pächters-, redemtorum.

А̑риље, n. зидине од великога старога намастира у Србији у нахији Ужичкој на утоку Рзава у Моравицу [сада варошица, у ср. ариљском окр. ужичког; на старом манастиришту нова црква].

ариšта́нац, нца, m. (у војв.) der Arrestant, qui in custodia est. cf. [vide] хапсеник.

а̀риште, n. (у војв.) Arrest, custodia, [vide хапсана;] cf. хапс, затвор: метнули га у *аришт*е; Нуде се као Грци у *аришт*е.

а̀рка,* f. der Rücken, dorsum (im Kleide). cf. [vide] леђа.

арла̀кача, f. ein lärmend lustiges Frauenzimmer, femina tumultuosa. cf. алакача, алапача.

а̀рла̑ње, n. das Lärmen (der Kinder), tumultuatio.

а̀рлати, ла̑м, v. impf. lärmen, tumultuor. [vide лармати].

а̀рли[*], [силан, силовит, љут 2]: Јер се Вуче *арли* догодио —

армагани,* m. pl. у пјесмама, vide дар [1]: Љубио сам у мајке једину,| Често сам јој слао *армагане*:| Двије дибе, четири кадифе,| И два ћурка куном постављена —

а̀рмија (cf. рмија), f. (у Црници) Армија те изјела! рече се масци, и значи: да би цркла.

Арна̀утин, m. vide Арбанас. *cf. Гега.*

Арна̀утинов, а, о, des Arnauten, Albani.

арна̀утити, тӣм, v. impf. zum Arnauten machen, facio esse Albanum.

арна̀утити се, тӣм се, v. r. impf. ein Arnaut werden, fio Albanus.

Арна̀утка, f. 1) Arnautinn, Albana. — 2) [*арнаутка*] eine Arnautinn (Art langer Flinte), telum albanum

Арна̀у̑тлук,* m. Арнаутска земља, Albanien, Albania. cf. [vide] Арбанија [1].

арна̀утовац, арна̀уто̑вца, m. Арнаутски пиштољ, albanesische Pistole, telum minus albanum.

арна̀утскӣ, ка̑, ко̑, albaneser, albanus.

арна̀уће̑ње, n. Albanesiren, mutatio in Albanum.

Арна̀уча̑д, f. (coll.) junge Arnauten, soboles albana.

Арна̀уче, чета, n. ein Albaneser-Kind, puer albanus.

а́рњеви, а́рње̑ва̑, m. pl. (у војв.) das Dach eines (sonst offenen) Bauernwagens, von Stäben und Rohrmatten darüber, tectum currus rustici.

арпака́ша, f. јечмена каша, die Gerstengrütze, ptisana. cf. [1] каша [1].

арпа̀џик,* m. eine Art Zwiebel zum Versetzen, ceparum genus [лук са ситним лучицама, које изникну из сјемена црнога лука (allium cepa L.), кад се оно посије; cf. сијанац?].

А̏рса, m. (ист.) vide Арсо.

А̏рсен, **А̏рсенија**, **А̏рсеније**, m. Arsenius, Arsenius.

А́рсица, m. dim. v. Арса.

а̀рсла̑н,* арсла́на, m. vide лав: Па ти крени звијера *арслана* —

А́рсо, m. (јуж.) ђур. v. Арсеније. [cf. Арса].

а̀ртија, f. vide **хартија.**

артиjѐтина, f. vide **хартиjетина.**
артиjѐшина, f. vide **хартиjешина.**
ȁртйjца, f. vide **хартиjца.**
ȁртовање, n. Berathen, Hofmeistern, consiliatio.
ȁртовати, туjе̑м, v. impf. кога, berathen, hofmeistern, consilior. [vide свjетовати].
ȁрфа, f. (у војв.) die Harfe, harfa: Једна носи златну *арфу*, оће да свира —
архиђàкон, m. (у књижевника) vide акриђакон.
архимàндрит, m. (у књижевника) [vide] акримандрит.
архимàндритов, а, о, vide акримандритов.
архимàндритскӣ, кā, кō, vide акримандритски.
арчàлиjа[*], f. vide **харчалиjа.**
ȁрчење, n. vide **харчење.**
ȁрчити, чйм, vide **харчити.**
ȁрчити се, чйм се, vide **харчити се.**
àрчљив, а, о, vide **харчљив.**
àршӣн,* аршйна, m. die Elle, ulna. cf. [vide] лакат[2]. *У правоме аршину....*
аршлàма* [арашлама, ршлама], f. 1) Art Frühkirsche [Herzkirsche], cerasi genus. [cf. раница, карашлама]. — 2) црни лук дугуљастиjех главица, Art Zwiebel, cepae genus [allium fistulosum L.].
àршов, m. vide **ашов.**
Ȁс [Хас], m. као кнежина негдје око Лима: А слуга му цркву Шудикову| У лијепу *Асу* гнздавоме — У ономе *Асу* питомоме —
ȁса кàса лйса,| **ȁса кàса лйсице!** вичу дjеца трчући по снијегу.
Àсан-пàшина Пàлāнка, f. мала варошица на десном бријегу ријеке Јасенице (у Србији) [сада варошица *Паланка,* у срезу јасеничком округа подунавског].
àсли вàсли, vergeblich, irrito, cf. [vide] узалуд: отишао *асли васли.*
àсна[*], f. vide **хасна.**
àснити, нйм, vide **хаснити.**
àснити се, нйм се, vide **хаснити се.**
аснòвит, а, о, vide **хасновит.**
àспа, f. der Hautausschlag, pustulae. cf. [осип, оспина,] оспа.
àспида, f. die Viper, Otter, [vipera] aspis [Merr.]: зла као *аспида* (реку злој жени).
àспидин, а, о, der Otter, viperae.
ȁспра, f. (у Ц. г.) vide **јаспра.**
ȁспре, f. pl. vide **јаспре**: Браћа ка' и браћа, ма сир за *аспре.*
ȁсприца, f. dim. v. аспра: А надницу по једну *асприцу* —
àста,* adj. indecl. vide болестан: нешто сам *аста*; он је *аста*; Забун *аста*! мај осладн уста —
àстāл, астáла, m. (у војв.) der Tisch, mensa. cf. [vide] сто[2].
астàлчић, m. dim. v. астал.
àстāр,* астáра, m. памучно платно, у које се обично мртви Турци завијају, а и хаљине се њиме постављају, baumwollener Zeug, pannus xylinus: Сад на теби свилена кошуља,| До до дан до два бијела *астара*! —
àсура,* f. vide рогожина.
асýрџиjа[*], m. der Mattenflechter, qui tegetes plectit e scirpo.
асýрџиjин, а, о, des Mattenmachers, tegetum confectoris.
ȁт,* m. das arabische Roß, equus arabs: С туђа *ата* усред блата; Два *ата* на једним јаслима не могу бити.
Àтāнацко, m. Athanas, Athanasius.
àтāње, n. das Achten, attentio.
àтапот, m. vide **ахтапод.**
1. **ȁтāр**, m. vide [1] **хȁтāр.**
2. **àтар**[*], m. vide [2] **хàтар.**
атàрџиjа[*], m. vide **хатарџиjа.**
àтати, тāм, v. impf. за чим, т. j. марити или пригањати за што, achten, attendere [vide пазити 2]: да ти *аташ* за тим, то би ти научио.
Àтеница, f. некако мјесто у Србији у Пожешкој нахији [село, у срезу трнавском округа рудничког]: У Баници и у *Атеници* —
àтер[*], m. vide **хатер.**
àтеров, а, о, vide **хатеров.**
атибýр, m. кожа од црне овце, што се меће на седло кад се јаше.
ȁткиња, f. vide бедевија.
àтлиjа,* m. vide коњик.
ȁтљав, а, о, (у Барањи) vide аљкав.
ȁтмејдан,* m. у Сарајеву некако мјесто (Roßmarkt): Сретосмо се насред *атмејдана* —
àто (а то), sieh da! en [cf. кадли 1]: кад ја тамо, *а то* њега нема.
àто̑ли (а то ли), vide акамоли.
ȁтскӣ, кâ, кô, einem Edelroß gemäß, equi arabici.
ȁтула, f. das Gesims, cymatium. cf. афтуља.
Áћа, m. (ист.) vide Аћо.
Ȁћйм, m. Joachim, Joachim.
Ȁћима, f. Joachima, Joachima.
Áћо, m. (јуж.) хyp. v. Аћим. [cf. Аћа].
Аћòниjа, f. у пјесми некака земља [cf. Анадолија?]: *Аконије* и Урумелије —
ȁф[*], m. vide [1] рўдица 2: кад спадне у чохе аф, онда се виде жице.
афѐрим!* bravo! macte! Турски *афериме* и калуђерски благослови.
афйјӯн,* афиjýна, m. das Opium, opium.
àфтуља, f. (у Ц. г.) греда крајем изнутра, на којој друге греде стоје. cf. атула.
ȁх! interj. ah! ah! cf. а[7].
àхар* [аар, ар] (cf. хар), m. 1) der Pferdestall, stabulum equorum, cf. [vide] коњушница[1]: Па силази у доње *ахаре* — Коње води у доње *ахаре* — 2) (у Ц. г.) као чардак или госпоска кућа, der Hof, palatium. [vide двор 1].
àхтапод [атапот], m. [Seepolyp, octapus vulgaris Lam.] vide ободница.
ȁц! interj. кад се коме што пружи, па се опет не да (као н. п. што дјеца драже једно друго).
Àца, m. (ист.) vide Ацо.
ацȁл, ацáла, [оцал] m. (у Боци) der Stahl, chalybs: Удрила лима на *ацал.* [vide] н а д о [3], cf. челик.

Ацко, m. dim. v. Алекса.

А́цо, m. (јуж.) hyp. v. Алекса [cf. Аца].

а̑ч, f. иди, ачи! ein Närrchen, stulte!

а̏че, а̏чета, n. ein junger at, arabisches Füllen, pullus equi arabis. [cf. бедевијче].

а́чење, n. Art behnenden Sprechens, prolatio vocum lenta et diducta.

а́чити се, а̑чи̑м се, v. r. impf. gedehnt sprechen, diduco voces.

аџа̀мија,* f. unerfahren (aus Jugend), inexpertus, rudis (auch vom Pferde). [vide дјететина].

[**аџи,*** vide **хаџи.**]

а̀џија[*], m. vide **хаџија.**

а̀џијин, а, о, vide **хаџијин.**

а̀џи̑јница, f. vide **хаџијница.**

а̀џи̑јски̑, ка̑, ко̑, vide **хаџијски.**

а̀џи̑јски̑, ка̑, ко̑, vide **хаџијски.**

Аџи̑јћи, m. pl. vide **Хаџијћи.**

аџи̏лук,* m. vide **хаџилук.**

аџинедо̀мак, m. vide **хаџинедомак.**

а́џо, m. vide **хаџо.**

аџу̀ван,* аџува́на, m. der Liebling, Ganymedes, scortum puer.

а̀ша,* vide **хаша.**

аша̀јда̑! у загонеци, cf. вићка.

а̀ша̑ње, n. vide **хашање.**

а̀ша̑њка, f. (у нах. Рудн.) женска капа налик на оврљину, Art Frauenmütze, vittae genus.

аша̀ријаст, а, о, vide несташан.

а̀шати, а̀ша̑м, vide **хашати.**

а̀ше̑ње, n. vide **хашење.**

аши̏гџија,* m. der gern caressirt (liebelt), qui puellis blanditur.

а̀шик,* verliebt, amore captus: Он се на њу *ашик* учинио —

а̀шикова̑ње [јашиковање], n. das Caressiren, amores, blanditiae: Остави се, Мујо, четовања, Четовања и *ашиковања*! —

а̀шиковати [јашиковати], кује̑м, v. impf. с ким, caressiren, blandiri alicui, amores habere.

а̀шити, а̀ши̑м, vide **хашити.**

а̀шлук,* m. die Unkosten, sumtus. cf. [vide] трошак.

а̀шлуче̑ње, n. vide трошење [1].

а̀шлучити, чи̑м, v. impf. bestreiten, sumtum suppedito [vide трошити 1]: он мене *ашлучи,* т. ј. троши на ме.

а́шо̑в, а́шова, [аршов] m. (у војв.) гвоздена лопата, die eiserne Schaufel, pala ferrea.

а̀шта?
а̀што? } (по Херц.) was? quid? [vide што 1].

а̀шчија,* m. vide [кухар] кувар: Бог срећу дијели, а *ашчија* чорбу.

а̀шчијин, а, о, des Kochs, coqui.

а̀шчи̑јница, f. 1) vide [кухарица] куварица. — 2) die Küche, culina. [vide кухарница].

ашчи̏лук,* m. die Kochkunst, die Kocherei, ars (res) coquinaria.

Б

1\. **ба́ба,** f. (gen. pl. ба̑ба̑) 1) очина или материна мајка, die Großmutter, avia. [cf. стара 2]. — 2) стара жена, altes Weib, vetula. [cf. стара 1, старица]. — 3) у Дубровнику се свака дојкиња и дадиља зове *баба,* макар била и дјевојка од 12 година, die Amme, Kindsfrau, nutrix, ancilla curans parvulos. — 4) многи муж зове своју жену [2] *бабом,* ако и није стара. — 5) гдјекоји и за пуницу [1] реку: моја *баба,* die Schwiegermutter, socrus. — 6) [*Баба*] планина у Србији између Ниша и Параћина [близу Мораве изнад села Лешја, у срезу параћинском округа моравског], ein Berg in Serbien, mons Serbiae. — 7) [*Баба*] ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae. — 8) превести *бабу,* кажу дјеца кад баце малу плочицу од камена преко воде, али је тако баце да одскаче поврх воде.

2\. **ба́ба**[*], m. (ист.) vide бабо.

ба́баје, f. pl. (у Мостару) некаке трешње, које се зову и *рскавице,* Art Kirschen, cerasi genus. [vide рскавац]. cf. руштеви.

ба̀бајин, а, о, у пјесми, vide бабов: И изведе ђогу *бабајина* —

ба̀ба̑јко, m. (понајвише у пјесмама) [hyp. v. бабо; cf. бапко, тајко, тале 1, ћако, ћаћко;] vide бабо [1]: Мој *бабајко,* не слушам те стари — Камо, Раде, мој мили *бабајко* —

ба̀ба̑јков, а, о, vide бабов: Видиш, брате, токе *бабајкове* —

ба́бак, ба́пка, m. на косишту онај дршчић што се држи руком за њега кад се коси (у Срјему зове се *руцељ*), die Sensengriffe, capuli in manubrio falcis foenariae.

Ба̀бака̑ј, Ба̀бакаја, m. у Дунаву велика стијена више Голупца.

ба̏ба клѝсара, f. баба што мијеси поскурице, die Frau, die das Communionbrod für die Kirche bäckt, diaconissa pani sacro pinsendo.

ба̏ба ко̀ризма, f. (у Рисну) на чисти понедјељник обуче се какав момак у женске хаљине и начини се као *ђедова баба,* па носећи на рамену седам штапова и за собом вукући комостре (вериге) иде по вароши и скаче испред кућа и виче: „бу! бу! бу!“ и ово се зове *баба коризма,* којом жене плаше дјецу да не ишту мрсна јела, говорећи им и послије онога дана кад би које заискало мрса: „ено бабе коризме са штаповима под тиглама“ (на тавану)! Седам штапова бабе коризме значе седам недјеља часнога поста, за то кад једна недјеља прође говори се дјеци: „бацила баба коризма један штап,“

или: „испаде баби зуб." Тако и кад прође друга недјеља, и т. д. [cf. ђедови]. — Бабом коризмом плаше и мале преље и плетиље, као у Земуну *гвозден-зубом*. [cf. баба руга].

ба̏ба ру̀га, f. (у Паштр.) њом плаше дјецу кад често ишту kруха: немој искати kруха, убиће те *баба руга*! [cf. гвозден-зуба, баба коризма].

ба̏бац, ба̏пца, m. (у Сријему) крупан орах, Art größter Nüsse, nucis majoris genus [iuglans regia L. var.].

ба̏бе, f. (у Дубр.) der Sonnenkäfer, [rhizotrogus aestivus Ol.?]. cf. [vide] мара[2]. Дјевојке је узму на прст, па говоре: „вјери ме, бабе!" као у Србији: „кажи, Маро, откуда ће сватови доћи."

бабѐтина, f. augm. v. [1]ба̏ба [2; cf. бабускара, бабурина 1].

1. **ба̏бин**, а, о, der [1] ба̏ба gehörig, τῆς ба̏ба.

2. **ба́бин**, а, о, (ист.) vide бабов.

ба̏бина ду̏шица, f. eine Pflanze, herbae genus. [vide мајкина душица].

ба̏бина жѝла, f. (у Паштр.) eine Pflanze [Storchschnabel], herbae genus [geranium molle L.].

ба̏бина ру̏па, f. die Genickhöhle, cavum cervicis.

[**ба̏бин витар**, m. (зап.) vide 1 вечерин.]

Ба̏бин Дро̑б, m. брдо у нахији Биоградској код Ресника [у срезу врачарском округа подунавског], Name eines Berges, nomen montis.

Ба̏бин Ду̑б, m. мјесто, и сад на њему крчма, у равноме Котару од Задра к југоистоку око једнога сахата далеко; кажу да је донде било Турско, док није Јанковић Стојан истјерао Турке из Котара.

ба̏бине, ба̏бина̄, f. pl. (у Сријему гдјекоји говоре *бабиње*) 1) das Wochenbett, puerperium. — 2) der Wochenbesuch, salutatio puerperae. Код Срба трају бабине обично седам дана. За тијех седам дана долазе дању *жене на бабине* (и доносе част — н. п. пите, уштипке, ракију, вино и т. д. — и дјетету дарове), те се часте и веселе; а ноћу дођу сусједи и сусједе, познаници и познанице, те *чувају бабине*, т. ј. сједе сву ноћ код породиље, и разговарају се и пјевају, а особито трећу и седму ноћ („Није седму ноћ дочуван" — имају обичај рећи ономе који је мало сулудаст). Тада не смије ни једно заспати: јер други једва чекају да га огаре, или да му пришију штогод (какав дроњак, или читаво ћебе) за хаљине. На бабинама пјевају свакојаке пјесме, а неке имају које се само тада пјевају, н. п. Ој на делу на голему боб се зелени,| А ко га је посејао те се зелени?| Мирко[1]) га је посејао те се зелени,| Ружа[2]) га се назобала, срце је боли — Колалом лалом ко му отац беше?| Колалом лалом тај[3]) му отац беше.| Колалом лалом ко му деда беше? и т. д. — Нијесам му био на *бабинама* (да знам колико му је година).

1) Или како оцу дјетињему буде име.
2) Или како буде име матери.
3) Како му буде име.

ба̏бине ру̏би, f. pl. (у Ц. г.) vide тучин дан.

ба̏бини дни̑, m. pl. vide бабини укови.

ба̏бини зу̑би, m. pl. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herbae genus [tribulus terrestris L.].

ба̏бини ја̏рци, **ба̏бини ко̏злићи**, **ба̏бини по̏зајменици**, **ба̏бини у̏кови**, m. pl. оно вријеме кад на свршетку Марта или у почетку Априлија удари снијег или цигани, etwa Märzschnee, nix cadens mense martio. Приповиједају да је некаква баба истјерала јариће у планину, па дунуо сјевер и ударио снијег, а она рекла: „Прц, Марцу, не бојим те се: моји јарчићи петорошчићи." На то се расрди Март, па узајмивши у Февруарија неколико дана, навали са снијегом и с мразом, те се смрзне и *окамени* и баба и њезини јарићи. Кажу да се и данас може видјети у некаквој планини (гдје се то догодило) оно камење што је постало од бабе и од јарића: баба стоји у сриједи и јарићи око ње. [cf. бабини дни, вељача 2].

ба̏бин ко̀ко̄т, m. (у Ц г.) некака тица колико кос (кукавичји коњиц?), Art Vogel, avis genus. [vide пупавац].

Ба̏бино Јѐзеро n. мало језеро на врх Велебита близу Влашког града.

ба̏бино љѐто, n. [јуж.] кад је топло у невријеме, особито у јесен, der alte Weiber-Sommer, aestas praeceps.

ба̏бино у̏хо, n. мало као гљивица црвено при коријену каква дрвета (трухла, мокра), eine Art Schwamm, fungi genus [peziza aurantia Pers.].

ба̏биње, f. pl. vide **бабине**.

ба̏бити, бим, v. impf. (у Рисну) кога, gebären der Mutter Hilfe leisten, obstetricem agere: жене *бабе* једна другу. cf. [vide] бабичити.

ба̏бица, f. 1) dim. v. [1]ба̏ба[2]. — 2) die Hebamme, obstretrix. [cf. примаља]. — 3) оно гвожђе (као мали наковањ) што косци на њему откивају косе, der Dengelstock, incus fenisecis. — 4) (у Сријему) дрво о коме дјеца вјешају кавез кад хватају тице.

ба̏бичење, n. die Geburtshilfe, munus obstetricis.

ба̏бичити, чим, v. impf. Geburtshilfe leisten, obstetricem agere. cf. бабити.

ба̏бљење, n. die Geburtshilfe, τὸ obstetricem agere.

ба̏бо[*], m. (јуж.) [cf. 2 баба: 1)] vide отац.[— 2) vide златоје.]

ба̏бов, а, о, des бабо, patris [cf. 2 бабин, бабајин, бабајков, тајков]: Дај ми, мајко, комад љеба *бабов* —

ба̏бовање, n. der Ammendienst, nutricationis munus.

ба̏бовати, бујем, v. impf. (у Дубр.) дјетету, бити му баба, т. ј. дадиља или дојкиња, Jemmands Arme sein, nutricem esse.

ба̏бовић, m. (у Боци) in der Redensart: он је

бабовић, т. ј. он је као и отац му, er ist wie sein Vater, patri similimus.

бабо̀личан, чна, чно, у лицу као баба, alten Gesichtes, faciei senescentis. [cf. збабаст].

бабу̏лице, f. pl. у загонеци, cf. ћуђерице.

Ба̀бур, m. Baier, Bavarus.

ба̀бура, f. eine Art irdenen Ofens (ohne Kacheln), fornax simplicissima.

бабу̏рача, f. велика крастава вугаста жаба, која не живи у води, него на суху по јамама, die [aschgraue] Kröte, bufo [cinereus L.]. Гдјекоји кажу да ће ономе умријети мати који убије бабурачу; ако ли би је ко нехотице убио, он ваља да пљуне на њу рекавши: „пи! твоја мати прије умрла него моја!" [vide губавица]. cf. ватрена жаба.

бабу̏рина, f. 1) augm. v. [1] ба̏ба [2; vide бабетина]. — 2) vide [губавица] бабурача.

Ба̀бу̏рска̑, f. adj. Baiern, Bavaria.

ба̀бу̏рски̑, ка̑, ко̑, baierisch, bavarorum: На те иде сва сила *Бабурска* — Помоћи вам послати не могу| Од велики *Бабурски* топова — Што говоре *Бабурска* господа —

бабу̏скара, f. vide бабетина.

ба̀бушина [пабушина], f. das Weichfleisch, caro inguinalis. [cf. побочина].

ба̀бушка, f. (у Боци) der Gallapfel, galla. cf. [vide] шешарка.

ба̀ван, m. (у Ц. г.) vide **балван**.

баве̏рац, рца, m. (у Хрв.) Art Erdäpfel (die aus Baiern gebracht sein sollen), solana quaedam [solanum tuberosum L. var.].

ба̀вити се, ви̑м се, v. [r.] impf. sich aufhalten, morari: гдје *се бави* он сад?

ба̏вље̑ње, n. das Verweilen, moratio.

бавр̏ља̑ње, n. das Umherschlendern, vagatio.

бавр̏љати, ља̑м, v. impf. umherschlendern, vagor.

ба̏га, f. некака болест коњска, Art Pferdekrankheit [die Mauke], morbus quidam equorum [paronychia equi].

ба̏гав, а, о, (у Барањи) vide **бангав**: Нема ти горега од *багава* човјека, крњава лонца, и ћораве редуше.

ба̏гаљ, гља, m. (у Сријему) vide [навиљак] багљић.

ба̏гана[*], f. кожица јагњећа, das Lammfell, pellis agnina. [cf. сијалук].

бага̏тела, f. (у војв.) die Kleinigkeit (bagatelle), res parva.

ба̏га̑ш, бага́ша, m. (у Ц. г.) житна мјера од десет ока, Art Getreidemaß, modii genus. [vide шиник].

Бага̏шевац, Бага́ше̑вца, m. поток у Јадру у селу Тршићу.

Ба̏гда̑т, Багда́та, m. Bagdad, Bagdadum: Ако је далеко *Багдат*, близу је аршин.

багла̏ма[*], f. 1) (највише се говори pl. *багламе*) оно гвожђе што држи врата за довратник (cf. шарке), Angel und Band an der Thür, cardo et vinculum januae [vide шарка 4]. — 2) мала тамбурица од три жице, eine kleine Pandore von drei Saiten, trichordii genus.

ба̏гља, f. н. п. сијена или сламе, ein Büschel Heu oder Stroh, fasciculus.

ба̏гља̑ње, n. das (Heu-) Büschel-machen, fasciculorum confectio.

ба̏гљати, ља̑м, v. impf. (Heu-) Büschel machen, fasciculos conficere.

ба̏гљив, а, о, н. п. коњ, mit бага behaftet, morbo бага dicto laborans. [cf. бажљив].

ба̏гљи̑ћ, багљи́ћа m. (у Сријему) vide навиљак.

ба̏гљица, f. dim. v. багља.

1. **ба̏гра**, f. (у војв.) н. п. он је твоје багре, deines Gelichters, tuae farinae. [cf. пасмина].

2. **ба̏гра**, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Meerfisch, piscis marini genus.

Багр̏дан, m. мала варошица између Јагодине и Баточине [село, у срезу беличком окр. моравског], ein Städtchen in Serbien, nomen urbiculae.

ба̏грена, f. der Akazienbaum, robinia pseudoacacia Linn. [cf. капиника].

ба̏гу̑н, багу́на, m. (у Хрв.) свиња која има **багу́нац**, нца, m. коврчасту чекињу, ein krauses Schwein, porcus crispus.

бада̀ва̑* [бадјава], **бада̀ва̑д** [бадјавад], **бадава́де** [бадјаваде], 1) unentgeltlich, gratis. [cf. мукте (муфте), муктице]. — 2) umsonst, vergeblich, frustra [vide узалуд]: бадава си дошао кад је већ све прошло. — 3) бадава (беспослен) сједити, müßig, otiosus.

бадава̀џија,* m. 1) der alles umsonst haben will, qui omnia vult sibi gratis dari. [vide муктаџија]. — 2) der Müßiggänger, homo deses. [vide беспослица 3].

ба̏дало, n. оно мјесто гдје ударају дјеца крајем од штапа кад се банају. cf. банати се.

1. **ба̏даљ**, дља, m. 1) (у Хрв., а у Боци [2] *бадељ*) некаква трава које је лист *бодљикав* а коријен се за невољу — у гладне године — куха и једе, eine Art Pflanze, herbae genus [carduus spec.]. У Хрватској се ова трава зове и *сјекавац* и (у Лици) *пасји стриц*. У Боци се приповиједа да у земљи под овом травом ко је срећан може наћи некакав драгоцјени прстен. — 2) (у Ц. г.) vide обад.

2. **ба̏даљ**, дља, m. (у Црмн.) оштро гвожђе усађено у остањ, те се њим волови тјерају, der Stachel zum Antreiben eines Thieres, stimulus. cf. [1] сладун [2; остан].

ба̏дањ, дња, m. 1) велика шупља клада што кроз њу тече вода, те обрће коло на кашичари воденици, die Röhre, canalis. Бадањ се намјести на скок, па се доље у ужему крају удари уњ каблина, која се утврди дрвенијем клинима да не може ни испасти нити се ласно извадити, те тако бадањ постане доље још тјешњи, а да би био још тјешњи, у каблину се ударају туљци: кад има доста воде, већи, а на мањој води мањи (у који се ни рука не може увући), а кад воде има врло много, онда се избије и велики туљац, па *меље на каблину*. На великим сушама кад воденица не може *самотегом* (или *на*

самотег) да меље ни на мали туљац, онда меље *на уставу*, т. ј. горе се вода устави док је се много накупи, па се онда пушта у бадањ. [cf. стрмац 2]. — 2) (у Ц. г.) к а ц а [1], die Kufe, labrum. — 3) (у Хрв.) каца у дну уска а горе шира (особито за грожђе и шљиве), Art Kufe, labri genus. [vide каца 2].

ба̏да̑ње, n. 1) das Stechen, punctio. — 2) das leise Gehen, suspensus gradus.

ба̏дар, дра, дро, н. п. коњ, lebhaft, alacer. [cf. батрити].

ба̏дати, ба̏да̑м, v. impf. 1) leise stechen, pungo leniter. — 2) leise gehen, incedo punctim.

1. **ба́дељ**, m. (у Сријему) нека риба, у које је глава као у змије; тешко се струже и не пори се, него јој се цријева извлаче на уши, Art Fisch, piscis genus [Steinpeitzger, cobitis taenia L.].

2. **ба̏дељ**, m. (у Боци) vide [1] ба̏дањ [1].

ба́дем,* m. Mandel, amygdalus [communis L.; cf. бајам, мендуо].

ба́демов, а, о, Mandel-, amygdali.

бадја̀ва̑, **бадја̀ва̑д**, **бадјава́де**, (у Босни) vide **бадава.**

ба̏дље, f. pl., **ба̏дљеви**, m. pl., **ба̏дљи**, m. pl. некака болест у очима, која се у Рисну зове *зле длаке* [cf. длака 3], cilia inversa [distichiasis, tristichiasis и trichiasis]. Гдјекоји ваде бадље из очију.

ба̏дња̄к, m. *1)* сирова церова главња, што се по обичају уочи Божића ложи на ватру. Бадњака морају бити два или три, и морају се уочи Божића (на *бадњи* дан) и осјећи. Бадњаке многи сијеку прије сунца посувши их најприје житом и рекавши: „добро јутро и честит ти бадњи дан!“ Обично их сијеку само с једне стране, а с друге се стране удари сјекиром само један пут. По гдјекојијем мјестима овршком од бадњака служи се мјесто ватраља доклегод полажајник у кућу не дође, па онда домаћица свеже нањ повјесмо и баци га на стреху. Кад се у вече смркне, онда домаћин унесе бадњаке у кућу, и наложи на ватру; кад ступи с бадњаком у кућу, онда рече: „Добар вече и честит вам бадњи дан.“ А из куће га какав мушкарац поспе житом и одговори му: „Дао ти Бог добро, сретњи и честити.“ Кад се бадњак меће на ватру, трипут се помакне у напредак; а кад прегори, горњи крај ваља дочекати у руке с рукавицама, па га обнијети око кошница и по том угасивши га оставити на какву младу шљиву или на јабуку. У Рисну бадњаке паките лавориком; у Црмници онај који их унесе у кућу наздрави им милојком вина, и пошто се сам напије, *напоји* и њих (полије их). По Херцеговини гдје су велике куће довуку бадњаке на шест или на осам волова, па натјерају кроз кућу, те истјерају волове на друга врата, а бадњаке скину у кући. По Далмацији и по осталијем онамо крајевима и кршћани ложе бадњаке. cf. [бадњачица, блажена палица;] Божић, полажајник. — *2) у једној пјесми од коледе бадњак се спомиње као некакав* човјек *или* бог *(као и* Божић): *На чем ћемо Бога молит'*| *За старога за* Бадњака,| *За младога за Божића.*

ба̏дњара, f. (у Сријему) воденица поточара која има бадањ, eine Art Wassermühle, molae aquariae genus.

бадња̀чица, f. (у Ц. г.) мали б а д њ а к [1], каковијех се пет наложи преко бадњака. cf. блажена палица.

ба̏дњев, а, о, (у Ц. г.) vide качни.

ба̏дњева̑ во̀да, f. (у Ц. г.) vide расо.

ба̏дњево̄ зе̏ље, n. кисео купус у главицама.

ба̏дњӣ ве̏че, ба̏дњега ве̏чера, m. (у Ц. г.) vide бадњи дан: Која ми је златоглава,| Оно ми је *бадњи вече* —

ба̏дњӣ да̑н, ба̏дњега дне̑, m. der Christabend, dies ante festum Christi natale. На бадњи дан ујутру (како домаћин отиде по бадњаке) сакрије се ватраљ и ступа с тучком и све столице, и прва се столица изнесе на Божић ујутру под полажајника, испод којега је гдјекоји измакну те падне под губером, којијем га домаћица хоће да огрне. cf. [бадњи вече;] Божић.

ба̏дњић, m. dim. v. бадањ.

бадр̀љица, f. 1) онај струк у траве од земље до цвијета, der Stengel, caulis. cf. [vide] стабљика. — 2) у ситнога перја оно што остане кад се перје чија, der Federkiel, caulis pennae. [cf. батрљица, клица 2].

ба̏ер[*], m. (у Сријему) vide **баир.**

ба̏жда̑р[*], бажда́ра, m. der Eicher, mensurarum ponderumque examinator.

бажда̀рина, f. 1) (ст.) Zollgeld, portorium, cf. [vide] царина [1]: На водици вила б а ж д а р и ц а,| Те узима тешку *баждарину*:| Од јунака оба црна ока,| А од коња ноге све четири — 2) die Eichgebühr, quod solvitor pro mensurarum ponderumque examinatione.

бажда̀рица, f. (ст.) die Zöllnerin, portitrix (?). cf. баждарина.

бажда̀рски̑, ка̑, ко̑, н. п. кантар, das Eichmaß, mensura publice probata.

ба̏жђење, n. das Stinken, foetor.

ба̏жђети, ба̏зди̑м, v. impf. (у Бјелоп.) vide баздјети.

ба̏жљив, а, о, vide багљив.

ба̏за, f. vide зова.

База̀гур, m. Цеклинско око у језеру Скадарскоме. [cf. 1 око 4].

ба̏здети, (ист.), **ба̏здити**, (зап.), **ба̏здјети**, (југоз.) ди̑м, v. impf. stinken, foeteo. cf. [vide] смрдјети.

ба̏здрк, m. (у Рисну) der Furz, crepitus ventris. cf. [vide] прдеж.

баздр̀ка̄ње, n. das Umhergehen, vagatio.

баздр̀кати, ба̏здр̄че̑м, v. impf. без посла ходати, müßig umhergehen, vagari. [vide беспосличити].

баздр̀љика, f. (у Барањи) vide [стабљика] стабадљика.
[**баздрљица,** f. vide стабљика; *види* s, v. стабаљка.]
базѐрђа̂мбаша,* m. der mit dem Aus- und Einfuhr-Zolle Belehnte, portitorio praefectus.
базѐрђа̂мбашин, а, о, des базерђамбаша, portitorio praefecti.
базѐрђа̂мбашлук, m. das Amt des базерђамбаша, dignitas *тоӯ* базерђамбаша.
базѐрђа̂н[*], базерђа́на, m. vide трговац.
ба̏зи, ба̂за̂, m. pl. [од *баг** = веза, узица, верижица] у пјесми: златан сахат с *базима* ваља да је Repetiruhr (од Турскога *басма*-сахат).
Ба̏зја̂ш, m. мали намастирић на лијевом бријегу Дунава (у Банату), ein Kloster im Banat, monasterii nomen.
ба̀ир* [баер], m. das Ufer, ripa. [vide] обала [1], cf. бријег.
1. **ба́ја,** f. 1) hyp. v. баук. — 2) (у Далм.) vide абајлија.
2. **Ба̏ја,** f. Stadt in der Batschka, nomen urbis.
ба̏јалица, f. die Zauberin, incantatrix. [cf. бахорица, врачара 2, врачарица, гатара 2]. Пјевају како се у сватовима (кад се женио *бунгур челебија тараном ђевојком*) разбољео купус на сланини, па му довели *проју бајалицу* да му баје: Проја баје, купуса нестаје.
ба̏јало, m. vide бајач.
ба̀јам, m. (у Ц. г.) vide бадем.
ба̏ја̂ње, n. das Zaubern, incantatio.
ба̀јат[*], а, о, / н. п. бајат хљеб, бајатно
ба̀јатан, тна, тно, \ месо, altbacken, nicht frisch, vetus, non recens.
ба̏јати, је̂м, v. impf. zaubern, incanto (morbum, dolorem). [cf. бахорити, врачати 2, гатати 2, чарати].
Ба̏јац, Ба̂јца, m. Einer von Баја.
ба̀ја̂ч, бајача, m. der Zauberer, incantator [cf. бајало, врач 2]: Носише га на *бајаче,* да га обају —
Ба́јко, m. Mannsname, nomen viri.
Ба̏јна̂ Лу̀ка, f. [vide **Бања Лука**] град и варош у Босни на води Врбасу, eine Stadt in Bosnien, nomen urbis.
Бајнолу̀чанин, m. Einer von Бајна лука.
Бајно̀лу̂чка, f. Eine von Бајна лука.
бајно̀лу̂чки̂, ка̂, ко̂, von Бајна лука.
Ба́јо, m. Mannsname, nomen viri.
ба̂јски̂, ка̂, ко̂, von [2] Ба̏ја.
Ба̂јчета, m. Mannsname, nomen viri.
1. **ба̂к,** m. (понајвише се говори pl. *баци*) тако жене тепајући зову зубе у мале дјеце, кад им почињу ницати (мјесто *бак* говори се и *баук,* и *баучак,* а у Боци *вучићи*), Kinderwort für Zahn, dens sermone infantium.
2. **ба̂к,** m. (у Хрв.) vide бик [1].
1. **ба́ка,** f. hyp. v. [1] ба̏ба [1 и 2].
2. **ба̏ка!*** vide гле!
бака̑л,* бака́ла, m. трговац што продаје сир, масло, мед и т. д., der Spezereihändler, condimentarius.
бака̀ла̂ј, бакала́ја, m. (у Боци) некака морска риба, eine Art Meerfisch [Stockfisch], piscis marini genus [gadus morrhua L.]: Свака риба вода а *бакалај* војвода.
бака̀ла̂ћ, бакала́ћа, m. (у Бачк.) vide ћифта (cf. бакал): *Бакалаћи* коло воде,| А паори гледе —
ба̀ка̂лка, f. die Spezereikrämerin, condimentaria.
ба̀ка̂лница, f. бакалски дућан, das Spezereigewölbe, taberna condimentarii.
бака́лов, а, о, des бакал, condimentarii.
ба̀ка̂лски̂, ка̂, ко̂, Gewürzkrämer-, condimentarii.
ба̀кар,* кра, m. 1) das Kupfer, cuprum. cf. [vide] мјед [1]. — 2) [*Бакар*] Stadt Buccari im kroatischen Küstenlande.
бака̀рлија,* f. vide [стремен] бакрачлија: Бије њега оштром *бакарлијом* —
бака̀руша, f. (у Сријему) бакрено звоно што се веже н. п. на вола. cf. [vide] клепка.
ба̂кат, кта, (cf. бат, **бахат**) m. das Getrappe, incessus cum sonitu. [vide топот].
ба̏ква, f. оно мјесто гдје се стаје *ногом* кад се меће камена, Standort der Steinwerfenden, statio jaculantium saxa.
ба̏квица, f. (у Шум.) дрвен водени суд, Art Wassergefäß, modii genus. cf. жбан, чобања. [*види и* каца 2].
ба̏кета, f. (у Рисну) der Stock, baculus [vide батина 1]: Старом Јоку сребрну *бакету* —
ба́кин, а, о, der [1] бака, vetulae.
бакла̀ва,* f. eine Art пита, placentae genus.
бако̀вит, а, о, (у Хрв.) vide биковит.
ба́коња, m. ein großer Herr, magnus dominus: он је велики бакоња.
[**бакра,** f. vide котлуша.]
ба̀кра̂ч,* бакра́ча, m. vide котао [1].
бакра̀чић, m. dim. v. бакрач.
бакра̀члија,* f. vide [стремен] узенђија.
ба̏крен, а, о, kupfern, cupreus, aeneus.
бакрѐњача, f. (у Котору) н. п. пушка, т. ј. окована рђавим сребром, као *бакром,* ein mit schlechtem Silber beschlagenes Feuergewehr, sclopetum argento viliori munitum.
ба̀кта̂ње, n. vide **бахтање.**
ба̀ктати, ба̀кће̂м, vide **бахтати.**
ба̀ктати се, ба̀кће̂м се, vide **бахтати се.**
ба̀куља, f. на дрвету (особито растову и церову) до коре, од прилике с три прста дебело, der Splint, alburnum. cf. [1] бељ, бјелика. Бакуља је бјеља од правога дрвета и прије иструхли од њега.
ба̀кундрац, vide кундрац.
ба̀кшиш,* *m.* [напојница, дар]: *Даји* бакшиш *младим Сарајлијам'*| *Кад ти стану лова доносити* —
ба̏ла, f. (у Ц. г.) дрва, прућа, жила. vide дењак, нарамак.
бала̀бан,* m. 1) назеба, кихавица, der Schnupfen, gravedo, pituita. [vide назеб]. — 2) in

einem Liebe als Schimpfwort gegen den Hahn, convicium im gallum gallinaceum: Иш, кокоте *балабане,* —

ба̏лав, а, о, rotzig, mucosus.

ба̏лавац, ба̏ла̑вца, m. 1) der Rotzige, Rotzbube, puer mucosus. — 2) риба, der Stichling, gasterosteus aculeatus [mugil capito Cuv.?].

ба̏лавица, f. das Rotzmädchen, puella mucida.

бала̀нтић, m. der Klöppel, tudicula. [vide маљица].

Бала̀тин, Балатѝна, m. / **Бала̀тино Jѐзеро,** n. } Plattensee in Ungarn, lacus Balaton in Ungaria, cf. Гавановo језеро: На двору му створите *Балатино* језеро —

Ба̀лачко во̏јвода, m. (ст.) Name eines Riesen, nomen propr.: Има један *Балачко војвода* —

ба̀лван [баван], m. велики дирек као греда, Balken, trabs.

ба̏ле, ба̏ла̑, f. pl. der Rotz, mucus. cf. [vide] слине.

ба̏лега, f. н. п. говеђа, коњска, овчја, der Unflath, Viehkoth, stercus. [cf. галебина].

балѐга̑ње, n. das Misten, Kothmachen (vom Vieh), cacatio pecorum.

балѐгати, га̑м, v. impf. misten, den Koth von sich geben, stercus facio.

ба̏лежица, f. dim. v. балега.

ба̏лија[*], f. (verächtlich) der Türke, Turca (per convicium): Алија и *балија* два брата; Не зна *балија* што је здрава Марија.

балијѐтина, f. augm. v. балија.

ба̏лити, лӣм, v. impf. 1) rotzen, muco maculo. — 2) rotzen, weinen, muco maculor flendo.[cf. слинити].

ба̏ло, / **ба̏лоња,** } m. балав човјек, der Rotzige, mucosus. [cf. слино].

ба̏лота, f. (по југоз. кр.) пушчано зрно, Flintenkugel, glans [vide зрно 2]: Мање од *балоте,* а теже од стара соли (угљен).

ба̏лсам, m. der Balsam, balsamum.

ба̏лта,* f. vide сјекира (али се ријетко говори, н. п. ја говорим, а он ни у *балту*).

ба̏лта̑ње, n. das Hacken, caesio.

ба̏лтати, та̑м, v. impf. туђи (балтом), hacken, caedere.

ба̀лук,* / **ба̀лукат,** } m. рибља трава, die Fischhörner, Tollhörner, cocculi indi [animitra cocculus W. A.].

ба̀лучка, f. wilder Lauch, allium vineale [L.]. Дјеца ову траву кашто и једу, али често и бљују од ње. На гдјекојим се мјестима ова трава зове и [1] *пупа* [2].

ба̏лча, f. / **ба̀лчак,** m. } [*] у сабље или у мача оно гдје се држи руком, der Griff am Säbel, capulus [vide крснице]: И на њима од челика *балче* — Крвава му сабља до *балчака* —.

Ба̏лшова [Баошева, Башева] **Гра̀дина,** f. зидине од Жабљака к истоку на главици више Блата, Ruine am Lago di Scutari, parietinae quaedam.

Ба̑љ, m. планина у Босни близу Приједора, ein Berg in Bosnien, montis nomen.

ба̏љав, / **ба̏љаст,** } а, о, црне главе, н. п. во, коза, schwarzköpfig, capite nigro.

баљѐзга̑ње, n. vide блуњење.

баљѐзгати, га̑м, v. impf. (у Рисну) vide блутити.

баљѐмез[*], m. die größte Art Kanonen, grobes Geschütz, tormentum majus [cf. зељош]: Све *баљемез баљемеза* виче,| А лубарда лубарду дозива —

ба̏љење, n. das Rotzen, muci emissio.

ба̏љешка, f. (у Ц. г.) некака тица као мала патка, eine Art Vogel, avis genus.

ба̏љота, m. (у Грбљу) Ochsenname, nomen bovi indi solitum,

ба́мбада̀ва̑[*], 1) ganz unentgeltlich, plane gratis. — 2) ganz umsonst, vergeblich, frustra, irrito. cf. бадава.

ба̑н, ба̑на (ба́на), m. 1) der Ban, banus: Ђе му је *бан,* ту и стан. — 2) у Дубр. и у Ц. г. реку у говору свакоме човјеку кад хоће да покажу да га поштују, der Herr, dominus, cf. [vide] господар: Када књиге *бани* разумјеше —

ба́нак, нка, m. (у војв.) die Ofenbank, sedes fornacis: легао покрај пећи на *банак.*

ба́на̑ње, n. 1) vide бенетање. — 2) das Banati-se-spiel, ludi genus.

Ба̀на̑т, Бана́та, m. das (Temeswarer) Banat, Banatus.

ба́нати, ба̑на̑м, v. impf. vide бенетати: *бана* којешта.

ба́нати се, ба̑на̑м се, v. r. impf. Кад хоће дјеца да се банају, најприје се договоре до колике ће године *женити трљу*; онда узме свако свој штап по средини, па ударају окомице у земљу и тако редом бацају штапове с једнога мјеста; које најдаље баци оно је *цар,* а које најближе, оно је *трља.* По том трља покупи све штапове, па да свакоме које је чији, а свој метне попријеко пред цара тако близу, како га цар стојећи управо може дохватити својим штапом; онда цар баци жмурећи свој штап те удари трљин (ако ли *умаши,* онда он буде трља, а трља цар), па онда сједе; гдје се царев штап устави, ондје мора трља свој штап да *замјести* (т. ј. да га измакне), па онда сви редом бацају (не жмурећи) и погађају у трљин штап: сваки треба дотле да бије у трљин штап (и трља мора једнако свој штап да *замјешта*) докле не *умаши*; а кад умаши, онда му трља узме штап и баци у *суво грожђе* (т. ј. на страну), па онда остали сви бацају тако редом; а цар на пошљетку, и он бије док двапут не умаши. Онда трља покупи све штапове из сувога грожђа, па он погађа свим штаповима редом у свој штап; чијим штапом погоди, онај буде трља, а кад погоди царевим штапом, онда цар буде трља, а трља цар; ако ли свима штаповима умаши, онда покупи све штапове, па да свакоме које је чији, а свој метне пред цара као и најприје, па погађају опет на ново. Други пут (т. ј. друге године царовања) цар има три *маше* (т. ј. погађа у трљин штап док трипут не умаши), трећи

пут четири и т. д., а трља други пут сједе на *бадало* (т. j. оно мјесто гдје ударају штаповима кад их бацају) кад погађа у свој штап; трећи пут се примакне колико може скочити, а четврти пут колико је дуг кад пружи руке. Кад изиграју онолико пута (или кад један цар онолико година царује), до колико су погодили да жене трљу, онда га жене, т. j. стану сви у ред један за другијем, па се раскораче те трља прође четворошке између њиховијех ногу, а они га сваки удари по једном шаком, или дрветом (како погоде најприје) по задњици.

ба̏натскӣ, ка̄, ко̄, der Banater, banatus.

Бана̑ћанин, m. der Banater, Banatus.

ба̏нгав [багав], а, о, н. п. коњ, lahm, hinkend, claudus. [vide хром].

ба̏нда, f. (по југоз. кр.) die Seite, regio, cf. [vide] страна [1]: Да ни господин Бог поможе десну *банду* и лијеву! (кад се напија, показујући пуном чашом обадвије стране софре); Са *банде* им Брда ударише —

ба̀нда̑р,* бандáра, m. (у Сријему) некака риба (која се у Бачкој зове *буљеш*), Art Fisch, piscis genus [Flußbarsch, perca fluviatilus L.; vide греч].

ба̏ндижа̑н, m. (у Боци) vide банђен.

ба̀ндијера, f. (у примор.) die Fahne, vexillum, cf. [vide 1] застава [3]: Једри ли ми драго моје,| Вије ли му *бандијера* —

банду̑нати, на̑м, v. pf. (у Паштр.) vide заборавити (ital. abbandonare): Ти не немој *бандунати* —

ба̏нђен, а, о, (око Сиња) човјек који је што скривио па не ће суду да иде, него живи према власти као хајдук, само што не чини никоме ништа. Банђен човјек живи у своме селу и код своје куће ради своје домаће послове, него је једнако тако на опрезу да слабо кад смије и спавати у кући. Они кашто долазе и у варош, али само с краја и то једнако на опрезу. У прољеће године 1835, кад сам се ја десио у Будви, оваквијех је људи много дошло близу Будве на један мост, пак одан̂де поручили у Будву да им се пошље тај и тај од чиновника на некакав разговор, и то им је учињено. Онамо људи сви живе једнако под оружјем, а банђени особито. У Далмацији и у Боци има оваквијех људи много, гдјекоји су још од Француза остали. cf. бандижан.

[**банија**, f. vide бановина (?); *види* s. v. 2 крњача.]

ба́нити се, ба̑ни̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) sich als бан oder баница betragen, affecto τοῦ бан aut τῆς баница dignitatem [cf. котобанити се]: Невјеста се *бани*| И веома фали —

ба́ница, f. 1) die Banin, bana, bani uxor. [cf. бановица]. — 2) (у Ц. г.) госпођа, die Frau, domina, [vide госпођа 1] cf. бан [2]: Ал' *баница* Васкова Даница,| Сама носи девет џефердара — [*Баница*] 3) планина у нахији Пожешкој [у срезу пожешком округа ужичког]: Под *Баницом* цркву Јежевицу — 4) вода у Лици, која извире иза Госпића к југу око три сахата и код Грачца понире.

Ба̀ничина, f. планина у Шумадији између нахије Крагујевачке и Смедеревске [село, у срезу јасеничком округа подунавског, које се до прије 30 година звало Кошарња].

ба̏нка, f. (gen. pl. ба̏на̄ка̄) der Bankozettel, syngrapha mensae feneratoriae publicae.

ба̀нкро̑т, банкрóта, m. (у војв.) der Bankerottirte, decoctor, impar solvendo. cf. [vide] пропалица.

банкроти́рање, n. das Bankerottiren, decoctio.

банкроти́рати, банкро̀ти̑ра̑м, v. pf. und impf. bankerottiren, decoquo. cf. пропасти [2].

ба̏нов (ба́нов), а, о, des бан, τοῦ бан.

бано̀вање, n. die Herrschaft des бан, imperium τοῦ бан.

бано̀вати, ба̏нује̑м, v. impf. бан sein, sum бан: Да *банујеш* и да господујеш —

ба̀новина, f. Land wo ein бан herrscht, das Banthum, banatus. [cf. банија?].

Ба̏новић, m. Banssohn, bani filius. У пјесмама и у приповијеткама о Бановићу Страхињи чуо сам гдје се изговара *Ба́новић*.

ба̏новица (ба́новица), f. vide баница [1].

[**Баново Поље**, n. село у срезу мачванском, округа подринског; *види* s. v. Батар.]

ба̏нскӣ, ка̄, ко̄, Bans-, banalis.

ба́нство, n. die Würde des бан [1], dignitas τοῦ бан: А даћу ти *банство* и војводство —

Ба̏нстол, m. брдо у Сријему (између Карловаца и Крушедола), ein Berg in Sirmien, mons Sirmii.

ба̏нути, ба̏не̑м, vide **бахнути.**

ба̏нче̑ње, n. vide пијанчење.

ба̏нчити, чи̑м, v. impf. vide пијанчити.

ба̏ња, f. 1) das Bad, balneum (cf. ital. bagno). [cf. топлица 1, илиџа]. — [*Бања*] 2) варош у Србији (близу Ниша) [сад *Соко-Бања*, у срезу бањском округа нишкога], Name einer Stadt, nomen urbis: Да би посл'о Вељка арамбашу,| Ко ће чуват' *Бању* на крајини — 3) намастир у Боци, Name eines Klosters, nomen monasterii. — 4) вода, која извире из *пећине* у селу Петњици (у [срезу подгорском у] нахији Ваљевској) и утјече у Колубару с десне стране. На самом извору ове воде међу воденице по с два камена; али кашто у *један пут* пресуши са свијем, па по том опет, као што казују, иза некаке хуке и *црвенкаста* протече.

Ба̏ња̄ Лу̏ка, f. vide Бајна лука, mit allen Ableitungen.

Бања́нац, нца, m. vide Бањанин.

Ба̏ња̄ни (горњи и доњи), m. pl. Gegend in der Herzegowina an der Grenze von Montenegro, regio Hercegovinae Monti nigro contermina: Да отиде у *Бањане* равне —

Ба̏њанин, m. (pl. Ба̏ња̄ни) човјек из Бањана, Einer von Бањани, incola τῶν Бањани. [cf. Бањанац].

ба̏ња̄ње, n. vide купање.

ба̏њати се, њам се, vide купати се.

ба̏ње̑ње, n. (у Ц. г.) das Betragen wie ein бан oder eine баница, affectatio *τοῦ* бан aut *τῆς* баница dignitatis. [cf. котобањење].

ба̏њица, f. (у Дубр.) Badewanne, balneum.

Ба̏њска̄, f. adj. варош у Косову, eine Stadt in Kosovo, nomen urbis: Од малене *Бањске* крај Косова —

Ба̏ошева Гра̏дина, f. vide **Балшова Градина.**

ба̏нка, f. 1) (у Хрв.) начињено као соха (права одозго) те се на њу наслоне *два* пљемена. — 2) (у Имоск.) старински новац, alte Münze, antiquus nummus.

ба̏пко, m hyp. v. бабо [vide бабајко]: За *бапка* је ријеч говорио —

ба̏пскӣ, ка̄, ко̄, altweibisch, anilis.

1\. **Ба̏р**, m. die Stadt Antivari. У нахији Барској, која се одовуд почиње од Паштровића и држи поред мора само око четири сахата, највише се говори Српски, али људи има од три закона: Грчкога, Римскога и Турскога. Онамо од Барске нахије настаје језик Арнаутски: Земље твоје *Бара* и Улћина —

2\. **ба̑р**, m. (по југоз. кр.) некакво врло ситно и жуто жито као просо (кажу да би се човјек у ово жито могао удавити као у воду), Art Hirsen, milii genus [setaria italica Beauv.; cf. мухар (муар)]: Сијала је баба *бар*, да је баби заувар.

3\. **ба̑р**[*], wenigstens, saltem. cf. барем.

1\. **ба̏ра**, f. 1) die Lache, Pfütze, lacus, lacuna. [cf. bареш, батун; брљага, калило, каљуга, каљужа; плошта, пљошта]. — 2) (у Хрв.) свака ливада у равни, die Wiese, pratum.

2\. **ба́ра**, f. Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

бара̀ба̑р,* in einer Linie, simul (it, non sequitur), parallele. [vide напоредо]. cf. упоредо.

барабаре̑ње, n. das Gehen in gleicher Linie, das Messen, contentio.

барабарити се, бара̀ба̄рӣм се, v. r. impf. с ким, sich in gleiche Linie stellen, comparor, contendo. cf. [vide] поредити се.

ба̏рак[*], m. eine Art langhaariger Hunde, canis [familiaris L. var.] pili longi: О шкрипову дне кад се *бараци* стригу.

Ба̏ранин, m. човјек из Бара, Einer von Бар, incola *τοῦ* Бар.

Ба̏рат, m. у пјесми nom. propr. einer Stadt, nomen urbis [cf. Берат?]: Ја сам јунак од *Барата* града,| Ја сам диздар у *Барату* граду —

бара̀та̑ње, n. das zu-thun-haben mit Jemand, negotia cum aliquo.

бара̀тати, та̑м, v. impf. (vom ital. barattare) с ким, mit wem zu thun (Geschäfte) haben, negotium habere cum aliquo.

ба̏рбежа, f. (у Рисну) женска капа (шамија, а под њом капа од црвене чохе, по том бијела махрама), eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus.

барбу̀ка̄ње [брбукање] n. das Hervorbringen eines sprudelnden Tones. [vide 2 брботање].

барбу̀кати, ба̀рбучем, [брбукати] v. impf. (у Барањи) in eine ins Wasser gesteckte Röhre blasen und dadurch einen sprudelnden Schall hervorbringen [vide 1 брботати]: шта барбучеш по води.

барбу̏н, барбу́на, m. (у Дубр.) некака риба, Art Seefisch, piscis marini genus [Seebarbe, Rothbart, mullus barbatus L.]. cf. [трља,] брадоватица.

барда̀гџија[*], m. der Kannentöpfer, cantharorum figulus.

ба̏рда̄к[*], барда́ка, m. 1) крчаг или стакло с носцем, (irdene oder gläserne) Kanne, cantharus fictilis aut vitreus. — 2) (у Рисну) бијел и шарен суд који се у Србији зове *бокар* и *милојка* (у Паштровићима *мајулика*). [vide бокар].

барда̀клија[*], f. (у Фрушкој гори) Art Pflaumen, pruni genus [prunus damascena L.].

барда̀чина, f. augm. v. бардак.

барда̀чић, m. dim. v. бардак.

[**Баре**, f. pl. село, *види* s. v. Ревеница.]

ба̏ре̑ло, n. (у Ц. г.) vide **барило** 2.

ба̏рем[*], vide [3] бар.

ба̏рета, f. (у примор., ital. baretta) vide капа[1]: Било глава, биће *барета*.

баре̏тина, f. augm. v. [1] бара. [cf. баруштина, пљоштара].

ба̏речина, f. (у Ц. г.) што год гамиже, н. п. глиста, прв и т. д., das Gewürm, vermes, serpentes.

ба̏реш, баре̏ша, m. der Sumpf, palus. [vide 1 бара 1].

ба̏рзило, m. Bocksname, nomen capro indi solitum.

ба̏рило, n. 1) некака мјера за пиће (ital. barile, franz. baril), etwa eine Tonne, orca, amphora: колико је Дунаво, има у њему сто *барила* воде (у приповијеци). — 2) (у Ц. г.) дугуљаста ф у ч и ј а (као у Лозници *бременица*) у којој се носи вода (у Лозници се бременица носи на рамену а барило се у Црној гори упрти на леђа попријеко, као бреме дрва), ein hölzernes Wassergefäß, vasis aquarii lignei genus. cf. барио, барјело, барело. [*види и* каца 2].

ба̏рилце, чета, n. суд од једнога барила.

ба̏рио, ба̑рјела, m. (јуж.) vide барило [2].

ба̏риоце, n. dim. v. барило.

ба̏рица, f. dim. v. [1] бара.

ба̏рјак,* m. (gen. pl. ба̑рја̄ка̄) die Fahne, signum, vexillum. cf. [vide 1] застава [3].

барја̀кта̄р, барјактара, m. [1)] der Fahnenträger, signifer [vide заставник. — 2) vide краљице].

барјакта̄рев, / **барјакта̄ров,** а, о, des Fahnenträgers, signiferi.

барја̀кта̄рскӣ, ка̄, ко̄, Fähnrichs-, signiferi.

ба̏рја̄м,* m. 1) das Bairamsfest, festum bairam apud Turcas. — 2) хаџијски барјам, некакав други светац осим правога барјама (пред којим се пости), који особито празнују хаџије: Ево сада честит Петров данак,| Петров данак и *барјам аџијски*,| Оће бити у граду грађани,| Да клањају и тевериџ дају —

ба̏рјамовање, n. das Feiern des Bairams, celebratio diei bairam.

ба̏рјамовати, мује̄м, v. impf. u. pf. das Bairamsfest begehen, ago diem festum bairam: Смиљанићу, дома дер се нађи,| Нека Турци с миром *барјамују*;| Јер ће тебе на зло Божић доћи —

ба̏рјачић, m. dim. v. барјак.

ба̏рјело, n. (по југоз. кр.) vide **барило** [2]: На нејељу лијепу ђевојку| И *барјело* вина из Видина —

ба̏рка, f. 1) (у прим.) ein Wasserfahrzeug, navigii genus [vide лађа]: Не могу ти крају доћи,| Јер ми *барка* весла нема — 2) (у сјеверн. кр.) der Fischbehälter, Fischhälter, piscina lignea.

ба̏ркати, ка̄м, v. impf. нијесам чуо до у овој загонеци: Пет браће све један другог у задњицу *барка*.

ба́рна, m. (у војв.) der Gaul, caballus [vide мрков 1].

ба̏рнуља, f. име крави, ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.

баро̀вит, а, о, sumpfig, paludosus, uliginosus.

ба̏рскӣ, ка̄, ко̄, von Бар.

ба̏рут,* m. пушчани прах, das Schießpulver, pulvis pyrius. cf. [vide] прах [3].

барута̀на,* f. das Pulvermagazin, die Pulverfabrik, horreum pulveris pyrii, officina pulveris pyrii.

[**барутна тиквица**, f. vide тиква 1 a.]

ба́рутнӣ, на̄, но̄, н. п. кеса, Pulver-(Beutel), pulveris pyrii.

бару̏штина, f. vide баретина.

баса̀мак,* m. die Treppenstufe, gradus [cf. скалини].

ба̏сање, n. das Daherschlendern, incessus inconsultus.

ба̏сати, са̄м, v. impf. ићи не гледајући куда, daherschlendern, incedo temere [vide трапати].

ба̏скија [*], f. vide жиока.

баски̏јање, n. vide жиочење.

баски̏јати, ја̄м, v. impf. vide жиочити.

1. **ба̏сма**, f. оне ријечи скупа што бајалица или бајач говори кад баје, der Zauberspruch, carmen.

2. **ба̏сма,*** f. 1) gedruckte Leinwand, linteum pictum. — 2) Art Pulverbüchse, genus pyxidis ad pulverem nitratum [cf. везма].

ба̏ста [**бастати**], in der Redensart: то теби не *баста* учинити, т. ј. то ти не можеш учинити (von ital. basta? [bastare]), möglich, potes: Не *баста* им коња разиграти —

ба̏стисати,* ишем, v. pf. zertreten, vernichten, perdo, [vide] покварити, cf. погазити: Лави би му чадор *бастисали* —

ба̏суља, f. vide мангулица.

1. **ба̏т,*** m. vide [1] срећа.

2. **ба̏т**, m. vide **бахат**: За добрим се коњем *бат* чује; *Иде за* батом *(кад ко што говори само за то, што чује од другијех људи).*

1. **ба̏та**, m. (ист.) vide [брато 1] бато.

2. **ба̏та**, f. (gen. pl. ба̏та̄) (у Ц. г., ital. batto) 1) vide батина [2]: Триста *бата* по туђим леђима не боли ништа. — 2) оно дрво којим се скоруп у стапу бије, der Butterstempel, pistillum butyro faciendo: Ти не пијеш млађеницу, *батом* бивену —

ба̏так, m. die Hüfte nebst dem Fuße beim Geflügel, femur (volatilium).

ба̏тал,* покварено, развађено, запуштено, н. п. пушка, сахат, виноград и т. д., verdorben, verlassen, verwahrlost, corruptus, desertus.

1. **бата̀лија**, f. штогод покварено, н. п. пушка, сахат, verdorbenes Zeug, res corrupta.

2. **ба̏талија**, f. vide битка.

[**баталијун**, m. Bataillon; *види* s. v. аламан 2.]

бата̀лити, ба̏та̄лӣм, v. pf. н. п. пушку, сахат [vide покварити], виноград [vide запустити], verlassen, verwahrlosen, desero.

бата̀љак, љка, m. vide батаљица.

бата̀љивање, n. das Verwahrlosen, neglectio.

бата̀љивати, бата̀љује̄м, v. impf. verlassen, negligo, desero.

бата̀љица, f. der Rumpf des Arms ohne Hand, brachium mutilum manu. cf. батаљак.

ба̏таљка, f. in der Redensart: Хаљку на *батаљку*, der Stock, baculus. [vide] батина [1], cf. бата.

Бата̀љуше, Бата̀љӯша̄, f. pl. у Тршићкој планини једно брдо по коме су негда били виногради па *батаљени*, те сад гдјешто стоји само сухо чокоће.

Ба̏тар, тра, m. у Мачви поток који на неколика мјеста извире више Банова поља, а заљева кашто и из Дрине и утјече у Засавицу: Иза *Батра* са села Салаша — Тврде страже покрај *Батра* баца —

ба́тати, ба̄та̄м, v. impf. (ст.) (cf. ital. battere?) schlagen, klopfen, pulso [vide куцати]: Божић *бата* на обоја врата,| Да унесе три товара злата — пјева се у очи Божића.

бата̀чић, m. dim. v. батак.

ба̏тина, f. (gen. pl. ба̏тӣна̄) 1) der Stock, fustis [cf. ајдамак, бакета, батаљка, буџа 1, дурунга, кијак 1, кијача, мачуга, мотка 2, палица 1, паљиковача, сопа 1, супруга, тојага (тољага), ћула, уторник 2]. — 2) Stockstreich, verbera: ударили му двадесет *батина* [cf. 2 бата 1, дегенек, дендерек]. — 3) сулудаст човјек, der Stock, stipes [vide лудак]. — 4) хоћеш батину! du kriegst (thust) es gewiß nicht, nequaquam auferes (facies).

бати̏нање, n. das Vorbringen von dummem Zeug, deliratio, nugae.

бати̏нати, на̄м, v. impf. говорити којешта, dummes Zeug daherschwätzen, nugari [vide блутити].

ба̏тиница, f. 1) dim. v. батина [1]. — 2) оно на врху рога у говечета, док се рог не очисти.

ба̏тити се, ти̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) zurückschlagen, recellere: *батила се* пушка, т. ј. тргла се.

ба̏тић, m. (у Барањи) 1) vide палацка [1]. — 2) одсјечен прст, пребијен кључ, ein Stümmel, truncus. [vide кусатак].

ба̏тли,* adj. indecl. vide [1] срећан.

ба̏тлија, m. der Glückliche, felix, cf. [1] срећан: Јер је Лазо у боју *батлија* —

ба̏тњача, f. (у Паштр.) погача што се даје полазнику.

ба̏то, m. (јуж.) [cf. 1 бата] 1) hyp. v. брат [vide брато]. — 2) manchmal so viel als бабо (Vater), pater.

ба̏ток, m. (око Дунава доље од Пореча) gedörrtes Fischfleisch [Stockfisch], piscis [gadus morhua] arefactus.

Ба̏точина, f. мала варошица између Баградана и [Крагујевца; у срезу лепеничком, округа крагујевачког] Асан-пашине паланке, Städtchen in Serbien, nomen urbis.

батрга̑ње, n. das Ausschlagen mit Füßen, calcitratio.

батр̀гати се, га̑м се, v. impf. у ходу, т. ј. бацати се [2; vide метати се 2], ausschlagen, calcitrare: *Батрга се* ногама као удовац у колу.

ба̏трење, n. das Ermuntern, animatio.

ба̏трити, ба̏три̑м, v. impf. (у Славонији) ermuntern, animare. cf. бадар.

[**батрљица,** f. vide бадрљица 2; *види* s. v. клица 2.]

ба̏ту̑н, бату̑на, m. (у Боци) вода која стоји на једном мјесту, мања од језера. vide [1] бара [1].

[**батушка,** vide бочка.]

ба̏ћа, m. hyp. v. брат. [vide брато 1].

ба̏ук, m. 1) der Baubau, Wauwau, terriculum. — 2) vide [1] ба̑к.

баука̑ње, n. das Baubauen, terrificatio.

бау̏кати, ба̏учѐм, v. impf. baubauen, terrifico.

бау̏кнути, ба̏укнѐм, v. pf. baubauen, terrefacio.

бау̏ља̑ње, n. das Kriechen, reptatio.

бау̏љати, ља̑м, v. impf. (у Шумад.) иђи *побаучке,* највише се говори за малу дјецу, кад још не могу управо да иду, него тако пужу, kriechen, repere.

ба̏ура, f. (у Бачкој) 1) шута овца, ein Schaf ohne Hörner, ovis absque cornibus. — 2) у овој загонеци: Јаше тута на *баури?* т. ј. сврака на крмачи.

бау̏чак, чка, m. vide [1]ба̑к.

ба̏х, m. (у Дубр.) 1) das Leugnen, infitiae: ударио у *бах.* cf. хаша [2, инћар, башити 2]. — 2) ударити кога *бахом,* т. ј. поплашити кога, особито виком и пријетњом, erschrecken, terrefacio: Удари га *бахом* и ршумом — Не би *бахом* из Клисуре тврде — [cf. башина, ршум 2].

ба̏хат (cf. ба̑т, бакат), m. das Getrappe, incessus cum sonitu [vide топот]: Зачу Раде *бахат* од јунака —

бахнути, ба̏хне̑м, [банути] v. pf. unverhofft kommen, ex insperato adesse. [cf. рупити].

ба̏хорење, n. das Zaubern, incantatio (morbi, doloris).

ба̏хорити, ри̑м, v. impf. (у Боци) zaubern, incanto (morbum, dolorem), cf. [vide] бајати: Нешто ме је забољела глава,| Нег' ми зови бахорицу, мајко,| Да би мене младу *бахорила* —

ба̏хорица, f. (у Боци) die Zauberin, incantatrix, [vide] б а ј а л и ц а, cf. врачара: Нешто ме је забољела глава,| Нег' ми зови *бахорицу,* мајко,| Да би мене младу бахорила — Дозвала је другу *бахорицу* — Нег' ми зови трећу *бахорицу* —

ба̏хта̑ње [бактање], n. 1) das Trappen, incessus cum sonitu. — 2) das Streiten, contentio.

ба̏хтати, ба̏шћѐм, [бактати] v. impf. trappen, sonitum edo incedens.

ба̏хтати се, ба̏шћѐм се, [бактати се] v. r. impf. око чега, као препирати се, гонити се, streiten, contendere: ми смо *се бахтали*; ја сам *се* с њим *бахтао.*

баца̏ка̑ње, n. das Umherwerfen der Füße, z. B. von Kindern, jactatio pedum.

баца̏кати се, ка̑м се, v. r. impf. н. п. ногама, mit den Füßen umherwerfen, jacto pedes. [cf. прњати се, прњицати се].

ба̏ца̑љка, f. [дио игре *иљака*].

ба̏цањ, цња, m. кошар (као качица без и једнога дна) што се по води баца те се у њему риба хвата, eine Art Fischreuse, nassae genus.

1\. **ба̏ца̑ње,** n. das leise Stechen, punctio lenis.

2\. **ба̏ца̑ње,** n. das Werfen, jactatio [cf. труђање, фурање, хитање (итање) 1].

1\. **ба̏цати,** ца̑м, v. impf. dim. v. бости, leise stechen, leniter pungo [vide боцати].

2\. **ба̏цати,** ца̑м, v. impf. [cf. бачивати] 1) werfen, jacio. [cf. метати 3, потезати 2, труђати, фурати, хитати (итати) 1]. — 2) пушке, losschießen, emitto ictum. cf. метати [4].

ба̏цати се, ца̑м се, v. r. impf. 1) werfen, jacere: *бацају се* дјеца камењем. [cf. пометати се]. — 2) бацати се ногама, ausschlagen, calcitrare. [vide метати се 2].

ба̏цити, ба̏ци̑м, [бачити] v. pf. 1) werfen, jacio [cf. врљити, машити 1, труђити, турити 1, ринути 1, 2 хитити (итити)]. — 2) пушку, losschießen, emitto ictum (највише се говори *избацити пушку,* и за то кад ко рече: *баци* неко пушку, други му одговори у шали: а ти иди те је узми). — 3) око на што, seine Augen werfen auf etwas, es merken, oculos conjicio. cf. окомити [2].

ба̏цити се, ба̏ци̑м се, v. r. pf. 1) чим, werfen, jacio [cf. метнути се 2, потегнути се 1, турити се 1]: Прости Боже и бијела цркво,| Да *се бацим* једном преко тебе — 2) sich auf etwas hinwerfen, se conjicere: Па *се баци* на рамена Шарцу —

ба̏цка̑ње, n. dim. v. [1] ба̏цање.

ба̏цкати, ка̑м, dim. v. [1] ба̏цати.

ба̏цнути, не̑м, v. pf. stechen, pungo [vide боцнути].

ба̑ч, ба̑ча, m. vide станар.

ба̏ча, m. (у војв.) тако жене зову с в е к р а: Отићи ће *бача,* остаће снаша. [cf. 2 баша].

ба̏чва, f. (gen. pl. ба̏ча̄ва̄) 1) велика каца задњивена као буре, ein großes Faß, dolium: Попише ми из *бачава* пиво,| Поједоше из наћава мливо. — 2) (у Барањи) стабло у прорасла црнога лука, на којему је горе сјеме. [vide бик 2] cf. цволика.

Ба̏чванин, m. Einer aus der Бачка, Serbus e Бачка.

Ба̏чва̄нка, f. die Batſcherin, femina baciensis.

ба̏чвански, ка̄, ко̄, Batſcher, baciensis.

Ба̏чва̄нче, чета, n. ein junger Batſcher, puer baciensis.

Ба̏чва̄нчица, dim. v. Бачванка.

ба̏чва̄р, m. који бачве гради. vide качар.

бачи̏вати, ба̏чи̏ва̄м, v. impf. (у Ц. г.) vide [2] ба̏цати [1]: Немојте ме у јаму *бачиват'* —

ба̏чија, f. die Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. cf. [бачина 1,] катун, [мандра,] стан[2, станарна].

ба̏чина, f. 1) vide бачија. — 2) augm. v. [2]ба̏к: Ђачина ка' и *бачина.*

ба̏чити, ба̏чӣм, (у Ц. г.) vide **бацити**: И *бачи* их небу у висине — *Бачи* котле преко куће —

ба̏чица, f. vide станарица.

Ба̏чка̄, f. adj. die Batſchka, regio baciensis.

ба̏чки, ка̄, ко̄, Batſcher, baciensis.

ба̏ца,* f. рупа на кући, куда излази дим, der Rauchfang, das Rauchloch, fumarium. [vide] д и м њ а к, cf. комин.

ба̏ца̄к,* m. 1) (слабо се говори) das Bein, der Schenkel, crus. — 2) vide ножањ.

баца̏клија, f. der Holländer Dukaten (wegen der geharniſchten Beine), aureus hollandicus [cf. мушебаклија].

бацо̏мет, m. (у Хрв.) der Rauchfangkehrer, purgator caminorum. cf. [vide] оџачар.

1\. **ба̏ш,*** ба̏ша, m. предњи крај од лађе, der Vordertheil des Schiffes, prora.

2\. **ба̏ш,** [1)] gerade, durchaus, ipsum, plane: *баш* не ћу; нема *баш* ништа; *баш* сад дође. — [2) vide тик].

1\. **ба̏ша,*** m. 1) у Србији и у Босни зову свакога Турчина (који није бег или какав ага) башом (као у војводству што зову свакога варошанина господаром), н. п. *Усеин баша, Смаил баша* и т. д. — 2) баше, pl. (тако су се у Србији звали јањичари послије пошљедњега Њемачкога рата), eine Art Adeliger, nobilium genus: Осилише *баше* Биоградске —

2\. **ба̏ша,** m. тако снахе у Сријему зову с в е к р а. cf. бача.

баша̏лук,* m. die Würde eines баша, dignitas τοῦ баша.

1\. **ба̏шење,** n. 1) das Baſchen (баша zu einem ſagen), appellatio τοῦ баша nomine. — 2) das ſich-zum-баша-machen, τὸ facere se ipsum τὸν баша. — 3) das Leugnen, infitiatio. [cf. инћарење, хашање (ашање), хашење (ашење)].

2\. **ба̏ше̄ње,** n. das Betragen wie ein Baſcha, affectatio dignitatis τοῦ баша.

ба̏шин, а, о, des Baſcha, τοῦ баша.

ба̏шина, f. (у Ц. г.) [vide бах 2] cf. шарило.

баши̏нски, ка̄, ко̄, Baſcha-, τοῦ баша, τῶν баше.

ба̏шити, ши̏м, v. impf. 1) кога, zu einem баша! ſagen, τὸν баша appello aliquem. — 2) што. leugnen, infitiari. cf. бах [1, хашати (ашати), хашити (ашити), инћарити].

1\. **ба̏шити се,** ши̏м се, v. r. impf. ſich zum Baſcha machen, facere se ipsum τὸν баша.

2\. **ба̏шити се,** ба̏ши̏м се, v. r. impf. 1) ſich als Baſcha betragen, ſtolz thun, affecto τοῦ баша dignitatem et jus: шта се *башиш* туда? немојде се ти туда *башити*! — 2) vide оканити се.

ба̏шица, f. (у Сријему) der Vorlauf, vinum ustum primum. cf. [vide] ртница.

ба̏шка,* особито, н. п. он живи *башка* од свога оца, т. ј. не живи с оцем, abgeſondert, separatim: *Башка* ће нам дворе поградити — [vide особито 2].

башка̏лучење, n. das Abſondern, separatio.

башка̏лучити, чи̏м, v. impf. abſondern, separo. cf. [vide] дијелити [1].

ба̏ш-кне̄з, m. cf. [vide] кнез [2].

ба̏шлук,* m. 1) у варошке преслице оно горе на што се повјесмо навија (а сеоска је преслица самотвора, па је мјесто башлука горе као лопатица), der Rocken, colus. — 2) оглавар коњски, der Halfter, capistrum. [vide оглав].

Ба̏шова Гра̏дина, f. vide **Балшова Градина.**

ба̏штина, f. 1) очевина, или оно мјесто гдје се ко родио, der Grund und Boden wo einer geboren, solum natale. — 2) das Grundſtück, fundus: Мука наша, а *баштина* твоја — Нико нема куће ни *баштине*:| Кућа му је камена пећина,| А *баштина* зелена планина —

ба̏шча,* f. 1) градина, Garten, hortus [vide врт]. — 2) шљивик, или оно мјесто куд су посађене јабуке и крушке, Obſtgarten, hortus. [cf. крушик, шљивик].

башче̏ни, на̄, но̄, Garten-, hortensis: Сретосмо се на *башчени* врати —

ба̏шчина, f. augm. v. башча.

ба̏шчица, f. dim. v. башча.

башчо̏ва̄н,* башчова̏на, m. der Gärtner, hortulanus. cf. [vide] вртар.

башчо̏ва̄нка, f. die Gärtnerin, hortulana: Да су момци к'о румена ружа,| Све би фрајле *башчованке* биле —

башчова̏нџија,* m. vide [в р т а р] башчован.

бде̏није, n. vide **дениje.**

бе̏, interj. geh! abi: *Бе* не лудуј, моја снахо драга —

бе́ба, f. Kinderwort für ein kleines Kind, infans sermone infantium.

бе́бица, f. dim. v. беба.

[**беванда,** f. забијељено вино, eingewäſſerter Wein; *види* s. v. усјекнути 2.]

бе̏вут, бевута, m. (у Земуну) дошао у бевут, т. ј. обезнанио се. vide [2] не̏зна̄н [2].

1\. **бе̏г,** m. 1) Art Adel, dem Fürſten entſprechend,

nobiles quidam Turcarum: Живи као *бег* на Херцеговини. — 2) у Дубровнику реку свакоме човјеку кад хоће да покажу да га поштују, der Herr, dominus. [vide] господар, cf. бан. — 3) (у Хрв.) vide младожења.

2. **бе̑г,** m. (ист.) vide бијег.

бега̏ница, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

бѐга̄ње, n. (ист.) vide бјегање.

бѐгати, га̄м, (ист.) vide бјегати.

бѐгац, бѐкца, m. (ист.) vide бјегац.

Бѐге̑ј, Бѐгеја, m. ein Fluß im Banat, fluvii nomen.

бегѐнисати,* ишем, v. pf. н. п. дјевојку, јело какво, чоху, Gefallen finden, probo: Ко кога *бегенише*, с оним и јегленише.

бѐгиња, f. (у Дубр.) vide госпођа [1]. cf. бе̑г.

бѐглук,* m. 1) die Frohne, angaria, opera serva: отишли на беглук [vide кулук]. — 2) der Fiscus, das Aerarium, die Kammer, der fürstliche Schatz, fiscus: војницима дају барут из *беглука*; узели му све у *беглук* (konfiszirt).

бѐглучење, n. der Frohndienst, operae servae praestatio.

бѐглучити, чи̑м, v. impf. frohnen, angariam praesto [vide кулуковати].

бѐглучки̑, ка̑, ко̑, н. п. чардак, амбар, herrschaftlich, domini.

бѐгнути, не̑м, (ист.) vide бјегнути.

бе́го, m. hyp. v. [1] бе̑г.

бе́гов, а, о, des Begs, του бе̑г.

бе́говац, бе̑говца, m. einer von des Begs Leuten, homo του бе̑г, miles, puer: *Беговац* је *беговац*, ако не ће имати ни новац, а магарац је магарац, ако ће имати и златан покровац.

бе́говица, f. die Begin, uxor του бе̑г.

бе́говски̑, ка̑, ко̑, dem бе̑г gehörig, του бе̑г.

бегу̏нац, нца, m. (ист.) vide бјегунац.

бегу̏ница, f. (ист.) vide бјегуница.

бегу̏нче, чета, n. (ист.) vide бјегунче.

бе́да, f. (ист.) (voc. бе̑до) vide биједа: Иди, *бедо*, аратос те било —

бе́дан, дна, дно, (ист.) vide биједан.

бедѐвија[*], f. arabische Stute, equa arabs. cf. аткиња.

бедѐвијче, чета, n. ein arabisches Stutenfüllen, equula arabs: Још је даље а ч е *бедевијче* —

бе̏дем[*], / **бе̏ден**[*], } m. vide зид.

Бе́дин Гра̑д, m. (ист.) vide Биједин град.

бе́дити, бе́ди̑м, (ист.) vide биједити.

бе̏дник, m. (ист.) vide биједник.

бѐдра, f. vide бедро: Сломио му *бедре* обедвије —

бѐдрени̑ пра̑г, m. (у Боци) vide довратник.

бѐдреница, f. / **бедрѐници,** ни̏ка̄, m. pl. } говеђа болест, Milzbrand [anthrax. cf. домуз].

бѐдрика, f. eine Gattung Apfel, mali species [pirus malus L. var.].

бѐдриница, f. у пјесми сабља што уз бедру стоји: Повадише сабље *бедринице* —

бѐдрица, f. (ст.) vide бедро: Па потрже мача од *бедрице* —

бѐдро, n. (pl. бѐдра, gen. бѐда̄ра̄) Schenkel, crus. *cf. бут* [бедра, бедрица, стегно].

бѐђење, n. (ист.) vide бијеђење.

1. **бѐжа̄н,** f. (ист.) vide [1] бје̏жа̄н.

2. **бѐжан,** m. (ист.) vide [2] бјѐжан.

бѐжа̄ње, n. (ист.) vide бјежање.

бѐжати, жи̑м, (ист.) vide бјежати.

бежу̏на̄р, бежуна́ра, m. (ист.) vide бјежунар.

1. **без,** ohne, sine. cf. брез.

2. **бѐз,*** m. vide платно 1.

бѐзадњи̑, ња̄, ње̄, (у Ц. г.) н. п. јама (која нема *дна*), bodenlos, fundo carens.

бѐзадњица (јама), f. (у Ц. г.) vide бездана [1]: Тако се не амбисао, као јама *безадњица*!

беза́злен, а, о, ohne Arg, arglos, unschuldig, innocens [cf. безилен].

беза́зленост, f. die Unschuld, innocentia.

беза́коник, m. ein Mensch ohne Religion, carens religione (понајвише калуђери говоре) [cf. безакоњак].

беза́коница, f. Frauenzimmer ohne Religion, mulier carens religione.

беза́коња̄к, m. (у Ц. г.) vide безаконик.

беза́коње, n. (ст.) die Irreligion, impietas [cf. незаконство]: У Инђији тешко *безакоње*:| Не поштује млађи старијега —

бѐза̄р, m. vide платнар.

бѐзбожан, жна, жно, gottlos, atheus.

бѐзбожник, m. ein Gottloser, atheus [cf. безбожњак].

бѐзбожница, f. die Gottlose, athea.

бѐзбожнички̑, ка̑, ко̑, der Gottlosen, atheorum.

бѐзбожно̑ст, f. die Gottlosigkeit, impietas.

бѐзбожња̄к, m. (у Ц. г.) vide безбожник.

бѐзбратница, f. die Bruderlose, quae caret fratre: Па што те ти сестре *безбратнице* —

бѐзбрижан, жна, жно, sorglos, sorgenfrei, solutus cura, securus.

бѐзверник, m. (ист.) / **бѐзвирник,** m. (зап.) / **бѐзвјерник,** m. [јуж.] (у Ц. г.) } који нема вјере, der Treulose, der Ungetreue, infidelis: Од Турчина стара *безвјерника* —

бѐзводан, дна, дно, н. п. земља, мјесто, wasserlos, carens aquis.

бѐзвовник, m. (у Грбљу) човјек који нема *вола*, der keinen Ochsen hat, bobus carens. Ја ове ријечи у Србији нијесам чуо, али се опомињем да су они који имају своје волове орали од своје воље без и какe плате онима који их немају; а тако кажу да се отприје и у Грбљу чинило, али већ готово да је престао тај обичај.

бѐзглаван, вна, вно, 1) н. п. кућа, ohne Oberhaupt, z. B. eine Familie, deren старјешина gestorben, carens principe, patre familias capite. — 2) жена безглавна, која нема мужа, gattenlos, carens marito.

бѐзгласан, сна, сно, stimmlos, voce carens.

бѐзгрешан, шна, шно, (ист.) vide безгрјешан.

бѐзгрешно̑ст, f. (ист.) vide безгрјешност.
бѐзгришан, шна, шно, (зап.) vide безгрјешан.
бѐзгришно̑ст, f. (зап.) vide безгрјешност.
бѐзгрјешан, шна, шно, (југ.) ſündlos, sine noxa, sine peccato.
бѐзгрјешно̑ст, f. (југ.) die Sündloſigkeit, Unſchuld, innocentia.
бѐздан, m. (у Ц. г.) vide бездана [1].
бѐздана, f. 1) der Abgrund, abyssus, cf. безадњица, бездан, безданица [пропаст 1, амбис, ѕомбос]: Цар намаче два џелата млада,| Откида их једног по једнога,| Те их баца доле у *бездану* — 2) [*Бездана*] код града Голупца јама с водом, пош. pr.
бѐзданица (јама), f. (у Ц. г.) vide бездана 1: А то није ледена тавница,| Но некака јама *безданица* —
Бѐздӣн, Безди̑на, m. намастир у Банату, Name eines Kloſters, monasterii nomen.
Безди̑нац, нца, m. Einer von Бездин.
бѐзди̑нскӣ, ка̑, ко̑, von Бездин.
бѐздрван, вна, вно, (у Ц. г.) н. п. земља, т. ј. гдје нема дрва, holzlos, carens lignis.
бѐздушан, шна, шна, herzlos, fühllos, expers cordis, sensus.
бѐздушнӣк, m. човјек, који не мари за душу (као да је и нема), der Herzloſe, Fühlloſe, expers cordis, sensus: Хајт' отоле, Божи *бездушници*!| Ђаволи вам понијели душу! —
бѐздушница, f. женско, које не мари за душу, die Herzloſe, Fühlloſe, mulier expers cordis, sensus.
бѐзѝлан, лна, лно, aufrichtig, sincerus. cf. безазлен.
бѐзимена̑ нѐдјеља, f. heißt die dritte Woche der großen Faſte, hebdomas tertia jejunii magni. Прва се недјеља зове *чиста*, друга *пачиста*, трећа *безимена*, четврта *средопосна*, пета [г л у х а] *глува* [глухна, глушница], шеста *цвјетна*, седма *велика*.
бѐзименӣ, на̑, но̑, namenlos, ohne Namen, anonymus.
безѝстен,* m. [мјесто и зграда, гдје се продаје платно]: Асан гради нове *безистене* — Да идемо нову *безистену* —
бѐзја̑к, m. Tölpel, stolidus [vide лудак]: иди, *безјаче* један, ſagt z. B. der Vater zum Sohne, der etwas dummes gethan oder geſagt hat (cf. Безјак in den Truberiſchen Vorreden um A. 1560).
бѐзматак, тка, m. кошница у којој нема матице, weiſerloſer Bienenſtock, apes sine regina.
бѐзмитнӣ вра̏чи, m. pl. који нијесу примали мита, unbeſtechliche Aerzte, incorrupti medici (der heil. Kosmas und Damian). cf. врачи [бесребрни врачи: 1. новембра].
бѐзмлѝвница, f. у приповијеци, како је нека најмљена жена жалећи туђега мужа говорила: „Ја сам јадна *безмливница*, ја сам јадна б е с о л н и ц а“ (т. ј. која нема млива и соли), die Mehlloſe, die kein Mehl hat, quae caret farina.

безобзи̑рке,
безобзи̑рце, т. ј. *без обзира*, ohne umzuſehen, sine respectu: оде безобзирке, т. ј. тако брзо да се није имао кад обазрети.
безо̀бразан, зна, зно, ſchamlos, impudens. cf. безочан.
безобра̀злук, m. vide безобраштина.
безо̀бразнӣк, m. der Schamloſe, impudens. cf. безочник [безочњак].
безо̀бразница, f. die Schamloſe, impudens femina. cf. безочница.
безо̀браштина, f. (у Ц. г.) die Unverſchämtheit, Schamloſigkeit, impudentia. cf. безочанство [безобразлук].
бѐзо̄рје, n. некако мјесто (?) [доба прије зоре]: Са *безорја* Турци кенсаше —
бѐзочан, чна, чно, (у Дубр.) vide безобразан.
безоча̀нство, n. (у Дубр.) vide безобраштина.
бѐзочнӣк, m. (у Дубр.) vide безобразник.
бѐзочница, f. (у Дубр.) vide безобразница.
бѐзочња̄к, m. vide [б е з о б р а з н и к] безочник.
бѐзрибица, f. der Reſtling, Reſterl, cyprinus alburnus minor [gobio vulgaris Cuv.]
бѐзродан, дна, дно, unfruchtbar, infecundus.
бѐзродница,
бѐзроткиња, f. која нема рода, ein Frauenzimmer das keine Anverwandtſchaft hat, mulier carens cognatis: Ја нијесам в с е т о *безродница* — А н ђ е моја, ти си *безроткиња*:| Свак ми чедо честитује младо,| Од рода ти нић̂е нико нема —
бѐзуман, мна, мно, unvernünftig, demens: Све Брђане *безумне* јунаке — Дробњаци су *безумни* јунаци —
бѐзумити, мӣм, v. impf. bethören, hinter das Licht führen, decipere, cf. варати [1], заваравати: Да отиде у село Млетичак,| Да *безуми* Ченгић-Смаил-агу,| Док окупим младе Морачане —
бѐзу̑мље, n. Unvernunft, dementia: Мој ујаче, од Сибиња Јанко!| Немој дати умље за *безумље* — [cf. беспамет].
бѐзумље̄ње, n. das Bethören, deceptio.
бѐзумнӣк, m. der Unſinnige, demens.
бѐка, f. (у Грбљу) име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.
бѐкавица, f. 1) с р и ц а њ е у буквару, das Buchſtabiren, syllabarum prolatio: учи *бекавицу*; изучио *бекавицу*. — 2) die Blökerin (z. B. Schaf), balatrix: нађох село манитијех људи, и напросих сто в е к а в и ц а и триста *бекавица* (у приповијеци).
бѐкарица, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
Бѐке, f. (у Ц. г.) надимак женски.
беке̏ље̄ње, n. das Maulfletſchen, rictio.
беке̏љити се, бѐкељӣм се, v. r. impf. на кога, das Maul fletſchen, ringor.
бѐкица, f. Kinderwort für Schaf, ovis sermone infantium.
Бѐкна, f. (у Ц. г.) надимак женски.
бѐкнути, бе̑кне̑м, v. pf. 1) blöken, ballare. — 2) не зна ни *бекнути*, т. ј. не зна ништа, ни проговорити.

бѐкута, f. Schimpfwort für ein schlechtes Taschenmesser, convicium in cultrum plicatilem obtusum, pravum.
бѐл, бѐла, m. (ист.) vide бјел.
1. **бѐла**, f. (ист.) само у овој загонеци: *Бела белу* зове: дај ми, *бело*, бела леба испод бела скута (т. ј. овца и јагње) [cf. бјела].
2. **Бѐла**, f. Frauenname, nomen feminae: И пред њима *Белу* Станишића —
3. **бѐлā**, f. adj. (ист.) vide бијела.
белàисати, àишēм, v. pf. ударити на белај, vide [н а г р а б у с и т и] ограисати.
бѐлāј,* белáја, m. der Unfall, das Unglück, malum, [vide] б и ј е д а, cf. зло: *белај*! ударио сам на *белај*; Но да видиш ала и *белаја* —
бѐлā нѐдеља, f. (ист.) vide бијела недјеља.
белàица, f. (ист.) vide бјелаица.
белàнце, n. (ист.) vide бјеланце.
белàсање, n. (ист.) vide бјеласање.
белàсати се, сā се, (ист.) vide бјеласати се.
бѐлац, лца, m. (ист.) vide бијелац.
Бѐлā Цр̏ква, f. (ист.) vide Бијела црква.
бѐлача, f. (ист.) vide бјелача.
бѐлāш, m. (ист.) vide бјелаш.
бѐлега, f. (ист.) vide биљега.
белѐгија,* f. vide гладилица.
бѐлежēње, n. (ист.) vide биљежење.
бѐлежити, жūм, (ист.) vide биљежити.
белѐнзуке,* зу̑кā, f. pl. vide наруквица [1].
бѐлети, бѐлūм, (ист.) vide бијељети.
бѐлети се, лūм се, (ист.) vide бијељети се.
бѐлидба, f. (ист.) vide бјелидба.
бѐлија, f. т. ј. погача *бијела*, die Weiße, alba: Арами им погачу *белију* —
бѐлило, n. (ист.) vide бјелило.
бѐлūља, f. (ист.) vide бјелиља.
белūна, f. (ист.) vide бјелина.
бѐлити, бѐлūм, (ист.) vide бијелити.
бѐлити се, бѐлūм се, (ист.) vide бијелити се.
бѐлица, f. (ист.) vide бјелица.
белūчаст, а, о, (ист.) vide бјеличаст.
бѐлнук* [бенлук], m. ein langes weibliches Unterkleid mit Aermeln, tunicae muliebris genus: Ој ђевојко дилберчићу!| У бијелу белнучићу,| Ко ти среза бијел *белнук*,| Отишло му све у беглук —
бѐлнучић, m. dim. v. белнук.
бѐлобр̏к, m. (ист.) vide бјелобрк.
1. **бѐлōв**, белòва, m. (ист.) vide [1] бјѐлōв.
2. **бѐлов**, а, о, (ист.) vide [2] бјѐлов.
Белòвāр, Беловáра, m. (ист.) vide Бјелòвар, mit allen Ableitungen.
бѐловина, f. (ист.) vide бјеловина.
белòвљев, а, о, (ист.) vide бјеловљев.
белòграб, m. (ист.) vide бјелограб.
белòгрлū, лā, лō, (ист.) vide бјелогрли.
бѐлогу̑з, m. (ист.) vide бјелогуз.
белòгуза, f. (ист.) vide бјелогуза.
белòдано, (ист.) vide бјелодано.
белòјуг, m. (ист.) vide бјелојуг.
белòкорац, òкōрца, m. (ист.) vide бјелокорац.
белòлик, а, о, (ист.) vide бјелолик.
белòнога, f. (ист.) vide бјелонога.
бѐлоња, m. (ист.) vide бијелоња.
белопàндара, f. (у Рудн. н.) бијела крупна шљива. cf. [vide] јајара.
бѐлћим,* [vide бојсе] cf. ваља да, може бити: *белћим* ће и он доћи.
бѐлу̑г, m. (ист.) vide бјелуг.
бѐлуга, f. (ист.) vide бјелуга.
бѐлу̑гов, а, о, (ист.) vide бјелугов.
белу̑так, тка, m. (ист.) vide бјелутак.
белу̑шаст, а, о, (ист.) vide бјелушаст.
белу̑шина, f. (ист.) vide бјелушина.
1. **бѐљ**, m. (у Славонији) vide [б а к у љ а] бјелика.
2. **бѐљ**, m. (ист.) vide бијељ.
Бѐља, m. (ист.) vide Бјеља.
бѐља̑р, бељáра, m. (ист.) vide бјељар.
бѐљара, f. (ист.) vide бјељара: Платно беле *бељаре* девојке —
бељàрица, f. (ист.) vide бјељарица: Гледале је с брега *бељарице*,| *Бељарице*, њене другарице —
бѐљēње, n. (ист.) vide бијељење.
бѐљина, f. (ист.) vide бјељина.
Бѐмбаша, f. некако мјесто у Сарајеву [дио вароши]: Колика је на *Бембаши* трава —
бѐмбељ, m. (у Дубр.) [чељаде с маском]. Излазио је 1. Маија (као турица на сретеније); имао је хаљину сву искићену зеленијем лишћем и свакојакијем цвијећем; око њега су се вили бла̑вори, и једнога је у руци носио и с њиме се играо. Ишао је онај дан и к намастиру св. Јакова (око ½ сахата од града) [cf. машкаре].
бѐн,* m. das Muttermal, naevus. cf. [vide 2] мла̑дēж. Туркиње а и наше гдјекоје жене по варошима мисле да је лијепо имати бене по лицу, и за то их црном бојом граде и које немају: Дȍсто моја и два *бена* твоја,| И два *бена* међу обрвама —
бѐна[*], m. (у Херц. и у Хрв.) vide [л у д а к] будала: иди, *бено* једна; иди, *бено* бенаста.
бѐнав, а, о, vide [с у л у д] бенаст.
бенàвити се, бѐнāвūм се, v. r. impf. чинити се *бенав*, sich närrisch stellen, stultitiam simulare.
бенàвљēње, n. das sich=närrisch=stellen, simulatio stultitiae.
бѐнаст, а, о, (у Хрв.) vide [с у л у д] будаласт: иди, бено *бенаста*.
бѐнберин, m. (у Ц. г.) vide **берберин**: Те доведи Петра *бенберина* —
бѐндеш, m. у загонеци: подигле се роге̑љаче, сусрете их рендисало, хоћаше их рендисати, не да *бендеш* ни гледати (овце, курјак и пас).
бенђѐлук,* m. трава, што се меће у вино и у ракију да се човјек опије и да заспи као мртав, das Schlafkraut, herba soporifera.
бенѐвреке, f. pl. } (у Хрв.) die Beinkleider, caligae. [vide] ч а к ш и р е [1], cf. лаче.
бенѐврецн, **бенѐврēка**, m. pl. }

бенѐврке, f. pl. (Scherzhaft) vide пеленгаће.

бенѐтало, m. der langweilige Schwätzer, fabulator longus, taedium ciens.

бенѐта̑ње, n. das langweilige Schwatzen, fabulatio longa [cf. банање 1].

бенѐтати, бѐне̑ħе̑м, v. impf. говорити којешта, langweilig schwatzen, fabulari taediose. [cf. банати].

Бѐнковац, ковца, m. варошица у Котару између Задра и Скрадина са зидинама од старога градића.

бѐнлук, m. (у Барањи) vide **белнук.**

бе́но [бе́на?] m. Hundsname, nomen canis; daher sprichw.: Оба, бе̏но! — па ни једнога (vom Jäger, dem sein бено beide Hasen fangen sollte). Ја сам ово у овоме смислу слушао у Тршићу; али бих сад (1850) рекао да је овдје *бе́но* мјесто *бе̏но* од *бе̏на,* па гдје ова ријеч није позната, онамо јој промијењен глас.

бе̏нт[*], m. (у Хрв.) vide брана 1.

бе̏о, бе́ла, ло, (бе̏лӣ, ла̄, ло̄, comp. бѐљӣ), (ист.) vide бијел.

Бео̀град, m. (ист.) mit allen Ableitungen, vide Биоград.

бео̀на, f. (ист.) vide биона.

Беоч̀ин, Беочѝна, m. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.

Беоч̀инац, нца, m. човјек из Беочина.

беоч̀инскӣ, ка̄, ко̄, von Беочин.

беоч̀уг, m. (ист.) vide биочуг.

бѐпка, f. die Puppe, pupa. cf. [vide] лутка.

бѐпче, чета, n. das Püppchen, pupula.

бѐрак, рка, m. (у Сријему) der Hein, nemus. cf. [vide 1] луг [1].

1\. **бѐра̑т,*** бера́та, m. ein Diplom, diploma: Док се лисици проуче *берати,* оде кожа на пазар.

2\. **Бѐрат,** m. град у Арбанији.

берат̀лија, m. der ein Diplom besitzt, diplomate ornatus. Бератлије су се звали и наши кнезови који су берате имали, а у Цариграду се бератлије разликују од остале раје и по одијелу (чини ми се да смију носити жуте местве и црвене јеменије), те их по сокацима не смију устављати и питати јесу ли платили харач и имају ли тескеру.

бѐра̑ч, бера́ча, m. der (Wein-, Kukuruz-) Leser, lector (vindemiator, messor). cf. [јемач,] тргалац.

бера́чев, а, о, des Lesers, legentis (metentis).

бера̀чица, f. die (Wein-) Leserin, vindemiatrix [cf. јемачица].

бѐра̑чкӣ, ка̄, ко̄, н. п. плата, Leser-, vindemiatorius [cf. јемачки].

бѐрба, f. (у војв., а у Србији би се рекло *виноградско брање,* а у Боци *јемање* [ја-мање]) die Weinlese, vindemia. [cf. брање, јаматва (јематва), тргање 2, винобер].

бѐрбер[*], m. vive берберин.

бѐрберење, n. vide бријање.

бѐрберин [бенберин], m. der Barbier, tonsor. [cf. бербер].

бѐрберина, f. (у Рисну) vide љекарина.

бѐрберити, рӣм, v. impf. vide бријати: Но ти зови два бербера млада, *Берберимо* главу на хајдучку —

бербѐрлук,* m. die Barbiererei, ars tonsoria.

бѐрбѐрница, f. die Barbierbude, tonstrina.

бѐрберскӣ, ка̄, ко̄, barbierisch, tonsorius.

бѐрдо̑? патрол повр̀ба̑ј! (wer da? Patroll' vorbei) der Ruf der Schildwache, vox excubiarum apud Germanos, recepta et in Serbia: под старост *бердо* (рече се кад ко што у невријеме почиње, као да под старост отиде у солдате).

бердо̀кање, n. das бердо-rufen, dico бердо.

бердо̀кати, бѐрдо̑че̑м, v. impf. бердо-rufen, clamo бердо.

бердо̀кнути, бѐрдо̑кне̑м, v. pf. бердо aufrufen, exclamo бердо.

Бѐри, f. pl. поље (и Турско и Црногорско) [село у Црној Гори у љешанској нахији].

Бѐрисав, m. Mannsname, nomen viri.

бериќет,* m. 1) vide љетина: Бије се као ала с *бериќетом.* — 2) das Gedeihen, incrementum, successus, [vide] н а п р е д а к, cf. срећа: Да Бог наспори и *бериќет* учини!

бериќетан, тна, тно, н. п. година, gedeihlich, fruchtbar, glücklich, optatus.

Бѐркасово, n. село у Сријему, ein Dorf in Syrmien, nomen pagi: Трчи брже мјесту *Беркасову* —

бѐрмет, m. Wermuthwein, vinum absinthiatum. [vide пеленаш].

бѐс, m. (ист.) vide бијес.

бѐсан, сна, сно, (бѐснӣ, на̄, но̄, adv. бѐсно, comp. бѐшњӣ) (ист.) vide бијесан.

Бѐсац, сца, m. у Црмници градина на кршу: кажу да су ондје негда Чивути сједили.

бѐседа, f. (ист.) vide бесједа.

бѐседити, дӣм, (ист.) vide бесједити.

бѐсеђење, n. (ист.) vide бесјеђење.

бѐсида, f. (зап.) vide бесједа.

бѐсидити, дӣм, (зап.) vide бесједити.

бѐсиђење, n. (зап.) vide бесјеђење.

бѐсједа, f. (јуж.) die Rede, sermo. [vide говор; cf. разговор 1].

бѐсједити, дӣм, (јуж.) v. impf. sprechen, sermocinor [vide говорити].

бѐсјеђење, n. das Sprechen, sermocinatio.

бѐско̑рка, f. 1) н. п. бритва, ohne Heft, Schale, sine cortice, sine manubrio. — 2) б и ј е л а б у н д е в а. vide [б у н д е в а 2] мисирача.

бѐскуħанӣк, m. Mensch ohne Haus und Hof, cui nec ara nec focus: Купи, побро, под барјак јунаке: Све крвнике и *бескуħанике* —

бѐсмртан, тна, тно, unsterblich, immortalis.

бѐсмртно̑ст, f. die Unsterblichkeit, immortalitas.

бѐснило, n. (ист.) vide бјеснило.

бѐснети, нӣм, (ист.) vide бјешњети.

бесно̀ħа, f. (ист.) vide бјесноћа.

бѐсолица, f. Mangel an Salz, inopia salis.

бѐсо̑лница, f. која је без соли, die Salzlose,

Frauenzimmer das Mangel an Salz leidet, quae caret sale. cf. безмлимвница.
бесо̀мучан, чна, чно, (ист.) vide бјесомучан.
бѐспамēт, *f.* *(у Кучима): Шта учини, беспамети! Особито реку дјевојци која пође за удовца. vide безумље.*
бѐспара[*], f. vide [судопера 1] опирњача.
беспо̀слен, а, о, geschäftslos, otiosus: *Беспослен* поп и јариће крсти [cf. доколан (докон), ластан].
бѐспослица, f. 1) die Muße, otium: отићи ћу гдјегод на *беспослици* [cf. доколица]. — 2) die Tändelei, nugae: прођи се *беспослице*; то је *беспослица* [cf. опрдица]. — 3) der Müssiggänger, Tändler, otiator, homo nugax: иди, *беспослицо* једна! [cf. бадавација 2].
бѐспосличēње, n. das Müßiggehen, otiatio (?).
бѐспосличити, чӣм, v. impf. müßiggehen, otiari [cf. баздркати, ластовати, левентовати].
бѐспутан, тна, тно, ungeziemend, unanständig, indecorus.
бѐспутно, nicht auf rechtem Wege, ungerecht, inique.
бѐспуће, n. (у Ц. г.) без пута, die Ungereimtheit, ineptiae: говори у *беспуће*; ти си обрнуо у *беспуће*; Обрнуше у *беспуће* Турке —
бесрѐбрнӣ врачи, m. pl. vide безмитни врачи.
бѐст, f. (ист.) vide бијест.
бѐстија, f. (у војв. *бештија*) die Bestie, bestia (als Schimpfwort). [vide лудак] cf. будала, бена.
бестѝјање, n. vide лудовање.
бестѝјати, јāм, v. impf. (у Ц. г.) vide лудовати: Не *бестија* Комнен барјактару —
бѐстӣјнскӣ, кā, кō, (у Боци) thöricht, stultus. [vide сулуд] cf. будаласт.
бѐстӣјнство, n. (у Ц. г.) die Thorheit, stultitia.
бестѝлук, m. [vide лудост 1] cf. будалаштина.
бѐстӣљ[*], бестѝља, m. (у Босни) као густ пекмез од шљива, Pflaumen-Syrup, syrupus prunorum.
бѐстужан, жна, жно, (у Дубр.) fahrlässig, negligens. cf. [vide] немарљив.
бѐсуђе, n. кад гдје нема суда, Gerichtslosigkeit, defectus judicum.
бѐсцен, а, о, (ист.) vide бесцјен: И у свакој *бесцен* камен драги —
бѐсцење, n. (ист.) vide бесцјење.
бѐсцин, а, о, (зап.) vide бесцјен.
бѐсциње, n. (зап.) vide бесцјење.
бѐсцјен, а, о, (јуж.) unschätzbar, inaestimabilis.
бѐсцјење, n. (јуж.) in der Redensart: продао у *бесцјење*, Spottgeld, pretium vilissimum [cf. буд' за што].
бѐћāр[*], бећа́ра, m. 1) човјек неожењен, Junggeselle, coelebs: У *бећара* свакога шићара, Понајвише буха и ушију. — 2) У Србији за Карађорђијева времена звали су се бећари војници који су онамо били дошли из другијех земаља, и тако нијесу војевали за своје *куће*, него за плату. cf. [vide] голи син. — 3) (у војв.) fremder Taglöhner ohne Haus und beständigen Aufenthalt.
бећа̀рина, f. 1) augm. v. бећар. — 2) Junggesellschaft, coelibatus.
бећаро̀вање, n. das Junggesellenleben, vita coelebs.
бећаро̀вати, бећа̀рујēм, v. impf. Junggeselle sein, als solcher leben, coelibem vitam agere.
бѐћāрскӣ, кā, кō, junggesellisch, coelibis aut coelibum.
Бѐћко, m. (у Ц. г.) мушки надимак: Те кажује *Бећку* Бајовићу —
бѐхāр,* бехāра, m. (у Босни по варошима) die Blüthe, flos, cf. [vide] цвијет [1]: Снијег паде на *бехар* на воће — Да сашијем јорган од *бехара* — Да навезем јорган од *бехара* —
Бѐч, Бе́ча, m. Wien, Vienna.
бѐча, f. (у Ц. г.) некака велика змија, за коју се говори да има на себи крељушт као риба, али се само приповиједа да има ова змија, а слабо ко може доказати да ју је видио, као ни *скора* и *грабоноса*, Art Schlangen, serpentis genus.
Бѐчанин, m. der Wiener, Viennensis. cf. Бечлија.
Бѐчēј, Бѐчеја, m. Стари Бечеј (или Српски) у Бачкој, и Нови (или Турски) у Банату.
Бечѐјац, јца, m. Einer von Бечеј.
бѐчēјскӣ, кā, кō, von Бечеј.
бѐчēње, n. das schief-Ansehen, torvus aspectus.
бѐчити, бѐчӣм, v. impf. т. ј. очи, die Augen stier richten, stieren, rigidos figo oculos.
бѐчити се, бѐчӣм се, v. r. impf. schief ansehen, torve tueri: Бечу граде, не *бечи се* на ме —
бѐчка, f. пиварско буре, das Bierfaß, dolium cerevisiarum: Тумба као пивар *бечку*.
Бечкѐрек, m. Stadt im Banat.
Бечкѐречанин, m. човјек из Бечкерека.
бечкѐречкӣ, кā, кō, von Бечкерек.
бѐчкӣ, кā, кō, Wiener, wienerisch, Viennensis.
Бѐчкиња, f. die Wienerin, femina Viennensis.
Бѐчлија, m. der Wiener, Viennensis. cf. [vide] Бечанин.
Бешѐново, n. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село близу тог намастира.
бешѐновачкӣ, кā, кō, von Бешеново.
бѐшика,* f. 1) vide колијевка. — 2) die Blase, vesica. cf. [vide] мјехур.
бѐшкот, m. (ст.) некакав хљеб (Biscott?), panis delicatior [der Zwieback]: И *бешкота* љеба бијелога —
бѐштија, f. (у војв.) vide **бестија.**
бѐшчāст, f. (у Паштр.) Ehrlosigkeit, infamia.
Бѝаћ, Бѝшћа, m. vide **Бихаћ.**
бѝбер[*], m. Pfeffer, piper. cf. папар.
биберēње, n. das Pfeffern, piperatio.
бѝберити, рӣм, v. impf. pfeffern, pipero, pipere condio.
бибѐрњача, f. Pfefferbüchse, pyxis piperis.
бѝбернӣ, нā, нō, } н. п. зрно, Pfeffer-, piperis.
бѝберов, а, о, }
бѝвање, n. das oftmalige Sein, τὸ frequenter esse.
бѝвати, бѝвāм, v. impf. sein, esse: не бива, es geht nicht.
бѝво, бѝвола, m. der Büffel, bubalus.

би̏волица, f. die Büffelkuh, bubala.
би̏волскӣ, кā, кō, н. п. кожа, Büffel-, bubalinus.
би̏волче, чета, n. das Büffelkalb, bubalus vitulus.
би̏вољача (кожа), f. Büffel-Fell, pellis bubalina: У буџаку кожа *бивољача* —
бӣг, m. (зап.) vide бијег.
бӣгање, n. (зап.) vide бјегање.
бӣгати, гāм, (зап.) vide бјегати.
бӣгац, бӣкца, m. (зап.) vide бјегац.
бӣгнути, нēм, (зап.) vide бјегнути.
бигу̏нац, нца, m. (зап.) vide бјегунац.
бигу̏ница, f. (зап.) vide бјегуница.
бигу̏нче, чета, n. (зап.) vide бјегунче.
бӣда, f. (зап.) vide биједа.
бӣдан, дна, дно, (зап.) vide биједан.
бӣдзӣн, бидзӣна, m. (у Ц. г.) vide **бизин.**
Бӣдин Грāд, m. (зап.) vide Биједин град.
бӣдити, бӣдӣм, (зап.) vide биједити.
бӣднӣк, m. (зап.) vide биједник.
бӣђење, n. (зап.) vide бијеђење.
1. **бӣжāн,** f. (зап.) vide [1] бјѐжāн.
2. **бӣжан,** m. (зап.) vide [2] бјѐжан.
бӣжāње, n. (зап.) vide бјежање.
бӣжати, жӣм, (зап.) vide бјежати.
бижу̏нāр, бижунāра, m. (зап.) vide бјежунар.
бӣза[*], f. } (у Ц. г.) vide кер:
бӣзӣн, бизӣна, [бидзин] m. } Кад ето ли *биза* Секулова —
бӣјег, m. (југ.) die Flucht, fuga: *Бијези* су срамни, ал' су пробитачни.
бијѐгати, у пјесми мјесто *бјегати,* да би се врста испунила: Плећи даше, *бијегати* сташе —
бијѐда, f. (југ.) (voc. бӣједо) unverdiente Beschuldigung, calumnia [cf. 1 зло 2, напаст 1, опаст, побједа 1, потвора, 1 ал, белај, мусеведа, сијасет 1]: Сачувај ме, Боже, *биједе* невидовне; Нашла га *биједа* на суву путу; У старца млада жена *биједа* готова.
бӣједан, дна, дно, (у Дубр.) erbärmlich, miser. [vide јадан] cf. жалостан, тужан, несрећан.
Бије̏дин Грāд, m. (југ.) у приповијеци.
бијѐдити, бӣједӣм, v. impf. (југ.) кога, ungerecht beschuldigen, inique accuso. cf. [мусеведити, наплетати 2, облагивати, опадати 3, пањкати, придизати 2,] потворати.
бӣједнӣк, m. (југ.) који кога биједи, ein falscher Ankläger, calumniator. cf. [мусеведија,] напасник, [опадач,] опадник.
бијѐђење, n. (југ.) das ungerechte Beschuldigen, accusatio iniqua [cf. наплетање 2, потворање, придизање 2].
бијѐжати, у пјесми мјесто *бјежати,* да би се врста испунила: *Бијежаћеш,* но побјећи не ћеш —
бӣјел [био], бијѐла, ло, (бӣјелӣ, лā, лō, comp. бјѐљӣ) (југ.) weiß, albus.
бӣјелā, f. 1) (у Ц. г.) на оку, der (graue) Staar, glaucoma. cf. [vide] биона. — 2) in der anekdotischen Redensart: зашао као *бијела* [псето] по пазару, er geht nach der Reihe alle ab.

[**бијела бундева,** f. vide бундева 2; *види* s. v. бескорка 2.]
Бӣјелā Го̏ра, f. планина између Грахова, Кривошија, Корјенића и Требиња. Од Бијеле горе више Требиња почиње се *Вукова међа* па иде до Кома (око три добра дана хода).
бӣјелā ло̏за, f. die Waldrebe, clematis vitalba L.
бӣјелā нѐдјеља, f. (југоз.) } (die weiße Woche) die
бӣјелā нѐћеља, f. (југ.) } Woche vor der großen Faste, Vorfaste, hebdomas ante jejunium magnum, qua carnibus tantum abstinetur, at non caseo, nec piscibus etc.
бӣјелā су̏бота, f. у нас би то значило субота у очи бијелијех поклада, али у Дубровнику тако се зове велика субота (у очи васкрсенија), а недјеља читава и ондје се зове *велика недјеља.*
Бӣјелā Цр̏ква, f. (југ.) Weißkirchen, Städtchen im Banat.
бијѐлац, лца, m. (југ.) 1) der Schimmel, equus albus [cf. бјелаш, ђогат, 2 ђогин]. — 2) gen. биоца, (у горњ. прим.) vide [б ј е л а н ц е] биоце. — 3) Prämonstratenser, praemonstratensis.
бӣјелē по̏кладе, f. pl. letzter Faschingssonntag, dies solis ante jejunium magnum.
Бӣјелӣ гро̑б, *Бијелога гро̑ба, m. брдо код Ужица.*[1]
[**бијели лук,** m. vide [1] лук 1; *види* s. v. чесан 1.]
бијѐлити, бӣјелӣм, v. impf. (југ.) н. п. платно, bleichen, insolare.
бијѐлити се, бӣјелӣм се, v. r. im pf. Weiß auflegen, fucare se.
бӣјелка, f. (југ.) бијела кокош, Name für eine weiße Henne, alba (gallina).
бӣјелō зѐље, n. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus.
бијѐлоња, m. ein weißer Ochs, albus (bos).
Бӣјелō По̏ље, n. (југ.) варош у [новопазарском санџаку] Херцеговини (код воде Лима).
бӣјељ, m. (у Дубр.) die Kotze, schafwollene Decke, gausape, amphitapa. cf. губер, ћебе, [поњава, бјељина,] биљац.
бијѐљење, n. (југ.) 1) das Bleichen, insolatio. — 2) das Glänzen, Weißsein, albitudo. — 3) das Weißschminken, fucatio.
бијѐљети, бијѐлӣм, v. impf. (југ.) weiß werden, albesco.
бијѐљети се, бијѐлӣм се, v. r. impf. weiß glänzen, albeo: *бијели се* снијег.
Бӣјељина, f. Stadt in der нахија von Зворник.
Бӣјељинац, ӣнца, m. човјек из Бијељине.
бӣјељинскӣ, кā, кō, von Бијељина.
бијѐљка, f. (у Хрв.) некака риба (може бити *пеш*), eine Art Fisch, piscis genus. cf. кострешь[2].
бӣјес, m. (југ.) 1) die Wuth, rabies: *бијес* те сколио (говоре псетету) [cf. бијест, бјеснило, бјесноћа]. — 2) или је отишао у хајдуке од *бијеса* (Muthwille, Uebermuth), или од невоље? [cf. бијест, бјеснило]. — 3) Alter der

[[1] У Вукову рукопису је *Бијели граб,* али ће бити погрјешно, јер таквога брда нема, већ *Бијели гроб,* на коме је — сада старо — гробље.]

jugendlichen Blüthe, aetas florescens: До кад бијах на *бијес* ђевојка —
бијѐсан, сна, сно, (бијеснӣ, нā, нō, comp. бјѐшњӣ, adv. бијесно) (јуж.) 1) wüthend, rabiosus [cf. махнит (манит) 2]. — 2) übermüthig, superbus, insolens: силан и бијесан. [vide охол].
бијест, f. (у Хрв.) бијес, бјеснођа, Uebermuth, insolentia [vide бијес 1 и 2].
бик, бика (бика), m. [cf. 1 бика] 1) der Stier, taurus [cf. 2 бак]. — 2) (у Сријему) лукова прорашљика, der Saamenstengel (bei Zwiebel), germen cepae. cf. бачва [2, вретено 3, цволика, цима].
1. **бика**, m. vide бик.
2. **бика**, f. (у Босни особито по варошима) vide [м а ј к а] нена.
бикнути се, нē се, v. r. impf. (у Дубр.) како ти се бикне? wie geht's dir? wie befindest du dich? quomodo vales? [vide како 1].
биковāње, n. das Betragen als ein Stier, vita tauri.
биковати, бикујēм, v. impf. sich als ein Stier betragen, taurum imito.
биковит, а, о, н. п. во, Stier-Ochs, bos taurus [cf. баковит].
бикуље, бикӯља, f. pl. vide витица [1].
бил, m. (зап.) vide бјѐл.
1. **била**, f. (зап.) vide бјѐла.
2. **била**, f. (у Шумад.) vide коса 4 (cf. *било*).
билаица, f. (зап.) vide бјелаица.
Билāј, Билаја, m. зидине од старога града на главици више Госпића у Лици.
билā нèдиља, f. (зап.) vide бијела недјеља.
биланце, n. (зап.) vide бјеланце.
биласāње, n. (зап.) vide бјеласање.
биласати се, сā се, (зап.) vide бјеласати се.
билац, лца, m. (зап.) vide бијелац.
Билā Црква, f. (зап.) vide Бијела црква.
билача, f. (зап.) vide бјелача.
билаш, m. (зап.) vide бјелаш.
били-биљӯр,* m. (ст.): Једна гора од *били-биљура* —
билидба, f. (зап.) vide бјелидба.
билило, n. (зап.) vide бјелило.
билиља, f. (зап.) vide бјелиља.
билина, f. (зап.) vide бјелина.
1. **билити**, билӣм, (зап.) vide бијељети.
2. **билити**, билӣм, (зап.) vide бијелити.
1. **билити се**, билӣм се, (зап.) vide бијељети се.
2. **билити се**, билӣм се, (зап.) vide бијелити се.
билица, f. (зап.) vide бјелица.
биличаст, а, о, (зап.) vide бјеличаст.
билка, f. (зап.) vide бијелка.
било, n. 1) као велика коса, из које су мање косањице отишле на страну, Art Bergkette, montes continui. [vide коса 4]. *Сењско било* зове се једна такова коса између Велебита и Вратника. — 2) у грабаља оно у чему зупци стоје, das Querholz eines Rechens, woran die Zähne befestigt sind, pectinis foenarii pars dentata. — 3) der Puls, die Schlagader, arteria. — 4) vide клепало.

билобрк, m. (зап.) vide бјелобрк.
1. **билōв**, билōва, m. (зап.) vide [1] бјѐлōв.
2. **билов**, а, о, (зап.) vide [2] бјѐлов.
биловина, f. (зап.) vide бјеловина.
биловљев, а, о, (зап.) vide бјеловљев.
билограб, m. (зап.) vide бјелограб.
билогрлӣ, лā, лō, (зап.) vide бјелогрли.
билогӯз, m. (зап.) vide бјелогуз.
билогуза, f. (зап.) vide бјелогуза.
билодано, (зап.) vide бјелодано.
билојуг, m. (зап.) vide бјелојуг.
билокорац, орца, m. (зап.) vide бјелокорац.
билолик, а, о, (зап.) vide бјелолик.
билонога, f. (зап.) vide бјелонога.
билоња, m. (зап.) vide бијелоња.
билӯг, m. (зап.) vide бјелуг.
билуга, f. (зап.) vide бјелуга.
билӯгов, а, о, (зап.) vide бјелугов.
билӯтак, тка, m. (зап.) vide бјелутак.
билӯшаст, а, о, (зап.) vide бјелушаст.
билӯшина, f. (зап.) vide бјелушина.
биљ, m. (зап.) vide бијељ.
1. **биља**, f. Name für eine weiße Ziege, capra alba.
2. **биља**, f. (у Херц.) ц ј е п а н и ц а или онако дрво чворнато, које се не да цијепати, das Scheit, lignum fissum. cf. биљка.
3. **биља**, m. Name für einen weißen Ochsen, bos albus.
4. **Биља**, m. (зап.) vide Бјеља.
биљāр, биљара, m. (зап.) vide бјељар.
биљара, f. (зап.) vide бјељара.
биљарда, f. (у Ц. г.) соба гдје стоји *билијар*, Billardzimmer, sphaeristerium: Улеђеше на врело Цетиње| На *биљарду* славна господара —
биљарица, 1) die Kräuterkennerin, herbaria: У мене је *биљарица* мајка,| Свакоме ме биљу научила — 2) (зап.) vide бјељарица.
биљац, љца, m. (у Хрв.) vide бијељ.
биљача, f. (око Сиња) сукнена женска хаљина (с рукавима), која је остраг смрскана, а спријед сашивена као сукња, низ прси је обично с десне стране накиђена сребрнијем пуцима; цуре испрошене и које су за удају носе оваку хаљину плаветну, која се зове *модрина*. Art Frauenkleid, vestis muliebris genus [vide гуњ].
биље, n. Kräuter, herbae.
биљег, m. vide биљега: Мрке гаће, зли *биљези*.
биљега, f. (јуж.) [cf. биљег, бјелег, бјељег] 1) Kennzeichen, nota. — 2) Ziel, meta; Zielscheibe, scopus.
биљежēње, n. (јуж.) das Bezeichnen, notatio.
биљежити, жӣм, v. impf. (јуж.) bezeichnen, notare.
биљѐжје, n. Zeichen, signum: Зло *биљежје*, свуд мраморје, аох попе — [vide знак].
биљѐње, n. (зап.) vide бијељење.
биљѐтина, f. (у Хрв.) augm. v. биљ.
биљешка, f. (у Боци) ein Merkblatt im Buche, nota. cf. залога 2.

1. **би̏љин**, а, о, der weißen Ziege, caprae albae.
2. **би̏љин**, а, о, des weißen Ochsen, bovis albi.
би̏љина, f. (зап.) vide бјељина.
би̏љица, f. dim. v. [2] би̏ља f.
би̏љка, m. der Halm, calamus; нема дрва ни једне *биљке*; сув као *биљка* [vide 2 биља].
би̏љо̄рка, f. (у Барањи) игла, којом се везе златом, Art Sticknadel, acus genus.
би̏љу̑р,* биљу̏ра, m. 1) Brennglas, vitrum ustorium. — 2) Krystallglas, vitrum crystallinum.
би̏мбаша,* m. ein Kommandant von 1000 Mann, chiliarchus. cf. војвода.
би̏мбашин, а, о, des бимбаша, chiliarchi.
би̏мбер-гро̏жђе, n. у пјесми, vide бимберово грожђе: А лозица *бимбер*-грожђем —
би̏мберово гро̏жђе, n. eine Art Weintraube, uvae genus: Нити оће пића ни јестива,| Него иште грожђа *бимберова*| Из царева нова винограда —
би̏на,* f. das Gebäude, aedificium. [vide] з г р а д а [1], cf. грађевина.
би̏нија,* f. der Balken an der Thür, in den der Riegel hineingestoßen wird, wenn man sie schließt, trabs recipiens repagulum.
Би̏нча, f. тако се зове Морава код Лесковца: Чекај мене на Морави *Бинчи* —
би̏ња̑к,* биња̏ка, m. Reitroß, equus equitatorius: Четрдесет коња доведоше,| Све Турскије добрије *бињака* —
би̏њакташ,* m. vide биньташ.
би̏ња̑џија,* m. der gute Reiter, aptus eques: У Турака с' врло добри коњи| И на коњма Турци *бињаџије* —
биња̏шер-камен, m. vide [б и њ т а ш] бињакташ: И довати широка дорина,| Изведе га *бињашер*-камену —
би̏ња̑шче,* tausend, mille (хиљада), у овој пословици: Један је рекао *бињашче*, а други бирашче, па су се опет погодили, biete immerhin!
би̏њи̑ш,* бињи̏ша, m. ein Scharlachmantel, pallium purpureum.
би̏њташ,* m. *камен*, с којега се *узјахује* коњ, Steigstein, um zu Pferde zu steigen, lapis ex quo equum ascendunt, cf. [бињашер-камен,] бињакташ: Под *бињташа*, где се коњи јашу —
би̏о, би̏ла, ло, (би̏ли̑, ла̑, ло̑, comp. би̏љи) (зап.) vide бијел.
би̏о, бије̏ла, бије̏ло, (јуж.) vide **бијел.**
Би̏оград, m. (јуж. и зап.) Belgrad, Belgradum.
Би̏оградац, граца, m. (јуж. и зап.) der Belgrader, Taurunensis [cf. Биограђанин]: То гледају Турци *Биограђи* —
био̏градски̑, ка̑, ко̑, (јуж. и зап.) Belgrader, belgradinus.
Био̏грађанин, m. (јуж. и зап.) vide Биоградац.
Би̏ограткa, f. (јуж. и зап.) 1) die Belgraderin, mulier belgradina. — 2) [*биоградка*] (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.]
Би̏ограче, чета, n. (јуж. и зап.) ein junger Belgrader, puer belgradensis: Што ће мени момче *Биограче*,| Кад ми може запаст' Сарајевче —
Би̏окова, f.⎫ планина у Далмацији близу Оми-
Би̏оково, n.⎭ ша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.
био̏на, f. [јуж. и зап.] (у Барањи) бијело на оку, der (graue) Staar, glaucoma [pannus, leucoma corneae, cicatrix corneae, cataracta]. cf. бијела [1].
Би̏ор, m. eine Gegend im südlichen Serbien, regionis nomen [*Бихор*, крај у Полимљу између Бијелога Поља и Рожаја, у санџаку новопазарском]: Суводола и *Биора* равна —
био̏це, n. (јуж. и зап.) vide бјеланце.
био̏чуг, m. (јуж. и зап.) гвозден колут, ein eiserner Ring, z. B. Thürring, Fessel, annulus. cf. [vide] халка [1].
би̏пиру̏зана [випиру̏зана], f. у приповјеву, vide Шипер-Шеана.
би̑р, m. оно жито, што дају људи попу сваке године (у Србији по селима по 10 ока од ожењене главе, а по варошима у новцу према томе), die Kollektur des Pfarrers, collecta parochi. [cf. бировина].
1. **би̏ра̑ње**, n. das Klauben, Lesen, lectio.
2. **би̏ра̑ње**, n. das Abrichten, condocefactio.
1. **би̏рати**, би̏ра̑м, v. impf. klauben, legere.
2. **би̏рати**, ра̑м, v. impf. н. п. коња, abrichten, condocefacio.
би̏рати се, би̏ра̑мо се, v. r. impf. sich wählen, elligor: *Бирајте се* ком је вама драго —
Би̏рач, рча, m. Gegend in Bosnien, ober Зворник, regio Bosnae.
бира̏чење, n. (у Хрв.) die Nachlese (im Weinberge), racematio. cf. [vide] пабирчење.
бира̏чити, би̏ра̑чи̑м, v. impf. (у Хрв.) пањетковати по *винограду* (а за кукурузе кажу *паљетковати*) nachlesen (im Weiberge), racemor. cf. [vide] пабирчити.
би̏ра̑шче,* eines, unum (један). cf. бињашче.
би̏рва̑ти, m. pl. (у Сријему) an dem Lastwagen, zwei starke, runde, der Länge nach auf den Achsen liegende, die Last des Wagens zwischen sich haltende Bäume.
би̏рза, f. плијесан која се ухвати поврх вина, Schimmel, mucor.
би̏ри, **би̏ри!** Laut um die jungen Truthühner zu rufen, sonus vocandi pullos gallinae indicae.
би̏рка, f. (у Бачкој) Art Schafe, ovis genus.
би̏ркање, *n.* [verb. von биркати].
би̏ркати, *ам*, *v. impf. dim. v. бирати.*
би̏рлија, f. (ст.) [у загонеци]: *Бирлија* д о б р и ј а| У риту тонула,| Из рита говори:| Дарци, моји дарци,| Коме ми остасте? —
би̏рманац, а̑нца, m. (од *бароновац*? од барона Тренка?) [од *бирмати*, *бермати* = њем. werben; cf. врбовати] der Liniensoldat, miles justus, continuus: ухватили га у *бирманце*.
би̏ро̑в, би̏рова, m. der Unter-кнез im Dorfe, genus magistri vici. [cf. синатор].
биро̏вина, f. (у Бару) што се год даје попу, die Pfarrgebühren, jura stolae. [vide бир].

би́ровљев, а, о, des бирōв, sculteti.
би́рт, m. (у Банату) 1) vide [г о с т и о н и ц а] крчма: Кад пијете вино по *биртови* — 2) vide крчмар [1]: На капији *бирта* Крепси-бирта — •
би́рта̑ш, бирта́ша, m. vide крчмар [1].
бирта́шев, а, о, des Wirths, cauponis.
бирта́ше̑ње, n. das Schenken, cauponatio.
бирта́шити, би́рта̑ши̑м, v. impf. Wirth sein, cauponor.
бирта̑шица, f. vide крчмарица.
би́рта̑шкӣ, ка̑, ко̑, vide крчмарски.
би́рцауз, m. (Wirthshaus) vide [г о с т и о н и ц а] крчма.
Би́рчанин, m. човјек из Бирча: Док погубим *Бирчанин*-Илију —
би́с, m. (зап.) vide бијес.
би́са̑г, биса́га, m. (pl. биса́зи) (у Ц. г.) } der Quersack, mantica [cf. егбе, егбета].
би́саге, би́са̑га̑, f. pl.
би́сан, сна, сно, (би́снӣ, на̑, но̑, comp. би́шњӣ) (зап.) vide бијесан.
би́сер, m. die Perle, margarita.
би́серни̑, на̑, но̑, } н. п. зрно, Perlen-, margaritarum.
би́серов, а, о,
би́сер-па̏рта, f.: Зелен венац вије, *бисер-парту* ниже —
би́се̑рче, чета, n. (ст.) die liebe kleine Perle, margarita: Ја јој рекох: добар вече, дилберче!| Она мене: дођ' довече, *бисерче* —
би́ска̑ње, n. das Läusesuchen, Lausen, pediculorum lectio [cf. 2 искање].
би́скати, би́ште̑м, v. impf. кога, einem Läuse suchen, legere pediculos [cf. 2 искати].
би́скуп, m. (код кршћана) der Bischof, episcopus. cf. [vide] владика 1.
би́скупов, а, о, des Bischofs, episcopi. cf. [vide] владичин [1].
би́скупскӣ, ка̑, ко̑, bischöflich, episcopalis. cf. [vide] владичански.
би́снило, n. (зап.) vide бјеснило.
би́снити, ни̑м, (зап.) vide бјешњети.
бисно̀ћа, f. (зап.) vide бјесноћа.
бисо̀мучан, чна, чно, (зап.) vide бјесомучан.
би́ст, f. (зап.) vide бијест.
би́стар, тра, тро, klar, limpidus: *бистра* вода као ракија; у њега је *бистра* глава. comp. би́стри̑јӣ, ја̑, је̑.
бистијерна, f. (у Ц. г.) eine Wassergrube, cisterna. [vide] с т у д е н а ц, cf. бунар, почуо.
Би́стра, f. (у Рисну) име женско, Frauenname, nomen feminae.
би́стре̑ње, n. das Klären, limpidatio (?).
бистри̑на, f. die Klarheit, limpitudo [cf. бистроћа].
би́стрити, ри̑м, v. impf. н. п. воду, klären, limpido: Рогом воду мућаше,| А очима *бистраше* —
Би́стрица, f. 1) ријека, ein Fluß, fluvii nomen: Док начини високе Дечане| У приморју код воде *Бистрице* — 2) [*бистрица*] ракија, die Klare, limpida: Ту их Јаков дочекао дивно,| И дао им *бистрицу* ракију,| Па сједоше трудни починути —
би́сун, m. у загонеци, cf. сисун.
бистро̀ћа, f. vide бистрина.
би́та̑нга, f. [gen. pl. би́тана̑га̑] (у војв.) 1) љенивац, скитница, der Faulenzer, qui nihil agit, otiator [vide скитач]. — 2) клусе, које се нађе у селу или у пољу, а не зна се чије је, das herrnlose Pferd, equus domino carens. cf. [vide 3] јо̀ва.
би́та̑нже̑ње, n. das Faulenzen, cessatio, otiatio.
би́та̑нжити се, жи̑м се, v. r. impf. faulenzen, cessare.
Би́тва, f. 1) у Мачви као бара која отјече из Засавице а извире у Дубљу и утјече у Саву на Дреновцу, гдје је и шанац био. — 2) [*битва*] (у Дубр.) некако питомо зеље, у којега је лист као *блитва* (и у Земуну се зове *пазјак*, а у Херцеговини *пазија*) [beta vulgaris L. var.].
би́твица, f. dim. v. битва [2, у Дубр.; *види* s. v. пазјак].
бите̏вија[*] (копље), f. (ст.) [самотворо, једноставно]: Па он баца копље *битевију* —
1\. **би́ти**, би́је̑м, v. impf. (part. pass. би́јен, бијѐна, но [*и* би́вен, бивѐна, но; cf. бата 2]) 1) кога чим, schlagen, verberare [vide тући 1]. — 2) erlegen, dejicere, н. п. бије зецове, тице, и т. д. cf. убијати [1, тући 2 и 3]. — 3) бити бој, kämpfen, pugnare: Бојак *бише* три бијела дана — 4) н. п. гра̑д, beschießen, tormentis urbem verberare: *Бије* Беча са четири стране:| С једне стране из топова *бије*,| С друге стране јуриш без престанка,| С треће стране лагум поткопава,| А с четврте кумбарама пали;| Зло га *бије*, да га Бог убије! — 5) бије из пушке или пушком, из топа или топом, schießen, treffen, ferio. — 6) бију сахати, schlagen, pulsare. — 7) бије у тамбуру, schlagen, spielen, pulsare: Лулу пије, у тамбуру *бије* — 8) бије (сваке године) гра̑д, слана, пламењача, heimsuchen, affligere. — 9) бити воду у пушку, т. ј. сабијајући воду у пушку огледати јели цијев добра, јер кажу кад се вода одозго силом потјера, да ће ударити ако гдје најмања одушка има. — 10) н. п. бије вода из камена, крв из ране, врућина из пећи, hervorschießen, prosilire.
2\. **би́ти**, бу́де̑м (бу́дне̑м, би́дне̑м), ј ѐ са̑ м, би́о, би́ла, v. sein, esse: био раније дођи, du hättest sollen früher kommen; *био бити (н. п.) миран;* не био га звати; не био му давати; жив био! du sollst leben! срећан био! нѐ било те мајци! daß dich der Guckuck! abi in malam rem!
бити̏сати[*], ише̑м, v. pf. vergehen, praeterlabor [vide проћи 2]: било и битисало, т. ј. било па и прошло.
би́ти се, би́је̑м се, v. r. impf. 1) sich schlagen, confligo [cf. тући се 1]: *Бије се* као ала с берићетом; бијем се с памећу, ringen, luctor. — 2) бију се рибе, von der Begattung der

Fische, coëunt pisces [cf. мријештити се, припорити се].
бѝтка, f. die Schlacht, pugna. cf. бој[1, 2 баталија, цењак].
бѝће, n. (у Дубр.) der Bestand, das Vermögen, Habe und Gut, substantia, facultates [vide 2 имање 1]: остао без *бића.*
Бѝхаћ [Биаћ], Бѝшћа, m. 1) између Трогира и Кастела на главици око ½ сахата од мора зидине од старога града (за који се приповиједа да је био столица Хрватскијех краљева); сад је на њима црква [cf. Бишће]. — 2) Festung in Türkisch-Kroatien, nomen urbis.
бѝч, бѝча, m. die Peitsche, flagellum, scutica [cf. камџија (канџија), корбач].
бичаље, n. der Peitschenstiel, manubrium scuticae.
бѝче, чета, das Stierlein, taurulus.
бѝчиновац, о̂вца, m. Art großes Messer (Handschar), cultri majoris genus.
бичић, m. dim. v. бик.
бичка̀ра̂ње, m. das Knallen mit der Peitsche, sonitus flagelli.
бичка̀рати, ра̑м, v. impf. (у Барањи) mit der Peitsche knallen, insonare flagello.
бѝчка̂ш, бичка̂ша, m. (у војв.) ein liederlicher Mensch, dissolutus.
бѝчкија [*], f. чим чизмари [сарачи] сијеку кожу, der Schusterkneif, cultellus crepidarius.
Бѝшина, f. планина у Босни у Бирчу: Вино није тридесет хајдука| У *Бишини* под Поломом великом —
бѝшњење, n. (зап.) vide бјешњење.
Бѝшћанин, m. Einer von Бихаћ: Побратиму *Бишћанин*-Алији —
бѝшћанскӣ, ка̂, ко̂, von Бихаћ und Бишће: У *Бишћанску* високу планину —
Бѝшће, n. Може бити да је к истоку даље од Хрватске *Бишће* постало од *Бихаћ* (особито по онијем падежима у којима се *х* претвора у *ш*, н. п. из *Бишћа,* у *Бишћу*): Ал' је *Бишће* тама попанула —
бје̏га, f. (јуж.) само у овој загонеци: Чуча чучи, *бјега* бјежи, скочи чуча те ухвати *бјегу* (т. ј. мачка и миш).
бје̏га̂ње, n. (јуж.) vide бјежање.
бје̏гати, га̑м, v. impf. (јуж.) vide бјежати.
бје̏гац, бјѐкца, m. vide бјегунац: *Бјегац* се држи једног пута, а поћера сто.
бје̏гнути, не̑м, v. pf. vide побјећи: Ријеч рече, *бјегну* на трагове —
бјегу́нац, нца, m. (јуж.) der Flüchtling, fugitivus [cf. бјегац, бјежунар].
бјегу́ница, f. die Flüchtige, profuga (у Боци се особито бјегуница зове жена која од мужа побјегне у род): Да не рече, е сте *бјегунице* —
бјегу́нче, чета, m. ein junger Flüchtling, puer fugitivus (у Боци се особито говори за жену која побјегне од мужа, као бјегуница).
1. **бје̏жа̂н,** f. (јуж.) 1) Fliehende, fugientes. — 2) die Flucht, fuga: родио се уз *бјежан.*
2. **бјѐжан,** m. (јуж.) der gern flieht, fugitor: *Бјежанова* мајка цјева, а Стојанова плаче.
бјѐжа̂ње, n. (јуж.) das Fliehen, fuga [cf. бјегање].
бјѐжати, жи̑м, v. impf. (јуж.) fliehen, fugio [cf. бјегати]: *бјеж'* одатле, geh weg! abi.
бјежу̀на̄р, бјежуна́ра, m. vide бјегунац.
бје̏л, бје̏ла, m. (јуж.) eine Gattung Eiche, quercus genus [quercus sessilifora Saesb.].
бје́ла, f. (јуж.) само у овој загонеци: *бјела бјелу* зове: дај ми, *бјело,* б'јела љеба испод б'јела скута (т. ј. овца и јагње). cf. [1] бе́ла.
бјела̀ица, f. бијела чарапа, weißer Strumpf, tibiale album.
бјела̀нце, n. (јуж.) das Eiweiß, albumen [cf. бијелац 2, биоце].
бјела̀са̂ње, n. (јуж.) das Weißlich-sein, Blitzen, albicatio.
бјела̀сати се, са̑м се, v. r. impf. (јуж.) weißlich sein, albico.
Бјела̀сица, f. планина у Херцеговини.
бје̏лача, f. (по југоз. кр.) бијела сукнена мушка хаљина с рукавима, која се у Херцеговини и у Црној гори носи као у Србији гуњ, само што се по бјелачи опасују, а по гуњу не. Бјелача се у Црној гори зове и *гуњина.* Art weißen Männerkleides, vestis genus [vide гуњ]: Длака по длака, ето *бјелача*; зрно по зрно, ето погача; капља по капља, ето Морача.
бје̏ла̂ш, m. (јуж.) бијел коњ, der Schimmel, equus albus, [vide] б и ј е л а ц [1], cf. ђогат: А најдаље паша на *бјелашу* —
Бје̏ла̂шница, f. планина у Босни око 6 сахата од Сарајева.
бје̏лег, m. (у Ц. г.) vide [б и љ е г а] биљег: Зла *бјелега* на путаља твога —
бје̏лидба, f. кад се бијели, н. п. платно, пређа, das Bleichen, die Zeit da man Leinwand bleicht, tempus insolandis linteis.
бјелѝја̂нка, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].
бје̏лика, f. (у Ц. г.) der Splint, alburnum. [vide] б а к у љ а, cf. бељ.
бје̏лило, n. (јуж.) 1) мјесто гдје се бијели платно, die Bleiche, der Bleichplatz, locus insolandis linteis: Јека б'јели на *бјелилу* платно — 2) die weiße Schminke, cerussa.
бјѐлиља, f. (јуж.) die Bleicherin, insolatrix [cf. бјељара, бјељарица].
бјели́на, f. (јуж.) die Weiße, albedo.
бје̏лица, f. (јуж.) 1) н. п. шеница, јабука, трешња, шљива, die Weiße, alba (als Apposition). — 2) [*Бјелица*] ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae [у срезу драгачевском, округа рудничког]: Низ *Бјелицу* и низ Моравицу —
бјелѝчаст (бје̏личаст), а, о, (јуж.) weißlich, albidus [cf. бјелушаст, субјел].
бје̏лобрк, m. (јуж.) der einen blonden Schnurrbart hat, ahenobarbus (?) [човјек бијелијех бркова].
1. **бјѐло̑в,** бјело̀ва, m. (јуж.) ein weißer Hund, canis albus.

2. **бјѐлов**, а, о, (југ.) von der бјел-Eiche, quercinus.
Бјело̀ва̄р, Бјелова́ра, m. (југ.) Stadt in Kroatien, nomen urbis.
Бјелова́рац, рца, m. човјек из Бјеловара.
бјело̀ва̄рскӣ, ка̄, ко̄, von Бјеловар.
бјѐловина, f. (југ.) Eichenholz, lignum quercinum.
бјело̀вљев, а, о, des weißen Hundes, canis albi.
бјело̀граб, m. (у Ц. г.) дрво некако, Art Baum, arboris genus [carpinus betulus L.].
бјело̀грлӣ, ла̄, ло̄, (југ. ст.) weißhalsig, colli albi: Град градила *бјелогрла* вила —
бјѐлогӯз, m. Weißarsch, clunibus albis.
бјѐлогуза, f. (у Ц. г.) некака тица као плиска, Art Vogel, avis genus [der gemeine Steinschmätzer, saxicola oenanthe L.]. Кажу да ове тице зимују у земљи у реду туривши кљун једна другој у перје.
бјело̀дано, adv. (у Ц. г.) sichtbarlich, offenbar, clare, manifeste: *Бјелодано* да се обидемо — [vide јавно].
бјѐлојабука, f. (у Шумад.) Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].
бјело̀југ, m. (у Дубр.) јужни вјетар без кише, ein trockener Südwind, auster siccus.
бјело̀корац, о̄рца, m. нож бијелијех кора (камзи), Messer mit weißem Hefte, culter manubrii albi.
бјело̀лик, а, о, (југ.) weißbackig, facie alba.
бјело̀нога, f. (југ.) die Weißfüßige, femina pede albo.
Бјело̀па̄влић, m. Einer von Бјелопавлићи.
Бјело̀па̄влићи, m. pl. ein Stamm in Брда bei Montenegro: Црне горе и *Бјелопавлића* —
Бјело̀пољац, о̄љца, m. човјек из Бијелог поља.
бјелоцрква̄нскӣ, ка̄, ко̄, von Бијела црква.
Бје̏лош, Бјело̀ша, m. планина у Цуцама: Да идемо у *Бјелош* планину —
бјѐлоша, f. у загонеци, cf. толаш.
бјело̀шљива, f. (у Рудн. н.) vide тургуња.
бјело̀шљивача, f. ракија од бјелошљиве.
бјѐлӯг, m. (југ.) das weiße (männliche) Schwein, porcus albus.
бјѐлуга, f. (југ.) die weiße Sau, sus alba.
бјѐлӯгов, а, о, (југ.) des weißen Schweins, porci albi.
бјелу́так, тка, m. (југ.) der Quarz, quarzum Linn. [cf. соља 1].
бјелу̀шаст, а, о, weißlich, subalbus. [vide бјелицаст] cf. субјел.
бјелу̀шина, f. (у Лици) трава, налик на копитњак, Art Pflanze, herbae genus.
Бје̏ља, m. ein Mannsname, nomen viri.
бјѐља̄р, бјеља́ра, m. (у Дубр.) der Rotzenmacher, gausaparius. cf. ћебеџија.
бјѐљара, } f. (југ.) die Bleicherin, insolatrix.
бјеља̀рица, } cf. [vide] бјелиља.
бјѐљег, m. (у Ц. г.) vide [биљега] биљег: Сваки носи *бјељег* од Турчина —
бјѐљина, f. (als augm.) vide бијељ: Ко пружа ноге изван *бјељине*, озепшће му.
бјѐснило, n. (југ.) vide [бијес 1 и 2] бјесноћа.
бјѐснити, нӣм, vide бјешњети.
бјесно̀ћа, f. (југ.) die Wuth, furor, rabies. [vide бијес 1].
бјесо̀мучан, чна, чно, (југ.) dämonisch, daemoniacus.
бјѐчва, f. 1) (у горњ. приморју) der Strumpf, tibiale. cf. [vide] чарапа. — 2) (у Хрв.) женске докољенице, Frauen-докољенице, mulierum докољенице. [cf. клашња 2].
бјѐшњѐње, n. (југ.) das Rasen, furor.
бјѐшњети, бје̏снӣм, v. impf. (југ.) [cf. бјеснити]: 1) wüthend werden, rabiosus fio: нешто *бјесне* пси ове године. — 2) rasen, toben, furere.
бла̏во̄р, бла̏вора, [блаор, блавур] m. (у Ц. г.) велика змија зубата, за коју кажу да не коље људи, него змије које људе кољу, Art Schlange, serpentis genus. cf. блор.
блаво̀руша, f. (у Ц. г.) vide блавор. cf. блоруша.
бла̏вӯр, m. (у Дубр.) vide **блавор.**
бла̄г, бла́га, го, (бла̄гӣ, га̄, го̄, comp. бла̏жӣ) н. п. млијеко, süß, gut, bonus, dulcis: Погибе им оца из Стамбола,| Који *благе* р'јечи говораше,| Ког је царе био опремио| Да по земљи *благе* збори р'јечи;| Не би л' како земљу умирио —
Бла̏га̄ј, Бла̏гаја, m. варошица и град у Херцеговини близу Мостара, столица Херцега Шћепана.
бла̏га̄јскӣ, ка̄, ко̄, von Благај.
бла̏гда̄н, бла́га дне̂, m. 1) i. q. [vide] крсно име. — 2) großer Feiertag, dies festus.
бла̏го, n. 1) Schatz, Geld, pecunia [vide новац 3]: *благо* небројено; три товара *блага*; Није *благо* ни сребро ни злато| (Ни су *благо* гроши ни дукати),| Већ је *благо* што је коме драго — 2) (у Хрв.) жива стока [cf. божје благо, житак 3, имање 2, 1 стока 1]: *ситно благо*: козе и овце; а *крупно*: говеда, das Vieh, pecudes.
бла̏го мени! благо теби! благо њему, wohl mir! beatum me! [cf. благош, блашко, пуно 3]: *благо* ли си мени!
благо̀вати, бла̏гује̂м, v. impf. schmausen, epulor: Или ћемо враговати, или ћемо *благовати* (у приповијеци); Ајте сада пијте и *благујте* —
бла̏гове̂ст, f. (ист.) vide благовијест.
бла̏говијест (говори се и *благовијести* pl.), f. (југ.) das Fest Mariä Verkündigung (den 25. März), annunciatio B. V. M. [cf. благовјештеније]: *Благовијест* приповијест (што се тиче зиме). Да човјек убије гују прије благовијести, па да усади у њезину главу чесно бијелога лука да никне до благовијести, па да га задјене за капу на благовијест кад пође к цркви, онда би познао све жене које су вјештице; све би се купиле око њега да му отму или украду оно чесно (тако приповиједају).
бла̏говӣст, f. (зап.) vide благовијест.

благовје̏штеније, n. (по манастирима) vide благовијест.

благово̀ње, n. (по зап. кр.) der Wohlgeruch, odor suavis. cf. [vide] мирис.

благо̀дат, } f. der Segen, favor, salus, incrementum: *благодат* Божја пада на земљу (кад иде киша).
благо̀дет, }

благо̀детан, тна, тно, segensreich, salutaris, prosper.

Бла̏гоје, m. Mannsname, nomen viri.

благосиљање [благосливљање], n. das Segnen, benedictio.

благосиљати, благосиљам, [благосливљати] v. impf. segnen, benedicere: Краљ га куне, Урош *благосиља* —

благосли̏вљање, n. vide **благосиљање.**

благосли̏вљати, благосливљам, vide **благосиљати.**

бла̏гослов, бла̏гослова, [благосов] m. Segen benedictio.

благосло̀вен, благословѐна, но, [благосовен] (благосло̀вени̑, на̑, но̑) gesegnet, benedictus.

благосло̀вина, f. у приповијеци, како је некакав хотећи уставити таљиге ухватио за чатлов, па се чатлов скинуо и онај на таљигама побјегао, а он с чатловом пао натрашке: Еј тужан! где не уватити за осовину и за *благословину*, него за оно што се смиче и намиче!

благосло̀вити, го̀словим, [благосовити] v. pf. [1)] segnen, benedico. [— 2) vide халалити].

благосло̀вити се, го̀словим се, v. r. pf. у кога, vide благосовити се.

бла̏госло̀вно, у пјесми мјесто *благословено*: Од мене ти просто *благословно* —

бла̏госо̑в, бла̏госова, m. vide **благослов.**

благосо̀вен, совѐна, но, vide **благословен.**

благосо̀вити, го̀совим, vide **благословити.**

благосо̀вити се, го̀совим се [**благословити се**], v. r. pf. у кога, т. ј. рећи свештенику: *благосови!* као што Србин говори свагда кад се с њим састане, а он му на то одговори: да си *благосовен*, или: Бог да *благосови*! sich segnen lassen, Segen nehmen: У оба *се* ајдук *благосови* —

бла̏го̑ст, бла́гости, f. die Güte, Gutmüthigkeit, bonitas [vide доброта].

благоча̀стиви̑ Рим, m. (nach εὐσεβής) fromm, rechtgläubig, Gott recht verehrend, pius, orthodoxus. Срби кажу: први је Рим био *благочастиви*, па ће бити и пошљедњи.

бла̏гош! (у Ц. г.) vide бла̏го [мени]: *бла̏гош* мени!

Бла̑ж, m. Blasius, S. Blasius (3. fevr.): Канделора зима фора; вели *Блаж* да је лаж (или: за њом иде *Блаж*, који вели да је лаж). cf. Влахо [2 и 3].

бла́жен, а, о, 1) selig, beatus: Трпљен спасен по готову *блажен*. — 2) (у Дубр.) као мјесто *проклет*, Euphemismus für verflucht, maledictus: до подне сам стајао у тој *блаженој* комарди док сам оку меса купио.

Бла́жена̑ Ма̀рија, f. den 17. Juli alten Styls, огњена Марија: Њим' долази *блажена Марија* —

бла́жена̑ па̏лица, f. (у Ц. г.) vide бадњачица: Наложише *блажене палице* —

бла́жени̑ чка̑љ, m. die Kardobenedikte, centaurea benedicta [L.].

бла́женство, n. die Seligkeit, beatitudo.

бла́же̑ње, n. 1) das Essen von guten (d. i. Fleisch-) Speisen, im Gegensatze des Fastens, epulatio. — 2) das Besänftigen, mitigatio.

бла́жити, бла̏жи̑м, v. impf. 1) доље преко Мораве) so viel als мрсити 1. — 2) кога, besänftigen, mitigo [cf. тетошити (?)].

бла́жње̑ње, n. Liebkosen, Streicheln, blanditiae.

бла̏зина, f. (у Хрв.) vide перина.

бла̏зиња, f. (у Кастелима) vide узглавље, јастук.

бла́знити, бла̏зни̑м, v. impf. (у прим.) миловати (н. п. руком кога), liebkosen, streicheln, blandior [vide миловати 1].

***бла́нда,** f. (у Бан. и у Бачк.) као шклопац, н. п. кад уједе комарац.*

бла̏ор, m. (у Ц. г.) vide **блавор.**

бла̏тан, тна, тно, kothig, morastig, lutosus.

бла̏та̑нце, n. dim. v. блато.

***Блатишта,** n. pl. у Ловћену ниже Ивановијех корита њиве или долине.*

1. **бла̏ти̑ште,** n. (у Боци) мјесто гдје је било *блато* (језеро), Ort wo einst ein See gewesen, locus ubi lacus fuit.

2. **бла̏тиште,** n. augm. v. блато.

бла̏то, n. 1) der Koth, lutum. cf. [2] као [(кал), глиб, тресет 3]. — 2) (у Ц. г.) der See, lacus. cf. [vide] језеро. [— 3) *Блато*, vide Скадарско Језеро; *види* s. v. Балшова Градина].

блато̀вит, а, о, voll Koth, lutosus.

блату̏шина, f. Sumpfwasser, aqua palustris: Напише се воде *блатушине*,| Попадаше ка' и орлушине —

Бла́шко, m. ein Mannsname, nomen viri.

бла́шко ли си мени! hyp. v. бла̏го, wohl mir! beatum me! cf. [vide] бла̏го [мени]: Мене веле да ожене,| *Блашко* ли си мене!| Али жена љеба оће,| Тешко ли си мене! —

бла̏шце, n. hyp. v. бла̏го.

блебѐтало, m. vide блебеташ.

блебѐта̑ње, n. das Plappern, blateratio [cf. брбљање 1 (брбљање), фрфљање, шандарање].

блебѐтати, блѐбеће̑м, v. impf. plappern, blaterare [cf. брблати 1 (брбљати), фрфљати, шандарати].

блебѐта̑ш, блебета́ша, m. (у Рисну) који блебеће којешта, der Plauderer, blaterator [cf. блебетало].

блебѐтуша, f. das Plaudermaul, blaterator, blateratrix.

бле̑д, бле́да, до, (бле́ди̑, да̑, до̑, comp. бле̏ђи̑) (ист.) vide блијед

бле́дети, ди̑м, (ист.) } vide блиједјети.
бле́дити, ди̑м, (у Сријему) }

бледѝца, f. (*у Србији*) Bleichsucht [chlorosis].
бледо̀ћа, f. (ист.) vide бљедоћа.
бле̏ђан, а, о, dim. v. блед: Трећа је мана на теби,| Што си ми *блеђан* п р е б л е ђ а н —
бле́јање, n. 1) das Blöken, balatus. — 2) das Gaffen, hiatus.
бле́јати, јӣм, v. impf. 1) blöken, balo. — 2) gaffen, Maulaffen feil haben, hio [vide зијати 1].
бле̑к, m. der Blöklaut des Schafes, balatus: макар *блек* не остао, т. ј. да би ни једна овца не остала.
1. **бле̏ка**, f. 1) das Blöken, balatio: стоји *блека* оваца. — 2) (у Боци) будала, der Dummbart, stultus. [vide лудак] cf. блесан.
2. **бле̏ка**, f. (у Боци) vide [л у д а к, 1] бле̏ка 2.
бле̏кнути, бле̏кне̄м, v. pf. blöken, balare.
бле̏сан, m. Dummbart, stultus [vide лудак].
бле̏саст, а, о, dumm, stultus [vide сулуд].
бле̏ска, f. (у Боци) vide [л у д а к] блесан.
бле̏шња̑к, n. (ист.) vide блијешњак.
бли̑д, бли̏да, до, (бли̏ди̑, да̑, до̑, comp. бли̏ђи) (зап.) vide блијед.
бли̏дити, дӣм, (зап.) vide блиједјети.
блидо̀ћа, f. (зап.) vide бљедоћа.
ближња̀нив [близнаив], а, о, н. п. платно, т. ј. по којему су близни.
бли̏жње̑ње, n. die Geburt von Zwillingen, partus geminorum.
близа̀нак, нка, m. Zwilling, geminus [cf. бли-
близа̀нац, нца, знак 1, близне, двојак 1]: Причувај ми два *близанка* сина —
близа̀ница, f. die Zwillingsschwester, gemella.
бли̏за̄нка, f. [име овци]: Свака овца двоје јагањаца,| А *близанка* троје ојагњила —
бли̏зна, f. (у Сријему) cf. [vide] близни.
бли̏зна̑д, f. (coll.) vide близнови.
близна̀нив, а, о, vide **ближњанив.**
бли̏зна̑к, близна́ка, m. (у Ц. г.) [1)] vide близанац [— 2)] (у пјесми мјесто синџирлије): Уњ сам врга' два брата *близнака* —
бли̏зне, бли̏знета, n. der Zwilling, geminus (sine discrimine sexus) [vide близанац].
бли̏зни̑, f. pl. прије је било наштампано (колико сам се ја опомињао из Тршића) да се близни зову оно кад се у брдо уведу двије жице мјесто једне и тако остане у платну; у Сријему пак *бли̏зни* или *бли̏зне* и једно *бли̏зна* зове се оно кад се у ткању прекине једна жица (било од потке или од основе) и тако се оче те се у платну познаје; жене послије увлаче иглом конце у близне да се не би познавале. cf. [поредници,] попуњавати.
бли̏знити се, бли̏знӣм се, v. impf. Zwillinge gebären, geminos pario.
бли̏знови, близно̀ва̑, m. pl. (dat. близно̀вима) Zwillinge, gemini [cf. близнад].
бли̏зу, (comp. ближе) nahe, prope [cf. наблизу, ублизу].
бли̏ја̑ње, n. der Durchfall, profusio alvi [cf. лијавица, литање 1].
бли̏јати, бли̏ја̑м, v. impf. dünn misten, den Durchfall haben, fluit alvus (pecori) [cf. 1 литати].
бли̏јед, блије̏да, до, (бли̏једи̑, да̑, до̑, comp. бље̏ђи) (јуж.) bleich, pallidus.
блије̏дити, [југоз.] | **блије̏дјети**, (југоз.) | **блије̏ђети**, (јуж.) — блије̏дӣм, v. impf. bleich werden, pallesco.
блије̏ска, f. (у Рисну) | **бли̏јешња̑к**, m. (у Ц. г.) — свјетлица испред очију (н. п. од ударца), das Blinken vor den Augen, scintillatio oculorum: полећеше му блијешњаци. cf. свијетњак [2, свјетлац].
блије̏штити, штӣм, v. impf. блијеште му очи, geblendet werden, praestringuntur oculi splendore.
бли̏ју̑н, а, о, [hyp. v. близанац]: Те му закла два *блијуна* сина —
бли̏ста̄ње, n. das Glänzen, fulgor [vide 2 сијање].
бли̏стати, та̑м, v. impf. | **бли̏стати се**, та̑м се, v. r. impf. — glänzen, fulgeo [vide 2 сијати]: *блиста* злато на њему.
бли̏тва, f. [vide] цвекла, die rothe Rübe, beta.
блитве̏ни̑, на̑, но̑, н. п. лист, сјеме, von der rothen Rübe, betae.
бли̏шња̑к, m. (зап.) vide блијешњак.
бло̏р, m. (у Ц. г.) велика шарена змија плосне главе, за коју се приповиједа да може до 15 стопа бити дугачка и говече удавити. Овакијех блорова кажу да је било до скора у језеру Скадарскоме, а сад се слабо који налази, и то мали, као и друге змије по нашијем земљама. Кажу, кад велики блор опази човјека на чамцу, он дигнувши главу изнад воде са звиздом иде управо нањ. Црногорци приповиједају да се за времена Махмут-паше Бушатлије (који је погинуо 1796 г.) између Хотскога хума и језера Скадарскога појавио тако велики блор, да је другом, који је онуда ишао, карван прекинут док се није некакав Турчин зарекао и отишао те га убио; али ни он кажу да га на ату није смио ичекати, него кад му се п о п р и к у ч и, опали нањ двије пушке мале, у којима су биле синџирлије, па окрене ата и побјегне без обзира не знајући јели га погодио или није; по том опет нико није смио онамо отићи док нијесу чобани из планина по смраду познали да је убијен. cf. [блавор,] благор.
бло̏руша, f. (у Ц. г.) некака змија, Art Schlange, serpentis genus. Она је дуља и тања од блаора [cf. блаворуша].
блу̀дити, блу̀дӣм, v. impf. (у Дубр.) н. п. дијете, т. ј. [vide] мазити, hätscheln, corrumpo nimia indulgentia.
блу̀дити се, блу̀дӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich verhätschelt betragen, nimie sibi indulgere: *блуди се* дијете. [vide] м а з и т и с е, cf. печити се.
блу̀дни̑к, m. (по зап. кр.) der Vagabund, erro. [vide скитач] cf. скитница.

блу̏днӣ сӣн, m. der verlorne Sohn, filius prodigus (Лук. XV, 11).

блу̏ђење, n. 1) das Hätscheln, corruptio per nimiam indulgentiam. — 2) das verhätschelte Betragen, nimia indulgentia.

блу̏на, f. (у Хрв.) eine einfältige Person, simplex frater.

блу̏тити, блу̏тӣм, v. impf. (у Рисну) говорити којешта без прилике, ungereimt, unpassend sprechen, ineptire. cf. будалити [будалисати, махнитати (манитати), батинати, баљезгати].

блу̏тиш, блути̏ша, m. (у Рисну) који много говори којешта, der ungereimt, unpassend spricht, qui ineptit.

блу̏ћење, n. das ungereimte Reden, ineptia. [cf. баљезгање].

бље̏до̀ћа, f. (југ.) die bleiche Farbe, Blässe, pallor.

бље̏ђан, а, о, dim. v. блијед.

бље̏снути, нем, v. pf. (у Боци), cf. синути.

бље̏чве [-чва], f. (по југоз. кр.) vide бјечва.

бље̏чкавица, f. (у Дубр.) vide брчкавица.

бље̏чкање, n. das Quatschen, strepitus.

бље̏чкати се, бље̏чкā се, v. r. impf. quatschen (vom Kothe u. dergl.), strepere.

бљува̏њак, њка, m. vide бљувотина.

бљу̏вање, n. das Brechen, vomitus.

бљу̏вати, бљу̏јем, v. impf. brechen, vomo.

бљу̏вотина, f. das Weggebrochene, vomitus (auch fig.). [cf. бљувањак].

бљу̏да, f. / **бљу̏до,** n. (у Паштровићима) земљан суд за јело, irdene Schüssel, patina. cf. чинија, каленица [паница, поралија, ћаса].

бљу̏нути, нем, v. pf. brechen, evomo.

бљу̏тав, а, о, / **бљу̏так,** тка, тко, abgeschmackt (von Speisen), fastidii plenus, nullius saporis [cf. лутав, млакав 2].

бљу̏шт, m. некака трава, која горе расте као лоза, а коријен јој је као ротква, Art Gewächs, herbae genus [tamus communis L.].

бљу̏штити, тӣм, v. impf. sich ekeln, fastidio: бљушти ми срце (н. п. кад човјек једе много грожђа).

бо, (у Дубр.) denn, enim, cf. [vide] јер [2]: он *бо* је знао; а особито се говори послије *за што* (за што *бо* је знао), као и у војводству по варошима што се додаје послије *јер*, те се говори *јербо*.

бо̏б, бо̏ба, m. die Bohne, [vicia] faba [L.].

бо̏ба, f. т. ј. рачја, Krebsroggen, ova cancri.

Бо̏бани, Бо̏бāнā, m. pl. кнежина у нахији Требињској.

бо̏бање, n. verb. v. бобати се.

бо̏бара, f. / **боба̏рац,** рца, m. / **боба̏рица,** f. — der Roggenkrebs, cancer femina, ova gestans.

бо̏бати се, бо̏бāм се, v. r. impf. бобају се ћурићи, junge Truthühner bekommen ihnen eingenthümliche rothe und bläuliche Fleischlappen am Kopfe. Многи ћурићи поцркају кад се бобају.

бо̏бац, бо̏ца, m. у пјесми als hyp. v. боб: Навади се пипац врабац у *бобац* —

Бо̏бија, f. 1) *мала* и *велика*, два брда у Рађевини. Мала је Бобија на путу кад се иде од намастира Троноше к Дрини и Лозници; и ту се свраћају црквари о великим годовима (љети кад је лијепо вријеме), те се одмарају, пију и играју. — 2) два брда више Жабљака зову се *мала* и *велика Бобија*. — 3) и у нахији Рудничкој има *Бобија*.

1\. **бо̏бица,** f. (у Дубр.) ситни боб, Art Bohne, fabae genus [vicia faba L. var. equina].

2\. **бо̏бица,** f. (највише се говори pl. бо̏бице) као мале красте које излазе у ћурића по глави кад се бобају, Fleischlappen der Truthühner.

бо̏блија, f. (у Сријему) eine Menge, copia: читаву *боблију* меса поједе.

бо̏бња, f. (у Биогр.) као зелена паприка, и кува се за јело, Art Gemüse, oleris genus [зелен плод од hibuscus esculentus L.].

бо̏бов, а, о, Bohnen-, fabaginus: Боља је и *бобова* слама него празне јасли.

бо̏бова ку̏га, f. (у Дубр.) Sommerwurz, orobanche [spec.].

бо̏бовина, f. das Bohnenstroh, culmi fabae.

бобо̀вни̏к, бобовни̏ка, m. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus [sedum maximum Sut.].

бо̏бовњāк, m. трава, fette Henne, sedum [maximum Sut.] telephium.

бо̏болице, adv. vide [изобила] бозболице.

бо̏бота, f. у загонеци, cf. ћуќерица.

бобо̀тање, n. vide цокотање.

бобо̀тати, бо̏бо̀ћем, v. impf. (у Боци) vide цокотати.

бо̏бу̑к, m. клобук на води, die Wasserblase, bulla [vide 1 клобук].

бо̏бут, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [viburnum opulus L.].

Бо̑г, Бо̏га, m. Gott, Deus. [cf. халах]. 1) На права (правцита) Бога, за права Бога, на правди Бога, umsonst, unschuldigerweise, innocens. — 2) Дај за Бога! Удијели за Бога! Немој за Бога! um Gotteswillen! per deum. — 3) Бога ми, bei Gott, medius: Бога ти; у пјесмама и: *Богу ти: Богу тебе*, Краљевићу Марко — Ој *Богу ти*, мили синко Марко — Ој *Богу ти*, наша арамбашо — Ој *Богу ви*, кићени сватови — Мјесто овога гдјекоји побожни људи (као да имена Божијега не помињу узалуд) говоре: *бо̏ра ми*, и *бро̏да ми*, и *гло̏га ми*! — 4) На Бога (н. п. не удари киша, дође он)! zum Glück! — 5) Јао мени до Бога милога! тешко мени до Бога милога! — 6) Ако Бо̑г дā, wenn's Gott will, si deo placuerit. Ово Срби говоре кад год што уговарају да раде или се чему надају или што желе: ако Бог да, ићи ћемо на прољеће тамо и тамо; биће кише, ако Бог да; не ће тако бити, ако Бог да; И то, пашо, Сријем не расели,| А ти ћеш га, пашо, раселити,| Али не ћеш, пашо, *ако Бог да* — 7) *Ако̀ Бо̑г дā*, каже се мјесто: *куда*

ћеш? куд си пошао? куд си наумио? јер веле да са ријечи *куд* не ваља запитати; ако ли би ко заборавивши се или навалице запитао кога са *куд,* онај му кашто одговори: Идем у *кудиљево* да те *скудим*; wohin? quorsum? — 8) Тешко до зла Бога, скупо до зла Бога, verteufelt schwer, theuer, nimie. — 9) Ништа под (јаким) Богом, н. п. нема, не зна, gar nichts, prorsus nihil.

Бо́га, m. hyp. v. Бог: кара се *Бога* (кажу дјеци кад грми); мили Бо̑го!

бо̏газ,* m. (gen. pl. бо̏га̄за̄) 1) der Engpaß, fauces, [vide] ждријело, cf. кланац: Друштва мало, а и то невјешто,| Не познаје стаза ни *богаза* — 2) (у војв.) пређа у коју се риба хвата, Art Fischernetz, retis genus.

бо̏газлук,* m. у лисице оно бијело испод грла, der Theil des Fuchsbalges unter dem Halse, faux pellis vulpis.

бо̏га̑љ, m. der Krüppel, saucius, mutilus. [cf. богац 1].

бога̀љаст, а, о, krüppelhaft, mutilatus. [cf. сакат].

бо̀гаство [богатаство, богатство], m. der Reichthum, divitiae. [cf. зенђилук].

бо̏гат, а, о, reich, dives. [cf. зенђил].

богата̀ство, *n. (у Ц. г.) vide* [богаство] *богатство.*

бога̀та̄ш, богата̀ша, m. (у Боци) vide богатун.

бо̀гатити, ти̑м, v. impf. bereichern, ditare: то нас *богати*; стока људе *богати* овдје.

бо̀гатити се, ти̑м се, v. r. impf. reich werden, ditesco.

бо̀га̄тош, m. (у војв.) vide богатун.

бо̀гатство, n. vide **богаство.**

бога̀ту̑н, бо̀гату̑на, m. (у Ц. г.) богат човјек, der Reiche, dives. cf. богаташ [богатош, газда 2, иматник, госа, господар, чорбаџија].

бо̀гаћење, n. 1) das Bereichern, τὸ ditare. — 2) das reich-werden, τὸ ditescere.

бо̀гац, бо̀кца, m. (у Хрв.) 1) der Krüppel, saucius, mutilus. cf. [vide] богаљ. — 2) der Bettler, mendicus, [vide] просјак, cf. божјак: Нема већег *бокца* од попа удовца.

Бо̀гда̑н, Богда̑на, m. (voc. Бо̏гда̑не) Mannsname, nomen viri.

Бо̀гдана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

Богда̀нић, m. у Лици брдо са зидинама.

бо̏гдице! daß doch! hätte Gott gegeben! utinam! да је *богдице* он дошао! да сам ја *богдице* то онда знао!

Бо̏гељ, m. ein Mannsname, nomen viri.

боги̏њав, а, о, vide оспичав.

бо̀гиње, бо̀гиња̄, f. pl. vide оспице.

бо̀гиша, f. (у Дубр.) die Schwertlilie, iris germanica Linn. cf. [vide] перуника [1].

Бо̀гић, m. ein Mannsname, nomen viri.

бо̀гма̄ње, n. das Бог ме! sagen, testatio deorum, juratio per deos.

бо̀гмати се, ма̑м се, v. r. impf. mit Богме betheuern, deum testor: шта *се богмаш*! немој *се богмати.*

бо̏гме! [боме, борме] bei Gott! (etwas weniger als Бога ми) me dius fidius! [cf. неборе].

богобо̀ја̄зан, зна, зно, gottesfürchtig, pius [vide побожан].

Бо̏гов, а, о, (у Грбљу) Gottes-, dei: Тако ми *Богова* дома!

Бого̀ваћа, f. намастир у Ваљевској нахији.

бого̀вање, n. das Gott-sein, τὸ deum esse.

бого̀вати, бо̀гује̑м, v. impf. Gott sein, deum esse: Бог *богује* (т. ј. Бог све чини и уређује, а људи су ништа).

бого̀ветни̑, на̑, но̑, in der Redensart: сваки *боговетни* дан, jeden Tag, den der liebe Gott gegeben, omnis omnino.

бо̏года̄ван, вна, вно, (у Славонији) andächtig, pius. cf. [vide] побожан.

бо̏года̑н, а, о, што је од Бога дано, von Gott gegeben, a deo datus.

бого̀душан, шна, шно, (у Рисну) који често иде у цркву и Богу се моли, andächtig, pius. [vide] побожан, cf. душеван.

Богоја́вљеније, vide **Богојављење.**

богоја́вљенска̄ во̀дица, f. ein Weihwasser, das am Feste der h. drei Könige (auf ein Jahr lang) geweihet wird, aquae lustralis genus. [cf. водица 2, велика водица].

Богоја́вљење [Богојављеније], n. (das Fest der h. drei Könige) epiphania domini. [cf. водокршће]. Срби приповиједају да се ноћу уочи Богојављења сваке године отвора небо, и да ће онда Бог дати свакоме који што заиште (само да не иште више него једно). Гдјекоји стоје на пољу по цијелу ноћ не би ли видјели кад се небо отвори, али то сваки не може видјети. Тако се некакав догодио у соби кад се небо отворило, и не имајући кад изићи на поље (да се у том не би затворило), промоли главу кроз прозор да рече: дај ми, Боже, осмак блага; па у ономе страху и у хитњи мјесто тога рече: „дај ми Боже од осмак главу.“ У тај час постане му глава колико осмак, тако да је није могао кроз онај прозор увући у собу док нијесу људи дошли са сјекирама и начинили прозор већи. Многи се на Богојављење ујутру прије сунца купају у потоку или у ријеци (ако је вода смрзла, а они пробију лед).

Бо̏гоје, m. ein Mannsname, nomen viri.

Бо̀го̄јно, n. варош у Херцеговини близу Дувна.

Бого̀љуб (Бо̏го̄љу̑б), m. Mannsname, nomen viri.

богомо́јство, n. vide **богомољство**: Који нигђе *богомојства* немаш| До џамије од камена градиш,| И оне ти само празне трубе —

бого̀моља, f. 1) црква, Gotteshaus, Bethaus, Kirche, templum. [cf. мољница, намастир (манастир)]. — 2) молитве што уче дјеца у школи, das Gebet, preces.

бого̀мољац, бого̀мољца (богомо́љац, љца), m. der Beter (z. B. vom Mönche), precator.

бого̀мо́ље, n. das Beten, preces: Страшно твоје *богомоље*, апостоле! —

богомо́љство [богомојство], n. die Andacht, pietas.

богоносац, сца, m. (nach dem griech. *θεοφόρος*) н. п. Игњат богоносац, Ignatius theophorus (den 20. Dezemb. alten Styls).

богоносни, нā, нō, (*θεοφόρος*) н. п. оци: Помозите триста и осамдесет *богоносни* отаца (приповиједа се да је рекао некакав пијан пошавши да узјаше на коња, а кад се превали преко коња на другу страну, онда рече: Одступите неколико, много вас је).

богораднӣк, m. (у Боци) Bettler, mendicus [vide просјак].

богорадити, богорāдӣм, v. impf. искати Бога ради, betteln, mendicare [vide просити 2].

богорађење, n. das Betteln, mendicatio.

Богородица, f. (*θεοτόκος*) Gottesgebärerin, dei genitrix.

богородичин, а, о, der Gottesgebärerin, genitricis dei.

богородичина трава, f. (у Сријему) das Hartheu, hypericum perforatum. cf. пљускавица.

богородичин лан, m. Leinkraut, linaria vulgaris. cf. дивљи лан.

богородично коло, n. пред олтаром у гдјекојијем црквама извишено коло, а у гдјекојијем од мермера различите боје начињено, гдје се чита јеванђелије, апостол и т. д. У једној пјесми (може бити само стиха ради) зове се и *коло црквено*: Спушта чедо на *коло црквено* —

богородично цвијеће, n. die Lilie, lilium. cf. [крин, лијер,] љиљан.

Богосав, m. Mannsname, nomen viri.

богословац, вца, m. (у војв.) der Theolog, theologus: Ил' трговца, или *богословца* —

Бог-помоћ, у пјесми мјесто: *Божја помоћ*: Капу скида *Бог-помоћ* назива —

бōд, m. e i n S t i c h [punctus].

бодаљ, бōдља, m. (у Ц. г.) некака трава бодљикава, Art Kraut, herbae genus [carduus L.?, cirsium L.?].

бодац, бōца, m. н. п. во, Ochs, der im Stoßen Sieger bleibt, bos victor.

бōдāч, бодáча, m. 1) н. п. во, ein stößiger Ochs, bos petulcus. — 2) (у Ц. г.) мрежа у коју се укљеве веће хватају, Art Fischnetz, retis genus.

***бодачкӣ вез,** m.* A r t S t i c k e r e i [genus picturae ope acus].

бодва, f. (у Славонији) der Dreizack (der Fischer), tridens. cf. [vide] остве.

бодеж, f. (у Сријему) das Seitenstechen, pleuritis. cf. [vide] протисли.

бодење, n. das Stechen, punctio.

бодимице, adv. н. п. ударити кога, stichweise, auf den Stich, punctim.

бодитељ, m. у загонеци, cf. ходитељ.

бодља, f. der Stachel an Gewächsen, spina. [cf. 2 драча 2].

бодљача, f. (у Ц. г.) stacheliges Gewächs, herba spinosa. cf. [2] драча [1].

бодљив, а, о, н. п. трава, stechend, pungens: *Бодљиву* корову није Бог дао рогове. [cf. бодљикав].

бодљика, f. 1) једна бодља, ein Stachel, spina. — 2) некака бодљива трава у винограду, Art Stachelgewächs, herba quaedam spinata.

бодљикав, а, о, stachelig, spinosus. [vide бодљив].

боднути, нêм, vide боцнути.

бодрење, n. vide оштрење.

бодрити, рӣм, v. impf. (око Ријеке) schleifen, acuere. cf. [vide] оштрити.

бодуо, бодула, m. *Као што у Далмацији грађани и варошани и острвљани зову сељака са сухе земље* морлаком, *тако сељаци* (морлаци *или* власи) *острвљанина зову* бодулом, *а острвљанку* бодулицом. cf. морлак.

бодулица, f. *cf. бодуо.*

Бођани, m. pl. намастир у Бачкој.

бођанскӣ, кā, кō, von Бођани.

Божа, m. (ист.) vide Божо.

Божана, f. Frauenname, nomen feminae.

божанство, n. die Gottheit, divinitas: има ли у тој књизи штогођ од *божанства?*

божања, f. (у Дубр.) махуна од боба (а од граха зове се *мохуна*), die Bohnenschote, siliqua fabacea.

Божидāр, m. Mannsname, nomen viri.

божити, жӣм, v. impf. (ст.) кога, т. ј. називати му Бога или Божју помоћ, nach der Volkssitte der Serben mit помози Бог! oder Божја помоћ! grüßen, deum praefari: *Божио* је Јанковић Стојане: | Божја помоћ, сиротице стара —

божитьи, њā, ње, vide **божићни.**

Божић, m. (dim. v. Бог) Weihnachten, festum nativitatis Christi: Боље је *Божић* кужан него јужан; Јужну *Божићу* и пријатељском колачу не ваља се радовати. У очи Божића, пошто се б а д њ а ц и унесу у кућу и наложе на ватру, узме домаћица сламе и квочући (а за њом дјеца пијучући) простре по соби, или по кући, ако нема собе. По том узму неколика ораха и баце по слами. Послије вечере пјевају и веселе се. Кад ујутру устану, најприје отиде једно те донесе воде, али понесе жита те поспе воду (као полази је) кад к њој дође. Том водом умијесе чесницу и налију ручак те приставе. Кад се поодјутри, пошто намире стоку, онда сједу за ручак. Али прије него сједу за ручак, избаце по неколике пушке (тако и ујутру рано кад устану), па се онда скупе сви око софре те се моле Богу (држећи свако по једну воштану свијећу у рукама) и *мирбожају се*, т. ј. изљубе се сви редом говорећи: „Мир Божји! Ристос се роди, ва истину роди, поклањамо се Ристу и Ристову р о ж а н с т в у." По том домаћин покупи све оне свијеће у једну руковет и усади у жито, које стоји на софри у каквој карлици, или у чанку (свакојако жито помијешано заједно; у том житу стоје и колачи којекакви), те ондје мало погоре, па их угасе оним житом. Оно жито дају послије жене кокошима да носе јаја. Кад почну ручати, неки најприје

окусе сира, неки печенице, а неки (као по Сријему и по Бачкој) прије свега срчу *вареник*, али ракије многи не пију први дан због врућице. Око пола ручка устану у славу и ломе колач какогод и о крсном имену, само што нема кољива. На Божић се обично руча с вреће (простре се празна врећа мјесто чаршава, или по чаршаву), и софра се не диже (нити се кућа чисти) за три дана. Први дан Божића нико никоме не иде у кућу, осим *полажајника*. О Божићу се објести и пољувати није никакове срамоте („ако сам се опила, Божић ми је дошао"). Од сламе, с којом се на бадњи дан квоче и пијуче, остави домаћица по нешто, па кад насађује кокоши под сваку метне по мало. Оно уже у којему се слама донесе, не раздријеши се, него се само распусти, па се на Божић ујутру пред кућом баци по њему жита, те кокоши зобљу, а домаћица рекне: „како ми у скупу зобале, тако ми у скупу и носиле!" На неким мјестима (као по Босни и по Херцеговини) *сјачу* на Божић, т. ј. домаћин рано ујутру виче: *сјај, Боже и Божићу, нашему* или *нашој* (по имену свијем укућанима редом). Приповиједају да је отишао некакав Србин свом бегу у Скочић (ниже Зворника) да иште шенице за чесницу, а бег му казао: „даћу ти шенице, али ако ћеш један пут и мени *сјакнути*." Србин казао да хоће, узео шеницу и *сјакнуо* му на Божић: *сјај, Боже и Божићу, и нашему бегу на Скочићу*. У Рисну се у цркви послије јутрење љубе на Божић ујутру сви један с другим, и тако се онда помире многи који су дуго времена били у завади. Који се у цркви не изљубе, они се љубе послије пред црквом. Ко има коња, на Божић послије ручка ваља да га пројаше. У Бачкој момчад посједају на коње па по пољу *вијају Божић*. Гдјекоји кажу да се на Божић не могу вериге угријати. У Грбљу гледају на Божић с које ће им стране пињата наврети, па коме наври од истока, онај се нада срећи оне године. У Боци многи људи пред Божић начине сламницу те с ње као с трпезе једу од бадњега дне до малога Божића. Од божитње сламе гдјекоји носе на њиве да би боље родиле. Гдјекоји ударају рогом од божитњега пецива воћку нероткињу по жиллама говорећи: „ја тебе рогом, а ти мене родом!" Гдјекоји опет узму на Божић сјекиру и замахну као да посијеку воћку нероткињу, а други му ко рече: „не сијеци, родиће," и кад се то учини трипута засопце, кажу да ће воћка послије родити. Пепелом с чеснице посипају свилене бубе, да их буде доста као и прашака у пепелу. Гдјекоји угљеном од бадњака мажу губаве смокве. До малог Божића говори се, кад се двојица срету на путу, или кад који ком дође у кућу, *Ристос се роди* (мјесто *добро јутро, помоз' Бог* и *добар вече*), и одговара се: *ва истину роди*; тако и кад се пије, мјесто *спасуј се* и *на здравље*. [cf. бадњи дан].

Бо̏жићко, m. Mannsname, nomen viri.

бо̏жићнӣ, на̑, но̑, [божитњи] н. п. ражањ, свијећа, Weihnachts-, festi natalis Christi.

бо̏жићовање, n. das Feiern der Weihnachten, celebratio festi natalis Christi.

бо̏жићовати, ћујем, v. impf. die Weihnachts-Feiertage zubringen, agere diem festum natalitiorum Christi.

Бо̏жица, f. Frauenname, nomen feminae.

бо̏жја̏к, m. 1) der Bettler, mendicus, [vide] п р о с ј а к, cf. богац: Ето вама, *божјаци* — И беседе *божјаци* — Па га даде *божјаку* — 2) (у Дубр.) der Wiedehopf, ирира. cf. [vide] пупавац.

бо̏жја̑ пла̀хтица, f. (у Хрв.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [vide божје дрвце].

бо̏жје̑ бла̏го, n. (у зап. пр.) vide мазга. cf. благо 2.

бо̏жје̑ др̑вце, n. Schlafkräutl, die Stabwurz, artemisia abrotanum Linn. [cf. божја плахтица].

бо̏жјӣ, жја̑, жје̑, göttlich, divinus. [cf. тожји].

бо̏жјӣ дан, m. први дан по Божићу (први је дан Божић, други божји дан, а трећи Стјепањ дан), der Tag nach Weihnachten, dies primus post nativitatem Christi.

Бо̏жо, m. (југ.) Mannsname, nomen viri. [cf. Божа].

божо̀гробац, гропца, m. калуђер из Јерусалима, ein Mönch vom h. Grabe, monachus sancti sepulcri. [cf. Јерусалимац].

бо̏жоле! (ст.) у додолској пјесми: Удри, удри ситна киша,| Ој додоле!| Мој *божоле!*

божу̑р, божу̑ра, m. 1) die Päonie, Gichtrose, paeonia officinalis Linn. [cf. божурак, брозгва]. — 2) [*Божур*] планина у Херцеговини близу Јелеча.

бо̏жура, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. cf. [vide] печеница [1].

божу̑рак, рка, m. vide божур 1.

божу̑рица, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. cf. [vide] печеница [1].

бо̏зболе,* / **бо̏зболице̑,** \ adv. н. п. има, viel, überflüssig, multum, abunde. [vide] и з о б и л а, cf. болболице, доста.

бо̏ј, бо̏ја, m. 1) vide битка: погинуо у *боју*; на *бој* на Косово. — 2) Schläge, verbera: умр̑о од *боја*. [— 3) vide 2 по̑д 1].

1. **бо̏ја,*** f. (pl. gen. бо̄ја̄) die Farbe, color. [vide 1 маст 3].

2. **Бо̏ја**, f. 1) hyp. v. Богдана. — 2) hyp. v. Бојана.

3. **Бо̏ја**, m. (ист.) vide Бојо.

бојаги [*], (као, рекао би), etwa, fortasse: он мисли *бојаги* да ми то не знамо. [vide тобоже].

боја̀дисање, n. vide [м а ш ћ е њ е 2] бојење.

боја̀дисати, ишем, v. impf. vide [м а с т и т и 2] бојити.

бојажљив, а, о, |
бојазан, зна, зно, } furchtsam, timidus.
бојазљив, а, о, |

бојак, бојка, m. hyp. v. бој: *Бојак* бише и помирише се —

Бојана, f. 1) ein Frauenname, nomen feminae. — 2) ријека што тече поред Скадра, ein Fluß, nomen fluvii: У бијелу Скадру на *Бојани* — 3) vide укљева. — 4) у припјеву: шиком-бојана: Пошетало је пет ђевојака,| Шипер-пеана| *Шиком-бојана* —

бојати се, јим се, v. r. impf. 1) fürchten, timeo: Не *боји се* свака шума Бога, него батине; *Бојиш ли се* још кога до Бога? — 2) nachstehen, nihil cedere; Чудно Симо књигу изучио,| Не *боји се* ђака ниједнога,| Ни својега старца игумана — 3) н. п. бојим се доћи ће, т. ј. чини ми се, ich vermuthe, opinor. [cf. бој се].

бојац, бојца, m. 1) der Kämpfer, pugnator acer, cf. [бојник 1, бојаџија 2,] убојица: *Бојца* Вука рођена нећака — 2) die Nuß, mit der man (im Spiele) wirft, nux quae mittitur (missilis). cf. [vide] ојнак.

бојаџија,* m. 1) der Färber, tinctor. cf. [vide] мастилац. — 2) der Streiter, pugnator. cf. [vide] бојац [1].

бојење, n. das Färben, tinctio. [vide маштење 2].

Бојин, m. ein Mannsname, nomen viri.

бојити, јим, v. impf. färben, tingo. cf. [vide] мастити [2].

Бојица, m. Mannsname, nomen viri.

бојни, на, но, н. п. копље, седло, Schlacht-, Kriegs-, bellicus (понајвише у пјесмама): Из *бојна* га седла избацио —

бојник, бојника, m. (у Ц. г.) 1) der Krieger, pugnator, cf. [vide] бојац [1]: И јунаку ваљатну *бојнику* — Ђегођ бјеше лакца и *бојника* — 2) der Raufer, Schläger, homo pugnax: затворили су два *бојника*, т. ј. двојицу што су се тукли.

бојница, f. н. п. пушка, лубарда, галија, Schlacht-, Kriegs-, bellicus: Те припали *бојницу* лубарду — Пуче пушка *бојница* јуначка — Још даћу ти *бојницу* галију —

бојнички, ка, ко, (у Ц. г.) Kämpfer-, pugnatorum: И *бојничке* пушке дохватише —

бојнокопљаник, m. Schlachtlanzenträger, hastatus acer: Седамдесет *бојнокопљаника* —

Бојо, m. (јуж.) hyp. v. Богић. [cf. 3 Боја].

бојсе, | ваља да, може бити, vielleicht, kann
бојске,| sein, opinor. cf. [можда, може да, бел-ћим,] бојати се 3.

Бојчета, m. Mannsname, nomen viri.

бок, бока, m. (loc. боку) die Seite, latus: Не гледај ме избијена ока, већ пуна *бока* (казао некакав, коме су за ручак око извадили, што није имао чим платити); йз ока, йз бока, woher nur immer (з. В. muß man zusammenbringen, undecunque (praestandum).

[**Бока**, f. Земља око свега великога залива морскога код Котора зове се *Бока* и *Бока Которска; види* s. v. брајо 2, Котор и др.]

бокал, бокала, m. (ital. il boccale). 1) Becher, poculum. [cf. врч]. — 2) (у прим.) der Nachttopf, matula. [vide врчина] cf. нокшир.

бокар, бокара, m.| eine Kanne von Fayance, vas
бокара, f. | faventinum. cf. милојка [2, мајолика (мајулика), бардак 2].

бокарић, m. dim. v. бокар.

бокарица, f. dim. v. бокара.

боква, f. (у Дубр.) vide боквица 1.

боквица, f. 1) der Wegerich, plantago [L.]: боквица мала [plant. minor L.], боквица подводна [alisma plant. L.?], боквица средња [plant. media L.] (у Дубр.). [cf. боква, трипутац]. — 2) у сваке зелени срце, које се види усред лишћа: у које расаде боквице нема, или ако је килава боквица, од ње главица бити не може.

бокељица,| f. (у Дубр.) ружа која цвати и
бокељка, | љети и зими, али нема мириса, Art Monatsrose, rosae menstruae genus [rosa indica L. var. semperflorens Ser.].

[**бокељски**, ка, ко, што припада Бокељима и Боци; *види* s. v. вериге 2.]

бокиле, m. (у Грбљу) име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum.

бокин, бокина, m. (у Боци) das Mundstück, prostomis: А у руке чибук Цариградски,| У чибуку *бокин* од Мисира —

бокоњ, m. (у Барањи) у лађе ребра изнутра, die Schiffswand, costa navis.

бокор, бокора, m. (loc. бокору) das Büschel, die Staude, fasciculus caulium ejusdem herbae.

бокорење, n. die Bestaudung, fruticatio.

бокорити се, рим се, v. r. impf. н. п. шеница, sich bestauden, fruticare.

бокорић, m. dim. v. бокор.

бокун, бокуна, m. (по приморју) vide комад.

бокунић, m. dim. v. бокун.

бокчалук,* m. vide **бошчалук**: Три јаглука, танка *бокчалука* —

бол, m. der Schmerz, dolor.

болан, болана (и бона), болано (и боно) 1) krank, aegrotus [vide болестан]: Па бесједи *болани* Дојчине — О мој брате, *болани* Дојчине — Господару, *болани* Дојчине — А стиже га *болани* Дојчине — Ману сабљом *болани* Дојчине — Ана ј' моја од горице *бона* — 2) unglücklich, miser, cf. [vide] јадан: шта ти учини, *болан*, брате! Што је, *болан*, слуго Милутине!| Зар издаде цара на Косову? —

боланца, f. [vide мјерила]: Па измјери плочу на *боланцу* —

болболиће, adv. (у Барањи) vide [изобила] бозболиће.

болежљив, а, о, (у Лици) vide болешљив.

болезања, f. (ст.) vide болест: А Бог пусти тешку *болезању*,| *Болезању*, страшну срдобољу —

болесан, сна, сно, vide **болестан**.

болесник, болесника, m. der Kranke, aegrotus [cf. боник (болник), немоћник (немотњик)]: *Болесник* мало једе, али много троши.

болѐсница, f. die Kranke, aegrota. [cf. немоћница (немотњица)].

бо̏лест, бо̏лести, f. (loc. болѐсти [pl. gen. болѐстӣ]) die Krankheit, morbus. [cf. болезања, болијест].

бо̏лестан [болесан], сна, сно, krank, aegrotus. [cf. болан 1, аста].

бо̀лети, бо̀лӣ, (ист.) vide бољети.

бо̀лећӣ, ћа̄, ће̄, mitleidig, gefühlvoll, theilnehmend, qui movetur alterius malo. Das Sprichwort *нема болећега* hat folgende Erzählung zum Grunde: Разбољела се жена усред зиме, па јој пало на ум на букову м е з г р у; муж јој каже: „Бог с тобом жено! откуда сад букова мезгра? Сад букве пуцају од мраза." А она му одговори: „Е! мој човјече! нема *болећега*, а он би наложио ватру око букве, па би се буква откравила и било би мезгре."

болѐћница, f. (у Рисну) vide бољетица.

болѐшљив, а, о, kränklich, valetudinarius. [cf. болежљив, љохав, налош, рђав 2, слаб].

болѐштина, / **болѐшчина,** \ f. augm. v. болест.

бо̏лијест, f. (у Ц. г.) vide болест.

боли̏нак, нка, m. (као *болест*?) der Schmerz, dolor: И Воина за *болинак* пита —

бо̏лити, бо̏лӣ, (зап.) vide бољети.

бо̏лнӣк, m. vide **боник**: Дадоше ми тог *болника* да лечим —

болова̀ње, n. das Kranksein, aegrotatio. [cf. бортање].

боло̀вати, бо̏лујем, v. impf. krank sein, aegrotare. [cf. бољети 2, бортати].

боло̀зан, m. vide лађа: Иду л' Савом водом *болозани* —

бо̏лта, f. велики дућан, das Gewölbe, der Laden, taberna.

бо̏лтаџија,* m. der ein Gewölbe hält, Kaufmann, mercator.

бо̏ља, f. 1) hyp. v. бол. — 2) в е л и к а б о љ а, die fallende Sucht, epilepsia. [vide падавица] cf. гора.

бо̏ља̄р, боља̄ра, m. der Bojar (Große), magnas, optimas, in den ungarischen Chroniken bojerones. [vide властелин].

бо̏ља̄рка, / f. die Bojarin, uxor τοῦ бољар.
бо̏ља̄ркиња, \ [vide владика 2].

бо̏ља̄рскӣ, ка̄, ко̄, bojarisch, optimatum.

бо̏ље, adv. geschwind, lauf! propera: *Боље,* сестро, ако Бога знадеш —

Бо̏љевићи, [m. pl.] *племе у Црмници.*

бо̏љети, бо̏лӣ, v. impf. (југ.) 1) schmerzen, doleo.— 2) (у Далм.) боли ме, т. ј. болестан сам, бољело ме и т. д., krank sein, aegroto. [vide боловати].

боље̏тица, f. рана каква на тијелу која сама од себе изиђе, die Wunde, vulnus. [cf. болећница].

бо̏љи, ља̄, ље̄, besser, melior. adv. бо̏ље.

боље̏нак, нка, m. die Besserung, melior rerum conditio.

бо̏љма, besser, melius.

бо̏ме, vide богме: Не ћу, *боме*, моја мила мајко —

бо̏на, но, cf. [vide] болан [1].

бо̏нӣк, m. vide болесник.

бо̏нџа, f. (у Бачк.) 1) vide [х р т] рт: као *бонџа*, каже се слабој жени. — 2) мршава крава, magere Kuh, vacca macra.

бо̏р, бо̏ра, m. (pl. бо̏рови) 1) die Föhre (Kiefer), pinus silvestris Linn. [cf. 2 бора, борика 1]. — 2) у заклињању говори се мјесто *Бог: бора* ми! Не умри, синко, за *бора*! — Теби *бору,* дите Николица — О *бора* ти, драги господару —

1. **бо̏ра,** f. 1) die Falte, plica. — 2) die Runzel, ruga. [cf. мрежотина, мрска].

2. **бо̏ра,** f. у пјесми мјесто *бор* [1]: Паде момче за *бору* зелену —

бо̏равити, вӣм, v. impf. 1) leben, ago, dego: како *боравиш*? [vide живљети 1. — 2) vide пребивати:] ђе *боравиш* сад? — 3) (ст.) санак боравити, schlafen, dormio: И под јелом санак *боравио* — Леже јунак санак *боравити* —

бо̏рављење, n. 1) das Leben, sich Befinden, vita. — 2) das Schlafen, somnus.

бо̏ра̑жђе, n. / (у прим.) (ital. borago) Frühlings-
бо̏ра̑жина, f. \ gemüse, olus vernum [borrago officinalis L.]. cf. наколеч.

бо̏ра̑жиница, f. dim. v. боражина.

Бо̏рак, рка, m. планина близу Омиша. cf. Висућ.

бора̀нија[*], f. die noch grünen Fisolen, phaseoli virides, immaturi. [cf. грах рогачић, рогачић].

Бо̏рања, f. планина у Рађевини, Name eines Berges in Serbien, nomen montis.

Бо̏рач, Бо̏рча, m. зидине од старога града у нахији Крагујевачкој у Гружи.

бо̏рба, f. der Streit, pugna, certamen: Многе доби у *борби* мегдане —

бо̏рење, n. das Kämpfen, certatio.

бо̏рије[*], бо̏рӣја̄, f. pl. (ст.) ein musik. Instrument: Ударише зиле и *борије* —

бо̏рӣк, бори̏ка, m. Kieferwald, pinetum. [cf. борје].

бо̏рика, f. 1) vide [cf.] бор [1, abies pectinata De Cand.]: Из Омере зелена *борика* — 2) [*Борика*] Frauenname, nomen feminae.

бо̏рити се, рӣм се, v. r. impf. kämpfen, certare, auch: бори се с душом, er liegt im Todeskampfe, agonizat: То говори, а с душом *се бори* —

бо̏рје, n. (coll.) Kieferwald, pinetum. [cf. борик].

Бо̏рковићу, (voc. v. Борковић) cf. Пиргитанче.

бо̏рме, vide богме: Хоћу, *борме*, Ешко Мехо! —

бо̏рна су̏кња, f. (ст.) faltenreich, plicarum plenus, cf. [разборит 2,] саборит: Ко ти реза *борну* сукњу? —

бо̏ров, а, о, Föhren-, pineus, e pino silvestri: Ој на брду на *борову* бор се зелени —

бо̏ровина, f. Kieferholz, lignum pini silvestris.

бо̏ровић, m. (у Славонији) некаке врло ситне бундевице, Art kleiner Kürbiße, cucurbitae genus [cucurbita pepo L. var. moschata. vide бундева 2].

бо̏ровица, / f. Wachholder, juniperus communis
боро̀вница, \ Linn. [vaccinium myrthyllus L.].

Боро̀внӣк, Боровни̏ка, m. врх насред Лукавице.

Бо̏рогово, n. планина у Босни: И Папраћу близу *Борогова* —

Бо̏роје, m. Mannsname, nomen viri.

бо̀рта̂ње, n. vide боловање.

бо̀ртати, та̂м, v. impf. (у Бачкој) vide боловати.

Бо̂рча, f. 1) Дунавска отока, која се одваја према Биограду и утјече у Тамиш. — 2) село на десној страни те отоке.

бо̂с, бо̏са, со, barfuß, nudipes: *Бос* као пас.

Боса́нац, нца, n. vide Бошњак: Јер *Босанци* Турци млидијаху —

Бо̀са̂нка, f. 1) die Bosnierin, femina Bosnensis [cf. Бошњакиња, Бошњакуша]. — 2) [*босанка*] т. ј. [vide] чутура, Art чутура, vasis vinarii genus. Босанка чутура није плосна као плоска, него је округла и дугуљаста. — 3) брдо више Дубровника.

Боса̀нлија,* m. vide Бошњак: Да не уд'ре Турци *Босанлије* —

бо̀сански̂, ка̂, ко̂, bosnisch, bosnicus.

бо̀сиљак, и̂љка, m. } (једни говоре и *босиок*)
бо̀си̂ље, n. } Basilienkraut, ocimum basilicum Linn.: То је смиље и *босиље.* [cf. васлеђен, велсагењ, веслиген (феслиген), меслиђен, мислођин, ситни босиљак].

Бо̀си̂љка, f. ein Frauenname, nomen feminae.

бо̀си̂љков, а, о, н. п. кита, Basilikum-, basilici.

бо̀сиок, m. vide босиљак.

Бо̏сна, 1) der Fluß Bosna. — 2) das Land Bosnien: Те је шаље на *Босну* поносну — И честиту *Босну* полазити — Од честите *Босне* камените — 3) (у Ц. г.) надимак женски.

босо̀ног, а, о, у једну ногу обувен а у другу бос, nur auf einem Fuße bekleidet, altero pede nudus.

босо̀тиња, f. Barfüßigkeit, pedum nuditas.

бо̀стан,* m. [cf. 1 трап 2] 1) Melonengarten, hortus peponum. — 2) Melonen selbst, pepones et anguriae, fig.: како ради обраће зелен бостан, т. ј. пропашће. [cf. врежа 2]. — 3) (у Црмн.) vide врт.

бо̀стани̂ште, n. Ort, wo ein Melonengarten gewesen, locus ubi olim pepones sati erant.

бо̀станов, а, о, н. п. сјеме, Melonen-, peponum.

боста̀нчић, m. dim. v. бостан 3.

боста̀нџија,* m. der Melonengärtner, hortulanus: *Бостанџији* краставце продавати.

бо̀стањ, m. (у примор.) vide [врт] бостан 3: Ђевојке су *бостањ* посадиле — У *бостању* да поспе цвијеће —

бо̀сти, бо̏де̂м, v. impf. stechen, pungo.

бо̀сти се, бо̏де̂м се, v. r. impf. 1) н. п. боде се крава, sie ist stößig, cornu petit. — 2) боду се волови, stößt einer den andern, cornibus se invicem petunt.

Бо̀сут, m. 1) вода у Сријему (утјече у Саву ниже Раче). — 2) село на утоку те воде у Саву.

бо̀туља, f. (у прим.) } eine Flasche, Bouteille,
1. **бо̏ца,** f. (pl. gen. бо̂ца̂) } lagena. cf. [срче,] гостара, боцун.

2. **бо́ца,** f. eine stechende Pflanze, plantae pungentis genus [xanthium spinosum L.].

бо̏ца̂ње, n. dim. v. бодење.

бо̀цати, ца̂м, dim. v. бости. [cf. 1 бацати].

бо̏цка̂ње, n. dim. v. боцање.

бо̏цкати, ка̂м, dim. v. боцати. [cf. бацкати].

бо̏цман, m. das Nachbrot, Kleienbrot, panis furfureus. У Лозници јекмекчије имале су отприје (а сад не знам како је) прво обичне *сому́не,* или *си̂мите,* по том *на̏трени̂ке* (који су понајвише били као два сомуна састављена један на другоме), па онда *боцмане.*

бо̏цнути, не̂м, v. pf. einen Stich geben, pungo. [cf. боднути, бацнути].

бо̀цу̂н, боцу́на, m. (у Ц. г.) vide [1] боца.

бо̀че̂ње, n. das Streiten (mit Worten), rixatio.

бо̀чина, f. augm. v. бок: ударио га у бочину.

бо̀чити се, чи̂м се, v. r. impf. streiten (mit Worten), rixo: он *се бочи* с њиме, и они *се боче* (mit und ohne међу собом и. између себе).

бо̏чка̂ (игла), f. (у Ц. г.) die Stecknadel, acus genus. cf. батушка, чиода [шпиода, бумбача].

бо̏чња̂к, m. (у Ц. г.) das Flaschenfutter, theca ampularum. [cf. канаве].

бо̏ш,* празно, leer, vacuus (im Ringspiel). cf. прстен [3].

бо̏шарија,* f. vide исјечак.

бо̏шка̂ње, n. } cf. прстен [3].
бо̏шкати, ка̂м, v. impf. }

бо̏шки̂, adv. (у Бачк.) људски, лијепо, као што *Бог* милује, Gott gefällig, ut deo placet.

Бо̏шко, m. Mannsname, nomen viri.

бо̏шнути, не̂м, v. pf., cf. прстен [3].

Бо̀шња̂к, Бошња́ка, m. der Bosnier, Bosnus homo. cf. [Бошњанин,] Босанац, Босанлија.

Бошња̀киња, } f. vide Босанка 1.
Бошња̀куша, }

Бо̏шњанин, m. der Bosnier, Bosnius [vide Бошњак]: Јанко гледа Рељу *Бошњанина* —

бо̀шња̂чки̂, ка̂, ко̂, der Bosnier, bosnorum.

Бо́шњо, m. hyp. v. Бошњак.

бо̏шча,* 1) Wickeltuch, involucrum. — 2) Schürze der Frauen (Fürtuch), praecinctorium [vide прегача]; опрежина је од саме вунене пређе различнијех боја, а бошча је од платна, па у ткању ишарана вуненом или памучном пређом. — 3) der feinste türkische Tabak, nicotianae genus optimum [nicotiana macrophylla Spr. var. cardata].

бошча̀лук* [бокчалук], m. ein Geschenk von Hemd, Hosen, Strümpfen, donum amictus: А ђевојка седам *бошчалука,*| Нит' су ткани нити су предени,| Ни у ситно брдо увођени,| Већ од чиста злата саљевани —

бра̏бо̄њак, о̂њка, m. ein Kügelchen Ziegenkoth, globulus stercoris caprini: Стара баба у *брабоњке* гата:| Жив' ми синци, све су гола г...а —

брабо̀ња̂ње, n. das Misten der Ziege, caprae cacatio.

брабо̀њати, њам, v. impf. mişten (von der Ziege), саcо (de capra).
бра̏бо̂њчѐње, n. dummes Gerede, sermo insulsus.
бра̏бо̂њчити, чи̂м, v. impf. говорити којешта, dummes Zeug reden, ineptire: не *брабоњчи!*
бра̂в, m. 1) Schafvieh, ohne Rücksicht aufs Geschlecht, oder Alter, pecus, oves. — 2) (у војв.) уштројен вепар, ein verschnittenes Schwein, porcus castratus. [vide вепар] cf. бравац.
бра̏ва, f. das Schloß, serra.
бра̀ва̂ње, n. der Schafsgang, incessus ut ovis est.
брава̀рица, f. крух, који се у Кастелима мијеси о Божићу (као у нас ч е с н и ц а); тако се за то зове, што су по њему начињени различни *брави* (овце, волови) а и дијете у бешици и т. д.
бра̀вати, ва̂м, v. impf. ићи без памети као овца, gehen wie ein Schaf, ut ovis incedo.
бра̀вац, вца, m. 1) vide вепар. — 2) [*Бравац*] Mannsname, nomen viri.
бравѐња̂к, бравења́ка, m. der Krammetsvogel, turdus pilaris Linn. cf. брањуг [vide дрозак].
1. **бравѐтина,** f. augm. v. брава.
2. **бра̀ветина** [**брављетина**], f. бравље месо, das Schafsfleisch, caro ovilla. [vide овчевина].
бра̀вица, f. dim. v. брава.
[**брављетина** (бравeтина), f. vide овчевина.]
бра̀вљӣ, ља̂, ље̂, Schaf=, ovillus.
бра̀вче, чета, n. ein Stück Schaf, ovicula.
бра́да, f. (acc. бра́ду и бра̏ду) 1) der Bart, barba: Ако лаже, *брада* му не смета. — 2) das Kinn, mentum. — 3) кукурузна, der Bart am Kukuruz, barba zeae. [cf. свила 3].
бра̀давица, f. 1) die Warze, verruca. — 2) на сиси, die Brustwarze, papilla mammae.
бра̀давичица, f. dim. v. брадавица.
брада̀јага[*], m. [ага што иде за војском те даје дарове добријем јунацима] у пјесми: А најпотље *брадајаге* Турци,| Што не носе ништа од оружја,| До на руке златне перјанице,| А да њима бегенишу главе —
бра̀да̂ње, n. das Bekommen des Bartes (von Kukuruz), τό aristis muniri. [cf. свилање].
бра̀дат, а, о, bärtig, barbatus.
бра̀дати, да̂м, v. impf. т. ј. кукурузи, Bart bekommen (von Kukuruz), spica aristarum vallo munitur. [cf. свилати].
бра̀да̂ш, брада́ша, m. лонац највећи од једнога уха, па има усну као браду отобољену, Art Topf, ollae genus.
бра̀два, f. Zimmeraxt, ascia: Зачудно се, као да је видио лијеву *брадву*. cf. ванџага.
брадве̏нӣ, на̂, но̂, von Zimmeraxt, asciae.
брадвѐтина, f. augm. v. брадва. [cf. брадвурина].
бра̀двити, ви̂м, v. impf. mit der Axt behauen, dedolare.
брадву̀рина, f. augm. v. брадва. [vide брадветина].
брадѐтина, f. augm. v. брада. [cf. брадурина].
бра̀дићи, m. pl. 1) само у овој загонеци: Наћох тиће *брадиће*, виш' *брадића* усточиће, виш' усточића носочиће, виш' носочића гледочиће, виш' гледочића челочиће, виш' челочића Гојко крмке враћа (т. ј. брада, уста, нос, очи, чело и чешаљ у коси). — 2) [*Брадићи*] село у Јадру.
бра̀дица, f. dim. v. брада, Bärtlein, barbula.
брадо̀ватица, f. (у Дубр.) vide барбун.
браду̀рина, f. vide брадетина.
бра̀жђе̂ње, n. das Furchen, τό sulcare. [cf. браздичање].
бра̀зда, f. die Furche, lira: овај во вози *из бразде*, т. ј. с десне стране, куд бразда пада, а онај други *од чо́вјека*.
бра̀зда̂ш, бразда́ша, m. (у Сријему) 1) во који оре из бразде (с десне стране), der Pflugochs der auf der rechten Seite vor dem Pfluge geht, bos arator dexter. — 2) der Furchgenosse, Furchnachbar, confinis: ми смо *браздаши* с винаградом, т. ј. *бразда* нам дијели виногpаде.
бра̏здити, бра̏зди̂м, v. impf. градити бразду, furchen, sulcare, cf. браздичати: Бразду *браздù*, воду мами —
браздѝчање, n. vide бражђење.
браздѝчати, ча̂м, vide браздити.
Бра̀ићи, Бра̀ића̂, m. [pl.] племе у Аустријскоме приморју више Будве, на граници Црногорској.
бра̀ја, m. (ист.) vide брајо: Сви су болесни, осим килавога *браје*.
бра̀јан, m. 1) Bruder (vertraulich zu einem Freunde), fraterculus. [cf. брајен, браја, брајко, брајо 1]. — 2) [*Брајен*] Mannsname, nomen viri.
бра̀јен, m. vide брајан [1]: Каранфиле, мој мили *брајене* —
бра̀јин, а, о, des браја, τоῦ браја: Чисто, као *брајине* гаће.
Бра̀јица, m. Mannsname, nomen viri.
бра̀јко, m. als hyp. v. брат, Bruder! frater! [vide брајан 1].
бра̀јо, m. (југ.) [cf. браја] 1) vide брајан [1]. — 2) (у Б о ц и) мужевљи рођак жени.
бра̀јов, а, о, des брајо, τоῦ брајо: Ово ми је *брајов* дудук —
бра̀ле! Bruder! frater! [vide брато 1].
бра̀на, f. 1) das Wehr, Mühlwehr, moles. [cf. напер, бент]. — 2) eine Art Egge, occae genus: Боље се и на *брани* возити, него пјешице ходити; Превуци *брану*, па хајде у Босну на храну. cf. [vide] дрљача.
бра̀на̂ње, n. das Eggen, occatio.
бра̀нати, на̂м, v. impf. (у Хрв.) брану вући преко орања, eggen, occare. cf. [vide] дрљати [1].
бра̀ндла, f. die Lunte, funiculus incendiarius (Brändl ?). [vide витиљ 1].
Бра̀неговићи, m. pl. у нахији Ваљевској на десној страни ријеке Граца наврх једне литице зидине од старога градића. Према овијем зидинама, на лијевој страни Граца, има

у по литице велика пећина, за коју се приповиједа, да су уз различне ратове људи са женама и с дјецом у њу бјежали, јер је у такој врлети, да је мало људи може *бранити* од читаве војске.

бра̀ни̑к, брани́ка, m) 1) у пушке одоздо што покрива обарачу, der Bügel. cf. стража [3]. — 2) vide усперица. [— 3) vide забран.]

бра́нити, бра́ни̑м, v. impf. 1) wehren, defendo. — 2) hindern, impedire: ко ти *брани?* ја не *браним,* ich bin nicht dagegen, non repugno.

бра́ница, f. т. j. јабука, или крушка, gepflücktes, nicht herabgeschütteltes Obst, poma decerpta, non decussa.

бра̀нич, m. (у Ц. г.) der Beschützer, defensor.

Бра̀ничевац, е̑вца, m. Einer von Браничево.

Бра̀ничѐвка, f. 1) Eine von Браничево. [cf. Браничевкиња]. — 2) браничевка муха, Gollubatzer Mücke, simulium reptas Gollubatzense. cf. [vide] Голубачка муха.

Бра̀ничѐвкиња, f. Eine von Браничево [vide Браничевка 1]: Кучевкиње и *Браничевкиње* —

Бра̀ничево, n. тако се зове пожаревачка нахија (т. j. од Мораве па доље до Поречке ријеке и до Омољскијех планина).

бра̀ничевскӣ, ка̑, ко̑, von Браничево.

Бра̀нко, m. Mannsname, nomen viri.

бра́ње, n. н. п. кукурузно, виноградско, das Lesen (Fechsen, Ernten), messis zeae, vindemiae. [vide берба].

бра̀њевина, f. } vide забран.
брањѐница, f. (у Хрв.) } vide забран.

бра́ње̑ње, n. das Wehren, defensio.

бра̀њӯг, m. der Krammetsvogel, turdus pilaris Linn. cf. [vide] бравењак.

бра̏ство, n. vide **братство.**

бра̏т, m. der Bruder, frater [cf. буразер]: Оно ми је *брат* ко ми је добру рад; — А. Ко ти је око извадио?| Б. *Брат.*| А. За то је тако дубоко. — Нема љета без Ђурђева дана,| Нити *брата* док не роди мајка — Имам на дом мили девет *бра̑та̑* —

бра́та, m. (ист.) 1) vide брато [1]. — 2) [*Брата*] Mannsname, nomen viri.

бра̀танић, m. (у Боци) братов син сестри, der Bruderssohn, fratris filius sorori. [vide братић 1].

бра̀таница, f. (у Боци) братова кћи сестри, die Bruderstochter, fratris filia sorori.

бра̏тац, бра̑ца, m. hyp. v. брат. [vide брато 1].

бра̀те̑нци, бра̀тена̑ца̑, m. pl. vide [браћинци] братијенци: Међу мили девет *братенаца* —

бра̏ти, бе̑ре̑м, v. impf. 1) н. п. кукурузе, јабуке, грожђе, lesen, z. B. Obst, Trauben, ernten, z. B. Kukuruz, lego, meto. [cf. јемати (јамати), тргати 2]. — 2) sammeln, legere, cf. [vide 2] ку̏пити [1]: *Бери* војску штогод више можеш — 3) fassen, capere: Златна купа девет *бере* литар' — 4) (у Дубр.) жито брати, vide [1] жети: *беру* жито.

бра̏тијенци, бра̏тјена̑ца̑, m. pl. (ст.) vide браћинци: Ћути нејак царевић Урошу,| Ћути д'јете ништа не бесједи,| Јер не смије од три *братијенца,*| *Братијенца* три Мрњавчевића —

бра̏тимити, ми̑м, v. impf. молити кога да буде брат, brüdern (bitten daß einer mein Bruder sei), fratrem te saluto. [cf. братити].

бра̏тимље̑ње, n. das Brüdern, appellatio fratris.

бра̏ти̑мство [братинство], n. die Brüderschaft, fraterna necessitudo [cf. братство 1 (браство)]: Свети Јован кумство и *братимство* —

бра̏тинац, ӣнца, m. vide братучед.

1. **бра̏тин,** а, о, vide братов.

2. **бра́тин,** а, о, des бра́та, fraterculi.

бра̏тинскӣ, ка̑, ко̑, vide братски.

бра̏ти̑нство [братимство], n. die Brüderschaft, fraternitas: Још к отоме златан прстен с руке| За залогу мојега *братинства,*| Мог *братинства,* а твога сестринства —

бра̏тити, ти̑м, vide братимити.

бра̏тић, m. 1) *братов син сестри,* Bruderssohn, fratris filius. cf. братанић, синовац. — 2) [*Братић*] Mannsname, nomen viri.

1. **бра̏тичина,** f. die Bruderstochter, fratris filia. [vide синовица].

2. **бра̏тичина,** f. (у Сријему) висок коров по њивама, има био округао цвијет, Art Unkraut, herbae inutilis genus [chrysanthemum L. vel parthenium Pers.].

бра̏тја, f. (у Босни по варошима) vide **браћа:** Дадох *братји* коње нејахане,| *Братја* даду, а секе не даду —

бра̏тко, m. hyp. v. брат (ово се овако пјева мислећи да би овако Московкиња казао): Немој, *братко,* Црнојевић Саво —

бра̏тковина, f. (у Рисну) некако бијело грожђе, Art Weintrauben, uvae genus.

бра́то, m. (јуж.) [1] hyp. v. брат. [cf. брале, брата 1, братац, 1 браца, 2 браца, брацо, 1 бата, бато 1, баћа. — 2) vide златоје].

бра̏тов, а, о, Bruders-, fratris. [cf. 1 братин].

Брато̀ножићи, m. pl. ein Stamm in Брда bei Montenegro: Ломна Куча и *Братоножића* —

брат-регемента, f. приповиједа се да су овако за Наполеонова времена Французи звали наше граничаре, који су под њима били, што су често слушали од њих ријеч *брат,* н. п. оди, брате, да —; зима, брате; богме, брате —, и т. д.

бра̏тска̑, f. (у Ц. г.) по својој прилици мисли се *љубав,* die Bruderliebe, Brüderlichkeit, fraternitas: Бог ти и *братска!* (кад ко што кога моли); Јунак Стојан за *братску* примио — У тебе ме *братска* не поможе —

бра̏тскӣ, ка̑, ко̑, brüderlich, fraternus. [cf. братински].

бра̏тственӣк, } m. (у Ц. г.) један
братствѐња̑к, братственьака } од братства, н. п. убио ми је једнога *братственика,* убили га његови *братственици,* ein Mitglied des братство, membrum τοῦ братство.

бра̏тство [браство], n. 1) vide братимство. — 2) (у Ц. г.) нахије се дијеле на племена, а племена на братства, Familie, familia; људи од једнога братства имају једно презиме и славе једно крсно име, и тако су сви као од једнога рода: Јако *братство* брзо за̀плеће.

бра̏тучед, m. брат од стрица, Geschwisterkind, patruelis [cf. братинац, првобратучед, стричевић]: првобратучеди, то су од два брата дјеца; а другобратучеди, то су дјеца првобратучеда. Он је мени *братучед* и ја сам њему *братучед*.

бра̏тучеда, f. сестра од стрица, Geschwisterkind, soror patruelis. [cf. првобратучеда].

бра̏тучедов, а, о, dem Geschwisterkind gehörig, quod patruelis est.

бра̏ћа [братја], f. (coll.) die Brüder, fratres.

бра̏ћинци, бра̏ћинаца̄, m. pl. (ст.) Brüder, fratres [cf. братенци, братијенци]: Ти имадеш девет мили брата,| Ти поведи девет *браћинаца* —

бра̏ћица, f. dim. v. браћа.

1. **бра̑ца**, m. hyp. v. брат. [vide брато 1].

2. **бра́ца**, m. (ист.) vide [брато 1] брацо.

1. **бра́цин**, а, о, } des браца, fraterculi.
2. **бра̑цин**, а, о, }

бра́цо, m. (југ.) hyp. v. брат. [vide брато 1].

Бра̑ч, Бра́ча, m. die Insel Brazza.

Бра́чанин, m. Einer von Брач.

бра̑че, бра̑ча̄, f. pl. (у Боци) винова комина, die Weintreber, vinacea. cf. [vide] комина [1].

Бра̀чинац, Бра̀чи̂нца, m. брдо у Јадру (готово на међи нахије Ваљевске, Шабачке и Зворничке).

бра̀чки̂, ка̂, ко̂, von Брач.

бра̀шаница, f. (у Херц.) vide брашњеница: И у торбу меће *брашаницу* —

браша̀нце, n. dim. v. брашно: дај ми мало *брашанца*.

Браша́нчево, n. das Frohnleichnamsfest (der Katholiken), festum corporis Christi.

бра̏шнав, а, о, 1) mit Mehl bestreuet, farina conspersus. — 2) јабука, кромпир, mehlicht, farinaceus.

бра̀шна̄р, брашна́ра, m. der Mehlhändler, qui farinam vendit.

бра̀шнара, f. 1) Mehlkammer, penus farinaria. — 2) (у Сријему) die Arrestkammer der Geistlichen, carcer sacerdotalis (weil es ehemal eine Mehlkammer war).

бра̀шна̄рка, f. die Mehlhändlerin, quae farinam vendit.

брашне̂ни̂ (бра̀шнени̂), на̂, но̂, н. п. торба, Mehl-(Sack), farinae (servandae).

бра̀шнени̂к, m. vide брашњеница: Мијеси ми лаке *брашненике* —

бра̏шно, n. 1) das Mehl, farina. [cf. мливо, 2 мука]. — 2) (у Црмн.) пуна кућа брашна, кућа од брашна, т. ј. гдје се даје јести свакоме ко дође, wo ein jeder reichlich bewirthet wird, farina abundans, hospitalis.

брашње̂ни̂к, брашњеника, m. (у Ц. г.) vide [брашњеница] брашненик: Сигурај ми лака *брашњеника* —

бра̀шњеница, f. јело што се носи на пут, Reisezehrung, viaticum, cf. брашаница, брашненик, брашњеник: А. Што ти је у торби?| Б. *Брашњеница*. — Па спремише лаке *брашњенице* —

бр̀бла̄ње [брбљање], n. 1) vide блебетање. — 2) das Schnoppern, crepitus. [cf. 1 бrботање].

бр̀блати, ла̂м, [брбљати, v. impf.] 1) vide блебетати. — 2) schnoppern, mit dem Rüssel durchsuchen, crepare. [cf. 2 брботати].

бр̏бло, m. der Plapperer, blatero.

бр̏бљав, а, о, који много брбља, plapperhaft, garrulus.

бр̀бљање, n. vide **брблање.**

бр̀бљати, ља̂м, vide **брблати.**

бр̀бољење, n. das Schnalzen, labrorum crepitus.

бр̀бољити, љи̂м, v. impf. кад свиња по води тражи што и као једе, schnalzen (vom Schweine wenn es im Wasser durchsucht und frißt), labris crepare.

бр̀босати, бр̀боше̂м, v. pf. (у Рисну) weinend sagen, dico flens.

1. **брбота̂ње**, n. vide брблање 2.

2. **брбо́та̂ње**, n. verb. v. брбо́тати. [cf. брбукање (барбукање)].

1. **брбо̀тати**, бр̀боће̂м, v. impf. sprudelnden Schall hervorbringen, crepare: водени бик брбоће кад виче, и патка и гуска кад се загњури те по води доље што тражи. [cf. брбукати (барбукати)].

2. **брбо̀тати**, бр̀боће̂м, v. impf. vide брблати 2.

брбу̀ка̂ње [барбукање], n. vide [2] брбо́та̂ње.

брбу́кати, бр̀бу̂че̂м, [барбукати] vide [1] брбо́тати.

брбу́чити, бр̀бу̂чи̂м, v pf. тумарити у што руком или главом, schnell hinein fahren, immito manum.

бр̑в, f. vide брвина.

Бр̀вени̂к, m. зидине од старога града [у срезу студеничком, округа рудничког], близу Новога пазара: Студеницу испод *Брвеника* —

бр̀вина, f. даска, или греда, што се метне преко воде, да само људи могу прелазити, der Steg, ponticulus. [cf. брв, моштаница 1].

бр̀вљив, а, о, н. п. овца, т. ј. болесна, па све остаје од осталијех оваца и понајвише се обрће у наоколо, и тако врлуда док не цркне. Говори се да никаква звјерка не ће на брвљиву овцу (ни на живу ни на мртву).

бр̀вна̂ње, n. das Aufbalken, tignorum, trabium superpositio.

***брвнара**, f. кућа од брвана.*

бр̀внати, на̂м, v. impf. aufbalken, trabes trabibus superponere.

бр̀вна̂ш, брвна́ша, m. (у Хрв.) коњ, који је као плосан. cf. дашчак.

бр̀вно, n. (gen. pl. бр̀ва̄на̄) der Balken, tignum, trabs (ein Brett an drei Finger dick).

бр̏гљало, m. човјек који бргља, der schnell und unverständlich spricht, blatero.

бр̏гљање, n. das schnelle unverständliche Sprechen, blateratio.

бр̏гљати, љам, v. impf. говорити брзо да се не може разумјети, schnell und unverständlich sprechen, blatero: *Бргља* као јаре на лупатку.

бр̏го, (по источним крајевима Србије) vide брзо: *Брго* другом за бијела уста — Право оде у потеру *брго* —

Бр̏да, n. pl. *(gen. Бр̑да̄)* Gegend an der Grenze gegen Montenegro, regio Monti nigro contermina: Када Турци *Брда* поараше —

бр̏да̄р, m. Weberblattmacher, qui pectines textorios conficit.

бр̏да̄рев, а, о, des Weberblattmachers, ejus qui

бр̏да̄ров, pectines textorios conficit.

бр̏да̄шце, n. } dim. v. брдо.

брде́љак, љка, m. } dim. v. брдо.

бр̏дила, n. pl. am Weberstuhle das, worin das брдо 2 steht. cf. [оглобље] оглобје.

бр̏дина, f. augm. v. брдо: По *брдина* и долина| И слепачки торбетина —

бр̏днӣ, на̄, но̄, Gebirgs-, montanus.

бр̏до, n. 1) (pl. бр̏да, gen. бр̑да̄) der Berg, mons: у̏з брдо, bergauf, sursum; нӣз брдо, bergab, deorsum. — 2) женско (pl. бр̏да, gen. бр̑да̄), Weberblatt, pecten textorium.

брдо̀вит, а, о, bergig, montosus.

бр̏дскӣ, ка̄, ко̄, von Брда: О Илија, *Брдској* земљи главо —

бр̏ду̑н, брду́на, m. (у Боци) два грозда на једној лози осјечена.

Бр̏ђа̄нија, f. coll. v. Брђанин: Поведи ми *Брђанију* листом —

Бр̏ђанин, m. (pl. Бр̏ђа̄нӣ) човјек из Брда: Све *Брђане*, безумне јунаке —

Бр̏ђа̄нка, f. жена из Брда: Послаћу ти другу и преслицу,| Па ти преди како и *Брђанка* —

бр̏ђанскӣ, ка̄, ко̄, der Brđani: Себи зове *Брђанске* кнезове —

бре̑! interj. imperandi: дај *бре*! камо *бре*! ајде *бре*!

бре̏берина, f. Art Pflanze, herbae genus [anemona nemorosa L.].

бре̑г, m. (ист.) vide бријег.

Бре̏гава, f. вода која извире под планином Хргудом (у Херцеговини) и протјечући испод града Стоца око четири сахата од свога врела у Габели утјече у Неретву, ein Fluß in Herzegowina, fluvius Hercegovinae.

брего̀вит, а, о, (ист. и југ.) hügelig, clivosus.

Бре̏гово, n. 1) Dorf am linken [jetzt am rechten] Ufer des Timok [у Бугарској]. — 2) Ruinen einer Stadt am rechten Ufer des Timok, dem Dorfe gegenüber.

бре̏говскӣ, ка̄, ко̄, von Брегово.

брегу̀ница, f. die Mauerschwalbe, hirundo [clivicola riparia L.] muraria.

бре̏ђ, а, е, (по зап. кр.) 1) (у приморју) schwanger, gravidus, cf. [vide] трудан [2]: Све бити може, до *бређ* чоек. — 2) У Хрватској највише се говори само за краву, trächtig (von der Kuh), praegnans (vacca). cf. [vide] стеон.

бре̏жина, f. [ист. и југ.] augm. v. бријег.

бре̏жњача, f. (ист.) vide брижјежњача.

брежу̀љак, љка, m. [ист. и југ.] dim. v. бријег. [cf. брешчић, избрежак].

брез, vide [1] без (in allen Zusammensetzungen).

бре̏за, f. die Birke, betula alba Linn.

бре̏зик, брези́ка, m. der Birkenwald, betuletum.

бре̏зић, m. eine junge Birke, betula alba.

бре̏зица, f. dim. v. бреза.

бре̏зов, а, о, birken, betulinus.

бре̏зовац, о̄вца, m. Birkenstock, baculus betulinus.

бре̏зовача, f. der Birkenstab, fustis betulinus.

бре̏зовина, f. Birkenholz, lignum betulae.

бре̏ка, f. Geschrei, clamor. cf. [vide] вика [1].

бре̏ка̄ње, n. das бре sagen, imperatio per vocem бре! [cf. брецање].

бре̏кати се, ка̄м се, v. r. impf. zu jemanden бре sagen, imperiose dico, dico бре! [cf. брекнати 2, брецати се].

бре̏киња, f. 1) der Sperberbaum, sorbus torminalis Linn. — 2) die Frucht davon, sorbum.

бре̏кињов, а, о, н. п. дрво, лист, vom Sperberbaum, sorbi torminalis Linn.

бре̏кта̄ње, n. das Schnauben, anhelatio.

бре̏ктати, бре̏ће̄м, v. impf. 1) schnauben, anhelo, cf. [vide] дахтати. — 2) *са бре коме говорити.* [vide брекати се] *cf. набрекивати.*

бре́ма, f. (око Книња) као плоска за воду (од дужица), Art platte hölzerne Flasche, vasis lignei genus. [vide каца 2].

бре̏ме, мена, n. 1) die Bürde, onus. — 2) (у Боци) жена с бременом, т. ј. трудна, schwangere Frau, gravida.

бре̏менит, а, о, н. п. жена, schwangere Frau, gravida. cf. [vide] трудан [2].

бре̏меница, f. уска а дугачка вучија, тако да се може ласно носити на рамену или двије натоварити на коња, Tragfaß, dolium portatile. [vide каца 2].

бреме̏ноша, f. (у Ц. г.) ко носи бреме, der Lastträger, bajulus. Бременоше носе највише сухе укљеве с Ријеке у Котор.

бре̏нце, цета (ца), n. (у Гружи) der Glockenschwengel, pistillum campanae. [vide] звечак, cf. клатно.

бре̏сква, f. (pl. gen. бре̏са̄ка̄) cf. праскава [(праска 1), шевтелија (шептелија 1)] 1) Pfirsichbaum, amygdalus persica Linn. — 2) die Frucht davon, malum persicum.

бре̏сквица, f. dim. v. бресква.

Бре̏сник, Бресни́ка, m. брдо на лијевој страни Ибра близу Ђакова.

бре̑ст, бре́ста, m. (ист.) vide бријест.

бре̏стов, а, о, (ист. и југ.) ulmen, ulmeus. [cf. везов].

бре̏стовац, о̄вца, m. (ист. и југ.) Ulmstab, baculus ulmeus.

бре̏стовача, f. (ист. и југ.) Ulmstock, fustis ulmeus.

бре̏стовина, f. (ист. и југ.) Ulmenholz, lignum ulmeum. [cf. везовина].

брете̏но, n. (у Имоск. а и на Корчули) vide вретено [1].

бре̏ца̑ње, n. vide брекање.

бре̏цати се, ца̑м се, vide брекати се.

бре́ча̑ње, n. das Hallen, sonitus.

бре́чати, чи̑м, v. impf. (у Ц. г.) knallen, hallen, sono: Пушке *брече*, а јунаци јече —

бре̏чити, чи̑м, v. impf. о земљу лупити, zu Boden werfen, projicio.

бре̏ша, | **брешакиња**, (у Ц. г.) | **бре̏шка**, } f. eine Art Flinte (von Brescia), sclopi species: Пуна ми је *бреша* о рамену — А у руке држи *брешакињу* — Танку *брешку* држи преко крила — А довати *брешку* по сриједи —

бре̏шће, n. (ист.) vide бријешће.

бре̏шчић, m. [ист. и југ.] vide брежуљак.

бр̏жа̑ј! pl. бр̏жа̑јте! кад се ко зове куд на брзу руку, komm schnell, propera: *Бржај* к мене ако Бога знадеш —

бр́же, adv. vide брзо.

бр́же бо̏ље, so schnell als möglich, quam citissime: како га угледах, а он се *брже боље* сакри.

бр́же̑ње, n. das Spornen, incitatio.

бр̑з, бр́за, зо, (бр̑зи̑, за̑, зо̑, comp. бр́жи̑) schnell, citus. [cf. брзоват, 2 лист].

бр̏зак, брза́ка, m. 1) (у Ресави) vide брзица: Раскречио се као рак на *брзаку*. — 2) пасуљ или грашак, који рано доспијева. — 3) (у Славон.) некакав ситан кукуруз, који се сије око Видова дне (пошто Сава опадне и плоштине се присуше), па будући да *брзо* расте, опет приспије на вријеме, Art türkischen Weizens, zeae genus [zea precox Pers., cinquantino].

бр̏за̑ње, n. das Eilen, festinatio.

Бр̑за Па̏ла̑нка, f. Städtchen an der Donau zwischen Кладово und Праово [у округу и срезу крајинском].

бр̏зати, за̑м, v. impf. eilen, festinare in opere faciendo. [vide хитати 2].

бр̏зац, бр̏сца, m. (у Ц. г.) der Schnelle, homo velox [cf. брзић]: Но све *брсца* и љута бојника —

брзди̏ца, f. vide брзица.

бр̏зељ, m. (у Славонији) тица плава а по трбуху чађаста, највише у јесен цврчи, Art Vogel, avis genus [tichodroma muraria L.].

брзѝна, f. die Schnelligkeit, velocitas. [cf. брзоћа].

бр̏зити, бр̏зи̑м, v. impf. т. ј. коња, spornen, incitare.

бр̏зић, брзи́ћа, m. der Schnelle, homo velox, cf. [vide] брзац: *брзића* и младића! (кад се напија).

брзѝца, f. вода, гдје тече *брзо* преко камења, Stelle im Bache, wo er schnell über Kiesel dahin rinnt, locus ubi flumen per silices deproperat. cf. брзак, брздица, брскут, слап.

бр̑зо (бр̏зо) [брго, бр́же], adv. 1) schnell, cito. [cf. живо, хитно (итно), хитимице (итимице) 2, спрешно, вришко]. — 2) bald, brevi: дођи *бр̑зо; бр̑зо* ће он доћи. comp. бр́же̑.

бр̏зоват, а, о, у пјесми мјесто *брз:* У њега су коњи *брзовати* —

брзо̏лов, а, о. auf der Jagd schnell eine Beute machend, citus venator (canis): Пред њима су рти *брзолови* —

брзоло̀вац, вца, m. der schnell eine Beute macht, citus venator: У њега су рти *брзоловци* —

брзопа̀ланачки̑, ка̑, ко̑, von Брза паланка.

Брзопала́нчанин, m. човјек из Брзе паланке.

брзо̏плет, m. 1) eine Art in Eile geflechtenen Zauns, sepis species tumultuariae. — 2) човјек који не пази шта ради, него све на пречац, unüberlegender Mensch, homo praeceps.

брзо̏рек, а, о, (у Ц. г.) који брзо говори не мислећи шта, па рекне што рђаво, der sich im Reden übereilt, linguae praecipitis: *брзорека* пун гријеха *(брзорека* мјесто *брзореки* ваља да је према *гријеха).*

брзо̏ћа, f. vide брзина.

Бри̏би̑р, Брибѝра, m. зидине (у селу тога имена) у Далмацији између Бенковца и Скрадина: говори се да су ту сједили *Зу̏бићи* или *Су̏бићи*, потоњи *Зрињски.*

бри̏ва̑ње, n. [vide] **бријање.**

бри̏вати, ва̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide **бријати.**

бри̏г, m. (зап.) vide бријег.

бри̏га, f. Sorge, cura. [cf. грижа 2, 1 пека 2, скрб (шкрб), старост 2, дерт, кар 2].

брего̀вит, а, о, (зап.) vide бреговит.

бри̏дети, (ист.) | **бри̏дити**, (зап.) | **бри̏дјети**, (југоз.) | **бри̏ђети**, (југ.) } бри̏ди̑м, v. impf. jucken, prurio: *бриди* ми нога.

бри̏жан, жна, жно, besorgt, sollicitus. [cf. дертли, карли].

бри̏ждити, ди̑м, v. impf. (у Сријему) laut weinen, plärren, plorare. [vide дерати се 1].

бри̏жђе̑ње, n. das Plärren, ploratio.

бри̏же̑ње, n. das Sorgen, curae.

бри̏жити се, жи̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide бринути се: Немој *се* за то *брижити* —

бри̏жљив, а, о, sorgfältig, sollicitus.

бри̏жњача, f. (зап.) vide бријежњача.

брижу̀љак, љка, m. (зап.) vide брежуљак.

бри̏зга̑ње, n. das Anhäufen der Milch, im Euter oder auch in der Brust, lactis in mammis affluentia.

бри̏згати, га̑м, v. impf. н. п. крава, овца, коза, Milch absondern, lactare.

бри̏знути, бри̏зне̑м, v. pf. hervorstürzen (?), prorumpo in lacrimas: бризну плакати, т. ј. у један пут заплака.

бри̏ја̑ње [бривање], n. das Barbieren, tonsio. [cf. бричење, берберење].

бри̏јати, бри̏је̑м (cf. бривати), v. impf. barbieren, tondere. cf. [берберити,] бричити.

бри̏јаћи̑, ћа̑, ће̑, н. п. бритва, Barbier-, tondendo.

бри̏ја̑ч, брија́ча, m. ⎫ бријаћа бритва, das Barbiermesser, novacula. cf.
бријѐчица, f. ⎭ [бритва 2,] устра.

бри̏јег, m. (pl. бре̏гови, брего́ва̑, бре̏говима) (јуж.) 1) Hügel, collis. [cf. хум 1, чот]. — 2) das Ufer, der Rein, ripa [vide обала 1].

бријѐжњача, f. (јуж.) ископана у *бријегу* пећ за хљеб, ein Bergofen, furnus subterraneus.

бријѐме, бре̏мена, n. (у Дубр. и по околини) vide **вријеме:** Ајд' из двора, првијенче, *бријеме* ти је —

бри̏јест, бријѐста, m. (јуж.) der Ulmbaum, ulmus campestris. [cf. вез 2].

бри̏јешће, n. [јуж.] coll. v. бријест, die Ulmbäume, ulmi campestres.

бри̏на, f. *(у Далм.) vide* [1] *стрмен.*

бринѐтина, *f. augm. v. брина.*

бри̏нути се, не̑м се, v. r. impf. Sorge haben, sollicitum esse: не *брини се* ти ништа за то, laß dir dafür keine grauen Haare wachsen. cf. брижити се [скрбити (шкрбити), скрбити (шкрбити) се, старати се, трсити се].

бри̏ст, бри́ста, m. (зап.) vide бријест.

бри̏стов, а, о, (зап.) vide брестов.

бри̏стовац, о̑вца, m. (зап.) vide брестовац.

бри̏стовача, f. (зап.) vide брестовача.

бри̏стовина, f. (зап.) vide брестовина.

бри̏тва, f. 1) ein Taschenmesser, culter plicatilis. — 2) бријаћа бритва. vide бријач.

бритве̏ни̑, на̑, но̑, н. п. коре, des Taschenmessers, cultelli plicatilis.

бритвѐтина, f. augm. v. бритва. [cf. бритвурина].

бри̏твица, f. dim. v. бритва. [cf. брица 1].

Бри̏твићи, ви̑ћа̑, m. pl. поље у Брдима. cf. Лужани.

бритву̀рина, f. vide бритветина.

бри̏тка са̑бља, f. (ст.) scharfschneidend wie ein Barbiermesser, acutus [cf. брицкиња]: На десницу и на *бритку* сабљу —

бри̏ца, f. (у Бачкој) 1) vide бритвица. — 2) verächtlich für einen Barbierer, tonsor (per contemptum).

бри̏цкиња, f. (у пјесми) б р и т к а с а б љ а, Benennung für einen scharfen Säbel, acutus gladius: Тад' *брицкиње* ћорде повадише —

бри̏че̑ње, n. vide бријање.

бри̏чити, бри̑чи̑м, vide бријати.

бри̏шчић, m. (зап.) vide брешчић.

бр̏к, m. (loc. бр́ку, pl. бр̏ци и бр̏кови, бр́ка̑ и бркóва̑) 1) Knebelbart, cincinnus barbae. [cf. мустаћ]. — 2) (у Вуковару) оно земље што се увукло у воду.

бр̏ка̑ње, n. die Verwirrung, confusio.

бркаоница, f. кад се какав посао побрка, das Wirrsal, der Wirrwar, tricae.

бр̏кат, а, о, schnurbärtig, barbatus.

бр̏кати, бр̏ка̑м, v. impf. in Unordnung bringen, miscere et turbare.

бр̏кица, f. eine Art sehr kleiner Fische, pisciculi genus [cobitis barbatula L. cf. говедар 2].

бр̏кља, f. (gen. pl. бр̏ка̑ља̑) der Sturmpfahl, palus obliquus: ударили *бркље* по шанцу. cf. бркљача [1].

бр̀кљача, f. 1) vide бркља. — 2) (у Боци) од древета као мало мућало на крају од три или четири рога, чим се мијеша пура, каша, цицвара и скоруп. [cf. мећавица (мећаица)].

бр́ко, ⎫ m. der einen großen Schnurbart hat, bar-
бр́коња, ⎭ batus.

бр́лог, m. Lager der Schweine, cubile suis.

бр́ложе̑ње, n. das Lager der Schweine, cubatio (porcorum).

бр́ложити, жи̑м, v. impf. т. j. свиње, lagern (die Schweine), colloco sues, sterno, facio ut decumbant.

бр́ложити се, жи̑м се, v. r. impf. sich lagern (von Schweinen), sternor, procumbo.

бр̏љав, а, о, (може бити од *брбљав*) unklug, stumpfsinnig, stupidus, vaesanus: свака је баба *бр̏љава* (кад се не ће да рече: *луда*).

бр̏љага, f. (у Ц. г.) die Lache, palus. [vide 1] б а р а [1], cf. каљужа.

бр́љак, бр́љка, m. (у Хрв.) der Star, sturnus. cf. [vide] чворак.

бр̏ља̑ње, n. das Stöbern, perturbatio.

бр̏љати, бр̏ља̑м, v. impf. по чанку прстима или кашиком преметати, stöbern, turbo. [vide бурљати 1].

бр̀нђушка, f. (у Барањ.) [crocus vernus L.] vide [?] мразовац.

бр̏нистра, f. (у горњ. прим.) vide жука.

бр̏нка, f. (у Банату) der Rothlauf, eryssipelas. [vide црвени вјетар] cf. пламеник.

1\. **бр̏ња,** f. брњаста коза, Ziege die auf der Nase eine Blässe hat, capra maculam habens in naso.

2\. **бр̏ња,** m. (ист.) vide брњо.

бр̏њаст, а, о, н. п. коњ, коза, mit einer Blässe auf der Nase, maculam albam habens in naso.

бр̏њаш, m. (у Ц. г.) брњаст коњ, ein Pferd das auf der Nase eine Blässe hat, equus maculam albam habens in naso. [cf. брњо 1, 2 брња]. Такови је био и тако се звао коњ којега је пошљедњи патријар Српски Василије Бркић послао у Црну гору маломе Шћепану на поклон.

бр̏њеша, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Брњи̏к, Брњи́ка, m. врх Ровачки до Требјеша.

бр̏њица, f. 1) колутић гвозден, н. п. што метну медведу на усну кад га воде, das Naseisen, die Klippe, annulus ferreus. — 2) (у Боци) Ohrring, inauris. [vide обоци] cf. ободац и минђуша. — 3) (у Далм.) сукња пртена, која се у Боци зове *брхан.* — 4) (око Сиња) од платна женска дугачка хаљина без рукава, управо као у Котарима *фуштан.*

бр̏њо, m. (јуж.) [cf. 2. брња] 1) брњаст коњ. vide брњаш. — 2) (у Грбљу) име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum.

бро̑д, бро̏да, m. (pl. бро̏дови) 1) на води оно мјесто гдје се прелази преко ње, die Fuhrt,

vadum [cf. газ 1]: *Лудим се брод* куша; Oj Цетињо, водо поносита!| Ти се синоћ криво кунијаше| Да на теби нијe *брода* нема — 2) (у Ц. г.) у блату (језеру) мјесто гдје се риба хвата. — 3) (у приморју) Schiff, navis. cf. [vide] лађа. — 4) [*Брод*] die Stadt Brod in Slavonien, nomen urbis. — [5) у заклињању говори се мјесто *Бог:* брода ми!].

бродàрина, f. 1) das Ueberfahrtgeld, portorium. [cf. скеларина]. — 2) плата што се вози на барци или на *броду,* Schiffgeld, naulum.

брòдити, дӣм, v. impf. waten, vado transire.

бро̀ђе̑ње, n. das Waten, vadatio.

бро̏згва, f. (у Дубр.) vide [божур 1] божурак.

бро̑ј, бро̀ја, m. die Zahl, numerus.

брòјанице, f. pl. vide бројенице.

брòја̄ч, броја́ча, m. (у Сријему) који виногради десеткује (бројећи бразде), der Zähler, numerator.

бројѐнице, f. pl. der Rosenkranz, rosarium. cf. бројанице, [кралијеш, 1крлијеши, круница 2,] оченаши.

брòје̑ње, n. das Zählen, numeratio.

брòјити, јӣм, v. impf. zählen, numerare.

бро̏куле, f. pl. (у Дубр.) vide **прокуле.**

бро̏нза, f. 1) Bronze, aes. — 2) kleine Glocke von Bronze z. B. am Halse der Kühe, tintinnabulum [vide мједеница].

бро̏сква, f. die Kohlrübe unter der Erde (Erdrübe, österr. Krautrübe), brassica oleracea [brass. napus] napobrassica Linn.

бро̀тња̑к, m. 1) der Hügel worauf Färberroth gesetzt wird, clivus rubia consitus. — 2) Garten dazu, hortus rubia consitus.

Брòтњо, n. vide **Броћно.**

бро̑ћ, брòћа, m. die Färberröthe, rubia tinctorum Linn. На путу му *броћ* (и глогово трње).

Брòћанац, Броћа̑нца, m. [име селу у Црној Гори, у катунској нахији]: Ал' Бањани припазише Вука,| Па се за њим поточ отиснула,| Стигоше га на *Броћанац* равни —

брòћаст, а, о, von der Farbe der Färberröthe, rubiaceus.

брòће̑ње, n. das Färberrothfärben, *τὸ* rubia tingere.

брòћити, ћӣм, v. impf. färberrothfärben, rubia tingere.

Брòћно [Бротњо], n. кнежина у Љубочкоме кадилуку у Херцеговини.

бре̏ску̑т, бреску́та, m. (у Брдима) vide брзица.

бре̏снат, а, о, н. п. грана, дрво, laubig, reich belaubt, frondosus.

бре̑ст, m. junge Sprossen, frondes.

бре̏стина, f. 1) augm. v. брест. — 2) (у Дубр.) брсната грана, das Laub, der Laubzweig, frons.

бре̏стити, тӣм, v. impf. befressen, depasco: коза брсти н. п. шуму, и говеда брсте, а свиња не брсти, него пасе.

бру̏же, бру́жа̄, f. pl. (у Рисну) дјетиња игра с новцима у којој се баца новац у таван пак се гледа чији је даље или ближе пао од одређеног мјеста, Art Kinderspiel, ludi genus.

бру́ја̄ње, n. das Summen, susurrus.

бру́јати, јӣм, v. impf. summen, susurrare: челе *брује* у кошници.

бру̏ка, f. Schande und Spott, homo aut res ridenda: шути, *бруко* манита, шути!

бру̏ка̄ње, n. das Auslachen, derisio, risus de re aut homine.

бру̏кати се, ка̑м се, v. r. impf. коме, auslachen, rideo: мучи да ти *се* људи не *брукају.*

бру̑с, m. (loc. бру́су) 1) der Wetzstein, cos, lapis politorius. Брусом се оштри руком, а тоциљ се обрће и на њему се држи оно што се оштри, гладилицом се обично оштре косе, али не као брусом н. п. нож, него с обје стране, а бријаћа се бритва оштри *на* гладилици (али не на оној којом се косе оштре него на другој која је за њу). [cf. гладилица, гладило, тоциљ, тоцио, белегија]. — 2) vocabulo puro, sensu obscoeno: хоћеш *брус,* es wird dir nicht gelingen, non proficies: даћу му *брус;* Добио као чела на *брусу.*

бру̀сало, *n. (у Шум.) vide водијер.*

бру̀сина, f. augm. v. брус.

бру̀сити, бру̀сӣм, v. impf. wetzen, exacuo. [cf. точити 2].

бру̀сић, m. dim. v. брус.

бру̀ше̑ње, n. das Wetzen, exacutio.

бру̀шкет, m. (у Ц. г.) der Würfel, talus. cf. [vide] ждријеб.

бру̀шњача, f. (око Ибра) vide водијер.

бр̏хан, m. (у Боци) сукња пртена, leinener Unterrock der Frauen, vestis genus. cf. брњица [3].

бр̏цнути, не̑м, v. pf. (у Боци) мало само дохватити, anrühren, attingere. cf. лабрцнути.

бр̑ч, брча, m. } (у Боци) као множина, eine
бр̑ча, f. } große Menge, copia: колика је *брча* војске! у највећи *брч* од грожђа, од смокава. cf. [vide] јек [2].

бр̑чак, чка, m. das Geräusch des Watenden, sonus aquae cum quis transit [мали вал?]: Воду газим, за њим *брчка* нема —

Бр̏челе, [Бр̏чела̄, f. pl. два села у Црној Гори у Црмници].

бр̏ченова тра́ва, f. Art Pflanze, herbae genus [vinca minor L.?].

бр̏че̑ње, n. das Speichen, radiatio.

бр̏чина, f. augm. v. брк: Па обоји те *брчине* —

бр̏чити, бр̏чӣм, v. impf. speichen, radiare.

бр̏чић, m. dim. v. брк.

бр̏чи̑ште, n. (у Ц. г.) горња усна гдје расту *бркови,* Oberlippe wo Schnurrbart wächst, regio mystacis (labium superius): *Брчиште* му је као пета од цревље.

бр̏чје̑ пе̏ро, n. eine der äußersten (harten) Schwungfeder, penna nutans, inutilis scribendo. cf. брчни [1].

бр̏чкавица, f. Weg, der vom vielen Regen oder geschmolzenen Schnee plätschert, viae lubricitas et udor. cf. бљечкавица.

бр̏чкање, n. Plätschern im Wasser, agitatio aquae.
бр̏чкати, кâм, v. impf. plätschern, sonitum facio aqua agitata.
бр̏чкати се, кâм се, v. r. impf. plätschern, aquam circumjicio, agito: *брчка се* у води.
Бр̏чко̄, кога, n. мала варошица на десном бријегу Саве (ниже Градишке): Да би ишли *Брчко* поробити,| Далеко је бјежат' низа Саву —
бр̏чнӣ, нā, нō, 1) н. п. брчно перо, vide брчје перо: Како тице јадолико грачу,| Са крила им *брчно* перје скаче — 2) (у Боци) бр̏чнӣ ручак, gering, tenuis.
бр̏чнути, нêм, v. pf. einmal plätschern, sonitum edo aqua turbanda.
бршљан, (у Дубр.)| m. der Epheu, hedera [he-
бр̏штан, | lix L. cf. пљушт].
бр̏шћење, n. das Befressen, depastio.
[**бу! бу! бу!** cf. баба коризма].
бу̏а, f. vide **буха**.
бу̏ав, а, о, vide **бухав**.
бу̏а̄ван, вна, вно, vide **бухаван**.
бу̏авац, âвца, m. vide **бухавац**.
бу̏ара, f. vide **бухара**.
бу̏а̄ч, буáча, m. vide **бухач**.
бу̏ба, f. 1) das Ungeziefer, bestiolae molestae. — 2) der Krebs (Krankheit) cancer, carcinoma. cf. [vide] живина [1]. — 3) (у Рисну) vide ојађелица.
бу̏балица, f. (у војв.) дјетиња игра, у којој се *буба* у леђа, Art Spieles, lusi genus.
1. **бу̏бало**, m. vide бубњар.
2. **бу̏бало**, n. vide бубрег.
бу̏бањ, бња, m. (pl. бу̏бњи и бу̏бњеви) 1) die große türkische Trommel, tympanum turcicum [cf. гоч]: Пристао као *шишка* уз бубањ. — 2) (по зап. кр.) die Trommel, tympanum. cf. [vide] добош. — 3) (у војв.) кош од прућа, којим се риба хвата, Art Fischreuse, nassae genus.
бу̏бање, n. das Trommeln, tympani pulsatio.
бу̏ба̄р, m. који тргује свиленијем бубама, der mit Seidenraupen Handel treibt, qui bombyces vendit.
бу̏бати, бу̏бâм, v. impf. ударати у бубањ, trommeln, pulsare tympanum. [vide бубњати 1].
бу̏бина, f. augm. v. буба.
бу̏бица, f. 1) dim. v. буба. — 2) (у Рисну) свилена буба, Seidenwurm, bombix.
бу̏бла, f, (у Далм.) као гука, der Klumpen, massa: *Бублу* масла, стрико наша —
бу̏бнути, нêм, v. pf. mit Getöse schlagen, pulso. [vide ударити 1].
бу̏бња̄р, бубњáра, m. der Trommelschläger, tympanista. [cf. 1 бубало, гочобија].
бубња̏рев,| а, о, des Trommelschlägers, tympani-
бубња̏ров,| stae.
бу̏бња̄ње, n. das Trommeln, tympani pulsatio.
бу̏бњати, њâм, v. impf. ударати у бубањ, trommeln, pulsare tympanum. cf. [бубати,] добовати. — 2) бубњају људи, т. ј. говоре кошта јавно, öffentlich reden über etwas, rumitare, percrebrescit fama.
бу̏бота, f. субота ђачка бубота, Sprichw. d. i. Samstags wird auf den Studenten herumgetrommelt, Samstag ist der Studenten-Prügeltag, sabbato caeduntur studiosi. Кад сам ја у Лозници ишао у школу, био је обичај да ђаке у суботу послије подне учитељ бије без икаке кривице, само за то што је субота: ако је ко онај дан прије подне или макар и послије подне био бијен за каку кривицу, то му се ништа није бројило.
бу̏ботак, тка, m. der Faustschlag, pugnus.
бу̏брег, m. (gen. pl. бу̏брêгā)| die Niere, ren: Живи као *бубрег* у лоју. cf. [2] бубало.
бу̏брежак, решка, m. |
бу̏брежња̄ци, бу̏брежња̄кā, m. pl. das Nierenstück, caro renum. cf. [vide] исјечак.
бу̏брешчић, m. dim. v. бубрег.
бу̏бӯљ, бубду̏ља, m. (око Будве) vide облутак.
бубу̏љица, f. die Pustel, pustula. cf. [гнојавица, гнојаница, пуха (пува), пухица (пувица, пуица),] чибуљица.
Бу̏гар, m. 1) (ст.) vide Бугарин: Стаде свата дванаест иљада| Те гледају коња у *Бугара* —| Повали се међу ђевојкама| Ће с' отео коња од *Бугара* — 2) [*бугар*] (у Боци) vide свињче: убио сам *бугара*.
бу̏гарêње, n. 1) das Bulgarisiren, mutatio in Bulgarum. — 2) (у Хрв.) vide запијевање.
Буга̏рија, f. т. ј. земља, Bulgaren-Land, Bulgaria: И умири земљу *Бугарију* —
Бу̏гарин, m. der Bulgare, Bulgarus. [cf. Бугар 1].
бу̏гарити, рӣм, v. impf. 1) zum Bulgaren machen, facio esse Bulgarum. — 2) (у Хрв.) vide запијевати.
бу̏гарити се, рӣм се, v. r. impf. ein Bulgar werden, fio Bulgarus.
Бу̏гâрка, f. [1)] die Bulgarin, Bulgara. [— 2) (*бугарка*) vide бундева 2; *види* s. v. пеца].
бу̏гар-кабаница, f. (ст.) ein Bulgarenmantel, pallium bulgaricum: А свр њега *бугар-кабаницу* — Скиде с леђа *бугар-кабаницу* —
бу̏гарскӣ, кā, кō, 1) bulgarisch, bulgaricus. — 2) (у прим.) vide свињски, н. п. месо.
Бу̏гарчâд, f. (coll.) junge Bulgaren, juventus bulgarica.
Бу̏гâрче, чета, n. ein junger Bulgar, Bulgarus puer.
Бу̏гâрчица, (Буга̏рчица), f. dim. v. Бугарка.
бу̏гија, f. [*буг** = пара] starke Ausdünstung, exhalatio major.
бу̏д [буди], wenn auch, quamquam (eigentlich so viel als буди, es sey, esto): *Буд* си, море, чоу укопао,| Ти нијеси сребро укопао — cf. [хем (ем),] туд.
бу̏да, f. (у војв.) Holzwaaren-Gewölb, taberna vasorum ligneorum.
бу̏дâк,* m. vide трнокоп.
буда̏ла[*], f. (voc. бу̏дало), der Thor, stultus. [vide лудак].

будàласт, а, о, thöricht, stultus. [vide сулуд].
будалàш, будалáша, m. thörichter Mensch, homo stultus. [vide лудак].
будалáштина, f. Thorheit, stultitia. [vide лудост 1].
будàлина, f. augm. v. будала.
будàлисање, n. das dumme Reden oder Thun, ineptia, sermo stultus. [cf. будаљење, махнитање (манитање)].
будàлисати, лишêм, ⎫ v. impf. thöricht sprechen,
будàлити, лӣм, ⎭ stulte loqui. [vide блутити].
будàљење, n. vide будалисање.
бу̏дан, дна, дно, (бу̏днӣ, нâ, нô), wach, vigil.
бу̏дац, бу̏ца, m. der Truthahn, gallopavo. cf. [1] ћурак, [ћуран, индијот, интуљ, морац, пућак,] тукац, пуран.
Бу̏два, f. градић и варошица на мору, иза Грбља к југу.
бу̏д' за што, н. п. купио или продао што, um Spottgeld, pretio vilissimo. cf. бесцјење.
бу̏ди, у пјесми мјесто **буд**: *Буди* ли идеш на војску,| Коме ме младу остављаш —
бу̏дија, f. die Truthenne, gallina indica. cf. ћура, ћурка, [пујка, пућка, индијота, интуша, 1] тука, мисирка [2, 1] пура, пурка.
Бу̏дим, m. (loc. Будиму) Stadt Ofen in Ungarn, Buda.
Будѝмац, мца, m. der Ofner, Budensis, Budanus. cf. [2] Будимлија.
Бу̏димир, m. Mannsname, nomen viri.
Бу̏дӣмка, f. 1) die Ofnerin, Budana. — [*будимка*] 2) (у Босни) бијела бундева. vide [б у н д е в а 2] пеца. — 3) (у Уж. н.) Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. cf. [1] будимлија.
1. **будѝмлија**, f. eine Art Aepfel, pomi species [vide будимка 3].
2. **Будѝмлија**, m. vide Будимац.
Бу̏дӣмље, n. село близу Сјенице код воде Ване.
бу̏дӣмскӣ (будӣмскӣ), кâ, кô, Ofner-, Budanus.
бу̏дињӣ, ња, ње, н. п. јаје, болест, dem Truthahn gehörig, gallopavonis. [cf. ћурји].
бу̏дионӣк, m. по намастирима она даска што у њу лупају ујутру да се буде калуђери, der Wecker, expergefactor.
Бу̏дисав, m. Mannsname, nomen viri.
бу̏дити, бу̏дӣм, v. impf. wecken, excito.
бу̏дити се, бу̏дӣм се, v. r. impf. erwachen, evigilo.
Бу̏дљанин, m. Einer von Будва.
Бу̏дљâнка, f. Eine von Будва: Иштâле га *Будљанке* ђевојке —
бу̏дљанскӣ, кâ, кô, von Будва: Од кад сам се родио од мајке,| Н'јесам љепше ђевојке видио,| Што сам данас у коло *Будљанско* —
Бу̏дош, m. планина [у Црној Гори, изнад Никшићског поља, између Броћанца и Стубице] више З а г а р а ч а и К о м а н а [у катунској нахији]: А све бјеже уз *Будош* планину —

будýћи да, (у војв.) indem, cum (ital. essendo che —).
бу̏ђ, ⎫ f. der Beschlag, mucor. cf. [vide] плије-
бу̏ђа,⎭ сан (може бити да је буђ од плијесни мало мање).
бу̏ђав, а, о, beschlagen, mucosus. cf. [vide] пљеснив.
бу̏ђавина, f. augm. v. буђа.
бу̏ђара, f. (у Сријему) vide жабић.
бу̏ђење, n. das Wecken, excitatio.
бу̏за,* f. 1) ein Getränk aus Kukuruzbrot und Wasser, potio e pane zeae et aqua; Срби по селима граде бузу особито уз часне посте од кукурузна хљеба и од воде, а Турци је граде од брашна (чини ми се од просена) па је носе те продају по варошима. — 2) н. п. брезова, der Birkensaft, succus betulae. — 3) вино на дну у бурету, или други мутеж од чега, der Bodensatz, sedimentum. cf. [vide] талог.
бузàџија,* m. der буза-händler, qui vendit potionem e pane zeae.
буздо̀ван (cf. **буздохан**) (буздо̀вâн), буздо̀вана (буздовáна), m. eine Art Keule, clavae genus. [cf. салма 1, топуз].
буздо̀хан, m. vide буздован: Уз *буздохан* гвожђе попијева —
бу̏ин, бу̏ина, m. ein großes Fuhrmannspferd, Meklenburger (ein Kärntner), equus vecturarius, jumentum.
бу̏ињӣ, ња, ње, vide **бухињи**.
бу̏јâд, f. vide папрат.
бујàдина, f. augm. v. бујад.
бујàдњача, f. vide папратњача.
1. **бу̏јан**, m. (у Хрв.) некака риба, Art Fisch, piscis genus.
2. **бу̏јан**, јна, јно, heftig, stürmisch, praeceps, н. п. бујна киша, Platzregen.
1. **бу̏јање**, n. vide бучање [2].
2. **бу̏јање**, n. das Anschwellen, τὸ intumescere.
1. **бу̏јати**, јӣ, vide бучати [2].
2. **бу̏јати**, јâм, v. impf. aufschwellen, intumesco. cf. набујати.
бу̏јатка, f. vide папратка.
бу̏јити, јӣм, v. impf. cf. пајити.
бујѝца, f. Regenbach, torrens. [cf. поплав].
бу̏јур,* nimm, lange zu, accipe et manduca: Баба: *Бујур*, Муса, купуса. — Турчин: Нека, бако, и меса.
бу̏к, m. (loc. бу̏ку, pl. бу̏кови) der Ort des Wasserfalls, wo das Wasser im Fallen tost, locus cataractae strepitosus: онђе у *буку* има пастрме; Ништа није горе од дебела *бука* из рђава трупа.
бу̏ка, f. das Gebrülle, mugitus.
бу̏кавац, бу̏кâвца, m. 1) в о д е н и б и к, die Rohrdommel, ardea stellaris Linn. [cf. воденбика]. — 2) der Aufwiegler, concitator. cf. [букач 2, бунтовник, ребелијант, ребелијаш,] бунџија. — *3) (у Сријему) Нешто иде ноћу те дави људе, као вукодлак. cf. дрекавац.*

бу̏кагије,* f. pl. vide путо.
бу̑калиште, n. мјесто гдје говеда *бучу,* Ort wo die Ochsen brüllen, locus ubi mugiunt boves.
бу̏кало, *m. човјек који буче.*
Бу̏кања, f. у Лици једна главица и наврх ње зидине од некаквога градића.
бу̏ка̑ње, n. 1) das Brüllen, mugitus. — 2) das Auseinanderwerfen, disjectio.
бу̏кара, f. у Сријему је обичај да се уз месојеђе свако вече скупе дјевојке (мале и велике) и младе (а и од мушкиња дође гдјекоје) насред села, па наложе ватру (понајвише од ђубрета или од сметлишта) и око ње играју и пјевају; и то се зове *букара* или *ватрише* (ајдемо на *букару,* пјевају дјеца на *букари*).
бу̏каре̑ње, n. das Brähnen, subatio. [cf. цвелање].
бу̏карити се, ри̑м се, v. r. impf. brähnen, subo (von Schweinen): букари се крмача. [cf. цвелати се].
бу̏кати, бу̑че̑м, v. impf. 1) brüllen, mugio. — 2) говеда бучу сијено, mit Hörnern auseinanderwerfen, disjicio: Штогођ воко *буче,* себи за роге вуче.
бу̏ка̑ч, бука́ча, m. 1) der Brüller, mugitor (vom Ochsen). — 2) *vide букавац* 2.
бу̏ква, f. (gen. pl. бу̏ка̑ва̑) 1) die Buche, fagus [silvatica L.] — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Gelbstriemen], piscis quidam marinus [box vulgaris C. V.]. — 3) der Dummkopf, stultus, stulta [vide лудак].
бу̏кван, m. луд или сулудаст човјек, der Dummkopf, stultus [vide лудак].
бу̏ква̑р, m. das ABC-Buch, abecedarium.
буква́рац, рца, m. der ABC-Schüler, puer elementa discens.
букве̏тина, f. augm. v. буква. [cf. буквина].
бу̏кви̑к, букви́ка, m. der Buchenwald, fagetum: Хајдук чешља кику у *буквику* —
бу̏квина, f. augm. v. буква. [vide букветина].
бу̏квић, m. junge Buche, fagus parva.
бу̏квица, f. 1) dim. v. буква. — 2) буков жир, die Buchecker, glans fagina. — 3) das ABC, elementa.
бу̏кила, f. четврт стара: Више ваља стар но *букила.* [cf. багаш].
бу̏клија,* f. vide [ч у т у р а] плоска (понајвише она што носе просци): Не смијем ти прстен приватити,| Ни попити просачку *буклију* —
бу̏кнути, бу̏кне̑м, v. pf. 1) aufmuen, mugitum edo: *букну* во, крава. — 2) auflodern, exardesco: букну ватра. — 3) они ће сви *букнути* на тебе, т. ј. скочити, устати, sich entgegen setzen, opponere se. — 4) (у Дубр.) букнула дјевојка, т. ј. узрасла, herangewachsen, adolesco.
бу̏кња̑ње, n. das Lodern, ardor.
бу̏књати, ња̑м, v. impf. lodern, ardeo: букња ватра. cf. [vide] буктјети.
бу̏ков, а, о, buchen, faginus.
Бу̏кова̑, f. adj. мали намастир код Неготина.
бу̏ковац, бу̏ко̑вца, m. 1) Buchenstab, baculus faginus. [cf. буковача.] — [*Буковац*] 2) извор у Јадру у Тршићком пољу. — 3) село у Сријему (близу Варадина).
бу̏ковача, f. der Buchenstock, baculus faginus. [vide буковац 1].
Бу̏кови, m. pl. [gen. Буко́ва̑, dat. instr. loc. Буко̏вима] планина у Србији између нахије Ваљевске и Ужичке: Већ ајдемо у *Букове* тврде —
бу̏ковина, f. das Buchenholz, lignum faginum.
Бу̏ковица, f. 1) источни крај Далмације, између Босне, Хрватске, равнога Котара и Отреса планине. — 2) планина у Херцеговини: *Буковица* и Ораовица — 3) ријека у Дробњацима.
Бу̏ковичанин, m. Einer von Буковица.
Бу̏креш, m. Bukarest, Bucarestinum urbs Valachiae.
бу̏ктети, (ист.) } **бу̏ктити,** (зап.) } **бу̏ктјети,** (југоз.) } ти̑м, v. impf. lodern, ardeo: букти ватра. cf. букњати.
бу̏кће̑ње, n. das Lodern, ardor.
бу̏кћети, бу̏кти̑м, (јуж.) vide буктјети.
Бу̏куља, f. брдо више села и киселе воде *Буковика* (у Крагујевачкој нахији [у срезу јасеничком]).
бу̏ла, f. 1) vide Туркиња [1]. — 2) (у Паштр.) der Siegel, sigillum (bulla): Црна књига а у доба црно,| Црном *булом* бјеше забулана —
була́жње̑ње, n. vide бунцање.
була́знити, бу̏ла̑зни̑м, vide бунцати.
буле̏тина, f. augm. v. була.
булу̏ма̑ћ, булума́ћа, m. некакво јело од брашна: А. Шта си јео? — Б. Сатримачка и *булумаћа.*
булу̏ме̑нта, f. (у Ц. г.) много људи, Schaar, turba. [cf. гомила].
бу̏ље̑ње, n. das Hervorrecken der Augen, exsertio oculorum.
бу̏љеш, m. (у Барањи) vide [г р г е ч] бандар.
бу̏љина, f. vide сова.
бу̏љока, f. (ст.) die die Augen hervorreckt, quae exserit oculos: Курвина *буљоко* — schilt der Krebs den Frosch.
бу̏љоок, } **бу̏љоокаст,** } а, о, у кога су очи избуљене (велике испале), mit hervorreckten Augen, oculis exsertis.
бу̏љубаша* [буљугбаша, буљумбаша], m. Anführer eines буљук, dux turmae, centurio.
бу̏љубашин, а, о, des буљубаша, centurionis.
бу̏љубашиница, f. die Hauptmannsfrau, uxor centurionis.
бу̏љубашица, m. dim. v. буљубаша.
бу̏љубашова̑ње, n. das буљубаша-Sein, centuriatus gestio.
бу̏љубашовати, шује̑м, v. impf. ich bin буљубаша, sum centurio.
бу̏љугбаша, m. vide **буљубаша** mit allen Ableitungen.

бу̀љук,* die Schaar, Trupp, turba, turma, [vide] к р д, cf. гомила: буљук говеда.

бу̀љумбаша, m. (у Ц. г.) vide **буљубаша:** Поди́же се *буљумбаша* Мујо —

бу̏мба, f. (у Дубр.) Kinderwort für Wasser, aqua sermone infantium. cf. [vide] воша.

бу̀мбак, бумба́ка, m. (у Рисну) } 1) die Hummel,
бу̀мба̑р, m. } apis terrestris Linn. — 2) *(у Рисну).*

бумба̀ра̑ње, n. das dumpfe Sprechen, nach Art des Hummelgemurrs, murmur.

бумба̀рати, ра̑м, v. impf. dumpf sprechen, wie die Hummel summt, murmuro.

бу̀мбача, f. (у Славонији) vide [б о ч к а] шиноба.

бу̀мбити, бӣм, v. impf. (у Дубр.) Kinderwort für trinken, bibo sermone infantium.

бу̀мбул,* m. vide славуј [1]: Два *бумбула* сву ноћ препјеваше —

бу̏н, бу̏на, m. (у Хрв.) vide буника: као да се *буна* назобао.

бу̏на, f. Aufruhr, seditio. [cf. побуна, узбуна (ужбуна); лaрма].

Бу̏на и **Бу̏ница,** f. двије воде у Херцеговини: И *Буну* ти воду прегазила —

бу̀на̑р,* буна́ра (бу̀на̑ра), m. der Brunnen, puteus, cf. [vide] студенац: Није у бунар већ крај бунара.

бу̀на̑рскӣ, (буна̑рскӣ), ка̑, ко̑, н. п. вода, Brunnen-Wasser, aqua putealis.

бу̏нац и **бу̏ница,** der Rebensart: обишао је бунца и буницу, von einem Vagabunden, undique est vagatus. cf. Буна и Буница.

бу̀нгур, m. (кукурузан или шеничан) die Grütze, alica (?).

бунгу̀ра̑ње, n. das Grützemahlen, alicatio (?).

бунгу̀рати, ра̑м, v. impf. Grütze mahlen, crassius molo: не може воденица да меље, него *бунгура.*

бу̀нгурац, бу̀нгу̑рца, m. dim. v. бунгур.

бу̏нда, f. (у војв.) Pelz, vestis pellicea. cf. [vide 2] ћурак.

бу̏ндева, f. (pl. gen. бу̏нде̄ва̑) der Kürbis, cucurbita melo Linn. [cf. тиква 2, мортубака: 1) cucurbita pepo L. cf. варењака, лудаја, лудара 1, мекокорка, тврдокорка 2. — 2) cuc. pepo L. var 1. cf. бијела бундева, бугарка 2, будимка 2, бескорка 2, дулек, мачванка 2, мисирача, пеца. — 3) cuc. pepo L. var. 2. cf. јургета. — 4) vide т у т л и ћ, cuc. ovifera L.].

бу̏ндевица, f. dim. v. бундева.

бу̏ндевскӣ, ка̑, ко̑, н. п. цвијет, Kürbis-Blüthe, cucurbitarum.

Буни̏јевац, е̑вца, m. (у Хрв.) vide **Буњевац.**

Буни̏је̑вка, f. (у Хрв.) vide **Буњевка.**

бу̏ника, f. das Bilsenkraut, hyoscyamus [niger] Linn.: Као да се *бунике* најио. [cf. бун].

бу̏нина, f. der Dünger, stercus. [vide сметлиште].

бу̏нити, бу̏нӣм, v. impf. aufwiegeln, concito. [cf. бургијати, 1 бушити figürl.].

бу̏нити се, бу̏нӣм се, v. r. impf. sich empören, imperium frango.

Бу̏нић, m. градић на дно Крбаве (од Удбине к сјеверу) под планином Козјаном.

бу̏ништа̑р, m. (у Ц. г.) који по буништима краде, Schimpfwort für einen Dieb, convicium, in furem.

бу̀нӣште, n. (у Ц. г.) vide **буњиште:** врана о *буништу,* а соко о месу, па обоје на Ђурђев дан излете. Од *буништа* до *буништа* Докле сунце не зађе —

бу̀но̄ван, вна, вно, aus dem Schlafe auftaumelnd, e somno excitatus, exturbatus. cf. траповијесан.

бу̀нто̄внӣк, m. der Aufrührer, homo seditiosus. Може бити да је ова ријеч постала у наша времена. [vide букавац 2].

бу̏нца̑ње, n. das Reden wie aus dem Schlafe, somniatio. [cf. булажњење, петљање 3, трабуњање, трабуњење, чаварнјање].

бу̏нцати, ца̑м, v. impf. говорити којешта, као у сну, wie aus dem Schlafe reden, faseln, loqui quasi e somno, alucinari: *Бунца* као баба у болести. cf. трабунити [трабуњати, булазнити, петљати 3, чаварнјати].

бу̏нција, m. der Aufwiegler, concitator. [vide букавац 2].

бу̀ња̂к, буња́ка, m. das Auskehricht, quisquiliae. [vide сметлиште] cf. буњиште.

Бу̏њевац [Бунијевац], е̑вца, m. у Бачкој Србин закона Римскога. cf. Крањац.

бу̏њевачкӣ, ка̑, ко̑, dem Буњевац gehörig.

Бу̏ње̑вка [Бунијевка], f. Serbin katholischer Religion.

Бу̏ње̑вчина, f. augm. v. Буњевац, auch von Буњевка.

бу̀њӣште [буниште], n. 1) der Ort wohin das Auskehricht geworfen wird, locus quisquiliarum, fimetum. — 2) das Auskehricht selbst, quisquiliae. [vide сметлиште].

бу̏па̑ње, n. vide лупање.

бу̏пати, бу̏па̑м, v. impf. (у Перасту) vide лупати.

бу̏пило, n. Приповиједа се и пјева да је цару Лазару, кад је први пут дошао напомол Раваници, зазрео коњ од ње и збацио га са себе и да се је то мјесто од онда прозвало *Царево бупило:* Ту се зове Царево *бупило* —

бу̏пити, пӣм, v. pf. (у Перасту) vide [у д а р и т и 1] лупити.

1. **бу̏ра,** f. der Sturmwind, procella (ital. bora). Бура се по приморју гдјешто зове и *вјетар од краја* (т. ј. са земље): *Бура* гони, враг се жени. [cf. граховкиња.]

2. **бу̏ра,** m. (ист.) vide буро.

бу̏рав, а, о, klein und großbäuchig, pusillus et ventrosus.

бу̏ра̑г, бура́га, m. der (Thier-) Magen, venter. [cf. лапатке, шкембе, прдењак 2, говњак].

бу̏ра̑д, f. (coll.) Fässer, dolia.

бура̀зер,* m. (у Босни) vide брат.

бу̏ран, рна, рно, (у Боци) vide кишовит.

Бу̏ра̂ћ, Бура́ћа, m. Mannsname, nomen viri.

бу̏рача, f. (у Хрв. и у Далм.) као чутура од коже, Art lederne Flasche, lagenae genus.

бу̏ргија,* f. 1) мали сврдлић, die kleinste Art Bohrer, terebra minima. [vide сврдао 1]. — 2) (у Ц. г.) она дугачка што се чибуци врте (а мала се зове *сврдао*), Röhrenbohrer, terebra perforandis fistulis.

бургѝја̂ње, n. das Aufwiegeln, concitatio.

бургѝјати, ја̂м, v. impf. aufwiegeln, concitare. [vide бунити] cf. бушити.

бургѝја̂ш, бургија́ша, m. 1) ein Mensch der überall herumkommt, homo circumforaneus. — 2) Schweinmäkler (in Serbien), proxeneta suarius. cf. [vide] калауз [2].

бу̏ргѝјца, f. dim. v. бургија.

бу̏ре, ета, n. das Faß, dolium. cf. [vide] каца [2].

буре́нце, цета, n. dim. v. буре.

бу̏ре̄ње, n. 1) vide пишање. — 2) vide срђење.

бу̏рити, ри̂м, v. impf. (у Дубр.) vide пишати.

бу̏рити се, бу̏ри̂м се, v. r. impf. vide срдити се.

бу̏рјан, m. (у Браничеву) vide апта.

бу̏рлав, а, о, н. п. у образу (надувен), bausbackig, bucculentus.

бурлѝка̂ње, n. eine Art heulenden Weinens, fletus genus.

бурлѝкати, бу̏рли̂че̂м, v. impf. heulend weinen, plorare.

бу̏рља̂ње, n. das Herumwühlen in flüssigen Dingen, scrutatio in jusculo.

бу̏рљати, ља̂м, v. impf. 1) herumwühlen in Flüssigkeiten, scrutari in jusculo. cf. брљати. — 2) бурљају ми цријева, der Bauch knurrt, crepant intestina. cf. карати се [1].

бу̏рма,* f. 1) ein glatter Fingerring, annulus: Просу по њој *бурме* и прстење — [cf. 1 вера 2, витица 2]. — 2) Schraube, cochlea: отвора се на *бурму*; А што му је пуце под гр̏оцем,| Оно му је од три литре злата,| И оно се на *бурму* отвора —

бу̏рмут,* m. der Schnupftabak, nicotiana sternutatoria. [cf. духан 3].

бу̏рмутица, f. die Tabakdose, capsula nicotianae.

бурму̏џија,* m. der Schnupftabakfabrikant, venditor nicotianae.

бу̏рни̂к, (у Ц. г.) } m. vide дуждевњак.
бу̏рњак, }

бу̏ро, m. [југ.] [cf. 2 бура] 1) der Dickwamst, abdominosus, ventrosus. — 2) vide срдитко: што си се, *буро*, набурио?

бу̏рса, f. (у Дубр. у граду, а у околини *ќеса*) die Börse, der Beutel, crumena. [vide кеса 1] cf. тоболац.

буру̏нтија,* f. Vezirsbrief, edictum veziri: А кад ситну *бурунтију* примиш —

буру̏нџук, m. танко бијело свилено платно, Seidenleinwand (zu Hemden), byssi sericeae genus.

буру̏нџукли,* adj. indecl. von бурунџук: По гаћама *бурунџукли* кошуља —

[**бу̏рши,** cf. урши бурши.]

бу̏с, m. 1) као бокор са земљом заједно, der Rasen, das Rasenstück, caespes, cf. [vide] бусен: Назимац кус копа *бус* под котлокрповом кућом. — 2) (у Далм.) као шеварић, das Gebüsch, frutex [vide честа]: Нема *буса* ђе не има трупа,| Нити траве ђе не има главе — 3) (у Дубр.) vide шимшир (ital. bosso).

1. **бу̏са̂ње,** n. 1) das Bedecken mit Rasen, *то̏* caespite obducere. — 2) das buschicht-werden, fruticatio.

2. **бу̏са̂ње,** n. das Schlagen auf die Brust, planctus.

бу̏сати, са̂м, v. impf. mit Rasen bedecken, caespitem congero.

1. **бу̏сати се,** бу̏са̂м се, v. r. impf. sich auf die Brust schlagen, plangere: *буса се* рукама у прси.

2. **бу̏сати се,** са̂м се, v. r. impf. buschicht werden, sich bestauden, fruticare: У дну му *се бусало*, у сриједи трсало! (кад се напија).

бу̏се̂н, бу̏сена, m. (loc. бусе̂ну) der Rasen, caespes. cf. [бус 1,] бусеница.

бусе̏нит, а, о, н. п. земља, орање, rasenreich, caespitosus.

бусе̏ница, f. vide бусен.

бу̏се̂ње, n. (coll.) der Rasenhaufe, caespites.

бу̏сија,* f. der Hinterhalt, insidiae. cf. [vide] засједа.

бу̏сје, n. (у Далм.) coll. v. бус.

бу̏снути се, не̂м се, v. r. pf. sich auf die Brust schlagen, plangere: *Бусну* ми *се* Амза капетане:| Ала мене не родила мајка,| До кобила која ђога мога —

Бу̏совача, f. варошица у Босни између Фојнице и Травника, ein Städtchen in Bosnien.

Бусо̏вни̂к, m. брдо у нахији Љешанској (у Црној гори), ein Berg in Montenegro.

бу̏т, бу̏та, m. der Oberschenkel, femur. *cf. бедро* [кукотрес?].

бу̏тина, f. augm. v. бут.

бу̏тић, m. dim. v. бут.

бу̏ту̂рница, f. vide [х а п с а н а] хапс: стрпали га у *бутурницу*.

бу̏ће̄ње, n. vide срђење.

бу̏ћи, бу̏ћа̂, m. pl. (у Рисну) Art Spiel, ludi genus: играти на буће.

бу̏ћити се, бу̏ћи̂м се, v. r. impf. vide срдити се.

бу̏ћка [бучка], f. (у Срб.) die Butterrolle, vas ligneum butyro conficiendo. cf. [vide 1] стап.

бу̏ћкало, n. дрво којим рибари бућкају по води, те маме сомове на удицу, die Plumpkeule, der Plumpstock, pertica piscibus excitandis.

бу̏ћка̂ње, f. das Plumpen, crepitus.

бу̏ћкати, ка̂м, v. impf. (ins Wasser) plumpen, crepitum dare: шта *бућкаш* по тој води?

бу̏ћнути, не̂м, v. pf. einen Plump thun, crepitum dare.

буће̏глав, а, о, (ст.) vom Kopfe der Eule, epi-

thetum capitis bubonis: Ид' одатле, сово *букоглава* —
бу̏ха [буа], f. (pl. бу̏хе, бу̏ха̑) der Floh, pulex.
бу̏хав [буав], а, о, (у Бачк.) \ т. j. хљеб,
бу̏ха̑ван [буаван], вна, вно, / schwammicht, locker, tener.
бу̏хавац [буавац], а̑вца, m. бухав хљеб, schwammichter Laib Brot, panis tener.
Бу̏хавице, f. pl. [планина у Црној Гори близу планине Острога]: У планину насред *Бухавица* —
бу̏хара [буара], f. der Arrest, carceres. [vide хапсана] cf. хапс.
бу̏ха̑ч, буха́ча, [буач] m. бубина (налик на буху), што једе расад купусни, der Blattfloh, chermes Linn. [haltica oleracea L.].
бу̏хињи [буињи], ња̑, ње̑, н. п. трава, dem Floh gehörig, pulicis.
бухо̀бер, m. Приповиједа се да је казао Србин Турчину да се тако зове *рак*, па му га дао, да му *купи бухе* по соби и ноћу по постељи и т. д. Flohsammler (Benennung des Krebses in der Anekdote).
бу̏џање, n. vide дерање 1.
бу̏џати, бу̏џа̑м, vide дерати 1.
бу̏џмаст, а, о, voll im Gesicht, facie obesa.
бу̏џов, m. eine Art kleinen Flußfisches, pisciculi genus [alburnus mento Ag.].
бу̏џо̀ван, вна, вно, н. п. нераст (кад се букаре крмаче), brunstig, subans. [cf. цвилован].
бу̏ча, f. (у Дубр.) стаклен округао суд са грлићем горе (ако је овај суд оплетен унаоколо сламом или прућицем, онда се зове *дамижана*).
[**бучад**, f. (coll.) vide бучићи; *види* s. v. ћурад.]
Бу̏ча̑к, Бучака, m. вода у Грбљу.
***бу̏ча̑нка**, f. некака пушчана цијев.*
бу̏ча̑ње, n. 1) н. п. главе, das Dummsein des Kopfes, z. B. vom vorhergegangenen Rausche, torpor capitis (a crapula). — 2) das Toben, saevitio. [cf. 1 бујање].
бу̏чати, чи̑м, v. impf. 1) dumm sein, turbatus sum, ferveo: и сад ми *бучи* глава од јучерањег пића; *буче* уста (н. п. од паприке). — 2) toben, saevire: *бучи* море; Људи кад *буче*, жене нек муче. [cf. 1 бујати].
бу̏че, чета, n. пиле од будије, das Truthuhn, pullus gallinae indicae. cf. [туче,] ћуре.
бу̏чевина, f. Art saure Milch, oxygala.
бу̏чићи, бу̏чи̑ћа̑, m. pl. (coll.) junge Truthühner, pulli indici. cf. [бучад, ћурад,] ћурићи.
бу̏чка, f. (у Србији) vide **бућка.**
Бу̏чница, f. Eigenname eines Wasserfalls im Gebiete Јадар, Dorf Тршић, Bach Жеравија, nomen proprium cataractae.
бу̏чок, m. (на Корчули) vide сова.
бу̏џа, f. (у војв.) 1) vide [б а т и н а 1] кијача. — 2) (у Шумад.) vide крмача 2. cf. гуџа.
бу̏џа̑к,* буџака, m. vide [к у т] угал.
бу̏џа̑ње, n. verb. v. буџати се. [cf. гуџање].
бу̏џати се, бу̏џа̑м се, v. r. impf. играти се б у џ е или к р м а ч е [2. cf. гуџати се].
буџа̀чић, m. dim. v. буџак.
бу̏џуља, f. Kühe mit kleinen Hörnern, sie selbst nicht groß, aber gut, vaccarum genus.
бу̏ша, f. (понајвише се говори pl. *буше*) момчад која се (пред бијеле покладе) обуку у свакојаке рите и метну на образ образину од дрвета, па по селу играју (у Мухачу). cf. уши *буши*.
бу̏шав, а, о, vide трбушаст.
1\. **бу̏ша̑к**, бушáка, m. во омален и чврст, као што су по брдима, ein kleiner fester Ochs, boum genus.
2\. **бу̏шак**, шка, m. (у Сријему) љешник пробушен, кад га црв изједе, wurmstichige Haselnuß, nux juglans verniculosa.
бу̏шат, m. коњско име, ein Pferdename, nomen equo indi solitum: Дај ти мене дорина твојега,| Ја ћу тебе *бушата* мојега —
Бушàтли, ⎫ презиме једне породице Турскога
Бушàтлија, ⎭ закона у Скадру, од које су били ондје везири, за коју се пјева и приповиједа да је од рода Ивана Црнојевића: Пошиље је Скадру на Бојану| Ка ономе *Бушатли* везиру —
***бушѐница**, f. (у Врпцу), комад меса на цјеченици близу бута.*
бу̏шење, n. das Bohren, terebratio.
[**бу̏ши**, cf. уши буши.]
бу̏шина, f. 1) ein Schimpfwort für Schafe, convicium in oves. — 2) (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [inula conyza DC.?].
1\. **бу̏шити**, бу̏ши̑м, v. impf. bohren, terebrare; figürl. wühlen, aufrühren, concito. [vide бунити] cf. бургијати.
2\. **бу̏шити**, ши̑м, v. pf. кад штогод падне на лупи, stürzen, mit Gepolter fallen, corruere.
бу̏шотина, f. јама на дасци, или на дрвету, das Bohrloch, foramen.

В

Ва, in, in (ријетко се говори, н. п.) *ва* име оца и сина и светога духа; *ва* истину Божју (говоре попови и калуђери); *ва* вијек; *ва* славу и част (кад чате славу, cf. слава). cf. [vide] у [1].
ва̏б, m. das Locken, allectatio: научио свиње, или псе, на *ваб*, па док се јави, дођу му.
ва̏бац, ва́пца, m. тица која се метне да ваби друге тице, кад се хватају, der Lockvogel, qui allicit.
ва̏бити, ва̏би̑м, v. impf. кога, locken (die Thiere), allicio.
ва̏бље̑ње, n. das Locken, allectio.
Ваве̏деније, n. das Fest Mariä Reinigung, purificatio B. V. M. (den 21. November).

ва̏вежњици, њи̑ка̑, m. pl. (у Барањи) Art Mehlspeise, cibi e farina parati genus. Неколико листова поспу се сиром, па пошто се савију, онда се испресијецају и кувају.

ва̏ве̑к, т. ј. ва век, (ист.) vide вавијек.

ва̏ве̑ст, f. (ист.) vide вавијест.

ва̏вијек, т. ј. ва вијек, (јуж.) ewig, aeternum: *Ва вијек* вијека.

ва̏вијест, f. (у Барањ.) der Begriff, intellectus.

ва̏ви̑к, (зап.) vide вавијек.

ва̏ви̑ст, f. (зап.) vide вавијест.

ва̏вољак, ва̏во̑љка, m. оно што се сваља међу прстима или у устима, ein Kügelchen (von Brot u. d. gl.), das man zwischen den Fingern dreht, globulus convolutus.

ва̏вољење, n. das Drehen eines Kügelchens zwischen den Fingern, conglobulatio.

ва̏вољити, љи̑м, v. impf. ваљати штогод међу прстима, или у устима, ein Kügelchen zwischen den Fingern drehen, conglobulo.

ва̑г, m. (у Јадру) мотка или греда којом се што подиже, der Hebel, vectis. [vide озиб] cf. стријела.

ва̀ган, m. 1) мјера житна, ein Getreidemaß, mensura. — 2) (у Херц.) чанак, eine hölzerne Schüssel, scutra lignea, cf. [vide] здјела: Ђе се свекри котлом бију,| А свекрве *ваганима* —

ва̀га̑ш, вага́ша, m. das Geleise, orbita. [vide коловоз 1].

вага̀шљив, а, о, н. п. пут, voller Wagengeleise, orbitosus.

ва́гнути, ва̑гне̑м, v. pf. 1) (у војв.) abwägen, ponderare [vide измјерити 2]: *вагни* де ми то. — 2) wiegen, pondo valere: во *вагнуо* пет центи. [vide 1 тежити 2].

ва́го̑в, ва́гова, m. (у Сријему) eine Art großen Winzermessers, zum Schilfschneiden, scalprum arundini secandae. cf. косијер.

ва́да, f. 1) [*] vide рок. — 2) [*] (у Дубр.) жена је на *ваду*, т. ј. на том доба; тако се каже и: дијете је на *ваду*, т. ј. већ му је вријеме да се роди. — 3) (у Спљету) vide мора.

ва̀диве̑к, m. (у Бачк.) какав тежак посао или зао пут, гдје човјек свој живот губи, eine mit großer Anstrengung verbundene Arbeit, nimius labor.

1. **ва̏дити**, ди̑м, v. impf. herausnehmen, promo: Не жали ми многа пуста блага,| Но ме, брате, *вади* из тамнице —

2. **ва́дити**, ва̑ди̑м, v. impf. (у Спљету) ходити полако и помњиво, langsam und bedächtig gehen, incedere caute.

ва̏ђевина, f. (у Ц. г.) das Vorausnehmen, anticipatio (?): ударио у вађевину (кад се узима жито на вересију до друге године).

1. **ва̏ђе̑ње**, n. das Herausnehmen, promtio (?).

2. **ва́ђе̑ње**, n. das langsame, bedächtige Gehen, incessus cautus.

ва̏ж! ein Wort Gänse zu treiben, vox agentis anseres.

ва̀зам, зма, m. (у Хрв. и Далм. највише у крш.) vide васкрсеније.

ва̏зда, vide свагда.

вазда̀кадњи̑, ња̑, ње̑, vide [свагдашњи] ваздашњи.

ва̏зда̑н, (вас дан) den ganzen Tag, totum diem.

ва̀зданак, ва̀зда̑нка, m. у напијању: Срећна уранка, а бољег *вазданка*! der ganze Tag, totus dies.

ва̏здашњи̑, ња̑, ње̑, (у Ц. г.) vide свагдашњи.

ва̏зду̑х, m. (у Котору) die Luft, aër.

ва̀зли-траве, у загонеци: Ја пођох по сопоту, а стадох на грехоту, позвах мрдељаче: донес'те ми тулеоде, е су дошле *вазли-траве*.

вазме̏на̑ све̏дба, f. (у Хрв.) das Osterlamm, victima paschalis.

вазме́нац, нца, m. (у Хрв.) свијетли понедјељник, der Ostermontag, prima dies lunae post pascha. [cf. вазмени понеђељник].

вазме̏ни̑, на̑, но̑, Oster-, paschalis. cf. [vide] ускршњи.

вазме̏ни̑ поне̏ђељни̑к, m. (у Хрв.) vide вазменац.

Ва̏зу̑ћа, f. намастир у Босни (може бити да је сад и пуст): И *Вазућу* крај воде Криваје —

ва́из* [ваиз], m. Prediger, praedicator [vide проповједник]: К нама брже, оџе и *ваизи* —.

Ва̀истина, m. Mannsname, nomen viri: Па дозива слугу *Ваистину:*| *Ваистино*, моје чедо драго —

ва̏ј! у овој загонеци: *Вај, вај*, ђе је мору крај?

Ва́ја, f. hyp. v. Василија.

ва̀ја̑т, вájȃта, [хајат] m. vide клијет. cf. спрема.

вајàтина, f. augm. v. вајат.

вајàтић, m. dim. v. вајат.

ва̀ја̑тски̑, ка̑, ко̑, н. п. врата, Kammer-, Kemnat-, cellarius, ad cellam pertinens.

ва̀јда* [фајда], f. Nutzen, utilitas. cf. [vide] корист.

[**вајдисање** (фајдисање), n. verbal. v. вајдисати; *види* s. v. фајдисање.]

ва̀јдисати [фајдисати], ише̑м, v. pf. 1) nützen, prodesse: то ти не ће *вајдисати*. cf. [vide] помоћи. — 2) не ћеш *вајдисати*, Nutzen haben, lucror. [vide помоћи се].

ва̀јдисати се, ише̑м се, v. pf. vide [помоћи се] вајдисати 2: скупо је купио, не ће *се вајдисати* кад прода.

ва̀јдица, f. dim. v. вајда. cf. [2] гла̀вница [2].

ва̑јкада, adv. schon lange, jam diu: то је *вајкада* било.

ва̑јкање, n. 1) das Entschuldigen, jemand nicht nach seinem Wunsch bewirthet zu haben, excusatio de coena minus lauta. — 2) vide кајање [2].

ва̑јкати се, ка̑м се, v. r. impf. 1) sich entschuldigen, daß man Jemand nicht nach seinem Wunsch

bewirthet, excusare se de coena minus lauta. — 2) vide кајати се: *вајка се* што није узео дјевојку коју су му давали.
Ва́ка, m. (ист.) vide [1] Вако.
ва̏кавица, f. кад се игра лопте, Art Ballenspiels, ludi genus.
1. **ва́кља,** f. (у Барањи) од грабовине као иверје које се пали мјесто луча, Art Lichte, luminis genus.
[2. **ва̏кља** (факља), f. vide валка.]
1. **Ва́ко,** m. хyp. v. Василије. [cf. Вака].
2. **вако** у пјесмама, vide **овако**: Како не би зелено| *'Вако* полегло — *'Вако* било свакој друзи| Која мајке не слушала! —
3. **вако,** (у Ц. г. и онуда по прим.) vide [в е ћ 3] већ ако.
Ва̏куп, m. 1) у Турској Хрватској варош на Уни око 4 сахата од Удбине: Од *Вакупа* два Кулиновића — 2) [*вакуп*]* Kirchengut, bonum ecclesiasticum. Приповиједа се како су питали некакога хоџу који је управљао вакупом: „Камо, хоџа, вакуп?" а он ухвативши се шаком испод носа, и повукавши је преко уста доље низ браду одговорио: „Вакуп х у п!" (т. ј. појео га).
ва̑л, m. (pl. *ва̑ли* и *ва́лови*) die Welle, unda, cf. талас: На брегове вода устанула,| А удара вода на *валове*,| Она носи јеле од планине —| И угледа свога господара| Ђе га *вали* там' и амо вуку —| Ал' не могах приступити,| Од мириса жуте дуње,| Од *валова* жубер-воде —
1. **ва̏ла** f. (у Конављу) као *увала* или [vide] *дубодолина*.
2. **ва̏ла** [фала], f. vide **хвала.**
3. **ва̏ла̑** (ва̏ла̑)!* bei Gott! hercle! [cf. валаа, валај].
ва̏лаа! у пјесми мјесто [3] *вала* bei Gott! hercle: Ал' *валаа*! сиротоват' не ћу —
ва̏ла̄ј, (по југоз. кр.) vide [3] *вала.*
ва̏лаке,* ва̏ла̄ка̄, (cf. фалаге) [фалаке] f. pl. das Werkzeug um die Füße zusammen zu winden, bei der Padogenstrafe, instrumentum pedibus ligandis ad feriendas soleas. Којега бију онај легне на леђа, а двојица држе међу собом валаке у које су ноге увијене, а трећи бије по табанима.
вала̀та̄ње, n. verbal. v. валатати.
вала̀тати, та̑м, v. impf. оштро говорити.
ва̀ли̏нка [фалинка], f. (у војв.) der F e h l e r, Mangel, vitium, defectus.
1. **ва̀лити,** ва̀ли̑м, [фа̀лити] vide **хвалити.**
2. **ва̏лити,** ли̑м, [фа̏лити] v. pf. (у војв.) f e h l e n, labor, desum.
ва̀лити се, ва̀ли̑м се, vide **хвалити се.**
ва̏лица, f. dim. v. [1] вала.
ва̏лка, f. у пјесми, ваља да је оно што и *вакља* или *факља*: А на главу калпак и челенке,| А покрај њих *валку* позлаћену —
ва̀ло̑в, ва̀лова, m. der Schweinstrog, alveus. cf. корито.

вало̀вит, а, о, wellenreich, undosus: *Валовиту* Дрину пребродише —
ва̀ло̑вље, n. (у Ц. г.) гдје су велики крши, die Felsen, rupes [vide 1 камењак 1]: Тамо даље у црно *валовље* —
Ва̏лпово, n. мала варошица у Славонији.
Валпо̀вштина, f. земља око Валпова, das Gebiet von Валпово, territorium τοῦ Валпово.
ва̀луга, f. vide [провалија] *халуга.*
ва̀лу̑т, m. (у Далм.) обал камен, као песница велики, kleiner, runder Stein, lapillus teres. [cf. валутица].
валу̀тица, f. (у Далм.) један валут, ein kleiner runder Stein, lapillus teres: удри га *валутицом.* [cf. валут].
ва̀лџија, m. vide **хвалџија.**
ва̑љ, ва̑ља, m. (у Хрв.) велики ваљак који се попријеко на коњма или на воловима вуче преко посијана жита да се бусење сатре, die Ackerwalze, cylindrus aequando arvo.
ва̑ља [*], f. (cf. фаља) das Zündloch (an der Flinte, Kanone), foramen incendiarum. [cf. копањица 2].
[**ваља да,** vide бојсе.]
ва̀љак, љка, m. die Walze, cylindrus, scutula. cf. ваљуга.
ва̀љалица, f. vide ваљарица.
ва̀ља̑н, ваља̀на, но, wacker, tüchtig, probus, bonus. cf. ваљаст, ваљатан [оправ, отресан, свијетао 2].
ваља̀нице, f. pl. (у Ц. г.) дрва што се ваљају низ планину, das Holz, so vom Berge herabgewälzt wird, ligna.
ва̀ља̑ње, n. das Wälzen, volutio. [cf. кобељање, коврљање, котрљање, котурање].
ва̀љаоница, f. (у Сријему) vide ваљарица.
ва̀љарица, f. die Walkmühle, fullonica. cf. ваљаоница, ваљалица, ступа [2].
ва̀љаст, а, о, \ (у Ц. г.) vide ваљан: *Ва-*
ва̀љатан, тна, тно,/ *љатну* му главу откинуо —
1. **ва̀љати,** ва̀ља̑м, v. impf. 1) wälzen, voluto. [cf. кобељати, коврљати, котрљати, котурати]. — 2) сукно walken, subigo. — 3) (у Хрв.) орање, walzen, cylindro aequare. [vide дрљати 1].
2. **ва̀љати,** ља̑м, v. impf. 1) werth sein, valere: *ваља* сто дуката, *ваља* царева града. cf. [vide] вриједити. — 2) ваља ићи, man muß, oportet; *коњ* ваља, *хљеб* ваља, Pferd vonnöthen, Brod vonnöthen, *ваљаће* то мени, das werde (kann) ich brauchen, поведи га, *ваљаће* ти гдје; *ваљао* ми је много, von Nutzen sein, prodesse.
ва̀љати се, ва̀ља̑м се, v. r. impf. sich wälzen, volutare se. [cf. котрљати се].
ва̀ље, (у Хрв.) vide одмах.
Ва̀љевац, Ва̀ље̑вца, m. Einer von Ваљево.
ваљѐвица, f. (у Ц. г.) vide упртњача.
Ва̀ље̑вка, f. Eine von Ваљево.
Ва̀љево, n. nom. propr. einer Stadt in Serbien: Полећела два бијела голуба| Од онога ваљенога *Ваљева* —

ва̏љевскӣ, кā, кō, von Ваљево.
ва́љење, n. vide **хваљење.**
ваљко̀васт, / **ваљко̀вит,** а, о, као ваљак, walzenförmig, cylindratus.
ва̀љуга, f. (у Ц. г.) vide ваљак.
[**ваљушак**, шка, m. vide ваљушка; *види* s. v. голубић 2.]
ва̀љушка, f. (österr. der Knödel), Kloß, globulus e farina, pastillus. [cf. ваљушак].
ва̀љушкање, n. dim. v. ваљање.
ва̀љушкати, кāм, dim. v. ва́љати.
ва̀љушкати се, кāм се, dim. v. ва́љати се.
ва̀милија, f. vide **фамилија.**
ва̀мпӣр, вампи́ра, m. vide вукодлак.
ва̑н, 1) praep. außer, extra: *ван* памети. cf. изван. — 2) hinaus, foras: отишао *ван*, т. ј. на поље. [cf. поље 2.] — 3) draußen, foris, cf. [поље 2,] ванка: он је *ван*, т. ј. на пољу. — 4) als, außer, praeter, [vide] о с и м, cf. него, до: Ништа љепше и красније| *Ван* чарапа и опанак — *Ван* стајала те гледала — 5) ван да, außer wenn, nisi. [vide већ 3] cf. већ ако.
ва̏нгец, m. у овој загонеци: Црно, мало, зове се *вангец* (буха).
ва̏ндрша, f. vide ваша.
ва̏нка, draußen, foris. cf. [vide] ван [3].
ва̏нцага, f. (у Сријему и у Слав.) vide брадва.
ва̏нцика, f. (у Ц. г.) vide **цванцика.**
Ва́па, f. вода у [Старој] Србији близу Сјенице, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.
ва̀пити, ва̀пијēм, (у Ц. г.) vide **упити.**
ва̀пно [јапно], n. (по зап. кр.) der Kalk, calx. cf. [клак,] креч.
1. **ва̑р**, m. (у Србији) н. п. *из вара* клепати што, т. ј. врло угријати па исклепати, die Gluth, die Glühhitze, ardor.
2. **ва̑р**, f. (у Хрв.) die Hitze, fervor: прошла ју је *вар* (рече се за жену која је у годинама већ превалила).
Ва̑ра, f. 1) (у Боци) света Вара, т. ј. мученица Варвара, која пада 24. Декемврија, St. Barbara, S. Barbara. [cf. Варвара, Варварица]. — [*вара*] 2) (у Боци) vide варица [1]. — 3) у приповијеци: наврела *вара* од Дундулова дола. cf. варица [1].
ва̀раговање, n. das Abfleischen, τὸ scabere.
ва̀раговати, гујēм, v. impf. стругати излужену кожу (код опанчара), abfleischen, scabere.
Ва̑рад, m. 1) у пјесми некакав град: До *Варада* украј мора града — 2) велики Варад, Großwardein in Ungarn.
Варадӣн, Варади́на, m. Peterwardein, Petrovaradinum.
Варади́нац, нца, m. der Peterwardeiner, Petrovaradinensis.
Вара̀динка, f. die Peterwardeinerin, Petrovaradinensis femina: Платно бели *Варадинка* Мара| На Дунаву према Београда —
вара̀динскӣ, кā, кō, Peterwardeiner=, Petrovaradinensis.
Вара̀ждӣн, Варажди́на, m. Warasdin, Varasdinum.
Варажди́нац, нца, m. 1) човјек из Вараждина. — 2) Вараждински бурмут, Warasdiner Schnupftabak.
вара̀ждӣнскӣ, кā, кō, von Вараждин.
1. **ва̀рак,*** n. das Rauschgold, Flittergold, bractea aurichalci. cf. козар [2], клободан, телеј, [жик, 1] шик.
2. **ва̀рак**, рка, рко, (у Дубр.) што се ласно *свари*, н. п. сочиво, грах, leicht kochbar, coquibilis.
вара̀кање, n. das Ausweichen, declinatio.
вара̀кати, кāм, / **вара̀кати се**, кāм се, v. impf. einem auszuweichen suchen, declino aliquem. [vide чувати].
вараклѐсање, n. das Bekleben mit Flittergold, inductio bracteae aurichalci.
вараклѐсати, лѐшēм, v. pf. u. impf. mit Flittergold bekleben, bractea aurichalci induco.
вара̀кли,* adj. mit варак überzogen, bractea aurichalci inductus: И дај мени *варакли* преслицу —
вара̀кнути, ва̀ракнēм, v. pf. / **вара̀кнути се**, ва̀ракнēм се, v. r. pf. ausweichen, declino.
ва̏ралица, f. Betrüger, fraudator (als Apposition) [cf. калаш 2]: Латини су старе *варалице* —
вара̀нција (ва̀рāнција), f. der Betrug, fraus. cf. [vide] пријевара [1].
ва̏рāње, n. das Betrügen, deceptio.
ва̏рати, рāм, v. impf. 1) betriegen, decipio. [cf. безумити, калашити]. — 2) [варакати, vide чувати]: *Оца цупа лијевке,*| Варај *дупе, дијете.*
ва̏рати се, рāм се, v. r. impf. sich täuschen, decipior.
Ва̀рвара, f. Barbara, Barbara. [vide Вара 1] cf. варица.
Варва̀рӣн, Варвари́на, m. Ebene an der Morawa bei Сталаћ. [Сад село у срезу темнићком округа моравског].
Ва̀рварица, f. dim. v. Варвара (Barbara) само у овој пјесми: *Варварица* вари,| А Савица лади,| Николица куса. cf. [Вара 1,] варица.
ва̀ргāњ, варга́ња, m. (у Сријему) eine Art eßbare trockene Schwämme, fungi eduli siccati genus [boletus edulis Bull.].
ва̀рдања, f. (у Ц. г.) Geschrei, clamor. [vide вика 1].
1. **ва̀рдāње**, n. 1) Achtgeben, attentio. — 2) vide тумарање.
2. **ва̀рдāње**, n. das Lärmen, clamatio.
Ва̀рдāр, Варда́ра, m. вода у старој Србији: До Велеза и воде *Вардара* —
1. **ва̀рдати**, дāм, v. impf. 1) Acht geben, attendo [vide пазити 2]. Турски су стражари на Дрини за времена Црнога Ђорђија викали: *вардај*! а други му одговарао: *вардам, вардам*! — 2) (у Грбљу) vide тумарати: све нешто кроз ћелију *варда* и којешта премеће.

2. **ва̀рдати,** да̑м, v. impf. (у Ц. г.) lärmen, clamare [vide лармати].

ва̀ревина, f. (у Ц. г.) vide вареника.

варѐни̑к, варени̑ка, m. вруће замеђено и забиберено вино, што се по обичају пије на Божић прије јела (у Сријему и у Бачкој), eine Art Weinsuppe mit Honig und Pfeffer, besonders auf Weihnachten üblich, potionis genus.

варѐника, f. [cf. варевина] 1) warme Milch, lac calefactum. — 2) (у Хрв.) свако млијеко које није кисело, süße (ungesäuerte) Milch, lac.

варѐњака, f. (у Рисну) тиква која се вари за јело, ein Kochkürbiß, cucurbita quam coquunt, (im Gegentheil v. водењака). [vide бундева 1] cf. тиква, јургет.

ва́рење, n. 1) das Kochen, coctio. — 2) варе́ње, (у приповијеци) пече ли се печење и вари ли се *варе́ње,* das Gekochte, coctum.

ва̀рзило, n. die Brasilie (Färbemittel von Brasilienholz), color ligni brasiliani; варзило се купује о ускрсу, те се њим боје јаја.

ва̀риво, n. Hülsenfrüchte, legumina. [cf. сочиво 2].

ва̀риме̑со, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало, крцкало.

Ва̀рин да̑н, на дне, m. St. Barbara-Tag, dies festus S. Barbarae.

ва́рити, ва̑рӣм, v. impf. kochen, coquo. [cf. кухати 1].

ва́рити се, ва̑рӣм се, v. r. impf. kochen, sieden, coqui.

ва̀рића̑к, m. 1) eine Art Getreidemaß (in Herzegowina), mensurae parvae genus: од шиника варићак (у приповијеци). — 2) [*Варићак*] мушки надимак: Ти позови старца *Варићака*,| Нек поведе своју породицу,| Породицу Варићаковиће —

ва̀рица, f. 1) (dim. v. Вара?) жито што се по обичају кува на Варин дан: метне се у један лонац, или у котао од свакога жита и варива, те се скува заједно, па се једе послије, други и трећи дан, по што се охлади; и за то се пјева: Варварица вари,| А Савица лади,| Николица куса.| Варица се обично, готово свуда, пристави још у вече (уочи Варина дне), па се ујутру гледа с које је стране наврела, те на оној страни сију жита оне године: јер кажу да ће онамо најбоље родити. „Наврела вара од Дундулова дола“ (приповијетка Херцеговачка). У Боци наставе варицу по вечери само да се мало смлачи, па ујутру (на Варин дан) гледају каква је одозго: ако нађу по њој гуке и брегове онда веле да слути на богаство, ако ли буду путови и пукотине, онда веле да слути на смрт и на гробове. У Боци варицу носе и на воду не говорећи ништа путем и њоме посипају воду говорећи: „Добро јутро, ладна водо! ми тебе варице а ти нама водице и јарице, јањице и мушке главице и сваке срећице.“ Вративши се с воде, поспу њоме по кући говорећи: „Оволико људи, волова, бродова, коња, улишта, пила, к о ш а, да се плоди плод и род.“ По том иду те посипљу њоме уљанике говорећи: „У р о ч н и ц и и у р о ч н и ц е низ улицу; — н е н а в и д н и ц и и н е н а в и д н и ц е низ улицу; — бјегунци и бјегунице низ улицу; — море и вјештице низ улицу; — а моје челе пут истока уз улицу. Ни на мору моста, ни на псу рога, ни на длану длака ни на моје челе урока.“ Вару међу у со и дају стоци, а гдјекоји мажу њоме и воловима вратове да им се не набија оруђи. Кад се варица вари, дјеца пјевају: Вара вари варице,| Да се рађу јарице,| И бијеле јагњице| И ђетићи и јунчићи.| Gericht, so auf Barbara üblich ist, ferculum solemne die festo S. Barbarae: Поручује *варица* Божићу:| Пошљи мене од прасца ножицу,| Да зачиним *варицу* шеницу (пјева се Божићу послије Варина дне). [cf. вара 2 и 3, мјешанија, Варвара, Варварица]. — 2) у пјесми кад носе вучину, мјесто: шеница: Подај вуку *варице*| Да не коље јарице —

ва̀рјача, f. der Kochlöffel, ligula. cf. варњача [кутлача].

ва̀рка, f. 1) das Schwanzstück vom Fische, cauda: *Варка* пред Марка. — 2) (im Scherze) der Hintere, besonders bei dem Frauenzimmer, podex, praesertim feminarum. [vide задњица. — 3) vide фара.]

ва̀рмеђа, f. (у војв.) die Gespannschaft, comitatus: Мог швалера у *вармеђи* нема —

ва̀рница, f. 1) der Funke, scintilla. cf. [vide] *искра.* [— 2) (у Ц. г.) „оно што одскаче од врућа гвожђа кад се кује;“ *види* s. v. искра.] — 3) каца укопана у земљу, у којој опанчари коже залужују, Gerbergrube, fovea macerando corio.

ва̀рничав, а, о, н. п. барут, funkig, viel Funken sprühend, scintillosus (?).

ва̀рњача, f. (у Ц. г.) vide варјача.

ва́рош,* f. die Stadt, urbs. [cf. мјесто 2, шехер (шеер, шер)].

ва̀рошанин, m. (pl. ва̀роша̑ни) der Städter, urbanus. [cf. мјештанин 2].

ва̀роша̑нче, ета, n. у пјесми мјесто *варошче*: Кује коња Туре *варошанче* —

варо̀шица, f. dim. v. варош. [cf. касаба, паланка 1].

ва̀рошка, f. die Städterin, urbana. [cf. мјештанка 2].

ва̀рошкӣ, ка̑, ко̑, städtisch, urbanus. [cf. мјештански].

ва̀рошча̑д, f. (coll.) die Stadtkinder, juventus urbana.

ва̀рошче, чета, n. das Stadtkind, juvenis urbanus. [cf. варошанче].

ва̀рошчица, f. dim. v. варошка.

ва̀рчица, cf. пипавица [2].

ва̑с, vide сав: На алату *вас* у чистом злату — *Вас* му коњиц у крв огрезнуо —

Ва́са, m. (ист.) vide Васо.

Васѝлија, f. Basilia, Basilia.

Ва̏силије, m. Baſilius, Basilius. [cf. Васиљ].

Ва̏сиљ, Васи̑ља, m. (voc. Ва̏си̑љу) vide Василије.

васиљени̑, на̑, но̑, (у Грбљу) vide васиони: Тако ми силе *васиљене*!

васи̑љица, f. колач што се по обичају мијеси на мали Божић, eine Art Schmalzbrot auf den Baſilitag, panis S. Basilii.

васиони̑ свије̑т, m. die ganze Welt, orbis terrarum. (cf. slav. въселенаꙗ, das der griechiſchen *οἰκουμένη* wörtlich entſpricht). [cf. васиљени].

Ва̏ско, m. Mannsname, nomen viri (v. Василије).

ва̏сколик, а, о, ganz, totus quantus. [vide сав-колик].

ва̏скрс, m. | Oſtern, pascha.
васкр̀сеније, n. | cf. вазам, велигдан, ускрс
васкр̀се̑ње, n. (у горњ. прим.) | [ускрсење, ускрснуће]: Радује се светом *васкрсењу* — На васкрсеније треба свако да узме навору: за то у Србији зађу пред васкрсеније по селима намастирски ђаци с котарицама те дају навору за јаја. О васкрсенију се туку шареним и црвеним јајима, т. ј. ударају врховима јаје о јаје, па које се разбије оно узме онај који је разбио. То чине код намастира и код цркве и непознати људи, али треба најприје да виде јаје један друѓоме: јер неки пробију јаје од оздо те исциједе жујце и бјеланце, па налију воска да је тврђе. Други дан васкрсенија (у понедјељник) ко не оде у цркву на јутрењу, онога (н. п. у Сријему и у Бачкој) хоће да полију водом или да баце у воду; за то се каже онда: данас иду годишњаци у цркву (т. ј. они који иду само од године до године). Од васкрсенија до Спасова дне говори се, кад се двојица срету на путу, или кад који коме дође у кућу: *Ристос васкрс* (мјесто *добро јутро, помоз' Бог* и *добар вече*), и одговара се *ва истину васкрс*; тако и кад се пије, мјесто *спасуј се* и *на здравље*.

ва̏скрснути, не̑м, v. pf. [cf. ускрснути] 1) (vom Tode) auferſtehen, resurgo. — 2) кога, auferwecken, excitare ab inferis: васкрсао га Бог.

ва̏скрсова̑ње, n. das Feiern der Oſtern, celebratio paschatis. [cf. ускрсовање].

ва̏скрсовати, сује̑м, v. impf. und pf. die Oſtern zubringen, celebro pascha. [cf. ускрсовати].

ва̏слава, f. (по јужн. кр.) она молитва што се чита кад се устаје у славу, и у којој се често говори: *„ва славу* и част" тога и тога светога; Тако ми славе и *ваславе* мога крснога имена! Кад *ваславу* заче да говори —

васлѐђен, m. (по југоз. кр.) [vide босиљак]: Један таван *васлеђена* цвећа —

[**васли**, cf. асли.]

Ва̏со, m. (југ.) һур. v. Василије. [cf. Васа].

Ва̏соје, m. Mannsname, nomen viri.

Ва̏сојев, а, о, [*τοῦ* Васоје]: Ђе се нови један прамен магле| Од проклете земље *Васојеве* —

Ва̏сојевић, m. Einer von Васојевићи.

Ва̏сојевићи, Ва̏сојеви̑ћа̑, m. pl. Gegend und Stamm zwiſchen Montenegro und Лим. Васојевићи који су преко планина к Црној гори они се држе с Црногорцима, и Турцима не плаћају ништа, а остали, који су преко планина к Лиму, они су под пашом Скадарским: Пред њу метни Мутапа Лазара:| Јер је Лазо од *Васојевића* —

ва̑т, m. vide **хват**.

вата̑нија, f. vide **хватанија**.

вата̑ње, n. vide **хватање**.

ва̑тати, та̑м, vide **хватати**.

ва̑тати се, та̑м се, vide **хвататати се**.

ва̑тити, ти̑м, vide **хватити**.

ва̑тити се, ти̑м се, vide **хватити се**.

ва̑тљика, f. vide **хватљика**.

Ва̏тољ, m. Mannsname, nomen viri.

ва̏тра, f. das Feuer, ignis. cf. [vide] огањ [1].

ва̏траљ, ватра́ља, m. die Feuerſchaufel, batillum. [cf. 1 маша, ожег 1, посипка].

ва̏трен, а, о, feurig, igneus, н. п. коњ, човјек, очи. [cf. жесток, огњан, огњанити, огњен, огњевит].

[**ватрена жаба**, vide жаба 3.]

ва̏трењача, f. (око Мухача) das Dampfſchiff, navis vaporaria.

ва̏трица, f. dim. v. ватра.

ва̏три̑ште, n. Feuerſtätte, ustrina: Тражити ватре на лањском *ватришту*.

ватру̑штина, f. die hitzige Krankheit, morbus acutus. [vide] врућица, cf. огањ.

ва̏ћел, |
ва̏ћов, | m. vide убрадач.

ва̏ход, m. (у Грбљу) vide пријенос.

[1. **ваш**, а, е, euer, vester; *види* s. v. крсно име и др.]

2. **ва̑ш**, ва̑ши, f. (gen. pl. ва̑ши̑, ва̏шију̑) vide [1] уш.

ва̏ша, f. (acc. ва̏шу и. ва̑шу) комад коже што се одадре с тијела, ein Stück abgeſchundene Haut, frustum cutis detractae, cf. вандрша: Који се расрди да му одадремо *вашу* (у приповијеци); Репну му је *вашу* садерао| Од тртице до врх ртенице —

ва̑шар, m. (у војв.) der Markt, die Meſſe, nundinae: Коме *вашар* капу купује, он гологлав иде. [vide] сајам [2], cf. панађур.

ва̏шаре̑ње, n. das Markten, nundinatio.

ва̏шарити, ри̑м, v. impf. Markt, Meſſe halten, nundinor.

вашар̀и̑ште, n. der Ort wo Markt (Meſſe) gehalten wird, locus nundinarum [vide сајмиште].

ва̏шарни̑, на̑, но̑, н. п. доба, Markt=, Meß=, nundinalis.

вашар̀џија, m. der den Markt, die Meſſe beſucht, nundinarius.

ва̏шац, шца, m. (у Сријему) vide вашица.

ва̀шина (cf. фашина), f. грање сирово, Faschinen, fascis virgultorum.

ва̀шица, f. као мала чибуљица што изиђе на нози одоздо (на табану) под кожом па сврби. Вашицу притискују угријанијем лучем и кажу да од тога прође или барем да престане сврбљети. cf. вашац, ваштица, рујба.

ва̀шка, f. vide псето.

ва̀шљив, а, о, vide ушљив.

ва̀шљивац, ва̀шљи̑вца, m. vide ушљивац.

ва̀шљивица, f. vide ушљивица.

ва̀штица, f. (у Сарајеву) vide вашица.

вѐ, (по југоист. кр.) acc. von ви (мјесто *вас*): Што *ве* раним тридесет година —

вѐверица, f. (ист.) vide вјеверица.

вѐгд, а, о, (вѐгди̑, да̑, до̑,) vide **вет.**

вѐдар, дра, дро, heiter, serenus: Облак се вије по *ведром* небу —

ведѐни̑к, ведени̑ка, m. eine Art Pistole (von Venedig), teli minoris genus.

ведѐни̑чки̑, ка̑, ко̑, н. п. пиштољ, злато, чоха, Venetianer=, Venetus: У црвеној чоји *веденичкој* —

вѐднути, не̑м, [v. pf.] (у Ресави и у Лијевчу) видјети.

вѐдрац, ведра̀ца, m. 1) vide вруђац. — 2) чист лед, на коме одозго нема снијега или чега другога, klares Eis, glacies limpidissima. cf. vide ведрењак.

ведрѐња̑к, ведрења̑ка, m. (у Ц. г.) vide ведрац 2.

вѐдри̑к, ведри̑ка, m. у риту гдје нема трске, него вода, das Lichte in einem Röhrig, locus lucidus.

ведри̑на, f. die Heiterkeit, serenitas: Дај ми, Боже, од Дрине *ведрине*,| Југовине од Херцеговине —

вѐдрити се, ри̑ се, v. r. impf. es wird heiter, serenatur coelum.

вѐдрица, f. 1) vide ведро 1. — 2) vide [музлица] крављача.

***вѐдричица**, f. dim. v. ведрица.*

вѐдро, n. (cf. вједро [виједро]) 1) древен суд водени, der Wassereimer, situla. [cf. ведрица 1, видра 2, кабао, каблић, каблица, пуђерица]. — 2) на бунару, der Wassereimer, situla. — 3) (у крајини Неготинској) мјера од 12 ока, Eimer von zwölf Maß, amphora: по што је *ведро* вина?

вѐђа, f. (ист.) vide [вјеђа] обрва.

ве̑з, m. 1) die Stickerei, pictum per acum. [cf. везитак]. — 2) gen. ве̑за, (у Барањи) die Ulme, ulmus [pedunculata, Foug.]. cf. бријест.

***вѐза**, f. cf. [vide] свеза.*

ве́зак, ве́ска, m. hyp. v. вез: *Везак* везла сеја тефтедара —

веза̀нија, f. (у Барањи) die Rekrutirung, delectus [cf. хватанија (ватанија)]: Кад је била *везанија*, т. ј. кад су хватали у солдате, јер су се до скора људи на силу хватали у солдате.

вѐза̑ње, n. das Binden, ligatio.

вѐзати, ве̏же̑м, v. impf. binden, ligo.

вѐзати се, ве̏же̑м се, v. r. impf. sich wie gebunden verhalten, ligor: веж' се! ruft der Räuber beim Eintritt ins Haus.

вѐза̑ч, веза́ча, m. vide везилац.

Вѐзе̑нта, f. у пјесмама некака планина: Примише се горе уз *Везенту* —

вѐзе̑ње, n. das Sticken, pictura per acum.

вѐзидба, f. das Anbinden der Weinstöcke, capistratio vitium.

вѐзилац, зиоца, m. т. ј. који веже виноград, der Rebenbinder, qui capistrat vites. cf. везач.

вѐзиљица,) f. die Stickerin, quae acu pingit: У

вѐзи̑ља, } *везиље* свилу куповати.

вѐзи̑р[*], вези̑ра, m. (pl. *вези̑ри*, а у пјесмама има и *вези̑рови*) der Vezir, vezirus: Не боји се цара ни *везира* — Браћо моја осам *вези̑рова̑* —

вези̑рев, а, о, vide везиров.

вези̑ревица, f. vide везировица.

вези̑ров [везирев], а, о, des Vezirs, veziri.

вези̑ровица [везиревица], f. die Frau des Vezirs, veziri uxor.

вѐзи̑рски̑, ка̑, ко̑, Vezir=, vezirorum.

вези̑рство, n. das Vezirthum, veziratus: Дао би му на Босни *везирство* —

вези̑так, тка, m. у пјесми мјесто *вез* 1: Ка' од вуне конац у *везитку* —

вѐзма, f. (у Хрв.) као мала рожана тиквица којом се пушке потпрашују. cf. [1] басма [2].

вѐзов, а, о, н. п. дрво, vide брестов.

вѐзовина, f. (у Барањи) vide брестовина.

вѐјавица, f. (ист.) vide вијавица.

вѐја̑ње, n. (ист.) vide [2] ви̏ја̑ње.

вѐјати, је̑м, (ист.) vide [2] ви̏јати.

вѐјача, f. (ист.) vide вијача.

ве̑к, m. (ист.) vide вијек.

ве̑к, m.)
ве̑ка, f.} козји глас, das Meckern, mutitio.

ве́кавица, f. коза, die Meckerin (als Apposition von der Ziege), mutitrix. cf. бекавица [2].

векѐта̑ње, n. das Meckern, mutitio.

векѐтати, вѐкећем, v. impf. meckern, mutio.

ве́кнути, ве̑кне̑м, v. pf. meckern, mutio.

веко̀ва̑ње, n. (ист.) vide вјековање.

веко̀вати, ве̏кује̑м, (ист.) vide вјековати.

веко̀вит, а, о, (ист.) vide вјековит.

векши̑ньо̑м, (у Хрв.) größtentheils, potiori ex parte. cf. [vide] понајвише.

ве́ла [фела], f. (у војв.) die Art, Gattung, genus [vide струка 3].

ве̏ле, 1) (по југоз. кр.) [vide] много, viel, multum: *веле* иште; *веле* једе; Теле *веле*, кока мало, јагње жао, те зету јаје на таву. — 2) (ст.) groß, magnum [vide велики]: О мој вране, *веле* добро моје —

Вѐле̑бит, m. планина између Хрватске и Далмације.

Вѐлез, m. Турски Кјупрели (Ћуприлија) Name

einer Stadt, nomen urbis: До *Велеза* и воде Вардара —

вѐлен, (ст.): Ој девојко, селен *велен*!| Не увијај обрвама —

вѐленац, вѐлѐнца, m. (у Сријему) vide шареница.

велѐсрдно, (у Боци) herzensgern, lubentissime. [vide свесрдно].

вѐлета, f. (у Дубр.) vide вео: *Велету* сам на лицке раздрла —

вѐлигдâн (велики дан), m. (доље преко Мораве) vide васкрсеније.

вѐлија, *f. (у Браничеву) кришка сира* [vide кришка].

1. **Вѐлика,** f. Frauenname, nomen feminae.

[2. **Велика,** f. ријека; *види* s. v. Лепенац.]

вѐликâ бо̏лêст, f. vide [п а д а в и ц а] горска болест.

[**велика боља,** f. vide падавица; *види* s. v. боља 2.]

[**велика водица,** f. vide богојављенска водица; *види* s. v. водица 2*а*].

вѐликâ нѐдјеља, f. die Charwoche, hebdomas antepaschalis. [cf. безимена недјеља].

вѐликâ стра̑жа, f. (у Сријему и у Бан.) Hauptwache, praetorium.

вѐликачак, чка, чко, augm. v. велики, sehr groß, valde magnus, vastus.

велѝкаш, велика̏ша, m. Magnat, magnas.

вѐлики̑, кâ, кô, 1) groß, magnus. cf. [голем, голијемно (голијевно), веле 2,] вељи. — 2) у велике, recht mitten drin, magnopere: има зрела грожђа *у велике*; раде људи *у велике*.

вѐли̑м, (davon nur impf. вѐља̑х) vide вељу.

Вѐлими̑р, m. Mannsname, nomen viri.

Вѐли̑мље, n. равнина у Бањанима: Од *Велимља* уз равне Бањане —

величанство, n. (у Хрв.) Majestät, majestas.

велѝча̑ње, n. das Großthun, ostentatio.

велѝчати, ча̑м, v. impf. erheben, magnifico.

велѝчати се, ча̑м се, v. r. impf. großthun, ostentare se.

величѝна, f. die Größe, magnitudo, altitudo.

Вѐличко, m. Mannsname, nomen viri.

велса̀гењ, m. [vide босиљак]: Убрах киту гаравиља,| Убрах другу *велсагења* —

вѐлђер, m. (у војв.) (österr. der Feldscherer), der Chirurgus, chirurgus. cf. видар.

вѐлђеров, а, о, des Chirurgus, chirurgi.

вѐлђеровица, f. die Frau des Chirurgus, uxor chirurgi.

вѐлђерски̑, кâ, кô, chirurgisch, chirurgicus.

вѐлу̑д, m. [vide кадива 1]: На њојзи су гаће од *велуда* —

вељàдина, *f. (у Боци) вуна, што се стриже љети (до Петрова дневи) с оваца, (а с јагањаца зове се* јарина, *а што се с коже брије, оно је* тушица).

вѐља̑ пу̏шка, f. (у Ц. г.) vide дуга пушка.

вѐљача, f. (једни говоре и *авељача* и *овељача*) 1) (у запад. прим.) Monat Februar, Februarius: *вељача* превртача; Кад *вељача* не дажди, Марач добра не мисли. — 2) (у Србији) vide бабини укови.

вѐље, m. (у Боци) hyp. v. вељача, у овој пословици: Кад *веље* не вељује, маре опакује.

вѐље̑ зѐље, n. (у Ц. г.) некаква трава, од које би се човјек могао опити, Art Pflanze, herbae genus [ligustum Seguieri Koch.].

вѐљи̑, ља̑, ље̑, (по југоз. кр.) vide велики [1]: Ако те срећа не причека, на *вељега* је хата стиђ' не можеш; Ге си, бане, упутио?| Зар у б'јелу манастиру| Ге су наша *веља* добра? — Учинио *веље* јаде — Што учиње *веље* јаде| Младој твојој кукавици — И на *вељу* својту т̓воју —

Вѐљко, (Вѐљко), m. Mannsname, nomen viri.

вељòвати, вѐљу̑јêм, v. impf. (у Боци), вѐље sein, sum вѐље, у овој пословици: Кад веље не *вељује,* маре опакује, т. ј. ако у вељачи није зима, биће у Марту.

вѐљу, (јуж.) в е л и м, sagen, ajo, dico.

вѐнац, нца, m. (ист.) vide вијенац.

вѐнêње, [*вењење*] n. das Welken, marcor.

вѐнт, m. (у војв.) in der Redensart: вента ради, der Vorwand, praetextus.

вѐнути, вѐне̑м, v. impf. welken, marceo.

венча̀вање, n. (ист.) vide вјенчавање.

венча̀вати, вѐнча̑ва̑м, (ист.) vide вјенчавати.

венча̀вати се, вѐнча̑ва̑м се, (ист.) vide вјенчавати се.

вѐнча̑ни̑, на̑, но̑, (ист.) vide вјенчани.

вѐнчаница, f. (ист.) vide вјенчаница.

вѐнча̑ње, n. (ист.) vide вјенчање.

вѐнчати, ча̑м, (ист.) vide вјенчати.

вѐнчати се, ча̑м се, (ист.) vide вјенчати се.

вѐња, f. (у војв.) [vide смрека] (cf. клека) 1) die Wachholderstaude, juniperus communis. — 2) die Wachholderbeeren, (zum Räuchern), baccae juniperi. [cf. пупољица, смрекиња].

вѐо, вѐла, m. (у Паштр.) бијела махрама што дјевери држе изнад дјевојке, која клечи држећи оружје на рукама, кад јој засједе дају добру молитву: И три лакта *вела* од Млетака — [cf. велета, дувак, 2 перда, прекривало, пријевјес 1].

вѐома, sehr, valde. cf. врло [ешкиле, здраво 2, зорли, зорно, 2 јако, пуно 4, сасма, силно, тешко 2].

вѐпар, пра m. (pl. вѐпрови, вѐпро̑ва̑) [cf.] крмак, бравац [1, брав 2], назимац, das Schwein (Männchen), porcus. [cf. нераст].

1. **вѐра,** f. 1) (ист.) vide вјера. — 2) (око Сиња) vide [б у р м а 1] витица 2.

2. **Вѐра,** f. вода у П л а ш к о м е, која извире из Капеле и утјече у Дретуљу.

вѐран, (вѐран), рна, рно, (ист.) vide вјеран.

вѐра̑ње, n. 1) das heimliche Umhergehen, clandestina circuitio. — 2) das Verstecken, absconditio.

вѐрати, ре̑м, v. impf. [cf.] завлачити, крити, verstecken, abscondo: У грм главе не *верала* —

вѐрати се, рȇм се, v. r. impf. крити се, провлачити се, heimlich umhergehen, clam circuire: Не чудим се лији ни ђердану,| Већ се чудим зецу и гаћама:| Куд се *вере* како не издере —

вѐргија,* f. vide пореза.

вергѝја̄ш, вергија́ша, m. der der пореза unterworfen ist, vectigalis: А Турака Јањи донесоше,| Пет стотина онђе укопаше,| *Вергијаша* ни носили ни'су —

вѐреник, m. (ист.) vide вјереник.

вѐреница, f. (ист.) vide вјѐреница.

верѐница љуба, f. (ст. ист.) vide вјерѐница [љуба].

верѐсија, f. Kredit, fides [vide вјера 4]: узео на *вересију*; отишао да ку̑пи̑ *верѐсију*; *Вересија* гола шија.

вѐреџа* [фереџа], f. 1) Oberkleid der türkischen Frauen, vestis mulierum turcicarum genus. — 2) (у војв.) ein altes Kleid, vestis antiqua: натукао некаку *вереџу*.

вѐрига, f. (у Боци) die Kette, catena. cf. ланац [1, вериге 1, синџир].

вѐриге, вѐри̑га̑, f. pl. 1) pl. v. верига [vide верига]: Па поведе вранца за *вериге* — 2) die Kesselkette, catena e qua pendet aenum. [cf. комостре (комоштре)]. У Грбљу кажу да вериге не ваља оставити да се љуљају кад се пињата или котао скине с ње, јер веле да су лађе на мору за оно вријеме у муци и невољи док се вериге љуљају. — 3) [*Вериге*] једно уско мјесто у заливу Бокељскоме, гдје су горе с обје стране залив стијесниле. Приповиједа се да су се на ономе мјесту негда запињале вериге, да бродови непријатељски не би горе проћи могли, и зидине од стражара са обје стране још се виде.

вѐридба, f. (ист.) vide вјеридба.

вѐрижица, f. dim. v. верига (н. п. на сахату).

вѐрижице, вѐрижи̑ца̑, f. pl. dim. v. вериге.

вѐрижњача, f. die Stange an der die Kesselkette befestigt ist, trabs e qua pendet catena aeni.

вѐрити се, ри̑м се, (ист.) vide вјерити се.

вѐрица, f. dim. v. вера.

вѐрка̄ње, n. dim. v. верање.

вѐркати се, ка̑м се, dim. v. верати се.

вѐрма̄н[*], верма́на, m. vide **ферман.**

вѐрмати[*], ма̑м, v. impf. achten, fürchten, curo: он њега не *верма* ни у што.

вѐрма̄ш, m. (ст.) der Feldmarschall, summus dux exercitus: *Вермаш* оде Нишу и Видину;| Узе Ниша, не може Видина —

вѐрно̄ст, f. (ист.) vide вјерност.

вѐрова̄ње, n. (ист.) vide вјеровање.

вѐровати, рује̑м, (ист.) vide вјеровати.

Веро̀витица, f. vide **Вировитица.**

вѐрта, f. (у Сријему) 1) das Fürtuch, praecinctorium [vide прегача]. — 2) die Fürtuchlein, wand, linteum praecinctoriis conficiendis: дај ми *верте* за кецељу.

вѐртеп, m. die Krippe (der Geburt Christi), die die Schulknaben um Weihnachten umherführen, praesepe Christi.

веру̀та̄ње, n. das Schlängeln, sinuatio.

веру̀тати се, та̑м се, v. impf. sich schlängeln, sinuari. [vide вијугати се].

Вѐруша, f. ријека у Кучима, Name eines Flusses, nomen fluvii.

ве̑с, ве̑са, [фес] m. das rothe türkische Käppchen, galericulum turcicum.

Ве́са, m. (ист.) vide Весо.

ве̑сак, ска, m. (и *ве̏сак, ска,* као hyp. v. *ве̑с,* које може бити да се гдје и говори) глас, особито који се чује из далека, тако да се не може разабрати шта је и ода шта је, eine dumpfe Stimme, vox abtusa [cf. веснути се]: Оде *весак* од брда до брда —

ве̏саоце, n. dim. v. весло.

Ве̏села, f. Frauenname, nomen feminae.

ве̏селик, m. *веселиче* један! кад кога жалећи карају, мјесто: јадниче, несретниче! као што мати дјетету рече: (н. п. шта си то учинио) *весео* мајци био! мјесто: жалосна ти мајка! ein mitleidendes Scheltwort, convicium. [cf. веселица 1, весео 2].

Весѐлин, n. Mannsname, nomen viri.

весѐлити, ли̑м, v. impf. freuen, gaudio afficio.

весѐлити се, ли̑м се, v. r. impf. sich freuen, gaudeo.

весѐлица, f. 1) cf. веселик. — 2) (у Грбљу) Ziegenname, nomen caprae indi solitum. — 3) у загонеци, cf. цуцнути се. — 4) (у Грбљу) vide чесница.

весѐља̄к, весеља́ка, m. lustiger Kunde, hilarator.

весѐље, n. 1) Lustigkeit, hilaritas. [cf. шенлук (шемлук, шамлак)]. — 2) Hochzeit, nuptiae, cf. [vide] свадба.

весѐље̄ње, n. das Freuen, hilaratio.

ве̏сео, села, ло, 1) lustig, hilaris [cf. шеман, шем]: *Весело* срце куђељу преде. — 2) као *веселик,* говори се мјесто: јадни, жалосни, *весели* miser: камо тај мој *весели* брат? [vide јадан] cf. веселик.

ве̏сина, f. augm. v. вес.

ве̏сић [фесић], m. dim. v. вес.

ве̏слање, n. das Rudern, remigatio.

ве̏слати, ла̑м, v. impf. rudern, remigo. [cf. возити 2].

весли̑ген [фесли̑ген], m. (по југоз. кр.) некакав цвијет, Art Blume, floris genus. [vide босиљак] cf. васлеђен.

ве̏сло, n. (gen. pl. веса̄ла̄) das Ruder, remus. У пјесмама пјева се in. pl. и *веслета* (мјесто *весла*): Дај ти мене ораову лађу| И *веслета* дрва шимширова —

ве̏снути се, не̑м се, v. r. pf. 1) (у Лици) као јавнути се, sich melden, adparere. — 2) (у Ц. г.) осветити се коме, sich rächen, vindictam sumo. — 3) (у Ц. г.) шенути собом, sich bewegen, movere se. [vide маћи се].

Ве́со, m. (јуж.) hyp. v. Веселин. [cf. Веса].

вѐсти, вѐзе̑м, v. impf. sticken, pingere acu. [cf. шлинговати].
вѐт, (Херцеговци говоре и *вегд*), а, о, alt, vetus. cf. [vide 1] стар [2].
вѐтар, тра, m. (ист.) vide вјетар.
вѐтма,* f. das Fetwa (Brief des Mufti), res judicata a Muftio.
вѐтрењак, m. (ист.) vide вјетрењак.
вѐтрењача, f. (ист.) vide вјетрењача.
вѐтре̑ње, n. (ист.) vide вјетрење.
вѐтрина, f. augm. v. ветар.
вѐтрити, ри̑м, (ист.) vide вјетрити.
вѐтрић, m. dim. v. ветар.
ветро̀вит, а, о, (ист.) vide вјетровит.
ветро̀гоња, m. (ист.) vide вјетрогоња.
ветро̀мет, m. (ист.) vide вјетромет.
вѐћ, (cf. [2] вѐће) 1) schon, jam. [cf. јур]. — 2) sondern, sed: није тако, *веќ* овако. [cf. дали 2, него 1]. — 3) веќ ако, außer wenn, nisi si. [cf. 3 вако, ван 5, нако]. — 4) (у горњ. прим.) [vide] још, noch, adhuc.
вѐћа, f. (ист.) vide вијећа.
вѐћати, ве̑ћа̑м, (ист.) vide вијећати.
1. **вѐће,** n. (ист.) vide вијеће.
2. **вѐће,** vide већ: *Веќе* сам се сестре зажелио — Не болује, *веќе* ашикује — имаш ли *веќе* коју ружицу?
3. **вѐће̑,** 1) neutr. v. већи. — 2) adv. mehr, plus. cf. [vide 2] више [2]: Купи свата штогођ више можеш, | Што је *веќе* то је боље за те —
вѐћи̑, ћа̑, ће̑, comp. v. велики, größer, major.
већи̏л,* већѝла, m. der Stellvertreter, vicarius [cf. ћаја 1]: Мустај-пашу царева *веќила* —
већѝна, f. die Mehrheit, majoritas.
вѐћма, mehr, magis.
вѐћни̑к, m. (ист.) vide вијећник.
1. **вѐчан,** чна, чно, (ист.) vide вијечан.
2. **вѐчан,** чна, чно, (ист.) vide вјечан.
вѐча̑ње, n. das Meckern, mutitio.
вѐчати, чи̑м, v. impf. meckern, mutio.
вѐче̑, вѐчера, n. } 1) der Abend, vesper, vespe-
вѐче̑р, вѐчери, f. } ra; auch m. in: добар вече! — 2) (у Боци) *на вечер* н. п. Ивања дне, Ђурђева дне. vide уочи.
вѐчера, f. das Abendessen, coena (in Serbien das Hauptessen, also ganz eigentlich die klassische coena).
вечера̀вање, n. das Essen zu Abend, coenatio. [cf. вечеривање].
вечера̀вати, вечѐра̑ва̑м, v. impf. nachtmalen, coenor. cf. вечеривати.
вѐчера̑ње, n. das Abendmalen, coenatio.
вечѐрас, } diesen Abend, hac vespera.
вечѐраске, }
вѐчерати, ра̑м, v. impf. und pf. abendmalen, coeno.
вечѐрашњи, ња̑, ње̑, von diesem Abend, hujus vesperae.
вечери̏вање, n. vide вечеравање.
вечери̏вати, вечѐри̑ва̑м, v. impf. (у Дубр.) vide вечеравати.
вечѐри̑н, вечери̏на, m. (у Имоск.) западни вјетар, једни веле *бабин* витар, Westwind, venies ab occidente ventus.
Вечѐрин, m. Mannsname, nomen viri.
вѐчерица, f. dim. von вечера: Робињице носе *вечерицу* —
вѐчѐрња, f. die Vesper, sacra pomeridiana. [cf. вечерње].
вечѐрњача, f. т. ј. звијезда, Abendstern, Hesperus. [vide даница 1].
вѐчѐрње, n. vide вечерња: Остојимо то свето *вечерње* —
вѐчѐрњи̑, ња̑, ње̑, Abend-, z. B. Abendstern u. s. w., vespertinus.
вѐчером, abends, vespere: Досади ми јутром и *вечером* —
вѐчит, а, о, (ист.) vide вјечит.
вѐшала, n. pl. (ист.) vide вјешала.
вѐшалица, f. (ист.) vide вјешалица.
вѐша̑ње, n. (ист.) vide вјешање.
вѐшати, ша̑м, (ист.) vide вјешати.
вѐшт, а, о, (ист.) vide вјешт.
вѐшта̑к, вешта́ка, m. (ист.) vide вјештак.
вѐштац, вѐшца, m. (ист.) vide вјештац.
вешти̏на, f. (ист.) vide вјештина.
вѐштица, f. (ист.) vide вјештица.
вештичѐтина, } f. augm. v. вештица.
вѐштичина, }
ви̏вак, вка, m. der Kibitz, gavia.
ви̏ва̑ње, n. das Putzen (der Vögel), lectio pediculorum.
ви̏вати се, ви̏ва̑м се, v. r. impf. 1) голуб се вива, sich putzen (von den Vögeln), purgare se. — 2) човјек се вива, кад често забада прсте у главу, или кад раменима коси као да је ушљив, auch vom Menschen, wenn er häufig mit den Fingern in die Haare fährt.
ви̏ва црљена, f. (у Дубр.) vide [2] ива [1].
ви̏верица, f. (зап.) vide вјеверица.
1. **ви̏га̑њ,** вига́ња, [фигањ] m. (у Сријему) das Frauenkleid, vestis feminae.
2. **ви̏гањ,** гња, m. vide ковачница.
ви̏гови, ви̏го̑ва̑, m. pl. (у војв.) vide омче, ошице.
1. **ви̏д,** m. 1) das Sehen, Augenlicht, visus: тако ми *вида* очињега. — 2) дошао за *вида,* das Tageslicht, lux. [cf. свијет 4].
2. **Ви̏д,** m. Mannsname, nomen viri.
1. **Ви̏да,** f. Frauenname, nomen feminae.
2. **ви̏да,** f. (у Ц. г.) vide чивија.
Ви̏да̑к, m. Mannsname, nomen viri.
ви̏дан, дна, дно, hell, licht, lucidus: *видна* соба; *Видна* ноћца као дан —
ви̏да̑ње, n. vide лијечење
ви̏да̑р, видáра, m. vide љекар. [cf. вељер].
вида̀рина, f. vide љекарина.
вида̀рица, f. vide љекарица.
ви̏дати, ви̏да̑м, vide лијечити.
ви̏дац, ви̏ца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [vide видовита трава].
Вида̑ч, Видáча, m. Mannsname, nomen viri.

Ви̏де, m. hyp. v. Ви̏д: Јелесије просо сије, Иде *Виде*, да обиде (и то значи, да се просо сије око Видова дне; јер је свети Јелесије 14. а Видов дан 15. Јунија).
ви̏дело, n. (ист.) vide виђело.
ви̏дети, ди̑м, (ист.) vide виђети.
ви̏дети се, ди̑м се, (ист.) vide виђети се.
види̏к, види̏ка, m. der Anblick, conspetus. [cf. поглед 2]: У по поља св'јету на *видику* —
ви̏дило, n. (зап.) vide виђело.
Види̑н, Види̑на, Stadt Widin, Vidinum.
Види̏нац, нца, } m. човјек из Видина.
Види̏нлија,* }
ви̏ди̑нски̑, ка̑, ко̑, von Видин.
ви̏дити, ди̑м, (зап.) vide виђети.
ви̏дити се, ди̑м се, (зап.) vide виђети се.
види̏чак, чка, m. vide видовита трава.
ви̏ђело, n. (југоз.) das Licht, lumen: Изиђи ће ђело на *виђело*. [cf. посвјет].
ви̏ђети, ди̑м, (и *вӣђу*, imperat. *види* и *виђи*, impf. ви̏ђа̑х) v. pf. [cf. веднути] и. impf. (југоз.) 1) sehen, video (као v. act. овај је глагол impf. само у *вӣдим, вӣђах* и *вӣдећи*, али као v. neutr. и у осталоме је свему, н. п. могло би се рећи: читаву сам годину добро *видио*; пери очи овом водом пак ћеш опет *виђети*). — 2) *да видиш* како нема, *да видиш* не ће, *сад да те* видим! и т. д.
ви̏ђети се, ди̑м се, v. r. pf. [и. impf.] (јуж.) 1) sich sehen, convenio: кад ћемо *се* опет *виђети*? У здрављу да *се видимо*! — 2) како ми се види, scheint, videtur. — 3) види ли се? sieht man, nonne est obscurum? — 4) виђела сам се, т. ј. добила сам цвијет или вријеме [vide вријеме 3].
Ви̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.
ви̏довача, f. (у Уж. н.) јабука и крушка која доспијева о *Видову* дне, Art Aepfel, und Birnen, piri et pomi genus.
Ви̏дов да̑н, ва дне, m. 15. Јунија, кад су Срби изгубили царство на Косову, St. Veits Tag, zugl. Anspielung auf вӣд: доћи ће Видов дан!
видо̀вит, а, о, дијете које се роди у кошуљици зове се видовито; и такови послије човјек (приповиједају), или жена, иде са вилама, и зна више него други људи, ein Sonntagskind, albae gallinae filius(?). [vide једогоња] cf. вједогоња, здуха.
видо̀вита̄ тра́ва, f. некаква трава, која се суха сипа, а сирова заціјеђује у очи, једни је зову и *вӣдовчевица*, а једни *видичак*, Art Pflanze, herbae genus [euphrasia officinalis L. cf. видац].
ви̏до̀вка, f. ein Art Kirsche, cerasi genus [prunus avium L. одлика с руменим плодом, која доспијева о Видову дне].
ви̏до̀вчевица, f. vide видовита трава.
Ви̏доје, m. Mannsname, nomen viri.
Ви̏дојевица, f. Berg ober Љешница, mit Ruinen auf seinem Gipfel. Од сјеверне стране има под Видојевицом (готово под самим врхом) мали изворчић (управо и не извире вода, него као пишти), о коме људи онуда приповиједају да је некад био тако велики да су воденице по девет витлова на њему мљеле, па га Нијемци некад, кад су ону земљу остављали, затиснули ћебетима и сланинама и уставили воду. cf. Ковиљача.
Ви̏до̑јка, f. Frauenname, nomen feminae.
Видо́јко, m. Mannsname, nomen viri.
Ви̏досава, f. Frauenname, nomen feminae.
ви̏дра, f. 1) (Fisch-) Otter, lutra. — 2) vide [ведро 1] вједро: Кад би када до воде дорасла, Сребрну би *видру* куповала —
Ви̏дра̑к, m. извор на планини између Паштровића и Црнице.
1. **ви̏дрица**, f. (зап.) vide ведрица.
2. ***вӣдрица***, *f. dim. v. видра.*
вӣдричица, *f. dim. v.* [1] *видрица.*
ви̏дро, n. (зап.) vide ведро: Дај ми *видро*, да ти додам воде —
ви̏ђа, f. (зап.) vide вјеђа.
ви̏ђа̑ње, n. 1) das Oftsehen, visio. — 2) die Aufsicht über die Küche, z. B. bei Hochzeiten, ministerium culinarium. — 3) das sich-sehen, Zusammenkommen, conventus.
ви̏ђати, ви̏ђа̑м, v. impf. 1) oft sehen, video. — 2) готовити јело, die Küchenaufsicht führen, procuro culinam.
ви̏ђати се, ви̏ђа̑м се, v. r. impf. sich sehen, zusammenkommen, convenio.
ви̏ђело, n. (јуж.) vide виђело.
ви̏ђен, а, о, 1) part. pass. v. виђети. — 2) виђен човјек, т. ј. наочит, угледан, [vide] лијеп: Кад си тако *виђен* међу браћом —
ви̏ђеније, n. (јуж.) das Sehen, visio: Сретно *виђеније*, дугу љубав, од Бога живот и здравље (напија се уз чашу).
ви̏ђети, ви̏ди̑м, (јуж.) vide виђети.
ви̏ђети се, ви̏ди̑м се, (јуж.) vide виђети се.
ви̏ђу, praes. v. виђети: Да ја *виђу* чија гине војска —
ви̏жао, жла, m. vide вижле.
ви̏жла̑д, f. coll. v. вижле.
ви̏жласт, а, о, z. B. дјевојка, die viel umhergafft, puella impudentior. [vide вижлица 2].
ви̏жле, лета, der Wachtelhund, canis avicularius Linn. [cf. вижао, фижлин].
ви̏жли̑н, вижли̑на, m. Турски новац од 60 пара, eine türkische Münze von 60 Para, numi turcici genus. [vide пуља 2].
ви̏жлити, лим, v. impf. umhergaffen, oculos circumferre: шта *вижлиш* којекуда, а не гледаш овамо. cf. вижласт.
ви̏жлица, f. женско вижле, Weibchen von Wachtelhund, canis avicularia. — 2) вижласта дјевојка [cf. вијоглава], die viel umhergafft, puella impudentior.
ви̏жље̑ње, n. Umhergaffen, τὸ circumferre oculos.
ви̏зи̑р, визи̑ра, m. (у војв.) Visirstab, Gichstab, mensura vinaria publice probata.

визи̑рина, f. die Eichgebühr, quod solvitur pro mensurarum examinatione.

визи̑рџија, m. der Eicher, mensurae vinariae examinator.

ви̏јавица, f. (југ. и зап.) Schneesturm, imber nivium (?). cf. [vide] мећава.

ви̏јали̂ште, n. Ort wo die Wölfe heulen, locus ubi ululant lupi: Шатор пење Угрин Јанко| Украј Саве воде ладне| На вилино игралиште,| На јуначко разбојиште| И на вучје *вијалиште* —

1. **ви̏ја̑ње**, n. 1) тјерање, das Jagen, agitatio. — 2) das Winden, volutio, versatio.

2. **ви̏ја̑ње**, n. 1) (југ. и зап.) das Worfeln, ventilatio. — 2) (југ. и зап.) das Schneien, tempestas nivalis. — 3) das Heulen, ululatus. [cf. завијање 3, урлање, урликање, урлакање].

ви̏ја̑р, m. vide **вихар**: Да га *вијар* вјетар не однесе —

1. **ви̏јати**, ви̏ја̑м, v. impf. 1) тјерати, jagen, agito [vide гонити 1]. — 2) н. п. главом, drehen, torquere.

2. **ви̏јати**, је̑м, v. impf. 1) (југ. и зап.) worfeln, ventilare: људи вију жито. — 2) (југ. и зап.) вије снијег, schneien, nives decidunt. — 3) heulen, ululo [cf. урлакати, урлати, урликати]: Не *виј*, вуче, не гракћи, гавране,| Не плаш'те ми по гори дружине — Неко двије, неко празан *вије* —

ви̏јати се, ви̏ја̑м се, v. r. impf. 1) jagen, agito alius alium. — 2) flattern, volitare, fluitare: *вија се* барјак; *вија се* орао. cf. вити се [2, вијорити се].

ви̏јача, f. (зап. и југ.) der Windreiter, vanni genus. cf. [vide] вјетрењача [2].

вије̏дро, n. (у Ц. г.) vide ведро: По *виједро* једанак пијаху — И *виједро* у рукама ће воде носи —

ви̏јек, m. (југ.) 1) Lebenszeit, vita: у мом *вијеку*; човјек кратка *вијека*. — 2) никад (ни) до *вијека*, in meinem Leben nie, ewig nie, nunquam; ва вијек; од свијета и вијека; докле је вијека и свијета; како је вијека и свијета; Од *вијека* до суда Божјега —

вије̏нац, нца, m. (југ.) 1) der Kranz, corona. У нас је у овоме смислу вијенац само од цвијећа. — 2) вијенац лука, смокава, паприка, Kranz, corona: родила трешња као вијенац. — 3) (у Ц. г.) langes Kopfhaar, crines longi [vide кика]: А просуше до паса *вијенце* —

ви̏јење, n. das Winden, τὸ viere.

вије̏рати, ви̏јера̑м, v. impf. vide [просити 1] вјерити: Ал' у коло међ' ђевојке, мој делијо,| Да их бираш и *вијераш*, мој младићу.

ви̏јерна, (ст.) мјесто *вјерна*: Те ме узми за *вијерну* љубу —

вије̏рница љуба, f. у пјесмама мјесто вјерна љуба [vide вјереница љуба]: Одма виче *вијерницу* љубу —

вије̏тати, ви̏јета̑м, v. pf. (у Ц. г.) versprechen, promitto [vide обрећи]: *Вијетај* му три товара блага — *Вијета* му Богом посестримство — Од невоље *вијетај* му кумство —

вије̏ћа, f. (југ.) Konferenz (Berathschlagung), deliberatio. cf. [vide] вијеће.

вије̏ћа̑ње, n. (југ.) das Berathschlagen, deliberatio. [cf. лонцање].

вије̏ћати, ви̏јећа̑м, v. impf. (југ.) berathschlagen, delibero. [cf. лонцати].

вије̏ће, n. (у Дубр.) сабор гдје су се господа Дубровачка састајала да суде: они су имали *мало вијеће* и *велико вијеће*, Rath, consilium. [cf. вијећа, 2 диван 1, лонца 2, сабор 1, савјет 2, сенат (шенат 1)].

вије̏ћни̂к, m. (у Дубр.) Rath, senator. [vide савјетник].

ви̏јечан, чна, чно, (југ.) dauerhaft, firmus [cf. вјековит]: та је хаљина баш *вијечна*.

ви̏јоглав, m. vide вијоглава 1.

ви̏јоглава, f. 1) (у Сријему) некаква мала тица, која једнако изврће главу час на једну час на другу страну (т. ј. *вија главом*), der Wendehals, Drehhals, jynx torquilla. [cf. вијоглав 1; вртоглавац 2 ?]. — 2) дјевојка која не гледа преда се, него наоколо којекуда. cf. [vide] вижлица [2].

***ви̏јогор**, m. (у Рађевини) наврх вијогора, т. ј. наврх планине или брда.*

ви̏јока, f. (у Сријему) младица осјечена за навртање, das Pfropfreis, surculus.

ви̏јола [виојла], f. (у горњ. прим.) vide љубичица: Пољепша је ружа од *вијоле* —

ви̏јор, m. vide вихар: *Вијор* долом дује,| Градом пољуљује — Вије колом како *вијор* гором — Дај ми, Боже, *вијоре* ветрове —

ви̏јоре̂н, m. (у Шајк. бат.) Art Spiels, ludi genus.

вијо̏рити се, ри̂ се, v. r. impf. flattern, fluitare: *вијори се* барјак. [vide вијати се 2].

вију̏га̑ње, n. das Schlängeln, sinuatio.

вију̏гати се, га̂м се, v. r. impf. sich schlängeln, sinuor. [cf. веругати се, кривудати 1].

вију̏кнути, ви̏ју̏кне̂м, v. pf. heulen, exululo.

вију̏цнути, ви̏ју̏цне̂м, v. pf. dim. v. вијукнути.

ви̏к, m. (зап.) vide вијек.

ви̏ка, f. 1) das Geschrei, clamor: стоји га *вика*; На курјака *вика*, а лисице месо једу. [cf. брека, вардања, врдања, дрека, хука (ука)]. — 2) ein Getreidemaß von 20 Oka ($^1/_2$ Preßburger Metze), mensurae genus (in Batschka).

ви̏кало, m. der Schreihals, clamosus. cf. [vide] викач.

ви̏ка̑ње, n. 1) das Schreien, clamor. [cf. гракање 2]. — 2) das Rufen, vocatio. — 3) vide карање. — 4) das Murren, fremitus.

ви̏кати, ви̏че̂м, v. impf. 1) schreien, clamo [cf. гракати 2, дерати се 2, дријети се, зијати 2, упијати]: не *вичи*, говори лакше. — 2) rufen, voco. cf. [vide] звати: *вичи* га амо. — 3) (у Дубр.) vide карати: *виче* ме мати. — 4) murren, fremere; *вичу* на њега, *вичу* на то, *виче* народ.

вѝка̄ч, викача, m. der Schreier, clamator. [cf. викало].

вѝкнути, вѝкне̄м, v. pf. 1) aufschreien, exclamo [vide упити]. — 2) aufrufen, voco. cf. [vide] зовпути.

викова̏ње, n. (зап.) vide вјековање.

викова̏ти, вѝкује̄м, (зап.) vide вјековати.

викова̏т, а, о, (зап.) vide вјековит.

вѝком, instr. von dem nicht gebräuchlichen вѝк, rufend, clamans: *Виком* виче Старина Новаче —

вѝла, f. (pl. вѝле, gen. вѝла̄) 1) die Vile (eine Art Nymphe), Vila (nympha). Виле живе по великим планинама и по камењацима око вода. Вила је свака млада, лијепа, у бијелу танку хаљину обучена, и дугачке, низ леђа и прси распуштене косе. Виле ником не ће зла учинити докле их ко не увриједи (нагазивши на њихово коло, или на вечеру, или друкчије како), а кад их ко увриједи, онда га различно наказе: устријеле га у ногу или руку, у обје ноге или у обје руке, или у срце, те одмах умре. — 2) на куле на *виле* (н. п. разби какав посао), durch verschiedene treffende Gründe (etwas vereiteln), conturbare. Казујући Српски другијем ријечима како је ко разбио на куле на виле, рекло би се како је говорио: Ово било, оно се свило, и т. д. [— 3) cf. чороје.]

вила̏ет,* m. 1) земља, das Land, terra: отишао на *вилает*. [vide] з а в и ч а ј, cf. постојбина. — 2) Leute, homines: чуј(те), *вилаете*! [vide пук 1] cf. свијет.

вила̏етлија, m. vide земљак.

вила̏етски, ка̄, ко̄, Landes-, z. B. Geld. Richter, publicus.

вѝла̄н, вила̏на, m. (у Дубр.) vide сељак [2]: Боље зна папа и *вилан* него папа сам.

вѝлдиш* (cf. филдиш), m. das Elfenbein, ebur. [cf. виљев (фиљев)].

вѝле, вѝла, f. pl. Heugabel, furca foenaria. [cf. расове 2, расухе].

Вилѐндара, f. vide Вилиндар: *Вилендари* пребијелој цркви —

вѝлени̑, на̑, но̑, vide вилован: На ђогату коњу *виленоме* —

вилѐни̑к, вилени̏ка, m. (у Боци) човјек којега је вила била устријелила па га она сама и извидала и својијем му скутом ране завијала; по том је он посестрио и она му даровала биље да га не може нико преварити и да му жена рађа добре јунаке и лијепе шћери.

вилѐнски̑, ка̑, ко̑, der Vile, τῶν виле: *Виленски* у њој станови, Свеђ' виле танце изводе —

вилѐнски̑ ко̏њ, m. (у Барањи) eine Art Schmetterlinge, papilionis genus [libellula depressa L.]. cf. коњиц [2].

вилѝма̄н, вилима̏на, [филиман, илиман, лиман] m. велики вир, ein großer Wirbel, vortex major. [cf. вир].

вѝлин, а, о, der вила gehörig, τῆς вила.

вѝлина во̏дица, f. има више извора који се тако зову, Name verschiedener Quellen.

вѝлина ко̏са, f. Flachsseide, cuscuta europaea Linn.

Вилѝнда̄р, Вилиндара, m. намастир у Светој гори (Chilendar). [cf. Вилендара].

Вилиндарац, рца, m. Einer von Вилиндар.

вилѝнда̄рски, ка̄, ко̄, von Вилиндар.

вѝлин лу̏к, m. schopfblüthiger Muskari, hyacinthus (muscari) comosus [muscari comosum L.].

вѝлино си̏то, n. некаква трава, која кад се носи уза се, не могу човјеку наудити непријатељи, особито лагањем и опадањем. Art Pflanze, herbae genus [carlina acanthifolia All. cf. пупа 2].

Вѝлип [Пилип, Филип], m. Philipp, Philippus.

Вилѝпац, пца, m. dim. v. Вилип.

Вѝлић, m. неколико села као кнежина око Оточца.

Вѝлићанин, m. Einer von Вилић.

Вѝлићки, ка̄, ко̄, von Вилић.

вѝлица, f. die Kinnlade, maxilla. [cf. чељуст 1].

вѝличење, n. das Halftern, capistratio.

вѝличити, чи̑м, v. impf. halftern, capistro. cf. завиличити.

1. **вѝло**, n. само у овој загонеци: спријед шило, страга *вило*, оздол хартија, озгор мантија (ласта).

2. **вѝло**, само у овој загонеци: Мотовило *вило*, по гори се вило, ући долазило, соли не лизало (челе).

вѝло̄ван, вна, вно, vilenhaft, lymphaticus (?).

вило̏вит, а, о, cf. вилени, виловски: На ђогату коњу *виловноме* —

вило̏вња̄к, виловњака, m. бијесан човјек као да су *виле* у њему, übermüthiger Mensch, Uebermüthler (als von вѝле besessen), homo insolens.

вило̏вњача, f. велика печурка, за какове се говори да расту на *вилину* колу, eine Art Schwamm, fungi genus [boletus L.]. cf. рудњача.

вило̏вски, ка̄, ко̄, vide виловит.

Вило̏тије, m. Philotheus, Philotheus.

Вѝлӯс, m. село у Никшићима: У *Вилусу* селу маленоме —

вѝљев [фиљев], а, о, von Elephant, elephantis. cf. вилдиш: А у зубе два *виљева* зуба —

вѝљушке, вѝљуша̄ка̄, f. pl. die Eßgabel, furca. cf. пирун.

вѝме, мена, n das Euter, uber.

вѝмешце, n. dim. v. виме.

вѝна̄ ло̏за, f. (ст.) vide винова: *Вина* лоза озобана — Од родине *вине* лозе —

винȁрина, f. новци што се дају спахији мјесто десетка виноградскога, Weingeld, vectigal vinarium.

вина̏рица, f. (у приморју) лађа што се на њој носи вино, ein Weinschiff, navis portando vino.

вѝнац, нца, m. (зап.) vide вијенац.

вѝнӣ [фини], нā, нō, (у војв.) fein, elegans, excellens.

Вѝнишће, n. зидине од старе куле више Сплета с источне стране Клиса.

Вѝнко Ло̀зић, m. eine komische Personifizirung des Weins (etwa Weinhold Rebmann), Bacchus: ударио га *Винко Лозић* у главу, т. ј. опио се.

Вѝнковачкӣ, кā, кō, von Винковци.

Вѝнко̀вци, ова̑ца, m. pl. Städtchen in Sirmien.

Вѝнко̀вчанин, m. Einer von Винковци.

вѝнкот, m. (у Хрв.) der Weinmost, mustum. [vide] шира, cf. ма̏ст.

вѝно, n. der Wein, vinum. [cf. лозовина].

вино̀бер, m. in dem Sprichworte: Баба старца звала уз врбопуц, а старац јој се одазвао уз *винобер,* die Weinlese, vindemia. cf. [vide] берба.

вѝнобо̑ј, вѝнобоја, m. Alkermes, phytolacca decandra Linn.

вѝнов, а, о, з. В. лоза, Wein-, з. В. Rebe, vitis. [cf. вина лоза].

вѝно̑ван, вна, вно, (у Сријему) н. п. кљук, грожђе, weinreich, vini ferax.

вѝновес, m. feinere Gesmütze (q. d. fino fes?), mitrae genus.

вѝнове̏сак [финофесак], m. hyp. v. виновес: На глави јој весак *виновесак* —

вѝногра̑д, m. Weinberg, vinea. cf. [лозје 2,] трсје.

виногра̀да̑р, виноградáра, m. der Weingärtner, vinitor.

виногра̀дац, виногра́ца, m. hyp. v. виноград.

виногра̀дскӣ, (вѝноградскӣ), кā, кō, zum Weinberg gehörig, vineae.

вино̀пија, f. Weinsaufer, vini potor.

1\. **Вѝнош** (планина), m. (ст.): Па ти ајде на *Винош* планину —

2\. ***вѝнош,*** *m. (у Нег.) пошто се вино оточи, успе се вода на комину те постоји неколико дана, пак се онда оточи и пије се у кући готово као и вода.* [cf. шилер (шиљер)].

вѝнскӣ, кā, кō, н. п. суд, Wein-(geschirr), vini.

вѝнути, вѝне̑м, v. pf. wedeln, agito (caudam): Док кучка репом не *вине,* не ће пас за њом потрчати.

вѝнути се, вѝне̑м се, v. r. pf. sich schwingen, se vertere: Пак *се вину* преко поља| Као звезда преко неба —

вину̏шина, f. augm. v. вино.

вѝнце, n. Weinchen, vinulum (?): *Винце* кисело, срце весело.

винча̏вање, n. (зап.) vide вјенчавање.

винча̏вати, вѝнча̑ва̑м, (зап.) vide вјенчавати.

винча̏вати се, вѝнча̑ва̑м се, (зап.) vide вјенчавати се.

вѝнча̑нӣ, нā, нō, (зап.) vide вјенчани.

вѝнчаница, f. (зап.) vide вјенчаница.

вѝнча̑ње, n. (зап.) vide вјенчање.

вѝнчати, ча̑м, (зап.) vide вјенчати.

вѝнчати се, ча̑м се, (зап.) vide вјенчати се.

вѝнчић, m. (зап.) vide вјенчић.

вѝњага, f. (cf. [грешика,] лозница) 1) wilder Weinstock, vitis silvestris. — 2) die Frucht davon, uva silvestris.

вѝњичица, f. у загонеци, cf. тињичица.

вѝојла, f. (у прим.) vide вијола: Поред расла ружа и *виојла* —

вѝока, *f. (у Фрушк. гори) она гранчица којом се воћке калеме.*

випиру̀зана [бипирузана], у припјеву: Поштало је пет ђевојака,| Шипер-пеана,| Шиком-бојана,| И ђузелана,| Мимопросава,| Пета ђевојка| *Випирузана* —

вѝр, вѝра, m. (pl. вѝрови) die Tiefe in einem Flusse, der Wirbel, locus fluminis profundior, gurges: стала вода у вирове (кад на суши престане тећи, него само стоји у вировима; тако у равни стану у вирове и оне воде које у планинама нигда не пресишу. [cf. вилиман].

вѝра, f. (зап.) vide вјера.

вѝран, рна, рно, (зап.) vide вјеран.

вѝренӣк, m. (зап.) vide вјереник.

вѝреница, f. (зап.) vide вје̏реница.

вирѐница [љуба], f. (зап.) vide вјерѐница [љуба].

вѝре̑ње, n. das Spähen, speculatio.

вѝридба, f. (зап.) vide вјеридба.

вѝрӣз, m. (у војв.) Art Kinderspiels, ludi genus. Свињари узму заоштрен клинић (вириз) па га једни шорају штапом у висину, а други штаповима у висини рече (згађају). [cf. 1 клис 2].

вирѝза̑ње, n. das вириз-Spielen, ludi genus.

вирѝзати се, за̑м се, v. impf. играти се вириза, вириз-spielen, ludere вириз.

вѝрити, рӣм, v. impf. gucken, speculor: *вири* кроз прозор, *вири* иза врата; *вири* миш из рупе.

вѝрити се, рӣм се, (зап.) vide вјерити се.

вѝрић, m. dim. v. вир.

вѝрица, f. (зап.) dim. v. вира.

вѝрке̑, adv. вирећи.

вѝрно̑ст, f. (зап.) vide вјерност.

вѝрова̑ње, n. (зап.) vide вјеровање.

вѝровати, рује̑м, (зап.) vide вјеровати.

виро̀вит, а, о, н. п. вода, voll Tiefen (von einem Flusse), per plura loca profundiora decurrens.

Виро̀витица [Веровитица], f. мала варошица у Славонији.

вѝс, m. (loc. вѝсу) 1) die Höhe, altitudo: дигнути што у *вис.* cf. [vide] висина. — 2) die Bergspitze, cacumen montis: на *вѝсу*; Када будеш *вѝсу* на планину — 3) [*Вис*] Insel Lissa.

вѝсак, ска, m. vide виска [1].

Вѝсе̑ћ, m. планина близу Омиша. [cf. Висућ].

вѝсибаба, f. das Schneeglöckchen, galanthus nivalis Linn.

висѝна, f. (acc. вѝсину) die Höhe, altitudo. [cf. вис, вишина].

вѝсити, сӣм, v. impf. hängen, pendeo, cf. висјети: Што *виси* нек' отпада.

вѝсјелица, f. у загонеци: Висјела је *висјелица*, под њом сједи косматица, Бога моли косматица да јој падне висјелица (д ј е в е н и ц а и мачка).

вѝсјети, сйм, v. impf. (по југоз. кр.) vide висити.

вѝска, f. 1) das Wiehern, hinnitus, cf. висак: *Виска* коња, а јаук јунака — 2) (у Ц. г.) vide вриска: Стаде *виска* младијех момака —

вѝснути, вѝснем, v. pf. (у Ц. г.) vide вриснути: Она јасно од радости *висну* —

вѝсок, висо̀ка, висо̀ко, (вѝсокӣ, кā, кō, adv. висо̀ко, comp. вѝшӣ) hoch, altus.

Вѝсокā, f. adj. планина у Далмацији више Сиња.

Вѝсокӣ Стѐфан, m. Тако се у народу зове син кнеза Лазара, који је послије Косовскога боја у Србији владао и који је зидао намастир Манасију. У народу се нашему приповиједа да је Високи Стефан по смрти оца својега побјегао у Московску па послије неколико година одонуда с војском преко Маџарске дошао у Србију и с Турцима се био и надвладавши их и претјеравши преко мора бацио за њима свој буздован у море говорећи: „Кад овај буздован изишао на сухо, онда се и Турци вратили амо!“ а буздован одмах сам изиђе на бријег; у том му се анђео јави говорећи: „И ти можеш и коњ ти може, али ти Бог не да.“ cf. Сибињанин Јанко: Гради, кнеже, биће ти за душу,| И за здравље *Високом Стевану* —

Вѝсоко̄, n. adj. ein Städtchen in Bosnien, nomen urbis: Од *Високог* паша Асан-паша —

1\. **Висо̀чица,** f. највиши бријег у Велебиту више Госпића.

2\. **Вѝсо̀чица,** f. главица између Мартинића и Спужа: Под зелену гору *Височицу* —

вису̀љак, љка, m. само у овој загонеци: Виси виси *висуљак*, Бога моли трчуљак да отпадне *висуљак*? (т. ј. жир и свињче).

Вѝсућ, m. планина на лијевој страни Цетине близу Омиша. У тој планини имају зидине од градића, за који се приповиједа да га је зидао Херцег Стјепан, и да је у њему најпослије сједио и од Турака се бранио. Између Висућа и Б о р к а планина је Динара. [cf. Висећ].

вит, а, о, vide витак: *Вита* јело, дигни горе гране —

вит, вит! } interj. Laut, um die Taube zu locken,
вѝта, вѝта! } sonus alliciendi columbas.

вѝтак, тка, тко, biegsam, flexilis. [cf. вит].

вѝталац, вѝтаоца, m. (у Дубр.) обје џигерице и цријева и махрамица, das Eingeweide, viscera.

вѝтао, тла, m. 1) der Garnhaspel, rhombus. *cf. витњак, навитњак, сноватник.* — 2) der Haspel, rhombus. — 3) воденица н. п. од три витла, т. ј. кола, које свако обрће по један камен (за то би се мјесто *три витла* рекло и *воденица од три камена*), das Mühlrad, rota molaris. — 4) vide [в р ш а ј] насад 2.

вѝтар, тра, m. (зап.) vide вјетар.

вѝтēз, m. (pl. вѝтезови) 1) der Held, vir fortis, heros [vide јунак 1]: Јесу л' здраво Српски *витезови* — у пјесмама говори се и *коњу*: На ливади три коња *витеза* — На *витезу* коњу шареноме — [*Витез*] 2) планина у Босни близу Сарајева. — 3) село у Босни близу Травника.

вѝтēшкӣ, кā, кō, Helden-, heroicus: *витешка* невоља (у Ц. г.), т. ј. велика (у којој човјек ваља да се бије као *витез*).

вѝти, вѝјем (вѝјēм), (part. pass. вӣт, и. вѝјен) v. impf. н. п. вијенац, тица *вије* гнијездо, winden, vieo.

вѝтико̄с, m. у загонеци, cf. *тињичица.*

витѝљ, витѝља, [фитиљ] m. 1) die Lunte, funiculus incendiarius. [cf. брандла, 3 мића]. — 2) der Docht, ellychnium. cf. [2 стијење, стјењак,] свјештило. — 3) што се у рану меће (савије се од свилца, пак се намаже мелемом).

витѝљача [фитиљача], f. У Хрватској на Турској граници на великој моци види се као кошница, изнутра од ствари које могу горјети, па кад би ударили Турци, оно се запали, да људи издалека могу видјети и да трче у помоћ, Lärmstange. cf. [панос,] смоленица.

вѝти се, вѝјēм се, v. r. impf. [1)] sich winden, ambio: Па се *вије* ружа око бора,| Као свила око ките смиља — [2) vide вијати се 2].

вѝтица, f. 1) понајвише се говори pl. витице, die Haarlocke, cirrus. [cf. бикуље]. — 2) (око Сиња) прстен без камена и без главе, који се зове и *вȅра*, ein glatter Fingerring, annulus. cf. [vide] бурма.

вѝтка, f. на лијевчи оно гвожђе што се набије на рукавац.

Вѝтко, m. Mannsname, nomen viri.

вѝткōст, f. die Biegsamkeit, flexibilitas.

вѝтлање, n. 1) das Schwingen, vibratio. — 2) das heftige Treiben, actio vehemens. — 3) das Herumlaufen, discursus.

вѝтлати, лāм, v. impf. 1) schwingen, vibro. — 2) н. п. говеда, heftig jagen, vehementer agito.

вѝтлати се, лāм се, v. r. impf. herumlaufen, discurrere.

вѝтлија, m. vide [в ј е т р е њ а к] летипас.

вѝтлић, m. 1) dim. v. витао. — 2) н. п. клободана, или злата, der Strähn. cf. свртак [срвчак 2]. — 3) (у Љешкопољу код Подгорице) vide [д у б а к 1] сталац.

вѝтло̄в, витло̀ва, m. vide [в ј е т р е њ а к] летипас.

вȉтњāк, *m. (у Боци) vide витао* 1.

Вѝтомӣр, m. Mannsname, nomen viri.

вито̏перити се, ри̑м се, v. r. impf. sich werfen, pandare.

1. **Ви̏тор**, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) у пјесми некака планина: Ја се, царе, потурчити не ћу,| Док доведеш воду из *Витора* —

2. **ви̏тор**, а, о, (у горњ. прим.) у овој загонеци: *Витора* крава из висока пала, сва се крава распрша а теле се уздржа [т. ј. орах].

вито̑ ре̏бро, n. falsche Rippe [costa fluctuans. s. spuria].

ви̏торог, а, о, mit gewundenen Hörnern, cornibus tortis: Младе воке *виторогe* —

ви̏трења̑к, m. (зап.) vide вјетрењак.

ви̏трењача, f. (зап.) vide вјетрењача.

ви̏тре̑ње, n. (зап.) vide вјетрење.

ви̏трина, m. (зап.) augm. v. витар.

ви̏трити, ри̑м, (зап.) vide вјетрити.

ви̏трић, m. (зап.) dim. v. витар.

витро̀вит, а, о, (зап.) vide вјетровит.

витро̀гоња, m. (зап.) vide вјетрогоња.

витро̀мет, m. (зап.) vide вјетромет.

1. **Ви̏ћа**, m. (ист.) vide Виђо.

2. **ви̏ћа**, f. (зап.) vide вијећа.

Ви̏ћан, m. Mannsname, nomen viri.

ви̏ћа̑ње, n. (зап.) vide вијећање.

ви̏ћати, ви̑ћа̑м, (зап.) vide вијећати.

ви̏ће, n. (зап.) vide вијеће.

Ви̏ће̑нтија, } **Ви̏ће̑нтије**, } m. Vinzenz, Vincentius.

ви̏ћка, f. у овој загонеци: *Вићка* виси, *вићка* зја, скочи *вићка* пак у *вићку* ашајда!

ви̏ћни̑к, m. (зап.) vide вијећник.

Ви̏ћо, m. (југ.) [cf. 1 Вића] 1) hyp. v. Вилип. — 2) hyp. v. Виђентије.

ви̏ха̑р [вијар, вијор], m. der Wirbelwind, turbo. [cf. вртуна].

ви̏хо̑ље, n. (у Дубр.) трава која има црвен цвијет, Art Pflanze, herbae genus [mathiola incana R. Br.].

Ви̏це, f. (у Ц. г.) надимак женски.

ви̏цкаст, а, о, (dim. v. витак) н. п. човјек, schlank, gracilis.

1. **ви̏чан**, чна, чно, 1) bewandert, versatus: није он вичан томе послу. [cf. вјешт, учан]. — 2) (зап.) vide вјечан.

2. **ви̏чан**, чна, чно, (зап.) vide вијечан.

ви̏чит, а, о, (зап.) vide вјечит.

ви̏ш, m. (у Ц. г.) eine Art Pflanze, herbae genus [lasiagrostis calamagrostis Link.].

ви̏шак, шка, m. *1)* das Mehr, Ueberfluß, plus. [cf. претек, сувишак]. — *2) кад иде човјек на* вишак *т. ј. у напредак (напредује, н. п. у снази, у имању).*

ви̏шала, n. pl. (зап.) vide вјешала.

ви̏шалица, f. (зап.) vide вјешалица.

ви̏шањ, шња, m. (pl. ви̏шњеви) Art wilde Weichsel [Zwergkirsche], cerasi austerae genus [prunus chamaecerasus Ehrh.]. Вишњева има у Сријему гдјешто по међама око винограда.

ви̏ша̑ње, n. (зап.) vide вјешање.

ви̏шати, ша̑м, (зап.) vide вјешати.

1. **ви̏ше̑**, adv. 1) (comp. v. високо) höher, altius. — 2) (comp. v. много) mehr, plus. [cf. веће 2].

2. **више**, praep. gen. ober, supra.

***Ви̏шевица**, f. планина између Бјелопавлића и Жупе никшићке.*

Ви̏шеград, m. Ort an der Drina, südlich von Zwornik, berühmt (im Sprüchworte) durch seine Brücke: Остаде као ћуприја на *Вишеграду*.

ви̏шек, m. vide **фишек.**

више̏клије, f. pl. ћесе, vide **фишеклије.**

више̏клук, m. vide **фишеклук.**

ви̏шек-ћесе, f. pl. vide **фишек-ћесе.**

ви̏ше̑ње, n. das Hangen, suspensio.

виши̏на, f. die Höhe, altitudo. cf. [vide] висина.

ви̏шња, f. 1) die Weichselkirsche [Sauerkirsche], cerasum apronianum [prunus cerasus] Linn. — 2) [*Вишња*] Frauenname, nomen feminae.

***ви̏шњак**, вишња̀ка, m. (у Сријему) грах* вишњица [2], *који се онамо зове и* шећерац.

ви̏шњѐви, adj. indecl. vide вишњикаст.

ви̏шњи̑, ња̑, ње̑, höchster, summus: *Вишњи* Боже, на свему ти фала — *Вишњим* Богом и светим Јованом — Њима Вучко *вишња* Бога назва —

ви̏шњикаст, а, о, weichselfarb, colorem habens cerasi aproniani. [cf. вишњеви].

ви̏шњица, f. 1) dim. v. вишња. — 2) eine Art Fisolen, phaseoli genus [phaseolus multiflorus W. cf. вишњак, мерџанац, шећерац]. — 3) [*Вишњица*] село ниже Биограда.

ви̏шњичица, f. dim. v. вишњица: *Вишњичица* род родила —

ви̏шњов, а, о, der Weichselkirsche gehörig, cerasi aproniani.

ви̏шњовац, ви̏шњовца, m. ein Stab von Weichselholz, baculus e ligno cerasi aproniani.

ви̏шњовача, f. Weichselstock, fustis e ligno aproniano.

ви̏шњови̑к, m. der Weichselwein, vinum e ceraso aproniano Linn.

ви̏шњовина, f. das Weichselholz, lignum cerasi aproniani.

ви̏шт, m. (у Сријему) eine Art Säure, acidum quoddam: кисело као *вишт*.

ви̏шт, а, о, (зап.) vide вјешт.

ви̏шта̑к, вишта́ка, m. (зап.) vide вјештак.

ви̏шта̑ње, n. vide вриштање.

ви̏штати, шти̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide вриштати: Ће му пусти у планину *вишти* —

ви̏штац, ви̏шца, m. (зап.) vide вјештац.

вишти̏на, f. (зап.) vide вјештина.

ви̏штица, f. (зап.) vide вјештица.

виштичѐтина, } **ви̏штичина**, } f. augm. v. виштица.

вје̏верица, f. (југ.) das Eichhörnchen, sciurus. cf. јеверица.

вје̏веричић, m. ein junges Eichhorn, sciuri pullus, sciuri catulus. [cf. јеверичић].

[**вједовит**, а, о, vide видовит; *види* s. v. здухач.]

вјѐдогоња, m. (у Боци) vide једогоња: Лети као *вједогоња*; Јак као *вједогоња*.

вјѐдро, n. (у Перасту) vide ведро: Сретох ђевојку с *вједром* на воду —

вјѐђа [вљеђа], f. (у Ц. г.) vide обрва.

вјекòвање, n. (јуж.) das Durchleben seiner Zeit, vita.

вјекòвати, вјѐкујêм, v. impf. (јуж.) sein Leben durchleben, vitam vivo: Да заједно вијек *вјекујемо* —

вјекòвит, а, о, (јуж.) dauerhaft, diuturnus. cf. [vide] вијечан.

вјенча́вање, n. (јуж.) das Trauen (von Eheleuten), copulatio conjugialis.

вјенча́вати, вјѐнчâвâм, v. impf. (јуж.) trauen, jungere connubio.

вјенча́вати се, вјѐнчâвâм се, v. impf. (јуж.) sich trauen lassen, jungi connubio.

вјѐнчанӣ, нâ, нô, (јуж.) н. п. прстен, кошуља, кум, Trau-(Ring), copulatorius.

вјѐнчаница, f. (јуж.) 1) новци што се дају попу (а поп владици) за вјенчање, die Traugebühr, pecuniae debitae pro copulatione. — 2) вјенчана кошуља, Trauhemd, tunica copulatoria: На то стери моју *вјенчаницу*,| Коју но су три везиље везле — 3) die Dachlatte, asser. cf. [vide] жиока.

вјѐнчâње, n. (јуж.) die Trauung, copulatio conjugialis. [cf. ниће]. На вјенчању се много којешта врача, особито да млада првијех година не би дјеце рађала, или да би више рађала синова него кћери, или да не би дјеце никако имала. Прво и друго врача млада сама себи, а треће врачају јој непријатељи, и кажу да се њој или њезину мужу на чемугод од хаљина завеже узао на вјенчању, да не би нигда дјеце имала.

вјѐнчати, чâм, v. pf. (јуж.) trauen, conjugio jungo.

вјѐнчати се, чâм се, v. r. pf. (јуж.) getraut werden, sich trauen lassen, connubio jungi. [cf. позаконити се].

вјѐнчић, m. dim. v. вијенац.

вјѐра, f. (pl. gen. вјêрâ) (јуж.) 1) der Glaube, fides [cf. закон 1, дин, иман]: које си *вјере*? *вјере* ми! *вјера* моја! Турска *вјера* поднијет' не море| Да каурин Туркињу обљуби — 2) Treue und Glaube, fides: задати коме *вјеру*; јели тврда *вјера*? ухватити *вјеру* (с ким); убио га на *вјери*; преврнути *вјером*; Не труњ' јадан у тамници, Марко!| Већ дај мене твоју *вјеру* тврду| Да ћеш мене узет' за љубовцу — *Тврда вјера*! оставит' те не ћу,| *Тврда вјера*! преварит' те не ћу;| И сунце је *вјером* преврнуло,| Те не грије зими к'о и љети,| А ја *вјером* преврнути не ћу — Заклиње се и *вјеру* залаже| Да га она преварити не ће — 3) (ст.) Mann von Treue und Glauben, homo, amicus fidus: Здрав, Милошу, *вјеро* и невјеро:| Прва *вјеро*, потоња невјеро — 4) дати коме што на *вјеру*, Kredit, fides: он нема *вјере* у чаршији. cf. почек, [причек 1,] вересија. — 5) (по југоз. кр.) vide просидба: под *вјером* стајала дјевојка три године. — 6) на *вјеру* добро је, es ist gut, на *вјеру* ухватићу ја тебе, wart du!

вјѐран, рна, рно, (јуж.) treu, fidelis.

вјѐренӣк, m. (по југоз. кр.) vide заручник: Тај ти је цв'јетак од *вјереника* — Једнога ми брату вије,| Други Петру *вјеренику* — Да ја видим Петра *вјереника* —

вјѐреница, f. (по југоз. кр.) vide заручница.

вјерѐница љу́ба, f. (ст. јуж.) т. ј. вјерна љуба [cf. вијерница љуба]: Вели њему љуба *вјереница* —

вјѐридба, f. (по југоз. кр.) кад се вјери дјевојка, vide просидба.

вјѐрити, рӣм, v. pf. (по југоз. кр.) вјерити дјевојку (за се или за другога), vide испросити [2]: Јеси л' ђегођ *вјерио* ђевојку| За Комнена јали за Андрију —

вјѐрити се, рӣм се, v. pf. (по југоз. кр.) sich verloben, sponsalia facere [cf. овјерити]: он *се вјерио* с њоме, или она с њим, или вјерили су се; Је ли ти *се* господар *вјерио*?| Ал' *вјерио*, али оженио? — У свем' путу не сретох никога,| Него једну *вјерену* ђевојку — Јер сам ђевојка *вјерена*,| *Вјерена*, неповедена,| Пак ми се хоће дарови — То зачуло младо момче скоро *вјерено* —

вјѐрица, f. dim. v. вјера.

вјѐрнôст, вјѐрности, f. (јуж.) Treue, fidelitas.

вјѐровâње, n. (јуж.) das Glauben, fides.

вјѐровати, рујêм, v. impf. und pf. (јуж.) glauben, credo: Волим (лакше је) *вјеровати* него ићи те питати.

вјѐтар, тра, m. (јуж.) der Wind, ventus.

[**вјетар од краја**, vide 1 бура.]

вјѐтрењâк, m. (јуж.) der Windbeutel, vanus, gloriosus. cf. [витлија, витлов, голоигра, летипас, пролијет,] вјетрогоња.

вјѐтрењача, f. (јуж.) 1) Windmühle, mola ventilis. [vide млин] cf. вјетрни млин. — 2) die Getreideschwinge, vannus. [cf. вијача]. — 3) пушка, Windbüchse, telum pneumaticum.

вјѐтрêње, n. (јуж.) 1) das Ausrauchen, evaporatio. — 2) das scheue Umherblicken, pavidus circumspectus.

вјѐтрина, f. augm. v. вјетар.

вјѐтрити, рӣм, v. impf. (јуж.) 1) dunsten, evanescere. — 2) вјетрити очима којекуда, т. ј. као уплашен гледати, scheu umherblicken, pavide circumspicere [vide звјерати].

вјѐтрић, } m. dim. v. вјетар: Од горе *вјетриц* пувао —
вјѐтрӣц, вјетрѝца, (у Рисну) }

вјѐтрнӣ млин, m. 1) (у Ц. г.) die Windmühle, mola ventilis. [vide млин] cf. вјетрењача [1]. — 2) [*Вј. Млин*] ждријело наврх Ловћена, за које се приповиједа да је на њему негда био вјетрни млин.

вјетро̀вит, а, о, windig, ventosus.
вјетро̀гоња, m. (јуж.) vide вјетрењак.
вјетро̀мет, m. (јуж.) der Windstrom, flumen venti.
[**вјетрушан,** шна, шно, *види* s. v. мора.]
[**вјетрушница,** f. *види* s. v. мора.]
вје̏чан, чна, чно, (вје̏чнӣ, нâ, нô, adv. вје̏чно) ewig, aeternus. cf. вјечит.
вје̏чит, а, о, (јуж.) ewig, aeternus. cf. [vide] вјечан.
вје̏чна̂ му̏ка, f. die Hölle, infernus christianorum [vide пакао 1].
вје̏шала, вје̏ша̄ла̄, n. pl. (јуж.) der Galgen, patibulum.
вје̏шалица, f. т. ј. меса, ein Stück geräuchertes Fleisch, segmentum carnis fumo duratae. [cf. удо].
вје̏шање, n. (јуж.) das Hängen, suspensio.
вје̏шати, ша̂м, v. impf. (јуж.) hängen, suspendo.
вје̏шт, а, о, (јуж.) чему, или у чему, der es versteht, geschickt, peritus [vide 1 вичан 1].
вје̏шта̂к, вјешта́ка, m. (јуж.) der Geschickte, peritus. [cf. мајстор 2].
вје̏штац, вје́шца, m. (јуж.) der Hexenmeister, veneficus.
вјешти́на, f. (јуж.) die Geschicklichkeit, Meisterschaft, scientia. [cf. мајсторија].
вје̏штица, f. (јуж.) die Hexe, venefica. [cf. каменица 5, крстача 2, рогуља 2, цопрница]. Вјештица се зове жена која (по приповијеткама народним) има у себи некакав ђаволски дух, који у сну из ње изиђе и створи се у лепира, у кокош или у ћурку, па лети по кућама и једе људе, а особито малу дјецу: кад нађе човјека гдје спава, а она га удари некаквом шипком преко лијеве сисе те му се отворе прси док извади срце и изједе, па се онда прси опет срасту. Неки тако изједени људи одмах умру, а неки живе више времена: колико је она одсудила кад је срце јела; и онаковом смрти умру, на какову она буде намијенила. Вјештице не једу бијелога лука, и за то се многи о бијелим и божитњим покладама намажу бијелим луком по прсима, по табанима и испод пазуха: јер кажу да оне на покладе највише једу људе. — Ни једној младој и лијепој жени не кажу да је вјештица, него све бабама. Кад се вјештица један пут исповједи и ода, онда више не може јести људи, него постане љекарица и даје траву изједенима. Кад вјештица лети ноћу, она се сија као ватра; и највише се скупљају на гумну; за то кажу да она, кад хоће да полети од куће, намаже се некаквом масти испод пазуха па рече: „ни о трн ни о грм, већ на пометно гумно.“ Приповиједа се да је некака жена, која није била вјештица, намазавши се оном масти, мјесто *ни о трн, ни о грм,* нехотице рекла: *и о трн и о грм,* и полетјевши сва се испребијала које о шта. У Сријему се приповиједа да се онамо вјештице највише скупљају више села Моловина на некакоме ораху, а у Хрватској се опет приповиједа да се онамо скупљају на Клеку више Огулина. Приповиједа се у Сријему како је некакав човјек видјевши из постеље како му је из куће вјештица одлетјела, нашао њезин лонац с масти, пак се њоме намазао и рекавши онако као и она, прометнуо се и он у нешто и одлетио за њом и долетјевши на орах више Моловина нашао ондје много вјештица гдје се часте за златнијем столом и пију из златнијех чаша. Кад их све сагледа и многе међу њима позна, онда се, као од чуда, прекрсти, говорећи: „анате вас мате било!“ У онај исти мах оне све прсну куд која, а он спадне под орах човјек као и прије што је био. Златна стола нестане као и вјештица, а њихове златне чаше претворе се све у папке којекакијех стрвина. Жена која је вјештица, кад из ње изиђе онај дух, лежи као мртва, и да јој човјек окрене главу гдје су јој ноге биле, не би се више ни пробудила. Кад виде у вече какога лепира гдје лети по кући, понајвише мисле да је вјештица, па ако се може ухвате га, те га мало напале на свијећи или на ватри, па га пусте говорећи: „дођи сјутра да ти дам соли.“ Ако би се догодило да сјутридан дође кака жена да иште соли или какијем другијем послом, па још ако буде гдје нагорјела, онда се за цијело мисли да је оно она синоћ била. Кад у каквом селу помре много дјеце или људи, и кад сви повичу на коју жену да је вјештица, и да их је она појела: онда је вежу и баце у воду да виде може ли потонути (јер кажу да вјештица не може потонути); ако жена потоне, а они је извуку на поље и пусте, ако ли не могбуде потонути, а они је убију, јер је вјештица. Овако су истраживали вјештице и за Карађорђијева времена у Србији. Гдјекоји на бијеле покладе изврћу вериге наопако од вјештица. Гдјекоји у попрет метну какав рог, јер кажу да вјештица особито бјежи од смрада овога. Гдјекоји мрве јајиње љуске да се не би вјештице у њима могле возити преко вода. Куд ће вјештица до у свој род?
вјештичѐтина, } f. augm. v. вјештица.
вје̏штичина, } f. augm. v. вјештица.
Вла̏, Вла̏а (Вла̂), m. vide **Влах.**
вла̏га, f. die Feuchtigkeit, humor. [cf. мемла].
вла́да, f. 1) die Herrschaft, dominatus. — 2) [*Влада*] Тако ми Ладе и *Владе* и девет сјемена! cf. Лада.
вла́далац, вла́даоца, m. der Herrscher, regnans.
вла́дање, n. 1) das Herrschen, dominatio. — 2) das Betragen, gestio.
вла́дати, вла̄да̂м, v. impf. herrschen, dominor.
вла́дати се, вла̄да̂м се, v. r. impf. sich betragen, se gerere. cf. [поносити се 2,] подносити се.
Вла̏дета, m. Mannsname, nomen viri.

вла̏дика, (pl. gen. вла̏дика̄) 1) m. der Bischof, episcopus. [cf. бискуп]. — 2) f. (у Дубр.) властеоска жена или одрасла кћи, die Frau oder erwachsene Tochter eines властелин, uxor vel filia adulta *τοῦ* властелин. [cf. бољарка, бољаркиња]. — 3) (у Дубр.) eine Art Seefisch [Eulenroche], piscis marini genus [myliobatis noctula Вр.]
вла̏диковање, n. das владика sein, esse владика.
вла̏диковати, кује̑м, v. impf. владика sein, владика-Amt verrichten, sum владика, munus episcopale obire.
Вла̏дисав, m. Mannsname, nomen viri.
владича̀нскӣ, а, о, bischöflich, episcopalis. [cf. бискупски].
владича̀нство, n. bischöfliche Würde, dignitas episcopalis.
вла̏дичење, n. das Einweihen zum Bischof, consecratio episcopi.
вла̏дичин, а, о, 1) des Bischofs, episcopi. [cf. бискупов]. — 2) (у Дубр.) der Frau eines властелин, uxoris nobilis.
вла̏дичити, чӣм, v. impf. zum Bischof weihen, consecrare episcopum.
вла̏дичити се, чӣм се, v. r. impf. zum Bischof geweiht werden, consecror episcopus.
вла̏дичица, f. kleine Tochter eines властелин, filia *τοῦ* властелин parvula.
Вла̏доје, m. Mannsname, nomen viri.
Вла̏дӯн, m. Mannsname, nomen viri.
вла̏жан, жна, жно, feucht, humidus.
вла̏же̄ње, n. das Befeuchten, humectatio.
вла̏жити, жӣм, v. impf. befeuchten, humecto.
Вла̏ња, f. vide **Влахиња.**
Вла̏њица, f. dim. v. Влања.
Вла̏исав, m. Mannsname, nomen viri.
Вла̏јко, m. Mannsname, nomen viri.
вла̏к, m. Art Fischernetz, retis genus.
1. **вла̏ка**, f. (у Ц. г.) vide [2] ла̏ка.
2. **вла́ка**, f. (у Хрв.) велико дрво које је тешко натоварити на кола, него се *вуче*, ein großer Baum welcher geschleppt wird, tignum longius.
вла̏кала, вла̏ка̄ла̄, n. pl. vide влачале.
влака̀нце, n. dim. v. влакно: Те настављај све *влаканце*,| Све *влаканце* по *влаканце* —
вла̏кно, n. der Flachs (das Flachshaar), linum.
Вла̏о, m. vide **Влахо.**
вла̏с, m. 1) (у Дубр.) ein einzelnes Haar, pilus. [vide] длака[1], cf. коса. — 2) велики и мали, die zweite Gattung Flachs, lini genus minus longi. cf. редити[1], повјесмо.
вла̏сан, сна, сно, vide **властан.**
Вла̏санице, Вла̏санӣца̄, f. pl.: До Зворника па до *Власаница* —
вла̏сат, а, о, н. п. глава, вуна, haarig, pilosus. cf. власнат.
вла̏сац, сца, m. црви (као длаке) што се у ранама заметну. cf. власи 2.
вла̏си, m. pl. (v. влас) 1) (у Дубр.) [vide] коса[3], die Haare, crines. — 2) vide власац: вадити *власе* из ране.
Вла̏сићи, m. pl. (у Дубр.) тако ондје зову људе закона Грчкога. cf. [vide] Влах[2].
вла̏снат, а, о, н. п. ћебе, vide власат.
вла̏снӣк, власнӣка, m. der Eigenthümer, dominus, proprietarius.
вла̑ст, f. (loc. вла́сти) die Macht, potestas.
вла̏стан [власан], сна, сно, der Macht hat, berechtigt, jus habens.
власте̏ла, f. coll. v. властелин.
власте̏лин, m. (pl. власте̏ла) (у Дубр.) der Edelmann, nobilis. cf. бољар.
вла̏стелскӣ, ка̄, ко̄, vide **властеоски.**
вла̏стељ, m. der Machthaber, potens: Овде нама кажу| Старога *властеља* —
вла̏стеоскӣ [властелски], ка̄, ко̄, adelig, nobilis.
вла̏стеоство, n. Adel, nobilitas: Боље је моје пучанство него твоје *властеоство* (рече у Дубровнику имућна пучанка сиромашној владици кад се сваде).
вла̏суља, f. der Sandhafer, avena sterilis [bromus tectorum L.].
вла̑т [лат], m. vide клас[1].
вла́так, тка, m. hyp. v. влат.
вла̏та̄ње, n. vide класање.
вла̏тати, та̄м, vide класати.
Вла̏тко, m. Mannsname, nomen viri.
Вла̑ћ, m. Mannsname, nomen viri.
вла̑ће, n. (coll.) die Aehren, aristae [vide класје].
Вла̑х, Вла̏ха, [Вла] m. [cf. Ласи] 1) (по сјевероист. кр.) der Walach, Valachus; ове Влахе народ даље к југу и западу зове *Каравласи*, а земљу њихову *Каравлашка*. — 2) Срби закона Турскога у Босни и у Херцеговини, а тако и они закона Римскога, како у Босни и у Херцеговини, тако и у царству Аустријскоме изван Далмације зову, и то као за поругу, *Власима* браћу своју закона Грчкога: Ни у тикви суда ни у *Влаху* друга. [cf. Власићи, Турковлах]. — 3) [cf. Турковлах] у Далмацији грађани и варошани и острвљани зову *Влахом* свакога сељака са сухе земље, које му драго вјере, а што се нашијем језиком онамо зове Влах, оно се Талијанскијем и по овоме Њемачкијем зове Морлак (Morlacco). Ријеч ова Влах онамо није никака поруга, јер и сами Власи за себе реку, н. п. кад се какав правда да каквога господина није дочекао и угостио као што треба: „опростите, господине, ми смо *Власи*; у влашкијем кућама овако се живи.“ *А као што грађани и варошани и острвљани овога Влаха зову* Морлаком, *тако Власи острвљанина зову, и то поруге ради,* бодулом *а острвљанку* бодулицом.
Вла̏хиња [Влања], f. die Walachin, Valacha, cf. Влах: Него ћу се оженит' *Влахињом*| Из Поцерја главитом ђевојком — *Влахињу* ћу младу обљубити| На срамоту Лазаревић-Луки| И Чупићу, који Дрине чува —
Вла̏хињица, f. dim. v. Влахиња.

Вла̏хо [Влао], m. 1) vertraulich statt Влах. — 2) (у Дубр.) свети Влахо, der heil. Blasius, St. Blasius. [cf. Блаж]. — 3) (у Дубр.) Mannsname, nomen viri. cf. Блаж.

вла̏ча, f. (у Славонији) vide дрљача.

вла̏чале, вла̏ча̄ла̄, f. pl. козе од дрвета на којима се плуг вози од куће на њиву и с њиве кући. [cf. влакала].

вла̏чѐње, n. 1) das Eggen, occatio. — 2) das Krämpeln, carminatio.

вла̏чити, вла̏чи̂м, v. impf. 1) орање (т. ј. дрљати), eggen, occo [vide дрљати 1]. — 2) кудјељу или лан (т. ј. гребенати), krämpeln, carmino. [vide гребенати] cf. редити.

вла̏чуга, f. (у Барањи) vide паочаница.

Вла̏ша̄д, f. coll. v. Влах.

вла̏шац, шца, m. Schalottenlauch, allium ascalonicum [L.]. cf. влашик.

Вла̏ше, шета, n. der junge Влах, puer valachus. [cf. Влашче].

вла̏шѐње, n. das Walachisiren, mutatio in Valachum.

вла̏ши̑к, m. vide влашац.

Вла̏шина, m. augm. v. Влах.

вла̏шити, ши̑м, v. impf. zum Walachen machen, facio esse valachum.

вла̏шити се, ши̑м се, v. r. impf. sich zum Walachen machen, facere se valachum.

Вла̏шић, m. 1) dim. v. Влах: За *Влашићем* Петром Мркоњићем — 2) планина у Србији између нахије Ваљевске и Рађевине (а амо к Дрини између нахије Шабачке и Јадра зове се *Цер*).

вла̏шићи, вла̏ши̑ћа̄, m. pl. das Siebengestirn, plejades.

Вла̏шка̄, f. adj. die Walachei, Valachia. cf. Каравлашка.

вла̏шкӣ ка̄, ко̄, walachisch, valachicus.

Вла̏шкӣ Гра̑д, m. у Велебиту некако мјесто.

Вла̏шко, m. Mannsname, nomen viri.

Вла̏шче, чета, n. vide Влаше: Што је младо *Влашче* уз кочије —

вли̏нта, f. (pl. gen. вли̏на̄та̄) die Flinte, flinta (telum majus), cf. [vide] дуга пушка: Пуне *влинте* у плећ' окренули —

вље̏ђа, f. (у Подгорици) vide **вјеђа.**

вље̏шӣ, ша̄, ше̄, (у Боци) мјесто *љешши* [comp. v. лијеп]: А извади посјеклицу ћорду,| А каква је, стара моја мајко,| Таква може а *вљеша* не може —

во̏, во̏ла, m. 1) der Ochs, bos. — 2) во морски, (у Дубр.) das Meerkalb, phoca vitulina Linn.

во̀да, f. (dat. во̏ди, acc. во̏ду, pl. во̏де, gen. во́да̄) 1) das Wasser, aqua. — 2) der Strom, fluvius [cf. ријека 1]: Преко три *воде* студене,| Преко три горе зелене — 3) das Eiwasser, liquor amnios. — 4) пустити воду, Wasser abschlagen, mingere; стала му вода.

во̀да̄ње, n. das Herumführen, z. B. des Pferdes, circumductio.

водарица, f. *женско које носи* воду.

во̀дати, во̏да̄м, v. r. impf. н. п. коња, führen, circumduco.

во̀дати се, во̏да̄м се, v. r. impf. mit jemand Hand in Hand spazieren gehen, deambulo cum aliquo.

во̀дац, in der Redensart: води га (његов) водац, т. ј. [vide] ђаво.

во̏ден, а, о, н. п. крушка, јабука, вино, wässerig, aquosus.

водѐна̑ нѐдјеља, f. die erste Woche nach Ostern, die weiße Woche, hebdomas prima a paschate. cf. свијетла недјеља.

[**водена тиква**, f. vide тиква 1a.]

водѐнбика, m. vide [букавац 1] водени бик.

водѐнӣ, на̄, но̄, н. п. суд, тиква, Wasser-, aquaticus.

водѐнӣ би̏к, m. (у Срijему) die Rohrdommel, ardea stellaris [vide букавац 1].

водѐнӣ ко̑с, m. Art Wasservogel [Wasseramsel], avis aquaticae genus [cinclus cinclus L.].

водѐнӣ цвијет, m. die Eintagsfliege, das Uferaas, ephemera vulgata [L.].

водѐница, f. Wassermühle, mola aquaria [vide млин]: По двапут се у *воденици* говори.

водѐнича̑р, m. der Müller, molitor. [cf. млинар].

водѐнича̑рев, а, о, vide воденичаров.

водѐнича̑рка, f. die Müllerin, molae domina, molitoris uxor. [cf. млинарица].

водѐнича̑ров [**воденичарев**], а, о, des Müllers, molitoris.

водѐничица, f. dim. v. воденица.

водѐничи̑ште, n. der Ort wo eine Mühle gestanden, locus ubi mola fuit.

водѐничнӣ, на̄, но̄, н. п. камен, коло, Mühl- (stein,-rad), molaris.

водѐња̑к, водења́ка, m. Eihaut, membrana ovarii. cf. кошуљица [2, крвава кошуљица].

водѐњака, f. (у Рисну) тиква у којој се носи вода, ein Kürbis, Wasser darin zu tragen, cucurbita aquae ferendae. [vide тиква 1 a] cf. водњака.

водѐњача, f. Art wäßeriger Birnen, piris genus [pirus communis L. var.; одлика крушке са сивом покорицом, а врло воденим месом]. cf. пљускача [1; јерибасма].

во̀дијер, водиjѐра, (јуж.)) m. die Wetzfiste, vas
во̀ди̑р, води́ра, } foenisecae. cf. [брусало,] брушњача, [кузолица,] тобалица.

во̀дити, во̏ди̑м, v. impf. 1) führen, duco. — 2) воду, leiten, duco. — 3) челе *воде* саће (у кошници), einbauen, fingere favos. — 4) *води* крава; кад је *водила* ова крава? rindern, lascivire in Venerem (de vaccis). [cf. водити се 2].

во̀дити се, во̏ди̑м се, v. r. impf. 1) einander führen, duci. — 2) (у Боци) *води се* крава, vide водити 4.

во̀дица, f. 1) dim. v. вода. — 2) Weihwasser,

aqua lustralis; [а)] у Боци *велика водица* зове се Богојављенска, а [б)] друга *мала* или *закрштена* [vide зламење 1].

водичар, m. der Weihwasserträger, camillus (?): Зашао од куће до куће као *водичар*. Кад водичар отпоје *Спаси Господи*, и покропи водицом по кући, онда обично рече: „Што је попово да је готово: чанак граха и повјесма два, удо меса и чанак ораха и пару на крст."

водични пост, m. крстов дан, уочи Богојављенија.

водје, vide **овдје**.

водница, f. (у Ц. г.) некаква плава змија као и блоруша, Art Schlange, serpentis genus [tropidonotus natrix Gesn.].

водњака, f. ([у] Рисну) vide [тиква 1 а] водењака.

водњика, f. Wasser, das im Winter über Holzäpfel gestanden und so angesäuert getrunken wird, aqua acida.

водњикав, } а, о, н. п. вино, јабука, крушка,
водњикаст, } wäßerig, aquosus.

водњица (cf. вођница), f. (у горњ. прим.) у рала оно дрво наврх којега је јарам (од прилике као у кола што је оје).

водоваља, f. (у Ц. г.) vide одоваља.

вододерина, f. куд је вода одрла, der Wasserriß.

водојажа, f. као мали јаз или јаружица, куд тече вода, особито од кише и од снијега, Wassergang, iter, per quod aqua currit.

водокршће, n. (по зап. кр. највише говоре Кршћани, али сад уза њих и Хришћани) vide [богојављење] богојављеније.

водоноша, m. и. f. der Wasserträger, Wasserträgerin, aquator, et mulier aquam ferens.

водопија, f. } der Wegwart, die Wegewarte, cichorium intybus Linn.
водоплав, m. }

водоплаван, вна, вно, der Ueberschwemmung ausgesetzt, diluviei obnoxius. [cf. подводан].

водопој, водопоја, m. мјесто гдје се стока поји, die Tränke, locus aquandis pecoribus, cf. [vide] појило: На *водопој* овце дојавише —

водурина, f. augm. v. вода.

вођ, } m. der Führer eines Blinden, dux
вођа, (у војв.) } coeci.

вођарка, f.

вође, vide **овђе**.

вођев, а, о, des Führers, ductoris.

вођевина, f. оно што доведу сватови, т. ј. невјеста [cf. млада], н. п. камо та наша *вођевина*?

вођење, n. das Führen, ductio.

вођица, f. 1) у везу као пруток, ein Streif in der Stickerei, virga acu picta. — 2) pl. вођице, der Zügel, habena, cf. [обође, дизгин, ђиздин,] дизген: Већ ухвати Шарца за *вођице* — Десном руком за *вођице* Шарца —

вођница, f. (у горњ. прим.) vide водњица.

вођо, m. vertraulich v. *вођ*: Бјеж' у село, *вођо*! cf. паведрина.

вожење, n. das Führen (zu Land und zu Wasser), vectio, vectura.

вожња, f. die Fahrt, das Fahren, vectura: сваки коњи нијесу добри на *вожњи*.

воз, m. товар на колима или на саонима, н. п. воз дрва, сијена, ein Wagenvoll, currus (?).

возак, воска, воско, gut ziehend, bene vehens: ови коњи нијесу дебели, али су *воски*.

возакање, n. dim. v. возање.

возакати се, возакам се, v. r. impf. dim. v. возати се.

возаљка, f. дрво (понајвише рачвасто) што се метне на њега пређа кад се навија.

возање, n. das Führen, vectio, vectura.

возар, возара, m. der Ruderer, remex, cf. возац: Дај ти мене тридесет *возара*,| И пред њима *возара* Лазара —

возарев, а, о, vide возаров.

возарина, f. der Fuhrlohn, vectura: *Возарине* пет стотин' дуката —

возаров [возарев], а, о, des Ruderers, remigis.

возати, возам, v. impf. führen, veho.

возати се, возам се, v. r. impf. fahren, vehor.

возац, восца, m. (у Боци) vide возар.

возач, возача, m. који што вози на колима, der Fuhrmann, qui vecturam facit. [cf. кириџија, рабаџија, салтаџија].

возидба, f. das Führen, vectio.

возионица, f. буре у којему се *вози* што (н. п. кљук), das Fuhrfaß, Führling, vas vectorium.

возити, возим, v. impf. 1) führen, veho. — 2) на лађи, rudern, remigare. cf. [vide] веслати.

возити се, возим се, v. r. impf. fahren, vehor.

Воиловица, f. намастир код Дунава близу Панчева.

воиловички, ка, ко, von Воиловица.

Воин, m. Mannsname, nomen viri.

Воица, m. Mannsname, nomen viri.

вој, воја, m. ред у плетењу плота и осталих ствари од прућа, die Schicht, stratura: доврши тај *вој*, па ходи да ручамо.

војак, војака, m. (у војв. од Словака) vide војник: Млад *војак* стар просјак.

војвода, m. 1) der Herzog, dux: Пораниле три Српске *војводе*| Од Косова уз кршно приморје:| Једно бјеше од Прилипа Марко,| Друго бјеше Реља од Пазара,| Треће бјеше Милош од Поцерја — Мудар бјеше *војвода* Момчило — Град градила три брата рођена,| До три брата три Мрљавчевића:| Једно бјеше Вукашине краље,| Друго бјеше Угљеша *војвода*,| Треће бјеше Мрљавчевић Гојко — 2) у Херцеговини и у Црној гори старјешине од кнежина или племена зову се и данас *војводе*. — 3) за Карађорђијева времена кнежинске старјешине и управитељи звали су се *војводе*: оваки је војвода био н. п. Стојан Чупић у Мачви, Милош Стојићевић у Поцерини, Антоније Богићевић у

Јадру, Хајдук Вељко у крајини Неготинској и т. д. — 4) и данас у Биограду *Турци* својега старјешину зову *војвода*; овај војвода Турке затвора и за мање им ствари суди, а за веће, гдје се тиче чистога суда, шаље их кадији, и кога нађе за право може избити. Првијех година Милошева владања оваки је војвода овако судио и Србима, али сад суди само Турцима. — 5) војвода у сватовима, које понајвише бива ујак младожењин: Кума куми Дебелић-Новака,| А прикумка Новаковић-Груја,| Старог свата Сибињанин-Јанка,| А ђевера Краљевића Марка,| А чауша Рељу Крилатицу,| А *војводу* Обилић-Милоша — Овога обичаја у Сријему и у Бачкој и у Банату као и многијех другијех сад нема, а и у Србији слабо, али у Херцеговини и у Црној гори и онамо по приморју има једнако. — 6) у Хрватској војвода се данас зове шумар који иде на коњу.

вȍјвод-баша, m. војвода у сватовима: *Војвод-баше,* браћо наша —

вȍјводин, а, о, des војвода, τοῦ војвода.

вȍјводиница, f. die Frau des војвода, uxor τοῦ војвода.

вȍјводити, дӣм, v. impf. zum војвода machen, appello τὸν војвода.

вȍјводити се, дӣм се, v. r. impf. sich für einen војвода ausgeben, pro војвода se gerere.

вȍјводић, m. Sohn des војвода, filius τοῦ војвода: Ће војвода обједује,| *Војводић* му коња држи —

вȍјводица, m. dim. v. војвода.

вȍјводовȃње, n. das војвода sein, τὸ esse војвода.

вȍјводовати, дујēм, v. impf. војвода sein, sum војвода.

вȍјводскӣ, кā, кō, den војводе gehörig, τῶν војводе.

вȍјводство, n. 1) die Würde eines војвода, dignitas τοῦ војвода. — 2) dessen Gebiet, Herzogthum, terra τοῦ војвода, ducatus: А ти, стриче, војевода Гојко!| Мало л' ти је *војводства* твојега?| Мало л' ти је? Остало ти пусто!| Већ с' о туђе отимате царство —

вȍјвођење, n. das Ernennen zum војвода, τοῦ војвода appellatio.

Вȍјдраг, m. Mannsname, nomen viri.

војѐвање, n. das Kriegen, belligeratio.

војѐвати, вȍјујēм, v. impf. kriegen, bellare. [cf. војштити 1, крајинити, ратовати].

вȍјевода, m. у пјесмама мјесто *војвода*: А ти, стриче, *војевода* Гојко —

вȍјино, у пјесмама налази се мјесто *војно.*

вȍјка, f. (у примор.) vide **вођка**: О наранџо, *војко* племенита —

вȍјнӣк, војнӣка, m. der Krieger, miles. [cf. војак].

1. **вȍјница,** f. der Krieg, die Kriegszeit, belli tempus.

2. **Вȍјница,** f. варош у Босни, eine Stadt in Bosnien, urbs Bosnae.

1. **вȍјничкӣ,** кā, кō, soldatisch, militaris.

2. **Вȍјничкӣ,** кā, кō, von Војница.

вóјно, m. (ст.) муж, Gemahl, maritus [cf. јунак 2, храбар [рабар], робар; муж]: Како не ћу бледа бити?| *Војно* ми је пијаница —

вóјнов, а, о, (ст.) des Gemahls, mariti: Весели се, *војнова* мајко —

вóјска, f. (dat. вôјсци, acc. вôјску) 1) das Kriegsheer, exercitus. — 2) отишао нā вôјску, ins Feld, zu Felde, in bellum. — 3) (у Боци) die Leute, homines: на овом броду нема много *војске*; у овоме је мјесту обична (gefällig) *војска*; [vide чељад 3. — 4)] колико имаш *војске* у кући; има много *војске* у кући. cf. [vide] чељад [2].

војсковођа, m. (у Ц. г.) Heerführer, bellidux: *Војсковође* војску поведоше —

вôјта, f. (у војв.) eine Art Kartenspiel, lusus quidam paginarum.

вôјштина, f. augm. v. војска.

вôјштити, вôјштӣм, v. impf. 1) на кога, kriegen, belligero [vide војевати]. — 2) (у Дубр.) с дјецом, т. ј. имати посла с њима, мучити се око њих, zu thun haben, fatigari.

вôјштење, n. das Kriegen, belligeratio.

вóко, m. хур. v. во, особито кад вабе теоце: пос, *воко*, пос! ма, *воко*, ма! — Што гођ *воко* буче, себи за врат баца.

вóлак, вóка, m. (pl. вóци, gen. волáкā) 1) hyp. v. во: Ожени се, стаће ти *волак* на ногу; Отисни, потисни, *воци* ти корисни (кад се што тешко у друштву ваља или тура пред собом); Молиђу вам молитвицу| За све куће добре среће| За тежака и *волака* — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.

вóлање, n. игра у којој се баца штап по земљи да се премеће, ein Hirtenspiel, ludi genus.

вôлар, волáра, m. који чува волове, Ochsenhirt, bubulcus.

Вôлач, m. владичино око у језеру Скадарскоме.

вóларскӣ, а, о, Ochsenhirten-, bubulcorum.

вóлати се, вôлāм се, v. r. impf. т. ј. штаповима, eine Art Hirtenspiel, ludi genus.

вôлаш, m. Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

волети, вôлӣм, (ист.) vide вољети.

вóлиј, ја, је, (по југоз. кр.) lieber wollend, malens: Ја сам *волиј* изгубити главу| Него цару поклонити пару —

вóликац, кца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, tribulus [L.?].

вóлити, вôлӣм, (зап.) vide вољети.

волóвод, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus [orobanche L.].

волóводница, f. волови што иду за кравом кад води крава, die Freier der läufigen Kuh, vaccae proci.

вóловскӣ, кā, кō, н. п. месо, Ochsen-(Fleisch), caro bubula. cf. волујски.

вóловскӣ јѐзик, m. die Ochsenzunge, anchusa officinalis Linn.

во̀ловско̑ о̏ко, n. das Ochsenauge, chrysanthemum leucanthemum Linn.

Воло̀дер, m. 1) брдо између Гроцке и села Колара. — 2) гдјекоја се брда тако зову и по другијем мјестима, н. п. у Хрватској.

воло̀паша, f. мјесто за пашу ораћим воловима, Ochsenweide, pascuum bovillum.

Во̀лујак, m. планина у Херцеговини.

волу̏ја̑р, волуја́ра, m. vide волујарка 1.

волу̏јара, f. некаква звијезда, коју ратари познају, и кад она изиђе онда већ иду тражити волове. [cf. волујарка 2].

волу̏ја̑рка, f. 1) некако крупно црно и бијело грожђе, Büffelaugen, uvae genus. cf. волујар. — 2) vide волујара.

***Во̀лујац**, Во̀лу̂јца, m. брдо* [село] *код Ужица.*

во̀лу̂јски, ка̑, ко̑, vide воловски.

во̀ља, f. 1) der Wille, voluntas: Другоме на *вољу*, а себи невољу; *до миле воље н. п. наиграли смо се.* — 2) у говору се кашто узима као мјесто *или*, н. п. *воља* ти доћи, *воља* ти не доћи; *Вољ'* ти пити, *вољ'* капу купити. — 3) гуша у кокоши или у тице, der Kropf der Henne, des Vogels, guttur.

Во̀љавча, f. намастир у Србији.

во̀ља̑н, љна, љно, (во̀љни̑, на̑, но̑) 1) frei, sui juris: вољан си, du kannst es thun, per te stat; Тако имао од куда давати и *вољноме* и невољноме! За здравље свакога јунака брата Ришњанина *вољнога* и невољнога (кад се напија). — 2) guter Laune, guter Dinge, laetus: *Вољан* буди, царе господине —

во̀љани̑ Боже! (verwundernd) guter mächtiger Gott! bone Deus!

во̀љети, во̀ли̑м (во̀љу), v. impf. (јуж.) lieber wollen, malo: *Волим* мастан капати него гладан плакати. Говори се и *највољети*, am liebsten wollen: Ја би бурму *највољела* — Ја би Јанка *највољела* —

во̀љица, f. dim. v. воља.

во̀нта̑ње, n. vide вотање.

во̀нтати, та̑м, v. impf. vide вотати.

во̏њ, во̀ња, m.} (по зап. кр.) der Geruch, odor.
во̀ња, f. } [vide] задах, cf. мирис.

во̀ња̑ње, n. 1) das Riechen, odor. — 2) das Riechen, odoratio.

во̀њати, ња̑м, v. impf. (по запад. кр.). (cf. [vide] мирисати) 1) воњам ружу, riechen, odoror. — 2) ружа воња, riechen, oleo: Ни лук јео, ни луком *воњао* —

вори̏нта (cf. форинта), f. der Gulden, florenus.

во̀рта̑ње, n. vide вотање.

во̀ртати, та̑м, vide вотати.

во̏сак, ска, m. (loc. во̀ску) das Wachs, cera: као у во̀ску, sicher, tutus.

воско̀варина, f. (у Србији) die Wachstrebern, recrementa cerearia. cf. [vide] воштина [1].

восковар̀џија, m. који восковарину купује, der die Wachstrebern kauft, qui emit recrementa cerearia. [cf. туричар].

во̀та, f. (у војв.) (cf. фота) некака игра, Art Spiels, ludi genus.

во̀та̑ње, n. das Narren, ductatio. [cf. вонтање, вортање].

во̀тати, во̀та̑м, v. impf. (у војв.) кога, narren, bei der Nase herumführen, ducto. [cf. вонтати, вортати].

во̀тња̑к [**воћњак**], m. 1) der Obstgarten, pomarium. — [*Вотњак*] 2) село у Рађевини (близу Лознице). — 3) зидине од намастира (у селу Вотњаку, на лијевом бријегу ријеке Штире). cf. затроношити.

вотња̀чић, m. dim. v. вотњак.

во̀ћа̑р, m. 1) der Obstliebhaber, amans pomorum. — 2) der Obsthändler, Oebstler, qui poma venditat.

во̀ће, n. das Obst, poma [cf. мива]: У своје *воће* кад ко хоће.

во̀ћка [**војка**], f. der Obstbaum, pomus.

во̀ћка̑ње, n. das Herumführen, ductatio.

во̀ћкати, ка̑м, v. impf. herumführen, ductare: квочка *воћка* пилиће, а не ће на једном мјесту да се смири.

во̀ћкоша, f. (у Бан.) овца која *води* друге овце, ein Schaf das andern vorausgeht und sie führt, dux (gregis).

во̀ћња̑к, m. vide вотњак.

во̏ч! interj. Laut um ein Rind davon zu jagen, sonus abigendi bovem. cf. ћеја, вочке.

во̀чић, m. dim. v. во.

во̀чке! vide воч.

во̀ша, f. Kinderwort für вода, aqua sermone infantium. [cf. бумба].

во̀штан, а, о, wächsern, cereus: Држи као да су му руке *воштане*.

вошта̀ница, f. die Wachsleinwand, ceratum. [cf. мушема].

во̀штара, } f. das Wachshaus, wo das Wachs
во̀шта̑рница,} gepreßt wird, cella cerearia(?).

1. **во̀штац!** interj. (у Сријему) vide пис!

2. **во̀штац!** удри га, schlage! percute! cf. воштити [2].

во̀ште̑ње, n. vide **вошћење**.

во̀штина, f. (augm. v. восак) 1) die Wachstrebern, recrementa cerearia. cf. восковарина [туриџа 3]. — 2) саће у коме нема меда.

во̀штити, ти̑м, v. impf. 1) wichsen, cero. — 2) prügeln, verberare, [vide] тући [1], cf. бити: воштили су га.

во̀шће, n. (у Славонији) das Kannenkraut (öfter. Zinnkraut), equisetum [L.].

во̀шће̑ње [воштење], n. 1) das Wichsen, ceratio. — 2) das Prügeln, verberatio.

1. **вр̏**, вр̏а, m. vide [1] **врх**.

2. **вр**, praep. vide [2] **врх**.

вра̏бац, вра̏пца, m. (pl. gen. вра̑ба̑ца̑) [1)] der Sperling, passer [cf. 2 пара 3, срабац]: Ко се боји *врабаца*, нек не сије проје. [— 2) vide попик].

вра̏бица, f. das Weibchen des Sperlings, passer femina.

вра̑г, m. der Teufel, diabolus, cf. [vide] ђаво: Ко с *врагом* тикве сије, све му се о главу лупају; Не да му *враг* мировати; Не лези, *враже* (кад се приповиједа да је ко што зло једно за другим радио); Није му ни *врага*; не ће му бити ни *врага*, es fehlt ihm gar nichts.

врага̀ђу̑р, врагађу́ра, m. Питали бабу кад је ишла на панађур куда ће, а она пуна радости одговорила: „идем на *панађур ђур*.“ А кад се вратила с панађура, онда је запитали: „ђе си била, бако?“ „На панађуру и на *врагађуру*“ (одговорила љутита, пошто је виђела да на панађуру не да нико ништа без новаца).

врагова̀ње, m. der Muthwille, petulantia. [cf. враголисање, враголство, враголење, ђаволисање, ђаволство].

врагова̀ти, вра̏гујем, v. impf. Muthwillen treiben, petulantem esse. cf. враголисати [враголити, ђаволисати, ђаволити].

враго̀ла̑н, враго̀ла́на, m. der Muthwillige, petulans. cf. [ђаволан,] врагулин.

враго̀ласт, а, о, muthwillig, petulans. *cf. врагометан* [врагометаст], *ђаволаст*.

враго̀лије, враго̀ли̑ја̑, f. pl. die Teufeleien, nequitiae.

враго̀лиса̑ње, n. vide врагова̀ње.

враго̀лисати, лишем, vide враговати.

враго̀лити, лим, vide враговати.

враго̀лић, m. (у Дубр.) die Wassernuß, trapa natans Linn.(?)

враго̀лица, f. vide ђаволица.

враго̀лство, n. vide враговање.

враго̀љење, n. vide враговање.

***врагометан**, тна, о,* / ***врагометаст**, а, о.* } *(по југоз. кр.) vide враголаст.*

врагу̀лин, врагули́на, m. (у Боци) vide враголан: Пошљите ми малу ђецу да ме превезу;| Ма су ђеца *врагулини*, утопиће те —

***враж̑а**,* [f. vide врадбина?].

***враж̑ање**,* [n. vide **врачање**?].

***враж̑ати**,* жа̑м, [v. impf. vide **врачати**?].

вра̀жда, f. (у Грбљу) vide крвно коло.

вра̀жји̑, жја̑, жје̑, teuflisch, diabolicus. [cf. 1 ђаволи].

Вражо̀гр̑нци, Вражо̀грна̑ца̑, m. pl. село на лијевом бријегу Тимока у Црној ријеци (онуда се говори и *грнац* и *лонац*).

вра̀јко̑р, врајко́ра, [фрајкор] m. das Freicorps, manus volonum.

врајко̀рац [фрајкорац], рца, m. der Freicorist, volo.

врајко̀рија [фрајкорија], f. die Freicorps, volonum copiae.

вра̀јко̑рски̑ [фрајкорски], ка̑, ко̑, Freicorps-, volonum.

[**врајт** (фрајт), m. (у Сријему, у Бачк. и у Бан.) der Gefreite, miles gregarius immunis statione. (*Види* прво издање). cf. дражибашка].

[1] **вра̑н**, m. 1) vide гавран [1]: Ја два *врана*, два по Богу брата — 2) vide вранац: Потковa му *врана* дебелога — 3) враг [vide ђаво], кад му не ће име да спомену: Мање више, свак има свог *врана*.

[2] **вра̑н**, вра́на, но, (вра̑ни̑, на̑, но̑) schwarz, ater. [vide црн].

вра́на, f. (pl. gen. вра̑на̑) die Krähe, cornix: *Врана врани* очију не вади; Викнуше (гракнуше) као на бијелу *врану*.

вра̀нац, нца, m. 1) der Rappe (schwarzes Pferd), equus ater. [cf. 1 вран 2, галин]. — 2) (у Ц. г.) (pl. вранчеви) црна тица водена, мало мања од гуске, Art Wasservogel, avis genus [phalacrocorax carbo L. или pygmaeus].

врањѐтина, f. augm. v. врана.

Вра̀неш, m. Mannsname, nomen viri.

вра̀неша, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae.

вра̀нило, n. Schwärze, atramentum.

вра̀нилова тра̀ва, f. der Dosten, origanum vulgare Linn.

вра̀нин, а, о, der Krähe, cornicis.

вра̀нино о̀ко, n. (у Сријему) die Einbeere (Sauauge), paris quadrifolia [majanthemum bifolium L.].

вра̀нити, вра̑ни̑м, v. impf. schwärzen, atro.

вра̀нић, m. 1) das Küchlein der Krähe, pullus cornicis. — 2) [*Вранић*] планина у Херцеговини више Мостара, ein Berg in Herzegowina, mons Hercegovinae.

вра̀нока, f. име овци (вра̀ноока?) Schafsname, nomen ovi indi solitum.

вра̀нота, m. во црн без биљеге, ein schwarzer Ochs, bos ater.

вра̀нц, m. die Franzosen (Krankheit) [die Lustseuche], lues venerea [syphilis. vide врењак].

вра̀нцав, а, о, venerisch, morbo gallico corruptus. [cf. вранцљив].

вра̀нца̑ње, n. das Anstecken mit Franzosen, infectio venerea.

вра̀нцати, ца̑м, v. impf. mit Franzosen anstecken, inficio morbo gallico.

вра̀нцати се, ца̑м се, v. r. impf. venerisch werden, infici morbo gallico.

вра̀нцљив, а, о, vide вранцав.

вра́нче, вра́нчета, n. мали вран коњ, ein kleiner Rappe, equulus ater: Док ето ти једног Латинина| На *вранчету* коњу пеливану —

вра̀нчев, а, о, dem Rappen gehörig, equi atri.

вра̀нчина, m. augm. v. вранац: Па он узја бијесну *вранчину* —

вра̀нчић, m. dim. v. вранац.

вра̑њ, вра́ња, m. 1) der Spund, obturamentum. — 2) (у Сријему) некака тица као голуб гривњаш, Art Vogel, avis genus [phalacrocorax pygmaeus Tem.].

Вра̀ња, f. 1) варошица у југоисточној Србији: Опреми је *Врањи* на Мораву — 2) у Црној гори брдо код Царева Лаза.

вра̀њак, вра́њка, m. (у Дубр.) Art Pflanze [Nacht-

brüſenſtändel], herbae genus [gymnadenia conopsea R. Br.].
Врањача, f. брдо у Велебиту к Далмацији.
врањење, n. das Schwärzen, atratio.
врањи, ња, ње, Krähen-, z. B. Neſt, cornicis.
врањи лук, m. eine Art (wilden) Lauch [Milchſtern], porri genus [ornithogalum L.].
Врањина, f. острво у блату Скадарском (око 50 пушака).
врапчев, а, о, des Sperlings, passeris.
врапчић, m. dim. v. врабац, passerculus. [cf. 1 парић].
врапчје сјеме, n. Name einer Pflanze [Steinſame], plantae genus [lithospermum officinale L. cf. дивља проха].
врапчји, (врапчји), чја, чје, den Sperlingen gehörig, passerinus.
врапчји нокти, m. pl. Name einer Pflanze, plantae genus.
врас [фрас], m. (у војв.) die Fraiß (öſterr. die Фрас), epilepsia. cf. [vide] дјетиње.
врат, m. (loc. врату) 1) der Hals, collum. [cf. шија]. У Рисну кажу да не ваља дјецу за *врат* љубити, да не буду зла. Узео га на свој *врат*; Има жену и ђецу на *врату*; На врат на нос! ſchnell, eilend, propere. — 2) (у Ц. г.) vide љуљ.
врата, n. pl. 1) die Thüre, fores. — 2) das Thor, porta [cf. капија; вратнице 1]: Граду *врата* рано затворајте —
вратаоца, n. pl. dim. v. врата. [cf. враташца].
вратар, вратара, m. der Thorwärter, janitor. [cf. вратарција, капиџија].
вратарев,/**вратаров,** а, о, des Thorwärters, janitoris.
вратарица, f. die Thorwärterin, janitrix.
вратарција, m. vide вратар: *Вратарџија* од Барата града —
враташца, n. pl. vide вратаоца.
вратило, n. вратила су два: *иредње* (или *шушље*), на које се навија платно, der Bruſtbaum, jugum textorium, и *стражње*, на које је навијена пређа, Garnbaum, jugum: Доведи ми дугонокту другу| Да прокопа на *вратилу* трубу —
вратина, f. augm. v. врат.
вратити, вратим, v. pf. [cf. врнути] 1) umkehren machen, converto (reice capellas, Virg.) — 2) zurückgeben, restituo: Зла жена зајма не *врати*.
вратити се, вратим се, v. r. pf. umkehren, revertor. [cf. врнути се].
вратић, m. dim. v. врат.
вратич, m. vide повратич.
вратиша, f. der Zurückgeber, redditor: Ни *вратиша* ни платиша.
Вратла, Вратала, n. pl. планина у Херцеговини.
вратло, n. (у Боци) као *врата*, н. п. ено брода на *вратло* (кад улази из мора у залив), die Mündung, ostium.
Вратна, f. adj. намастир у крајини Неготинској.
вратна кост, f. [das Zungenbein], os hyoideum.
вратни, на, но, н. п. кост, жиле, Hals-, colli.
1. **Вратник,** m. у Велебиту мјесто, с којега се из Хрватске у Сењ идући море угледа.
2. **вратник,** m. *1)* (у Ц. г.) довратник од камена. [vide довратник] cf. вратница. — *2)* [*Вратник*] *код Сарајева брдо на коме је град.*
вратница, f. (у Ц. г.) vide довратник.
вратнице, f. pl. 1) в р а т а од прућа исплетена, или од древета начињена, das Gatterthor, porta clathrata. Вратнице понајвише стоје на путу, и затворају се да не иде марва у поље; или на тору. — 2) (у Рисну) vide [д о в р а т н и к] праговн.
Вратно, n. adj. брдо у Ловћену.
вратован, вна, вно, (у Ц. г.) н. п. жито у коме има врата, па од хљеба таковога жита *заврата* човјек, т. ј. опиЈе се, mit Lolch vermiſcht, lolium continens.
вратолом, m. 1) (Scheltwort) du Halsbrecher! audax. — 2) у пјесми, Name einer Zauberpflanze, herba ficta: Кад набрала костолома,| Костолома *вратолома* —
Вратоломије, m. Bartholomäus, Bartholomaeus.
вратор (cf. пратор [фратор]), m. der Frater (Mönch, Kloſterbruder), monachus latinus.
враторов [фраторов], а, о, des Fraters, monachi latini.
враторски [фраторски], ка, ко, fratriſch, monachalis.
враћа, f. (у Ц. г.) die Rückgabe, restitutio [cf. враћам]: без плаће и без *враће*.
враћам, ћма, m. (у приморју) у пословици: Зајам *враћам*, vide враћа.
враћање, [cf. вртање 1] 1) das Umkehren, conversio. — 2) das Wiedererſtatten, restitutio.
враћати, v. impf. [cf. вртати 1] 1) umkehren machen, converto, rejicio. — 2) wiedergeben, restituo.
враћати се, ћам се, v. r. impf. umkehren, saepe revertor. [cf. вртати се].
врач, врача, m. 1) Wahrſager, divinus, cf. [врачар 1,] погађач, гатар: Ако није *врач*, а он је погађач. — 2) Hexenmeiſter, magus. [cf. бајач, бајало].
врачање [вражање?], n. [cf. гатање] 1) das Wahrſagen, divinatio. — 2) das Hexen, incantatio.
врачар, врачара, m. 1) vide врач [1]. — 2) [*Врачар*] die Umgegend von Belgrad, die zwar in den Liedern поље heißt, aber hügelig iſt: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А Маргета на *Врачар* на поље —
врачара, f. [cf. врачарица] 1) die Wahrſagerin, divina. cf. гатара. — 2) die Zauberin, maga [vide бајалица].
врачарев, а, о, vide врачаров.
врачарина, f. die Wahrſagergebühr, quod divino datur. [cf. гатарина].

врачарица, f. vide врачара.

врачаров [врачарев], а, о, des Wahrsagers, Hexenmeisters, divini, magi. [cf. врачев, гатарев (гатаров)].

врачарски, ка̄, ко̄, Wahrsager-, divinorum, magorum.

врачати, врача̄м [вражати, жа̄м?], v. impf. [cf. гатати] 1) wahrsagen, divinare. — 2) hexen, incanto [vide бајати].

врачев, а, о, vide врачаров.

врачевска̄ молитва, f. (у Боци) некака молитва која се чита болесницима.

Врачи (Врачеви), m. pl. die heiligen Aerzte (Kosmas und Damian), medici (Cosmas et Damianus) [vide безмитни врачи].

враџбина, f. (понајвише се говори pl. *враџбине*) die Hexerei, Zauberei, artes magicae. [cf. вража?].

врашки, ка̄, ко̄, teuflisch, diabolicus. [cf. ђаволски].

врба, f. die Weide (Baum), salix: То је на *врби* свирала (d. i. nichts); Кад *врба* грожђем роди (nie).

Врбас, m. 1) вода у Босни. — 2) село у Бачкој.

врбица (врбица), f. 1) dim. v. врба. — 2) врбове гранчице које свештеник на Цвијети ујутру послије миросања раздаје, die Palmzweige, rami palmarum. [— 3) (*Врбица*) f. nom. pr. село у Крајини неготинској; *види* s. v. Крајина 2.]

врбљак, врбљака, m. die Weidengegend, das Weidengebüsch, salictum.

врбов, а, о, Weiden-, z. B. Laub, salicis. Поуздати се у кога као у *врбов* клин.

Врбова̄, f. adj.: Кад су били на воду *Врбову* — Па објеси агу код *Врбове* —

врбовати, врбује̄м, v. pf. u. impf. (у војв.) werben (zum Kriegsdienste), perducere (ad militiam).

врбовати се, врбује̄м се, v. r. impf. sich anwerben lassen, do me (ad militiam).

врбовина, f. Weidenholz, lignum salignum.

врбовка, f. Werbung, comparatio (delectus) militum: отишао у врбовку (говорило се и у Србији за времена Карађорђијева кад ко отиде да изгони на војску људе који су остали код кућа или с допуштењем отишли кућама, па се још не повратили).

врбопуц, m. die Zeit da die Weide ausschlägt (mit satyrischem Nebenbegriff), tempus quo salix frondescit. cf. винобер.

врвети, (ист.) }
врвити, (зап.) } ви̂м, vide врвљети.
врвјети, (југоз.) }

врвљење, n. das Gedränge von hinströmenden Menschen, turba properantium.

врвљети, ви̂м, v. impf. (југ.) wohinströmen, wimmeln (von Menschen), confluo [cf. камтити]: *врве* људи; *врви* свијет; Која *врви* да поврви као овце на солило (реку они који хватају раке или рибу као шљунувши у оно што први пут ухвате).

врвца, f. die Schnur, funiculus [cf. дретва, канап, тенеф, гајтан, уже 3, узица]: Вуку му се за ногама *врвце* —

1. **врг,** m. крбањ, ein Schöpfgefäß von Kürbis, haustrum e cucurbita. [vide тиква 1б].

[2. **врг,** m. vide 1 **врх.**]

вргнути, не̂м, vide [1] **врћи.**

вргнути се, не̂м се, vide **врћи се.**

Вргорац, Вргорца, m. Stadt im Küstenlande unweit Неретва, nomen urbis: Ти отиди ка *Вргорцу* граду, Те савежи Жарића Асана —

врдања, f. (у Ц. г.) vide [вика 1] вардања.

врдање, n. das Ausweichen, declinatio. [cf. шевељење].

врдати, да̂м, v. impf. auszuweichen suchen, declinare. [cf. варакати, варакати се; шевељити].

Врдник, Врдника, m. 1) село у Фрушкој гори. — 2) намастир код тога села (тај се намастир зове и Раваница [3]).

Врдничанин, m. Einer von Врдник.

Врднична̄ Кула, f. старе зидине на брду више Врдника: Док је *Врдничке куле* (н. п. тако ће бити, или не ћу ни ја живљети и т. д.), ewig, in aeternum.

врднички, ка̄, ко̄, von Врдник.

врднути, не̂м, v. pf. ausweichen, declinare [cf. варакнути, варакнути се; мрднути].

вребање, n. das Lauern, insidiae. [cf. врзање 1, прежање, прежење].

вребати, вреба̂м, v. impf. lauern, insidior. [cf. врзати, кебати, прежати, прежити].

вребач, вребача, m. der Laurer, insidiator.

врева, f. Gewimmel, der Tumult, tumultus.

вредан, дна, дно, (ист.) vide вриједан.

вредити, ди̂м, (ист.) vide вриједити: Обрвице *вреде* Каменице —

вредноћа, f. (ист. и југ.) der Werth, die Würdigkeit, dignitas.

вредовац, овца, m. (у Сријему) gelbe Wiesenraute, thalictrum flavum [L.].

вређање, n. (ист.) vide вријеђање.

вређати, вре̂ђа̂м, (ист.) vide вријеђати: Дика смеђа у срце ме *вређа* —

врежа, f. (ист.) 1) vide вријежа. — 2) (у Бачк.) лубенице и диње, die Melonen, pepones. cf. [vide] бостан [2].

врезнути, не̂м, v. pf. einen Streich versetzen, baculo percutio (onomatop.) [vide ударити 1]: *врезнуо* га батином по глави.

врело, n. die Quelle, der Ursprung des Flußes, fons. [vide] извор, cf. врутак.

време, времена, n. (ист.) vide вријеме.

временит, а, о, (ист. и југ.) } betagt, pro-
време̂шан, шна, шно, (у Барањи)} vectae aetatis.

врењак, њка, m. eine Art Hautkrankheit, genus morbi cutanei. Болести ове највише има по нахији Пожаревачкој и ондје се зове *френга* и *френка*. [cf. вранц, врењга, шкрљево].

врѐњга, f. vide [в р е њ а к] френга.
вре́ње, n. das Sieden, aestuatio.
врѐо, врѐла, ло, heiß, fervidus. [cf. жежак].
врѐоце, n. dim. v. врело.
врѐсак, ска, m. (ист.) vide вријесак.
вре́сло, n. (ист.) vide вријесло.
вретѐна̑р, вретена́ра, m. der Spindelmacher, qui fusos conficit.
вретѐнара, f. н. п. мјерица, котарица, der Korb, worin die Spindeln gethan werden, sporta fusis asservandis.
вретена́рев,/ **вретена́ров,**\ а, о, des Spindelmachers, ejus qui conficit fusos.
врѐтѐнка, f. (у воденици) Drilling (Triebrad), tympanon.
вретѐно, n. 1) die Spindel, fusus. cf. бретено, вртено. — 2) вретено у кола воденичнога, die Achse am Mühlrade, axis. — 3) (у Дубр.) прорашљика у црнога лука, Samenstengel, germen cepae. [vide бик 2] cf. бачва.
вретѐнце, n. dim. v. вретено.
врѐти, врп̂м, v. impf. [ист. и јуж.] 1) sieden, aestuo. — 2) ври тамо нешто, es ist ein Getöse, Tumult, tumultuantur. — 3) ври комина, вино, gähren, fermentare. — 4) ври вода, vide извирати.
врѐћа, f. (ист. и јуж.) der Sack, saccus (права је врећа од вуне, ако је од пртишта онда се зове *џак* [1], ако ли од костријети онда је *арар* [харар]; арар и врећа једнаке су величине, а џак је узак и дугачак. Све ово разликује се од т о р б е по томе што је она мања и што има повраз или упрте).
врећѐтина,\ **врѐћина,**/ f. augm. v. врећа [cf. врећурина]: Двије бабе за *врећину* сламе,| А два старца за печена јарца —
врѐћица, f. dim. v. врећа.
врећу̀рина, f. vide врећетина.
вр̏ж, m. (по зап. кр.) у дрвету [vide] чвор [1] (од гране), der Knoten, nodus.
вржно̀вит, а, о, vide чворновит.
вр̏за̑ње, n. 1) vide вребање. — 2) vide врзење.
вр̏зати, вр̏за̑м, v. impf. vide вребати: Да он *врза* утке златокриле —
вр̏зати се, вр̏за̑м се, v. r. impf. vide врсти се: *врза се* око куће.
вр̏зе̑ње, n. Kleben an einem Orte, τὸ haerescere. [cf. врзање 2, вртљање].
вр̏зимице̑, adv. (у Ц. г.) schleudernd, jactu. cf. [изручке,] хитимице [1 (итимице)], пустимичке.
вр̏зина, f. (у Шумад.) vide обала 2.
вр̏зино ко̏ло, n. Срби приповиједају да неки ђаци, кад изуче дванаест школа, отиду (њих 12 мора бити) на *врзино коло* (да довршe са свијем и да се закуну. А гдје је то врзино коло, и шта је, Бог би га знао), и ондје некакву особиту књигу чатећи нестане једнога између њих дванаест (однесу га ђаволи или виле), али они не могу познати кога је нестало. Људи из Хрватске приповиједали су ми да под Велебитом има село *Врзићи*, и више њега наврх Велебита мјесто које се зове *Врзино коло*, на коме виле играју. (Тај је био и на врзину колу — говори се за човјека, који је много учио —). Такови ђаци послије зову се *грабанцијаши*, и иду са ђаволима и са вилама, и воде облаке у вријеме грмљаве, олује и туче. Грабанцијаши су сви издрпани („какав је издрпан, као грабанцијаш").
Вр̏зићи, m. pl. село у Хрватској под Велебитом.
вр̏дан, дна, дно, (зап.) vide вриједан.
вр̏дити, дим, (зап.) vide вриједити.
вр̏ђа̑ње, n. (зап.) vide вријеђање.
вр̏ђати, вр̏ђа̑м, (зап.) vide вријеђати.
вр̏ђати се, вр̏ђа̑м се, (зап.) vide вријеђати се.
вр̏жа, f. (зап.) vide врижа.
вр̏јед, m. (у Дубр.) vide [п р и ш т] непоменик.
вријѐдан, (дна, дно, (јуж.) würdig, dignus. [cf. врстан 2, достојан].
вријѐдити, дим, v. impf. (јуж.) werth sein, valeo: *вриједи* царева града. [cf. 2 ваљати 1, долазити 3, 1 стајати 3].
вријѐдно̑ст, вријѐдности, f. der Werth, valor.
вријѐђа̑ње, n. (јуж.) das Anstoßen, Aufreißen der Wunde, divulsio, offensio.
вријѐђати, вријеђа̑м, v. impf. (јуж.) aufreißen (die Wunde), rumpo, offendo.
вријѐђати се, вријеђа̑м се, v. r. impf. (јуж.) seine Wunde aufreißen, divello ipse vulnus meum, offendere se.
вријѐжа, f. (јуж.) 1) der Stengel (z. B. des Kürbisses, der Melone), scapus. — 2) пасја врижежо! Scheltwort gegen Kinder, convicium in pueros. [vide кот 1] cf. врежа.
вријѐме, врѐмена, [бриједе] n. (јуж.) 1) die Zeit, tempus [cf. доба]; на вријеме, zu rechter Zeit, tempore: дошао на вријеме; Вријеме град гради, па га и разгради. *Вр'јеме* гради низ Котаре куле,| *Вр'јеме* гради, *вр'јеме* разграђује — 2) Wetter, tempestas [cf. година 2]: рђаво вријеме, лијепо вријеме; Киша, снијег, и још једно вријеме; А покрај ње крило оковано,| Што јунака брани од *времена*,| Од *времена* и од вјетра љута — 3) ж е н с к о в р и ј е м е, die monatliche Reinigung, menstruum. cf. прање [2], праница [1], мјесечина [2, цвијет 4, видјети се 4].
вр̏јес, m. (у Ц. г. говори се и *фријес*) vide вријесак.
вр̏јесак, ска, m. (у Лици) трава која по врх Велебита мирише, а по Лици не, и зове се *вришитина* [Besenheide, calluna vulgaris Salisb.]. cf. вријес [(фријес), вријесац].
вријѐсац, сца, m. (у Дубр.) vide [в р и ј е с а к] вријес.
***вријѐсло**, n. (јуж.)* [vide повраз].
вријѐћи, вр̏ше̑м, v. impf. (вр̏хао, вр̏хла, ло, *у Ц. г. вр̏сија̑х)* (јуж.) [cf. 2 врћи] 1) Getreide

austreten (mit Pferden), tero frumentum. — 2) (у Боци) кукурузе, vide крунити.

вр̏име, вр̏имена, n. (зап.) vide вријеме.

вр̏исак, ска, m. 1) vide вриска: напао ми на дијете некакав *врисак*, т. ј. плаче, вришти; А за Ђурђем мушко чедо| *Вриском* вриштећи — 2) (зап.) vide вријесак.

вр̏иска, f. ein durchdringendes Geschrei, z. B. von Kindern, wiehernden Pferden, sonus acer [cf. виска 2, врисак 1]: стоји *вриска* дјеце; Стаде *вриска* бијесних атова —

вр̏иснути, вр̏снем, v. pf. aufschreien, exclamo. [cf. виснути].

вр̏ити, вр̑им, (зап.) vide врети.

вр̏ићи, вр̑шем, (зап.) vide вријећи.

вр̏ишак [фришак], шка, шко, (у војв.) 1) frisch, recens. [vide] пријесан, cf. тазе. — 2) frisch, celer. [vide] хитар, cf. окретан.

вр̏ишко, (у војв.) geschwind, cito, cf. [vide] брзо[1]: Оде *вришко* двору господскоме —

вр̏ишта̑ње, n. das durchdringende Schreien, clamor vehemens. [cf. виштање].

вр̏иштати, тӣм, v. impf. durchdringend schreien, clamo acriter. [cf. виштати (фиштати)].

вр̏иштика, (у Лици) } f. augm. v. вријесак. cf.
вр̏иштина, } црњушина.

вр̏ка, f. das Knurren, z. B. der Katze, murmur.

вр̏кати, ка̑м, v. impf. aufhetzen, irritare. cf. подбуњивати.

вр̏ке̑т, m. (у Ц. г.) мала лађица, ein kleines Schiff, navicula.

врке̏тић, m. dim. v. вркет.

вр̏кнути, вр̏кне̑м, v. pf. wegschmettern, cum strepitu avolo.

вр̏коч, вркòча, m. као кицош, der Stutzer, homo elegans.

вркòче̑ње, n. das sich-Zieren, mollior incessus.

вркòчити се, вр̏кочим се, v. r. impf. као поносити се, или кицошити се, sich zieren, mollius incedere.

врле̏сина, f. (у Кривошијама) некака болест у којој се кашље, Art Husten, tussis genus. [vide рорина].

вр̏ле̑т, f. (loc. *врле̏ти*) die Steile, declivitas.

вр̏ле̑тан, тна, тно, steil, praeceps.

вр̏ли̑, cf. [vide] вро: *врли* човјек. cf. хрли.

врли̏на, f. die Tüchtigkeit, probitas. [cf. врлоћа.]

врли̏чина, m. vide добричина.

вр̏ло, sehr, valde. cf. [vide] веома.

врлòћа, f. vide врлина.

врлу̀да̑ње, n. das Gehen (und Thun) eines, der sich nicht wohl befindet, incessus hominis aut bestiae minus bene valentis. [cf. ерлудање].

врлу̀дати, вр̏лу̀да̑м, v. impf. ich gehe (oder sehe aus), wie einer, der sich nicht wohl befindet, incedo ut minus bene valens. [cf. ерлудати].

вр̏љав, а, о, am Auge beschädigt, laesus oculo. cf. врљоок [врљоокаст].

вр̏ља̑ње, n. 1) das Schlendern, ambulatio. [cf. главрњање, лутање, шалабазање]. — 2) das Werfen, jactatio.

вр̏љати, вр̏ља̑м, v. impf. 1) schlendern, ambulo. [cf. главрњати, ландати, лутати, шалабазати]. — 2) werfen, jactare [vide 2 бацати 1].

вр̏љика, f. die Stange zum Einzäunen, tignum (pertica) sepiendo horto.

врљи̏каш, врљика̑ша, m. (у Хрв.) коњ који је танак а дугачак, ein schlankes Pferd, equus gracilis.

вр̏љити, вр̏љӣм, v. pf. werfen, wegwerfen, jacio. [vide] бацити[1], cf. турити.

вр̏љичица, f. dim. v. врљика.

вр̏љо, m. der an einem Auge beschädigt, saucius altero oculo.

врљòок, } а, о, vide врљав: Има једно око,
врљòокаст, } па и оно *врљооко*.

Вр̏моша, f. ријека, која тече из Кома, и кад се састане с Перућицом у Хасу, одаңде се зове Лим.

вр̏нда̑ње, n. 1) das grobe Spinnen, netio crassioris lini. — 2) das Dahinplaudern, garritus.

вр̏ндати, да̑м, v. impf. 1) прести на велико вретено, grob spinnen, nere crassius linum. — 2) daher plaudern, nugas profero.

врнду̑љ, врнду̑ља, m. највише се говори pl. *врнду̑љи*, и dim. *врнду̑љићи* (самотвори точкови као воденично камење, или кола од таковијех точкова. На таковијем точковима стоје понајвише Турски топови), eine Art Rades, aus einem Stücke, rotae genus.

врну̑т, врну̑та, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [gemeine Makrele], piscis quidam marinus [scomber scomber L. vide младица 3].

вр̏нути, вр̏не̑м, vide вратити.

вр̏нути се, вр̏не̑м се, vide вратити се.

вр̏чаница, f. einer der Riemen, die am опанак statt des Oberleders sind, lorum crepidae. cf. [врчманица, рчманица,] горњица.

вр̏ча̑ње, n. 1) das Anmachen der Oberriemen des опанак, aptatio lororum superiorum crepidae. [cf. врчмање, рчмање]. — 2) das undeutliche Reden eines Mißvergnügten, mussitatio. [vide 1 врчање 2].

вр̏чати, ча̑м, v. impf. 1) опанке, die Oberriemen anmachen, lora superiora apto. [cf. врчмати, рчмати]. — 2) zornig reden, mussito [vide 1 врчати 2].

Вр̏њика, f. вода у Хрватској, која извире из Капеле, и у Плашкоме утјече у Дретуљу.

вр̏о, вр̏ла, вр̏ло, tüchtig, probus. cf. хр̏о [хрли], врли.

вр̏овит, а, о, vide врховит.

вр̏овни̑, на̑, но̑, vide врховни.

врпòље̑ње, n. unruhiges Stehen, oder Sitzen, impatientia.

врпòљити се, љӣм се, v. r. impf. als dim. v. вртјети се, unruhig stehen oder sitzen, impatiens sedeo vel incedo.

вр̏сан, сна, сно, vide **врстан.**

врсни̑к, врсни̑ка, m. der mit mir gleichen Alters ist, aequalis. cf. [суврсник, парњак,] вршњак.

вр̏сница, f. die mit mir gleichen Alters ist, aequa-

lis, cf. вршњакиња: Врсници се твоји поженише,| А *врснице* твоје поудаше —
врснођа, f. die Ordentlichkeit, die Bravheit, frux (?).
врста, f. 1) die Reihe, series [vide ред 1]. — 2) његова врста, seines gleichen, par. [cf. сурвст]. — 3) (у Дубр.) од сваке врсте н. п. има рибе, т. j. свакојаке, Art, genus. [vide струка 3].
врстан [врсан], сна, сно, (врснй, нâ, нô) 1) ordentlich, frugi: *врстан* човјек. — 2) werth, valet, cf. [vide] вриједан: Лице јој је *врсно* Цариграда —
врстање, n. das Stellen in Reih und Glied, collatio in ordine.
врстати се, тâм се, v. r. impf. sich in Reih und Glied stellen, in ordine colloco: А. *Врстајте се,* ето цара Мутапа.| Б. Врстао се не врстао, нема нас више —
врстелези (т. j. врзи те лези), (komisch als) Feiertagsname, dies festus fictus joci causa: А. Какав је данас светац?| Б. *Врстелези*!
врсти се, врзêм се, v. r. impf. an einem Orte kleben bleiben, adhaeresco. [cf. врзати се, вртљати се].
врт, m. (по зап. кр.) der Garten, hortus. cf. градина [2], башча [1, бостан 3, бостањ, вртао, 2 долац, пеливој, перивој, цардин].
вртаљ, вртаља, [фртаљ] m. (у војв.) das Viertheil, vide четврт [1].
вртаљче [фртаљче], чета, n. буре од четврти акова.
вртање, n. 1) vide враћање: Погинуло је *вртање*, али није зајам. — 2) das Aufbrechen der Nüsse mit dem Messer, effractura nucis ope cultri.
вртао, тла, m. vide врт.
вртар, m. der Gärtner, hortulanus. cf. башчован [башчованџија].
вртати, врћêм, v. impf. 1) vide враћати. — 2) орахе, die Nüsse aufbrechen, effringo nucem cultro.
вртати се, врћêм се, vide враћати се.
вртача, f. 1) vide долина [1]: Уродиле боровнице| Према Прачи у *вртачи* — 2) (у Сријему) der Wasserwirbel, vortex. [vide] вртлог, cf. коловрат.
вртено, n. (око Сиња) vide вретено [1].
вртети, тйм, (ист.) vide вртјети.
вртети се, тйм се, (ист.) vide вртјети се.
вртешка, f. (у Шумад.) vide обртаљка [1].
вртигуз, m. некака тица, Art Vogel [weiße Bachstelze], avis quaedam [motacilla alba L.(?)].
Вртијељка, f. главица у Црној гори: Побјегоше Турци низ нахију,| Црногорци сташе на *Врт'јељку* —
вртити, тйм, (зап.) vide вртјети.
вртити се, тйм се, (зап.) vide вртјети се.
вртиште, n. (у јужној Србији) vide купусиште.
вртјети, тйм, v. impf. (југоз.) 1) bohren, terebro. — 2) н. п. главом, drehen, vertere.
вртјети се, тйм се, v. r. impf. (јуж.) sich drehen, vertor: *врти* ми *се* мозак, es schwindelt mir, vertigine corripior.
вртлог, m. der Wasserwirbel, vortex. cf. коловрат, вртача [2].
вртљање, n. vide врзење.
вртљати се, љâм се, (als dim. v. вртјети се) vide врсти се: *вртља се* око куће.
вртња, f. (у Дубр.) бол у костима, der Rheumatismus, rheumatismus.
вртоглав, а, о, schwindelig, vertiginosus.
вртоглавац, âвца, m. 1) човјек вртоглав, der Schwindelkopf, homo temerarius. — 2) тица налик на швраку, Art Vogel, avis quaedam. [vide вијоглава (?)].
вртоглавица, f. der Schwindel, vergito. [cf. замавица].
вртуна, f. der Sturm, procella. [vide] олуја, cf. вијор.
Врћеник, Врћеника, m. брдо између Његуша и Цетиња.
врћење, n. 1) das Bohren, terebratio. — 2) das Drehen, volutio.
врћети, вртйм, (јуж.) vide вртјети.
врћети се, вртйм се, (јуж.) vide вртјети се.
1. **врћи** [вргнути], вргнêм, v. impf. [pf.] 1) thun (stellen, legen), pono, cf. метнути [7]: Немој, пашо, изгубит' владику,| Немој Зету земљу отровати,| Е ти родит' нигда ништа не ће;| Но ходи га *врзи* на откупе — 2) (у Ц. г.) vide махнути: Ножем *врже* Николић Томашу —
2. **врћи**, вршêм, (врâо, врла, врло) (у Бачкој) vide вријећи.
врћи [вргнути] **се**, вргнêм се, v. r. pf. на кога, wem nacharten, nachgerathen, imitor. cf. [метнути се 1, уметнути се 2,] турити се [2].
врћкање, n. dim. v. врћење.
врћкати, кâм, v. impf. als dim. v. вртјети.
Врућа, f. поток у Херцеговачком приморју између Омиша и Макарске.
врутак, тка, m. 1) (у Хрв.) die Quelle, fons, [vide] извор, cf. врело. — 2) [*Врутак*] село у Бјелопавлићима.
врућ, врућа, ће, (врућй, ћâ, ћê, comp. врућй) heiß, fervidus.
врућац, ћца, m. у води оно мјесто гдје се не може да смрзне, in einem Flusse der Ort wo es nicht friert, locus fluminis non congelans. [cf. ведрац 1].
врућй, ега, m. (ваља да се мисли *огањ*) (у Сарајеву) vide врућица. cf. огањ.
врућина, f. die Hitze, aestus.
врућица, f. hitziges Fieber, febris ardens. [cf. ватруштина, врући, огањ 2, огњуштина].
врућичина, **врућуштина**, f. augm. v. врућица.
Врушка Гора, f. vide Фрушка — mit allen Ableitungen.
врушкиња, f. eine Art Kirschen, cerasi genus [vide рскавац].
1. **врх**, врха, [1 вр] m. (у Херц. и *врг*), das

Oberste einer Sache, die Spitze, der Gipfel, summitas, cacumen.

2. **врх** [2 вр], praep. auf, über, supra: обукао двије доламе једну *врх* друге; убио га *врх* себе, т. ј. на себи; Он облачи од свиле кошуљу,| Пола злата, пола б'јела платна,| *Врх* кошуље зелену доламу —

врхо̀вит [вр̏овит], а, о, н. п. гора, ein Berg mit vielen Spitzen, cacuminosus(?).

вр̀хо̀вни̑ [вр̏овни], на̑, но̑, oberst, summus: Све *врховни* ага и спахија —

врц, cf. трц врц.

вр̏ца̑ње, n. 1) das schnelle Hin- und Herbewegen, micatio. — 2) das Spritzen, emicatio.

вр̏цати, ца̑м, v. impf. spritzen, emico: Црна крвца кроз кошуљу *врца* —

вр̏цати се, ца̑м се, v. r. impf. sich schnell hin- und herbewegen (z. B. wenn ein Mann ein Frauenzimmer nachäffen will), mico: Која *се врца* она и врше (мисли се за кобилу, али се говори за жене, и значи: која је љута она је и за посао).

вр̏цка̑ње, n. dim. v. врцање.

вр̏цкати се, ка̑м се, dim. v. врцати се.

вр̏ч, вр̏ча, m. (у Хрв.) vide бокал [1].

вр̀чак, чка, m. vide мачак 1.

вр̀ча̑нци, вр̀чана̑ца, m. pl. (у Барањи) опанци који немају врнчаница, него су само набрани унаоколо, па се одозго вежу каишима. У Бачкој се оваки опанци највише носе. Art Fußbekleidung, calceamenti genus.

1. **вр̀ча̑ње**, n. 1) das Knurren, murmur. — 2) das Unzufriedensein, murmur. cf. врнчање [2].

2. **вр̀ча̑ње**, n. vide перјање [1].

1. **вр̀чати**, чи̑м, v. impf. 1) као мачка, или као празно вретено кад се обрће, knurren, murmuro. — 2) врчи на њега, hat etwas gegen ihn, murmurat. cf. врнчати [2].

2. **вр̀чати**, ча̑м, v. impf. (у Сријему) vide перјати [1] (на гвоздену перанцу). Повјесма се *врчају*.

вр̀чина, f. (у Хрв.) der Nachttopf, matula. cf. бокал [2], нокшир.

вр̀чица, f. (у Сријему) vide [п е р а н ц а 1] гвоздена перанца.

вр̀чманица, f. (у Ц. г.) vide врнчаница.

вр̀чма̑ње, n. (у Ц. г.) vide врнчање [1].

вр̀чмати, ма̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide врнчати [1].

1. **вр̏ша**, (у Паштр.)} f. vide вршка.
2. **вр̏ша**, (у Имоск.)}

Вр̀шава, f. Warschau, Varsovia.

вр̏ша̑ј, m. (loc. вршáју) eine Schicht Garben, die auf einmal ausgetreten wird, stratum. [cf. витао 4, насад 2].

вр̀шак, шка, m. vide вршчић 1.

Вр̀шац, шца, m. die Stadt Werschetz (im Banat).

вр̀шачки̑, ка̑, ко̑, von Вршац.

вр̏шва, f. (по југоз. кр.) vide вршка.

вр̀ше̑ње, 1) das Austreten, trituratio. — 2) die Erfüllung, perfectio.

вр̏шидба, f. das Austreten, trituratio.

вр̀шика, f. 1) на лози као кончићи који су највише на крају рачвасти, Rebenzinke, das Rebengäbelchen, clavicula. — 2) у јаја врх з а о ш и љ а с т, die Spitze am Ei, acumen ovi.

вр̏шити се, вр̏ши̑ се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, perficior [cf. навршивати се]: *врши се* воља Божја.

вр̏шка, f. die Fischreuse, nassa. cf. [1 и 2] врша, вршва.

вр̏шља̑ње, n. das Treten, calcatio.

вр̏шљати, ља̑м, v. impf. кога, као газити кога, досађивати му, treten, calcare.

вр̀шни̑к, m. vide црепуља.

вр̏шња̑к, вршња́ка, m. vide врсник.

вр̀шња̑киња, f. vide врсница: Отвор' врата, с е д м а к и њ о,| Материна *вршњакињо* —

Вр̀шчанин, m. Einer von Вршац.

вр̀шчић, m. 1) dim. v. врх. [cf. вршак]. — 2) dim. v. врг.

[**всето**, n. vide **псето**; *види* s. v. безродница.]

вти̏ца, f. (у Херц.) vide тица.

ву̏га, f. (у Црној гори *фуга*) die Beutelmeise, parus pendulinus [L.]. Вуга гнијездо своје објеси о гранама. У Србији се каже: „Смрди као вуга;“ а у Црној гори и онуда по приморју вуге се једу, и кажу да им је месо врло слатко.

ву̏гаст, а, о, aschfarbig, coloris cinerei.

Ву̀гдраг (Вукдраг), m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏зман, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀ило, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀ин, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏ица, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀ја, m. (ист.) vide Вујо.

Вујàдин, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏ја̑к, m. Mannsname, nomen viri.

1. **Ву̀јан**, m. Mannsname, nomen viri.

2. **Ву̏јан**, јна, m. манастир у Србији у нахији Рудничкој.

Ву̀јана, f. Frauenname, nomen feminae.

Ву̏ја̑ш, m. Mannsname, nomen viri. Приповиједа се да је некакав Вујаш имао кућу негдје између Мучња и Јавора, па га све Турци биједили које за што и глобљавали, а кад му се већ досади онда рече: Јаох Мучњу, мучан ти си!| О Јаворе, јадан ти си!| Да падну кускуни с неба,| Вујашу би се о врату објесили. [cf. јадаш].

Ву̀јета, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀јко, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀јо, m. (јуж.) [cf. Вуја] 1) hyp. v. Вук [2]. — 2) hyp. v. Вуица. [— 3) (*вујо*) hyp. v. вук 1; *види* s. v. вучић.]

Ву̏јчета, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀јчин, m. Mannsname, nomen viri.

ву̑к, m. 1) der Wolf, lupus. [cf. звијерац, 2 камењак, курјак]. — 2) [*Вук*] Mannsname, nomen viri. Кад се каквој жени не даду дјеца онда надјене дјетету име Вук, јер мисле да им дјецу вјештице једу, а на *вука* да не ће смјети ударити (за то су и мени овако име надјели). — 3) (у Ц. г.) у пушке оно

гдје стоји кремен. vide [чељуска 1] чељусти, чељуске.

Вӯка, f. Fluß bei Вуковар.

Вука̏дин, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯка̑јло, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкал, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯка̑љ, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкан, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкана, f. Frauenname, nomen feminae.

Вӯкановац, Вӯкано̀вца, m. поток у Тршићу.

Вӯкас, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкац, кца, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯка̑ч, Вука́ча, m. Mannsname, nomen viri.

Вука̏шин, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкеља, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкић, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкман, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкмиљ, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкмӣр, m. Mannsname, nomen viri.

Вӯкмира, f. Frauenname, nomen feminae.

Вӯкова Мѐђа, f. знаци од зида без креча и земље, који је ишао од Бијеле горе (више Грахова — преко Цуца, Кчевске планине, поврх Пљешиваца, преко Острога, планине Бјелопавлићске и Мораче доње) до Кучкога Кома. Од једнога краја до другога ове међе пријекијем путем има око четири дана хода; а кад би се ишло преко гудура и литица поред ње, било би много више. Од онога по којега се имену ова међа зове, ништа се више у народу данас не чује, осим што гдјекоји додају: међа *Вука махнитога*; него се приповиједа да је она овако постала: Била три брата и једна сестра, па сваки од браће хтио сестру да узме за се, и не могући се у томе између себе друкчије погодити, уговоре: један да *презиђује планине*, други да гради цркву на Дуке, а трећи да саставља ријеку Цијевну с Морачом, па који свој посао најприје сврши, онај да је узме. Трећи брат сврши свој посао најприје и узме сестру за се, од првога остане ова међа мало недовршена, а од другога у Бјелопавлићском пољу камење, које је вађено у Винићскоме хуму, па гдје стигне глас оне који су га вукли да је Цијевна с Морачом састављена, ондје га и оставе.

Вуко̀вар, Вуковáра, m. Stadt in Sirmien, nomen urbis.

Вуковáрац, рца, m. Einer von Вуковар.

вуко̀ва̑рскӣ, кā, кō, von Вуковар.

Вӯковац, Вӯко̀вца, m. 1) Anhänger eines Вук, assecla τοῦ Вук. — 2) [*вуковац*] (у Боци) Art Schwerte die man für die besten hält, gladii genus optimum: Мач *вуковац*, чарак ђурковац и сабља димишкиња (ваља); О бедрици два мача *вуковца* — И да имаш два мача *вуковца* —

Вӯковоје, m. Mannsname, nomen viri.

вуко̀длак, m. вампир, der Vampyr, vampyrus (das Vulcolacsae im Adelung a. v. Vampyr). [cf. вампир, тенац (тењац)]. Вукодлак се зове човјек у кога (по приповијеткама народнијем) послије смрти 40 дана уђе некакав ђаволски дух, и оживи га (повампири се). По том вукодлак излази ноћу из гроба и дави људе по кућама и пије крв њихову. Поштен се човјек не може повампирити, већ ако да преко њега мртва прелети каква тица, или друго какво живинче пријеђе: за то свагда чувају мрца да преко њега што не пријеђе. Вукодлаци се највише појављују зими (од Божића тако до Спасова дне). Како почну људи много умирати по селу, онда почну говорити да је вукодлак у гробљу (а гдјекоји почну казивати да су га гдје ноћу виђели с покровом на рамену), и стану погађати ко се повампирио. Кашто узму врана ждријепца без биљеге, па га одведу на гробље и преводе преко гробова у којима се боје да није вукодлак: јер кажу да такови ждријебац не ће, нити смије, пријећи преко вукодлака. Ако се о ком увјере и догоди се да га ископавају, онда се скупе сви сељаци с глоговијем кољем (јер се он само глогова коца боји: за то говоре кад га спомену у кући: „на путу му брођ и глогово трње“ — јер су и бротњаци покривени глоговим трњем —), па раскопају гроб, и ако у њему нађу човјека да се није распао, а они га избоду онијем кољем, па га баце на ватру те изгори. Кажу да таковога вукодлака нађу у гробу а он се угојио, надуо и поцрвењео од људске крви („црвен као вампир“). Вукодлак долази кашто и својој жени (а особито ако му је лијепа и млада) те спава с њоме; и кажу да оно дијете нема костију које се роди с вукодлаком. А у вријеме глади често га привиђају око воденица, око амбара житнијех и око чардака и кошева кукурузнијех. Кажу да све иде са својијем покровом преко рамена. Он се може провући и кроз најмању рупицу, за то не помаже од њега врата затворати као ни од вјештица. cf. [једогоња,] вједогоња.

Вӯкодра̑ж, f. вода у нахији Ваљевској, која утјече у Саву код села Ушћа.

вуко̀држица, f. (у Паштр.) дрво на коме је врло често и ситно трње; по имену мисли се да *вук* крозањ не би могао проћи, него да би га *задржало*; и заиста је доста тешко крозањ ићи, јер ово трње није све на једну страну обрнуто, већ неко напријед неко натраг, неко упријеко, и тако кад би човјек повукао, с једнога се свлачи, а на друго навлачи. Вукодржица се сади по међи мјесто ограде. Art Dornstrauch [gemeiner Stechdorn], sentis genus [paliurus aculeatus Lam.(?)].

Вӯкоје, m. Mannsname, nomen viri.

вуко̀једина, f. der Wolfsbiß, admorsum lupi: (приповиједају) кад жена трудна једе меса од овце, или од козе, коју је *вук јео*, онда по

њезином дјетету, кад се роди, изиђу некакве ране, које се зову *вукоједина*. Вукоједина се кади измечетом и тијем се лијечи.

вукокас, *m.*

Ву̏кола, m. Mannsname, nomen viri.

Вуко̀ман, m. Mannsname, nomen viri.

Вуко̀сав, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏косава, f. Frauenname, nomen feminae.

Ву̏кота, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏котињи, m. pl. cf. сјекутињи (само у оној загонеци).

Ву̏ксан, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏кша, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏ле, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏лета, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏лић, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏на, f. die Wolle, lana: сијено као *вуна* (т. j. лијепо и меко).

ву̏нара, f. гдје се *вуна* пере и пребира, die Wollfabrik, lanaria.

ву̏нат, а, о, wollig, lanosus: *вуната* овца.

ву̏нен, а, о, wollen, laneus: У Бога су *вунене* ноге, а гвоздене руке (т. j. не чује се кад долази, али се добро осјећа кад удари).

ву̏ница, f. 1) dim. v. вуна. — 2) вунени конци, Wollzwirn, filum laneum duplicatum.

Ву̏нко, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏нта, f. (у војв.) vide фунта (mit allen Ableitungen).

ву̏нтошица (струка), f. Art струка: Преметнуше струке *вунтошице* —

ву̏нцут, m. (у војв.) der Hundsfott (österr. Hundsfutt), nebulo.

вунцута̀рија, f. (у војв.) die Hundsfötterei, res scelesta.

[**вура**, cf. тута 1.]

вурдѐљати, љам, v. impf. у загонеци, cf. климен.

ву̏руна (вуру̏на) [фуруна], f. vide пећ [1].

ву̏руница (вуру̏ница) [фуруница], f. dim. v. вуруна.

ву̏рунскӣ [фурунски], ка̄, ко̄, н. п. лончић, Ofen-, fornacalis.

вуру̏нџија* [фурунџија], m. 1) der Ofenmacher, fornacarius. — 2) der Bäcker, pistor. [vide хљебар].

ву̏ћалица, f.

ву̏ћи, ву̏че̄м, v. impf. ziehen, schleppen, traho. [cf. потезати 1, теглити 1].

ву̏ћи се, ву̏че̄м се, v. r. impf. 1) sich ziehen, trahi: *Вуку* му *се* за ногама врвце — 2) schleichen, serpere: Већ *се вуче* од јеле до јеле — 3) вуци се одатле, packe dich von dannen, appage; вуци се кући. [— 4) vide теглити се.]

ву̏цибатина, f. 1) der mit dem Stocke herumspaziert, otiosus cum baculo. — 2) der offenbar Sträfliche, baculo dignus, quem sequitur baculus expectans illum qui verberet.

вуциња̄ње, n. das Schleichen, incessus occultus.

вуци̏њати се, ња̄м се, v. r. impf. (у Ц. г.) (als dim. v. вући се) sich schleichen, clam incedere.

Ву̏циње, n. некако мјесто у јужном приморју [Улћин ?].

Ву̏ча, m. (ст.) Mannsname, nomen viri: Шенлук чини *Вуча* џенерале —

ву̏ча̄д, f. (coll.) junge Wölfe, pulli lupi: Све момчади ка' мрке *вучади* —

Ву̏чан, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏чац, чца, m. der Brand, gangraena: подишао вучац. cf. учац.

Ву̏чево, n.: Од Крнова, до малог *Вучева* —

Ву̏чен, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏че̄ње, n. das Schleppen, Ziehen, tractio (?).

Ву̏чета, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏четина, f. 1) вучја кожа, die Wolfshaut, pellis lupi [vide вучина 1]. — 2) капа од вучје коже, eine Mütze von Wolfshaut, galerus e pelle lupi [cf. вучи-капа]: А на главу капу *вучетину* —

ву̏чија [фучија]*, f. ein aufrechtstehendes Faß, Wanne, cadi genus. [vide каца 2].

вучи̏јца, f. dim. v. вучија.

ву̏чи-капа, f. вучја капа, Mütze von Wolfspelz, galerus e pelle lupi [vide вучетина 2]: Пак накриве *вучи-капе* —

ву̏чина, f. 1) die Wolfshaut, pellis lupi [cf. вучетина 1, курјачина]. — 2) augm. v. вук. [cf. курјачина]. — 3) [*Вучина*] Mannsname, nomen viri.

Ву̏читрн, m. варош у Косову код воде Ситнице: Од Звечана те до *Вучитрна* — И бијела града *Вучитрна* — [Приповиједају да је некакав војвода *Вук* из Ерцеговине ишао с војском на Косово, у помоћ кнезу Лазару, па га ту срели војници и казали му, да је војска разбијена и кнез Лазар погинуо, онда он извади свој мач, па оно ђе се држи руком набије на некакав *трн*, а оштрице опре себи у трбу те се тако прободе и убије, и од тога се назове *Вучитрн*. — Маргиналија код ове речи у I. издању.]

ву̏читрнскӣ, ка̄, ко̄, von Вучитрн.

ву̏чић, m. 1) das Junge vom Wolf, pullus lupi: Навраше се вујо с *вучићима* — 2) [*Вучић*] Mannsname, nomen viri. — 3) (у Рисну) vide [1] бак.

ву̏чица, f. 1) die Wölfin, lupa. [cf. курјачица]. — 2) [*Вучица*] Frauenname, nomen feminae.

Ву̏чја̄к, m. Брдо у Велебиту. Приповиједа се да је у Вучјаку погинуо Смиљанић Илија: заробивши у Удбини некаку Турску дјевојку, и доведавши је донде, ондје сједне да се одмори, па га Турска потјера сустигне и убије.

ву̏чјӣ, чја̄, чје̄, Wolfs-, lupinus. [cf. курјачји, курјачки].

ву̏чке̄, **ву̏чкӣ**, adv. wie ein Wolf, more lupino: Он је гору прегазио мучке, А поље је прекасао *вучке* —

Ву̏чко, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏шкија, f. коњска мокраћа, Pferde-Urin, urina equi.

ву̏шта, f. vide ушта.

вше̏ница, f. (у Херц.) vide шеница.

Г

га, 1) ihn, eum. — 2) es, id (im Accus.) — 3) pleonastisch: Тешко си *га* мени! Није ми *га* ондје само један човјек; није ми *га* она једна; шта *га* је оваца; зло *га*! Чарне очи ви *га* не гледале — Жље *га* сјеле три Српске војводе —

Га̏бела, f. 1) као кнежина у Почитељском кадилуку. У Габели се у некаком језеру хвата многа јегуља, која се суха а у јесен и сирова разноси по свој Херцеговини и Босни и Србији. — 2) у Рисну чаршија, ein Marktplatz, forum: Другу војску морем оправио, Да с' извезе Рисну на *Габелу* —

Га̏ван, m. У манастиру Троноши, у Ладру, био је с десне стране код двери намолован го старац, којега су гује опасале, те га кољу и пију му сисе. Као што обично родитељи различне иконе по црквама и по намастирима дјеци тумаче, тако је и мени мој отац казивао да се онај старац звао *Богати Гаван*, и да је поред свега превеликога богаства био врло тврд и немилостив, па га за то Бог онако осудио. (И ово се доста слаже с онијем што се о Гавану пјева и приповиједа по западнијем крајевима народа нашега). Кад сам 1846 године (готово послије четрдесет година) био у Троноши и отишао у цркву, одмах сам очима тражио Богатога Гавана, али њега ондје више нема, него као што је црква за времена Кара-Ђорђијева арана и паљена, на његовом мјесту исписан некакав светац. — Ако нијесам *Гаван,* нијесам ни сиромах. cf. Гаваново језеро.

Га̏ваново је̏зеро, n. Тако се у Лици зове Balaton See у Маџарској. Онамо се *приповиједа* да су, мјесто два анђела, Христос и свети Петар дошли пред дворе Гаванове. Кад је слуга казао да би им дао јагње, али је у планини у овцама, они му рекли: „Ако ти је̑ на срцу помишљење као што је говорење, сад ће јагње ту бити." И у тај се мах јагње ондје обри. — Пошто они рекну слузи да бјежи одапде у планину, ударе муње и громови, те дворе Гаванове сажегу и ондје постане језеро, у коме, веле, да и сад пијетли поју и звона звоне. cf. Гаван, Балатин, Балатино језеро.

га̏ве̑з, m. die Wallwurz, symphytum officinale Linn. Жиле од црнога гавеза кухане у млијеку привија народ кад хоће да се што срасте, и говори се да ова трава такову силу има да би два прста кад би се четрдесет дана овако њоме завијала, прирасла један за други.

Га́вра, m. (ист.) vide Гавро.

га̏вра̑н, m. [1)] der Rabe, corvus. [cf. 1 вран 1, галић, галовран, головран 1]. У народнијем пјесмама гаврани највише носе жалосне књиге и гласове о бојевима, и за то се многе пјесме почињу: Полећела два врана *гаврана* — [2) име коњу; *види* s. v. агазли.]

га̏вра̑нов, a, o, des Raben, corvi.

га́врање, n. игра у којој један баци свој штап у висину а други га својим штапом погађа, Art Hirtenspiels, ludi genus.

га́врати се, га̑вра̑м се, v. r. impf. (у Бачкој) eine Art Hirtenspiel, ludi genus.

Га̏врило, m. Gabriel, Gabriel: Погледај му на рило, Па му реци *Гаврило* —

Га́вро, m. (јуж.) hyp. v. Гаврило. [cf. Гавра].

га̏ву̑н, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Ährenfisch], piscis quidam marinus [atherina hespetus L.].

Га́га, m. (у Сријему и у Бачк.) Циганско име, ein Zigeuner-Name, nomen zingarum.

га́галица, f. у пјесми ваља да је мјесто *врана* (од *гакати*): На бокору тица *гагалица* —

га́грица, f. 1) ein Wurm, der ungegärbte Häute frisst, tineae genus [лавра од dermestes lardarius (?)]. — 2) Schimpfwort für einen Geizhals, convicium in hominem avarum. [cf. тврдица].

га́гричав, а, о, н. п. кожа, wurmstichig, von Würmern zerfressen, exesus a tineis.

га́гула, f. (у Сријему) некака црна водена тица, Art Wasservogel, avis aquaticae genus.

га̑д, m. der Ekel, nausea.

га́дан, дна, дно, ekelhaft, creans fastidium. [cf. гнусан 2].

га́да̑р [*], гада́ра, m. (понајвише у пјесмама) сабља што се носи под коланом, Art Säbel, gladii genus, cf. гадара, гадарија: А *гадаре* с обадвије стране —

гада́ра, f. vide гадар.

гада̀рија, f. (у Ц. г.) vide [гадар] гадара: А о бедри дуга *гадарија* —

га́дити, ди̑м, v. impf. ekelhaft machen, verekeln, fastidium creo alicui alicujus rei. [cf. гнусити 2].

га́дити се, ди̑м се, v. r. impf. Ekel haben, fastidio: ја *се гадим* на то; нешто ми *се гади* [cf. грстити се].

га̏дља̑ње, n. das Dudelsackpfeifen, musica utriculi.

га̏дља̑р, гадља́ра, m. der Dudelsackpfeifer, utricularius. [cf. гајдаш, свирац].

гадља́рев, **гадља́ров,** a, o, des Dudelsackpfeifers, utricularii.

га̏дља̑рскӣ, ка̄, ко̄, dudelsackpfeiferisch, utriculariorum.

га̏дљати, ља̑м, v. impf. den Dudelsack spielen, sonare utriculo.

га̏дље, **га̏дљи,** f. pl. der Dudelsack, utriculus musicus. [cf. гајде, свирале 2].

га́дљив, a, o, ekel-, fastidiosus: није *гадљив.*

га́ђање, n. das Zielen, collineatio.

га́ђати, га̑ђа̑м, v. impf. (у Шумад.) zielen, col-

lineo [cf. жмирати 2, нишанити (лишанити), смјерати; шибати 2]: Ђе очи *гађају* ту и памет.

га̏ђач, гађа́ча, m. (у Ц. г.) који добро гађа из пушке. cf. пушкар [1, нишанџија].

га̏ђе̑ње, n. 1) das Anekeln, taedium. — 2) das Verekeln, taedii creatio.

га̏же̑ње, n. 1) das Waten, vadatio. — 2) das Betreten, calcatio.

га̑з, m. 1) vide брод 1. — 2) стала вода на газове, т. ј. опала те се може газити: Тара вода стала на *газове* —

га̏зда, m. 1) vide домаћин. — 2) ein reicher Mann, dives. [vide] г о с п о д а р, cf. богатун. — 3) за времена Турскога тако су у Србији звали свињске трговце са села (јер су *господари* били само Турци, а *господин* владике и архимандрити), и то им је име онамо остало још и до данас. [vide господар.]

газда̀лук, m. das Vermögen (eines газда), facultates. [cf. газдашаг].

га̏здарица, f. vide домаћица.

га̏здаричин, а, о, der газдарица gehörig, *τῆς* газдарица.

газда̀ша̑г, газдаша́га, m. (у војв.) vide газдалук: Код толика *газдашага* мога| Нисам кадар ни девојке наћи —

га̏здин, а, о, dem газда gehörig, *τοῦ* газда.

га̏здова̑ње, n. das Wirthschaften, cura rei familiaris. cf. [vide] кућење.

га̏здовати, дује̑м, v. impf. wirthschaften, curare rem familiarem. cf. [vide] кућити.

га̏здински̑, ка̑, ко̑, den газде gehörig, dominorum, lautus.

га̏зета, f. (pl. gen. га̏зе̑та̑) 1) eine kupferne Münze, wovon 3 auf einen Para gehen, numi genus. — 2) (у Рисну) по крајцаре, österreichisches Halbkreuzer-Stück [vide 1 јаспра].

га́зи[*], vide газија, слаже се с именима, н. п.: Кад му *гази* Рустан-беже дође —

га̏зиблато, m. komische Benennung eines geringen Beamten, der sich wichtig macht, (q. d. Watekoth). [cf. калогажа].

га́зија*, m. [siegreich] у Турака јунак (који је каурску главу осјекао), ein Held bei den Türken, heros [cf. гази]: Хај на ноге, крвава *газијо* — То су богме три *газије* царске —

га̏зими̑р, m. (у војв. по варошима, од скора), englisches Halbtuch, C a s i m i r, panni nobilioris genus: Маца носи сукњу од паргала,| И мараму жута *газимира* —

га̏зити, зи̑м, v. impf. 1) waten, vadare [cf. гацати 1]: Ђевојчица воду *гази*,| Ноге јој се беле — Воду *гази*, за њим бречка нема — 2) treten, calcare: Волиј сам да ми *газиш* по гробу но по трбуху; газити купус, грожђе.

гаип*, учинити се *гаип*, verschwinden (wie ein Geist), evanesco.

га̑ј, га́ја, m. der Hain, nemus [vide 1 луг 1].

Га́ја, m. (ист.) vide Гајо.

га̏јда̑ш, гајда́ша, m. vide гадљар.

га̑јде[*], f. pl. (у војв.) vide гадље.

га̑је̑ње, n. das Pflegen, curatio, cultura.

Га̑јин, m. Mannsname, nomen viri.

га́јити, га̑ји̑м, v. impf. pflegen, curo [cf. гојити 1, неговати (његовати), њивити; тетошити].

Га́јо, m. (јуж.) hyp. v. Гаврило. [cf. Гаја].

га̑јски̑, ка̑, ко̑, н. п. дрозак, Wald-(drossel), silvestris.

га́јтан*, m. die Schnur, funiculus. [cf. врвца].

га́јтанити, ни̑м, v. impf. н. п. хаљину, Schnüre annähen (ans Kleid), clavum adsuere vesti.

га́јтање̑ње, n. das Beschnüren, adsutio clavi.

га̑ка, f. das Gekrähe, cornicatio (?): стоји *гака* врана.

га́ка̑ње, n. das Geschrei der Krähe, clamor cornicis.

га́кати, га̑че̑м, v. impf. } krähen (von der Krähe),
га́кнути, га̑кне̑м, v. pf. } cornicor.

га̏куша, f. каже се врани, ein Beisatz für die Krähe, appositio cornicis.

гала́ма, f. (у Сријему) eine Menge, turba: у њиховој је кући свагда *галама*.

га̏ле̑б, m. (у Ц. г.) бијела тица водена, колико голуб, Art Wasservogel, avis quaedam aquatica [larus (ridibundus) L.].

га̏лебина, f. (у Имоск.) vide балега.

га̏либа, } f. (у војв.) Ungelegenheit, molestia.
га̏лидба, }

га̏лија, f. die Galeje (großes Seeschiff), navis.

гали̏ја̑ш, галија́ша, m. der Schiffsknecht, nauta: У галији дван'ест *галијаша* —

га̏ли̏јца, f. dim. v. галија.

га̏ли̑н, гали́на, m. (у Сријему) коњ вран (*галичаст*). vide вранац [1].

га̏лити, га̏ли̑м, v. impf. (у Сријему) vide чезнути.

га̑лић, m. (у Ц. г.) vide гавран [1]: Полећела два *галића* врана —

га̑лица, f. der Vitriol, vitriolum.

гали̏ца̑ње [голицање], n. vide чкакљање.

гали̏цати [голицати], ца̑м (га̏личе̑м), vide чкакљати.

га̏личаст, а, о, schwarz, ater. [vide црн] cf. вран.

гало̀бела, m. (у Грбљу) име овну, ein Widdername, nomen arieti indi solitum.

гало̀вран, m. врана црна као гавран, eine schwarze Krähe, cornix atra. [cf. гавран].

га́лоња, m. ein schwarzer Ochs, bos ater.

га́лоњин, а, о, des schwarzen Ochsen, bovis atri.

га̑лош, m. црна пантљика што се уплеће у косу (у Србији), vide уплетњак.

га̏лу̑н, m. vide ширит. Опомињем се још из дјетињства у некакој пјесми: *Галун* до *галуна* — cf. *галош*.

га̏ље̑ње, n. vide чежњење.

га̏љух, а, о, vide облапоран.

га̏мба̑ње, n. das Watscheln, vacillans gradus.

га̏мбати, ба̑м, v. impf. watscheln, ire vacillanti gradu.

га̏мже̑ње, n. vide гамизање.

Га̀мзигра̑д, m. у Црној ријеци зидине од старога града. Онуда се приповиједа да у овијем зидинама има много свакојакијех змија.

га̀мзити, зи̑м, vide гамизати.

га̀миза̑ње [гмизање], n. das Kriechen, reptatio. [cf. гамжење].

га̀мизати, мижѐм, [гмизати] v. impf. kriechen, repo. [cf. гамзити, гмизити].

га̀нач, га̑нча, m. (у Рисну) [cf. ганџа, канџа] 1) die Kralle (des Adlers), unguis. [vide канџа 1]. — 2) der Hacken (auf Schiffen), harpago. [vide чакља 2].

га̀нути, га̑нем, vide угануги.

га̀нџа, f. (у Ц. г.) vide **канџа.**

га́ња̑ње, n. das Verfolgen, persecutio.

га́њати, га̑ња̑м, v. impf. verfolgen, persequi. cf. гонити [1].

га́њати се, га̑ња̑м се, v. r. impf. sich verfolgen, persequi se invicem.

га́њеви, m. pl. (у Бачкој) Гањеви су од говеђе балеге, и праве се овако: накупи се доста говеђе балеге и проспе се по гумну, за тим поспе се слама, па се онда натјерају коњи као кад се врше, те оно угазе; пак онда док је још влажна све оштријем гвожђем на гумну исијече се као на дугачке даске, по том се опет исијече попријеко те се начине као ћерпичи; ово пошто се осуши, ложи се на ватру мјесто дрва.

га̀овица, f. некака мала риба, leucos adspersus Heckel.: Нема ни *гаовице* (кажу рибари кад нема рибе).

га̑р, f. 1) die rußige Farbe (Schmutz), color fuligineus. [cf. гаревина, чађ, чађа]. — 2) пепео од сламе. [cf. гаревина]. — 3) (у Ц. г.) оно што отпада од гвожђа кад се кује, der Hammerschlag, ferri ramenta.

га́ра, f. rußbraunes Schaf, ovis atra, fuliginosa.

га̏рав, а, о, rußig, fuliginosus.

гара̀ви̑ље, m. vide **каравиље**: Убрах киту *гаравиља* —

Га̀рач, рча, m. планина [у Црној Гори, између Чева и Бјелопавлића]: Пуче пушка од *Гарча* планине —

га̀рби̑н, гарби̏на, m. (у Дубр.) некакав вјетар, ein Wind, ventus quidam: *Гарбин* љути, који до дна море мути.

га̀рга̑ње, m. das Krämpeln, carminatio. [cf. гаргашање].

га̀ргати, га̑м, v. impf. (у Дубр.) вуну, krämpeln, carminare. cf. огребати, гаргашати.

га̀ргача, } f. die Krämpel, carmen. [vide

га̀ргаша, (у Далм.) } пераица 1] cf. гвозденка, огребло.

гаргѐша̑ње, n. vide гаргање.

гаргѐшати, ша̑м, (у Далм.) vide гаргати.

га̀ргу̑з, гаргу̑за, m. (у Шајк. бат.) Шијаци тако зову онога који не говори (као они) *лијепо*, него *лепо*.

га̀рда, f. заграда у Дунаву гдје се моруне хватају (од Пореча доље), ein Zaunwerk in der Donau zum Hausenfange, sepimentum capiendo husoni (Linn). [cf. даљан, суп].

га̀рду̑н, гарду̏на, m. (у Дубр.) carduus sativus [сунара cardunculus L.].

га̀ревина, f. (augm.?) vide гар 1., 2.

Га̑ревица, f. планина: Кад дођоше гори *Гаревици* —

га̀ре̑ње, n. das Rußigmachen, denigratio.

га̀ри̑б, гари̏ба, m. (у Сарајеву).

га́рин, а, о, des schwarzen Schafes, ovis atrae.

га̀рити, ри̑м, v. impf. 1) rußig machen, fuligine denigrare. — 2) у пјесми: *Гарила* га мрка наусница — machte ihn schwarz, nigrabat.

га̀ри̑ште, n. die Brandstätte, area domus deflagratae, cf. [огарина,] огорелиште: А ја кукам, сине, на *гаришту* —

га̏рнути, не̑м, v. pf. vide ударити [1]: Кад то зачу Краљевићу Марко,| *Гарну* Шарца сјајном бакрачлијом —

га̀ро̑в, гаро̀ва, m. ein schwarzer Hund, canis ater. [cf. мрков 2].

гаро̀вљев, а, о, des rußfarbenen Hundes, canis fuliginosi.

гаро̀фа̑н, гарофа́на, m. (у прим.) vide [каравиље] каранфил: Поврх поља рана *гарофана* — Не лети ми уз прозоре,| Не ломи ми *гарофане* —

гаро̀фи̑ље, n. (у Боци) vide [каравиље] каранфил: Једну софу црвен' *гарофиља* —

га̀руша, f. име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.

га́сити, га̑си̑м, v. impf. 1) löschen, restinguo: гасити ватру, свијећу, жеђу. — 2) гасити буну, stillen, sedare. — 3) гасити угљевље: кад се за кога мисли да је уречен, онда му бајалица *гаси угљевље*, т. ј. живо угљевље баца у неначету воду намјењујући на оне за које се мисли да су га урекли, па код чијега имена угљен потоне, за онога се мисли да га је урекао; по том болесник од оне воде у трипут сркне и умије се њоме.

га́сити се, га̑си̑м се, v. r. impf. auslöschen, extinguor: гаси се свијећа, ватра.

га̑т, m. 1) vide јаз [1]. — 2) (у Барањи) vide лагум 2.

га́талица, f. т. ј. књига у којој су којекакве приповијетке, или гатње, ein Unterhaltungsbuch, liber venustior (als Gegensatz von Kirchenbuch).

га́тало, m. der Fabelhans, fabulator. [cf. нарадало, приклапало].

га́та̑ње, n. vide врачање.

га́та̑р, гатара, m. vide [врач 1] врачар 1.

га́тара, f. [1)] vide врачара. [— 2) vide бајалица].

гата́рев, а, о, vide гатаров.

гата̀рина, f. vide врачарина.

гата́ров [гатарев], а, о, vide врачаров.

га́тати, га̑та̑м, [1)] vide врачати [1. — 2) vide бајати]: *Гатала* баба да није мраза, па осванпуо снијег до г . . . це; Стара баба у брабоњке *гата*: Жив' ми синци све су гола г . . на —

га̏тачкӣ, ка̑, ко̑, von Гацко: Од широка поља *Гатачкога* —

га̏тка, f. [1)] das Gegenstück einer Begebenheit oder Handlung, res respondens: то је његова *гатка*. [— 2) vide приповијетка].

га́тња, f. Erzählung, narratio. [vide приповијетка].

га̏тњӣк (cf. **гаћник**), m. das Hosenband, fascia braccalis. [cf. 2 свитњак, учкур].

га̀ћа̄н, гаћа́на, m. голуб у којега је перје доље по ногама, као *гаће*, gehos'te Taube, der Feder-fuß, Latschtaube, columbus pedibus pennatis.

га̀ћа̄нка, f. жена или дјевојка која носи гаће, ein gehos'tes Frauenzimmer, mulier caligata.

га̀ћа̄нчица, f. dim. v. гаћанка.

га̏ће, га̑ħа̄, f. pl. 1) leinene lange Hosen, caligae linteae: Ако имаш *гаће*, т. ј. ако си човјек, а нијеси жена, ти смијеш; Колики си (велики), а *гаћа* немаш, т. ј. матор си човјек, а немаш памети. Дјеца по селима обично не облаче гаћа до 6 до 7 година (док их не могу сами дријешити и свезати), па кад их обуку, више их не остављају. Често људи по том рачуне године кад је који гаће обукао, н. п. кад је то и то било, ја још нијесам био гаћа обукао, или: тек сам био гаће обукао. — 2) (у Хрв., Далм., Дубр. и Ц. г.) vide чакшире [1] (јер онамо нашијех (пртенијех) гаћа слабо ко и носи).

гаће̏тине, f. pl. augm. v. гаће. [cf. гаћурине].

га̏ћице, f. pl. dim. v. гаће.

га̏ћнӣк, m. vide гатњик.

гаћу̏рине, f. pl. vide гаћетине.

га̀ца̑ње, n. 1) das Waten, vadatio. — 2) vide грцање.

га̀цати, ца̑м, v. impf. 1) waten, vadare, cf. [vide] газити [1]: Драги трчи на броде, Па он *гаца* у воду — 2) vide грцати.

Га̏цко, n. Gegend in Herzegowina, nomen regionis: Пјева кроз Гацко (кад ко што казује ономе који оно зна боље од њега, јер се говори да су Гачани на гласу пјевачи).

Га̏ча, m. Mannsname, nomen viri (v. Гаврило).

***Га̏чанин**, m. човјек из Гацка.*

га̏чац, чца, m. црна врана, која је мало мања од праве вране, а већа од чавке, Art Krähe, cornicis genus [corvus frugilegus L.].

га̏шење, n. 1) das Löschen, restinctio. — 2) das Stillen, τὸ sopire.

га̏шљиков, а, о, н. п. дрво, т. ј. које се гаси, не може ватру да држи, као н. п. врбовина, јововина, липовина. [cf. горогашљив].

га̏штир, m. (у Паштр.) некаква трава, Art Pflanze, herbae genus.

Га̏штица, / f. вода која извире у Синцу и у
Га̏шчица, \ Оточцу се раздјељује на троје, па се двије лијеве отоке иза вароши састају и по том не далеко понирү и испод земље иду у море, а трећа иде око брда подалеко и код села Брлога понире. Нијемци ову воду зову *Гацка*-Fluß, и око ње поље *Гацко*-Feld.

гва̀рдити, дӣм, v. impf. (у Рисну) bewahren, servare, [vide] чувати, cf. гледати: Кад се што има, не говори се: *гварди* ме, него: мањи ме.

гви̑ра̑ње, n. vide гвирење.

гви̑рати, гви̑ра̑м, vide гвирити.

гви̑ре̑ње, n. das Schauen mit gehefteten Augen, intuitus oculis defixis. [cf. гвирање, гњирење, њирење].

гви̑рити, рӣм, v. impf. die Augen worauf fest heften, oculos defigere: читав дан *гвири* у књигу. [cf. гвирати, гњирити, њирити].

гво̀жђа, гво́жђа̄, n. pl. 1) die Falle, laquei [vide кљуса]. — 2) гвожђа пушчана, das Schloß am Feuergewehr, claustrum. cf. [vide] табанце.

гво̀жђа̑р, гвожђа́ра, m. der Eisenhändler, mercator ferrarius.

гво̀жђара, / f. der Eisenladen, taberna fer-
гво̀жђа̑рница, \ raria.

гво̀жђа̑рскӣ, ка̑, ко̑, eisenhändlerisch, ferrariorum.

гво̏жђе, n. das Eisen, ferrum [cf. жељезо, демир 1]: метнули га у *гвожђе*, mit Eisen beschlagen, ferratus est.

гвожђу̏шина, f. augm. v. гвожђе.

гво̏зд, m. (у Ц. г.) у планини камен израстао у висину, aus der Erde hervorragender Stein, saxum. cf. [vide] станац.

гво̏здац, гво̀сца, m. (у Лици) die Schnalle, fibula. cf. [vide] пређица 2.

гво̏зден, а, о, eisern, ferreus. [cf. демир, димирли].

гвоздѐнзуба, f. у Сријему гвоздензубом плаше дјецу, а особито младе пређе, говорећи да она носи у лонцу жара и да ће спалити прсте онима које добро не преду. cf. баба коризма, баба руга.

гво̏зде̑нка, f. (у Сријему) vide перанца [1] гвоздена.

гво̏зденӣ (гвоздѐнӣ), на̑, но̑, н. п. мајдан, руда, Eisen-, ferri.

гвоздѐња̑к, гвоздења́ка, m. 1) котао од гвожђа, eiserner Kessel, crater ferreus. [cf. котлача]. — 2) гвозден буздован: узе кадија *гвоздењак*. cf. оклицнути.

где̏ [де 4], (ист.)) vide гдје (mit allen Ableitun-
гдӣ [ди], (зап.) / gen).

гдје [cf. ге], (југоз.) 1) wo, ubi [cf. камо 1, гдјено]: *гдје* си био? — 2) daß, quod: еј *гдје* не знадох —; Тад се Дмитар бјеше осјетио Ђе ће љуба брата отровати — Леле мене до Бога једнога, Ђе ћ' погубит' свога сина Марка — 3) wie, der, qui (aut per participium praesentis): Ал' ето ти Асан-паше с војском Ђе он води дван'ест хиљад' војске —

гдје̏гдје, (југоз.) hie und da, passim.

гдје̏год (гдјѐгод) [cf. ђегођ, ђегођи], (југ.) 1) wo immer, ubicumque. — 2) irgend wann, aliquando, quandoque: дођи ћу ти *гдјегод*, кад узимам кад.

гдје̏којӣ, којā, којē, (југоз.) mancher, aliquis.
гдје̏мудра̑го, (југоз.) wo immer, ubivis.
гдје̏но, wo, ubi, cf. [vide] гдје [1]: *Гдјено* синоћ на конаку бјесмо —
гдје̏што, (југоз.) hier und da, irgend, passim, alicubi. [cf. намјеста].
гђе̏, (јуж.) vide гдје (mit allen Ableitungen).
ге̏, (у Паштр., у Црмници и око Бара) vide гдје (mit allen Ableitungen): *Ге* си, бане, упутно? — *Ге* би сјела, да не сједе —
ге̏ак, m. ein gemeiner ungebildeter Mensch, homo de plebe. cf. [простак,] ципор.
геа̀куша, f. ein gemeines ungebildetes Frauenzimmer, mulier de plebe. cf. [простакиња,] ципорка.
геа̀че̄ње, n. das Machen zum геак, das Betragen eines геак, appellatio aut simulatio rustici.
геа̀чина, f. augm. v. геак.
геа̀чити, ге̏а̄чӣм, v. impf. zum геак machen, facio rusticum: немој ти њега *геачити*, није он геак.
геа̀чити се, ге̏а̄чӣм се, v. r. impf. sich als ein геак betragen, simulo rusticum: шта *се геачиш*.
ге̏а̄чкӣ, кā, кō, bäurisch, plebejus. [cf. простачки, ципорски].
Ге̏га, m. Арнаутин из сјеверозападнијех крајева, с десне стране ријеке Шкумбије, а они с лијеве стране зову се *Тоске*. Геге и Тоске разликују се мало и по говору, а и по одијелу и по оружју: Тоске носе широке кошуље, кратке антерије, бијеле џоке и на глави фесове: а Геге чакшире, доламе (сељаци и бјелаче као и Црногорци) и око главе саруке; а и дуге су им пушке другојачије: у Гега су пушке *арнаутке,* какове су и у Црној гори и у Херцеговини; а она дуга пушка, какове носе Тоске, зове се у Србији *тоска*, и она је од арнаутке мало краћа, а у јалману шира и правија. Геге су закона Турскога и Римскога, а међу Тоскама има их и закона Грчкога.
ге̏гавац, а̑вца, m. 1) особито у Славонији зове се с л и ј е п а ц [1]. — 2) ein träger Gänger, qui segni gradu incedit. [cf. швагало].
ге̏гавачкӣ, кā, кō, vide шљепачки. Слијепци говоре кашто између себе да их други људи не могу разумјети, и то се зове *гегавачки језик,* или: *говори гегавачки.* Ја сам прије неколико година у Вуковару питао једнога младога слијепца за подоста ријечи како се зову гегавачки, па ми многе није знао казати, а које ми је казао, ево их овдје назначујем: Бог се зове *ћрић,* а тако исто и небо, киша *пршлица,* а тако исто и вода и зима, трава *јарба* (Влашки, по Латинскоме herba), дрво *баштуњац,* а тако исто и штап, хљеб *паља,* со *зрнија,* месо *мишкра*, сир *мурйво*, лук *лаул,* грах (пасуљ) *паљкуш*, купус *тежњак*, вино *урвиз* (по Маџарски било би госпоска вода), ракија *готивица,* ђаво *гагул,* глава *ванта,* а тако исто и чело, око *зракавица,* нога *гљавица,* јаје *муцваљак,* гусле *ре̏давице* (а просити *ре̏дати*), торба *сагља,* коњ *рашков,* кобила *рашковица*, кола *трескавице*, кућа *унца,* соба *унцица*, ватра *паверица*, лонац *паверњак,* псето *унта,* говече *рисовче,* крава *рисуља,* овца *рисуљка,* риба *зунија,* човјек *левaт* (*утенто левaт* умро човјек), жена *леватка,* син *клиндов,* дјевојка *клиндовка,* дијете *клинче,* брат *врго̏дник,* сестра *врго̏дница,* отац *кевац,* мати *кева,* мали *мискињав,* говорити *разредивати,* иди брзо *гљај готивно,* плакати *илинчити,* молити *готивно ре̏дати.* Кажу да слијепци овијем језиком особито говоре у Славонији и у Турској посавини.
ге̏га̄ње, n. das träge Gehen, incessus segnis.
ге̏гати се, ге̏га̄м се, v. impf. träge gehen, segni gradu incedo. cf. [ш в а г а т и с е] гегавац [2].
ге̏нка[*], f. (у Хрв.) vide кошута [1].
ге̏м, m. der Pelikan, pelicanus [onocrotalus Pell.]: смрди као *гем.*
генѐра̄л, генера́ла, m. vide [ђенерал] ђенерао (mit allen Ableitungen).
ге̏нути, не̑м, v. pf. кога einen Schlag versetzen, percutere [vide ударити 1]: ако те *генем.*
ге̏ра, f. (у Дубр.) некака мала риба, Art kleinen Fisches, pisciculus quidam [може бити *гира,* т. ј. Laxirfisch, maena vulgaris C. V.]: У репу од *гере* није вечере,
ге́рга, f. гомила [vide] поворка [2], н. п. људӣ, eine Reihe, z. B. Menschen hinter einander, turba: читава *герга.*
Ге̏рзелез, m. брдо у Будиму. Срби приповиједају да је некакав Турчин из Босне *Герзелез Алија* (који се пјева и у пјесмама) скочио на коњу с тога брда у Дунаво за царево здравље кад су Турци освојили Будим.
ге̏рӣн, геріна, m. некака звјерка и кожа њена, Art Wild und das Fell davon, fera quaedam ejusque pellis [можда felis lynx. L.].
ге̏џав, а, о, zwergartig, pusillus.
ги, у једној пјесми коју сам ја чуо од једнога Турчина, који је по Црној Ријеци бивао субаша, мјесто *их*: Ја *ги* имам до тројицу —
гѝбак, гйпка, пко, biegsam, flexilis. [cf. 2 пруtак].
гѝбан, бна, бно, (у Ц. г.) на што, т. ј. који *гине* или чезне за чим (cf. киван?), lüstern, gierig, avidus: Рустен Бег је *гибан* на јунаштво — Е је Туре *гибно* на кауре —
гѝбаница, f. eine Art Kuchen, placentae genus. У Херцеговини се гради и посна уочи Божића од ораха. cf. пита.
гѝба̄ње, n. das Bewegen, Wiegen, agitatio, motus.
гѝбати, гйба̑м (гйбље̑м), v. impf. bewegen, schwenken, wiegen, agito: Да има сира и масла, и моја би мати знала *гибати* гибаницу.
гѝбати се, гйба̑м (гйбље̑м) се, v. r. impf. sich bewegen, moveor, agitor.

гӥг, m. (у Босни) велики пијетао [жутијех ногу] (говори се и *гигов*), Art größter Hähne, galli gallinacei majoris genus.

гӥгаље, гӥгаља̑, f. pl. die Stelzen, grallae. cf. [ходуље (одуље),] штула.

гӥго̑в, гӥгова, m. vide гиг.

гӥгуља, / **гӥгуша,** f. (у Босни) кокош као што је гиг, Art größter Hennen, gallinae majoris genus.

гӥзда, f. 1) das Schmücken, comtio: Зима *гизде* не гледа; *Гизда* ломи а глад мори. — 2) schön gekleidetes und geschmücktes Frauenzimmer, femina comta. [vide кићенка 2].

гӥздав, а, о, geschmückt, comtus.

гӥзда̑ње, n. das Schmücken, comtio.

гӥздати, гӥзда̑м, v. impf. китити кога, schmücken, como. [vide китити].

гӥздати се, гӥзда̑м се, v. r. impf. sich schmücken, comere se. [vide китити се].

гӥнгав, а, о, (у Барањи) träge, segnis. cf. [vide 1] лијен.

гӥнути, не̑м, v. impf. 1) umkommen, intereo: Да ја виђу чија *гине* војска — 2) за ким, или за чим, schmachten, desiderio enecor [vide чезнути 2]. — 3) то ми не гине ни послије, das wird mir nicht entkommen, non deficiet.

гӥпка̑ње, n. das Zittern, tremor.

гӥпкати се, ка̑ се, v. r. impf. zittern, contremisco.

гӥта, f. у овој загонеци: Сама *гита гита*, сама кућу чува, док самача дође (кључаница).

гӥц, interj. das Lockwort für Schweine, vox alliciendis suibus.

гӥца, f. Kinderwort für Schwein, sus sermone infantium.

гӥца̑ње, n. das unruhige Bewegen der Beine beim Sitzen, Liegen rc., irrequies pedum.

гӥцати се, ца̑м се, v. r. impf. die Beine umherwerfen beim Liegen, Sitzen rc., micare pedibus(?).

гӥцка̑ње, n. das гиц-rufen, vocatio suum voce гиц.

гӥцкати, ка̑м, v. impf. свиње, гиц rufen, advocare sues voce гиц.

гӥцнути, не̑м, v. pf. свиње, гиц rufen, advocare sues voce гиц.

гла̏ба̑ње, n. das Nagen (verächtl.), rosio.

гла̏бати, ба̑м, v. impf. nagen, rodo.

гла́ва, f. (dat. гла̏ви, acc. гла̏ву, pl. nom. гла̏ве) 1) der Kopf, caput: Ману сабљом, осјече му *главу* — радити коме о глави, nach dem Leben trachten, vitae insidiari; доћи коме главе, ums Leben bringen, vitam adimere. — 2) он главом, er und kein anderer, ipsissimus ille [cf. сам 2]: Ја сам *главом* од Барата Мујо — 3) мушка глава, Mannsperson, vir, женска глава, Weibsperson, mulier: Кад би знала *мушка глава*| Што је ником воде с' напит',| Нигда не би ником пила — Да зна *женска глава*| Што ј' одољан трава — 4) das Oberhaupt [vide поглавар]: Кнеже Јањо, од Сријема *главо* — 5) глава какве воде, der Ursprung eines Flusses, fons. [vide извор] cf. врело. — 6) (у Ц. г.) у дуге пушке грлић, das Ende des Flintenlaufs, extremum canalis ignivomi. — 7) (у Хрв.) глава кpyxa, ein Laib Brod [vide хљеб 2]. — 8) глава шећера, Hut Zucker, meta sacchari.

гла̏ван, вна, вно, 1) Haupt-, primarius: С Леком да смо *главни* пријатељи — 2) vide [лијеп] главит: *Главан* јунак војвода Милошу —

гла̏ва̑ње, n. verb. v. главати.

гла̏ва̑р, главáра, m. (у Ц. г.) das Oberhaupt, caput. Онамо је први старјешина у нахији сердар, за сердарима иду војводе, за војводама кнезови, за кнезовима барјактари; сви ови и остали знатнији, као н. п. у Србији што су од прије били кметови и свештеници зову се главари. cf. [vide] поглавар.

главàрина, f. (у Далм.) као главница што се држави плаћа од куће (од 25 крајцара до 6 форинти и 15 кр. — по имању), die Kopfsteuer, tributum in singula capita impositum. cf. [1] гла̏вница [1 харач (арач), царевина 3]. Приповиједали су ми у Далмацији да је у селу Бенковцу кад је ондје 1817. године дошао ћесар Фрањо, некакав сиромах старац викао пристајући за њим: „ћесаре, осијеци ми главу!" Ћесареви су га млађи изнајприје гонили, а кад га ћесар опази он рече: „шта виче онај човјек? пустите га амо." Кад ћесар дозна шта старац виче, запита га за што да му осијече главу, а он му одговори: „јер не могу плаћати *главарине*." Онда га ћесар опрости да не плаћа главарине док је год жив.

гла̏ват, а, о, großköpfig, capito.

гла̏вати, ва̑м, v. impf. (у Боци) кад риба скакавица (циполи) у прољеће и у љето у плиткој води помоли главу из воде, каже се: *главају* циполи, den Kopf hervorstrecken (von einem Fische), protendere caput (de pisce).

гла̏ватица, f. (у Мостару) [salmo hucho L.] vide [2] младица 3.

главѐтина, f. augm. v. глава. [cf. главура, главурда, главурина, главуча].

гла̏вина, f. (у Ц. г.) 1) vide главчина. — 2) предњи крај од самара (а стражњи се зове *крстина*, главину и крстину састављају *штице*, а под овим свијем је *стеља*, која управо стоји на коњу), Vordertheil des Saumsattels, pars anterior clitellarum.

гла̏вит, а, о, [vide] лијеп, н. п. човјек, или жена, schön (von Personen), pulcher. cf. главан, прикладан.

гла́вити, гла̏вӣм, v. impf. 1) festsetzen, beschließen, statuo [vide углављивати 2]: ја сам главио с њиме, ми смо главили; О чемгод *главили* и радили, добро сатворили! (кад се наздравља). — 2) (у Дубр.) [vide] накричи-

вати коме што, bringen empfehlen, commendare.

глави̏ца, f. (pl. gen. гла̏вӣцā) 1) dim. v. глава. — 2) главица купуса, лука, Haupt des Kohls, Lauchs u. dgl., caput brassicae, porri. — 3) ein Hügel, cumulus, collis, cf. оглавак [чот]: Боље је гледати из *главице* него из тамнице; На *главици* више Бијељине —

гла̏вице, гла̏вӣцā, f. pl. vide главичине.

главѝча̄ње, n. das Häupteln (des Kohls), capitatio brassicae. [cf. главичење].

главѝчати се, ча̄м се, v. r. impf. н. п. главича се купус, т. ј. увија се у главицу, sich häupteln, capitari (de brassica). cf. главичити се.

гла̏вичѐње, n. vide главичање.

гла̏вичине, f. pl. сјеме од конопаља пошто се осијече с ручица а још се није омлатило, die Hanfkörner, grana cannabina. [cf. главице]. Конопље се у нас чупају двапут: прве (чини ми се да) се зову мале конопље, које сјемена или немају или још није зрело, за то се и не гледа пањ, а друге кад се почупају и у ручице повежу, онда се од ручица на какоме древету главичине осијеку, по том се на сунцу суше, па се онда млати конопљано сјеме.

гла̏вичити се, чӣ се, v. r. impf. vide главичати се.

гла̏вичица, f. 1) dim. v. главица. — 2) ланено сјеме у љусци, Leinsame, semen lini. С лана се сјеме не осијеца као с конопаља, него се на нешто огребље, али не знам како се послије вади из својијех округлијех љусака.

гла̏вље̏ње, n. 1) das Festsetzen, Beschließen, statutio. — 2) vide накричивање.

гла̏внӣ, нā, нō, н. п. новци, das Kapital, sors [vide 2 главница 2].

гла̏внина, f. (у Ц. г.) das Kapital, sors [vide 2 главница 2]. cf. гла̏внō.

1. **гла̏вница**, f. (у Србији за Турскога владања) herrschaftliche Kopfsteuer von verheirateten Personen, census capitum maritorum domino solvendus [vide главарина]. cf. спахија.

2. **гла̏вница**, f. 1) der Brand im Weizen, uredo [cf. снијет]. — 2) das Kapital, sors, cf. [главни, 1] главно, главнина: Кашто је и *главница* лијепа в а ј д и ц а, manchmal ists Gewinn, wenn auch nur das Kapital zurückgewonnen wird, interdum et sors (sine fenore recepta) lucrum est.

гла̏вничав, а, о, н. п. шеница, brandig, robigine corruptus. [cf. сњетљив].

гла̏внича̄р, m. који купи главницу, Kopfsteuereinnehmer, exactor τῆς гла̏вница.

1. **гла̏внō**, нога, n. adj. das Kapital, sors. [vide 2 главница 2].

2. **гла̏вно**, adv. (у Сријему) н. п. има *главно* свиња, говеда, оваца и т. д., т. ј. [vide] много.

гла̏вња [гламња], f. (acc. гла̏вњу, pl. гла̏вње, главáњā, гла̏вњама) велико дрво што се ложи на ватру, ein großer Balken Brennholz, lignum; auch ein großes Scheit: Кратке *главње*, готови угарци; Позна ђеца, готове сироте.

гла̏вњица, f. dim. v. главња.

главо̀боља, f. 1) das Kopfweh, dolor capitis. — 2) die Sorge, cura: Већа глава, више *главобоље*. — 3) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

главо̀бољан, бо̏љна, бо̏љно, Kopfweh verursachend, dolores capitis creans: Бунар-вода свака *главобољна* —

главо̀бо̏ље, n. ода шта глава боли, was das Kopfweh verursacht, quod dolores capitis creat.

гла̏воња, m. der Großkopf, capito.

гла̏во̑р, m. (у Рисну) vide благор. Приповиједа се да сваки главор закоље 12 змија, а тринаеста њега, за то веле да га не ваља убити, а ко га убије осам му је дана назатка.

гла̏воћ, m. (у Дубр.) некака морска риба, Gründel [schwarzer Meergrundel], gobius [niger L.].

Гла̏воча, f. брдо између Црмнице и Паштровића, ein Berg in Montenegro, nomen montis.

главр̏ња̄ње, n. das Umherschlendern ohne Vorsatz, ambulatio. cf. [vide] врљање [1].

главр̏њати, њам, v. impf. ohne Vorsatz umherschlendern, ambulo. [vide врљати 1].

гла̏вура, **гла̏ву̑рда**, **главу̑рина**, **гла̏вуча**, — f. vide главетина.

[**главушта**, f. cf. погледушта].

гла̏вчина, f. die Nabe, modiolus rotae. [cf. главина 1, трупина 3].

Гла̏гово, n. брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

глаго̀љаш, глагољаша, m. у Далмацији *се глагољаши* зову кршћански попови који Славенски мису говоре (службу служе), katholischer Priester der slawische Messe liest, sacerdos slavice λιτουργῶν.

гла̏д, f. u. (у Дубр.) m. der Hunger, fames: Једе као да је из *глади* утекао; Није *глада* до Ђурђева дана. cf. глађа.

гла̏ђа, f. (у Ц. г.) чобанска колиба од древета и покривена лубом, eine Schäferhütte, tugurii genus, cf. кућер [1]: Изишли су Никшићки овчари И попели *гладе* на ливаде —

гла̏дак, гла̏тка, тко, (гла̏ткӣ, кā, кō, comp. гла̏ђӣ) glatt, laevis.

гла̏дан, дна, дно, (гла̏днӣ, нā, нō) 1) hungrig, famelicus: *Гладан* пас о комађу сања. Кад коме испадне залогај из уста или га заборави, рече: Неко ми је *гладан* (од рода или од пријатеља). — 2) гла̏дна година, theures Jahr, annus inopiae: У зло доба у *гладну* годину — 3) н. п. зрно за пушку, клин за каку јаму, zu klein, zu dünn, tenuis.

гла̏дац, гла̏ца, m. [vide кицош] мјесто *глади*-

оница у овој пословици: Споља *гладац* а изнутра јарац [јадац. *Вук*, Пословице].
гла̏дибрк, m. [човјек који глади брке].
гла̏дилица, f. } брус што се оштри
гла̏дило, n. (у Црмн.)} коса или бритва бријаћа, der Wetzstein, Sensenstein, cos politoria. cf. [vide] брус [1].
гла̏дионица, f. (у Ц. г.) који се кити, ein Zierling, homo putidus. [vide кицош] cf. гладун.
гла̏дити, ди̑м, v. impf. 1) streicheln, mulceo. — 2) glätten, laevigare.
гла̏дити се, ди̑м се, v. r. impf. sich glätten und putzen, como me.
гла̏диш, глади̑ша, m. 1) (у Дубр.) vide гладишика. — 2) (у Ц. г.) некакав плаветан гуштер, Art Eidechse, lacertae genus [lacerta agilis L.]. — 3) (у Лици) vide гладник: рђа *и гладиш.*
глади̏шика, f. (у Имоск.) некака трава по пољу, која има црвен цвијет, а жиле јој, као што се говори, могу уставити плуг од 8 волова, die Hauhechel, ononis Linn. cf. гладиш [1].
гла̏днети, ни̑м, (ист.) vide гладњети.
гла̏дни̑к, гладни̑ка, m. der Hungrige (als Schimpfwort), famelicus. cf. гладиш [3], гладница.
гла̏днити, ни̑м, (зап.) vide гладњети.
гла̏дница, f. der Hungrige (als Schimpfwort), famelicus [vide гладник]: Најела се *гладница*, па се назвала баница.
гла̏дњети, гла̏дни̑м, v. impf. (јуж.) hungern, esurio: послије ове воде *гладни* човјек; што је мање хљеба, више човјек *гладни*.
гладо̀ва̑ње, n. das Hungern, esuritio.
гладо̀вати, гла̏дује̑м, v. impf. Hunger leiden, fame laborare.
гла̏ду̑н, гладу́на, m. (у Ц. г.) који се *глади* (н. п. кити, често чешља), ein Zierling, homo putidus. [vide кицош] cf. гладионица.
гла̏ђа, f. vide глад: Но јунаци тврђи од камена,| Трпе жеђу и јуначку *глађу* — Али ти је додијала *глађа* —
гла̏ђан, а, о, dim. v. гладан: Боса ћу га каменом водити,| А *глађана* преко земље сите —
гла̏ђење, n. 1) das Glätten, laevigatio. — 2) das Streicheln, τὸ mulcere.
гла̏мња, f. vide **главња**: Бит' ми брата и жељети, на *гламње* му не сјеђети.
Гла̏моч, Гламо̀ча, m. [град у Босни]: Под *Гламочем* под бијелим градом —
гла̑с, m. (loc. гла̑су, pl. гла̑си, гла̑сови) 1) die Stimme, vox [cf. грло 3, аваз]: има лијеп *глас*; познајем га по *гласу*. — 2) die Nachricht, nuncius [cf. погласје, хабер 1 (абер)]: Ради бисмо добре казат' *гласе*,| Не можемо, веће каконо је. — 3) der Ruf, fama: човјек на *гласу*; јунак на *гласу*; Бољи је добар *глас* него златан пас; И Мерјема на *гласу* дјевојка —
гла̏сак, ска, m. 1) dim. v. глас. — 2) као мала шупљика на гаћама, или на кошуљи, durchlöcherte Stickarbeit, opus perforatum (ацу). [vide шупљика].
гла̏сан, сна, сно, berühmt, famosus, cf. знатан: Што угаси *гласну* кућу —
гла̏са̑ње, n. 1) das Verlauten, fama. — 2) vide ћесмање.
гла̏сати, са̑м, v. impf. правити гласак 2. vide ћесмати.
гла̏сати се, са̑ се, v. r. impf. verlauten, inaudior. [cf. гласити се 1, говорити се, ћукати се].
гла̏сина, f. augm. v. глас: *Гласина* лети као вјетар.
Гла̏синац, и̑нца, m. Ebene, südlich von Зворник: Од *Гласинца* два Шаин-Пашића — Кад изиђе на *Гласинац* равни.
гла̏сит, а, о, ruchbar, clarus: На далеко *гласито*! (кад се напија). [cf. гласовит].
гла̏сити, гла̑си̑м, v. impf. 1) melden, sagen, nuncio. — 2) (у Боци) rufen, voco. cf. [vide] звати [1]. — 3) (у Боци) heißen, voco: како га *гласе*? cf. [vide] звати [се]. — 4) (у Боци) н. п. како то *гласи* Талијански? wie heißt es? quomodo dicitur?
гла̏сити се, гла̑си̑м се, v. r. impf. 1) verlauten, inaudior. [vide гласати се]. — 2) (у Боци) [vide] звати се, н. п. како се *гласи* он? wie heißt er? quomodo vocatur?
гла̏сни̑к, гласни̑ка, m. 1) der die Nachricht bringt, Bote, nuncius [cf. гласоноша, огласник]: Чупић ради да *гласник* не оде — 2) Lärmkanone, tormentum tumultum nuncians, cf. хаберник [(аберник), хабердак (абердак), хабердар (абердар), хаберњача (аберњача)]: Па припали четири *гласника* —
1. **гла̏сница**, f. рупица на карабљама испријека. Гласница је дугуљаста и на горњем крају има на њој воска, те је гадљар покком од какве велике тице, који му виси о рогу, може начинити већу или мању.
2. **гла̏сница**, f. die die Nachricht bringt, nuncia.
гла̏снути, не̑м, v. pf. (у Боци) rufen, voco. cf. [vide] зовнути.
гла̏снути се, не̑м се, v. r. pf. sich melden, ostendere se [vide јавити се 1]: *Гласни* ми *се*, Бог те не убио —
гласо̀вит, а, о, што има добар глас 1, laut, clarus [cf. гласит]: Та му пушка бјеше *гласовита* —
гласо̀вито, helllaut, clara voce: Па подвикну танко *гласовито* —
гласо̀ноша, m. der die Nachricht trägt, Courier, nuncius. cf. [vide] гласник [1].
гла̏ти, ла̑м, vide **гледати**.
гла̏ђнути се, не̑м се, v. r. pf. ein glattes Aussehen bekommen, restauror.
глачи̏на, f. die Glätte, laevitas.
гла̏ше̑ње, n. 1) das Melden, nunciatio. — 2) das Rufen, vocatio. — 3) das Heißen, vocatio. — 4) das Heißen, significatio.

глѐ! (pl. глѐте!) interj. sieh! en! [cf. 2 бака, нуто, нути].

глѐдање, n. das Schauen, spectatio.

глѐдати, да̑м (глѐди̑м), [глати] v. impf. кога, у кога, 1) schauen, specto: И мачка је краља *гледала,* ама га се није бојала; Не *гледај* ме гола боса — 2) Sorge für etwas tragen, curare [vide чувати]: *гледај* ми кућу; *Гледај* мене пребијеле дворе — *Гледај* нашу славну задужбину Под Баницом цркву Јежевицу. — 3) на кога, Beispiel nehmen an einem, exemplum capio: не *гледај* ти на њега. — 4) н. п. он и не гледа нањга, т. ј. не мари, verachtet ihn, contemnit: Залуд њојзи сва љепота њена, Кад Алага и не *гледа* на њу — 5) erwarten, exspecto: Ја од тебе и не *гледам* блага — 6) trachten, operam dare: *гледај* да ми дођеш; *гледај* не би ли како то учинио.

глѐдење, ћега, n. vide зјеница.

глѐднути, не̑м, v. pf. einen Blick thun, aspicio.

глѐдочнћи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

глѐђа, f. 1) die Silberglätte, argenti spuma. cf. глета. — 2) Glasur, crusta.

глеђѐсање, n. das Glasiren, incrustatio.

глеђѐисати, ишѐм, v. pf. u. impf. н. п. земљану чинију, тестију, glasiren, incrustare.

глѐжањ, жња, m. der Knöchel, talus. cf. [vide] чланак.

глѐта, f. (у Дубр.) die Silberglätte, argenti spuma. cf. [vide] глеђа [1].

глѐто, n. (пст.) vide глијето.

глѐце, n. dim. v. глето.

глѝб, m. der Koth, coenum. [vide] б л а т о [1], cf. као.

глѝбав, а, о, kothig, lutosus.

глѝбоња, m. (у Будви) vide [м л а к о њ а] млитоња.

Глѝва, f. планина у Херцеговини близу Требиња.

Глѝгорије, m. Gregor, Gregorius.

глијѐто (cf. длијето), n. (јуж.) das Stemmeisen, die Meißel, coelum.

глијѐце, n. dim. v. глијето.

глѝнцав, а, о, lang und träg (von einem Menschen), longus et piger.

глѝнцо, m. ein langer, träger Mensch, homo longus et piger.

глѝста, f. der Spulwurm, Regenwurm, lumbricus. [cf. гуја 2, гујавица, гујана].

глѝто, n. (зап.) vide глијето.

глѝце, n. dim. v. глито.

Глѝша, m. (ист.) } hyp. v. Глигорије.
Глѝшо, m. (јуж.) }

глѐба, f. (acc. глѐбу, pl. глѐбе, глѐба̑) die Geldstrafe, mulcta. Судије и управитељи у Турскоме царству до јако су живљели највише од глоба: кад је ко убио човјека, слабо се је тражио крвник, него се искала глоба (крвнина): од прије само од онога мјеста гдје је крв учињена, а послије, да би више изнијело, и од другијех околнијех мјеста; крвнина је ова била најмање хиљаду гроша; па се она није плаћала само кад је ко убио кога, него и кад је човјек пао с дрвета или с коња те се убио, или се утопио у воду или умро од зиме, или му макар шта било само кад се мртав нашао. Од крвнине није била мања глоба кад би се догодило да дјевојка роди дијете (по свој прилици ова је глоба постала што су се така дјеца највише мртва налазила; али се послије није питало је ли дијете мртво или живо). Ово су биле као одређене глобе које су се плаћале у друштву, али мањима, које су многи људи плаћали за себе, није било ни броја, н. п. кад ко што скриви или га обиједе да је скривио или што зло за Турке рекао, а оваке су се биједе често износиле на људе за које су Турци знали или мислили да имају новаца. Кад оваковога окривљеника ухвате и затворе, они одмах или му кажу да ће га погубити или му толико и толико штапа ударити, ако не да толико и толико, или му кажу само да ће га погубити, па он послије сам преко својијех ваља да се откупљује, или га само баце у тамницу и метну синџир на врат а ноге у кладе, па још кашто и воду подљевају подањ, па кад му се то већ досади трпљети, он преко својијех обриче откуп и гледа да се избави.

глѐба̑р, глоба̑ра, m. који глобљава: нема правога судије, него све *глобари,* der Erpresser, extortor.

глобѝва̑ње, n. vide глобљавање.

глобѝвати, глѐби̑ва̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide глобљавати.

глѐбити, би̑м, v. impf. um Geld strafen, mulcto: глобили су га Турци сто гроша. [cf. гулити 6, дерати 4, смудити 2, штетовати 1].

глобља̀ва̑ње, n. das Erpressen von Geldstrafen, mulctatio. [cf. глобивање].

глобља̀вати, глѐбља̑ва̑м, v. impf. кога, Geldstrafen erpressen, mulcto. [cf. глобивати].

глѐг, глѐга, m. [1)] der Weißdorn, crataegus Linn. [cf. трн 1. — 2) у заклињању говори се мјесто *Бог*: глога ми!].

глѐгиња, f. die Frucht des Weißdorns, fructus crataegi.

глѐгов, а, о, н. п. колац, лист, Weißdorn-, crataegi: Не ће му ништа бити без *глогова* коца; На путу му броћ и *глогово* трње.

глѐговац, глѐговца, m. т. ј. колац или штап, ein Stab oder Pfahl von Weißdorn, baculus aut palus crataeginus.

глѐговача, f. ein Stock von Weißdorn, baculus crataeginus.

глѐговина, f. Weißdornholz, lignum crataegi.

глѐда̑ње, n. das Nagen, rosio.

глѐдати, глѐђе̑м, v. impf. nagen, rodo.

глѐђва, f. (у Сријему) бресква која се не може расцијепити, да отпадне од кошчице. cf. [лупија,] глоца.

гло̀жење, n. das Zanken, litigatio.

гло̀жити се, жи̑м се, v. r. impf. sich zanken, jurgo [cf. свађати се]: они *се гложе*; он *се гложи* с њим; *гложе се* међу собом.

гло̀жја̑к, гложја́ка, m. der Weißdornwald, crataegetum.

гло̏жје, n. (coll.) das Weißdornicht, crataegetum(?).

гло̀мо̑т, m. Geräusch, strepitus.

гло̀та, f. 1) (у Ц. г.) die Armen, pauperes. [vide сиромаш]. — 2) [vide] чељад [2], т. j. жена и дјеца, die Familie i. e. Weib und Kinder, familia: ђе је твоја *глота*? (питају војници (на крајини кад се боје Турака да их не поробе) један другога); Не мари *глота* за једнога скота. — 3) некако ђубре [коров] у житу, Art Unkraut, herbae inutilis genus.

гло̀тан, тна, тно, н. п. хљеб, die глота 3. enthaltend.

гло̀тина, f. (у Дубр.) помијешано и нечисто жито, das глота 3. enthaltende Korn, frumentum глота mixtum.

гло̀ђа, f. (у Барањи) шљива и бресква која се расцијепити не да. cf. [vide] глођва.

гло̏цка̑ње, n. dim. v. глодање.

гло̏цкати, ка̑м, dim. v. глодати.

гло̏цкати се, ка̑м се, v. r. impf. sich (scherzend) beißen, von Pferden, morsicare se: глоцкају се коњи.

гло̏цнути, не̑м, v. pf. einmal anbeißen (als dim. v. глодати u. pf. v. глоцкати), admordere.

гло̀шчић, m. dim. v. глог. [cf. чобанчица].

глу̑в, глу̀ва, во, (глу̑ви̑, ва̑, во̑, comp. глу̑вљи̑) vide **глух**.

[**глува недјеља**, f. vide **глуха недјеља**; *види* s. v. безимена недјеља].

глу̀ва̑к, глува́ка, m. vide **глухак**.

глу̀вац, вца, m. vide **глухац**.

глу̀вара, f. vide **глухара**.

глу̀ва̑ћ, глува́ћа, m. vide **глухаћ**.

глу̀во, m. vide **глухо**.

глу̀вопрђа, f. vide **глухопрђа**.

глуво̀та, f. vide **глухота**.

глуво̀ћа, f. vide **глухоћа**.

глу̀мац, мца, m. (у Дубр.) Schauspieler, histrio. Познавао сам једнога официра, чини ми се из Славоније, којему је презиме било *Глумац*, а у Тршићу је једноме човјеку тако био надимак. По томе се види да је та ријеч и по другијем крајевима народа нашега позната, само што јој је значење заборављено.

глу̏нути, не̑м, vide **глухнути**.

глу̑х, глу̀ха, хо, [глув] (глу̑хи̑, ха̑, хо̑, comp. глу̑ши̑) taub, surdus.

глу̀ха̑к, глуха́ка, [глувак] m. der Taube, surdus. cf. глухаћ, глухац, глухо [глуво].

глу̑ха̑ [глува] не̏дјеља, f. die Woche von der Palmwoche, hebdomas quae praecedit hebdomada palmarum. cf. безимена недјеља, [глухна недјеља,] глушница.

глу̀хара [глувара], f. [гљива, Täubling, russula Pers.]

глу̀ха̑рка, f. (у Сријему) некака дивља патка, Art wilde Ente, anatis genus [anas boschas L.].

глу̀ха̑ћ, глуха́ћа, [глуваћ] }
глу̀хац, хца, [глувац] } m. vide глухак.

Глу̑хи̑ До̑, *m. племе у Црмници* [у Црној Гори].

глу̀хна̑ не̏дјеља, f. vide глуха недјеља.

глу̏хнути [глунути], не̑м, v. impf. taub werden, surdesco.

глу̀хо, m. vide глухак.

глу̑хо̑ до̏ба, n. die Zeit gegen Mitternacht, da alles still ist, tempus mediae noctis, cum silent omnia. Говори се да у глухо доба највише излазе вјештице и остале којекакве авети.

глухо̀долски̑, а̑, о̑, [von Глухи До].

Глухо̀дољанин, *m. (pl. Глухо̀доља̑ни)* [човјек из Глухога Дола].

глу̀хопрђа [глувопрђа], f. und m. Schimpfwort für einen der nicht hört oder hören will, convicium in hominem non audientem aut audire nolentem.

глухо̀та [глувота], }
глухо̀ћа [глувоћа], } f. die Taubheit, surditas.

глу̏шница, f. (у Славонији) vide глухна [г л у х а] недјеља.

гљи̑ва, f. (pl. gen. гљи̑ва̑) der Schwamm, fungus [L.].

гљиве̏тина, f. augm. v. гљива. cf. гљивурина.

[**гљивица**, f. dim. v. гљива: *види* s. v. бабино ухо].

гљиву̀рина, f. vide гљиветина.

гмежде̏ни̑к, гмеждени́ка, [мезденик] m. vide папула.

гме́ждити, гме̑жди̑м, v. impf. н. п. грах, vide гњечити.

гме́жђе̑ње, n. vide гњечење.

1.**гми̏за**, f. највише се говори pl. *гми́зе*, и значи мале ђинђухе, die Glasperlen, margaritae vitreae.

2.**Гми̏за**, f. (у Ц. г.) женски надимак.

гми̏за̑ње, n. vide **гамизање**.

гми̏зати, гми́же̑м, }
гми́зити, зи̑м, } vide **гамизати**.

гми́ље̑ње, n. vide миљење.

гми́љети, гми́ли̑м, v. impf. vide ми́љети.

гна̏ти, же̑не̑м (гна̑м), v. impf. vide гонити [1]:
Отле *гнаше* на трагове Турке —

гне́жђе̑ње, n. (ист.) vide гнијежђење.

гне́здити, гне̑зди̑м, (ист.) vide гнијездити.

гне́здити се, гне̑зди̑м се, (ист.) vide гнијездити се.

гне́здо, n. (ист.) vide гнијездо.

гни́жђе̑ње, n. (зап.) vide гнијежђење.

гни́здити, гни̑зди̑м, (зап.) vide гнијездити.

гни́здити се, гни̑зди̑м се, (зап.) vide гнијездити се.

гни́здо, n. (зап.) vide гнијездо.

гнијѐжђе̑ње, n. (јуж.) das Nisten, nidificatio.

гнијѐздити, гни̏језди̑м, v. impf. (јуж.) н. п. кокош, der Henne ein Nest machen, nidum facio, impono nido.

гнијѐздити се, гнѝјездӣм се, v. r. impf. (јуж.) niſten, nidulor: *гнијезди се* кокош.

гнијѐздо, n. (јуж.) das Neſt, nidus. [cf. гњиздо].

гно̑ј, гно̏ја, [гњој] m. (loc. гно̀ју) 1) der Eiter, pus. — 2) der Dünger, Miſt, fimus, stercus. [vide сметлиште].

гно̏јав, а, о, eiterig, ulcerosus.

гно̏јавица, } f. die Puſtel, pustula. [vide бубу-
гнојѐница, } љица] cf. пуха.

гно̀јење, n. 1) das Eitern, purulentatio. — 2) das Düngen, stercoratio. [cf. ђубрење].

гно̀јити, јӣм, v. imp. н. п. њиву, düngen, stercoro. [cf. ђубрити].

гно̀јити се, јӣм се, v. r. impf. eitern, in pus abeo: *гноји се* рана.

гну̏сан, сна, сно, (у Дубр.) 1) упрљан, ſchmutzig, immundus. [vide прљав]. — 2) ekelhaft, fastidium creans. cf. [vide] гадан.

гну̏сити, гну̏сӣм, v. impf. (у Дубр.) 1) ſchmutzen, ſchmutzig machen, inquinare [vide 1 прљати]. — 2) garſtig machen, foedare [vide гадити].

гну̏снӣк, гнуснӣка, m. (у Дубр.) 1) der Schmutzige, immundus. — 2) der Häßliche, foedus.

гну̏сница, f. (у Дубр.) 1) die Schmutzige, mulier immunda. — 2) die Häßliche, mulier foeda.

гнуснѝчина, f. augm. v. гнусник и. гнусница.

гнусо̀ба, f. (у Дубр.) 1) Schmutzigkeit, immunditіes. — 2) die Garſtigkeit, foeditas.

гња̀вити, гња̀вӣм, v. impf. drücken, collido: *гњави* мачиће (кад ко ружно свира у гадље).

гња̀вље̑ње, n. das Drücken, pressio.

гња̑т, m. 1) vide голијен: Носи *гњате*, побљува се на те — 2) [*Гњат*] планина у Далмацији.

гње̑в, m. der Zorn, ira. [cf. јарост].

гње̑ван, вна, вно, zornig. iratus [vide љутит], adv. гње̑вно: Не гњевте нам гиздаве дјевојке, Дјевојка је и од себе *гњевна* —

гњевѐтало, m. der langſam und unbeutlich ſpricht, qui tarde et minus clare loquitur.

гњевѐта̑ње, n. das langſame und unbeutliche Sprechen, sermo tardus et minus clarus.

гњевѐтати, гњѐвећем (гњѐветам), v. impf. langſam und unbeutlich ſprechen, tarde et minus clare loqui.

гње̏вити, гње̏вӣм, v. impf. zürnen, irito.

гње̏вити се, гње̏вӣм се, v. r. impf. zürnen, irascor. [vide љутити се 1].

гње̏вље̑ње, n. das Zürnen, ira, irritatio.

гње̏вљив, а, о, jähzornig, iracundus. [vide осорљив].

гње̏цав, а, о, н. п. хљеб, vide гњецован.

гње̏ца̑ње, n. vide гњечење.

гње̏цати, ца̑м, v. impf. vide гњечити, н. п. грожђе у чабру.

гње̏цо̑ван, вна, вно, н. п. хљеб, talkig (vom Brot), klebrig, male pinsitus (pistus). [cf. гњецав].

гње̏че̑ње, n. das Kneten, subactio. [cf. гмежђење, гњецање, мечење].

гње̏чити, гње̏чӣм, v. impf. kneten, depso, subigo, н. п. папулу. [cf. гмеждити, гњецати, мечити].

гњѝда, f. (pl. gen. гњѝда̄) die Niſſe, lens (gen. lendis).

гњѝдица, f. dim. v. гњида.

гњѝздо, n. (у Сријему) vide гнијездо.

гњѝла, f. die Töpfererde, terra figlina, creta figlina. cf. Грнчара.

гњилѝна, f. 1) das Faule, die faulen Theile, putramen. cf. [vide] трухлина. — 2) das Milde, die milden Theile (vom Obſt), pars mitis. cf. гњио [2].

гњѝлити, лӣм, v. impf. 1) faulen, putresco. [vide трухлити] cf. трухнути. — 2) weich werden (vom Obſt), mitesco.

гњѝо, гњѝла, ло, (гњѝлӣ, ла̄, ло̄) 1) faul, putridus. cf. [vide] труо [1]. — 2) mild (vom Obſt), mitis. [cf. гњилина 2].

гњѝре̑ње, n. vide гвирење.

гњѝрити, рӣм, v. impf. vide гвирити, н. п. у књигу.

гњо̑ј, m. (по зап. кр.) vide **гној** (mit allen Ableitungen).

гњу̏рац, рца, m. 1) der Taucher, urinator. cf. [норац 1,] ронац [1]. — 2) die Tauchente, mergus [L.]. cf. ронац [2, медведак], сарка.

го̑ (го̏о), го̀ла, ло, (го̀лӣ, ла̄, ло̄) 1) nackt, nudus [cf. голишав, наг]: Ако је и *го*, али је соко. — 2) bloß, merus: *гола* вода; од гола влаха *гола* пара; оглобио га до *голе* душе.

го̏ба, f. (у Боци) vide грба: С мојом *гобом* не могу вас свијет исправити.

го̀бела, f. [vide наплатак] (ст.) in der Anekdote von Salomon: једна *гобела* у као, а друга из кала — казао Соломун гледајући у точкове кад су га на колима водили да га погубе.

го̀беља, f. (у Далм.) vide наплатак. У Далмацији точкови, који су много мањи и јачи од нашијех, имају само четири спице, које се онамо зову крст, *и четири* гобеље.

гова̀нце, цета, n. dim. v. говно.

го̀веда, го̀ведā, n. pl. (coll.) das Rindvieh, armenta, boves. cf. говедо.

говѐда̑р, говеда̀ра, m. 1) der Rinderhirt, bubulcus. — 2) (у Јасеници) vide бркица.

говеда̀рев, а, о, vide говедаров.

говеда̀рина, f. das Rindgeld (die Bezahlung des Rinderhirten), merces bubulci.

говеда̀рица, f. die Rinderhirtin, bubulca [cf. говедарка 1, говедаруша]: Ја не могу тебе оженити Свињарицом ни *говедарицом* —

говѐда̑рка, f. 1) vide говедарица. — 2) die weiße Bachſtelze, motacilla alba. cf. [vide] плиска.

говеда̀ров [говедарев], а, о, des Rinderhirten, bubulci.

говѐда̑рскӣ, ка̄, ко̄, der Rinderhirten, bubulcorum.

говеда̀руша, f. vide [говедарица] говедарка.

говеда̀рче, чета, n. ein junger Rinderhirt, bubulcus juvenis.
го̀ведина, f. vide говеђина.
го̀ведо, n. (ријетко се говори) vide говече.
го̀веђи, ђа̄, ђе̄, vom Rinde, bubulus.
го̀веђина, f. das Rindfleisch, caro bubula. cf. говедина.
говеча̀ца, f. (coll.) dim. v. говеда (говече): има двоје, троје *говечаце*.
го̀вече, чета, n. ein Rind (im weitesten Sinne), bos, vacca, vitulus. [cf. говедо, говеда].
го̏внав, а, о, dreckig, coenosus. cf. говнен.
го̀вна̂ње, n. das lästige und unberechtigte Einreden, contradictio molesta et iniqua. [cf. говногризање].
го̀внара, f. vide говноваљ.
говна̀рије, f. pl. die Drecker, nugae.
го̀внати, на̂м, v. impf. lästig und ohne Grund widersprechen, objurgare inique et moleste: иди не *говнај* ту (отац рече сину, н. п. кад син виче што на очину уредбу). cf. говногризати.
го̏внен, а, о, dreckig, merdosus. [vide говнав].
говне̂ница, f. eine dreckige (schlechte) Sache, nugae.
го̀внеш, m. Schimpfwort für einen Menschen, convicium in hominem [cf. говновић]: Го̏внешу један!
го̀внити, го̏вни̂м, v. impf. stänkern, rixam movere.
го̀внити се, го̏вни̂м се, v. r. impf. sich beschmutzen, merdo inquinari.
го̀вно, n. (pl. го̏вна, gen. го̏ва̂на̂) der Dreck, stercus [cf. 1 нечист, 1 поган]: Без *говна* нема ни *говна* (Düngen ist nöthig).
го̏вноваљ, m. die Stinkkäfer, scarabaeus stercorarius Linn. cf. говнара [зујак, зунзак].
го̀вновић, m. ein komischer Name (von говно, q. d. Stercutus) [cf. говнеш]: јест он неки *говновић*, јест!
говногри̏за̂ње, n. vide говнање.
говногри̏зати, говно̀гри̂за̂м, vide говнати: не говногризај!
говно̀ноша, m. der Dreckträger, qui portat stercus: водоноша *говноноша*, in der Anekdote vom gefoppten Wasserträger.
го̀вња̂к, говња́ка, m. ein komischer Name statt [vide] бураг: сто *говњака* масла (у приповијеци).
го̏во̑р, m. (loc. гово̀ру) die Rede, Sprache, sermo [cf. бесједа, 1 граја]: познајем га по *говору*; чује се некакав *говор*.
гово̀ре̂ње, n. das Reden, loquela, sermo. [cf. 1 грајање, дивањење 2].
гово̀рити, го̀вори̂м, v. impf. sprechen, loquor [cf. бесједити, 1 грајати, диванити 2, зборити]: говори се, man sagt, dicitur.
[**говорити се**, говори се, v. r. impf. vide гласати се; *види* s. v. ђукати се].
го̀ворка̂ње, n. dim. v. говорење.
го̀ворка̂ти, ка̂м, dim. v. говорити.

гово̀рљив, а, о, der gern spricht, loquax. [cf. лапатљив].
гово̀рљивац, гово̀рљи̂вца, m. der Redselige, homo loquax. cf. говорџија.
гово̀рљивица, / **гово̀руша**, { f. die Redselige, mulier loquax.
гово̀рџија, m. vide говорљивац.
го̏га, m. der Maurer, faber murarius (meist sind's Zinzaren).
го̏гин, а, о, des гога, fabri murarii.
1. **го̑д**, го̏да, m. 1) велики празник (у Србији), der Festtag, dies festus. — 2) in der Redensart: од год до год (има хране), das Jahr, annus. cf. [vide] година [1]. — 3) der Jahreswuchs eines Baumes. — 4) н. п. пет гроша *у год*, т. ј. равно (као угођено), gerade, ipse. [vide 1 равно].
2. **го̏д**, (als Anhängesylbe) immer, irgend, -cunque ali-, (cf. гођ [гође], годијер [годе, годи, годер, годир],) штогод, којигод, чијгод, кадгод, гдјегод.
го̏де, (ист.) vide [2] го̏д: Гди се *годе* крајина узбија —
го̏де̑р, (ист.) vide годијер.
го́дет, f. das Gefallen, gaudium, [vide милина] cf. годименат: Знаде мајка *годет* своме сину —
Го́деч, m. Mannsname, nomen viri.
го̏ди, (зап.) } **го̏дијер**, [јуж.] } vide [2] го̏д.
годи́менат, нта, m. (по југоз. кр.) die Freude, gaudium (gaudimonium), [vide] милина, cf. радост: Стару чоеку млада жена *годименат*; а младу чоеку стара жена погибија.
го̏дина, f. (pl. gen. го̏ди̂на̂) 1) das Jahr, annus, cf. [1 год 2, љето 2,] годиште: Дуга ноћ, или дан, (као) царева *година*. Сад је његова *година*, или у шали: његова и пасја *година*, т. ј. сад је као што он хоће. — 2) (у Дубр.) вријеме, das Wetter, tempestas [vide вријеме 2]: данас је лијепа *година*; не смета му рђава *година*. — 3) (у Хрв.) [vide] дажд, der Regen, pluvia. [— 4) vide годишњица; *види* s. v. 1 даћа].
го̏диница, f. dim. v. година.
го̏динова̂ње, n. das Zubringen eines Jahres, *τὸ* annum transigere.
го̏диновати, нује̂м, v. pf. und impf. ein Jahr zubringen, annum transigere: не ћеш годиновати тамо (н. п. шта се спремаш тако).
годи́њак, њка, m. als hyp. v. година: има један *годињак*, како је то било.
го̏ди̑р, (зап.) vide годијер: Што је *годир* у Прологу снига —
го̀дити, ди̂м, v. impf. beschließen, decerno: Бог *годио* и Бог догодио| На тебе се таки санак збио — 2) го̀ди̂ ми, thut mir wohl, prodesse.
го̀дити се, го̀ди̂ се, v. r. impf. (у Боци) 1) коме што, т. ј. чини се, јест, scheinen, videtur [vidi чинити се 2]: Подај, синко, мене

коња твога,| Да ја први на воду нагазим,| Да сватима ја учиним пута,| Тад се д'јете на невољи нађе:| Да му даде, *годи* му *се* стидно,| Да угази, страх га обузео — 2) у пјесми, као погађати се: Два *се годе* да се роде —

гòдишница, f. (у Дубр.) слушкиња која се на годину најми, eine Magd, die sich auf ein Jahr bei einem Herrn verdungen hat, ancilla annualis.

гòдишњак, m. 1) н. п. назимац, Jährling, ein Jahr alt (vom Vieh), anniculus. — 2) н. п. данас иду *годишњаци* у цркву (н. п. други дан Ускрса) Jahresgast, hospes annuus.

гòдишњӣ, ња, ње, jährlich, annuus.

гòдишњица, f. das Todtenmal (ein Jahr nach dem Tode), convivium funebre post annum elapsum. cf. [година 4, 1] даћа.

гòдиште, n. (по зап. кр.) das Jahr, annus, cf. [vide] година [1]: Зло *годиште* рода иште, а невоља пријатеља.

годòвање, n. vide светковање.

годòвати, гòдујем, v. impf. vide светковати [1].

годòвнō, ōга, n. (у Слав. и Хрв.) der Namenstag, dies lustricus.

Гȍдòмин, m. поље ниже Смедерева: И ето их у *Годомин*, Ђоко!| *Годомин* су поље напунили — Кад је био насред *Годомина* —

гȍдомӣнскӣ, кā, кō, von Годомин: Низ широко поље *Годоминско* —

Гȍдомӣр, m. Mannsname, nomen viri.

гȍђ, **гȍђе**, vide [2] гōд: Куд сам *гође* на коњу одио —

гȍђење, n. 1) das Beschließen, decretio. — 2) vide погађање [3].

гòета, f. (у Боци) мала барка без катарке, Art Wasserfahrzeug, naviculae genus: Л'јепо ли је погледати| Морске бродове,| Спрема њима дв'је *гоете*,| У њих сватове —

гòзба, f. част, die Gasterei, convivium. [cf. гозбина, част 2, чазбина, зијафет].

гòзбина, f. vide гозба: Ој госпођо, Јеличина мајко!| Тебе Кружић у *гозбину* зове,| У Јеле се мушко чедо нашло —

гозбòвање, n. das Gastiren, convivatio.

гозбòвати, гòзбујем, v. impf. bei einer Gasterei sein, convivor [vide гостити се]: Отишла је да гозбу *гозбује* —

гојажљив, а, о, н. п. човјек, коњ, vide гојазан.

гȍјазан, зна, зно, марвинче које се ласно угоји, leicht zu mästen, facile pinguescens. [cf. гојажљив].

гојáјли,* adj. indecl. одгојен, gepflegt, cultus: Црна брка, *гојајли* перчина —

гȍјан, јна, јно, gepflegt, cultus, cf. гојани: И бијеле руке Анетине| Око *гојна* грла Јованова —

гȍјанӣ, нā, нō, gepflegt, cultus, cf. [vide] гојан: А за њима *гојани* Алиле —

гòјење, n. 1) das Pflegen, Aufziehen, cultura. — 2) das Mästen, saginatio.

гòјити, јӣм, v. impf. 1) pflegen, aufziehen, colere [vide гајити]: Порасла је у Нови наранџа,| *Гојила* је Новкиња ђевојка — 2) mästen, sagino. [cf. товити].

гòјити се, јӣм се, v. r. impf. sich mästen, fett werden, saginor, opimus fio.

гȍјка, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.

Гȍјко (Гóјко), m. Mannsname, nomen viri.

голáћ, голáћа, m. vide голи син.

гòлем, голèма, мо, (гòлемӣ, мā, мō) groß, magnus (comp. каже се *вèћӣ*). cf. [vide] велики [1].

голèн, f. (ист.) vide голијен.

голèница, f. (у Сријему) vide голијен.

голèт, f. (loc. голèти) kahle Gebirgsgegend, mons arboribus destitutus.

голèтан, тна, тно, kahl (ohne Bäume), calvus.

Гòлеч, Голèча, **Гòлеш**, Голèша, m. у пјесми, некака планина: На *Голечу* високој планини — Живо пређи у *Голеш* планину — На ономе *Голешу* планини —

Гòлија, f. 1) планина у Србији. — 2) планина у Херцеговини: Под *Голију* у Дугу крваву — Здраво пређе Равну и *Голију* —

Гòлијанин, m. човјек испод Голије: Ти покупи младе *Голијане* —

гòлијевно благо, **гòлијемно благо**, n. (ст.) so viel als големо, groß, ingens [vide велики]: И проносе *голијевно* благо — Ал' т' је мало *голијемна* блага —

гòлијен, f. (loc. голијèни, pl. gen. голијèнӣ) (југ.) das Schienbein, tibia [cf. гњат 1, голеница, цијев 3, цјеваница]: Зачудио се пребијеној *голијени*! (рече се ономе који се чему зачуди, као да не би урекао).

голӣн, f. (зап.) vide голијен.

голӣ сӣн, m. г о л а ћ, т. ј. војник који сам од своје воље за плату иде на војску и бије се, (Nackter Sohn) Name jener Krieger, die, da sie ohne Haus und Hof sind, nicht verbunden wären mit in's Feld zu ziehen, es aber von f r e i e n S t ü c k e n um Sold und Kleidung thun, miles ultroneus. Ову је ријеч Ћурчија арамбаша 1804 године донио с Врачара на Дрину; а он може бити да је примио од некога Турчина из Градишта, који је тада био са Србима, и назван *голим сином* за то што је уза сваку ријеч говорио: *голи сине*! Голи су синови само на Дрини били, а од Биограда доље звали су *бећарима* [2] такове војнике. Њихов је славни капетан био *Зеко*, који је славно погинуо на Равњу (1813).

голӣћ, голӣћа, m. г о љ о, der Nackte, nudus: Удри пиће на *голиће*.

голӣцање, n. vide **галицање**.

голӣцати, цāм, vide **галицати**.

Голӣш, Голӣша, m. брдо у Ловћену.

голӣшав, а, о, nackt, nudus. cf. [vide] го [1].

голòбрад, а, о, **голòбрадаст**, а, о, unbärtig, imberbis: И то младо још *голобрадасто* —

голòбрадица, m. der Unbärtige, imberbis.

го̀ло̄в, голо̀ва, m. (у Ц. г.) der Habenichts, omnium rerum inops. [vide гологузан] cf. празнов.

голо̀вран, m. 1) ваља да је *гавран*[1]: И пред њима тица *головране* — 2) [*Головран*] у пјесмама презиме некакога четовође: Побратиме, Луко *Головране* —

голо̀врат, а, о, mit bloßem Halse, collo nudo.

голо̀глав, а, о, mit entblößtem Haupte, capite nudo.

гологла̀вке̂, adv. (у Рисну) н. п. стоји, т. ј. гологлав, mit entblößtem Haupte, capite nudo.

голо̀гуз, а, о, nackt am Hintern, ano nudo: „*Гологуза* сијевала, голо масло слијевала, а Радичу троп" некаква узјахала гола на вратило, па врачала да јој се хвата дебео скоруп.

гологу̀за̂н, гологуза̀на, m. човјек који нема ништа, der Habenichts, omnium rerum inops. cf. празнов, пангалоз, голов [1 празник 2; сиромах].

голо̀нгра, f. und m. (у Сријему) као вјетрењак, der Windbeutel, vanus, gloriosus [vide вјетрењак].

голо̀капица, f. (око Сиња) капа без и какe шаре, као што носе мале дјевојчице, Art Mütze, vittae genus.

голо̀крак, а, о, голијех голијени, mit nackten Beinen, cruribus nudis.

голо̀куд, m. (у Дубр. и у Босни) vide кукуруз.

голо̀кудина, f. vide кукурузовина.

голо̀кудни̂, на̂, но̂, н. п. му̀ка, vide кукурузни.

голо̀кудница, f. vide кукурузница.

голо̀мразица, f. вријеме кад је мраз, а нема кише ни снијега, der Frost, gelu.

голо̀тиња, f. die Nacktheit, Mangel an Kleidung, nuditas.

голо̀трб, а, о, mit entblößtem Bauche, ventre nudato; daher Голо̀трб, nom. propr.: Њега зову *Голотрбе* Иво —

го̏лу̂б, m. die Taube, columba. Дивљи су голубови двојаки: једни су већи и зову се *гривњаши* [и *грљаши*], и ови се легу у гнијезду на дрвету као и грлице, а други су мањи, који се зову *дупљаши*, јер се легу у дупљама. Они се и по гукању разликују; кад гривњаш гуче људи кажу да говори: Шта ти̂ ту̑ чи̑ни̂ш, про̀кле̄ти̂ по̑пе, код ту̑ђе̂ же̑не̂, код ту̑ђе̂ ђе̑це̂, а дупљаш кажу да говори: Си̂j лу̑к, си̂j лу̑к, си̂j лу̑к, т. ј. да је већ вријеме сијати лук кад он у прољеће долети и стане гукати.

голу̀бак, голу̀пка, m. hyp. v. голуб.

Голу̀бан, m. Mannsname, nomen viri: *Голубане*, моја вјерна слуго —

голу̀баст, а, о, taubenfärbig, colore palumbis, columbinus.

Голу̀бац, Голу̀пца, m. 1) у Пожаревачкој нахији један стари град на Дунаву (Срби приповиједају да га је зидала Ђурђева Јерина ради *голубова* — као голубињак —). — 2) село код тога града. Од Голупца се већ доље почињу планине поред Дунава и из српске стране.

голу̀бачка̄ му̀ха, f. die Gollubaßer Mücke, simulium reptans Gollubatzense. Голубачке се мухе у Шумадији зову и *Браничевке*[2]. Народ у нахији Пожаревачкој приповиједа да се ове мухе роје из пећине према Голупцу, излазећи у гомилама колико казан, па се послије растављају и по вјетру лете; она стоци тако досађује да кашто и цркава од ње, особито коњи и говеда. Кажу да се она роји више пута, али први рој да је најљући и за стоку најгори, а потоњи све да су слабији. Једни приповиједају да је неко од некуда из Србије тјерао некаку алу па је *стигао* у *Стигу* (и од тада остало име *Стиг*) и ранио је, али се она опет отела и рањена утекла у ону пећину и ондје од ране липсала, па од ње оне мухе да постају. Приповиједа се да су Нијемци ону пећину зазиђивали, али кад дође вријеме да се мухе роје, зид се провали сам од себе.

голу̀бинац, голу̀бинца, m. некака морска велика риба (ital. colombo), Art Seefisch [Meeradler], piscis quidam marinus [myliobatis aquila Cuv.].

голу̀бињак, m. der Taubenschlag, columbarium.

голу̀бињи, ња̂, ње̂, Tauben-, columbarum.

голу̀бић, m. 1) die junge Taube, pullus columbae. [cf. голупче]. — 2) (у Сријему) pl. голубићи, мали ваљушци, који се уз пост кухају у расолу, Art Mehlklöße, globuli farinae.

голу̀бица, f. 1) die Taube (Weibchen), columba. — 2) [*Голубица*] ein Frauenname, nomen feminae. — 3) cf. [vide] златоје. — 4) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

голу̀бичица, f. dim. v. голубица, das Täubchen, columbula.

го̏лу̂бље, n. (coll.) die Tauben, columbae: По њој попало сиво *голубље* —

голу̀бња̂к гра̂х, голубња̂ка гра̂ха, m. (у Далм.) Art Erbsen, pisi genus [phaseolus vulgaris L. var. vide грах 1]. Кажу да људи охрону кад много једу овога граха; од њега се и хљеб мијеси.

голу̀бњача, f. (у Далм.) јама у земљи, eine Grube, fovea.

го̏лу̂бов, а, о, der Taube, columbae.

голу̀ждрав, а, о, vide голушав.

голу̀пче, чета, n. vide голубић 1.

голу̀шав, а, о, ungefiedert, glaber. [cf. голуждрав, гољуждрав].

го̏лца̂т, а, о, in der Redensart: го голцат, fadennackt, mutternackt, plane nudus. [cf. опуцан].

го̏љо, m. vide голић.

гољу̀ждрав, а, о, vide [голушав] голуждрав.

гољу̀ждре̂ње, n. das Schreien, clamor. cf. [vide] дерање [3].

гољу̏ждрити се, го̏љӯждрӣм се, v. r. impf. schreien, clamo. cf. [vide] дерати се [1].
го̏мба̑р, m. (у војв.) der Knopfmacher, textor globulorum fibulatorium. [cf. казаз].
го̏мба̑рев, } а, о, des Knopfmachers, textoris glo-
го̏мба̑ров, } bulorum fibulatoriorum.
Го̀мења, f. намастир у Босни (може бити да је сад и пуст?): И *Гомељу* на граници сувој —
го̀мила, f. (pl. gen. го̏мӣла̑) der Haufe, cumulus. cf. громила, рпа, камара [1], рњага [; буљук; дундар, трумпа, руља, булумента].
гомѝла̑ње, n. [cf. громилање] 1) das Aufhäufen, cumulatio. — 2) das Gepolter, wenn etwas aufgehäuftes einstürzt, strepitus.
гомѝлати, ла̑м, v. impf. aufhäufen, cumulo. [cf. громилати].
гомѝлати се, ла̑ се, v. r. impf. poltern, strepo. [cf. громилати се].
[**гомилица,** f. dim. v. гомила. cf. ћума 2.]
Го̀мнопица, f. 1) ријека у Босни, ein Fluß in Bosnien, fluvius Bosnae. — 2) намастир код те ријеке.
Го̀ми̏рје, n. ein Kloster in Kroatien, nomen monasterii.
го̏н, m. vide поткалиште: Три га *гона* земље поннјела —
го́на̑ње, n. das Verfolgen, persecutio.
го́нати, го̑на̑м, v. impf. verfolgen, persequi.
гоне́нути, го̀не̑не̑м, v. pf. (у Рисну) vide загоненути.
го̀не̑та, f. (у Рисну) vide загонетка.
гоне́талица, f. (у Ц. г.) 1) vide загонетка. — 2) игра у којој се прстен крије у руке; а игра *прстен* [3] игра се у Црној гори овако: Пошто један сакрије прстен свима у руке, запита једнога гдје је прстен, а онај пруживши руку на онога у кога мисли да је прстен, рекне му: удри ме за тога (по имену). Ако прстен буде у онога, погађач га узме, те га он крије; ако ли не буде, онај га удари ту̑ром по руци, па тако пита даље другога редом, док се прстен не нађе.
гоне́та̑ње, n. vide загонетање.
гоне́тати, го̀не̑ће̑м, (у Рисну) [vide] загонетати.
го̀нити, го̑нӣм, v. impf. treiben, jagen, agito. [cf. 1 вијати 1, гнати, гањати, јурити 1, пудити 2, тјерати]. — 2) н. п. по колико (ока ракије) гониш? т. ј. по колико ока из једнога казана хваташ; што се мање гони, то је боља ракија.
го̀нити се, го̑нӣм се, v. r. impf. [cf. тјерати се] 1) sich verfolgen, persequi se invicem. — 2) гоне се зецови, die Hasen rammeln, coëunt lepores.
гонту̑на̑р, гонтуна́ра, m. (у Грбљу) кила или гука која се коме на тијелу испење па се од ње умре, за то има и клетва: *Гонтунар* те предр̏о! Art bösartige Beule, tuberis genus.
го̀нчин, m. (у Лици) који гони трговачку стоку, der Treiber des Viehes, pecoris actor.
го̀пце,* цета, n. (у Србији и у Босни по варошима) ружа која се још није расцвјетала, него тек напупила, eine Rose, die so eben die Knospe geöffnet, rosa recens.
го̀ње̑ње, n. 1) das Treiben, agitatio. — 2) das Rammeln der Hasen, coitus leporum.
го̀ра, f. (dat. го̏ри, acc. го̏ру, pl. го̏ре, го́ра̑) 1) das Gebirge, mons. [cf. планина]. — 2) (око Имоск.) der Wald, silva. cf. [планина; vide] шума [1]: Биокова је пуна *горе*. — 3) die Fallsucht, epilepsia: пада од *горе*. [vide падавица] cf. горица, горска болест.
Го̀ражде, n. варош у Херцеговини: Док је мени соко Синан-паша| У *Горажду* на Херцеговини —
го̀рак, рка, рко, (го̑ркӣ, ка̑, ко̑, comp. го̑рчӣ) bitter, amarus. cf. [vide 2] грк.
го̀ракнути, не̑, vide гркнути.
го̀ран, m. (у Ц. г.) 1) vide [горштак] горанин: трчи као горан. — 2) [*Горан*] мушки надимак.
го̀ранин, m. Gebirgsbewohner, monticola, [vide горштак] cf. горјаник: Ајд' отоле, *горанине* вуче —
Го̀ра̑нско̑, n. adj. село у Пиви: Док изађе на равно *Горанско*| А под кулу Николице кнеза — Како ми је пао на *Горанско* —
Го̀ра̑нца, f. (ст.) Oranien, Arausio: Ето на те војске небројене:| Седам краља од седам земаља,| И ђевојка Англијска краљица| С Дуком зетом од земље *Горанце* —
Го̏ра̑ш, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
Го̀рдана, f. (у Ц. г.) Frauenname, nomen feminae.
Го̏рде, f. (у Ц. г.) hyp. v. Гордана.
Горди̏јана, f. Frauenname, nomen feminae.
Го̀рдица, f. (у Ц. г.) hyp. v. Горде.
Го̀рдуља, f. (у Ц. г.) женски надимак.
1. **го̏ре,** (у Херц. говори се *горје* [и *горјен*]) 1) oben, supra. — 2) hinauf, sursum.
2. **го̏ре̑,** adv. comp. v. зло: schlechter, pejus: није с горега, не ће бити с горега, wird nicht schaden.
го̀ре̑ње, n. das Brennen, ardor.
го̏рети, ри̑м, [ист.] vide горјети.
го̏рӣ, ра̑, ре̑, comp. v. зао, schlechter, pejor: Бог зна, јеси у голему јаду.| Кирџија, ти си у *горему* —
го̀рити, ри̑м, (зап.) vide горјети.
го̀рица, f. 1) dim. v. гора. — 2) [*Горица*] *више Сарајева брдо на коме је Кара Махмут-паша (нашега времена) био сазидао градић, али је послије разваљен и сад војска љети излази ондје у логор.* — 3) die Fallsucht, epilepsia, [vide падавица] cf. гора: Ана ј' моја од *горице* бона —
го̀рја̑ни̑к, m. Gebirgsbewohner, monticola, montanus: вуче *горјаниче*! [vide] горштак, cf. горанин.

го̏рје, (у Херц.) vide [1] го̏ре.

[горјен, vide 1 горе; *види* s. v. титирин-гуске.]

го̏рјети, рӣм, v. impf. (југ.) brennen, ardeo.

го̏рко, adv. v. горак, bitter, schmerzlich, acerbe: *Горко* цвили девет годиница —

го̏рнат, а, о, (у Ц. г.) vide горовит.

го̀рња̑к, горња́ка, m. 1) вјетар, der Westwind, Favonius. — 2) камен воденични, der Läufer, catillus. — 3) у картама, der Obere.

го̏рње̑ че̏ло, n. vide зачеље.

го̏рњӣ, ња̑, ње̑, ober, superior.

го̀рњица, f. (у Црмн.) vide врнчаница.

горњо̀земац, горњо̀зе̑мца, m. der Oberländer, incola terrae superioris.

горњо̀земскӣ, ка̑, ко̑, oberländisch, e parte superiori.

Го̏ро, m. vertraulich, v. Горчиле.

горо̀вит, а, о, gebirgig, montuosus. cf. горнат.

горога̀шљив, а, о, н. п. дрво, vide гашљиков.

Го̏роје, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

го̀ропа̑д, f. die Raserei (personificirt), furor: Устај, мати, устај *горопади*! —

горо̀падан, дна, дно, rasend, ungestüm, furiosus. [cf. бијесан, смушен].

горопа́дити се, горо̀па̑дӣм се, v. impf. rasen, furere.

горо̀паднӣк, m. der Rasende, furiosus. [cf. смушеник].

горо̀падница, f. die Rasende, furiosa.

горопађе́ње, n. das Rasen, furor.

горо̀стасан, сна, сно, (у Боци) sehr groß, ingens. [cf. громорадан, громоран].

го̏роцвијет, m. } Frühlingsadonis, adonis vernalis
го̏роцвијеће, n. } [L.]. cf. зечиј мак. cf. саса?

го̀рска̑ бо̏ле̑ст, f. die Fallsucht, epilepsia. [vide падавица] cf. гора.

го̀рска̑ ру̏жа, f. (у Ц. г.) бијел планински цвијет, који се зове и [vide] *докољена* [2] и *Турчин-цвијет*, eine Art Pflanze, herbae genus.

го̀рскӣ, ка̑, ко̑, Gebirgs-, montanus.

го̀ружда, f. (у Ц. г.) 1) vide кутао. — 2) als Schimpfwort für einen schlechten Menschen, convicium in hominem.

гору̏шица, f. der Senf, sinapis [arvensis L.]. cf. слачица.

гору̏шичнӣ, на̑, но̑, н. п. зрно, Senf-, sinapinus.

го̀рчика, f. (у Славон.) die Milchdistel, sonchus oleraceus Linn.

Го̀рчиле, m. мушки надимак (тако највише прозову онога који се роди у планини код стоке).

горчи̏на, f. die Bitterkeit, amaritudo. [vide 2 грчина].

го̀рншта̑к, горшта́ка, m. (у Ц. г.) Gebirgsbewohner, monticola, montanus, cf. [планинац, горан 1, горанин,] горјаник: Све *горштаке,* безумне јунаке —

го̀са, m. (у војв.) der Herr (als Eigenthümer), dominus, [vide] господар [*и* богатун], cf. газда: знаћеш ти за *госу* (т. ј. зло ће ти бити); лети као пас без *госе.*

го́син, а, о, des госа, domini: госино му тане! (ein Scheltwort der Batscher).

го́синица, f. die Frau eines госа, hera.

го́спа, f. 1) hyp. v. госпођа, die Frau, Dame, domina. — 2) eine Gattung Schwamm, der Heilkräfte zugeschrieben werden, sonst кнегиња [3], fungi genus. [— 3) vide златоје].

Го̀спава, f. Frauenname, nomen feminae.

го̀спа̑р, госпа́ра, m. (у Дубр.) vide господар: Тешко кући ђе није *госпара,*| А баштини ђе није пудара.

го́спин, а, о, der Frau, dominae.

го́спин вла̑с, m. Frauenhaar, adiantum capillus veneris Linn.

го́спино би̏ље, n. Süßholz, glycyrrhiza glabra Linn.

го́спино зе̑ље, n. (у Дубр.) die Feldcypresse, hypericon [hypericum perforatum. vide богородичина трава].

Го̏спо̑д (Бог), Го̏спода, m. (само се каже Богу) der Herr, Dominus [cf. господини Бог]: Помог'о га *Господ* Бог — Тако ти га *Господ* сачувао| Бритке сабље Анђелијћа Вука —

госпо̀да, f. (voc. го̏сподо) (coll.) die Herren, domini.

госпо̀да̑р, господа́ра, m. Herr (Eigenthümer), dominus, *δεσπότης*: ја сам *господар* од тога; ти нијеси нада мном *господар.* [cf. госпар, госа, газда 2, газда 3, бан 2, пан, ага, бег 2, сахибија (саибија), чорбаџија.] У Србији до 1804 године само су Турке (и то бегове и спахије) звали господарима (као и сад по Босни и по Херцеговини); а од онда су звали господаром Црнога Ђорђија, и остале поглаваре и војводе, који су власт у рукама имали. Тако се ова ријеч говорила у Србији и за владања Милоша Обреновића првијех година, али послије он заповједи да се господар не зове нико осим њега, и тако на остале старјешине пријеђе име господин. По томе се у Србији и данас само Александар Карађорђијевић зове господар. У Сријему пак и у осталијем Њемачкијем државама зову и најмањега трговчића господаром. У Србији су отприје знатније Србе, као свињарске трговце, звали *газдама.*

Wissensch. Bibliothek Berlin

господа́рев, а, о, vide господаров.

господа́ре̑ње, n. das Befehlen, Herrschen, dominatio.

господа́ров [господарев], а, о, des Herrn, domini.

господа́рити, госпо̀да̑рӣм, v. impf. befehlen, herrschen, dominari [vide заповиједати]. Ријетко умије добро *господарити,* који нигда није служио.

господа́рица, f. die Frau, Herrin, domina. cf. [vide] госпођа [1].

госпо̀да̑рскӣ, ка̑, ко̑, den господари gehörig, dominorum.

госпо̀дин, m. der Herr, dominus. У Србији само цара и краља (у пјесмама), пашу (у пјесмама, а у говору му кажу: „честити

пашо!“), владику, архимандрита, игумна (у пјесмама, а у говору: „оче игумне!“), проту и учитеља (и жене гдјекога дјетића у кући: свекра или дјевера [vide златоје]), зову господином; а у Сријему и у осталијем Њемачкијем државама господин значи оно што је у Србији за времена Карађорђијева значио господар.

го̀сподини Бог, Herr Gott, deus. cf. Господ Бог.

го̀сподинов, а, о, des Herrn, domini.

го̀сподичић, m. der junge Herr, domicellus(?), filius domini (herilis filius).

госпо̀дињача, *f. крушка која доспијева о Госпођину дне* [pirus malus L. var.].

господо̀вање, n. das Leben wie eines господин, vita splendida.

господо̀вати, о̀дујем, v. impf. leben wie ein Herr, splendidam vita dego: Све да сједиш и да *господујеш* —

го̏сподскӣ, кā, кō, den Herrn gehörig, dominorum. adv. го̏сподски.

госпо̀дство, f. vide **господство.**

го̏спођа, (у Дубр. *госпо̀ђа*), f. 1) [госпоја] die Frau, Dame, domina. [cf. банпца 2, бегиња, господарица]. — 2) велика и мала госпођа, der kleine und große Frauentag, festum assumptionis, et natale B. M. V. [cf. госпођин дан, госпојина. — 3) cf. госпожда].

го̏спођин [госпојин], а, о, der Frau, dominae.

госпо̀ђин дан, m. vide госпођа 2.

1. **го̏спођица,** f. dim. v. госпођа.

2. **госпо̀ђица,** f. cf. [vide] златоје.

госпо̀жда, f. (ст.) помози *госпожд̑о* жива Богородице! (кад се моле Богу). vide госпођа [3].

го̏споја, f. (у војв.) vide **госпођа** [1].

го̏спојин, а, о, vide **госпођин.**

госпо̀јина, f. (у војв.) велика и мала, vide госпођа 2.

го̏спојица, f. dim. v. госпоја.

госпо̀ство [господство], n. } das Herrenthum, dominatus.
госпо̀штина, f. }

го̏спр, m. scherzweise verkürzt von господар.

го̑ст, го̑ста, m. der Gast, hospes: отишао у *госте*; Незвану *госту* мјесто за вратима; Ако не буду *гости* бијесни, не ће бити кућа тијесна; *Гост* мрзи на *госта,* а домаћин на обадва.

го̏стара, f. (у Дубр.) стакло што се у њему држи вино или ракија, што се сад понајвише зове ботуља, die Flasche, lagena. cf. [vide 1] боца.

го̏старица, f. dim. v. гостара.

Гости̑ва̑р, Гостива̑ра, m. варошица у нахији Тетовској на Вардару. Турци у Гостивару говоре Турски и Арнаутски, а Хришћани Српски, и то мало боље него у Крчави.

го̏стиница, f. Zuflucht von Gästen, hospites frequentes: Седам кућа једну козу музе,| Још се вале да се добро ране:| Да им није млоге *гостинице,*| Од сира би ћуприје зидали,| На суруци б' воденице мљеле.

го̏стинскӣ, кā, кō, den Gästen gehörig, hospitum.

го̏стионица, f. das Gasthaus, deversorium (по намастирима тако се зове она соба гдје гости спавају). cf. [бирт 1, бирцауз, коноба 2, крчма 1, механа (меана), хан (ан),] страња.

го̏стити, тӣм, v. impf. bewirthen, convivium praebeo.

го̏стити се, тӣм се, v. r. impf. gastmalen, convivor. [cf. гозбовати, гостовати, пировати 2, частити се].

го̏стов, а, о, dem Gaste gehörig, hospitis.

го̏стова̑н, а, о, bewirthet, convivio exceptus: Зван *гостован.*

госто̀вање, n. das Gastmalen, convivatio.

госто̀вати, го̀стујем, v. impf. gastmalen, convivor. [vide] гостити се, cf. частити се.

го̀тов, а, о, 1) bereit, paratus [vide спреман]. — 2) baar (Geld), praesens, paratus: точи пуно за *готово.*

го̀товина, f. die Baarschaft, pecunia numerata. [cf. готовост].

го̀товити, вӣм, v. impf. н. п. вечеру, ручак, bereiten, paro. [vide спремати].

го̀товити се, вӣм се, v. impf. sich bereiten, parare se. cf. [vide] спремати се.

го̀товљење, n. das Bereiten, praeparatio.

го̀тово, beinahe, fast, fere: нема *готово* ни једнога; *готово* не зна ништа.

гото̀во̑ст, f. vide готовина: има ли што готовости?

го̏ч, го̏ча, m. (по јуж. кр. Србије) vide бубањ [1].

гочо̀бија, m. vide бубњар: Ако био торбоноша, био мајци жив!| Ако био *гочобија,* не био јој жив!

го̀џа, f. vide џога.

го̀џура, f. augm. v. гоџа.

Го̏шна, f. надимак женски.

Го̏шо, m. надимак мушки.

Го̏штац, Го̏шца, m. планина између Херцеговине и Црне горе: Оде с њима низ Рудине равне,| Док изађе уз *Гоштац* планину,| Баш у *Гоштац* наврх гомилице —

го̏шћа, f. der weibliche Gast, hospes, hospita.

го̏шће̑ње, n. das Gastiren, convivatio.

го̏шћин, а, о, der гошћа, hospitae.

гр̏, (у Ц. г.) vide [одмах] фрк: Не кте Туре ни чашу ни вино,| Но Јелену за бијелу руку,| *Гр* је баци за собом на врана —

гра̑, гра̑а (гра̑), m. vide **грах.**

гра̑б, *гра̏ба,* m. die Weißbuche, carpinus betulus Linn. [cf. грабар].

гра̏ба, f. (у Хрв.) vide робија [2]: умро на *граби.*

грабанци̏ја̑ш, грабанција̑ша, m. cf. врзино коло.

грабанци̏ја̑шкӣ, кā, кō, hexenmeisterisch, veneficorum: узео оно своје *грабанцијашко* јапунџе.

гра̏бар, гра̏бара (гра̏бра), m. (у Славон.) vide граб.

гра̏бац, гра̏ца, m. н. п. данас је на дрвима *грабац* (т. ј. грабе се људи око њих), das Raffen, Reißen, rapina. cf. грабило, грабус.

гра̏беж, m. der Raub, rapina.

грабѐжљив, а, о, Raub=, rapax. [vide грабљив].

гра̏бӣк, грабѝка, m. der Weißbuchenwald, carpinetum (?) Linn. [cf. грабрик].

гра̏бикапа, f. (у Ц. г.) игра која се у Лици зове *ћулање*, Art Spiel, ludi genus.

гра̏било, n. у овоме врачању: „Ове године на вратило а до године на *грабило*" (говори дјевојка узјахавши на вратило да би се удала), das Raffen, Reißen, rapina. cf. грабац.

гра̏бити, бӣм, v. impf. 1) greifen, raffen, rapio. [cf. граштити]. — 2) н. п. сијено, rechen, pectine colligo foenum. — 3) schöpfen, haurio [vide црпсти]: Ми ранимо те воду *грабимо* —

гра̏бити се, бӣм се, v. r. impf. око чега, um etwas raffen, arripere.

гра̏бић, m. eine junge Weißbuche, carpinus betulus Linn.

1. **гра̏бље**, гра̏ба̄ља̄, f. pl. der Rechen, pecten foenarius. Све су *грабље*, нема вила, es sind lauter Egoisten, nonnisi sibi favent. cf. грабуље, [гребуља, гребуље].

2. **гра̏бље**, n. coll. v. граб, die Weißbuchen, carpini betuli: Највиши Ловћен планина; У њој је трње и *грабље* —

гра̏бљење, n. 1) das Raffen, raptus. [cf. граштење]. — 2) das Rechen, collectio ope pectinis foenarii. — 3) das Schöpfen, haustus.

гра̏бљив, а, о, reißend, Raub=, rapax. [cf. грабежљив].

грабљѝште, n. држак у грабаља, der Rechenstiel, manubrium pectinis foenarii.

гра̏бов, а, о, weißbuchen, carpini betuli. [cf. грабров].

гра̏бовина, f. Weißbuchenholz, lignum carpini betuli.

[**Грабовица**, f. село у Крајини Неготинској; *види* s. v. Крајина 2.]

грабо̀нос, / **грабо̀носац**, сца, } m. (у Ц. г.) некака дебела змија за коју се говори да јој коже пушка не може пробити, Art Schlange, serpentis genus. cf. беча.

гра̏брӣк, грабрѝка, m. (у Славон.) vide грабик.

гра̏бров, а, о, vide грабов.

гра̏буље, гра̏бӯља̄, f. pl. vide [1] грабље.

гра̏бус, (у Ц. г.) учинише *грабус*; а они онда *грабус*! т. ј. пограбише, разграбише, das Raffen, rapina. [vide грабац].

гра̏ваља, f. (у Боци) велика тигла што се меће по шљемену и по осталијем мјестима, гдје су тигле онако састављене, eine Art größerer Dachziegel, tegulae majoris genus.

1. **гра̑д**, m. (loc. гра̏ду, pl. гра̑ди, гра̏дови, градо̑ва̄) 1) die Festung, arx: У *град* кад хоћеш, а из *града* кад пусте. [cf. тврђава, фортеца; мјесто 2]. — 2) (у Ц. г.) играти се града, т. ј. лопте која се умијеси од говеђе длаке.

2. **гра̑д**, m. туча, der Hagel, grando. [cf. лед 2, туча]. Кад пада град, многи изнесу пред кућу сињију с кашикама, гдјекоји и столицу изврнуту, *и сацак, и метлу и сјекиру и ватраљ*, гдјекоји (у Грбљу) запаљену грану ловорике или лопату жеравице баце на поље, а гдјекоји и пушку избаце, и то се све чини да би град престао.

гра̏дац, гра̏ца, m. 1) hyp. v. гра̑д: И ако је мој мали *градац*, али сам ја у њему диздарац. — 2) у Јадру више села Цикота зидине наврх једне главице, и то се ондје зове *велики градац*, а *мали* је главица више села Шу̏рѝца̑, на којој кажу сад да има ливада.

Града̏чац, чца (Града̏шца), m. град и варош у Босни: Утече им од *Градачца* Дедо — Од *Градашца* два Градашчевића —

гра̏дачкӣ, ка̄, ко̄, von Градачац.

Градашчевић, m. von Градачац, тако се зове капетан Градачки: Од Градашца два *Градашчевића* —

гра̏дина, f. 1) der Zaun, sepes. [vide ограда]. — 2) der Garten, hortus. cf. [vide] врт. — 3) augm. v. [1] гра̑д.

гра̏диница, f. dim. v. градина.

гра̏дити, гра̑дӣм, v. impf. machen, verfertigen, condo [cf. правити], н. п. опанке, кућу, цркву, мост, гусле, гадље, седло, и т. д.

гра̏дити се, гра̑дӣм се, v. r. impf. [cf. правити се] 1) sich zu etwas machen, es spielen, simulare: *гради се* да је учен. — 2) није лијепа, него *се гради*, т. ј. бијели се и румени се, sie schminkt sich, colorem fuco mentitur.

гра̏дић, / **гра̏дӣћ**, градѝћа, } m. dim. v. гра̑д.

Гра̏дишка, f. (нова и стара) Stadt in der slawonischen Grenze, nomen urbis.

Гра̏диште, n. ein Städtchen an der Donau [in Serbien], zwischen Рам und Голубац, mit Ruinen.

гра̏дљика, f. један комад од грађе, ein Stück, vom Baumaterial, materia: од тога дрвета не може бити никаква *градљика*.

градо̀битина, f. оно што је тукао гра̑д, das vom Hagel beschädigte, calamitas.

гра̏дскӣ, ка̄, ко̄, н. п. врата, Festungs=, arcis.

гра̏ђа, f. 1) (coll.) das Baumaterial, materia. [cf. јапија]. — 2) у пјесми мјесто грађевина [vide зграда 1]: *Грађу* гради три године дана, Б'јелу кулу и тапку авлију — 3) човјек слабе грађе, die Leibesbeschaffenheit, corporis constitutio. — 4) (у Далм.) vide ограда. — 5) (у Лици) шара на зубунима у паоколо. — 6) опута на опанцима.

гра̏ђанин, m. (pl. гра̏ђани) der Festungsbewohner, incola arcis. У Црној гори сви Турци Никшићани зову се грађани: Те ми Сливље од *грађана* чувај —

гра̏ђанка, f. Einwohnerin der Festung, femina ex arce.

гра̏ђанскӣ, ка̄, ко̄, Festungs-, arcis.

гра̏ђа̑нче, чета, n. ein junger Festungsbewohner, juvenis ex arce: Оно је момче *грађанче* —

гра̏ђевина, f. 1) das Gebäu, aedificium. cf. [vide] зграда [1]. — 2) вунена пређа обојена.

грађѐница, f. (у Херц.) [vide] *караула.*

гра̏ђе̄ње, n. das Machen, confectio. [cf. прављење].

1. **гра́ја**, f. у крајини Неготинској и у Црној ријеци) vide говор: Стаде *граја* иза гаја —

2. **гра̏ја**, f. (у Ц. г.) das Gekrächze, crocitus.

1. **гра́ја̄ње**, n. vide говорење.

2. **гра̀ја̄ње**, n. (у Ц. г.) vide грактање.

1. **гра́јати**, ја̄м, v. impf. vide говорити.

2. **гра̀јати**, је̄м, v. impf. (у Ц. г.) vide грактати: Један *граје*, други проговара — *Граје* вране, вије мрки вуче —

гра́ка̄ње, n. 1) vide грактање. — 2) (у Ц. г.) das Schreien, clamor. cf. [vide] викање [1].

гра́кати, гра̄че̄м, v. impf. 1) vide грактати: Кад то чуле двије тице црне,| Једна *граче*, у облаке скаче — 2) (у Ц. г.) schreien, clamo, cf. [vide] викати [1]: *Грачу* момчад како соколови —

гра́кнути, гра̄кне̄м, v. pf. 1) aufkrächzen, crocito: Први *гракну*, други проговара — 2) [vide] повикати на кога, losschreien, conclamo: *Гракнуше* као на бијелу врану. — 3) гракну му срце од радости (н. п. кад га угледа), er erfreuete sich, gaudere.

гра̀кта̄ње, n. das Krächzen, crocitatio. [cf. 2 грајање, гракање 1, гроктање 1].

гра̀ктати, гра̀ће̄м, v. impf. krächzen, crocito [cf. 2 грајати, гракати 1, гроктати 1]: Не виј вуче, не *граћи* гавране:| Не плаши ми по гори јунака —

Грама̀да, f. некако мјесто у Србији иза Парађина [вис у срезу сврљишком округа тимочкога, преко кога је ишла стара граница и гдје је била караула].

гра̀мже̄ње, n. das Lechzen, sitis cujus rei ardens.

гра̀мзити, зӣм, v. impf. (у Сријему) за чим, lechzen, cupere.

гра́на, f. 1) der Zweig, frons [cf. хвоја]: метнути дјевојци *грану* на пут, т. ј. смести је чим да се не може удати. — 2) у ноге: оздо је табан, а озго грана, obere Fläche des Fußes, pars pedis superior: боли га нога баш на *грани*. [vide сплет 3] *cf. љесица.* — 3) (у Боци) der Arm eines Flußes, cornu [vide отока 1]: Ту се ладна вода уставила,| Пушти *гране* на четири стране — Што су воде распуштиле *гране*,| Моја љубо, на четири стране —

грана́јлија (пушка), f. (у Ц. г.) по којој су гране извезене: *Гранајлије* пушке дохватише —

1. **гра̀на̄т**, грана́та, m. der Granat (Stein), lapis granatus.

2. **гра̀нат**, а, о, ästig, ramosus.

грана̀тӣр, атӣра, m. (у војводству) der Grenadier, miles nomen gerens grenadier: За путника и војника,| За пастира, *гранатира* — За орача и копача,| За пастира, *гранатира* —

гра̀нина, f. augm. v. грана: као *гранином* помлаћено (кад гдје болује много чељади).

гра̀ница, f. 1) eine Art Eiche, quercus genus [qu. conferta Kit. cf. 2 сладун]. — 2) Grenze, finis, limes. [vide међа 1]. cf. крајина. — 3) [*Граница*] брдо у Црној гори код Цетиња.

гра̀нича̄р, m. (у Сријему и у Банату) der Grenzer, miles limitaneus. cf. [vide] крајишник.

гра̀ничаст, а, о, (у Боци) [може бити да значи црвен]: За појасом од злата кућеља,| При кућељи свила *граничаста* —

гра̀ничев, а, о, н. п. дрво, жир, von der граница-Eiche, certae quercus.

гра̀ничевина, f. das Holz, von der граница-Eiche, lignum certae quercus.

гра̀ниче̄ње, n. vide међење [1 и 2].

гра̀ничити, чӣм, v. impf. grenzen, finitimus sum. cf. [vide] међити.

гра̀нути, гра̄не̄м, v. pf. 1) hervorstrahlen (von der Sonne), effulgeo [cf. ждракнути]: *Грани*, сунце, да огријем руке — Ни свануло ни сунце *гринуло* — 2) сад ми је мало гринуло, ist mir leichter geworden, levatus sum.

гра̀нчица, f. dim. v. грана.

гра̏ње, n. (coll.) die Zweige, frondes.

гра̏ов, а, о, vide **грахов.**

гра̏овица, f. vide **граховица.**

гра̏овӣште, n. vide **граховиште.**

гра̏овкиња, f. vide граховкиња.

Гра̏ово, n. vide **Грахово.**

гра̏ораст, а, о, н. п. кокош, очи, buntscheckig, varius.

гра̏орица, f. vide **грахорица.**

граȍровина, f. vide **грахоровина.**

гра̀су̑љ, грасу́ља, m. in der Anekdote vom Zigeuner, der auf die Frage, ob er граха oder пасуља essen wolle, antwortete: грасуља (d. i. beides, грах und пасуљ).

гра̑х, m. ([гра] у Херц. и *граг*), 1) die Fasole, faseolus vulgaris Linn. cf. [голубњак грах,] пасуљ. — 2) (по југоз. кр.) vide грашак.

гра̑х ло̀знац, гра̑ха лозна̀ца, m. (у Дубр.) vide грашак.

гра̏хов [граов], а, о, н. п. лист, чорба, Fasolen-, faseolinus (?).

гра̏ховина, f. [vide грахорица] cf. граховица: Око мора никад ништа нејма,| После једна трава *граховина* —

гра̏ховица [граовица] f. (у Барањи) vide грахорица.

гра̏ховӣште [граовиште], n. Acker auf dem Fasolen gebaut gewesen, ager olim faseolo consitus.

гра̏ховкиња [граовкиња], *f. (у Далм.) вјетар који се зове и* [1] бура.

Гра̏хово [Граово], n. 1) комад земље (као кнежина) између Херцеговине и Црне горе на

западној страни. У наша су се времена око Грахова били Црногорци са пашом Херцеговачким, и послије тога је Грахово као и Турско и Црногорско, али је више Црногорско. — 2) некако мјесто тако се зове и у Босни код Лијевна.

гра̏ховскӣ, ска̑, ско̑, von Грахово: Па отоле уз *Граховске* стране —

гра̏хор, m. ⎫ (у Ц. г.) [Platterbse, lathyrus
гра̏хорина, f. ⎭ L.] vide грахорица.

гра̏хорица [граорица], f. die Wicke, vicia [sativa L.]. cf. граховина, [граховица (граовица); грахорина,] грахор.

грахо̀ровина [граоровина], f. das Fasolenstroh, stramen faseoli.

гра̏х рога̀чић, m. (у Дубр.) грах (пасуљ) у махунама, Fasolenschotte, siliqua faseoli. cf. [vide] боранија.

гра̀цнути, не̑м, v. pf. мало огрепсти, anfratzen, radere: док се гдје мало *грацнем* одмах се да на зло.

Гра̀чанин, m. Einer von Грачац: С побратимом *Грачанином* Марком — *Грачани* су бољи од Сењана —

Гра̀чаница, f. 1) варош у Босни: И касабу равну *Грачаницу* — 2) вода која тече кроз жупу Никшићку, од чега се зове и жупа Грачаница: Докле води *Грачаници* дође — 3) *вода која тече испод града Сокола и утјече у Дрину.* — 4) у пјесмама некака црква [на Косову]: Збор зборила господа Ришћанска| Код бијеле цркве *Грачанице* —

Гра̀чац, чца, m. ein Städtchen in Kroatien: Да идемо под *Грачац* у гору — Вучко сједи *Грачцу* на капији —

гра̀ша, f. hyp. v. грах: да ти да мајка *граше* (жене говоре дјеци).

гра̀шак, шка, m. die Erbse, pisum [sativum L.]. cf. грах [2, грах лознац, зечак], облић.

гра̀шара, f. (komisch) die Bohnenflinte, d. i. der Hintere, telum fabis plenum, i. e. podex crepitum edens. [vide задњица 1].

гра̀шац, шца, m. 1) dim. v. грах: дај ми мало *грашца.* — 2) (у Сријему) некако грожђе: schwarze Raifler, бијели, Jungferntraube.

гра̏шина, f. augm. v. грах.

гра̏шка, f. ein Fasolenkorn, granum faseoli.

гра̏штење, n. vide грабљење 1.

гра̏штити, тӣм, v. impf. vide грабити 1.

гра̏шчица, f. dim. v. грашка.

гр̏ба, f. der Höcker, gibbus. [cf. гоба, гура].

гр̏бав, а, о, 1) höckerig, gibbosus. [cf. гурав]. — 2) *грбаво* ће бити за мене, н. п. ако ти толико платим, т. ј. неправо, unrecht, injuste.

Гр̏баљ, бља, m. комад земље између Котора и Будве, ein Landstrich zwischen Cattaro und Budua, ital. Zupa genannt: А од *Грбља* Грбљичића Зана —

гр̏баљскӣ, ка̑, ко̑, von Грбаљ.

гр̏ба̑ње, n. das Bücken, demissio.

гр̏бати се, гр̏ба̑м се, v. r. impf. sich bücken, se demittere, cf. клањати се: Капу скида, по земљи *се грба* —

гр̏бача, ⎫
гр̏бина, ⎭ f. vide леђа.

Гр̏бљанин, m. (pl. Гр̏бља̑ни) Einer von Грбаљ.

Гр̏бља̑нка, f. Eine von Грбаљ.

Гр̏бовица, f. Дунавска отока која се одваја према Биограду и утјече у Тамиш, ein Donau-Arm bei Belgrad.

гр̏боша, f. у загонеци, cf. толаш.

гр̏гање, n. das Stochern, fossio. cf. [vide] чачкање.

гр̏гати, га̑м, v. impf. (у Будви) зубе, stochern, fodio. cf. [vide] чачкати.

гр̏геч (гр̏ге̑ч), грге̏ча (грге́ча), m. der Flußbörs, perca fluviatilis [L. cf. бандар, буљеш]: Кесеге му коло воде, а *гргечи* гледе —

Гр̏гу̑р, m. Gregor, Gregorius.

гргу̑та̑ње, n. das Girren, gemitus.

гргу̑тати, гр̏гу̑ће̑м, v. impf. ⎫ girren, gemo [vide
гргу̑тнути, гр̏гу̑тне̑м, v. pf. ⎭ гукати 1]: Грличица *гргутала*| Према луци на јабуци —

1\. **Гр̏дан**, m. Mannsname, nomen viri.

2\. **гр̏дан** (гр̑дан), дна, дно, (гр̏днӣ, на̑, но̑, adv. гр̏дно, comp. гр̑ђӣ), häßlich, deformis, foedus, auch beständiges Epitheton der Winden: Ако није у меани вино,| На *грдне* му ране излазило — Тад се Турци *грдно* препадоше —

гр̑де, f. (у Ц. г.) Schimpfwort für Frauenzimmer, convicium in mulierem: *грде* једна.

гр̏дило, n. (у Ц. г.) der Gräuel, res atrox: Немам ти шта до *грдила* казат' — А тако јој јада и *грдила* —

гр̏дња, f. све што је нагрђено, das Scheusal, abominamentum. Кад се човјек не очешља и не оснажи, рече му се: *грдињо* једна. cf. грдоба.

гр̏дити, гр̏дӣм, v. impf. 1) што, garstig machen, verunstalten, foedare: Лице *грди*, а лице израста — Он лице *грди*, сокола рани;| Он сузе рони, сокола поји — 2) кога, schimpfen, convicium facere. cf. ружити, псовати.

гр̏дити се, гр̏дӣм се, v. r. impf. 1) sich häßlich machen, verunstalten, foedare se. — 2) einander schimpfen, conviciari se invicem: грди се с њиме; њих се двоје грде.

гр̏дња, f. der Schimpf, convicium.

грдо̀ба, f. die Häßlichkeit, turpitudo. cf. грдиња.

грдома̏јчић, m. (у Ц. г.) као укор или поруга, и ваља да значи: којему је *мајка* била *грдна*, ein Schimpfwort, convicium.

грдо̀сија, f. што велико, etwas ungeheuer Großes, häßlich groß, ingens.

гр̏дуља, f. (у Ц. г.) ein häßliches Frauenzimmer, (besonders als Schimpfwort), convicium in mulierem.

гр̏дуљина, f. augm. v. грдуља.

гр̏ђевић, m. (у Ц. г.) Sohn eines Schlechtern, filius pejoris. Најсиромашнији Црногорац до сад је могао свакоме главару и највећему

богатуну казати: Нит' сам грђи ни *грђевић* од тебе.

грђење, n. 1) das Häßlichmachen, foedatio. — 2) das Schimpfen, convicium.

грђи, ђа, ђе, comp. v. грдан, schlechter, schlimmer, pejor, adv. грђе: Нит' сам *грђи* ни грђевић од тебе; Ал' ј' Анђелко *грђи* од Синана — Тад јунаку *грђе* жао било — Но се ватра сламом *грђе* пали — Но га можеш *грђе* ражљутити —

греб, m. (у Дубр. и по приморју) vide гроб: Кад см' овуда јучер проодили,| Овог *греба* овди није било — Ово је *греб* побратима мога — Оста Иве на *гребу* Јелине —

гребак, грепка, m. hyp. v. греб: Ту му липи *гребак* ископаше —

гребаница, f. (у Ц. г.) vide [о с т р у ж и н е] огребине.

гребача, f. vide [о г р е б н и ц а] огреб.

гребен, гребена, m. (loc. гребену и гребену) 1) die Krämpel, carmen. — 2) die Schultern des Pferdes, humeri equini: Попео му се на гребен. — [*Гребен*] 3) der hervorragende Theil eines steilen Felsen, promontorium, wie bei Попреч. — 4) зидина од старе куле више Спљета са западне стране Клиса.

гребенаља, f. die Krämplerin, carminatrix.

гребенање, n. das Krämpeln, carminatio. [cf. гребење 2].

гребенар, гребенара, m. der Krämpelmacher, confector carminum.

гребенати, нам, v. impf. krämpeln, carmino. cf. редити [1, грепсти 2, влачити 2].

гребенац, нца, m. (у Сријему) vide [о г р е б н и ц а] огреб.

Гребеник, Гребеника, m. каменита страна између Бјелопавлића и Роваца.

гребениште, n. (pl. гребеништа) дрво на које је гребен насађен или прикован, der Krämpelstiel, manubrium carminis. Приповиједа се како је некакав цар запријетио својој трудној царици да ће је отјерати или убити ако му не роди сина, па она родивши дјевојку промијени је с Циганком за мушко дијете. Кад ово Циганче у цареву двору одрасте и као царевић стане с господом ићи по лову, често је у шуми говорио: Лијепијех дрва за *гребеништа*!

гребење, n. 1) das Krallen, rasura. — 2) vide гребенање.

гребешко гвожђе, n. (ст.) cf. гребештак: Све у љуто у *гребешко* гвожђе —

гребештак, гребештака, m. т. ј. мач, (ст.) [cf. гребешко гвожђе]: Сијевају мачи *Гребештаци* —

гребице, f. pl. 1) vide оструживе. — 2) [*Гребице*] мјесто у Рудинама: На *Гребице* војска починула — У *Гребице* да се гребу мајке —

гребиште, n. (у Дубр.) vide гробље.

гребло, *n. (у Морачи) од даске насађено на дугачко дрво као грабље, те се разгрће или рови снијег, да могу овце пасти или* ровити.

гребље, n. (coll.) (у примор.) vide гробље.

гребодер, m. (у Дубр.) који носи мртве људе у гробље, der Leichenträger, vespillo.

гребуља, f. } (у Ц. г.) vide [1] грабље.
гребуље, гребуља, f. pl.

греда, f. (acc. греду, pl. греде, греда) 1) der Balken, trabs. — 2) (у Сријему) у води или риту дуж сухе земље, die Sandbank, syrtis. cf. [vide] пруд. — 3) (у Ц. г.) велика стијена, или коса од камена: Скаче б'јесно од *греде* до *греде* — Неколика живе уфатише,| А остало низ *греде* сломише —

гредељ, m. 1) der Pflugbalken (der Grendel), temo. [cf. задавача]. — 2) [*Гредељ*] планина у Херцеговини.

гредица, f. dim. v. греда.

гредовит, а, о, uneben, holperig, salebrosus.

гредом, im Vorbeigehen, in transitu. cf. мимогред, узгред.

гредурина, f. augm. v. греда.

грез, а, о, (у Боци) grob, crassus. cf. [vide] груб [1].

грезнути, нем, v. pf. (у Бјелопавл.) грезнула вода по пољу, т. ј. поплавила, überschwemmen, inundo. [cf. нагрезнути 2].

греј, греја, m. vide **грех**.

грејање, n. (ист.) vide гријање.

грејати, јем, (ист.) vide гријати.

грек, грека, m. (у Сријему) vide **грех**: Те је цару *греке* опростио —

греовање, n. vide **греховање**.

греовати, греујем, vide **греховати**.

греота, f. vide **грехота**.

грепсти, гребем, v. impf. 1) kratzen, krallen, scabo. — 2) лан, кудјељу, krämpeln, carminare, cf. [vide] гребенати: Баба баби *гребла* лан,| Да јој заман прође дан — 3) н. п. котао, пошто се у њему млијеко узвари, schaben, radere. Највише жене дају дјеци те гребу котао; гдјекоји кажу да ће ономе који гребе котао или други какав суд у оваком догађају, ићи киша кад се стане женити или (ако је женско) удавати.

грепсти се, гребем се, v. impf. 1) sich kratzen, se scabere: У Гребице да *се гребу* мајке — 2) einander kratzen, scabere invicem. — 3) krallen, scabo: гребе се мачка, die Katze krallt.

грести, гредем (гдјешто и *грем*), v. impf. (по југоз. кр.) gehen, ire, cf. [vide] ићи: куда *греш*? нека *гре*; Често гласи *гредијаху* — [грех (греј, грек), m. (ист.) vide гријех; *види* s. v. греј.]

греховање [греовање], n. das Sündigen, peccatum: Ево ћу се тебе исповиђет'| Да ти свако *греховање* кажем —

греховати, грехујем, [греовати] v. impf. 1) радити на празник, einen Feiertag nicht feiern, diem festum non celebrare. — 2) sündigen, peccare [vide гријешити 1].

грехо̀та [греота], f. (ист.) vide грјехота.

гре̏ш, гре̏ша, m. грожђе које уцвати доцније од осталога грожђа и за то готово нигда не може сазрети, а што би тобоже и сазрело, свагда је ситније од осталога грожђа, der Herling, uva immatura acerba [cf. грешика 1, грешљика 2]: зелено грожђе као *греш.*

гре̏шан, шна, шно, (ист.) vide грјешан.

гре̏ше̄ње, n. (ист.) vide гријешење.

гре̏шика, f. 1) (у Хр.) vide греш. — 2) (у Лици) vide вињага.

гре̏шити, гре̏ши̑м, (ист.) vide гријешити.

гре̏шити се, гре̏ши̑м се, (ист.) vide гријешити се.

гре̏шка, f. (ист.) vide гријешка.

гре̏шко̑м, [ист.] vide гријешком.

гре̏шљика, f. 1) das Gröschel (der Dreier), nummulli genus. — 2) (у Хрв.) vide [греш] грешика.

гре̏шни̑к, m. (ист.) vide грјешник.

гре̏шница, f. (ист.) vide грјешница.

гре̏шпа, f. (у Ц. г.) vide шупљика, ћесма, пријеплет.

гри̏б, m. (у Ц. г.) велика мрежа, којом се по блату Скадарскоме хвата риба, Art Fischnetz, retis genus.

гри̏бити, гри̏би̑м, v. impf. (у Ц. г.) грибом хватати рибу, mit гриб fischen, piscari ope гриб.

гри̏бље̑ње, n. das Fischen mit гриб, piscatio ope гриб.

гри̏ва, f. die Mähne, juba: Oj дорате *гриве* позлаћене —

гри̏васт, а, о, н. п. пас, weiß um den Hals, collo albo. [cf. грљат].

гри̏вна, f. 1) гвоздена карика што држи косу за косиште, der Sensenring, orbis falcis. — 2) [vide] наруквица [1] (сребрна, златна или од пиринча), das Armband, armilla. — 3) (у Ц. г.) на пушци, der Ring der den Flintenlauf an den Schaft fest hält, orbis. [vide] карика, cf. павта. — 4) (у Херц.) ни̏з н. п. ораха, љешника, оскоруша и т. д., der Kranz (z. B. Nüsse), corona. [vide] гротуља, cf. грења.

гри̏вња̑ш, гривњаша, m. т. ј. голуб, die größere Art der Holztauben, palumbes. cf. [грљаш,] голуб.

гри̏во, m. ein Hund mit einem weißen Kranze am Hals, canis collo albo. [cf. гривов].

гри̏во̑в, гривова, m. (у Грбљу) vide гриво.

гри̏жа, f. 1) das Bauchgrimmen, tormina. — 2) Ни муже, ни *гриже*, ни добре вечере. cf. [vide] брига.

гри̏з, m. 1) das halbverdaute Futter im Magen, z. B. des Ochsen, pabulum indigestum. — 2) што отпада кад се дрво тестерише, Sägespäne, scorbs.

гри̏зало, n. у пословици: Ако што не би у кусало, не би у *гризало*, das Nagen, morsus.

гри̏зе̑ње, n. das Beißen, Essen, morsus.

гри̏зина, f. augm. v. гриз.

гри̏зица, **гри̏злица**, **гри̏зница**, f. (у Дубр.) vide мољац.

Гри̏ја̑к, m. Mannsname, nomen viri.

гри̏јалица, f. у задружнијех људи поред куће особита зграда, гдје се дјеца зими *грију*, и гдје се суше сланине (да их у кући Турци не би видјели) и т. д.

гри̏ја̑ње, n. (јуж. и зап.) das Wärmen, calefactio.

гри̏јати, је̑м, v. impf. (јуж. и зап.) 1) wärmen, calefacio. — 2) сунце грије, scheint, sol lucet.

гри̏јати се, је̑м се, v. r. impf. 1) sich wärmen, corpus calefacere. — 2) како се гријеш? т. ј. како се дрвариш?

гри̏ја̀чина, f. новци што се плаћају за *гријање* код ватре (н. п. у Турској по хановима), was man für das Wärmen (z. B. in Gasthöfen) entrichtet, quod pro calefactione datur.

гри̏је, грија, | **гри̏јех**, гријѐха, m. (јуж.) 1) die Sünde, peccatum. [cf. грјехота]. — 2) (у Боци) кад како чељаде побјесни, каже се: гријех је у њему, т. ј. ђаво, die Raserei, furor.

гри̏јешан, шна, шно, (јуж.) vide грјешан.

гри̏јѐше̑ње, n. (јуж.) das Sündigen, τὸ peccare.

гри̏јѐшити, гри̏јеши̑м, v. impf. (јуж.) 1) sündigen, peccare. [cf. греховати 2]. — 2) гријешити душу, die Seele mit Sünden belasten, peccare: није тако, брате, не *гријеши* душе (кад се мисли да ко говори што криво).

гри̏јѐшити се, гри̏јеши̑м се, v. r. impf. (јуж.) 1) sündigen, peccare. — 2) о кога, gegen Jemand sündigen, peccare erga aliquem.

гри̏јешка, f. (јуж.) кад се уводећи у брдо прескочи један зубац.

гри̏јешко̑м, f. (јуж.) vide нехотице.

грије̏ота, f. (јуж.) vide **грјехота.**

гри̏мица, f. (на Корч.) vide [мољац] гризница.

гри̏нта, f. (у Рисну) vide живина 1. (болест): Тако ме *гринта* не јела!

гри̏нути, не̑м, v. pf. losstürzen, irruere, cf. полетјети: Таде *грину* чекме Хасан-ага,| Милована да уфати жива —

1. **гри̏ња**, f. (у Ц. г.) vide мољац.

2. **гри̏ња**, f. (у Боци) 1) die Schnur (z. B. Perlen), linea (margaritarum). cf. [vide 1] ни̏з. — 2) н. п. смокава, ораха, ein Kranz (z. B. Nüsse), corona (nucum). [vide] гротуља, cf. гривна.

гри̏њица, f. (у горњ. прим.) dim. v. [2] гри̏ња: Пак ми се хоће дарови:| Свакоме свату *грињица* — Сваким добром испуњена,| И ружицом од прољећа,| И *гриницом* од бисера —

гри̏ска, f. (у Славонији) vide [мршталица] рскавица.

гри̏ска̑ње, n. das Beizen, mordicatio.

гри̏скати, ка̑м, v. impf. (dim. v. гристи) beizen, mordico.

гри̏сти, гри̏зе̑м, v. impf. beißen, mordeo.

гри̏х, гри̏ха, m. (зап.) vide гријех.

гри̏ч, m. (у Хрв.) велика врлет, die Steile, declivitas.

гри̏шан, шна, шно, (зап.) vide грјешан.

гри̏шење, n. (зап.) vide гријешење.

гри̏шити, гри̏ши̑м, (зап.) vide гријешити.

гри̏шити се, гри̏ши̑м се, (зап.) vide гријешити се.

гри̏шка, f. (зап.) vide гријешка.

гри̏шко̀м, (зап.) vide гријешком.

гри̏шница, f. (зап.) vide грјешница.

грихо̀та, f. (зап.) vide грјехота.

грјехо̀та [гријота], f. (јуж.) vide гријех [1].

грје̏шан, шна, шно, (јуж.) [cf. гријешан] 1) sündig, peccatorius, improbus. — 2) грјешно дијете, unschuldig, innocens.

грје̏шни̑к, m. (јуж.) der Sünder, peccator.

грје̏шница, f. (јуж.) 1) die Sünderin, peccatrix. — 2) (у Дубр.) која затрудни без мужа, die außer der Ehe schwanger wird, quae extra matrimonium ingravidatur. [vide копилача]. Дубровчанин се у какој великој невољи завјетује да ће највећу *грјешницу* узети за жену ако га Бог избави, и то учини послије.

1\. **Гр̏к**, m. 1) der Grieche, Graecus. — 2) (у Бачкој по селима зове се *грк* сваки човјек који држи дућан, der Kaufmann, mercator: гле, у овом селу Чивутин *грк*!

2\. **гр̏к**, гр̏ка, гр̏ко, (гр̏кӣ, кā, кō, comp. гр̏чӣ) bitter, amarus. [cf. горак].

Гр̏киња, f. 1) die Griechin, Graeca. — 2) у Бачкој по селима жена која држи дућан: У Врбасу *гркиња* на гласу: Чам дувана, лула окована —

гр̏кљан, m. die Luftröhre, arteria aspera. [cf. душињаци].

гр̏кнути, не̑м, v. impf. etwas bitter sein, subamarus sum: гркне мало. [cf. горакнути].

гр̏лат, а, о, der Schreihals, clamosus.

гр̏лашце, (гр̏ла̑шце), n. vide гроце.

гр̏ли̑н, грли̏на, m. (у Ц. г.) н. п. у тикве, der Hals der Flasche, collum lagenae. [vide] грлић, cf. грло.

гр̏лити, ли̑м, v. impf. umarmen, amplector.

гр̏лити се, ли̑м се, v. r. impf. sich umarmen, invicem se amplecti.

гр̏ли̑ћ, грли̏ћа, m. н. п. у пушке, или у стакла [cf. грлин] 1) der Hals der Flasche, collum lagenae. — 2) das Ende des Flintenlaufs, extremum canalis ignivomi [cf. грло 6]. — 3) (у Далм.) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula, canalis tibialis. [cf. грло 5, назубак 2].

гр̏лица, f. die Turteltaube, [columba] turtur [L.].

гр̏личић, m. das Junge der Turteltaube, pullus turturis.

гр̏личица, f. dim. v. грлица: *Грличица* гргутала —

гр̏личјӣ, чја̑, чје̑, der Turteltauben, turturum.

гр̏ло, n. 1) der Hals, collum [cf. 1 гуша 3]: Десном га је руком уватио| За десницу и за бритку сабљу,| А лијевом за *грло* бијело — Оће мене да објесе| О злу дрву о дријену,| О твом *грлу* о бијелу — 2) die Gurgel, guttur: нешто ме боли у *грлу*. — 3) die Stimme, vox [vide глас]: има лијепо *грло*. — 4) ein Stück, caput: има десет *грла* говеда. — 5) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula, canalis tibialis. [vide грлић 3]. — 6) грло у пушке, die Mündung, ostium [vide грлић 2]: Од два *грла*, од зрна четири — Стрмо *грло* окренуто — 7) (у Ц. г.) око гдје се риба хвата [vide око 4]: А кад био на *грлу* Пеака —

гр̏ља, f. hyp. v. грлица. [cf. грље].

гр̏љат, а, о, vide griваст.

гр̏ља̑ш, грља̏ша, m. vide гривњаш.

гр̏ље, f. (по зап. кр.) vide грља: К њој доходи друга *грље* —

гр̏ље̑ње, n. das Umarmen, amplexus.

гр̏м, гр̏ма, m. (pl. гр̏мови) 1) eine Art Eiche, quercus genus [qu. pedunculata L.]. — 2) (по југоз. кр.) das Gebüsch, fruticetum, [vide честа] cf. грмен: У *грм* главе не верала —

гр̏ме̑н, гр̏мена, m. (у Ц. г.) das Gebüsch, fruticetum, [vide] честа, cf. грм: Није ту *грмена* из којега ће вук изићи.

гр̏мети, ми̑, (ист.) vide грмљети.

гр̏ми̑к, грмика, m. der Eichenwald, quercetum. [cf. грмљак].

гр̏мина, f. augm. v. грм.

гр̏мити, ми̑, (зап.) vide грмљети.

гр̏мић, m. dim. v. грм.

гр̏мјелица, f. (у Дубр.) мала ђ и н ђ у х а, kleine Glasperle, margarita vitrea minor.

гр̏мјети, ми̑, (југоз.) vide грмљети.

гр̏мљава, **гр̏мљавина**, f. das Donnern, tonitru.

гр̏мља̑к, грмља̏ка, m. Eichenwald, quercetum. cf. [vide] грмик.

гр̏мљети, ми̑, v. impf. (јуж.) donnern, tono: Кад *грми*, свак се себе боји; Кад највише *грми*, најмање кише пада. У народу се нашему мисли и говори да свети Илија грми (гдјекоји још кажу да трчи по небу на колима, па од оне лупе постаје грмљава); за то се он и зове у народнијем пјесмама *громовник Илија*. Кад гром удара, онда кажу да свети Илија, по заповијести Божијој, гађа ђавола („узврдао се као ђаво испред грома"); за то говоре да се не ваља крстити кад гром пуца, да не би ђаво у невољи побјегао под крст, у који гром не ће ударити. Што је у пушке и у топа тане, оно је у грома *стрјелица*: кад гром гдје удари, она отиде у земљу, а послије неколико година изиђе на земљу, па је онда многи нађу (камен бјелутак колико велики орах, глатко затесан са многијех страна, те су на њему постали многи углови), и оставе је или носе уза се, као какву амајлију (ваља да од грома?).

На колико недјеља прије Ђурђева дне загрми први пут од године, по онолико гроша, кажу гдјекоји (у Србији) да ће оне године бити сто ока жита (али како су сад грошеви спали, ваљало би мјесто недјеља узети дане, или мјесто гроша паре, па мјесто сто ока рећи једна ока, или још како друкчије). — Многи, особито дјеца, кад чују први пут од године да загрми, ваљају се по земљи, да их оне године леђа не боле. — Кад грми на Илијн дан, кажу да ће се онога љета уцрвљати или онако покварити и опасти ораси и љешници.

гр̀мов, а, о, der Eiche, Eichen-, quercinus.

гр̀мовина, f. das Eichenholz, lignum quercinum.

гр̀муша, f. (у Ц. г.) нека мала тица, die Feigenschnepfe, motacilla ficedula Linn.: Није то шуша ни *грмуша.*

тр̀нало, n. даска пасађена на дрво, као грабље, те се жито грће на гумну (у Бачкој), eine Art Rechen, rastri genus.

гр̏нац, грнца, m. (доље преко Мораве) der Topf, olla. cf. [vide] лонац.

гр̏не, нета, n. dim. der Topf, olla. cf. [vide] лонац.

гр̀нути, гр̏нем, v. pf. 1) zusammenscharren, corrado. — 2) strömen, effundi: грнуше људи; грнуше свиње чопором.

Гр̀нчара, f. (доња и горња) два села у Јадру. Више тијех села на једном брду (које се зове *Гњила* — „Срео сам га код *Гњиле*" —) копа се лончарска земља, а лонци се сад граде у другом селу (у Кореници) више Грнчаре. У тој околини сад не зна нико што је *грнац,* него сви говоре *лонац.*

гро̏б, гро̀ба, m. [cf. греб] 1) das Grab, sepulcrum. — 2) гроб неопојан (рече се за стара човјека који је већ готово умро), dem Tode nahe, morti proximus.

гро̀бак, гро̀пка, m. dim. v. гроб.

гро̀бље, n. der Gottesacker, coemeterium. [cf. гребиште, гребље, гробовље].

гро̀бнӣ, нā, нō, Grab-, sepulcri: Тако ми *гробне* земље!

гро̀бница, f. die Grabhöhle, sepulcrum. cf. [поклопница 2,] рака.

гро̀бо̄вље, n. (у Црмн.) vide гробље.

гро̀жђе, n. (coll.) [cf. грозје] 1) die Trauben, uvae. — 2) сухо (морско) грожђе (крупно и ситно) Rosine, Zibeben (Zweben), rosina. — 3) опремио га у суво грожђе, hat ihn zu Grund gerichtet, ad internecionem adduxit.

гро̀же̄ње, n. 1) das Schaudern, horror. — 2) das Drohen, minae. cf. [vide] пријећење.

гро̀жња, f. (у Хрв.) die Drohung, minae. cf. [vide] пријетња.

гро̀за, f. der Schauder, horror. cf. [vide] језа [2].

гро̀зан, зна, зно, (ст.) 1) traubenreich, uvifer [cf. гроздан]: Па он ломи *грозна* винограда — 2) грозне сузе, beständiges Epitheton der Thränen: *Грознијем* се сузам' упрљао — | — — *грозне* сузе ваља — 3) грозна киша, т. ј. крупна, heftig, vehemens: Ведро небо, *грозна* киша пада —

гро̑зд, m. (pl. гро̀здови) die Traube, uva.

Гро̀зда, f. hyp. v. Гроздана.

гро̀здак, гро̀ска, m. hyp. v. грозд: Свака ти лоза *гроздак* родила —

гро̀здан, зна, зно, cf. [vide] грозан 1.

Гро̀здана, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Гроздијанка].

Гроздија̏нка, f. vide Гроздана: Момир љуби сестру *Гроздијанку* —

гро̀здић, m. dim. v. грозд.

гро̀зити се, зӣм се, v. r. impf. 1) schaudern, horreo. [vide јежити се]. — 2) (у Хрв.) коме, drohen, minari, cf. [vide] пријетити: *грозе се* људи да туже.

гро̀зје, n. (на Корч.) vide грожђе.

гро̀зница, f. Fieber, febris. cf. огањ [2], огњица [1].

гро̀зничав, а, о, 1) fieberhaft, febriculosus. — 2) Fieber verursachend, febrifer, z. B. вода: Бунар-вода свака *грозничава* —

гроӣта̄ње, n. vide **грохитање.**

гроӣтати, гроӣћем, vide **грохитати.**

гро̀ја, f. hyp. v. грозница: Љута би те уфатила *гроја* —

гро̀кта̄ње, n. 1) vide грактање. — 2) das Trillern, vox vibrans.

гро̀ктати, гро̀кћем, v. impf. 1) vide грактати. — 2) trillern, vibrisso. cf. [vide] потресати [2].

гро̑м, гро̀ма, m. der Donner, tonitru. cf. [тријес, тријесак;] грмљети.

гро̀мила, f. vide гомила.

громѝла̄ње, n. vide гомилање.

громѝлати, ла̄м, vide гомилати.

громѝлати се, ла̄ се, vide гомилати се.

гро̀мо̄вни, (гро̀мовнӣ), нā, нō, н. п. стријела, der Donnerkeil, fulmen.

Гро̀мовнӣк Илија, m. der Donnerer Elias, Elias tonans (cui tonitrua obtigere in coelis), cf. грмљети: Њу ми пита *громовник* Илија —

громо̀радан, дна, дно, (у Ц. г.) велики, незграпан, sehr groß, ingens. cf. [vide] горостасан.

громо̀ран, рна, рно, велики, незграпан, sehr groß, ingens. cf. [vide] горостасан.

гро̀мо̄тан, тна, тно, schallend, sonorus: *громотно* говори.

грому̀ла, m. громорадан човјек, sehr großer Mensch, ingens homo.

гро̀нӣк, гронѝка, m. (понајвише се говори pl. *гронѝци*) у свињчета месо испод грла, das Halsstück, collare. cf. нараслица.

гро̀ница, f. (v. грло) die Bräune (bei Schweinen), angina.

гро̀ничав, а, о, kehlsüchtig, angina laborans.

гро̀нтуља, f. vide **гротуља.**

гро̀нути, гро̀нēм, [**грохнути**] v. pf. herabstürzen (vom Regen, Thränen, herabgeschütteltem Obst), defluo.

гро̀ња, f. ein Fruchtzweig der Kirsche, ramulus cerasi plenus fructu.

гро̀њица, f. dim. v. гроња.

гро̏от, m. vide **грохот.**

гро̑т, m. 1) vide **грохот**: Ал' се Иво у *грот* насмејао — 2) (у Хрв.) у воденица кош гдје се жито засипа. [vide кош 5].

гро̀тло (гро̀тло), n. 1) der Schlund, fauces. — 2) der Engpaß, fauces. [vide] ж д р и ј е л о, cf. кланац, богаз.

гро̀туља [гронтуља], f. као бројенице од ораха, или од љешника, ein Kranz Nüsse, corona nucum. [cf. гривна 4, 2 грња 2].

грохи̏тање [гроитање], n. das Rasseln ausgeschütteter Nüsse, strepitus nucum projectarum.

грохи̏тати, гро̀хи̑ће̑м, [гроитати] v. impf. грохиһу ораси, rasseln, concrepito. [vide грохотати].

гро̀хот [гроот, грот 1], m. 1) lautes Lachen, cachinnus: насмија се *грохотом,* или: у сав *грохот*; Ђевојчица воду гази,| Ноге јој се б'јеле;| За њом момче коња јаше,| *Грохотом* се смије — *Грохотом* се Иво насмијао — 2) (у Боци) vide [1] к а м е њ а к [1], стијена: Просуо се бисер по *грохоту* —

грохо̀тање, n. 1) das Rasseln, crepitus. — 2) helles Lachen, cachinnus.

грохо̀тати, гро̀хоће̑м, v. impf. (у Дубр.) грохоһу кости, ораси у врећи, rasseln, concrepo. [cf. грохитати (гроитати)].

грохо̀тати се, гро̀хоће̑м се, v. r. impf. laut lachen, cachinno: Калуђер *се грохоће,*| Јад г' убио, што хоће? —

грохо̀тљика, f. пјесковита земља, die Sanderde, terra sabulosa.

грохо̀туша, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

гро̏це, n. dim. v. грло. [cf. грлашце].

Гро̀цка̑, f. adj. 1) Städtchen an der Donau, zwischen Belgrad und Smederewo. — 2) Bach der es durchfließt, fluvii nomen. [cf. Грочица].

Гро̀чанин, m. Einer von Гроцка.

гро̀чански̑, ка̑, ко̑, von Гроцка.

Гро̀чица, f. рјечица која тече кроз Гроцку и ниже ње утјече у Дунаво. [vide Гроцка 2].

гро̑ш, гро̀ша, m. (gen. pl. гро̀ша̑) der Piaster (von 40 Para [0,20 дин.]), monetae turcicae genus. Уз пошљедњи Турски и Њемачки рат грош и форинта сребрна били су све једно (тако је Турска пара била п о т у р а или крајцара и по); на свршетку XVIII вијека био је грош двије цванцике (дакле пара и крајцара све једно); по том Турски новци стану све рђавији бивати, и мало по мало тако спадну, да данашњи грош не вриједи више од пет сребрнијех крајцара. — 2) грош! рече се кад коме слаже пушка.

гро̀шаст, а, о, н. п. коњ, т. ј. шарен на грошеве, Apfelschimmel, equus scutulatus. cf. пуљат.

гро̀шић, m. 1) der (deutsche) Groschen, grossus (monetae germanicae genus). — 2) (у Хрв. у Оточк. рег.) pl. гро̀шићи, новци на уплетњаку у дјевојака.

грошиħа̑р, m. који ради што на грошић (н. п. купује трговцима жито па му се плаћа од вагана грошић), Unterhändler der Kaufleute, Mäkler, pararius.

грошиħа̀рење, n. das Mäkeln, vita τοῦ грошићар.

грошиħа̀рити, грошѝћа̄ри̑м, v. impf. mäkeln, sum pararius.

гр̑ст, f. (у Боци) die hohle Hand (zum Fassen hingehalten), manus concava. [vide шака 2] cf. прегршти.

гр̏сти, f. pl. (у Ц. г.) vide прегршти.

гр̀стити се, гр̀сти̑ ми се, [грштити се] v. r. impf. ekeln, nauseare: грсти ми се, хоћу да бљујем. [vide стуживати се] cf. [гадити се,] гувити се, згрштити се.

гр̀та̑ње, n. das Zusammenscharren, corrasio.

гр̀тати, гр̀ће̑м, v. impf. zusammenscharren, corrado.

гру̑б, гру́ба, бо, (гру̑би̑, ба̑, бо̑) 1) grob, crassus. [cf. грез]. — 2) (у Дубр.) vide ружан: није груба.

Гру̏бан, m. Mannsname, nomen viri.

грубахан, хна, хно, (у Дубр.) dim. v. груб, особито се говори за жене, garstig, ungestaltet, turpiculus.

Гру̏бац, Гру̀пца, m. Mannsname, nomen viri.

Гру̏бач, Груба̀ча, m. Mannsname, nomen viri.

Гру̏бета, m. Mannsname, nomen viri.

Гру̏беша, m. Mannsname, nomen viri.

грубѝјан, грубија́на, m. (у војв.) der Grobian, homo moribus rusticis.

грубија̀нство, n. die Grobheit, rusticitas.

Гру̏биша, m. Mannsname, nomen viri.

гру̀боћа, f. die Grobheit, crassitudo.

гру̀ва̑ње, n. vide **грухање.**

гру̀вати, гру̀ва̑м, vide **грухати.**

гру̏да (cf. грудва), f. 1) груда сира (одмах кад се извади из сурутке док се не исциједи и посоли), der Klumpen, gleba. [cf. сирац 1]. — 2) груда снијега, der Schneeball, glebula nivis.

гру̀да̑ње, n. das Werfen mit Schneeballen, lusus pilis niveis. [cf. 2 гукање].

гру̀дати се, да̑м се, v. r. impf. sich mit Schneeballen werfen, ludo pilis niveis. [cf. гукати се],

гру̏два, f. vide груда.

Гру̏де, Гру̏да̑, f. pl. Арнаутско племе близу Црне горе, ein Albanesischer Stamm bei Montenegro.

гру̏ди, гру̏ди̑, f. pl. vide прси: Донио бих ја и плећку и *груди,* али не даду људи (у приповијеци).

гру̏дица, f. dim. v. груда.

гру̏дњача, f. оно пртено цједило у које се сир из сурутке вади, те се *груда* начини, der Käsesack, saccus excipiendo caseo. cf. цједило.

гру̏дски̑, ка̑, ко̑, von Груде: Шабан Ђека *Грудски* војевода —

Гру̑ж, Гру́жа, m. мала варошица и пристани-

ште иза Дубровника к сјеверу, Италијански Gravosa.

Гру̏жа, f. 1) вода у Србији у нахији Крагујевачкој. — 2) кнежина око те воде.

Гру̏жанин, m. (pl. Гру̏жа̑ни) Einer von Гружа.

гру̏жа̑нскӣ, ка̑, ко̑, von Гружа.

гру̑ј, m. (у Дубр.) некака морска риба, der Meeraal, conger [vulgaris Cuv.].

Гру̑ја, m. (ист.) vide Грујо.

Гру̑јица, m. Mannsname, nomen viri.

Гру̑јо, m. (југ.) hyp. v. Грујица. [cf. Груја].

гру̑ме̑н, гру̑мена, m. н. п. соли, земље, der Klumpen, gleba.

груме̏нчић, m. dim. v. грумен. [cf. грумичак].

гру̑ме̑ње, n. (coll.) Klumpen, glebae.

груми̏чак, чка, m. vide груменчић.

гру̏нути, не̑м, vide **грухнути.**

гру̏ха̑ње [грување], n. 1) das Krachen, z. B. der Kanone, sonus tormenti. — 2) das Schlagen mit Krachen, verberatio. — 3) Abschlagen der Maiskörner, decussio granorum zeae mais. — 4) das Enthülsen der Gerste, τὸ spoliare siliqua hordeum.

гру̏хати, гру̏ха̑м, [грувати] v. impf. 1) krachen wie die Kanone, tono: *грухају* топови. — 2) schlagen mit Krachen, percutio cum sonitu: шта *грухаш* то дијете. — 3) грухати кукурузе, т. ј. у чардаку на љеси тући клипове маљем, да зрневље пропада кроз љесу, а окомци остају горе, abschlagen, decutio. cf. [vide] обијати [2]. — 4) грухати јечам, кад хоће да се меље, т. ј. тући га да би се очистио од осја, enthülsen (die Gerste vor dem Mahlen), spoliare siliqua hordeum molendum. cf. [vide] грушити [2].

гру̏хнути [грунути], не̑м, v. impf. [pf.] 1) erkrachen, concrepo. — 2) mit Krachen schlagen, cum strepitu percutio: *грухнуо* га у леђа.

гру̏шавина, 1) (у Дубр.) vide грушевина. — 2) (у Грбљу) јело од јаја и млијека, Art Eierspeise mit Milch, cibi ex ovis genus.

гру̏шалине, f. pl. (у Херц.) вријеме на измаку бабина: дошао на *грушалине*, рече се као подсмијеха ради. cf. грушевина.

гру̏ша̑ње, n. das Käsen der Milch, coagulatio lactis.

гру̏шати се, ша̑ се, v. r. impf. т. ј. млијеко, gerinnen, coagulari.

гру̏шевина, f. угрушано слатко млијеко, које се особито прави првијех дана кад се крава отели, geronnene Milch, lac coagulatum. [cf. грушавина 1, урда; грушалине].

гру̏ше̑ње, n. 1) das Stoßen z. B. des Salzes, tusio. — 2) das Enthülsen, τὸ spoliare siliqua.

гру̏шити, гру̏ши̑м, v. impf. 1) н. п. со, т. ј. утући је, али да не буде врло ситна, stoßen, tundo. — 2) јечам, кад хоће да се меље, enthülsen (durch Schlagen), tundendo siliqua spoliare. cf. грухати [4].

гру̏шка̑ње, n. das Stoßen, tusio.

гру̏шкати, ка̑м, v. impf. н. п. кошуљу, перући је држећи један крај у рукама лупати доље о камен или о даску на чему се пере, stoßen, tundere.

гр̏ца̑ње, n. das Waten (z. B. im hohen Schnee), incessus ut per altas nives. [cf. гацање 2].

1\. **гр̏цати,** ца̑м, v. impf. waten (im hohen Schnee), incedo ut per altas nives: *грца* по снијегу. cf. гацати [2].

2\. **гр̏цати,** ца̑м, m. кад се човјек загрцне: грцаћеш што си поно; грца му се, хоће да бљује.

гр̑ч, гр̑ча, m. (pl. гр̑чеви) der Krampf, spasmus: ухватио ми *грч* ногу.

Гр̏ча̑д, f. (coll.) junge Griechen, graeca juventus.

Гр̏ча̑дија, f. (coll.) die Griechen, das Griechenvolk, Graeci.

Гр̑че, чета, das Griechlein, Graeculus.

гр̑че̑ње, n. 1) das Zusammenrunzeln, contractio. — 2) das Vergriechen, mutatio in Graecum.

1\. **Гр̏чина,** f. augm. v. Грк.

2\. **грчи̏на,** f. die Bitterkeit, amaritudo. [cf. горчина].

гр̑чити, чи̑м, v. impf. 1) н. п. ноге, einziehen, contraho, corrugo. — 2) gräcisiren, facio Graecum.

гр̑чити се, чи̑м се, v. r. impf. 1) zusammenschrumpfen, corrugor. [cf. гурити се]. — 2) sich zum Griechen machen, simulo Graecum.

гр̑чица, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [menyanthus trifoliata L.].

гр̑чкӣ, ка̑, ко̑, griechisch, graecus.

гр̏ша, f. als hyp. v. грло oder гркљан: Већ ми је до *грше* дошло његово зло; докопао га за *гршу*.

гр̑шак, шка, m. као решетка у крчага куд вода улази и излази, durchlöcherte Oeffnung eines Kruges, orificium.

гр̑ште̑ње, n. das Ekeln, nausea.

гр̑штити се [грстити се], ти̑ ми се, v. r. impf. anekeln, nauseare.

гу̏ба, f. der Aussatz, die Raude, lepra: *губа* га разгубала! *губа* вас поморила! (клетва козама); родило као губа (н. п. шљива, крушка, јабука), т. ј. врло.

гу̏бав, а, о, aussätzig, leprosus.

гу̏бавац, а̑вца, m. ein Raudiger, Aussätziger, leprosus. [cf. губо].

гу̏бавица, f. 1) eine Aussätzige, leprosa: Ја мљах да је *губавица* — 2) (по југоз. кр.) жаба губавица, die Kröte, bufo [cinereus Schr. cf. жаба 2, крастава жаба]. — 3) Schimpfwort für Ziege, convicium in capram. — 4) [*Губавица*] Name für drei Wasserfälle in Dalmatien: једна је Губавица у Крци више Книња, а у Цетини су ниже Задварја двије: *велика* и *мала Губавица*.

гу̏баљ, m. die Grindmähre, equus porriginosus.

гу̏ба̑ње, n. 1) das Aussätzig werden, lepra, contagium leprae. — 2) das Kratzen, frictio.

гу̏бати, ба̑м, v. impf. н. п. губа га губала! soll über ihn kommen, corripiat ipsum!

гу̏бати се, ба̑м се, v. r. impf. 1) aussätzig wer-

ben, lepra corripi. — 2) sich kratzen (schimpflich, als wenn man aussätzig wäre), fricari [cf. драпати се]: што се губаш?

гу̏бац, гу̏пца, m. die äusserste Spitze des Vordertheiles des Schiffs, extrema pars prorae. cf. губица.

гу̏бер, m. покривач од вуне, као ћебе, eine große Bettdecke, stragulum. Губере жене саме чу код куће. [vide бијељ].

губѐрњача, f. Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus: Ђевојкама капе *губерњаче* —

губи̏так, тка, n. der Verlust, jactura.

гу̏бити, би̑м, v. impf. 1) verlieren, perdo [cf. заривати, тратити]. — 2) hinrichten lassen, interficio.

гу̏бити се, би̑м се, v. r. impf. 1) sich verlieren, perdi. — 2) mager werden, macresco: губи се човјек у лицу.

гу̏бица, f. der Theil des Thiergesichtes, an dem die Nase und der Mund befindlich, os animalium, nempe bovis, equi, ovis, caprae, canis: Погледај му на *губицу*, па га води на музлицу. [cf. 2 киша, њушка (шуњка), рило, рилица 2, сурла, турин, ћуша; губац].

гу̏бичина, f. augm. v. губица.

гу̏бљење, n. 1) das Verlieren, perditio. [cf. зарривање, traћење]. — 2) das Hinrichten, trucidatio.

гу̏бо, m. vide губавац.

губо̀душница, f. каже се као у шали за дукат, scherzhafte Benennung eines Dukaten, aureus (q. d. animam perdens).

гуверна̀ду̑р, гуверналу́ра, m. (у примор.) der Gouverneur, gubernator: Тад се диже *гувернадур* Вуко —

гу̏вити се, ви̑ ми се, v. impf. ekeln, nauseare: гуви ми се, хоћу да бљујем. [vide] стужњивати се, cf. грстити се.

гу̏вно, m. vide **гумно**.

гу̏гу̑т, m. das Girren, gemitus (columbarum) [cf. гук, гука 1]: Од *гугута* твоји голубова —

гугу̏та, f. (у Барањи) vide кукута.

гугу̏та̑ње, n. das Girren, gemitus (columbarum).

гугу̏тати, гу̏гу̑ће̑м, v. impf. girren, gemo. cf. [vide] гукати [1].

гу̏гутка, f. *(у Србији) vide кумрија 1.*

гу̏да, f. (у Дубр.) vide крмача [1].

гу̏дало, n. der Fidelbogen, plectrum (?) [cf. гудило]: Ни гуди ни *гудала* вади! sei still (fange nichts an); — — гусле јаворове, И *гудало* од јадиковине —

гу̏да̑ч, гуда́ча, m. der Geiger, citharoedus. [cf. егедуш].

гу̏дети, ди̑м, (ист.) vide гудјети.

гу̏дило, n. (у Сријему) vide гудало.

гу̏ди̑н, гуди́на, m. (у Дубр.) vide прасе.

гуди̏нић, m. dim. v. гудин.

гу̏дити, (зап.) } гу̏ди̑м, v. impf. 1) geigen, fidi-
гу̏дјети, (југ.) } bus cano: Ни *гуди*, ни гудала вади; Како који слијепи, све горе *гуди*. — 2) dumpfschallen, resono, murmuro, н. п. кад се из далека чује пуцњава топова.

гу̏дњава, f. 1) der Ton der (serbischen) roßhärenen Geige, sonus fidium. — 2) ein dumpfer Schall z. B. entfernter Kanonen: стоји *гудњава* топова.

гу̏дура, f. ein enges und tiefes Thal, vallis angusta.

гу̏ђење, n. das Geigen, cantus fidium.

гу̏ђети, гу̏ди̑м, (југ.) vide гудјети.

гу̏жва, f. 1) Flechte aus schlanken Reisern, vimen. — 2) гужва орачица. cf. [vide] орачица.

гу̏жва̑ње, n. das Zerknicken (des Kleides), complicatio. [cf. гужвељање].

гу̏жвара, f. vide гужвача.

гу̏жвати, ва̑м, v. impf. Falten bringen in ein Kleid, es zerknicken, plicas inferre vesti. [cf. гужвељати].

гу̏жвача, f. т. ј. пита, der Strudel (eine Speise von gewickeltem Teig), cibi genus. [cf. гужвара, повитица, савијача 1].

гужвѐља̑ње, n. vide гужвање.

гужвѐљати, љам, vide гужвати.

гу̏жвица, f. dim. v. гужва.

гу̏же̑ње, n. das Kriechen, z. B. der Kinder, so daß der Hintere oben erscheint, reptatio, ut podex appareat.

гу̑з, m. der Hinterbacken, clunis [cf. месна]: премеће се с *гуза* на *гуз* (кад се хоће за кога да каже да не ради ништа, него да живи сједећи беспослен).

гу̏за, f. hyp. v. гузица. cf. језа [1].

гу̏зат, а, о, mit großen Hinterbacken, clunibus magnis praeditus. [cf. пркнаст].

гу̏зити се, гу̏зи̑м се, v. r. impf. sich bücken, das der Hintere oben erscheint, monstrare clunes.

гу̏зица, f. [1)] der After, podex [vide задњица 1. — 2) vide тушика].

гузичѐтина, } f. augm. v. гузица.
гу̏зичина, }

гу̏зичица, f. dim. v. гузица.

гу̏зни̑, на̑, но̑, н. п. кост, was zu den Hinterbacken gehört, clunium.

гу̏зно̑ цријѐво, n. der Mastdarm, intestinum rectum. [cf. чмар].

гузо̀боља, f. н. п. да ја дангубим (или плаћам) за туђу *гузобољу*, т. ј. у чему ја ни мало нијесам крив нити ме се тиче.

гу̏зоња, m. Großarsch, ampli podicis.

гу̏ја, f. 1) die Schlange, serpens. cf. [vide] змија. Срби приповиједају да се гуја звала *краса* и да је имала ноге док није Јеву била преварила (а једни кажу: први пут човјека ујела), па је онда Бог проклео, те јој нестало ногу и стала се вући на трбуху. Једни пак мисле да она и сад има ноге, па их крије, и да би их показала кад би се жива у проциједну припекла к ватри, али ко би их видио, одмах би умр̏о. Која се гуја види послије јесењега Крстова дне, за ону се каже да је ујела какво чељаде, па је земља не

прима у се. — Крије као *гуја* ноге; Пишти као *гуја* у процијепу; *Гују* за реп не би извукао (тако је густа честа или трњак); Превари се, уједе га *гуја* — 2) (по зап. кр.) vide глиста.

гу̏јавица, f. der Spulwurm, Regenwurm, lumbricus. cf. [vide] глиста.

гу̏јана, f. (у Лици) vide гујавица (глиста).

гу̏јина, f. augm. v. гуја.

гу̏јињӣ, ња̂, ње̂, Schlangen=, serpentum.

гу̏јић, m. eine kleine Schlange, parvus serpens.

ту̑к, m. vide гугут: Сви голуби *гуком* гукаху —

гу̏ка, f. 1) das Girren der Taube, gemitus columbae [vide гугут]. — 2) Auswuchs am Leibe, gibbus. [cf. гута 1, чвръуга, чворуга, чвор 3]. — 3) гука труда, злата, der Klumpen, massa.

гу́кање, n. 1) das Girren, gemitus. — 2) das Raunen, murmuratio.

гу̏ка̑ње, n. vide грудање.

гу́кати, гу̑че̑м, v. impf. 1) girren, gemo. [cf. гргутати, гугутати]. — 2) raunen (einander in die Ohren), in aurem dico, murmuro: нешто људи *гучу*.

гу̏кати се, ка̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide грудати се.

гу́кнути, гу̑кне̑м, v. pf. 1) girren, ingemo. — 2) ins Ohr raunen, murmuro in aurem.

гу́лидба, f. die Ausschälung (des Kukuruz), decorticatio. cf. [vide] комидба.

гу́лити, гу̑лӣм, v. impf. 1) schinden, pellem detrahere. [cf. дерати 2]. — 2) ausschälen (den Kukuruz), decortico [vide комити 1]. — 3) abrinden (den Baum), decortico. — 4) (у Дубр.) н. п. траву, vide чупати: *Гуле* браде, а о јаду раде,| Е не знаду што ће и како ће — 5) saufen, poto: шта *гулиш* толику водурину? [— 6) vide глобити; *види* s. v. смудити 2].

гу́лити се, гу̑лӣм се, v. r. impf. plärren, plorare [vide дерати се 1]: шта се гулиш? (каже мати дјетету кад много плаче).

гу̏ло̄зан, зна, зно, (у прим.) gefräßig, gulosus [cf. прождрљив]: *гулозан* као бређа жена.

гу́љење, n. 1) das Schinden, detractio pellis. — 2) Ausschälen, Abrinden, decorticatio. — 3) vide чупање. — 4) das Plärren, ploratio [vide дерање 3].

гу́ма̂ње, n. gieriges Fressen, voratio.

гу́мати, ма̑м, v. impf. јести нагло, gierig fressen, voro.

гу́мно [гувно], n. die Dreschtenne, area. У Црној гори и онуда по приморју гумна су постављена и окаломаћена каменом. Онамо се понајвише на гумнима и игра (јер су многе куће по таковој врлети, да ваља тражити мјесто гдје се може играти), а и људи по коломату њиховоме сједе и договарају се за различне ствари. Међу оне ствари које дјевојци не могу припасти броји се онамо и гумно. Играх се златном јабуком| По пољу по мједеноме,| По *гумну* по сребрноме —

гунгу́ла [*], f. der Tumult, das Getöse, vociferatio.

гу́ндељ, m. (у Херц.) der Maikäfer, scarabaeus melolonta [melolontha vulgaris L.]. cf. [гундо, поп зук,] поп златар, златни поп, кокица [3].

гу́ндо, m. (у Херц.) vide гундељ: Пани, *гу́ндо*, падоше ти гаће —

гу̏ндоре̂ње, n. das undeutliche Daherſummen, cantillatio. [cf. дундорење].

гу̏ндорити, рӣм, v. impf. unverständlich daherſummen, cantillo. [cf. дундорити].

гунту̏ра̑ћ, гунтура́ћа, m. болест у коња кад им иде гној на нос [die Rotzkrankheit, maleus, maliasmus. cf. сакагија].

гу̏нути, не̑м, v. pf. einen Schluck thun, devoro.

гу̑њ, гу́ња, m. eine Art Oberkleid, pallii genus. У Србији је гуњ од *црна* сукна или (*куповни*) од *крие*, која се доноси из Пазарџика, и понајвише је *с рукавима* и дугачак до ниже кољена; а има, особито по варошима, и краткијех гуњева до појаса; а има их *без рукава* и дугачкијех (као н. п. у нахији Рудничкој) и краткијех (особито у Босни доље поред Дрине на женама и дјевојкама). У Црној гори зове се *гу̑њ* и *бјелача* тијесна и дуга до више кољена сукнена бијела хаљина с рукавима, која се у Брдима зове *гуњина* [2], а у Србији *хаљина* [(аљина) 1]. У Србији се гуњ облачи сврх свијех осталијех хаљина, и за то се по њему не опасује, а у Црној гори и по осталијем онамо крајевима највише се облачи сврх кошуље, и по њему се опасује. За то су у гуњева у Србији рукави много пространији. [cf. биљача, бјелача, гуњац, 2 модрина, хаљак (аљак), хаљинац (аљинац), хаљка (аљка)].

гу̏ња, f. die Quitte, malum cydonium [cydonia vulgaris Pers.]. cf. дуња [1, мркатуња], туња.

гу̏њац, њца, m. vide гуњ.

гу̏нђа̂ње, n. das Murren, murmuratio. [vide мрмљање].

гу̏нђати, ђа̑м, v. impf. murren, murmuro. cf. [vide] мрмљати.

гу̏њина, f. 1) augm. v. гуњ. — 2) (у Бјелопавл.) сукнена бијела хаљина с рукавима (и женска и мушка). [vide] гуњ, cf. хаљина.

гу̏њић, m. dim. v. гуњ. [cf. гуњче].

гуњи́ца, f. некака трава [снизак шиб, расте по високим брдима], Art Pflanze, herbae genus [cotoneaster L.].

гу̏њскӣ, ка̑, ко̑, н. п. крпа, ein Gunj-Zeug, pallio conficiendo.

гу̏њче, чета, n. vide гуњић.

гу̑ра, f. vide грба.

гура́бија,* f. мали колачић од меда и брашна, који се обично и на пут носе, Art Honigkuchen, placentulae genus: Шећер с мора, смокве из Мостара,| *Гурабије* на сунцу печене —

гу̏рав, а, о, höckerig, gekrümmt, gibbosus, incurvus [vide грбав 1]: *Гураво* прасе све поље опасе (срп).

гу̏ра̂ње, n. das Stoßen, trusio.

гу̏рати, гу̏ра̂м, v. impf. stoßen, trudo. [cf. ривати, тискати 2, турати 2].

гу̏рати се, гу̏ра̂м се, v. r. impf. stoßen, trudo: не гурај се.

Гу̏рбет,*
Гурбѐта̑ш, гурбета́ша
Гу̏рбетин, } m. der nomadische Zigeuner, Zingarus nomadicus.

Гу̏рбетка, f. nomadische Zigeunerin, Zingara nomadica.

гу̏рбетскӣ, ка̂, ко̂, nomadisch, wie die Zigeuner, vagus more Zingarorum.

Гу̏рбеча̂д, f. (coll.) junge nomadische Zigeuner, juventus zingarica nomas.

Гу̏рбече, чета, n. ein junger Nomade, zingarus vagus juvenis.

гу̏ре̂ње, n. das Zusammenziehen, z. B. vor Kälte, contractio prae frigore.

гу̏ривређа, f.

гури̏кало, m. [онај што гуриче, прасац?].

гури̏ка̂ње, n. vide гуритање.

гури̏кати, гу̏ри̂чем, vide гуритати.

гу̏римице̑, н. п. ударно га *гуримице,* т. ј. гурнувши, gab ihm einen Stoß, trudendo.

гу̏ри̂т, m. глас прасећи, das Grunzen, grunnitus.

гури̏та̂ње, n. das Grunzen, grunnitus. [cf. гурикање].

гури̏тати, гу̏ри̂чем [-ћем?], v. impf. grunzen, grunnio, cf. гурикати: *гуричу* прасци.

гу̏рити се, ри̂м се, v. r. impf. sich zusammenziehen (z. B. vor Kälte), contrahi. [cf. грчити се 1].

гури̏тнути, гу̏ри̂тне̂м, v. pf. grunzen, grunnio.

гу̏рка̂ње, n. dim. v. гурање.

гу̏ркати, ка̂м, dim. v. гурати.

гу̏ркати се, ка̂м се, dim. v. гурати се.

гу̏рнути, не̂м, v. pf. anstoßen, offendo.

гу̏ро, m. (verächtlich) т. ј. који је гурав, der Höckerige, gibbosus.

гу̑с! ein Laut die Gänse wegzujagen, sonus abigendis anseribus. [cf. важ, 2 кот].

1\. **гу̏са,** f. hyp. v. гуска (особито кад вабе гуске: гуса, гуса, гуса!).

2\. **гу̏са,** f. vide [х а ј д у к 1] гусар: Устан' се, Маре душице,| Овудар *гуса* пролази.

гу̏сак, ска, m. der Ganser, anser mas. [cf. гусан].

гу̏са̂н, гуса́на, m. (у Славонији) vide гусак.

гу̏са̑р [усар, усарин], m. (у Боци) [cf. 2 гуса] 1) der Räuber, latro, cf. [vide] хајдук [1]: Соколу долазе из горе *гусари* — Коња водим да ти га напојим,| А сокола да ме разговара,| Бритку сабљу, бојим се *гусара,*| А *гусара* око воде ладне — 2) *гусари од мора,* die Seeräuber, pirata.

гуса̀рина, f. (у Боци) die Seeräuberei, piratica: отишао у гусарину.

гуса̀рљив, а, о, н. п. гора, wo sich die Räuber aufhalten, latronum: Да је ово гора *гусарљива* —

гу̏се̑н, cf. пипавица.

гу̏сеница, f. (ист.) vide гусјеница.

гу̏сеничав, а, о, (ист.) vide гусјеничав.

гу̏синица, f. (зап.) vide гусјеница.

гу̏синичав, а, о, (зап.) vide гусјеничав.

Гу̏сињанин, m. (pl. Гу̏сињани) човјек из Гусиња.

Гу̏сиње, m. мјесто у јужној [Старој] Србији: Од *Гусиња* града бијелога —

гу̏сињскӣ, ка̂, ко̂, von Гусиње.

гу̏сјеница, f. (јуж.) die Raupe, eruca.

гу̏сјеничав, а, о, н. п. воће, voll Raupen, erucis plenus.

гу̏ска, f. (pl. gen. гу̏са̂ка̂) 1) die Gans, anser femina. — 2) eine große längliche Semmel, panis genus.

гу̏сла̂ње, n. das Geigen, cantus fidium.

гу̏слати, ла̂м, v. impf. geigen, fidibus cano.

гу̏сле, гу̏са̄ла̂, f. pl. die (serbische) Geige, fides: Гуд'те, *гусле,* Милошу за душу! — Што су моје *гусле* одвугнуле —

гу̏слице, f. pl. dim. v. гусле: Садељајте *гуслице*| Од сувога јавора —

гу̏сомача, f. (у Ц. г.) некака трава, која расте по барама, и једе се уз гладне године, Art Pflanze, herbae genus.

1\. **гу̑ст,** гу́ста, то, (гу̑стӣ, та̂, то̂, comp. гу̑шћӣ) 1) н. п. јело, dick (von Flüssigkeiten), densus. [cf. тврд 4]. — 2) н. п. шума, т. ј. честа, dicht, densus [vide 2 чест]. — 3) (у Далм.) vide [2] чест (н. п. густо платно). — 4) кад дође *до̂ гу̏ста,* т. ј. кад дође до невоље, aufs äußerste, ubi res agitur.

2\. **гу̑ст,** m. (у Дубр.) der Gusto, Geschmack, gustus [vide 2 кус 2]: Когођ има *густа* има и дизгуста.

[**густиѣрна,** f. vide студенац; *види* s. v. почуо].

густѝна, f. die Dicke, die Dichtheit, densitas, soliditas.

гу̏стица, f. у загонеци.

густѝш, густи́ша, m. ein dichtes Ding, res (cibus) densa, solida.

гу̑та, f. 1) ein [höckeriger] Auswuchs am Leibe, gibbus. cf. [vide] гука [2]. — 2) (у Дубр.) болест у којој отеку зглавци у ногу и у руку, Art Krankheit [der Gelenkrheumathismus], morbus quidam [rheumatismus articulorum].

гу̑тав, а, о, mit Auswüchsen behaftet, excrescentiis affectus: Тешко капи на ћелавој глави!| А долами на плећи грбаве!| И копчама на ноге *гутаве* —

гу̏та̂ње, n. das Schlucken, devoratio.

гу̏тати, та̂м, v. impf. schlingen, devoro. [cf. ждерати 1].

гу̏тља̑ј, m. der Schluck, haustus.

гу̑то, m. Einer der mit Auswüchsen behaftet ist, excrescentiis affectus.

гу̏тољење, n. das Verbergen unter dem Kleide, absconsio. [cf. гучење].

гу̏тољити, љи̂м, v. impf. савијати што у гуку, или под скут, an seinem Leibe etwas verbergen, so daß dadurch eine гука entsteht, in sinum condo. cf. гучити.

гу̏ца̂ње, n. das Hinunterschlingen, devoratio, deglutitio.

гу̏цати, ца̂м, v. impf. hinunterschlingen, devoro: да се овђе *гуцало*, не би се овђе пуцало, sagte die Zigeunerin, als man ihr verwies, daß sie die Butter, die man ihr, um die gesprungenen Lippen zu heilen, gegeben, hinunter geschlungen.

гу̏цнути, не̂м, v. pf. hinunterschlingen, devoro.

Гу̏чево, n. ein Gebirge am rechten Ufer der Дрина, ober Лозница.

гу̏че̂ње, n. vide гутољење.

гу̏чити, чи̂м, vide гутољити.

гу́ђа, f. (у Шумад.) vide к р м а ч а [2], cf. буђа 2.

гу́ђање, n. vide буђање.

гу́ђати се, гу́ђа̂м се, vide буђати се.

1. **гу̏ша,** f. 1) der Kropf der Vögel, guttur. — 2) der Kropf der Menschen, struma. — 3) die Kehle, jugulum: ухватио га за гушу. cf. [vide] грло[1].

2. **гу̏ша,** f. 1) гушава жена, die Kropfige, strumosa. — 2) (ист.) vide гушо.

гу̏шав, а, о, kropfig, strumosus.

Гу̏шавац, а̂вца, m. извор код Лознице (на лијевом бријегу ријеке Штире).

гу̏шавица, f. aufgeblasener Taubenkropf, cucubalus behen? [cucub. baccifer L.]. cf. од урока т р а в а [4].

гу̏ша̂н, гуша́на, m. т. ј. голуб, die Kropftaube, der Kröpfer, columba gutturosa Linn.

гу̏ше̂ње, n. das Ersticken, suffocatio.

гу̏шити, гу̏ши̂м, v. impf. ersticken, suffocor. [vide давити].

гу̏шица, f. dim. v. [1] гу̏ша.

гу́шо, m. (јуж.) der Kropfige, strumosus. [cf. 2 гуша 2].

гу̏шта,
гу̏штара, (у Сријему)} f. vide честа.

гу̏ште̑р, гу̏штера, m. (gen. pl. гуште́ра̂) 1) die Eidexe, lacerta [L. cf. гуштерица]: Кога су гује клале и *гуштера* се боји. — 2) (у Ц. г.) vide зелембаћ. — 3) (у Ц. г.) die Muskel, musculus [vide рибић 2]. — 4) (у Ц. г.) гвожђе у ножа међу камзама.

гу̏штерица, f. (у Ц. г.) die Eidexe, lacerta, cf. [vide] гуштер [1]: Кога је змија клала и од *гуштерица* га је страх.

гу̏шча̂к, гушча́ка, m. (у Сријему) der Gänsestall, cella anserum. [vide кочина 2] cf. кочак.

гу̏шча̂р, m. 1) der Gänsehirt, custos anserum. — 2) тако се у шали зове (у Сријему) муж док му жени не прође четрдесет дана послије порођаја.

гу̏шче, чета, n. das Gänslein, anserculus.

гу̏шчевина, f. Gänsekoth, stercus anserum.

гушчѐтина, f. augm. v. гуска.

гу̏шчићи, гу̏шчи́ћа̂, m. pl. junge Gänse, anserculi.

гу̏шчица, f. dim. v. гуска.

гу̏шчӣ, чја, чје̂, Gänsen-, anserinus.

Д

да, 1) daß, ut [cf. јере 2, нека 2]: казао сам му *да* дође и *да* донесе. — 2) [а)] wenn, si: *да* сам знао да ће тако бити; *Да* змија окуси од мене, отровала би се; *Да* је вина, и стрина би пила; *Да* је мене ћело добро бити, не би Лазо на Косову погинуо; *Да* бих знао и на кози орати; *Да* зна мушка глава| Што ј' одољан трава — [б) vide 2 е 2.] — 3) wünschend, optative: *Да* си жив и здрав! du mögest leben und gesund sein! vivas et valeas! *Да* Бог наспори! *Да* Бог не украти! *да* си поштен! *да* ви чујем здравље! — 4) gebietend und verbietend: одмах *да* идеш кући; сад *да* платиш човјеку што си му дужан; *да* се нијеси макао одатле. — 5) fragend, interrog.: *да* нијеси што изгубио? *Да* није Турчин под капом? — 6) denn, ergo: *да* ко си? *да* како је кад није тако? *да* шта је кад није то? — 7) да ако, ja, wenn —, ita si — [cf. хелбетена (елбетена), шат]: *да ако* удари киша, es wird vielleicht doch regnen (man wünscht daß es regne), *да ако* не удари киша, es wird vielleicht doch nicht regnen (man wünscht daß es nicht regne). — 8) ja, ita, cf. [2] ја [1, 2 еја]: *да да; да* како; *да* Богме, allerdings, freilich, omnimo, utique. — 9) als Ausruf der Verwunderung: *да* чудно ти га превари! *да* лијепа ти је, јади је убили!

да̏бар, бра, m. der Biber, castor [fiber L.].

Да̏бижив, m. Mannsname, nomen viri.

Да́бо, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) хроми дабо, der hinkende Teufel, diabolus claudus. [cf. ђаво].

Да̏брина, f. у Хрватској с Турске стране село и у њему зидине.

да́ва,* f. vide тужба.

да́валац, ваоца, m. der Geber, dator, cf. [1 даша, давало;] давач: Бог је стари *давалац.*

да́вало, m. der Geber, dator [cf. давалац]. Кад које дијете да што другоме, па опет узме натраг, онда му дјеца говоре или пјевају: *Давало* узимало,| С кокошима спавало,| Кокоши га литале —

да́вање, n. das Geben, datio.

да́вати, да̄је̂м (да́је̂м, по југоз. кр. и *да̄ва̂м*), v. impf. geben, do.

да̀ва̑ч, дава́ча, m. der Geber, dator: ја знам каки смо ми *давачи.* cf. [vide] давалац.

Да̀вид, m. David, David.

да́вија,* f. vide дава (тужба): С том *давијом* у цара пођоше —

дави̑ја̑ње, n. (у Ц. г.) das Rechten, contentio. cf. [vide] правдање [2].

дави̑јати се, ја̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) rechten, contendere: давијамо се, давијам се с њим. [vide] прети се, cf. судити се, правдати се.

да̀вина, f. vide **дафина.**

да̀виново зр̏но, n. vide **дафиново зрно.**

да́вити, да̑ви̑м, v. impf. würgen, jugulo. [cf. гушити, душити].

да́вити се, да̑ви̑м се, v. r. impf. ersticken, suffocor: полако, немој се давити (кад ко нагло једе).

да́вље̑ње, n. [cf. душење] 1) das Würgen, jugulatio. — 2) das Ersticken, suffocatio.

да̀внашњи̑, ња̑, ње̑, von lange her, vetus.

давни́на, f. (у Дубр.) frühere, ehemalige Zeit, antiquitas: од давни́на̑, vor Alters, ehemals, von alten Zeiten her, antiquitus. [cf. старина 1].

да́вно [дамно], lange her, diu.

даво̀ри! interj. 1) еј! н. п. давори старости, давори! давори пуста црна горице! доста ти сам по теби војевао! Ој *давори,* ти Косово равно — *Давор'* лице! *давор'* бриго моја — *Давор'* Шаро, *давор'* добро моје — 2) почекај! н. п. давори, Божо, давори! ухватићу ја тебе (мати говори дјетету, кад што скриви па утече): Ал' *давори,* Јанково копиле —

даво̀рије, f. pl. allerlei Musik zusammen, concentus: Ударише ситне *даворије* —

даву̀џија,* m. der Kläger, accusator. [vide парац].

да́да, f. Mama! mater. [vide мајка].

да̀дија[*],/ f. das Kindsmädchen, die Kindsfrau, an-
да̀диља, \ cilla curans parvulos. cf. баба [3].

да̏жд, да̏жда, m. (по југоз. кр.) der Regen, pluvia, cf. [година 3, 1] киша, дажда: *Дажд* находи, тебе кор'јен расте — Од куд вама љетни *дажд* находи —

да̏жда, f. (ст.) vide дажд: Три *дажде,* три љетне кише (у приповијеци); Да не падне *дажда* из облака,| Плаа *дажда* нити роса тија —

да̏ждевица, f. (у Сарајеву) кишна вода, Regenwasser, aqua pluvialis. cf. диждевица, кишница.

да̀ждив, а, о, (у Дубр.) regnerisch, pluviosus. cf. [vide] кишовит.

да̀ждић, дажди́ца, m. dim. v. дажд: Није, побро, *даждић* Косовијем —

да̀ждјети, ди̑, v. impf. (у Дубр.) regnen, pluere. cf. [кишити, кишјети, шишуљати,] шишити.

[**дажђење**, n. verbal. v. даждјети; *види* s. v. шишење. cf. шишуљање].

да̀жђети, да̀жди̑, [југ.] vide даждјети.

да̀ија,* m. vide **дахија.**

да̀и̑јнски̑, ка̑, ко̑, vide **дахијнски.**

да̀и̑јски̑, ка̑, ко̑, vide **дахијски.**

даилук, m. vide **дахилук.**

даире,* f. pl. / Art Tamburins, Castagnette, tym-
даирета,* n. pl.\ pani genus.

да̀ица,* m. vide ујак: Но *даица,* Рњетина Мујо —

даја̀на,* adv. држи се! не дај! halte dich! sis forti animo: *Дајана,* Мујо, *дајана!*

да̑јка, f. у Сријему гдјекоји зову матер тако.

да́јко,\ m. hyp. v. даица: На *дајка* се напу-
да́јо, / ћио свога — Но се мислим оженити, *дајо* —

Да́ка, f. 1) hyp. v. Дамјанка: Онда Јова *Даки* говорио — 2) (ист.) vide Дако.

[**дакако**, vide него не.]

да̏кле̑, /
да̏клем,\ also, daher, ergo. [cf. инди].

Да́ко, m. hyp. v. Давид und Дамјан. [cf. Дака 2].

да̀кта̑ње, n. vide **дахтање.**

да̀ктати, да̑ке̑м, vide **дахтати.**

да̑лак,* да̑лка, m. die Milzverhärtung, splenis induratio.

далѐко, weit, longe, comp. да̑ље̑.

Да̏летина пећина, *f. више Доброте пећина у коју кажу да је ишло много људи али јој до краја нико није долазио: гдјекоји приповиједају да је некад утекло у њу свињче па изишло негдје чак у Херцеговини.*

да̑ли? 1) ob, num? [cf. оли 2]: *дали* ће доћи? *дали* је тако? — 2) (по запад. кр.) sondern, verum. [vide већ 2] cf. него.

Да̀лма̑ција, f. Dalmatien, Dalmatia.

Далмати́нац, нца, m. Dalmatiner, Dalmata.

Далма̀ти̑нка, f. Dalmatinerin, Dalmata.

далма̀ти̑нски̑, ка̑, ко̑, dalmatinisch, dalmaticus.

да̑љ, f. die Ferne, longinquitas. [cf. даљина].

да̀љан, m. (у Ц. г.) преграда какве воде дирецима, између којијех се намјесте мреже те се хвата риба. Такови су даљани код Скадра гдје Бојана истјече из језера. Art Zaun zum Fischfange, sepimentum capiendis piscibus. cf. суп, гарда.

[**даље**, comp. v. далеко. cf. диље.]

[**даљи**, а, е, comp. v. далек, weiterer, entfernterer, longior; *види* s. v. кошић.]

даљѝна, f. die Weite, Entfernung, longitudo. [cf. даљ].

да̑љни̑, на̑, но̑, entfernt, remotus.

дамбулха̀на,* f. türkische Musik: Чауш виче, *дамбулхана* риче —

дами̇̀жана, f. (у Дубр.) буча оплетена прућицем, Art größerer mit Ruthen umgeflochtener Flasche, lagena major virgulis implexa.

Да̀мјан [Дамљан], m. Damian, Damianus.

Да̀мја̑нка [Дамљанка], f. Frauenname, nomen feminae.

Да̀мљан, m. vide **Дамјан.**

Да̀мља̑нка, f. vide **Дамјанка.**

да́мно, adv. vide **давно** (mit allen Ableitungen): Златка би се *дамно* преудала —

да̂н, m. 1) der Tag, dies (pl. да̂ни u. дни̑, z. B. пропадоше ми толики *да̂ни* oder *дни̑*; изгубио сам толике *дане* или *дне*; тако се каже и: *два̑ да̂на* и *два́ дни̑*, *три̑ да̂на* и *три́ дни̑*, а и поред *четири да̂на* могло би се рећи и *четирѝ дни̑*, а даље само *да́на̑*; а поред овога обога говори се (по јужнијем крајевима) и *днѐви*, н. п. пропадоше ми толики *днѐви*; изгубио сам толике *днѐви*; кад се пак говори о празницима, онда се у јед. бр. поред *дана* говори и *дне̑* и *днѐви*, н. п. уочи Ђурђева *дана*, уочи Ђурђева *дне*, и уочи Ђурђева *дневи*; надам се Ђурђеву *дану*, надам се Ђурђеву *дне*, надам се Ђурђеву *дневи*; о Ђурђеву *дану*, о Ђурђеву *дне*, о Ђурђеву *дневи*). — 2) дан орања, ein Morgen Landes, jugerum. cf. јутро [2, днина, ланац 2, рало 2].

1. **да̏нак**, да̂нка, m. hyp. v. дан.

2. **да́нак**, нка, m. die Abgabe, tributum. [vide пореза].

да̏нас (говоре и *данаске*), heute, hodie.

да̏нашњӣ, ња, ње, 1) heutig, hodiernus. [cf. дањи]. — 2) данашњи дан, н. п. данас је недјеља, кад по данас дође прва недјеља, онда ће бити *данашњи дан*: данас ти дођи мени, а ја ћу у *данашњи дан* теби.

да̏нгуба, f. der Zeitverlust, jactura temporis. [cf. дангубица].

да̏нгубан, бна, бно, н. п. посао, was viel Zeit verlieren macht, temporis jacturam adferens.

да̏нгубити, бӣм, v. impf. Zeit verlieren, facio jacturam temporis: Ђе си била, ђе си *дангубила*, | *Дангубила* три бијела дана —

да̏нгубица, f. (dim.) vide дангуба: Тамбурице, моја *дангубице* —

да̏нгубљѐње, n. das Zeitverlieren, jactura temporis.

да̏нӣк, даника, m. vide даниште.

да̂н и̂ но̂ћ, das Stiefmütterchen, viola tricolor Linn.

да́нити, да̂нӣм, v. pf. [u. impf.] den Tag über wo bleiben, transigere diem. cf. дановати.

да̏ница, f. 1) der Morgenstern, lucifer. [cf. вечерњача, зорњача]. — 2) [*Даница*] Frauenname, nomen feminae.

да̏ницка, f. die (Flinten-) Röhre vom Danziger Meister, tubus teli dantiscanus.

да̏ницкиња, f. die Danziger-Pistole, telum Dantisci factum, cf. даничкиња: И за појас двије *даницкиње* —

да̏ничин, а, о, dem Morgensterne gehörig, luciferi: *Даничину* Богом посестриму —

да̏ничкиња, f. vide даницкиња: Па узима пушку *даничкињу* — Кад пукоше двије *даничкиње* —

да̏нӣште, n. Ort wo man den Tag über bleibt, locus morae per diem, cf. [даник,] дановиште: Црнобарац арамбаша Станко | На *даништу* бијеше крај Салаша —

дано̀ва̂ње, n. das Zubringen des Tages, mora per diem.

дано̀вати, да̏нујѐм, v. pf. u. impf. den Tag über wo bleiben, transigere diem, cf. данити: Да идемо у Тису планину, | И ту ћемо данас *дановати* —

дано̀вӣште, n. vide даниште.

дану̑, (у Дубр.) vide [дела] нудер.

да̂нути, да̂нѐм, vide **дахнути**.

да́нце, n. *1)* dim. v. дно: Не испијај свакој чаши *данце* — *2) (у Шум.) писак у слијепе свирале.*

Да̂нчул, m. Mannsname, nomen viri.

да̂њӣ, in der Redensart: и дан дањи, т. ј. још и данашњи [1] дан, noch heutiges Tages, hodie quoque.

дањѝва̂ње, n. das Zubringen eines Tages, mora per diem.

дањѝвати, да̏њујѐм, v. impf. den Tag zubringen, morari per diem.

да̀њо̂м, } bei Tage, diu. [cf. дневи 1, обдан, преда̀њу, } одан].

да̂р, m. (pl. да̂ри, да̂рови, даро́ва̂) 1) die Gabe, donum. cf. поклон [1, дарив, дарило, приказ, приказа, армагани, ормаган, пешкеш]. Између дара и поклона у нас је та разлика што се дар највише даје као од милости, и за то онај који га даје изгледа *уздарје*. — 2) понајвише pl. дари и дарови, Geschenke mit welchen die Braut Hochzeitsgäste beschenkt, dona nuptialia [cf. чеиз]: мајка спрема кћери *дарове*; дјевојка спрема *дарове*.

да̂ра[*], f. 1) die Tara (beim Wägen), das Gewicht des Gefäßes, pondus vasis. — 2) fig. одбити коме што *на̏ дару*, durch die Finger sehen, nachsehen, do, indulgeo.

да́рак, рка, m. 1) hyp. v. дар. — 2) у цркви оно троје чим се покрива а) дискос (первый покровецъ), б) путир (вторый покровецъ), в) и дискос и путир заједно (покровъ или воздѹхъ).

да̂рӣв, m. у пјесми мјесто *дар*: Јесу ли то гаће од продаје, | Или су то гаће од *дарива* —

дарѝва̂ње, n. das Schenken, datio, donatio.

дарѝвати, да̏рујѐм, v. impf. 1) коме што, darbringen, offero. — 2) кога, beschenken, dono.

дарѝвати се, да̏рујѐмо се, v. r. impf. sich beschenken, donare se invicem: Оди, брате, да се пољубимо; | Стани, сестро, док *се дарујемо* —

***Да̀рије**, m. (у Ст. влаху)* Mannsname, *nomen viri.*

да̀рило, n. die Gabe, donum, cf. [vide] дар [1]: *дарило* Божје.

да̂р ма̂р[*], durcheinander, Wirrwarr, sus deque: починио (н. н. по кући, по земљи) дар мар.

да̀рнути, да̂рнѐм, v. pf. у кога, у што, etwas berühren, tango. [cf. дирнути, задјести 4, таћи (такнути), текнути 2, тикнути].

даро̀вати, да̀рујѐм, v. pf. 1) коме што, darbringen, dono. [cf. поклонити, приказати 1, џабансати, шенковати]. — 2) кога, beschenken, dono [vide обдарити].

да̀ровина, f. новци што млада о свадби скупи од даривања. cf. даровнина.

да̏ро̑вни̑, вна̑, вно̑, (у Ц. г.) geschenkt, donatus: *Даровноме* коњу зуби се не гледају.
даро̀вни̑к, даровни̏ка, m. der Geschenkte, donatus: А Комнену младу ђувеглији| Њему даде коња *даровника* —
даровни̏на, f. das Geschenkte, donum [cf. даровина]: Узе мача у десницу руку,| У лијеву *даровнину* куму —
даро̀вница, f. н. п. сабља, т. ј. даровна, geschenkter Säbel, gladius donatus: И ево ти *даро̀вница* ћорда — А све гледам *даровницу* ћорду,| Мила ми је како десна рука —
да̀ска, f. (acc. да̏ску, pl. да̏ске, даса́ка̄) das Brett, assis. cf. [1] штица [1, платица]. Нема четврте *даске* у глави, т. ј. сулуд је.
да̏ти, да̑м (да́де̑м), v. pf. 1) geben, do [cf. подати]: *дај*, нај; *Дај* де море, од Будима краљу! — *Даде* краљу, ријеч не учини — 2) (особито са *не*) коме што, zugeben, zulassen, erlauben, admitto [vide допустити]: не *да* му мати да иде на војску; Не *даде* јој Мијат побјегнути — 3) не дати кога, in Schutz nehmen, defendere: не *дај* ме! Не *дај* мене твоме друштву туђи — 4) н. п. *дај* да се одморимо, *дај* да сједнемо мало, *дај* да му не дамо, lasset uns —, fac —. — 5) плећи дати, retiriren, terga dare: *Плећи даде*, бијегати стаде —
да̏ти се, да̑м (да́де̑м) се, v. r. pf. 1) на што, за чим, sich auf etwas verlegen, incumbo in aliquid: *дао се* на науку, на трговину; *дао се* за науком. — 2) не дај се, lasse dich nicht, halte dich, sis forti animo. — 3) дала се рана на зло (у пјесмама из југ. кр. и: по злу), üble Wendung nehmen, verti in malum. — 4) не да ми се, es gibt sich nicht, es geht nicht von Statten, geräth nicht, non succedit: не даду ми се коњи; не даду ми се челе; не даду ми се дјеца (кад умиру). — 5) у једној пјесми: *Даде* му *се* нешто погледати —
1. **да̏ћа**, f. das Todtenmal, convivium funebre. Даће се обично дају три (и то у суботу вече и у недјељу ујутру): *четрдесница* [1] (послије четрдесет дана), *полугодишњица* и *годишњица*. На даћу зову све сељаке редом од куће до куће, и обично овако почињу: „Дођите довече да споменемо мртве.“ Ту треба да дође и поп да очати кољиво. На даћи напијају: „За и с п о к о ј души брата (како му буде име; ако ли је женско а оно сестре) Бог да му душу прости!“ А остали сви у глас повичу: „Бог да му душу прости.“ На крсно име не иде из једне куће нигда више од једнога, а на даћу их може поћи и више. По варошима шаље се и хапсеницима јела и пића и свијећа (лојанијех). Годишњица се зове и *година* [4], а полугодишњица и *по године*. cf. трпеза [2, кармина, седмина 3].
2. **да̏ћа**, f. (im Scherze als Gegentheil von недаћа) gegeben, datum: Да је срећа и од Бога *даћа*,| Не би жене ни носиле гаћа,| Већ кошуљу докле гаће вежу.
да̀фина [давина], f. 1) der wilde Oehlbaum, oleaster [elaeagnus angustifolius L.]: У градини о сувој *давини* — *Давина* се сува помладила| И зеленим улистала листом — 2) [*Дафина*] Frauenname, nomen feminae.
да̀финово [давиново] **зр̑но**, n. (у Ц. г. и онуда по приморју) Muskatnuß, nux muscata [сјеме од myristica fragrans Houtt.]. cf. орашчић [2, орашак 1]. Овијем се у онијем земљама лијече од различнијех болести.
да̀хија* [даија], m. der Prätendent, Vertriebene, Emigrant, exul (redux et ultor): То гледају Турци Биограђи| И из града сви седам *даија* —
да̀хи̏јнски̑ [даијнски], } ка̑, ко̑, Dai-, exulum.
да̀хи̏јски̑ [даијски], }
дахи̏лук* [даилук], m. das Daithum, dominatus (jus) dahiarum: Он се нада добру *даилуку* —
да̀хнути, да̀хне̑м, [данути] v. pf. athmen, spiro: не да му *дахнути*; једва сам *дахнуо* душом.
да̀хта̑ње [дактање], n. das Schnaufen, anhelatio.
да̀хтати, да̏шће̑м, [дактати] v. impf. schnaufen, anhelo. [cf. бректати].
да̀ција, f. vide [п о р е з а] да́нак.
да̀цијер, дацијѐра, m. (у Боци) који купи дацију, der Einnehmer der Abgaben, vectigalium collector. cf. [vide] порешчија.
1. **да̏ша**, m. у пословици мјесто *давалац* der Geber, dator: Сваки *даша* добар *даша* а недаша ђидибаша.
2. **Да̏ша**, f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Дафина 2).
да̑ што ми ти да што, (у војв.) vide што ми ти је за што.
да̀шча̑к, дашча́ка, m. (у Хрв.) vide брвнаш.
да̏шчан, а, о, brettern, assinus (?).
да̀шчара, f. eine Bretterhütte, casula assina.
да̀шчица, f. dim. v. даска. [cf. 1 шти́ца 1, 2 шти́ца].
два̑, дви̏је (јуж., а ист. *две̑*, зап. *дви̑*), два̑, zwei, duo: *Два* љешника ораху војска; Она поји по путу путнике,| А за здравље *двају* браће своје —
двaа, у пјесми да би се испунила врста мјесто *два*: *Дваа* коња, два самара —
два̀десет [двадест, двaест], zwanzig, viginti.
два̀десетѝ [двадести, двaести], та̑, то̑, der zwanzigste, vigesimus.
два̀дест, vide **двадесет**.
два̀дестеро, vide **двадесторо**.
два̀дести̑, та̑, то̑, vide **двадесети**.
двaде̏стина, f. vide двaестина: И угради *двадестину* глава —
два̀десторо [двадестеро, двaесторо, двaестеро], ein Zwanzig, viginti.
два̀ест, vide **двадесет**.
два̀естеро, vide **двaесторо**.

два̏ести̑, та̑, то̑, vide **двадесети.**

два̏естина [двадестина], f. ein Zwanzig, viginti.

два̏есторо, vide **двадесторо.**

два̏жде, (у Ц. г.) zweimal, bis. [vide двапут]. cf. дваш.

два́наест, zwölf, duodecim. [cf. двојенаест].

два́наестеро, vide **дванаесторо.**

два́наести̑, та̑, то̑, der Zwölfte, duodecimus.

два́наесторо [дванаестеро], ein Zwölf (ein Dutzend), duodecim. [cf. двојенаесторо].

два̏пут (два пута), zweimal, bis. cf. дважде, дваш.

два̏ш, (у Ц. г.) vide [д в а п у т] дважде: *Дваш* ћу ти га измјерит' са златом —

двѐка, f. (у Хрв.) од брезове лиле као густ катран, чим се кола мажу, Art Wagenschmiere, axungia.

двѐри, f. pl. врата на олтару (у цркви), die Altarthüre, porta adyti. cf. задварје.

двѐста, (ист.) vide двјеста.

дви̏за̑к, двиза́ка, m. zweijähriger Widder, aries bimus. cf. двизац.

дви̏зац, дви́сца, m. (у Ц. г.) vide двизак.

дви̏зе, дви̏зета, n. (у Ц. г.) ein zweijähriges Schaf (ohne Unterschied des Geschlechtes), ovis bima. [cf. козле].

дви̏зица, f. ein zweijähriges weibliches Schaf, ovis bima. cf. [козле; двизорка,] двиска, увотка [ухотка].

дви̏зо̑рка, f. (у Сријему) } vide двизица.
дви̏ска, f. (pl. gen. дви̏за̄ка̑) } vide двизица.

дви̏ста, (зап.) vide двјеста.

двје̏ста, (југ.) zweihundert, ducenti.

дво̀гоче, чета, n. н. п. ждријебе, или теле, zwei Jahr alt (von Füllen oder Kalb), bimus taurus aut equus: Рђаво говече све *двогоче.*

дво̀грошац, шца, m. türkische silberne zwei-Piaster-Münze, nummi genus.

дво̀грошка, f. österreichische kupferne zwei-Groschen-Münze, nummi genus.

дво̀губ, а, о, zweifach, duplex. [cf. двострук, дупли, дуплован].

дво̀жични̑ сто̀лац, о̑га сто́ца, m. (у Ц. г.) Lehnstuhl, cathedra.

дво̀јак, а, о, zweierlei, duplex.

двоја́че̑ње, n. das Wenden, Wendefahrt, iteratio. [vide преоравање].

двоја́чити, дво̀ја̑чи̑м, v. impf. њиву, т. ј. по други пут орати, wende fahren, wenden, iterare. cf. [vide] преоравати.

дво̀јба, f. (по зап. кр.) der Zweifel, dubium. cf. [vide] сумња.

дво̏је, дво́га, (dat. loc. дво́ма, и дво́ме, instr. дво́ма) [1)] zwei, duo. Овијем се показује број живијех ствари средњега рода, које стоје у род. мн., н. п. двоје пи̏лп̑ћа̑, двоје че̏љади̑, двоје пра̏са̄ди̑, дје̏це̑. Овако се самоставнијем именима оваке ствари броје и даље, н. п. троје, четворо, петоро, шесторо и т. д. Мјесто *двоје, троје* и *четворо,* може се казати и *два, три, четири,* с род. јед., н. п. *два пилета, три пилета, четири пилета,* а даље не. У Сријему се говори и *двоје ја̏ја* мјесто *два јајета*, а у Црној гори и *двоје о̏панāка̄*, и *двоје то̏ка̄* и т. д., а по осталоме народу казало би се: *двоји опанци,* и *двоје токе.* За човјека и жену, и за човјека и дијете, и за жену и дијете казало би се *двоје,* тако ако их је више и *троје, четворо* и т. д.; *а тако и* двоје коња, [— 2) у двоје, zu zwei, fr. à deux; маргиналија I. издања, код ове ријечи].

двојѐнаест, (у Ц. г.) vide дванаест.

двојѐнаесторо, (у Ц. г.) vide дванаесторо.

дво̀је̑ње, n. das Trennen in Zwei, separatio.

дво̏ји, је, ја, zwei, duo: дво̏ји ја̏ди, дво̏је то̏ке, дво̏ја вра̏та. [cf. двоје 1].

двоји̏но̑м, з. В. више, zweimal höher, bis.

дво̀јити, ји̑м, v. impf. trennen, entzweien, divido.

дво̀јица, f. zwei (Paar), duo (за људе, са род. мн., н. п. *двојица ју̏на̄ка̄, двојици ју̏на̄ка̄, двојицу ју̏на̄ка̄* и т. д.).

дво̀јице, f. pl. (у Хрв.) vide двојнице.

дво̀јка, f. 1) ein zweieimeriges Faß, dolium continens duas amphoras. — 2) vide двоцијевка.

дво̀јнице, дво̀јни̑ца̑, f. pl. die Doppelpfeife der serbischen Hirten, fistula duplex. [cf. двојице, дипле 2, свирала 2].

дво̀катан, тна, тно, н. п. кућа, zweistockig, tabulationes duas habens.

дво̀катница, f. т. ј. кућа, zweistockiges Haus (das Erdgeschoß mitgerechnet), domus tabulationes duas habens.

дво̀колице, дво̀коли̑ца̑, f. pl. ein zweiräbriger Wagen, rheda birota. [cf. чезе].

дво̀коска, f. (pl. gen. дво̀коза̄ка̑) (у Ц. г.) коза која се други пут *кози*, eine Ziege die zum zweiten Mal wirft, capra secundum pariens.

дво̀крилни̑, на̑, но̑, н. п. врата, Doppelthür, valvae.

дво̀личан, чна, чно, 1) н. п. човјек, zweizüngig, duplex. [cf. двоплатан 1]. — 2) н. п. свила, т. ј. од два лица (која нема наличја, него с обје стране једнака), doppelseitig, utrasque partes aequales habens.

дво̀личе̑ње, n. das Doppelreden, duplicitas.

дво̀личити, чи̑м, v. impf. doppelzüngig sein, duplicem esse.

дво̀лучан, чна, чно, н. п. гвожђа, т. ј. од два лука, zweifederig (з. В. von einer Falle), duplici elatere.

дво̀ножац, ношца, m. der Sterbliche, mortalis [cf. човјек 1]: не боји се *двоношца.*

дво̀њак, њка, m. (у Сријему) 1) vide [б л и з а н а ц] близне (у Барањи се *двоњци* каже само за дјецу, а *близнови* код стоке). — 2) vide сраслица.

дво̀петица, f. (у Лици) некакав новац, Art Münze, numus quidam.

двоплатан, тна, тно, 1) н. п. човјек, vide дволичан [1]. — 2) сјекира, коса.

двор, двора, m. 1) der Hof, der Hofpallast, aula, palatium: у двору; код двора. У пјесмама се свака *кућа* зове *двор* или *кула.* [cf. двори, ахар (аар, ар) 2, хар 2, конак 1, 2 оџак]. — 2) der Haushof, aula. cf. [vide 2] двориште. — 3) на двору, draußen, foris [vide поље 2]: у двору и *на двору* (кисне); шта чиниш *на двору* те не идеш у кућу? — 4) на двор: *α*) hinaus, foras [vide поље 2]; *β*) um Nothdurft zu verrichten [vide поље 3]. — 5) с двора, von draußen, foris [vide поље 2]: дошао с двора; улијепио кућу с двора, an der Außenseite, extrinsecus.

дворани, дворана, m. pl. (ст.) die Hofleute, aulici: Викну Стојан слуге и *дворане* —

дворба, f. die Aufwartung, ministerium: Зла ви *дворба,* оба моја сина! — Свему ми је роду омиљела:| Моме бабу *дворбом* и угодбом —

дворење, n. das Aufwarten (Dienen) bei Hofe, ministerium.

двори, m. pl. (ст.) vide двор 1: Стоје ли му *двори* отворени,| И у двору коњи оседлани —

дворити, рим, v. impf. кога, служити кога, а особито стајати пред њим (кад руча или пије) метнувши руке на појас, aufwarten, ministro adpareo: Ево има девет годиница| Како *дворим* цара у Стамболу —

1\. **дворйште,** n. Ort, wo einst ein Hof gewesen (die Ruinen), ruinae palatii. У Поцерини, у Шабачкој нахији, има село *Дворишите* и код њега близу зидине које се зову *Милошева коњушница.* Срби онуда приповијевају да су ондје били двори Милоша Обилића. Они то потврђују и другијем свједоџбама да је Милош из Поцерине, н. п. у Дворишту има један стари гроб с великијем каменом чело главе: онуда Срби говоре да је то гроб Милошеве сестре, и приповиједају да је ондје плијевила шеницу, па је убио Милош с Тројанова града (то је готово као с Герзелеза у Шорокшар, или с Банстола у намастир Ковиље) буздованом, јер је мислио да је кошута. — У Поцерини има једна ријека која се зове *Нечаја*, и близу ње поље које се зове *Пустопоље.* Сад они доказују да је послије Косовске битке дошао гласоноша с Косова и нашао Милошеву мајку на тој ријеци код оваца, па јој рекао: *Не чај* више, Милошева мајко!| Одбиј овце у то *пусто поље*:| Милош ти је јуче погинуо. — И од тада је остало Пустопоље и ријека Нечаја.

2\. **двориште,** n. (у Хрв.) der Haushof, aula. cf. двор 2, [обор 2, стобор, улица 1,] авлија [1].

дворкиња, f. [1)] die Aufwärterin, ministra: А белој *дворкињи*| Бурму позлаћену — Пред њом иду *дворкиње* — [— 2) cf. краљице.]

дворкињица, f. dim. von дворкиња: Он заклиње младе *дворкињице* —

дворог, а, о, (у Кривошијама) н. п. јама, т. ј. која има два уласка, duplex orificium habens. [cf. двророгаст].

дворогаст, а, о, vide дворог.

дворскй, кā, кō, (н. п. у Карловцима кола, башча) Hof-, aulicus.

двострук, а, о, zweifach, doppel-, duplex. [vide двогуб].

двоумити, мйм, v. impf. што, zweifeln, Anstand haben, dubito. [vide сумњати].

двоумљење, n. das Zweifeln, dubitatio.

двоцевка, f. (ист.) vide двоцијевка.

двоцепан, пна, пно, (ист.) vide двоцјепан.

двоцйвка, f. (зап.) vide двоцијевка.

двоцијевка, f. (јуж.) т. ј. пушка од двије цијеви, die Doppelflinte, telum jaculatorium duplicem canalem habens. [cf. двојка 2].

двоципан, пна, пно, (зап.) vide двоцјепан.

двоцјепан, пна, пно, [јуж.] н. п. пантљика, т. ј. у два нита ткана, zweifädig, zweidrähtig, bilix.

***Дврснō,** n. поље* [у Херцеговини].

дē, interj. 1) Laut um das Saumpferd anzutreiben, vox excitantis jumentum ad progrediendum. — 2) [vide] дела! wohlan, age. — 3) де, или д е р, als Aufmunterung, wohlan, age sodes: зовни *де* га, нађи *де* то, подај *де* му, и т. д., разбери*де*те, реци*де*те му, кажи*де*те му. Додаје се понајвише глаголима у наклон. запов., али се може и раставити од глагола, н. п. Смиљанићу, дома *дер* се нађи — 4) vide *где* (mit allen Ableitungen).

дебе[*], бета, n. ein cylindrisches hölzernes Geschirr, aus e i n e m Stücke, mit Deckel, zum Honig u. dgl., vas ligneum: Из *дебета* пекмез поједоше —

дебела, f. adj. т. ј. болест, die Wassersucht, hydrops. [vide проказа].

дебела тйква, f. die Stickwurz, bryonia alba L. [vide тиква 4].

дебелгуза, f. die einen dicken Hintern hat, amplis clunibus praedita.

Дебелй Бријег, m. некако мјесто између Новога и Дубровачке државе.

[**дебели сват,** m. vide крцан.]

дебелкоса, f. некаква трава, Art Pflanze, herbae genus.

Дебељак, Дебељака, m. зидине од старога градића близу Задра [Скадра?].

дебељко, m. дебео човјек, der Dickbauch, adeps.

дебео, дебела, ло, (дебелй, лā, лō, comp. дебљй) 1) dick, crassus. — 2) fett, pinguis. [vide туст]. cf. претио.

дебло, m. der Stamm (des Baumes), stirps. [cf. стабло, стабар, хрек]: *Дебло,* али узебло.

дебљање, n. das Dick-, Fettwerden, *тō* crassescere, pinguescere.

дебљати, љāм, v. impf. 1) dick werden, crassesco. — 2) fett werden, pinguesco.

дебљѝна, f. 1) die Dicke, crassitudo. — 2) die Fette, pinguedo. [vide тустина] cf. претилина.

Дѐбрц, m. село у Шабачкој посавини од Саве код малога Дубокога мало унутра у земљу. Око двјеста корака од моста гдје је сриједа малога Дубокога пошав низа Саву познају се остаци од великога шанца из Саве па у земљу око једне четврти сахата до у *Дубоки поток* (од којега се и зове *Дубоко*). Према овоме је мјесту из Сријема *Купински кут.* Овдје Сава своју десну обалу (из Српске стране) једнако рони, а лијеву (на Купинскоме куту) наставља. Гдје се обала рони, виде се у земљи многе људске кости, а у самоме шанцу, кад је прије неколико година грађен пут преко њега, налазили су различне старинске новце, комаде од земљанијех суда и друге ствари које се налазе по градиштима. Народ онуда приповиједа да је ондје (између шанца и Дубокога) био негда велики *Грчки* град. Јамачно је ово и онај *Дабрац* у коме је сједио краљ Драгутин, и којега мјесто Раић у својој историји (у књизи VIII глави IX § 7) тражи у Сријему испод Карловаца и око *Добринаца.* Кад видимо како Сава сад рони своју десну обалу, онда се мора узети да је у стара времена она са градом Дебрцем била најближе гдје јој је сад лијева, а може бити још и даље онамо у Купинскоме куту.

1. **дѐва,*** f. vide камила.

2. **де́ва,** f. 1) (ст. ист.) vide дјева: Ој *дево* девојко!| Млого девовавала — 2) [*Дева*] Frauenname, nomen feminae.

дѐва̑ње, n. (ист.) vide дијевање.

дѐвати, де̑ва̑м, v. impf. (ист.) vide дијевати.

деведѐсе̑т, neunzig, nonaginta.

деведѐсе̑теро, vide **деведесеторо.**

деведѐсе̑ти̑, та̑, то̑, der neunzigste, nonagesimus.

деведѐсе̑торо [деведесетеро], Anzahl von neunzig, nonaginta.

девѐндука кра̑љ, m. у загонеци: Ја ударих гвозденим маљем у камен град, из њега скочи *девендука краљ* и прими се уз мекиш град (кресиво, варница и труд).

девѐница, f. (ист.) vide дјевеница.

де̏ве̑р, девера, m. (ист.) vide дјевер.

деве́рак, рка, m. hyp. v. девер. cf. ђеверак.

дѐвер-баша, m. (ист.) vide дјевер-баша.

девери́ва̑ње, n. (ист.) vide дјеверивање.

девери́вати, деверу̑је̑м, (ист.) vide дјеверивати.

девѐрика, f. der Brachsen, cyprinus brama [abramis brama Cuv.].

девѐрити, ри̑м, (ист.) vide дјеверити.

девѐричић, m. (ист.) vide дјеверичић.

девѐрична, f. (ист.) vide дјеверична.

дѐвермӑвиш, m. vide [к о в р т а ч] мавишњак.

де̏веров, а, о, (ист.) vide дјеверов.

девѐрски̑, ка̑, ко̑, (ист.) vide дјеверски.

девѐруша, f. (ист.) vide дјеверуша.

девѐрушин, а, о, (ист.) vide дјеверушин.

девѐсиљ, m. } (у Ц. г.) некаква трава, од које
девѐси̑ље, n. } кажу да стока у прољеће проточи крвљу, Art Kraut, herbae genus [seseli rigidum W. K.].

де̏ве̑т (де̏вет), neun, novem.

1. **девѐта̑к,** девета́ка, m. ein Thier (Pferd, Ochs) von neun Jahren, novennis.

2. **деве́так,** тка, m. das Neuntel, nonae. cf. [девето;] читлук.

девѐта̑ње, n. das Abprügeln, dolatio (?).

девѐтати, та̑м, v. impf. abdreschen (abprügeln), fuste dolo. [vide тући 1].

де̏ветеро, vide **деветоро.**

дѐве̑ти̑, та̑, то̑, der neunte, nonus. *Девети* у плугу, (der neunte im Pfluge, d. i.) das fünfte Rad am Wagen, plane superfluus.

девѐтина, f. der neunte Theil, nona pars.

девѐтица, f. 1) die Neun (im Kartenspiel), novem puncta. — 2) крстина од девет снопова.

девѐтнаест, neunzehn, novemdecim. [cf. деветоронаест].

девѐтнаестеро, vide **деветнаесторо.**

девѐтнаести̑, та̑, то̑, der neunzehnte, undevicesimus.

девѐтнаесторо [деветнаестеро], ein Neunzehn, novemdecim. cf. [деветоронаестеро;] двоје.

дѐвѐто̑, о̑га, n. adj. vide [2] деве́так.

деветѐрица, f. Anzahl von neun, novem; *cf. двојица.*

де̏веторо [деветеро], neun, novem. cf. двоје.

деветорѐнаест, (у Ц. г.) vide деветнаест.

деветорѐнаестеро, (у Ц. г.) vide деветнаесторо.

девѐчани̑, на̑, но̑, н. п. брдо (женско), auf neun eingerichtet, novenarius.

девѐча̑р, девеча́ра, m. der das Neuntel nimmt, cui nona pars frugum debetur, nonarius.

дѐвица, f. (ист.) vide дјевица.

Дѐвич, m. манастир негдје у [Старој] Србији (може бити да је сада и пуст): У Дреници бијела *Девича* —

девѐва̑ње, n. (ист.) vide дјевовање.

девѐвати, дѐвује̑м, (ист.) vide дјевовати.

дѐвојачки̑, ка̑, ко̑, (ист.) vide дјевојачки.

дѐвојаштво, n. (ист.) vide дјевојаштво.

дѐво̑јка, f. (ист.) vide дјевојка.

дѐво̑јче, чета, n. (ист.) vide дјевојче.

дѐво̑јче̑ње, n. (ист.) vide дјевојчење.

девојчѐтина, f. augm. v. девојка [vide девојчина].

дѐво̑јчин, а, о, (ист.) vide дјевојчин.

девѐјчина, f. augm. v. девојка. [cf. девојчетина; девојчура, девојчурина].

дѐво̑јчити, чи̑м, (ист.) vide дјевојчити.

дѐво̑јчити се, чи̑м се, (ист.) vide дјевојчити се.

девѐјчица, f. dim. v. девојка.

девојчура, } f. augm. v. девојка. [vide де-
девојчурина, } војчина].
дегенек,* m. (pl. gen. дегѐнека̑) der Prügel (meistens auf die Fußsohlen), verber [vide батина 2]: ударили му педесет *дегенека.*
дѐд, m. (ист.) } vide дјед.
дѐда, m. (у војв.) }
дѐда̑к, m. (у војв. по варошима) ein dummer Kerl, Dummkopf, stolidus. [cf. тетак 2; лудак].
дѐде̑, mach, mach, age [vide дела]: *деде* га зовни; *деде* ти то узми. cf. де.
[**дедер,** vide дела; *види* s. v. дер 2].
дедѐтина, } m. augm. v. дед.
дѐдина, }
дѐди̑нство, n. (у Сријему) vide дедовина.
дѐдов, а, о, (ист.) vide дједов.
дѐдовина, f. (ист.) vide дједовина.
Дѐжева, f. Berg und Ruinen bei Нови пазар: Код *Дежеве* старије дворова —
дѐжмекаст, а, о, untersetzt, quadratus.
Дѐја̑н, m. Mannsname, nomen viri.
дѐјанија, *f. (у Боци) н. п. без стоке и сваке* дејаније, *т. ј. нема ништа.*
1. **дѐка̑ње,** n. das de-sagen, excitatio jumenti ad progrediendum voce де.
2. **дѐка̑ње,** у загонеци, vide [cf.] чаре.
дѐкати, дѐче̑м, v. impf. mit dem Worte де das Saumpferd antreiben, excito jumentum ad progrediendum voce де: шта га *дечеш*, удри га батином.
дѐкла, f. vide дикла [2].
дѐклић, m. vide момчић.
дѐкнути, дѐкне̑м, v. pf. einmal де sagen, inclamo де.
дѐла, wohlan, age. cf. де [2], деде [дедер, дер 2, дану, ела, нуде, нудер].
дѐла̑ње, n. das Thun, opus.
дѐлати, ла̑м, v. impf. (у Хрв.) thun, facere. cf. [vide] чинити [1].
делàџија, m. (ист.) vide дјелаџија.
делѐнгало, у овој загонеци: Дај ми, мати, *деленгало*, да се проделенгам, да изидем на двор, да се п о б у р а м (врата и кључ).
Дѐлеуша, f. село у Херцеговини: И до њи је село *Делеуша* —
дѐли,* kühn, audax: Онда рече *дели* Радивоје —
дѐлибаша,* m. Oberster der Leibwache, praefectus praetorianorum.
дѐлибашин, а, о, des делибаша, *τοῦ* делибаша.
Дѐлигра̑д, m. (Narrenstadt) seit 1806 eine Schanze der Serben (близу [Алексинца] Ниша) gegen die Türken.
дѐлија,* m. (pl. gen. дѐли̑ја̑) 1) der Leibsoldat des везир, miles praetorianus. Делије су све коњици, и имају високе црне капе коврџаке. — 2) Krieger überhaupt, miles, cf. [vide] јунак [1]: Све *делије* у демије, а у коше жита није; Ој Бога ти, незнана *делијо* —
дѐлијин, а, о, des делија, *τοῦ* делија.
дѐли̑јнски̑ [делијски], ка̑, ко̑, н. п. калпак, der делије, *τῶν* делије: *на делијнску,* т. ј. као што је у делија, nach Art der делије, more *τῶν* делије: *На делијнску* перчин оставила — Овако се каже и: *на хајдучку.* cf. братска.
дѐли̑јнство, n. vide јунаштво: Ти не купи свате по хаинству,| Но покупи свате по *делијнству* —
дѐли̑јски̑, ка̑, ко̑, vide делијнски.
дѐликанлија,* m. vide момак [1].
делилук,* m. Hoffart, superbia [vide охолост].
дѐлити, дѐли̑м, (ист.) vide дијелити.
дѐлити се, дѐли̑м се, (ист.) vide дијелити се.
дѐлиуста̑вци, ва̑ка̑, m. pl. (у Ц. г.) трећи дан по крсном имену, dritter Tag nach dem Tage des Hauspatrones, post diem patroni coelitis sacrum dies tertius. cf. уставци [2].
дѐлкушица [*] (тица), f. у пјесми некака тица (чини ми се да се папагај Турски зове *дил куш*) [cf. дилкушица]: На гранчици тица *делкушица* —
дѐло, n. (ист.) vide дјело.
дѐља̑ње, n. (ист.) vide дјељање.
дѐљаоница, f. (ист.) vide дјељаоница.
дѐљати, ља̑м, (ист.) vide дјељати.
дѐљача, f. (ист.) vide дјељача.
дѐље̑ње, n. (ист.) vide дијељење.
дѐљка̑ње, n. dim. v. дељање.
дѐљкати, ка̑м, dim. v. дељати.
дѐмбел,* m. љенивац, који од лијености ништа не може радити, der Faulenzer, homo deses [cf. дербеденица?]. Кажу да Турски цар дембеле храни и одијева, али најприје свакога огледају је ли управо за дембеле: да не би могао што радити. Тако су под двојицом што су били дошли да их узму у дембеле, запалили рогожину (да виде шта ће радити), онда један од њих рече ономе другом: „устани да сиђемо с ове рогожине, изгорећемо." А онај му одговори: „ћути, Бога ти! како те не мрзи говорити?" Онда овога узму у дембеле, а онога што је рекао да устану, отјерају и кажу му да он није за дембеле.
дембѐлиса̑ње, n. das Faulenzen, desidia.
дембѐлисати, ише̑м, v. impf. faulenzen, segne otium terere. cf. дембел.
дѐме [*], мета, n. vide [д е њ а к] нарамак.
Демѐроња, f. брдо на лијевој страни Ибра, близу Маглича, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.
дѐмешкиња, f. т. ј. ђорда, vide димишћија: И припаши ђорду *демешкињу* —
дѐмије, дѐми̑ја̑, f. pl. (у Ц. г.) [vide] димије: Све делије у *демије* —
дѐмир,* 1) vide гвожђе. — 2) vide гвозден: На *демир* се пенџер наслонио —
Дѐмир-капија,* f. (у пјесмама) das eiserne Thor (in der Donau), porta ferrea (in Istro) [vide

Ђердап]: Донеси ми вина из Видина| И ракије од *Демир-капије* —

демишкиња, f. т. ј. сабља, vide димишћија: Он узима *демишкињу* сабљу — О појасу сабљу *демишкињу* —

дендѐрек, m. (pl. gen. дендѐрѐкā) у пјесми мјесто дегенек [vide батина 2]: Да му даде триста *дендерека* —

дѐније (бденије), n. die Vigilien, vigiliae (ein Kirchenwort): И држаше велика *денија* —

1. **дѐнути**, дѐнêм, vide [1] дѐсти.

2. **дѐнути**, дѐнêм, vide [2] дѐсти.

дѐњак, њка, m. ein Bündel, fascis; auch ein Sack Baumwolle. [cf. бала, деме, нарамак, свежањ].

дѐо, дѐла, n. (ист.) vide дијел: Oj на *делу* на голему боб се зелени — Момак иде уз *део* —

деоба, f. (ист.) vide диоба.

деоница, f. (ист.) vide дионица.

дѐпити, пӣм, v. pf. кога, einem einen Schlag versetzen, percutio. [vide ударити 1]. cf. лупити, бубнути.

дѐпна, f. (у Дубр.) здрава и дебела дјевојчина или жентурина, ein starkes dickes Frauenzimmer, mulier obesa. cf. цунцула.

дѐпнути, нêм, v. pf. vide [ударити 1] депити.

дѐр, 1) vide де 3: Донес' *дер* ми диван-кабаницу — Навез' *дер* ми, војно ле! десно крило — 2) у пјесми мјесто *дедер* [vide дела]: Љиљан горо љиљанова:| *Дер* подигни љиљан листак —

дѐра, f. (у Бачк.) vide струга [1]: Па за *деру* привезала керу —

дѐран, m. (у војв.) ein junger Bursche (verächtlich), puer.

дѐрāње, n. 1) das Reißen, laceratio. [cf. буцање]. — 2) das Schinden, excoriatio. — 3) das Plärren, ploratus. [cf. голуждрење, гуљење 4, дерњава]. — 4) das Losschlagen, verberatio.

дѐрати, дѐрêм, v. impf. [cf. дријети] 1) reißen, lacero: нити има што јести ни *дерати*. [cf. буцати, цијепати 2]. — 2) schinden, excorio [vide гулити 1]. — 3) losschlagen, verbero [vide тући 1. — 4) vide глобити; *види* s. v. смудити 2].

дѐрати се, дѐрêм се, v. r. impf. [cf. дријети се. 1)] plärren, ploro [cf. бриждити, голуждрити се, гулити се; дречати]: немој *се дерати*; шта *се дереш*? [— 2) vide викати 1].

дѐрāч, дерáча, m. der Aufreißer (von einem Ochsen der den Zaun einreißt), destructor. cf. проваљивач.

дерáчина, f. (у Ц. г.) што се узме кад кога *одеру*, die Beute, spolia. [vide плијен 1]. cf. одора.

дербѐденица, f. (као лијенштина — cf. *дембел*?) der Faulenzer, homo deses: Пијаница и *дербеденица* —

Дѐрвента, f. град у Босни.

дѐрвентскӣ, кā, кō, von Дервента: Погибе ти *Дервентски* капетан —

дервѐчење, n. das steif-sein, die Abneigung, rigor.

дервѐчити се, дѐрвѐчӣм се, v. r. impf. од кога, sich seitwärts neigen, steif sein, inclinor, extra seriem existo, rigeo.

дѐрвӣш,* дервӣша, m. (voc. дѐрвӣшу) 1) Турски калуђер, der Derwisch, monachus turcicus: Богом брате, старишу *дервишу* — 2) [*Дервиш*] у пјесми некака планина: Док бијела покликнула вила| Из *Дервиша* зелене планине — 3) од гвожђа као шиљак у чизмара, опанчара и ћурчија, die Pfrieme, fistula sutoria. [vide праљак].

дервӣшев, а, о, des Derwisch, monachi turcici.

дервӣшина, f. augm. v. дервиш: Ид' одатле, гола *дервишино* —

дѐрвӣшкӣ, кā, кō, derwischisch, monachorum turcicorum.

Дердѐмези, m. pl. некако мјесто у Црној гори.

дѐреглија, f. Art kleineres Wasserfahrzeug, naviculae genus. [vide лађа].

дѐреж, m. (у Сријему) die Prügelbank, scamnum cui illigatur verberandus. cf. мацко [1].

дѐригуша, f. (in der Anekdote) Halskratzer, gulam radens: оскоруша *деригуша*: да не би *иш у шаку*, оде га моја душа (рекао Циганин кад је приповиједао како је хтио да изједе тврду оскорушу).

дѐриште, тета, n. (schimpflich) Kind, puer. [cf. дерле, дерче].

дѐрлāд, f. (coll.) (у Бачк.) vide дерчад.

дѐрле, лета, n. (у Бачк.) vide [дериште] дерче.

дѐрнек,* m. (око Дубровника) vide [сабор 2] сајам.

дѐрнӣ, нā, нō, unselig, infelix miser [vide јадан]: камо тај мој *дерни* брат?

дѐрнути, нêм, v. pf. кога, auf etwas schlagen, percutio [vide ударити 1]; дернуо, er hat ins Gras gebissen, ist verreckt (vom Türken).

дѐрњава, f. das Plärren, ploratus: стоји га дерњава. [vide дерање 3].

дѐрт,* m. vide брига: Од *дерта* ме забољела глава —

дѐртли,* adj. indecl. (comp. дертлији, ја, је), vide брижан, жалостан: Откуд не ћу *дертли* бити — *Дертлија* сам него паша —

дѐрчāд, f. coll. (schimpflich) die Kinder, pueri. [cf. дерлад, чедија].

дѐрче, чета, n. (у Бачк.) vide дериште.

дѐсēт (дѐсет), zehn, decem.

1. **десѐтак**, тка, m. 1) десето што се даје спахији, der Zehend, decimae. [cf. десетина 2, десето]. — 2) dim. v. десет: дај ми *десетак* пара. [cf. десетина 3].

2. **десѐтāк**, десетáка, m. 1) der Zehner, numus. — 2) н. п. коњ, zehnjährig, decennis.

десетáкиња, **десѐтāчка**, f. ein Faß von zehn Eimern, dolium decem amphorarum. cf. десеторка.

дѐсетеро, vide **десеторо**.

десѐтӣ, тâ, тô, der zehnte, decimus.
десѐтина, f. 1) der zehnte Theil, pars decima. — 2) (у Далм.) der Zehend, decimae. cf. [vide 1] десе́так [1]. — 3) ein Zehen, decem (franz. une dixaine): десетина људи [vide 1 десе́так 2].
десѐтица, f. н. п. банка, или карта, ein Zehner (Papiergeldes oder im Kartenspiel), decenarius, valens decem.
дѐсетковање, n. das Zehendeinsammeln, collectio decimarum.
дѐсетковати, кујем, v. impf. и. pf. н. п. виноград, den Zehend einsammeln, colligo decimas.
десѐтӣ, ôга, n. adj. der Zehent, decimae. cf. [vide 1] десе́так [1].
десѐторица, f. Anzahl von zehn, decem, decuria.
десѐторка, f. vide десетачка.
дѐсеторо [десетеро], zehn, decem. cf. двоје.
десѐчанӣ, нâ, нô, н. п. брдо (женско), auf zehen eingerichtet, denarius.
десѐчâр, десечáра, m. der Zehentsammler, decimator [vide преписник].
Дѐсимӣр, m. Mannsname, nomen viri: Он дозива слугу *Десимира* —
дѐсити, дѐсӣм, v. pf. кога, treffen, offendo. [cf. задесити, надесити, удесити 2, забушити 2, задјести (задјенути) 6, застати (застанути), затећи 1, нагодити 2, угодити 3, намјерити 3, наћи 3].
дѐсити се, дѐсӣм се, v. r. pf. 1) гдје, sich wobei befinden, adsum: ја сам се онда ондје десио. [cf. затећи се 1, застати (застанути) се, нагнати се 2, нагонити се 2, намјерити се 2, наћи се 1, придесити се]. — 2) sich begegnen, occurro [vide срести се]: ја сам се с њим десио, ми смо се десили. — 3) bei der Hand sein, praesto esse [cf. придесити се]: удијели ако ти *се десило*! У ситно *се* не *десило*, а у крупно немам (каже се у шали кад би требало кога даривати).
1. **дѐснӣ**, нâ, нô, recht, dexter; држати што у *десној* руци, für sicher.
2. **дѐсни**, дѐснӣ, f. pl. das Fleisch um die Stockzähne, gingivae pars quae est circa dentes molares. [cf. дешљи].
дѐсница, f. die Rechte, dextra.
дѐсно, rechts, dextra.
Дéспа, f. hyp. v. Деспина.
дѐспет, m. 1) нешто ми би за деспет, т. ј. учини ми се криво, као да ми је неправда учињена, Unrecht, injuria. — 2) vide нркос: *Деспет* баби душу губи.
Дѐспина, **Дѐспиња**, f. Frauenname, nomen feminae, *Δέσποινα.*
дѐспот, m. 1) der Despot, despota (Titel einiger serbischer Regenten): Друго табор *деспота* Угљеша — 2) [*Деспот*] Mannsname, nomen viri. — 3) (у Сријему) снахе зову дјевера. cf. [vide] златоје.
дѐспотов, а, о, des Despoten, despotae.
дѐспотовина, f. 1) das Despotat, despotatus [vide деспотство]. — 2) Despotenstift, monasterium a despota fundatum ut Крушедол.
Дѐспотовић, m. Despoten-Sohn (als Zuname), filius despotae: Разбоље се *Деспотовић* Јово —
дѐспотовица, f. 1) die Frau eines Despoten, uxor despotae. — 2) [*Деспотовица*] Fluß aus dem Рудник-Gebirge in Serbien.
дѐспотскӣ, кâ, кô, Despoten-, despotarum.
дѐспотство, n. das Despotat, despotatus, cf. деспотовина [1]: Мало л' ти је *деспотства* твојега —
1. **дѐсти**, дѐдêм (дѐнêм), [1 денути] (ист.) vide [1] дјѐсти.
2. **дѐсти**, дѐдêм (дѐнêм), [2 денути] (ист.) vide [2] дјѐсти.
дѐтао, тла, m. (ист.) vide дјетао.
дѐте, дѐтета, n. (ист.) vide дијете.
дѐтелина, f. (ист.) vide дјетелина.
детéнце (дѐтенце), цета, n. hyp. v. дете. [cf. детешце].
дѐтетина, f. (ист.) vide дјететина.
дѐтешце, цета, n. vide детенце.
дѐти[*], (у Ц. г.) [vide] слободно [2], erlaubt, licet: Јел' *дет'* лећи поред ње —
дѐтӣнци, дѐтинâцâ, m. pl. (ист.) vide дјетинци.
дѐтињ, ња, ње, (ист.) vide дјетињ.
дѐтињâ бо̏лêст, f. (ист.) vide дјетиња болест.
дѐтињêње, n. (ист.) vide дјетињење.
дѐтињӣ, ња, ње, (ист.) vide дјетињи.
дѐтињити, њӣм, (ист.) vide дјетињити.
дѐтињскӣ, кâ, кô, (ист.) vide дјетињски.
дѐтӣњство, n. (ист.) vide дјетињство.
дéтити се, дѐтӣм се, (ист.) vide дијетити се.
дѐтић, m. (ист.) vide дјетић.
дѐтлић, m. (ист.) vide дјетлић.
дѐца, f. (ист.) vide дјеца.
дѐчâк, дечáка, m. (у војв.) der Knabe, puer. [cf. дечко, фркун, шипар 2].
Дечáнац, нца, m. калуђер из Дечана.
Дѐчâни, m. pl. намастир у Метохији (код Призрена). Срби приповиједају да је Дечански краљ (пошто му је отац извадио очи и објесио на концу више градскијех врата) изишао слијеп у шетњу иза града (Призрена), па га опазио свети Аранђел и сажалило му се, па се створио у орла и долетио те украо његове очи изнад врата и *даровао* му их, и рекао: „*одѐчи* очи.“ Онда краљ прогледао, и на оном мјесту начинио *Дечане*: Да видите високе *Дечане* —
дѐчанскӣ (Дечàнскӣ), кâ, кô, von Дечани.
дѐчин, а, о, (ист.) vide дјечин.
дѐчина, f. vide дечурлија.
дѐчица, f. dim. v. деца.
дѐчко, m. vide дечак.
дечу̏рлија, f. augm. v. деца. [cf. дечина].
дѐша, m. (ист.) vide дјешо.
дѐшљи, дéшљӣ, f. pl. (у Ц. г.) vide [2] дѐсни.
дѐшњâк, дешњáка, m. марјаш, или петак, на којему Богородица држи Христа на десној

руци, ein Siebenzehnerstück worauf unsere Liebe-frau mit dem Christus Kinde im rechten Arme vorkommt. Solche werden den Kindern um den Hals gebunden, wie die bullae bei den Römern, numus B. M. V.

ди̏, vide гди (mit allen Ableitungen).

ди̏ба[*], f. [скупа свилена тканина, у коју је злато уткано, брокат] vide [cf. 2] дива: Двије *дибе,* четири кадифе —

Ди̏бра, f. *1) варош у Арбанији.* — *2) околина те вароши.* Ја сам на Цетињу видио два човјека из Дибре, који су доста добро говорили Српски, само што су у гдјекојијем ријечима заносили на Бугарски, и казивали су ми да онамо има много села по којима људи говоре онако као и они и зову се *Срби,* као и они што су говорили да су.

ди̏в[*], m. (pl. ди̏ви, ди̏вови, ди̏ва̑, ди̏вӧва̑) der Riese, gigas [cf. дивљан, 1 дил, џин]: Али у њу седамдесет *дива* —

1. **ди̏ва**, f. (зап.) vide дјева: *Диво* дивојко, ти се не удала —

[2. **дива**, f. vide диба.]

1. **ди̏ван**, вна, вно, 1) wunderbar, mirabilis. — 2) wunder schön, perpulcer.

2. **ди̏ва̑н**,* дива́на, m. 1) der Rath, die Rathsversammlung, senatus(?), consilium, [vide] вијеће, cf. сабор: Под оружјем на *диван* изиђе — Родитељи пород погазили, | Црн им био образ на *дивану* | Пред самијем Богом истинијем — 2) die Unterredung, colloquium. cf. [vide] разговор [1].

дивапа̀на,* f. die Altane, der Altan, podium [vide доксат].

дива̀нија,* f. ein halber Narr, semicaptus mente. [vide лудак].

дива́нити, ди̏ва̑нӣм, v. impf. 1) vide разговарати се. — 2) (особито у Хрв. и Далм.) vide говорити.

ди̏ван-каба̀ница, f. (ст.) der Rathsmantel, pallium: Ком је кућа *диван-кабаница*, | Мач и пушка и отац и мајка — Огрнуо *диван-кабаницу* —

ди̏ва̑нскӣ, (у Ц. г.) н. п. свршити што, т. ј. на збору, у договору, in der Versammlung, Berathung, coram senatu.

дива́ње̑ње, n. 1) vide разговарање [1]. — 2) vide говорење.

дивѐница, f. (зап.) vide дјевеница.

ди̏ве̑р, ди̏вера, m. (зап.) vide дјевер.

дивѐрак, рка, m. hyp. v. дивер. cf. ђеверак.

ди̏вер-баша, m. (зап.) vide дјевер-баша.

диверѝва̑ње, n. (зап.) vide дјеверивање,

диверѝвати, дивѐрӯје̑м, (зап.) vide дјеверивати.

дивѐрити, ри̑м, (зап.) vide дјеверити.

дивѐрчић, m. (зап.) vide дјеверичић.

дивѐрична, f. (зап.) vide дјеверична.

ди̏веров, а, о, (зап.) vide дјеверов.

дивѐрскӣ, ка̑, ко̑, (зап.) vide дјеверски.

дивѐрство, n. (зап.) vide дјеверство.

дивѐруша, f. (зап.) vide дјеверуша.

дивѐрушин, а, о, (зап.) [vide] дјеверушин.

ди̏вижљица мала, f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

ди̏визма, f. Königskerze, verbascum thapsus L. [verbascum L.].

дивѝна, f. (у Ц. г.) Wildheit, feritas [cf. дивљина, дивљач 1]: задаје месо (н. п. од дивокозе) *дивином.*

ди̏вит,* m. das Schreibzeug, supellex scriptoria.

ди̏вити се, ди̏вӣм се, v. r. impf. коме или чему, sich wundern, miror.

ди̏вица, f. (зап.) vide дјевица.

ди̏вка, f. Art Feuergewehr, teli jaculatorii genus, cf. диљка: Преко крила *дивка* позлаћена —

ди̏влија, f. eine Art langer, enger Flinte, flintae genus.

ди̏вља̑к, дивља́ка, m. н. п. човјек или вепар, 1) der Wilde, homo ferus. — 2) das Wildschwein, aper.

ди̏вљака, f. т. ј. јабука, крушка, der Holzapfel, die Holzbirn, pomum silvestre, pomus silvestris [pirus malus L. и pirus communis L.] (Baum und Frucht). cf. дивљакиња.

ди̏вља̑ ка́фа, f. die Feigbohne, lupinus hirsutus [и lup. albus L.].

дивља̀киња, f. vide дивљака: За јабуку *дивљакињу* —

ди̏вљан, m. у приповијеци велики човјек с једнијем оком наврх главе. cf. див.

ди̏вља̑ње, n. das Wildsein, ferocitas. [cf. дивљачење].

ди̏вља̑ перу̀ника, f. Wasserschwertlilie, iris pseudacorus [iris L.].

[**дивља проха**, f. vide врапчје сјеме; *види* s. v. проха 2].

ди̏вљати, ља̑м, v. impf. wild sein, ferus sum, ferocio. [cf. дивљачити се].

ди̏вља̑ ти̏ква, f. (у Дубр.) die Giftrübe, bryonia [dioica L. vide тиква 3].

ди̏вља̑ч, f. 1) die Wildheit, feritas [vide дивина]. — 2) das Wildpret, ferae, caro ferina.

ди̏вља̑чан, чна, чно, н. п. земља, wild, wüst, terra inculta, barbara.

дивља̀че̑ње, n. vide дивљање.

дивља̀чина, f. augm. v. дивљач.

дивља̀чити се, ди̏вља̑чим се, v. r. impf. vide дивљати.

ди̏вља̑ шафра̀њика, f. Sommerflockenblume, centaurea solstitialis [L.].

ди̏вље̑ње, n. die Bewunderung, miratio.

ди̏вљетина, f. das Wildfell, pellis ferina: Постављене морском *дивљетином* —

ди̏вљӣ, ља̑, ље̑, wild, ferus, silvestris.

ди̏вљӣ кара̀нфил, m. die Büschelnelke, dianthus armeria [L.].

ди̏вљӣ ла̑п, m. vide Богородичин лап.

дивљѝна, f. (у Ц. г.) vide дивина.

[**дивљи першун**, m. vide першун 2].

дйвљй сòмић, m. (у Сријему) der Froschwurm. cf. [vide] жабић.
Дйвна, f. Frauenname, nomen feminae.
дивòвање, n. (зап.) vide дјевовање.
дивòвати, дйвујêм, (зап.) vide дјевовати.
дйвојачкй, кâ, кô, (зап.) vide дјевојачки.
дйвојаштво, n. (зап.) vide дјевојаштво.
дйвōјка, f. (зап.) vide дјевојка.
дйвōјче, чета, n. (зап.) vide дјевојче.
дйвōјчење, n. (зап.) vide дјевојчење.
дйвōјчин, а, о, (зап.) vide дјевојчин.
дивòјчина, f. augm. v. дивојка. [cf. дивојчура, дивојчурина].
дйвōјчити, чӣм, (зап.) vide дјевојчити.
дйвōјчити се, чӣм се, (зап.) vide дјевојчити се.
дивòјчица, f. dim. v. дивојка.
дивòјчура, f. augm. v. дивојка [vide дивојчина].
дивојчӯрина, f. vide дивојчина.
дйвокоза, f. die Gemse, capra rupicapra Linn. [capella rupicapra Pall.].
дйвōр, m. (ст. у Ц. г.) ваља да је мјесто *диван* (разговор, скупштина): Узраса' је зелен бор| Уз Алагин био двор,| Ту је кмество и *дивор* — Овдје би рекао човјек да је *дивор* (мјесто *диван*?) за то узето да се сложи са *двор*; али сам ја још као дијете у Лозници слушао гдје се пјева: Мађисторе, моја медна уста!| Остала ти твоја школа пуста!| Пуштај ђаке на *дйвор* сокаке —
дйворог, а, о, у загонеци: *Диворога* крава из висока пала, сва се распрашила, а теле сачувала [орах].
дивòта, f. die Wunderschönheit, mira pulchritudo.
Дйвош, Дивòша, m. село у Сријему: Кокша из *Дивоша*.
дйвскй, кâ, кô, Riesen-, τῶν диви: Док дођоше у *дивску* планину —
Дйвчи-баре, f. pl. некакво мјесто у Маљену [планина у ужичком округу].
дйвчик,* m. vide дилчик.
дйгнути, нêм, vide дићи.
дйгнути се, нêм се, vide дићи се.
дйд, m. (зап.) vide дјед.
дидèтина, m. (зап.) vide дједетина.
дйдина, m. augm. v. дид.
дйдов, а, о, (зап.) vide дједов.
дйдовина, f. (зап.) vide дједовина.
дйжва, f. (у Хрв. у кршћ.) vide [музлица] крављача.
дйждевица, f. (у Сарајеву) vide даждевица.
дйзало, m. der Heber, qui levat: Спремо за *дизала* (јемац, т. ј. зао за горега или за еднака: један према с пута, а други *диже*, т. ј. обојица краду).
дйзање, n. das Heben, levatio.
дйзати, дйжêм, v. impf. 1) heben, levo. — 2) звијерје, auftreiben, excitare, cf. кретати [2]: И одоше у лов у планину,| Они *дижу* тице јаребице —
дйзати се, дйжêм се, v. r. pf. sich erheben, consurgo, existo.
дйзга*, f. vide крајац.
дйзген,* } m. од узде они кајиши што се држе
дйзгин,* } у рукама кад се јаше, die Zügel (des Reitpferdes), frena, i. e. die Riemen am Zügel, [vide вођица 2] cf. вођице: Па он њима из *дизгина* иде —
дйзгуст, m. (у прим.) der Widerwille, taedium: Когођ има густа, има и *дизгуста*.
дйздар [*], диздáра, m. der Thorwärter einer Festung, janitor arcis.
диздáрац, рца, m. hyp. v. диздар: И ако је мој мали градац, али сам ја у њему *диздарац*.
диздáрев, а, о, vide диздаров.
1. **диздáревица**, f. vide диздаровица.
2. **Дйздāревица**, f. извор у Рудничкој планини.
диздáров, а, о, des диздар, janitoris.
диздáровица [1 диздаревица], f. die Pförtnerin, janitrix, janitoris uxor.
дйздāрскй, кâ, кô, Pförtner-, janitorum.
дйзија[*], f. vide [1] нйз: Дај ми, Боже, *дизију* дуката,| Да ја купим иглу од биљура —
дйзлуке, дйзлӯкâ, f. } pl. vide [доколенице] тозлуке.
дйзлуци, дйзлӯкâ, m. }
дйјање, n. vide дихање.
дйјати, дйшêм (гдјекоји говоре и *дйјам*), vide **дихати.**
дијèвање, n. (јуж.) das Thun, Hinthun, Hinlegen, positio.
дијèвати, дйјевâм, v. impf. (јуж.) thun, pono, colloco: Куда *дијеваш* ти толике новце?
дијèвōјка, f. у пјесми (да се испуни врста) мјесто *дјевојка*: Онога ћу бити *дијевојка* — Кад видила Мара *дијевојка* —
дйјел, m. (јуж.) (pl. дијèлови) 1) der Theil, portio: Кога нема на *дијелу*, нема му ни дијела. [cf. исе]. — 2) der Berg, mons [vide брдо 1]: уз дијел, bergan, на Дугом дијелу (у Церу зове се једно брдо *Дуги дијел*). cf. део.
дијèлити, дйјелӣм, v. impf. (јуж.) 1) theilen, divido. [cf. башкалучити]. — 2) просјаку, (dem Armen) Almosen geben, austheilen, largiri stipem: ко проси не *дијели*.
дијèлити се, дйјелӣм се, v. r. impf. (јуж.) sich theilen (in etwas), divido.
дијèљење, n. (јуж.) 1) das Theilen, divisio. — 2) das Austheilen des Almosens, largitio stipis.
дијèте, дјèтета (југоз., а јуж. *ђетета*), n. das Kind, filius aut filia. [cf. дјетић 4, чедо].
дијèтити се, дйјетӣм се, v. r. impf. (јуж.) kindisch sein, pueriliter facio. [vide дјетињити].
дйка, f. (voc. дйко) 1) der Stolz, gloria. — 2) (у Бачк.) vide [1] драго: — — — нађикала трава,| Нека ђика, покосиће *дика* — *Дика* плава, ал' је срцу драга —
дйкање, n. vide дичење.
дйкати се, дйкâм се, v. impf. (у Ц. г.) vide дичити се.
1. **дйкица**, f. dim. v. дика [2]. Слабо се чује у говору, него се припијева у пјесмама по Земуну и по Новом саду, н. п.: Купиһу ти,

дикице, сукњу од паргала,| И кецељу, *дикице,* дебелога веза —

2. **дикица,** f. (у Сријему) dornige Spitzklette, xanthium spinosum [L.].

Дикла, (Дикла), f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*дикла*] (по зап. кр. особито у Кршћана) vide дјевојка [1]: Што *дикла* навикла то невјеста не одвиче.

дико, m. (зап.) hyp. v. дид.

Дикосава, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **дил,** m. (да ли није мјесто *див*?): Каква *дила* водим од планинах —

2. **дил,** m. (зап.) vide дијел.

дилаџија, m. (зап.) vide дјелаџија.

дилбер,* m. der Schöne, die Schöne, pulcher, pulchra: Сви *дилбери*, мог *дилбера* нема —

дилберче, чета, n.\ (ст.) dim. v. дилбер: Ја јој
дилберчић, m. / реко: добар вече, *дилберче* — Ој ђевојко *дилберчићу*! У бијелу белнучићу —

дилкушица, f. vide делкушица.

дило, n. (зап.) vide дјело: Какво рило, такво *дило.* У овој пословици говори се овако и по осталијем крајевима према *рило.*

дилчик* [дивчик], m. die Stange (bei der Kunkel und der Schnellwage), pertica (на дилчику горе стоји башлук, око којега се навија повјесмо, а доље се дилчик забоде у коло, и то је све у варошке преслице): Мобарице, моје другарице!| Ударите га колом и *дилчиком* —

диљање, n. (зап.) vide дјељање.

диљаоница, f. (зап.) vide дјељаоница.

диљати, љам, (зап.) vide дјељати.

диљача, f. (зап.) vide дјељача.

диље, vide даље: Што пас дуже на репу то овце све *диље.*

диљка, f. (ст.) дуга пушка, ein langes Feuergewehr, telum jaculatorium longius [cf. дивка]: Држе дуге преко крила *диљке* —

диљкање, n. dim. v. диљање.

диљкати, кам, dim. v. диљати.

дим, m. der Rauch, fumus.

димарина, f. (у Босни) vide димница (онамо се и други некакав данак који се даје Турцима, зове димарина).

димање, n. vide духање.

димати, димам (димљем), v. impf. vide духати.

димије, димија, f. pl. lange und weite Hosen vom leichten gefärbten Zeug, braccae. cf. [демије,] димлије. Димије су од плаветна платна или од свиле, а кад би биле од чохе онда би се звале шалваре.

димирли,* adj. indecl. vide гвозден: На авлију *димирли* капију —

димискија, f. т. ј. сабља, vide димишћија: О бедрици сабља *димискија* —

димит, m. (у нах. Рудн.) потпунити димитом (у везењу) [врста шарања ткањем].

димити, мим, v. impf. rauch machen, fumo. [cf. курњавити].

димити се, ми се, v. r. impf. rauchen, fumo [vide пушити се].

Димитрија,/ m. Demeter, Demetrius. [cf. Ди-
Димитрије,\ тар, Митар].

димишкија, f. vide димишћија: И да пашеш сабљу *димишкију* —

[**димишкиња,** f. vide димишћија; *види* s. v. вуковац 2].

димишћија, f. т. ј. сабља, Damascener-Säbel, acinaces Damascenus, cf. димишкија, димискија, демешкиња, демишкиња [димишкиња]: Трже Турчин сабљу *димишћију* —

димлијаш, димлијаша, m. der димлије trägt (im Gegensatze von dem Landbewohner), bracatus.

димлије, димлија, f. pl. vide димије.

димљак, m. vide **димњак**: А погледа на *димљак* на кулу —

димљење, n. [cf. курњављење] 1) das Rauchmachen, fumatio. — 2) das Rauchen, fumatio.

димљив, а, о, н. п. ракија, räucherig, fumosus.

димница, f. die Rauchfangsteuer (an den Bischof), vectigal pro fumario. [cf. димарина].

димњак [димљак], m. der Rauchfang, Schornstein, fumarium. cf. комин [2, 1 оџак 1, баџа].

димњача, f. Erdrauch, fumaria officinalis [L. cf. росница].

дин,* m. der Glaube, fides, [vide] в ј е р а [1], cf. закон: А тако ми *дина* и имана —

динар, m. 1) Art kleine Münze, numi genus; динар је колико највећа пређашња пара, али је у броју од прије био мањи од паре: динар није новац Турски, него некакав Хришћански (Дубровачки или Млетачки, чији ли је) и за то га је од паре ласно било распознати. Кад су у женскога мала лијепа уста, рече се: *као да су динаром прорезана.* У врачању кажу да би динаром ваљало заклати змију или друго што; — За два плава не би гроша дала,| За млинара не би ни *динара* — За брата би црне очи дала,| А за драгог не би ни *динара* — 2) (у Рисну) садашња Аустријска крајцара, der österr. Kreuzer. — [3) сада у Србији сребрн новац = 1 fr.] — 4) (по југоз. кр.) pl. д и н а р и, das Geld, pecunia, [vide н о в а ц 3] cf. новци, јаспри: нема динара.

Динара, f. планина у Далмацији (на Турској међи близу Книња), ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: Газе Турци *Динару* планину —

[**динари,** m. pl. vide динар 3].

динарић, m. dim. v. динар.

динигла, f. (у Далм.) vide подланица 2.

1. **динути,** динем, vide **дихнути.**

2. **динути,** динем, vide 1 дисти.

3. **динути,** нем, vide 2 дисти.

диња, f. (pl. gen. диња) 1) die Melone [Zuckermelone], пепо [cucumis melo L.] (cf. пипун). — 2) (у Боци) vide лубеница.

дињица, f. dim. v. диња.

дињка, f. некако црвено грожђе, rother Traminer, vitis apiana. [cf. разаклија.]

дѝо, дѝјела, (југ.) } m. vide дијел.
дѝо, дѝла, (зап.) }
диоба, f. (јуж. и зап.) die Theilung, distributio.
дионица, f. (јуж. и зап.) der Antheil, portio: дионица земље.
дѝпле, дѝпала̄, f. pl. *1)* налик на гадље, али нема прдаљке, eine Art Dudelsack, utriculi musici genus. Дипле су особито по Хрватској и по Далмацији. [vide мјешница] *cf. мијешнице. — 2) (око Спљета) vide двојнице.*
дѝплити, лӣм, v. impf. die дипле spielen, cano utriculo дипле dicto.
дѝпље̑ње, n. das Spielen der дипле, utriculi дипле dicti cantus.
1. **дѝра** (дӣра), f. (у Херц., а у Дубр. *дӣра*) рупа н. п. на хаљини каквој (што је *раздрто*), das Loch, foramen.
2. **дѝра,** f. (у Шум.) пут куд војска прође или иде, Durchzug eines Heeres, transitus exercitus.
ди̏ра̄ње, n. das Berühren, tactio. [cf. задијевање 2].
ди̏рати, ди̏ра̄м, v. impf. у кога, у што, etwas berühren, tango. [cf. задијевати 2, тицати].
ди̏рек,* m. der Balken, Pflock, trabis genus. [cf. ступац 2; 2 так].
дире̏ка̄ч, дирекача, m. (у Рисну) vide ледењача.
дире̏клија,* f. der spanische Thaler, nummus hispanus [vide ледењача].
ди̏речић, m. dim. v. дирек.
ди̏ри̏нце̑ње, n. das Faulenzen, ociatio [?].
ди̏ри̏нцити, ци̑м, v. impf. (особито у војв.) faulenzen, ociari [? — cf. издирати 1?].
ди̏ркало, m. vide задиркивало.
ди̏ркање, n. dim. v. дирање.
ди̏ркати, ка̑м, dim. v. дирати.
[**дирнути,** нем, vide дарнути; *види* s. v. задјести 4].
ди̏са̄ње, n. das Athmen, spiratio.
ди̏сати, ди̏ше̑м, v. impf. athmen, spiro. [vide] дихати, cf. дијати, дихтати.
1. **ди̏сти,** ди̏де̑м (ди̏не̑м), [2 динути] (зап.) vide [1] дје̏сти.
2. **ди̏сти,** ди̏де̑м (ди̏не̑м), [3 динути] (зап.) vide [2] дје̏сти.
ди̏тао, тла, m. (зап.) vide дјетао.
[**дите,** n. (зап.) vide дијете; *види* s. v. дитенце.]
ди̏телина, f. (зап.) vide дјетелина.
дите̏нце (ди̏те̑нце) n. dim. v. дите.
ди̏тетина, m. augm. v. дите.
ди̏тешце, n. vide дитенце.
дити̏нци, ди̏тина̑ца̑, m. pl. (зап.) vide дјетинци.
ди̏тињ, а, е, (зап.) vide дјетињ.
ди̏тиња̑ бо̏ле̑ст, f. vide дјетиња болест.
ди̏тиње̑ње, n. (зап.) vide дјетињење.
ди̏тињи, ња̑, ње̑, (зап.) vide дјетињи.
ди̏тињити, ни̑м, (зап.) vide дјетињити.
ди̏тињски, ка̑, ко̑, (зап.) vide дјетињски.
дити̏њство, n. (зап.) vide дјетињство.
ди̏тић, m. (зап.) vide дјетић.
ди̏тлић, m. (зап.) vide дјетлић.
ди̏ћи, ди̏гне̑м, (cf. дигнути) v. pf. heben, levo.
ди̏ћи [дигнути] **се,** ди̏гне̑м се, v. r. pf. sich erheben, aufstehen, consurgo. [cf. устати 1].
ди̏ха̑ње [дијање], n. das Athmen, spiratio.
ди̏хати, ди̏ше̑м, [дијати] v. impf. athmen, spiro, cf. [дихтати,] дисати: Ђе двоје *дише,* треће се пише.
ди̏хнути, ди̏хне̑м, [динути] v. pf. einen Athemzug thun, spiritum duco.
ди̏хтати, ди̏шће̑м, v. impf. (по југоз. кр.) vide дихати: Нити миче ни душицом *дишће* —
ди̏ца, f. (зап.) vide дјеца.
Ди̏цмо, n. између Спљета и Сиња лијепо поље и у њему седам села (једна нурија хришћанска и једна кршћанска).
ди̏чан, чна, чно, rühmlich, schön, gloriosus.
ди̏че̑ње, n. das Stolzsein, das Stolzmachen, superbia, gloria. [cf. дикање].
ди̏чин, а, о, (зап.) vide дјечин.
1. **ди̏чина,** f. augm. v. дица. [cf. дичурлија].
2. **Ди̏чина,** f. вода у нахији Рудничкој. cf. Савинац.
ди̏чити, ди̏чи̑м, v. impf. кога, stolz machen, Ehre machen, gloria (nostra) est: Што је дичан, то га име *дичи* —
ди̏чити се, ди̏чи̑м се, v. r. impf. ким, чим, sich rühmen (mit Recht), stolz sein, superbio (jure). [cf. дикати се].
ди̏чица, f. dim. v. дица.
дичу̏рлија, f. vide [1] ди̏чина.
Ди̏ша, m. (ист.) vide Дишо 1.
ди̏шер,* на поље! hinaus, foras.
дише̏рисати, ри̑ше̑м, v. pf. кога, einen hinausschaffen (zu ihm sagen дишер), expello foras.
Ди̏шо, m. 1) (јуж.) hyp. v. Димитрије. [cf. Диша]. — 2) [*дишо*] (зап.) hyp. v. дивер.
дја̏к, дја́ка, m. (у Дубр.) vide ђак (онђе се дјак зове само онај који је обучен у поповске хаљине; а остали се зову с к у л а р и].
дје̏ва, f. у пјесми, vide дјевојка [1]: Носиоце момке нежењене, | Пратиоце *дјеве* неудате —
[**дјевеница,** f. заједничко име за *кобасицу* 1, *крвавицу* 2, *куљен,* 1 *кулин, кулен, кулевицу, суџук* 1; *види* s. v. девеница.]
дје̏ве̑р, дје̏вера, m. (југоз.) 1) der Schwager (des Ehemannes Bruder), levir. — 2) ручни дјевер, der Brautführer, paranymphus. — 3) der Sekundant (im Duell), amicus, adjutor: Па *ђевери* од њи одступише,| А они се ударат' сташе — [— 4) vide златоје].
дјеве́рак, рка, hyp. v. дјевер. cf. ђеверак.
дје̏вер-баша, m. [југоз.] cf. [vide] ђевер-баша.
[**дјеверење,** n. verbal. v. дјеверити; cf. ђеверење.]
дјевери́вање, n. [југоз.] der Brautführer sein, officium paranymphi.
дјевери́вати, дјеве̏ру̑је̑м, v. impf. и. pf. (југоз.) Brautführer sein, sum paranymphus.

дјевѐрити, рӣм, v. impf. [југоз.] zu Brautführer bitten, advocare pro paranympho: *Дјеверићу* и Петра и Павла —
дјевѐричић, m. (у Боци) дјеверов син снаси.
дјевѐрична, f. (у Боци) дјеверова кћи снаси.
дје̏веров, а, о, (југоз.) 1) des Schwagers, leviri. — 2) des Brautführers, paranymphi. — 3) des Sekundanten, amici.
дјевѐрскӣ, кā, кō, des дјевер, *τοῦ* дјевер.
дјевѐрство, n. (југоз.) die Brautführerschaft, paranymphatus: зове ме у *дјеверство.*
дјевѐруша, f. (југоз.) des Brautführers Frau, uxor paranymphi.
дјевѐрушин, а, о, (југоз.) der Frau des Brautführers, uxoris paranymphi.
дје̏вица, f. (југоз.) vide дјевојка[1]: Пјевала тица пјевица:| Што ће старцу *ђевица,*| А младићу бабица —
дјево̀вање (дје̏вовање), n. (југоз.) das Mädchenthum, der Mädchenstand, virginitas: *Ђевовање* моје царовање —
дјево̀вати, дје̏вујем, v. impf. (југоз.) Jungfrau sein, virgo sum.
дје̏војачкӣ, кā, кō, (југоз.) mädchenhaft, puellaris.
дје̏војаштво, n. die Jungfräulichkeit, der jungfräuliche Stand, virginitas: За ким ћемо оставити мајку| И лијепо царство *дјевојаштво* —
дјѐво̏јка, f. (voc. дје̏во̄јко, pl. gen. дјѐвōјāкā) (југоз.) 1) das Mädchen, puella. [cf. декла, дикла 2, 2 дјева, дјевица, мома 1, момица 2, цура]. — 2) (у Дубр.) свака слушкиња, била удата или неудата, удовица или баба од шездесет година, die Magd, ancilla. [vide слушкиња 1].
дјѐво̏јче, чета, n. kleines Mädchen, puella parva.
дјѐво̏јчење, n. (југоз.) 1) das Anstellen als ob man ein Mädchen wäre, simulatio aetatis aut status puellaris. — 2) das Begrüßen als ob sie ein Mädchen wäre, salutatio puellae nomine.
дјѐво̏јчин, а, о, (јуж.) des Mädchens, puellae.
дјево̏јчина, f. augm. v. дјевојка. [cf. дјевојчура, дјевојчурина, девојчетина].
дјѐво̏јчити, чӣм, v. impf. (југоз.) als Mädchen begrüßen, saluto pro puella.
дјѐво̏јчити се, чӣм се, v. r. impf. (јуж. [југоз.]) sich als Mädchen anstellen, puellam se ostentare.
дјѐво̏јчица, f. 1) dim. v. дјевојка, das Mägdlein, puellula. — 2) (у Дубр.) дјевојка која се није удавала и која није слушкиња, па макар била и усиђелица од педесет година.
дјево̏јчура, f. augm. v. дјевојка. [vide дјевојчина].
дјевојчу̀рина, f. augm. v. дјевојчура.
дје̑д, m. (југоз.) 1) der Großvater, avus. — 2) у Рисну кад се казује колико има маломе дјетету, веле да не ваља рећи: три или четири *мјесеца,* него мјесто мјесеца реку *ђеда.*
дједѐтина, m. (југоз.) vide ђедетина.
дје̏дина, m. augm. von дјед [cf. дједетина]: То зачуо стар *дједина* —
дје̑дов, а, о, (југоз.) des Großvaters, avi.
дје̑дови, m. pl. cf. [vide] ђедови.
дје̑дова ба̏ба, f. cf. [vide] ђедова баба.
дје̑довина, f. (југоз.) das Erbe vom Großvater, hereditas avita, patrimonium avitum. [cf. дединство].
дје̏ко, m. (југоз.) hyp. v. дјед.
дјела̀џија, m. (југоз.) der Theiler, divisor. cf. ђелаџија.
дје̑ло, n. (pl. gen. дје̑лā) (југоз.) die That, facinus: Изиђи ће *ђело* на виђело.
дјѐља̄ње, n. (југоз.) das Schnitzeln, sectio minuta.
дјѐљаоница, f. (југоз.) die Schnitzbank, sella sectoria. [cf. дјељача].
дјѐљати, љам, v. impf. (југоз.) schnitzeln, seco minutatim.
дјѐљача, f. vide дјељаоница.
дје̏љка̄ње, n. dim. v. дјељање.
дје̏љкати, кам, dim. v. дјељати.
1. **дје̏нути,** дје̏нем, vide [1] дје̏сти.
2. **дје̏нути,** нем, vide [2] дје̏сти.
1. **дје̏сти,** дје̏дем (дје̏нем), [1 дјенути] v. impf. (југоз.) т. ј. сијено, aufschobern, in acervum colligo.
2. **дје̏сти,** дје̏дем (дје̏нем), [2 дјенути] v. pf. (југоз.) thun, stellen, legen, pono: куд си *дио* новце?
дје̏стро [ђестро], *n. (у Дубр.) vide* заход [3], *проход, серница,*
дјѐтао, тла, m. (југоз.) der Buntspecht, picus varius [picus L.]: Шарен као *дјетао.*
дјѐтелина, f. (југоз.) der Klee, trifolium [L.]: Под главом јој снопак *дјетелине* —
дјете́нце (дје̏тенце), n. (југоз.) vide дјетешце.
дјѐтетина, f. (у Дубр.) augm. v. дијете (особито за луда човјека. cf. аџамија), ein Mann, unerfahren wie ein Kind, homo imperitus.
дјѐтехце, n. (у горњ. прим.) vide дјетешце.
дјѐтешце, цета, n. dim. v. дијете. [cf. дјетенце, дјетехце].
дјѐтӣнци, дје̏тинāцā, m. pl. (југоз.) vide ђетинци.
дјѐтињ, а, е, (југоз.) schwanger, gravidus. [vide] т р у д а н [2], cf. здјетан, бређ.
дјѐтиња̄ бо̏ле̄ст, f. (у Рисну) некака болест, од које дјеца умиру (кажу да се у дробу зачне), Art Kinderkrankheit, morbus quidam infantium.
дјѐтиње, f. pl. (у Сарајеву) die Fraiß, epilepsia, [eclampsia (neonatorum s. infantium), convulsiones. cf. врас (фрас)].
дјѐтињење, n. (југоз.) das Kindischsein, puerilitas.
дјѐтињӣ, ња̄, ње̄, (југоз.) Kinder-, puerilis. [cf. дјетињски].
дјѐтињити, њӣм, v. impf. (југоз.) kindisch sein, pueriliter facio. [cf. дијетити се].
дјѐтињскӣ, кā, кō, (југоз.) vide дјетињи.
дјѐтињство, n. (југоз.) die Kindheit, infantia, pueritia.
дјѐтић, m. (gen. pl. дје̏тӣћā) (југоз.) 1) das Mannsbild, (verheirateter) Mann, vir (ово се

највише говори pl.) н. п. нема *ђетића* код куће (кажу жене кад нема људи код куће). — 2) der Mann, Held, vir, vir fortis [vide јунак 1]: Намјери се *ђетић* на *ђетића* — 3) (по југоз. кр.) der Jüngling, juvenis, cf. [vide] момак [1]: У ђевојке играју| У *ђетића* не знају (за сватове). — 4) [vide] дијете, das Kind, puer: За њом трче Ђурови *ђетићи* — 5) (у Котору) [vide] слуга [1], макар и стар био, der Diener, famulus. cf. момак.

дје̏тлић, m. (југоз.) der junge Specht, pullus pici [picus spec.].

дје̏ца, f. (dat. дје̏ци, acc. дје̏цу, voc. дје̏цо) (coll. југоз.) die Kinder, pueri, liberi, proles.

дје̏чин, а, о, (југоз.) Kinder=, puerorum, liberorum.

дје̏чина, f. augm. v. дјеца. [cf. дјечурлија].

дје̏чица, f. dim. v. дјеца.

дјечу̀рлија, f. vide дјечина.

дје̏шо, m. hyp v. дјевер.

дла̏ка, f. (pl. gen. дла̑ка̄) 1) ein Stück Haar, pilus [cf. влас 1]: гдје је твоја *длака*, ту је моја (наша) глава; *Длака* ме држи (да не учиним то и то). — 2) das Haar der Kuh, des Pferdes, pili: коњ лијепе *длаке*. — 3) зле длаке (у Рисну), vide бадљи. — 4) у рибе длака, т. ј. ситне кости, које су као длаке, die Gräte, spina piscis.

дла̏кав, а, о, 1) haarig, pilosus. — 2) риба длакава, grätig, spinosus.

дла̏кавити, ви̑м, v. impf. voll Haare machen, pilis conspergo.

дла̏кавити се, ви̑м се, v. r. impf. voll Haare werden, pilis conspergor.

дла̏кавица, f. т. ј. риба, Grätenfisch, piscis spinosus. [cf. пљуцавица].

дла̏кављење, n. das Beschmutzen mit Haare, adspersio pilorum.

дла̑н, m. (pl. gen. дла̑на̄) die flache Hand, vola: Док би *длан* о *длан* ударио.

дла̀нић, m. dim. v. длан.

дла̀нце, n. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

дла̏чица, f. dim. v. длака.

длѐто, n. (ист.) vide длијето.

длѐце, n. dim. v. длето.

длије̏то (cf. глијето), n. (јуж.) das Stemmeisen, der Meißel, coelum.

длије̏це, n. dim. v. длијето.

дли̏то, n. (зап.) vide длијето.

дли̏це, n. dim. v. длито.

Дми̏тар, тра, m. vide Димитрије.

Дми̏тра, f. Frauenname, nomen feminae. cf. [vide 2] Ми̏тра.

Дми̏тров да̑н, m. vide Митров дан: О јесени о *Дмитрову* данку —

Дми̏тровица, f. vide Митровица: И покупи *Дмитровицу* равну —

дне̑, cf. дан.

дне̏ви, 1) vide дању: *Дневи* леже, а ноћи путују — 2) cf. дан.

***днѐвице**, (н. и. на божић, на ускрс — у Хрв.).*

дни̏на (о̀рања), f. (у Србији) дан орања, das Joch, der Morgen Landes, jugerum. [vide дан 2].

дно̏, n. 1) der Boden, Grund, z. B. eines Gefäßes, fundus. [cf. задно]. — 2) н. п. на дно села, на дно поља, на дно трпезе, unten am Ende, in inferiore urbe, in extremo campo, in ima mensa. [*По дну* софре Петка и Недеља — Маргиналија I. издања].

1\. **до̏**, до̀ла, m. (loc. до̀лу) vide долина [1].

2\. **до**, (mit gen.) 1) bis, ad, usque: *до* сад; *до* данас; *до* јуче; *до* сјутра; зашао од куће *до* (zu) куће; — казаћу ти све од ријечи *до* (für) ријечи; — ја бих дао за то *до* (gegen) сто талијера; — дођи *до* (zu) мене. cf. [vide] к; — тешко *до* зла Бога; Јао мени *до* Бога! Од тог мора *до* зелена Лима — Благо мени *до* Бога милога! — 2) neben, bei, pone: стани *до* мене; намјести *до* зида. — 3) außer, praeter, cf. [vide] осим: немам више *до* двије паре; то не зна нико *до* Бога; Бојиш ли се још кога *до* Бога — 4) н. п. то стоји *до* тебе, hängt von dir ab, in te situm est. cf. за. — 5) н. п. шта је теби *до* тога? was ist dir daran gelegen? quid tua id refert? — 6) н. п. није ми *до* пјевања, него *до* плача, шт, прођи ме се, није ми сад *до* тога. — 7) до душе, wohl, allerdings, equidem: *до душе* ја не могу рећи да није тако. — 8) до Бога и до моје душе, bei Gott und meiner Seele, me hercle.

до̀акати, ка̑м, v. pf. коме, т. ј. доћи му ака главе, zu Grunde richten, verderben, perdo.

до̏б, до̏би, f. das Alter, aetas: сваке *доби* људи; ми смо једне *доби*.

до̏ба, n. indecl. die Zeit, tempus [vide вријеме 1]: глухо *доба*; послено *доба*; вечерње *доба*; у ово *доба* године; жена на том *доба* [cf. вада 2] (т. ј. готова се породити); Које ли је *доба* ноћи?| Рекла ми је драга доћи — Роди мајка два нејака сина,| У зло *доба* у гладну годину —

до̀бавити, ви̑м, v. pf. што, verschaffen, procuro [vide набавити].

до̀бавити се, ви̑м се, v. r. pf. чега, etwas erlangen, consequor: Пења коња крај зелена луга,| Не би ли *се добавио* друга —

до̀бављање, n. 1) das Verschaffen, comparatio. — 2) das Bekommen, consecutio.

до̀бављати, љам, v. impf. што, verschaffen, procuro.

до̀бављати се, љам се, v. r. impf. чега, erlangen, consequi.

добавр̀љати, љам, v. pf. geschlendert kommen, advenio lente et negligenter: Када врља једва *добаврља* —

до̏бар, до̏бра, ро, (до̏бри̑, ра̑, ро̑, adv. до̏бро, comp. бољи) 1) gut, bonus. — 2) (у Дубр.) нијесам веле *добар*, т. ј. слаб сам, мало сам болестан, nicht ganz wohl.

доба̀тати, та̑м, v. pf. mühsam herbeikommen.

добаци̏вање, n. [cf. дотурање] 1) das Herbeiwerfen, adjectio. — 2) das Treffen (Erreichen) im

Steinwurf, adsecutio in lapidum jactu. [cf. дометање 2].

добацѝвати, доба̏цујем, v. impf. [cf. дотурати 1] 1) herbeiwerfen, adjicio. — 2) genug weit werfen (im Steinwurfe), assequi metam lapide. [cf. дометати 2].

доба̀цити, до̏ба̄ција̄м, v. pf. [cf. доврћи (довргнути), дотурити] 1) herbeiwerfen, adjicio: *добаци* де ми то амо. — 2) genug weit werfen, assequor [cf. дометнути 2]: није ми ни *добацио*, а камо ли одбацио.

добѐгалац, гаоца, m. (ист.) vide добјегалац.

до̀беглица, f. (ист.) vide добјеглица.

добѐжати, жи̑м, (ист.) vide добјежати.

до̀бећи, бегне̑м, (ист.) vide добјећи.

добѝвалац, ваоца, m. (у Боци) der Gewinner, qui lucratur: Кад би трговац свагда добивао, не би се звао трговац, него *добивалац.*

добѝва̄ње, n. 1) das Gewinnen, Siegen, victoria. — 2) das Gewinnen im Handel, lucrum. — 3) das Bekommen, acceptio.

добѝвати, до̀бива̑м, v. impf. 1) gewinnen, vinco. — 2) gewinnen, lucror. — 3) bekommen, accipio.

добѝгалац, гаоца, m. (зап.) vide добјегалац.

до̀биглица, f. (зап.) vide добјеглица.

добѝжати, жи̑м, (зап.) vide добјежати.

до̀бићи, бигне̑м, (зап.) vide добјећи.

до̀би̑т, f. } 1) der Gewinn, lucrum. [cf.
добѝтак, тка, m. } интерес 2, ћићар]. — 2) das Interesse, interusuriae [vide камата 1]: дао новце на *добит.*

до̀бити, до̀бије̑м, v. [pf.] 1) gewinnen, vinco: Ко *добије* нека води обје — 2) gewinnen, lucror: *добио* на кукурузима, на свињама. — 3) bekommen, accipio.

добјѐгалац, гаоца, m. [јуж.] der Ueberläufer, transfuga: Већ дошљаци и *добјегаоци* —

до̀бјеглица, f. (јуж.) дјевојка која добјегне (т. ј. сама дође) за момка; то се догоди кад родитељи не даду дјевојци поћи за кога она хоће, а она не ће за кога је они дају. То су понајвише рђаве дјевојке: јер поштена дјевојка, и од поштена рода, не ће своје родитеље и браћу осрамотити. У Србији добјеглица дође управо момку у кућу, па је онда одведу у какву кућу момачком роду, те тамо стоји док се не вјенчају, а у Сријему и у Бачкој дође поповој кући и ондје стоји док се не вјенчају. [cf. самодошла, самодошлица, ускочкиња, ускочница].

добјѐжати, жи̑м, } v. pf. (јуж.) zufliehen, con-
до̀бјећи, бјегне̑м, } fugio.

добо̀ва̄ње, n. das Trommeln, tympani cantus.

добо̀вати, до̀бује̑м, v. impf. trommeln, tympano cano. [cf. бубњати 1].

добо̀долина, f. vide **дубодолина.**

добо̀лети, (ист.) }
добо̀лити, (зап.) } добо̀ли̑, v. pf. den Schmerz nicht mehr ertragen können, do-
добо̀љети, (јуж.) } lore vinci (?): Кад јунака *добољело* бјеше —

***добо̀сти,** добо̀де̑м, v. pf. (у Босни) с муком што учинити.*

до̀бош, m. die Trommel, tympanum militare. cf. бубањ [2].

добо̀ша̄р, добоша́ра, m. der Tambour (Trommelschläger), tympanista. cf. бубњар.

добоша́рев, а, о, vide добошаров.

добоша́ревица, f. vide добошаровица.

добоша́ров [**добошарев**], а, о, des Trommelschlägers, tympanistae.

добоша́ровица [**добошаревица**], f. die Tambours-frau, uxor tympanistae.

добо̀ша̄рски̑, ка̄, ко̄, Tambour-, tympanistarum.

До̀бра, m. (ист.) vide [2] До̀бро.

До̀брава, f. Fluß in der Шабачка нахија: Купи војску до воде *Добраве* —

До̀бра̑ Во̀да, f. чесма и црквица код Вуковара, која слави свету Петку; к њој иде свијет и носи боне сваке младе недјеље и петка. Има и више извора који се тако зову.

добра́клија, f. in dem Sprüchworte: Није ово опаклија, већ *добраклија.*

до̀бра̑ мо̀литва, f. Кад сватови с дјевојком већ хоће да полазе, онда, у Рисну, брат и један од дјевера изведу дјевојку *на молитву*, држећи је брат за десну, и дјевер за лијеву руку: сватови сазову дјевојачке родитеље (или оне од кућана који су јој мјесто њих) и осталу родбину да јој даду *добру молитву*, па узевши велики колач, или, као што ондје кажу, *самун* и на њему на мјесту у мијешењу за то начињеноме сребрну чашицу вина, даду га најприје оцу, који сједавши на столицу зовне дјевере и запита их: „Шта иштете од мене грјешника?“ А они му одговоре: „Ми иштемо од такога бана да речеш своме дјетету добру ријеч, тако и тебе Бог дао сваку добру срећу!“ Онда он држећи у руци колач с чашом рече овако: „Шћерце! да ти Бог да сваку добру срећу и свако добро, како бих и сам себе рад!“ Изговоривши ово сркне мало вина из чаше, а пјевачи онда запјевају: Добар чоече!| Добро ти рече!| Добро ти рече!| Брзо се стече!| У добре часе,| Под пуне чаше| Свему роду и племену на велику част,| А нашијем млад'јенцима у најбољи час!| А свак реци и помисли: да је добар час!| Тако вама и Бог дао вазда добри час! По том се од прилике с онакијем ријечима даде колач матери, која је благослови од прилике овако: „Шћерце! Боже ти дај добру срећу! колико шкрока поступила од свога рода до свога дома, толико ти Бог дао добријех и сретнијех часа!“ А тако од прилике и браћа и остала родбина. Пјевачи послије свакога припијевају као и горе послије оца, само што се имена мијењају, н. п. мјесто: *добар чоече*, матери се рече: *добра мајчице*, стрини: *добра банице*, а брату: *добар брате.* Невјеста се уза сваки п р и п ј е в по-

клања, само уз онај *а нашијем млад̓јенцима* не, него са стидом гледа преда се. Пошто се сврши добра молитва, дјевер пусти дјевојку те остане опет у брата, а муштулугџија узме *молитвени самун* и понесе га на вјенчање, а онамо га послије да попу. Тако дјевер узме и остави чашу; а пошто се из ње на вјенчању младијенци запоје вином, да се невјести те је остави за спомен. [cf. молитва 3, молитвена чаша]. И у Црној се гори од прилике овако даје дјевојци добра молитва, осим што је онамо не даје само родбина него и сватови. Али се у Паштровићима добра молитва даје друкчије. Онамо дјевојка, док сватови још сједе за трпезом, клекне на прострте струке насред куће, па пружи од себе руке, на које јој натрпају малијех пушака и ножева, колико год држати може, а два засједе (или заставе) узму јој вео с главе, и држећи га раширена изнад ње један од њих говори: „Помози, Боже, и намјери се велики добри час! Моја сестрице! Бог ти дао мјесто порода девет синовах и десету кћерцу за милост: два ка' и два засједе; два ка' и два првијенца; два ка' и два ђевера; један добар и поштен ка' и твој отац; а кћерца била добра и поштена као и твоја мајка!" Уза сваки овај благослов сватови вичу: „Амин!" Кад сватови већ устану да пођу, онда опет на кућноме прагу простру струке, и дјевојка клекнувши на њих, отац јој држећи у рукама бокару вина овако даје добру молитву: „Помози, Боже, и намјери се велики добри час! Ајде с Богом, моја кћерце! Из овога дома изљегла у добри час! а у други дом уљегла у бољи час! Да Бог да, моја кћерце! да ти креши и реуши (т. ј. расте и напредује) свака твоја работа, како вода о Божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне! И да ти сваки твој брат и пријатељ завиди на добро! И да ти у ови дом повратка више не буде, већ ако гостом кад дођеш!" А тако је од прилике благослови и мати, а и свекар кад онамо с њом дођу.

До̏брана, f. Frauenname, nomen feminae.

добра́но, (у Лици) vide [1] до̏бре 1.

До̏брања, f. планина близу Имоскога.

до̏бра̑ сре̑ћа, f. У Црној гори кад се коме назове: Добро јутро! или: Помози Бог! или: Добар вече! он одговори: *До̏бра̑* ти срећа! А кад се казује како се ко није сачувао од кака зла, каже се: Не даде му *зла̑* срећа. По овоме се може рећи да у народу нашему има мисао о доброј и злој срећи (fortuna secunda et adversa): Разминуше се ка' и Вукац и *добра срећа.* cf. добри час.

Добра̏шин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **до̏бре,** 1) (особито у Лици и Херц.) н. п. има нас *добре,* т. ј. п о д о с т а, genug, satis; до̏бре пута, т. ј. доста пута, mehrmals, saepius [cf. добрано, подоста]. — 2) у пјесми: По с три коња у висине скаче, По с четири *добре* у напредак —

2. **До̏бре,** f. (у Ц. г.) hyp. v. Добрана.

До̏брија, f. [1)] Frauenname, nomen feminae. [— 2) (*добрија*), у загонеци; cf. бирлија].

добри̏ковић, m. у разговору рече се: добриковићу! добриковићу мој! mein Lieber, care!

До̏брило, m. Mannsname, nomen viri.

До̏бриловина, f. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст).

добри̑на, f. Güte, bonitas (wird nur als Euphemismus gebraucht, z. B. не знам која му је добрина — was ihm fehlt, dem Kranken).

[**Добринци,** Добринаца, m. pl. село у Сријему; *види* s. v. Дебрц.]

До̏бриња, f. 1) село у нахији [ужичкој] Рудничкој (гдје се родио Милош Обреновић). — 2) [*Добрње,* n.] село у нахији Пожаревачкој (одакле је био Петар *Добрињац* [Добрњац]: Љута гуја Петар од *Добриње* —

до̏бри̑ћ, добри̑ћа, m. (у Боци) vide [п р и ш т] злић 1.

До̏брићево, n. намастир у Херцеговини: Опреми је славну манастиру Добрићеву и Косијереву —

До̏брица, m. Mannsname, nomen viri.

добри̑чава тра̏ва, f. Gundelrübe, hedera terrestris Linn. [cf. добричанова трава, добрчанова трава].

[**добричанова трава,** f. vide добричава трава; *види* s. v. добрчанова трава].

до̏бри̑ час, m. Као што се у народу нашему мисли за *добру* и *злу* срећу, тако се може казати и за *добри* и *зли* час (па што се почне у *добри* час оно добро буде, а што се почне у *зли* оно буде зло). По гдјекојијем се мјестима ово већ заборавило, јер н. п. у Србији кад ко на поласку рече: „с Богом остај!" одговори му се или: „с Богом пошао!" или: „у *добри̑* час пошао!" као и кад се што зло догоди, што се каже: „у *зао* час!" или: „у *з'о* час!" Али у Црној гори и по њезинијем околинама управо се каже (н. п. кад се напија, или кад се дјевојци даје добра молитва) *до̏бри̑* час, као што се и у противнијем догађајима говори *зли̑* час. cf. добра срећа.

добри̑чина, m. (augm. v. добар?) ein lieber Mann, lepidum caput. [cf. врличина].

1. **до̏бро,** n. [1)] das Gut, bonum: — — до три *добра* моја — Давор Шаро, давор *добро* моје — [2)] које добро? Anrede eines Unbekannten, cf. хапрала [апрала].

2. **До̏бро,** m. (јуж.) hyp. v. Добросав. [cf. Добра].

3. **до̏бро,** gut, bene.

До̏брово̑је, m. Mannsname, nomen viri.

до̏брово̀љан, (добро̀вољан), љна, љно, guter Laune, hilaris.

До̏брову̑к, m. Mannsname, nomen viri.

добродѐва, f. (у Сриjему) pfirsichblättrige Glockenblume, campanula persicifolia [L.].

добро̀дошлица, f. 1) die Willkommene, exoptata: Наша снашице *добродошлице* — 2) vide добродошница: Ожђелдиjу и *добродошлицу* —

добро̀дошна, f. vide добродошница: Па му даjу *добродошну* вина —

добро̀дошница, f. чаша вина или ракиjе што се даjе ономе коjи дође, *за добро дошао*: „добро си ми дошао!" (тако се рече кад му се пружи чаша), der Willkommbecher, poculum salutatorium. cf. добродошлица [2, добродошна, ожђелдиjа].

До̏бросав, m. Mannsname, nomen viri.

добро̀сретњӣ, ња̄, ње̄, [**добросрећни**] glücklich, felix: Скин' се с коња, *добросретња* снашо —

добро̀сретњӣк [**добросрећник**], m. Glückskind! (als Euphemismus, wenn die Mutter ein Kind ausschilt), albae gallinae filius.

добро̀сретњица [**добросрећница**], f. das Weibliche von добросретњик.

добро̀срећнӣ, на̄, но̄, vide добросретњи.

добро̀срећнӣк, m. vide добросретњик.

добро̀срећница, f. vide добросретњица.

1. **добро̀та**, f. die Güte, bonitas: Молим твоjу *доброту* (рече се у приморjу кад се ко коме моли). [cf. доброћа, благост].

2. **До̏брота**, f. као варош од Котора доље поред канала. Доброћани су сви закона Римскога и до сад ниjесу ни допуштали хришћанима никако сjедити међу собом. А jезик им се од Црногорскога наjвише разликуjе по томе, што на ониjем мjестима гдjе je у староме Славенскоме jезику ъ, у Рускоме *е* или *о*, а у Српскоме *а*, не говоре никакога чистога самогласна слова, него као пола њега (да се не може разликовати коjе je) н. п. *мъч, къд, чъст, почъст* и т. д. Слушао сам гдjе риjечи овако говоре људи и из Бара. Доброћани готово сви живе од мора (т. j. од путовања и трговања по мору); и међу њима има много богатиjех људи, а од прије их je било и више; куће су им све од камена и многе као прави двори; пред многима кашто стоjе морске лађе.

до̏бротвор, m. der Gutthäter, benefactor. [cf. доброчинац].

до̏бротскӣ, ка̄, ко̄, von Доброта.

добро̀ћа, f. vide [1] добро̀та.

До̏броћанин, m. човjек из Доброте.

До̏броћа̄нка, f. женско из Доброте.

добро̀ћуд, а, о, vom guten Naturell, bonae indolis.

доброчи̏нац (добро̀чинац), доброчи̏нца (добро̀чинца), m. der Gutthäter, benefactor [vide добротвор].

доброчи̏нство, n. das Wohlthun, beneficentia.

до̏бруља, f. у пословици: не даjу добруље, *него многуље*. [cf. рогуља 1].

до̀бр̏чанова тра́ва, f. vide [д о б р и ч а в а т р а в а] добричанова трава.

До̏брштица, f. планина више Новога (између Боке и Херцеговине).

До̏бо̄j, До̏боjа, m. [град у Босни]: Ja сам jунак из *Добоjа* града —

до̀ва,* f. Art Gebet der Türken, certa Turcarum prex [vide молитва 1].

дова́бити, до̀ва̄бӣм, v. pf. erlocken, allicio, pellicio.

дова́љати, до̀ва̄љам, v. pf. heranwälzen, advolvo.

до̀варати, ра̄м, v. impf. [pf.] mit Betrug herführen, deceptum adduco: Ак' узможеш *доварати* Турке —

до̏ва̄т, m. vide **дохват**.

до̀вата̄ње, n. vide **дохватање**.

до̀ватати, та̄м, vide **дохватати**.

до̀ватити, тӣм, vide **дохватити**.

до̀ватити се, тӣм се, vide **дохватити се**.

до̏вде̄ (т. j. до овде), adv. loci, bis hieher, hactenus. [cf. довле, довлен].

1. **дове̏сти**, ве̏де̄м, v. pf. herführen, adduco.

2. **дове́сти**, ве́зе̄м, v. pf. fertig sticken, absolvo acu: ja сам навезла, али ниjесам *довезла*.

3. **дове̏сти**, ве̏зе̄м, v. pf. herführen, adveho.

дове̏сти се, ве̏зе̄м се, v. r. pf. gefahren kommen, advehor.

до̏вече̄, / **до̏вече̄р,** auf den Abend, in vesperum.

до̀виjа, f. (по манастирима) vide мађупница.

довӣjа̄р, довиjа́ра, m. der Küchenaufseher, qui curat culinam.

довиjа̏рица, f. die Küchenaufseherin, quae curat culinam.

довӣjа̄рка, f. (у нах. Рудн.) планинчина помотњица. А кад сиђу с планине, онда довиjарка надгледа и служи сву дjецу у гриjалици, die Helferin der Sennerin, adjutrix curatricis ovium.

довӣjа̄ње, n. das Ersinnen, excogitatio.

довӣjати, до̀вӣjа̄м, v. pf. herbeijagen, adpellere. cf. [vide] дотjерати [1 и 2].

довӣjати се, до̀вӣjа̄м се, v. r. impf. sinnen, meditor: *довиjа се* како ће живљети; *довиjа се* од сваке руке.

довӣкати, до̀вӣче̄м, v. pf. errufen, adsequor vocando.

довики́ва̄ње, n. das Errufen, appellatio, vocitatio.

довики́вати, вӣкуjе̄м, v. impf. errufen, adclamo.

до̀вити се, до̀виjе̄м се, v. [r.] pf. чему, д о м и с л и т и с е чему, ersinnen, excogito.

довӣтлати, ла̄м, v. pf. herantreiben, cogo (oves).

довла́че̄ње, n. 1) das Herbeischleppen, attractio. — 2) das Herbeiführen, advectio.

довла́чити, до̀вла̄чӣм, v. impf. 1) herbeischleppen, attraho. — 2) herbeiführen, adveho: што довлачиш те људе амо?

довла́чити се, до̀вла̄чӣм се, v. r. impf. sich herbeischleppen, ventito lente.

до̏вле̄, / **до̏вле̄н,** bis hieher, hucusque. cf. [vide] довде.

до̏вод, } m. (у Ц. г.) што господар
до̏водак, до̏вотка,} узима од сељака на своју земљу. vide [доходак 2] доход.

до̏водац, до̏воца, m. мушко дијете које жена доведе мужу или муж жени (кад јој уђе у кућу). cf. пасторак.

дово̀дити, до̏водӣм, v. impf. herführen, adduco.

дово̀ђе̄ње, n. das Herbeiführen, adductio.

дово̀же̄ње, n. 1) das Herbeiführen, advectio. — 2) das Herbeifahren, advectio.

дово̀зити, до̏возӣм, v. impf. herbeiführen, adveho.

дово̀зити се, до̏возӣм се, v. r. impf. herbeifahren, advehor.

довојѐвати, во̀јује̄м, v. pf. den Krieg beendigen, belli finem facere, ab armis discedere.

До̏вољa, f. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст): И *Довољу* близу горе Црне —

до̏во̄љан, љна, љно, zufrieden, contentus. [vide задовољан].

довољан̂е, (у Бачкој)} genug, satis [vide 1 до-
до̏во̄љно, } ста].

доѳотниња, f. која је доведена: Чувај оца доморођа и мајку довоткињу.

до̏воче, чета, n. дијете које доведе жена мужу или муж жени. cf. пасторче.

до̏вратак, тка,} m. дирек до врата, die Pfoste,
до̏вратнӣк, } postis. [cf. бедрени праг, 2 вратник 1, вратница, вратнице 2, праг 2].

до̏вргнути, не̄м, vide **доврћи.**

довре́бати, до̏вре̄ба̄м, v. pf. erlauern, aucupando deprehendo. [cf. доврзати, допрежати].

до̏врети, до̏врӣ, v. pf. im höchsten Grade verdrießen, summe taedet: његова ми је сила *до-врела* до костију.

довр̀зати, до̏вр̄за̄м, v. pf. vide довребати.

до̀врћи [довргнути], вргне̄м, vide добацити.

доврше́так, тка, m. die Vollendung, absolutio.

доврши̏ва̄ње, n. das Vollenden, perfectio.

доврши̏вати, вр̏шује̄м, v. impf. vollenden, perficio.

довр̀шити, до̏вр̄шӣм, v. pf. vollenden, absolvo [vide свршити].

дову̀ћи, ву̀че̄м, v. pf. 1) herbeiziehen, adtraho. — 2) herbeiführen, adveho.

дову̀ћи се, ву̀че̄м се, v. r. pf. sich herbeischleppen, se trahere, trahi.

до̏га̄ђа̄ј, m. die Begebenheit, eventus. [cf. згода 2, нагодба 1, случај, сутика].

[догађање, n. verbal. v. догађати се; cf. згађање 2, пригађање, сучедавање.]

дога́ђати, до̏га̄ђа̄м, v. impf. treffen, incido in casum [vide нагађати]: он догађа да ће тако бити, т. ј. нагађа, погађа.

дога́ђати се, до̏га̄ђа̄м се, v. r. impf. sich ereignen, accido. cf. [згађати се, пригађати се, случавати се,] сучедавати се.

до̏газити, зӣм, v. pf. herbeiwaten, advenio per flumen, nives etc.

дога̀мбати, ба̄м, v. pf. daher gewatschelt kommen, advenio vacillanti gradu.

до̏гања, f. (ст.) der Kaufmannsladen, taberna [cf. дућан]: Од *догање* једне те до друге — На *догању* терзибаше Мује —

до̏гла̄внӣ, нā, нō, der erste nach einem (z. B. Oberhaupte), secundus a principe.

до̏гла̄внӣк, m. die zweite Person (nach dem Oberhaupte), secundus a principe.

до̏гледати, да̄м, v. pf. 1) mit Augen erreichen, videre qua visus est: далеко је, не могу *догледати.* — 2) zu schauen aufhören, videre desino: хоћеш *догледати.*

до̏гнати, до̏жене̄м (до̏гна̄м), v. pf. vide дотјерати [1 и 2]: Ти *дожени* коња до бедема —

до̏гнати се, до̏жене̄м (до̏гна̄м) се, v. r. pf. vide дотјерати се.

догова̀ра̄ње, n. die Berathung, deliberatio.

догова̀рати се, го̀ва̄ра̄м се, v. r. impf. sich berathen, delibero. [cf. вијећати].

до̏гово̄р, m. (loc. договору) der Rathschluß, consilium: *Договор* куће не обара.

догово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. коме, einreden, durch Reden zu etwas bewegen, persuadeo: не можеш му договорити, или: не може му се договорити.

догово̀рити се, го̀ворӣм се, v. r. pf. sich verabreden, consillium capio. [cf. макул].

до̏гово̄рна̄, f. adj. т. ј. ријеч, бесједа, на што ће пристати они који се договарају, das Wort des Verständnisses: *Договорна* селу одговара. Неки вели тако, а неки овако, пак све ништа, јер им ниједна *договорна* зрна боба ваљала није.

до̏гово̄рно, einstimmig, unanimi consilio: *Договорно* књиге направише —

дого̀д, vide доклегод.

дого̀дити, дӣм, v. pf. treffen, errathen, offendo: Бог годио и Бог *догодио*,| На тебе се таки санак збио —

дого̀дити се, до̏годӣ се, v. r. pf. sich ereignen, accido. cf. [додесити се, згодити се 1, пригодити се, прикојасити се, припетити се, случити се,] сучедити се.

дого̀ђ, vide [доклегод] догод.

дого̀нити, до̏гонӣм, vide дотјеривати.

дого̀ње̄ње, n. vide дотјеривање.

дого̀рети, (ист.) } рӣм, v. pf. brennen bis —,
дого̀рити, (зап.) } ardeo usque —: Кад *догори*
дого̀рјети, (јуж.)} луч до каката.

догра́дити, до̏гра̄дӣм, v. pf. 1) zu Ende bauen, extruere. — 2) bauen bis —, struere usque —: докле си *дoградио? дoградио* сам до пенџера. — 3) anbauen, hinzubauen, adstruere. cf. [доправити,] приградити.

дограђи̏ва̄ње, n. 1) das zu-Ende-bauen, extructio. — 2) das Hinzubauen, adstructio. [cf. доправљање].

дограђи̏вати, гра̀ђује̄м, v. impf. 1) zu Ende bauen, extruo. — 2) hinzubauen, adstruo. [cf. доправљати, приграђивати].

до̏грам, m. (у Ц. г.) Art Rauchtabaks, nicotianae genus.

догр̀дети, (ист.)
догр̀дити, (зап.)
догр̀дјети, (југоз.)
догр̀ђети, (јуж.)
догр̀дӣм, v. pf. unerträglich werden, ferri jam non posse [cf. додијати, дозлогрдити, дојадити, досадити, досмрдјети, дотужати, дотужити, притужити]: кад човјеку *догрди*; већ ми је *догрдјело*; *догрдио* ми је и мој живот.

догр̀цати, цâм, v. pf. watend ankommen, vadans advenio.

догу̀стити, до̀гӯстӣ, v. pf. коме, in Verlegenheit, in die Klemme bringen, urgeo, ad angustias deduco, circumvenio: Кад човјеку догусти; догустило му, т. ј. дошло му до густа.

до̀да, f. hyp. v. додола: Наша *дода* Бога моли,| Ој *додо*, ој додоле —

дода̀вâње, n. das Herbei-, Hinzugeben, porrectio, additio.

дода̀вати, до̀дâјêм, v. impf. 1) коме што, zulangen, zureichen, promere: Вино служи Цетињка ђевојка,| Како коме чашу *додаваше* — 2) hinzugeben, addo.

дода̀так, тка, m. die Zugabe, additamentum. [cf. заљуштак, надададба, придавак].

до̀дати, дâм, v. pf. [cf. придодати] 1) zulangen, zureichen, promere: *додај* де ми ту пушку; У руке је бану *додадоше* — Дај ми видро да ти *додам* воде — 2) hinzugeben, addo. cf. [приставити 2,] придати.

додво̀рити се, до̀дворӣм се, v. r. pf. 1) vide удворити се: И тешко *се* кнеже *додворио*,| За свашто се умолит' могаше — 2) чега, durch Dienen erlangen, servitio assequor: Једно младо јучерање дете,| Како *с'* лепа добра *додворило* —

додѐвâње, n. (ист.) vide додијевање.

додѐвати се, до̀дêвâм се, (ист.) vide додијевати се.

до̀денути се, нêм се, (ист.) vide додјенути се.

додѐсити се, до̀десӣм се, v. r. pf. vide догодити се: А тако *се додеси*| Баш у свету недељу —

до̀дести се, денêм се, (ист.) vide додјести се.

доди̏вâње, n. (зап.) vide додијевање.

доди̏вати се, до̀дӣвâм се, (зап.) vide додијевати се.

додија̀вâње, n. der Ueberdruß, taedium.

додија̀вати, ди̏јâвâм, v. impf. verdrießen, taedet.

до̀дијати, јâм, v. pf. verdrießen, taedet [vide догрдјети]: додијало ми је; Тавница ми није *додијала*,| *Додија* ми Арапка ђевојка| Долазећи јутром и вечером — *Додиј'о* је цару и ћесару,| У Латинској краљу Латинскоме —

додијѐвâње, n. (јуж.) 1) das Anrühren, attactus. — 2) (у Дубр.) vide досађивање [2].

додијѐвати, до̀дијевâм, v. impf. (у Дубр.) vide досађивати [2].

додијѐвати се, до̀дијевâм се, v. r. impf. (јуж.) чега, anrühren, attingere: Би рекао и би се заклео| Да *се* зеко земље не *дод'јева* —

до̀динути се, нêм се, (зап.) vide додјенути се.

додирки̏вâње, n. das Berühren, contactio.

додирки̏вати, ди̏ркујêм, v. impf. berühren, contingo.

доди̏рнути, до̀дӣрнêм, v. pf. berühren, attingo.

доди̏рнути се, до̀дӣрнêм се, v. r. pf. кога или чега, berühren, attingo. [cf. дотаћи (дотакнути) се].

до̀дисти се, динêм се, (зап.) vide додјести се.

до̀дјенути се, нêм се,
до̀дјести се, дједêм (дјенêм) се,
[југоз.] v. r. pf. кога, до чега, anrühren, attingo: нијесам је ни додио.

до̏дола, f.
до̏доле, f. pl.
неколико дјевојака кад је суша иду по селу од куће до куће, те пјевају и слуте да удари киша. Једна се дјевојка свуче до кошуље са свијем, па се онако гола увеже и обложи различном травом и цвијећем тако, да *јој* се *кожа* нигдје не види ни мало, и то се зове *додола* (начинила се као додола — реку дјевојци, или жени, која се много накитила по глави): па онда зађу од куће до куће. Кад дођу пред кућу, онда додола игра сама, а оне друге дјевојке стану у ред и пјевају различне пјесме; по том домаћица, или друго какво чељаде, узме пун котао или кабао воде, те излије на додолу, а она једнако игра и окреће се. У додолскијем се пјесмама припијева на крају уза сваку врсту: *ој додо! ој додоле*, и п. Наша дода Бога моли, *ој додо! ој додоле!*| Да удари росна киша, *ој додо! ој додоле!* У Србији су од прије у додоле ишле по селима наше ку-ћевне дјевојке, а сад понајвише иду Циганке, да би што испросиле. У војводству нови свештеници забрањивали су додоле, као и краљице, али се опет могу још гдјешто видјети. cf. [чароице 1,] прпоруше.

до̏долскӣ, кâ, кô, н. п. пјесма. cf. додола.

додр̀жати, жӣм, v. pf. halten bis —, teneo usque —: Кад си брацу коња *додржала* —

до̀ђенути се, нêм се, (јуж.) vide додјенути се.

до̀ђести се, ђедêм (ђенêм) се, (јуж.) vide додјести се.

до̀жалити се, лӣ ми се, v. r. pf. so viel Leid sein daß man nicht mehr aushalten kann, miserere, cf. сажалити се: *Дожали се* Туркињи ђевојци —

до̀жети, жањêм, vide дожњети.

дожи̏вети, (ист.)
дожи̏вити, (зап.)
дожи̏вјети, (југоз.)
дожи̏вљети, (јуж.)
вӣм, v. pf. erleben, video. [cf. доживсти].

дожи̏всти, вêм, (по зап. кр.) vide доживјети.

до̀жињâње, n. vide дожњевање.

до̀жињати, њêм, vide дожњевати.

дожње̏вâње, n. das zu-Ende-Ernten, messis finitio. [cf. дожињање].

дожње̏вати, до̀жњêвâм, v. impf. zu Ende ernten, meto (absolvo messem). [cf. дожињати].

до̀жњети, жањêм, v. f. zu Ende ernten, meto (absolvo messem). [cf. дожети].

до̀звати, дозо̀ве̂м, v. pf. 1) errufen, advoco: звао сам га, па га нијесам могао *дозвати*, т. ј. није могао чути, да ми се одзове. — 2) herbeirufen, advoco: *дозвао* сам га к себи.

до̀звати се, дозо̀ве̂м се, v. r. pf. in sich gehen, besser werden, ad frugem redeo: *дозвао се* мало; нигда *се* он не ће *дозвати*.

дози̏вање, n. 1) das Errufen, das Berufen, advocatio. — 2) das Besserwerden, *το* redire ad fruges.

дози̏вати, до̀зи̂ва̂м (до̀зи̂вље̂м), v. impf. 1) errufen, advoco. — 2) herbeirufen, berufen, advoco.

дози̏вати се, до̀зи̂ва̂м (до̀зи̂вље̂м) се, v. r. impf. in sich gehen, besser werden, ad fruges redeo.

дозлогр̀дити, дозло̀гр̂ди̂м, v. pf. vide догрдити: дозлогрдио ми је веђ.

до̀зу̑лци, *до̀зула̂ца̂, m. pl. (у шајкашком батаљону?).*

дозна̏вање, n. das Erfahren, exploratio.

дозна̏вати, до̀зна̂је̂м, v. impf. erfahren, rescio.

до̀знати, на̂м, v. pf. erfahren, rescio. [cf. обазнати, сазнати, узнати].

до̀зрети, ри̂м, v. pf. reifen, maturor.

доигра̏вање, n. das Gesprungen-Kommen, adsaltatio (?).

доигра̏вати, и̏гра̂ва̂м, v. impf. gesprungen kommen, advento saltans.

дои̏грати, до̀игра̂м, v. pf. 1) gesprungen kommen, advenio saltans. — 2) н. п. доиграо је веђ, sein Tanzen ist schon aus, saltare jam non potest.

до̀иста, [vide] заиста, wirklich, certe.

до̀ићи, до̀ђе̂м, vide доћи.

до̀итање, n. vide **дохитање.**

до̀итати, та̂м, vide **дохитати.**

до̀итити, ти̂м, vide **дохитити.**

до̀јаати, до̀јаше̂м, vide **дојахати.**

доја̏вити, до̀ја̂ви̂м, v. pf. н. п. овце, т. ј. довести овце (идући пред њима) кући, herbeibringen, adduco (vom Hirten), der vor den Schafen hergeht, die ihm folgen): Док *дојави* на торине овце —

до̀јадити, ди̂м, v. pf. überlästig werden, permolestus sum, коме ко или што, [vide] догрдјети, cf. досадити: Мени твоји просци *дојадише* — Е Турђији земљи *дојадише* —

до̀јадити се, ди̂ се, v. pf. коме што, vide досадити се: Те чекају Турке у Сутјеску,| Докле им *се* било *дојадило* —

дојаи̏вање, n. vide **дојахивање.**

дојаи̏вати, ја̀уј̂е̂м, vide **дојахивати.**

доја̀кошњи̂, ња, ње, vide досадашњи.

до̀ја̂ти, до̀јаше̂м, vide **дојахати.**

до̀јахати [дојаати, дојати], до̀јаше̂м, v. pf. 1) hergeritten kommen, adequito, advenio equo vectus [cf. дојездити]. — 2) н. п. дојахао је веђ, mit seinem Reiten ist schon aus, equitare jam non potest.

дојахи̏вање [дојаивање], n. das Herbeireiten, adequitatio.

дојахи̏вати ја̀хује̂м, [дојаивати], v. impf. geritten kommen, adequito.

дојѐдрити, ри̂м, v. pf. (у примор.) heransegeln, navi advehi.

дојѐздити, ди̂м, v. pf. heranreiten, advehi equo [vide дојахати 1]: У том свати под град *доједише* —

до̀јење, n. 1) das Säugen, nutritio. — 2) das Saugen, lactatio.

до̀јести, једе̂м, [ист. и јуж.] v. r. pf. 1) zu Ende essen, coenam finire. — 2) веђ си дојео, du wirst nie mehr essen, non amplius comedes.

до̀јести се, једе̂м се, [ист. и јуж.] v. pf. веђ ми се дојело месо, ich bin schon dessen überdrüssig, satietas ejus me tenet.

до̀ји̂лица, f. vide дојкиња: Не шђе дават'

до̀ји̂ља, чедо на *дојиље* —

до̀ји̂ље, n. die Ammenpflege, nutricatio: Три године била на *дојиљу* —

до̀јисти, (зап.) vide дојести.

до̀јисти се, (зап.) vide дојести се.

до̀јити, ји̂м, v. impf. 1) кога, säugen, uberibus alere, mammam praebere: Лијепо блеји, али зло *доји*. — 2) (an der Brust) saugen, lactare, cf. [vide] сисати: закуми га мајчиним млијеком, ког сте из једних прси *дојили*.

до̀јка, f. (ст.) vide сиса: Узрастоше *дојке* у њедрима — *Дојке* расту, прслуци пуцају —

до̀јкиња, f. Amme, nutrix. cf. [баба 3,] дојиља, [дојилица,] дојница.

до̀јмити се, до̀јми̂м се, v. r. pf. кога, чега, mit Worten berühren, attingere, mentionem facere.

до̀јница, f. (у Имоск.) vide дојкиња.

До̀јчин, m. Mannsname, nomen viri.

до̀к, bis (in der Zeit), usque ad [cf. 1 дока, доке, докле 1 и 2, докале, доклен, што 7]: док дође; док приспије; *Док* се једном не смркне, другом не мож' свануги; *Док* се гора пређене листом —

1. **до̀ка,** у пјесмама, vide док: Да играмо, да пјевамо,| *Дока* војна не имамо —

2. **До̀ка,** f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Докна?).

дока̏зати, до̀ка̂же̂м, v. pf. 1) begreiflich machen, facere perspicuum. — 2) heimlich sagen, hinterbringen, defero, denuncio.

доказѝвање, n. 1) das Ersagen (Begreiflichmachen), curatio ut quis rem norit. — 2) das heimliche Angeben, delatio.

доказѝвати, ка̀зује̂м, v. impf. 1) begreiflich machen, facio perspicuum. — 2) hinterbringen, heimlich sagen, defero: *доказује* Турцима. [— 3) vide тврдити 2.]

до̀ка̂ле̂, vide докле: А полако, незнани јуначе,| *Докале* те ја упитам само| Од кога си краја из свијета —

до̀касати, са̂м, v. pf. getrappt kommen, tolutim advenio.

докасѝвање, n. das Herantrappen, adventatio (equitantis).

докаси̏вати, ка̏сујӗм, v. impf. herantrappen, advento equo vectus.

докаски̏вање, n. dim. v. докасивање.

докаски̏вати, ка̏скујӗм, dim. v. докасивати.

до̏ке, у пјесмама, vide док: *Доке* једном у чету не одем —

до̀клањати, њам, v. pf. 1) н. п. подне, bis Ende beten (von den türkischen Serben), orationem finio: чекај док *доклања.* — 2) доклањао си, du wirst nicht mehr beten, non amplius orabis: Нека клања, већ је *доклањао* —

до̀клати, кољӗм, v. pf. zu Ende schlachten, penitus jugulo: Он га закла, али га не *докла* —

до̏кле, [cf. докале, доклен] 1) so weit als, quousque: *докле* се може очима видјети [vide док]. — 2) so lange als, quousque: чека *докле* киша престане. cf. [vide] док. — 3) wie weit, quousque: *докле* си ишао? — 4) wie lange, quousque: *докле* ће овако бити?

[**доклегод,** so weit immer, quousque. cf. д о г о д, догођ.]

до̏клен, vide докле: *Доклен* љубе, дотлен вјеру дају —

До̏кна, f. Frauenname, nomen feminae.

До̏ко, m. Mannsname, nomen viri.

до̏ко̄лан, лна (до̏ко̄на), но, [докон (докоон), а, о] Zeit wozu habend, cui tempus est: нијесам *доколан.* [vide беспослен].

до̀колена, f. (ист.) vide докољена.

до̀коленица, f. (ист.) vide докољеница.

доко̀лети, ли̑м, (ист.) vide докољети.

до̀колина, f. (зап.) vide докољена.

до̀колиница, f. (зап.) vide докољеница.

доко̀лити, ли̑м, (зап.) vide докољети.

до̀колица, f. die Muße, tempus otii: отићи ћу гдјегод на *доколици.* [vide беспослица 1]. cf. доколан.

до̀кољена, f. (у Ц. г.) 1) vide докољеница. — 2) цвијет плањински, који се зове и *горска ружа* и *Турчин-цвијет.*

до̀кољеница, f. (pl. gen. до̀кољени̑ца̄) (југ.) Art tüchener Knopf-Strümpfe ohne Fuß, tibialium genus. cf. [докољена 1, дизлуке, дизлуци, тозлуке,] тозлуци.

доко̀љети, ко̀ли̑м, v. pf. Muße haben, otium est. cf. [vide] доспјети [3].

до̏ко̄н (до̏коон), а, о, vide **доколан.**

доко̀нати, на̑м, v. pf. (у Славонији) vide свршити.

доконо̀бати, ба̑м, v. pf. mühselig durchbringen, aegre transigere: једва ћу годину *доконобати.*

доко̀нчати, ча̑м, v. pf. beendigen, finire. [vide свршити] cf. докрајчити.

доко̀пати, па̑м, v. pf. 1) zu Ende graben, perfodio. — 2) ergreifen, apprehendo. [vide шчепати] cf. докопати се.

доко̀пати се, па̑м се, v. r. pf. чега, etwas erwischen, apprehendo [vide дочепати се]: *Докопао се* као ћелав капе.

докоту̀рати, ра̑м, v. pf. vide дотетурати.

докра̀да̑ње, n. das heimliche Heranschleichen, τὸ arrepere.

докра̀дати се, до̀кра̄да̑м се, v. impf. heimlich sich herbeischleichen, clam arrepo. cf. красти се, п р и к р а д а т и с е.

до̀кра̑јчити, чи̑м, v. pf. zu Ende bringen, finire [vide свршити]: *докрајчио* је већ.

до̀красти се, докра́дӗм се, v. r. pf. vide прикрасти се.

докро̀чити, до̀крочи̑м, v. pf. mit einem Schritte erreichen, uno gradu assequi: Ко краче више него може *докрочити,* пребиће гњатове; Једном крочи до коња *докрочи* —

до̀ксат, m. die Altane, der Altan, solarium, subdiale, moenianum. [cf. диванана, трабозан, 1 ћошак].

докусури̏вање, n. das Saldiren, solutio residui.

докусури̏вати, су̀рујӗм, v. impf. saldiren, solvere residuum. cf. [vide] измиривати.

докусу̀рити, доку̀сӯри̑м, v. pf. saldiren, vollends bezahlen, solvere residuum. [vide 1] и з м и р и т и. cf. намирити.

докучи̏вање, n. vide дохватање.

докучи̏вати, ку̀чујӗм, vide дохватати.

доку̀чити, до̀кӯчи̑м, v. pf. 1) vide дохватити. — 2) што памећу докучити, begreifen, capio.

доку̀чљив, а, о, vide досјетљив.

до̏ла, f. vide долина [1].

дола̀гати, до̀лажӗм, v. pf. 1) коме што, lügenhafte Nachricht hinterbringen, defero mendacium. — 2) sich auslügen, satis esse mentitum.

долаги̏вање, n. das lügenhafte Hinterbringen, delatio mendax.

долаги̏вати, ла̀гујӗм, v. impf. lügenhaft hinterbringen, defero mendacium.

до̀лажење, n. das Kommen, ventitatio. [cf. дохођење (дооћење)].

[**долаз,** m. vide долазак; *види* s. v. доход 1.]

до̀лазак, ласка, m. die Ankunft, adventus. cf. доход [(доод) 1, доходак (доодак) 1, долаз].

до̀лазити, зи̑м, v. impf. 1) kommen, venio [cf., доходити (доодити)]. — 2) долази вода, schwillt, crescit flumen. — 3) kosten, costare, [vide] в р и ј е д и т и, cf. стајати: Даде њему лака џевердара, Он *долази* пет стотину гроша —

до̀лајати, јӗм, v. pf. 1) herbeibellen, advenio latrans. — 2) долајаће и он, mit seinen Nachreden wird es aus sein, desinet incusare: долајао је већ.

до̀лама,* f. das serbische lange Unterkleid, worüber der Gürtel kommt, tunica (?).

доламѐтина, f. augm. v. долама.

до̀ламица, f. dim. v. долама.

до̀ла̑п, дола́па, (cf. долаф) m. (у Србији и у Босни по варошима) ein Kasten, cistae genus. [cf. орман].

[**долаф,** m. vide **долап.**]

1. **до̀лац,** до́ца, m. dim. v. до̄.

2. **до̀лац,** до́ца, m. (у Дубр.) vide врт.

до̏ле, (ист.) vide доље.
до̏левак, до̏лѐвка, m. (ист.) vide дољевак.
долѐвање, n. (ист.) vide долијевање.
долѐвати, до̏лѐва̑м, (ист.) vide долијевати.
долѐта̑ње, n. (ист.) vide долијетање.
долѐтати, до̏лѐће̑м, (ист.) vide долијетати.
долѐтети, (ист.) / **долѐтити,** (зап.) / **долѐтјети,** (југоз.) } ти̑м, v. pf. angeflogen kommen, advolo.
долѐтнути, до̏летне̑м, v. pf. dim. v. долетјети: Полетни ми, *долетни* ми, сиви соколе — Окле сте ми јутрос *долетнуле* —
долећѐти, лѐти̑м, (југ.) vide долетјети.
до̏ли, 1) (зап.) vide доље. — 2) (до ли) adv. außer, praeter. [vide осим]. cf. до.
до̏либаша,* m. онај који сједи у горњему челу, der den ersten Sitz an der Tafel einnimmt, qui primum locum occupat in triclinio.
до̏либашин, а, о, des долибаша, illius qui primum locum occupat.
до̏ливак, до̏ли̑вка, m. (зап.) vide дољевак.
доли́вање, n (зап.) vide долијевање.
доли́вати, до̏ли̑ва̑м, (зап.) vide долијевати.
до̏лија, f. чаша којом се напија, Zutrinkbecher, poculum quod propinant: Савила се долибаши око *долије* —
доли́јати, до̏ли̑ја̑м, v. pf. ausfuchsen (von лија), d. i. zu Ende sein mit seinen Fuchskünsten, deprehendor: Е лијо! сад си *долијала* —
долијѐва̑ње, n. vide дољевање.
долијѐвати, до̏лијева̑м, v. impf. vide дољевати.
долијѐта̑ње, n. (југ.) das Zufliegen, advolatio.
долијѐтати, до̏лијеће̑м, v. impf. (југ.) herbeifliegen, advolito.
до̏ликовати, куј̑е, v. impf. коме шта, anstehen, decet. [cf. 1 личити, одликовати, подносити 5, понијети 5, приликовати, уисати, шиковати се; пристојати се].
до̏лина, f. 1) das Thal, vallis. [cf. вртача 1, 1 до, дола, 3 драга 1]. — 2) пало на долину, т. ј. доље, на земљу, auf den Boden, in terram: Скочише му очи на *долину* —
до̏линица, f. dim. v. долина.
до̏лити, до̏лије̑м, v. pf. 1) чашу, буре, voll gießen, impleo. — 2) nachgießen, affundo: долиј још мало.
до̏лица, f. dim. v. дола.
до̏лма[*], f. 1) das Füllsel, impensa [vide надев]. cf. надјев. — 2) (у Бан.) vide насап[1].
До̏ља̑ни, m. pl. 1) варош у Маћедонији (или у Бугарској?). Приповиједају да су од прије бивали велики панађури на Дољанима: Плави зумбул оде на *Дољане* — Радоване, кад ћеш на *Дољане*? — 2) некако мјесто у Зети: — — паде на *Дољане*| Крај Златице више Подгорице —
до̏ље, (југ.) [cf. дољена] 1) unten, infra. — 2) hinunter, infra.
до̏љевак, до̏лијевка, m. [југ.] оно вино којијем се буре дољева (као што се старо вино сваке године дољева), der Füllwein, vinum quod affunditur.
дољѐва̑ње, n. (југ.) [cf. долијевање] 1) das Vollgießen, impletio. — 2) das Nachgießen, affusio.
до̏љевати, ва̑м, v. impf. (југ.) [cf. долијевати] 1) vollgießen, impleo. — 2) nachgießen, affundo.
до̏љена̑, vide доље: Ево ти га низ коња *дољена* —
до̏љни̑, а, о, vide **доњи.**
до̑м, до̏ма, m. (loc. до̏му, pl. до̏мови, до̏мо̑ва̑) 1) das Haus (meist im moralischen Sinne, sonst к у ћ а[1]), domus (familia): како сте на дому? — 2) vornehme Familie, familia nobilis, cf. кућа[3]: Ожени се сирома| Узе мому од *дома* —
до̏ма, 1) zu Hause, domi: Смиљанићу, *дома* дер се нађи — 2) nach Hause, domum: Ајде, мома, да идемо *дома* —
дома̀да̑р, домада́ра, m. vide домаћин. cf. напијање.
дома̀зет, / **дома̀зетовић,** } m. (у Ц. г.) vide уљез.
дома̀зетство, n. (у Ц. г.) пошао на домазетство, т. ј. ушао жени у кућу, постао домазет, er ist домазет geworden, nupsit uxori suae.
дома̀злук, m. was bei Hause bleibt, nicht feil ist, quod domi servatur (de grege): оставио за *домазлук*. cf. [vide] припаша.
домаи́вање, n. vide **домахивање.**
домаи́вати, ма̀ује̑м, vide **домахивати.**
дома́ја, f. (у Барањи) die Heimath, solum natale: потегло марвинче на своју *домају*. [vide] з а в и ч а ј, cf. постојбина.
до̏мак, мка, m. hyp. v. дом: На љубицу, мајко,| У свој *домак*, мајко — (кад се челе зову у кошницу).
дома́мити, до̏ма̑ми̑м, v. pf. herbeilocken, pellicio.
домамљи́вање, n. das Anlocken, allectatio.
домамљи́вати, ма̀мљује̑м, v. impf. anlocken, allecto.
1. **до̀ма̑ћи̑,** m. pl. adj. die Hausgenossen, domestici. [vide укућани].
2. **до̀ма̑ћи̑,** ћа̑, ће̑, н. п. хљеб, Haus-, domesticus. cf. [2] домашњи, кућевни.
3. **дома̀ћи,** до̀макне̑м, v. pf. gelangen, pervenire: Сви су лепи, не *домакли* дома — Петар црче, мало не *домаче*,| Мртав Нико дивојци у крило —
дома̀ћин, m. der Hausvater, paterfamilias. [cf. домадар, газда 1, стопанин]. Кад путник дође пред каку кућу, а не зна чија је, он виче: „о *домаћине*!" За здравље нашега брата *домаћина* (кад се напија); Весели се, кућни *домаћине* —
дома̀ћинов, а, о, des Hausvaters, patrisfamilias.
дома̀ћица, f. die Hausfrau, materfamilias. [cf. газдарица, скуба, стопаница].
дома̀ћичин, а, о, der Hausfrau, matrisfamilias.

домахѝвање [домаивање], n. das Winken mit der Hand, *τὸ* manu vocare.

домахѝвати, мȁхујēм, [домаивати] v. impf. н. п. руком, einem mit der Hand winken, damit er herbeikomme, manu quem vocare: Грлом виче, руком *домахује* —

дòмашāње, n. das Erreichen, contactio.

дòмашати, шāм, v. impf. erreichen, attingo. [cf. дохватати].

домáшити (дòмашити), дòмāшӣм (дòмашӣм), v. pf. erreichen, attingo. [cf. дохватити].

1. **дòмāшњӣ**, m. pl. adj. vide [кућани] дòмаћӣ.

2. **дòмāшњӣ**, њā, њē, vide [2] дòмаћӣ.

дòмедежа, m. у приповијеци: Ја сам јарац *домедежа*, — казао јарац курјаку.

дòмет, m. Wurfweite, teli jactus: убити (из пушке) на домет; И на *домет* танком пушком убит' —

дòметак, тка, m. der Zusatz, additamentum.

домèтање, n. 1) das Zusetzen, additio. — 2) das Eben-so-weit-werfen, aequalis jactus [vide добацивање 2].

домèтати, дòмећēм, v. impf. 1) hinzusetzen, addo. [cf. надометати]. — 2) eben so weit werfen (im Steinwurf), aequali distantia jacio. cf. [vide] добацивати [2].

дòметнути, нēм, v. pf. 1) hinzusetzen, addo. [cf. надометнути, приврћи]. — 2) eben so weit werfen, aeque longe jacio. [vide] д о б а ц и т и [2], cf. доврћи.

домирѝвање, n. das Voll-machen durch einen Zusatz, *τὸ* explere additione.

домирѝвати, мӣрујēм, v. impf. durch einen Zusatz voll machen, explere additione.

домѝрити, дòмӣрӣм, v. pf. durch Zusatz voll machen, explere additione: немам десет гроша пунијех, домири ми (да бих имао толико).

дòмислити се, лӣм се, v. r. impf. чему, Rath schaffen, expedio. [cf. довити се].

домишљáвање, n. das Nachsinnen, cogitatio. [cf. домишљање].

домишљáвати се, мӣшљāвāм се, v. r. impf. nachsinnen, Rath schaffen, cogito. [cf. домишљати се].

домѝшљан, n. (scherzhaft) der Schafferath, plenus consilii.

домѝшљāнка, f. Schafferath (ein Frauenzimmer), mulier consilii plena: Јер је моја мајка *домишљанка* —

домѝшљанов, а, о, des Schafferaths, pleni consilii.

домѝшљāње, n. vide домишљавање.

домѝшљат, а, о, leicht Rath schaffend, plenus consilii [vide досјетљив]: Јер је моја *домишљата* мајка:| Свему би се чему домислила —

домѝшљати се, дòмӣшљāм се, vide домишљавати се.

дòмовина, f. Haus und Hof, das Besitzthum, armenta et praedia.

домòлити се, дòмолӣм се, vide умолити се.

домòродац, роца, m. ein Eingeborner, Inländer, indigena. [cf. отаџбеник].

дòмуз[*], m. (у Сријему) некакав оток на коњу [der Milzbrand, anthrax. vide бедреница].

дòмчати се, чāм се, v. r. pf. чега, (у Дубр.) vide [д о ч е п а т и с е] докопати се.

донáшāње, n. vide доношење.

донáшати, дòнāшāм, v. impf. vide доносити.

дòндē (до онде), ⎫ bis dorthin, usque illuc
дòндолēн, (у Рисну)⎭ [cf. донле].

дòнеклē, bis auf eine gewisse Strecke, usque aliquo. [cf. доникле].

дòнēти (донéти), дòнесēм (донèсēм), (ист.) vide донијети.

дòнијети, дòнесēм (донèсēм), (дòнио, дòнијела, ло), v. pf. (јуж.) bringen, adfero.

дòниклē, (у Сријему и у Бачк.) vide донекле.

дòнлē, (у Барањи) bis dahin, eo usque. cf. [vide] донде.

дòнос, m. нема *доноса* ни дохода (рече се за самохраницу), Zutrag, quod affertur.

дòносац, сца, m. der Bringer, qui adfert: Мој стечниче и *доношче*, пунан доме! —

донòсити, дòносӣм, v. impf. [cf. донашати] 1) bringen, adfero. — 2) ertragen, erlauben, fero, permitto [vide допуштати]: доноси ми вјера, mein Glaube erlaubt mirs.

донòшēње, n. das Bringen, adlatio. [cf. донашање].

дòњāк, доњáка, m. 1) камен воденични, der Bodenstein, meta. — 2) у картама, der Untere (im Kartenspiel).

дòњӣ, њā, њē, [дољни] der untere, inferior.

доњòземац, зēмца, m. der Unterländer, homo terrae inferioris.

доњòзēмка, f. die Unterländerin, mulier terrae inferioris.

доњòземскӣ, кā, кō, unterländisch, terrae inferioris.

доњòселац, сеоца, m. Einer aus dem untern Dorfe, inferioris pagi incola: Да се бије с *доњосеоцима* —

дòод, m. vide **доход**. cf. донос.

дòодак, дòотка, m. vide **доходак**.

дòодац, дòоца, m. vide **доходац**.

дòодити, дòодӣм, vide **доходити**.

дòођење, n. vide **дохођење**.

допадāње, n. 1) das Herbeieilen, adcursus. — 2) das Fallen ins Unglück, u. s. w., acceptio mali, vulnerum. — 3) das Gefallen, probatio.

дòпадати, дāм, v. impf. 1) herbeilaufen, adcurro. — 2) fallen ins Unglück, adfligor: допадати рана, муке. — 3) zu Theil werden, obtingo, in manus venio.

дòпадати се, дāм се, v. r. impf. gefallen, placeo, probor: то ми се допада.

допаркѝвање, n. das Herlaufen, adcursus.

допаркѝвати, пàркујēм, v. impf. herlaufen, adcurso (?).

дòпасти, паднēм, v. pf. 1) herbeilaufen, accurro:

глас допаде; Дамљан паде, а љуба *допаде* — У то доба и Богдан *допаде* — 2) fallen (ins Unglück), accipere: допасти рана, муке. — 3) zu Theil werden, obtingo [vide припасти 2]: ово ми је допало.

до̀пасти се, паднем се, v. r. pf. (у војв.) gefallen, placeo, probor. [vide свидјети се].

до̀певати, ва̑м, (ист.) vide допјевати.

допѐћи, пѐче̑м, v. pf. ausbacken, pinso: овај хљеб није *допечен.*

до̀пивати, ва̑м, (зап.) vide допјевати.

до̀пира̑ње, n. das Reichen, sich Hinstrecken, τὸ attingere.

до̀пирати, ре̑м, v. impf. до чега, gelangen, reichen, sich erstrecken, attingo.

допи́рити, до̀пӣрӣм, v. pf. schnaufend herankommen, anhelans advenio.

допи́рлати, ла̑м, v. pf. heranjagen, adigo. cf. дотјерати.

допи́сати, до̀пӣше̑м, v. pf. ausschreiben, zu Ende schreiben, perscribo.

дописи́ва̑ње, n. das Ausschreiben (zu Ende schreiben), perscriptio.

дописи́вати, пи̏сује̑м, v. impf. zu Ende schreiben, perscriptito.

до̀пјевати, ва̑м, v. pf. (југ.) 1) singend herbeikommen, advento cantans. — 2) zu Ende sein mit seinem Singen, cantare desino.

до̀плакати, плаче̑м, v. pf. weinend herankommen, advenio flens.

доплаки́ва̑ње, n. das Herankommen mit Weinen, adventus flentis.

доплаки́вати, пла̏кује̑м, v. impf. плачући долазити, weinend herankommen, advenio flens.

до̏плата, f. н. п. кад се пазари ствар рђавија за бољу па се уз рђавију још што доплати, или кад је мени ко што дужан па ми да или учини што што вриједи више од дуга, те ја њему ваља да доплатим, der Zuschuß, additamentum. cf. прид.

допла́тити, до̀пла̄тӣм, v. pf. zuzahlen, aufzahlen, addere.

доплаћи́ва̑ње, n. das darauf-zahlen, solutio.

доплаћи́вати, пла̏ћује̑м, v. impf. daraufzahlen, solvo.

доплѐсти, плѐте̑м, v. [pf.] 1) zu Ende flechten, pertexo. — 2) једва сам доплео, mit Mühe herbeikommen (z. B. von einem Kranken), aegre advenio.

до̀плета̑ње, n. das zu-Ende-flechten, pertextio (?).

до̀плетати, до̀плеће̑м, v. impf. zu Ende flechten, pertexo.

до̀пливати, ва̑м, } v. pf. schwimmen bis —, herzu-
допло̀вити, вӣм, } schwimmen, adnato: Плови, плови, мој зелени венче!| Те *доплови* до Ђурђева двора —

допљѐскати, до̀пљѐска̑м, v. pf. daher geplatscht kommen, advenio per viam luto et aquis inviam.

до̀правити, вӣм, v. pf. vide доградити [3]: А себе си горе *доправила* —

до̀прављање, n. vide дограђивање [2].

до̀прављати, ља̑м, v. impf. vide дограђивати [2].

допрѐжати, до̀пре̑жа̑м, vide довребати.

до̀прети, (ист.) } до̀пре̑м, (до̀про, до̀прла, ло)
до̀прије̑ти, (југ.) } v. pf. gelangen, reichen, attin-
до̀прити, (зап.) } gere.

до̀пунити, нӣм, v. pf. anfüllen, nachfüllen, expleo.

допуња́ва̑ње, n. das Anfüllen, expletio. [cf. допуњање].

допуња́вати, допу̀њава̑м, v. impf. anfüllen, nachfüllen, expleo. cf. допуњати.

допу̀ња̑ње, n. vide допуњавање.

допу̀њати, до̀пӯња̑м, vide допуњавати.

допу̀стити, до̀пустӣм, v. pf. erlauben, permitto. [cf. дати 2].

допу̀штање [допушћање], n. das Erlauben, permissio.

допу̀штати, до̀пушта̑м (cf. допушћати) v. impf. erlauben, permitto. [cf. доносити 2].

допуштѐње [допушћење], n. die Erlaubniß, permissio. [cf. изун, тестир 2].

допу̀шћа̑ње, n. vide **допуштање.**

допу̀шћати, до̀пушћа̑м, vide **допуштати.**

допушћѐње, n. vide **допуштење.**

До̀ра, f. Frauenname, nomen feminae: Љубиш, *Доро,* Мартина?

до̀рамак, до̀ра̑мка, m. (у Бранич.) женски зубун (без рукава само *до рамена*), Art Frauenrock ohne Aermel, vestis genus.

1. **до̀ранити,** нӣм, v. pf. früh kommen, mane venio.

2. **дора́нити,** до̀ра̑нӣм, vide **дохранити.**

дорањи́ва̑ње, n. vide **дохрањивање.**

дорањи́вати, ра̀њује̑м, vide **дохрањивати.**

до̀раст, а, о, vide доратаст: Ево јунак на коња *дораста* —

дора́сти, ра́сте̑м, v. pf. heranwachsen, adolesco.

до̏рат,* m. der Braune, equus fuscus, spadix. [cf. дорин].

до̏ратаст, а, о, н. п. коњ, ждријебе, кобила, bräunlich, fuscus. [cf. дораст].

до̏ратов, а, о, des Braunen (Pferdes), equi fusci.

дора̀чић, m. dim. v. дорат.

дорѐнути, до̀рене̑м, v. pf. (у Лици) vide [дотјерати 1. и 2.] догнати.

до̏ри до, (по ист. кр.) bis, usque ad, cf. ћа: Уздаше *дори* до појаса —

до̀рӣн, дори́на, m. vide дорат: Друга гађа пашу на *дорина* —

до̀ро, m. хyp. v. дорат.

доро̑ц, доро́ца, m. (у Сријему и у Бачк.) Art Oberkleid, pallii genus: У девојке сукња од паргала,| А у оца нема ни *дороца* —

до̀ручак, чка, m. das Frühstück, jentaculum. [cf. предручак, ручак 2].

дору̀чати, до̀рӯча̑м, v. pf. bis zu Ende speisen, coenam finire.

до̀ручкова̑ње, n. das Frühstücken, jentatio.

до̀ручковати, кује̑м, v. impf. und pf. frühstücken, jentare. [cf. ручати 2].

до̀руша, f. дората̏ста кобила, die Braunstute, equa fusca.

до̏сада, f. der Ueberdruß, die Belästigung, taedium, molestia. [cf. потега 2].

до̏са̄дан, дна, дно, lästig, molestus.

доса̏дашњӣ, ња̄, ње̄, der bisherige, qui adhuc fuit. [cf. дојакошњи].

доса̀дити, до̏са̄дӣм, v. pf. н. п. 1) виноград, купусну лијеху, vollends setzen, insero. — 2) коме, schaden, nocere: он мени не може ништа *досадити*. — 3) досадило ми је то, dies verdrießt mich schon, ich bin es überdrüßig, taedet me [vide догрдјети]: досадио ми је, molestum esse. cf. додијати.

доса̀дити се, до̏са̄дӣ се, v. r. pf. lästig werden, taedet [cf. дојадити се, укахнути се]: досадило ми се —

досађи̏ва̄ње, n. 1) das Vollends-setzen, insitio. — 2) das Lästig-werden, molestia. [cf. додијевање, цањање]. — 3) das Schaden, noxa.

досађи̏вати, са̀ђује̄м, v. impf. 1) vollends setzen, insero. — 2) lästig werden, molestus sum. [cf. додијевати, цањати]. — 3) schaden, nocere.

досађи̏вати се, са̀ђује̄ се, v. r. impf. lästig werden, taedet.

досе̏гнути, до̏се̄гне̄м, vide **досећи**.

досе̏за̄ње, n. das Erreichen, *τὸ* attingere.

досе̏зати, до̏се̄же̄м, v. impf. erreichen, attingere.

досе̏лити, до̏селӣм, v. pf. ansiedeln, facio ut quis huc migret et hic considat.

досе̏лити се, до̏селӣм се, v. r. pf. sich ansiedeln, commigro huc.

досеља̏ва̄ње, n. das Heransiedeln, admigratio.

досеља̏вати, досѐља̄ва̄м, v. impf. heransiedeln, colloco.

до̏сетан, тна, тно, (ист.) vide досјетан: Ја сам млада, али сам *досетна*,| Многом сам се досетила санку —

до̏сетити се, тӣм се, (ист.) vide досјетити се.

досѐтљив, а, о, (ист.) vide досјетљив.

до̏сећа̄ње, n. (ист.) vide досјећање.

до̏сећати се, ћа̄м се, (ист.) vide досјећати се.

досе̏ћи [досегнути], до̏се̄гне̄м, v. f. erreichen, attingo: дохвати де ми ту књигу; — не могу је *досећи* (далеко је, или високо); *досегао* бијаше својијех двадесет и пет година. cf. достићи [3]; *досећи што памећу*.

доси̏нути се, до̏сӣне̄м се, v. r. pf. sich bemächtigen, potiri, [vide] д о ч е п а т и с е, cf. докопати се: *досине* ли *се* он чега, то већ није више моје.

до̏ситан, тна, тно, (зап.) vide досјетан.

до̏ситити се, тӣм се, (зап.) vide досјетити се.

до̏ситљив, а, о, (зап.) vide досјетљив.

до̏сића̄ње, n. (зап.) vide досјећање.

до̏сићати се, ћа̄м се, (зап.) vide досјећати се.

до̏сјетан, тна, тно, (јуж.) vide досјетљив. cf. досетан.

до̏сјетити се, тӣм се, v. r. pf. (јуж.) чему, merken, gewahr werden, animadverto (ital. accorgersi). [cf. присјетити се].

досје̏тљив (до̏сјетљив), а, о, (јуж.) der sich ausfindet, consilii plenus [cf. докучљив, домишљат, досјетан]: досјетљив као Шијак (говори се у Сријему).

до̏сјећа̄ње, n. (јуж.) das Gewahrwerden, animadversio.

до̏сјећати се, ћа̄м се, v. r. impf. (јуж.) gewahrwerden, animadvertere coepi.

доска̏ка̄ње, n. Erspringen, assecutio per saltum. [cf. доскакивање 2].

доска̏кати, до̏ска̄че̄м, 1) v. pf. herbeispringen, adsilio. — 2) v. impf. коме, so weit springen als ein anderer, erspringen, saltu assequor.

доскаки̏ва̄ње, n. 1) das Heranspringen, adsultus. — 2) vide доскакање. — 3) das nicht betrogen sein, assecutio.

доскаки̏вати, ска̀кује̄м, v. impf. 1) скачући долазити, heranspringen, springend herankommen, adsilio. — 2) коме, so weit springen als ein anderer, saltu assequor. — 3) nicht der Betrogene sein, assequor.

доско̏ра (до скора), bis vor kurzem (ist er da gewesen), haud ita pridem.

доско̏чити, до̏скочӣм, v. pf. 1) до чега, до кога, herbeispringen, adsilio. — 2) коме, so weit springen als ein anderer, erspringen, saltu assequor. — 3) коме, erreichen, einholen, fig. nicht der Betrogene sein, assequor: *доскочићу* ја њему! добро му је *доскочио*.

до̏скочица, f. cf. доскочити 3.

до̏сле, (ист.)
до̏сли, (зап.)
до̏слије, (јуж.)
} bisher, adhuc (у времену).

дослужи̏ва̄ње, n. das zu-Ende-dienen, finis servitutis.

дослужи̏вати, слу̏жује̄м, v. impf. 1) zu Ende dienen, ausdienen, absolvo servitutem. — 2) н. п. чашу, т. ј. дотакати пуну, anfüllen, impleo: Сваком Грујо чашу *дослужује* —

дослу̏жити, до̏слӯжӣм, v. pf. bis zu Ende dienen, serviisse usque ad finem [cf. ислужити 1, наслужити 2]: није године *дослужио*.

до̏слук,* m. vide пријатељство [1]: С поповима у *дослуку* буд'те —

дослу̏тити, до̏слӯтӣм, v. pf. erahnden, omine assequi.

дослући̏ва̄ње, n. das Erahnden, assecutio omine.

дослући̏вати, слу̏ћује̄м, v. impf. erahnden, assequi omine.

досмр̏дети, (ист.)
досмр̏дити, (зап.)
досмр̏дјети, (југоз.)
досмр̏ђети, (јуж.)
} досмр̏дӣм, v. pf. vide догрдјети: то ми је већ *досмрдјело*; он ми је већ *досмрдио*.

досно̏вати, до̏снӯје̄м, v. pf. anzetteln, ordior (telam): мало имам пређе, не ћу моћи оснутка *досновати*.

доспе̏ва̄ње, n. (ист.) vide доспијевање.

доспе̏вати, до̏спе̄ва̄м, (ист.) vide доспијевати.

доспе̏так (до̏спетак), тка, (ист.) vide доспијетак.

до̏спети, пе̄м, (ист.) vide доспјети.

доспѝвање, n. (зап.) vide доспијевање.
доспѝвати, до̀спӣва̑м, (зап.) vide доспијевати.
доспије̏вање, n. (јуж.) 1) das Reifen, maturitas. — 2) die Muße, otium.
доспије̏вати, до̀спијева̑м, v. impf. (јуж.) 1) reifen, maturare: ове године воће рано *доспијева.* — 2) Muße haben, otium est mihi.
доспије̏так, тка, m. (јуж.) vide [с в р ш е т а к] доспјетак.
доспѝтак, (до̀спитак), тка, m. (зап.) vide доспијетак.
до̀спити, пӣм, (зап.) vide доспјети.
до̀спјетак, тка, m. (у Боци) vide свршетак.
до̀спјети, пијем, v. pf. (јуж.) 1) reifen, pervenio ad maturitatem: *доспјеле* трешње. — 2) zu recht kommen, venio: гледај да *доспијеш* на ручак. — 3) Muße haben, otium est [cf. докољети]: дођи ћу ти кад *доспијем.* — 4) (по југоз. кр.) vide свршити: Што се не почне, то се не *доспије.*
до̑ст,* до̑ста, m. vide пријатељ.
1. **до̏ста,** genug, satis [cf. довољане, довољно]: *доста* је твога; *доста* је његова; *доста* ка' и Балатина.
2. **До̏ста,** f. hyp. v. Достана.
до̀стаја̑ње, n. 1) das Hinreichen, sufficientia. — 2) der Anstand, decor.
до̀стајати, је̑, v. impf. hinreichen, sufficere.
доста̀јати се, о̀јӣм се, v. r. 1) pf. (у пјесми има и без *се*) sich würdig machen, dignum se praebere [cf. достојати се]: Ниси раја *достајала,*| Већ си пакла заслужила — 2) impf. достоји се коме што, sich geziemen, decet: дјевојци *се* (или жени) не *достоји* у олтар ући; њему *се достоји.*
До̀стана, f. Frauenname, nomen feminae.
до̀стануте, не̑, } v. pf. 1) hinreichen, sufficio:
до̀стати, стане̑, } Биће теби вина изобила,| Ако цару не ће ни *достати* — 2) den Boden (im Wasser) mit Füßen erreichen, fundum attingere: је ли дубоко? можеш ли *достати?*
до̏стиг, т. н. и. избио га на достиг.
до̀стигнути, не̑м, vide **достићи.**
до̏стѝжан, жна, жно, који може достићи, der erreicht, einholet, qui assequitur: Бог је спор, али је *достижан.*
до̀стиза̑ње, n. 1) das Einholen, consecutio. — 2) vide дотјецање.
до̀стизати, стиже̑м, v. impf. 1) einholen, consequor. — 2) vide дотјецати.
до̀стићи [достигнути], стигне̑м, v. pf. 1) einholen, consequor. — 2) vide дотећи [1. — 3) vide досећи].
до̀сто̑јан, јна, јно, (у Дубр.) würdig, dignus. [vide вриједан].
достоја̀нство, n. (по зап. кр.) die Würde, Würdigkeit, dignitas: Ваше *достојанство* (реку владици). По *достојанству* треба му судити (реку у Славонији) nach Würden, nach Verdienst, pro dignitate, pro merito.
достоја̀ње, n. das Erbgut, hereditas [cf. постојање]: И у двору моје *достојање* —
досто̀јати се, досто̀јӣм се, v. r. pf. sich würdig machen, dignum se praebere [vide достајати се 1]: Небеског *се* царства *достојати* —
дота̀кање, n. das Vollschenken, impletio.
дота̀кати, до̀та̄че̑м, v. impf. vollschenken, impleo.
дота̀кнути се, до̀такне̑м се, vide **дотаћи се.**
дотама̀нити се, та̀ма̄нӣм се, v. r. pf. nach einander völlig aufgehen, bis aufs letzte Stück verloren gehen, funditus pereo, [vide] з а т р т и с е, cf. ископати се: Са свијем *се* свијет *дотамани* —
дота̀ћи [дотакнути] **се,** до̀такне̑м се, v. r. pf. чега или до шта, etwas anrühren, tango [vide додирнути се].
доте̏гнути, до̀те̑гне̑, v. pf. vide дотећи [1].
доте̏жати, жа̑м, v. pf. vide дотешчати.
до̀терати, ра̑м, (ист.) vide дотјерати.
дотерѝвање, n. (ист.) vide дотјеривање.
дотерѝвати, те̏рује̑м, (ист.) vide дотјеривати.
дотету̏рати, ра̑м, v. pf. mühsam herbeikommen, aegre advenio [cf. докотурати]: једва сам дотетурао.
доте̏ћи, те̏че̑, v. pf. 1) hinreichen, sufficio. [cf. достићи 2, дотегнути]. — 2) већ је дотекло, т. ј. нестало, престало дотјецати, ausgehen, deficio.
доте̏штати, та̑м, } v. pf. schwer, lästig werden, de-
доте̏шчати, ча̑м, } gravo [cf. дотежати, стештати се]: Мене ј' твоја *дотешчала* мајка — Још му није рана *дотешчала* —
до̀тирати, ра̑м, (зап.) vide дотјерати.
дотирѝвање, n. (зап.) vide дотјеривање.
дотирѝвати, тѝрује̑м, (зап.) vide дотјеривати.
1. **до̀тица̑ње**, n. das Berühren, tactio.
2. **до̀тица̑ње**, n. das Hinreichen, in hinlänglicher Menge dasein, sufficientia.
1. **до̀тицати**, тиче̑, vide дотјецати.
2. **дотѝцати**, до̀тӣче̑м, v. impf. 1) кога чим, berühren, attrecto. — 2) до чега, reichen, attingere: горе до мјесеца *дотичу.*
дотѝцати се, до̀тӣче̑м се, v. r. impf. чега, или до шта, berühren, contingo. [vide дохватати се].
до̀тјерати, ра̑м, v. pf. (југоз.) 1) herbeitreiben, adigo: дотјерај га мени. [cf. довијати, догнати, доренути]. — 2) treiben bis —, ago usque ad —: дотјерај га до воде. [cf. довијати, догнати, доренути]. — 3) н. п. дијете, коња, abrichten, condocefacio: добро га је дотјерао. — 4) докле си дотјерао (какав посао), wie weit bist vorgeschritten, quousque profecisti? далеко је дотјерао, er hat es weit gebracht. — 5) дотјерао до торбе, до прошње, kommen auf —, venire.
[**дотјерати се**, v. r. pf. кад тјера један другога. cf. догнати се].
дотјерѝвање, n. (југоз.) [cf. догоњење] 1) das Herbeitreiben, adactio. — 2) das Abrichten, *τὸ* condocefacere.
дотјерѝвати, тје̏рује̑м, v. impf. (југоз.) [cf. до-

гонити] 1) herbeitreiben, adagito (?). — 2) treiben bis —, ago usque ad —. — 3) abrichten, condocefacio.

до̀тјецање, n. [југ.] das Hinreichen, sufficientia. [cf. достизање 2].

до̀тјецати, тјече, v. impf. (југ.) klecken, sufficit. [cf. достизати 2, 1 дотицати].

до̀ткати, до̀че̑м, v. pf. bis zu Ende weben, pertexo.

дотки́ва̑ње, n. das zu-Ende-werben, τὸ pertexere.

дотки́вати, до̀тки̑ва̑м, v. impf. zu Ende weben, pertexo.

до̏тле̑, **до̏тле̑м**, **до̏тле̑н**, } bis dahin, usque eo: Доклен љубе, *дотлен* вјеру дају —

дото̀чити, до̀точи̑м, v. pf. vollschenken, impleo.

до̀трајати, је̑, v. pf. 1) чега, dauern bis —, durare usque: не ће сијена дотрајати до Божића. — 2) што, aufhören zu dauern, durare jam non posse: већ нам је жито дотрајало.

дотр̀кати, до̀тр̑че̑м, v. pf. herbeilaufen, adcurro. [cf. дотрчати, прибјећи 2].

дотрки́ва̑ње, n. das Herzulaufen, adcursus. [cf. дотрчавање].

дотрки́вати, тр̀кује̑м, v. impf. herzulaufen, adcurso. [cf. дотрчавати].

дотрча́ва̑ње, n. vide дотркивање.

дотрча́вати, тр̀ча̑ва̑м, vide дотркивати.

дотр̀чати, чи̑м, vide дотркати.

до̀туга, f. (у Боци) Eile, festinatio: није ми *дотуга* ниједна. cf. [vide] хитња.

доту́жати, } жи̑, v. pf. коме шта, lange Weile
доту́жити, } machen, zuwider werden, taedet: већ ми је дотужало, [vide] д о г р д ј е т и, cf. досадити: Не пуца му без невоље љуте,| Бесни су му *дотужили* Турци —

до̏тупаван, вна, вно, н. п. није дотупаван, nicht vollkommen gesunden Verstandes, non sanae mentis. cf. недотупаван.

доту́ра̑ње, n. vide добацивање.

доту́рати, до̀ту̑ра̑м, 1) v. impf. vide добацивати. — 2) v. pf. herbeiwälzen, advolvo.

до̀турити, ри̑м, vide добацити.

до̀туркати, ка̑м, v. pf. (dim. v. дотурати 2) herbeiwälzen, advolvo.

доту́ћи, ту́че̑м, v. pf. vollends schlagen, percutio satis: Ал' га добро Милош не *дотуче* —

до̀ћерати, ра̑м, (југ.) vide дотјерати.

доћери́ва̑ње, n. (југ.) vide дотјеривање.

доћери́вати, ћѐрује̑м, (југ.) vide дотјеривати.

до̀ћи, до̀ђе̑м, v. pf. [cf. доисти] 1) kommen, venio. — 2) доћи коме главе, einen um den Kopf bringen, aus dem Wege räumen, e medio tollo. — 3) дошло ми је да бјежим од куће, es ist mir dahin gekommen —, eo deveni ut —. — 4) дошла вода, d. i. angeschwollen, crevit. — 5) werden, existo: *Дође* лице као рујно винце — Крвав коњиц до ушију *дође* — 6) дошао хљеб за руком, т. ј. ускисло тијесто у наћвама, може се размјешивати, in Gährung gekommen, ferveo.

до̀фа̑т, vide **дохват**, mit allen Ableitungen.

до̀хва̑т [доват, дофат], m. (loc. дохва́ту) der Erreich, ut assequi potui: ударио га *на̏ дохва̑т*;| Према себи ударио Меу| На *дохвату* по бијелу врату —

до̀хвата̑ње [доватање], n. [cf. дохитање (доитање), докучивање] 1) das Herlangen, porrectio. — 2) das Erreichen, assecutio. — 3) das Greifen, Berühren, attactio.

до̀хватати [доватати], та̑м, v. impf. (cf. дохитати [доитати, домашати, докучивати]) 1) herlangen, porrigo. — 2) erreichen, berühren, assequor, attingo.

до̀хватати се, та̑м се, v. r. impf. чега, до чега, greifen, berühren, attingere [cf. прихватати се, дотицати се]: не *дохватај* ме *се*.

до̀хватити [доватити], ти̑м, v. pf. (cf. [докучити 1, домашити], дохитити [доитити]) 1) herlangen, porrigo: *дохвати* де ми то. — 2) erreichen, attingo: високо је не могу *дохватити; Дохватио* би с неба таране.

до̀хватити [доватити] **се**, ти̑м се, v. r. pf. 1) чега, до чега, greifen, berühren, attingere [cf. машити се, прихватити се]: нијесам га *се* ни *дохватио*; и у пјесми: Свакога *се* збора *дохватише* — 2) erreichen, assequor: Већ *се* Комнен горе *дохватио* — *Дохвати се* снаге и памети — 3) н. п. на ноге, sich stützen, se excipere: Јунак бјеше Фазли-арачлија,| На ноге *се* с коња *дохватио* —

до̀хита̑ње [доитање], n. vide дохватање.

до̀хитати [доитати], та̑м, vide дохватати: Па потече преко поља равна,| Ко виђаше Богом се куњаше| Да му ђогат земље не *дохита* —

до̀хитити [доитити], ти̑м, vide дохватити.

до̀ход [доод], m. 1) die Ankunft, adventus [vide долазак]. cf. долаз. — 2) кућа му је у селу одмах с дохода, т. ј. одовуд идући, der Zugang, aditus [vide доходак 3]. — 3) (у Ц. г.) vide доходак 2. cf. довод.

до̀ходак, хотка, [доодак] m. 1) die Ankunft, adventus, [vide долазак] cf. доход: Фала тебе, Туре, на *доходак* — 2) (по југоз. кр.) што господар узима од сељака на своју земљу (у Црмници даје се трећи дио, или половина од онога што земља донесе), die Einkünfte, reditus, cf. довод [доход 3, доводак, оградак]: Не дају ми паре ни *дохотка* — 3) der Zugang, aditus: с дохотка, т. ј. овуда идући. cf. доход [2].

до̀ходац, до̀хоца, [доодац] m. vide уљез.

дохо̀дити, до̀ходи̑м, [доодити] vide долазити [1].

дохо̀ђење [дооћење], n. vide долажење.

дохра́нити, до̀хра̑ни̑м, [2 доранити] v. pf. 1) bis zu Ende ernähren, alere: Ко л' ће бабу хљебом *дохранити* — 2) aufbehalten, servare. cf. [vide] дочувати.

дохрањи́ва̑ње [дорањивање], n. 1) das Ernähren, altus. — 2) das Aufbehalten, servatio.

дохрањѝвати, хра̏њује̑м, [дорањивати] v. impf. 1) ernähren bis —, alere. — 2) aufbehalten, servo.

До̀ца, f. (у Бачк.) Frauenname, nomen feminae: Где ћеш бити, баба *Доцо,*| Да довече дођем —

До̏ци, Дола́ца̄, m. pl. некако мјесто: На Крстаче на дебеле *Доце* —

до̀цкан, / **до̀цне,** \ spät, sero. [cf. касно].

до̀цнити, ни̑м, v. impf. säumen, sero venio, moror. [cf. каснити].

доцнолѐгалац, гаоца, m. (у Боци) der spät zu Bette geht, qui multa nocte cubitum it: Ранораниилац и *доцнолегалац* кућу тече.

[**до̀цње̄ње,** n. das Verfäumen, serior adventus, mora. — Из I. издања. — (cf. кашњење).]

до̀чек, m.) der Empfang, exceptio (hospitis)

до̀чека̄ње, n.) [cf. дочекиште, причек 2]: хвала, брате, на *дочеку*. А и лепа, брате, *дочекања* — Видио сам твоје *дочекање* —

до̀чекати, ка̑м, v. pf. 1) erwarten, exspecto: не могу да *дочекам*; једва сам *дочекао*; у здрављу да *дочекаш* божић. — 2) auffangen, erhaschen, excipio: *дочекали* га хајдуци; *дочекао* Турке на Дрини;| *Дочекаће* залци у Мојанци,| Отеће ти коња и оружје — Момчил паде граду низ бедене,| Краљеве га *дочекаше* слуге| На мачеве и на копља бојна,| На наџаке и на буздоване — 3) н. п. госте, aufnehmen, empfangen, excipere [cf. причекати 2]: добро су га *дочекали*.

до̀чекати се, ка̑м се, v. r. pf. 1) н. п. на ногу, на руку, sich stützen, erhalten, excipere se: Погоди га у ногу лијеву,| На десну *се* хајдук *дочекао* — 2) дочекала се пушка на доњи зуб, т. ј кад се запета пушка прстом обори, па не скреше, него се дочека на доњи зуб, као што је било док није запета.

дочѐка̄ч, дочека́ча, m. на довратнику оно за што се замиче скакавица.

дочекѝва̄ње, n. das Empfangen, exceptio. [cf. причекивање 2].

дочекѝвати, чѐкује̑м, v. impf. 1) empfangen, excipio. [cf. причекивати 2]. — 2) erwarten, exspecto, excipio: *Дочекујем* Сарајлије младе,| Те отимам и сребро и злато —

дочекѝвати се, чѐкује̑м се, v. r. impf. 1) sich stützen, se excipere. — 2) дочекује се пушка на доњи зуб. cf. дочекати се 2.

до̀чекиште, n. (у Боци) vide дочек.

до̀чекљив, а, о, који радо госте дочекује, gastfrei, hospitalis.

дочѐпати, па̑м, v. pf. што, haftig ergreifen, arripio. [vide] шчепати, cf. докопати.

дочѐпати се, па̑м се, v. r. pf. чега, sich bemächtigen, potiri. [cf. докопати се, домчати се, досинути се].

до̀че̄ти, до̀чне̄м, v. pf. beendigen, finire, [vide свршити] cf. довршити: Фришко поче, фришко и *доче*; Боље је не почети него не *дочети*.

до̀чић, m. dim. v. до̂.

дочу̏вати, до̀чу̑ва̑м, v. pf. bis zu Ende hüten, custodire usque finem [cf. дохранити 2]: Није трећу ноћ *дочуван*. cf. бабине.

до̀чудити се, ди̑м се, v. [r.] pf. sich genug wundern, satis mirari: Не могу *се* чуду *дочудити* —

до̀чути, чује̑м, v. pf. 1) vernehmen, inaudio. — 2) aus der Ferne her vernehmen, exaudio: он нешто рече, али ја не *дочу*.

до̏ше, у пјесми мјесто *дођоше*: Здраво *доше* у Бјелопавлиће —

дошѐтати, до̀ше̄та̑м (до̀ше̄ће̑м), v. pf. herbeispazieren, advento ambulans.

до̀шља̑к, дошља́ка, m. Ankömmling, advena. [cf. придошлица, пришиђелдија].

[**дошмитати,** v. pf. schlendern, gradi lente; *види* s. v. шмитати.]

Дра́ва, f. die Drave, Dravus.

дра̀вка, f. велика шајка која само по Драви може пловити, ein Drave-Schiff, navis.

дра̑г, дра́га, го, (дра̑ги̑, га̑, го̑, adv. дра̑го, comp. дра̏жи̑) 1) (по југоз. кр.) theuer (hoch im Preise), carus. cf. [2] скуп. — 2) theuer (lieb), carus, cf. [vide] мио: *драги* брате мој; Мајка ми је *дра́га*| Сису ми је дала,| Другу рекла дати| Кад пођемо спати. — Није благо ни сребро ни злато| Већ је благо што је коме *дра̑го* — 3) *дра́ге̑* во̏ље̑, bereitwillig, gern, mit Vergnügen, animo lubenti [vide драговољно]. — 4) Ил' је сила ил' је *дра́га* воља? freier Wille, libera voluntas. — 5) драго ми је, mir beliebt es, so will ich, sic volo: што му *драго*.

1. **дра̑га̑,** f. adj. 1) (ст.) adj. Geliebte, amata [cf. драгана 1, 1 драго]: *Драга* моја, јеси л' се удала? — Драг се *драгој* на водици вали — 2) [*Драга*] хур. v. Драгиња.

2. **Дра́га,** m. (ист.) vide [2] Драго [1].

3. **дра̏га,** f. 1) (у Хрв.) vide долина [1]. — 2) [*Драга*] некако мјесто у јужној Србији: И покупи *Драгу* и Рожаја —

Дра̏га̄љ, Драга́ља, m. мјесто више Кривошија, гдје се састају три границе: Аустријска, Турска и Црногорска.

дра̏ган, m. (ст.) vide [1 д р а г о] драги: Чуј, *драгане,* одо за другога —

дра̏гана, f. 1) (ст.) vide [1] дра̑га̑ [1]: Цуп цуп, цуп цуп, *драгана,*| Што ми ниси казала — 2) [*Драгана*] Frauenname, nomen feminae. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fisch, piscis genus.

дра̏гац, дра̏кца, m. т. ј. камен, у пјесми мјесто д р а г и к а м е н: А у њојзи *драгац* камен сјаје —

Драга́чево, n. кнежина у нахији Пожешкој [срез драгачевски у округу рудничком].

Дра̏га̄ш, Драга́ша, m. Mannsname, nomen viri.

дра̑ги̑, го̑га (и дра̑га), m. (ст.) der Geliebte, amatus [vide 1 драго]: Ој ђевојко, имаш ли *драгога*?| Имала сам брата и *драгога* —

Дра̏гија, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.

дра̑гӣ ка̏мēн, m. Edelstein, gemma. [cf. драгац].

Дра̏гиња, f. Frauenname, nomen feminae.

Дра̏гић, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) [*драгић*] (ст.) als dim. v. драги: Драг *драгићу*, Јово Кујунџијћу!| Јал' ме проси, јал' ћу сама доћи —

Дра̏гиша, m. Mannsname, nomen viri.

1. **дра̑го,** n. adj. (ст.) das Lieb, amatus aut amata, cf. драги [1], драга [1, драган, дика 2]: Јарко сунце, на високо ти си!| *Драго* моје, на далеко ти си —

2. **Дра́го,** m. (југ.) 1) хур. v. Драгић und Драгутин. [cf. 2 Драга]. — 2) (у Ц. г.) који чинећи свашто говори: „дра̑го ми је": *Драго* је сам себи најприје врат сломио.

Дра̏гобрат, m. Mannsname, nomen viri.

1. **Драго̀вић,** m. манастир у Далмацији око два добра пушкомета од ријеке Цетине (с лијеве стране) више извора ријеке Драговића, која ондје одмах утјече у Цетину. Ондје се приповиједа да су Драговић запалили Турци 1694 године, па се послије с допуштењем Млетачкијем поновио. Он има сад многу земљу, коју су му понајвише Млечићи поклонили; и осим тога има четири парохије: Плавно, Имоски, Врљику и Драговић.

2. **дра́говић,** m. in der Redensart: брате *драговићу*! (als ein liebes Surrogat jedes andern Namens, den man weiß oder auch nicht weiß).

дра̏гово̑љно, adv. gern, mit Vergnügen, bereitwillig, libenter. cf. драг [3] (драге воље).

Дра̏гоје, m. Mannsname, nomen viri.

Дра̏го̄јла, f. Frauenname, nomen feminae.

Дра̏го̄јло, m. Mannsname, nomen viri.

дра̏гоку̑п, m. (ст.) der theuer Erkaufte, caro emtus: Була води роба *драгокупа* —

1. **дра̏гољу̑б,** m. der Kapuziner Kreß, tropaeolum minus. [trop. majus L. cf. драгомиље, љубидраг].

2. **Дра̏гољуб,** m. Mannsname, nomen viri.

дра̏гомӣље, n. некако цвијеће [vide 1 драгољуб]: А ружице милијем заовам',| А виоле милим јетрвама,| *Драгомиља* ко ми буде суђен —

Дра̏гомӣр, m. Mannsname, nomen viri.

Драго̀мира, f. Frauenname, nomen feminae.

дра̏гореса, f. (у Грбљу) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Дра̏госав, m. Mannsname, nomen viri.

дра́го̄ст, дра́гости, f. (по југоз. кр.) theures Wesen, caritas: О радости, велика *драгости*!| Душо моја, млад Јакшићу Митре! —

драго̀ћа, f. (у Дубр.) vide скупоћа.

[**драгоцјен,** а, о, vide скупоцјен; *види* s. v. заклад.]

Дра̏гоч, Драго̀ча, m. планина у Цуцама: Из *Драгоча* високе планине —

Дра̏гош, m. Mannsname, nomen viri.

Драгу̏тин, m. Mannsname, nomen viri.

Дра́жа, m. Mannsname, nomen viri.

дра́жа̄ње, n. das theurer-werden, *το* constare majori pretio.

дра́жати, жа̑м, v. impf. (у Дубр.) im Preise steigen, theuerer werden, fio carior, consto majori pretio.

Дра́жев вр̑т, m. од Пераста око по сахата идући ка Котору према Маркову врту неколико кућа, међу којима на самој води има стара зидина, за коју се приповиједа да је била ку̏ла Лима арамбаше.

дра́же̄ње, n. das Necken, Reizen, irritatio.

Дра̀жета, m. Mannsname, nomen viri.

дражѐтина, f. augm. v. [3] дра̏га [1].

дра̀живашка, m. ein Spitzname der Dorfschulzen (gleichsam Störehund), turbans canes. У војводству зову дtraживашке по милицији врајтове, а по паорији бирове и пандуре, који иду по селу од куће до куће, те зову људе на робију и на заповијести (и *драже вашке*).

дра́жити, дра̑жӣм, v. impf. reizen, zergen, irrito.

дра́жица, f. dim. von [3] дра̏га [1].

Дра̀ило, m. Mannsname, nomen viri.

Дра̀кша, m. Mannsname, nomen viri.

дра̑м, m. $1/_{400}$ од оке [$2,_5$ грама], или онолико колико је тежак један дукат, ein Gewicht (von Dukaten Schwere), Drachme, drachma.

драмо̀сер, m. 1) овако (у Србији) сељаци зову трговце варошане (који од тврђе на драмове све чине), ein Spitzname für Kaufleute, convicium in mercatorem. — 2) у пјесми: Када види женске нити:| Какви с' ово *драмосери* —

драмо̀сере̄ње, n. das Knickern, illiberalitas.

драмо̀серити, ри̑м, v. impf. knickern, illiberalem esse: шта си узео *драмосерити*?

дра̀млија,* f. (pl. gen. дра̀млӣја̄) ein Schrott von der Schwere eines драм, globulus plumbeus drachmae pondere. cf. драмуша.

дра̀муша, f. (pl. gen. дра̀мӯша̄) vide драмлија: Седамдесет и седам *драмуша* —

дра̑нче̄ње, n. vide дрљанчење —

дра̑нчити, чӣм, v. impf. vide дрљанчити.

[**драпа,** cf. апа драпа.]

дра̀пав, а, о, vide [ритав] рапав.

дра́па̄ње, n. das Kratzen, frictio.

дра́пати, дра̑па̄м, v. impf. kratzen, frico.

дра́пати се, дра̑па̄м се, v. r. impf. sich kratzen, se fricare. [cf. губати се 2].

Дра̑ч, Дра́ча, m. Stadt Durrazzo.

1. **Дра́ча,** f. намастир у Србији више Крагујевца.

2. **дра̀ча,** f. 1) (по југоз. кр.) свако трње, jeder Dornstrauch, sentis [vide бодљача]: С десна плоча, а с лијева *драча* — 2) (у Ц. г.) у трња оно што боде, der Dorn (der Stachel), spina [vide бодља]: Из *драче* се ружа рађа.

Дра̏чевац, че̏вца, m. зидине од старе куле близу Задра.

драчѐвиле, f. pl. (у Имоск.) вѝле на којима се носи *драча*, eine Gabel Dornen zu tragen, furca sentibus ferendis.

Дра̏шко, m. Mannsname, nomen viri.

др̏ва̑р, дрва́ра, m. који дрва носи или продаје, der Holzer, lignarius.

др̏вара, f. Holzkammer, coella lignaria.

дрва̀ре̄ње, n. das Holzen, lignatio.

дрва̀рина, f. 1) das Holzgeld, die Ausgabe auf Holz, pecunia pro lignis. — 2) Holzabgabe, portorium lignarium.

дрва̀рити, др̀ва̄ри̑м, v. impf. кога, mit Holz versehen, providere lignis: како се дрвариш? он ме *дрвари*.

дрва̀рити се, др̀ва̄ри̑м се, v. r. impf. sich mit Holz versehen, providere lignis [cf. грнјати се 2]: како *се дрвариш?*

др̏вен, а, о, hölzern, ligneus. [cf. лисен].

дрвена̀рија, f. die Holzwaaren, merces ligneae.

др̏венаст, а, о, hölzern (unempfindlich), ligneus.

***дрвѐндупа**, f. дрвенасто женско.*

дрвѐница, f. на самару оно што је од дрвета, осим стеље, das hölzerne Gerüste des Saumsattels, clitellae.

др̏венити се, нӣм се, v. r. impf. hölzern werden, lignesco (?): ја *се* каменим и *дрвеним* (н. п. од чуда).

дрвѐњача, f. н. п. чаша, hölzernes Trinkgeschirr, poculum ligneum.

др̏вење̄ње, n. das Verhölzern, lignefactio.

дрвѐтина, f. у загонеци, cf. ћиглићати.

др̏вс́ће, n. (coll.) die Bäume, arbores.

др̏вља̑д, f. (coll.) Scheiter Holz, segmenta ligni (?).

дрвља̀ни̑к, дрвља̀ника, m. гомила дрва пред кућом, der Holzhaufen, strues.

др̏вље, n. (coll.) Holz, lignum: Обориле *дрвље* и камење — На путу му *дрвље* и камење —

др̏во, вета, n. [cf. древо, дријево 1] 1) (pl. дрвѐта, дрвѐта̑) der Baum, arbor. [cf. корнјен 3]. — 2) (pl. др̏ва, др̏ва̑) das Holz, lignum.

дрво̀деља, (ист.)
дрво̀диља, (зап.)
дрво̀дјеља, (југоз.)
дрво̀ђеља, (јуж.)
} m. der Zimmermann, faber lignarius. [cf. дунђер, дунђерин.]

др̏вце, цета, n. dim. v. дрво.

дре̏во, n. т. ј. часно, das Kreuzes-Holz, lignum crucis, i. e. crux qua Christus supplicium obiit, cf. дријево [1, дрво]: И крстове од часнога *древа* —

дрѐжда̑ње, n. das Stehen und Warten, exspectatio. [cf. ждронцање].

дрѐждати, ди̑м, v. impf. stehen und warten, exspecto [cf. ждронцати]: *Дрежди* као коњ за празним јаслима.

Дре̏зга, f. поље у Пиперима: И од *Дрезге* поља широкога —

дре̏ка, f. das Geschrei, clamor [cf. вика 1]: стоји *дрека* коза; стоји *дрека* дјеце.

дрѐкавац, ка̑вца, m. der S c h r e i e r, ein (vermeintliches) Thier, das in der Nacht schreit, wie eine Ziege die vom Wolfe weggetragen wird, animal nocturnum, quadrupes, c l a m o s u m. [cf. букавац 3].

Дре̏каловић, m. Einer von Дрекаловићи.

Дре̏каловићи, ви̑ћа̑, m. pl. племе у Кучима код Црне горе [у Црној Гори]: А четврту у *Дрекаловиће* —

дреке̏ња̑ње, n. vide [dim. v.] дречање.

дреке̏њати се, ња̑м се, v. r. impf. каже се за јарца, vide дречати (als dim.).

дре̑м, дре́ма, m. (ист.) vide дријем.

дре́мак, мка, m. [erythronium dens canis L.] vide дремовац.

дре́мало, m. (ист.) vide дријемало.

дре́ма̑ње, n. (ист.) vide дријемање.

дре́мати, дре̑ма̑м (дре̑мље̑м), (ист.) vide дријемати.

дре́меж, m. (ист.) vide дријемеж.

дрѐмљив, а, о, [ист. и јуж.] коме се често дријема, schläfrig, dem Schlaf ergeben, somniculosus, somno deditus: Који вели санљива *дремљива,*| Не имао у болести санка —

дрѐмован, вна, вно, [ист. и јуж.] коме се дријема да спава, schläfrig, dormitans.

дрѐмовац, мо̑вца, m. (у Славонији) [lychnis viscaria L.] vide каћунак.

1\. **дре̑н**, дре́на, m. vide дријен.

2\. **дре̑н**, m. (ист.) vide дријен.

дре́нак, нка, m. (ист.) [vide] дријенак.

дрѐни̑к, дрени́ка, m. (ист. и јуж.) Wald von Kornelkirschen, cornetum. [cf. дрењак].

дрѐнић, m. (ист. и јуж.) eine junge Kornelkirsche, cornus parva.

Дрѐница, f. *1) вода у Метохији, која утјече у Дрим. — 2) кнежина око те воде:* У *Дреници* бијела Девича — И *Дреницу* испод Чичавице —

Дрѐнка, f. Frauenname, nomen feminae.

дрѐнов, а, о, (ист. и јуж.) der Kornelkirsche, corneus.

дрѐновац, но̑вца, m. (ист. и јуж.) 1) ein Stab von Kornelholz, baculus corneus. — [*Дреновац*] 2) село у Мачви. — 3) у пјесмама некакав поток: Девојка се крај *Дреновца* купа —

дрѐновача, f. (ист. и јуж.) ein Stock von Kornelholz, fustis corneus. — 2) (у Сријему) Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L.]. Дреновача је најпознија трешња, тврда је као и рушт, али је од њега ситнија.

дрѐновина, f. (ист. и јуж.) Kornelholz, lignum corni masculae Linn.

Дрено̀пољац, по̑љца, m. Einer von Дренопоље: Ето иду Турци *Дренопољци* —

Дрено̀поље, n. vide Једрене: Два Турчина ошли *Дренопољу* —

дрено̀пољски̑, ка̑, ко̑, von Дренопоље: Кад су дошли паши *Дренопољском* —

дрѐња̑к, дрења́ка, m. [ист. и јуж.] vide дреник.

дрѐњина, f. (ист. и јуж.) die Kornelkirsche, cornum.

дрѐњо, m. (у Боци) ein träger Mensch, segnis. cf. тром.

дрѐтва, f. der Bindfaden (Spagat), funiculus. [vide] в р в ц а, cf. канап.

дрѐтвица, f. dim. v. дретва.
дрѐтеза, f. (у Паштр.) vide јагода [1].
дрѐти, дѐрêм, (ист.) vide дријети.
дрѐти се, дѐрêм се, (ист.) vide дријети се.
Дрѐтуља, f. вода у Хрватској, која извире из Капеле и послије једнога сахата понире.
дрѐха, f. (у крајин. Негот.) понајвише pl. *дрѐхе,* das Gewand, vestis. cf. [vide] хаљина [2].
дрѐча, f. das Dickicht, densi frutices. [vide] честа, cf. шиб.
дрѐчање, n. das Plärren, ploratio.
дрѐчати, чи̑м, v. impf. plärren, ploro [cf. дерати се 1]: дречи коза, дречи и дијете кад се дере.
дрѐшење, n. (ист.) vide дријешење.
дрѐшити, дрѐши̑м, (ист.) vide дријешити.
др̀жава, f. 1) der Besitz, possessio [cf. државина]: Хоћу тебе, слуго, поклонити| У *државу* земљу Босну славну — Што сам тебе, бане, поклонио| Земљу Босну у твоју *државу* — 2) der Staat, civitas.
др̀жавина, f. das Besitzthum, possessio. cf. [vide] држава [1].
др̀жавица, f. dim. v. држава.
др̀жа̑вни̑, на̑, но̑, Staats=, civitatis.
држа̀ница, f. (у Боци) vide држалица, н. п. у мотике, у чаше.
др̀жак, др̀шка, m. die Handhabe, ansa. [cf. руконица 1, ручица 3].
др̀жалица, f. | der Stiel, manubrium. [cf. др-
др̀жало, n. | жаница, сап, сапиште; сјекири-
држа̀ље, n. | ште].
др̀жа̑ње, n. das Halten, tentio.
др̀жати, жи̑м, v. impf. 1) halten, teneo. — 2) halten, z. B. für wahr, habeo (pro vero): ја то *држим* за истину.
др̀жати се, жи̑м се, v. r. impf. 1) н. п. коња, sich auf dem Pferde halten, sustinere se in equo: Па *се* коња *држат'* не могаше — 2) држи се на високо, er trägt sich hoch, elate se gerit. [— 3)] *не држе ме се таке слуге.*
др̀жећ, држе́ћа, ће, н. п. човјек, gesund, stark (gut erhalten), firmus. [cf. дурашан].
дри̏јево, n. (у Ц. г. и у Дубр.) 1) vide дрво. [cf. древо]. — 2) das Schiff, navis, cf. [vide] лађа: Ал' се вози низ воду *дријево* — У Дубровнику се данас говори *дрво,* али кад ко у шали приповиједа како је какав ондашњи властелин говорио, онда се и ондје може чути *дријево.*
дри̏језга во̏дена̑, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [sium latifolium L.].
дри̏јем, дрије̏ма, m. (јуж.) der Schlummer (Schlafsucht), dormitatio. [cf. дријемеж].
дријѐмало, m. (јуж.) der Schläfrige, die Schlafmütze, dormitator.
дријѐма̑ње, n. (јуж.) das Schlummern, dormitatio.
дријѐмати, дри̏јема̑м (дри̏јемљем), v. impf. (јуж.) Schlafsucht haben, somno capior.
дри̏јемеж, m. (јуж.) vide дријем.
дри̏јен, дријѐна, m. (јуж.) die Kornelkirsche, cornus mascula [L.].
дријѐнак, нка, m. (јуж.) 1) eine kleine Kornelkirsche, cornus parva. — 2) eine Art Traube, Geisstute, uvae genus. — 3) (у Црмн.) некака трава, за коју кажу да је од очију добра [parietaria officinalis L. cf. прилип 2. — 4) lythrum salicaria L. cf. 2 ружа 2].
дри̏јети, дѐрêм, (др̑о, др̀ла, ло, part. pass. др̑т) (јуж.) vide дерати: Немој *дријет'* ти то јање живо —
дри̏јети се, дѐрêм се, v. r. impf. (јуж.) schreien, clamare. [vide] викати [1], cf. дерати се.
дријѐшење, n. (јуж.) das Auflösen, solutio.
дријѐшити, дри̏јеши̑м, v. impf. (јуж.) auflösen, losbinden, solvo.
Дри̑м, Дри̑ма, m. 1) *вода* [Црни и Бијели Дрим у Старој Србији]. — 2) [*дрим*] (зап.) vide дријем.
дри̏мало, m. (зап.) vide дријемало.
дри̏ма̑ње, n. (зап.) vide дријемање.
дри̏мати, дри̏ма̑м (мљем), (зап.) vide дријемати.
дри̏меж, m. (зап.) vide дријемеж.
дри̏мљив, а, о, (зап.) vide дремљив.
дри̏мо̑ван, вна, вно, (зап.) vide дремован.
дри̏мовац, мо̑вца (у Славонији) vide дремовац.
дри̏н, дри́на, m. (зап.) vide дријен.
Дри̏на, f. 1) Drina, der Grenzfluß zwischen Bosnien und Serbien. — 2) die serbische Gegend an der Drina, Зворник gegenüber: отишао у Дрину.
дри̏нак, нка, m. (зап.) vide дријенак.
дри̏ни̑к, дрини́ка, m. (зап.) vide дреник.
дри̏нић, m. (зап.) vide дренић.
Дрини́ца, f. ein Seitenarm der Drina, unter Лозница.
дри̏нка, f. т. ј. воденица, Wassermühle auf der Drina, mola ad Drinam.
дри̏нов, а, о, (зап.) vide дренов.
дри̏новац, но̑вца, m. (зап.) vide дреновац.
дри̏новача, f. (зап.) vide дреновача.
дри̏новина, f. (зап.) vide дреновина.
дри̏нски̑, ка̑, ко̑, Driner=, Drinae: *Дрински* вуче, што си обрђао?| Невоља је мене обрђати:| Око Дрине не има оваца:| Једна овца а три чобанина:| Један спава, други овцу чува,| Трећи иде кући по ужину —
дри̏ња̑к, дриња́ка, m. (зап.) vide дрењак.
Дри̏њанин, m. Einer von Drina: браћа *Дрињани* (т. ј. један ка' и други).
[**Дрињача,** f. ријека у Босни; *види* s. v. 2 Ловница 1.]
дри̏њина, f. (зап.) vide дрењина.
дри̏ти, дѐрêм, (зап.) vide дријети.
дри̏ти се, дѐрêм се, (зап.) vide дријети се.
дри̏ћка̑ње, n. das Laxiren mit Geräusch, dejectio alvi.
дри̏ћкати, дри̏ћка̑м, v. impf. laxiren mit Geräusch, dejicio alvum cum strepitu.
дри̏ћнути, не̑м, v. pf. laxiren mit Geräusch, alvum dejicio cum strepitu.
дри̏ше̑ње, n. (зап.) vide дријешење.
дри̏шити, дри̏ши̑м, (зап.) vide дријешити.

дркат, дркта, m. vide **дрхат.**

дркталице, f. pl. vide **дрхталице.**

дркта̂ње, n. vide **дрхтање.**

дрктати, дркће̂м, vide **дрхтати.**

дрља, f. (ист.) vide дрљо.

дрљав, а, о, triefäugig, lippiens. cf. врљав [2].

дрљавац, дрља̂вца, m. vide дрљо.

дрља̂нчење, n. das beharrliche Betteln, mendicatio indefessa. [cf. дранчење].

дрља̂нчити, чи̂м, v. impf. beharrlich betteln, non desino mendicare. [cf. дранчити].

дрља̂ње, n. 1) das Eggen, occatio: данас је лијепо вријеме за *дрљање.* — 2) der geeggte Acker, ager occatus: пале вране по *дрљању.* — 3) das Kritzeln, conscribillatio: то није писање, него *дрљање.*

дрљати, дрља̂м, v. impf. 1) eggen, occo: Ори, ори, али кад станеш *дрљати* (знаћеш). [cf. бранати, ваљати 3, влачити 1, зубати 2, зубити 2]. — 2) kritzeln, conscribillo.

дрљача, f. die Egge, occa. cf. брана [2, влача, зубача 2, злокоп].

дрље̂ње, n. das Entblößen, nudatio.

дрљити, дрљи̂м, v. impf. т. ј. прси, entblößen, nudo.

дрљо, m. (јуж.) der Triefäugige, homo lippiens. [cf. дрља, дрљавац].

Дрма̂љ, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Дрмановина, f. планина (или брдо?) [планина и заселак у срезу црногорском округа ужичког] у Србији: Завијала три зелена вука:| Један вије навр Маковишта,| Други вије на Повлен' планини,| Трећи вије на *Дрмановини* —

дрма̂ње, n. das Schütteln, Erschüttern, quassatio.

дрмати, ма̂м, v. impf. schütteln, quasso. [cf. цимати; трести].

дрмити, ми̂м, v. impf. (у Сријему) као намргођен куњати, trübe, finster, mürrisch sein, tristem esse: *дрми* човјек; *дрми* вријеме, биће кише; зуб ми нешто *дрми* (кад хоће да почне бољети).

дрмље̂ње, n. das trübe-, finster-, mürrisch-Sein, τὸ tristem esse.

дрмнути, не̂м, v. pf. [cf. дрцнути, цимнути] 1) erschüttern, concutio. — 2) erbeben lassen: Па он *дрмну* на граду топове —

дрнда, f. | der Fachbogen, instrumentum car-
дрндало, n. | pendae lanae. У Србији је дрнда дугачка готово три аршина и права је, па је уза њу распета тетива, у коју дрндар објесивши дрнду више вуне удара маљицом, те захвата и разбија вуну. С овакијем дрндама иду дрндари и од куће до куће те разбијају вуну. У Сријему је дрнда (н. п. у шеширџија) као пругло.

дрнда̂ње, n. das Fachen, carptio.

дрнда̂р, m. човјек што разбија вуну, der Facher, qui lanam carpit. [cf. пуцар, тресач].

дрнда̂рев, | а, о, des Fachers, ejus qui lanam
дрнда̂ров, | carpit. [cf. пуцарев (пуцаров)].

дрнда̂рски, ка̂, ко̂, Facher-, eorum qui lanam carpunt: До проклето *дрндарско* тетиво —

дрндати, да̂м, v. impf. 1) разбијати јарину, fachen, carpere lanam. [cf. разбијати 2]. — 2) говорити којешта, schwatzen, garrio. [cf. прдлати].

дрно̂в, дрнова, m. der tolle Schreier, clamosus, furiosus.

дрно̂ван, вна, вно, | wüthend, furiosus. [cf. ду-
дрно̂вит, а, о, | ран, дурљив, дурновит].

дрнути, дрне̂м, v. pf. einen Bissen essen (um dann sogleich z. B. an die Arbeit zu gehen), paullulum comedo: дрнуло га псето, т. ј. ујело га мало.

дрнути се, дрне̂м се, v. r. pf. [cf.] помамити се, toll werden, insanio.

дрњи̂ва̂ње, n. das Toll-werden, insania.

дрњи̂вати се, дрњује̂м се, v. r. impf. toll werden, insanio.

дрњка̂ње, n. das Anschlagen gegen etwas, offensio.

дрњкати, ка̂м, v. impf. anschlagen gegen etwas, offendo.

дро̂б, дро̂ба, m. (loc. дро̂бу) 1) das Eingeweide, intestina. [cf. каурма]. — 2) сврћи дроб (у Боци), vide струнити се [1].

дро̂бан, бна, бно, dicht und klein an einander, minutus: дробна дјеца, cf. [vide] ситан [1]: Поднизати *дробнијем* бисером — Једно грло, три *дробна* ђердана —

дро̂бац, дро̂пца, m. 1) који дроби (уби дробац кусца). cf. кусац. — 2) dim. v. дроб.

дро̂бина, f. augm. v. дроб.

дро̂бити, би̂м, v. impf. bröckeln, intero: Нит' се зна ко *дроби,* ни ко куса.

дро̂бље̂н, дробљена, m. der Brocken, mica, frustum.

дро̂бље̂ње, n. 1) das Bröckeln, intritio. — 2) coll. die Brocken, micae, frusta intrita.

Дро̂бња̂к, Дробња́ка̂, m. | 1) Gegend in der
Дро̂бња̂ци, Дробња́ка̂, m. pl. | Herzegowina, in der Nähe von Пива [сада у Црној Гори]. — 2) Einer von dieser Gegend: *Дробњаци* су безумни јунаци —

дро̂бња̂ча, f. (у Далм.) Art Oliven, olivarum genus (које се зову и *мале* и држе се за најбоље).

дро̂бња̂чки, ка̂, ко̂, von Дробњак.

дро̂жда, | f. од масти и од другог којечега
дро̂ждина, | оно што остане на дну као гад, der Bodensatz, faex. cf. троп [1, туска].

дро̂зак, зга, m. die Drossel, turdus [L. cf. дрозд, дроздаљ; бравењак, брањуг; имелаш (мелаш)]. Дрозга у нас познају два: један је мањи а један већи, и један се од њих зове *гајски.*

дро̂згав, а, о, н. п. ово је гвожђе дрозгаво, schält sich [vide љускав].

дро̂згина, f. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

дрозго̂вић, m. die junge Drossel, pullus turdi.

дрозго̂вљи̂, ља̂, ље̂, н. п. гнијездо, Drossel-, turdi.

дрȍзд, m. vide дрозак.

дрȍздаљ, дроздаљa, m. (у Боци) vide дрозак.

дрољa, f. (у војв.) Schimpfwort für ein schmutziges Frauenzimmer, convicium in mulierem squalidam.

дрòмбуља, f. vide дромбуље.

дромбуљање, n. das Maultrommeln, cantus crembali.

дромбуљати, љам, v. impf. maultrommeln, cano crembalo.

дрòмбуље, дрòмбуља, f. pl. die Maultrommel, crembalum. [cf. дромбуља].

дрòњав, а, о, lumpig, pannosus. cf. [vide] ритав.

дрòњак, њка, m. der Lumpen, Lappe, lacinia. [cf. андраваљи, андрамиље, капавац, 1 крпа 1, одрпина, прња, рита 2, рутина, труља].

дрòњо, m. der Lumpenkerl, homo pannosus. cf. [прњавац, ритинар, рито, одрпаница,] одрлија.

дрȍп, дрòпа, m. (у Рисну) винова комина, die Weintreber, vinacea. [vide комина 1] cf. троп.

дрòпити, пим, v. pf. sich niederlassen (ohne zu sehen ob der Ort sauber etc.), humi consido.

дрòпља, f. der Trappe, otis tarda Linn.

дрпање, n. das Reißen, laceratio.

дрпати, дрпам, v. impf. reißen, lacero.

дрпити, пим, } v. pf. reißen, lacero.
дрпнути, нем, }

дрт, а, о, part. pass. von дријети: Ја сам јарац живодерац, жив *дрт*, не одрт; жив печен, не испечен (у приповијеци).

дртина, f. (у Срију) vide [к у р а д а] кљуверина.

друг, m. (pl. друзи, другови, друга, другова) 1) der Gefährte, socius [cf. другар, другарић, дружбеник, јаран, јараник, јолдаш, пајташ]: Дуг је зао *друг*. — 2) der Gemahl, der Gatte (für beide Geschlechter), conjux. — 3) нема друга, нема му друга, ihm gewachsen, gleich, par.

1\. **друга**, f. (pl. друге) 1) die Gefährtin, socia [cf. другарица, дружбеница, пајташица]: Празна рука, мртвој *друга*. Жене у разговору реку једна другој: немој, друго! јадна друго! (људи би у оваком догађају казали један другоме: брате!) — 2) нема друге, нема јој друге, ihr gewachsen, gleich, par: Ни вила јој бељи *друга* није —

2\. **друга**, f. дрво, као велико вретено, што жене конце препредају на њега и плетиво преду, die Zwirnspindel, fusus duplicandis filis. Вретено се обрне доље кад се преде, а друга се обрнеупријеко од себе. cf. [махаљка (маљка) 2, маханица (мааница), штиља,] штиљега.

другар, другара, } m. vide друг 1.
другарић, (у Доброти) }

другарица, f. vide [1] друга 1: Мобарице, моје *другарице* —

другда, } dann und wann, quandoque. cf. [vide] каткад.
другдаш, }

другде, (ист.) }
другди, (зап.) } adv. на другом мјесту, anderswo, alibi. cf. [индје] инђе, друговђе, друже.
другдје, (југоз.) }
другђе, (јуж.) }

други, га, го, 1) der andere, alius, alter. [cf.ињи, прочи]. — 2) der zweite, secundus.

друговање, n. der Umgang mit Jemand, als seinem друг, consuetudo, necessitas.

друговати, другујем, v. impf. mit einem häufig umgehen, sein, друг sein, sodalis sum, utor aliquo familiariter: он другује с њим, они другују.

друговачији, ја, је, (у Далм.) vide **другојачији**.

друговђе, (у Дубр.) vide другђе.

другојагњеница, f. овца која се по други пут јагњи, ein Schaf das zum zweiten Mal wirft, ovis secundum pariens.

другојако, (у Ц. г.) } anders, aliter. cf. [ино;] друкчије.
другојачије, }

другојачији [друговачији], ја, је, anders, verschieden, alius. [cf. друкчији].

другом, zum zweiten Mal, altera vice: Љубну је једном и *другом* —

дружба, f. 1) die Kameradschaft, sodalitas: Служба није *дружба*. — 2) die Gefährten, socii, cf. [vide] дружина: Бог му дао у рају насеље, Нама, *дружбо*, здравље и весеље —

дружбеник, m. (у Дубр.) vide друг [1].

дружбеница, f. (у Дубр.) vide [1 д р у г а 1] другарица.

дружбина, f. vide дружина.

дружбиница, f. dim. v. дружбина: Кажи, ујко, нашој *дружбиници* —

друже, (у Ц. г.) на другом мјесту, anderswo, alibi. [vide] д р у г д ј е, cf. индје.

дружеван, вна, вно, gesellig, socialis. [cf. заједничан].

дружевски, ка, ко, der Gefährten, sociorum: И *дружевске* пушке запуцале —

дружење, n. das Gesellen, sociatio.

дружина, f. (coll.) die Gefährten, socii. [cf. дружба 2, дружбина; друштво]: Моја браћо и моја *дружино* —

дружиница, f. dim. v. дружина.

дружити се, дружим се, v. r. impf. sich gesellen, sociare se: он се дружи с њим, они се друже.

1\. **дружица**, f. dim. v. [1] друга [1].

2\. **дружица**, f. dim. v. [2] друга.

дружичало, n. (у Сријему говоре *ружичало*, а у Банату *побушени понедељник*) der zweite Montag nach Ostern, dies lunae secundus a paschate. На дружичало иду људи (а особито жене) прије подне на гробље те побушавају гробове од оне године, дијеле за душу, и попови чате молитву и спомињу мртве. На некијем мјестима (као н. п. у Неготину и у Ршави) скупе се момчад и дјевојке послије подне на једно мјесто, па играју и *дружичају се* (понајвише мушко с мушкијем, а женско са женскијем), т. ј. оплету

вијенце од врбовијех младица, па се кроза њих љубе и мијењају јаја (шарена и црвена), па послије промијене и вијенце (метнувши *их* једно другом на главу) и закуну се да ће бити мушкарци *побратими*, а женскиње *друге* (Власи кажу *кумача*) до оно доба године. Такови се побратими и друге по том пазе ону сву годину као браћа и сестре, и у различнијем играма и збиљскијем свађама помажу једно другоме. Кад опет дође дружичало, онда се гдјекоји понове, а гдјекоји оставе.

дружѝча̄ње, n. das Küssen, und Befreunden der Mädchen am zweiten Montage nach Ostern, amicitiae initio die lunae a paschate secundo. cf. дружичало.

дружѝчати се, ча̑м се, v. r. impf. cf. дружичало.

дру̏куд, / **дру̏куда,** (у Ц. г.) на друго мјесто, anderswohin, alio.

дру̏кчијȇ, vide другојачије.

дру̏кчији, чија̑, чијȇ, vide другојачији.

дру̑м, дру̑ма, m. (δρόμος) велики пут, die Heerstraße, via regia. [cf. цеста].

дру̑сто, n. (по источнијем крајевима Србије) vide **друштво**: Па беседи међу свога *друста* —

дру̑штво [друсто], n. die Gesellschaft, societas. [cf. дружина].

др̏хат, др̏хта, [дркат] m. das Zittern, der Schauder, horror: ухитио ме дрхат (у Дубр.); Ухвати га *дрхат* и грозница —

др̀хталице [дркталице], f. pl. die Gallerte, die Sulze, coagulum. cf. [дрче, ладетина, ладнетине, лучење 2, 2] паче, питије.

др̀хта̄ње [дрктање], n. das Zittern, tremor.

др̀хтати, др̀шћем, [дрктати] v. impf. (у Босни) zittern, schaudern, horreo, tremo: дршће од зиме; дршће као прут.

др̀ца̄ње, n. vide дрмање (als dim.).

др̀цати, ца̑м, v. impf. vide дрмати (als dim.).

др̀цнути, не̑м, v. pf. vide дрмнути.

др̀че, др̀ча̑, f. pl. vide дрхталице.

др̀шка̄ње, n. das Hetzen (des Hundes), instigatio. [cf. пујкање].

др̀шкати, ка̑м, v. impf. н. п. псето на свиње, hetzen, instigo. [cf. пујкати, туткати 1].

др̀шчић, m. dim. v. држак.

ду̑, ду̑а, m. vide [1] **дух.**

ду̑а̄ње, n. vide **духање.**

ду̑ати, ду̑а̑м, v. impf. vide **духати**: Да л' *дуају* приморски вјетрови —

ду̑б, m. (особито по југоз. кр.) die Eiche, quercus, [vide 2] р а с т; cf. цер, граница: Од једнога удара *дуб* не пада.

ду̑ба̑јка, f. (у Рисну) vide дубак 1.

ду̑бак, ду̑пка, m. 1) der Gängelwagen, machina qua stare et incedere discunt parvuli. cf. [дубац, витлић 3, стојача, стојница 2, столац 1,] сталац, дубајка. — 2) eine Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

ду̑бац, ду̑пца, m. (у Далм.) vide дубак 1.

ду̑бач, дуба́ча, m. der Hohlmeißel, das Hohleisen, scalprum excavatorium.

ду̑бачац, чца, m. (велики и мали) (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [teucrium chamaedrys L.].

дубѐница, f. (у Дубр.) кошница издубена у древету, Bienenhaus von einem ausgehöhlten Baume, alvearium in ligno effossum.

ду̑било, n. (у Славонији) vide стублина [2] (на бунару).

дубѝна, f. (acc. ду̑бину, pl. ду̑бине, дубѝна̑) die Tiefe, profunditas. [cf. дубљина].

ду̑бити, бӣм, v. impf. стајати управо, aufrechtstehen, sto erectus.

Ду̑бица, f. 1) Stadt in österr. Kroatien. — 2) Stadt in türk. Kroatien.

ду̑блијер, дублијѐра, m. (у Ц. г.) велика воштана свијећа, eine große Wachskerze, cereus major. cf. дуплир.

ду̑бље, n. 1) (coll. v. дуб.) die Eichen, quercus. — 2) [*Дубље*] село у Мачви.

ду̑бље̄ње, n. das Aufrechtstehen, statio erecta.

дубљѝна, f. vide дубина.

ду̑бов, а, о, Eichen, quercinus. cf. [vide] растов.

дубо̀валина, f. (у Паштр.) vide дубодолина.

Ду̑бовица, f. планина између Паштровића и Арбаније, удара у море.

дубо̀долина [дободолина], f. (у Ц. г.) das Thal, vallis. [cf. 1 вала, увала, дубовалина, пресјека 1].

ду̑бок, дубо̀ка, ко, (ду̑бокӣ, ка̑, ко̑, comp. ду̑бљӣ) tief, profundus.

[**Дубоки поток**, m. *види* s. v. Дебрц.]

Ду̑боко̑, n. adj. (мало и велико) Schluchten zwischen Шабац und Belgrad. Велико је Дубоко између Биограда и Палежа, а мало између Палежа и Шапца, cf. Дебрц: Друга пуче украј *Дубокога*, Даде гласе уза воду Саву —

ду̑брава, f. 1) vide шума [1]: Проведоше Дундару Кроз зелену *дубраву* — 2) (око Имоск.) шума за коју се зна чија је. vide забран.

Ду̑бравац, ра̑вца, m. Mannsname, nomen viri.

ду̑бровачкӣ, ка̑, ко̑, ragusanisch, ragusanus.

Ду̑бро̑вка, / **Ду̑бро̑вкиња,** f. Ragusanerin, Ragusana.

Ду̑бро̑вник, m. Ragusa, Ragusium.

Ду̑бро̑вчанин, m. ein Ragusaner, ragusanus.

ду̑вак,* m. Brautschleier, velum nuptiale. cf. [vide] вео. Дувак се у Биограду сад зове пријевјес, понајвише свилен, који обично дјевер доноси и од којега млада послије начини себи хаљину, особито ћурче.

ду̑вало, n. vide **духало.**

ду̑ва̄н, дува́на, (cf. **духан**) m. 1) der Tabak, Tabakpflanze, herba nicotiana [nicot. tabacum L.]. — 2) der Rauchtabak, nicotiana fumaria.

дува́нити, ду̑ва̄нӣм, (cf. **духанити**) v. impf. 1) mit Rauchtabak versehen, providere herbam fumariam. — 2) (око Сиња) пушити дуван,

Tabak rauchen, fumum herbae nicotianae haurio: дуваните ли?

дува̀нити се, ду̏ванӣм се, [**духанити се**] v. r. impf. sich mit Rauchtabak versehen, comparare sibi nicotianam fumariam.

дува̀ница [**духаница**], f. (у Сриjему) лађа на коjоj се носи дуван, Tabakschiff, navis portandae nicotianae.

дува̀нӣште, n. мjесто гдjе je био дуван посиjан, Acker wo früher Tabak gebaut war, ager, in quo herba nicotiana fuit sata.

дува̀нкеса [**духанкеса**], f. т. j. дуванска кеса, der Tabakbeutel, saculus herbae nicotianae. [cf. тутункеса].

ду̏ва̀нскӣ [**духански**], кā, кō, н. п. кеса, Tabaks-, nicotianae.

дува̀нџиjа [**духанџиjа**], m. der Tabakraucher, ducens ore nicotianam.

ду̏вање, n. vide **духање.**

дува̀њѐње, n. 1) das Versehen mit Rauchtabak, τὸ providere herbae fumariae. — 2) das Rauchen (des Tabaks), fumatio nicotianae.

ду̏ва̄р[*], m. vide зид.

ду̏вати, ду̏ва̂м (ду̏шѐм), vide **духати.**

ду̏вна, f. die Geistliche (Nonne), monialis.

Ду̏вно, n. Stadt in Bosnien. cf. [vide] **Думно.**

дуво̀вање, n. vide **духовање.**

дуво̀вати, ду̏вуjем, vide **духовати.**

1. **ду̏г**, а, о, (ду̏гӣ, гā, гō, comp. ду̏жӣ, u. ду̏љӣ, по зап. кр. и ду̏гљӣ) lang, longus. [cf. дугачак, дудачак; пруг].

2. **ду̑г**, m. (loc. ду̏гу) die Geld-Schuld, debitum.

1. **ду̏га**, f. der Regenbogen, iris. Срби кажу: да мушко прође испод дуге, постало би женско, а женско да прође, постало би мушко. Кад се покаже дуга, кашто дjеца пjеваjу: Ко не види *дуге*,| Не вид'ла га маjка| До Петрова данка.

2. **ду̏га**, f. (gen. pl. ду̏га̄) die Daube, tabula.

3. **Ду̏га̄**, f. adj. 1) манастир у Кучима. — 2) некака планина у Херцеговини: Прелећеше *Дугу* и Голиjу —

4. **Ду̏га̄ кр̏ва̄ва̄**, f. adj. долина у Херцеговини: Спустише се у *Дугу крваву* — Чекаj њега у *Дугоj крвавоj* —

дуга̀jлиjа, m. vide дугоња.

Ду̏га̄ Поља̀на, f. у Турскоj Хрватскоj: Хоћу с воjском на *Дугу* пољану —

ду̏га̄ пу̏шка, f. die Flinte, sclopetum. [cf. веља пушка, влинта].

дуга̀чак (ду̏гачак), чка, чко, (ду̏гачкӣ, кā, кō) vide [1] ду̏г.

дугма̀ли, adj. indecl. с дугметима, mit Knöpfen versehen, globulis ornatus: С њега скида *дугмали* малвуту —

ду̏гме, мета, n. der Knopf, globulus fibulatorius. cf. [vide] пуце [2].

дугме́нце, } n. dim. v. дугме.
ду̏гмешце, }

Ду̏гобра̂ђић, m. ein Zuname, cognomen (Langbart).

дуго̀брче, n. [voc. v. **дугобрк**? m. човjек дугиjех брка] у пjесми како je жаба ружила рака: Jедан *дугобрче*!

дуго̀ва̂ње, n. das Schulden, debitum.

дуго̀вати, ду̏гуjе̂м, v. impf. schulden, debeo.

дуго̀ветнӣ, нā, нō, in der Redensart (н. п. колики je) дуги дуговетни дан, ein langer Tag, longus dies.

дуго̀вечан, чна, чно, (ист.) } vide дуговjечан.
дуго̀вичан, чна, чно, (зап.) }

дуго̀вjетан, тна, тно, у пjесми, vide дуговjечан: Све ти твоjе *дуговjетно* било —

дуго̀вjечан, чна, чно, (jуж.) dauernd, diuturnus. [cf. дуговjетан].

дуго̀кос, а, о, langhaarig, comatus: Краткоумна *дугокоса* била —

дуго̀коса, f. die Langhaarige, camata.

дуго̀нокат, кта, кто, langnägelig, unguium longorum: Доведи ми *дугонокту* другу,| Да прокопа на вратилу трубу —

ду̏гоња, [m.] ein großer, langer Mann, longus homo, Longinus. [cf. дугаjлиjа].

дуго̀реп, а, о, langgeschwänzt, caudatus, caudae longae: за виторогиjех волова и *дугорепиjех* крава (кад се наздравља).

дуго̀репица, f. у овоj загонеци: Преплива тица *дугорепица* и преплива море, а крила не скваси (барка).

ду̏гу̑љ, m. in der Redensart: на̏ дугу̑љ, н. п. стоjи (нов) мjесец, nach der Länge, in longitudinem.

дугу̏љаст, } а, о, länglich, oblongus.
дугу̏љат, }

ду̑д[*], ду̏да, m. [cf. мурва] 1) der Maulbeerbaum, morus [L.]: Сиђи с *дуда*, луче моловано. — 2) die Maulbeere, morum, н. п. да jедемо *дудова*. cf. дудиња.

ду̏да, } f. eine hohle Röhre, für die Kinder als
ду̏да̂љка, } Pfeife, fistula.

ду̏да̂ње, n. das langsame, träge Gehen, itio segnis.

ду̏да̂р, дудáра, m. der die Maulbeerbäume pflegt, qui moros colit.

ду̏дара, f. гдjе су дудови посађени, die Maulbeerpflanzung, seminarium mori.

ду̏дати, ду̏да̂м, v. impf. (auch mit се): ко остраг дуда, langsam, träge gehen, segni gradu incedo.

дуда̀чак, чка, чко, (у Рисну) vide дугачак.

ду̏диња, f. (pl. gen. ду̏дӣња̄) Maulbeere, morum [vide дуд 2].

ду̏дов, а, о, н. п. лист, vom Maulbeerbaum, mori, morinus.

ду̏довина, f. Maulbeerholz, lignum morinum.

ду̏ду̑к[*], m. (по jуж. кр.) свирала без писка (а она што има писак, зове се Србиjи *слиjепа свирала*), die Flöte, fistula: Ово ми je браjов *дудук*,| Чим дудуче за овцама —

дуду̏ка̂ње, n. das Flöten, cantus tibiae.

дуду̏кати, ду̏ду̑чѐм, v. impf. свирати у дудук, flöten, tibia canere: Ово ми je браjов дудук, Чим *дудуче* за овцама —

ду̏ж, f. (loc. ду̀жи) die Länge, longitudo [cf. дуљ; дужина, дуљина]: и уз *дуж*, и попријеко; ду̏ж њи̑ва̑.

ду̏жан, жна, жно, schuldig, qui debet: дужан сам стотину гроша; Дужан кесе не веже; Дужан и косом на глави.

ду̏жд, m. (ст.) der Doge, dux Venetiarum: У онога *дужда* Млетачкога —

ду̏ждев, а, о, des Dogen, ducis Veneti: Сад ће изић' те *дуждеве* слуге —

ду̏ждевић, m. der junge Doge, filius ducis Venetiarum: Ајде, селе, оседлај ми коња,| *Дуждевић* ме у сватове зове —

ду̏ждевица, f. die Gemahlin des Dogen, uxor ducis Veneti: Те му уби *дуждевицу* младу —

ду̏ждевњак, m. Salamander [Feuersalamander], salamandra [sal. maculata L.]. cf. [бурник,] бурњак. Кад је (или кад хоће да удари) киша, онда дуждевњак бјежи од воде уз брдо: а кад је суша, онда иде низ брдо к води.

ду̀же̑ње, n. 1) die Behauptung daß jemand einem etwas schulde, assertio debiti. — 2) (у Дубр.) das Verschulden, obaeratio. [cf. задуживање].

Ду̏жи, Ду̏жӣ, f. pl. 1) намастир у Херцеговини. — 2) некако мјесто ондје: А ти ајде у широке *Дужи*| Билој кули Ђока Маловића —

дужи̏на, f. (acc. ду̏жину) die Länge, longitudo. [cf. дуљина; дуж, дуљ].

ду̀жити, ду̀жӣм, v. impf. кога, behaupten daß Einer schulde, dico mihi deberi: *дужи* ме стотину гроша.

ду̀жити се, ду̀жӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich verschulden, obaeror. cf. [vide] задуживати се.

1.**ду̏жица**, f. dim. v. [2] ду̏га.

2.**ду̏жица**, f. (у Котору) смоква дугуљаста, Art Feigen, ficus genus [ficus carica L. var.].

ду̏жни̑к, дужни̏ка, m. 1) der Schuldner, debitor: Од зла *дужника* и козу без јарета. — 2) der Gläubiger, creditor, [vide рукодавник] cf. рукодавалац: не смије од *дужнӣка̑* да дође кући.

ду̏жно̑ст, ду̏жности, f. (у војв.) die Pflicht, officium: Обећање је *дужност*.

ду̏ја, m. (ист.) vide дујо.

Ду̏ја̑к, m. Mannsname, nomen viri.

Ду̏ја̑н, m. Mannsname, nomen viri.

ду̏јо, m. (југ.) хур. v. духовник. [cf. дуја].

Ду̏ка, m. Mannsname, nomen viri.

Дука̀дин, m. Mannsname, nomen viri.

Дука̀ђи̑н, Дукађи̏на, m. vide Метохија [1]: На ономе равном *Дукађину*,| Онђе бјеше Лека капетане —

Дукађи̏нац, нца, m. Einer von Дукађин: И жутога рта *Дукађинца* —

ду̏кат, m. (pl. gen. ду̏ка̑та̑) der Dukaten, numus ducatus, aureus. [cf. жутица 2, жућак 2; губодушница].

ду̏катић, m. dim. v. дукат.

ду̏катнӣ, на̑, но̑, н. п. злато, терезије, Dukaten-, ducatinus (?).

Ду̏ке, f. pl. зидине у куту између Зете и Мораче (гдје се ове двије воде састају) од старога града Диоклеје, Ruinen von Dioklea. [cf. Дукљан 2].

Ду̏кица, m. (у Ц. г.) надимак.

Дукли̏ја̑н, Дуклија̏на, m. (voc. Ду̏клија̑не) Diokletianus, Diocletianus, cf. Дукљан [1]: Вино пију до два побратима| На пржину, накрај мора слана,| Једно јесте *царе Дуклијане*,| А друго је крститељ Јоване —

Ду̏кља̑н, m. 1) Diokletian, Diocletianus. cf. [vide] Дуклијан. У Црној гори и онуда по околини приповиједа се да је *цар Дукљан* у виру под Везировијем мостом свезан у синџир, који једнако глође, и уочи Божића таман да га преглође и свијет да ужди, а Циганин сваки по једном удари *маљем* (великијем чекићем) у наковањ те притврде. — 2) vide Дуке.

ду̏лац, ду̏лца, m. цијев што се душе на њу у гадљарску мјешину, die Dudelsackröhre, calamus utriculi musici.

дулве̏ду̑, in der Redensart: ја говорим, а он ни у *дулведу*, er achtet gar nicht darauf, non audit.

ду̏лек, m. vide бундева [2].

ду̏лечњак, m. (у Драгачеву) пита од дулека.

ду̏љ, f. die Länge, longitudo. cf. [vide] дуж.

ду̏ља̑ње, n. das Längerwerden (z. B. des Tages im Sommer), prolongatio.

ду̏љати, љам, v. impf. н. п. дан дуља, länger werden (vom Tage), longior fio.

ду̏ље̑ње, n. das Verlängern, prolongatio.

дуљи̏на, f. vide дужина.

ду̏љити, ду̏љӣм, v. impf. verlängern, prolongare: А шта ћу ти *дуљит'* лакрдију —

ду̏мача, f. 1) дубока долина, ein tiefes Thal, vallis profunda. — 2) [*Думача*] поток ниже Шапца у Србији, идући Мишару.

ду̏мен,* m. das Steuerruder, gubernaculum. cf. [vide] крма [2].

думе̏нисање, n. das Steuern, guberno navim.

думе̏нисати, нише̑м, v. impf. steuern, guberno. [vide крмити 2] cf. корманити.

думе̏нџија,* m. der Steuermann, gubernator (navis). [vide крмар] cf. корманош.

Ду̏мица, f. (у Ц. г.) женски надимак.

ду̏млек, m. Art Zuckermelone, cucurbitae (Linn.) genus [cucumis melo L. var.].

Ду̏мно, n. (говори се и *Дувно*) варош у Босни близу Далматинске границе.

Ду̏нав, m. (у војв.) vide Дунаво.

Duна̀вац, вца, m. ein Donauarm (auch als nom. pr. z. B. bei Нови сад), ramus Danubii.

ду̏на̑вка, f. дунавска воденица, Donau-Mühle, mola ad Danubium.

Ду̏наво, n. die Donau, Danubius. cf. [Дунав,] Дунај.

ду̏на̑вскӣ (Дуна̑вскӣ), ка̑, ко̑, н. п. вода, Donau-, Danubii.

Ду̏на̑ј, Ду̏наја, m. (у Боци) vide Дунаво: Оружан јунак *Дунај* преплива —

ду̀нда, f. hyp. v. Дундара: Проведоше Дундару| Кроз зелену дубраву,| Питали је сватови:| „Кам' ти, *Дундо,* дарови?" —

ду̀ндар,* m. гомила људи, ein Haufen Leute, multitudo. [cf. гомила].

ду̀ндара, | **ду̀ндача,** f. ein Spitzname (für ein großes, träges Frauenzimmer), nomen feminae joculare: Проведоше *Дундару*| Кроз зелену дубраву —

ду̀ндо, m. (у прим.) vide стриц: Неве зове *дунда* свога —

ду̀ндоре̑ње, n. vide гундорење.

ду̀ндорити, ри̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide гундорити: За њим Латко нешто *дундораше* —

Ду̀ндулов до̑, m. у приповијеци: Наврела вара од *Дундулова* дола.

ду̀нђер,* | **ду̀нђерин,*** m. der Zimmermann, faber tignarius. cf. [vide] дрводјеља.

дунђѐриса̑ње, n. das Zimmern, fabricatio.

дунђѐрисати, рише̑м, v. impf. zimmern, fabricor.

дунђѐрлук,* m. das Zimmermannshandwerk, Zimmerhandwerk, ars tignaria.

ду̀нђеров, а, о, des Zimmermanns, fabri tignarii.

ду̀нђерски̑, ка̑, ко̑, Zimmermanns-, tignarius.

ду̀нути, ду̀не̑м, v. pf. blasen, flo, spiro. [cf. пирнути, пухнути (пунути) 2].

ду̀ња, f. 1) vide гуња. — 2) [*Дуња*] Frauenname, nomen feminae. — 3) (у војв.) перина, што се њом покрива, das Obertuchet, culcita plumea.

ду̀њац, њца, m. (у Ресави) некаке врло велике дуње, Art Quitte [Birnquitte], mali cydonii genus [cydonia vulgaris L. var.].

ду̀њица, f. dim. v. дуња: Ал' су *дуњице,* ал' су јабуке —

дуо̀ва̑ње, n. vide **духовање.**

дуо̀вати, ду̀вује̑м, vide **духовати.**

ду̀ови, дуо̀ва̑, m. pl. vide **духови.**

ду̀овни̑, на̑, но̑, vide **духовни.**

ду̀овни̑к, m. vide **духовник.**

ду̀па! ду̀па, ду̀па, ду̀па! кад се казује како су се били из пушака.

ду̀пац, пца, m. (у Ц. г.) vide ударац [1].

ду̀пе, пета, n. (pl. дупѐта, gen. дупе́та̑) vide [з а д њ и ц а 1] гузица.

дупе́нце, цета, n. dim. v. дупе. [cf. дупешце].

ду̀пешка, f. ein Frauenzimmer mit dickem Hintern, mulier podice amplo.

ду̀пешце, n. dim. v. дупе. [vide дупенце].

Ду̀пило, n. племе у Црмници, ein Stamm in Montenegro.

Ду̀пиљанин, m. Einer von Дупило.

ду̀пиоски̑, ка̑, ко̑, von Дупило.

ду̀пити, пи̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide у д а р и т и [1], бубнути.

ду̀пке̑, aufrecht, erecte [cf. усправо]: дијете стоји *дупке*; намјестио врећу *дупке*; *Дупке* јеле из горице ваља —

ду̀пком, adv. пуно дупком (н. п. соба људи), so voll daß einer neben dem andern aufrecht stehen muß.

ду̀пла̑ш, дупла́ша, m. (у Хрв.) коњ омален чврст, eine Art Pferde, equi genus.

ду̀пли̑, ла̑, ло̑, | **ду̀плова̑н,** а, о, (у војв.) 1) doppelt, duplus, [vide двогуб] cf. двојак: имам дупловану плату. — 2) н. п. он је *дупли* газда, има сваки дан дуплован ручак, reich, dives.

ду̀пли̑р, дупли́ра, m. (у Сријему) vide дублијер.

ду̀пља, f. рупа у дрвету, гдје се могу лећи тице или челе, eine Baumhöhle, cava arbor: Каква је *дупља,* онаке и челе излијећу (или: каква *дупља,* добре челе излијећу).

ду̀пља̑ш, дупља́ша, m. т. ј. голуб, die Holztaube, Lochtaube, columba lignorum Linn. cf. голуб.

ду̀поре, у загонеци, cf. чаре.

ду̀псти, ду̀бе̑м, v. impf. aushöhlen, cavo.

ду̀пчићи, m. pl. у овијем ријечима: „Около двора *дупчићи,* а у кућу синчићи," које у Грбљу у себи рече дјевојка кад је сватови уводе у кућу, да би рађала мушку дјецу.

ду̀р,* | **ду̀ра,** стани! halt! siste gradum.

ду̀ран, рна, рно, vide [дрновит *и*] дурљив.

ду̀ра̑ње, n. das Ausdauern, patientia, duratio. cf. трпљење.

ду̀рати, ра̑м, v. impf. ausdauern, duro. cf. [трајати 1;] трпљети.

ду̀рача, f. (у Ц. г.) што дуго траје, н. п. раша, dauerhaft, firmus.

ду̀ра̑шан, шна, шно, (у Сријему) н. п. коњ, марвинче, ausdauernd, durans. cf. држећ.

ду̀рбак,* m. ein Foppwort (wörtlich steh und sieh), wenn man auf die Frage: was ist das? nicht das Rechte antworten will, nomen fictum rei, quam non vis dicere: А. Шта је то?| Б. *Дурбак.* Auch sagt die Mutter dem Kinde: хоћеш *дурбака?*

ду̀рби̑н,* дурби́на, m. das Fernrohr, telescopium, cf. очалин: Па извади *дурбин* од биљура —

ду̀ре̑ње, n. das Aufbrausen, τὸ excandescere [vide срђење].

ду̀рити се, ду̀ри̑м се, v. r. impf. aufbrausen, excandescere. [vide срдити се] cf. бурити се.

ду̀рљив, а, о, aufbrausend, fervidus. cf. дурновит, дуран [*и* дрнован, дрновит].

ду̀рма,* unaufhörlich, continuo. [vide непрестано] cf. једнако.

Дурми̏тор, m. Gebirge in der Herzegowina. Гдјекоји приповиједају да се у Херцеговини говори за Дурмитор да је *небеска соха,* т. ј. да је тако висок да небо држи: Пирлитору према *Дурмитору* — Већ бијело брдо *Дурмитора*| Окићено ледом и снијегом| Усред љета како усред зиме —

дурно̀вит, а, о, vide дрновит [*и* дурљив].

ду̀рнути се, ду̀рне̑м се, vide дрнути се.

ду̀ру̑нга, f. vide б а т и н а [1], мотка.

ду̀ти, ду̀је̑м, (ст.) vide духати: Вијор долом *дује,*| Градом пољуљује —

ду̀ти се, ду̀је̑м се, v. r. impf. sich aufblasen, intumescere (superbia).

ду̏тлити, лим, v. impf. recht wacker saugen, sugo fortiter (besonders von Ferkeln).

ду̏тљење, n. das starke Saugen, mammillarum attractio, suctio fortior.

дуђ и пàрадуђ, у приповијеци.

дућа̀н,* дућáна, m. der Laden, taberna. [cf. догања].

дућáнац, нца, }
дућáнић, } m. dim. v. дућан.

ду̏ћа̂нскӣ, кā, кō, Laden-, tabernae.

дућàнчић, m. dim. v. дућанац.

дућáнџија,* m. ein Kaufmann, der einen Laden hält, tabernarius.

1\. **ду̑х,** дȳха, [ду] m. der Geist, spiritus.

2\. **ду̑х,** m. (у Дубр.) 1) der Hauch, spiritus: Нема вјетра ни *духа.* cf. ђух [ђу]. — 2) у *дýху* поћи, т. j. полагано, leise, suspenso gradu.

ду̏хало [дувало], n. der Blasebalg, follis. cf. [vide] мијех [2].

ду̏ха̂н[*], духáна, [дуван] m. (у Дубр.) 1) der Tabak, Tabakpflanze, herba nicotiana [nic. tabacum L.]. — 2) der Rauchtabak, nicotiana fumaria. [cf. табак, тутун]. — 3) духан од носа, der Schnupftabak, nicotiana sternutatoria. cf. [vide] бурмут.

духàнити, дȳха̂нӣм, vide дуванити.

духàнити се, дȳха̂нӣм се, vide дуванити се.

духàница, f. vide дуваница.

духàнкеса, f. vide дуванкеса.

ду̏ха̂нски, кā, кō, vide дувански.

духàнџија, m. vide дуванџија.

ду̏ха̂ње [дуање, дување], n. das Wehen, spiratio, flatus. [cf. димање].

ду̏хат, а, о, (у Боци) н. п. жље духат, т. j. мало жив, beseelt, animatus.

ду̏хати, дȳха̂м (дӯше̂м), [дуати, дувати] v. impf. 1) blasen, flo: душе вјетар. [cf. дути, димати, пухати (пуати, пувати) 1]. — 2) на кога, böse sein, succenseo.

духòвање [дубовање, дуовање], n. das Beichtvaterſein, status confessarii.

духòвати, дȳхује̂м, [дувовати, дуовати] v. impf. и. pf. коме, коме што, Beichte hören und von Sünden frei sprechen, ausculto confitentem eique peccatorum veniam et impunitatem promitto Dei nomine: И да гријех игуману каже,| Не би ли му гријех *духовао* — Јутрос ћу те богме причестити| И вас гријех тебе *духовати* —

ду̏хови, духо̀ва̄, [дуови] m. pl. *(о духовима)* (у војв.) Pfingsten, pentecoste. cf. [русаље, русаљи, тројичин дан,] тројице.

ду̏ховнӣ [дуовни], нā, нō, geistlich, spiritualis: оче *духовни!* — cf. варење [2. у I. издању].

ду̏ховнӣк [дуовник], m. der Beichtvater, confessarius. [cf. исповједник 2].

ду̏чење, n. vide злопаћење.

ду̏чити се, чӣм се, v. r. impf. (у Сријему) vide злопатити.

ду̏ша, f. (dat. дȳши, acc. дȳшу, voc. дȳшо, pl. nom. дȳше) die Seele, anima: Два без *душе,* трећи без главе. И *душо,* ту ли си! (т. j. радо и драговољно што учинити, н. п. А. Би ли она пошла за њега?| Б. Би, и *душо,* ту ли си!).

ду̏шак, шка, m. н. п. попио оку вина на (један) душак, auf einem Zuge, uno impetu. cf. предушак.

Ду̏шан, m. Mannsname, nomen viri.

Душàнија, f. Duschansgebiet, Duschani imperium: Расла јела на Косову равну| У висину до неба ведрога| У ширину по свој *Душанији,*| Под њом седи славни кнез Лазаре —

ду̏шеван, вна, вно, н. п. човјек, gottesfürchtig, religiös, pius, religiosus. [vide побожан].

ду̏шек,* m. eine Matratze, stragulum.

душѐклук,* m. der Bettkasten, armarium stragulorum.

ду̏шење, n. vide дављење.

ду̏шина, f. augm. v душа: Онај (текао) с *душином,* а овај (једе) с дружином.

ду̏шити, дȳшӣм, v. impf. (по југоз. кр.) ersticken, suffoco. cf. [vide] давити.

ду̏шица, 1) f. das Seelchen, animula. — 2) m. [*Душица*] Mannsname, nomen viri.

ду̏шко, m. (ст.) hyp. v. душа, animula, animulus (voc. дȳшко): Болан *душко,* покваси ми уста —

ду̏шма̂н[*], душмáна, }
ду̏шманин, } m. vide непријатељ.

душмàнлук,* [m.] vide непријатељство.

ду̏шма̂нскӣ, кā, кō, vide непријатељски.

ду̏шнӣк, душнúка, m. Speiseröhre, oesophagus. [vide једњак].

душњàци, њáкā, m. pl. vide гркљан.

душòгубац, гупца, m. der Seelenverderber, perditor animae: Новац *душогубац.*

Ђ

ђа̏, ђа̑, 1) Lockungswort für's Pferd, sonus alliciendi equum. — 2) ђа тамо, ђа амо, bald hin bald her, modo — modo.

ђа̏вле, у пјесми vocat. v. ђавао (које може бити да се и говори гдје): Павле, *ђавле,* не гледај ме,| Не смиј се на ме —

ђа̏вō, ђа̏вола, m. (pl. gen. ђавóла̄) der Teufel, diabolus, cf. [водац 1, вран 3, дабо 2, мелун, пакленик,] враг, нечастиви: Не да му *ђаво* мира (кад ко не ће да мирује).

ђавòлак, лка, m. hyp. v. ђаво. Узео калуђер Светогорац мало дијете мушко (док још није знало за се), па га однио у Свету гору и онамо га отхранио и научио књизи. Кад му

је било већ око осамнаест година, онда га поведе уза се као ђака, и пође амо у свијет да пише. Кад дођу у прво село, а то дјевојке ухватиле коло па играју (ваља да је била недјеља или какво весеље). Кад угледа ђак дјевојке, зачуди се каква су то створења, па онако мало као весео и зачуђен упита калуђера: „Шта је оно, духовниче! шта је оно?“ А калуђер, као намргођен, одговори му: „Не гледај онамо, синко, нити питај шта је: оно је ђаво.“ Онда ђак најумиљатијим гласом рече: „Дела, духовниче, Бога ти! да купимо онога једног *ђаволка*, па да га поведемо намастиру.“

ђаво̀ла̂н, ђавола́на, m. vide враголан.

ђаво̀ласт, а, о, vide враголаст.

ђаво̀лиса̂ње, n. vide [врагование] враголисање.

ђаво̀лисати, лишем, vide [враговати] враголисати.

ђаво̀лити, ли̂м, vide [враговати] враголити.

ђаво̀лица, f. жена, или дјевојка, која ђаволи, die Teufelin (muthwilliges Frauenzimmer), femina petulantior, cf. враголица: Већ девојке *ђаволице* —

ђа̀волов, а, о, des Teufels, diaboli.

ђаво̀лскӣ, ка̂, ко̂, vide врашки.

ђаво̀лство, n. vide [врагование] враголство.

ђаво̀лче, чета, n. das Teufelein, parvus diabolus.

ђаво̀лчић, m. dim. v. ђаволак: Са прапорчићи, са *ђаволчићи* —

***ђавољан**, ђавоља́ка, m. ђаче ђа̏вољаче!*

1\. **ђа̀вољӣ**, ља̂, ље̂, vide вражји.

2\. **ђа̀вољӣ**, ља̂, ље̂, (особито у Херц. и у Ц. г.) kein einziger, ne unus quidem: Сви су бези на Херцеговину| Док не дође бего Љубовићу;| А кад дође бего Љубовићу,| Али нема бега *ђавољега* —

ђа̀врк, m. (у Срију) велики комад хљеба, ein großes Stück Brot, frustum panis.

ђа̏ђа[*], zuweilen, interdum. [vide каткад]. cf. **ђа̏ђа̂ш**, каштo.

ђа̂к, ђа́ка, m. (pl. *ђа́ци*, али у пјесмама и *ђа́кови*) der Student, literarum studiosus (von diaconus, wie im Ungrischen) [cf. дјак; скулар; ученик]: Мани бјеху *ђаци* манастирски — И мојијех тридесет *ђакова* —

ђа̀кела, f. augm. v. ђак. [cf. ђачина].

ђа̂ков, а, о, des Studenten, studiosi.

Ђако̀ва̂р, Ђакова́ра, m. Städtchen in Slawonien, cf. [1] Ђа̏ково.

Ђакова̀рац, рца, m. Einer von Ђаковар.

Ђако̀ва̂рка, f. Eine von Ђаковар.

ђако̀ва̂рскӣ, ка̂, ко̂, von Ђаковар.

Ђа̏ковица, f. варош у Метохији.

Ђаковичанин, m. (pl. Ђа̏ковича̂ни) човјек из Ђаковице.

ђа̏ковичкӣ, ка̂, ко̂, von Ђаковица.

Ђако̀вштина, f. das Gebiet von [1] Ђаково, territorium τοῦ [1] Ђа̏ково.

1\. **Ђа̏ково**, n. vide Ђаковар.

2\. **Ђа̏ково**, n. брдо у Србији близу Студенице.

ђа̂кон, m. der Diakon, diaconus.

ђако̀нија, f. die Bewirthung, lautitia: Донесоше вино и ракију,| И лијепу сваку *ђаконију* —

ђако̀ниса̂ње, n. das Wohlleben, vita luxuriosa.

ђако̀нисати, нишем, v. impf. јести, частити се, wohlleben, vitam jucundam duco: или ћемо *ђаконисати*, или ћемо враголисати (у приповијеци).

ђа̏конити, ни̂м, v. impf. zum Diakon weihen, consecro diaconum.

ђа̏конити се, ни̂м се, v. r. impf. zum Diakon geweiht werden, consecror diaconus.

ђа̏конов, а, о, des Diakons, diaconi.

ђа̏коновица, f. des Diakons Frau, uxor diaconi.

ђа̏конскӣ, ка̂, ко̂, diakonisch, diaconicus.

ђа̏конча̂д, f. (coll.) junge Diakonen, diaconi juvenes: Поробићу тридест *ђакончади* —

ђа̏коње̂ње, n. das Weihen zum Diakon, consecratio diaconi.

ђа̀ку̂штӣ, cf. варење [2. у I. издању: ђаче *ђакушти*!]

ђа̂м, m. (у Србији) као дебела даска одоздо преко дна у велике каце (да се не би дно проломило), ein Querholz über den Boden großer Wannen, tignum transverso fundo labri majoris suppositum.

ђа̀ур,* m. der Ungläubige, infidelis (non Turca)
ђа̀урин, [cf. каурин]: Нек' се диже туђи *ђаурина*: *Ђаури* нам тешко додијаше —

ђа̀че, чета, n. ein Studentchen, parvulus literarum studiosus: Протужило самоуче *ђаче* —

ђа̀че̂ње, n. das Student-werden, frequentatio scholarum.

ђа̀чина, f. vide ђакела.

ђа̀чити се, ђа̀чи̂м се, v. r. impf. ein Student werden, studere literis.

ђа̀чић, m. dim. v. ђак.

ђа̏чкӣ, ка̂, ко̂, studentisch, studiosorum.

ђѐ, (југ.) vide **гђе** mit allen Ableitungen.

ђѐбра,* f. ein Beutel (von Ziegenhaar), um Pferde oder auch Badende zu reiben, strigilis genus.

ђѐвђир,* ђевђи́ра, m. 1) der durchlöcherte metallene Deckel des Waschbeckens, operculum pelvis perforatum. — 2) ein ähnliches Werkzeug in der Küche, cribri genus. cf. цетка.

ђевѐница, f. (у горњ. прим.) vide кобасица. cf. дјевеница.

ђѐве̂р, ђѐвера, m. (југ.) vide дјевер.

ђевѐрак, рка, m. hyp v. девер: Пијаној снашици мили *ђеверии*.

ђѐвер-баша, m. [југ.] Haupt-brautführer, paranymphus supremus: *Ђевер-баша*, Краљевићу Марко,| Дај дарове из Будима града —

ђеве̏ре̂ње, n. (југ.) vide дјеверење.

ђеверѝва̂ње, n. (југ.) vide дјеверивање.

ђеверѝвати, вѐрује̂м, (југ.) vide дјеверивати.

ђевѐрити, ри̂м, v. impf. [југ.] vide дјеверити: А *ђевери* Мандушића Вука —

ђевѐричић, m. (у Боци) vide дјеверичић.

ђевѐрична, f. (југ.) vide дјеверична.

ђѐверов, а, о, (јуж.) vide дјеверов.
ђевѐрскӣ, ка̄, ко̄, (јуж.) vide дјеверски.
ђевѐрство, n. (јуж.) vide дјеверство.
ђевѐруша, f. (јуж.) vide дјеверуша.
ђевѐрушин, а, о, (јуж.) vide дјеверушин.
ђѐвица, f. (јуж.) vide дјевица.
ђевòва̄ње, n. (јуж.) vide дјевовање: *Ђевова̄ње,* моје царовање! —
ђевòвати, ђѐвује̄м, (јуж.) vide дјевовати.
ђѐвојачкӣ, ка̄, ко̄, (јуж.) vide дјевојачки.
ђѐвојаштво, n. (јуж.) vide дјевојаштво.
ђѐво̑јка, f. (јуж.) vide дјевојка.
ђѐво̑јче, чета, n. [јуж.] vide дјевојче.
ђѐво̑јче̄ње, n. (јуж.) vide дјевојчење.
ђѐво̑јчин, а, о, (јуж.) vide дјевојчин: Ја ћу тебе весла дати| Б'јеле руке *ђевојчине* —
ђевòјчина, f. augm. v. ђевојка. [cf. ђевојчура, ђевојчурина].
ђѐво̑јчити, чӣм, (јуж.) vide дјевојчити.
ђѐво̑јчити се, чӣм се, (јуж.) vide дјевојчити се.
ђевòјчица, f. dim. v. ђевојка.
ђевòјчура, / **ђевојчу̀рина,** f. vide ђевојчина.
ђѐгођ, (јуж.) vide гдјегод.
ђѐгођи, у пјесми мјесто *ђегођ*: Да *ђегођи* боље службе тражим —
ђе̏д, m. (јуж.) vide дјед.
ђедѐтина, f. augm. v. ђед: пред њим сједи једна *ђедетина* —
ђе̏дов, а, о, (јуж.) vide дједов.
ђе̏дова ба̏ба, f. / **ђе̏дови,** m. pl. (у Рисну). На бијеле покладе обуку се неколико момака у кожне хаљине изврнувши длаку напоље, наките се различнијем реповима и дроњцима, и објесе низа се звона; једнога обуку у женске хаљине и даду му у наручје као повијено дијете; ови се момци зову *ђедови*, а онај у женскијем хаљинама *ђедова баба.* Они иду по вароши читав онај дан скачући, грлећи бабу и љубећи њу и дијете и тако збијајући смијех; за њима пристане сила дјеце, која вичу: „бу ђеде! бу баба!" [cf. баба коризма].
ђе̏довина, f. (јуж.) vide дједовина.
ђѐђе, (јуж.) vide гдјегдје.
ђеисија,* f. (ст.) vide одијело: На њему је ђузел *ђеисија* —
ђѐко, m. (јуж.) һур. v. ђед.
ђела̀ција, m. (јуж.) vide дјелација: Донесоше благо и оружје,| Па договор згодни учинише:| За оружје, што је ко узео,| А у благо вргли *ђелације,*| Не дијеле бројем ни есапом,| Но калпаком Росниһа Стефана —
ђѐло, n. (јуж.) vide дјело.
ђелса̀мӣн, ђелсамӣна, m. (у примор.) некакав цвијет, Art Pflanze, herbae genus [jasminum officinale L. cf. чемин]: Потргах јој *ђелсамин* —
ђѐља̄ње, n. (јуж.) vide дјељање.
ђѐљаоница, f. (јуж.) vide дјељаоница.
ђѐљати, ља̄м, (јуж.) vide дјељати.
ђѐљача, f. (јуж.) vide дјељача.
ђѐљка̄ње, n. dim. v. ђељање.
ђѐљкати, ка̄м, dim. v. ђељати.
ђе̏м,* m. оно гвожђе на узди што стоји коњу у зубима и око уста, das Gebiß am Zaume, oreae. cf. [vide] жвале [1].
ђѐмелија, f. (око Сиња) vide [шамија] јеменија.
ђѐмија,* f. (pl. gen. ђе̏мӣја̄) vide лађа.
ђѐнда̄р, ђенда́ра, m. (у Лици) vide **ђердан.**
ђѐнђер, m. (у Ц. г.) vide [путо] ћустек.
ђѐне,* ziemlich, fere, sic satis.
ђѐно, (јуж.) vide гдјено (cf. но [4]): *Ђено* лежи вода до кољена —
1. **ђѐнути,** ђе̏не̄м, (јуж.) vide [1] дјѐнути.
2. **ђѐнути,** не̄м, (јуж.) vide [2] дјѐнути.
Ђѐорђије, m. у пјесми мјесто *Ђорђије*: Крсно име свети *Ђеорђије* —
ђѐрам,* рма, m. [cf. ђерма] 1) Brunnenschwengel, tolleno. — 2) Schlagbaum, vectis.
ђѐрда̄н,* ђерда́на, [ђендар] m. das Halsband, monile [vide огрлица 1]. Ђердане носе жене и дјевојке о врату; они су од различнијех новаца или од бисера, или од ђинђуха и т. д.
ђерда̀нић, m. dim. v. ђердан.
Ђѐрда̄п,* Ђерда́па, m. eine Gegend in der Donau (eine Klippe), scopulus (in Danubio). Срби познају два Ђердапа у Дунаву, т. ј. *доњи* и *горњи.* Доњи је између Кладова и Ршаве, а горњи код Пореча. Горњи је страшнији, али мање држи, а доњи више држи, али је мање страшан. На горњему Ђердапу слабо се кад види камење посред воде, него само кључеви и клобукови; али се на доњему преко цијелога Дунава, како вода мало опадне, тако види да се приповиједа да је некакав хајдук скачући с камена на камен утекао из Србије на ону страну. Онуда лађари одозго идући узимају обично кормаНоше из ондашњијех места (Срби преко горњега Ђердапа из Добре, а преко доњега из Текије, а Нијемци из Љупкове и из Ршаве); а одоздо лађе обично вуку волови. Али кад вода врло опадне онда на Ђердапима лађе особито натоварене не могу пријећи никако. cf. Демир-капија.
ђѐрдек,* m. vide ложница: Кад *ђердеку* отворила врата —
ђѐрђеф,* m. der Stickrahmen, jugum: На *ђерђефу* ситан везак везе —
ђѐрз [*], m. (у Далм.) као момак, der Bursch, adolescentulus: Све би *ђерзе* за два *ђерза* дала —
ђѐрма, f. (у Сријему) vide ђерам.
ђѐрмин, а, о, н. п. претега, von ђерма, τῆς ђерма.
ђѐрчек,* eben recht (a propos), quoniam de hac re loquimur. cf. [vide] збиља [2].
ђѐ си ја̀? (у Ц. г.) виче муж жену, а и она њега тако.

1. **ђести**, ђедем (ђенем), [1 ђенути] (јуж.) vide [1] дјести: Како ћемо куми име *ђести?* | *Ђени*: Јања, ђаво је однио —

2. **ђести**, ђедем (ђенем), [2 ђенути] (јуж.) vide [2]дјести.

ђестро, *n. (у Дубр.) vide дјестро.*

ђетао, тла, m. (јуж.) vide дјетао.

ђетелина, **ђетељина**, f. (јуж.) vide дјетелина: Ак' удара *ђетељином* травом, | То је, вуче, од љељена крвца —

ђетенце (ђетенце), n. (јуж.) vide дјетенце.

ђететина, m. (јуж.) vide дјететина.

ђетехце, n. (у Боци), **ђетешце**, n. (јуж.) vide дјетешце.

ђетинци, ђетинаца, m. pl. (у Херц.) недјеља пред материцама, britter Sonntag vor Weihnachten, dies solis tertius ante diem nativitatis Christi.

ђетињ, а, е, (јуж.) vide дјетињ.

Ђетиња, f. [јуж.] ријека што тече кроз Ужице.

ђетиња болест, f. (у Рисну) vide дјетиња болест.

ђетиње, f. pl. (јуж.) vide дјетиње.

ђетињење, n. (јуж.) vide дјетињење.

ђетињи, ња, ње, (јуж.) vide дјетињи.

ђетињити, њим, (јуж.) vide дјетињити.

ђетињски, ка, ко, (јуж.) vide дјетињски.

ђетињство, n. (јуж.) vide дјетињство.

ђетић, m. (јуж.) vide дјетић.

ђетићак, ћка, m. hyp. v. ђетић.

ђетлић, m. (јуж.) vide дјетлић.

ђеца, f. (јуж.) vide дјеца.

ђечерма[*], f. eine Art Weste (ohne Aermel), tunicae genus. cf. јечерма [1, јелек].

ђечин, а, о, (јуж.) vide дјечин: Нађе бане *ђечине* хаљине —

ђечина, f. augm. v. ђеца. [cf. ђечурлија].

ђечица, f. dim. v. ђеца.

ђечурлија, f. vide ђечина.

ђешо, m. hyp. v. ђевер.

Ђивша, f. намастир у Фрушкој гори.

ђида, f. hyp. v. ђидија: Море *ђидо,* Раде каурине! —

ђиди,* in der Redensart: ај ђиди! schön, trefflich, pulcer: ај *ђиди* коњ! ај *ђиди* момак! ај *ђиди* дјевојка! ај *ђиди* купус! ај *ђиди* месо! и т. д. [cf. хајђиди].

ђидибаша, m. Oberspitzbube, homuncio: Сваки даша добар даша а недаша *ђидибаша.*

ђидија,* f. der Spitzbube, homuncio (in üblem Sinne): састала се курва и *ђидија*; Нуто *ђидије* ће намигује — Нека *ђидија* зубима чупа — У Илије, у *ђидије,* лијепа је шњи —

ђиздин, m. vide [војица 2] дизген: Уватила за *ђиздине* ђога —

ђијоталька, **ђијотка**, f. (у Бачкој) велики бич, којим се четири коња тјерају (у којему се тјерању често виче: *ђијо!*) eine Fuhrmanns-Peitsche, flagrum. [cf. ђувиталька].

Ђикан, m. (у Ц. г.) мушки надимак: А на име *Ђикана* сердара —

ђикање, n. das Wachsen in die Höhe, *το* crescere in altitudinem.

ђикати, ђикам, v. impf. in die Höhe wachsen, in altitudinem crescere: На тавану нађикала трава; | Нека *ђика,* покосиће дика —

1. **ђикнути**, нем, v. pf. (у Сријему) 1) [vide 1] пасти, fallen, cado. — 2) springen, salio. [vide скочити 1].

2. **ђикнути**, ђикнем, v. pf. (у Сријему) што, т. ј. [vide] украсти, stehlen, furor.

Ђико, m. (у Ц. г.) hyp. von Ђикан.

Ђилас, m. 1) име некаквога хајдука: Позвекују токе на *Ђиласу* — 2) (у војв.) поп ђилас, von einem ausgelassenen Geistlichen, sacerdos dissolutus.

ђиласнути, ђиласнем, v. pf. скочити и у један мах побјећи, entfliehen, aufugere.

ђимиђир, у игри прстену. [cf. прстен 3].

ђинђер, m. у пјесмама: Калуђере *ђинђере!* | Не ђинђери браде: | Не дамо ти Маре, | Ни у колу Саре. — *Ђинђер* була изгубила, | Калуђера потворила: | Ти ми, кале, *ђинђер* нађе —

ђинђерити, рим, v. impf. cf. ђинђер.

ђинђеров, а, о, (ст.): Ови двори паунови | А пенџери *ђинђерови* —

ђинђува, f. vide **ђинђуха.**

ђинђувица, f. dim. v. ђинђува.

ђинђуха* [ђинђува], f. (pl. gen. ђинђуха) die Glasperle überhaupt, margarita vitrea. cf. мрђела [(мрнђела); гмиза, грмјелица].

ђинђушица, f. dim. v. ђинђуха.

ђип, m. das Bartgras, andropogon gryllus [L.].

ђипан, m. amaranthus blitum Linn. [?] cf. штир.

ђипање, n. das Springen, saltatio.

ђипати, ђипам, v. impf. springen, salto. cf. [vide] скакати [1].

ђипел, m. (у Сријему) in der Redensart: вози коњ с ђипела, т. ј. с лијеве стране уз руду, von der linken Seite, ad laevum.

ђипимице, adv. in einem Sprunge, saltu: Из постеље *ђипимице* скаче —

ђипити, пим, v. pf. springen, salio. cf. [vide] скочити [1].

ђога, m. (ист.) vide ђого.

ђогат,* m. der Schimmel, equus albus, [vide] биј е л а ц [1], cf. ђогин.

ђогатаст, а, о, н. п. коњ, Schimmel-, equus albus.

ђогатов, а, о, des Schimmels, equi albi.

1. **ђогин**, а, о, des ђога, equi albi.

2. **ђогин**, ђогина, m. vide ђогат: Па посједе својега *ђогина* —

ђого, m. (јуж.) hyp. v. ђогат. [cf. ђога].

ђогуша, f. ђогатаста кобила, die Schimmelstute, equa alba.

ђогушин, а, о, der Schimmelstute, equae albae.

ђоја, als adv. mein' ich, etwa, opinor: и он се *ђоја* опрема; он *ђоја* мисли да ми то не знамо. [vide тобоже] cf. као, бојаги.

Ђока, m. (ист.), **Ђоко**, m. (јуж.) hyp. v. Ђорђије.

ђо̂н, ђона, m. die Sohle, corium soleis efficiendis.

Ђо̀нлија, f. (ст.) Eugen, Eugenius, (z. B. in dem Liede vom Patriarchen Чарнојевић): Поред мога *Ђонлије* принципа —

ђо̏рда[*], f. (ст.) vide сабља[1], cf. ћорда: О бедри му она оштра *ђорда* —

Ђо̏рђе, | **Ђо̏рђија,** | **Ђо̏рђије,** m. Georg, Georgius.

ђо̏рђо̀рице̑[*], (у Бачкој) vide једва.

ђо̏рнути се, нѐм се, v. r. pf. ђорнуо се мало, т. ј. опио се, sich einen Rausch trinken, crapulam potare. [vide понапити се].

ђо̏тлук,* m. der hintere Theil der Hosen, der den Hintern deckt, pars bracarum nates tegens. cf. [vide] тур.

ђу̏бре,* рета, n. der Dünger, stercus. [vide сметлиште] cf. гно̏ј. Кола *ђубрета* (каже се за крупна а лијена човјека).

ђубрѐвит, а, о, gut gedüngt, bene stercoratus.

ђу̏бре̑ње, n. das Düngen, stercoratio. cf. [vide] гнојење[2].

ђу̏брити, ри̑м, v. impf. н. п. њиву, виноград, düngen, stercoro. cf. [vide] гнојити.

ђу̏бри̑ш, ђубри̑ша, m. der Mist, stercus. [vide сметлиште].

ђувѐгија* [ђувеглија], m. vide младожења.

ђувѐгијин, а, о, des Bräutigams, sponsi.

ђувѐглија, m. vide **ђувегија**: Сина мога итра *ђувеглију* —

ђу̏вез,* adj. indecl. rosenfarben, roseus. cf. [vide] ружичаст.

ђувѐзлија,* f. т. ј. свила, Art rosenfarbige Seide, serici rosei genus [cf. ђулвезија, ђулвезлија]: Увезла сам три дуката злата| И четири свиле *ђувезлије* —

ђувѐндија,* f. die Sklavin eines крџалија, latronis turcici serva.

ђувѐнди̑јнски̑, | **ђувѐнди̑јски̑,** ка̑, ко̑, den ђувендије gehörig, τῶν ђувендије.

ђу̏вече,* чета, n. 1) земљан суд (као здјела), што се у њему пече месо у пећи, Art Bratpfanne, sartaginis genus. — 2) оно месо, darin gebratenes Fleisch.

ђуви̏та̑љка, f. vide ђијотаљка.

ђу̏гум,* m. ein großer kupferner Wasserkrug, vas aquarium aeneum: Ко донесе воде у *ђугуму*,| Да се њему по жут дукат даде —

ђу̏зел,* indecl. (ст.) schön, pulcer [vide лијеп]: На њему је *ђузел* ђенсија —

ђузела̀на, f. cf. шипер-пеана.

Ђу̏ка, 1) f. Frauenname, nomen feminae. — 2) m. (ист.) vide Ђуко.

Ђу̏кан, m. Mannsname, nomen viri.

Ђука̀нчић, m. dim. v. Ђукан.

Ђу̏кна, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̏ко, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri (hyp. v. Ђукан?) [cf. Ђука 2].

ђу̑л,* m. 1) vide [1]ружа[1]. — 2) artemisia annua Linn. — 3) vide ђуле: Слијевање у топе *ђулове* —

ђула̀бија,* f. eine Art rother süßer Aepfel, mali genus [pirus malus L. var.].

ђула̀шик, | **ђула̀шин,** m. brennende Liebe, lychnis chalcedonica [L.].

ђу̑л-бакла̀ва, f. Art Kuchen, placentae genus: *Ђул-баклаву* у златној тепсији —

ђулвѐзија,* | **ђулвѐзлија**,* f. vide ђувезлија.

ђу̏ле, лета, n. Kanonenkugel, globulus tormentarius. [cf. ђул 3, ђунле].

[**ђулистан**, cf. шипавица.]

ђу̑лс,* m. | das Rosenwasser, aqua rosarum: Зла-
ђу̑лса, f. | том везен у *ђулсу* уб'јељен —

ђу̏мби̑р, ђумби̑ра, m. Ingwer, amomum zingiber [L.].

ђуми̏шли,* adj. indecl. vide сребрн: Они међу *ђумишли* пиштоље —

ђу̏мрук,* m. vide царина[1 и 2].

ђумрука̀на, f. Zollhaus, telonium. cf. [vide] царина[2].

ђумру̏кчија, m. vide цариник.

ђумру̏кчи̑јнски̑, | **ђумру̏кчи̑јски̑,** ка̑, ко̑, vide царинички.

ђу̏мручки̑, ка̑, ко̑, Zoll-, vectigalium.

ђу̏нија,* f. das Winkeleisen, norma: дотјерати (што) на своју *ђунију*, т. ј. по својој вољи.

ђу̏нле, лета, n. vide ђуле.

Ђу̑р, Ђу̑ра, m. die Stadt Raab, Jaurinum.

Ђу̏ра, m. (ист.) vide Ђуро.

Ђу̑рађ, Ђу̑рђа, m. | **Ђу̑рац**, Ђу̑рца, m. (у Ц. г.) | Georg, Georgius.

Ђура̀шин, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу̏рђа, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̏рђев да̑н, m. der Georgi-Tag, festus dies S. Georgii. На Ђурђев дан у јутру, прије сунца, почињу се први пут купати. Мушкарци се понајвише купају у потоку, а жене и дјевојке донесу у вече кући *омаје* (да се од њих свако зло и неваљалштина отресе и отпадне, као омаја од кола), и метну у њу свакојака биља, а особито селена, те преноћи, па се у јутру њом купају у градини код селена и код осталог цвијећа. Прије Ђурђева дне не ваља селена брати нити мирисати, а на Ђурђев дан свако узме по један стручак те омирише и задјене за појас, или (дјевојке и младе) за ђердан. Гдјекоји се на Ђурђев дан љуљају о дријену, да би били здрави као дријен. А гдјекоји се ваљају по зеленој шеници. Мно̓ги Срби, особито к истоку, прије Ђурђева дне не једу јагњећега меса, а на Ђурђев дан сваки гледа да закоље јагње. Приповиједа се да овај обичај и Турци држе. Око Тимока сваки домаћин дотјера на Ђурђев дан к цркви по мушко јагње, и ондје му на сваки рог прилијепи по воштану свјећицу, па поп послије летурђије изиђе међу јагањце, којима се онда свијеће на розима запале, те им чати

молитву и благослови их (да се кољу и једу); други дан зађе поп с ђаком од куће до куће, те купи коже од онијех јагањаца, које њему припадају као плата за молитву и за благослов. Тако онамо и кад је завјетина у коме селу, сваки испече по јагње, и донесе га на оно мјесто гдје ће ручати, по том зађе поп те од свакога јагњета одсијече плећку, и метне је у врећу, која се за њим носи; што од онијех плећака он код куће са женом и с дјецом не може појести, оно продаје. Гдјекоји на Ђурђев дан избаце пушку преко стоке, да би им стока напредовала. У Боци се састану по три дјевојке које су већ за удају, па на Ђурђев дан рано отиду на воду, носећи једна у руци проса, а друга у њедрима грабову гранчицу, па једна од ове двије запита ону трећу: „куда ћеш?“ А она одговори: „Идем на *воду*, да *воде* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ Онда она запита ону што носи просо: „Шта ти је у руци?“ А она јој одговори: „*Просо*, да *просе* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ По том упита ону што има грабову гранчицу шта јој је у њедрима, а она јој одговори: „*Граб*, да *грабе* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ На Ђурђев дан не ваља спавати (да не боли глава); ако ли ко спава, а он треба на Марков дан (25. Априла) да одспава на ономе истом мјесту. Колико недјеља прије Ђурђева дне загрми, по онолико гроша кажу да ће бити товар жита оне године; cf. грмљети. *Ђурђев данак* ајдучки састанак.

ђу̑рђевац, ђу̑рђе̑вца, m. vide ђурђевштак.

Ђу̑рђевина, f. (ст.) оно што је Ђ у р ђ е в о (било, т. ј. Ђурђа Смедеревца), das Gebiet des Ђурађ Смедеревац, imperium τοῦ Ђурађ Смедеревац: Који ми је све моје узео:| *Ђурђевину* и Смедеревину —

Ђу̑рђеви Сту̑бови (сту̑пови), m. pl. 1) намастир у Васојевићима на лијевој страни Лима: Да видите *Ђурђеве ступове* — 2) зидине од намастира близу Новога Пазара: Да видите Лавру Студеничку| Не далеко од Новог Пазара;| Да видите *Ђурђеве Ступове*| Код Дежеве старијех дворова,| Задужбине цара Симеуна —

Ђу̑рђево, n. 1) Stadt an der Donau in der Wallachei, urbs Vallachiae ad Danubium sita. — 2) у пјесми на овоме мјесту као Ђ у р ђ е в и н а: Све јој млада у прћију дала:| Све *Ђурђево* и све Смедерево —

ђу̑рђево цвијеће, n. vide ђурђица: Набрала је смиља и босиља| А највише *ђурђева цвијећа* —

ђурђѐвскӣ, ка̑, ко̑, н. п. мјесец, киша, Georgi-, S. Georgii.

ђу̑рђевшта̑к, m. der den h. Georg feiert, cliens S. Georgii. [cf. ђурђевац].

Ђу̑рђија, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̑рђӣц, Ђурђӣца, m. 1) Klein-Georgi (den 3. Nov.). — 2) [*ђурђиц*] vide ђурђица.

ђурђӣца, f. Maiblume, convallaria majalis Linn. [cf. ђурђево цвијеће, ђурђиц 2].

Ђу́рин пе́так, m. о Ђурину петку, т. ј. никад, den 30. Februar, ad calendas graecas.

Ђу́рисав, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу́рисава, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу́рица, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу́рко, m. Mannsname, nomen viri.

ђу́рковац чарак, ко̑вца чарка, m. Art Schloss an Feuergewehren, igniarium quoddam, cf. вуковац: На њима су два *чарка ђурковца* —

[**Ђуро,** m. (јуж.) хyp. v. Ђурађ; cf. Ђура.]

ђу́ровача, f. велика чаша дрвена, grosser hölzerner Becher, poculum ligneum majus (Пјан Ђуро ка и сјекира).

ђу́ска̑ње, n. schwere Arbeit, labor.

ђу́скати, ђу́ска̑м, v. impf. радити што са свом снагом, н. п. копати, сјећи, schwere Arbeit verrichten, laborare.

ђу̏туре[*], једно на друго, с једнога на друго, осјеком, in Bausch und Bogen, per aversionem. [cf. ђутурице; осјек 2].

ђу̏турица, f. die Bauschbarkeit, opera per aversionem.

ђу̏турице̑, vide ђутуре.

ђу̏туричā̑р, m. der Bauschpächter, redemtor per aversionem. Многи Карловчани имају ђутуричаре, који им у виноградима сједе и винограде ђутурице раде.

ђу̏туричā̑рев, а, о, [vide] ђутуричаров.

ђу̏туричā̑рка, f. die Bauschpächterin, redemtoris uxor, redemtrix.

ђу̏туричā̑ров [**ђутуричарев**], а, о, des Bauschpächters, redemtoris per aversionem.

Е

1\. е̑, he, he: *е*! брате мој, шта ћемо сад? *е*! то је што друго! *е̑* да̑! so? sic? *е̑* да̑, warum nicht gar?

2\. е̏, (по југоист. кр.) 1) vide јер [2]: Петро проси, Ана се поноси,| *Е* је Петра влахиња родила — *Е* се сердар добро осветио — *Е* су њему двори опанули — 2) dass, quod, cf. да [2б]: Не бих те трпљео да бих знао *е* ћу сокола извести из тебе; Збори млада *е* их дома нема —

ева̀нђелије, **ева̀нђе̑ље,** n. vide **јеванђелије.**

ѐве̑, (у Ресави и у Лијевчу) vide ево.

ѐведра, f. (у војв.) ограда од трске, der Rohr-

juun, sepimentum arundineum: До поноћи под *еведром* преду —

ѐвење̑ка[*], f. ein Strauß von Weinreisern, mit Trauben, fasciculus sarmentorum.

ѐвла̑д,* евла́да, m. (у Босни) vide пород: Који веле: неђупка је рода,| Не љубили од срца *евлада*! —

ѐво, sieh da, en: *ево*·ме, *ево* га, *ево* новаца; ево ме о! Antwort auf's Rufen, responsum vocati. cf. [еве;] ено.

ѐгав, а, о, krumm, fehlerhaft, pravus, cf. [vide] крив[1]: Нат'че калпак на ћелаву главу,| Мор доламу на грбава леђа,| Жуте чизме на *егаве* ноге —

ѐгбе,* f. pl. у пјесми мјесто *егбета*: Донесоше *егбе* са ђогата,| Пуне пусте жутије дуката —

ѐгбета,* n. pl. vide бисаге.

ѐгеде, ѐгеда̑, f. pl. die deutsche Geige, fides germanicae. [cf. ћимане].

ѐгеду̑ш, m. (у војв.) Violinspieler, fidicen [vide гудач]: Кад *егедуш* правду свира, гудило га по носу бије.

ѐгије[*], ѐгија̑, f. pl. ребра у лађе, Seitenwand des Schiffes, transtrum.

егу́цало, m. der langsam und träge geht, qui lente incedit.

егу́цање, n. das langsame, träge Gehen, incessus lentus.

егу́цати, ѐгуца̑м, v. impf. langsam, träge gehen, lento pede incedo.

ѐда, [cf. 3 еја] 1) fragende (mit Wünschen verbundene) Partikel: *еда* га нађе? hast du ihn gefunden? invenisti eum? еда што? — 2) wünschend: *еда* Бог да те не дође; *еда* Бога и среће; *еда* Бог да вода га однијела!

Едрѐне [**Једрене**], нета, n. Adrianopel, Adrianopolis: Пуче пушка, пуче друга, у *Едренету* —

ѐј, ei, hei, heus: еј ти, љубавниче! еј старости! cf. хеј.

1. **е́ја**, f. vide сова (cf. јеина).

2. **е́ја**, (у Јадру), ja, ita. cf. [vide] да[8].

3. **ѐја**, (у Ц. г.) vide еда: *Ėја* би ни хајтер учинио — *Ėја* знадеш ђе л'јепе ђевојке —

ѐјвала̑[!*], gehorsamer Diener! salve servo tuo! Свакој шуши *ејвала*, оста глава ћелава; *Ејвала* ти мени (говоре дјеца као у шали кад се послије свађе мире, мјесто: ејвала ја теби).

е́кање, n. das Eh! sagen, responsio voce E!

е́кати, е̑че̑м, v. impf. / **е́кнути**, е̑кне̑м, [v. pf.] { eh! sagen, dico he!

ѐксер,* m. гвоздeн клин, Nagel, clavus. [vide клин 1] cf. чавао.

ѐксик,* мање, weniger, minus: двије оке педесет драма *ексик* (т. ј. мање); овај је дукат *ексик* (nicht vollwichtig).

ексѝклук,* m. 1) der Abgang, z. B. an Gewichte: да одбијемо ексиклук. — 2) schlechte Wendung unsrer Sachen (als Strafe des Himmels wegen einer Sünde): убио га ексиклук. cf. [vide] назадак.

ѐксичан, чна, чно, н. п. дукат, мјера, nicht voll, deminutus.

ел, (по јуж. кр.) vide јер[2], cf. е: *Ел* од друста ништа вајде нема — *Ел* погуби стара Ћејван-агу — *Ел* он знаде Вуковић Анђелка — *Ел* те чуо доброга јунака —

ѐла, (pl. ѐлате, ѐламо) vide дела: *ела* Бога ти; *Ела* пођи, драги господару — Сви рекоше: *ела*, капетане —

ѐлбетена̑* (cf. хелбетена), vide да[7] ако.

ѐле, 1) halt einmal, quid multa? ја не знам куд је отишао, *еле* га између нас нестаде; *Еле* Турци Мачву прегазише — 2) ei, ei? schau, schau? interjectio increduli: en hominem! н. п. А. Јеси ли био данас код њега?| Б. Нијесам.| А. Ѐле, ѐле?

еле́фант, m. (у војв.) der Elefant, elefas: Од мухе прави елефанта.

ѐли, vide [ј е р 2] ел: *Ели* су ми ране одолеле —

ѐлћен,* m. das Segel, velum. cf. [vide] једро.

ѐлчија,* m. der Gesandte, legatus, orator. [vide посланик] cf. поклисар.

е́ља, f. hyp. v. ељда, н. п. у приповијеци: Херо: Што велиш, *ељо*?| Ељда: Плети кош, Херо —

ѐљда, f. (cf. **хељда**) der Buchweizen, polygonum fagopirum Linn.

ѐљдо̀ван, вна, вно, н. п. хљеб, Buchweizen-: polygoni fagopiri: Понијећеш принос капетану:| Црно бравче, *ељдовне* колаче —

ѐм[*] (vide хем), sowohl — als auch, ꝛc., et — et: *ем* је скупо, *ем* неваљало. cf. [vide] буд, туд.

ѐма[*] (по југоз. кр.) vide [а л и 1] ама: *Ема* плијен отети не могу —

ѐма̑н,* ема́на, m. vide **хеман.**

ѐмшерија,* m. vide **хемшерија.**

ѐмшеријин, а, о, vide **хемшеријин.**

е́мшо, m. vide **хемшо.**

ѐнгеча,* f. (pl. gen. ѐнге̑ча̑) (у војв.) vide скоба.

Ѐнгле̑з, Енгле́за, m. der Engländer, Anglus.

Ѐнгле̑ска̑, f. adj. vide Англија 1.

ѐнгле̑ски̑, ка̑, ко̑, vide Англијски.

ѐнделе, **бѐнделе**, н. п. иде, т. ј. хоће ли не ће ли, zaudernd, cunctans.

ѐне̑, (у Ресави и у Лијевчу) vide ено.

ендѐзе,* зета, n. vide [л а к а т 2] аршин: У дубину триста *ендезета* —

ѐндек[*], m. vide **хендек.**

ѐни, (у Ц. г.) vide ено: *ени* га!

ѐно, sieh da! en! ево мени, ето теби, а *ено* њему. [cf. ани, ене, ени].

ѐнџије,* (*енџе* Турски значи *бисер*, тако ваља да је пјевач мислио: *енџе* и дукате): Све на њима *енџије* дукате —

ѐњати, ња̑м, [је́њати] v. pf. (у Сријему) vide [п о п у с т и т и 1] сустати.

епа̀рхија, f. die Eparchie, Diöcese, dioecesis.

ѐпкало [апкало], n. (у равноме Сријему) залистак на дулцу, die Klappe, valva. [vide залистак].
Е́ра, m. (ист.) vide Еро.
Ѐра̑к, m. vide **Херак.**
ергѐла,* f. vide **хергела.**
ердѐлије, f. pl.: Ев' обуче гаће *ерделије* —
Ѐрдељ, Ердѐља, m. Siebenbürgen, Transilvania.
ѐрдѐљскӣ (Ѐрдељскӣ), ка̑, ко̑, siebenbürgisch, transilvanus.
ерѐза,* f. der Hacken über den ein Hängeschloß angebracht wird, obex serae. [cf. реза, резена].
ерѐнде,* дета, n. 1) das Reibeisen, radula serviens tritui. cf. [vide] треница [1]. — 2) der Hobel, runcina. cf. [vide] струг.
ерѐндисање, n. das Hobeln, τὸ runcinare. [cf. рендеисање, рендисање].
ерѐндисати, дишѐм, v. impf. н. п. даску, hobeln, runcinare. cf. стругати [2, рендеисати, рендисати].
Е́рин, а, о, vide **Херин.**
ѐрӣр,* ерӣра, m. платно од домаће свиле, weißes Seidenzeug, serica: По гаћама од *ерира* кошуља —
Ѐркиња, f. vide **Херкиња.**
ѐрлав, а, о, krumm, curvus, [vide] крив [1], cf. егав: Жуте чизме на *ерлаве* ноге —
ерлу́да̑ње, n. vide врлудање.
ерлу́дати, ѐрлу̑да̑м, v. impf. vide врлудати.
Е́ро, m. vide **Херо.** [cf. Ера].
ерòглав,** а, о, vide* ***хероглав.
ѐрскӣ, ка̑, ко̑, vide **херски.**
ерћѐлије, f. pl.: Врх доламе токе *ерћелије* —
Ѐрцеговац, го̑вца, m. vide **Херцеговац.**
ѐрцеговачкӣ, ка̑, ко̑, vide **херцеговачки.**
Ѐрцеговина, f. vide **Херцеговина.**
Ѐрцего̑вка, f. vide **Херцеговка.**
Ѐрцего̑вче, чета, n. vide **Херцеговче.**
Ѐрцег Стјѐпа̑н, m. vide **Херцег Стјепан.**
еса́бити, ѐса̑бӣм, vide **есапити:** Ја се млада преварила,| *Есабила*, његова је —
еса́бљѐње, n. vide **есапљење.**
ѐса̑п,* еса́па, m. vide **хесап.**
еса́пити, ѐса̑пим, vide **хесапити.**
еса́пити се, ѐса̑пӣм се, vide **хесапити се.**
еса́пљење, n. vide **хесапљење.**
ѐсер[,* јесер] (у Ц. г.) in der Redensart: *на есер*, н. п. све паре што си ми дао, *на есер* су, т. ј. нијесу потрошене ни пропале, него стоје готове.
ѐспа̑н, еспа́па, m. vide хеспап.
ѐте̑, (у Ресави и у Лијевчу) vide ето.
ѐто, sieh da, en! cf. [ете;] ено.
ѐтоти, (ето ти), sieh da, en tibi.
ѐћим,* m. vide **хећим:** Да тражимо лагахне *ећиме* —
ећѝмлук,* m. vide **хећимлук.**
ѐћимов, а, о, vide **хећимов.**
ѐћимскӣ, ка̑, ко̑, vide **хећимски.**
ѐћѝмштина [хећимштина], f. vide љекарина: Медизима *ећимштину* плати —
Ећо̀лија, f. (ст.) Aetolien, Aetolia.
ефѐндија,* m. Titel eines türkischen Gelehrten (Kadi oder Chodscha), Dominus.
ефѐндијин, а, о, des ефендија, Domini.
ефѐндѝјница, f. die Frau des ефендија, uxor Domini.
ефѐндѝјскӣ, / **ефѐндѝскӣ,** ка̑, ко̑, der ефендије, Doctorum.
ефѐнди-ка̀дија, m. Herr Richter, Doktor Richter, judex: Суди право, *ефенди-кадија*,| Суди право, тако био здраво —
ѐшак[*], шка, m. das Äußerstsein, sei es vor Entzückung, oder Schmerz, exstasis: Кад то чуо Чупићу Стојане,| Од *ешка* му задрктала рука —
Ѐшиковац, ко̑вца, m. извор код Карловаца (у Сријему). cf. Магарчево брдо.
ѐшкерица[*], f. (у Сријему) свака мала животиња, der Zwerg, pumilio.
ѐшкӣле,* adv. (особито се говори у Сентандрији) tüchtig, stark, valde. [vide веома] cf. здраво, подобро.
ѐшкут, m. (у војв.) der Dorfschulz, judex pagi.
ѐшкутов, а, о, des ешкут, judicis pagani.
ешку́ција, f. (у војв.) die Exekution, executio violenta.

Ж

жа̏ба, f. (pl. gen. жа̑ба̑) 1) der Frosch, rana [L.] Код мале дјеце не ваља жабу спомињати; ако ли би је ко нехотице споменуо, онда дијете потегну за ухо цвокнувши уснама (које се не може исписати), а ономе који је споменуо рекне се: „Одгризла ти уши!" cf. жабице. — 2) жаба губавица, или крастава жаба. vide губавица [2]. — 3) ватрена жаба [bombinator igneus Mer.], по барама мала жаба, која има по трбуху шаре врло жуте. Говори се да ове жабе не ваља убијати, јер веле да би кућа изгорјела ономе који би је убио. [cf. бабурача, бабурина 2].
жа́бац, жа́пца, m. Männchen von Frosch, rana mas.
жабѐтина, f. augm. v. жаба. [cf. жабурина].
жа̏бић, m. der junge Frosch (Froschwurm) [Kaulquappe], ranula [larva ranae. cf. буђара, дивљи сомић, пуноглавац, црноглавак].
жа̏бица, f. 1) dim. Fröschlein, ranula. — 2) eine Verzierung am obern Theile des Pistolenschaftes, pars ornatus pistolae. — 3) (у Сријему) vide зевалица. — 4) она ракетла што скачући пуца.

— 5) на капији оно гвожђе, гдје се осовина од капије окреће.

жа̏бице, f. pl. жлијезде око врата, и за то мало дијете повуку за ухо, кад се пред њим спомене жаба, Art Halsdrüsen, glandulae cervicis.

Жа̏бља̑к, m. 1) град у Зети више утока Мораче у Скадарско блато: Гром удари тебе у *Жабљака*| Баш у твога поносита града — 2) [*жабљак*] die Kamille, matricaria chamomilla Linn. cf. [vide] прстенак [3].

жа̏бља тра̑ва, f. Hundskamille, anthemis cotula [senecio vulgaris L.].

жа̏бљи̑, ља̑, ље̑, Frosch-, ranae et ranarum.

жа̏бњак, m. жабља јаја, што се у прољеће налазе по води око камења, das Froschleich (die Froscheier), ova ranarum.

жабо̀кречина, f. као (зелен) кајмак, који се ухвати по водама које не отјечу, die Sumpfzannichelli [Wasserfaden], zannichellia palustris [conferva Link.]. cf. окрпјек.

жабу̀рина, f. vide жабетина.

жа̏вка, f. (у Ц. г.) vide чапра.

жа̏вољ, m. (у Барањи) Art Pflanze, herbae genus.

жа̏гре̑ње, n. das Sengen, ambustio.

жа̏грити, ри̑м, v. impf. н. п. зелен кукуруз, sengen, amburere.

жа̏жалица, f. (komisch) vide копље [1].

жа̏лац, жа̏лца, m. der Stachel (der Biene), aculeus. cf. жаока.

жа̏лба, f. die Beschwerde, querimonia, cf. [жаловање, пожала;] тужба: Те пред пашом *жалбу* учинише —

жа̏лиjȇ, comp. v. жао (auch superl. најжалије).

жа̏лити, ли̑м, v. impf. 1) кога, betrauern, lugeo [cf. коротовати]: *Жали* ме жива, а немој мртва; Тешко ономе кога жале; Марка *жали* и отац и мајка,| А Андрију ни отац ни мајка,| Него једна из села ђевојка — 2) bedauern, miseror [cf. мио 2]: *жалим* га што је тако несрећан. — 3) кога, што, schonen, parcere: удри га, што га *жалиш*? не *жали* труда; не *жали* новаца. — 4) на кога, wem gram sein, succenseo [cf. жао 2]: Човјек не *жали* толико на непријатеља колико на пријатеља (кад му се што неправо учини). — 5) на кога, Verdacht haben, suspicor [cf. жао 3]: нестало ми је сјекире, и жалим на тога и тога.

жа̏лити се, ли̑м се, v. r. impf. на кога, sich beklagen über jemand, accuso aliquem.

жа̏лица, f. (у Ц. г.) vide рит.

жа̏ловање, n. vide жалба: И ја да ти *жаловање* кажем —

жало̀вито, jammervoll, miserandum in modum: *Жаловито*, како и робиње —

жа̏лосан, сна, сно, vide **жалостан.**

[**жалосно**, vide јадолико.]

жа̏ло̑ст, жа̏лости, f. (loc. жало̀сти) die Traurigkeit, Schmerz, dolor, luctus. [cf. каритад, корот, корота; сјета].

жа̏лостан [жалосан], сна, сно, betrübt, tristis. [vide јадан].

жа̏лостив, а, о, mitleidig, miserens.

жа̀лфија, f. die Salbei, salvia officinalis [L. cf. кадуља, пелин].

жа̏мор, m. (у Будви) das Gelispel, susurrus. cf. [vide] жубор.

жа̏о, 1) [а)] leid: жао ми је, doleo, es ist mir leid, es thut mir leid. [— б) vide мио 2]. — 2) на кога, ich bin ihm gram, succenseo illi [cf. жалити 4]: Равно поље, *жао* ми је на те:| Јер мој драги отиде низа те — На Марка је врло *жао* краљу — 3) жао ми је на њега, ich habe Verdacht auf ihn, suspicor de illo. cf. жалити [5].

жа̏ока, f. vide жалац.

жа̀па, f. Art gêne, sui coërcitio.

жа̀па̑ње, n. das Geniren, sui coërcitio.

жа̀пати се, жа̑па̑м се, v. r. impf. као стидјети се или [vide] устручавати се, sich geniren, se coërcere.

жа̏пнути се, не̑м се, v. r. pf. као застидјети се, sich geniren, se coërcere.

жа̑р, m. 1) glühende Kohlen (die Gluth), pruna. [cf. жерава, жеравица, жератак]. — 2) (ст.) Name eines Pferdes, nomen equi: Два коњица, *жара* и жерава — 3) (у Ц. г.) некака трава као оштрика. cf. тршљака.

жа̀ра, f. vide коприва [1].

жа̀ра̑ч, жара̀ча, m. die Ofenstange, pertica fornacalis. cf. [ожег 2,] жарило.

жа̀ре̑ње, n. 1) das Glühend-machen, candefactio. — 2) das Brennen der Brennnesseln, ustio urticae.

жа̀рило, n. vide жарач: *жарилом* га извијали; Девете пећке *жарило.*

жа̀рити, жа̀ри̑м, v. impf. 1) н. п. пећ, glühend machen, candefacio. — 2) погачу, посути је врућијем пепелом, па одмах по том врућијем ожегом потрљати. — 3) коприве жаре, brennen, uro: Трње боде, а коприве *жаре* —

жа̏ркаст, а, о, glühend roth, flammeolus: увијек је румена и *жаркаста.*

Жа̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

жа̏рко су̑нце, n. (ст.) heiße Sonne, sol calidus: *Жарко* га је огријало сунце —

жарко̀вито су̑нце, n. (ст.) vide жарко сунце: Као с неба *жарковито* сунце —

жа̏цање, n. 1) das Stechen, punctio. — 2) das Zurückschaudern, horror.

жа̏цати, ца̑м, v. impf. stechen, pungo.

жа̏цати се, ца̑м се, v. r. impf. zurückschaudern, horrere: Он би дошао, али *се жаца* од њега.

жа̏цнути, не̑м, v. pf. stechen, pungo, wie die Biene.

жа̏цнути се, не̑м се, v. r. impf. zurückschaudern, exhorrescere. cf. препасти се.

жбан, (cf. џбан)⎱ m. eine hölzerne Kanne, vas
жба̑њ, (у Рисну)⎰ aquarium ligneum. Жбан је од малијех дуга и стоји у с п р а в о; одозго има двије јаме: једну на дну, на коју се

вода сипа уњ, а другу на маломе носцу, на коју се вода пије из њега. У жбана су дна дугуљаста, и за то је сваки жбан мало плосан. С једне стране неколико су дуге горе дуже, гдје су пробушене двије јаме, у које се намјести узица за коју се жбан носи. [vide каца 2].

жбањйц, жбањи̏ца, m. (у горњ. примор.) dim. v. жбањ: Направио мали *жбањиц* од тисовине —

жби̏р, m. (у примор.) vide ухода.

жби̏ца, f. die Speiche (am Rade), radius. cf. [vide] спица [1].

жбу̏гара, f. (у Боци) ein kleines Loch, wodurch man kaum sehen kann, foramen. [cf. жумба].

жбу̏н (cf. џбун), m. die Staude, frutex. [cf. бус 2, грм 2, грмен, кукрика, међа 2, шевар 2; шеварик, шиб, шибљак, шибље, шикара, шипраг; честа].

жва́калица, f. приповиједа се да су некаки Турци, зликовци, пошто их људи почасте искали још да им плате и *жвакалицу*, т. ј. што су се трудили и жватали. И сад кад ко којешта иште много, рече му се: још да ти платим и жвакалицу. cf. озубина, одрина [2, одриња].

жва́кање, n. vide **жватање.**

жва́кати, жва̂ћем, (особито у Сријему) vide **жватати.**

жва̏лав, а, о, кад се у кога у угловима накрај усана као оједе. Гдјекоји говоре да такове људе ђаволи у сну уздају или зачевиљују.

жва̏ле, жва̏ла̂, f. pl. 1) das Gebiß am Zaume, orea. cf. ђем. — 2) (у Боци) vide уста [1], чељусти: те пуну ожицу врућега варива у *жвале.*

жва̏ленце, n. (у Црмн.) vide жваоце.

жва̏лити, лӣм, v. impf. (у Славон.) zäumen, eigentl. das Gebiß (dem Pferde) anlegen, frenare, propr. oream ori (equi) inserere, cf. [vide] зауздавати: хајде *жвали* (коње).

жва̏лице, f. pl. (у Ц. г.) vide уста [1]. cf. жвале.

жва̏ло, n. (у Ц. г.) 1) н. п. вучје жвало, der Rachen, fauces. [vide чељуст 1], — 2) der Engpaß, fauces, [vide] ждријело. cf. кланац.

жва̏љење, n. das Zäumen, frenatio.

жва̏оце, n. dim. v. жвало. [cf. жваленце].

жва̏та̂ње [жвакање], n. das Kauen, manducatio. [cf. зубање 1].

жва́тати [жвакати], жва̂ћем, v. impf. kauen, mando. [cf. зубати 1].

жво́кно, n. vide жвркно.

жвр̏к, m. 1) das Rädchen an den Spornen, rotula calcarium. — 2) [vide зврчак] cf. радиш.

жвр̏кно, n. (im Scherze) podicis fissura. [cf. жвокно].

жга̏ница, f. (у Славонији) vide препеченица.

жга̏нци, жга̏на̂ца̂, m. pl. (österr. der Sterz) eine Art Polenta, polentae genus.

жга̏рица, f. (у Лици) vide језгарица, н. п. од ораха, лешника, шљива и т. д.

жгло̏б, жгло̀ба, [жлоб] m. (у Ц. г.) vide **зглоб.**

Жда̏љ, m. планина у Далмацији између Врљике и Дрниша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.

жде́ра, m. (ист.) vide ждеро.

ждѐралица, m. (у Боци) eine gefräßige Person, vorax homo aut femina. [cf. ждероња].

ждѐра̂ње, n. 1) das Schlucken, glutitio (?). — 2) das Fressen, voratio.

ждѐрати, ждѐре̂м, v. impf. 1) schlingen, glutio. cf. [vide] гутати. — 2) fressen, voro.

ждѐро, [јуж.] m. der Vielfraß, vorax homo. [cf. ждера, ждералица, прождрлица, изјелица].

жде́роња, [јуж.] m. der Vielfraß, vorax homo. [cf. ждера, ждералица, прождрлица, изјелица].

ждйти, *йм*, *v. impf. имао је пушке које је умакао у воду пак су му ждиле*, *т. ј. палиле.* [vide палити 2].

ждле̏б, m. vide **жлеб.**

ждли̏б, m. vide **жлиб.**

ждли̏јеб, m. vide **жлијеб.**

ждра̏к, m. vide **зрак**: од *ждрака* до мрака.

ждра̏ка, f. vide **зрака**: Од њег' *ждрака* по авлији бије — Твоја се срећа родила,| Сунчаном *ждраком* повила —

ждра̏кнути, не̂м, v. pf. hervorstrahlen, effulgeo, cf. [vide] грануги [1]: Сунце *ждракну* од истока —

ждра̏куле, у загонеци, cf. шајко.

ждра̏л, ждра̂ла, m. (pl. ждра̂лови, ждралова̂) 1) der Kranich, grus. cf. [жерав 1, ждраљ,] ждрао. — 2) приповиједа се да се тако звао коњ Милоша Обилића.

ждра̏лињак, m. Art Pflanze, herbae genus.

Ждра̏лица [*Ждраљица*], f. поток у нахији Крагујевачкој, који више Крагујевца утјече у [Лепеницу] Јасеницу.

ждра̏љ, m. (pl. ждра́љеви) (у Ц. г. и у Бачк.) vide [ждрал 1] ждрао.

ждра̏љика, f. der Steinklee, trifolium melilotus [mel. officinalis L.].

ждра̏о, ждра̂ла, m vide ждрал [1].

ждре̏б, m. (ист.) vide ждријеб.

ждре̏бад, f. (coll.) (ист. и јуж.) die Füllen, pulli equini.

ждре̏бан, бна, бно, (у Сријему [и јуж.]) vide суждребан.

Ждребањи̏к, бани̏ка, m. поље у Црној гори и Брдима.

ждре̏ба̂ње [жребање], n. (ист. и јуж.) das Losen, sortitio.

ждре̏бати [жребати], ба̂м, v. impf. (ист. и јуж.) losen, sortiri.

ждре́бац, ждре́пца, m. (ист.) vide ждријебац.

ждре̏бе, дре̏бета, n. (ист.) vide ждријебе.

ждребе́нце (ждре̏бе̂нце), цета, n. dim. v. ждребе und ждријебе. [cf. ждребешце].

ждребе̏ћак, беħа́ка, m. т. ј. зуб, (ист. и јуж.) der Füllenzahn, dens pulli equini.

ждребе̏ћи, ћа̂, ће̂, [ист. и јуж.] Füllen-, pullorum equinorum.

ждре̏бешце, цета, n. vide ждребенце.

ждре́бити, ждре̏би̂м, (ист.) vide ждријебити.

ждре́бити се, ждре̏би̂м се, (ист.) vide ждријебити се.

ждрѐбица, f. (ист. и јуж.) ein weibliches Füllen, ein Stutenfüllen, equula.
ждрѐбичица, f. dim. v. ждребица.
ждрѐбљѐње, n. (ист.) vide ждријебљење.
ждрѐло, n. (ист.) vide ждријело.
ждрепча̀ни̑к, чанѝка, m. (ист. и јуж.) das Ortscheit, cf. јармак.
ждрѐпчић, m. dim. v. ждријебац иић ждребац.
ждри̑б, m. (зап.) vide ждријеб.
ждри̑ба̑д, f. (зап.) vide ждребад.
ждри̑бан, бна, бно, (зап.) vide ждребан.
ждри̑ба̑ње, n. (зап.) vide ждребање.
ждри̑бати, ба̑м, (зап.) vide ждребати.
ждри̑бац, ждрѝпца, m. (зап.) vide ждријебац.
ждри̑бе, ждри̑бета, n. (зап.) vide ждријебе.
ждрибѐнце (ждри̑бѐнце), цета, n. dim. v. ждрибе [cf. ждрибешце].
ждрибѐћак, беħака, m. (зап.) vide ждребећак.
ждрибѐћи̑, ћа̑, ће̑, (зап.) vide ждребећи.
ждри̑бешце, цета, n. vide ждрибенце.
ждрѝбити, ждри̑би̑м, (зап.) vide ждријебити.
ждрѝбити се, ждри̑би̑м се, (зап.) vide ждријебити се.
ждри̑бица, f. (зап.) vide ждребица.
ждри̑бичица, f. dim. v. ждрибица.
ждрѝбљѐње, n. (зап.) vide ждријебљење.
ждри̑јеб, m. das Los, sors. cf. [брушкет, коцка,] шорак.
ждријѐбац, ждријѐпца, m. (јуж.) ein junger Hengst, admissarius juvenis. [cf. пастух].
ждри̑јебе, ждрѐбета, n. (јуж.) das Füllen, pullus equi.
ждријѐбити, ждри̑јеби̑м, v. impf. (јуж.) ein Füllen werfen (gebären), pario: ова кобила *ждријеби* све мушку ждребад.
ждријѐбити се, ждри̑јеби̑м се, v. r. impf. (јуж.) ein Füllen werfen (gebären), pario: ова *се* кобила *ждријеби* сваке године.
ждријѐбљѐње, n. (јуж.) das Füllenwerfen, partus equae.
ждријѐло, n. (у Херц.) } der Engpaß, fauces: ко
ждрѝло, n. (зап.) } је витез, потеци на *ждријело* (кад се зове у помоћ или у потјеру). cf. ждрло, богаз [1], кланац [1], жвало [2], гротло [2, тјеснац].
ждрипча̀ни̑к, чанѝка, m. (зап.) vide ждрепчаник.
ждри̑пчић, m. dim. v. ждрибац.
ждр̏кља̑ј, m. што се у један пут прождере (*ждркне*), der Schluck, haustus.
ждр̏кнути, не̑м, v. pf. gemein für прождријети.
ждр̏ло, n. (у Далм.) vide ждријело.
ждр̏мњи, ждр̏ма̑ња̑, m. pl. (у Ц. г.) vide жрвањ: Кад се кучка научи на *ждрмње*, или кучку убиј, или *ждрмње* сломи.
ждро̏нцање, n. vide дреждање.
ждро̏нцати, ца̑м, v. impf. (у Сријему) vide дреждати.
жђѐла, f. (јуж.) vide здјела.
жђѐлица, f. dim. von жђела: Тисова *жђелица*, у њу дванаест јабука, у сваку јабуку по четири шапице? (година).
жђѐсти, жђѐне̑м (жђѐде̑м), (јуж.) vide здјести.
жђѐтан, тна, тно, (јуж.) vide здјетан.
жѐвка̑ње, } n. das Bellen, latratus lenis.
жевка́ре̑ње, }
жевка́рити, жѐвка̄ри̑м, v. impf. vide [dim. v.] жевкати.
жѐвкати, ка̑м, v. impf. belzen, latro leniter. [cf. ћевкати].
жѐга, f. vide припека.
Жѐгара, f. некако мјесто на Тромеђи: Поклониште кулу на *Жегари* —
жѐдан, дна, дно, (жѐдни̑, на̑, но̑) durstig, sitibundus. [cf. жудан].
жѐднети, (ист.) }
жѐднити, (зап.) } жѐдни̑м, v. impf. durstig werden, sitio.
жѐдњети, (јуж.) }
жеђ, } f. der Durst, sitis: Ни јуначка *жеђа* до-
жѐђа, } дијала —
жѐђан, а, о, dim. v. жедан: Боса ћу га каменом водити,| А глађана преко земље сите,| А *жеђана* преко воде ладне —
жѐђца, f. dim. v. жеђ. cf. жеца.
жѐжак, жѐшка, шко, н. п. вода, млијеко, heiß, fervens. [vide врео].
жѐжељ, m. ein Anbindstock für die Schafhunde, baculus alligando molosso. Жежељ је као подугачак и подебео штап; један се крај од њега свеже псетету за огрљак, а други за колац (да не би псето прегризло узицу — кад нема ланца). — Љутит као пас у *жежељу*.
жѐжен, жежѐна, но, (жѐжени̑, на̑, но̑) (part. pass. v. жећи) gebrannt, ustus: Него пити *жежену* ракију —
жѐже̑ње, n. das Brennen, ustio.
жѐлети, ли̑м, (ист.) vide жељети.
Жѐлија, f. (у Ц. г.) женски надимак.
жѐлити, ли̑м, (зап.) vide жељети.
жѐлу̑д, m. (у Ц. г.) жир растов и церов, die Eichel, glans. [cf. жељуд].
желу̏дара, f. (у Ресави) некака трава, која се једе кад спадне желудац, Art Pflanze, herbae genus.
жѐлудац, жѐлуца, m. 1) der Magen, stomachus. — 2) спао му желудац, vide струнити се [1].
жѐља, f. (acc. жѐљу, pl. жѐље) der Wunsch, desiderium. [cf. жудња; пожуда].
Жѐљава, f. планина у Хрватској, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.
жѐљан, љна, љно, begierig, cupidus. [cf. пожудан].
Жѐљезни̑к, m. село близу Биограда [*Железник*, у срезу врачарском округа подунавског]. Туда сад слабо ко зна што је *жељезо*, него сви говоре *гвожђе*.
жѐљезо, n. (око Тимока) das Eisen, ferrum. cf. [vide] гвожђе.
жѐљети, жѐли̑м, v. impf. (јуж.) wünschen, cupio. cf. жудјети.
Жѐљи̑н, Жељѝна, m. планина у Србији [у округу крушевачком], ein Berg in Serbien, mons Serbiae.
жѐљкова̑ње, n. das Sehnen, desiderium.

жѐљковати, кујêм, v. impf. (als dim. v. жељети) кога, sich sehnen, desidero: Тазбина ме та *жељкује* моја — Којега сам млого *жељковала* —

жѐљŷд, m. (око Имоскога) vide желуд.

жѐна, f. (voc. жѐно, pl. gen. же́нâ) [1)] das Weib, femina. У Дубровнику рече се свакој непознатој: *жѐно!* — 2) die Frau, uxor [cf. баба 3]: Не стоји кућа на земљи, него на *жени.*

жѐнâр, жена́ра, m. човјек који жене врло милује и с њима радо говори, der Frauenfreund, amicus feminis.

жѐнба, f. (по зап. кр.) vide женидба.

женѐтина, f. vide жентурина.

жѐнидба, f. die Heirath, matrimonium [cf. женба, оженба, женидбина]: има сина на *женидбу.* [— У Србији и данас доста пута испросе и доведу ђевојку, а нити је момак виђео њу, ни она момка, него се родитељи гледају и договарају. Кад отац жени сина, он не гледа толико на ђевојку, колико на људе од каковн је; нити ђевојка смије казати оцу, или брату, да не ће поћи за онога, за кога је он даје. Тамо се још не траже новци уз ђевојку, него се за њу дају, н. п. брату чизме, или ђечерму, матери какву аљину, тако сестри, и свима осталим по нешто, а особито новаца у *кућу.* У Србији су прије неколико година тако млого искали за ђевојке, да се сирома човек није могао оженити: зато је *Црни Ђорђије* био издао заповијест, да није слободно искати (ни узети) за ђевојку више од једнога дуката.

На два, или на три, дана прије, него ће поћи по ђевојку, зађе по селу *чауш,* или *ђевер,* с чутуром накићеном цвијећем и новцима сребрним (по варошима и златним), те зове у сватове; кад дође коме у кућу, а он пружи чутуру и каже: „Поздравио је (како му буде име), да му дођеш сјутра (или преко сјутра) у сватове.“ Онај му каже да ће доћи, или да не може, па узме чутуру те се напије, и привеже на њу пару или грошић, или други какав новац. Ако ономе понестане ракије у чутури, а он заиште, ђе зна да има лијепе ракије, те доточи.

У сватовима мора бити *кум, ђевер, стари сват, прикумак, војвода, чауш,* и *гадљар*; а остали сви се зову *пустосватице,* или (као у шали) *набигузице.* Кума треба да зовне жеников отац или брат, или сам женик. Који се гођ зовне на кумство, он треба да пође: ако је стари (крштени) кум, он већ зна да му ваља ићи; ако ли кога наново куме, он треба да *прими Бога и светога Јована,* и да пође; али крштенога кума није слободно мијењати, или га морају питати и опроштење искати: зашто он може уклети у таковом догађају. *Ђевер* (ручни) понајвише бива когођ од рода (брат или братучед) женикова; ако ли није од рода, а оно је какав познаник његов, с којим се он пази. Ђевер може бити и дијете од 10 година, но обично бивају велики момци, а кашто и људи ожењени. Ђевер иде кашто и на просидбу. Он прими ђевојку од брата (обично је да брат, или братучед, ако не ма брата, изведе ђевојку и да преда ђеверу) и доведе је те пољуби у руку кума и старог свата, и остале сватове и све људе који се онђе нађу; он путем држи под њом коња, и чува је да не би пала; код женикове куће, доклегођ траје свадба, двори с њом кума и старог свата, срета и испраћа људе, који долазе на свадбу, и спава с њоме и прије вјенчања (у Србији воде невјенчану ђевојку, па је вјенчају код женикове куће), и послије доклегођ не *сведу* момка и ђевојку. Стари је сват као старјешина у сватовима. Прикумак дође с кумом, и он носи барјак (у Србији и данас иду сватови с барјаком и под оружјем, као војници). Чауш виче да се сватови опремају, збија шалу (говори све што му на уста дође), *приказује* част и дијели дарове; он треба да је врло шаљив и смијешан: у рукама има нацак, или буздован, те лупа које у што, за капом има по неколика лисичја, или вучја, репа прибодена, а кашто и по неколике кашике зађевене. Гадљар свира у гадље. По неким мјестима (као у Србији и у Босни по варошима, а у Сријему и у Бачкој по селима) иду и *јенђибуле* (т. ј. жене, да није ђевојка сама) са сватовима. Женик има за капом прибодену бијелу мараму (кад иду по ђевојку једну, а кад иду с ђевојком има и и више: прибоде му пуница и којекакве нове пријатељице), те му виси низ леђа; а ђевер има за капом ружу (праву или начињену).

Кад дођу ђевојачкој кући, женик сједе ниже кума (кум сједи у горњем челу), но тај од стида нити смије шта проговорити, нити може јести, него све гледа преда се, а пунице и пријатељице прибадају му мараме за капу; међутим ђевојку облаче у вајату, и она једнако плаче и опраштасе с другарицама; прије него је изведу, завјесе је великом бијелом марамом (авлијом, авлимарамом) тако, да је нико не може виђети каква је у лицу, и тако завјешена стоји докле је гођ не сведу с момком.

Когагођ сватови срету на путу (ишли с ђевојком или по ђевојку), они га часте вином и ракијом; а ђешто изиђу и сељаци пред њи, кад иду кроз село с ђевојком, и изнесу част (љеба, печена меса, уштипака, пите, ракије и вина) те и понуде и часте. Кад доведу ђевојку пред женикову кућу, онда изиђе јетрва носећи у десном наручју мушко дијете (*наконче*), а под лијевим пазуом трубу платна: дијете дода ђевојци, те га она опаше црвеним концем, или пантљиком, а платно простре за собом из куће до ђевојке; потом јој додаду решето са свакојаким житом, те

заграби неколико пута руком и баци преко себе; кад је скину с коња, а она оним платном уђе у кућу. На неким мјестима унесе ђевојка и наконче у кућу; а у Бачкој узме прикумак ђевојку с кола и унесе у кућу; у кући јој даду преслицу с кућељом и с вретеном, те њом удари у сва четири зида кућна; по том јој метну под свако пазуо по један љеб, а у уста мало шећера, па јој даду у једну руку стакло вина а у другу воде, те унесе у собу и метне на сто.

Ђевојка се једнако (још од како је изведу) поклања до земље, кад оће кога да пољуби у руку, и пошто га пољуби; кад сватови пију и кад напијају; путем кад иду кроз село; и послије свадбе годину дана (или док не затрудни) морасе тако поклањати и љубити у руку свакога, који дође кући.

Прије сватова дођу муштулугџије (двојица, и то понајвише зетови) на муштулук, и избаце по неколике пушке (у Србији пуцају пушке у сватовима и дан и ноћ, а особито кад сведу момка и ђевојку), и кажу, да иду сватови и воде ђевојку. Муштулугџијама треба дати муштулук: по лијепу мараму, или по кошуљу.

Сјутрадан, пошто доведу ђевојку, зађу на коњма сви сватови (осим кума, ђевера и старог свата) по селу од куће до куће, те зову на свадбу, и обично овако почињу: „Поздравио је кум и стари сват, да дођете на весеље, али да понесете шта ћете јести и на што ћете сјести.“ Код сваке куће дају им по повјесмо, или по какву мараму, и то привезују за узду коњма око главе (то је ђевојачко). Потом дођу сви сељаци на свадбу и сваки донесе част (н. п. јагње живо или печено, прасе печено или опаљено и испорено, ћурку, кокош, питу, или шта буде; али колач и чутуру вина, или ракије, треба сваки да донесе). Кад већ буде око пола ручка, онда чауш *приказује* част, т. ј. оно што је који донијо; но он то чини врло смијешно и шаљиво, н. п. ако је који донијо прасе, а он каже: „Ево овај (како му буде име) живи близу воде, па уватио воденога миша.“ Ако ли је кокош, а он каже да је врана, или друга каква тица; ако ли је жив ован с роговима, а он, као плашећисе од њега, пита, шта је то, или је јелен или во, или друго што, и т. д. а уза сваку на посљетку мора казати: „Себи на глас, а свој браћи на част (т. ј. донијо).“ Послије тога изнесу дарове, и то обично два момка међу собом на копљачи, или на другој каквој моци, па нарамују као да од теже не могу да иду. Свака ђевојка треба да донесе по кошуљу куму, ђеверу и старом свату, а осталим сватовима што коме допадне (ком мараму, ком пешкир, ком чарапе и т. д.). Дарове чауш дијели тако смијешно, као и част што приказује, н. п. „Ево наша снаша донијела куму кошуљу, каква је танка кроз прстен би прошла, да је прстен гужва орачица, па да два туку а четири вуку.“ Ђевојка међу тим стоји једнако па се поклања. Чауш свој дар свеже на нацак или на буздован, а гадљар свој на прдаљку.

Други дан у јутру узме млада воде и пешкир, те пољева сватовима редом, те се умивају над леђеном, или над каквом карлицом, а они (пошто се који умије) бацају новце у ону воду (ти се новци зову *пољевачина*). Сваки, који дође на свадбу, треба да дарује младу кад га срете и пољуби у руку; осим тога и сватови измишљавају свакојаке игре те купе новце млади, н. п. једни оће да закољу псето ако га не откупе; једни увате прасе па га метну под пазуо, мјесто гȃдљи, те га стоји цика; једни оседлају вола па га уведу у кућу те га дарују; једни се начине као калуђери па ишту милостињу; једни као ђевојке па љубе редом у образ да се дарују и т. д.

Сватови су тако немирни и безобразни, да већ има ријеч: „Као Српски сватови.“ Побију кокоши и прасце, покољу ћурке, гуске, патке; полупају судове; покраду (код ђевојачке куће) кашике и друго што се гођ може понијети; пећ собну (ако им повлади кум) оборе па изнесу на поље; ђешто (као у Бачкој) извуку кола навр куће; сами точе, сами пију; вичу, лупају (шта вичеш — шта лупаш — ти овђе? нијеси ти ђевојку довео) и т. д. Српска свадба траје готово неђељу дана: на два дана прије, него што ће поћи по ђевојку, почне се пити, па једнако док не оде кум. cf. отмица. — Из I. издања.]

жѐнидбенӣ, нȃ, нȏ, Ehe-, nuptialis.

жѐнидбина, f. у пјесми мјесто *женидба*: Али уда моја *женидбина* —

жѐнӣк, m. der Bräutigam, sponsus. [vide младожења].

жѐнӣков, а, о, des Bräutigams, sponsi.

жѐнин, а, о, 1) des Weibes, feminae. — 2) der Frau, uxoris: Зар ми је он *женин* брат (да му дам то)?

жѐнӣнство, n. Heiratsgut, dos. [cf. прћија 1, мираз].

жѐнити, жѐнӣм, v. impf. verheiraten, colloco: *жени* сина.

жѐнити се, жѐнӣм се, v. r. impf. heiraten, duco uxorem.

жѐница, f. dim. das Weibchen, muliercula.

жȇнка, f. das Weibchen (von Thieren), femina. [cf. женскара].

жѐнскȃ, f. adj. (у војв.) das Frauenzimmer, femina. cf. женско; женскиње.

жѐнскара, f. vide женка.

жѐнскȃ цр̑ква, f. (у војв.) vide препрата.

жѐнскӣ, кȃ, кȏ, 1) weiblich, muliebris. — 2) од удате жене, weiblich (im Gegensatze von Mäd-

фен), muliebris: Чија рука има на пенџеру:| Ил' је *женска*, ил' је ђевојачка — Није *женска*, већ је ђевојачка —

жѐнскйње, n. (coll.) Weibspersonen, feminae. [cf. женска, женско].

жѐнскйћ, женскйћа, m. (у Лици) женско дијете, das Mädchen (ein Kind), puella.

жѐнско, ога, n. adj. ein Frauenzimmer, mulier. cf. женска; женскиње.

жѐнско̑ врије̏ме, n. die Zeit der Frauen, menstrua. [vide вријеме 3]. cf. прање, праница.

жѐнство, n. (у Рисну) die Weibheit, muliebritas: Нема *женства* без чоества.

женту̀рина, f. augm. v. жена. [cf. женетина].

жѐњѐње, n. das Heiraten, cum quaeritur uxor.

жѐра̑в, m. 1) vide [ждрал 1] ждраo. — 2) ein großer grauer Ochs, auch ein Schimmelpferd, bos aut equus canus.

жѐрава, f. (у Грбљу) die glühende Kohle, pruna, [vide жар 1] cf. жеравица: Тако ми ове *жераве* и тако је манит не зобао! — Испећ' ће вас оба на *жеравиии* —

Жера́вија, **Жера́виња**, f. Fluß in der Зворничка нахија (у Јадру [у округу подринском]). Жеравија извире у Тршићкој планини и тече кроз Тршић (у којему се једна махала зове Жеравија, или Жеравињска махала), па онда између Руњана и Клубаца, и утјече у Дрину између Лознице и Липнице (а кад је љети велика суша, онда испод Клубаца и Руњана стане у вирове и доље пресуши са свијем).

жера́виньскй, ка̑, ко̑, н. п. врело, von Жеравија.

жѐравица, f., **жера́так**, тка, m. vide жар [1].

Жѐрија, f. (у Ц. г.) женски надимак.

же́ста, **жѐстика**, f. tatarischer Ahorn, acer tataricum Linn.

жѐстиков, а, о, von tatarischem Ahorn, aceris tatarici.

жѐстиковина, f. Holz von tatarischem Ahorn, lignum aceris tatarici.

жести̑на, f. das Feuer (Lebhaftigkeit), Heftigkeit, ardor, ignis.

жѐстити се, жѐстӣм се, v. r. impf. entbrennen z. B. vor Zorn, excandesco ira.

жѐсток, а, о, (comp. жѐшћй) feurig, ardens, н. п. коњ, човјек, ракија [cf. љут 3; vide ватрен]: Оно су ти под каменом гује| Који *жешћи* у приморју нема —

жѐтва, f. die Ernte, messis. [cf. жњетва].

жѐтвенӣ, на̑, но̑, н. п. доба, Ernte=, messis.

жѐтелац, теоца, m. (pl. gen. жѐтела̑ца̑) der Schnitter, messor. cf. [рисар,] жњетвар.

жѐтелачкӣ, ка̑, ко̑, Schnitter=, messorum [cf. жњетварски], adv. жѐтелачкӣ: сједи жетелачки (кад не могу сјести сви око софре лијепо, него сваки сједне косо).

жѐтелица, f. die Schnitterin, messor: Те одводи наше *жетелице* —

1\. **жѐти**, жа̑њѐм, (у Далм. жѐње̑м), v. impf. ernten, meto. [cf. жнијевати, жњети, брати 4].

2\. **жѐти**, жме̑м, (part. pass. же̑т, а, о,) v. impf. (у Дубр.) drücken, zusammendrücken, constringo. cf. циједити.

жѐћи, жѐже̑м, v. impf. 1) brennen, uro. — 2) (у Ц. г.) пушку, abfeuern, incendo, cf. [vide] палити [2]: Како који Турке сустизаше,| Од образа пушку *жежијаше* —

же́ца, f. vide жеђца.

же́шћење, n. das Entbrennen vor Zorn, excandescentia.

жӣв, жи́ва, во, (жӣвӣ, ва̑, во̑, comp. жӣвљӣ) 1) lebend, vivus: *Живи* Бога хвале. *Жив* био (кад ко пољуби кога у руку). Кад се коме (особито дјеци) честита нова кошуља или друга кака хаљина, рече се: *Жив* и здрав дерао! на бољу промијенио! под њом те глава не забољела! колико у њој жичица, толико ти годиница! У овоме је смислу и Јован беħар казао Хајки Атлагића: *Жива* била, Хајко Атлагића,| *Жива* била и гаће дерала! — 2) жӣва̑ жељо! lieber, erwünschter, exoptate! гдје си (камо те), *жива* жељо? *Жива* жељо, кукурузна пројо (или подгријана чорбо)! — 3) жӣва̑ мука (т. ј. велика), groß, ingens. — 4) жӣва̑ згода, trefflich, egregius. — 5) свашта жи́ва, allerlei, omnimodo; не зна ништа жи́ва, gar nichts, plane nihil; нема жи́ва мира, gar keine Ruhe. [— 6) vide живахан.]

жи̑ва, f. 1) das Quecksilber, hydrargyrum; као *жива* каже се за оштро немирно дијете. cf. живо сребро. — 2) [*Жива*] некаква бара ниже Осијека.

жӣва̑д, f. das Geflügel, alites domesticae. cf. [vide] живина [3].

Жива̀дин, m. Mannsname, nomen viri.

Жи̑ва̑н, m. Mannsname, nomen viri.

Жи̑вана, f. Frauenname, nomen feminae.

Жи̑ваница, f. dim. v. Живана.

Жива̀нчић, m. dim. v. Живан.

[**жива обала**, f. vide живица 3; *види* s. v. обала 3.]

жӣва̑р, m. који на Живи рибу хвата или суши.

жӣва̑ ра̑па, f. (у Херц.) vide живина 1.

жива́рење, n. das Pfuscherleben, vita misera. [cf. животарење, живуцање].

жива́рити, жӣва̑рӣм, v. impf. nicht so recht leben, vivo misere. cf. животарити, живуцати.

жӣва̑ тра́ва, f. der Reiherschnabel, erodium ciconium [erodium L.].

жӣвахан, хна, хно, (у Дубр.) lebhaft, vividus, alacer. cf. жив [6].

жи̏вац, вца, m. 1) das lebendige Fleisch (Nerv), vivum (nervus): осјекао нокте до *живица*; дарнуо му је у *живац* [cf. зјеница]. — 2) живац камен, т. ј. који је из земље као изникао, па се не може помаћи. cf. [vide] станац.

жи̏ветн, вӣм, (ист.) vide живљети.

жѝвети се, вӣм се, (ист.) vide живљети се.

живѝна, f. 1) der Krebs (Krankheit), cancer, carcinoma [cf. буба 2, гринта, жива рана]: *живина* га расточила! — 2) мноштво људи, Menge Volks, multitudo. — 3) (у војв.) кокоши, патке, гуске и ћурке, das Geflügel, Federvieh, alites domesticae. [cf. живад]. — 4) (у Дубр.) vide животиња.

живѝница, f. dim. v. живина.

живѝнче, n. ein Hausthier, pecus. [cf. хајван (ајван), ајмана 1.]

жѝвӣ о̏гањ, m. 1) (у Грбљу) некакве красте по глави, Art Ausschlag am Kopfe, porrigo quaedam. — 2) огањ који се вади таруђи двоје липово дрвљади једно о друго докле се не упале, па кажу да пепелом од овога огња ваља посути оне красте, и проћи ће. cf. извити огањ.

жѝвити, вӣм, (зап.) vide живљети.

жѝвити се, вӣм се, (зап.) vide живљети се.

жѝвић, m. изданак од млада дрвета, der Sproß aus den Wurzeln eines jungen Baumes, surculus. cf. [vide 2] младица [1].

живѝца, f. 1) у кућељи некаки од оних стрýкова на којима расте сјеме, и који се послије не даду добро набити, него се у рећењу ваде и бацају напоље. — 2) vide ледина. — 3) жива обала (cf. наживичити), lebendiger Zaun, viva sepes. [cf. редина, обала 3, жива обала].

живѝчав, а, о, н. п. кућеља, живица 1 enthaltend.

жѝвичење, n. das Ziehen eines lebendigen Zaunes, τὸ viva sepe munire.

жѝвичити, чӣм, v. impf. (у Сријему) н. п. обалу, einen lebendigen Zaun ziehen, viva sepe munire.

жѝвјети, вӣм, (југоз.) vide живљети.

жѝвјети се, вӣм се, (југоз.) vide живљети се.

Жѝвка, f. Frauenname, nomen feminae.

Жѝвко, m. Mannsname, nomen viri. Многи ово име дјеци за то надијевају, да би дјеца живљела. Гдјекоје жене кад питају кога за здравље мушкога дјетета, макар му како име било, кажу: „како ти је *Живко?*"

жѝвљење, n. das Leben, vita. [cf. живовање].

жѝвљети [живјети], вӣм, v. impf. (јуж.) (cf. [живовати,] живсти) [1)] leben, vivo. [cf. боравити 2. — 2) vide пребивати].

жѝвљети се, вӣм се, v. r. impf. (јуж.) leben, vivo: како *се живи* он? wie geht es ihm? они *се* између себе зло *живе*; добро *се* они *живе.*

жѝвнути, нем, v. pf. aufleben, zu Kräften kommen, revivisco: сад је мало живнуо.

жѝво, adv. schnell, velociter. [vide брзо 1].

живо̀вање, n. vide живљење.

живо̀вати, жѝвујем, v. impf. vide живљети: Ја ћу с драгим *живовати* — И после су време *живовали* — Колико си *живовала* Нисп раја достајала —

живо̀дерац, дерца, m. der lebendig geschunden wird, qui excoriatur vivus: „ја сам јарац *живодерац,* жив дрт не одрт, жив печен не испечен" и т. д. (у приповијеци).

Живо̀ин, m. Mannsname, nomen viri.

живона̀челнӣ, нā, нō, н. п. Богородица: у име Бога и свете Тројице, *живоначелне* Богородице (у напијању).

жѝво̄ сре̏бро, n. (у Дубр.) das Quecksilber, argentum vivum. cf. [vide] жива [1].

жѝвот, живо̀та, m. 1) das Leben, vita. cf. [1] житак [1], жиће. — 2) ударио га у живот, vide мошње.

Жѝвота, m. Mannsname, nomen viri.

жѝвотан, тна, тно, wohlbeleibt, obesus, н. п. животно јагње, може се испећи.

живота́рење, n. vide живарење.

живота́рити, живо̀тарӣм, v. impf. vide живарити.

живо̀тина, f. (у Дубр.) | das Thier, animal. [cf.

живо̀тиња, f. | живина 4].

жѝвсти, вем, v. impf. (по зап. кр.) vide живљети.

живу́цање, n. vide [живарење] животарење.

живу́цати, жѝвуцāм, v. impf. vide [живарити] животарити.

жӣг, m. (loc. жѝгу) 1) Werkzeug zum Einbrennen eines Brandmals, cauterium. — 2) das Brandmal, stigma. — 3) ein glühendes Stänglein (um z. B. das hölzerne Mundstück der gemeinen Tabakpfeife zu bohren), virgula ferrea candefacta.

жѝгавица, f. (у Паштр.) као мали набој на табану, eine Wunde an der Sohle von Barfußgehen, solea vulnerata eundo.

жѝгање, n. das Stechen, dolor acutus.

жѝгати, жѝгā (ме), v. impf. stechen (in der Seite, auf der Brust), pungo.

жѝгнути, жѝгне, v. pf. einen Stich geben, pungo.

жиго̀вање, n. vide жигосање.

жиго̀вати, жѝгујем, v. impf. [u. pf.] (у Барањи) vide жигосати.

жѝгосање, n. das Brandmarken, inustio notae. [cf. жиговање].

жѝгосати, гошем, v. impf. u. pf. н. п. вола, brandmarken, notam inuro. cf. жиговати.

Жӣд, m. der Jude, Judaeus. cf. [1 Жидов, Жудио, Јуда; Јеврејин;] Чивутин.

жи̏дак [2 житак], жѝтка, тко, (жѝткӣ, кā, кō, comp. жи̏ђӣ) 1) dünn (von Flüssigkeiten), rarus, dilutus. — 2) прут, biegsam, flexilis. [cf. витак].

жидѝна, f. die Dünne (z. B. der Suppe, Milch), raritas. cf. жичина.

1\. **Жи̏до̄в,** Жидова, m. vide Жид.

2\. **Жи̏дов,** а, о, des Juden, Judaei.

жидо̀вскӣ, кā, кō, jüdisch, judaicus.

жѝжа, f. das Brennende, urens [cf. пец]: жижа! жижа! (кажу дјетету кад хоће да прихвати руком за ватру, или за свијећу).

жѝжак, жѝшка, m. 1) die einfachste Art Lampen, lampadis genus simplicissimum. — 2) оно што се метне у кандило па се усред њега

метне стијење. — 3) der Kornwurm, curculio [granarius L.].

жѝжљив, а, о, н. п. шеница, voll Kornwürmer, curculionibus corruptus.

жѝжоле, f. pl. (у Боци) Art kleine Fisolen [phaseolus vulgaris L. var.]. cf. [чичинке,] кикавица.

жѝк, m. (у Рисну) vide [1 в а р а к] шик: Двори су му *жиком* пожикани —

Жѝка, 1) f. hyp. v. Живана. — 2) m. (ист.) vide Жико.

Жѝко, m. (јуж.) hyp. v. Живан. [cf. Жика 2].

жѝла, f. (pl. gen. жѝлā) 1) die Ader, vena. — 2) die Wurzel, radix. — 3) волујска или овнујска, der (Ochsen-) Ziemer, nervus. — 4) (у Ц. г.) vide жиока.

жѝлав, а, о, 1) aderig, venosus. — 2) н. п. ротква, репа, holzicht, lignosus.

жѝлити, лим, v. impf. н. п. крме, т. ј. везати му стражњу ногу изнад кољена, да не може бјежати, das Kniegelenk unterbinden (z. B. dem Schweine am hintern Fuße, daß es nicht davon laufen könne), interligo pedem (sui fugitivae).

жѝлица, f. dim. 1) Aederchen, venula. — 2) kleine Wurzel, radicula.

жѝло, m. ein Magerer (dem man die Adern sieht), macer.

жѝљ, m. оно што пукне на леду или на стаклу као жица, der Riß, rima. cf. [1 паја, пруга, стрека,] стријека.

жѝљење, n. das Unterbinden, interligatio. cf. жилити.

жѝљер, m. (у Барањи) der Häusler, inquilinus. [vide кирација].

жими, н. п. иди ти *жими* кући, не бој се ти *жими* ништа, т. ј. жив ми.

жѝока, f. као мала гредица, што се њих више прибија по роговима у кућа и у другијех зграда, die Latte, asser. cf. паузница? [баскија, вјенчаница 3, жила 3, летва, пајанта (пајванта, панта)].

жѝочење, n. das Latten (des Dachs), asserum affixio. [cf. баскијање].

жѝочити, чим, v. impf. прибијати жиоке за рогове, latten, affigo asseres. [cf. баскијати].

жѝр, m. (loc. жѝру) die Eicheln, glandes: крупно брашно као *жир* (а ситно као пјена).

жѝрење, n. das Mästen mit Eicheln, Fehmen, sagina glandaria.

жѝрити, жѝрим, v. impf. mit Eicheln mästen, fehmen, glandibus sagino.

жѝрка, f. (pl. gen. жѝрāкā) die Eichel, glans.

жѝрован, вна, вно, 1) н. п. жировне свиње, mit Eicheln gemästet, glandibus saginatus. — 2) година, ein Eicheljahr (fruchtbar an Eicheln), annus glandibus felix.

жировина, } f. плата за свиње што једу жир,
жировница, } das Eichelgeld, Fehmgeld, pecunia glandaria. Нешто су жировнице сељаци плаћали (у Србији) и својијем спахијама (гдје му осјеком нијесу плаћали у име свега), а који жире свиње у шумама другијех села, они и сад плаћају жировницу којијех су планине.

жировња̄к, жировњáка, m. крмак ухрањен жиром, ein mit Eicheln gemästetes Schwein, Fehmschwein, porcus glandibus saginatus.

жиропаћа, f. die Zeit da die Eicheln abfallen, cum decidunt glandes.

жѝрчица, f. dim. v. жирка.

1. **жѝтак,** тка, m. 1) vide живот [1]: Нека је нама напитак, а њима какав им драго *житак*! (кажу да говоре или мисле сватови); Срећице се наносили,| Лепа *житка* наживили — 2) Lebensmittel, victualia. — 3) cf. [vide] б л а г о [2], vide стока.

2. **жѝтак,** тка, тко, vide **жидак.**

жѝтан, тна, тно, reich an Getreide, z. B. das Jahr, annus frumento felix: На ти, снахо, жита, да си *житна*,| На ти, снахо, меда, да си медна —

жѝта̄р, m. der Getreidehändler, frumentarius.

жѝтара, } f. н. п. лађа, ein Getreideschiff, na-
жѝтарица, } vis frumentaria: Украј Саве, украј воде ладне| Куд пролазе *житарице* лађе —

жѝтни̂, нā, нō, 1) Getreide-, frumentarius: *Житни* купац и ђевојачки отац не могу срећни бити. — 2) житни као, scherzhaft für Menschenkoth, stercus.

жѝтница, f. die Scheune, horreum [cf. амбар, магацин]: Стаде збијат' жито у *житнице* —

жѝто, m. 1) Getreide, frumentum. — 2) (у војв.) Weizen, triticum. — 3) (у Хрв.) vide просо. — У Србији, у Босни и у Херцеговини жито се зове сваки усјев од којега се обично брашно меље и хљеб мијеси (н. п. шеница, јечам, кукуруз, овас, раж, ељда, просо, крупник и т. д.); а у војводству (особито по варошима) само шеницу зову житом, у Хрватској пак само просо (чим се онуда људи највише хране). cf. стрни. — 4) испод жѝта (т. ј. отишао) heimlich, auf einem Schleichwege, clam.

Житòмишљић, m. намастир у Херцеговини.

житòрод, m. н. п. код нас је ове године добар житород, das Getreide steht schön.

жѝће, n. (у Ц. г.) das Leben, vita [vide живот 1].

жѝца, f. (pl. gen. жѝцā) 1) der Faden, filum; платно расјећи по жици, fadengerade. — 2) der Draht, filum metallicum (ferreum, aureum). — 3) (у Дубр.) vide срдачка (која је ондје понајвише од гвожђа). — 4) vide тетива [2], н. п. на дрнди, на егедама.

жѝцнути, нем, v. pf. einen Streich versetzen (mit einem ruthenartigen Körper), virga percutio.

Жѝча, f. 1) поток који тече од Јадранскога Добрића и доље дијелећи нахију Шабачку од Зворничке (сад Подринске) утјече у Дрину више Лешнице. — 2) зидине од старога манастира на десној страни Ибра близу Карановца [Краљева]. Приповиједа се да су се у Жичи

вјенчавали на краљевство краљеви Српски: Да видите *Жичу* на Морави| И на Ибру више Карановца —
жичѝна, f. vide жидина.
жѝчица, f. dim. v. жица.
Жѝчко По̑ље, n. Ebene von Жича [1] (код Љешнице).
жѝшка, f. eine glühende Kohle, pruna.
жѝшчица, f. dim. v. жишка.
жле̑б [ждлеб], m. (ист.) vide жлијеб.
жле́бити, жле̑би̑м, (ист.) vide жлијебити.
жле́бље̑ње, n. (ист.) vide жлијебљење.
жле́зда, f. (ист.) vide жлијезда.
жли̑б [ждлиб], m. (зап.) vide жлијеб.
жли́бити, жли̑би̑м, (зап.) vide жлијебити.
жли́бље̑ње, n. (зап.) vide жлијебљење.
жли́зда, f. (зап.) vide жлијезда.
жли̏јеб (cf. ждлијеб), m. (loc. жлијѐбу) (југ.) дрво ископано, као корито, те вода иде њим, die Rinne, canalis.
жлијѐбити, жли̏јеби̑м, v. impf. (југ.) zu einer Rinne aushöhlen, excavo.
жлијѐбље̑ње, n. (југ.) Aushöhlen, excavatio.
жлијѐзда, f. (југ.) die Drüse, glandula.
жли̏ца, f. (pl. gen. жли̑ца̄) (у Херц.) der Löffel, cochlear. cf. [кашика, ложица,] лажица, ожица.
жли̏чица, f. dim. v. жлица.
жло̏б, жло̏ба, [жглоб] m. (у Ц. г.) vide **зглоб**: Гони, брате, по *жлобу*!
жље̏, (у Херцег.) arg, übel, male [cf. зле]: Доклe некоме не буде *жље*, не може некоме да буде добро; *Жље* га сјели, три Српске војводе!| *Жље* га сјели и вино попили! —
жљеу̏дно, schlecht, elend, misere. [cf. злеудно].
жми̏рав, а, о, blinzelnd, nictans.
жми̏ра̑ње, n. 1) das Blinzeln, nictatio. — 2) (у Дубр.) vide нишањење.
жми̏рати, ра̑м, v. impf. 1) blinzeln, nictor, conniveo. [cf. жмирити]. — 2) (у Дубр.) vide [гађати] нишанити.
жми̏ре, жми̑ра̑, f. pl. 1) чварци, vide чварак. — 2) од масти и од брашна, као житка ципвара, eine Art Mehlspeise, cibi farinacei genus.
жми̏ре̑ње, n. das Sehen mit halb verschlossenen Augen, nictatio.
жми̏рити, ри̑м, v. impf. као жмурећи гледати, blinzen, mit halb verschlossenen Augen sehen, connivere. [cf. жмирати 1, шкиљити].
жму̑л, **жму̑љ**, **жму̑о**, жму̑ла, m. (по зап. кр.) vide чаша.
жму̏ра, f. das Blindekuhspiel, das Blinzelmäuschen, myinda. cf. слијепи миш [2, тутумиш].
жму̏ре̑ње, n. das Zuhalten der Augen, conclusio oculorum.
жмурећ̀ке̑, mit verbundenen Augen, oculis clausis. [cf. зажмурке].
жму̏рити, ри̑м, v. impf. die Augen zuhalten, clausos teneo oculos.
жнијѐвати, жни̏јева̑м, v. impf. у пјесми мјесто жњети [vide 1 жети]: *Жнијева* је Копчића робиња| Десном руком, сребрнијем српом —
жње̏тва, f. (у Ц. г.) vide жетва.
жње̏твар, m. vide жетелац: *Жњетвари* су наопака војска —
жњетва̀рица, f. (у Ц. г.) vide жетелица.
жње̏тварски̑, ка̄, ко̄, vide жетелачки.
жње̏ти, ње̑м, (у Ц. г. *жнијѐвем*), vide [1] **жети**: Да *жнијеву* просо и шеницу —
жра̑к (cf. ждрак), m. (по југоз. кр.) vide **зрак**: Лов ловио од *жрака* до мрака —
жра̏ка (cf. ждрака), f. vide **зрака**.
жр̏вањ, вња, m. (pl. жр̏вњи и жр̏вњеви) die Handmühle, mola trusatilis. [cf. ждрмњи].
жр̏вња̑ње, n. das Mahlen an der Handmühle, molitio mola trusatili.
жр̏вњати, ња̑м, v. impf. an der Handmühle mahlen, molo mola trusatili.
жре̏ба̑ње, n. vide ждребање.
жре̏бати, ба̑м, v. impf. (у Сријему по варошима) vide ждребати.
Жрно̀вница, f. ријека од Спљета к југу.
жу̏бер, m. vide жубор: Кад под мостом *жубер* стоји| Од младијех ђевојака —
жу̏бер-вода, f. (ст.) lispelndes Wasser, aqua susurrans: А наврну *жубер-воду* — Од брзине *жубер-воде* —
жу̑бор (жу̏бор), m. das Gelispel, susurrus [cf. жубер, жамор, 1 забун]: На води је *жубор* отворила — Стоји *жубор* жутијех дуката —
жу̏боре̑ње, n. das Lispeln, susurrus.
жубо̀рика, f. (ст.): Жубори му брада| Као *жуборика* —
жу̏борити (жубо̀рити), ри̑м, v. impf. zwitschern, lispeln, säuseln, rieseln, susurro: жубори поток, жуборе тице. Без је тако опреден и откан да чисто *жубори* (жене веле).
жу̏борка̑ње, n. das Lispeln, susurrus.
жу̏боркати, ка̑м, v. impf. [dim. v. жуборити] lispeln, susurro: Мила му је, па с' на њу обзире,| Драга му је, па с њоме *жуборка* —
жува̀нце, ца (цета), n. der Dotter (im Ei), vitellus (ovi). cf. жујце, жуманце, жуманац, жумањак, жутац.
жу̏дан, дна, дно, durstig, sitiens [cf. жедан]: *жудан* и гладан.
жу̏дети, ди̑м, (ист.) vide жудјети.
Жу̏дно, Жу̏ђела, m. (у Боци) vide [Жид] Чивутин.
жу̏дити, ди̑м, (ист.) vide жудјети.
жу̏дјети, ди̑м, (југоз.) verlangen, sich nach etwas sehnen, desidero. cf. жељети.
жу̏дња, f. vide жеља.
жу̏ђење, n. 1) das Verlangen, desideratio. — 2) das, was man verlangt, wonach man sich sehnt, desiderium: Постави трга свакога,| Највише свиле зелене,| Ту ће ти доћи *жуђење*,| Вози је двору својему —
жу̏ђети, жу̏ди̑м, v. impf. (југ.) vide жудјети.
1. **жу̏ја**, f. 1) (у Сријему) die Goldamsel, Gold-

brossel, oriolus galbula [L.]. — 2) (у Бачк.) vide жуња. — 3) m. (ист.) vide жујо.
2. **жу̏ја**, f. ein gelbes Schwein (Sau), porca flava.
жу̀јан, m. ein falber Ochs, bos flavus.
Жу̏јино По̏ље, n. планина у Велебиту близу Лике.
жу̏јица, f. vide стопица 2.
жу̏јо, m. hyp. v. жујан. [cf. 1 жуја 3].
жу̏јце, n. vide жуванце.
жу̏ка, (у примор.) } f. der Genster, spartium junceum Linn. Онамо се од
жу̏ква, (у Дубр.) } жуке преде и пређа: она се најприје метне у море те се кисели неколике недјеље дана, по том се метне те преноћи у слаткој води да *се ослачи*, по том умачући је у слатку воду трља се о камен, те се оно што је као дрво изломи и поиспада, и остане само влакно као у лана. cf. брнистра.
жу̏ков, а, о, Genster=, spartii juncei: Ужућела како *жуков* цвијет —
жу̏лити, жу̏лӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide [ч у - п а т и] гулити.
жу̏љ, m. die Schwiele, callus.
жу̏љав, } а, о, (у Сријему) н. п. очи, као
жуља̀ив, } мало отекле, etwas geschwollen, turgidulus.
1. **жу̏ља̑ње**, n. vide жуљење [1].
2. **жу̏ља̑ње**, n. das Behacken, sarritio. [vide чупање].
1. **жу̏љати**, жу̏ља̑м, [v. impf.] vide жуљити.
2. **жу̏љати**, ља̑м, v. impf. (у Сријему) н. п. гумно, т. ј. мотиком кресати траву по њему, behacken, sarrire. [vide чупати] cf. жулити.
жу̏ље̑ње, n. 1) das Drücken des Schuhes, pressio calcei. [cf. 1 жуљање]. — 2) (у Ц. г.) vide [ч у п а њ е] гуљење.
жу̏љити, жу̏љӣм, v. impf. [cf. 1 жуљати] 1) Schwielen machen, callum facio: жуље ме чизме. — 2) жуљи га да плати, т. ј. ради како ће на њега пасти да плати, ако и не би хтио (као да би га новци жуљили, па гледа како ће их се опростити).
жума̀нац, нца, m. (у горњ. прим.) vide жуванце.
жума̀нце (жума̀нце), ца, (цета), n. vide жуванце.
жума́њак, њка, m. vide жуванце.
жу̏мба, f. (у Боци) vide жбугара.
жу̏ња, f. [cf. 1 жуја 2] 1) црна, der Schwarzspecht, picus martius Linn. — 2) зелена, der Grünspecht, picus viridis [L.].
жу̏њин, а, о, der жуња gehörig, pici.
жу̏њић, m. ein Junges von жуња, pullus pici.
жу̏па, f. 1) ein sonniges Land, wo entweder kein Schnee fällt, oder der gefallene gleich wieder schmilzt, z. B. die Küste des adriatischen Meeres, terra aprica: отишао к мору у жупу; у питомој жупи. cf. [умина,] присоје. — 2) nom. propr. mehrerer Gegenden, н. п. Жупа Никшићка, Жупа у Крушевачкој нахији; Нијемци и Талијани зову и Грбаљ Жупа. — 3) (у Славонији) нурија (докле један поп држи), die Pfarre, paroecia [vide нурија]. — 4) (у Далмацији) домаћа чељад, н. п. тај човјек има много жупе у кући, die Hausgenossen, domestici. [vide чељад 2]. cf. војска.
Жу̏па Гра̀чаница, f. тако се зове жупа Никшићка од воде Грачанице, која тече кроза њу.
1. **жу̏па̑н**, жупа́на, m. (ст.): Задужбину Вукана *жупана* —
2. **жу̏пан**, пна, пно, н. п. земља, sonnig, apricus.
жупа̀нија, f. (у Слав.) die Pfarre, paroecia. [vide нурија]. cf. жупа.
Жу̏пина, f. мјесто у Пиперима: И *Жупину* гору уминуше —
Жу̏пљанин, m. човјек из Жупе.
Жу̏пља̑нка, f. женско из Жупе.
жу̏пнӣк, m. (у Слав. у кршћана) der Pfarrer, parochus. [vide свештеник].
жу̏ра, f. 1) ein kleiner und dürrer Mensch, homo parvus et macer: приповиједа се да је краљ Вукашин такови био: Књигу пише *жура* Вукашине, Те је шаље на Херцеговину — 2) (у Сријему) некака коњска болест, Art Pferdekrankheit, morbi equini genus. Кад коњ има журу, он је као бијесан (као човјек кад се зграпе).
жу̏рав, а, о, klein und dürr, parvus et macer.
жу̏рба, f. das Gedränge, das Richten (der Soldaten, wenn der General kommt), turba, concursus: Многа *журба* горе у конаку — Тешка *журба* на воде студене —
жу̏ре̑ње, n. das Sputen, festinatio.
жу̏рити се, жу̏рӣм се, v. r. impf. (у војв.) sich sputen, eilen, accelero. [vide хитати 2] cf. хитјети.
жу̏рица, f. [falco aesalon Gm.] ваља да је к р а - г у ј: Мујо пусти сивога сокола, А Алија питому *журицу* —
жу̏стар, тра, тро, vide [1] с р ч а н, [cf. хитар,] окретан.
жу̑т, жу̑та, то, (жу̑тӣ, та̑, то̑, comp. жу̏ћӣ) 1) gelb, flavus, gilvus. — 2) жут посао, (scherzhaft) schlecht, vilis.
жу̏тарица, f. 1) (у Ц. г.) vide жутовољка. — 2) (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum. — 3) (у Грбљу) име жутој кокоши, Hennenname, nomen gallinae indi solitum.
жу̏тац, жу̏ца, m. (у Ц. г.) vide жуванце.
жутѐљи, m. pl. (у Дубр.) [calendula arvensis L.] vide [cf.] невен.
жу̏тети, тӣм, (ист.) vide жутјети.
жу̏тети се, тӣм се, (ист.) vide жутјети се.
жу̏тилица, f. (у Шумадији) трава (налик на زановијет) жутога цвијета, којом жене жуте плетиво и вуницу [genista tinctoria L.]. cf. жутилова трава.
жу̏тило, n. die gelbe Farbe, pigmentum flavum (luteum).
жу̏тилова тра̀ва, f. vide [ж у т и л и ц а] зановијет.
жутѝна, f. die Gelbe, flavedo.

1. **жу̏тити,** жу̏тӣм, (зап.) vide жутјети.
2. **жу̏тити,** жу̏тӣм, v. impf. gelben, flavum reddo.
жу̏тити се, тӣм се, (зап.) vide жутјети се.
жу̏тица, f. 1) die Gelbsucht, icterus. cf. жућаница [2]. — 2) der Dukaten, numus aureus [vide дукат]. — 3) н. п. жутица наранча, die Gelbe, flava: Моли Бога Новкиња ђевојка| Да јој роди *жутица* наранча — У авлији *жутица* наранча — 4) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.] — 5) (у Котору) платно мало чађаво, nicht gut gebleichte Leinwand, linteum non ut decet insolatum.
жу̏тјети, тӣм, v. impf. (југоз.) gelb werden, fio flavus.
жу̏тјети се, тӣм се, v. r. impf. (југоз.) gelb aussehen, flavum esse aspectu.
жуто̀во̀љка, f. die Goldammer, der Gelbling, emberiza citrinella Linn. [cf. жутарица 1].
жу̏то̄ка (жу̏тоока?), f. име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.
жу̏токора, f. (у Ц. г.) дрво, које рађа гроздиће, којијех су зрна као шеница, црвена и кисела [berberis vulgaris L.]. У Кривошијама се дрветом, које се овако зове, боји као рујевином.
жу̏точак, чка, m. (у Грбљу) име овну, Widdername, nomen arieti indi solitum.
жу̏ћа̑к, жућа́ка, m. 1) Dantes, lamina lusoria. — 2) Dukaten, aureus [vide дукат].
жу̏ћаница, f. 1) дивља салата, која се зове и *змијина трава*, Cichorie, cichorium [intybus L.]. — 2) vide жутица [1] (болест).
жу̏ће̑ње, n. 1) das Gelben, τὸ flavum reddere. — 2) das Gelbwerden, τὸ flavescere.
жу̏ћети, жу̏тӣм, (јуж.) vide жутјети.
жу̏ћети се, жу̏тӣм се, (јуж.) vide жутјети се.
жу̏ћкараст, а, о, (у Сријему) vide жућкаст.
жу̏ћкаст, а, о, gelblich, subflavus. [cf. нажут, жућкараст].
жу̑ч, жу̑чи, f. die Galle, fel.
жу̑чица, f. (у Дубр.) vide зановијет.

З

за, 1) (mit acc.) für, um, pro: не брини се ти *за* њега; ко ће бити јемац *за* те? *за* новце свашта доста; Ђе ја нађем *за* мене ђевојку| Онђе нема *за* те пријатеља — [cf. об]. — 2) (mit acc. u. instr.) hinter, nach, post: заклони се *за* ме; иде *за* мном; отиде *за* кућу; сједи *за* кућом; Сунце зађе *за* гору — Јасно пјева *за* гором ђевојка — Хоћеш, брате, незван *за* ујаком| У сватове поћи назорице? — 3) (mit acc.) zu, ad: сијече грађу *за* кућу; купио чохе *за* хаљину; није ни *за* што (ни *за* какву потребу); ништа *за* то (das thut nichts); за што? warum? cur? за то, darum, ideo. — 4) (mit acc.) ухватити за руку, bei der Hand fassen, apprehendit manum illius: Десном га је руком уватио| *За* десницу и *за* бритку сабљу,| А лијевом *за* грло бијело — 5) (mit acc.) пошла *за* старца, hat einen alten Mann geheirathet, nupsit seni; удао кћер *за* тога и тога; Лепа Паво, хоћеш поћи *за* ме? — Пођи, кћери, *за* козара, добро ће ти бити;| Не ћу, мајко, *за* козара, не ће добро бити — 6) (mit acc.) von, über, de: не казуј никоме *за* новце; не казуј *за* ме гдје сам. — 7) (mit acc.) не казуј никоме *за* главу, не смије он то учинити *за* живот, um keinen Preis, nullo modo? — 8) (mit acc.) *за* триста, an dreihundert, ad tercentos, cf. до [4, около 1, 2] око: И изиђе једна чета мала| *За* тридесет и четири друга — 9) (mit gen.) während, tempore: *за* Лазара; *за* Лазарева владања; *за* живота мога; дошао *за* вида (noch bei Tage); Зашт' се, синко, не шће оженити| *За* љепоте и младости твоје — *За* рана нам снаху доведите — 10) *за* два дана, duobus diebus; *за* годину дана, ein Jahr, ein Jahr hindurch, uno anno: Тако стаде *за* годину дана —
за̏а̄јкати (за̏ајкати), ка̑м, v. pf. vide **захајкати.**
за̏бава, f. 1) die Unterhaltung, der Zeitvertreib, oblectamentum. — 2) није му забаве, das Aussetzen, vituperatio.
за̏бавити, вӣм, v. impf. 1) кога, unterhalten, oblecto, н. п. дијете, да не плаче. — 2) aufhalten, distineo: *забави* ме он, те не дођох одмах. — 3) коме или чему, ausstellen, Tadel finden, ausschlagen, reprehendo, recuso: Тебе ће ми *забавит'* ђевојка —
за̏бавити се, вӣм се, v. r. pf. sich verweilen, detineor. [cf. затрајати, затрајати се, остати (останути) 1].
за̏бављање [забаљање], n. 1) das Unterhalten, oblectatio. — 2) der Aufenthalt, mora. — 3) das Tadeln, reprehensio.
за̏бављати (cf. забаљати), ља̑м, v. impf. 1) unterhalten, oblecto. — 2) aufhalten, detento. — 3) auszustellen finden, reprehenso.
за̏бављати [забаљати] **се,** ља̑м се, v. r. impf. 1) sich unterhalten, oblector, occupor. — 2) sich aufhalten, moror.
заба̏глати, ла̑м, v. pf. н. п. прст у уста, den (ganzen) Finger in den Mund stecken, insero digitum ori.
забада̀ва̑ (за бадава), 1) umsonst, unentgeltlich, gratis. — 2) umsonst, vergebens, frustra. [vide узалуд]. cf. залуду, заман.
заба́да̑ње, n. das Hineinstecken, insertio.
заба́дати, за̏ба̄да̑м, v. impf. hineinstecken, insero, immitto: *Забада* трн у здраву ногу, prov. Verdruß und Schaden suchen.

забáжђети, (јуж.)
забáздети, (ист.)
забáздити, (зап.)
забáздјети, (југоз.)
} бȁздӣм, v. pf. stinken, foeteo: Да ти псином не *забазде* руке —

зȁбалити, лӣм, v. pf. rotzen (Rotz und Wasser weinen), mucum emittere per nasum et ore.

зȁбаљање, n. vide **забављање.**

зȁбаљати, љам, v. impf. vide **забављати.**

зȁбаљати се, љам се, vide **забављати се.**

зȁбаљкање, n. dim. v. забављање.

зȁбаљкати, кам, v. impf. dim. v. забављати.

забáнати, зȁбāнам, v. pf. т. ј. штап (у Бачкој), den Stock so werfen daß er aufprallt, jacio ita ut repercutiatus: *забанао* штап па ме ударио.

забáнтати, там,
забáсати, сам,
} v. pf. sich verirren, itinere deerrare. [cf. заглаврњати, залутати].

зȁбат, m. (у војв.) der Giebel, fastigium: Кућа бела, ал' *забата* нема —

забатáлити, бȁталӣм, v. pf. н. п. виноград, кућу, verwahrlosen, negligo. [vide запустити].

забатаљѝвање, n. das Verwahrlosen, neglectio.

забатаљѝвати, батȁљујем, v. impf. verwahrlosen, negligo.

забацѝвање, n. 1) das Hinein-, das Hinter- etwas werfen, conjectio. — 2) das Verlegen, τὸ ponere in alieno loco.

забацѝвати, бȁцујем, v. impf. 1) hinter etwas werfen, conjicio post —. — 2) verlegen, in alieno loco ponere.

забацѝвати се, бȁцујем се, v. impf. 1) sich in etwas werfen, immitto me in aliquid. — 2) verlegt (verworfen) werden, nescio ubi reliquerim.

забáцити, зȁбāцӣм, v. pf. 1) hinter etwas werfen, jacio post —. — 2) verlegen, ponere in alieno loco.

забáцити се, зȁбāцӣм се, v. r. pf. 1) sich in etwas werfen, conjicere se aliquo: *забацио се* у свијет. — 2) забацило се негдје, es ist verlegt (verworfen), nescio ubi reliquerim.

забáшити, зȁбāшӣм, v. pf. (у Ц. г.) ударити у *бах,* verneinen, nego.

забашурѝвање, n. das Vertuschen, occultatio, dissimulatio.

забашурѝвати, шӯрујем, v. impf. vertuschen, occulto.

забашýрити, бāшӯрӣм, v. pf. vertuschen, dissimulo [vide забушити 1].

забéдити, зȁбēдӣм, v. pf. vide [о б и ј е д и т и] обедити.

забèзекнути се, нем се, v. pf. in Gedanken vertieft stehen, immersus sto cogitationibus. cf. [убезекнути се;] безјак.

забéлежити, жем, (ист.) vide забиљежити.

забéлети, лӣм, (ист.) vide забијељети. [cf. 1 забелити].

забéлети се, лӣм се, (ист.) vide забијељети се. [cf. забелити се].

1. **забéлити,** лӣм, (у Сријему) vide забелети.

2. **забéлити,** зȁбēлӣм, v. pf. (ист.) vide забијелити.

забéлити се, лӣм се, (у Сријему) vide забелети се.

забелòглавити се, вӣм се, v. r. pf. (ист.) vide забјелоглавити се.

забестѝјати, јāм, v. pf. (у Ц. г.) thöricht zu sprechen oder zu thun anfangen, ineptio.

зȁбећи, бегнем, v. pf. (ист.) vide забјећи: Ја *забего* у гору зелену —

забѝберити, рӣм, v. pf. pfeffern, pipero, pipere condio.

забѝјање, n. das Hineinschlagen, immissio.

забѝјати, зȁбӣјам, v. impf. hineinschlagen, immitto.

забијèлити, зȁбијелӣм, v. pf. [1)] weiß machen, dealbo: Саво, Саво, себе не *забијели,* а мене зацрни. — 2) н. п. дрво, т. ј. подгулити му, кору, durch Abrinden einen Baum bezeichnen, signo arborem demto cortice.

забијèљети, бијèлӣм, v. pf. (јуж.) н. п. зора, erglänzen, affulgeo [cf. праснути 2]: Још зорица не *забијељела,*| Ни даница лица помолила —

забијèљети се, бијèлӣм се. v. r. pf. (јуж.) erglänzen, affulgeo: *забијељела се* зора.

забѝлижити, жӣм, (зап.) vide забиљежити.

1. **забѝлити,** лӣм, (зап.) vide забијељети.

2. **забѝлити,** зȁбӣлӣм, (зап.) [vide] забијелити.

забѝлити се, лӣм се, (зап.) vide забијељети се.

забилòглавити се, вӣм се, (зап.) vide забјелоглавити се.

забѝљежити, жӣм, v. pf. (јуж.) bezeichnen, merken, noto. [cf. обиљежити].

забиòградити се, дӣм се, v. r. pf. (ст.) Belgrad werden, fio Belgradum: Биограде, мој велики јаде!| У з'о час *се забиоградио* —

1. **зȁбити,** зȁбијем, v. pf. hineinschlagen, immitto [cf. закрхати (закр̑ати), залупати, затући].

2. **зȁбити,** зȁбудем, v. pf. (у Боци) vergessen, obliviscor, cf. [vide] заборавити: не *забуди* на којој си (кад ко хоће ријеч коме да пресијече).

зȁбити се, зȁбијем се, v. r. pf. sich verschlagen, se immittere. [cf. закрхати (закр̑ати) се, затући се].

зȁбићи, бигнем, (зап.) vide забјећи.

забјелòглавити се, вӣм се, v. r. pf. (јуж.) den Kopf weiß bedecken (verächtlich für heirathen, weil in Sirmien, wo dieses Wort gesprochen wird, die Mädchen keine Kopfbedeckung haben), caput tegere, i. e. nubere: удала се само да *се забјелоглави.* [cf. покрити 1].

зȁбјећи, бјегнем, v. pf. hinter etwas fliehen, fugio post —: Препаде се од мјесеца,| И *забјеже* за горицу —

заблáжити, зȁблāжӣм, v. pf. stillen, lenire: Док Милошу ране *заблажила* —

заблèјати се, јӣм се, vide заблехнути се.

зȁбленут, а, о, vide **заблехнут.**

зȁбленути се, нем се, vide **заблехнути се.**

за̏блехнӯт [забленут], а, о, (eigentl. part. [pass.] v. заблехнути се) vergafft, oculis intentis.

за̏блехнути [забленути] **се**, не̄м се, v. r. pf. (у Ц. г.) sich vergaffen, stupide aspicio. cf. [заблејати се,] заблешити се.

забле́шити се, за̏бле̄ши̑м се, v. r. pf. (у Боци) vide заблехнути се.

забо̀лети, (ист.) }
забо̀лити, (зап.) } бо̀ли̑, v. pf. кога што, schmerzen, indolesco: Ђевала би, ал' не могу сама,| Драгог ми је *забољела* глава —
забо̀љети, (јуж.) }

за̏бора̑в, m. die Vergessenheit, oblivio.

забо̀равак, забо̀ра̑вка, m. das Vergessene, res neglecta per oblivionem.

за̏бора̑ван, вна, вно, vergeßlich, obliviosus.

забо̀равити, ви̑м, v. pf. vergessen, obliviscor. [cf. 2 забити, бандунати.]

забора́вља̑ње, n. das Vergessen, oblivio crebra.

забора́вљати, бо̀ра̑вља̑м, v. impf. vergessen, obliviscor.

забо̀сти, бо̀де̑м, v. pf. hineinstechen, immitto.

за̏брабо̀њчити, чи̑м, v. pf. пиће.

забра̀вати, v. pf. sich verirren (wie ein Schaf), aberro.

за̏бравити, ви̑м, v. pf. verschließen, sera claudo.

за̏бравља̑ње, n. das Verschließen, praeclusio.

за̏бравља̑ти, ља̑м, v. impf. verschließen, sera claudo.

забража̀ђи́ва̑ње, n. das (zu weite) Eingreifen in etwas, aratio quasi agri alieni.

забража̀ђи́вати, бра̀жђује̑м, v. impf. (zu weit) um sich greifen, aro agrum alienum.

забра̀здити, за̏бра̑зди̑м, v. pf. (zu weit) um sich greifen, agrum alienum aro: далеко си *забраздио*.

забра́ја̑ње, n. das Verzählen, lapsus in numerando.

забра́јати, за̏бра̑ја̑м, v. impf. verzählen, labor in numerando.

забра́јати се, за̏бра̑ја̑м се, v. r. impf. sich verzählen, fallor in numerando.

за̏бран, m. ein gehegter oder auch offener Wald, in dem der Holzschlag verboten ist, silva septa. cf. забрана [1], браник [3, брањевина, брањеница], дубрава [2]; шума [1].

за̏брана, f. [1)] vide забран. [— 2) vide закрич; *види* s. v. јасак].

забра́нити, за̏бра̑ни̑м, v. pf. verbieten, prohibeo. [cf. запрековати, запријечити 2].

забрањи́ва̑ње, n. das Verbieten, prohibio.

забрањи́вати, бра̀њује̑м, v. impf. verbieten, prohibeo.

забр̀блати, ла̑м, }
забр̀бљати, ља̑м, } v. pf. daherplappern, obblatero. [cf. замрмлати, замрмљати].

за̏брдња̑ча (за́брдња̑ча), f. на разбоју као мала гредица што стоји одозго преко статвица, те о њој висе шипила и брдила.

за̏бр̑ђе, n. Gegend hinter dem Berge, transmontana regio.

забре̏ђати, ђа̑м, v. pf. (у Боци) schwanger werden, praegnantem fieri. cf. [vide] затрудњети.

За̏брежје, n. Dorf und Schanze an der Save unweit Палеж [Обреновац]: Вино пију Српски капетани| На *Забрежју* украј воде Саве —

забре́кнути, } за̏бре̑кне̑м, (забре́ко̄х, за̏бре̑као,
забре́ћи, } забре́кла) v. pf. anziehen (vom ausgetrockneten Gefäße, das man ins Wasser stellt), irrigari: кад се кабао расахне на сунцу, па не може да држи воду, онда се метне у воду да забрекне.

за̏бринути, не̑м, v. pf. кога, in Sorge versetzen, curam injicio.

за̏бринути се, не̑м се, v. r. pf. die Besorgniß bekommen, in curam incido [cf. застарати се, раздертити се, раскарити се, убринути се, узбрижити се]: *Забринуо се* као јемин о Марту.

забр̀кати, за̏бр̑ка̑м, v. pf. 1) н. п. како житко јело од брашна, т. ј. рђаво га зготовити, vermengen, misceo. — 2) какав посао, verwirren, misceo. [cf. збркати, побркати].

забро̀јити, за̏бројӣм, v. pf. verzählen, fallo (aut fallor) in numerando.

забро̀јити се, за̏бројӣм се, v. r. pf. sich verzählen, fallor in numerando.

забру́јати, јӣм, v. pf. н. п. забрујаше челе, summen, susurro.

забу́лати, ла̑м, v. pf. (у Паштр.) запечатити *булом*, versiegeln, obsignare [vide запечатити]: Црном бјеше булом *забулана* —

1. **за́бун**, m. vide жубор: Они *забун* чине планинама —

2. **за́бун**[*], adj. indecl. verblüfft, perturbatus: *Забун* аста, ма ослади уста —

за̏буна, f. die Verwirrung, perturbatio.

забу́нити, за̏бу̑ни̑м, [збунити] v. pf. verwirren, verblüffen, perturbo.

забуњи́ва̑ње [збуњивање], n. das Verblüffen, perturbatio.

забуњи́вати [збуњивати], бу̀њује̑м, v. impf. verblüffen, perturbo.

забу́сати, са̑м, v. pf. ударити у земљу (cf. бусен), einschlagen, figo: Пред дворе је копље *забусала* —

***За̏бучје**, n. брдо код Ужица.*

за̏бушити, ши̑м, v. pf. 1) etwas unterdrücken, supprimere. cf. забашурити. — 2) јад га забушио, treffen, ferio, [vide десити] cf. обушица [2]: Љути су га јади *забушили* —

за̑ва, f. (у војв.) vide **заова**.

зава̀бити, за̏ва̑би̑м, v. pf. anlocken, allicio: *заваби* те свиње куда тамо; Сам је јунак тора отворио| И бијеле овце *завабио*,| Бјежи шњима преко Зете равне —

за̏вада, f. der Zank, Groll, discordia [cf. свађа; распра]: ми смо у *завади*; он је са мном у *завади*.

за̏вадити, ди̑м, v. pf. zertragen, in Zwietracht bringen, amicitiam turbo.

за̏вадити се, ди̑м се, v. r. pf. sich zertragen, rumpo amicitiam cum aliquo [cf. задјести се 3, заујести се, посвадити се, посвађати се, увјести се]: ја сам *се завадио* с њим; ми смо *се завадили*.

за̏вађа̂ње, n. das Zertragen, Verfeinden, inimicitiarum motio aut susceptio.
за̏вађати, ђа̂м, v. impf. н. п. људе, verfeinden, inimicitias moveo.
за̏вађати се, ђа̂м се, v. impf. sich verfeinden, inimicitias suscipio.
За̏вала, f. манастир у Херцеговини *у Попову*, ein Kloster in der Herzegowina, monasterium Hercegovinae.
зава́лити, за̏ва̄лӣм, v. pf. 1) zu Boden wälzen, humi volvo. — 2) durch etwas Hingewälztes verzäunen, consepio [cf. заваљати]: завали градину. — 3) vide **захвалити.**
зава́лити се, за̏ва̄лӣм се, v. r. pf. 1) sich darniederwälzen, convolvere se: *завалио се* у дуг; *завалио се* коњ у блато. — 2) vide **захвалити се**: *Завали се* жути лимун на мору : Данас нема ништа љепше од мене —
зава́љати, за̏ва̄љам, v. pf. vide завалити 2.
заваљѐни́к, заваљени́ка, m. који се већ готово *завалио* (тако у Црној гори зову Турке који живе даље од границе, јер нијесу јунаци, као н. п. Никшићани), der Feige, imbecillus timidusque. [vide мртван].
заваљи́ва̂ње, n. 1) das Wälzen, volutatio. — 2) das Verwälzen, conseptio. — 3) vide **захваљивање.**
заваљи́вати, ва̀љујем, v. impf. 1) niederwälzen, voluto. — 2) verzäunen, consepio. — 3) vide **захваљивати.**
заваљи́вати се, ва̀љује̂м се, v. r. impf. sich umherwälzen, volutor. Има говеда и кљусади која се *заваљују* кад омршаве и ослабе, т. ј. кад легну не могу да устану докле их људи не дигну.
заварáва̂ње, n. die Täuschung, delusio.
заварáвати, ва̀ра̄ва̂м, v. impf. täuschen, deludo [vide безумити].
за̏варати, ра̂м, v. pf. кога, или коме очи, Eines Augen täuschen, fallo oculos alicujus.
завари́ва̂ње, n. (у Дубр.) das Beizen, maceratio liquore.
завари́вати, ва̀рује̂м, v. impf. [1)] (у Дубр.) beizen, liquore macero. [— 2) vide припојавати].
зава́рити, за̏ва̄рӣм, v. pf. [1)] (у Дубр.) н. п. сирћетом дивљач, beizen, liquore macero. [— 2) vide припојити].
заваркѝва̂ње, n. dim. v. заваравање.
заваркѝвати, ва̀ркује̂м, v. impf. dim. v. заваравати.
за̏ва̄рчити, чӣм, v. pf. den Fortgang (z. B. einer Wunde) verwehren, cohibeo progressum, н. п. заварчити (травама или бајањем) какву бољетицу да не иде у напредак, него да удари натраг. Крадљивца у почетку заварче батином или из пушке да не краде више.
за̏вата, f. vide **захвата.**
за̏вата̄ње, n. vide **захватање.**
за̏ватати, та̂м, vide **захватати.**
за̏ватити, тӣм, vide **захватити.**
завéва̂ње, n. (ист.) vide завијевање.
завéвати, за̏ве̄ва̂м, v. impf. (ист.) vide завијевати.
за̏вежља̂ј, m. 1) etwas Eingebundenes, z. B. Geld im Tüchel. — 2) der Merkknoten im Tüchel selbst, nota. cf. [vide] узао.
за̏везак, веска, m. 1) etwas Eingebundenes, z. B. Geld im Tüchel. — 2) der Merkknoten im Tüchel selbst, nota. cf. [vide] узао.
завéзати, за̏ве̄же̂м, v. pf. 1) verbinden, colligo. — 2) даћу ти те ћеш *завезати*, т. ј. не ћу ти дати (новце да их завежеш у што).
завези́ва̂ње, n. das Verbinden, colligatio.
завези́вати, вѐзује̂м, v. impf. verbinden, colligo.
за̏везице, за̏везӣца̄, f. pl. Art Handfessel, manicae genus [cf. лисице]: И на руке троје *завезице* —
за̏веjати, је̂м, (ист.) vide [2] завијати [2].
заверáва̂ње, n. (ист.) vide завјеравање.
заверáвати се, вѐра̄ва̂м се, (ист.) vide завјеравати се.
за̏верак, за̏ве̄рка, m. (ист.) vide завјерак.
за̏верити се, рӣм се, (ист.) vide завјерити се.
за̏вес, m. (ист.) vide завјес.
за̏весити, сӣм, (ист.) vide завјесити.
1. **завѐсти**, вѐде̂м, v. pf. 1) hinter etwas führen, duco post —. — 2) verführen, irreführen, seduco: завео га у шуму. — 3) коло, wenden, drehen, torqueo.
2. **завѐсти**, вѐзе̂м, v. pf. лађу, das Schiff bei der Ueberfahrt stromaufwärts lenken, adverso flumine dirigo navem.
завѐсти се, вѐзе̂м се, v. r. pf. 1) у море, in die See stechen, solvo. — 2) у мисли, у сан, sich vertiefen, se defigere.
за̏вет, m. (ист.) vide завјет.
за̏ветан, тна, тно, (ист.) vide завјетан.
за̏ветина, f. (ист.) vide завјетина.
за̏ветнӣ, на̄, но̄, (ист.) vide завјетни.
за̏ветовати се, тује̂м се, (ист.) vide завјетовати се.
за̏ветрина, f. (ист.) vide завјетрина.
за̏ветрно, (ист.) vide завјетрно.
за̏видети, (ист.) } дӣм, v. impf. коме, einen beneiden, invideo.
за̏видити, (зап.) }
за̏видјети, (југоз.) }
за̏видљив, а, о, neidisch, invidus.
за̏виђети, видӣм, (јуж.) vide завидјети.
За̏вија, f. некако мјесто: И довести на *Завију* Турке —
зави́ја̂ње, n. 1) das Verbinden, obligatio. — 2) н. п. у трбуху, на срцу, das Grimmen, corrasio, tormina. [cf. завијевање]. — 3) das Heulen, ululatus [vide 2 вијање 3]: По гракању и по *завијању* —
1. **зави́јати**, за̏вӣја̂м, v. impf. 1) verbinden, obligo. — 2) завија ме у трбуху, на срцу, es grimmt mich im Bauche, torminibus afficior. cf. завијевати.
2. **за̏вијати**, је̂м, v. pf. 1) heulen, exululo, cf. завити [2]: *Завијала* три зелена вука — 2) [јуж. и зап.] завијао снијег пут, verwehen, obruere.

завѝјāч, завија́ча, m. 1) vide завој [1]. — 2) (у Ц. г.) vide [н а з у в а к] назубак.

завѝјача, f. 1) (у Славонији) на глави, Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. — 2) (у Сријему) Pofesen, cibi genus.

завијѐвāње, n. (јуж.) das Grimmen, tormina.

завијѐвати, зàвијевāм, v. impf. (јуж.) н. п. завијева ме на срцу, т. ј. завија, es grimmt mich im Bauche, torminibus afficior. [vide 1 завијати 2].

завѝкати, зàвӣчēм, v. pf. aufschreien, exclamo: *Завикаше* по гори ајкачи —

зàвиличити, чӣм, v. pf. н. п. коња, halftern, den Halfterstrick statt des Gebisses anlegen, capistro. [cf. зачевиљити 2, зажвалити, зачељустити].

завилӣшити, завѝлӣшим, v. pf. бркове, т. ј. засукати их да стоје уз брдо (као виле).

зȁвин, а, о, (у војв.) vide **заовин.**

завира́вāње, n. (зап.) vide завјеравање.

завира́вати се, вѝрāвāм се, (зап.) vide завјеравати се.

зȁвирак, зȁвӣрка, m. (зап.) vide завјерак.

зȁвирāње, n. das Verbergen, Verkriechen, abditio.

зȁвирати, рēм, v. impf. н. п. главу у што, verbergen, abdere. [cf. крити].

зȁвирати се, рēм се, v. r. impf. sich wohin einziehen, abdere se aliquo.

завирѝвāње, n. das Hineinsehen, introspectio.

завирѝвати, вѝрујēм, v. impf. hineinsehen, introspecto.

завѝрити, рӣм, v. pf. hineinblicken, introspicio.

зȁвирити се, рӣм се, (зап.) vide завјерити се.

завиркѝвāње, n. dim. v. завиривање.

завиркѝвати, вѝркујēм, v. impf. dim. v. завиривати.

завѝрнути, зàвӣрнēм, v. pf. dim. v. завирити: Пак на врата *завирну*о Иво —

зȁвис, m. (зап.) vide завјес.

зȁвисити, сӣм, (зап.) vide завјесити.

зȁвист, f. der Neid, invidia.

зȁвит, m. (зап.) vide завјет.

завѝтак, тка, m. [1)] etwas eingewickeltes, res involuta. [— 2) cf. прстен 3].

зȁвитан, тна, тно, (зап.) vide завјетан.

зȁвити, зȁвијēм, v. pf. 1) verbinden, obligo, einwickeln, obvolvo. — 2) (у Ц. г.) heulen, exululo, cf. [vide 2] завијати [1]: *Зави* Томо како горски вуче —

зȁвитина, f. (зап.) vide завјетина.

завѝтлати, лāм, } v. pf. schwingen (um

зȁвитлити, лӣм, (у Бачк.)} zu schleudern), vibro.

зȁвитнӣ, нā, нō, (зап.) vide завјетни.

зȁвитовати се, тујēм се, (зап.) vide завјетовати се.

зȁвитрина, f. (зап.) vide завјетрина.

зȁвитрно, (зап.) vide завјетрно.

зȁвица, f. dim. v. зава.

зȁвичāј, m. мјесто гдје се ко родио и навикао, Ort wo man geboren worden, und woran man sich gewöhnt hat, die Heimath, solum natale [cf. вилает 1, домаја, постојбина, сент]: И кљусе и говече тежи на свој *завичај*; С Богом, земљо, с Богом, *завичају* — Веħ сам жељан *завичаја* свога —

Зȁвиша, m. Mannsname, nomen viri.

завјера́вāње, n. (јуж.) die Gelobung, sponsio.

завјера́вати се, вјѐрāвāм се, v. r. impf. (јуж.) geloben, spondeo.

зȁвјерак, зȁвјӗрка, m. (јуж.) in dem Fluche: триста му завјерака!

зȁвјерити се, рӣм се, v. r. pf. (јуж.) коме, geloben, spondeo.

зȁвјес, m. (јуж.) der Vorhang, velum.

зȁвјесити, сӣм, v. pf. (јуж.) н. п. дјевојку (кад се удаје), verhängen, velo. [vide превјесити].

зȁвјет, m. (јуж.) das Gelübde, votum: *завјет* учинити, или завјетовати се.

зȁвјетан, тна, тно, (јуж.) durch ein Gelübde gebunden, voto obstrictus.

зȁвјетина, f. (јуж.) [1)] das Gelübdemal, convivium voto soluto. cf. завјетовати се. [— 2) У Србији свако село има по један дан који слави и светкује (и то обично бива љети: од васкрсенија до Петрова поста): скупе се сви сељаци (женско и мушко) на какво брдо, или на друго лијепо мјесто у селу: ту изведу своје пријатеље који им доħу из другијех села, и дозову попове и калуħере те чате молитву, свјештају масла и свете водицу, па се онда дигну сви с крстовима и с иконама по пољу (по житима и по ливадама) а гдјешто и од куħе до куħе; по том доħу опет на оно мјесто, па ондје ручају и читав се дан часте, играју и пјевају. Тако се весеље по Браничеву зове *заветина* (ајдемо на заветину; сутра је заветина у том селу), а у Јадру говоре: *носити* [1] *крста* [2] (крсте?), или *крстоноше* (они што иду с крстовима и с иконама по пољу и по селу). У Тршиħу, гдје сам се ја родио, носе крста други дан Тројичина дне. — Изнесено из чланка *завјетовати се.* — cf. прислава, спасовати].

зȁвјетнӣ, нā, нō, н. п. пост, Gelöbniß-, sponsionis.

зȁвјетовати се, тујēм се, v. r. pf. (јуж.) sich verloben, voto se obstringere. Неки се завјетују (у болести или у другој каквој невољи) да не једу рибе никад у петак и у сриједу, неки да посте понедјељник, или читаву недјељу дана каком свецу (као н. п. св. Сави, св. Аранħелу, св. Петки Параскевији, Богородичину покрову) или да светкују какав дан: Колико *се* ја заклиња и *завјетова*| Да не пијем рујна вина прије ракије,| Да не љубим удовице прије ħевојке,| Да не јашем врана коња прије нејана —

зȁвјетрина, f. (јуж.) ein Ort, der gegen den Wind gesichert ist, locus a vento tutus. [cf. завјетрно].

завјетрѝније, [adv. comp. гдје је веħа завјетрина].

за̀вјетрно, (у Доброти) гдје је завјетрина, vide завјетрина.
завла́дати, за̀вла̄да̄м, v. pf. erobern, in suam potestatem redigere. [cf. овладати (обладати)].
завла̀дичити, чӣм, v. pf. zum Bischof weihen, consecro episcopum.
завла̀дичити се, чӣм се, v. r. pf. zum Bischof geweiht werden, consecror episcopus.
завла́че̄ње, n. das Hineinziehen, Hineinstecken, immissio.
завла́чити, за̀вла̄чӣм, v. impf. hineinstecken, immito. [vide верати].
завла́чити се, за̀вла̄чӣм се, v. r. impf. sich hineinziehen, immitto me.
заво̀дити, за̀водӣм, v. impf. 1) hinter etwas führen, duco post —. — 2) verführen, seduco. — 3) коло, wenden, drehen, torqueo.
за̀водница, f.: Одведи га у ту *заводницу* —
заво̀ђе̄ње, n. das Hinterführen, das Verführen, seductio.
заво̀же̄ње, n. das Lenken (des Schiffs) stromaufwärts, rectio navis flumine adverso.
заво̀зити, за̀возӣм, v. impf. das Schiff etwas stromaufwärts lenken, rego navem adverso flumine.
за̀во̄ј, за̀воја, m. 1) на рани, der Verband, alligatura, fascia. [cf. завијач 1]. — 2) (у Сријему) у сврдла, die Schneckenlinie, spira.
за̀војак, за̀во̄јка. m. vide увојак: Како расте трава на *завојке*,| Како дојке у добре девојке —
за̀војводити, дӣм, v. impf. zum војвода machen, τὸν војвода creo.
за̀војит, а, о, schneckenförmig, intortus, н. п. сврдао, der Schneckenbohrer; дрво, verdrehet, gewunden.
за̀војица, f. н. п. пут на завојицу, Schneckenweg, Schneckengang, via tortuosa.
заво̀јштити, за̀во̄јштӣм, v. pf. Krieg beginnen, bellum infero [cf. закрајинити]: завојштили Турци на Нијемце.
заво̀њати, ња̄м, v. pf. (у Дубр.) einen Geruch von sich geben, olere. cf. замирисати.
за̏во̄рањ, рња, m. der Bolzen an der Pflugdeichsel (an der 6—8 Ochsen vorgespannt sind), repagulum aratri.
за̏во̄рница, f. [vide пријеворница ?].
***завра́нити**, за̀вра̄нӣм, v. pf. зацрнити:* заврани *ми образ, т. ј. осрамоти ме.*
завраньи̏ва̄ње, n. das Zuspünden, τὸ obturare.
завраньи̏вати, вра̄њује̄м, v. impf. zuspünden, obturo.
завра́њити, за̀вра̄њӣм, v. pf. (ein Faß) zuspünden, obturo.
за̀врат, m. (у Боци) vide повратак: На путу ви добра срећа била,| На *заврату* боље поврађење —
завра̀тати, та̄м, v. pf. (у Боци) опити се или полудјети, као кад се наједе *врата*, sich mit Lolch berauschen, lolio inebriari.
завра́тити, за̀вра̄тӣм, v. pf. 1) zurückziehen, retraho: Црногорци *завратише* овце — 2) н. п. рукаве, aufschlagen, aufschürzen, retorqueo, succingo. — 3) [vide замлатити 1] н. п. сјекиру, т. ј. угријану чекићем у оштрице ударати да оштрице постане дебело; пошто се сјекира заврати онда се угријана на ново исклепље и послије наоштри, abstumpfen, retundo.
за̀враћа̄ње, n. 1) das Zurückziehen, retractio. — 2) das Aufschlagen, Aufschürzen, retorsio, succinctio. — 3) das Abstumpfen, retusio.
за̀враћати, ћа̄м, v. impf. 1) zurückziehen, retracto. — 2) н. п. рукаве, aufschlagen aufschürzen, retorqueo, recingo [cf. посвртати]: Он *заврaћа* скуте и рукаве — 3) сјекиру, abstumpfen, retundo. cf. завратити.
за̀вргнути, не̄м, vide заврћи.
за̀вргнути се, не̄м се, vide заврћи се.
за̀вре̄ти, за̀вре̄м, (за̀вр̏о, за̀вр̏ла, ло) (ист.) vide завријети.
за̀вре̄ти се, за̀вре̄м се, (ист.) vide завријети се.
завр̏зало, m. vide заврзан: Какву сте нам снау дали!| Свекра зове *заврзалом* —
завр̏зан, m. ein Schimpfwort für einen großen ungeschickten Menschen, convicium in hominem. cf. [клипан,] заврзало.
завр̏зача, f. Schimpfwort gegen ein großes ungeschicktes Frauenzimmer, convicium in mulierem: Свекра зове заврзалом,| А свекрву *заврзачом* —
заврзи̏ва̄ње, n. der Vorwand, praetextus.
заврзи̏вати, вр̏зује̄м, v. impf. заврзује којешта, стао којешта заврзивати, Vorwände machen, praetexo.
за̀вријети, за̀вре̄м, (за̀вр̏о, за̀вр̏ла, ло) v. pf. (јуж.) verbergen, abdere [cf. сакрити]: Једне стране дома понијесмо,| А у гору друге *завријесмо* —
за̀вријети се, за̀вре̄м се, (за̀вр̏о се, за̀вр̏ла се, ло се) v. r. pf. (јуж.) sich wohin einziehen, abdere se aliquo.
за̀врити, за̀вре̄м, (за̀вр̏о, за̀вр̏ла, ло) (зап.) vide завријети.
за̀врити се, за̀вре̄м се, (зап.) vide завријети се.
заври́штати, штӣм, v. pf. aufschreien, exclamo: У једној је коњиц *завриштао* —
заврљи̏ва̄ње, n. das Bemäkeln, exquisitio vitiorum nimia.
заврљи̏вати, вр̏љује̄м, v. impf. bemäkeln, exquirere vitia.
завр́нути, за̀вр̄не̄м, v. pf. 1) н. п. славину, zudrehen, claudo. — 2) zurückschicken, remitto, cf. [vide] повратити [1]: А четири грдна *заврнуо* — 3) vide обрнути: Наопако барјак *заврнуше* — 4) aufschlagen, retorqueo, cf. узгрнути: Када зачу лијепа ђевојка,| Пак *заврну* од злата мараму| И угледа свога господара — 5) у пјесми, verwirren, conturbo, [vide замрсити] cf. помрсити: Ко је твоју косу помрсио?| Вјетар ми је косу *заврнуо* — 6) (у Ц. г.) wegführen, abigo, [vide по-

тјерати] cf. зајмити, отјерати: И удрише на бијеле овце, | И бијеле овце *заврнуше* —

зав̏рсти, вр̏зе̑м, v. pf. binden (mit der Halfter den Ochsen), obligo.

зав̏рсти се, вр̏зе̑м се, v. r. pf. sich verwickeln, impedio me: заврзао се коњ, wenn es an dem Seile weidet, und sich darin nach und nach verwickelt.

зав̏рта̑љка, f. (у Бачкој) [Dreher].

за̀врта̑ње, n. das Zudrehen, obtorsio.

за̀вртати, вр̏ħе̑м, v. impf. 1) zudrehen, torquendo claudo. — 2) колом у игри, wenden, torqueo. — 3) aufschlagen, retorqueo, cf. узгртати: И *заврħе* руке до лаката — cf. заврнути.

зав̏ртети, ти̑м, (ист.) vide завртјети.

зав̏ртети се, ти̑м се, (ист.) vide завртјети се.

зав̏ртити, ти̑м, (зап.) vide завртјети.

зав̏ртити се, ти̑м се, (зап.) vide завртјети се.

зав̏ртјети, вр̀ти̑м, v. pf. (југоз.) hineinbohren, terebram adigo.

зав̏ртјети се, ти̑м се, v. r. pf. (југоз.) завртио ми се мозак, den Schwindel bekommen, vertigine corripi.

зав̏рħети, вр̀ти̑м, (јуж.) vide завртјети.

зав̏рħети се, вр̀ти̑м се, (јуж.) vide завртјети се.

за̀врħи, вргне̑м, (за̀врго̄х, за̀вргао, гла) (cf. завргнути) v. pf. 1) aufladen (auf die Schulter), tollo. [cf. заметнути 2]. — 2) nach und nach erzielen, sensim accipio [vide запатити]: *завргао* коза, оваца, марве. — 3) н. п. бој, кавгу, anstiften, moveo. [vide заметнути 3].

за̀врħи [завргнути] **се**, вргне̑м се, v. r. pf. [vide заметнути се] 1) entstehen, existo, exorior: завргла се кавга. — 2) aufladen, sibi imponere: Туре иде гредицом, *завргло се* седлицом (т. ј. пуж); *Заврг'о се* дреновом батином —

заврħѝва̑ње, n. das Hineinbohren, terebrae adactio.

заврħѝвати, вр̏ħује̑м, v. impf. hineinbohren, terebram adigo.

зав̏рħкола, f. die Person die das Kolo schließt, im Gegentheil der коловођа, die es anführt, postremus aut postrema chori serbici. [cf. прикуцало, притуцало].

за̀вршак, шка, } m. der Schluß, finis: дошао на
завршѐтак, тка, } *завршетак*.

завршѝва̑ње, n. das Vollenden, perfectio.

завршѝвати, вр̏шује̑м, v. impf. 1) vollenden, perficio. — 2) сијено, das Heu aufschobern, accumulo foenum.

зав̏ршити, за̀вршӣм, v. pf. 1) vollenden, schließen, perficio. [vide свршити]. — 2) сијено, aufschobern, accumulo foenum.

за̀вршњѐ по̀кладе, f. pl. (у Дубр.) уторник у очи пепељаве сриједе.

заву̏ħи, ву̏че̑м, v. pf. 1) hineinziehen, hineinstecken, immitto. — 2) hinterziehen, duco post —: Кад човјек пса убије ваља да га и за плот *завуче*.

заву̏ħи се, ву̏че̑м се, v. r. pf. sich wohin einziehen, abdere se.

за̀гажња, f. ein Fischernetz, das zwei watende Fischer gespannt halten, retis genus.

за̀газити, зӣм, v. pf. у што, hineinwaten, vadum ingredior: *загазио* сам већ у трошак, морам трошити.

загала̀мити, зага̀ла̄мӣм, v. pf. vide [запремити] закрчити.

зага̀лаħити, ħӣм, } v. pf. entblößen, nudo [cf. за-
за̀галити, лӣм, } грнути 2]: *Загали* руке, засучи брке —

за̀галити се, лӣм се, v. [r. pf.] impf. sich entblößen, nudor. [cf. загрнути се, открити се, оцапарити се].

за̀галица, f. cf. цицибан (само у оној загонеци).

за̏гар[*], m. vide огар: Поведите рте и *загаре* — *Загари* те Удбински познају —

[**Загарач**, рча, m. поље и капетанија (племе) у Црној Гори; *види* s. v. Будош.]

за̏гарија, f. Art Zeug zu гуњ, panni genus.

за̀гарити се, рӣм се, v. r. pf. (у пјесми) die oberen Lippen vom Schnurrbart schwarz bekommen, den Schnurrbart bekommen, pubescere: *Загарио с'* мрком наусницом —

за̀гасит, а, о, vide угасит.

зага́сити, за̀га̑сӣм, v. pf. н. п. креч, жеħ, löschen, exstinguo, macero calcem.

зага́тити, за̀га̑тӣм, v. pf. vide зајазити [1].

загаħѝва̑ње, n. das Verdämmen, objectio molis.

загаħѝвати, га̀ħује̑м, v. impf. verdämmen, moles objicio.

загашѝва̑ње, n. das Löschen, exstinctio, maceratio.

загашѝвати, га̀шује̑м, v. impf. н. п. креч, жеħ, löschen, exstinguo.

За̀гвозд, m. село и око њега планина са источне стране Биокове. Близу ондашње цркве али изван порте, има неколико великијех стеħака, за које ми ондашњи сељаци, који су сви кршħани, на моје питање какво је оно камење? одговорише да је *„старовирско."*

загѝцати се, ца̑м се, v. r. pf. aufspringen, exsilio, cf. [vide] заскакати се: *Загица се* доље низ планину —

за̀главак, за̀гла̄вка, m. der Zwickel (womit die Axt verkeilt wird), cuneus.

загла́вити, за̀гла̄вӣм, v. pf. 1) н. п. сјекиру, мотику, verkeilen, cuneis firmo. — 2) verkommen, pereo: заглавио негдје. — 3) топ, die Kanone vernageln, tormenta clavis adactis inutilia reddere.

заглављѝва̑ње, n. 1) das Verkeilen, cuneatio. — 2) das Verkommen, interitus. — 3) das Vernageln (von Kanonen).

заглављѝвати, гла̀вљује̑м, v. impf. 1) verkeilen, cuneo. — 2) verkommen, periturus sum, non me expediam. — 3) vernageln (die Kanonen), tormenta clavis adactis inutilia reddere.

заглавр̀њати, ња̑м, v. impf. sich verirren, deerrare [cf. забантати, забасати, залутати].

за̏гладити, ди̑м, v. pf. verglätten, laevitatem reddo (eig. und fig.).

загле́да̑ње, n. das Sehen auf etwas, intuitus.

1. **загле́дати**, за̏гле̄да̑м, v. impf. што, у што, sehen auf etwas, intueor.

2. **за̏гледати**, да̑м, v. pf. 1) einen Blick thun, introspicio. — 2) дјевојку, erblicken und sich in sie verlieben, adamo [vide замјерити 1б]: Ја усади вишњу на игришту, И *загледа̑* у селу ђевојку —

за̏гледати се, да̑м се, v. r. pf. 1) sich verschauen in etwas, attente intueor: *загледао се* као теле у шарена врата. — 2) sich verlieben, adamo. [cf. задражити се].

загледа̑ч, загледа́ча, m. (у Лици) онај који иде да *гледа* дјевојку, па послије да је проси (ако му буде по вољи), der Beschauer, qui oculis collustrat.

загледа̀чина, f. (у Хрв.) кад загледач иде да гледа дјевојку, das Beschauen, conspectus.

заглѝбити се, за̀глӣбӣм се, v. r. pf. versinken (in Koth), immergor.

заглибљѝва̑ње, n. das Versinken (in Koth), immersio.

заглибљѝвати се, глѝбљује̑м се, v. r. impf. versinken (in Koth), immergor.

за̏глунути, не̑м, vide **заглухнути**.

за̏глу̑х, m. die Betäubung, obtunsio: Хвала вама, браћо, на послуху! Опростите мене на *заглуху* — (рекне пјевајући кашто пјевач на свршетку пјесме).

за̏глухнути [заглунути], не̑м, v. pf. заглухнуше ми уши (н. п. кад на близу пукне топ), betäubt werden, obtundi.

заглу̏ша̑ње, n. das Betäuben (durch Geräusch), strepitus.

заглу̏шати, за̏глӯша̑м, v. impf. betäuben, obtundo: иди, не заглушај (ми).

заглу̏шити, за̏глӯшӣм, v. pf. коме, betäuben, obtundo.

за̏гнати, на̑м (за̏жене̑м и. за̏ждене̑м), v. pf. 1) hineintreiben (den Keil), adigo. — 2) hinter etwas treiben, ago post —, н. п. говеда за брдо.

за̏гнати се, на̑м (за̏жене̑м) се, v. r. pf. losstürzen auf etwas, ruo in aliquem [vide затјерати се], н. п. *загнао се* у (или међу) Турке; *загнао се* кобац да ухвати кокош.

загњурѝва̑ње, n. das Untertauchen, mersio.

загњурѝвати се, гњу̏рује̑м се, v. r. impf. untertauchen, mergi.

загњу̏рити се, за̏гњӯрӣм се, v. r. pf. untertauchen, mergi. cf. [vide] заронити [1].

загова́ра̑ње, n. das Aufhalten durch Reden, detentio per allocutionem.

загова́рати, го̀ва̄ра̑м, v. impf. кога, einen durch Gespräche aufhalten, alloquio detineo.

заго̀внити, за̏го̄внӣм, v. pf. verſäuen, male rem gero.

загово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. кога, aufhalten durch Gespräche, alloquio detineo.

загово̀рити се, го̀ворӣм се, v. r. pf. sich durch Gespräche verweilen, alloquio distineor.

за̏гођe, n. in der Redensart: из загођа, bei der Gelegenheit, data occasione.

загоја́тити, го̀ја̄тӣм, v. pf. н. п. собу, т. ј. закотржити, Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum. [vide запрзнити 1].

загојаћѝва̑ње, n. das Schmutz- und Unordnungmachen im Zimmer, τὸ spargere sordes per cubiculum.

загојаћѝвати, ја̀ћује̑м, v. impf. Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum.

за̏гон, m. (у Ц. г.) 1) Angriff, impetus [cf. ударац 2, удорац]: Па на Турке *загон* учинише — 2) за краву која се не да мусти, Gerüst eine Kuh zu bändigen.

за̏гоначке̑, / **за̏гоначкӣ,** (у Ц. г.) н. п. скочити, т. ј. из затрке, mit Anlauf, incursim.

загоне́нути, го̀не̄не̑м, v. pf. ein Räthsel aufgeben, aenigma propono. [cf. гоненути].

загоне́та̑ње, n. das Räthsel-aufgeben, aenigmatum propositio. [cf. гонетање].

загоне́тати, го̀не̄ће̑м, v. impf. Räthsel aufgeben, aenigmata propono. [cf. гонетати].

загоне́тати се, го̀не̄ће̑м се, v. [r.] impf. einander Räthsel aufgeben, aenigmata invicem proponere.

заго̀не̄тка, f. das Räthsel, aenigma. [cf. гонета, гонеталица 1].

за̏гонит, а, о, у загонеци: Пуна јама *загонита* јада (пушка).

заго̀нити, за̏гонӣм, v. impf. 1) hineintreiben (den Keil), adigo. — 2) hinter etwas treiben, ago post —.

заго̀нити се, за̏гонӣм се, v. r. impf. sich stürzen (z. B. auf die Beute, in die Feinde), ruo, impetum facio.

заго̀ње̄ње, n. 1) das Hineintreiben, adactio. — 2) das Treiben hinter etwas, τὸ agere post. — 3) der Anfall, Anlauf, impetus.

за̏горац, за̏го̄рца, m. der Mann von jenseit der Berge, transmontanus.

загоре́ва̑ње, n. (ист.) vide загоријевање.

загоре́вати, го̀ре̑ва̑м, (ист.) vide загоријевати.

за̏горе̄л, f. (ист.) vide загоријел.

заго̀релица, f. (ист. и. јуж.) н. п. ракија, angebrannter Branntwein, adustus: дајде оне *загорелице*.

заго̀рети, рӣм, v. pf. (ист. и. јуж.) anbrennen, aduror. [cf. загорјети, закадити 2, прикотњети].

загорѝва̑ње, n. (зап.) vide загоријевање.

загорѝвати, го̀рӣва̑м, (зап.) vide загоријевати.

загоријѐва̑ње, n. das Anbrennen, adustio.

загоријѐвати, го̀ријева̑м, v. impf. anbrennen, aduror.

за̏горијел, f. (јуж.) das Anbrennen, adustio: удара на *загоријел* (н. п. ракија, млијеко).

за̏горӣл, f. (зап.) vide загоријел.

заго̀рилица, f. (зап.) vide загорелица.

заго̀рити, рӣм, (зап.) vide загорети.

За̏го̄рје, n. das Land hinter den Bergen, z. B. als nomen propr. des Landes jenseits des Timok;

auch in der Herzegowina, terra transmontana: Долеђеше до равна *Загорја* — Од Ченгијћа паше са *Загорја* —
загòрјелица, f. (југ.) vide загорелица.
загòрјети, рйм, (југ.) vide загорети.
зàгōрка, f. 1) das Weib (Mädchen) von jenseit der Berge, transmontana. cf. загоркиња. — 2) [*Загорка*] Frauenname, nomen feminae: Цар *Загорку* проси за нећака:| Пођ', *Загорка*, за нећака мога —
зàгоркиња, f. vide загорка 1.
зàграбити, бйм, v. pf. eine Hand voll nehmen, manibus haurio, capio.
зàград, m. vide [о г р а д а] заграда: Од *заграда* винов' лозе,| Од мириса босиока —
зàграда, f. der Zaun, sepes. [vide] о г р а д а, cf. заград, заграђа.
загрàдити, зàградйм, v. pf. verzäunen, sepio.
зàградњице, f. pl. (у Ц. г.) дрва што се носе у град, das Holz, das in die Stadt auf den Markt gebracht wird, ligna in urbe veno ponenda.
зàграђа, f. (у Ц. г.) vide [о г р а д а] заграда: Не мога ми ни коњ прећи| Од *заграђе* босиока — Од *заграђе* зелене наранче —
зàграђе, n. (у Спљету) die Vorstadt, suburbium.
заграђѝвање, n. das Einzäunen, septio.
заграђѝвати, грàђујем, v. impf. verzäunen, sepio.
1. **зàграјати,** јем, v. pf. (у Ц. г.) 1) vide заграктати: Како пале, упут *заграјале* — Вран *заграја* у јелове гране — 2) aufschreien, exclamo: *Заграјаше* момчад Црногорска —
2. **загрáјати,** јйм, v. pf. н. п. заграјаше људи, т. ј. стадоше говорити, in Menge rufen, conclamo.
загрàктати, зàгракћем, v. pf. aufkrächzen, crocito. [cf. 1 заграјати 1, загроктати].
зàгранак, зàгранка, m. (у Дубр.) каулин од загранака, т. ј. који нема глава, него се разграна, Zweig, folium.
загргу́тати, гргу́ћем, v. pf. anfangen zu girren, ingemo.
загр̀дити, зàгрдйм, v. pf. verderben, Schaden machen, corrumpo.
За̏греб, m. Agram, Zagrabia.
зàгрејати се, јем се (ист.) vide загријати се.
загрѐпсти, гребем, v. pf. 1) einen Griff thun (mit dem Löffel), capio. — 2) Reißaus nehmen, fugio.
загрѝбити, зàгрйбйм, v. pf. (у Ц. г.) грибом захватити по води, den гриб ins Wasser senken, τὸν гриб in aquam mergere.
зàгризак, зàгриска, m. vide угризак.
загрѝзање, n. 1) das Anbeißen, admorsus. — 2) das Quälen, Reizen, irritatio.
загрѝзати, зàгрйзам, v. impf. 1) што, anbeißen, admordeo. — 2) н. п. у дијете, reizen, irrito [vide заједати].
зàгријати се, јем се, v. r. pf. (југ. и зап.) warm werden, calefio: не може соба да се загрије (кад се из почетка стане ложити).

зàгристи, загрйзем, v. pf. 1) anbeißen, admordeo. — 2) у кога, reizen, irrito.
зàгрлити, лйм, v. pf. umarmen (eig. umhalsen), amplector.
зàгрлити се, лйм се, v. r. pf. einander umarmen, amplecti se invicem: ми смо се загрлили, ја сам се с њим загрлио: С Ружицом *се загрлио* Раде —
загрљача, f. (*у Фрушк. г.*) водена тиква (*у које је као* грло *гдје се може везати* [vide тиква 1а].
загр̀мети, (ист.) / **загр̀мити,** (зап.) / **загр̀мјети,** (југоз.) / **загр̀мљети,** (југ.) — мй, v. pf. erdonnern, intono.
загр́нути, зàгрнем, v. pf. 1) н. п. виноград, бротњак, bedecken, zudecken, consterno. [cf. закрити]. — 2) н. п. кошуљу, г....у, entblößen, nudo [vide загалити]: Па *загрте* кафтанима скуте —
загр́нути се, зàгрнем се, v. r. pf. sich entblößen, nudo me. [vide загалити се].
загрòктати, зàгрокћем, vide заграктати.
зàгртање, n. 1) das Zudecken, constratio. [cf. закривање]. — 2) das Entblößen, nudatio.
зàгртати, грћем, v. impf. 1) zudecken, consterno. [cf. закривати]. — 2) entblößen, nudo.
зàгртати се, грћем се, v. r. impf. sich entblößen, nudo me.
зàгрцнути се, нем се, v. r. pf. verschießen (vom Getränke), ingurgitari; кад се дијете загрцне, обично му се рече: миш! миш! миш! показујући прстом у висину да би горе погледало.
загрчѝвање, n. das Verbittern, τὸ amarare.
загрчѝвати, грчујем, v. impf. verbittern, amaro.
загр̀чити, зàгрчйм, v. pf. verbittern, bitter machen, amaro.
загу́бити, зàгубйм, v. impf. [pf.] што, verlieren, perdo [vide изгубити].
загу́бити се, зàгубй се, v. r. pf. verkommen, perdor [vide изгубити се].
загу́дети, (ист.) / **загу́дити,** (зап.) / **загу́дјети,** (југоз.) / **загу́ђети,** (југ.) — гу́дйм, v. pf. 1) einen Strich auf der Geige machen, incipio fidibus canere: *Загудио* слијепи Гргуре — 2) ertönen, intono: кад *загуде* топови.
загу́зити, зàгу́зйм, v. pf. заклонити што као гузицом: загузила ова кућа, vide заклонити.
загу́лити, зàгу́лйм, v. pf. ein wenig schälen, excortico leviter, н. п. дрво, нокат. [cf. зањуштити].
загуљѝвање, n. Abschälen, excorticatio.
загуљѝвати, гу́љујем, v. impf. schälen, excortico.
загушѝвати, гу́шујем, v. impf. ersticken, suffoco.
загушѝвати се, гу́шујем се, v. r. impf. 1) ersticken, suffocor. — 2) im Fortfließen gehemmt werden (von einer Menge Wasser), praecludi.
загу́шити, зàгу́шйм, v. pf. ersticken, suffoco. [cf. задушити, угушити, удушити].
загу́шити се, зàгу́шйм се, v. r. pf. 1) ersticken, suffocor. — 2) *загушила се* вода, кад не

може да отјече колико би требало, im Fortfließen gehemmt werden (von einer Menge Wasser), praecludi.

за̏гушљив, а, о, engbrüstig, keichend, asthmaticus.

за̑д, m. (у Ц. г.) vide зид: Њу удрио камену од *зада* —.

зада́ва̑ње, n. das Verursachen, Beibringen, effectio, illatio.

зада́вати, за̀да̑је̑м, v. impf. beibringen, verursachen, infero [cf. 1 залагати 2]: Па се ђешто из пушака туку, Један другом ране не *задаје* — Како дође помама га нађе: Вјерној љуби јаде *задаваше* —

зада̀вача, f. (у Херц.) као оје у плуга од кола до првијех крпела. cf. [vide] гредељ [1].

зада́вити, за̀да̑ви̑м, v. pf. erwürgen, strangulo [vide удавити].

зада̀жд̀јети, ди̑, v. pf. (југоз.) anfangen zu regnen, pluere.

зада̀жд̀јети се, ди̑ се, v. r. pf. (југоз.) задаждјело се отуда, т. j. иде дажд, regnen, pluere.

зада̀жђети, да̀жди̑, (јуж.) vide задаждјети.

зада̀жђети се, да̀жди̑ се, (јуж.) vide задаждјети се.

за̏да̑ј, m. vide задах.

за̏даја, f. vide задаха.

1. **зада́ја̑ње**, n. das Säugen, nutritio.

2. **за̀даја̑ње**, n. das Riechen nach etwas, odor.

1. **зада́јати**, за̀да̑ја̑м, v. impf. säugen, mammam praebere. cf. задојити.

2. **за̀дајати**, је̑м, v. impf. riechen nach etwas (übel), oleo [vide задисати 2]: *задаје* месо дивином.

зада́нити, за̀да̑ни̑м, v. pf. vom Tage überfallen werden, und denselben über wo bleiben, luce superveniente commorari alicubi, н. п. хајдуци заданили у селу.

зада̀нути, за̀дане̑м, vide задахнути.

За̏дар, дра, m. Zara, Jadera.

За̏да̑рка, f. Eine von Задар.

за̏дарски̑, ка̑, ко̑, Zara-, Jadertinus.

за̀дати, да̑м, v. pf. beibringen, infero, do: *задао* му рану; Ниједна му ране не *зададе* —

за̏да̑х [задај], m. ⎫ ein übler Geruch, malus odor.

за̏даха [задаја], f. ⎭ [cf. апа, вољ, воња; задух].

зада̀хнути, за̀дахне̑м, [задапути] v. pf. кога, anhauchen, adspiro.

За̀два̑рје, n. више Омиша на свршетку планине Биокова зидине од старога градића и око њега двије куле. Од Задварја се силази к Цетини низ велику камениту врлет и стрмен, и може се рећи да је оно за владања Млетачкога било као кључ или врата (cf. *двери* мјесто *двари*) од свега онога краја низ Цетину до Омиша.

за́дева, f. (ист.) vide задјева.

заде́ва̑ње, n. (ист.) vide задијевање.

заде́вати, за̀де̑ва̑м, (ист.) vide задијевати: Немој више мене да *задеваш* —

заде́вати се, за̀де̑ва̑м се, (ист.) vide задијевати се.

задеве̏тити, дѐве̑ти̑м, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

за́девица, f. (ист.) vide задјевица.

задѐво̑јчити се, чи̑м се, (ист.) vide задјевојчити се.

задѐјати се, ја̑м се, [ист.] vide [2] задијати се.

за̀денути, не̑м, vide задести.

за̀денути се, не̑м се, vide задести се.

задѐрати, за̀дере̑м, vide задријети.

задесе̏тити, задѐсе̑ти̑м, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

задѐсити, за̀деси̑м, v. pf. treffen (Unglück), attingo, ferio [vide десити]: јади га задесили!

за̀дести, дене̑м (деде̑м), [заденути] (ист.) vide задјести.

за̀дести се, дене̑м (деде̑м) се, [заденути се] (ист.) vide задјести се.

задѐтињити, њи̑м, (ист.) vide задјетињити.

за́дива, f. (зап.) vide задјева.

зади́ва̑ње, n. (зап.) vide задијевање.

зади́вати, за̀ди̑ва̑м, (зап.) vide задијевати.

зади́вати се, за̀ди̑ва̑м се, (зап.) vide задијевати се.

зади́вити се, за̀ди̑ви̑м се, v. r. pf. (ријетко се говори) vide з а ч у д и т и с е, удивити се.

за́дивица, f. (зап.) vide задјевица.

зади́во̑јчити се, чи̑м се, (зап.) vide задјевојчити се.

1. **зади́јати се**, за̀ди̑ја̑м се, vide задихати се.

2. **зади́јати се**, ја̑м се, v. r. pf. [јуж. и зап.] задијало се дијете, т. j. заметнуло се, entstehen, oriri, concipi. cf. задејати се.

задије̑ва̑ње, n. (јуж.) 1) das Hineinstecken, immissio. — 2) vide дирање.

задије̑вати, за̀дијева̑м, v. impf. (јуж.) 1) hineinstecken, immito, н. п. нож за појас, цвијеће за капу. — 2) кога или у кога, vide дирати. cf. задевати.

задије̑вати се, за̀дијева̑м се, v. r. impf. (јуж.) kleben, stecken bleiben, adhaeresco.

за̀димити, ми̑м, v. pf. Rauch machen, fumum facio, infumo. [cf. закурњавити, запушити 3].

за̀димити се, ми̑ се, v. r. pf. rauchen, fumo.

за̀дира̑ње, n. das Streifen, strictio.

за̀дирати, ре̑м, v. impf. streifen, stringo.

задири́ва̑ње, n. vide задиркивање.

задири́вати, задѝрује̑м, v. impf. vide задиркивати.

задирки́вало, m. der Necker, petulans. [cf. диркало].

задирки́ва̑ње, n. das Necken, cavillatio. [cf. задиривање].

задирки́вати, ди̑ркује̑м, v. impf. кога, necken, cavillor. [cf. задиривати].

за̀диса̑ње, n. das Anhauchen, adspiratio.

за̀дисати, дише̑м, v. impf. 1) anhauchen, adspiro. — 2) задише месо, т. j. смрди, übel riechen, male oleo. cf. [2 задајати, тукнути 2,] ударати [4], заударати, пашити.

за̀дисти, дине̑м (диде̑м), (зап.) vide задјести.

за̀дисти се, динѐм (дидѐм) се, (зап.) vide задјести се.
задитињити, њи̏м, (зап.) vide задјетињити.
задѝхати [задијати] **се,** за̀дишѐм се, v. r. pf. ins Keuchen kommen, z. B. von Laufen, anhelo. cf. [vide] задухати се.
за̀дјева, f. (југоз.) das Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.
за̀дјевица, f. (југоз.) vide зађевица.
задјѐво̀јчити се, чи̑м се, v. r. pf. (југоз.) zum Mädchen heranwachsen, in puellam adolesco.
[**задјенути,** задјенем, (југоз.) vide **задјести.**]
за̀дјести, дјенѐм (дједѐм), (cf. задјенути) v. pf. (југоз.) 1) н. п. нож за појас, цвијет за капу, stecken, pono. — 2) кавгу, говор, бој, т. ј. започети, anfangen, moveo. — 3) кога за појас, übertreffen, supero. — 4) д и р н у т и, anrühren, angreifen, attingo [vide дарнути]: ти си најприје њега *задио.* — 5) berühren, attingo: прошло му тане кроз хаљине, али му меса није *задјело,* cf. захватити [(заватити) 3, затаћи (затакнути) 2]: Погоди му пуце од доламе,| Тере Раду не *зађеде* меса — 6) treffen, attingo, ferio, [vide десити] cf. задесити: Тако ме ненадно чудо не *зађело!*
за̀дјести се, дјенѐм (дједѐм) се, [зађенути се, задјети се] v. r. pf. (југоз.) 1) за што, kleben, hangen bleiben, adhaeresco: *Зађе* јој *се* купина| За свилену кошуљу — 2) збора, збором (понајвише у пјесмама), berühren, attingo: Свакога *се* збора *зађедоше* — Свакијем *се* збором *зађедоше,*| И у томе вјеру ухватише — 3) vide завадити се: *Зађешће се* за бијеле овце —
[**задјети се,** задјенем се, v. r. pf. vide задјести се; *види* s. v. задјести се 1: *Зађе* јој се купина —]
задјѐтињити, њи̑м, (југоз.) vide затрудњети.
заднѝва̄ње, n. das Böhmen, fundi adjectio.
заднѝвати, за̀днива̄м, v. impf. böhmen, fundo instruo.
за̀днити, за̀дни̑м (за̀днијѐм), (part. pass. заднѝвен) v. pf. böhmen, fundo instruo.
за̀дно, n. der Boden (z. B. am Faße), fundus dolii. cf. [vide] дно [1].
за̀дњи̑, ња, ње, der, die, das hintere, posterior.
за̀дњица, f. 1) der Hintere, podex. cf. стражњица; [варка 2, грашара, прдало, прдењак 1, прца 2; гузица, дупе, пркно, шупак]. — 2) *(у Бачк.) задња половина од саре или усмине.*
[**задобивање,** n. vide задобијање.]
[**задобивати,** задобивам, v. impf. vide задобијати.]
задобѝја̄ње (**задобивање**?), n. das Erbeuten, captura.
задобѝјати (**задобѝвати**?) до̀бија̄м, v. impf. erbeuten, capto.
задо̀бити, за̀добијѐм, v. pf. gewinnen (Beute), erbeuten, capio: Вољео б' се с њиме удесити| Нег' царево благо *задобити* — А Чупића стоји без динара:| Јера га је Чупић *задобио*| Од Турчина Пејзе Мемед-аге —
за̏дово̀љан, љна, љно, zufrieden, contentus. [cf. довољан].
задо̀вољити, љи̑м, v. pf. befriedigen, satisfacio. [cf. издовољити, надовољити, контентати].
задо̀вољити се, љи̑м се, v. r. pf. genug haben, habeo satis, sum contentus.
задово̀љно̄ст, задовољности, f. } die Zufriedenheit, animi tranquillitas.
задово̀љство, n.
задо̀јити, за̀доји̑м, v. pf. zu saugen geben, mammam praebere: задојити јагње (н. п. кад нема мајке или кад му не да сисати, него је ваља држати), дијете.
за̀дорица, f. (по југоз. кр.) der Zwist, rixa. [vide] с в а ђ а, cf. зађевица, кавга.
задо̀цнити, за̀доцни̑м, v. pf. verspäten, retardo, moror, zu spät kommen. [vide одоцнити].
задо̀цнити се, за̀доцни̑м се, v. r. pf. sich verspäten, tardius venio. [cf. опознити].
задра̀жити се, за̀дражи̑м се, v. r. pf. (у Далм.) sich verlieben, amore capior. cf. [vide] загледати се [2].
За̏дранин, m. (pl. За̏дра̑ни) Einer von Zara, Jadertinus: У тавници бана *Задранина* —
задре̑мати, за̀дрѐма̑м (мљѐм), (ист.) vide задријемати.
за̀дре̑ти, за̏дрѐм, (за̏дро, за̏дрла, ло) (ист.) vide задријети.
задржа̀ва̄ње, n. das Aufhalten, retentio.
задржа̀вати, др̀жа̄ва̄м, v. impf. aufhalten, retardo.
задржа̀вати се, др̀жа̄ва̄м се, v. r. impf. sich aufhalten, moror.
задр̀жати, жи̑м, v. pf. [1)] aufhalten, moror. [— 2) vide уздржати 2.]
задр̀жати се, жи̑м се, v. r. pf. sich aufhalten, moror. [cf. здржати се].
за̀дригао, гла, гло, каже се пуну и здраву чељадету (а у осталоме ваља да би било: *задригнути* или *задрићи, задригнем*), stark, kernfest, robustus. cf. *задризгати.*
за̀дризгати, га̑м, v. pf. in der Redensart: задризгао, задризгала [cf. задригао], kernfest, stark geworden, robustum esse.
за̀дријака, m. ein gesunder, starker Mann, homo robustus.
задријѐмати, за̀дријема̑м (мљѐм), v. pf. (јуж.) einschlummern, obdormisco.
за̀дријети, за̏дрѐм, (за̏дро, за̏дрла, ло) v. pf. (јуж.) streifen, stringo. [cf. задерати].
задрѝмати, за̀дрима̑м (мљѐм), (зап.) vide задријемати.
за̀дрити, за̏дрѐм, (за̏дро, за̏дрла, ло) (зап.) vide задријети.
задр̀ктати, за̀дркћѐм, vide **задрхтати.**
задр̀ктати се, за̀дркћѐм се, vide **задрхтати се**: Бијеле *се задркташе* куле —
за̀драмати, ма̑м, v. pf. erschüttern, concutio.

за̀дрмати се, ма̑м се, v. r. pf. erbeben, contremisco.

задро̀бити, за̀дробӣм, v. pf. einbröckeln, intero.

задромбу̀љати, ља̑м, v. pf. das Brummeisen (die Maultrommel) ertönen lassen, impello crembalum.

за̀друга, f. Hausgenossenschaft (im Gegensatze der einzelnen Familie), plures familiae in eadem domo (more Serbico) [cf. заједин]. По триестеро чељади слушао сам у Србији да се налази у једној кући; али су ми у Далмацији у Косову показивали човјека из села Риђана, по презимену Трифуновића, који има шездесет и двоје чељади, међу којом је тринаест жена с мужевима и двије удовице. О божићу и о крсном имену и кад кога жене састану се сви у кући, а онако живе по планини и по пољу, а старјешина понајвише у млину. Ова кућа има око хиљаду и четири стотине коза и оваца, до педесет говеда и четрнаест коња, и плаћа на годину двадесет и један талијер траварине и око тридесет талијера у име десетка.

за̀дружан, жна, жно, nicht einzeln im Hause, magna suorum societate pollens.

задр̀хтати, за̀дршћем, [задрктати] v. pf. schauern, cohorresco.

задр̀хтати се, за̀дршћем се, (cf. задрктати се) v. r. pf. erzittern, contremisco.

заду̏вати се, за̀ду̑ва̑м се, vide **задухати се.**

за̀дуго (за дуго), lange, diu. [cf. позадуго].

за̀дужбина, f. die fromme Stiftung, monimetum (?). [cf. хаир (аир)1, севап]. Највећа је задужбина начинити намастир или цркву, као што су Српски цареви и краљеви градили; по том је задужбина начинити ћуприју на којој води или преко баре, калдрму по рђаву путу, воду довести и начинити близу пута (и то се каже *градити* и *начинити* — себи — задужбину), усадити или накаламити воћку близу пута, гладног нахранити, жедног напојити, голог одјести (и ово се каже *чинити* и *учинити* задужбину) и т. д. Турци и данашњи дан граде и чине све таке задужбине. Док су Турци у Србији владали, многи су бегови Босански по њој надгледали и оправљали чесме и ћуприје, које су њихови стари прије стотине година градили, као н. п. Рустанбеговић из Зворника Дугу чесму у Тршићком пољу, и други некакав (Босански бег) Јадранску ћуприју између Лешнице и Липнице. Такове задужбине други не смије ни по што оправљати, него онај чије су од старине: Да ви знате наше на̓мастире| Славни наши цара *задужбине* — Да видите дивну Студеницу,| Не далеко од Новог пазара,| *Задужбину* цара Симеуна — Прву бабо саградио цркву,| Красну славну себи *задужбину* —

задужѝва̂ње, n. das Verschulden, obaeratio. [cf. дужење 2].

задужѝвати, ду̏жује̑м, v. impf. verschulden, obaero.

задужѝвати се, ду̏жује̑м се, v. r. impf. sich verschulden, obaeror. [cf. дужити се].

заду̏жити, за̀ду̑жӣм, v. pf. кога, verschulden, obaero. [cf. удужити, увересијати].

заду̏жити се, за̀ду̑жӣм се, v. r. pf. sich verschulden, obaeror. [cf. удужити се].

заду̏нути, за̀ду̑не̑м, v. pf. anhauchen, afflare.

заду̏псти се, заду̏бе̑м се, v. r. pf. sich eingraben, vertiefen, defodior.

за̀ду̑х, m. (у Боци) der Anhauch, Geruch, odor, cf. задах, мирис: Не могу ти пута наћи, ни двору доћи| Од висине вите јеле, од *задуха* милодуха —

за̀духа, f. (у Боци) vide сипња.

заду̏хати се, за̀ду̑ха̑м (за̀ду̑ше̑м) се, [задувати се] v. r. pf. keuchen, anhelo. cf. задихати се [задијати се, засопити се].

заду̏шити, за̀ду̑шӣм, v. pf. (у Дубр.) ersticken, suffoco. [vide] з а г у ш и т и, cf. удавити, угушити.

за̀душнӣ, на̑, но̑, н. п. недјеља, понедјељник, die armen Seelen angehend, defunctorum. cf. задушнице.

за̀душнице, за̀душнӣца̑, f. pl. der Armen-Seelen Tag, commemoratio defunctorum. Задушнице имају двоје: уочи меснијех поклада, и у недјељу по Тројицама (на Петрове покладе); али су праве задушнице оне прве (и она се сва недјеља, између бијеле и себичне, зове *задушна недјеља*). Онда обично сваки човјек свима мртвима својијем, које он памти, или има записане у читули, начини по свијећу воштану, па све те свијеће састави у једну руковет и запали те изгоре мртвима за душу (али најпријеваља свакоме да намијени: ова оцу, ова матери, ова дједу, ова баби и т. д.). Ако ли је близу намастир или црква, онда се те свијеће однесу онамо, и сваки своју читулу да свештенику те све мртве спомене на служби; и ту онда сваки своје свијеће запали кад свештеник стане спомињати. По том, кад свештеник све мртве спомене, заћу ђаци с лећеном воде и с котарицама, те свијеће погасе и покупе (послије калуђери или попови граде од њих друге свијеће и пале у цркви). На некијем мјестима иду на задушнице и на гробље с попом, те и онде спомињу мртве, чате им молитве, пале свијеће и дијеле за душу. [Најео се, као сироче на задушнице. — Маргиналија у I. издању.]

за̏ђева, f. (јуж.) vide задјева.

за̏ђевица, f. (у Ц. г.) [cf. зачепица] 1) узрок за који се кавга *заћене*, der Anstoß, offendiculum: од мале *заћевице* мало се људи не поклаше; Јер је прва Турска *заћевица* — 2) [vide] с в а ђ а или кавга сама, der Zank, certamen: око тога је често бивала *заћевица.*

заћево̏јчити се, чӣм се, (јуж.) vide задјевојчити се.

заћенути, нем, vide **заћести.**

заћенути се, нем се, vide **заћести се**: У вино *се заћенули* били,| Који јунак бољи од којега —

заћести, ћенем (ћедем), [заћенути] (јуж.) vide задјести.

заћести се, ћенем (ћедем) се, (cf. заћенути се) (јуж.) vide задјести се.

заћетињити, заћетињим, v. pf. (у Ц. г.) vide затрудњети.

заћиликтати, заћиликћем, v. pf. у пјесми мјесто *закликтати*: О соколе, мој соколе!| *Заћиликћи* кол'ко можеш,| Пробуди ми младу мому —

заерезити, ерезим, v. pf. наметнути ерезу, zuhäkeln, den Thürhaken zuwerfen, obdo serae repagulum.

Заечар, m. eine Stadt mit alten Ruinen am Zusammenfluß der beiden Timok [главно мјесто у округу црноречком].

зажагрити, рим, v. pf. т. ј. очима, Feuer sprühen aus den Augen, ignem jaculor ex oculis.

зажалити, лим, v. pf. Leid empfinden, aegre fero: Пјевала би, ал' не могу сама,| Драгог ми је забољела глава,| Пак ће чути па ће *зажалити* —

зажањ, жња, m. граница докле жетеоци узму једну постат, Grenze der постат beim Ernten: која ће вас стати у зажањ? како то гониш зажањ наеро?

зажарити, зажарим, v. pf. пећ, т. ј. пошто се хљеб метне у пећ наложити што да гори пред њом на жару, да се унутра боље види и да се хљеб брже пече.

зажвалити, лим, v. pf. dem Pferde das Unterkinn mit der Halfter verbinden, capistro mentum obligo equi. [vide завиличити].

зажди, дим, v. pf. 1) anzünden, accendo [vide ужећи]. — 2) пушку, или из пушке, Feuer geben, accendo, cf. [vide] опалити [3]: Од образа *зажди* џевердана —

зажелети, лим, (ист.) vide зажељети.

зажелети се, лим се, (ист.) vide зажељети се.

зажелити, лим, (зап.) vide зажељети.

зажелити се, лим се, (зап.) vide зажељети се: Веће сам *се* сестре *зажелио* —

зажељети, желим, v. pf. (јуж.) што, verlangen, concupisco. [cf. похлепити].

зажељети се, желим се, v. r. pf. (јуж.) 1) чега, sich nach etwas sehnen, desiderium me cepit. — 2) зажељело ми се, ich habe Luft bekommen dazu, concupisco.

зажети, зажмем, v. pf. (по југоз кр.) zudrücken, constringo: Тада *зажех* очи обадвије —

зажећи, жежем, v. pf. anzünden, incendo. [vide ужећи].

зажизање, n. das Anzünden, incensio.

зажизати, жижем, v. impf. anzünden, incendo.

зажимање, n. das Zudrücken, constrictio.

зажимати, мам (мљем), v. impf. zudrücken, constringo: Пак је оба ока *зажимао*,| Па се спушта низ пенџер од куле —

зажињање, n. verbal. v. зажињати.

зажињати, њем, v. impf. у туђу њиву, cf. закосити.

зажмирити, рим, v. pf. (у Дубр.) шта си ме зажмирио? т. ј. шта си се загледао у мене? mit starren Augen anschauen, rigidis oculis intueri.

зажмурити, рим, v. pf. die Augen zudrücken, comprimere oculos: Очима је *зажмурио*| Док је бабу пољубио —

зажмурке, (у Грбљу) vide жмурећке.

зажуборити, рим, v. pf. säuseln, rieseln, lispeln, susurro.

зажутети, тим, (ист.) vide зажутјети.

зажутети се, тим се, (ист.) vide зажутјети се.

1\. **зажутити,** тим, (зап.) vide зажутјети.

2\. **зажутити,** зажутим, v. pf. н. п. воду, gelb machen, flavum reddo.

зажутити се, тим се, (зап.) vide зажутјети се.

зажутјети, тим, v. pf. (југоз.) gelb werden, flavesco: кукурузи су већ *зажутјели.*

зажутјети се, тим се, v. r. pf. (југоз.) gelb erglänzen, adgilvesco (z. B. von hingeschütteten Dukaten).

зажутнути, нем, v. pf. gelblich werden, flavesco.

зажућети, жутим, (јуж.) vide зажутјети.

зажућети се, жутим се, (јуж.) vide зажутјети се.

зазвати, зазовем, v. pf. rufen, laden, auffordern, voco, provoco.

зазвекетати, звекећем, } v. pf. erklingen, resono.
зазвечати, чим, }

зазвиждати, дим, v. pf. einen Pfiff thun, sibilo.

зазвиждукати, звиждучем, v. pf. dim. v. зазвиждати.

зазвонити, ним (зазвоним), v. pf. läuten, resono.

заздрети, заздрем, v. pf. (у Боци) vide у г л е д а т и, опазити.

зазеитинити, ним, v. pf. einölen, oleo perfundo. cf. обуљити.

зазивање, n. das Auffordern, provocatio.

зазивати, зазивам (вљем), v. impf. auffordern, provoco; на част, zum Gastmal einladen, voco ad coenam: Љубовић ме на мејдан *зазива* —

зазидати, зазидам (зазиђем), v. pf. vermauern, muro claudo.

зазиђивање, n. das Vermauern, inclusio opere lateritio.

зазиђивати, зиђујем, v. impf. vermauern, claudo muro: *Зазиђују* у бедем од града —

зазимити, зазимим, v. pf. vom Winter wo überfallen werden, und deswegen dort bleiben, hieme impedior.

зазирање, n. das Scheuſehen (des Pferdes), aspectus pavidus, pavor, consternatio.

зазирати, рем, v. impf. scheu sehen, pavide aspicio: зазире коњ, а и човјеку би се рекло: зазире од њега, кад се кога клони бојећи га се, Scheu tragen.

зазјавање, n. das Herumgaffen, hiatus.

зазјавати, зазјавам, v. impf. herumgaffen, hiare, oculos circumferre.

за̏зјати, ја̑м, v. pf. sich vergaffen, hiare.
за̏знати, на̑м, v. pf. за што, bewußt werden, erkennen, conscius sum, agnosco, novi: од како сам *зазнао* за се.
зазно̀јити, за̀знојӣм, v. pf. vide ознојити: Што си тако ђога *зазнојио* —
за̏зор, m. das Uebelansehen einer Handlung, reprehensio: Од Бога је велика гриота,| А од људи *зазор* и срамота — Тад се проће срама и *зазора* —
за́зоран, рна, рно, übel angesehen, infamis.
за́зорљив, а, о, н. п. коњ, који зазире, das oft scheu wird, pavidus.
за̏зрети, за̏зре̑м, v. pf. scheu blicken, pavide aspicio.
за̀зубица, f. 1) Geschwür im Zahnfleische, ulceratio gingivarum: скидају коњу зазубице (кад му некако месо нарасте око зуба па га режу ножем). — 2) расту му зазубице, der Mund wässert ihm, salivam ei movet quid.
за́зубно, н. п. то је њему зазубно, er kann es nicht leiden, quod tolerari non potest.
зазу́јати, јӣм, } v. pf. anfangen zu summen,
зазу́кати, за̀зу̑че̑м, } insusurro, immurmuro: зазукаше челе.
заигра́ва̑ње, n. Anlaufen, Ertanzen, exsultatio.
заигра́вати, ѝгра̑ва̑м, v. [im]pf. 1) anfangen zu tanzen, exsulto. — 2) н. п. коња, das Pferd tummeln, equum agito: Млади Васо коња *заиграва*| Око двора таста и пунице —
заигра́вати се, ѝгра̑ва̑м се, v. r. [im]pf. auf und davon rennen, avolo, z. B. коњ; као јелен.
заѝграти, за̀игра̑м, v. pf. 1) anfangen zu tanzen, exsulto. — 2) кога, tanzen machen: Б'јелим ће те зубом насмијати,| А црнијем оком *заиграти* —
заѝграти се, за̀игра̑м се, v. r. pf. 1) auf und davon tanzen, avolo: заигра се низ брдо. — 2) у игри заборавити на што, im Tanzen vergessen auf etwas, saltans obliviscor.
заѝгуманити, нӣм, v. pf. zum игуман machen, creo τὸν игуман.
заѝгуманити се, нӣм се, v. r. pf. zum игуман geweiht werden, consecror игуман.
за̀ик, m. (у Хрв. прим.) vide језик [1].
заѝлаже̑ње, n. vide залажење.
заѝлазити, зӣм, v. impf. vide залазити.
заѝљити, љӣм, vide **захиљити.**
заима́ва̑ње, n. vide заимање.
заима́вати, ѝма̑ва̑м, v. impf. (у Дубр.) vide заимати.
за̀има̑ње, n. das Borgen, Borgnehmen, mutuatio. [cf. заимавање].
за̀имати, ма̑м (мље̑м), v. impf. [cf. заимавати, позаимати, узаимати] 1) у кога што, borgen, mutuor. — 2) коме што, borgen, mutuum do.
заина́тити се, ѝна̑тӣм се, v. r. pf. sich in den Kopf setzen, trotzen, renitor: заинатио се па не ће —.
заи́нтачити, чӣм, v. pf. etwas immer wiederholen, semper idem vociferor [cf. заопуцати]: *заинтачио* те иште; шта си ти *заинтачио*!
заи́ра,* f. vide храна [1].
заи̏скати, за̀иште̑м (у Босни, особито по варошима, *заишћем*), v. pf. verlangen, begehren, peto. [cf. запитати 2].
заи̏скати се, за̀иште̑м се, v. r. pf. die Erlaubniß verlangen, peto.
заиспо̀кој [за испокој] **ду̑ше̑,** auf die Ruhe der Seele, ut requiescat in pace (ein Trinkspruch bei der даћа). cf. [1] да̑ћа.
за̀иста, } wahrhaft, vere; gewiß, certe. [cf. дои-
за̀исто, } ста, занаго, исто 2, јамачно, јурве, мајде, неборе, обиста, одиста].
за̀ита̑ње, n. vide **захитање.**
за̀итати, та̑м, vide **захитати.**
за̀итити, тӣм, vide **захитити.**
заѝћи, за̀иде̑м (за̀иђе̑м), v. pf. vide заћи: Он *заиђе* у Удбини граду —
заишта́лити се, ѝшта̑лӣм се, v. r. pf. Lust zu etwas, z. B. zu Essen, bekommen, concupisco.
за̀јаднӣ, ња̑, ње̑, (у Ц. г.) vide [ј а д а н] јадни.
заја́зити, за̀ја̑зӣм, v. pf. 1) verwehren, verdämmen, mole cohibeo. [cf. загатити, прејазити]. — 2) ersättigen, saturare: не може га човјек зајазити.
заја́зити се, за̀ја̑зӣм се, v. r. pf. sich ersättigen, saturari: подај му (н. п. доста јела) не би ли се зајазио.
за́јам, за́јма, m. Borg, mutuum: у зајам дати, leihen, mutuum dare; у зајам узети, borgen, mutuum sumere; вратити зајам; Зла жена *зајма* не врати (т. ј. когод учини зло вратиће му се). [cf. рукодаће].
за̀јаприти се, рӣм се, v. r. pf. roth werden, z. B. vom Feuer, ab igne rubeo.
зајау́кати, ја̀у̑че̑м, v. pf. aufklagen, lamentor: Од ајдука један *зајаука* —
за̀јац, m. (у крајини Неготинској) vide зец [1].
зајѐда̑ње, n. das Necken, cavillatio.
зајѐдати, за̀једа̑м, v. impf. necken, cavillari. cf. загризати [2].
за̏једӣн, f. (у Сријему) н. п. живе у заједини, т. ј. заједно, Gemeinschaft, communio. cf. задруга.
за̏једница, f. das Gemeingut, was Zweien oder mehreren zugleich gehört, bonum commune.
за̏једничан, чна, чно, н. п. човјек, gesellig, socialis. [vide дружеван].
за̏једничкӣ, ка̄, ко̄, gemeinschaftlich, communis.
за̏једно, zugleich, zusammen, una. [cf. узаједно, скупа].
зајѐдрати, ра̑м, v. pf. voll, dicht werden, denseor.
зајѐдрити, за̀једрӣм, v. pf. (у прим.) zu segeln anfangen, vela facere, cf. поједрити: *Заједрише* морем дебелијем — *Заједрила* по кршу галија,| Коња игра на мору делија —
за̏јести, једе̑м (за̏ије̑м), v. pf. (јуж. и. ист.) beleidigen, offendo.
заје́чати, чӣм, v. pf. 1) erhallen, ertönen, insono [cf. појечати]: Око Беча сва земља

зајеча — 2) aufächzen, ingemisco: *зајечаше* рањеници.

за̏јисти, (зап.) vide зајести.

за̏јмити, за̏јмӣм, v. pf. 1) окупити, потјерати кога, или што, vor sich hertreiben, cogo [vide потјерати]. — 2) vide узајмити.

зајула́рити, ју̀ла̄рӣм, vide заударити.

закадѝјати се, ја̄м се, v. r. pf. (etwas komisch) sich einkadien, Kadia werden, fio judex: А. Ђе ти је син?| Б. Отишао у Зворник да *се закадија.*| А. Па шта ради сад онамо?| Б. Тимари коње код Али-бега.

зака́дити, за̀ка̄дӣм, v. pf. 1) н. п. буре, кошницу, anrauchen, infumo. — 2) ракију, anbrennen, aduro: ова је ракија закађена, т. ј. димљива. cf. [vide] загорети.

закађѝва̄ње, n. das Anrauchen, infumatio.

закађѝвати, ка̏ђује̄м, v. impf. anrauchen, infumo.

зака́зати, за̀ка̄же̄м, v. pf. 1) sagen, dico, jubeo: Сваки својој *заказаше* војсци — 2) име (у пјесми), Namen geben, nominare, cf. [vide] надјести [2]: И лепо му име *заказаше* —

заказѝва̄ње, n. das Sagen, edictum.

заказѝвати, ка̏зује̄м, v. impf. sagen, dico.

за̏камениити се, нӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide окаменити се: Тако ми *се* не *закаменило* дијете у жени! теле у крави! јагње у овци! свако сјеме у баштини, и дух у костима!

Зака̀мење, n. планина између Бјелопавлића и Жупе Никшићке.

зака̏нити се, за̀ка̄нӣм се, v. r. pf. sich entschließen, statuo. [vide наканити се].

зака̀нути, за̀кане̄м, v. pf. betropfen, guttatim perfundo.

закањѝва̄ње, n. das sich Entschließen, statutio.

закањѝвати се, ка̏ње̄ује̄м се, v. r. impf. sich entschließen, statuo.

за̏каснити, нӣм, (у Сријему и у Бачкој) vide [о д о ц н и т и] задоцнити.

за̏качити [заквачити], чӣм, v. pf. anhaken, unco prehendo.

за̏качка [заквачка], f. der Schneiderhaken, uncus sartorius.

за̏квачити, ӣм, v. pf. vide закачити.

за̏квачка, f. vide закачка.

заке́рало, m. који закера, ein häkeliger Mensch, difficilis et morosus.

заке́ра̄ње, n. das häkelig-sein, morositas.

заке́рати, за̀ке̄ра̄м, v. impf. (у Сријему) häkelig sein, morosum esse: закера којешта.

заке̏серити, рӣм, v. pf. т. ј. браду, (komisch) in die Höhe heben, levo barbam.

закѝва̄ње, n. das Anschmieden, adcusio.

закѝвати, за̀кӣва̄м, v. impf. anschmieden, adcudo.

закѝда̄ње, n. 1) das Abreißen, abruptio. — 2) das Bevortheilen, fraudatio.

закѝдати, за̀кӣда̄м, v. impf. 1) н п. конац, abreißen, abrumpere, cf. [vide] откидати: Косу бријү, нокте *закидају* — 2) bevortheilen, fraudo. [cf. закучивати].

закидѝва̄ње, n. vide запредање.

закидѝвати, кѝдује̄м, v. impf. (у Боци) vide запредати.

за̏кинути, не̄м, v. pf. 1) н. п. конац (у шву), abreißen, abrumpo. — 2) закинуо ме десет гроша, bevortheilen, defraudo. cf. занијети [3, закучити 2].

за̏киселити, лӣм, v. pf. 1) н. п. чорбу, säuern, acidum reddo. — 2) н. п. кацу, да забрекне, einwässern (ein ausgetrocknetes Faß, damit es anziehe), irrigare.

закисѝва̄ње, n. das Naßwerden, humectatio a pluvia.

закисѝвати, кѝсује, v. impf. н. п. пушка, naß werden (vom Regen), humector pluvia (киша).

за̏киснути, не̄, v. pf. н. п. пушка, vom Regen naß werden, madefio a pluvia.

за̏китити, тӣм, v. pf. vide накитити.

за̏кићевка, f. (у Карловцима) рана црвена трешња, Art Kirschen, cerassi species [prunus avium L. var.].

закѝшати, ша̄м, v. pf. (у Дубр.) н. п. кошуље, т. ј. потопити у воду, einweichen, aqua perfundere. cf. [vide] покиселити.

за̏клад, m. (по јужн. кр.) 1) лијепе хаљине, оружје, и остале д р а г о ц ј е н е ствари, das Kleinod, ornamentum. [cf. заклада]. — 2) das Pfand, pignus [vide залог]. cf. залога.

за̏клада, f. (у Ц. г.) vide заклад 1: А у цркве црковне *закладе* —

за̏клања̄ње [заклоњање], n. das Schützen, defensio. [cf. заслањање (заслоњање), застињање].

за̏клањати [заклоњати], ња̄м, v. impf. schützen, defendo [cf. заслањати (заслоњати), застињати]: Дора ће те собом *заклањати* — [заклањати се (заклоњати се), v. r. impf. v. заклањати.]

закла́ње, n. das Schlachten, mactatio [cf. закољ 1]: Је ли веће јање за *заклање?* —

закла́па̄ње, n. 1) das Zudecken, operitio (?). — 2) das Verschließen, occlusio.

закла́пати, за̀кла̄па̄м, v. impf. 1) н. п. лонац, zudecken, operio. — 2) н. п. кућу, собу, verschließen, claudo.

за̏клапити, пӣм, v. pf. Schaum bekommen, spumesco.

за̏клати, кољем, v. pf. 1) schlachten, macto. — 2) fig. н. п. закла ме и удави ме; закла ме без ножа; закла по заклану, verderben, perdo: *Заклала* га пушка Црногорска —

за̏клати се, кољем се, v. r. pf. 1) sich den Hals abschneiden, mactare se. — 2) (у Ц. г.) vide поклати се: А удари сваки на својега,| *Заклаше се* с три четири стране —

закла́тити, за̀кла̄тӣм, v. pf. hineinschlagen, infigo.

за̏клепак, пка, m. vide приушак.

за̏клетва (за̏кле̄тва), f. der Schwur, jusjurandum. [cf. клетва 2, јемин].

закле̏ти, заку̑не̑м, v. pf. 1) einen beschwören, obtestor. — 2) den Fluch anheben, coepi maledicere, execrari: Кад *закуну*, сва се земља тресе —

закле̏ти се, заку̑не̑м се, v. r. pf. schwören, den Eid ablegen, juro. [cf. присећи се].

закли̏ктати, за̀кликће̑м, v. pf. den Laut des Spechts hören lassen, sonum pici edo [cf. зађиликтати]: закликта жуња, вила.

за̀кли̏нчити, чи̑м, v. pf. (у Црмн.) заковати *клинцем*, vernageln, clavum adigo.

за̀клиња̄ње, n. das Beschwören, obtestatio, adjuratio. [cf. рођење].

за̀клињати, ње̑м, v. impf. 1) кога, beschwören, obtestor. — 2) заклињати ђаволе, да кажу гдје је благо закопано, beschwören, adjuro. Приповиједа се да гдјекоји попови и калуђери ноћу читајући некаке *молитве од заклињања* заклињу ђаволе да им кажу благо закопано, или да им изваде из мора новаца.

за̀клињати се, ње̑м се, v. r. impf. schwören, juro. [cf. ротити се].

закли̏пити, за̀клипи̑м, v. pf. verriegeln, obsero: немојте врата *заклипити* док ја не дођем.

за̀клон, m. Zufluchtsort, vor Wind und Regen (franz. abris), perfugium. [cf. заслон 1].

за̀клонит, а, о, Schutz bietend, tutus: Да идемо месту *заклониту* —

заклѐнити, за̀клони̑м, v. pf. schirmen vor Wind, Regen, Sonne, defendo. [cf. заслонити, загузити].

заклѐнити се, за̀клони̑м се, v. r. pf. sich schützen, retten, defendo me.

за̀клоња̄ње, n. vide **заклањање.**

за̀клоњати, ња̑м, vide **заклањати.**

за̀клоњати се, ња̑м се, vide **заклањати се.**

за̀клоп, m. 1) Schloß und Riegel, sera. — 2) (у Рисну) vide заклопац.

за̀клопац, пца, m. der Deckel, operculum. cf. заклоп [2, капак 1, поклопац, покрив 1].

заклѐпити, за̀клопи̑м, v. pf. 1) н. п. лонац, bedecken, contego. cf. [vide] поклопити. — 2) н. п. кућу, собу, вајат, verschließen, claudo. cf. [vide] закључати.

закључа́ва̄ње, n. das Verschließen, occlusio.

закључа́вати, кључа̄ва̑м, v. impf. verschließen, occludo.

за̀кључак, чка, m. (у Боци) у плетиће игле оно на врху, der Widerhaken an der Häkelnadel, uncus.

закљу̏чати, ча̑м, v. pf. verschließen, occludo. [cf. заклопити 2].

за̀кметити, ти̑м, v. pf. zum кмет machen, creo *τὸν* кмет.

за̀кметити се, ти̑м се, v. r. pf. кмет werden, fio кмет.

За̀ко, m. hyp. v. Зарија.

закова́ница, f. штап с краја закован, ein beschlagener Stock, baculus ferratus.

заковати, за̀кује̑м, v. pf. verschmieden, concudo.

заковр̀нути, ко̀врне̑м, v. pf. у један пут занемоћи, plötzlich erkranken, repentino morbo corripior.

заковр̀чити, чи̑м, v. pf. н. п. реп (vom Löwen, Hunde, Schweine) den Schwanz in einen Kranz schlagen, retorqueo caudam.

заковча́ва̄ње [**закопчавање**], n. das Zuhäkeln, fibulatio.

заковча́вати, ко̀вча̄ва̑м, [**закопчавати**] v. impf. zuhäkeln, fibulo.

заковчати, ча̑м, (cf. **закопчати**) v. pf. zuhäkeln, fibulo. [vide запучити].

за̀козли̑к, m. vide [к о з а л а ц 2] козлац.

закѐлити, за̀коли̑м, v. pf. 1) [vide] обићи [1], umgehen, circumeo, circumvenio: Три дана су пута заминули| Док су пусту воду *заколили* — 2) (у Грбљу) н. п. лозу, т. ј. п р и т а ћ и [1] (ударити *колац* уза њу), pflöcken, paxillo figere.

за̏кољ, m. (у Ц. г.) 1) [vide] заклање, das Schlachten, mactatio: на *закољ*, погледај како је претило. — 2) [vide] покољ, das Gemetzel, caedes. — 3) das Verderben, pernicies: то је *закољ* и убиство. cf. заклати.

за̀кољак, за̀кољка, m. у бравчета на грлу оно мјесто гдје је *заклано*, der Einschnitt am Halse geschlachteten Viehes, cicatrix bestiae mactatae.

за̏кон, m. 1) die Religion, der Glaube, religio [vide вјера 1]: кога си ти *закона*? по нашем *закону* то не може бити; не доноси *закон*. — 2) das heilige Abendmal, eucharistia [vide причешће]: хајдемо на *закон*; данас сам узео *закон*. — 3) die Sitte, das Gesetz, mos, lex: Остави нам колу дара, *закон* ти је — Сарајево, огњем изгорјело!| Што у тебе зли *закон* постаде:| Да се љубе буле удовице,| Остављају лијепе ђевојке — Наша невјесто, зла ти вечера!| Тога *закона* нема овђенак —

законоша, m. (у Босни) човјек од закона, н. п. поп или калуђер (особито Турци зову тако наше с в е ш т е н и к е), der Pfleger der Religion, cultor religionis.

за̏коп, m. das Begräbniß, sepultura. cf. [vide] погреб.

закопа́ва̄ње, n. das Begraben, sepultura.

закопа́вати, ко̀па̄ва̑м, v. impf. begraben, sepelio.

закопа́вати се, ко̀па̄ва̑м се, v. r. impf. sich verschanzen, vallo munior. [vide опкопавати се].

закѐпати, па̑м, v. pf. 1) begraben, sepelio [vide погрепсти]. — 2) scharren (mit dem Fuße), rado.

закѐпати се, па̑м се, v. r. pf. sich verschanzen, vallo munior. [vide опкопати се].

за̀копина, f. der Anbruch, Neubruch, ubi ego primus coepi laborare: то је моја *закопина*, т. ј. то је моје од старине, ја сам први то почео.

закѐпитити, ти̑м, v. pf. н. п. новаца, стоке, erwerben, acquiro.

закопча́ва̄ње, n. vide заковчавање.

закопча́вати, ко̀пча̄ва̑м, vide заковчавати.

закѐпчати, ча̑м, vide заковчати.

закорачѝвање, n. die falschen Tritte, impeditio. cf. закорачити.

закорачѝвати, рачујем, v. impf. falsche Tritte thun, impedire se: овај коњ све *закорачује*. cf. закорачити.

закора̀чити, ко̏ра̄чӣм, v. pf. einen falschen Tritt thun (sich verwickeln wie das Pferd das sich in die Stränge verwickelt), impedire se: коњ закорачи, кад ногом прекорачи преко штранге, те му штранга дође међу ноге.

за̀кос, m. у планини мјесто гдје се може косити, das Mähdland, locus metendus.

зако̀сити, за̀косӣм, v. pf. закосио у моју ливаду, beim Mähen sich in Nachbars Wiese vergreifen, ein Stück Nachbars Wiese abmähen, pratum vicini caedo. [cf. укосити 2].

за̀кошак, шка, m. die Schoßkelle. [cf. кош 4, кошак].

за̀крајак, за̀кра̑јка, m. [крај (мјеста)?]: Кад погледа на *закрајак* доњи —

за̀крајинити, нӣм, v. pf. Krieg beginnen, bellum infero [vide завојштити]: кад су Нијемци закрајинили.

за̀крајинити се, нӣ се, v. r. pf. закрајинило се, es ist Krieg entstanden, exortum est bellum.

закра̏ти, а̑м, vide **закрхати.**

закра̏ти се, а̑м се, vide **закрхати се.**

закра́тити, за̀кра̑тӣм, v. pf. коме штогод, einem etwas verwehren, prohibeo aliqua re. [cf. прекратити, забранити].

закраћѝва̄ње, n. das Verwehren, prohibitio.

закраћѝвати, кра̀ћујем, v. impf. verwehren, prohibeo.

закрва́вити, кр̀ва̄вӣм, v. pf. т. ј. очима, mit blutdürstigen Augen ansehen, oculum quasi cruentum defigo in aliquem.

закре́нути, за̀кре̑не̄м, v. pf. seitwärts lenken, flecto.

за̀крета̑ње, n. das Lenken seitwärts, flexio.

за̀кретати, креће̄м, v. impf. seitwärts lenken, flecto.

за̀кржавити, } **за̀кржљавити**, } вӣм, vide закршљавити.

за̀кржљати, жа̄м, vide закршљати.

закрѝва̄ње, n. das Zudecken, constratio. cf. [vide] загртање [1].

закрѝвати, за̀крӣва̄м, v. impf. н. п. виноград, zudecken, bedecken, consterno. cf. [vide] загртати [1].

закрѝвити, за̀крӣвӣм, v. pf. у пјесми, мјесто *скривити*: Јер је цару млого *закривила* —

закрѝлити, за̀крӣлӣм, v. pf. 1) unter seine Flügel nehmen, beschützen, alis tego et defendo: свети шестокрили аранђеле! *закрили* ме крилом својим; Кад је Ђорђе Србијом завлад'о, | И Србију крстом прекрстио, И својијем крилом *закрилио* | Од Видина па до воде Дрине — 2) н. п. закрилила војска сву земљу, bedecken, opprimo. [vide] прекрилити, cf. притиснути.

за̀крити, за̀крије̄м, v. pf. (у Слав.) н. п. виноград, bedecken, zudecken, consterno. cf. [vide] загрнути [1].

за̀крӣч, f. (у Ц. г.) Verbot, interdictum [cf. забрана 2, јасак]: Па је *закрич* Сефер учинио —

закрѝчати, чӣм, v. pf. (у Ц. г.) verbieten, interdico. cf. [vide] запријетити.

за̀кркнути, не̄м, v. pf. verstopft werden, obturor: закркла цијев од казана.

закр̀ктати, за̀кркће̄м, v. pf. aufkrächzen, crocito: А *закркта* тица злогласница —

закрље̏штити, кр̀ље̄штӣм, v. pf. т. ј. очима, von einem Betrunkenen. [cf. уклијештити].

за̀крмељити, љӣм, v. pf. Augenbutter bekommen, gramiosum esse.

закр̀мити, за̀кр̄мӣм, v. pf. (у Ц. г.) навалити куд без памети (као крме).

закро̀чити, за̀крочӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide [опкрочити 2] окрочити: Па *закрочи* дебелога Шарца —

закр̀стити, за̀крстӣм, v. pf. 1) н. п. челе, bekreuzen, signare cruce. Код Срба је и сад обичај у Србији, кад који нађе челе у шуми, а он изреже сјекиром крст на кори онога дрвета у којему су челе, па други послије ако и нађе оне челе, не смије их исјећи. — 2) (у горњ. прим.) водицу, т. ј. осветити, weihen, consecro.

закр̀тожити, жӣм, v. pf. н. п. собу, у соби, Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, spargere sordes per cubiculum [vide запрзнити 1].

закружѝва̄ње, n. das Umkreisen, comprehensio.

закружѝвати, кру̏жујем, v. impf. umkreisen, in die Runde sich zueignen, comprehendo.

закру́жити, за̀крӯжӣм, v. pf. umkreisen, in die Runde umfassen, complector circum circa.

закр̀хати, ха̄м, [закр̏ати] vide [1] забити.

закр̀хати се, ха̄м се, [закр̏ати се] vide забити се.

за̀крцка, f. (у Новом саду) комадић чохе што сурдомари између шва умећу, der Einsatz, insertum.

закрчѝва̄ње, n. das Verrammeln, obstructio.

закрчѝвати, кр̀чујем, v. impf. verrammeln, obstruo.

закр̀чити, за̀кр̄чӣм, v. pf. н. п. сва му је авлија дрвима закрчена, verrammen, unzugänglich machen, obstruo. [vide запремити].

за̀кршљавити (cf. **закржљавити**), вӣм, } v. pf.

за̀кршљати [**закржљати**], ља̄м, } verbutten, verkümmern, im Wachsthum zurückbleiben, marcesco. cf. [закушљати,] закушљавити.

за̀крште̄на̄ во̀дица, f. (у горњ. прим.) Weihwasser, aqua lustralis. [vide зламење 1]. cf. водица.

закршћа́ва̄ње, n. [cf. закршћање] 1) das Bekreuzen, crucis incisio. — 2) das Weihen des Wassers, consecratio.

закршћа́вати, кр̀шћа̄ва̄м, v. impf. 1) bekreuzen (z. B. einen Baum mit Bienen), crucem incido.

— 2) (у горњ. прим.) водицу, weihen, consecro. cf. светити [1], закршћати.
закршћање, n. vide закршћавање.
закршћати, за̀кршћа̑м, vide закршћавати.
закуа́вање, n. vide **закухавање.**
закуа́вати, ку̏а̑ва̑м, vide **закухавати.**
закуа́вати се, ку̏а̑вам се, vide **закухавати се.**
за̀куати, а̑м, vide **закухати.**
за̀куати се, а̑м се, vide **закухати се.**
закува́ва̑ње, n. vide **закухавање.**
закува́вати, ку̏ва̑ва̑м, vide **закухавати.**
закува́вати се, ку̏ва̑ва̑м се, vide **закухавати се.**
за̀кувати, ва̑м, vide **закухати.**
за̀кувати се, ва̑м се, vide **закухати се.**
за̀кука, f. vide окука: А отоле мору на *закуку* —
за̀кукати, ка̑м, v. pf. den Kuckucklaut von sich geben, edo sonum cuculi: *Закукала* сиња кукавица —
закуку́љити, заку̀кӯљи̂м, v. pf. у овој загонеци: *закукуљено,* замумуљено, задевећено, задесећено; нико га не може раскукуљити, размумуљити, раздеветити, раздесетити, него онај који га је *закукуљио,* замумуљио, задеветио, задесетио (кључ и брава).
заку́мити, за̀кӯми̂м, v. pf. (у Ц. г.) кога, т. ј. рећи коме: *кумим* те Богом и светијем Јованом! anflehen, obtestor, cf. кумити: *Закуми* га Богом великијем — *Закуми* га и два и три пута —
заку́њати, за̀кӯња̑м, v. pf. 1) schimpflich für einschlummern, obdormio (per contemptum). — 2) zu schwinden anfangen durch eine Krankheit, tabesco.
за̀куп, m. der Pacht, conductio: дао под закуп. [cf. аренда; најам].
заку́пити, за̀кӯпи̂м, v. pf. pachten, conduco.
закупљи́ва̑ње, n. das Pachten, conductio.
закупљи́вати, ку̏пљӯје̑м, v. pf. pachten, conduco.
за̀купни̂к, m. (у Далм.) који што закупљује, der Pächter, conductor. [cf. арендатор].
за̀купштина, f. (у Далм.) das Pachtgut, conductum.
заку́рњавити, ви̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide задимити (н. п. пушећи).
закуси́вање, n. verbal. v. закусивати.
закуси́вати, ку̏сује̑м, v. impf. 1) ein wenig in sich nehmen, paululum sumo. — 2) кога, Einem Speise in Mund geben, cibum in os ingero. [Кусалом га *закусује,* а дршком му очи вади. — Из I. издања.]
заку́сити, за̀кӯси̂м, v. pf. 1) ein wenig in sich nehmen, paululum sumo: закуси мало; дај да закусимо што. — 2) кога, Einem Speise in den Mund geben, cibum in os ingero.
заку́скунити, ни̂м, v. impf. н. п. коња, метнути му кускуне испод репа.
за̀кућити, ћи̂м, v. pf. коме кућу, einen mit Hause versehen, domum providere: ја сам ти кућу *закућио* (укор).
закуха́вање [закуавање, закувавање], n. 1) vide замјешивање. — 2) die Gährung zu einem Kriege, Aufruhr u. s. w., fermentatio.
закуха́вати, заку̏ха̑ва̑м, [закуавати, закувавати] v. impf. 1) хљеб, vide замјешивати. — 2) рат, кавгу, gähren, machen, fermento.
закуха́вати се, ку̏ха̑ва̑м се, [закуавати се, закувавати се] v. r. pf. gähren, ferveo, paror.
за̀кухати, ха̑м, [закуати, закувати] v. pf. 1) н. п. хљеб, vide замијесити: Остављале дјецу неповиту,| Остављале т'јесто *закухато* — 2) кавгу, entstehen machen, anzetteln, exordior. [vide заметнути 3.]
за̀кухати се, ха̑м се, [закуати се, закувати се] v. r. pf. entstehen, existo: *закухала* се кавга.
закуцáва̑ње, n. das Hineinschlagen, immissio.
закуца́вати, ку̏ца̑ва̑м, v. impf. hineinschlagen, immitto.
за̀куцати, ца̑м, [зацукати] v. pf. 1) hineinschlagen, immitto, н. п. клин. — 2) klopfen (an die Thüre), pulso fores: На *закуца* алком на вратима —
закучи́ва̑ње, n. 1) das Hangenbleiben, τὸ adhaerescere. — 2) die Bevortheilung, fraudatio.
закучи́вати, ку̏чује̑м, v. impf. 1) hangen bleiben, adhaeresco: И с ногу им папуче оскачу| А за гору гаће *закучују* — 2) кога, bevortheilen, fraudo. cf. [vide] закидати [2].
заку́чити, за̀кӯчи̂м, v. pf. 1) hangen bleiben, adhaeresco. cf. запети [2]. — 2) bevortheilen, fraudo. cf. [vide] закинути [2].
за̀кушљавити, ви̂м, } v. pf. vide закршљавити.
за̀кушљати, ља̑м, } v. pf. vide закршљавити.
за̀лага̑ј, m. vide **залогај.**
зала́га̑ње, n. 1) das Verpfänden, oppigneratio. — 2) das Einsetzen, oblatio. — 3) das Füttern (Eines der nicht selbst mit der Hand zum Munde kann), pabulatio. — 4) das Essen, manducatio.
1. **зала́гати**, за̀ла̄же̑м, v. impf. 1) verpfänden, oppignero. [cf. застављати]. — 2) н. п. вјеру, einsetzen, dare, cf. [vide] задавати: Заклиње се и вјеру *залаже* — 3) кога чим, Einem Speise in Mund geben (z. B. der nicht selbst mit der Hand zum Munde kann), cibum in os ingero: Ког јунака у животу нађе,| *Залаже* га љебом бијелијем — 4) essen, comedo, cf. заложити [4]: Да *залаже* месо од синова —
2. **зала́гати**, за̀ла̄же̑м, v. pf. кога, durch Lügen hinhalten, mendacio inhibeo.
залаги́вање, n. das Vorlügen (und Schmeicheln), mendacia adulatoris.
залаги́вати, ла̏гује̑м, v. impf. око кога, vorlügen und schmeicheln, mendaciis et adulatione uti.
зала̀дити, за̀ла̄ди̂, vide **захладити.**
зала̀днети, дни̂, vide **захладнети.**
зала̀днити, дни̂, vide **захладнити.**
зала̀дњети, дни̂, vide **захладњети.**
за̀ла̄ђе, n. vide **захлађе.**
залађи́вање, n. vide **захлађивање.**
залађи́вати, ла̏ђује̑, vide **захлађивати.**
за̀лаже̑ње, n. [cf. заилажење, захођење (зао-

ђење)] 1) das Hintergehen, τὸ ire post —. — 2) das Umgehen, τὸ circumvenire. — 3) das Gehen nach der Reihe, τὸ ire ex ordine.
за̀лаз, m. (у Ц. г.) Umweg, circuitus. cf. [vide] заход [2].
за̀лазити, зи̂м, v. impf. [заплазити, заходити (заодити) 2] 1) за што, hinter — gehen, eo post —. — 2) коме, н. п. с леђа или испријека, umgehen, circumvenio: Већ *залази* њему испријека — 3) sich verirren, aberro. — 4) nach der Reihe gehen (z. B. von Haus zu Haus), ex ordine eo. — 5) кад ми год руке озебу, све ми *залази за нокте*. cf. заћи [5].
за̀лајати, је̂м, v. pf. anbellen, allatro.
зала̀ма̂ње, n. 1) das Abranken, pampinatio. — 2) das Anbrechen, anfractio.
зала̀мати, за̀ла̂ма̂м, v. impf. 1) н. п. виноград, abranken, pampino. [cf. скрњивати]. — 2) н. п. чеп, anbrechen, anfringo.
за̀лапити (зала̀пити), за̀лапи̂м (за̀ла̂пи̂м), vide **захлапити.**
за̀латити, ти̂м, v. pf. vide захватити.
за̀лац, лца, m. зао човјек, хајдук, der Böse, homo malus: Дочекаће *залци* у Мојанци, Отеће ти коња и оружје —
за̏лева, f. (ист.) vide заљева.
залѐга̂ње, n. (ист.) vide залијегање.
залѐгати, за̀ле̂же̂, (ист.) vide залијегати.
залѐдити, за̀леди̂м, v. pf. zu Eis machen, congelo: овај ће вјетар *заледити* Дунаво.
залѐдити се, за̀леди̂ се, v. r. pf. zufrieren, congelari.
залѐђати, ђа̂м, v. pf. (komisch) den Schmerz im Rücken bekommen (z. B. durch Verfühlung), dorsi dolores contraho. Приповиједа се како је некакав Турчин код Србина на конаку казао да га *пиканијем* гуњем покрију да не би *залеђао*, па би га послије морали петнаест дана ондје понуђати.
за̏лежа̂ј, m. (у Далм.) vide парлог.
залѐжати се, жи̂м се, v. r. pf. 1) sich verliegen (versitzen), verderben, situ corrumpi. — 2) (у Далм.) н. п. виноград се залежао, vide упарложити се.
залелѐкати, лѐлече̂м, v. pf. aufheulen, exululo: Да не јекне нити *залелече* —
залѐпити, за̀ле̂пи̂м, (ист.) vide залијепити.
залепљѝва̂ње, n. (ист.) vide заљепљивање.
залепљѝвати, лѐпљује̂м, (ист.) vide заљепљивати.
за̀лести, лезе̂м, (ист.) vide заљести.
за̀лет, m. der Ort wohin die Bienen zu fliegen sich angewöhnen, der Flug, quo apes volare solent.
залѐта̂ње, n. (ист.) vide залијетање.
залѐтати, за̀ле̂ће̂м, (ист.) vide залијетати.
залѐтати се, за̀ле̂ће̂м се, (ист.) vide залијетати се.
залѐтети, ти̂м, (ист.) vide залетјети.
залѐтети се, ти̂м се, (ист.) vide залетјети се.
1. **залѐтити**, ти̂м, (зап.) vide залетјети.
2. **за̏летити**, ти̂м, (ист.) vide заљетити.
залѐтити се, ти̂м се, (зап.) vide залетјети се.
залѐтјети, ти̂м, v. pf. (југоз.) 1) hinter etwas fliegen, volo post —: залетјеше голубови за кућу. — 2) irrefliegen, sevolo: нема голуба, ваља да је негдје *залетио*. — 3) н. п. коња, laufen lassen, currere sino: А лабуда коња *залећела* —
залѐтјети се, ти̂м се, v. r. pf. (југоз.) anlaufen, aggredior.
залѐћети, лѐти̂м, v. pf. (јуж.) vide залетјети.
залѐћети се, лѐти̂м се, v. r. pf. (јуж.) vide залетјети се.
1. **залѐћи**, лѐже̂м, v. pf. einnisten lassen, sino ut nidulentur: ако се често не чешљаш, залећи ћеш вашију у глави.
2. **залѐћи**, за̀леже̂ (за̀легне̂), v. pf. hinreichen, decken (die Schuld), sufficio: једва би му кућа за дуг *залегла*.
залѐћи се, залѐже̂м се, v. r. pf. sich einnisten, nidulor: није хтио да се чешља, па му *се залегле* ваши у глави.
залѐчити, за̀ле̂чи̂м, (ист.) vide залијечити.
за́ли, vide **залих.**
за́лив, m. die Bai (im Flusse oder im Meere), sinus.
за̏лива, f. (зап.) vide заљева.
за̀лива̂ње, (зап.) vide заљевање.
за̀ливати, ва̂м, (зап.) vide заљевати.
залѝга̂ње, n. (зап.) vide залијегање.
залѝгати, за̀ли̂же̂, (зап.) vide залијегати.
залигѝва̂ње, n. das Herumschmeicheln, blanditio.
залигѝвати, лѝгује̂м, v. impf. око кога, herumschmeicheln, blandior: залигује дијете око матере, или мати око дјетета.
за̀лизак, лиска, m. комад соли што су говеда зализала, ein angelecktes Stück, res adlambita (?).
залѝзати, за̀ли̂же̂м, v. pf. anlecken, adlambo.
зализѝва̂ње, n. das Anlecken, adlambitio (?).
зализѝвати, лѝзује̂м, v. impf. anlecken, adlambo.
залијѐва̂ње, n. vide заљевање.
залијѐвати, за̀лијева̂м, vide заљевати.
залијѐга̂ње, n. [јуж.] das Hinreichen zur Deckung der Schuld, τὸ sufficere.
залијѐгати, за̀лијеже̂, [јуж.] v. impf. hinreichen, decken (die Schuld), sufficio: једва залијеже за оно.
залијѐпити, за̀лијепи̂м, v. pf. (јуж.) 1) што, verkleben, oblino. — 2) (у Рисну) кога, ohrfeigen, colaphum impingo. cf. [vide] ћушити.
залијѐта̂ње, n. (јуж.) 1) das Fliegen hinter etwas, τὸ volare post —. — 2) das Irrefliegen, τὸ sevolare. — 3) Der Anlauf, impetus.
залијѐтати, за̀лијеће̂м, v. impf. (јуж.) hinter etwas fliegen, volo post —. — 2) irrefliegen, sevolo.
залијѐтати се, за̀лијеће̂м се, v. r. impf. (јуж.) anlaufen, impetus facio.
залијѐчити, за̀лијечи̂м, v. pf. (јуж.) zuheilen, claudo vulnus sanando.
залѝпити, за̀ли̂пи̂м, (зап.) vide залијепити.
залипљѝва̂ње, n. (зап.) vide заљепљивање.

залипљѝвати, лѝпљујēм, (зап.) vide заљепљивати.

залѝставац, а̑вца, m. везен (а кашто и накићен н. п. којекакијем ђинђухама и малијем школьчицама и т. д.) комад сукна или платна који жене, а особито дјевојке, по острвима око Задра привежу одозго уз прси (преко сиса).

за̏листак, ска, m. н. п. на дулцу (cf. [апкало,] епкало), на чакширама, на ципелама, die Klappe, valva.

за̏листи, лизе̑м, (зап.) vide заљести.

за̏лисци, за̏лиза̄ка̄, m. pl. (у Земуну) der Backenbart, genae pilosae.

залѝта̑ње, n. (зап.) vide залијетање.

залѝтати, за̏лӣће̄м, (зап.) vide залијетати.

залѝтати се, за̏лӣће̄м се, (зап.) vide залијетати се.

за̏лити, за̏лије̄м, v. pf. 1) н. п. цвијеће, begießen, irrigo: Ти помузи разблудницу овцу, *Залиј* цвијет кроз танку свиралу — (пјева се како је некака сеја Тодорова с овчаром родила дијете, па га негдје сакрили и кријући хранили, па једном кад је дјевојка у моби жела, запита је овчар из брда од оваца свирајући у свиралу: је ли цвијет облазила и заљевала, да не би увенуо, а она му пјевајући ово одговорила). — 2) човјека, н. п. сребром, т. ј. растопити сребро па му сасути у уста (у Србији се приповиједа да су у стара времена, особито Нијемци, овако заљевали издајнике и митнике). — 3) vide затопити. — 4) залила вода у што, sich ergießen, redundo: залила вода у кућу.

за̏литити, тӣм, (зап.) vide заљетити.

за̏лих (cf. зали), müssig, ohne Arbeit, unbeschäftigt, otiose: воденица стоји *залих* (sonst онако); имате ли још коју столицу *залих* (überflüssig). cf. залишан.

залѝчити, за̏лӣчӣм, (зап.) vide залијечити.

за̏лишан, шна, шно, überflüssig, superfluus. cf. залих.

за̏лог, m. das Pfand, pignus. [cf. заклад 2, залога 1].

за̏лога, f. 1) Verpfändung, oppigneratio: дао у залогу. [cf. залог]. — 2) ein Merkblatt im Buche, signum. [vide биљешка]. — 3) (у Барањи) vide подлога [1] (у опанку).

за̏лога̑ј (cf. залагај), m. der Bissen Brot, bolus (*βῶλος*): нема хљеба ни *залогаја*.

залога́јак, јка, m. hyp. v. залогај.

зало̀жити, за̏ложӣм, v. pf. 1) што, verpfänden, oppignero: *заложио* је кућу за сто дуката. [cf. заставити]. — 2) н. п. вјеру, einsetzen, dare: Ми смо Божју вјеру *заложили* — 3) кога чим, Einem Speise in Mund geben (z. B. der nicht selbst zu Munde kann), cibum in os ingero. — 4) essen, comedo: ходи да *заложимо; заложи* мало хљеба; Да по кору хљеба *заложимо* —

за̏ломак, за̏ло̑мка, m. 1) оно што остане унутра кад се што заломи, der Stummel, truncus. — 2) заломци од лозе, die Rebenspitze.

зало̀мити, за̏ломӣм, v. pf. 1) виноград, abranken, pampino. — 2) н. п. чеп, anbrechen, anfringo.

за́луд, vide узалуд: Јер су моје *залуд* некад биле —

за́лудан, дна, дно, müssig, unnütz, otiosus.

залу̏дети, дӣм, (ист.) vide залудјети.

залу̏дити, 1) за̏лу̑дӣм, v. pf. кога, bethören, decipio. — 2) залу̑дӣм, (зап.) vide залудјети.

залу̏дјети, лу̑дӣм, v. pf. (југоз.) irre werden, mentis errore afficior. [cf. замахнитати (заманитати) 2; обестијати].

за̏лудни̑к, m. (у Ц. г.) који залудан стоји, ein müssiger, unbeschäftigter Mensch, homo otiosus.

за̏лудница, f. eine Sache die die Muße verschafft, res otium suppeditans: Тамбурице, моја дангубице! А лулице, моја *залуднице*! —

за̏лудњӣ, ња, ње, vergeblich, nichtig, eitel, inanis: Ма то тебе, *залудња* радости —

[**залуду**, vide узалуд; *види* s. v. забадава 2.]

залу̏ћети, лу̑дӣм, (јуж.) vide залудјети.

залуђѝвање, n. 1) das irre-werden, erratio. — 2) das Bethören, deceptio.

залуђѝвати, лу̏ђујēм, v. impf. 1) irre werden, mentis errore afficior. — 2) кога, bethören, decipio: луд је и онако, немој га ти још већма *залуђивати.*

залужѝва̑ње, n. das Beizen, maceratio.

залужѝвати, лу̏жујēм, v. impf. beizen (von Gerbern), liquore macero. Коже опанчари залужују у варници.

залу̏жити, за̏лу̑жӣм, v. pf. коже (код опанчара), beizen, liquore macero.

залу̑пати, за̏лу̑па̄м, vide [1] забити.

залу̑тати, за̏лу̑та̄м, v. pf. заћи с пута, den Weg verlieren, sich verirren, aberro [cf. заћи 3; заглаврњати]: Ил' је ђегођ с пута *залутала* — Ако буде с пута *залутала,* Да Бог даде да ме скоро нађе —

залучѝва̑ње, n. das Absondern, das Entwöhnen (Absetzen) der Lämmer, Kälber, Ferkel ablactatio.

залучѝвати, лу̏чујēм, v. impf. н. п. јагањце од оваца, absetzen, ablacto.

1. **залу̏чити**, за̏лу̑чӣм, v. pf. entwöhnen, absetzen, ablacto [cf. одлучити 1] (von Kindern sagt man одбити).

2. **за̏лучити**, чӣм, v. pf. утући бијелога лука, па залучити какво јело (помијешати га с јелом), као н. п. комбост, папулу, блитву, питије, кокошиње месо, и т. д., mit Knoblauch würzen, allio sativo condio.

за̑лф,* m. vide **зарф**: Кафеџији *залфе* и филџане —

за̏љева, f. (у Хрв.) кад се успе јомужа на киселу сурутку па оно што се дигне на врх, Art saure Milch, oxygalae genus. [cf. замлаз]. Заљева је врло добра за јело.

за̏љева̑ње, n. (јуж.) verbal. v. заљевати.

за̀љевати, ва̑м, v. impf. (југ.) [cf. залијевати] 1) н. п. цвијеће, begießen, irrigo. — 2) човјека, cf. залити [2]. — 3) vide затапати. — 4) заљева вода, sich ergießen, redundo. — 5) заљева чокоће, weinen, lacrymo.

заљепљѝвање, n. (југ.) 1) das Verkleben, oblitio. — 2) (у Рисну) vide ћушање.

заљепљѝвати, љѐпљујем, v. impf. (југ.) 1) verkleben, oblino. — 2) (у Рисну) vide ћушати.

за̀љести, љезе̑м, v. pf. (југ.) vide заћи. cf. заљећи.

за̀љетити, ти̑м, v. pf. (југ.) vom Sommer überfallen irgendwo bleiben, übersommern, aestatem ago (transigo), aestivo.

за̀љећи, за̀љеже̑м (за̀љегне̑м), v. pf. 1) vide заћи. cf. заљести. — 2) vorbei sein, transire, cf. [vide] проћи [2]: Док *заљеже* десета година —

заљу̀љати, за̀љу̀ља̑м, v. pf. [cf. зацуљати] 1) in Bewegung setzen, commoveo: вјетар *заљуљао* лађу. — 2) zu wiegen anfangen, cunas moveo: Што колевка *заљуљала*, то мотика закопала.

[**заљу̀љати се,** љам се, v. r. pf. v. заљуљати; cf. зацуљати се.]

за̀љуштак, тка, m. (у Боци) [vide додатак]. cf. придавак.

заљу̀штити, за̀љу̀шти̑м, v. pf. н. п. нокат, vide загулити.

за̀мавица, f. (у Рисну) der Schwindel, vertigo. [vide вртоглавица].

зама̀глити, ли̑м, v. pf. Rauch machen, einen Rauchnebel um sich her verbreiten, fumum facio ex fistula.

зама̀глити се, ли̑м се, v. r. pf. nebelig werden, obnubilor: Новљанско се поље *замаглило* —

замађѝјати, ја̑м, v. pf. (у Ц. г.) кога, vide опчинити. cf. мађије.

за̀мазати, мажем, v. pf. 1) zuschmieren, verschmieren, oblino. — 2) код господе новцима какову кривицу, durch Bestechung gut machen.

замазѝвање, n. das Verschmieren, oblitio.

замазѝвати, ма̀зујем, v. impf. verschmieren, oblino.

замаѝвање, n. vide **замахивање.**

замаѝвати, а̀ујем, vide **замахивати.**

зама̀кање, n. das Einweichen, Eintunken, immersio.

зама̀кати, за̀ма̑чем, v. impf. eintunken, immergo.

зама̀кнути, за̀макне̑м, vide **замаћи.**

зама̀кнути се, за̀макне̑м се, vide **замаћи се.**

за̀мама, f. die Lockspeise, esca (um Schweine, Hunde an sich zu locken).

зама̀мити, за̀ма̑ми̑м, v. pf. anlocken, allicio: *замами* псето, да не иде у планину за чобанима; Док нас хајдук у гору *замами* —

замамљѝвање, n. das Locken, allectio, adescatio.

замамљѝвати, ма̀мљујем, v. impf. locken, allecto.

за̀ман, umsonst, frustra, incassum, [vide] у з а л у д, cf. забадава, заманице: Баба баби гребла лан, | Да јој *заман* прође дан —

зама̀ндалити, ли̑м, v. pf. превући мандал преко врата, das Thor mit einem Balken verriegeln, obice claudo: Ал' капија пуста затворена, | Затворена и *замандаљена* —

заманѝтати, ма̀ни̑та̑м, vide **замахнитати.**

за̀маница, f. помоћ коју лађари на какијем мјестима узимају к обичнијем коњма или људма који лађе вуку: чинили смо *заманицу*; био сам на *заманици.*

за̀маниц̑е, adv. vide [у з а л у д] заман.

зама̀нути, за̀ма̑не̑м, vide **замахнути.**

зама̀стити, за̀масти̑м, v. pf. einschmalzen, pinguedine condio.

за̀маторити, ри̑м, v. pf. veralten, senesco.

замаћи, за̀макне̑м, (cf. замакнути) v. pf. 1) sich dem Blicke entziehen (entrücken), subduco me oculis: замаче (замче) за брдо; Кад *замакне* у Нови с ђевојком — 2) омчу волу на рог, или уже на врат, um Hals einen Strick legen, injicio: И *замаче* синџир око врата — 3) (у Ц. г.) кога, aufknüpfen, suspendo. cf. [vide] објесити.

замаћи се, за̀макне̑м се, (cf. замакнути се) v. r. pf. (у Ц. г.) sich aufknüpfen, se suspendere: Ал ће ти *се замакнути* љуба —

зама̀хати, за̀ма̑ше̑м (за̀ма̑ха̑м), v. pf. замахао коњ воду, т. ј. не може да мокри; Ти проходај коња каравранца,| Можда ти је воду *замахао* —

замахѝвање [замаивање], n. das Ausholen, adductio brachii.

замахѝвати, ма̀хујем, [замаивати] v. impf. Ausholen, adduco brachium.

замахнѝтати, ма̀хни̑та̑м, [заманитати] [v. pf.] 1) (у Дубр.) vide полудјети. — 2) auf dumme Art sich verirren, aberro stultus. cf. [vide] залудјети.

зама̀хнути, за̀ма̑хне̑м, [заманути] v. pf. 1) ausholen um zu schlagen, brachium adduco. [cf. измахнути (изманути)]. — 2) н. п. замахни те мрве (или ђубре) мало, wegkehren, averro. — 3) н. п. замахнули коњи некуд, па их не могу да нађем, davon gehen, abire.

за̀маша̑ј, m. ein Hieb, ictus. [cf. мах 1].

за̀ма̑шан, шна, шно, schwingbar (so schwer, daß man es, um es zu heben, schwingen muß), ponderosus, н. п. мач, нож, дрво, сабља, cf. замашит.

за̀машит, а, о, vide замашан: Лијева је *замашита* рука —

зама̀штати, та̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide опчинити.

замашћѝвање, n. das Einschmalzen, τὸ condire pinguedine.

замашћѝвати, ма̀шћујем, v. impf. einschmalzen, pinguedine condio.

замѐдити, за̀меди̑м, v. pf. н. п. ракију, mit Honig würzen, melle condio.

замѐдљати, замѐдља̑м,

за̀мена, f. (ист.) vide замјена.

за̀менѝк, m. (ист.) vide замјеник.

замѐнити, за̀ме̑ни̑м, (ист.) vide замијенити.

замѐнити се, за̀ме̑нӣм се, (ист.) vide замијенити се.
за̏меница, f. (ист.) vide замјеница.
за́мера, f. (ист.) vide замјера.
замера́ва̑ње, n. [ист.] vide замјеравање. [cf. замерање].
замера́вати, мѐра̑ва̑м, (ист.) vide замјеравати. [cf. замерати].
замера́вати се, мѐра̑ва̑м се, (ист.) vide замјеравати се. [cf. замерати се].
заме́ра̑ње, n. vide замеравање.
заме́рати, за̀ме̑ра̑м, vide замеравати.
заме́рати се, за̀ме̑ра̑м се, vide замеравати се.
за̀мерити, рӣм, (ист.) vide замјерити.
за̀мерити се, рӣм се, [ист.] vide замјерити се.
заме́сити, за̀ме̑сӣм, (ист.) vide замијесити.
1. **замѐсти**, мѐте̑м, v. pf. 1) kehren (das Auskericht in den Winkel), converro. — 2) verwehen (mit Schnee), замео снијег; замео вјетар пут.
2. **замѐсти**, ме́те̑м, v. pf. umrühren (mischen) mit dem Kochlöffel, misceo [cf. умести], н. п. замео као свињама (кад се што рђаво зготови).
за̀местити, тӣм, v. pf. (ист.) vide замјестити.
за́мет,* m. die Ungelegenheit, der Zeitverlust, molestia: уврати се к мени ако ти није *замет*; *замет* ти је, дохвати ми то.
за̀метак, тка, m. der erste Anfang einer Frucht, foetus, embryo.
за́метан, тна, тно, н. п. посао, langsam, tarde procedens. cf. заметљив.
замѐта̑ње, n. 1) das Anlegen, injectio. — 2) das Heben in die Höhe, das Nehmen auf die Schultern, sublatio. — 3) das Anzetteln, excitatio. — 4) das Erwerben, acquisitio.
замѐтати, за̀ме́ће̑м, v. impf. 1) н. п. жицу (на вретено), уже (на колац), wie eine Schlinge binden, anlegen, injicio: Прасе репом вазда́н *замеће*, али нигда узла не завеже. — 2) на раме, auf die Schultern laden, tollo in humeros. — 3) anzetteln, excito, н. п. крајину, кавгу. — 4) erwerben, acquiro [vide запаћати], н. п. коза, оваца.
замѐтати се, за̀ме́ће̑м се, v. r. impf. entstehen, exorior.
за́метљив, а, о, што чини замет, vide заметан.
за̀метнути, не̑м, v. pf. 1) жицу (на вретено); уже (на колац), wie eine Schlinge binden, anlegen, injicio. — 2) auf die Schultern laden, tollo. [cf. заврћи 1]. — 3) anzetteln, excito. [cf. заврћи 3, закухати 2, затурити 2, извадити 3]. — 4) erwerben, acquiro [vide запатити]. cf. заврћи.
за̀метнути се, не̑м се, v. r. pf. (cf. заврћи се) 1) entstehen, exorior, н. п. заметнула се кавга, дијете. — 2) чим, aufladen, sibi imponere.
замешѝва̑ње, n. (ист.) vide замјешивање.
замешѝвати, мѐшује̑м, (ист.) vide замјешивати.
за̀мешта̑ње, n. (ист.) vide замјештање.
за̀мештати, та̑м, (ист.) [vide] замјештати.
замијѐнити, за̀мијенӣм, v. pf. (јуж.) 1) кога у каку послу, ersetzen, suppleo. — 2) ersetzen, compenso: замијенити своју главу, т. ј. кад човјек убије непријатеља прије него погине. Срби кажу да је штета и срамота (једни веле и грјехота) погинути не замијенивши своје главе.
замијѐнити се, за̀мијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) abgelöst werden, a statione recedo, recreor: Што се, синко, не ћеш оженити| Да *се* стара *замијени* мајка — 2) sein Leben theuer verkaufen (seinen Feind umbringen, ehe man auch selbst stirbt), hostem occido antequam ipse moriar.
замијѐсити, за̀мијесӣм, v. pf. (јуж.) einteigen, das Brot anmachen, misceo aquam farinae. [cf. закухати (закуати, закувати) 1].
замијѐтити, за̀мијетӣм, v. pf. (у Дубр.) bemerken, animadverto. [vide опазити].
за̀миловати, лује̑м, v. pf. lieb gewinnen, adamo.
за̏мина, f. (зап.) vide замјена.
за̏минйк, m. (зап.) vide замјеник.
зами́нити, за̀ми̑нӣм, (зап.) vide замијенити.
зами́нити се, за̀ми̑нӣм се, (зап.) vide замијенити се.
за̏миница, f. (зап.) vide замјеница.
зами́нути, за̀ми̑не̑м, v. pf. 1) н. п. за брдо, за кућу, hinter — gehen, eo post —. cf. заћи [1]. — 2) кога, vorbei gehen, praetereo [vide проћи 1]: А сватови гору *заминуше* — Још озад га неки *заминуше* — 3) vorbeisein (von der Zeit), praetereo, cf. [vide] проћи [2]: Кад десета *замину* година —
за́мира, f. (зап.) vide замјера.
замира́ва̑ње, n. (зап.) vide замјеравање. [cf. замирање].
замира́вати, мѝра̑ва̑м, (зап.) vide замјеравати. [cf. замирати].
замира́вати се, мѝра̑ва̑м се, (зап.) vide замјеравати се. [cf. замирати се].
зами́ра̑ње, n. vide замиравање.
зами́рати, за̀ми̑ра̑м, vide замиравати.
зами́рати се, за̀ми̑ра̑м се, vide замиравати се.
замирѝва̑ње, n. 1) das Stillen, sedatio. — 2) das Zuwachsen, τὸ ducere cicatricem.
замирѝвати, мѝруjȇм, v. impf. stillen, sedo.
замирѝвати се, мѝруjȇм се, v. r. impf. zuwachsen, cicatricem ducere. cf. [vide] зарастати.
замирѝсати, мѝрише̑м, v. pf. anfangen zu riechen, olere coepi. [cf. завоњати].
1. **зами́рити**, за̀ми̑рӣм, v. pf. stillen, sedo: Кира иде те кавгу *замири* —
2. **за̀мирити**, рӣм, (зап.) vide замјерити.
1. **зами́рити се**, за̀ми̑рӣм се, v. r. pf. н. п. замирила се рана, т. ј. зарасла, zuwachsen, cicatricem ducere. [vide замладити се].
2. **за̀мирити се**, рӣм се, (зап.) vide замјерити се.
зами́сити, за̀ми̑сӣм, (зап.) vide замијесити.
за̀мислити, лӣм, v. pf. denken, animo concipio: Више ум *замисли* него море понесе.
за̀мислити се, лӣм се, v. r. pf. sich in Gedanken vertiefen, immergi meditatione.

зàмиститп, тӣм, (зап.) vide замјестити.

зàмицâње, n. 1) die Entrückung, subductio. — 2) das Anlegen (z. B. eines Strickes dem Ochsen um den Hals), injectio. — 3) das Aufknüpfen, suspensio.

зàмицати, мичêм, v. impf. 1) entrücken, submoveo. — 2) anlegen (z. B. dem Ochsen einen Strick um den Hals), injicio. — 3) (у Ц. г.) aufknüpfen, suspendo. — 4) замичу му очи за дјевојком, sieht sie gerne.

замишѝвање, n. (зап.) vide замјешивање.

замишѝвати, мѝшујêм, (зап.) vide замјешивати.

зàмиштâње, n. (зап.) vide замјештање.

зàмиштати, тâм, (зап.) vide замјештати.

зȁмјена, f. (јуж.) der Ersatz, die Vertretung, vicarius [cf. одмјена]: мајка је себи родила *замјену*; Ожени се, мој п р е м и л и сине,| Да *замјену* стечем за живота — Каква је то царева *замјена* — Већ ја жалим ђе ћу погинути| Погинути данас без *замјене* — cf. замијенити се.

зȁмјеник, m. (јуж.) der Vertreter, vicarius: Јали за се нађи *замјеника* —

зȁмјеница, f. die Vertreterin, vicaria: Себе љубу, мајци *замјеницу* —

[**замјењивати,** замјењујем, v. impf. (јуж.) vide одмјењивати.]

зàмјера, f. (јуж.) (мени се чини да се ова ријеч не говори у Србији ни у Херцеговини, него само по војводству и то понајвише по варошима) das Uebelnehmen, die Beleidigung, offensio.

замјерáвâње, n. (јуж. cf. замјера) das Uebelnehmen, acceptio in malam partem. [cf. замјерање].

замјерáвати, мјѐрâвâм, v. impf. (јуж. cf. замјера) коме, übel nehmen, succenseo. [cf. замјерати].

замјерáвати се, мјѐрâвâм се, v. r. [im]pf. (јуж. cf. замјера) коме, или код кога, übel ankommen bei einem, gratia excido. [cf. замјерати се].

замјéрâње, n. vide замјеравање.

замјéрати, зàмјерâм, vide замјеравати.

замјéрати се, зàмјерâм се, vide замјеравати се.

зȁмјерити, рӣм, v. pf. 1) што или гдје (оком), einen Blick werfen, conjicio oculos quo: [а)] гдје замјери убиће из пушке; [cf. смјерити 2; — б)] замјерити дјевојку. cf. загледати [2]. — 2) немој ми замјерити, übel nehmen, accipio in malam partem (cf. замјера).

зȁмјерити се, рӣм се, v. r. pf. (јуж. cf. замјера) aus der Gunst kommen, displiceo.

зȁмјестити, тӣм, v. pf. (јуж.) т. ј. штап. cf. банати се.

замјешѝвање, n. (јуж.) das Anmachen des Brotes, panis mixtio. [cf. закухавање (закуавање, закувавање) 1].

замјешѝвати, мјѐшујêм, v. impf. (јуж.) das Brot anmachen, farinam misceo aquae. [cf. закухавати (закуавати, закувавати) 1].

зàмјештâње, n. (јуж.) [verbal. v. замјештати] cf. банати се.

зàмјештати, тâм, v. impf. (јуж.) т. ј. штап, cf. банати се.

зȁмка, f. 1) die Schlinge, laqueus. — 2) свезати на замку, т. ј. кад се повуче за крај да се одријеши, die Masche, macula. [cf. шепут, машлија]. Кад није на замку свезано онда је мртвоузице.

зȁмкнути, зȁмкнêм, v. pf. vide **замћи.**

замлáдити се, зàмлâдӣ се, v. r. pf. н. п. рана, sich schließen, vernarben, clauditur vulnus ibique caro quasi j u v e n e s c i t (млад). cf. [зарасти, 1] замирити се.

замлађѝвање, n. das Vernarben der Wunde, clausio vulneris.

замлађѝвати се, млàђујê се, v. r. impf. zuheilen, clauditur vulnus. [vide зарастати].

замлáжење, n. das Anmelken, admulsio.

зáмлаз, m. (у Херц. и у Ц. г.) кисело млијеко које се овако прави: успе се у какав суд киселе сурутке, пак се у њу *умузе* слатко млијеко, докле се сурутка не згусне, по том ко хоће сурутку исциједи, а ко не ће, он замлаз скида кашиком те једе, а сурутка остане на дну. Art saure Milch, oxygala quaedam. cf. зањева.

замлáзити, зàмлâзӣм, v. impf. [pf.] anmelken (z. B. in Mund eines jungen Thieres, das nicht selbst saugen kann), admulgeo: замлазити јагње некако, — млијека коме у око.

замлáтити, зàмлâтӣм, v. pf. 1) (das Beil) abstumpfen, um es dann zu schärfen (повратити), retundo, daher von einem Dummen: замлатио га Бог, па не повратио. cf. завратити [3]. — 2) (у Боци) vide ћушити.

зȁмлатница, f. (у Боци) vide пријушак.

замлаћѝвање, n. 1) das Abstumpfen, retunsio. — 2) (у Боци) vide ћушање.

замлаћѝвати, млàћујêм, v. impf. 1) abstumpfen, retundo. cf. замлатити. — 2) (у Боци) vide ћушати.

замлечѝвање, n. (ист.) vide замљечивање.

замлечѝвати, млѐчујêм, (ист.) vide замљечивати.

замлéчити, зàмлечӣм, (ист.) vide замлијечити.

замлијѐчити, зàмлијечӣм, v. pf. (у Ц. г.) какав вир или крај у језеру, т. ј. утући много *млијеча,* да се риба потрује и изиђе наврх воде. Тако у Србији рибу трују дивизмом и зеленијем орасима, него се то и забрањује чинити, јер се потрују и мале рибе које нијесу за јело, и тако се риба затире. Риба се тако може тровати само на онијем мјестима гдје вода не отјече.

замличѝвање, n. (зап.) vide замљечивање.

замличѝвати, млѝчујêм, (зап.) vide замљечивати.

замлѝчити, зàмлӣчӣм, (зап.) vide замлијечити.

замљечѝвање, n. verbal. v. замљечивати.

замљечи̏вати, мљѐчујѐм, v. impf. (јуж.) cf. замлијечити.

За̏мна, f. ријека [*Земна*] у крајини Неготинској (утјече у Дунаво ниже Брзе Паланке).

замо̀лити, за̀молӣм, v. pf. кога, eine Bitte thun an wen, rogo quem.

замо̀лити се, за̀молӣм се, v. r. pf. коме, eine Bitte thun an wen, rogo quem.

замо̀рити, за̀морӣм, v. pf. ermüden, lasso, cf. [vide] уморити [2]: Ја сам мога *заморио* дору —

замота́вање, n. das Einwickeln, involutio.

замота́вати, мо̀та̄ва̄м, v. impf. einwickeln, involvo.

замо̀тати, та̂м, v. pf. einwickeln, involvo.

замо̀трити, за̀мотрӣм, v. pf. ersehen, erblicken, aspicio. [vide угледати].

замоту́љак, љка, m. das Bündel, sarcina. [cf. смотуљак].

замоту́љати, љам, v. pf. einwickeln, involvo.

замо̀чити, за̀мочӣм, v. pf. eintunken, mergo.

замра́чити, за̀мра̂чӣм, v. pf. verdunkeln, obscuro.

замра́чити се, за̀мра̂чӣ се, v. r. pf. dunkel werden, obscuror. [cf. смрачити се].

за̀мрежити, жӣм, v. pf. 1) wie mit einem Netze überziehen, irretio: да нема вјетра пауци би небо *замрежили*. — 2) н. п. замрежило поље, wie mit einem Netze überzogen werden (z. B. von einem großen Heere), irretior: Каконо је поље *замрежило* —

за̀мрѐти, за̀мрѐм, (за̀мр̏о, за̀мр̏ла, ло) (ист.) vide замријети.

замрза́вање, n. das Zufrieren, congelatio.

замрза́вати, мр̀за̄ва̄м, v. impf. gefrieren machen, congelo.

замрза́вати се, мр̀за̄ва̄м се, v. r. impf. zufrieren, congelor.

замр̀зити, зӣм, v. pf. на кога, beginnen zu hassen, feind werden, coepi odisse.

за̀мрзнути, нѐм, v. pf. gefrieren machen, congelo [cf. смрзнути]: овај ће вјетар *замрзнути* Дунаво.

за̀мрзнути се, нѐм се, v. r. pf. zufrieren, congelor. [cf. смрзнути се].

за̀мријети, за̀мрѐм, (за̀мр̏о, за̀мр̏ла, ло) v. pf. (јуж.) aussterben, exstinguor, intereo [cf. изумријети]: замрла кућа, село.

за̀мрйти, за̀мрѐм, (за̀мр̏о, за̀мр̏ла, ло) (зап.) vide замријети.

за̀мркнути, нѐм, vide **замрћи**.

замр̀љати, за̀мр̂љам, v. pf. übertünchen, überstreichen, obduco.

замр̀млати, лам, / **замр̀мљати**, љам, \ vide забрблати.

за̀мрсак, ска, m. etwas verwickeltes (z. B. Zwirn), impeditum quid, tricae?

замр̀сити, за̀мрсӣм, v. pf. verwickeln, intrico. [cf. помрсити 1, спутити 2, заврнути 5, 2 запутити].

за̀мрћи (cf. замркнути), за̀мркнѐм, v. pf. vom Dunkel überfallen werden, invenior a crepusculo; daher замркао, а не освануо, von einem Verschwundenen. [cf. омрћи (омркнути)].

за̀мрца̂ње, n. das vom Dunkel überfallen werden, τὸ inveniri a crepusculo. [cf. омрцање, примрцање].

за̀мрцати, мрчѐм, v. impf. vom Dunkel überfallen werden, invenior a crepusculo. [cf. омрцати, примрцати].

за̀мрчити, чӣм, v. pf. (schwarzweise) aufschreiben, adnoto, in chartam conjicio.

замрши̏вање, n. das Verwirren, perturbatio, perplexio.

замрши̏вати, мр̀шујѐм, v. impf. verwirren, turbo.

за̀мћи [замкнути], за̀мкнѐм, (за̀мкох, замче; замкао, кла), vide замаћи: И далеко *замкли* у планину —

за̀мука, f. der Verdienst, lucrum, meritum. cf. замучити [2].

замуки̏вање, n. der Verstummen, silentium.

замуки̏вати, му̀кујѐм, v. impf. verstummen, obmutesco: *Замукује* Мамут-Беговићу —

за̀мукнути, нѐм, (cf. **замући**) v. pf. verstummen, obmutesco. [cf. зашутјети].

за̀мукнути се, кнѐм се, (cf. **замући се**) v. r. pf. verstummen, obmutesco: Мучи, вило, муком *се замукла* — Мучи, мајко, *замукла се* —

замуму́љити, заму̀мӯљӣм, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

за̀мусти, заму́зѐм, v. pf. теле кад не може да се, anmelken (z. B. in Mund einem jungen Thiere das nicht selbst saugen kann), admulgeo.

заму́тити, за̀мӯтӣм, v. pf. trüb machen, turbo.

за̀мући, мукнѐм, vide замукнути.

за̀мући се, мукнѐм се, vide замукнути се.

заму́ча̂ње, n. das Verdienen, meritum.

заму́чати, за̀мӯча̄м, v. impf. verdienen, mereo. [vide зарађивати].

за̀мучити, чӣм, v. pf. 1) кога, bemühen, molestiam cui exhibeo. [vide потрудити]. — 2) што, verdienen, mereo. cf. [vide] зарадити.

за̀мучити се, чӣм се, v. r. pf. коме, куда, sich zu Jemand bemühen, convenio: Већ у име Бога истинога| И светога краља Дечанскога,| Коме сам *се* данас *замучио* — А што сам *се* стара *замучила*| Од мојега до твојега двора —

за̂мчица, f. (у Рисну) Schimpfwort für ein schlimmes Kind, convicium in puerum petulantem. cf. замаћи [3].

зана́вља̂ње, n. das Erneuern, innovatio.

зана́вљати, за̀на̄вља̄м, v. impf. (у Сријему) н. п. виноград, т. ј. носити *нову* земљу, те засипати око чокоћа, erneuern, innovo. [vide младити].

за̂на̄го, (у Ц. г.) vide заиста: Да се оће потурчит' *занаго* — Али ћу га оженит' *занаго* —

за̀падити, дӣм, v. pf. н. п. сјекиру, мотику, verstählen, chalybe denuo induco. [vide поварити 2]. cf. надо [3].

за̂на̑т,* заната, m. das Handwerk, ars.

зана̏так, тка, m. dim. v. занат.
зана̏тлија,* ⎫ m. der Handwerker, opifex.
зана̑џија,* ⎭
зане́мети, мӣм, (ист.) vide занијемљети.
занемо̀ћи, нѐмогнѐм, v. pf. [vide] разбољети се, erkranken, morbo corripior.
занеобрива̏нити, бри̏ва̑нӣм, (у Дубр.)⎫ v. pf.
занеобрија̏нити, бри̏ја̑нӣм, ⎭ längere Zeit sich nicht rasiren, diu non radi.
за̀нѐти, занѐсѐм, (за̀нео, за̀нѐла, ло) (ист.) vide занијети.
за̀нѐти се, занѐсѐм се, (ист.) vide занијети се
занѐћати, за̀нѐћа̑м, v. pf. кога, einen zum Ausschlagen bestimmen, indem man auf Antrag eines Dritten, wie ein Bevollmächtigter statt seiner sagt daß er etwas nicht wolle (да не ће), dico quem nolle.
занећи́ва̑ње, n. das Bestimmen Eines zum Ausschlagen, τό dicere quem nolle.
занећи́вати, нѐћујѐм, v. impf. Einen zum Ausschlagen bestimmen, dico quem nolle.
[**занијемити**, мим, vide занијемљети; *види* s. v. занимити.]
занијѐмјети, мӣм, (занијѐмио, занијѐмјела, [ло]) (југоз.) vide занијемљети.
занијѐмљети, мӣм, (јуж.) v. pf. verstummen, obmutesco. cf. занимити.
за̀нијети, занѐсѐм, (за̀нио, за̀нијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) н. п. што за кућу, hinter etwas tragen, fero post —. — 2) vertragen, aufero: занијела га вода, коњ, младост: Ако сам ти брата погубио,| Мене јесте младост *занијела,*| И ја сам се давно покајао — 3) irre führen, überhalten, in rationibus fallo [vide закинути 2], н. п. занио ме десет гроша.
за̀нијети се, занѐсѐм се, (за̀нио се, за̀нијела се, ло се), v. r. pf. (јуж.) н. п. у болести, außer sich kommen, perturbor.
зани́мити, мӣм, (зап.) vide занијемити: Мисли мајка да је *занимила,*| Ал' се Јела с душом раздилила —
за̀нити, занѐсѐм, (за̀нио, за̀нӣла, ло) (зап.) vide занијети.
за̀нити се, занѐсѐм се, (зап.) vide занијети се.
за̏новѐт, f. (ист.) vide зановијет.
занове́тало, n. (ист.) vide зановијетало.
занове́та̑ње, n. [ист.] vide зановијетање.
занове́тати, но̀вѐта̑м, (ист.) vide зановијетати.
занове́та̑ш, зановета́ша, m. (ист.) vide зановјеташ.
за̏новијет, f. (јуж.) (*loc. зановијѐти*) 1) Geißklee, cytisus [capitatus, cyt. austriacus, cyt. nigricans Jacq.]. — 2) (у Далм.) као сметња, или досада. cf. зановијетати.
зановијѐтало, m. vide зановјеташ.
зановијѐта̑ње, n. (јуж.) das Plappern, blateratio.
зановијѐтати, но̀вијета̑м, v. impf. (јуж.) plappern, blatero. [cf. куретати, оnодити 2].
за̏новӣт, f. (зап.) vide зановијет.
занови́тало, m. (зап.) vide зановијетало.
занови́та̑ње, n. (зап.) vide зановијетање.
занови́тати, но̀вӣта̑м, (зап.) vide зановијетати.
занови́та̑ш, зановита́ша, m. (зап.) vide зановјеташ.
зановје̏та̑ш, зановјета́ша, m. [јуж.] који зановијета којешта, das Plappermaul, blatero. [cf. зановијетало, куретало].
за̀ноктице, за̀ноктӣца̑, f. pl. die Nagelwurzel, paronychia. cf. [нокиљ, нокиља, ноктиља,] накојеђа.
зано̀рити, за̀норӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide **заронити.**
за́нос, m. 1) кад се човјек занесе н. п. у болести, die Fantasie (von Kranken), perturbatio mentis. — 2) der unterschiedliche Akzent, accentus proprius.
зано̀сити, за̀носӣм, v. impf. 1) vertragen, defero, aufero. — 2) mit einem verschiedenen Akzente sprechen, diverso accentu loquor: Латински му говори,| Арбанаски *заноси* —
зано̀ћити, за̀ноћӣм, v. pf. von der Nacht überfallen irgendwo bleiben, pernocto.
зано̀шење, n. 1) das Vertragen, delatio. — 2) der verschiedene Akzent, accentus proprius.
за̀њ (т. ј. за њега), für ihn, hinter ihn, post illum, pro illo.
зањи̏јати, за̀њӣја̑м, vide **зањихати.**
зањи̏јати се, за̀њӣја̑м се, vide **зањихати се**: Ил' *се* сиње море *зањијало* —
зањи̏хати, за̀њӣха̑м (за̀њӣшѐм), [зањијати] v. pf. in Bewegung setzen, commoveo.
зањи̏хати се, за̀њӣха̑м (за̀њӣшѐм) се, [зањијати се] v. r. pf. in Bewegung gerathen, commoveor: *Зањиха се* из темеља кула —
за̏о, зла̑, зло̑, (злӣ, зла̑, зло̑, comp. го̏рӣ), böse, schlimm, malus. [cf. зловаран, злопак, опак 1].
за̀облица, f. (по југоз. кр.) бравче цијело с главом испечено или само одрто за таково печење, ein ganzes gebratenes Schaf oder Ziege, animal integrum assum: одр̑о на *заоблицу*; У божића три ножића:| Једним реже чесницу,| Другим реже *заоблицу,*| Трећим реже кобасицу —
за̏ова (cf. зава), f. мужевља сестра, die Schwägerin (des Mannes Schwester), glos: Сна' *заову* папучицом чепа —
за̏овин [завин], а, о, der Schwägerin, gloris.
за̏овица, f. dim. v. заова.
заогр̀нути, о̀гр̑нѐм, v. pf. vide огрнути.
заогрта̑ње, n. vide огртање.
зао̀гртати, гр̑ћѐм, v. impf. vide огртати.
заоѓу̀мчити се, чӣм се, v. r. pf. н. п. брада, buschicht werden, fruticem imito. cf. огумак.
за̀од, m. vide **заход.**
зао̀денути, нѐм, vide **заодести.**
зао̀денути се, нѐм се, vide **заодести се.**
зао̀дести, денѐм (дедѐм) [заоденути] (ист.) vide заодјести.
зао̀дести се, денѐм (дедѐм) се, [заоденути се]] (ист.) vide заодјести се.
зао̀дети, денѐм, (ист.) vide заодјети.

заòдети се, денêм се, (ист.) vide заоддјети се.
заòдинути, нêм, vide **заодисти.**
заòдинути се, нêм се, vide **заодисти се.**
заòдисти, динêм (дидêм), [заодинути] (зап.) vide заодјести.
заòдисти се, динêм (дидêм) се, [заодинути се] (зап.) vide заодјести се.
1. **заòдити**, зàодим, vide **заходити.**
2. **заòдити**, динêм, (зап.) vide заодјети.
заòдити се, динêм се, (зап.) vide заодјети се.
заòдјенути, нêм, vide **заодјести.**
заòдјенути се, нêм се, vide **заодјести се.**
заòдјести, дјенêм (дједêм), [заодјенути] v. pf. (југоз.) bekleiden, vestio. [cf. заодјети].
заòдјести се, дјенêм (дједêм) се, [заодјенути се] v. r. pf. sich bekleiden, vestior [cf. заодјети се]: Док *се* гора *заодјене* листом, Црна земља травом и цвијетом —
заòдјети, дјенêм, (југоз.) vide заодјести.
заòдјети се, дјенêм се, (југоз.) vide заодјести се.
зàодно, vide **заходно.**
заòђенути, нêм, vide **заођести.**
заòђенути се, нêм се, vide **заођести се.**
заòђêње, n. vide **захођење.**
заòђести, ђенêм (ђедêм), [заођенути] (јуж.) vide заодјести.
заòђести се, ђенêм (ђедêм) се, [заођенути се] (јуж.) vide заодјести се.
заòђети, ђенêм, (јуж.) vide заодјети: Трговачку робу прифатаћу, *Заођећу* себе и дружину —
заòђети се, ђенêм се, (јуж.) vide заодјети се.
заокрéнути, òкренêм, v. pf. кола, umwenden, verto, flecto.
заòкретање, n. das Wenden, versio.
заòкретати, крећêм, v. impf. umwenden, verto, flecto.
заòкупити, пим, v. pf. [cf. окупити 1] 1) zusammentreiben, vor sich her treiben, cogo, ago. — 2) vide [с а л е т ј е т и 1] обрлатити. [— 3) vide почети (cf. стати 6).]
заòпуцати, цâм, v. pf. vide заинтачити.
заòрати, зàорêм, v. pf. 1) н. п. кукуруз, т. ј. посијати га по неузораној земљи па онда узорати, unterpflügen, inaro. — 2) у туђу њиву, туђе њиве, überackern, agrum alienum aro.
заòрити се, рим се, v. r. pf. widerhallen, widerschallen, resono.
заòстајâње, n. das Zurückbleiben, remoratio, remansio.
заòстајати, јêм, v. impf. zurückbleiben, remoror.
заòстати, òстанêм, v. pf. zurückbleiben, remoror.
заошéнути, òшенêм, v. pf. auf die Seite schieben, retrudo: заошени мало тај крај греде.
заоши́јати, јâм, v. pf. auf die Seite richten, flecto.
[**заошиљаст**, а, о, vide шиљаст; *види* s. v. вршика 2.]
заоши́љити, òшиљим, v. pf. vide зашиљити.
заоши́нути, òшинêм, v. pf. н. п. дијете око себе, umschwenken, circumago.
заоштрáвâње, n. das Zuspitzen, cacuminatio.
заоштрáвати, òштравâм, v. impf. zuspitzen, cacumino.
заòштрити, зàоштрим, v. pf. zuspitzen, acuo.
заоштр̀љат, а, о, zugespitzt, acuminatus.
1. **зàпâд**, m. der Westen, occidens.
2. **зàпад** (зàпâд), f. ein schattiger Ort, locus opacus: овај виноград лежи у *запади.* cf. [vide] јапад.
зàпадâње, n. das Fallen hinter oder in etwas, casus post vel in aliquid.
зàпадати, дâм, v. impf. 1) fallen hinter etwas oder in etwas, cado post aut in quid. — 2) gerathen (z. B. in Gefangenschaft), cado.
зàпадни̂, нâ, нô, westlich, occidentalis. [cf. западњи].
зàпаднути, днêм, vide **запасти.**
зàпадњи̂, њâ, њê, vide западни.
запазáрити се, пàзарим се, v. [r.] pf. забунити се пазарујући, ins Handeln sich vertiefen: кад се запазари, ласно је од трговца украсти.
зàпазити, зим, v. pf. 1) liebgewinnen, adamo. — 2) bemerken, observo, conspicio [vide опазити]. — 3) vide упамтити: Знате л', ћерке, јесте л' *запазиле* —
запаи́вâње, n. vide **запахивање.**
запаи́вати, пàујêм, vide **запахивати.**
запáјâње, n. das Tränken, *τὸ* potum praebere.
запáјати, зàпâјâм, v. impf. tränken, potum praebeo: Те *запаја* рањене јунаке —
запалàнгати, гâм, v. pf. verriegeln, obsero: Ал' су врата од челика љута; Затворена и *запалангата* —
запáлити, зàпалим, v. pf. 1) anzünden, incendo: запалио лулу, те пуши. [vide ужећи]. — 2) запалио из пушке, из топа, abfeuern, incendo. — 3) запалио пјешице (чак) у —, wohin eilen, petere coepit celeri gradu. [cf. припалити 2, узаждити].
[**запалити се**, v. r. pf. v. запалити; cf. уждити се.]
запаљи́вâње, n. das Anzünden, Sengen, incensio. [cf. нажизање].
запаљи́вати, пàљујêм, v. impf. anzünden, incendo. [cf. нажизати].
зàпâмтити, тим, v. pf. gedenken, im Gedächtniß haben, memini.
запáнути, зàпанêм, vide **запахнути.**
зàпаприти, рим, v. pf. pfeffern (mit indianischem Pfeffer), condio capsico annuo Linn.
зàпара, f. 1) die Schwüle, tempestas fervida [vide припека]. — 2) нашао се у запари, Verlegenheit, angustiae.
запарáвâње, n. das Reinigen mittelst heißen Wassers, purgatio ope aquae fervidae.
запарáвати, пàравâм, v. pf. н. п. буре, mit heißem Wasser reinigen, purgo aqua fervida.
запáрати, зàпарâм, v. pf. почети парати (н. п. ножем по чему), aufritzen, strio, rimam facio.
зàпарити, рим, v. pf. н. п. буре, т. ј. налити уњ вруће воде па га затиснути, да вода

извуче ако у њему има какав рђав вољ, mit heißem Wasser reinigen, purgo aqua fervida.

за̏пасати, пашем, v. pf. in Haufen ziehen, agmine incedo: запасале козе преко стране; запасала војска око села, umzingeln, circumdo.

за̏пасти [западнути], паднем, v. pf. 1) fallen hinter oder in etwas, cado. — 2) н. п. у тамницу, gerathen (in Gefangenschaft), cado. — 3) запао снијег до кољена, ist in Menge gefallen. — 4) коме што, anfallen, zu Theil werden, obtingo: *запало* му да чини што хоће; *Запало* Циганину царство, па објесио свога оца; Што ће мени момче Биограче, Кад ми може *запаст'* Сарајевче — *Запало* ти у вијеку твоме Да обираш три Српске војводе —

за̏патак, тка, m. das Erworbene (an Vieh), acquisitum.

за̏патити, тим, v. pf. што, н. п. свиња, коза, оваца, kommen zu etwas, aufbringen, acquiro, comparo. cf. [заврћи 2,] заметнути 4.

за̏паћање, n. das Aufbringen, Erwerben, comparatio, acquisitio.

за̏паћати, ћам, v. impf. aufbringen, erwerben, comparo, acquiro. cf. заметати [4].

за̏паха, f. (у Рисну) кад чељаде пожути у образу па се мисли да га је *запахнула* змија или жаба губавица или псето, der Anhauch, afflatus.

за̏пахати, хам, v. pf. vide запахнути.

запахи̏вање [запаивање], n. das Andampfen, advaporatio.

запахи̏вати, па̏хујем, [запаивати] v. impf. andampfen, advaporo.

запа̏хнути, за̏пахнем, [запанути] v. pf. anblasen, anhauchen, adflo. [cf. запахати].

запа̏шити, шим, v. pf. zum Pascha machen, creo τὸν паша: Ђах на Босну тебе *запашити*, А да купиш по раји араче — Онђе ћемо њега *запашити* —

запа̏шњача, f. (у Далм.) vide пашњача.

запѐваља, f. (у Сријему) Klageweib, praefica. cf. [vide] нарикача.

запѐвање, n. (ист.) vide запијевање.

1. **запѐвати,** за̏певам, (ист.) vide запијевати.

2. **за̏певати,** за̏певам, (ист.) vide запјевати.

1. **за̏певка,** f. (ист.) vide запјевка.

2. **за̏певка,** f. (ист.) vide запијевка.

за̏пенити, ним, (ист.) vide запјенити.

запену̏шити, пѐнушим, (ист.) vide запјенушити.

за̏перак, за̏перка, m. н. п. у кукуруза, у дувана, der Geiz, stolo.

за̏пети, за̏пнем, v. pf. 1) anspannen, intendo, н. п. пушку, стријелу, гвожђа, пругло. [cf. заратити 2, зачевињити 1]. — 2) за што, stecken bleiben, impedior, offendo [vide закучити 1]: запео својим колима за туђа. — 3) hoffärtig werden, elatus fio. cf. [vide] понијети се [1]. — 4) запети плуг у земљу, кад хоће да се оре.

запетља̏вање, n. das Zuflechten, Zuknöpfen, conclusio per nexum.

запетља̏вати, пѐтљавам, v. impf. zuknüpfen, claudo.

запѐтљати, љам, v. pf. zuknüpfen, claudo per nexum.

за̏петница, f. (у Ц. г.) стражњи крај од опанка, der hintere Theil des опанак, pars posterior τοῦ опанак.

за̏пећак, ћка, m. die Hölle, spatium inter fornacem et parietem.

запѐћи се, пѐчем се, v. [r.] pf. 1) запекла се душа у њему, каже се кад ко дуго живи, па се мисли као да душа из њега већ не може да изиђе. — 2) запекао се човјек, кад за дуго не може на поље да изиде.

запѐчатити, тим, v. pf. versiegeln, obsigno. [cf. забулати, мурлеисати].

запечаћа̏вање, n. das Versiegeln, obsignatio.

запечаћа̏вати, ча̏ћавам, v. impf. versiegeln, obsigno.

запи̏вање, n. (зап.) vide запијевање.

1. **запи̏вати,** за̏пивам, (зап.) vide запијевати.

2. **за̏пивати,** за̏пивам, (зап.) vide запјевати.

1. **за̏пивка,** f. (зап.) vide запјевка.

2. **за̏пивка,** f. (зап.) vide запијевка.

запијѐвање, n. (јуж.) das Anheben des Klaggesangs, naenia. [cf. бугарење 2].

запијѐвати, за̏пијевам, v. impf. (јуж.) den Klaggesang anheben, naeniam dico. [cf. бугарити 2].

за̏пијевка, f. (јуж.) der Klaggesang, naenia. [cf. запјевка].

за̏пињање, n. 1) das Anspannen, intensio. — 2) das Steckenbleiben an einem Hinderniß, impeditio. — 3) das Hochfahren, superbia.

за̏пињати, њем, v. impf. 1) н. п. стријелу, пушку, spannen, intendo. — 2) за што, stecken bleiben, impedior. — 3) hoffärtig werden, efferor.

запи̏њач, запињача, m. (у Сињу) vide запињача.

запи̏њача, f. дрво (као штапић), што жене запињу вратило (код разбоја), ein Sperrstab, Hemmstab, Hemmholz (z. B. beim Weberstuhl), retinaculum. cf. запињач.

1. **за̏пирање,** n. das Zusperren, occlusio.

2. **запи̏рање,** n. das Auswaschen, Abwaschen, ablutio.

1. **за̏пирати,** рем, v. impf. versperren, occludo.

2. **запи̏рати,** за̏пирам, v. impf. н. п. дијете, abwaschen, abluo.

за̏пис, m. 1) ein Talisman, carmen (signum) magicum. cf. хамајлија [(амајлија), тилисум]. Записе од различнијех болести, а и од другијех зала, записују гдјешто и наши људи, али највише Турске хоџе. Гдјекојим се записима кади, али их се највише носи уза се као хамајлија; а гдјекоји се и једу, н. п. од бијесна псетета запише се запис на горњој кори од куповнога хљеба (сомуна) па се она кора осијече и да болеснику те

једе, а хљеб остане ономе који је записивао. — 2) (у Шум.) у древету изрезан крст. Кад се носе круста, обиђе се трипут око оног древета (*записа*) и (*под записом*) поп чита молитве, по том се крст понови ножем, па се од свијеће откине мало воска, те се од њега начини крстић и прилијепи у онај поновљени крст. На чијој је земљи крст, онај донесе вина и меса те почасти крстоноше. На коме је древету оваки крст, с онога род не смије се млатити нити нањ пети, јер веле да је гријехота.

запѝсати, за̏пӣшем, v. pf. 1) aufschreiben, consigno. — 2) н. п. од грознице, од главе, од бјесноће и т. д., einen Talisman schreiben, exaro carmen magicum.

запѝсати се, за̏пӣшем се, v. r. pf. sich aufschreiben lassen, z. B. zum Militär, do nomen.

записѝва̑ње, n. 1) das Aufschreiben, consignatio. — 2) das Aufschreiben von Talismanen, conscriptio schedulae magicae.

записѝвати, пѝсујем, v. impf. 1) aufschreiben, consigno. — 2) н. п. од грознице, од главе, einen Talisman schreiben, scribo schedam magicam.

записѝвати се, пѝсујем се, v. r. impf. sich einschreiben lassen, do nomen.

запѝтати, за̏пӣта̑м, v. pf. 1) anfragen, interrogo, quaero. — 2) (по југоз. кр.) [vide] заискати, verlangen, peto, quaero: Што *запита* силни Ахмет паша| То му царе драге воље даје — Пак *запита* пива и јестива —

запитѝва̑ње, n. 1) die Anfrage, interrogatio. — 2) das Verlangen, petitio.

запитѝвати, пѝтујем, v. impf. 1) anfragen, interrogo, quaero. — 2) verlangen, peto, quaero.

за̏пити се, за̏пијем се, v. r. pf. sich verlieren zum Trinken, abeo bibitum.

запиткѝва̑ње, n. dim. v. запитивање.

запиткѝвати, пѝткујем, v. impf. dim. v. запитивати: Плачући га *запиткује* мајка —

запиша́ва̑ње, n. das Hineinpissen, immінctio.

запиша́вати, пѝша̑ва̑м, v. impf. hineinpissen, immingo.

запѝшати, ша̑м, v. pf. hineinpissen, immingo.

запѝштати, тӣм, v. pf. 1) н. п. запишта пиле, zu pipen anfangen, pipio: Загракташе црни гавранови,| *Запишташе* сиви соколови — 2) jammervoll aufschreien, querulus exclamo: А *запишта* љуба Драгијина —

за̏пјевати, ва̑м, v. pf. (јуж.) anfangen zu singen, coepi canere. [cf. запојати].

за̏пјевка, f. (јуж.) die Todtenklage, naenia. cf. запијевка.

за̏пјенити, нӣм, v. pf. (јуж.) schäumen, spumo.
запјену̏шити, пјѐну̏шӣм, v. pf. (јуж.) schäumen, spumo.

запла́вети, (ист.) вӣм, vide заплављети.
запла́вити, (зап.) вӣм, vide заплављети.

за̏плавити, вӣм, v. pf. austreten, überschwemmen, inundo.

запла́вјети, (југоз.) вӣм, v. pf. blau werden, livesco.
запла́вљети, (јуж.) вӣм, v. pf. blau werden, livesco.

заплављѝва̑ње, n. das Blauwerden, livor incipiens.

заплављѝвати, пла̏вљујем, v. impf. blau werden, livesco (z. B. Trauben, Pflaumen).

за̏плакати, плачем, v. pf. aufweinen, coepi plorare.

запла̀мтети се, (ист.) пла̀мтӣм се, v. r. pf. aufflammen, exardesco.
запла̀мтити се, (зап.) пла̀мтӣм се, v. r. pf. aufflammen, exardesco.
запла̀мтјети се, (југоз.) пла̀мтӣм се, v. r. pf. aufflammen, exardesco.
запла̀мћети се, (јуж.) пла̀мтӣм се, v. r. pf. aufflammen, exardesco.

за̏плашити, шӣм, v. pf. erschrecken, conterreo: Мушкет виче а кобила риче,| Пустога му коња *заплашише*,| Он побјеже пољем зеленијем —

запле́ати, за̏пле̑а̑м, vide **заплехати.**

запле́нити, за̏пле̑нӣм, (ист.) vide заплијенити.

запле̏сти, пле̏те̑м, v. pf. zuflechten, replecto.

запле̏сти се, пле̏те̑м се, v. r. pf. sich verwickeln, impedior: *Заплео се* као пиле у кучине.

за̏плета̑ње, n. 1) das Zuflechten, plexio. — 2) das Verwickeln, impeditio.

за̏плетати, плећем, v. impf. 1) zuflechten, plecto. — 2) заплеће језиком, stottern, haesito lingua.

за̏плетати се, плећем се, v. r. impf. sich verwickeln, impedior.

за̏плеће, n. (у Ц. г.) der Rückhalt, Beistand, subsidium: Јако бравство брзо *заплеће*.

запле́хати, за̏пле̑ха̑м, [заплеати] [ист.] vide запљехати.

за̏пливати, ва̑м, v. pf. hineinschwimmen, insilio in aquam.

заплијѐнити, за̏плијенӣм, v. pf. (јуж.) zusammenplündern, populando congero. [cf. запљачкати, упљачкати].

заплѝнити, за̏плӣнӣм, (зап.) vide заплијенити.

за̏пљачкати, ка̑м, vide заплијенити.

запље́ати, за̏пље̑а̑м, vide **запљехати.**

за̏пљескати, за̏пљеска̑м (за̏пљештем, за̏пљешћем), v. pf. рукама, aufklatschen, applaudo.

запље́хати, за̏пље̑ха̑м, [запљеати] v. pf. (јуж.) hineinschlagen, immitto.

запљу́ва̑ње, n. das Hineinspeien, insputio.

1\. **запљу́вати**, за̏пљу̑ва̑м, v. impf. hineinspucken, insputo.

2\. **запљу́вати**, за̏пљујем, v. pf. hineinspucken, inspuo.

за̏пљунути, не̑м, v. pf. hineinspucken, inspuo: запљуни ме, т. ј. попљуј ме, н. п. ако то није истина.

запљускѝва̑ње, n. das Hineinspritzen, inspersio.

запљускѝвати, пљу̏скујем, v. impf. hineinspritzen, inspergo: запљускује вода у лађу, н. п. кад је лађа препуна, а душе вјетар.

за̏пљуснути, не̑м, v. pf. hineinspritzen, inspergo.

запове̑д, f. (ист.) vide заповијед.

запове́да̑ње, n. (ист.) vide заповиједање.

запове́дати, по̀веда̑м, (ист.) vide заповиједати.

запо̀ведити, дӣм, (ист.) vide заповједити.

заповѐднӣк, веднѝка, m. (ист.) vide заповједник.

заповѐдница, f. (ист.) vide заповједница.
за̏повѐст, f. (ист.) vide заповијест.
за̏повӣд, f. (зап.) vide заповијед.
заповӣдањe, n. (зап.) vide заповиједање.
заповӣдати, по̀вӣда̑м, (зап.) vide заповиједати.
запо̀видити, дӣм, (зап.) vide заповједити.
заповӣднӣк, виднӣка, m. (зап.) vide заповједник.
заповӣдница, f. (зап.) vide заповједница.
запо̀виђети, запо̀вједӣм, v. pf. (јуж.) vide заповједити.
за̏повијед, f. vide заповијест: Ако буде царска *заповијед* —
заповиjѐда̑ње, n. (јуж.) das Befehlen, jussus.
заповиjѐдати, запо̀виједа̑м, v. impf. (јуж.) befehlen, jubeo. [cf. господарити].
за̏повијест, f. (loc. заповиjѐсти) (јуж.) der Befehl, jussus. cf. заповијед.
за̏повӣст, f. (зап.) vide заповијест.
запо̀вједити, дӣм, (јуж.) befehlen, jubeo. [cf. заповиђети].
заповjѐднӣк, вjеднӣка, m. (јуж.) der zu befehlen hat, der Befehlshaber, cujus est imperium.
заповjѐдница, f. (јуж.) die zu befehlen hat, domina.
запову̀рнути, по̀ву̀рне̑м, v. pf. immer wieder zurückkommen auf etwas, repeto.
запо̀денути се, не̑ се, } (ист.) vide за-
запо̀дести се, деде̑ (дене̑) се, } подјести се.
заподиjѐвати, заподијева̑м, v. impf. [v. заподјести, cf. заподирати].
запо̀динути се, не̑ се, vide заподисти се.
запо̀дира̑ње [n. verbal. v. заподирати].
запо̀дирати, ре̑м, v. impf. [vide заподијевати].
запо̀дисти се, диде̑ (дине̑) се, [заподинути се] (зап.) vide заподјести се.
запо̀дјенути, [заподјенем, vide **заподјести**].
запо̀дјенути се, не̑ се, vide **заподјести се**.
запо̀дјести [заподјенути], *запо̀дјене̑м, v. pf.* [(југоз.) hervorrufen, excito; cf. заподријети].
запо̀дјести се, дједе̑ (дјене̑) се, [заподјенути се] [југоз.] v. r. pf. sich erheben, entstehen, exorior, cf. заподјенути се: Док се прамен *запође̑де* таме —
запо̀дријети, за̀подре̑м, (за̀подр̑о, за̀подрла) v. pf. [(јуж.) vide заподјести].
запо̀ђенути се, не̑ се, } (јуж.) vide за-
запо̀ђести се, ђеде̑ (ђене̑) се, } подјести се.
запожа́рити, по̀жа̄рӣм, v. pf. abbrennen (z. B. den Wald), ignem immitto (silvae). [cf. пожарити].
запо̀знати се, зна̑м се, v. r. pf. (ст.) erkannt werden, appareo, agnoscor: Док *се* бијел данак *запознаде* —
за́по̄ј, за́поја, m. der Trank, potio.
запо̀јати, је̑м, v. pf. vide запјевати: И *запоје* тица шеврљуга| У питомој покрај Саве драчи —
запо̀јити, за̀појӣм, v. pf. tränken, potum praebeo: Трипут су ме у цркву водили,| И трипут ме вином *запојили* —
запома́гати, пома̑же̑м, v. pf. повикати: помагајте! zu Hilfe! rufen, auxilium imploro.
за́пон, m. die Hoffart, fastidium [vide охолост].
за́понац, за́по̄нца, m. (у Ц. г.) vide [с п и ц а 1] зубац 2.
за́по̄нка, f. vide [с п о н а 1] спонка.
за́по̄нци, за́пона̑ца̑, m. pl. Art Hembärmelverzierung.
за́поњач, по̀њча, m. (у Боци) vide прикјечњак.
запо̀пасти, падне̑м, v. pf. nicht loslassen mit Geschwätz, non dimitto (non missura cutem nisi plena cruoris hirudo).
запо̀пити, за̀попӣм, v. pf. 1) zum Priester weihen (einpopen), consecro sacerdotem. — 2) daher (komisch): einen bei den Haaren kriegen (wie der Bischof den Kandidaten): *запопићу* ја тебе! чувај се да те не *запопи*.
запо̀пити се, за̀попӣм се, v. r. pf. sich zum Priester weihen lassen, geweiht werden, consecror sacerdos.
за̏по̄рањ, рња, m. (у Дубр.) од гвожђа или од древета као клин који виси поред врата у зиду, те се задјене у друго шупље гвожђе које се промоли кад се врата затворе, да се врата не би могла отворити.
за́пост, m. (у Ц. г.) кад се запости, Anfang des Fastens, initium jejunii.
за̏поста̄т, m. (у Дубр.) der Meier, villicus. [cf. мајурџија].
запо̀тити, за̀потӣм, v. pf. (по југоз. кр.) н. п. коња, videознојити.
запо̀тити се, за̀потӣм се, v. r. pf. (по југоз. кр.) vide ознојити се: Ал' *се* момче игром *запотило* —
започе́так, тка, m. der Anfang, initium [vide почетак]: Ал' да видиш јаду *започетка* —
запо̀че̄ти (започе́ти), за̀почне̑м, v. pf. beginnen, coepi, incipio. [vide почети].
запо̀че̄ти се (започе́ти се), за̀почне̑м се, v. r. pf. beginnen, coepi, incipior.
запо̀чиња̑ње, n. das Beginnen, initium. [cf. 1 зачињање 1].
запо̀чињати, ње̑м, v. impf. beginnen, molior. [cf. 1 зачињати 1].
запо̀чињати се, ње̑м се, v. r. impf. beginnen, agor.
запра̀гнути, за̀прагне̑м, vide **запраћи**.
за̀пражити, жӣм, v. pf. vide запржити.
за̀пратити, тӣм, v. pf. verscheuchen, amando.
за̀праћа̑ње, n. das Verscheuchen, amandatio.
за̀праћати, ћа̑м, v. impf. verscheuchen, amando.
запра̀ћи [запрагнути], за̀прагне̑м, v. pf. (у Ц. г.) *запрагла* (или *запрагнула*) стока, т. ј. престала давати млијеко. cf. засушити.
запра̀шити, за̀пра̄шӣм, v. pf. Staub erregen, pulverem excito. [cf. запушити 2].
за̀прашка, f. vide запршка.
запр̀дети, дӣм, (ист.) vide запрдјети.
запрдӣва̑ње, n. das lästige Dareinfragen, interpellatio molesta.
запрдӣвати, пр̀дује̑м, v. impf. (scherzhaft) lästige Fragen thun, moleste quaero.

запр̓дити, дӣм, (зап.) vide запрдјети.
за̀прдица, f. läſtige Frage, molesta interrogatio.
запр̓дјети, дӣм, v. pf. (јуж.) [југоз.] (ſcherzhaft) hinterſtecken, hineinſtecken, insero post [cf. припрдјети]: запрдио некаку кустуру за појас.
за̀прднӯт, а, о, (ſchimpflich) vergeßlich, obliviosus.
запр̓ђети, пр̓дӣм, (јуж.) vide запрдјети.
запре́гнути, за̀прегнем, vide **запрећи.**
запре́гнути се, за̀прегнем се, vide **запрећи се.**
запре́дање, n. läſtiges Fordern, petitio. [cf. закидивање].
запре́дати, за̀предам, v. impf. läſtig fordern, posco: много *запреда.* [cf. закидивати].
запре́зање, n. das Gürten, Schürzen, Aufſchürzen, cinctio, accinctio.
запре́зати, за̀прежем, v. impf. gürten, vorſchürzen, praecingo.
за̀прека, f. (у Дубр.) das Verbot, interdictum. [vide закрич].
за̀прековати, кујем, v. pf. [impf.?] (у Дубр.) verbieten, interdico. cf. [vide] забранити.
запре́мање, n. das Einnehmen, occupatio.
запре́мати, за̀премам, v. impf. einnehmen, occupo. [vide заузимати 2].
запре́мити, за̀премим, v. pf. н. п. мјесто, einnehmen, occupo. cf. [загаламити, заузети 2,] закрчити.
за̀прет, m. mit Aſche bedecktes Feuer, ignis cinere contectus.
запрѐтати, за̀прећем, v. pf. н. п. ватру, mit Aſche zudecken, contego cinere [cf. попретати, упретати]: запрећи јаје у ватру, нека се испече.
за̀прети, за̀прем, за̀про, (ист.) vide запријети.
запре́тити, за̀претим, (ист.) vide запријетити.
запре́ћи (cf. запрегнути), за̀прегнем, v. pf. н. п. скуте, рукаве, ſchürzen, aufſchürzen, succingo.
запре́ћи се (cf. запрегнути се), за̀прегнем се, v. r. pf. ſich aufſchürzen, succingor.
запре́чати, за̀пречам, (ист.) vide запријечати.
запре́чити, за̀пречим, (ист.) vide запријечити.
за̀прешити, шим, v. pf. (у Боци) eilen, propero. cf. навалити [2].
за̀пржити, жим, v. pf. einbrennen, incoquo farinam. cf. запригати, запражити.
запр̓знити, за̀прзним, v. pf. 1) н. п. собу, beſchmutzen, inquino. cf. загојатити, [зацрвољчити,] закртожити. — 2) н. п. у друштву, ſtänkern, jurgium excito.
за̀пригати, гам, v. pf. (у Дубр.) vide запржити.
за̀пријети, за̀прем, (за̀про, за̀прла, ло), v. pf. (јуж.) 1) zuſperren, claudo. — 2) ſtecken bleiben, adhaereo: запро, н. п. кад ко сустане на путу, па не може да иде даље.
запријѐтити, за̀пријетим, v. pf. (јуж.) mit Drohung verbieten, interdico. [cf. закричати].
запријѐчати, за̀пријечам, v. pf. (јуж.) н. п. опанак, verflechten, transverso flecto.
запријѐчити, за̀пријечим, v. pf. (јуж.) 1) verriegeln, pessulum obdo. — 2) (у Боци) [vide] забранити, verbieten, interdico.
запри́личити, чим, v. pf. постати прилика, н. п. заприличило је, да ће тако бити, den Anſchein nehmen, speciem induo, videor.
за̀прити, за̀прем, за̀про, (зап.) vide запријети.
запри́тити, за̀притим, (зап.) vide запријетити.
запри́чати, за̀пречам, (зап.) vide запријечати.
запри́чити, за̀пречим, (зап.) vide запријечити.
запркѐњати се, њам се, v. r. pf. као потрчати на кога, загнати се, losſtürzen, se immittere.
запр̓њати се, њам се, | v. r. pf. (у Ц. г.)
запрњи́цати се, цам се, | in Wuth gerathen (z. B. von einem Maulesel), furore incendi.
запро́сити, за̀просим, v. pf. т. ј. дјевојку, freien, werben um ein Mädchen, peto, ambio, procor puellam: *Запросио* лијепу ђевојку —
запро́тити, за̀протим, v. pf. zum прота machen, consecro protopresbyterum. [cf. запротопопити].
запро́тити се, за̀протим се, v. r. pf. zum прота ſich weihen laſſen, geweihet werden, consecror protopresbyter. [cf. запротопопити се].
запро̀топопити, пим, v. pf. vide запротити.
запро̀топопити се, пим се, vide запротити се.
запр̓чити, за̀прчим, v. pf. како је запрчио нос, ſich aufblaſen, sufflare se.
За̀пруђе, n. село код Дрине (под Лозницом), gleichſam Dünkirchen.
за̏пршка, f. die Einbrenne (?), quod incoquitur cibo (farina et butyrum). cf. [потприг,] запрашка.
запси́вање, n. das ſchimpfliche Reden, praefatio obscoena.
запси́вати, за̀псивам, v. impf. ſchimpflich reden, obscoena praefari.
запсо̀вати, за̀псујем, v. pf. ſchimpflich reden, obscoena praefari.
за̏пт,* m. die Zucht, disciplina.
запти́вање, n. vide запушавање.
запти́вати, за̀птивам, vide запушавати.
запти́вач, заптивача, m. vide запушач.
1. **за̏птити,** за̏птијем, v. pf. (part. pass. заптивен) vide з а т и с н у т и, запушити.
2. **за̏птити,** тим, v. [im]pf. in Zucht halten, coërceo: Кад ја *заптих* све моје војводе —
запу́вати, за̀пувам (за̀пушем), vide **запухати.**
запу́пати, за̀пупам, v. pf. пупавац *запупа,* т. ј. стаде пјевати својијем гласом, ſchreien (von Wiedehopf), clamat upupa: На здравље *запупао* снашици у воденици (у приповијеци).
запу́рити се, за̀пурим се, v. pf. vide зацрвењети се.
за̀пус: И то Влаше *запус* учинило —
запу́стити, за̀пустим, [запуштити] v. pf. verlaſſen, verwahrloſen, desero, negligo. [cf. забаталити, баталити].
запу́стити се, за̀пустим се, v. r. pf. ſich verwahrloſen, negligo me.
1. **запу́тити,** за̀путим, v. pf. (у Дубр.) den Weg einſchlagen, viam ingredi: ако Бог да си запутио? Оклен тако јеси *запутио?*

2. **за̀путити**, тӣм, v. pf. (у Дубр.) vide [за-мрсити] спутити.
запу́хати, за̀пӯшем, [запувати] v. pf. (у Дубр.) blasen, sufflo: вјетар запуха; Запишташе сиви соколови,| *Запухаше* из перчина гује —
запу́цати, цам, v. pf. knallen, fragorem do: Теке двије пушке издушише| Докле двије друге *запуцаше* —
за̀пучак, чка, m. der Theil des Kleides wo es zugeknüpft wird, ligamen: На *запучак* ће гаће запуча —
запу́чање, n. das Zuknüpfen, colligatio.
запу́чати, за̀пӯчам, v. impf. zuknüpfen, colligo: На запучак ће гаће *запуча* —
запу́чити, чӣм, v. pf. (у Црној гори и онуда по приморју) zuknüpfen, colligo, cf. закопчати [заковчати], спучити [1]: Звијездама *запучена* — Низ прси је токе *запучио* — Па се сагну, ђердан дофатила,| Под грло га млада *запучила* —
запуша́вање, n. das Verstopfen, obturatio. [cf. заптивање].
запуша́вати, пу̀шавам, v. impf. verstopfen, obturo. [cf. заптивати].
запу́шач, запуша́ча, m. der Stöpsel, obturaculum. [cf. заптивач, затисак, зачепак].
за̀пушити, шӣм, v. pf. 1) зачепити, verstopfen, obturo. [vide затиснути]. — 2) [vide] запрашити, Staub erregen, excito pulverem. — 3) vide задимити.
запу́штање, n. das Verwahrlosen, desertio.
запу́штати, за̀пӯштам, v. impf. verwahrlosen, desero, negligo.
запу́штити, за̀пуштӣм, vide **запустити**.
за̀пчија,* m. der Zuchthalter, qui disciplinam severe regit.
за̑р, 1) eine Partikel, um zu fragen: etwa, nonne? an? num? ne? *зар* ти не знаш? *зар* ће и он доћи? *зар* има? — 2) etwa, vielleicht, ni falor, ut puto: доћи ће *зар* и он; има *зар*.
за̀раванак, за̀рава̑нка,} m. kleiner ebner Platz im
за̀раваньак, ва̑њка, } Gebirge, locus planus in monte, cf. затаванак: Један лијеп, царе, *зараваньак* —
За̀равање, n.: Туна има село *Заравање* —
за̀ради (за ради), um — willen, ob, propter, per [vide ради]: заради Бога.
зара́дити, за̀ра̑дӣм, v. pf. verdienen (durch Arbeit), promereo. [cf. замучити 2, измучити 2].
зарадовати [зарајдовати] **се**, дује̑м се, v. r. pf. vide обрадовати се.
зараћи́вање, n. das Verdienen, quaestus. [cf. измучање].
зараћи́вати, ра̀ђујем, v. impf. verdienen, quaestu lucror. [cf. замучати, измучати, мучити 3].
за̀рајдовати се, дује̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide **зарадовати се**.
за̀рана (за рана), früh, zeitlich, mature: *Зарана* нам снаху доведите —
за̀ранак, за̀ра̑нка, m. vide заранци: У *заранку* сигура вечеру —
зара́нити, за̀ра̑нӣм, vide **захранити**.
зара́нити се, за̀ра̑нӣм се, vide **захранити се**.
за̀ранци, за̀ранака̑, m. pl. die Zeit vor der Abenddämmerung, tempus ante crepusculum [cf. заранак, повраци]: дошао око *заранака*.
зараньи́вање, n. vide **захрањивање**.
зараньи́вати, ра̀њујем, vide **захрањивати**.
зараньи́вати се, ра̀њујем се, vide **захрањивати се**.
за̀ра̑р,* зара́ра, m. vide штета: продао сам на *зарар*.
зарари́вање, n. vide губљење 1.
зарари́вати, ра̀рујем, v. impf. vide губити 1.
зара́рити, за̀ра̑рӣм, v. pf. штетовати на каквој трговини, verlieren, Schaden haben (im Handel), damnum facio. cf. [vide] изгубити [1].
зара́стање, n. das Verwachsen, exolitio.
зара́стати, за̀ра̑стам, v. impf. verwachsen, exolesco. [cf. замиривати се, замлађивати се].
зара́сти, ра́сте̑м, v. pf. verwachsen, exolesco: *зарасло* жито у траву; *зарастао* пут; *зарасло* село у шуму; — *зарасла* рана [vide замладити се].
за̀ратити, тӣм, v. pf. 1) den Krieg anfangen, bellum inchoare. — 2) (у Ц. г.) (ст.) пушку, anspannen, intendo, cf. [vide] запети [1]: Пред очима пушку *заратио* —
за̀ра̑шта, warum, cur [vide зашто 1]: Сјевер гору обломи.| А *зарашта* обломи?| Зарад' ваши дјевојак' —
зар̀ђати, ђам, v. pf. verrosten, rubigine inducor.
заре́дити, за̀ре̑дӣм, v. pf. nach der Reihe gehen, ex ordine progredior: *заредила* болест по селу; *заредио* од куће до куће; Пак *заредї* Арапове слуге —
заређи́вање, n. das Gehen nach der Reihe, progressio ex ordine.
заређи́вати, рѐђујем, v. impf. nach der Reihe gehen, ex ordine progredior, grassor.
заре́жати, жӣм, v. pf. die Zähne fletschend murren (vom Hunde), murmuro, ringor.
за̑рез, m. н. п. у обруча, der Einschnitt, incisura. [cf. зарезотина].
заре́зати, режем, v. pf. 1) einen Einschnitt machen, incido [cf. урезати 1]: зарезати у рабош. — 2) перо, schneiden.
зарези́вање, n. das Einschneiden, incisio.
зарези́вати, рѐзујем, v. impf. einschneiden, incido.
заре̑зотина, f. der Einschnitt, incisura [vide зарез].
зареме̑тли, у загонеци, cf. зовути-бати.
заре̑ћи се, ре̑чем се, v. r. pf. 1) etwas verreden, serio nego: *зарекао се* да не пије вина. — 2) sich verreden, erro, labor in loquendo.
за̀рзати, за̀ржем, v. pf. aufwiehern, hinnitum edo.
за̀ридати, да̑м, v. pf. anfangen zu wehklagen, exululo.
За̀рија, m. Zacharias, Zacharias.
зари́кати, за̀рӣчем, v. pf. aufbrüllen, mugitum edo: зарикаше краве.
зари́љати, љам, v. pf. (у Паштр.) vide зарити.

зàринути, нêм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. јаму, verschütten, obruo. cf. зарити.

зàрити, зàријêм, v. pf. [cf. зариљати, заринути, заровити] 1) wühlend zudecken, ruendo obtego. — 2) zerwühlen, ruendo corrumpo.

зарѝцâње, n. das Verreden, lapsus in loquendo, seria negatio.

зарѝцати се, зàрйчêм се, v. r. impf. 1) verreden, serio nego. — 2) sich verreden, labor in loquendo.

зàркати, зàрчêм, v. pf. anfangen zu schnarchen, incipio stertere.

Зàро, m. hyp. v. Зарија.

зарòбити, зàробйм, v. pf. zum Sklaven machen, capio.

зарòбити се, зàробйм се, v. r. pf. in Gefangenschaft gerathen, capior [cf. осужњити се]: није се удала већ *се заробила* (каже се за дјевојку која се зло уда).

зарòвити, зàровйм, v. pf. vide зарити.

зарòдити се, зàродйм се, v. r. pf. Kinder bekommen, liberos nanciscor: кад се жена *зароди* онда је мужу теже пустити је.

***заро̀жити,* зàрòжйм,** *v. pf. (у Сријему): метнуо сам лозу у растило да* зарожи, *па ћу на пролеће почестити.*

зарòзати, зàрôзâм, v. pf. н. п. тијесне гаће, рукаве, hinaufrollen, succingo.

зàрок, m. (у Ц. г.) vide оклада.

заро̀ктати, зàрокћêм, v. pf. zu grunzen beginnen, grunnitum edo: зарокташе свиње.

зарòнити, зàронйм, [занорити] v. pf. 1) н. п. у воду, untertauchen, mergor. [cf. загњурити се, уиловити]. — 2) кога, überschütten, verscharren, vergraben, obruo: Сине Гајо, брег се одронио!| Мајко моја, тебе *заронио*! —

зарòсити се, зàросйм се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. прозори, кад од зиме избије *роса* изнутра, mit Thau überzogen werden, roscidum fieri.

зàрубаст, а, о, flach, aequatus.

зарýбити, зàрўбйм, v. pf. zuflächen (z. B. das obere Ende eines Stabes), aequo.

зарубљѝвање, n. das Zuflächen, aequatio.

зарубљѝвати, рўбљујêм, v. impf. zuflächen, aequo.

зàрудак, зàрутка, m. der Anfang der Reife (z. B. der Kirschen), rubescentia (?).

зарýдети, (ист.) | **зарýдити,** (зап.) | **зарýдјети,** (југоз.) | **зарýђети,** (јуж.) } зарўдйм, v. pf. erröthen, der Zeitung nahe kommen, rubesco, ad maturitatem accedo, maturesco.

заруђѝвање, n. das Erröthen, Reifwerden, rubedo accedens ad maturitatem.

заруђѝвати, рўђујêм, v. impf. erröthen, der Reife nahen, rubesco, maturesco.

зàрукâвље, n. die Stickerei am Aermel, manicae ornatus: Сеја брату *зарукавље* везе —

зарýкати, зàрўчêм, v. pf. erbrüllen, mugitum edo.

зарумèнити се, нйм се, v. r. pf. roth werden, erubesco.

зарýрет,* unentbehrlich, summe necessarius.

зàручан, чна, чно, н. п. заручне му руке, кад држи што у рукама, eingenommen, occupatus.

заручѝвање, n. 1) das Verwenden (Anfüllen), applicatio. — 2) das Verloben, sponsio.

заручѝвати, рўчујêм, v. impf. 1) verwenden (anfüllen), applico. — 2) verloben, spondeo.

зарýчити, зàрўчйм, v. pf. 1) verwenden (anfüllen), applico, impleo (z. B. буре, врећу, торбу, лонац). — 2) (у Боци) дјевојку, т. ј. даривати, sich mit Einer verloben, despondere sibi: Зано скида бурме позлаћене,| И *заручи* љепоту ђевојку — Од како сам тебе *заручио*,| Свака ми је добра срећа била — 3) кћер своју, verloben, spondeo: Марина се узбрижила мајка,| Е је скоро Мару *заручила* —

зàручник, m. der Verlobte, sponsus, desponsatus [cf. вјереник]: Ил' ђевојка свога *заручника* —

зàручница, f. die Verlobte, sponsa, desponsata. [cf. вјереница, јауклија].

зарф* [залф], m. Art kleine Tasse, зарф је као мала чашица од сребра или од мједи, а у некога може бити и од злата, у коју се међу филџани кад се кафа пије (да не би врућина сметала филџан држати). У Турској се по варошима и прстен крије (кад се игра) под зарфове и под филџане: Според њега млада Мара| И с њоме су два ђевера,| С ђеверима на *зарф* игра,| Пануо јој *зарф* у њедра —

Зàсавица, f. вода у Мачви која тече из потока Батра а заљева кашто и из Саве више Равња на мјесту које се зове З а т р к а. Засавица се код Равња (више Митровице) врло прикучује Сави, пак се ондај опет од ње удаљује и према Митровици у њу утјече. На Равњу је између Саве и Засавице за времена Карађорђијева 1813 године био шанац.

засáдити, зàсâдйм, v. pf. 1) н. п. њиву чиме, bepflanzen, consero. — 2) што по њиви, einsetzen, deplanto.

засађѝвање, n. 1) das Bepflanzen, consitio. — 2) das Einsetzen, plantatio.

засађѝвати, сâђујêм, v. impf. 1) bepflanzen, consero. — 2) einsetzen, deplanto: Млада Мара рано подранила| У бостању да сади цвијеће,| Како које цв'јеће *засађује*| Тако њега млада намјењује —

зàсалити, лйм, v. pf. [fett werden, pinguesco:] Овако ти *засалили* волови! (кад полазник честита).

засведòчити, свêдочйм, (ист.) vide засвједочити.

засвèтлити, лйм, v. pf. (ист.) vide засвијетлити.

засвèтлити се, лйм се, (ист.) vide засвијетлити се.

засвидòчити, свйдочйм, (зап.) vide засвједочити.

засвијèтлити, лйм, v. pf. [југ.] beleuchten, lumen

admoveo. Кажу да лисица кад дође под сједало кокошиње одоздо *засвијетли очима* те кокоши одозго попадају и она их похвата.
засвијѐтлити се, лӣм се, v. r. pf. [југ.] erglänzen, effulgeo. cf. [vide] засијати се.
засвѝрати, зàсвӣрâм, vide засвирјети.
засвѝрети, (ист.)
засвѝрити, (зап.)
засвѝрјети, (југ.) — свӣрӣм, v. pf. anfangen zu pfeifen (auf der Pfeife, Dudelsack), incipio canere (fistula, utriculo). [cf. засвирати].
засвѝтлити, лӣм, (зап.) vide засвијетлити.
засвѝтлити се, лӣм се, (зап.) vide засвијетлити се.
засвједòчити, свјѐдочӣм, v. pf. (југ.) bezeugen, testor. cf. [vide] посвједочити.
засвр̀бети, (ист.)
засвр̀бити, (зап.)
засвр̀бјети, (југоз.)
засвр̀бљети, (југ.) — засвр̀бӣм, v. pf. jucken, prurio.
засѐвати, зàсе̑вâм, (ист.) vide засијевати.
зàседа, f. (ист.) vide засједа.
зàседâње, n. (ист.) vide засједање.
зàседати, дâм, (ист.) vide засједати.
засѐдâч, заседа́ча, m. (ист.) vide засједач.
зàседнути, нêм, vide **засести.**
зàсејати, јêм, (ист.) vide зàсијати.
зàсѐка, f. (ист.) vide засјека.
за́селак, за́сеока, m. ein Dorf das zu einem andern gehört. [cf. поселица].
[**засеље,** n. cf. заселак? *види* s. v. озими.]
зàсена, f. (ист.) vide засјена.
за́сенак, за́сенка, m. (ист.) vide засјенак.
зàсенац, зàсенца, m. (ист.) vide засјенац.
зàсенити, ним, (ист.) vide засјенити.
зàсести, седêм (седнêм), [заседнути] (ист.) vide засјести.
зàсећи, засе́чêм, (ист.) vide засјећи.
зàсећи се, засе́чêм се, (ист.) vide засјећи се.
засе́цâње, n. (ист.) vide засијецање.
засе́цати, зàсе̑цâм, (ист.) vide засијецати.
засѝвати, зàсӣвâм, (зап.) vide засијевати.
зàсида, f. (зап.) vide засједа.
зàсидâње, n. (зап.) vide засједање.
зàсидати, дâм, (зап.) vide засједати.
засѝдâч, засида́ча, m. (зап.) vide засједач.
зàсиднути, нêм, (зап.) vide **засисти.**
зàсијати, зàсијêм, v. pf. (југ. и зап.) н. п. њиву чим, besäen, consero.
засѝјати се, јâм се, v. r. pf. erglänzen, effulgeo, cf. [засвијетлити се,] засјајати се, засјати се: *Засија се* скерлет и кадифа —
засијѐвати, зàсијевâм, v. pf. [југ.] erblitzen, effulgeo: кад засијевају муње.
засијѐцâње, n. [југ.] 1) das Anhauen, accisio. — 2) das Verhauen, τὸ arboribus stratis impedire.
засијѐцати, зàсијецâм, v. impf. [југ.] 1) н. п. дрво, anhauen, accido. — 2) пут, verhauen, arboris stratis impedio.
зàсика, f. (зап.) vide засјека.
зàсилити, лӣм, v. pf. gewaltig werden, vim nanciscor et potentiam [cf. зачилити]: Рука ми је десна *засилила,* Сабља бритка крви зажељела —
зàсина, f. (зап.) vide засјена.
за́синак, за́синка, m. (зап.) vide засјенак.
зàсинац, зàсинца, m. (зап.) vide засјенац.
зàсинити, ним, (зап.) vide засјенити.
зàсипâње, n. 1) das Ueberschütten, Verschütten, obrutio. — 2) das Hineinschütten, infusio.
зàсипати, пâм (пљêм), v. impf. 1) verschütten, überschütten, obruo. — 2) жито у кош (кад се меље), hineinschütten, infundo. — 3) камењем, steinigen, lapido.
засѝпâч, засипа́ча, m. (у Бачкој) у воденици мјера (од десет ока) којом се жито *засипа* у кош, Getreidemaß, modius quidam.
засѝрâње, n. das Bescheißen, concacatio.
засѝрати, зàсӣрâм, v. impf. bescheißen, concaco.
зàсирити, рим, v. pf. н. п. млијеко, anlaben, das Lab in die Milch schütten, coagulum injicio.
зàсисати, сâм, v. pf. кад жена на ново затрудни, а још дијете није одбила, онда се каже: *засисало дијете.*
зàсисти, сидêм (сиднêм), [засиднути] (зап.) vide засјести.
зàситити, тим, v. pf. 1) кога, sättigen, satio. — 2) satt bekommen, satior, н. п. кад се храни свиња, па засити, и послије мало једе.
зàсићи, засѝчêм, (зап.) vide засјећи.
зàсићи се, сѝчêм се, (зап.) vide засјећи се.
засѝцâње, n. (зап.) vide засијецање.
засѝцати, зàсӣцâм, (зап.) vide засијецати.
засја́јати се, јим се,
зàсјати се, сјâм се, — vide засијати се: *Засјаше се* токе на прсима — Од ватре *се* сва црква *засјаја* —
зàсједа, f. (југ.) 1) der Hinterhalt, insidiae. [cf. бусија, метериз 2, 2 застава]. — 2) (по југоз. кр., које се говори и *зàсједа*) мјесто надно стола, према горњему челу, особито на свадбама, der Platz unten am Tische, dem Vorsitzer gegenüber, triclinii pars. [vide 1 застава 1]. — 3) (особито у Паштровићима) одређени сватови који сједе у застави. Кад дјевојци дају добру молитву, двије *засједе* држе вео изнад ње. cf. [1] застава [2].
зàсједâње, n. (југ.) 1) das Lauern, insidiatio. — 2) das Versitzen, mora.
зàсједати, дâм, v. impf. (југ.) 1) lauern, insidior. — 2) sich versitzen, sedendo morari.
засјѐдâч, сједа́ча, m. [југ.] који засједне, н. п. у лову, der im Hinterhalt Liegende, insidiator: кад се хајкачи приближе засједачима.
зàсједнути, нêм, v. pf. vide **засјести**: У госпоцке столе *засједнула* —
зàсјека, f. (југ.) der Verhau, arbores stratae pro munimento.
зàсјена, f. (југ.) das Blendwerk, praestigiae.
за́сјенак, за́сијенка, n. (југ.) у засијенку, in dem Mondesschatten, in umbra lunari. [cf. засјенац].

за̀сјенац, за̀сијенца, m. (у Боци) der Schatten, umbra, cf. засјенак: Тражи Васо *засијенца* да се заклони —

за̀сјенити, ни̑м, v. pf. [јуж.] 1) т. ј. очи, blenden, praestigior. — 2) (у Ц. г.) [überschatten, obumbro, vide осјенити?]: Док Морачу сунце огријало,| Огријало па је *засјенило* —

за̀сјести, сједе̑м (сједне̑м), [засједнути] v. pf. [јуж.] н. п. за софру, sich setzen, consido: *Засједоше* за софру јунаци — 2) кога, setzen, einen Sitz anweisen, colloco, locum assigno [vide посадити 2]: *Засједе* их за софре господске — 3) засјело сунце, untergehen, occido. [vide сјести 3]. — 4) sich in Hinterhalt legen, insidior: *засјели* у планини да чекају Турке. — 5) sich versitzen, sedendo moror: хајде, шта си *засјео*; нема га, *засјео* негдје. — 6) засјео залогај у грлу, stecken bleiben, adhaereo.

за̀сјећи, засијѐче̑м, v. pf. (јуж.) 1) н. п. дрво, anhauen, accido. — 2) н. п. пут, verhauen, arboribus stratis impedio: људи *засјекли* збјег у планини. cf. засјећи се.

за̀сјећи се, засијѐче̑м се, v. r. pf. (јуж.) sich verhauen, muniri arboribus. [cf. засјећи 2]. Уз ратове људи се скупе у планини у велики збјег па се *засијеку* да би се могли бранити.

заска́ка̑ње, n. das Umzingeln, circumventio.

заска́кати, за̀ска̑че̑м, v. impf. (у Ц. г.) umzingeln, circumvenio.

заска́кати се, за̀ска̑че̑м се, v. r. pf. aufspringen, exsilio. [cf. загицати се].

заско̀чити, за̀скочи̑м, v. pf. (у Ц. г.) umzingeln, circumvenio, [vide] о п к о л и т и, cf. оптећи: *Заскочише* Гуњанске козаре —

заскро̀бити, за̀скроби̑м, [зашкробити] v. pf. stärken, amylo, corroboro (lintea). cf. уштиркати.

за̀слада, f. der Nachtisch, das Dessert, mensa secunda, bellaria.

засла́дити, за̀сла̑ди̑м, v. pf. 1) versüßen, reddo dulce, dulcoro. — 2) Nachtisch halten, mensam secundam habeo: дај млијека или куханијех шљива да *засладимо* мало.

заслађи́ва̑ње, n. das Versüßen, dulcoratio.

заслађи́вати, сла̏ђује̑м, v. impf. versüßen, dulcoro.

за̀слањање [заслоњање], n. vide заклањање.

за̀слањати [заслоњати], ња̑м, vide заклањати.

засле́пети, пи̑м, (ист.) vide заслијепљети.

засле́пити, за̀сле̑пи̑м, (ист.) vide заслијепити.

заслијѐпити, за̀слијепи̑м, v. pf. (јуж.) коме очи, verblenden, occaeco.

заслијѐпјети, (југоз.)} пи̑м, v. pf. erblinden, ocu-
заслијѐпљети, (јуж.) } lis capior (fig.).

за̀слинити, ни̑м, v. pf. rotzen, muco obducor: шта си *заслинио* (кажу дјетету кад плаче).

засли́пити, (зап.) 1) за̀сли̑пи̑м, vide заслијепити. — 2) засли́пи̑м, vide заслијепљети.

за́слон, m. 1) vide заклон. — 2) (у Лици) бијела или шарена *иртена* кецеља, што носе кршћанке (а хришћанке носе *вунене* опрегаче).

засло̀нити, за̀слони̑м, vide заклонити.

за̀слоња̑ње, n. vide заслањање.

за̀слоњати, ња̑м, vide заслањати.

за̏слуга, f. (у војв.) das Verdienst, meritum.

за̀служан, жна, жно, verdienstvoll, bene meritus.

заслужи́ва̑ње, n. das Verdienen, promeritio.

заслужи́вати, слу̏жује̑м, v. impf. verdienen, promereor.

заслу́жити, за̀слу̑жи̑м, v. pf. verdienen, promereor.

за̀слушати, ша̑м, v. pf. vide зачути: Ал' из горе говор *заслушаше* —

засма́ка̑ње, n. das Würzen, conditio.

засма́кати, за̀сма̑че̑м, v. impf. würzen (österr. vermachen), condio.

засмѐјати се, је̑м се, (ист.) vide засмијати се.

засмѝјати се, је̑м се, v. r. pf. (јуж. и зап.) auflachen, rideo.

засмо̀лити, за̀смоли̑м, v. pf. verpichen, pico.

за̀смочак, чка, m. vide зачина.

засмо̀чити, за̀смочи̑м, v. pf. vide зачинити [1].

за̀смрадити, ди̑м, v. pf. anstänkern, foetore impleo.

засмр̀дети, (ист.)
засмр̀дити, (зап.)
засмр̀дјети, (југоз.)
засмр̀ђети, (јуж.) } засмр̀ди̑м, Gestank von sich geben, foeteo.

засно̀вати, за̀снује̑м, v. pf. anlegen, den Bau beginnen, instituo [cf. основати 2]: Кулу гради црни Арапине| Наинканат крајем мора слана,| Колику је кулу *засновао* —

за́соб, (у Дубр.)} nach einander, continuo, cf.
за̀собице̑, } [vide] засопце: Који т' коњиц може прелетити| *Засобице* и по два бедема —

за́со̑вница, f. (око Ибра) као мала греда што се из дувара превуче преко затворенијех врата (н. п. на градовима), der Thorriegel, portae obex. cf. [пријеворница?] мандал.

засо̀пити се, за̀сопи̑м се, v. r. pf. vide задухати се.

засо̀пце̑, nach einander, continuo: три пут *засопце*. cf. засоб, засобице, [узаманце, узасебице, узасопце].

за̀спати, за̀спи̑м, v. pf. einschlafen, obdormio. [cf. уснути].

засра́мити, за̀сра̑ми̑м, v. pf. beschämen, pudefacio, pudorem injicio.

засра́мити се, за̀сра̑ми̑м се, v. r. pf. sich beschämen, pudore afficior.

за̀срати, за̀сере̑м, v. pf. bescheißen, concaco.

1. **за̏става**, f. 1) мјесто на дно стола, према горњему челу, der Platz unten am Tische, dem Vorsitzer gegenüber, triclinii pars: У *заставу* војводу Милоша — У Срба је по Херцеговини и сад обичај да у заставу (кад је каква част) посаде једнакога с онијем који сједи у горњему челу. cf. засједа [2]. — 2) vide засједа 3. — 3) (у Хрв.) die Fahne, vexillum. cf. [бандијера, стијег,] барјак.

2. **за̏става**, f. (у Ц. г.) који остану као у за-

сједи, те чекају док удорџије мимо њих стоку не догнају, па се онда они бију с поточју, а удорџије тјерају стоку даље, der Hinterhalt, insidiae. [vide засједа 1].

за̏ставе (мале и велике), f. (у нах. Рудн.) вез на чарапама, као воћице, Art Stickerei, pictum quoddam per acum.

за̏ставити, вим, v. pf. (у Боци) verpfänden, oppignero. cf. [vide] заложити 1.

за̏стављање, n. die Verpfändung, oppigneratio.

за̏стављати, љам, v. impf. (у Боци) verpfänden, oppignero. cf. [vide 1] залагати [1].

за̏ставник, m. (у Хрв.) der Fahnenträger, signifer. cf. барјактар.

за̏ставница, f. крајна даска у кревета (простога).

за̏стајање, n. das Treffen, Finden, inventio, offensio.

1. **заста̀јати**, засто̀јим, v. pf. vide застајати се.

2. **за̏стајати**, јем, v. impf. treffen, finden, invenio, offendo.

заста̀јати се, сто̀јим се, v. r. pf. verweilen, commoror [cf. 1 застајати]: Немој ми *се* много *застајати* —

за̏стануги, нем, vide **застати.**

за̏стануги се, нем се, vide **застати се.**

за̏старати се, рам се, vide забринути се.

за̏стати (cf. застанути), станем, v. pf. treffen, finden, offendo [vide десити]: *застао* га код куће; *застао* га у постељи.

за̏стати [застанути] **се**, станем се, v. r. pf. sich befinden, sein, sum, existo. [vide десити се 1].

засти̏дети, дим, (ист.) vide застидјети.

засти̏дети се, дим се, (ист.) vide застидјети се.

засти̏дити, дим, (зап.) vide застидјети.

засти̏дити се, дим се, (зап.) vide застидјети се.

засти̏дјети, дим, v. pf. (југоз.) beschämen, pudore afficio. [cf. постидјети].

засти̏дјети се, дим се, v. r. pf. (југоз.) sich schämen, pudore afficior [cf. постидјети се, полибити се]: Запали *се* образ од образа А *застиди* јунак од јунака —

засти̏ђети, стидим, (јуж.) vide застидјети.

засти̏ђети се, стидим се, (јуж.) vide застидјети се.

за̏стиљање, n. vide заклањање.

за̏стиљати, љам, (у Сријему) vide заклањати.

за̏стирак, за̏стирка, m. vide застирач: Све јоргане јоргована гране; А *застирке* цвеће каранфиље —

за̏стирање, n. das Bebreiten (des Zimmerbodens mit Teppichen), constratio.

за̏стирати, рем, v. impf. н. п. собу, bebreiten, consterno.

засти̏рач, застира̀ча, m. das, womit z. B. das Zimmer bebreitet wird, stragulum. [cf. застирак].

за̏сторак, за̏сторка, m. das, womit ein voller Sack oben bebreitet wird, um ihn zumachen zu können, stragulum sacci: Нашла вређа *засторак.*

застра̀нити, за̏странӣм, v. pf. 1) im Aufsteigen nicht gerade aus, sondern nach der Seite gehen, oblique ascendo aut descendo. — 2) fig. abweichen, deflecto, aberro.

застрањи̏вање, n. das Abweichen, deflectio, ascensus aut descensus obliquus.

застрањи̏вати, стра̀њујем, v. impf. [1)] schief bergan oder bergab steigen, descendo vel ascendo oblique. — 2) vom rechten Pfade abweichen, aberro, deflecto.

застрѐлити, за̏стрелим, v. pf. (ист.) vide застријелити: Да *застрелиш* орла крстатога —

за̏стрети, за̏стрем, (за̏стро, за̏стрла; за̏стрт) (ист.) vide застријети.

застријѐлити, за̏стријелим, v. pf. (југ.) 1) vide устријелити. — 2) пустити стријелу, den Pfeil abschießen, sagittam expello arcu.

за̏стријети, за̏стрем, (за̏стро, за̏стрла; за̏стрт) v. pf. (југ.) bebreiten, consterno: *застријети* вређу да се жито не проспе; Ал' он *застрт* свилом и кадивом —

застри̏лити, за̏стрилим, (зап.) vide застријелити.

за̏стрити, за̏стрем, (за̏стро, за̏стрла; за̏стрт) (зап.) vide застријети.

за̏струг, m. } од древета као чанак са заклопцем, који се унутра заврне, eine hölzerne Schüssel mit Deckel (auf Reisen, für Käse, Kaviar u. dgl.), vas ligneum cum operculo.

за̏струга, f. }

застру̏гати, за̏стружем, v. pf. schaben, rado.

за̏стружити, жим, v. pf. (у Ц. г.) vide затворити [1], н. п. браве у торину, затворивши *стругу.*

засту̏дети, (ист.) } засту̏дим, v. pf. kühl, kalt werden, frigesco.

засту̏дити, (зап.) }

засту̏дјети, (југоз.) }

засту̏ђети, (јуж.) }

засту̏пање, n. das im Wege sein, impeditio.

1. **засту̏пати**, за̏ступам, v. impf. im Wege sein, obsto: уклони се с виђела, не *заступај* ми.

2. **за̏ступати**, пам, v. pf. (у Ц. г.) н. п. пушку (т. ј. сабити сукију у њу), laden, impleo. cf. ступа. cf. [vide] засукијати.

засту̏пити, за̏ступим, v. pf. in den Weg treten, obsisto: Златни ступци воду *заступили*, Отуд ловци зеца наћераше, Зец утече, ловци изгинуше — (ово је народна загонетка, и одгонетљај јој је: кад је Мојсије бјежећи од Фараона прешао преко мора, а Фараон с војском пропао у мору).

за̏сужњити, њим, v. pf. у пјесми мјесто *осужњити се*: Ал' је Марко тешко *засужњио* —

засу̏кати, за̏сучем, v. pf. 1) zurückschlagen, zurückschürzen, recingo. — 2) н. п. брксве, drehen, torqueo.

засуки̏вање, n. 1) das Zurückschlagen, recinctio. — 2) das Drehen, contorsio.

засуки̏вати, су̏кујем, v. impf. 1) zurückschlagen, recingo. — 2) н. п. бркове, zudrehen, torqueo.

засуки̏јати, јам, v. pf. н. п. пушку, т. ј. сабити сукију у њу, laden, impleo. cf. [2] за̏ступати.

за̏сути, за̏спе̑м, (part. pass. за̏су̑т) v. pf. 1) verschütten, überschütten, obruo. — 2) hineinschütten, infundo: засуо да меље.
за̏сучак, чка, m. der Wickel (z. B. von Teig), glomus.
засушѝва̑ње, n. das Vertrocknen, exsiccatio.
засушѝвати, су̑шује̑м, v. impf. vertrocknen, exsiccor. [cf. пресушивати 2].
засу́шити, за̏сушӣм, v. pf. vertrocknen, exaresco; auch засушила крава, коза, овца и т. д., т. j. не даје више млијека. cf. запраћи [(запрагнути), пресушити 2].
за̏таванак, за̏таванка, m. kleiner ebener Platz im Gebirge, locus planus in monte. cf. [vide] заравнак.
зата́јати, јӣм, v. pf. ableugnen, abnego; verheimlichen, reticeo. [cf. утајати 1, потапсати].
зата̀кнути, за̏такне̑м, vide **затаћи.**
затама́нити, та̀ма̑нӣм, v. pf. vertilgen, ausrotten, exstirpo. [vide] затрти, cf. ископати.
затама́нити се, та̀ма̑нӣм се, v. r. pf. völlig zu Grunde gehen, internecione deleor. [vide затрти се]. cf. дотаманити се.
зата́па̑ње, n. das Zuschmelzen, obductio, inductio.
зата́пати, за̏та̑па̑м (за̏та̑пље̑м), v. impf. von oben zuschmelzen, obduco cera cet. [cf. заљевати 3].
за̏тапкати, ка̑м, v. pf. zutreten, zustampfen, conculco.
зата̀ћи [затакнути], за̏такне̑м, v. pf. 1) н. п. нож за појас, цвијет за капу, hinter —, auf etwas stecken, praefigo: И *затаче* свијетло оружје — 2) berühren, attingo, cf. [vide] задјести [5]: Пресјече му на грло синџира, А б'јела му не *затаче* меса — 3) (у Ц. г.) beleidigen, offendo: Су чим нас је Ђуро *затакао* — 4) (у Ц. г.) кога, зазвати на мејдан, auffordern, provoco: затакао га је.
за̏твор, m. 1) gefängliche Haft, der Arrest, custodia [cf. хапс (апс) 1]: он је у затвору, er ist (im Gefängniß) eingesperrt. — 2) (у Боци) Verhärtung des Unterleibes, durities alvi.
за̀твора̑ње, n. 1) das Einsperren, custodia. — 2) das Zumachen, occlusio.
за̀творати, ра̑м, v. impf. 1) einsperren, gefangen setzen, includo, in custodiam conjicio. — 2) zumachen, occludo.
затво̀рити, за̀творӣм, v. pf. 1) einsperren, includo. [cf. застружити]. — 2) н. п. врата, zumachen, claudo.
за̏те̑г, m. (loc. затѐгу) die Spannung, intensio: држи једек у *затегу*.
затѐгнути, за̀те̑гне̑м, v. pf. 1) anziehen, spannen, tendo. — 2) затегла суша, па не може да се оре, anhalten, tenere.
за̀тежљив, а, о, н. п. во који неће да вуче, него се *затеже*, sich sträubend, renitens.
зате́за̑ње, n. 1) das Spannen, tensio. — 2) das Sträuben, reluctatio.
зате́зати, за̀те̑же̑м, v. impf. spannen, tendo.
зате́зати се, за̀те̑же̑м се, v. r. impf. sich sträuben, obluctor.
за̀терати, ра̑м, (ист.) vide затјерати.
за̀терати се, ра̑м се, (ист.) vide затјерати се.
затерѝва̑ње, n. (ист.) vide затјеривање.
затерѝвати, тѐрује̑м, (ист.) vide затјеривати.
затерѝвати се, тѐрује̑м се, (ист.) vide затјеривати се.
затѐсати, за̀теше̑м, v. pf. anhauen (wie es der Zimmermann macht), accido.
затесѝва̑ње, n. das Anhauen, τὸ accidere.
затесѝвати, тѐсује̑м, v. impf. anhauen, accido.
затѐћи, тѐче̑м, v. pf. 1) treffen, offendo [vide десити]: *Затекоше* цара у животу — 2) den Weg abschneiden, intercludo. — 3) затекле му ноге, anlaufen, intumesco.
затѐћи се, тѐче̑м се, v. r. pf. 1) sich befinden, sein, sum [vide десити се 1]. — 2) коме, geloben, sich anheischig machen, sich verpflichten, obligo me [cf. утећи се 2]: Јер сам *се* ја кнезу *затекао* Да закољем Турског цар' Мурата —
затѐшчати, ча̑м, v. pf. schwanger werden, ingravidari. [vide затрудњети].
за̀тилак, за̀тиока, m. (у Грбљу) vide потиљак: Тако ми се уста на *затилак* не обратила!
за̀тиљак, за̀тӣљка, m. vide потиљак: На *затиљак* очи искочише —
за̀тира̑ње, n. das Ausrotten, exstirpatio.
1. **за̀тирати**, ре̑м, v. impf. ausrotten, exstirpo.
2. **за̀тирати**, ра̑м, (зап.) vide затјерати.
за̀тирати се, ра̑м се, (зап.) vide затјерати се.
затирѝва̑ње, n. (зап.) vide затјеривање.
затирѝвати, тѝрује̑м, (зап.) vide затјеривати.
затирѝвати се, тѝрује̑м се, (зап.) vide затјеривати се.
за̀тисак, ска, m. vide запушач.
затѝска̑ње, n. vide затискивање.
затѝскати, за̀тӣска̑м, vide затискивати: Он им каткад уста *затискаше* —
затискѝва̑ње, n. das Verstopfen, obturatio. [cf. затискање].
затискѝвати, тѝскује̑м, v. impf. verstopfen, obturo. [cf. затискати].
за̀тиснути, не̑м, v. pf. verstopfen, obturo. cf. запушити [1, 1 заптити, зачепити].
за̀тица̑ње, n. (зап.) vide затјецање.
за̀тицати, тиче̑м, v. impf. 1) (зап.) vide затјецати. — 2) н. п. цвијет за капу, aufstecken, impono: Гарофиље за клобук *затиче* — 3) hineinstecken, figo.
за̀тицати се, тиче̑м се, (зап.) vide затјецати се.
за̀тјерати, ра̑м, v. pf. (јуж.) 1) hineinschlagen, immitto. — 2) hinter — treiben, ago post —: затјерати овце за брдо.
за̀тјерати се, ра̑м се, v. r. pf. (јуж.) losstürzen, impetum facio. cf. загнати се.
затјерѝва̑ње, n. (јуж.) 1) das Hineinschlagen, immissio. — 2) das Treiben hinter —, actio post —. 3) das Losstürzen, impetus.
затјерѝвати, тјѐрује̑м, v. impf. (јуж.) 1) hin=

eintreiben, immitto. — 2) hinter — treiben, ago post —.

затјерѝвати се, тјѐрујēм се, v. r. impf. (јуж.) losstürzen, impetum facio.

за̏тјецање, n. (јуж.) 1) das Betreten (auf einer That), deprehensio. — 2) das Vertreten des Weges, *τὸ* obsistere.

за̏тјецати, тјечēм, v. impf. (јуж.) 1) betreten, deprehendo. — 2) den Weg vertreten, obsisto.

за̏тјецати се, тјечēм се, v. r. impf. (јуж.) 1) sich befinden, sum. — 2) geloben, sich anheischig machen, serio negare aut pertendere. [cf. утјецати се].

за̏тка, f. (у Ц. г.) Aufforderung (zum Kampfe), provocatio: учини се затка.

за̏тљати, љāм, v. pf. пола заспати, einschlummern wollen, obdormisco.

за̏то̑ (за то), darum, ideo.

затòмити, за̏томӣм, v. pf. (ст.) unterdrücken, unterschlagen, interverto, supprimo [cf. сакрити]: — царево благо *затомише*| И у црну земљу закопаше — Од Бога је велика гријота,| А од људи зазор и срамота| Ђевојачку срећу *затомити* —

за̏тон, m. (у приморју) Meerbusen, maris sinus. [cf. затоњ].

за̏тоњ, m. чини ми се да се негдје испод Осијека овако зове некако мјесто у Дунаву гдје се риба хвата. cf. [vide] затон.

за̏топ, m. (у Ц. г.) кухан и ситно исјецан дроб од каква живинчета, који се послије попржи, пак се остави у каквој чабрици, па преко зиме кад хоће да се једе, извади се мало у таву те се погрије. Овако се и у Србији оставља дроб од свиња кад се у јесен бију за зимницу. cf. [подробак, подробац2, прчор;] цквара.

затòпити, за̏топӣм, v. pf. zuschmelzen, liquando claudo (das Sahnfaß mit Schmalz) [cf. залити 3]: А крв иде из врућа јунака| Те *затопи* злаћена кубура —

за̏торе, f. pl. (у Барањи) виме свињеће, das Euter der Sau, uber suis.

за̏точ, m. (по југоз. кр.) vide оклада. cf. затећи се.

за̏точнӣк, m. (ст.) der Verpflichtete (der sich zu etwas anheischig gemacht), obligatus (besonders der Kampfheld, pugnator): Изиш'о је краљев *заточниче* — Весели се, краљев *заточниче* —

затра́вити, за̏тра̑вӣм, v. pf. 1) н. п. болесна коња, т. ј. пробости му на врату кожу, па између ње и меса завући сламку и онако оставити неко вријеме. — 2) (у Боци) кога, т. ј. опчинити га давши му некаку траву да попије.

затрављѝва̑ње, n. [verbale v. затрављивати] cf. затравити.

затрављѝвати, тра̏вљујēм, v. impf. cf. затравити.

затра́жити, за̏тра̑жӣм, v. pf. тражити траг, Spuren suchen, vestigia scrutari: Па *затражи* око воде ладне,| Ничем трага наћи не мо̄гаше —

за̏трајати, јēм, v. pf. (у Ц. г.) vide [забавити се] затрајати се: Ђе си, побро, што си *затрајао* —

за̏трајати се, јēм се, v. r. pf. verweilen, ausbleiben, moror, non venio, [vide] забавити се, cf. затрајати, остати: Што си ми *се* тако *затрајао* — *Затраја се* за девет година — [затребати, бам, v. pf. nöthig werden, opus est; *види* s. v. поп.]

затрепѐтати, трѐпећēм, v. pf. erzittern, intremo: Нешто *затрепета,*| Нешто завекета —

затрѐптати, за̏трепћēм, v. pf. очима, erzittern (mit den Augen), blinzeln, mico oculis.

затрѐптети, (ист.)
затрѐптити, (зап.)
затрѐптјети, (југоз.)
затрѐпћети, (јуж.)
трѐптӣм, v. pf. erzittern (vom Laube), aufrauschen, aufflattern, inhorresco, evolo cum strepitu.

за̏тријети, за̏трēм, (за̏тр̑о, за̏трла) (у Ц. г.) vide **затрти**: Е ће ти се *затријет'* кољено —

за̏трка, f. 1) der Anlauf (zum Hinüberspringen), incursus: скочити (или прескочити штогођ) из затрке. — 2) [*Затрка,* мјесто више Равња у Мачви] cf. Засавица.

затр̏кати се, за̏тр̑чēм се, vide затрчати се 1.

затркѝва̑ње, n. vide затрчавање.

затркѝвати се, тр̏кујēм се, vide затрчавати се 1.

затр̏кљати, љāм, v. pf. vide притаћи [1]: И сребрном тркљом *затркљао,*| И злаћеном жицом повезао —

затр̏нити, за̏тр̑нӣм, v. pf. н. п. трешњу, т. ј. метнути јој трња наврх дебла гдје се гране раздвајају да се на њу не може попети, verdornen (z. B. die Kirsche, damit die Kinder nicht dazu können), spinis munio: Испред куће *затрњене,* ух ми вазда! —

затрњѝва̑ње, n. das Verdornen, sepimentum spinosum.

затрњѝвати, тр̏њујēм, v. impf. verdornen, spinis defendo.

затрòвати, за̏трујēм, v. pf. т. ј. рибу у води, betäubenden Köder streuen, escas venenatas projicio.

затрòношити, шӣм, v. pf. т. ј. цркву, die Kirche einweihen, consecro ecclesiam (von *θρόνος?*). У Јадру имају два намастира: *Троноша* и *Вотњак.* Онуда приповиједају да су их градиле двије сестре (Лазареве кћери), па једна другу запитала (кад су се састале) колико је која начинила; онда она што је градила Троношу рекла: „Ја сам тек *затроношила.*" И од тога се назове *Троноша.* А друга рекла: „Ја сам нешто начинила као мали *вотњачић*" (т. ј. као за воће). И од тога остане *Вотњак.* Троноша служи и сад, а Вотњак је пуст Бог зна од кад, пак су му сад у наше вријеме Срби и зидине развалили и камење одвукли у Лозницу те цркву зидали од њега!

затрпа́ва̑ње, n. das Uebereinanderwerfen, superinjectio.

затрпавати, трпавам, v. impf. übereinanderwerfen, everto.

затрпати, пам, v. pf. durch Uebereinanderwerfen vermachen, zudecken, obruo.

затрти [затријети], затрем, (затро, затрла) v. pf. ausrotten, exstirpo. [cf. затаманити, ископати 3, истражити, истријебити, утаманити].

затрти се, затрем се, (затро се, затрла се) v. r. pf. zu Grunde gehen, pereo. [cf. дотаманити се, затаманити се, ископати се].

затрубити, бим, v. pf. blasen ins Horn (in die Trompete), buccinor.

затрудити, затрудим, v. pf. bemühen, ermüden, fatigo. [vide утрудити].

затруднети, (ист.) / **затруднити,** (зап.) / **затрудњети,** (југ.) — трудним, v. pf. schwanger werden, ingravidor. [cf. забрећати, заддјетињити, затешчати, заходити (заодити) 4, осјетити се 2, понијети 4].

затрућивање, n. das Bemühen, defatigatio.

затрућивати, трућујем, v. impf. bemühen, fatigo.

затрчавање, n. das Anlaufen (zum Sprunge), incursio. [cf. затркивање].

затрчавати се, трчавам се, v. r. impf. 1) anlaufen, Anlauf nehmen, incurro [cf. затркивати се]. — 2) затрчава се, entfährt ihm (was er sonst eben nicht gesagt hätte), elabitur ei quandoque, quod mallet non dixisse.

затрчати се, чим се, v. r. pf. 1) anlaufen, incurro. [cf. затркати се]. — 2) затрчао се, es ist ihm (die Rede) entfahren, excidit ei inter loquendum.

затубаст, а, о, abgestumpft, obtusus.

затуљивање, n. verbal. v. затуљивати.

затуљивати, туљујем, v. impf. die Falle туљац genannt vor das Fuchsloch stellen, laqueos pono.

затуљити, затуљим, v. pf. н. п. рупу какву, т. ј. метнути на њу туљац да се ухвати лисица или јазавац, eine eigene Art Falle, туљац, vor das Fuchsloch stellen, laqueos pono. cf. туљац [2].

затупити, затупим, v. pf. abstumpfen, obtundo, retundo.

затупљивање, n. das Abstumpfen, obtusio.

затупљивати, тупљујем, v. impf. abstumpfen, obtundo, retundo.

затурање, n. das Werfen hinter etwas, jactus post —.

затурати, затурам, v. impf. hinter etwas werfen, jacio post —.

затурати се, затурам се, v. r. impf. sich (in die Welt) hineinwerfen, abiisse peregre.

затурити, рим, v. pf. 1) hinter etwas werfen, rejicio: *Затури* му дизгин за умкаша — А за собом *затурио* руке — 2) (у Ц. г.) кавгу, anzetteln, excito, [vide] заметнути [3], cf. заврћи: Ђе стигосмо, кавгу *затурисмо* — И с Турцима кавгу *затурише* —

затурити се, рим се, v. r. pf. у свијет, sich in die Welt hineinwerfen, abiise peregre.

затурчати, чам, v. pf. anfangen türkisch zu reden, zu singen, turcice proloquor, accino.

затутњити, њим, v. pf. erdröhnen, constrepo.

затући, тучем, vide [1] забити.

затући се, тучем се, vide забити се.

затуцани, на, но, verstockt, obstinatus. [cf. зацопани].

заћељак, затијељка, m. (у Паштр.) vide [потиљак] затиљак.

заћерати, рам, (јуж.) vide затјерати.

заћерати се, рам се, (јуж.) vide затјерати се.

заћеривање, n. (јуж.) vide затјеривање.

заћеривати, ћерујем, (јуж.) vide затјеривати.

заћеривати се, ћерујем се, (јуж.) vide затјеривати се.

заћи, зађем, (зашао, зашла) v. pf. [cf. заићи, заљести, заљећи 1] 1) [а)] hinter — gehen, eo post — [cf. заминути]: зађе за брдо; за кућу; [— б) vide сјести 3:] Сунце *зађе* за гору, Дај ми, попе, навору. — 2) коме н. п. за леђа, или испријека, umgehen, circumvenio: Док он њему испријека *зађе* — 3) sich verirren, aberro [vide залутати]. — 4) nach der Reihe gehen (z. B. von Haus zu Haus), ex ordine eo: *зашао* од куће до куће као водичар. — 5) *зашло ми за нокте,* кад руке врло озебу па пошто се дође у топлину под ноктима стане здраво бољети. [cf. залазити 5].

заћопати, заћопам, / **заћопити,** заћопим, — v. pf. mit Koth verschmieren, luto oblino.

заувар (за увар), / **заударно,** — н. п. заувар је, биће заувар, von Nutzen, prodest [cf. ухар (увар)]: С туђе њиве и чанак прге *заувар* је.

заударање, n. das Riechen nach etwas, odor.

заударати, рам, v. impf. riechen nach etwas, oleo [vide задисати 2]: заудара месо, — вино на буре, и т. д.

заударити, рим, v. pf. einen Geruch bekommen, adoleo.

заузбијање, n. das Zurücktreiben, repulsio.

заузбијати, узбијам, v. impf. zurücktreiben, repello: И ту нађе лијепу ђевојку Ђе бијеле *заузбија* овце —

заузбити, заузбијем, v. pf. н. п. овце, zurücktreiben, repello.

зауздавање, n. das Zäumen, infrenatio.

зауздавати, уздавам, v. impf. zäumen, infreno. [cf. уздати, жвалити].

зауздати [зафуздати], дам, v. pf. zäumen, infreno. [cf. обуздати].

заузети, заузмем, v. pf. 1) што, nehmen, capio: И ту добар шићар *заузеше* — 2) н. п. то ми је заузело много мјеста у соби, einnehmen, occupo. cf. [vide] запремити.

заузети се, заузмем се, v. r. pf. 1) с ким, sich zusammenthun mit einem, socior: заузео се с њим, па отишао у свијет. — 2) *за што, или за кога* [sich um etwas annehmen, tueri].

заузи (Христови, први и други), m. pl. (у Рисну) покладе месне и бијеле. Ришњани

се заузима и заклињу, н. п. Тако ми овијех *заузā* Христовијех! Тако ме не смели и не помамили *заузи* Христови! А и у напијању спомињу их, н. п. Здрав си ми, брате, данашњи *заузи* Христови да нам на добро завежу а на боље раздријеше!

зау̏зима̑ње, n. 1) das Nehmen, *τὸ* capere. — 2) das Einnehmen, occupatio.

зау̏зимати, ма̑м (мље̑м), v. impf. 1) nehmen (z. B. Beute), capio. — 2) einnehmen, occupo. cf. запремати.

зау̏зимати се, ма̑м (мље̑м) се, v. r. [im]pf. с ким, sich zusammenthun mit einem, socior.

зау̏јати, ји̑м, v. pf. hu! machen (vom Winde, Meere), strideo.

зау̏јати се, ји̑м се, v. r. pf. losfahren (vom Schiffe), cum stridore procurro, feror.

зау̏јести се, једе̑м се, v. r. pf. с ким, или између себе: заујели се људи. vide завадити се.

зау̏кати, за̏у̑че̑м, v. pf. 1) hu! schreien, inclamo io ut audiat, ubi sim, absens sodalis. — 2) hu! machen in die Finger vor Frost, foveo digitos anhelitu.

заула̀рити, у̏ла̑ри̑м, [зајуларити] v. pf. коња, halftern, capistro.

зау̏пити, пије̑м, v. pf. aufrufen, exclamo. [vide повикати].

зау̏рлати, ла̑м, v. pf. aufheulen, exululo.

зау̏ставити, ви̑м, v. pf. aufhalten, detineo: кола, воденицу, кога на ручак.

зау̏ставити се, ви̑м се, v. r. pf. stillstehen, subsisto.

зау̏стављање, n. das Aufhalten, Stillstehen, detentio.

зау̏стављати, ља̑м, v. impf. aufhalten, detineo.

зау̏стављати се, ља̑м се, v. r. impf. stillstehen, subsisto.

заусте̏гнути, у̏сте̑гне̑м, v. pf. zurückhalten, zurückziehen, retraho, retineo.

заусте́за̑ње, n. das Zurückhalten, retractio.

заусте́зати, у̏сте̑же̑м, v. impf. н. п. коња уздом, узду коњу, zurückhalten, zurückziehen, retraho, retineo.

зау̏стити, за̏у̑сти̑м, v. pf. den Mund öffnen zum sprechen, aperio os ad proloquendum: *заусти* да рече, па опет не хтје.

зау̏ца̑јтити, ти̑м, v. pf. у загонеци, cf. уништити.

зау̏чати, чи̑м, v. pf. zu heulen anfangen (vom Winde, den Wogen des Meeres), strideo.

зау̏чити, за̏учи̑м, v. pf. н. п. подне, акшам, икиндију, и т. д., anfangen zu singen (von den türkischen Sängern an der Moschee), cantare incipio: Па кад она *заучи* јацију — У петак му *заучило* подне — Икиндија Турска *заучила*,| А Латинче билу Задру дође —

за̏уш, m. das Umschwemmen (Umdrehen) des Schiffs, das Strom aufwärts fährt, retorsio navis: отишла лађа на *зауш*; ухватио *зауш* лађу.

за̏ушак, шка, m. vide приушак.

за̏ушити се, ши̑ се, v. r. pf. н. п. лађа, sich umdrehen, umgedreht werden, retorqueor (vom Schiffe das Strom aufwärts fährt).

за̏ушница, f. (у Дубр.) vide приушак.

за̏ушнице, f. pl. (у Грбљу) vide заушници.

за̏ушни̏ци, ни̑ка̑, } m. pl. die Ohrdrüsen, glandu-
за̏ушња̑ци, ња̑ка̑, } lae parotides. cf. заушнице, подушнице.

зафа́ит,* m. [die Einkünfte]: Да господи *зафаита* нема — [т. ј. све је понијела, нема више ништа да тражи].

за̏фала, f. vide **захвала**: На *зафалу* Златија ђевојка —

зафа̀лити, за̏фа̑ли̑м, vide **захвалити**: И истином Богу *зафалио* —

зафа̀лити се, за̏фа̑ли̑м се, vide **захвалити се**: Па *се* Ајке тврдо *зафалио* —

зафа̀ља̑ње, n. vide зафаљивање.

зафа̀љати, за̏фа̑ља̑м, (по југоз. кр.) vide зафаљивати: Теке њима Ново не *зафаља* —

зафаљи̏ва̑ње, n. vide **захваљивање**.

зафаљи̏вати, фа̏љује̑м, v. impf. vide **захваљивати**: Они њему на том *зафаљују* —

зафу̏здати, да̑м, v. pf. (у Грбљу) vide **зауздати**: А *зафузда* једном жицом златном —

за̏ха̑јкати [заајкати], ка̑м, v. pf. auftreiben (auf der Treibjagd), excito: *Захајкаше* и пландиште дивље —

за̏хвала (cf. зафала), f. das Lob, laus.

за̏хва̑лан, лна, лно, dankbar, gratus. [vide 2 харан].

захва̀лити, за̏хва̑ли̑м, [завалити 3, зафалити] v. pf. danken, gratias ago.

захва̀лити се, за̏хва̑ли̑м се, [завалити се 2, зафалити се] v. r. pf. sich rühmen, glorior: *Захвали се* жути лимун на мору:| Данас нема ништа љепше од мене — А знате ли, моја браћо драга,| Да *се* Арап цару *захвалио*| Да ће моју изгубити главу —

захва̀лно̑ст, захва̀лности, f. die Dankbarkeit, gratus animus. [vide харност].

захва̀ља̑ње [зафаљање], n. vide захваљивање.

захва̀љати, за̏хва̑ља̑м, [зафаљати] vide захваљивати.

захваљи̏ва̑ње [заваљивање 3, зафаљивање], n. das Danken, gratiarum actio. [cf. захваљање (зафаљање)].

захваљи̏вати, хва̏љује̑м, [заваљивати 3, зафаљивати] v. impf. danken, gratias ago. [cf. захваљати (зафаљати)].

за̏хвата [завата], f. земља што комшија од комшије *захвати*, ein Stück, welches einer von des Nachbars Felde zu dem seinigen einschließt. [cf. захватина].

за̏хвата̑ње [заватање], n. 1) das Schöpfen, haustus. [cf. захитање (заитање)]. — 2) das Fassen, apprehensio. — 3) das Streifen, *τὸ* perstringere.

за̏хватати [заватати], та̑м, v. impf. 1) н. п. воду, кашиком јело, schöpfen, haurio. [cf. црпсти]. — 2) н. п. чанком жито, каши-

ком со, fassen, apprehendo. — 3) streifen, perstringo.

за̏хватина, f. vide захвата.

за̏хватити [заватити], тӣм, v. pf. (cf. захитити [заитити, залатити]) 1) schöpfen, haurio: воде, кашиком јела — 2) н. п. чанком жита, ожицом соли, fassen, capio. — 3) streifen, perstringo [vide задјести 5], н. п. *захватио* га мало ножем; тане није кости *захватило*; Удари га по десном рамену,| Раздвоји га на седлу бојноме,| Бојно седло на коњу дорату,| А дората на земљици црној,| И још мало земље *захватио* —

захи̏љити [заиљити], љӣм, v. pf. vide зашкиљити.

за̏хитање [заитање], n. vide захватање [1].

за̏хитати [заитати], та̂м, vide захватати [1].

за̏хитити [заитити], тӣм, vide захватити: Још ћу мало коже *захитити* —

захла̀дити, за̀хла̄дӣ, [заладити] v. pf. Schatten werden, umbra fit: пред ноћ кад захлади, und кад захлади сунце.

захла̀днети [заладнети], (ист.) } днӣ, v. pf.
захла̀днити [заладнити], (зап.) } kalt werden,
захла̀дњети [заладњети], (јуж.) } frigesco.

за̀хлађе [залађе], n. (ст.) schattiger Ort, umbrae: Ђурађ коси по побрђу, ладоле миле!| Коња пење по *залађу*, ој ладо! ој! —

захлађи̏вање [залађивање], n. das Nachlassen der Sonnenhitze, remissio aestus solaris.

захлађи̏вати, хла̀ђује̄, [залађивати] v. impf. kühler werden (wenn die Sonnenhitze nachläßt), remittit aestus.

за̀хлапити (захла́пити), за̀хлапӣм (за̀хла̄пӣм), [залапити] v. pf. umzüngeln und vor sich hertreiben, cogo. [vide потјерати]. cf. зајмити.

за̀ход [заод], m. 1) der Niedergang, occasus: Када буде мјесец на *заоду*,| А даница зв'језда на истоку — 2) то ми је на *заход*, das ist außer meinem Wege, extra viam, de via. [cf. облазак 2, залаз 3]. — 3) der Abtritt, secessus (latrina). [cf. исход (изод), походница, проход 2, серница, 1 ала, дјестро (ђестро)].

захо̀дити, за̀ходӣм, [заодити] v. impf. 1) niedergehen, occido. — 2) umhergehen, aberro. cf. [vide] залазити. — 3) vide затрудњети: Не би л' љуба трудна *заходила* —

за̀ходно [заодно], aus dem Wege, devium est: то ми је *заходно*.

захо̀ђење [заођење], n. das Gehen hinter —, recessus post —. cf. залажење.

захра́нити, за̀хра̄нӣм, [заранити] v. pf. ernähren, vor dem Verhungern schützen, a fame prohibeo.

захра́нити се, за̀хра̄нӣм се, [заранити се] v. r. pf. sich des Hungertodes erwehren, famem depello.

захрањи̏ва̂ње [зарањивање], n. das Ernähren, sustentatio.

захрањи̏вати, хра̀њује̄м, [зарањивати] v. impf. ernähren, sustento: *Зарањује* своју стару мајку —

захрањи̏вати се, хра̀њује̄м се, [зарањивати се] v. r. impf. sich ernähren, sustentor.

захте́ва̂ње, n. (у војв.) das Begehren, desiderium.

захте́вати, за̀хте̄ва̂м, v. impf. [ист.] begehren, cupio.

за̀хтети, те̂м, v. pf. (у војв.) begehren, concupisco: једи шта ти срце *захте*.

заху̏ктати се, за̀хукће̄м се, } v. r. pf. rennen,
заху̏ктити се, тӣм се, } ruo.

за̀царити, рӣм, v. pf. zum Kaiser machen, creo imperatorem.

за̀царити се, рӣм се, v. r. pf. sich zum Kaiser machen, Kaiser werden, fio imperator.

зацви̏лети, (ист.) } цви̏лӣм, (cf. зацмиљети) v.
зацви̏лити, (зап.) } pf. Klagegeschrei erheben, stri-
зацви̏љети, (јуж.) } do, ejulo.

заце́нити, за̀це̄нӣм, (ист.) vide зацијенити.

заце́нути се, за̀це̄не̄м се, v. r. pf. den Athem verlieren vor heftigem Weinen, schluchzen, spiritum intercludo plorando, singaltio.

зацијѐнити, за̀цијенӣм, v. pf. (јуж.) schätzen, einen Preis setzen auf die Waare, pretium constituo: ако много *зацијени*, не купуј; подај му штагод *зацијени*.

[**зацијепити**, зацијепим, v. pf. anspalten, infindo; *види* s. v. писник.]

заци̏нити, за̀ци̏нӣм, (зап.) vide зацијенити.

зацми̏љети, цми̏лӣм, v. pf. (по југоз. кр.) vide зацвиљети: *Зацмиљеше* два Мећикукића —

за̀цо̂панӣ, на̂, но̂, (у сјев. Хрв.) vide затуцани.

зацрвѐнети се, нӣм се, (ист.) vide зацрвењети се.

зацрвѐнити, нӣм, v. pf. (eine Flüßigkeit) roth machen, rubefacio.

зацрвѐнити се, нӣм се, (зап.) vide зацрвењети се.

зацрвѐњети се, вѐнӣм се, v. r. pf. [јуж.] erröthen, erubesco. cf. [запурити се,] зацрљенити се.

за̀црво̄љчити, чӣм, vide запрзнити [1].

за̀црепнути, не̂м, v. pf. (у Дубр.) schöpfen, haurio.

зацрљѐнити се, нӣм се, v. r. pf. vide зацрвењети се: Боље *се* једанпут *зацрљенити*, него сто пута блијеђети.

зацр̏нити, за̀цр̄нӣм, v. pf. [cf. завранити] 1) schwarz machen (eine Flüßigkeit), nigro (liquorem). — 2) fig.: Саво! Саво! себе не забијели, а мене *зацрни*.

за̀цртња̂к, m. (у Сријему) онај заглавак у плуга што се њим цртало одозго заглављује.

за̀цукати, ка̂м, v. pf. (у Ц. г) vide **закуцати**: Па *зацука* зећпром у врата —

зацу̏љати, за̀цӯља̂м, (у Дубр.) vide заљуљати.

зацу̏љати се, за̀цӯља̂м се, (у Дубр.) [vide] заљуљати се.

зацу̏рити, рӣм, v. pf. anfangen zu rinnen, mano: кад зацури.

зацу̀цукати, ка̑м, v. pf. hineinschaukeln, intrudo oscillando.

за̀чамати, ма̑м, [v. pf.] 1) verweilen, lange ausbleiben, morari diu: Тамо ћемо, бане, *зачамати* — 2) (у Ц. г.) sich verspäten, sero venio. cf. [vide] одоцнити.

зачатмити, *за̀чатмӣм, v. pf. ударити чатму између дирека или зида.*

зачеви̏љити, чѐви̏љӣм, v. pf. 1) (die Flinte) spannen, intendo telum (flintam) [vide запети 1]. — 2) vide завиличити.

зачѐлити, за̀челӣм, v. pf. schließen, concludo: Кајицом је совру *зачелио* —

за̀чеље, n. горње чело, т. ј. мјесто наврх стола гдје обично старјешина сједи кад се руча или вечера, der oberste Platz am Tische, triclinii pars. [cf. горње чело, прочеље, чело 2].

зачељи̏вати, чѐљујӗм, v. impf. mit der Rückseite grenzen, parte aversa finitimum esse: ко с тобом из онога сокака зачељује башчом?

зачељу̏стити, чѐљу̏стӣм, vide завиличити.

за̀чепак, пка, m. vide запушач.

зачѐпити, за̀чепӣм, v. pf. verstopfen, zuspünden, epistomio obturo. [vide затиснути].

за̀чепица, f. (у Ц. г.) vide заћевица: С мале *зачепице* веља бива.

зачепр̀кати, ка̑м, v. pf. 1) anfangen zu scharren (wie die Henne), rado ut gallina. — 2) verscharren, radendo obruo.

зачѐстити, за̀че̑стӣм, v. pf. vide учестати.

зачѐтак, тка, m. der Anfang, initium. cf. [vide] почетак [1].

за̀че̑ти, за̀чнӗм, v. pf. 1) vide [почети] започети. — 2) empfangen, concipio (von der Kuh, Stute, dem Schafe): *зачела* крава, т. ј. почело јој расти виме, скоро ће се отелити.

за̀че̑ти се, за̏чнӗм се, v. r. pf. н. п. зачела се кавга, entstanden, exorta est rixa.

за̀чилити, лӣм, v. pf. vide засилити.

за̀чина, f. die Würze, condimentum: Тешко лонцу из села *зачине* чекајући. cf. засмочак.

зачи̏нити, за̀чинӣм, v. pf. 1) würzen, condio. [cf. засмочити]. — 2) fig.: Све је коло главом надмашила,| А господским лицем *зачинила* —

1. **за̀чињање,** n. 1) vide започињање. — 2) die Empfängniß, conceptio.

2. **зачи̏њање,** n. das Würzen (österr. Vermachen), conditio.

1. **за̀чињати,** њӗм, v. impf. 1) vide започињати: Све ђевојке редом поп'јевају,| А *зачиње* Фатима ђевојка — 2) empfangen, concipio.

2. **зачи̏њати,** за̀чӣњам, v. impf. würzen (vermachen), condio. У нас се јело највише зачиња скорупом или маслом, а кад овога нема и лојем, уз пост уљем.

за̀чкати, ка̑м, v. pf. н. п. пукла врата памуком, (eine Ritze) verstopfen, obturo, obstruo.

за̀чкољина, f. Schlupfwinkel, latebra.

за̀чудити се, дӣм се, v. r. pf. sich verwundern, miror [cf. задивити се, удивити се]: *Зачудио се* пребијеној голијени (кажу, особито жене, ономе који се чему зачуди, да не би оно урекао чему се чуди; а дјетету и другоме млађем кажу: ето ти говна на носу, утри се).

за̀чути, чујӗм, v. pf. hören, exaudio [cf. заслушати]: Глас *зачула* ђевојчина мајка —

за̀џакати, ка̑м, v. pf. lärmen, tumultum cieo.

за̀шачити, чӣм, v. pf. vide ћушити.

зашѐћерити, рӣм, v. pf. zuckern, sacharo condio.

заши̏вање, n. das Vernähen, obsutio.

заши̏вати, за̀шӣвам, v. impf. vernähen, obsuo.

заши̏гли, у загонеци, cf. зовути-бати.

зашиљи̏вање, n. das Zuspitzen, acuminatio.

зашиљи̏вати, зашѝљујӗм, v. impf. zuspitzen, acumino.

заши̏љити, за̀шӣљӣм, v. pf. zuspitzen, acumino. [cf. заошиљити].

за̀шити, за̀шијӗм, v. pf. zunähen, obsuo.

[**зашкиљити,** љим, v. pf. blinzeln, conniveo. cf. зажмирити, захиљити (заиљити).]

зашкри̏пати, за̀шкри̏па̑м (пљӗм), v. pf. knarren, strideo.
зашкри̏пити, пӣм.

зашкро̏бити, за̀шкробӣм, vide **заскробити.**

заштѐдети, (ист.) / **заштѐдити,** (зап.) / **заштѐдјети,** (југоз.) / **заштѐћети,** (јуж.) — штѐдӣм, v. pf. ersparen, comparco. [vide уштедјети].

[**заштикало,** n. cf. мора.]

заштипи̏вање, n. das Kneifen, vellicatio.

заштипи̏вати, штѝпујӗм, v. impf. kneifen, vellico: А ту нађе рањена јунака,| Па га пођe *заштипиват'* вране| Са дно нога таман до врх главе —

заштѝтити, за̀штӣтӣм, v. pf. beschirmen, protego.

заштѝтити се, за̀штӣтӣм се, v. r. pf. sich schirmen, defendo me: Од сунца *се* штитом *заштитио*,| А од вјетра свиленом марамом —

заштићи̏вање, n. das Beschirmen, protectio.

заштићи̏вати, штѝћујӗм, v. impf. beschirmen, protego.

за̏што (за што), 1) warum? quare? [cf. зарашта, крошто, порашта, рашта, чему, што 2]. — 2) weil, quoniam. cf. [vide] јер.

зашу̏тети, (ист.) / **зашу̏тити,** (зап.) / **зашу̏тјети,** (југоз.) / **зашу̏ћети,** (јуж.) — шу̏тӣм, v. pf. verstummen, obmutesco. cf. замукнути [(замући), умући (умукнути), ушутјети, ућутјети].

за̀шушкати, ка̑м, v. pf. 1) rauschen (wie die fliehende Eidexe), constrepo, inhorreo. cf. [vide] зашуштати. — 2) leicht bedecken (z. B. etwas mit Laub), contego leviter.

зашу̏штати, тӣм, v. pf. rauschen, constrepo. cf. зашушкати [1].

зба̏бан, бна, бно, (у Далм.) збабна жена, schwanger, gravida. cf. [vide] трудан [2].

зба̏баст, а, о, vide баболичан.

зба̏бати се, ба̑м се, v. r. pf. sich runzeln wie bei einem alten Weibe, consenesco (als Replik auf

die Begrüßung mit баба): А. Баба!| Б. Иди, ноге ти *се збабале*! нијесам ја баба.

зба̏гљати, љам, v. pf. zusammenbinden, colligo. cf. багља, багљати.

зба̏лда, f. [тал. smalto? = емаљ]: Један ђердан од сувога злата,| Други ђердан *збалде* и камења —

зба̏оч [збалач?], m. vide крснице, балчак: Опери ми сабљу до *збаоча* —

збаци̏вање, n. das Herunterwerfen, dejectio.

збаци̏вати, зба̏цује̑м, v. pf. herabwerfen, dejecto.

зба̀цити, зба̑ци̑м, v. pf. herabwerfen, dejicio.

збе̏г, m. (ист.) vide збјег.

збе̏ћи се, збе̏гне̑м се, (ист.) vide збјећи се.

зби̏ва̑ње, n. das Geschehen, die Erfüllung, effectus.

зби̏вати се, зби̏ва̑ се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, geschehen, fio, abeo in effectum.

зби̏г, m. (зап.) vide збјег.

зби̏ја̑ње, n. vide **сабијање.**

зби̏јати, зби̏ја̑м, (cf. **сабијати**) v. impf. 1) stopfen, dicht machen, denso. — 2) н. п. свиње, zusammentreiben, cogo. Трговац најприје свиње погоди и капарише, па кад хоће да их тјера на скелу онда их *збија* на једно мјесто. Ово се у Шумадији зове и *лучити* [2] свиње. — 3) збијати шалу, treiben, moveo.

зби̏јати се, зби̏ја̑м се, v. r. impf. vide **сабијати се.**

1. **зби̏ља**, f. 1) die Wirklichkeit, der Ernst, veritas, serium [cf. 2 збиља]: Говориш ли ти то од *збиље*? У доста шале има мало и *збиље*. — 2) збиља! a propos! noch eins! audi, heus, quid ais. [cf. ђерчек].

2. **зби̏ља**, f. (у Хрв.) vide [1] збиља [1].

зби̏љски̑, adv. im Ernste, serio.

зби̏ра̑ње, n. vide **сабирање.**

зби̏рати, зби̏ра̑м, v. impf. vide **сабирати.**

зби̏рштина, f. das Angesammelte, collecta.

зби̏ти, зби̏је̑м, vide **сабити.**

1. **зби̏ти се**, зби̏је̑м се, vide **сабити се.**

2. **зби̏ти се**, збу̏де̑ се, v. r. pf. in Erfüllung gehen, exeo, fio.

зби̏ћи се, зби̏гне̑м се, (зап.) vide збјећи се.

збје̏г, збје̏га, m. (јуж.) der Zusammenlauf der Flüchtlinge, confugium: уз ратове *збјегови* су по планинама.

збје̏жати се, жи̑м се, v. r. pf. [јуж.] sich zusammenflüchten (von einer Menge), confugio. [cf. збјећи се 1].

збје̏ћи се, збје̏гне̑м се, (збјегао се, гла се, гло се; збјегох се, бјеже се) v. r. pf. (јуж.) 1) vide збјежати се. — 2) хаљина, eingehen, einlaufen, sich zusammenziehen (vom Tuch), contrahor. [cf. покупити се].

збо̏г, (у војв.) wegen, ob. cf. [vide] с [3].

збо̏ј, збо̏ја, m. 1) (у Ц. г.) ein zusammengedrängter Haufe, caterva: А ђерају овце на *збојеве* — 2) на плугу, ein Theil des Pfluges, aratri pars.

збо̏јак, збо̏јка, m. ein kleiner fester Ochs, bos robustus.

збо̏нцати се, ца̑м се, v. [r.] pf. (mehr verächtlich) vide измршавити.

збо̑р, збо̑ра, m. die Versammlung, Gesellschaft, Unterhaltung, Gespräch, concio: *Збор* зборила господа Ришћанска — *Збор* збориле младе Земункиње,| *Збор* збориле, па су говориле —

збо̀рби̑љ, зборби̑ља, m. (у Шумад.) у овце кад отврдне оно што прежива, и нађе се као орах око слезине. Кажу да се така овца познаје по стењању или као јечању кад прежива. Гдјекоји остављају зборбиљ лијека ради.

збо̀ре̑ње, n. das Sprechen, confabulatio.

збо̀рити, ри̑м, v. impf. sprechen, loqui, confabulari, [vide] говорити, cf. бесједити: Добро *збори* краљу Мијаило —

збо̀ри̑ште, n. Platz wo man sich versammelt, Sammelplatz, locus conventus.

збо̀рни̑, на̑, но̑, (у Ц. г.) Sammel-, conventus, н. п. зборна главица, Hügel wo man sich versammelt, cumulus conventus. У Црној гори готово у сваком селу има *зборна главица*, гдје се сељаци *збирају*: Вино пију млади Црногорци| Насред Чева на *зборну* главицу —

збо̀сти, збо̀де̑м, v. pf. in der Redensart: *збоде* па оде, ging davon, evasit.

збра̏ти, збе̏ре̑м, v. pf. vide **сабрати.**

збра̀тити се, ти̑м се, v. r. pf. sich verbrüdern, fratres existimus: они су се збратили.

збри̏јати, збри̏је̑м, v. pf. abrasiren, derado.

збр̏кати, збр̏ка̑м, v. pf. vermischen, verwirren, confundo. [vide забркати 2].

збу̏бати, збу̏ба̑м, v. pf. ohne gehörigen Geschmack etwas verfertigen, inepte conficere. [vide здепати].

збу̀кати се, збу̀чу̑ се, v. r. pf. н. п. говеда, nach dem Brüllen zusammenlaufen, concurrere ad mugitum.

збу̀нити, збу̀ни̑м, v. pf. vide забунити.

збуњи̏ва̑ње, n. vide забуњивање.

збуњи̏вати, збу̀њује̑м, vide забуњивати.

зва̏ни̑к, m. (у Ц. г.) ein geladener Gast, conviva vocatus. cf. [vide] званица.

зва̏ница, f. највише се говори у мн. броју *званице*, т. ј. они који се *зову* на крсно име, geladene Gäste (zum крсно име, welches s.), convivae vocati [cf. званик, узавница]: Почастио госте и *званице* — У пјесмама се налази и *узавнице*, н. п. У Марка је много *узавница*: Двјеста попа триста калуђера —

зва̀ње, n. das Rufen, vocatio.

зва̏ти, зо̏ве̑м, v. impf. [1)] rufen, voco. [cf. викати 2, гласити 2, кликовати, уцијати. — 2) vide звати се; *види* s. v. гласити 3].

зва̏ти се, зо̏ве̑м се, v. r. impf. heißen, vocor [cf. звати 2, гласити 3, гласити се 2, позивати се]: како *се зове*? А. Како *се зове* у вас курјак?| Б. Не *зову* га никако, него сам дође.

зве̏зда, f. (ист.) vide звијезда.

звѐздан, m. (у Срij.) vide [звјездан] гујњица. cf. звиждан.
Звѐздана, f. (ист.) vide Звјездана.
звѐзда̑р, звезда́ра, m. (у Сријему) некака риба, Art Fisch, piscis genus.
звѐздаст, а, о, (ист.) vide звјездаст.
звѐздица, f. dim. v. звезда.
зве̏к, m. (у Дубр.) } der Klang, sonus: ово звоно
зве̏ка, f. } има лијеп *звек*.
звѐкан, m. der Dummbart, stultus. [vide лудак].
зве̏ке̑т, m. das Geklimper, tinnitus: Ја ћу бити на чардаку,| дукате бројити,| Дукати ће звекетати,| по *звекету* дођи —
звекѐта̑ње, n. das Klimpern, tinnitus.
звекѐтати, звѐкећем, v. impf. klimpern, tinnio.
звѐки̑р, звеки́ра, m. (ст.) 1) der Thürring, anulus, cf. [vide] халка[1]: Удариште звекиром на врата — 2) на сваком прсту по прстен, а на малом *звекир* (у приповијеци), ваља да прстен? [cf. зећир].
1. **зве́кнути**, зве̑кне̑м, v. pf. erklingen, resono.
2. **зве̏кнути**, не̑м, v. pf. auf den Kopf schlagen (daß es erklingt), ferio caput alicui ut resonet: *звекнуо* га по глави; *звекнуло* му у главу, ist ihm auf einmal eingefallen.
звѐкта̑ње, n. das Klingen, resonatio.
звѐктати, зве̏кће̑м, v. impf. klingen, resono: На руку јој прстен *звекће* — Ђердан *звекће*, срце јекће —
зве̑р, f. (ист.) vide звијер.
звѐра̑д, f. (ист.) vide звјерад.
зве̏ра̑ње, n. (ист.) vide звјерање.
зве̏рати, ра̑м, (ист.) vide звјерати.
зве̏ре, зве̏рета, n. (ист.) vide звијере.
зве̏рин, а, о, (ист.) vide звијерин.
звѐринац, звѐри̑нца, m. (ист.) vide звјеринац.
звѐриња̑к, m. (ист.) vide звјерињак.
звѐри̑ње, n. (ист.) vide звјериње.
звѐрје, n. (ист.) vide звијерје: Еда би те намерило *зверје* —
звѐрка, f. (ист.) vide звјерка.
зве̏цка̑ње, n. dim. v. звечање.
зве̏цкати, ка̑м, v. impf. dim. v. звечати.
зве̏цка̑ц, cf. пипавица.
зве̏цнути, не̑м, v. impf. dim. v. [1] зве́кнути.
звѐчак, чка, m. der Glockenschwengel, pistillum campanae. cf. [бренце, језичац 4,] клатно.
Зве̏чан, m. град у Косову близу Митровице на некаком бријегу, сад пуст: Од *Звечана* те до Вучитрна —
зве̏чански̑, ка̑, ко̑, von Звечан.
зве̏ча̑ње, n. das Klingen, sonus.
зве̏чати, чи̑м, v. impf. klingen, sono.
зве̏чка, f. eine eiserne Platte, die in den Klöstern, besonders in der Türkei, statt der Glocke dient, campanae ferreae genus simplicissimum (tabula ferrea). Звечка пред црквом виси попријеко па се гвозденијем чекићима у њу удара.
Зви̏жд, m. (loc. Зви̏жду) eine Gegend der нахија Пожаревачка. Кажу да у Звижду има извор који љети кашто *звижди*.
зви̏ждан, m. (у Славонији) vide [звјездан] звездан.
зви̏жда̑ње, n. das Pfeifen, sibilatio.
зви̏ждати, ди̑м, v. impf. pfeifen, sibilo.
зви̏ждени̑к, m. у приповијеци казала некаква баба мјесто *свјештеник*, in der Anekdote, für свјештеник.
зви̏жду̑к, m. das Gepfeife, sibilus. [cf. звијук].
звижду̏ка̑ње, n. dim. v. звиждање.
звижду̏кати, зви̏жду̑ће̑м, dim. v. звиждати.
зви̏зга, f. das Gepfeife, sibilus, cf. зви̏зда: Стоји *звизга* сивога сокола —
зви̏згац! како то рече, а он њега *звизгац* по ушима.
1. **зви̏зда**, f. vide звизга: Стоји *звизда* сивога сокола —
2. **зви́зда**, f. (зап.) vide звијезда.
Зви̏здана, f. (зап.) vide Звјездана.
зви̏station, а, о, (зап.) vide звјездаст.
зви́здица, f. dim. v. зви́зда.
1. **зви́знути**, зви̑зне̑м, v. pf. einen Pfiff thun, sibilum edo [cf. звијукнути]: Како копље на планини *звизну* —
2. **зви̏знути**, не̑м, v. pf. н. п. по ушима, einen Hieb geben (daß es pfeift), alapam cui do (ut sibilet). [cf. фиснути].
звијѐзда, f. (pl. dat. loc. instr. звје̏здама) (јуж.) 1) der Stern, stella: ковати или подизати кога у звијезде. — 2) ударио га по звијезди, т. ј. по челу. — 3) (ст.) град некакав: О Иване од *Звијезде* града —
зви̏јер, f. (у пјесмама има и m.) 1) das wilde Thier, fera [cf. звијере]: И кренуше *звијера* арслана — 2) coll. das Pelzwerk, pelles [cf. звјериње 2]: изишли трговци па купе *звијер*.
звијѐрац, рца, m. (у Ц. г.) vide вук[1], курјак.
звијѐре, звје̏рета, n. vide звијер[1]: Зло је *звијере* међед [у приповијеци].
зви̏јерин, а, о, des Thiers, bestiae.
зви̏јерје, n. (јуж.) у пјесмама, vide звјериње.
зви̏ју̑к, m. (у Ц. г.) der Pfiff, sibilus [cf. звиждук]: На *звијук* га сердар намамио —
звију̏кнути, зви̏ју̑кне̑м, v. pf. (у Ц. г.) einen Pfiff thun, sibilum edo, cf. [vide 1] зви́знути: Сердар хукну, а Турчин *звијукну* —
зви̑р, f. (зап.) vide звијер.
зви̏ра̑д, f. (зап.) vide звјерад.
зви̏ра̑ње, n. (зап.) vide звјерање.
зви̏рати, ра̑м, (зап.) vide звјерати.
зви̏ре, зви̏рета, n. (зап.) vide звијере.
зви̏рин, а, о, (зап.) vide звијерин.
зви̏ринац, зви̏ри̑нца, m. (зап.) vide звјеринац.
зви̏риња̑к, m. (зап.) vide звјерињак.
зви̏ри̑ње, n. (зап.) vide звјериње.
зви̏рје, n. (зап.) vide звијерје.
зви̏рка, f. (зап.) vide звјерка.
звје̏здан, m. (у Ц. г.) некаква трава, у које

је цвијет као у дјетелине, само што је жут, Art Kraut, herbae genus [lotus corniculatus L.; cf. звездан, звиждан].

Звјѐздана, f. Frauenname, nomen feminae.

звјѐздаст, а, о, н. п. коњ, који има на челу као звијезду, gestirnt, stellatus.

звјѐздица, f. dim. v. звијезда.

звјѐра̑д, f. coll. (југ.) die Thiere des Waldes, ferae: Па му хајкни *звјерад* у планину —

звјѐра̑ње, n. (југ.) das scheue Umherblicken, circumspectio formidolosa.

звјѐрати, ра̑м, v. impf. (југ.) scheu umherblicken, pavide circumspicio. [cf. вјетрити 2].

звјѐринац, звјѐрйнца, m. der Zittrich, herpes. cf. [vide] лишај. Кажу да звјеринац прође кад се намаже машћу од курјака (*звијерца*).

звјѐриња̑к, m. der Thiergarten, vivarium.

звјѐриње, n. coll. (југ.) 1) die Thiere des Waldes, ferae. [cf. звијерје]. — 2) vide звијер 2.

звјѐрка, f. (југ.) ein Waldthier, Stück Wild, fera.

звона̑р, звона́ра, m. 1) der Glockengießer, fusor campanarum. — 2) der Glöckner, Glockenläuter, Küster, pulsator campanarum. — 3) (у Грбљу) ован на коме је звоно, der Glockenträger (Widder), aries tintinnabulum gestans.

звонара, n. der Glockenthurm, turris campanaria. cf. звоник.

звонарев, а, о, vide звонаров.

звона́рица, f. бравче које носи звоно (чактар).

звона̑рка, f. die Frau eines Glockengießers oder Glockenläuters, campanarum fusoris aut pulsatoris uxor.

звона́ров [**звонарев**], а, о, des звонар, fusoris aut pulsatoris campanae.

звона̑рскӣ, ка̑, ко̑, der звонари, fusorum aut pulsatorum campanarum.

Звонигра̑д, m. зидине од градића у Хрватској на десној страни ријеке Зрмање, Name einer Ruine, parietinae quaedam.

звонйк, звонйка, m. (у Дубр.) vide звонара.

***Звонимир**, Звонимира, m. Око Зворника се приповиједа: Дође* Звонимир *незнабожац и начини град Зворник на води Дрини прије Христа на осам стотина година!*

звонити, нйм, v. impf. läuten, pulso campanam [cf. славити 2]: звони на јутрењу, на летурђију, на вечерњу, на мртваца, на ватру.

звонич, m. (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

звоно, n. (pl. звона, зво́на̑) die Glocke, campana.

звонцање, n. vide звоцање.

звонцати, ца̑м, v. impf. vide звоцати.

звонце, ца (цета), n. 1) dim. v. звоно, das Glöckchen, campanula. — 2) цвијет некакв, die Glockenblume, campanula Linn.

звоњење, n. das Läuten, sonus aut pulsatio campanae.

Зворнйк, Зворника, m. Stadt und Festung am linken Ufer der Drina, eine Tagreise von der Save. Срби (око Зворника) приповиједају да је Зворник зидао некакав *Звонимир незнабожац* прије Христа на 800 година. *cf. Звонимир.*

зворнйклија, f. (у Ужичк. н.) некаква трешња, Art Kirsche, cerasi genus [prunus avium L. var.].

Зворнйчанин, m. човјек из Зворника.

зворнйчкӣ, ка̑, ко̑, von Зворник.

зво̀ца̑ње, n. das Schnappen mit den Zähnen, captatio, frendor. [cf. звонцање].

зво̀цати, ца̑м, v. impf. mit den Zähnen schnappen, capto dentibus. [cf. звонцати].

зво̀цнути, не̑м, v. pf. schnappen, klappen (wie der Hund, Storch), capto dentibus, strepo.

1. **зврка**, f. (у Сарајеву) vide чекрклија.

2. **зврка**, f. das Geschnurre, fremitus.

зврке́тнути, зврке́тне̑м, v. pf. auf den Kopf schlagen (daß es knurrt), ferio caput alicui (ut resonet).

зврнути, зврне̑, v. pf. schnurren, fremo.

Зврсно̑, n. adj. поље на граници Аустријској близу Грахова, Name eines Feldes, nomen campi.

зврст, m. (у Ц. г.) мекан камен, од кога се кад се стуче мијесе цријепње, Art Stein, lapis quidam.

зврца̑ње, n. das Schnippchen-schlagen, talitratio.

зврцати, ца̑м, v. pf. einem ein Schnippchen schlagen, talitro percutio.

зврцкало, m. der gern Schnippchen schlägt, qui talitro percutere solet.

зврцнути, не̑м, v. pf. кога, einem ein Schnippchen geben, talitro percutio.

зврчак, чка, m. die Schnurre, crepitaculum. cf. радиш [1, жврк 2, 2 зврчка, зујалица, зујача, зук].

зврча̑ње, n. das Schnurren, fremitus.

зврчати, чи̑м, v. impf. schnurren, fremere: *Зврчи* као мува по празну лонцу.

зврчина, f. [vide звекан?].

1. **зврчка**, f. der Nasenstüber, Schneller, talitrum: нијесам га ни *зврчком* ударио. [cf. фрњоока (фрњока)].

2. **зврчка**, f. (у Ц. г.) der Brummkreisel, trochus [vide зврчак]. cf. зујалица.

згад, f. ein ekelhaftes Ding, taedium: иди, *згади* једна!

згадити, ди̑м, v. pf. ekelhaft machen, fastidium creo: Не *згади* ти псу стрвине.

згадити се, ди̑м се (и згади ми се), (cf. сагадити се) v. r. pf. Ekel bekommen, taedet: згадио сам се на —; згадило ми се. [cf. згрштити се].

зга̑ђање, n. 1) das Treffen, collineatio. — 2) vide догађање.

зга̑ђати, зга̑ђа̑м, v. impf. 1) treffen, collineo: добро згађа из пушке. — 2) treffen, finden, invenio, cf. погађати [4]: Који *згађа* у планину кланце —

зга̑ђати се, зга̑ђа̑ се, vide догађати се.

зга̑зити, зи̑м, v. pf. zertreten, conculco.

згеба, f. der Knirps, homo pusillus.

згѐргетити, тӣм, v. pf. кога, свезати, zusammenbinden, colligo.

згѐцати се, ца̂м се, v. pf. (у Сриjему) zwergeln, ausmagern, emacresco.

згӣб, m. (у Ц. г.) (pl. згӣбови) vide прегибао.

згла̀вак, згла̂вка, m. das Gelenk, articulus: ухватио *зглавак* месо. cf. зглоб [(жглоб), жлоб].

згла̀вац, вца, m. (у Хрв. у крпћана) vide приjеклад.

згла́вити, згла̂вӣм, v. pf. н. п. што новаца, т. j. саставити, zusammenbringen, conficio.

згле́да̂ње, n. das gegenseitige Anblicken, aspectio.

згле̏дати, да̂м, v. pf. erblicken, conspicor. cf. [vide] **сагледати.**

1. **згле̏дати се,** згле̏да̂мо се, v. r. pf. } sich gegenseitig
2. **згле́дати се,** згле̏да̂мо се, v. r. impf. } anblicken, invicem se aspicere.

зглȍб, згло̀ба, [(жглоб), жлоб] m. 1) (у Далм.) vide зглавак: види му се сваки *зглоб* (кад je ко у тиjесне хаљине обучен). — 2) (у Паштров.) муж и жена, Ehepaar, conjuges: лиjеп зглоб; да ружна зглоба!

зглȍби, f. pl. (у Ц. г.) vide ковче.

згло́бити, згло̀бӣм, v. pf. н. п. лиjес, (das Zerstreute, Zerlegte) zusammenlegen, das Geschirr zusammenbringen, compono, colligo.

зглобља́вање, n. das Zusammenfügen, consertio.

зглобља́вати, згло̀бља̂ва̂м, v. impf. zusammenfügen, consero. [cf. шипилити].

згна̏ти, згна̂м, vide **сагнати.**

згње́чити, згње̏чӣм, v. pf. zusammenkneten, subigo, depso. [cf. спапуљати].

зго̏да, f. 1) die Gelegenheit, Bequemlichkeit, opportunitas [cf. пригода]: жива *згода,* брате! *Згода* дуг наплаћуjе. — 2) (по jугоз. кр.) der Fall, casus. cf. догађаj.

зго̏дан, дна, дно, ganz recht, bequem, opportunus: згодна пушка, пут.

зго̀дити, зго̏дӣм, v. pf. 1) treffen, ferio, collineo. [cf. сагодити]. — 2) (у пjесми) учинити да се догоди, geschehen lassen, esse jubeo: Бог *згодио* и Богородица —

зго̀дити се, зго̏дӣм се, 1) vide догодити се. — 2) vide погодити се.

зго̏дно, adv. bequem, opportune.

зго̏ља, (у Цетињи) са свиjем, durchaus, prorsus [cf. сасвиjем]: *згоља* црна вуна; *згоља* биjела.

зго̏н, зго̀на, m. (у Далм.) онаj комад земље између два мргиња.

зго́нити, зго̏нӣм, v. impf. vide **сагонити.**

зго̀нчић, m. dim. v. згон.

зго̀нцати се, ца̂м се, v. r. pf. vide [измршавити] збонцати се.

зго̀рети, рӣм, v. pf. (ист. и jуж.) [cf. згорjети] 1) zusammenbrennen, conflo: Тако *згоре* кучка Иконија — 2) verbrennen, comburo. cf. [vide] спалити.

зго̀рети се, рӣ се, v. r. pf. (ист. и jуж.) [cf. згорjети се] т. j. ватра, zu Glut zusammenbrennen, ardore conficior.

зго̀рити, рӣм, (зап.) vide згорети.

зго̀рити се, рӣ се, (зап.) vide згорети се.

зго̀рjети, рӣм, (jуж.) vide згорети.

зго̀рjети се, рӣ се, (jуж.) vide згорети се.

згоропа́дити се, згоро̀па̂дӣм се, v. r. pf. vide [помамити се] згранути се.

зго̀товити, вӣм, v. pf. н. п. ручак, jело, bereiten, adparo. [cf. уготовити, узготовити, увиђати, упарићати].

згра̀бити, бӣм, v. pf. ergreifen, corripio. [vide шчепати].

згра̀да, f. 1) das Gebäude, aedificium. [cf. грађевина 1, грађа 2, стаjа 2, бина]. — 2) (у Ц. г.) der Zaun, sepes. [vide] ограда, cf. градина.

згра́дити, згра̂дӣм, vide **саградити.**

згра̏дица, f. dim. v. зграда.

згра̀но̂в, згра̀но̀ва, m. биjесан човjек, ein ungestümer Mensch, homo importunus.

згра́нути се, згра̂не̂м се, v. r. pf. rasend werden, in furorem verti. [vide помамити се].

зграњѝвање, n. das Rasendwerden, furor.

зграњѝвати се, згра̀њуjе̂м се, v. r. impf. rasend werden, in furorem verti.

згргу́кљати се, љам се, v. r. pf. у загонеци: Гргур, мргур, *згргукљала* ти *се* цриjева докле не угонеташ (вериге).

згре̏jати, jе̂м, (ист.) vide згриjати.

згре́шити, згре̂шӣм, (ист.) vide згриjешити.

згри́за̂ње, n. Abfressen, Abweiden, depastio.

згри́зати, згри̂за̂м, v. impf. abfressen, depasco.

згри̏jати, jе̂м, v. pf. (jуж. и зап.) erwärmen, calefacio: нигдjе мjеста *згриjати* не може.

згриjе́шити, згри̏jешӣм, v. pf. (jуж.) vide **сагриjешити.**

згри̏сти, згри́зе̂м, v. pf. abfressen, depasco.

згри́шити, згри̂шӣм, (зап.) vide згриjешити.

згр́нути, згр̂не̂м, v. pf. 1) zusammenscharren, corrado, colligo. — 2) wegscharren, derado: *згрни* пљеву са жита.

згр́нути се, згр̂не̂м се, v. r. pf. zusammenlaufen, confluo, cf. [vide] слећи се [2]: Вас се серат и краjина *згрну* —

згро̏зити се, згро̂зӣм се, v. r. pf. zusammenschaudern, cohorreo.

згр̏та̂ње, n. 1) das Zusammenscharren, collectio. — 2) das Wegscharren, derasio.

згр̏тати, згр̂ће̂м, v. impf. 1) zusammenscharren, corrado, colligo. — 2) auseinanderscharren, derado, dispergo.

згру̀вати, згру̀ва̂м, vide **згрухати.**

згру̀вати се, згру̀ва̂м се, vide **згрухати се.**

згру̀хати, згру̀ха̂м, [згрувати] v. pf. zerstoßen, contundo.

згру̀хати се, згру̀ха̂м се, [згрувати се] v. r. pf. н. п. низа стиjене, с тавана, zusammenstürzen, corruo.

згру̀шати се, ша̂м се, vide [прогрушати се 1] угрушати се.

згру̏шити, згру̂шӣм, v. pf. zerstoßen, contundo [vide угрушити]: *згруши* мало соли, т. j. истуци макар и покрупно.

[**згрчити**, чим, v. pf. einziehen, zusammenziehen, contraho. cf. скврчити.]

згр̏штити се, згрштӣ ми се, v. r. pf. Art Ekels, wenn man z. B. Fettes ißt, oder ein Stein im Brot ist, horret palatum. [vide згадити се].

згу́бити, згу̑бӣм, (ст.) vide **сагубити**: Милош *згуби* Турског цар' Мурата,| И Турака дванаест хиљада —

згу́жвати, вам, } v. pf. verbrücken, confringo.
згужвѐљати, љам,} [vide изгужвати].

згу́лити, згу̑лӣм, v. pf. abreißen, schinden, deripio, excorio [cf. здерати]: хаљину, кожу.

згуљѝвање, n. das Entblößen, denudatio.

згуљѝвати, згу̑љујем, v. impf. entblößen, denudo.

згу́рити се, рӣм се, v. r. pf. sich zusammenziehen (vor Kälte), contrahi. [cf. згучити се].

згу́снути се, згу̑снē се, v. r. pf. dick, dicht werden, condensor.

згу̏чити [сагучити], чӣм, v. pf. савити што у гуку, zusammmenballen, conglobo.

згу̏чити се, чӣм се, v. r. pf. савити се у гуку, vide згурити се.

зде̏ла, f. (ист.) vide здјела.

зде̏лица, f. dim. v. здела.

зде̏ндаст, а, о, (у Боци) vide трснат.

зде̏паст, а, о, н. п. човјек, понизак а крут, untersetzt, plump, habitu corporis brevis et obesus, vastus. [cf. здепнаст].

зде́пати, зде̑пам, v. pf. etwas plump machen, rem informem facio. cf. збубати.

зде́пати се, зде̑пам се, v. r. pf. здепао се, т. ј. угојио се и одебљао, dick, und dadurch plump werden, crassesco, vastus fio.

зде̏пнаст, а, о, vide здепаст.

зде̏рати, зде̏ре̑м, [v. pf.] vide згулити.

зде̏тан, тна, тно, (ист.) vide здјетан.

здѝла, f. (зап.) vide здјела.

здѝлица, f. dim. v. здила.

здѝмити, мӣм, v. pf. опалити из пушке, Feuer geben incendo.

здѝтан, тна, тно, (зап.) vide здјетан.

здје̏ла, f. (југоз.) eine hölzerne Schüssel, scutella. Здјела се од чанка разликује по томе што је чанак струган (на струг прављен) и више је округао, а здјела је копана теслом и у врху је много шира него у дну. [cf. ваган 2, копања, чанак; чинија].

здје̏лица, f. dim. v. здјела.

здје̏сти, здје̏не̑м (здје̏де̑м), (југ.) н. п. сњено, vide **садјести**.

здје̏тан, тна, тно, (југоз.) schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан [2].

здра̏в, а, о, 1) gesund, sanus, validus. — 2) н. п. лонац, чаша, ganz, unverletzt, integer, incolumis, daher дјевојка. — 3) здрав з д р а в ц и т, здрава здравцита, здраво здравцито, kerngesund, sanissimus.

здра̑ва̑ Ма̀рија, f. (у кршћана) ave Maria! das Läuten der Glocken am Abend, vespertina campanarum pulsatio: кад зазвони (на) здраву Марију; Што зна Балија што је *здрава Марија.*

здра̀вац, здра̂вца, m. eine Gebirgspflanze, die die Mönche, wenn sie in's Dorf kommen, den Hausherrn und den Frauen darbieten (у крајини Неготинској и у Кључу), herbae genus [geranium macrorrhizum L.].

здра̀виња̑к, m. некака трава, која расте по пољу, Art Pflanze, herbae genus.

здра̀вити, вӣм, v. impf. 1) gesund werden, genesen, convalesco. — 2) Gesundheit zutrinken, propino [vide напијати]: Чашом *здрави* Ришњанин Иване,| А Мијајло књигом из њедара —

здра̀вити се, вӣм се, v. r. pf. с ким, sich gegenseitig grüßen, inter se consalutari.

1\. **здра̀вица**, f. 1) чаша што се пије у здравље, der Gesundheitstrunk, propinatio. [cf. наздравица, напивка]. — 2) чутура или други какав суд пића, с којим се какви гости позивају н. п. у сватове, на крсно име: Сву господу зове на светога| Са књигама и са *здравицама* — 3) пиће које се с јелом путем износи пред сватове куд пролазе: Сватовима изнијели *здравицу* —

2\. **здра̀вица**, f. земља која је доље под овом земљом која се одозго ради.

Здра̀вко, m. Mannsname, nomen viri.

здра̂вља̂к, m. Epitheton des Neumondes (као да би нам био на здравље): Здрав, *здрављаче*! нов новљаче! (реку гдјекоји младу мјесецу кад га први пут угледају. Гдјекоји уз то још поскоче према мјесецу, а гдјекоји и новчану кесу ако у њој доста новаца имају, тресну према њему).

здра̂вље, n. die Gesundheit, valetudo.

здра̂вље̑ње, n. 1) das Genesen, recuperatio valetudinis. — 2) vide наздрављање.

здра̂вљице, n. dim. v. здравље.

здра̂во, 1) gesund, integra valetudine. — 2) tüchtig, stark, valide [vide веома]: *здраво* га је ударио; немој *здраво* стезати.

здра̂вцит, а, о, cf. здрав [3].

здра̀ка, f. vide [**зрака**] жрака.

здре̑о, здре̏ла, ло, (особито по западн. кр.) vide **зрео**.

здре̏ти, здрӣм, (по западн. кр.) vide **зрети**: У њедра јој дуња *здри* —

здр̀жати се, жӣм се, v. [r.] pf. sich aufhalten, se continere [vide задржати се]: Па *се* нигдје *здржати* не мого —

здрије̏вање, n. [у Боци?] das Reifen, maturitas.

здрије̏вати, здрӣјевам, v. impf. (у Боци) reifen, maturesco. cf. [vide] зрети.

здро̀бити, здро̑бӣм, v. pf. zerbröckeln, perfrio.

здро̀згати, здро̑зга̑м, v. pf. zerschmettern, comminuo. cf. здрузгати.

здр̏пити се, пӣм се, v. r. pf. sich überwerfen, inimicitias suscipio: здрпише се (mit und ohne између себе); он се с њим здрпио.

здру̀жити, здру̑жӣм, [садружити] v. pf. кога с ким, gesellen, socio.

здру̏жити се, здру̏жи̑м се, [садружити се] v. r. pf. с ким, sich gesellen zu Jemand, socium se adjungere.
здру̏згати, здру̏зга̑м, v. pf. vide здрозгати.
зду̑р, m. (у Дубр. за времена републике) онај који што личи, der Ausrufer, praeco. [vide телал]. cf. [2] личити [2].
зду̏ха, f. vide здухач 1.
зду̏ха̑ч, здуха́ча, m. (у Ц. г.) 1) вједовит [видовит] човјек [vide једогоња]. — 2) каже се бијесну волу, ein unruhiger Ochs, bos insolens.
зѐба, f. der Fink, fringilla [L.].
зѐбица, f. dim. v. зеба.
зѐв, m. (ист.) vide зијев.
зѐвак,* вка, m. die Bequemlichkeit, commoditas, [vide] мир[2], cf. згода: Цару нема *зевка*| ни узура| Док Морача сједи у каура —
зѐвалица, f. (у Сријему) das Löwenmaul, antirrhinum [majus] Linn. [cf. жабица 3].
зѐва̂ње, n. (ист.) vide зијевање.
зѐвати, зѐва̑м, (ист.) vide зијевати.
зевка́рѐње, n. das bequeme Leben, vita commoda.
зевка́рити, зѐвка̑ри̑м, v. impf. bequem leben, vitam ago commodam. cf. узурити.
зѐвнути, зѐвне̑м, [зенути] (ист.) vide зијевнути.
зеѝтин,* m. das Oel (Baumöl), oleum. cf. [vide] уље.
зеѝтинити, ни̑м, v. impf. mit Oel würzen, oleo condio. cf. обуљити.
зеѝтиница, f. суд што се у њему држи зеитин, das Oelfläschchen, ampulla olearia. cf. [vide] уљарица.
зеѝтин-та́не,* n. vide маслинка.
зеѝтињѐње, n. Oelen (würzen mit Oel), oleatio.
зеиту̏ни,* adj. olivengrün, oleaginus.
зе́јо, m. hyp. v. зец: мени, *зѐјо*! мени, *зѐјо*! (вичу дјеца кад се играју зеца).
зе́ка, m. (ист.) vide зеко: Добра *зеку* у подруму раним —
зѐка̑љ, m. vide [зеленко] зеко.
зѐкан, m. vide зеленко: Када Рајко дођера *зекана* —
зѐкаст, а, о, н. п. во, свињче, у којега је длака као у зеца, hasenfarbig, pilis leporinis.
зе́ко, m. (југ.) vide зеленко. [cf. зека].
зѐкоња, m. во, који има длаку као у зеца, ein hasenfarbiger Ochs, bos pilis leporinis.
зѐку̑н, m. коњ, vide [зеленко] зекан: На *зекуна* коња големога —
зелѐмба̑ћ (зеленбаћ), зелемба́ћа, m. die grüne Eidechse, lacerta viridis [Daud.; cf. гуштер 2].
зѐле̑н, f. 1) die Grüne, das Grüne, viriditas. — 2) (у војв.) vide поврће.
зѐлен, зелѐна, о, (зѐлени̑, на̑, но̑) 1) grün, viridis. — 2) grün, d. i. unreif, immaturus: млад и *зелен*, der Gelbschnabel, imberbis: Не дајте ме, ако Бога знате!| Не дајте ме младу и *зелену* — 3) (у Дубр.) зелено дрво, т. ј. сирово.

зѐлена̑ ка́да, f. narcissus pseudonarcissus Linn. [cf. зеленкада]: Два цвијета у бостану расла:| Плави зумбул и *зелена када* —
зеле́нац, нца, m. (у Ц. г.) у води дубљина, die Tiefe eines Flusses, profundum. cf. зеленик.
зелѐнети, ни̑м, (ист.) vide зелењети.
зелѐнети се, ни̑м се, (ист.) vide зелењети се.
зелѐни̑к, зелени́ка, m. у Крагујевцу дубок вир у Лепеници. [cf. зеленац].
зелѐника, f. 1) т. ј. јабука, die Grüne, viridis: О јабуко *зеленико*!| Што с' толики род родила — 2) (по југоз. кр.) der Buxbaum, buxus sempervirens [Stechhülse, ilex aquifolium L.]. cf. шимшир. — 3) (у Слав.) некако грожђе, grünschwarze Traube, uvae genus.
зелѐнило, n. die grüne Farbe, grünes Färbemittel, pigmentum viride.
зелѐнити, ни̑м, v. impf. 1) grün färben, colorem viridem induco, colore viridi inficio. — 2) (зап.) vide зелењети.
зелѐнити се, ни̑м се, (зап.) vide зелењети се.
зѐленка, f.: Он уведе у Удбињу војску,| И дофати тридест *зеленаках*,| Наређене што су за кавуре,| Намјести их на врата од града —
зеленка́да, f. vide зелена када.
зѐленкаст, а, о, grünlich, subviridis.
зѐле̑нко, m. зелен коњ, der Apfelschimmel, equi albi genus, cf. [зека,] зеко, зекаљ, зекан, зекун: Коњ *зеленко* росну траву пасе —
зеле̏ноша, f. (у Грбљу) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
зелѐњак, њка, m. зелен кукуруз, grüner (unzeitiger) Kukuruz (Mais): већ има зелењака, т. ј. има кукуруза, који се могу пурити и јести. cf. [vide] пурењак.
зелѐњети, зелѐни̑м, v. impf. (југ.) grünen, viresco: трава *зелени*.
зелѐњети се, зелѐни̑м се, v. r. impf. (југ.) grünen, vireo.
1. **зѐља**, m. (ист.) vide зељо.
2. **зѐља**, m. vide зељо.
зѐљан, а, о, (зѐља̑ни̑, на̑, но̑) н. п. пита, von wildem Gemüse, ex olere silvestri.
зељàник *(зељаника), m. (у Драгачеву) vide зељаница.*
зељàница, f. пита од зеља, Art Kraut-Kuchen, placentae genus [cf. зељаник]: И јагњета прије премаљетја,| *Зељанице* прије кукавице —
зѐље, n. 1) atriplex viridis Linn. [Ampfer, rumex patientia L. и r. pulcher L.] — 2) wildes Gemüse, olus silvestre. — 3) in der Redensart: тога *зеља* има доста, gewöhnliche Sache, res trita.
зѐље гла̏вато, n. (у Ц. г.) Kopfkohl, brassica [oleracea L. var.] capitata. cf. [vide] купус.
зѐљин (зѐљин), а, о, des зеља, bovis cani.
зѐљо, m. (југ.) ein Schimmelochse, bos canus. [cf. 1 зеља, 2 зеља].
зѐљо̑в, зељо́ва, m. зелен пас, graulicher Hund, canis canus.

зељо̏вљев, а, о, des зељов, canis cani.
зѐљош, зељо̏ша, m. ein Name für große Kanonen, nomen tormentis indi solitum (cf. баљемез): А све *зељош зељоша* дозива —
зѐљуг, m. зелен вепар, graues Schwein, porcus canus.
зѐљуга, f. зелена крмача, graue Sau, porca cana.
зѐљугов, а, о, des зељуг, porci cani.
земаљскӣ, кā, кō, 1) irdisch, terrester (im Gegensatze des Himmlischen): Или волиш царству небескоме,| Или волиш царству *земаљскоме* — 2) Landes-, publicus.
зѐмбил [*], зембѝла, m. (у војв.) der Zecker (Art Korb), fisci genus. Зембили су од рогоза, и највише се носе о рамену.
зѐмичка, f. vide земљичка.
зѐмља, f. (dat. зѐмљи, acc. зѐмљу, voc. зѐмљо, pl. nom. зѐмље, gen. зема̑ља) 1) die Erde, terra. — 2) das Land, terra, regio.
зѐмља̑к, земља̑ка, m. der Landsmann, popularis. [cf. вилаетлија, хемшерија (емшерија)].
земља̀киња, f. die Landsmännin, popularis femina.
зѐмљан, а, о, irden, terreus, fictilis. [cf. 2 камен 2].
земља̀ница, f. чинија или чаша од земље, ein irdenes Geschirr, vas fictile.
земљарина, f. (у Далм.) Grundsteuer.
зѐмљица, f. dim. v. земља, das Ländchen, Erdlein, regiuncula.
зѐмљичка [земичка], f. die Semmel, simila.
земљу̀рина, f. augm. v. земља.
Зѐмун, m. (loc. Зему̀ну) Semlin, Zemlinum.
Зему̀нац, нца, m. Semliner, Zemlinensis.
зему̀ница, f. die Erdhütte, antrum.
Зѐмункиња (Зему̀нкиња), f. die Semlienerin, Zemlinensis femina: Збор збориле младе *Земункиње* —
зему̀нскӣ, кā, кō, Semliner-, Zemlinensis.
зѐнђил,* а, о, vide богат.
зенђѝлук,* m. vide богаство.
Зѐница, f. 1) варошица у Босни близу Травника. — 2) [*зеница*] (ист.) vide зјеница.
зе́нути, зе̑не̄м, v. pf. vide **зевнути.**
зе́псти, зе́бе̄м, (зе̏бао, зе́бла) v. impf. 1) frieren, frigeo: читав сам дан *зебао*; *зебу* ми руке, ноге. — 2) ја од тога зебем, т. ј. бојим се да се то не догоди, fürchten, timeo.
зѐрда̄в[*], m. 1) der Zobel, [mustela] zibelina [L.; vide самур]. — 2) das Zobelfell, pellis zibellinica.
зѐрде,* дета, n. eine Art kalter Mehlspeise, mit Honig, cibi genus: Жуто *зерде* у сребрну сану —
зердѐлија,* f. 1) (у Босни) vide кајсија. — 2) (у Винковцима) Art Pflaumen, pruni genus.
зе̏т, m. 1) der Schwiegersohn, gener. — 2) сестрин муж, Schwestermann, sororis vir. У нас је зет свој породици од које се ко ожени, а у шали и читавоме селу и још и већему мјесту (ако он и жена нијесу из једнога мјеста).
Зѐта, f. 1) ријека која се тако зове пошто се у Бјелопавлићима састану Перућица и Обоштица. Зета по том утјече у Морачу више Подгорице. — 2) земља око те воде (између Херцеговине, Арбаније, Црне горе и језера Скадарскога). Осим вароши Подгорице у Зети су још и два градића: Спуж и Жабљак.
зѐтов, а, о, des зет, τοῦ зет.
зѐтовскӣ, кā, кō, der зети, τῶν зети.
зѐтскӣ, кā, кō, von Зета.
Зѐћанин, m. Einer von Зета: Овце чува *Зећанине* Павле| По широку пољу Ћемовскоме —
Зѐћа̑нка, f. Eine von Зета.
зе́ћир, m. Art Fingerring, anuli genus [cf. звекир 2]: Па закуца *зећиром* у врата — *Зећир* прстен вас од сува злата —
зе̏ц, m. 1) der Hase, lepus [timidus L.; cf. зајац]: Плашив као *зец*. — 2) игра, Art Spiel, ludi genus. — 3) [*Зец*] планина у Босни.
зе́чак, чка, m. (у Хрв.) vide грашак.
зѐчевина, f. зечје месо, Hasenfleisch, caro leporina.
Зѐчево, n. у пјесми некако поље: Да сам шљегла у *Зечево* равно — Него да си брже у *Зечево* —
зе́че̄ у̏хо, n. (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [lychnis coronaria L.].
зѐчина, f. 1) augm. v. зец. — 2) das Hasenfell, pellis leporina.
зе́чић, m. dim. v. зец, das Häschen, lepusculus.
зе́чица, f. das Weibchen vom Hasen, lepus femina.
зе́чја̄ сту̑па, f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.
зе́чјӣ, ја̄, је̄, Hasen-, leporinus.
зе́чјӣ ма̏к, m. vide гороцвијет.
зе́чјӣ тр̑н, m. die Hauhechel, ononis spinosa Linn.
зе̏чкӣ, wie ein Hase, more leporino: Све му доро *зечки* поиграва —
зи, додаје се (особито у Црној гори) иза многијех ријечи, н. п. једни *зи* људи; ја сам *зи* видио ту земљу; Који *зи* су лакомни на благо — У јадној *зи* Црној гори ломној — Овамо иде и *њојзи*, које се говори по свему народу.
зѝбање, n. vide љуљање.
зѝбати, ба̑м (бље̑м), (у Банату) vide љуљати [1].
зѝбнути, не̑м, vide љуљнути.
зѝв, m. (зап.) vide зијев.
зѝвалица, f. (зап.) vide зијевалица.
зѝва̄ње, n. (зап.) vide зијевање.
зѝвати, зѝва̄м, (зап.) vide зијевати.
зѝвка̄ње, n. dim. v. звање.
зѝвкати, ка̑м, dim. v. звати.
1. **зѝвнути**, не̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide зовнути: *Зивну* царе крвава џелата — Како дође одмах кавгу *зивну* —
2. **зѝвнути**, зѝвне̑м, (зап.) vide зијевнути.

зи̑д, m. (loc. зи̏ду) die Mauer, murus. cf. зад, [мир 5, платно 2, бедем (беден), дувар].

зи̏дање, n. das Mauern, operis latericii molitio.

зи̏да̑р, зида́ра, m. der Maurer, faber murarius. [cf. 2 каменар].

зида́рев, / **зида́ров**, \ а, о, des Maurers, murarii.

зи̏да̑рскӣ, ка̑, ко̑, Maurer-, murariorum.

зи̏дати, зи̏да̑м (зи̏ђе̑м), v. impf. mauern, opus latericium molior.

зи̏дина, f. augm. v. зид.

зи̏дине, зи̏дѝна̄, f. pl. das Gemäuer, Mauerwerk, die Trümmer, ruinae, rudera, parietinae.

зија́мет,* m. Art Lehen, feudi genus, cf. [vide] тимар [4]: Осјећи ћу бегом *зијамете* —

зи̏ја̑н,* зија́на, m. vide штета.

зија̏нити, зи̏ја̑ни̑м, vide штетовати [4].

зи̏јање, n. 1) das Maulaffen-feil-haben, hiatio. [cf. зјање, зурење]. — 2) das Schreien, clamor.

зи̏јати, ја̑м, v. impf. 1) Maulaffen feil haben, hio. (cf. [блејати, зурити,] зјати). — 2) schreien, clamo: шта *зијаш*? [vide викати 1].

зија́фет,* m. (у Србији и у Босни по варошима) vide г о з б а, част.

зи̏јев, m. (јуж.) 1) die Oeffnung des Mundes, hiatus. — 2) das Gähnen, hiatus [cf. зијехавица]: Зашао као *зијев* по чељадма. Приповиједа се како се некакав човјек у друштву договарао с туђом женом зијевањем. Муж женин то опази, па жену послије поведе у шуму да је објеси, али јој не каже да ће је објесити, него је поведе као да се шетају. Кад он у шуми тражећи згодно дрво стане загледати од дрвета до дрвета, жена се осјети шта је и како је, па му рече: „Шта си ти, Бога ти, човјече, зашао туда као зијев по чељадма?" Кад човјек то чује он је запита: „Како залази зијев по чељадма?" А она му одговори: „Зар и то не знаш? Кад једно зијевне, онда и другима дође те зијевају." И тако мужа превари те помисли да је и она зијевнула само за то, што је онај човјек зијевнуо; и не учини јој ништа. — 3) bei den Webern, die Oeffnung der Kette, der Sprung, das Fach, das Gelese, hiatus staminis: оволики ти *зијев*! (дигнувши ногу каже се жени кад је нађе ко гдје снује пређу).

зијѐвалица, f. (јуж.) vide зевалица.

зијѐва̑ње [зијехање], n. (јуж.) 1) das Gähnen, oscitatio. — 2) der letzte Athem, halitus extremus.

зијѐвати, зи̏јева̑м, (cf. **зијехати**) v. impf. (јуж.) 1) gähnen, oscitor. — 2) den letzten Athem ziehen, efflare extremum halitum: већ *зијева*.

зијѐвнути, зи̏јевне̑м, (cf. **зијехнути**) v. pf. (јуж.) 1) einmal gähnen, hio. — 2) den letzten Athem holen, efflare extremum halitum.

зијѐхавица, f. (у Дубр.) das Gähnen, oscitatio: дошла му *зијехавица*. cf. [vide] зијев [2].

зијѐха̑ње, n. (у Дубр.) vide зијевање.

зијѐхати, зи̏јеха̑м, v. impf. (у Дубр.) [vide] зијевати.

зијѐхнути, зи̏јехне̑м, v. pf. (у Дубр.) vide зијевнути.

зи̏ле,* зи̏ла̑, f. pl. (ст.) die Teller, bei der türkischen Musik, die Cymbeln, cymbala: Уставите *зиле* и борије — Стаде јека *зила* и борија —

зи́ма, f. (acc. зи̏му, pl. зи̏ме) 1) der Winter, hiems: Три сам *зиме* код њега зимио, | И ову ћу *зиму* зимовати — 2) die Kälte, frigus: зима ми је.

зи̏мзеле̑н, f. vide зимозелен.

зи̏ми, im Winter, hieme.

зимѝна, f. Schwein oder Rind, das für den Winterhaushalt geschlachtet wird, carnes pecudis mactatae pro hieme [cf. опаша 1, посјек]: храни свињче за *зимину*; убио *зимину*; још нијесам *зимине* набавио.

зи́мити, зи̏ми̑м, vide зимовати: Три сам зиме код њега *зимио*,| И ову ћу зиму зимовати —

зимѝца (зи̏мица), f. (у Боци) у пословици: Није зиме ни *зимице* до Которске трипуњице, die Kälte, frigus.

зи̏мнӣ, а, о, Winter-, hibernus.

зи̏мно, (comp. зи̏мније) kalt, friget: јуче је било *зимно*; данас је *зимније* него јуче.

зи̏мњача, f. н. п. јабука, Winter-Apfel, pomum hibernum [pirus malus L. var.].

зимо̀вање, n. das Ueberwintern, hibernatio.

зимо̀вати, зи̏мује̑м, v. impf. u. pf. überwintern, hiberno. [cf. зимити].

зимо̀виште, n. (у Ц. г.) vide зимовник.

зимо̀внӣк, зимовни́ка, m. der Winteraufenthalt, Winterquartier (der Räuber), hiberna praedonum, cf. зимовиште: Снијег паде, друми западоше,| Планине се снијегом завише,| По гори се одити не може:| Да тражимо себи *зимовника*,| Ђе ће који зиму презимити —

зимогри́жљив, а, о, (у Сријему) \ vide зимомо- / **зи̏могро̑зан**, зна, зно, (у Далм.) / ран.

зи̏мозеле̑н, f. das Immergrün, Wintergrün, vinca minor Linn. [cf. зимзелен].

зимоли́ст, m. некаки цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

зи̏моморан, рна, рно, слаб од зиме, empfindlich gegen die Kälte, impatiens frigoris. cf. зимогрозан, зимогрижљив, муанат, слаб.

зимомо́рница, f. човјек који је слаб од зиме, der gegen die Kälte empfindlich ist, impatiens frigoris. [vide смрзлица].

***зимскӣ**, а, о, vide зимни.*

зи̏мус, / **зи̏муске**, \ diesen Winter, hac hieme.

зи̏мушњӣ, ња̑, ње̑, von diesem Winter, hujus hiemis.

зи̏нзо̑в, зинзо̀ва, m. erwachsener Bursche (als Scheltwort), juvenis adultus: велики зинзов.

зи̏ница, f. (зап.) vide зјеница.

зи̏нути, не̑м, v. pf. Mund aufmachen, aperio os.

зи̏па, f. (у Ц. г.) vide [1] камѐница.

зипа̏ра̂ње, n. das grundlose Reden und Schreien, vociferatio.

зипа̏рати, ра̂м, v. impf. ohne Grund schreien, vocіferor.

зи̏пка, *f. vide колијевка.*

Зи̏р, m. ein Hügel am Flusse Lika in Kroatien, collis quidam: Да је млика колика је Лика,| Био би сир, колико *Зир*.

зи̏фт,* m. der Ruß in der Tabakröhre, fuligo nicotianae: црно као *зифт*.

зја̏ло, n. in der Redensart: продаје *зјала*, das Gaffen, hiatus.

зја̏ње, n. vide зијање [1].

зја̏ти, зја̑м, vide зијати [1]: Није нећки на што *зја*, већ што јој се да.

зје̏ница, f. (југ.) der Augapfel, pupilla, cf. гледеће: дарнути коме у *зјеницу*, auf empfindlichste Art beleidigen. cf. живац [1].

зла̑, [f. adj.] (у Дубр.) vide [с у х а б о л е с т] рђава.

зла̏меније, n. (ст.) vide змамење 2: То је, браћо, ваше *зламеније* —

зла̏менова̑ње, n. das Besprengen mit Weihwasser, lustratio puerperae.

зла̏меновати, нује̑м, v. impf. u. pf. mit Weihwasser besprengen, lustro puerperam.

зла̏ме̑ње (зла̏ме̑ње), n. 1) das Weihwasser für eine Wöchnerin, aqua lustralis: отишао по змамење. cf. водица [2, мала водица, закрштена водица]. — 2) das Anzeichen, die Vorbedeutung, omen. cf. зламеније.

зла̏радице̑, mit böser Absicht, mala mente [cf. позлопце]: Ја нијесам доша' *зларадице* —

зла̏ сре̏ћа, f. Unglück, fortuna adversa. cf. добра срећа.

Зла̏та, f. Frauenname, nomen feminae.

злата̏јлија, f. mit Gold geschmückt, auratus: На њега су двије *златајлије* —

злата̏ли, adj. indecl. vide [1] з л а т а н, позлаћен: Па га покри *златали* кошуљом —

1. **зла́тан**, тна, тно, (зла́тни̑, на̑, но̑) golden, aureus. [cf. златали, злаћен].

2. **зла̏тан**, m. die gelbwürzlige Lilie, lilium candidum [lil. martagon L.].

Зла̏тана, f. Frauenname, nomen feminae.

зла̏та̑р, злата̑ра, m. der Goldschmid, aurifex [cf. кујунџија, кулунџија]: *Златари* ће доћи,| Прстен саковати,| Бурму позлатити. —

зла̏тара, f. vide златница.

злата́рев, а, о, vide златаров.

Злата̏рица, f. у Руднику брдо, под којијем извире Јасеница, Name eines Berges in Serbien, nomen montis.

зла̏та̑рка, f. vide златница.

злата́ров [златарев], а, о, des Goldschmids, aurificis.

зла̏та̑рски̑, ка̑, ко̑, Goldschmid-. aurificum.

зла̏тити, зла̏ти̑м, v. impf. vergolden, inauro.

зла̏тица, f. 1) трава, којој је лист с наличја жут као злато и рутав, а озго зелен и гладак. Кажу да је добра од живине. — [*Златица*] 2) вода у Зети, ein Fluß in Зета: Крај *Златице* више Подгорице — 3) у Банату поток и код њега намастир. Још ће и више бити вода и мјеста која се овако зову.

Зла̏тка, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*златка*] (у Босни) vide купа.

Зла̏тко, m. Mannsname, nomen viri.

зла̏тна̑ бу̏бица, f. (у Ц. г.) vide [с в и т а ц 1] свијетњак 2.

зла̏тна̑ пје̏на, f. Art schlechterer Vergoldung, viliоris inaurationis genus. Кад се што *метне у златну пјену* не буде тако добро позлаћено као управо кад се позлати: И у *златну пјену* умочене —

зла̏тни̑ по̏п, m. (у Ц. г.) vide гу́ндељ. cf. поп златар.

зла́тнити се, ни̑м се, v. r. impf. wie Gold glänzen, auro fulgeo: *Златне* му *се* крила до рамена —

зла́тница, f. т. ј. муха, die Fleischfliege, musca cadaverina Linn. cf. златара, златарка.

златно̀крили̑, ла̑, ло̑, vide златокрили: На зелено у гори језеро,| По ком плове утве *златнокриле* —

златно̀рог, а, о, mit goldenen Hörnern, cornibus aureis: Нек улови *златнорога* јелена —

златно̀рук, а, о, vide златорук.

зла̏то, n. 1) das Gold, aurum. — 2) (ст.) злато материно, т. ј. дјевојка: Ој ђевојко, *злато* материно — Пјевни, пјевни, *злато* материно — Остаде му *злато* испрошено —

злато̀бров, m. (у Дубр.) vide комарча.

злато̀глав, m. (у Дубр.) Asphodill, asphodelus ramosus [asph. microcarpus Viv.].

злато̀глав, а, о, н. п. тица, goldköpfig, aureo capite: Која ми је *златоглава*,| Оно ми је бадњи вече —

зла̏тоје, m. Нова млада не смије (од стида) никога у кући звати по имену: за то је обичај да она, пошто се доведе, свима укућанима (мушкоме и женском) надјене нова имена (само за себе); тако н. п. некога зове (старије дјетиће) [1] *таком* [1], неког *ба́бом* [2], неког *господином* [2] (је ли отишао *господин* да доћера свиње?), неког *дјевером* [4; cf. аго 2, деспот 3, тато]; — а млађе *бра́том* [2], *златојем, соколом* [5], *милоштом* [2, милошћом 2], *милојицом* [cf. красни, храна 3], и т. д.; — жене *госпом* [3, 1] *мамом* [2], *мајом* [3], *наком, снашом* [3], *невом* [2]; — а дјевојке *убавицом, љепотицом* [2, 1] *секом* [2, 1] *госпођицом*, *голубицом* [3] и т. д.

злато̀кос, а, о, goldhaarig, auricomus: Уловио Сосу *златокосу* —

злато̀крили̑, ла̑, ло̑, (ст.) goldgeflügelt, aureis alis, cf. златнокрили: У језеру утва *златокрила* —

злато̀пе̑рни̑, (злато̀перни̑), на̑, но̑, mit goldenen Фера, q. v.: Буздоване *златоперни* —

злато̀рук, а, о, goldhändig, aureis manibus, cf. златнорук: Она има *златорука* сина —

зла̂ћен, а, о, (ст.) golden, aureus, auratus, cf. [vide 1] златан: А ђевере, мој *злаћен* прстене — Међу се се оће да поморе,| *Злаћенима* да пободу ножи —

зла̏ћење, n. das Vergolden, inauratio.

зле̏, (ист.) vide жље.

зле̑ дла̏ке, f. pl. (у Ц. г.) у очима некаке длаке које ваља чупати на поље. vide бадље.

зле̏дити, зле̑ди̂м, (ист.) vide злиједити.

зле̑ ду̑ше, f. pl. vide уроци: од злијех душа.

зле̏ђе̂ње, n. (ист.) vide злијеђење.

зле̏удно, (ист.) vide жљеудно.

зли̏дити, зли̑ди̂м, (зап.) vide злиједити.

зли̏ђе̂ње, n. (зап.) vide злијеђење.

злије̏дити, злѝједи̂м, v. impf. (југ.) aufreißen (die Wunde), anstoßen, divello, rumpo, offendo (vulnus).

злије̏ђе̂ње, n. (југ.) das Anstoßen, Aufreißen der Wunde, divulsio, offensio.

зли̏ко, m. (у Боци) vide зликовац.

зли̏ковац, зли̏ко̂вца, m. der Bösewicht, homo nequam, improbus. cf. злица, злико, злић [2, назлија].

зли̏ћ, зли̏ћа, m. (у Дубр.) 1) зли пришт, vide [пришт] непоменик. — 2) vide зликовац.

зли̏ће, n. (ст.) Uebel, calamitas: И ту виђе Лопушина Вуче| На Крнoво да бит' ништа неће| А до *злића* и крвопролића —

зли̏ца, f. (по југоз. кр.) vide зликовац: Све биране *злице* и крвавци —

зли̑ ча̑с, m. cf. добри час.

зли̏чина, f. (у Дубр.) augm. v. злица: *Зличино* неваљала! (особито се дјеци говори).

зли̏чица, f. vide лажичица: Кад му видим руку у мишици,| Пане мени мука на *зличици* —

1. **зло̏**, n. [1)] das Uebel, malum. [— 2) vide биједа].

2. **зло̏**, (comp. го̏ре̂) übel, male. [vide рђав 1].

зло̏ба, f. die Bosheit, malitia. cf. [1 злоћа, худоба 1,] пакост.

зло̏бан, бна, бно, übelwollend, malevolus: *Злобно* сјеме, Турско племе, да нестане! —

зло̏бити, би̂м, v. impf. коме, einer Beleidigung gedenken, einem übel wollen, omnia mala alicui cupere.

зло̏бље̂ње, n. das Uebelwollen, malevolentia.

зло̏ва̑ран, рна, рно, (у Рисну) vide з а о, опак, н. п. зловарно дијете.

Зло̏воља, m. мушки надимак: Поп *Зловоља* чати крусовоља —

зло̏во̑љан, љна, љно, unmuthig, tristis: Јер је Марко иза сна *зловољан* —

зло̏гласница, f. Unheilverkündigerin, praenuncia magnarum calamitatum: Код ње стави тицу *злогласницу* —

зло̏годница, f. vide чавка [1]. Које се године виде у какоме мјесту многе чавке, значи да ће она година бити потребна и за то овако зову чавке.

зло̏гу̑к, m. злослут, т. ј. онај који све зло слути и говори, der Unglücksprophet, vates mali. [cf. злослут, злослутник]. Некакав Босански спахија, који је имао у своме селу таковог злогука, спреми се на ћабу, али прије него пође, дозове злогука к себи, па му рече: „Злогуче! ја полазим у име Бога на аџилук, него ти да не говориш за мном ништа зло, док не дођем кући, па ћу ти онда поклонити шиник проса." — „Добро, господару," одговори злогук, „али ако ти *не дођеш,* ко ће мени дати просо?"

зло̏кера, m. у овој пословици: Коме име *Злокера,* свуд га зло ћера (т. ј. ко је несрећан, свако зло иде нањ).

зло̏коп, m. vide [д р љ а ч а] зубача.

зломи̏шљеник, m. der Uebelgesinnte, malevolens.

зло̏очник, m. (у Боци) човјек *злијех очију,* који (као што се приповиједа) само погледом својијем другоме може наудити.

зло̏па̂к, а, о, vide з а о, опак.

зло̏па̂мтило, m. der eine Beleidigung nicht vergißt, der nachträgt, rachsüchtig ist, memor mali, injuriae.

зло̏пата, f. das Elend, miseria. [cf. сиротиња 1].

зло̏патити, ти̂м, v. impf. darben, Noth leiden, egeo, patior. [cf. дучити].

зло̏патник, m. der Leidende, malle affectus.

зло̏паће̂ње, n. das Leiden, miseria. [cf. дучење].

Злопо̏гле̂ђа, m. (ст.) der erbost Blickende, iratum tuens: Оно јесте Срђа *Злопоглеђа* —

зло̏пре̂ља, f. schlechte Spinnerin, netrix mala: *Злопреља* се јаду досјетила —

зло̏рад, m. der Schadenfroh, laetus damno aliorum.

зло̏ран, а, о, vide **злохран.**

зло̏слу̑т, m. vide злогук.

зло̏слутан, тна, тно, Unheil prophezeiend, mala vaticinans: Богом браћо, два *злослутна* врана —

зло̏слутник, m. vide злогук.

зло̏слутница, f. die Unglücksprophetin, vates mali: Од' отоле, тицо *злослутницо* —

зло̏сретан, тна, тно, vide **злосрећан.**

зло̏сретњи̂, ња̂, ње̂, [злосрећни] unselig, infelix [vide јадан]: Обје тице два *злосретња* врана — Богом браћом, два *злосретња* врана —

зло̏сретњи̂к [злосрећник], m. Unglücklicher, infelix.

зло̏сретњица [злосрећница], f. die Unglückliche, infelix.

зло̏срећа, f. Unglückskind, infelix: иди, *злосрећо* једна.

зло̏срећан, ћна, ћно, [злосретан] } unselig, infelix. [vide јадан].
зло̏срећни̂, на̂, но̂, [злосретњи] }

зло̏срећни̂к, m. vide злосретњик.

зло̏срећница, f. vide злосретњица.

злоста̏вити, зло̏ста̂ви̂м, v. impf. u. pf. 1) unglücklich machen (eine Jungfrau), ihr Gewalt anthun, vim inferre virgini. cf. силовати. — 2) mißhandeln, aspere tractare.

злоста̏вље̂ње, n. 1) das Unglücklich=machen, violatio virginis. — 2) Mißhandeln, aspera tractatio.

Зло̀та про̀топопа, m. У Земуну у крчми код Краљевића Марка видио сам намоловано како је *Змајогњени Вук под Сиљетом на мејдану погубио Злоту протопопу*; ја сам о том и пјесму слушао, али се нијесам могао намјерити на пјевача који би ми је лијепо по реду казао.

злѐтвор, m. der Feind, Verfolger, inimicus [cf. непријатељ]: он је мој злотвор.

зло̀творскӣ, ка̑, ко̑, feindlich, inimicus.

зло̀тка̑ља, f. schlechte Weberin, textrix mala: *Злоткаља* се јаду домишљаше:| Стражње скуте спријед обрташе —

зло̀трбица, f. некака мала риба, која је изнутра црна, Art Fisch, piscis quidam.

1. **зло̀ћа**, f. die Bosheit, malitia. [vide злоба]. cf. пакост.

2. **зло̀ћа**, m. (ист.) vide злоћо.

зло̀ћо, m. (јуж.) ein schlimmes Kind, puer malitiosus. [cf. 2 злоћа].

зло̀ћуд, а, о, } bösartig, pravae indolis.
зло̀ћудан, дна, дно, }

зло̀ћудно̄ст, зло̀ћудности, f. die Bösartigkeit, malignitas.

зло̀хран [злоран], а, о, schecht verdauend, digestionis malae: дијете злохрано.

зло̀чест, а, о, schlecht, malus. [vide рђав 1].

зло̀чѝнац, нца, m. der Uebelthäter, sons, malefactor.

зло̀чѝнство, n. die Uebelthat, maleficium.

зма̑ј, зма̑ја, m. der Drache, Lindwurm, draco. [vide] а ж д а х а, cf. ала.

Зма̑ј-дѐспот Ву̑к, m. vide змајогњени: Са унуком *Змај-деспотом Вуком* —

зма̏јев, а, о, des Drachen, draconis.

Зма̏јевац, је̄вца, m. извор у Клупцима.

зма̏јеве о̀трѐсине, f. pl. der Glimmer (den die Zigeunerin für etwas ausgibt, das der L i n d w u r m abgeschüttelt habe), exuviae draconis. [cf. мацино злато].

змаје̏вит, а, о, gewaltig wie ein Drache (Lindwurm), draconis vim habens.

змаје̏вскӣ, ка̑, ко̑, Drachen-, draconum.

Змајо̀гњанин Ву̑к, vide змајогњени: Прибојавам *змајогњанин*-Вука —

змајо̀гњенӣ, на̑, но̑, (ст.) н. п. Вук, Feuerdrache, draco igneus, ein Beiname des Despoten Вук aus Königs Mathias Zeit [cf. Змај-Деспот Вук, Змајогњанин Вук] (пјева се како је Ђурђева Јерина казивала Турцима кад се родио змајогњени Вук: У мог сина, слијепца Гргура,| У њега се мушко чедо нађе;| Није чедо чеда какванo су:| Вучја шапа и орлово крило,| И змајево коло под пазуом,| Из уста му модар пламен бије,| Матери се не да задојити —): Моме брату *змајогњеном* Вуку —

змајо̀го̄рчев о̀гањ, m. Гдјекоји прости људи приповиједају да земља стоји на води, вода на огњу, а огањ на *змајогорчеву огњу* (Гдјекоји пак у шали кажу да земља стоји на волу, па кад во макне ухом, онда се земља затресе).

змѝја, f. (pl. зми̏је, змѝја̄) die Schlange, serpens. cf. гуја [1, краса, непоменица, окаменица, поганица 1]. *Змији* на реп стати (т. ј. доћи близу зла). *Змију* у њедрима носити (кад опај коме се чини добро човјеку зло мисли). *Змијо* шарена! (рече мати дјетету кад га жалећи кара); може бити да је на ово налик и оно што је Бановић Страхиња казао своме сужњу: Ропче моје, *змијо* од Турака — А обадвоје може бити да је сродно с онијем што се пјева и приповиједа како је нека жена змију родила, од чега је по свој прилици постала и она пословица: Ако је и *змија*, од срца је. — Која се змија по јесењему крстову дне нађе, за ону се мисли да је ујела како чељаде, па је земља у се не ће да прими. Жесток као *змија* између госпођа.

Змѝјањ, m. у пјесми некако мјесто: А нема нам са *Змијања* Рајка —

змѝјањскӣ, ка̑, ко̑, von Змијањ: Пуна му је *Змијањске* ракије —

змѝјињā тра̀ва, f. многе се траве тако зову [veronica chamaedrys L., veronica teucrium L.]. cf. жућаница.

змѝјињӣ, ња, ње, Schlangen-, serpentis.

змѝјица, f. dim. v. змија.

змѝјић, m. junge Schlange, serpens juvenis. [cf. змијче].

змијо̀глав, а, о, н. п. кокош, mit einem Schlangenkopfe, capite serpentino.

змѝјче, чета, n. vide змијић.

зна̀ва̄ње, n. vide знање.

зна̀вати, зна̑ва̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide знати: Е ја њима добру згоду *знавам* —

зна̀ја, f. (у Ц. г.): Не знало ти се *знаје*, колико попу П о ч е к у !

зна̑к, m. das Zeichen, signum. [cf. биљежје, обиљежје 1, рок].

зна̏менит, а, о, ausgezeichnet, insignis.

зна̑н, а, о, bekannt, notus: Од *знана* зеља глава не боли, sagt man wenn einer unter Bekannten heirathet.

зна̏нац, нца, m. Bekannter, familiaris, cognitus.

зна̏ница, f. die Bekannte, femina familiaris.

зна̀ње, n. das Wissen, scientia [cf. знавање]: даје се *на знање*.

[**знатан**, тна, тно, vide гласан.]

зна̏ти, зна̑м (зна̀де̄м), v. impf. wissen, scio. [cf. знавати].

зна̀чење, n. die Bedeutung, notio.

зна̀чити, зна̑чӣм, v. impf. bedeuten, significo.

зно̑ј, зно̑ја, m. (loc. зно̀ју) der Schweiß, sudor. cf. пот.

зно̏јав, а, о, im Schweiße, sudans. cf. [потан,] знојан.

зно̏јак, зно̑јка, m. hyp. v. зној: Јесте њега *знојак* пропануо —

зно̏јан, а, о, vide знојав.

зно̀јење, n. das Schwitzen, sudatio.

зно̀јити се, јӣм се, v. r. impf. schwitzen, sudo.

зо̑б, зо̑би, f. *(loc. зо̀би)* 1) der Haber, avena [sativa L.]. cf. овас, зобови. — 2) свако друго жито које се коњма даје мјесто праве зоби или овса. Турци своје коње зобе највише јечмом (и у нас се мисли да је то за коње најбоља зоб, као што се и говори: *Јечам трче а ракија виче*), а сељаци кукурузима. Подајте коњма *зоб*; јесу ли коњи *зоб* позобали?

зо̏ба, f. (у Хрв.) vide боба.

зо̀бање, n. das Essen von Körnern, manducatio granorum.

зо̀бати, зо̏бљем, v. impf. (Körner) fressen, manduco fruges: *зобље* коњ, кокош; људи *зобљу* трешње, грожђе.

зобѐнӣ, на̑, но̑, н. п. крух, Hafer-, avenaceus.

зобѐница, f. хљеб од зоби, Haferbrot, panis avenaceus. cf. [vide] овсеница.

зо̀бити, бӣм, v. impf. т. ј. коња, füttern mit Körnern, sagino frugibus.

зо̀бӣште, n. Acker, wo ehe Hafer gebaut war, Haferacker, ager in quo avena fuit sata.

зо̀бљење, n. das Füttern mit Körnern, pabulatio.

зо̀бница, f. der Hafersack, aus dem das Pferd frißt, saccus avenae, saccus pabularis. [cf. коњозобица]. Зобнице су у нас све од костријети.

зо̀бови, зо̀бо̄ва̄, m. pl. зобени усјеви, Habersaaten, sementes avenaceae [vide зоб 1]: ове су године добри *зобови*.

зо̀бовина, f. vide зовина.

зо̀ва, f. die Holunderstaude, sambucus nigra Linn. [cf. база].

зо̀вина, f. Holunderholz, lignum sambuci. [cf. зобовина, овзовина].

зо̏вннути, не̑м, v. pf. rufen, inclamo. [cf. викнути 2, гласнути, 1 зивнути, покликнути (покликнути), упити (вапити)].

зо̏вути ба̏ти, у загонеци: Зовути бати, зашигли мигли, заремет'ли петели, за свему селу пергаторија.

зо̏г, *m. (у Далм.) vide* [2] *со̂к* [1].

зо̏лота, f. eine Münze, oder auch nur Rechnungsmünze von dreißig Paren, numus quidam: Ишћерао грош *золоту* (кад се изгуби на какој трговини); Нема ћара ни шићара,| Док не дође Каро из Мостара:| Гроше даје, а *золоте* прима.

зо̀ља, f. die Wespe, vespa vulgaris [L.], cf. [vide] ос [1]: лети у очи као *зоља*.

зо̀ица, f. dim. v. зоб: Сви су коњи *зоицу* позобали,| А мој доро ни такнуо није —

зо̑р,* зо̀ра, m. die Heftigkeit, vehementia, impetus. cf. сила [1].

зо̀ра, f. (acc. зо̑ру) 1) die Morgenröthe, aurora. — 2) [*Зора*] Frauenname, nomen feminae.

зо̀ран, рна, рно, (у Ц. г) gewaltig, violentus, [vide] с и л а н [1], cf. осион: Оно слуша једно Туре *зорно* — Да изгуби *зорна* каурина —

Зо̀рана, f. Frauenname, nomen feminae.

зо̀рац, рца, m. [cf. зорњак]: „Устани, снахо, зора је" (звао свекар снаху), — „Зора ли је, *зорац* ли је: нешто напело реп, па трчи око куће" (одговорила снаха; а оно се обадала говеда око куће).

зо̏рен, а, о, vide зрео: *Зорене* вишње тргали,| *Зорене* и презорене —

зо̀ре̑ње, n. vide јуначење.

зо̀рити, рӣм, v. impf. (ст.) roth sein (von der Morgenröthe), rubeo: Зора *зори*, петли поју —

зо̀рити се, зо̀рӣм се, v. r. impf. vide јуначити се.

зо̀рица, f. 1) dim. v. зора: Још *зорица* не забијељела,| Ни даница лица помолила — 2) [*Зорица*] Frauenname, nomen feminae.

Зо̏рка, f. Frauenname, nomen feminae.

зо̀рли,* heftig, vehementer. [vide веома] cf. јако, силно, здраво.

зо̀рница, f. (у кршћана) Frühmesse, sacra antelucana.

зо̀рно̑, gewaltig, heftig, violente, vehementer, [vide веома] cf. јако, силно: Ма Никшићи *зорно* кидисаше —

зо̏рња̑к, m.: зора ли је, *зорњак* ли је: нешто напело реп, па трчи око куће. cf. зорац.

зо̀рњача, f. vide даница [1].

зо̀ро̑м, adv. ganz früh, primo mane. [cf. сабаиле].

зра̑к [жрак, ждрак], m. } der Sonnenstrahl, radius solis. [cf. луча].

зра̏ка [здрака, жрака] (cf. ждрака) f. }

зра̏кав, а, о, (у Сријему) vide разрок.

зра̏чица, f. dim. v. зрака.

зрелѝна, f. die Reife, maturitas.

зре̏нути, не̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide зрети: С временом и са сламом и мушмуле *зрену*.

зре̏о, зре̏ла, ло, (cf. здрео) reif, maturus. cf. зорен.

зре̏ти, зре̑м (зрӣм), [здрети] v. impf. reifen, maturor [cf. зренути, здријевати]: *зру* јабуке; *зри* грожђе.

зрѝјавац, ја̑вца, m. (у Славонији) vide зрикавац.

зрѝкавац, ка̑вца, m. der Baumhüpfer [Laubheuschrecke], gryllus viridissimus [locusta viridissima Fisch.; cf. зријавац]; зрикавац пред јесен виче ноћу: *зри*!

Зр̏мања, f. у Далмацији вода, која извире испод Велебита близу манастира Крупе и ниже Обровца утјече у море. [Она] *понире код села* Рвеника *и послије једнога сахата хода извире код села Жегара.* cf. Баница.

Зр̏на, f. Frauenname, nomen feminae.

зр̏не̑вље, n. (coll.) die Körner, grana. cf. зрње.

Зр̏нка, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Зрњка].

зр̏но, n. (pl. gen. зр̑на̄) 1) das Korn, granum. — 2) (пушчано) die Flintenkugel, glans plumbea. [cf. балота, јединак 2, пурак 1, тане].

зр̏нце, n. dim. v. зрно, ein Körnchen, granulum.

зр̏ње, n. (coll.) die Körner, grana. cf. зрневље.

Зр̏њка, f. vide Зрнка.

зр̏њкање, n. das Auffressen der (z. B. Kukuruz-) Körner, die den Schweinen vorgeschüttet werden, manducatio granorum.

зр̏њкати, кам, v. impf. купити зрна (н. п. крме кад једе окомљене кукурузе), die Körner nach einander auffressen, grana depascor.

зро̏к, m. (у Хрв.) vide узрок.

зр̏цало, n. (у Дубр.) vide огледало.

зу̑б, m. (loc. зу̑бу, pl. зу̑би, зу̑ба̄) 1) der Zahn, dens; он има *зуб* на њега, er hat einen Zahn (Pick) auf ihn, malum meditatur in illum. Кад малом дјетету изваде који зуб, ваља да га пребаци преко куће говорећи: На ти, врана, коштан зуб,| Дај ти мене гвозден зуб. А гдјекоји кад изваде болестан зуб, пребаце га преко куће рекавши: „Све зло с тобом"! — 2) [vide нокат 3] у пушке (доњи и горњи, pl. зубови), кад пушка није запета, она је на доњему зубу, а кад се запне, онда је на горњему.

зу̏бак, зу̑пка, m. hyp. v. зуб: Зеленкаду *зубак* боли,| Зеленкада мајку зове:| Мајко мила, зуб ме боли —

зу̏бање, n. 1) vide жватање. — 2) das Eggen, occatio. — 3) vide свађање.

зу̏бат, а, о, 1) gezähnt, mit Zähnen versehen, dentatus. — 2) der Haare auf den Zähnen hat, acer, cui non impune illudas: зубат човјек. — 3) зубато сунце (у зиму), које сија а не грије, него је опет зима.

зу̏батац, зу̏баца, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Zahnbrassen], piscis quidam marinus [dentex vulgaris C. V.].

зу̏бати, зу̏ба̄м, v. impf. 1) (у Рисну) kauen, manduco. cf. [vide] жватати. — 2) (у Славон.) eggen, occo. cf. [vide] дрљати [1].

зу̏бати се, ба̄м се, v. r. impf. vide свађати се: зубају се; он се зуба с њим.

зу̏батка, f. од сијена оно што би (н. п. коњ) у један пут узео у уста да *зуба*, der Biß, morsus: Нема сијена ни *зубатке*.

зу̏бац, зу̑пца, m. 1) der Zahn z. B. eines Kamms, Rechens u. s. w., dens pectinis. — 2) (у Ц. г.) vide [с п и ц а 1] палац. — 3) (у Рисну) Корчулански камен који се меће око прозора.

зу̏бача, f. 1) der Fingerkench [Hundszahn], panicum dactylon [cynodon dact.] Linn. — 2) (у Хрв. и Славон.) vide дрљача.

зу̏бити, зу̏бӣм, v. impf. 1) н. п. тестере, die Zähne (der Säge) schärfen, acuo dentes serae, limae. — 2) (у Хрв.) vide дрљати [1], cf. зубати.

зу̏бић, m. dim. v. зуб, das Zähnchen, dentulus.

зу̏бља, f. н. п. зубља луча, т. ј. цјепчица луча, die Schleiße, assula, ramentum. У Црној гори зубља се зове усукано дрво љесково или дубово, које се сухо пали мјесто луча. cf. [луч, лучка, свјетлика,] паља.

зу̏бљење, n. 1) das Schärfen der Sägezähne, acutio serae. — 2) das Eggen, occatio.

зу̏бљица, f. dim. v. зубља.

зу̏бнӣ, на̄, но̄, Zahn-, dentium: то ми је *зубна* болест радити, т. ј. мрзи ме.

зу̏бӯн, зубу̏на, m. eine Art Jacke (jupon), tunicae genus. Зубуне у Србији носе и жене и људи, а у војводству само жене. Зубуни што се носе у Србији, они су бијели (од домаћега сукна) и без рукава; женски су дугачки, готово до земље, а мушки су кратки, мало дужи од појаса; а што носе жене по војводству они су од картуна, па су постављени платном и наложени памуком, имају рукаве и мало су дужи него у Србији мушки.

зубу̏нић, m. dim. v. зубун.

зубу̏нчина, f. augm. v. зубун.

зу̏ђур,* adj. indecl. vide сиромашан: Или си *зуђур* кесом или туткун собом.

зу̏ја̄к, m. (у Ц. г.) vide говноваљ.

зу̏јалица, f. Art Brummkreisel, trochi genus. [vide зврчак]. cf. радиш, зујача.

зу̏ја̄ње, n. das Sumsen, susurrus (apis). cf. зучање.

зу̏јати, јӣм, v. impf. summen, sumsen, susurro, cf. зучати: *зује* челе; *зуји* беспослен (müssig sein).

зу̏јача, f. vide [з в р ч а к] зујалица.

зу̏к, m. (у Барањи) Art Brummkreisel, trochi genus. [vide зврчак] cf. зујалица.

зу̏ка, f. das Summen, susurrus apium.

зу̏ква, f. eine Art große sauere Aepfel, mali acidi majoris genus [pirus malus L. var.]. cf. зуквара, зуквача [1; зукваја].

зу̏кваја, f. (у Шумад.) некака јабука слатка, у којој сјеме звечи кад се тресне њоме, [pirus malus L. var.]. cf. [з у к в а ч а 2;] зуква.

зу̏кван. m. као сулудаст човјек, vide [л у д а к] звекан.

зу̏квара, f. vide зуква.

зу̏квача, f. 1) vide зуква. — 2) (у Шумад.) vide зукваја.

зу̏кнути, зу̏кне̄м, v. pf. [cf. зуцнути] 1) summen, insusurro. — 2) ein Wort fallen lassen, ins Ohr sagen, in aurem insusurro: он ми нешто зукну.

зу̏лови,* m. pl. die Locken, cincinni. cf. [солуфе, кркмета,] витица.

зу̏лум,* m. die Gewaltthätigkeit, violentia, cf. н а с и љ е, неправда: Ал' је рада сиротиња раја,| Која глоба давати не може| Ни трпљети Турскога *зулума* —

зулу̏мћа̄р,* зулумћа́ра, m. der Tyrann, Unterdrücker, tyrannus.

зу̏лум-ча̏лма, f.: Бежи царе низа своје дворе,| За њиме се *зулум-чалма* суче —

зу̏мба,* f. ein Durchschlageisen, um runde Löcher damit ins Leder zu stechen, z. B. zu einem Siebe, ferrum efficiendis foraminibus in corio. cf. пробојац.

зу̑мбул,* f. die Hyacinthe, hyacinthus orientalis [Linn.; cf. царевић 2].

зундара̀ча, f. некака велика муха, Art Fliege [Schmeißfliege], muscae genus [musca vomitoria L.].

зу̑нза̑к, зунза̑ка, m. (у Подг.) vide говноваљ.

Зу̑пци, Зу̑ба̄ца̄, m. pl. кнежина у Требињском кадилуку, Name einer Gegend, regionis nomen.

зу̑ре̑ње, n. vide [зијање 1] зјање.

зу̑рити, рӣм, v. impf. vide [зијати 1] зјати: шта *зуриш* туда, те не идеш кући?

зу̑рла, f. онај који зури, der Gaffer, qui hiat.

зу̑рна, f. die Pfeife bei der türkischen Musik, fistula turcica.

зу̑ц! Stimme der Biene, susurrus apis.

зу̑цнути, не̑м, vide зукнути.

зу̑ча̄ње, n. vide зујање.

зу̑чати, чӣм, vide зујати.

И

1. **и,** und, et: *и* ја, *и* ти, sowohl ich als du, et ego, et tu; *и* тамо *и* амо; то *и* зна.

2. **ӥ,** 1) vide **их.** — 2) vide ии.

Ӥбар, бра, m. Fluß in Serbien. Ибар утјече у Мораву ниже Карановца.

ӥбрет,* m. vide чудо: Од њега је *ибрет* заузела —

ӥбретити се, тӣм се, v. r. impf. vide чудити се.

ӥбреће̑ње, n. vide чуђење.

ӥбри̑к,* ибри̑ка, m. eine kupferne Waschkanne, vas cupreum, aeneum.

ибри̑чић, m. 1) dim. v. ибрик. — 2) kleine metallene Kaffeekanne, hirnea cofeae metallica.

ибри̑шим,* m. свилени конци, Seidenzwirn, ein Faden Seide, filum sericum.

ибри̑шим-тка̏ница, f. (ст.) т. ј. тканица од ибришима: Притеже му четири колапа,| А и пету *ибришим-тканицу* —

1. **Ӥва,** m. (ист.) vide Иво.

2. **ӥва,** f. 1) die Bachweide, salix helix Linn. [salix caprea L., s. cinerea L., s. aurita L.; cf. вижа црљена]. — 2) [*Ива*] планина у Србији.

Иван, m. 1) у кршћана (као и у Руса) *Иван* значи *Јован.* — 2) У хришћана *Иван* и *Јован* два су различна имена, као и *Ивана* и *Јована* (у Тршићу су биле у једнога човјека, Јована Старчевића, двије кћери *Ивана* и *Јована*); тако се у њих разликује и *Јовањ дан* (7 јан.) од *Ивања дне* (24 јун.).

Ивана, f. Johanna (Frauenname), nomen feminae. cf. Иван.

ива̀нђе̄ље, n. vide **јеванђелије**: Па узима књигу *иванђеље* —

Ӥваница, f. dim. v. Ивана.

Иванӣш, m. Mannsname, nomen viri.

***Иванова Ко̀рита,** n. pl. у Ловћену извор, на коме је ваља да појена стока Иван-бегова.*

ӥван-цвӣјет, m. (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

Ива̏нчић, m. dim. v. Иван.

Ӥвањ да̑н, Ивања дне, m. Fest des h. Johann des Täufers, den 24. Juni, dies festus St. Joanni Baptistae. Срби приповиједају да је Ивањ дан тако велики светац да на њега сунце на небу трипут од страха стане. Уочи Ивања дне је обично на некијем мјестима (као н. п. у Јадру) палити лилу око тора: нагуле чобани лиле (брезове или трешњове) и метну у процјепове, те начине као велике ките, па уочи Ивања дне, пошто се смркне, запале оне процјепове и обнесу око торова, по том неке задјену у тор те изгоре, а неке узму чобани и изнесу на какво брдо, гдје дође и више чобана, те се играју. Тако се пали лила и уочи Петрова дне. На некијем мјестима (као по Сријему) беру дјевојке (уочи Ивања дне) Ивањско цвијеће те вију вијенце и мећу испред куће по стреси или по плоту. Берући дјевојке цвијеће пјевају различне пјесме, а особито ову: Ивањско цвеће Петровско,| Иван га бере те бере:| Мајци га баца у крило,| А мајка с крила на земљу — Гдјешто дјевојке метну на Ивањ дан у лонац земље и у њу посију неколико зрна шенице, па на Петров дан гледају како је никла или уклијала: ако су клице савијене као прстен, онда веле да ће се оне године удати. Уочи Ивања дне гдјекоје дјевојке метну бјеланце од јајета у чашу воде те преноћи под стрехом, па на Ивањ дан ујутру по њему некако погађају хоће ли се скоро удати.

Ӥвања, f. зидине од манастира у Шабачкој нахији накрај Цера под Видојевицом.

ӥвања̀ча, f. јабука, која о Ивању дне доспијева, Johannis-Apfel, pomum circa diem festum St. Joanni maturans.

ӥва̑ње зе̑ље, n. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus.

Ӥвањица, f. варошица у Србији иза Ужица.

ӥва̑њско цвӣјеће, n. (жуто и бијело), das [echte] Labkraut (Waldstroh, Unser [lieben] Frauen Bettstroh), galium verum Linn.

ӥве̑р, ӥвера, m. der Holzspann beim Zimmermann, sarmentum [cf. одљусак, треска1, трештина]: Куд ће *ивер* од кладе?

1. **иве̑рак,** рка, m. hyp. v. ивер.

2. **Ӥверак,** Иве̑рка, m. Gebirge zwischen dem Flusse Јадар und dem Berge Цер.

ӥве̑рје, n. coll. die Spänne, Holzabfälle, sarmenta.

иве̑рчић, m. dim. v. ивер.

ӥвӣк, ивӣка, m. ein Bachweidenwald, salicetum. cf. ивљак.

ѝвица, f. 1) dim. v. [2] ѝва. — 2) das Ende (am Tuch, an der Leinwand), latus panni. [vide крајац].

Ѝвка, f. Frauenname, nomen feminae. cf. Ивана.

Ѝвко, m. Mannsname, nomen viri.

ѝвљак, ивљака, m. Bachweidenwald, salicetum. cf. ивик.

Ѝвница, f. планина у Херцеговини (у Дробњацима): Сануснила љуба војводина,| Анђелија Стоја Карађића,| Ђе вас Дробњак магла притиснула| Са *Ивнице* високе планине —

Ѝво, m. (југ.) hyp. v. Иван. [cf. 1 Ива].

ѝвов, а, о, von Bachweiden, salicis helicis.

ѝвовина, f. das Bachweidenholz, lignum salicis helicis.

ѝгало, n. (у примор.) Meerufer, littus: Пошетале ђевојчице| По *игалу* слана мора —

ѝгда (и гда), је, aliquando, cf. [vide] икад: потрчи колико *игда* можеш; ударио га колико *игда* може.

ѝгде (и где), (ист.) — irgendwo, usquam.

ѝгди (и гди), (зап.) — irgendwo, usquam.

ѝгдје (и гдје), (југоз.) — irgendwo, usquam.

ѝгђе (и гђе), [иђе (и ђе)] (југ.) — irgendwo, usquam.

ѝгла, f. (ѝглу, pl. ѝгле, ига̑ла̄) die Nadel, acus. Кад ко да коме иглу у паруч, ваља да га њом прије мало боцне, као да се не би свадили.

ѝгла̄р, игла́ра, m. der Nabler, opifex acuarius.

иглѐнӣ, на̄, но̄, н. п. уши, das Nadel-Oehr, foramen acus.

иглѐница, f. die Nadelbüchse, pix acuaria.

ѝглица, f. 1) dim. v. игла, das Nädelchen, acula, acicula. — 2) (понајвише pl. *иглице*) die Sprosse, gradus. [vide пречага 2]. cf. карва. — 3) (у Дубр.) некака риба морска, Art Seefisch, piscis marini genus [histiophorus belone Günth.].

Ѝгман, m. планина под којом извире Босна, Name eines Berges, nomen montis.

Ѝгња, m. (ист.) vide Игњо.

Ѝгњат, **Игња̀тија,** **Игња̀тије,** m. Ignatius (ein Mannsname), Ignatius.

Ѝгњо, m. (југ.) hyp. v. Игњат. [cf. Игња].

ѝгра, f. (acc. ѝгру) 1) das Spiel, lusus, ludus: клис, прстен, крмача, вино, зец, скакање, метаљка, обртаљка, рвање, нишан. — 2) der Tanz, chorea.

ѝгралица, f. у пјесми мјесто *играчица* [2]: А ђевојке *игралице,*| Надиграђе ме —

ѝгралӣште, n. der Spiel-, Tanzplatz, locus saltatorius [cf. игриште]: Шатор пење Угрин Јанко| Украј Саве воде ладне| На вилино *игралиште*| На јуначко разбојиште| И на вучје вијалиште —

ѝграло, n. у приповијеци, das Spielzeug, instrumentum lusorium.

ѝгра̂ње, n. 1) das Tanzen, saltatio. — 2) das Spielen, lusus.

ѝграти, ѝгра̂м, v. impf. 1) tanzen, salto. — 2) spielen, ludo: да *играмо* карте. cf. [vide] играти се [1]. — 3) коња играти, das Pferd tummeln, equum agito: *Игра* коња комар момче младо —

ѝграти се, ѝгра̂м се, v. r. impf. 1) spielen, ludo [cf. сиграти се, играти 2]: прстена, клиса, зеца и т. д.; Играше се игре *свакојаке* — 2) не *играј се* главом, damit ist kein Spaß zu machen.

игра́ција, f. (angeeignet und serbisirt statt р е г р а ц и ј а, Refreation, von играти се, spielen) das Ei, das am Donnerstag dem Schullehrer dargebracht wird, damit er die Knaben, statt des Lernens, spielen läßt, munusculum ovi datum ludimagistro die Jovis, quo pueri lusum dimittuntur. Који не донесе играције, онога (кашто) затвори учитељ у школу, те учи сам читав дан (тако је било до нашега времена).

ѝгра̂ч, игра́ча, m. 1) der Spieler, lusor. — 2) der Tänzer, saltator.

игра̀чица, f. 1) Spielerin, femina ludens. — 2) die Tänzerin, saltatrix. [cf. игралица].

ѝгра̂чка, f. (у војв.) die Spielerei (für Kinder), crepundia.

ѝгрӣште, n. (ст.) vide игралиште: Ја усади вишњу на *игришту* — Дол' по *игришту,* по девојачком —

ѝгуман, мна (игумана), m. (ἡγούμενος) der Igumen eines Klosters, hegumenos coenobii: Путуј ти, оче *игумане,* не брини се за намастир (рекао некакав ђак или калуђер из прикрајка, кад је игуман умирући говорио што ће намастир без њега).

игума̀нија, f. (ἡγουμένη) die Oberin in einem Kloster, hegumena monasterii.

ѝгуманов, а, о, des Guardians, hegumeni. cf. игумнов.

ѝгуманскӣ, ка̄, ко̄, hegumenisch, hegumenicus.

ѝгуманство, n. die Hegumenschaft, munus et dignitas hegumeni.

ѝгумнов, а, о, vide игуманов.

идиди! als interj. auf und davon, avolat.

ѝђе (и ђе), vide **игђе.**

ѝђирот, m. der Kalmus, acorus calamus [L.].

ѝжденути [изажденути], нем, v. pf. vide изагнати.

иждра́чити, ѝждра̂чӣм, v. pf. н. п. очи, vide избечити.

иждре́бити, ѝждре̂бӣм, (ист.) vide иждријебити.

иждре́бити се, ѝждре̂бе̄ се, (ист.) vide иждријебити се.

иждрѝбити, ѝждрӣбӣм, (зап.) vide иждријебити.

иждрѝбити се, ѝждрӣбе̄ се, (зап.) vide иждријебити се.

иждријѐбити, ѝждријебӣм, v. pf. (југ.) werfen (von Stuten), enitor: ова је кобила *иждријебила* те све коње.

иждријѐбити се, ѝждријебе̄ се, v. r. pf. (југ.)

т. ј. кобиле, insgesammt werfen, enititur alia ex alia: све су *се* кобиле *иждријебиле*.

ѝжђенути, нем, (јуж.) vide изђенути.

ѝжђести, ѝжђенем (ђедем), (јуж.) vide издјести.

ижѐнити, ѝженим, v. pf. nach einander verheiraten, colloco filios [cf. поженити]: све је синове *иженио*.

ижѐнити се, ѝженимо се, v. r. pf. sich nach einander verheiraten, uxores ducere alius ex alio [cf. пожениги се]: сви су *се иженили*.

ижѐти, ѝжмем, vide изажети.

ижѝвање, n. vide ижимање.

ижѝвати, ѝживам, v. impf. (у Барањи) vide ижимати.

ижѝмање [иживање], n. das Ausdrücken (des Wassers), expressio. [vide изажимање].

ижѝмати, ѝжимам, [иживати] v. impf. ausdrücken, exprimo. [vide изажимати].

ѝжина, f. vide хижина.

ѝжљевање, n. (јуж.) vide излијевање.

ѝжљевати, вам, (јуж.) vide излијевати.

ѝжљести, љезем, v. pf. (ѝжљезох, ижљезао, зла), vide [н з и ћ и 1] изљести: Пиле пишти у љусци:| Ја не смијем *ижљести*,| Шале ће ме изјести.

ѝжљећи, љегнем, vide [н з и ћ и 1] ижљести: *Ижљећи* ће Ваљевац Филипе — *Ижљегоше* пред бијелу цркву — И *ижљегне* јагње за заклање —

ижљу̀бити, ѝжљубим, vide изљубити.

ижљу̀бити се, ѝжљубимо се, vide изљубити се.

ижљу̀тити се, ѝжљутим се, vide изљутити се.

из, (mit gen.) 1) aus, ex [cf. иза 3]: *из* воде, *из* горе, *из* куће; украшће *из* очију; *из* ока *из* бока (наћи што), von wo immer; *из* дан у дан, т. ј. сваки дан. — 2) (у Ц. г. и по Зети) vide [2] од [1]: донеси *из* Јована сјекиру.

иза, (mit gen.) 1) von der hintern Seite, von jenseits, a parte postica: дође *иза* куће; Ласно је *иза* града стријељати. — 2) nach, post (in der Zeit) [vide послије 1]: *иза* тога; *иза* зиме топло; *иза* кише сунце; дођоше један *иза* другога. — 3) vide из [1]: виче *иза* гласа.

иза̀брати [изврати], берем, v. pf. erwählen, eligo. [cf. обрати 2].

иза̀врети, врй, v. pf. hervorsprudeln, scaturio.

иза̀гнати [изгнати], гнам (иза̀женем), v. pf. austreiben, ejicio, exturbo. [cf. ижденути (изажденути), изренути].

иза̀гњити, њим, v. pf. (по југоз. кр.) verfaulen, putrefio. cf. [vide] иструхлити.

иза̀дести, денем, (ист.) vide изадјести.

иза̀дети, денем, (ист.) vide изадјети.

иза̀дирање, n. 1) das Ausreißen, evulsio. — 2) Flucht, fuga.

иза̀дирати, рем, v. impf. 1) ausreißen, evello. — 2) Reißaus nehmen, fugio.

иза̀дисти, динем, (зап.) vide изадјести.

иза̀дити, динем, (зап.) vide изадјети.

иза̀дјести, дјенем, vide издјести.

иза̀дјети, дјенем, vide издјети: Лијепо јој име *изадио* —

иза̀дрети, (ист.) | **иза̀дријети,** (јуж.) | **иза̀дрити,** (зап.) } ѝзадрем (иза̀дерем), ѝзадро, ѝзадрла, v. pf. 1) herausreißen, evello. — 2) Reißaus nehmen, aufugio [vide издријети 2]: једва је *изадро*.

иза̀жденути [ижденути], нем, vide изагнати.

иза̀жети, ѝзажмем, (cf. ижети) v. pf. (у Дубр.) auspressen, exprimo. cf. [vide] исциједити.

иза̀жимање, n. das Herauspressen, expressio. [cf. ижимање (иживање)].

иза̀жимати, мам, v. impf. (у Дубр.) auspressen, exprimo. cf. ижимати [иживати], извијати [3].

иза̀звати, изазовем, v. pf. herausrufen, evoco.

изазѝвање, n. das Herausrufen, evocatio.

изазѝвати, иза̀зивам (вљем), v. impf. herausrufen, evoco.

иза̀лажење, n. vide излажење.

иза̀лазити, зим, v. impf. vide излазити.

иза̀ћати, ћам, v. pf. sich verliegen, jacendo corrumpor (de panno).

иза̀прати, перем, vide испрати.

иза̀сипање, n. 1) das Ausschütten, effusio. — 2) das Ausschlagen, eruptio.

иза̀сипати, пам (пљем), v. impf. ausschütten, effundo.

иза̀сипати се, пам (пљем) се, v. r. impf. ausschlagen, erumpo: *изасипају се* већ красте по њему.

иза̀срати, серем, v. pf. herausscheißen, procaco. Који његову иглу изједе, онај треба чувалдуз да изасере, wer seine (des bösen Mächtigen) Nähnadel frißt, muß dafür wenigstens eine Packnadel sch**.

иза̀срати се, серем се, v. r. pf. laxieren, evacuari.

иза̀сути, ѝзаспем, v. pf. ausschütten effundo.

иза̀сути се, ѝзаспем се, v. r. pf. ausschlagen (aus der Haut), erumpo, prodeo: већ су *се изасуле* красте.

иза̀ткати, ѝзачем (иза̀ткам), v. pf. fertig weben, pertexo.

иза̀тога, d. i. иза тога, darauf, exin. [vide послије 1] cf. иза.

иза̀ћи, ѝзађем, vide изићи.

ѝзба, f. (по Херцеговини и по Србији око Новог пазара) vide [к л и ј е т 1] соба.

ѝзбавити, вим, v. pf. befreien, libero. [cf. курталисати, литросити, опростити 2].

ѝзбављање, n. das Befreien, liberatio.

ѝзбављати, љам, v. impf. befreien, libero.

избада̀ње, n. das Ausstechen, effossio, excisio.

изба̀дати, ѝзбадам, v. impf. ausstechen, effodio, exido.

избађѐти, баздим, v. pf. (у Ц. г.) vide испрдјети.

ѝзбалити, лим, v. pf. rotzig machen, muco maculo.

избацѝвање, n. 1) das Herauswerfen, ejectio. — 2) das Ausschießen, rejectio. — 3) das Abfeuern der Flinte, ejaculatio.

избацѝвати, бацујем, v. impf. 1) herauswerfen, ejicio. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) losschießen, abfeuern, ejaculor.

изба̀цити, ѝзбацим, v. pf. 1) herauswerfen, ejicio. — 2) ausschießen, rejicio: *избацио* му десеторо свиња (трговац који их купује — нашао да ово десеторо није добро као што су остали, и за то их није хтио у реду с осталима да купи; тако се избацују и говеда, и коже и остале оваке ствари у трговини). — 3) пушку, топ, abfeuern (die Flinte), ejaculor (glandes). [vide испалити].

ѝзбегнути, нем, vide **избећи.**

избѐжати, жим, (ист.) vide избјежати.

избѐзумити, мим, v. pf. кога, vide обезумити.

избѐзумити се, мим се, v. r. pf. vide обезумити се.

избѐлети, лим, (ист.)
избѐлити, лим, (у Сријему) vide избијељети.

ѝзбећи [избегнути], бегнем, (ист.) vide избјећи.

избѐчити, ѝзбечим, v. pf. т. ј. очи, stiere Augen machen, oculis regidis tueor. [cf. иждрачити, разрогачити].

избѝвати, ѝзбивам, v. impf. in der Redensart *не избива*, er ist nie abwesend, ist immer daheim, semper ibi moratur: *Не избива* као куга из Сарајева.

ѝзбигнути, нем, vide **избићи.**

избѝжати, жим, (зап.) vide избјежати.

избѝјање, n. das Herausschlagen, extusio.

избѝјати, ѝзбијам, v. impf. 1) herausschlagen, extundo. — 2) избијају сахати, schlagen, pulso. — 3) избија кључ (у води, н. п. кад извире), hervorschießen, hervorsprudeln, scateo, prosilio.

избијѐлити, избијѐлим, v. pf. (јуж.) weiß werden, albesco: *избијељела* чоха.
избијѐљети,

избѝлити, лим, (зап.) vide избијељети.

ѝзбирак, ѝзбирка, m. das Ueberbleibsel, der Rest, residuum, reliquiae. [cf. одбирак, обирак].

избѝрање, n. das Ausklauben, Wählen, electio. [cf. обирање, пробирање].

избѝрати, ѝзбирам, v. impf. auslesen, wählen, eligo. [cf. обирати, одбирати, слуцати].

избѝрач, избира̀ча, m. der Wähler, der viel ausklaubt, difficilis [cf. обирач, пробирач]: *Избирач* нађе отирач (кад се који жени).

избѝстрити се, ѝзбистрим се, v. r. pf. klar, hell werden (von Flüßigkeiten), claror, limpidus fio.

ѝзбити, ѝзбијем, v. pf. 1) herausschlagen, elido, extundo. — 2) zerschlagen, zerbläuen, contundo [cf. истући 1; излијемати]: избили га на суду. — 3) (у Боци) избила дијете, т. ј. побацила. [vide побацити 2]. — 4) schlagen, pulsare: сад су избила два сахата.

ѝзбићи [избигнути], бигнем, (зап.) vide избјећи.

ѝзбјегнути, нем, vide **избјећи.**

избјѐжати, жим, v. pf. (јуж.) vide избјећи: Те *избјежа* из бијеле куле —

ѝзбјећи, бјегнем, (ѝзбјегох, ѝзбјеже; ѝзбјегао, гла) (cf. избјегнути) v. pf. (јуж.) hinausfliehen, zerfliehen, diffugio. [cf. избјежати].

избле̏јати се, јим се, v. r. pf. изговорити што лудо, ausschwatzen, effutio.

ѝзблиза (изблиза, из близа), von nahe, cominus.

ѝзбљувак, ѝзбљувка, m. оно што се у један пут избљује, der Auswurf, sputum, ejectamentum.

избљу̀вати, ѝзбљујем, v. pf. ausspeien, expuo.

избљу̀вати се, ѝзбљујем се, v. r. pf. sich ausspeien, satis spuisse.

избо̀лети, лим, (ист.)
избо̀лити, лим, (зап.)
изболо̀вати, бо̀лујем,
избо̀љети, бо̀лим, (јуж.)
v. pf. abmagern (durch Krankheit), morbo macresco.

ѝзбор, m. die Auswahl, delectus [cf. пробир]: По *избору* бољи од бољега —

избо̀сти, бо̀дем, v. pf. 1) ausstechen, expungo, н. п. коме очи. — 2) zerstechen, compungo, н. п. избости кожу.

ѝзбрати, берем, vide **изабрати.**

ѝзбрежак, ѝзбрешка, m. [ист. и јуж.] die Anhöhe, clivus. cf. [vide] брежуљак.

избрија̀вање, n. das Nachrasiren, erasio.

избрија̀вати, брѝјавам, v. impf. nachrasiren, erado. [cf. побријавати].

избрѝјати, ѝзбријем, v. pf. nachrasiren, erado. [cf. побријати].

ѝзбрисати, бришем, v. pf. verwischen, deleo.

избр̀љати, ѝзбрљам, v. pf. н. п. по чанку, verwirren, conturbo.

избро̀јити, ѝзбројим, v. pf. auszählen, enumero.

ѝзброћине, f. pl. der Nachkrapp, rubia tinctorum secunda (der Satz der Färberröthe, nachdem sie einmal gebraucht worden). Man braucht ihn z. B. zum Färben der Ostereier, wie das варзило.

избу̀бати, ѝзбубам, v. pf. (onomatop.) zerbläuen, contundo. [vide излијемати; cf. изгрухати].

избу̀дити, ѝзбудим, v. pf. nach der Reihe wecken, excito alium ex alio.

избу̀љити, ѝзбуљим,
избу̀ћити, ѝзбућим,
v. pf. очи, die Augen hervorstrecken, exsero oculos: *Избуљио* очи као варен зец.

избу̀шити, ѝзбушим, v. pf. zerlöchern, perforo, pertundo.

ѝзвадити, дим, v. pf. 1) herausnehmen, hervorholen, promo. — 2) пјесму, erfinden, dichten, carmen condere. [vide 1 извести 5]. — 3) (ст.) кавгу, anzetteln, excito, cf. [vide] заметнути [3]: Шћаше Милош да *извади* кавгу — 4) у пјесми, erwirken, impetro: Ја ћу њему мјесто *извадити* Код ћесара код цара нашега —

изва̀лити, ѝзвалим, v. pf. 1) umwerfen, everto, prosterno: Ђе је магла пањ *извалила.* — 2) очи, scharfen Blick werfen, rigidis oculis intueor: извалио на њега своје велике очи.

изва̀лити се, ѝзвалӣм се, v. r. pf. sich hinwerfen, procumbo.

изва̀љати, ѝзва̂љам, v. pf. herauswälzen, provolvo.

изва̀љати се, ѝзва̂љам се, v. r. pf. 1) sich herauswälzen, provolvor. — 2) sich satt wälzen, satior volutando.

изваљѝвање, n. das Umwerfen, Hinwerfen, prostratio.

изваљѝвати, ва̀љуј̂ем, v. impf. umwerfen, prosterno.

изваљѝвати се, ва̀љуј̂ем се, v. r. impf. sich hinwerfen, prosternor.

ѝзван, (по Херц.) (mit. gen.) außer, extra [vide ван 1]: он је *изван* себе.

ѝзванка, draußen, foris. cf. споља.

ѝзвањӣ, ња̄, ње̄, (у Паштр.) äußerlich, externus. cf. [надворни,] спољашњи.

ѝзварати, ра̂м, v. pf. 1) auslügen, ementior: *изварао* у њега десет гроша. cf. излукавити [2]. — 2) кога, mehrmals betrügen, decipio.

изве̏дрити, ѝзведрӣм, v. pf. heiter machen, aufheitern, sereno: овај ће вјетар ноћас *изведрити.*

изве̏дрити се, ѝзведрӣ се, v. r. pf. heiter werden, serenor.

извеја̀вање, n. (ист.) vide извијавање.

извеја̀вати, ве̏ја̄ва̂м, (ист.) vide извијавати.

ѝзвејати, јем, (ист.) vide [3] ѝзвијати.

извеко̀вати, ве̏кује̂м, (ист.) vide извјековати.

изверу̀гати, га̂м, v. pf. schlängelicht machen, sinuo.

1\. **изве̏сти,** ве̏де̂м, v. pf. 1) hinausführen, educo: извео га из куће. — 2) hinaufführen, educo. — 3) воду на каку висину, hinaufleiten, educo. — 4) сјеме н. п. од лука, купуса, репе и т. д., erzeugen (Samen einer Pflanze), produco. cf. извода. — 5) пјесму, ausführen (ein Lied), concino. cf. извадити [2].

2\. **изве́сти,** ве́зе̂м, v. pf. sticken, acu perscribo.

3\. **изве̏сти,** ве̏зе̂м, v. pf. 1) herausführen, eveho. — 2) hinaufführen auf dem Wagen, eveho: да те *извезем* уз ово брдо.

изве̏сти се, ве̏зе̂м се, v. r. pf. 1) landen, in terram exire: Другу војску морем оправио Да с' *извезе* Рисну на Габелу — 2) ausfahren, evehor.

ѝзветрити, рӣм, (ист.) vide извјетрити.

ѝзвешати, ша̂м, (ист.) vide извјешати.

изве̏штати, та̂м, v. pf. veralten, obsolesco. cf. оветшати.

ѝзвештити се, тӣм се, (ист.) vide извјештити се.

изви̏дати, ѝзвӣда̂м, v. pf. heilen, auskuriren, medeor. cf. излијечити.

ѝзвидети, (ист.)
ѝзвидити, (зап.)
ѝзвидјети, (југоз.)
ѝзвиђети, (јуж.)
ѝзвидӣм, v. pf. in Augenschein nehmen, beaugenscheinigen, coram inspicio.

извија̀вање, n. (јуж. и зап.) das Worfeln, τὸ evannere.

извија̀вати, вӣја̂ва̂м, v. impf. (јуж. и зап.) worfeln, evanno.

изви́ја̂ње, n. 1) das Ersinnen, Ausspintisiren, excogitatio. — 2) das Hervortreiben, Herausbringen, τὸ elicere, evolvere.

1\. **изви́јати,** ѝзвӣја̂м, v. impf. 1) ersinnen, ausspintisiren, excogito: извија којекаква јела [cf. измишљавати]. — 2) auswinden, hervorziehen, protraho, н. п. чивију. — 3) auspressen, exprimo, [vide изажимати] cf. ижимати: Из пелена б' воду *извијала* — 4) (у Ц. г.) огањ, herausbringen, evolvo. cf. извити огањ.

2\. **изви́јати,** ѝзвӣја̂м, v. pf. hinausjagen, expello: Кад то баба опазила| Жарилом га *извијала* —

3\. **ѝзвијати,** је̂м, v. pf. (јуж. и зап.) worfeln, evanno. cf. овијати.

изви́јати се, ѝзвӣја̂м се, v. r. pf. sich winden, evehor, sublimis feror: *извијао се* орао под облаке.

изви́кати, ѝзвӣче̂м, v. pf. 1) durch Geschrei etwas bewirken, clamore assequor: толико си викао, па нијеси ништа *извикао.* — 2) (у Дубр.) ausschelten, objurgo, [vide] искарати, cf. испсовати: *извикао* ме. — 3) (у војв.) кога, in üblen Ruf bringen, verrufen, infamo.

извико̀вати, вӣкује̂м, (зап.) vide извјековати.

ѝзвир, m. (ст.) vide извор: *Извир* вода извирала,| Б'јелу пјену изметала — У планини *извир* воде ладне —

ѝзвира̂ње, n. das Hervorsprudeln, scaturitio.

ѝзвирати, ѝзвирē, v. impf. т. ј. вода, entspringen, scaturio. [cf. врети 4].

изврѝвање, n. das Spähen, speculatio.

извирѝвати, вӣрује̂м, v. impf. herausspähen, speculor ex —.

изви́рити, рӣм, v. pf. hinausspähen, prospicio.

извиркѝвање, n. dim. v. извиривање.

извиркѝвати, вӣркује̂м, dim. v. извиривати.

ѝзвискати, ка̂м, v. pf. auspeitschen, flagris caedere. cf. [vide] ишибати.

ѝзвити, ѝзвије̂м, v. pf. [1)] fertig winden, necto: *Извила* је три зелена венца — 2) auswinden, hervorziehen, protraho, elicio: Он извади дурбин од биљура| Па га *изви* на дванаест ката — 3) воду иза шта, auspressen, exprimo. [vide исциједити]. cf. изажети. — 4) (у Ц. г.) огањ, herausbringen, evolvo.

ѝзвитӣ о̀гањ, m. (у Ц. г.) *огањ* који се *извије* из липова дрвета. Таки се огањ онамо употребљава и у бајању од различнијех болести. cf. [vide] живи огањ [2].

ѝзвити се, ѝзвије̂м се, v. r. pf. sich entwinden, sich emporwinden, evehor: *извио се* орао небу под облаке.

извито̀перити се, рӣм се, v. r. pf. sich werfen (vom Holze), resilio, cf. изврћи [изврнути] се [1, изметнути се 2, исперити се, исхитити (изитити) се]: даска се *извитоперила.*

ѝзвитрити, рӣм, (зап.) vide извјетрити.

ѝзвиштити се, тӣм се, (зап.) vide извјештити се.

извјеко̀вати, вјѐкује̄м, v. pf. (југ.) ausleben, satis superque vixisse: ја сам већ *извјековао*, т. ј. провео сам свој вијек.

ѝзвјетрити, рӣм, v. pf. (југ.) ausrauchen, evaporor. [cf. издушити 2, излапити 1, ишћућати].

ѝзвјешати, ша̄м, v. pf. (југ.) nach der Reihe henken, suspendo alium ex alio.

ѝзвјештити се, тӣм се, v. r. pf. (југ.) durch Versuche und Erfahrungen zu Kenntnißen kommen, peritum esse.

извла̀че̄ње, n. 1) das Herausziehen, extractio. — 2) das Hinaufziehen, extractio.

извла̀чити, ѝзвла̄чӣм, v. impf. 1) herausziehen, extraho. — 2) hinaufziehen, extraho.

ѝзвода, f. главица купуса, или другога каквог поврћа, што се остави за сјеме. [cf. пријеранак].

изво̀дати, ѝзво̄да̄м, v. pf. н. п. коња, überführen (das Pferd), circum duco equum sudantem: Добре коње Турци *изводаше* —

изво̀дити, ѝзводӣм, v. impf. 1) herausführen, educo. — 2) hinaufführen, educo. — 3) воду на каку висину, hinaufleiten, educo. — 4) сјеме ода шта, erzeugen, produco. Од кога поврћа ниједан струк првога љета не прорасте и не уцвати, од онога се у јесен оставе *изводе* или *пријеранци*, пак се на прољеће наново посаде те прорасту и уцвате, и тако се *изведе* сјеме. cf. извода. — 5) ausführen (ein Lied), concino: Она им пјесме *изводи*,| У свакој мене прип'јева —

ѝзводња̄, f. adj. (у Ц. г.) 1) пошљедња летурђија што се мртвоме за душу служи, letzte Todtenmesse, ultimum sacrum piaculare. — 2) ручак који се онда поповима даје, das Mahl das bei dieser Gelegenheit den Priestern gegeben wird, epulum hac occasione sacerdotibus praeberi solitum.

изво̀ђење, n. 1) das Herausführen, eductio. — 2) Hinaufführen, eductio. — 3) Hinaufleiten, eductio. — 4) das Erzeugen, productio. — 5) das Ausführen, Exequiren eines Gesanges, concinatio.

изво̀жење, n. 1) das Herausführen, evectura, evectio. — 2) Hinaufführen (auf dem Wagen), evectio.

ѝзвоз, m. 1) das Führen, vectura. — 2) die Ausfuhr, exportatio, н. п. на Ђердапу.

изво̀зити, ѝзвозӣм, v. impf. 1) herausführen, führen, veho. — 2) hinaufführen, eveho.

изво̀јштити, ѝзво̄јштӣм, v. pf. (у Дубр.) наћи макар откуд, allerdings verschaffen, omnino comparare.

изволѐвање, n. (ист.) vide изволијевање.

изволѐвати, во̀ле̄ва̄м, [ист.] vide изволијевати.

изво̀лети, ѝзволӣм, (ист.) vide изво̀љети.

изволѝвање, n. (зап.) vide изволијевање.

изволѝвати, во̀лӣва̄м, (зап.) vide изволијевати.

изволијѐва̄ње, n. (југ.) das Ausklauben, Wählen, delectio.

изволијѐвати, во̀лијева̄м, v. impf. (југ.) ausklauben, deligo: немој ти мени ту *изволијевати* којешта, него једи што ти се донесе.

изво̀лити, ѝзволӣм, (зап.) | v. pf. belieben, sich
изво̀љети, ѝзволӣм, (југ.) | würdigen (in den Klöstern, und in den Städten), placeat, dignetur (in Ungern).

ѝзвор, m. der Ursprung eines Flusses, die Quelle, scaturigo. [cf. извир, врело, врутак 1, глава 5, издан 2, 1 око 3; хладенац].

ѝзворац, ѝзво̂рца, m. hyp. v. извор.

[**изворчић**, m. dim. v. изворац; *види* s. v. Видојевица.]

изво̀штити, ѝзвоштӣм, v. pf. auswichsen, ausprügeln, dedolo. [vide излијемати].

извр̏, vide **изврх**.

извра́тити, ѝзвра̂тӣм, v. pf. wenden (umwenden), everto, н. п. кола, хаљину. cf. [vide] изврнути.

ѝзвраћа̂ње, n. das Wenden, versio.

ѝзвраћати, ћа̂м, v. impf. wenden, verto.

извра́чати, ѝзвра̂ча̂м, v. pf. erwahrsagen, aquiro vaticinando. [cf. изгатати].

изр̀вети, (ист.) | вӣм, v. pf. herausströmen,
изр̀вити, (зап.) | effundi, se effundere: из-
изр̀вјети, (југоз.) | врвљеше људи из града.
изр̀вљети, (југ.) |

ѝзвргнути, не̄м, vide **изврћи**.

ѝзвргнути се, не̂м се, vide **изврћи се**.

изврете̂нати, на̄м, v. pf. (у Дубр.) извретенао лук, т. ј. прорастао, treiben (von Pflanzen), emitto germen. cf. [испрцати 1;] вретено [3].

изр̀нути, ѝзврне̄м, v. pf. umwerfen, everto. [cf. извратити, искренути].

ѝзврстан, сна, сно, (у Дубр.) außerordentlich, ausgezeichnet, egregius, insignis.

изврсти се, вр̀зе̂м се, v. r. pf. на кога, као напасти, омрзнути, почети викати на кога, anfeinden, infesto.

ѝзврта̂ње, n. 1) das Umwerfen, eversio. [cf. искретање]. — 2) das Verdrehen, detorsio.

ѝзвртати, врће̄м, v. impf. 1) umwerfen, everto. [cf. искретати]. — 2) verdrehen, detorqueo.

изр́тети, (ист.) | изр́тӣм, v. pf. 1) zerbohren,
изр́тити, (зап.) | perforo. — 2) herausziehen
изр́тјети, (југоз.) | (den Schuß aus der Flinte),
изр́ћети, (југ.) | evacuo telum.

ѝзврћи (cf. извргнути), вргне̄м, v. pf. 1) н. п. пушку, entladen, losschießen, ejaculor. [vide испалити]. — 2) (у Дубр.) из руке, н. п. жмуо на тле, т. ј. испустити, fallen lassen, dimitto.

ѝзврћи [извргнути] **се**, вргне̂м се, v. r. pf. 1) sich werfen, (vom Holze), rejicio, resilio. [vide извитоперити се]. — 2) ausarten, degenero. [vide изметнути се 3].

извр̏х [извр], von oben herab, desub: тече вода *изврх* брда.

извршѝва̄ње, n. das Vollenden, absolutio.

извршѝвати, вр̏шује̄м, v. impf. vollenden, perficio.

извршѝвати се, вр̏шује̂ се, v. r. impf. vollendet

werden, in Erfüllung gehen, fit satis e. g. voluntati divinae.
извр̀шити, ѝзвр̑шӣм, v. pf. vollbringen, perficio.
извр̀шити се, ѝзвр̑шӣ се, v. r. pf. н. п. воља чија, vollbracht werden, exeo, perficior.
ѝзврштина, f. (у Далм.) der Vorzug, praestantia, primae partes, н. п. свакога отмичара осуде на пет година, а младожењу за *изврштину* на шест.
изву́ћи, ву́че̑м, v. pf. 1) herausziehen, extraho. — 2) hinaufziehen, extraho: не могу коњи натоварена кола *извући* уз ово брдо.
изву́ћи се, ву́че̑м се, v. r. pf. 1) sich herausziehen, se extrahere: *извуци се* из куће. — 2) sich zurückziehen, se subtrahere. — 3) извукли се коњи, т. ј. малаксали, durch Ziehen ermatten, debilitari.
ѝзгазити, зӣм, v. pf. 1) кога, zertreten, conculco. — 2) auswaten, evado e luto: једва сам *изгазио* из овога блата. — 3) по блату, mehrmals in Koth oder Wasser hineintreten, ingredi.
изга̀мизати [**изгмизати**], мижѐм, v. pf. herauskriechen, prorepo: рак, црв.
изга̀ргати, га̑м, } v. pf. auskrämpeln, carmino.
изгарга̀шати, ша̑м, (у Далм.)
изга́тати, ѝзга̑та̑м, vide изврачати.
ѝзгинути, не̑м, v. pf. zu Grunde gehen (von mehreren), pereo, intereo. [cf. испогибати].
ѝзглабати, ба̑м, v. pf. benagen, arrodo.
ѝзглабати се, ба̑ се, v. r. pf. sich abwetzen, deradi. cf. [vide] изјести се [2].
изгла̀вити, ѝзгла̑вӣм, v. pf. ausdrehen (z. B. eine Messerklinge), extorqueo.
изглављѝвање, n. das Ausdrehen, extorsio.
изглављѝвати, гла̀вљује̑м, v. impf. ausdrehen, extorqueo.
ѝзгладити, дӣм, v. pf. ausglätten, laevigo.
изгла̀днети, (ист.) } гла̀днӣм, v. pf. hungrig werden, fame corripior. [cf. исташтити].
изгла̀днити, (зап.)
изгла̀дњети, (јуж.)
изгле́дање, n. das Hinaussehen, prospectio.
1. **изгле́дати**, ѝзгле̑да̑м, v. impf. hinausschauen, prospicio.
2. **ѝзгледати**, да̑м, v. pf. erschauen, spectando acquiro.
изгло̀дати, ѝзгло̑ђе̑м, v. pf. zernagen, corrodo.
изгло̀дати се, ѝзгло̑ђе̑м се, v. r. pf. sich abreiben, corradi. [vide изјести се 2].
ѝзгмизати, гмиже̑м, vide изгамизати.
ѝзгнати, гна̑м (ѝжене̑м, ѝждене̑м), [**изагнати**] v. pf. austreiben, exturbo.
изгну́сити, ѝзгну̑сӣм, v. pf. (у Дубр.) beschmutzen, inquino.
изгње́чити, ѝзгње̑чӣм, v. pf. zerquetschen, contero, elido. [cf. омечити].
изгова̀рање, n. 1) das Aussprechen, pronunciatio. — 2) das Entschuldigen, excusatio.
изгова̀рати, го̀ва̑ра̑м, v. impf. 1) aussprechen, pronuncio. — 2) entschuldigen, excuso.
изгова̀рати се, го̀ва̑ра̑м се, v. r. impf. sich entschuldigen, excuso me. [cf. одговарати се, причати се].
ѝзгово̑р, m. die Entschuldigung, Ausrede, excusatio. [cf. отпор].
изгово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. 1) ausreden, sermonem ad finem perduco. — 2) entschuldigen, excuso. [cf. испричати 3, одговорити 2, оправдати].
изгово̀рити се, го̀ворӣм се, v. r. pf. 1) sich ausreden, satis locutum esse. — 2) sich entschuldigen, excuso me. [cf. одговорити се].
изго̀нити, ѝзгонӣм, v. impf. 1) austreiben, expello: *изгони* грош золоту (т. ј. од гроша постала золота, штетовао). — 2) erpressen, exigo.
изго̀ње̑ње, n. das Austreiben, expulsio.
изго̀релина, f. (ист. и јуж.) ein Fluchwort für etwas, dem man Verbrennung wünscht, convicii genus: Камо та *изгорелина*?
изго̀релица, f. (ист. и јуж.) vide погорелица.
изго̀рео, рела, рело, (ист. и јуж.) verbrannt, adustus, combustus.
изго̀рети, рӣм, (ист. и јуж.) vide изгорјети.
изго̀рилина, f. (зап.) vide изгорјелина.
изго̀рилица, f. (зап.) vide изгорјелица.
изго̀рио, рјела, рјело, (југоз.) } vide изгорео.
изго̀рио, рила, рило, (зап.)
изго̀рити, рӣм, (зап.) vide изгорјети.
изго̀рјелина, f. (јуж.) vide изгорелина.
изго̀рјелица, f. [јуж.] vide погорјелица.
изго̀рјети, рӣм, (јуж.) v. pf. [cf. изгорети] 1) abbrennen, exuror. — 2) verbrennen, comburo.
изгр̀дити, ѝзгр̑дӣм, v. pf. 1) што, häßlich machen, deformo: За девером лице *изгрдила* — 2) кога, beschimpfen, ignominia afficio.
изгрѐсти, гре̑бе̑м, v. pf. 1) herausschaben, herauskratzen, erado. — 2) zerkratzen, lacero unguibus.
ѝзгристи, изгри́зе̑м, v. pf. zerbeißen, zernagen, corrodo.
ѝзгрејати, је̑м, (ист.) } v. pf. mit Holz aushalten, ligna suppeditare.
ѝзгријати, је̑м, (јуж. и зап.)
ѝзгрлити, лӣм, v. pf. umarmen (mehrere), amplector alium ex alio.
ѝзгрлити се, грлӣмо се, v. r. pf. einander umarmen, amplecti se invicem: Да се жељно *изгрлимо*,| И од плача уђешимо —
изгр̀нути, ѝзгр̑нем, v. pf. 1) herausscharren, erado, eruo, н. п. жар из пећи; жито из коша у воденици (изгрнуо ми је). — 2) виноград, räumen, ablaqueare.
ѝзгртање, n. 1) das Herausscharren, erasio. — 2) das Räumen, ablaqueatio.
ѝзгртати, грће̑м, v. impf. 1) herausscharren, eruo (z. B. das Feuer aus dem Ofen). — 2) виноград, räumen, ablaqueare.
изгру̀вати, ѝзгру̑ва̑м, } v. pf. zerschlagen, concutio. cf. избубати.
изгру̀хати, ѝзгру̑ха̑м,
ѝзгрушкати, ка̑м, v. pf. н. п. кошуље. cf. грушкати.
изгу́бити, ѝзгубӣм, v. pf. 1) verlieren, amitto

[cf. загубити, сатарити; зарарити]: Боље ти је *изгубити* главу| Него своју огрјешит' душу — 2) vide погубити [1]: Цар хоћаше *изгубити* љубу —

изгу̑бити се, ѝзгубӣм се, v. r. pf. 1) verloren gehen, perdor. [cf. загубити се]. — 2) einfallen (im Gesichte abmagern), macesco.

изгу̏жвати, вам, v. pf. zerknicken, comprimo.
изгужве̏љати, љам, cf. згужвати, [згужвељати, узгужвељати].

изгу̏лити, ѝзгулӣм, v. pf. 1) durch Nagen entblößen, erodo: изгулити шуму; изгулиле козе шљиве. — 2) (по југоз. кр.) vide ишчупати [1]: *Изгули* комару ногу, и цријева су му на двору.

изгу̏рати, ѝзгура̄м, v. pf. 1) hinausstoßen, extrudo. — 2) zerstoßen, zu Grunde richten, elido.

изда̀ва̄ње, n. 1) das Verrathen, proditio. — 2) das Geben vom Hause weg, Veruntreuen, interversio.

изда̀вати, ѝзда̄је̄м, v. impf. 1) weggeben, interverto: издаје из куће н. п. слуга или други ко од млађијех. — 2) verrathen, prodo.

ѝзда̄вна (из давна), von längst her, pridem.

изда̀ждети се, (ист.)
изда̀ждити се, (зап.)
изда̀ждјети се, (у Дубр.)
изда̀жђети се, (јуж.)
дӣ се, v. r. pf. genug regnen, satis pluisse.

ѝздаја, f. der Verrath, proditio.

ѝздајица, m. der Verräther, proditor. [cf. мур-
ѝзда̄јнӣк, татин].

ѝзда̄јница, f. die Verrätherin, proditrix.

издалѐка (из далека), von weitem, eminus, e longinquo.

ѝздан, m. 1) мјесто гдје вода из земље пишти, Ort wo das Wasser aus der Erde hervorsprudelt, scatebra. — 2) (у Мачви) vide извор.

ѝзданак, ѝзда̄нка, m. ein Knüttel von einer Staude die am B o d e n abgehauen ist, fustis genus [cf. поданак, приданак]: ударио га изданком.

изда̀нгубити, бӣм, v. pf. an Zeit verlieren, pessumdo tempus: издангубио три дана.

изда̀нути, ѝзданем, vide **издахнути**.

издану̏ће, n. vide **издахнуће**.

ѝздати, да̄м (изда̀де̄м), v. pf. 1) geben, do: Обојици *издао* за душу — 2) weggeben heimlich vom Hause, veruntreuen, interverto. — 3) verrathen, prodo: издале ме ноге, очи; издала снага, година; Ко те *изда, издало* га љето —

изда̀хнути, ѝздахне̄м, [изданути] v. pf. ausathmen, exspiro. [cf. пијехнути (пијевнути)].

издахну̏ће [издануће], n. самртни час, das Sterben, obitus: тако ми мога *издахнућа*!

ѝзда̄шан, шна, што, freigebig, liberalis. [cf. податљив, подашан].

издво̀рити, ѝздворӣм, v. pf. durch das Aufwarten etwas erwerben, ministerio acquiro: Ево има девет годиница| Како дворим цара у Стамболу,| Ни *издворих* коња ни оружја| Ни доламе нове ни половне —

изде̏ва̄ње, n. (ист.) vide издијевање.

изде̏вати, ѝзде̄вам, (ист.) vide издијевати.

издеве̏тати, та̄м, v. pf. излупати кога, zerbläuen, contundo. [vide излијемати].

изде̏лити, ѝзде̄лӣм, (ист.) vide издијелити.

изде̏лити се, ѝзде̄лӣмо се, (ист.) vide издијелити се.

ѝзденути, не̄м, vide **издести**.

ѝздер, m. н. п. добро платно, сукно за издер, Leinwand, Tuch, so Strapatze aushält, pannus aut linteum laboris patiens. [vide износ].

изде̏рати, ѝздере̄м, v. pf. 1) zerreißen, lacero. [cf. подерати, испарати 2]. — 2) durchprügeln, verberibus impleo [vide излијемати]: добро су га издерали.

изде̏рилијеска, f. ein ferngesunder Kerl, homo robustus.

ѝздести [изденути], дене̄м, (ист.) vide издјести.

изди̏ва̄ње, n. (зап.) vide издијевање.

изди̏вати, ѝздӣвам, (зап.) vide издијевати.

ѝздигнути, не̄м, vide **издићи**.

ѝздигнути се, не̄м се, vide **издићи се**.

ѝздиза̄ње, n. das Aufrichten, erectio.

ѝздизати, ѝздиже̄м, v. impf. 1) in die Höhe heben, tollo, erigo. — 2) (у Ц. г.) издижу с овцама у планину, т. ј. крећу се, sich begeben, exeo.

ѝздизати се, диже̄м се, v. r. impf. sich erheben, aufrichten, erigor.

издије̏ва̄ње, n. (јуж.) das Aufbringen eines Spitznamens, inditio nominis scommatici.

издије̏вати, ѝздијева̄м, v. impf. (јуж.) н. п. име коме, aufbringen (einen Spitznamen), indere scomma.

издије̏лити, ѝздијелӣм, v. pf. (јуж.) austheilen, vertheilen, distribuo.

издије̏лити се, ѝздијелӣмо се, v. r. pf. (јуж.) sich zertheilen, auseinander kommen, distribui.

изди̏лити, ѝздӣлӣм, (зап.) vide издијелити.

изди̏лити се, ѝздӣлӣмо се, (зап.) vide издијелити се.

ѝздинути, не̄м, (зап.) vide издјенути.

ѝздирала̄, als interj. auf und davon! aufugit [cf. макнаирала]: кад он то чу, а он онда *издирала*, т. ј. побјеже.

1. **ѝздирало**, m. који издире, der sich abmühet, qui laborat. cf. издирша.

2. **издѝрало**, n. труд онога који издире, die Bemühung, labor: Једнога н а з и в а л о, а другога *издирало*. Његово називало а другога *издирало*.

ѝздира̄ње, n. 1) die Bemühung, labor. — 2) Reißaus, fuga.

ѝздирати, ре̄м, v. impf. 1) sich abmühen, laboro. — 2) Reißaus nehmen, aufugio.

ѝздирати се, ре̄м се, v. r. impf. на кога, stark schreien, clamo.

издѝрша, m. vide [1] ѝздирало.

ѝздиса̄ње, n. das Ausathmen (Sterben), exspiratio. [cf. пијехање].

ѝздисати, дише̄м, v. impf. ausathmen, exspiro. [cf. пијехати].

ѝздисти, дине̄м, (ист.) vide издјести.

йздиһи (cf. издигнути), дигне̂м, v. pf. 1) aufrichten, aufheben, erheben, erigo. [vide усправити]. — 2) (у Ц. г.) austreiben, expello, cf. издизати: *Издигнули* овце у Стоспуде — Мене б'јеле овце *издигоше* —

йздиһи [издигнути] **се**, дигне̂м се, v. r. pf. sich aufrichten, erigor.

йздјенути, / йздјене̂м, v. pf. (југоз.) [cf. изадје-

йздјести \ сти, издјети (изадјети): 1)] име, einen Spitznamen geben, aufbringen, impono nomen irrisorium. — 2) иглу, ausfädeln, filium ex acu eximere.

йздјенути се, не̂ се, v. r. pf. н. п. игла, sich ausfädeln, filum ex acu excidit.

[**издјети,** издјенем, (изадјети) vide издјести; *види* s. v. изадјети.]

[**издобила,** vide **изобила.**]

издо̀вољити, љи̂м, v. pf. н. п. своје срце, befriedigen, satisfacere. [vide задовољити].

йздравити, ви̂м, [v. pf.] vide оздравити [1].

йздре̂ти, дере̂м, (йздр̂о, йздр̂ла) (ист.) vide издријети.

йздријети, дере̂м, (йздр̂о, йздр̂ла) v. pf. (јуж.) 1) zerreißen, lacero. — 2) Reißaus nehmen, aufugio. [cf. изадријети 2].

йздри̂ти, йздере̂м, (йздр̂о, йздр̂ла) (зап.) vide издријети.

издр̂љанчити, чи̂м, v. pf. erschwätzen, abschwätzen, eblandior, emendico.

издр̂љати, йздр̂ља̂м, v. pf. bekritzeln, conscribillo.

йздрмати, ма̂м, v. pf. herausrütteln, excutio: Та ево га, мила нено,| гди дрма на врати,| *Издрмао*, мила нено,| пола кључанице —

йздр̂ндати, да̂м, v. pf. abkrämpeln, carminare: још није сву вуну *издрндао.*

издро̀бити, йздроби̂м, v. pf. zerbröckeln, comminuo.

издр̂пати, йздр̂па̂м, v. pf. zerfetzen, lacero, lanio.

иду̂псти, ду̂бе̂м, v. pf. aushöhlen, excavo.

издӯшити, йздӯши̂м, v. pf. 1) ausblasen, exspiro: Теке двије пушке *издушише*| Докле друге пушке запуцаше — 2) (у Дубр.) [vide] извјетрити, verdunsten, evanesco.

йзе̂д, f. (ист.) vide изијед.

йзелица, f. (ист.) vide изјелица.

изѐрити се, йзе̂рим се, v. r. pf. vide искривити се.

йзести, йзеде̂м (йзе̂м), (ист.) vide изјести.

йзести се, йзеде̂м (йзе̂м) се, (ист.) vide изјести се.

йзеша, f. u. m. (ист.) vide изјеша.

йзе̂шан, шна, шно, (ист.) vide изијешан.

изигра̀ва̂ње, n. 1) das Gewinnen durch Spiel, lucrum ex lusu. — 2) das Ausspielen, Vollenden des Spiels, absolutio ludi. — 3) das Austanzen, Vollenden des Tanzes, absolutio saltus.

изигра̀вати, йгра̂ва̂м, v. impf. 1) erspielen, ludendo acquiro. — 2) zu Ende spielen, absolvo ludum. — 3) zu Ende tanzen, absolvo saltum.

изи̂грати, йзигра̂м, v. pf. 1) erspielen, ludendo lucror. — 2) zu Ende spielen, absolvo ludum. — 3) zu Ende tanzen, absolvo saltum.

изи̂грати се, йзигра̂м се, v. r. pf. 1) sich ausspielen, satis lusisse. — 2) sich austanzen, satis saltasse.

йзи̂д, f. (зап.) vide изијед.

изи̂дати, йзи̂да̂м (ђе̂м), v. pf. ausbauen, exaedificare: *Изидао* и справио дворе —

йзијед, f. кад кога изију вјештице; има некака трава *од изиједи*, у које је лист као у јагода а цвијет жут.

йзијешан, шна, шно, (јуж.) eßgierig, edax. [cf. јешан].

изи̂лаже̂ње, n. vide излажење.

изи̂лазити, зи̂м, vide излазити.

йзилица, f. (зап.) vide изјелица.

изио̀дити, йоди̂м, у пјесми, vide изодити.

изи̂скати, йзиште̂м, v. pf. 1) erlangen, acquiro. — 2) (по југоз. кр.) vide изнаћи.

изи̂скати се, йзиште̂м се, v. r. pf. einer Bitte Gewährung erlangen, voti fio compos.

1\. **изи̂сти,** йзи̂ђе̂м (йзи̂де̂м), vide изићи: Мујо *изист'* одиста хоћаше —

2\. **йзисти,** йзије̂м, (зап.) vide изјести.

йзисти се, йзије̂м се, (зап.) vide изјести се.

йзитити се, ти̂м се, vide **исхитити се.**

изи̂һи, йзи̂ђе̂м (йзи̂де̂м), v. pf. [cf. изаћи, 1 изисти] 1) ausgehen, exeo, egredior. [cf. ижљести (изљести), ижљећи (изљећи)]. — 2) ausbrechen (von einem Exantheme), erumpo: *изишле* красте по њему. — 3) werden, existo: *изишао* човјек; *изиђе* лопов; ако *изиђе* кали; И на тефтер војску пребројио,| *Изиђе* му сто иљада војске — 4) н. п. из ноћи, из зиме, überleben, superstitem esse: једва је из ноћи жив *изишао*; Бог зна хоће ли из зиме *изићи.* — 5) изишао из свијести, ist wahnsinnig geworden, mente capi. [vide полудјети].

йзиша, f. u. m. (зап.) vide изјеша.

йзи̂шан, шна, шно, (зап.) vide изијешан.

йзјаати, јаше̂м, vide **изјахати.**

изја̀вити, йзја̂ви̂м, v. pf. н. п. овце, hinausleiten (die Heerde), educo: И *изјави* на планину стадо —

йзјагњити [изјањити], њи̂м, v. pf. werfen (von Schafen), lammen, pario, enitor: ова је овца *изјагњила* те све овце; јеси ли ти своје овце изјагњио (aufziehen).

йзјагњити се, йзјагње се, [изјањити се] v. r. pf. т. ј. овце, werfen (von mehreren Schafen), pario.

йзјадати, да̂м, v. pf. ausklagen, ausjammern, queror, cf. изјадити: Три је јада над њим *изјадала* —

йзјадити, ди̂м, v. pf. vide изјадати: Све ту Грујо јаде *изјадио* — Једна другој јаде *изјадише* —

йзјадити се, ди̂м се, v. r. pf. sich ausklagen, ausjammern, querelis levor, recreor.

йзјаловити, ви̂м, v. pf. um die Frucht bringen (durch Verletzung), eine Fehlgeburt verursachen (von Thieren), abortum creo.

ѝзјаловити се, вӣм се, v. r. pf. um die Frucht kommen, eine Fehlgeburt thun (von Thieren), abortum pati: изјаловила се крава, кобила, т. ј. побацила теле, ждријебе и т. д.
ѝзјањити, њӣм, vide **изјагњити.**
ѝзјањити се, њӗ се, vide **изјагњити се.**
изја̀рмити, ѝзја̄рмӣм, v. pf. abjochen, jugum demo.
ѝзја̄ти, ѝзјашӗм, vide **изјахати.**
изјау̀кати, ја̀учӗм, v. pf. erklagen, erheulen, exululo, ululatu acquiro.
изјау̀кати се, ја̀учӗм се, v. r. pf. sich ausheulen, ululando defessus sum.
ѝзјахати [изјаати, изјати], јашӗм, v. pf. 1) из кака мјеста, ausreiten, evehor equo. — 2) коња, ein Pferd ausreiten, equum vehendo exerceo. cf. пројахати 2. — 3) zu Schande reiten ein Pferd, equitando pessumdo: Када сташе коње дијелити, Мени даше старо *изјахано* —
изједѝнити, јѐдӣнӣм, v. pf. vide уједињити: Не *изједини,* халаху, крста.
ѝзједипо̀гача, m. (im Scherz) der Pogatscha-Verzehrer, fruges consumere natus (?): ти си један изједипогача! један испичутура.
изједна́чити, јѐдна̄чӣм, v. pf. gleichstellen, parem ponere: изједначио ме с њим.
ѝзјелица, f. (јуж.) [cf. изјеша] 1) der Vielfraß, gulo. [cf. ждероња]. — 2) der Abfresser, devorator: Нит' су ради Турци *изјелице* —
ѝзјести, једӗм (ѝзијӗм), ѝзио (ѝзјео), ѝзјела, v. pf. (јуж.) aufessen, auffressen, devoro [cf. појести 1, опухати]: *изјео* би масно ћебе. — 2) nagen, crucio: *Изједе* га укор и срамота — 3) essen, comedo, cf. [vide] јести [1]: много сам *изио* (ich habe viel gegessen); ми смо синоћ *изјели* па смо онда легли.
ѝзјести се, једӗм (ѝзијӗм) се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich abfressen (vor Aerger, Kummer), devoror (ira): жив сам *се изио.* — 2) изјело се гвожђе, осовина, sich abreiben, deteri. cf. [изглабати се,] изглодати се. — 3) н. п. изјело се сунце, verfinstert werden, deficere. [vide] п о м р ч а т и [1], cf. ухватити се.
ѝзјеша, m. u. f. (у Дубр.) (cf. [vide] изјелица) 1) Vielfraß, gulo: *Изјеши* ништа доста није. — 2) vide пропалица (који је другима новце *изио*).
изју̀рити, ѝзјӯрӣм, v. pf. herausjagen, expello.
ѝз кола ку̏чке̄, н. п. да се играмо из кола кучке, Art Spieles, ludi genus. Играчи стану у коло и ухвате се за руке, а један који се зове кучка стане у сриједи, којега они из пријеваре бију понајвише туром (оплетеном марамом) говорећи му: „из кола, кучко!" Кад кучку који удари, она наваљује ондје да продре из кола гдје је рука пуштена те га ударила, пак гдје продре онда онај који је руку пустио ваља да иде у коло мјесто кучке.
изла̀га̄ње, n. das Ausladen, Herauslegen, expositio.
1. **изла̀гати,** ѝзла̄жӗм, v. impf. herauslegen, expono.
2. **изла̀гати,** ѝзлажӗм, v. pf. ablügen, ementior.
изла̀гати се, ѝзлажӗм се, v. r. pf. sich auslügen, satis mentitum esse.
изла́дити, ѝзла̄дӣм, vide **исхладити.**
изла́дити се, ѝзла̄дӣм се, vide **исхладити се.**
ѝзлажење [изалажење], n. das Ausgehen, exitus. [cf. изилажење].
ѝзлаз, m. 1) Ausgang, exitus. [cf. излазак]. — 2) [*Излаз*] на горњему Ђердапу мјесто из Њемачке стране.
ѝзлазак, ласка, m. der Ausgang, exitus. cf. [vide] ѝзлаз [1].
ѝзлазити [излазити], зӣм, v. impf. [cf. изилазити] 1) ausgehen, exeo. — 2) ausbrechen, erumpo: сад *излазе* красте по њему. cf. изићи.
ѝзлајати, је̄м, v. impf. durch Bellen (figirl.) erlangen, elatro: једва сам ја то *излајао.*
ѝзлајати се, је̄м се, v. r. pf. sich ausbellen, sat latrasse (auch fig.).
изла̀ндати, да̄м, v. pf. durchs Reden etwas erreichen, loquens adipiscor: Ако језиком не *изланда,* главом не исклима.
изла̀ндати се, да̄м се, v. r. pf. 1) sich satt herumgehen, satis ivisse. — 2) sich satt reden, satis locutum esse.
изла̀нути се, ѝзланӗм се, v. r. pf. sich entfahren lassen (ein Wort), sino mihi elabi.
изла́пити, пӣм, v. pf. 1) verriechen, fugere, cf. [vide] извјетрити: немојте да вам вино *излапи.* — 2) (у Србији) каже се за човјека, н. п. који у старости постане слаба разума, schwinden, evanesco.
излѐжати се, жӣм се, v. r. pf. sich satt liegen, sat cubuisse.
изле́мати, ѝзле̄ма̄м, (ист.) vide излијемати.
ѝзлести, лезӗм, (ист.) vide ижљести.
изле́та̄ње, n. (ист.) vide излијетање.
изле́тати, ѝзлеће̄м, (ист.) vide излијетати.
излѐтети, (ист.)
излѐтити, (зап.)
излѐтјети, (југоз.)
излѐћети, (јуж.) } лѐтӣм, v. pf. ausfliegen, evolo.
1. **излѐћи,** ле́жӗм, v. pf. ausbrüten, pullos excludo.
2. **ѝзлећи,** легнӗм, (ист.) vide ижљећи.
излѐћи се, ле́жӗм се, v. r. pf. ausgebrütet werden, excludor.
излѐчити, ѝзле̄чӣм, (ист.) vide излијечити.
излѐчити се, ѝзле̄чӣм се, (ист.) vide излијечити се.
излѝва̄ње, n. (зап.) vide излијевање.
излѝвати, ѝзлӣва̄м, (зап.) vide излијевати.
излѝзати се, ѝзлӣже̄м се, v. r. pf. sich abreiben (vom Tuche), deteror.
излијѐва̄ње, n. (јуж.) das Ausgießen, effusio. [cf. ижљевање].
излијѐвати, ѝзлијева̄м, v. impf. (јуж.) ausgießen, effundo. cf. ижљевати.

излије̏мати, ѝзлијемам, v. pf. (југ.) zerbläuen, contundo. [cf. избубати, извоштити, издеветати, издерати 2, излупати 1, измлавити; избити 2].

излије̏та̑ње, n. (југ.) das Ausfliegen, evolatio.

излије̏тати, ѝзлијеће̑м, v. impf. (југ.) ausfliegen, evolo.

излије̏чити, ѝзлијечи̑м, v. pf. (југ.) heilen, sano, medeor. [vide извидати].

излије̏чити се, ѝзлијечи̑м се, v. r. pf. (југ.) geheilt werden, sanor.

изли̏мати, ѝзли̑ма̑м, (зап.) vide излијемати.

изли̏њати се, ња̑м се, v. r. pf. (у Боци) vide ослабити [1].

изли̏стати, та̑м, v. pf. sich belauben, effrondeo.

ѝзлисти, лизе̑м, (зап.) vide иж̓љести.

изли̏та̑ње, n. (зап.) vide излијетање.

изли̏тати, ѝзли̑ће̑м, (зап.) vide излијетати.

ѝзлити, ѝзлије̑м, v. pf. ausgießen, effundo.

ѝзлићи, лигне̑м, (зап.) vide иж̓љећи.

изли̏чити, ѝзли̑чи̑м, (зап.) vide излијечити.

изли̏чити се, ѝзли̑чи̑м се, (зап.) vide излијечити се.

изли̏шити, ѝзли̑ши̑, v. pf. (у војв.) н. п. из овога комада чохе не могу чакшире *излишити*, т. ј. изићи, auskommen, sufficere. [cf. измоћи].

изло̏жити, ѝзложи̑м, v. pf. 1) durch Legen verbrauchen, consumo imponendo (ligna super foco). — 2) herauslegen (die Waare), expono.

изло̏кати, ѝзлоче̑м, v. pf. н. п. вода пут, ausfressen, auslecken, exedo.

изло̏мити, ѝзломи̑м, v. pf. zerbrechen, frango.

изло̏мити се, ѝзломи̑м се, v. r. pf. zerbrechen, frangor.

излу̏ба̑рдати, да̑м, v. pf. (у приморју) пушку, т. ј. избацити је, abfeuern, ejaculor. [vide испалити].

излу̏дити, ѝзлу̑ди̑м, v. pf. кога, т. ј. [vide 1] преварити, übertölpeln, circumvenio.

излу̏дити се, ѝзлу̑ди̑м се, v. r. pf. sich übertölpeln lassen, circumvenior.

излу̏жити, ѝзлу̑жи̑м, v. pf. н. п. кожу (у опанчара), beizen, macero.

излу̏кавити, ви̑м, v. pf. 1) кога, bevortheilen, defraudo. cf. [vide 1] преварити. — 2) коме што, entlocken, elicio. [vide изварати 1].

излу̏кавити се, ви̑м се, v. r. pf. излукавили се људи, listig werden, callidum fieri.

излу̏пати, ѝзлу̑па̑м, v. pf. 1) vide [излијемати] издеветати. — 2) zerschlagen (Geschirr, Nüsse), frango, effringo. — 3) ausklopfen (ein Kleid), excutere pulverem e veste.

ѝзљести, љезе̑м, v. pf. vide иж̓љести.

ѝзљећи, љегне̑м, v. pf. vide иж̓љећи.

изљу̏бити, ѝзљу̑би̑м, v. pf. der Reihe nach abküssen, exosculor aliam ex alia. cf. иж̓љубити.

изљу̏бити се, ѝзљу̑би̑м се, v. r. pf. sich der Reihe nach abküssen, exosculari se invicem. [cf. иж̓љубити се, исцјеливати се].

изљу̏тити се, ѝзљу̑ти̑м се, v. r. pf. sich satt zürnen, satis iratum esse. cf. иж̓љутити се.

ѝзма̑гао, in der Redensart: иде киша *измагао*, das Nebelreißen, pluit ac si nebulae delabantur.

ѝзмаглица, f. киша која иде *измагао*, der Nebelregen, pluvia nebulae similis.

ѝзмак, m. in der Redensart: на измаку und на измак, am Ende (z. B. des Winters), decedente (v. c. hieme) [cf. наизмаку]: Кад су били *на измак* Корита —

изма̏кнути, ѝзмакне̑м, vide **измаћи**.

изма̏кнути се, ѝзмакне̑м се, vide **измаћи се**.

изма̏ла̑ње, n. 1) das Hervorzeigen, promptio? — 2) das Hervorkommen (hinter dem Berge), apparitio.

изма̏лати, ѝзма̑ла̑м, v. impf. hervorzeigen, promo. [cf. измилати 1; помаљати].

изма̏лати се, ѝзма̑ла̑м се, v. r. impf. hervorkommen, sich zeigen, appareo, promineo [cf. измилати се 1]: *измала се* иза брда.

ѝзмалена (из малена), von Kindheit an, a puero.

изма̏мити, ѝзма̑ми̑м, v. pf. herauslocken, ablocken, elicio [cf. измаћи 2]: *измамити* псето (н. п. из куће, у планину); *измамио* му новце.

измамљи̏ва̑ње, n. das Herauslocken, τὸ elicere.

измамљи̏вати, ма̏мљује̑м, v. impf. herauslocken, ablocken, elicio.

изма̏нути, ѝзма̑не̑м, vide **измахнути**.

изма̏ћи (cf. измакнути), ѝзмакне̑м, v. pf. 1) wegrücken, removeo, н. п. лонац од ватре. — 2) ablocken, elicio, extorqueo. cf. [vide] измамити. — 3) vorausgehen, andere hinter sich lassen, praecurro: *измакао* пред њима, не би пушка дотурила. — 4) измаче, er läuft davon, aufugit.

изма̏ћи [измакнути] **се**, ѝзмакне̑м се, v. r. pf. 1) н. п. од ватре, од софре, zurückrücken, recedo: измакни се мало. — 2) н. п. измаче се коњ из руке, entwindet sich, extorquetur: Радојичин коњ *с' измаче*| Лепој Мари у босиљак —

измахни̏тати, изма̀хни̑та̑м, v. pf. (у Дубр.) vide налудовати се.

изма̀хнути, ѝзма̑хне̑м, [измануги] v. pf. чим, ausholen um zu schlagen, brachium adduco. cf. [vide] замахнути [1].

изма̀хнути се, ѝзма̑хне̑м се, v. r. pf. entfallen, excido: И носи му сабљу измашиву,| Како махне да му *се измахне* —

изма̏цити, ѝзма̑ци̑, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Katze), pario.

изма̏цити се, ѝзма̑це̑ се, v. r. pf. т. ј. мачке, werfen (von mehreren Katzen), pario.

изма̏шив, а, о, у пјесми, das leicht entfällt, qui excidit: И носи му сабљу *измашиву*,| Како махне да му се измахне —

ѝзмашичке̑, (у Паштр.) н. п. бацити камен, vide омашке.

изме̏ђу, (mit gen.) zwischen, von einem zum andern, inter: између нас.

изме̏љати, ѝзме̑ља̑м, [v. pf.] vide упрљати.

ѝзмена, f. (ист.) vide измјена.

изме̏нити, ѝзме̑ни̑м, (ист.) vide измијенити.

измѐнити се, ѝзмѐнӣм се, (ист.) vide измије-нити се.

измењѝвање, n. (ист.) vide измјењивање.

измењѝвати, мѐњујем, (ист.) vide измјењивати.

ѝзмерити, рӣм, (ист.) vide измјерити.

1. **измѐсти,** мѐтѐм, v. pf. hinauskehren, everro.

2. **измѐсти,** мѐтѐм, v. pf. gut einrühren, immisceo.

ѝзмет, m. 1) der Auschuß (das Schlechteste), re-jiculum. [cf. изметак]. — 2)* die Bedienung, servitus: отишао на *измет*; чини му *измет*.

ѝзметак, тка, m. der Ausschuß, rejiculum. cf. [vide] измет [1].

измѐтаљка, f. (у војв.) дјевојачка игра, налик на Kotillon, Art Tanz, saltus quidam: играју се (девојке) изметаљке.

измѐтање, n. 1) das Auswerfen, ejectio. — 2) das Ausschießen, rejectio. — 3) das Einweben bunter Farben, τὸ intexere. [cf. пирлитање].

измѐтати, ѝзмећем, v. impf. 1) auswerfen, eji-cio: Извир вода извирала,| Б'јелу пјену *из-метала* — *изметнуо* лој кости (као подсми-јех мршаву марвинчету). — 2) ausschießen, rejicio. — 3) einweben, intexo. [cf. пирли-тати]. — 4) пушке, abfeuern, emitto (jacu-lum): Што *измећеш* пушке без невоље — Ни на Турке пушке *изметаше* — 5) (у горњ. прим.) н. п. маслине добро *измећу*, sind er-giebig, copiam effundere.

измѐтати се, ѝзмеће се, v. r. impf. 1) sich wer-fen (vom Holze), rejici. cf. извитоперити се. — 2) ausarten, degenero.

ѝзметнути, нем, v. pf. 1) auswerfen, ejicio. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) abfeuern, emitto (jaculum) e tormento. [vide испалити].

ѝзметнути се, нем се, v. r. pf. 1) sich hinaus-werfen, se ejicere: Из бојног *се* седла *измет-нуо* — 2) sich werfen (vom Holze), rejici. cf. [vide] извитоперити се. — 3) ausarten, de-genero. cf. изврћи се [2, изродити се 2].

измѐћар,* измећа̑ра, m. vide слуга [1].

измѐћарка,* f. vide слушкиња [1]: Те дозива младе *измећарке* —

ѝзмече, чета, n. јагње што се извади из овце кад је вук закоље (то жене остављају ли-јека ради), der Ausschnittling (ein Lamm, das aus einem vom Wolfe tödtlich verwundeten Schafe geschnitten worden), fetus oviculae exsectus. cf. вукојединa.

измѐшати, ѝзмешам, (ист.) vide измијешати.

измѝвање, n. 1) das Waschen des Kopfes, ablu-tio capitis. — 2) Auswaschen, lotio.

измѝвати, ѝзмивам, v. impf. 1) den Kopf aus-waschen, lavare caput. — 2) auswaschen, la-vare: Ту уморне тице починуше,| И ладне се воде напојише,| И од крви крила *изми-ваше* —

измѝвати се, ѝзмивам се, v. r. impf. sich den Kopf waschen, lavare caput.

измѝголити се, лӣм се, / v. r. pf. entschlüpfen,
измѝгољити се, љӣм се, \ elabor.

измијѐнити, ѝзмијенӣм, v. pf. (јуж.) 1) што, wechseln, muto. — 2) кога, ablösen, subire. [vide одмијенити]. cf. изручити [2].

измијѐнити се, ѝзмијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich ändern, mutor. — 2) abgelöst werden, a statione recedo.

измјењѝвати, ѝзмијењам, v. pf. [јуж.] auswech-seln, muto.

измијѐшати, ѝзмијешам, v. pf. (јуж.) [cf. узми-јешати] 1) vermischen, commisceo. — 2) um-rühren (den Topf), permisceo.

измѝлање, n. 1) das Hervorzeigen, adparitio. — 2) das zu Ende Mahlen, permolitio.

измѝлати, ѝзмилам, v. impf. 1) hervorzeigen, promo. cf. [vide] измалати. — 2) zu Ende mahlen, permolo.

измѝлати се, ѝзмилам се, v. r. impf. 1) sich her-vorzeigen, promineo, appareo. [vide измалати се]. — 2) zu Ende gemahlen werden, permolor.

измѝлети, (ист.))
измѝлити, (зап.) } мӣлӣм, v. pf. herauskriechen,
измѝљети, (јуж.)) prorepo, н. п. раци из торбе.

ѝзмина, f. (зап.) vide измјена.

измѝнити, ѝзмӣнӣм, (зап.) vide измијенити.

измѝнити се, ѝзмӣнӣм се, (зап.) vide измије-нити се.

измињѝвање, n. (зап.) vide измјењивање.

измињѝвати, мѝњујем, (зап.) vide измјењивати.

измирѝвање, n. die Auszahlung, solutio.

измирѝвати, мѝрујем, v. impf. auszahlen, per-solvo. [cf. докусуривати].

1. **ѝзмирити,** ѝзмӣрӣм, v. pf. н. п. порезу, т. ј. исплатити све до краја, auszahlen, persolvo. [cf. докусурити, искусурити, исплатити, ис-целити 2, 1 намирити 2].

2. **ѝзмирити,** рӣм, (зап.) vide измјерити.

ѝзмислити, лӣм, v. pf. што, erdenken, excogito.

ѝзмити, ѝзмијем, v. pf. 1) den Kopf waschen, lavo caput: ходи да те измијем. — 2) aus-waschen, lavo. У народу се највише говори за главу *измити*, за руке и за образ каже се *умити*, а за ноге нити би се рекло *из-мити* ни *умити*, него само *опрати* (које би се и за руке и за образ могло рећи), за све тијело пак каже се *окупати*.

ѝзмити се, ѝзмијем се, v. r. pf. sich den Kopf waschen, lavo mihi caput.

ѝзмицање, n. das Wegrücken, remotio.

ѝзмицати, мичем, v. impf. (cf. одмицати) 1) weg-rücken, removeo. — 2) vorausgehen, praecurro.

ѝзмицати се, ѝзмичем се, v. r. impf. 1) zurück-treten, recedo. — 2) sich entwinden, extorqueor: измиче се н. п. што глатко из руке. — 3) измиче се хљеба, geht zu Ende, deficit. cf. премаћи се.

измицаус! interj. (scherzhaft, germanisirend) auf und davon! fugam!

измѝшати, ѝзмӣшам, (зап.) vide измијешати.

измишљавање, n. das Erdenken, excogitatio. [cf. измишљање].

измишља̀вати, ми̏шља̂ва̂м, v. impf. ausſinnen, excogito. cf. [1 извијати 1,] измишљати.
изми̏шљало, m. ein Spintiſirer, excogitator. [vide измишљач].
изми̏шља̂ње, n. vide измишљавање.
изми̏шљати, ѝзми̏шља̂м, vide измишљавати.
изми̏шља̂ч, измишља́ча, m. der Ausſinner, excogitator. [cf. измишљало].
ѝзмјена, f. (југ.) der Wechſel, die Ablöſung, vices.
измјењѝва̂ње, n. (југ.) 1) die Abänderung, mutatio. — 2) das Ablöſen, vices.
измјењѝвати, мјѐњујем, v. impf. (југ.) 1) ändern, muto. — 2) ablöſen, subeo.
ѝзмјерити, ри̂м, v. pf. (југ.) [1)] ausmeſſen, [— 2)] abwägen, metior, pendo. [cf. вагнути 1, потегнути 6].
ѝзмлавити, ви̂м, [v. pf.] vide излијемати: *измлавила* ме киша.
измла́тити, ѝзмла̂ти̂м, v. pf. zerdreſchen, contundo.
измо̀лити, ѝзмоли̂м, v. pf. 1) erbitten, impetro. — 2) hervorzeigen, promo.
измо̀лити се, ѝзмоли̂м се, v. r. pf. 1) ſich etwas erbitten, impetro. — 2) ſich hervorzeigen, hervorkommen, prodeo, promineo. [vide помолити се 1].
ѝзмоловати, лује̂м, v. pf. (у војв.) malen, depingo, н. п. човјека, собу, цркву. [vide исписати 4].
измо̀ћи, ѝзмогне̂, v. pf. (у Сријему) vide излишити.
ѝзмрвити, ви̂м, v. pf. zerbröſeln, perfrio.
измр̀љати, ѝзмр̀ља̂м, v. pf. beſudeln, conspurco.
измр̀сити, ѝзмр̀си̂м, v. pf. н. п. лонце, mit Fleiſchſpeiſen für die Faſttage verunreinigen, contaminare.
ѝзмрченица, f. (у Дубр.) vide пепељуша. cf. измрчити се.
ѝзмрчити, чи̂м, (у Дубр.) vide нагарити.
ѝзмрчити се, чи̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide нагарити се.
[**измршавити**, вим, v. pf. mager werden, macesco, cf. збонцати се, згонцати се.]
иму́дрити, *ѝзму̑дри̂м*, *v. pf. кога*, [vide надмудрити].
изму́кнути, ѝзму̀кне̂м, (у Дубр.) vide **измући**.
ѝзмусти, изму́зе̂м, v. pf. н. п. млијеко из вимена, ausmelken, emulgeo.
изму́тити, ѝзму̑ти̂м, v. pf. (по југоз. кр.) verwirren, perturbo: Ал' јој русе косе *измутио* — Већ како је коња залећела, И сватове била *измутила*, Све сватове претекнула редом —
изму̀ћи [измукнути], ѝзму̀кне̂м, v. pf. (у Дубр.) vide промући: *измукло* му грло; *измукао* му глас.
изму̀ча̂ње, n. vide зарађивање.
изму̀чати, ѝзму̀ча̂м, v. impf. vide зарађивати.
ѝзмучити, чи̂м, v. pf. 1) кога, abquälen, discrucio. — 2) што, mühſam verdienen, labore acquiro. cf. [vide] зарадити.
изнад, von oben herab, de: прође *изнад* куће; оде *изнад* града; пролетје тица *изнад* мене.
ѝзна̑јприје (из најприје), anfänglich, principio, primitus.
изна̀лазити, зи̂м, v. pf. auftreiben, invenio. [cf. изнаходити (изнаодити)].
изнамѐтати, на̀мећѐм, v. pf. nach einander aufbringen, obtrudo.
изнао̀дити, на̀оди̂м, vide **изнаходити**.
изнаопа̀чити се, о̀па̂чи̂м се, v. r. pf. постати наопако, verkehrt werden, pervertor: све *се изнаопачило*.
изна̀ћи, ѝзна̂ђе̂м, v. pf. ausfindig machen, invenio (omnia quae commisisti). [cf. изискати 2].
изнахо̀дити, на̀ходи̂м, [изнаодити] [v. pf.] vide изналазити.
изнѐбити, ѝзнебије̂м, v. pf. (у Госпићу) н. п. изнебила жена дијете, т. ј. побацила, mißgebären, abortio. [vide побацити 2]. cf. избити.
изнѐбуха (из небуха), vide изненада. cf. небух.
[**изнебушице** (из небушице), vide изненада. cf. небушица.]
изнѐверити, ри̂м, (ист.) vide изневјерити.
ѝзневе̂ст, (у Бан.) vide изненада.
изнѐвирити, (зап.) | **изнѐвјерити**, (југ.) | ри̂м, v. pf. кога, verrathen, treulos an einem handeln, prodo.
из нѐда̂ј Бога, (у Рисну) vide изненада.
изнемо̀рити се, нѐмори̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide [о с л а б и т и 1] изнемоћи.
изнемо̀ћи, нѐмогне̂м, v. pf. ſchwach werden, debilitor. [vide ослабити 1].
ѝзнена̂да, unverhofft, ex insperato. cf. изнебуха, [изнебушице, ненадно, из недај Бога,] изубаха [изубаа], изобушице, изневест.
ѝзнѐти, изнѐсе̂м, (изнѐсох, ѝзнесе; ѝзнео, ѝзнѐла) (ист.) vide изнијети.
ѝзнѐти се, изнѐсе̂м се, (ист.) vide изнијети се.
ѝзнијети, изнѐсе̂м, (изнѐсох, ѝзнијех, ѝзнесе, изнѐсосмо, ѝзнијесмо, изнѐсосте, ѝзнијесте, изнѐсоше, ѝзнијеше; ѝзнио, ѝзнијела, ло), v. pf. (југ.) 1) hinaustragen, effero. — 2) hinauftragen, effero. — 3) austragen, aufbringen, unter die Leute bringen, effero in vulgus: на њега су *изнијели* да је украо коња, а није. [vide] о б и ј е д и т и, cf. потворити. — 4) изнијеће до десет форинти, betragen, efficere. — *5) (у Ц. г.) изнио је ногу (од свијех)* [т. ј. бољи је од свијех].
ѝзнијети се, изнѐсе̂м се, v. r. pf. (југ.) н. п. кокош, ſich auslegen, alle Eier gelegt haben, edidisse ova omnia.
ѝзни̏као, кли, f. das Aufgeſproſſene, germen. cf. поникао.
ѝзникнути, не̂м, vide **изнићи.**
ѝзни̏ти, изнѐсе̂м, (зап.) vide изнијети.
ѝзни̏ти се, изнѐсе̂м се, (зап.) vide изнијети се.
ѝзни̏ћи (cf. изникнути), никне̂м, v. pf. aufſprießen, germino.
ѝзница̂ње, n. das Aufſprießen, germinatio.
ѝзницати, ниче̂м, v. impf. aufſprießen, germino.
изништавити, ви̂м, | **изни̏штати**, та̂м, | v. pf. zu Nichte gemacht werden, ad nihilum venire.

ѝзнова (из нова)) von neuem (z. B. aufbauen), de-
ѝзновицê, adv. } nuo, ab integro.
ѝзнос, m. das Abtragen, detritio: добро сукно за *износ*, für die Strapaze. cf. издер.
ѝзносак, ска, m. мало јаје што кокош снесе на пошљетку, кад већ хоће да престане носити, das letzte Ei, ehe die Henne zu legen aufhört, ovum postremum gallinae. cf. изнијети се.
изно̀сити, ѝзносӣм, v. impf. 1) herausstragen, exporto, effero. — 2) hinauftragen, effero. — 3) aufbringen, unter die Leute bringen, effero in vulgus. — 4) износи десет гроша, betragen, efficere.
изно̀шење, n. 1) das Heraustragen, elatio, exportatio. — 2) Hinauftragen, elatio. — 3) das Aufbringen, elatio in vulgus.
изну̏тра, inwendig, intus.
ѝзнутрица, f. die innerliche Krankheit, morbus internus.
изо̀бати, ѝзобљем, v. pf. vide позобати: А грожђе сам с тобом *изобала* —
ѝзобила (cf. издобила), überflüßig, im Ueberflusse, affatim. [cf. боболице, бозболе, бозболице, болболице].
ѝзобилан, лна, лно, überschwenglich, reichlich, abundans: Те је Бачка житом *изобилна* —
изо̀биловање, n. die Fülle, abundantia.
изо̀биловати, лујем, v. impf. in Fülle haben, abundo.
изо̀биље, n. Fülle, ubertas.
изобича̀јити се, бѝчајӣ се, v. r. pf. ући у обичај: изобичајило се, es ist Sitte geworden, invaluit consuetudo. cf. уобичајити се.
изо̀бушицê, (у Бачк.) vide изненада. cf. забушити.
ѝзод, m. vide **исход.**
ѝзодак, ѝзотка, m. vide **исходак.**
изо̀дати се, ѝзодâм се, vide **исходати се.**
изо̀денути, нем, vide **изодести.**
изо̀денути се, нем се, vide **изодести се.**
изо̀дести, дедем (денем), [изоденути] (ист.) vide изодјести. [cf. изодети].
изо̀дести се, денем (дедем) се, [изоденути се] (ист.) vide изодјести се. [cf. изодети се].
изо̀дети, денем, vide изодести.
изо̀дети се, денем се, vide изодести се.
изо̀динути, нем, vide **изодисти.**
изо̀динути се, нем се, vide **изодисти се.**
изо̀дисти, дидем (динем), [изодинути] (зап.) vide изодјести. [cf. 1 изодити].
изо̀дисти се, дидем (динем) се, [изодинути се] (зап.) vide изодјести се. [cf. изодити се].
1. **изо̀дити**, динем, vide изодисти.
2. **изо̀дити**, ѝзодӣм, vide **исходити.**
изо̀дити се, динем се, vide изодисти се.
изо̀дјенути, нем, vide **изодјести.**
изо̀дјенути се, нем се, vide **изодјести се.**
изо̀дјести, дједем (дјенем) [изодјенути] v. pf. (југоз.) vide [2] одјести [cf. изодјети]: А ја ћу вас *изођести* дивно| Да будете љевши од свакога —
изо̀дјести се, дједем (дјенем) се, [изодјенути се] v. r. pf. (југоз.) vide одјести се [cf. изодјети се]: Кад *се* гора *изође̏де* листом — Када ми *се изође̏де* Вуко,| Добра ми је коња појахао —
изо̀дјети, дјенем, vide изодјести.
изо̀дјети се, дјенем се, vide изодјести се.
изо̀ђенути, нем, vide **изођести.**
изо̀ђенути се, нем се, vide **изођести се.**
изо̀ђести, ђедем (ђенем), [изођенути] (јуж.) vide изодјести. [cf. изођети].
изо̀ђести се, ђедем (ђенем) се, [изођенути се] (јуж.) vide изодјести се. [cf. изођети се].
изо̀ђети, ђенем, vide изођести.
изо̀ђети се, ђенем се, vide изођести се.
ѝзокола, rund herum, von der Seite, ex omni parte, ex parte.
изопа́чити се, изо̀пачӣм се, v. r. pf. verkehrt werden, pervertor.
изопи́рати, о̀пӣрам, v. pf. nach einander abwaschen, abluo.
ѝзор, m. das Ackergetreib, frumentum aratorium: дао волове под *изор*, или на *изор*, т. ј. дао другоме да њима оре па да му да за то жита колико уговоре. [cf. најам 2].
изо̀рати, ѝзорем, v. [pf.] impf. ausackern, exaro. Приповиједа се како је некакав човјек орући *изорао* шарана.
изо̀ставити, вӣм, v. pf. auslassen, weglassen, omitto.
изо̀стављање, n. das Auslassen, omissio.
изо̀стављати, љам, v. impf. weglassen, omitto.
изо̀стајање, n. das Ausbleiben, absentia.
изо̀стајати, јем, v. impf. ausbleiben, absum.
изо̀стануги, нем, } v. [pf.] impf. ausbleiben, ab-
изо̀стати, станем,} sum.
изо̀штрити, ѝзоштрӣм, v. pf. ausschleifen, ausschärfen, exacuo.
изо̀штрити се, ѝзоштрӣм се, v. r. pf. sich abschleifen, expolior, witziger werden, exacuor.
изра́внати, нам, } v. pf. ausgleichen, ebnen,
изра́внити, ѝзравнӣм,} complano, exaequo.
изра́дити, ѝзрâдӣм, v. pf. erarbeiten, labore acquiro. [cf. испословати].
израђи́вање, n. das Erarbeiten, acquisitio per laborem.
израђи́вати, изрâђујем, v. impf. erarbeiten, laborando acquiro.
изра́кнути, ѝзрâкнем, v. pf. ausräuspern, exscreo: *изракнуо* мало крви.
изра́кнути се, ѝзрâкнем се, v. r. pf. sich ausräuspern, exscreo.
1. **ѝзранити**, нӣм, v. pf. durch und durch verwunden, vulneribus conficio.
2. **изра́нити**, ѝзрâнӣм, vide **исхранити.**
израњи́вање, n. vide **исхрањивање.**
израњи́вати, рâњујем, vide **исхрањивати.**
изра́стање, n. verbal. v. израстати.
ѝзрâстао, ѝзрâсли, f. der Auswuchs, stolo, sarcoma.
изра́стати, ѝзрâстâм, v. impf. 1) herauswachsen,

excresco. — 2) verwachsen (von einer Wunde), exolesco: Лице грди, а лице *израста* — 3) из хаљина, das Kleid verwachsen, ita crescere ut vestis non amplius apta sit ad corpus.

изра́сти, израстем, v. pf. 1) herauswachsen, excresco. — 2) verwachsen (von einer Wunde), exolesco. — 3) из хаљина, das Kleid verwachsen, ita crescere ut vestis non amplius apta sit ad corpus.

ѝзргати, гам, v. pf. abreiben, abnützen, detero.

ѝзребар,
ѝзребра, von der Seite, a latere. [vide испријека].

изре́дити, ѝзредим, v. pf. nach der Reihe etwas verrichten, ordine conficio: Докле тако *изредили* били,| Дуго било и вријеме прође — Сав је Солун порез *изредио* —

ѝзредом, adv. у пјесми мјесто *редом,* der Reihe nach, ordine: Све дарује *изредом* сватове —

изре́ђати, ѝзређам, v. pf. ordnen, reihen, dispono.

ѝзрезак, ѝзреска, m. das Ausschnitt, segmentum.

ѝзрезати, режем, v. pf. 1) herausschneiden, exseco. — 2) verschneiden, concido.

изрезѝвање, n. das Ausschneiden, exsectio.

изрезѝвати, резујем, v. impf. ausschneiden, exseco.

ѝзреком, (ист.) vide изријеком.

изре́нути, ѝзренем, v. pf. (по југоз. кр.) vide изагнати.

ѝзрескати, кам, v. pf. zerschnitzeln, discindo.

изре́ћи, речем (ѝзрекнем), v. pf. aussprechen, eloquor. [cf. изустити].

изре́ћи се, речем (ѝзрокнем) се, v. r. pf. sich verreden, dico quod nolim dixisse.

изрешѐтати, там, v. pf. zerlöchern, perforo: сав барјак *изрешетала* тапета.

изрѝбати, ѝзрибам, v. pf. (у Сријему) 1) н. п. собу, ausreiben, defrico. cf. опрати. — 2) купус, schneiden, disseco.

изрѝгати, гам,
ѝзригнути, нем, v. pf. ausrülpsen, eructo.

ѝзријеком, (јуж.)
ѝзриком, (зап.) bei seinem eigentlichen Namen, z. B. von obscönen Gegenständen, vocabulo proprio.

ѝзрити, ѝзријем, v. pf. 1) auswühlen, eruo. — 2) zerwühlen, ruendo corrumpo.

изр̀кнути, ѝзркнем, v. pf. (из носа) ausschnäuzen, emungo.

изр̀кнути се, ѝзркнем се, v. r. pf. sich ausschnäuzen, se emungere.

ѝзрод, m. der Auswurf, das Ausgeartete, degener.

изро́дити, ѝзродим, v. pf. (in Menge) erzeugen, zur Welt bringen, gigno.

изро́дити се, ѝзродим се, v. r. pf. 1) (in Menge) geboren werden, nasci. — 2) ausarten, degenero [vide изметнути се 3]: Ја како *се,* браћо, *изродисмо,*| Већ нестаде добријег јунака| Ка иг, брате, што је у Турака —

изро́нити, ѝзроним, v. pf. abrollen, devolvo: *изронила* вода земљу.

изро́сити, ѝзросим, v. pf. bethauen, rore madefacio.

изро́сити се, ѝзросим се, v. r. pf. sich bethauen, rore humector.

изру́жити, ѝзружим, v. pf. ausschimpfen, conviciis obruo.

изруковѐдати, дам, v. pf. (у Сријему) handvoll weise legen, in manipulos colligere: све смо жито *изруковедали,* али нијесмо повезали.

изручѝвање, n. das Ausleeren, vacuefactio.

изручѝвати, изручујем, v. impf. ausleeren, vacuefacio.

изру́чити, ѝзручим, v. pf. 1) ausleeren, vacuefacio. — 2) (у Ц. г.) ablösen, subeo, [vide одмијенити] cf. измијенити: Те Пипере добро *изручише* — Да *изручиш* Пеја и Ахмета —

ѝзручке, (у Сријему) н. п. ударио га батином *изручке,* vide врзимице.

изу́баа,
изу́баха, (у Боци) vide изненада.

изу́вање, n. das Ausziehen, Ausschuhen, excalceatio.

изу́вати, ѝзувам, v. impf. кога, обућу, ausschuhen, excalceo.

изу́вати се, ѝзувам се, v. r. impf. sich ausschuhen, excalceor.

изу́зети се, ѝзузмем се, v. r. pf. на кога, feindlich verfolgen, insecto.

изу́змање, n. das feindliche Verfolgen, insectatio.

изу́змати се, мам (мљем) се, v. r. impf. feindlich verfolgen, insecto.

изума́кати, умачем, v. pf. н. п. читав хљеб, durchs Eintunken verzehren, immersum consummo.

изумѐвање, n. (ист.) vide изумијевање.

изумѐвати, умевам, (ист.) vide изумијевати.

изу́мети, мем, (ист.) vide изумјети.

изумѝвање, n. (зап.) vide изумијевање.

изумѝвати, умивам, (зап.) vide изумијевати.

изумијѐвање, n. das Erfinden, inventio.

изумијѐвати, умијевам, v. pf. erfinden, invenio.

1. **изу́мити,** мим, (зап.) vide изумјети.

2. **ѝзумити,** мим, v. pf. (у Ц. г.) bethören, decipio, induco. cf. [vide] обезумити.

ѝзумити се, мим се, [v. r. pf.] vide обезумити се.

изу́мјети, умијем, (умио, умјела) v. pf. (јуж.) erfinden, invenio.

изу́мрети, (ист.)
изу́мријети, [јуж.]
изу́мрити, (зап.) ѝзумрем, aussterben, exstinguor. [cf. замријети].

ѝзун,* m. vide допуштење.

изу́стити, ѝзустим, v. pf. aussprechen, eloquor [vide изрећи]: То *изусти,* а душу испусти —

ѝзути, ујем, v. pf. кога, обућу, ausschuhen, excalceo.

ѝзути се, ујем се, v. r. pf. sich ausschuhen, excalceor.

изу́чити, ѝзучим, v. pf. 1) auslernen, edisco. — 2) auslehren, edoceo.

ѝи! ei, ei! interj. mirantis. [cf. 2 и 2].

ѝјед, m. (јуж.) (loc. *ијѐду*) vide јед: Од жалости и *иједа*| Бачи котле преко куће —

ијѐдак (ѝједак), ијѐтка (ѝјетка), тко, (ѝјеткӣ, кā, кō, adv. ѝјетко), (јуж.) zornig (giftig), iratus, cf. [арли, гњеван, љут 2, 2 срчан,] срдит, љутит, [једак, 2 један,] иједан: А кад јаде разумио Вуче,| Он *иједак* пред пећину пође — *Ијетко* је ђердан дофатила,| И бачи га у зелену траву — Па *ијетко* апостола пита — *Ијетко* се Јане напућила —

ѝједан, дна, дно, zornig (giftig), iratus. cf. [vide] иједак.

ијѐдити, ѝједӣм, v. impf. (јуж.) erzürnen (österr. giften), irrito. cf. једити.

ијѐдити се, ѝједӣм се, v. r. impf. (јуж.) на кога, zürnen, irascor [vide срдити се]: Па *се* немој на ме *иједити* —

ијѐђење, n. (јуж.) das Zürnen, ira et irritatio. [vide срђење].

ѝју! ијују! juchhe! io! [cf. 1 ју].

Ѝка, 1) f. hyp. v. Ивана. — 2) m. (ист.) vide Ико.

ѝкāвка, f. der Rülps, ructus. cf. [vide] штуцање.

ѝкад (и кад), irgendwann, je, aliquando. cf. игда.

ѝкакав (и какав), ква, кво, irgendwie beschaffen, qualiscumque.

ѝкакӣ (и каки), кā, кō, irgendwie beschaffen, qualiscumque.

ѝкāко (и како), auf irgend eine Art, ullo modo: дођи ако *икако* узможеш. cf. икојако.

1. **Ѝко,** m. (јуж.) hyp. v. Илија. [cf. Ика 2, Иле, Иљо].

2. **ѝко** (и ко), ѝкога, irgend wer, quisquam [cf. итко (и тко)]: ако *ико* дође (дођи ћу и ја), si quis.

ѝкојāко, (у Ц. г.) vide икако.

ѝкојӣ (и који), јā, јē, irgend welcher, quisquam.

ѝколико (и колико), irgend eine Menge, nur etwas, aliquantum.

ѝкона, f. (pl. gen. ѝкōнā) ein Heiligenbild, icon (*εἰκών*). [cf. инкона].

Икòнија, f. Frauenname, nomen feminae (Iconia).

ѝконица, f. dim. v. икона.

икòнос, m. die Leiste an der Wand, die dem Heiligenbilde zum Fußgestelle dient, iconophorus (?) [cf. инконосац].

ѝкра, f. der Fischrogen, ova piscium. cf. [vide] мријест.

ѝкрāш, икрáша, m. der Rogner, piscis ovis gravida.

ѝла* [хила], f. (у Ц. г.) Falschheit, Betrug, simulatio, cf. [vide] пријевара: Мио ага, драги господаре,| Ни о *или*, ни невјери радим —

ѝлав, а, о, (у Ц. г.) vide лукав.

ѝлāл,* илáла, m. der Ohrlöffel, auriscalpium.

Ѝле, m. hyp. v. Илија [vide 1 Ико]: Већ до *Ила* догони дората —

ѝли, (cf. јали, [оли 1, 1 ол']) [1)] oder, aut (cf. али [2, илити]) [— 2)]: *или* ја, *или* ти, entweder ich, oder du, aut ego, aut tu. cf. [2] ја [2, та 2].

Илѝја, m. Elias, Elias.

Ѝлијин дāн, m. das Fest des heil. Elias, dies festus St. Eliae (20 julii). Кад на Илијин дан грми, кажу да ће се оне године поцрвати ораси, љешници и жир.

ѝлѝјинскӣ, кā, кō, н. п. мјесец (der Juli), Elias-, Eliae.

ѝлѝјиштāк, m. 1) који слави Илијин дан, der den h. Elias feiert, cliens St. Eliae. — 2) (у Рисну) мјесец Илијински, Monat Juli, mensis Julius.

ѝлѝјињача, f. јабука и крушка која доспијева о Илијину дне, Apfel oder Birn, so gegen das Fest des heil. Elias reif wird, pomum aut pirum circa festum St. Eliae maturans.

Ѝлѝјица, m. dim. v. Илија.

[**илик,** m. vide илика; *види* s. v. халка 2].

ѝлика[*], f. (у Лици) на ђечерми спријед као пуца од коситера кроз која су унакрст испровлачени гајтани те се чини као да су токе на прсима, Art knopfartiger Platten die vorne an die Weste genähet werden, laminae vesti adsutae splendoris causa. [cf. илик].

илѝмāн, илимáна, m. vide **вилиман.**

Ѝлинка, f. Frauenname, nomen feminae (von Elias ins femininum movirt).

ѝлинча, f. (ст.): Младом барјактару| Барјак од *илинче* —

ѝлити, vide или [1].

Ѝличко, m. Mannsname, nomen viri.

ѝлица,* f. das warme Bad, thermae. [vide] бања [1], cf. топлица.

ѝлиџāр, m. der Bader, balneator.

ѝлиџāрев, **ѝлиџāров,** а, о, Baders-, balneatoris.

Ѝлка, f. der Frauenname (von Elias), nomen feminae.

ѝловача, f. der Letten, argilla.

Ѝлок, Илòка, m. Dorf und Schloß an der Donau in Sirmien, arcis nomen.

Ѝлочанин, m. Einer von Илок.

ѝлочкӣ, кā, кō, von Илок.

ѝљав, а, о, vide **хиљав.**

ѝљада, f. vide **хиљада.**

ѝљадāр, m. vide **хиљадар.**

ѝљадити се, дӣм се, vide **хиљадити се.**

ѝљадица. f. dim. v. иљада.

ѝљађење, n. vide **хиљађење.**

Ѝљо, m. hyp. v. Илија [vide 1 Ико]: Овуд *Иљо* наћера дората —

имáвāње, n. vide [2] имање [1].

имáвати, ѝмāвāм, (у Ц. г.) [v. impf.] vide имати: Да нијесам *имава'* дружине —

ѝмāм[*], имáма, m. у камиша оно што се метне у зубе, das Mundstück einer Tabakspfeife, prostomis.

ѝмāн,* имáна, m. der Glaube, fides [vide вјера 1]: А тако ми дина и *имана* — Бог га с дином раставио,| А и с дином и с *иманом*! —

1. **ѝмāње,** n. das Haben, *τὸ* habere.

2. **имáње,** n. 1) die Habe, habentia, facultates. cf. [биће, имавање, имаће,] имовина [имутак, имућe; сермија]. — 2) (по Бачкој) овце, die Schafe, oves. cf. [vide] благо [2].

ѝматан, тна, тно, (у Ц. г.) wohlhabend, dives, cf. [vide] имућ.

ѝмати, ѝмам (имадем), (ѝмах, ѝмадох, ѝмах, имадија̂х) v. impf. [cf. имавати] 1) haben, habeo. — 2) н. п. има ли у вас жира? gibt es? — 3) (у Ц. г.) н. п. имао сам ову ноћ пијехнути, bald wäre ich gestorben, obeundum mihi erat.

ѝмати се, ѝма̂м се, v. r. impf. 1) sich stehen, reditus habeo (uberes aut tenues): добро *се има* он. — 2) [vide] родити се, geboren werden, nasci: Дође време бреме да *се има*,| *Немаде се* једно мушко чедо,| Но *с' имаде* једна змија љута —

ѝматнѝк, m. (у Црмн.) der Wohlhabende, dives. cf. [vide] богатун.

имáње, n. die Habe, facultates. cf. [vide 2] имáње [1].

ѝмашан (ѝмашан), шна, шно, wohlhabend, dives. [vide имућ]. cf. иматан.

ѝмбрете[*], ѝмбрета̂, f. pl. die Heftel (am Hemde unter dem Hals), fibulae. cf. [чампраге,] маште. Имбрете су од мједи, а по варошима у богатијех људи од сребра (у некога може бити и од злата), а сиромаси мјесто имбрета имају *споне*, т. ј. са сваке стране по један кончић којима се веже кошуља на замку.

ѝме, ѝмена, n. 1) der Name, nomen. — 2) из били га на мртво име, tüchtig, vehementer.

ѝмела, f. vide мела.

имѐлаш, имелáша, [мелаш] m. (у Сријему) тица (колико кос, само што је крањега репа и пепељава перја), која се храни *имелом*, die Mistel-drossel, turdus viscivorus Linn. [vide дрозак].

ѝменовање, n. das Nennen, nominatio. [cf. иментовање].

ѝменовати, нујем, v. impf. и. pf. nennen, nomino. cf. иментовати.

ѝментовање, n. vide именовање.

ѝментовати, тујем, vide именовати.

имѐнце̄, in der Redensart: [cf.] по именце, namentlich, nominatim, nomine tenus.

ѝмењак, n. der Namensbruder, ejusdem nominis homo.

имѐњака, f. die Namensschwester, ejusdem nominis femina.

ѝмењаков, а, о, des Namensbruders, hominis ejusdem nominis.

ѝмовина, f. das Vermögen, opes, facultates. [vide 2] имáње [1], cf. имуће, имутак.

Ѝмоскѝ, m. adj. у Аустријској Херцеговини варошица и више ње пуст градић.

Ѝмоткиња, f. жена или дјевојка из Имоскога. [cf. Имоћанка].

Ѝмоћанин, m. човјек из Имоскога

Ѝмоћа̂нка, f. vide Имоткиња.

имýтак, тка, m. (у Лици) vide [2 имање 1] имовина.

ѝмӯћ, имýћа, ће, / vermöglich, dives. [cf. има-

имýћан, ћна, ћно, \ тан].

имýће, n. die Habe, das Vermögen, opes, facultates, cf. [vide 2] имáње [1]: А ако ћеш, шћерце, по *имућу* — Што ли залуд велико *имуће* —

ѝна̂д,* инáда, m. vide **инат**: Међу свате *инад* заметну се —

ѝна̂ко, (ст.) anders, aliter [cf. иначе]: Је ли тако, да није *инако?* —

ѝна̂т,* инáта, [инад] m. 1) der (Wort-) Streit, contentio, cf. [vide] свађа: Од *ината* нема горега заната. — 2) der Trotz, contemtus: за *инат*, zum Trotze, cf. [vide] пркос.

инáтити се, ѝна̂тѝм се, v. r. impf. sich zanken, zanken, contendo, litigo. [vide свађати се].

инáћење, n. das Zanken, contentio.

ѝна̂че, sonst, alias, sin minus. cf. инако.

инáџија,* m. der Zänker, litigiosus.

ѝнглѐшкѝ, ка̂, ко̂, (у Боци) vide Англијски: Млетачкијем златом шикосане,| *Инглешкијем* сребром потковане —

ѝнда̂т,* индáта, m. die Hülfe (Hülfstruppen), auxilia, cf. [vide] помоћ: отишао му у *индат*; дошао му *индат*; Сад ће нама лијеп *индат* доћи,| Виђећете јада од Турака — Ваља дават' *индат* у Лозницу —

ѝнди,* also, demnach, igitur, itaque, ergo. cf. [vide] дакле.

индѝвин, m. (у Херц.) н. п. отишао на *индивин*, unsicher, incertum.

Ѝндија, f. Indien, India, cf. Инђија: Повешћу вас у земљу *Индију*,| Ђе штир коњу расте до кољена,| Ђетелина трава до рамена,| Откле никад не залази сунце —

индѝјот, m. (у Дубр.) vide [б у д а ц] ћýрак.

индѝјота, f. (у Дубр.) vide [б у д и ј а] ћурка.

[**инđе**, vide другдје; *види* s. v. друже.]

Ѝнђа, f. hyp. v. Инђија 3.

ѝнђе, (у Боци) на другом мјесту, anderswo, alibi: ђе *инђе*. [vide другдје].

Ѝнђија (cf. Индија), f. 1) Indien, India: Из *Инђије*, из земље проклете — 2) село у Сријему, ein Dorf in Sirmien, pagi nomen. — 3) Frauenname, nomen feminae.

инкона, f. (у Боци) vide икона.

инкòносац**, инкòносца, m. vide **иконос.

ѝно, (ст.) anders, aliud: На *ино* се њему не могаше — auf eine andere Art, alio modo. cf. друкчије.

инòверац, инòве̄рца, m. (ист.) vide иновјерац.

инòве̄рка, f. (ист.) vide иновјерка.

инòвирац, инòвѝрца, m. (зап.) vide иновјерац.

инòвѝрка, f. (зап.) vide иновјерка.

инòвјерац, инòвје̄рца, m. (јуж.) ein Andersgläubiger, von einem andern Glauben, alius fidei.

инòвје̄рка, f. eine Andersgläubige, alius fidei.

Ѝногор, m. расеље (гдје су Турци стајали) више Баница: На *Иногор* мало поље доше —

инòкосан, сна, сно, einzeln, einsam, d. i. ohne andere verwandte Familienhäupter, bloß mit seinem Weib und Kind im Hause, sine cognatis, cum sola uxore et liberis degens. cf. један [; једнац 2, једноглавац].

инòкоштина, f. der Zustand da man инокосан ist, vita cognatis destituta.

инокрајнӣ, нā, нō, (у Ц. г.) из друге земље, ausländisch, peregrinus.
инорија, f. (у Ц. г.) vide нурија.
иностранац, нца, m. ein Ausländer, Fremder, peregrinus.
иноча, f. } (ст.) друга жена, die Nebenfrau,
иночица, f. dim. } zweite Frau (neben der ersten), uxor altera: Нека буде сестри *иночица* —
инсан,* инсáна, (cf. исан) m. Mensch ohne Unterschied des Geschlechtes und des Alters, homo.
интерес, m. (у војв., у Дубр. интèрес) 1) das Interesse, d. i. Zinsen, fenus. cf. [vide] камата. — 2) Interesse, d. i. Nutzen, fructus, cf. [vide] добит [1]: *Интерес* душу губи.
интов, интòва, m. die Kutsche, pilentum. У пјесмама понајвише pl. интови [vide каруце]: Ватај, сине, коње у *интове* —
интуљ, m. (у Дубр.) vide [б у д а ц] *ћурак.*
интуша, f. (у Дубр.) vide [б у д и ј а] ћурка.
инћар,* инћара, m. das Leugnen, negatio, cf. [vide] бах [1]: ударио у *инћар*; Од *инћара* нема бољег ћара.
инћарење, n. das Leugnen, negatio. [vide 1 башење 3].
инћарити, инћарим, v. impf. leugnen, nego. cf. [vide] башити [2].
инџијел,* инџијèла, } m. das Evangelium, evan-
инџил,* инџила, } gelium (ist der Koran gemeint): К нама брже, оџе и ваизи! Понесите књиге *инџијеле* — Ја сам глед'о у нашем *инџилу* —
инџинир, инџинира, m. der Geometer, Ingenieur, geometres.
инџирица, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].
иње, n. der Rauchreif, pruina. *Иње* је зими смрзла *магла*, а *слана* је у прољеће и у јесен смрзла *роса*. cf. сјеверина, ињ.
ињӣ, ња, ње, ein anderer, alter: *иња* вјера, [vide] д р у г и [1], cf. ино.
иоле (и оле), nur etwas, nur ein wenig, aliquantillum: *иоле*; да има *иоле* памети; да је *иоле* вруће.
ипак, dennoch, tamen: али ипак. cf. [vide] опет.
Ипорак, ȍрка, m. у пјесми: По имену *Ипорак* Перошу —
ира (ира), f. gegerbte Schafshaut, pellis ovilla depilis.
ис! } interj. Laut, um die Schafe vor sich zu trei-
иса! } ben, sonus agentis oves.
Исаије, } m. Isaias, Isaias.
Исаило, }
Исак, Исáка, m. Isaak, Isaacus.
исан,* исáна, m. vide **инсан**: Ал' је *исан*, али ђаво црни? —
исвилати, лам, v. pf. (у Ц. г.) исвилали кукурузи, т. ј. у б р а д а л и, Bart bekommen, spica aristarum vallo munita est.
исе [*], исета, n. der Theil, der Antheil, portio. cf. [vide] дијел [1].
исевање, n. (ист.) vide исијевање.
исевати, исевам, (ист.) vide исијевати.
исевци, исевака, m. pl. (ист.) vide исијевци.
исејати, јем, (ист.) vide исијати.
исек, m. (ист.) vide исјек.
иселити, иселим, v. pf. 1) übersiedeln, transfero. — 2) ausziehen, auswandern, emigro.
иселити се, иселим се, v. r. pf. ausziehen, auswandern, emigro, sedem muto.
исељавање, n. das Uebersiedeln, das Ausziehen, Auswandern, emigratio.
исељавати, исељавам, v. impf. 1) übersiedeln, transfero. — 2) ausziehen, auswandern, emigro.
исељавати се, исељавам се, v. r. impf. ausziehen, auswandern, emigro.
исећи, исечем, (ист.) vide исјећи.
исецање, n. (ист.) vide исијецање.
исецати, исецам, (ист.) vide исијецати.
исечак, чка, m. (ист.) vide исјечак.
исивање, n. (зап.) vide исијевање.
исивати, исивам, (зап.) vide исијевати.
исивци, исивака, m. pl. (зап.) vide исијевци.
исијати, јем, v. pf. (јуж. и зап.) aussieben, percribro.
исијèвање, n. (јуж.) das Durchsieben, percribratio.
исијèвати, исијевам, v. impf. (јуж.) aussieben, percribro.
исијевци, исјевака, m. pl. (јуж.) 1) оно брашно што се по други пут исијева (на рјеђе сито) из мекиња, das Nachgesiebte, farina secunda. — 2) (у Босни) die Kleien, furfur. [vide мекиње] cf. осјевине.
исијèцање, n. (јуж.) das Aushauen, excisio.
исијèцати, исијецам, v. impf. (јуж.) aushauen, excido.
исик, m. (зап.) vide исјек.
исиот, m. der Zittwer[wurzel], amomum zedoaria [curcuma cedoaria] Linn.
исисати, сам (ишем), v. pf. aussaugen, exsugo: Нијесам сам ја то из прста *исисао* (т. ј. нијесам измислио, него сам чуо од другијех људи).
иситнити, иситним, v. pf. zerkleinen, comminuo.
исићи, исичем, (зап.) vide исјећи.
исицање, n. (зап.) vide исијецање.
1. **исицати**, исицам, (зап.) vide исијецати.
2. **исицати**, цам, (зап.) vide исјецати.
исичак, чка, m. (зап.) vide исјечак.
исјек, m. vide исјечак.
исјећи, исијèчем, v. pf. (јуж.) 1) aushauen, excido, н. п. челе, тиће. — 2) zerhauen, disseco.
исјецати, цам, v. pf. (јуж.) zerhauen, disseco.
исјечак, чка, m. (јуж.) од печена брава оно између бутова и ребара, das ausgehauene Stück eines gebratenen Lamms von der Hüfte bis zu den Rippen, pars exsecta agni assati [cf. бубрежњаци, исјек, бошарија; лубина]: тај се храни *исјечцима*.
исказати, искажем, v. pf. ausreden, zu Ende sprechen, omnia dixisse.
искајати се, јем се, v. r. pf. genug bereuen, satis doleo: кајем се, не могу *се искајати*.

иска̏кање, n. das Ausspringen, exsultatio (?).

иска̏кати, ѝскачем, v. impf. ausspringen, exsilio: Од муке им очи *искакаху* —

иска̏лати, ѝскалам, v. pf. т. j. рибу, zerschneiden, disseco. cf. [1] калати.

иска̏лити, ѝскалим, v. pf. т. j. срце на коме, abkühlen, den Muth kühlen, expleo animum.

иска̏љати, ѝскаљам, v. pf. mit Koth beschmutzen, luto foedo.

ѝска̂мкати (ѝскамкати), кам, v. pf. absammern, elamentor.
ѝска̂мчити, чим, v. pf. absammern, elamentor.

иска̀нтати, там, v. pf. vide [и с у к а т и] исновати.

1. **ѝскање**, n. 1) das Begehren, Verlangen, petitio. — 2) das Suchen, quaestio. cf. [vide] тражење.

2. **ѝскање**, n. vide бискање.

ѝска̂п, cf. наискап.

ѝскапати, пље̂, v. pf. austropfen, austräufeln, exstillo: очи ти *искапале*! Док су моје очи *искапале* Све плетући од злата кошуљу —

иска̏пити, ѝскапим, v. pf. ausschlürfen (bis zum letzten Tropfen), exsorbeo.

искапљѝвање, n. das Ausschlürfen, exsorptio.

искапљѝвати, ка̏пљујем, v. impf. bis auf den letzten Tropfen austrinken, exsorbeo.

иска̏рати, ѝска̂рам, v. [pf.] impf. ausschelten (österr. ausgreinen), objurgo. [cf. извикати 2, искорити 2, испсовати].

1. **ѝскати**, ѝштем (у Босни по варошима *ѝшћем*), v. impf. 1) verlangen, peto. — 2) (у Дубр.) suchen, quaero. cf. [vide] тражити.

2. **ѝскати**, ѝште̂м, v. impf. (у Сријему) vide бискати.

ѝскати се, ѝште̂м се (у Босни по варошима *ѝшће̂м се*), v. r. impf. um Erlaubniß bitten, sich erbitten, peto.

иска̏шљати, ѝскашље̂м, v. pf. aushusten, extussio.

иска̏шљати се, ѝскашље̂м се, v. r. pf. husten, tussio.

искварити, ѝсква̂рим, v. [pf.] impf. verderben, corrumpo.

иске̏сити, ѝске̂сим, v. pf. т. j. зубе, die Zähne weisen, ringor: *Искесио* зубе, као лисица на шипак.

ѝскидати, да̂м, v. pf. 1) entzwei reißen, rumpo. — 2) ђубре, шталу, auseinander werfen, ausfegen, disjicio, everro.

ѝскидати се, да̂м се, v. r. pf. bersten, disrumpor, н. п. од смијеха.

искила̏вити, кѝла̂вим, v. pf. einen Bruch (im Unterleibe) verursachen, herniam adfero. [cf. иштетити 2].

искила̏вити се, кѝла̂вим се, v. r. pf. einen Bruch bekommen, herniam accipio. [cf. иштетити се, прекинути се, претргнути се 1, утргнути се].

ѝскинути, не̂м, v. pf. vide ишчупати [1]: *Искиде* му из рамена главу — Петне му је жиле *искинула* —

искѝпети, (ист.)
искѝпити, (зап.)
искѝпјети, (југоз.)
искѝпљети, (јуж.) кѝпи̂м, v. pf. überlaufen (im Sieden), redundo, effluo.

ѝскиселити се, лим се, v. r. pf. eingeweicht werden, maceror: метни крух у воду нек *се* добро *искисели*. cf. искишати се.

ѝскитити, ти̂м, v. pf. aufputzen, exorno.

искѝшати се, ша̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide искиселити се.

искла̀сати, са̂м, v. pf. Aehren bekommen, spicor: *искласала* шеница.

ѝсклати, коље̂м, v. pf. zerbeißen, commordeo: *исклали* је пси.

ѝсклати се, ѝскољемо се, v. r. pf. између себе, vide поклати се.

искле̏пати, ѝсклепље̂м, v. pf. мотику, сјекиру, dengeln, pulsando exacuo.

искли̏јати, ја̂м, v. pf. hervorkeimen, progermino.

ѝсклимати, ма̂м, v. pf. durchs Wackeln (z. B. mit dem Kopfe) etwas erreichen, vacillans (e. c. caput) adipiscor: Ако језиком не изланда, главом не *исклима*.

исклу̀вати, ѝсклујем, v. pf. picken, rostro tundo: А пилићи лебац *искљували* —

ископе̏љати се, љам се, v. r. pf. sich hervorwälzen, expediri (auch fig.). [vide ископрцати се].

иско̀бити, ѝскобим, v. pf. erahnden, omine consequor. cf. кобити.

иско̀зити, ѝскози̂, v. pf. (eine Menge) werfen (von Ziegen), pario: ова је коза *искозила* све ове козе.

иско̀зити се, ѝскозе̂ се, v. r. pf. т. j. козе, werfen (von mehreren Ziegen), pario.

иско̀кати, ѝско̂кам, v. pf. кукуруз, Kukuruzkörner rösten, daß sie aufspringen, torreo.

иско̀кати се, ѝско̂кам се, v. r. pf. aufspringen (von gerösteten Kukuruzkörnern, auch von der Erde bei einer großen Dürre), rimas ago.

искома̀дати, да̂м, v. pf. zerstückeln, in Stücke schneiden, disseco.

иско̀ма̂рдити, дим, v. pf. (у Дубр.) кога, т. ј. и с п р е б и ј а т и [1], zusammen schlagen, contundo.

ѝскон, m. (у Ц. г.) der Anfang, initium: од искона [cf. одзаманде], von je her, inde ab omni tempore.

ѝсконски̂, ка̂, ко̂, (у Ц. г.) von je her, inde ad omni tempore: Тако те *исконска* рђа не убила!

иско̀нчати, ча̂м, v. pf. н. п. чарапе, mit Zwirn aussticken, filo pingo.

ѝскоп, m. (у Ц. г.) die Vernichtung, der Untergang, pernicies, interitus. cf. истрага.

ископа̀вање, n. 1) das Ausgraben, effossio. — 2) das Vertilgen, interitus.

ископа̀вати, ко̀павам, v. impf. 1) ausgraben, effodio. — 2) (у Ц. г.) vertilgen, vernichten, perdo.

иско̀пати, ѝскопа̂м, v. pf. 1) ausgraben, effodio. — 2) коме очи, ausstechen, effodio. — 3) (у

Ц. г.) vertilgen, vernichten, perdo, [vide] затрти, cf. истражити: И *ископа* сву крајину Турску —

искòпати се, пâм се, v. r. pf. (у Ц. г.) zu Grunde gehen, vernichtet werden, intereo, cf. [vide] затрти се: Не ће *се* свијет *ископати* (н. п. ако се то и то догоди); Ка' *с' ископа* кућа војводина — Ако ми *се ископаше* овце —

искòпнети, (ист.) } пнйм, vide ископњети.
искòпнити, (зап.) }

ѝскопњâк, m. (у Ц. г.) који кога ископа, der Vertilger, Vernichter, extinctor.

искòпњети, кòпнйм, v. pf. [јуж.] н. п. лубеница, zergehen, zerschmelzen, inwendig vertrocknen, exsiccor, dissolvor.

ископр̀цати се, цâм се, v. r. pf. einer Verlegenheit entkommen, evado. cf. искобељати се.

искорéнити, кòренйм, (ист.) } v. pf. auswurzeln, eradico.
искоријѐнити, кòријенйм, (јуж.) }

искòрити, ѝскорйм, v. pf. 1) aushefteln (z. B. das Federmesser aus dem Hefte drehen). — 2) (у Ц. г.) ausschelten, objurgo, cf. [vide] искарати: већ би у жене срце пукло, како га је *искорио*; Ви јуначка срца *искорите* —

искòсити, ѝскосйм, v. pf. abreiben, attero.

искòсити се, ѝскосйм се, v. r. pf. 1) sich ausreiben (vom Kleide), deteror. — 2) челе *се* међу собом *искосиле*, т. ј. потукле. — 3) на кога, sich entgegen stemmen, obnitor.

искòчити, ѝскочйм, v. pf. ausspringen, exsilio. [cf. испасти 2].

ѝскра, f. (у Ц. г.) der Funke, scintilla, cf. варница [1] (а варница се у њих зове оно што одскаче од врућа гвожђа кад се кује): Па извади двије кубурлије,| И објема *искру* огња даје —

искрáдâње, n. das Entstehlen, clandestinus abitus.

искрáдати се, ѝскрâдâм се, v. r. impf. sich entstehlen, clam abeo.

искрај, praep. mit gen. vom Rande, ex margine: Вика стража *искрај* поља —

ѝскрасти се, искрáдêм се, v. r. pf. sich entstehlen, clam abeo: Како ћу *се искраст'* ђеци лудој —

искрвáвити, кр̀вâвйм, v. pf. beblutem, cruento.

искр̀вити се, ѝскрвймо се, v. r. pf. streiten, so daß Blut fließt, rixas cieo cruentas.

искрéнути, ѝскрêнêм, [v. pf.] vide извркнути.

искрѐсати, ѝскрешêм, v. pf. н. п. ватру, anschlagen (Feuer), excito ignem.

искрѐсати се, ѝскрешêм се, v. r. pf. н. п. искресале се кошуље (cf. кресови), abgewetzt werden, deteri.

ѝскретâње, n. vide извртање.

ѝскретати, крећêм, [v. impf.] vide извртати.

ѝскрзати, зâм, v. pf. abwetzen, abschleifen, detero [cf. истрцати]: *искрзао* швигар на бичу.

[**искрзати се**, зам се, v. r. v. искрзати; cf. истрцати се.]

искрѝвити, ѝскрйвйм, v. pf. krümmen, incurvo.

[**искривити се**, искривим се, v. r. v. искривити; cf. изерити се.]

искривљѝвâње, n. das Krümmen, incurvatio.

искривљѝвати, крѝвљујêм, v. impf. krümmen, incurvo.

искрѝжати, ѝскрйжâм, v. [pf.] impf. in Scheiben schneiden, disseco, н. п. јабуку, лубеницу, дињу.

ѝскрица, f. 1) dim. v. искра. — 2) (у Сријему) некакав цвијет као прстенак [3], Art Pflanze, herba quaedam.

искр̀мити, ѝскрмйм, v. pf. кад онај који чамцем управља, воду испод њега веслом као изгрне и тако стражњи крај одбије даље а предњи обрне на ону страну, онда се каже *искрмити*; а кад воду као подгрне под чамац и тако стражњи крај привуче на ону страну, а предњи обрне на другу, онда се каже *прихватити*.

искрмљѝвâње, n. verbal. v. искрмљивати.

искрмљѝвати, кр̀мљујêм, v. impf. cf. искрмити.

ѝскрњй, ња, ње, (у Дубр.) nächster, proximus.

искрòјити, ѝскројйм, v. pf. н. п. кожу на опуту, die Haut zerschneiden auf Schuhe u. dgl., discindo.

ѝскрпити, пйм, v. pf. 1) ausflicken, consarcio: Каква му је зелена долама:| Да *искрпи*, нова би му била,| Да измјери, претегли би конци — 2) кога, ausschelten, increpo.

ѝскрснути, нêм, v. pf. plötzlich da stehen, repente existo, adsto.

искр̀стити, ѝскрстйм, v. pf. nach einander taufen, baptizo alium ex alio.

искр̀стити се, ѝскрстймо се, v. r. pf. sich insgesammt taufen lassen, baptizor alius ex alio.

искр̀хати, хâм, v. pf. aushusten (von Thieren), extussio.

искр̀цати, цâм, v. pf. ausladen (ein Schiff), exonerare navem. cf. [vide] истоварити [2].

искр̀чити, ѝскрчйм, v. pf. ausroden, agrum silvestrem extirpo.

искỳкљати, љâм, } v. pf. herauswallen, prorumpo.
искỳљати, љâм, } cf. куљати.

ѝскуп, m. die Versammlung, conventus: Ту ћеш браћу на *искупу* наћи — Црногорце на *искупу* пита — Лакше би се зв'језде избројиле| Него Турска на *искупу* војска —

1\. **искỳпити**, ѝскỳпйм, v. pf. loskaufen, redimo: *Искуп'* ме, брате, из Турски руку —

2\. **ѝскупити**, пйм, v. pf. sammeln, colligo.

искỳпљâње, n. das Sammeln, congregatio.

искỳпљати, ѝскỳпљâм, v. impf. sammeln, congrego.

искупљѝвâње, n. das Loskaufen, redemtio.

искупљѝвати, кỳпљујêм, v. impf. loskaufen, redimo.

искỳпсти, кỳбêм, v. pf. ausraufen, evello. cf. [vide] ишчупати [1].

искỳсити, ѝскỳсйм, v. pf. 1) н. п. хљеб, исјећи га на комаде, zerschneiden, concido. — 2) из кашике, essend einen Löffel ausleeren, plenum cochlear ori infundo.

искусу́рити, ку̏сурӣм, v. pf. alle Rückstände berichtigen, debita residua exsolvo. cf. [vide 1] измирити.
искуцáвање, n. das Losklopfen, Aufklopfen. emotio, quae fit pulsando.
искуцáвати, ку̏цāвāм, v. impf. aufklopfen, pulsando removeo.
ѝскуцати, цāм, v. pf. н. п. чеп, или врањ на бурету, ausklopfen, pulsando removeo.
ѝскуцкати, кāм, dim. v. искуцати.
иску̏чити, *ѝскӯчӣм, v. pf. као измамити што у кога.*
искушáвање, n. vide кушање.
искушáвати, ку̏шāвāм, v. impf. versuchen, tento. cf. [vide] кушати [1].
ѝскушати, шāм, v. pf. versuchen, tento.
искушѐник, искушеника, m. der Novize, novitius, discipulus.
Ѝслāм, Ислáма, m. im Sprichworte: Како ти је име? — *Ислам.* — Тако сам ти и сам.
ислѐнсати,* ислѐнше̑, v. impf. н. п. рана, fließen (von der Wunde), manat (virus e vulnere). cf. [vide] тећи [1].
ислу́жити, ѝслӯжӣм, v. pf. 1) ausdienen, bis zu Ende einer gewissen Zeit dienen, servitio exire. [cf. дослужити, наслужити 2]. — 2) durchs Dienen etwas erwerben, servitio acquiro.
исно̀вати, ѝснујēм, v. pf. н. п. цријева из заклана јагњета. vide исукати.
испáвати, ѝспāвāм, v. pf. erschlafen, dormiendo acquiro.
испáвати се, ѝспāвāм се, v. r. pf. sich ausschlafen, satis dormivisse.
ѝспадāње, n. das Herausfallen, elapsus.
ѝспадати, дāм, v. impf. herausfallen, exido.
испа́лити, ѝспāлӣм, v. pf. (у Далм.) пушку, abfeuern, incendo. [cf. избацити 3, изврћи (извргнути) 1, излубардати, изметнути 3, иступити 3].
испараклѝсати, ра̀клӣсāм, v. pf. zerfetzen, dilacero.
испáрати, ѝспāрāм, v. pf. 1) auseinander schneiden, discindo. — 2) (у Хрв.) vide [и з д е р а т и 1] подерати (н. п. књигу).
ѝспарити, рӣм, v. pf. abbrühen, aqua fervida eluo.
ѝспарити се, рӣм се, v. r. pf. sich im Bade oder beim Feuer erwärmen, calefio.
ѝспасти, паднēм, v. pf. 1) herausfallen, excido, elabor. — 2) на брдо, пред кулу, hinauslaufen, excurro. cf. [vide] искочити.
ѝспаша, f. vide [2] паша: оћерао овце на *испашу.*
ѝспашӣште, n. (у Хрв.) мјесто ђе стока пасе, die Weide (Weideplatz), pascuum.
испáштāње [испашћање], n. 1) das Büssen, luitio. — 2) das Fasten, jejunium.
испáштати, ѝспāштāм, (cf. испашћати) v. impf. што, für etwas büssen, luo.
испáштати се, ѝспāштāм се, [испашћати се] v. r. impf. ausfasten, sich zerfasten, jejunio absumor.
испáшћāње, n. vide испаштање.
испáшћати, ѝспāшћāм, vide испаштати.
испáшћати се, ѝспāшћāм се, vide испаштати се.
ѝспевати, вāм, (ист.) vide испјевати.
ѝспевати се, вāм се, (ист.) vide испјевати се.
ѝспек, m. Kesselzins (?), portio sicerae pro commodato lebete ad cremandam siceram. [cf. казанија; најам 2].
испердáшити, пѐрдāшӣм, v. pf. bei den Kürschnern: ein Fell ausziehen, dehnen, extendo. [cf. опердашити].
испѐрити се, ѝсперӣм се, v. r. pf. vide извитоперити се.
исперу́тати се, тāм се, v. r. pf. н. п. кожа, лице (кад изиђе по њему као перут што је по глави).
ѝспети, ѝспењēм (ѝспнēм), v. pf. in die Höhe heben, elevo.
ѝспети се, ѝспењēм (ѝспнēм) се, v. r. pf. [vide попети се] 1) hinaufgehen, klettern, ascendo. — 2) испео му се чир за вратом, испела му се јаштерица на језику, ausbrechen, erumpo.
испѐћи, пѐчēм, v. pf. 1) backen, pinso, н. п. хљеб. [cf. упећати]. — 2) braten, asso, н. п. јагње, ћурку. — 3) ракију, brennen, cremo. — 4) занат, gründlich erlernen, condisco: *испеци* па реци, überlegen.
ѝспивати, вāм, (зап.) vide испјевати.
ѝспивати се, вāм се, (зап.) vide испјевати се.
ѝспизмити се, мӣм се, v. r. pf. на кога, anfangen Jemand feindlich zu verfolgen, insectari coepisse.
испѝјāње, n. das Austrinken, ebibitio.
испѝјати, ѝспӣјāм, v. [im]pf. austrinken, epoto: Ја нијесам дојахао овђе| Да *испијам* по Удбини вина — Сташе свати вино *испијати* —
испи́рāње, n. das Auswaschen, Ausspülen, ablutio.
испи́рати, ѝспӣрāм, v. impf. auswaschen, lavo.
испи́рача, f. крпа што се њом испира што (н. п. пушка), der Wischfetzen, Wischhader, Wischlappen, lacinia ad abstergendum.
испирлати, лāм, [v. pf.] vide истјерати [1].
испирлѝтати, тāм, v. pf. erhaben weben, texendo pingo. cf. изметати [3].
испи́сати, ѝспӣшēм, v. pf. 1) herausschreiben, exscribo. — 2) abschreiben, wegstreichen, deleo. — 3) verschreiben, verbrauchen, consumo scribendo. — 4) abmalen, depingo. [cf. измоловати].
испи́сати се, ѝспӣшēм се, v. r. pf. 1) machen daß man abgeschrieben wird, deleor. — 2) sich satt schreiben, sat scripsisse.
исписѝвāње, n. 1) das Herausschreiben, exscriptio. — 2) das Abschreiben, deletio.
исписѝвати, пѝсујēм, v. impf. 1) herausschreiben, exscribo. — 2) abschreiben, deleo.
исписѝвати се, пѝсујēм се, v. r. impf. sich abschreiben lassen, deleor.
ѝсписнā, f. [adj.] die Abschreibgebühr, pecunia deletoria, quae datur scribae, ut soluto tributo nomen tributarii deleat — in codice debentium. [Види приповијетку у I. издању].

ѝсписнӣк, m. војник који је исписан из службе [у исто вријеме кад и који други, н. п. он је мој *исписник*, т. j. у исто доба смо се исписали из војске].
испи̏тати, ѝспита̑м, v. pf. erfragen, exquiro.
ѝспити, ѝспиjе̑м, v. pf. austrinken, ebibo.
испитѝва̑ње, n. das Erforschen, exquisitio.
испитѝвати, пи̏тује̑м, v. impf. erforschen, exquiro.
ѝспичутура, m. (im Scherze) der Tschutura-Austrinker, potor. cf. изједипогача.
испиша́ва̑ње, n. das Auspissen, eminctio.
испиша́вати, пѝша̑ва̑м, v. impf. auspissen, emingo.
испѝшати, ша̑м, v. pf. auspissen, emingo.
ѝспјевати, ва̑м, v. pf. (југ.) 1) aussingen, absolvo cantum. — 2) ersingen, cantu acquiro.
ѝспјевати се, ва̑м се, v. r. pf. (југ.) sich aussingen, sat cecinise.
ѝсплазити, зи̑м, v. pf. т. j. језик, hervorrecken, zum Munde hinausstrecken (die Zunge), exsero, protendo linguam.
1. **испла́кати,** ѝсплаче̑м, v. pf. н. п. уста, ausspülen, eluo.
2. **ѝсплакати,** плаче̑м, v. pf. erweinen, flendo acquiro.
1. ***испла́кати се,** ѝсплаче̑ се, v. r. pf. н. п.* исплакао се *(или као што се највише говори,* исплакан) *бермет, кад се дуго точи и дољева вином.*
2. **ѝсплакати се,** плаче̑м се, v. r. pf. sich ausweinen, flendi finem facio, sat flevi.
исплакѝва̑ње, n. 1) das Erweinen, acquisitio per fletum. — 2) das Ausweinen, finis flendi.
исплакѝвати, пла̏кује̑м, v. impf. erweinen, fletu acquiro.
исплакѝвати се, пла̏кује̑м се, v. r. [im]pf. sich ausweinen, desino flere.
ѝсплата, f. die Auszahlung, solutio.
испла́тити, ѝспла̑ти̑м, v. pf. кога, коме, auszahlen, exsolvo. [vide 1 измирити].
исплаћѝва̑ње, n. das Auszahlen, solutio.
исплаћѝвати, пла̏ћује̑м, v. impf. auszahlen, solvo.
испле̏сти, пле̏те̑м, v. pf. flechten, plecto.
ѝсплививати, ва̑м, \ v. pf. herausschwimmen,
испло̏вити, ѝсплови̑м,/ enato.
испљу́ва̑ње, n. das Ausspeien, exspuitio.
испљу́вати, ѝспљу̑ва̑м, v. impf. ausspeien, exspuo.
испљу̏вати, ѝспљује̑м,) v. pf. ausspeien, exspuo.
ѝспљунути, не̑м,)
ѝспљускати, ка̑м, v. pf. н. п. лађу, или воду из лађе исполцем, ausspritzen, emitto.
ѝспо̑, ѝспола, m. (у Црмн.) vide исполац.
ѝсповѐд, f. (ист.) vide исповијед. [cf. исповест].
исповѐда̑ње, n. (ист.) vide исповиједање.
исповѐдати, по̏веда̑м, (ист.) vide исповиједати.
исповѐдати се, по̏веда̑м се, (ист.) vide исповиједати се.
испо̀ведити, ди̑м, (ист.) vide исповједити.
испо̀ведни̑, на̑, но̑, (ист.) vide исповједни.
исповѐднӣк, исповеднѝка, m. (ист.) vide исповједник.
ѝсповест, f. vide исповед.
ѝсповӣд, f. (зап.) vide исповијед. [cf. исповист].
исповѝда̑ње, n. (зап.) vide исповиједање.
исповѝдати, по̏вида̑м, (зап.) vide исповиједати.
исповѝдати се, по̏вида̑м се, (зап.) vide исповиједати се.
испо̀видити, ди̑м, (зап.) vide исповједити.
испо̀видити се, ди̑м се, (зап.) vide исповједити се.
испо̀видни̑, на̑, но̑, (зап.) vide исповједни.
исповѝднӣк, исповиднѝка, m. (зап.) vide исповједник.
испо̀вић̂ети, по̏вједи̑м, (југ.) vide исповједити.
испо̀вић̂ети се, по̏вједи̑м се, (југ.) vide исповједити се.
исповѝјати се, по̏вија̑м се, v. r. pf. sich winden, volvi: Ситна *се* трава *исповијала*| Дол' по игришту, по девојачком —
ѝсповијед, f. (југ.) die Beichte, confessio. [cf. исповијест].
исповијѐда̑ње, n. (југ.) [1)] das Beichten, confessio. — 2) das Beichtehören, auscultatio confessionis.
исповијѐдати, по̏виједа̑м, v. impf. (југ.) Beichte hören, auscultor confessionem.
исповијѐдати се, по̏виједа̑м се, v. r. impf. (југ.) beichten, confiteor.
ѝсповијест, f. (југ.) vide исповијед.
ѝсповӣст, f. (зап.) vide исповијест.
испо̀вједити, ди̑м, v. pf. (југ.) einmal Beichte hören, audio cofessionem. [cf. исповић̂ети].
испо̀вједити се, ди̑м се, v. r. pf. (југ.) einmal beichten, confiteor. [cf. исповић̂ети се].
испо̀вједни̑, на̑, но̑, н. п. чељаде, т. j. које се већ исповиједа, das Beichtkind, qui peccata sua sacerdoti confitetur.
исповје̏днӣк, исповједнѝка, m. 1) das Beichtkind, qui peccata sua sacerdoti confitetur. — 2) (у Дубр.) Beichtvater, sacerdos a confessionibus. cf. [vide] духовник.
испо̀ганити, ни̑м, v. pf. verunreinigen, polluo.
испо̀ганити се, ни̑м се, v. r. pf. sich besudeln (vom Kinde das sich befackt), concacare se.
испогѝбати, испо̀гӣба̑мо, v. pf. (у Ц. г.) umkommen, fallen (von einer Menge), pereo. cf. [vide] изгинути.
испод, mit gen. von unten weg, ab imo, desub: А кад били *испод* Алексинца —
ѝспод му̏кла (испод мукла), heimtückisch, subdole: Ондар Вуко *испод мукла* пита —
исподсунча̀нӣк, ча̀нѝка, m. (у Хрв.) вјетар испод сунца (од истока), ein Ostwind, eurus. cf. [vide] устока.
[**испокој,** cf. заиспокој; *види* s. v. 1 даћа.]
исполаканије, n. (komisch-satyrisch im Geiste der Mönchssprache von испла́кати) das Ausschwemmen, Ausspülen des Mundes, mit einem Glase Wein, bei großen Tafeln, nachdem man bereits aufgestan-

ден, und sich die Hände gewaschen hat, elutio: нема вина ни за *исполаканије*; дајде још једну (чашу) за *исполаканије*.

и̏сполац, и̏сполца, m. као издубена лопата којом се пљуска вода из лађе, Art Schöpflöffel (für den Schiffer, um das Wasser aus dem Schiffe auszuschöpfen), haustrum quoddam, cf. паљ [1, пала, испо]: Чунови му водом плове, а *исполци* звече —

испоразболе́вати се, бо̀ле̑ва̑мо се, (ист.) }
испоразболи́вати се, бо̀ли̑ва̑мо се, (зап.) } vide испоразболијевати се.

испоразболије́вати се, бо̀лијева̑мо се, [југ.] v. r. pf. erkranken (von einer Menge), morbo corripior.

испо̀редити, ди̑м, v. pf. an die Seite stellen, comparo. [vide упоредити].

испо̀редити се, ди̑м се, v. r. pf. с ким, sich in eine Reihe stellen mit einem, comparo me.

испо̀рити, и̏спори̑м, v. pf. ausweiden, exentero.

испо̀ручити, чи̑м, v. pf. (у Хрв.) бити *по̀рук* за што. vide подјемчити се.

испосло̀вати, по̀слује̑м, v. pf. vide израдити.

и̏спосни̑к, m. калуђер који отиде у испосницу те се само моли Богу и пости, ein Fastender, jejunator.

и̏спосница, f. ћелија у којој се испосник пости, Fastenstube, cubiculum jejunatoris. Код Студенице у великој врлети једна пећина зове се *испосница светога Саве*, за коју се приповиједа да је свети Сава у њој сједио и Богу се молио.

испо̀стити се, и̏спости̑м се, v. r. pf. ausfasten, sich zerfasten, jejunio absumi.

и̏справа, f. das Recht zu etwas, die Bewilligung der Regierung, jus scriptum rei faciendae: донио *исправу* из Цариграда да понови (или да начини изнова) намастир. cf. [оправа 3,] исправица.

и̏спра̑вдати, да̑м, v. pf. добити на суду распром, mittels eines Prozesses gewinnen, lite assequi. cf. правдати се.

и̏справити, ви̑м, v. pf. gerade richten, corrigo: Не може се крива Дрина раменом *исправити*.

и̏справица, f. vide исправа.

и̏справљање, n. das Geraderichten, correctio.

и̏справљати, ља̑м, v. impf. gerade richten, corrigo.

и̏спра̑вно, recht, recte.

испражњи́вање, n. das Ausleeren, evacuatio.

испражњи́вати, пра̀жњује̑м, v. impf. ausleeren, evacuo.

испра́знити, и̏спра̑зни̑м, v. pf. ausleeren, evacuo.

испра́сити, и̏спра̑си̑, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Sau), pario.

испра́сити се, и̏спра̑се̑ се, v. r. pf. т. ј. крмаче, werfen (von mehreren Säuen), pario.

и̏спрати [изaпрати], пе̑ре̑м, v. pf. auswaschen, eluo.

и̏спратити, ти̑м, v. pf. hinaus begleiten, comitor. [cf. попратити].

и̏спратња̑, f. adj. der Abschied, das Geleite auf den Weg, salutatio (osculum, verbera) viatica.

и̏спраћање, n. das Hinausbegleiten, comitatio discedentis.

и̏спраћати, ћа̑м, v. impf. hinausbegleiten, comitor discedentem.

испра́шити, и̏спра̑ши̑м, v. pf. н. п. хаљину, bestäuben, pulvere adspergo. cf. упрашити.

и̏спрва, }
и̏спрвице̑, } anfänglich, primitus. [cf. спрва, спрвице].

и̏спрдак, и̏спртка, m. Erzeugniß des Furzes, crepitus(?): колишно је дијете, као *испрдак* (österr. Furznöbel).

испрдељу̀скати, дѐљу̀ска̑м, v. pf. (у Дубр.) Einem mehrere Ohrfeigen geben, colaphis percutio.

испр̀дети се, (ист.) }
испр̀дити се, (зап.) } vide испрдјети се.

[**испрдјети,** дим, v. pf. ausfarzen. cf. избажђети.]

испр̀дјети се, дим се, v. r. pf. (југоз.) sich ausfarzen, satis pepedisse.

и̏спрднути, не̑м, v. pf. ausfarzen, expedo.

испр̀ђети се, пр̀ди̑м се, (јуж.) vide испрдјети се.

испреби́јати, прѐби̑ја̑м, v. pf. 1) кога, шта, vielfach zerschlagen, contundo. [cf. искомардити]. — 2) једно за друго, gegen einander berechnen, compenso, cf. пребити: И да ова зла *испребијамо* —

испре́гнути, и̏спре̑гне̑м, vide **испрећи.**

испрегри́зати, прѐгри̑за̑м, v. pf. vielfach zerbeißen, dimordeo.

испред, vor — hinweg, e conspectu: иди *испред* мене; прође *испред* куће; *испред* Божића; Свак *испред* своје куће нека мете.

испреда, у пјесми мјесто *испред*: Често гледа *испреда* механе —

испреда́вати, прѐда̑је̑м, v. pf. nach einander ergeben, dedo unum ex alio.

испре́да̑ње, n. das Erspinnen, acquisitio nendo.

испре́дати, и̏спре̑да̑м, v. impf. erspinnen, nendo acquiro: није му мати језик *испредала* (да је мали и слаб, него је велики).

испре́за̑ње, n. das Ausspannen, solutio.

испре́зати, и̏спре̑же̑м, v. impf. ausspannen, solvo jugo.

и̏спре̑ка, (ист.) vide испријека.

испреки́вати, прѐки̑ва̑м, v. pf. insgesammt überschmieden, recudo.

испреко, von jenseits, ex illa parte: *испреко* Саве, *испреко* Дунава, *испреко* мора.

испрекр̀штати, прѐкр̀шта̑м, }
испрекр̀шћати, прѐкр̀шћа̑м, } v. pf. nach einander ins Kreuz legen, decusso.

испрела́мати, прѐла̑ма̑м, v. pf. nach einander zerbrechen, confrigo.

[**испреплетати,** испреплећем, v. pf. mit einander flechten, perplecto; *види* s. v. крошње.]

испресе́цати, прѐсе̑ца̑м, (ист.) vide испресијецати.

испресјѐцати, прѐсијецâм, v. pf. (јуж.) nach einander zerhauen, disseco unum ex alio.

испреска́кати, прѐскâчêм, v. pf. кога, einen (im Gespräche) besiegen, zu Schanden reden, überreden, supero sermone.

ѝспрести, испре́дêм, v. pf. erspinnen, nendo acquiro.

испрестри́зати, прѐстрӣзâм, v. pf. (mit Scheeren) nacheinander zerschneiden, disseco unum ex alio.

испре́ћи, ѝспрегнêм, (испре́гох, пре́же; ѝспрегао, испре́гла) (cf. испрегнути) v. pf. ausspannen, solvo equos.

испре́чати, ѝспречâм, (ист.) vide исприје́чати.

испре́чити, ѝспречӣм, (ист.) vide исприје́чити.

испре́чити се, ѝспречӣм се, (ист.) vide исприје́чити се.

испрешѝвати, прѐшӣвâм, v. pf. nach einander zusammen nähen, consuo aliud ex alio.

ѝспржити, жӣм, v. pf. brennen, rösten, frigo (каву, дијете).

ѝспржити се, жӣм се, v. r. pf. sich verbrennen, aduror.

исприба́дати, прѝбâдâм, v. pf. nach einander anstecken, adfigo unum ex alio.

исприбѝјати, прѝбӣјâм, v. pf. nach einander anschlagen, adfigo unum ex alio.

ѝспригати, гâм, v. pf. vide попригати: М'јесила му погачицу,| *Исиригала* просуљицу,| Наточила бокарицу —

ѝспријека, (јуж.) von der Seite, a latere. cf. [избребар,] изребра.

испријѐчати, ѝспријечâм, v. pf. (јуж.) н. п. опанке, kreuzweise mit опута befestigen, decusso lora.

испријѐчити, ѝспријечӣм, v. pf. (јуж.) н. п. пушку на вратима, schief anlehnen (das Gewehr z. B.), adclino.

испријѐчити се, ѝспријечӣм се, v. r. pf. (јуж.) sich anstemmen gegen Jemand, adnitor in aliquem. [vide разрогачити се].

ѝсприка, (зап.) vide испријека.

исприкѝвати, прѝкӣвâм, v. pf. insgesammt anschmieden, accudo.

испри́чати, ѝспрӣчâм, v. pf. 1) vorerzählen, enarro: *исиричај* ми једну причу. — 2) auserzählen, enarro: чекај док *исиричам* ову причу што сам почео. — 3) (по зап. кр.) entschuldigen, excusso, [vide] и з г о в о р и т и [2], cf. оправдати. — 4) (зап.) vide испријечати.

испри́чати се, ѝспрӣчâм се, v. r. pf. 1) sich auserzählen, sat narrasse. — 2) sich entschuldigen, excuso me. [vide изговорити се 2].

испри́чити, ѝспрӣчӣм, (зап.) vide испријечити.

испри́чити се, ѝспрӣчӣм се, (зап.) vide испријечити се.

испришѝвати, прѝшӣвâм, v. pf. insgesammt annähen, adsuo.

испроба́дати, прòбâдâм, v. pf. zerstechen, compungo.

[**испробѝјати**, испробијам, v. pf. nacheinander durchbrechen, pertundo; *види* s. v. прогрушити.]

испровла́чити, прòвлâчӣм, v. pf. nach einander durchziehen (die Fäden, Riemen, Heftel), trajicio.

испровртѝвати, вр̀ћујêм, v. pf. nach einander durchbohren, durchlöchern, perforo unum ex alio.

испрода́вати, прòдâјêм, v. pf. ganz verkaufen, divendo.

испрозѐбати, прòзêбâмо, v. pf. sich erkühlen (von einer Menge), refrigeror.

испрорезѝвати, рѐзујêм, v. pf. insgesammt durchschneiden, discindo.

ѝспрос, m. (у Ц. г.) кад се исироси дјевојка.

испросѐцати, прòсêцâм, (ист.) vide испросијецати.

испросјѐцати, прòсијецâм, v. pf. (јуж.) nacheinander durchschneiden, unum ex alio disseco.

испро̀сити, ѝспросӣм, v. pf. 1) erbetteln, emendico. — 2) дјевојку, erbitten, erfreien, impetro. [cf. вјерити].

испросѝцати, прòсӣцâм, (зап.) vide испросијецати.

ѝспроснӣ, нâ, нô, erbeten, precibus impetratus. Срби приповиједају да само четири патријара треба да буду на земљи, и да се Српски патријар звао *исти исироснӣ*: јер су га Срби испросили од оне четворице.

ѝспрскати, кâм, v. pf. zerspringen, zerbrechen, dirrumpor: Њему даје старо *исирскало* —

ѝспрцати, цâм, v. pf. (у Дубр.) испрцао лук, т. ј. извретенао, прорастао, vide извретенати.

испсòвати, ѝспсујêм, v. pf. ausschelten, objurgo. [vide искарати].

ѝспузати, пужêм, v. pf. 1) hinauskriechen (wie die Kinder), erepo. — 2) hinaufklettern, enitor, erepo.

ѝспукнути, нêм, vide **испући**.

испу̏љити, ѝсиӯљим, v. pf. (у Сријему) [vide помолити] *cf. иуљити.*

ѝспунити, нӣм, v. pf. 1) ausfüllen (z. B. die Stickerei nach innen zu), expleo. — 2) erfüllen (den Befehl), impleo, facio satis.

ѝспунити се, нӣм се, v. r. pf. voll werden, impleor (мјесец, човјек у образу).

испуња́вање, n. das Erfüllen, impletio. [cf. испуњање, испуњивање].

испуња́вати, пу̀њâвâм, v. impf. erfüllen, impleo. cf. испуњати, испуњивати.

испу̀њање, n. vide испуњавање.

испу̀њати, ѝспу̀њâм, v. impf. vide испуњавати: И Ришћанску вјеру да *исиуњаш* — И Ришћански закон *исиуњајте* —

испуњѝвање, n. vide испуњавање.

испуњѝвати, пу̀њујêм, vide испуњавати.

испу̀пити се, ѝспу̀пӣм се, v. r. pf. cf. [1] пупа [2].

ѝспупчити се, чӣм се, v. r. pf. sich so setzen oder legen, daß der Nabel zu oberst kommt, umbilicum protendo.

ѝспуст, m. 1) марва нема *испуста,* hat keinen Platz, um dahin ausgelassen zu werden, pascuum. — 2) дао му испуст, Gelegenheit verschaffen zur Flucht, fugae copiam fecit.

испу̏стити, ѝспустӣм, [испуштити] v. pf. auslassen, dimitto.

испу̏стити се, ѝспустӣм се, [испуштити се] v. r. pf. 1) sich verwahrlosen, negligo rem meam. — 2) он се мало у лицу испустио, т. ј. измршавио.

ѝспући [испукнути], пукнêм, v. pf. losfrachen, sonum emitto: Топ *испуче* ка' да прогрмјело —

испу̏хати се, ѝспушêм се, v. r. pf. (у Дубр.) испухао се вјетар, sich ausblasen, satis flavisse.

ѝспуцати, цâм, v. pf. bersten, aufspringen, rumpor: *испуцале* му руке, усне.

ѝспуцати се, ѝспуцају̂ се, v. r. pf. н. п. пушке, топови, sich satt schießen, satis sonuisse (de tormentis): Јуче су *се* пушке *испуцале* —

ѝспушити, шӣм, v. pf. н. п. лулу, ausrauchen, fumando consumo. cf. [vide] попушити [2].

испу̏шта̂ње [испушћање], n. das Auslassen, emissio.

испу̏штати, ѝспу̂шта̂м, (cf. испушћати) v. impf. auslassen, dimitto.

испу̏штати се, ѝспу̂шта̂м се, [испушћати се] v. r. impf. 1) sich verwahrlosen, negligo me. — 2) у лицу, mager werden, macresco. cf. испустити се [2].

испу̏штити, ѝспуштӣм, vide **испустити.**

испу̏штити се, ѝспуштӣм се, vide **испустити се.**

испу̏шћа̂ње, n. vide **испуштање.**

испу̏шћати, ѝспу̂шћа̂м, vide **испуштати.**

испу̏шћати се, ѝспу̂шћа̂м се, vide **испуштати се.**

исред (из сред), mitten aus, e medio: *исред* града, *исред* војске.

ѝста̂, (ст.) durch poetische Licenz verkürzt, statt од истока, vom Aufgang, ab oriente sole: Сјало сунце *иста* до запада,| А не сјало ће је моја мајка —

ѝставити, вӣм, v. pf. 1) н. п. лонац, wegstellen, removeo. — 2) врата, ausheben (die Thür), evello: Колико га лако ударила,| Из бојна га седла *иставила* —

ѝставља̂ње, n. 1) das Wegstellen, remotio. — 2) das Ausheben, avulsio.

ѝстављати, ља̂м, v. impf. 1) wegsetzen, removeo. — 2) ausheben, avello.

ѝставорити, рӣм, v. pf. н. п. зиму, из зиме, mühselig zubringen, misere transigo. cf. претаворити.

иста̀ка̂ње, n. das Ausschenken, effusio.

иста̀кати, ѝста̂чêм, v. impf. ausschenken, effundo.

иста̀кнути се, ѝстакнêм се, vide **истаћи се.**

ѝста̂нчати, ча̂м, v. pf. 1) dünn werden, extenuor. — 2) weniger werden, extenuor: има ли још колико ракије? — нема, већ је *истанчало.*

истањѝва̂ње, n. das Verdünnen, extenuatio.

истањѝвати, та̀њујêм, v. impf. dünn machen, verdünnen, extenuo.

иста̀њити, ѝста̂њӣм, v. pf. verdünnen, extenuo.

иста̀ћи се (cf. истакнути се), ѝстакнêм се, v. r. pf. sich hervorthun, erbieten zu einer Unternehmung, exsisto [cf. истиснути се, натаћи се]: *Истаче се* силна потурица —

ѝсташтити, тӣм, v. pf. vide изгладњети.

ѝстеглити, лӣм, v. pf. ausziehen, dehnen, extendo, protraho: А довати срчали дурбина,| *Истеже* му четири каната —

исте̏гнути, ѝсте̂гнêм, v. pf. ausziehen, dehnen, extendo, protraho (same as above).

истéза̂ње, n. das Ausdehnen, extensio.

истéзати, ѝсте̂жêм, v. impf. ausdehnen, extendo.

ѝстека̂р, aufs neue, von vorne, denuo, cf. [vide] наново: Па *истекар* пушке подасуше —

исте̏лити, ѝстелӣ, v. pf. (eine Menge) [ab]kalben, pario.

исте̏лити се, ѝстелê се, v. r. pf. [ab]kalben (von mehrern Kühen), pario.

ѝстерати, ра̂м, (ист.) vide истјерати.

истерѝва̂ње, n. (ист.) vide истјеривање.

истерѝвати, тѐрујêм, (ист.) vide истјеривати.

исте̏сати, ѝстешêм, v. pf. aushauen, edolo: Из сваког пања не може се светац *истесати.*

исте̏ћи, тѐчêм, v. pf. auslaufen, effluo.

1. **ѝсти,** ӣдêм, vide **ићи.**

2. **ѝстӣ,** та̂, то̂, selbst, ipse. [cf. истоветни, пуки 2, сушти, чити].

истѝва (истѝва) [*], f. meerschaumene Pfeife, fistula fumatoria e spuma marina.

ѝстија (из тија), vide **истиха.**

истиј̏ештити, ѝстијештӣм, v. pf. (у Боци) н. п. маслине самљевене, auspressen, exprimo.

ѝстина, f. die Wahrheit, veritas: отишао на *истину* (ist gestorben).

ѝстинӣ, на̂, но̂, wahrhaft, verax.

ѝстинитӣ, та̂, то̂, wahrhaft, verax.

ѝстӣнскӣ, ка̂, ко̂, н. п. истина, wahr, wahrhaft, verissimus, ipsissimus: то је *истинска* лаж (scherzhaft).

ѝстирати, ра̂м, (зап.) vide истјерати.

истирѝва̂ње, n. (зап.) vide истјеривање.

истирѝвати, тѝрујêм, (зап.) vide истјеривати.

истискѝва̂ње, n. das Hinausdrücken, extrusio.

истискѝвати, тѝскујêм, v. impf. hinausdrücken, extrudo, urgeo foras.

ѝстиснути, нêм, (ѝстиснух, ѝстискох, ѝстисну, ѝстиште; ѝстиснуо, ѝстискао, ѝстиснула, ѝстисла) v. pf. hinausdrücken, extrudo.

ѝстиснути се, нêм се, [v. r. pf.] vide истаћи се.

истѝфан,* истифа́на, m. Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus: А на главу *истифан* од злата —

ѝстиха (из тиха) [истија (из тија)], langsam, leise, lente: *Истиха* се печеница пече.

ѝстица̂ње, n. vide истјецање.

ѝстицати се, ѝстичêм се, vide истјецати се.

истѝштати се, тӣм се, v. r. pf. оставидер је на пећ (н. п. гибаницу), нек *се истишти.*

ѝстјерати, ра̂м, v. pf. (јуж.) [југоз.] 1) hinaus-

jagen, expello. [cf. испирлати]. — 2) чашу, austrinken, ebibo: Једном наже Ришњанин Иване| А *ишћера* Облачићу Раде — 3) *Ишћерао* грош золоту, т. ј. донио (у трговини кад ко изгуби).

истјерѝвање, n. (југоз.) 1) das Hinausjagen, expulsio. — 2) Austrinken, τὸ ebibere.

истјерѝвати, тјѐрујем, v. impf. (југоз.) 1) hinausjagen, expulso. — 2) austrinken, ebibo.

ѝстјецање, n. (јуж.) das Hervorthun zu einer That, adparitio, oblatio. [cf. истицање].

ѝстјецати се, тјечем се, v. r. impf. (јуж.) sich hervorthun zu etwas, exsisto. [cf. истицати се].

ѝсто, 1) н. п. тако *исто*, gerade so, eodem plane modo. — 2) vide заиста: *Исто* Јован утећи могаше — Ту ћемо их *исто* дочекати — *Исто* сестру свога оца Јанка —

истоварáвање, n. das Abladen, deoneratio, exoneratio. [cf. истоваривање].

истоварáвати, товāрāвам, v. impf. abladen, deonero, exonero. [cf. истоваривати].

истоварѝвање, n. vide истоваравање.

истоварѝвати, товāрујем, vide истоваравати.

истòварити, -рим, v. pf. 1) abladen (die Waare), deonero. — 2) abladen (den Wagen), exonero. [cf. искрцати].

истòветнӣ, нā, нō, ganz derselbe, ipsissimus [vide исти]: исти *истоветни* отац (за дијете које је налик на оца).

истòветнōст, истòветности, f. die Identität, eadem vis.

ѝсток, m. der Sonnenaufgang, sol oriens, ortus solis.

ѝстолковати, кујем, v. pf. (по намастирима и у војводству по варошима) vide истумачити: Још сан Јела не *истолковала* —

ѝстом, 1) nur, nichts als, nonnisi [vide тек 2]: дошао сам *истом* да видим. — 2) erst, primum, demum, cf. [vide] тек [1]: *Истом* они у бесједи бјеху — *Истом* ага за вечеру сио —

истòпити, ѝстопим, v. pf. schmelzen, liquefacio.

ѝстоскати, кāм, v. pf. кола натрашке истурати, rücklings hinausstoßen, retrorsum extrudo. cf. *тоз*.

истòчити, ѝсточим, v. pf. zu Ende schenken, effundo.

ѝсточнӣ, нā, нō, östlich, ab oriente sole.

ѝсточнӣк, m. (у Ц. г.) der Ostwind, eurus, [vide] у с т о к а, cf. исподсунчаник.

ѝстрага, f. (у Ц. г.) vide искон: ове ће године бити *истрага* свему; Боља је *истрага*, него рђава натрага.

истражѝвање, n. das Zusammensuchen, conquisitio.

истражѝвати, трāжујем, v. impf. zusammensuchen, conquiro.

истрáжити, ѝстрāжим, v. pf. (у Ц. г.) ausrotten, extermino, [vide] з а т р т и, cf. истријебити, ископати: Црногорце *истражити* листом —

ѝстрајати, јем, v. pf. verbringen, transigo, consumo: Камо моји љетни данци што ја *истраја* —

ѝстргати, гāм, v. pf. entzwei reißen, rumpo.

ѝстргнути, нем, v. pf. ausreißen, eripio: *Истрже* му главу из рамена —

истрéбити, ѝстребим, (ист.) vide истријебити.

истрéсање, n. das Ausbeuteln, Ausschütteln, excussio.

истрéсати, ѝстрēсам, v. impf. ausbeuteln, excutio.

ѝстресине, f. pl. 1) оно што се најпослије истресе, н. п. брашно из вреће (кад већ брашна нестане), das letzte Ueberbleibsel, reliquum. — 2) пошљедњи снијег (особито мало смрзао као цигани) који у прољеће на пошљетку удара (као већ нестало снијега, па се *истреса* небо од њега).

истрéсти, трéсем, v. pf. ausbeuteln, excutio.

истрѝбити, ѝстрибим, (зап.) vide истријебити.

истријèбити, ѝстријебим, v. pf. (јуж.) ausrotten, extermino. [vide затрти].

ѝстринити, ним, v. pf. zerbröckeln, confrio. [cf. истрошити 1].

ѝстрићи, истрижем, v. pf. zusammenschnitzeln (mit der Scheere), concido.

истркати, ѝстрчем, v. pf. 1) коња, laufen lassen, currere jubeo (?). — 2) истрках пред кућу, hinauslaufen, excurro.

ѝстрнути, нем, [v. pf.] vide [у г а с и т и] ӳтрнути.

истрòшити, ѝстрошим, v. pf. 1) vide истринити. — 2) nach einander verzehren, expendo unum ex alio.

ѝстрти, ѝстрем, (ѝстр̑о, ѝстрла) v. pf. zerreiben, contero.

истрýгати, ѝстружем, v. pf. ausschaben, erado.

иструлити, лим, vide **иструхлити**.

истрýнити, ѝструним, v. pf. н. п. уш из главе, herausstöbern (mit dem Kamm), expurgo.

истрýнити се, ѝструним се, v. r. pf. verloren gehen, perdor (von kleinen Dingen, cf. трун).

ѝструнути, нем, vide **иструхнути**.

ѝструхлити [иструлити], лим, / **ѝструхнути** [иструнути], нем, v. pf. verfaulen, putrefio. [cf. изагњити, обагњити].

истрцати, ѝстрцам, v. pf. vide искрзати.

истрцати се, ѝстрцам се, [v. r. pf.] vide искрзати се.

истрчáвање, n. das Hinauslaufen, excursatio.

истрчáвати, трчāвам, v. impf. hinauslaufen, excurso.

истр̀чати, чим, v. pf. hinauslaufen, excurro.

истумáчити, тӯмачим, v. pf. (по зап. кр.) auslegen, erklären, interpretor. [cf. истолковати].

истýпање, n. das Zurücktreten, recessus.

истýпати, ѝступам, v. impf. zurücktreten, recedo.

истýпити, ѝступим, v. pf. 1) нож, бритву, stumpf machen, obtundo. — 2) zurücktreten, recedo: *иступи* на страну.

истýрање, n. 1) das Hinausstoßen, extrusio. — 2) das Ausschießen, rejectio. — 3) das Los-

schießen, ejaculatio. — 4) das Ausschlagen, calcitratus.
исту̑рати, ѝсту̑ра̑м, v. impf. 1) ausstoßen, extrudo. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) losschießen, abfeuern (die Flinte), ejaculor (glandes). — 4) ausschlagen, calcitro: *Истура* ногама као кулашица у вршају.
ѝстурити, рӣм, v. pf. 1) ausstoßen, extrudo. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) abfeuern, ejaculor (glandes). [vide испалити]. cf. избацити. — — 4) hinausthun, exsero: *Истури* ми моје б'јеле дојке —
ѝстурчити, чӣм, v. pf. nach einander türkisch machen, facio esse Turcam alium ex alio.
ѝстурчити се, чӣмо се, v. r. pf. insgesammt Türken werden, fidem turcicam amplector unus ex alio.
исту́ћи, ту́чем, v. pf. 1) zerschlagen, contundo. [vide избити 2]. — 2) zerstoßen, contundo.
ису́кати, ѝсу̑чем, v. pf. herauswinden, evolvo, extraho, н. п. пријева. cf. исновати, [откантати,] искантати.
[**Ису Крст**, m. Исус Христос; *види* s. v. кршћанин.]
Ѝсус, m. Jesus, Jesus.
Ѝсусов, а, о, Jesu, Jesu.
ѝсхитити [изитити] **се**, тӣм се, vide извитоперити се.
исхла́дити, ѝсхла̑дӣм, [изладити] v. pf. auskühlen, refrigero: *исхладише* дјеца собу.
исхла́дити се, ѝсхла̑дӣм се, [изладити се] v. r. pf. sich auskühlen, refrigeror: *исхладила се* соба; *исхладило се* јело.
ѝсход [изод], m. vide заход 3.
ѝсходак, ѝсхотка, [изодак] m. vide свршетак: Кад десета на *изотку* била —
исхо́дати се, ѝсхо̑да̑м се, [изодати се] v. r. pf. sich ausgehen, obambulo.
исхо́дити, ѝсходӣм, [изодити] v. impf. ausgehen, exeo: На литре уходи, на драме *исходи* (болест); На ране вам вино *исходило* — Камо ли му на бој *исходили* —
исхра́нити, ѝсхра̑нӣм, [изранити] v. pf. ernähren, alo.
исхрањи́ва̑ње [израњивање], n. das Ernähren, sustentatio.
исхрањи́вати, исхра̀њује̑м, [израњивати] v. impf. ernähren, sustento.
[**исцвјетати**, исцвјетам, v. pf. (југоз.) erblühen, efloresco; cf. ишћетати.]
исце́дити, ѝсце̑дӣм, (ист.) vide исциједити.
исцеђи́ва̑ње, n. (ист.) vide исцјеђивање.
исцеђи́вати, цѐђује̑м, (ист.) vide исцјеђивати.
исцели́вати се, цѐлује̑м се, [ист.] vide исцјеливати се.
исце́лити, ѝсце̑лӣм, (ист.) 1) vide исцијелити. — 2) (у Сријему) vide [1] измирити.
исцељи́ва̑ње, n. (ист.) vide исцјељивање.
исцељи́вати, цѐљује̑м, (ист.) vide исцјељивати.
исце́пати, ѝсце̑па̑м, (ист.) vide исцијепати.
исце́пати се, ѝсце̑па̑м се, (ист.) vide исцијепати се.
исци́дити, ѝсцӣдӣм, (зап.) vide исциједити.
исциђи́ва̑ње, n. (зап.) vide исцјеђивање.
исциђи́вати, цӣђује̑м, (зап.) vide исцјеђивати.
исцијѐдити, ѝсциједӣм, v. pf. (јуж.) auspressen, exprimo. [cf. изажети (ижети), извити 3].
исцијѐлити, ѝсцијелӣм, v. pf. [јуж.] ausheilen, percuro.
исцијѐпати, ѝсцијепа̑м, v. pf. (јуж.) zerspalten, discindo, diffindo.
исцијѐпати се, ѝсцијепа̑м се, v. r. pf. (јуж.) seine Kleider zerrissen haben, lacera veste sum.
исцили́вати се, цӣлује̑м се, [зап.] vide исцјеливати се.
исци́лити, ѝсцӣлӣм, (зап.) vide исцијелити.
исциљи́ва̑ње, n. (зап.) vide исцјељивање.
исциљи́вати, цӣљује̑м, (зап.) vide исцјељивати.
исци́пати, ѝсцӣпа̑м, (зап.) vide исцијепати.
исци́пати се, ѝсцӣпа̑м се, (зап.) vide исцијепати се.
исцјеђи́ва̑ње, n. (јуж.) das Auspressen, pressio.
исцјеђи́вати, цјѐђује̑м, v. impf. (јуж.) auspressen, exprimo.
исцјели́вати се, исцјѐлује̑м се, [v. r. pf. (јуж.)] vide ижљубити се: ја сам се с њима исцјеливао, исцјеливали смо се.
исцјељи́ва̑ње, n. [јуж.] das Ausheilen, percuratio.
исцјељи́вати, цјѐљује̑м, v. impf. [јуж.] ausheilen, percuro.
исцрѐпати, ѝсцрепље̑м (исцрѐпа̑м), v. pf. (у Дубр.) vide исцрпсти.
исцр̀псти, пе̑м, v. pf. ausschöpfen, exhaurio. [cf. исцрепати].
ѝтан, тна, тно, vide **хитан**.
ѝта̑ње, n. vide **хитање**.
ѝтар, ѝтра, ѝтро, vide **хитар**.
ѝтати, та̑м, vide **хитати**.
ѝтац, ѝца, m. vide **хитац**.
ѝтети, тӣм, vide **хитети**.
ѝти, ѝде̑м, v. impf. vide **ићи**.
ѝтимице̑, vide **хитимице**.
1. **ѝтити**, тӣм, vide **хи́тити**.
2. **ѝтити**, тӣм, vide **хѝтити**.
ѝтјети, ѝтӣм, vide **хитјети**.
ѝтко (и тко), ѝкога, vide [2] ико.
ѝтлен, а, о, vide **хитлен**.
ѝтња, f. vide **хитња**.
ѝто̑ст, ѝтости, f. vide **хитост**.
ѝто̑шт, ѝтошти, f. vide **хитошт**.
ѝтрен, а, о, vide **хитрен**.
итри́на, f. vide **хитрина**.
ѝтро̑ст, ѝтрости, f. vide **хитрост**.
ѝће̑ње, n. vide **хићење**.
ѝћети, ѝтӣм, vide **хићети**.
ѝћи, ѝде̑м (по зап. кр. и: ѝђе̑м), (ѝдох; ѝда̑х, ѝђа̑х; ѝшао, ѝшла) (cf. [1] исти, ити) v. impf. 1) gehen, eo. [cf. грести]. — 2) иду новци, coursiren, im Umlaufe sein, valere: како *иду* сад дукати; у Турској не *иду* банке (на ово се у шали рече: не *иду* ни у Њемачкој, него их носе људи). — 3) kommen,

venio: *иде* зима, љето, божић; *иде* време носи бреме; *иде* зима као оштра сабља. — 4) rinnen, manare: *иде* вино из бурета; *иде* крв из носа, die Nase blutet ihm. — 5) *иде* киша, es regnet, pluit, *иде* снијег, es schneiet, ningit.

иђѝндија,* f. das dritte Gebet der Mohamedaner, nach Mittag, oratio tertia Mohamedanorum: *Иђиндија* Турска заучила,| А Латинче билу Задру дође —

ѝћи-тӯглија [*] паша, f. од два туга: Осим мали паша *иђ'-туглија* —

их [2 и 1], sie, eos; ihrer, eorum: ја сам *их* видио; зовни *их*; ја *их* се не бојим.

ихтѝјāр,* ихтијáра, m. vide [1] старац [1]: Погледајдер оног *ихтијара*,| Штоно сједи као ефендија —

ѝца, f. (у војв.) vide холба: *Ица* трица, ока на момка.

ѝцāње, n. vide штуцање.

ѝцати се, ѝчē ми се (а може бити да би ко рекао и: *ица* ми се), v. r. pf. vide штуцати се.

ѝчага,* m. Art türkischen Adels, nobilium Turcarum genus: Али Турци цареве *ичаге* — Млого Турак' царевих *ичага* —

ѝш, interj. der Laut um die Hühner zu vertreiben, sonus pellendis gallinis: Иш, туђа, иш!

ишáрати, ѝшāрāм, v. pf. bunt machen, variego.

ишáрет,* m. Wink, nutus: казао му *ишарестом*, т. ј. намигнуо на њега.

ѝше, у овој поскочици: *Ише, ише,* биће кише —

ишéтати, ѝшēтам (ѝшēћēм), v. pf. herausspazieren, prodeo.

ѝшибати, бāм, v. pf. mit Ruthen zerpeitschen, virgis caedo. [cf. извискати].

ѝшкāње, n. das иш rufen, vox иш, иш.

ѝшкати, кāм, v. impf. иш! rufen, um Hühner zu vertreiben, pellere gallinas voce иш!

ѝшкрбати, бāм, v. pf. Scharten anbringen, serratim scindere: нож ми сав *ишкрбан.*

ѝшнути, нēм, v. pf. einmal иш rufen, dico иш!

ишòкчити, ѝшокчӣм, v. pf. nach einander zum Шокац machen, facio esse τὸν Шокац unum ex alio.

ишòкчити се, ѝшокчӣмо се, v. r. pf. nach einander Шокци werden, fio Шокац unus ex alio.

ѝшпāн, ишпáна, m. (у војв.) der Aufseher der Arbeiter (der Span, жупан in Krain, ζουπᾶνος im Konstantin), praefectus agrum colentium, aut aliorum servorum.

ишпáнов, а, о, des ишпан, τοῦ ишпан.

ишпáновица, f. des ишпан Frau, uxor τοῦ ишпан.

ишпàртати, тāм, v. pf. liniren, lineas duco.

ѝшпиља, f. (у Сријему и у Бачк.) древен шиљак којим се прибоду два краја н. п. на шатри или у ћебету кад се уњ што завије, Art großer hölzerner Nagel, cunei genus.

ѝштāл,* иштáла, m. der Appetit, cibi appetentia: ово отвора *иштал.*

иштáли,* adj. indecl. bei Appetit, appetens cibi.

иштèнити, ѝштенӣм, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Hündin), pario catulos.

иштèнити се, ѝштенē се, v. r. pf. sämmtlich Junge werfen (von Hündinen), pario: *иштениле се* све кучке.

ѝштетити, тӣм, [v. pf.] 1) beschädigen, verderben, corrumpo, laedo, cf. [vide] покварити: Ти си бабу образ *иштетила*| Ашикујућ' с Облачића Радом — 2) vide искилавити. — 3) (особито по јуж. кр.) кога, vide погубити [1]: Мо'ш ти мене данас кидисати,| И мо'ш пушком мене *иштетити* —

ѝштетити се, тӣм се, v. r. pf. einen Bruch bekommen, ramicosum esse. cf. [vide] искилавити се.

ѝштећен, а, о, vide килав.

иштѝпати, ѝштӣпāм, v. pf. zerkneipen, zerzwicken, convello.

иштӯвати, вāм, v. pf. (у Боци) н. п. свијећу, auslöschen, exstinguo. [vide угасити]. cf. ућешити, обеселити.

ѝшћерати, рāм, (јуж.) vide истјерати.

ишћерѝвање, n. (јуж.) vide истјеривање.

ишћерѝвати, ишћèрујем, v. impf. (јуж.) vide истјеривати.

ишћèсмати, мāм, v. pf. durchlöchern (Art Stickerei), opus perforatum facio.

ишћèтати, тāм, v. pf. [јуж.] vide исцвјетати: Гаранфио на прозору,| Синоћ сам га усадила,| До поноћи пропупчао,| А до зоре *ишћетао* —

ѝшћил,* m. cf. прстен [3].

ишћӯћати, ишћӯћӣм, [ѝшћӯћāм?] v. pf. (у Ц. г.) vide извјетрити.

ѝшчашити, шӣм, v. pf. н. п. ногу, руку, ausrenken, luxo. [cf. учашити].

ѝшчезнути, нēм, v. pf. (у војв.) verschwinden, evanesco. cf. ишчиљети.

ѝшчекати, кāм, v. pf. abwarten, exspecto: Ја ћу тебе, брате, *ишчекати* —

ѝшчекати се, кāмо се, v. r. pf. einander erwarten, exspectare se loco dicto: овдје да *се ишчекамо.*

ишчекѝвāње, n. das Sammeln an einem verabredeten Orte, exspectatio in loco certo.

ишчекѝвати, чèкујēм, v. impf. кога, sammeln, erwarten bis alle beisammen sind, exspecto dum conveniant.

ишчекѝвати се, чèкујēмо се, v. r. impf. sich sammeln, exspectare se invicem loco certo.

ишчепр̀кати, кāм, v. pf. 1) ausscharren (wie die Henne), erado. — 2) zerscharren, radendo corrumpo.

ишчерӯпати, пāм, v. pf. zerrupfen, convello.

ишчèшати, ѝшчешēм, v. pf. 1) н. п. уш из

главе, herauskratzen, effrico. — 2) коња, striegeln, strigilii radere.
ишчѐшљати, ӣшчешљам, v. pf. 1) auskämmen, pectino. cf. очешљати. — 2) durchhecheln, scharf tadeln, perstringo. — 3) н. п. вуну, rupfen, carpo.
ишчибу̏кати, ка̑м, v. pf. ausklopfen (z. B. ein Kleid), excutere pulverem e veste.
ишчи̏лети, (ист.) ⎫ чи̏лӣм, v. pf. ausgehen, sein
ишчи̏лити, (зап.) ⎬ Ende erreichen (vom Wein u.
ишчи̏љети, (јуж.) ⎭ dgl.), deficio, extabesco. [cf. ишчезнути].
ӣшчистити, тӣм, v. pf. reinigen, expurgo.
ишчу̏пати, па̑м, v. pf. 1) ausraufen, evello. [cf. изгулити 2, искинути, искупсти]. — 2) zerraufen, divello, vellendo solvo.

Ј

1. **ја̑**, pron. ich, ego.
2. **ја̑**, 1) ja, ita: А. Је ли тако?| Б. Јест *ја*. — *ја* богме. cf. [vide] да[8]. — 2) *ја̏* ја, *ја̏* ти, entweder ich, oder du, aut ego, aut tu. [vide или 2]. — 3) aber, at (ријетко се говори), cf. [vide] а[1]: оставио си отворена врата, *ја* да су дошли хајдуци; *Ја* да буде негде на мегдану — 4) у пјесмама на некијем мјестима готово не значи ништа, него се додаје само да изиђе пуна врста, н. п. *Ја* када се понапише вина — Када виђе Чупићу Стојане| *Ја* у боју Црнобарца Станка — *Ја* два врана, два по Богу брата —
ја̏ање, n. vide **јахање.**
ја̏ати, ја̑шем, vide **јахати.**
ја̏аћи, ћа̑, ћѐ, vide **јахаћи.**
јаба̀на,* f. 1) die Fremde, terra extera: није ми *јабана* (т. ј. род ми је, своје ми је), er ist mir nicht fremd, er ist mir etwas verwandt, est propinquus mihi. — 2) не говори на̏ *јабану*, nicht ungereimt, nicht befremdend, non insolite.
јаба̀нац, нца, ⎫ m. der Fremde, alienus. cf. [vide]
јаба̀нлија,* ⎭ туђин.
јаба̀нскӣ, ка̑, ко̑, fremd, alienus. cf. [vide] туђ.
ја̏бла̄н, m. 1) italienische Pappel, populus pyramidalis [Mich.]. Јаблан, т о п о л а[1], јагњед и јасика, све је налик једно на друго, али се опет једно од другога разликује које мање које више: на јаблану гране расту уз дебло у висину и овога дрвета ја у Србији нијесам видио прије док нијесам дошао у Биоград; топола и јагњед може бити да је једно; јасике дебеле, као што су тополе и јагњеде ја нигда нијесам видио, премда их у Тршићкој планини има сила Божија. — 2) некакав цвијет, das Pappelkraut, malva [trollius europeus L.]: Планине се наките *јабланом* —
Ја̏бланӣк, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen.
Ја̏бланица, f. вода која се више Ваљева састаје с Обницом, и оданде се доље зове Колубара, Name eines Flusses, nomen fluvii.
ја̏бла̄нов, а, о, Pappel-, populeus.
ја̏бла̄нскӣ, ка̑, ко̑, von Pappel, populeus: Ја ћу теби понуде донети:| С јаблан' дрва *јабланске* јабука,| Суви шљива са сирови грана —
ја̏бука, f. (pl. gen. ја̏бӯка̄) 1) der Apfelbaum, [pirus] malus [L.]. — 2) der Apfel, malum. [cf. јабуко]. — 3) отишли на *јабуку*. cf. колачи. — 4) н. п. твоја *јабука* не ће погинути, Geschenk, donum. [vide поклон 1]. — 5) на пиштољу накрај кундака. — 6) на седлу, Sattelknopf, umbo sellae, cf. [vide 2] облук[2]: Па се зави седлу на *јабуку* —
ја̏буко, n. (ст.) vide јабука[2]: Што ј' *јабуко* крвав' у њедрима? —
ја̏буков, Apfel-, mali: јабукова вода т. ј. јабуковача. Опила се и одрла стрина| Да ода шта не бих ни жално,| Већ од поке *воде јабукове* —
ја̏буковац, ја̏буко̄вца, m. 1) ein Stab vom Apfelbaum, baculus e malo. — 2) [*Јабуковац*] брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.
ја̏буковача, f.⎫ 1) der Eider, cidrus. — 2) ра-
ја̏буковӣк, m.⎭ кија од јабука, Apfelbranntwein, crematum e pomis: хоћеш пити јабуковаче?
ја̏буковина, f. Apfelholz, lignum mali.
ја̏буча̑р, m. 1) der Aepfelkrämer, pomarius, poma vendens. — 2) der Liebhaber von Aepfeln, qui amat mala. — *3) понајвише pl.* јабучари, *они што иду на јабуку*[3]. *cf. ирстенџија.*
ја̏буча̑рев,⎫
ја̏буча̑ров,⎭ а, о, des јабучар, *τοῦ* јабучар.
Јабу̏чило, m. име коњу Момчилову: Момчил има коња *Јабучила*,| *Јабучила* коња крилатога —
ја̏бучић, m. ein junger Apfelbaum, malus parva.
ја̏бучица, f. 1) dim. v. јабука. — 2) der Adamsapfel, pomum Adami. У нас се приповиједа да Адам ону јабуку што му је Јева дала да изије, није прождро̏, него је сажватао па му стала у грлу, и отуда у људи да је постала *јабучица*, које жене немају. — 3) јабучица црљена, (у Дубр.) Paradiesapfel, solanum lycopersicum Linn. cf. патлиџан[2].
ја̑в, m. in der Redensart: ни стрва ни *јава*, etwa der Schein, das Zeichen, signum.
ја̑ван, вна, но, öffentlich, offenbar, manifestus.
ја̑ви, 1) gerade so, wie, plane ut: *ја̑ви* као луд иде. — 2) cf. најави.
ја̑вити, ја̑вӣм, 1) v. pf. bekannt machen, publico,

manifesto. — 2) v. impf. овце, vor den Schafen hergehen und sie leiten, duco oviculas.
ја́вити се, jа̑вӣм се, v. r. pf. 1) коме, sich melden, einsprechen, se ostendere [cf. гласнути се]: *јави ми се* кад пођеш. — 2) sich offenbaren, erscheinen, adpareo.
ја̏вкање, n. dim. v. јављање.
ја̏вкати се, ка̑м се, dim. v. јављати се.
ја́вља̄ње, n. das Melden, significatio.
ја́вљати, jа̑вља̄м, v. impf. melden, significo.
ја́вљати се, jа̑вља̄м се, v. r. impf. sich melden, saluto, ingredior.
ја́вље̄ње, n. verbal. v. јавити 2.
ја̑вно, öffentlich, offenbar, manifeste. [cf. бјелодано].
ја̏внути се, не̑м се, dim. v. јавити се.
ја̏во̑р, jа̏вора, [јахор; тако и остале изведене ријечи] m. der [Wald-, Berg-]Ahorn, acer platanoides [ac. pseudoplatanus] Linn.
1. **Јаво̀рина** (cf. [2 Јаворина 2,] **Јахорина** [Јаорина]) f. планина у Босни близу Бишине, Name eines Berges, montis nomen.
2. **ја̏ворина,** f. 1) augm. von јавор: Стар је војно трула *јаворина* — 2) планина, vide [1] **Јаво̀рина:** Колика је *Јаворина* планина —
ја̏во̑рје, n. 1) coll. Ahornbäume, acera: седлом биje о *јаворје*| А копитом о мраморје — 2) [*Јаворје*] планина између Дробњака и Мораче: Од *Јаворја* зелене планине —
ја̏воров, а, о, von Ahorn, acernus. У пјесмама се све пјева да су *гусле јаворове.*
ја̏воровина, f. Ahornholz, lignum acernum.
ја̏га̑њци, jа̏гања̑ца̑, m. pl. die Lämmer, agni. [cf. јагњад (јањад), јањци].
јага̀њчићи, m. pl. dim. v. јагањци.
ја́гла, f. ein durch Braten geborstenes Korn Kukuruz, granum zeae tostione diruptum. cf. [vide] кокица [4].
ја̀глак,* m. (у Ц. г.) vide јаглук: И *јаглаке* на њих омрчио —
ја̀глац, m. (у Барањи) vide [јагочевина] јаговчина.
ја̀глика, f. 1) (у Ц. г.) vide јагочевина. — 2) [*Јаглика*] Frauenname, nomen feminae. — 3) у загонеци, cf. кукрица.
ја̀глук,* m. ein gesticktes Schweißtuch, sudarium (acu pictum). [cf. јаглак].
ја̀глучић, m. dim. v. јаглук.
ја̀гма,* f. (acc. jа̏гму) на̏ јагму, reißend (geht die Waare ab), raptim (vendidi).
ја̀гмити, мӣм, v. impf. sich um etwas reißen, rapio.
ја̀гмити се, мӣм се, v. r. impf. око шта, sich drängen, reißen um etwas, rapio, diripio, emo, distraho certatim.
ја̏гња̄д [јањад], f. coll. junge Lämmer, vide јагањци.
ја̏гње (cf. [2] јање), њета, n. das Lamm, agnus. [cf. јагњић, јањац; ухотка].
ја̀гње̑д, јагње́да, m. der Pappelbaum, die Pappel, populus [nigra L.]. cf. [јагњеда, 1 јањ, 1 јања 3;] јаблан.
ја̏гњеда, f. vide јагњед.
ја̏гње̄ње [јањење], n. das Lammen, partus. [cf. млађење 3].
ја̀гњетина [јањетина], f. 1) das Lämmerfleisch, caro agnina. — 2) das Lammfell, pellis agnina.
ја̀гње̄ћӣ (јагње̄ћӣ) [јањећи], ћа̂, ће̂, Lamm-, agni.
ја̏гњешце [јањешце], n. dim. v. јагње.
ја̏гњӣво [јањиво], n. (ст.) das Lammen, agnorum partus: „Да грдне цркве! а бијесни*јех* светаца! чудна мјеста за *јагњиво*! уставидете коње, да се пуста Бога намолимо“ (приповиједају да је рекао некакав Херцеговац кад је ударио поред некаква великог намастира). cf. јагњило.
ја̏гњило, n. мјесто гдје се јагње овце, Ort wo die Schafe lammen, locus ubi oves pariunt. cf. јагњиво.
ја̏гњити [јањити], њӣм, v. impf. lammen, edo agnum, enitor: ова овца *јагњи* сваке године по двоје јагањаца.
ја̏гњити [јањити] **се,** њӣм се, v. r. impf. lammen, pario (de ove) [cf. младити се 2]: овце *се јагње* већ.
ја̀гњић, m. (у Дубр.) vide јагње.
ја̀гњица [јањица], f. (у Ц. г.) женско јагње, ein weibliches Lamm, agna.
ја̀гњичица, f. dim. v. јагњица: Проврћ' ћу се *јагњичицом* —
ја̀го̑вчина, f. (у Барањи) vide јагочевина.
ја̏года, f. 1) die Erdbeere, fragum [fragaria L.]. У Дубровнику се каже *јагода поземљуша.* [cf. дретеза]. — 2) [*Јагода*] Frauenname, nomen feminae.
Ја̏година, f. 1) варош (и зидине) у Србији близу Мораве.
Јаго̀динац, нца, m. Einer von Јагодина.
Јаго̀динка, f. Eine von Јагодина.
јаго̀дӣнскӣ, ка̄, ко̄, von Јагодина.
ја̏годица, f. 1) dim. v. јагода. — 2) јагодице, pl. die Wangen, genae: У Милице дуге трепавице| Прекриле јој румен' *јагодице,*| *Јагодице* и бијело лице —
Ја̏годња̄, f. adj. брдо у Рађевини.
ја̏годња̄к, m. мјесто гдје јагоде расту, Erdbeerenstrauch, fragetum?
ја̏годњача, f. т. ј. крушка, eine Art Frühbirnen, piri maturi genus [pirus communis L. var., која приспијева кад јагоде зру].
јаго̀рчевина, f. (у Сријему) vide јагочевина.
јаго̀чевина, f. Art Pflanze, herbae genus [primula acaulis Jacq.; cf. јагорчевина, јаговчина; јаглац, јаглика 1 = primula suaveolens Bertol.].
ја̀грз,* m. der Fuchsschimmel, equus variegatus.
ја̀грзаст, а, о, klein gescheckt, equus variegatus.
ја̀грзов, а, о, des Fuchsschimmels, equi variegati.
ја̏д, m. der Kummer, das Weh, aegritudo: иди, *јаде* и чемере! *јаде* несити! *јади* га убили! триста *јада* на кога, т. ј. искарао га; Од *јада* се Вуче преобуче — Ој ђевојко, мој

те *јад* убио — Нек су њему двоји, троји *јади*:| Једни *јади* ће се не виђесмо,| Други *јади* ће се не састасмо,| Трећи *јади* ће се не љубисмо —

ја̏дан, дна, дно, arm, unselig, unglücklich, miser. [cf. биједдан, болан 2, весео 2, дерни, жалостан (жалосан), зајадњи, злосрећан (злосретан), злосрећни (злосретњи), јадињи, јадован, јадовит, кукав, кукавни, кужан 2, несрећан (несретан) 2, ојађели, тужан].

ја̏да̑ње, n. das Klagen, questus.

Ја́дар, дра, m. 1) вода у Србији која извире у нахији Ваљевској и тече доље између Цера и Гучева, и утјече у Дрину *више* Лешнице. — 2) кнежина око те воде. — 3) Црни Јадар, вода у Босни (извире у Краљевој гори под Кушлатом).

ја̏дати, да̑м, v. impf. klagen, queror [cf. јадити]: И он оде двору *јадајући* —

ја̏да̑ш, m. Тешко Вујашу и *јадашу*! cf. Вујаш.

ја̀диков, а, о, (ст.) Jammer-, questus: Под грлом јој пуце *јадиково,*| Кудгод ходи, нека јадикује —

ја̀диковање, n. das Wehklagen, lamentatio, ejulatio.

ја̀диковати, кује̑м, v. impf. wehklagen, lamentor: Кудгод ходи, нека *јадикује* —

ја̀диковац, ја̀дико̑вца, m. (ст.) Jammer-, questus: Загазићеш у кланце тијесне,| Бога ми су кланци *јадиковци*:| Јер не могу ни два напоредо,| Коњ за коњем, јунак за јунаком,| Онде млоге *јадикују* мајке —

ја̀диковина, f. (ст.) Trauerbaum (?): — — гусле јаворове| И гудало од *јадиковине* —

ја̀дињӣ, ња̑, ње̑, vide јадан: Вино пије Сењанине Иво| Насред Сења града бијелога| На *јадиње* гувно Десанчића —

ја̏дити, ди̑м, v. impf. klagen, queror. [vide јадати].

ја̏дити се, ди̑м се, v. r. impf. коме, sich beklagen, conqueri.

ја̀днӣк, јадни́ка, m. der Arme, miser! cf. ојађеник.

ја̀дница, f. die Arme, misera. [cf. ојађеница].

јадни́че, чета, n. unglückliches Kind, miser!

ја̏до! interj. припијева се гдјешто у пјесмама, н. п. Да ли ми је, *јадо*! једна литра злата,| Да позлатим, *јадо*! Богданова врата —

ја̏дован, вна, вно, vide јадан, жалостан: Попе Јове, *јадовна* ти мајка —

ја̏довање, n. das kummervolle Leben, der Gram, aegritudo.

ја̏довати, дује̑м, v. impf. sich grämen, ingemo: Јад *јадујем*, ником не казујем —

јадо̀вит, а, о, vide јадан: И у гори камен становити,| Под њим сједи Мујо *јадовити* — Кучко Фате, *јадовита* била —

Ја̏довнӣк, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen (према Јадовнику има друго високо брдо које се зове *Кукавица*): И Павлицу испод *Јадовника* —

јадо̀лико, adv. traurig, triste, cf. жалосно: Како тице *јадолико* грачу,| Са крила им брчно перје скаче —

Ја́дранин, m. Einer aus Јадар.

Ја́дра̑нка, f. Eine aus Јадар.

ја̀дранскӣ, ка̑, ко̑, von Јадар.

ја̏жа, f. (у Сријему) Ablauf-Kanal, das kleine Bächlein, das aus einer Quelle fließt, rivulus, ex scaturigine aquam deducens.

ја́же̑ње, n. das Leiten des Wassers, τὸ aquam ducere.

ја̑з, m. (loc. ја́зу) 1) (bei der Mühle) der Ableitkanal neben dem Wehr, canalis praeter molem, aqua mole reducta. [cf. гат 1, јаруга 2, савак]. — 2) *(у Бјелопавл.) преград у води* [ради] *ловљења рибе, cf.* [суп]. — 3) der Bratfisch, cyprinus ballerus [idus melanotus, Heck.].

ја̏завац, ја̏за̑вца, m. der Dachs, meles (ursus meles Linn.).

ја̏завчӣ, чја̑, чје̑, н. п. траг, Dachs-, melis.

Ја̏зак, Ја̏ска, m. (loc. Ја́ску) 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.

ја̏зачкӣ, ка̑, ко̑, von Јазак.

ја̏збина, f. рупа у земљи, das Dachsloch, caverna melis.

ја̏зија,* f. vide писмо 1: И артије књиге без *јазије* —

ја̏зик, m. (у Спљету) vide **језик.**

ја́зити, ја̑зи̑м, v. impf. das Wasser ableiten, duco aquam.

јази̏џија,* m. vide писар: И дозивље млада *јазиџију* —

ја̏зук!* Schade! dolendum! cf. штета.

ја̏из, m. (у Хрв.) некаква водена тица, као чапља, али је одозго црна, и једе се, Art Wasservogel, avis quaedam aquatica.

ја̏ија,* m. vide пјешак: Куп' *јаију*, царева пјешака —

ја̏ињӣ, ња̑, ње̑, н. п. љуска, Ei-, ovi.

ја̀јара, }
ја̀јача, } f. т. ј. шљива, Art großer, weißer Pflaumen, pruni genus [Eierpflaume, prunus domestica L. var.; cf. белопандара, мудача].

ја̀јачкӣ, а, о, von Јајце: Покрај Јајца пољем *Јајачкијем* — Ти се врати Јајцу бијеломе,| Те ти чувај *Јајачка* говеда —

ја́је, ја̀јета (ја́ја), n. 1) das Ei, ovum. — 2) die Hode, testiculus. — 3) кантарско.

ја́јце, n. 1) dim. v. јаје. — 2) [*Јајце*] Festung in Bosnien, arx Bosnae: Ти се врати *Јајцу* бијеломе —

Ја́јчанин, m. Einer von Јајце: Кулу гради беже *Јајчанине* —

ја̑к, ја́ка, о, (ја̑кӣ, ка̑, ко̑, adv. ја̑ко, comp. ја̏чӣ) stark, robustus, fortis, firmus, н. п. човјек, коњ, ракија, дуван, вино.

ја̏ка,* f. 1) vide колијер. — 2) (у Ц. г.) н. п. нас је јака, т. ј. много, јаки смо, viel, multi. cf. јачина, јарка.

ја̏кача, f. у загонеци: У нас коза *јакача,* јака сина родила и унука манита.

ја̀кија,* f. das Pflaster (von Seife, Branntwein und

(Eiern) auf die Stelle des Pferdrückens, die vom Sattel wund gerieben ist, emplastrum in dorsum equi attritum a sella.
Ја̀кин, Јакѝна, m. Ancona.
1.**ја̀ко,** vide [2] са̑д [1].
2.**ја̀ко,** sehr, valde, [vide веома] cf. здраво, врло: осрамотисмо се — те *јако, јако*!
Ја̀ков, Јако̑ва, m. Jakob, Jacobus.
Ја̀ковљев, а, о, } des Jakob, Jacobi: Здраво сађе
Јако̀вов, а, о, } *Јаковово̑ј* кули —
ја̏ком, сад тек (н. п. стаће људи то говорити), од јако, erst, vixdum. [vide] т е к [1], cf. топрв.
ја̀косан, сна, сно, vide **јакостан.**
ја̀костан (јакосан), сна, сно, mächtig, stark, potens (meist von Gott): Бог је *јакостан*.
јако̀та, f. die Stärke, fortitudo. cf. јачина.
ја̀кошњи̑, ња̑, ње̑, itzig, qui nunc est. *cf.* [vide] *садашњи, садањи.*
ја̀креп,* m. der Skorpion, scorpio, scorpius, [vide скорпија] cf. шпурак: Ђе пливају гује и *јакрепи* —
Ја̀кша, m. Mannsname (v. Jakob?), nomen viri.
јала̀!* (ст.) ha! (beim Allah!), heus hercle: *Јала* к а р д а ш! јуриш на душмана —
ја̀лак [*], m. der Graben, Kanal, fossa. [vide прокоп 1]. cf. јарак.
јала̀ка̑ње, n. das јала rufen, exclamatio јала!
јала̀кати, јала̀ка̑м (ја̀лаче̑м), v. impf. јала-rufen, exclamo јала.
јала̀кнути, ја̀лакне̑м, v. pf. јала-rufen, exclamo јала: Кад ли болан Турци *јалакнуше* —
ја̏ли, oder, aut. [vide] и л и, cf. али.
ја̀лија,* f. das Ufer, ripa, litus [vide обала 1]: Мртва Марка на свог коња вржe,| Па га снесе мору на *јалију* — Не носи је сужњу на галију,| Већ је носи мору на *јалију* —
ја̏лица, f. vide **јахалица.**
ја̏лка, f. (у Шумад.) vide јахалица 2.
ја̀лкуни̑ћи, m.: Ту се тићи *јалкунићи* легу —
ја̀лман,* m. der Flintenschaft bis zum Schloß, scapus teli (*cf.* [vide] *столица* [2]): Којано је златом обљевена| Од *јалмана* до горњег нишана —
ја̏лов, а, о, 1) н. п. земља, unfruchtbar, sterilis. — 2) н. п. крава, овца, gelt, non praegnans.
јало̀вац, вца, m. н. п. ован, unfruchtbar, verschnitten, sterilis, castratus.
ја̏лова̑ чо̀рба, f. eine Art Suppe, jusculi genus.
јало̀ви̑ње, n. das gelte Vieh, pecus sterile.
ја̏ловити, ви̑, v. impf. 1) овна, verschneiden, castro, gelten, unfruchtbar machen, reddo sterilem. [cf. направљати; штројити]. — 2) краву, кобилу, овцу, durch Mißhandlung um die Frucht bringen, facio abortire.
ја̏ловити се, ви̑ се, v. r. impf. н. п. крава, кобила, kommt um die Frucht, abortit: сваке ми *се* године *јалови* по једна крава.
ја̏ловица, f. 1) н. п. крава, овца, gelt, non praegnans, sterilis, cf. јаловка: А шенице из равна Сријема| И дебела с *јаловице* меса — 2) неузорана њива, unbebauter Acker, ager sterilis. — 3) (у Дубр.) мало теле које још само сиса.
ја̀ло̄вка, f. vide јаловица 1.
ја̏ловље̑ње, n. 1) das Verschneiden, castratio. — 2) das Mißwerfen, abortus.
ја̏ма, f. die Grube, fovea. cf. рупа [2].
ја̀мак [*], m. der Vice-Fahnenträger, signiferi vicarius. Јамак иде за барјактарем, ако би њему што било, да он одмах барјак прими: Зелен га је барјак оклопио,| А *јамака* кита од барјака —
ја̏ма̑ње, n. vide **јемање.**
ја̀матва, f. (око Сплета) vide **јематва.**
ја̏мати, ма̑м, v. impf. (у Сплету) vide **јемати.**
ја̏мац, мца, m. vide **јемац.**
ја̏мачно, verläßlich, gewiß, certo, certe. [vide заиста; cf. поуздан].
јамѐтина, f. augm. v. јама. [cf. јамурина].
ја̏мити, ми̑м, v. impf. 1) копати јамиће, Rebgruben machen im Weinberg, fodio vineam. — 2) wegräumen, tollo, aufero: *јами* то с пута; јами шалу. — 3) (у Дубр.) ergreifen, capio, [vide] ш ч е п а т и, cf. спопасти: *јамио* га за врат.
***ја̏мити се,** ӣм се, v. r. pf. vide* оканити се, *проћи се 2: јами ме се, молим те. cf. јамити 2.*
ја̏мић, m. im Weinberge die Rebgrube, fovea viti serendae.
ја̏мица, f. dim. v. јама.
јами̏чак, чка, m. (у Славонији) vide трнокоп.
ја̏мље̑ње, n. das Graben der Rebgruben im Weinberg, fossio vineae.
Ја̀мница, f. као мала кнежина у Хрватској (у другој Банској регементи) на Турској граници. cf. Црна краљица.
јаму̀рина, f. vide јаметина.
ја̏мче̑ње, n. vide **јемчење.**
ја̏мчити, чи̑м, vide **јемчити.**
ја̏мчити се, чи̑м се, vide **јемчити се**: Све *се јамчи* један за другога —
Ја̀на, f. vide [1] Јања [1].
ја̀ндал,* adv. на страни, seitwärts, a latere: Што је момак *јандал* од сватова —
ја̀нија,* f. Art Fleischspeise, cibi genus: И арами од овна *јанију* —
Ја̀ница, f. dim. v. Јана: Уљезе с младом *Јаницом* —
ја̀нкеса [*], f. [торба што се носи са стране]: Метну главу у *јанкеси* пасу —
Ја̀нки̑ћ, Јанкѝћа, m. dim. v. Јанко.
Ја̏нко, m. Mannsname (von Јован?), nomen viri.
Ја̀нок, Јано̀ка, [Јањок] m. *(понајвише у пјесмама)* d i e S t a d t R a a b, *Jaurinum, cf.* [vide] *Ђур*: Јеси л' чуо од *Јанока* Јанка —
ја̀ночки̑, ка̑, ко̑, von Јанок: Он покупи *Јаночке* катане —
ја̀нџик [*], m. vide тарчуг.
1.**ја̀њ,** m. vide јагњед.
2.**ја̀њ,** m. (у Хрв.) vide јасен [1]. — 2) [*Јањ*]

у пјесми некакав град: Рани царе у *Јању* ђевојку —

1. **Ја̏ња,** f. 1) Frauenname, nomen feminae. [cf. Јана]. — 2) црква: Цркву *Јању* у Староме Влау — 3) [*јања*] (у Хрв.) vide јагњед.

2. **Ја̏ња,** f. 1) Städtchen in der Зворничка нахија (на лијевом бријегу Дрине). — 2) Fluß der sie durchfließt.

ја̏ња̄д, f. (coll.) vide **јагњад.**

ја̀њац, њца, m. das Lamm, agnus (ријетко се говори). [vide јагње].

1. **ја̏ње,** n. vide **јахање.**

2. **ја̏ње,** њета, n. vide **јагње.**

Ја̀њево, n. *у Косову више Приштине варошица (око 300 кућа):* И покупи све *Јањево* равно —

ја̏ње̑ње, n. vide **јагњење.**

ја̀њетина, f. vide **јагњетина.**

ја̀њећӣ, ћа̂, ће̂, vide **јагњећи.**

ја̀њешце [**јагњешце**], n. dim. v. ја̏ње.

ја̏њӣво, n. vide **јагњиво.**

Ја̀њина планѝна, f.: Кроз некакву *Јањину планину* —

ја̏њити, њӣм, vide **јагњити.**

ја̏њити се, њӣм се, vide **јагњити се.**

[**јањица,** f. vide **јагњица**; *види* s. v. варица 1.]

ја̀њича̑р, m. vide јењичар.

Ја̀њок, Јањо̀ка, m. *(у пјесмама) vide* **Јанок**: Вино пије од *Јањока* краљу| У *Јањоку* граду бијеломе —

Јањо̀клија, m. Einer von Јањок.

ја̏њци, ја̏ња̄ца̄, m. pl. vide јагањци.

ја̀њчевина, f. месо од ја̀њца, Lammsfleisch, agnina.

ја̀њчићи, m. pl. dim. v. јањци.

ја̀о! (ach, weh! heu! cf. [vide] јаох.)
ја̀ог! (у Херц.) ach, weh! heu! cf. [vide] јаох.
ја̀ој! ach, weh! heu! cf. [vide] јаох.

јао̀кнути, ја̀окне̑м, vide **јаукнути**: Кој' од ране *јаокнути* не ће,| Поред себе поплашити друга —

Ја̀орина (Ја̀ворина) [**Јахорина**], f. планина у Босни: Колика је *Јаорина* планина, злато! —

[**јаох!** ach! weh! heu! cf. јао, јаог, јаој; аох, јој 1, јуј, авај.]

ја̏па, m. (у војв. по варошима) Papa, tata. [vide отац].

ја̏па̑д, f. (loc. japáди) мјесто гдје сунце не допире, schattiger Ort, locus opacus. cf. [2] запад, осоје, [таложина].

ја̏па̑дно, гдје сунце не допире, schattig, opacus: овдје је *јападно.*

ја̀пија,* f. vide грађа [1].

ја̀пити, пӣ, v. impf. н. п. јапе врата, т. ј. стоје отворена широм, klaffen, offen sein, hiare.

ја̏пица, m. dim. v. јапа.

ја̀пненица, f. (у Хрв.) der Kalkofen, die Kalkhütte, calcaria. cf. [vide] кречана.

ја̀пно, n. (у Рјеци) vide **вапно.**

јапу̀нџе [*], џета, n. der Mantel, pallium: Послије кише *јапунџе* (не треба). [vide плашт] cf. кабаница.

ја̑р, f. in der Redensart: посијао жито *на јар,* im Gegensatze der Wintersaat, sementem feci vernam.

ја̏ра, f. 1) die Hitze (vom Ofen), calor (fornacis). — 2) (у Далм.) као наслон гдје стока зими стоји, Art Stallung, stabuli genus.

ја̏ра̑д, f. (coll.) junge Ziegen, capri et caprae juvenes. [cf. јарићи, козлићи].

1. **ја̏рак,** рка, m. 1) der Graben, Kanal, fossa. [vide прокоп 1]. cf. јалак. — 2) [*Јарак*] село у Сријему.

2. **ја̀рак** [*], m. (у Далм.) vide оружје: Под одором Стипуриновића,| Под *јараком* Диклића Јаноша,| На коњицу Бојадиновића —

ја̀рам, рма, m. das Joch, jugum: *јарам* волова, т. ј. два вола; вуче на два *јарма,* т. ј. на четири вола.

ја̀ра̑н,* јара́на, m. der Freund, Vertraute, familiaris, (*у пјесмама каже се и дјевојци мјесто* јараница) cf. друг [1, јараник], пријатељ [1]: Ој ђевојко, мој стари *јаране*! — У ђевојке, у *јарана* мога — О *јаране,* боле ли те ране?| Да не боле, не б' се ране звале.

јара̀нӣк, јарани́ка, m. der Vertraute, Freund, amicus, socius [vide јаран]: Што ти жалиш у широку Лику:| Да л' Турчина каква *јараника* —

јара̀ника, f. vide јараница: Те дарова триста *јараника* —

јара̀нити се, ја̀ра̑нӣм се, v. r. impf. (у Бан.) Liebschaften haben, amare. cf. миловати се.

јара̀ница, f. die Vertraute, Freundin, amica, socia. [cf. јараника].

јара̀нство, n. die Gesellschaft, Vertrautschaft, societas, necessitudo.

ја̏рац, ја̏рца, m. (pl. ја̏рци, ја̏рчеви), der Bock, caper.

ја̀рачење, n. das Vorüben des Rosses zum Wettrennen, equi exercitium ad cursum.

ја̀рачити,* чӣм, v. impf. т. ј. коња за трку, das Roß zum Wettrennen vorüben, exerceo equum ad cursum.

ја̀ргова̑н, m. (у Барањи) vide [јергован] јоргован.

ја̏ре, рета, n. ein junges Stück Ziegenvieh, capella aut caper juvenis. [cf. козле].

ја̏ре̑б, m. (у Спљету) die Steinhenne, perdix saxatilis. [vide јеребица]. cf. шкрга.

jаре̏бица, f. vide јеребица.

јаре̏бичјӣ, чја̂, чје̂, vide јеребичји.

јаре̏ница, f. die Lämmerwolle, lana agnina, cf. [vide 1] ја̏рина: Уфатиһу јагњичицу,| Просуһу јој *јареницу* —

јаре̏нце, цета, n. vide јарешце.

ја̀ретина, f. 1) Fleisch von jungen Ziegen, caro haedi. — 2) das Ziegenfell, pellis haedi.

ја̀рећӣ, ћа̂, ће̂, Bocks-, haedi.

ја̀решце, цета, n. dim. v. јаре. [cf. јаренце].

ја̑ри̑, ра̑, ро̑, н. п. земља (гдје се сије на јар), der Boden wo das Sommergetreide gesäet wird, sementis trimestris; ја̑ро̑ жито, Sommer-, aestivus. [cf. јарни].

Ја̑ри̑ Ја̏се̑н, m. мјесто готово на врх Капеле (од источне стране).

Ја̀рида, f. Frauenname, nomen feminae.

ја̀ри̑к, ја́рика, m. н. п. јечам, лан, Sommer-, aestivus.

1\.**ја̀рина**, f. вуна од јагањаца, Wolle von Lämmern, lana agnina. cf. јареница.

2\.**јари̏на**, f. die Sommerfrucht, fruges aestivae, vernae.

ја́рити се, ја̑ри̑м се, v. r. [im]pf. in Hitze kommen, effervesco: Књигу чита, па се јаром *јари* —

ја̀рићи, ја̀ри̑ћа̑, m. pl. vide јарад.

1\.**ја̀рица**, f. т. ј. шеница, Sommerweizen, triticum aestivum.

2\.**ја̀рица**, f. eine junge Ziege, capella.

ја̀рич, m. (у приморју) die Liebesgluth, aestus pectoris.

ја̀ричица, f. dim. v. [2] ја̀рица.

ја̀рка, f. (у Ц. г.) vide ја̏ка 2.

ја̀рко̑ су̑нце, n. (ст.) lichte (und warme) Sonne, lucidus sol et calidus: О јуначе! моје *јарко сунце* — *Јарко сунце*, на високо ти си —

ја̀рмак, / m. die Wage (am Wagen), jugum, woran

ја̀рмац, \ die ждрепчаници (Ortscheit, Schwengel, österr. Drittel). cf. [vide] прекоруђе.

јарме̏ница, f. (у Сријему) оно дрво што у лађара стоји преко прсију кад вуку лађу (као у вола *јарам*), Art Joch, jugum.

Ја̀рме̑нка, f. Frauenname, nomen feminae.

ја̏рмења̑к, m. т. ј. сврдао, der Jochbohrer, terebra jugo perforando.

ја̑рни̑, а̑, о̑, н. п. земља, жито. [vide ја̑ри̑].

ја̀ро̑ст, ја́рости, f. (понајвише у војв. по варошима) vide гњев.

ја̀руга, f. 1) die Bergriese, alveus de monte decurrens. [cf. провалија]. — 2) (у Хрв.) vide јаз [1].

ја̀ружица, f. dim. v. јаруга.

ја̀рчев, а, о, des Bocks, capri.

ја̀рчевина, f. das Bocksfleisch, caro caprina.

ја̀рчина, f. *1)* augm. v. јарац. — *2) augm. v.* [1] *јарак* [1]; *тако се зове у Сријему један велики и дугачки старински прокоп код села Добринаца и Петроваца.*

ја̀рчић, m. dim. v. јарац.

ја̀рчјӣ, чја̑, чје̑, н. п. кожа, Bocks-, hircinus.

ја̀сак,* ска, m. das Verbot, interdictum, [vide закрич] cf. забрана: Цар Сулејман *јасак* учинио| Да с' не пије уз Рамазан вино —

јаса̀кчија,* m. der türkische Geleitsmann, comes et defensor. Јасакчију воде у Турској владике и велики трговци.

јаса̀кчијин, а, о, des Geleitsmanns, comitis.

ја̀сан, сна, сно, hell, liquidus (de voce), adv. ја̄сно: *Јасно* пјева за гором ђевојка —

ја̏се̑н, ја̏сена, m. 1) die Esche, fraxinus [L.; cf. 2 јесен; 2 јањ 1]. — 2) (у Паштр.) јасен питоми, некака трава, Art Pflanze, herbae genus. [vide јасенак 2 ?].

јасе̏нак, нка, m. 1) hyp. v. јасен (које се слабо говори). — 2) (у Сријему) dictamnus albus Linn. [cf. јасен 2 ?]. Кажу да у очи Спасова дне ноћу виле откину врх јасенку; за то ало̀сану чељад носе те оставе ону ноћ под јасенком метнувши код болесника колач хљеба и једну чашу воде а другу вина (као вечеру вили), па сјутридан у јутру копају под јасенком и шта нађу (н. п. црва или бубицу каку), оно даду болеснику те изије или у води попије (као лијек, који му је вила оставила). — Приповиједа се да у јасенку цвијета ноћу нестане кад се у вече узбере и остави гдје.

јасе̏ни̑к, јасе́ника, m. der Eschenwald, fraxinetum.

Ја̀сеница, f. 1) nom. propr. eines Flusses, der aus dem Rudnikergebirge kommt, und sich in die Морава ergießt, nomen fluvii: Виче вила с Рудничке планине| Изнад воде танке *Јасенице* — 2) кнежина око те воде, Gegend um den gleichnamigen Fluß, regio circa fluvium ejusdem nominis. [два су јасенички среза: у округу крагујевачком и у подунавском].

јасе̏нов (ја̏сенов), а, о, eschen, fraxineus.

1\.**ја̏сеновац**, ја̏сено̑вца, m. ein Eschenstab, baculus fraxineus.

2\.**Ја̏сеновац**, Ја̏сено̑вца, m. варош у Славонији, eine Stadt in Slavonien, urbs Slavoniae.

јасе̏новача, f. der Eschenprügel, fustis fraxineus.

јасе̏новина, f. Eschenholz, lignum fraxineum.

ја̀сење, n. coll. Eschenbäume, fraxini.

ја̀си̑к, јаси́ка, m. der Aespenwald, populetum.

ја̀сика, f. 1) die Aespe, populus tremula [L.]. cf. [трепетљика 2,] јаблан. — 2) [*Јасика*] Frauenname, nomen feminae.

ја̀сиков, а, о, äspen, populeus.

ја̀сиковац, ја̀сико̑вца, m. 1) Aespenstab, baculus populeus. — 2) [*Јасиковац*] Name einer Quelle in Лозница, fons quidam.

ја̀сиковача, f. der Aespenstock, fustis populeus.

ја̀сиковина, f. das Aespenholz, lignum populeum.

ја̀сичић, m. eine junge Aespe, populus parva.

ја̀сичица, f. dim. v. јасика.

ја̀сле, / ја̑са̄ла̑, f. pl. die Krippe, praesepe.

ја̀сли, \

Ја̀сна (Ја́сна), f. ein Frauenname, nomen feminae (q. d. lucida).

јасно̀та, f. die Helle, claritas.

1\.**ја̀спра** [аспра], f. der Asper, numi genus. Три јаспре иду у једну пару. cf. газета [1].

2\.**ја̀спра**, f. некакав цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

ја̀спре ја̀спри̑, [аспре], f. pl. Aspern, Geld, numi. [vide новац 3].

јаспре̏ни̑, на̑, но̑, н. п. кеса, Geld-, numarius.

ја̏сприца, f. 1) dim. v. јаспра. — 2) (у Славон.) vide шљока.

ја̏стог, m. (у примор.) морски велики рак, locusta marina [palinurus vulgaris Latr.].

ја̏стре̑б, m. (ист.) vide јастријеб.

ја̀стре̏баст, а, о, (ист. и јуж.) н. п. кокош, geierfarb, coloris vulturini.
Ја̀стре̏бац, ре́пца, m. планина у Србији иза Крушевца, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.
ја̀стрѐбуша, f. (ист. и јуж.) јастребаста кокош, eine geierfarbene Henne, gallina coloris vulturini.
ја̀стрић, m. (зап.) vide јастријеб.
јастри̏баст, а, о, (зап.) vide јастребаст.
јастри̏буша, f. (зап.) vide јастребуша.
ја̀стријеб, m. (pl. ја̀стребови) (јуж.) der (Hühner-) Geier, vultur. [cf. соколић 2].
ја̀строка, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.
ја̀стук,* m. 1) das Kissen, der Polster, pulvinum. [vide узглавље]. — 2) дрво што стоји по осовини (код кола). — 3) у Арнаутскијех пиштоља на табанџету као мали јастучић, да лук не бије у руку. — 4) (у војв. по варошима) das Kissen (eine Art коло-Tanz), choreae genus. Кад се игра јастука, играчи се ухвате у коло, а једно стане унутра с јастуком, па пред кога баци јастук, с онијем се пољуби, па онда оно из кола узме јастук, а оно се ухвати на његово мјесто у коло и т. д.
ја̀стучић, m. dim. v. јастук.
јата̀ган[*], m. велики нож, eine Art Hirschfängers, culter major [cf. ханџар]: *Јатагане* међу на таване —
ја̀так[*], m. der (Diebs-) Hehler, receptator latronum aut furum: Казуј, курво, дружину осталу| И *јатаке*, куд сте доходили,| Доходили, зиме зимовали —
ја̀ти, ја̂шем, vide **јахати.**
ја̀тисѐрка, f. vide тебисерка.
ја̀тка! interj. der Arme! misellus, остао сиротан, *јатка!*
ја̀тник, m. (у Ц. г.) човјек од братства у коме има преко педесет пушака — из *јата*, ein Mitglied des montenegrinischen јато, membrum *τοῦ* јато nigrimontani.
ја̀то, n. 1) ein Trupp Vögel, agmen avium: У *јато*, голубе, да те кобац не однесе. — 2) (у Ц. г.) братство у коме има више од педесет пушака. cf. јатник.
ја̀томице̂, adv. schaarenweise, catervatim.
јато̀рнији, ја̂, је̂, stärker, firmior (за дјецу, и за остале младе животиње).
ја̀ук, m. die Wehklage, lamentatio: стаде га јаук; Домаћине, донеси јабука,| Да не буде по кући *јаука* —
ја̀укав, а, о, (у Дубр.) н. п. мачка, т. ј. која много јауче, klagend, querulus.
ја̀ука̂ње (ја̀ука̂ње), n. das Wehklagen, lamentatio.
ја̀укати (ја̀укати), ја̀учем, v. impf. wehklagen, lamentor: Ој ђевојко, мој стари јаране,| Да ја умрем, би л' ти *јаукала* —
ја̀уклија,* f. vide заручница: У селу је моја *јауклија*,| Куде ми је троји просиоци —
ја̀укнути, ја̀укне̂м, [јаокнути] v. pf. wehrufen, ejulo.
ја̀халица [јалица], f. 1) das Nebenpferd des Saumthiermanns, das sein Gepäck trägt, und das er zuweilen selbst r e i t e t, equus jumentarii equitatorius. — 2) der Triumphwurf im клис-Spiel, jactus victor in ludo клис, quem vide. [cf. јалка].
ја̀ха̂ње [јаање, јање], n. das Reiten, equitatio.
ја̀хати [јаати, јати], ја̂шем, v. impf. reiten, equito, vehor equo. [cf. јездити, јежђети].
ја̀хати се, ја̂шем се, v. r. impf. 1) добро *се јаше* овај коњ, sich reiten lassen, equitari (?). — 2) *јашу се* дјеца, н. п. кад се играју клиса, einander reiten, equitat alius in alio.
ја̀хаћи [јааћи], ћа̂, ће̂, н. п. коњ, Reit-, equitatorius. cf. јашаћи.
ја̀хо̑р, ја̀хора, m. (у Ц. г.) vide јавор mit allen Ableitungen.
Ја̀хорина [Јаорина], f. vide [1] Јаворина: Колика је *Јахорина* планина —
ја̂ц ја̂цо! Laut um den Bock zu locken, vox allicientis caprum.
ја̀ција,* f. die fünfte Betzeit der Türken, hora quinta orandi Turcarum. *У Новом саду кад звони у вече (зими у* [3 ?] *сахата а љети у* [5 ?]) *каже се: звони на јацију. Ондје има и особито звоно у које се тада звони.*
ја̀ци̑јско̑ звоно, *n. (у Новом саду) у које се звони на јацију. cf. јација.*
ја̀ча̂ње, n. das Erstarken, virium firmatio.
ја̀чати, ча̂м, v. impf. stärker werden, vires assumo.
ја̀чати се, ча̂м се, v. r. impf. дјеца *се* међу собом *јачају*, т. ј. р в у, ringen, luctor.
јачи̏на, f. die Stärke, fortitudo. [cf. јакота, крепост; јака 2].
ја̏чица, f. dim. v. јака (највише у кошуља) [cf. огрица].
ја̏чмен, / m. (österr. die Gerste) ein Augen-
јачми̏чак, чка,\ Übel, dolor quidam oculorum. cf. [јечмен, јечменик, јечмичак, чмичац,] чмичак.
Ја́ша, m. (ист.) vide Јашо.
ја̀шаћи, ћа̂, ће̂, Reit-, equitatorius. cf. [vide] јахаћи.
ја̀шиковање, n. vide **ашиковање.**
ја̀шиковати, кујем, (у Боци) vide **ашиковати.**
ја̀шмак[*], m. (у Далм.) женска повезача, das Kopftuch der Frauen, vitta. [vide повезача].
ја̀шмача̑р, m. (у Кот.) постав за јашмаке, Art Leinwand aus welcher јашмак verfertigt wird, panni genus.
Ја́шо, m. (јуж.) hyp. v. Јаков. [cf. Јаша].
ја̏штерица, f. eine Hitzpustel an der Zunge, im Munde, pustula in lingua, in ore. Кад јаштерица изиђе коме на језику, онда кажу да је неко налагао нешто на њега. Ако је јаштерица с десне стране, онда је мушко налагало; ако ли је с лијеве, онда је женско.
је, 1) ist, est. — 2) sie, eam: ја сам *је* видио. cf. ју.
1. **Је̏ва**, f. Eva, Eva (Adams-Frau).
2. **Је́ва**, f. ein Frauenname, Euphemia, Euphemia.

јева̀нђелије [еванђелије], **јева̀нђе̑ље** [еванђеље, иванђеље], n. das Evangelium, evangelium: На узима часно *јеванђеље* —

јѐверица, f. vide вјеверица.

јѐверичић, m. vide вјеверичић.

јѐверичица, f. dim. v. јеверица.

јѐверичјӣ, чја̑, чје̑, Eichhorn-, sciurorum.

Јѐвра, f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Јевросима ?).

Јѐврејин, m. ein Hebräer, Hebraeus [cf. Жид]: У проклета цара *Јеврејина* —

Јѐвре̑јка, f. die Hebräerin, Hebraea mulier: А приступа проклета *Јеврејка* —

јѐвре̑јскӣ, ка̑, ко̑, hebräisch, hebraicus: О велики царе Костадине!| Наши с' крсти у земљи *Јеврејској* —

Јѐврем, m. Ephrem, Ephrem.

Јѐвросима, f. vide Јеросима.

Јѐвта, m. (ист.) [vide] Јевто.

Јѐвтан, m. ein Mannsname, nomen viri (von Euthymius).

јѐвтин [јефтин], а, о, wohlfeil, vilis, [adv. јевтино] cf. [слахак,] цијене; Од *јевтина* меса чорба за плот.

јевтино̀ћа [јефтиноћа], f. (εὐϑυνότης) die Wohlfeilheit, vilitas annonae. [cf. цјеноћа].

Јѐвтица, m. dim. v. Јевта.

Јѐвто (cf. [Јепто,] Јефто) m. (југ.) Euthymius, Euthymius. [cf. Јевта].

Јѐгар, гра, m. Stadt Erlau in Ungern, Agria: Ти нијеси друма погодио,| То не иде *Јегру* бијеломе,| Већ Јањоку граду каурскоме —

јѐге,* гета, n. die Feile, lima. cf. [vide] пила [2].

јѐглен[*], m. vide р а з г о в о р [1], јегленџе, cf. бесједа, говор: И велики *јеглен* отвориште —

јеглѐнисање, n. das Sprechen, Schwätzen, confabulatio. cf. [vide] разговарање [1].

јеглѐнисати, нише̑м, v. impf. schwätzen, confabulatio. [vide] р а з г о в а р а т и с е, cf. говорити.

јеглѐнџе,* џета, n. der Discurs, confabulatio. [vide разговор 1]. cf. јеглен.

јеглѐнџија,* m. der Schwätzer, confabulator.

Јегре̏лија, m. (ст.) Einer von Јегар: Чисто злато, *Јегрелија* Мујо!| Ти нијеси друма погодио,| То не иде Јегру бијеломе,| Већ Јањоку граду каурскоме —

јѐгуба, f. *Јегуба* уз букву, *јегуба* низ букву, *јегуба* к земљи паде, јегубићи прионуше (ко може више пута засопце брзо изговорити да се не помете). [cf. кундрац].

јѐгубић, m. cf. јегуба.

јѐгуља, f. der Aal, anguilla. cf. угор.

је̑д, m. (cf. ијед) 1) die Galle, fel: пун сам *једа*. — 2) Gift, venenum: Док је нашла гују отровницу,| Заклала је злаћеним прстеном,| Уточила по кондира *једа*,| Оно друго вином доточила,| На га дала свом брату рођеном| Те је свога брата отровала — 3) der Zorn, ira [cf. гњев]: пуче од *једа*.

је̑дак (је́дак), је̑тка (је́тка), тко, (је̑ткӣ, ка̑, ко̑, adv. (је̑тко), (ист.) vide ијелак.

1\. **је̏дан,** дна, дно, 1) einer, unus. — 2) ein, aliquis. — 3) једни кажу, einige (die einen) sagen, aliqui dicunt. — 4) исе један! *Кући се вуци, нитковe* један! *Гдје си, кучко* једна!

2\. **је̑дан,** дна, дно, zornig (giftig), iratus. [vide ијелак].

једа̀наест, elf, eilf, undecim. [cf. једнонаест].

једа̀наестеро, vide једанаесторо.

једа̀наестӣ, та̑, то̑, der elfte, undecimus.

једа̀наесторо, eine Zahl von elf, undecim. cf. двоје. [cf. једанаестеро, једнонаестеро].

једа̀нак, (у Ц. г.) gleich, auf der Stelle, illico, [vide] о д м а х, cf. једнак: На *једанак* за софром сједоше| И *једанак* пити започеше — На *једанак* свати приступише —

једана̀какк, у пјесми мјесто *једанак: Једанакак* на ноге скочила —

једа̀нпу̑т (т. ј. један пут), (cf. [једаред, једноћ, једноч, једнош, пут 3, ред 2,] једном) 1) einmal, semel. — 2) einmal, aliquando.

је́дар, дра, дро, dicht und fest, solidus: једну, али *једру*.

једа̀ре̑д (т. ј. један ред), (у војв.) vide једанпут: Ви станите, да вам одударим| По *једаред* мојим буздованом —

јѐдва, kaum, vix [cf. тешко 3, ђорђорице, уба]; једва једвице, kaum und kaum: То је Милош *једва* дочекао —

јѐдвинӣ, а̑, о̑, in der Redensart — једва на *једвине* јаде, mit großer Mühe, endlich einmal, tandem.

је̏двице̑, in der Redensart: једва једвице, mit großer Mühe, tandem.

јѐдек,* m. 1) vide уже [1]. — 2) das Paradepferd, equus ad pompam: И он води цареве *једеке* — 3) н. п. лађени, дућански, das Zubehör, instrumenta.

је̏де̑ње, n. 1) das Essen, esus. — 2) (у крајини Неготинској) die Speise, cibus. cf. [vide] јело.

је̏диво, n. vide јело: Имају ли пива и *једива* —

је̏дӣн, а, о, н. п. човјек, die einzige Mannsperson in einer Haushaltung, solus in familia. [vide] и н о к о с а н, cf. јединац.

једѝнак, нка, m. 1) vide јединац [1]: Тако не остануо без *јединка*! Све милинке од мајке *јединке* — 2) пушчано зрно које се по једно меће у пушку, eine Flintenkugel, glans. [vide зрно 2].

једѝнац, нца, m. 1) der einzige Sohn, filius unicus. [cf. јединак 1]. — 2) der einzige in einer Haushaltung, unus paterfamilias, cf. [инокосан, једин; самац,] једноглавац: кад буде до невоље, онда и *јединце* потјерају на војску.

јѐдинӣ, на̑, но̑, [cf. јединити, 1 једити] 1) einzig, unicus. — 2) *једина* руко Божја! кад се што особито приповиједа, н. п. удари киша, *једина* руко Божја! и из неба и из земље.

јѐдинитӣ, а̑, о̑, у пјесми мјесто *једини*: Тужјела је ђевојка| *Јединита* краљева —

једѝница, f. 1) die einzige Tochter, filia unica. — 2) ријетко сукно, што се тка у *једну* жицу; неки га зову *клашње* (као што стоји и у Душановој дипломи даној манастиру Хилендару љ. 1348, која је сад у Карловцима у митрополитској архиви), eine Art Tuch das die serbischen Frauen zu Hause erzeugen, panni genus. [cf. једножичан]. — 3) комадић (узак као бразда) земље између двије њиве, Grenzlinie, limes.

једѝнкало, m. у загонеци: Пошетало јато черљуга, а пред њима *јединкало*, а за њима пантош; *јединкало* јединкати шћаше, не да пантош ни гледати на се.

једѝнкати, ка̑м, v. impf. у загонеци, cf. јединкало.

јединодӯшно, einhellig, unanimi consensu.

једѝнство, n. (у Боци) die Einigkeit, unanimitas: Мир и *јединство*! (кад се наздравља).

једѝнче, чета, n. das einzige Kind, filius (filia) unicus (unica).

1.**јѐдити**, а̑, о̑, vide једини.

2.**јѐдити**, јѐдӣм, v. impf. erzürnen (österr. giften), irrito. cf. [vide] иједити.

јѐдити се, јѐдӣм се, v. r. impf. zürnen, irascor, stomachor. [vide срдити се].

јѐдљив, а, о, jähzornig, iracundus. [cf. осорљив].

1.**јѐдна̑к**, а, о, gleich, aequalis.

2.**јѐдна̑к**, (у Ц. г.) gleich, auf der Stelle, illico, [vide] о д м а х, cf. једанак: *Једнак* везир цара послушао — *Једнак* танке пушке изметаху —

јѐдна̑ко, 1) gleich, aequaliter. — 2) beständig, in einem fort, continuo. [vide непрестано].

једна́ко̄ст, једна́кости, f. die Gleichheit, aequalitas.

једна́че̄ње, n. das Ausgleichen, aequatio.

једна́чити, јѐдна̄чӣм, v. impf. gleich machen, aequo.

једна́чити се, јѐдна̄чӣм се, v. r. impf. с ким, sich Jemanden gleichstellen, aequare se cum aliquo. cf. [vide] поредити се.

једно̀главац, једно̀гла̄вца, m. један човјек, који има у кући само једну (своју) главу, der Einzige in einer Haushaltung, unus paterfamilias. cf. [vide] јединац[2; инокосан].

једно̀гласице, adv. (у Боци) einstimmig, una voce. cf. једногрлице.

једногоди́шњи̑ци, ӣка̑, m. pl. die in demselben Jahre geboren sind, eodem anno nati.

једно̀грлице̄, adv. einstimmig, una voce. cf. [vide] једногласице.

једно̀жичан, чна, чно, (у Имоск.) н. п. сукно (које је уведено у једну жицу), Art Tuch, panni genus. cf. јединица[2].

једно̀јајац, једно̀ја̄јца, m. der Einhoder, qui uno tantum testiculo est praeditus.

једно̀летки́ња, f. (ист.) vide једнољеткиња.

једно̀лик, а, о, gleichen Gesichtes, faciei aequalis: Три ђевојке, све три *једнолике* —

једно̀литки́ња, f. (зап.) vide једнољеткиња.

једно̀личке̄, zugleich, una: Препаде се и Милош и Марко,| *Једноличке* на ноге усташе —

једно̀љеткиња, f. (у Хрв.) н. п. младица (од *једнога љета* — године), ein einjähriger Sprössling eines Baumes, surculus unius anni.

јѐдно̄м, [vide једанпут] 1) einmal, semel. — 2) einmal, aliquando.

једномѐсечнићи, (ист.) m. pl. Geschwister deren

једноми̏сечнићи, (зап.) Geburtstag in den nämli-

једномјѐсечнићи, (јуж.) chen Monat fällt. Кад се једно од *једномјесечића* жени или удаје, онда друго не смије бити код куће (него га пошљу куд у друго село), нити смије јести од онијех јела што се готове за свадбу. Кад једно умре, онда метну у путо једну ногу мртвога а другу живога, па онда оно живо дозове каквога момка (с којим се пази) и рече му: „Да си ми по Богу брат, пусти ме (или одријеши ме).“ Онда онај отвори путо и пусти га, и то су послије *побратими* (ово само гдјешто чине жене које много гатају и гатању вјерују).

једному̀жатица, f. (у приповијеци) жена која је имала једног мужа, die nur Einen Mann gehabt hat, univira.

једно̀наест, (у Ц. г.) vide једанаест.

једно̀наестеро, (у Ц. г.) vide [ј е д а н а е с т о р о] једанаестеро.

једно̀ничѐње, n. vide једноуђење.

једно̀ничити, чӣм, [v. impf.] vide једноудити.

једно̀ста̄ван, вна, вно, aus Einem Stück, ex una, continuus, cf. самотвор: И двострука ребра *једноставна* —

јѐдно̀ћ, vide [ј е д а н п у т] једном.

једно̀удити, дӣм, v. impf. nur einmal des Tages essen (an gewissen Fasttagen, oder sonst aus Andacht), nonnisi semel de die manduco. Кад одрасли људи и жене хоће да се причесте, свагда ваља недјељу дана да *једноуде*, или *држе седмицу*. cf. једноничити.

једно̀уђење, n. das nur einmal des Tages Essen, manducatio unica de die. [cf. једноничење].

једно̀умац, ӯмца, m. (у Боци) човјек тврдоглав, који све ради по своjему уму, ein eigensinniger Mensch, homo qui nimium sui juris sententiaeque est.

јѐдно̀ч, vide [ј е д а н п у т] једном.

јѐдно̀ш, vide [ј е д а н п у т] једном.

јѐдња̑к, m. (у Сријему) die Speiseröhre, oesophagus. cf. [јетњак, љетник,] душник.

једо̀вит, а, о, giftig, venenatus.

једо̀гоња (cf. вједогоња), m. [cf. здуха, здухач 1, видовит, стухаћ (стуаћ)] (у Рисну) човјек из којега у сну изиђе дух (од прилике као из вјештица). Оваки духови по планини извaљују дрвета те се њима бију између себе, н. п. Бокески с Неаполитанскима, па који надвладају они род од љетине привуку на своју земљу; они и онако ломе горе и ваљају велико камење. Кад умре човјек за којега се мисли да је једогоња, ударе му глогово трње под нокте и ножем црнијех кора испресијецају жиле испод кољена, да не би

могао излазити из гроба (као вампир). — Јак као *једогоња*. [cf. вукодлак].

јѐдра̂ње, n. das Festwerden, consolidatio.

јѐдрати, ра̂м, v. impf. fest werden, consolidor, н. п. грожђе једра.

Једрѐне [Едрене], нета, n. Adrianopel, Adrianopolis, cf. Дренопоље: Што *Једрене* држе кулу билу — Кад т' одведем граду *Једренету* —

јѐдре̂ње, n. (по прим.) das Segeln, navigatio.

једри̏на, f. die Festigkeit, Dichtheit, soliditas.

јѐдрити, ри̂м, v. impf. (по прим.) segeln, navigo.

јѐдро, n. (у приморју) Segel, velum. [cf. ељен].

јѐдрце, n. dim. v. једро (у горњ. прим., а у нас би казали *јѐда̄рце*): Возила се танана галија| Испод б'јела града Дубровника,| *Једрца* јој од свиле бијеле —

јѐђа, f. (у Ц. г.) vide јело: Каква *јеђа* таква међа.

јѐђе̂ње, n. das Zürnen, ira et irritatio. [vide срђење].

јѐђи, (у горњ. прим.) imperativ v. јести (мјесто *једи*): *Јеђи* зеље из свога врта.

Јѐђупак, пка, m. (у Ц. г. и по околини) vide Циганин.

јѐђупачкӣ, ка̄, ко̄, vide Цигански: Не може се платити колико *Јеђупачка* крв.

Јѐђупка, } f. vide Циганка: Нашли су га ју-

Јѐђупкиња,} тру на сокаку,| *Јеђупкиња* њега одојила —

Јѐђупче, чета, n. vide Циганче.

јѐж, m. 1) der Igel, erinaceus [europaeus L.]. — 2) (у Дубр.) јеж морски, некака морска риба, eine Art Seefisch, piscis quidam marinus [diodon hystrix L.?].

јѐжђети, јѐзди̂м, [по југоз. кр.] vide јездити: Плава је коња јежђела —

јѐжев, а, о, von Igel, erinacei: Обула му *јежеве* опанке —

Јѐжевица, f. [село и црква у срезу трнавском округа рудничког]: Под Баницом цркву *Јежевицу* —

јѐже̂ње, n. das Schaudern, horror.

јѐжина, f. (у Далм.) Art eßbare Seemuschel, concha quaedam.

јѐжити се, јѐжи̂м се, v. r. impf. das Haar sträuben (wie јеж, z. B. vor Kälte), schaudern, erigo crines, horreo [cf. грозити се]: *јежи ми се* кожа; шта *се* ти *јежиш*?

јѐжња, f. der Schauder, horror.

јежо̀ва̂н, јежова́на, m. (ст.) der Jesuite, Jesuita (z. B. in dem Liede vom Patriarchen Чарнојевић) [vide јежовит]: Поред мога Ђонлије принципа,| Ђено леже моји *јежовани* —

јежо̀вӣт, јежови́та, m. der Jesuite, Jesuita, cf. јежован: Тамо има девет *јежовита* —

јѐза, f. 1) хур. v. језик: *Језа* парала, гуза плаћала (кад кога бију за рђаве ријечи). — 2) хвата ме *језа*, der Schauder, horror. [cf. гроза].

Јѐзава, f. отока Моравска која под Смедеревом утјече у Дунаво.

јѐза̂н,* језа́на, m. das Gebet, welches der türkische хоџа vom Minaret herunterruft, oratio quam docet sacerdos turcicus de turri [cf. молитва 1]: А мунаре попаст' паучина:| Не ће имат' ко *језан* учити —

јѐзбина, f. (у Лици) vide јело.

језга̏рица, f. der Kern, nucleus, granum. [cf. жгарица, језгра 1].

јѐзгра, f. 1) der Kern, nucleus, granum. [vide језгарица]. — 2) fig. das Beste, flos, robur.

Јѐзда, m. (ист.) vide Јездо.

Јѐздимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

јѐздити, ди̂м, (ист. [?]) v. impf. reiten, equito, cf. [vide] јахати: Гором *језди* Краљевићу Марко —

Јѐздо, m. (југ.) хур. v. Јездимир. [cf. Језда].

Језѐра, n. pl. поље у Херцеговини (близу Дурмитора): Рано рани у лов на *Језера* — Изведи је на *Језера* равна — Синоћ паша на *Језера* паде —

Јѐзѐркиња, f. 1) жена или дјевојка из Језерца: У Језерцу *Језеркиња* Мара — 2) [*језеркиња*] Seebewohnerinn, quae lacum incolit: Изилази змија *језеркиња* —

јѐзеро, n. der See, lacus. cf. блато [2].

језѐрскӣ, ка̄, ко̄, dem See gehörig, lacustris.

јѐзѐрце, n. 1) dim. v. језеро. — 2) [*Језерце*] у пјесмама некакав град: Једно Јајце а друго *Језерце*,| У *Језерцу* Језеркиња Мара —

јѐзив, а, о, (у Имоск.) gefährlich, periculosus.

јѐзиво̂ст, f. (у Далм.) die Gefahr, periculum.

јѐзик [јазик], m. (pl. gen. јѐзӣка̄) 1) die Zunge, lingua [cf. заик]: Једна глава, иљада *језика*; стоји ми на врх *језика*; *језик* за зубе! — 2) die Sprache, lingua.

јѐзикова̂ње, n. das Versprechen, promissio. [vide обећање].

јѐзиковати, кује̂м, v. impf. (у Дубр.) versprechen, promitto. cf. [vide] обрећи.

јези̏чак, чка, m. (у Славонији) vide реса 2.

јѐзичан, чна, чно, geschwätzig (viel redend), loquax (linguax) [cf. лајав]: Ој ти зрно шенично!| Ти не буди *језично*,| Па ћеш бити честито;| Ако л' будеш *језично*,| Не ћеш бити честито| (пјевају дјевојци кад је убрађују).

јѐзичац, чца, m. 1) пера у катанца, die Feder des Schlosses, momentum serae. — 2) die Hirschzunge, asplenum ceterach Linn. [cf. јељењи језик]. — 3) на прећици оно што се кроз каиш промоли, das Zünglein (an der Schnalle), acus. — 4) (у Далм.) der Glockenschwengel, campanae pistillum. [vide] з в е ч а к, cf. клатно.

јѐзичина, f. augm. v. језик.

јѐзичић, m. dim. v. језик.

јѐзичнӣк, m. који је језичан, geschwätziger Mensch, loquax (homo).

јѐзичница, f. geschwätziges Frauenzimmer, loquax (mulier).

јѐина, f. vide сова.

јѐк, m. 1) der Hall, sonitus. cf. [1] јека. — 2) die wahreste Zeit zu etwas, tempestivitas. [cf.

брч, брча]: А. Има ли и сад грожђа?| Б. Има, сад у највећи *јек.*

1.**јѐка,** f. der Hall, sonitus [vide јек 1]: Стаде *јека* коња око двора —

2.**Јѐка,** f. Frauenname, nomen feminae (von Јела, Јелена).

јекмѐкчија,* m. vide **јекмеџија** mit allen Ableitungen.

јекмѐџија* [јекмекчија], m. der Brotbäcker, pistor. [vide] хљебар, cf. пекар.

јекмѐџијин, а, о, des Bäckers, pistoris.

јекмѐџѝјница, f. der Bäckerladen, taberna pistoria.

јекмѐџѝјнскӣ, / **јекмѐџѝјскӣ,** \ кā, кō, Bäcker-, pistorius.

јекмеџѝлук,* m. die Bäckerei, ars pistoria.

јѐкнути, јѐкнēм, v. pf. 1) aufächzen, ingemisco. — 2) erschallen, intono.

јѐко, m. 1) који јечи, Einer der ächzet, qui ingemit: *Јеко* јечи, а здрав звечи (у Грбљу). — 2) [*Јеко*] ein Mannsname, nomen viri (von Јевто?).

јѐктāње, n. das Hallen, sonitus.

јѐктати, јѐкћēм, v. impf. hallen, sono.

јѐктика, f. (у војв.) die Hektik, hectica. cf. [vide] суха болест.

јѐктичав, а, о, hektisch, tabe laborans.

јѐл, vide јер[2]: *Јел* се ватра са сламом не гаси —

1.**јѐла** [јȅла (у Хрв.)] f. 1) (pl. јȅле) die Tanne, abies. *cf.* [јелика, 2] *чам.* — 2) [*Јела*] Frauenname, nomen feminae.

2.**јȅла,** f. (у Хрв.) vide јѐла.

Јѐлача, f. Frauenname, nomen feminae.

јѐлāш, m. Ochsenname, nomen bovis.

Јелāшин, m. Mannsname, nomen viri.

јѐлāшје, n. (coll.) das Erlengebüsch, alni (cf. јелша) [vide јошје]: Зађе јој се кошуља| За зелено *јелашје* —

јѐлек,* m. vide ђечерма.

јѐлен [јељен, љељен], m. 1) der Hirsch, cervus [elaphus L.]. — 2) der Hirschkäfer, cervus volans [lucanus cervus] Linn.

Јѐлена [Љељена], f. Frauenname, nomen feminae.

јелѐнак, нка, m. 1) hyp. v. јелен: *Јеленак* ми гору ломи, путак да му је — 2) vide јеленски језик.

Јѐлēнка, f. Frauenname, nomen feminae.

[**јеленов,** а, о, vide јелењи; *види* s. v. јеленрог.]

јѐлен-рȏг, m. у пјесми мјесто *јеленов* или *јелењи рог: Јелен-рогом* шарца оседлала —

јѐленскӣ јѐзик, m. трава, die Hirschzunge, scolopendrium officinarum [scolop. vulgare Symons]. cf. јеленак[2].

јѐлēнче, чета, n. das Hirschkalb, pullus cervinus.

јѐлењӣ, ња, ње, Hirsch-, cervinus. [cf. јеленов].

Јелѐсије, m. h. Elisäus (den 14 Juni), St. Elisaeus: *Јелесије* просо сије,| Иде Виде, да обиде.

Јѐлеч, Јелѐча, m. варошица у Херцеговини близу Фоче.

Јѐлечанин, m. Einer von Јелеч.

јѐлечкӣ, кā, кō, von Јелеч.

Јѐлечкиња, f. Eine von Јелеч.

јѐли? (је ли) gelt it's so? Nicht wahr? an? nonne?

јѐлӣк, јелика, m. Tannenwald, silva abietum.

јѐлика, f. vide [1]јела 1: Расла танка *јелика*| На два брда велика;| То не била *јелика,*| Већ девојка велика —

Јѐлӣн, Јелӣна, m. ein Hellene, Hellen. За многе се старе градове по нашијем земљама приповиједа да су их градили *Јелини.*

јѐлӣнскӣ, кā, кō, hellenisch, hellenicus.

Јелѝсавета, / f. Elisabeth, Elisabeth: Књигу пише

Јелѝсāвка, \ Московска царица| По имену госпа *Јелисавка* —

Јѐлица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*јелица*] некака трава за коју се говори да жена од ње може дијете побацити, herbae genus [polycnemum arvense L.?].

Јѐлка, f. Frauenname, nomen feminae.

јѐло, n. (pl. gen. јȅлā) die Speise, cibus. [cf. једење 2, једиво, јеђа, језбина, јествина, јеџек, Зјеша, манџа]: Није га (гријеха) у *јелу,* већ у злу ђелу.

јѐлов, а, о, Tannen-, abiegnus. [vide чамов].

јѐловина, f. Tannenholz, lignum abiegnum.

Јѐловица, f. планина у Бањанима: Да им не даш бјежат' *Јеловици* —

јѐлоња, m. име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

јȅлша, f. (у сјев. Хрв.) die Erle, alnus. [vide јоха]. cf. јо́ва.

јȅлшов, а, о, vide [јохов] јо̀вов.

јѐљен, m. (у Херц.) vide јелен.

јѐљењӣ јѐзик, m. (у Дубр.) vide језичац 2.

јѐмāње [јамање], n. (у Дубр.) das Lesen, lectio. [vide берба]. cf. брање.

јѐматва [јаматва], f. (у Дубр.) die Lese, spicilegium, vindemiae. cf. [vide] берба.

јѐмати, јȅмāм (јȅмљēм), [јамати] v. impf. (у Дубр.) н. п. грожђе, lesen, lego. cf. [vide] брати[1].

јȅмац, мца, [јамац] m. der Bürge, sponsor. [cf. порук].

јѐмāч, јемача, m. (у Дубр.) vide берач.

јемāчица, f. (у Дубр.) vide берачица.

јѐмāчкӣ, кā, кō, (у Дубр.) н. п. кош, vide берачки.

јемѐнија,* f. марама, [vide] шамија, eine Art Kopftuch, vittae genus: На глави му капа од курјака| Привез'о је мрком *јеменијом* —

јȅменије, / * f. pl. die Pantoffeln, sandalia, soleae.

јȅменлије,\ [cf. фирале].

1.**јѐмӣн,*** јемӣна, m. vide заклетва: Јер сам Богу *јемин* учинио| Да т' у оца више просит' не ћу —

2.**јѐмин,*** m. управитељ онијех села која немају спахије, него десетак од њих припада цару, der Emin, magistratus turcici genus: Забринуо се као *јемин* о Марту (јер се о Марту мијењају јемини).

јемѝнлук,* m. села која су под јемином, das Eminthum, dignitas et munus τοῦ јѐмин.

јѐминовац, јѐминовца, m. einer von des Emins Leuten, homo τοῦ јѐмин.

јѐминскӣ, кā, кō, Emin-, τῶν јѐмин.

jѐмјеш, (у Ц. г.) } m. vide [раоник] лемеш:
jѐмљеш, (у Грбљу) } Сиротињска суза *јемљеш* пробија.
jѐмужа, f. vide јомужа.
jѐмужан, жна, жно, vide јомужан.
jѐмчѐње [јамчење], n. 1) das Auffordern zur Bürgschaft, τὸ vadari. — 2) das Verbürgen, fide jussio, sponsio. — 3) das Anschlagen, affixio.
jѐмчити [јамчити], чим, v. impf. 1) zur Bürgschaft auffordern, vador, н. п. сељаке једнога за другога. — 2) кад хоће што да се шије, па се најприје уjемчи (т. ј. концем раздалеко прихвати), anschlagen, affigo.
jѐмчити [јамчити] **се,** чим се, v. r. impf. sich verbürgen, spondeo.
jѐндек,* m. [1)] vide **хендек.** [— 2) у загонеци, cf. јендечица].
jендѐкати се, кам се, v. r. impf. у загонеци, cf. јендечица.
jѐндечица, f. у овој загонеци: Јендек иде испод куће, *јендечица* изнад куће, ђе се сташе ту се *јендекаше.*
jѐнђа,* } f. die Frau die mit den свати um die
jѐнђибула,* } Braut geht, damit diese auf dem Wege nicht allein unter den Männern sei, comes nuptae, cf. јенђија: Свате једнаке, *јенђе* девојке —
jѐнђија,* f. vide јенђибула: Ни ђевојке међу *јенђијама* —
jѐњати, jѐњам, v. pf. (у Хрв.) nachlassen, remitto: *јењала* киша, болест. [vide] попустити [1], cf. ењати.
jѐњичар* [јањичар], m. (понајвише pl. jѐњичари) die Janitscharen, praetoriani Turcarum: Исјекоше Турке *јењичаре*, | *Јењичаре* цареве синове —
jѐњичарски, кâ, кô, Janitscharen, praetorianorum.
***jѐоце,** n. dim. v. јело.*
Јѐпто, m. vide [**Јевто**] Јефто.
jѐр, } [cf. јере 1] 1) warum, cur [vide зашто 1]:
jѐра, } Говориле другарице: | *Јер* га ниси разгледала? — 2) denn, weil, enim. cf. [бо, 2 е 1, ел, ели,] зашто [2, јел, јербо].
jѐрбâн, m. у овој загонеци: Проће бан *Јербан* с мора на Дунаво коњском вриском, јуначком виком, мало га ко виђе, свак га чу.
[**јербо,** vide јер 2; *види* s. v. бо.]
Јѐргече, n.: На њим' седи Алај-бего *Јергече* —
jерговâн, јерговáна, m. spanischer Holunder, syringa vulgaris Linn. cf. [јаргован,] јоргован.
jѐре, 1) vide јер. — 2) (у Ц. г.) daß, ut, cf. [vide] да [1]: Ја сам чуо, кажевали су ми | *Јере* имаш младу попадију | Која није с делијама вино — А бијесни Турци поп'јевају, | Не би река' *јере* су тридесет | Но *јере* су стотина пунана —
jерѐбица, f. das Rebhuhn, perdix [cinerea Briss.]. cf. јаребица.
jерѐбичица, f. dim. v. јеребица.
jерѐбичjи, чја, чје, Rebhuhn-, perdicis et perdicum. [cf. јаребичји].
Јѐрез, m. у Китогу вода као бара, која иде из Сачкога потока од Лешнице, и утјече у Саву више Шапца.
Јерѐмија, } m. Jeremias, Jeremias.
Јерѐмије, }
Јерѐмијев дâн, m. Н. Jeremiasfest (9 Mai), dies St. Jeremia festus. У Грбљу онај који је рад да му онога љета змије не досађују, на Јеремијев дан ујутру лупајући око куће у просуљу говори: Јеремије у поље | А све змије у море.
jѐрибасма[*], f. т. ј. крушка, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var., одлика са жутом покорицом; cf. водењача].
Јѐрина, f. Frauenname, nomen feminae (*Εἰρήνη*).
Јѐринин грâд, m. зидине од старога града у Србији у нахији Јагодинској на лијевом бријегу Мораве.
jѐрипте, n. Art Mehlmuß, pultis genus. cf. сатрица.
Јéрко, m. Mannsname, nomen viri.
Јѐрменин, m. der Armenier, Armenius.
Јѐрмѐнка, f. die Armenierin, Armenia.
jѐрменскӣ, кâ, кô, armenisch, armenius.
Јерòглавац, глâвца, m. *(у пјесми) vide **Хероглавац:*** С' својим слугом *Јероглавац*-Марком, | Који јунак за Бога не знаде —
Јѐросим, m. Mannsname, nomen viri.
Јѐросима [**Јевросима**], f. Frauenname, nomen feminae.
Јѐрусалим, m. Jerusalem, Jerusalem.
Јерусалѝмац, мца, m. vide божогробац.
jѐрусалимскӣ (Јерусàлимскӣ), кâ, кô, von Jerusalem, Jerusalemiticus.
jѐсам, ich bin, sum. cf. [vide 2] бити.
1. **jѐсен,** f. *(loc. jесѐни)* der Herbst, auctumnus: до мртве *јесени.* cf. подзимак.
2. **jѐсен,** jѐсена, m. (на Гробнику између Ријеке и Карловца) vide јасен [1] (а што се у нас зове *јесен* они кажу *подзимак*).
jесѐнас, } diesen Herbst, hoc auctumno.
jесѐнаске, }
jѐсенашњӣ, ња, ње, von diesem Herbste, hujus auctumni.
jесѐнити се, нӣ се, v. r. impf. zum Herbste gehen, herbsten, auctumnus appropinquat.
jѐсѐнскӣ, кâ, кô, herbstlich, auctumnalis [cf. јесењи]: Божић је *јесенски* светац.
jѐсѐњача, f. (у Уж. н.) Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].
jѐсѐњӣ, ња, ње, vide јесенски: Од *јесења* данка Митровога —
jѐсер, (у Боци) vide **есер.**
jѐсетра, f. der Stör, accipenser sturio [Dick acc. schypa Güldst.].
jѐствина, f. (у Далм.) vide јело.
jѐсти, jѐдем (jѐм, ӣјем), (jѐдох, јех; jѐо, jӣо, jѐла, по зап. кр. imper. и: jѐђи), v. impf. 1) essen, edo [cf. изјести 3]: Шећер *ију,* а ракију пију — *Јеђи,* краље, од твоји синова — 2) н. п. једу га бухе, ваши, beißen, mordeo.
jестѝва, n. pl. die Speisen, cibi.
jѐсти се, jѐдêм (jѐм, ӣјем) се, v. r. impf. 1) eßbar sein, comedi: Не *једе се* месо од сваке тице. — 2) sich abgrämen, maceror.

Јѐстра̑к, m. Mannsname, nomen viri.
јѐтка̑ње, n. dim. v. једење.
јѐткати, ка̑м, v. impf. dim. v. јести.
јѐтњак, m. (у Рес.) S p e i s e r ö h r e. [vide једњак].
јѐтра, f. (у Дубр.) die Leber, jecur. cf. џигерица црна; утробица.
јѐтрва, f. жене двојице браће *јетрве* су једна другој, die Schwägerin, leviri uxor.
јѐтрвин, а, о, der Schwägerin, uxoris leviri.
јѐтрвица, f. dim. v. јетрва.
јѐтрица, f. dim. v. јетра.
Јефи̏мија, f. Frauenname, nomen feminae (Euphemia): Кад то зачу л'јепа *Јефимија* —
[**јефтин**, а, о, vide **јевтин**; *види* s. v. слахак.]
[**јефтиноћа**, f. vide **јевтиноћа**; *види* s. v. цјеноћа.]
Јѐфто, m. vide **Јевто** (mit allen Ableitungen).
Јѐца, f. (у војв.) ein Frauenname, nomen feminae (Elisabeth).
јѐцав, а, о, н. п. дијете, т. ј. које тешко говори, stotternd, balbus. [vide муцав].
јѐцало, m. der Stotterer, balbus, cf. муцо: *Јецалу* језик смета, а мене не (у Грбљу).
јѐца̑н, јеца́на, m. eine Art Schweine (das Gegentheil von мангулац), die langsam fett zu machen sind, aber auch Mangel ertragen können, porci genus.
јѐца̑ње, n. das Schluchzen, singultus.
јѐцати, ца̑м, v. impf. schluchzen, singultio.
јѐцка̑ње, n. dim. v. јечање.
јѐцкати, ка̑м, v. impf. dim. v. јечати: Ђердан звечи,| Срце јечи;| Ђердан звецка,| Срце *јецка*.
јѐчам, чма, m. die Gerste, hordeum [vulgare L.].
јѐча̑ње, n. 1) das Hallen, sonitus. — 2) das Aechzen, gemitus.
јѐчати, чи̑м, v. impf. 1) hallen, sono. — 2) ächzen, ingemo.
јечѐрма[*], f. 1) vide **ђечерма**. — 2) (око Сиња) женски плаветан зубун (без рукава).
јечѐрмица, f. dim. v. јечерма.
јѐчмача, f. т. ј. крушка, eine Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.] (што доспијева кад и *јечам*). [cf. јечмењача].
јѐчмен, а, о, н. п. хљеб, слама, Gersten-, hordeaceus.
јѐчме̑н, јѐчмена, } m. vide [ј а ч м е н] јечмичак.
јечме̏ни̑к, јечмени́ка, }
јѐчменица, f. das Gerstenbrot, panis hordeaceus.
јѐчмењача, f. vide јечмача.
јечми̏чак, чка, m. vide јачмен.
јѐчмиште, n. Ort auf dem einmal Gerste gebauet worden, locus ubi hordeum fuit insitum.
јѐџек,* m. vide јело.
1. **Јѐша**, f. Frauenname, nomen feminae.
2. **Јѐша**, m. (ист.) vide Јешо.
3. **јѐша**, f. (у Дубр.) vide јело.
јѐшан, шна, шно, vide изијешан.
Јѐшо, m. (јуж.) hyp. v. Јеврем und v. Јевто. [cf. 2 Јеша].
ји̏д, m. (зап.) vide јед.
ји̏дак (ји́дак), ји̏тка (ји́тка), тко, (ји̏тки̑, ка̑, ко̑, adv. ји̏тко), (зап.) vide иједак.
ји̏дан, дна, дно, (зап.) vide иједан.
ји̏дити, ји̏ди̑м, (зап.) vide иједити.
ји̏дити се, ји̏ди̑м се, (зап.) vide иједити се.
ји̏дљив, а, о, (зап.) vide једљив.
ји̏ђе̑ње, n. (зап.) vide иједење.
ји̏сти, ји̏де̑м (ји̑м), (зап.) vide јести.
ји̏сти се, ји̏дем (ји̑м) се, (зап.) vide јести се.
ји̏тка̑ње, n. (зап.) vide јеткање.
ји̏ткати, ка̑м, (зап.) vide јеткати.
1. **Јо̀ва**, f. die Erle, alnus. [vide] **јоха**, cf. јелша.
2. **Јо̀ва**, m. (ист.) vide Јово.
3. **јо̀ва**[*], f. у Србији значи *јова* што у Сријему *битанга*[2], т. ј. кљусе које се нађе у селу (или у пољу) без газде. [cf. ајмана 2, макуп]. vide битанга 2.
Јо̀ван, m. Johann, Joannes. cf. Иван.
Јо̀вана, f. Johanna, Joanna. cf. [Јованка;] Ивана.
Јова́нац, нца, m. dim. v. Јован.
јо̀ванимити, мим, v. impf. um des heiligen Johannes willen bitten, obsecro: Кумим тебе и *јованимим* те —
Јо̀ва̑нка, f. vide Јована.
Јова̀нчић, m. dim. v. Јован.
Јо̀вањ да̑н, ња дне, m. ein Fest St. Johannis den 7. Jänner, dies festus S. Joanni Baptistae.
јо̀ва̑њски̑, ка̑, ко̑, н. п. мраз, Johannis-, z. B. Kälte, frigus quod solet incidere circa diem festum S. Joanni.
јо̀вањшта̑к, m. човјек који слави Јовањ дан, Einer der den h. Johann als Hauspatron feiert, cliens S. Joannis.
Јо̀вица, m. Mannsname, nomen viri.
Јо̀вка, f. Frauenname, nomen feminae.
јо̀вља̑к, јовља́ка, m. der Erlenwald, alnetum [vide јошик].
Јо̀во, m. (јуж.) hyp. v. Јован. [cf. 2 Јова].
јо̀вов (cf. **јохов**), а, о, erlen, alneus.
јо̀вовина [**јоховина**], f. das Erlenholz, lignum alneum.
јо̀гунаст, а, о, eigensinnig, hartnäckig, pervicax. cf. тврдоглав.
јо̀гуница, f. u. m. der oder die Eigensinnige, pertinax.
јогу̀нлук,* m. der Eigensinn, pertinacia.
јо̑ј! 1) vide [ј а о х] јаој. — 2) ihr, illi (feminae): кажи *јој*.
јо̑к,* nein, non. [vide] н е[1], cf. није.
Јо̀ка, f. hyp. v. Јована.
1. **Јо̀кица**, m. dim. v. Јоко.
2. **Јо̀кица**, f. dim. v. Јока.
Јо̀кна, f. Frauenname, nomen feminae.
Јо̀ко, m. hyp. v. Јован.
Јо̀ксим, m. Mannsname, nomen viri.
јо̀ктур,* ударно *јоктур* у кесу, nichts da! nihil est; vide нема.
јо̀лдаш,* m. vide друг[1].
јо̀лтава,* f. Art Reiseflasche, vasis genus.
јо̀мужа, f. млијеко неварено, frisch gemolkene Milch, lac recens. [cf. јемужа].

јо̏мужан, жна, жно, н. п. сир, von frisch gemolkener Milch, de lacte recenti. [cf. јемужан].

јо̀рган,* m. eine Art Bettdecke, die gewöhnliche deutsche Bettdecke, straguli genus. cf. покривач. Јоргани су по варошима, а по селима се покрива губерима и поњавама које жене саме чу.

јорга̀нлук,* m. лице од јоргана [лице од кога се прави јорган?], das obere Blatt der Bettdecke, straguli pars media et princeps.

јо̀рганчић, m. dim. v. јорган.

јорго̀ва̂н, јоргова́на, m. vide јергован.

јо̀рда̂м,* јорда́ма, m. stolzes Gepränge, fastus: Од њихова великог *јордама* —

јорда́мити, јо̀рда̂мим, v. impf. stolzieren, superbio. [vide таслаисати].

јорда́мљење, n. das Stolzieren, superbia, fastus.

јорда́мџија,* m. der Stolze, Stolzierende, superbiens.

Јо̀рда̂н, Јорда́на, m. der Fluß Jordan, flumen Jordan.

јо̀ха (cf. [1]јова), f. (у Дубр.) die Erle, alnus [L.; cf. јелша].

јо̀хов [јовов], а, о, erlen, alneus. [cf. јелшов].

јо̀ховина [јововина], f. das Erlenholz, lignum alneum.

Јо́ца, m. (ист.) vide Јоцо.

Јо́цо, m. (јуж.) hyp. v. Јован. [cf. Јоца].

јо̏ш (cf. јошт, јоште) [јоштер], noch, etiam, adhuc. [cf. већ 4].

Јо́шаница, f. 1) намастир у Србији (близу Јагодине). — 2) ријека [у крушевачком округу].

Јо́шевица, f. у Ваљевској нахији вода, која извире у пољу Липовици уврх села Љубинића и утјече у Колубару с лијеве стране ниже Уба, ein Fluß, nomen fluvii.

јо̀шик, јошѝка, m. ein Erlenwald, Erlenbusch, alnetum [cf. јовљак]: Не ће ли и у нашем *јошику* дренова батина нарасти.

јо̀шић, m. eine junge Erle, alnus parva.

јо̀шје, n. (coll.) ein Erlenbusch, alni. cf. јелашје.

јо̀шља̂к, јошља́ка, m. ein Ort wo junge Erlen stehen, alnetum.

јо̏шт, **јо̏ште,** **јо̏штер,** vide **још.**

1\. **ју̏!** cf. иju.

[2. **ју,** vide је 2.]

ју́ва, f. vide **јуха.**

ју̏г, m. 1) Südwind, auster, notus. — 2) Süd, meridies. — 3) Југ Богдан, отац девет Југовића.

ју̏гов, а, о, н. п. снијег, des Südwinds, austri. [cf. јужан].

ју̏говина, f. das Sirocco-Wetter, Thauwetter, tempestas solvens nivem et glaciem. [cf. јужина].

Ју́да, m. vide [Жид] Чивутин.

ју̏жан, жна, жно, н. п. вријеме. vide југов.

ју̏жење, n. das Einfallen des Thauwetters, solutio nivium, glaciei.

ју̏жина, f. vide југовина.

ју̏жити се, жи̂ се, v. r. impf. н. п. вријеме, es thauet auf, solvitur nix et glacies.

ју̏жни, на̂, но̂, südlich, meridionalis.

ју̏ј! vide [јаох] јаој.

Ју́ла, f. (у војв.) Julchen, Juliola.

ју̀ла̂р, јула́ра, m. vide **улар.**

Јулија́на, f. (у војв.) Juliana, Juliana.

Ју́лка, f. (у војв.) Julchen, Juliola.

ју̀мак,* m. као мали мосурић на чему се злато и свила продаје, die Spule, tubulus: Млада Маре на пенџер' сјеђаше,| На пенџеру ситан везак везе,| Златом везе по бијелу платну,| Ал' је сиви соко долетнуо,| Односи јој на *јумаку* злато — Приви се Петру делији| Каконо свила к *јумаку* —

ју̀на̂д, f. (coll.) junge Ochsen oder Kühe, juvenci aut juvencae.

ју̀на̂к, јуна́ка, m. (voc. ју̀на̂че) 1) der Held, heros. [cf. витез 1, делија 2, дјетић 2]. — 2) (у Старом влаху) vide [cf.] муж [1]. cf. [vide] војно. — 3) (у Пољицима) der Diener, servus. [vide слуга 1] cf. момак.

јуна́ков, а, о, 1) des Helden, herois: *Јунакова* мајка најприје заплаче. — 2) des Bräutigams, sponsi: Ма ве моли мајка *јунакова*| Да јој брзо снаху доведете — 3) des Dieners, servi.

ју̀нац, нца, m. der junge Ochs, Stier, juvencus.

јуна́чење, n. das Tapferthun, virtutis ostentatio. [cf. зорење].

јуна́чина, f. augm. v. јунак.

[**јуначити,** јуначим, v. impf. vide слободити; *види* s. v. куражити.]

јуна́чити се, ју̀на̂чи̂м се, v. r. impf. sich als Held stellen, virtutem ostendo. [cf. зорити се].

јуна́чић, m. dim. v. јунак: *Јуначићу* црноочићу —

ју̀на̂чки̂, ка̂, ко̂, heldenmäßig, heroicus.

јуначнији, *а, е,* tapferer.

ју̀на̂штво, n. das Heldenthum, der Heroismus, virtus. [cf. делијство].

ју̀не, ју̀нета, n. ein junger Ochs oder Kuh, junges Rind, juvencus aut juvenca.

ју̀нећи̂, ћа̂, ће̂, vom јуне, juvenci aut juvencae.

Ју̀ник, m. Арнаутско село у Реци: И покупи Реку и *Јуника* —

ју̀ница, f. die junge Kuh, juvenca.

ју̀ничин, а, о, von der jungen Kuh, der Färse, juvencae.

ју̀ничица, f. dim. v. јуница.

ју̀нош, m. у пјесми, vide младић: Један *јунош* Краљевићу Марко —

ју̏нчић, m. dim. v. јунац.

ју̏нчји̂, чја, чје, von einem jungen Stier, Farr, juvenci.

ју̏њга,* f. н. п. масла, т. ј. ока и по у Србији и у Босни), ein Maß für Rindschmalz im Gewichte von $1\frac{1}{2}$ ока.

ју̏пка, f. (у Барањи) vide **јуфка.**

ју̏р, (по западн. кр. у кршћ.) schon, jam. cf. [vide] већ [1].

ју̏ра̂т, јура́та, m. (у војводству по варошима)

der Jurat, juratus: Мојим шором никад блата нема,| Све швалери на штикла разнели,| Адвокати и млади *јурати* —

ју̏рве, allerdings, omnino. [vide] з а и с т а, cf. јамачно.

ју̏ргета, f. дугачка тиква, која се зелена куха и једе, Flaschen-Kürbiß, cucurbitae genus. [vide бундева 3]. cf. тиква.

Ју́ре (Ју̑ре), m. (у Босни) hyp. v. Ђорђије: До подне *Јуре* од подне Але.

ју̏рѐње, n. vide тјерање.

ју̏рити, ју̏рӣм, *1)* vide [г о н и т и 1] тјерати. — *2) vide ландати 1: вас дан јури које куда.*

јури̏ш* (cf. уриш), m. der Sturm, impetus.

Ју̀риша, m. Mannsname, nomen viri.

јури̏ша̑ње [уришање], n. das Stürmen, oppugnatio.

јури̏шати [уришати], ша̑м, v. impf. stürmen, impugno.

јури̏шити, ју̏рӣшӣм, v. pf. stürmen, impetum facio.

ју̏рнути, ју̏рнѐм, v. impf. као ударити, навалити у један пут, angreifen, aggredior.

Ју̏рош, m. vide **Урош.**

Ју̏рук[*], m. *Турци или управо рећи потурчењаци, који говоре и Бугарски и Турски; кажу да су врло зли људи:* Све *Јуруке* и Бугаре младе —

ју̏тарњӣ, ња̑, ње̑, (у Ц. г.) Morgen- matutinus, cf. јутрењи: И истекла *јутарња* даница —

ју̏та̑рце, n. dim. v. јутро.

Ју̀ткиња, f. Jüdin, Judaea. [vide Чивутка].

ју̏трења, f. \ die Mette, sacra matutina (antelucana): На *јутрењи* и на летурђији — Сва господа дошла на *јутрење* —

ју̏трење, n./

ју̏трењӣ, ња̑, ње̑, vide јутарњи: Не боји се лисица вечерњега хвалиоца, него *јутрењега* раниоца.

ју̏тро, n. 1) Morgen, mane [cf. утро]; у јутру, morgen, cras: дођи *у јутру*; кад буде *у јутру*. — 2) (у војв.) der Morgen, das Juchart, jugerum (у Србији се каже *дан орања*). [vide дан 2].

ју̏трокле̑к, m. (in einem muthwilligen Scherze als Arzenei angerathen) der Menschenkoth, stercus, g. d. der Morgenkoch: А. Боли ме зуб.| Б. Метни мало *јутроклека.*

ју̏тро̑с, ју̏тро̑ске, heute früh, hodie mane.

ју̏трошњӣ, ња̑, ње̑, von diesem Morgen, hujus mane: Помози, Боже и *јутрошње* јутро (реку у Рисну прекрстивши се ујутру пут истока).

ју̏трошњица, f. Wasser von heute früh, aqua hausta hoc mane: А моја би мајка *јутрошњицу* пила —

ју̏фка* (cf. јупка [љупка 2]), f. der ausgewalkte Teig, massa farinacea distenta. cf. [кора 3,] обга. — 2) eine nudelartige Paste, die auch über den Winter aufbewahrt werden kann, macheroni(?) pastillorum genus.

ју́ха [јува], f. (по зап. кр.) die Suppe, jus, cf. чорба, полијевка: Бадањ меса, а кашика *јухе.*

ју́хат, а, о, (у Дубр.) suppig, jurulentus.

Ју́хор, m. планина у Србији у нахији Јагодинској, Name eines Berges, montis nomen.

ју̀че̑, ју̀че̑р, ју̀че̑ра, gestern, heri.

ју̀че̑рањда̑н, den Tag vorher, pridie ejus diei.

ју̀че̑рањӣ, ју̀че̑рашњӣ, ња̑, ње̑, gestrig, hesternus.

ју̏шица, f. dim. v. јуха.

К

к, ка, (mit dat.) zu, ad [cf. 2 до 1]: *к* мени, *к* вама (auch bloß мени, вама): *Ка* шатору нејака Уроша — Како паде ситну књигу пише| Те је шаље *ка* Крушевцу граду — Ти отиди *ка* Вргорцу граду —

ка', у пјесми мјесто *како* [5]: Ево има три године дана| *Ка'* је Јанко таме допаднуо —

ка̀ба-дахија [*], m. Unterdahia. Послије смрти Хаџи-Мустај-пашине у Биограду су биле четири велике дахије, које су сав Биоградски пашалук између себе биле подијелиле, а они су опет имали сваки своје *каба-дахије*, тако је н. п. Шаин-авдија (пређашњи Митар Терзијћ из Тршића) био каба-дахија Фочићев.

кабает, *m. vide кривица.*

ка̏бан, *m. (у Ц. г.)* \ [*] der Mantel, pallium, cf. [vide] плашт: *Кабаница* кућа без шљемена —

каба̀ница (ка̀баница), f./

ка̏бао, бла, m. [1)] der Wassereimer (Kübel?), aqualis urna [vide ведро 1; cf. краљача. — 2) (у Далм.) vide музлица].

ка̏баре[*], f. pl. vide токе.

ка̏баст, а, о, von großem Umfang, late patens: није тешко, али је *кабасто* (н. п. врећа вуне или перја).

ка̏бла̑р, кабла́ра, m. 1) der Küfner, opifex urnarius. — 2) [*Каблар*] планина у Србији више Чачка на лијевој страни Мораве. Према Каблару је с ону стране Мораве Овчар.

кабла́рев, кабла́ров, а, о, des Küfners, urnarii.

ка̏бла̑рскӣ, ка̑, ко̑, der Küfner, urnariorum.

ка̏блина, f. 1) augm. v. кабао. — 2) im Mühlbau eine Einsatzröhre, tubus immissus canali. cf. бадањ [1].

ка̏блић, m. dim. v. кабао, das Eimerchen, urnula [vide ведро 1]: исјекао га на *каблиће* (испресијецао га на онаке комаде као што је каблић).

ка̏блица, f. eine Art кабао für Milch, Käse, vasis genus lacti aut caseo adservando. [vide ведро 1].
ка̏бличица, f. dim. v. каблица.
ка̀ва* [кафа], f. 1) der Kaffee, coffea: Устављa га госпођа краљица| На шећерли *каву* и ракију — 2) das Kaffeehaus, taberna coffearia, cf. [vide] кавана: Отшеташе у *каву* велику,| Па сједоше по *кави* великој —
ка̏вад, m. eine Art weiblichen Oberkleids, tunicae muliebris genus.
ка̀ва̑з,* кава́за, m. кавази су најближи момци код Турскијех паша. Они имају у рукама по штап окован сребром, а гдјекоји горе савијен као штачица, и о њему сребрне синџире или прапорце, па кад какога великога господина сретну, они штапом тресну, те синџири или прапорци зазвече. За времена Црнога Ђорђија звали су се кавази момци који су у „*совјету*" стајали на вратима, те људе пријављивали и унутра пуштали.
Ка̀ва̑ј, Ка̀ваја, m. eine Festung [Kawaja, Kawala], in Albanien, urbs Albaniae: У *Каваја* покрај мора града —
ка̀ва̑јскӣ, ка̑, ко̑, von Кавај: Прву шаље бегу *Кавајскоме* —
ка̀вал,* m. eine Art kurzer (stutzenartiger) Flinte, flintae genus. Кавал је споља као и шешана, само што изнутра нема анета.
ка̀валија топ,* m. Art Kanonen, tormenti genus: И понесе топе *кавалије* —
кава̀на,* f. das Kaffeehaus, taberna coffearia. cf. кава 2.
ка̏вга,* f. der Zank, rixa, cf. [vide] свађа: Цинцар Јанко од Орида града,| Који *кавге* по свијету тражи,| Ће је *кавга* да се онђе нађе —
ка̏вгаџија,* m. der Stänker, rixator: У пићу су тешке пијанице,| А у кавзи љуте *кавгаџије* —
ка̏вез,* m. der Käfig, cavea. [vide крлетка]. У нашијем народнијем пјесмама и дјевојке се држе у кавезима: Већ он љуби Омерово злато| Којено је у *кавезу* расло —
каве̏нӣ, на̑, но̑, Kaffee=, coffeae inserviens (z. B. Löffel, Schale).
каве̏џија* [кафеџија], m. der Kaffeesieder, caupo coffearius.
каве̏џијин, а, о, des Kaffeesieders, thermopolae.
каве̏џӣјница, f. die Kaffeesiederin, thermopolae uxor.
ка̏вжење, n. das Zanken, rixatio. [vide свађање].
ка̏вжити се, ка̏вжӣм се, v. r. impf. sich zanken, rixari. cf. [vide] свађати се.
кавра̀нсати[*], нше̑м, v. pf. umnieten, replico.
ка̀врика, f. (у Лици) некака трава за сијено, Art Pflanze, herba quaedam.
ка̑д, m. das Räucherwerk, suffimentum.
ка̏д, [cf. каде] 1) wann, quando? [cf. кадно].
ка̏да, — 2) da, quando: *кад* тад; *кад* било да било; *кад* како, wie es sich trifft. [cf. како 3]. — 3) немам *кад*, ich habe keine Zeit, non est mihi tempus: имаш ли *кад* да ми ово начиниш? ако сад немаш *кад*, а ти ми начини кад узимаш *кад*. cf. [2] кољe. — 4) vide ако, wenn, dum: *кад* си учио, ваља да знаш. — 5) *кад* брже (ти дође), so schnell.
ка́да, f. 1) нур. v. кадуна. — 2) зелена када, vide зелена када. — 3) die Wanne, labrum, lacus, vannus. [vide каца 1].
ка̀даго̏д,
ка̀даго̏ђ, vide **кадгод**.
када̀нџика,* f. vide кадунџика: Покрстише буле *каданџике* —
ка̀дар,* дра, дро, fähig, im Stande, potis. [cf. подобан].
када̀рум, m. (у Ц. г.) некако црно грожђе, Art Traube, uvae genus.
ка̀дашњӣ, ња̑, ње̑, von wann, von welcher Zeit her, ex quo.
ка̏дгод [кадагод],
ка̏дгођ [кадагођ], wann immer, quandocumque.
ка̀де, vide **ка̏д**.
ка̀де̑т, каде́та, m. (у војводству по варошима) der Cadet, juvenis ad militiam publice informandus: Већ је тета гледала *кадета* —
кади̏ва[*] (cf. [кадифа,] кадипа), f. 1) der Sammet, Sammt, panni bombycini genus. [cf. велуд]. — 2) (кадивица) die Sammetblume, tagetes [patula] Linn.
кади̏вица [кадифица], f. dim. v. кадива 2.
ка̀дија,* m. der Kadi (Richter), judex. cf. муселим.
ка̀дијин, а, о, des Kadi, judicis.
ка̀ди̑јница, f. кадијна жена, des Kadi Frau, uxor *του* кадија.
ка̀ди̑јскӣ, ка̑, ко̑, der Kadi, judicum.
ка̏д и̑ кад, dann und wann, interdum. cf. [vide] каткад.
кади̏лук,* m. der Gerichtsbezirk, Gerichtssprengel, dioecesis judicialis.
кади̏нац, нца, m. der Gerichtsdiener, lictor, viator.
ка̀дионица, f. die Räucherpfanne, das Rauchfaß, turibulum.
кади̏па[*], f. vide **кадива**.
ка̀дити, ка̀дӣм, v. impf. räuchern, fumigo.
кади̏фа[*], f. (по варошима) vide **кадива**.
кадифе̏ли[*], adj. indecl. vide кадифли: Стаде скидат' *кадифели* руо —
кади̏фица, f. vide **кадивица**.
кади̏фли,* adj. indecl. Sammet=, holosericus [cf. кадифели]: По долами *кадифли* ђечерма —
кади̏флија, f. т. ј. капа, Art Sammtmütze, mitrae genus, cf. кићенка [1]: По глави им капе *кадифлије* —
ка̏дли, 1) [cf.] а то, siehe da, ecce: И на Тису воду нагазише,| *Кадли* Тиса вода устанула — 2) а кад, da nun, cum: *Кадли*, болан, Турци алакнуше — *Кадли* Ана сретно дому дође,| Ал' истина што су говорили —
ка̏дно, vide ка̏д [1].
ка̏днока̏д,
ка̏днока̏да, vide каткад.
ка̀дуља, f. (у Мостару) vide жалфија.
каду̏ма̑нка, f. (у Уж. н.) 1) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.] — 2) Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].

кадуна,* f. die Dame, matrona (само се говори за Туркиње): У *кадуне* Омер-беговице,| Двије кћери на удају кажу —
кадунин, а, о, der Dame, matronae.
кадуница, } f. dim. v. кадуна. [cf. каданцика].
кадунцика, }
кажа, f. die Sage, nuncium: хвала ти на *кажи* (т. ј. што си ми казао).
кажевати, кажујем (кажевам), мјесто *казивати* говори се у Црној гори, али се може чути и по свој Далмацији и Хрватској: Својој ујни санак *кажевао* —
каживати, кажујем, vide **казивати**: Ја ћу тебе право *каживати* —
кажипут, m. der Zeigefinger, digitus index.
казаз,* казаза, m. der Posamentierer, Bortenwirker, limbolarius. [vide гомбар].
казаљка, f. 1) у дјеце, кад уче читати, der Zeiger der Kinder beim Syllabiren, index puerorum literas in syllabas colligentium. — 2) на сахату, der Zeiger an einer Uhr, index horarum.
казан[*], m. [1)] der Kessel zum Branntweinbrennen, ahenum [cf. котао 2]: наградио *казан*; пече *казан*; хајдемо на *казан*. Когод дође на казан (гдје казан пече) ваља га почастити ракијом; за то се рече за оне који мало комине имају: докле пече дотле и тече. [— 2) cf. крмача 2.]
казанија, f. vide испек.
казански, ка, ко, н. п. капак, zum Branntweinkessel gehörig, ahenarius.
казанџија,* m. der Kesselschmied, Keßler, ahenarius. [vide котлар].
казанчић, m. dim. v. казан.
казати, кажем, v. pf. (im praes. auch impf.) sagen, dico [cf. повидјети, повједити, рећи (ријети, ријећи)]: да ти *кажем* једну пјесму, приповијетку; кажу, man sagt, dicunt; кажи ми да ти кажем (кад ко пита кога за оно што онај не зна).
казивање, n. das Sagen, dictio. [cf. повиједање].
казивати, казујем, v. impf. sagen, dico. [cf. кажевати, каживати, повиједати].
казивач, казивача, m. der Weiser, monstrator: Па опрема вранца *казивача*,| Кој' казује по ноћи друмове —
Казимир, m. Mannsname, nomen viri.
Казимира, f. Frauenname, nomen feminae.
казма[*], f. (у војв.) на мотку насађено округло гвожђе, којим се копају рупе на вашару за шатре.
казук,* m. vide колац.
казукашче[*], чета, n. новци што лађари плаћају кад с лађом гдје у крају стану, das Ufergeld.
каигџија* [каикчија], m. der Fährmann, Schiffer, portitor. Каигџије у каицима превозе људе из Биограда у Земун.
каик,* m. ein Kahn, etwa 10 Leute fassend, scapha. cf. [vide] чун [1].
каикчија,* m. vide **каигџија.**
каил,* а, о, (cf. каио) zufrieden, bereit, paratus, contentus, cf. [vide 2] рад: Томе Раде врло *каил* био —
Каин и Авељ. Гдјекоји приповиједају да су оно Каин и Авељ што се види у мјесецу као некака сјенка, и да их је Бог ондје назначио свијету за углед као превелики гријех што је брат брата убио.
[**каио,** vide **каил.**]
каица, 1) f. ein Kopfschmuck von Münzen, ornatus capitis numarius. cf. тарпош. — 2) [*Каица*] m. Mannsname, nomen viri: *Каицом* је софру зачелио —
каиш,* m. 1) der Riemen, lorum. cf. [vide] ремен. — 2) ein Bret zum Schiffbau, tabula. — *3) (у Вршцу, на козари) исченица од врата до бута. Каиши се ови тако изрежу да је на свакоме по један бут а горе су на врату обадва.*
каишање, n. das Riemenschneiden, dissectio in lora, tabulas.
каишати, шам, v. impf. резати на каише, н. п. сланину, in Riemen, Breter schneiden, disseco in lora, tabulas.
каишић, n. dim. v. каиш.
каишлије,* m. pl. т. ј. опанци, Art Opanken, hypodematis genus.
кајање, n. 1) das Rächen, ultio. — 2) das Bereuen, poenitentia. [cf. вајкање 2].
кајарење, n. das Eichen, ponderum (mensurarum) ad archetypum examinatio et signatio.
кајарити[*], кајарим, v. impf. eichen, ad ponderis publice probati normam redigo.
кајас[*], кајаса, m.} 1) der Gurtriemen, lorum
кајаса,* f. } cinguli equarii. — 2) der Säbelriemen, lorum acinacis: Три пута је опасао пасом,| А четвртом од сабље *кајасом* —
кајати, јем, v. impf. кога, rächen, ulciscor: Тешко оном кога цар *каје*.
кајати се, јем се, v. r. impf. bereuen, poenitet. [cf. вајкати се 2].
кајгана,* f. eine Art Eierspeise, ferculum ovorum (?).
кајда,* f. die Musiknote, modus musicus: Од те *кајде* нема вајде.
кајмак,* m. vide скоруп.
кајсер (кајсар),* m. Karmesinleder, corium coccineum.
кајсерли (кајсарли),* adj. indecl. von Karmesinleder, coccineus: Да не праши *кајсарли* папуча —
кајсија,* f. 1) die Aprikose, prunus armeniaca Linn. — 2) die Frucht davon, prunum armeniacum, praecoquum. [cf. зерделија 1, шевтелија (шептелија) 2].
кака, f. Kak (in der Kindersprache), stercus.
какав, ква, кво, was für ein, qualis [cf. каки, каков, чесов 2]: *какав* такав, so wie er ist, prout est, talis qualis.

ка̏кавго̑д, ка̏кваго̑д, ка̏квого̑д, } was immer für
ка̏кавго̑ђ, ка̏кваго̑ђ, ка̏квого̑ђ, } einer, qualiscumque.

ка̏кӣ, ка̑, ко̑, vide какав.

ка̀кило, m. каже се за човјека који растеже ријечи кад говори, einer der verdrießlich langsam spricht, qui lente ac moleste loquitur. cf. какити.

ка̀кити, кӣм, v. impf. kaken, caco: *какићу* не ћу, т. ј. чини хоће л' не ће л'.

ка̀кнути, не̑м, v. pf. kaken, caco: А. Како је? Б. *Какни* па лазни (па ћеш виђјети како је).

ка̏ко, 1) wie, quomodo: *како* је? wie geht's, quomodo vales. [cf. бикнути се. — 2)] *како* тако, so wie es ist, prout; [— 3)] како кад, wie es sich trifft. cf. [кад 2,] кад како. — 4) sobald, quamprimum [vide чим]: *Како* дође, помама га нађе — 5) seit, seitdem, ex quo [cf. ка']: *Како* сам постао, није ми подробац остао. — 6) *како* је сад лијепо вријеме, могли бисмо што радити, da, dum; *како* сад идеш онамо, могао би отићи к њему; *Како* оваца немам, паса не чувам. [— 7) vide 1 као 1. — 8) vide почем 1. — 9)] *те* како како, und wie.

ка̏ков, а, о, vide какав.

ка̏кого̑д, } 1) wie immer, utcumque. — 2) [vide
ка̏кого̑ђ, } 1] *као* [1] (*какогод да је штампа*). [— 3) vide почем 1].

какода́ка̑ње, n. videракољење.

какода́кати, какода̀че̑м, v. impf. vide раколити се.

ка̏коно, vide [1 к а о 1] како (cf. но): Баш *каконо* мулу у мешћеми —

ка̏коноти, vide [1 к а о 1] како.

ка́кота̑ње, n. das Gaksen, clangor.

ка́котати, коће̑м, v. impf. gaksen, clango.

ка̑л, m. vide [2] **као**.

калаба̀лук,* m. vide множина.

калабу́ре̑ње, n. das Mischmaschen, confusio. [cf. каламућење].

калабу́рити, кала̀бу̑рӣм, v. impf. mischmaschen, confundo. cf. каламутити.

калабу́рња, f. der Mischmasch, res confusae, conturbatae.

кала́ва̑ње, n. vide силажење.

ка̏лава̑р, m. (у Сријему) у ћурчија клупа са двије косе на којој се сједећи стружу коже, die Gerbebank, machina pellionum.

кала̀ват, m. 1) [*] Kalfaterarbeit, densatio navis. — 2) [*Калават*] у Влашкој мјесто према Видину.

кала̀вати, ка̀ла̑ва̑м, v. impf. (у Боци) vide силазити. cf. створе.

кала̀ватити, тӣм, v. impf. т. ј. лађу, kalfatern, reficio, denso.

кала̀ваће̑ње, n. das Kalfatern, refectio, densatio navis.

ка̀лавре[*], f. pl. eine Art kurzer Hosen. cf. [vide] пеленгаће.

кала̑ј,* ка̀лаја. m. vide коситер.

кала̀јиса̑ње, n. das Verzinnen, inductio stanni.

кала̀јисати, јише̑м, v. impf. u. pf. verzinnen, stano induco.

кала̀јлија,* f. ein zinnerner Teller, orbis stanneus.

ка̀ла̑јнӣ, на̑, но̑, zinnern, stanneus.

кала̀џија,* m. 1) der Verzinner, qui obducit stanno. — 2) der Hausierer, institutor. cf. [vide] торбичар. Калаџије су од прије у Србији носиле по селима робу те продавале: гдјекоји су ишли на коњма и робу носили у бисагама, а гдјекоји су ишли пјешице и робу носили у торби на леђима. Ово су били трговци или њихови момци, који су по варошима дућане држали.

ка̀лам,* m. das Pfropfreis, Einsetzling, Pelzreis, Pelzer, surculus. [vide] н а в р т, cf. калем.

ка̀ламити, мӣм, v. impf. 1) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. наврнути. — 2) оспице, impfen, vaccino.

ка̀ламље̑ње, n. das Pfropfen, insitio. [cf. пресађивање 2].

каламу́тити, кала̀му̑тӣм, v. impf. vide калабурити.

каламу́ће̑ње, n. vide калабурење.

ка́ла̑ње, n. verbal. von калати.

1. **ка̀лати**[*], ка̏ла̑м, v. impf. т. ј. рибу, den Fisch aufschneiden um ihn zu dörren, disseco piscem torrendum.

2. **ка̀лати**[*], ла̑м, v. pf. (у Сријему) ослабити, matt werden (z. B. von einer Krankheit), fatigari, artus fessos habere.

кала̀уже̑ње, n. das Wegweisen, monstratio viae.

кала̀уз,* m. 1) der Wegweiser, dux viae: Земља туђа, *калауза* нема — 2) der Unterhändler des Schweinhändlers, procurator suum. [cf. бургијаш].

кала̀узити, зӣм, v. impf. den Weg weisen, monstro viam: А пред њима Цурко барјактару, Барјак носи, војсци *калаузи* —

кала̀ура, f. (у Хрв.) 1) vide караула. — 2) [*Калаура*] у Удбини један велики камен, код којега је била негда караула.

кала̀уштина, f. Geld, die Belohnung für den Kalauz, pecuniae debitae τῷ калауз.

кала̀ушче, чета, n. der junge Wegweiser, viae dux juvenis.

ка̀лац, лца, m. das junge Gras, herba recens: пустио коња на *калац*; und im Scherze von den Türken, wenn sie im Negligé sind: пустио гузицу на *калац*.

ка̏лаџија[*], m. човјек који кала рибу, einer der sich mit Aufschneiden und Dörren der Fische beschäftiget, qui torrendos pisces dissecat.

ка̏лаџӣјница, f. зграда (или мјесто) гдје се риба кала, die Stätte wo die Fische zum Dörren aufgeschnitten werden, locus quo pisces torrendi dissecantur.

кала̀џӣнска вода, f. (ст.): Ја бих, синко, са букве јабука Из велике воде *калаџинске* —

ка̀ла̑ш[*], кала́ша, m. 1) der Taugenichts, Lump, homo nihili. — 2) (у Дубр.) vide варалица

(особито који узима у зајам не мислећи вратити).

кала̏шење, n. (у Дубр.) das Betrügen, deceptio.

кала̏шити, ка̏ла̂шӣм, v. impf. (у Дубр.) vide варати [1] (особито узимати у зајам не мислећи вратити).

кала̏штура, f. ein Schimpfwort vom Hunde, convicium in canem. [vide џукела].

ка̏лва[*], m. vide **калфа.**

Ка̏лвӣн, Калвйна, m. der Kalviner, Calvini asseсla: Кој' донесе језик од *Калвина* —

Ка̏лвӣнка, f. eine Kalvinerin, Calviniana.

ка̏лвӣнскӣ, ка̑, ко̑, kalvinisch, Calvinianus: Без никаква језика *Калвинског* —

ка̏лдрма,* f. die Heerstraße, gepflasterte Straße, auch Pflaster, via strata, stratum. [cf. салиџ, тараца].

калдр̀мисање, n. vide калдрмљење.

калдр̀мисати, мишем,} v. impf. pflastern, munio,
ка̏лдрмити, мӣм, } sterno.

ка̏лдрмљење, n. das Pflastern, munitio viae. [cf. калдрмисање].

калдр̀мџија[*], m. der Pflasterer, qui vias lapide sternit.

ка̏ле, m. (zutraulich von калуђер) lieber Mönch, monachulus: хоће *кале*, Бога ми! Не шће *кале* зеља брати —

ка̏леж, m. (у Слав. и у Ц. г.) vide путир.

ка̏лем,* m. 1) Rohrfeder, calamus. — 2) vide мосур. — 3) vide [н а в р т] калам.

кале̏ница, f. (особито доље преко Мораве) eine irdene Schüssel, lanx fictilis. [vide бљуда].

[**калиж**, m. vide путир, путијер.]

калѝжити се, ка̏лӣжӣм се, v. r. impf. (у Боци) ким, од кога, für eine Schande halten, probro habere, cf. стидјети се: Тако *се* од мене свијет не *калижио*! Њим *се* људи *калижили*!

ка̏ло, n. (у Сријему) vide каљужа. [cf. 1бара 1].

ка̏лина, f. 1) die Rheinweide, ligustrum vulgare Linn. — 2) [*Калина*] Frauenname, nomen feminae.

Ка̏липоље (Калѝпоље), n. [Галипољ?]: На убаву *Калипољу* равном| Међу водом Тунџом и Марицом —

ка̏лити, ка̏лӣм, v. impf. н. п. гвожђе, kühlen, refrigero (ferrum).

кало̀гажа, f. vide газиблато.

кало̀пер, m. das Frauenblatt'l, die Kostwurz, balsamita vulgaris Linn. [1) tanacetum balsamita L.; — 2) balsamita major Desf.].

ка̏лотине, f. pl. (у Сријему) сухо воће (што је цијепано или сјечено), gedörrtes Obst, poma tosta.

ка̏лп,* adj. indecl. falsch, unecht, falsus. cf. неваљао.

калпа̀гџија,* m. vide калпакчија.

ка̏лпак, m. die Mütze, galerus (wie die Pelzmütze der Ungern).

калпа̀кчија* [калпагџија], m. der Mützenmacher, galerarius.

ка̏лпачина, f. augm. v. калпак.

ка̏лпачић, m. dim. v. калпак.

калпо̀зан[*], m. ein falscher, betrügerischer Mensch, homo fallax. [cf. телбиз].

ка̏луђер, m. 1) der Mönch, monachus. — 2) (у Грбљу) ускршње само омашћено јаје (а које је и писано и омашћено, оно се зове *шарено*).

калуђе̏рак, рка, m. hyp. v. калуђер.

ка̏луђерење, n. das Einmönchen, immonachatio, consecratio monachi.

ка̏луђерити, рӣм, v. impf. einmönchen, consecro monachum.

ка̏луђерити се, рӣм се, v. r. impf. Mönch werden, consecror monachus.

ка̏луђерица, f. die Nonne, monialis. [cf. опатица].

ка̏луђеричин, а, о, der Nonne, monialis.

ка̏луђеров, а, о, des калуђер, monachi.

ка̏луђерскӣ, ка̑, ко̑, mönchisch, monasticus.

калуђе̏рство (ка̏луђерство), n. das Mönchthum, res monastica.

калуђе̏рче, чета, n. das Mönchlein, monachiscus.

калуђе̏рштина, m. augm. v. калуђер.

ка̏лужа, f. (у Рисну) мјесто гдје се баца сметлиште, Kehrichtplatz, locus projiciendis quisquiliis, fimetum. [cf. козалина].

ка̏луп[*], m. 1) н. п. за пушчана танета, за крстове што дјеца лију од коситера, das Model, die Form, forma. [cf. творило; тереџе]. — 2) н. п. у опанчара, der Leisten, crepida: ударити на калуп. — 3) калуп дувана, ein Pack Rauchtabak, fasciculus nicotianae.

ка̏лупити, пӣм, v. impf. н. п. дуван, den Rauchtabak pressen, compono.

ка̏лупљење, n. das Pressen des Rauchtabaks, compositio.

ка̏лфа [* калва], m. der Gesell, opifex: Ти се створи у дућану алва,| Ја ћу бити у дућану *калфа* —

ка̏лчине,* ка̏лчӣна̑, f. pl. од сукна као велике чарапе што се носе у чизмама (у Србији и у Босни), eine Art tuchener Strümpfe, tibialium genus.

ка̏љ, ка̏ља, m. (у војв.) die Kachel, testa fornacalis. cf. [vide] пећњак.

ка̏ља, f. eine Art Speise, cibi genus.

ка̏љав, а, о, mit Koth beschmutzt, coeno inquinatus. cf. каон.

ка̏љак, љка, m. vide каљац.

ка̏ља̑ње, n. das Besudeln mit Koth, inquinatio coeni.

ка̏љати, ка̏ља̑м, v. impf. mit Koth besudeln, coeno inquino.

ка̏љац, љца, m. зуб у коња по којему се познаје старост коњска. [cf. каљак].

ка̏ље̏ње, n. das Kühlen, refrigeratio.

ка̏љуга, } f. гдје се свиње каљужају, die Lache,
ка̏љужа,} Pfütze worin sich die Schweine wälzen, volutabrum. [cf. калило; 1 бара 1].

каљу̏жање, n. das Wälzen der Schweine in der Lache, volutatio suum in palude.

каљу̏жати се, жа̑м се, v. r. impf. sich in der Pfütze wälzen, volutor in palude.

ка̀љун, каљу́на, m. die Galione, navis genus: Уватише два *каљуна* златна —

ка̏м, ка̏мена, m. (по југоз. кр.) vide [1] камен [1]: *кам* из руке, а ријеч из уста; Ово рече, за *кам* запануо —

ка̀мара, f. 1) vide гомила, н. п. камара жита на гумну, камара сијена или сламе, камара жита у сношљу као што се садијева у Сријему (ова камара није округла, него је на четири угла, само што је дужа него шира). — 2) (у примор.) das Zimmer, die Kammer, cubile, [vide клијет 1] cf. соба, комора: Док свануло и сунце грануло,| Но се диже Ђерзелез-Алија,| Па погледа из златне *камаре* —

ка̀марица, f. dim. v. камара.

ка̏мата,* f. 1) die Zinse, Interesse, fenus [cf. добит 2, интерес 1]: дао новце на *камату*. — 2) (у Рисну) велики, неправедни интерес (а обични ондје се зове *добит*), Wucher, fenus iniquum.

ка̏матни̑к, m. који узима *велику* камату на новце, der Wucherer, fenerator: Каматник душу губи; *Каматника,* секо, и митника —

1. **ка̏ме̑н**, ка̏мена, m. (loc. камèну) *1)* der Stein, lapis, cf. кам, ками [крш 2]: Од *камена* ништа до *камена*. — *2) (у Ц. г.) отишао* на свој камен, *т. ј. на своју* постојбину; *тако се каже и: Не ће да остави* својега камена, *и т. д.* [— 3) н. п. воденица од три *камена*. cf. витао 3].

2. **ка̏мен**, а, о, 1) steinern, lapideus: Па изиђе на *камену* кулу — 2) (у Рисну) н. п. пињата, irden, fictilis. cf. [vide] земљан.

1. **камѐна̑р**, камена́ра, m. der Steinmetz, lapicida.

2. **ка̏мена̑р**, m. (у Дубр.) vide зидар.

Камѐндара, f. некака планина: *Камендара* под Стамболом градом —

ка̏менит (камѐнит), а, о, steinig, petrosus: Па се маших Босне *камените* —

ка̏менити се, ни̑м се, v. r. impf. versteinern, stupefio, saxeus fio: ја *се* чудим и *каменим* —

1. **камѐница**, f. један камен, ein einzelner Stein, lapis, saxum. [cf. зипа].

2. **Ка̏меница**, f. 1) тако се зову многа села, као н. п. Каменица у Сријему, у Јадру, у Кључу (код Кладова, гдје данас нема ни једнога Србина, него Власи). — 2) ријека у Рудничкој нахији. — [*каменица*] 3) (у примор.) die Auster, ostrea [L.]. cf. ободница. — 4) (у примор.) (у камену ископано или само од себе издубено као суд какав. У Задру се тако зове житна мјера од камена, која се не носи, него стоји на мјесту гдје се жито продаје. — 5) каменица рече се и за вјештицу кад јој се право име не ће да спомене, и ваља да се мисли као да би се окаменила.

камѐнчић, m. dim. das Steinchen, lapillus. [cf. камечак, камичак 1].

1. **камѐња̑к**, камења́ка, m. 1) ein Ort, wo viel Felsen liegen, locus saxosus. [cf. валовље, грохот 2, крш 1, стјењак; скала 1, стијена 1, тимор]. — 2) (у Барањи) Art Topf, ollae genus.

2. **ка̏мења̑к**, m. (у Боци) der Wolf, lupus. cf. [vide] вук [1] (као да би му се уста *окаменила,* да не закоље што).

ка̏мењача, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus malus L. var.].

ка̏ме̑ње, n. (coll.) das Gestein, saxa.

ка̏мење̑ње, n. das Versteinern, stupor.

камѐчак, чка, m. (у Сријему) vide [каменчић] камичак.

ка̏мзе,* f. pl. у ножа оно гдје се држи руком, das Messerheft, manubrium cultri [cf. коре 2]: Баш од ножа *камзе* саломио —

ка̏ми, (по југозап. кр.) vide [1] камен [1]: *ками* ти у срце! *Ками* мајци да утећи могу —

ка̀миваo, ва̑ла, m. особито се говори instr. *ка̀мивалом,* кад се показује каква граница, и значи врхом планине, одакле би се *камен* сам, само да га ко потисне, могао *одваљати* на обје стране, äußerste Spitze eines Gebirges, cacumen montis.

ками̏ка̑ње, n. vide камкање.

ками̏кати, ка̀ми̑чем, v. impf. vide камкати.

ка̀мила, f. Kameel, camelus (*κάμηλος*), cf. [1] де̑ва: Не плаши се *камила* решетом.

ками̏ла̑вка, } f. die Mönchskappe, cucullus monachi: Па скидоше капе *камилајке* —
ками̏ла̑јка, (у Ц. г.)}

ками̏чак, чка, m. 1) vide каменчић. — 2) [*Камичак*] у Мачви поток, који с горњу страну Шапца утјече у Саву.

ка̀миш,* m. das Pfeifenrohr, tubulus fistulae. cf. чибук [1].

Ка̀мишница, f. cf. [vide] Пролог.

ка̀мишовина, f. der Schlingbaum, viburnum [L.].

ка̏мкало, m. der immer jammert, qui continuo lamentatur.

ка̏мка̑ње, n. das Vorjammern, lamentatio. [cf. камикање, камчење].

ка̏мкати, ка̑м, v. impf. vorjammern, lamentor. [cf. камикати, камчити].

ка̏мо? 1) wo hin? quorsum? камо се ти? wo bist du? камо он? камо новци? *ка̏мо* те ја̑? (у Ц. г. виче муж жену, а и она њега). cf. [vide] гдје [1]. — 2) (особито по зап. кр.) vide куд [1].

ка̏мо ли, um so mehr, um so weniger, eo minus, eo magis [cf. некмоли]: Сила отме земљу и градове,| *Камо л'* мене коња отет' не ће — Братац браца познат' не могаше,| *Камо ли* ће Турчин каурина —

ка̀мтити, ти̑м, v. impf. wimmeln, scateo. cf. [vide] врвљети.

ка̀мЂе̑ње, n. das Wimmeln, **τὸ** scatere.
ка̑мче̑ње, n. vide камкање.
ка̑мчити, чи̑м, v. impf. vide камкати.
ка̀мџија* [канџија], f. die Karbatsche, die Knute, der Kandschu, scutica, flagellum. [vide бич].
камџѝја̑ње [канџијање], n. das Peitschen, flagellatio.
камџѝјати [канџијати], ја̑м, v. impf. peitschen, flagello.
кана̀бе,* бета, n. vide **канапе.**
ка̀нава, f. (у Боци) vide [2] тѐжина.
кана̀вац, вца, m. (у Дубр.) vide [дроњак] крпа, рита.
кана̀ве,* вета, n. der Flaschenkeller, Flaschenkorb, sporta ampullaria. cf. [vide] бочњак.
ка̀на̑п, кана̑па, m. der Hanffaden, Spagat, funiculus cannabinus. [vide] д р е т в а, cf. врвца.
кана̀пе,* пета, (cf. канабе) n. der Sofa, das Kanapee, lectus.
ка̑нат[*], m. н. п. у амбару брвна између два дирека, das Feld, intertignium: оплео сам један *канат* у кући, т. ј. од дирека до дирека чатмом, cf. преграда, претин: Ја ће паде горњи *канат* цркве —
ка̑натити, ти̑м, v. impf. fachen, intertignium struere.
ка̑нађе̑ње, n. das Fachen, **τὸ** intertignium struere.
Ка̀нда (Ка̑нда), f. Frauenname, nomen feminae: *Канда* није, Санда није, на сриједу торбе није.
канделòра, у овој пословици: *Канделора* зима фора, (у Дубр.) и значи: кад прође *сретеније* прошла је и зима. cf. Блаж.
ка̀ндѝл, кандѝла, m. (ст.) vide кандило: Златан *кандил* од дванаест ока —
ка̀ндило, n. die Hängelampe (vor der Mutter Gottes), lucerna (lampas) pensilis. [cf. кандил, канђело].
ка̀ндиоце, *n. dim.* v. *кандило.* [cf. канђеоце].
ка̀нђело, n. (у Ц. г.) vide кандило.
ка̀нђеоце, *n. dim.* v. *канђело.* [vide кандиоце.]
ка̀нити се, ка̑ни̑м се, v. r. impf. sich anschicken, paro me: *канио* сам *се* да ти дођем.
ка̀ница, f. 1) vide **тканица.** — 2) (у Боци) од смокава (нанизанијех на танко дрво) као љесица на четири угла.
ка̀ничица, f. dim. v. каница: *Каничицом* опасана| А гајтаном потпасана —
ка̀нко̀в, канкòва, m. (у војв.) der Tripper, gonorrhoea.
ка̀но (каоно), wie, ut, quemadmodum. [vide 1 као 1].
Ка̀но̀вци, ка̀нова̑ца̑, m. pl. (може се једноме рећи и *ка̀новац*). По неким селима у Биоградској нахији имају људи обичај те говоре готово уза сваку ријеч *каном, каном бато.* На врачару 1804 године прозвали су их (Биограђани и други бећари којекакви) за то *кановцима* и подсмијевали су им се којешта и толико пута мало се нијесу из пушака тукли за то.

ка̑ном, cf. кановци.
ка̀нон, m. (ст.) Kanon (Kirchensitte), canon: Ће Србиње јунак причешћује| Без *канона* и без исповједи —
ка̀нта, f. Kandel, Art Wassergefässes mit Handhabe, hydriae genus (e Germania adlatum).
ка̀нта̑ње, n. das Herausziehen der Gedärme, **τὸ** educere intestina.
ка̀нта̑р,* m. 1) die Schnellwage, statera: *Кантар* кадија (мјера вјера), die Wage soll es entscheiden. — 2) (у Дубр.) педесет и пет ока, н. п. један кантар дрва, ein Gewicht von 55 ока, ponderis genus.
ка̀нтара, f. (у Ц. г.) као лонац од бакра, Art kupfernen Topfes, ollae genus.
канта̀рина, f. 1) das Wagegeld, pecunia pro pendendo. — 2) augm. v. кантар.
ка̀нтарић, m. (у Ц. г.) који се око лонаца налази, (als Schimpfwort) der Näscher, cuppes.
канта̀рница, f. (у Ц. г.) die Wagschale, lanx.
канта̀рски, ка̄, ко̄, н. п. кука, јаје, Wage-, librae.
канта̀рџија,* m. der Wagemeister, zygostates.
канта̀рџијин, а, о, des Wagemeisters, zygostatae.
ка̀нтати, та̑м, v. impf. (у Шумад.) вући цријева из краљице, herausziehen, educo.
ка̀нтор, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [кант*ар*? = cantharus lineatus White].
канту̀нача, f. (у Боци) vide шешана.
ка̀нура, f. ein Strähn (Bund) Baumwollengarn, fasciculus filorum gossypinorum. [cf. канчело].
ка̀нути, ка̑не̑м, v. pf. tropfen, decidit stilla.
[**канцелѝјер,** m. cf. Пољица.]
канчѐло, n. ein Strähn (Bund) Zwirn, fasciculus filorum tortorum. [cf. канура].
ка̀нџа* [ганџа], f. 1) die Kralle (der Adlers), unguis. [cf. ганач 1, панча, чапорци, чапци]. — 2) der Hacken, harpago (auf Schiffen). cf. [vide] чакља [2].
ка̀нџија,* f. vide **камџија.**
канџѝја̑ње, n. vide **камџијање.**
канџѝјати, ја̑м, vide **камџијати.**
ка̀њац, њца, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Schriftbarsch], piscis quidam marinus [serranus scriba; cf. пијерка].
ка̀ње, f. pl. (у Сријему) капци на очима, die Augenlieder, palpebrae. [vide капак 3].
кањѐриса̑ње, n. das Vorsingen, praecentus.
кањѐрисати, ри̑ше̑м, v. impf. (по намастирима, особито у Србији) vorsingen, praecino (von Novizen, der in bücherarmen Kirchen den Octoich u. a. von einer Seite der Sänger auf die andere überträgt, und zugleich den Sängern vorsingt).
1. **ка̑о,** [1)] wie, quemadmodum. [cf. како 7, какогод (какогођ) 2, каконо, каконоти, каоно, каоноти, кано; — 2) vide тобоже; *види* s. v. ђоја].
2. **ка̑о** [кал], ка̑ла, m. vide б л а т о [1], глиб.
ка̑он, а, о, vide каљав.
ка̑оно, vide [1] као [1] (cf. но 4).
ка̑оноти, vide [1] к а о [1], каоно.

ка̏п, f. [cf. кап̂ља] 1) der Tropfen, stilla: паде као *кап*. — 2) (у Ц. г.) умр̏о од капи, der Schlagfluß, apoplexis.

ка̏па, f. 1) die Kappe, Mütze, cappa(?), cuculus. [cf. барета, сковија (скувија)]. — 2) [*Капа*] планина у Херцеговини између Дробњака, Мораче и Колашина, ein Berg in Herzegowina, mons Hercegovinae. Чији чобани у прољеће с овцама наврх Капе уграбе, они пасу планину оно љето: Док од *Капе* пукоше громови —

ка̏павица, f. (у Ц. г.) вода од кише што каплье с кућа, das vom Dache herabträufelnde Regenwasser, aqua pluvialis de tecto stillans.

ка̏пак,* пка, m. 1) н. п. од казана, од тенџере, Helm, Deckel, operculum. cf. [vide] заклопац. — 2) на прозору (које се највише говори pl. *капци*), der Fensterladen, foricula. — 3) на оку, das Augenlied, palperba. cf. кање. — 4) капци на рукавима, т. ј. оно доље што се може спучити око руке и што се узвраћа кад није спучено, der Umschlag, limbus.

ка̏палица, f. суд што се у њега хвата ракија испод казана, ein Auffangegeschirr in der Branntweinbrennerei, excipula quaedam. [vide постава 2].

ка̏памаџија,* m. der Deckenmacher, opifex stragulorum.

ка̏пање, n. das Tröpfeln, stillatio.

ка̏пара, f. (ital. caparra) das Angeld, arrha.

капа̀рисати, ришем, v. pf. verangelden, arrha firmo.

ка̏пати, пљем, v. impf. 1) tröpfeln, stillo. — 2) над књигом, у тамници, schmachten, conficior: С тебе данас *капљем* у тамници — 3) рђом, im Fluche: Рђом *капа'* док му је кољена —

Ка̀пела, f. планина у Хрватској, Name eines Berges, montis nomen.

капѐта̂н, капета́на, m. der Hauptmann, Feldhauptmann, tribunus, dux. У Босни су капетани старјешине и управитељи од градова и од њиховијех околина, и ово капетанство до сад је у њих остајало од оца сину. Оваки је од прилике био и Лека у Призрену. За времена Карађорђијева, пошто се војска била мало уредила, велике буљубашеназову се капетанима, а подручје овакога капетана звало се срез, у коме је било неколико села и малијех буљубаша. За времена Милоша Обреновића капетанима се назову кнежински кнезови, а кнежине срезовима. cf. кнез.

капета̀нија, f. das Kommando, imperium und manus: изгубио *капетанију*; дошао с *капетанијом*.

капета̀ница, f. die Frau des Feldhauptmannes, uxor ducis.

капета̀ничин, а, о, der капетаница, uxoris bellіducis.

капета̀нов, а, о, des Feldhauptmanns, ducis.

капета̀новац, капета́новца, m. Einer von des Hauptmanns Leuten, homo ducis.

капѐта̂нски, ка̄, ко̄, н. п. плата, Feldhauptmanns- (z. B. Sold), ducis et ducum.

капета́нство, n. die Feldhauptmannschaft, imperium.

капѐтина, f. augm. v. капа. [cf. капурина].

ка̏пија,* f. das Thor, porta. cf. [vide] врата [2].

капѝника, f. (у Дубр.) vide багрена.

ка̏пић, m. 1) der Theil des Kopfes, den die (türkische Fes-) Mütze bedeckt, pars capitis cui insidet mitra. — 2) у фуруне, der Hut.

ка̏пица, f. dim. v. капа: *Капица* ти, *капица* ми (т. ј. ни мало нијеси бољи од мене).

капѝџија[*], m. der Thorwächter, janitor. cf. [vide] вратар.

капѝџик[*], m. мала врата између сусједних кућа, особито у Турака.

ка̏пла̂р, m. der Korporal, decurio.

капла̀рија, f. die Korporalschaft, imperium und manus decurionis.

ка̏пла̂ров, а, о, des Korporals, decurionis.

ка̏пла̂ровница, f. die Korporalin, uxor decurionis.

капла̀рчић, m. dim. v. каплар.

ка̏пља, f. vide кап: *Капља* те згодила!

ка̏пљица, f. dim. v. капља, das Tröpfchen, stilla: Киша пада *капљицама*,| Пак напада локвицама.

ка̏пораст, а, о, н. п. голуб, кокош, vide ћубаст.

ка̏по̏рка, f. кокош која има на глави ћубу, као *капу*, die Schopfhenne, gallina cristata. cf. [vide 2] ћуба.

ка̀пот, m. (у Ц. г.) гуњ с кукуљицом. [cf. капут 2].

ка̀потина, f. (у Ц. г.) augm. v. капот.

ка̏пта̂р, m. од луба као капа што се меће на кошнице да их чува од кише.

ка̏пула, f. (у Дубр.) die Zwiebel, caepa. cf. [vide 1] лук [2].

ка̀пура, f. (у Грбљу) vide [2 ћуба] капорка.

капу̀рина, f. augm. v. капа. [vide капетина].

ка̀пу̂т, капу́та, m. 1) der Kaput (österr.), Kapot, genus togae. — 2) (у Ц. г.) vide капот.

ка̀пца, f. dim. v. кап.

ка̑р, *ка̏ра*, m. 1) das Ausschelten, increpatio [cf. карба]: *Кар* је Божји дар, али је мука кад бију па не даду плакати; Од *кара* глава не боли. — 2)*, vide брига, Sorge, cura.

ка̀ра,* adj. indecl. vide црн: И метни му расток на обрве,| *Кара* боју на *кара* зулове — Синоћ мене *кара* хабер дође,| *Кара* хабер, а у *кара* доба —

ка̀рабе, ка̄раба, f. pl. vide карабље.

ка̀рабице, f. pl. dim. v. карабе.

ка̀рабље, f. pl. [cf. карабе] 1) eine Art Hirtenflöte, fistulae genus. — 2) на гадљима, das Flötenstück am Dudelsack, fistula utriculi: гадљар у карабље удара прстима, а доље је на карабљама рог.

ка̀рабљице, f. pl. dim. v. карабље.

Ка̀рабо̀гда̂нска̄, f. adj. die Moldau, Moldavia: Дмитар узе земљу Каравлашку,| Каравлашку и *Карабогданску* —

Кара̀вида, f. ein Frauenname, nomen feminae.
кара̀ви̂ље [гарави̂ље], n. die Nelke, dianthus caryophyllus Linn. [dianthus L.; cf. гарофан, гарофиље, каранфил 1].
Ка̏равла, влаа, m. vide **Каравлах.**
Ка̏равлањња, f. vide **Каравлахиња.**
Ка̏равлах,* влаха, [Каравла] m. der Walache aus der Walachei, Valachus proprie e Valachia. [vide Влах 1].
Ка̏равлахиња [Каравлањња], f. die Walachin, mulier Valacha.
Ка̏равлашка̄, f. adj. die Walachei, Valachia. [vide Влашка]. cf. Влах.
ка̏равлашки̂, ка̄, ко̄, walachisch, valachus.
[**каравранац,** нца, m. црн вранац; *види* s. v. замахати.]
кара̀гӯљ, карагу̏ља, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis marini genus.
каранонцула[*], *f. (у Биограду)* [cf. некрштени дани].
ка̏ракоса, f. die Schwarzhaarige, puella nigris capillis, cf. [vide] црнокоса: Ој девојко, *каракоса*, Не гледај ме гола, боса —
кара̀ма̄нка, f. eine Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].
Карама̀нлија, m. Турчин закона Хришћанскога.
Ка̏ран, m. Mannsname, nomen viri.
Ка̏рановац, но̏вца, m. варош [сада *Краљево*] на десном бријегу Ибра, који одапде доље недалеко утјече у Мораву (Карановац је између Ибра и Мораве), Stadt in Serbien, urbs Serbiae.
ка̏рановачки̂, ка̄, ко̄, von Карановац.
Ка̏рано̂вчанин, (Карано̂вчанин), m. Einer von Карановац.
кара̀нта̄н, каранта́на, m. (у прим.) vide крајцара: Ко не чува *карантане*, не броји цекине.
кара̀нфил,* m. [1)] vide каравиље. [— 2) vide каранфић.]
кара̀нфић, m. (у Сријему) die Gewürznelke, caryophyllus aromaticus Linn. cf. каранфил [2].
ка́рање, n. das Ausschelten, objurgatio. [cf. викање 3].
ка̀ра̄р,* кара́ра, m. das Gleichgewicht, aequilibrium: Сам је Бог на *карару*.
1. **ка́рати,** ка̑ра̂м, v. impf. ausschelten, objurgo. [cf. викати 3].
2. **ка̏рати,** m. pl. (у Ц. г.) плата кметовима или судијама од онијех којима суде, die Prozeßkosten, litis summa.
ка́рати се, ка̑ра̂м се, v. r. impf. 1) einander schelten, objurgare se invicem. [cf. бурљати 2]. — 2) н. п. кара се отац, Бога, zürnen, irascor.
Кара̀туна, f. вода у Ријечкој нахији у Црној гори, Name eines Flusses, fluvii nomen: *Каратуну* воду пријеђоше —
караула* [калаура 1], f. der Wachtthurm, specula, turris excubitoria. [cf. грађеница].
ка̀ра̄ч, кара́ча, m. der Schelter, objurgator.
кара̀чица, f. она која се кара, die Schelterin, quae increpat, objurgat: А јетрве *карачице* —
ка̀ра̄ш, кара́ша, m. die Karausche, cyprinus carassius Linn. [carassius vulgaris Nilss].
Кара̀шица, f. вода у Славонији, Name eines Flusses, fluvii nomen.
Кара̀шичанин, m. човјек који живи покрај Карашице, Einer der an der Карашица wohnt.
карашла̀ма[*], f. некаке ране трешње, eine Art Kirschen, cerasi genus [vide аршлама 1]: *Карашламе* у меду кухане —
кара̀шчић, m. dim. v. караш.
ка́рба, f. (у Боци) das Ausschelten, increpatio. cf. [vide] кар [1].
карбо̀на̄р, карбона́ра, m. (у војводству по варошима) Art Mantel, pallium: У швалера *карбонара* нема —
ка̏рва, f. (понајвише се говори pl. карве) пречаге у лотре, die Sprosse, gradus. [vide пречага 2]. cf. иглица.
ка̏рва̂н,* карва́на, m. die Karawane, commeatus, comitatus.
[**кардаш,*** m. друг, пријатељ; *види* s. v. јала.]
ка́рет,* m. die Strafe beim прстен-Spiel, mulcta (poena) in ludo annuli.
ка́ретити, ти̂м, v. impf. im прстен-Spiel strafen, multo in ludo annuli.
ка́рећење, n. das Strafen im прстен-Spiel, multatio in ludo annuli.
ка́рика, f. der Reif, Ring, der das Rohr der Flinte befestigt, orbis. cf. павта [папта, пафта 1], гривна [3, лама,] лима [2].
кари̂кача, / f. eine Art runde Mütze der Herzegowi-
кари̂клија,\ ner, galerus hercegovinensium. Кариклија је од црвене абе или чохе, одозго је затубаста као фес, а са стране има црну поставу, за коју се одозго може што задјести (гдјекоји у бојевима позадијевају фишеке да су им наручнији него у кесама). cf. шишак [2].
кари̂та̄д, карита́да, m. (у Паштр.) vide жалост: Ајте на каритад! (зову кад ко умре).
кари̂шик[*], m. измијешано којешта, das Gemengsel, mixtura. [cf. 2 пир].
Ка̏ри̂шница, f. ријека у Далмацији између Велебита и равнога Котара, Name eines Flusses, fluvii nomen.
ка́рли,* adj. indecl. bekümmert, sollicitus. vide брижан.
карли̂сање, n. das öftere Aus- und Eingehen.
карли̂сати, ка̏рли̂са̂м, v. impf. oft aus- und eingehen.
ка̏рлица, f. die Mulde, alveus. [cf. шкип 1].
карли̂чица, f. dim. v. карлица.
Ка̏рловац, ло̏вца, m. 1) Karlstadt, Carlostadium. cf. Карловци [2]. — 2) [*карловац*] некакав талијер, Art österr. Thaler, numi genus.
ка̏рловачки̂, ка̄, ко̄, 1) Karlowitzer, Carlovicensis. — 2) Karlstädter, Carlostadiensis.
Ка̏рловкиња, f. 1) Karlowitzerin, Carlovicensis mulier: А што су ми *Карловкиње* беле румене — 2) Karlstädterin, Carlostadiensis mulier.

Ка̏рловци, ловаца̑, m. pl. 1) Karlowitz (in Sirmien), Carlovicium. — 2) (горњи) vide Карловац [1].

Ка̏рловчанин, m. 1) Karlowitzer, Carlovicensis. — 2) Karlstädter, Carlostadiensis.

ка̏рмина (карми̏на), f. (по зап. кр.) vide [1] да̑ћа.

ка̀рпуза,* f. (у Боци, а и у Србији и Босни по варошима може се чути) vide лубеница.

ка̏рта, f. 1) die Spielkarte, charta lusoria. — 2) (по зап. кр.) vide хартија.

карта̑ње, n. das Kartenspiel, lusus chartarum.

ка̀рта̄р, карта́ра, m. der Kartenspieler, lusor chartarius. [cf. карташ].

ка̀ртара, f. die Kartenaufschlägerin, vetula e chartis lusoriis vaticinans. [cf. карташица].

ка̏ртати се, та̑м се, v. r. impf. Karten spielen, ludo chartis.

ка̀рта̄ш, карта́ша, m. vide картар.

карта̀шица, f. vide картара.

ка̀ртӯн, карту́на, m. (у војв.) der Baumwollenzeug (Cattun, österr. gemein.: Karton), textum xylinum.

ка̀руце, f. pl. (v. ital. carozza) der Wagen, die Kutsche, rheda. cf. интов.

Ка̏рӯч, m. владичанско око у језеру Скадарскоме, Name eines Fischfanges in Lago die Scutari, piscina quaedam.

ка̀ручице, f. pl. dim. v. каруце.

ка̀ручнӣ, на̄, но̄, н. п. коњи, Kutsch-, rhedarius.

ка̑с, m. (loc. ка́су) der Trab, gradus tolutilis: иђи касом; ови су коњи добри на касу.

[**каса**, cf. аса.]

каса̀ба,* f. мала варошица, ein Flecken, Marktflecken, oppidulum, vicus. [vide варошица].

касалица, m. (у Земуну) онај што се с нарлаторије шаље у варош те зове кога на разговор.

ка̏сало, m. Traber, gradiens tolutim.

ка̏салов, а, о, des касало, z. B. код касалове куће, schickt man jemand (im April), wenn man ihn durch vergebliche Gänge foppen will, tolutim gradientis.

ка̀са̄ње, n. das Traben, gradus tolutilis.

ка̀сапин,* m. vide месар [1]: Нови *касапи* под реп кољу.

ка̀сапити, пӣм, v. impf. сјећи месо, Fleisch aushauen, lanius sum.

ка̀сапље̑ње, n. das Fleischhauen, ars lanii.

ка̀сапница, f. vide месарница.

ка̀сапскӣ, ка̄, ко̄, vide месарски.

ка̏са̄рма, f. (у Ц. г.) die Kaserne, castra: А глас бегу на *касарму* дође —

ка̏сати, са̑м, v. impf. traben, tolutim incedo.

ка̀са̄ч, каса́ча, m. н. п. коњ, који добро каса, der Traber, gradiens tolutim.

ка̏ска̄ње, n. dim. v. касање.

ка̏скати, ка̑м, dim. v. касати.

ка̏снити, нӣм, (у војв.) vide доцнити.

ка̏сно, (у војв.) vide доцкан.

ка̀сорока, f. (у Ц. г.) некака трава, која у води има род као кестење, који свиње једу, Art Sumpfkraut, herba quaedam palustris [trapa natans L.].

Касте̏ла, n. pl. осам села поред мора између Спљета и Трогира, и ово су им имена од Спљета идући: Су̑турац, Го̑милица, Ка̑мбеловац, Лу̑кшић, Ста̑рӣ, Но̑вӣ, Ста̑филић, Пе̏ај. Кастелани су сви закона Римскога и по одијелу и живљењу врло се разликују од Влаха или Морлака, н. п. сврх појаса носе дугачке плаветне *хаљине* с тијеснијем рукавима, брију бркове, имају лијепе куће и живе као варошани; али Српски доста добро говоре, јер се мијешају с Власима и док су Турци држали Клис били су под владом Турском; али опет имају у говору много ријечи које не иду у чисти Српски језик, н. п. патку зову *ўтак* (али знаду и што је патка), разбој *кросна*, језик *јазик* и *језик*, мјесто примити кажу *прија̀ти* и т. д.

ка̏стен, **ка̏стиле**, **ка̏стилице**, * adv. gerade, eigens, proprie, directe: отишао му *кастиле* за то (не узгред или чега другога ради): Шаље Вуку књигу *кастилице* —

кастро̀ла, f. die Casserolle (Kastrolle), sartago manubriata.

ка̑т,* m. 1) das Stockwerk, contignatio: кућа на два *ката*. [vide под 1]. cf. бој, таван. — 2) eine Reihe Schnüre am Kleide: удри три *ката* гајтана.

ка̀та̄н, cf. ципавица.

ка̀тана (ка̏тана),* m. ein Krieger zu Pferde, miles eques: Скидај руо, незнана *катано* —

ка̀та̄нац, ка̀та̄нца, m. 1) das Anhängeschloß, sera apposita (franz. le cadenas). [cf. локот, ћилит]. — 2) das Gelbkraut, reseda luteola Linn.

ката̀нија, f. (coll.) die Krieger zu Pferde, milites equites: Па узима триста *катаније* —

ка̀та̄нскӣ (ка̏танскӣ), ка̄, ко̄, den Kriegern zu Pferde gehörig, militum equitum.

ката̀риште, n. (у Ц. г.) die Fahnenstange, hastile vexilli. cf. копљача [1].

ка̀та̄рка,* f. der Mastbaum, malus.

ката̀рма,* f. као дијете слушао сам врсту из некаке пјесме: Сини, мућо, да *катарму* нађем — и мислим да значи *узда*.

ка̀тил,* m. vide крвник.

ка̀ткад, dann und wann, subinde. [cf. другда, другдаш, ђађа, ђађаш, кад и кад, каднокад, каднокада, кашто, којекад, штокад].

ка̀трам[*], m. (у Ц. г.) vide **катран**: Намазаше прахом и *катрамом* —

катрабунаћ, m. (у Маинама) 7 свештеника обуку одежде извраћене и узму у руке по свијећу окренуту наопако, па проклињу онога који је што учинио (а не зна се ко је). У Бјелопавлићима ово се зове клетвена бденија.

ка̀тран* [катрам], m. (franz. goudron, ital. catrame) das Schiffpech, Theer, pix liquida, axungia.

ка̀траница, f. das Gefäß für die Wagenschmiere, vas in quo axungia asservatur.

ка̀тун, катуна, m. (по јужн. кр.) die Sennerei, locus et casa mulcendis aestate ovibus [vide бачија], cf. стан: Разапеше Пипери *катуне* — На *катуне* Турске ударише —

Ка̀тунска̄ нахија, f. ein Bezirk in Montenegro, regionis nomen.

каћинера, } f. ein Frauenzimmer das sich gern ziert,
каћинѐрка, } mulier comta.

каћу̏н, m. 1) (у Брд.) цвијет који у земљи има *каћунице* (колико пушчано зрно), које дјеца копају и једу, das Knabenkraut, orchis satyrium [orchis L. или: crocus L., colchicum L.; cf. каћунак, дремак, дремовац, подримунак]: Ођео се као *каћун*. — 2) име волу, који је врло лијен, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

каћу̀нак, нка, m. vide каћун 1.

каћу̀нити се, ка̀ћӯни̂м се, v. r. impf. (у Брдима) sich schmücken, zieren, exornor. cf. [vide] кити̇ти се.

каћу̀ница, f. (у Брд.) Knabenwurz [Wurzelknolle], radix orchis [tuberidium].

каћу̀ње̄ње, n. (у Брд.) das Zieren, exornatio.

ка̀ук, m. 1) der Laut des Truthahns, galli indici sonus. — 2)* vide чалма [1].

кау̀ка̄ње, n. das Schreien der Truthenne, vox gallinae indicae.

кау̀кати, ка̀уче̂м, v. impf. } den Laut des Truthahns
кау̀кнути, ка̀укне̂м, v. pf. } von sich geben, edo sonum galli indici.

кау̀ли̏н, каули̏на, m. (у Дубр.) der Blumenkohl, brassica [oleracea] botryitis Linn. [cf. прокуле (брокуле)].

ка̀уре̄ње, n. das zum каур-machen, τὸ facere τὸν каурин.

ка̀урин,* m. der Ungläubige, incredulus. [cf. ђаур, ђаурин].

ка̀урити, ри̂м, v. impf. zum каур machen, facio τὸν каурин: Шта *кауриш* Турке без невоље —

ка̀уркиња,* f. die Ungläubige, incredula: Ужелио младе *кауркиње* —

кау̀рма,* f. vide дроб [1].

Ка̀урска̄, f. adj. das Land der Ungläubigen, terra incredulorum (Ungern und Deutschland).

ка̀урскӣ, ка̄, ко̄, ungläubig, incredulorum.

ка̀урскӣ ло̀нац, m. (у Србији) лонац што се доноси из Аустрије, за разлику од онијех лонаца што се праве у Србији, који су црни и много дебљи од онијех.

ка̀урскӣ ма̏рја̂ш, m. (у Јадру) der Siebzehner (zum Unterschiede von einem Zehner der auch марјаш heißt), numus 17 cruciferorum.

ка̀фа[*], f. (у војв. по варошима) vide **кава** mit allen Ableitungen.

кафа̀зли-Ру̀жица, f.: Л'јепо име *кафазли-Ружица*.

кафѐџија[*], m. vide **кавеџија**: *Кафеџији* залфе и филџане —

ка̀фтан,* m. der Kaftan, tunicae seu togae genus: Босиљак се за *кафтан* задева —

ка̏ца, f. 1) die Kufe, Wanne, labrum. [cf. бадањ 2, када 3]. — 2) (у Банату око Темишвара) свако буре, Faß, dolium. Каца је управо свака одозго без дна, и стоји усправо, и понајвише је у дну шира него у врху. *Буре* [*ардов*] је заднивено с обје стране, и стоји положке, па одозго на сриједи има јаму на коју се пиће уњ љева и натегом из њега вади, и која се врањем завраћује; а са стране, на дну, има чеп на који се пиће из њега точи; оно је свако на сриједи дебље или шире него на крајевима. *Фучија* [*вучија*] је заднивена с обје стране као и буре, али не стоји положке него усправо као каца, па одозго на дну има јаму на коју се пиће у њу љева и из ње натегом вади или точи (н. п. кад је фучија мала па остане на мало, па је изврну); оне су понајвише у дну шире него у врху као и каце. Али *бременице* и *барила* [2, *барело, барио, барјело*] на крајевима су уже а на сриједи дебље, од прилике као дугачка бурад, па осим оне јаме одозго на дну имају јаму и са стране под врхом, те се на ону јаму што је на дну у њих пиће или вода сипа, а на ову другу истаче. И за *жбан* [*жбањ, џбан, баквица, брема*] може се рећи да је фучија по томе што је заднивен с обје стране и што стоји усправо, али он није округао, него је у ширини плосан, и осим оне јаме на коју се вода уњ сипа, има одозго на једноме крају као носац, на који се вода пије, а с једне му је стране једна поширока дуга, дуља од осталијех, и пробушена је, те се провуче узица, за коју се жбан носи. И *чобања* је водени суд од дуга, и стоји положке као буре, али су јој према днима дуге врло кратке, те је плосна готово као велика плоска. cf. бадањ [2].

ка̀цида, f. (у Боци) der Helm, cassis: На глави му сребрна *кацида*, | На *кациди* триест перјаница —

ка̀цка̄ње, n. das Tröpfeln (Abfallen des Gewinns) beim Kleinhandel, lucelli adventus.

ка̀цкати, ка̄, v. impf. tröpfeln, lucellum venit: *кацка* пара.

кача̀мак, m. der Kukuruzbrei, Polenta von Mais, polenta e zea mais Linn. cf. [макарун, мамаљуга, 2 пура 1,] куља.

Ка̏чани̂к, m. *варошица у старој Србији крај воде Неродимље. Од Качаника наниже поред воде настаје клисура и држи око четири сахата:* У Клисури испод *Качаника* — Оста Муса увр *Качаника* —

ка̀ча̄ње, n. verbal. v. качати.

ка̀ча̄р, m. der Faßbinder, vietor. [cf. бачвар].

ка̀чара, f. зграда гдје стоје каце, die Hütte, wo die Fässer mit Pflaumen stehen, tugurium ad labra.

ка̀ча̄рев [качаров], а, о, des Faßbinders, vietoris.

ка̀ча̄ри̂ште, n. Ort wo einst качара gestanden, locus ubi качара fuit.

ка̏чаров, а, о, vide **качарев.**

ка̏чати, ча̑м, v. impf. (у Боци) кача риба (кад изађе наврх воде и вицне се), auf des Wassers Oberfläche sich werfen (vom Fische), prosilio.

ка̏чица, f. dim. v. каца.

ка̏чка, f. (у Банату) 1) игра женске дјеце, ein Kinderspiel, lusus quidam puellarum. — 2) кратко дрвце (као клис) заоштрено с обје стране које се по једноме крају удара палицом те одскаче у висину. cf. пиљцика 1.

ка̏чкавица, f. quatschiges Wetter.

ка̏чкање, n. das Flüssigtreten des Kothes, conculcatio luti.

ка̏чкати, ка̑м, v. impf. den Koth zertreten, conculco lutum: отјерај те свиње да не *качкају* испред куће.

ка̏чнӣ, нӑ, нӧ, н. п. обруч, Faß-, Wannen-, labrorum. [cf. бадњев].

ка̑ш[*], m. vide [2 о б л у к 2]ункаш (cf. облук, облучје): На жераву о *каш* обесио —

1\. **ка́ша**, f. 1) der Brei (österr. Prein), die Grütze, alica. cf. [2] ка̑ша [1, арпакаша]. — 2) hyp. v. кашика: Кад понесем шимшир *кашу* ка грлу —

2\. **ка̑ша**, f. 1) (у Ц. г.) der Brei, die Grütze, alica: Кад је млијека није *каше*, а кад је *каше* није млијека. [cf. 1 каша 1]. — 2) кад се штогод врло раскува, или се измијеша тако да се не зна шта је, der Brei, puls: начинило се као *ка̑ша*.

кашагија,* f. der Striegel, strigilis. [cf. чешагија].

ка̏шаљ, шља, m. der Husten, tussis.

ка̏шика,* f. (pl. gen. ка̏шӣка̄) der Löffel, cochlear, ligula. [vide] ж л и ц а, cf. ожица, лажица.

ка̏шилук,* m. der Stahl (an der Flinte), chalybs sclopi. cf. огњило [2, чарак, чекић (чекич) 2].

ка̏шича̑р, m. 1) Löffelmacher, cochlearius. У Србији највише Цигани Влашки граде кашике (вретена, корита и карлице), и носе по селима, од куће до куће, те продају и дају за брашно. — 2) (у Сријему) die Löffelgans, platalea leucorodia [L.].

кашӣчара, f. т. ј. воденица (поточара), што јој коло стоји усправо, а пера су таковог кола као кашике, eine Bachmühle, mit aufrechtem Rade, molae parvae genus. [vide млин].

ка̏шича̄рев, а, о, vide **кашичаров.**

ка̏шича̄рка, f. (Влашка Циганка) Löffelmacherin, cochlearia.

ка̏шича̄ров [**кашичарев**], а, о, des Löfflers, cochlearii.

ка̏шичица, f. dim. v. кашика.

ка̏шичнӣ, нӑ, нӧ, Löffel-, cochlearis.

ка̏шкет, кашке́та, m. das Casquet, galeae genus: Код ћесара обрштери бише, И носише од злата *кашкете* —

ка̏шљање, n. das Husten, tussitio.

ка̏шљати, ка̏шљем, v. impf. husten, tussio.

ка̏шљив, а, о, den Husten habend, tussi laborans.

кашљу́цање, n. dim. v. кашљање.

кашљу́цати, ка̏шљуца̑м, v. impf. dim. v. кашљати.

ка̏шњење, n. vide доцњење.

ка̏штар, тра̑, тро, н. п. вино, herb, sauer, acerbus.

ка̏штига, f. (у војв.) die Strafe, poena. [cf. пијена].

ка̏штигова̑ње, n. das Bestrafen, punitio.

ка̏штиговати, гујем, v. pf. и. impf. bestrafen, punio, castigo.

ка̏што, zuweilen, subinde. [vide каткад].

ква̑к, m. in der Redensart: ја њега ни у *квак*, ignoriren, ignoro.

ква̏ка, f. 1) vide кука [1]. — 2) тегли[ти] се *кваке*, кад двојица закваче средње прсте од руке, па се вуку који ће бити јачи.

ква̑р, m. die Beschädigung, damnum, cf. [vide] штета: Није *квара* да стотину дадеш —

ква̏ран, рна, рно, (ква̏рнӣ, нӑ, нӧ) 1) н. п. орах, лешник, жито, verdorben, corruptus. — 2) човјек, т. ј. [vide] килав. cf. штетан.

ква̏рат, рта, m. 1) (по примор.) vide четврт [1]: Од лакта није, од *кварта* није, од педи није, сву господу просвијетли. — 2) (у Боци) Аустријски сребрни новац од пет крајцара, österreichische silberne fünf Kreuzer Münze, numi genus.

ква̏ре̑ње, n. das Beschädigen, Verderben, corruptio.

ква̏рити, ква̏рӣм, v. impf. verderben, corrumpo. [cf. штетити, одрађивати 2].

[**кварити се**, кварим се, v. r. v. кварити; cf. штетити се.]

ква̑с, m. } [cf. 1 маја 1] 1) der Sauerteig,
ква́сац, сца, m. } fermentum. — 2) saure Milch womit man die frische säuert, fermentum. — 3) пиварски квасац, die Bierhefen, fermentum. — У Грбљу кад жена метне крух у пећ, она узевши што са земље у руку рече: „Ово у руку а крух у квас,“ да би крух у пећи нарастао.

ква̏силица, f. [cf. квасило] 1) наврх дрвета крпа што косци носе у водијеру, те квасе косу кад хоће гладилицом да је оштре, ein Werkzeug der Mäher die Sense damit zu netzen, instrumentum fenisecae humectandae falci. — 2) у ковача чим ватру кропе, der Kühlwisch, peniculus stramineus carbonibus refrigerandis. Ковачка је квасилица много већа од косачке и на дужему дршку, и стоји у води у кориту.

ква̏сило, n. vide квасилица: Надигао (или закесерио) квасило (schimpflich für Bart).

ква̏сина, f. (особито у Далмацији) der Essig, acetum. cf. [остика,] сирће, оцат.

ква̏сити, сӣм, v. impf. 1) netzen, humecto. — 2) (у Дубр.) н. п. хљеб у каву, vide умакати.

ква̏шеница, f. Brotschnitten in Eiern und Schmalz, cibi genus.

ква̏ше̑ње, n. [cf. мочење] 1) das Netzen, humectatio. — 2) (у Дубр.) vide умакање.

квѐка, f. das Wehgeschrei (des jungen Hasen), gemitus (lepusculi).
квѐкнути, квѐкнем, v. pf. kwek-schreien (wie ein junger Hase), ingemisco ut lepusculus.
квѐчање, n. das Wehschreien (des jungen Hasen), gemitus lepusculi).
квѐчати, чи̑м, v. impf. kwek-schreien, gemo ut lepusculus.
кво̀цање, n. das Glucksen der (Gluck-) Henne, glocitio.
кво̀цати, чем, v. impf. glucken, glucksen, glocio.
кво̀чка, f. 1) die Gluckhenne, gallina glociens. — 2) bei dem Doppel-Rabosch die Hälfte, die der Gläubiger behält (die andere heißt пиле, also Henne und Hühnlein), pars major bacilli, numeris notati, рабош dicti.
квочѐтина, f. augm. v. квочка.
кврга, f. 1) der Auswuchs, excrescens gibber. — 2) свезати кога у квргу, etwa in den Bock spannen. — 3) дизати се кврге, т. ј. човјека у квргу везана преко себе пр еметати (у игри).
квр̀ка, f. das Knurren, stridor (der Katze).
квр̀гаја, f. (у Шумад.) некака крушка по којој имају као мале кврге, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.].
квр̀кнути, нем, v. pf. knurren, immurmuro (sicut felis).
квр̀чање, n. das Knurren der Katze, murmuratio.
квр̀чати, чи̑м, v. impf. knurren, murmuro.
ке, додаје се гдјекојијем ријечима на крају, н. п. *данаске, ноћаске, јутроске, синоћке*, а може се чути и *васке, наске*, и: чини ми *ске* (мјесто: чини ми *се*); И *васке* ћу месом наранити — Чини ми *ске*, изнети је не ћеш —
кѐба, f. (понајвише у Бачкој) ein kleines Taschenmesser, cultellus plicatilis: Потрже као *кебу* иза појаса.
кѐбање, n. das Lauern, Abpassen, aucupium.
кѐбати, кѐба̑м, v. impf. lauern, abpassen, aucupor, insidiis capio. cf. [vide] вребати.
кѐбица, f. dim. v. кеба.
Кѐва (Кѐва), f. Frauenname, nomen feminae.
кѐвтање, n. das Bellen der Jagdhunde, allatratio canis venatici. [cf. штектање (штехтање), штехта].
кѐвтати, кѐвћем, v. impf. bellen wie ein Spürhund (kläffen), latro ut canis sagax, gannio. [cf. штектати (штехтати)].
Кѐзун, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
кѐка, f. (у Бан.) по ритовима некака трава као рогоз, од које се срце може јести за невољу, и кад се сажваће пусти из себе сок налик на млијеко, Art Pflanze, herba quaedam palustris [sagittaria sagittifolia L.].
Кѐкавац, кавца, m. der Kroate (Windische), der *кај* (statt шта) spricht, slavus Croata, qui *кај* dicit (pro шта). cf. Чакавац.
кекѐљен, у загонеци, cf. цигуљин.
кѐљавац, љавца, m. у Неретви некаква мала риба за коју се каже да је пуна костију као длака (длакава).
кѐњац, њца, m. (у Херц.) vide магарац [1].
кѐњача, f. 1) маст што се ухвати на главчини или на осовини, die Wagenschmiere, die zwischen der Achse und der Nabe sichtbar wird, axungia apparens ex parte utraque rotae. — 2) (у Боци) vide магарица. cf. кењица.
кѐњица, f. (у Херц.) vide магарица.
кѐњкање, n. vide књежење.
кѐњкати, ка̑м, v. impf. vide књезити се.
кѐњчев, а, о, vide магарчев.
кѐпе̑ц, m. der Zwerg, nanus. [vide] с т а р м а л и, cf. мањо, маљеница.
кепѐче̑нчеле, у загонеци, cf. титирин-гуске [?].
ке̑р, m. (pl. кѐрови) der Spürhund, canis sagax. [cf. биза, бизин (биздин), шљедник].
ке́ра, f. hyp. v. кер.
керѐбече̑ње, n. das Stolzieren, incessus magnificus.
керѐбечити се, чи̑м се, v. r. impf. (у Бачкој) stolzieren, magnifice incedere [vide таслансати]: Кад се дика у дворе упика, Па се бечи па *се керебечи* —
кѐреп, m. (у Хрв.) 1) скела од више лађа свезанијех (укерепљенијех), mehrere an einander gebundene Schiffe zur Ueberfuhr, plures naves colligatae. — 2) (у Сријему) дно или лађа на којој стоји воденица (на великоме керепу стоји кућа а на маломе а ј т а ш), das Schiff, auf welchem die Wassermühle ruhet, navis molae aquariae supposita.
кѐрепња̑к, m. нешто око воденице.
[**керђа**, f. cf. попик.]
кѐрица, f. dim. v. кера.
кѐров, а, о, des Spürhundes, sagacis canis.
керо̀вљи̑, ља̑, ље̑, н. п. траг, der Spürhunde, canum sagacium.
кѐростац, кѐросца, m. (у Дубр.) der Leuchter, candelabrum. [vide] с в и ј е т њ а к [1], cf. чирак.
кѐруша, f. die Spürhündin, canis sagax femina.
кѐрушин, а, о, der Spürhündin, canis sagacis feminae.
кѐрче, чета, n. das Spürhündchen, catulus sagax.
кѐса* [ћеса], f. 1) der Beutel, crumena, sacculus [cf. бурса, тоболац 2]: Ако смо ми браћа, нијесу нам *кесе* сестре. — 2) der Beutel als bestimmte Zahl (500 Piaster), crumena, sacculus continens 500 piastros. — 3) (понајвише се говори pl. *кесе*) die Patrontasche, embolorum theca. cf. [vide] припојаснице.
кѐсега, f. der Weißfisch, cyprinus alburnus [abramis ballerus Cuv.]: *Кесеге* му коло воде, а гргечи гледе —
***кѐсежар**, m. који кесеге радо једе или њима тргује. У Сријему Карловчане у шали зову* кесежарима, *јер их они много суше и једу.*
кѐсежица, f. dim. v. кесега.
кѐсер,* m. 1) eine Art Zimmeraxt, asciae genus, dolabra. Кесером се не сијече као сјекиром и брадвом, него од прилике као мотиком, а с друге стране има као подугачке ушице, којима се клинци забијају, кад се зграде даском или шиндром покривају. — 2) (scherzhaft) der Bart, barba.

кѐсѐтина, f. augm. v. кеса. [cf. кесурина].
кѐсеџија,* m. ein türkischer Straßenräuber zu Pferde, latro turcicus equo vectus. [cf. ћесерџија].
кѐсизу̑б, m. (у Рисну) који се једнако смије, der Lachlustige (schimpflich), risor. [cf. кестозуб, пестозуб].
кѐсӣм,* m. 1) eine Bauschsumme, aversio: Влашка плаћа Турскоме цару *кесим*, т. ј. о с ј е к о м. — 2) Miethe für den Fruchtgenuß, aversio pro usufructu, die meist in einem Theile der Frucht selbst besteht: дао краве пȍд *кесим*. [cf. најам].
кесѝмача, f. овца која се даде под *кесим*, ein Schaf, das für den Fruchtgenuß abgegeben wird, ovis pro usufructu praestanda: И он купи Турске *кесимаче* —
кѐсити, кѐсӣм, v. impf. т. ј. зубе, die Zähne weisen, ostendo dentes, ringor. [cf. 2 кечити].
кѐсити се, кѐсӣм се, v. r. impf. lachen und die Zähne weisen, ringor.
кѐсица, f. 1) dim. v. кеса, das Beutelchen, marsupiolum. — 2) боли дијете *кесица*, Hodensack, scrotum.
кѐстен, кѐстена, m. (gen. pl. кестéна̄) die Kastanie (österr. die Kesten), Baum und Frucht, castanea [vesca Gaertn.; cf. костањ].
Кѐстена планина, f.: И *Кестена* висока планина —
кестѐна̑р, кестенáра, m. који кестене продаје, Kastanienverkäufer, qui castaneas verdit. [cf. кестенџија].
кестенарица, f. Kastanienverkäuferin, mulier ca-
кестѐна̑рка, staneas venditans.
кестѐнӣк, кестенѝка, m. der Kastanienwald (Kestenwald), castanetum.
кестѐнић, m. dim. v. кестен.
кестѐнџија,* m. vide кестенар.
кѐстење, n. (coll.) die Kastanien, castaneae.
кестȍзуб, m. (у Ц. г.) који кеси зубе. vide [к е с и з у б] пестозуб.
кесу̏рина, f. augm. v. кеса. [vide кесетина].
кѐтен[*], m. (у Хрв.) vide **ћетен.**
кѐтеуш, m. eine Art serbischen Tanzes, choreae serbicae genus.
кѐтрица, f. vide ћетрица.
кѐхисати[*], хишем, v. pf. (у Ц. г.) vide кидисати: Бјелопавлић њима *кехисао* —
ке̑ц, кéца, m. das Aß in Karten, monas (chartarum lusoriarum).
кец! / interj. Laut, um die Ziegen zu treiben, so-
кеца! nus agentis capras: Волим рећи: не ћу, неговаздан: *кец! кец!*
кѐца̑ње, n. das кец rufen, vox кец!
кѐцати, ца̑м, v. impf. кец rufen, dico кец!
кѐцеља, f. die Schürze (das Vortuch) der Frauen, praecingulum. [vide] п р е г а ч а, cf. бошча.
кѐцељица, f. dim. v. кецеља.
ке̏цка̑ње, n. dim. v. кецање.
ке̏цкати, ка̑м, dim. v. кецати.
ке̏цнути, не̑м, v. pf. (die Ziege) mit dem Ausdrucke кец vertreiben, fortfetzen, abigo capellam.

кѐчење, n. das Aufpassen (z. B. im Ballspiel), captatio.
кѐчига, / f. Stierl, Sterlet, Stör, accipenser stel-
кѐчика, latus [acc. ruthenus L.]. cf. ноствица [(носвица), чига].
1. **ке̏чити**, чи̑м, v. impf. aufpassen (im Ballspiel), capto (pilam).
2. **ке̏чити**, ке̏чи̑м, у загонеци мјесто *кесити*: Пут тебе иде, очи бечи, а зубе *кечи*, а тебе све на мање живот долази.
кѐшке* [ћешке], кета, n. eine Speise von Weizen und Fleisch, cibi genus (solemnioris). Најприје се пшеница отријеби да у њој не буде ништа до самога зрна, по том се у ступи обије, те спадне љуска с ње, па се онда с кокошима или с овчијим месом тако укуха у котлу да се месо све распадне; онда се кости поваде напоље, а месо се лопатицом тако измијеша с оном раскуханом шеницом да се ни мало не познаје; по том кад хоће кешке да се једе, ваде се по неколике кашике у тигањ те се погрије.
кѝван, вна, вно, на кога, der etwas wider einen auf dem Herze hat, iratus alicui. [cf. гибан?].
кѝда̑ње, n. 1) das Entzweireißen, ruptio. — 2) das Ausmisten, purgatio stabuli.
кѝдаоница, f. (у Хрв.) рупа на кошари кроз коју се ђубре баца на поље (кад се кошара *кида*), ein Loch, bei welchem der Mist aus dem Stalle hinausgeworfen wird, hiatus ejiciendo e stabulo fimo.
кѝдати, да̑м, v. impf. 1) reißen, rumpo. — 2) н. п. кошару, ђубре, ausmisten, purgo stabulum.
кѝдати се, да̑м се, v. r. impf. 1) reißen, rumpi: ови се конци кидају. — 2) кида се човјек н. п. од какве муке, од бриге или од великога посла, sich in Beschwerlichkeit befinden, laboro.
кѝдисати[*], дише̑м, v. [pf.] impf. gewaltsame Hand anlegen, vim infero [cf. кехисати]: хоће сам себи да *кидише*; Ко би мог'о брату *кидисати* —
кѝдљив, а, о, н. п. пређа, was gern reißt, quod facile rumpitur: Мушко ми чедо плачљиво, Танка ми пређа *кидљива* —
Кѝја Ȍсјеклија, m. (ст.): Ђенерао *Кија Осјеклија* Он отиде шеер Бајној луци —
кѝјавица, f. vide **кихавица.**
кѝја̑к, m. 1) der Knüttel, fustis [vide батина 1]: Ја правим држаљицу, а оно се начини *кијак*; ја *кијак* и волим. — 2) хоћеш кијак! du bekommst es nicht, thust es nicht, non tibi succedet.
кија̏мет,* m. der Sturm (eig. u. fig.), der Welt Ende, mundi interitus [vide смак]: куда ћеш ти на том *кијамету*? Као у очи *кијамета.*
кѝја̑ње, n. vide **кихање.**
кѝјати, кѝја̑м, 1) vide **кихати.** — 2) *(у Далм.) кија снијег, т. ј. иде или находи.*
кѝјача, f. vide [б а т и н а 1] кијак.
кѝја̑чић, m. dim. v. кијак.

кѝјачица, f. dim. v. кијача.

кѝјачкӣ, wie mit einem Knüttel, ceu fuste: ударио га пушком *кијачки* (mit dem Kolben).

кѝка,* f. der Zopf, cauda (capillorum) [cf. вијенац 3, курјук 2, пелеш, перчин, плетеница1, цоф]: ријетко се чује у простом говору него у приповијеткама и у пјесмама, н. п. Спопаде га за *кику* — Чича се обрће, *кика* се омиче — Ајдук чешља *кику* у буквику,| Са својом се *киком* разговара:| *Кико* моја! ђе ћеш опаднути? —

кѝкање, n. das Ziehen beim Zopfe, τὸ capillis se invicem trahere.

кѝкати се, кам се, v. r. impf. вући се с ким за кику, sich bei dem Zopfe nehmen, capillis se invicem trahere.

кѝкило, m. име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum: Нег' узаврела казан ликсије,| На зове свекра да га измије:| Давран *кикило*! оли се мити?| Оли се мити, оли чепљати?

Кѝкинда, f. Stadt im Banat, urbis nomen.

Кикѝнђанин, m. Einer von Кикинда.

кѝкиндскӣ, кā, кō, von Кикинда.

кѝкоња, m. (у Грбљу) ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

кикòтање, n. das laute Lachen, cachinnatio.

кикòтати се, кѝкоћем се, v. r. impf. laut lachen, cachinnor.

кѝкош, f. im Sprichworte: По што, Влаше, *кикош*? Некака се потурчила у суботу па то казала у недјељу своjему оцу кад га је виђела гдје носи кокош да прода. *Кокош* није хтјела казати, јер би то било по Српски а она је хтјела да говори као Туркиња; а тако му је и *Влаше* рекла као да га и не познаје.

кѝла, f. 1) der Bruch im Unterleibe, hernia. [vide продер]. — 2) der Auswuchs an einem Baume, tuber: Намеће се као *кила* на грбаво дрво. — 3) (у Ц. г.) груда снијега, ein Schneeball, glebula nivis: бију се *килама*, или гукају се, т. ј. грудају се. — 4) ein Getreidemaß, modii genus.

кѝлав, а, о, der einen Bruch hat, herniosus [cf. иштећен, кваран 2, просут, штетан 2]: Сви су болесни, осим *килавога* браје.

килáвити, кѝлāвӣм, v. impf. кога, einem (durch Anstrengung) einen Bruch verursachen, concilio herniam.

килáвљење, n. das Verursachen eines Bruchs, conciliatio herniae.

кѝљēр[*], киљéра, m. (у Сријему) vide **ћилер.**

киљéрац, киљéрца, m. dim. v. киљер.

кѝмак, кѝмка, m. (у примор.) vide стјеница.

кѝмиија, f. (у Ц. г.) силно вријеме, н. п. киша, снијег, град, Regen-, Schnee-Wetter, tempestas pluvialis aut nivalis.

кинђýрēње, n. das Aufputzen, exornatio.

кинђýрити се, кѝнђӯрӣм се, v. r. impf. sich putzen, comor. cf. [vide] китити се.

кѝнкавица, f. (у Паштр.) vide жижоле.

кѝнути, кѝнēм, vide **кихнути.**

кѝнути се, нēм се, v. r. pf. sich fortpacken, amoliri sese: *кини* ми *се* с очију.

кѝњба, f. die Plage, vexatio.

кѝњēње, n. das Placken, excruciatio.

кѝњити, кѝњӣм, v. impf. мучити кога, placken, excrucio.

кӣп, кӣпа, m. (у војв.) die Bildsäule, signum, statua.

кѝпети, (ист.) }
кѝпити, (зап.) } пӣ, vide кипљети.
кѝпјети, (југоз.) }

кѝпљење, n. das Ueberlaufen des siedenden Wassers, redundatio. [cf. превирање].

кѝпљети, кѝпӣ, v. impf. (јуж.) überlaufen, redundo. [cf. превирати].

кирáџија (кирáјџија),* f. der Miethwohner, Miethmann, inquilinus. [cf. жиљер].

кѝрија[*], f. 1) die Miethe, merces conducti. [cf. најам]. — 2) die Fracht, vectura, merces vecturae: тражи кирије, er sucht was (Schläge), quaerit malum; аратос ти *кирије*, сиђи ми с кола.

кирѝџија* [ћириџија], f. Fuhrmann, der Saumer, vecturarius, vector clitellarius [cf. турмар]: *Кириџија*, камо ти кирија?| У анџије и у меанџије —

кириџѝјнскӣ, } кā, кō, н. п. коњ, соха, Fracht-,
кириџѝјскӣ, } vecturarius.

кириџòвање, n. das Fuhrmannsgeschäft, vita vecturarii.

кириџòвати, рӣџујēм, v. impf. Fuhrmannsgeschäft treiben, vecturarium agere.

кѝсање, n. das Anschicken zum Weinen, murmur ad fletum vergens.

кѝсати, сāм, v. impf. (österr. raunzen) sich zum Weinen anschicken, os ad fletum diduco.

кѝселā вòда, f. 1) der Sauerbrunnen, fons aquae acidae: отишао на киселу воду. — 2) der Sauerbrunnen (Wasser), aquae acidae: није киселу воду; помогла му кисела вода. cf. кисељак [2].

1. **киселѝна,** f. die Säure, acor, aciditas.

2. **кѝселина,** f. (у Хрв.) кисело млијеко (као слатко вареника), saure Milch, oxygala.

кѝселити, лӣм, v. impf. 1) н. п. јело, млијеко, säuern, acidum reddo. — 2) н. п. опанке, кућељу, einweichen, macero. [cf. кишати].

кѝселица, f. 1) der Sauerampfer, rumex acetosa Linn. [cf. кисељак 1]. — 2) saure Suppe, jus acidum [cf. мекињара]: киселица од расола или од оцта, или трична киселица, што обично у Сријему граде: Терај, куме, логова| Преко тога корова:| Далеко је Митровица| Олади се *киселица* — 3) Weinhefen, faex, faeces: стоји вино још на *киселици*; доброг је вина и *киселица* добра.

кѝсело др̏во, n. (у војв.) der Essigbaum [Hirschkolben-Sumach], rhus typhinum [rhus typhina L.].

кисѐља̑к, кисѐља̑ка, m. 1) vide киселица 1. — 2) (у Босни) vide кисела вода [2].

кисѐљача, f. (у Уж. н.) 1) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. — 2) (у Дубр.) Sauerklee, oxalis acetosella Linn.

ки̏сељѐње, n. 1) das Säuern, fermentatio. — 2) das Einweichen, maceratio.

ки̏сео, села, ло, (com. кисѐлији) 1) sauer, acidus. — 2) zum Weinen geneigt.

ки́сити, си̑м, v. impf. säuerlich schmecken, subacidulus sum.

ки̏скање, n. dim. v. кисање.

ки̏скати, ка̑м, v. impf. dim. v. кисати.

ки́слица, f. (у Сријему) на сукњи постава одоздо изнутра (око једне подланице широка). cf. синцеф.

ки́снути, не̑м, v. impf. 1) sauer werden, acesco: *Кисни*, не мисли, стигло ме до врата (закиселила жена у соби (или у мљечару) лонац млијека, па га покрила и повезала торбом да се (у топлини) прије укисели. Кад то све сврши, онда рече: „кисни, не мисли, стигло ме до врата" (т. j. да се млијеко укисели док она буде до врата), па се обрне к вратима, а лонац и млијеко (по земљи) за њом; јер је нехотице била запела ногом за упрту од торбе). — 2) vom Regen benetzt werden, pluvia madesco.

кит, m. (у Дубр.) der Wallfisch, balaena mysticetus [L.].

кит, кит! interj. ruft man den Lämmern zu, indem man sie von den Müttern abtreibt, vox separantis ad tempus agnos a matribus. [cf. кит луч].

1. **ки̏та,** f. 1) der Strauß, Büschen, sertum: *кита* цвијећа; По *киту* ружице По другу љубице — 2) (ст.) *кита* и сватови, т. j. *кићени* сватови, wie im Virgil: arma virumque — 3) die Quaste, cirrus, fimbria: кита на фесу, на барјаку; Од крстова златне *ките* висе Те куцају Бошка по плећима — 4) ки̏та und ки́та, das männliche Glied der Kinder. — [*Кита*] 5) Frauenname, nomen feminae. — 6) планина у Херцеговини, Name eines Berges, montis nomen: Доклен дође под *Киту* планину —

[2. **ки́та,** f. hyp. v. 1 кита 4.]

ки̏тан, тна, тно, 1) vide китнаст: Међу *китним* горицама — 2) кићен, geschmückt, ornatus: Па ухвати *китну* Црногорку —

ки̏таст, а, о, vide китнаст.

кити̏на, f. die Schneebüschen auf den Bäumen nach frischgefallenem Schnee, nives in arboribus: *китина* у планини, не може се ништа сјећи.

ки̏тити, ти̑м, v. impf. zieren, schmücken, exorno. [cf. гиздати, ресити].

[**китити се,** v. r. impf. sich schmücken, zieren, exornor. cf. гиздати се, каћунити се, кинђурити се, челебијати се.]

ки̏тица, f. 1) dim. [von 1, 3 u. 4] кита. — 2) (ст.) die zierliche, ornata: Одовле ћу преселити, кадо, У *китицу* варош Подгорицу — 3) vide кичица [1]: А зафузда једном жицом златном, Окити му киту до *китицах* — Те јој љубе руке и кољена, Шарца коња доље у *китице* — 4) (у Дубр.) das Tausendgüldenkraut, gentiana centaurium Linn. cf. [vide] кичица [3].

ки̏ткање, n. das кит-rufen, actio voce кит!

ки̏ткати, ка̑м, v. impf. кит кит sagen, dico кит!

ки̏т луч, vide кит кит!

ки̏тнаст, а, о, buschig, densus [cf. китан 1, китаст], н. п. босиљак.

Ки̏тог, Китога, m. ein großer Wald in der Мачва, zwischen der Дрина und der Festung Шабац: Погуби га попе Смиљанићу У *Китогу* лугу зеленоме — *Китог* прође и у Шабац дође —

ки̏тоња, m. име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

[**ки̏ћен,** а, о, vide китан 2.]

ки̏ћени сва̀тови (и чауши), m. pl. (ст.) das stehende Epitheton der Hochzeitgäste, cf. [1 кита 2;] китити: Дигоше се *кићени* сватови — Повикаше *кићени* чауши —

ки̏ћенка, f. 1) т. j. капа, eine Art Mütze mit Quasten (ките), tiarae genus, dergleichen besonders die хајдуци tragen. [cf. кадифлија]. — 2) женско које се много кити, ein Zierling (von Frauen), quae mollius incedit. [cf. гизда 2].

ки̏ћење, n. das Schmücken, ornatio.

ки́ћо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

ки̏хавица [кијавица], f. [1)] das Niesen, sternutatio. [— 2) vide назеб].

ки́ха̑ње [кијање], n. das Niesen, sternutatio.

ки́хати, ки̑ха̑м, [кијати], v. impf. niesen, sternuto.

ки́хнути, ки̑хне̑м, [кинути] v. pf. niesen, sternuto.

ки̏цош, m. ein Zierling (vom Manne), qui mollius incedit. [cf. вркоч, гладац, гладионица, гладун].

ки̏цошѐње, n. das Zieren, mollior incessus.

ки̏цошити се, ши̑м се, v. r. impf. sich zieren, mollius incedo. [cf. вркочити се].

кичѐљив, а, о, (по југоз. кр.) hochmüthig, superbus. [vide] охол, cf. поносит.

кичѐљиство, n. der Hochmuth, superbia. [vide охолост].

ки̏чица, f. die Krone am Pferdefuß, corona. [cf. китица 3]. — 2) der Busch, crista: Де се попни јели на *кичицу* — 3) das Tausendgüldenkraut, gentiana centaurium Linn. [erythraea centaurium Pers.] cf. китица [4]. — 4) (у Сријему) vide писаљка.

ки̏чма [*], f. vide леђа.

ки̏чменица, **ки̏чмѐњача,** f. der Rückgrat, spina dorsi. [cf. ртеница, ртењача].

1. **ки́ша,** f. der Regen, pluvia. cf. [vide] дажд.

2. **ки́ша,** f. der Rüssel, rostrum suis. [vide губица]. cf. ђуша, сурла, рило.

ки̏шан, шна, шно, vide кишовит.

ки̏шање, n. (у Дубр.) das Einweichen, maceratio.

ки̏шати, ша̑м, v. impf. (у Дубр.) [vide] киселити [2] што, н. п. кошуље у води, einweichen, macero.

кѝшати се, ша̑м се, v. [r.] impf. (у Дубр.) покиселити се, распасти се у води, eingeweicht werden, macerari: да видимо хоће ли се бешкот добро *кишати.*

кѝшити, ши̑, (у Боци) vide кишјети.

кѝшица, f. dim. v. киша.

кѝшјети, ши̑, v. impf. (у Боци) regnen, pluere. cf. [vide] даждјети.

кѝшљив, а, о, (у Боци) vide кишовит.

кѝшни̑, на̑, но̑, н. п. вода, Regen= (z. B. Wasser), pluvius.

кѝшница, f. (у Бачкој) vide даждевица.

кишо̀вит, а, о, н. п. година, regnerisch, pluviosus. [cf. буран, даждив, кишан, кишљив].

кѝшчица, f. vide [писаљка] шараљка.

кла̏да, f. der Klotz, Block, trabs, truncus.

кла̏дарица, f. на великијем водама воденица, која не стоји на лађи, него на издубеним *кладама*, Art Wassermühle, molae aquariae genus. [vide млин].

кла̏де, f. der Block, codex, carcer [cf. томруци]: метнули га у *кладе.*

кла̏денац, кла̏денца, m. (ст.) vide студенац: Моје чарне очи| Два бистра *кладенца* — Кад дођоше на воду *кладенац* —

кладѐтина, f. augm. v. клада. [cf. кладурина].

кла̏дити се, ди̑м се, v. r. impf. wetten, pignore certo. [cf. облагати се 2].

кла̏дић, m. } dim. v. клада.
кла̏дица, f. }

кла̀дња, f. ein Garbenschober, meta mergitum. cf. [vide] крстина [2].

Кла̏дње, n. у Босни или у Херцеговини некако мјесто: А од *Кладња* Рамо барјактаре —

Кла̏дово, n. [варошица у срезу кључком округа крајинског] Stadt und Festung an der Donau, östlich von Orschowa. Einen Kanonenschuß östlicher sind die Ruinen der Brücke Trajans. cf. [Фетислам;] Кључ [5].

кла̏довски̑, ка̑, ко̑, von Кладово.

кладу̀рина, f. vide кладетина.

Кла̀дӯша, f. Stadt in Türkisch=Kroatien: Сад сам пош'о у кршну *Кладушу*,| Да ја просим Мујину Хајкуну —

кла̏ђење, n. das Wetten, contentio (pignore).

кла̏к, m. (у Ц. г.) der Kalk, calx, [vide вапно] cf. креч: Више града три године данах,| Не одбише *клака* од камена —

кламѝтање, n. das Wackeln, nutatio, agitatio.

кламѝтати, кла̀ми̑ћем, v. impf. 1) wackeln, nuto. — 2) wackeln, agito.

кла́нац, нца, m. 1) der Engpaß, angusta via [vide ждријело; cf. клисура]: Од куда су *кланци* понајтјешњи — Да уходи *кланце* и богазе — 2) Koth, lutum [vide блато 1]: *кланац* до кољена.

1. **кла̀ница,** f. (у Босни) vide кошара.

2. **кла́ница,** f. (у Дубр.) н. п. овца која ће да се коље, das Stechschaf, ovis ad cultrum destinata.

кла̀нца̄ње, n. das sich müde gehen, fatigans incessus.

кла̀нцати, ца̑м, v. impf. sich müde gehen, fatigari eundo.

кла̏њалица, f. eine Art Lieder der Blinden, mit denen sie auf der Erde sitzen und Almosen bitten, cantus quidam coecorum eclemosynam mendicantium.

кла̏ња̄ње, n. 1) das Verneigen, inclinatio. — 2) das Beten (von Türken), oratio.

кла̏њати, ња̑м, v. impf. н. п. подне, акшам, икиндију, beten (von den türkischen Serben), oro: Турски *клањам*, Српски Бога молим —

кла̏њати се, ња̑м се, v. r. impf. sich verneigen, inclinor. [cf. грбати се].

кла̏ње, n. 1) das Schlachten, mactatio. — 2) Zwietracht, rixa: у њиховој је кући до вијека *клање* међу женама.

кла́па, f. der Wahn, vanitas [cf. тлапња]: Сан је *клапа*, а Бог је истина —

кла̏павица, f. (у Ц. г.) vide лапавица.

1. **кла̏пити,** пи̑м, v. impf. 1) traben, eo aegre: цијели дан *клапио* пјешице. — 2) ова свијећа клапи, кад гори, т. ј. топи се много, rinnen, mano.

2. **кла̀пити,** пи̑м, v. impf. vide тлапити.

1. **кла́пити се,** пи̑ се, v. r. impf. (у Имоск.) мени се клапи да ће тако бити, scheinen, videtur. cf. [vide] чинити се [2].

2. **кла̏пити се,** пи̑ се, v. r. impf. [vide пјенити се] пјенушити се, schäumen, spumo: *Клапило се*, не клапило, јешћу те, платио сам те (сапун мјесто сира).

клапр̀ња̄ње, n. das Plappern, blateratio.

клапр̀њати, ња̑м, v. impf. plappern, blatero.

кла̑с, m. 1) die Aehre, spica. cf. влат [(лат)]. — 2) (по југ. кр.) кукуруз са зрнима, die Mais=ähre, spica zeae. cf. [vide] клип [1]. — 3) (у Хрв.) vide окомак (cf. *окласина*). — 4) (у Хрв.) кукурузна реса, Kätzchen an der Mais=ähre, julus zeae. [vide овршина 1].

кла̀сак, ска, m. hyp. v. клас.

кла̀са̄ње, n. das Aufschießen der Aehren, spicarum emissio. [cf. влатање].

кла̀сати, са̑м, v. impf. in Aehren schießen, spicas emitto, spicor. [cf. влатати].

кла̀сина, f. (у Боци) vide овршина [1].

кла̀сић, m. dim. v. клас.

кла̀сје, n. (coll.) die Aehren, spicae. [cf. влаће].

класо̀бер, [m.] der Aehrenleser, Nachstoppeler, spicilegus (?): Једна кита *класоберу*,| Друга кита постатнику — У нашега *класобера*| Свилен' кита над очима —

кла̀сти, кла̀де̑м, 1) v. pf. (у Хрв.) stellen, legen, pono. cf. [vide] метнути [1]. — 2) v. impf. н. п. кла̀де гној из ране, мозак из главе, langsam und dick fließen (wie Honig, Rotz), lente fluere.

клата̀ре̄ње, n. das Umherstreichen, vagatio.

клата̀рити се, кла̀та̄ри̑м се, v. r. impf. (у Хрв.) клатари се по свијету, т. ј. вуче се, umherstreichen, vagor. [vide 1] потуцати се, cf. скитати се.

кла̏ти, ко̏љêм, v. impf. 1) abstechen, schlachten, macto. У Србији и данас мушкарци кољу марву и живину, а жене ни по што: јер кажу да је оно мрцино што жена закоље; или ако се догоди да хоће какво живинче да се омрцини, а нема никакова мушкарца да га прикоље, онда жена (не ће свака, него гдјекоја мушкобана) узме сони тучак те метне себи међу ноге, па онако с тучком коље. — 2) stechen, pungo: кољу ме бухе.

кла̏ти се, ко̏љêм се, v. r. impf. 1) beißen, bißig sein, mordeo: коље се н. п. мачка, коњ; дијете, не кољи се! — 2) raufen, rixor.

кла́тно, n. (у војв.) der Glockenschwengel, campanae pistillum. cf. [vide] звечак.

кла́то, n. (у Хрв.) троје дрвљади састављено крмету око врата, да се не може провући кроз ограду (једни говоре *огрлица* [4] крмећа), Art Halsjoch, so dem Schweine angelegt wird, damit es durch die Zäune nicht durchschleichen kann, jugi genus porco imponendum ne sepimenta pervadat. У Србији мјесто овога свеже се крмету под грло једно подугачко дрво попријеко.

кла̏че̂ње, n. vide кречење.

кла̏чина, f. (у Ц. г.) vide кречана.

кла̏чити, чи̑м, v. impf. vide кречити.

кла̀чкаоница, f. vide каљужа. [cf. 1 бара 1].

кла̏шња, f. 1) (у Котару) дугачке бијеле чарапе, преко којих се обувају *чарапе* (као у Лици натикаче преко *лаче*), Art Strumpf, tibialium genus. [vide чарапа]. cf. бјечва. — 2) (у Хрв.) дјевојачке шарене доколенице. [cf. бјечва 2]. — 3) (у Сријему) комадић чохе или друге каке крпе што се ћурки или гуски (н. п. купљеној) омота око ноге да би се могла познати ако би куд отишла. — 4) (око Винковаца) на аму оно од коже кроз које су провучене штрањке, да не би стругале коња по ребрима.

кла̏шњавица, f. (у Имоск.) рђава чоха, Schimpfwort für ein schlechtes Tuch, convicium in pannum. cf. [јединица 2,] клашње.

кла̏шње, n. vide [клашњавица] јединица 2.

клебѐцан, m. (у Сријему и у Бачкој) vide [лудак] шмокљан, будала.

Кле̏к, Клѐка, m. 1) каменито брдо у Хрватској више Огулина. Као што се у Сријему приповиједа да се вјештице скупљају више Моловина, тако се у Хрватској говори на Клеку. — 2) узак комад земље који раздваја Далмацију од Дубровачке државе, као што је одозго Суторина између Дубровачке државе и Боке.

кле̏ка, f. vide [смрека] вења.

кле̏кнути, не̂м, v. pf. vide **клећи.**

кле̏ков, а, о, von Wachholderholz, junipereus.

кле̏ковина, f. Wachholderholz, lignum junipereum.

Кле̏ковица, f. планина у Староме Влаху.

клѐкон, у овој загонеци: У дно ражањ, у град бадањ, у врх *клекон.*

кле̏мпав, а, о, mit hängenden Ohren, auribus pendentibus. [cf. кломпав (клопав), клопаст].

клѐмпе, пета, n. ein Hieb mit einem Finger auf das Ohr. [cf. клепа].

кле́мпо, m. der hängende Ohren hat, qui habet aures pendentes.

кле̏н, клѐна, m. (cf. [кљен, 1] клијен) 1) der Feldahorn, acer campestre Linn. [cf. кун?]. — 2) некака риба, squalus dobula Heckel [squalius cephalus L., Döbel].

клѐни̂к, клени́ка, m. der Ahornwald, aceretum.

клѐнић, m. dim. v. клен.

клѐнов, а, о, von Feldahorn, ex acere campestri.

клѐновац, клѐно̂вца, m. кленов штап, ein Stab von Feldahorn, baculus ex acere campestri.

клѐновача, f. кленова батина, ein Stock von Feldahorn, fustis ex acere campestri.

клѐновина, f. Holz von Feldahorn, lignum aceris campestris.

клѐнчић, m. dim. v. клен 2.

1\. **кле̂ње**, n. (ист.) vide кли̏јење.

2\. **Кле́ње**, n. (ист.) vide Клијѐње.

кле̏па, f. (Хрв.) vide клемпе.

клѐпало, n. das Läutebret, die Bretglocke (in den serbischen Klöstern), tabula campanae loco. [cf. било 4].

клѐпа̂ње, n. 1) das Schlagen an das Läutebret, pulsatio tabulae. — 2) das Dengeln, acutio (quae fit pulsando).

клѐпати, кле̏пљêм, v. impf. 1) ударати у клепало, an das клепало schlagen, pulsare tabulam. — 2) мотику, сјекиру, dengeln, pulsando exacuo.

кле́пац, пца, m. (у Хрв.) косни чекић, der Dengelhammer, malleolus fenisecae tundendae falci.

кле̏пе̂т, m. 1) das Getön der Kuhglocken, crepitaculorum sonus. — 2) das Getös (der Pantoffel), sonitus: Стаде *клепет* мества и папуча —

клепѐтало, n. дашчица попријеко објешена пред кућом, у коју се по граници и по паорији гдје су војници каки намјештени, удара кад људи треба да иду на заповијест или војници да своје коње намирују. Клепетало се удари најприје пред стражом па онда пред осталијем кућама и то сваки удара дотле док његов сусјед не чује и не стане ударати.

клепѐта̂ње, n. das Schallen der Kuhglocke, sonitus crepitaculi. [cf. клопотање].

клепѐта̂р, клепета́ра, m. (у Ц. г.) vide клепка, [cf.] звоно: А угича, испод *клепетара* — До једнога овна с *клепетаром* —

клепѐтати, клѐпећêм, v. impf. [cf. клопотати] 1) schallen, sono. — 2) wackeln, quatio: Нек све даске *клепећу*, а шљеме нек мирује.

клепѐтуша, } f. die Kuhglocke, tintinnabulum. [cf.
кле̏пка, } клепетар, бакаруша].

кле̏пнути, не̂м, v. pf. klirrend schlagen, sonitum edo pulsando: *клепнути* се сабљама два трипут.

клѐпци, клѐпа̑ца̑, m. pl. (у Хрв.) косни ков (бабица и клепац), das Dengelzeug, instrumenta fenisecae exacuendae falci.

клѐпчица, f. dim. v. клепка.

кле̑т, та, то, 1) (schergweise) der Schelm (österr. verflixt), albae gallinae filius: не ће, *клет*, ни за што да се прихвати; каква је, *клета*, не може је се човјек нагледати; На ногама гаће шаровите,| Какве су јој, *клете*, искићене — 2) vide проклет: Марко, сине, једини у мајке,| Не била ти моја рана *клета* —

клѐтав, f. (у Ц. г.) vide клетва [1].

кле̏тва, f. 1) der Fluch, exsecratio. [cf. клетав, уклетва]. — 2) vide заклетва.

[**клетвена бденија**, n. pl. vide катрабунаћ.]

клѐтвени̑, на̑, но̑, n. n. књига, Fluch enthaltend, exsecratorius; daher ein Fluchbrief des Patriarchen, u. dgl. gegen suspendirte Priester, und Interdikt an eine Gemeinde.

клѐти, ку̑не̑м, v. impf. fluchen, exsecror.

клѐти се, ку̑не̑м се, v. r. impf. schwören, juro. У нас се људи куну оннјем што им је најмилије или најсветије, н. п. сестра се куне братом (жив ми брат! или: тако ми жив брат!), мати сином, родитељи дјецом, дјеца родитељима; Богом (тако ми Бога, или Бога ми!), душом, животом, здрављем, вјером, самртном свијећом, причешћем, црквом, али и земљом и небом и ватром, а јунаци и коњем и оружјем: Десница ми не усала рука!| Добру коњу грива не опала!| И бритка ми сабља не рђала!

клѐћи (cf. клекнути), кле̏кне̑м, v. pf. (кле̏као, кле̏кла) niederknieen, in genua procido.

кле̏цало, n. као мала клупа, на коју се *клекне* (у кршћанским црквама у Славонији), Kniebank, scamnum.

кле̏ца̑ње, n. das Wanken der Füße (vor Schwäche), vacillatio pedum.

кле̏цати, ца̑м, v. impf. wanken (von den Füßen), vacillo: клецају ми ноге.

кле̏чан, а, о, (у Сријему) н. п. кецеља, Art Weberei, intextus, intertextus: За свилене мараме,| За *клечане* кецеље —

клѐча̑ње, n. das Knien, flexio genuum.

клѐчати, чи̑м, v. impf. knien, nitor genibus.

кле̏чка, f. рачвасто и пробушено дрво, што се клином затвори говечету (у Сријему и кљусету) око предње ноге, да не може далеко отићи, eine Art Fußklotz für weidendes Vieh, compedis genus pro armento.

клѐшта, n. pl. (ист.) vide клијешта.

клѐште, f. pl. (ист.) vide клијеште.

Клѐштевица, f. (ист.) vide Клијештевица.

кли̏за, f. (у војв.) у дјеце кад се играју дугмета некако дугме. Двије клизе иду у једно *цијело*, али има клиза што вриједе два цијела. cf. полче.

кли̏зав, а, о, н. п. пут, schlüpfrig, lubricus. [cf. клизак].

кли̏завица, f. schlüpfrig zu gehen, lubrica via. [cf. склизавица].

кли̏зак, кли̏ска, ско, vide клизав.

кли̏за̑ње, n. das Gleiten, lubricus incessus.

кли̏зати се, за̑м се, v. r. impf. gleiten, labor: клизају се ноге.

кли̏зити, зи̑, v. impf. gleiten, labor.

кли̏ја̑ње, n. das Keimen, germinatio.

кли̏јати, ја̑м, v. impf. keimen, germino.

1\. **кли̏јен**, m. (у Ц. г.) vide клен.

2\. **кли̏јен**, а, о, vide [узет] клијенит.

Клијѐнак, нка, m.: Из *Клијенка* града бијелога —

кли̏јенит, а, о, (у Ц. г.) сакат, да се не може маћи, vide узет: Тако *клијенита* не сиђела!

1\. **кли̏јење**, n. (coll.) (јуж.) der Ahornwald, aceretum.

2\. **Клијѐње**, n. (јуж.) село у Мачви: У *Клијење* село долећеше —

кли̏јет, f. [1)] (у Херц.) eine Kammer, cella. [cf. изба, одаја 2, соба, комора 1, камара 2, појата 3, појатак. — 2) одељење у кући за оставу, Vorratskammer; cf. спрема, ћилер (киљер). — 3)] Клијет у Србији на некијем мјестима (као н. п. по Јадру и по Поцерини) зову *ајат* или *вајат*, а на некијем мјестима (као н. п. по Морави) *стасина* и *ижина*. У Србији колико год има у кући ожењенијех људи, толико има око куће вајата, те сваки човјек у свом вајату спава (без ватре и љети и зими: јер се у вајатима не ложи ватра) са својом женом, и држи своје хаљине и остало којешта. [cf. хајат (ајат, вајат) 1, хижина (ижина) 1, стасина 1. — 4)] У гдјекојијем се вајатима држи вино, ракија, сир, масло, скоруп, мед, и остале домаће ствари. [cf. хајат (ајат, вајат) 2, хижина (ижина) 2, стасина 2, кућар 2, кућер 2, кућерак].

клијѐшта, n. pl. (јуж.) die Zange, forceps. [cf. клијеште 1].

клијѐште, f. pl. (јуж.) 1) vide клијешта. — 2) (у Дубр.) die Lichtscheere, emunctorium. [vide усекач]. cf. мумаказе.

Клијѐштевица, f. (јуж.) Berg in Serbien in der Шумадија.

кли̏к, m. (у Ц. г.) der Ruf, clamor.

кли̏кнути, не̑м, vide **клићи.**

кли̏кова̑ње, n. das Rufen, clamatio.

кли̏ковати, кује̑м, v. impf. (у Ц. г.) rufen, voco, clamo, [vide звати 1] cf. викати: Стаде Марко брата *кликовати* — А *кликује* од Никшића Турке —

кли̏кта̑ње, n. das Hacken des Spechts, das Rufen der вила, sonus pici, vilae (dryadis).

кли̏ктати, кли̏кће̑м, v. impf. викати као жуња: кли, кли, кли! den Ton des Spechts oder der вила von sich geben, edo sonum pici, vel dryadis vocantis.

кли̏ло, n. ein (tragbares) Mistbeet, zu Gurken, Melonen, areae stercorariae genus. Метне се у какво корито, или у што друго, ђубрета и

земље; у оно ђубре метне се сјеме (лубенично или од краставаца) те проклија и никне, па се послије (кад се већ не боје слане) расађује.

клималица, f. кад у мјесецу Јулију коњи климају главом те се бране од муха, које им у нос наваљују.

климање, n. das Wackeln (z. B. mit dem Kopfe), nutatio capitis.

климати, мам, v. impf. wackeln (z. B. mit dem Kopfe), nuto.

климен, m. у овој загонеци: *Климен* виси, пенда зја, *климен* пенду вурдеља.

Климента, f. der Clementiner (albanesische Ansiedler in Sirmien), Clementinus. cf. Цимирота.

Клименташица, f. die Clementinerin, Clementina.

климпеста, f. у загонеци, cf. клинков.

клин, m. 1) der Nagel, clavus. [cf. клинац, ексер, чавао]. Клина̑ има и гвозденијех и дрвенијех. — 2) у предње осовине, који кроз срчаницу удара, der Reibnagel. — 3) der Keil, cuneus. Овијем се клинима цијепају дрва или прошће. — 4) клин у кошуље, der Einsatz bei den Nähterinen, cuneus indusii. [cf. латица]. — 5) клини, der Hodenbruch (bei den Kindern), oscheocele. Многа дјеца имају клине, па у гдјекојијех прођу, а у гдјекојијех остану и послије буду килави.

клинац, клинца, m. der Nagel, clavus, [vide клин 1] cf. чавао: Док се *клинац* испече (каже се у шали кад ко не може што да чека): Већ узмите двадесет *клинаца*,| Удрите и под ноктове Раду —

клинити, ним, v. impf. (у Сријему) кога, vide пакричивати.

клинков, а, о, у овој загонеци: Расло дрво *клинково*, па *клинково* клунково, па клунково климпеста.

клиновит, а, о, н. п. дјеца, која имају клине, hodenbrüchig, herniosus. По гдјекојијем мјестима у Босни сакрију се брусови на бадњи дан, да не би дјеца бивала клиновита.

клинчаник, клинчаника, m. т. j. куд (клинцима) потковани коњи иду, der Weg für beschlagene Pferde, via equorum calceatorum [cf. чавленик]: хајде управо клинчаником.

клинчење, n. das müssige Stehen, otium.

клинчити, чим, v. impf. müssig da stehen, otiosus sto. cf. [врзати се, свијати (савијати) се,] опстрзати се.

клинчић, m. dim. v. клинац.

клинчица, f. cf. пипавица.

клинчорба, f. die Nagelsuppe der Anekdote, jusculum claveum (?). [cf. чавленчорба]. Приповиједају да је дошао солдат баби у кућу, и искао да му да штогод да једе, а она му казала да нема ништа у кући за јело; онда солдат рече: „А ти ми дај барем тигањ и мало воде да начиним *клинчорбу*." Баба му то да, а он узме тигањ и метне у њега гвозден клин, па налије воде и метне над ватру; кад се вода угрије, а он заиште од бабе мало соли (и баба му да) те је посоли; кад вода узаври, а он заиште мало брашна (баба му да и то: само да види од чуда каква ће то бити *клинчорба*) те саспе у ону воду и замете; по том заиште једно јаје, те и њега разбије у онај скроб; онда заиште још мало масти те оно замасти, па онда скине с ватре и клин извади на поље, а *клинчорбу* изједе.

клиње, n. (зап.) vide клијење.

клип, клипа, m. 1) die Maisähre, spica zeae: дај ми једну врећу *клипова*; продао кукурузе у *клиповима*. cf. клас [2, мосур 2, турица 2, шашарика 2]. — 2) (у Далм.) комад дрвета, као пустимица: удри га *клипом*.

клипак, пка, m. 1) ein Holzprügel, fustis (minor); теглити се клипка (с ким), ein Spiel, lusus. Кад се људи тегле или вуку клипка, сједу двојица на земљу један према другоме одупрвши један другога табанима у табане, па онда узму обојица рукама за клипак, који стоји попријеко између њих, и вуку сваки на своју страну који ће кога надвући, т. j. подигнути од земље. — 2) fig. вуку се клипка, streiten, contendere.

клипан, m. vide заврзан.

клипаница, f. штогођ као *клип* или *клипак*.

клипати, пам, v. impf. (у Далм.) н. п. клипали кукурузи, т. j. осјекли, истјерали клипови (ја сам чуо гдје се говори: клипао сијерак, т. j. класао), sich ähren, spicam concipere. [vide осјећи 4).

клипити, пим, v. pf. (у Рисну) vide узјахати, н. п. клипи му на врат.

[**клипић**, m. dim. v. клип; *види* s. v. вириз.]

1. **клис**, m. 1) das Hölzchen, das in dem nach ihm benannten Spiel in die Ferne geschlagen wird. [cf. вириз, штичица 2]. — 2) das Spiel selbst. [cf. вириз]. У овој игри има *коњ* (дрво као штап), *палица* (као пола штапа), *клис* (дрво мало краће од чеперка задјељано са све четири стране) и *трлица* (шумната грана). Играчи се подијеле на двије стране, па се хватају у штап која ће страна играти; онда ударе коња у земљу, па један, од стране онијех што играју, баца клис од коња и одбија палицом, а они други сви (од оне друге стране) чувају подалеко с трлицама и *трле* (т. j. сметају клис да не иде далеко, и гледају не би ли га како ухватили прије него падне на земљу), па одонуд погађају клисом (с онога мјеста гдје падне клис) у коња; а онај што баца клис, чува палицом да не погоде у коња; кад који погоди у коња, или кад клис дотјера ближе коња него што је палица дугачка, или кад га *утрле* (т. j. ухвате док није пао на земљу), онда они што су трлили, дођу те играју, а ови иду те трле; кад се не погоди у коња, него клис падне даље од коња него што је палица дугачка, онда онај мјери палицом од клиса до коња, и колико буде палица̑ онолико броји

ко̀ња̄. Кад већ изиграју онолико коња у колико су се погодили да се играју, онда им (онима што трле) баци клис трипут с коња, па прислони палицу уз коња, те је они обарају клисом; ако у та три пута не утрле клис, или не погоде њим у коња и не оборе палицу, онда им баци пошљедњи пут (опет из руке) *ја̏лицу*: па онда гдје падне клис, узјашу сви оне што су надиграни, и јашу их до коња. — 3) eine Art Dachschindel (für Kirchen), scitulae genus.

2. **Кли̏с**, m. више Солина на главици мали градић и око њега неколико кућа. Клис (*κλεῖς*) Грчки значи кључ, и као што је Задварје било кључ од лијеве стране Цетине до Омиша, тако је Клис био од свега приморја около Спљета између Трогира и Омиша; како су Турци кад освојили Клис, одмах су им и Кастела и Пољица морала плаћати харач: Кад каури *Клис* град поробише —

кли̏са̄ње, n. das клис-spielen, ludi genus.

[**клисара**, f. cf. баба клисара.]

кли̏сати се, кли̏са̄м се, v. r. impf. играти се клиса, клис-spielen, ludo клис.

кли̏снути, кли̏сне̄м, v. pf. daher springen (wie ein клис), exsilio: *клиси* лисица испод кладе.

кли̏сница, f. der Schmiß (z. B. des Wolfs, Fuchses) vor Schrecken, quod cacatur prae metu: избацио клисницу (н. п. курјак у бјежању).

кли̏сура, f. 1) der Bergpaß, die Klissura, fauces. [cf. кланац 1]. — 2) [*Клисура*] nom. prop. *у Старој Србији од Качаника поред воде Неродимље наниже, и држи око 4 сахата:* У *Клисури* испод Качаника —

кли̏т, f. (зап.) vide клијет.

кли̏ћи (cf. кликнути), кли̏кне̄м, v. pf. (кли̏као, кла) rufen wie die вила, clamo ut dryas: *Кличе* вила из горе зелене —

кли̏ца, f. 1) der Keim, сума. — 2) у младијех тића оне батрљице из којијех послије перје израсте. [cf. бадрљица 2].

кли̏чав, а, о, човјек, der anfängt graue Haare zu bekommen, incanescens.

кли̏чак, чка, m. дјетиње говно.

Кли̏чевац, чѐвца, m. 1) ein Berg bei Ваљево. — 2) брдо више Скочића на лијевој страни Дрине, ein Berg an der Дрина: Покликнула пребијела вила Са *Кличевца* од града Костура,| Те дозивље камену Скочићу —

кли̏чица, f. dim. v. клица.

кли̏чо, m. човјек који је кличав, der grau wird, incanescens.

кли̏шта, n. pl. (зап.) vide клијешта.

кли̏ште, f. pl. (зап.) vide клијеште.

клобо̀дан, m. Knistergold, Rauschgold, aurum tremulum. [vide 1 варак]. cf. шик, жик.

1. **кло̀бӯк**, m. die Blase des siedenden Wassers, bulla aquae bullientis: избијају *клобуци*. [cf. клопац, бобук].

2. **кло̀бӯк**, клобу́ка, m. die Mütze (Hut ohne Krempe), galerus. — 2) (у Дубр.) der Hut, petasus. cf. [vide] шешир. — 3) (у Боци) ein Getreidemaß (од по букиле, багаша), modii genus. — 4) [*Клобук*] град близу Црне горе: Љута гуја Шејовић Османе| Из *Клобука* града бијелога —

клобу̀ча̄р, клобуча́ра, m. (у Дубр.) vide шеширџија.

клобу̀чина, f. 1) augm. v. клобук. — 2) der Filz, coactile.

клобу̀чић, m. 1) dim. v. клобук. — 2) (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze [Zimbelkraut], herbae genus [linaria cymbalaria L.].

кло̀ко̄т, m. das Geräusch des hervorsprudelnden Wassers, sonus aquae scaturientis.

клоко̀та̄ње, n. das Hervorsprudeln des Wassers, scaturitio cum strepitu.

клоко̀тати, кло̀коће̄м, v. impf. hervorsprudeln, hervorrauschen, scaturio cum strepitu.

кло̀ко̄ч, m. (у Ц. г.)
клоко̀чевина, f. (у Ц. г.)
клоко̀чика, f.
} die Pimpernuß, staphylea pinnata Linn.

клоко̀чиков, а, о, von Pimpernuß, e staphylea pinnata.

клоко̀чиковина, f. das Holz der Pimpernuß, lignum staphyleae pinnatae.

клоко̀чица, f. (у Сријему) грах ситан мрки, Art Bohne, phaseoli genus.

кло̀мпав [клопав], а, о, vide клемпав.

кло̀нити се, ни̑м се, v. r. impf. кога, или чега, einen (etwas) meiden, vito.

кло̀нути, кло̀не̄м, v. pf. sinken, labor, inclinor: *Клону* рука низ чохшу доламу —

кло̀ња, f. eine Art Falle für die kleinen Vögel (z. B. Meisen) meist aus einem Kürbis gemacht, decipula avicularum. [vide кљуса].

кло̀пав, а, о, vide **кломпав.**

клопа̀ра̄ње, n. das Poltern, tumultuatio.

клопа̀рати, ра̄м, v. impf. poltern, tumultuor.

кло̀паст, а, о, vide [клемпав] клопав.

кло̀пац, пца, m. (у Ц. г.) die Wasserblase, bulla, cf. [1] кло̀бӯк.

кло̀пка, f. vide кљуса.

клопо̀та̄ње, n. vide клепетање.

клопо̀тар, клопота́ра, m. (у Ц. г.) ован са звоном, der Glockenträger (z. B. Widder), aries tintinnabulum gestans: Ал' ево ти један крд оваца,| А пред њима добар јунак један,| Ће преда се гони *клопотаре* —

клопо̀тати, кло̀поће̄м, v. impf. vide клепетати: Иш, о коке, кокорајко!| Не кокоћи, не *клопоћи* —

кло̀цалица, f. eine hölzerne dem Pferdekopfe ähnliche Maschine, deren Mund man nach Belieben auf und zumachen kann, machina lignea caput equinum praesentans. Оваку је главу имала у Дубровнику *турица*, а ја сам и у Пожаревцу 1807 године уз месојеђе у двору кнеза Милоша гледао гдје се момци играју с оваком клоцалицом (један се обуче од прилике као *турица* да му се људско ништа не види, па њом горе клоца и плаши жене и дјецу). cf. [мушкаре,] турица.

кло̏цање, n. das Schnappen, frendor. [cf. шклоцање].

кло̏цати, ца̑м, v. impf. } schnappen, dentibus crepare. [cf. шклоцати].
кло̏цнути, не̑м, v. pf. }

кло̏це, f. pl. (у Хрв.) vide шклоце.

клуба́рак, рка, m.: Жуте жабе платно снују | О *клубарку* дреновоме —

клуба̏шце, n. (у Дубр.) dim. v. клупко.

клу̏вко, n. (у Грбљу) vide **клупко**: Тако се не згрчио као *клувко* у решето!

клу̏ко, n. (у горњ. прим.) vide **клупко.**

клу̏нков, а, о, у загонецц, cf. клинков.

клу̏па, f. (pl. клу̑пе) 1) die Bank, scamnum. [cf. скамија]. — 2) (у Хрв. у кршћана) vide [статва] стативица.

клу̏пица, f. dim. v. клупа.

клу̏пко, клу̑пка, (cf. клувко, клуко) n. (gen. pl. клуба̄ка̄), Knauel (Knäuel), glomus. cf. клупче.

клу̏пче, чета, n. vide клупко.

клу̏пчић, m. dim. v. клупко.

кља̏кав, а, о, an der Hand verstümmelt, manu mutilus. cf. кљаст.

кља̏ко, m. ein an der Hand verstümmelter, manu mutilus.

кља̏ст, а, о, vide кљакав.

кље̏н, кље̑на, m. (у Ц. г.) vide клен.

***кљѐник**, *ника, m. (у Бјелоп.) дрво на мрежи за које се држи руком кад се мрежа баци у воду.**

кљѐпац, пца, m. (у Оточцу) vide сјечивица.

кљѐштице, f. pl. (у Боци) клијешта што се жица вије, die Drahtzange, forceps filis metallicis ducendis.

кљу̏вање, n. das Picken der Henne, morsus gallinae.

кљу̏вати, кљу̏је̑м, v. impf. picken, hacken, rostro tundo, mordeo.

кљувѐрина, f. рђаво кљусе, der Gaul, caballus, cf. [vide] курада.

кљу̑ј дрво, m. (у Ц. г.) велики дјетао, Art Specht, pici genus.

кљу̏к, m. 1) die zerdrückten Trauben, uvae compressae. [cf. масуљ, ркуљ]. — 2) мед с воском измијешан заједно.

кљу̏ка, f. (у Боци) vide кука [1].

кљу̏кало, n. vide муљало.

кљу̏ка̄ње, n. das Stopfen, fartura, saginatio.

кљу̏кати, ка̑м, v. impf. н. п. гуску, die Gans stopfen, farcio, sagino.

кљу̏н, m. (loc. кљу́ну) 1) der Schnabel, rostrum. [cf. ћун]. — 2) (у Ц. г.) врх од опанка, Spiße am опанак.

кљу̏на, f. östr. der Krampen, harpaginis genus, [vide] кука [2], cf. чакља.

кљу̏нат, а, о, beschnäbelt, rostratus.

кљу̏нић, m. dim. das Schnäbelchen, rostellum.

кљу̏нути, не̑м, v. pf. picken, rostro peto, tundo.

кљу̏са, f. die Falle, laqueus: Упао у *кљусу*. cf. [гвожђа 1, ловка 2, мишоловка 1, клопка, ступица 2,] пастуља, клопња.

кљу̏сад, f. (coll.) die Pferde (als Gattung), equi, jumenta.

кљу̏се, кљу̏сета, n. das Pferd (die Gattung), equus.

кљу̏сина, f. augm. v. кљусе.

кљу̏ц, кљу̏ц! кад се казује како је ко што сјекао рђаво, ein Wort, ungeschicktes Hacken zu bezeichnen, sonus inepte tundentis.

кљу̏цало, m. der Hacker, Picker, qui cultro, securi tundit: стани ти, кљуцало, sagt die Mutter zum Kinde, das mit dem Messer auf den Tisch hackt.

кљу̏цање, n. dim. v. кљување. [cf. кљуцкање].

кљу̏цати, ца̑м, dim. v. кљувати. [cf. кљуцкати].

кљу̏цка̄ње, n. vide кљуцање.

кљу̏цкати, ка̑м, vide кљуцати.

кљу̏цнути, не̑м, dim. v. кљунути.

кљу̏ч, кљу̏ча, m. 1) der Schlüssel, clavis. — 2) der Hacken, zum Heuraufen, uncus foeno extrahendo. — 3) (у Ц. г.) рог на кућама, der schiefe Dachbalken, trabs tecti obliqua. [vide рог 2]. — 4) das Hervorwallende des siedenden oder überhaupt sprudelnden Wassers, aqua bulliens: биje кључ. — 5) die Krümmung des Flusses, curvatura fluminis (као н. п. код Кладова). cf. Крајина Неготинска. — 6) [*Кључ*] град у Херцеговини.

кључа̏нӣ, на̑, но̑, н. п. рупа (куд се *кључ* завлачи), Schlüsselloch, foramen clavis.

кључа̏ница, f. der Riegel, pessulus: У авлију седам чардакова, | На сваки је *кључаница* златна —

кључа̏ње, n. das Sieden, Aufwallen, aestus.

кључао, чала, ло, siedend, bulliens: полио га *кључалом* водом

кључа̏р, кључа́ра, m. der Beschließer, claviger (in den Klöstern). [cf. конобар 1].

кључа́рев [кључаров], а, о, des Beschließers, clavigeri.

кључа̏рица, f. die Schlüsselbewahrerin, clavigera. [cf. конобарица 1].

кључа́ров, а, о, vide **кључарев.**

кључа̏рскӣ, ка̑, ко̑, Beschließern eigen, clavigerorum.

кљу̏чати, ча̑, v. impf. н. п. вода, wallen, aestuo.

кљу̏чити, чи̑м, v. pf. anrühren, attingo: нијесам га *кључио.*

кљу̏чић, m. dim. v. кључ.

кмѐзити се, зи̑м се, v. r. impf. (у Сријему) vide књезити се.

кмѐство (cf. кметство), n. das Amt eines кмет, munus τοῦ кмет: Мирили су мртве и рањене, | И у *кмество* сиједали криво, | И проклето узимали мито —

кмѐт, m. 1) у Србији су се кметови звали знатнији сељаци; оваковога кмета од прије нити је могао ко закметити ни раскметити, него ко је био поштенији и паметнији а особито рјечитији од осталијех сељака, био је кмет. Кметови су се скупљали на различне договоре како сеоске тако и кнежинске и нахијске, и на такове молбе и одговоре ишли су Турцима. Кашто су сељацима и судили за

којекаке распре кад би их парци позвали, као н. п. кад се породице дијеле или кад стока једнога потре љетину другога. За владања кнеза Милоша Обреновића кметове стане постављати већа власт, и тако сад свака општина има око три кмета, међу којима је један најстарији, и који се састају у општинској кући, која се зове судница, и сељацима суде за којекаке ситнице, па које парце не могу намирити оне шаљу нахијнскоме суду. Осим тога они купе порезу и предају одређенијем старјешинама; објављују сељацима уредбе и заповијести од веће власти и пазе да се оне извршују, и могу кривцима, особито немирнима и који не ће да раде него се скитају, ударити до десет батина; одређују људе на државни или општински посао и т. д. Они имају од пореске главе по 1 цванцику плате на годину (али свака пореска глава не даје то свакоме кмету, него по толико за сву тројицу). — 2) у Црној гори кметови се зову судије које парци изберу да им што пресуде; оваковијех кметова бива обично по 12 са сваке стране, и свака страна своје избира, па докле кметују дотле се и зову кметови. Schiedsrichter, arbiter. — 3) у Босни се зове кмет (pl. кмѐти) сељак који сједи на туђој земљи и у туђој кући. Онамо врло мало има људи по селима који имају своју земљу и своје куће, него су оваки кмети. Од овијех кмета нијесу господари спахије, него читлуксахибије, које се онамо зову *аге*. Кмети плаћају агама како се погоде, н. п. ако су агини волови и он да сјеме, онда му кмет од љетине даје половину, а кад су волови кметови, трећину, и т. д. Прије свега спахија од љетине узме десетак, по том се извади сјеме, било агино или кметово, па онда кмет и ага дијеле остало по погодби. Кмет је дужан агинско однијети у варош агинској кући макар гдје било. Према погодби од жита кмет даје аги и од осталијех ситница, а нешто и у новцима. Готово сваки ага има у своме селу особиту кућу за себе, у коју излази љети, понајвише пред јесен, на теферич, и онда су га кмети дужни особито слушати, а и осим тога кад им што заповједи, не могу му одрећи. Који ага има много кмета онај има и по селима своје *субаше*, којима кмети ваља особито по нешто да дају. Ага може својега кмета са своје земље и из куће кренути кад му је воља, пошто сабере посијану љетину, а и кмет по правди могао би оставити агину земљу и кућу кад му је воља, али је то њему теже, јер н. п. ако је ага велики господар, не смије други да му кмета прими преко његове воље. У Босни има људи и Турскога закона који су оваки кмети. cf. кметић.

кмѐтић, m. (у Боци) који на туђој земљи сједи, der Lehenmann, feudatarius. cf. [vide] кмет [3].

кмѐтица, f. die Frau des кмет, uxor *τοῦ* кмет.

кмѐтов, а, о, des кмет, *τοῦ* кмет.

кмѐтовање, n. 1) das Richten, *τὸ* jus dicere. — 2) das Befehlen, dominatio.

кмѐтовати, тујѐм, v. impf. 1) н. п. потрвене кукурузе, или за другу какву распру, entscheiden, abschätzen, aestimo litem: Нема брата ни кићена свата,| Нема брата, томе да *кметује* — Ну *кметујте* мене и Милошу| За нашега дара из Латина — 2) befehlen, den Herrn spielen, dominare: немој ти мени ту *кметовати*.

кмѐтовскӣ, } кā, кō, den кмети eigen, *τῶν*
кмѐтскӣ, } кмети: Луцком снагом, мудром главом, *кметска* дико —

кмѐтство, n. vide **кмество**.

кна̏,* } f. Art Färbepulver für die Haare, fuci ge-
кна, } nus: Нашој Мејри *кну* поставише —

кнѐгиња, f. (cf. књегиња), 1) die Frau des кнез, uxor *τοῦ* кнез. — 2) [*Кнегиња*] Frauenname, nomen feminae. [— 3) vide госпа 2].

кнѐгињин, а, о, der кнегиња, uxoris *τοῦ* кнез.

кнѐжев, а, о, des кнез, *τοῦ* кнез.

кнѐжење, n. das кнез-rufen, appellatio vocabulo кнез.

кнѐжина, f. das Gebiet eines кнез, provincia *τοῦ* кнез. [cf. племе 2]. У Србији је од прије свака нахија била раздијељена на неколике кнежине, н. п. Мачва је била једна кнежина Шабачке нахије, Поцерина друга, а Тавнава трећа; тако су кнежине Зворничке нахије на десној страни Дрине биле Јадар и Рађевина, а нахије Крагујевачке Гружа, Лепеница и Јасеница, и т. д. За владања Црнога Ђорђија био је по један *војвода* у свакој кнежини, тако је н. п. Стојан Чупић био војвода у Мачви, Милош Стоићевић у Поцерини и т. д. Кнежине су опет биле раздијељене на срезове, над којима су били капетани или велике буљубаше. Првијех година владања Милоша Обреновића над кнежинама су били кнезови од прилике као и за владања Турскога; али кад он, готово пред свршетком владе своје, кнезове назове капетанима, онда се и кнежине назову *срезовима*, и тако тога имена у Србији готово нестане; тако се н. п. сад онамо мјесто *кнежина Мачва* пише: *Мачвански срез*: Он Турчину не да у *кнежину*,| Кад Турчина у *кнежини* нађе —

кнѐжинскӣ, кā, кō, von кнежина.

кнѐжити, кнѐжӣм, v. impf. als кнез tituliren, apello *τὸν* кнез.

кнѐжити се, кнѐжӣм се, v. r. impf. sich zum кнез machen, sich diesen Namen anmaßen, arrogare sibi *τοῦ* кнез dignitatem.

Кнѐж-по̏ље, n. у Босни у нахији Бајнолучкој као кнежина, у којој живе сами Срби закона Грчкога, eine Gegend in Bosnien, regio quaedam.

кнѐз, m. (pl. кнѐзови (по југоз. кр. и *кнѐжеви*), кнезо́ва, кнезо̀вима) 1) der Fürst, princeps:

кнез Лазар. — 2) кнез од кнежине. Под владом Турском у Србији свака је кнежина имала свога кнеза, који се ради разлике од сеоскијех кнезова звао и *оборкнез, вилает-ски кнез*, на некијем мјестима *башкнез* и *велики кнез*; гдјекоји од овакијех кнезова, особито по онијем мјестима куда се нијесу претресали због ратова, имали су и царске берате и звали су се *бератлије*. До нашијех времена највише су се налик на старе кнезове одржали Рашковићи у Староме Влаху и Карапанџићи у Крајини Неготинској. Кнештво Ра̑шковић̑а почело је пропадати како су два патријара наша из Пећи избјегла с народом у државу Аустријску, и по том мало по мало до данас је пропало са свијем. Карапанџићи су се одржали до времена Карађорђијева. Приповиједа се да су они имали таков ферман да на Крајину Неготинску не смије Турчин наступити с потковањем коњем. Да речемо да је ово само народна приповијетка, али је истина да у Крајини Неготинској нијесу Турци судили ни управљали, него кнез, који је сједио у Неготину; он је купио и порезу и остале данке од народа, па новце колико је било одређено давао је бегу, који је долазио из Цариграда и сједио у Кладову, а бег их је слао у Цариград (cf. Крајина Неготинска). Оваковп кнежински кнезови по Херцеговини се данас зову *војводе*. Кнештво је ово остајало од оца сину, као војводство у Херцеговини данас што остаје; и баш кад би Турци какога кнеза окривили и погубили, опет су му сина (или ако сина нема, брата) на његово мјесто постављали. Што је год везир хтио од народа да иште или народу што да јави, или је народ имао што од везира да иште, то је све бивало преко овијех кнезова; кад је долазио нови везир, ваљало је да га кнезови с кметовима дочекају с добро дошао (и у овакијем догађајима везири су им кашто поклањали бињише). Порезе је паша ударао на нахије, па су их кнезови између себе разрезивали на кнежине, а по том сваки кнез у својој кнежини с кметовима на села, а кметови са сељацима на људе. Кнезови су, понајвише с Турцима, порезу купили и паши предавали; кнез је имао уза се и по неколико пандура; он је кашто и судио људима за којекаке ситнице, али их није могао натјерати да пристану на његов суд; дужан је био кад је год затребало за људе из своје кнежине молити се код Турака, и за то је ваљало да је рјечит и слободан. Сви су оваки кнезови били сељаци и у домаћему животу слабо су се разликовали од осталијех сељака. Колико сам ја за времена Турскога виђао кнеза Јадранскога и гдјекоје из нахије Шабачке и испреко Дрине, носили су плаветне чохане чакшире, и од такове чохе ђечерме, гдјекоји са сребрнијем пуцима, за појасом по два пиштоља и нож, сврх свега тога куповни гуњ, на ногама црвене чизме и на глави фес одоздо од зноја мало улијепљен; само су Карапанџићи сједили у вароши и били прави варошани. Овакијех кнезова било је до скора и у Сријему и у Банату и у Бачкој, особито како су Срби с патријарима из Србије амо пребјегли: Вршачки оборкнез Арса умр̏о је нашега времена. И за времена Карађорђијева у свакој кнежини био је поред војводе оваки кнез, али је војвода био прави господар, и кнезовска је власт била готово још мања него под Турцима; али кад су се посланици слали у Цариград или на каке друге разговоре и договоре с великом Турском господом, свагда су се кнезови звали, и још с додатком из које су нахије. За времена Милоша Обреновића по кнежинама су били кнезови као и под Турцима, само што су не само порезе и остале данке купили, него и народу у свачему судили и заповиједали и народ им радио, и што им је̏ мјесто паше Милош био господар, а и нахије су имале по главнога кнеза, који је био над свима кнежинским. Кад су се послије поставиле судије по нахијама, и они су се звали кнезови, н. п. кнезови суда Биоградскога, кнезови великога суда и т. д. И сам Милош првијех година својега владања звао се и потписивао *врховни кнез* докле га његови писари и друге удворице нијесу наговорили да се назове *књаз*. Милош готово на свршетку владе своје укине имена *кнез* и *кнежина* у Србији са свијем и кнежинске старјешине назове капетанима, нахијске сердарима или некако још друкчије, а кнежине срезовима, и тако овијех имена у народу онамо нестане са свијем. У Црној гори у свакоме племену има кнез, за којега се може рећи да је по господству у земљи трећи: први је сердар, иза сердара је војвода, а иза војводе кнез. И онамо ово кнештво остаје од оца сину као и сердарство и војводство. — 3) кнез сеоски. Осим кнеза од кнежине свако је село у Србији имало свога сеоскога кнеза, за којега се може рећи да је био од данас до сјутра, и осим гола имена да више ништа није имао: у многијем селима само су онда постављали кнеза кад је ваљало порезу купити, а послије га нико није кнезом ни звао. За времена Милошева укине се име и овијех кнезова и мјесто њих остану само кметови. У Сријему, у Бачкој и у Банату по наоријн сеоски су кнезови још и данас; онамо обично села или општине (и по варошима, н. п. у Вуковару) избирају кнеза сваке године, па он у договору с кметовима управља сеоскијем пословима.

кнезо̀вање, n. das Knez-sein, imperium τοῦ кнез.

кнезо̀вати, кнѐзујēм, v. impf. кнез-sein, impero ut кнез.

кнезо̀вскӣ, кā, кō, den кнезови gehörig, τῶν кнезови.

кнѐштво, n. Würde eines кнез, τοῦ кнез dignitas.

кнѐшчић, m. dim. v. кнез.

књѐгиња, f. vide **кнегиња**.

књѐжење, n. das Miene-machen zum Weinen (österr. das Raunzen). [cf. књењкање].

књѐзити се, зӣм се, v. r. impf. Miene machen zum Weinen (österr. raunzen), os ad fletum diduco. [cf. књењкати, кмезити се].

књи̏га, f. (pl. gen. књи̑гā) 1) der Brief, literae, epistola [vide писмо 2]: На кољену ситну *књигу* пише — Чашом здрави Ришњанин Иване| А Мијајло *књигом* из њедара — Кад се ситне *књиге* растурише| Од тог мора до зелена Лима — 2) das Buch; liber: Код цара је Марко писар био,| У њега су *књиге* староставне — Док извадим *књиге* старославне,| Да ја гледам, синци, у *књигама*| Је л' Милица Лазу суђеница — К нама брже, хоџе и ваизи!| Понесите *књиге* инџиjеле,| Те гледајте што нам *књиге* кажу — 3) Studien, literae: дали дијете на *књигу*, zum Studieren; изучио књигу, hat ganz ausstudiert; зна књигу (т. ј. читати и писати); Чудно Симо *књигу* изучио,| Не боји се ђака ниједнога — 4) das Papier, charta, cf. [vide] хартија: Пак довати лист *књиге* бијеле,| Искидаше *књигу* на комате,| Па пустише по *књизи* јазију —

књигоно̀ша, m. der Briefträger, tabellarius. [cf. сахија (саија)].

књигоно̀шче, чета, n. ein junger Briefträger, tabellerius juvenis: Завика му момче *књигоношче* —

књѝжан, жна, жно, vide књижеван.

књѝжа̄р, m. der Buchbinder und Buchhändler, librarius.

књѝжа̄рев, а, о, vide књижаров.

књѝжа̄рница, f. die Buchhandlung und die Buchbinderei, officina libraria.

књѝжа̄ров [књижарев], а, о, des књижар, librarii.

књѝжеван, вна, вно, literarisch, gelehrt, eruditus. [cf. књижан].

књѝжевнӣк, m. der Literator, der Gelehrte, eruditus, literatus.

књижѐтина, f. augm. v. књига. [cf. књижурина].

књѝжица, f. dim. das Büchlein, libellus.

књижу̀рина, f. vide књижетина.

ко̏ [тко], ко̏га, 1) wer? quis? — 2) wer, qui: *ко* што ла̑, nach Belieben, ut lubet, utrum praeplacet (sprichwörtlich, seit der Anekdote). Срби приповиједају како је некакав Турчин код Нијемаца у ропству хранио зими свиње, па усуо врућу мећу у корито; кад се свињче опржи и потрчи брже боље са сурлом у снијег он помисли да оно воли снијега него мећe, па рече: „*Ко што ла.*“ *Ко* си да си.

ко̑б, f. 1) сусрет, die Begegnung, occursus: добра *коб*! (говоре по Крајини Неготинској кад се срету двојица). — 2) (у Лици) човјек лијепе *коби*.

1\. **ко̏ба**, f. 1) hyp. v. кобила: Што *коба* више скаче, то боље врше. — 2) (у Сријему и у Бачкој) vide кобац.

2\. **ко̏ба**, f. (у Лици) дугуљаста два кабао, у којему се држи и носи масло, скоруп, мед и т. д., Art Kübel, urna quaedam.

коба̀сица, f. 1) die Wurst, farcimen, botulus. [vide дјевеница]. — 2) од вашина настављени снопићи кад се бријег тврди да одбија воду. — 3) [*Кобасица*] планина у Србији у нахији Крушевачкој, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.

коба̀сича̄р, m. 1) Wurstmacher, fartor. — 2) Liebhaber von Würsten, amans farciminum.

коба̀сича̄рев, } а, о, des кобасичар, fartoris,
коба̀сича̄ров, } botularii.

ко̏бац, ко̏пца, m. der Sperber, nisus [accipiter Briss.; cf. 1 коба 2, пиљуга, шкањац]: Не буди свакој тици *кобац*; Свака тица има *копца*.

кобаца̑ње, n. das Scharren mit den Füssen, strepitus pedum.

коба̀цати се, ца̑м се, v. r. impf. mit den Füssen scharren, strepo pedibus.

ко̏бача, f. (у Хрв.) од древета као к р л е т к а (кавез), гдје се држе кокоши или каква друга живад, der Hühnersteig, gallinarium. Кобача се од крлетке разликује по томе што је крлетка *мала* за тице, а кобача *велика* за кокоши и другу живад.

ко̏бачење, n. das Reißen an sich, raptus.

ко̏бачити, чӣм, v. impf. (у Хрв.) an sich reißen, rapio: Ко јачи онај и *кобачи*.

кобѐљање, n. das Wälzen, Rollen, volutio. [vide ваљање].

кобѐљати, љам, v. impf. rollen, volvo. cf. [vide 1] ваљати [1].

ко̏била, f. 1) die Stute, equa. — 2) у кашичаре воденице она гредица, што на њој стоји коло. [cf. магарац 3]. — 3) (у Боци) на тијеску она греда горе која саставља лозе и орасима се доље притискује кад се тијеште маслине. — 4) vide кобилица 2.

ко̏била̄р, m. 1) die Stutenhüter, Stutenhändler, custos equarum aut questum earum exercens. — 2) Schimpfwort für einen ungeschickten Reiter, convicium in equitem.

кобилѐтина, f. augm. v. кобила.

ко̏билин, а, о, der Stute, equae.

ко̏билица, f. 1) dim. v. кобила. — 2) das Brustbein der Vögel, os sterni avium. cf. [кобила 4,] ломилица. — 3) (у Боци) грозд, кад се одсијече с лозом заједно, да се остави, Rebschoß mit Trauben. [— 4) vide коњ 4].

Ко̏биља̑ Гла̏ва, f. планина у Херцеговини: Ал' то гледа Бајо и Лимуне| Са стијене из *Кобиље главе* —

Кобиље, n. планина у Старом Влаху. cf. Ковиље [2].
кобиљи, ља, ље, der Stute, equae.
Кобиљи До, m.: На широку *долу Кобиљему* —
кобиљњача, f. некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
кобити, бим, v. impf. 1) кога, т. j. слутити коме да га нестане, н. п. кад би човјек имао троје дјеце, па двоме да купи капу, а трећему ништа, онда би се рекло: *коби* дијете, den Untergang ahnden, praesagio interitum: Сви су коњи зобцу позобали,| А мој доро ни такнуо није:| Погам' бије а ушима стриже,| Често гледа на Коштац планину:| Или *коби* мене или себе — 2) begegnen, occurro [vide сретати]: Коб га *коби* Стеванова љуба —
кобљење, n. 1) das Ahnen, praesagitio. — 2) das Begegnen, occursus.
ков, кова, m. 1) коњски, das Geräth zum Pferdebeschlagen, instrumenta calceandis equis. — 2) косни, das Dengelzeug, instrumenta fenisecae falci acuendae. [cf. отков]. — 3) женски, vide уковица. — 4) der Beschlag, ornamentum: Златни *кове* и сребрни,| Да л'јепо ти сјаш — 5) човјек старога кова (т. j. jак и здрав као што су стари људи били), Schlag, constitutio.
кова[*], f. der Schöpfeimer, urceus.
Кована, f. Frauenname, nomen feminae.
кованлук, (кованлук).* m. vide [челињак] уљаник.
кованџија,* m. der Bienenwärter, apiarius.
кованџијин, а, о, des Bienenwärters, apiarii.
кованџијнка, f. die Frau des Bienenwärters, uxor apiarii: Да субаше љубе *кованџијнке*,| А анџије младе станарице —
ковање, n. das Schmieden, cusio.
коваран, рна, рно, (у Ц. г.) falsch, astutus, cf. [vide] лукав: мудар и *коваран*.
коварство, n. die Schlauheit, astutio. cf. [vide] лукавство.
ковати, кујем (по ист. кр. може се чути и ковем), v. impf. 1) schmieden, cudo. — 2) новце, Geld prägen, cudo. — 3) коња, das Pferd beschlagen, munio pedes equi soleis ferreis: Ђе јунаци коње *кују* — 4) ковати кога у звијезде, т. j. хвалити.
ковач, ковача, m. 1) der Schmied, faber. — 2) (у Шумад.) [alcedo ispida L.] vide шљука [?]. — 3) (у Дубр.) некака морска риба [Heringskönig, zeus faber L.]. — 5) vide Ковачи: Покупи ми по равну *Ковачу* —
Ковачанин, m. Einer von Ковачи: Покупи ми по равну Ковачу| Пет стотина силних *Ковачана* —
ковачев, а, о, des Schmiedes, fabri.
Ковачи, m. pl.: Те је шаље у *Коваче* равне —
ковачина, f. 1) die Eisenspäne, stricturae ferri. [cf. поспа]. — 2) augm. v. ковач. — 3) Ковачина Рамо: На Турчина *Ковачину Рама* —
ковачица, f. die Schmiedin, uxor fabri: Ковач кује, *ковачица* преде —
ковачки, ка, ко, der Schmiede, fabrorum.
ковачница, f. die Schmiede, fabrica ferraria. [cf. 2 виган].
Ковиљача, f. село у Јадру (под Гучевом, близу Лознице), Name eines Dorfes, pagi nomen. На дну тога села, под самијем брдом, има један округао бријег, обрастао грабићима, и другом којекаквом шумом, и на врх њега налазе се некаке зидине у земљи, а ниже тога бријега извире у пољу *смрдљива бара* (cf. Смрдан [1]). Срби онуда приповиједају да су некад биле двије сестре: *Вида* и *Ковиљка*: па *Вида* градила *Видојевицу*, а *Ковиљка* тај град *Ковиљачу*; па послије кажу да су људи засули Ковиљачу у земљу, кад су полазили на некакву војску. Године 1804 био је наш логор баш под Ковиљачом, па једно јутро Ђорђије Ћурчија (који је онда заповиједао у Јадру) заповједи те сва војска стане у параду, па он изиђе пред њу и стане говорити: „Видите ли људи то брдо? — Ја сам чуо у Њемачкој да је то био већи град и од Шапца и од Зворника, па су људи, пред што ће Турци обладати овом земљом, натрпали у њега пушака и топова, и барута и олова, и сабаља и ножева, и осталога свакојака оружја, па га засули земљом, па тако и остало и грабићи по њему порасли; него сад и онако смо беспослени, донесите трнокопе и лопате, да га откопамо, па ћемо имати и град, и оружја и џебане; јер видите она бара за то удара на барут, што тече испод тог града, па ваља да је негдје залило у барут." По том буљубаше одмах пошљу у села, те се донесу трнокопи и мотике, и лопате и сјекире, и два три дана почну с врха крчити и откопавати; но у том ударе Турци, и логор се проспе и премјести, и Ковиљача остане као што је и била. Ја за цијело мислим да је Ћурчија ово само за то хтио копати да људи не би бјежали из логора кућама. [cf. Видојевица].
ковиље, n. 1) das Pfriemengras, stipa pennata Linn.: Лепа Пава у *ковиљу* спава,| Њој се Раде кроз *ковиље* краде — 2) [*Ковиље*] намастир у Староме Влаху под планином Кобиљем.
Ковиљка, f. Frauenname, nomen feminae.
ковница, f. die Münze (das Münzhaus), moneta.
коврљак, коврљака, m. (у Петрову пољу) као гужва од црвена и црна, што жене носе на глави, а преко тога округу (јашмак-бошчу), Art Kopfbedeckung, vittae genus.
коврљање, n. vide [ваљање] котрљање.
коврљати, љам, v. impf. (у Ц. г.) vide [1 ваљати 1] котрљати.
ковртањ, тња, m. савијено што у коло, н. п. коса на глави, die Runde, orbis.
ковртач, ковртача, m. онај колутић (од гвожђа или пиринча) што се њиме листови од тијеста сијеку, öster. Krapfenrad'l. cf. [мавишњак, мамуза 2,] девермавиш.

ковр̏џан, m.: Oj маџане *коврџане* (рече се мачку).

ко̀врчаст, а, о, kraus, crispus. [cf. крецав].

ко̀врчење, n. das Kräuseln, τὸ crispare.

ко̀врчити, чим, v. impf. kräuseln, crispo.

ко̀врчица, f. (у Сријему) понајвише се говори pl. *ко̀врчице*, das Haarlöckchen, cincinnulus.

ковр̏џак[*], m. die cylindrische Mütze der Männer in Bosnien, mitra cylindrica virorum. [cf. коврџик].

ковр̏џик[*], m. (у Сријему) vide коврџак.

ко̏вча[* копча], f. das Heftel (eigentlich das Oehr), fibula. [cf. спона 3, чупица].

ковча̀ли[*], adj. indecl. mit Hefteln geziert, fibulatus: На пијевцу *ковчали* чакшире.

ко̀вча̄р, ковча̄ра, m. (у Ц. г.) мушка ковча, der Hacken (eines Heftels), fibula. [cf. кукац, мужјак 2].

ко̏вче[* копче], f. pl. die Heftel, fibulae. [cf. зглоби, чупице].

ко̏вчег, m. (у Херц.) die Kiste, Truhe, arca, cista [cf. сандук, скриња (шкриња)]: На одоше у бијелу цркву| До *ковчега* више Петра светог,| Светог Петра *ковчег* целиваше —

ко̏вчежић, m. dim. v. ковчег.

ко̏вчица, f. dim. v. ковча.

ко̀говић, m. (у Лици) н. п. коговић си ти? коговић је он (она)? и т. д.; vide чеговић.

ко̏год [ткогод], когаго̑д,} wer immer, quisquis.
ко̏гођ [ткогођ], когаго̑ђ,}

код, 1) bei, apud: сједи *код* мене; остао *код* куће; *код* воде. — 2) *код* новаца гладује; *код* коња иде пјешице; *код* жене иде неопран и т. д.

ко̀дорошић [coda rossa = црвенорепка], m. (у Ц. г.) некака тица, колико кос, Art Vogel, avis quaedam [Rothschwänzchen, ruticilla phoenicurus L.].

ко̏жа, f. [cf. кожина, чапра 1] 1) die Haut, cutis. — 2) das Fell, pellis. — 3) das Leder, corium.

ко̏жан, жна (жана), но, von кожа, coriaceus.

ко̀жа̄р, m. der Gerber, coriarius. [cf. 1 табак 2].

ко̀жење, n. das Werfen der Ziege, partus caprae.

кожѐтина, f. augm. v. кожа. [cf. кожурина].

ко̏жина, f. (у Крајини Неготинској) vide кожа.

ко̏жица, f. dim. v. кожа.

кожо̀дер, m. кад у прољеће удари мећава, те полипше стока, ein schlechtes dem Viehe schädliches Wetter, tempestas pecoribus perniciosa. [vide] козомор, cf. козодер.

ко̀жу, ко̀жуа, m. vide **кожух**.

ко̀жуа̄р, m. vide **кожухар**.

ко̀жуа̄рев, а, о, vide **кожухарев**.

ко̀жуа̄ров, а, о, vide **кожухаров**.

кожу̀рина, f. vide кожетина.

кожу̀рица, f. 1) die Schwarte, callum. — 2) (у Боци) die Puppe des Seidenwurms, nympha bombycis. cf. [vide] чаура [2].

ко̀жух [кожу], m. der Pelz, vestis pellicea, pellis villosa. [cf. кунтош 2].

ко̀жуха̄р [кожуар], m. der Kürschner (Pelzer), pellio. [cf. крзнар, ћурчија].

ко̀жуха̄рев [кожуарев],} а, о, des Pelzers, pellionis.
ко̀жуха̄ров [кожуаров],}

кожу̀шак, шка, m. hyp. v. кожух.

ко̀жушина, f. augm. v. кожух.

ко̀жушчић, m. dim. v. кожух.

ко̏за, f. (gen. pl. ко̄за̄) 1) die Ziege, capra. — 2) pl. козе, das Baugerüst, machina aedificationis. [vide скела 3].

коза̀лац, лца, m. 1) у плуга она гредица што саставља гредељ и плаз. — 2) некака трава, artemisia dracunculus Linn. [arum L.]. cf. козлац, закозлик.

ко̀залина, f. (у Рисну) vide калужа.

ко̀за̄р, коза̄ра, m. 1) der Ziegenhirt, caprarius. [cf. козопаша]. — 2) (у Дубр.) крут варак, das Knistergold, aurum tremulum. [vide 1 варак]. — 3) [*Козар*] планина у Босни: И утече у *Козар* планину —

ко̀зара, f. 1) der Platz wo die Ziegen geschlachtet werden, macellum caprarium. — 2) [*Козара*] планина у Босни више Мотајице.

Коза̀рац, рца, m. град у Босни под гором Козаром на ријеци Козаруши, која утјече у Гомионицу (Гомионица у Сану, а Сана у Уну).

коза̀рев, а, о, vide козаров.

коза̀рина, f. das Ziegengeld (für den Hirten), pecunia pro capra pascenda.

коза̀рица, f. 1) der Ziegenstall, stabulum. — 2) die Ziegenhirtin, capraria.

коза̀ров [козарев], а, о, des Ziegenhirten, caprarii.

ко̀за̄рски̑, ка̄, ко̄, 1) der Ziegenhirten, caprariorum. — 2) говори козарски, eine Art Rothwälsch: крдокрђи крмекрни, т. ј. дођи мени; крдокрнекрси крвокрде, т. ј. донеси воде, и т. д. [cf. пословица 1].

Коза̀руша, f. ријека у Босни, ein Fluß in Bosnien, nomen fluvii.

ко̏збаша, f. (у Лици) који напријед коси пред косцима, *козбаши* се обично за столом даје од бравчета реп, Mäher der den andern vorangehet, foeniseca primus.

[**козе**, f. pl. vide скела 3; *види* s. v. коза 2.]

ко̏зина, f. 1) die Ziegenwolle, lana caprina. [vide] костријет, cf. кочет, козјевина. — 2) Ziegenfell, pellis caprina. [cf. козлина 2].

ко̀зити, ко̀зи̑м, v. impf. werfen (von der Ziege), pario.

ко̀зити се, ко̀зи̑м се, v. r. impf. werfen (von der Ziege), pario.

ко̀зица, f. 1) dim. v. коза. — 2) (у Хрв.) ein irdener Dreifuß, tripus fictilis.

ко̀зице, f. pl. (у Барањи) vide оспице.

ко̏зја̂ бра́да, f. der Bocksbart, tragopogon pratensis Linn.

Ко̏зја̂к, m. планина у Далмацији (у Косову близу Книња), Berg in Dalmatien, montis nomen.

Ко̀зјан, m. планина у Хрватској у Оточкој регементи, Name eines Berges, montis nomen.

ко̏зјевина, f. 1) das Ziegenfleisch, caro caprina. — 2) die Ziegenwolle, lana caprina. [vide костријет]. cf. козина.

ко̏зјӣ, зјâ, зјê, Ziegen-, caprinus.

ко̏зјӣ ро̏гови, m. pl. dreitheiliger Zweizahn, bidens tripartita.

козјо̀брад, m. ein Schimpfwort, convicium: Од кад ми је у дом дошла,| Свакоме је име нашла:| Свекра зове *козјобраде* —

ко̏злац, козла̀ца (коза̏лца), m. (у Сријему) vide козалац [2].

ко̏зле, лета, n. (по југоз. кр.) vide јаре (у Ц. г. док сиса донде је *козле*, а послије *јаре* до године, па онда *двизе*, па *трећак* а женско *ухотка, увотка*): Још (се) није коза окозила, а *козле* игра по пољу.

ко̏злетина, f. кожа од козлета, das Fell von einer jungen Ziege, pellis capellae aut capri juvenis.

ко̏злина, f. 1) vide костријет. — 2) (у Ц. г. козлѝна), козја кожа, Ziegenfell, pellis caprina. [vide козина 2].

ко̏злићи, m. pl. (по југоз. кр.) vide [јарад] јарићи.

Ко̏знӣк, m. зидине од старога градића у нахији Крушевачкој на десној страни *Расине*. Приповиједа се да је овај градић зидала Ђурђева Јерина, па због велике висине и врлети није се камење могло носити друкчије до на *козама* и за то да се назвао *Козник*.

козо̀дер, m. (у Дубр.) vide козомор.

козо̀дерац, *козо̀дерца, m. (у Далм.) некакав вјетар од кога цркавају козе.*

козо̀мор, m. (у Дубр.) рђаво вријеме (особито у пролеће) кад козе цркавају. cf. [козодер,] кожодер.

козо̀паша, m. (у Боци) der Ziegenhirt, caprarius, cf. [vide] козар [1]: *Козопаше* надмонташе.

ко̏зош, m. матори козош! рече се стару човјеку, Schimpfwort, convicium.

Ко̏ја, m. (ист.) vide Којо.

која̀дико! припијева се гдјешто у пјесмама: н. п.: Ој! колико је уз море градова,| Ој! *којадико* уз море градова,| Ој! у сваки сам јунак долазио,| Ој! *којадико* јунак долазио —

ко̏јасити се, сӣм се, vide ко̏јаснути се: Јутрос ни *се* Турци *којасили* —

ко̏јаснути се, нêм се, v. r. pf. sich sehen lassen, grüßen, praeteriens saluto. cf. којасити се.

којегдȅ, (ист.) }
којегдѝ, (зап.) }
којегдјȅ, (југоз.) } hie und da, hinc inde.
којегђȅ, (југ.) }

којека̏д, dann und wann, interdum. [vide каткад].

којека̀кав, ква, кво, } wie immer beschaffen, qua-
којека̀кӣ, кâ, кô, } liscumque.

којека̀ко, wie immer, utcumque: како живиш? којекако (schlecht).

којеку̏д, }
којеку̏дâ, } hin und her, hinc inde.

којеку̀де, говорио је Карађорђије често уз ријеч, за то се и сад додаје кад ко приповиједа како је он што говорио.

којѐшта, којечѐга (којешта), allerlei, was immer, varia, quidquid in buccam venerit: говори којешта.

ко̀јӣ, ко̀јâ, ко̀јê, 1) welcher, qui: *који* си да си. — 2) der wie vielste, quotus. — 3) дођи ће *који* дан, *који* час, gleich, statim.

којиго̏д, којаго̏д [којаго̏д?], којего̏д [којего̏д?], wer immer, quicumque, quisquis. [cf. којигодер, којигодир, којигођ, којигођер].

којиго̏дер, }
којиго̏дир, } (у Дубр.) vide којигод.

којиго̏ђ, којаго̏ђ, којего̏ђ, vide којигод.

којиго̏ђер, (у Дубр.) vide којигод.

ко̀ји му дра̏го, којега му драго, wer immer, quisquis.

ко̀јино, vide **који** (cf. [2] но [4]): *Којено* су пет стотин' дуката — Ни осталу муку твоју,| *Којуно* си ти мучио — *Којано* је у кавезу расла —

Ко̏јо, m. (југ.) hyp. v. Коста. [cf. Која].

Ко̏јчин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **ко̀ка,** f. hyp. v. кокош: Види моја ока ће се пече *кока*. Нека је *кока* шарена, па макар и не снијела јајета (т. ј. нека је лијепа (жена или дјевојка), па макар ништа не знала).

2. **ко̏ка,** f. (у Сријему) der weibliche Schamtheil bei kleinen Kindern (wie bei den männlichen китица oder реса), muliebria infantis.

ко̀кало, m. der ко sagt, qui protulit ко [cf. кокша]: А. Ко је то рекао?| Б. *Кокало* (du selbst).

Ко̀кан, m. 1) пјева се и приповиједа како се некакав Кокан челебија погодио: У зле дане у године гладне| За три гроша и чакшире сукна| Да он двори седам газдарица| И да чува хиљаду оваца; како је газдарица Мара купила коло да би домамила Кокана од оваца; како је Кокан дошао, какав је био и како је у колу играо, и т. д. И од тога је остала ова пословица: Нема кола без *Кокана*. cf. чалабрцнути.

ко̀ка̄ње, n. das Braten (Rösten) des Kukuruz in Asche, tostio fructus zeae mais Linn.

ко̀кати, ко̑ка̂м, v. impf. н. п. кукурузе, braten (den Kukuruz), torreo. cf. кокица [4].

ко̀кин, а, о, der Henne, gallinae: Већ сам *кокин* танцовођа —

Ко̀кӣрна, f. брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

ко̀кица, f. 1) dim. v. кока. — 2) das Haselhuhn, tetrao bonasia [L.; vide љештарка]. — 3) (у Фрушкој гори) der Maikäfer, scarabaeus melolontha. [vide гундељ]. — 4) geröstete Kukuruzkörner, grana zeae mais tosta. [cf. јагла]. — *5) кад се из луле истресе уједно дуван који још гори. Ову кокицу мећу дуванџије врло радо на лулу кад се нацуни на ново.*

коко̀рав, а, о, (у Ц. г.) vide чупав.

коко̀ра̄јка, f. у пјесми Epitheton für die Henne: О ти коко *кокорајко*! —

кокӧруша, f. (у Барањи) vide пасерка.

кӧкот, m. 1) (по југоз. кр.) der Hahn, gallus, cf. [vide] пијетао [1]: Његођ *кокот* попијева, онђе свашта има (т. ј. међу људима свашта бива); Куд с' не чује вашке ни *кокота* — У Грбљу кажу ако кокот доживи девет година, да га одмах ваља заклати, јер веле да би послије снио јаје из којега би се излегло некако чудо. — 2) das Gackern der Henne, garritus gallinae. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [trigla lineata L.; cf. ластовица 2].

кокӧтање, n. das Gackern, garritio.

кокӧтати, кӧкоћем, v. impf. gackern, garrio.

кокӧтац, кокӧца, m. (у Дубр.) некака трава, Melilote, melilotus [officinalis L.].

кокӧтиња, f. (у Дубр.) некака трава, Osterluzei, aristolochia [clematitis L.].

кокӧтити се, кӧкотӣм се, v. r. impf. stolzieren, wie ein Hahn, superbio ut gallus. [cf. копунити се].

кокӧтић, m. (у Дубр.) dim. v. кокот.

кокӧтуша, f. (у Грбљу) име кокоши која прилокује више кокоту него кокоши, Hennenname, nomen gallinae indi solitum.

кокоћење, n. das Stolzieren wie ein Hahn, superbia galli.

кӧкōш, кӧкоши, f. (gen. pl. кокӧшӣ и кокӧшијӯ) die Henne, gallina. [cf. кокошка 1].

кокӧшар, кокошáра, m. 1) der Hühnerstall, gallinarium. [cf. кокошињак 1, ћумез]. — 2) der Hühnermann, gallinarius.

кокӧшињак, m. 1) der Hühnerstall, gallinarium. [vide кокошар 1]. — 2) der Hühnermist, stercus gallinaceum. — 3) болест на прсту у руке, Art Geschwür [der Nagelwurm], ulceris genus [panaritium].

кокӧшињӣ, ња̄, ње̄, Hühner-, gallinaceus. [cf. кокошји].

кокӧшињӣ мра̑к, m. као очиња болест, од које човјек у вече не види ништа, Art Augenkrankheit [die Nachtblindheit], morbus quidam oculorum [hemeralopia].

кокӧшица, f. dim. v. кокош. [vide пилица].

кокӧшјӣ, шја̄, шје̄, vide кокошињи.

кӧкōшка, f. 1) vide кокош. — 2) ein Knäuel rohes Garn, glomus filorum crudorum: мота пређу на *кокошку*; намотала велику *кокошку*. Ова кокошка није округла, као друго клупко, него је дугуљаста као лубеница, а у сриједи мало шупља; па кад се стане мотати на мотовило, онда се почне изнутра. — 3) читава језгра из ораха, der ganze Nußkern, nucleus integer.

кокӧшке̄, adv. кад се двојица рву, па падну обадва на ребра тако да се не зна који је кога оборио, онда се каже: пали су *кокошке*, gleich fallen (im Ringen), ohne Entscheidung, daher der Kampf von neuem angeht, aequaliter.

кокӧшчина, f. augm. v. кокошка.

кӧкулица, f. (у Дубр.) die Tonsur, tonsura.

кӧкша, m. vide кокало: А. Ко је то рекао?| Б. *Кокша* из Дивоша.

кӧл, m. (у Херц.) н. п. ми ћемо пристати у ваш кол (коло?) der Kreis, circulus.

1\. **кӧла**, кӧла̄, n. pl. 1) der Wagen, plaustrum: На њему се сломила *кола*, er hat für Alle gebüßt. — 2) кола на небу, ursa major et ursa minor.

2\. **кӧла**, f. 1) hyp. v. колач: да ти мајка умијеси *колу* (жене говоре дјеци). — 2) hyp. v. колијевка.

кола̀ђер! као што се у Бару рекне радину: *Сирова ти*! тако се доље на лијевом бријегу Дрине, у Семберији, рекне: *Колађер*! Али сам заборавио шта се на то одговори.

кола̀ина, f. (у приморју) vide колајна: Л'јепа су ми даровали дара:| Свекар бане *колаине* златне — Ни на грло златна *колаина* —

кола̀јна, f. das Medaillon, große Denkmünze, numus memorialis major. [cf. колаина, медуља 2].

Кӧлак, m. ваљада је био некакав хајдук или кесеџија: Тешко *Колаку* на злу конаку.

кола̀лије[*], f. 1) токе савијене као колутови, као што се и сад носе у Далмацији: На прсима токе *колалије* — 2) гаће, ваља да шарене на кола, cf. коласт: За Анкине гаће *колалије* —

кола̀лом ла̀лом! припијева се на бабинама, ein Refrain der Wochenbett-Lieder, vox accini solita in carminibus ad puerperas: *Колалом лалом*, ко му отац бјеше —

кӧлан,* m. 1) der Sattelgurt, cingulum sellae equariae [cf. попруг 2]: Притеже му четири *колана* — 2) женски појас на пафтама, vide тканице.

кӧла̑р, m. der Wagner, plaustrarius.

кӧла̑рев, а, о, vide коларов.

кола̀рина, f.: Пак на главу капу *коларину*,| О којој су до три крила златна —

кола̑рница, f. die Wagnerei, Werkstätte des Wagners, officina plaustraria.

кӧла̑ров [**коларев**], а, о, des Wagners, plaustrarii.

кӧласт, а, о, шарен на кола, rundgefleckt, maculosus: У скут свилен *коласте* азбије —

кӧлац, кӧца, m. (pl. *кӧци*, а у Црногорскијем пјесмама има и *кӧчеви*, gen. *кола́ца̄*) der Pflock, Pfahl, palus [cf. казук]: Сад ће твоје овце на трагове,| А Турачке главе на *кочеве* —

кӧла̑ч, кола̀ча, m. 1) eine Art radförmiges Brot, panis genus. Кад се иде у пријатеље (својти у госте) свагда у торби осим чутуре и још чега ваља понијети и колач (т. ј. пшеничан хљеб), па кад се из пријатеља повраћа, опет одонуда такови колач ваља да му спреме; за то се каже: Јужну божићу и пријатељском колачу не ваља се радовати (јер пријатељ ако један колач донесе, он неколика поједе, и опет му један ваља спремити да понесе). Бољи је и црн колач него празна торба. Хвала му као и тетки без колача (т.

ј. нехвала му!). Увалио му црн комад [колач?] у торбу (кад ко учини коме каку штету). Ја му не спремам тамо колача, ich rathe ihm nicht dort zu gehen; Да зла колача! Нијесам се надао томе колачу. — 2) ein kleiner Laib Brot, den die Mutter für das Kind, bei Gelegenheit des Backens mitbäckt. — 3) ein Laib Brot bei feierlichen Gelegenheiten, н. п. крсни колач. — 4) колач обруча, одређен број савијенијех обруча и свезанијех заједно. — 5) у бунару, т. ј. древен темељ на коме се зид почиње. [vide круг 2]. — 6) (у Дубр.) господин дар справљеници. cf. [справа 2;] справљеница.

кола́чара, f. игла што има на глави као колачић (по Србији и по Босни носе жене такове игле за капама), eine Art Schmucknadel, Haarnadel, acus.

кола́чи, m. pl. кад отиду просци да прстенују дјевојку (већ испрошену) и да уговоре кад ће је водити, онда се каже (на неким мјестима, као н. п. у Јадру): *отишли на колаче* (иђи ћемо на колаче; били смо на колачима и т. д.); на неким мјестима говоре: *отишли на прстен*; на неким: *на уговор*, а на неким: *на јабуку* (на неким мјестима, као н. п. у Бачкој, иду најприје на прстен, па на јабуку, па на уговор).

кола̀чина, f. augm. v. колач.

кола̀чић, m. 1) dim. v. колач. — 2) vide уштипак.

ко̀лачки̑, adv. wie einen Pfahl [колач* = хват] (in die Höhe heben und niederpflanzen, im Ringen), ut palum defigo.

Кола̀шин, m. 1) град у Херцеговини. — 2) као кнежина између Новога пазара и Пећи.

Кола̀шињанин, m. Einer von Колашин: Гусињани и *Колашињани* —

колѐбање, n. das Schwanken, fluctuatio.

колѐбати се, ба̑м (ко̀лебље̑м) се, v. r. impf. schwanken, vacillo, fluctuo.

ко̀лѐвка, f. (ист.) vide колијевка.

ко̀леда, f. од прије су ишла момчад уочи Божића од куће до куће те пјевала пјесме *од коледе*, у којима се уза сваку врсту припијева: *коледо*! Неколико овакијех пјесама наштампано је у првој књизи Српскијех народнијех пјесама 1841, а опомињем се да сам још у дјетињству слушао у овакој једној пјесми како желе да им краве буду млијечне, да намузу пун кабао млијека: Да окупам, *коледо*!| Малог Бога, *коледо*!| И Божића, *коледо*! Момчад она што играју и пјевају зову се *колеђани*. Овај се обичај међу људима нашега закона готово са свијем изгубио, али у кршћана још траје (cf. коленда, [колендар,] колендати). *Читава коледа*, рече се и сад кад иде много људи заједно.

ко̀леђани, m. pl. cf. [колендар;] коледа.

колѐнање, n. (ист.) vide кољенање.

колѐнати, на̑м, (ист.) vide кољенати.

ко̀ленда, f. (у Дубр.) vide коледа.

ко̀ленда̑ње, n. (у Дубр.) verbal. von колендати.

ко̀ленда̑р, коленда́ра, m. (понајвише се говори pl. *коленда́ри*) (у Дубр.) vide колеђани.

ко̀лендати, да̑м, v. impf. (у Дубр.) am Christabend oder um das neue Jahr von Haus zu Haus gehen und gewisse Lieder singen, vespere natalitii Jesu Christi aut calen. jan. certa carmina canere ante fores. [cf. коледа].

ко̀леника, f. 1) таслак од вретена, eine noch nicht ausgearbeitete Spindel, fusus necdum confectus. — 2) с обадвије стране заоштљено дрво, као дружица, на које се суче пређа (као на мосур), кад хоће да се снује.

ко̀лено, n. (ист.) vide кољено.

ко̀леновић, m. (ист.) vide кољеновић.

ко̀ле̑нце, n. dim. v. колено.

ко̀ле̑р, коле́ра, m. (ист.) vide колијер.

колѐта̑ње, n. vide махање.

колѐтати, та̑м, v. impf. (у Ц. г.) као махати, schwingen, vibro.

колѐчка̑ш, колечка́ша, m. н. п. во, који је одмах до колечака упрегнут.

ко̀лѐчке, f. pl. die Räder am Pfluge, rotulae aratri.

ко̀либа, f. die Hütte, casa. [cf. кућерица].

коли̏ба̑ш, колиба́ша, m. der Quarantänediener (eigentlich der einer колиба vorsteht, н. п. у Земуну), servus publicus qui pestis caussa separatos observat.

ко̀либица, f. das Hüttchen, casula.

ко̀ли̑вка, f. (зап.) vide колијевка.

ко̀лијевка, f. (југ.) die Wiege, cunae. cf. [зипка,] њика [2, бешика 1].

ко̀лијер, колијѐра, m. (југ.) der Kragen, limbus collaris (?), franz. le collier. cf. јака [1, огрлица 3, ождријеље 2].

ко̀лик, коли̏ка, ко, 1) wie groß, quantus. — 2) als groß, quantus.

ко̏лико, 1) wie viel, quantum. — 2) soviel, quantum: колико пијевац с прага може скочити. — 3) н. п. доћи ће колико (је) данас, колико (је) сјутра, er kommt vielleicht heute noch, quam proxime.

коликого̑д,} 1) soviel immer, quantumcumque
коликого̑ђ,} demum. — 2) soviel immer, quantumvis.

коли̏нање, n. (зап.) vide кољенање.

коли̏нати, на̑м, (зап.) vide кољенати.

ко̀лино, n. (зап.) vide кољено.

ко̀линовић, m. (зап.) vide кољеновић.

ко̀ли̑нце, n. (зап.) vide кољенце.

ко̀ли̑р, коли̏ра, m. (зап.) vide колијер.

коли̏ца, n. pl. 1) dim. v. кола. — 2) der Schiebkarren, rabo.

ко̀лича̑к (коли̏чак), чка, чко, augm. v. колик.

ко̀лиша̑н (коли̏шан), шна, шно, dim. v. колик.

ко̏ло, n. 1) н. п. воденично, од кола, das Rad, rota. cf. [vide] точак [1]. — 2) der Kreis, orbis. — 3) Art Tanz, choreae genus [cf. хоро (оро)]: Ко се у *коло* вата, у ноге се

узда. — 4) шупље коло, das Quarré, orbis. — 5) die Reisungszeit, z. B. der Kürbisse, Melonen, н. п. прво *коло*, друго *коло*, и т. д.

Колòвир, Коловѝра, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, montis nomen.

кȍловођа, [m.] 1) der Anführer im Kolotanz, choragus. — 2) fig. der Anführer überhaupt, dux, choragus.

колòвођица, f. која коло води, Anführerin im Kolotanz, choraga.

колòвоз, m. 1) пут куда иду кола, das Geleise, orbita. [cf. вагаш, коломија, коник]. — 2) [*Коловоз*] пут између Спужа и Подгорице: Отидоше у *Коловоз* тврди — 3) (у Дубр.) мјесец Август, Monat August, mensis Augustus.

кȍловрат, m. der Wasserwirbel, vortex. [vide вртлог].

колòврта, f. чија реда по говеда, *коловрта* наврта, и т. д. sprechen die Hirten, indem sie, einander zählend, durch diese Art Los entscheiden, wer von ihnen z. B. das Vieh von da oder dort wegtreiben soll, formula pastorum, quis rejiciat pecus.

Колòжун, Коложу́на, m. велико брдо између Црне горе и приморја (близу Будве), Name eines Berges, montis nomen.

кȍломаз, m. die Wagenschmiere, axungia.

кȍломат, m. (у Ц. г.) н. п. на гумну, die Einfassung, margo. Онамо су гумна потаваљена камењем и жито се на њима слабо врше, него се млати, а и коломат је унаоколо свуд од камена, те се на њему може сједити, а на њима се често и договара, а кашто и игра.

колòмија, f. вагаш у брду, das Wagengeleise, orbita. [vide коловоз 1].

колòплет, / **кȍлосук,** m. das Drehrad, rota torquens.

колòтуре, f. pl. на разбоју оно о чему висе нити. cf. [колотурићи, колотурице, котурићи, скочки,] шкољци, шкокци.

колоту̀рићи, m. pl. (у Сријему) / **колòтурице**, f. pl. (у Хрв.) vide колотуре.

Колу̀бара, f. Fluß in der Ваљевска нахија, fluvius Serbiae. cf. Обница и Јабланица.

кȍлут, m. [cf. котур 1] 1) die Scheibe, Wurfscheibe, discus (wird auch so gespielt, wie der δίσκος). — 2) der Reif, Ring, orbis, circulus.

колу̀тање, n. das Spielen mit der Wurfscheibe, disci lusus.

колу̀тати се, тâм се, v. r. impf. die Scheibe werfen, discum mitto. [cf. котурати се].

колу̀тић, m. dim. v. колут.

кòлчак [*], m. 1) (н. п. у Србији) на чакширама, т. ј. закрпа на кољенима кад се чакшире продру; али кад се *колчаци ударају* начине се једнаки, и по шву се пришију гајтани те се и не познаје да су чакшире закрпљене, него би се могло помислити да су шаране. Гдјекоји и нове чакшире с оваковијем колчацима граде. — 2) (у војв.) der Muff, manicae genus.

1. **кȍље**, n. (coll.) die Pfähle, das Pfahlwerk, pali.

2. **кȍље**, (у Ц. г.) Muße, Zeit, tempus vacuum [vide кад 3]: није ми *коље* (а може се чути и: није ми *коља*, als genit.), т. ј. немам кад; Коме је путовати, није му *коље* дријемати; Нека зове и призивље, сад немам *коље* — Ми немамо каде пити вино,| Данас ни је *коље* ићи тамо| Да јуначки мегдан дијелимо —

кољѐвчар, кољевча́ра, m. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Mann, convicium in virum, као није јунак, него чува жену и *колијевку*.

кољѐнање, n. [јуж.] das Drücken mit Knien, τὸ genibus comprimere.

кољѐнати, нâм, v. [im]pf. [јуж.] бити, гњечити кољенима, mit Knien drücken, comprimo genibus.

кȍљено, n. (pl. gen. кȍљенâ) (јуж.) 1) das Knie, genu: бити коме до кољена, т. ј. први послије њега; Ти ћеш, Марко, први цароватi,| А ја ћу ти бити до *кољена* — 2) das Gelenk, articulus: Па извади дурбин од биљура,| Развуче га на девет *кољена* — 3) н. п. у трске, Absatz, geniculum. — 4) die Generation (das Geschlecht), der Stamm, genus [cf. лоза 3, 2 пас 2, фамилија]: све до девет кољена; девето кољено може се узети; Проклето му племе и *кољено*.

кȍљеновић, m. (у Херц.) ein Mensch von gutem alten Hause, von Familie (кољено), illustri loco natus. [vide] п л е м и ћ, cf. одаковић, кућић.

кȍљенце, n. pl. (gen. кȍљенâцâ) dim. v. кољено: И понеси дурбин од биљура,| Па му пружи седам *кољенаца* —

кољѝвни, нâ, нô, (у Далм.) н. п. варићак (шенице), што се даје свештенику о крсном имену (у име кољива).

кȍљиво, n. gekochter Weizen, der bei dem Todtenmale (на даћи) und am Patrontage (на слави) vom Priester gesegnet, und von den Gästen verkostet wird, (triticum) silicernium. cf. панаија [панахија].

кȍљиконьевић, m. у пјесми, Pferdeschlachter, qui equos mactat: До сад смо се звали Краљевићи,| А по сада *кољиконьевићи* —

кôм, кôма, m. 1) (у Сријему) vide комина [1]. — 2) [*Ком*] многа се брда тако зову, н. п. Ком у Васојевићима.

кȍмад, *комáда*, [комат] m. (*τὸ κομμάτιον*) das Stück, frustum. [cf. бокун, парче 1]. О свом *комаду* туђа говеда чувати. Дан и комад (н. п. има) i. e. das tägliche Brot (Auskommen).

комáдање, n. 1) das Zerstücken, dissectio. — 2) das Erzürnen, iracundia.

комàдара, f. ракија од кукуруза или од другог каква жита, der Kornbranntwein, vinum ustum e frumentis. Срби такову ракију овако пеку: намијесе доста хљеба и испеку, па *искомадају* у кацу и налију водом; кад то ускисне

и преври, онда пеку ракију. cf. хљебара [(љебара) 2].

комадати, дам, v. impf. zerstückeln, disseco in frusta.

комадати се, дам се, v. r. impf. 1) н. п. комада се камен, zerfallen (in Stücke), dilabi. — 2) sich erzürnen, irascor.

комадешка, f. augm. v. комад.

Комадија, f. ein Ort in Ungern: Од Пишпека и од *Комадије* —

комадина [коматина], f. augm. v. комад.

комадић, m. dim. v. комад, das Stückchen, frustulum.

комађе, n. (coll.) die Stücke, frusta: Гладан пас о *комађу* сања.

[**Комани**, m. pl. капетанија (племе) у Црној Гори; *види* s. v. Будош.]

комање, n. das Stoßen mit der Hand, τὸ trudere manu.

комар, комара, m. (у Дубр. комар, комара) vide комарац: Игра коња *комар* момче младо| Покрај ђошка козје цигерице —

комарац, рца, m. die Mücke, culex empis [cul. pipiens] Linn. cf. комар, комарица.

комарда, f. (у Дубр.) vide [м е с а р н и ц а] касапница.

комардар, m. (у Дубр.) vide м е с а р [1], касапин.

комарица, f. vide комарац.

комарник, m. das Netz, oder der Vorhang gegen die Zudringlichkeit der Mücken, plaga ad arcendos culices.

комарча, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus. [vide подланица 2].

комарчев, а, о, der Mücke, culicis.

комат, m. 1) vide **комад**: Откидује по *комат* и *комат*| Докле обје сабље исјекоше — 2) (у Ц. г.) мало, wenig, paululum: Од војске се *комат* одвојише —

комати, мам, v. impf. кога руком дирати, гурати, mit der Hand stoßen, manu trudere: не комај се.

коматина [**комадина**], f. augm. v. комат: *Коматине* на земљу бацише —

комац, мца, m. vide [1] стрмен.

Комача, f. у Крбави једна главица, на којој кажу да су зидине од дворова Ивана Карловића. Ниже Комаче је село *Комић*. cf. Ком [2].

комбост, m. eine Speise von gekochtem Sauerkraut, cibi genus, e brassica acida: исијече се кисео купус на прокоље па се скува; па се онда залучи бијелим луком (или после слачицом), и тако се једе (уз пост).

комендат, комендата, m. der Kommandant, dux. Ова ријеч није била позната у Србији до године 1804, него је по том прешла онамо одовуд (из Сријема и из Бачке), [vide] п о г л а в а р, cf. управитељ: Та Јакова Српског *комендата* —

комендатов, а, о, des Kommandanten, imperantis.

комендатски, ка, ко, Kommendanten, imperantium.

комендија, f. (mit dem Rhinesmus) die Komödie, comoedia.

комендијаш, комендијаша, m. der Komödiant, comoedus.

комендијашев, а, о, des Komödianten, comoedi.

комендијашица, f. die Komödiantin, comoeda (mima, mulier scenica).

комендијашки, ка, ко, komödiantisch, scenicus.

комендирање, n. das Kommandiren, Commando, imperium.

комендирати, комендирам, v. impf. kommandiren (gebieten), impero, cf. [vide] управљати: Прво јесте Лазаревић Луко,| Који Шапцем *комендира* градом —

комешање, n. die Bewegung, commotio.

комешати се, шам се, v. r. impf. sich in Bewegung setzen, commoveri.

комидба, f. das Abblatten der Kukuruzkolben, wobei ein Nachbar dem andern hilft, demtio foliorum a fructu zeae. [cf. гулидба]. У Србији понајвише беру кукурузе с комушином, па послије иду *на комидбу*, као на мобу, један другоме те коме и пјевају и приповиједају.

комилац, миоца, m. der (Kukuruz-) Schäler, excorticator.

комин, комина, m. 1) (у Дубр.) die Küche, culina. [vide кухарница]. cf. кужина. — 2) der Rauchfang, Schornstein, fumarium (ital. cammino). cf. [vide] димњак.

комина, f. 1) die Treber, recrementum, н. п. комина од грожђа или као што се у Боци говори од маслина по што се смељу и истијеште. [cf. ком 1, браче, дроп, мезга 2, троп 2, тропине, цибра]. — 2) од ораха, die grüne Schale der Nuß, cortex nucis.

коминање, n. vide [к о м љ е њ е 1] комињање.

коминати, нам, v. impf. (у Боци) vide [к о м и т и 1] комињати, н. п. орахе.

коминача, f. (у Дубр.) vide пепељуша.

комин (дивљи и питоми) m. (у Дубр.) трава, Art Pflanze, herbae genus [cuminum cyminum L.].

комињање, n. vide комљење [1].

комињати, њам, v. impf. (у Барањи) vide комити [1] (кукуруз).

комити, мим, v. impf. 1) schälen (den Kukuruz), solvo cortice. [cf. коминати, комињати, комишати, комушати, гулити 2, корубати, љуштити 1, сужбати, чифуњати]. — 2) auskörnen, grana eximere. cf. [vide] крунити.

комице, vide накомице.

комичење, n. verbal. v. комичити се.

комичити се, комичим се, v. r. impf. (у Барањи) орах кад сазре да се може љуска с њега скинути, онда се комичи, sich schälen lassen.

комишање, n. vide комљење 1.

комишати, шам, v. impf. кукурузе, vide комити 1.
комишкање, n. dim. v. комишање.
комишкати, кам, (у Боци) dim. v. комишати.
комљење, n. 1) das Abblatten, demtio foliorum. [cf. коминање, комињање, комишање, суждбање]. — 2) das Auskörnen, exemtio granorum.
Комнен, m. Mannsname, nomen viri (vom griechischen *κομνηνός*?).
Комненија, f. Frauenname, nomen feminae (Anna C o m n e n a).
комнути, нем, v. pf. ударити чиме *окомице*, einen Stoß geben, offendo.
комов, а, о, von Trebern, e recrementis.
комовача, / **комовица**, \ f. der Treberbranntwein, lora usta.
комодљика, f. (у Ц. г.) vide лопух.
комомила, f. (у Дубр.) die Kamille, [matricaria] chamomilla [L.?].
комоника, f. der Beifuß, artemisia vulgaris Linn. (wird in der Batschka als Feuerschwamm gebraucht). [cf. комотљика].
комора, f. 1) (у војв.) die Kammer, camera. [vide к л и ј е т 1]. cf. камара. — 2) (у Србији, Босни и Херцеговини) das Feldfuhrwesen, die Lebensmittel, commeatus: отишли да носе *коморе*; још нам нијесу *коморе* дошле.
коморица, f. dim. v. комора 1.
коморџија,* m. der Führer eines Packpferdes, der Packknecht, meatuum ductor, agaso: И погуби девет *коморџија* —
комостре, стара, [комоштре] f. pl. (по западн. кр. особито у крш.) vide вериге 2.
комотљика, f. vide комоника.
комоштре, тара, m. [f. pl.] vide **комостре**.
компа, f. (у Новом саду) die Fähre, ponto.
компрачење, n. vide кубурење.
компрачити, чим, v. impf. vide кубурити.
комунитад, f. (у Паштр.) die Gemeinde, communitas, cf. [vide] општина: У здравље главарах наше *комунитади* (кад се наздравља).
комушање, n. das Schälen (der Nüsse), excorticatio.
комушати, шам, v. impf. н. п. орахе, schälen, excortico. [vide комити 1].
комушина, f. 1) die Blätter des Kukuruzkolbens nach der комидба, folia zeae rejecta. cf. [лабудина, љуштика, перушина 2, слама 2, суждбина, шаш 2, шашовина 2,] ољвина. — 2) (у Боци) vide окомак.
комушје, n. coll. (у Хрв.) vide комушина.
комушкина, f. (у Боци) vide окомак.
комша, m. (ист.) vide [к о н о] комшо.
комшија* [коншија], m. der Nachbar, vicinus. cf. [vide] сусјед.
комшијин [коншијин], а, о, des Nachbars, vicini.
комшијница [коншијница], f. die Nachbarin, vicina. cf. [vide] сусједа.
комшијнски [коншијнски], / ка, ко, nachbarlich, **комшијски** [коншијски], \ vicinorum.

комшилук* [коншилук], m. die Nachbarschaft, vicinia. [vide сусједство].
комшо, m. (јуж.) vide коно.
кон, m. (у Сентандрији и у Славон.) in den Redensarten: од кона до кона, oder: од кон до кон, т. ј. од краја до конца, von Anfang bis Ende, ab initio usque ad finem.
1. **кона**, f. die Nachbarin, vicina (hyp. v. коншијница): *Кона кону* преко плота звала —
2. **кона**, m. (ист.) vide коно.
Конављанин, m. Einer von Конавље.
Конавље, n. као кнежина у Дубровачкој држави, Name einer Gegend, regionis nomen.
Конавока, f. Eine von Конавље. [cf. Конаока].
конавоски, ка, ко, von Конавље.
конагџија* [конакчија], m. der Quartiermacher, designator hospitiorum.
конак,* m. 1) der Hof, aula, [vide] д в о р [1], cf. оџак: владичин конак, нови конак, стари конак, шарени конак (у Крагујевцу Милошев први двор). — 2) das Nachtlager, mansio [vide ноћиште]: примио нас на конак; отишао да готови конак; Гдјено синоћ на *конаку* бјесмо — На Загорју *конак* учинише| Код Ченгића двора бијелога — 3) die Tagreise, diei iter: један *конак* хода; од Биограда до Цариграда има десет *конака*; Далеко је Тијана планина:| Одавде је до мора сињега| Равних, Зуко, тридесет *конака*,| А уз море тридест и четири| До Тијане високе планине ;| Уз планину кажу три *конака*,| Ђе је кула Костреш-харамбаше — А далеко кости занијети| Браћи нашој преко мора сиња| Преко мора четрест *конака*| Ђе нам тамо своје вјере нема —
конаковање, n. das Absteigen, Uebernachten, pernoctatio.
конаковати, кујем, v. impf. übernachten, pernocto. [vide] н о ћ и т и, cf. коначити.
конакчија[*], m. vide конагџија.
конао, конала, m. (у Боци) der Kanal, canalis.
Конаока, f. vide Конавока.
конат, m. (у примор.) vide рачун [1]: Домаћи *конат* на путу не ваља ништа.
коната, f. (у примор.) некака винска мјера, Art Weinmaß, mensura quaedam vinaria: У њем' вина тридесет *коната* —
конац, конца, m. 1) ein Zwirnfaden, Zwirn, filum. cf. конци. — 2) das Ende, finis, али се ријетко говори, н. п. томе нема ни краја ни *конца*; Све му каза од краја до *конца* — 3) [*Конац*] у Херцеговини поље у коме је варошица Љубиње.
коначење, n. das Uebernachten, pernoctatio.
коначити, чим, v. impf. и. pf. übernachten, pernocto, cf. конаковати: На Чеву је војска *коначила* — Ђегоћ свати конак *коначили* —
Конда (Конда), f. Frauenname, nomen feminae.
Кондија, f. Frauenname, nomen feminae.
кондијер, кондијера, m. vide кондир [1]: И *кондијер* жежене ракије —

ко̀ндӣр, кондира, m. 1) (ст.) der Becher, poculum [cf. кондијер]: *Кондир* вина од дванаест ока — Донеси ми *кондир* вина од три године — 2) (у Сријему) у резању винограда: кад се лоза на кондире одсијече, онда више роди.

ко̀нђа, f. убрадач женски (особито по Шумадији), eine Art weibliche Kopfbedeckung, vittae genus. [cf. туњга, цега].

ко̀нӣк, m. (у Ц. г.) пут за кола, Fahrweg, via. cf. коловоз [1].

ко̀ница, f. (у Барањи) Wagenschoppen, receptaculum curruum.

ко̀но, m. (јуж.) hyp. v. коншија. [cf. 2 кона, комша, комшо].

ко̀ноба, f. 1) (по западн. кр.) [vide] подрум [2], Keller, cella. — 2) (у Хрв.) соба при земљи, гдје се пије и јело готови, eine Art Schenke, caupona. [vide гостионица]. У Сењу пјевају људи иза гласа не само по *конобама*, него и по улицама у по подне.

коно̀бање, n. kümmerliches Leben, vita parca.

ко̀нобар, m. 1) (по западн. кр.) vide кључар. — 2) (у Хрв.) који има конобу, ein Gastwirth, caupo. cf. [vide] крчмар [1].

ко̀нобарица, f. 1) (по западн. кр.) vide кључарица. — 2) (у Хрв.) жена која има конобу, die Gastwirthin, caupona. [vide крчмарица].

коно̀бати се, ба̄м се, v. r. impf. трудом отимати се од зла и од сиротиње, sich kümmerlich behelfen, parce ac duriter vitam agere: добро *се* овај човјек *коноба*.

ко̀ноп, m. (по западн. кр.) vide [уже 1] конопац: Два пеливана не могу на једном *конопу* играти.

ко̀нопа̄р, m. (у Дубр.) der Seiler, restio.

ко̀нопац, пца, m. ein Strick von Hanf, funis cannabinus. [vide уже 1]. *Конопац* је од конопаља и добро је усукан, које само конопари граде; *узица* може бити и од конопаља и од вуне, али није усукана, него је оплетена и свака је жена себи плете; *личина* је усукана као и конопац, али је од лика и људи је сами праве.

Ко̀нопља, f. Frauenname, nomen feminae.

ко̀нопља̄к, m. [vide конопљиште?].

ко̀нопљан, а, о, Hanf=, cannabinus. [cf. кудјељни].

ко̀нопље, ко̀нопа̄ља̄, f. pl. der Hanf, cannabis. cf. [vide] кудјеља [1].

коно̀пљика, f. die Hanfstaude, der Hanfstängel, cannabis: танка као *конопљика*.

коно̀пљичина, f. augm. v. конопљика.

ко̀нопљӣште, n. Ort, wo Hanf gestanden, ager, in quo cannabis fuit sata. [cf. кудјељиште; конопљак?].

ко̀нопчић, m. dim. v. конопац.

контѐнтати, та̑м, v. pf. (у приморју) vide задовољити: Обећај а не дај, луду срце *контентај*.

ко̀нци, ко̀на̄ца̄, m. pl. der Zwirn, fila [vide конац 1]: преде конце; купио сам конаца.

ко̀нча̄ње, n. das Sticken mit Zwirn, pictura acus et fili.

ко̀нчати, ча̑м, v. impf. н. п. чарапе, mit Zwirn sticken, pingo acu filo munita.

ко̀нчић, m. dim. v. конац.

ко̀ншија,* m. vide **комшија**.

ко̀ншијин, а, о, vide **комшијин**.

ко̀ншӣјница, f. vide **комшијница**.

ко̀ншӣјнскӣ, **ко̀ншӣјскӣ**, } ка̂, ко̂, vide **комшијски**.

коншѝлук,* m. vide **комшилук**.

ко̏њ, ко̀ња, m. (gen. pl. ко́ња̂) 1) das Pferd, equus [cf. парип 2]: овчиј коњ, scherzhaft für магарац. — 2) der stehende Stab im клис-spiel. [cf. ћералица]. — 3) der Maßstab, im клис- und прстен-spiel: два коња, три коња. — 4) (auch коњиц) der Steg über гусле, ponticulus. cf. коњиц [3, кобилица 4]. (So auch krainisch кобилица).

ко̀њанӣк, **ко̏њӣк**, } m. der Reiter, eques. [cf. атлија].

ко̀њина, f. 1) augm. v. коњ. — 2) Roßhaut, pellis equina.

ко̀њӣћ, коњѝћа, m. (у Рудничкој нахији) рачвасто мало дрво (понајвише шљивово), које се завуче одоздо у казанску лулу, те низ доњи и дуљи његов крак иде ракија у поставу. У Јадру је казанска лула на дну шупља с доње стране, па се мјесто коњића кроз ону јаму провуче као мала узичица од влакна, те низа њу иде ракија. [vide мамак].

ко̏њӣц, m. (voc. ко̏њӣцу) 1) dim. v. коњ (ст.): Ја не гледам тавној ноћи доба,| Нит' мој *коњиц* мутној води брода — Или му *коњиц* оронуо? — Коњ јунака оставио| На злу мјесту у Косову;| Јунак коњу говорио:| Ој *коњицу*, добро моје! — 2) Name eines Insekts, insecti genus. [vide виленски коњ]. — 3) на гуслама, vide коњ 4. — 4) кочић на коме витао стоји. — [*Коњиц*] 5) град на Неретви између Босне и Херцеговине (пола га је Босанско а пола Херцеговачко): Већ Турчина Богом побратима| У *Коњицу* бега Али-бега — 6) манастир некакав: Манастиру бијелу *Коњицу* —

коњѝчак, чка, m. hyp. v. коњиц.

коњѝчић, m. dim. v. коњиц.

ко̏њичкӣ, ка̄, ко̄, Reiter=, equitum: дванаест коњичких сахата од Биограда.

коњо̀барка, f. (у Сријему) најсилнија вјештица, која човјека с коња обара очима.

коњо̀зобница, f. (у Хрв.) vide зобница.

коњо̀крадица, f. der Pferdedieb, fur equorum.

коњо̀мора, f. u. m. велики бињаџија, који *мори коње*, ein heftiger Reiter, eques vehemens.

ко̏њскӣ, ка̄, ко̄, Pferde=, equinus.

ко̏њскӣ бо̀сиљак, m. die Waldmünze, mentha silvestris [1) mentha L.; — 2) mentha aquatica L.].

кȍњскӣ кȁмен, m. das Blauvitriol. [vide очни камен].

кȍњскӣ рѐп, m. (у Дубр.) некака трава, cauda equina [equisetum L.].

Кȍњско̑, n. adj. планина близу Лукавице, Name eines Berges, montis nomen.

кȍњско̑ кȍпито, n. (у Дубр.) vide копитњак [1?].

кòњувача, f. (у Јадру) eine Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

коњу̀ша̑р, коњушáра, m. der Pferdehüter, custos equorum.

коњушàрица, f. (у Лици) т. ј. змија, vide смук (кажу да их има дугачкијех преко дванаест стопа). cf. коњуштица.

кòњу̑шница, f. 1) Pferdestall, stabulum: Па украде кључе од ризнице, Од ризнице и од *коњушнице* — [cf. ахар, (аар, ар) 1, хар 1, штала.] — 2) [*Коњушница*] зидине у Поцерини. cf. [1] двориште.

коњу̀штица, f. (у Ц. г.) vide смук. cf. коњушарица.

кȍњче, чета, n. ein Rößlein, equuleus.

коњшта̑к, коњштáка, m. 1) изнутра, spina ventosa. — 2) с поља, taphus.

***копа**, f. (у Васојев.) vide стог [1].*

кȍпан, пна, пно, schneelos, ubi solutae jam sunt nives.

кȍпања, f. eine hölzerne Schüssel, scutula, scutra. cf. [vide] здјела.

кȍпа̑ње, n. das Graben, fossio.

кȍпањица, f. 1) dim. v. копања. — 2) (у Ц. г.) vide вања.

Кòпаонӣк, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen.

кȍпар, пра, m. Dill, anethum graveolens Linn. [cf. мирођија].

копàра̑ње, n. vide [чепркање] чепрљање.

копàрати, ра̑м, v. impf. (у Рисну) vide [чепркати] чепрљати.

кȍпати, па̑м, v. impf. graben, fodio: копати кукурузе, виноград, купус, и т. д.; копати трице, närrisches Zeug treiben, nugari.

кòпа̑ч, копáча, m. der Gräber, fossor.

копа̀чев, а, о, des Gräbers, fossoris.

копа̀чица, f. die Gräberin, quae fodit.

кȍпила̑д, f. (coll.) die Bastarde, spurii. [cf. мулад].

копѝлан, m. [cf. копиљан] 1) ein Sohn außer Ehe, filius spurius. [cf. копиле 1, курвић 1, спурјанин]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo. cf. [копиле 2,] курвић [2].

копѝлача, f. дјевојка која роди копиле, die außer Ehe schwanger wird, quae extra matrimonium gravida fit. cf. грјешница [2, копиљача].

кȍпиле, кȍпилета, m. 1) ein Kind außer der Ehe, spurius, spuria. [vide копилан 1]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo [vide копилан 2]: И одвести Косу Смиљанића За *копиле* од Задра Тодора —

копѝлити се, кȍпила̑м се, v. r. impf. trächtig werden in einem Alter von einem Jahre (vom Schafe, von der Ziege), ingravidari ante justam aetatem.

копѝлица, f. 1) ein vor der Zeit trächtiges Schaf, Ziege, ovicula gravida ante justam aetatem. — 2) Schimpfwort für ein Frauenzimmer, convicium in mulierem: А због једне грдне *копилице* —

копѝљан, m. vide копилан.

копѝљанскӣ, ка̄, ко̄, dem копиљан gehörig, filii spurii.

копѝљача, f. vide копилача.

Кȍпиље, m. поље у Пиперима: Да изјавим на *Копиље* овце —

копѝљѐње, n. das frühe Tragen, ingravidatio ante aetatem.

копѝра̑ње, n. das Wimmeln der Würmer, circumreptatio (scaturitio) vermium.

копѝрати, ра̑м, v. impf. wimmeln, scaturio. Auch ein einziger Wurm, копира у рани.

кòпитнӣк, m. (у Ц. г.) vide копитњак [1].

кòпитња̑к, m. 1) europäische Haselwurz, asarum europaeum Linn. [cf. копитник, коњско копито?]. — 2) (у прим.) као копито у мору а унутра као каменица (острига), Art Seemuschel, ostreae genus.

кȍпито, n. 1) der Huf, ungula. — 2) [*Копито*] планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae.

кȍпка̑ње, n. dim. v. копање.

кȍпкати, ка̑м, v. impf. dim. v. копати.

кȍпљанӣк, m. Lanzenträger (Lanzier), hastatus. [cf. копљеник, миздраклија].

кȍпљача, f. 1) die Fahnenlanze, lancea signifera. [cf. катариште]. — 2) (у Ц. г.) штап с пангаметом.

кȍпље, n. 1) die Lanze, lancea, hasta. [cf. миздрак, џида; жажалица]. Послије боја *копљем* у трње. Одскочило (или искочило) сунце с *копља*. — 2) [*Копље*] планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae: Нека бјежи уз *Копље* планину —

Кȍпљевић, m. зидине од намастира негдје у нахији Шабачкој.

кȍпљенӣк, m. vide копљаник: Кучајинска бојна *копљеника* —

кȍпнети, пӣм, (ист.) vide копњети.

копнѝна, f. schneeloser Platz, locus nivibus vacuus.

кȍпнити, пӣм, (зап.) vide копњети.

кȍпња, f. das Umgraben, Umhauen des Weinbergs, des Kukuruzackers, fossio.

кȍпњети, кȍпнӣм, v. impf. (југ.) schmelzen, liquesco (vom Schnee, aber auch vom Abliegen der reifen Wassermelone).

копòран,* m. eine Art Kleides mit Aermeln, vestis manicatae genus. У Србији по селима, п. п. у Јадру, копоран се зове од плаветне чохе хаљина с рукавима до ниже појаса, која се облачи врх ђечерме, по којој се опасује, а

у Биограду гдјекоји зову копоран велики гуњ који се и поставља кожом.

кòпрена, f. 1) (по зап. кр.) vide махрама: Не удри јелу по грани,| Нег' младу Јану по глави,| Мудра је Јана ђевојка,| *Копреном* рану покрила — И скиде јој *копрену* са главе — 2) (у Дубр.) der Flor, panni genus.

кòприва, f. (pl. gen. кòпрӣва) [1)] die Nessel, urtica [L.], cf. жара: Не ће гром у коприве (Unkraut verdirbt nicht); Трње боде, а *коприве* жаре — [2)] мртва коприва, die Taubnessel, lamium purpureum [L.].

кòпривица, f. dim. das Nesselchen, urticela.

Кòпривњак, m. извор у Јадру (између села Тршића и Пасковца); мислим да би се тако звало мјесто гдје расту коприве, али ја нијесам чуо: Коњ до коња, јунак до јунака,| Од Медњака те до *Копривњака* —

копр̀цање, n. das Zappeln, palpitatio.

копр̀цати се, цам се, v. r. impf. zappeln, palpito, н. п. кад се што закоље оно се копрца док са свијем не издахне.

кòпун, m. der Kapaun, capo.

копу̀нити се, кòпӯнӣм се, v. r. impf. stolzieren, superbio, efferor. [cf. кокотити се].

копу̀њење, n. das Stolzieren, superbitio.

кòпца, f. dim. v. коб: Добра га је *копца* сукобила —

кòпча[*], f. vide ковча.

кòпче[*], f. pl. vide ковче.

кòпчање, n. Art Kinderspieles mit Knöpfen, ludi genus.

кòпчати се, чāм се, v. r. impf. (у Хрв.) бацати пуце (дугме) или *копчу* у јамицу, Knöpfenspielen (ein Kinderspiel mit Knöpfen), nodulis ludere.

кòпчица, f. dim. v. копча.

кòра, f. 1) н. п. на дрвету, die Rinde, cortex. — 2) н. п. хљеба, die Rinde, crusta. — 3) (у Ресави) vide јуфка [1].

кòраб, } m. das Schiff, navis. cf. [vide]
кòрабаљ, бља,} лађа.

Кòрава, f. Name eines Flusses, fluvii nomen: На саставак Саве и *Кораве* —

кòравица, f. (у Сињу) squalius Turskyi Heckel.

Кора̀вљица, f. село у Херцеговини: Имам кмете села *Корављице* —

кòрак, m. } der Schritt, passus. cf. шкрок.
кòракљај, m.}

кòрāн[*], кора́на, m. vide алкуран. [cf. ћитап, мусаф].

Кòрана, f. вода у Хрватској, Name eines Flusses, fluvii nomen.

кòрāћ, кора́ћа, m. (у Ц. г.) чекић што се коњи кују, Art Hammer Pferde zu beschlagen, malleus calceando equo.

кора̀ћић, m. dim. v. кораћ.

кора̀чање, n. das Schreiten, gressus. [cf. кракање].

кора̀чати, чам, v. impf. schreiten, gradior. [cf. кракати].

кора̀чити, кòра̀чӣм, v. pf. schreiten, gradior.

кòрба, f. Vorwurf, exprobratio, cf. [vide] укор: Није умрла баба од *корбе*, већ од празне торбе; Е је њојзи *корба* додијала| И од оца и од старе мајке —

кòрбāч, корба́ча, m. (по Хрватској и по Славонији) vide [бич] камџија.

кòрда, f. у пјесми, vide [сабља1] ћорда: И дај мени *корду* зар̂ђалу —

корди̏јāл, кордија́ла, m. (ital. cordiale) љековито пиће што се особито даје ономе који падне у несвијест, да би дошао к себи, die Herzstärkung, laxamentum.

кòрдовāн, m. das Corduan-Leder, aluta Cordubensis.

кордова́нџија, m. der Corduan-Fabrikant, alutarius.

кòре, кōрā, f. pl. 1) н. п. од ножа, die Scheide, vagina. cf. [vide] ножнице. — 2) у бритве, das Heft des Taschenmessers. [cf. камзе]. — 3) у књиге, der Einband, tegumentum. [vide корица 2].

кòрен, m. 1) (ист.) vide коријен. — 2) [*Корен*] брдо које раздваја Оточку регементу од Лике, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

коре́нак, нка, m. hyp. v. корен [cf. коречак]: Заспала девојка дренку на *коренку* —

Корѐнита, f. Fluß und Dorf im Jadar (cf. Грнчара).

кòрење, n. 1) (ист.) vide коријење. — 2) die Vorwürfe, exprobratio. [cf. прекоравање].

кòрет, m. (у Ц. г.) 1) зубун женски (био од чохе или од сукна), Art langes Frauenkleid ohne Aermel, vestis genus. — 2) као ћурче дугачкијех тијеснијех рукава с капцима, Art kurzes Kleid mit langen engen Aermeln, vestis quaedam manuleata.

коре́чак, чка, m. (у Сријему) hyp. v. корен. [vide коренак].

кòризма, f. (у прим.) 1) die großen Fasten vor Ostern, jejunium quadragesimale. cf. [vide] часни пост. — 2) *баба коризма*: овијем именом у Црмници плаше малу дјецу кад уз пост заиште што мрсно. cf. покоризмић.

кòријен, m. (јуж.) 1) die Wurzel, radix. — 2) у купуса, der Krautstrunk, stirps. — 3) (у Боци и по околини) vide дрво 1, н. п. десет коријена маслина.

коријѐнак, нка, m. hyp. v. коријен.

кòријење, n. (јуж.) coll. 1) die Wurzeln, radices. — 2) Krautstrünke, stirpes: С кебом у коријење, т. ј. пропало све, нити се има чим другим хранити, него да се иде у купусиште, гдје је купус посјечен, да се тражи коријења.

кòрисан, сна, сно, vide **користан.**

кòрист, f. der Nutzen, das Gedeihen, utilitas: Мрзост на страну, а *корист* преда се. [cf. хасна (асна), вајда (фајда)].

кòристан [корисан], сна, сно, gedeihlich, salvus:

Користан ти во, крава! [cf. хасновит (асновит)].
ко̀ристовати, тујем, v. [im]pf. (по јужн. кр.) nützen, prodesse.
ко̀ристовати се, тује̂м се, v. r. [im]pf. (у Боци) Nutzen ziehen von etwas, fructum capere ex re: не ћеш се користовати.
Ко̀рита, Кѐрита̄, n. pl. Wald in der Herzegowina, saltus in Hercegovina: Ударисмо кроз *Корита* равна,| Сва *Корита* притиснула тама —
ко̀ритаст, а, о, ausgehölt, trogartig, alveatus.
ко̀рита̂нце, n. das Tröglein, alveolus.
ко̀рити, ри̂м, v. impf. кога, einem Vorwürfe machen, exprobro. [cf. прекоравати].
ко̀рити се, ри̂м се, v. r. impf. einander Vorwürfe machen, exprobrare sibi invicem.
ко̀рито, n. (gen. pl. кѐрита̄) der Trog, alveus. [cf. текне, валов].
ко̀рица, f. 1) dim. v. кора. — 2) од књиге, der Einband, tegumentum. cf. коре [3].
1. **ко̀рице**, f. pl. dim. v. коре.
2. **ко̀рице**, n. 1) dim. v. корито. — 2) (у Хрв.) падно грота, одакле жито пада у камен (грот у Србији се зове *кош*, а ово корице *чанак* [3]).
Корје̂нићи, m. pl. у Херцеговини, у Никшићком кадилику, као кнежина, у којој има и Хришћана и Турака. У Корјенићима је на стијени градић *Клобук*.
корје̂нићки, ка̂, ко̂, von Корјенићи.
корје̂нчић, m. dim. v. коријен.
ко̀рма̂н, кормана, m. das Steuerruder, gubernaculum. cf. [vide] крма [2].
корма́нити, ко̀рма̂ни̂м, v. impf. steuern, guberno. cf. [vide] крмити [2].
ко̀рма̂нош, m. der Steuermann, gubernator. cf. [vide] крмар.
ко̀рма̂ношев, а, о, des Steuermanns, gubernatoris.
корма́ње̂ње, n. das Steuern, gubernatio.
ко̀рмош, m. (у Бачкој) некака буба, Art Insekt, insectum quoddam: Мути као *кормош* по сирку.
ко̀рњача, f. die Schildkröte, testudo. [cf. чапчара]. Срби приповиједају да је човјек (прије него је корњача на свијету била) умијесио погачу и испекао кокош, па сјео да једе, а у тај час рупи кум његов на врата, а он онда брже боље метне кокош на погачу па поклопи чанком, и тако сакрије од кума. Кад кум отиде, а он устане опет да дохвати кокош и погачу да једе, али се оно све (кокош, погача и чанак) претворило у корњачу (што је сакрио од свога кума). И тако постане корњача.
ко̀рњачин, а, о, der Schildkröte, testudinis.
ко̀рњачина тра̏ва, f. Art Pflanze, herbae genus.
ко̀рњачица, f. dim. v. корњача.
ко̀ров, m. das Unkraut, herba inutilis [cf. травуљина, травурина, халуга (алуга) 2]: Нема га ни од корова (кад кога не могу да нађу. *Ни од корова*, ваља да као псето кад се ваби па изиђе откуд из корова).
Ко̀рона, f. уврх Овчара више намастира Сретенија једна долина зове се *мала Корона*, а више ове долине један затаванак, на коме има и мали извор, *велика Корона*, а испод њих зове се *Корунски до*. Приповиједа се да су у стара времена, кад су овај намастир најприје хтјели градити, бацали *круну* у небо, да гледају на коме ће се мјесту уставити, па ондје да граде цркву; и од тога остало име *Корона*.
ко̀рот, m. (у Дубр.)} жалост за мртвим, die
ко̀рота, f. (у Ц. г.)} Trauer, luctus: у короти смо. cf. [vide] жалост.
ко̀ротова̂ње, n. das Trauern, luctus.
ко̀ротовати, тује̂м, v. impf. (по западн. кр.) trauern, lugere, cf. [vide] жалити [1]: Жена мужа *коротује* толико коликоври земљана пињата кад се с огња дигне.
ко̀рпа, f. (у војв. по варошима) vide котарица.
ко̀рсем, vide [т о б о ж е] токорсе.
кору̀ба̂ње, n. das Auslösen (von Kukuruz), excorticatio.
кору̀бати, ба̂м, v. impf. (по југоз. кр.) љуштити кукуруз, auslösen (den Kukuruz), solvo cortice. [vide] к о м и т и [1], cf. сужбати.
ко̀руна, f. 1) vide [1] круна: На глави јој круна и *коруна* — Цар *коруну* вурже под капицу — 2) [*Коруна*] Name eines Flusses, nomen fluvii: Да почува чардак на *Коруни*| Да не прође од Карловца бане —
Ко̀рунски̂ До̏, m. cf. Корона.
Ко̀рчула, f. die Insel Curzola, Corcyra.
корчу̀ла̂нски̂, ка̂, ко̂, von Корчула.
ко̀ршо̂в, коршо̂ва, m. (у војв.) vide крчаг.
ко̏с, m. (pl. ко̀сови, косо̂ва̂) die Amsel, [turdus] merula [L.; cf. косовац 1, 2 косовица].
1. **Ко̀са**, f. hyp. v. Косана.
2. **ко̀са**, f. (acc. ко̏су) 1) die Sense, falx foenaria. — 2) ћурчијска коса, das Abziehеisen. — 3) die Haare, capilli [cf. власи 1; перчин]; би ми уз косу, zuwider. — 4) eine Art Berge, montis genus: отишао уз *косу*, косом; Како вију по *косама* вуци — [cf. 2 била, било 1].
Ко̀са̂јница, f.: А на оној равној *Косајници*,| Онђе бјеше Косајчић Иване —
Ко̀са̂јчић, m. cf. Косајница.
Ко̀сана, f. Frauenname, nomen feminae.
коса́њица, f. dim. v. коса 4.
ко̀сат, а, о, langhaarig, comatus.
***Ко̀сатица**, f. вода недалеко манастира Миљешеве.*
ко̀сац, сца, m. 1) der Mäher, Mäder, foeniseca. [cf. косач]. — 2) (у Сријему) онолико ливаде колико један косац за дан може покосити, Mahd, falcastrum. — 3) eine Art Insekt, insecti genus [phalangium opilio L.].
ко̀са̂ч, косача, m. vide косац 1.
ко̀сидба, f. die Mahd, foenisectio.

ко̀сијер, косијѐра, m. [јуж.] das Rebenmesser, falx vinitoria. [cf. вагов, косор, кучен].

Косијѐрево, n. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст?) ein Kloster in der Herzegowina, monasterium Hercegovinae.

ко̀сӣр, косӣра, m. ([ист. и] зап.) vide косијер.

ко̀ситер, m. (*κασσίτερος*) das Zinn, stannum. [cf. калај, цин].

ко̀ситеран, рна, рно, zinnern, stanneus: Сакуј нама шајку *коситерну* —

ко̀сити, ко̀сӣм, v. impf. mähen, meto, foenum seco: Кадгођ *коси* рукавице носи —

ко̀сити се, ко̀сӣм се, v. r. impf. 1) н. п. сукно, sich abreiben, deteri. — 2) косе се нерастови, челе, raufen (von Ebern und Bienen), rixari.

ко̀сица, f. 1) dim. v. коса. — 2) она узичица, којом је бич за држаље привезан, kleine Schnur mittelst welcher die Peitsche an den Stiel angebunden wird, resticula scuticam cum manubrio conjungens.

ко̀сиште, n. der Sensenstiel, manubrium falcis.

Ко̀смāј, Ко̀смаја, m. Berg in der Belgrader нахија: Пала магла по голом *Космају*,| Са *Космаја* на Јанкове дворе — Од *Космаја* гн'језда соколова —

ко̀смат, а, о, haarig, pillosus [vide коснат]: Кроз *космате* горње трепавице —

ко̀сматица, f. у загонеци, cf. висјелица.

ко̀смо̄в, космо̀ва, m. име псету, ein Hundsname, nomen cani indi solitum.

ко̀смура, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

ко̀снат, а, о, langhaarig, pilosus, cf. космат: И твојега *косната* мркова — Јаши брате, *косната* дората —

ко̀снӣ, нā, нō, н. п. ков, гладилица, Sensen-, falcis messoriae.

ко̀снӣк, коснӣка, m. дирек (у кућe од плетера), који у дувару косо стоји.

ко̀со, schief, oblique.

ко̀совац, ко̀сōвца, m. 1) (у Боци) vide кос. — 2) [*Косовац*] човјек из Косова.

ко̀совић, m. das Junge der Amsel, pullus merulae.

1. **Ко̀совица,** f. ријека (или поток) у Далмацији, која извире под планином Козјаком и више Книња утјече у Крку.

2. **косо̀вица,** f. (у Хрватској) vide кос.

Ко̀сōвка, f. ein Frauenzimmer von Косово: Поранила *Косовка* ђевојка —

ко̀совљӣ, ља, ље, Amsel-, merulae.

Ко̀сово, n. 1) (mit und ohne поље) das Amselfeld (berühmt durch die Schlacht, die anno 1389 на Видов дан (15. Juni) Serbiens Schicksal entschied), Campus merularum. In einem Liebe abjektiwisch: Није, побро, даждиц *Косовијем* — 2) у Далмацији долина опкољена каменитијем планинама, у којој је девет села.

ко̀совскӣ, кā, кō, 1) von Косово, Cossovinus. — 2) alt, noch von den Zeiten der Kossovo-Schlacht, Cossovinus (marathonius).

косо̀глав, а, о,: И два *косоглава* —

ко̀сор, m. (у Далм.) на великој моци као косијер, чиме се драча сијече, Art Messer Dorn zu schneiden, culter secandis vepribus.

ко̑ст, ко̏сти, f. (*loc. ко̀сти,* gen. pl. ко̀стијӯ и ко̀стӣ) 1) das Bein, os: то му је *кост* у грлу (т. ј. то га врло мрзи и мучи). — 2) ухватити се, или по̀рвати се с ким *у кости,* т. ј. обухватити један другога рукама па гледати ко ће кога оборити, ringen, luctari. Рвачи се кашто, по погодби, не рву *у кости* него *у појас,* т. ј. не обухватају један другога рукама, него се ухвате за појас, па онако један другога омахују и гледају да обале. Рвући се овако и нејачи се може с вјештином дуго бранити, али кад се ухвате у кости слабо вјештина помаже, него снага: Од добријех коња одскочише,| Шчепаше се *у кости* јуначке — 3) од рибе, die Gräte, spina piscis. — 4) (у Дубр.) vide кошчица[2] (н. п. од шљиве).

1. **Ко̏ста,** m. (contr.) Konstantin, Constantinus.

2. **Ко̏ста,** m. (ист.) vide Косто.

Коста̀дин, m. Konstantin, Constantinus. [cf. Константин, Костатин].

Ко̀стāјница, f. варош у Хрватској (код воде Уне).

Ко̀стāјничанин, m. Einer von Костајница.

ко̀стāјничкӣ, кā, кō, von Костајница.

Коста̀нтин, m. vide Костадин.

ко̀стањ, m. (у Боци) vide кестен.

Костáтин, m. н. п. цар Костатин (у приповијеткама), vide Костадин.

ко̀стило, n. ein Werkzeug der Riemer, instrumentum. [vide шикало].

ко̀стиља, f. (у Боци) vide кошћела.

Ко̏сто, m. (јуж.) hyp. v. Коста. [cf. 2 Коста].

косто̀бо̄ља, f. chronische Gicht, arthritis.

Ко̀стово, m. некако мјесто у Косову: У планину на *Костово* равно —

Косто̀лац, Костóца, m. зидине од старога града на десној страни Млаве гдје она утјече у Дунаво.

косто̀лом, m. eine erdichtete Pflanze (wörtl. Beinbrecher), herba ficta (q. d. ossifragus): Кад набрала *костолома*,| *Костолома,* вратолома —

косто̀ломити, мӣм, v. impf. plagen, maltraitiren, vexare. cf. [vide] мучити[1] (н. п. какијем послом).

косто̀ломљење, n. das Plagen, vexatio.

ко̀стрēт, f. (ист.) vide костријет.

кострѐтли[*], adj. indecl. од костријети, von Ziegenwolle, e lana caprina: О рамену *кострѐтли* торбицу —

Ко̀стреш, m. 1) име некакога хајдука који се у пјесмама спомиње: Костреш харамбаша. — 2) [*костреш*] (у Хрв.) некака риба, може бити пеш, Art Fisch, piscis genus. [vide бијељка].

кострéшење, n. (ист.) vide костријешење.

кострéшити се, ко̀стрēшӣм се, (ист.) vide костријешити се.

ко̀стријет, f. (јуж.) Ziegenwolle, lana caprina.

cf. козина [1, козјевина 2, козлина 1, кочина 1], кочет.

кострију̀ешење, n. (јуж.) das struppige Aussehen, hirsutus aspectus. [cf. ремежење].

кострију̀ешити се, ко̏стријешӣм се, v. r. impf. (јуж.) das Haar sträuben, arrigo comam. [cf. ремежити се].

ко̏стрика, f. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herba quaedam [ruscus aculeatus L.].

Ко̏стриковица, f. манастир у Ровцима, Name eines Klosters, nomen monasterii.

ко̏стрӣт, f. (зап.) vide костријет

кострӣшење, n. (зап.) vide кострију̀ешење.

кострӣшити се, ко̏стрӣшӣм се, (зап.) vide кострију̀ешити се.

Ко̏стӯр, Костӯра, m. nom. propr. 1) einer Stadt in Mazedonien: У завади с Мином од *Костура* — 2) Ruinen am Berge Кличевац (на лијевој страни Дрине ниже Зворника): Са Кличевца од града *Костура* —

ко̏стӯрскӣ, кā, кō, von Костур: Окаљао се да га ни *Костурско* језеро опрати не може.

1. **ко̏т**, кота, m. 1) (у Ц. г.) die Brut, progenies. cf. скот [2], подсад, вријежа [2], *накот*. — 2) (у Осијеку) vide котац.

2. **ко̏т**, ein Wort Gänse zu treiben, vox pellentis anseres. [vide гус].

котàлац, лца (ко̀таоца), [**котлац**] m. 1) die Höhlung des Schlüsselbeins, jugulum. — 2) у нитима, т. ј. жица у сриједи за другу закопчана што се око даске омота, и на чувалдузу намакне, и обрвка начӣни.

ко̀тали, m. pl. (у Боци) камене плоче које се међу поврх зида да би од њега одбијале воду која каплье са стреха.

ко̀тао, тла, m. 1) der Kessel, cacabus. [cf. бакрач; котлача, гвоздењак 1]. — 2) (у Ц. г.) ракијски котао. vide казан [1].

1. **ко̏тāр**, m. der Zaun um den Heuschober (um das Vieh abzuhalten), sepimentum circum metam foeni.

2. **Ко̏тāр**, Котáра, m. vide Котари; у пјесмама се Котар узима и као град какав: Бјежи млада бијелу *Котару* — *Котару* се врата отворила,| Из *Котара* изишли сватови —

Котáранин, / m. човјек из Котара: Доке
Котáрац, рца, твоји *Котарани* дођу — Ал' не гледа *Котарац* Јоване —

котàрача, f. (у Грбљу) пут кроз који протјече вода из какве локве, der Abfluß, emissarium.

котарèса, n. pl. у приповијеци: Седи, бако, у *котареса*, да те вучем на небеса.

Котáри, m. pl. eine Gegend in Dalmatien zwischen den Flüssen Зрмања und Крка, dem Meere und dem Gebiete Буковица. Котари од сјевера граниче Зрмањом, од југа Крком, од истока Буковицом а од запада морем, cf. [Равни Котар, 2] Котар: Је си л' чуо Латинско приморје,| Код приморја Ришћанске *Котаре* — Стојан оде у равне *Котаре* —

ко̏тарица, f. der Korb, corbis. [cf. корпа, кошчић, крошња, крто, 2 рудњак, сепет, сепетка, сиртва].

ко̏таричица, f. dim. das Körbchen, corbula.

ко̏тāрка, f. (у Банату) као амбар, Art Scheuer, horrei genus.

ко̏тāрина, f. (у Србији) новци што су се плаћали спахијама у име десетка од сијена, der Heuzehnte, decimae feni.

ко̏тац, кòца, m. 1) ein kleiner Stall, z. B. für Lämmer, Zieglein u. dgl., stabulum parvum: Плети *котац*, као ти и отац. — 2) (у Сријему) у барама заграда у коју се риба хвата, Art Fischfang, piscina. [cf. 1 кот 2].

ко̏тāч, котáча, m. (у Хрв.) vide точак [1].

ко̏тиље, n. мјесто гдје се ко окотио, Geburtsort (schimpflich), locus natalis.

ко̏тити, тӣм, v. impf. werfen (von der Hündin, Katze), pario.

ко̏тити се, тӣм се, v. r. impf. werfen, pario.

ко̏тла, f. (у горњ. прим.) као што је у плуга цимер, тако је у рала котла: само што је она од дрвета, и није одоздо провучена кроз лемеш, него кроз ралицу пред њим. [cf. котља].

ко̏тлāр, котлáра, m. der Kesselschmied, ahenarius. [cf. казанџија].

котлáрев, / **котлáров**, а, о. des Keßlers, ahenarii.

ко̏тлац, m. vide котàлац.

ко̏тлача, f. vide гвоздењак (к о т а о).

Ко̏тленӣк, m. планина у Србији [у округу крагујевачком], ein Berg in Serbien, nomen montis.

ко̏тлина, f. augm. v. котао.

ко̏тлић, m. dim. v. котао.

котлòкрп, m. der Kesselflicker, ahenorum refector.

котлòкрпов, а, о, Kesselflickers, refectoris ahenorum: Пазимац кус копа бус под *котлокрповом* кућом (ово је некаква загонетка, али не знам шта значи).

котлòноше, нōшā, f. pl. прве оспице које се појаве у каквоме мјесту. Кажу да се котлоноше ласно преболијевају, и слабо ко умире од њих. cf. потрагуше [1].

ко̏тлуша, f. (у Имоск., а у Сињу *бакра*, у прим. *лопижа*) земљан суд који се наставља на ватру као *котао*, Art irdenes Geschirr, vas quoddam fictile. [cf. пињата].

ко̏тља, f. (у Хрв.) од дрвета што се пред цимером од оне даске на коју се натиче лемеш провуче горе кроз гредељ (као и цимер). cf. котла.

котобáнити се, котòбāнӣм се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide банити се.

котòбања, f. 1) (у Србији) der Hühnerkorb, gallinarium (ad ova ponenda). Такове се котобање оплету од бијеле лозе, па се објесе испод стрехе. — 2) (у Сријему) кукурузни кош налик на чардак, eine Art чардак zum Kukuruz, horrei genus.

котобáњење, n. (у Ц. г.) vide бањење.

Ко̏тор, m. Cattaro, Cattaro. Ришњани припови-

једају да је у стара времена кад је Рисан било главно мјесто у Боци био тор ондје гдје је сад Котор, па пошто Рисан пропадне у море, почне се нови град зидати *код тора,* и назову га *Котор*. Више Котора у каменитој гори види се некака велика јама, као пећина: онуда се приповиједа да је ону пећину био почео копати силни цар Стефан, да ондје гради град Котор, па му казала вила да то не чини, јер му ондје у оној врлети нема ни *броду пристаништа*, ни *коњу поигришта*, већ нека га гради доље крај залива. Цар послуша вилу, и с помоћу њезином начини град Котор, и довршивши га са свијем позове на част многу господу и вилу. Кад се цар пред господом стане хвалити какав је лијеп град начинио, вила га прекори да он то без ње не би могао учинити; цару на тај укор буде тако жао да удари вилу шаком по образу, а она се на то расрди, те све изворе и студенце по Котору отрује и све госте цареве полуди. Кад цар ту освету види, он стане вилу молити и једва је којекако намоли те му госте поврати од лудила и очисти му од отрова само један извор иза јужнијех врата градскијех. И од тога кажу да је остало те су и сад, особито љети кад је суша, све воде по Котору мало *слане*, осим онога извора иза града на јужној страни. Казивали су ми у Котору да има и пјесма о овоме свему догађају, али ја нијесам могао никога наћи ко је зна. Овако се приповиједа и пјева да је Котор постао; али се мисли да су име ово ондје донијели некаки Бошњаци који су се доселили из мјеста које се звало *Котор*: Од *Котора* Совру провидура —

Ко̀торанин, m. Einer von Cattaro, Cattarensis.

Ко̀то̄рка, f. Eine von Cattaro, Cattarensis mulier.

ко̀торскӣ, кā, кō, von Cattaro, Cattarensis: Није зиме ни зимице| До *Которске* трипуњице.

котр̀љан, m. die Feldmannstreu, eryngium campestre Linn.

котр̀ља̄ње, n. das Rollen, Kollern (ein Spiel), volutio. [vide ваљање].

котр̀љати, љам, v. impf. rollen, volvo. [vide 1 ваљати 1].

котр̀љати се, љам се, v. r. impf. rollen (spielen), volvo [vide ваљати се]: *Котрља се* Голотрбе Иво —

[**котроманац**, m. vide лазарет.]

ко̀тршка̄ње, n. dim. v. котрљање.

ко̀тршкати се, ка̄м се, v. r. impf. dim. v. котрљати се. Дјеца се *котршкају* о васкресенију полупаним јајима (у Сријему).

коту̀ља̄ч, котуљача, m. (у Подгорици) vide спара.

ко̏тӯр, m. 1) vide колут. — 2) der Wachsstock, glomus.

коту̀ра̄ње, n. das Rollen, volutio. [vide ваљање].

коту̀рати, ра̄м, v. impf. rollen, volvo. [vide 1 ваљати 1].

коту̀рати се, ра̄м се, v. r. impf. vide колутати се.

ко̏тура̄шан, шна, шно, т. ј. точак кад се главчина изједе изнутра, па точак кламће и криво иде.

коту̀рић, m. dim. v. котур.

коту̀рићи, m. pl. vide колотуре.

ко̏цељ, m. (особито по југ. кр. а и у Србији у нахији Шабачкој има село *Коцељева*) der Alaun, alumen. [vide] стипса, cf. типса, шап.

[**Коцељева**, f. cf. коцељ.]

ко̏цка, f. der Würfel, tessera, talus. cf. [vide] ждријеб.

ко̏цка̄ње, n. Glücksspiel, alea.

ко̏цка̄р, m. Glücksspieler, aleator.

ко̏цкати се, ка̄м се, v. r. impf. Glücksspiel spielen, ludere alea.

Ко́ча, m. (ист.) vide Кочо.

ко̀ча̄к, коча́ка, m. vide кочина 2.

ко̀ча̄н, коча́на, m. (у Доброти) vide кочањ 1.

коча̀ница, f. vide [к о ч а њ 1] кочан.

ко̀ча̄њ, коча́ња, m. 1) (у Ц. г.) н. п. у купуса, т. ј. оно од земље до главице, Stängel, Strunk, caulis. [cf. кочан, кочаница, чокањ 1]. — 2) (у Сријему) vide окомак.

ко̀чење, n. 1) das Hemmen des Rades, inhibitio. — 2) das Steifwerden, rigor.

ко̏че̄т, f. vide костријет.

кочија̄ш, кочија́ша, m. der Kutscher, auriga.

кочија̄шев, а, о, des Kutschers, aurigae.

кочија̄ше̄ње, n. das Kutschieren, aurigatio.

кочија̄шити, кочѝја̄ши̑м, v. impf. kutschieren, aurigor.

кочија̄шкӣ, кā, кō, Kutscher-, aurigarius.

ко̀чије, ко̏чӣја̄, f. pl. der Bauernwagen mit zwei Pferden, currus.

ко̏чина, f. 1) vide [к о с т р и ј е т] кочет. — 2) Verschlag (für Hühner, Hunde, Schweine), zootheca. [cf. кочак; гушчак].

Ко́чина кра̀јина, f.) **Ко́чин ра̑т**, m. } тако се у Србији, особито по доњим крајевима зове пошљедњи Турски рат (од године 1788 до 1891) по *Кочи* капетану, који је био родом из Лијевча из села Па́њевца; он је изнајприје трговао свињама, па се на годину дана пред рат завади нешто с Турцима и утече у Банат; а у почетку рата пријеђе крадом опет у Србију и побуни народ на Турке; и за то му Нијемци даду капетанство у Српскијем фрајкорима. Кад су Турци продрли у Банат, он је с неколико стотина својијех фрајкора чувао Дунаво више Пореча (из Њемачке стране према Доброј). Кад војска Турска дође у Пореч и види да је Коча (које су име добро познавали) ондје с фрајкорима и да не да проћи уз Дунаво, онда га Турци стану свјетовати да се уклони с пута, јер је војска Њемачка утекла к Темишвару, а он се сам не може упријети цар-

ској сили; али он то није хтио да вјерује, него се уздао у своју пређашњу срећу, и мислио је како стану пуцати пушке да ће му Њемачка војска доћи у помоћ (јер је знао да је Њемачке војске било негдје близу), и тако с неколико стотина Српскијех фрајкора дочека Турску силу; и док су се једни Турци с њим тукли, други зађу те га опколе, и с оне стране од куд је мислио да ће му доћи Њемачка војска у помоћ, ударе Турски пјешаци. И послије многога и страшнога боја и јуришања ухвате Турци Кочу жива и шездесет фрајкора (а остали сви изгину), и одведу их на Текију (према Ршави) те их ондје понабијају на коље.

кочити, кочим, v. impf. кола, hemmen, inhibeo.

кочити се, кочим се, v. r. impf. steif thun, fastum exerceo.

кочић, m. 1) dim. v. колац. — 2) (у Сријему) некака риба, Art Fisch [Streber], piscis genus [aspro vulgaris L.].

Кочо, m. (јуж.) хур. v. Коста. [cf. Коча].

кочоперан, рна, рно, lebhaft, hurtig, strenuus. [cf. чеперан].

кочоперење, n. das Sträuben, fastus.

кочоперити се, кочоперим се, v. r. impf. sich sträuben, insolentius se efferre.

коџамити човјек, н. п. нијеси ти дијете, него —, du bist kein Kind, sondern erwachsen, alt, gescheut (матор човјек), homo adultus.

кош, коша, m. 1) за кукурузе, Art Scheuer von Flechtwerk für Kukuruz, horrei genus. Оваки се кошеви плету од љескова прућа округли, и у дну су ужи него у врху, и високи су око два човјечија боја, одозго се покрију сијеном или папраћу; кад се кукурузи (у клиповима) из њих стану вадити, онда се доље просијеку. — 2) н. п. за пасуљ, за ељду или за обијене кукурузе, Art Korb, corbis genus. Оваки су кошеви понајвише од бијеле лозе или од ракитова прућица, пак се улијепе балегом говеђом, и могу се премјештати. — 3) за рибу, Art Korb Fische zu fangen, nassae genus. [cf. кошар]. И ови су кошеви од бијеле лозе или од ракитовине. — 4) у каруца страг гдје се пртљаг спрема, die Schoßkelle. cf. [vide] закошак. — 5) (у Србији) оно гдје се жито засипа кад се меље. [cf. грот 2]. Овај је кош од дасака и горе је врло широк а доље узак. Одоздо је привезано или намјештено као мало коритце, које се у Јадру зове чанак, па жито из коша само иде у чанак, а из чанка га чекало изгони у камен. — 6) (у Дубр.) дар справљеници од госпођина рода. cf. справа [2].

коша, f. [1)] хур. v. кошуља. [— 2) хур. v. бокош; *види* s. v. варица].

кошава, f. у Србији око Дунава вјетар неки који одоздо уз Дунаво душе, ein Wind, ventus quidam.

кошак, шка, m. (у Барањи) vide закошак.

кошар, m. ein кош zum Fischfange, nassae majoris genus. [vide кош 3].

кошара, f. н. п. коњска, говеђа, овчија, Stall von Flechtwerk, stabulum vimineum. [cf. 1 кланица].

кошевина, f. eine eben abgemähte Wiese, pratum recens desectum.

[**кошеница**, f. vide ливада; *види* s. v. подотавити се.]

кошење, n. das Mähen, messio.

кошија,* f. vide трка [2]: Огледати на твојој *кошији*,| Море ли ми узимат' *кошије* —

кошина, f. augm. v. кош.

кошинчић, m. (у Дубр.) vide котарица.

кошић, m. 1) dim. v. кош. — 2) (у Дубр.) мањи дар што донесе д а љ и род госпођин справљеници. cf. кош [6, справа 2].

кошиц, кошица, m. (у Боци) dim. v. кош (које онамо значи и *котарица)*.

кошкање, n. der Wortwechsel, altercatio.

кошкати се, кам се, v. r. impf. sich zanken, wortwechseln, altercor.

кошље, n. (у Рисну) vide плотина [3].

кошљив, а, о, 1) н. п. риба, (у Херц.) у којој има костију осим ртенице, н. п. јегуља и пастрма нијесу кошљиве, а шарани су кошљиви. Кошљива се риба ондје дијели на кошљиву (у којој нема длака) и на длакаву. — 2) (у Дубр.) кошљиво вријеме, finster, trübe, nubilus.

кошница, f. der Bienenkorb, alveare. Кошнице су у Србији и у Сријему оплетене од бијеле лозе, а с поља улијепљене говеђом балегом. cf. [2 суд 2, трмка, челац 2,] улиште.

1. **коштан**, m. eine Pflanze, herbae genus [sorghum halepense Pers.; cf. чешљик].

2. **коштан**, а, о, beinern, osseus.

коштањ, m. (у Барањи) некаква трава, Art Pflanze, herba quaedam. Од жиле ове траве дјеца праве луле те пуше.

коштац, 1) in der Redensart: ухватили се у коштац, т. ј. у кости (кад се рву). — 2) [*Коштац*] gen. Кошца, m. планина близу Црне горе: Често гледа на *Коштац* планину —

коштица, f. vide кошчица 2.

коштреба, f. (у Пожешкој нахији) некака риба (смуђ?), ein Fisch, piscis quidam.

коштрике, f. pl. (у Кот.) некака трава што се једе као у Дубровнику куке, Art Pflanze, herba quaedam [asparagus L.?].

коштуница коље, n. (ст.): Заиска му коље *коштуницу* —

коштуњ (орах), m. (ст.) vide коштуњавац: Виш' куће ми *коштуњ* ора,| Те сам зубе поломила —

коштуњав, а, о, hart (z. B. die Nuß, aber auch der Mensch), durus.

коштуњавац, авца, m. т. ј. орах, harte Nuß, nux dura. [cf. коштуњ, коштуњак].

коштуњак, њка, m. (орах) vide коштуњавац.

коштурница, f. das Beinhaus, ossarium.

ко̀шћела, f. (у Ц. г.) некако дрво и род, Art Baum und Frucht davon, arboris genus [celtis australis L.; cf. костиља].

ко̀шћелица, f. (у Ц. г.) 1) dim. v. кошћела. — 2) [*Кошћелица*] главица више Црнојевића ријеке, гдје су двије велике кошћеле, ein Berg in Montenegro, montis nomen: Не би знао наше *Кошћелице* —

ко̀шуља, f. (pl. gen. ко̀шӯља̄) 1) das Hemd, indusium. [cf. рубача, рубина]. — 2) pl. кошуље, die Wäsche, albae vestes [vide рубље]: јуче смо прали кошуље (т. ј. и кошуље и гаће, и скуте, и оплећке, прегаче, и пешкире, и чаршаве).

кошу̀љац, љца, m. (у Сријему) 1) женска кратка кошуља по којој се скути припасују, Art kurzen Frauenhemdes, tunicae genus. [cf. оплећак 2, оплеће, скаблица]. — 2) мушка кратка кошуља, коју тежаци, н. п. кад жању, облаче сврх осталога одијела, der Kittel, amiculum linteum. Женски је кошуљац од љепшега платна него скути, а мушки је од дебелога.

кошуљѐтина, f. augm. v. кошуља.

ко̀шуљица, f. dim. 1) das Hemdchen, indusiolum. — 2) das Schafhäutchen (beim foetus), amnion. cf. [vide] водењак. Које се дијете роди у кошуљици, за оно се мисли да је видовито. cf. вједогоња.

ко̀шута, f. 1) die Hirschkuh, Hindin, cerva. [cf. генка]. — 2) [*Кошута*] Frauenname, nomen feminae. — 3) ein Kuhname, nomen vaccae.

ко̀шутина бра̏да, f. vide [с р ч е њ а к] срчаник 1.

ко̀шутица, f. 1) dim. v. кошута. — 2) eine Pflanzenart, genus plantae [fritillaria meleagris L.]. — 3) [*Кошутица*] планина у Далмацији с лијеве стране Цетиње изнад манастира Драговића, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: С *Кошутице* високе планине —

ко̀шутња̄к, m. мјесто (заграђено) гдје *кошуте* и јелени стоје, der Hirschgarten, vivarium cervorum.

ко̀шчица, f. 1) dim. das Beinchen, ossiculum. — 2) der Kern (in der Pflaume u. dgl.), nucleus. [cf. кост 4, коштица, пица].

1. **кра̏ва**, f. (pl. gen. кра̑ва̄) die Kuh, vacca.

2. **кра́ва**, f. hyp. v. кра̏ва.

кра̏вајноша, f. (у Бачкој) она која каваљ износи: Даруjдете вашу *кравајношу* —

кра̏ва̄љ, крава́ља, m. (у Сријему и у Бачк.) част што сватови и званице носе на свадбу.

кра̏ва̑р, m. који чува краве, der Kuhhirt, bubulcus.

крава̀чац, чца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herba quaedam [carlina acaulis L.(?); cf. кравељак(?)].

кравѐтина, f. augm. v. крава. [cf. кравурина].

кра̏вин, а, о, der Kuh, vaccae.

кра̏вина, f, die Kuhhaut, corium vaccae.

кра́вити, кра̑вӣм, v. impf. aufthauen, regelo.

кра́вити се, кра̑вӣм се, v. r. impf. aufthauen, regelari: крави се на пољу.

кра̏вица, f. dim. v. крава.

кра̏вља̄к, m. (у Дубр.) Eberwurz, chamaeleon [carlina acaulis L.; cf. кравачац(?), краљевац].

кра̏вљача, f. die Gelte, der Melkkübel, mulcta. cf. [vide] музлица.

кра́вље̑ње, n. das Aufthauen, regelatio.

кра̏вљӣ, ља̄, ље̄, Kuh-, vaccarum.

краво̀сница, f. (у Ц. г.) vide краосица.

краву̀рина, f. vide кравѐтина.

кра̏гӯј, крагу̑ја, m. 1) некака тица која се припитоми па хвата друге тице као соко [врста сокола, Würgfalk, falco feldeggi Schleg.], cf. акмаџа, журица: Сва господа соколе понела, А Драгија шарена *крагуја* — *Крагуј* птица утве не ухвати — 2) [*Крагуј*] Mannsname, nomen viri.

крагу̑јак, јка, m. (voc. кра̏гӯјче) hyp. v. крагуј: О ти вуче, мој *крагујче* —

Крагу̏јевац, је̄вца, m. варош у Србији, eine Stadt in Serbien, urbs Serbiae.

кра̏гујевачкӣ, ка̄, ко̄, von Крагујевац.

Крагује̏вчанин, m. Einer von Крагујевац.

кра̀дикоза, m. (у Ц. г.) Ziegendieb, qui capras furatur.

кра̀димице, [vide кришом].

кра̀дљив, а, о, diebisch, furax.

кра̀дљивац, ӣвца, m. diebischer Mensch, furax. [vide лупеж].

кра̀дљивица, f. die Stehlerin, diebisches Weib, fur, femina furax. [vide лупежница].

кра̀дом, heimlich, occulte. [vide] *к р и ш о м, cf. крадимице.*

кра̀ђа, f. der Diebstahl, furtum. [cf. лупештина, тадбина, русзлук].

Кра̀исав, m. Mannsname, nomen viri.

Кра̀исава, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **кра̑ј**, кра̑ја, m. (pl. кра̑јеви, крајѐва̄) 1) der Rand, das Ende, der Saum, finis, margo, limes [cf. ћенар 1]: *крај* од мараме; отишао на *крај* свијета; од *краја* до конца. — 2) die Gegend, regio: у нашему *крају* тога нема. — 3) из прва краја, т. ј. испрва, anfangs, initio.

2. **крај**, (mit. gen.) neben, bei, am, ad: Ђевојка сједи *крај* мора — Ђевојка је *крај* горе стајала —

Кра̑ја, f. Frauenname, nomen feminae.

кра̑јац, кра̑јца, m. das Ende (von Tuch), latus panni. cf. ивица [2, дизга, ћенар 2].

кра̑јина, f. 1) die Grenze, finis, cf. [vide] међа [1]: Којино је био десно крило Ц'јеле Босне и њене *крајине* — 2) Крајина Неготинска: један комад земље између Тимока, Дунава, Кључа и Поречкијех планина. У Крајини (онуда људи не кажу Крајина Неготинска, него само Крајина: јер они и не чују да има Крајина и у Босни, као ни Бошњаци што не чују за ову Крајину) има око педесет села, али нијесу сва Српска, него има и Влашкијех. Срби у Крајини говоре: *зајац, оцат, жељезо, грнац, дрее* (хаљине), *грајати* (мјесто говорити), *кожина* (мјесто кожа), *ни* мјесто *нам*, н. п. да *ни* си ти жив, госпо-

дару (мјесто да си *нам* жив) и т. д. У Крајини је варош (и мали градић, што је зидао Пасманџија) *Неготин* (два сахата од Дунава и од Тимока), старе зидине *Праово* (на Дунаву), извор *Царичина* (од прилике сахат и по од Дунава, и мало мање од Неготина), ријека *Замна*, мала варошица (са старим зидинама) *Брза паланка* (на Дунаву, на међи Крајине и Кључа), и два намастира: *Вратна* и *Букова* (Букова је мали намастирић баш код Неготина). Од Царичине до Праова налазе се прокопи испод земље, куда је некад вођена вода на Праово; људи онуда приповиједају, да су до скора налазили и чункове од олова и растапали на танета пушчана. Ниже Царичине имају зидине од некакве старе цркве: онуда људи приповиједају да је ондје погинуо Краљевић Марко (кад су се Турци били с Власима), и да му је она црква била начињена на гробу. Од југозападне стране међи Крајина с Кључем (Кладовском нахијом). У Кључу има око тридесет села, али данас нема ни једнога Српског, него су све Влашка, а имена села сва су Српска, н. п. *Грабовица, Каменица, Врбица, Остров гол* и т. д. У Кључу је варош и мали градић Кладово на Дунаву; с горњу страну Кладова знаду се до воде некакве старе зидине, а ниже Кладова (око по сахата далеко) знаду се на суху (особито из Влашке стране) зидине од Трајанова моста, о којему људи онуда још приповиједају којешта. Обадвије су ове кнежине биле султанијине, и за то су некако од старине остале те у њима нијесу судили Турци, него Српски кнезови (приповиједа се да су такови ферман од цара имали да не смије Турчин с потковани коњем наступити на ту земљу). Крајински је кнез сједио у Неготину, а од Кључа у Кладову (нигдје у Србији, ни у Босни, ни у Херцеговини под владом Турском нијесу кнезовали варошани сељацима, до ту). Крајински је кнез бивао од кољена Карапанџића, а од Кључа се мијењао често. Ти су кнезови купили порезе и остале данке, па су новце (колико је било одређено да се даје султанији) давали бегу, који је долазио из Цариграда и сједио у Кладову, а бег је слао у Цариград. — 3) Крајина у Босни на Хрватској граници, Türkisch-Kroatien. — 4) у Боци Новска Крајина. — 5) der Krieg, bellum [vide 1 рат]: Ој *крајино*! крвава аљино! Крвав био, ко те завргао —

кра̏јинити, ни̑м, v. impf. Krieg führen, bellum gero [vide војевати]: И краљеви с царем умирише, Те се нема с киме *крајинити* —

кра̏јиње̑ње, n. die Kriegführung, τὸ bellum gerere.

крајѝчак, чка, m. dim. v. крај, äußerstes Ende, pars extrema.

кра̏јичнӣк, (у Ц. г.)} m. der Angrenzer, confi-
кра̏јишнӣк, } nis [cf. граничар, сератлија]: Како бране *крајичнике* Турке —

кра̏јишничкӣ, ка̄, ко̄, den (türkischen) Grenzern gehörig, confinis. [cf. сератлијински (сератлијски)].

кра̏јњӣ, на̄, но̄, vide крајњи.

кра̏јнӣк, крајнѝка, m. у кошници крајни сат.

крајнѝци, нѝка̄, m. pl. die Geschwulst der Ohrdrüsen, tumor parotidum.

кра̑јњӣ, ња̄, ње̄, äußerst, extremus. [cf. крајни].

крајо̀бер, m. der Schnitter am Rande, messor ab extremo latere.

крајо̀бера, f. die Schnitterin am Rande, mulier metens ab extremo latere.

кра̏јцара, f. (gen. pl. кра̏јца̄ра̄) ein Kreuzer (österreichische Münze), numi genus [cf. карантан]: Није паргал четрест *крајцара* —

кра̏јцара̄ш, m. који ради што на крајцару, ein Krämer der kreuzerweise handelt, caupo.

Кра̑јчин, m. Mannsname, nomen viri.

кра̏к, m. ein langes Bein (österr. die Haxen), crus longum. Однијели је краци (у шали варају дијете кад запита гдје му је мати).

кра̏кало, n. (у Ц. г.) vide скакало [1].

кра̀ка̄ње, n. vide корачање.

кра̀кат, а, о, langbeinig, longis cruribus.

кра̀кати, кра̑че̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide корачати: Ко *краче* више него може докрочити, пребиће гњатове. Хитро *краче*, а очима сматра —

кра̀ка̄ч, крака́ча, m. (у Ц. г.) који добро краче, der gut schreiten kann, qui bene graditur: колик је он *кракач!*

кра̀лијеш, m. (у Дубр.) vide бројенице.

кра̑љ, кра́ља, m. [1)] der König, rex. [— 2) cf. краљице].

***кра̀љача**, f. (у Далм.) дрвен суд (као наша* крављача), *којим се захвата и вади вода из бунара* (а *наша* крављача *и* музлица *онамо се зове* каба').

кра́љев, а, о, des Königs, regis.

Кра́љева Го̀ра, f. планина у Босни, ein Berg in Bosnien, montis nomen.

краљѐва̄ње, n. die Herrschaft eines Königs, regimen.

краљѐвати, кра̑љује̑м, v. impf. König sein, regno.

***кра̀љевац**, љевца, m. (у Дробњ.) трава* [carlina acaulis L.; cf. крављак] *у које је лист бодљикав па у сриједи израсте као мала главичица из које, кад се лист очене, удари млијеко; и ова је главичица добра за јело. Кад ова трава сазри, из главичице израсте као сунцокрет.*

кра́љевина, f. des Königs Land, das Königreich, regnum.

кра́љевић, m. der Königssohn, filius regis. [cf. 1 краљић 2, 2 краљић].

Кра́љевића Ска̀кала, n. pl. cf. Мрњавчева градина. [cf. скакало 2].

кра́љевица, f. vide краљица 1: Ја ћу тебе *краљевицу* —

кра̏љевка, f. (у Шумадији) овца у које се нађу четири бубрега.

Кра̏љево, n. варош у Каравлашкој (Krajowa).

кра̏љевскӣ, кā, кō, königlich, regius, regalis.

кра̏љевство, n. 1) das Königthum (Würde des Königs), regnum. — 2) das Königreich, regnum.

1. **кра̏љић**, m. 1) dim. v. краљ, Königlein, regulus. — 2) der Königssohn, regis filius, cf. [vide] краљевић: Краљица ти удовица, | А *краљићи* сирочићи —

2. **Кра̏љић** (Марко), m. (ст.) vide Краљевић: — — дели *Краљић* Марко —

кра̏љица, f. 1) die Königin, regina. [cf. краљевица]. — 2) (у Шумад.) у бравчета оно из чега се цријева извуку. cf. опорњак. — 3) (у Уж. н.) Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var. — 4) cf. краљице].

кра̏љице, кра̏љӣцā, f. pl. Десет, до петнаест, лијепо обученијех и накићенијех дјевојака, које иду о Тројичину дне од куће до куће те играју и пјевају. Једна се дјевојка (која ваља да је лијепа и средњега раста) међу њима зове *краљица*, друга *краљ*, трећа *барјактар*, а четврта *дворкиња*. Краљица се покрије бијелим пешкиром по глави и по лицу; краљ има на глави клобук искићен цвијећем и у руци мач, а барјактар носи на копљу барјачић бијел и црвен. Кад дођу пред чију кућу, онда краљица сједе на малу столичицу (какове су обично по Србији и по Славонији) а дворкиња стане више ње, а остале дјевојке ухвате око ње коло као срп, па се окрећу на лијево ступајући по двије стопе у напредак и пјевајући. Краљ стоји на лијевом крају кола, а барјактар на десном, али се они не хватају за коло, него краљ сам за себе (с лицем окренутим коловођи) једнако игра узмахујући мачем и измичући се натрашке, а барјактар (с лицем окренутим завркоља) с барјаком у руци игра пред колом. Поигравши тако мало, окрену се краљ и барјактар по једном сваки на своме мјесту, па онда оптрче око свега кола, и дођу опет сваки на своје мјесто и почну наново играти. Најприје започну од краљеве куће; и прва пјесма што пред сваком кућом пјевају, заповиједа домаћину или домаћици да изнесу краљици столицу, па онда започну пјевати редом свима (мушкоме и женском, маломе и великом) који се налазе у кући (ако ће их колико бити, оне ће свакоме особито и према њему припјевати). Краљичке су пјесме све од шест слогова, и у пјевању се свака врста (осим прве и посљедње) по трипут говори, и други се пут додаје на крају *лељо*! н. п. (дјевојци) Овде нама кажу, | Овде нама кажу, лељо! | Мому не удату, | Мому не удату, | Мому не удату, лељо! | Јал' је ви удајте, | Јал' је ви удајте, | Јал' је ви удајте, лељо! | Јал' је нама дајте, | Јал' је нама дајте, | Јал' је нама дајте, лељо! | Да је ми удамо̄ги т. д. Будући да у сваком селу нема толико одабранијех дјевојака за то оне иду и из једнога села у друго; и да би им слободније било, прате их два или три оружана момка. Краљице играју у данашње вријеме по Србији од Цера и од Мeђедника до Тимока, и по Славонији код Срба Римскога закона; по Сријему, по Бачкој и по Банату играле су до скора, па су нови свештеници забранили и искоријенили (приповиједају жене које су ђевојкама биле у краљицама, да су их с батинама тјерали и разгонили по селу).

кра̏љичин, а, о, der Königin, reginae.

Кра̏љичина Вра̏та, n. pl. на Велебиту између камења тијесно мјесто, кроз које се пролази из Хрватске у Далмацију и одакле се виде Котари и остало приморје. Идући од Алана к вратима Краљичинијем познаје се с лијеве стране пута некакав стари пут, за који ми кочијаш одговори да га је градила *црна краљица*.

кра̏љичкӣ, кā, кō, н. п. пјесме, der Königinen, reginarum.

краљу̏шт, f. vide крљушт.

кра̀ма̄р, крама́ра, m. der Hauptfrachter, der die Fracht für sich und seine Gesellschafter bedingt, vecturarius primarius.

Кра̏њац, њца, m. der Krainer, Carniolanus.

кра̏ње, n. vide **крхање**.

Кра̏њица, f. die Krainerin, Carniolana.

Кра̏њска̄, f. adj. Krain, Krainland, Carniolia, Carnia.

кра̏њскӣ, кā, кō, krainisch, carniolanus.

кра̀осица [**кравосица**], f. у пјесми, Art Schlange, serpens quidam: Она има златорука сина, | А баница змију *краосицу* —

кра̑п, m. (по југоз. кр.) vide шаран [1].

кра́са, f. Срби приповиједају да се змија звала *краса* док није била Јеву преварила. [vide змија].

кра́сан (кра̑сан), сна, сно, (кра̑снӣ, нā, нō) schön, pulcher. cf. [vide] лијеп.

кра́сити, кра̑сӣм, v. impf. schmücken, orno.

кра̏снӣ, m. adj. (у Котару) зову жене дјевера. cf. [vide] златоје.

кра̏снӣк, краснйка, m. лијеп човјек, ein schöner Mann, vir venustus: погибоше онака два *красника*.

Кра̏соје, m. Mannsname, nomen viri.

красо̀та, f. die Schönheit, pulcritudo. cf. [vide 1] љепота.

кра́ста, f. (pl. gen. кра̑ста̄) 1) die Blatter, pustula. [vide оспице]. cf. красте. — 2) der Grind, crusta.

кра̏став, а, о, grindig, porriginosus.

кра̏става̄ жа̑ба, f. (у Сријему) die Kröte, rana bufo. cf. [vide] губавица [2].

кра̏ставац, кра̏ста̄вца, m. die Gurke, cucumis [sativa L.; cf. краставица, кукмар]: Продаје бостанџији краставце.

кра̏ставица, f. vide краставац.

крас̏тање, n. den Grind bekommen, infectio crustarum.

крас̏тати, та̑м, v. impf. mit Grind anstecken, scabie inficio.

крас̏тати се, та̑м се, v. r. impf. den Kopfgrind bekommen, porrigine corripi.

крас̏те, кра̏ста̑, f. pl. велике и мале, Pocken, Blattern, variole. [vide] о с п и ц е, cf. богиње.

кра̏сти, кра́де̑м, v. impf. stehlen, furor.

кра̏сти се, кра́де̑м се, v. r. impf. heranschleichen, arrepo [vide докрадати се]: Лепа Пава у ковиљу спава,| Њој *се* Раде кроз ковиље *краде* — Те *се краде* од јеле до јеле —

кра̏стица, f. dim. v. краста.

кра̏стоња, m. der Grindige, porriginosus.

кра̏т,* m. Art arabischen Pferdes, equi arabis genus [зелен коњ]: Кудгођ иде он *кра̏та* јаше — И *кра̏та* коња у копито —

кра́так, тка, тко, (кра̑ткӣ, ка̑, ко̑, comp. кра̏ћӣ) kurz, brevis.

кра̀тељ, m. некака болест, (nach der Tradition) eine Krankheit, ärger als die Pest, die in einer Nacht tödtet. Der Todte hat einen Fuß kürzer als den andern (daher der Name, von кратак kurz). Како се колера сад у нашијем земљама појавила, многи је људи зову *кра̀тељ*.

кра̏ти, а̑м, vide **крхати**.

кра́тити, кра̑тӣм, v. impf. 1) kürzen, brevio. — 2) ја не кратим, ich habe nichts dawider, per me licet.

кра́тко̑ст, }
краткоћа, } f. die Kürze, brevitas.

краткоуман, мна, мно, kurzsichtig (wenig Einsicht habend), stultus: *Краткоумна* дугокоса била —

Кра̏товац, то̑вца, m. Einer von Кратово: У Кратову мјесту питомоме,| Онђе бјеше *Кратовац* Радоња —

Кра̏тово, n. [варош у Старој Србији]: У *Кратово* града бијелога — У *Кратову* мјесту питомоме,| Онђе бјеше Кратовац Радоња —

кра̏тошија, f. (у Ц. г.) некакво црно грожђе, и од њега вино, Art Rebe und Wein, vitis et vini genus: Ти не пијеш млађеницу батом бивену,| Него вино *кратошију* куком трапљену — Пијте вино, гости наши,| Није вода то, није вода то,| Него вино *кратошија* —

краћа̑ње, n. das Kürzerwerden, breviatio.

краћати, ћа̑м, v. impf. н. п. дан краћа, kürzer werden, breviari.

краће̑ње, n. 1) das Kürzen, breviatio. — 2) das Hindern, impeditio.

кра̀чање, n. das Kurzwerden, τὸ brevem fieri.

кра̀чати, ча̑м, v. impf. kurz werden, brevior.

кра̏шан, а, о, (у Лици) dim. v. красан. [vide лијеп].

краше̑ње, n. das Schmücken, ornatio.

Кр̏бава, f. 1) вода која тече испод Удбине, љети врло ослаби, Name eines Flußes in Croatien, fluvii nomen. — 2) земља од Лике к истоку, у којој је главно мјесто Удбина, die Korbawa, Corbavia: Те је шаље Лици и *Крбави* —

кр̏ба̂њ[*], крба́ња, m. vide [1] врг. cf. тиква [1б, крга 2, сусак, туквањ].

крба̂њина, f. augm. v. крбањ.

крба̂њић, m. dim. v. крбањ.

кр̏буља, f. као котарица од сирове коре с млада дрвета (н. п. јовова, липова). [cf. лубура]. Крбуље понајвише граде дјеца за јагоде.

кр̑в, кр̀ви, f. 1) das Blut, sanguis, cruor: попити коме крв, т. ј. убити га. — 2) крв пустити, zur Ader lassen, sanguinem mittere. — 3) род по крви, т. ј. по мушкој лози (а кад је по женској лози, онда се каже: *по млијеку*). — 4) Mord, caedes; учинио *крв*; *крв* платио на свом дому (Fluch in der Herzegowina); пала крв, т. ј. побили се.

кр̏вав, а, о, blutig, cruentus.

крва̂ва̂ ко̏шуљица, f. vide [в о д е њ а к] кошуљица 2.

крва́вац, вца, m. (у Ц. г.) јунак, убојник, der Blutige, cruentus, sanguinolentus: Ђегођ нађем злицу и *крвавца* — Све бирани злице и *крвавци* —

крва̂вӣ за̏лога̑ј, m. 1) некака мала црвенкаста тичица, Art Vogel, avis quaedam [regulus ignicapillis Brehm.]. cf. [срачка,] срачак. — 2) сила сам крвавијех залогаја изио, т. ј. доста сам муке поднио.

крва́вити, кр̏ва̑вӣм, v. impf. blutig machen, cruore maculo.

крва́вити се, кр̏ва̑вӣм се, v. r. impf. blutig werden, cruore maculor: *Крвави се* сва вода Морава —

крва̀вица, f. 1) bei den Pferden eine Blutbeule, tuber cruentum. — 2) die Blutwurst, botulus cruore farctus. [vide дјевеница].

крва́вље̑ње, n. das Blutigmachen, adspersio cruoris, cruentatio.

крва̀рина, f. vide крвнина.

кр̏вити се, вӣм се, v. r. impf. blutig raufen, cruentor.

крвље̑ње, n. das Blutigraufen, rixa cruenta.

кр̏внӣ, на̑, но̑, blutig (blutvergießend), cruentus: учинио *крвно* ђело, hat einen Mord begangen.

кр̏внӣк, крвни́ка, [крник] m. der Mordschuldige, occisor. [cf. катил].

крвни̏на, f. das Blutgeld, pretium sanguinis. [cf. крварина]. У Турској је крв Турска 1000 гроша а Српска (и свакога другог хришћанина) 1001 грош (тако приповиједају). Крвнину не плаћа само онај који је учинио крв, него све оно село (а кашто и више оближњијех села заједно) гдје је крв учињена (кад се крв учини у вароши, онда и Турци морају плаћати крвнину). Крвнина се не плаћа само кад човјек убије човјека, него и кад човјек умре на путу од зиме, кад падне с дрвета, или с коња, те сломи врат, или ода шта му драго он умро, само кад га нађу на путу или у пољу мртва (такови се човјек не смије прије сахранити, док не дођу Турци

да га *чине ћеш*). Турци слабо траже крвника, него ишту крвнину: за то крвник доста пута утече у другу нахију док људи плате крвнину и мало позаборaве, па послије опет дође натраг, и нико му се не чини ни вјешт осим рода онога, кога је он убио (а с родом мора да се мири: јер ће убити и они њега).

крвница, f. 1) die Mörderin, interfectrix. — 2) (у Ц. г.) пушка из које ко кога убије.

крвничење, n. die Beschuldigung des Mordes, *τὸ* caedis accusare.

крвничити, крвничим, v. impf. (у Ц. г.) кога (т. ј. дужити кога за крв), einen des Mordes beschuldigen, caedis accusare.

[**крвнички** (крнички), а, о, Mörder-, occisoris.]

крвнов, крвнова, m. (у Ц. г.) als Schimpfwort für крвник.

крвно коло, n. (у Ц. г.) кад се скупе кметови те суде за *крв* и мире крвника с родбином убијенога, das Blutgericht, judicium capitis. [cf. вражда].

крволија, m. Blutvergießer, qui sanguinem facit. [vide крвопролитник].

крволок, / **крволочник**, m. blutdürstiger Mensch, sanguinarius. cf. [vide] крвопилац.

крвометница, f. (у Сријему) женско чељаде које људе у кући завађа (као *меће крв* међу њих), ein Frauenzimmer welches die Hausgenossen mit einander verfeindet, mulier inter domesticos inimicitias concitans.

крвопија, f. 1) (у Ц. г.) vide крвопилац: То су Турске вазда *крвопије* — 2) eine schwere Arbeit, ingens labor. [vide крвосалија].

крвопилац, лца, m. der Blutsauger, sanguisuga. cf. крволок, крволочник, крвопија [1].

крвопролитник, m. Blutvergießer, qui sanguinem profundit. [cf. крволија].

крвопролиће, n. das Blutvergießen, caedes: И ту виђе Лопушина Вуче| На Крново да бит' ништа не ће| А до злића и *крвопролића* —

крвосалија, f. тежак какав посао, eine schwierige Arbeit, labor immensus. cf. крвопија [2].

крвосер, m. Schimpfwort für einen schlechten und starken Rauchtabak, convicium in herbam nicotianam acrem.

крвоточина, f. das Blutharnen, minctio cruenta.

крвца, f. dim. v. крв: Јер је *крвца* из земље проврела —

крга, f. 1) (у Подгорици) vide чокот (300 крга у једну мотику). — 2) (у Ц. г.) vide крбањ: Па заврже *кргу* и матару —

крд (крд), m. (у Ц. г.) die Heerde, grex [cf. буљук, стадо, чопор, чорда, џелеп; гомила]: Ту нађоше један *крд* оваца —

крдар, крдара, m. Schweintreiber, subulcus.

крдисати [*], дишем, v. pf. vernichten, perdo: Штоно моју *крдисаше* војску —

кревељење, n. das Weinen mit verzogenem Munde, fletus genus.

кревељити се, кревељим се, v. r. impf. mit verzogenem Munde weinen, fleo ore obliquo.

кревет, m. 1) das Bett, lectulus (grabatus, *κράβατος*). [vide постеља]. cf. одар. — 2) око варнице поузвишено мјесто, на које чаругџије коже из варнице мећу.

креветић, m. dim. v. кревет.

креда, f. die Kreide, creta: пиши кредом на дувару (т. ј. нема од тога ништа).

крезо, m. zahnlückiger Mensch, edentulus homo.

крезуб, а, о, zahnlückig, edentulus.

крезубица, f. (der) die zahnlückige, edentula (-lus).

Крезун, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

креја, f. [Nußknacker, Nußheher; nucifraga caryocatactes L.] vide крештелица.

крејин, а, о, des Häher's, graculi.

крека, f. das Geschrei (кре кре!) der Hühner, Frösche, clamor gallinae, ranae.

крекетање, n. das Quacken, coaxatio.

крекетати, крекећем, v. impf. quacken, coaxo.

крекетуша, f. die Quackerin, coaxatrix (i. e. der Frosch).

крекнути, крекнем, v. pf. kre schreien, clamo cre (ut gallina, graculus).

крељa, f. понајвише pl. крељe, die Fischohren, branchiae. cf. [vide] шкрге.

крељушт, f. vide крљушт.

крем, кремена, m. (у Ц. г.) vide кремен [1].

кремен, кремена, m. 1) der Feuerstein, pyrites. [cf. крем. — (*Кремен*)] 2) планина у Крбави. — 3) брдо у Слуњској регементи, и на њему црква св. Николе.

кременчић, m. dim. v. кремен. [cf. кремичак].

кремење, n. (coll.) die Feuersteine, pyritae.

кремечак, чка, m. (у Сријему) Katarrhzeltel.

кремичак, чка, m. vide кременчић.

кренути, кренем, v. pf. 1) н. п. дрво, камен, bewegen, von der Stelle bringen, moveo. cf. [vide] покренути. — 2) н. п. зеца, auftreiben, excito: *кренуо* сам данас три зеца, па ниједнога нијесам могао уловити; Завикаше по гори хајкачи| И *кренуше* звијера арслана — 3) н. п. војску, das Lager aufbrechen, castra movere: *Крену* везир силну многу војску — 4) н. п. на пут, aufbrechen, sich auf den Weg machen, proficisci, se dare in viam, [vide] кренути се, cf. поћи: Отлен *крену* горе уз планину — 5) (у Дубр.) главом, т. ј. [vide] полудјети. — *6) н. п.* кренуо *виноград т. ј. потјерао да листа.*

кренути се, кренем се, v. r. pf. aufbrechen, proficisci, cf. кренути [4, поћи 1]: Па *се* везир из Косова *крену* —

крепавање, n. das Krepiren, interitus, mors.

крепавати, крепавам, v. impf. krepiren, umkommen, pereo.

крепак, пка, пко, kräftig, stark, firmus.

крепати, пам, v. pf. krepiren, pereo. [vide] црћи [1], cf. липсати.

крепост, крепости, f. die Stärke, firmitas, cf. снага, јачина: Ј'о Каица, моје чедо драго!|

Дико моја свагда на дивану! Сабљо бритка свагда на мејдану! А *креиости* међу војводама —

крѐс, m. (ист.) vide кријес.

крѐсање, n. 1) das Feuerschlagen, excussio ignis. — 2) die Abästung, abscissio ramorum arboris.

крѐсати, крѐшем, v. impf. 1) Feuer schlagen, excutio ignem. — 2) die Aeste abhauen, abscindo ramos.

крѐсиво, n. das Feuerzeug, igniarium. [cf. сјецало].

крѐсити се, крѐсим се, v. r. impf. (у Барањи) in der Redensart: кресе се варнице, т. ј. лете у небо и разилазећи се једна од друге нестаје их. cf. кријес, кресови.

крѐскање, n. dim. v. кресање.

крѐскати, кам, dim. v. кресати.

крѐсница, f. (ист.) vide кријесница.

крѐснути, нем, v. pf. einen Schlag führen, um Feuer aufzuschlagen, silicem tundo chalybe. [cf. сјекнути 4].

крѐсови, m. pl. неколико дана око Илијна дне, die Zeit der Sonnenwende im Sommer, dies solstitiales. Овако се н. п. у Србији зову три дана прије и три послије Илијна дне, и жене овијех дана не ће кошуља да перу, јер кажу да би *се искресале*; али ће по свој прилици ово бити pl. од *кријес*.

Крѐсоје, *m.* Mannsname, *nomen viri*.

крѐста, f. vide обер.

крѐста ћура́нова, f. vide траторак.

крѐтање, n. 1) das von der Stelle Bringen, motio. — 2) das Auftreiben, excitatio. — 3) das Aufbrechen, motio, profectus: Рекла ми је мајка на *кретању* — 4) das Närrisch-werden, *τὸ* mente capi.

крѐтати, крѐћем, v. impf. 1) von der Stelle bewegen, moveo. — 2) auftreiben, excito [vide дизати 2]: Они *крећу* срне и кошуте — 3) н. п. војску, das Lager aufbrechen, castra movere. — 4) aufbrechen, proficisci. cf. [vide] полазити [1]. — 5) (у Дубр.) главом, närrisch werden, mente capi.

крѐтач, крета́ча, m. коњ који добро креће кола.

крѐцав, а, о, (у Вршцу) н. п. коса (cf. [vide] коврчаст), лист у кеља, kraus, crispus.

крѐч,* крѐча, m. der Kalk, calx. [vide] в а п н о, cf. клак.

кречана,* f. der Kalkofen, die Kalkhütte, calcaria. cf. [јапненица,] клачина.

крѐчање, n. das Kre-Schreien der Henne, clangoris genus.

крѐчар, креча́ра, m. који креч пече или продаје, der Kalkbrenner oder Verkäufer, calcarius.

крѐчати, чим, v. impf. kre-schreien, clango.

крѐчење, n. das Weißen mit Kalk, illitus calcis. dealbatio. [cf. клачење].

крѐчити, крѐчим, v. impf. mit Kalk weißen, illino calcem, dealbo. [cf. клачити].

крѐчнӣ, нā, нō, н. п. камен, der Kalkstein, calcarius.

крѐшево, n. 1) das Gemetzel, magna caedes: читаво крешево. cf. ограшје. — 2) (*Крешево*) *кршћански манастир у Босни*.

1. **кре́шење**, n. verb. v. кресити се.

2. **крѐшење**, n. das Gedeihen, profectus.

крешѝвање, n. das Gedeihen, incrementum.

крешѝвати, крѐшивам, v. impf. (у Боци) [vide] н а п р е д о в а т и [2], расти, gedeihen, cresco.

крѐшити, шим, v. impf. (у Паштр.) wachsen, gedeihen, crescere, proficere [vide напредовати 2]: Да ти *креши* и реуши свака твоја работа како вода о Божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне! (кад дају добру молитву. У нашијем крајевима, амо к истоку и к сјеверу, воде се зими замрзну и ослабе, али онамо у жупноме приморју, гдје мјесто снијега пада киша, онда су нај јаче).

кре́шталица, } f. der Häher [Eichelheher], graculus [garrulus glandarius L.]. cf.
кре́штелица, } [маруша, сојка;] креја.

кре́штеличјӣ, чја, чје, Häher-, graculorum.

кр̏жа, f. некака дивља патка, Art wilde Ente, anatis ferae genus. [vide] к р ж у љ а, cf. крџа.

кр̏жав, а, о, vide [к р ш љ а в] кржљав.

кр̏жак, кржа́ка, m. Art gemeinen Rauchtabaks, herbae nicotiane vilioris genus [nicotiana rustica L.].

кр̏жица, f. dim. v. кржа.

кр̏жљав, а, о, vide кршљав.

кр̏жуља, f. (у Боци) мала дивља патка, eine Art wilder Ente [die Kriekente], anatis ferae genus [querquedula crecca L.; cf. кржа, крџа].

кр̏зати, зам, v. impf. abwetzen, detero.

кр̏зати се, зам се, v. r. impf. 1) abgewetzt werden, deteror. — 2) крзају се око њега дјевојке, т. ј. отимају се, wetteifern, contendere.

крзла̏рага,* m. Frauenhüter, Oberverschnittene, eunuchorum praefectus: И својега агу *крзлар-агу* —

крзна̏р, крзна́ра, m. (у Хрв.) der Kürschner, pellio. [vide] к о ж у х а р, cf. ћурчија.

кр̏зница, f. das Taufhemd, das Taufhuch, vestis baptismalis, linteum baptismale.

крѝв, крѝва, во, (крѝвӣ, вā, вō, comp. крѝвљӣ) 1) krumm, curvus. [cf. егав, ерлав]. — 2) schuldig (eines Verbrechens), reus. — 3) (може се чути гдјешто) schuldig (Geld), qui debet, debitor: ја сам теби нешто *крив*.

1. **крѝва**, f. 1) крива сабља, ein Säbel, acinaces: Од бедре сам *криву* извадио — 2) (у Лици) некакав новац (чини ми се од 30 крајцара), Art Münze, numi genus.

2. **крѝва̄**, f. adj. некака свињска болест, од које се свињче згури па се обрће.

кривàдак, ва́тка, m. das gekrümmte Zeug (z. B. eine schlechte Flinte, Pistole).

Крѝваја, f. 1) ријека у Поцерини. — 2) намастир на той ријеци. — 3) село око те ријеке. — 4) у Босни некака вода. cf. Вазућа.

крѝвак, криваќа, m. ein Siebzehnerstück, nummus septemdecim cruciferorum.

крѝваља, f. (у Дубр.) грожђе, којега су пуца дугуљаста и *крива*, Art Weintraube, uvae genus.

крѝвање, n. das Neigen auf eine Seite, incurvatio, inclinatio.

крѝвати, крѝвам, v. impf. sich neigen auf eine Seite, inclinor: Објеси га Шарцу с десне стране,| А с лијеве тешку топузину,| Да не *крива* ни тамо ни амо —

крѝвац, вца, m. 1) der Schuldige, Verbrecher, reus: биједа на правога *кривца*. — 2) (у Хрв.) некакав вјетар, који се зове и *криви вјетар*.

крѝвача, f. das Krummstück (als ein Spottname für den Säbel), curvus acinaces.

крѝвачки, н. п. ударио га пушком кривачки, т. ј. као батином или *кривачом*, wie mit einem Prügel, ut fusti.

крѝваш, криваша, m. крив велики нож, ein langes krummes Messer, culter longior curvus: Он *криваша* вади иза паса,| На Турчина јуриш учинио —

крѝвда, f. das Unrecht, injuria: ако правда не поможе, *кривда* не ће помоћи.

крѝви вјѐтар, (у Хрв.) vide кривац 2.

кривѝна, f. die Krümme, curvitas.

крѝвити, крѝвим, v. impf. 1) што, krümmen, curvo. — 2) кога, beschuldigen, accuso, incuso.

крѝвити се, крѝвим се, v. r. impf. brüllen (wie der Ochs), auch vom Kinde, clamo.

***крѝвица** (и кривѝца), f.* Schuld [culpa; cf. кабает].

крѝвљѐње, n. 1) das Krümmen, curvatio. — 2) das Beschuldigen, accusatio. — 3) Brüllen, clamatio.

крѝвњава, f. das Brüllen (des Rindviehes), mugitus: стоји га *кривњава*.

крѝво, unrecht, injuria: Брате Мићо, није по те *криво* —

кривѐврат, а, о, krummhalsig, incurvicervicus [cf. кривоглав; кривошија]: Сви би момци *кривоврати* били| Гледајући у звездице сјајне —

кривоглав, а, о, који главу на криво носи, Krummkopf, incurviceps. cf. кривоврат.

кривогуз, а, о, Krummarsch, curvi podicis.

криводр̀шка, f. некака крушка с кривијем дршком, Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

кривоклѐтник, кривоклетника, m. der Meineidige, perjurus.

кривоног, а, о, krummbeinig, curvipes.

кривошија, m. der Krummhalsige, incurvicervicus [cf. кривоврат].

Кривошијанин, m. (pl. Кривошијани) Einer von Кривошије: Да није Рисњана и *Кривошијана*, Бока би Турцима харач плаћала.

Кривошије, f. pl. више Рисна на планини као мала кнежиница (од 250 кућа и око 1200 душа).

кривудало, m. der nicht den rechten Weg folgt, exorbitator.

кривудање, n. 1) das Schlängeln, sinuatio. — 2) die Abweichung, exorbitatio.

кривудати, дам, v. impf. 1) sich schlängeln, sinuor [vide вијугати се]: пут *кривуда* овамо онамо. — 2) nicht den rechten Weg verfolgen, exorbito.

кривуљаст, а, о, krumm, curvus.

кридимице, (у Боци) vide кришом.

криж, крижа, m. тако зову кршћани *крст* [1] од дрвета или од чега другога, али крст који човјек прекрстивши се начини на себи, не зову *криж* него *крст*, као што говоре и *крстити се* и *прекрстити се* и т. д. Тако и кршћани, који не говоре *криж* него *крст*, говоре свуда *раскрижити, крижати* и *кришка*.

1\. **крижак**, крижака, m. (у Хрв.) vide крсташ 1.

2\. **крижак**, кришка, m. hyp. v. криж.

крижање, n. das Schneiden, scissio.

крижар, крижара, m. (у Далм.) vide крсташ [1] (талијер).

крижати, крижам, v. impf. schneiden, disseco, н. п. лубеницу, јабуку, дуван.

Крижевац, жевца, m. 1) поље у нахији Рудничкој (између Руснице и села Луњевице). — 2) варош у Хрватској, Stadt Kreuz in Croatien, nomen urbis.

крижић, m. dim. v. криж.

крижна врата, n. pl. (у пјесми): *Крижна* врата отворај —

крижопуће, n. (у Хрв.) vide раскршће.

кризма, f. (у Боци) Firmelung, confirmatio.

кризмање, n. das Firmeln, confirmatio.

кризмати, мам, v. impf. (у кршћ.) firmeln, confirmo.

криjење, n. das Verbergen, occultatio.

крије с, m. (pl. кресови) 1) (у Хрв.) ватра што се ложи уочи Ивања дне, уочи Видова дне, Петрова дне и уочи Ђурђева дне, das Johannisfeuer. — 2) друга свака ватра, која се ложи по брдима о каквом весељу (н. п. уз бербу), jedes Belustigungsfeuer. cf. кресови.

крјесница, f. (у Хрв. а у Славонији *свитаљка*, у Дубровнику *свијетњак*) vide свитац 1. У Хрватској се приповиједа да су искре од кријеса ожињеле, и тако од њих постале ове бубице.

крјеш, m. (у Дубр.)

кријешва, f. (у Дубр.) vide трешња.

***кријештавац**, кријештавца, m. (у Боци) vide* [1] *попак.*

***кријумчар**, m.* [der Schmuggler, qui mercaturam vetitam facit].

кријумчарење, n. der Schleichhandel, die Schmuggelei, mercatura vetita.

кријумчарити, кријумчарим, v. impf. (у приморју) трг какав проносити *кријући* без царине, Schleichhandel treiben, schmuggeln, mercaturam vetitam facere.

крикнути, крикнем, v. pf. (у Ц. г.) aufschreien, exclamo: Савић викну ка' да соко *крикну* —

Крилан, m. Mannsname, nomen viri.

крѝласт, а, о, н. п. свињче, говече, einen weißen Fleck (wie Flügel) über den Bauch habend, notam (quasi alarum) habens.

крѝлат, а, о, geflügelt, alatus.

крѝлатица, m. 1) der Geflügelte, alatus, Beiname des Helden Реља: Реља Крилатица. — 2) (у Ц. г.) некака змија; удрила те *крилатица*; Или цичи змија *крилатица* —

крѝлача, f. (у Ц. г.) некака мала тица, Art Vogel, avis genus.

1. **крѝла̑ш**, крила́ша, m. 1) der Ablerthaler, thalerus cum aquila (loco crucis). — 2) Art Schiffe an der Donau von Belgrad abwärts, navis genus.

2. **крѝла̑ш**, m. vide крилоња.

крила̑шчић, m. ћесарски дукат, ein österreichischer Dukaten, aureus austriacus. [vide 1] м а̏ џ а р и ј а, cf. крменџија.

Крѝле, m. хур. v. Крста.

1. **крѝло**, n. 1) der Flügel, ala. — 2) der Schoß, sinus: држи дијете у крилу; Господар господи| На *крилу* заспао — 3) (у Ц. г.) од чадора, Vorhang (statt der Thüre), velum: Оћу њему под чадора дођи,| Од чадора осјећи му *крило* — А кад дође шатору на врата,| Подиже му *крило* џеферданом —

2. **крѝло**, m. [јуж.] ein криласт називмац, porcellus alarum notam gerens.

крилоња, m. ein Ochs der am Bauche weiß ist (als hätte er ein Vortuch), bovis nomen. [cf. 2 крилаш].

крилоша, f. ein am Bauche weißes Schwein, sus alba circa alvum.

крѝмицē, (у Цет.) vide к р и ш о м, кридимице.

крѝн, m. (у војв. по варошима) [lilium candidum L.] vide богородичино цвијеће.

крѝнчица, f. (у Дубр.) eine kleine Schale, scutella.

Крѝњице, f. pl. мјесто каменито у нахији Ријечкој, гдје је разбијен серашћер (1712 године око Тројичина дне) од када је постао *Царев лаз* (318 Црногораца погинуло, а међу рањеницима био је владика Данило; ту су Црногорци добили 86 барјака): Преко Сињца и преко *Крињицах* —

криоце, n. dim. v. крило.

1. **крѝс**, m. (у војв.) der Gries, glarea frumenti.

2. **крѝс**, m. (зап.) vide кријес.

крѝсница, f. (зап.) vide кријесница.

крѝти, крѝјем, v. impf. verbergen, occulto. [cf. верати, завирати].

[**крити се**, v. r. impf. vide верати се.]

крѝча̑ње, n. das Vorpredigen, admonitio molesta.

крѝчати, чи̑м, v. impf. vorpredigen, admoneo ut caveat.

крѝшка, f. н. п. јабуке, лубенице, сира, хљеба, eine Schnitte, segmentum. [cf. велија, скала 4, скришка].

крѝшкара, f. eine Art Mütze, mitrae clavis distinctae genus.

крѝшом, heimlich, occulte. [cf. крадом, кридимице, кридимице, кримице].

крѝшчица, f. dim. ein Schnittchen, parvum segmentum.

1. **Кр̏ка**, f. 1) вода у Далмацији, која ниже Скрадина утјече у море. — 2) намастир код те воде.

2. **кр̏ка**, f. (у војв.) 1) чорба од слатка вина (док још није преврело), Art Mostsuppe, jus e musto. — 2) болест на поодраслим гушчићима од које *крче* и липсују, eine Krankheit der jungen Gänse, morbus quidam anserum.

кр̏кац! Wort einen rauschenden Fall zu bezeichnen.

кр̏кача, f. н. п. носити дијете на кркаче, das Kind auf dem Rücken (huckepack) tragen, so daß es seine Hände um den Hals des Tragenden schlingt, gesto in dorso. [cf. кркачка].

кр̏качка, f. (у Ц. г.) vide кркача.

кркла́ма[*], f. (у Сријему) она вуна коју ћурчије са шивенијех кожуха састригу. [vide острижине].

крклёнсати[*], ишем, v. pf. састрићи вуну у кожуха око рукава и онаоколо, stutzen, abscindo.

кр̏кљање, n. das Brausen des siedenden Wassers, fremitus. [cf. крктање].

кр̏кљати, љам, v. impf. н. п. лонац, купус у лонцу, brausen (im siedenden Topfe), fremo. [cf. крктати].

кр̏кмета[*], кр̏кмета̄, n. pl. vide зулови.

кр̏кнути, кр̏кнем, v. pf. н. п. не смије од њега кркнути, er darf nicht mucksen, muttio.

кр̏корење, n. dim. v. крктање.

кр̏корити, ри̑м, als dim. v. крктати.

Кр̏кота, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

кр̏кта̑ње, n. vide кркљање.

кр̏ктати, кр̏кћем, v. impf. vide кркљати.

кр̏куша, f. eine Art Flußfisch [Gründling], piscis genus [gobio fluviatilis Flem.].

кр̏кушица, f. dim. v. кркуша.

кр̏лётка, f. (у Хрв.) der Käfig, cavea. cf. [шкрљетка,] кавез, кобача.

1. **крлије̏ши**, m. pl. (у Дубр.) vide бројенице.

2. **кр̏лије̏ши**, m. pl. (у Боци) Schlüsselbeine, jugulum.

кр̏љ, m. (у Сријему) die Saudistel, sonchus oleraceus L. [ricinus communis L.].

1. **кр̏ља**, f. vide крпељ [1].

2. **кр̏ља**, f. 1) ein Block Holz, caudex. cf. крљад. — 2) [*Крља*] Ево сам ти чету подигао :| До бијеле *Крље* винограда —

кр̏ља̑д, m. ein Block Holz, caudex. [vide 2 крља 1].

крља́дак, крља́тка, m. dim. v. крљад.

крља̑дић, m. dim. v. крљад.

кр̏љу̑шт, f. die Schuppe, squama. [cf. краљушт, крељушт].

Кр̑м, Кр̏ма, m. Stadt Krim: Сави књигу, посла Крму б'јелом —

кр̏ма, f. 1) (у Хрв.) храна за марву: сијено, слама и т. д. das (Winter-) Futter, pabulum. cf. [vide] пића. — 2) das Steuerruder, gubernaculum, cf. корман, думен: На галији сто-

тина Турака| Од стотина Турскије градова,| А на *крми* Кичић Усеине —

кр̏ма̑д, f. (coll.) die Schweine, sues, porci.

кр̏мак, мка, m. (voc. кр̏мче) das (männliche) Schwein, porcus. [cf. вепар].

кр̏ма̑р, крмáра, m. der Steuermann, gubernator. cf. корманош, думенџија.

крмау̀ка̄ње, n. vide маукање.

крмау̀кати, ма̀уче̄м, v. impf. vide маукати.

кр̏мача, f. (pl. gen. кр̏ма̄ча̄) 1) die Sau, porca. [cf. гуда, прасица 2]. — 2) ein Hirtenspiel (krainisch auch свињка), ludi genus. У овој игри *крмача* се зове око три прста дугачко и подебело дрво (од прилике као пократак врањ). Играчи ископају у земљи повелику јаму, па око ње унаоколо (око два три корака од ње) толико мањијех јамица колико је њих [мање један]. Велика она јама у сриједи зове се *казан*, а оне мање унаоколо зову се *куће*. Кад се стану играти, сваки играч стане код једне куће (обрнувши се ка казану) и метне у њу крај од свога штапа; један спођа крмачу тјера штапом и хоће да је сатјера у казан, а остали сви ваља то да бране и својијем штаповима да је одбијају. Онај који тјера крмачу зове се *крмачар*. Кад који дигне свој штап да одбије крмачу онда крмачар гледа не би ли прије њега метнуо свој штап у његову кућу, па ако то учини онда он остане на кући а онај који је остао без куће иде те гони крмачу. Ако крмача кад је крмачар удари штапом погоди кога од играча у ногу од кољена доље, онда кажу да га је *опарио*, и у један пут сви повикавши: *опара мијена*, брже боље мијењају куће, у којему мијењању и крмачар гледа не би ли свој штап метнуо гдје у кућу прије другога, па који остане без куће онај гони крмачу. Ако би крмачар сатјерао крмачу у казан, и онда куће мијењају као и прије. У Шумадији гдјешто крмача се у овој игри зове и *бу̏ђа* [2] а гдјешто и *гу̏ђа*.

кр̏мача̑р, m. који гони крмачу кад се игра крмаче. cf. крмача [2].

крмачѐтина, f. augm. v. крмача. [vide крмачина].

кр̏мачин, а, о, der Sau, porcae.

кр̏мачина (крма̀чина), f. augm. v. крмача. [cf. крмачетина].

кр̏мачица, f. dim. v. крмача.

кр̏ме, мета, n. das Schwein, sus. [vide свињче].

крмѐгуша, f. (у Ц. г.) некаква тица, Art Vogel, avis quaedam.

кр̏мељ, f. 1) die Augenbutter, gramiae. — 2) у лозе. cf. [vide] око и кремељ.

крмѐља̄ње, n. das Triefen, lippitudo oculorum.

крмѐљати, ља̑м, v. impf. triefen, lippio.

крмѐљив, а, о, voll Augenbutter, gramiosus.

кр̏менција (крмѐнција), f. vide [1] ма̏џарија.

кр̏метина, f. das Schweinfleisch, caro suilla.

крмећа̀ци, ħа́ка̄, m. pl. (scherzhaft) опанци од крмеће коже.

кр̏мећи̑, ħа̄, ħе̄, Schweins-, suillus. [vide свињски].

кр̏мешце, цета, n. dim. das Schweinchen, sucula, suculus.

кр̏мити, кр̏мӣм, v. impf. 1) хранити стоку, füttern, pabulo. — 2) steuern, guberno. [cf. думенисати, корманити]. — 3) чим, lenken, regieren, rego. cf. [vide] управљати.

кр̏мица, f. dim. v. крма.

кр̏мље̑ње, n. 1) das Füttern, pabulatio. — 2) das Steuern, gubernatio. — 3) das Lenken, Regieren, Leiten, rectio.

кр̏мски̑, ка̄, ко̄, (у Ц. г.) vide свињски, крмећи: какав Влах, *крмска* потуриче! — Нека бјежи *крмска* потурица —

кр̏мци, кр̏ма̄ка̄, m. pl. die Schweine, sues, porci.

кр̏мчић, m. dim. v. крмак.

кр̏ндија, f. 1) [*] велика гомила чега без реда, großer Haufen übereinander geworfener Gegenstände, cumulus: цијела криндија по соби. — 2) [*Криндија*] планина између Нашица и Пожеге.

крни̑к, крнйка, m. (у Боци) vide **крвник**: На спаги ти главе није,| *Крници* је осјекоше —

крни̑чки̑, а, о, (у Боци) vide **крвнички.**

Кр̏ново, n.: Долазио у равно *Крново* —

кр̏нути, не̑м, v. pf. 1) schlagen, percutio. — 2) крнуо га о земљу, niederwerfen, projicio.

крњ, кр̏ња, ње, (кр̏њи̑, ња̄, ње̄) vide крњав: Ћорава жена и *крњ* лонац, штета готова; Ко најпрви дође јели *крњој* —

1. **кр̏ња,** m. (ист.) vide крњо.

2. **кр̏ња,** f. (у Хрв.) коре од ножа или од сабље, die Scheide, vagina. [vide ножнице].

кр̏њав, а, о, н. п. лонац, splitterig, fissilis. [cf. крњ, крњаст].

крњага, f. комад од чега разбијенога (тикве, суда), ein abgebrochenes Stück, fragmentum. cf. [vide] рбина.

крња́дак, а́тка, m. (у Боци) комад од зуба који остане у вилици (н. п. кад се зуб вади па се сломи), der Stummel, mutilum.

кр̏њаст, а, о, vide крњав.

крњау̀ка̄ње, n. vide [маукање] крмаукање.

крњау̀кати, крња̀уче̄м, vide [маукати] крмаукати.

кр̏њача, f. (у банији) кукурузан хљеб у киселo, gesäuertes Kukuruzbrot, panis fermentatus e zea.

Кр̏њево, m. [село у округу подунавском?]: Док *Крњево* клето умнуше —

кр̏ње̑ње, n. das Zersplittern, diffissio.

кр̏њити, кр̏ње̑м, v. impf. zersplittern, diffindo.

кр̏њо, m. (југ.) [1)] н. п. човјек (без уха), во (без рога), суд (окрњен), splitterig, diffissus, nicht ganz, mutilus, z. B. Mensch mit abgeschnittenem Ohr, u. dgl. Некакав Крњо арамбаша опколи ујутру са својијем друштвом кућу некакога човјека, да ударе на њу. У тај исти

мах човјек се у кући обувао не знајући ништа за хајдуке, и обувши једну ногу, рече: „пет свезах, још пет, па крња за уши" (т. ј. пет је прста свезао, још да свеже пет, пак ће онда за крњави бардак да пије ракије). Крњо чувши то споља, помисли да је његово друштво од некуд ушло у кућу, и да их је домаћин пола повезао, поплаши се и побјегне. На ово налик у Црној гори приповиједа се да је човјек обувајући се рекао: „Да се не издамо" (ваља да опанцима или обувачама) а они који су споља хтјели нањ ударити, помисле да он у кући има друштва и да њему то говори; и тако се поплаше и побјегну. [— 2) име топу; види s. v. Маргета и шиба 4].

крњорог, а, о, hornverstümmelt, mutilus cornu.

крњорога, f. eine hornverstümmelte Ziege, capra cornu mutila.

кро̏в, кро̑ва, m. (loc. кро̀ву) das Dach, tectum. [cf. покрив 2, покривац, уртија].

кро̀вина, f. schlechtes, ungenießbares Heu (was zum Dachdecken nur zu gebrauchen wäre).

кро̏внат, а, о, н. п. кућа, mit Stroh, Heu bedeckt, tectus stramine.

кро̏вњача, f. Strohhütte, casa.

крову̀љина, f. augm. v. кровина.

кроз, } (mit acc.) durch, per: *кроз* воду; *кроза*
кроза, } ме, *кроза* те, cf. [проз (проза);] крошто: *Кроза* те ће огријати сунце —

кро̏за̑ћ, } т. ј. кроз њега.
кро̏за̑ћга, }

кро̑ј, кро̑ја, m. der Schnitt, sectum.

кро̀ја̑ч, кроја̑ча, m. 1) der Schneider, sartor, vestificus. cf. терзија, шавац. — 2) у ћурчија кратак и широк нож којим кожу *кроје*, ein Schneidewerkzeug der Kürschner, culter quidam pellionum.

кроја̀чев, а, о, des Schneiders, sartoris.

кро̀ја̑чки, ка̄, ко̄, Schneider-, sartorum.

кро̀јење, n. das Zuschneiden des Kleids, sectio ad formulam.

кро̀јити, јим, v. impf. zuschneiden, seco ad formulam: Двапут мјери, трећом *крој*.

кро̀мид, m. (у Подгорици) } црни лук, die Zwiebel,
кро̀мити̑ лу̑к, m. (у Боци) } сера. vide [1 лук 2].

[**кромпир**, m. vide кртола.]

кро̀пити, пим, v. impf. sprützen, aspergo. [cf. шкропити, штрапатати].

кро̀пљење, n. das Sprützen, aspersio. [cf. шкропљење].

кро̏сна, f. 1) (у Хрв. у кршћана) vide разбој 1.

кросре̑д, mitten durch —, per.

кро̏так, тка, тко, zahm, sanftmüthig, mansuetus: *кротак* као јагње.

кро̏тко, sanft, mansuete: Ал' му Богдан *кротко* одговара —

кро̏то̑ст, кро̏тости, f. die Zahmheit, der Sanftmuth, mansuetudo.

кро̀чити, кро̀чи̑м, v. pf. einen Schritt thun, gradum facio: болестан је, не може *крочити*; Скочи Турчин ка' да се придрну, Једном *крочи*, до коња докрочи, Другом *крочи*, коња појахао —

кро̏шња, f. (у Дубр. и даље к југу) vide котарица.

кро̏шњаст, а, о, (у Сријему), } н. п. дрво, т.
кро̏шњат, а, о, } ј. широко (горе у гранама), ästig, ramosus. [vide гранат].

кро̏шње, f. pl. (у Сријему и у Бачк.) на два савијена древета испреплетано узицама, те се у њему носи слама (једни говоре *траље* [1, *сак*, *мрежаге*]), eine Art Heutrage, feretrum.

кро̏што, (кроз што) (у војв.) vide зашто [1; cf. кроз].

1. **кр̀па**, f. (pl. gen. кра̑па) 1) ein Fleck (Tuch, Leinwand), lacinia. [vide дроњак]. — 2) крпа платна, ein Stück Leinwand von 20 Ellen, massa lintea. — 3) крпа гуњска, Art wollener Zeug für гуњ, panni gennus: ова је крпа као домаће оврањено сукно, али изнутра има ресе, и топлија је од сукна. — *4) (у Ц. г.) крпа сланине, т. ј. велики комад као н. п. половина или четвртина читаве сланине.*

2. **кр̀па**, m. der Flicker, sartor cerdo. [cf. крпеција].

кр̀пеж, m. das Flickwerk, die Flickerei, consarcinatio [cf. окрп 2]: Трпеж и *крпеж* по свијета држе.

кр̀пеле, крпе̑ла̑, f. pl. das Verbindungswerk der Jochpaare Ochsen am Pfluge, jugi pars. [cf. крчале, крчеле].

кр̀пељ, крпе̏ља, m. 1) eine Schaflaus, [ixodes] ricinus [L.; cf. 1 крља, крпијел, крпуша]. — 2) vide крпигуз.

крпѐта, f. (у Доброти) шарена поњава, као ћилим, што стоји на столу (Талијански carpetta), der Tischteppich, tapetum in mensa ponendum. cf. [vide] трпежњак.

крпѐтина, f. augm. v. крпа. [cf. крпурина].

кр̀пеција [*], m. vide [2] кр̀па.

кр̀пигу̑з, m. quirlförmiger Fennich [Quirlblütige Vorstenhirse, Vorstengras], panicum verticillatum [setaria verticillata P. B.; cf. крпељ 2].

кр̀пијел, m. (у Ц. г.) vide крпељ [1].

кр̀пити, пим, v. impf. 1) flicken, pannum adsuo. [cf. пешњати]. — 2) кога, schelten, increpo.

кр̀пица, f. dim. v. кр̀па.

крпља̀ни̑к, крпљаника, m. пут или пртина од крпаља, eine mittelst der крпље gemachte Schneebahn, via per nives instrumento крпље dicto facta.

кр̀пље, кр̀па̑ља, f. pl. (у Херц.) као обручи, што се испријечају *(искрпе)* дретвом или опутом, те чобани и ловци по Херцеговини обувају на ноге, да се може ићи поврх снијега, der Schneeschuh, calceatus quidam per nives vadantium: Ма да видиш Радовић Шћепана, Врбове је *крпље* направио, Па разгази снијег у планину —

кр̀пљење, n. das Flicken, reparatio. [cf. пешњање].

крпу̀рина, f. vide крпетина.

кр̀пуша, f. (у Боци) vide крпељ [1].

Кр̏сман, m. Mannsname, nomen viri.
кр̏сме,* мета, n. (у Србији) vide мртвина.
кр̏сни̂, на̂, но̂, н. п. колач [vide кршњак 3], свијећа, zum Hauspatron gehörig, pertinens ad diem patrono coeliti sacrum, laralis (?).
кр̏снице, f. pl. у сабље или у мача оно гдје се држи руком, der Griff am Säbel, capus, cf. [балча, збаоч,] балчак: Докле им се сабље поломише| До *крсницах* и руках десницах —
кр̏сно̂ и̂ме, n. Сваки Србин има по један дан у години кога он слави, и то се зове *крсно име, свет̑и, свет̑о*, и *благ дан* [1, *кршњак* 2, *служба* 3]. Домаћин се стара и приправља за цијелу годину како ће и с чим ће прославити крсно име. Кад буде уочи крснога имена пред ноћ, онда зађе један из куће (обично млађи) по селу те зовне (на крсно име) све сељаке, који оно крсно име не славе; тај пред сваком кућом скине капу и обично овако почне: „Божја кућа и ваша! поздравио је отац (или брат) да дођете довече на чашу ракије; да се разговоримо и да мало ноћи поткратимо; што буде свети Никола (или који буде) донио, не ћемо сакрити: дођите, немојте да не дођете.“ Кад буде увече, онда неком отиде домаћин, неком пошље сина, неком најамника (жене увече слабо иду) или другога кога из куће. Кад званице долазе свечарима у кућу, обично овако говоре: „Добар вече и честито ти свето! славио га много љета и година у здрављу и у весељу!“ Гдјекоји понесу и јабуку, или (по варошима) лимун, те даду домаћину кад му назову добар вече. А пријатељи из других села дођу и незвани, па ту сви вечерају, пију, разговарају се и пјевају до неко доба ноћи; по том сељаци отиду сваки својој кући (домаћин каже свакоме на походу: „Дођите и сјутра на чашу ракије.“ И тако их сваки дан позива од вечере на доручак, а од доручка на ручак), а пријатељи већ ондје и остану. Сјутрадан дођу рано на доручак, па мало доцније на ручак. Прије ручка или на ручак, треба да дође и поп да *прекади* и да очати кољиво. Кад већ буде око пола ручка, онда запале воштану свијећу, донесу тамјана и вина, те устану *у славу* [cf. слава 2 и 3]: помоле се Богу, једу кољиво, обреде се вином (напијајући: „За славе небеске, која може да нам поможе“) и ломе (домаћин с попом или с ким другим кад нема попа) *крсни колач* (који мора бити од шенична брашна у кисело умијешен и нашаран поскурњаком; једну четвртину од тога колача даду попу, једну домаћици а двије они једу; пјевају (два и два) у славу: Ко пије вино за славе Божје,| Помоз' му, Боже и славо Божја!| А шта је љепше од славе Божје,| И од вечере с правдом стечене? По том сједу опет, и пијући и једући разговарају се и пјевају до мрака (домаћин не сједа за сто, него стоји гологлав и служи гостима вино и ракију). Тако славе три дана (само што не устају више у славу; други се дан крсног имена зове појутарје, а трећи уставци), а пријатељи одлазе чак четврти дан. У Херцеговини по гдјекојијем мјестима гости сједе доклегод у домаћина има пића, а кад он пошљедње изнесе на софру, изнесе с њиме и празне савијене мјешине (у којима се пиће из другијех мјеста доноси). Кад то гости виде онда како попију оно што је на софри, узима сваки своју пушку и одлази. И најгори сиромах треба да прослави своје крсно име макар продао какво живинче, или друго што из куће, те купио ракије (ако своје нема) и остало што му ваља. Понајвише славе Никољ дан, Јовањ дан, Ђурђев дан, Аранђелов дан, и т. д. и то се не мијења, него остаје од кољена на кољено: за то се сматрају као рођаци сви који славе једнога свеца. [Маргиналија у I издању: Видајићи су Ђурђевштаци, Шаинпашићи Мратинштаци, Сијерчићи Климентштаци.] Жена слави мужевље крсно име (баш ако би јој муж и умро): Помоз', Боже и свети Ђорђије! Крсно име господара мога — Бугари сви око Тимока славе Никољ дан, и осим крснога колача, који се сијече као и у Срба, сваки умијеси по један велики сомун, у који се метне по читав шаран. Кад поп дође да прекади, он сомун овај пресијече попола, па једну полу узме себи, а друга остане домаћину; и будући да поп гледа свагда да узме ону половину у којој је шаран, за то се домаћица стара, или сомун тако да умијеси, да се не познаје, гдје је шаран, већ поп нека га сијече на срећу, или на оној страни да га извиси, гдје шарана нема, и тако да би попа преварила, као што се често и догађа, и домаћица се оваком пријеваром поноси, а и поп јој се смије. cf. прислављати.
кр̏ст, кр̏ста, m. 1) das Kreuz, crux [cf. криж], н. п. крст од дрвета или од злата; крст што човјек начини на себи кад се прекрсти; крст што код својега потписанога имена начини онај који не зна писати. — 2) нема га у крсту, seines Gleichen gibt's nicht in der Christenheit, non invenies parem in christianis. — 3) крст на небу, ein Gestirn, astrum. — 4) гомила (у паорији, гдје се даје десетак) од 20 (а у крајини од 18) снопа жита; а *крстина* је мања од крста (у паорији од 10 снопа, у крајини може бити и од 18, и онда се каже да је у крстини читав крст): десет крста насадио на гувну. cf. крстина 2. — 5) *(у Далм.) четири сиице у точка. cf. гобеља.*
1. **кр̏ста**, кр́ста̄, n. pl. [cf. крсти]. 1) das Kreuz, als ein Theil des Körpers, regio sacra, lumbus. — 2) носити крста или крсте, cf. [vide] завјетина [2]: Од тада су *крста* настанула —

2. **Кр̏ста,** m. Mannsname, nomen viri.

кр̏стат, а, о, 1) н. п. барјак, орао, Kreuz-Fahne, signatum cruce, vexillum cruciatum: Да застрелим орла *крстатога* — 2) крстат пут, vide раскршће: Када дође на *крстате* путе —

Кр̏стац, сца, m. 1) у Гацку караула с неколика топа: Од паланке *Крсца* крвавога — 2) брдо између Црмнице и Паштровића, ein Berg, montis nomen.

кр̏стача, f. 1) Stamm, Stümmel eines Kreuzes, trunca crux. — 2) (у Рисну) рече се за вјештицу, као да јој се име пред дјецом не би споменуло. [vide вјештица]. cf. рогуља.

кр̏стаче, f. pl.: Ту Осману јадну запануше| На *Крстаче,* на дебеле доце —

кр̏ста̏ш, крста́ша, m. 1) крсташ талијер, der Kronthaler, thalerus. [cf. 1 крижак, крижар]. — 2) крсташ орао, der Kreuzadler (?), aquilae genus. — 3) крсташ барјак, die Kreuzfahne, vexillum cruciatum: *Крсташ* га је барјак поклонио —

крста̀шина, f. (у Ц. г.) augm. v. крсташ: Док долеће *крсташина* орле — То не бјеше *крсташина* орле| Но то бјеше Миконићу Марко —

крста̀шица, f. der halbe Kronthaler, auch der vierte Theil desselben, thaleri cruciati dimidia, et vel quarta pars.

кр̏сти, кр̏ста̄, m. pl. vide [1] кр̏ста.

кр̏сти ку̏ме де́те, (у Сријему) friechender Klee, trifolium reptans [tr. repens] Linn.

кр̏стина, f. 1) augm. v. крст. — 2) etliche Garben, die auf dem Felde beisammen liegen, mergitum cumulus. cf. [кладња, складња, склад 1;] крст [4]. — 3) у самара стражњи крај који је горе *у накрст* састављен: Свака птица свата ударила,| А *крстина* кума по прсима — 4) [*Крстина*] Frauenname, nomen feminae.

Кр̏стиња, f. ein Frauenname, nomen feminae: Но *Крстиња* кнежева љубовца —

крстионица, *f.* [Taufstein].

Кр̏ститељ Јо̀ван, m. Johann der Täufer, Joannes baptista: Једно јесте царе Дуклијане,| А друго је *крститељ* Јоване —

кр̏стити, ти̑м, v. pf. u. impf. (part. pass. кр̏шћен u. кр̏штен) taufen, baptizo.

кр̏стити се, ти̑м се, v. r. 1) impf. u. pf. getauft werden, baptizari. — 2) impf. Kreuz machen, digito crucis figuram imitor. Кажу да се не ваља крстити кад грми, јер веле да онда свети Илија бије ђаволе, па би ђаво могао побјећи под крст знајући да гром у крст не ће. — 3) [impf.] кога, чега, од кога, од чега, Kreuz machen vor etwas, abominari: крсти се ти њега, т. ј. бјежи од њега, чувај га се.

кр̏стић, m. dim. v. крст.

Кр̏сто, m. hyp. v. Крста.

Кр̏стов да̑н, ва дне, m. das Fest des Kreuzes, deren es zwei gibt, den 5. Jän. [cf. водични пост] u. den 14. Sept., festum St. crucis.

крсто̀ноше, f. pl. cf. [vide] завјетина [2].

кр̏т, а, о, 1) крто месо, das Fleisch allein mit Ausschluß des Fettes, carnes excepto adipe. cf. кртина [1]. — 2) н. п. дрво, гвожђе, spröde, unbiegsam, durus. fragilis. [cf. љут 5].

кр̏тан, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало.

крти̏на, f. 1) (кр̏тина) das Fleisch, mit Ausschluß des Fettes, carnes, excepto adipe. [cf. крт 1]. — 2) vide кртица: *Кртина* испод земље иде па опет не може да се сакрије.

кр̏тица, f. der Maulwurf, talpa [europaea L.; cf. кртина 2].

кр̏тичња̑к, m. der Maulwurfshügel, Maulwurfshaufen, cumulus terrae a talpa aggeratus. cf. [мргињ 1,] крторовина.

кр̏то̑, крто̀ла, m. (у Хрв.) Art Korb, corbis genus. [vide котарица]. cf. [2] ру̏дњак, сепет.

кр̏тог, m. der Unrath im Zimmer, sordes in cubili sparsae. [cf. антрешељ 2].

кр̏тожење, n. Unrath-machen im Zimmer, confusio supellectilis in cubili.

кр̏тожити, жи̑м, v. impf. Unrath machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum. [cf. стрвити].

крто̀ла, f. (у Ц. г.) Kartoffel, Erdapfel, solanum tuberosum [L.]. cf. [1 рашак 2,] кромпир.

Кр̏толе, f. pl. општина између Котора и мора.

крто̀лиште, n. (у Ц. г.) Ort wo Kartoffel gebaut worden, locus ubi solanum turebosum fuit insitum.

кр̏топрђа, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало.

крторо̀вина, f. (у Барањи) vide кртичњак.

кру̑, кру̏а, | m. vide **крух.**
кру̑в, (у Слав.) |

кру̑г, m. 1) eine Scheibe, discus. — 2) онај темељ од дрвета што се на дно бунара метне, те се назида. cf. колач [5]. — 3) (у Далм.) округло мјесто, н. п. главица или њива. — 4) (у Ц. г.) кад се змија савије у круг: Сјекни ка' змија из круга.

кру̏жа̑т, кружа́та, m. (у Рисну) чохана кратка хаљина без рукава, која се пресамити и по њој се опаше; многи имају на кружату спријед сребрна пуца с обје стране: Неки броји пуца на *кружату* —

кру̏жић, m. dim. v. круг.

Кру̏јанин, m.: Уз кољено паше *Кругјанина* —

Кру̏ма, f. вода која тече кроз Дукађин и утјече у Дрим. Украј ове воде близу Дрима стоје зидине од града за који се приповиједа да је у њему сједио *Лека капетан.*

1. **кру̏на,** f. die Krone, corona. cf. коруна [1].

2. **Кру̏на,** f. hyp. v. Круниjа.

кру̏наст, а, о, н. п. кокош, gekrönt, coronatus. [vide ћубаст]. cf. капораст.

Кру̏нија, f. Frauenname, nomen feminae.

Кру̏ни̏јца, f. dim. v. Крунија.

кру̏нисање, n. die Krönung, coronatio.

кру̏нисати, кру̏нишем, v. impf. u. pf. (у војв.) krönen, coronare.

кру̏нити, кру̏ни̑м, v. impf. bröckeln, pflücken, carpo [cf. вријећи 2, комити 2, рунити], н. п. ку-

курузе, сухо цвијеће (н. п. да се из њега сјеме извади): Ђул се *круни* те ђевојку буди — Да не *круним* бијела бедена —

[**крунити се,** v. r. v. крунити; cf. рунити се.]

кру̏ница, f. 1) dim. v. круна. — 2) (у Спљету) vide бројенице. — 3) (у Ц. г.) vide шева.

кру̏њење, n. Pflücken, carptio.

1\. **кру̏па,** f. 1) der Hagel, Graupen, grando; крупа се разликује од града по томе што је ситнија и мекша и пада највише у зимно доба а град само љети; [vide] цигани, cf. суградица: Снијег паде около Мостара, Ситна *крупа* около Клобука — 2) [*Крупа*] намастир у Далмацији.

2\. **Кру̏па,** f. град у Турској Хрватској на Уни, од којега се у смијешнијем пословицама спомиње и *Крупа капетан.*

кру̏пан, пна, пно, (кру̏пнӣ, нā, нō) 1) н. п. со, брашно, grob, crassus. — 2) човјек, риба, коњ, во, groß, wohlbeleibt, corpulentus. [cf. троснат, крут]. — 3) ӯ крупно: У ситно се не десило, а *у крупно* немам, Gegentheil von kleinem Gelde.

Кру̏пањ, пња, m. Stadt in der Рађевина.

крупа̀њскӣ, кā, кō, von Крупањ.

кру̏патица, } f. Art Fisch [Gieben, Plattfisch], piscis

кру̏патка, } genus [blicca argyroleuca Heck.].

кру̏пица, f. т. ј. соли, die Graupe, das Stück, frustum, fragmentum.

кру̏пнӣк, m. eine Art Getreidepflanze, triticum polonicum [trit. dicoccum Schreb.; cf. 2 пир, пир нокташ].

крупнѝна, f. grobe, große Sachen, crassitudo.

кру̏пскӣ, кā, кō, von Крупа.

крусо̀вољ, m. (у Ц. г.) Chrysobulle: Пон Зловоља чита *крусовоља* —

кру̑т, кру̑та, то, (кру̑тӣ, тā, тō, comp. кру̏ћӣ), dick, crassus [cf. троснат, крупан 2]: Вода мутна а ђевојка *крута,* Те потону Филип и Анета —

круту̏љав, а, о, dicklich, subcrassus.

крућѝна, f. die Dicke, crassities.

кру̑х [кру, крув], m. (по зап. кр.) vide хљеб [1]: С трбухом за *крухом*; Што је руха на мени је, што је *кру̏ха* у мени је.

1\. **кру̏шац,** шца, m. hyp. v. крух.

2\. **кру̏шац,** шца, m. т. ј. соли, ein Brocken Salz, frustum salis.

Кру̏шевац, е̑вца, m. Stadt (und Ruinen) in Serbien, urbs Serbiae.

кру̏шевачкӣ, кā, кō, von Крушевац.

Кру̏шевица, f. кнежина у Требињском кадилуку.

Круше̏дол, m. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.

Круше̏до̀лац, лца, m. Einer von Крушедол.

круше̏долскӣ, кā, кō, von Крушедол.

кру̏шење, n. das Bröckeln, carptio.

кру̏шӣк, крушѝка, m. Birngarten, locus in quo piri sunt consitae. [cf. башта 2].

кру̏шити, кру̏шӣм, v. impf. bröckeln, carpo, н. п. со.

Кру̏шница, f. у Лици ријека која утјече у Баницу, Name eines Flußes, fluvii nomen.

кру̏шка, f. (pl. gen. кру̏шāкā) 1) der Birnbaum, die Birn, pirus [communis L.]. — 2) die Birn (Frucht), pirum.

кру̏шков, а, о, Birn-, piracius, е piro.

кру̏шковāћ, о̄вца, m. Birnstab, baculus piracius.

кру̏шковача, f. der Birnstock, fustis piracius.

кру̏шковина, f. das Birnholz, lignum piri.

кру̏шковица, f. Birnbranntwein, vinum ustum e piris.

кру̏шнӣ, нā, нō, н. п. пећ, Brot-, panis. cf. [vide] хљебни.

1\. **кру̏шчић,** m. dim. v. кру̏шац.

2\. **кру̏шчић,** m. dim. ein kleiner Birnbaum, pirus parva.

кру̏шчица, f. dim. v. крушка.

Крф, *m.* [Corcyra, Corfu].

кр̀хāње [кр̏ање], n. 1) das Zerbrechen, fractio. — 2) das Husten des Pferdes, tussitio equi.

кр̀хати, хāм, [кр̏ати] v. impf. 1) brechen, frango, z. B. врат. — 2) husten (vom Pferde), tussio.

Кр̏ца, m. (у Ц. г.) надимак.

кр̀цан, m. (у Сријему) сват који од младожење дјевојачкој кући носи уочи свадбе месо и друго којешта за јело. Он ваља да је шаљив и смијешан, и једва га чекају да се врати од дјевојачке куће да каже надају ли се сватовима, је ли здрава и весела дјевојка и т. д. cf. варимесо, кртан, ртопрђа, крцкало, [2] сукало, [рани сват,] дебели сват.

1\. **кр̀цāње,** n. vide товарење.

2\. **кр̀цāње,** n. das Knacken (Aufknacken), fractio, elisio.

кр̀цāт, а, о, 1) part. pass. von кр̀цати. — 2) (у Боци и у Сријему) пуно *крцато,* т. ј. увршно, набијено, vollauf, affatim; у Боци се каже и: *крцата* кућа жена.

1\. **кр̀цати,** цāм, v. impf. (у приморју) н. п. лађу vide товарити (italien. caricare).

2\. **кр̀цати,** цāм, v. impf. knacken (z. B. Nüsse), dentibus frango.

Кр̏цета, m. (у Ц. г.) надимак мушки.

кр̀цкало, m. (у Сријему) vide крцан.

Кр̏цӯн, m. (у Ц. г.) надимак мушки.

Кр̏чава, f. варош у Скопаљском пашалуку, у којој је око једне трећине Хришћана, а остали су Турскога закона, али сви говоре Српски, истина заносећи мало на Бугарски, али их прави Бугари опет не разумију.

кр̀чāг, крча̏га, m. der Krug, urceus. [cf. коршов, тестија].

Кр̀чагово, *n. поље код Ужица.*

[**крчажић,** m. dim. v. крчаг; vide чмулица.]

кр̀чале, *f. pl. vide* [крпеле] *крчеле. Развали вилице као* крчале *(кад ко много говори).*

кр̀чало, n. као палица или заворањ, за који се ухвати кад се плуг отискује или привлачи, am Pfluge ein hölzerner Verbindungsnagel, clavus ligneus aratri: Узе Марко рало за *крчало* —

крча̀ни̑к, крчани́ка, m. (у Србији) пут који је *крчењем* начињен, ein durch Rodung der Bäume u. j. w. gemachter Weg, der Rodeweg, via silvis liberata.

Кр̏чанин, m. човјек из манастира Крке.

крча̂ње, n. 1) das Geräusch einer sprechenden Menge, strepitus, susurrus loquentium. — 2) das Knurren (im Leibe), crepitus. — 3) das Röcheln, spiritus interclusus.

кр̏чати, чи̂м, v. impf. 1) summen (von vielen Redenden), susurrare: *крчи* војска у пољу; пуна механа, *крчи.* — 2) н. п. крче му цријева од глади, knurren, crepo. [vide мрштати]. — 3) крчи н. п. прасе кад се добро не закоље, röcheln, spiritum interclusum ducere: Поломљени коњи и јунаци, Но по пољу *крче* рањеници —

кр̏чевина, f. das Rodeland, terra silvis liberata, novale [cf. требежина]: Нема очевине без *крчевине.*

кр̏челе, f. pl. vide крпеле.

кр̏чење, n. das Roden, silvae caesio.

кр̏чидба, f. das Roden, erutio silvae: хајдемо на *крчидбу.*

кр̏чилац, чиоца, m. der Roder, qui silvam caedit. [cf. требежник].

кр̏чити, кр̏чи̂м, v. impf. roden, eruo, caedo silvam.

кр̏чма, f. 1) die Schenke, caupona. [vide гостионица]. Крчме су се у Србији, у Босни и у Херцеговини до скора готово само у пјесмама спомињале, а онако их није било нигдје у земљи осим гдјешто по варошима (као н. п. у Сарајеву) и у Србији поред Саве и поред Дунава, или по планинама, куд нема села. Кад ко путује преко земље он иде на конак у село, гдје га застане мрак, пред најбољу кућу, па пита може ли ноћити, а домаћин му, или ко други из куће, каже: „Можеш, брате, с драге воље и добро дошао!" или му каже да не може, јер нема сијена за коње, или друго што, него га упути гдје може ноћити. Кад иде много људи заједно, а они се раздијеле по кућама. Сваки ће домаћин примити радо на конак свакога путника, угостиће га као најбољег свога пријатеља и познаника, н. п. ако се догоди да домаћин нема у кући ракије или друго што, а он отиде своме сусједу, или чак у друго село, те узме у зајам и части госта. У гдјекојим газдинским кућама готово сваки дан има гостију, н. п. данас поп, сјутра калуђер, прексјутра Турчин или какав просјак и т. д. Гдје ко ноћи, оданде га у јутру не пуштају док не руча; а на ужину се свраћају путници опет тако по селима; доста пута се човјек сврати у какву кућу, да се напије воде, или да запали лулу, а жене га питају да није гладан, и нуде га да сједе мало, да му даду што да поужина. Многи бегови по Босни имају уз кућу особити конак гдје дочекују госте; у таковом конаку може човјек бити ако хоће мјесец дана, даваће му једнако јело и зањга и за коња (без динара, осим ако што поклони слугама кад пође). — 2) продаје на крчму (н. п. јабуке), kleinweise, en détail, venditio minuta. — 3) на њему је остала крчма, er hat das letzte Glas ausgetrunken und muß daher frischen Wein nachholen lassen.

кр̏чма̑р, крчма́ра, m. 1) der Wirth, caupo. [cf. бирт 2, бирташ, конобар 2, механџија (меанџија)]. — 2) [*Крчмар*] брдо у Лици код Госпића више Смиљана; наврх њега су зидине од негдашњега градића.

крчма́рев, а, о, vide крчмаров.

крчма̀рица, f. die Wirthin, uxor cauponis. [cf. бирташица, конобарица 2].

крчма̀ричин, а, о, der Wirthin, copae.

крчма́ров [крчмарев], а, о, des Wirths, cauponis. [cf. механџијин (меанџијин)].

кр̏чма̑рски̑, ка̑, ко̑, der Wirthe, cauponum. [cf. бирташки, механџијски (меанџијски), механџијски (меанџијски)].

кр̏чмити,ми̂м, v. impf. 1) ausschenken, singulatim vendo vinum. [cf. механисати (меанисати)]. — 2) н. п. јабуке, kleinweise verkaufen, minutim vendo poma.

кр̏чмљење, n. 1) das Ausschenken, venditio vini. [cf. механисање (меанисање)]. — 2) das kleinweise Verkaufen, venditio minuta.

крчу̏ма̂ње, n. das Sträuben, renisus.

крчу̏мати се, ма̂м се, v. r. impf. као отимати се ода шта, или чупати се с киме, sich sträuben, renitor.

кр̏џа, f. (у Сријему) Art wilder Enten kleinster Gattung, minor quaedam anas fera. [vide крџуља]. cf. кржа.

кр̏џалија[*], m. крџалије су биле као Турски хајдуци, који су постали у Уруменлији послије пошљедњега Њемачкога рата. Било их је много хиљада и с њима је Пасманџија разбио царску војску (1796). Они су били највише Турци, али су у своје друштво примали и Хришћане, јер су слабо марили и за какав закон. Они су ударали на вароши и уцјењивали их да их не пале и не харају, као што су похарали и раселили знатну Цинцарску варош Воскопоље, а послије су се наимали у па̏ша̂ и у другијех Турскијех старјешина који су се били између себе, па кад им један не би могао плаћати, они би отишли к другоме. Тако је знатни њихов старјешина Гушанц-алија 1804 године чувши да се Срби бију с дахијама дошао у Биоград са једном хиљадом својијех храбријех другова, који су готово сви осим њега у Србији кости оставили. Које Српски рат, које Московски од године 1807 до 1812 потрошили су их готово све. Крџалије су ишле на коњма и сви су били одјевени у свилу и кадифу и оковани у сребро и у злато; гдјекоји су водили

уза се и робиње, које су им у мирно доба играле и пјевале, а у бојевима држале им коње кад би се они пјешице тукли.

кр̏џалӣјнка, f. дуга пушка какове су крџалије носиле: Узе Луко пушку *крџалијнку* —

кр̏џалӣјнскӣ, кā, кō, den крџалије gehörig, *τῶν* крџалије.

кр̑ш, крша, m. 1) (у Ц. г.) der Felsen, saxum, [vide 1] к а м е њ а к [1], cf. стјењак: Месо при кости а земља при *кршу* (ваља). — 2) (у Ц. г.) der Stein, lapis, cf. [vide 1] камен [1]: ударио га *кршем*; диже *крш* да га удари. — 3) (у Србији) das durch ausgetretenes Wasser Angeschwemmte, adluvio (?) [cf. окрпшањ, олош]: Снијела вода шушањ па начинила *крш* (кад ко каже да је с ким род, а не зна се по чему).

кр̏шак, шка, шко, vide ломан [2].

кр̏шан, шна, шно, 1) felsig, saxosus, cf. [vide] ломан [2]: У пунице у *кршно* приморје — Од Косова уз *кршно* приморје — 2) wacker, trefflich, bonus, praeclarus: *кршан* је то чојек.

кр̏шење, n. das Brechen, fractio, ruptio.

кр̏шијељ, m. (у Боци) некакав мали крпељ, који се укоти псима у уши.

кр̏шина, f. augm. v. крш.

кр̏шити, шӣм, v. impf. brechen, frango. cf. [vide] ломити [1].

кр̏шкāње, n. dim. v. кршење.

кр̏шкати, кāм, dim. v. кршити.

кр̏шљав, а, о, im Wachsthum zurückgeblieben, butt, verkümmert, qui non juste excrevit. cf. кржав, кржљав.

кр̏шњāк, m. 1) (у Ц. г. и у Лици) vide свечар. — 2) (у Хрв.) к р с н о и м е (т. ј. светац којега ко слави), der Hauspatron, patronus caeles. — 3) (у Босни) к р с н и к о л а ч, ein Kuchen so am Tage des Hauspatrones üblich, placenta honoribus patroni coelitis dicata. — 4) велики лонац у коме се кува јело о *крсноме* имену, ein großer Topf in welchem am Tage des Hauspatrones gekocht wird, olla major in qua die patrono coeliti sacro coquunt.

кр̏штенӣ, нā, нō, н. п. кум, Tauf-Pathe, baptismalis.

крштѐница, f. (у Задру) } der Taufschein, literae baptismales.
кр̏штенō пи̏смо, n. (у војв.) }

1\. **кр̏штēње** [кршћење], n. das Taufen, baptizatio. [cf. крштавање].

2\. **крштѐње** [кршћење], n. die Taufe, baptismus.

кршћа́вāње, n. das Taufen, baptizatio. [cf. 1 крштење (кршћење)].

кршћа́вати, кр̏шћāвāм, v. impf. taufen, baptizo.

Кр̏шћанин, m. тако себе зову Срби закона Римскога (јер они мјесто Исус Христос кажу И с у *Крст*), а оне који су закона Грчкога зову хришћанима (јер ови говоре *Христос*), ein römisch-katholischer Serbe, serbus romano-catholicus. [cf. шокац].

Кр̏шћанка, f. eine römisch-katholische Serbin, serba romano-catholica.

кр̏шћанскӣ, кā, кō, römisch-katholisch, romano-catholicus.

1\. **кр̏шћēње**, n. vide **кр̏штēње.**

2\. **кршћѐње**, n. vide **крштѐње.**

кте̏ти, оћу, vide **хтети.**

Кћѐрана, f. Frauenname, nomen feminae.

кћѐрин, а, о, der Tochter, filiae.

кће̏ти, оћу, (у Паштр.) vide **хтјети**: докле *кћела* воља Божа (кад се наздравља).

кћи̑, кћѐри, f. die Tochter, filia. cf. ћер, [ћи,] шћи.

ку̏ба [*], f. 1) vide [т р у л о] кубе: И црковне кубе у висину — 2) (у Барањи) свод над огњиштем.

ку̏бас, у загонеци: Утече ми *кубас* уз брдашце низ брдашце, ко ми не ће казати, крваво му срдашце (зец).

ку̏бе [*], бета, n. (у Сријему) vide труло.

ку̏бруз [*], m. (у Сријему) vide [ш у п љ и к а] ћесма.

кубрузāње, n. vide ћесмање.

ку̏брузати, зāм, v. impf. (у Сријему) vide ћесмати. cf. шупљика.

ку̏бӯз,* m. (у Србији) die Haubitze, tormenti bellici genus. cf. [vide] обица.

ку̏бӯр,* кубу́ра, m. пиштољ из кубура, cf. [vide] кубуре [2]: Он потрже злаћена *кубура* —

ку̏бура [*], f. der kümmerliche Zustand, angustiae.

кубу́рāш, кубура́ша, m. највише се говори pl. кубураши, т. ј. пиштољи што се носе у кубурама, die Sattelpistolen. [vide кубуре 2]. cf. кубур, кубурлија.

ку̏буре,* ку̏бӯрā, f. pl. 1) die Scheide im Sattel für die Pistolen. — 2) diese Pistolen selbst. [cf. кубур, кубураш, кубурлија]. У Црној гори и онуда по околини кубуре се зову пиштољи који имају округле јабуке (а не шиљате као што су у Арнаутскијех пиштоља); у Србији су ове прве пиштоље звали *Призренски пиштољи* а ове друге Арнаутски. И осим јабука ови се пиштољи разликују и по табанима: у Призренскијех пиштоља табани су Њемачки (на којима су лукови и зубови изнутра), а у Арнаутскијех су табани Арнаутски или Турски (у којијех су лукови и зубови споља).

ку̏бурење, n. das kümmerliche Leben, vita angusta. [cf. комрачење].

ку̏бурити, рӣм, v. impf. kümmerlich leben (sein Geschäft treiben), anguste vivo, ago. [cf. комрачити].

кубу́рлија [*], f. vide [к у б у р е 2] кубураш: Он потеже пушку *кубурлију* —

ку̏вāње, n. vide **кухање.**

ку̏вāр, m. vide **кухар.**

ку̏вāрев, а, о, vide **кухарев.**

ку̏варица, f. vide **кухарица.**

ку̏варичин, а, о, vide **кухаричин.**

ку̏вāрка, f. vide **кухарка.**

ку̏вāркин, а, о, vide **кухаркин.**

ку̑варов, а, о, vide **кухаров.**
ку̑вати, ва̑м, vide **кухати.**
ку̑вати се, ва̑м се, vide **кухати се.**
ку̑ва̑ч, кува̏ча, m. vide **кухач.**
Кувѐжди̑н, Кувежди̑на, m. намастир у Фрушкој гори.
Кувежди̏нац, нца, m. Einer von Кувеждин.
кувѐжди̑нскӣ, ка̄, ко̄, von Кувеждин.
ку̏вео, ела, ело, (у Боци) [vide] презрео, н. п. смоква, грожђе, überreif, fracidus.
ку̏га, f. die Pest, pestis. Срби кажу да је куга жива као жена (то особито доказују они који су лежали од ње). Многи кажу да су је виђали гдје иде завјешена бијелом марамом; а гдјекоји приповиједају да су је и носили, т. ј. она нађе човјека у пољу, или срете гдје на путу, а гдјеком дође и у кућу, па му каже: „ја сам куга, већ хајде да ме носиш тамо и тамо“ (куд она хоће). Онај је упрти на кркаче драговољно (јер већ њему и његовој кући не ће ништа учинити) и однесе је без икаке муке (јер није тешка ни мало) куд му каже. Куге имају преко мора своју земљу (гдје само оне живе), па их Бог пошље амо (кад људи зло раде и много гријеше) и каже им колико ће људи поморити; али и њих много пропадне од паса: за то кажу да се врло боје злијех паса. Кад куга мори, онда јој слабо говоре куга, него *кума* [3] (као да би је с тим умилоствили) нити смију у вече оставити неоправе судове; јер она дође ноћу у кућу те гледа јесу ли судови лијепо опрани, па ако не буду а она све кашике и чанке изгребе и отрује. (Кад куга мори гдјекоји на њезино име и краду, јер плашиви људи не смију да изађу из куће и да гледају ко је и шта, кад се што чује или пси кад залају): Купи као *куга* ђецу. — Не избива као *куга* из Сарајева. cf. чума, морија.
ку̏гла, f. (у војв.) die Kugel, globus.
кугла̀на, f. der Kegelplatz, die Kegelbahn, der Kegelplan, area conorum lusui destinata.
ку̏гла̄ње, n. der Kegelschub, lusus conorum.
ку̏глати се, ку̏гла̄м се, v. r. impf. Kegel schieben, ludo conis.
ку̑д, } [cf. кудар, куде, кудије, кудијен, кудикуд,
ку̏да̑, } јер, кућ, куће, кује] 1) wohin, wo vorbei? quo? qua? cf. [камо 2;] ако. — 2) немам куд, ich kann nichts anders thun, alias agere non possum: Нема *куда* љуба Драгијина, | Отворила деветора врата — 3) куд који, in alle Winde? quaqua versus? побјегоше куд који.
кудаго̏д, vide [2] кудгод.
кудаго̏ђ, vide кудгођ.
ку̏да̑ му дра̑го, wohin immer, quocunque, quo libuerit. [cf. куд му драго].
ку̏да̑р, vide куд: Цуцу, цуцу, кобиле, | *Кудар* сте ми ходиле? —
1. **ку̏дгод**, wohin immer, quocumque demum. [cf. 1 кудгођ].
2. **кудго̏д**, н. п. кудгод пођеш требаће ти то, überall, ubique. [cf. кудагод, кудагођ, 2 кудгођ].
1. **ку̏дгођ**, vide [1] ку̏дгод.
2. **кудго̏ђ**, vide [2] кудго̏д.
ку̏де, vide куд.
ку̏деља, f. (ист.) vide кудјеља.
ку̏дељица, f. dim. v. куделља.
ку̏дељӣште, n. (ист.) vide кудјељиште.
ку̏дѐљка, f. (ист.) vide кудјеља 2: Свака спрела по *кудељку* преља —
ку̏дељнӣ, на̄, но̄, (ист.) vide кудјељни.
куде̏ца̄ње, n. das Taumeln, titubatio.
куде̏цати, ку̏де̄ца̑м, v. impf. taumeln, titubo: А ја старац роми јарац, *Кудецаћу* уз улицу —
ку̏дије, } (у Ц. г.) vide куд: *Кудијен* сам за-
ку̏дијен, } водио Турке —
ку̏дијер, (југ.) vide куд: Соко ће ти кажевати | *Кудијер* ћеш путовати —
ку̏дилац, диоца, m. der Tadler, calumniator: Куде ми је троји *кудиоци* —
ку̏диља, f. (зап.) vide кудјеља.
Кудѝљево, n. у овој пословици: Идем у *Кудиљево* да те скудим, das Tadelland, terra calumniatorum. cf. ако.
ку̏дильица, f. dim. v. кудиља.
ку̏дилӣште, n. (зап.) vide кудјељиште.
ку̏дилнӣ, на̄, но̄, (зап.) vide кудјељни.
ку̏дити, ди̑м, v. impf. übel reden von einem, calumnior.
ку̏дјеља, f. [југ.] 1) vide конопље. — 2) die Kunkel (so viel Flachs, Hanf u. s. w., als man auf Einmal um den Rockenstock bindet (oder wickelt), der Rocken, pensum [cf. куделька]: дај ми једну *кудјељу* вуне. cf. редити. — 3) (по југоз. кр.) vide преслица [1]: Ђе се свекри котлом бију | А свекрве ваганима, | А ђевери мотикама, | А заове *кућељама* —
ку̏дјељица, f. dim. v. кудјеља.
ку̏дјељӣште, n. (југоз.) vide конопљиште.
ку̏дјељнӣ, на̄, но̄, (југоз.) vide конопљан.
ку̑д му дра̑го, vide куда му драго.
ку̏драв, а, о, kraus, crispus. [cf. куждрав].
ку̏дравац, а̄вца, m. (у Сријему) *кудрав* ћилим који се у два нита тка, Art Teppich, tapetum quoddam.
ку̏дро̑в, кудро̀ва, m. име псету, ein Hundename, nomen cani indi solitum.
ку̑ћ, (по југ. кр.) vide куд: Окрену се *кућ* истјече сунце —
ку̑ће, (у Ц. г.) vide куд.
ку̏ћеља, f. (југ.) vide кудјеља.
ку̏ћељица, f. dim. v. кућеља.
ку̏ћелӣште, n. (југ.) vide кудјељиште.
ку̏ћељнӣ, на̄, но̄, (југ.) vide кудјељни.
кућѐнӣк, куће̏ника, m. der Tadler, vituperator, in dem Sprichworte: кад дође суђеник, нек изједе говно *куђеник*.
ку̏ће̑ње, n. das Verleumden, calumniatio.
ку̏жан, жна, жно, 1) von der Pest angesteckt, verpestet, pestilentus, pestifer. — 2) unglücklich.

miser, cf. [vide] јадан: Опет *кужна* Рада дозиваше —

ку̏ждрав, а, о, н. п. глава, vide кудрав.

ку̏жина, f. (у Ц. г. и по приморју) die Küche, culina, [vide кухарница] cf. куина: Тешко оној *кужини* ђе госпа не улази.

ку̏жица, f. dim. v. куга: Лијепа вас *кужица* поморила!

ку̏жни̑к, m. der Pestkranke, pestilentia correptus.

Ку̏зман, m. Kosmas, Cosmas.

кузо̀лица, f. (у Хрв.) vide водијер.

ку̏ина, f. (у војв.) die Küche, culina. [vide] кухарница, cf. кућа, кужина.

ку̏инскӣ, кā, кō, Küchen=, culinarius.

ку̏ј, (у Ц. г.) vide [куд] кућ: *Куј* си дига' Иниерске просјаке —

ку̏ја, f. vide кучка.

кују̏нџија* [кулунџија], m. vide златар.

кују̏нџијин, а, о, des Gold= und Silberarbeiters, aurificis, argentarii.

кују̏нџи̏јница, } f. die Goldschmiedin, uxor argen-
кују̏нџи̏јнка, } tarii: Ој ђевојке младе *кујунџијнке* —

кују̏нџи̏јнскӣ, кā, кō, } Goldschmied=, argentarii.
кују̏нџи̏јскӣ, кā, кō, }

кујунџи̏лук,* m. die Goldschmiedekunst, aurificis ars.

ку̏к, ку̏ка, m. 1) das Hüftbein, os coxae. — 2) (у Далм.) велики камен (стијена), der Felsen, saxum.

ку̏ка, f. 1) der Haken, uncus, [cf. квака 1, кљука] н. п. кука од дрвета, којом се дохватају гране од трешања; кука гвоздена на кантару и т. д. — 2) с једне стране као поузак трнокоп, а с друге као велики кљун, österr. Krampe, harpaginis genus. Овакијем се кукама по каменитијем мјестима највише копа и ради; и може бити да се овака кука мисли у оној пословици: Кад устане *кука* и мотика; cf. кљуна, чакља [1, објетелица, пијук 3, трнокоп 2]: Ти не пијеш млађеницу батом бивену| Него вино кратошију *куком* трапљену — 3) (у Дубр.) понајвише pl. ку̏ке, Art Spargel, asparagi genus [asparagus officinalis L.?]. У Дубровнику се куке обаре па се хладне једу с уљем и с оцтом или лимуном.

ку̏кав, а, о, (у Ц. г.) vide [јадан] кукавни: знам ја *кукава* кукавица! *Кукаве* биле!

ку̏кавац, а̄вца, m. ein armer unglücklicher Mensch, miser: што ћу *кукавац* сињи!

ку̏кавица, f. 1) der Guckguck, cuculus [canorus L.; cf. пјевачица]: подмеће као *кукавица* јаје. Срби приповиједају да је кукавица била жена и имала брата, па јој брат умр̏о и она за њим тако много тужила и кукала, док се није претворила у тицу (једни кажу да се брату досадило њено кукање и јаукање, па је он проклео те се претворила у тицу, а једни опет кажу да се Бог на њу расрдио што је тако много тужила за братом, кога је он био узео, па је претворио у кукавицу да кука до вијека), за то готово свака Српкиња којој је брат умр̏о, и данас оплаче кад чује кукавицу гдје кука. — А једни приповиједају да је кукавица овако постала: кад је први пут умр̏о Лазар (у Витанији, Јован. гл. XI) сестре његове Марта и Марија завјетују се да ће кукати за њим док су живе, кад пак Христос Лазара васкрсне, он онда, да би њихов завјет остао, створи тицу, која ће мјесто њих кукати до вијека. — Кад кукавица изиђе рано те кука по црној шуми, онда кажу да ће бити зло (оне године) за хајдуке; али кад кукавица кука по зеленој шуми, онда су хајдуци весели: Листај, горо, кукај, *кукавицо*:| Нек' се чини ора за ајдуке — Ко први пут чује кукавицу да кука, ако је прије сунца, ваља три пута да рече: *за мојим злотвором*! т. ј. кукала! У нас се мисли да је кукавицу грјехота убити, али их у Дубровнику бију и једу, и кажу да су врло добре за јело. — 2) ein elender Mensch, homo nihili: иди, *кукавицо* једна! [— 3) (*Кукавица*) високо брдо (у округу крушевачком?); *види* s. v. Јадовник.]

ку̏кавичић, m. der junge Guckguck, cuculi pullus.

ку̏кавичица, f. dim. v. кукавица.

ку̏кавичја̄ су̏за, f. Eier des Ringelspinnes (österr. Guckgucksbrot), ova neustriae.

ку̏кавичјӣ, чја̄, чјē, des Guckgucks, cuculi.

ку̏кавичјӣ ко̏њӣћ, } m. Wiedehopf, epops. [vide
ку̏кавичкӣ ко̏њӣћ, } пупавац].

ку̏ка̄внӣ, на̄, нō, traurig, moestus. cf. [vide] јадан.

ку̏кање, n. das Guckgu=sagen, sowohl vom Guckguck, als auch von Wehklagenden, ululatus cuculi et moerentium.

ку̏кара, f. кука што се њом вуку навиљци, vide ојиште.

ку̏каст, а, о, hakenförmig, uncinatus.

ку̏кати, ка̄м, v. impf. 1) guck, guck schreien, clamo cu cu (vom Guckguck): Листај, горо, *кукај*, кукавицо — 2) wehklagen, ululo: Мучи, шћерце, у јаду *кукала*! — Она *кука* Мари чело главе — Но *кукајте* мене без престанка —

ку̏кац, кца, m. (у Херц.) vide ковчар.

ку̏киња, f. (у Славон.) 1) vide трњина [1]. — 2) сачма налик на трњину, Art Schrott, grando plumbea quaedam.

ку̏кињица, f. dim. v. кукиња.

ку̏кица, f. dim. v. кука. cf. [vide] кучица [1].

ку̏кља̂ње, n. vide куљање.

ку̏кљати, љам, (у Сријему) vide куљати.

ку̏кма[*], f. (у Славон.) vide ћуба.

ку̏кма̄рка, f. тица у које је *кукма* на глави, gehaubter Vogel, avis cristata.

ку̏кмаст, а, о, (у Сријему) vide ћубаст.

ку̏књава, f. das Jammergeschrei (das куку — мене klagen), ejulatio.

ку̏ков да̂н, in dem Sprichworte: о кукову дне, на куково љето, nie, ad calendas graecas.

ку̏ковина, f. (у Дубр.) vitis nigra [bryonia alba L.].

ку̏кољ, m. die Wicken [Kornrade], agrostemma githago Linn.: У сваком житу има *кукоља.*

ку̏коносаст, a, o, hakennasig, naso adunco.

ку̏котрес, m. vide бут(?): Оштети му сурy бедевију Од крај репа до врх *кукотреса* Да не ваља седлу ни самару —

***куќрика**, f. (у Далм.) vide* [честа] *шеварић, грм 2.*

ку̏крица, f. у овој загонеци: Мајка *кукрица*, отац јаглика, ђечица манита (чокот, грозд и вино или ракија).

ку̏кричаст, a, o, (у Боци) воћка или друго како дрво, које се не чисти и не поткресује, него се запусти и закржља. *cf. кукрика.*

ку̏ку! н. п. куку мене! куку њему! weh mir, hei mihi, me miserum.

ку̏куљ, m. (у Рисну) она гука што жене носе наврх главе испод мараме. cf. кукуљица [2].

куку̏љица, f. 1) eine Art Kappe, cucullus. — 2) (у Рисну) на глави плетеница од косе искићена иглама, Art Haarflechte, gradus. [cf. кукуљ].

куку̏мар, m. (у Дубр.) vide краставац.

Ку̏куна, f.: Вино пију у Косово равно Под *Кукуном* зеленом планином Код бијеле Ружарице цркве —

куку̏рек, кукурека, m. (ист.) vide кукуријек.

кукурекање, n. (ист.) vide кукуријекање.

кукурекати, куку̏речем, (ист.) vide кукуријекати.

кукурекнути, куку̏рекнем, (ист.) vide кукуријекнути.

куку̏ријек, кукуријека, m. (јуж.) 1) schwarze Nieswurz, helleborus foetidus [helleborus L.; cf. кукурјак]: *Кукуријек* с брда виче: ожените ме. Љубичица из долине: поведите ме. — 2) (у Ц. г.) црвен цвијет као турчинак [paeonia L.?].

кукуријѐкање, n. (јуж.) das Kikeriki-schreien, galli cantus.

кукуријѐкати, куку̏ријечем, v. impf. (јуж.) kikeriki-krähen, cano kikeriki.

кукуријѐкнути, куку̏ријекнем, v. pf. (јуж.) einmal kikeriki-schreien, dico kikeriki (e. g. in aurem).

куку̏рик, кукурика, m. (зап.) vide кукуријек.

кукурикање, n. (зап.) vide кукуријекање.

кукурикати, куку̏ричем, (зап.) vide кукуријекати.

кукурикнути, куку̏рикнем, v. pf. (зап.) vide кукуријекнути.

куку̏рјак, кукурјака, m. (у Хрв. Оточк. рег.) некаква трава (cf. кукуријек?), Art Pflanze, herba quaedam. [cf. титра 3; vide кукуријек 1].

кукуру̏жњак, ружњака, m. 1) крмак који је ухрањен *кукурузима* (за разлику од жировњака), ein mit Kukuruz gemästetes Schwein, sus zea saginatus. — 2) (у Хрв.) vide [кукурузовина] шашаровина.

куку̏руз, m. 1) der Kukuruz, türkisches Korn, zea maïs Linn. [cf. голокуд, руметин (урметин), ферментун, фрметин, фурметин]. — 2) клас кукурузни са зрнима, Kukuruzkolben, spica zeae, н. п. ударио га кукурузом.

куку̏рузан, зна, зно, н. п. хљеб, брашно, Kukuruz-, e zea maïs. [cf. голокудни].

куку̏рузина, f. (у Боци) vide окомак.

куку̏рузиште, n. der Acker, wo ehe Kukuruz gebaut war, ager in quo zea maïs fuit sata.

куку̏рузница, f. das Kukuruzbrot, panis e zea. [cf. голокудница, кукурузовница, проха (проа, проја) 3].

кукурузо̀вина (куку̏рузовина), f. das Kukuruzstroh, stramen zeae maïs. [cf. голокудина, кукуружњак 2, стркач, стрмуљика, стрњина, шашаровина, шашљика, шашовина 1].

кукурузо̀вница, f. (у Хрв.) vide кукурузница.

куку̏рушчић, m. dim. v. кукуруз.

куку̏та (ку̏кута), f. [cf. гугута, трбуља, трбуљика] 1) велика, der Schierling, conium maculatum Linn. — 2) мала, aethusa cynapium Linn. [cf. дивљи першун].

куку̏тање, n. dim. v. кукање.

куку̏тати, ку̏кућем, dim. v. кукати: Кукавица *кукуће* Радосаву виш' куће; Радосав се обрће, Тражи жени обуће —

ку̏ла,* f. (pl. ку̏ле) der Thurm, turris. У Херцеговини се свака кућа од камена зове кула, а у пјесмама и она која није од камена зове се кула или двор.

ку̏лаб, кулаба, m. (у Сријему) у воденице Дунавке некака греда која држи камен воденични.

ку̏латаст [*], a, o, н. п. коњ, mausfarb, mausefarbig, colore murino. [cf. кулашаст].

ку̏лача, f. т. ј. колиба, eine zeltartige Hütte, tentorii genus. cf. саврндак.

ку̏лаш,* кулаша, m. 1) ein mausfahles Pferd, equus coloris murini [cf. 2 кулин]: тако се у пјесмама зове коњ знатнога четеџије и јунака Тала од Орашца. — 2) [*Кулаш*] име некакога Кулаша арамбаше. cf. Куле [1].

ку̏лашаст, a, o, vide кулатаст.

кула̀шина, f. augm. v. кулаш: Не да Тале своје *кулашине* Јал' без ране, јал' без мртве главе —

кула̀шица, f. кулатаста млада кобила (а стара се зове *кулуша*), junge mausfahle Stute, equula coloris murini: Истура ногама као *кулашица* у вршају.

Ку̏ле, 1) m. хyp. v. Кулаш 2: „Воли *Куле* на коцу чучати, него зао ручак ручати," казао с коца некакав Кулаш арамбаша кад су му Турци светећи се говорили: „Ори, Куле! копај, Куле!" Кулаш је арамбаша био у Босни. Још у дјетињству слушао сам пјесму како су га Турски сватови из Подажепља затекли негдје у кући рањена, па га ухватили и поклонили некакоме Топал-паши; али га Топал-паша није смио погубити од његова

друштва, од Кокора и од Јездимира, него га послао Босанском везиру, а он га набио на колац. — 2) на̑ *ку̏ле* на̑ ви̑ле, н. п. разби, т. ј. одврати га различнијем ријечима од онога што је хтио да чини.

ку̏лен, m. vide [д ј е в е н и ц а] куљен.

кулѐница, f. (у Сињу) vide [д ј е в е н и ц а] кобасица.

ку̏лете, f. pl. (у Ц. г.) die Patrontasche, embolorum theca. [vide] п р и п о ј а с н и ц е, cf. фишек-ћесе.

ку̏лијеш, кулије̏ша, (у Ц. г.) као качамак од ситна бунгура, Art Gericht, cibi genus.

ку̏лијешки̑, ка̑, ко̑, н. п. туцањ, којијем се туче кукуруз за кулијеш.

1.**ку̏лин,** m. vide [д ј е в е н и ц а] куљен: *Кулин* баба варила, *Кулином* се фалила —

2.**ку̏ли̑н,** кули̑на, m. vide кулаш 1: Да му дамо Талова *кулина* —

ку̏лина, f. зидине од куле, Ruinen einer кула.

Ку̏лин ба̑н, m. in der Redensart: почео приповиједати којешта од *Ку̏лина ба̑на*, orditur ab ovo, er holt weit aus.

Ку̏лич, m. Ruinen einer Festung an der Mündung der Morawa, parietinae quaedam.

ку̏лук,* m. die Frohne, angaria. cf. робија [1,] *беглук* [1, тлака].

ку̏лукова̑ње, n. das Fröhnen, angariarum praestatio. [cf. кулучење].

ку̏луковати, кује̑м, v. impf. fröhnen, angariam, operam servam praesto. [cf. кулучити, беглучити, тлачити 2].

кулу̏нџија[*], m. (у војв.) vide **кују̏нџија,** mit allen Ableitungen.

ку̏лучѐње, n. vide кулуковање.

ку̏лучити, чи̑м, v. pf. [impf.] vide кулуковати.

ку̏луч-кеса[*], f. у катана што виси острāг (до испод кољена).

ку̏луша, f. кулатаста кобила. cf. кулашица.

ку̏ља, f. vide качамак.

ку̏љав, а, о, 1) vide трбушат. — 2) (у Сријему) куљава жена (schimpflich) т. ј. трудна, schwanger, gravida [vide трудан 2].

ку̏ља̑ње, n. das Hervorwallen (z. B. des Rauchs), provolutio. [cf. кукљање].

ку̏ља̑р, куља̑ра, m. (у Ц. г.) кеса на *грибу*.

ку̏љати, ља̑м, v. impf. hervorwallen, provolvi [cf. кукљати], н. п. дим из пећи, челе из кошнице, цријева, крв.

ку̏ље, ку̏ља̑, f. pl. (у Ц. г.) (schimpflich) vide трбух.

ку̏љен, m. (по југоз. кр.) као велика кобасица, die Magenwurst, venter. [vide дјевеница]. У Рисну надјене се (бравље сприште) кукурузна брашна, лоја и сувица, па пошто се скува, једе се. cf. кулин.

ку̑м, m. 1) крштени, der Taufpathe, sponsor baptismalis. Кум се зове и онај који први пут стриже косу дјетету; такови кумови бивају и Турци нашим људма, и наши људи Турцима (по Босни): Ој Турчине за невољу *куме*! Не кумим те што ја *кума* немам — 2) вјенчани, der Beistand bei der Trauung, testis conjugii: Образ ваља, *кум* ће доћи. Ни ти мени *кум*, ни ја теби старн сват. Кум се зове и свакн од родбине правога кума. — 3) пред кума, т. ј. штогођ тако добро да би се могло пред кума изнијети!

ку̑ма, f. 1) die Pathin, Gevatterin, commater (?). — 2) die Pathin, puella cui sum commater. Кума се зове и свака женска глава од родбине праве куме. — 3) Euphemismus für куга. cf. куга.

ку̏мак, мка, m. hyp. v. кум.

ку̏ма̑н, m. vide кумашин.

Ку̏маново, n. [варош у Старој Србији]: На ономе равном *Куманову*, Онђе бјеше Костадине бего —

ку̏ма̑ње, n. das gegenseitige Begrüßen als кум, salutatio τῷ кум vocabulo.

ку̏мати се, ку̏ма̑м се, v. r. impf. с ким, sich als Gevatter begrüßen, salutare se invicem τῷ кум vocabulo.

ку̏мача, f. cf. дружичало.

ку̏маш,* m. 1) der Atlas (eine Art Seidenzeug), sericus pannus densus et colustratus: И са ногу гаће од *кумаша* — 2) (у Сријему) црна пантлика од кадифе, што сеоске дјевојке носе на врату.

кума̀шин, m. vertraulich für кум. [cf. куман].

кумба̀ра[*], f. vide лубарда [1]: И *кумбаре,* чим градове прима, И лубарде, чим градове пали —

кумбара̀џија,* m. der Bombardier, pyrobolarius.

ку̏мин, а, о, der кума, commatris et pestis.

ку̏мити, ку̏ми̑м, v. impf. 1) кога, zu Gevatter oder zu Beistand bitten, advocare pro teste baptismi aut conjugii: Кума *куми* Дебелић-Новака — 2) (по југоз. кр.) молити, bitten, rogo, н. п. и отац сину и син оцу може рећи: кумим те Богом, учини то. Овамо иде и оно што се говори и у Србији: *Кумиħеш* кугу да те умори.

ку̏мити се, ку̏ми̑м се, v. r. impf. с ким mit Jemand кум werden, cumatus necessitudinem ineo.

ку̏мић, m. dim. v. кум.

ку̏мица, f. dim. v. кума.

ку̏мљѐње, n. verbal. v. кумити u. кумити се.

ку̑мов, а, о, des кум, ad testem baptismi aut conjugii pertinens.

кумо̀ва̑ње, n. verbal. v. кумовати.

кумо̀вати, ку̏мује̑м, v. impf. коме, zu Gevatter stehen, sum testis baptismi aut conjugii.

кумо̀вска̑ сла̑ма, f. (на небу) die Milchstraße, via lactea. Срби приповиједају да је кум у кума украо бреме сламе, па како га је носио слама испадала и просипала се путем, онако Бог оставио на небу за вјечни спомен.

кумо̀вски̑, ка̑, ко̑, dem кум zustehend, quod docet testem baptismi aut conjugii.

Ку̏модра̂ж, f. [село у срезу врачарском округа подунавског].

кумпа̀нија, f. die Kompagnie, certa militum turba, centuria.

кумпа̀нијскӣ, ка̄, ко̄, Kompagnie-, quod est centuriae.

Ку̏мра, f. hyp. v. Кумрија: Што је, *Кумро*, ујела те гуја —

ку̏мрија,* f. 1) die Lachtaube, columba risoria [L.; cf. гугутка, кумрикуша]. — 2) [*Кумрија*] ein Frauenname, nomen feminae. Meistens gibt man ihn den Gefangenen: Кумрија робиња; Код колевке *Кумрија* робиња, Она њија два банова сина —

ку̏мрикуша,* f. (у Сарајеву) vide кумрија 1.

ку̏мрино гро̏жђе, n. некаква трава, која расте по зидовима, eine Art Pflanze, herba quaedam.

ку̏мсал,* m. vide пијесак.

ку̏мство, n. die Gevatterschaft, munus testis baptismi aut conjugii. Кумство је: 1) вјенчано, 2) крштено, 3) шишано, у коме кум дјетету већ поодраслу сијече косу. Ово кумство може бити да је за то постало да би Турчин Хришћанину а кашто и Хришћанин Турчину могао кумовати.

ку̏мча̂д, f. coll. v. кумче, die Pathen (ohne Unterschied des Geschlechtes), filii (aut filiae) baptismales.

ку̏мче, чета, n. der Pathe (das Kind), filius baptismalis: Умре *кумче*, раскиде се кумство, (das Kind ist gestorben, die Gevatterschaft (also) hört auf).

ку̑н, m. (у Ц. г.) некако дрво као макљен, Art Baum, arboris genus. [1) (у Ст. Вл.) vide 1 клен 1; — 2) (у Ц. г.) vide макљен].

ку̑на, f. die Marder, mustela martes Linn. cf. златка [2].

ку̑надра, f. [cf. машина 2] 1) оно од пређе што се ухвати у нитима као памук, die Flocke, floccus. — 2) палацка од рогоза кад се ишчупа као перје, die Kätzchen vom Rietgras.

Ку̑нара, f. планина, vide Кунор: Унићоше у *Кунару* Турци —

куна̀торе̂ње, n. das mühselige Leben, vita misera.

куна̀торити, ри̂м, v. impf. mühsam leben, vitam miseram ago.

ку̏нда, f. vide куса.

ку̏ндак[*], m. der Kolben (vom Feuergewehr), lignum tormenti bellici. cf. оклоп.

ку̏ндаст, а, о, vide [1] кус (за кокош).

ку̏ндаче̂ње, n. das Schäften, monitio tormenti bellici.

ку̏ндачити, чи̂м, v. impf. н. п. пушку, (das Feuergewehr) schäften, munio ligno.

ку̏ндачић, m. dim. v. кундак.

ку̏ндра̂ц, m. Једном мачку име *кундрац*, другом макокундрац: шиц, *кундрац*! мац *кундрац*! обербац бакундрац (ко више пута засопце брзо може рећи да се не помете. cf. јегуба).

ку̏ндро̂в, кундро̀ва, m. име псету, које дугу длаку има, ein Hundename, nomen cani indi solitum.

куни̏на, f. (у Сријему) брада на трсци.

ку̑ница, f. 1) dim. v. куна. — 2) (у Сријему) некаква трава [achillea millefolium L.; vide папрац]. Дјеца метну један струк ове траве у нос, па држећи га једном руком под носом другом стиснутом бију у ону одоздо говорећи: „Пусти, баба, коњу крв и телету млека!“ И тако чине док не удари крв из носа.

ку̑нов, а, о, (у Ц. г.) von кун.

ку̑новина, (у Ц. г.) куново дрво.

Ку̑новица, f.: *Куновицу* гору пријездише —

Ку̑нор (планина), m. cf. Кунара: Оде беже у *Кунор* планину —

ку̑нтош[*], m. 1) (у Ц. г.) vide [2] ћу̑рак. — 2) (у Србији) vide кожух.

ку̑нфин, кунфи̏на, m. (у приморју) 1) die Grenze, confinium, [vide међа 1] cf. граница: Преко мора луждевога До *кунфина* Паштровскога — 2) у загонеци: Миш се пење уз *кунфин*.

ку̑ња̂ње, n. 1) das Schlummern, somnus lenis. — 2) das Kränkeln, valetudo tenuis.

ку̑њати, ку̑ња̂м, v. impf. 1) (verächtlich) schlummern, dormio: шта куњаш ти ту те не идеш спавати (реку дјетету кад дријемље). — 2) kränkeln, infirma esse valetudine: он нешто куња.

ку̑њӣ ре̂п, m. (у Дубр.) Tausendblatt, millefolium [myriophyllum L.].

ку̑п, m. [vide] сабор, die Versammlung, conventus.

1\. **ку̑па**, f. 1) vide чаша (понајвише у пјесмама): Дадоше му златну *купу* вина — 2) [*Купа*] вода у Хрватској. — 3) (у Дубр.) vide [ћ е р е м и д а] ћерамида.

2\. **ку̑па**, f. гомила од четири ораха. Такове гомиле намјесте дјеца (свако по једну) у ред према себи, па бију редом *ојнаком* с једнога мјеста, те их обарају (играју се купе). Кад који коју купу обори, он је и узме, ако један обори све у један пут, он их све узме; ако одовуд не оборе све купе, а они бију одонуд с онога мјеста гдје се кога ојнак уставио, ако и тада остане још која купа необорена, а они онда дометну опет сваки још по једну, па на ново бију. Ein Kinderspiel mit Nüssen, lusus nucum.

ку̑пало, n. (у Далм.) мјесто гдје се купа, н. п. марва на сухој међи (Турској) der Badeort, balneum.

ку̑па̂ње, n. das Baden, lavatio. [cf. бањање].

ку̑пати, ку̑па̂м (пље̂м), v. impf. baden, lavo.

ку̑пати се, ку̑па̂м (пље̂м) се, v. r. impf. baden, sich baden, lavor. [cf. бањати се].

1\. **ку̑пац**, пца, m. der Käufer, emtor [cf. муштерија 1]: А. По што је то? Б. Ко је *купац*? А. Ја сам.

2\. **ку̑пац**, пца, m. у воденицама од неколике оке мјера са дршком, ein Getreidemaß, modii genus.

ку̏пиво̑јска, m. (у Ц. г.) који купи војску: отидоше купивојске, да дижу војску, Anwerber von Soldaten, conquisitor militum: О Савићу, наша *купивојско* —

ку̏пикраста̑вчић, m. der sich bloß mit Gurken abgibt, qui legit cucumes: Оцаковић је оцаковић, а *купикраставчић купикраставчић*.

ку̏пилац, пиоца, m. (pl. gen. ку̏пила̑ца̑) der Leser (Aufleser, Klauber), lector, collector (v. g. foeni, prunorum, pomorum).

ку̏пилица, f. која купи, н. п. сијено, шљиве, die Leserin, lectrix.

1. **ку̏пина**, f. (cf. купјена) 1) der Brombeerstrauch, rubus fruticosus Linn. [cf. оструга 1]. — 2) die Stachelbeere, baccae grossulariae. — 3) [*Купина*] Frauenname, nomen feminae.

2. **ку̏пина**, f. (у Дубр.) augm. v. ку̏па.

Ку̏пиново, n. у Сријему на Сави село са зидинама: Разбоље се Деспотовић Јово| У Сријему у тој земљи равној| У лијепу селу *Купинову* —

[**Купински Кут**, m. *види* s. v. Дебрц.]

1. **ку̏пити**, ку̏пи̑м, v. pf. kaufen, emo [cf. узети 4]: Како сам *купио* онако и продајем, т. ј. како сам чуо онако и казујем.

2. **ку̏пити**, пи̑м, v. impf. 1) auflesen, colligo, н. п. војску, порезу, шљиве, сијено, дрва, и т. д. [cf. брати 2]; ку̏пи̑ да̀ пусти̑, er ist in den letzten Zügen. — 2) н. п. свиње, коже, звијер, восак, auffaufen, zusammenkaufen, coëmere.

ку̏пити се, пи̑м се, v. r. impf. 1) sich sammeln, congregor. — 2) купи се н. п. чоха, опанци, einlaufen, sich zusammenziehen, contrahi.

Ку̏пић, m. планина Пљешивачка: За *Купићем* зеленом планином —

ку̏пица, f. 1) dim. v. [1] ку̏па. — 2) der Schröpfkopf, cucurbitula, cucurbita: метати купице.

ку̏пјена, f. (у Дубр.) vide [1] купина.

ку̏пљевина, f. (у Ц. г.) vide куповина.

ку̏пље̑ње, n. 1) das Lesen (Auflesen), lectio, collectio. — 2) das Auffaufen, coëmtio? — 3) das Versammeln, congregatio. — 4) das Einlaufen, contractio.

ку́пња, f. (у Дубр.) der Kauf, emptio: ја ћу продавати према *купњи*.

купо̀вање, n. das Kaufen, emptio.

купо̀вати, ку̏пује̑м, v. impf. kaufen, emo. [cf. узимати 2].

ку̏повина, f. das Gekaufte, res empta [cf. купљевина]: Што не ручаш, *куповино* моја? —

ку̏по̑вни̑, на̑, но̑, н. п. гуњ, хљеб, gekauft, emtus (Gegensatz vom zu Hause Erzeugten).

Ку̏прес, m. као кнежина Љеванског кадилука. На Купресу целепчије хране говеда у планинама.

ку̏пус, m. der Kohl, brassica oleracea capitata Linn. [cf. зеље главато]. Доста је ку̏пу̑са̑ изјео, т. ј. доста му има година (er ist ein alter Mann); све купус и дијете, т. ј. сваке године по дијете (рађа).

купу̏сара, f. 1) н. п. каца, das Sauerkraut-Geschirr (der Krautbottich), vas in quo olus acidum adservatur. — 2) књига, schimpflich für ein altes zerfetztes Buch.

ку̏пусина, f. augm. v. купус.

ку̏пуси̑ште, n. Acker wo einst Kohl gebaut worden ist, ager olim olerarius. [cf. вртиште].

ку̏пусни̑, на̑, но̑, н. п. лист, каца, Kraut-, Kohl-, olerarius, olitorius.

ку̏пушња̑к, m. купусна градина, der Kohlgarten, ager brassica consitus.

кура́да[*], f. рђаво кљусе, der Gaul, caballus. cf. [дртина, прдњава 2, рага,] кљуверина.

ку̏ра̑ж, f. (у војв.) die Courage, der Muth, animus, animus fortis. cf. [vide] слобода [1].

ку̏ра̑жан, жна, жно, (у војв.) muthig, animosus. cf. [vide] слободан [1].

кура́же̑ње, n. das Anfeuern, Muth machen, animi additio.

кура́жити, ку̏ра̑жи̑м, v. impf. (у војв.) anfeuern, animum addo, facio. [vide] слободити, cf. соколити, јуначити.

кура́жити се, ку̏ра̑жи̑м се, v. r. impf. sich Muth machen, animum sibi addere.

ку̏рба̑н[*], курба́на, m. das Schlachtopfer, victima (bei den Türken).

ку̏рва, f. 1) die Hure, impudica, meretrix. — 2) auch als Schimpfwort gegen Männer, mendax, perfidum scortum: *Курво* једна од Задра Тодоре — [3) курва у картама — дама. — Маргиналија код ове ријечи у I издању.]

1. **ку̏рва̑ње**, n. das Huren, scortatio.

2. **ку̏рва̑ње**, n. das hurenartige Benehmen, mores meretricii.

ку̏рва̑р, курва́ра, m. der Hurer, scortator.

курва́рев, / **курва́ров,** а, о, des Hurers, scortatoris.

ку̏рва̑рски̑, ка̑, ко̑, 1) Huren-, meretricius. — 2) adv. убио га *курварски*, т. ј. из прijеваре (meuchelmörderisch).

курва́рство, n. Hurerei, scortatio.

ку̏рвати, ва̑м, v. impf. wie eine Hure sich betragen, lügen, meretricio more se gerere.

ку̏рвати се, ва̑м се, v. r. impf. huren, scortor.

курбѐтина, f. augm. v. курва.

ку̏рвић, m. 1) der Hurensohn, spurius. [vide копилан 1]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo, [vide копилан 2] cf. копиле: О *курвићу*, Ђоко Петровићу — Јер је *курвић* Ватрица Стјепане —

ку̏рвица, f. dim. v. курва (у Сријему *курвица*).

ку̏рдељ, m. у плуга онај клин што је за њега запета гужва орачица. cf. курељ, [фур].

ку̏рдеља, у овој загонеци: Старац *курдеља* а баба лекурда, а у сриједи дивно дијете сједи.

ку̏рђелица, f. (у Дубр.) бијела пантљика од конаца, weißes Zwirnband, fascia alba e filis lineis duplicatis texta.

ку̏рељ, m. (у Хрв.) vide курдељ.

куре́тало, m. das Plapermaul, blatero. [vide зановјеташ].
куре́та̑ње, n. das Plappern, blateratio.
куре́тати, ку̏ре̑ће̑м, v. impf. plappern, blatero. [vide зановијетати].
ку̏риков, а, о, von Spindelholz, ex evonymo europaeo. [cf. курков].
ку̏риковина, f. der Spindelbaum, evonymus europaeus [L.; vide машљика]. cf. курковина.
ку̏рја! interjectio vituperii: кад повичу људи на кога *курја*!
ку̏рја̑к, m. vide вук 1.
курја̀куше, f. pl. vide ку̏рјаче.
ку̏рјаче, f. pl. (у Сремскоме горњему посављу у Бродској регементи) мушкиње и женскиње, које пред бијеле покладе udari по селу у скитњу, да траже коме што треба (као *курјаци* кад се гоне): проводе *курјаче*; прођи их се, то су (праве) *курјаче*. [cf. курјакуше].
курја̀чина, f. vide вучина[1 и 2].
курја̀чица, f. vide вучица[1].
курја̀чић, m. dim. v. курјак.
курја̀чје̑ ја̀бучице, f. pl. некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
курја̀чји̑, ја̑, је̑, Wolfs=, lupi. cf. [vide] вучји.
ку̏рјачка̑ цре́ва, n. pl. (у Сриjему) Wasserhorn=kraut [Wasser=Weichkraut], cerastium aquaticum [malachium aquaticum Fr.].
ку̏рја̑чки̑, ка̑, ко̑, vide вучји.
ку̏рјук,* m. 1) der Schwanz, cauda. cf. [vide] реп. — 2) der Zopf, cauda capillorum. [vide] кика, cf. плетеница. — 3) (у пушки) der Boden des Flintenlaufs, fundus teli glandarii (sclopeti). [vide 2] огњиште, cf. торна, хазна.
ку̏рјуче̑ње, n. das Anschrauben des Flintenbodens.
ку̏рјучити, чи̑м, v. impf. т. ј. пушку, или цијев пушчану, den Boden des Flintenlaufs anschrauben, fundo instruere telum glandarium.
ку̏рјучић, m. dim. v. курјук.
ку̏рков, а, о, vide куриков.
ку̏рковина, f. vide [машљика] куриковина.
ку̏рњавити, ви̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide димити (н. п. пушећи).
ку̏рњављење, n. vide димљење.
1\. **ку̏ртала**, f. кад се лађа вуче, онда онај који је *на куртали* иде поред једека, те гледа да не би гдје за што запео, и ако би запео да га одапне.
2\. **ку̏ртала̑!** 1) кад се радује да је какав неповољан посао прошао. cf. [vide] аратос. — 2) кад који види прије онога који је на куртали да је једек гдје запео онда му вичу: *ку̏ртала̑!*
курта̀лисати[*], лишѐм, v. pf. кога, чега, befreien, libero. [vide] избавити, cf. опростити.
курта̀лисати се, лишѐм се, v. r. pf. кога, чега, los werden, liberor, cf. [vide] опростити се[3]: једва сам га се курталисао.
ку̏рћела, f. (у Ц. г.) као прав (велики) нож на врху оштар с обје стране. У курћеле камзе немају ушију, као у ножева, него је онако затубасто и то понајвише од мједи а у гдјекојијех и од сребра. Кажу да су курћеле од прије носили многи, а сад их има врло мало.
Куршу̏млија[*], f. варошица у Србији иза Крушевца [у округу топличком]: У бијелу граду *Куршумлији* Онђе бјеше Бановић Страхиња —
1\. **ку̑с**, ку̑са, ку̑со, (ку̑си̑, са̑, со̑) gestutzt, cauda truncata [cf. кундаст, кусаст]: *Кус* пијетао пиле до вијека.
2\. **ку̑с**, m. 1) das Essen mit vollem Löffel: Ако се *кусом* не накуса, језиком се не нализа. — 2) н. п. изједе све у меден *кус*, Geschmack, gustus. [cf. 2 густ].
ку̑са, f. куса кокош, gestutzte Henne, gallina cauda truncata. [cf. кунда].
ку̑савац, са̑вца, m. vide кусац. cf. лизавац.
ку̑сало, n. у кашике оно што се меће у уста, der vordere Theil des Löffels, pars cochlearis quae ori admovetur: *Кусалом* га закусује, а дршком му очи вади.
ку̑са̑љ, m. gestutztes Pferd, equus cauda curtata.
ку̑са̑ње, n. das Essen mit vollem Löffel, τὸ cochlear plenum ori admovere.
ку̑саст, а, о, gestutzt, cauda truncata. cf. [vide 1] кус.
куса̀так, тка, m. der Stümmel, truncus. [cf. батић 2].
ку̑сати, ку̑са̑м, v. impf. mit vollem Löffel essen, cochlear plenum ori admoveo.
ку̑сац, сца, m. који куса. cf. [кусавац;] дробац.
Ку̑сида, f. Fluß an der Grenze gegen Montenegro, fluvii nomen: Код *Кусиде* студене водице —
ку̑сидски̑, ка̑, ко̑, von Кусида: Хватише се крајем *Кусидскијем* —
ку̑сити, ку̑си̑м, v. pf. den Schwanz stutzen, caudam trunco.
ку̑скун[*], m. } vide [подрепница 1] подрепина: Да падну *кускуни* с неба, Вујашу би се о врату објесили.
ку̑скуне, f. pl. }
ку̑снути, ку̑сне̑м, v. pf. einen vollen Löffel zum Munde tragen, cochlear plenum in os ingero.
ку̑со̑в, кусо̀ва, m. кус пас, der Stutzhund, canis cauda truncata.
кусо̀вљев, а, о, des Stutzhundes, canis curti.
ку̑соња, m. кус во, der Stutzochs, bos cauda truncata: Да пусте *кусоњу* под пласт (нарастао би му реп).
ку̑соњин, а, о, des Stutzochsen, bovis cauda truncata.
ку̑стура[*], f. Schimpfwort für ein Messer, convicium in cultrum.
ку̑суља, f. куса крава, die Stutzkuh, vacca cauda truncata.
ку̑суљин, а, о, der Stutzkuh, vaccae cauda truncata.
ку̑су̑р[*], m. der Rückstand, residuum debiti. cf. [vide] остатак[1].

ку̏т, ку́та, m. der Winkel, die Ecke, angulus. [cf. угал, нугао, тук 1, буџак].

ку̏тао, тла, m. [cf. горужда] 1) ein großer Schöpflöffel (um Wasser zu schöpfen), haustrum, cochlear haustorium. [cf. кутлача]. — 2) (у Ц. г. и у Лици) самотвор велики суд, као чаша или каблица.

ку̏тија,* f. die Schachtel, capsa.

ку̏ти̑јца, f. dim. v. кутија.

ку̏тлача, f. vide [варјача; cf.] кутао [1].

ку̏тлачица, f. dim. v. кутлача.

ку̏тлина, f. augm. v. кутао.

ку̏тлић, m. dim. v. кутао.

Ку̏тловац, ло̑вца, m. село у Косову: Од *Кутловца* села маленога —

ку̏тња̑к (ку́тња̑к), m. der Stockzahn, dens molaris.

1. **ку̏тњи̑,** ња̑, ње̑, н. п. зуб, der Stockzahn, dens molaris.

2. **ку̏тњи̑,** ња̑, ње̑, vide **кућни.**

ку̏тњи̑к, m. (у Ц. г.) vide **кућник.**

ку̏тњица, f. (у Ц. г.) vide **кућница.**

ку̏ћа, f. (pl. gen. ку̏ћа̑) 1) das Haus, domus. cf. [дом 1,] село. — 2) [vide дом 2; — 3) vide двор 1; — 4) cf. крмача 2. — 5)] die Küche, culina [vide кухарница]: А. Ђе ти је *кућа?* Б. Код собе.

ку̏ћани, m. pl. die Hausgenossen, qui in eadem domo habitant, familia (?) [cf. 1 домаћи, 1 домашњи].

ку̏ћани̑к, m. der gute Haushälter; bonus pater familias. cf. кућник [кутњик].

ку̏ћаница, f. die häusliche Frau, bona mater familias. cf. кућница [кутњица].

ку̏ћа̑р, кућа́ра, m. 1) у задружнијем кућама у каквој згради преградак, гдје ожењени људи живе са женама, eine Abtheilung im Hause für das Ehepaar, cubiculum separatum conjugum. — 2) (у Славон.) Art Speisekammer, cella promptuaria. [vide клијет 4].

кућа̏рина, f. (у Боци) Haussteuer, tributum in singulas domos impositum.

ку̏ћевић, m. vide [племић] кућић.

ку̏ће̑вни̑, на̑, но̑, dem Hause, der ganzen Familie gehörig, universae familiae. [vide 2 домаћи].

ку̏ће̑ње, n. das Haushalten, curatio rei familiaris. [cf. газдовање].

ку̏ћер, m. 1) чобанска колиба на колима, што се привлачи за тором, eine Art Hirtenhütte, tugurium pastorum. [cf. глада]. — 2) као коморица поред куине, гдје се суди држе и све што у куини треба. vide [клијет 4] кућерак.

ку̏ће́рак, рка, m. die Speisekammer, cella promptuaria. [vide клијет 4].

ку̏ће̏рина, f. (augm. v. кућа) unförmliches, verfallenes Haus, caduca domus, cf. [кућетина, кућурина,] кућиштина: Кућа му се *кућерином* звала —

ку̏ћерица, f. као колиба, Hütte, tugurium.

ку̏ћетина, f. augm. v. кућа. [vide кућерина].

***ку̏ћи,** (у Далм.) zu Hause, domi (као и* дома): *био сам* кући *(т. ј. код куће), он је* кући *и т. д.*

ку̏ћити, ћи̑м, v. impf. т. ј. кућу, haushalten, rem familiarem curare, augere. [cf. газдовати].

ку̏ћић, m. (у Ц. г.) човјек од добре куће, von guter Familie, nobilis. [vide] племић, cf. оџаковић, кољеновић.

ку̏ћица, f. 1) das Häuschen, casa. [cf. 1 чула]. — 2) ein Häuschen für Fasolen, casula phaseolorum.

ку̏ћиче̑ње, n. das Bereiten der кућице für die Fasolen, tumulorum phaseolis inserendis praeparatio.

ку̏ћичити, чи̑м, v. impf. die кућице bereiten für die Fasolen, paro tumulos phaseolis inserendis.

ку̏ћи̑ште, n. Ort, wo einst ein Haus gestanden, locus ubi domus fuit.

ку̏ћи̑штина, f. (у Грбљу) vide кућерина: Тако ми се кућа не звала *кућиштином!*

ку̏ћни̑ [кутњи], на̑, но̑, н. п. врата, Haus-, domesticus.

ку̏ћни̑к [кутњик], m. (у Ц. г.) vide кућаник.

ку̏ћница [кутњица], f. (у Ц. г.) vide кућаница.

ку̏ћу̑рина, f. vide [кућерина] кућетина.

ку̏ха̑ње [кување], n. das Kochen, coctio.

ку̏ха̑р [кувар], m. der Koch, coquus. cf. кухач [(кувач), ашчија, мађупац].

ку̏ха̑рев [кухарев], а, о, vide кухаров.

ку̏харица [куварица], f. die Köchin, coqua. [cf. кухарка (куварка), ашчијница 1].

ку̏харичин [куваричин], а, о, der Köchin, coquae. [cf. кухаркин (куваркин)].

ку̏ха̑рка [куварка], f. vide кухарица.

ку̏ха̑ркин [куваркин], а, о, vide кухаричин.

ку̏ха̑рница, f. (у Грбљу) гдје се куха јело, die Küche, culina. [cf. комин 1, кужина, куина, кућа 4, ашчијница 2].

ку̏ха̑ров [(куваров), **кухарев** (куварев)], а, о, des Kochs, coqui.

ку̏хати, ха̑м, [кувати] v. impf. 1) kochen, coquo. [cf. варити]. — 2) хљеб (у Србији), Brot anmachen, pinso, coquo panem. cf. мијесити.

ку̏хати се, ха̑м се, [кувати се] v. r. impf. 1) kochen, sieden, coqui. — 2) figürl., нешто се куха, es gährt, fermentat.

ку̏ха̑ч [кувач], куха́ча, m. vide кухар.

ку̏ц, (von куцати, klopfen) што *куц* то муц (wie gearbeitet, so gegessen). Von einem kleinen Erwerbe, der kaum seinen Mann nährt.

ку̏ца, f. hyp. v. кучка: Не лаје *куца* села ради, него себе ради.

1. **ку̏ца̑ње** [цукање], n. das Klopfen, pulsatio.

2. **ку̏ца̑ње,** n. das Läufigsein der Hündin, catulitio.

ку̏цати, ца̑м, [цукати, кам] v. impf. klopfen, pulso [cf. батати]: куца срце, куца душа; Ал' у њему јоште *куца* душа —.

ку̏цати се, ку̏ца̑м се, v. r. impf. läufig sein (von der Hündin), catulio.

ку̏цкало, m. der Klopfer, pulsator (vom Kinde); стани ти, *куцкало.*

ку̏цкање, n. dim. v. [1] ку̏цање.

ку̏цкати, ка̄м, dim. v. куцати. [cf. куцукати].

ку̏цнути, нем, v. pf. einmal klopfen, pulso semel.

ку̏цо̑в, куцова, m. vide [1] пас.

ку̏цукање (куцу̏кање), n. dim. v. [1] ку̏цање.

ку̏цукати (куцу̏кати), ка̄м, v. impf. dim. v. куцати. [vide куцкати].

Ку̑ч, m. највише се говори pl. vide Кучи: Ломна *Куча* и Братоножића —

ку̏ча̄д, f. (coll.) vide штенад.

Ку̏чаја (планина), f. nom. prop. eines Berges in Serbien, mons Serbiae. [cf. Кучај-планина].

ку̏чајински̑, ка̄, ко̄: *Кучајинска* бојна копљеника —

Ку̏ча̄ј-планина, f. у пјесмама, vide Кучаја.

ку̏чак, чка, m. 1) особито по зап. кр.) vide [1] па̏с. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.

ку̏че, чета, n. das Hündchen, catulus. cf. [vide] штене [1].

Ку̏чевкиња, f. ein Frauenzimmer von Кучево: *Кучевкиње* бело платно беле —

Ку̏чево, n. [сада варошица у округу пожаревачком]: Кад су били код *Кучева* града, Код *Кучева* и код Браничева —

кучѐн, m. (у Боци) vide косијер (наш, а у њих косијер има много дужи држак, и њиме се сијече драча и сасијеца се грање стоци).

кучѐтина, f. augm. v. кучка.

Ку̏чи, Ку̏ча̄, m. pl. ein Stamm an der östlichen Grenze von Montenegro. cf. Куч.

ку̏чине, ку̏чи̑на̄, f. pl. das Werg, stuppa. cf. редити, [ступа 5,] повјесмо.

ку̏чићи, m. pl. vide штенци 1.

ку̏чица, f. 1) dim. v. кука. cf. кукица. — 2) dim. v. кучка. — 3) некака морска риба (или шкољка?).

ку̏чји̑, ја̄, је̄, vide псећи.

ку̏чка, f. die Hündin, canis femina. [cf. куја].

1\. ***ку̏чки̑***, *а, о, von Кучи.*

2\. ***ку̏чки̑***, *а, о, vide пасји.*

кучкодер, m. Hundeschinder, excoriator canum: Кад се жени *кучкодере* Арсо —

ку̏чница, f. der Haufe Hunde die einer läufigen Hündin folgen, turba canum persequentium catulientem.

1\. **ку̏ш**, (у војв.) kusch! (österr. für halt's Maul), tace canis.

2\. **ку̏ш**, m. (у Хрв. око Перушића) некаква трава, бијела или жута цвијета, Art Pflanze, herba quaedam.

ку̏ша̄к,* куша̄ка, m. das Querholz (z. B. bei dem Tische), lignum transversum.

куша̄ма,* f. (у Сарајеву и у осталим варошима по Босни) die Zunftgala, bei Empfang des Vezirs, pompa collegiorum.

ку̏ша̄ње, n. das Versuchen, periculum, experientia, tentatio. [cf. искушавање].

ку̏шати, ша̄м, v. impf. 1) versuchen, tento. [cf. искушавати]. — 2) ко слуша, он и *куша*, т. ј. дају му те *једе*.

ку̏ша̄ч, куша̄ча, m. der Versucher, tentator.

Ку̏ши-ђидија, f.: Сусрио их *Куши-ђидија* —

Ку̏шлат, m. Burg zwischen Зворник und Сарајево: Ој ђевојко, у *Кушлату* граду! Бог зна јеси у голему јаду. Кирицџија! ти си у горему, Преносећи рану на самару Преко Босне на Ерцеговину. Кушлат је у великој врлети и кажу да у њему нема више до само једна кућа, диздарева.

ку̏шља, 1) f. н. п. жена која је кушљава, die das Haar verworren hat, mulier capillis perturbatis. — 2) m. (ист.) vide кушљо.

ку̏шљав, а, о, verworren, zerrüttet, perturbatus.

ку̏шља̄ње, n. das Verwirren, perturbatio.

ку̏шљати, ља̄м, v. impf. (den Flachs) verwirren, perturbo.

ку̏шљо, m. (јуж.) der das Haar verworren hat, capillis turbatis. [cf. кушља 2]. Кушљо је био коњ у Хајдук-Вељка Петровића.

ку̏штрав, а, о, gekraust, crispus, н. п. кокош, која је нажежена перја.

Л

ла̑, in der Redensart: ко што *ла*, nach Belieben, placet. [cf. ко 2].

Ла̑б, Ла̑ба, m. Fluss in [Alt-] Serbien, fluvius Serbiae: Уватио и *Лаб* и Ситницу —

Лабарде̏ни̑к, дени̑ка, m. брдо у Велебиту, ein Berg, montis nomen.

Ла̏би̑н, Лаби̑на, m. Albona (Stadt in Dalmatien).

ла̏брда, f. pl.) vide усна (schimpflich): сад ћу те

ла̏брња, f. } по лабрњи.

ла̏брцнути, нем (лабр̀цнути, ла̏брцне̑м), v. pf. vide чалабрцнути.

ла̏буд, m. der Schwan, olor, cygnus [Bechst.], у пјесмама име коњу (ваља да који је бијел као лабуд): Ти одјаши од коња *лабуда* — Скочи Јован од земље на ноге И *лабуда* свога узјахао — *Лабуд* бије јаму копитима —

лабу̏дина, f. (у Бјелопавл.) vide комушина [1].

лабу̏дић, m. dim. junger Schwan, pullus olorinus.

лабу̏дица, f. das Weibchen vom Schwan, olor femina.

ла̏бу̏дов, а, о, des Schwans, cygni.

ла̑в, m. der Löwe, [felis] leo [L.; cf. арслан].

ла̏веж, m. das Gebelle, latratus: стоји *лавеж* паса.

ла̏вић, m. ein junger Löwe, catulus leoninus.

ла̏вица, f. Löwin, leaena.

ла̏вов, а, о, des Löwen, leonis.

лаво̀ре̑ње, n. das sanfte Wehen des Windes, ventus lenis et mitis.

ла̀во̀рити, ри̑м, v. impf. (у Барањи) sanft wehen, de vento leni et miti: вјетар помало *лавори.*

ла̀вра, f. тако се зову веħи манастири, као н. п. лавра Студеничка.

ла̏вски̑, ка̑, ко̑, Löwen-, leoninus.

ла̏гаан, а, о, vide **лагахан.**

ла̀гала, ла̏га̄ла̄, n. pl. das Lügenwerkzeug, die Lügenmittel, instrumenta mendacii: Остала су ми *лагала* у селу, него дај ми кола и волове да их донесем, па ħу ти онда лагати колико ти драго (приповиједају да је некакав лажа одговорио цару, кад му је цар рекао: кад се тако људи туже да много лажеш, деде да видим можеш ли мени што слагати. И цар му дао, те тако и њега преварио).

ла̏ган, а, о, leicht, levis. [vide **лагахан**].

ла̀га̄но, leise, leniter.

ла̀га̄ње, n. das Lügen, τὸ mentiri, mendacia.

лага̀рије, f. pl. die Lügen, mendacia.

ла̀гати, ла̏же̄м, v. impf. 1) lügen, mentior. — 2) на кога, einen verleumden, mentior in quem.

ла̏гахан, хна, хно, (cf. [лагаан,] лаган) (у Дубр. и у Босни) leicht, levis [vide лак 1]: Ако сам мален, премален,| Моме сам коњу *лагахан* — Да тражимо *лагахне* ећиме —

ла̏гачак, чка, чко, dim. v. лаган.

ла̀гити, ги̑м, dim. v. лагати.

ла̏гље̑, (у Хрв.) comp. v. лако, für лакше.

ла̀гум,* m. 1) die Mine, cuniculus: поткопати или подметнути лагум, eine Mine anlegen, cuniculum ago, cf. [vide] тавник [2]: Под Турке је *лагум* поткопала,| И на *лагум* Турке намамила,| Кад *лагуму* живу ватру даде — 2) (у Сријему) у брду ископан подрум за вино, Art Keller, cellae genus. [cf. гат 2].

лагу̀мџија,* m. der Minirer, cunicularius.

ла̏гу̑н, а, о, (у Херц.) vide [лак 1] лагахан.

лагу̑шан, шна, шно, dim. v. лагун.

ла̑д, m. vide **хлад.**

[**Лада,** f. nom. propr., cf. Влада 2.]

ла̀давица, f. дјевојка која лада. cf. *ладати* 1.

ла̀дак, ла́тка, vide **хладак**: На пенџеру на деbelom *латку* —

ла̀дан, дна, дно, vide **хладан.**

ла̀да̄ње, n. verbal. v. ладати.

ла̀дати, ла̏да̑м, v. impf. 1) (у Хрв. око Карловца) дјевојке кршħанске накиħене вијенцима иду по селима уочи Ђурђева дне, а у вароши на Ђурђев дан ујутру од куħе до куħе и пјевају. — 2) (у Ц. г.) vide владати.

ла̀детина, f. (у Хрв.) die Sulze, gelatum, coagulum, [vide дрхталице] cf. ладнетине.

ла̀дити, ла̏ди̑м, vide **хладити.**

ла̀днети, ни̑м, vide **хладнети.**

ла̀днетине, f. pl. die Sulze, gelatum, coagulum. [vide дрхталице]. cf. паче, питије, лучење.

1.**ла̏дни̑к,** ладни́ка, m. vide [1] **хла̏дни̑к.**

2.**ла̏дни̑к,** m. vide [2] **хла̏дни̑к.**

ла̀днити, ни̑м, vide **хладнити.**

ладно̀ков, m. vide **хладноков.**

ладно̀ħа, f. vide **хладноħа.**

ла̀дњача, f. vide **хладњача.**

ла̀дњети, дни̑м, vide **хладњети.**

Ла̏до, само се у пјесмама припијева, н. п.: Гледа мому од малена *Ладо! Ладо!*| Од малена до голема *Ладо! Ладо!* —

ладо̀ва̄ње, n. vide **хладовање.**

ладо̀вати, ла̀дује̑м, vide **хладовати.**

ладо̀вина, f. vide **хладовина.**

ла̑до ле, припијева се у пјесмама: Ђурађ коси по побрђу, *Ладо ле* миле!| Ђурђу жеђца додијала, Oj Ладо! oj! —

ла̀долеж, m. vide **хладолеж.**

ла̀ђа, f. das Schiff, navis. [cf. барка 1, болозан, брод 3, дријево 2, кораб, корабаљ, дереглија, ђемија].

ла̀ђан, а, о, vide **хлађан.**

ла̀ђа̑р, лађа́ра, m. der Schiffer, nauta. [cf. хајош (ајош)].

лађа́рев, / **лађа́ров,** \ а, о, des Schiffers, nautae.

ла̀ђа̑рски̑, ка̑, ко̑, Schiffer-, nautarum.

лађѐни̑, на̑, но̑, н. п. трошак, једек, zum Schiffe gehörig, navalis.

ла̀ђе̑ње, n. vide **хлађење.**

ла̀ђица (лађи́ца), f. das Schifflein, navicula.

лађу̀рина, f. augm. v. лађа.

ла̑ж, ла̏жи, f. (loc. ла̀жи) 1) die Lüge, mendacium: утјерати кога у *лаж*, einen Lügen strafen, arguo mendacii. — 2) (у Дубр.) отишао у *лаж*, кад ко уђе жени у куħу (постане *уљез*), nubere uxori.

ла̀жа, m. der Lügner, mendax. [cf. лажац, лажљивац].

ла̀жав, а, о, (у Ц. г.) lügenhaft, mendax [vide лажљив]: Он је једна *лажава* будала —

ла̀жак, ла̀шка, m. (у Дубр.) der März, mensis Martius. cf. ожујак.

ла̀жан, жна, жно, falsch, falsus. [cf. пријеваран, химбен].

ла̀жац, ла̀шца, m. der Lügner, mendax [vide лажа]: *Лажац* и скупац ласно се погоде.

[**лажица,** f. vide жлица.]

ла̀жичица, f. die Brusthöhle, cavum pectoris. cf. ложичица, зличица.

ла̀жљив, а, о, lügenhaft, mendax. [cf. лажав].

ла̀жљивац, ла̀жљи̑вца, m. der Lügner, mendax.

ла̀жљивица, f. die Lügnerin, mendax femina. [vide лажа].

ла̑з, m. 1) као мала њива, особито између камења: Боље је наврх *лаза* него на дно *лаза*; Криво рало Лазарево,| Криве *лазе* разорало. — 2) (у Ц. г.) мјесто гдје је много шуме исјечено (н. п. крчења ради) и дрвета попадала једно на другоме, eine Menge übereinander gefällter Bäume, silva caesa. cf. [лазина 2,] царев лаз.

Ла̏за, m. (ист.) vide Лазо.

Ла̏за̑р, m. Lazar, Lazarus.

Ла̏за̄рев да̑н, m. } Lazarstag (der Samstag vor
Ла̏за̄рева су̑бота, f. } dem Palmsonntag), dies festus S. Lazaro. cf. лазарице.

лаза̀рет, m. die Quarantäne, cf. котроманац.

ла̏зари̂н, m. Art Flintenrohr, fistula quaedam jaculatoria.

Ла̏зари̂ћ, m.: Аjде с воjском *Лазарићу* равну —

Ла̏зарица, f. тако зову слиjепци ону велику пjесму од кнеза Лазара и од Косовског боjа. Лазарица се почиње: Цар Мурате у Косово паде,| Како паде ситну књигу пише,| Те jе шаље ка Крушевцу граду — А све су остале Косовске пjесме комади од Лазарице.

ла̏зарице, f. pl. До скора jе био обичаj у Србиjи (а може бити да jе гдjешто и сад), да иду лазарице (неколико дjевоjака) уочи Лазаревe суботе од куће до куће, те играjу и пjеваjу пjесме од Лазара (онога што га jе Христос васкрсао). По Сриjему и данас скупе се дjевоjке уочи Лазареве суботе и стану у коло а пруже руке од себе, па дигну мало диjете мушко те иде преко руку, а оне пjеваjу: Лази, лази, Лазаре!| Те долази до мене,| Прихватаj се за мене:| За свилене рукаве,| За свилене мараме,| За клечане кецеље.

ла̏за̄ркиња, f. Art Pflanze. herbae genus [asperula odorata L.]. Ова трава понаjвише расте у хладу, лозица joj jе танка и мекана готово као у броћа, а цвиjет ситан био као у змиjе око. Говори се да jе ова трава љековита за рањава уста и десни.

ла̏зила, n. pl. (у Ц. г.) скеле по коjима се иде кад се што зида, das Baugerüst, machina aedificationis. [vide скела 3]. cf. козе.

ла̏зина, f. 1) vide оплаза. — 2) vide лаз 2: Ту панула *лазина* Тураках —

ла̏зити, зи̂м, v. impf. (ст.) gehen, eo, gradior: *Лази, лази*, Лазаре,| Те долази до мене —

ла̏знути, ла̏зне̂м, v. pf. einmal lecken, lambo.

Ла́зо, m. (jуж.) hyp. v. Лазар. [cf. Лаза, 1 Лака, Лакета, Лако].

ла̏jав, а, о, der eine böse Zunge hat, böszüngig, qui linguae acerbae et immodice liberae est, cf. jезичан: *Лаjавоj* секи целиви риjетки.

ла̏jавац, ла̏jавца, m. (у Боци) човjек зла jезика, Mensch der eine böse Zunge hat, homo linguae acerbae et immodice liberae.

ла̏jавица, f. женско зла jезика, Frauenzimmer das eine böse Zunge hat, mulier linguae acerbae et immodice liberae.

ла̏ја̄ње, n. 1) das Bellen, latratus. — 2) schimpflich für Reden, gannitus.

ла̏jати, jе̑м, v. impf. 1) bellen, latro. — 2) schimpflich für Reden, gannire: све *лаjе* за њим којешта; шта *лаjеш*; не *лаj* (halt's Maul).

ла̏jдица, f. (у Хрв. у кршћана) vide чунак [1].

ла̏к, ка̑, ко̑, (comp. ла̏кши̂) 1) leicht (zu tragen), levis [cf. лагахан (лагаан, лаган), лагун]: *лак* jе испод капе, т. j. слаба разума. — 2) leicht (zu thun), facilis. [vide 1 ласан].

1. **Ла́ка**, m. (ист.) vide Лако.

2. **ла̑ка**, f. (у Ц. г.) као продо, коjа ниjе врло угнута; говори се и [2] *вла̑ка*: Томановић уз хајдучке *лаке* —

ла̏кат, кта, m. (pl. gen. лака̑та̄) 1) der Ellbogen, cubitus: окренути коме лакат. — 2) die Elle, ulna [cf. аршин, ендезе, риф]: триста лаката (н. п. пропао у земљу); Неком дукат, неком свите *лакат* — 3) (у Ц. г.) [vide 1 машка 2]. cf. ћералица.

ла̏кац, кца, m. (у Ц. г.) der Leichtfuß, homo velox, cf. лакић: Ђегођ бjеше *лакца* и боjника —

Ла̏кета, m. hyp. v. Лазар. [vide Лазо].

ла̏кӣћ, лакића, m. vide лакац: Све *лакиће* момке нежењене,| Коjи могу стићи и утећи —

Ла́ко, m. (jуж.) hyp. v. Лазар. [vide Лазо].

1. **ла̏ком**, а, о, 1) habsüchtig, avarus [cf. лакоман, похлапан (поклапан, полапан), похлепан, попашан; пожудан]: *Лаком* аjдук бjеше на дукате — 2) сврдао, т. j. оштар коjим се ласно врти, као да сам иде.

2. **ла̏ком**, (у Боци) умало, beinahe, haud multum abfuit. [vide мало 2].

[**лакоман**, мна, мно, vide 1 лаком 1; *види* s. v. зи.]

ла̏комац, о̑мца (лако̑мац, мца), m. 1) der Habsüchtige, avarus: У *лакомца* три тобоца: Ни у *лакомца* мjере ни у пса вjере. — 2) (у ваљаоници од дрвета као велики лиjевак, у коjи вода тече озго жлиjебом (као лакомицом у бадањ) а из њега доље у кацу у коjоj су ћебета коjа се ваљаjу, Art Rinne in der Walkmühle, canalis genus. cf. лакомица [2].

ла̏комити се, ми̂м се, v. r. impf. на што, habsüchtig sein, avaritia ducor.

ла̏комица, f. 1) die Habsüchtige, avara. — 2) жлиjеб, што њим тече вода у бадањ (у Jадру), die Rinne, canalis. [cf. лакомац 2]. — 3) (у Црмн.) vide лиjевак. — 4) врх у раоника. cf. [vide] нокат [2].

ла̏комичина, n. augm. v. лакомица.

ла̏комљење, m. das Habsüchtigsein, die Habsucht, avaritia.

лако̀мство, m. die Habsucht, avaritia.

ла̏ко̄мчина, f. augm. v. лакомац.

лако̀ћа, f. 1) die Leichtigkeit, levitas. — 2) ћ а н у т човjек, der Angeschossene, non sanissimae mentis. [vide лудак].

лакр̀дија[*], f. die Tändelei, nugae: А шта ћу ти дуљит' *лакрдиjу* —

лакрдиjа̏ш, диjа̏ша, m. der Spaßvogel, jocosus. [vide шаљивац].

лакр̀диса̄ње, n. vide шаљење.

лакр̀дисати[*], ишем, v. impf. vide шалити се.

ла̑л,* adj. indecl. [vide р у ж и ч а с т] cf. ал: Купиће ти *лал* папуче —

1. **ла́ле**,* n. Tulpe, tulipa [Tourn.; cf. тулипан].

2. **Ла́ле**, m. мушки надимак.

3. **ла́ле**,* f. pl. понаjвише у пjесмама: лале и везири: Турци браћо, *лале* и везири — *Лале*

шћау бити Бугарина — Буде њега *лале* и војводе —

ла̀ма, f. (у Ц. г.) vide [к а р и к а] павта, н. п. на пушци: Пушко моја, вјера ти је тврда,| Немој мене огњем преварити,| Како пођем Боци у Котору| Оћу тебе дивно оправити| А сребрне *ламе* ударити —

Ла̀ме̄нка, f. Frauenname, nomen feminae.

ла̏н, m. der Lein, linum [L.]. cf. ћетен [кетен].

ла̏на̄д, f. (coll.) die Rehkälber, pulli capreae.

ла́нац, нца, m. (pl. ла̏нци, ла̏на̄ца̄) (у војв.) 1) die Kette, catena. [vide верига]. cf. синџир, вериге. — 2) ланац земље, das Joch, jugerum. [vide] д а н [2], cf. јутро.

ла̏ндав, а, о, који ланда језиком, klatschhaft, garrulus.

ла̀нда̄ње, n. 1) das Schlendern, obambulatio otiosa. — 2) das Klatschen, garritus. [cf. ландарање, шандање].

ландара̀ње, n. das Klatschen, garritus. [vide ландање 2].

ландара̀ти, ра̑м, v. impf. н. п. језиком, klatschen, garrio. [vide ландати 2].

ла̀ндати, да̑м, v. impf. 1) umherschlendern, obambulo. [vide врљати 1]. — 2) језиком, klatschen, garrio. [cf. ландарати, шандати].

ла̀нди̑ште, n. (у Ц. г.) vide пландиште: Уљегле су овце у *ландишта* —

ла̀ндра, f. (у Сријему) она танка кожица на салу, die Schmerhaut, membrana adipis. У ландри се сало суши.

1.**ла́не**, нета, n. das Rehkalb, vitulus capreae, hinnuleus. [cf. срнче].

2.**ла́не**, (ист.) vide лани.

ла̏нен, а, о, Flachs=, lineus. [cf. ћетенов].

ла̏ни (ла́ни), (јуж. [и зап.]) } voriges Jahr, anno
ла̏них, (у Ц. г.) } elapso: како онда и *лани*.

ла̀ни̑ште, n. Acker auf dem einst Flachs gebaut war, ager olim lino consitus. [cf. ћетениште].

1.**ла̀нути**, ла̀не̑м, v. pf. einmal bellen, adlatro.

2.**ла̀нути**, ла̀не̑, v. pf. leichter werden, lenius est: сад ми је *ланули* мало. cf. одлахнути.

ла̀нчић, m. dim. v. ланац.

ла̀њскӣ, ка̄, ко̄, vorjährig, anni superioris: Прошао као *лањски* снијег.

ла̏п, m. гипка земља у риту, wässeriger Boden, terra humida.

ла̀павица, f. Regen und Schnee durch einander, pluviae nivibus mixtae. cf. алаужа [лаужа, клапавица, 1 слота, сусњежица].

ла̀патке, f. pl. (у Дубр.) vide бураг.

лапа̀тљив, а, о, (у Сријему) vide говорљив.

ла̀па̑цке, f. pl. у воденице прекаје оне даске на колу што ударају у воду. Лапацке су прибијене за моторуге.

ла̀пимуха, f. vide **хлапимуха.**

1.**ла̀пити**, пи̑м, vide **хлапити.**

2.**ла̀пити**, пи̑м, v. impf. verdunsten, evanesco.

ла̀пљење, n. das Verdunsten, τὸ evanescere.

ла̏пнути, не̑м, vide **хлапнути.**

ла̀пта̄ње, n. vide **хлаптање.**

ла̀птати, ла̀пће̑м, vide **хлаптати.**

ла̏рма, f. (у војв.) der Lärm, tumultus. cf. буна.

ла̀рма̄ње, n. das Lärmen, tumultuatio. [cf. арлање].

ла̏рмати, ма̑м, v. impf. lärmen, tumultuor. [cf. арлати, 2 вардати, торокати, чалакати, џагорити, џакати].

ла̏рмаџија, m. der Lärmmacher, tumultuarius.

ла́са, f. 1) hyp. v. ласица: Ла̑со ласичице, поздравили те наши миши, да ти одгризу уши (кажу да ваља рећи ласици, кад је човјек види, па ће онда све мише поклати и растјерати). — 2) ласаста коза, wieselfarbige Ziege, capra mustelini coloris infra pectus. — 3) (scherzhaft) der Säbel, acinaces. [vide сабља 1].

1.**ла̏сан**, сна, сно, (comp. ла̏шњӣ) leicht (zu thun), facilis. cf. лак [2].

2.**ла̏сан**, сна, сно, darnach aussehend, geeignet, qui apparet posse, idoneus: Снахо наша, дилбер Софијано!| Јеси л' *ласна*, хоћеш пребољети —

ла̏саст, а, о, н. п. коза, wieselfarbig, mustelini coloris.

Ла̏си, m. pl. statt Власи (у Ц. г.) [vide Влах]: То су *Ласи* на Бога гледали —

ла̏сица, f. das (die) Wiesel, mustela [vulgaris]. cf. невјестица [2].

ла̏сичић, m. das junge Wiesel, catulus mustelinus.

ла̏сичица, f. dim. v. ласица.

ла̏сичјӣ, чја̄, чје̄, Wiesel=, mustelinus.

ла̀ска̄ње, n. das Schmeicheln, adulatio. [cf. ластисање, лацкање].

ла̏скати, ка̑м, v. impf. schmeicheln, adulor. [cf. ластисати, лацкати].

ла̏ст, f. die Leichtigkeit, facilitas [cf. ластац]: Прва *ласт* потоња мука.

ла́ста, f. die Schwalbe, hirundo. cf. [vide] ластавица [1].

ла̏ставица, f. 1) (cf. ластовица [1]) die Schwalbe, hirundo [L.]. cf. ласта. — 2) у пјесмама име коњу (ваља да што је брз и лак као ластавица): Седлај, слуго, два коња витеза: Мене Вилу, тебе *Ластавицу* — 3) на главчини она јама у коју се углави спица.

ла̏ставиче̄ње, n. verbal. v. ластавичити.

ла̏ставичити, чи̑м, v. impf. градити ластавице на главчини.

ла̏ставичић, m. die junge Schwalbe, pullus hirundinis.

ла̏ставичица, f. dim. v. ластавица.

ла̏ставичјӣ, чја̄, чје̄, Schwalben=, hirundininus.

ла̏ставичња̑к, m. сврдао којијем се врти кад се граде ластавице на главчини.

ла́стан, ла́сна, сно, (ла́снӣ, на̄, но̄) (у Дубр.) vide беспослен. cf. ласт.

ла̀ста̄ње, n. verbal. von ластати.

ла̀ста̑р, ластара, m. das junge Rebland, pampinus.

ла̀стати, та̑м, v. impf. sich belauben (vom Weinberge), frondesco. cf. ластар.

ла̏стац, сца, m. (у Бачк.) vide ласт.

Ластва, f. овако се зову многа мјеста у Црној гори и онуда по сусједству, н. п. *Ластва Озриниħка*, планина од Никшиħа до Кчева, Цуца и Пјешиваца; *Кастел Ластва*, лазарет и неколико куħа у Паштровиħима код мора.
ластин, а, о, Schwalben-, hirundinis.
ластисање, n. vide ласкање.
ластисати, тишем, vide ласкати.
ластовање, n. das Müssiggehen, otiositas.
ластовати, ластујем, v. impf. (у Дубр.) бити беспослен, müssig gehen, otior. cf. [vide] беспосличити.
ластовица, f. 1) (по југоз. кр.) vide ластавица mit allen Ableitungen. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus. [vide кокот 3]. — 3) (у Ц. г.) састављени рогови у куħе, на којима шљеме стоји, за то се каже: куħа начињена на *ластовицу*, у које са стране њезине дужине нема рогова него стоји осјечена, налик на ластавицу кад рашири крила: Бијелу му занијела кулу,| Однијела десну *ластовицу* —
Ластово, n. Insel Lagosta unweit von Ragusa.
лат, m. (у Хрв.) vide **влат**.
Лата, f. хур. v. Латинка: Тебе ħ' *Лата* омразити с мајком.
Латинија, f. (coll.) die Lateiner, Latini: Нек се чуди мудра *Латинија* —
Латинин, m. 1) der Lateiner, Latinus. — 2) der Italiener, Italus. — 3) у Црној гори и онуда по околини зове се Латинин сваки човјек закона Римскога: Покрај мора све *Латине* љуте — 4) као што у Далмацији приморци и Бодули зову све људе са сухе земље изнутра *Власима* [cf. Влах 3], тако и Власи свакога који је обучен у Талијанско одијело, зову *Латинином*, макар био кога рода и закона.
Латинка, f. 1) die Lateinerin, Latina. — 2) die Italienerin, Itala. — 3) Frauenzimmer römischer Religion. — 4) Frauenname, nomen feminae.
латински, ка̑, ко̑, lateinisch, latinus.
Латинча̑д, (coll.) die jungen Lateiner, juventus latina.
Латинче, чета, n. das Lateinerchen, latinellus: А повика са града *Латинче* —
латити, ти̑м, v. pf. schnell ergreifen, arripio: *Лати*, није свако мати.
латити се, ти̑м се, v. r. pf. н. п. посла, коња, ergreifen, adgredior.
латица, f. клинчиħ у кошуље под пазухом, der Armzwickel, cuneus tunicae. [vide клин 4].
лато̑в, латова, m. der Ueberreiter (Aufseher bei der Mauth und bei der Ueberfuhr), portitoris genus.
латовљев, а, о, des Ueberreiters, portitoris.
латовљевица, f. die Ueberreitersfrau, uxor portitoris.
латовски̑, ка̑, ко̑, Ueberreiter-, portitorum.
лаħање, n. das Ergreifen, arreptio.
лаħати, ħа̑м, v. impf. ergreifen, arripio.
лаħати се, лаħа̑м се, v. r. impf. übernehmen, ergreifen, aggredior.
лаħи, (у Паштр.) vide узалуд.
лаħман, m. der Lieutenant, subcenturio.
лаħманов, а, о, Lieutenants, subcenturionis.
лаħмановица, f. die Lieutenantsfrau, uxor subcenturionis.
лаħмански̑, ка̑, ко̑, Lieutenants, subcenturionis.
лаħу̑х, лаħу̑ха, m. (у Рисну) одсјечена лоза са неколика грозда на њој, ein Weinreis mit Trauben, sarmentum cum uvis.
Лауд, m. (ст. а кад што приповиједају о њему, онда кажу *Лаудан*) der General Loudon (lies Laudon): Међу њима *Лауд* ђенерале —
Лауда̑н, Лаудана, m. cf. Лауд.
Лауданов, а, о, н. п. шанац (на Врачару), des Generals Laudon.
лаужа, f. vide [л а п а в и ц а] алаужа.
лаура̑, у загонеци: Пендо виси пендо жја,| Пендо пендо *лаура*.
лаф,* m. vide разговор [1]: Вино пише а *лаф* проводише — Да се мало *лафа* преметнемо —
лацка̑ње, n. vide ласкање.
лацкати, ка̑м, vide ласкати.
лацман, m. (у Ц. г.) etwas verächtliche Benennung eines Deutschen und Italieners (von Landsmann?), quasi contemptum nomen Germani et Itali.
лацма̑нка, f. (у Ц. г.) etwas verächtliche Benennung einer Deutschen und Italienerin, quasi contemptum nomen Germanae et Italae.
лацмански̑, ка̑, ко̑, einem лацман gehörig.
лацманча̑д, f. coll. v. лацманче: Десетеро црно *лацманчади* —
лацма̑нче, n. ein junger лацман, juvenis лацман.
лача, f. vide **хлача**.
лачан, чна, чно, vide гладан [1] (највише се каже псетету).
лаче, лача̑, f. pl. vide **хлаче**.
Лашва, f. ријека која тече кроз Травник и утјече у Босну, ein Fluß in Bosnien, fluvius Bosnae.
1. **ле**, 1) додаје се у пјесмама код гдјекојијех ријечи на крају н. п.: Паун шета војно *ле* на венчање,| С собом води војно *ле* пауницу — Пораниле девојке,| Јело *ле*, Јело, добра девојко — Ој! и два свата и два упросника,| *Ле̑* леља *ле̑*!| Куд ви одите, што ви тражите?| *Ле̑* леља *ле̑*! — Наша дода Бога моли| ој додо, ој додо *ле*! — Ђурађ коси по побрђу:| ладо *ле* миле — Невен вене *ле̑*, за горицом *ле̑*,| Леља *ле̑* —
2. **ле̑**, vide ље.
леб, m. vide **хлеб**.
лебан, бна, бно, vide **хлебан**.
леба̑р, m. vide **хлебар**.
лебара, f. vide **хлебара**.
леба̑рев, / **леба̑ров**, а, о, vide [х л е б а р е в] **хлебаров**.
лебац, лепца, m. vide **хлебац**.
лебдити, ди̑м, v. impf. zärtlich pflegen, foveo, cum

многе сиго: *лебди* око њега, као мати око ђетета.

лѐбнӣ, нā, нō, vide **хлебни.**

лѐбница, f. vide **хлебница.**

лебо̀ждер, m. vide **хлебождер.**

лебрњӣ *пенџер, (у Сријему) који није са сокака него из авлије.*

1. **лѐвак**, вка, m. (ист.) vide лијевак.

2. **лѐвāк**, левáка, m. (ист.) vide љевак.

лѐвака, f. (ист.) vide љевака.

Лѐвāнта, f. (у примор.) Levante: И шкатулу грожђа од *Леванте* —

лѐвāње, n. (ист.) vide лијевање.

лѐвати, лѐвāм, v. impf. (ист.) vide лијевати.

Лѐвач, вча, m. (ист.) ein Theil der Јагодинска нахија. cf. Лијевач.

Лѐвēнта, m. (ст.): Под њим сједи *Левента*,| На крилу му Латинка —

лѐвēнтовāње, n. das Müssiggehen, otiatio.

лѐвēнтовати, тујēм, v. impf. müssiggehen, otior. [vide беспосличити].

лѐвер,* m. (gen. pl. лѐвēрā) војник који има царску плату, ein vom Landesfürsten besoldeter Krieger, miles ab imperatore mercedem accipiens [cf. улева]: И четрест од града *левера* — Дај ми ти, о Боже!| Свекрве кнегиње,| Девере *левере* —

лѐвӣ, вā, вō, (ист.) vide лијеви.

лѐвкē, (ист.) vide лијевке.

лѐво, (ист.) vide лијево.

лево̀рук, m. (ист.) vide љеворук.

лѐвӯн, m. (у Боци): Води ли му мајка коло?| Зачињу ли сестре пјесме?| Поје ли му *левун* у двор? — И поје му *левун* у двор —

лѐвча, f. (ист.) vide лијевча.

Лѐвчанин, m. (ист.) Einer von Левач.

Лѐвчāнка, f. (ист.) Eine von Левач.

лѐвчић, m. dim. v. [1] лѐвак.

лѐгало, n. (у Сријему) vide ложа [1], п. п. зечје.

лѐгāње, n. (ист.) vide лијегање.

лѐгати, лѐжēм, (ист.) vide лијегати.

лѐгбаба, f. риба, der Steinbeißer, cobitis taenia Linn.

лѐген,* m. vide **леђен.**

лѐгло, n. die Brut, fetus, progenies: пасје *легло*!

лѐд, лѐда, m. (loc. лѐду) 1) das Eis, glacies: навести кога на танак лед. — 2) der Hagel, grando, cf. [vide 2] грāд: побио *лед* винограде.

лѐдан, дна, дно, vide леден: Па изиђе из *ледне* тамнице —

лѐден, а, о, eiskalt, gelidus [cf. ледан]: ледено медено! ruft der Scherbetverkäufer.

ледѐнӣк, леденѝка, m. vide леденица 3.

ледѐница, f. 1) der Eiszapfen, stria. — 2) die Eisgrube, fovea glaciaria. — 3) (у Ц. г.) мала пушка окована сребром, eine mit Silber beschlagene Pistole, argento ornatum telum. [cf. леденик].

ледѐњāк, ледењáка, m. као гвоздена гужва, што се носи на нози да се по *леду* не клиза, Art Eisschuh, soleae quaedam ferreae euntium per glaciem.

ледѐњача, f. (у Херцег.) Шпањолски талијер, који се по другијем мјестима зове *дирекач* и *диреклија*, ein spanischer Thaler, thalerus hispanicus.

лѐдина (ледѝна), f. земља која скоро није орана, ungeackertes Land, solum incultum. [cf. живица, пријелог, цјелица].

ледѝнак, нка, m. брежуљак на ледини, ein Hügel, collis.

ледѝњāк, ледињáка, m. некака трава која има жут цвијет и округао лист, а коријен као зрно кукурузно, Art Pflanze, herba quaedam [ficaria ranunculoides Moench.].

лѐдити, дӣм, v. impf. zu Eis machen, glacio.

лѐдити се, дӣм се, v. r. impf. zu Eis werden, gefrieren, glacior.

Лѐдогӯз, m. главица у Церовцима, Name eines Hügels, collis nomen.

лѐдо̄јка, f. (bedauernd mit Anspielung auf лед für) дјевојка.

лѐђа, n. pl. der Rücken, dorsum [cf. грбача, грбина, кичма, арка]: За Божијим леђима, т. ј. у буџаку или на страни, гдје ни Бог не види.

Лѐђан, m. (ст.): У *Леђану* граду Латинскоме —

лѐђанскӣ, кā, кō, (ст.) von Леђан: Па он оде низ поље *Леђанско* —

леђāшца, n. dim. v. леђа.

лѐђен* [леген], m. kupfernes Waschbecken, pelvis, cf. сахан 2: Не пије га чим се вино пије,| Већ *леђеном* од дванаест ока —

лѐђенина, f. augm. v. леђен: Попи Марко *леђенину* вина —

лѐђине, лѐђӣнā, f. pl. augm. v. леђа: Привали му уз *леђине* —

лѐжāвкиња, f. die Faulenzerin, mulier deses: Ој Даннице, лења *лежавкињо*!| Ти прележа од вечер' до света —

лѐжāј, n. (у Сријему) vide ложа [1]: на *лежају* убили зеца.

лѐжāк, лежáка, m. 1) der Faulenzer, segnitiosus. — 2) vide чучавац.

лѐжāње, n. 1) das Liegen, cubatio. — 2) das Darniederliegen, Krankseiu, aegrotatio.

лѐжати, жӣм, v. impf. 1) liegen, cubo, jaceo. — 2) darniederliegen, aegroto.

лежа̀чина, f. augm. v. лежак.

лѐжēње, n. das Brüten, incubatio.

лежѐћив, а, о, (ст.) liegend, cubans: На Штитарца Турци долећеше,| *Лежећива* да га посијеку —

лежѐћкē, adv. liegend, cubans.

лѐжница, f (у Боци) die Lagerstätte, cubile. [vide] л о ж н и ц а, cf. постеља.

лѐјњати, лѐјњāм, vide чамуњати.

лѐја, f. vide **леха.**

лѐк, лѐка, m. (ист.) vide лијек.

лѐкāр, лекáра, m. (ист.) vide љекар.

лека̀рев, а, о, [ист.] vide љекарев.
лека̀рије, f. pl. (ист.) vide љекарије.
лека̀рина, f. (ист.) vide љекарина.
лека̀рица, f. (ист.) vide љекарица.
лека́ров, а, о, [ист.] vide љекаров.
лѐка̄рскӣ, ка̄, ко̄, (ист.) vide љекарски.
лѐкови, лѐко̄ва̄, m. pl. vide мице.
леко̀вит, а, о, (ист.) vide љековит.
лѐку̑рда, f. у загонеци. cf. курдеља.
лѐле! п. п. леле мене! weh mir, vae mihi! леле мени и до Бога! куку леле! *Леле* мене до Бога једнога —
лелѐја̄ње, n. das Wogen, fluctuatio.
лелѐјати се, ја̄м се, v. r. impf. (у Срб.) wogen, fluctuare: лелеја се жито. cf. лелијати се.
1. **лѐле̄к**, m. das Wehgeheul, ululatus (леле мене!).
2. **лѐлек**,* m. der Storch, ciconia. [vide] рода, cf. штрк.
лелѐка̄ње, n. das Wehklagen, ululatio.
лелѐкати (леле́кати), лѐлечем (лѐлечем), v. impf. викати: леле мене! wehklagen, ululo: И *лелече* јадан без престанка —
лелѝја̄ње, n. das Wogen, fluctuatio.
лелѝјати се, ја̄м се, v. r. impf. љуљати се полако од вјетра, wogen fluctuare [vide лелејати се]: шаш *се* све *лелија*.
лѐља, } само се у пјесмама припијева, cf. кра-
лѐљо, } љице: Невен вене ле, за горицом, *Леља* ле — Oj! и два свата и два упросника Ле *леља* ле —
лѐм, m. der Kitt, maltha, ferrumen.
ле́ма̄ње, n. (ист.) vide лијемање.
ле́мати, ле̄ма̄м, (ист.) vide лијемати.
лѐмета, f. (може бити да је ово pl., а sing. *лѐме*?) ваља да је на врх мунаре она јабука: А *лемета* све од сувог злата —
лѐмеш, m. 1) vide раоник. — 2) [*Лемеш*] планина у Далмацији између Врлике и Дрниша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.
лѐмити, мӣм, v. impf. kitten, ferrumino.
лѐмље̄ње, n. das Kitten, ferruminatio.
лѐму̑н, m. vide лимун[1]: Је л' в' оваки стабар у *лемуна* —
лѐн, ле́на, ле́но, (ле̄нӣ, на̄, но̄) (ист.) vide лијен. cf. лењ.
лѐнгер,* m. der Anker, ancora. [vide] сидро, cf. мачка.
лѐнив, а, о, (ист.) vide љенив.
лѐниваџ, лѐнӣвца, m. (ист.) vide љениваџ.
лѐнивица, f. (ист.) vide љенивица.
ле́нити се, ле̄нӣм се, (ист.) vide лијенити се.
лѐнка, f. (ист.) vide лијенка.
ле́но̄ст, ле́ности, f. (ист.) vide лијеност.
ле́нштина, f. (ист.) vide лијенштина.
лѐњ, ле́ња, ле́њо, (у Сријему и у Бачк.) vide лен (mit allen Ableitungen).
лѐњи̑р, лењӣра, m. das Lineal (österr. Lenier), regula.
лењӣриса̄ње, n. das Liniieren, ductus regulae.
лењӣрисати, ришем, v. impf. liniieren, regulam duco.

1. **лѐп**, m. (ист.) vide лијеп.
2. **лѐп**, ле́па, ле́по, (ле̄пӣ, па̄, по̄, adv. ле̄по, comp. ле̄пшӣ) (ист.) vide лијеп.
Ле̄па̄ ви́на, f. намастир у Хрватској, Name eines Klosters in Kroatien, nomen monasterii.
ле̄па̄ ка́та, f. (у војв.) die Sternblume, aster chinensis Linn.
лѐпак, пка, m. die Mistel, viscum album Linn. [vide имела].
лѐпе! (у Србији и у Босни по варошима) Antwort auf einen Ruf, besonders einem vornehmen Herrn.
лепѐзе,* зета, n. der Fächer, flabellum. cf. [vide] махач.
Лѐпенац, Лѐпе̄нца, m. вода која више Скопља утјече у Вардар, и од Скопља доље пошто се уњ улије *Велика*, зове се *велики Вардар*.
лѐпер, m. (у Ц. г.) vide лепир[1].
лѐперица, f. (у Ц. г.) vide лепирица[1].
лепѐта̄ње, n. das Flattern (des gefangenen Fisches, Vogels), agitatio alarum (corporis) avis aut piscis capti.
лепѐтати, лѐпећем, v. impf. у овој загонеци: Лепирица *лепеће* кроз бијело плијешће, петиња је ћерају а петиња чекају.
лепѐтати се, лѐпећем се, v. r. impf. flattern, agitor.
лѐпина, } f. (у војв.) eine Art Brots, schmal und
лѐпиња, } lang, panis genus: daher das Räthsel (што ми ти је за што): Док се отац роди, син по кући оди? т. ј. лепиња. cf. предњица[1].
лѐпи̑р [лептир], m. 1) der Schmetterling, papilio. [cf. лепер, лепирица (лептирица)2, метопир]. — 2) (на Корчули) vide прндељ.
лепӣрић [лептирић], m. dim. v. лепир.
лепӣрица [лептирица], f. 1) das Weibchen vom Schmetterlinge, papilio femina. [cf. леперица]. — 2) (на Корчули) vide лепир 1.
ле́пити, ле̄пӣм, (ист.) vide лијепити.
ле̄пӣ чо̀вјек, m. (у војв.) die Balsamine, impatiens balsamina Linn.
лѐпље̄ње, n. (ист.) vide лијепљење.
лепорѐчив, а, о, (ист.) vide љепорјечив.
лепо̀речица, f. (ист.) vide љепорјечица.
ле́по̄ст, ле́пости, f. (ист.) vide лијепост.
лепо̀та, f. (ист.) vide љепота.
лепо̀тица, f. (ист.) vide љепотица.
лѐпошета, f. (ист.) vide љепошета.
лепр̀ша̄ње, n. das Wälzen der Hühner im Sande, volutatio in arena (pulvere). [cf. прпушкање].
лепр̀шати се, ша̄м се, v. r. impf. sich im Sande wälzen, flattern, volutari in arena (pulvere). [cf. прпушкати се].
лѐпти̑р, m. (у војв.) vide **лепир**.
лептӣрић [лепирић], m. dim. v. лептир.
лептӣрица, f. vide **лепирица**.
лепу̀нути, лѐпӯнем, v. pf. (у Сријему) dahin sein, umkommen, perire: тај је већ *лепунуо* (прошао, умро).
лѐпушкаст, а, о, (у војв.) dim. v. леп.
лѐпчић, m. dim. v. лебац.

лѐпшање, n. (ист.) vide љепшање.
лѐпшати, шам, (ист.) vide љепшати.
лѐс, m. (ист.) vide лијес.
лѐса, f. [ист.] vide љеса.
лѐсандра, f. die Pferdeeppich [Pferde-Eppich], Smyrnium olus atrum L.
Лесандрија, f. (у Боци) Alexandrien, Alexandria.
лесандријскӣ, ка̄, ко̄, von Alexandrien, Alexandrinus.
лесандрина, f. (у Дубр.) Liebstöckel, ligusticum levisticum L. [?].
Лѐсендро, n. у језеру Скадарскоме мало острво са зидинама између Врањине и Црмнице.
лесѐтина, f. augm. v. леса.
лѐсица, f. dim. v. леса.
лѐска, f. (ист.) vide лијеска.
лѐсков, а, о, [ист.] vide љесков.
лѐскова ма̏ст, f. (ист.) vide љескова маст.
лѐсковац, лѐсковца, m. (ист.) vide љесковац.
лѐсковача, f. (ист.) vide љесковача.
лѐсковина, f. [ист.] vide љесковина.
Лѐсо, m. (по југоз. кр.) hyp. v. Александро.
лѐстве, f. pl. (ист.) vide љестве.
лестѐда̄ј, m. die Schlüsselblume, primula veris (vocabulum serbicum est significationis obscoenae: decumbe et da).
лѐта̄ње, n. (ист.) vide лијетање.
лѐтати, лѐћем, (ист.) vide лијетати.
лѐтва, f. die Latte, asser. cf. [vide] жиока.
лѐтети, тӣм, (ист.) vide летјети.
лѐти, (ист.) vide љети.
лѐтија, m. (у Бачк.) vide [в ј е т р е њ а к] пролет.
лѐтина, f. (ист.) vide љетина.
лѐтипас, пса, m. der Windbeutel, homo ventosus. [vide вјетрењак].
лѐтити, тӣм, (зап.) vide летјети.
лѐтӣште, n. (ист.) vide љетиште.
лѐтјети, тӣм, v. impf. (југоз.) fliegen, volo: тица лети; лети човјек на коњу; куд летиш тамо; лети вода низа страну.
лѐтка, f. на чекрку гвоздена шипка, што се на њу натакне цијев кад се суче.
лѐтнӣ, на̄, но̄, (једни говоре и *летњи*) (ист.) vide љетни.
лѐтнути, нѐм, v. pf. auffliegen, provolo: Соко *летну*, а прапорац звекну —
лѐтњак, m. (у Хрв.) der Haspel, rhombus. cf. [vide] чекрк [1].
[**летњи**, а, о, vide летни].
1. **лѐто**, n. die Oeffnung vorne am Bienenstocke, das Flugloch, ostium alvearis.
2. **лѐто**, n. (ист.) vide љето.
лѐтова̄ње, n. (ист.) vide љетовање.
лѐтовати, тујѐм, (ист.) vide љетовати.
лѐтовӣште, n. (ист.) vide љетовиште.
лѐто̄с, (ист.) vide љетос.
лѐто̄ске, (ист.) vide љетоске.
лѐтошњӣ, ња̄, ње̄, (ист.) vide љетошњи.
летӯргија, / **летӯрдија**, \ f. vide **летурђија**.
летӯрђија [летургија, летурдија], f. 1) die Liturgie (Messe), liturgia [cf. служба 2]: На јутрењи и на *летурђији* — У Грбљу сељаци редом сваке недјеље и празника плаћају попу по нешто за летурђију, па кад који плати, онај се дан каже да је он попу летурђију *предао* и она се летурђија зове његова, и онај дан поп с ђаком иде њему на ручак. — 2) (у Ц. г.) vide [п о с к у р а] поскурица: Кумим ти плочу на коју печеш *летурђију*; Да не роди вино ни шеница,| Ни за цркву часна *летурђија* — 3) пара која се да у цркву, das Kirchengeschenk, donarium.
лѐтӯштӣ, та̄, те̄, in einer Sage: летуште животиње, т. ј. тице, fliegend, volatilis.
лѐћа, f. (у Ц. г.) vide [с о ч и в о 1] леће: Двије те воље, ка' и кадију *лећу* зобат'.
лећа̀ив, а, о, (у Сријему) sommerfleckig, lentiginosus.
лѐћак, ћка, m. (у Ц. г.) крупније и округлије од леће, eine Art Linse, lentis genus [ervum lens L. var.].
1. **лѐће**, n. (у Херц.) vide сочиво [1].
2. **лѐће**, n. (у Сријему) der Sommerfleck, lenticula: има *леће* на образу. cf. ле́ће.
лѐћелица, f. у овој загонеци: Лећела је *лећелица*, свако јутро и вечер, петиња је ћерају, а петиња чекају (чунак и прсти).
лѐћење, n. das Fliegen, volatus.
лѐћети, лѐтӣм, (јуж.) vide летјети.
1. **лѐћи**, лѐжем (лѐгнем), (лѐгох, лѐже, лѐгао, лѐгла) v. pf. 1) sich legen, decumbo. — 2) леже крв, т. ј. паде крв, погибе неко.
2. **лѐћи**, ле́жем, (ле́гох, ле́же, ле̑гао, ле́гла) v. impf. brüten, incubo.
Лѐута̄р, m. брдо у планини Гливи више Требиња, Name eines Berges, montis nomen.
лѐха [леја], f. (ист.) vide лијеха.
лѐца̄ње, [n.] das Unpaßsein, die Unpäßlichkeit, invalitudo.
лѐцати се, лѐца̄м се, v. impf. unpaß sein, minus bene valeo.
лечанӣк, лечанйка, m. (у Сријему) vide чекрк [1] (на чему се цијеви сучу).
лѐчење, n. (ист.) vide лијечење.
лѐчити, лѐчӣм, (ист.) vide лијечити.
лѐчице, f. pl. (у Барањи) vide сочивица.
лѐш,* лѐша, m. vide стрвина; *каже се и за човјека мртва, особито кад лежи гдје на пољу, н. п. преко свега поља може се прећи с* леша *на* леш *(кад гдје изгине много људи).*
лѐшење, n. vide чкрњање.
лѐшина, f. augm. v. леш: *Од Турака хоће бит'* лешина —
лѐшина̄р, m. т. ј. орао, der Aasgeier, vulturis genus [neophron percnopterus Sav.].
лѐшити, шӣм, vide чкрњати.
лѐшица, f. dim. v. леха.
лѐшка̄ње, n. dim. v. лежање 1.
лешка̀рење, n. dim. v. лешкање.
лешка̀рити, лѐшка̄рӣм, dim. v. лешкати.
лѐшкати, ка̄м, dim. v. лежати 1.

лѐшнӣк, m. (ист.) vide љешник.
лѐшнӣков, а, о, (ист.) vide љешников.
лѐштāк, лештáка, m. (ист.) vide љештак.
лѐштāрка, f. (ист.) vide љештарка.
лѐшħе, n. (coll. ист.) vide лијешħе.
ли, 1) Fragepartikel, ob? an? има *ли*? hat er? habet ne? хоħе *ли* доħи, знаш *ли*? — 2) кад *ли* те ухватим! да *ли* ми је знати; кад *ли* ħе доħи; Мили боже, на свему ти хвала! Често *ли* се војскеударају —
лӣб, m. vide **хлиб.**
лӣбан, бна, бно, vide **хлибан.**
лӣбāње, n. 1) das Wogen, fluctuatio. — 2) das Schwanken, τὸ labare.
лӣбāр, m. vide **хлибар.**
лӣбāрев, а, о, vide **хлибарев.**
лӣбāров, а, о, vide **хлибаров.**
лӣбати, бāм, v. impf. (у Ц. г.) 1) либа вода, т. ј. љуља се, wogen, fluctuare. — 2) либа кад човјек стоји на земљи или на тавану па му се под ногама као љуља или угиба, wanken, sinken, labo.
лӣбац, лӣпца, m. vide **хлибац.**
лӣбити се, лӣбӣм се, v. r. impf. vide стидјети се.
лӣбљēње, n. vide стиħење.
лӣбнӣ, нā, нō, vide **хлибни.**
лӣбница, f. vide **хлибница.**
либòждер, m. vide **хлибождер.**
лӣбра, f. (у Далм.) некакав новац, eine Art Münze, numus quidam.
лӣбраст, а, о, н. п. свињче, т. ј. танко, које се не може ласно угојити, schwer zu mästen, saginatu difficilis.
лӣбрењāк, m. (у Котару) постав, којега се лакат продаје по *либру,* eine Art Leinwand, lintei genus.
лӣвада, f. die Wiese, pratum, cf. [1 бара 2, кошеница,] сјенокос [1], сјенокоша: Два се драга на *ливади* љубе —
лӣвадāр, m. der Wiesenbauer, qui pratum colit: Ој Лазаре, *ливадаре*! Ко ти даде ту ливаду —
лӣвадица, f. dim. v. ливада.
1. **лӣвак,** вка, m. (зап.) vide лијевак.
2. **лӣвāк,** ливáка, m. (зап.) vide љевак.
лӣвака, f. (зап.) vide љевака.
лӣвāње, n. (зап.) vide лијевање.
лӣвати, лӣвāм, (зап.) vide лијевати.
лӣвӣ, вā, вō, (зап.) vide лијеви.
лӣвница, f. die Gießerei, officina operum fusorum: У нас нема ни *ливнице* ни ковнице.
Лӣвно, n. vide Лијевно: Сеју смо ти у *Ливну* продали, Те дружина у вину попила —
лӣво, (зап.) vide лијево.
ливòрук, m. (зап.) vide љеворук.
лӣвчиħ, m. dim. v. [1] лӣвак.
лӣгāње, n. (зап.) vide лијегање.
лӣгати, лӣжēм, (зап.) vide лијегати.
лӣжба, f. (у Дубр.) der Ausruf, pronunciatio (cf. личити [2]): Удари *лижбу* у граде, И ту му доше ђевојке —
лӣзавац, зāвца, m. der Lecker, qui lambit: Ја нијесам кусавац, него *лизавац.*
лӣзāње, n. das Lecken, linctus, lambitus.
лӣзати, лӣжēм, v. impf. 1) lecken, lambo. — 2) лиже пламен, lodern, lambo: Из ноздрва маъен пламен *лиже* —
лиздѐкача, f. (у Боци) опрегача с дугијем ресама, eine Art Schürze der Frauen, praecinguli genus.
1. **лӣј,** m. vide [лис 1] лисац.
2. **лӣј,** adv. vide **лих.**
лӣја, f. 1) hyp. v. лисица. — 2) (југ.) vide **лијеха.**
***лӣјавица,** f. (у Кастелима),* der Durchfall. [vide блијање].
лӣјāње, n. 1) das Schleichen wie ein Fuchs, circumreptatio vulpina. — 2) vide **лихање.**
лӣјати, лӣјāм, v. impf. umherschleichen wie ein Fuchs, vulpino more circumrepto.
лӣјати се, лӣјāм се, v. r. impf. vide **лихати се.**
лијев, m. vide лијевак.
лӣјевак, вка, m. (pl. љёвкови) (југ.) der Trichter, infundibulum. [cf. лијев, лакомица 3, пирија, шпијерлица (шпирлица)].
[**лијевање,** n. verb. v. лијевати; *види* s. v. левање.]
[**лијевати,** вам, v. impf. (југ.) vide љевати.]
Лӣјевā Рњёка, f. као мало племе или село уврх Васојевиħа између Мораче и Куча. *Љеворечани* не дају Турцима харача и четују амо чак до Лима.
Лијѐвач, вча, m. (југ.) vide Левач, mit allen Ableitungen.
лӣјевӣ, вā, вō, (југ.) link, laevus. Не ваља пити вино или ракију кад ко пружа лијевом руком. У шали за пијана човјека реку: биħе пио из *лијеве* руке.
лӣјевкē, adv. (југ.) Art Spiel, ludi genus. Играчи се ухвате један другоме за појас остраг. Који је први онај има у руци штап и поскакујуħи подвикује: Опа цупа лијевке, Вараj дупе, дијете! па се кашто обзире час на једну час на другу страну, и штапом по ногама бије оне који за њим иду, а они се једнако увијају да их не би могао ударати; тако се ова поворка једнако вијуга и доста пута својега коловођу повлачи куд он не би хтио. *Варај* овдје значи чувај, уклањај, као што се говори и *варакнути.*
Лијѐвно, n. eine Stadt in der Herzegowina [cf. Ливно]: Турско момче по *Лијевну* ода, А за собом добра дору вода —
лӣјево, (југ.) links, laeva (parte).
лӣјевча, f. (југ.) die Stemmleiste, fulcrum laterale vehiculi. cf. упора.
лијѐгāње, n. (југ.) 1) das Liegen, decubatio. — 2) das Legen, locatio.
лијѐгати, лӣјежēм, v. impf. 1) liegen, cubo. — 2) кога, legen, loco: лијегао бих га свако вече код себе.

Лѝјезина, f. Insel Lessina im Dalmatien.

лѝјек, лијѐка, m. (јуж.) die Arzenei, das Arzeneimittel, medicamentum, remedium. Прије био *лијек* него ти запитао (одговоре жене, кад носе (или траже) какову траву или друго што лијека ради, па ко запита: шта је то? или што ће ти то?). Нема ни од лијека (или: за лијек), т. ј. ни мало.

лијѐмање, n. (јуж.) das Schlagen, verberatio, pertusio.

лијѐмати, лѝјемам, v. impf. (јуж.) schlagen, pertundo. [vide тући 1].

1. **лѝјен**, лијѐна, но, (лѝјенӣ, нā, нō) (јуж.) träge, piger: Кад се *лијен* накани, сав свијет попали. [cf. гингав, љенив].

2. **лѝјен**, m. мјесто лијеност (да би се сложило са *дријем* и *дријен*) у овијем ријечима: „Ја кад виђех зелен дријен, предадох му вас мој дријем и *лијен*," које угледавши у прољеће први дријен с цвијетом рекне (у Боци) онај који је рад да му се не дријемље онога љета.

лијѐнити се, лѝјенӣм се, v. r. impf. (јуж.) sich der Trägheit ergeben, cesso.

лѝјенка, f. (јуж.) die Aufhängestange für die Wäsche u. dgl., suspensorium. cf. [vide] срг.

лијѐнōст, лијѐности, f. (јуж.) die Trägheit, pigritia. [cf. 2 лијен].

лијѐнштина, f. (јуж.) der Bärenhäuter, desidiosus.

1. **лѝјеп**, m. (јуж.) der Anwurf (z. B. des Lehms auf das Flechtwerk), illitus.

2. **лѝјеп**, лијѐпа, по, (лѝјепӣ, пā, пō, adv. лѝјепо, comp. *љѐпшӣ*, а говори се и *љѐвшӣ*, а кашто и [*вљепши*,] *љѐшвӣ* и *љѐшӣ* на неким мјестима, као н. п. у Далмацији) (јуж.) schön, pulcher. [cf. виђен 2, главан 2, главит, ђузел, кра̏сан, крашан, наочит, обичан 2, 1 прикладан 1, пристао, пристануо, убав, угледан, узорит].

лијѐпити, лѝјепӣм, v. impf. (јуж.) н. п. кућу, кошницу, anwerfen, illino.

лијѐпити се, лѝјепӣм се, v. r. impf. (јуж.) kleben, adlinor, haereo.

лијѐпљење, n. (јуж.) das Anwerfen, illitus.

лѝјепо, adv. schön, pulchre.

лијѐпōст, лијѐпости, f. (јуж.) (у Далм.) die Schönheit, pulchritudo. cf. [vide 1] љепота.

лѝјер, m. (у Рисну) die Lilie, lilium [L., vide] богородичино цвијеће, cf. љиљан: Отирала *лијером* цвијећем —

лѝјера, f. (у Дубр.) vide лира.

лѝјерица, f. dim. v. лијера.

лѝјес, m. (јуж.) 1) (у Херц.) der Wald, silva. cf. [vide] шума [1]. — 2) (у Брдима) на кући шљеме, кључеви (рогови) и паузнице (жиоке). — 3) (у Јадру) das ganze Ackergeräthe (sammt dem Joche), aratrum et jugum: Нешто нешта изјело, па од нешта кости остале (приповиједа се у шали да је казао некакав Херцеговац кад је видио у пољу лијес па га неко запитао шта је то).

лијѐска, f. (јуж.) die Haselstaude [Haselnussstrauch], corylus [avellana L.; cf. љешник 2].

лијѐтање, n. (јуж.) das Fliegen, volitatio.

лијѐтати, лѝјећем, v. impf. (јуж.) hin und herfliegen, volito.

лијѐха (cf. лија), f. (у Ц. г.) das Beet, lira. [cf. слог 2, софа].

лијѐчак, чка, m. hyp. v. лијек, и значи врло мало, као лијека ради, н. п. спавао сам лијечак.

лијѐчење, n. (јуж.) das Heilen, medela, sanatio. [cf. видање].

лијѐчити, лѝјечӣм, v. impf. (јуж.) heilen, medeor. [cf. видати].

[**лијечник**, m. vide љекар; *види* s. v. медиг.]

Лѝјешница, f. ријека која у Босанској посавини утјече у Босну с лијеве стране, ein Fluss in Bosnien, fluvius Bosnae.

лѝјешће, n. (coll.) (јуж.) der Haselbusch, coryletum.

лѝјо, vide **лихо**.

лијѐпер, а, о, н. п. даска, врата, т. ј. извргнута, geworfen (vom Holze), prosiliens.

1. **лѝк**, m. (loc. лѝку) 1) das Angesicht, vultus. cf. [прилика 2, слика;] лице. — 2) (у Ц. г.) *ликом* и паликом личим се. cf. личити се [2]. — 3) пушка на лѝкове.

2. **лѝк**, лѝка, m. (зап.) vide лијек.

3. **лѝк**, m. der Bast, liber. Лик је у нас *тврди* и *меки*: тврди се лик љушти с коре одмах како се кора скине с (липова) дрвета, а ко хоће да има мекога лика, он кору метне најприје у воду те се кисели неколико дана, па онда с ње скида лик. cf. лико.

Лѝка, f. 1) ein Fluss in Kroatien: Да је мљика колика је *Лика*. — 2) die Gegend Lika, Lica regio.

лѝкав, а, о, 1) н. п. кудјеља (кад није добро набијена или кад се гдјекоји струкови нијесу могли добро набити), bastig, corticosus. — 2) н. п. ротква, faserig, fasig, fibratus.

лѝкāр, ликáра, m. (зап.) vide љекар.

ликáрев, а, о, (зап.) vide љекарев.

ликàрије, f. pl. (зап.) vide љекарије.

ликàрина, f. (зап.) vide љекарина.

ликàрица, f. (зап.) vide љекарица.

ликáров, а, о, (зап.) vide љекаров.

лѝкāрскӣ, кā, кō, (зап.) vide љекарски.

лѝко, n. vide [3] лик: Веже *лико* на узицу, lebt knapp; опасати кога у *лико*, arm machen.

ликòвит, а, о, (зап.) vide љековит.

лѝксија, f. (у Дубр.) vide цијеђ: Нег узаврела казан *ликсије*| Па зове свекра да га измије —

лѝкце, n. (у Дубр.) vide лихце: Врни *ликце*, које пријед било —

лѝкшан, m. (у Далм.) vide нишан.

лѝла, f. (брезова или трешњова) оно што се огули с брезове или с трешњове коре као

хартија. Лила има у себи смоле и може горети као луч.

ли̏ле ми̏ле, Schmeicheln und Streicheln, blanditiae: све око њега *лиле миле.*

ли̏љак, љка, m. ein kleiner Heuhaufen, foeni acervus. [cf. љиљак 2]. Од откоса се купи сијено у лиљке, а од лиљака се граде навиљци.

ли̏љан [љиљан], m. (у Сријему) die Tagblume, hemerocallis fulva Linn.

Ли̏љана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

ли̏љанов, а, о, von лиљан.

1. **Ли̑м,** Ли̑ма, m. ријека која тече из Херцеговине и утјече у Дрину (с десне стране) код Вишеграда. cf. Перућица [2].

2. **ли̑м,** m. Blech, lamina: црква покривена *лимом.*

ли̏ма, f. 1) (у Ц. г.) турпија за гвожђе, die Feile, lima: Ударила *лима* на ацал. — 2) (у Лици) vide [карика] павта, лама.

ли̏ма̑н, лима́на, (cf. вилиман) m. der Wirbel, vortex. cf. вир. *У Новом саду тако се зове једна бара.*

ли̏ма̑ње, n. (зап.) vide лијемање.

ли̏мати, ли̏ма̑м, (зап.) vide лијемати.

Ли̏мо, m. овако се звао знатни наш харамбаша и јунак који се пјева у народнијем пјесмама, а у Боци се о њему и приповиједа. Ја мислим да је *Лимо* и *Лимун* једно име и један човјек. Који пјевају *Лимо,* они мисле на *Лим,* т. ј. да је од *Лима (Лимљанин* или *Полимац),* и може бити да му је то право презиме, па *Лимуном* да су га прозвали послије у приморју. У Боци више Пераста (на јужној страни) и данас се приповиједа за једну кућу на заливу да је била кула Лима харамбаше: А не виде јаде исприједка | Зла јунака арамбашу *Лима* —

Ли̏мов, а, о, des Лимо: Сто двадесет друга *Лимовије* —

лиму̑н, m. 1) die Citrone, limone [citrus limonum Risso.], ital. il limo. [cf. лемун; чептруна]. — 2) [*Лимун*] име нашега знатнога јунака и харамбаше, cf. Лимо: На *Лимуну* састави пишане —

лимуна́да, f. die Limonade, aqua limonata.

Ли̏му̑нов, а, о, dem Лимун gehörig: Па он сложи пушку *Лимунову* —

ли̏н, ли́на, но, (ли̏нӣ, нӑ, нȍ) (зап.) vide лијен.

ли̏нив, а, о, (зап.) vide љенив.

ли̏нивац, ли̏ни̑вца, m. (зап.) vide љенивац.

ли̏нивица, f. (зап.) vide љенивица.

ли̏нити се, ли̏ни̑м се, (зап.) vide лијенити се.

ли̏нка, f. (зап.) vide лијенка.

ли̏но̑ст, ли̏ности, f. (зап.) vide лијеност.

ли̏нути, ли̏не̑м, v. pf. (dim. v. лити) ein wenig gießen, einen Guß thun, infundo.

ли̏нцура, f. некаква трава што се једе од трбуха, Enzian, gentiana [lutea L.].

ли̏нштина, f. (зап.) vide лијенштина.

ли̏њ, m. (у Хрв.) некака риба (ваља да је *лињак*), eine Art Fisch, piscis quidam. [vide лињак].

ли̏њак, m. die Schleihe, cyprinus tinca L. [tinca vulgaris Cuv.; cf. лињ].

1. **ли̏ња̑ње,** n. 1) das Prügeln, verberatio. — 2) das Schwinden, τὸ tabescere. — 3) das Haaren, amissio pili.

2. ***ли̏ња̑ње,*** *n.* [verbale v. 2 лињати].

1. **ли̏њати,** ња̑м, v. impf. 1) бити кога, дерати, prügeln, verbero. [vide тући]. — 2) (у Ц. г.) schwinden, tabesco.

2. ***ли̏њати,*** *ли̏ња̑м, v. impf. (у Ц. г.)* schwinden. [cf. 1 лињати 2].

ли̏њати се, ња̑м се, v. r. impf. sich hären, pilos amitto.

лињачић, m. dim. v. лињак.

1. **ли̏п,** m. (зап.) vide [1] лијеп.

2. **ли̏п,** ли́па, по, (ли̏пӣ, пӑ, пȍ, adv. ли̏по, comp. ли̏пшӣ) (зап.) vide [2] лијеп.

ли̏па, f. die Linde, tilia [L.]: Го као *липа* (ваља да кад јој огуле кору луба или лика ради).

ли̏пањ, пња, m. (у Дубр.) мјесец Јуниј, der Juni, mensis Junius.

Ли̏па̑р, Липа́ра, m. брдо између Јагодине и Баградана.

липаћу̑р, липаћу́ра, m. die Fetzen (Lumpen), die vom Kleide herunter hangen, laciniae: висе липаћури.

ли̏пен, m. некака риба у Србији по јужним крајевима и у Херцеговини, eine Art Fisch, piscis quidam [липан = Äsche, thymallus vulgaris Nilss.].

ли̏пик, липи́ка, m. der Lindenwald, silva tiliarum, tilietum (?).

Ли̏писка, f. 1) die Stadt Leipzig, Lipsia. — 2) [*липиска*] eine Art Tuch, panni genus.

ли̏пити, ли̏пи̑м, (зап.) vide лијепити.

ли̏пити се, ли̏пи̑м се, (зап.) vide лијепити се.

ли̏пица, f. 1) dim. das Lindchen, tiliola. — 2) (у Шумад.) die Kamille, chamaemelum vulgare [abutilon avicenae L.], cf. прстенак: Докле косих траву *липицу* —

Ли̏пљан, m. поље [село] у Косову, eine Ebene: У *Липљану* да се састанемо —

ли̏пљење, n. (зап.) vide лијепљење.

Ли̏пни̑к, m. манастир у Турској Хрватској у нахији Крупској.

Ли̏пница, f. 1) (Турска) мала варошица између Лознице и Лешнице. [сада је нема]. — 2) (Влашка) Српско село (близу Турске Липнице).

Ли̏пничанин, m. човјек из Липнице.

ли̏пничкӣ, кӑ, кȍ, von Липница.

ли̏пов, а, о, linden-, tiliagineus: *Липов* човјек, т. ј. млак, лијен.

Липо̀ван, *Липова́на, т.* [тако се зову руски расколници који живе у Добруџи и на доњем Дунаву].

ли̏повац, ли̏по̑вца, m. 1) der Lindenhonig, mel tiliaceum. — 2) der Lindenstab, baculus tiliagineus.

ли̏поваča, f. 1) der Lindenstock, baculus e ligno ti-

liaceo. — 2) [*Липовача*] у Јадру једно брдо и извор на том брду: А Ђускију међу на засједу| На студену воду *Липовачу* —

лѝповина, f. das Lindenholz, lignum tiliae.

Лѝповица, f. у нахији Ваљевској код села Љубинића поље, Name eines Feldes in Serbien, campus quidam.

липо̀ричица, f. (зап.) vide љепорјечица.

лѝпо̄ст, f. (зап.) vide лијепост.

липо̀та, f. (зап.) vide љепота.

липо̀тица, f. (зап.) vide љепотица.

липо̀точина, f. (око Сиња).

лѝпошета, f. (зап.) vide љепошета.

1. **лѝпса**, f. н. п. крава, која је готово липсала. [cf. липсаница].

2. **лѝпса**, m. (ист.) vide липсо.

липса́вање, n. vide липсивање.

липса́вати, лѝпсавам, vide липсивати.

липса́ница, f. живинче које хоће да липше, ein Thier, das dem Tode nahe, animal moribundum. [cf. 1 липса, липсо].

лѝпсати, лѝпшем, v. pf. verrecken, morior [vide црћи 1]: Не *липши*, магарче, док трава нарасте.

липсѝвање, n. das Verrecken, casus pecoris. [cf. липсавање].

липсѝвати, лѝпсујем, v. impf. verrecken, morior. cf. липсавати.

лѝпсо, m. (јуж.) н. п. во, који је готово липсао. [cf. 2 липса; липсаница].

лѝпчић, m. vide **хлипчић**.

лѝпша̑ње, n. (зап.) vide љепшање.

лѝпшати, ша̑м, (зап.) vide љепшати.

[**липше**, adv. comp. v. 2 лип; vide лишпе.]

лѝра, f. (у Боци) Leier, lyra, cf. лијера: Стоји цилик *лира* и тамбура —

лѝрица, f. dim. v. лира.

лѝс, m. 1) der Fuchs (das Männchen), vulpes mas. cf. [1] лиј, [1] лисац. — 2) (зап.) vide лијес.

лѝса, f. 1) eine Blässe am Kopfe der Thiere, macula alba. — 2) (зап.) vide љеса.

лѝсаст, а, о, z. B. Pferd, das eine Blässe hat, macula alba insignis.

1. **лѝсац**, сца, m. vide лис [1].

2. **лѝсац**, сца, m. 1) лисаст коњ, der Blaßhengst, equus nota alba insignis. — 2) [*Лисац*] планина у нахији Катунској: Наврх *Лисца* високе планине —

лѝсен, а, о, (у Сињу) von Holz, ligneus, [vide древен] cf. лис, лијес: Начини јој *лисена* носила —

лисѐтина, f. (зап.) vide љесетина.

лѝсибаба, f. (у Сињу) acanthopsis taenia Agassiz.

Лѝсина, f. мјесто у Пиви: И Аџијћа кнеза из *Лисине* —

1. **лѝсица**, f. (pl. gen. лѝсӣца̄) 1) der Fuchs, [canis] vulpes [L.]. — 2) (у Ц. г.) Art weiße Weintraube, uvae genus.

2. **лѝсица**, f. (зап.) vide љесица.

лѝсице, лѝсӣца̄, f. pl. die Handfesseln, das Handschellen, Handeisen, manicae. [cf. завезице].

лѝсичење, n. das Fuchsschwänzen, vulpini doli et mendacia.

лѝсичина, f. 1) der Fuchsbalg, pellis vulpina. — 2) (у Паштр.) [echium italicum L.] vide боражина.

лѝсичине, f. pl. augm. v. лисице: Ал на руку тешке *лисичине* —

лѝсичити, чӣм, v. [im]pf. fuchsschwänzen, vulpino more ago.

лѝсичић, m. der junge Fuchs, catulus vulpinus.

лѝсичица, f. dim. v. лисица.

лѝсичје̑ о̏ко, n. каже се као у шали за дукат, scherzhaft für einen Dukaten.

лѝсичје̑ у̏хо, n. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herba quaedam [echium L.?].

лѝсичјӣ, чја̑, чје̑, Fuchs-, vulpinus.

лѝсичјӣ ре̑п, m. (у војв.) die Natterwurz, echium vulgare [L.].

лѝсје, (по ист. кр. Србије) vide лишће: Све са јела *лисје* опадаше —

1. **лѝска**, f. 1) ein Blatt (Laub), folium. — 2) die Rohrhenne. fulica chlaropus [gallinula chloropus L.].

2. **лѝска**, f. (зап.) vide лијеска.

лѝска̑ње, n. dim. v. лизање.

лѝскати, ка̑м, v. impf. dim. v. лизати.

лѝсков, а, о, (зап.) vide љесков.

лѝскова ма̑ст, f. (зап.) vide љескова маст.

лѝсковац, лѝско̑вца, m. (зап.) vide љесковац.

лѝсковача, f. (зап.) vide љесковача.

лѝсковина, f. (зап.) vide љесковина.

лѝснат, а, о, belaubt, frondosus.

лѝсни̑к, m. (von лист) ein Laubschober, acervus ramorum quercinorum cum foliis siccatis, depascendus hieme a capellis.

лѝсо̑в, лисо̀ва, m. лисаст пас, ein Hund mit einer Blässe, canis maculosus.

1. **лѝст**, m. (loc. лѝсту) 1) das Blatt, folium arboris, et libri. — 2) лист јуфке, лист од тијеста, ein Stück ausgewalgten Teig, massa farinacea distenta. — 3) die Wade, sura. — 4) одоше (сви) листом, alle insgesammt: Ајте *листом* у Љешницу б'јелу — 5) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis genus [листови = Schollen, pleuronectidae].

2. **лѝст**, а, о, (у Ц. г.) schnell, celer, cf. [vide] брз: Лист као зец; Лист као рт.

лѝстак, лѝска, m. hyp. das Blättchen, folium.

лѝста̑ње, n. das Blätter-bekommen, renovatio foliorum arboris.

лѝстати, та̑м, v. impf. Blätter bekommen, sich belauben, redeunt arboribus comae, frondesco: *Листај*, горо, кукај, кукавицо,| Нек се чини ора за хајдуке —

лѝстати се, та̑м се, v. r. impf. н. п. листа се пита, гужвача, sich blättern, in lamellas dissolvi.

лѝстве, f. pl. (зап.) vide љестве.

лѝстина, f. augm. v. лист, н. п. од купуса: нема главица, него све сама листина.

лѝстић, m. dim. v. лист.

листо, | (у Ц. г.) schnell, celeriter [vide брзо 1]:
листом, | *Листо* поће тавници на врата — *Листом* Никац у плужину доће —
[**листом,** adv. vide 1 лист 4.]

листопад, m. 1) (у Рату ниже Дубр.) лишће са дрвећа, које се (онће) купи и оставља, да се њиме гноје њиве и виногради, die von Bäumen abgefallenen Blätter, folia arboris delapsa. — 2) (по зап. кр.) der October, mensis October.

листра, f.: А два мрка завијаше вука| А на десну *листру* од истока —

лит, m. (у Ц. г.) vide литица.

литање, n. 1) vide блијање. — 2) (зап.) vide лијетање.

литар, m. 1) vide [у же 1] личина. — 2) (у Далм.) око два прста широк и с пулијама од коситера нашаран каиш, којијем се жене опасују (што је који дужи, да се више пута њиме опасати може, то је љепше).

1. **литати,** литам, v. impf. vide блијати.

2. **литати,** лићем, (зап.) vide лијетати.

литере, у овој загонеци: *Литере, литере* низ камење висјеле, нит се пекле ни вариле, сав свијет одраниле.

1. **лити,** лијем, v. impf. (part. pass. ливен, љевен, а и лит) gießen, fundo.

2. **лити,** (зап.) vide љети.

литија, f. (у војв.) die Prozession, der Bittgang, Umgang, pompa: данас носе *литију*; иду с *литијом*.

литина, f. (зап.) vide љетина.

литица, f. ein steiler Felsen, praecipitium. cf. лит.

литиште, n. (зап.) vide љетиште.

литни, на, но, (зап.) vide љетни.

литнути, нем, v. pf. einen weichen Schiß thun, caco molle.

лито, n. (зап.) vide љето.

литовање, n. (зап.) vide љетовање.

литовати, тујем, (зап.) vide љетовати.

литовиште, n. (зап.) vide љетовиште.

литоња, m. das Rind, oder auch der Mensch, der einen Durchfall hat, dysentericus.

литорест, f. (у Загвозду) марва од онога љета (н. п. јагањци, јарићи), das Erzeugniß der Hausthiere von einem Jahre, partus animalium unius anni.

литос, (зап.) vide љетос.

литоске, (зап.) vide љетоске.

литошњи, ња, ње, (зап.) vide љетошњи.

литра, f. (pl. gen. литара) једна четвртина од оке, Gewicht und Maß, ponderis et mensurae genus.

литрењача (литрењача), f. ein Gefäß das eine литра hält, amphora литра-m capiens.

литрица, f. dim. v. литра.

литросити, сим, v. pf. кога, чега, (у Боци) befreien, libero, [vide избавити] cf. опростити: С'јеку Иву око нога гвожђе| Те га једва гвожђа *литросише* —

лићимице, (у Рисну) н. п. ударити кога ножем лићимице, т. ј. ни оштријем ни тупијем, него пљоштимице, mit dem flachen Messer, lamina (cultri percutere).

лих [лиј], adv. (у Боци) vide лихо.

лихање [лијање], n. das Paar oder Unpaar spielen.

лихати се, лихам се, [лијати се] v. r. impf. Paar oder Unpaar spielen. cf. лихо.

лихо [лијо], adv. ungerade, impariter: тако или лихо, gerade oder ungerade? par impar? cf. лих [лиј].

лихце (cf. ликце, лишце), n. (у горњ. примор.) dim. von лице: Врни *лихце* које ј' пријед било — Велету сам на *лихце* раздрла —

лице, n. 1) das Gesicht, facies. [cf. фаца; 1 лик 1]. — 2) die rechte Seite des Tuches u. s. w., facies adversa panni. cf. наличје. — 3) лицем на Божић, на Ђурђев дан и т. д., gerade, plane.

Личанин, m. човјек из Лике.

личар, m. (у Ц. г.) на чему се ухваћена риба вуче за собом по води, eine Schnur woran die Fische gereiht werden, resticulus.

личење, n. 1) das Ausrufen, praeconium. — 2) das Toilettemachen, comtio. — 3) (зап.) vide лијечење.

личина, f. ein Baststrick, funis e libro: вуче за собом *личину*. [vide уже 1]. cf. конопац.

личинар, m. 1) der Bastseiler, confector funium e libro arborum. — 2) који је заслужио личину, ein schlechter Mensch, nequam. [cf. личинаш].

личинаш, m. vide личинар 2.

личиница, f. dim. v. личина.

1. **личити,** чи, v. impf. коме што, vide доликовати.

2. **личити,** личим, v. impf. 1) кога, eines Toilette machen, como. — 2) (у Дубр.) викати као телал, н. п. кад ко што изгуби или нађе, ausrufen, praedico, praeconium facio, evulgo. Онђе је обичај кад ко што изгуби или нађе, да да слијепцу коју крајцару те викне по свијем улицама шта је изгубљено или нађено, и ако је што нађено, каже се гдје је, него онај чије је да дође и да донесе биљегу (т. ј. докаже) и да узме; ако ли је изгубљено, да донесе и *да узме нађежбу*. За времена републике био је одређен човјек који је овако личио, и звао се *здур*. — 3) (у Ц. г.) крв на кога, т. ј. казати да ју је он учинио (т. ј. убио човјека), des Mordes beschuldigen, caedis arguo. — 4) (зап.) vide лијечити.

личити се, личим се, v. r. impf. 1) seine Toilette machen, comor. — 2) (у Ц. г.) чеса, од чеса, кога, од кога, т. ј. одрицати се (н. п. кад ко учини крв, па га се родбина личи да не ће зањ да зна, и тако остане на миру од родбине убијенога), verleugnen, nego, desero: Ликом и наликом *личим се*. cf. одлика.

лички, ка, ко, von Лика.

лѝчња̏к, m. (у Рисну) das Handtuch, mantile. [vide] у б р у с, cf. пешкир.

лиша́ва̄ње, n. das Verlieren, spoliatio.

лиша́вати се, лѝша̄ва̄м се, v. r. impf. (у војв.) verlieren, beraubt werden, entbehren, spolior: због њега *лишавам се* здравља.

лѝша̄ј, m. die Zitterflechte (Hautkrankheit), lichen (österr. der Zitteridt). [cf. звјеринац].

лѝша̄јева тра̏ва, f. die Krebsblume, heliotropium europaeum Linn.

лиша̀јив, а, о, mit der Flechte behaftet, lichene laborans.

лиша̀јивити се, вӣм се, v. r. impf. Flechten bekommen, lichene laboro.

лиша̀јић, m. dim. v. лишај.

лѝшан, m. (у Подг.) vide **нишан**: бити *лишан*.

лѝшанити, нӣм, v. impf. (у Подг.) vide **нишанити**.

лѝшање̄ње, n. vide **нишањење**.

лѝшити, лѝшӣм, v. pf. [cf. ментовати] 1) (у војв.) кога чега, berauben, spolio. — 2) не лишила те сабља, т. ј. не мимоишла те, не остао од ње, soll dich treffen, assequi: Лиши мене и моје душе! т. ј. далеко од мене било!

лѝшити се, лѝшӣм се, v. r. pf. чега, кога, beraubt werden, verlieren, entbehren, privor, spolior.

лѝшица, f. (зап.) vide љешица.

лѝшма, besonders, imprimis. cf. [vide] особито [1].

лѝшнӣк, m. (зап.) vide љешник.

лѝшнӣков, а, о, (зап.) vide љешников.

лѝшнē, (у Имоск.) für *лишше*, comp. v. лиш.

лѝшта̄к, лишта́ка. m. (зап.) vide љештак.

лѝшта̄рка, f. (зап.) vide љештарка.

лѝшће, n. 1) [лисје] (coll.) das Laub, folia. [cf. перје 2; перо 3]. — 2) (зап.) vide лијешће.

лѝшце [ликце, лихце], n. (у горњ. примор.) dim. v. лице: Умива се гиздава дивојка, Сину *лишце* како жарко сунце —

лобо́да, f. die [Garten-] Melde, atriplex hortense Linn.

ло̑в, ло̏ва, m. (loc. ло̀ву) 1) die Jagd, venatio. — 2) das Wild, venatio.

ло̀вак, вка, m. dim. v. лов.

ло̀вац, ло́вца, m. (gen. pl. лова́ца̄) 1) der Jäger, venator. — 2) [*Ловац*] вода у М о ј д е ж у у Боци. Приповиједају да је некакав ловац ондје сатјерао лисицу у пећину, и псето му отишло за њом унутра, а кад изишло натраг, било све мокро; по томе људи дознаду да је у пећини вода, и начине јој пут те изиђе на поље, и сад окреће петнаест млина и три ступе.

ло̀вачкӣ, ка̄, ко̄, jägerisch, Jäger-, venatorius.

ло̀вити, вӣм, v. impf. 1) jagen, venor. — 2) рибу, fischen, pisco. cf. [vide 2] рибати.

ло̀вица, f. н. п. мачка, пушка, die Jägerin, venatrix (als Apposition von der Flinte, der Katze). cf. ловка [1, 1] ловница.

ло̀виште, n. (у Ц. г.) мјесто гдје се риба *лови*, der Fischfang, piscina. cf. риболов.

ло̏вка, f. (у Сријему) 1) мачка, die Jägerin, venatrix. cf. [vide] ловица. — 2) vide [к љ у с а] мишоловка.

ло̀вље̄ње, n. 1) das Jagen, venatio. — 2) das Fischen, piscatio.

1. **ло̀внӣ**, на̄, но̄, Jagd-, venaticus: Ни торни ни *ловни* (т. ј. пас, који нити је за *тор* (да чува овце), ни за *лов*).

2. **ло̏внӣ**, а, о, (у Ц. г.) vide [л о м а н 2] ломни: И осталу *ловну* гору Црну —

1. **ло̀вница**, (у Ц. г.) н. п. пушка, мачка, vide ловица.

2. **Ло̏вница**, f. 1) у Босни ријека која извире под Полом у планини Бишини и утјече у Д р и њ а ч у, ein Fluß in Bosnien, fluvii nomen: Кад су свати трудно починули На *Ловници* на води студеној — 2) намастир код те воде (може бити да је сад и пуст).

3. **ло̀вница**, f. vide навиљак.

ловòрика, f. (у прим.) der Lorbeer, laurus [nobilis L.].

ловòриков, а, о, н. п. грана, Lorbeer-, laureus.

ловòрница, f. (по југоз. кр.) род од ловорике, die Lorbeere, baca lauri.

ло̏вра, f. (у Слав.) косачка ужина.

ло̏вра̄ње, n. [verb. v. ловрати].

ловрати, ло̏вра̄м, [v. impf.; vide ловра].

[**Ловрећ**, m. (-ће, n.?) село; cf. Мрњавчева градина.]

ло̀вџија, m. ein Liebhaber von Jagd, amicus venationi.

ло̑г, ло̏га, m. das Liegen, cubitus: лежи л о г о м.

ло́го̄в, ло́гова, m. (у војв.) 1) der Beispanner, equus additus solito uni, duobus: Терај, куме, *логова* Преко тога корова — 2) на гату у воденице, das Freigerinne.

ло́говскӣ, ка̄, ко̄, dem логов gehörig: Отоболио усну као *логовски* ам.

[**логом**, adv. vide лог.]

ло̏гор, m. das Lager, castra. cf. око̄.

логоре̄ње, n. das Lagern, castrametatio.

логорити, рӣм, v. impf. н. п. војску, lagern, castra pono.

ло̏горити се, рӣм се, v. r. impf. sich lagern, castra pono.

ло̏гошка, f. (у Бачкој, а у Барањи *лугошка*) vide чардаклија: Сваки чокот видру вина дао, А *логошка* и четири дала —

ло́жа, 1) f. das Lager (z. B. des Hasen), cubile [cf. легало, лежај]: убио зеца на *ложи*. — 2) [vide] п о м е т и н а у животиње (а у жене зове се *постељица* [2]).

ло̀же̄ње, n. das Legen, positio.

ло̀жити, жӣм, v. impf. legen (z. B. Holz aufs Feuer), pono: ватру или дрва на ватру.

ло̀жица, f. vide [ж л и ц а] ожица.

ло̀жичица, f. vide лажичица.

ло̀жница, f. (ст.) die Lagerstätte, cubile [cf. ложница, ђердек]: Ако лежи с љубом у *ложници*, Еда Бог да не дигао главе — Кад ја пођем у *ложницу* спавати, Чини ми се та *ложница* тавница —

ло̏за, f. (acc. ло̏зу) 1) винова, die Weinrebe, vitis vinifera Linn. — 2) бијела, die Waldrebe, clematis vitalba Linn. [vide павитина]. — 3) der Stamm, das Geschlecht, stirps: од *лозе* Немањића. Пасја *лозо*! cf. [vide] кољено [4]. — 4) (у Боци) на тијесту она два дирека или стуба са стране који су на завој изрезани.

Ло̀зан, m. Mannsname, nomen viri.

ло̀зи̑нка, f. die Losung (im Kriege), signum, tessera.

ло̀зица, f. dim. das Rebchen, viticula.

ло̏зје, n. (coll.) 1) das Gerebe, vites. — 2) (у Крајини Неготинској) der Weinberg, vinea. [vide виноград].

ло̀знац, лозна̀ца, m. (у Дубр.) cf. [vide] грах [лознац].

ло̀зница, f. 1) (у Ц. г.) vide вињага. — [*Лозница*] 2) Städtchen im Јадар am Fuße des Гучево. — 3) село у нахији Пожешкој: У *Лозници* и у Паковрађу —

Ло̀зничанин, m. (pl. Ло̀зничани) Einer von Лозница.

ло̀знички, ка̑, ко̑, von Лозница.

ло̀зовина, f. (ст.) vide вино: Па сједоше пити *лозовину* —

ло̑ј, ло̀ја, m. der Talg, das Inselt (Unschlitt), sebum.

ло̏јан, а, о, von Talg, sebaceus.

ло̀ја̑р, лоја́ра, m. (у Боци) који лој туче и топи, der den Talg zubereitet, qui parat sebum.

лоја̀рица, f. (у Боци) зграда гдје се лој туче и топи, die Stätte, wo der Talg bereitet wird, locus parando sebo.

ло̀је̑ње, n. das Ueberziehen mit Talg, sebatio.

ло̀јити, ји̑м, v. impf. mit Talg überziehen, in Talg tauchen, sebo.

ло̀ка̑ње, n. das Schlürfen (wie der Hund trinkt), sorbitio.

ло̀кати, ло̀че̑м, v. impf. schlürfen (wie der Hund), sorbeo.

ло̀ква, f. 1) eine kleine Leiche, lacus, palus. — 2) (ст.) дај, ашчија, једну *локву* меса, ein Stück, frustum (?). [vide локма].

ло̀ква̑њ, локва́ња, m. die Seeblume, nymphea, und zwar a) бијели [Seerose, nymphaea] alba [L.]; — b) жути, [Teichrose, nuphar luteum Sm.] lutea. Два *локвања* око пања (у загонеци, т. ј. уши око главе).

локвѐтина, f. augm. v. локва.

ло̏квица, f. dim. v. локва: Киша пада капљицама,| Пак напада *локвицама*.

ло̀кма[*], f. (у Сријему) ein Stück gekochtes Fleisch, frustum carnis coctae. cf. локва 2.

ло̏кнути, не̑м, v. pf. einen Schlurf thun (vom Hunde), sorbeo semel.

ло̀кот, m. vide катанац 1.

ло̀кума,* f. eine Art harter Krapfen, cibi genus.

локу̀мић, m. dim. v. локума.

1. **ло̀ла**, m. Schimpfname für einen langen, hagern Menschen, longinus.

2. **Ло̀ла**, f. планина у Херцеговини, Name eines Berges, montis nomen: Изиђоше на *Лолу* планину —

ло̀ла̑ње, n. vide скитање.

ло̀лати се, ло̀ла̑м се, vide скитати се.

ло̑м, m. (у Барањи) vide павитњак: хајдемо под *лом* у хлад.

ло̀ман, мна, мно, 1) gebrochen, müde, fractus, lassus: нешто сам *ломан*. — 2) steinig, steil, saxosus, praeruptus, cf. [кршак,] кршан [1, 2 ловни]: Докле с' примн *ломна* Влаха старог — За араче од *ломније* Брда —

ло̀мача, f. 1) (у Славонији) винова лоза, која је пуштена уз дрво какво или уза зграду (у Србији *чардаклија*, а у приморју *одрина*). — 2) бреме трња или грања, ein Bündel Reiser, fascis sarmentorum. [cf. оломача, полувача]. — 3) (у Сријему) суха грана која се носи из шуме кући на ватру.

ло̀мигора, m. Ziegenname, nomen caprae indi solitum: Свекра зове: „Козјобраде!“| А свекрву: „Чичоглава!“| А ђевере: *ломигоре* —

ло̀милица, f. (у Дубр.) она рачваста кост у кокоши под гушом која се *ломи* за опкладу. [vide кобилица 2].

ло̏мина, f. (у Боци) драча и коров (н. п. по њиви), das Unkraut, herbae inutiles.

ло̏мињица, f. (у Боци) vide честа: Пале су патке у слано море| А препелице у равно поље| А јаребице у рудинице| Мале тичице у *ломинице* —

ло̀мити, ми̑м, v. impf. 1) brechen, frango [cf. кршити, трошити 3], н. п. дрво, хљеб; ломи ме грозница; На несретном се кола ломе; Од игре које играху,| Сребрна седла *ломљаху*,| Злаћене узде кидаху| А бритке сабље *ломљаху* — 2) (у горњ. прим.) јаја на ускрс, vide [тући се 2] туцати се. — 3) (у Црмн.) први пут орати (а други пут каже се *мијешати*), brachen, vervago. — 4) ломити пању. cf. погача.

ло̏мка̑ње, n. dim. v. ломљење.

ло̏мкати, ка̑м, dim. v. ломити.

ло̀мљава, f. das Gebreche, fragor.

ло̀мље̑ње, n. das Brechen, fractio.

ло̀на, f. hyp. v. лонац.

ло̀нац, ло̀нца, m. (pl. ло̀нци, ло̀на̑ца̑), der Topf, olla, cf. [грне] грнац: Чувај *лонца* ка' и оца (кад је пун).

ло̀нција, f. (у војв.) vide [скитач] скитница.

лонцо̀пера, f. слушкиња која пере лонце, die Magd, welche die Töpfe auswäscht, ancilla quae ollas abluit. [vide судопера 2 и 3].

ло̀нча̑р, лонча́ра, m. der Töpfer, figulus.

лонча̀рев, а, о, vide лончаров.

лонча̀рица, f. 1) н. п. лађа, das Topfschiff, navis onusta ollis. — 2) (у Ц. г.) некака мала тица, eine Art Vogel, avis quaedam.

ло̀нча̑рница, f. die Geschirrhandlung, taberna figularia.

лонча̀ров [лончарев], а, о, des Töpfers, figuli.

лòнчарскӣ, кā, кō, Töpfer-, figlinus, z. B. земља, Töpfererde, creta figlina.

лòнчина, f. augm. v. лонац.

лòнчић, m. 1) dim. v. лонац. — 2) Art Ofenkachel, testa fornacalis. — 3) (у Сријему) дјетиња игра. Велике дјевојке посједају малу дјецу, па више свакога стане по једна, онда једна, која *нема лончића*, дође коме дјетету и метнувши му прст на главу пита: „По што вино виново? По петак? по шестак?" а кад она која стоји више дјетета, одговори: „По то ти га и не дам," онда потрчи једна на једну страну, друга на другу око дјеце, па која прије дотрчи к дјетету оне је лончић, а она га друга себи опет тако тражи даље.

лòнџа,* f. 1) (у пјесмама) die Terasse (auf dem Dache): На *лонџи* је седамнаест ага — 2) vide [вијеће] вијећа: Међу њима од Удбиње Зуко — У поноћи учинио *лонџу* —

лòнџање, n. vide вијећање.

лòнџати, џāм, v. impf. vide вијећати.

лòпāр, лопáра, m. 1) од дрвета као округла и равна лопата, н. п. на коју се меће хљеб па с ње у ватру или у пећ, der Schieber, pala. — 2) (у Осијеку) суха риба расјечена низ леђа, Art gedörrter Fisch, piscis tostus. [cf. лопарац].

лопáрац, рца, m. (у Осијеку) vide лопар 2.

Лопáри, m. pl. планина у Босни више Зенице, ein Berg in Bosnien, mons Bosnae.

лопáрић, m. dim. v. лопар.

лопáрица, f. као мала лопатица н. п. чиме се чисти свињски валов, Art Schaufel, pala.

лòпата, f. (pl. gen. лòпāтā) 1) die Schaufel, pala. — 2) пекарска, Schieber, pala.

лопáтара, f. т. ј. воденица што има коло попријеко и на њему пера као лопате. [vide млин]. cf. прекаја.

***лопàтати,** ам, v. impf. (у Далм.) кад пада крупан снијег каже се да* лопата.

лопàтāш, лопатáша, m. који се крсти читавом шаком, као *лопатом*, eine scherzhafte Benennung für römisch-katholische Christen.

лòпатица, f. 1) dim. v. лопата. — 2) кост више задњице: Изгуби другога Турчина Погоди га измеђ *лопатица* Не даде му тора отворити — Погоди га међу *лопатице*, Изгорје му црне утробице —

лòпижа, f. (у Грбљу) зѐмљан суд који се вјеша изнад ватре као котао, те се у њему јело готови. [vide котлуша]. cf. пињата.

лòпити, пӣм, v. impf. in Menge fließen, profluo: крв му из ноге све *лопи* колико се посјекао. cf. [vide] шикљати.

лòпов, лòпова, m. vide лупеж. У Србији су се од прије лопови звали они лупежи који обијају зграде те краду, или који ударају на људе у кућама или у пољу те их харају а нијесу прави хајдуци. тако н. п. онај који украде јаре или макар коња и вола није лопов, него само рсузин или крадљивац, као ни хајдук, који човјека на кући или гдје у пољу похара.

лòповскӣ, кā, кō, vide лупешки.

лòпта, f. (у војв.) der Ball, pila.

лòптица, f. dim. v. лопта.

Лòпуд, m. Insel di Mezzo in Dalmatien.

лòпӯх, лопýха, m. (у Ц. г.) die Klette, lappa [petasites officinalis Much.]. cf. комодљика.

лòпушац, шца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam [petasites officinalis Much.(?)].

лопӯшина, f. (у Ц. г.) augm. v. лопух.

лòт, m. das Loth, semuncia.

лòтар, тра, тро, (у Дубр.) vide тром.

лòтиња, f. der Schmutz, die Liederlichkeit, ignavia, negligentia.

лòтра, f. (у војв.) die Leiter am Wagen, scala vehiculi. [vide страмица].

лòћа, f. (у војв.) eine liederliche Weibsperson, mulier ignava et immunda [cf. лоћка].

лòћика, f. (у Дубр.) der Kopfsalat, lactuca [sativa L.].

лòћка, f. (у војв.) vide лоћа.

лòћкав, а, о, welk, flaccidus, н. п. кад зелен лист дувана на сунцу постоји, онда постане лоћкав, док се не осуши.

лòш, а, е, unglücklich, schlecht, miser: Два лоша избише Милоша (ne Hercules quidem adversus duos), cf. [vide] рђав [1]: Добра коња а *лоша* јунака — Да је мени и *полоша* вина —

лӯб, m. 1) die Rinde der Bäume, cortex. — 2) у чизме око пете, das Fersenleder, pars calcei posterior cortice muniri solita.

лубáрда, f. 1) die Bombe, globus ferreus, bomba. cf. кумбара. — 2) (у Ц. г.) vide топ: Несретнога *лубарда* бије.

лубѐница, f. die Wassermelone, anguria [citrullus vulgaris L.], oder cucurbita citrullus Linn. [cf. диња 2, карпуза].

лубѐничāр, m. 1) der Wassermelonengärtner und Händler, qui angurias serit aut vendit. — 2) der dergleichen gern ißt, amans anguriarum.

лубѐничица, f. dim. v. лубеница.

лубѐничӣште, n. ein ehemaliger Garten zu Wassermelonen, hortus olim anguriis consitus.

лубѐничнӣ, нā, нō, н. п. кора, der Wassermelone, anguriae: подметнути коме лубеничну кору под ногу, т. ј. преварити га.

лӯбина, f. (als augm. v. луб) на тијелу људскоме или каке животиње оно гдје су пријева и џигерице, der Rumpf, truncus: ударио га батином уз лубину, т. ј. по леђима или по ребрима или по трбуху. У печена бравчета цијела лубина зове се *бошарија*.

лӯбњача, f. кућа, или колиба, покривена лубом, eine mit Bast gedeckte Hütte, casa libro tecta.

лӯбура, f. ein Gefäß von Baumrinde (z. B. für

Kirschen, Erdbeeren), vas e cortice. cf. [vide] крбуља.

1. лу̑г, m. 1) der Hain, lucus. [cf. гај, берак]. — 2) (у Ц. г.) vide рит (по блату).

2. лу̑г, лу̑га, m. vide пепео.

лу̀га̑р, лугáра, m. 1) (у Далм. и Хрв.) vide шумар. — 2) (у шали) јарац (јер и он највише у лугу живи), scherzhaft für јарац.

лу̀гошка, f. (у Барањи) vide [чардаклија] логошка.

лу̑д, лу̑да, до, (лу̑ди̑, да̑, до̑, adv. лу̑до, comp. лу̑ђи̑) 1) närrisch, demens. — 2) thöricht, stultus. [vide сулуд]. — 3) н. п. дијете, а у приморју и паприке, зеље, т. ј. младо, зелено (паприке и зеље за пресаду), unreif, immaturus. [cf. луден]. — 4) (у Дубр.) јело, крух, т. ј. неслано, ungesalzen, insulsus. [vide неслан].

лу̏да, f. [1)] die Thörin, stupida, stulta. [cf. махнитица (манитица), махнитуља (манитуља). — 2) m. vide лудак].

луда̀ија, m. у пјесми мјесто *луда* [vide лудак]: А некмоли ова *лудаија* — Једно бјеше *лудаија* Живко —

лу̏даја, f. (у Сријему) vide бундева [1].

лу̏да̑к, лудáка, m. der Thor, stultus. [cf. безјак, 1 блека 2, 2 блека, блесан, блеска, будала, будалаш, буква 3, букван, диванија, луда 2, лудаија, луданца, лудњак, лудов, батина 3, бена, бестија (бештија), звекан, зукван, дедак, мамлаз, тетак 2, клебецан, лакоћа 2, махнитац (манитац), махниташ (маниташ), норац 2, ћалов, шмокљан].

лу̏дан, а, о, als dim. v. луд [vide лудачак]: Жесток ли је *лудани* Јоване —

лу̏да̑нца, m. und f. vide лудак, луда.

лу̏дара, f. (у Сријему) 1) vide [бундева 1] лудаја. — 2) некака гљива, Art Schwamm, fungi genus [boletus satanas Lenz.].

лу̏дачак, чка, чко, dim. v. луд. [cf. лудан]: Кад сам била *лудачка* код мајке —

луда̀чина, f. augm. v. лудак.

лу̏ден, а, о, vide луд [3]: А друго је *лудени* Никола —

лу̏дило, n. die Narrheit (objectiv), dementia: ухватило га лудило, die Narrheit hat ihn ergriffen (z. B. nach einem intervallo lucido).

лу̏дити се, лу̏ди̑м се, v. r. impf. sich närrisch stellen, stultitiam simulo.

лу̏дњак, (лудњáка) [m.] *vide лудак.*

лу̏до, adv. dumm, stulte: Иди мудро, не погини *лудо* — Јеси мудар, ал' бесједиш *лудо* —

лу̏до̑в, лудо̀ва, m. vide лудак.

лудо̀ва̑ње, [n.] die Narrentheidigung, nugae, ineptiae. [cf. бестијање].

лудо̀вати, лу̏дује̑м, v. impf. Narrenthei treiben, desipio. [cf. бестијати].

лу̏до̑рије, f. pl. die Dummheiten, nugae.

лу̏до̑ст, лу̏дости, f. (loc. лудо̀сти) 1) die Thorheit, stultitia. [cf. бестијнство, бестилук, будалаштина]. — 2) die Narrheit, dementia.

лу̏ђење, n. das sich närrisch-stellen, simulatio stultitiae.

лу̏жан, а, о, aschig, cinerosus, cf. [vide] пепељав: Опрњо усну као *лужан* бубрег.

Лу̏жа̑ни, m. pl. приповиједа се у Брдима да су онамо у некакоме пољу, које се зове Бритвићи, негда сједили *Лужани*, који су се између себе поклали и затрли и раселили: Да ћемо се поклат' ка' *Лужани.* Ондје се и сад знају зидине од кућа, а мраморје гдје се год онуда нађе у планини, зове се *Лу̏жанско̑ мраморје.* cf. Бритвићи.

Лу̏жанин, m. [Einer v. Лужани].

Лу̏жа̑нка, f. [Eine v. Лужани].

лу̏жанскӣ, ка̑, ко̑, cf. Лужани.

лу̏жањ, жња, m. (у Ц. г.) као дивљи лук, Art Lauch, allii genus.

лу̏же̑ње, n. das Laugen, lixivii infusio.

лу̏жина, f. augm. v. луг: Онда јунак у *лужини* викну: Погибо ти данас у *лужини* — Ајде лети кроз јелове гране И ти пуши кроз *лужине* крвцу —

лу̏жити, лу̏жи̑м, v. impf. н. п. кошуље, пређу, laugen, auslaugen, lixivio imbuo.

1. лу̏жница, f. (у Сријему) vide парионица.

2. лу̏жница, f. (у Барањи и у Сријему) vide пијаница: он је велика *лужница.*

3. Лу̏жница, f. ријека у Србији која утјече у Мораву под Пожегом, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

лу̏жница пепелу̏жница, f. Aschenbrödel, puella favilla plena. cf. [vide] пепељуша.

лу̏жња, f. кад се луже кошуље, н. п. сваке лужње, das Laugen, lixivii infusio.

лу̏жњака, f. 1) eine Art Eiche, quercus genus [*лужњак* = quercus pedunculata Ehrh.]. — 2) (у Шапцу) дебела крпа што се меће наврх парионице.

Лу̏зи, m. pl. (v. луг) села у равни на десној страни Лима према Ђурђевијем ступовима, eine Gegend im südlichen Serbien, regionis nomen.

1. лу̑к, m. der Lauch, allium: 1) бијели, der Knoblauch, [allium] sativum [L.]. — 2) црни, die Zwiebel, [allium] cepa [L.; cf. капула, кромид, кромити лук].

2. лу̑к, m. 1) bei der Pistole und Flinte, die Feder, elater. [cf. тетик (тефтик)]. — 2) (у Дубр.) колач (као мјесец) који се о божићу даје служитељима и кад ко што донесе са села.

1. лу̏ка, f. 1) die Aue, pratum pone flumen. — 2) (у примор.) der Hafen, portus. *cf. пристан* и [vide] *пристаниште.*

2. Лу̏ка, m. Lukas, Lucas. [cf. Луко].

лу̏кав, а, о, listig, schlau, callidus [cf. илав, коваран]: *лукав* као лисица.

лу̏кавица, f. *1) лукав човјек (а и женско): он је подмукла лукавица.* — 2) [*Лукавица*] планина или управо равнина с брдељцима између Никшића и Бјелопавлића, Name einer Gegend, regionis nomen.

лукавство, n. } die Listigkeit, Schlauheit, dolo-
лукавштина, f. } sitas, calliditas. [cf. коварство].
лукарица, f. (у Ц. г.) пита с луком, Art Kuchen mit Lauch, placenta allio condita.
лукац, кца, m. dim. v. лук.
лукијернар, јернара, m. (у Дубр.) као свијетњак у којему мјесто свијеће гори зептин, die Oellampe, lucerna.
Луко, m. vide Лука.
луков, а, о, н. п. цвијет, перо, Lauch-, allii.
луковача, f. кукурузница умијешена хладном водом с перима од црнога лука (cf. хладњача [ладњача]), eine Art Kukuruzbrot mit Zwiebel, panis e zea allio conditi genus.
луковић, ва, во, н. п. лијеха, градина, Lauch-, allii.
луковина, f. кад се скину главице с вијенца, на оно што остане.
луковица, f. ein hölzernes Gefäß um Lauch zu stoßen, mortarium ligneum comminuendo allio.
лула,* f. (pl. gen. лула) 1) die Pfeife zum Rauchen, fistula fumatoria. [cf. симсија (синсија)]. — 2) казанска, die Röhre beim Branntweinbrennen, fistula vini ustorum. cf. лулић. — 3) као ћурчијски напрстак (који је шупаљ са свијем) само мало подебље и потеже: Већ потеже троструку канџију,| Три су на њој *луле* од тумбака —
лулетина, f. augm. v. лула.
луледџија,* m. der Verfertiger der луле, fistularius.
лулић, лулића, m. (у Сријему) vide лула 2.
лулица, f. dim. v. лула.
лумбардање, n. das Schießen mit Feuergewehren, jaculatio.
лумбардати, дам, v. impf. (у примор.) метати пушке, schießen mit Feuergewehren, jaculor: Па с' отоле подигосмо, мајко,| Пјевајући и *лумбардајући* —
[**луна**, f. cf. чаратан.]
лунта, f. Art Kanonen, tormenti bellici genus: Отпуцују наоколо *лунте* —
лунцуна, f. vide цопа.
луња, f. eine Art Vogel [die Gabelweih], avis genus [milvus milvus L.]: Дође *луња*, однесе га —
луњав, а, о, mit vorhängendem Kopfe, demisso capite.
луњало, *m.* који се луња.
луњање, n. das Gehen mit vorhängendem Kopfe, *τὸ* incedere capite demisso.
луњати, луњам, v. impf. } mit vorhän-
луњати се, луњам се, v. r. impf. } gendem Kopfe gehen, incedo capite demisso.
лупа, f. das Schlagen, Klopfen, pulsatio.
лупање, n. das Klopfen, pulsatio. [cf. бупање].
лупар, лупара, m. (у Дубр.) Art Austern, ostreae genus.
лупарање, n. vide [dim. v.] лупање.
лупарати, рам, vide [dim. v.] лупати. [vide лупкати].
лупатак, тка, m. ein Bret, ascia.
лупати, лупам, v. impf. klopfen, pulso [cf. бупати]: лупати којешта, т. ј. говорити, dreschen.
лупеж, m. (особито по југоз. кр.) der Dieb, fur: Пригода чини *лупежа*. cf. крадљивац, лопов, [рсуз,] рсузин.
лупежица, f. die Diebin, fur [cf. крадљивица]: А заове: *лупежице* —
лупешки, ка, ко, diebisch, furum. [cf. лоповски].
лупештина, f. (у Боци) Diebstahl, furtum. [vide крађа].
лупија (бресква), f. (у Дубр.) бресква која се да расцијепити. cf. глођва.
лупити, пим, v. pf. auf etwas losschlagen, percutio. [vide ударити 1].
лупкање, n. dim. v. лупање.
лупкати, кам, dim. v. лупати. [cf. лупарати].
лупнути, нем, vide [ударити 1] лупити.
Лупоглав, m. планина у Ластви Озринићкој: Кад дођоше у *Лупоглав* тврди —
лутав, а, о, (у Боци) vide бљутав.
лутање, n. vide врљање [1].
лутати, лутам, vide врљати [1].
лутка, f. die Puppe, pupa, pupula. [cf. бепка, 2 пупа].
Луто, m. ein Mannsname, nomen viri: Млади *Луто* и млади Тодоре —
Лутор, m. vide Лутеран.
Луторан, Луторана, m. der Lutheraner, Lutheranus. [cf. Лутор].
Луторанка, f. die Lutheranerin, Lutherana.
луторанскй, ка, ко, lutherisch, lutheranus.
лутрија, f. (у војв.) die Lotterie, alea sortium: узмидер се у памет, јер ћеш сад извући *лутрију*, т. ј. зло ћеш проћи, бићеш бијен.
лућум,* m. ein Bindemittel (Kitt) von Baumwolle, ungelöschtem Kalk und Oel bei Wasserleitungen u. dgl., maltha.
луцкаст, а, о, vide сулудаст.
луцпрда, f. ein dummes Frauenzimmer, mulier stulta.
луч, луча, m. der Kienspann, taeda, cf. [vide] зубља: Ал ми волиш *лучем* свијетлити —
луча, f. vide зрак.
лучан, а, о, mit Knoblauch gewürzt, conditus allio.
лучар, лучара, m. који луч сијече и продаје, der Kienspann sammelt und verkauft, qui taedas colligit ac venditat. [cf. лучарић].
лучарић, m. (у Ц. г.) vide лучар.
лучац, чца, m. (у Сријему) на колијевци, der Wiegenspriegel, arcus. cf. [vide] облучац.
луче, чета, m. dim. v. лутка (in Batschka Benennung der Geliebten): Сиђи с дуда, *луче* мобвано —
лучев, а, о, Kien-, Föhren-, pini silvestris.
1\. **лучење**, n. 1) das Würzen mit Knoblauch, alliatio. — 2) (у Сријему) vide [дрхталице] наче (пптије).

2. **лу̏чење**, n. das Absondern, separatio.
лу̀чинац, чи̑нца, m. vide лучинштак.
Лу̀чин да̑н, m. der Tag des heil. Lukas (den 18. Oktober), dies S. Lucae festus. У Херцеговини на некијем мјестима на Лучин дан подрани домаћин у тор те гледа како му стока лежи: ако је подавила ноге пода се, онда веле да ће бити зла зима и година, ако ли је ноге опружила, онда веле да ће бити добра и зима и година.
лу̀чиништа̑к, m. der den h. Lukas zum Hauspatrone hat, cliens S. Lucae. [cf. лучинац].
1. **лу̀чити**, лу̀чи̑м, v. impf. [1)] н. п. јагањце од оваца, absondern, separo. [— 2) vide збијати 2].
2. **лу̀чити**, чи̑м, v. impf. mit Knoblauch würzen, alliare.
лу̀чић, m. dim. v. лук.
лу̀чица, f. dim. v. [1] лука.
лу̀чка, f. (у Хрв.) цјепчица којом се свијетли као *лучем*, ein Span um zu leuchten, taeda. [vide зубља]. cf. луч, *свјетлика*.
лу̀чнӣ, на̑, но̑, н. п. лијеха, Lauch=, allii.
лу̀чња̑к, m. der Knoblauchgarten, hortus allio consitus.
лу̀шија, f. die Lauge, lixivium. [vide цијеђ].
лу̀шкӣ, ка̑, ко̑, (у Паштр.) н. п. дрво, т. ј. из луга, Wald=, silvestris.
Лу̀штица, f. општина између Котора и мора близу Кртола, eine Ortschaft in Boka.
Лу̀штичанин, m. Einer v. Луштица.

Љ

ља̏га, f. (у војв.) der Schandfleck, labes, macula.
ља̏љак, љка, m. (у Ц. г.) некака трава, која је округла у земљи, *као повелики дугуљаст орах и једе се*, Art Pflanze, herba quaedam.
ље̏, eine Verstärkung der Verneinung, fortioris negationis vox. [cf. 2 ле].
ље̏б, m. vide **хљеб**.
ље̏бан, бна, бно, vide **хљебан**.
ље̏ба̑р, m. vide **хљебар**.
ље̏бара, f. vide **хљебара**.
ље̏ба̑рев, а, о, vide **хљебарев**.
ље̏ба̑ров, а, о, vide **хљебаров**.
ље̏бац, ље̏пца, m. vide **хљебац**.
ље̏бнӣ, на̑, но̑, vide **хљебни**.
ље̏бница, f. vide **хљебница**.
љебо̀ждер, m. vide **хљебождер**.
ље̏ва̑к, љева̀ка, m. (јуж.) der Linkler, homo laeva utens pro dextera. [vide љеворук].
ље̏вака, f. (јуж.) 1) die Linklerin, laeva manu utens. — 2) die Linke Hand, die Linke, laeva manus. [cf. шувака].
ље̏ванскӣ, ка̑, ко̑, von Лијевно.
ље̏ва̑ње, n. (јуж.) das Gießen, fusio.
ље̏вати, ва̑м, v. impf. (јуж.) gießen, fundo. cf. лијевати.
ље̏вишкӣ, а, о,: Уз *Љевишке* подагнаше стране —
Љево̀речанин, m. (*pl. Љеворѐча̑ни*) човјек из Лијеве ријеке.
љево̀рук, а, о, (у Грбљу) који лијевом руком ради, der Linkler, qui sinistra manu utitur pro dextra. cf. љевак, [шувак,] шуваклија. У Грбљу кажу да је оно свако чељаде које је љеворуко, мати први пут задојила лијевом сисом и за то се онамо жене врло чувају од тога.
ље̏вчић, m. dim. v. лијевак.
ље̏вшӣ, ша̑, ше̑, (adv. ље̏вше̑) мјесто **љепши** (comp. v. лијеп): Соколовићу, *најљевши* тићу — И они му *љевше* прифатише —
ље̏ка̑р, љека̀ра, m. (јуж.) der Arzt, medicus. [cf. видар, лијечник, медиг, хећим (ећим)].
љека̀рев, а, о, vide љекаров.
љека̀рије, f. pl. die Arzeneien, medicamina.
љека̀рина, f. (јуж.) das Heilgeld, die Gebühr des Arztes, pecuniae medico debitae, merces medici. cf. [видарина, берберина, мелемашче,] хећимштина [(ећимштина)].
љека̀рица, f. (јуж.) die Heilerin, medica (mulier). [cf. видарица].
љека̀ров [**љекарев**], а, о, (јуж.) des Arztes, medici. [cf. хећимов (ећимов)].
ље̏ка̑рскӣ, ка̑, ко̑, (јуж.) ärztlich, medicus. [cf. хећимски].
љеко̀вит, а, о, (јуж.) heilsam, medicus.
***љеља**, f. у староме молитвенику зове се тетка.*
ље̏љен, m. (у Херц.) vide јелен: Ак' удара ђетељином травом,| То је, вуче, од *љељена* крвца —
Ље̏љена, f. (у Херц.) vide Јелена.
ље̏ље̑нко, m. hyp. v. љељен: Ђе господа пију вино ладно,| *Љељенко* им уз кољено шета —
ље̏ме̑з, m. vide притисак [1].
ље̏ме̑зје, n. coll. v. љемез.
ље̏меш, m. (у Ц. г.) vide [р а о н и к] јѐмјеш.
ље̏нив, а, о, (јуж.) vide [1] лијен.
ље̏нивац, ље̏нӣвца, m. (јуж.) der Faulenzer, desidiosus, piger. [vide скитач].
ље̏нивица, f. (јуж.) die Faulenzerin, pigra.
Ље̏пава, f. Frauenname, nomen feminae.
[**љепорјечив**, а, о, (јуж.) ein beredter Mann, eloquens; *види* s. v. лепоречив.]
љепо̀рјечица, f. ein beredtes Frauenzimmer, eloquens: *Љепорјечица* ли је она, исукала би човјеку и пријева.
1. **љепо̀та**, f. (јуж.) die Schönheit, pulcritudo. [cf. красота, лијепост].
2. **ље̏пота**, m. име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.
љепо̀тица, f. 1) eine Schöne und ein Schöner, pulchra, pulcher [cf. пембе]: Штогођ сунце

обасја земљице| Не виђесмо таке *љепотице* — Мртва не дам, нено,| *Љепотице* Мујa — 2) ein Mädchenname, den die Schwiegertochter z. B. ihrer ledigen Schwägerin gibt. cf. [vide] златоје. — 3) у једној пјесми мјесто *љепота*: Па је посла на водицу од *љепотице* —

љѐпошета, f. (југ.) ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

љѐпчић, m. vide **хљепчић.**

љѐпшање, n. (југ.) das Verschönern, exornatio.

љѐпшати, шам, v. impf. (југ.) verschönern, reddo pulcrius.

[**љепши**, а, е, comp. v. лијеп; cf. љевши, љешви, вљеши, љеши.]

љѐса, f. (југ.) die Pritsche, Flechte, crates.

љесѐтина, f. augm. v. љеса.

љѐсица, f. 1) dim. v. љеса. — 2) (у Паштр.) у ноге против табана а у руке против длана, die Oberhand, der Oberfuß, Oberrist, Spann, convexum pedis, dorsum pedis et manus. [vide сплет 3.] cf. грана.

љѐсков, а, о. (југ.) von Haselholz, colurnus. [cf. љешников 2].

љѐскова ма̑ст, f. die Haselsalbe (Prügel, Schläge), unguentum viteum (i. e. verbera): *љескова* је маст чудотворна.

љѐсковац, овца, m. (југ.) der Haselstab, baculus colurnus.

љѐсковача, f. (југ.) der Haselstock, baculus colurnus.

љѐсковина, f. (југ.) das Haselholz, lignum colurnum.

љѐстве, f. pl. (југ.) (у Барањи) die Leiter, scalae. [vide] с т у б е, cf. мердивене.

љѐти, adv. (југ.) im Sommer, aestate.

љѐтина, (југ.) das Jahr (in Rücksicht auf Fruchtbarkeit), annona: кака је *љетина* ове године? доћи ћу кад саберем *љетину*. [cf. усјев, усједба, тег 3, бериһет 1].

љѐтиште, n. мјесто гдје се љетује (н. п. са стоком на планини), der Sommeraufenthalt, aestiva. cf. љетовиште.

љѐтни̑, на̑, но̑, (југ.) Sommer=, aestivus.

љѐтни̑к, m. (у Ц. г.) vide [ј е д њ а к] душник.

љѐто, n. (pl. gen. љѐта̑) (југ.) 1) der Sommer, aestas. — 2) (ст.) das Jahr, annus: Старац Фочо од стотине *љета* — Једно *љето* нико их не знаде,| Друго *љето* сватко их сазнаде —

љѐтовање, n. (југ.) das Uebersommern, aestivatio.

љѐтовати, тујем, v. pf. и. impf. (југ.) übersommern, aestivo.

љѐтови̑ште, n. vide љетиште.

љѐто̑с, } (југ.) diesen Sommer, hac aestate.
љѐто̑ске, }

љѐтошњи̑, ња̑, ње̑, (југ.) von diesem Sommer, hujus aestatis.

[**љешви**, а, е,]} (по југоз. кр.) мјесто *љепши*
љѐши̑, ша̑, ше̑,} (comp. v. лијеп): Све по избор *љешу* од *љешије* —

љѐшица, f. dim. v. лијеха.

љѐшни̑к, m. (pl. gen. љешни̑ка̑) (југ.) 1) die Haselnuß, nux juglans: Два *љешника* ораху су војска. — 2) (у Боци) vide лијеска.

љѐшни̑ков, а, о, 1) н. п. љуска, von Haselnuß, nucis juglandis. — 2) (у Боци) vide љесков.

Љѐшница, f. 1) вода која утјече у Шибе́нац, Name eines Flußes, fluvii nomen. — 2) варошица наврх Мачве близу Јадра и Дрине, Name eines Städtchens, nomen oppidi. — 3) *Бегова* Љешница, село у Јадру, Name eines Dorfes, pagi nomen.

Љѐшничанин, m. (pl. Љѐшнича̑ни) Einer von Љешница.

љѐшнички̑, ка̑, ко̑, von Љешница.

љѐшта̑к, љешта́ка, m. (југ.) ein Haselbusch, corylетum.

љѐшта̑рка, f. (југ.) das Haselhuhn, tetrao bonasia Linn. [cf. кокица 2].

Љи̑г, Љи̑га, m. ријека у Србији (тече између нахије Ваљевске и Биоградске), ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

љи̏љак, љка, m. 1) (у Дубр.) [vide] слијепи миш [1], die Fledermaus, vespertilio. — 2) (у Сријему) онолико сијена колико се може вилама у једном бацити, н. п. на пласт кад се сијено дјене. [cf. лиљак].

љи̏љан, m. [vide **лиљан**] die Lilie, lilium, cf. богородичино цвијеће: *Љиљан* горо љиљанова,| Дер подигни *љиљан*-листак —

Љи̏љана, f. Frauenname, nomen feminae.

љи̏љан-го̀ра, f. (ст.): *Љиљан-горо* љиљанова —

љи̏љан-ли̏стак, ска, m. (ст.): Љиљан-горо љиљанова| Дер подигни *љиљан-листак* —

љи̏љанов, а, о, Lilien=, lilii: Љиљан-горо *љиљанова*! Дер подигни љиљан-листак —

љо̏к! sagt man zum Kalbe, indem man es abtreibt, vox separantis vitulum a vacca. [cf. љоке].

љо̏кање, n. das љок sagen (indem man das Kalb abtreibt).

љо̏кати, ка̑м, v. impf. das Kalb abtreiben, z. B. beim Melken, separo vitulum a matre.

љо̏ка̑ч, љока́ча, m. 1) дрво што се теле љока, кад се крава музе, das (hölzerne) Werkzeug, um das Kalb abzutreiben, instrumentum abigendi vitulum. — 2) (у Хрв.) vide приљубак.

љо̏ке! vide љок.

љо̏кнути, не̑м, v. pf. einmal љок sagen u. s. w.

љо̏пити, пи̑м, v. pf. као ударити здраво, schlagen, percutio: ако те љопим!

љо̏скац! н. п. кад ко падне, Wort einen Fall zu bezeichnen.

љо̏снути, не̑м, v. pf. mit Krachen fallen, fragorem edo cadens. [cf. љуснути].

љо̏хав, а, о, (у Дубр.) kränklich, valetudinarius. [vide] б о л е ш љ и в, cf. слаб.

1\. **љу̏ба**, f. (voc. љу̏бо) 1) (ст.) die Gattin, conjux [cf. љуби]: Чија с' *љуба*, чија ли си сеја?| Ја сам *љуба* Јове Поповића — Остаје му *љуба* нељубљена — Младога ме мајка оженила,| Вјерне сам се *љубе* наљубио — 2) [*Љуба*] хyp. v. Љубица.

2\. *љу̏ба*, f. *она соха у коју се вата теле кад се крава музе.*

љу̑бав, f. die Liebe, amor [cf. љубов]: учини ми љубав (sei so gut, thu mir den Gefallen, кад који што моли кога); дела, љубави ти (у Шумадији: *љубаве* ти), fac quaeso, fac sis.

љу̑бава̑н, вна, вно, liebevoll, amans. [cf. љубован; љубежљив].

љубавни̏к, m. еј љубавниче! ruft man einem Unbekannten zu, dem man etwas sagen will. [cf. љубовник].

љу̑базан, зна, зно, (у Ц. г.) geliebt, lieb, carus. [cf. љубимни].

љубазни̏к, m. der geliebte Freund, amatus, dilectus.

љубазница, f. die Geliebte, amasia. [vide милосница].

љубазно̑ст, љу̑базности, f. die Lieblichkeit, suavitas.

љу̑бак, љу̑пка, пко, lieblich, amabilis.

љу̏бац, љу̏пца, m. (у Дубр.) vide пољубац: пошљи ми *љубац.*

љубѐжљив, а, о, (у Дубр.) liebevoll, suavis. [cf. љубаван].

Љу̑бен, m. Mannsname, nomen viri.

Љубѐнко, m. Mannsname, nomen viri.

љу̑би, f. indecl. (по југоз. кр.) vide [1] љуба [1]: Ал' дотрча *љуби* невијерна,| При руци јој гајтан пререзала —

Љубивоје, m. Mannsname, nomen viri.

љубидра̑г, m. (по југоз. кр.) vide [1] драгољуб: Око града цв'јећа *љубидрага* —

љубимни̑, а, о, lieb, geliebt, dilectus [vide љубазан]: Браћо моја *љубимна* дружино!| Немој који пушку опалити| На бијесна Анровић Ибра —

[**Љубинић**, m. село у ваљевском округу; *види* s. v. Јошевица.]

Љубѝнко, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̑биње, n. у Херцеговини под Требињем варошица (од неко 150 Турскијех кућа) у пољу које се зове Конац. Казивали су ми да је у Љубињу права столица кадије Требињскога, ein Städchen in der Herzegowina, urbs Hercegovinae.

љу̑бињски̑, ка̑, ко̑, von Љубиње.

љу̏бити, љу̑би̑м, v. impf. 1) küssen, osculor. cf. цјеливати. — 2) (ст.) küssen, vocabulo puro sensu obscoeno, cf. обљубити: С такијем се Вилин не братими,| Већ такијех вјерне љубе *љуби* — 3) lieben, amo [cf. миловати 2, пазити 1, севдити]: Чудна чуда Пивљанина Баја,| Чудно ли га господари *љубе* — У њих, Мујо, ако Бога *љубиш* — Окани се, ако Бога *љубиш* —

Љу̑би̑ћ, Љу̑би̑ћа, m. брдо у нахији Рудничкој према Чачку —

Љу̑бица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — [*љубица*] 2) vide љубичица: *Љубица* је сама рекла| Да је први цв'јет од љета — По киту *љубице,*| По другу ружице — 3) (у Боци) трава маца, којом се кошнице мажу, melissa officinalis, cf. [vide] матичњак [2]: На *љубицу*, мајко,| У свој домак, мајко! (говори се роју).

љу̑бичаст, а, о, veilchenblau, violaceus. [cf. мореневиш].

љу̑бичица, f. (у Сријему и у Бачкој *љубичица*) das Veilchen, viola (viola odorata Linn). [cf. вијола (виојла), љубица 2].

Љу̑биша, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̑бишња̑, f. adj. планина између Лима и Таре, Name eines Berges, montis nomen.

љу̑бља̑ј, љу̑бљаја, m. (у Далм.) морска риба, која се Талијански зове baucino [branzino], Art Seefisch [Seebarsch], piscis quidam marinus [labrax lupus C. V.].

љу̑бље̑ње, n. 1) das Küssen, osculatio. — 2) das Lieben, amor.

љу̑бнути, не̑м, v. pf. dim. v. пољубити: *Љубну* је једном и другом —

Љу̑бобрат, m. Mannsname, nomen viri.

љу̑бов, f. vide љубав.

љу̑бо̑ван, вна, вно, vide љубаван.

Љубо̑виђа, f. ријека у нахији Сокоској, утјече у Дрину.

љу̑бо̑вник, m. (по Крајини Неготинској; а Власи онуда кажу *јубовник*) der Geliebte, amasius. cf. [vide] љубавник.

љу̑бо̑вница, f. (по Крајини Неготинској; а Власи онуда кажу *јубовница*) Geliebte, amasia. [vide милосница].

љу̑бо̑вца, f. (ст.) dim. [v.] љуба: Не ће Пуљо гроша ни дуката,| Веће иште љепоту ђевојку| Тавну поноћу за вјерну *љубовцу* —

Љу̑бо̑је, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̑бомир, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) као кнежина у Херцеговини у Љубињском кадилуку.

љу̑бо̑родан, дна, дно, (у Боци) љубазан (к другима), liebreich, zuvorkommend, humanus, comis.

Љу̑босав, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̑босава, f. Frauenname, nomen feminae.

Љу̑бо̑тињанин, m. (pl. Љу̑бо̑тињани) човјек из Љуботиња.

Љу̑бочки̑, m. | **Љу̑бочко̑**, n. | **Љу̑бошки̑**, m. | **Љу̑бошко̑**, n. } adj. град и кадилук у Херцеговини више Макарске (ту је све Римскога закона осим Турака), eine Stadt in der Herzegowina, urbs Hercegovinae.

љу̏да, f. (у Бачкој и у Банату) augm. von човјек. cf. људина, људескара.

људѐскара, f. augm. v. човјек. [vide људа].

љу̏ди, љу̏ди̑, m. pl. [cf. љуђи] 1) die Menschen, homines. — 2) die Leute, homines.

љу̏дина, f. vide [људа] људескара.

љу̏диште, n. (у Ц. г.) der Unmensch, moralisches Ungeheuer von einem Menschen, homo inhumanissimus, monstrum hominis: био чоек, па сад *људиште.*

људо̀мора, f. m. (у Сријему) каже се пандуру, који н. п. на спахијскоме послу не да људима одморити се, ein Schimpfwort für einen strengen herrschaftlichen Beamten, convicium in quaesitorem domini severum.

1. **љу̏дски**, ка̄, ко̄, menschlich, Menschen=, humanus: људски човјек (у Дубр.) ein ordentlicher Mensch.

2. **љу̏дски**, adv. männlich, menschlich, gehörig, humano more, ut vir: не зна *људски* (него паски или Цигански); хоћеш *људски!*

љу̏дско̄ст, љу̏дскости, f. (у Паштр.) die Menschlichkeit, humanitas. cf. људскота.

људско̀та, f. (у Паштр.) vide људскост.

љу̏дство, n. die Menge Leute, multitudo.

љу̏ђи, m. pl. (у Ц. г.) vide људи: Да је суда у овије *љуђи* — Ако буде како *љуђи* кажу —

љу̑љ, m. (у Далм.) у шеници некакав изрод налик на штур јечам, којега кад човјек више изије, кажу да се опије тако да се за три дана једва отријезни, der [Taumel=]Lolch, lolium [temulentum L.]. cf. врат[2].

љуља̏јка, f. (у Дубр.) vide љуљашка, цуљајка.

љу̏љање, n. das Wiegen (auch das Hutschen), agitatio in cunis, aut in machina suspensa. [cf. зибање, цуљање].

љу̏љати, љу̏ља̄м, v. impf. 1) wiegen, agito cunas. [cf. зибати, цуљати]. — 2) (österr.) hutschen, agito in machina suspensa.

[**љуљати се**, љуљам се, v. r. v. љуљати; cf. шикати се 2, њихати (њијати) се.]

љу̏ља̄шка, f. die Schaukel, (österr.) die Hutsche, machina suspensa, oscillum. [cf. љуљајка, цуљајка].

љу̏љнути, нѐм, v. pf. der Wiege einen Schwung geben, commoveo cunas. [cf. зибнути, шикнути 1].

љу̑ љу̑! singt man beim Wiegen der Kinder, ita accinunt infanti in cunis.

љу̏љушка̄ње, n. dim. v. љуљање.

љу̏љушкати, ка̄м, dim. v. љуљати.

Љу̏ма, f. некако мјесто: И искупи *Љуму* и Тополу —

љу̏ма̄ње, n. das Vorwärtstreiben, Daherschlendern, incessus modo defessi.

љу̏мати, ма̄м, v. impf. daherschlendern, incedo more defessi.

љу̑пине, f. pl. (у Дубр.) љуске, н. п. од јаја, рибе, die Schalen, Schuppen, putamen, squamae. [vide љуска].

љу̑пка, f. *1)* die Zelle *(у сату, у кошници)*. — *2)* vide јуфка.

љу̏пко̄ст, љу̏пкости, f. die Lieblichkeit, amoenitas.

Љу̏пча, f. планина у Хрватској близу Плашкога, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

љу̏пчац, љупча̏ца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam.

љу̏ска, f. (pl. gen. љу̏са̄ка̄) [cf. љупине] 1) die Schale, testa, putamen (н. п. од јајета). — 2) н. п. од рибе, die Schuppe, squama.

љу̏скав, а, о, н. п. гвожђе, које се љушти у ковању, blätterig, quod in lamellas dissolvitur. cf. дрозгав.

љу̏снути, нем, vide љоснути.

љу̑т, љу̏та, то, (љу̑ти̑, та̑, то̑, adv. љу̑то, comp. љу̏ћи̑) 1) н. п. сирће, ракија, шипак, рен, herb, acerbus. [cf. оштар 2, ћескин]. — 2) erbost, iratus, exacerbatus. [vide иједак]. cf. љутит, срдит. — 3) böse, saevus, н. п. љута гуја. cf. жесток. — 4) н. п. љути сиромах, äußerst arm, miserrimus: Топал паша *љута* страшивица — У њињу је *љута* пијаница — 5) љу̑то гво̑жђе, spröde, durus. cf. [vide] крт [2].

Љу̑та̑, f. adj. многе ријеке зову се овако, н. п. код Котора, у Конављу (ова ондје извире и понире), у жупи Дубровачкој, Name mehrerer Flüsse, nomen fluviorum.

љута̑к, љута́ка, m. (у приморју) љути шипак, wilder Granatapfel, [punica granatum L.].

љу̑тац, љу̑ца, m. т. ј. камен, harter Stein, saxum durum: Два *љуца* камена нигда добро брашна мљети не могу.

Љу̏теза, f. мјесто камените у Цуцама: Из торине у *Љутезу* љуту —

љу̏тика, f. (у Дубр.) vide аљма (лук).

љути̏на, f. 1) die Herbe, acerbitas. — 2) мори ме љутина, Sodabrennen, soda, pyrosis. — 3) die Erbostheit, irritatio.

љу̏тит, а, о, zornig, iratus. [cf. арли; vide иједак].

љу̏тити, љу̑ти̑м, v. impf. böse machen, erbosen, irrito, ad iram excito.

љу̏тити се, љу̑ти̑м се, v. r. impf. 1) erbosen, excandesco. — 3) љути се зима (кад на великој зими проминче снијег, а од зиме не може добро да удари).

Љу̏тица, m. 1) з. В. Богдан, der böse (schlimme) Bogdan. — 2) [*љутица*] (у Грбљу) змија љутица, die Böse, acerbus: Тако се не вукао потрбушице као змија *љутица*.

љу̏тич, m. [љутић(?), m. 1) ranunculus L. — 2) ranunculus steveni Bess.]

љу̏тња, f. die Erbosung, excandescentia.

1. **љу̑то**, bitter, arg, acerbe: *љуто* ти га превари: *Љуто* Јанко коња udaраше, А *љуће* му коњиц побјегао — *Љуто* гледа Рњу Мустаф-агу —

2. **Љу̑то**, m. hyp. v. Љутица: Оде *Љуто* двору бијеломе —

љу̑то̑ гво̑жђе, n. (у Ц. г.) der Stahl, chalybs. [vide] надо[3]. cf. челик.

љу̏ћавина, f. (у Боци) [vide] штуцање, das Rülpsen, eructatio. cf. ригавица, штукавица.

љу̏ће̑ње, n. das Erbosen, exacerbatio.

љу̏ште̑ње, n. das Schälen, decorticatio.

љу̏штика, f. vide комушина [1] (од кукуруза).

љу̏штити, љу̏шти̑м, v. impf. 1) schälen, decortico. [vide комити 1]. — 2) vide [чупати 2] гулити 4.

љу̏шчица, f. dim. v. љуска.

М

1. ма, 1) aber, at, [vide 1] а л и [1], cf. а: Све си добро учинио,| *Ма* си само сагрешио — 2) vide макар: *ма* шта било.
2. ма̑! 1) (у Боци) vide [2] на̑: *ма* ти ово. cf. мај. — 2) vide ма̑ ма̑.
3. ма̏ (ма̑), ма̏а, m. vide мах.
ма̏ала,* f. vide **махала.**
ма̏алица, f. vide **махалица.**
ма̏аница, f. vide **маханица.**
ма̏ање, n. vide **махање.**
1. **ма̏ати,** ма̑ше̑м, vide **махати.**
2. **ма̏ати,** ма̑а̑м, vide **ма̏хати.**
ма̏а̑ч, маа́ча, **мава̑ч,** мава́ча, m. vide **махач.**
ма́вез, m. (у Сријему) плави памук, blaues Baumwollenes Garn, fila xilina. [cf. тифтик].
ма̀вен, мавѐна, но, (ма̀вени̑, на̑, но̑) vide [м о д а р] плав.
ма́ви,* adj. indecl. vide [м о д а р] мавен.
ма́ви-пи́ру̑з[*]: Једна гора од били-биљура,| А друга је од *мави-пируза* —
ма̏виш[*], m. (у војв.) eine Art Mehlspeise, cibi farinacei genus (österr. Schneeballen, Krapfenteig in Schmalz gebacken).
ма̏вишњак, m. vide ковртач.
мавлу́та [* малвута], f. Art türkischen Mantels, pallii turcici genus.
Ма̏врен, m. Mannsname, nomen viri.
мага́за,* f. das Magazin, horreum. [vide магацин]. У Биограду држе у магазама со, жито и брашно; а у Јадру (око Лознице) оплету магазу од прућа па наспу у јесен јабука браница те стоје преко зиме.
магаза̀рина, *f. плата за какву робу што стоји у магази.*
магаза̀џија[*], m. der ein (wenn auch kleines) Magazin hält, und daraus verkauft, tabernarius.
мага̀зица, f. dim. v. магаза.
Ма̀гани̑к, m. високо брдо близу Планиника, ein Berg, nomen montis.
ма̀гањѐње, n. das Verunreinigen, pollutio.
ма̀гањити, њи̑м, v. impf. verunreinigen, polluo: немој се поганити ни *магањити*.
мага̀ра̑н, магара́на, m. у пјесми мјесто *магарац*: А у боју цара Татарана| Погубише, као *магарана* —
ма̀гарац, ма̀га̑рца, m. 1) der Esel, [equus] asinus [L.]: Не зна (ни) колико *магарац* у кантару. *Магарца* одведи и на Јерусалим, он ће опет бити магарац. cf. товар [2], кењац. — 2) vide торбоноша 2. — 3) (у Бјелоп.) к о б и л а [2] у воденици.
ма̀гаре, рета, n. der junge Esel, das Eselein, asellus. [cf. пулак, пуле, товарче].
магарѐћи̑, ћа, ће, Esels-, asininus. [cf. ошљи, товарски].
[**магарећи кашаљ,** m. vide рикавац 1.]
мага̀рече, (zum Scherze als gereimte Antwort auf eine ungereimte Anrede): А. Добар вече.| Б. Узјао на *магарече* (кад когод рекне добар вече у невријеме, само шале ради).
ма̀гарица, f. die Eselin, asina. [cf. кењача 2, кењица, товарица].
ма̀гаричин, а, о, der Eselin, asinae.
ма̀гаричина, f, augm. v. магарица.
ма̀га̑рчев, а, о, des Esels, asini. [cf. кењчев].
Ма̀га̑рчево Бр̏до, n. брдо код Карловаца (близу Магарчева брда има онђе један извор, који се зове *Ешиковац* а *ешек* у Турском језику значи магарац; даклем је Ешиковац род с Магарчевим брдом!).
ма̀га̑рчѐње, n. 1) das Esel-nennen, τὸ asinum appellare. — 2) das Handeln oder Reden wie ein Esel, τὸ dicere aut facere ut asinus.
ма̀га̑рчина (мага̑рчина), f. augm. v. магарац.
ма̀га̑рчити, чи̑м, v. impf. кога, zum Esel machen, Esel nennen, reddo asinum appello.
ма̀га̑рчити се, чи̑м се, v. r. impf. sich wie ein Esel betragen, dicere aut facere ut asinus.
мага̑рчић, m. dim. v. магарац. [cf. товарић, товарчић].
мага̀ци̑н, магаци́на, m. (у војв.) das Magazin, horreum. cf. [житница, магаза 2,] амбар [1].
ма̀гиња, f. (у Дубр.) die Meerkirsche [Weichselkirsche, Steinweichsel], arbutum [prunus mahaleb L.]: У ђевојке црне очи, како *магиња* —
магистра̑т, магистра́та, m. vide **мађистрат.**
магистра̑тски̑, ка̑, ко̑, vide **мађистратски.**
ма̀гла, f. (acc. ма̏глу) der Nebel, nebula [cf. тама 2]: Ђе је *магли* пањ извалила (рече се у шали као варајући онога коме се говори); Заједе се један прамен *магле* —
Ма̀гла̑ј, Ма̀глаја, m. [град у Босни]: У *Маглаја* бијелога града —
маглац, cf. пипавица.
ма̀глити, ли̑м, v. impf. einen Nebel um sich verbreiten (z. B. durch Tabakrauchen), nebulam offundo.
ма̀глица, f. dim. v. магла.
магло̀вит, а, о, neblicht, nebulosus.
маглу̀штина, f. augm. v. магла.
ма̀гљење, n. das Umnebeln, obnubilatio.
ма̏деж, m. vide [2] младеж.
маду̀ница, f. (у Дубр.) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
ма̀ђије, ма̑ђи̑ја̑, f. pl. vide чини: Бацила је на себе *мађије* —
[**мађион,** а, о, hexenmeisterisch, magicus: *види* s. v. мора.]
ма̀ђиони̑к, m. (у Боци) der Hexenmeister, magus. Мађионик је мало налик на вјештицу, али се не може као она претворити у другу животињу, него носи уза се различне мађије, као н. п. игле без ушију, сиједе длаке из главе, осјечене нокте, пређу која је сагрињала, црну вуну и т. д.; па кад хоће коме

да науди, он зна које од овијех мађија ваља саставити и на какво зло намијенити (и за то игле без ушију нико не ће узети кад је гдје нађе). Приповиједа се да су гдјекоји овако замађијани људи по молитвама свештеничкијем (испод петрахиља) избљували све оне мађије којима су замађијани, па најпослије и само своје срце.

мађионица, f. жена која мађије састављa, eine Zauberin, maga.

мађистор, m. vide учитељ.

мађисторов, а, о, vide учитељев.

мађисторовица, f. vide учитељевица.

мађисторски, кā, кō, vide учитељски.

мађистрāт, мађистрáта, [магистрат] m. (у војв.) der Magistrat, senatus.

мађистрāтски [магистратски], кā, кō, magistratisch, senatorius.

Мађупак, пка, m. (у Бару) vide Циганин, Јеђупак.

мађупац, пца, m. (у Ц. г.) der Koch, coquus. [vide кухар.] cf. кувар, мађупница.

мађупачки, а, о, (у Бару) vide Цигански.

Мађупка, f. (у Бару) vide Циганка.

мађупница, f. Klosterküche, culina monasterii. [cf. довија].

Мађупче, чета, n. (у Бару) vide Циганче.

Маевица, f. (Мајевица?) Berg in Bosnien dem Цер und Гучево gegenüber.

маецак, цка, цко, } dim. v. мали.
маечак, чка, чко, }

мажа, f. (у војв.) der Zentner (100 Pf.), pondus centenarium.

мажење, n. das Verhätscheln, corruptio per nimiam indulgentiam. [cf. 3 печење, чепљење].

мажце, цета, n. (у Ц. г.) vide машче.

маза, f. 1) das Hätscheln, indulgentia: Од *мазе* је прси раздрљила — 2) das Muttersöhnchen, ein verhätscheltes Kind, deliciae matris, puer (puella) corruptus nimia indulgentia: *маза* материна. cf. [2] пека.

мазалица, f. 1) die Oelbüchse, pyxis olei. [vide уљарица]. Мазалицу носе људи који имају оружје; она је од жута танећета или од мједи и на каишу виси о појасу; у њој је масна крпа којом се маже оружје да не би зарђало. — 2) оно чим поп мироноше. — 3) од древета чим зидари зид мажу. — 4) Schmeichler, adulator: ала је мазалица. cf. [vide] удворица. — 5) (у Ц. г.) das Schmeichelreden, blanditiae.

мазало, m. ein schlechter Maler (eigentlich der Anstreicher), pictor imperitus.

мазан, зна, зно, н. п. дијете, verhätschelt, indulgentia corruptus.

мазање, n. 1) das Salben, Schmieren, unctio. — 2) die Salbe, unguentum: Гребеном се очешљала,| А *мазањем* намазала — 3) das Schmeicheln, adulatio.

мазати, мажēм, v. impf. 1) schmieren, salben, ungo. — 2) око кога, streicheln, schmeicheln, demulceo verbis. — 3) (љесковом масти) stark schlagen, fuste dolo. [vide тући 1].

мазга, f. die Mauleselin, das Maulthier, [equus] mulus [L.], mula, cf. [мазгов, масак,] маска: Но товари *мазге* и сејсане — [cf. божје благо].

мазгал[*], m. } 1) vide пушкарница. — 2) мазгале
мазгала[*], f. } по њиви (празна мјеста куд ништа није поникло). — 3) разваљена мјеста на огради или на шанцу, Breſche, munimentorum ruinae.

мазгалија, f. dummes Zeug, nugae, ineptiae: прави којекакве *мазгалије*.

Мазгит, m. поље у Косову између Лаба и Ситнице; ту кажу да је био чадор Муратов: Мурат пао на *Мазгит* на поље,| Уватио и Лаб и Ситницу —

мазгов, мазгова, m. der Maulesel, mulus (каже се и човјеку). [vide мазга]. cf. масак.

мазија, f. 1) vide [надо 3] челик. — 2) die Probe des glühenden Eisens und heißen Wassers, experimentum per ignem. У Србији су до скора кашто *вадили мазију*, т. ј. кад на каквога човјека реку да је што украо, а он се одговара да није, онда узваре пун казан (или велики котао) воде, па у ону врелу воду метну комад врућа усјала гвожђа (или камен), а онај, на кога веле да је украо, засуче рукаве, па објема рукама извади оно гвожђе из воде. Ако он не буде украо оно што на њега говоре, не ће се ожећи ни мало, ако ли буде украо, изгореће му руке (ја не знам ни једнога који је вадио мазију да се није ожегао, а знам двојицу што су им руке изгореле: Панту Стаменићу из Јадра, из села Тршића, и Митру Туфекчији из Рађевине, из села Мојковића).

мазити, мāзӣм, v. impf. н. п. дијете, hätscheln, corrumpo nimia indulgentia. cf. блудити, [1 печити].

мазити се, мāзӣм се, v. r. impf. sich verhätschelt betragen, nimie sibi indulgere [cf. блудити се, печити се, чепити се]: немој се мазити.

мазно (мāзно), (у Ц. г.) лијепијем ријечима, као *мажући*, schmeichelhaft, blande: Обећава му *мазно* на празно.

мазнути, нēм, v. pf. 1) einmal schmieren, ungo. — 2) einen Hieb versetzen mit dem Säbel, Stock, percutio.

мазушка, f. (у Шумад.) каурски лонац, ein österreichischer Topf, ollae genus.

мазушчица, f. dim. v. мазушка.

маина, 1) f. die Windstille (auf dem Fluße), silentium venti, malacia. — 2) [*Маина*] m. Einer von Маине.

Маине, f. pl. као мала кнежина или племе у планини између Будве и Црне горе.

маите, f. pl. (у Хрв.) ковче на прсима. cf. [vide] имбрете.

мāј, (у Босни) vide [2 на] нај: Забун аста! *мај*, ослади уста —

1. **маја,*** f. 1) vide квасац. — 2): Немој који

пушку опалити,| Док не пукне мога цефер-дара,| Е сам њега добро напунио,| Седам *мајах* зеленога праха —

2. **ма̏ја**, f. 1) һур. v. мајка, највише снахе свекрву тако зову. — 2) vide с т а н а р и ц а, редуша: Ђе је много *маја,* ту је мало јаја. [— 3) vide златоје].

Ма̀јда, f. Frauenname, nomen feminae.

ма̀јдан,* m. 1) die Erzgrube, fodina. — 2) der Fundort, domicilium: ту је *мајдан* од ђевојака, од добријех коња и т. д. cf. матица [3].

Ма̀јдан-Пѐк, m. [сада варошица] у Србији у Поречкијем планинама.

ма̀јдански̑, ка̑, ко̑, Gruben-, fodinae.

ма̀јде (ма̑јде), (по југоз. кр.) [vide] заиста, gewiß, certe: *Мајде* Ченгић Смаил-ага не ћу — *Мајде* не ћеш, стари ђеде —

мајдо̀нос,* m. die Petersilie, petroselinum. [vide першун 1].

ма̀јин, а, о, der ма̏ја, *τῆς* маја.

ма̀јка (ма̑јка), f. die Mutter, mater. [cf. мати; мале, 1 мама 1, нана 1, нена, бика, дада, дајка].

ма̀јкато, у пјесми vide мајка: А дјевојко, кал'око!| Ид' упитај *мајкато* —

ма̀јкин (ма̑јкин), а, о, der Mutter, matris. [cf. мајчин].

ма̀јкина ду̏шица, f. der Quendel, thymus serpillum Linn. [cf. бабина душица, поповац].

ма̏јковић, m. (у Боци) н. п. деде мајковићу! као мајчин син, der Muttersohn, matris deliciae.

ма̀јмун,* m. der Affe, simius. [cf. шимија].

ма̀јмунаст, а, о, äffisch, simiae similis.

ма̀јмунов, а, о, des Affen, simii.

ма̀јмунски̑, ка̑, ко̑, Affen, äffisch, simiarum.

ма̀јмунча̑д, f. (coll.) die jungen Affen, simiolae.

ма̀јму̑нче, чета, n. der junge Affe, simiola.

мајо̀лика [мајулика], f. (у прим.) Majolika-Krug, vasis fictilis genus. [vide] б о к а р, cf. бардак, милојка.

ма̀јстор, m. 1) der Meister, magister. [cf. мештар]. — 2) Meister, peritus. [cf. вјештак].

мајсто̀рија, f. die Kunst, artificium [cf. вјештина]: то није никаква *мајсторија* начинити; *Мајсторија* козе пасе: двије отјера а три дотјера.

мајсто̀риса̑ње, n. das Verfertigen einer Sache als Meister, artificium.

мајсто̀рисати, ришем, v. impf. meistern, als Meister an etwas arbeiten, artificium exerceo in aliqua re.

ма̀јсторица (мајсто̀рица), f. die Meisterin, uxor magistri.

ма̏јсторичин (мајсто̀ричин), а, о, der Meisterin, magistrae.

ма̀јсторов, а, о, des Meisters, magistri.

мајсто̀рски̑, ка̑, ко̑, meisterlich, egregius.

мају̀лика, f. vide **мајолика.**

ма̏ју̑р, m. der Meierhof, villa. [vide салаш 1].

мају̀рица, f. die Meierin, villici uxor, villica. [cf. мајурџијница].

мају̑ричин, а, о, der Meierin, villicae.

мају̑рџија, m. der Meier, villicus. [vide заностат].

мају̑рџијин, а, о, des Meiers, villici.

мају̑рџијница, f. vide мајурица.

мају̑шан, шна, шно, dim. v. мален.

мајче̏тина, f. augm. v. мајка. [cf. мајчина, мајчурина].

ма̏јчин, а, о, vide мајкин.

ма̀јчина, f. vide мајчетина.

ма̑јчићи, m. pl. (у Рисну) као да су од једне мајке, als Brüder, ut fratres.

ма̑јчица, f. dim. das Mütterchen, matercula.

мајчу̀рина, f. vide мајчетина.

ма̏к, ма̏ка, m. der Mohn, papaver [somniferum L.]: тјера *мак* на конац (кад ко што хоће до најмањега да истјера на крај).

ма̀каза̑р, m. (у Сријему) der Rebenstecher, curculio bacchus [lethrus cephalotes Fabr.]. cf. [рауш;] стричак.

ма̀казе,* ма̏ка̑за̑, f. pl. vide ножице.

ма̀казице, f. dim. v. маказе.

ма̀кал, кља, m. (у Ц. г.) vide обарача.

ма̀кар, und sollte auch, wenn auch, etiamsi [cf. 1 ма 2]: *макар* како било; *макар* ни један не дошао. Макар где, макар кад, макар ко, макар како, макар куд, макар чији, макар по што, макар што.

ма̀каре[*], f. vide [с к е л а 3] скеле, лазила.

Ма̏карије, m. 1) име, особито калуђерско. — 2) eine Gegend, regio quaedam [vide Макарска]: Докле дође *Макарију* тврдом —

Ма̏каријево, n. кад сам пјевача запитао гдје је то Макаријево и шта, он ми одговори да је *Макарска*: Право иде уз *Макаријево,*| Докле дође зеленој Габели —

Ма̏карска̄, f. adj. мала варошица у приморју између Цетине и Неретве. [cf. Макарије 2, Макаријево].

мака̀ру̑н, макару̀на, m. (у Барањи) vide карчамак.

ма̑ке, f. (у Грбљу) Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Маки̏вије, f. pl. некакав светац који чини ми се да пада први дан Госпођина поста.

ма̀киња, f. vide машута.

Ма̀ки̑ш, m. поље више Биограда поред Саве (између Топчидера и Остружнице).

[**ма̏кле̑н**, m. (у Ц. г.) vide маклен.]

ма̀кља, f. das Schabmesser, Schabeisen, Schabehobel, culter doliarii.

ма̀кља̑ње, n. 1) das Schaben, rasio. — 2) das Schlagen, verberatio. — 3) das viele Gehen.

ма̀кљати, љам, v. impf. 1) schaben, scabo. — 2) fig. für: schlagen, dedolo. [vide тући 1]. — 3) viel gehen, incedo: има доста до куће пјешице *макљати.*

ма̏кљен (ма̏кле̑н), m. (у Ц. г.) некакво дрво, налик на кун [Französischer Ahorn, acer monspessulanum L.; cf. кун 2].

ма̀кљење, n. das Schaben, rasio.

ма̏кљити, љӣм, v. impf. schaben, rado.
ма̏кљица, f. dim. v. макља.
макна̀прала̄ im Scherze; auf und davon, abiit, excessit. cf. издирала.
ма̀кнути, ма̏кне̄м, vide **маћи.**
ма̏ко! (ма̄ко!) ein charakteristisches Interkalare, wenn ein Zigeuner redend eingeführt wird. [cf. шунте].
ма̀ков, а, о, Mohn-, papavereus.
ма̀ковача, f. пита од мака као гибаница, eine Art Mohnkuchen, placenta quaedam papavere condita.
ма̀ковина, f. in der Redensart: танак без као маковина, Mohnzeug, e papavere.
ма̏ковӣште, n. 1) Ort, wo ehemals Mohn gestanden, locus ubi papaver fuit. — 2) [*Маковиште*] планина (или брдо?) [село у ужичком округу] у Србији. cf. Дрмановина.
мако̀вскӣ, ка̄, ко̄, н. п. кец, das Treffle-As.
ма̀кокундрац, m. cf. кундрац.
Ма̀кра, f. hyp. v. Макрена.
Ма̀крена, f. (у војв.) ein Frauenname, nomen feminae.
Ма̀креница, f. dim. v. Макрена.
Ма̀кса, m. (ист.) vide Максо.
Ма̀ксим, m. Maximus, Maximus.
Макси̏мац, мца, m. dim. v. Максим.
Макси̏мчић, m. dim. v. Максимац.
Ма̀ксо, m. (јужн.) hyp. v. Максим. [cf. Макса].
ма̀кул,* adv. макул учинити, vide договорити се: И тако су *макул* учинили, Да не смију њему ударити —
ма̀куп[*], m. vide [З ј о в а] битанга 2.
ма̀л,* ма̀ла, m. 1) das Vermögen, facultas: Није речено да се вјерује *малу*, него Богу; Млада мома *мал* до века — 2) мал му је, es geschieht ihm recht, habeat sibi.
1. **ма̀ла**[*], f. vide **махала.**
2. **ма̀ла̄**, f. [adj.] 1) (у Дубр.) женско дијете, die Kleine, parva. cf. [vide] машута.
[**мала водица**, vide зламење 1; *види* s. v. водица 2б.]
малакса̀вање, n. das Ermüden, defatigatio.
малакса̀вати, мала̀ксава̄м, v. impf. ermüden, defatigor.
мала̀ксати, ма̀лакше̄м, v. pf. schwach werden, debilitor. [vide ослабити 1]. cf. изнемоћи.
ма̀ла̄ пу̏шка, f. die Pistole, pistola (telum manuarium ignivomum).
ма̀ла̄ сва̏дба̄, f. (у Биогр.) она част кад род дјевојачки долази зету у походе; гдјекоји ово чине осми дан послије праве свадбе, а гдјекоји одмах други дан свадбе.
ма̀лахан, хна, хно, (по југоз. кр., а особито у Дубр.) vide [1 м а л и] мален: Ни *малахна* ни велика —
малва̀сија, f. (у Дубр.) 1) некака лоза, Art Weinrebe, vitis genus. — 2) Wein davon, der Malvasier, vinum Malvasense.
малву̀та[*], f. vide **мавлута**: С њега скида дугмали *малвуту* —
ма̀ле! (особито у пјесмама) Mutter! mater! (wie брале, селе) [vide мајка]: Пођо по путу, *мале*! по камениту, Срето девојку, *мале*! из бање иде —
ма̀лен, мале̏на, но, (ма̀ленӣ, на̄, но̄) vide [1]мали: Гледах мому *из малена*, *Из малена* до голема —
Ма̏лен, m. vide **Маљен.**
мале̏ница, f. (у Дубр.) vide [м л и н] млиница.
Мале̏сија, f. Турска или Арнаутска Брда око Скадра: Он покупи *Малесију* љуту —
Ма̏лета, m. Mannsname, nomen viri.
Ма̏леш, Мале̏ша, m. Mannsname, nomen viri.
1. **ма̏лӣ**, ла̄, ло̄, (adv. ма̏ло, comp. ма̏њӣ) (cf. [малахан, 1] мален) 1) klein, parvus. — 2) из мала, von Kindheit an, a parvo: Два се драга *из мала* гледала —
2. **ма̏лӣ**, ма̄ло̏га, m. [adj.] (у Дубр.) мушко дијете, der Kleine, parvulus. [vide малиш].
Ма̏лӣ Бо̏жић, m. das neue Jahr, calendae Januariae (ново љето ist in Serbien unbekannt).
Ма̏лӣ Ђу̏рђев да̏н, m. (у Лици) кад се наврши недјеља дана по Ђурђеву дне, der achte Tag nach dem Tage des heil. Georg, dies octavus a die S. Georgii.
ма̏лӣм, умало, bald, beinahe, paene. [vide мало 2].
ма̀лӣн, малѝна, m. име коњу у овоме комадићу од некаке пјесме: Хајде, Вуче, да ћерамо Турке; Ако да Бог, те их сустигнемо, Бирај, Вуче, коња, ког ти драго: Ил' врранчића Попрженовића, Ил' *малина* Гојена Алила; Не да Тале своје кулашине Јал' без ране, јал' без мртве главе.
1. **малѝна**, f. die kleine Anzahl, parva manus, paucitas: нас је малина (unser sind wenig).
2. **ма̀лина**, f. (pl. gen. ма̄лӣна̄) 1) Wegedorn, Christdorn, [Himbeere, rubus idaeus L.] paliurus. [cf. суница]. — 2) [*Малина*] Frauenname, nomen feminae.
Ма̀лӣнка, f. Frauenname, nomen feminae.
Малѝсор, m. човјек из Малесије: Дочека га тридест *Малисора* —
ма̏лити, ма̏лӣм, v. impf. verringern, weniger machen, entziehen, minuo.
[**Мали Тимок**, m. vide Црна Река 1.]
малѝш, малѝша, m. (voc. ма̏лӣшу) Kleiner, parvulus [cf. 2 мали]: иди, малишу, донеси ми — (реку дјетету кад му не знаду имена).
Ма̀лиша, m. Mannsname, nomen viri.
ма̀л-кадуна[*], f. *Мал-кадуна*, вирна љубо моја —
ма̀лко, dim. v. мало. [cf. малчице].
ма̏ло, (comp. ма̏ње) [1)] wenig, parum: мало прије, unlängst, vor einigen Minuten; мало кад, selten, raro; мало по мало, allmälig, sensim. Није жао на *мало* него на заборављено. [cf. мрвице]. — 2) мало не падох, мало ме не уби, мало није умр̏о, мало у око не удари, bald, brevi. [cf. 2 лаком, малим, умало].
Ма̀лова̄н, m. 1) планина у Босни *изнад Шуице*, ein Berg in Bosnien, mons Bosnae: У Шуице поврх *Малована* — 2) брдо у Хрватској близу Грачца, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

мало̀вечан, чна, чно, (ист.) vide маловјечан.

мало̀вијећник, m. (у Дубр.) који је за републике припадао у *мало вијеће*, Mitglied des Kleinen Rathes (zur Zeit der Republik in Ragusa), socius senatus minoris (rei publicae Ragusanae).

мало̀вичан, чна, чно, (зап.) vide маловјечан.

мало̀вјечан, чна, чно, [јуж.] von kurzer Dauer, non diu durans.

ма̏лопрешњӣ, ња̄, ње̄, нео, frisch, recens.

ма̏лопрешњица, f. н. п. вода, т. ј. она која је мало прије донесена, као скорашњица, ein frisches Wasser, recens aqua.

Ма̀лош, Мало̀ша, m. (ст.): Из *Малоша* града бијелога —

Ма̀лта, f. / Malta (?), Meleda (?), Melita: Кад
Ма̀лтија, f. \ дођоше под проклету *Малту* — Господине од *Малтије* краљу —

ма̀лчиће̄, vide малко.

ма̏љ, ма̏ља, m. 1) die Ramme, fistuca. Маљеви су сви од дрвета, али су различно начињени: једни имају на сриједи држак за који човјек узме те маљем удара гдје хоће н. п. кад се како коље удара у земљу; други су тако тешки да их један човјек не може подићи и ови немају дршка, него се унаоколо утврде савијена дрвета која око њега од прилике стоје као пера на буздовану, па за ова дрвета узме по неколико људи те га подижу и њиме ударају; има маљева дугачкијех који нити имају на сриједи дршка ни унаоколо овијех дрвета, него су насађени на дрво од прилике као што се окомак натиче на вретено, па се за оно на што су насађени узимају и њима се н. п. набија земља од прилике онако као што се великијем тучком со или кава туче. — 2) (у Ц. г.) велики чекић, Hammer, malleus.

ма̏љав, а, о, mit Milchhaaren bewachsen, flaumig, lanuginosus.

ма̏ље, ма̏ља̄, f. pl. Flaum, das Milchhaar, lanugo.

[**Маљен** (Мален), m. планина у ужичком округу у Србији.]

маљѐница, f. u. m. der Kleine, kleiner Statur, homo parvus. [cf. маљо, мањо; стармали].

ма̀ље̂ње, n. das Verringern, deminutio.

ма̀љић, m. dim. v. маљ.

ма̀љӣц, маљи́ца, m. (у Ц. г.) мали чекић, ein kleiner Hammer, malleolus.

ма̀љица, f. der (Binder-) Schlägel, tudicula. [cf. балантић].

ма̏љка (cf. [vide] **махаљка**), f. das Bret, auf dem der Hanf abgeklopft wird, frangibulum pro cannabi.

ма̀љо, m. vide [маљеница] мањо.

ма̀љуга, f. (у Ц. г.) 1) vide пратљача. — 2) као древни самотвор маљ, eine Art Ramme, fistucae genus.

ма̄, ма̄! Laut, um die Kuh herbeizulocken, sonus alliciendi vaccam. [cf. 2 ма 2].

1. **ма́ма**, f. (voc. ма̂мо) [1)] hyp. v. мати. [vide мајка. — 2) vide златоје].

2. **ма̂ма**, f. die Wuth, furia, furor: Ој ђевојко, *мамо* и помамо —

3. **ма̂ма**, f. (у Ц. г.) vide мамац.

ма́мак, мка, m. онај кончић надно казанске луле, низ који ракија тече у капалицу. cf. коњић.

мама̀љуга, f. vide качамак.

ма́мац, мца, m. der Köder, esca. cf. [3 мама, 2] ме́ка.

ма̀менӣ, на̂, но̂, vide помаман: На зеленку коњу *мамено̄ме* —

ма̀мнаспра, f. ствар која је на продају а човјеку није од потребе да је купи, Geldlocker, pecuniam eliciens.

ма́мин, а, о, der Mama, matris.

ма́мити, ма̂мӣм, v. impf. 1) locken, allicio. — 2) у пјесми, мамити коња, т. ј. љутити га и тркати, in Wuth bringen, in furorem ago: Неко пјева, неко коња *мами*, Неко пали бистра џевердана —

ма̏мица, f. dim. v. мама.

ма̏мичин, а, о, der мамица, matris.

ма̏млаз, m. (у војв.) vide [лудак] блесан.

ма̏мљење, n. das Locken, allectio.

ма̀мљив, а, о, 1) који што мами у кога, der entlockt, qui elicit. — 2) (у Боци) мамљива пара, т. ј. која није с трудом и с правдом стечена, него измамљена, entlockt, allectus.

маму̀за,* f. 1) Sporn, calcar. cf. оструга [2, острога]. — 2) (у Барањи) vide [ковртач] девермавиш.

маму̀за̂ње, n. das Spornen, incitatio.

маму̀зати, за̂м, v. impf. spornen, addo calcar.

ма̀муран[*], рна, рно, vom Rausche noch benebelt, qui crapulam nondum exhalavit.

маму̀рлук,* m. die Nachwehen des Rausches, dolor capitis cet. a crapula: разбити мамурлук, die Nachwehen des Rausches (wieder durch Trinken) vertreiben, crapulam discutio bibendo.

мана [махана], f. Fehler, Tadel, vitium: нема *мане* на њему никакве, er ist ohne Fehler.

Мана̀сија, f. манастир у Ресави, задужбина Високог Стефана, ein Kloster, nomen monasterii.

ма̀настӣр, m. vide **намастир** (mit allen Ableitungen).

мангу̀лац, лца, m. eine Art leicht mästbarer Schweine, genus suis altilis.

мангу̀лица, f. das Weibliche von мангулац. [cf. басуља].

мангу̀лче, чета, n. прасе од мангулице, das Junge von мангулица, porcellus τῆς мангулица.

ма̏нгура,* f. eine Art Münze, numi genus: нема ни *мангуре*.

Ма́нда, f. Frauenname, nomen feminae.

ма̀ндал,* m. велика кључаница преко цијелијех врата, der Thorriegel, vectis portae. cf. [vide] засовница.

ма̏ндара, f. ein Gericht von Schmalz, Mehl und

Wasser, cibi genus [cf. андара]: Тандара *мандара* (кад се што не уради као што треба).

ма̏ндра, f. Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. [vide бачија]. cf. катун, стан.

Ма̀ндуша, f. Frauenname, nomen feminae.

мани,* indecl. коме бити, neidig, invidiosus: нијесам му *мани*; Ко ти је *мани*, био ти у најму; *Мани* бјеу ђаци намастирски —

ма́нисање, n. das Aussetzen, reprehensio.

ма́нисати[*], нишем, v. impf. чему или коме, auszusetzen finden, reperio quod reprehendam.

ма̀нит, а, о, vide **махнит.**

мани̏тање, n. vide **махнитање.**

мани̏тати, ма̀ни̑та̑м, vide **махнитати.**

ма̀нитац, ма̀нца, m. vide **махнитац.**

мани̏та̑ш, манита́ша, m. vide **махниташ.**

ма̀нитица, f. vide **махнитица.**

манитуља, f. [vide **махнитуља**].

ма̀ниħ, m. Aalraupe, Rutte, gadus lota [lota vulgaris Cuv.].

Ма̀но̑јло, m. Emanuel, Emanuel.

ма̀нтала, f. (у Боци) јело од брашненога цвијета и од слатка вина (маста), као качамак, Art Gericht, cibi genus.

ма̀нтија, f. } der Mönchsmantel, pallium monachi.
манто̀рос, m. }

ма̀нути, ма̑не̑м, vide **махнути.**

ма́нути се, ма̑не̑м се, vide **махнути се.**

ма̀нџа, f. vide јело.

мањ, außer, ausgenommen, nisi, excepto quod, [vide] осим, cf. до, само: Ту ми седи младо момче| Накиħено, нареħено,| *Мањ* што није ожењено —

ма̀ња, f. (у Ц. г.) vide мањак: Муч', Алиле, *мања* те изјела! —

ма́њак, њка, m. der Abgang, Mangel, defectus [cf. мања]: месец иде на мањак, ist im Abnehmen; О Антуне, *мањак* те у мајке! —

ма́ње̑ње, n. die Verminderung, minutio.

ма́њити, ма̑њи̑м, v. impf. vermindern, minuo: Кад се што има, не говори се: гварди ме, него: *мањи* ме.

ма̀њичав, а, о, (у Сријему) н. п. пасуљ, schadhaft, mancus. [vide чурук]. cf. шанатан.

мањка̀ва̑ње, n. das Umstehen (des Viehes), mors bestiae.

мањка̀вати, ма̀њка̑ва̑м, v. impf. umstehen (vom Viehe), mori (de bestia).

ма̀њкати, ка̑м, v. pf. 1) umstehen, verrecken, mori. [vide црħи 1]. cf. липсати. — 2) *ħаволу иакла не* мањка.

ма̏ња, weniger, minus.

ма́њо, m. vide маљеница.

ма̀ови, m. pl. vide **махови.**

ма̀овина, f. vide **маховина.**

ма̀ом, vide **махом.**

ма̑р, m. die Bekümmerniß, sollicitudo: није му *мар* (т. ј. не *мари*); да му је *мар*, учинио би то.

Ма̀ра, f. 1) hyp. v. Марија. [cf. Маца 2]. — 2) [*мара*] шарена бубица [coccinella, gen.] (östrr. Frauenkäfer und Marienkäfer, krain. божји волек). [cf. бабе].

ма̏раз,* m. з. В. мараз на срцу, er ist innerlich krank (man sieht äußerlich keine Ursache seines Uebelbefindens), malo intestino laborat.

ма̀рама,* f. vide **махрама.**

ма̀рамица, f. vide **махрамица.**

мара̀мчина, f. vide **махрамчина.**

[**Марац**, рца, m. vide Март; *види* s. v. бабини укови.]

Ма̏рач, рча, m. (у прим.) vide Март: Од по *Марча* и пас у хлад бјежи; Кад Вељача не дажди,| *Марач* добра не мисли.

ма̑рва, f. (coll.) das Vieh, pecudes, pecus.

ма̑рвен, а, о, н. п. земља, vide сточан 1.

марве̑ни̑, на̑, но̑, н. п. вашар, Vieh-, pecuarius.

марви̑нче, чета, n. das Vieh, pecus (pecudis), bestia.

Ма̀ргета, m. (ст.) eigener Name einer Kanone, nomen proprium tormenti: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А *Маргета* на Врачар на поље —

маргѐта̑н, маргета́на, m. (у војв.) der Marketender, lixa, nundinator castrensis.

маргета̀ница, f. die Marketenderin, nundinatrix castrensis.

маргѐта̑нски̑, ка̑, ко̑, Marketender-, lixae.

Ма̀ргита, f. Frauenname, nomen feminae.

Ма̑ре, m. hyp. v. Марач: Кад Веље не вељује, *Маре* опакује.

ма́ре̑ње, n. das Kümmern um etwas, sollicitudo.

Ма̀рија, f. Marie, Maria.

Мари̏јана, f. Frauenname, nomen feminae: Што ħевојка дивна *Маријана* —

Мари̏јета, f. (у Сарајеву и даље к мору) Frauenname, nomen feminae.

Ма̀ри̑јца, f. dim. v. Марија. [vide Марица 1].

Ма̀ри̏нка, f. Frauenname, nomen feminae.

Мари̏нко, m. Mannsname, nomen viri.

ма́рити, ма̑ри̑м, v. impf. за кога, за што, sich kümmern um etwas, curo [cf. хајати (ајати)]: не мари за то.

Ма̀рица, f. 1) dim. v. Марија. cf. Марјца. — 2) вода (у Косову?) [у Румелији]: На *Марицу* бијелити платно —| Окреħе се низ воду *Марицу* —

Ма̏рја̑н, m. Mannsname, nomen viri.

ма̏рја̑ш, m. 1) (у Србији кажу *каурски*) der Siebzehner, numus 17 cruciferorum (Mariae imagine insignis). — 2) eine Münze und Rechnungsgeld von 10 Para's, numi turcici genus, н. п. три гроша и̑ марјаш. У грош иду четири овака марјаша.

Ма̀ркиħ, Маркиħа, m. dim. v. Марко.

Ма̀ркиша, m. Mannsname, nomen viri.

Ма̑рко, m. Marx, Marcus (Турци Бошњаци говоре *Ма̏рко*).

Ма̑ркова Ка̀пија, f. врло тијесан кланац иза Софије (к Цариграду).

Ма̑ркова ку́ла, f. приповиједа се да се тако зове некаква кула у Цариграду у Галати.

Мȃрко Кра̏љевић, m. Никакога Србина нема који не зна за име Марка Краљевића. Ја ћу овдје назначити о њему оно што се слабо у пјесмама налази, него се приповиједа. Приповиједа се да је Марко био много јачи од осталијех садашњијех а јамачно и ондашњијех људи. У 71 пјесми друге књиге („Турци у Марка на слави") пјева се да је у његовом буздовану, којијем је он једном руком махао и њиме се бацао, било шездесет и шест ока; ја сам у дјетињству гледао у Сријему у крчми манастира Крушедола гдје је Марко намолован како једном руком маторога вола држи за реп преко рамена и носи на леђима идући управо; у пјесми 66 („Марко Краљевић и Муса Кесеџија") пјева се како је узео у руку суху дреновину „са тавана од девет година," па кад ју је стиснуо руком, она прсла на двоје на троје и двије капље воде искочиле из ње. Он без вина није могао никуд, и према јачини својој много га је могао попити да се не опије. За његова Шарца једни приповиједају да му га је поклонила некака вила, а једни опет да га је купио у некакијех кириџија: прије Шарца веле да је мијењао много коња, па га ниједан није могао носити; кад у некакијех кириџија види шарено губаво мушко ждријебе, учини му се да ће од њега добар коњ бити, и узме га за реп да омахне око себе као што је остале коње огледао, али се оно не дадне ни с мјеста помаћи; онда га купи у кириџија, излијечи га од губе и научи вино пити. За смрт Марка Краљевића различно се приповиједа: једни веле да га је негдје у селу Ровинама убио некакав Каравлашки војвода Мирчета златном стријелом у уста, кад су се Турци били с Каравласима; други казују да му се у таковоме боју заглибио Шарац у некакој бари код Дунава и да су ондје обојица пропали; у Крајини Неготинској приповиједа се да је то било у једној бари ондје близу Неготина испод извора Царичине; ондје има и сад бара и зидине од старе цркве, за коју говоре да је била начињена на гробу Маркову. Трећи кажу да је у такоме боју толико људи изгинуло да су по крви п о п л и в а л и коњи и људи, па Марко онда пружио руке к небу и рекао: „Боже, што ћу ја сад!" на то се Бог смиловао и некакијем чуднијем начином пренио и њега и Шарца у некаку пећину, у којој и сад обојица живе: он забодавши своју сабљу под греду или је ударивши у камен легао те заспао, па једнако спава, пред Шарцем стоји мало маховине од које помало једе, а сабља све помало излази испод греде или из камена, па кад Шарац маховину поједе и сабља испод греде или из камена испадне, онда ће се и он пробудити и опет на свијет изићи. Једни говоре да је он у ту пећину побјегао кад је први пут видио пушку и пошавши да је огледа (да ли је истина да је онака као што се приповиједа) пробио из ње сам себи длан, па онда рекао: „сад не помаже јунаштво, јер најгора рђа може убити најбољега јунака."

ма̀рљив, а, о, fleißig, diligens.

Ма̑рт, m. der März, mensis Martius [cf. Марац, Марач]: Замислио се као јемин о *Марту*.

Ма̑рта, f. Frauenname, nomen feminae.

Ма̀ртин, m. 1) Mannsname, nomen viri: Љубиш, Доро, *Мартина*. — 2) [*мартин*] der gewöhnliche Name des Tanzbären, Martinus (ita vocant ursum saltare edoctum: дед' поиграј, мој *мартине!*

Ма̀ртинићи, f. pl. племе у Брдима код Црне горе.

марто̀лоз, m. [тако су се у прошлом вијеку звали аустријски погранични стражари према Турској; cf. мартоноша, мертоноша]: Мила сеја *мартолоз'* Николе —

марто̀лоз-баша[*], m. das Haupt von мартолози, princeps τῶν мартолози: И Николу баш *Мартолоз-башу* —

марто̀ноша, m. cf. [vide] мартолоз: Пију вино тридест *мартоноша* —

ма̀руља, f. (у Дубр.) некака трава, која се меће на убоје, Art Pflanze, herba quaedam.

ма̀руша, f. (у Дубр.) vide крештелица.

ма̏рчана̑ свије̏ћа, f. (у Боци) cf. чаратан.

ма̏рчанӣ, на̑, но̑, (у Дубр.) März-, mensis Martii: Боље да те змија упекне, него да те *марчано* сунце огрије.

ма́сак, ма́ска, m. (у Ц. г.) der Maulesel, mulus. [vide мазга; cf. мазгов].

ма́сан, сна, сно, vide **мастан.**

ма́сат,* m. vide огњило [1].

масѐница, f. (у Имоск.) leuciscus mulicellus Bonaparte.

[**маска**, f. vide мазга.]

маска̀ра (ма̀скара)[*], f. (у Босни) verlachenswerthe Sache, ridicula res: Шала *ма̀скара* путем праскала. Приповиједа се како је некакав Бошњак (Турскога закона) доказујући нешто Нијемцу рекао: Тако ја не обријао бркова и не постао *маска̀ра* тако као ти."

ма́сла, маса́ла̑, n. pl. das geweihte Oel, die letzte Oelung: unctio extrema: светили (свјештали) му *масла*.

масла̀чак, чка, m. der Löwenzahn, leontodon taraxacum [1) taraxacum officinale; — 2) taraxacum Juss.]. cf. попино гумно, [трава 3,] од грознице трава.

ма̏слен, а, о, schmalzig, fett, pinguis, pinguedine imbutus, н. п. руке.

маслѐнӣ, на̑, но̑, н. п. лонац, Schmalz-, butyri.

маслѐња̑к, маслењака, m. т. ј. лонац или ћуп, der Schmalztopf, olla butyro servando.

ма̏слина, f. (pl. gen. ма̏слӣна̑) der Oelbaum, olea [europaea L.], cf. уљика: Све порасле смокве и *маслине* —

ма̏слинка, f. die Olive, olea, oliva. [cf. зеитинтане].

ма̏слић, m. (у Хрв.) четврт врча.

ма̏сло, n. 1) das Schmalz, butyrum liquatum: Не би ни пси с *маслом* изјели. — 2) vide цицвара. — 3) све је то његово *масло*, Veranlassung, ille autor est: и ту има његова *масла*; ни то није без његова *масла*.

ма́сница, f. 1) eine Strieme, blauer Flecken, vibex. [cf. пожиљак 1]. — 2) (у Лици) некака пита са свињском масти, Art Kuchen, placentae genus.

1\. **масно̀гуз,** m. der Gourmand, liguritor, homo delicatus.

2\. **масно̀гуз,** а, о, leckerhaft, delicatus.

ма́сопница, f. (у Паштр.) погача изломљена и посута медом, што се даде сватовима кад доведу дјевојку; по том пустосвати иду сваки својој кући.

1\. **ма̏ст,** f. (loc. ма́сти) 1) das Schmalz, geschmolzenes Fett, pinguedo liquata. [cf. пријетоп, притоп]. — 2) Salbe, unguentum, adeps. — 3) (особито по југоз. кр.) die Farbe, color, cf. [1] боја: човјек црне *масти* т. ј. црномањаст.

2\. **ма̏ст,** m. der Most, mustum. [vide шира]. cf. мастика.

ма́стан [масан], сна, сно, fett, pinguis.

ма́стика, f. (у Боци) Most, mustum. [vide шира]. cf. ма̏ст.

ма́стилац, иоца, m. (у Дубр.) der Färber, tinctor. cf. бојаџија [1].

ма́стило, n. (у војв.) die Tinte, atramentum. [cf. мурећеп 1].

ма́стити, ма̑стӣм, v. impf. 1) mit Fett beschmutzen, pinguedine imbuo. — 2) (у Дубр.) färben, tingo. cf. бојити [бојадисати].

ма́сӯљ, масу́ља, m. (у Сријему) vide [к љ у к 1] тркуљ.

Ма́та, m. (ист.) vide Мато.

ма̏тара[*], f. Art Tschutura (Weingefäß), vasis vinarii genus: Додаје му чашу и *матару* —

ма̏терење, n. die Begrüßung als Mutter, salutatio pro matre.

матерѐшина, f. augm. v. мати.

ма̏терин, а, о, der Mutter, matris.

ма̏теринство, n. mütterliches Vermögen, opes maternae.

ма̏терити, рӣм, v. impf. zu einer sagen: Mutter! saluto matrem.

ма̏терица, f. die Mutter, Bärmutter, Mutterleib, matrix. cf. матица [5], матерница [1].

ма̏терице, f. pl. празник који свагда пада у другу недјељу пред Божић (а у прву пред *оце*). Материце су као женско *крсно име*: за то је обичај уочи материца (или на материце у јутру) везати све жене, које су се мајке назвале: неке вежу за ноге без шале, а пред неке само донесу уже, или (по варошима) пантљику или гајтан, па већ оне знаду шта је то, и морају се откупљивати: орасима, сухијем шљивама, јабукама, ракијом, лијепом вечером, и сјутрадан ручком.

ма̏те̑рница, f. 1) vide материца. — 2) као протисли у жена, die Hysterie, hysteria.

ма̏те̑рничав, а, о, н. п. жена, hysterisch, hystericus.

ма̏ти, тере, f. vide мајка: жива ти је *мати*, (i. e. du bist glücklich) begrüßt man den, der eben noch recht kommt um allenfalls, wenn er will, mitzuspeisen.

Ма̏тија, m. Mathias und Matthäus.

Ма̏тија̑ш, m. Mannsname (von Матија), nomen viri.

Ма̏тӣјца, m. dim. v. Матија.

ма̏тица, f. 1) die Bienenkönigin, apium dux, regina. — 2) der Thalweg, medius alveus fluminis: Узела га вода на *матицу* — 3) (у Паштр.) н. п. од маслина, т. ј. гдје их највише има, der Fundort, domicilium. cf. [vide] мајдан [2]. — 4) (у Дубр.) [vide] саборна црква, Domkirche, aedes cathedralis. — 5) (у Ц. г.) vide материца: *Матица* је невиђена болест, ма је тешка, јад је убио!

ма̏тичња̑к, m. 1) die Zelle der Bienenkönigin, cellula reginae. — 2) melissa officinalis Linn. (sonst auch маца [3] genannt). [cf. љубица 3, челина љубица, чељена љубица].

Ма́то, m. (југ.) hyp. v. Матија. [cf. Мата].

Мато̀кит, m. планина у Херцеговини близу мора и Љубушкога, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae.

ма̏тор, а, о, alt, senex (besonders von den Thieren), cf. [vide 1] стар [1].

мато̀рац, рца, m. der alte (von Thieren), senex; auch vom Weinberge würde man es gebrauchen.

ма̏торе̑ње, n. das Altern, senescentia (?).

матори̏на, f. (österr. die Aelte) das Alter, senectus. cf. [vide] старина [1].

ма̏торити, рӣм, v. impf. alt werden, altern, senesco.

ма̏то̑рка, f. die Alte, z. B. beim Geflügel, senex. cf. маторац.

ма̏торња̑к, m. стара вода, од које се одведе јаз, Hauptfluß von welchem Wasser abgeleitet wird.

ма̏тузница, f. (у Ц. г.) узица којом је привезан шибак (ције̑п) за стојало (стојак).

ма̏ћа̑,
ма̏ћаа, f. vide [маћаха] маћеха.

ма̏ћа, f. 1) (у Сријему) die Makel, macula. — 2) (у Дубр.) као пламењача или тоња што падне у малом дажду, starke Sonnenhitze, sol nimius.

ма̏ћав, а, о, fleckig, maculosus. cf. [vide] мјестичав.

ма̏ћаха [маћа, маћаа], f. vide маћеха: Нека буде сестри иночица, А *маћаха* младим сестрићима —

Маћедо̀нац, нца, m. der Macedonier, Macedo.

Маћедо̀нија, f. Macedonien, Macedonia.

Маћѐдонка, f. die Macedonierin, Macedonia mulier.

маћѐдо̑нскӣ, ка̄, ко̄, macedoniſch, macedonicus.
ма̏ћеха, f. (у Дубр.) die Stiefmutter, noverca: *Маћеха* зла ућеха. cf. маћаха [маћа, маћаа], маћија.
ма̀ћи [макнути], ма̀кне̄м, v. pf. 1) rücken, moveo: *Маче* војску старн Југ Богдане — 2) н. п. болестан сам, не могу никуд маћи, ſich rühren, bewegen, moveri. [cf. шенути 2].
ма̀ћија, f. (у Бачк.) vide маћеха.
ма̀ћи се, ма̀кне̄м се, v. r. pf. ſich rühren, rücken, fortbewegen, moveor [cf. шенути се, веснути 3]: *макни* се отоле; *макни се* брже; Док *се макне* снијег из планине —
ма̀ук, m. das Miau, vox felis.
ма̀укава, (у Грбљу): У прољеће дође *маукава* н у цара.
ма̀ука̄ње, n. das Miauen, mutitio felis. [cf. крмаукање, крњаукање].
ма̀укати, ма̀уче̄м, v. impf. miauen, mutio. [cf. крмаукати, крњаукати].
ма̀укнути, ма̀укне̄м, v. pf. ein Miau machen, mutio.
ма̀уна, f. vide **махуна**.
ма̀уна̄ње, n. vide **махунање**.
ма̀унати се, на̄м се, vide **махунати се**.
ма̀уница, f. vide **махуница**.
ма̏х (ма̑х), ма̏ха, [ма] m. 1) der Hieb, ictus [cf. замашај]: осјекао му главу на један *мах* (једним *махом*), т. ј. од једном, у један пут; Само једним од сабљице *махом* — 2) о̏д маха, о̏дмах, на̏мах, ма̏хом, ſogleich, illico: Ту с' *одмаха* заметнула кавга — 3) (у Боци) der Schimmel, mucor, [vide] плијесан, cf. маховина, буђа: На коњма нам седла потрунуше, Чадори нам *махом* попадоше —
ма̀хала* [маала, мала], f. das Viertel, das Quartier (in einer Stadt oder einem Dorfe), regio urbis: Ја усадих вишњу на игришту, И загледах кону у *махали* —
ма̀халица [маалица], f. (у Боци) vide махач.
ма̀ха̄љка [маљка], f. 1) das Bret auf dem der Hanf abgeklopft wird, frangibulum pro cannabi. Махаљка је на два дрвета као коца у висину према човјеку попријеко утврђена растова потанка и с обје стране оштра дашчица у ширину с добре шаке; ко маха он узме набијену ручицу конопље или лана, па стојећи удара њоме о махаљку, те испада поздер. cf. [1 машка 1,] махача. — 2) (по јуж. кр.) vide [2 друга] штиљега.
ма̀хана* (cf. мана), f. Fehler, Ausſtellung, error, vitium: Кад устала невјеста, Свему томе *махана* —
ма̀ханица [маанида], f. vide [2 друга] махаљка 2.
1\. **ма̀ха̄ње** [маање], n. das Schwingen, agitatio. [cf. колетање].
2\. **ма̀ха̄ње**, n. das Abklopfen, decussio.
1\. **ма̀хати** [1 маати], ма̑ше̄м, v. impf. eine Bewegung machen (mit der Hand, dem Hute), agito [cf. колетати]: Махаћеш ти ватру у капи, (du wirſt zu thun haben).
2\. **ма̀хати**, ма̀ха̄м, v. impf. т. ј. кудјељу или лан, abklopfen, decutio.
ма̀ха̄ч, маха́ча, [маач, мавач] m. (у Боци) der Fächer, flabellum. cf. лепезе, махалица [маалица].
ма̀хача, f. (у Барањи) vide махаљка 1.
ма̀хнјаст, а, о, (у Зети) vide [сулуд] ћанут.
ма̀хнит [манит], а, о, 1) vide [сулуд] будаласт: будало махнита! — 2) н. п. коњ, vide бијесан [1].
махни̏та̄ње [манитање], n. vide будалисање.
махни̏тати, ма̀хни̏та̄м [манитати], v. impf. vide [блутити] будалисати: А Секула *махнитати* пође —
ма̀хнитац [манитац], нида, m. (у Дубр.) der Thor, stultus. [vide] лудак, cf. будала.
махни̏та̄ш махнита́ша, [маниташ] m. vide [лудак] махнитац: На кулашу коњу *маниташу* —
ма̀хнитица [манитица], f. (у Дубр.) die Thörin, stulta. cf. [vide] луда [1].
махни̏туља [манитуља,] *f. vide* [луда 1] *махнитица.*
ма̀хнути, ма̑хне̄м, [манути] v. pf. eine Bewegung machen, ſchwingen, vibro [cf. 1 врћи 2]: *Махну* сабљом, ос'јече му главу —
ма̀хнути [манути] се, ма̑хне̄м [манем] се, v. r. pf. 1) ſich einer Sache begeben, desero rem: *махни се* ти тога посла. cf. [vide] оканити се. — 2) ſich aufmachen, itineri se dare: Па *се *ману** преко поља, Као зв'језда преко неба —
ма̏хови [маови], m. pl. з. В. боли ме глава на махове, auf Augenblicke, ſtoßweiſe, punctim identidem. [cf. саганак].
ма̀ховина [маовина], f. [cf. машина] 1) das Moos, muscus [L.]. — 2) [vide плијесан; *види* s. v. мах 3. — 3)] (у Огулину) vide омаја.
махо̀вит, а, о, у пјесми мјесто *замашан*: У Марка је *маховита* рука —
ма̀хом [маом], ſogleich, illico: Вранац му се *махом* помамио —
ма̀храма* [марама], f. (pl. gen. ма̀хра̄ма̄) das Tüchel, Tuch, sudarium. cf. [копрена 1, убрусац,] рубац.
ма̀храмица [марамица], f. dim. 1) das Tüchelchen, sudariolum. — 2) bei den Lämmern das Talg der Eingeweide, sebum intestinum bestiarum. — 3) у говеда под вратом што виси, die Wamme, palear.
махра̀мчина [марамчина], f. augm. v. махрама.
ма̀хуна [мауна], f. (pl. gen. ма̀хӯна) die Schote, siliqua folliculus. [cf. меуна, моху̀на (моуна)].
маху̀на̄ње [маунање], n. das Bekommen der Schoten, das Hülſen, siliquae apparitio.
маху̀нати [маунати] **се**, на̄м се, v. r. impf. н. п. грах, hülſen, Schoten bekommen, siliquor.
ма̀хуница [мауница], f. dim. v. махуна.
ма̏ц (ма̑ц)! Laut um die Katze zu rufen, sonus vocandi felem: ма̏ц, ма̑цо, ма̑ц!

ма̀ца, f. (voc. ма̑цо) 1) hyp. v. мачка, das Kätzchen. [cf. 2 цица]. — 2) [*Маца*] (у војв.) hyp. v. Марија. cf. [vide] Мара [1]. — 3) трава што се њом мажу кошнице кад се рој стреса. vide матичњак 2. — 4) кад се рој хвата, или саћерује у кошницу, онда се виче: сјед', мацо! сјед', мацо! сјед', мацо, сједох и ја. — 5) (die Flocke der Weidenblüte) das Kätzchen, (floccus iulus). — 6) повјесма, што се извлаче из великога власа. cf. пармак.

ма̀цан, m. vide [hyp. v.] мачак: Ал' беседи братац *мацан* — Што је теби, братац *мацан*? —

маца̀руо, рула, m. (у Боци) дијете које умре некрштено, па послије (као што се приповиједа) у гробу оживи и из гроба кашто излази и малу дјецу мучи и дави. Кажу да мацарулиноћу иду у друштву, и свакоме наврх главе гори мала свјећица, а они пљешту рукама и подвикују. [cf. мацируо].

ма̀цаст, а, о, н. п. крава, katzenfarbig, coloris felini.

ма́цина тра́ва, f. der gemeine Baldrian, valeriana officinalis [L.].

ма́цино зла̂то, n. (у Вршцу) vide змајеве отресине.

маци̏руо, ула, m. (у Боци) vide мацаруо.

ма́цити, ма̂ци̂м, v. impf. Junge werfen (von der Katze), pario.

ма́цити се, ма̂ци̂м се, v. r. impf. werfen (von der Katze), pario.

ма̑цко, m. 1) vide дереж. — 2) (у Грбљу) ein Bocksname, nomen capro indi solitum.

ма́цоња, m. во мацаст, ein katzenfarbiger Ochs, bos coloris felini.

ма̀цуља, f. крава мацаста, eine katzenfarbige Kuh, vacca coloris felini.

ма̑ч, ма̀ча, m. das Schwert, ensis. [cf. палош].

ма̀ча̄д, f. (coll.) vide мачићи.

ма̀чак, чка, m. 1) der Kater, catus, felis mas. [cf. врчак]. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [мачка = scyllium Cuv.].

ма̀ча̂ре, у загонеци, cf. чаре.

Ма̑чва, f. једна кнежина Шабачке нахије (између планине Цера и вода Саве и Дрине). Мачва је сва равна као и Бачка, само што је зарасла у шуму. У Мачви могу бити добре свиње, говеда, коњи, а особито шеница (нигдје се у Србији не једе шеничан хљеб тако у себицу, као у Мачви); али нема текућијех вода, него људи пију све бунарску воду (осим онијех села која су поред Саве и поред Дрине). Приповиједају да је кнез Лазар питао Милоша Обилића (кад је дошао да иду на Косово): „Камо ти, Милошу, Мачвани?“ А он му одговорио: „Остали, честити кнеже, да крче и да сију шеницу.“ Онда Лазар рекао: „Еда Бог да, све крчили, а све Мачва у трњу лежала; а штогод стекли, све Турцима у биједу дали!“ Мачва је била до 1804 године најбогатија кнежина у Србији, него је по том до године 1816 погажена и оплијењена, али се је сад опет опоравила: Равна *Мачва* бијела погача — У богатој и поносној *Мачви* —

Ма́чванин, m. Einer aus Мачва.

Ма́чва̂нка, f. 1) Eine aus Мачва. — 2) (у Јадру) бијела бундева. [vide бундева 2].

ма̀чвански (Ма̀чвански), ка̂, ко̂, von Мачва.

ма̀че, чета, n. der junge Kater, catulus felinus.

мачѐтина, f. augm. v. мачка. [cf. мачурина].

ма̀чина, f. augm. v. мач.

ма̀чићи, m. pl. (coll.) die Jungen der Katze, catuli felini [cf. мачад]: гњави мачиће (кад ко у гадље ружно свира).

ма̀чи̑ћ, мачића, m. (у Ц. г.) vide перуника 1.

ма̀чица, f. dim. das Kätzchen, felicula, felis parva.

ма̀чја̂к, m. der Katzendreck, Koth, stercus felinum.

ма̀чји̂, чја̂, чје̂, Katzen-, felinus.

ма̀чји̂ ре̂п, m. Katzenzahl, [Tannenwedel,] hippuris vulgaris [L.].

ма̀чка, f. 1) die Katze, felis [L.]. Кад мачка зачести крхати, ваља рећи: своју главу искрхала! јер мисле да то није добро за ону кућу. — 2) дрво криво, што стоји преко рудице (код плуга). — 3) рачвасто гвожђе насађено на дрво, које је приковано под колима те уз брдо кола уставља, н. п. да би се коњи могли одморити. — 4) vide [скоба] пијавица 2. — 5) Anker, ancora. [vide сидро]. cf. ленгер.

ма́чков бр̏к, m. Jungfer [im Grünen, Braut] in Haaren, nigella vulgaris [nig. damascenus L.].

ма́чково у̏хо, n. spinnenblumiges Knabenkraut [Spinnenblume,] ophrys arachnites [L.].

мачко̀дер, m. der Katzenschinder, excoriator felium.

ма̀чуга, f. vide [батина 1] тојага: Са коња га удари *мачугом* —

мачу̀рана, f. (у Боци) Art Blume, flos quidam [origanum majorana L.; cf. маџурана]: Јетрвама дробне *мачуране*, Васу своме стручак милодуа —

мачу̀рина, f. vide мачетина.

Ма̀џа̄р, Маџа́ра, m. 1) der Magyar (Unger), Ungarus. cf. [Угар,] Угрин. — 2) cf. Маџука.

маџа́рац, рца, m. ein ungrischer Tanz.

маџа́ре̂ње, f. das Ungrisiren, mutatio in Ungarum.

1\. **ма̀џарија,** f. der Kaiserdukaten, aureus ungaricus. cf. [маџарлија,] крилашчић, крменција.

2\. **Маџа́рија,** f. (coll.) (das Gemoder?) die Magyaren, Ungari: Загони се међу *Маџарију* —

Маџа́рина, f. augm. v. Маџар.

маџа́рити, ма̀џа̄ри̂м, v. impf. zum Magyar machen, facio esse Ungarum.

маџа́рити се, ма̀џа̄ри̂м се, v. r. impf. sich verungern, abire in Ungarum.

Маџа́рица, f. die Magyarin (Ungerin), Ungara. [cf. Маџарка 1].

Ма̀џа̄рка, f. 1) vide Маџарица: Јашућ' оде

тананој *Мађарци* — 2) (у Уж. н.) vide мађаруша [1].

мȁђаркиња, f. н. п. сабља, der Ungersäbel, acinaces ungaricus: И док ми је сабље *мађаркиње* —

мȁђарлија, f. vide [1] мȁђарија: Двије цркве харач предадоше Узеше му двије *мађарлије* —

Мȁђарскā, f. adj. das Magyarenland, Ungern, Ungaria.

мȁђарскӣ, кā, кō, ungrisch, ungaricus. [cf. угарски].

мађа̏руша, f. 1) т. ј. шљива, die gemeine blaue Zwetschke, prunum (ungaricum) [prunus domestica L.]. cf. пожешкиња [2, мађарка 2]. — 2) грожђе бијело (тврдијех зрна), Art Weintraube, uvae genus.

Мађа́рче, чета, n. der junge Unger, adolescens ungarus.

Мȁђука, m. (понајвише се говори pl. *Мађуке*) тако се у Хрватској зову они људи Римскога закона који су се доселили из Босне. Мађуке се у Банији зову *Мађари* [2].

ма́ђун,* m. 1) die Latwerge, electuarium. — 2) ein dergleichen Gericht, cibus (electuarius).

мађу̏рана, f. vide мачурана: Подно поља рапу *мађурану* — У гори је дробна ружа, Дробна ружа *мађурана* —

1\. **мȁша**,* f. vide ватраљ.

2\. **мȁша**, f. (pl. gen. мȁшā,) 1) das Fehlen im банање-Spiel, error in ludo банање. — 2) (по зап. кр.) vide миса 1.

3\. **Мȁша**, m. (ист.) vide Машо.

ма́шак, шка, m. (у Срнјему) 1) vide паперје. — 2) н. п. на шљивама, на грожђу, das Stäubchen, pulvisculus. cf. [vide 1] пепељак.

машȁла,* f. die Fackel, fax.

мȁшȁње, n. das Greifen in etwas, immissio manus.

мȁшати се, шам се, v. r. impf. чега, за што, greifen, immitto manum, attingo: Он с' не *маша* за 'ну чашу вина, Већ *се маша* руке и њедара —

мȁше,* ма́шā, f. pl. die Feuerzange, forceps.

мȁшēње, n. (у кршћ.) das Messe-lesen, missae celebratio.

мȁшина, f. (у Барањи) 1) vide маховина. — 2) (по варошима) vide кунадра.

мȁшити, шим, 1) v. pf. (у Црмн.) werfen, projicio. cf. [vide] бацити [1]. — 2) impf. (у Хрв.) служити машу, eine Messe lesen, missam celebro.

мȁшити се, шим се, v. r. pf. greifen, manum immitto, attingo. cf. [vide] дохватити [се 1].

мȁшице, f. pl. dim. v. маше.

1\. **мȁшка**, f. 1) vide махаљка [1]. — 2) (у Шумад.) палица којом се одбија клис или понпк или лопта. cf. палица [4, лакат 3; cf. ћералица].

2\. **мȁшка**, f. кад се игра лопте па се не погоди, Fehlschlag, ictus vanus.

мȁшкаре, f. pl. (у Ц. г.) уз бијелу недјељу дјеца се нагаре и објесе о себи звона и свакојако друкчије нагрде се, па иду по селу од куће до куће, те ишту сира, масла, јаја и т. д., па јаја продаду те купе вина, а од осталога зготове јело, те се часте донесавши од куће сваки себи ожицу и хљеб. Гдје им се ништа не би дало ондје потегну јајетом у врата. [cf. бембељ, клоцалица, сватови с младом, чороје].

Мȁшко, m. Mannsname, nomen viri.

ма́шлија, f. (у војв.) die Masche, macula, nodus. [vide] замка [2], cf. шепут.

машља, у загонеци.

мȁшљика, f. evonymus europaeus Linn. [cf. куриковина, курковина].

мȁшљиковина, f. das Holz von evonymus europaeus Linn.

Ма́шо, m. (јуж.) хур. v. Марко und Машко. [cf. 3 Маша].

мȁштаније, n. (у Ц. г.) vide сијери: Ђавоља *маштанија!*

мȁштрап[*], m. vide маштрафа: У руке му један *маштрап* златни —

мȁштрафа[*], f. ein Glas mit Handhabe, poculum ansatum. [cf. маштрап].

ма́шћење, n. 1) das Beschmieren mit Fett, unctio. — 2) das Färben, tinctio. cf. [бојадисање,] бојење.

мȁшута, f. у Црној гори и онуда по приморју зову тако свако женско дијете од 5—6 година (мјесто *машута* говори се и *ма̏киња* и *ма̏ла̄*), Benennung eines Mädchens von 5—6 Jahren, puella.

мȁшче, чета, (cf. мажче) n. (по југоз. кр.) мала мазга, ein junges Maulthier, pullus muli: Лукаво као *машче* (јер кажу да мазга мучке бије ногом).

мȁшчина, / **машчу̏рина**, f. augm. v. мȁст.

1\. **мȅ**, мȅа, m. vide **мех**.

2\. **ме**, (acc. и. gen. v. ја) mich, me.

меа̏на, f. vide **механа**.

меа̏нисање, n. vide **механисање**.

меа̏нисати, нишем, vide **механисати**.

меа̏нџија, m. vide **механџија**.

меа̏нџијин, а, о, vide **механџијин**.

меа̏нџи̏јенскӣ, кā, кō, vide **механџијенски**.

меа̏нџи̏јскӣ, кā, кō, vide **механџијски**.

мѐгдāн, мегда́на, m. vide **мејдан**.

мегда́нџија, m. vide **мејданџија**.

1\. **мȅд**, мȅда, m. (loc. мѐду) der Honig, mel.

2\. **мȅд**, н. п. мед нама, vide међу.

3\. **мȅд**, f. (ист.) vide мјед.

Мȅдāк, m. Mannsname, nomen viri.

мȅдан, дна, дно, vide меден [1]: На ти, снахо, жита, да си житна; На ти, снахо, меда, да си *медна* —

мѐдāр, медáра, m. der Honighändler, mellarius.

мѐдāрница, f. die Honigstube, officina mellaria.

мȅдвед, m. (ист.) vide медвјед.

медве́дак, ве́тка, m. (доље преко Мораве) vide [г њ у р а ц 2] ронац 2.

мѐдведина, f. (ист.) vide медвједина.

мѐдведица, f. (ист.) vide медвједица.

Мѐдведни̏к, m. (ист.) vide Мећедник.

мѐдведов, а, о, [ист.] vide медвједов.

мѐдвеђи̑, ђа̑, ђе̑, (ист.) vide медвјеђи.

мѐдвид, m. (зап.) vide медвјед.

мѐдвидина, f. (зап.) vide медвједина.

мѐдвидица, f. (зап.) vide медвједица.

мѐдвидов, а, о, (зап.) vide медвједов.

мѐдвиђи̑, ђа̑, ђе̑, (зап.) vide медвјеђи.

мѐдвјед, m. (југоз.) der Bär, ursus [L.].

мѐдвједина, f. (југоз.) 1) die Bärenhaut, pellis ursina. — 2) augm. v. медвјед.

мѐдвједица, f. (југоз.) vide [1] мечка.

мѐдвједов, а, о, (југоз.) Bären=, ursi.

мѐдвјеђа̑ лиjѐска, f. Art Baum, arboris genus [corylus colurna L.].

мѐдвјеђа̑ сту̏па, f. (у Дубр.) [echte] Bärenklau, acanthus mollis Linn.

мѐдвјеђи̑, ђа̑, ђе̑, (југоз.) Bären=, ursinus.

меде́ка̑ње, n. das Medet=Rufen, exclamatio medet.

меде́кати, мѐде̑че̑м, v. impf. medet=rufen, exclamo medet.

меде́кнути, мѐде̑кне̑м, v. pf. medet=rufen, exclamo medet.

мѐден, а, о, 1) Honig=, mellitus [cf. медан]: *Медена* уста гвоздена врата отворају. — 2) (ист.) vide мједен.

медѐница, f. 1) каца за мед, eine Wanne zu Honig, cadus contendo melli. — 2) (ист.) vide мједеница.

медѐња̑к, медења́ка, m. 1) (ист.) т. ј. прстен, ein gelber Ring von Bronze, anulus aeneus. cf. [vide] мједењак. — 2) медењаци, Honigkuchen, placentae mellitae.

медѐњача, f. (у Ц. г.) 1) Art Birnen, piri gegus [pirus communis L. var.]. — 2) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. — 3) (ист.) vide мједењача.

мѐде̑т!* Ausruf eines sterbenden Türken, exclamatio turcae morientis, cf. шербеташче: А бре *медет* на кулашу Тале —

мѐдиг, m. (по југоз. кр.) der Arzt, medicus, [vide] љ е к а р, cf. лијечник: Хајд', ујаче, *медиге* да тражиш —

Меди̏ја, f. Medina (?), Medina: Кад устане кука и мотика,| Биће Турком по *Медији* мука —

мѐдити, ди̑м, v. impf. mit Honig versüssen, condio melle, mellio. cf. медљати.

мѐдићи, m. pl. junge Bären, pulli ursini: Навраши се медо с *медићима* —

мѐдица, f. (у Срију и Славонији) vide медовина.

мѐдља̑ње, n. das Versüssen mit Honig, mellitio. [cf. мећење 3].

мѐдљати, љам, vide медити.

мѐдљика, f. der Mehlthau, robigo. cf. омедити се.

мѐдни̑, на̑, но̑, honigsüss, mellitus [vide медан]: Капетане, моја *медна* уста —

мѐдница, f. [1)] (у Ц. г.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var. — 2) фучија за *мед*. — Маргиналија I. издања].

Медња́ци, ња́ка̑, m. pl. поток и брдо у Јадру, између села Тршића и Клубаца: Од *Медњака* те до Копривњака —

ме́до, m. hyp. v. медвјед.

медо̀вина, f. der Meth, mulsum [cf. медица, шербет]: слатко као *медовина*; С вечера ме вином умивала,| У по ноћи слатком *медовином* —

ме́доња, m. Name für einen Ochsen, nomen bovis (an den медвјед denkend?).

мѐдуља, f. 1) Kuhname, nomen vaccae. — 2) (у Сињу) die Medaille, numus in honorem cujus cusus. cf. [vide] колајна.

мѐду̑н, меду́на, m. 1) ш и п а к још слађи од сладуна, eine Art Granatäpfel, mali granati genus [punica granatum L. var.]. — 2) [*Медун*] у пјесмама некакав град [сад у Црној Гори]: Књигу пише ага од *Медуна* —

мѐђа, f. (dat. мѐђи, acc. мѐђу, pl. мѐђе) 1) die Grenze, terminus, limes. [cf. граница 2, крајина 1, кунфин 1, мејаш, метех (метеј, мете), плотина 2, покрајина, серат, синор, сумеђа]. — 2) das Gebüsch, fruticetum [vide честа]: Ето, мајко, из *међе* мећеда — 3) (по југоз. кр.) ограда од камена, као зид, али без креча и земље: Тешко *међи* на туђој земљи; Каква јеђа, таква *међа*.

мѐђа̑ш, међа́ша, m. који с ким међи (до њега стоји), der Angrenzende, confinis.

међа́шење, [n. verbal. v. међашити].

међа́шити, *мѐђа̑шим*, *v. impf.* [vide међити].

мѐђед, m. (јуж.) vide медвјед.

мѐђедина, f. (јуж.) vide медвједина.

мѐђедица, f. (јуж.) vide медвједица.

Мѐђедни̏к, m. Berg in Serbien (између Ваљевске и Ужичке нахије).

мѐђедов, а, о, (јуж.) vide медвједов.

Мѐђеђа̑ Гре́да, f.: Сагнаше их под *Međeђу греду* —

мѐђеђа̑ лиjѐска, f. (јуж.) vide медвјеђа лијеска.

Мѐђеђе̑, n. adj. сјенокоси Острошки: Уљегоше уз *Међеђе* равно —

мѐђеђи̑, ђа̑, ђе̑, (јуж.) vide медвјеђи.

мѐђе̑ње, n. 1) das Angrenzen, confinium. [cf. граничење]. — 2) das Begrenzen, limitatio. [cf. граничење]. — 3) vide медљање.

мѐђер[*], adv. folglich, also, igitur, ergo: *Међер* обила мајка родила обила јунака. (cf. обил).

мѐђити, ђи̑м, v. impf. [cf. међашити, граничити] 1) angrenzen, conterminus sum. — 2) begrenzen, limitem pono. [cf. синорити].

мѐђица, f. dim. v. међа.

мѐђу, (mit acc. u. instr.) zwischen, inter. [cf. 2 мед].

мѐђудневица (међу̀дневица), f. оне три недјеље дана између Госпође мале и велике (од 15 Августа до 8 Септемврија), die Zeit zwischen

ден beiden Frauentagen, temporis inter utrumque festum B. M. V. intervallum.

међудневичкӣ (међу̏дневичкӣ), ка̄, ко̄, н. п. јаја, јагоде (то жене остављају лијека ради).

межде̏нӣк, жденика, m. vide **гмежденик.**

ме́зга, f. 1) (у Ц. г.) vide **мезгра.** — 2) (у Боци) све оно што остане испод тијеска, и више не ваља ни за што, die Treber, recrementum. [vide комина 1]. cf. троп.

ме̏зга̑ње, n. [vide] **мезграње.**

ме̏згати, га̑м, v. impf. vide **мезграти.**

ме́згра [мезга, мрезгра], f. der Baumsaft, succus arboris. cf. болеђи.

ме̏згра̑ње [мезгање], n. verbal. v. мезграти.

ме̏зграти, ра̑м, [мезгати] v. impf. кад се мезгра у дрвета покаже, den Saft bekommen (von den Bäumen im Frühjahre), succum nanciscor.

ме̏зе,* зета, n. што људи залажу кад пију ракију не једући управо, der Zubiß, das Zubeißen, quod comeditur posteaquam biberis. Од Турске господе који су били почели пити ракију они су пред ручак и пред вечеру свагда *пили,* т. ј. сједну па по читав сахат или и више по мало пију, а мезета за сваком чашом ја који узме мало ја не узме: тако њих три четири могу попити неколике оке ракије н. п. уз једну јабуку. Па кад се овако добро напију или управо рећи опију, онда почињу јести. Ја сам ово гледао до године 1804. Истина да се мезе узима највише уз ракију, али се у нашијем народнијем пјесмама мезети и вино, и то још грожђем, н. п.: Скиде Марко мјешину са Шарца,| Пак сједоше пити рујно вино,| Мезете га грозним виноградом — Није јунак црвенику вино,| Служи му га из горице вила| Десном руком и чашом од злата,| А лијевом *мезе* му додаје —

Ме̏зево, n.: Па не иди бијелу Будиму,| Већ ти ајде на *Мезево* равно,| На Трутину на воду студену — Када дођеш у поље *Мезево,*| Живо пређи у Голеш планину —

ме̏зетити, тӣм, v. impf. zubeißen, simul comedo, cf. мезе: Пак сједоше пити рујно вино,| *Мезете* га грозним виноградом —

ме̏зеће̑ње, n. das Zubeißen, *τό* simul comedere.

ме́зил,* m. die reitende Post, tabellarius publicus equester. [cf. мезул].

мезила̀на[*], f. das Posthaus, domus cursus publici. [cf. мезулана].

ме́зилскӣ, ка̑, ко̄, Post-, cursus publici. [cf. мезулски].

мезѝлџија,* m. vide мезулџија.

ме̏зимац, зӣмца, m. (у војв.) vide мљезинац.

ме̏зимица, f. (у војв.) vide мљезиница.

ме́зул[*], m. vide мезил.

мезула̀на[*], f. vide мезилана.

ме́зулскӣ, ка̑, ко̄, vide мезилски.

мезу̏лџија[*], m. der Posthalter, cursus publici curator. [cf. мезилџија].

ме́нт,* m. vide [мртац] мртвац: Не копај ме, нено,| Гдје се *меит* копа —

ме̑ј, m. vide **мех.**

ме̏ја̄ш, мејаша, m. (у Сињу) [vide] међа [1], die Grenze, finis, terminus.

ме̏јда̑н,* мејда́на, [мегдан] m. мјесто, der Platz, forum; мејдан дијелити, duelliren, pugnam ineo: Изиди ми на *мејдан* јуначки —

мејда́нџија* [мегданџија], m. der Kämpfer, pugnator.

Ме́јра,* f. türkischer Frauenname, nomen feminae: Нашој *Мејри* књу поставише —

Ме̏јрема[*], f. vide **Мерјема.**

ме̏јтеф,* m. die Kinderschule (der Türken), schola puerorum [vide школа]: И код двора бијеле *мејтефе* —

ме̑к, а, о, (ме̏кӣ, ка̑, ко̑, compf. ме̏кшӣ) vide мекан.

1. **ме́ка**, f. das Blöcken der Lämmer, balatio agnorum: Стоји *мека* јањац' за овцама —

2. **ме́ка**, f. (у Хрв.) vide мамац.

ме̏кан, а, о, [cf. мек] 1) weich, mollis, н. п. хљеб, труд, крушка: меко као памук. — 2) н. п. човјек, zu gefällig, nimie facilis [cf. мекообразан]: С *мека* образа девето копиле. — 3) н. п. ракија, schwach, vilis.

ме̏кача, f. (у Уж. н.) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

мекѝњара, *f.* ([vide] *киселица* [2]).

ме̏киње, ме̏кӣња̄, f. pl. die Kleien, furfur: Купио би га за мекиње. cf. трице [1, посије, исијевци 2], осјевине, паље.

ме̏кӣш гра̑д, у загонеци, cf. девендука краљ.

ме̏кна, f. дебело женско, ein dickes Frauenzimmer, mulier crassa.

1. **ме̏кнути**, не̑м, v. impf. weich werden, mollesco.

2. **ме̏кнути**, ме̏кне̑м, v. pf. einmal blöcken, edo balatum.

мекообразан, зна, зно, zu gefällig, facilis: *Мекообразној* ђевојци трбух до зуба. cf. мекан [2].

ме̏ко жӣто, n. (у Лици) vide [1 с и т а н 3] ситно жито.

меко̀ко̄рка, f. (у Јадру) бијела бундева (у које је *кора мека*). [vide бундева 1].

меко̀пут, а, о, т. ј. коњ, који је тако слаб да му узда на глави или колан на трбуху одмах начини рану, ein zärtliches, weichliches Pferd, das keine Strapatze aushält, equus mollis delicatus.

меко̀та, f. die Weichheit, mollities. [cf. мекшина].

меко̀уст, а, о, т. ј. коњ, који се боји узде, weichmäulig, equus oris mollis.

ме̏ктербаша,* m. der Kapellmeister, magister concentus: Чала сада, наше *мектербаше*!| На срамоту Бају и Лимуну —

ме̏ктерин,* m. der Musikant, symphoniacus.

мѐкуша, f. јабука промрзла, или гњила крушка, weicher Apfel oder Birne, malum aut pirum mite (molle). А и за мекану траву (и пошто се покоси и осуши) каже се мекуша.

меку̏шац, шца, m. рак кад се свуче у пролеће, der Krebs, der sich gehäutet hat, cancer qui cutem posuit (ideoque tenerior est).

мѐкша̑ње, n. das Erweichen, mollitio.

мѐкшати, шам, v. impf. erweichen, mollio.

мекши̏на, f. vide мекота.

мѐла [имела], f. die Mistel, viscum [album, L.; cf. лепак]. На којој би се лијесци нашла мела, под оном лијеском има гуја с драгим каменом на глави, или још Бог зна каково друго благо поред ње (тако приповиједају: јер се мела ријетко налази на лијесци).

мѐла̑ш, мела́ша, [имелаш] m. некака тица, која се мелом храни, die Misteldrossel, turdus viscivorus Linn. [cf. дрозак].

мѐлез,* m. 1) der Zwitter (Mulatte), hibrida, von Menschen und Thieren. [cf. полутан, уметак 2]. — 2) платно у којега је основа пртена, а потка памучна. cf. сустримак.

мѐлем,* m. das Pflaster, emplastrum.

мѐлема̑шче, чета, n. vide љекарина: Илаћајте ми слуге *мелемашче* —

мѐлица, f. dim. v. мела.

мѐлӯн[*], мелу́на, m. (у Босни, Херц. и у Дубр.) vide ђаво.

мѐљ, мѐља, m. vide хмељ.

мељάва, n. was gemahlen wird, quod molitur [cf. мељиво]: нема мељаве (говоре у Сријему кад нема воденица шта да меље).

мељάвити, мѐља̑ви̑м, v. impf. (ст.) cf. помељавити.

мѐља̑ње, n. das Zusammendrücken zwischen den Fingern oder in Händen, convolutio.

мѐљати, мѐља̑м, v. impf. zwischen den Fingern oder in Händen zusammendrücken, convolvo.

мѐљевина, f. vide хмељевина.

мѐљи̑во, n. vide мељава.

Мѐљина, f. сеоце више Новога у Боци (у овоме селу има много бијеле лозе, која се ондје зове *скробутина*).

мѐмла[*], f. (ст.) [vide влага]: Убила га *мемла* од камена —

ме́на, f. (ист.) vide мијена.

мѐнгеле, m. као процијеп у ком ћурчије иглу оштре. cf. [vide] менђеле.

мѐндуо, мѐндула, m. (у Дубр.) vide бадем.

мѐнђеле [мѐнгеле], f. pl. die Presse, prelum. cf. [vide] тијесак.

мѐне, 1) acc. v. ја, mich, me. — 2) gen. v. ја. — 3) (по народу) dat. v. ја, mir, mihi.

менѐца̑л, менецáла, m. (у Дубр.) vide сачма.

ме́нити се, ме̑ни̑м се, (ист.) vide мијенити се.

мено̀вати се, мѐнује̑м се, v. r. pf. у пјесми мјесто *мењати се*: Ја њој дадо струк румене руже,| Она мене струк бела босиљка,| Те се, бабо, *меновасмо* цвећем —

мѐнтовати, тује̑м, v. impf. vide лишити.

ме́њање, n. (ист.) vide мијењање.

ме́ња̑ти, ме̑ња̑м, (ист.) vide мијењати.

[**мењати се**, мењам се, (ист.) vide мијењати се; *види* s. v. меновати се.]

мѐња̑ч, мења́ча, m. (ист.) vide мјењач.

мѐови, m. pl. (ист.) vide [**мехови**] мјехови.

Мѐоца, n. pl. сјенокоси Чевски у Ластви Озринићској: Док дођоше на Цуцка *Меоца* —

1. **мѐра**, f. (ист.) vide мјера.

2. **ме́ра**, f. 1) hyp. v. мерица. — 2) [*Мера*] hyp. v. Мерима: Моја *Мера* није тако лепа,| Ал' је *Мера* срцу моме драга —

мера́ја[*], f. ein angenehmer kahler Ort, calvitium.

1. **мѐра̑ње**, n. das Wachsziehen, ductus cerae.

2. **ме́ра̑ње**, n. das Schlagen, contusio.

1. **мѐрати**, ра̑м, v. impf. кад хоће да се гради воштана свијећа, онда се̑ *мера* восак, т. ј. комадић воска грије се према ватри, па се прстима *растањује*, те се начини као танак колачић, који се по том читав (или најприје једна пола па онда друга) обавије око свјештила, које једно затегнуто држи за обадва краја, пак се међу дланима обрће и разгони док се не начини свијећа, Wachs ziehen, duco ceram. [cf. примарити].

2. **ме́рати**, ме̑ра̑м, v. impf. млатити н. п. пратљачом хаљине кад се перу, schlagen, contundo.

мѐра̑ч, мерача, m. (ист.) vide мјерач.

мера̀чина, f. (ист.) vide мјерачина.

мѐрдивен[*], m. vide мердивене: А он тајом иде уз *мердивен* —

мѐрдивене,* f. pl. die Leiter, scala. [vide] *стубе*, cf. љестве, мердивен.

мѐрђуо, ђула, m. (у Рисну) златан шерит који се удара по доламн са стране од врата до паса.

мерѐдо̑в, мередо̀ва, [нередов] m. (у Барањи) на древету мрежа, којом се риба вади из барке, der Fischhamen, retis genus (everriculum ?).

мѐре̑ње, n. (ист.) vide мјерење.

мѐрила, n. pl. (ист.) vide мјерила.

Мѐрима[*], f. vide Мерјема: Двоје су се замилили млади:| Омер момче, *Мерима* девојка —

мѐрити, ри̑м, (ист.) vide мјерити.

мѐрица, f. (ист.) vide мјерица.

мѐричица, f. dim. v. мерица.

Мѐрјема* [Мејрема], f. ein türkischer Frauenname, nomen feminae turcicum [cf. Мејрима]: И *Мерјема* на гласу ђевојка —

мѐрка̑ње, n. das Aufmerken, attentio.

мѐркати, ка̑м, v. impf. aufmerken, attendo.

мѐрмер[*], m. der Marmor, marmor. cf. [vide] мрамор.

мермѐрли,* adj. indecl. од мермера, marmorn, marmoreus: Око куле *мермерли* авлију —

ме́ро̑в, ме́рова, m. (у војв.) ein Getreidemaß, modii genus. Пожунски меров узима 40 ока, а Пештански 60, а Банатски 80. cf. [пожунац 2,] шиник.

мѐртик, m. (по намастирима Фрушкогорским)

das Weindeputat in den Klöstern, vinum demensum monacho: А. Побила туча винограде.| Б. Мој *мертик* није убила; а два ми не даду, макар на сваком чокоту по аков родио.

мертоноша, m. (ст.) vide мартолоз: Згубио сам тридест *мертоноша* —

мерџан[*], мерџана, m. die Korallen, coralla.

***мерџанац**, мерџанца, m. (у Босни) грах* [vide] *вишњица* [2].

меса, f. hyp. v. месо, хоће гуза месе, jagt man zum ertappten Fleischdiebe.

1. **месан**, а, о, von Fleisch, fleischern, carneus [cf. месат]: *Месан* ражањ, гвоздено пециво (т. ј. прстен на прсту).

2. **месан**, m. (у Славон.) некако грожђе бијело и црно, Art Weinrebe, vitis genus.

месар, месара, m. 1) der Fleischer, carnarius, lanius, lanio. cf. [комардар,] касапин. — 2) der gerne Fleisch ißt, carnium amans.

месарев, а, о, vide месаров.

месарница, f. die Fleischbank, macellum. cf. касапница, комарда.

месаров [месарев], а, о, des Fleischers, Fleischer=, lanionis.

месарски, ка, ко, Fleischer=, lanionum. [cf. касапски].

месат, а, о, (у горњ. прим. у загонеци) vide месан: *Месат* ражањ, гвоздено пециво.

месвијеће, f. pl. (у Паштр.) vide месојеђе.

месељ, m. (у Мађарској) vide сатљик.

месец, m. (ист.) vide мјесец.

месечарка, f. [ист.] vide мјесечарка.

месечев, а, о, (ист.) vide мјесечев.

месечина, f. (ист.) vide мјесечина.

месечић, m. (ист.) у пјесми, Mondesjohn, filius lunae: Проси месец за свог *месечића* —

месечни, на, но, (ист.) vide мјесечни.

месечњак, m. (ист.) vide мјесечњак.

месина, f. augm. v. месо: наждерао се *месине.*

месити, месим, (ист.) vide мијесити.

Месић, m. намастир у Банату.

месићки, ка, ко, von Месић.

меска, f. (у Бачкој) коријење од рогоза, које свиње једу, Rietgraswurzel, radices typhae latifoliae.

меслиђен, m. (у Имоск.) с и т н и б о с и љ а к, Art Basilikum, herbae genus. [vide босиљак].

месна, f. (у Рисну) vide гуз.

месни, на, но, н. п. покладе, der letzte Fleischtag vor den großen Faste, dies praecedens jejunium magnum. cf. поклад [1].

месник, m. (ист.) vide мјесник.

месњача, f. vide мешњача.

месо, n. das Fleisch, caro: спасти с меса, изгубити се у месу, т. ј. измршавити.

месојеђе, f. pl. der Fasching, die Karnevalszeit, bacchanalia (?), tempus ante jejunium quadragesimale quo carnibus vesci licet christianis. [cf. месвијеђе, месувеђе, покладе 2].

местав, а, о, (ист.) vide мјестав.

мества[*], f. eine Art lederen Strumpfes, tibialium e corio factorum genus: На ногама *мествe* и папуче —

мествица, f. dim. v. мества.

1. **мести**, метем, (метох, метијах, мео, мела) v. impf. 1) kehren, verro. [cf. свијетлити 2, снажити, чистити 2]. — 2) мете снијег, мећава, stark wehen, nives plurimae cadunt.

2. **мести**, метем, (метох, метијах и метах, мео, мела) v. impf. 1) einrühren, immisceo: мете свињама. — 2) (у Ц. г.) масло у стапу, die Butter scheiben, facere butyrum. cf. прећирати [2].

мести се, метем се, v. [r.] impf. 1) sich verwirren, conturbor: *мету се* ждралови. — 2) мете ми се по устима, кад човјек не може да погоди, а чини му се да зна.

местимице, (ист.) vide мјестимице.

местичав, а, о, (у Сријему) fleckig, maculosus н. п. чоха, платно.

место, n. (ист.) vide мјесто.

месувеђе (месувеће), f. pl. vide месојеђе.

месце, n. dim. v. месо: хоћеш мало *месца.*

1. **мет**, m. (у Осијеку) оно мјесто гдје се мећe пређа кад се риба лови, der Ort wo das Netz beim Fischen ins Wasser geworfen wird, jactus.

2. **мет**, m. у загонеци, cf. шеремет.

мета, f. (у војв.) кад се игра лопте, das Ziel, meta.

метало, n. оно сијена што се у један пут зими положи говечету, der Vorwurf (des Futtertheils vor das Vieh), portio pabuli.

метаље, n. (у Ц. г.) eine Art Augenkrankheit, morbus quidam oculorum [vide метаљка 2]: навукло му се *метаље* на око. Метаље се баје метлом, пером, бијелијем луком, сољу и хљебом.

метаљка, f. 1) мјесто гдје се момци међу камена, die Wurfstätte, jactus (?). — 2) (у Сарајеву) на оку као чибуљица, Art Augenübel, morbus quidam oculorum. cf. метаље, поганица [2].

метанија, f. (*μετάνοια*) die tiefe Verneigung und Bekreuzigung, prostratio, adoratio: ударити десет, или сто метанија. Метаније су мале и велике: мале: кад се човјек прегне и дохвати рукама до земље, а велике: кад клекне на кољена и на руке, па дохвати главом до земље.

метанисање, n. das Niederfallen und Bekreuzigen in der Kirche, adorationis genus christianorum ecclesiae graecae.

метанисати, пишем, v. impf. sich tief neigen (oder auch niederfallen aufs Angesicht) und bekreuzen, adoro prostratus.

метањ, тња, m. (у горњ. прим.) der Schuß, telum. [vide] х и т а ц [2], cf. набој.

метање, n. verbal. v. метати и. метати се.

метати, мећем, v. impf. 1) thun, legen, stellen, pono. cf. стављати [2]. — 2) говедима, ов-

цама, Futter vorlegen, pabulum praebeo. — 3) werfen, projicio, cf. [vide 1] бацати [1]: Млад је Васо с ѓрада гледа,| клобук јој *меће*:| Узми, Маре, жути клобук,| пођи за мене — 4) пушке, топове, стријеле, schießen, mitto [vide 1 бацати 2]: Делибаша, хајде *меħи* стреле — 5) aufstellen, pono, cf. постављати [1, устицати]: Кума *меħу* крститеља Јована — 6) anlegen, anziehen, induo [cf. метнути 4]: На се *меħе* токе Тадијине — 7) купус, краставце, Kraut, Gurken einlegen, condio. — 8) н. п. купуса, пасуља ручку или вечери, т. ј. пристављати да се куха, zusetzen, admoveo. [vide пристављати 1]. — 9) кога на муке, auf die Folter bringen, in tormenta dare.

мѐтати се, мѐħе̑м се, v. r. impf. 1) камена, Steine werfen (ein Spiel), jacio saxum. [cf. уметати се 1]. Камена се меħу момци двојако: *с рамена* и *омашке*. — 2) ногама, ausschlagen, herumschlagen mit den Füßen, jacto pedes [cf. бацати се 2, батргати се]: Не *меħи се* ногама,| Није јорган поњава;| Веħе моја долама — 3) sich spreizen, se jactare: Ђор-Спасоју по Тршиħа дају,| Ђор *се меħе,* ни гледати не ħе,| Веħ он иште Гњилу Корениħку,| Да узимље ђумрук од лонаца —

мѐтва, f. (у Дубр.) vide метвица [1].

мѐтвица, f. 1) [cf. метва; a) Mintze, Mentha L.; — б) Pfeffer-Mintze, mentha piperita L.; vide нана 2] die Münze (Pflanze), mentha. — 2) (у Далм.) vide чашица [2] (у нози).

мѐте, cf. метеј [vide метех]: Те силази у *мете* Удбињске —

мѐте̑ж, m. der Tumult, tumultus: *метеж* и врева.

мѐтеј (cf. мете, метех), m. (у Србији) као завичај, крај, Gegend, regio.

метѐрижњача, f. т. ј. пушка, die Schanzflinte, teli majoris genus.

метѐриз,* m. 1) die Erdschanze, aggeris genus. — 2) (у Ц. г.) vide з а с ј е д а [1], бусија: На *метериз* Шуња Пешикана —

метѐризити, зи̑м, v. impf. verschanzen, vallare: Када будеш Бечу на погледу,| *Метеризи* твоју силну војску —

мѐтех (cf. метеј, мете), m. (у Ц. г.) као граница, die Grenze, limes. [vide међа 1].

мѐтиљ, мети́ља, m. der Egelwurm [Leberegel], distoma [distomum Retz.]. Срби кажу да од метиља нема лијека, и за то приповиједају да су Нијемци ухватили ђавола, па га питали шта је лијек од метиља, и он им казао: „Кад поли́пшу све овце до једне, онда ону пошљедњу треба обнијети око тора, па више ни једна не ħе липсати осим ње." Тада им је казао и од куге да је лијек: *кука и мотика.*

мети́љав, а, о, den метиљ habend, ovis morbo метиљ correpta.

мети́љање, m. das Erkranken der Schafe am метиљ, метиљ morbi irruptio. [cf. метиљење].

мети́љати се, љам се, v. r. impf. н. п. овце, den метиљ bekommen, метиљ morbo corripi. [cf. метиљити се].

мети́љење, n. vide метиљање.

мети́љити се, мѐти̑љи̑м се, vide метиљати се.

мѐтла, f. (acc. мѐтлу, pl. мѐтле, мета́ла̑), der Besen, scopae.

мѐтла̑ш, метла́ша, m. (у Хрв.) vide сијерак.

мѐтлица, f. dim. v. метла.

мѐтловина, f. das Besenkraut, scoparia Linn. [artemisia scoparia W. K.].

мѐтница, f. [vide] пређа [2], Art Fischnetz, retis genus.

мѐтнути, мѐтне̑м, v. pf. 1) thun (legen, stellen), pono: *метни* које дрво на ватру; *метни* капу на главу; *метнути* новце у кесу, што у торбу, на земљу; cf. [класти 1, турити 2,] ставити. — 2) говедима, овцама, Futter vorlegen, pabulum praebeo: јеси ли *метнуо* говедима? cf. [vide] положити [2]. — 3) schießen, emitto: *Метну* Турчин прву белу стрелу — Стрелу *метну*, пак мере аршином — 4) anlegen, anziehen, induo. cf. метати [6]. — 5) купус, краставце, Kraut, Gurken einlegen, condio. — 6) ручак, вечеру, ручку купуса, граха, меса, т. ј. приставити да се куха, zusetzen, admoveo: [vide приставити 1]. — 7) кога на муке, auf die Folter bringen, in tormenta dare, so auch на шибе. cf. [vide 1] врħи [1].

мѐтнути се, мѐтне̑м се, v. r. pf. 1) на кога, nacharten, similem alicui fieri. cf. [vide] врħи се. — 2) чим, vide бацити се [1]: А Мара га с пенџера гледаше,| *Метну* му *се* дуњом и јабуком,| Дуња га је у пас ударила,| А јабука у њедра панула —

Метòнија, f. vide **Метохија.**

метòпир, m. (у Славонији) vide лепир [1].

Метòхија [Метонија], f. 1) der südöstliche Theil Serbiens, Metochia. У Метохији је Призрен, Пеħ и Ђаковица и манастир Дечани. [cf. Дукађин]. — 2) у Гацку некако мјесто са 30—40 куħа: Бијеломе граду *Метохији* —

мѐħа, f. das flüßige Futter des Viehes, liquidum quod praebetur pecori. Меħа се мете од брашна или од мекиња и даје се псима и свињама.

мѐħава, f. der Schneesturm, imber nivium procellosus [cf. вијавица, салауковина, ħорава Анђелија]: Једе као *меħава* (сијено и сламу?).

мѐħавица,
мѐħаица, f. (у Ц. г.) као мало муљало, чим се каша *мете* (у ње су рогови натраг обрнути), Art Stange den Brei einzurühren, pertica pulti immiscendae. [vide бркљача 2].

мѐуна, f. (у Банату) vide махуна.

мѐу̑р, m. vide **мехур.**

ме̑х, ме̑ха, [1 ме, меј] m. (ист.) vide мијех.

Мехàдија, f. мала варошица близу Ршаве, Mehadia.

мехàди̑јски̑, ка̑, ко̑, von Мехадија.

мехàна,* f. vide [г о с т и о н и ц а] крчма 1, страња: Два дуħана и нова *механа* —

механѝса̑ње [меанисање], n. vide крчмљење 1.

механѝсати [меанисати], ни̑ше̑м, vide крчмити 1.

механџија* [меанџија], m. vide крчмар [1].
механџијин [меанџијин], а, о, vide крчмаров.
механџијнскӣ [меанџијнски], кā, кō, vide крчмарски.
механџијскӣ [меанџијски], кā, кō, marски.
мӗхови [меови], m. pl. (ист.) der Blasebalg, follis. cf. [vide] мијех [2].
мӗхӯр [меур], m. (ист.) vide мјехур.
мѐцāње, n. das Weichschlagen, emollitio.
мѐцати, мӗцāм, v. impf. н. п. јабуку, weichschlagen (klopfen), emollio.
мѐчāње, n. das Blöcken der Lämmer, balatio agnorum.
мѐчати, чӣм, v. impf. blöcken, balo.
мӗче, чета, n. das Junge vom Bären, pullus ursi: Бијело *мече* низ поље тече, за њим се меће јуначко плеће.
мѐчēње, n. vide гњечење.
мѐчет, } [*]m. die Moschee, templum turcicum,
мѐчит, } vide џамија: Оборио *мечет* и мунаре — Широкијем друмом низ Грахово А до Умца и *мечита* старог —
мѐчити, мӗчӣм, v. impf. н. п. грожђе, vide гњечити.
1. **мѐчка**, f. die Bärin, ursa. cf. медвједица.
2. **мѐчка**, f. (у Боци) vide муљало.
мѐшавина, f. (ист.) vide мјешавина.
мӗшāј, m. (ист.) vide мјешај.
мешȁја, m. (ист.) vide мјешаја.
мешȁјица, f. (ист.) vide мјешајица.
мѐшāње, n. (ист.) vide мијешање.
мѐшаоница, f. (ист.) vide мјешаоница.
мѐшати, мӗшāм, (ист.) vide мијешати.
мѐшēње, n. (ист.) vide мијешење.
мешѐтина, f. augm. v. мешина.
мѐшина, f. (ист.) vide мјешина.
мѐшиница, f. dim. v. мешина.
мӗшкољēње, n. vide мигољење.
мӗшкољити се, љӣм се, v. r. impf. (у Сријему и у Бачк.) vide миголити се.
мѐшница, f. (ист.) vide мјешница.
мѐшнице, f. pl. (ист.) vide мијешнице.
мѐшња, f. (ист.) vide мијешња.
мѐшњача [месњача], f. кобасица с месом, die Fleischwurst, Bratwurst, farcinem comminutis carnibus inculcatum. cf. џигерњача.
мешòвит, а, о, (ист.) vide мјешовит.
мӗштанин, m. (ист.) vide мјештанин.
мӗштāнка, f. (ист.) vide мјештанка.
мӗштанскӣ, кā, кō, (ист.) vide мјештански.
мӗштāнчица, f. dim. v. мештанка.
мӗштар, тра, m. (у Хрв.) Meister, magister. cf. [vide] мајстор [1].
мӗште, vide мјесто 3, н. п. мește мене.
мешћѐма,* f. der Richterstuhl, tribunal.
мӗшчић, m. dim. v. мех.
1. **мӣ**, wir, nos.
2. **ми**, 1) mir, mihi (mi). — 2) syntaktisch statt мој: јеси ли *ми* виђео брата? украо *ми* коња.
мӣва,* f. Obst (in der weitesten Bedeutung auch Erbbeeren, Nüsse), poma (sensu latissimo): већ је доспјела свака *мива*. cf. [vide] воће.

мӣга, cf. шиго-миго: А ти патко, *шиго-миго* —
1. **мӣгавац**, гāвца, m. (у Смедер.) округла шљива, која се у нахији Рудничкој зове [1] *пискор*, а у Јадру *џанарика* [џана, џенарика], Art Pflaume, pruni genus [prunus insititia L. var.]. cf. муцавац.
2. **мӣгавац**, гāвца, m. црна малена тица, Art Vogel, avis genus.
мӣгли, m. у загонеци, cf. зовути бати.
мӣгољēње (мѝгољење), n. dim. v. мицање. [cf. мешкољење].
мӣгољити (мѝгољити) **се**, љӣм се, v. r. impf. dim. v. мицати се. [cf. мешкољити се].
мӣд, f. (зап.) vide мјед.
мӣден, а, о, (зап.) vide мједен.
мидѐница, f. (зап.) vide мједеница.
мидѐњача, f. (зап.) vide мједењача.
мӣжāње, n. (у Ц. г.) vide пишање.
мӣжати, жāм, v. impf. (у Ц. г.) vide пишати.
Мӣза, f. (у Ц. г.) женски надимак.
мӣздрак,* m. vide копље [1].
миздрàклија,* m. vide копљаник.
мӣздрачић, m. dim. v. миздрак.
мӣзинац, зӣнца, m. (зап.) vide мљезинац.
мӣзиница, f. (зап.) vide мљезиница.
млӣкāр, млика́ра, m. (зап.) vide мљекар.
мӣј, m. vide **мих.**
Мӣја, m. (ист.) vide Мијо.
Мијàило, m. vide **Михаило.**
Мијȁјло, m. (ст.) vide Мијаило: А *Мијајло* књигом из њедара —
Мӣјак, m. Mannsname, nomen viri.
Мӣјāн, m. Mannsname, nomen viri.
Мӣјана, f. Frauenname, nomen feminae.
Мӣјат, f. vide **Михат.**
мӣје, ја, m. vide **мијех.**
мијѐна, f. (југ.) (der Mondwechsel und zwar) der Neumond, novilunium. О мијени жене не ће да перу кошуља, јер кажу да ће се онда свако пртиште у води (кад се покваси) *омијенити*, т. ј. постати као трухло и одмах се распасти и подерати. За то се рече у шали: „омијенио кошуље" (кад је ко подеран).
мијѐнити се, мӣјенӣ се, v. r. pf. [u. impf.] н. п. мијени се мјесец, der Neumond fängt an, inchoatur luna.
мијѐњāње, n. (југ.) das Wechseln, das Tauschen, mutatio, permutatio.
мијѐњати, мӣјењāм, v. impf. (југ.) tauschen, commuto: *Мијења* као Циганин коње; Ајде, Анто, коње *мијењајмо* —
мијѐњати се, мӣјењāм се, v. r. impf. (југ.) untereinander tauschen, permuto: хајде да *се мијѐњамо!*
мијѐње, n. das Kopfwaschen, lavatio capitis.
мијѐсити, мӣјесӣм, v. impf. т. ј. хљеб, das Brot bereiten, paro panem. cf. [кухати 2] кувати.
мијех [мије], m. (pl. мјѐхови) [југ.] 1) der Schlauch, uter. — 2) der Blasbalg, follis. [cf. мехови, духало (дувало)].

мијѐшање, n. (југ.) 1) das Mischen, Umrühren, mixtio. — 2) das Wenden, iteratio. [vide преоравање]. cf. двојачење.

мијѐшати, мѝјешам, v. impf. (југ.) 1) mischen, misceo. — 2) umrühren, verso. — 3) (у Црмн.) други пут орати, wenden, itero. [vide преоравати]. cf. двојачити.

мијѐшати се, мѝјешам се, v. r. impf. (југ.) sich abgeben mit einem, miscere se [cf. пачати се]: Не *мијешај се* више њњим.

мијѐшење, n. (југ.) das Bereiten des Brotes, *τὸ* panem parare.

мију̏шни̑ сир, *m. (у Далм.) сир који се држи у мијеху.*

мијѐшнице, f. pl. (југ.) vide мјешнице.

мијѐшња, f. (југ.) 1) die Portion Mehl um einmal Brot daraus zu backen, portio farinae. [cf. мјешај]. — 2) на мијешње н. п. Никоља дне, т. ј. други дан до Никоља дне (кад се *мијеси* хљеб за славе?).

Мѝјо, m. (југ.) hyp. v. Мијат. [cf. Мија].

мѝјољ, m. мајсторски тезјај, или код чизмара пањ, die Werkbank, mensa.

мѝјољача, f. vide **михољача.**

Мѝјољ да̑н, m. vide **Михољ дан.**

мѝјољшта̑к, m. vide **михољштак.**

мѝју̑р, m. vide **мјехур.**

Мѝјушко, m. Mannsname, nomen viri: До лудога Нешка и *Мијушка* —

1. **Мѝла,** f. Frauenname, nomen feminae (cara).

2. **Мѝла,** m. 1) (ист.) vide [2] Мило. — 2) брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

Мила̀дин, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝла̑ј, m. у шаљивој пјесми име некаквој планини које може бити да и нема. cf. прца [2].

Мѝла̑к, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлан, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлана, f. vide Милена.

мѝлани̑, на̑, но̑, vide [м и о 1] мили: О ти бего, мој *милани* синко —

Мила́нко, m. Mannsname, nomen viri.

мѝла̑ње, n. die Ceremonie von милати се.

Мѝлат, m. Mannsname, nomen viri.

мѝлати се, мѝла̑м се, v. r. impf. Приповиједају да се у Херцеговини милају на Божић с чесницом, т. ј. узму двојица чесницу, па је окрећу међу собом и пита један другога: „Милам ли се“ (т. ј. помила ли се иза чеснице)? Онај му одговори: „Милаш мало.“ А онај први онда рече: „Сад мало, а до године ни мало“ (т. ј. да роди жито добро, и да тако велика буде чесница да се ни мало не помила иза ње).

мѝлаћ, лћа, m. vide миљак.

Мѝла̑ш, m. Mannsname, nomen viri.

Мила̀шин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **мѝле**[*], лета, n. (у Ц. г.) vide **минле.**

2. **мѝле!** додаје се гдјешто у пјесмама на крај врсте, н. п.: Ђурађ коси по побрђу,| Ладо ле *миле!* — Попјевајте ми,‸тичице,| миле мој *миле!* —

Мѝлева, f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝлен, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлена, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Милана].

мѝлени̑, на̑, но̑, vide мио [1]: И Вукову *милену* љубовцу —

Мѝле̄нко (Миле́нко), m. Mannsname, nomen viri. [cf. Милинко].

мѝлет,* m. (у Рисну) много дјеце, eine Menge Kinder, suboles. cf. миле, минле.

Мѝлета, m. Mannsname, nomen viri.

мѝлети, лим, (ист.) vide миљети.

Милѐти̑н, летина, m. извор у Далмацији код Сиња.

Мѝлеш, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлешева (Милѐшева), f. vide Милошева.

Мѝливоје, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлија, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝлија̑ш, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлин, m. Mannsname, nomen viri.

мили́на, f. das Liebsein, gratia: не може од *милине* (н. п. да се нагледа кога). [cf. арајство, годет, годименат, милота, радост].

мили́нак, нка, m. der Liebe, carus: Све *милинке* од мајке јединке —

Мили́нко (Мѝли̑нко), m. vide Миленко.

Мѝлисав, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлисава, f. Frauenname, nomen feminae.

мили́та̑р, милита́ра, | **милита̀рац,** рца, m. (у војв.) der aus der Militär-Grenze ist, homo e regione militari.

милита̀рија, f. vide милиција.

мили́та̑рски̑, ка̑, ко̑, Militär-, militaris.

мѝлити се, ли̑ се, v. r. impf. н. п. ништа ми се не мили, nichts freuet mich. arrideo.

мѝлити, лим, (зап.) vide миљети.

Мѝлић, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлица, f. Frauenname, nomen feminae.

мили́ција (милѝција), f. die Miliz (Gegend), terra militum. [cf. милитарија].

Мѝличица, f. dim. v. Милица.

1. **мѝло,** n. die Lauge zum Kopfwaschen, lixivium ad lavandum caput. cf. [vide] цијеђ.

2. **Мѝло,** m. (југ.) Mannsname, nomen viri. [cf. 2 Мила 1].

мило̀брука, f. | **мило̀бруковић,** m. (у Боци) vide шаљивац.

Мѝлова̑н, m. Mannsname, nomen viri.

мѝлова̑ње, n. 1) das Liebkosen, blanditiae. — 2) das Lieben, amatio. — 3) das Geliebte, res cara: Не бој ми се, моје *миловање* —

мѝловати, лује̑м, v. impf. 1) liebkosen, blandior. [cf. блазнити]. — 2) lieben, amo [vide љубити 3]: Ја сам Марка врло *миловао* —

[**миловати се,** милујем се, v. r. impf. vide јаранити се.]

милòду, / m. fremde Liebstöckel, ligusticum levi-
милòдух,\ sticum Linn., cf. селен: *Милодуха,* да се милујемо — Не могу ти пута наћи ни двору доћи| Од висине вите јеле, од задуа *милодуа* —

Мѝлоје, m. Mannsname, nomen viri.

милòјница, m. cf. [vide] златоје.

Милòјка, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*милојка*] das Majolica-Geschirr, vasis fictilis genus. [vide бокар]. cf. мајолика.

Милòјко, m. Mannsname, nomen viri.

мѝлокрван, вна, вно, liebenswürdig, dem man gut sein muß, amabilis: није лијепа, али је *милокрвна.*

Мѝлорад, m. Mannsname, nomen viri.

Милòсав (Мѝлосав), m. Mannsname, nomen viri.

мѝлосан, сна, сно, vide **милостан.**

милòсни̂к, лосни̂ка, m. (у војв.) der Liebhaber, amasius. cf. [швалер;] љубовник.

милòсница, f. (у војв.) die Geliebte, amasia. [cf. љубазница, љубовница, швалерка].

милòсрђе, n. (у Дубр.) die Barmherzigkeit, misericordia: Госпа од *милосрђа*, Kirche der barmherzigen Frau.

мѝло̂ст, мѝлости, f. (loc. милости) 1) die Gnade, gratia, favor: На *милости,* царе господине — 2) die Liebe, amor, cf. милошта [(милошћа) 1]: Нема лица без црвена винца,| Ни радости без зелена венца,| Ни *милости* без туђа јунака — 3) die Liebesgabe, munus: Браћа сеју врло миловала,| Сваку су јој *милост* доносила,| Најпослије ноже оковане —

мѝлостан [милосан], сна, сно, vide мио [1]: Ал' ти жалиш *милосна* ђевера — Докле нађе *милоснога* кума — Све за славу Бога *милоснога* —

мѝлостив, а, о, / gnädig, barmherzig, cle-
мѝлостиван, вна, вно,\ mens: Боже *милостиви,* ти помози (говоре гдјекоји Срби кадгод уздахну и зијевају).

мѝлостиња, f. das Almosen, eleemosyna.

милòта, f. vide милина.

Мѝлош, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлошева, f. намастир у Херцеговини (чини ми се да је сад пуст), cf. Миљешевка, Милешева: Колика је *Милошева,* да је пуна поскурица!

Мѝлошева Скàкала, n. pl. тако се зове једно мјесто у Јадру код Гњиле гдје имају четири камена ударена у земљу: два одакле кажу да је Милош (Обилић) скочио, а два гдје је скочио, али је ово камење тако раздалеко да се не може вјеровати, него се само приповиједа као у Далмацији за Краљевића скакала.

мѝлошта,/ f. 1) vide милост 2. — 2) cf. [vide]
мѝлошћа,\ златоје.

Мѝлука, f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝлу̂н, m. Mannsname, nomen viri.

Милу̂нка, f. Frauenname, nomen feminae.

Милу̂тин, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлу̂ш, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлуша, f. Frauenname, nomen feminae.

мѝлче, n. у пјесми, vide миље: Зора виче, хајд' на воду, *милче* —

1. **Мѝљ,** m. Mannsname, nomen viri.

2. **мѝљ,** m. (у приморј.) vide [2] *миља*: С једним се колачем може сто миља проћи, а су сто колача један *миљ.*

1. **Мѝља,** f. hyp. v. Миљана u. Милица.

2. **мѝља,** f. die Meile, miliare. cf. [2] мѝљ.

мѝљак[*], љка, m. das Grundstück, fundus. [cf. милаћ].

Мѝљана, f. Frauenname, nomen feminae.

мѝља̑р, миља̑ра, m. (у Ц. г.) хиљада литара, Tausend, mile: Баба ђеда продавала| Кроз пазаре за *миљаре* —

Мѝљацка, f. вода што тече кроз Сарајево: Сарајево, што си потавњело?| Или те је куга поморила,| Ил' *Миљацка* вода поплавила —

мѝље, n. (ст.) das Lieb (was einem lieb ist), amor, deliciae [cf. милче]: Ој ђевојко, *миље* моје! —

Мѝљен, m. Mannsname, nomen viri.

миље̑ње [гмиљење], n. das Kriechen, reptatio.

миљети, мѝли̂м, [гмиљети] v. impf. (јуж.) kriechen, repo.

Миље̑шевка, f. (ст.) vide Милошева: Док начини цркву код Требиња| *Миљешевку* на Херцеговини —

Мѝљка, f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝљко, m. Mannsname, nomen viri.

мѝмо, (mit acc.) vorbei, praeter: Ни убиј, Боже, *мимо* свијет, ни помози, Боже, *мимо* свијет; Минух моми *мимо* двор —

мѝмогре̑д, im Vorbeigehen, obiter, in transitu. [vide гредом].

мимоилажење, n. das Vorbeigehen, τὸ praeterire.

мимоилазити, зи̂м, v. impf. vorbeigehen, praetereo.

мимоилазити се, зи̂м се, v. r. impf. bei einander vorbeigehen ohne sich zu sehen, praetereo praeter amicum quin eum videam aut ille me.

мимоићи (мимоићи), мимòи̂де̑м (мимòиђе̑м), [мимоћи] v. pf. кога, vorbeigehen, praetereo. [vide проћи 1].

мимоићи (мимоићи) се, мимòи̂де̑м (мимòи̂ђе̑м) се, (cf. мимоћи се) v. r. pf. с ким, bei einander vorbeigehen ohne sich zu sehen, praetereo praeter amicum quin eum videam, aut ille me. cf. разминути се.

мимòодац, оца, m. vide **мимоходац.**

мимòоци, мимòода̑ка, m. pl. vide **мимохоци.**

мимопросава, f. cf. шипер-пеана.

мимòћи, мѝмо̂ђе̑м, vide **мимоићи.**

[**мимоћи се,** vide **мимоићи се.**]

мимòходац, хоца, [мимоодац] m. (око Сења) ein Vorübergehender, praeteriens.

мимòхоци, мимòхода̑ка̑, [мимооци] m. pl. (у Земуну) ein kurzer epileptischer Paroxysmus, paroxysmus epilepticus praeteriens.

мѝна, f. (зап.) vide мијена.

ми̏ндер,* m. die Matratze, stragulum: На *миндеру* и свилном душеку —

ми̏ндрос, m. (у војв.) узети кога на миндрос, durchbeuteln, excutio.

ми̏нђуше,* ми̏нђӯшā, f. pl. die Ohrgehänge, inauris. [vide] о б о ц и, cf. брњице.

ми̏нђушице, f. pl. dim. v. минђуше.

ми̏неј, m. das Menäon (*Μηναῖον*), ein Kirchenbuch, menaeum.

ми̏нејскӣ, кā, кō, н. п. слова, cyrillische Drucklettern, zum Unterschied von der Handschrift.

ми̏нити се, ми̏нӣм се, (зап.) vide мијенити се.

ми̏нле* [миле], лета, n. Volk, gens [cf. милет]: пасје *минле*! Седамдесет и седам *ми̏нлēтā*.

ми̏нӯт, минýта, m. (у војв.) die Minute, minutum. cf. [vide] час.

ми̏нути, ми̏нēм, v. pf. 1) vorbeigehen (bei einem Orte), praetereo (locum), cf. [vide] проћи [1]: *Минух* моми мимо двор — Ко стар *мине*, нека Бога моли,| Ко млад *мине*, нека ружу бере — 2) vergehen, vorbeisein, transeo, abeo: Љето сине па и *мине*; Није зиме док Божић не *мине*. cf. [vide] проћи [2]. — 3) vide отићи [1]: Отлен Бајо у Заљути *мину* — 4) nicht treffen, praetervolo, cf. [vide] промашити: Опремао се човјек (који се био скоро оженио) на војску, а жена увразила конац у иглу да нешто зашије; али будући да није добро видјела, за то није могла одмах да уврзе, него промашала мимо ушице иглене говорећи: *„мини* га сабља, *мини* га пушка!“ као да муж рече да она њему врача; али он опази шта је па рече: *„минуло* је мене свако добро, кад сам ја тебе узео.“ — 5) entgehen, evado: И ти Турске не *минуо* руке —

ми̏њање, n. (зап.) vide мијењање.

ми̏њати, ми̏њāм, (зап.) vide мијењати.

ми̏њати се, ми̏њāм се, (зап.) vide мијењати се.

ми̏њāч, миња́ча, m. (зап.) vide мјењач.

ми̏о, ми̏ла, ми̏ло, 1) lieb, carus. [cf. драг 2, милани, милени, милостан (милосан)]. — 2) (у Хрв.) мени га је *мило*, ich bedauere ihn (aber doch: он ми је мио, ich habe ihn gern), cf. жао [1б, жалити 2]. — 3) н. п. нема воћке (на дрвету) ни *ȍд мила*, gar nichts, nihil.

Ми̏обрат, m. Mannsname, nomen viri.

Ми̏одрāг, m. Mannsname, nomen viri.

ми̏ољача, f. vide **михољача.**

Ми̏ољ дāн, m. vide **Михољ дан.**

ми̏ољштāк, m. vide **михољштак.**

ми̏павица, cf. пипавица.

ми̏р, ми́ра, m. 1) (instr. ми̏ром) der Friede, pax. — 2) (instr. ми̏ром) Friede, Ruhe, pax [cf. зевак]: сједи с ми̏ром (док није било с чиром). — 3) (особито у пјесмама) vide мирис: *Миром* мирише — 4) (у Хрв.) с ми̏ром, vide свагда. — 5) (instr. ми́ром) (у приморју) vide зид: Двори *миром* саграђени — 6) (у Паштровићима кад се наздрављā) vide свијет [1]: Да ни Господини *Бог* поможе духовнике и од осталијех домова, који поју по *миру* Ришћанскоме! — 7) чире *ми́ре*, око тебе девет браће било (у шали мјесто бајања да би чира нестало).

1\. **Ми́ра,** f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*мира*] (gen. com.) ко се чини миран, и готово само у овој пословици: испод *мире* девет (т. ј. ђавола) вире.

2\. **ми́ра,** f. [зап.] vide мјера.

3\. **ми̏ра,** f. хур. v. мирица.

ми̏рāз,* мира́за, m. die Erbschaft, hereditas: остало му од мираза. [vide женинство]. cf. прћија.

ми́ран, рна, рно, friedfertig, ruhig, mansuetus.

ми̏рāч, мира́ча, m. (зап.) vide мјерач.

мира̏чина, f. (зап.) vide мјерачина.

мира̏шчија,* m. der Erbe, heres.

ми̏рбожāње, n. das gegenseitige Küssen zu Weihnachten, exosculatio die Christi natalitio.

ми̏рбожати се, жāм се, v. r. impf. sich küssen (und den Frieden Gottes wünschen) zu Weihnachten, invicem se exosculari die natali Domini. cf. Божић.

ми̏рбожити се, жӣм се, v. r. pf. [u. impf.] sich küssen auf Weihnachten, exosculari se die natali Domini.

Ми̏рен, m. Mannsname, nomen viri.

1\. **ми̏рење,** n. 1) das Beruhigen, Friedemachen, pacificatio. — 2) das (angenehme) Riechen, odor.

2\. **ми̏рење,** n. (зап.) vide мјерење.

Мири̏дит, m. eine Gegend in dem Gebiete von Skutari: И покупи *Миридита* равна,| Покрај мора све Латине љуте —

ми́рија,* f. die Abgabe, vectigal, [vide] п о р е з а, cf. дација, данак: Ни *мирија* царева да прође —

ми̏рила, n. pl. (зап.) vide мјерила.

ми̏рӣс [мирлис], m. der Wohlgeruch, odor. [cf. мир 3, благовоње, задух].

мирӣсавка, f. 1) die Muskateller-Traube, Muskat-Traube, uva muscata. [vide т а м ј а н и к а]. cf. тамњаника. — 2) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

мирӣсање, n. das Riechen, odor et odoratio.

мирӣсати, ми̏рӣшēм, v. impf. riechen, oleo et odoror [cf. воњати, 2 мирити]: мирише ружа; ја миришем ружу; Чим *миришу* њедра твоја:| Или смиљем ил' босиљем,| Или душом ђевојачком? —

1\. **ми̏рити,** ми̏рӣм, v. impf. beruhigen, paco.

2\. **ми́рити,** рӣм, v. impf. riechen, oleo, cf. [vide] мирисати: Врло *мири* цв'јеће карафиље —

3\. **ми̏рити,** рӣм, (зап.) vide мјерити.

ми̏рити се, ми̏рӣм се, v. r. impf. Friede machen, de pace ago.

ми̏рица, f. (зап.) vide мјерица.

ми̏ричица, f. dim. v. мирица.

мирӣшљив, а, о, wohlriechend, bene olens.

Ми̏рјана, f. Frauenname, nomen feminae.

Ми̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

ми̏рковача, f. (у Сријему) некако бијело (?) грожђе, Rothschwänzel, vitis genus.

мѝрлис, m. (у Далм.) vide **мирис.**

мѝрност, мѝрности, f. vide мирноћа.

мирнòћа, f. die Friedfertigkeit, mansuetudo. [cf. мирност, мирота].

мирòвање, n. das Ruhigsein, quies.

мирòвати, мѝрујēм, v. impf. ruhig sein, sum quietus.

мирòвна, f. (у Хрв.) etwa die Aussöhnung, placatio.

Мѝродāр, m. Mannsname, nomen viri.

мирòђија, f. vide копар: у свакој чорби *мирођија* (ко се мијеша у сваштa).

мирòков, m. Friedensstifter, pacificator: *Мирокове* у кметове, оштра сабљо! —

мирòносница, f. која носи мир, die den Frieden bringt, quae pacem fert: Доведоше снае наше *мироноснице*,| Смири, снао, ови станак, смирио те Бог —

Мирòсав (Мѝросав), m. Mannsname, nomen viri.

Мѝросава, f. Frauenname, nomen feminae.

[**миросање**, n. Salbung, confirmatio; *види* s. v. врбица 2.]

мирòта, f. vide мирноћа: Нема љета што Ђурђева данка,| Ни *мироте* што невјесте младе —

Мѝроч, Мирòча, m. Berg (an der Donau) zwischen Пореч und Брза паланка.

мирýцāње, n. dim. v. умирање.

мирýцати, мѝрӯцāм, v. impf. dim. v. умирати. Приповиједа се да је неко запитао попа: мру ли људи, а он одговорио: „*мируцају*" (премда су многи мрли као од помора неког); а кад му умре попадија, он на таково питање одговори: „помрије сав свијет."

Мѝрчета, m. Mannsname, nomen viri.

мѝса, f. 1) (in dem Munde der röm. Serben) die Messe, missa. cf. [2] маша [2]. — 2) (in dem Munde der griechischen Serben) eine lateinische Kirche, templum Latinorum. У Зворнику има једна зидина, која се зове *Маџарска миса.*

мѝсао, сли, f. (loc. мѝсли, gen. pl. мѝслӣ, мѝслима) der Gedanke, cogitatio.

мѝсаон, а, о, bedächtig, consideratus: Она ј' стидна и *мис'она* —

мѝсēц, m. (зап.) vide мјесец.

мѝсечāрка, f. (зап.) vide мјесечарка.

мѝсēчев, а, о, (зап.) vide мјесечев.

мѝсечина, f. (зап.) vide мјесечина.

мисèчић, m. (зап.) vide мјесечић.

мѝсечнӣ, нā, нō, (зап.) vide мјесечни.

мѝсечњāк, m. (зап.) vide мјесечњак.

Мѝсир,* Мисѝра, m. Aegypten, Aegyptus, terra Mizraim.

Мисѝрац, рца, m. ein Aegyptier, Aegyptius. [cf. Мисирлија 1].

мисѝрача, f. бијела бундева, eine Art von Kürbiß, cucurbitae genus. cf. [vide] бундева [2].

Мѝсирка, f. 1) die Aegyptierin, Aegyptia [vide Мисиркиња]: Остави ми *Мисирку* ђевојку — 2) vide будија.

Мѝсиркиња, f. die Aegyptierin, Aegyptia. [cf. Мисирка 1].

Мисѝрлија,* m. 1) der Aegyptier, Aegyptius. cf. [vide] Мисирац. — 2) [*мисирлија*] мисирски дукат: Веће дај ти жутих *мисирлија* —

мѝсирскӣ, кā, кō, н. п. повјесмо, ägyptisch, aegyptiacus: Уз преслицу *Мисирско* повјесмо —

мѝсити, мѝсӣм, (зап.) vide мијесити.

мѝскал,* m. ein Goldgewicht, pondus: За брата би дала *мискал* злата —

мѝсли-гу̑сле, у загонеци, cf. сендерика.

мѝслити, лӣм, v. impf. [cf. мишљети, мнити (млити), теминити: 1)] denken, cogito. [— 2) vide цијенити 3].

мислòђин (мислòђӣн), m. (по југоз. кр.) Art Blume, herba quaedam [vide босиљак]: Ибрик носи, *мислођин* залива —

мѝсник, m. 1) (зап.) vide мјесник. — 2) код кршћ.) der Priester, sacerdos. [vide свештеник]. cf. редовник.

мѝстав, а, о, (зап.) vide мјестав.

мѝстимицē, (зап.) vide мјестимице.

мѝстичав, а, о, (зап.) vide мјестичав.

мѝсто, n. (зап.) vide мјесто.

мѝстрија, f. die Kelle, Maurer-Kelle, trulla.

мѝт, мѝта, m. die Bestechung (das Geld), largitio: суди по *миту*; узима *мит*. cf. мито [1].

Мѝта, m. (ист.) vide Мито 2.

Мѝтар, тра, m. vide Димитрије.

митáрēње, n. das Federn, mutatio pennarum.

митáрити се, мѝтāрӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich federn, pennas mutare.

мѝти, мѝјēм, v. impf. den Kopf waschen, lavare caput. cf. измити.

мѝти се, мѝјēм се, v. r. impf. seinen Kopf waschen (d. i. den ganzen), lavo caput meum.

мѝтити, мѝтӣм, v. impf. bestechen, pecunia corrumpo.

мѝтник, m. (у Ц. г.) који прима *мит*, ein bestechlicher Mensch, homo venalis: Каматника, секо, и *митника* —

мѝтњāк, m. (у Сријему) коњ, или во, који се добро држи (као да се *мити*), ein Pferd oder Ochs so gut gepflegt wird.

мѝто, 1) n. vide мит: И у кмество сиједали криво,| И проклето узимали *мито* — 2) [*Мито*] m. (југ.) hyp. v. Митар. [cf. Мита].

1. **мѝтра**, f. die Bischofsmütze, mitra episcopi.

2. **Мѝтра**, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Дмитра].

Мѝтрић, Митрѝћа, m. dim. v. Митар.

Мѝтров дāн, ва дне, m. das Fest des heil. Demetrius, festum S. Demetrii, die 26. Octob. [cf. Дмитров дан]: *Митров* данак ајдучки растанак —

мѝтровачкӣ, кā, кō, von Mitrowitz.

Мѝтровица, f. [cf. Дмитровица] 1) варош у Сријему. — 2) варош у Косову.

Мѝтровкиња, f. die Mitrowitzerin: Митровица крај Саве столица,| На њој седи млада *Митровкиња* —

митровскй, кā, кō, у пјесми мјесто *Митровачки*: У лијепу шеру Митровици,| У некака *Митровска* диздара —

Мйтровчанин, m. (pl. Мйтровчāни) ein Mitrowitzer.

мйтровштāк, m. der den heil. Demeter zum Hauspatron hat, Demetricola (?), cliens S. Demetrii.

митропòлија, f. die Metropolie (Residenz des Metropoliten), sedes metropolitae.

митропòлит, m. der Metropolit, metropolita.

митропòлитов, а, о, des Metropoliten, metropolitae.

митропòлитскй, кā, кō, Metropoliten-, metropolitanus.

1. **Мйћа**, m. (ист.) vide Мићо.

2. **Мйћа**, m. Mannsname, nomen viri.

3. **мйћа**, f. (у Боци) die Lunte. [vide витиљ 1]. cf. фитиљ.

Мйћан, m. Mannsname, nomen viri.

мйћēње, n. das Bestechen, corruptio, largitio.

мићивòлдос, cf. толдос (само у оној загонеци).

Мйћо, m. (јуж.) хyp. v. Митар. [cf. 1 Мића].

мйу̑р, m. (јуж. и зап.) vide мјехур.

мйх [миј], m. (зап.) vide мијех.

[**Михаило** (Мијаило), m. Mannsname, nomen viri. cf. Мијајло.]

[**Михат** (Мијат), m. Mannsname, nomen viri.]

мйхољача (мијољача, миољача], f. (у Ц. г.) воћка која доспијева о *Михољу* дне, ein Obstbaum, dessen Frucht gegen Michaelis (29. Sept.) reift, pomus circa festum Arch. Michaelis maturans [pirus communis L. var.].

Мйхољ [Мијољ, Миољ] **дāн**, ља дне, m. das Fest des Erzeng. Michael, festum Arch. Michaelis, die 29. Sept.

мйхољштак [мијољштак, миољштак], m. der Michael (den Erzengel) als Hauspatron verehrt, cliens Arch. Michaelis.

мйца, f. хyp. v. мицина. Кад се баје од мицине бајалица на кућноме прагу прекрштајући брадвом по мицини говори: „У мице девет мужева, свијех девет отишло на војску, од девет дошло осам, од осам седам, од седам шест, од шест пет, од пет четири, од четири три, од три два, од два један, од једнога нијєдан. Бјежи, мйцо, посјећ' ћу те! — Не сијеци ме, побјећи ћу." Овако она изговори ово три пута и сваки пут на пошљетку удара брадвом у праг.

мицàнӣк, мицанйка, m. (у Ц. г.) vide обарача.

мйцање, n. das Bewegen, motio.

мйцати, мйчēм, v. impf. 1) bewegen, moveo. — 2) wiegen, pondero, [vide 1 тежити 2] cf. теглити: Она пуца што су под грȍце,| Она *мичу* по по оке злата —

мйцати се, мйчēм се, v. r. impf. 1) sich bewegen, moveor. — 2) fortgehen, abeo: нека *се мичу* с моје земље.

мйцац! in der Erzählung statt мичи, вуци.

мйце, мйцā, f. pl. die Mühle (als Spiel), mola lusoria. cf. лекови.

мицйна (cf. ницина), f. die Beule, tuber.

мйц по̑ мйц, кад се казује како се ко полако *помицао*, н. п. пужући уз дрво, Laut, eine langsame Bewegung zu bezeichnen, vox exprimendo motui gravi ac lento.

Мйџан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Мйџор, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мйш, m. (pl. мйши, мйшеви, мйшā, мйшēвā) die Maus, mus [musculus L.].

Мйша, m. (ист.) vide Мишо.

мйшавина, f. (зап.) vide мјешавина.

мйшāј, m. (зап.) vide мјешај.

мишāја, m. (зап.) vide мјешаја.

мишāјица, f. (зап.) vide мјешајица.

мйшāње, n. (зап.) vide мијешање.

мйшаоница, f. (зап.) vide мјешаоница.

Мйшāр, m. 1) Ebene an der Save, eine Stunde weit von Шабац: Да разбијем табор на *Мишару* — Са *Мишара* поља широкога — У *Мишару* пољу широкоме — 2) ein Dorf daselbst. — 3) [*мишар*] der Mäusefalk, buteo [vulgaris Bechst.]. cf. мишоловка [2, тресигаћа].

мйшарскй, кā, кō, н. п. поље, von Мишар.

мйшати, мйшāм, (зап.) vide мијешати.

мйшати се, мйшāм се, (зап.) vide мијешати се.

мйшевина, f. vide мишјак.

мйшēње, n. (зап.) vide мијешење.

мишèтина, f. augm. v. [1] мишина.

1. **мйшина**, f. (зап.) vide мјешина.

2. **мйшина**, f. (у Паштр.) некаква трава у које је бијел цвијет као прстенак, Art Pflanze, herba quaedam.

мйшиница, f. dim. v. [1] мйшина.

мйшић, m. das Mäuschen, die junge Maus, musculus.

мйшица, f. 1) der Arm, brachium. [cf. мишка 1]. — 2) die Muskeln des Oberarms, lacertus. cf. мишка [1]. — 3) die Maus (das Weibchen), mus femina.

мйшјāк, m. der Mäusekoth, muscerda, stercus murinum. [cf. мишевина].

мйшјакиња, f. der Hühnerdarm, alsine media L. [stellaria media L.].

мйшјй, шјā, шјē, Maus-, murinus.

мйшка, 1) der Arm, brachium, [vide] м и ш и ц а [1 и 2], cf. рука: Ни којој се крајини ријечима не молили, благом откупљивали, ни са снагом покорили, но свакој обранили, и осветили: пријатељима језиком из уста, душманима оружјем из рука, оштром сабљом, јаком *мишком*, добром згодом, а све с помоћу Божјом (кад се напија). — 2) [*Мишка*] m. (ист.) vide Мишко.

мишкáки, adj. indecl. mäusebreckfarben, coloris stercoris murini.

Мйшко, m. (јуж.) vide Мишо. [cf. Мишка 2].

мишкулāш, m. коњ магареће длаке, mausfahles Pferd, equus coloris murini.

Мйшљен, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) (ст.) Кроз *Мишљен* гору на воду —

Мйшљеновац, ōвца, m. зидине од старога града у Крбави под гором Височицом на сухој

међи, eine Ruine in Kroatien, parietinae quaedam.
мишљење, n. das Denken, cogitatio. [cf. темињење].
мишљети, мислим, (по југоз. кр.) vide мислити: Стаде *мишљет'* Сарајлија Мујо: | Ал' ће љубит' булу удовицу, | Али ону под прстен ђевојку — Стадох *мишљет'* и размишљат' —
мишница, f. (зап.) vide мјешница.
мишнице, f. pl. (зап.) vide мијешнице.
мишња, f. (зап.) vide мијешња.
Мишо, m. (југ.) хур. v. Михаило. [cf. Миша, Мишко, Мишка].
мишовит (мишовит), а, о, (зап.) vide мјешовит.
мишоловка, f. 1) die Mausfalle, decipula. [vide кљуса]. cf. ступица. — 2) der Mäusefalk (östern. Windwachel, krain. постовка), buteo. cf. [vide] мишар [3].
мишомор, m. das Mäusegift, Mäusepulver, venenum adversus mures, arsenicum. [cf. сичан].
мишчанин, m. (зап.) vide мјештанин.
миштанка, f. (зап.) vide мјештанка.
миштански, ка, ко, (зап.) vide мјештански.
миштанчица, f. dim. v. миштанка.
мишћетинка, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].
мишчић, m. dim. v. мих.
мјед, f. [југ.] 1) das Kupfer, cuprum. cf. бакар [1]. — 2) (жута) Messing, orichalcum. cf. пиринач [2, тумбак].
мједен, а, о, [југ.] 1) kupfern, cupreus. — 2) messingen, ex orichalco factus.
мједеница, f. (југ.) мало звонце од мједи, ein Glöckchen von Bronze, campanula aenea. cf. бронза [2, мједењача 1, цингара].
мједењак, мједењака, m. [југ.] т. ј. прстен, ein Ring von Bronze, anulus aeneus. cf. медењак.
мједењача, f. 1) (југ.) vide мједеница. — 2) (у Хрв.) eine kupferne Münze, numus cupreus.
мјеир, мјеира, m. (у Боци) vide **мјехир.**
мјењач, мјењача, m. der Wechsler, numularius.
1. **мјера**, f. (југ.) 1) das Maß, mensura. — 2) das Gewicht, pondus: *Мјера* вјера.
2. **мјера**, f. хур. v. мјерица.
мјерач, мјерача, m. (у Хрв.) der Landmesser, geometres.
мјерачина, f. (у Хрв.) die Meßkunst, ars metiendi.
мјерење, n. (југ.) 1) das Messen, mensio. — 2) das Wägen, pensio.
мјерила, n. pl. (у Дубр.) die Schalwage, libra. cf. [боланца, теразије 1,] терезије.
мјерити, рим, v. impf. (југ.) 1) messen, metior. — 2) wägen, pendo. [cf. теглити 3, потезати 3].
мјерица, f. (југ.) 1) ein Gefäß (Korb) von Bast, corbis genus. — 2) (у Хрв.) Art Maß (z. B. für Getreide), modii genus.
мјеричица, f. dim. v. мјерица.
мјесец, m. (југ.) (loc. мјесецу) 1) der Mond, luna. — 2) der Monat, mensis. У Рисну кажу да није добро да дијете гледа у мјесец, јер кажу да га мјесец пије.
мјесечарка, f. [југ.] т. ј. ротква, der Monatrettig, raphani genus [raphanus sativus radicula L.; cf.ротквица 2].
мјесечев, а, о, [југ.] dem Monde gehörig, lunae: *Мјесечеву* првобратучеду —
мјесечина, f. (југ.) 1) der Mondschein, fulgor lunae. — 2) женско вријеме, das Monatliche, menstrum. [vide вријеме 3]. cf. прање.
мјесечић, m. (југ.) Mondessohn, filius lunae. cf. месечић.
мјесечни, на, но, (југ.) monatlich, menstruus.
мјесечник, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herba quaedam.
мјесечњак, m. [југ.] der Mondsüchtige, lunaticus. [cf. ноћник (нотњик) 2].
мјесник, m. (у Скадру) човјек из каквога *мјеста*, Bewohner eines gewissen Ortes. [vide мјештанин 1].
мјестав, а, о, (југ.) (у Далм.) на једном мјесту овако а на другом онако, н. п. ова је година мјестава, т. ј. није свуда једнако родила. cf. [vide] *мјестичав.*
мјестимице, (југ.) an Ort und Stelle, in loco ipso, in locum ipsum: знам мјестимице (н. п. гдје је то); показао му мјестимице; одвео га мјестимице.
мјестичав, а, о, [југ.] fleckig, maculosus. [cf. маћав, мјестав].
мјесто, n. (pl. gen. мјеста) (југ.) 1) der Ort, Platz, locus: скочити *с мјеста*, т. ј. не из затрке, aus dem Stand. — 2) (у Херц.) vide варош (auch [1] град [1]). — 3) мјесто мене, Statt, Stelle, locus. [cf. меште]. — 4) убити кога на мјесто, maufetodt.
Мјет, m. vide **Мљет.**
мјехир, мјехира, [мјеир], m. (у Боци) vide мјехур.
мјехур [мијур, миур], m. (југ.) die Blase, vesica. cf. [мјехир (мјеир),] бешика [2].
мјехчић, m. (у Боци) dim. v. мијех, cf. [vide] мјешчић: Игра баба и *мјехчић*, | И ђевојка и ђетић: | Боље баба и *мјехчић* | Но ђевојка и ђетић.
мјешавина, f. (југ.) 1) Gemengsel, mixtura. — 2) н. п. он нема у том никаке *мјешавине*, Antheil, pars.
мјешај, m. (југ.) vide мијешња [1].
мјешаја, m. (југ.) der Mundbäcker, pistor domesticus.
мјешајица, f. [југ.] жена која мијеси хљеб, eine Frau welche das Brot bereitet, quae parat panem.
мјешаница, f. (у Дубр.) vide [варица 1] вāра.
мјешаоница, f. (југ.) das Zimmer (der Ort), wo Brot bereitet wird, Bäckerwerkstatt, pistrina.
мјешетина, f. augm. v. мјешина.
мјешина, f. (југ.) [cf. тулум] 1) der Schlauch, uter. — 2) der Balg, pellis.
мјешиница, f. dim. v. мјешина.
мјешница, f. (на Корчули и у Дубр.) као гадље

без прдаљке, eine Art Dudelsack, utriculus quidam musicus. cf. [дипле 1,] мијешнице.
мјешо̀вит (мје̑шовит), а, о, (југ.) gemischt, mixtus.
мје̏штанин, m. (pl. мје̏шта̑ни) (југ.) 1) човјек из какога мјеста, Bewohner eines Orts, incola. [cf. мјесник]. — 2) (у Херц.) der Städter, urbanus. cf. [vide] варошанин.
мје̏шта̑нка, f. (југ.) 1) die Bewohnerin eines Orts, incola. — 2) (у Херц.) die Städterin, urbana. [vide варошка].
мје̏шта̑нскӣ, ка̄, ко̄, (југ.) (у Херц.) städtisch, urbanus. [videварошки].
мје̏шта̑нчица, f. dim. v. мјештанка.
мје̏шче, n. } dim. v. мијех.
мје̏шчић, m. }
Мла̑в, m. планина између Скопља и Качаника: *Млав* планино и планино Стара —
Мла̏ва, f. 1) вода у нахији Пожаревачкој која извире у Омољу и код Косто̀ца утјече у Дунаво, Name eines Flusses in Serbien. — 2) Gegend an demselben Flusse.
мла̏вити, вӣм, v. impf. schlagen, verbero [vide тући 1]: млави га кишa; млавити кога батином.
мла̏вље̄ње, n. das Schlagen, verberatio.
1. **мла̑д**, мла́да, о, (мла̑дӣ, да̄, до̄, comp. млађӣ) jung, juvenis.
2. **мла̑д**, f. (coll.) (у Ц. г.) јањци и јарићи, die Jungen, pulli.
мла̑да, f. die Braut, sponsa (ein volles Jahr nach der Hochzeit noch). [cf. невјеста 1; вођевина].
мла̑да̄ не̏дјеља, f. der erste Sonntag nach dem Neumond, dominica novilunii prima. Многе жене врачају којешта у младу недјељу и у млади петак, особито болесници иду на гдјекоје изворе, те се купају и воду пију.
мла̀дачна кра̑ва, f. Sommerkuh, vacca aestiva.
мла̑де, дета, n. какво младо живинче, н. п. јагње или јаре, ein junges Thier, animal juvencum. cf. младу́нче.
1. **мла̀деж**, f. die Jugend, juventus, juvenes.
2. **мла̀деж**, m. das Muttermal, naevus. [cf. мадеж, бен].
Мла̀ден, m. Mannsname, nomen viri. [cf. 2 Млађен].
мла̀де̄нци, дена̄ца̄, m. pl. 1) die Brautleute, junge Eheleute, sponsus et sponsa, juvenis maritus et marita. [cf. младијенци 2, млађенци]. — 2) четврти дан по Божићу, das Fest der unschuldigen Kinder (29. Dez.), dies festus occisorum ab Herode innocentium. cf. младијенци [1].
мла̀дијенци, мла̀дјена̄ца̄ (мла̀ђена̄ца̄), m. pl. 1) (по југоз. кр.) vide младенци 2. У Рисну на младијенце рано у јутру бију дјецу каквом гранчицом шале ради, говорећи: „Пушти зло, узми добро!" А дјеца опет између себе бију се вас дан говорећи то исто. — 2) vide младенци 1: *Младијенце* у ђердек сведоше —
мла̀дика, f. (по југоз. кр.) vide [2] младица 1.
мла̀диков, а, о, младиково дрво, jung (vom Baume), tener.
мла̀диковина, f. junge Bäume, arbores tenerae: исјекао у шуми све саму младиковину.
мла̑дин, а, о, der Braut, sponsae.
млади̏на, f. (voc. мла̑дино) 1) der Neumond, novilunium (ist mehr als die мијена, etwa das erste Viertel). — 2) jugendliches Alter, juventus: Моја млада *младино!* — Бразду бразди, воду мами,| Да намами на *младини* —
млади̏ња̄ње, n. vide млађење 2.
млади̏њати се, ња̄м се, v. r. impf. vide младити се 1: шта *се младињаш*, кад си старији од мене.
мла̑дӣ пе̏так, m. der Freitag der Neumondwoche, dies veneris novilunii. cf. млада недјеља.
мла̀дити, мла̑дӣм, v. impf. (у Далм.) н. п. виноград, т. ј. прашити [2], lockern, pulvero. cf. занављати.
мла̀дити се, мла̑дӣм се, v. r. impf. 1) sich jung machen, juventutem affecto. [cf. младињати се]. — 2) (у Ц. г.) vide јагњити се: Да изјавим на Копиље овце,| Да *се* оне на Копиљу *младе* —
мла̀дић, млади̏ћа, m. der Jüngling, juvenis. [cf. јуноша].
1. **мла̀дица**, f. dim. v. млада.
2. **мла̀дица**, f. 1) die Sprosse, der Sprößling, surculus. [cf. младика, живић, финдика]. — 2) (у Дубр.) млада жена, eine junge Frau, juvenis. — 3) некака риба, die Makrele, scomber [sc. scomber L.; cf. врнут; главатица (?)].
мла̑дӣ у̏скрс, m. (у Сријему) прва недјеља по ускрсу, der erste Sontag nach Ostern, a paschate primus dies solis.
мла̀дја̑к, m. (у Хрв.) vide новљак.
младо̀ва̄ње, n. der Brautstand, status sponsae.
младо̀вати, мла̀дује̄м, v. impf. Braut sein, sum sponsa.
младо̀вати се, мла̀дује̄м се, v. r. impf. у пјесми мјесто *намладовати се*, die Jugendjahre genug genießen, juvenilem vitam vivere: Здрављица се наносили,| Добре среће наодили,| Младости *се младовали*,| Лепа житка наживили! —
младо̀жења, m. der Bräutigam, sponsus. cf. женик, ђувегија [(ђувеглија), 1 бег 3].
младо̀жењин, а, о, des Bräutigams, sponsi.
младо̀жењскӣ, ка̄, ко̄, Bräutigams, sponsorum, nuptialis.
младо̀косан, сна, сно.
младо̀лик, а, о, jungen Gesichtes, faciei juvenescentis.
мла̀доња, m. име волу, ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.
мла̀до̄ст, мла̀дости, f. (loc. младо̀сти) die Jugend, das Jugendalter, juventus, aetas juvenilis: Ој *младости* лудости!
младу́нче, чета, n. што врло младо, н. п. јагње. vide мла̑де.
мла̑ђ, m. junger Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] са̑д.
мла̀ђа, f. (у Сријему) трава црвенога (а има

је и бијелога) цвијета, hohlwurzeliger Taubenkropf, [Lerchensporn,] fumaria bulvosa Linn. [corydalis cava Schweig. и coryd. solida Sm.].

мла̏ђан, а, о, dim. v. млад [cf. млађахан, 1 млађен]: Не удрите *млађано* Бугарче —

мла̏ђанићан, ћна, ћно, dim. v. млађан: Сусрете га *млађанићан* Јањин брашне.

мла̏ђахан, хна, хно, (у Дубр.) vide млађан.

1. **мла̏ђен**, а, о, vide млађан: А кад види *млађени* дивере —

2. **Мла̏ђен**, m. (јуж.) vide Младен.

мла̏ђѐнци, мла̏ђенāцā, m. pl. (јуж.) vide [м л а д е н ц и 1] младијенци: И *млађенце* у ђердек сведоше —

млађѐње, n. 1) die Affectation, jung sein zu wollen, affectatio juventutis. — 2) (у Далм.) das Locfern, τὸ pulverare. [cf. младињање]. — 3) (у Ц. г.) vide јагњење.

млађѐшина, m. in der Redensart: он ти је и старјешина и млађешина, der Untergeordnete, inferior.

мла̏ђи̑, m. pl. adj. н. п. моји (његови) млађи, die Dienerschaft, famuli.

мла̏з, m. soviel auf einmal herovrschießt, wenn man melkt, daher три *млаза* крви ударише из њега, mulctus (?). [cf. музга].

мла̏к, мла̏ка, о, (мла̑кӣ, кā, кō, comp. мла̏чи), lau, tepidus.

мла̏ка, f. (у Сријему) као слатина, гдје вода пишти из земље. vide пишталина.

мла̏кав, а, о, (у Ц. г.) 1) vide млитав. — 2) млакаво јело, fade, insulsus. cf. [vide] бљутав.

млака̀ица, f. (у Дубр.) топло вријеме: сад су *млакаице*, große Hitze, aestus.

1. **мла̏ква**, f. вода или бара, која се зими не смрзава, ein Fluß oder eine Lache so im Winter nicht friert, fluvius aut lacus non congelans hieme.

2. **мла̏ква**, f. (у Лици) некаква трава за сијено, eine Art Pflanze, herba quaedam.

мла́коња, m. ein lauer Mensch, socors. cf. [глибоња,] млитоња.

мла̀та̄ње, n. das Umherschlagen, jactatio e. g. caudae.

мла̀тати, та̑м, v. impf. herumschlagen, jacto: млата руком као кобила репом, von einem der ungeschickt Kreuz schlägt.

мла̀тити, мла̀ти̑м, v. impf. 1) н. п. грах, конопљано сјеме, dreschen, trituro. — 2) н. п. јабуке, крушке, орахе, herabbeuteln (батином), decutio poma ex arbore. — 3) dreschen, i. e. schlagen, contundo. [vide туђи 1].

Мла̀тишума, m. пјевају и приповиједају да је прије сто и неколико година некакав Њемачки ђенерао *Станиша Млатишума* (или у пјесмама *Обор-Млатишума* и *Млатишума обор-ђенерао*) узео од Турака Нови пазар, и у њему сједио читаву зиму; и да су се с њим (кад се вратио натраг) доселиле Цимироте или Клименте у Сријем. У Црној се гори приповиједа да је овај Млатишума био родом из Куча и да је онда до у Куче долазио: А Станиша *Обор-Млатишума*,| Он отиде шер' Новом пазару,| Те растави Босну од Стамбола — *Млатишума* обор-ђенерале!| Шта ти радиш усред земље Турске?| Бабури нам на Беч ударише — (кад га је звао ћесар натраг).

мла̏тнути, не̑м, v. pf. einen Schlag versetzen, percutio.

мла̏ћве, млаћа̄вā, f. pl. vide **наћве**: Попише ми из бачава пиво,| Изједоше из *млаћава* мливо —

мла̏ћеница, f. 1) (у Србији) сир што се гради од тропа, који остане од скорупа кад се препира. Од таковога сира начине жене као колачиће, па спремају чобанима за ужину. — 2) (у Ц. г.) она вода што остане кад се препира скоруп, die Buttermilch, lac dilutius ex confecto butyro reliquum: Ти не пијеш *млаћеницу* батом бивену,| Него вино кратошију, куком трапљену —

мла̏ћѐње, n. 1) das Dreschen, trituratio. — 2) das Herabschlagen, decussio. — 3) das Dreschen (Schlagen), contusio.

мла̏чење, n. das Laumachen, calefactio modica.

млачи́на, f. die Lauheit, tepiditas.

мла́чити, мла̄чи̑м, v. impf. lau machen, tepidum reddo.

мле̏во, n. (у Сријему) vide мливо (in der Redensart: сатр̏о га у млево).

мле̏дан, дна, дно, (у Дубр.) н. п. човјек, т. ј. сух, mager, macer. [vide мршав].

млѐка̑р, млека́ра, m. (ист.) vide мљекар.

мле́ко, n. (ист.) vide млијеко.

Мле̏так, тка, m. (ст.) vide Млеци: У нашему *Млетку* бијеломе — У бијелу *Млетку* Латинскоме —

млѐтачкӣ [мнетачки], кā, кō, venetianisch, venetus.

Млѐтачкиња, f. die Venetianerin, Veneta. [vide Млеткиња 1].

Мле̏тичак, чка, m. поље у Дробњацима у Херцеговини: Ето аге сјутра Смаил-аге| На *Млетичак* на поље широко —

Мле̏ткиња, f. 1) Venetianerin, Veneta mulier [cf. Млетачкиња]: Писаћу му листак књиге танке,| Да не д'јели љубав с *Млеткињама* — 2) [*млеткиња*] (у Боци) некаке бијелевел ике трешње, Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

мле̏ћак, ћка, ћко, н. п. чоха, schwach anzufühlen, debilis (de panno).

Мле̏ци, Млета́кā, m. pl. Venedig, Venetiae. [cf. Млетак, Млијетак, Мљетак].

мле̑ч, m. (ист.) vide млијеч.

мле̑чан, чна, чно, (ист.) vide млијечан.

Мле̏чанин, m. 1) Venetianer, Venetus. cf. Млечић, [Мљечић]. — 2) [*млечанин*] ein venetianer Dukaten, aureus venetus: Све у ситно жута *Млечанина* —

мле̏ча̑р, млеча́ра, m. (ист.) vide мљечар.

мле̏чац, чца, m. (ист.) vide млијечац.

мле̏чика, f. (ист.) vide мљечика.

Мле̏чић, m. vide Млечанин.
мле̏чница, f. (ист.) vide млијечница.
мли̑во, n. (у Херц.) [cf. млево] vide брашно [1]: сатр̑о га у мливо.
млијѐко, n. (југ.) 1) die Milch, lac. — 2) род по млијеку, т. ј. по женској лози (а кад је по мушкој лози, онда се каже *по крви*).
Млије̏так, тка, m. (ст.) vide [Млеци] Млетак: У *Млијетку* граду Латинскоме —
1. **млѝјеч**, m. (југ.) Spitzahorn, acer platanoides [L.].
2. **млѝјеч**, f. (у Ц. г.) vide мљечика.
млѝјечан, чна, чно, н. п. крава, milchreich, dives lacte.
млије̏чац, чца, m. (југ.) Fischmilch, lac piscis.
млије̏чер, m. (у Ц. г.) vide мљечика.
млије̏чница, f. (југ.) eine Art eßbaren Schwammes (Milchschwamm, Pfefferschwamm) [lactarius piperatus Fr.; cf. папрењача].
Млѝјечно̑ Бр̏до, n.: Кад дођоше брду *Млијечноме* —
мли̑ко, n. (зап.) vide млијеко.
мли̑н, m. die Mühle, mola. cf. [вјетрењача, вјетрни млин,] воденица, [кашичара, кладарица, лопатара, маленица, млиница, поточара, прекаја, рекавица, суваја, сувача].
мли̏на̑р, m. 1) der Müller, molitor [vide воденичар]: За *млинара* не би ни динара — 2) игра у Црној гори (један се обуче у рите, па на другога као натовари жито, па носи у воденицу и т. д.).
млина̏рица, f. die Müllerin, molitoris uxor [vide воденичарка]: Ја сам, синко, *млинарица* —
мли̏нац, мли̑нца, m. (у Дубр.) кавена воденица, die Kaffeemühle, fistula serrata (?).
мли̏ница, f. vide млин, cf. маленица: Ко у *млиницу* униђе, брашнав изиђе.
мли̏тав, а, о, човјек, lau, ohne Kraft und Munterkeit, segnis. [cf. млакав 1].
1. **мли̏ти**, млӣм, vide мнити: *Млидијаше* у њему је благо — Јер Босанци Турци *млидијау* — Садих крушку украј пута,| Ја *мљах*, јабука је —
2. **мли̏ти**, мѐљем, (зап.) vide мљети.
мли̏тоња, m. ein млитав човјек. [vide млакоња].
мли̏чан, чна, чно, (зап.) vide млијечан.
мли̏ча̑р, млича̏ра, m. (зап.) vide мљечар.
мли̏чац, чца, m. (зап.) vide млијечац.
мли̏чика, f. (зап.) vide мљечика.
мли̏чница, f. (зап.) vide млијечница.
мло̏ги, гā, гō, vide **многи**, mit allen Ableitungen.
мље̏зинац, зи̑нца, [по југоз. кр.] m. der Letztgeborne, filius postremus. cf. [поскупак, поскупац, мизинац,] мезимац.
мље̏зиница, [по југоз. кр.] f. die Letztgeborne, filia postrema. [cf. мезимица, поскупица, мизиница].
мље̏ка̑р, мљека̏ра, m. (југ.) vide мљечар.
мље̏ска̑ње, n. das Schmatzen, sonitus manducantis porci.
мље̏скати, мље̏штēм, v. impf. schmatzen, manducans labrorum crepitum edo.
Мље̏т (cf. Мјет), m. острво у мору близу Дубровника, за које се онуда приповиједа да је на њега изишао свети апостол Павле, кад му се идући у Рим разбила лађа (дјела апост. XXVIII). За свједочбу тога приповиједа се да на томе острву данас нема никакве змије. На томе се острву говори: дај ми *шаку вина*, *шаку круха* (мјесто *мало*) и т. д.
Мље̏так, тка, m. vide [Млеци] Млетак: Неколико *Мљетка* заватити —
мље̏ти, мѐљēм, v. impf. (југ.) mahlen, molo.
мље̏ча̑р, мљеча̏ра, m. [југ.] (cf. мљекар) 1) die Milchkammer. — 2) der Milchhändler, lactarius. — 3) das Milchmaul, amans lactis.
мље̏чика, f. (југ.) die Wolfsmilch, euphorbia cyparissias Linn. [euphorbia L.; cf. 2 млијеч, млијечер].
Мље̏чић, m. (по југоз. кр.) vide [Млечанин 1] Млечић.
мље̏шина, f. (по југоз. кр.) vide мјешина: Да довати чашу и *мљешину*| Шњом да пође доље низ планину| Да донесе воде са језера —
мна̏да, f. (у Ц. г.) vide [2] **на̏да.**
мне̏тачкӣ, кā, кō, (по југоз. кр.) [vide] **Млетачки**: И лијепа *Мнетачкога* злата —
мнѝва̑ње, n. das Meinen, opinatio.
мнѝвати, мнѝвам, v. impf. meinen, opinor [cf. мњавати]: Ја сам *мнива'* е си чоек мудар —
мнѝје̑ње, n. die Meinung, opinio.
мнѝти, мнӣм, (мних, мњах мнидијах) [млити], v. impf. meinen, opinor, cf. [vide] мислити: Кад сам тебе цуру поклонио, Ја сам *мнио* да си јунак бољи — Она *мњаше*, нико је не чује — *Мњаше* ага да је поточ виша —
мно̏га̑шт, adv. (у Ц. г.) vielmals, saepenumero: Е сам *многашт* сједа' у кметове —
мно̏гӣ [млоги], гā, гō, mancher, complures.
мно̏го, (comp. вӣше) viel, multo. [cf. веле 1, 2 главно, пуно 2, сила 2, чудо 3].
много̀зналӣ, лā, лō, vielwisserisch, multiscius: ти многознали!
много̀зналица, f. der Vielwisser, multiscius.
мно̀гуља, f. in dem Sprichworte: не дају рогуље, него *многуље*, т. ј. боље је *много* и малијех крава него мало највећијех.
мно̀же̑ње, n. das Vermehren, Häufen, incrementum.
множѝна, f. die Menge, multitudo (als Gegensatz von малина). cf. мнозина [мнозиња, мноштво, калабалук].
мно̀жити, жӣм, v. impf. vermehren, augeo.
мно̀жити се, жӣм се, v. r. impf. sich vermehren, augeor, succresco.
мно̏зӣ, (по зап. кр.) pl. v. многи: Чији су *мнози*, онога и Бози. На кога су *мнози*, на тога и Бози.
мнозѝна, f., **мнозѝња**, f., **мно̏штво**, n. — die Menge, multitudo. vide множина.
мња̀ва̑ње, n. das Meinen, opinatio.
мња̀вати, мња̀вам, v. impf. meinen, opinor [vide мнивати]: Ја сам *мњава'* да си, царе, мудар —

мо̏ба, f. 1) die Bitte, preces: А кад виђе танана невјеста| Да јој више *моба* не помаже — 2) код Срба је обичај да иду љети у неке свеце, кад не смију себи радити, газдама на мобу, т. ј. без плате, само за јело и за пиће. Највише иду на мобу те жању (ријетко косе, копају кукурузе, купе сијено или шљиве — кашто се и преде на мобу) за то се жетелачке пјесме зову и *мобарске пјесме*. — На мобу највише иду млади момци, дјевојке и младе, и свако се обуче и накити, као на васкрсеније, или на цвијети, кад иде цркви или намастиру, па цијели дан жањући пјевају, *чепају се*, шале се и веселе, а послије вечере играју и пјевају до неко доба ноћи. На некијем мјестима (као у Сријему) кад дожању њиву па пођу кући на вечеру, онда дјевојке начине од марама барјаке, па онако с барјацима иду пјевајући, као какви сватови или војници; кад дођу пред кућу, онда пободу барјаке у земљу. Моба се обично купи на мрску, и домаћин треба да је части као кад слави крсно име (за то свагда и зову газде на мобу, јер сиромаси немају чим да часте). На мобу дођу и пријатељи из другијех села, и сваки доведе са собом по неколико момчади, ђевојака и мла̑ди̑. На мобу се отимају које ће поћи, cf. сламка: Жетву жела *моба* Тодорова — На крај, на крај, моја силна *мобо* — Ђул-кадуна *мобу* сакупила —

мо̀ба̑р, моба́ра, m. der auf der моба arbeitet, operis adjutor gratuitus.

моба́рица, f. die Arbeiterin auf der моба, adjutrix gratuita: *Мобарице* моје другарице!| Удрите га колом и дилчиком —

мо̀ба̑рски̑, ка̑, ко̑, н. п. пјесме, cf. моба.

мо̀бити, мо̀би̑м, v. impf. купити мобу.

мо̀бље̑ње, n. verbal. v. мобити.

мо̏гу, cf. [2] моћи.

мо̀гу̑ћ, могу́ћа, ће, (мо̀гу̑ћи̑, ћа̑, ће̑) vermögend, wohlhabend, potens, opulentus. cf. могућан.

могу̑ћан, ћна, ћно, vide могућ.

могу́ћно̑ст, могу́ћности, f. } die Möglichkeit, potestas.

могу́ћство, n. (у војв. по варошима) } die Möglichkeit, potestas.

мо̀дар, дра, дро, blau, lividus. [cf. мавен, мави, 2 мор, мораст, 1 плав 1].

мо̀дре̑ње, n. das Blaufärben, tinctio.

мо̀дрикаст, а, о, bläulich, sublividus: модрикасто платно, ungebleichte Leinwand, linteum non insolatum.

[1] **модри́на**, f. die Bläue, das Blau, livor.

[2] **мо̀дрина**, f. (у Далм.) Art Frauenrock, togae genus. [vide гуњ; cf. биљача].

мо̀дрити, ри̑м, v. impf. (у Далм.) blau färben, livido.

мо̀дрити се, ри̑м се, v. impf. blau sein, liveo.

мо̀дрица, f. (pl. gen. мо̀дрица̄) der blaue Fleck, livor.

мо̀дрице, f. pl. (у Дубр.) Art Blume, herbae genus.

мо̀дрокос̑, m. (у Паштр.) тица некака, Art Vogel [Amsel], avis quaedam [turdus cyanus L.].

Мо̏дру̑ш, m. зидине од старога града у Хрватској у Огулинској регементи.

мо̏жда, (у војв.) скраћено мјесто: *може бити да*. [vide бојсе].

мо̏жда̑ни, m. pl. (у Дубр.) das Hirn, cerebrum. cf. [vide] мозак [1].

можда̀ни̑к, можданика, m. онај клин што држи наплатке један за други.

мо̀ждина, f. (augm. v. мозак) мозак из костију, das Knochenmark, medulla ossis. cf. мозак [2].

мо̀ждити, ди̑м, v. impf. (у Хрв.) vide муљати (грожђе).

мо̀жђе̑ње, n. vide муљање.

[**може бити**, vide бојсе.]

може да, у пјесми скраћено мјесто *може бити да* [vide бојсе]: *Може да* си нашао девојку —

мо̏зак (мо̑зак), мо̏зга, m. 1) das Hirn, cerebrum [cf. мождани]: Није му врана *мозак* попила. — 2) (у Дубр.) vide мождина.

***Мо̏згово**, n. брдо* [село] *код Делиграда.*

мо̑ј, мо̀ја, мо̀је, 1) mein, meus. — 2) scherzhaft als Gegentheil von немој: А. Немој.| Б. *Мој*, Бога ми.

Мо̀ја, m. (ист.) vide Мојо.

Мо̀ја̑нка, f. долина између Дицма и Сиња. Приповиједа се да су негда хајдуци ондје дочекали и побили сватове, те остала само дјевојка *Анка*, и мати жалећи је викала: *„Моја Анка“* и тако се оно мјесто назвало *Мојанка*. За свједочанство овога узима се још и то што се у Мојанци једно мјесто и сад зове *Женски кланац;* а кажу да се и „гробље“ од сватова још познаје (али ја бих опет прије рекао да је *Мојанка* постала од некога *Мојана*, него од *Анке*). — Хајдуци су онуда до скора дочекивали путнике, за то се и сад виде двије стражаре крај пута око неко два пушкомета хода раздалеко. У Мојанци нема шуме, него је камење и рупчаге: Дочекаће залци у *Мојанци*,| Отеће ти коња и оружје —

моја̀си̑н[*], мојаси́на, m. Art Aussatzes, leprae genus [eczema chronicum].

Мо̀ја̑ш, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri.

[**Мојдеж**, m. cf. ловац 2.]

мо̀је̑ње, n. das Behaupten daß etwas mein ist, arrogatio.

мо̀јити, ји̑м, v. impf. sagen das einer (etwas) mein ist, meum dico esse; daher das Zweideutige: ја га и својим и мојим (а он се одриче).

Мо̀јо, m. (југ.) hyp. v. Мојсило. [cf. Моја].

Мо̀јсије, m. Moses, Moses. [cf. Мојсил, Мојсило].

Мо̀јсил, m. Moses (in den Volkserzählungen vom цар Мојсил), Moyses. [vide Мојсије].

Мо̀јсило, m. vide Мојсије.

мо̏јскӣ, nach meiner Art, ut ego soleo.

мо̀кар, кра, кро, (мо̀крӣ (мо̏крӣ), ра̑, ро̑) naß, udus, madidus.

мо̀краћа, f. (in anständiger Rede) der Urin, urina. [vide пишаћа].

мо̀кре̑ње, n. 1) das Netzen, madefactio. — 2) das Harnen, τὸ mejere. [vide пишање].

мокри̏на, f. die Nässe, mador, udor.

мо̀крити, рӣм, v. impf. 1) netzen, madefacio. — 2) harnen, mejo. [vide пишати].

мо̀крити се, рӣм се, v. r. impf. harnen, lotium reddo.

мо̀кро̑ ку̏мство, n. т. ј. крштено, die Pathenschaft, necessitas baptismi. [cf. кумство 2].

мо̀леније, n. (ст.) das Beten, Flehen, preces ad Deum: прими, Господе Боже, моје мало *моленије* за велико име твоје (кад се моле Богу).

мо̀лер, m. der Maler, pictor.

мо̀леров, а, о, des Malers, pictoris.

мо̀леровица, f. die Malerin, Malersfrau, uxor pictoris.

мо̀лерскӣ, ка̑, ко̑, Maler=, pictorum.

мо̀либо̑г, m. (komisch, in der Anekdote von der Türkin, die den serbischen Mönch so bezeichnet statt богомољац).

мо̀литва, f. 1) das Gebet, preces. [cf. дова, језан, намаз (амаз)]. Код Срба кад се које разболи, слабо траже љекара, него попа или калуђера да му чати молитву *малу* или *велику*: мала се молитва чати од главе, од грознице и од другијех којекаквијех малијех болести; а велика кад човјек није при себи, него бунца и плаши се. Мала је молитва до скора била у Србији за марјаш, а велика за грош, а сад ваља да су и оне поскупљеле. — 2) ићи на молитву, sich vorsegnen lassen (von den Wöchnerinnen nach 40 Tagen), purificor. — 3) (у Конављу) бокарић напуњен вина и накићен вијенцем од цвијећа, који у сватовима дјевери носе пред дјевојком, и који се зове још и *невјестина чаша*, [vide добра молитва] cf. молитвена чаша: Извила се златна жица врхом из мора,| Савила се ђеверима око *молитве* —

моли̏тва̑ње, n. das Beten, preces.

моли̏твати, ва̑м, v. impf. (komisch statt м о л и т и с е [2] Богу) beten, precor.

мо̀литвена̑ чаша, f. cf. [vide] добра молитва: Те узима *чашу молитвену* —

мо̀литвенӣк, m. Gebetbuch.

мо̀лити, мо̏лӣм, v. impf. кога, bitten, rogo.

мо̀лити се, мо̏лӣм се, v. r. impf. 1) коме, bitten, rogo. — 2) Богу, beten, precor. Срби се обично моле Богу трипут на дан: ујутру кад устану, у вече кад хоће да вечерају и послије вечере кад хоће да спавају. Ујутру се моле Богу кад које устане, послије вечере кад које доспије да спава, а пред вечеру сви се моле заједно: мушкарци (по што се умију: јер се обично свагда пред јело умивају по рукама, а по варошима и послије јела, као и Турци) стану напријед, а жене и дјеца за њима: и ни једно не смије престати ни сјести док старјешина не сврши. Они се не моле Богу једнако, него што које зна оно и говори (шапћући; само старјешина може говорити мало побоље, да се чује), и што жели оно и иште (н. п. ја сам слушао како се моја мати моли Богу за мене и за мојега брата, да јој будемо живи и здрави и срећни. Тако сестра ако је спремила брата на војску моли се Богу да јој здраво дође и т. д.); многи овако почињу: „Да се са страхом помолимо и поклонимо Господу Богу и Богородици, благоме Ристу и часноме крсту.“ Уочи недјеље и уочи великијех празника запале воштану свијећу и прилијепе је за зид, па узме старјешина ватре и тамљана, те окади најприје свијећу (и икону ако имају), по том се окаде сви редом, и моле се Богу према свијећи. Осим тога Србин има обичај рећи: *„Боже помози“* и прекрстити се: кад сједе за трпезу да једе; кад хоће да устане иза трпезе (али тадај каже: *Бог да поможе и да наспори*); кад хоће да се напије ракије или вина; кад хоће да леже спавати; кад хоће да узјаше на коња и кад кихне; кад што почиње радити, онда само рече: *„Боже, помози,“* а не крсти се, тако и кад хоће да се напије воде, кад зијевне и кад уздахне онда рече: *„Боже милостиви, ти помози,“* или *„жива Богородице, ти помози;“* а кад уговара што да ради, или да иде куда, онда рече: *„ако Бог да,“* или *„ако Бог да здраво, ље,“* и т. д.

мо̀лова̑ње, n. das Malen, pictio.

мо̀ловати, лује̑м, v. impf. malen, pingo.

[**Моловин,** m. село у Сријему; *види* s. v. вјештица.]

[**Молунат** Горњи, m. cf. Озин.]

мо̀љак, љка, m. (у Дубр.) мољац [ларва] у сиру и пршуту и т. д., die [Käsefliege] Käsemade, vermis casearius [piophila casei Fll.].

мољáка̑ње, n. das öftere Bitten, preces iteratae.

мољáкати, мо̀ља̄ка̑м, v. impf. mehrmals bitten, interare preces.

мо̀љац, љца, m. die Motte, Schabe, tinea [L.; cf. гризица, гризлица, гризница, гримица, 1 griња].

мо̀ље̑ње, n. 1) das Bitten, rogatus. — 2) das Beten, precatio.

мо̏љница, f. vide богомоља [1].

мо̏ма, f. (ст.) 1) vide дјевојка [1]: Удала се *мома* да је није дома; Ајде, *мома*, да идемо дома — Im Bulgarischer überhaupt statt дјевојка. — 2) [*Мома*] Frauenname, nomen feminae.

мо̀мак, мка, m. (voc. мо̑мче, pl. мо̀мци, мо̏мци, момáка) 1) der Jüngling, Bursche, juvenis. [cf. деликанлија, дјетић 3]. — 2) der Knappe,

Knecht, puer, miles [vide слуга 1]: кумовски *момак*; Кара-Ђорђијни *момци*.

мо̀мачкӣ, ка̄, ко̄, 1) Jünglings-, juvenilis. — 2) Burschen-, Knappen-, puerorum. — 3) пливати момачки.

момаштво, n. der Burschenstand, famulatus, militia: отишао у *момаштво*.

Мо̀мӣр, m. Mannsname, nomen viri.

мо̀мица, f. 1) dim. v. мома. — 2) (у Ц. г.) vide дјевојка [1]. — 3) (у Црмн.) vide слушкиња [1].

мо̀мкиња, f. (у Имоскоме) vide слушкиња [1]. cf. мома.

мо̀мков, a. o, des момак, juvenis, pueri.

момко̀вање, n. der Jünglingsstand, adolescentia, status juvenilis.

момко̀вати, мо̀мкујēм, v. impf. ein момак sein, sum juvenis, puer, miles.

мо̀мча̄д, **момча̀дија**, f. (coll.) die Burschen, pueri, juvenes.

мо̀мче, чета, n. das Bürschlein, adolescentulus: *Момче* ми промче кроз село —

момчѐкања, f. augm. v. момак. [cf. момчина].

мо̀мче̄ње, n. verbal. v. момчити се.

Мо̀мчил, **Мо̀мчило**, m. Mannsname, nomen viri: *Момчил* има коња Јабучила —

мо̀мчина, f. vide момчекања.

мо̀мчити се, чӣм се, v. r. impf. sich als ein момак betragen, affecto statum τοῦ момак.

мо̀мчић, m. dim. v. момак. [cf. деклић].

момчу̏љак, љка, m. dim. v. момче.

1\. **мо̑р**, m. das Sterben, obitus: Ђе је тор, ту је *мор*.

2\. **мо̑р**,* adj. indecl. dunkelblau, fuscocoeruleus, [vide модар] cf. плав: Који носи *мор* доламу — *Мор* доламу на грбава леђа —

мо̀ра, f. der Alpdrücken, die Trute, asthma nocturnum,] ephialtes, incubus. (cf. вада [3]). Гдјекоји приповиједају да је мора вјештица која се покајала и зарекла да не ће више људи јести, него их само ноћу у спавању притискује и дихање им зауставља. Гдјекоји опет мисле да је дјевојка која ће постати вјештица док се уда. У Црној гори они које мора притискује и дави, кад лијежу спавати, мећу пружен појас поврх покривача. У Грбљу има читава молитва коју онај којега мора дави ваља да очита прије него легне спавати. Ево те молитве: Мора бора! не прелази| Прек' овога б'јела двора,| Е су на њем тврди кључи| Од нашега Сиодора| Сиодора и Тодора| И Марије и Матије| И сестрице Левантије| Која нема приступишта| Прек' овога б'јела двора,| Ни камена каменица,| Ни в ј е т р у ш н а вјетрушница| Ни н а м е т н а наметница| Ни у д о в н а удовица,| Ни м а ђ и о н а мађионица,| Докле не би пребројила| На небу звијезде| На гори листове| На мору пијесак| На кучки длаке| На кози руње| На овци вуне| На вуни длаке;| А кад би то пребројила,| Вратилом се опасала,| З а ш т и к а л о м поштапила| Ушла у јајску љуску| Утопила се у морску пучину| Т р и н к а јој т р а к у л и| Врагу јој глава.| Све јој козе враг однио,| Млеко јој се не сирило,| Него рекла: јаох!| Јаох јој дала Лена, п л е н а| И Марија Магдалена. Амин! Приповиједа се да је некаквога човјека тако морила мора да већ најпослије није могао заспати, и досади му се код куће живљети, него узјаше на свога бијела коња и побјегне у свијет не знајући ни куд ни камо; али му је и то било залуду, јер и на путу како би склопио очи, одмах мора нањ. Идући тако по свијету дође на конак некакоме терзији. Кад послије вечере терзија узме свој посао и стане шити, гост му се потужи како га мори мора, „него“ вели „док ти још радиш, лећи ћу овдје крај тебе, не бих ли могао мало заспати.“ По том се покрије гуњем и легне. Како заспи, одмах га мора притисне, и кроз сан стане викати и као отимати се. Кад терзија то чује, он дигне свијећу да види како се гост мучи, кад тамо, а то по његовом гуњу којијем се био покрио миче се велика бијела длака тако брзо као змија кад трчи. Кад терзија то види, он својијем ножицама, које су му се у руци десиле, длаку пресијече, и како се она престане мицати, гост се одмах ућути. и тако је спавао мирно док ујутру сунце није огријало. Кад се пробуди, захвали Богу што је тако спавао и опоравио се, па одмах потрчи ка коњу да га види и намири, кад тамо, а то коњ у кошари лежи мртав. Пошто му терзија приповједи како га је мора давила и како му је он длаку на његову гуњу пресјекао, онда дознаду да му је коњ био мора која га је притискивала и морила. Кога притискује мора, треба да стави за врата од оне собе гдје ће спавати метлу наопако кад пође спавати.

Мо̀рава, f. 1) вода што тече кроз Србију и утјече у Дунаво код Кулича ниже Смедерева. — 2) die Umgegend der Morawa: Одвргоше Гружу и *Мораву* — 3) Frauenname, nomen feminae.

Мо̀равица, f. јужна Морава, која се ниже Карановца састаје с Ибром: Низ Бјелицу и низ *Моравицу* —

Мора́вци, Мо̀ра̄ва̄ца̄, m. pl. намастир у Србији [окр. рудн.]: *Моравцима* цркви допадоше| И ту аџи-Ђеру погубише —

мо̀ра̄ње, n. (у војв.) das Muß, necessitas: ако не ће сам (од своје воље), а он хоће под *морање* (у Србији би казали: хоће ако му се и не ће).

мо̑раст, а, о, vide [м о д а р] мор.

мо̀рати, мо̑ра̄м, v. impf. (у војв. а у Србији, у Босни и у Херц. говори се мјесто *мора* — *ваља, треба*, н. п. *ваља* ми ићи, треба ићи; треба да буде и т. д.) müssen, oportet me, cogor.

мо̀рац, рца, m. (у Дубр.) vide [б у д а ц] ћу̏рак.

мо̀ра̑ч, мора́ча, m. Fenchel, feniculum [officinale All.; cf. мотрика]. Ја сам у Србији морач чуо само у срамотнијем пословицама и припијевкама, али у Паштровићима и у Црној гори расте и куха се с месом и са сланином.

Мо̀рача, f. 1) ријека која извире из планине Јаворја и код Жабљака утјече у Скадарско језеро. — 2) Морача горња и доња, Umgegend von Морача: Те је шаље у *Морачу* горњу — 3) намастир у доњој Морачи.

Мо̀рачанин, m. (pl. Мо̀рача̑ни) Einer von Морача.

мо̀рачки̑, ка̑, ко̑, von Морача: Па одоше уз *Морачке* стране —

1. **мо̀ре,** n. 1) das Meer, mare. — 2) (у Дубр.) das Meerwasser, aqua marina: донеси ми *мора* да се окупам; попиј једну чашу *мора; море* се не може пити.

2. **мо̀ре!** interj. [cf. мори] овом се ријечи показује као неко старјешинство (као мало мање него са *бре*). Кад рече једнак једнакоме *море*! онда гдјекоји (особито дјеца и момчад) одговори: „Море ти до кољена, а г... а до ушију." А кад рече млађи старијему *море*! онда онај пита: „ко је твој море?" па хоће онога шаком за врат. *Море,* Марко! не ори друмова — *Море,* Турци! не газ'те орања —

морѐка̑ње, n. das море-sagen, usurpatio vocabuli море.

морѐкати се, ка̑м се, v. r. impf. море-sagen, usurpo vocabulum море.

мо̀рење, n. 1) das Tödten, trucidatio. — 2) das Ermüden, defatigatio.

мо̏реш, мо̀ре, cf. [2] моћи.

мо̀реша, f. (у Грбљу) ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

мо̏ри, припијева се у пјесмама по источнијем крајевима, cf. [2] море: Иди реци, јадна, твојој мајци,| Иди реци, тужна, *мори*, твојој мајци — Славуј пиле, *мори*, не пој рано,| Еј Недељо, *мори*, дилберо —

мо̀рија, f. (ст.) vide куга: Кад *морија* Мостар поморила —

мо̏рина, f. (у Дубр.) augm. v. [1] море.

мо̀рити, ри̑м, v. impf. 1) tödten, interimo. — 2) ermüden, fatigo.

Мо̀ри̑ш, m. die Marosch, Marisus.

Мо̀рла̑к, Морла́ка, m. cf. [vide] Влах [3].

мо̀рменевиш[*], adj. indecl. violett, violaceus, cf. љубичаст: На њему је *морменевиш* долама —

моро̀кваша, f. (у војв.) у кола, der Deckel, munimentum axis.

моро̀клинац, кли̑нца, m. клинац којим се шина прикива.

мо̀рска̑ ко̀ко̑ш, f. das Perlhuhn, numida meleagris [L.].

мо̀рска̑ ре̏па, f. Art Kartoffel-ähnliche Pflanze [helianthus tuberosus L.]. Морска репа расте у висину врло висока, а у земљи има као кромпире, који се једу некувани и врло су водени.

мо̀рска̑ сви̏ња, f. (у Дубр.) der Delphin, Tümmler, delphinus [delphis L.]. cf. плискавица.

мо̀рски̑, ка̑, ко̑, Meer-, See-, marinus.

мо̀рски̑ во̑, m. } Meerkalb, [Robbe; Seehund], vitulus marinus [phoca vitulina L.].
мо̀рско̑ тѐле, n. }

морту̀бака, f. (у Грбљу) некака тиква, [vide] бундева, eine Art Kürbiß, cucurbita quaedam: тиква *мортубака*.

мо̀руна, f. der Hausen, accipenser huso Linn.

мо̀руница, f. dim. v. моруна.

мо̀руњи̑, ња̑, ње̑, Hausen-, husonis.

Мо̏ска, f. (у Ц. г.) vide **Москва**: Па он дође надно *Моске* равне —

Мо̏ска̑љ, Моска́ља, m. vide Москов.

Мо̏сква [Моска], f. Moskau, Moscovia.

Мо̏ско̑в, Моско̀ва, m. der Russe (Moskowiter), Russus. [cf. Москаљ, Рус].

Моско̀вија, f. vide Московска: Полећела два врана гаврана| Од Озније преко *Московије* —

Моско̀вит, m.: Пријатељу *Московит'* Јовану —

моско̀вити, ви̑м, v. impf. russifiren, facio esse Russum.

моско̀вити се, ви̑м се, v. r. impf. russifiren, russizo.

Моско̀вљев, а, о, des Москов, Russi.

моско̀вљење, n. das Russifiren.

Мо̏сковска̑, f. adj. Rußland, Russia. [cf. Московија, Русија].

мо̏сковски̑, ка̑, ко̑, russisch, russicus. [cf. руспјски].

Мо̏славина, f. у Хрватској, на Славонској граници, неколико села и три градића, eine Gegend in Kroatien, regio quaedam.

Мо̏сна̑ Стије̑на, f. између Каблара и Овчара, под намастиром Благовјештенијем усред Мораве велики станац (преко којега је по свој прилици негда *мост* био онде).

Мо̏сор, m. велика каменита планина у Далматинском приморју између ријеке Жрновнице и Цетине.

мо̑ст, мо̏ста, m. (loc. мо̀сту) die Brücke, pons. cf. ћуприја [1].

Мо̏ста̑р, Моста́ра, m. Stadt in der Herzegowina.

Моста́ранин, } m. човјек из Мостара: *Мостаране* до мора јунаке — На *Мостарце* до мора јунаке —
Моста́рац, рца, }
Моста̀рлија, }

мо̏старски̑, ка̑, ко̑, von Мостар.

***Мо̏стина,** f. у ријеци Црнојевића велика стијена, преко које је по свој прилици негда био мост (као на Морави преко* Мосне), *а мислим да је и сад опет начињен.*

мо̀су̑р, m. (loc. мосу̀ру) 1) велика цијев дрвена, што жене на њу мотају пређу (кад хоће да снују). cf. калем [2]. — 2) (у Боци у Новоме) кукурузни клип, а обијен кукуруз зове се (*фурметин*, *урметин*, *руметин*). [vide клип 1].

мосу̀рина, f. (у Боци) vide овршина [1].

мосу̀рић, m. dim. v. мосур.

Мотаница, f. планина на десном бријегу Саве више Брода, Name eines Berges, montis nomen.

мотање, n. das Haspeln, ductio filorum in rhombum.

мотати, там, v. impf. haspeln, duco fila in rhombum.

мотика, f. (pl. gen. мотика̂) die Hacke, Haue, ligo. cf. цапа.

мотиква, f. die Auflösung des Räthsels, мотика und тиква auf einmal zu sagen: А. Реци ми у један пут тиква и мотика.| Б. Мотиква.

мотичица, f. dim. v. мотика.

мотични, на̂, но̂, н. п. уши, држалица, der Haue, ligonis.

мотка, f. [1)] die Stange, pertica. [cf. дурунга. — 2) vide батина 1].

мотовило, n. 1) der Haspel, die Weife, rhombus. [cf. 2 рашак]. — 2) мотовило пређе, т. ј. седам пасама, ein Stück Garn.

мотовиоце, n. dim. v. мотовило.

моторуга, f. (у Сријему) на колу воденичноме оне мотке за које су прибијене лапацке.

мотрење, n. die Aufsicht, das Sehen auf etwas, inspectio.

мотрика, f. (у Дубр.) der Meerfenchel, feniculum. cf. [vide] морач.

мотрити, рим, v. impf. zusehen, intueor.

моћ, моћи, f. 1) die Kraft, vires. — 2) Јами мртве прћије, већ држи за *моћ*, (у Сријему приповиједа се у шали да је казао Хрват своме другу, који је вукао за уздице кад им се поплашио коњ у таљигама, на којима су сједили) т. ј. за *реп*.

моћан, ћна, ћно, kräftig, stark, fortis.

1\. **моћи**, моћи̂, (cf. мошти) f. pl. (у приморју) die Reliquien (Gebeine) der Heiligen, sanctorum reliquiae (ossa): Дојчић има *моћи* од помоћи: Он имаде *моћи* на рамену,| Драги камен у жуту перчину —

2\. **моћи**, могу, (можеш (мореш), може (море), можемо (моремо), можете (морете), могу̂, могох, мога̂х, могао, могла) v. impf. vermögen, können, possum.

моуна, f. vide **мохуна**.

мохуна [моуна], f. (у Дубр.) vide махуна.

моча, f. eingeweichtes Stück Brod, panis maceratus.

мочалина, f. (у Ц. г.) као п и ш т а л и н а.

мочање, n. vide мокрење 2.

Мочао, Мочала, m. вода у Баошићима, Name eines Flusses, nomen fluvii.

мочар, f. (loc. мочари) die Nässe vom Regen, udor. cf. мочарина, мочина.

мочаран, рна, рно, н. п. вријеме, naß, udus a pluviis.

мочарина, f. мочарно вријеме, vide мочар.

мочати, ча̂м, v. impf. vide [п и ш а т и] мокрити 2.

мочење, n. vide квашење.

Мочивуна, m. име некакога Котарскога сердара за времена Стојана Јанковића.

мочило, n. вир гдје се кисели кудјеља и лан, die tiefere Stelle eines Baches, um Flachs darin zu rösten, locus fluminis ad macerandum linum.

мочина, f. vide мочар.

мочионица, f. неколико ручица кудјеље или лана, што се свеже заједно (као сноп) кад се меће у мочило, ein Bund Hanf zum Rösten, fasciculus lini macerandi: мокар као *мочионица*.

мочити, чи̂м, v. impf. (у Лици) vide квасити [1].

мочица, f. dim. v. мотка.

мошкет, m. (у Дубр.) Art Zwiebelgewächs, bulbus vomitum ciens [muscari moschatum Willd.].

мошљин, мошљина, m. (око Книња) vide трнокоп.

мошње, мошања̂, f. pl. der Hodensack, scrotum. [cf. живот 2].

мошњице, f. pl. dim. v. мошње.

Мошоњ, m. die Stadt Wieselburg in Ungern.

моштаница, f. 1) vide брвина. — 2) [*Моштаница*] манастир у Босни под планином Козаром: *Моштаницу* у крајини љутој —

мошти, мошти̂, f. pl. die Reliquien (Gebeine) der Heiligen, sanctorum reliquiae (ossa). cf. [vide 1] **моћи**.

мрав, m. (pl. gen. мрави̂) die Ameise, formica [L.].

мравак, вка, m. hyp. v. мрав.

мравар, мравара, m. зелена тица, као средњи голуб велика, која једе мраве, пруживши свој дуги језик у мравињак, па на њега накупивши пуно мрави, Art Vogel [Specht], avis quaedam [picus spec.; — око Задра: Wendehals, jynx torquilla L.].

мравињак, m. der Ameisenhaufe, acervus formicinus. [cf. мргињ 2].

мравињи, ња̂, ње̂, Ameisen-, formicae.

мравић, m. dim. v. мрав.

мравич, m. некаква трава, eine Art Pflanze, herba quaedam: И бјежећи *мравич* траву нађе —

мражење, n. das Verfeinden, inimicitiarum susceptio aut excitatio.

мражња, f. die Verfeindung, inimicitiae susceptae aut excitatae.

мраз, m. der Frost, gelu: (како му то каза, или како га видје) паде му *мраз* на образ, т. ј. застидје се, поплаши се.

мразити, зи̂м, v. impf. кога с ким, коме што, verfeinden, inimicum reddo.

мразити се, зи̂м се, v. r. impf. с ким, sich mit jemand verfeinden, cum aliquo inimicitias suscipio.

мразова сестрица, f. (у Сријему) die Herbstzeitlose, colchicum autumnale Linn. [vide мразовник].

мразовац, овца, m. (у Барањи) vide мразовник.

мразовит, а, о, н. п. зима, kalt, frigidus, z. B. Winter.

мразовник, m. (у Барањи) трава која цвати у јесен (пред мразовима) по ливадама; цвијет јој је као у лала или у љиљана, плаветни-

каст и црвенкаст, а коријен као главица лука, црном кором обрастао, а изнутра као пријесан кестен; гдјекоји овај коријен сух и утучен пију у црном вину од срдобоље [colchicum autumnale L.; cf. мразова сестрица, мразовац].

мра̏к, m. (loc. мра́ку) die Finsterniß, tenebrae. [cf. мрклица, помрчина].

мра̏ка, f. die kleinste Menge, drachma (?): нема ни мраке.

мра̏мо̑р, мра̏мора, m. камен ударен у земљу. cf. мермер.

мра̏море̑ње, n. das zu Marmor werden, τὸ marmoreum fieri.

мра̏морити, ри̂м, v. impf. (у пјесми) pflegen, curo [vide гајити]: *Мрамори* ми претила ђогина| И даји му бјелице шенице —

мра̏морити се, ри̂м се, v. r. impf. zu Marmor werden, marmoreus fio: Мрамором *се мраморила*| А каменом каменила! —

мра̏мо̑рје, n. coll. v. мрамор: Седлом бије о јаворје,| А копитом о *мраморје* — А око ње борје и *мраморје* — Да се бије море о *мраморје* —

мра̏сав, а, о, masig im Gesichte, maculosus verrucosus. [vide оспичав].

мра̏се, мра̑са̑, f. pl. Masen, maculae, verrucae. [vide оспице].

Мра́та, m. hyp. v. Мратин дан: Свети *Мрата* снијег за врата.

мра̏тинац, ти̂нца, m. vide мратинштак.

Мра̏тин да̑н, m. der Tag des h. Martinus (11. Novemb.), dies S. Martino festus.

мра̏тинске̑ по̏кладе, f. pl. (у Ц. г.) божићне покладе. [cf. покладе 1].

мра̏тинскӣ, ка̄, ко̄, н. п. мратинске дуге ноћи, gegen Мратин дан.

мра̏тиншта̑к, m. човјек који слави Мратин дан, der den h. Martinus zum Hauspatron hat, cliens St. Martini. [cf. мратинац].

мра̏чак, чка, m. hyp. v. мрак.

мра̏чан, чна, чно, (мра̏чнӣ, чна̄, чно̄) finster, obscurus.

мра̏че̑ње, n. das Finsterwerden, obscuratio.

мра̏чити се, мра̏чӣ се, v. [r.] impf. finster werden, obscuror, tenebrae ingruunt.

мр̏ва, f. (pl. gen. мр̑ва̑) 1) ein Brosamen, micula: замети те мрве да се не газе. cf. [троха,] трошица. — 2) н. п. нема ни *мрве*, gar nichts, kein Brosamen! (auch keinen Tropfen), ne mica quidem [cf. трина, шкрамица]: Какве су им шаинове обрве,| Занијеше моју памет до *мрве* —

Мр̏ва̑љ, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Мр̏вета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏вити, вӣм, v. impf. bröseln, frio. [cf. трошити 2, тринити].

[**мрвити се**, вим се, vide трошити се 2.]

мр̏вица, f. dim. v. мрва: Ко не купи *мрвице*, не ће стећи пунице.

мр̏вице̑, мрви̏чак, мрви̏чку, мр̏вке̑, adv. ein kleinwenig, pauxillum, cf. [2 мало 1, трошице,] мрвце, мрво, мрва [2; трина, шкрамица]: Украј пута расле ситне врбице,| Помакни се, душо, к мене *мрвице* —

мр̏вље̑ње, n. das Bröseln, friatio.

мр̏во, vide мрвке: пођи *мрво* у напредак; почекај док *мрво* поспавам.

мр̏вце̑, (у Дубр.) vide мрвице: чује се само *мрвце*.

мр̏вчице̑, dim. v. мрвке.

мр̏гињ, мрги́ња, m. (у Сријему) 1) vide кртичњак. — 2) vide мравињак. — 3) мале умчице, начињене за биљежење границе по ливадама, Grenzhügel, collis terminalis. — 4) (у Ц. г. и у Далм.) оно земље што се између двије њиве остави неузорано као међа [1], die Grenze, limes.

мр̏годаст, а, о, düster, tetricus.

мр̏годити се, ди̂м се, v. [r.] impf. ein finsteres Gesicht machen, obscuro vultum.

мр̏гође̑ње, n. das Finstersehen, vultus obscurus.

Мр̏гӯд, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏гӯр, у загонеци, cf. гргур. [vide згргукљати се].

мр̏дало, m. који мрда, der ungeschickt arbeitet, inhabilis.

мр̏дан, дна, дно, н. п. мрдан је то посао, schwer, langsam, difficilis.

мр̏да̄ње, n. das ungeschickte Arbeiten, ineptia.

мр̏дати, да̂м, v. impf. ungeschickt arbeiten, inepte laboro. [cf. путити].

мрдѐљача, у загонеци, cf. вазли-траве.

мр̏днути, не̂м, vide врднути.

Мр̏дуља, f. мало острвце од камена код Спљета крај Брача. Онуда се у шали приповиједа да су Брачани негда хтјели ово острвце да привуку крају, да начине пристаниште, па свезавши га великом дебелом личином дошли сви на бријег и стали га вући. Кад се личина стане отезати, они помисле да Мрдуља иде за њима, па повичу: „Гре Мрдуља, гре!“ А кад личина пукне, и они попадају, онда реку: „Ако смо и попадали, ми смо и тебе покренули.“

мр̏ђела, f. (у Далм.) vide **мрнђела.**

Мр̏ђен, m. Mannsname, nomen viri.

мре̏жа, f. das Netz, rete. cf. [vide] пређа [2]. Мрежа од бисера, женски накит.

мре̏жаге, f. pl. испријечано као мрежа, те се у њему слама носи. vide крошње.

мре̏жица, f. dim. [v. мрежа] das Netzchen, reticulum.

мре̏жотина, f. (у Барањи) die Runzel, ruga. [vide 1] бора [2], cf. мрска.

мре̏згра**, f. vide **мезгра.

мре̏на, f. 1) die Flußbarbe, Barme, [gemeine Barbe,] cyprinus barbus [barb. fluviatilis Cuv.]. — 2) [*Мрена*] Frauenname, nomen feminae.

мре̏ница, f. dim. v. мрена.

мре̑ст, f. (ист.) vide мријест.

мре̑стити се, мре̑сти̂м се, (ист.) vide мријестити се.

мре́ти, мре̑м, (мре̑х, мр̑о, мр̏ла) (ист.) vide мријети.

мре́шће̑ње, n. (ист.) vide мријешћење.

мр̀же̑ње, n. das Hassen, odium.

мр̀жња, f. der Haß, odium.

мр̀зак, мр̀ска, ско, (comp. мр̀жӣ) zuwider, molestus. cf. мрзан.

мрзан, зна, зно, vide мрзак: то ми је најмрзније.

мр̀зећӣ, m. adj. in dem Sprichworte: на *мрзећему* кућа остаје, der Gehaßte, odiosus.

мр̀зити, зӣм, v. impf. 1) на кога, einen hassen, odi. [cf. ненавидјети]. — 2) то ме мрзи, das ist mir zuwider: *Мрзи* га као слијепца пара.

[**мрзити се**, мрзим се, v. r. impf. vide ненавидјети се.]

мрзново̀љавац, мрзново̀ља̑вца, m. (у Ц. г.) ein übellauniger Mensch, morosus.

мрзново̀ља̑вчина, f. augm. v. мрзноволавац.

мр̏знути се, нем се, v. [r.] impf. frieren, congelor.

мрзо̀вољаст, а, о, (у Ц. г.) übellaunig, morosus. [cf. усован 1].

мр̀зо̄ст, мр̀зости, f. der Haß, odium [cf. ненавидост]: *Мрзост* на страну, а корист преда се.

Мрије̏жница, f. вода у Хрватској која више Карловца утјече у Корану; на њој је мајор Кнежић градио мост изнад моста (у Огулинској регементи).

мрӣјест, f. (југ.) der Rogen von kleinen Fischen, ova pisciculorum. cf. икра.

мрије̏стити се, мрӣјестӣм се, v. r. impf. (југ.) sich begatten, coëo (von Hühnern, Enten).

мрије̏ти, мре̑м, (мрӣјех, мр̑о, мр̏ла) v. impf. (југ.) sterben, morior: као да је *мр̑о* па оживљео (кад је ко рђав у лицу).

мрије̏штити се, мрӣјештӣм се, v. r. impf. (у Херц.) sich begatten (von Fischen), coëo. [vide бити се 2].

мрије̏шће̑ње, n. (југ.) das Begatten (der Hühner), coitus.

мрӣст, f. (зап.) vide мријест.

мрӣстити се, мрӣстӣм се, (зап.) vide мријестити се.

мрӣти, мре̑м, (мрӣх, мр̑о, мр̏ла) (зап.) vide мријети.

мрӣшће̑ње, n. (зап.) vide мријешћење.

1\. **мр̑к**, m. das Begatten der Schafe, coitus ovium.

2\. **мр̑к**, а, о, (мр̀кӣ, ка̑, ко̑, comp. мр̀чӣ) schwarz, ater. [vide] ц р н, cf. вран. Човјек *мрка* погледа, т. ј. страшан.

мр̀ка̑љ, мрка̑ља, m. име овну, ein Widdername, nomen arieti indi solitum: На *мркаља* овна дебелога —

мр̀ка̑ње, n. das Begatten der Schafe, coitus ovium.

мр̀кати се, мр̀че̑ се, v. r. impf. т. ј. овца, sich begatten, coëo.

мрка̀туња, f. (у Дубр.) vide гуња, дуња.

мр̀ква, f. die gelbe Rübe, Möhrrübe, daucus [carota] Linn. [cf. мрквјела, шаргарепа].

мр̀квјела, f. (у Дубр.) vide мрква.

мр̀клӣ, ла̑, ло̑, schwarz, ater [vide црн]: мркли мрак.

мр̀клица, f. (у Боци) vide мрак, помрчина.

мр̀кнути [мрћи], мр̀кне̑, v. pf. 1) vide смрћи се: А кад *мрче* и тамна ноћ дође — 2) мрче ми пред очима, dunkel werden, obscurari: мрче ми свијест, ohnmächtig werden, animus me relinquit.

мрко̀в, мрко̀ва, m. 1) der Braune, equus ater. [cf. барна]. — 2) (у Грбљу) име псету. cf. [vide] гаров.

Мр̀ковићи, m. pl. кнежина у нахији Барској, у којој живе Срби закона Турскога, али не само славе крсна имена, него и о Тројичну дне носе крсте на гору Румију.

мрко̀вљев, а, о, des мрков, equi atri.

мркогле̑ђа, m. finstern Gesichts, horridus.

мр̀коласт, а, о, schwärzlich, nigellus, subniger.

мр̀коња, m. der braune Ochs, bos ater.

мр̀коњин, а, о, des мркоња, bovis atri.

мр̀куља, f. eine braune Kuh, vacca nigra.

мр̀куљин, а, о, der braunen Kuh, vaccae atrae.

мр̀куша, f. braune Stute, equa nigra.

мр̀кушин, а, о, der мркуша, equae atrae.

Мр̀кша, m. Mannsname, nomen viri.

мрле̑дина, f. кожа од живинчета које липше, ein Fell von einem verreckten Viehe, pellis morticini animalis. [vide црканица 2].

мрлу̏тина, f. каже се слабу и болешљиву чељадету, и значи мало мање од стрвина (као да је већ *мрло* један пут?), eine schwächliche Person, invalidus.

мр̀ља̑ње, n. das Durchstreichen, deletio, scripti inductio.

мр̀љати, мр̀ља̑м, v. impf. durchstreichen, deleo scriptum.

мр̀мак, мка, m. vide мрмољак.

мр̀мла̑ње, n. das Murmeln. murmuratio. [cf. гунђање, мрмљање, мрњкање, мумлање, мумљање, мумоњење, њуњорење].

мр̀млати, ла̑м, v. impf. murmeln, murmuro. [cf. гуњђати, мрмљати, мрњкати, мумлати, мумљати, мумоњити, њуњорити].

мр̀мља̑ње, n. vide мрмлање.

мр̀мљати, ља̑м, vide мрмлати.

мр̀мољак, мр̀мо̄љка, m. (у Сријему и у Барањи) у води некака мала животиња [Wasserеidechse, triton vulgaris L.; cf. мрмак].

мрна̑р, мрна̑ра, m. (у Боци) der Matrose, homo nauticus: За два плава не бих гроша дала,| За *мрнара* не бих ни динара — На галији дванаест *мрнара* —

мрна̑рица, f. (у Котору) Art Tanz, choreae genus.

мр̀нђела (cf. мрђела), f. (у Далм.) die Glasperle, cf. [vide] ђинђуха.

мр̀нца̑ње, n. das unverständliche Plappern (z. B. des stammelnden Kindes, des Sprachfremden), blateratio.

мр̀нцати, ца̑м, v. impf. unverständlich daherplappern, blatero.

Мрња̑вчева Гра̏дина, f. зидине у Аустријској Херцеговини у селу Ловрећу (између Сиња и Имоскога). Онуда се приповиједа да се

ондје родио отац *Краљевића Марка.* Ја сам и у Тршићу слушао да је Вукашин дошао од некуда иза Мостара града из села „Опанака;“ а и код Мрњавчеве градине и сад има село *Опанци.* Мрњавчева је градина на лијевој страни пута идући из Сиња у Имоски, а Опанци су на десној; мало пред Опанцима, готово према Мрњавчевој градини, имају у равни доста по раздалеко неколике гомиле камења за које се онуда говори да су биљеге одакле је докле скакао *Марко Краљевић* и то се зову *Краљевића скакала* (као у Јадру код Гњиле *Милошево скакалиште*).

Мрњавчевић, m. Familiennamen des Königs Wukaschin, cognomen regis Vukašini: Братијенца три *Мрњавчевића* —

Мрњаш, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мрњкање, n. vide мрмлање.

мрњкати, кам, v. impf. vide мрмлати.

мрс, m. Fleischspeise (im Gegensatz der Fastenspeise), cibus carnarius (?): нема никака *мрса* у кући.

мрсак, ска, m. ein Fleischtag, dies carnarius (?).

мрсан, сна, сно, н. п. лонац, јело, zu Fleischspeisen gehörig, carnarius: Не жали мајка *мрсно,* него мртво.

Мрсињ, Мрсиња, m. у Оточкој регементи (близу Удбине) планина и у њој зидине од старога града.

мрсипетка, f. und m. der am Freitage Fleisch ißt, qui die Veneris non abstinet a carnibus.

мрсити, мрсим, v. impf. 1) Fleischspeisen essen, vescor carnibus. [cf. блажити 1, трапити 2]. — 2) козе, овце, ihm Salz zu lecken geben, dare sal lambendum. — 3) конце, Zwirn verwickeln, verwirren, intrico.

мрсити се, мрсим се, v. r. impf. Fleisch essen, vesci carnibus.

мрска, f. (у Ц. г.) die Runzel, ruga: начинила се мрска, кад се н. п. сроза доколеница. [vide 1] б о р а [2], cf. мрежотина.

мрсни, на, но, н. п. дан, Fleischtag (im Gegensatz von Fasttag), dies crassa (?).

мрт, cf. трт мрт.

мртав, тва, тво, (мртви, ва, во) todt, mortuus; каже се и за коприву кад увене, па не боде.

мртавштина, f. 1) као црне леће, што у болесника пред смрт изиђе по тијелу. cf. печа. — 2) удара на мртавштину, Todtengeruch, odor mortuorum.

мртац, мрца, (cf. **мртвац**) m. der Todte, die Leiche, funus. [cf. мевт, самртник].

мртачки, ка, ко, vide **мртвачки.**

мртва јесен, f. in der Redensart: до мртве јесени, Spätherbst, auctumnus praeceps.

мртва коприва, f. die Taubnessel, lamium [purpureum L.; cf. коприва 2].

мртва кост, f. Ueberbein, ganglion. Да мртву кост у почетку обзине посмрче, кажу да би прошла.

мртван, m. (у Ц. г.) ein schlaffer Mensch, ohne Kraft und Leben, socors. cf. [мртвопухало (мртвопуало),] заваљеник, мртвик.

мртвац, мртваца, m. vide мртац.

мртвачина, f. (у Далм.) die Leichengebühr, merces funeris. cf. [2 мртвина, крсме;] опијело.

мртвачки [мртачки], ка, ко, Leichen-, Todten-, funebris.

мртвик, мртвика, m. vide мртван.

мртвило, n. Schlafsucht, lethargus.

1. **мртвина,** f. (у Далм.) данак што се плаћа кад умре домаћин (у манастиру Крци приповиједа се да се ондје плаћала мртвина Турцима за свакога калуђера), Abgabe für den Tod des Familienvaters. [cf. крсме].

2. **мртвина,** f. (у Лици) што се плаћа попу за *мртвога,* die Leichengebühr, merces funeris. cf. [vide] мртвачина.

Мртвица, f. (у Ц. г.) 1) вода у Ровцима. — 2) ријека у Црмници између Сотонића и Бољевића. — 3) [*мртвица*] als Schimpfwort für ein Hausthier, convicium in pecudem. [cf. мртвуша].

мртвичад, f. (у Ц. г.) (coll.) schlechte Hausthiere, convicium in pecora.

мртвиче, n. (у Ц. г.) рђаво живинче, ein schlechtes Hausthier, convicium in pecudem.

мртвичина, f. augm. v. мртвица, als Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in feminam.

мртвопуало, | **мртвопухало,** m. ein schlaffer Mensch, ohne Kraft und Leben, socors. [vide мртван].

мртвоузачки, **мртвоузице,** **мртвоуске,** adv. н. п. свезати што, einen Knopf ohne Masche binden.

мртвуша, f. (у Ц. г.) vide мртвица 3.

мрћи, мрче, v. pf. vide мркнути: А кад *мрче* и почину сунце —

мрцин, а, о, von verrecktem Vieh, morticinus.

мрцина, f. das Aas, cadaver. [vide стрвина].

мрцинити, ним, v. impf. zum Aase machen, reddo cadaver, н. п. немој мрцинити то живинче, него га људски закољи (кад ко што рђаво коље).

мрцинити се, ним се, v. r. impf. zum Aase werden, fieri cadaver.

мрча, f. (у Дубр.) die Myrte, myrtus [communis L.].

мрчава, f. (у Ц. г.) велика густа шума, гдје се не види сунца, das Dickicht, locus crebris condensus arboribus.

мрчан, чна, чно, vide [ц р н] мрк: Јекну Новак како *мрчни* вуче —

мрчање, n. 1) ein kleines Kopfweh, dolor capitis. — 2) das Uebel-zu-sprechen-sein auf wen, der Groll, simultas.

мрчати, чим, v. impf. 1) мрчи ми глава, mein Kopf ist nicht ganz wohl, dolet caput. — 2) мрчи на њега, er ist übel auf ihn zu sprechen, succenset illi.

Мрчево Поље, n. равнина у Грбљу.

мрчела, f. (у Паштр.) vide шимшир.

мрчење, n. das Schwärzen, denigratio.

мрчина, f. (у Хрв.) женска црна хаљина, eine Art schwarzes Frauenkleid, vestis muliebris genus.

мр̀чити, чи̑м, 1) v. impf. schwärzen, nigrum reddo: или куј, ил' не *мрчи* гаћа. — 2) v. pf. кога пушком, (у Ц. г.) т. ј. убити га из пушке, erschießen, trajicio.

Мр̏цеп, m. у Боци на дно Маркова врта зидине гдје се говори да је сједио Бајо Пивљанин, Name einer Ruine, parietinae quaedam.

1\. **мр̏ша**, f. 1) die Magerkeit, macies. — 2) (у Ц. г.) vide стрвина.

2\. **мр̏ша**, 1) f. die Magere, macra. — 2) m. (ист.) vide мршо.

мр̏шав, а, о, mager, macer. [cf. мледан, џораст].

мр̏шавити, ви̑м, vide мршати.

мр̏шављење, | n. das Abmagern, macies.
мр̏ша̑ње, |

мр̏шати, ша̑м, v. impf. mager werden, macesco. [cf. мршавити].

мр̏шење, n. 1) das Fleischessen, esus carnium. — 2) das Salz zu lecken geben, τὸ dare sal lambendum. — 3) das Verwirren (von Garn), intricatio.

Мр̏шко, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏шо, m. (југ.) ein magerer Mensch, macer. [cf. 2 мрша 2].

мр̀шталица, f. н. п. у носу, der Knorpel, cartilago. [cf. гриска, рскавица, румеждавац].

мр̀штати, ти̑м, v. impf. (у Сријему) knurren, murmuro: нешто ми трбух *мршти*. cf. крчати [2].

мр̀ште̑ње, n. das Runzeln der Stirne, τὸ frontem contrahere.

мр̀штити се, ти̑м се, v. r. impf. die Stirne runzeln, frontem contraho.

му̏а, f. vide **муха.**

Муа̀мед, m. vide **Мухамед.**

муаме̏длија, f. vide **мухамедлија.**

Муа̀медов, а, о, vide **Мухамедов.**

Муа̀медовац, довца, m. vide **Мухамедовац.**

муа̏нат[*], а, о, н. п. од зиме, од врућине, zu empfindlich (gegen Kälte, Hitze), impatiens frigoris, caloris. cf. слаб [2].

му̏а̑ње, n. vide **мухање.**

му̏а̑р, f. vide **мухар.**

муа̀рика, f. vide **мухарика.**

муари̑ште, n. vide **мухариште.**

муасѐра[*], f. die Blokade, Belagerung, obsessio.

му̏ати се, а̑м се, vide **мухати се.**

му̏ва, f. vide **муха.**

му̏дар, дра, дро, (му̏дри̑, ра̑, ро̑, adv. му̏дро) weise, sapiens.

муда̀рац, рца, m. der Weise, Philosoph, sapiens.

му̏дат, а, о, 1) mit Hoden versehen, testiculatus. — 2) wohlbehodet, bene testiculatus.

му̏дача, f. vide јајара.

муда̀шце, цета, m. dim. v. мудо.

му̏до, n. die Hode, testiculus.

му̏доња, m. der Wohlbehodete, bene testiculatus.

му̏дра̑ње, n. das Weiserwerden, incrementum sapientiae.

му̏драти, ра̑м, v. impf. weiser werden, incipio sapere: мудра дијете.

мудри̏на, f. die Weisheit, sapientia. [cf. мудрост, мудрота].

му̏дрица, f. | ein gescheuter Kopf, callidus.
му̏дричина, m. |

му̏дро, adv. weise, sapienter: Иди *мудро*, не погини лудо —

мудро̀ва̑ње, n. die Affektation der Weisheit, affectatio sapientiae.

мрдро̀вати, му̏друје̑м, v. impf. den Weisen spielen, sapio, affecto sapientiam: шта ти мудрујеш, sagen die Gesellen zu dem, der nicht mitmachen will.

му̏дро̑ст, му̏дрости, f. vide мудрина.

мудро̀та, f. (ст.) vide мудрина: О твојој лепој лепоти,| О твојој мудрој *мудроти* —

му̑ж, m. (pl. му̏жеви) 1) der Ehemann, maritus. cf. човјек [2; војно]. — 2) pl. му̏жи (у Хрв.). [cf. мужача]. vide кекавац.

му̏жа, f. das Melken, mulctus: Ни *муже* ни гриже ни добре вечере.

му̏жатица, f. 1) (у Боци) das Eheweib, mulier: „Да Бог да ту била вазда два дијела удовица а трећи *мужатица*," кажу да је рекао св. Саво у Будви кад га је некаква жена виђела кад је хтио крадом да начини мост на мору између Будве и једног острвца ондје; Јал' ђевојке, јали *мужатице* — 2) (у вој.) дјевојка која се с туђијем човјеком држи, ein Mädchen das mit einem verheirateten Manne sich versteht.

му̏жача, f. (у Хрв.) сеоска жена или дјевојка, die Bäuerin, rustica. cf. муж [2].

Му̏жева Пе̏ћина, f. у Рудинама, Name einer Höhle, spelunca quaedam: До проклете *Мужеве* пећине —

муже̏вљи̑, ља̑, ље̑, des Ehemanns, mariti.

му̏жић, m. dim. v. муж.

му̏жја̑к, мужја́ка, m. 1) das Männchen (bei den Vögeln), mas avium. [cf. мушкарац 2]. — 2) das Heft, fibula. [vide ковчар]. cf. кукац.

му̏за, f. (у горњ. прим.) welche gemolken wird, mulctaria: Ој ти краво, *музо* моја —

му̏зара, f. т. ј. крава, овца, коза, Melk-, mulctaria. [cf. музовна крава].

му̏зга, f. vide млаз: теку му *музге* зноја низ лице; падају *музге* кише из неба; саме му *музге* по хаљини.

му̏зе̑ње, n. das Melken, mulctus, mulsura.

му̏зикрава, m. der Kuhmelker (als Schimpfname für einen Mann der sich mit Melken abgibt), qui mulget (тако се звао један човјек у Србији).

музи̏ља, f. (у Хрв.) која музе, die Melkerin, quae mulget.

му̏злица, f. die Melkgelte, multra. cf. [ведрица 2, дижва, кабао 2,] крављача.

музо̀вна̑ кра̑ва, f. cf. музара: Три хиљаде крава *музовнијех* —

мује̏зи̑н,* мујези́на, m. der Rufer zum Gebet (bei den Türken).

му̏к, m. (ст.) das Verstummen, silentium: Мучи, вило, *муком* се замукла — Ућуташе бубњи и свирале,| *Муком* иду, *муком* јадикују —

Муком иду кићени сватови,| Ни пјевају нити пушкарају —

1. **му̏ка,** f. (pl. gen. му̑ка̄) 1) die Pein, cruciatus [cf. патња]: *Мука* душе не вади, но суђен дан. — 2) муке, die Folter, quaestio ac tormenta: ударили (или метнули) га на муке; умро на мукама. — 3) (у Боци) што је на земљи посађено, начињено, das Werk, opus. cf. замучити.

2. **му́ка,** f. (по западн. кр. код кршћана, али *мучњак* говоре и хришћани и у Србији) das Mehl, farina. cf. [vide] брашно [1].

му̏кавица, f. свињска болест, Art Krankheit der Schweine, morbus quidam suum.

мука̀дем[*] по̑јас, m. Art vornehmen Gürtels, cinguli genus: Па припаса *мукадем* појаса —

мука̀ет[*], aufmerksam, attentus: буди *мукает*, не ћеш ли га гдје видјети, gib acht —, ob —: чему си ти *мукает*? was suchst du, begehrst du, cf. назор: Мени Јован ни *мукает* није,| Нит' ме кара, нити ме милује —

мукаѐтиса̑ње, n. das Merken, Suchen, attentio.

мука̀етисати, ишем, } v. impf. merken, Acht geben,
мука̀етити, ти̑м, } suchen, attendo, quaero, [vide] пазити [2], cf. тражити: Шта ти тражиш? шта ли *мукаетиш*? —

му̏ка̄ње, n. das Brüllen, mugitus.

1. **му̏као,** кла, m. in der Redensart: ѝспод му̏кла, heimtückisch, subdole.

2. **му̏као,** кла, кло, stillschweigend, taciturnus: Вино пити а *мукли* стајати —

му̏кло, adv. schweigend, tacite.

му̏кати, му̑че̄м, v. impf. brüllen (vom Rindviehe), mugio.

му̏киња, f. (у Хрв.) некакво дрво, на коме је род као дудиње [личи на глогиње] и једе се, Art Baum, arboris genus [sorbus aria L.].

му̏кљив, а, о, (по зап. кр.) н. п. дрво (влажно изнутра), naß, humidus.

му̏кнути, му̏кне̄м, v. pf. aufbrüllen, mugio.

[**муком,** adv. vide мук.]

му̏ктаџија [муфтаџија],* m. der alles umsonst haben will, qui omnia vult sibi gratis dari. cf. бадаваџија [1], изјелица [2].

му̏кте [(муфте)*], vide бадава [1].

му̏ктија,* m. vide **муфтија**: И аџије и редом *муктије* —

му̏ктиџе̑, vide [бадава 1] мукте.

му̏ктопр̑ц, *m. (око Лијевна), vide пустосват,* набигузица.

му̏ла[*], m. 1) der Mollah, doctus Turcarum judex. — 2) Сарајевски, die oberste Regierungsperson, judex.

му̏ла̄д, f. coll. (у Грбљу) као копилад.

мула̀лук[*], m. das Gebiet des Mollah von Sarajewo, provincia τοῦ мула: По Зворнику и по *мулалуку* —

му̏ле, cf. пипавица.

му̏лија, f. 1) (понајвише pl. мулије) у гдјекојијех варошкијех хаљина, н. п. у џубета, са стране код џепова. — 2) (у казанџија) cf. наја.

му̏лин, а, о, des Mollah, mollae.

му̏линица, f. die Frau des Mollah, mollae uxor.

му̏љ, m. 1) (у Ц. г.) vide муљало. — 2) (у Лици) што нанесе вода гдје протјече кроз грање или каку решетку, alluvio (?). cf. [vide] *нанос.*

му̏љало, n. die Stange, um die Trauben im Bottich zu zerstampfen, pertica uvis contundensis. [cf. кљукало, 2 мечка, муљ 1].

Му̏љанин, m. Einer von [2] Муо: Док је Мула и док је *Муљана* —

му̏ља̄ње, n. das Stampfen der Trauben, tunsio uvarum. [cf. мождење].

му̏љати, ља̑м, v. impf. н. п. грожђе, Trauben stampfen, contundo, contero uvas. [cf. мождити].

му̏маказе[*], f. pl. die Lichtscheere, Lichtputze, Lichtschnäuze, emunctorium. [vide] усекач, cf. штипаљка.

му̏мла̄ње, n. vide мрмлање.

му̏млати, ла̑м, vide мрмлати.

му̏мља̄ње, n. vide [мрмлање] мумлање.

му̏мљати, ља̑м, vide [мрмлати] мумлати.

му̏моња, f. који мумоњи (мрмла), ein Murrer, murmurator.

му̏моње̄ње, n. vide [мрмлање] мумлање.

му̏моњити, њи̑м, v. impf. (у Боци) murren, murmuro. [vide мрмлати]. cf. мумлати.

муна̀ра[*], f. das Minaret, turricula templi turcici: А *мунаре* попаст' паучина —

му́нитва, f. (у прим.) vide пријевара [1].

му́нути, му́не̄м, v. pf. н. п. у кућу, из куће, hineinschießen (ins Haus), irruo, feror. [cf. шмукнути, шмурнути].

му́ња, f. (pl. му̑ње) der Blitz, fulgur. [cf. свјетлица].

му́о, му̏ла, m. (у примор.) 1) ein Damm im Meere (ital. molo), pila. — 2) [*Муо*] ein Stadtviertel in Kattaro: Док је *Мула* и док је Муљана —

муо̀серина, f. vide **мухосерина.**

му̑р,* m. vide печат. cf. мухурли.

му́ра, f. 1) (у Бачкој) блато с водом угажено, der Lehm, lutum. — 2) [*Мура*] ein Fluß in Kroatien.

му́рава, f. (у Рисну) некака трава у мору, Art Meerpflanze, herba quaedam marina.

мура́ја, f.

Мура́ковац, ко̑вца, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, montis nomen.

мура́села,* f. der Vorladebrief des Kadi, evocatoriae judicis. Кад ко тужи кога кадији, кадија пошаље поњ мураселу по кадинцу, те га кадинац доведе.

му́рва, f. (по југоз. кр.) vide дуд.

му́рвац, вца, m. (у Рисну) дивљи дуд, eine Art wilder Maulbeerbaum, mori genus [morus L.].

му́рга, m. дудиње мургасте, olivenfarbige Maulbeere, mori genus.

му̏ргаст, | **му̏рговаст,** а, о, olivenfarbig, coloris amurcarii.
му̏рдар,* (у Србији и у Босни по варошима) liederlich, unreinlich, dissolutus, negligens.
муре̏ћеп[*], m. 1) Tinte (in fester Gestalt wie Tischlerleim), atramentum. [vide мастило]. — 2) Frucht einer Pflanze [gemeine Kermesbeere], womit die Frauen die Stickerei zeichnen, atramenti genus aliud [phytolacca decandra L.; cf. винобој].
му̏рка, f. мања шајка, која само по Мури иде, ein Mura-Schiff, navis minor.
мурлѐнсати[*], лѐнше̂м, v. pf. и. impf. vide запечатити, печатити: Кудуз пише, Путник *мурлеише* —
му̏ртатин[*], m. der Verräther, proditor, cf. [vide] издајник: Султан царе, један *муртатине* —
му̏ру, cf. шуру муру.
му̏руна, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefisch, piscis quidam marinus [мур*и*на(?) = muraena helena L.].
му̏са (му́са), f. (у Лици и у Сријему) буза из дрвета (н. п. брезова, кленова и јаворова), der Baumsaft, succus.
мусаф,* *мусафа, m. vide алкуран* [к о р а н] *и китап:* [Цар окупи хоџе и кадије,| И дервише Турске књижевнике,| Те мусафа на руке узеше,| Бога моле Турци за три дана —]
мусевѐда,* f. vide биједа.
мусевѐдити, ди̂м, vide биједити.
мусевеџѝја[*], m. der Verleumder, calumniator. [vide биједник.] cf. опадач.
мусѐлез, m. у пјесмама некакво вино.
мусѐлим,* m. der Musselim (Art türkischen Oberprofoßen), praetoris turcici genus. Гдје је кадија ондје има и муселим (који се гдјешто особито к истоку зове и *војвода*), па кадија суди, а муселим затвора људе и извршује оно што кадија пресуди, а доста пута муселими чине и без кадијна суда што им је воља. Ни муселим ни кадија до нашега времена нијесу имали плате, него су своја господства још закупљивали, па им се ваљало старати од глоба и од мита да живе и за господства своја да плаћају.
мусѐлимов, а, о, des Musselim, musselimi.
мусѐлимовац, мо̂вца, m. einer von des Musselims Leuten, homo musselimi.
мусѐлимски̂, ка̂, ко̂, Musselim-, musselimicus.
муси̂, aus dem Slovakischen, in diesem Sprichworte: Што пан проси, село *муси*, (у Бачкој) er muß, debet.
му̏ј! | **му̏јо!** (у Ц. г.) 1) каже се магарцу кад га маме или зову, Laut den Esel zu locken, vox alliciendo asino. — 2) у пјесми: Седлах коња добра *мусја* —
мусло̀ман,* m. der Muselmann, muselmanus (orthodoxus): На Бошњаке Турке *мусломане* —
му̏ст, m. (у војв.) der Most, mustum. [vide] ш и р а, cf. маст.
му̏ста̂ћ, мустаћа, m. vide брк [1].
му̏сти, му̏зе̂м, v. impf. 1) melken, mulgeo. — 2) киша музе, vom starken Regen, imber: Киша *музе,*| Ноге пузе —
му̏тав, а, о, vide муцав: *Мутав мутавог* најбоље разумије.
мута̀вџија[*], m. der Verarbeiter von Ziegenwolle, qui e lana caprina ephippia, saccos et cet. conficit. Мутавџије су од прије у Србији биле највише Бугари, који су у прољеће долазили те козе по селима стригли и преко љета у варошима ткали покровце, хараре и зобнице. cf. [vide] струнар.
му̏тан, тна, тно, (му̏тни̂, на̂, но̂) trüb, turbidus: *Мутна* вода као орање.
му̏та̂ф,* мутафа, m. vide покровац: Два самара, два улара,| Два улара, два *мутафа* —
му̏твица, f. (у Херц.) младица у лозе, der Rebensproß, palmes.
му̏теж, m. das Trübe, aqua turbida. [cf. мутљаг].
му̏тити, му̏ти̂м, v. impf. 1) trüben, turbo. — 2) verwirren, turbo. [cf. мутљати].
му̏тити се, му̏ти̂м се, v. r. impf. 1) sich trüben, turbari: мути се вода, вријеме. — 2) sich umhertreiben, circumcurso. [cf. мутљати се).
1\. **му̏тлак,** m. (у 1. банск. рег.) кршћани зову тако хришћанина, die Benennung der Serben griechischer Religion von Seite ihrer Brüder römischer Religion. [vide хришћанин 2].
2\. **му̏тлак,*** vide јамачно, з а и с т а.
му̏тља̂г, мутљага, m. vide мутеж.
му̏тљага, m. који много говори и лаже, der Plapperer, blatero.
му̏тља̂ње, n. vide мућење.
му̏тљати, ља̂м, v. impf. vide мутити 2.
му̏тљати се, ља̂м се, v. r. impf. vide мутити се 2.
му̏тљив, а, о, који радо мути, буни, aufrührerisch, turbulentus.
му̏тљивац, му̏тљи̂вца, m. der Aufrührer, Verwirrer, turbator.
му̏тљивица, f. die Verwirrerin, quae turbat.
Му̏тница, f. ријека у Параћинској нахији [*Горња* и *Доња Мутница* — села у срезу параћинском округа моравског].
му̏тња, f. das Umhertreiben, vagatio.
[**муђ,** cf. шућ мућ.]
му̏ћак, ћка, m. ein unbefruchtetes Ei, ovum sterile. Кад се пилићи излегу, по који мућак остане у гнијезду, па кад се разбије, у њему је помијешано жуманце и бјеланце; за то се каже и за какав посао од кога нема ништа: *мућак*!
му̏ћење, n. das Trüben, Verwirren, turbatio. [cf. мутљање].
му̏ћка̂ње, n. das Schütteln (z. B. einer dunkeln Flasche), um zu sehen ob sie leer ist, periculum vasis, an sit plenum nec ne.
му̏ћкати, ка̂м, v. impf. schütteln. agito.
му̏ћнути, не̂м, v. pf. einmal schütteln, quatio.
му̏ћу̂рла, m. (noch mehr als будала) Tölpel, stolidus. [vide лудак].
му̏фтаџија[*], m. vide **мукгаџија.**
му̏фте[*], vide **мукте.**
му̏фтија [(муктија)*], m. der Mufti, summus doctor: И *муфтије* наше књижевнике —

му̏ха [муа, мува], f. (pl. му̏хе̄, му̏ха̄) Fliege, musca [L.]: Колико би *муха* на перу понијела, т. j. врло мало; Као *муха* без главе, н. п. иде, лети (кад не гледа што ради).

Мухамед [Муамед], m. Mohammed, Mohammedus.

мухамѐдлија [(муамедлија)*], f. das Buch von Mohammed, liber de Muhammedo. Мухамедлија је написана Руским језиком, и налази се по намастирима у Србији и у Сријему.

Муха̀медов [Муамедов], а, о, Muhammeds, Mohammedis.

Муха̀медовац [Муамедовац], довца, m. der Mohammedaner, Mohammedanus.

муха̀нат[*], m. [adj. тврдоглав, упоран?]: Ид' одатле, један *мухана̄те*! —

муха̀нет[*], m. [*михнет* = бо̀ља, жалост, брига, јед]: И од дерта и од *муханета* —

му̏ха̄ње [муа̄ње], n. das Stutzigsein, obstinatio.

му̏ха̄р [муар], m. panicum miliaceum [setaria glauca P. B.]. cf. [мухарика, 2] бар.

муха̀рика [муарика], f. der grüne Fennich [Vorstenhirse, Borstengras], panicum viride [setaria glauca P. B. и setaria viridis P. B.; cf. мухар].

муха̀риште [муариште], n. Acker wo einst мухар gebaut war, ager olim panico miliaceo consitus.

му̏хати се, ха̄м се, [муати се], v. r. impf. sich wehren vor den Fliegen, stutzen, stutzig sein, defendo me a muscis, contumax sum.

мухо̀серина [муосерина], f. Fliegenunrath, muscae stercus.

мухӯрли,* adj. indecl. Siegels-, sigilli: Чиниһу те *мухурли* везиром —

му̏ц, 1) што куц, то *муц*, was einkommt, wird auch gleich verzehrt. — 2) cf. туц муц.

му̏ца, 1) f. die Stottererin, femina balba. — 2) m. (ист.) vide муцо.

му̏цав, а, о, stotternd, balbus. cf. [јецав,] мутав.

му̏цавац, ца̄вца, m. (у Фрушкој гори) Art runde Zwetschken, pruni genus. [vide 1 мигавац].

му̏ца̄ње, n. das Stottern, balbutitio.

му̏цати, ца̄м, v. impf. stottern, balbutio.

му̏цо, m. (јуж.) der Stotterer, balbus. [cf. муца 2, јецало].

му̏чан, чна, чно, peinlich, schwer, gravis: мучан човјек, unverträglich, difficilis. cf. непогодан.

Му̏чањ, чња, m. планина у Србији: Јаох, *Мучњу*, мучан ти си!| О Јаворе, јадан ти си! —

му̏ча̄ње, n. das Schweigen, silentium.

му̏чати, чи̑м, v. impf. *(imperat. мӯчи)* schweigen, sileo. [cf. ћутати, ћутјети 1].

му̏ченӣк, m. der Märtyrer, martyr.

му̏ченица, f. die Märtyrerin, martyr: тако ми ове *мученице*! у заклињању и ракија се зове мученица (ваља да за то што онако у кахању постаје и кроз лулу пролази).

му̏ченӣци, нӣка̄, m. pl. das Fest der 40 Märtyrer den 9. März, festum 40 martyrum. Гдјекоји кажу да на мученике треба попити 40 чаша. Многи на мученике напаљују расаднике, т. ј. на једно мјесто нанесу дрва па запале те изгоре, по том оно мјесто ускопају и посију купусни расад.

му̏чено зѐље, n. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

му̏че̄ње, n. das Martern, cruciatus.

му̏чити, чи̑м, v. impf. 1) кога, peinigen, crucio [cf. костоломити]: Што *мучи* то учи. — 2) мучити муку, ertragen, fero: Коју муку највoлиш *мучити* — Ником муке миле *мучит'* нису — 3) vide зарађивати.

му̏чити се, чи̑м се, v. r. impf. sich quälen, plagen, crucior. [cf. педепсати се].

му̏чке̄, (понајвише се говори за псето) schweigend, tacite: Чувај се псетета које *мучке* коље. cf. ћутке.

му̏чница, f. (у Хрв.) vide мучњак.

му̏чно, adv. 1) мучно ми је, mir ist übel, nauseo. — 2) schwer, schlimm, dura: *Мучно* дође, а *мучније* каже —

мучња̑к, m. у воденица онај сандук што у њега пада брашно испод камена, der Mehlkasten in der Mühle, arca farinaria. cf. мучница; [2] мука.

муша̀ба, f. (у Рисну) некака пушка (бреша), eine Art Flinte, telum quoddam jaculatorium.

мушѐбак,* m. решетка на прозору (као што је обично у Турака, да жене кад су на прозору с поља нико не би могао видјети), das Fenstergitter, reticulum fenestrae insertum: Задје јој се сађбаг за *мушебак* —

мушеба̀клија[*], [f.] *(у Сарајеву) vide бацаклија.*

мушѐма,* f. die Wachsleinwand, linteum ceratum. cf. [vide] воштаница.

Му̏шика, m. (јуж.) ein Mannsname, nomen viri: Једно ви је Пуришин *Мушика* —

му̏шица, f. dim. v. муха.

му̏шкара, f. vide мушкобана.

мушка̀рац, рца, m. 1) das Mannsbild, mas. [cf. мушкић, мушко]. — 2) das Männchen (bei Thieren), mas. cf. [vide] мужјак [1].

му̏шкат, m. некако Ластовско вино, eine Art Wein, vinum quoddam.

му̏шкет, m. (у Ц. г.) vide шоца.

мушкѐта̄ње, n. das Füsiliren, τὸ necare telorum conjectu.

мушкѐтати, та̄м, v. impf. (у Ц. г.) убити из пушке онога који је на смрт осуђен, füsiliren, telorum conjectu necare.

1. **му̏шкӣ**, ка̄, ко̄, männlich, masculus.

2. **му̏шки**, adv. männlich, viriliter.

му̏шкӣње, n. (coll.) die Mannsbilder, mares.

му̏шкић, мушкића, m. (у Лици) мушко дијете, der Kleine, parvulus. cf. [vide] мушкарац [1].

му̏шко, n. adj. das Mannsbild, mas [vide мушкарац 1]: као да нијеси *мушко* (кад ко што рђаво ради).

мушко̀бана, f. ein Frauenzimmer, das sich wie ein Mann benimmt, flucht u. dgl., femina morum masculorum. [cf. мушкара].

мушко̀банаст, а, о, sich wie ein Mann benehmend, morum masculorum.

му̏шмула, f. die Mispel, mespilus germanica Linn.

муштва[*], *f. (у Бачк.) од туча чиме чизмари туку ђон.*

муштѐрија,* f. [1)] die Kundschaft, der Kunde, der Käufer, emtor: А. По што је то? Б. Ко је *муштерија?* — Ако си *муштерија*, ласно ћемо се погодити. cf. [vide 1] купац. — 2) der Werber, conquisitor: Којино је цури *муштерија* — Чему си муштерија? was möchtest du?

муштулу̑гџија [(муштулукчија)*], m. der den Botenlohn anspricht, qui petit mercedem nuncii. cf. женидба.

мушту̑лук[*], m. der Botenlohn, merces nuncii.

муштулу̑кчија[*], m. vide **муштулугџија.**

мушу̑лин, мушули́на, m. (у војводству по варошима) Muslinet, panni genus: И кецељу бела *мушулина* —

Н

1. **на,** mit loc. u. acc. 1) н. п. носи *на* глави, јаше *на* коњу, стоји *на* брду, погинуо *на* Косову, auf, in. — 2) на небу, am Himmel. — 3) на главу, auf, in (cum acc.): метни *на* главу, узјаши *на* коња, попни се *на* брдо, отишао *на* Косово. — 4) на војску, in den Krieg, in bellum. — 5) прије божића на недјељу дана, auf eine Woche, ad. — 6) на моју срећу, zu meinem Glück, bona mea fortuna. — 7) узети што *на* душу, beschwören, juro. — 8) узети кога *на* вјеру да му ништа не ће бити; узети што *на* вјеру, т. ј. на вересију, auf Krebit. — 9) промијенити што на боље, auf, in: жив је и здрав дерао и *на* бољу промијенио!

2. **на̑,** interj. da! en tibi; нате, da habt ihr's, en vobis. cf. нај [1, 2 ма 1, мај].

наазар,* m. ein türkischer Beamter: *Наазару* цареву већилу —

на̏бавити, вӣм, v. pf. verschaffen, comparo. [cf. добавити, прибавити, прикрмити 2, намаћи 3].

на̀бављање, n. das Verschaffen, comparatio.

на̀бављати, ља̑м, v. impf. verschaffen, comparo.

набàвља̑ч, набавља́ча, m. der Lieferer, praebitor.

набáда̑ње, n. 1) das Anstecken, Aufstecken, fixio. — 2) das Anstechen, compunctio.

набáдати, на̏ба̄да̑м, v. impf. 1) aufstecken, figo, н. п. трешње на иглу. — 2) н. п. опанке, anstechen, compungo. Опанци пошто се остружу и покиселе, најприје се окруже, па се онда *набоду*, т. ј. врхом од ножа начине се свуд унаоколо јамице кроз које се провлачи опута кад се граде.

набайва̑ње, n. vide **набахивање.**

набайвати, ба̏ујем, vide **набахивати.**

набáлати се, ла̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а ј е с т и с е] натоварити се: Свега чеса по залогај, А жеља *се набалај.*

на̏банути, не̑м, vide **набахнути.**

набáњати се, ња̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а ј е с т и с е] набалати се.

набáсати, са̑м, v. pf. на што, unversehens wor-auf stoßen, offendo in aliquid. cf. [vide] нагазити [1].

набахи́ва̑ње [набаивање], n. das Anfahren, invectio.

набахи́вати, ба̏хује̑м, [набаивати] v. impf. на кога, anfahren, inveho r.

на̏бахнути [набанути], не̑м, v. pf. на кога, anfahren, invehor.

набáцати, ца̑м, v. pf. in Menge anwerfen, conjicio abunde, porrigo. [cf. натурати 2].

набаци́ва̑ње, n. das Anwerfen (z. B. des Zaums), injectio. [cf. натурање].

набаци́вати, ба̏цује̑м, v. impf. anwerfen, injicio. [cf. натурати 1].

набáцити, на̏ба̄цӣм, v. pf. н. п. замку коњу на врат који се не да ухватити, darauf werfen, injicio. [vide наметнути 1].

набѐлити, на̏бе̄лӣм, (ист.) vide набијелити.

набѐлити се, на̏бе̄лӣм се, (ист.) vide набијелити се.

на̏бигузица, f. u. m. der Schmarotzer, die Schmarotzerin, parasitus, parasita (proprie b. d. culi farctor). [cf. муктопрц, пустосват, пустосватица]. Сви сватови који немају службе у шали зову се набигузице или пустосватице.

наби̏ја̑ње, n. 1) das Schlagen an etwas, fixio. — 2) das Spießen, adactio stipitis per medium hominem. — 3) das Stopfen, farctio. — 4) Stampfen, tunsio, tusio. — 5) das Laden, τὸ implere. — 6) das sich satt essen, τὸ ventrem implere. — 7) das Schlagen (des Flachses, Hanfs), tunsio. — 8) das Belästigen durch öftere Besuche, oder längeres Aufhalten.

наби̏јати, на̏бӣја̑м, v. impf. 1) н. п. обруч на кацу, hinaufschlagen, anschlagen, figo. — 2) кога на колац, spießen, adigere stipitem per medium hominem. [cf. намицати 2, натицати 1]. — 3) stopfen, farcio z. B. брашно, да више стане (у врећу или у чанак). — 4) stampfen, tundo. — 5) пушку, laden, impleo. cf. [vide] пунити [2]. — 6) набијати г . . . . у, sich satt essen, ventrem impleo. — 7) кудјељу, schlagen, tundo. — 8) коме огњиште. cf. набити [8].

наби̏јати се, на̏бӣја̑м се, v. r. impf. sich voll anessen, ventrem impleo.

наби̏ја̑ч, набија́ча, m. који што набија.

наби̏јача, f. (у Боци) дрво којим се туче бакалај.

набијѐлити, на̏бијелӣм, v. pf. [јуж.] Einem Weiß auflegen, fuco.

набијѐлити се, на̏бијелӣм се, v. r. pf. [јуж.] Weiß auflegen, fucare se.

наби́лити, на̏бӣлӣм, (зап.) vide набијелити.

набѝлити се, на̀бѝлим се, (зап.) vide набије-лити се.

набѝра̑ње, n. 1) die Ernte (Fechsung), messis. — 2) das Falten, z. B. des Hemdes, plicatio.

набѝрати, на̀бѝра̑м, 1) v. impf. gewinnen, erfechsen, ernten, meto. cf. брати. — 2) falten, plico. — 3) v. pf. voll lesen, klauben, impleo legendo. cf. бирати.

набѝрати се, на̀бѝра̑м се, v. r. pf. sich satt klauben, satis legisse.

набира̀чити, би̏ра̑чи̑м, v. pf. (у Хрв.) nachlesen, racemor. cf. напабирчити, напаљетковати.

на̀бити, на̏бије̑м, v. pf. 1) н. п. обруч на буре, hinaufschlagen, figo. — 2) кога на колац, spießen, adigere stipitem per medium hominem. [cf. намаћи 4]. — 3) stopfen, farcio [cf. нагњести], н. п. брашно да више стане у врећу или у чанак. — 4) кућу, stampfen, tundere. — 5) пушку, laden, impleo. cf. [vide] напунити [2]. — 6) набити г....у, т. ј. најести се. — 7) кудјељу, schlagen, tundo. — 8) набити коме огњиште, т. ј. досадити му честим долажењем или дугијем код њега бављењем или чашћењем.

на̀бити се, на̏бије̑м се, v. r. pf. sich voll anessen, satis comedisse. [vide најести се].

наблаго̀вати се, набла̀гује̑м се, v. r. pf. sich satt essen, satis comedisse. [vide најести се].

на̀близу (на близу), nahe, prope. [vide близу].

набљу̀вати, на̀бљује̑м, v. pf. voll brechen, vomitu impleo.

на̀бодица, f. (у Хрв.) који налијеће на другога, der Stänker, homo litigiosus. [vide] н а-л е т и ц а, cf. набрчко.

на̀бо̑ј, m. 1) Wunde an der Sohle, vom Barfußgehen, solea vulnerata eundo. — 2) Wand von Erde (die zwischen Bretern eingeschlossen werden, bis die Erde fest trocknet), paries terreus. — 3) (у Хрв.) оно што се метне у пушку. vide хитац [2].

на̀бојит, а, о, н. п. грожђе, пуно пуца, dicht, densus.

набо̀кати се, на̀бо̂ка̑м се, v. r. pf. [vide] најести се (напунити *бокове*), sich voll essen, ventrem impleo.

на̀бор, m. die Falte (z. B. im Hemde), plica, sinus.

набо̀сти, бо̀де̑м, v. pf. 1) anspießen, figo. — 2) н. п. опанке, anstechen, compungo. cf. набадати.

на̀боцати, ца̑м, v. pf. н. п. хљеб, anstechen, compungo.

набра̀ја̑ње, n. das Aufzählen, adnumeratio.

набра̀јати, на̀бра̑ја̑м, v. impf. aufzählen, numero.

на̀брати, бере̑м, v. pf. 1) ernten, meto: набрао сам ове године пун кош кукуруза. — 2) antlauben, lego, colligo [cf. убрати 2]: набери јабука да једемо. — 4) falten (das Hemd, Kleid), plico.

набрекѝва̑ње, n. das Anfahren gegen einen, invectio. [cf. набрецивање, набусивање].

набрекѝвати, бре̏кује̑м, v. impf. на кога, jemanden mit бре! anfahren, invehor in aliquem, exclamans бре! [cf. набусивати].

[**набрекивати се,** v. r. v. набрекивати; cf. набрецивати се.]

на̀брекнути, не̑м, v. pf. einen mit бре! anfahren, excipere alliquem voce бре!

на̀бре̑ндити, ди̑м, v. pf. (у Сријему) anlaufen, intumesco, cf. [vide] отећи [1]: усне му набрендиле.

набрецѝва̑ње, n. vide набрекивање.

набрецѝвати се, бре̏цује̑м се, v. r. impf. vide набрекивати се.

на̀брецит, а, о, anfahrend, vehemens.

на̀брзо (на брзо), bald, proxime.

на̀бризгати, га̑м, v. pf. nachgewinnen, ersetzen, sufficio: кад се крава ујутру помузе, па у вече нема млијека онда кажу: није *набризгала*.

набро̀јити, на̀броји̑м, v. pf. daraufzählen, adnumero: На слугина плећа *набројише*| Тридест и шест златни буздована —

набро̀јити се, на̀броји̑м се, v. r. pf. sich satt zählen, satis numerasse.

на̀брстити, сти̑м, v. pf. н. п. набрстило воће, т. ј. н а п у п и л о, ausschlagen, gemmas protrudo.

набру̏сити, на̀бру̑си̑м, v. pf. wetzen, exacuo. cf. оштрити.

набру̏сити се, на̀бру̑си̑м се, v. r. pf. vide расрдити се.

набр̀чати, чи̑м, v. pf. anstoßen auf etwas, offendo.

набр̀чити, на̀бр̑чи̑м, v. pf. т. ј. точак, т. ј. у главчину ударити спице, н. п. колар је точак набрчио, али још није обуо, т. ј. није му ударио наплатке, speichen, radiare.

на̀брчица, (у Хрв.) m. der Stänker, homo litigiosus. cf. [vide] налетица.
на̀брчко,

набу̀бати се, на̀бу̑ба̑м се, v. r. pf. vide н а ј е с т и с е, набити се, набокати се.

на̀бубрити, ри̑м, v. pf. aufschwellen, intumesco, н. п. пасуљ у лонцу. [cf. нагрезнути 1].

набу̀јати, ја̑м, v. pf. н. п. набујало тијесто, aufschwellen, intumesco.

набу̀рити се, на̀бу̑ри̑м се, v. r. pf. zornig sein auf Jemand, sufflare se alicui.

набусѝва̑ње, n. vide набрекивање.

набусѝвати, бу̏сује̑м, v. impf. vide набрекивати.

на̀бусит, а, о, zornig, gähzornig, iracundus. [vide осорљив].

набу̀ћити се, на̀бу̑ћи̑м се, v. r. pf. anbauschen, intumesco.

на̀бухнути, не̑м, (на̀бухао, хла) v. pf. (у Дубр.) anlaufen, anschwellen, intumesco [vide отећи 1]: *набухао* човјек у лицу; *набухле* руке од зиме.

на̀бушити се, ши̑м се, v. r. pf. н. п. набушила се перина, anbauschen, inflor.

на̀вада, f. die Angewöhnung, Gewohnheit, consuetudo, assuetudo.

на̀вадан, дна, дно, н. п. во у кукурузе, angewöhnt, assuetus.

на̀вадити, ди̑м, v. pf. 1) angewöhnen, assuefacio.

cf. навранити [2, навраћити]. — 2) genug herausnehmen, satis prompsisse.

на̏вадити се, дӣм се, v. r. pf. sich angewöhnen, assuesco. cf. научити се [2], навранити се [2, навраћити се, намамити се, намечити се].

на̀ваћа̑ње, n. das Angewöhnen, assuefactio. [cf. навраћање, навраћивање].

на̀ваћати, ћа̑м, v. impf. angewöhnen, assuefacio. cf. навраћати, навраћивати.

на̀ваћати се, ћа̑м се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco.

наваћѐни̑к, наваћеника, m. који се на што навадио, der etwas gekostet und sich daran gewöhnt hat, qui assuevit: *Наваћеник* је гори него крвник.

на̏вал, m. vide навала.

на̏вала (на́вала), f. [cf. навал] 1) der Zulauf, concursus (н. п. у дућану). cf. [тишма,] налога. — 2) Циганке продају ђевојкама *навалу* (биље или чини), да на њих навале просиоци. — 3) der Drang, impetus, proclivitas: То је његова *навала* била, да се тако учини.

нава́лити, на̀ва̑лӣм, v. pf. 1) daraufwälzen, advolvo, н. п. пањ на јаму. — 2) навалио да иде, dringen, festino. [cf. запрешити]. — 3) stürmen, impetum facio [cf. нагнути 3, нагрнути 2, наклопити, овлаисати, поревати]: навалише људи на кућу, на њега. — 4) навалио на њега вино и ракију, hat ihn voll gemacht, obruo. — 5) навалио ватру, großes Feuer machen. — 6) навалило ми н. п. на поље, gedrungen werden zur Nothdurft. [cf. натужити].

нава́лити се, на̀ва̑лӣм се, v. r. pf. sich anlehnen, innitor.

на̀валице̑, mit Fleiß, de industria. cf. [2] наво, навлаш; [хотимице, хотимце].

нава́љати, на̀ва̑ља̑м, v. pf. hinanwälzen, advolvo.

нава̀љи̑ва̑ње, n. verbal. v. наваљивати.

нава̀љи̑вати, ва̀љује̑м, v. impf. 1) hinanwälzen, advolvo. — 2) dringen, festino. — 3) stürmen, impetum facio. [cf. натркивати, натрчавати; нападати]. — 4) вино на кога, voll machen, obruo. — 5) ватру, großes Feuer machen. — 6) наваљује ме сваки н. п. дан на поље, es nöthiget mich zum Stuhlgange, mihi voluntas desidendi est. cf. [натуживати;] навалити.

нава̀љи̑вати се, ва̀љује̑м се, v. r. impf. sich anlehnen, innitor.

на̀ватати, та̑м, vide **нахватати.**

на̀ватати се, та̑м се, vide **нахватати се.**

на̀везак, веска, m. der Faden der an einen andern angebunden wird, filum adnexum.

наве́зати, на̀ве̑же̑м, v. pf. daran binden, adligo. [cf. надвезати].

наве́зати се, на̀ве̑же̑м се, v. r. pf. 1) vide обавезати се. — 2) навезала ме се болест, не могу да је се опростим, nicht nachlassen, adhaerere. [vide наврсти се].

навези̏ва̑ње, n. das Daranbinden, adligatio. [cf. надовезивање].

навези̏вати, вѐзује̑м, v. impf. daranbinden, adligo. [cf. надвезивати, надовезивати].

на̏ве̑к, (ист.) vide навијек.

навесѐлити се, навѐселӣм се, v. r. pf. sich satt belustigen, satis se oblectasse: Нек *се* моја *навесели* мајка —

1\. **наве́сти,** вѐде̑м, (на̀вео, навѐла) v. pf. 1) führen, anleiten, induco [cf. навратити 1, навући 3, наговорити, 1 надарити, натанчити, натентати, овести], н. п. просце на ђевојку (т. ј. навратити их да је просе); хајдуке на кога (т. ј. наговорити их да га похарају или убију). — 2) verleiten, induco; навести кога на танак лед, т. ј. преварити га. — 3) воду на воденицу, anleiten, derivo. — 4) платно. cf. наводити.

2\. **наве́сти,** ве́зе̑м, (на̀ве̑зао, наве́зла) v. pf. sticken, acu pinxisse.

3\. **наве́сти,** вѐзе̑м, (на̀везао, навѐзла) v. pf. н. п. лађу на воду, abfahren (mit dem Schiffe), impello navim.

1\. **наве́сти се,** вѐзе̑м се, v. r. pf. abfahren, avehor [cf. увести се]: навезе се на море.

2\. **наве́сти се,** вѐде̑м се, v. r. pf. wanken (vor dem Falle), labasco.

наве́стити, на̀ве̑стӣм, (ист.) vide навијестити.

[**на вечер,** vide уочи; *види* s. v. вече 2.]

навѐчерати се, ра̑м се, v. r. pf. sich satt essen zu Abend, satiari coena.

на̀вечје, n. der Vorabend eines Festes (z. B. des Hauspatrons), vespera proxima ante diem festum: Добар вече, и честито ти *навечје*! (кад се долази уочи крснога имена на вечеру).

навешћи̏ва̑ње, n. (ист.) vide навјешћивање.

навешћи̏вати, вѐшћује̑м, (ист.) vide навјешћивати.

на́видети се, дӣм се, (ист.) vide навидјети се.

на́видити се, дӣм се, (зап.) vide навидјети се.

на́видјети се, на́видӣм се, v. r. pf. (у Рисну) као слагати се, живљети у љубави, sich vertragen mit Jemand, cum quo concorditer vivere: Вук и лисица не могу се *навиђети.*

на́виђети се, видӣм се, (јуж.) vide навидјети се.

нави̏јало, n. (у Сињу) vide навијаљка.

нави̏ја̀љка, f. сохе, возаљка и оно мјесто гдје се навија пређа (пређа се метне на возаљку, а вратило на сохе, па се вратило окреће, те се возаљка примиче и навија се пређа). [cf. навијало].

нави̏ја̑ње, n. 1) das Aufwickeln, Aufwinden, glomeratio. — 2) das Beugen, flexio. — 3) das Lenken, flexio. — 4) Aufziehen, intentio. — 5) das Schwanken, inflexio.

нави̏јати, на̀ви̑ја̑м, v. impf. 1) aufwinden, glomero. — 2) beugen, flecto: Оде Туре *навијати* њиме, Завија му до долине главу — 3) anlenken, flecto: Па *навија* танка џевердана — 4) на своју руку, т. ј. говори оно што је њему добро, zu eigenem Nutzen reden. — 4) сахат, aufziehen, intendo.

навѝјати се, на̀вӣја̑м се, v. [r.] impf. schwanken, vacillo, inflector.

на̏вијек (на вијек), (јуж.) ewig, auf immer, in perpetuum.

навије̏стити, на̀вијестӣм, v. pf. 1) (особито по зап. кр.) aufbieten (Brautleute), annuncio. — 2) (у горњ. прим.) [vide] упутити: *навијести* ме ђе ћу купити добру кућу, коња, и т. д.

навију̑так, тка, m. vide навитак.

на̏вӣк, (зап.) vide навијек.

на̀вика, f. die Gewohnheit, consuetudo [cf. навичај]: *Навика* је једна мука, а одвика двије муке.

навѝкати се, на̀вӣче̑м се, v. r. pf. sich satt schreien, clamando satiari.

1. **на̀викнути,** не̑м, (cf. **навиһи**) v. pf. gewöhnen, assuefacio.

2. **навѝкнути,** на̀вӣкне̑м, v. pf. у пјесми мјесто *назвати*: Божу му је помоћ *навикнуо* —

на̀викнути се, не̑м се, [**навиһи се**] v. r. pf. sich gewöhnen, assuesco.

на̀виљак, на̀вӣљка, m. мали пластић, der Heuhaufen, foeni acervus. Сијено се најприје по њиви покупи у навиљке па се навиљци послије снесу на оно мјесто гдје ће се сијено садјести. Навиљци се сносе на с и ј е н с к о м е кољу: два дугачка коца подвуку се одоздо под навиљак, па два човјека, један остраг а један напријед станувши међу коље и узевши свако̑м руком по за један колац носе навиљак међу собом. cf. [багаљ, багљић, 3 ловница;] пласт [2].

на̀вӣљче̑ње, n. das Heuhaufen-machen, foeni in metas exstructio.

на̀вӣљчити, чӣм, v. impf. Heuhaufen machen, foenum in metas exstruere.

на̀вира̑ње, n. 1) das Aufschwellen durch Sieden, bullitus. — 2) das Durchwollen mit Gewalt, impetus.

на̀вирати, ре̑м, v. impf. 1) durch Sieden aufschwellen, intumesco coquendo. — 2) mit Gewalt durchwollen, impetu velle perrumpere aliquo.

навѝстити, на̀вӣстӣм, (зап.) vide навијестити.

навѝтак, тка, m. пређа навијена на вратило, der Aufzug (bei den Webern), stamen. [cf. навијутак].

на̀вити, на̀вије̑м, v. pf. 1) н. п. пређу, aufziehen, anscheren, stamen intendere. — 2) beugen, flecto. — 3) anlenken, flecto: Комнен *нави* танка цевердана,| *Нави* њега с десна на лијево — 4) сахат, aufziehen, intendere. — 5) (у Грбљу) као н а к н а д и т и, ersetzen, compenso.

на̀вити се, на̀вије̑м се, v. r. pf. sich beugen, schwanken, inflector.

на̏витњак, *m. (у Боци) vide* [витао 1] *витњак.*

на̀виһи, викне̑м, vide [1] навикнути.

на̀виһи се, викне̑м се, vide навикнути се.

на̀вича̑ј, m. die Gewohnheit, Sitte, consuetudo, mos, cf. [vide] навика: Колико је села толико је *навичаја* (у Боци).

навишһѝва̑ње, n. (зап.) vide навјешһивање.

навишһѝвати, вӣшһује̑м, (зап.) vide навјешһивати.

на̀вјесити, сӣм, v. pf. (у Грбљу) н. п. котао на ватру, т. ј. објесити, [vide] наставити [2].

навјешһѝва̑ње, n. das Aufbieten (der Brautleute), annunciatio.

навјешһѝвати, навје̏шһује̑м, v. impf. (јуж.) aufbieten (Brautleute), annuncio.

на̀влака (на̑влака), f. 1) der Ueberzug (eines Kissens), superindumentum. — 2) das Fell auf dem Auge, cataracta.

на̀власт, (у Лици) besonders, praecipue. [cf. навластито (навлаштито), навластице].

навла̀стито (на̀властито), [навлаштито] (у Имоск.) vide н а в л а с т, навластице.

на̀властице̑, vide [н а в л а с т] навластито.

на̏влачак, чка, m. vide [н а з у в а к] назувица.

навла̀че̑ње, n. 1) das Anziehen, indutus. — 2) обрва, das Schminken der Augenbraunen, fucatio palpebrarum. — 3) das Verleiten, inductio.

навла̀чити, на̀вла̄чӣм, v. impf. 1) хаљине, чакшире, anziehen, induo. — 2) обрве, die Augenbraunen schminken, fuco. — 3) verleiten, induco.

навла̀чити се, на̀вла̄чӣ се, v. r. [im]pf. sich darüberziehen, inducor, z. B. облак, бијело на око, навлачи му се нешто на око.

навла̀чкапа, f. (у Сријему, понајвише се говори gen. pl. *навла̀чкапа̄*) ein Kinderspiel, ludi puerilis genus. П о с в р а т е дјеца капе једну на другу, па се онда око њих ухвате за руке и *навлаче* се, које ће их оборити; па које навуку, те их обори, оно се мора натрһити, а друго четворо узму најмање дијете за ноге и за руке па његовом задњицом бију у задњицу онога натрһенога (тако би се готово могло рећи да је теже ономе којим бију, него ономе кога бију).

на̀влаш, vide навалице.

навла̀штито, (у Црмн.) vide **навластито.**

на̀влум,* m. (у Србији) vide [1] на̏во.

1. **на̏во**[*], на̏вла, m. кирија кад се што носи на лађи (у Србији *навлум*), der Schifflohn, naulum.

2. **на̀во̑,** vide навалице.

наво̀дити, на̀водӣм, v. impf. 1) hinführen, anleiten, induco. — 2) verleiten, induco. — 3) воду на воденицу, anleiten, derivo. — 4) (у Сријему) платно, т. ј. иглом увлачити пређу гдје се у ткању од основе жица прекинула па остало као ријетко. cf. навести.

наво̀дити се, на̀водӣм се, v. r. impf. schwanken, vacillo: наводи се да падне.

наво̀дљив, а, о, т. ј. точак којега су се паоци почели изглављивати.

на̀водница, f. жица која се у платну *наведе,* cf. наводити.

наво̀ђе̑ње, n. 1) das Führen, Anleiten, inductio. — 2) das Verleiten, inductio. — 3) das Leiten (des Wassers), derivatio. — 4) das Wanken, vacillatio.

наво̀жење, n. das Abfahren (vom Ufer), avectio, discessus.

наво̀зити, на̀возим, v. impf. лађу, abfahren (vom Ufer), solvo navem a litore.

наво̀зити се, на̀возим се, v. r. impf. abfahren, discedo, avehor a litore.

на̏вора [напора], f. die Anaphora der griechischen Kirche, anaphora, antidoron, cf. васкрсеније: Могао бих навору узети (кад ко хоће да рече да онај дан још ништа није јео); Сунце зађе за гору,| Дај ми, попе, *навору*.

наво̀штити, на̀воштим, v. pf. mit Wachs überziehen, cero: *навоштити* конац.

навр, vide **наврх.**

навра̀нити, на̀враним, v. pf. 1) schwarz machen, reddo atrum: Што си косу *навранила*,| То си мене намамила — 2) angewöhnen, assuefacio. cf. [vide] навадити [1].

навра̀нити се, на̀враним се, v. r. pf. 1) sich schwarz färben, atrum se reddere. — 2) (по југоз. кр.) sich angewöhnen, assuesco, cf. [vide] навадити се: *Наврани се* момче нежењено,| Ђевојкама бостањ погазило —

на̀врањање, n. vide навађање 1.

на̀врањати, њам, v. impf. (у Сријему) angewöhnen, assuefacio. cf. [vide] навађати.

на̀врањати се, њам се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco. cf. [vide] навађати се.

навравњѝвање, n. vide навађање.

навравњѝвати, вра̀њујем, vide [навађати] наврањати.

навравњѝвати се, вра̀њујем се, vide [навађати се] наврањати се.

навра̀њити, на̀врањим, v. pf. angewöhnen, assuefacio. [vide] навадити [1], cf. навранити.

навра̀њити се, на̀врањим се, v. r. pf. sich angewöhnen, assuesco. [vide] навадити се, cf. навранити се.

навра̀тити, на̀вратим, v. pf. 1) bereden, verleiten, induco. [vide 1 навести 1]. — 2) das Wasser leiten, duco aquam.

навра̀тити се, на̀вратим се, vide увратити се.

на̀враћање, n. 1) die Leitung, ductus. — 2) die Verleitung, inductio. [cf. тентање 2]. — 3) vide увраћање.

на̀враћати, ћам, v. impf. 1) н. п. воду, leiten, duco, ducto. — 2) verleiten, induco. [cf. тентати 2].

на̀враћати се, ћам се, vide увраћати се.

навр̀вети, (ист.) \
навр̀вити, (зап.) \
навр̀вјети, (југоз.) \
навр̀вљети, (јуж.) } вим, v. pf. zusammenströmen, (и за ствари, кад их се накупи много) sich anhäufen, confluere. cf. врвљети.

на̀вргнути, нем, vide **наврћи.**

на̀вргнути се, нем се, vide **наврћи се.**

1\. **на̀врети**, на̀врем, (на̀вро, на̀врла) (ист.) vide наврије̄ти.

2\. **на̀врети**, врӣ, v. pf. durch Sieden aufschwellen, intumesco coquendo: *Наврела* вара од Дундулова дола. cf. вара.

на̀вријети, на̀врем, (на̀вро, на̀врла) v. pf. (јуж.) mit Gewalt durchwollen, vi perrumpere velle.

навр̀ити, на̀врем, (на̀вро, на̀врла) (зап.) vide навријети.

на̀вркати, ка̑м, v. pf. anhetzen, incito. [vide надршкати].

навр̀љати, на̀врљам, v. pf. н. п. наврљала много дјеце, т. ј. изродила, in Menge gebären, progigno.

на̀врље, adv. schief, oblique, cf. [vide] накриво: Она мучи, ништа не говори,| *Наврље* га млада погледива —

наврндати, да̑м, v. pf. (von den Spinnenden) in Menge fertig machen, conficio. Кад се рече *наврндала*, може се мислити да није све онако лијепо као што би требало. cf. напрести.

навр̀нути, на̀врне̑м, v. pf. 1) anschrauben, befestigen, insero, figo. — 2) пециво на ражањ, anspießen. [vide натаћи 1]. — 3) воћку, einpfropfen, surculum arbori insere. cf. прицијепити, накаламити [1, приврнути, преписати 3, пресадити 2 и 3]. — 4) воду, leiten, duco: А *наврнух* жубер воду — На гроб Мехов цркву оградио,| На срце му ружу усадио,| А на ноге воду *наврнуо* —

навр̀нути се, на̀врне̑м се, vide увратити се.

навр̀нчати, ча̑м, v. pf. т. ј. опанак, anriemen (die Riemen anmachen), lora adnecto. cf. [наврчмати, на̀рчмати;] врнчаница.

навр̀сти се, навр̀зе̑м се, (на̀врзао се, навр̀зла се) v. r. pf. око кога, или на што, sich an jemand, an etwas machen und nicht nachlassen, intendo: наврзла ме се некака болест. cf. навезати се [2].

на̀врт, m. das Pfropfreis, surculus. cf. [навртак 2, калам,] калем [3].

на̀врта, f. cf. коловрта.

на̀вртак, тка, m. 1) das Angeschraubte, quod cochlea adstringitur. — 2) vide наврт.

на̀вртање, n. 1) das Anschrauben, insitio. — 2) das Pfropfen, insitio. — 3) das Leiten, ductio.

на̀вртати, врће̑м, v. impf. 1) anschrauben, insero, adigo cochlea. — 2) воћке, pfropfen, insero. [cf. каламити 1, пресађивати 2, привртати, прицјепљивати]. — 3) воду, leiten, duco.

навр̀тети, (ист.) \
навр̀тити, (зап.) \
навр̀тјети, (југоз.) \
навр̀ћети, (јуж.) } тӣм, v. pf. 1) anbohren, terebrare: нијесам провртио, него сам само мало *навртио*. — 2) н. п. буре, пробушити га гдје ће се ударити чеп, anbohren, terebra dolum aperio. — 3) (у Ц. г.) пециво на ражањ, anspießen, figo. [vide] натаћи [1], cf. наврнути.

на̀врћи (cf. навргнути), на̀вргне̑м, vide наметнути.

на̀врћи [навргнути] **се**, на̀вргне̑м се, vide наметнути се.

наврх [навр], zu oberst, oben, in summo cacumine: *наврх* брда, *наврх* куће, *наврх* села и т. д.

наврчмати, мам, v. pf. (у Ц. г.) vide наврнчати.
навршивање, n. das Vollmachen, Vollwerden, expletio.
навршивати, вршујем, v. impf. vollmachen, erfüllen, expleo: Сваком Јуже хатар *навршује* —
навршивати се, навршујем се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, expleri, cf. вршити се: навршује се воља Божија.
навршити, навршим, v. pf. vollmachen, erfüllen, expleo: навршио у служби три године.
навршити се, навршим се, v. r. pf. voll werden, erfüllt werden, expleor: навршила му се година.
навће, f. pl. (у Дубр.) vide наћве 2.
навући, вучем, v. pf. 1) anziehen, induo: навући чизме. — 2) hinaufziehen, educo: Док су међеда *навукли* на крушку, отргли му уши — 3) verleiten, induco. [vide 1 навести 1]. — 4) нож (огњилом), бријаћу бритву (на каишу), abziehen, exacuo. cf. [vide] намасатити. — 5) обрве, schminken, fuco.
навући се, вуче се, v. r. pf. sich dazwischen ziehen, inducor, н. п. облак, бијело на око.
наг, нага, о, (наги, га, го) nackt, nudus, [vide го 1], ријетко се говори, и то као у пословицама, н. п. го *наг*, као од мајке рођен (mutternackt), под *нагим* Богом (н. п. нема ништа).
нагађање, n. das Rathen, Umherrathen, divinatio.
нагађати, нагађам, v. [im]pf. umherrathen, divino. [cf. догађати, погађати 1, пригађати].
нагазити, зим, v. pf. 1) на што, worauf stoßen, offendo [cf. набасати, нагамбати, насрљати, натрапати, 2 натрљати]: нагазио на чини, на сугреб, а и на ручак. — 2) ала сам нагазио, anrennen, übelankommen, infortunium invenire. [vide награбусити]. — 3) eintreten (z. B. Kraut ins Faß), inculco.
нагамбати, бам, vide нагазити 1.
нагао, нагла, гло, (нагли, ла, ло) eilig, eilfertig, praeceps.
нагарити, рим, v. pf. mit Ruß beschmieren, fuligine induco. [cf. измрчити].
[**нагарити се**, v. r. v. нагарити; cf. измрчити се.]
нагваждање (нагважђање?), n. die Ziererei (beim Essen, Reden), ineptiae.
нагваждати (нагважђати?), нагваждам, v. impf. sich zieren, delicias facio, ineptio.
нагибање, n. das Neigen, inclinatio.
нагибати, нагибам (нагибљем), v. impf. neigen, inclino, н. п. буре или други какав суд. cf. [vide] нагињати.
нагибати се, нагибам (бљем) се, v. r. impf. sich neigen, inclinor. [vide нагињати се].
нагиздати, нагиздам, v. pf. schmücken, orno, como. cf. [vide] накитити.
нагиздати се, нагиздам се, v. r. pf. sich schmücken, comor. [vide накитити се 1].
нагињање, n. das Neigen, inclinatio.
нагињати, њем, v. impf. neigen, inclino, cf. нагибати: *нагињали су* да му даду, т. ј. наваљивали су.
нагињати се, њем се, v. r. impf. sich neigen, inclinor. [cf. нагибати се].
наглавак, главка, m. 1) die Vorschuhung, calceamentum? (österr. der Stiefelvorschuh). — 2) vide приглавак.
наглавити, наглавим, v. pf. н. п. чизме, vorschuhen, calceo.
наглављивање, n. das Vorschuhen, calceatio.
наглављивати, глављујем, v. impf. vorschuhen, calceo.
нагледати се, дам се, v. r. pf. sich satt sehen, sat vidisse: Гледах чуда и *нагледах* га се —
наглити, лим, v. impf. eilen, festino. [vide хитати 2].
нагло, eilig, schnell, velociter.
наглост, наглости, f. die Eile, praecipitantia [cf. хитња]: Од *наглости* у кошуљи танкој — Од *наглости* на гола коњица —
наглув, **наглух**, а, о, etwas taub, subsurdus.
нагљење, n. das Eilen, festinatio.
нагнати, нагнам (наженем), v. pf. [cf. натјерати] 1) antreiben, adigo [cf. наренути]: *Нажени* му срне и јелене — 2) nöthigen, cogo. [cf. приморати, принудити, усиловати].
нагнати се, нагнам (наженем) се, v. r. pf. 1) на кога, sich auf jemand werfen, irruo in aliquem. [cf. натјерати се]. — 2) (у Ц. г.) vide десити се [1], cf. нагон [4]: *нагнао се* дома; У колу *се нагнао* Новица —
нагнездити, нагнездим, (ист.) vide нагнијездити.
нагнездити се, нагнездим се, (ист.) vide нагнијездити се.
нагниздити, нагниздим, (зап.) vide нагнијездити.
нагниздити се, нагниздим се, (зап.) vide нагнијездити се.
нагнијездити, нагнијездим, v. pf. (југ.) кокош, der Henne ein Nest machen, nidum paro gallinae.
нагнијездити се, нагнијездим се, v. r. pf. (југ.) sich ein Nest machen, nidum paro mihi: нагнијездила се кокош.
нагнојити, нагнојим, v. pf. düngen, stercoro. [cf. нађубрити].
нагнути, нагнем, v. pf. 1) neigen, inclino. — 2) нагао дан, т. ј. превалило подне, neigt sich dem Abend. — 3) mit Gewalt durch wollen, vi perrumpere velle, cf. [vide] навалити [3]: Куда си *нагао* као во у купус? Плећи даде а бјегати *наже* —
нагнути се, нагнем се, v. r. pf. sich neigen, inclinor.
нагњести, њетем, v. pf. н. п. врећу брашна, stopfen, farcio. cf. [vide] набити [3].
нагњечити, нагњечим, v. pf. 1) н. п. граха, in Menge kneten, subigo. — 2) н. п. ногу, anquetschen, contundo.
нагњиздити, нагњиздим, (у војв.) vide нагнијездити.

нагњѝздити се, на̏гњи̑зди̑м се, (у војв.) vide нагнијездити се.

наговáрање, n. das Bereden zu etwas, suasio.

наговáрати, го̀ва̑ра̑м, v. impf. bereden, suadeo, impello.

наговѐстити, го̀ве̑сти̑м, (ист.) vide наговијестити.

наговешћѝвање, n. (ист.) vide наговјешћивање.

наговешћѝвати, ве̏шћује̑м, (ист.) vide наговјешћивати.

наговијѐстити, го̀вијести̑м, [јуж.] } v. pf. erinnern, revoco in mentem, moneo.
наговѝстити, го̀ви̑сти̑м, (зап.) }

наговишћѝвање, n. (зап.) vide наговјешћивање.

наговишћѝвати, ви̏шћује̑м, (зап.) vide наговјешћивати.

наговјешћѝвање, n. (јуж.) das Erinnern, Mahnen, monitio.

наговјешћѝвати, вје̏шћује̑м, v. impf. (јуж.) erinnern, moneo.

наго̀вњати, ња̑м, v. pf. anmisten, stercore impleo (z. B. лулу, im Scherze für füllen).

на̏гово̑р, m. die Beredung, inductio, impulsio.

нагово̀рити, го̀вори̑м, v. pf. bereden, induco, impello. [cf. 1 навести 1].

нагово̀рити се, го̀вори̑м се, v. r. pf. sich satt sprechen, satis locutum esse. [cf. назборити се].

на̏годба (на́годба), f. (у Хрв.) 1) der Fall, casus. cf. [vide] догађај. — 2) (у Боци) Vergleich, compositio. cf. [vide] погодба [1].

наго̀дити, на̏годи̑м, v. pf. 1) treffen, errathen, ferio, attingo. cf. [vide] погодити [1 и 2]. — 2) (у Боци) finden, invenio. [vide] д е с и т и, cf. наћи.

наго̀дити се, на̏годи̑м се, v. r. pf. (у Боци) vide [1] намирити се: Боље се с дужником *нагодити* него судом потезати.

наго̀јити, на̏гоји̑м, v. pf. pflegen, erziehen, curare: *Нагојила* лице за љубљење —

нагомѝлати, ла̑м, v. pf. anhäufen, accumulo.

на̏гон, m. 1) der Zwang, vis. — 2) der Antrieb (der Schweine der Saue zu, um sie nach Deutschland zu übersetzen), compulsio suum ad trajectum. — 3) (у Ц. г.) колиба као ч а р д а к [2] на четири стуба, Art Hütte, tugurii genus. — 4) (у Ц. г.) н. п. то се учинило *нагоном*, zufällig, casu [cf. нагнати се 2]: без *нагона* не ће убити из пушке (рече се за рђава пушкара).

наго̀нити, на̏гони̑м, v. impf. antreiben, nöthigen, adigo, impello. [cf. натјеривати 1 и 2].

наго̀нити се, на̏гони̑м се, v. r. impf. 1) losstürzen auf einen, irruo in aliquem: На јадну *се нагониште* рају — *Нагони се* јунак на јунака — 2) (у Ц. г.) vide десити се [1]: Ал' *се* добар јунак *нагонио* —

на̏гоница, f. н. п. у жиру, кад многи људи дотјерају гдје свиње да жире, der Andrang, concursus.

на̏гоничар, m. einer derjenigen die die Schweine in einem Walde mit Eicheln mästen.

наго̀њење, n. 1) das Antreiben, Zwingen, impulsus. — 2) das Treffen, casus.

наго̀рети, (ист.) } ри̑м, vide нагорјети.
наго̀рити, (зап.) }

на̏горице, (у Рисну) vide највише.

наго̀рјети, ри̑м, v. pf. angebrannt werden, aduri: Ко је *нагорео* смрди.

на̏горкиња (вила), f. die Bergbewohnerin, monticola: Таде викну Богом посестриму, | Посестриму *нагоркињу* вилу —

на̏грабити, би̑м, v. pf. zusammenraffen, satis rapio.

на̏грабити се, би̑м се, v. r. pf. sich reich raffen, satis rapuisse. [cf. нагумати се].

награбу̀сити, гра̀бу̑си̑м, v. pf. auf ein Uebel stoßen, impingo. cf. [нагазити 2, надрљати 2, накаљати, налијепити 2, белаисати, ограисати,] награисати.

награ̀дити, на̏гра̑ди̑м, v. pf. н. п. разбој, казан, vorrichten, instruo, adparo.

награ̀ђача, f. vide награђуша.

награђѝвање, n. das Vorrichten, praeparatio.

награђѝвати, гра̀ђује̑м, v. impf. vorrichten, praeparo, paro.

награ̀ђуша, f. комад платна, којега се један крај обавије око (предњега) вратила, а за други се веже основа, кад се почиње ткати. cf. [награђача,] узлењача.

награ̀исати, ише̑м, v. pf. с ким, auf ein Uebel stoßen, impingo. [vide] н а г р а б у с и т и, cf. ограисати, налијепити.

на̏грда, f. ein häßliches Ding, turpituro: нагрдо једна!

нагр̀дити, на̏грди̑м, v. pf. 1) häßlich machen, entstellen, turpo. — 2) beschimpfen, contumelior. cf. [vide] наружити.

нагр̀дити се, на̏грди̑м се, v. r. pf. 1) sich häßlich zurichten, turpor. — 2) sich satt beschimpfen, satis contumeliatum esse: али сам га се нагрдио!

на̏грезнути, не̑м, v. pf. (у Дубр.) 1) auflaufen, aufschwellen, intumesco, н. п. *нагрезнули* кукурузи у води (т. ј. н а б у б р и л и), *нагрезнуо* крух (т. ј. нарастао). — 2) (у Бјелопавл.) überschwemmen, inundo. cf. грезнути.

на̏грејати се, је̑м се, (ист.) vide нагријати се.

нагре̏псти, гре̏бе̑м, v. pf. anschaben, corrado.

нагре̏псти се, гре̏бе̑м се, v. r. pf. sich satt anschaben, satis corrasisse, cf. грепсти [3]: Ако се не накусасмо, не *нагребосмо се.*

нагрѝзање, n. das Anbeißen, admorsio.

нагрѝзати, на̏гри̑за̑м, v. impf. anbeißen, admordeo.

на̏гријати се, је̑м се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich satt wärmen, sat calefieri: Док се човјек дима не надими, не може *се* ватре *нагријати.*

нагријѐбање, n. (у Црмн.) das Umgraben des Kukuruz, circumdatio humi.

нагријѐбати, на̏гријеба̑м, v. impf. (у Црмн.) огртати кукуруз, dem Kukuruz Erde umschaufeln, circumdo humum.

на̏гристи, нагри́зе̑м, v. pf. anbeißen, admordeo.
на̏грк, а, о, мало грк, etwas bitter, subamarus.
нагр̀нути, на̏гр̄не̑м, v. pf. 1) anscharren, corrado, congero. — 2) scharenweise anbringen, irruo: нагрнуше људи на врата. cf. [vide] навалити [3].
нагр̀цати се, ца̑м се, v. r. pf. sich anhäufen (von einer Menge), accumulor: нагрцаше се толики људи у кућу; нагрцала се пуна соба људи.
нагу́зити се, на̏гу̑зӣм се, v. r. pf. sich so neigen, daß der Hintere in die Höhe sieht, inclinari podice erecto. [cf. натрћити се].
нагу̏зљез, m. (јуж.) der Rückgänger (ein komischer Name des Krebses), cancri nomen comicum, retrogradus. [cf. рак].
нагу́лити, на̏гу̑лӣм, v. pf. 1) н. п. лиле, луба, in Menge schälen (z. B. Rinde von Bäumen), delibro, decortico. — 2) н. п. дрво, anfritzen, scarifico.
нагу́лити се, на̏гу̑лӣм се, v. r. pf. sich satt saufen, satis potasse [cf. надробити се; напити се]: нагулио се водурине, винушине.
на̏гумати се, ма̑м се, v. [r.] pf. vide награбити се.
нагу̏нтати се, та̑м се, v. r. pf. in einer Menge kleben bleiben, sich anhängen, adhaeresco: нагунтало се блато на точак.
нагу̏ске̄, rücklings, retrorsum. cf. [vide] натрашке.
нагу̏тати се, та̑м се, v. r. pf. н. п. дима, иједа, sich satt schlingen, satis devorasse.
1. **на̑д** (на̑д), m. (у Херц. и у Ц. г.) die Hoffnung, spes, cf. [1] на́да: Кад вињеше е им *нада* нема,| Добријех се коња дофатише —
2. **над, нада,** (mit acc. u. instr.) über, super: над водом, нада мном, нада се; *Нада* те се не нашло јунака — Млада нева воду нела,| *Над* воду се надносила —
1. **на́да,** f. vide [1] на̑д.
2. **на̏да** [мнада], f. (у Ц. г.) оно што се додаје кад се што *нади*. cf. [vide] *надо* [3].
нада́вање, n. verbal. v. надавати 2 [и] 3.
нада́вати, на̏да̄је̑м, 1) v. pf. genug geben, satis dedisse: не можеш му доста *надавати*. — 2) v. impf. у воденици, у камен жито надавати, т. ј. руком помагати да би ишло више него што га само чекало нагони. — 3) н. п. руку, т. ј. заклањати се њоме подмећући је под сабљу или под нож, unterlegen, suppono. cf. [vide 1] подметати [1].
надале̏ко (на далеко), **надале̏ку** (на далеку), ferne, longe: *Надалеко* запроси ђевојку —
на̏дам, дма, m. die Blähung, inflatio: подузео ме некакав *надам*.
нада̑нути, на̏дане̑м, vide **надахнути.**
нада̑ње, n. das Hoffen, spes.
1. **на̏дарити,** ри̑м, v. pf. verleiten, induco in animum: који те ђаво *надари* (на то)? [vide 1] навести [1], cf. навратити, навућу, натентати.
2. **нада́рити,** на̏да̄рӣм, v. pf. (у Дубр.) spenden, beschenken, largior, muneror: Бог надарио! (т. ј. дао, даровао).
на̏дати, да̑м, v. pf. ausreißen, fugam petere, н. п. нададе преко поља, уз поток и т. д.
1. **на́дати се,** на̏да̄м се, v. r. impf. hoffen, spero. [cf. уфати се].
2. **на̏дати се,** на̏да̄ се, v. r. pf. коме што, es folgt nacheinander, succedit (bene aut male): надало се продало се (sagt der Kaufmann wenn ihm im Laden etwas herabfällt).
нада́ћи, на̏да̄ђе̑м, (на̏дашао) vide [1] нади́ћи.
нада̏хнути, на̏дахне̑м, [надануги] v. pf. кога т. ј. научити, einhauchen, inspiro.
надба́да̄ње, n. das Besiegen im Hörnerstoß (zwischen Ochsen, Kühen), victoria tauri.
надба́дати, на̏дба̄да̄м, v. impf. im Stoße besiegen, cornibus vincere: наш је во *надбадао* вашега.
На̏дба̄рје, n.: Примише се високу *Надбарју* —
надбаци́вање, n. das Uebertreffen im Werfen, victoria jactus.
надбаци́вати, ба̏цује̑м, v. impf. кога, im Werfen übertreffen, vinco jactu.
надба́цити, на̏дба̄цӣм, v. pf. кога, im Werfen übertreffen, vinco jactu: Он *надбаци* три стотин' Маџара —
надби̏ја̄ње, n. der Sieg im Gefechte, victoria.
надби́јати, на̏дбӣја̄м, v. impf. in der Schlacht besiegen, proelio vinco.
на̏дбити, на̏дбије̑м, v. pf. кога, in der Schlacht besiegen, praelio vinco.
надбо̏сти, бо̏де̑м, v. pf. im Stoß besiegen (von Stieren), cornibus vinco.
надва́лити, на̏два̄лӣм, v. pf. überwältigen, vinco, [vide побиједити] cf. надвладати: Српска војска Турску *надвалила* —
на̏дватити, ти̑м, vide **натхватити.**
надве́зати, на̏две̑же̑м, v. pf. anbinden, adligare: ходи брже! — чекај док *надвежем* уже, пукло је. cf. [vide] навезати.
надвези́вање, n. das Anbinden, alligatio.
надвези́вати, ве̏зује̑м, v. impf. н. п. пређу у ткању кад се кида, anbinden, alligo. [vide навезивати].
надве̏сти, ве̏зе̑м, v. pf. н. п. лађу или скелу уз воду да пријеко возећи се не би дошла врло сниско на другу страну, Strom aufwärts lenken, contra aquam dirigere.
надве̏сти се, ве̏де̑м се, v. r. pf. 1) н. п. над воду, над јаму, sich darüber beugen, inclinor desuper. cf. [vide] наднијети се. — 2) н. п. надвео се облак, darüber kommen, superinduci.
надви́кати, на̏дви̑че̑м, v. pf. überschreien, im Schreien übertreffen, obstrepo, clamore vinco.
надвири́вање, n. das Hinabgucken, despectus.
надвири́вати се, ви̏рује̑м се, v. r. impf. darüber hinabgucken, despicio.
надви́рити се, ри̑м се, v. r. pf. hinabgucken, despicio.
надвиси́вање, n. das Uebertreffen an Höhe, superatio altitudinis. [cf. надвишивање].

надвиси̏вати, ви̏сујем, v. impf. an Höhe übertreffen, altitudine supero. [cf. надвишивати].

надви̏сити, на̀двисим, v. pf. an Höhe übertreffen, altitudine supero [cf. натхватити (надватити, натфатити)]: Сву су гору вр̑ом *надвисиле* —

на̏двити се, на̏двијем се, v. r. pf. sich darüber winden, desuper se flectere: *Надви се* облак изнад дјевојак' —

надвиши̏вање, n. vide надвисивање.

надвиши̏вати, ви̏шујем, vide надвисивати.

надвла̀дати, на̀двла̄да̄м, v. pf. überwinden, vinco. [vide побиједити].

надвлађи̏вање, n. das Ueberwinden, victoria.

надвлађи̏вати, вла̀ђује̄м, v. impf. überwinden, vinco.

надвла̀чење, n. das Uebertreffen im Ziehen, im Spiele клипак, victoria tractus.

надвла̀чити се, на̀двла̄чӣм се, v. [r.] impf. клипка, im Ziehen übertreffen, tractu vincere. cf. клипак.

надво̀дити се, на̀водӣм се, v. r. impf. 1) sich darüber hin beugen, inclinor desuper: Млада нева воду нела,| Над воду *се надводила* — 2) надводи се од свуда облак, herüber kommen, superinduci.

надво̀жење, n. das Lenken Stromaufwärts, τὸ dirigere navem contra aquam.

надво̀зити, на̀возим, v. impf. Stromaufwärts lenken, contra aquam navem dirigo. cf. надвести.

на̀дворнӣ, на̄, но̄, (у Хрв.) äußerlich, externus. [vide изван̂и]. cf. спољашни.

надглѐда̄ње, n. die Aufsicht, cura. [cf. надзирање].

1\. **надглѐдати**, на̀дгле̄да̄м, v. impf. } besehen, inspicio, curo. [cf. надзирати].
2\. **на̀дгледати**, да̄м, v. pf. }

надговара̀ње, n. das Ueberſprechen, victoria linguae.

надгова̀рати, го̀ва̄ра̄м, v. impf. übersprechen, zu Schanden reden, vinco lingua.

надгова̀рати се, го̀ва̄ра̄м се, v. r. impf. im Reden wetteifern, certo lingua.

надгово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. zu Schanden reden, lingua vinco. Стојан је Чупић био врло рјечит и много је говорио на скупштинама у Биограду, за то приповиједају да је негдје рекао Карађорђије: ко ми *надговори* Чупића и натпише Молера, даћу му шта год хоће (војвода је Петар Молер имао обичај о свачему писати дуго и широко, тако да му је човјек морао све вјеровати).

надебѐлити се, дѐбелӣм се, v. r. pf. (у Далм.) vide одебљати[2] (угојити се).

на̀дев, m. (у војв., по јуж. било би *нађев*, а по југоз. *надјев*) das Füllsel, impensa. [cf. долма 1].

надѐвање, n. (ист.) vide надијевање.

надѐвати, на̀де̄ва̄м, (ист.) vide надијевати.

надѐва̄ч, надева̏ча, m. (у Сријему) који *надијева* имена (кад се дјеца играју), der den Namen gibt, qui nomen indit.

надевѐтати се, та̄м се, v. r. pf. einen gehörig prügeln, dedolo: баш сам га се надеветао.

надѐкати се, на̀де̄ка̄м се, v. [r.] pf. sich anschlampen, ventrem impleo. [vide најести се]. cf. набубати се.

на̀дељати, ља̄м, v. pf. (ист.) vide надјељати.

на̀денути, не̄м, vide **надести.**

надѐсити, на̀десим, v. pf. treffen, offendo [vide десити]: Јели мајка родила јунака,| А данас га срећа *надесила*| У Тушину ђе пијемо вино —

на̏десно (на десно), rechts, dextra.

на̀дести [наденути, надети], на̀дене̄м, (ист.) vide надјести.

на̀дети, дене̄м, vide надести.

на̀джети, жање̄м (на̀джње̄м), v. pf. zu Schanden schneiden (als Schnitterin), messe vinco [cf. наджњети]: Ако те *наджањем*, љуба да си моја,| Ако ме *наджањеш*, даћу ти ја стадо —

наджи̏вети, (ист.) } жи̏вӣм, v. impf. überleben,
наджи̏вити, (зап.) } supervivo [cf. надживсти]:
наджи̏вјети, (југоз.) } Ко ће мајку *наджив(ј)ети*
наджи̏вљети, (јуж.) } жље да јој је —

наджи̏вsти, жи̏ве̄м, vide наджи̏вљети.

наджњѐвање, n. der Wetteifer im Getreideschnitt, certamen messorium.

наджњѐвати, на̀джње̄ва̄м, v. impf. zu Schanden schneiden, messe vinco.

наджњѐвати се, на̀джње̄ва̄м се, v. r. impf. eine Schnittwette eingehen, certamen messorium ineo: *Наджњева се* момак и девојка —

на̀джњети, vide наджети.

на̀дзира̄ње, n. vide надгледање.

на̀дзирати, ре̄м, v. impf. [vide 1] надгледати: *Надзиру* ми коње и волове —

на̀дзирати се, ре̄м се, v. r. impf. darüberschauen, despicio: На Дунав *се надзирала* —

на̀дзрети се, на̀дзре̄м се, v. r. pf. darüberblicken, despicio: *Надзрех* јој *се* на прозор —

нади̏вање, n. (зап.) vide надијевање.

нади̏вати, на̀дӣва̄м, (зап.) vide надијевати.

на̀дигнути, не̄м, vide [2] **на̀дићи.**

надигра̀вање, n. der Sieg im Spielen, Tanzen, victoria lusus, saltus.

надигра̀вати, и̏гра̄ва̄м, v. impf. überspielen, tanzen, vinco lusu, saltu.

нади̏грати, на̀дӣгра̄м, v. pf. überspielen, übertanzen, vinco lusu, saltu: А Маџари игру започеше,| Другу игру, кола Маџарскога;| Кад заигра Канца Радоња,| Он *надигра* три стотин' Маџара — Ђе се муња с громом игра,| Мила сестра су два брата,| А невјеста с два ђевера,| Муња грома *надиграла* —

на̀дизање, n. das Aufrichten (in die Höhe richten), arrectio.

на̀дизати, диже̄м, v. impf. in die Höhe richten, arrigo, tollo.

надијѐва̄ње, n. (јуж.) 1) das Anmachen, Befestigen an etwas, adfixio. — 2) das Geben (eines Namens), inditio nominis. — 3) das Füllen (z. B. eines Bratens), farctio.

надијѐвати, на̏дијевам, v. impf. (југ.) 1) н. п. што на руку, на штап, anmachen, befestigen, figo. — 2) geben (einen Namen), indo nomen. — 3) füllen, farcio (indo).

надијѐлити, *на̏дијелӣм, v. pf. 1) кога, vide* удијелити, *подијелити; — 2) н. п. много просијака, не можеш им* надијелити.

надѝлажѐње, n. das Umgehen von oben, ambitus.

надѝлазити, зӣм, v. impf. von oben umgehen, ambio desuper.

на̀диљати, љам, (зап.) vide надјељати.

На̏дӣм, m. зидине од старога града близу Задра.

на̀димак, на̀дӣмка, m. [cf. презиме]. У Херцеговини и у Црној гори много чељаде (и мушко и женско) има још по једно име осим крштенога, таково се име данас онамо зове *надимак*. Управо узевши може се рећи да су надимци *двојаки*: једни се надјену дјетету *у кући* као од милости (може бити још прије крштења), а други послије *изван куће*, понајвише подсмијеха ради. Овијех другијех надимака, који се Њемачки зову die Spitznamen, онамо слабо и има (јер нико не да да му се подсмијевају), а у Србији првијех готово нема никако. У Црној гори и у Херцеговини људи се овијем првијем надимцима зову и пјевају и пишу, тако да се многима крштено име слабо и зна изван куће и родбине његове: ја сам с једнијем Цетињанином, којему је надимак *Шуто*, путовао неколика пута из Котора на Цетиње, с Цетиња на Стањевиће и у Котор, на Цетињу се и у Котору много пута с њиме састајао и разговарао, и не само што му нигда нијесам чуо крштенога имена, него ми га нијесу знали казати ни његови знанци с Цетиња и из Котора. Овакови надимци нијесу начињени од имена крштенога, као н. п. *Машо, Машко* и *Машан* од *Марко; Лако* и *Лакета* од *Лазар; Ико, Илча* и *Илчан* од *Илија*; него са свијем од другога и често непознатога коријена. У Црној се Гори узимају и права *Турска имена* за надимке, а и само име *Турчин*, н. п. *Мустафа* Вуксановић, *Мурат* Вуковић, *Рамо* Лазаревић, *Хасан* Кезунов (а и *Кезун* је јамачно надимак), *Турчин* Перовић, *Осман* Турчинов, и т. д.

надѝмање, m. das Anblasen, inflatio.

надѝмати се, на̀дӣмам (мљем) се, v. r. impf. sich anblasen, inflor.

на̀димити се, мӣм се, v. r. pf. sich anräuchern, Rauch schlucken, devoro fumum: Док *се* човјек дима не *надими*, не може се ватре нагријати.

надина̀тити, ѝнатӣм, v. pf. überzanken, jurgio vinco.

на̀динути, нем, vide **надисти.**

на̀дирање, n. 1) das Anreißen, delibatio, scissio. — 2) das Ausreißen, fuga.

на̀дирати, рем, v. impf. 1) anreißen, delibo, scindo primam partem. — 2) ausreißen, fugam peto.

на̀дисти [надинути, 1 надити], динем, (зап.) vide надјести.

1. **на̀дити**, динем, vide надисти.

2. **на̀дити**, дӣм, v. impf. stählen, chalybe induco. Кад се нади н. п. сјекира, онда се на оштрице њезино настави *нада* (челика), па се послије истањи и изоштри.

1. **надѝћи**, на̀дӣђем, v. pf. von oben umgehen, ambio desuper. [cf. надаћи].

2. **на̀дићи** (cf. надигнути), дигнем (на̀дигао, гла) v. pf. heben, elevo.

надјача̀вање, n. das Ueberwinden, victoria.

надјача̀вати, ја̀чавам, v. impf. übermeistern, vinco.

надја̀чати, чам, v. pf. überwinden, fortitudine supero.

на̀дјељати, љам, v. pf. 1) држалицу на сјекиру, anpassen, adapto. — 2) viel aufschnitzeln, consеco: шта си надјељао толико у соби?

на̀дјенути, нем, }
на̀дјести, дјенем, } v. pf. (југоз.) 1) anstecken, figo, н. п. што на руку, на штап. — 2) име, geben, indo.
на̀дјети, дјенем, }
[cf. заказати 2]. — 3) füllen (z. B. den Braten, Kürbiß), farcio, indo farturam.

надјуна̀чити, ју̀начӣм, v. pf. an Heldenthum übertreffen (überhelden?), virtute supero: Надмудрисмо и *надјуначисмо* — Кад се виде на невољи Марко Да ће њега дете *надјуначит'* —

надла̀гати, на̀длажем, v. pf. im Lügen übertreffen, mendaciis vinco.

надлагѝвање, n. das Wetteifern im Lügen, certamen mendacii?

надлагѝвати, ла̀гујем, v. impf. im Lügen übertreffen, mendacio vinco.

надлагѝвати се, ла̀гујем се, v. r. impf. wetteifern im Lügen, mendacio vinco.

на̀длајати, јем, v. pf. überbellen, latrando vinco: не би га *надлајало* деветоро паса.

надма̀шити, на̀дмашӣм, v. pf. übergreifen, altius extendo manum, altius deero: Високо га копље *надмашило* —

надмѐтање, n. 1) das Darüberschießen, trajectus justo altior. — 2) das Darübersetzen, super impositio (z. B. Punkt aufs i). — 3) das Mehrbieten (im Kaufe).

надмѐтати, на̀дмећем, v. impf. 1) darüberschießen, altius jaculor, н. п. ова пушка надмеће. — 2) darübersetzen, superponere, н. п. над иже. — 3) mehr bieten (im Kaufe), н. п. Милован је давао за овога коња сто гроша, а Радован је надметнуо пет, па остао на њему (за 105 гроша).

надмѐтати се, на̀дмећем се, v. r. impf. 1) wetteifern, aemulari, н. п. надмећу се ко ће прије то и то учинити. cf. отимати се [2]. — 2) bei der Lizitation mehr bieten.

на̀дметнути, нем, v. pf. 1) darüberschießen, altius jacio. — 2) darübersetzen, superpono. cf. надметати.

надмо̀нтати, та̑м, v. pf. (у Боци) übertreffen, supero: козопаше *надмонташе.*

надмудри́ва̑ње, n. das Ueberweisen, victoria sapientiae.

надмудри́вати, му̏друје̑м, v. impf. einen mit Weisheit schlagen, supero sapientia.

надмудри́вати се, му̏друје̑м се, v. r. impf. mit einander wetteifern, wer gescheuter ist, de sapientia certo.

надму̏дрити, на̏дму̏дри̑м, v. pf. an Witz und Weisheit übertreffen, sapientia vinco [cf. измудрити]: *Надмудрисмо* и надјуначисмо —

на̏днѐти, надне̏се̑м, (на̏днео, на̏днѐла) (ист.) vide наднијети.

на̏днѐти се, надне̏се̑м се, (ист.) vide наднијети се.

на̏днијети, надне̏се̑м, (на̏днио, на̏днијела) v. pf. (југ.) darüberttragen, super fero.

на̏днијети се, надне̏се̑м се, v. r. pf. [југ.] sich darüberbeugen, inclinor desuper. cf. надвести се [1, наткучити се].

на̏дни̏ти, надне̏се̑м, (на̏днио, на̏дни̏ла) (зап.) vide наднијети.

на̏дни̏ти се, надне̏се̑м се, (зап.) vide наднијети се.

на̏дница, f. das Taglohn, merces diurna.

на̏днича̑р, m. der Taglöhner, mercenarius. [cf. аргатар, аргатин].

на̏днича̑рев, а, о, vide надничаров.

на̏днича̑рка, f. die Taglöhnerin, mercenaria.

на̏днича̑ров [надничарев], а, о, des Taglöhners, mercenarii.

на̏днича̑рски, ка, ко, Taglöhner=, mercenarius.

на̏дничѐње, n. das Taglöhnern, labor mercenarius, opera.

на̏дничити, чи̑м, v. impf. taglöhnern, operam diurnam praesto.

на̏дно, unten, in ima parte: Боље се је наврх винограда договарати, него се *надно* њега карати; Један стани навр Малована,| Други стани *надно* Малована —

надно̀сити, на̏дноси̑м, v. impf. darüberttragen, porto desuper.

[**надносити се**, сим се, v. r. impf. vide наклањати се.]

надно̀шѐње, n. das Darübertragen, superlatio.

на̏до, n. 1) рупа, гдје пољски мишеви сносе жито, das Mäuseloch, caverna murium. — 2) (у Сријему) све оно чим се свиње саме хране, das Futter, pabulum: добра су овдје *нада* за свиње. — 3) Stahl, chalybs. cf. [2] нада [(мнада), оцал (ацал), љуто гвожђе, мазија, челик].

надовези́ва̑ње, n. vide навезивање.

надовези́вати, вѐзује̑м, v. impf. vide [навезивати] надвезивати.

надо̀вољити, љи̑м, v. pf. н. п. срце своје, befriedigen, satis facio. [vide задовољити].

надо̀вољити се, љи̑м се, v. r. pf. sich befriedigen, satt haben, satis facere sibi.

надода́ва̑ње, n. das Unterlegen, suppositio.

надода́вати, до̀да̑је̑м, v. impf. н. п. руку под сабљу, unterlegen, suppono, [vide 1] подметати [1], cf. подавати: А Луко му руке *нadодаје* —

надо̀дадба, f. (у Ц. г.) die Zugabe, additamentum. cf. [vide] додатак.

надо̀јити, на̀доји̑м, v. pf. säugen, mammam dare: Да *надојим* нејаку сироту —

надо̀кнадити, ди̑м, v. pf. vide накнадити.

надо̀лети, (ист.) } надо̀ли̑м, v. pf. vide одољети.
надо̀лити, (зап.) }
надо̀љети, (југ.) }

надо̀мак, н. п. Беча, Биограда, nahe, ad, prope: И Троицу *надомак* Таслиџе —

надомѐта̑ње, n. das Hinzusetzen, additio.

надомѐтати, до̀меће̑м, v. impf. hinzusetzen, addo. cf. [vide] дометати [1].

надо̀метнути, не̑м, v. pf. hinzusetzen, addo. cf. [vide] дометнути [1].

надо̀спати, пи̑м, v. pf. у пјесми мјесто *насапавати се*: Добро јутро, моје несуђење,| Јеси ли ми санка *надоспао?* —

надо̀ставити, ви̑м, v. pf. (у Дубр.) vide наставити [1].

надо̀стављ̑ање, n. vide настављање [1].

надо̀стављати, ља̑м, v. impf. (у Дубр.) vide настављати [1].

надо̀стачити, чи̑м, v. pf. (у Осијеку) genug herbeischaffen, satis conquiro: не можеш му надостачити (кад ко много троши или једе).

надражи́ва̑ње, n. vide подраживање.

надражи́вати, дра̀жује̑м, v. impf. vide подраживати.

надра̀жити, на̀дра̑жи̑м, v. pf. anreizen, incito, stimulo. cf. [vide] подражити.

надр̀вати, ве̑м, v. pf. кога, im Ringen übertreffen, luctatu vinco.

на̏дрепак, пка, m. } у приповијеци мјесто *крсти.*
на̏дрепина, f. }

на̏дре̑ти, на̏дре̑м (на̏дере̑м), (на̏др̑о, на̏др̑ла) (ист.) vide надријети.

на̏дригу̑з, m. eine Art Ballspiel, pilae quidam lusus.

на̏дријети, на̏дре̑м (на̏дере̑м), (на̏дријех, на̏дрије, на̏дријесмо, на̏др̑о, на̏др̑ла) v. pf. (југ.) 1) anreißen, scindo ex parte, perrumpo. — 2) надрије у поток, ausreißen, fugam petere.

на̏дрикњига, m. der Halbgelehrte, semidoctus (eig. Buchanreißer).

на̏дри̏ти, на̏дре̑м (на̏дере̑м), (на̏дри̑х, на̏др̑о, на̏др̑ла) (зап.) vide надријети.

надр̀љати, на̀др̑ља̑м, v. pf. 1) auffritzeln, conscribillo. — 2) übel ankommen. cf. [vide] награбусити.

надро̀бити, на̀дроби̑м, v. pf. ein= oder anbröckeln, intero. [cf. натрошити 1].

надро̀бити се, на̀дроби̑м се, v. r. pf. н. п. вина, sich voll trinken, satis bibisse. [vide нагулити се; cf. напити се].

на̏дршкати, ка̑м, v. pf. н. п. псето на свиње, anhetzen, incito. [cf. навркати, напуjдати, натуткати].

надскакѝвање, n. 1) das Uebertreffen im Springen, victoria saltus. — 2) eine Springwette, contentio saltus.

надскакѝвати, скàкуjêм, v. impf. im Springen übertreffen, vinco saltu.

надскакѝвати се, скàкуjêм се, v. r. impf. eine Springwette eingehen, contendo saltu: хајде да се надскакујемо.

надскòчити, нàдскочим, v. pf. im Springen übertreffen, vinco saltu: Он *надскочи* три стотин' Маџара —

надстрéлити, нàдстрêлим, (ист.) vide надстријелити: Те ти мене данаске *надстрелиш* —

надстрељѝвање, n. (ист.) vide надстрјељивање.

надстрељѝвати, стрèљуjêм, (ист.) vide надстрјељивати.

надстрељѝвати се, стрèљуjêм се, (ист.) vide надстрјељивати се: Ајд' на мејдан да *с' надстрељујемо* —

нàдстрешница [настрешница], f. (у Сриjему) das Vordach, protectum.

надстриjéлити, нàдстриjелим, [v. pf.] (југ.) im Schießen mit Pfeilen übertreffen, sagittando vinco.

надстрѝлити, нàдстрилим, (зап.) vide надстриjелити.

надстриљѝвање, n. (зап.) vide надстрјељивање.

надстриљѝвати, стрѝљуjêм, (зап.) vide надстрјељивати.

надстриљѝвати се, стрѝљуjêм се, (зап.) vide надстрјељивати се.

надстрјељѝвање, n. (југ.) 1) das Uebertreffen im Schießen mit Pfeilen, victoria sagittando. — 2) eine Schießwette, contentio quae fit sagittis.

надстрјељѝвати, стрјèљуjêм, v. impf. (југ.) im Schießen mit Pfeilen übertreffen, sagittando vinco.

надстрјељѝвати се, стрјèљуjêм се, v. r. impf. eine Schießwette eingehen, contendo sagittis.

надýвати, нàдувâм, vide **надухати**.

надýвати се, нàдувâм се, vide **надухати се**.

нàдути се, нâдмêм се, (нàдух се, нàдуо се, part. надувен) v. r. impf. 1) надуо се вјетар, ist ins Blasen hineingekommen, coepit vehementer flare. — 2) aufschwellen, inflor, н. п. мртав човјек. — 3) sich stolz aufblasen, inflor. cf. [vide] надухати се.

надýхати, нàдухâм, [надувати] v. pf. н. п. мјешину, anblasen, inflo. [cf. напирити, напухати (напуати) 1].

надýхати се, нàдухâм се, [надувати се] v. r. pf. sich stolz aufblasen, inflor. cf. надути се [3, напухати се 1, напети се].

надýшити се, нàдушим се, v. r. pf. auflachen, eine Lache aufschlagen, in risum solvi: надушио се смијати.

нађèљати, љâм, (југ.) vide надјељати.

нађенути, нêм, vide **нађести**.

нађèње, n. das Stählen, inductio chalybis. cf. надити.

нађести [нађенути], ђенêм, (југ.) vide надјести.

нађèти, ђенêм, vide нађести.

нађѝкати (нађѝкати), нàђикâм (нàђикâм), v. pf. (у Бачк.) hoch aufwachsen, altus excresco, cf. [нађипати,] нарасти: Око двора *нађикала* трава, Нека ђика, покосиће дика —

нађѝпати, нàђипâм, v. pf. vide нађикати: *Нађипала* ка' и кобила.

нàђубрити, рим, v. pf. vide нагнојити.

наéрити се, нàèрим се, vide **нахерити се**.

нàèро (на еро), vide **нахеро**.

наèрцê (на ерце), vide **нахерце**.

нáжањ, жња, m. ове године слаб је нажањ (мало је жита било снопом), али родно, Einschnitt, messis.

нажáрити, нàжâрим, vide нажирити 2. cf. ожарити.

наждèрати се, нàждерêм се, v. r. pf. sich voll fressen, satis vorasse. [vide наjести се].

нажèлети, (ист.)
нажèлити, (зап.)
нажèљети, (југ.) } жèлим, v. pf. erwünschen, exoptare: ако ти то и желиш, не можеш *нажељети*.

нáжети, жањêм (нâжњêм), v. pf.erernten, einernten, meto, metendo nanciscor. [cf. нажњети].

нажѝвети се, (ист.)
нажѝвити се, (зап.) } вим се, vide наживљети се.

нàживичити, чим, v. pf. (у Сриjему) 1) обалу, einen lebendigen Zaun ziehen, viva sepe munire. — 2) дрво, т. j. тако га пресјећи да се не раздвоји, него само да се превали, и оно превањено висећи о пању опет да остане живо и да листа; овако се ради кад се живиче обале (да би обала била гушћа).

нажѝвјети се, (југоз.)
нажѝвљети се, (југ.) } вим се, v. r. pf. sich satt leben, satis vixisse. [cf. наживсти се].

нажѝвсти се, жѝвêм се, (по зап. кр.) vide наживљети се.

нàжизање, n. (у Ц. г.) vide запаљивање.

нàжизати, жижêм, v. impf. (у Ц. г.) vide запаљивати.

нажѝкати, нàжикâм, v. pf. tränken, imbuo [cf. напојити]: цревље јуначке крви *нажикане*.

нажикѝвање, n. das Verzieren mit жик, ornatio ope auri tremuli.

нажикѝвати, жѝкуjêм, v. impf. mit жик verzieren, auro tremulo ornare: Кулу гради, о весељу ради, *Нажикује* што може налеше —

нажѝрити, нàжирим, v. pf. 1) н. п. свиње, mit Eicheln satt füttern, sagino. — 2) дјетету гузицу, т. j. избити га прутом, fetzen. cf. нажарити.

нажмѝрати, рâм, v. pf. (у Дубр.) пушку, т. j. нанишанити.

нàжњети, нâжњêм (нàжањêм), vide нажети: Момак *нажње* двадест и три снопа, А девојка двадест и четири —

нажýљати, нàжуљâм,
нажýљити, нàжуљим, } v. pf. Schwielen machen, callum facere: Каде шета, да је не *нажуља* —

нáжут, а, о, vide жућкаст.

на̀зад, / 1) zurück, retro. cf. [vide] натраг. —
на̀зада,\ 2) (по зап. кр.) два дана (томе) назад, vor zwei Tagen, ante duos dies.

на̀задак, на̀затка, m. der Rückgang (schlechter Erfolg), successus adversus [cf. ексиклук 2]: біје га назадак.

на̀задан, дна, дно, krebsgängig, male succedens: Многи човјек није *назадан* Богом, већ собом.

на̀задачке̑, н. п. поћи, rückwärts, retrorsum. cf. [vide] натрашке.

назадѐвати, за̀дѐва̑м, (ист.) | v. pf. nach ein-
назади̏вати, за̀ди̑ва̑м, (зап.) | ander aufstecken,
назаднјѐвати, за̀дијевам, [југ.] | impono aliud ex alio.

на̀задова̂ње, n. der Rückgang, regressus.

на̀задовати, дује̑м, v. impf. zurückgehen, regredi.

на̀залу̑д (на залуд), umsonst, vergeblich, frustra, cf. [vide] узалуд: Коме пушка *назалуд* не пуца —

на̀зборити се, ри̑м се, v. r. pf. genug sprechen, satis locutum esse, cf. [vide] наговорити се: Но када се понапише вина,| И јуначка збора *назборише* —

на̀звати, назо̀ве̑м, v. pf. 1) nennen, zurufen, voco: И Турскијем не *назвала* гласом — 2) назвати коме Бога, т. ј. назвати *добро јутро, помоз' Бог* или *добар вече,* deum praefari: Када сједе, онда Бога *назва*:| Добро јутро, беже Љубовићу —

на̀звати се, назо̀ве̑м се, v. r. pf. heißen, sich nennen, appellor.

на̀здравити, ви̑м, v. pf. коме, zutrinken, propino. Кад који хоће да пије, онда *наздрави ономе* што ће да пије послије њега (јер у Србији, у Босни и у Херцеговини пију једном чашом), т. ј. рече му: *„спасуј се, спас' Бог"* (а онај одговори: „На спасеније Ристово"), или *„здрав буди."* — Здрав, Османе, ако ти остане. cf. напијати.

на̀здравица, f. vide [1] здравица [1]: Кружић за те *наздравицу* пије —

на̀здравља̑ње, n. das Zutrinken, propinatio. [cf. здрављење 2].

на̀здрављати, љам, v. impf. zutrinken, propino. [vide напијати].

на̀зе̑б, (у Ц. г.)| f. die Erkühlung, Erkältung, re-
на̀зеба, | frigeratio, pituita. cf. [кихавица (кијавица) 2, балабан 1,
на̀зе̑бао, бли, | уњкавица,] нахлада, назима.

назе̏псти, зе̑бе̑м, v. pf. sich erkälten, refrigeror. cf. нахладити се.

нази̏вало, n. etwa der Namen, nomen. cf. издирало.

нази̏ва̂ње, n. 1) das Nennen, Heißen, appellatio. — 2) das Grüßgott! salutatio.

нази̏вати, на̀зи̑ва̑м (на̀зи̑вље̑м), v. impf. 1) nennen, appello. — 2) Бога, (ст.) sagen помоз' Бог! Deum praefari: Војводама када оно дође,| Оно њима Бога не *назива*,| Већ овако њима проговара —

нази̏вати се, на̀зи̑ва̑м (ље̑м) се, v. r. impf. heißen, vocor.

нази̏дати, на̀зи̑да̑м (на̀зи̑ђе̑м), v. pf. 1) in Menge bauen, construere, н. п. назидао много кућа. — 2) daraufmauern, addere murum.

назиђи̏ва̂ње, n. das Daraufmauern, impositio muri.

назиђи̏вати, зи̏ђу̑је̑м, [v.] impf. daraufmauern, impono murum.

на̀зима, f. vide назеба.

на̀зима̑д, f. (coll.) einjährige Schweine, sues anniculae.

на̀зимац, на̀зи̑мца, m. vide вепар.

на̀зиме, мета, n. einjähriges Schwein, porcus anniculus.

на̀зимица, f. einjährige Sau, porca annicula.

нази̏мчић, m. dim. v. назимац.

на̀зира̂ње, n. das undeutliche Sehen, visio indistincta.

на̀зирати, ре̑м, v. impf. undeutlich sehen, video obscure: Видиш ли, баба, кулу? — Не видим? — А видиш ли старца? — *Назирем.*

назлија, [m.] *(у Хрв.) vide зликовац.*

на̀злобрз, m. hastig nach einer Uebelthat, mali cupidus.

На̀злобрзовић, m.: Са сватовим' *Назлобрзовића* —

назначи̏ва̂ње, n. das Bezeichnen, notatio.

назначи̏вати, зна̀чује̑м, v. impf. bezeichnen, anmerken, noto.

назна̀чити, на̀зна̑чи̑м, v. pf. bezeichnen, anmerken, noto.

назо̀бати се, на̀зоље̑м се, v. [r.] pf. sich anessen, satis comedisse (von Haber, Kirschen, Trauben). [cf. најести се].

назо̀бити, на̀зоби̑м, v. pf. кога, anfüttern (mit Haber), satis avenae praebeo.

назо̀ви (ро̑д), sogenannt, vorgeblich, simulatus, dictus: назовибрат, назовисестра, и т. д.

на̀зор, буди назор, не ћеш ли га гдје видјети, gib Acht, u. s. w. attende. [vide мукает].

на̀зорице̑, von weitem, doch so, daß man den, dem man folgt, sieht, e longinquo, ita ut videas [cf. назорце]: отишао за њим назорице; Двије слуге иду *назорице* —

на̀зорљив, а, о, н. п. коњ који зазире, scheu, pavidus.

назо̀рце̑, vide назорице.

на̀зочан, чна, чно, anwesend, praesens.

на̀зрети, на̀зре̑м, v. pf. undeutlich anblicken, obscure conspicor.

на̀зубак, на̀зу̑пка, m. 1) (у Ц. г.) vide назувак. — 2) (у Далм.) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula canalis tibiae. cf. [vide] грлић.

на̀зубан, бна, бно, на кога, aufsäßig, infensus.

назу̑бити, на̀зу̑би̑м, v. pf. 1) н. п. женско брдо, mit Zähnen versehen, instruo dentibus. — 2) н. п. срп, тестеру, zähneln, dentire.

на̀зувак, на̀зу̑вка, m. [cf.] назувача, назувица, навлачак, назубак [1, завијач 2, напрстак 2, натикача], der wollene Ueberzug über den Strumpf, bis an den Rist herauf, calceamenti genus.

назу̀вање, n. das Anziehen der Schuhe, calceatio.
назу̀вати, на̏зу̑ва̑м, v. impf. die Schuhe anziehen, induco calceum.
назу̀вача, } f. vide назувак.
на̀зувица, }
на̀зути, на̏зује̑м, v. pf. н. п. чарапу, anziehen (Schuhe), induo.
наѝграти, на̀игра̑м, v. pf. durch Tanzen erwerben, saltu acquiro: Играј, играј, међеде, што *на-играш* то тебе.
наѝграти се, на̀игра̑м се, v. r. pf. 1) sich satt spielen, satis lusisse. — 2) sich satt tanzen, satis saltasse.
наѝзмаку, cf. измак.
наизмѐнце̑, (ист.) } abwechselnd, vicissim, н. п.
наизмѝнце̑, (зап.) } чувају стражу наизмјенце,
наизмјѐнце̑, (југ.) } т. ј. један па други.
на̏изре̑д, } der Reihe nach, ex ordine. cf. [по-
наѝзредице̑, } редом,] редом.
наѝзуст, auswendig, memoriter. [cf. напамет].
на́ија, f. vide **нахија**.
наијѐда̑ње, n. (југ.) das Anbeißen, admorsio.
наијѐдати, на̀иједа̑м, v. impf. (југ.) anbeißen, admordeo.
наијѐдити, на̀иједи̑м, v. pf. (југ.) erzürnen, irrito.
на̏ијест, [југ.] f. die Sättigung, saturitas: у томе није *наијести*.
на́ијски̑, ка̑, ко̑, vide **нахијски**.
[**наилазити**, зим, v. impf. vide наступати 2].
наиљѝвање, n. vide **нахиљивање**.
наиљѝвати, ѝљује̑м, vide **нахиљивати**.
на̀има̑ње, n. das Miethen, conductio.
на̀имати, ма̑м (мље̑м), v. impf. aufnehmen, miethen, conduco.
на̀имати се, ма̑м (мље̑м) се, v. r. impf. sich auf-dingen lassen, conducor.
на̀име (на име), namentlich, nominatim.
на̀иска̑п, пити, bis auf die Hefen, ad ultimam usque guttam. [cf. искап].
наѝсти, на̀иде̑м, (наидох, наишао) vide наићи.
наѝћи (наићи), на̀иђе̑м (на̀иде̑м, на̀иде̑м), (на-иђох, наидох, наишао, шла) v. pf. [cf. на-исти] 1) worauf stoßen, offendo. [cf. наљести]. — 2) наишла пуна копања вина, angelaufen (aus dem rinnenden Faße), confluxit. — 3) не може чизма да наиђе на ногу, ist zu eng.
на̏ј, 1) vide [2] на̑: дај нај. — 2) am (um den Superlativ zu bilden): најбољи, am besten, der Beste, maxime, s u p e r omnes: *Нај* острагу Крла капетане —
[**наја**, f. vide мулија 2.]
на̀јаати се, ја̑ше̑м се, vide **најахати се**.
нај́ави (на јави) in wachendem Zustande, vigilans. [cf. јави 2].
најáвити, на̀ја̑ви̑м, v. pf. (у Ц. г.) овце, zufüh-ren, adduco: Од Ровинах овце *најавио* — Он пројави, други *најавио* —
најаѝва̑ње, n. vide **најахивање**.
најаѝвати, ја̀ује̑м, vide **најахивати**.
нај́азити, на̀ја̑зи̑м, v. pf. н. п. воду, herleiten, adduco. [cf. наперити 1].

на̏јам, јма, m. 1) die Miethe (zwischen Personen), conductio: отишао у најам, бити у најму; Ко ти је мани, био ти у *најму*. — 2) der Miethlohn, merces: није му платио *најма*; одбиј му од *најма*; Не одби *најам* за сје-киру! (кад ко неправо хоће коме да одбије једну ствар за другу). Човјек се узме или стане у *најам* или се најми; кућа се узме или да под *кирију* [1]; а око чега треба што радити, оно се *закупљује* или узима под *за-куп* (н. п. воденица, земља, кака бара гдје се риба хвата и т. д.); волови се дају на *изор*, краве и овце по̑д *кесим* [2]; на казан се даје *исиек*.
на̏јамити, ми̑м, v. pf. aufbringen (in hinreichender Menge), herbeischaffen, comparo, cogo.
на̏јамли̑к, m. vide **најамник**.
на̏јамлица, f. vide **најамница**.
на̏јамни̑к [најамлик], m. der Miethknecht, servus conductus. cf. најемник, најменик.
на̏јамница [најамлица], f. das Miethweib, femina mercede conducta.
на̏јамни̑че, чета, n. ein junger Miethknecht, servus conductus juvenis: Но бесједи *најамниче* младо —
на̏ја̑ти, на̀јаше̑м, vide **најахати**.
на̏ја̑ти се, ја̑ше̑м се, vide **најахати се**.
најау̀кати се, ја̀уче̑м се, v. r. pf. sich satt kla-gen, lamentis fatigari.
на̀јахати [најати], ја̑ше̑м, v. pf. кога или на кога, anfallen, invehor.
на̀јахати [најаати, најати] **се**, ја̑ше̑м се, v. r. pf. sich satt reiten, satior equitando.
најахѝва̑ње [најаивање], n. das Anfallen, in-vectio.
најахѝвати, ја̀хује̑м, [најаивати] v. impf. кога, на кога, anfallen, invehor.
на̏јвише̑, superl. v. више. [cf. нагорице].
[**највољети**, лим, v. impf. vide вољети.]
наје́да̑ње, n. (ист.) vide наиједање.
наје́дати, на̀је̑да̑м, (ист.) vide наиједати.
наје́дити, на̀једи̑м, (ист.) vide наиједити.
на̏једно (на једно), auf einmal, simul, eodem tempore.
најѐдрати, ра̑м, v. pf. voll werden, impleri: на-једрало грожђе, кукурузи.
наје́жити се, на̀је̑жи̑м се, v. [r.] pf. н. п. од зиме, das Haar sträuben, erigo crines (wie der Igel, јеж), schaudern, horreo.
на̏јемни̑к, m. vide најамник: Јер ти добро *на-јемника* плаћаш —
на̏је̑ст, f. (ист.) vide наијест.
на̏јести, на̀једе̑м (југ. и: на̀иједе̑м, ист. на̀је̑м), v. pf. 1) anbeißen, admordeo [cf. наклати 2]: наjело га псето. — 2) кога чега, sättigen, satio: Ко би га *наио*, душу би стекао; *На-једе* га пива и јестива —
на̏јести се, на̀једе̑м се, v. r. pf. sich satt essen, satior. [cf. напитати се; набалати се, наба-њати се, набити се, набокати се, набубати се, надекати се, наждерати се, назобати се,

накресати се, накусати се, налупати се 2, наслагати се, натући се 1]: Неси ти *се* меса *најели*!

најзад, vide најпослије: *Најзад* зове паша Вучитрнски —

најидање, n. (зап.) vide наиједање.

најидати, најидам, (зап.) vide наиједати.

најидити, најидим, (зап.) vide наиједити.

најист, f. (зап.) vide наијест.

најисти, најидем, (зап.) vide најести.

најисти се, најидем се, (зап.) vide најести се.

најлак, langsam, lente. [vide полагано]. cf. полако, попајлак.

најменик, m. (у Далм.) vide најамник.

најмити, најмим, v. pf. кога, aufdingen, conduco. cf. најам.

најмити се, најмим се, v. r. pf. sich aufdingen lassen, conducor: Ако сам *се најмио*, нијесам се помамио; *Најмио се* зао у горега,| Ђе га рани, а горе му ради —

најпосле, (ист.) } **најпосли,** (зап.) } **најпослије,** (југ.) } zuletzt, postremo. [cf. најпотље, најпошље, најзад].

најпотље, vide најпослије: И *најпотље* злаћеном марамом — *Најпотље* се с Мујом уфатио —

најпошље, vide најпослије: На *најпошље* ајку заметнуше —

[**најпрви,** а, е, allererste; *види* s. v. крњ.]

најпре, (ист.) } **најпри,** (зап.) } **најприје,** [југ.] } zuerst, primo: Ја сам *најпри* била за Милошем —

најти, најдем, vide наћи: Шта је, сестро, да од Бога *најдеш*! —

Нак, m. vide Наци: Покупи ми по *Наку* крваву —

нака, f. cf. [vide] златоје.

накадити, накадим, v. pf. anräuchern, infumo.

накађивање, n. das Anräuchern, fumigatio.

накађивати, кађујем, v. impf. anräuchern, fumigo.

наказ, m. } **наказа,** f. } Mißgeburt (als Schimpfwort), monstrum: иди, *наказо* једна!

наказан, зна, зно, von Gott gezeichnet, gestraft, a deo signatus.

наказити, наказим, v. pf. наказио га Бог, gezeichnet (zur Strafe), signavit eum deus. [cf. покарати 2].

наказити се, наказим се, v. r. pf.: А. Казаћу —| Б. *Наказиће ти се,* für das Sagen von Gott gestraft werden.

накајати, јем, v. pf. vide [о с в е т и т и 2] покајати: Ево нам је шаке запануло| Да ми јаде наше *накајемо*| На крвника Ченгић Смаил-агу —

накаламак, ламка, m. vide наставак.

накаламити, мим, v. pf. 1) pfropfen, insero (surculum). [vide] н а в р н у т и [3], cf. прицијепити, приврнути, пресадити. — 2) н. п. осовину, т. ј. н а с т а в и т и [1].

накалити, накалим, v. pf. н. п. гвожђе, kühlen, refrigero (ferrum), cf. окалити: Јесу стреле пусте отроване,| На змијину једу *накаљене* —

накаљати, накаљам, v. pf. auf ein Uebel stoßen, impingere. [vide награбусити], cf. огрансати.

накан, а, о, био сам *накан* да ти дођем, entschlossen, schlüßig, statueram. [vide намјеран].

наканити се, наканим се, v. r. pf. sich entschließen, constituo, decerno [cf. заканити се, сканити се, уканити се]: Кад *се* лијен *накани,* сав свијет попали.

накањивање, n. das Vornehmen, consilii captio.

накањивати се, кањујем се, v. [r.] impf. sich anschicken, capto consilium.

накањити се, њим се, v. r. pf. (cf. [vide] намрштити се) 1) die Stirne runzeln, rugo frontem: што си се накањио? — 2) (vom Wetter) sich umwölken, obnubilor: накањило се вријеме.

накапати, пље, v. pf. antropfen, stillando impleor: накапала пуна копања вина und накапало вина пуна копања.

накараде, f. pl. das Rüsten, die Vorrichtung, dispositio: каке су то накараде? некаке накараде.

накарати, накарам, v. pf. ein wenig auszanken, modice objurgo.

накастити, тим, v. pf. vide наумити. cf. кастиле.

наквасити, сим, v. pf. wässern, einweichen, macero. [vide покиселити].

наквасити се, сим се, v. r. pf. 1) sich wässern, einweichen, macerari: накваси се, да те обријем. — 2) наквасио се вина, sich einen Rausch trinken, crapulam potare. [cf. напити се].

накидати, дам, v. pf. in Menge pflücken, reißen, carpo.

накидати се, дам се, v. r. pf. (у Ц. г.) sich satt hauen, sich anhauen, satiatus sum caedendo: Да *се* данас *накидамо* глава,| Шићаримо коња и оружја — Јесу ли *се* глава *накидали* — Ту *се* доста глава *накидасмо* —

накинђурити се, кинђурим се, v. [r.] pf. sich ausstaffiren, exornari inepte. cf. [vide] накитити се [1].

накињити, накињим, v. pf. quälen, strapaziren, fatigo. cf. [vide] намучити.

[**накињити се,** им се, v. r. pf. sich strapaziren, fatigor. — Из I. издања.]

накиселити, лим, v. pf. 1) in Menge einweichen, macerare. — 2) in Menge säuern (z. B. Kraut), acidum facere.

накисео, села, село, säuerlich, acidulus.

накисивање, n. das öftere Regnen, pluviae frequentes.

накисивати, кисујем, v. impf. н. п. ове године често накисује, т. ј. често дажди, regnen, pluere frequenter.

накиснути, не, v. pf. 1) hineinregnen, impluo, н. п. накисло у кацу. — 2) anregnen, pluvia impleor: добро је *накисло,* могу се копати кукурузи.

накит, n. der Putz, ornatus; женски накит, т. ј. новци, сребро, злато, бисер и драго камење

што жене носе на глави или о врату. [cf. адиђар].

на̏кит̑ити, тѝм, v. pf. schmücken, como. [cf. закитити, нагиздати, наресити, окитити, утиришити].

на̏китити се, тѝм се, v. r. pf. 1) sich schmücken, comere se [cf. нагиздати се, накинђурити се, накрасити се, наресити се]; daher auch: — 2) (ст.) накитити се вина: А када *се* вина *накитише* —

накѝшати, шам, v. pf. (у Дубр.) н. п. боб, vide наквасити, покиселити.

на̏кјуче̑, трећи дан натраг (т. ј. уочи прекјуче), као *наксјутра* у напредак.

на̏клањати се, њам се, v. r. [im]pf. на што, sich darüber beugen, inclinor. cf. [наткучивати се,] надносити се.

накла́пало, m. der Plauderer, loquax, fabulator.

накла́па̑ње, n. das Daherplaudern, confabulatio.

накла́пати, на̏кла̄па̑м, v. impf. daherplaudern, fabulor [cf. ћапрдати, ћаскати]: *Наклапа* као баба у грозници.

на̏клати, кољѐм, v. pf. 1) eine Menge abstechen, schlachten, satis mactasse. — 2) н. п. курјак двије овце удавио и једну *наклао*, anbeißen, admordeo. cf. [vide] најести [1].

накло̀нити се, на̏клонѝм се, v. r. pf. sich beugen, inclinor: *Наклони се* одаји на врата|Па ћеш виђет' лијепу ђевојку —

накло̀пити, на̏клопѝм, v. pf. (у Ц. г.) [vide] навалити [3], losdrängen, losgehen, incumbo: А да хоћа, куд си *наклопио*,| А нијеси друма угодио —

накло̀пити се, на̏клопѝм се, v. r. pf. 1) за ким, verfolgen, nachsetzen, persequor. — 2) н. п. на јело, на какав посао, sich darauf legen, incumbo.

на̏кља, f. vide окука.

накљу̀вати, на̏кљује̑м, v. pf. anpicken, admordeo (ut gallina).

на̏кљукати, ка̑м, v. pf. н. п. гуску, vollstopfen, refercio.

на̏кнада, f. der Ersatz, compensatio.

на̏кнадити, дѝм, v. pf. ersetzen, compenso. [cf. навити 5, надокнадити, накрмити, накрпити].

накнађа́ва̑ње, n. das Ersetzen, compensatio.

накнађа́вати, кна̏ђава̑м, v. impf. ersetzen, compenso.

на̏ко, (н'ако, но ако) (у Ц. г.) vide [већ 3] осим, већ ако: Не са жива, *нако* са мртвога —

на̏ко̑вањ, вња, m. der Amboß, incus.

нако̀вати, на̏кује̑м, v. pf. 1) voll aufschmieden, satis cudisse: новаца, prägen. — 2) Lügen schmieden, fabricor mendacia.

нако̀јеђа, f. (у Дубр.) die Nagelwurzel, paronychia. cf. [vide] заноктице.

накоко̀тити се, ко̀ко̑тѝм се, v. r. pf. sich in die Brust (wie ein Hahn) werfen, superbio ut gallus.

наком (cf. **након**), (mit gen.) hinter, post, [vide] послије [1], cf. иза: *Наком* боја копљем у трње; *Наком* себе спомен оставити —

нако̀мити, на̏ко̑мѝм, v. pf. н. п. кукуруза, граха, anhülsen, genug anschälen, satis paro.

на̏комице̑, vide окомице.

након, (у Дубр.) vide наком, н. п. након тога.

на̏ко̑нче (накоњче), чета, n. мушко дијете што се по обичају да дјевојци *на коња*, кад је сватови доведу пред младожењину кућу. По онијем мјестима гдје сватови *сад* не иду по дјевојку на коњма, већ на колима (као по Сријему, по Бачкој и по Банату), таково се дијете дода дјевојци на кола, али не вјерујем да се зове *наколче,* него опет *наконче* (као н. п. у Рисну што сватови у напијању говоре: *„коња* уздај, и више се у пиће не уздај," а коња нема ни један, него иду сви пјешице).

накопа́ва̑ње, n. verbal. v. накопавати.

накопа́вати, нако̀па̑ва̑м, v. impf. [v.] vide накопати.

накопа̀ни̑к, накопанѝка, m. пут накопан. [cf. накопати 2].

нако̀пати, па̑м, v. pf. 1) genug ausgraben, effodiendo paro. — 2) н. п. пут, гдје га је вода излокала, па се са стране мотикама насипе и мало рашири.

нако̀сити, на̏косѝм, v. pf. anmähen, foenum paro. [cf. укосити 1].

накостре́шити се, ко̀стре̑шѝм се, (ист.) vide накостријешити се.

накостријѐшити се, ко̀стријешѝм се, v. r. pf. (југ.) das Haar sträuben, arrigo pilos. [cf. наремежити се, настршити се].

накострѝшити се, ко̀стрѝшѝм се, (зап.) vide накостријешити се.

на̏кот, m. (у Ц. г.) оно што се накоти: од зла кота много накота. [vide 1 кот 1].

накрај, (mit gen.) 1) am Ende, in extremo: накрај села, накрај свијета, и т. д. — 2) накрај срца, н. п. човјек, т. ј. који се одмах расрди, gallsüchtig, billiosus.

на крајкућа, m. der das äußerste Haus hat (im Dorfe), cujus domus extrema est.

накра́сити се, на̏кра̄сѝм се, v. r. pf. vide накитити се [1]: Још *се* млада *накрасила* сама| Малом иглом и црвеном свилом —

на̏красти, накра́де̑м, v. pf. zusammenstehlen, furto congero.

накре́нути, на̏кре̑не̑м, v. pf. beugen, neigen, inclino.

накрѐсати, на̏крешѐм, v. pf. н. п. купуснога лишћа, anpflücken, carpendo paro decerpo.

накрѐсати се, на̏крешѐм се, v. r. pf. sich voll füttern, impleo ventrem. [vide најести се].

на̏кретање, n. das Neigen auf eine Seite, inclinatio.

на̏кретати, крећѐм, v. impf. neigen, inclino.

на̏крив, а, о, etwas schief, subobliquus.

накрѝвити, на̏крѝвѝм, v. pf. anfrümmen, schief anstecken, schief halten, obliquo: И да криве капе *накривимо* — Пак *накриве* вучи-капе —

накривљи́ва̑ње, n. das Krümmen, incurvatio.

накривљи́вати, крѝвљује̑м, v. impf. krümmen

(schief ins Gesicht drücken, z. B. die Mütze), incurvo.
на̏криво (на криво), schief, oblique [cf. наврље, наоврљке, наоврљце, нахеро (наеро), нахерце (наерце)]: Ако је димњак *накриво*, управо дим излази.
накри̏жати, на̏кри̏жа̑м, v. pf. н. п. јабука, хљеба, духана, in Menge schneiden, concidere. cf. насјећи [2], нарезати [2].
накричи̏ва̑ње, n. das Vollanschreien der Ohren (bei einer Bestellung), moleste repetita mandatio. [cf. глављење 2, прикричивање].
накричи̏вати, кри̏чује̑м, v. impf. einem die Ohren vollschreien, bei einem Auftrage, mandatis obtundere aures. [cf. главити 2, клинити, прикричивати].
накри̏чити, чи̑м, v. pf. die Ohren bei einem Auftrage vollschreien, aures obtundo mandatis. [cf. прикричити].
накр̏мити, на̏кр̑ми̑м, v. pf. vide накнадити: *накрмиће* Бог с друге стране.
накро̏јити, на̏кроји̑м, v. pf. voll anschneiden, scindendo paro.
накро̏пити, на̏кропи̑м, v. pf. vide покропити: Из облака силна роса пађе,| Па се црном крвљу прометнула,| Те свакога свата *накропила* —
на̏крпити, пи̑м, vide [накнадити] накрмити: ја ћу то теби накрпити.
накру̏нити, на̏кру̑ни̑м, v. pf. ausкörnen, grana eximere. cf. комити.
накр̏цати, ца̑м, v. pf. (у примор.) н. п. лађу, vide натоварити.
на̏ксјутра,
на̏ксутра, послије прексјутра. [cf. ондан].
на̏кувати, ва̑м, vide **накухати.**
на̏ ку̑ле на̏ ви̏ле, Ausflüchte, Vorwände bei einer abschlägigen Antwort: разби на куле на виле (кад који што одрече, или поквари с ријечима).
наку̏пати се, на̏ку̑па̑м се, v. [r.] pf. sich satt baden, satis lotum esse.
на̏купити, пи̑м, v. pf. 1) н. п. јабука, крушака, шљива, камења, дрва, auflesen, zusammenlesen, colligo. — 2) свиња, волова, звјериња, друштва, zusammenbringen, conflo, conficio.
на̏купити се, пи̑мо се, v. r. pf. zusammenlaufen, concurro: накупили се људи као на чудо.
накупо̀вати, ку̑пује̑м, v. pf. voll ankaufen, coëmo.
наку̏сати се, на̏ку̑са̑м се, v. [r.] pf. sich voll fressen (mit vollem Löffel), sat vorasse [vide најести се]: Ако се не *накусасмо*, не нагребосмо се.
на̏кухати, ха̑м, [накувати] v. pf. 1) genug anкосhen, coquendo paro. — 2) genug bereiten (Brot), panem paro, compinso.
нала̀га̑ње, n. das Unterlegen, Füttern, munitio, subsutio.
1. **нала̀гати**, на̏ла̑же̑м, v. impf. füttern, munio, z. B. самар, хаљину памуком.
2. **нала̀гати**, на̏лаже̑м, v. pf. на кога, anbichten, insimulo. [vide обиједити].
нала̀гати се, на̏лаже̑м се, v. [r.] pf. sich voll lügen, mendaciis satior.
на̏лаже̑ње, n. 1) das Finden, inventio. [cf. нахођење (наођење) 1]. — 2) das Kommen, adventus. — 3) das Schneien oder Regnen, pluviae aut nives. [vide нахођење (наођење) 2].
на̏лазити, зи̑м, v. impf. 1) finden, invenio. [cf. находити (наодити) 1]. — 2) daher kommen, advenio: Ту *налази* стар на коњу стара делија — 3) налази киша, es regnet, pluit, налази снијег, es schneiet, ningit. cf. [vide] находити [(наодити) 2].
на̏лазити се, зи̑м се, v. [r.] impf. 1) код куће, sich auffinden, adesse. — 2) н. п. још се мало новаца налази, vorhanden sein, praesto esse.
на̏лба̑нта,* m. ковач што поткива коње, Pferdebeschlager, qui equos calceat. У
на̏лба̑нтин,* Турској обично *само Турчин* може бити налбанта (т. ј. по варошима, а по селима тог заната и нема, него сваки сељак свог коња поткива): Куј ми коња, Осман-*налбантине* —
на̏левак, вка, (ист.) vide наљевак.
на̏лева̑ње, n. (ист.) vide наљевање.
на̏левати, ва̑м, (ист.) vide наљевати.
налеђа̑шке̑, auf dem Rücken, supinus, н. п. пливати. [cf. налећке].
на̏лѐжати се, жи̑м се, v. r. pf. sich satt liegen, satis cubuisse: До зоре *се* мртва *належала* —
на̏ле̑пити, на̏ле̑пи̑м, (ист.) vide налијепити.
на̏лести, лезе̑м, (ист.) vide наљести.
на̏лет[*], ein Pumpfam! offendiculum (?), homo qui semper impingit: иди, *налете* један! [vide налетица].
налѐта̑ње, n. (ист.) vide налијетање.
налѐтати, на̏ле̑ће̑м, (ист.) vide налијетати.
налѐтати се, на̏ле̑ће̑м се, (ист.) vide налијетати се.
налѐтети, ти̑м, (ист.) vide налетјети.
налѐтети се, ти̑м се, (ист.) vide налетјети се.
налѐтити, ти̑м, (зап.) vide налетјети.
налѐтити се, ти̑м се, (зап.) vide налетјети се.
на̏летица, f. der Stänker, homo litigiosus, cf. [набодица, набрчко, набрчица, напасник, напашњак, напрженица, напржица, натркушица;] налет: Ти не купи свате *налетице*,| У вину ће заметнути кавгу —
налѐтјети, лѐти̑м, v. pf. (југоз.) 1) н. п. тица на пушку, anfliegen, advolo. — 2) vide налетјети се.
налѐтјети се, лѐти̑м се, v. r. pf. [југоз.] на кога, anlaufen, anfallen, invado. cf. налетјети [2].
налѐћети, лѐти̑м, (јуж.) vide налетјети.
налѐћети се, лѐти̑м се, (јуж.) vide налетјети се.
1. **налѐћи**, ле́же̑м, (нале́гох, на̏ле̑же, нале́госмо, нале́госте, нале́гоше, на̏ле̑гао, нале́гла) v. pf. 1) н. п. кокош, ansetzen (die Henne, d. i. ihr Eier unterlegen, damit sie brüte), nidum facio gallinae incubiturae. cf. [vide] насадити [1]. — 2) in Menge brüten, pullos excludo plures: ова је кокош *налегла* сила пилића.
2. **налѐћи**, на̏лежем (на̏легне̑м), (на̏легох, на-

легао, налѐгла) v. pf. 1) sich sammeln, anhäufen, concurro, congregor: налегоше људи, налегла свјетина. — 2) коњ на руду, sich anlehnen, incumbo.

3. **нàлећи**, нàлегнêм, (ист.) vide наљећи.

налѐћке, vide налеђашке.

нàливак, лйвка, m. (зап.) vide наљевак.

нàливање, n. (зап.) vide наљевање.

нàливати, вâм, (зап.) vide наљевати.

налѝзати се, нàлйжêм се, v. r. pf. sich satt lecken, lambendo satior: Ако се кусом не накуса, језиком *се* не *нализа*.

налијѐвање, n. vide наљевање.

налијѐвати, нàлијевâм, vide наљевати: Дава њима пива и јестива,| *Налијева* вино и ракију,| Присипље им шербет медовину —

налијѐгање, n. [југ.] das Gehören, *τὸ* pertinere.

налијѐгати, нàлијежêм, v. impf. (у Ц. г.) gehören, pertineo.

нàлијен, m. (у Дубр.) некака отровна трава, eine Art Giftpflanze, herba quaedam venenata [налиј*еn* = aconitum napellus L.].

налијѐпити, нàлијепйм, v. pf. (југ.) 1) н. п. блато на дувар, anwerfen, trullissare. — 2) erwischen (d. i. erwischt werden), capior, offendo: налијепио је негдје, der hat's erwischt. [vide награбусити.] cf. награисати.

налијѐтање, n. (југ.) 1) das Anfliegen, *τὸ* advolare. — 2) das Anfallen, aggressio.

налијѐтати, нàлијећêм, v. impf. (југ.) 1) на што, anfliegen, advolare. — 2) на кога, vide налијетати се.

налијѐтати се, нàлијећêм се, v. r. impf. на кога, anfallen, invado. [cf. налијетати 2].

нàлик (на лик), ähnlich, similis [cf. попут; сличан 2]: сестра *налик* на брата.

нàликовати, кујêм, v. impf. ähneln, similis videor.

налѝпити, нàлйпйм, (зап.) vide налијепити.

нàлисти, лизêм, (зап.) vide наљести.

налѝтање, n. (зап.) vide налијетање.

налѝтати, нàлйћêм, (зап.) vide налијетати.

налѝтати се, нàлйћêм се, (зап.) vide налијетати се.

нàлити, нàлијêм, v. pf. 1) angießen, vollgießen, impleo. — 2) *налила крава* (у сисе), скоро ће се отелити, die Kuh eutert schon.

нàлићи, нàлигнêм, (зап.) vide наљећи.

нàличје, n. die äbichte Seite, pars aversa. [cf. лице 2].

•**нàлог**, m. (у војв.) der Auftrag, mandatum: *Налог* мајка извршује ћерке,| Све изврши што је наложила —

нàлога, f. das Gedränge (z. B. bei der Fleischbank), concursus, turba. [vide навала 1].

налòжити, нàложйм, v. pf. 1) дрво на ватру, или ватру, drauf legen, superpono, impono. [cf. сложити 4]. — 2) самар, хаљину, füttern, munio, subsuo. — 3) И на Турке огањ *наложише*. cf. уложити [4]. — 4) (у војв.) auftragen, mando: Налог мајка извршује ћерке,| Све изврши што је *наложила* —

налòкати, нàлочêм, v. pf. aufschlürfen, sorbendo delibo: налокала мачка млијеко. Кад псето што налоче, оно људи у нас већ не једу, него ваља просути.

налòкати се, нàлочêм се, v. r. [pf.] impf. sich satt schlürfen, sorbendo satior: Налокао се као пас.

налòмити, нàломйм, v. pf. 1) н. п. грања, хљеба, voll anbrechen, frangendo paro. — 2) anbrechen, infringo, modice frango.

нàлош, а, е, н. п. нешто сам налош, nicht ganz gut (von Gesundheit). cf. слаб, рђав. [vide болешљив].

налу̀дити се, нàлу̂дйм се, v. r. [pf.] impf.

налудòвати се, лу̂дујêм се, genug Dummheiten treiben, sat desipuisse. [cf. измахнитати].

нàлуне [(нануле)*], f. pl. (у Србији и у Босни по варошима) Art Stelzschuhe, calcei grallati: На ногама од седефа *налуне*,| По *налунам'* сандал-гаће пануле —

налу̀пати, нàлу̂пâм, v. pf. voll anschlagen (z. B. Eier), tundendo paro.

налу̀пати се, нàлу̂пâм се, v. r. pf. 1) sich satt schlagen, caedendo satior. — 2) sich anschlampen, vino et cibis impleri. [vide најести се]. cf. набубати се, набокати се.

нàљевак, нàлијевка, m. (југ.) etwas voll Angegossenes, expletum quid infuso liquido: дебело прасе као *нàљевак*.

нàљевање, n. (југ.) das Angießen, fusio.

нàљевати, вâм, v. impf. (југ.) 1) angießen, infundo. — 2) *наљева крава* (т. ј. млијеко у сисе), die Kuh eutert schon: крава ће се скоро отелити, јер већ *наљева*. cf. налијевати.

нàљежба, f. (у Дубр.) das Findelgeld, praemium quod datur illi qui rem cujus perditam invenit. Кад ко што изгуби, он плати *слијепцу* (који сједи на градскијем вратима и проси) неколике крајцаре, те *личи* по граду и около њега, т. ј. виче иза гласа: „ко је то и то нашао, нека донесе и узме *наљежбу* с благосовом.“ А често се догађа да и онај који што нађе, плати слијепцу, те личи, говорећи: „ко је тада и тада ту и ту што изгубио нека донесе обиљежје и дође узети.“ cf. личити [2].

нàљеже, n. (у Боци) vide сопбина.

нàљести, љезêм, (нàљезох, нàљезе, нàљезао, зла), v. pf. (југ.) vorbeikommen, passiren, venio, praetereo. cf. [наљећи,] наићи [1].

нàљећи, љегнêм, (нàљегох, нàљеже, нàљегао, гла) vide наљести.

[**наљеше**, adv. superl. v. лијепо (мј. *најљепше*); *види* s. v. нажикивати.]

наљòскати се, нàљôскам се, v. r. pf. напити се много, sich besaufen, vino se obruere. cf. [vide] опити се.

нàљу̀бити се, нàљу̂бйм се, v. r. pf. sich satt küssen, sat osculatum esse, sat amasse: Вјерне сам *се* љубе *наљубио* —

[**наљутити**, тим, v. pf. erzürnen, irasco; cf. напухати (напуати) 3, ужљутити (узљутити).]

наљу́тити се, на̀љӯтӣм се, v. r. pf. erzürnen, irascor. [vide расрдити се]. cf. ражљутити се.

нама̀га̑рчити, чӣм, v. pf. Einen Esel nennen, appello asinum.

нама̀гнути [намаћи], на̀магнем, v. pf. на кога, einem winken, innuo. cf. [vide] намигнути.

на̀ма̑з,* нама́за, [амаз] m. ein Gebet der Türken, preces, cf. [vide] молитва [1]: Те клањају Турскога *намаза* —

на̀мазати, мажем, v. pf. anschmieren, beschmieren, illino.

намаи̏ва̑ње, n. vide **намахивање.**

намаи̏вати, ма̀ујем, vide **намахивати.**

на̀ма̑јсторити, рӣм, v. pf. (у војв.) кога, meisterhaft erwiedern, reddo egregie (e. g. convicium acute dictum).

нама̀кнути, на̀макнем, vide [1] **намаћи.**

на́мама (на̏мама), f. die Lockspeise, esca

нама́мити, на̀ма̑мӣм, v. pf. herbeilocken, inesco: Што си косу навранила,| То си мене *намамила* — *Намамићу* кога хоћу —

нама́мити се, на̀ма̑мӣм се, v. r. pf. sich anlocken lassen, auffitzen, inescor. cf. [vide] навадити се.

намамљи́ва̑ње, n. das Locken, inescatio.

намамљи́вати, ма̀мљујем, v. pf. locken, inesco.

нама́нути, на̀ма̑нем, vide **намахнути.**

нама́нути се, на̀ма̑не се, vide **намахнути се.**

на̀марица, f. (у Ц. г.) vide сјекира: У њу Дерва *намарицу* нађе — Остави ми моју *намарицу*| Да уберем на огањ палицу —

нама̀сатити, тӣм, v. pf. н. п. нож, т. ј. наву̀ћи [4], streichen, exacuo. [cf. наоштрити 1].

на̏мастӣр (cf. манастир), m. das Kloster, monasterium. [vide богомоља]. У стара времена било је много више намастира у народу нашему, пак су послије под владом Турском опустјели и сад им још само зидине стоје. Будући да у Србији ни у десетом селу нема цркве, за то људи иду уз часне посте (сваке недјеље), а особито о *Мученицима*, о *Благовијестима*, о *Цвијетима*, и о *Васкрсенију* и о осталијем великијем годовима (н. п. о *Тројичину дне*, о *Петрову дне*, о *Преображењу*, о *Госпођи великој* и о *малој*, о *Ваведенију*, о *Богојављенију* и о *Задушницама*) намастирима, те се исповиједају и причешћују. Уз часне се посте обично причешћују, а о другијем годовима иду као на сајам. Код гдјекојијех намастира скупи се (кад је лијепо вријеме) о Благовијести, о Цвијетима, о Преображењу и о Госпођама, по неколике хиљаде *сабора*. Ту продају трговци различну рубу; крчмари крчме вино, ракију, и јабуковачу; месари пеку јагањце, овце, козе и свиње, те продају месо; ту гледају момци дјевојака (обично иду дјевојке највише о Цвијетима, а младе о Васкрсенију); ту се састају кумови, пријатељи и познаници, и договарају се о свачему. — Тако иду Бачвани о Тројичину дне по Сремскијем намастирима, али се они слабо баве код кога намастира, него само путују из намастира у намастир те цјелују, и гледају трпезарије (као н. п. у *Раваници*, гдје је измолована Косовска битка, и у *Јаску* смрт Цара Уроша), али у Србији дођу црквари из даљнијех села на конак (уочи празника), а из ближњијех дођу у јутру, па ту буду до послије подне. Кад људи иду намастиру, онда сви (и женско и мушко) обуку стајаће хаљине (штогод које љепше има). Гдјекојим намастирима иду људи, који су побогати, по десет дана хода далеко (као н. п. у Студеницу иду — чини ми се о Тројичину дне — из цијеле Србије, из Босне и из Херцеговине, и носе прилог. Тако би исто долазили и у Сремске намастире да нема лазарета и другијех сметњи). За владања Турскога у Србији владике се ништа нијесу мијешале у управљање намастирско: њима су намастири плаћали што је било одређено на годину и држали су их по неколико дана кад би ондје дошли, и више ништа. Кад је у намастиру коме умро старјешина, игуман или архимандрит, новога је избирао околни народ, а владика му је само очитао оно што треба по закону. Околни се народ старао и за поправљање намастира, н. п. кад је требало намастир понављати или код њега што градити, једни су људи грађу сјекли, једни вукли, једни давали што за храну мајсторима, а сви заједно старали се да саставе новце што ће се мајсторима платити. У Аустријскијем пак државама, особито у Сријему и у Бачкој и Банату владике су прави господари од намастира: они им старјешине постављају, премјештају и збацују, њима намастири сваке године дају рачуне шта су ода шта добили и на што потрошили; о новоме љету шаљу по намастирима по неколика своја дворанина *у промјену*, те мијењају намјеснике, прегледају ризнице и остале намастирске ствари: овима сваки намастир ваља по нешто да плати, а често им се што и поклања. Који је старјешина у милости код владике, он чини од намастирскога имања шта му је драго а особито кад архимандрит постане владика па одлази из намастира; тако у овијем намастирима само старјешине живе госпоски, а калуђери осим јела управо сиромашки: кад се који закалуђери, намастир му начини хаљине, а кад постане свештеник онда му још поклони манторос, па у напредак у име хаљина и свега осталога трошка даје му се на годину од 25 до 40 форинти у сребру (како је у коме намастиру одређено). Осим тога још дијеле између себе (гдјешто и са старјешинама заједно) што се скупи од нуријаша и од читања молитава, и то су им сви доходи. Ручак и вечеру имају у трпезарији сви заједно са ста-

рјешином, и сваки по сатљик вина на подне и у вече; ракије даје се свакоме по двије холбе на недјељу. Сви су наши већи намастири које од онијех који су их зидали, које од другијех што су им придавали, имали од старине (који мање који више) села и земље, али им је то послије поодузимано, само су до нашијех времена задржали по једно село, које је као на њиховој земљи насељено и које се зове прњавор. У Србији су намастири плаћали спахијама осјеком и за себе и за прњавор, тако је н. п. намастир Троноша плаћао спахији (Рашчићима из Лознице) до почетка овога вијека по 30 гроша и по једну краву јаловицу и по које чарапе на годину; а кад су послије грошеви почели спадати, и ова је плата стала се подизати тако да је до 1832 године била изишла на 250 гроша. Троношки прњаворци нити су шта више плаћали спахији нити какога другога данка осим царева харача, а калуђерима су радили најмање по један пут у недјељи дана и то понајвише у петак, а давали им нијесу ништа. Намастирски је старјешина прњаворцима и судио за којекаке ситнице, а кашто их је и затворао и био. Сад како је у Србији спахија нестало, влада је Српска одредила да она сва земља на коју су калуђери осјеком спахијама плаћали у напредак остане намастирска, а прњаворци да држе од ње оно што су до сад држали, али прикрчивати да не смију ништа, и од онога што држе да не смију никоме ништа продавати, па кад која породица замре, да остане намастиру земља коју је она држала. У царству Аустријскоме намастири су праве спахије од прњавора као и друге спахије од осталијех села. Намастир Гргетег у Сријему осим прњавора има и једно своје село Н е р а̀ д й н, а Бездин у Банату нема прњавора, него само село М у̑ н а р у. Осим земље, винограда и шљивика, које им раде прњаворци, намастири у Србији имају и по неколико села своје' нурије, која често позивају као на мобу, али поред свега тога намастири су од прије највише живљели од писаније и од прилога: гдјекоји су калуђери долазили намастиру готово као гости, него су све ишли по народу (по свој Турској докле се Српски језик говори), те *писали* (новце, стоку, жито, пиће, платно и т. д.), па што нијесу могли намастиру носити или гонити оно су на мјесту продавали и чинили у новце, а многи су људи и сами о празницима доносили намастирима милостињу. Гдјекоји већи намастири слали су калуђере ради милостиње и у Каравлашку и Карабогданску и у саму Русију, и онамо су им владаоци кашто одређивали милостињу на годину, која се и до данас даје ако намастири нијесу опустјели. Али је сад писанија и у Србији забрањена; први је Карађорђије то почео забрањивати, и приповиједали су онда како је одговорио некакоме намастирском старјешини (чини ми се Методију Лазаревићу архимандриту Троношкоме) кад му је молећи се за допуштење да може ићи или послати какога калуђера у писанију, рекао да би му дао *пут* у вилает: „одавде до твога намастира има 77 путова, којијем год пођеш, ја ти стојим добар да ћеш доћи у намастир, али у народ нигдје да се нијеси свратио у име писаније, јер људи сад немају ни сами шта да једу, а камо ли вама да дају, а ти кад дођеш човјеку на конак, домаћин ваља да тражи и теби и твоме коњу шта у кући нема: ти не можеш јести кукурузнице, него ти ваља тражити погаче, а твој коњ не ће да једе кукуруза, него хоће јечма; а ако ти досађује гостиница, ти начини поред намастира механу, па ко ти год дође покажи му прстом у њу, те ћеш тако и госте дочекивати и јоште што добити.“ Намастири су се у Сријему и у Бачкој и Банату с помоћу својијех спахилука одржали до сад прилично, али су у Србији врло посрнули једно што је забрањена писанија, а друго што слабо који ваљан човјек (као и у Сријему и у Бачкој и Банату) хоће да иде у калуђере: од прије су једини калуђери били народна господа: госпоски се хранили, у ћуркове одијевали, на добријем коњма јахали и добро оружје носили, а сад ко је ваљан и што зна, отворен му је пут к различнијем службама и господствима. cf. школа, спахија.

[**намастѝрина,** f. augm. v. намастир. — Из I. издања.]

намастѝрић, m. dim. v. намастир.

намастѝрйште, n. Ort wo einst ein Kloster gewesen, locus ubi olim fuit monasterium.

нама̀стирскӣ, ка̄, ко̄, klösterlich, monasticum.

1. **нама̀ћи** (cf. намакнути), на̀макне̑м, v. pf. 1) капу на очи, admoveo: Самур-калпак на очи *намаче*| Те састави самур и обрве — 2) anwerfen (z. B. dem Pferde den Zaum), injicio. — 3) kleinweise zusammenbringen, minutim comparo: намаћи ко́ња̄, т. ј. [vide] набавити. Једно смакао, а друго не *намакао*; Да је моје стадо оћерано,| Ја би стадо лако *намакнуо* — 4) кога на колац, vide набити [2].

2. ***нама̀ћи,*** *на̀магне̑м, v. pf. (нама̀гох, нама̀же).* [vide намагнути].

намахѝвање [намаивање], n. das Winken mit der Hand, τὸ nutare manu.

намахѝвати, ма̀хује̑м, [намаивати] v. impf. mit der Hand winken, manu nutare: На њу Ђуро *намахује* руком —

нама̀хнути, на̀ма̑хне̑м, [намануги] v. pf. einmal mit der Hand winken, nutare manu.

нама̀хнути се, на̀махне̑ се, [наманути се] v. r. pf. (у Грбљу) н. п. куд̀ијер га бијеш? — Ђе ми се *намахне*, erreichen, assequi. cf. дохватити [1].

намежу̑рати се, ра̑м се, v. r. pf. ſich runzeln, corrugari: намежурала се хаљина, крушка кад увене; прсти и рука, кад се по води шњима дуго шта ради.
наме̏кшати, ша̑м, v. pf. weich machen, mollio: Добро слуги леђа *намекшаше* —
наме́нити, на̏ме̑ни̑м, (ист.) vide намијенити.
намењи́ва̑ње, n. (ист.) vide намјењивање.
намењи́вати, ме̏њу̑је̑м, (ист.) vide намјењивати.
на̏мер, f. (ист.) vide намјер.
на̏мера, f. (ист.) vide намјера.
намера́ва̑ње, n. (ист.) vide намјеравање.
намера́вати, ме̏ра̑ва̑м, (ист.) vide намјеравати.
намере́ње, n. [ист.] vide намјерење.
на̏мерити, ри̑м, (ист.) vide намјерити.
на̏мерити се, ри̑м се, (ист.) vide намјерити се.
на̏мерна, f. (ист.) vide намјерна.
наме́сити, на̏ме̑си̑м, (ист.) vide намијесити.
на̏месни̑к, m. (ист.) vide намјесник.
на̏месни̑ков, а, о, (ист.) vide намјесников.
на̏местити, ти̑м, (ист.) vide намјестити.
на̏мет, m. 1) die Auflage, vectigal: Наметнуо *намет* на вилајет — 2) (у војв.) господско жито које се разда воденичарима да га самељу преко реда, Zwangarbeit, vis? — 3) као *намет* да је на њему; *намет* је на кућу (у Ц. г.) као чини или мађије. — 4) што намете снијег. vide смет [1].
на̏метак, тка, m. 1) die Aufgabe, Daraufgabe, das Aufgeld, collybus. cf. [vide] прид. — 2) што се коме наметне, was aufgedrungen wird, quod obtruditur.
[**наметан**, тна, тно, cf. мора.]
наме̏та̑ње, n. 1) das Anwerfen, injectio. — 2) das Aufbringen, obtrusio. — 3) Dingen, subornatio. • — 4) die Anleitung, doctio. — 5) vom Stappel laſſen, projectio (navis, molae) in aquam.
наме̏тати, на̏ме̑ће̑м, v. impf. 1) werfen an —, injicio. — 2) aufbringen, obtrudo: Коју не ћу ону ми *намећу* — 3) anleiten (unterrichten), addoceo: намеће га на књигу. — 4) dingen, suborno: намеће хајдуке на људе. — 5) vom Stappel laſſen, projicio e terra in mare: Сију ли већ Турци лубенице,| *Намећу* ли Шокци воденице — 6) (v. pf.) voll auflegen, satis imposuisse.
наме̏ти, (на мети?) bei der Hand, ad manum: дај ми ону књигу (што си ми обрекао), ако ти је *намети*.
на̏меткиња,⎫ f. дјевојка или удовица, која се
на̏метница, ⎭ намеће коме да је узме, die Aufgedrungene, obtrusa: Коју не ћу они ми намећу,| А ја јунак *наметкиње* не ћу — Коју оћу ону ми не даду,| Коју не ћу ону ми намећу;| А ја јунак *наметнице* не ћу,| Да се не би никад оженио —
на̏метнути, не̑м, v. pf. [cf. наврћи, натурити] 1) werfen an —, injicio [cf. набацити]: н. п. уже волу на рогове, коњу на врат. — 2) aufbringen, obtrudo. — 3) anleiten, addoceo: наметнуо га на књигу. — 4) dingen, suborno [vide потпустити]: наметнуо хајдуке да га похарају. — 5) воденицу, vom Lande ins Waſſer, propello, projicio.
на̏метнути се, не̑м се, v. r. pf. [cf. наврћи се, натурити се] 1) за ким, ſich aufmachen, accingor. — 2) ſich aufbringen, obtrudi. — 3) ſich anſetzen (z. B. ein Uebel an Fuße), adhaeresco: наметнуло му се нешто на ногу. — 4) ſich verlegen, auf etwas begeben, incumbo in aliquid: наметнуо се на књигу.
наме́цати, на̏ме̑ца̑м, v. pf. н. п. јабуку, weich klopfen, contundo, tundendo emollio.
наме́чити се, на̏ме̑чи̑м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide навадити се. cf. мека.
на̏мешта̑ј, m. (ист.) vide намјештај.
на̏мештало, m. (ист.) vide намјештало.
на̏мешта̑ње [намешћање], n. (ист.) vide намјештање.
на̏мештати [намешћати], та̑м, (ист.) vide намјештати.
на̏мешћа̑ње, n. vide **намештање**.
на̏мешћати, ћа̑м, vide **намештати**.
намиги́вало, m. der gerne zuwinkt, qui innuit.
намиги́ва̑ње, m. das Zuwinken, innutio.
намиги́вати, ми̏гу̑је̑м, v. impf. на кога, zuwinken, innuo: Иди, орле, не *намигуј* на ме — Његођ чује поручује,| Његођ види *намигује* —
на̏мигнути, не̑м, v. pf. на кога, zuwinken, innuo. [cf. намаћи (намагнути)].
нами̏гуша, f. жена која радо намигује на кога, die gerne zuwinkt, innutrix.
намије́нити, на̏мије̑ни̑м, v. pf. (јуж.) anmeinen, zudenken, destino [cf. нарећи]: Свако слово у крв' окаљено,| На јуначко т'јело *нам'јењено* —
намије̏ница, f. (у Грбљу) прасица што се намијени да се за Божић закоље.
намије́сити, на̏мије̑си̑м, v. pf. (јуж.) genug (Brot) anmachen, fermentando paro.
нами́лати се, на̏ми̑ла̑м се, v. r. impf. жито се намила, giebt viel aus, ist ergiebig.
нами́нити, на̏ми̑ни̑м, (зап.) vide намијенити.
наминњи́ва̑ње, n. (зап.) vide намјењивање.
наминњи́вати, ми̏њу̑је̑м, (зап.) vide намјењивати.
на̏мир, f. (зап.) vide намјер.
на̏мира, f. (зап.) vide намјера.
намира́ва̑ње, n. (зап.) vide намјеравање.
намира́вати, ми̏ра̑ва̑м, (зап.) vide намјеравати.
намири́ва̑ње, n. 1) das Befriedigen, satisfactio. — 2) Erfüllen, Vollmachen, expletio.
намири́вати, ми̏ру̑је̑м, v. impf. befriedigen, facio satis.
намири́вати се, ми̏ру̑је̑м се, v. r. impf. 1) ſich ausgleichen, pensare. — 2) voll werden, expleri: *намирује* му *се* година.
1. **нами́рити**, на̏ми̑ри̑м, v. pf. [1)] befriedigen, facio satis. [cf. скужати; поравнати, посулити. — 2) vide 1 измирити].
2. **на̏мирити**, ри̑м, (зап.) vide намјерити.
1. **нами́рити се**, на̏ми̑ри̑м се, v. r. pf. 1) ſich ausgleichen, pensare. [cf. нагодити се, наплатити

се 2, насулити се]: ми смо се намирили; ја сам се с њим намирио.

2. **намирити се**, рим се, (зап.) vide намјерити се.

намирна, f. (зап.) vide намјерна.

намисити, намисим, (зап.) vide намијесити.

намислити, лим, v. pf. beschließen, decerno, statuo: куд си намислио? шта си намислио? cf. [vide] наумити.

намисник, m. (зап.) vide намјесник.

намисников, а, о, (зап.) vide намјесников.

намистити, тим, (зап.) vide намјестити.

намицање, n. 1) das kleinweise zusammenbringen, comparatio lenta et minuta. — 2) das Spießen, infixio. — 3) vide натезање [3].

намицати, мичем, v. impf. 1) kleinweise zusammenbringen, lente et minutim comparo. — 2) на колац кога, vide набијати [2]: Те на коље Турке *намицаше* — 3) н. п. намиче као мати с јединчетом, vide натезати [3].

намиштај, m. (зап.) vide намјештај.

намиштало, m. (зап.) vide намјештало.

намиштање [намишћање], n. (зап.) vide намјештање.

намиштати, там, [намишћати] (зап.) vide намјештати.

намишћање, n. vide **намиштање.**

намишћати, ћам, vide **намиштати.**

намјењивање, n. (југ.) das Zudenken, destinatio.

намјењивати, мјењујем, v. impf. (југ.) zudenken, destino.

намјер, f. (југ.) Zufall, casus, cf. [vide] намјера [2]: Та га *намјер* бјеше нанијела —

намјера, f. (југ.) 1) die Begegnung, obviatio. — 2) der Zufall, casus, cf. намјер: *Намјера* га намјерила била| На зелено у гори језеро — *Намјера* је старца нанијела,| Нађе старац сандук од олова — 3) das Vorhaben, propositum. [cf. намјерење, нијет].

намјеравање, n. (југ.) das Vorhaben, propositum.

намјеравати, мјеравам, v. impf. (југ.) vorhaben, molior, cogito.

[**намјерење**, n. vide намјера 3; *види* s. v. нијет.]

намјерити, рим, v. pf. (југ.) 1) beschließen, vorhaben, decerno [vide наумити]: куд си намјерио? намјерио сам да отидем тамо. — 2) кога на што, einen wohin bringen (z. B. ins Unglück), induco: Намјера га *намјерила* била| На зелено у гори језеро — 3) treffen, finden, offendo [vide десити]: намјерио сам га дома.

намјерити се, рим се, v. r. pf. [југ.] 1) fallen, kommen, incido: Намјерио се на злу жену. — 2) sich treffen, adesse, cf. [vide] десити се: Којино *се* дома *намјерише* —

намјеран, рна, рно, н. п. ја нијесам био *намјеран*, Willens sein, in animo habere. cf. [уман, науман,] накан.

намјерна, f. [adj. (југ.)] was sich trifft, quod offenditur: што је Бог дао и *намјерна*, т. ј. што се десило, намјерило. *Намјерна* је најбоља (кад ко изненада дође коме на ручак или на вечеру).

намјесник, m. (југ.) (у војв.) (in den Klöstern) der Vikar, Unterguardian, Oekonom, vicarius archimandritae, oeconomus monasterii.

намјесников, а, о, (југ.) des намјесник, oeconomi.

намјеста [намјеста], *(југ.) cf.* [vide] *гдјешто.*

намјестити, тим, v. pf. (југ.) 1) unterbringen, colloco. — 2) трпезу, vide поставити [4]. — 3) постељу, das Bett aufschlagen, sternere lectum. [— 4) vide уредити 1].

***намјестити се**, им се, v. r. pf.* [југ.] *1)* [sich unterbringen, collocor]. — *2) (у Јадру) помирити се без суда,* sich ausgleichen.

намјештај, m. (југ.) das Hausgeräth, supellex. cf. [vide] покућство.

намјештало, m. [југ.] који намјешта кад говори, der die Worte zusammenstellt.

намјештање [намјешћање], n. (југ.) das Unterbringen, collocatio.

намјештати, там, [намјешћати] v. impf. (југ.) 1) unterbringen, colloco. — 2) у говору чисто намјешта, т. ј. слаже ријечи, zusammenstellen, ordino. — 3) трпезу, vide постављати [2]. — 4) постељу, das Bett aufschlagen, sternere lectum.

намјешћање, n. vide **намјештање.**

намјешћати, ћам, vide **намјештати.**

намладовати се, младујем се, v. r. pf. jugendliches Alter genug genießen, satis juvenem vitam egisse: Младости *се намладов'о* —

намлатити, намлатим, v. pf. 1) н. п. граха, конопљана сјемена, ausdreschen, triturando paro. — 2) н. п. јабука, крушака, genug herunterschlagen (Birnen, Aepfel), decutio.

намлатити се, намлатим се, v. r. pf. кога, sich Einen satt prügeln, satis verberasse: баш сам га се намлатио.

намложити, намложим, vide **намножити.**

намљети, мељем, v. pf. anmahlen, molendo paro.

намљечак, чка, m. (у Србији) во од двије године, ein zweijähriger Ochs, bos bimus. [cf. преходни].

намножити, намножим, [намложити] v. pf. vermehren, augeo: Да вам Бог наспори и *намножи*!

намножити се, намножим се, v. r. pf. sich vermehren, cresco.

намолити, намолим, v. pf. кога, einen erbitten, bewegen, rogando flecto: једва сам га намолио.

намолити се, намолим се, v. r. pf. 1) sich satt beten, satis superque precatus sum: да се пуста Бога намолимо (у приповијеци, cf. пуст und јагњиво). — 2) sich hervorzeigen, hervorkommen, prodeo, promineo, [vide] помолити се [1], cf. измолити се: *Намоли се* на пенџер од куле — Ал' *се* други буљук *намолио* —

намоловати, лујем, v. pf. malen, pingo.

намотавање, n. das Anhaspeln, inductio in rhombum.

намота̀вати, мо̀та̑ва̑м, v. impf. anhaſpeln, paro ducendo in rhombum.

намо̀тати, та̑м, v. pf. 1) anhaſpeln, duco fila in rhombum: намотај ту пређу на ово клупко. — 2) voll anhaſpeln, paro ducendo fila in rhombum: намотала сам данас десет клупака.

намо̀трити, на̀мотри̑м, v. pf. erblicken, video. [vide угледати]. cf. опазити, смотрити.

на̀мрвити, ви̑м, v. pf. viel bröſeln, frio: намрви пилићима хљеба; шта си толико намрвио.

на̀мргодити се, ди̑м се, v. r. pf. die Stirne umwölken, frontem obnubilo [vide намрштити се]: *Намргодио се* као да ће му киша из чела ударити. cf. накаљити се.

на̀мрштити се, ти̑м се, v. r. pf. (cf. [накаљити се, натмурити се, натмушити се,] намргодити се) 1) die Stirne runzeln, rugo frontem. — 2) ſich umwölken, obnubilor: Намрштило се вријеме.

наму̀љити, на̀му̑љи̑м, v. pf. намуљила вода (земљу), т. j. нанијела, anſchwemmen, aggero. cf. муљ.

на̀мусти, наму̑зе̑м, v. pf. anmelken, mulgendo paro: на̀музао пуну крављачу млијека.

на̀мучити, чи̑м, v. pf. quälen, ſtrapazieren, fatigo. [cf. накињити, напатити 1].

на̀мучити се, чи̑м се, v. r. pf. ſich abquälen, se frangere laborando: ја сам се око тога много намучио.

на̀на, f. 1) Mama, mater. [vide мајка]. — 2) [*] eine Art Kraut, um die Suppe zu würzen, condimenti genus [Pfeffer-Münze, mentha piperita L.; cf. метва, метвица 1б].

на̀неговати, гу̑је̑м, (ист.) vide његовати.

на̀нети, нане̏се̑м, (ист.) vide нанијети.

на̀ниговати, гу̑је̑м, (зап.) vide његовати.

на̀низ, m. нанизани новци или бисер, што се носи око врата или око главе, eine Schnur Perlen u. ſ. w., linea margaritarum. [vide 1 низ].

нани̏зати, на̀ни̑же̑м, v. pf. н. п. бисер, новце, ђинђухе, aufreihen, infilo?

на̀низ брдо, (т. j. на низбрдо) bergab, deorsum. [cf. напод ногу].

на̀нијети, нане̏се̑м (на̀нијех и нане̏сох, на̏несе, на̀нијесмо и нане̏сосмо, на̀нијесте и нане̏состе, на̀нијеше и нане̏соше, на̀нио, нанијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) bringen, adfero: сам га ђаво *нанесе* на мене, или: те дође к мени. — 2) voll antragen, satis adportasse. — 3) (im Zielen, Schießen) um ſoviel ſeitwärts zielen, als die Flinte etwa abträgt, antragen, corrigo telum. [vide нанишанити]. — 4) није ни нанијело, er kommt nicht von weitem gleich, nec appropinquat.

[**нанин,** а, о, der Mama, τοῦ нана. cf. ненин.]

на̀нити, нане̏се̑м, (зап.) vide нанијети.

на̀нитити, ти̑м, v. pf. т. j. нити, т. j. начинити их повезавши оне вунене конце за штапце као што треба.

нани̏шанити, ни̑м, v. pf. zielen, collineo, dirigo telum. [cf. нажмирати, нанијети 3, потиштати].

на̏ново (на ново), neuerdings, aufs neue, denuo. [cf. истекар, текар].

на̏нос, m. што нанесе вода, alluvio. [cf. муљ 2, наплава, наплавак, насап 2, снос 1].

нано̀сити, на̀носи̑м, v. impf. 1) antragen (auf den Haufen), comporto. — 2) ähneln, simile est: *наноси* мало.

нано̀сити се, на̀носи̑м се, v. r. pf. ſich ſatt tragen, gestando satior, н. п. лијепијех хаљина; не ћеш се своје главе наносити (т. j. изгубићеш живот).

нано̀ше̑ње, n. das Antragen, comportatio.

на̏нуле,* f. pl. vide налуне: Носи л' Сока од седефа *нануле* — По *нанулам'* пурли гаће нануле —

на̏њ, т. j. на њ —, на њега.

на̏њга, т. j. на њега. cf. нањ.

на̏његовати, гу̑је̑м, [ју̑ж.] v. pf. mit Pflege befriedigen, curare: Окупа га и *нањегова* га —

нањи̏јати се, на̀њи̑ја̑м се, } v. r. pf. кога, чега,
нањи̏хати се, на̀њи̑ха̑м се, } genug wiegen, satis agitasse (cunas): Чеда ћу *се нањихати* —

на̀њушити (нању̑шити), на̀њуши̑м (на̀њу̑ши̑м), v. pf. aufſpüren, aufſtöbern, investigo. [cf. ођушити, обњушити; наптати, оптати, осјетити, оћутјети 3].

наоблу̀чити се, о̀блу̑чи̑м се, v. r. pf. (око Сиња) кад дјевојка метне капу *с облуком* на главу, кажу: *наоблучила се,* den облук aufſetzen.

наобру̀чати, ча̑м, } v. pf. bereifen, dolium
наобру̀чити, о̀бру̑чи̑м, } cingere circulis.

наовр̏љке̑, } (у Сријему) н. п. иде, ſchief, obli-
наовр̏љце̑, } que. [vide накриво].

на̏од, m. vide **наход.**

нао̀дати се, на̀о̄да̑м се, vide **находати [се].**

наода̀ће, (d. i. на одаће) feil, venalis: ово није на *одаће.*

нао̀дити, на̀оди̑м, vide **находити.**

нао̀дити се, на̀оди̑м се, vide **находити се.**

на̀одни̑к, m. vide **находник.**

нао̏ђе̑ње, n. vide **нахођење.**

на̏оклис, н. п. моја њива оде наоклис, am Ende ſchmäler.

на̏около, rund herum, circum circa. [cf. унаоколо].

на̏опа̑к, а, о, verkehrt, perversus: наопак је то човјек.

на̏опа̑ко, [cf. наопачке] 1) nach hinten gekehrt, retrorsum: свезали му руке наопако. — 2) н. п. изврнуо капу *наопако,* заметнуо пушку наопако, umkehren, revertere: Не нос', синко, копља *наопако,* Већ окрени копље у напредак — 3) verkehrt, perverse: зло и *наопако! наопако* и у зао час!

на̏опа̑ран, рна, рно, (у Боци) што није зачињено, н. п. као обарено зеље: Боље је пригута *наопарна* него земља смочана. cf. [vide] сухопаран.

наопа̀чке̑, vide наопако.

наопо̀слен, (у Хрв.) (cf. наопослом) 1) у напредак, als Gegentheil von наопако, eine glückliche Wendung, glücklich von Statten gehen, prospere succedere. — 2) окренути што наопослен, т. ј. по сунцу, од истока к западу, као што сунце иде, nach dem Sonnenlaufe, ut sol currit.

наопо̀слом, vide наопослен.

на̀опутити, тӣм, v. pf. 1) опанак, опутом га околоматити (онда још само да се наврнча, па ће бити готов), umfassen, circumdo. — 2) он је по се на зло наопутио, er hat schlecht gethan, male egit.

на̀орати, на̀орє̄м, v. pf. fertig ackern, peraro: наорали смо доста ове године.

[**наоружати,** наоружам, v. pf. bewaffnen, armo; cf. опусатити.]

на̀оча̄ли, / f. pl. die Brillen, vitra ocularia. cf.
на̀оча̄ри, \ очали, наочник, очари.

на̀очи, (у Грбљу) vide уочи: *наочи* бадњега дневи.

на̀очигле̄д, / augenscheinlich, sichtbar, evidenter,
наочигле̄це̄, \ manifesto. cf. наочице.

на̀очит, а, о, schön zu sehen, aspectu pulcer, bonus. [vide лијеп].

на̀очице̄, vide наочиглеце: Наше љубе *наочице* љу̑бе̄ —

на̀очни̑к, m. (уз Ибар) највише се говори pl. наочници, die Brillen, vitra ocularia. vide наочари.

на̀очња̄ци, на̀очња̄ка̄, m. pl. (на оглаву) Augenblende, Augenleder, Scheuleder.

нао̀штрити, на̀оштрӣм, v. pf. 1) schärfen, acuo. [cf. намасатити]. — 2) fig. anspornen, acuo.

нао̀штрити се, на̀оштрӣм се, v. r. pf. sich bereit zu etwas (z. B. Streit, Zank) machen, se acuere.

[**напабирчити,** напабирчим, v. pf. vide набирачити.]

на̀пада̑ње, n. das Anfallen, Anfahren, invectio.

на̀падати, да̑м, 1) v. pf. darauf fallen, desuper incido, н. п. нападало доста крушака, јабука. — 2) v. impf. на кога, кога, anfallen, anfahren, invehi in quem. [cf. наваљивати 3].

напа̀да̄ч, *нападáча, m.* [који напада (2), Angreifer].

напа̀ја̑ње, n. das Tränken, potio.

напа̀јати, на̀па̄ја̄м, v. impf. tränken, do bibere: А *напајат'* водом од Ситнице —

напа̀лити, на̀па̄лӣм, v. pf. 1) лепира (кад мисле да је вјештица), anbrennen, aduro. — 2) н. п. расадник, anzünden, incendo. cf. мученици. — 3) н. п. буре, ausbrennen, ustulare.

[**напаљетковати,** напаљеткујем, v. pf. (југ.) vide набирачити.]

напаљѝвати, па̀љује̄м, v. impf. 1) ansengen, aduro. — 2) anzünden, incendo. cf. мученици. — 3) бурад, ausbrennen, aduro, ustulo.

[**на̏паме̄т** (на памет), auswendig, memoriter. — Из I. издања. — (vide напизуст).]

на̀пањкати, ка̑м, v. pf. на кога, vide [о б и ј е д и т и] нала̀гати.

на̀парити, рӣм, v. pf. 1) mit warmem Dunst einrauchen, infumo vapore calido. — 2) напарити очи, die Augen weiden, pasco oculos.

напа́са̑ње, n. das Weiden, pastus.

напа́сати, на̀па̄са̄м, v. impf. weiden, pasco: отишао је у поље да напаса коње.

на̀пасни̑к, m. (у Грбљу) који кога напаствује, vide налетица: злотвор и напасник.

на̀паст, f. [1)] Unglück, Unfall, malum, casus adversus. [vide биједа]. — 2) (у Новоме завјету, као и у Славенском језику) die Versuchung, tentatio.

на̀паствова̄ње, n. das Anfallen und Anfahren, invectio.

на̀паствовати, ствује̄м, v. impf. и. pf. кога, einen anfahren, invehor.

1\. **на̀пасти,** паднє̄м, v. pf. anfallen und anfahren, invehor: шта си напао човјека? шта си напао ту викати?

2\. **на̀пасти,** напа́се̄м, v. pf. weiden, pasco.

на̀пасти се, напа́се̄м се, v. r. pf. sich satt weiden, pascendo satior: напасли су се коњи.

на̀патити, тӣм, v. pf. 1) кога, quälen, vexo. cf. [vide] намучити. — 2) н. п. оваца, свиња, viel aufbringen, verschaffen, conquiro: И *напатим* сиви голубова —

на̀патити се, тӣм се, v. r. pf. sich abquälen, se frangere.

на́пашња̄к, m. vide [н а л е т и ц а] напасник.

напа́шта̑ње, n. verbal. v. напаштати.

напа́штати, на̀па̄шта̄м, v. impf. [v.] vide напостити.

на̀певати се, ва̑м се, (ист.) vide напјевати се.

на̀пер, m. (у Лијевчу) vide брана 1.

на̀перак, перка, m. 1) онај танки конац који се настави на дебљи. cf. наперити [4]. — 2) сваки н а с т а в а к, Ansatz, adjunctum.

напѐрити, на̀перӣм, v. pf. 1) (у Лијевчу) vide најазити. — 2) richten (z. B. Gewehr gegen jemand), obverto. — 3) aufrichten, erigo: Па падоше око друма пута,| Па пред прси плоче *наперише,*| А на плоче пушке наслонише — 4) (у Барањи) конац, т. ј. на дебљи конац наставити тањи, који се уврзе у иглу, и тако се дебелијем везе, ansetzen, adjungo.

на̀пе̄ти, на̀пне̄м, v. pf. in die Höhe richten, aufrichten, erigo: напео главу; напела коза реп и т. д.

на̀пе̄ти се, на̀пне̄м се, v. r. pf. vide [н а д у х а т и с е] надути се.

напѐћи, пѐче̄м, v. pf. 1) voll anbacken, satis pinsuisse: напекли смо доста хљеба. — 2) genug braten, assare multa. — 3) genug brennen (Branntwein), uro: напекли смо доста ракије.

на̀пецати, ца̑м, v. pf. т. ј. рибе, in hinlänglicher Menge angeln, hamo capio.

на̀пивати се, ва̑м се, (зап.) vide напјевати се.

на̀пи̑вка, f. (у Сињу) Trinkspruch. cf. [vide 1] здравица [1].

напѝја̑ње, n. 1) das Zutrinken, propinatio. — 2) das Sich-volltrinken, τὸ enebriari saepe.

напѝјати, на̀пӣја̄м, v. impf. zutrinken, propino. [cf. здравити 2, наздрављати; наздравити].

Срби напијају кадгод пију ракију или вино; а особито кад су у друштву, као н. п. на крсном имену, на свадби, на крштењу и т. д. У горње чело не смије (од срамоте) сјести који не зна напијати. Они напијају различно (како који зна); неки овако почињу: „Прва за помози Боже: Боже, помози, Боже, дај добар час и добру срећу; ко о чем, ми о добру, о лијепу разговору; дао нам се Бог радовати и веселити: пити а добро бити, зла никад не имати,“ и т. д. Ако ли је ујутру рано: „Срећан уранак, миран данак, од Бога живот и здравље.“ Кад је на каквом раду: „За сретна рада: који рад радили, радом се валили, као сретна и честита браћа.“ Кад се састану пријатељи или познаници: „Сретно виђеније, сретан састанак, дугу љубав, од Бога живот и здравље.“ Уз другу чашу: „Чашом другом, љубави дугом, да Бог продужи живот и здравље, срећу и напредак и свако добро“ и т. д. Уз трећу: „Чашом трећом добром срећом (или: трећом а сретном) у име Бога и свете Тројице живоначелне Богородице, која може да нам поможе, свакомъ брату на свом занату, а и нас грешне да не заборави; гдје ми њу заборавили она нама најбоља помоћница била“ и т. д. Уз вино: „Винце кисело, срце весело; веселио Бог и овај дом, и у дому домадара кутњег господара,“ и т. д. Кад пију коме у здравље, н. п. домаћину: „Домаћине! за твоје главе, твоје домаћице, твојијех старијех родитеља (ако их има), синова, кћери, браће, братучеда, кумова, и пријатеља и свега рода и порода: што ти Бог дао Бог ти и удржао (гдје који јоште наставе: За кутњега шљемена и конопљана сјемена, виторогијех волова и дугорепијех крава, трмака и крмака, тора и обора)“ и т. д. Кад онај што напија, нагне чашу да пије, онда (кашто) други који метне прст у ухо, па запјева из гласа: У чије се здравље вино пије,| Све му здраво и весело било,| Домаћине! све у твоје здравље,| Бог ти дао, и срећу и здравље! Кад полазе на пут: „Ко ће на пут, срећан му пут, ко остаје у дому, остао у велику добру ако Бог да“ (често се додаје: Ако Бог да). Кад хоће да устају: „Часно сјели, поштено устали.“ Кад у вече хоће већ да спавају или да се растају: „За лаке ноћи, од Бога помоћи“ и т. д. Кад онај што држи чашу у руци, напија, остали кашто реку полако: „Амин, да Бог да (или: амин, Бог те чуо)!“ Кад већ хоће да пије, онда рече ономе, коме наздрави (који ће да пије послије њега): „Здрав буди,“ или: „Спасуј се“ или: „Спаси Бог!“ а онај му одговори: „На спасеније Ристово!“ Кад већ нагне чашу и пије онда остали подигну капе (ако не сједе гологлави), па полако говоре: „Ристе Боже наш! помилуј нас, амин.“ Кад већ престане пити и одујми чашу од уста, онда остали повичу: „На здравље!“ А он одговори: „Бог вам здравље дао (или: од Бога вам здравље)!“ cf. слава, крсно име.

напи̏јати се, на̀пӣјам се, v. r. impf. sich voll trinken, inebrior saepe: И често *се* вина *напијао* —

напија̏ч, напија́ча, m. који напија, der Zutrinker, qui propinat.

на̀пиња̄ње, n. 1) das Aufrichten, erectio. — 2) das Anstrengen, intentio.

на̀пињати, њем, v. impf. 1) aufrichten, erigo. — 2) anspannen, intendo.

на̀пињати се, њем се, v. r. impf. sich anstrengen, contendo.

на̀пипати, па̄м, v. pf. durch Tappen finden, invenio circumferendo manus.

напи̏рити, на̀пӣрӣм, v. pf. aufblasen, inflo. cf. [vide] надухати.

напи̏сати, на̀пӣшем, v. pf. zusammenschreiben, conscribo.

напи̏сати се, на̀пӣшем се, v. r. pf. sich satt schreiben, satis scripsisse: баш сам се написао овијех дана.

напи̏так, тка, m. der Trunk, potus: нема напитка, es ist nichts zu trinken da; нека је нама *напитак*, а њима какав им драго житак (кажу да говоре или мисле сватови за младијенце).

1. **на̀питати,** та̄м, v. pf. 1) das Kind satt füttern, saturare infantem. — 2) vide нахранити: Црне ћу те крвце напојити,| А јуначка меса *напитати* — Сад сам сабљи Божју ријеч дао:| Когагође сретем у сусрећи,| Црне ћу је крвце напојити,| А јуначка меса *напитати* — Нијеси ми коња напојила,| *Напитала* бјелицом шеницом — Ти изиђи мени на биљегу,| На широко на поље Зечево,| Да јуначки живот дијелимо,| Црне вране месом *напитамо*,| И долину крви натопимо —

2. **напи̏тати,** на̀пӣта̄м, v. pf. erfragen, exquiro, exploro.

на̀питати се, та̄м се, v. r. pf. sich satt essen, satis comedisse [vide најести се]: Нијеси ли штогођ задобио,| Да *се* гладни меса *напитамо* —

на̀пити, на̀пије̄м, v. pf. коме, zutrinken, propino. cf. напијати.

на̀пити се, на̀пије̄м се, v. r. pf. н. п. вина, ракије, воде, sich voll trinken, inebrior. [cf. напојити се; нагулити се, надробити се, наквасити се 2].

напиша́ва̄ње, n. das Anharnen.

напиша́вати, пи̏шава̄м, v. impf. } anharnen, me-
напи̏шати, ша̄м, v. pf. } jendo impleo.

на̀пјевати се, ва̄м се, v. r. pf. sich satt singen, satis cecinisse: И у колу пјесам' *напјевају* —

на̀плава, f. } оно што вода гдје нанесе
на̀плавак, а̄вка, m. } те како мјесто наплави, alluvio. cf. [vide] нанос.

на̀плата (на́плата), f. die Betreibung, exactio: Стари дуг, нова *наплата*.

на̏платак, тка, m. die Radfelge, absis, curvatura rotae. [cf. гобела, гобеља].

напла́тити, на̏платӣм, v. pf. 1) eintreiben, exigo: дужан ми је нешто, па не могу никако да наплатим. — 2) voll auszahlen, exsolvo, cf. платити: Ал' ти потков *наплатити* не ћу —

напла́тити се, на̏платӣм се, v. r. pf. 1) sich bezahlen lassen, exigo. — 2) sich berechnen, invicem solvere debita. cf. [vide 1] намирити се.

наплаћи́вање, n. 1) das Eintreiben, exactio. — 2) das Vollends-zahlen, exsolutio.

наплаћи́вати, пла̏ћујем, v. impf. 1) eintreiben, exigo. — 2) bezahlen, exsolvo.

наплаћи́вати се, пла̏ћујем се, v. r. impf. 1) sich bezahlen lassen, exigo. — 2) sich berechnen, exsolvere mutua debita.

наплѐсти, плѐтем, v. pf. 1) anflechten, adplecto, attexo: наплети мало на тај кош. — 2) voll anflechten. contexo: наплео сам доста кошница. — 3) на кога што, т. ј. измислити, потворити. [vide обиједити].

на̏плет, m. das Angeflechte, supertextum.

на̏плета̄ње, n. 1) das Anflechten, adnexio, contextura. — 2) das Verleumden, calumniae. [cf. бијеђење].

на̏плетати, плећем, v. impf. 1) anflechten, attexo. — 2) gegen einen etwas erdichten, calumnior. [vide биједити]. cf. налагати.

на̏пливати, ва̄м, ⎫ v. pf. anschwimmen, na-
напло̀вити, на̏пловӣм,⎭ tare coepi.

напљу̏вати, на̏пљујем, v. pf. anspeien, conspuo.

на̏пнигуша, f. die Kehlaufblaserin, intentrix gutturis (batrachomyomachisches Wort): *напнигушо* крекетушо! курвина магарицо (говорио рак жаби, кад су се псовали. cf. седмокрак).

на̏по̑ (на по), auf halbem (Wege u. dgl.), dimidia (via): напо пута.

на̏под ногу, abwärts, deorsum. cf. наниз брдо.

на́пој, на́поја, m. н. п. за свиње кад се хране, или за скоро отељене краве, das flüssige Futter.

напо̀јити, на̏појӣм, v. pf. tränken, do bibere potionem. [cf. нажикати].

напо̀јити се, на̏појӣм се, v. r. pf. sich mit Trank laben, potione recreari, cf. [vide] напити се: Те *се* ладне воде *напојили* —

на̏појӣште, n. vide [појило] појиште.

на̏по̑јница, f. der Trunk, das Trinkgeld, congiarium, munusculum.

на̏поко̀јне, (у Србији) vide **напокоње.**

на̏поко̑н, ⎫ zuletzt, zum letzten Male, postremo [cf.
на̏поко̑њ,⎭ [напокоње (напокојне), покоњ]: *Напокоњ* ти оженила сина! И у з'о час снашицу добила! —

на̏поко̑ње [напокојне], vide напокон: Зло ти вино *напокоње* било! —

на̏пола, ⎫
на̏полак,⎬ zur Hälfte, dimidia parte.
на̏поле, ⎭

на̏полица, f. 1) кад се коме да што да ради на пола, н. п. каку земљу или каку стоку (да главно остаје ономе чије је, а добитак на полак), ein Geschäft (Vertrag) zur Hälfte, opus dimidiatum. — 2) die Halbfrucht, жито у којему има пола ражи, а пола шенице. [vide суражица]. cf. половница, су̑ржица.

на̏полицѐ, н. п. радити што наполице, т. ј. на поле, daß die Hälfte dem Eigenthümer und die Hälfte dem Arbeiter gehört, ad dimidium.

на̏полича̑р, m. ein Kontrahent auf die Hälfte, qui dimidiam partem pactus est, partiarius (?). [cf. половник 1].

на̏поличе̑ње, n. das Miethen auf die Hälfte Ertrags, pactum dimidii.

на̏поличити, чӣм, v. impf. zur Hälfte miethen, pacisci dimidium lucri.

напоме́нути, по̀ме̑нем, v. pf. erinnern, moneo.

напо̀миња̄ње, n. das Erinnern, admonitio.

напо̀мињати, њем, v. impf. erinnern, moneo.

на̏помо̀л (на помол), im Angesichte, in conspectu [cf. помол]: кад бисмо *напомол* Бечу.

на́пон, m. 1) die Blüte des Alters, flos aetatis: сад је у највећем *напону* (н. п. момак). — 2) die Anstrengung, intentio, н. п. жена кад рађа, крава кад се тели, човјек кад иде напоље.

напо̀пасти, паднем, ⎫ v. pf. кога, anfallen,
напопа́стити, по̀па̄стӣм,⎭ nicht auslassen, aggredior, teneo.

на̏пора, f. (у Ц. г.) vide **навора.**

на̏поредо, neben einander, una [cf. поредо, пореде(?), упоредо, барабар]: Паде мртва шњима *напоредо* —

напо́се, für sich, abgesondert, separatim. [vide посамце]. cf. појединце.

напо̀стити, на̏постӣм, v. pf. кад ко премрси, ваља други пут оно да напости (т. ј. на мрску да пости); ово особито чине Турци кад на путу уз рамазан не могу да посте.

на́права, f. 1) die Vorrichtung, apparatus. — 2) нијесам видио цијеви на ову направу, die Form, forma.

напра̀вац, in gerader Linie, ohne Umweg, recta.

на̏правити, вӣм, 1) (у војв.) vide [саградити] начинити. — 2) (у Ц. г.) вола, овна, vide ујаловити.

на̏правити се, вӣм се, (у војв.) vide начинити се.

на̏правица, f. das Werk, opus: Да угледаш твоју *направицу,* Коју си ми млада даровала —

на̏правља̄ње, n. das Machen, factio.

на̏прављати, љам, v. impf. 1) machen, facio: Ко бачву *направља* меће чап ће оће; Ону посла а другу *направља* — 2) (у Ц. г.) н. п. вола, овна, vide јаловити [1], штројити.

на̏пра̄зно, 1) umsonst, vergeblich, frustra [vide узалуд]: он је дошао, али *напразно*; учини ми то и то, не ће ти бити *напразно*; обећава му мазно *напразно.* — 2) сјутра ће бити покојном сину моме *напразно* 20 година, т. ј. да је жив било би му толико.

на̏прасан, сна, сно,⎫ gäh, praeceps, човјек,
на̏прасит, а, о, ⎭ смрт.

напра̀шити, на̏пра̑ши̑м, v. pf. bestäuben, pulvere conspergo: Ја сам, синко, млинарица, | Брашном главу *напрашила* —

напра̀шни̑к, напрашни̏ка, m. (у Хрв.) vide потпрашљај.

на̏прва, f. (у Далм.) вез у кошуље низ прси.

на̏пр̑во, (у Хрв.) vide напријед.

напр̀дети, ди̑м, (ист.) vide напрдјети.

напрди̏ва̑ње, n. das Schwätzen, nugae (narratae).

напрди̏вати, пр̀дује̑м, v. impf. daherschwätzen, fabulor: напрдује којешта.

напр̀дити, ди̑м, (зап.) } v. pf. anfarzen, vollfarzen, crepitu impleo.
напр̀дјети, ди̑м, (југоз.)
напр̀ђети, пр̀ди̑м, (југ.)

напре́гнути се, на̀пре̑гне̑м се, vide **напрећи се.**

на̏пре̑д, (ист.) vide напријед.

на̀предак, на̀претка, m. (ист. и југ.) 1) у напредак, in Zukunft, in posterum. — 2) der Fortgang, progressus: срећу и напредак! [cf. бернћет 2].

на̀предан, дна, дно, (ист. и југ.) gute Fortschritte machend, bene succedens (labor).

напре́да̑ње, n. das Anspinnen, netio. [cf. упредање 2].

напре́дати, на̀пре̑да̑м, v. impf. anspinnen, nendo paro. [cf. упредати 2].

на̀предова̑ње, n. (ист. и југ.) das Fortschreiten, progressus.

на̀предовати, дује̑м, v. impf. (ист. и југ.) [1)] fortschreiten, progredior. [— 2) gedeihen, proficio; cf. крешивати, крешити, придавати се, реушити].

напре́за̑ње, m. das Anstrengen, intentio.

напре́зати се, на̀пре̑же̑м се, v. r. impf. sich anstrengen, innitor.

[**напрездан**, adv. vide презадан.]

напрела́мати, пре̏ла̑ма̑м, v. pf. anbrechen, in Menge brechen, frangendo paro.

на̏пре̏ма̑се (на према се) gegenüber vor sich hin, e regione prae se: погледај де *напремасе*: не видиш ли ми ђе оваца.

напрерези̏вати, ре̏зује̑м, v. pf. in Menge zerschneiden, dissecando paro.

на̀прести, напре́де̑м, v. pf. in Menge anspinnen, nendo paro [cf. упрести 2]: *Напрела* сам, *напрела* | Седамдесет вретена —

напре́ћи [напрегнути] се, на̀пре̑гне̑м се, (напре́гох се, напре́же се, на̀пре̑гао се, напре́гла се) v. r. pf. sich anstrengen, innitor: напрегао се од смијеха, sich außer Athem lachen, risu solvi.

напре̏чац, (ист. и југ.) [cf. пречац] 1) in gerader Linie, recta: овуда је *напречац*. — 2) auf der Stelle, confestim: умро *напречац*.

на̀прешит, а, о, (по југоз. кр.) eilig, velox: Ровчани су пушка *напрешита* —

на̀прженица, m. vide [налетица] напржица.

на̀пржит, а, о, hitzig, heftig, fervidus.

на̀пржити, жи̑м, v. pf. in Menge rösten (in Schmalz), frigendo paro.

на̀пржица, f. и. m. ein Hitzkopf, homo fervidioris animi cf. [vide] налетица.

на̀при̑д, (зап.) vide напријед.

на̀придак, притка, m. (зап.) vide напредак.

на̀придан, дна, дно, (зап.) vide напредан.

на̀придова̑ње, n. (зап.) vide напредовање.

на̀придовати, дује̑м, (зап.) vide напредовати.

на̀пријед, } (југ.) voraus, voran, prae [cf. напрво]: он иде *напријед*; ко ће *напријед*? узети *напријед* плату, in voraus nehmen, anticipare: Ни куд натраг, ни куд *наприједа* —
на̀приједа,

напри̏чац, (зап.) vide напречац.

напр̀коњити се, њи̑м се, v. r. pf. vide [расрдити се] напрчити се.

напро̀сити, на̀проси̑м, v. pf. anbetteln, zusammenbetteln, emendico.

на̏проти̑в, (у војв.) im Gegentheil, contra.

на̀прстак, ска, m. 1) der Fingerhut, munimentum digiti. cf. напршњак. — 2) (у Ц. г.) vide [назувак] назувица.

на̀пртити, ти̑м, v. pf. aufladen, impono humeris. cf. [vide] упртити.

на̀пртити се, ти̑м се, v. [r.] pf. sich womit beladen, onero humeros.

напр̀ћити, на̀пр̑ћи̑м, v. pf. т. ј. усне, die Lippen aufwerfen, protendo os.

напр̀ћити се, на̀пр̑ћи̑м се, v. r. pf. die Lippen aufwerfen, labiis protentis flere aut irasci.

напр̀чити се, на̀пр̑чи̑м се, v. r. pf. (у Боци) vide расрдити се.

на̀пршња̑к, m. (у Лици) vide напрстак [1].

на́прште, чета, n. (у Бачк.) der Säugling (vom Kinde), lactens.

напсо̀вати се, на̀псује̑м се, v. r. pf. кога, genug schimpfen, satis conviciatum esse: *Напсуј се* царице иза главице.

на̀птати, та̑м, v. pf. aufspüren, investigo. [vide] нањушити, cf. осјетити, оптати.

напу̀ати, на̀пу̑а̑м (на̀пу̑ше̑м), vide **напухати.**

на̀пуђати, да̑м, v. pf. (у Сријему) vide надрашкати.

на̀пукао, кла, кло, н. п. лонац, angeborsten, leck, rimosus.

на̀пукнути, не̑м, vide. **напући.**

на̀пунити, ни̑м, v. pf. 1) anfüllen, impleo. — 2) laden (die Flinte, Kanone), impleo. cf. набити [5].

на̀пунити се, ни̑м се, v. r. pf. voll werden, impleor.

напу̀ња̑ње, n. vide пуњење.

напу̀њати, на̀пу̑ња̑м, v. impf. vide пунити: Попи бардак па опет *напуња* —

напу̀пио, пила, пило, н. п. ружа, Rosenknospe, calyx rosae: Млад је војно ружа *напупила* —

напу̀пити, пи̑м, } v. pf. з. В. шума, Knospen bekommen, ausschlagen, gemmas protendo. [cf. набрстити].
на̀пупчити, чи̑м, (у Дубр.)

напу̀стити, на̀пусти̑м, v. pf. 1) gehen lassen, permitto: напустио говеда, те разбукала сијено. — 2) псе, loslassen, worauf hetzen, immitto.

напу̏тити, на̀пу̑ти̑м, v. pf. кога, anweisen, viam monstro. cf. [vide] упутити.

на̀пући (cf. напукнути), пукне̑м, (на̀пукох, на̀пуче, на̀пукао, на̀пукла) v. pf. leck werden, rimas duco.

напући̏ва̑ње, n. das Anweisen, Anleiten, inductio.

напући̏вати, пу̏ћује̑м, v. impf. anleiten, induco, monstro viam. cf. [vide] упућивати.

напу̏ћити се, на̀пу̑ћи̑м се, v. r. pf. schmollen, grollen, succenseo, iratus sileo.

напу̏хати, на̀пу̑ше̑м (на̀пу̑ха̑м), [напуати] v. pf. 1) н. п. мијех, aufblasen, inflo, cf. [vide] надухати. — 2) (aufeisten) anfarzen, ohne Geräusch, ventis impleo (cf. пухати). — 3) (у Ц. г.) vide наљутити.

напу̏хати се, на̀пу̑ше̑м (на̀пу̑ха̑м) се, v. r. pf. 1) sich aufblasen, inflor, cf. [vide] надухати се: *Напухао се* као пискавица. — 2) (у Ц. г.) vide [р а с р д и т и с е] наљутити се.

напу̏ча̑ње, n. (у Ц. г.) vide срђење.

напу̏чати се, на̀пу̑ча̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide срдити се.

на̀пучити се, чи̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide расрдити се.

напу̏шта̑ње [напушћање], n. das Loslassen, immissio.

напу̏штати, на̀пу̑шта̑м, [напушћати] v. impf. loslassen, immitto.

напу̏шћа̑ње, n. vide **напуштање.**

напу̏шћати, на̀пу̑шћа̑м, vide **напуштати.**

на̏рав, f. (у војв.) die Gemüthsart, das Naturell, indoles. cf. [vide] ћуд [1].

нара̏дало, n. der Fabelhans, fabulator. cf. [vide] гатало.

нара̀да̑љка, f. die Schwätzerin, fabulatrix.

нара̏да̑ње, n. das Schwatzen, fabulatio.

нара̏дати, на̀ра̑да̑м, v. impf. (у Сријему) говорити којешта, као гатати, schwatzen, fabeln, fabulor.

нара̏дити, на̀ра̑ди̑м, v. pf. in Menge fertig machen, absolvo.

нара̏ђати, на̀ра̑ђа̑м, v. pf. voll angebären, gigno unum ex alio: нарађала доста синова —, цару војни̏ка̑.

на̀рамак, на̀ра̑мка, m. ein Bündel, fasciculus, н. п. прућа, ein Bund Pflöcke (soviel man auf einmal на раме auflabet). [vide дењак].

нарами̏ва̑ње, n. vide **нахрамивање.**

нарами̏вати, ра̀мује̑м, vide **нахрамивати.**

нара̏нити, на̀ра̑ни̑м, vide **нахранити.**

на̏ра̑нка, f. vide **нахранка.**

на̏ра̑нкиња, f. vide **нахранкиња.**

на̀ра̑нча[*], f. 1) (по југоз. кр.) vide неранча: Цв'јетак паде од *наранче* — И *наранчу* с листима — 2) (у Барањи) врло мала жута бундевица, Art kleinster Kürbiß [Bitter-, Koloquinten-Gurke], cucurbitae genus [cucumis colocynthis L.]. cf. боровић.

на̀ра̑нчица, f. dim. v. наранча.

на̀ра̑нџа[*], f. vide неранча: У авлији жутица *наранџа* —

на̀ра̑нџица, f. dim. v. наранџа: Ђевојчице *наранџице*,| Чија ли си ти? —

на̀раслица, f. (у Дубр.) drüsiges Fleisch (z. B. unter dem Hals, oder am Gekröse), caro glandulosa. cf. [vide] гроник.

на̀раст, f. die Begattung des Hahns, coitus galli.

нара̀сти, ра́сте̑м, (на̀ра̑стао, нара́сла) v. pf. erwachsen, succresco. [cf. наћикати, наћипати].

нара̀стити, на̀ра̑сти̑м, v. pf. begatten (vom Geflügel), coëo (de avibus).

нара̀ту̑н, нарату́на, m.: Отидоше возом *наратуном* —

на̀ракта̑ј, m. die Generation; садашњи, das lebende Zeitalter, qui nunc vivunt, aetas nostra.

нарѐвати, ве̑м, v. pf. (у Грахову) heranströmen, heranstürzen, se profundere: Док *нарева* на Никољску цркву,| У бијелу уревала цркву| И од цркве олтар однијела —

на̀редан, дна, дно, (у Ц. г.) н. п. пушка, bereit, gehörig beschaffen, paratus. cf. [vide] с п р е м а н, готов.

на̀редба, f. 1) die Anordnung, mandatum. — 2) (у Дубр.) die Bestellung. cf. [vide] наруџбина.

наре̏дити, на̀ре̑ди̑м, v. pf. 1) anordnen, mando. — 2) (у Дубр.) bestellen, vide наручити.

на̀редни̑к, m. (у Сријему) који људе *нарећује* на робију, der Besteller, constitutor.

наре̏ђати, на̀ре̑ђа̑м, v. pf. in Reihe stellen, reihen, ex ordine pono.

нарећи̏ва̑ње, n. das Anordnen, mandatio.

нарећи̏вати, ре̏ђује̑м, v. impf. 1) anordnen, mando. — 2) (у Дубр.) vide наручивати [1].

на̀резати, реже̑м, v. pf. 1) anschneiden, scissuram facio: нарежи малко то дрво. — 2) anschneiden, scindendo paro [cf. накрижати]: нарежи доста хљеба.

нарези̏ва̑ње, n. das Anschneiden, ascissio.

нарези̏вати, ре̏зује̑м, v. impf. anschneiden, ascindo.

на̀резница, f. (у Црмн.) н. п. меса, der Schnitz, segmentum. cf. [vide] режањ.

нареме̏жити се, ре̏ме̑жи̑м се, v. r. pf. vide накостријешити се.

на̀ренути, не̑м, v. pf. (у Лици) vide нагнати [1].

наре̏сити, на̀ре̑си̑м, v. pf. (у примор.) vide накитити: Подај мене свјетлост твоју,| Да *наресим* младост моју —

наре̏сити се, на̀ре̑си̑м се, v. r. pf. (у прим.) vide накитити се [1]: Сватови *се наресише* —

на̀рескати, ка̑м, dim. v. нарезати.

нарѐћи, ре̑че̑м (на̀рекне̑м), v. pf. zudenken, anmeinen, destino. cf. [vide] намијенити.

нари̏кача, f. (у Кастелима) жена којој се плати за мртвацем да *нариче*, Klageweib, praefica. [cf. запеваља, покајнице, тужкиња; 1 тужити]. Гдјекојим мртвацима и пријатељи пошаљу по *нарикачу*, и тако их се може над једнијем по више састати. Свака у почетку својега нарицања каже ко ју је послао, па онда почне хвалу мртвоме, а најпослије заврши

поздравом свима мртвима из оне куће од онога ко је њу послао.

нарикла, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefisch, piscis quidam marinus.

наринути, нем, v. pf. (у Ц. г.) ударити, losstürzen, irruo: У то сила Турска *наринула* —

нарицање, n. 1) das Zudenken, destinatio. — 2) das Beklagen eines Todten, naenia. cf. нарицати.

нарицати, нарчем, v. impf. 1) zudenken, bestimmen, destino. — 2) einen Todten beklagen, queror de mortuo. cf. [1] тужити.

нарнути, нарнем, v. pf. н. п. нарнули пси, heftig bellen (wenn der Feind ganz nahe ist), latro vehementer.

наробити, наробим, v. pf. in Menge gefangen nehmen, satis cepisse: Па се вале тридест капетана,| Што је који робља *наробио* — Доста, мајко, робља *наробисмо* —

наробити се, наробим се, v. r. pf. sich genug Sklaven machen, satis cepisse: Ту ћемо *се* глава накидати| И живога робља *наробити* —

нарогозити, зим, v. pf. н. п. буре, verrohren, canna obturo.

нарогушити, рогушим, v. pf. н. п. уши, die Ohren spitzen, aures arrigo.

нарогушити се, рогушим се, v. r. pf. die Ohren spitzen, aures arrigo.

народ, m. das Volk, gens, populus, natio. [cf. пук 1].

народити се, народи се, v. [r.] pf. in Menge geboren werden, anwachsen, nachwachsen, succresco. [cf. натрагати се].

народни, на, но, (једни, особито сељаци, говоре *народњи, ња, ње*) Volks, populi, nationis.

нарозати се, нарозам се, v. r. pf. sich runzeln, corrugari: нарозао се образ.

нарок, m. (у Ц. г.) vide срећа: Тако ме зли *нарок* не ћерао! Да ни га је у *нарок* имати! —

нарочито, **нарочно**, ausdrücklich, plane, de industria.

наругати се, наругам се, v. [r.] pf. коме, spotten, illudo.

наружити, наружим, v. pf. beschimpfen, ignominia adficio. [cf. нагрдити 2].

нарука, f. die Bestellung, opus mandatum. [vide порука].

нарукви́ца, f. 1) das Armband, armilla. [cf. гривна 2, алала, белензуке]. — 2) das Armband des Priesters, armilla serica sacerdotis λιτουργοῦντος.

наруменити, ним, v. pf. roth schminken, fuco.

наруменити се, ним се, v. r. pf. sich roth schminken, fucare se.

наруч, f. das Leihen (zum Gebrauch, gegen Rückstellung des nämlichen Gegenstandes), commodatio: узео у *наруч*; не може човјек ни *наручи* наћи (н. п. у рђаву комшилуку). cf. посуда.

наручај, m. оно што се у један пут на рукама донесе, so viel man auf einmal auf beide Arme aufladet, quantum in brachiis ferri potest: донесе два *наручаја* дрва у кућу.

наручан, чна, чно, није ми *наручно* твоје село, т. ј. није ми пут онуда, aus dem Wege, devius. cf. [vide 1] рука [5].

наручати се, наручам се, v. r. pf. sich satt mittagmalen, coena saturari.

наручбина, f. vide **наруџбина.**

наручивање, m. das Bestellen, constitutio.

наручивати, ручујем, v. impf. 1) bestellen, committo. [cf. наређивати 2]. — 2) (особито у пјесмама) empfehlen, curae committo: *наручио* сам му да каже томе и томе то и то; Он на љуби чедо *наручује* —

наручити, наручим, v. pf. bestellen, committo. [cf. наредити 2, смарлансати].

наручје, n. der Schooß, sinus, z. B. у наручју, auf den Armen, in brachiis.

наручније, (comp. v. наручан) mehr an der Hand, bequemer, commodius.

наруџбина [наручбина], f. Bestellung, bestellte Arbeit, res constituta de industria, non facta dubiae venditioni. cf. наредба [2, смарлама].

нарушити, шим, v. pf. [1)] verletzen, turbo. [— 2)] cf. [vide] натрунити [1]: Црепом покривену,| Праом *нарушену*;| А моја би мајка| Јутрошњицу пила,| Јутрос донесену,| Штитом покривену,| Цвећем *нарушену* —

нарчмати, мам, v. pf. (у Ц. г.) vide наврнчати.

насад, m. 1) die Brüteier, die man der Henne unterlegt, ova supposita gallinae: За вруном два *насада* јаја — 2) cf. [vide] вршај, Garbenschicht, strues.

насадити, насадим, v. pf. 1) кокош, der Henne Eier unterlegen, impono gallinam ovis. [cf. 1 налећи 1]. — 2) Garben zum ausdreschen, praeparo frumentum triturationi. — 3) сјекиру, auf den Stiel anstecken, insero manubrio. — 4) лађу, scheitern, in arenam impingo navim. — 5) воћа, шљива, in Menge pflanzen, sero.

насадити се, насади се, v. r. pf. н. п. лађа, scheitern, impingo. [vide насјести 1].

насађивање, n. 1) das Ansetzen der Henne, impositio. — 2) die Garbenschicht, paratio. — 3) das Anstecken der Hacke, insertio. — 4) das Scheitern, naufragium.

насађивати, сађујем, v. impf. 1) die Henne ansetzen, impono. — 2) die Garbenschicht, praeparo. — 3) anstecken, insero. — 4) scheitern, frango, impingo navim.

насађивати се, сађује се, v. r. impf. н. п. лађа, scheitern, impingo.

насамо (на само) seitwärts ohne Zeugen, sine arbitris.

насап, спа, m. [cf. насип] 1) der Damm, agger [cf. долма 2, пријебој 3]. — 2) што нанесе (или *насуе*) вода, die Anschütt. [vide нанос].

насапунити, сапуним, v. pf. anseifen, einseifen, saponem illino.

насати се, насем се, vide насисати се.

насатице, н. п. ударио га лопатом *насатице*, т. ј. није пљоштимице, него онако као што

се удара ножем кад се сијече, cf. тилутице: И бјеше га момак погодио| *Насатице* међу печенице —

на̏световати, (ист.))
на̏свитовати, (зап.) } тује̑м, v. pf. кога, Rath geben, consilium dare.
на̏свјетовати, (јуж.))

на̏се (на се), (по југоз. кр.) vide натраг, н. п. пошао *насе*.

на̏седа̑ње, n. (ист.) vide насједање.

на̏седати, да̑м, (ист.) vide насједати.

на̏седнути, не̑м, vide **насести.**

на̏сејати, је̑м, (ист.) vide насијати.

насѐлити, на̏селӣм, v. pf. ansiedeln, colloco.

насѐлити се, на̏селӣм се, v. r. pf. sich ansiedeln, commigro.

на́сеље, n. 1) Wohnungsort, habitatio: Бог му дао у рају *насеље*! — 2) част што даје домаћин (по обичају), кад се пресели у нову кућу.

на́сеон, а, о, bevölkert, frequens.

на́сеоскӣ, ка̑, ко̑, н. п. човјек, који живи *на селу*, Dorf-, paganus.

на̏сести, седе̑м (седне̑м), [наседнути] (ист.) vide насјести.

на̏сећи, насе́че̑м, (ист.) vide насјећи.

насе́ца̑ње, n. (ист.) vide насијецање.

1. **насе́цати,** на̏сеца̑м, (ист.) vide насијецати.

2. **на̏сецати,** ца̑м, (ист.) vide насјецати.

на̏сида̑ње, n. (зап.) vide насједање.

на̏сидати, да̑м, (зап.) vide насједати.

на̏сиднути, не̑м, vide **насисти.**

на̏сијати, је̑м, v. pf. (зап. и јуж.) 1) н. п. насијао сам ове године доста жита, genug säen, satis serere. — 2) што чим, н. п. насијао сам њиву шеницом, vide засијати.

насијѐца̑ње, n. (јуж.) das Anhauen, accisio.

насијѐцати, на̏сијеца̑м, v. impf. (јуж.) anhauen, accido.

на̏силити, лӣм, v. pf. на кога, anbringen, peto: На ме јесу Власи *насилили* —

на̏силица, f. (у Ц. г.)) Gewaltthat, vis. [cf. зу-
на̏сиље, n.) лум, неправда].

на́сип, m. vide насап.

на̏сипа̑ње, n. das Anschütten, affusio.

на̏сипати, па̑м (пље̑м), v. impf. anschütten, affundo.

наси́ра̑ње, n. das Vollscheißen, concacatio.

наси́рати, на̏сӣра̑м, v. impf. vollscheißen, concacaso: Ејвала ти мени: ову ти скидам, ту ти *насирам*, sagt der Geispiele, der sich höhnisch unterwirft (indem er die Kappe abnimmt).

на̏сисати се, сиса̑м (сише̑м) се, v. r. pf. sich voll saugen, sugendo satior. [cf. насати се].

на̏систи, сиде̑м (сидне̑м), [насиднути] (зап.) vide насјести.

на̏ситити, тӣм. v. pf. sättigen, saturo: Нијесам те крвце напојио,| Ни јуначка меса *наситио* —

на̏сићи, наси́че̑м, (зап.) vide насјећи.

на̏сићи се, наси́че̑м се, (зап.) vide насјећи се.

наси́ца̑ње, n. (зап.) vide насијецање.

1. **наси́цати,** на̏сӣца̑м, (зап.) vide насијецати.

2. **на̏сицати,** ца̑м, (зап.) vide насјецати.

на̏сједа̑ње, n. (јуж.) 1) das Sitzenbleiben (des Schiffs) auf einer Sandbank, adhaesio navis in syrte. — 2) das Anlaufen, Anschwellen (eines gepreßten Muskels), circumpletio (?), inflatio.

на̏сједати, да̑, v. impf. 1) н. п. лађа, sitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. — 2) rund herum anlaufen, inflor circumcirca.

на̏сјеница, f. (у Ц. г.) греда крајем, на којој крајеви другијех греда стоје, der Seitenbalken, tignum laterarium.

на̏сјести, сједе̑ (сједне̑), v. pf. (јуж.) 1) sitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. [cf. насадити се, насукати се]. — 2) anlaufen, inflor, н. п. да отече коме чело, казало би се *насјео* оток на очи; тако и да ко обује тијесну превљу, па да му до ње одозго нога отече, казало би се: *насјео* оток и т. д. — 3) насјела крв, unterlaufen, sanguine suffundi.

на̏сјећи, насијѐче̑м, v. pf. (јуж.) 1) anhauen, accido. — 2) anhauen in Menge, caedendo paro. [cf. накрижати].

на̏сјећи се, насијѐче̑м се, v. r. pf. (јуж.) sich satt hauen, sich anhauen, satiatus sum caedende: Турски сам *се* глава *насјекао* —

на̏сјецати, ца̑м, v. pf. (јуж.) anhauen (voll), secando paro.

наскаки́ва̑ње, n. das Anfallen, invectio.

наскаки́вати, ска̏кује̑м, v. impf. на кога, anfallen, invehor.

на̏скварити, рӣм, v. pf. (по југоз. кр.) наскварила косу, т. ј. намазала скваром mit сквара beschmieren, unguento сквара dicto ungere.

на̏скоро, (т. ј. на скоро) bald, ehestens, brevi, propediem.

насла́гати, на̏сла̑же̑м, v. pf. anschichten, sterno.

насла́гати се, на̏сла̑же̑м се, v. r. pf. sich voll anschichten (anessen), ventrem implere. [vide најести се]. cf. оклизотине.

на̏слада, f. die Ergötzlichkeit, deliciae (voluptas).

насла́дити, на̏сла̑дӣм, v. pf. ergötzen, oblecto: *насладио* сам руку на њему (т. ј. избио га по својој жељи).

насла́дити се, на̏сла̑дӣм се, v. r. pf. sich ergötzen, oblector: Да *се* на њих *насладе* душмани —

на̏слања̑ње, n. das Anlehnen, acclinatio. [cf. наслоњање].

на̏слањати, ња̑м, v. impf. anlehnen, acclino. [cf. наслоњати].

на̏слати, на̏шље̑м (на̏шаље̑м), v. pf. 1) кога (на што), zuschicken, mitto ad —: нашљи ми каква муштерију да продам свиње. — 2) genug schicken, mitto satis.

насле́дити, на̏сле̑дӣм, (ист.) vide наслиједити.

насле́дити се, на̏сле̑дӣм се, (ист.) vide наслиједити се.

на̏следнӣк, m. (ист.) vide нашљедник.

на̏следова̑ње, n. (ист.) vide нашљедовање.

на̏следовати, дује̑м, (ист.) vide нашљедовати.

на̏следство, n. (ист.) vide нашљедство.

насли́дити, на̏слӣдӣм, (зап.) vide наслиједити.

наслѝдити се, нàслӣдӣм се, (зап.) vide наслиједити се.
нàслидник, n. (зап.) vide нашљедник.
нàслидовање, n. (зап.) vide нашљедовање.
нàслидовати, дујēм, (зап.) vide нашљедовати.
нàслидство, n. (зап.) vide нашљедство.
наслијѐдити, нàслиједӣм, v. pf. (југ.) (у Нов. завјету) erben, hereditate accipere.
наслијѐдити се, нàслиједӣм се, v. r. pf. aufkommen, existere: Те *се* опет свијет *наслиједи* —
нàслон, m. bedeckter Gang, Schoppen, tectum suffultum.
наслòнити, нàслонӣм, v. pf. anlehnen, inclino.
нàслоњање, n. vide наслањање.
нàслоњати, њāм, vide наслањати.
наслу̀жити, нàслӯжӣм, v. pf. 1) н. п. чашу вина, darreichen, kredenzen, ministro. — 2) годину (или погођено вријеме), voll dienen, finire servitia. [vide] дослужити, cf. ислужити.
наслу̀тити, нàслӯтӣм, v. pf. erprophezeien, erahnen, ominando assequor: Слути, слуто, *наслутићеш*.
нàслушати се, шāм се, v. [r.] pf. sich satt hören, auscultando satior.
нàсљедник, m. vide **нашљедник**.
нàсљедство, n. vide **нашљедство**.
нàсљедовање, n. vide **нашљедовање**.
нàсљедовати, дујēм, vide **нашљедовати**.
насмеѝвање, n. vide **насмехивање**.
насмеѝвати се, смѐујēм се, vide **насмехивати се**.
насмеја̀вање, n. (ист.) vide насмијавање.
насмеја̀вати, смѐјāвāм, (ист.) vide насмијавати.
насмеја̀вати се, смѐјāвāм се, (ист.) vide насмијавати се.
насмѐјати, јēм, (ист.) vide насмијати.
насмѐјати се, јēм се, (ист.) vide насмијати се.
нàсменути се, нēм се, vide **насмехнути се**.
насмехѝвање [насменвање], n. (ист.) vide насмјехивање.
насмехѝвати се, смѐхујēм се, [насменвати се] (ист.) vide насмјехивати се.
нàсмехнути [насменути] **се**, нēм се, (ист.) vide насмјехнути се.
насмија̀вање, n. (југ. и зап.) das Anlächeln, arrisio.
насмија̀вати, смѝјāвāм, v. [im]pf. (југ. и зап.) zum Lachen bringen, risum movere.
насмија̀вати се, смѝјāвāм се, (југ. и зап.) v. r. impf. на кога, anlächeln, adrideo [vide насмјехивати се]: Деснијем *се* брком *насмијава* —
насмѝјати, јēм, v. pf. (југ. и зап.) кога, zum Lachen bringen, risum movere.
насмѝјати се, јēм се, v. r. pf. (југ. и зап.) 1) anlachen, adrideo. — 2) sich satt lachen, risu satiari.
нàсминути се, нēм се, vide **насмихнути се**.
насмихѝвање, n. (зап.) vide насмјехивање.
насмихѝвати се, смѝхујēм се, (зап.) vide насмјехивати се.

нàсмихнути [насминути] **се**, нēм се, (зап.) vide насмјехнути се.
нàсмјенути се, нēм се, vide **насмјехнути се**.
насмјехѝвање, n. das Anlächeln, arrisio.
насмјехѝвати се, смјѐхујēм се, v. r. impf. anlächeln, subrideo [cf. насмијавати се]: А деснијем брком *насмјехује* —
нàсмјехнути [насмјенути] **се**, нēм се, v. r. pf. (југ.) lächeln, subrideo.
наснòвати, нàснујēм, v. pf. in Menge aufziehen, (telas plures) ordior.
насòлити, нàсолӣм, v. pf. 1) einsalzen, salio, saliendo paro, н. п. доста рибе. — 2) salzen, salio, sale conspergo, н. п. сланину.
насòчити, нàсочӣм, v. pf. 1) einrathen (z. B. einem eine Braut), suadeo ducendam. — 2) (у Ц. г.) anzeigen, indico, cf. [vide] проказати: насочио брата. cf. сок.
наспа̀вати се, нàспāвāм се, } v. r. pf. sich satt
нàспати се, спӣм се, } schlafen, satis dormisse. [cf. надоспати].
нàспети, нàспē, (ист.) }
нàспити, нàспӣ, (зап.) } v. pf. коме што, plötzlich zustoßen, praeter
нàспјети, нàспије, (југ.) } spem accidit: нешто му наспије.
наспòрити, нàспорӣм, v. pf. gedeihen machen, ergiebig machen, prospero, diuturnum reddo: да Бог *наспори*!
наспрам, (у војв.) vide према [1]: А кад будеш *наспрам* двора мога —
Насра̀дин (хоџа),* m. der Eulenspiegel, nom. propr. hominis lepide ineptientis. Народ наш приповиједа много којешта смијешно од Насрадин-хоџе, а и у пословицама га спомиње, н. п. као Насрадин-хоџа (кад ко што ради наопако); Промећe се као хоџа кроз поњаву, и т. д. Приповиједа се заиста да је у Турака био некакав учен човјек који се звао Насрадин-хоџа.
нàсрати, серēм, v. pf. vollscheißen, concaco.
наср̀дити, нàср̄дӣм, v. pf. vide расрдити: Па *насрди* себе и дорина —
наср̀дити се, нàср̄дӣм се, v. r. pf. (у Боци) vide расрдити се: По *се* Турчин *насрдио* љуто — А Јован *се* добро *насрдио* —
насрѐд, (ист. и југ.) } mitten in —, in medio —
насрѝд, (зап.) } [cf. сред, среди, усред]: насред куће, насред села и т. д.
наср̀кати се, нàср̄чēм се, v. r. pf. sich anschlürfen, sorbendo satior.
наср̀љати, љāм, v. pf. vide нагазити 1.
наср̀нути, нàср̄нēм, v. pf. drüber herfallen, cum impetu impingo.
нàсртало, n. који насрће на другога, der gern über einen herfällt, qui in alios invehi amat. cf. насртач.
нàсртање, n. das Herfallen über etwas, impetus.
нàсртати, срћēм, v. impf. на кога, über Einen herfallen, cum impetu aggredior. [cf. срљати].
насрта̄ч, сртáча, m. vide насртало.

насртача, f. ein Frauenzimmer das gern über andere herfällt, mulier in alios invehi amans.

насртљив, а, о, gern über andere herfallend, in alios invehi amans.

насрчити се, насрчим се, v. r. pf. (по југоз.) кр.) vide [р а с р д и т и с е] наљутити се: Јовану *се* дружба *насрчила* —

настава, f. (у Паштр.) der Unterricht, institutio: Ни сиротну ђецу твоју| Без *наставе* и науке —

наставак, наставка, m. der Ansatz, adjunctum. [cf. накаламак, наперак 2].

наставање, n. das Wohnen, habitatio.

наставати, наставам, v. impf. wohnen, habito: гдје наставаш сад? [vide пребивати].

наставити, вим, v. pf. 1) ansetzen, hinzusetzen, adjungo. [cf. надоставити, накаламити 2]. — 2) н. п. казан, den Kessel über das Feuer setzen, impono, superpono. [cf. навјесити].

наставити се, вим се, v. r. pf. sich darauflegen, unternehmen, aggredi: на што се он настави, оно не ће остати несвршено.

настављање, n. 1) Ansetzen, adjunctio. [cf. надостављање]. — 2) das Darübersetzen, superpositio.

настављати, љам, v. impf. 1) ansetzen, anstücken, adjungo. [cf. надостављати]. — 2) казан, übers Feuer setzen, superpono.

настајавање, n. die Aufsicht, inspectio, attentio. [cf. настојање].

настајавати, стајавам, v. impf. die Aufsicht führen, attendo. cf. [2 настајати,] настојати.

настајање, n. das Herankommen, adventus.

1. **настајати**, јем, v. impf. anfangen, coepisse: настаје зима, љето, зло вријеме.

2. **настајати**, стојим, v. impf. die Aufsicht führen, attendo, adsto [vide настојавати]: Сви *настоје* да тебе откупе —

настанити, настаним, v. pf. unterbringen, colloco: Хоћу л' наћи с т а н а у Костуру| Да *настаним* ову сиротињу —

настанути, нем, vide **настати.**

настање, n. (у Боци) vide постање: Је ли гр'оте и је ли срамоте| Зачуло се од *настања* св'јета — Он је био брука од *настања* —

настати (cf. настанути), станем, v. pf. beginnen, herbeikommen, advenio [cf. обратити 2]: настала година, зима, љето, мјесец, дан; владање чије и т. д.

настојање, n. vide настајавање.

настојати, јим, v. impf. (на Задварју) старати се око шта. vide настајавати.

настојник, m. der Aufseher (з. В. bei den Schweinen), qui attendit: Око њих су многи *настојници* —

настран, а, о, (у Ц. г.) осим осталијех људи, ein Sonderling, qui omnia alio modo facit.

настрети, (ист.) | **настријети**, (јуж.) | **настрити**, (зап.) — настрем, (настро, настрла) v. pf. bestreuen, consternere: Под њом света постеља,| Сваког цвећа *настрта* —

настрешница, f. vide **надстрешница.**

настршити се, настршим се, v. [r.] pf. vide накостријешити се.

наступ, m. н. п. у глави, у трбуху, der Anfall (der Krankheit), impetus, tentatio.

настýпање, n. das Darauftreten, calcatio.

настýпати, настýпам, v. impf. 1) darauftreten, calco. — 2) Кудгод наш домаћин и његова дјеца из дома поступали, свуда на срећу *наступали*! (у здравици). vide [cf.] наилазити.

настýпити, настýпим, v. pf. darauf treten, calco.

насýво [на суво], [umsonst, ohne Entgelt, frustra,] *н. п.* [платио,] *дужан.*

насýкати, насучем, v. pf. н. п. цијев (и много цијеви), anwinden, agglomero.

насýкати се, насучем се, v. r. pf. (у Дубр.) насукала се лађа, т. ј. насадила се, насјела, sitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. [vide насјести 1].

насулити се, лим се, v. r. pf. vide [1] намирити се.

насуморити се, рим се, v. r. pf. sich umwölken, obnubilor: насуморило се (кад се дању као смркне). cf. [нахуморити се, стуштити се,] натуштити се.

насýмце, auf Gerathewohl, temere [cf. сумице]: погодио насумце.

насýпрот, entgegen, contra.

насýсрет, (на сусрет) (cf. сусрет) 1) in entgegengesetzter Richtung, ex opposito, н. п. био га буздованом насусрет, т. ј. један пут у прси па онда у леђа — 2) entgegen, obviam.

насути, наспем, v. pf. anschütten, affundo.

насýшити, насýшим, v. pf. in Menge dörren, torreo.

натакање, n. das Einschenken, infusio.

натакати, натачем, v. impf. einschenken, infundo. [**натакнути**, нем, vide **натаћи**; *види* s. v. натнути.]

натанчити, чим, v. pf. (у Дубр.) vide [1 н а в е с т и 1] натентати.

натапање, n. 1) das Schmelzen in Menge, liquatio. — 2) das Tränken, τὸ imbuere.

натапати, натапам (натапљем), v. impf. 1) in Menge schmelzen, liquo. — 2) tränken, imbuere liquore, н. п. крпу лојем, кришку хљеба у масти и т. д.

натаћи [натакнути], натакнем, (натакох, натаче, натакао, натакла) v. pf. [cf. натнути] 1) anspießen, figo. [cf. наврнути 2, навријети 3]. — 2) капу на главу, aufstecken, impono.

[на]таћи се, натакнем се, v. r. pf. hervorkommen, existo, cf. [vide] истаћи се: *Натаче се* сватах шест стотина —

наташте, (у Сријему) vide наште [срца]. cf. ташт.

1. **натег**, m. (поред Саве и поред Дунава). Кад излије вода, те коњи не могу лађе да вуку, онда се свеже ленгер накрај дугачка ужа, којега други крај остане на лађи па се однесе напријед и баци у воду, потом момци поврх лађе *тегле* уже и скупљају га у чамац

док лађу не дотјерају до ленгера; и то се каже: вући лађу *на натег.* Мјесто ленгера може се уже привезати и за какво дрво крај воде.

2. **на̏те̄г,** m. 1) (у Сријему) vide [2 н а т е г а] натегача. — 2) (у Барањи) некакав плав цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

1. **на̀тега,** f. н. п. с натегом, knapp, mit Mühe, kaum, vix, anguste.

2. **на̏тега,** f. [cf. 2 натег 1, натегача] 1) der Heber, sipho. [cf. тиква 1 в; теглица, хајдук 3]. — 2) од гвожђа или од гвожђа и од дрвета начињена справа, којом се обручи натежу на буре, die Reifzieher. [cf. натегач].

натѐга̑ч, *натега̀ча, m. vide* [2] натега [2] и *натегача.*

натѐгача, f. vide [2] натега.

натѐгачица, dim. v. натегача.

на̏тегља̑ј, m. ein Schluck, Trunk, potio semel hausta.

натѐгнути, на̀те̄гне̄м, v. pf. anziehen, attraho, adstringo: натегао бардак да пије; натегао пушку нањ, т. ј. у један пут је и запео и обрнуо нањ.

на̏тежица, f. dim. v. на̏тега.

натѐзавица, f. (у Боци) кад човјек тешко иде напоље, angestrengter Stuhlgang, alvus astricta.

натѐза̑ње, n. 1) das Anziehen, astrictio. — 2) das Anstrengen, astrictio. — 3) das knappe Leben, vita indiga, misera. [cf. намицање 3].

натѐзати, на̀теже̄м, v. impf. 1) anziehen, adstringo, н. п. чизму, чарапу; пушку на кога. — 2) knapp auskommen, parvo (anguste) vivo: како живи? *натеже.* — 3) с ким, н. п. с рђавијем другом, мучити се, sich abmühen, laborare. [cf. намицати 3].

натѐзати се, на̀теже̄м се, v. r. impf. 1) sich anstrengen, contendo. — 2) клипка. cf. клипак.

натена̀ни (на тенани), bequem, ungestört, commode.

натѐнтати, та̑м, v. pf. verleiten, tento, induco: који га ђаво *натента* на то! [vide 1] н а в е с т и [1], cf. навратити.

на̀терати, ра̑м, (ист.) vide натјерати.

на̀терати се, ра̑м се, (ист.) vide натјерати се.

натерѝва̑ње, n. (ист.) vide натјеривање.

натерѝвати, тѐрује̄м, (ист.) vide натјеривати.

натерѝвати се, тѐрује̄м се, (ист.) vide натјеривати се.

натѐћи, тѐче̄м, v. pf. 1) genug erwerben, satis conquiro: Ако не начува, не *натече.* — 2) натекла му глава, anschwellen, intumesco. cf. [vide] отећи [1].

натѝкача, f. (у Лици) као приглавак, што се натиче на ногу мјесто павлачака. vide назувак.

1. **на̀тирати,** ра̑м, (зап.) vide натјерати.

2. **на̀тирати,** ре̑м, v. impf. [von] vide натрти.

на̀тирати се, ра̑м се, (зап.) vide натјерати се.

натирѝва̑ње, n. (зап.) vide натјеривање.

натирѝвати, тѝрује̄м, (зап.) vide натјеривати.

натирѝвати се, тѝрује̄м се, (зап.) vide натјеривати се.

на̀тискати, ка̑м, v. pf. anstopfen, infarcio.

натискѝва̑ње, n. das Hinandrücken, protrusio.

натискѝвати, тѝскује̄м, v. impf. hinandrücken, protrudo.

натискѝвати се, тѝскује̄м се. v. r. impf. за ким, sich aufmachen und einem nachsetzen, insequor.

на̀тиснути, не̄м, (на̀тиснух, на̏тисну и на̀тискох, на̀тиште, на̀тиснуо, на̀тиснула и на̀тискао, на̀тисла) v. pf. 1) н. п. лађу на воду, hinandrücken, protrudo. — 2) los lassen um einen zu verfolgen, impello: За њом Мујо *натиште* ђогата —

на̀тиснути се, не̄м се, v. r. pf. за ким, einem nachsetzen, insequi aliquem.

на̀тица̑ње, n. 1) das Anspießen, fixio. — 2) das Anstecken, fixio.

на̀тицати, тиче̄м, v. impf. 1) anspießen, figo. [cf. набијати 2]. — 2) anstecken, figo.

на̀тјерати, ра̑м, v. pf. (cf. [vide] нагнати) 1) hinantreiben, adigo, н. п. говеда на воду. — 2) nöthigen, impello.

на̀тјерати се, ра̑м се, v. r. pf. (југоз.) на кога, anfahren, invehor. cf. [vide] нагнати се [1].

натјерѝва̑ње, n. (југоз.) 1) das Hinantreiben, adactio. — 2) das Nöthigen, adactio. — 3) das Anfahren, invectio (in aliquem).

натјерѝвати, тјѐрује̄м, v. impf. (југоз.) (cf. [vide] нагонити) 1) antreiben, adigo. — 2) nöthigen, adigo.

натјерѝвати се, тјѐрује̄м се, v. r. [im]pf. (југоз.) 1) anfahren, invehor. — 2) einander überbieten (bei der Licitation), quo licente contra liceri.

на̀ткати, на̀че̄м (на̀тка̑м), v. pf. eine Menge weben, texendo paro.

на̀ткачити, чи̑м, v. pf. као надмудрити, übertreffen, supero.

наткрѝва̑ње, n. das Zudecken, contectio.

наткрѝвати, на̀ткри̑ва̑м, v. impf. von oben zudecken, desuper contego.

на̀ткрити, на̀ткрије̄м, v. pf. von oben zudecken, contego desuper.

наткучѝва̑ње, n. das darüber Beugen, inclinatio.

наткучѝвати се, ку̏чује̄м се, v. r. impf. sich darüber beugen, inclinare se desuper. [vide наклањати се]. cf. надносити се.

натку́чити се, на̀тку̑чи̑м се, v. r. pf. н. п. над рупу, над бунар, sich darüber beugen, desuper se inclinare. cf. [vide] наднијети се.

на̀тмурити се, (натму́рити се), на̀тмури̑м (на̀тму̑ри̑м) се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а м р ш т и т и с е] намргодити се: *Натмурио се* као да су му краве посале.

на̀тмушити се, ши̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а м р ш т и т и с е] натмурити се.

на̀тнути, на̏тне̄м, (на̀тнух, на̏тну и на̀ткох, на̀че) v. pf. vide [н а т а ћ и] натакнути.

натòварити, рӣм, v. pf. beladen, onero. [cf. накрцати, укрцати].
[**натоварити се**, v. r. pf. sich beladen, oneror; *види* s. v. набалати се.]
натòпити, нàтопӣм, v. pf. 1) in Menge schmelzen, liquo. — 2) tränken, imbuo liquore, н. п. крпу лојем, кришку хљеба у масти.
натопр̀чити се, тòпр̀чӣм се, v. r. pf. anlaufen, incurro: Ко трчи, он *се натопрчи.*
натòрити, нàторӣм, r. pf. anmisten, stercus facio (vom Vieh). cf. тор.
нàтоскати, кâм, v. pf. коња у таљиге, zurückstoßen, retrudo.
натòчити, нàточӣм, v. pf. einschenken, infundo.
натпéвâње, n. (ист.) vide натпијевање.
1. **натпéвати**, нàтпевâм, (ист.) vide натпијевати.
2. **нàтпевати**, вâм, (ист.) vide натпјевати.
натпéвати се, нàтпевâм се, (ист.) vide натпијевати се.
натпѝвâње, n. (зап.) vide натпијевање.
1. **натпѝвати**, нàтпӣвâм, (зап.) vide натпијевати.
2. **нàтпивати**, вâм, (зап.) vide натпјевати.
натпѝвати се, нàтпӣвâм се (зап.) vide натпијевати се.
натпѝјâње, n. die Trinkwette oder der Sieg im Trinken, sponsio aut victoria bibendi.
натпѝјати, нàтпӣјâм, v. impf. zu Schanden trinken, vinco bibendo.
натпѝјати се, нàтпӣјâм се, v. r. impf. eine Trinkwette eingehen, contendo bibendo.
натпијèвâње, n. (југ.) die Singwette, und der Sieg im Singen, sponsio aut victoria cantus.
натпијèвати, нàтпијевâм, v. impf. (југ.) im Singen übertreffen, vinco cantu.
натпијèвати се, нàтпијевâм се, v. r. impf. [југ.] eine Singwette eingehen, contendo cantu.
нàтпис, m. die Aufschrift, inscriptio.
натпѝсати, нàтпӣшêм, v. pf. 1) darauf schreiben, inscribo. — 2) im Schreiben übertreffen, scribendo vinco.
натписѝвâње, n. 1) das Darüberschreiben, inscriptio. — 2) die Schreibewette oder der Sieg im Schreiben, sponsio aut victoria scripturae.
натписѝвати, пѝсујêм, v. impf. 1) überschreiben, inscribo. — 2) im Schreiben übertreffen, vinco scriptura.
натписѝвати се, пѝсујêм се, v. r. impf. eine Schreibewette eingehen, certo scriptura.
нàтпити, нàтпијêм, v. pf. zu Schanden trinken, vinco bibendo.
нàтпјевати, вâм, v. pf. (југ.) übersingen, cantu vinco.
натпрéдâње, n. die Spinnwette und der Sieg im Spinnen, sponsio aut victoria nendi.
натпрéдати, нàтпредâм, v. impf. im Spinnen übertreffen, nendo vinco.
натпрéдати се, нàтпредâм се, v. r. impf. eine Spinnwette eingehen, contendo nendo.
нàтпрести, натпрéдêм, v. pf. im Spinnen übertreffen, nendo vinco: Која уме све *натпрести* преље —
натприповéдати, пòвêдâм, (ист.) } v. pf. im
натприповѝдати, пòвӣдâм, (зап.) } Erzählen
натприповијèдати, пòвиједâм, (југ.) } übertreffen, vinco narratione. [cf. натпричати].
натпрѝчати, нàтпрӣчâм, vide натприповиједати.
нàтра, f. 1) vide разбој 1. — 2) оно што жене у један пут поврате с горњега вратила (откала сам једну натру, или двије).
нàтрâг, (на траг) zurück, retrorsum [cf. назад (назада) 1, насе, узнатраге, уназад, унатраг]: отишао *натраг; натраг!*
нàтрага, f. (у Ц. г.) der Anwuchs, suboles: Боља је истрага, него рђава *натрага.*
нàтрагати се, гâмо се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide народити се.
натрàгођа, m. der rückwärts geht, retromeator (de cancro) [vide рак]: Курвин *натрагођа* —
нàтрапати, пâм, v. pf. vide набасати, нагазити[1].
натрàшкê, rücklings, retrorsum, rückwärts, retrorsum [cf. нагуске, назадачке]: Иде му посао *натрашке,* retrograde.
нàтргати, гâм, v. pf. in Menge pflücken, decerpo.
нàтренӣк, m. добро *натрвен* и чврст сомун (у Србији и у Босни по варошима), eine Art dichtes Brot, panis genus. cf. боцман.
натресѝвати, трèсујêм, v. impf. [v. натрести]: Бијелијем зубом *натресује* —
натрéсти, трéсêм, v. pf. in Menge herabschütteln, decutio, н. п. шљива, ораха.
нàтрица, f. dim. v. натра.
натркѝвâње, n. das Anlaufen, incursio. [cf. натрчавање 3].
натркѝвати, тр̀кујêм, v. impf. anfallen, incurro, [vide] наваљивати[3], cf. нападати: *Натркује* као зима на гола Турчина.
натр̀кушица, f. vide налетица.
1. **натр̀љати**, нàтр̀љâм, v. pf. reiben, anreiben, affrico.
2. **натр̀љати**, љâм, v. pf. vide [нагазити1] набасати.
натрòљати, нàтрòљâм, v. pf. н. п. пун тур, onomatop. (scherzhaft) cum strepitu concaco.
натрòшити, нàтрошӣм, v. pf. 1) bröckeln, intero, н. п. натроши мало хљеба у млијеко. cf. надробити. — 2) genug tränken, potu satiare, cf. натрошити се[2]: Донеси ми јоште мало вина,| Да *натрошим* себе и Шарина —
натрòшити се, нàтрошӣм се, v. r. pf. чега, 1) genug verschwenden, satis dissipasse. — 2) вина, sich satt trinken, satis bibisse [cf. натрошити 2]: Када су *се натрошили* вина —
натр̀пати, пâм, v. pf. anhäufen, accumulo.
нàтрти, нàтрêм, (нàтрх, нàтр, нàтр̂о, нàтрла) v. pf. in Menge anreiben, scindo, н. п. роткве. Натрти коме рена под нос. — 2) н. п. погачу, кад се мијеси, zusammen kneten, condepso, subigo.
натр̀ћити се, нàтр̀ћӣм се, v. [r.] pf. vide нагузити се.

натру́нити, на̀тру̑ни̑м, v. pf. 1) Splitter hineinwerfen (z. B. ins Wasser), assulis turbo. [cf. нарушити 2]. — 2) коме, т. ј. учинити што неповољно: И цару је *натрунио* око —

на̀труо, рула, ло, angefault, subputridus.

натрча́вање, n. 1) das Anlaufen, incursio. — 2) Uebereilen, praecipitatio. — 3) vide натркивање.

натрча́вати, тр̀ча̑ва̑м, v. impf. 1) anlaufen, incurro. — 2) sich übereilen, praecipito. — 3) vide [н а в а љ и в а т и 3] натркивати.

натр̀чати, чи̑м, v. pf. 1) anlaufen, incurro, н. п. на јаму, на мене. — 2) sich übereilen, praecipito. — 3) im Laufen übertreffen, currendo supero: Он *натрча* три стотин' Маџара —

на̀трч на прч, (одговорно Циганин, или Циганка, кад су га питали, како ће му надјести име дјетету).

натужи́вање, n. das Drängen (zur Nothdurft), necessitas.

натужи́вати, ту̏жује̑, v. impf. drängen (zur Nothdurft), urgeo. [vide наваљивати 6].

нату́жити, жи̑, v. pf. коме, drängen, urgeo (zur Nothdurft). cf. [vide] навалити [6].

на̀тукнути, не̑м, v. pf. коме што, као наговијестити, гукнути, andeuten, indico.

натупијерка, f. (у Дубр.) некакво дрво и род с њега, eine Art Baum und Frucht davon, arboris genus [prunus armeniaca L.?].

на̀тура, f. das Naturell, indoles: рђаве натуре човјек. cf. [vide] ћуд [1].

нату́рање, n. vide набацивање.

нату́рати, на̀ту̑ра̑м, 1) v. impf. vide набацивати. — 2) v. pf. vide набацати.

на̀турити, ри̑м, v. pf. vide наметнути.

на̀турити се, ри̑м се, v. r. pf. sich daran machen, accingi [vide наметнути се]: Одатле *се натури* хаџија — Пак *се* на њу просци *натурише* —

на̀туткати, ка̑м, [v. pf.] vide надршкати.

нату́ћи, ту́че̑м, v. pf. 1) in Menge stoßen, schlagen, macto, contundo. — 2) н. п. капу на главу, fest anmachen, figo. — 3) mit Mühe herausbringen (etwas schlecht geschriebenes), extundo: једва сам натукао. — 4) натучен је н. п. приповиједака, т. ј. пун.

нату́ћи се, ту́че̑м се, v. r. pf. [1)] sich voll anfressen, impleo ventrem [vide најести се]: Привуци се, па *се натуци*. — 2) кога, sich satt einen schlagen, contundere: гдје га се не натукох!

на̀туцак, цка, m. (у Сријему) тврдо јаје којијем се друга јаја разбијају (о ускрсу). cf. тучак [2].

нату́цање, n. das Herausbringen, extricatio.

нату́цати, на̀ту̑ца̑м, v. impf. 1) mit Mühe herausbringen (z. B. etwas Geschriebenes), vix eruo. — 2) н. п. натуца Њемачки помало, gebrochen sprechen.

на̀туштити се, ти̑м се, v. r. pf. vide насуморити се: натуштило се (mit und ohne, вријеме). cf. стуштити се.

на̀тфатити, ти̑м, vide натхватити: Сав му Нови кула *натфатила* —

на̀тхватити [надватити, натфатити], ти̑м, v. pf. übersteigen, supero. cf. [vide] надвисити.

на̀ћање, n. vide поћивање.

на̀ћати, на̀ћа̑м, vide поћивати: Зна Кадрија ђе *наћа* галија —

на̀ћве, наћа́ва̑, (cf. [млаћве,] навће) f. pl. 1) der Brottrog, Backtrog, alveus panarius: Попише нам из бачава пиво, Поједоше из *наћава* мливо — 2) (у Дубр.) свако корито (наћве од круха; што се перу кошуље, и т. д.).

на̀ћвенице, f. pl. das Gestell eines Brottroges, sponda alvei panarii. [vide ногачи]. cf. ногари.

на̀ћвице, f. pl. 1) dim. v. наћве. — 2) (у Сријему) половина обла расцијепљена дрвета, по коме су издубене долине, у које се меће хљеб кад се размјешује, и на коме се послије у пећ носи (у Биограду: п и п о к о т).

наће̏рати, ра̑м, (југ.) vide натјерати.

наће̏рати се, ра̑м се, (југ.) vide натјерати се.

наћери́вање, n. (југ.) vide натјеривање.

наћери́вати, ће̏рује̑м, (југ.) vide натјеривати.

наћери́вати се, ће̏рује̑м се, (југ.) vide натјеривати се.

на̏ћи, на̑ђе̑м, (на́ђох, на̀шао, на̀шла) v. pf. [cf. најти] 1) finden, invenio. — 2) (по југоз. кр.) нађе снијег, киша, роса, т. ј. паде (из неба на земљу), schneien, regnen, cadere: Из облака тија роса *нађе* — Бјеше ведро па се наоблачи, Из облака тија киша *нађе*, *Нађе* киша љетна поросица — 2) treffen, offendo, [vide десити] cf. задесити: *Нашла* га биједа на суху путу; Већ ево ме тешка болест *нашла* —

на̏ћи се, на̑ђе̑м се, v. r. pf. 1) sich finden, sum: нашао се у чуду; Смиљанићу! дома дер *се нађи* — 2) нашло се дијете, zur Welt kommen, nasci: У мог сина слијепца Гргура, У њега *се* мушко чедо *нађе* — 3) ти си се нашао то да учиниш, hervortreten, existo.

наћо̀рдисати[*], дишем, v. pf. mit Säbel versehen, gladio instruere: Оружани и *наћордисани* —

наћу́лити, на̀ћу̑ли̑м, v. pf. т. ј. уши, spitzen, arrigo.

на̀удити, ди̑м, v. pf. Böses zufügen, malo afficio.

нау̏зети се, на̀узме̑м се, v. r. pf. н. п. зиме, т. ј. врло озепсти, erfrieren, frigesco.

нау̏зимати, ма̑м (мље̑м), v. pf. in Menge nehmen, sumo.

на̀узна̑к, на̀узна̑ко, на̀узначице̑, rücklings, auf den Rücken, supinus: наопако и *наузнако!*

на̀ук, m. / **на̀ука,** f. 1) die Lehre, der Unterricht, disciplina. — 2) то је наука, das ist (nicht natürliches Bedürfniß, sondern) Angewohnheit, consuetudo, assuetudo.

на̀уман, мна, мно, vide [н а м ј е р а н] након.

на̀умити, ми̑м, v. pf. ſich vornehmen, decerno. [cf. накастити, намислити, намјерити 1, смјерити 1].

на̏упр̑т, (на упрт) н. п. носити што, т. ј. свезавши и упртивши на леђа.

на̀усница,) f. der keimende Schnurrbart, lanugo in
на̀устница,) labio superiori: тек му се тргла *наусница*; Гарила га мрка *наусница* —

на̀устице̑, adv. mündlich, viva voce [cf. уствено]: Ситно пише сиђана фермана,| Па још слуги *наустице* каже —

на̀учан, чна, чно, (у Дубр.) gelehrt, doctus.

нау̀чити, на̀учи̑м, v. pf. 1) lehren, doceo: научио га писати. — 2) lernen, disco: научио књигу; научио писати.

нау̀чити се, на̀учи̑м се, v. r. pf. 1) lernen, addisco. — 2) ſich gewöhnen, assuesco. [vide навадити се].

на́фа,* f. потрбушина од лисичје коже (код ћурчија), die Bauchſeite eines Fuchsbalgs, pellis vulpinae pars quae ventrem tegebat.

нафа̀ка,* f. оно што је човјеку одређено да поједе на овоме свијету. Кад болестан човјек дуго живи, рече се: „прибира (или купи) своју нафаку;" Ни је срећа ни *нафака* стара —

на́фатати, та̑м, vide **нахватати.**

на́фатати се, та̑м се, vide **нахватати се.**

на̀хватати [наватати, нафатати], та̑м, v. pf. genug fangen, satis capere, н. п. рака.

на̀хватати [наватати, нафатати] **се,** та̑м се, v. r. pf. 1) н. п. нахватала се чађ на вериге, ſich anſetzen, adhaeresco. — 2) ſich ſatt fangen, satis cepisse.

нахе́рити се, на̀хе̑ри̑м се, [наерити се] v. r. pf. накривити се на једну страну, ſich ſchief beugen, obliquor.

на̀хе̑ро [наеро],) ſchief, oblique, cf. [vide] на-
нахѐрце̑ [наерце],) криво: Што носи перо *нахеро* —

на́хија [нација],* f. Gebiet, territorium, ager, ditio.

на́хи̑јнски,)
на́хи̑јски [нанјски],) ка̑, ко̑, der нахија, agri.

нахиљи̏ва̑ње [наиљивање], n. das Schauen mit einem halbblinden Auge, visus oculi semicoeci.

нахиљи̏вати, хи̏љује̑м, [наиљивати] v. impf. halbblind ſein, semicoecus sum: На лијеву ногу нахрамује,| А на десно око *нахиљује* —

на̀хлада, f. (у Боци) vide назеб.

[**нахладити се,** ди̑м се, v. r. pf. vide назепсти.]

на̀ход [наод], m. (ст.) (der Fund) [vide находник]. Пјевају како је некакав игуман поранио на Дунав на воду да се умије, па нашао под обалом мало дијете у сандуку, те га донио у намастир и надио му име *Наход Симеун*: Лијепо му име нађенуо,| Нађенуо: *Наход* Симеуне —

нахо̀дати [наодати] **се,** на̀хо̄да̑м [наодам] се, v. r. pf. ſich ſatt gehen, ambulando fatigor.

нахо̀дити, на̀ходи̑м, [наодити] v. impf. 1) finden, invenio. [vide налазити 1]. — 2) (по југоз. кр.) mit und ohne дажд oder снијег, oder вријеме, regnen, ſchneien, pluere, ningere [cf. налазити 3]: Што више грми мање дажда *находи.*

нахо̀дити се, на̀ходи̑м се, [наодити се] v. r. [im]pf. ſich befinden, reperio, sum.

на́ходни̑к [наодник], m. (ст.) der Findling, infans expositus et ab alio sublatus, cf. наход [наод]: Симеуне, један *находниче* —

нахо̀ђе̑ње [наођење], n. 1) das Finden, inventio. cf. [vide] налажење [1]. — 2) das Regnen, Schneien, pluvia, nives. [cf. налажење 3].

нахрами̏ва̑ње [нарамивање], n. das (ein wenig) Hinken, claudicatio.

нахрами̏вати, хра̀мује̑м, [нарамивати] v. impf. ein wenig hinken, claudico: На лијеву ногу *нахрамује,*| А на десно око нахиљује —

нахра́нити, на̀хра̑ни̑м, [наранити] v. pf. füttern, pasco, nutrio. [cf. 1 напитати 2].

на́хра̑нка [наранка],) f. (у Сријему) дје-
на́хра̑нкиња [наранкиња],) војка која се узме под своје, das Ziehtmädchen, die Ziehtochter, puella educata in domo mea. cf. [vide] храњеница.

на̀хуморити се, ри̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) finſter werden, obnubilor. cf. [vide] насуморити се.

На̏ци, На̏ка̑, m. pl. cf. Нак: Те је шаље у *Наке* крваве,| На Турчина Накић-Ибрахима —

нацма́кати, на̀цма̄ка̑м, v. pf. ſtark ſchmieren (z. B. das Haar).

нацрѐпати, на̀црепље̑м (нацрѐпа̑м), v. pf. (у Дубр.) vide нацрпсти.

нацр̏псти, цр̏пе̑м, v. pf. in Menge ſchöpfen, satis haurio. [cf. нацрепати].

нача̏стити се, на̀части̑м се, v. r. pf. ſich ſatt ſchmauſen, satis epulatum esse: *Начастимо* сваке ђаконије —

на̀чекати се, ка̑м се, v. r. pf. ſich ſatt warten, satis expectasse.

на̀челни̑к, m. (у Ц. г.) der Vorſteher, antistes.

начѐстити, *на̀чести̑м, v. pf. (у Сријему) виноград, посадити лозе мјесто онијех које су се осушиле.*

начетвероно̀жити се, ро̀но̄жи̑м се, v. r. pf. auf alle Viere ſich ſtellen, quadrupedem se sistere.

[**начетвороножити се,** роножим се, vide начетвероножити се; *види* s. v. ћу̏лање.]

на̀че̑ти, на̀чне̑м, v. pf. anſchneiden (Brot), incido, anzapfen (Wein), aperio (beides öſterr. angänzen), delibo. [cf. окрњати 2, окрнути]. У нас се каже и за остале многе ствари, н. п. начео капу с купусом, чабрицу са сиром или скорупом, карлицу с млијеком, тако и сланину, и т. д.

на̀четити се, ти̑мо се, v. r. impf. ſich drängen zu etwas, concurro (ad videndum quid): Сви *се* Турци онђе *начетили,*| Те гледају светитеља Саву —

начѐчити се, нȁчѐчӣм се, v. r. pf. ſich herbeidrängen, concurro.
начѐшљати, нȁчешљам, v. pf. н. п. вуне, перја, in Menge anzupfen, vellicando paro.
начешћӣвати, *начѐшћујем, v. impf.* [v. начести́ти].
нȁчин, m. 1) die Art und Weiſe, ratio: Залуду је зачина кад није *начина*. — 2) (у горњ. прим.): Што сам јадна дочекала| Да ја чиним *начин* сину своме — Да ти *начин* учинимо,| И мртва те наљубимо —
начи́нити, нȁчинӣм, v. pf. machen, facio. [vide саградити].
начи́нити се, нȁчинӣм се, v. r. pf. ſich zu etwas machen, ſich ſtellen, simulo. [cf. направити се].
1. **нȁчињање**, n. das Angänzen, delibatio.
2. **начи́њање**, n. das Machen, factio.
1. **нȁчињати**, њем, v. impf. angänzen, delibo.
2. **начи́њати**, нȁчӣњам, v. impf. machen, facio: Ону шаље а трећу *начиња* —
нȁчичкати, кам, v. pf. dicht neben einander ſtellen, confercio, н. п. топове по бедему, или бедем топовима.
нȁчкати, кам, v. pf. anſtopfen, farcio, obturo, н. п. памука у каку пукотину.
начу́вати, нȁчӯвам, v. pf. verſparen, reservo: Ако не *начува*, не натече.
нȁчудити се, дим се, v. r. pf. ſich genug wundern, satis miror.
начу́пати, пам, v. pf. anpflücken, satis decerpo.
нȁчути, чујем, v. pf. etwas hören, Wind bekommen, inaudio.
начу́чати се, чим се, v. r. pf. lange hocken, satis conquexisse: Ако сам *се начучала*, а оно сам ручала.
нȁџагбаба, f. eine böſe Frau die gerne zankt, uxor rixosa.
нȁџак,* m. Art Keule, clavae genus. Наџак је с једне стране као мала сјекирица, а с друге стране има дугачке уши.
нȁш, ша, ше, unſer, noster.
нȁшалити се, лим се, v. r. pf. 1) ein wenig ſcherzen, subjocor: Сад су људи свакојаке ћуди,| Сад *се* није ни *нашалит'* с миром — 2) ſich ſatt ſcherzen, satis jocatum esse.
нашѐтати се, нȁшетам (нȁшећем) се, v. r. pf. ſich anſpazieren, satis ambulasse.
нȁшибати, бам, v. pf. ein wenig mit Ruthen ſtreichen, virgis tento.
наши́вање, n. das Annähen, adsutio.
наши́вати, нȁшӣвам, v. impf. annähen, adsuo.
нȁшинац, нȁшӣнца, m. der Unſrige, nostras.
нȁшӣнка, f. die Unſrige, nostras.
нȁшински, vide нашки.
нȁшӣнство, n. das Unſrige, quod nostrum est.
нȁшити, нȁшијем, v. pf. 1) annähen, adsuo. — 2) annähen (in Menge), suendo paro.
нȁшӣш, нашӣша, m. у овој пословици: *Нашишу* по пунишу, а туђишу по поњишу.
нȁшки, in unſerer Sprache (q. d. unſriſch), nostra lingua. [cf. нашински].
нашкрбити, нȁшкрбӣм, v. pf. anſchaffen, comparo.
нȁшљедак, нȁшљетка, m. (у Боци) Erbſchaft, hereditas. [vide нашљедство].
нашљедни́к [насљедник], m. [јуж.] der Erbe, heres.
нȁшљедовање [насљедовање], n. [јуж.] das Beſtreben, cura.
нȁшљедовати [насљедовати], дујем, v. impf. [јуж.] чему, коме, nachgehen, ſich beſtreben, curo: кад сам се назвао црквени начелник, ваља ми цркви *нашљедовати*.
нȁшљедство [насљедство], m. [јуж.] die Erbſchaft, hereditas. [cf. нашљедак].
нашо̀земскӣ, кā, кō, von unſerem Lande, nostrae terrae.
нȁштāмпати, пам, v. pf. drucken, excudo (prelo).
нȁште срца, auf den nüchternen Magen, jejunus. [cf. наташте; таштина 2, ташће].
нȁштина, f. der Zuſtand, da man noch nichts gegeſſen noch getrunken hat, jejunitas.
не, 1) nicht [nein], non; [cf. јок, није 1, аја, ајбо, хаир (аир) 2. — 2] nicht, ne: *не* дирај у то; *не* на дијете; *не* дође и т. д. — 3) in der Zuſammenſetzung un-, in-, z. B. неопран, некухан, неслан, и т. д. — 4) н. п. гледај *не* ћеш ли га наћи, oder *не* би ли га нашао, man wünſcht es. — 5) ſtatt нас, uns, nos: Оба ће *не* у одају наћи —
неа̀тан, тна, тно, nachläſſig (unachtſam), negligens.
неа̀тōст, неа̀тости, f. Nachläßigkeit, negligentia. cf. [vide] немар.
небѐса, небѐсā, n. pl. vide небо: Нек нам даде кључе од *небеса*,| Да затворим седмера *небеса* — По три коња у *небеса* скаче —
нѐбескӣ, кā, кō, / **нѐбеснӣ**, нā, нō, \ himmliſch, coelestis.
нѐбесница, f. die Himmliſche, coelestis: Дарив'о вас цар небески| И царица *небесница* —
нѐбо, n. (pl. небѐса) 1) der Himmel, coelum: на небу, im Himmel; на небо, in den Himmel. — 2) der Himmel (Baldachin, Thronhimmel), coelum. — 3) der Gaumen, palatum. cf. непце.
нѐбог, а, о, (у Хрв.) vide [сиромашан] убог.
нѐбојāзан, зна, зно, z. B. дијете, ein Kind, das ſich nicht vor den Drohungen fürchtet, infans nil curans minas parentum.
нѐбо̀јша, m. 1) einer, der vorgibt, nicht zu fürchten, der Furchtloſe, qui nil timere se simulat: *Небојшу* најприје пси уједу. — 2) Небојша кула у Биограду: Дмитар узе доњи крај од града| И *Небојшу* на Дунаву кулу —
нѐборе, у Црној гори и по околини говори се у говору, као *заиста, богме*, н. п. ој море *неборе*! Умије, *неборе*, и Латинску, те да знаш како (рекао полажа кад је лажа казао за некога да умије књигу).
нѐбрат, m. Unbruder, nonfrater.

нѐбраћа, f. die Unbrüder, nonfratres: А камо ве, *небраћо* Пипери —

нѐбрига, m. Hans ohne Sorge, homo nihil curans. [vide немариш].

нѐбрнјеме, нѐбремена, n. (у Боци и у Ц. г.) vide невријеме.

нѐбројенӣ, нā, нō, н. п. небројено благо, unzählbar, innumerabilis. [cf. неизбројени].

нѐбух, m. in der Redensart: из нѐбуха, т. j. изненада (н. п. кад ко удари на кога), plötzlich, subito. cf. изнебуха.

нѐбуча, f. (у Боци) vide сестричина.

нѐбушица, f. in der Redensart: из небушице, т. j. изненада, vide небух. [cf. изнебушице].

нѐва, f. 1) hyp. v. невјеста: Млада *нева* воду нела,| Над воду се надводила — 2) cf. [vide] златоје

невàљалац, љāлца, m. ein nichts würdiger Mensch, homo nequam.

невàљалица, f. ein nichtswürdiges Frauenzimmer, femina nequam.

невàљáлство, n. / **невàљáлштина**, f. } die Nichtswürdigkeit, nequitia.

невàљао, љала, љало, nichtsnütze, schlecht, inutilis [cf. калп]: неваљао човјек.

нѐвен, m. die Todtenblume, calendula officinalis Linn. [cf. жутељи]: *Невен* вене у градини,| Ја га немам каде брати — И *невена* да му срце вене —

нѐвенов, а, о, н. п. лист, von der calendula officinalis Linn.

нѐвера, f. (ист.) vide невјера.

нѐверан, (нѐвêран) рна, рно, (ист.) vide невјеран.

невѐрија, f. (ист.) vide невјерија: Од Маџарске млоге *неверије* —

нѐверник, m. (ист.) vide невјерник.

нѐверница, f. (ист.) vide невјерница.

нѐверњāк, m. (ист.) vide невјерњак.

нѐвесео, села, село, unfroh, traurig, moestus.

невѐсиљ, m. (у Боци) некаква трава од које се метле граде, eine Art Pflanze, herba quaedam.

Невѐсиње, n. 1) поље у Херцеговини. — 2) село у том пољу: Књигу пише беже Љубовићу,| У лијепу селу *Невесињу* —

невѐсињскӣ, кā, кō, von Невесиње.

нѐвеста, f. (ист.) vide невјеста.

нѐвестачкӣ, кā, кō, (ист.) vide невјестачки.

нѐвестин, а, о, (ист.) vide невјестин.

нѐвестинскӣ, кā, кō, (ист.) vide невјестински.

нѐвестица, f. dim. v. невеста.

нѐвешт, а, о, (ист.) vide невјешт.

нѐвӣд, m. 1) отишао невидом, т. j. не зна се куда, пропао, er ist verschwunden, evanuit. — 2) (у Ц. г.) некаке мале крилате бубице, које само кољу, а *не виде се*.

невидиш, *m.* in der Redensart: *од невидиша*.

нѐвидовнӣ, нā, нō, н. п. биједа, wovon man nicht einmal etwas gesehen, unvorhergesehen, invisus, non visus, improvisus: сачувај ме, Боже, биједе *невидовне*! —

нѐвиђелица, f. [vide] тмуша, das Dunkel, tenebrae: не може се ноћас ићи, *невиђелица* је.

нѐвиђен, а, о, von unbedeutendem Ansehen, non conspicuus [vide негледан], н. п. *невиђен* човјек, а тако што може свршити.

нѐвиђенӣ, нā, нō, noch nie gesehen, non visus: Да видите чудо *невиђено*| Б'јел Вилиндар усред горе Свете —

нѐвира, f. (зап.) vide невјера.

нѐвиран (нѐвӣран), рна, рно, (зап.) vide невјеран.

невѝрија, f. coll. [зап.] vide невјерија.

нѐвирнӣк, m. (зап.) vide невјерник.

нѐвирница, f. (зап.) vide невјерница.

нѐвирњāк, m. (зап.) vide невјерњак.

нѐвиста, f. (зап.) vide невјеста.

нѐвистачкӣ, кā, кō, (зап.) vide невјестачки.

нѐвистин, а, о, (зап.) vide невјестин.

нѐвистинскӣ, кā, кō, (зап.) vide невјестински.

нѐвистица, f. (зап.) vide невјестица.

нѐвишт, а, о, (зап.) vide невјешт.

нѐвјера, f. (југ.) 1) die Treulosigkeit, perfidia: *Невјере* ти учинити не ћу — 2) der (die) Treulose, perfida, perfidus: *Невјера* ти уз кољено сједи —

нѐвјеран, (нѐвјêран) рна, рно, [југ.] treulos, perfidus.

невјѐрија, f. coll. [југ.] die Ungläubigen, infideles: Иде л' отуд многа *невјерија* —

нѐвјернӣк, m. (југ.) 1) der Treulose, perfidus. — 2) der Ungläubige, infidelis, cf. невјерњак: Крајишнике Турке *невјернике*,| Који драгог Бога не познају,| Не имају ни вјере ни душе —

нѐвјерница, f. (југ.) die Treulose, perfida.

нѐвјерњāк, m. vide невјерник [2]: А не видиш Турке *невјерњаке* —

нѐвјеста, f. (југ.) 1) vide млáда: На стидноћу као и *невјеста* — 2) (по југоз. кр.) братова жена, а и синовља, cf. снаха [1 и 2]: *Водила* сам невјесту,| Не би л' рано ранила —

нѐвјестачкӣ, чкā, чкō, vide невјестински.

нѐвјестин, а, о, (југ.) der невјеста, sponsae.

нѐвјестинскӣ, кā, кō, (југ.) Braut-, bräutlich, nuptialis [cf. невјестачки]: Па с ње скида руо ђевојачко,| На њу меће руо *невјестинско* —

нѐвјестица, f. 1) dim. v. невјеста. — 2) (у Ц. г.) vide ласица.

нѐвјешт, а, о, (југ.) 1) der es nicht versteht, unwissend, imperitus: Од *невјешта* и гора плаче. — 2) чинити се чему и *невјешт*, als wenn man nicht wüßte.

невòвāње, n. das Brautsein, status sponsae.

невòвати, нѐвујêм, v. impf. Braut sein, nubo, sponsa sum: Млого девовала, мало *невовала* —

нѐвојка, f. (ст.) als ein Schimpfwort für војка (воћка): Наранчо, војко, *невојко*! —

нѐвоља, f. die Noth, angustia. [cf. нужда].

нѐвољан, љна, љно, bedrängt, sollicitus, anxius.
нѐвољнӣк, m. који је у невољи, der Bedrängte, Unglückliche, homo sollicitus, miser: Добро дође, сужањ *невољниче* — Даруј мене сужња *невољника* —
нѐвољница, f. die Bedrängte, Unglückliche, mulier sollicita, misera.
нѐврат, m. eine Art viereckigen Schiffs das nur stromabwärts gleitet, navigium quadratum secundo flumine labens.
нѐвреме, (ист.) | **нѐвријеме**, (југ.) | **нѐвриме**, (зап.) } n. Unzeit, parum in tempore [cf. небријеме]: дошао у *невријеме*.
нѐга, f. [ист.] die Pflege, cura, cf. њега: Ој Милошу, *него* материна —
нѐгве (cf. његве), f. pl. (у Босни) vide путо: Чини ми се, *негве* су ми на ногу —
нѐгда, einst, olim. [cf. некад, некада, нигда 2, његда].
нѐгдашњӣ, њâ, њê, einstmalig, ehemalig, pristinus. [cf. некадашњи].
нѐгде, (ист.) | **нѐгди**, (зап.) | **нѐгдје**, (југоз.) | **нѐђе** [неђе], (југ.) } 1) (у Сријему) an einem unbestimmten Ort, alicubi. — 2) (у времену) beiläufig, circa: *негдје* око божића.
нѐглеђ, m. Nachlässigkeit, incuria: Многи ти ту од *неглеђа* лежи (казао Циганин идући поред гробља).
нѐгледан, дна, дно, (у Ц. г.) [cf.] невиђен, неугледан (није на очима), von keinem Ansehen, non conspicuus: Ала море *негледна* јунака —
нѐгледуша, н. п. пазарити, (у Сријему) т. ј. промијенити с ким једну ствар за другу не *гледајући*, ohne anzusehen, quin videas. cf. ћорпазар.
нѐго, [cf. 1 но, ного] 1) sondern, verum: није тако, *него* овако. cf. [vide] већ [2]. — 2) als, quam: волим то *него* ово; боље је тако *него* овако. [cf. неголи. — 3) vide осим].
Нѐговâн, m. Mannsname, nomen viri.
нѐговâње, n. [ист.] das Pflegen, cultus. [cf. његовање].
нѐговати, гујêм, v. impf. [ист.] pflegen, curo. [cf. његовати; vide гајити].
Нѐгода, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.
нѐголи (него ли), vide него [2].
него не! (у Дубр.) дакако, freilich, utique.
Нѐготӣн, m. Stadt an zwei Stunden von der Donau, und eben so weit vom Timok. За времена Карађорђијева у Неготину је био мали градић са неколике куле, који је зидао Пасманџија.
Неготӣнац, нца, m. Einer von Неготин.
Неготӣнка, f. Eine von Неготин.
неготинскӣ (Нѐготӣнскӣ), кâ, кô, von Неготин.
Нѐгош, | **Нѐгуш**, } m. Mannsname, nomen viri. cf. Његуш.
Нѐда, f. Frauenname, nomen feminae.
нѐдâрца, n. pl. dim. v. недра.

нѐдаћа, f. (als Scheltwort) Ungerathener! malus eventus: иди, *недаћо* једна!
нѐдаша, m. der Nichtgeber, qui non dat: Сваки даша добар даша, а *недаша* ђидибаша.
нѐдело, n. vide недјело.
нѐдеља, f. (ист.) vide недјеља.
недѐљак, љка, (ист.) vide недјељак.
нѐдељица, f. (ист.) vide недјељица.
Нѐдêљка, f. (ист.) vide Недјељка.
Нѐдêљко, m. (ист.) vide Недјељко.
нѐдељнӣ, нâ, нô, (ист.) vide недјељни.
Нѐдијељко, m. (ст.) vide Недјељко: Па призива стара *Недијељка* —
нѐдиља, f. (зап.) vide недјеља.
недѝљак, љка, m. (зап.) vide недјељак.
нѐдиљица, f. dim. v. недиља.
Нѐдӣљка, f. (зап.) vide Недјељка.
Нѐдӣљко, m. (зап.) vide Недјељко.
нѐдиљнӣ, нâ, нô, (зап.) vide недјељни.
[**недјело**, n. (југоз.) Unthat, maleficium; *види* s. v. недело.]
нѐдјеља, f. (pl. gen. нѐдјêљâ) (југоз.) 1) der Sonntag, dies dominicus, dies solis: У *недјељу* која прва дође — Од *неђеље* једне те до друге — Свака се недјеља зове *света недјеља*, а пошто се мјесец мијени прва се недјеља зове *млада недјеља*, у коју жене много којешта врачају и иду на различне изворе те се купају; недјеља пак прва по Илијну дне зове се (у Боци) *царица недјеља над дванаест недјеља*. У народу се нашему мисли да је недјеља некака света жена, као што се и говори: *света Петка недјељина мајка*, а и на иконама се налазе гдјешто ове обадвије. — 2) die Zeit von einem Sonntag zum andern, die Woche (in der Zeitrechnung mit und ohne да́на̂), hebdomas, septimana: ове недјеље; друге недјеље; већ је прошла недјеља дана; до двије недјеље дана. [cf. седмица 2].
недјѐљак, љка, m. dim. v. недјеља [2], die Woche, hebdomas: недјељак дана.
нѐдјељица, f. dim. v. недјеља.
Нѐдјêљка, f. (југоз.) Frauenname, nomen feminae.
Нѐдјêљко, m. (југоз.) Mannsname, nomen viri. cf. Недијељко.
нѐдјељнӣ, нâ, нô, (југоз.) 1) sonntäglich, diei dominici. — 2) der Woche, hebdomadis.
недо̀ђија, f. (komisch) das Land Nimmerkommen, terra unde negant rediri [cf. недођин]: отишао у *недођију*; нек иде у *недођију*!
недо̀ђӣн, недођѝна, m. (komisch) Stadt Nimmerkommen, urbs unde negant rediri. cf. недођија.
недо̀зрео, рела, рело, unreif, immaturus.
недоку̀чљив, а, о, unerreichbar, quod prehendi non potest.
недо̀ношче, чета, n. н. п. дијете, теле, nicht zu Ende getragen, vor der Zeit geboren, fetus praecox: Искривио ноге као теле *недоношче*.
недо̀скудица, | **недо̀скутица**, } f. der Mangel, die Dürftigkeit, penuria. cf. [vide] оскудица.

недо̀стаја̑ње, n. das Mangeln, defectus.
недо̀стајати, стаје̑, v. impf. mangeln, deficio.
недоста̀так, тка, m. der Mangel, defectus.
недо̀стати, стане̑, v. pf. ermangeln, deficio.
не̏достӣж, f. 1) што није достигло, н. п. у платну. — 2) у љетини, н. п. познији клас од жита, die späteren, im Reifen zurückgebliebenen Aehren, spicae aliis tardiores.
не̏достӣжан, жна, жно, im Reifen zurückgeblieben, maturitatis retardatae, н. п. жито је недостижно, т. ј. једно високо а друго ниско нарасло, или једно зрело друго недозрело.
не̏до̄тка, f. платно које на обје стране није једнако сабијено.
не̏дотупа̑ван, вна, вно, unvollkommen, besonders an Vernunft, non integer, in primis ratione.
недо̀ход, а, о: Ти су пути *недоходи,*| То знам дивно —
не̏дра, не̏да̄ра̄, n. pl. (ист.) vide њедра.
не̏дра̄га, f. eine ungeliebte Frau (oder auch Geliebte), amasia non cara.
не̏дра̄гӣ, m. adj. der Ungeliebte, Unliebe, non amatus: Не дај мене, мајко, за *недрага*:| Волим с драгим по гори одити,| Глог зобати, с листа воду пити,| Студен камен под главу метати,| Нег' с *недрагим* по двору шетати — Драга моја! јеси л' се удала?| Јесам драги, али за *недрага,*| Са *недрагим* и чедо родила — Од немила до *недрага* (н. п. пребија се).
не̏ђе [**негђе**], (јуж.) vide негдје.
не̏ђеља, f. (јуж.) vide недјеља.
неђѐљак, љка, (јуж.) vide недјељак.
не̏ђељица, f. dim. v. неђеља.
Не̏ђе̄љка, f. (јуж.) vide Недјељка.
Не̏ђе̄љко, m. (јуж.) vide Недјељко.
не̏ђељнӣ, на̄, но̄, (јуж.) vide недјељни.
не̏жењен, а, о, unverheiratet, ledig, liber, caelebs.
незабо̀рављенӣ, на̄, но̄, unvergeßlich, unvergessen, immortalis.
неза̀зоран, рна, рно, tadellos, non reprehendendus.
неза̀ко̄нство, n. vide безакоње: Ђено бјеше Боже *незаконство* —
***неза̀ходнӣ гост,** m. рече се као у шали за онога који често долази, н. п. он је мој* незаходни гост: *ја сам твој* незаходни гост.
не̏зва̑н, а, о, ungerufen, non vocatus: *Незвану* госту мјесто за вратима.
не̏згода, f. die Unthunlichkeit, impossibilitas, difficultas.
не̏згодан, дна, дно, unthunlich, impossibilis, beschwerlich, difficilis, z. B. пут, auch човјек.
не̏згра̄пан, пна, пно, ungezogen, ungehobelt, impolitus, rudis.
не̏здрав, а, о, ungesund, insaluber.
не̏здрео, рела, рело, (особито по запад. кр.) vide **незрео**: И три дуње *нездреле* —
не̏зет, m. Un-зет, non-зет: Код *незета* кнеза Иванина —
незна̀божац, бошца, m. der (den wahren Christen-) Gott nicht kennt, der Abgötter, ignarus Dei. „Дође Звонимир *незнабожац,* и начини град Зворник на води Дрини, прије Риста на 800 година" (приповиједају по Зворничкој нахији).
незна̀божачкӣ, ка̄, ко̄, heidnisch, gentilis.
незна̀боштво, n. das Heidenthum, gentilitas.
не̏знадоша, m. који се чини да не зна ништа, der sich stellt, als ob er nichts wüßte, qui inscitiam simulat: *Незнадоше* свијет појēдоше.
не̏зна̄јша, m. der Unwissende, inscitus: *Незнајшу* рђа бије.
не̏зналовић, m. vide никоговић.
1\. **не̏знан,** а, о, unbekannt, ignotus.
2\. **не̏зна̑н,** f. (loc. незна̀ни) 1) Unwissenheit, inscitia, н. п. он је то учинио у незнани. — 2) лежи у незнани, Bewußtlosigkeit, animus sui non compos. [cf. бевут].
незна̀ње, n. die Unwissenheit, ignorantia.
***не̏зрелицē,** (у Боци) н. п. отићи, полетјети, т. ј. без обзира.*
не̏зрео [нездрео], рела, рело, unreif, immaturus.
неизбро̀јенӣ, на̄, но̄, unzählbar, innumerabilis. [vide небројени].
нѐималица, f. die etwas nicht hat, quae non habet: У *неималице* било гибанице, па није дала ником.
неима̑ње (неима̀ње), n. das Nichthaben, die Entbehrung, inopia [vide неимаштина]: *Неимање* немир од свијета.
нѐима̄р[*], неима̀ра, m. (voc. не̏има̄ре) der Baumeister, der den Bau (die Mauerung) leitet, architectus [cf. 2 прото]: Слуго моја, Раде *неимаре* —
неима̀ров, а, о, des Baumeisters, architecti.
неима̀рскӣ, ка̄, ко̄, Baumeister-, architectorum.
неѝмаштина, f. (у Ц. г.) die Dürftigkeit, inopia. cf. [немање,] неимање.
неиска̀занӣ, на̄, но̄, unsäglich, unaussprechlich, inenarrabilis, ineffabilis, incredibilis.
1\. **не̏ја̄к,** m. (у Грбљу) der Schwache, debilis homo: К мени, *нејаче!*
2\. **не̏ја̄к,** а, о, 1) schwach, debilis. — 2) нејака жена, т. ј. трудна, schwanger, gravida. [vide трудан 2].
***нѐја̀кушица,** f. (у Ц. г.) нејак, инокосан човјек.*
не̏ја̄ч, f. (coll.) die Schwachen (meistens von Kindern), debiles.
нејачак, чка, чко, dim. v. нејак.
не̏јачица, f. die Schwachheit, imbecillitas: *Нејачица* правду губи.
не̏једна̄к, а, о, ungleich, inaequalis.
не̏јмати, не̏јма̄м, v. pf. vide [2] **немати** (не имати): Ал' на брату русе главе *нејма* —
нек, / 1) daß, auf daß, ut: подај му *нека* једе;
нека, \ пошљи га *нека* иде. — 2) (у Дубр.) vide да [1]: чекај *нека* затворим врата. — 3) nur zu! immerzu, pergis pulcre: А. Одоше говеда у ливаду!| Б. *Нека* их!
не̏ка, f. хур. v. невјеста: Већ он иде да погуби *неку* — Далеко га *неки* угледала —

некад, / **некада,** vide негда. [cf. никад (никада) 2, њекад].

некадашњи, ња, ње, vide негдашњи.

некакав, ква, кво, irgend einer, quidam. [cf. некаков, нечесов, њесечов].

некако, 1) irgend wie, quodammodo. — 2) um, herum, circa: то је било *некако* око божића; сад је *некако* година.

некаков, а, о, vide некакав.

некамо, (у Ц. г.) vide некуд.

неки, ка, ко, [cf. ники, њеки] 1) ein gewisser, certus quidam. — 2) einer, aliquis: *неки* плати, *неки* не плати. — 3) то без *неке* није, т. ј. није без особитога узрока.

некмоли, vide камоли: Ја га не бих ни за слугу млада,| А *некмоли* за мог господара —

неко, некога, jemand, aliquis [cf. нетко, 2 нико 2, њеко]: *неко* лупа на вратима.

неколика, т. ј. мање од пет, einige (für das männliche und sächliche Geschlecht, bis fünf ausschließlich) [cf. неколике]: *неколика* човјека, *неколика* повјесма; а од четири даље говори се *неколико* с род. мн. у сва три рода, н. п. *неколико људи, неколико повјесама, неколико оваца.*

неколике, т. ј. мање од пет, einige (bis fünf ausschließlich, für das weibliche Geschlecht), неколике жене, неколике паре, и т. д. cf. неколика.

неколико, einiges (mehr als vier), aliquantum: неколико људи. [cf. николико 2, њеколико].

неколицина, / **неколицињa,** (у Боци) f. Einige, aliquanti.

некрст, f. (coll.) (у Ц. г.) die Ungetauften, non baptizati.

некрштени дани, *тако се зову они дани од Божића до Крстова дне. cf. караконџула.*

некрштеник, штеника, m. der nicht getauft ist, non baptizatus.

нектеша [нехтеша], f. (ист.) cf. [vide] нехтјеша.

некћеша, f. (у Боци) vide нехтјеша: Немогоше појендоше,| А *некћеше* све попише.

некуван, а, о, vide **некухан**: С једне стране пређа *некувана* —

некуд, / **некуда,** irgendwohin, aliquo. [cf. никуд (никуда) 2, некамо].

некум, m. der Unpathe, non-кум.

некухан (cf. некуван), а, о, ungekocht, non coctus.

нелагод, f. die Beschwerlichkeit, incommodum: кад човјек остари, онда дође на њега свака *нелагод* (н. п. кашаљ и шљепота).

нелагодан, дна, дно, matt, unpaß, languidus: нешто сам *нелагодан.*

неловни, на, но, nicht zur Jagd gehörig, non venaticus: Пођи с Богом, мој соколе *неловни* —

нељубак, љупка, љупко, unlieblich, non amabilis: Једни веле: *нељупка* је рода —

нељуди, m. pl. die Unmenschen, monstra hominum.

нем, нема, немо, (ист.) vide нијем.

[**нема,** impers. v. 2 немати; cf. јоктур.]

Немадија, f. (ист.) vide Њемадија.

немалац, маоца, m. der Dürftige, inops.

немало, (не мало, мало не) beinahe, prope: ја сам *немало* као и ти велик.

немање, n. vide [н е м а ш т и н а] неимање.

немар, m. / **немарење,** n. die Sorglosigkeit, Nichtachtung, Vernachlässigung, negligentia. [cf. неатост, немарљивост, немарност].

немарић, m. Hans ohne Sorge, negligens. cf. небрига.

немарљив, а, о, fahrlässig, negligens. [cf. бестужан].

немарљивац, ивца, m. ein fahrlässiger Mensch, homo negligens.

немарљивост, немарљивости, / **немарност,** немарности, f. vide немар.

1. **немати,** f. die Unmutter, non-mater: Ви кажите *нематери* мојој —

2. **немати** [нејмати], немам [нејмам], v. impf. 1) nicht haben, non habeo. — 2) нема вина, es ist kein Wein da, deest: нема га код куће; нема ништа. — 3) немам куд: *Нема куде* Комнен барјактаре —

немати се, нема се, v. r. pf. cf. имати се [2], nicht auf die Welt kommen, non nasci: *Немаде се* једно мушко чедо,| Но с' имаде једна змија љута —

Немац, мца, m. (ист.) vide Нијемац.

Немачка, f. adj. (ист.) vide Њемачка.

немачки, ка, ко, [ист.] vide Њемачки.

немети, мим, (ист.) vide нијемљети.

немилице, ohne Schonung, unbarmherzig, misere: ударио га *немилице,* троши новце *немилице.*

немило, unlieb, ingrate: *Немило* је Петар дозиваше,| *Немило* се Јока одзиваше —

немилост, немилости, f. die Ungnade, offensa.

немилостив, а, о, unbarmherzig, immisericors.

немио, ила, ило, unlieb, unangenehm, ingratus: од *немила* до недрага; А да видиш *немила* састанка — Јесу л', брате, ране од видања,| Ил' су, рече, од смрти *немиле* —

немир, m. die Unruhe, inquies.

немиран, рна, рно, unruhig, inquietus [cf. прњицав]: Мирно срце Бога моли,| А *немирно* сузе рони.

немирко, m. der Un-мирко, cui nomen Мирко male convenit.

немити, мим, (у Сријему) vide немети.

Немица, f. (ист.) vide Њемица.

Немичина, f. augm. v. Немица.

Немичица, f. dim. v. Немица.

немљење, n. (ист.) vide нијемљење.

немогоша, f. (у Боци) који (каже да) не може, der sich stellt als ob er nicht könne, qui se non posse dicit: *Немогоше* појендоше,| А некћеше све попише —

немој, немојте, nicht doch, noli, nolite, cf. мој: Душе наше губити *немојмо* —

немота, f. (ист.) vide њемота.

немотан, а, о, ungehaspelt, non glomeratus: С друге стране конци *немотани* —

немо̀тњӣк, немотњи́ка, m. vide **немоћник.**
немо̀тњица, f. vide **немоћница.**
нѐмоћ, нѐмоћи, f. die Krankheit, morbus. [vide болест].
нѐмоћан, ћна, ћно, krank, aegrotus. [vide болестан].
немо̀ћи, немо̀гу, v. impf. krank sein, aegroto: нешто немогу.
немо̀ћнӣк, немоћни́ка, [немотњик] m. der Kranke, aegrotus, cf. [vide] болесник: *Немоћник* мало једе, а много троши.
немо̀ћница [немотњица], f. vide болесница.
нѐмӯштӣ jѐзик, m. (ист.) vide њемушти језик.
Немча̀дија, f. (ист.) vide Њемчадија.
нѐмча̄ње, n. (ист.) vide њемчање.
нѐмчати, ча̄м, (ист.) vide њемчати.
Не́мче, чета, n. (ист.) vide Нијемче.
нѐмчѐње, n. (ист.) vide нијемчење.
Нѐмчина, f. augm. v. Немац.
не́мчити, нѐмчӣм, (ист.) vide нијемчити.
не́мчити се, нѐмчӣм се, (ист.) vide нијемчити се.
не́на[*], f. vide мајка (по Босни, особито код Срба Турског закона): Ој старице, Османова *нено*!| Узми мене за Османа твога —
нена́видети, дӣм, (ист.) vide ненавидјети.
нена́видети се, дӣмо се, (ист.) vide ненавидјети се.
нена́видити, дӣм, (зап.) vide ненавидјети.
нена́видити се, дӣмо се, (зап.) vide ненавидјети се.
нена́видјети, дӣм, v. impf. (југоз.) hassen, odisse. cf. [vide] мрзити [1].
нена́видјети се, дӣмо се, v. r. impf. (југоз.) einander hassen, alius alium odit. cf. мрзити се.
нена́виднӣк, m. der Hasser, osor. cf. варица [1].
нена́видница, f. die Hasserin, osor. cf. варица [1].
нена́видо̄ст, нена́видости, f. (у Боци) der Hass, odium. cf. [vide] мрзост.
нена́вӣђѐње, n. das Hassen, odium.
нена́вӣђети, видӣм, (јуж.) (у Ц. г.) vide ненавидјети.
нена́вӣђети се, видӣмо се, (јуж.) (у Ц. г.) vide ненавидјети се.
Нѐна̄д, m. Mannsname, nomen viri.
нѐна̄дан, дна, дно, (у Ц. г.) unverhofft, insperatus: *Ненадно* те грдило нашло! Откуд књига, огњем изгорјела!| Што је тако смртна и *ненадна* —
нѐна̄дно, (у Боци) vide изненада.
нена́сит, m. der Nimmersatt, insatiabilis.
нѐначѐта во̏да, f. вода од које нити је ко пио ни за што друго узимао како је донесена у кућу. Неначету воду употребљавају бајалице у различнијем бајањима око болеснијех људи и за пиће и за умивање.
не́нин, а, о, vide нанин.
не́нути се, нѐнѐм се, v. r. pf. in der Redensart: што ми ти *се нену* гонену, beim Aufstellen eines Räthsels; у Рисну, а по другијем мјестима говори се: што ми ти је за што?
нео̀бика, f. (у Дубр.) што је човјеку необично, die Ungewohnheit, insolentia.
нео̀бичан, чна, чно, ungewohnt, insuetus: Тавница је кућа *необична* — *Необична* ока и погледа —
нео̀пера, f. schmutziges Frauenzimmer, mulier squalida. [cf. неопраница].
нѐопра̄н, а, о, ungewaschen, illotus: Седам кућа, девет бунарева,| И још су им жене *неоиране* —
неопра̀ница, f. vide неопера.
неопра̀нштина, f. der Schmutz, die Unreinlichkeit, immunditia: изједе га неопранштина (кад ко дуго кошуље не мијења).
нѐотеса̄н, а, о, ungehobelt, rudis (sagt man einem Menschen), horridus.
нѐотиће̄, vide **нехотице.**
нѐпѐло, n. (у Бачк.) отишао у *непело,* т. ј. гдје се не пјева, без трага, пропао.
не̏пик! 1) cf. пик. — 2) непик не! wird nichts daraus, non me decipies.
не̏пик по̀вре! (у Бачк.) кад дијете у игри не погоди гдје би требало, па би хтјело по други пут да гађа, и значи да *по други пут није слободно.*
нѐпово̀љан, љна, љно, unwillkommen, ingratus.
непово̀љно̄ст, во̀љности, f. Missvergnügen, molestia.
нѐповра̄т, m. у овој пословици: *Неповрат* кола ломи (т. ј. кад човјек не ће да се *повраћа,* него хоће све у један пут да понесе).
непо̀годан, дна, дно, unvertragsam, importunus [cf. мучан]: Сватови се браћа погодише,| Но имаду *непогодна* друга,| А на коњу злосретну ђевојку —
непо̀добa, f. (у Хрв.) das Ungeheuer, monstrum: неподобо једна!
нѐпозна̄т, а, о, unbekannt, ignotus.
нѐпоко̀ран, рна, рно, ungehorsam, widerspenstig, dicto non audiens. [vide непослушан].
непоко̀рно̄ст, ко̀рности, f. der Ungehorsam, inobedientia.
непомѐнӣк, мени́ка, m. т. ј. [vide] пришт, Euphemismus für eine gefährliche Beule, tuberis genus (*εὐφημιστικῶς*).
непомѐница, f. (у Рисну) уз часне посте говори се мјесто змија, јер кажу: колико је год пута у вријеме часнога поста ко поименце спомене, толико ће је пута онога љета видјети.
непомѐнуше, f. pl. 1) некаке красте на дјеци, eine Art Kinderblattern, variolae quaedam. [vide осппце]. — 2) некаке бубине у дјеци [дјетиње глисте, der Spulwurm, ascaris lumbricoides].
нѐпослӯшан, шна, шно, ungehorsam, dicto non audiens. cf. непокоран.
нѐпостоја̄н, а, о, unbeständig, inconstans. *cf.* [vide] *прсвртљив.*
непо̀чин-по̏ље, у овој загонеци: Мртви живога носе преко *непочин-поља.*
нѐпра̄вда, f. das Unrecht, injuria. [cf. зулум].
нѐправедан, дна, дно, ungerecht, injustus.
нѐправеднӣк, m. der Ungerechte, homo injustus.
нѐправо, unrecht, ungerecht, iniquum. [cf. грбаво 2].
непрѐстанӣ, на̄, но̄, unaufhörlich, assiduus.

непрѐстано, unaufhörlich, continuo. [cf. дурмак, једнако 2].

нѐпријатељ, m. der Feind, inimicus. [cf. душман, душманин, злотвор].

непријатѐљскӣ (нѐпријатељскӣ), кā, кō, feindlich, inimicus. [cf. душмански].

непријатѐљство, n. die Feindschaft, inimicitia. [cf. душманлук].

неприлика, f. 1) das Ungleiche (z. B. alt und jung), inaequalis: Ја сам ти се јунак оженио,| Удовицом мојом *неприликом* — 2) Ungelegenheit, incommodum.

непромјѐнит, а, о, unveränderlich, constans, non mutabilis: дуговјечно *непромјенито*! (кад се што честита). cf. стасит.

нѐпце, n. vide небо 3.

Нѐра, f. hyp. v. Неранџа 3.

нѐрāд, m. пропао с нерада, die Unthätigkeit, desidia. [cf. нерадња].

1. **нѐрāдин,** m. der Faulenzer, Arbeitsscheue, piger.

[2. **Нерāдин,** m. село у Сријему; *види* s. v. намастир.]

нерáдња, f. vide нерад.

нѐрадосан, } сна, сно, freudenleer, voluptate carens:
нѐрадостан, } Код мојега *нерадосна* војна —

нѐрадōст, нѐрадости, f. die Freudenleere, defectus voluptatum: Мени младост у *нерадост* прође —

нѐразӯман, мна, мно, unverständig, imperitus.

нѐрāнча, } [*] f. [cf. наранча 1, наранџа] 1) die
нѐрāнџа, } Pomeranze (der Baum), citrus aurantia Linn.: Заспала госпођа| Под жутом *неранџом* — 2) (die Frucht), malum aurantium. — [*Неранџа*] Frauenname, nomen feminae.

нѐрāст, m. der Eber, verres. cf. вепар.

нерастòвит, а, о, nicht verschnitten (von einem Schwein), non castratus.

нерѐдōв, нередòва, m. (у војв.) vide **мередов.**

Нѐрēтва, f. 1) Fluß in der Herzegowina, fluvius Hercegovinae. — 2) Gegend an der Mündung des selben Flußes.

нѐреџа, f.: Пос'јече ми три *нереџе* златне —

нѐрод, m. у загонеткама: Ја сједим на *нероду* коњу; пуштите ми сина, материна мужа. — На *нероду* јаше, испорена води; дајте ми сина, материна мужа.

Нерòдимља, *f. вода и село око 5 сахата од Призрена к истоку.*

нѐродица, f. Unfruchtbarkeit, sterilitas: Обратиће за мном *неродица* —

нѐрōјка, f. кошница (са челама) која се преко цијелога љета *не роји*, Bienenschwarm, welcher den ganzen Sommer nicht schwärmet, apes fetum non emittentes.

нѐроткиња, f. н. п. жена, јабука, крушка, die Unfruchtbare, sterilis. [cf. штиркиња].

1. **нѐрӯка,** f. das Unglück, fortuna adversa [vide несрећа]: До подне је Турска рука била,| А од подне обрну *нерука* —

2. **нерӯка,** с неруке, unbequem, alienum.

нѐсам, (ист.) vide нијесам: Што толике нигда биле *несу* — Још се шњима иж љубили *несу* —

нѐсан, сна, m. die Schlaflosigkeit, insomnia: На *несан* се бјеше њему дало —

нѐсвēст, f. (ист.) vide несвијест.

нѐсвестица, f. (ист.) vide несвјестица.

нѐсвијест, f. (јуж.) die Ohnmacht, deliquium animae, syncope [cf. несвјестица]: пао у несвијест.

нѐсвӣст, f. (зап.) vide несвијест.

нѐсвистица, f. (зап.) vide несвјестица.

нѐсвјестица, f. (јуж.) die Ohnmacht, deliquium animae. cf. [vide] несвијест.

нѐсвōјтљив, а, о, који не мари за *својту*, der kein Gefühl für die Seinigen hat, qui suos non curat.

1. **нѐсӣт,** f. Nimmersatt, insatiabilis.

2. **нѐсит,** а, о, unersättlich, insatiabilis: ало несита!

нѐситōст, нѐситости, f. die Unersättlichkeit, insatiabilitas.

нѐсквѐрнаја, ein Gebet welches mit diesem Worte anfängt: Колико му је чело, могао би *несквернаја* на њему написати.

нѐскладан, дна, дно, unverträglich, insociabilis.

нѐсклāпан, пна, пно, н. п. говор, ungereimt, insulsus.

нѐсклāпно, adv. 1) ungereimt, insulse. — 2) несклапно говори какав језик, т. ј. не зна га добро, gebrochen. cf. натуцати.

нѐсладак, слатка, слатко, unsüß, indulcis (?).

нѐслāн, а, о, ungesalzen, insulsus. [cf. луд 4].

нѐслога, f. die Zwietracht, discordia. [cf. раздор].

нѐсложан, жна, жно, uneinig, discors.

нѐсмелица, f. (ист.) } der nicht wagt, qui non
нѐсмилица, f. (зап.) } audet.
нѐсмјелица, f. (јуж.) }

нѐснāга, f. (у Хрв.) vide нечистота.

нѐсносан, сна, сно, unerträglich, intolerabilis.

неспáвање, n. die Schlaflosigkeit, insomnia, vigilia: боли ме глава од неспавања.

нѐспор, а, о, н. п. хљеб (који се брзо троши), nicht lange dauernd, non durans.

нѐсретан, тна, тно, vide **несрећан.**

нѐсретнӣк, m. vide **несрећник.**

нѐсретнић, m. (ст.) der Unglückssohn, adversae fortunae filius: Југовићи Божји *несретнићи*!| — царево благо затомише| И у црну земљу закопаше —

нѐсретница, f. vide **несрећница.**

нѐсрећа, f. das Unglück, infortunium. [cf. 1 нерука, удес]: *несрећо* једна (als Schimpfwort).

нѐсрећан, ћна, ћно, [несретан, тна, тно, 1)] unglücklich, infelix. cf. удесан [2], узрочан. [— 2) vide јадан].

нѐсрећнӣк (cf. несретњик), m. der Unglückliche, infelix.

нѐсрећница [несретница], f. die Unglückliche, infelix.

нѐстадак, нѐстатка, m. (у Ц. г.) der Abgang, das Nichtvorhandensein, defectus, absentia [cf. несташа, несташица]: На *нестадак* људи,| И Станиша суди.

нѐстајање, n. das Ausgehen (z. B. des Weins, der Waare), defectus.

нѐстајати, стаје̑, v. impf. ausgehen, deficio.

нѐстати, нѐстане̑, v. pf. чега (у Ц. г. mit dem Nominat.) 1) н. п. новаца, вина, брашна, добра, правде и т. д., ausgehen, zu mangeln anfangen, deficio [cf. помањкати 2, понестати, преманкати, прекинути 3, претргнути се 2, премаћи (премакнути) се]: *Неста* вина, *неста* разговора; *Неста* блага, *неста* пријатѐља̑ — 2) н. п. нестало ми коња, овце, abhanden kommen, amitti. — 3) пола ме је нестало н. п. од страха, schwinden, tabesco.

нѐсташа, f. der Abgang, defectus, cf. [vide] нестадак: У *несташу* људи и Бећир суди.

нѐсташан, шна, шно, muthwillig, petulans; unruhig, irrequietus. [cf. ашаријаст].

нѐсташица, f. (у Боци) vide [нестадак] несташа: У *несташицу* људи и Станиша суди.

нѐсташко, m. несташно чељаде, der Unruhige, irrequietus.

***нѐстера**, f. (у Далм.) vide нећака.*

нѐсти, нѐсе̑м, (ст.) vide носити, cf. нети: Млада нева воду *нела*, Над воду се надводила —

Несто̀пољац, по̑љца, m. Einer von Нестопоље.

Несто̀поље, n.: У питому *Нестопољу* твоме —

нестр̀пљив, а, о, ungeduldig, impatiens.

***нестр̀пљиво̄ст** (нестрпљивости), f.* [Ungeduld, impatientia].

нѐсу̑ђени̑, на̑, но̑, nicht bestimmt, non destinatus (connubio).

несу̑ђени̑к, несуђени̑ка, m. der Nichtbestimmte, non destinatus (sponsus): Вјерениче, мој *нѐсу̑ђе-ниче* —

несу̑ђеница, f. die Nichtbestimmte, non destinata (sponsa).

несу̑ђење, n. (ст.) das Nichtbestimmte, quod non erat destinatum: Ој ђевојко, моје *несуђење* —

нѐтељен, а, о, нетељена крава, eine Kuh die nicht gekalbt, vacca quae necdum peperit: И дебелу краву *нетељену* —

нѐти, нѐсе̑м, (ст.) vide нести.

нѐтја̑к, m. (у Хрв. и по оближњим крајевима Босне) vide **нећак.** cf. родјак.

нѐтко, нѐкога, vide неко. [cf. нитко 2, њетко].

нѐтом, (по зап. кр.) kaum, simul atque. [vide] тек [1], cf. истом, само.

нѐћа̑к [нетјак], m. der Schwestersohn, Neffe, ex sorore nepos. *Нећак* је само ујаку, а теци је само *сестрић*: Врагао се *нећак* на ујака —

нѐћака, f. die Tochter der Schwester, Nichte, ex sorore neptis. [cf. нестера]. *Нећака* је само ујаку, а теци је само *сестрична.*

нѐћакин, а, о, der Nichte, neptis.

нѐћаков, а, о, des Neffen, nepotis.

нѐћање, n. das Ausschlagen (für sich oder statt eines andern), repudiatio, rejectio (suo vel alius nomine).

нѐћати, нѐћа̑м, v. impf. ausschlagen in eines andern Namen, repudio pro altero: што га *нећаш*? (кад се ко понуди чиме па неко други рече да он то не ће).

нѐћати се, нѐћа̑м се, v. r. impf. ausschlagen für sich, repudio, recuso.

нећа̀чица, f. dim. v. нећака: Ал' говори ујна *нећачици*: Пођи с Богом, моја *нећачице* —

***нѐћкати се**, нѐћка̄м се, v. r.* [im]*pf.* [dim. v. нећати се].

нѐћо, m. der nicht will, qui non vult: Ако не ће *нећо*, а оно ће хоћо.

[**неуглѐдан**, дна, дно, vide негледан.]

неу̑годан, дна, дно, nicht so, wie es sein sollte, nicht recht, minus recte constitutus.

нѐук, а, о, н. п. човјек, unerfahren, imperitus, коњ, nicht abgerichtet, equus non condocefactus.

неу̑људан, дна, дно, unartig, ineptus.

неумѐће, n. (ист.) vide неумијеће.

неумивѐница, f. чаша ракије, која се попије у јутру још док се човјек није умио: *Неумивеница* и уморница најбоље пристају.

неумијѐће, n. (јуж.) \
неу̀мјештина, f. (у Ц. г.) } die Unwissenheit, ignorantia: Да ли је то суђење или је *неумијеће?*

неу̑редан, дна, дно, nicht ordentlich, male constitutus.

нѐучан, чна, чно, (у Боци) ungelehrt, indoctus.

нефа̀љ, (у Боци) in der Redensart: у нефаљ, vide нехотице.

Нѐха̑ј, m. Паштровски (сад пуст) град близу Жељезнице, сад под Турцима. cf. Хај.

нѐха̑ран, рна, рно, (у Дубр.) undankbar, ingratus.

нѐхотице̑ [неотице], ohne zu wollen, ingratiis. [cf. гријешком, нефаљ, уфал].

нѐхтеша, f. (ист.) \
нѐхтиша, f. (зап.) } онај који (каже да) не ће, der nicht zu wollen angibt, qui se nolle dicit.
нѐхтјеша, f. (југоз.) /
cf. [нектеша,] некћеша.

Нѐчаја, f. Fluß in der Поцерина. cf. [1] двориште.

нечѐстиви̑, во̑га, m. каже се мјесто *ђаво* (да му се име не би споменуло), der Böse (Teufel), cacodaemon. [vide ђаво]. У Грбљу гдјекоји уз ову ријеч још пљуну на лијеву страну и реку: „тамо да га је анаћема!" а и у осталијем крајевима често се послије *нечастиви* рекне: „анате га мате било!" Не попусти, Боже, области *нечастивоме* и некрштеноме! (кад се моле Богу).

нѐчесов, а, о, (у Херц. и Ц. г.) vide некакав.

нѐчи̑ј, чија̑, чије̑, irgend Jemands, alicujus.

1\. **нѐчи̑ст**, f. der Unflath, stercus [vide говно]; нахранити кога нечисти (т. ј. рећи му да једе г....).

2\. **нѐчист**, а, о, unrein, immundus. [cf. пекснн].

нечисто̀та, \
нечисто̀ћа, } f. die Unreinlichkeit, immunditia, sordes. [cf. неснага].

нѐчовек, m. (ист.) vide нечовјек.

нечо̀вештво, n. (ист.) vide нечовјештво: И види ти до три *нечовештва* —

нѐчовик, m. (зап.) vide нечовјек.

нечо̀виштво, n. (зап.) vide нечовјештво.
нѐчовјек, m. der Unmensch, monstrum hominis.
нечо̀вјество, | n. (југ.) die Unmenschlichkeit, in-
нечо̀вјештво, | humanitas. cf. нечовештво.
Не́ша, m. (ист.) vide Нешо.
нѐшѐтан, а, о, (у пјесми) куда се није шетало: И два града *нешетане*| И два коња нејахане —
Нешко, m. Mannsname, nomen viri.
Нѐшо, m. (југ.) hyp. v. Неђељко und Нешко. [cf. Неша].
нѐштедицѐ, schonungslos, quin parcat: троши нештедице.
нѐшто (кашто се може казати и *нешта* мјесто *нешто*), нѐшта (нѐчега и нѐчеса), 1) etwas, aliquid: *Нешто нешта* изјело, па од *нешта* кости остале (приповиједају да је казао Херцеговац кад је видио у пољу плуг и јармове). Нешта (или нешто) он мени рече. — 2) etwa, forte: да *нешто* сад он дође. — 3) н. п. *нешто* посрће, man weiß nicht warum.
ни, 1) weder — noch, nec, cf. [2] нити: *Ни* куд мајци, *ни* куд у ђевере. *Ни* лук јео, *ни* њим мирисао. — 2) auch nicht, nicht einmal, nec: нема *ни* једнога. — 3) statt *нама* oder *нам* (dat. v. *ми*): Да *ни* си ти жив! Тамо су *ни* наши господари —
нйа̂ње, n. vide нихање.
нйати, нйшѐм (нйа̂м), vide нихати.
нйгда, 1) nie, nunquam. [cf. никад (никада) 1]. — 2) (зап.) vide негда.
нйгде, (ист.) | nirgends, nusquam.
нйгди, (зап.) |
нйгдје, (југоз.) |
нйгђе [нйђе], (југ.) |
нйгова̀ње, n. (зап.) vide његовање.
нйговати, гујѐм, (зап.) vide његовати.
нйда̀рца, n. pl. dim. v. нидра.
нйдра, n. pl. (зап.) vide њедра.
нйдоклице, f. pl. (komisch, statt докољенице, q. d. die gestümmelten Beinkleider).
нйђе, vide нигђе.
1. **ниже**, (mit gen.) unter, unterhalb, infra: *ниже* мене, *ниже* града.
2. **нйжѐ**, adv. (comp. v. ниско) weiter unten, niedriger, inferius [cf. сниже]: Слово ниже, али сирца *ниже*.
1. **нйз**, m. н. п. бисера, дуката, јагода, eine Schnur (Perlen, Dukaten, Korallen), linea (margaritarum). [cf. низа, наниз, низија, дизија, 2 грнња 1].
2. **нйз**, f. (loc. нйзи) н. п. виногради му или кућа у низи, ein niedriger Ort, die Niedrigkeit, locus depressus.
низ, | (mit acc.) hinab, deorsum: *Низ* брдо,
низа, | den Berg hinab, de monte.
нйза, f. die Schnur (Perlen, Dukaten u. s. w.), linea (margaritarum), cf. [vide 1] нйз: На врату јој три низије дуката,| Једна *низа* по појасу панула,| Друга *низа* по белима дојкама —
нйзак, нйска, ско, (comp. нйжй) nieder, humilis. [cf. низок, снизак].
нйза̂ње, n. das Ziehen auf die Schnur, das Auffädeln in Perlen, insertio margaritarum.
нйзати, нйжѐм, v. impf. (z. B. Perlen) auf die Schnur ziehen, insero filum margaritae.
нйзбрдит, а, о, bergabgehend, abhängig, declivis: овде је низбрдито.
нйзбрдица, f. der Weg bergab, descensus: Колико је *низбрдица*, толико и узбрдица. cf. низгорица, низдолица.
нйзбрдо (низ брдо), bergab, deorsum. [cf. низдоли].
нйзгорица, f. vide низбрдица: Колико је узбрдица, толико и *низгорица*.
нйздоли, (у Дубр.) vide низбрдо.
нйздолица, f. vide низбрдица.
нйзија, f. (ст.) vide [1] нйз: На врату јој три *низије* дуката —
низи̏на, f. die Niedrigkeit, humilitas: Ти си Бог на висини, ми смо људи на *низини*!
нйзић, m. dim. v. [1] нйз.
нйзок, низо̀ка, низо̀ко, (у Дубр.) vide низак.
нйја̂ње, n. vide нихање.
нйјати, нйја̂м (нйшѐм), vide нихати.
нйје, 1) ist nicht, non est [vide не 1]: је ли тако? *није*. — 2) mit gen. es gibt nicht, non est: *Није* ту ђука да улови вука. У репу од гере *није* вечере. — 3) није ли? etwa? vielleicht? nonne? *није ли* дошао? *није ли* нашао? *није ли* и он ту? (wünschend).
нйједнй, на̂, но̂, keiner, nullus: ниједна вјеро! Treulose! perfide! perfida!
нйјек, m. das није- oder нема-sagen, negatio: *нијек* ђаволу! *нијеку* камп!
нијѐка̂ње, n. das није-sagen, negatio.
нијѐкати, нйјечѐм, v. impf. sagen није oder нема, nego.
нйјем, нијѐма, нијѐмо, (нйјемй, ма̂, мо̂) (југ.) stumm, mutus.
нијѐмац, мца, m. (југ.) 1) der Stumme, mutus. — 2) [*Нијемац*] der Deutsche, Germanus. [cf. Тудешак].
нијѐмјети, мйм, (југоз.) vide нијемљети.
нијѐмљење, n. (југ.) das Verstummen, amissio vocis.
нијѐмљети, мйм, v. impf. (југ.) stumm werden, mutus fio.
Нијѐмче, чета, n. (југ.) ein junger kleiner Deutscher, juvenis germanus.
нијѐмчѐње, n. (југ.) das Deutschen (Deutschwerden, Deutschmachen), germanizatio.
нијѐмчити, нйјемчйм, v. impf. (југ.) deutsch machen, facio esse germanum.
[**нијѐмчити се**, чйм се, v. r. impf. (Ерц.) sich zum Deutschen machen, facio me esse germanum. — Из I. издања.]
нијѐсам, (нијѐси, нйје, нијѐсмо, нијѐсте, нијѐсу) [југ.] ich bin nicht, non sum.
нйјет,* m. der Plan, das Vorhaben, propositum [vide намјера 3], cf. намјерење: А *нијет* сам био учинио,| Да се спустим до под твоју кулу —

нѝк, m. (ст.) die geneigte Stellung, inclinatio [cf. ником 2]: Сви јунаци *ником* поникоше,| И у црну земљу погледаше —

Нѝка, m. (ист.) vide [1] Нико.

нѝкад, / **нѝкадā**, \ 1) vide нигда. — 2) (зап.) vide некад.

нѝкакав, ква, кво, \ **нѝкакӣ**, кā, кō, / keinerlei, nullius generis, nullus. [cf. никаков, ничесов].

нѝкāко, auf keine Art, nullo modo. [cf. никојако].

нѝкаков, а, о, vide никакав.

Никàшин, m. Mannsname, nomen viri (von Никола).

нѝкӣ, кā, кō, (зап.) vide [н е к и] њеки.

нѝкнути, нēм, vide **нићи**.

1. **Нѝко**, m. (југ.) hyp. v. Никола. [cf. Ника].

2. **нѝко**, нѝкога, 1) niemand, nemo [cf. нитко 1]: ником ништа, macht nichts: ако дође добро, ако не дође, ником ништа. — 2) (зап.) vide [н е к о] њеко.

нѝкоговић, \ **никòгодић**, / m. (у Ц. г.) Niemandssohn (als Schimpfwort), neminis filius. [cf. незналовић].

Никòдим, m. Mannsname, nomen viri: *Никодиме* попе Драговићу —

нѝкојāко, (у Ц. г.) vide никако.

Нѝкола, m. Niklas, Nicolaus.

Никòлија, f. Frauenname, nomen feminae.

нѝколико, 1) gar nicht, nicht im mindesten, plane non: није му мило николико. — 2) (зап.) vide [н е к о л и к о] њеколико.

Нѝколица, m. dim. v. Никола.

нѝкољац, нѝкōљца, m. vide никољштак.

Нѝкољ ˈдāн,ља дне, m. St. Niklastag (der 6. December), festum St. Nicolai.

Нѝкољa, f. намастир у Србији на десној страни Мораве под Кабларом.

нѝкољскӣ, кā, кō, н. п. мразови, Niklas-, sancti Nicolai.

нѝкољштāк, m. човјек који слави Никољ дан, der den heil. Niklas als Hauspatron verehrt, cliens St. Nicolai. [cf. никољац].

нѝком, 1) н и ч к е или н и ч и ц е, т. ј. сагнувши се главом на земљу: Кад би знала мушка глава| Што је *ником* воде с' напит',| Нигда не би *ником* пила — 2) у пјесмама *ником поникнути*, т. ј. сагнувши главу к земљи погледати преда се. cf. ник.

нѝкуд, / **нѝкудā**, \ 1) nirgends, nusquam. — 2) (зап.) vide некуд.

Нѝкша, m. Mannsname, nomen viri (von Никола).

Нѝкшић, m. Einer von Никшићи.

Нѝкшићи, m. pl. Gegend an der Grenze von Montenegro.

нѝкшићкӣ, кā, кō, von Никшићи: А изнад нас све *Никшићке* овце — До Мостара и *Никшићког* града —

нѝ мало, gar nichts, plane nihil.

нӣм, нѝма, нѝмо, (нӣмӣ, мā, мō) (зап.) vide нијем.

Нимàдија, f. (зап.) vide Њемадија.

Нѝмац, мца, m. (зап.) vide Нијемац.

Нѝмачкā, f. adj. (зап.) vide Њемачка.

нѝмачкӣ, кā, кō, (зап.) vide Њемачки.

нѝмити, мӣм, (зап.) vide нијемљети.

Нѝмица, f. (зап.) vide Њемица.

Нѝмичина, f. augm. v. Нимица.

Нѝмичица, f. dim. v. Нимица.

нѝмљēње, n. (зап.) vide нијемљење.

нимòта, f. (зап.) vide њемота.

нѝмӯштӣ јȅзик, m. (зап.) vide њемушти [језик].

Нимчàдија, f. (зап.) vide Њемчадија.

нѝмчāње, n. (зап.) vide њемчање.

нѝмчати, чāм, (зап.) vide њемчати.

Нѝмче, чета, n. (зап.) vide Нијемче.

нѝмчēње, n. (зап.) vide нијемчење.

Нѝмчина, f. augm. v. Нимац.

нѝмчити, нӣмчӣм, (зап.) vide нијемчити.

нѝмчити се, нӣмчӣм се, (зап.) vide нијемчити се.

Нӣн, Нина, m. у Далмацији мала варошица, Nona.

Нӣна, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Нино].

нѝнати, нӣнāм, v. impf. (у Дубр.) Kinderwort für спавати: Санак иде уз улицу,| Води Љубу за ручицу,| Ходи, Љубо, да *нинамо!*| *Нинај, нинај,* злато моје!| Чуј ће ми те санак зове —

нѝни, нѝни! Wort das Kind einzuschläfern, vox sopientis infantem: *Нини, нини*, Дамјанчице млада —

Нӣнко, m. Mannsname, nomen viri.

Нӣно, m. Mannsname, nomen viri. [vide Нина].

нѝпошто (ни по што), um keinen Preis, auf keinen Fall, keineswegs, nullum in modum: *нипошто* да не дираш у то.

нѝсам, (зап.) vide нијесам.

нӣт, m. (највише се говори pl. нӣти f., али се може чути и овако, н. п. (откано што) у два *нита*, у четири *нита*) vide [1] нити.

1. **нӣти**, нӣтā, f. pl. [cf. нит] 1) das Webertrumm, licia: Навади се вино пити,| Па продадо жени *нити.*| Стаде мене жена бити;| Немој мене, жено, бити;| Купићу ти нове *нити,*| И помоћи уводити. — 2) увео у танке нити, bedrängt werden, affligi.

2. **нѝти**, weder — noch —, nec. cf. ни [1].

нѝтити, тӣм, v. impf. т. ј. нити, das Webertrumm zurecht machen, praeparo licia.

нѝтко, нѝкога, 1) vide [2] нико [1]. — 2) (зап.) vide [н е к о] њетко.

нѝткōв, нитќōва, m. (als Scheltwort) der Niemand, homo nihili. [cf. пушт].

нѝтковић, m. нитко и нитковић, Niemand, Niemandssohn, nemo et neminis filius. Приповиједају да је некакав Јевто Витковић (који је сједио у Ваљеву; и ондје му се на утоку Граца у Колубару још познаје темељ од куле) погодио за двјеста дуката да викне преко

чаршије: „Чујте људи! ја сам до сад био Јевто Витковић, а од сад сам *нитко и ниткович.*“ И тако је викнуо, само што је додао на крају: „Али опет људи ме знаду.“
ниће[*], n. (ст.) cf. [vide] вјенчање: За Ивана *ниће* учинише —
ницање, n. das Antrummen, praeparatio liciorum.
нићи (cf. никнути), никнем, (никох, ниче, никао, никла) v. pf. hervorkommen, progermino.
нихање [нихање, нијање], n. vide љихање.
нихати, нихам (нишем), [ниати, нијати] v. impf. vide љихати: Ветар душе, пак барјаком *нише* —
ницање, n. das Hervorkeimen, progerminatio.
ницати, ничем, v. impf. hervorkeimen, progermino.
ницина, f. (у Ц. г.) vide **мицина.**
ничесов, а, о, (у Ц. г. и Херц.) vide никакав: Нити пије ни љуби ђевојку,| Ни о добру *ничесову* ради —
ничиј, ја̑, је̑, keines, Niemanden gehörig, nullius.
ничице, adv. vorwärts, auf das Gesicht, pronus.
ничке, [cf. ником 1].
Ниш, Ни́ша, m. die Stadt Nissa in Serbien, Naissus. Што ближе к *Нишу*, све горе пишу.
Нишава, f. 1) Fluß bei Ниш, nom. prop. fluminis. — 2) Frauenname, nomen feminae.
нишадор[*], m. Salmiak, sal Ammoniacus.
нишан [лишан],* m. [cf. ликшан] 1) das Ziel, scopus: бити нишан, и у нишан; Ђеца бију *нишан* око цркве — 2) доњи и горњи, das Ziel an der Flinte, Korn, bulla. cf. с ј е њ а ј; очник, пуце [3].
нишанити [лишанити], ни́м, v. impf. zielen, collineo. [vide гађати].
нишанџија,* m. vide [г а ђ а ч] пушкар 1: Вешто курвић *нишанџија* беше —
нишањење [лишањење], n. das Zielen, collineatio. [cf. жмирење 2].
нишесте,* тета, n. das Stärkmehl, amylum. У нас кад се нишесте хоће да начини, најприје се шеница отријеби да не остане ништа до чиста зрна, па се онда метне у воду те одмекне и као распадне се, па се онда рукама растре, по том се брашно слегне на дно, а љуске се с водом проспу; кад се оно, што је остало, осуши, онда се опет растре те постане као брашно. Ја се опомињем да су Турска господа кашто звала наше жене да растиру нишесте, од којега су они послије градили пите и остала јела.
нишки, ка̑, ко̑, von Ниш.
Нишлија,* m. човјек из Ниша.
ништ, а, о, (по југ. кр.) arm, pauper, [vide сиромашан] cf. убог, сиромах: Ниште и убоге (кад се наздравља); Разделите *ништу* и убогу — Трећа совра *ништи* и убоги —
ништа, ничега (ничеса, ништа), nichts, nihil.
ништав, а, о, (у Ц. г.) nichtswerth, turpis.
ништавац, та̑вца, m. (у Ц. г.) човјек који је ништа, ein nichtswerther Mensch, nebulo. [cf. ништа-чоек].
ништавило, n. (у Ц. г.) die Nichtswürdigkeit, vanitas: људско ништавило.
ништарија, f. (у Слав.) die Nichtsnützigkeit, inutilitas, nugae.
ништа-чоек, m. (у Ц. г.) ein nichtswürdiger Mensch, homo nequam [vide ништавац]: Поцрнио му образ ка' *ништа-чоеку*.
ништење, n. die Erniedrigung, demissio.
ништити се, тим се, v. r. impf. sich erniedrigen, se demitere: Не *ниште* се потребни,| Не поносе богати —
1. **но**, (особито у Ц. г.) vide него, cf. ного: Боље у гроб *но* бит' роб; Радија сам без једнога сина| *Но* без моје руке у рамену — Милиј' ми је свекар мој| *Но* рођени тата мој —
2. **но̏**, 1) (у војв. по варошима) aber, at. cf. [vide] али [1]. — 2) (у Србији до времена Карађорђијева, als Parodie der germanisierenden Serben) нии, ни! age: *но* мој драги! — 3) у Црној гори кашто се узима мјесто *али,* а у пјесмама на много мјеста не значи ништа. Ово је по свој прилици у обадва значења помијешано са *но* и са *ну.* — 4) додаје се гдјекојијем ријечима на крају без и кака особитога значења, н. п. *гдјено, кадно, којино, каоно* [*иано,* cf. ада]: *Ђено* лежи вода до кољена — *Пано* оде Шћепо низ Рудине — *Којено* су пет стотин' дуката —
нов, а, о, neu, novus: нов новцат (новцит), ganz und gar neu, funkelnagelneu, plane novus.
новајлија, 1) m. der Neuling, novitius. — 2) [f.] die Neue, nova: Моја сабљо, моја *новајлијо* —
Новак, Нова́ка, m. (voc. Но̏ваче) 1) Mannsname, nomen viri. — [*новак*] 2) новак мјесец, Neumond, Neulicht, novilunium. cf. [vide] новљак. — 3) der Rekrut, miles tiro.
новац, но́вца, m. 1) eine Münze, moneta: какав је то *новац?* — 2) der fünfte Theil eines Groschen, grossi pars quinta. — 3) pl. н о̏ в ц и, das Geld, pecuniae [cf. благо 1, јаспре (аспре), динар 3, динари, пенези, пинези, спенђе, спенза]: Није вино ко има *новаца,*| А ко нема сједи код лонаца —
Новаци, ва́ка̑, m. pl. намастир у Србији (доље преко Мораве) [пређе манастир, сада црква у селу *Новацима*, близу Уба, у округу ваљевском].
Новачић, m. dim. v. Новак.
Новеља, m. Mannsname, nomen viri: Подранио Вујовић *Новеља* —
Нови, Но̏вога, m. многа се мјеста тако зову н. п. Нови у Боци, Castelnuovo; у Далмацији ниже Обровца; у Лици код воде Нощчице и зидине на брду Калаури; у Турској Хрватској [cf. Новин]: Синоћ ага из *Новога* дође — У *Новоме* граду бијеломе — Кад замакне у *Нови* с ђевојком —
Новин, m. у пјесмама мјесто *Нови*: Колико је поље под *Новином* — Чини сеир бијела *Новина,*| Сав му *Нови* кула натфатила —
новина, f. die Erstlinge der n e u e n Ernte jeder Art,

primitiae pomorum aut annonae: Боже помози! нове *новине* од нове године (обичај је рећи кад који први пут хоће да окуси од какове мибе).

новинар, m. (по варошима) Zeitungsschreiber, diurnorum scriptor.

новине, f. pl. 1) die Zeitung, diurna. — 2) die Neuigkeiten, res novae: има ли какијех *новина*.

Нови Пазар, m. Stadt und Festung in [Alt-]Serbien.

Нови Сад, m. Neusatz, Neoplanta.

1. **Новица**, m. Mannsname, nomen viri.

2. **новица**, f. нова лађа, neues Schiff, navis nova.

Новка, f. Frauenname, nomen feminae.

Новкиња, f. ein Frauenzimmer von Нови: Узрасла је у Нови наранча,| Гојила је *Новкиња* ђевојка —

Новко, m. Mannsname, nomen viri.

новљак, новљака, m. (voc. новљаче) кад се згледа нов мјесец, онда гдјекоји говоре: Здрав здрављаче! нов *новљаче*! [cf. новак 2, младјак].

Новљанин, m. Einer von Нови: Књигу пише *Новљанин* Алија| У Новоме граду бијеломе —

новљански, ка, ко, von Нови: Ак' утече коњма *Новљанскијем*,| Заиста га продавати не ћу —

Ново, m. (voc. Ново) hyp. v. Новак: Јеси л', *Ново*, сабљу саковао —

Ново Брдо, n. Stadt in Косово: И покупи *Ново брдо* редом —

Новопазарац, рца, m. Einer von Нови пазар:
Новопазарлија, И Илија *Новопазарлија* —

новопазарски, ка, ко, von Нови пазар.

новорез, m. (у Сријему) бравац који је скоро уштројен, ein unlängst verschnittenes männliches Schwein, aper recentissime castratus.

новороће, n. (у Кривош.) „Овако ти засалили волови, краве, јањци и теоци, и свако *новороће*!" (кад полазник честита).

новосадски, ка, ко, Neusatzer, Neoplantanus.

Новосађанин, m. (pl. Новосађани) der Neusatzer, Neoplantanus, Neoplantensis.

Новосаткиња, f. die Neusatzerin, Neoplantana.

[**новски**, а, о, von Нови; *види* s. v. Крајина 4].

новцат, а, о, cf. [новцит;] нов.

новци, новаца, m. pl. vide новац 3.

новцит, а, о, vide новцат.

новчан, а, о, н. п. човјек, geldreich, pecuniosus.

новчани, на, но, н. п. кеса, der Geldbeutel, crumena.

новчине, новчина, f. pl. augm. v. новци: тај има доста *новчина*.

новчић, m. 1) dim. v. новац 2. — 2) Hahnenfuß, ranunculus repens Linn. — 3) (у Осијеку) у бројењу пређе: новчић има шездесет жица, пасмо има шест новчића, а парадик шест пасама.

Новчица, f. вода која извире код Новога у мјесту Ш е д р в а н у, и тече кроз Госпић и ниже њега утјече у Лику, ein Fluß in Kroatien, fluvius Croatiae.

нога, f. (acc. ногу, pl. ноге, нога и. ногу) 1) der Fuß, das Bein, pes. [cf. цолап]. — 2) доћи коме *на ноге*, selbst zu ihm kommen. — 3) ићи коме пред ногу, Schritt vor Schritt, pedetentim. — 4) (у Ц. г.) н. п. из свега је Спужа ногу изнио, т. ј. бољи је од свију Спужана. — 5) (у Јадру) eine gewisse Anzahl, certus numerus, н. п. кад разрезују порезу, онда кажу: ово село има двије ноге, ово ногу и по, и т. д.

ногавица, f. eine Hose (die Hälfte des Beinkleides), caliga.

ногари, m. pl. (у Земуну)
ногаче, f. pl. (у Барањи) vide ногачи.

ногачи, m. pl. оне ноге што на њима стоји корито кад се пере, или наћве кад се хљеб мијеси, Gestell, der Schragen, fulcrum. cf. наћвенице, ногари, ногаче.

ного, (у Ц. г.) vide него, cf. но: *Ного* ево дана пет неђеља —

ногобоља, f. die Fußgicht, podagra.

ногоступ, m. 1) куд људи пјешице иду н. п. поред великога пута, Fußsteig, semita. — 2) (у Слав.) пријелаз преко плота, гдје се само прекорачује. cf. [vide] пријелаз [2].

нодје, vide **ондје**.

нож, ножа, m. 1) das Messer, culter: Крв и нож (кад се хоће да каже да је ко с ким у великој омрази или завади). — 2) pl. ножеви, das Krauteisen, der Krauthobel. cf. рибаоница, рибеж.

ножак, ношка, m. eine Art Spiels mit Messer, ludi genus: да се играмо *ношка*.

ножањ, жња, m. понајвише се говори pl.
ножањац, њца, *ножњи*, (неначињени) опанци од коже с говеђијех *ногу*, eine Art Schuh, calceamentum quoddam. [cf. бацак 2].

ножар, ножара, m. који ножеве кује, Messerschmieb, cultrarius.

ножина, f. augm. v. нож.

ножић, m. dim. v. нож, das Messerchen, cultellus.

ножица, f. dim. v. нога.

ножице, f. pl. die Scheere, forfex. cf. [шкаре,] маказе.

ножница, f. (у Ц. г.) и од сабље и мача, die Scheide, vagina. [vide] н о ж н и ц е, cf. коре.

ножнице, f. pl. die Scheide, vagina, cf. ножница [коре 1, 2 крња, цагрије]: Од мачева нашије *ножница* —

ножурда,
ножурина, f. augm. v. нога.

ноздра, f. das Nasenloch, die Nüster, naris: Из
ноздрва, *ноздара* зелен пламен суче —

Ноздре Камене, f. pl.: Док догнасмо у *Ноздре камене* —

ној, ноја, m. (Vogel) Strauß, struthio [L.].

нојев, а, о, н. п. јаје, des Straußes, struthionis.

нојца, f. (у Ц. г.) vide **нођца**: Ту заједно *нојцу* боравише —

нокат, кта, m. 1) der Nagel (am Finger), unguis. Нокат у ледину (бјежи!). Кажу да у недјељу

не ваља сјећи нокте (а малој дјеци прије године никако), да не би дјеца била лупежи. — 2) врх у лемеша. cf. лакомица [4]. — 3) у пушке *доњи* и *горњи* нокат, cf. зуб [2]: Стоји као на *нокту*, т. ј. готов као запета пушка.

нòкатац, нòкаца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam.

нòкиљ, нокиља, m. (у Ц. г.) } vide заноктице.
нòкиља, f. (у Боци) }

нòкташ, нокта̑ша, m. der nicht leicht ein galantes Abenteuer auslässt (besonders von Verheirateten), maritus alienarum uxorum appetens.

нòктиља, f. (у Ц. г.) vide [заноктице] нокиља.

нòктић, m. dim. v. нокат, das Nägelchen, unguiculus.

нòкшир, нокшѝра, m. (у војв. по варошима) der Nachttopf (österr. das Nachtgeschirr), matula. cf. [vide] врчина.

нòна, f. hyp. v. нога.

нòрац, рца, m. 1) (у Ц. г.) vide [гњурац 1] ронац. — 2) (у Хрв.) der Narr, stultus, [vide лудак] cf. будала: Прођох неколико села *нораца̑*, и скупих три лонца новаца (у приповијеци).

нòре̑ње (cf. роњење [1, њорење]) n. (у Ц. г.) das Tauchen, urinatio.

нòрити рим, (cf. ронити [1, њорити]) v. impf. (у Ц. г.) tauchen, urinor.

нȍс, нȍса, m. (loc. нȍсу), die Nase, nasus. Кад кога нос сврби, кажу да ће се онај дан опити или с ким свадити. „Ето ти г...а на носу, утри се" (рече се ономе који се чему зачуди, као да не би урекао). На врат на нос, über Hals und Kopf.

нòсак, ска, m. hyp. v. нос.

нòса̑ње, n. das Umhertragen, circumgestatio.

нòсат, а, о, langnasig, nasutus.

нòсати, нòса̑м, v. impf. umhertragen, gesto, z. B. дијете, барјак.

нòсац, сца, m. 1) die Mündung, z. B. an der Kanne, orificium. [cf. сисак 1]. — 2) Träger, portator [vide носилац]: Ловац да свагда улови, не би се звао ловац, већ *носац*.

нòсвица, f. (у Дубр.) vide **ноствица**.

нòсећ, а, е, (у Хрв.) schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан [2].

нòсила, нòсила̑, n. pl. die Bahre, feretrum [cf. одар 4]: Дере се уз туђа *носила* (кад ко без узрока жали за туђом ствари).

нòсилац, нòсиоца, m. der Träger, bajulator [cf. носац 2, амал]: *Носиоцем* танане кошуље —

нòсиља, f. eine Henne die täglich legt, gallina quotidie ova ponens.

нòсина, f. augm. v. нос.

нòсити, нòсим, v. impf. [cf. нести, нети] 1) tragen, gesto, porto. — 2) носи кокош (или друга каква тица), legen, pono ova.

нòсити се, нòсим се, v. r. impf. 1) с ким, ringen, luctor: они *се* нешто *носе*; Пак *се носе* по пољу широку. — 2) sich tragen, Kleidertracht haben, vestior: како *се носе* код вас?

нòсић, m. dim. v. нос.

нòсочњи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

нòствица [носвица], f. der Stör, Sterlet, accipenser stellatus. cf. [vide] кечига.

нòтњи, ња̑, ње̑, vide **ноћни**.

нòтњик, нотњика, m. vide **ноћник**.

нòтњо [ноћно], (у Ц. г.) vide ноћу: Те он *нотњо* даде и продаде —

нȍћ, нȍћи, f. (loc. нȍћи) die Nacht, nox.

нòћас, (говори се и ноћаске) diese Nacht, hac nocte: *ноћас* сам слабо спавао.

нòћашњи, ња̑, ње̑, dieser Nacht, hujus noctis.

ноћѝва̑ње, n. das Uebernachten, pernoctatio. [cf. наћање].

ноћѝвати, нòћујем, v. impf. übernachten, pernocto. cf. наћати.

нòћити, ћим, v. pf. übernachten, pernocto. [cf. конаковати, коначити].

ноћѝште, n. мјесто гдје се ноћује, das Nachtlager, mansio. cf. конак [2].

нòћни, на̑, но̑, (cf. нотњи) nächtlich, nocturnus.

нòћник, ноћнѝка, (cf. нотњик) m. 1) вјетар, der Nachtwind, ventus nocturnus. — 2) der Mondsüchtige, lunaticus. cf. [vide] мјесечњак.

нòћница, f. као некака авет која човјеку *ноћу* кад спава чини пакост каку, н. п. кад су у какога мушкарца тврде сисе па га боле, каже се да га ноћнице сисају. cf. ноћничав.

нòћничав, а, о, н. п. чељаде које ноћу мокри пода се. [cf. ноћница].

нòћно [нотњо], (у Ц. г.) vide ноћу: *Ноћно* прошли Турске карауле —

нȍћу, bei Nacht, noctu. cf. [обноћ, преоноћ,] ноћно [нотњо].

ноћу̑рак, рка, m. (у Дубр.) некаки цвијет који се *ноћу* развија, као татула, али без бодље, Art Pflanze [langblumige Wunderblume], herbae genus [mirabilis longiflora L.].

нòћца [нојца], f. dim. v. ноћ.

нȍша̑ј, m. vide ношиво.

нòше̑ње, n. das Tragen, portatio, gestatio.

нòшѝво, n. } die Tracht (der Kleider), vestitus. cf.
нòшња, f. } ношај.

Нòшчица, f. вода у Лици код Новога, ein Fluss in Kroatien, fluvius quidam Croatiae.

нȕ! додају Херцеговци у говору код гдјекојијех ријечи, н. п. *Ну* јадан човјече! *Ну* тако ти Бога! Да *ну* гледај те ми то учини; да *ну! ну* ходи! cf. [2] но.

нȕгао, гла, m. (loc. нȕглу) vide [кут] угао.

нȕглић, m. dim. v. нугао.

нȕде̑, } (у Дубр.) vide [дела] дедер. cf. ну.
нȕде̑р, }

нȕдити, дим, v. impf. кога чим, antragen, anbieten, offero: Кума *нуђена* као и чашћена. *Нуди* као Турчин вјером.

нȕдити се, дим се, v. r. impf. einander anbie-

ten, offero alius alio: *Нуде се* као Грци у ариште.

нӳђѐње, n. das Anbieten, Antragen, oblatio.

нӳжда, f. (у војв. по варошима) vide невоља: *Нужда* закон замењује.

нуз, (у Бачк. и у Сријему) vide уз [1 и 2]: Тукелији *нуз* чашу поигра —

нӳзла[*], f. болест, кад боли месо око зуба, eine Art Krankheit [das Schwämmchen, das Mehlhund, Soor], morbus quidam [aphthae, stomatitis aphtosa].

нӯкāње, n. vide нуткање.

нӯкати, кāм, v. impf. vide нуткати: Много сам их *нука'* и корио| Да сијеку по крајини Турке —

нӳр,* } m. ein Feuerstrahl, welcher nach dem
нӳрак,* рка, } Volksglauben vom Himmel auf das Grab eines Heiligen herabfällt (bei den Türken): Над Емком је *нурак* прогорио,| Више главе *нурак* прогорио —

нӳрија, f. der Sprengel eines Pfarrers, die Pfarre, paroecia. [cf. жупа 3, жупанија, инорија, парокија, плованија, титорија].

нӳријāш, m. ein Pfarrkind, paroecianus.

нӳтарњи̑, ња̑, ње̑, (у Хрв.) innerlich, internus. [vide унутрашњи].

нӳти, (у Перасту) vide [г л е] нуто: *Нути* ђидије, што не мирује! —

нӳткāње, n. dim. v. нуђење. [cf. нукање, понукивање].

нӳткати, кāм, dim. v. нудити. [cf. нукати, понукивати].

нӳто, siehe! en. [vide гле].

нӳтрак, m. коњ или брав који се уштроји, па опет је послије силован (нутраст), ein nicht gut verschnittenes Pferd u. s. w., equus non bene castratus. cf. [vide] попуштеник [1].

нӳтраст, а, о, nicht gut verschnitten, non bene castratus.

Њ

њáка, (у Рисну) vide шипак [4] (руком).

њáкāње, n. das Geschrei des Esels, clamor asini.

њáкати, њáчēм, v. impf. schreien (vom Esel), clamo (de asino): Као магарац *њаче*.

њѐга, f. [јуж.] vide нега.

њѐгве, f. pl. [јуж.] vide **негве**.

њѐгда, (у Дубр.) vide негда.

њѐгов, а, о, sein, ejus.

њѐговāње, n. [јуж.] vide неговање.

њѐговати, гујēм, v. impf. (у Ц. г.) vide неговати: *Његује* га као мајка јединца: Но сам ђерца једина у мајке,| Пак ме мајка л'јепо *његовала* —

њѐговскӣ, nach seiner Art, ut ille.

[**Његуш**, m. vide Негуш.]

њѐдāрца, n. pl. dim. v. њедра.

њѐдра, њѐдāрā, n. pl. (јуж.) der Busen, sinus.

њѐзин, а, о, einem Frauenzimmer gehörig, ejus feminae. cf. њен.

њѐкад, (у Дубр.) vide некад.

њѐкадāр, (у Дубр.) vide некада.

њѐкӣ, кā, кō, (у Дубр.) vide неки.

њѐко, њѐкога (у Дубр.) vide неко.

[**њеколико**, (јуж.) vide неколико; *види* s. v. николико 2].

Њема̀дија, f. (јуж.) 1) vide Њемчадија. — 2) Њемачка земља [vide Њемачка]: Да поиграм преко *Њемадије* —

Њѐмачкā, f. adj. (јуж.) Deutschland, Germania. [cf. Њемадија 2].

њѐмачкӣ, кā, кō, (јуж.) deutsch, germanicus. [cf. тудешки].

Њѐмица, f. (јуж.) die Deutsche, Germana. [cf. Тудешкиња].

Њѐмичина, f. augm. v. Њемица.

Њѐмичица, f. dim. v. Њемица.

њемо̀та, f. (јуж.) die Stummheit, infantia, inopia facultatis loquendi.

њѐмӯштӣ јѐзик, m. (јуж.) у приповијеткама, die Sprache aller Thiere, sermo omnium animalium.

Њемча̀дија, f. (јуж.) (coll.) die gesammte deutsche Jugend, omnis juventus germanica. [cf. Њемадија 1].

њѐмчāње, n. (јуж.) das Deutschreden, sermo germanicus.

њѐмчати, чāм, v. impf. deutsch reden, loquor germanice.

Њѐмчина, f. augm. v. Нијемац.

њѐн, а, о, vide њезин.

њѐтко, њѐкога, (у Ц. г.) vide нетко.

њѐчесов, а, о, (у Црмн.) vide нечесов.

њѝāње, n. vide **њихање**.

њѝати, њѝшēм (њѝāм), vide **њихати**.

њѝати се, њѝшēм (њѝāм) се, vide **њихати се**.

њѝва, f. (pl. gen. њѝвā) der Acker, ager.

њѝвити, њѝвӣм, v. impf. (у горњ. прим.) pflegen, curare [vide гајити]: *Њиви* момче врана коња,| Врана коња и сокола,| Када их је подњивио,| Меће му се на рамена —

њѝвица, f. dim. v. њива.

њѝвљēње, n. das Pflegen, curatio.

њѝвскӣ, кā, кō, н. п. сијено, Wiesen-, pratensis.

њѝјāње, n. vide **њихање**.

њѝјати, њѝшēм (њѝјāм), vide **њихати**.

њѝјати се, њѝшēм (њѝјāм) се, vide **њихати се**.

њѝн, а, о, vide **њихан**.

њѝов, а, о, vide **њихов**.

њѝрēње, n. vide [г в и р е њ е] гњирење.

њѝрити, рӣм, v. pf. vide [г в и р и т и] гњирити.

њѝсак, ска, m. } das Wiehern, hinnitus.
њѝска, f. }

њѝснути, њѝснēм, v. pf. aufwiehern, hinnio.

њѝхан, хна, хно, (по југоз. кр.) [њин] ihr, eorum [vide њихов]: Да не љубим *њихно* б'јело лице —

њи̏ха̂ње [њиање, њијање], n. das Wiegen (z. B. des Baums, vom Winde), agitatio. [cf. нихање (ниање, нијање)].
њи̏хати, њи̏шêм (њи̏хâм), [њиати, њијати] v. impf. wiegen, schwenken, agito. [cf. нихати (ниати, нијати)].
њи̏хати се, њи̏шêм (њи̏хâм) се, [њиати се, њијати се] v. impf. schwanken, vacillo. [vide љуљати се].
њи̏хов [њиов], а, о, ihr, eorum. cf. њихан [њин].
њѝшта̂ње, n. das Wiehern, hinnitus.
њѝштати, штӣм, v. impf. wiehern, hinnio.
њо̀рêње, n. vide **роњење**.
њо̀рити, рӣм, v. impf. (у Дубр.) tauchen, urinor. cf. [vide] **ронити.**
њу̏њорêње, n. vide мрмљање.
њу̏њорити, рӣм, (у Боци) vide мрмлати.
њу̏шêње, n. das Schnüffeln (des Hundes), odoratio canis.
њу̏шити, шӣм, v. impf. schnüffeln, spüren, olfacio.
њу̏шка (њу́шка), (cf. шуњка) f. der Schmecker (des Hundes), nasus canis. [vide губица].
њу̏шкâње, n. dim. v. њушење.
њу̏шкати, кâм, dim. v. њушити: кер *њушка* и нањуши траг зецу.

О

о, (mit loc. u. acc.) 1) von, über, de: говоре *о* њему; *о* томе не треба мислити; О клину виси, *о* злу мисли (пушка). — 2) an, in, ударио *о* камен; отрти се *о* што. — 3) an, in, ad: виси *о* клину; иде *о* штапу; *о* своме комаду туђа говеда чувати. — 4) *о* што је то теби! т. ј. немаш никакве невоље то чинити. — 5) zu, um, tempore: *о* Ђурђеву дне; *о* Божићу. — 5) vide за [8], um, nach, de: Већ с' *о* туђе отимате царство — Цареви се отимљу *о* царство —
оаве́стити, а̀вêстӣм, (ист.) | **оавије̏стити**, оа̀вијêстим, (јуж.) | **оави́стити**, а̀вӣстӣм, (зап.) } v. pf. vide **обавијестити.**
о̏ба, о̏бје, о̏ба, beide, uterque, utraque, utrumque. cf. [обадва, обедва, обје двије;] двоје.
обабѝњати се, њâм се, v. r. pf. vide породити се.
о̏бабити, бӣм, v. pf. (у Рисну) жену, т. ј. кад се породи, дјетету јој одрезати пупак, окупати га и повити, Hebammenhilfe leisten, obstetricem ago. cf. бабити.
обаве́зати се, а̀вêжêм се, v. r. pf. sich anhängen an einen (mit Bitten), adhaeresco alicui precibus. [cf. навезати се, објеколити се, облијеколити се].
обаве́стити, оба̀вêстӣм, (ист.) vide обавијестити.
обави́јâње, n. das Umwickeln, circumligatio. [cf. обвијање].
обави́јати, оба̀вијâм, v. impf. umwickeln, circumligo. [cf. обвијати].
обавије̏стити, оба̀вијестӣм, [оавијестити] v. pf. (јуж.) кога, einem begreiflich machen, doceo, rem facio perspicuam [cf. оразумити, убавијестити]: Не би га *обавијестио* товар ораха.
о̏бавӣт, f. н. п. гдје се обавила вода око земље или пут око брда, die Krümmung, curvamen.
оба̀вити, о̏бавијем, v. pf. umwickeln, circumligo. [cf. обвити].
[**обавјешћивање**, n. verb. v. обавјешћивати; cf. оразумљивање.]
[**обавјешћивати**, обавјешћујем, v. impf. v. обавијестити; cf. оразумљивати.]
оба̀врети, рӣм, v. pf. aufsieden, paulum decoquo.
оба̀гњити, њӣм (њијêм?), v. pf. verfaulen, putrefio, cf. [vide] иструхлити: Док су Емки косе *обагњиле* —
о̏бâд, m. die [Rinds-]Bremse, tabanus [bovinus L.] (Linn.) oestrus. cf. [1бадаљ 2, штрк 2,] штркаљ.
оба̀дâње, n. die Flucht (der Kuh) vor Bremsen, fuga vaccae furiatae ab oestro. [cf. штркљање].
оба̀дати се, дâм се, v. r. impf. vor Bremsen fliehen, fugere ab oestris: *обадају се* говеда. cf. [штркати се,] штркљати се.
о̏бадвâ, о̏бадвије, о̏бадвâ, vide оба.
обадве̏ручкê, (ист.) | **обадви̏ручкê**, (зап.) | **обадвје̏ручкê**, (јуж.) } vide објеручке.
о̏бадвоје, beides, utrumque [vide обоје]: обадвоје дјеце, чељади, пилића и т. д.
обадво̀јица, f. beide, uterque. cf. [vide] обојица.
оба̀зирâње, n. vide обзирање.
оба̀зирати се, рêм се, vide обзирати се.
оба̀знати, нâм, v. pf. in Kenntniß bringen, erfahren, comperior, [vide] д о з н а т и, cf. сазнати: Е нијесу *обазнали* Турци —
оба̀зрети се, о̏базрêм се, v. r. pf. umblicken, sich umsehen, respicio. [cf. осврнути се].
о̏бајати, јêм, v. pf. behexen (z. B. die Wunde), medeor vulneri incantamentis. [cf. пребајати].
о̏бајгора, f. vide опајгора.
оба̀крити се, рӣм се, v. r. pf. н. п. обакрило се јело, kupferig werden (schmecken), cupro imbui.
о̏бал (cf. обао), о̏бла, о̏бло, walzenförmig, rund, cylindricus.
о̏бала, f. 1) das Ufer, ripa [cf. бријег 2, баир (баер), јалија]: Крај Мораве на *обали* — Истурила вода под *обалу* — 2) eine Art Zaun, das Gehege, sepis genus. Удари се коље (све два и два један према другом), па се између коља натрпа грања којекаква и трња. cf. врзина. — 3) (у Сријему) *жива* обала. [vide живица 3]. cf. наживичити.
1. **о̏балити**, лӣм, v. pf. rotzig machen, muco maculo.
2. **оба̀лити**, о̏балӣм, v. pf. niederwerfen, prosterno,

cf. [vide] оборити [1]: *Обаљене* твоје задужбине —

3. **оба̀лити,** обалијем, v. pf. vide **облити**: Свега га је крвца *обалила* —

ȍбалица, f. dim. v. обала: Oj брегови, моји деверови!| *Обалице*, миле јетрвице! —

обаљѝвање, n. das Niederwerfen, prostratio.

обаљѝвати, обаљујем, v. impf. niederwerfen, sterno. [vide обарати].

оба̀мирање, n. [cf. обумирање] 1) das Fallen in Ohnmacht, subita animae defectio. — 2) (у Далм.) das Aussterben, extinctio.

оба̀мирати, рем, v. impf. [cf. обумирати] 1) in Ohnmacht fallen, animo linquor, animus me deficit. — 2) (у Далм.) aussterben, extingui.

оба̀мрети, ȍбамрем, (ист.) vide обамријети.

оба̀мријети, ȍбамрем, (ȍбамро, ȍбамрла) [cf. обумријети] v. pf. 1) in Ohnmacht fallen, alimo linquor, animus me relinquit. — 2) (у Далм.) aussterben, extingui: *обамрла* кућа, *обамрли* сви.

ȍбангавити, вим, vide охронути. cf. бангав.

ȍбањати, њам, v. pf. vide окупати: Она ће ме лепо *обањати* —

ȍбао, ȍбла, ȍбло, vide **обал.**

оба̀пети, ȍбапнем, v. pf. umspannen, cingere: *обапела се* хаљина око њега, не ваља кад се хаљина *обапне; обапета* хаљина.

оба̀пињање, n. das Umspannen, cinctio.

оба̀пињати, њем, v. impf. umspannen, cingo.

ȍбара, f. (у Рисну) свака зелен која се уз пост *обарена* једе с уљем, gebrühtes Gemüse, olus aqua ferventi perfusum.

оба́рање, n. das Niederwerfen, prostratio.

оба́рати, ȍбарам, v. impf. niederwerfen, prosterno. [cf. обаљивати].

оба́рача, f. Zünglein (am Gewehr), der Schneller, lingula teli. cf. макаљ, [мицаник,] отпонац.

обарѝвање, n. das Absieden, elixatura.

обарѝвати, оба̀рујем, v. impf. absieden, elixo.

оба́рити, ȍбарим, v. pf. absieden, elixo.

оба̀сипање [опсипање], n. das Beschütten, circumfusio.

оба̀сипати, пам (пљем), [опсипати] v. impf. beschütten, circumfundo.

обасја́вање, n. das Bescheinen, collustratio.

обасја́вати, оба̀сјава, v. impf. bescheinen, collustro.

оба̀сјати, сја, v. pf. bescheinen, collustro.

ȍбасран, а, о, н. п. човјек, (scherzhaft) mit ihm ist nicht zu spassen, cui non impune illudas.

оба̀стрети, (ист.) | **оба̀стријети,** (јуж.) | **оба̀стрити,** (зап.) — ȍбастрем, (ȍбастро, ȍбастрла) v. pf. umbreiten, consterno.

оба̀сути, ȍбаспем, (ȍбасуо, ȍбасула) [опсути] v. pf. beschütten, perfundo.

оба̀талити, оба̀талим, v. pf. verwüsten, depopulor. cf. [vide] опустошити.

оба̀ћи, оба̀ђем, v. pf. (у Дубр.) vide обићи.

ȍбашав, шва, m. некако мјесто на гаћама: На *обашву* млади барјактари —

ȍбашка, vide [особито 2] башка.

обвести, вѐдем, v. pf. rund herum führen, circumduco.

обвѝјање, n. vide обавијање.

обвѝјати, ȍбвијам, vide обавијати.

ȍбвити, ȍбвијем, (ȍбвио, ȍбвила) vide обавити.

обво̀дити, ȍбводим, v. impf. rund herum führen, circumducto.

обво̀ђење, n. das Herumführen, circumductio.

ȍбга, f. (у Банат. и у Бранич.) vide јуфка [1].

ȍбгнати, нам (ȍбженем), v. pf. rund herum treiben, circumago.

обго̀нити, ȍбгоним, v. impf. umtreiben, circumagito: Да ти знадеш чиј' су виногради,| Далеко би коња *обгонио* —

обго̀њење, n. das Umtreiben, circumactio.

обгра́дити, ȍбградим, v. pf. rund umzäunen, circumsepio.

обграђѝвање, n. das Umzäunen, circumseptio.

обграђѝвати, гра̀ђујем, v. impf. rund umzäunen, circumsepio.

ȍбдан, vide дању.

ȍбданица, f. innerhalb eines Tages, per diem: кувати пређу на *обданицу*, т. ј. у јутру почети, па онај дан свршити; ићи куда на *обданицу* (а не на конак).

обдарѝвање, n. das Beschenken, donatio.

обдарѝвати, да̀рујем, v. impf. beschenken, dono.

обда́рити, ȍбдарим, v. pf. beschenken, dono. [cf. даровати 2].

обдржа́вање, n. vide одржавање.

обдржа́вати, држа̀вам, vide одржавати.

обдр̀жати, жим, v. pf. vide одржати: Тако ће се темељ *обдржати* —

ȍбдуља, f. (у прим., у Имоскоме *трка* [4]) оно што се да ономе који утече на трку, Wettlaufpreis, praemium curriculi.

ȍбе, (ист.) vide обје.

ȍбедва, ȍбедвије, ȍбедва, (у Дубр.) vide [оба] обадва.

обѐдити, ȍбедим, (ист.) vide обиједити.

обѐзматичити се, чим се, v. r. pf. кошница се обезматичила, т. ј. изгубила матицу, Bienenkönigin verlieren, duce privari (de apibus).

обезна́нити се, бѐзнаним се, v. r. pf. in Ohnmacht fallen, deficio. [cf. обнезнанити се].

обезо̀бразити, зим, v. pf. | **обезо̀бразити се,** зим се, v. r. pf. | **обѐзочити,** чим, v. pf. — keine Scham mehr haben, pudorem posuisse. [cf. узбезочити се].

обѐзумити, мим, v. pf. bethören, decipio, induco [cf. избезумити, 2 изумити]: Ја ћу аги на Млетичак поћи,| Ја ћу агу *обезумит'* онђен —

обѐзумити се, мим се, v. r. pf. sich bethören lassen, decipior. [cf. избезумити се, изумити се].

обѐлежити, жим, v. pf. (ист.) vide обиљежити.

обѐлежје, n. (ист.) vide обиљежје: Без твојега кака *обележја* —

обѐлети, лим, (ист.) vide обијељети.

обѐлити, ȍбелим, (ист.) vide обијелити.

обелода̀нити, ло̀да̄ни̑м, (ист.) vide објелоданити.

обенђѐлучити, чи̑м, v. pf. berauschen (durch Schlafkräuter), ebrium facere (herbis sopiferis), cf. обенђити: Док је Иву *обенђелучио* —

о̏бенђити, ђи̑м, v. pf. vide обенђелучити: А у вино сваке бенђелуке,| *Обенђио* Љутицу Богдана —

о̏бе̑р, о̏бера, m. (loc. обѐру) der Kamm (des Hahns), crista. cf. ухор [увор], хобер [2, креста].

о̏бербаш, cf. кундрац.

о̏бербаша, m. (у Хрв.) Anführer der Seresaner, dux τῶν шережани.

обѐрберити, ри̑м, v. pf. vide обријати: Он примаче млађахна бербера| Да му црну *обербери* браду —

обѐрја̑н, оберја̄на, m. у загонеци, cf. петоропа.

обѐручке, (ист.) vide објеручке.

обесѐлити, обѐсели̑м, v. pf. 1) vide обрадовати: Која ми си дијете нејако,| Послаћу те на трагове мајци,| Да старицу *обесѐлиш* мајку — 2) (у Боци) свијећу, т. ј. угасити је, auslöschen, extinguo. [vide угасити]. cf. утјешити. cf. слава.

обесѐлити се, обѐсели̑м се, v. r. pf. vide обрадовати се: Он *се* врло јунак *обесели* —

о̏бесити, си̑м, (ист.) vide објесити.

обести̏јати, ја̑м, v. pf. (у Рисну) постати као *бестија*, марвинче, залудјети, verrückt werden, mente capi. [vide полудјети].

обѐстрвити, обѐстрви̑м, v. pf. кога, zu Grunde richten, perdo.

обѐстрвити се, ви̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) пропасти *без стрва*, untergehen, umkommen (ohne Spur), pereo.

обећа̀вање, n. vide обрицање.

обећа̀вати, обѐћа̄ва̑м, [v. impf.] vide обрицати.

обећа̀ње, n. das Versprechen, promissum [cf. језиковање]: *Обећање* је лудоме радост.

обѐћати, ћа̑м, [v. pf.] vide обрећи.

обѐушити, ши̑м, v. pf. н. п. иглу, das Oehr an der Nadel beschädigen, obstruo aut destruo foramen acus.

обѐчити, о̀бечи̑м, v. pf. vide распечити.

обзи̏дати, о̀бзи̑да̑м (ђе̑м), v. pf. ummauern, muro cingere: Већ сестрицу *обзидаше* кулом —

о̀бзинути, не̑м, v. pf. begähnen, obhio (?), b. i. in den Mund nehmen (und wieder heraus). Кад кога заболи грло, кажу му жене да обзине трипут комад хљеба говорећи: „пса грло боли а не мене,“ па да га да псету, па ће га онда проћи грло. Кад у кога почне расти мртва кост, онда треба наћи дијете посмрче, да је обзине, па ће престати расти.

о̏бзи̑р, m. das Umblicken, respectus: оде *бѐз обзи̑ра.*

о̏бзира̑ње [обазирање], n. das Umhersehen, respectatio. [cf. освртање].

о̏бзирати [обазирати] **се,** ре̑м се, v. [r.] impf. sich umsehen, respecto. [cf. освртати се, обраћати се].

обзна̀нити, о̀бзна̄ни̑м, v. pf. kundmachen, promulgo.

обзнањи̏вање, n. die Kundmachung, promulgatio.

обзнањи̏вати, зна̀њује̑м, v. impf. bekanntmachen, promulgo.

о̏би, (зап.) vide обје.

обигра̀вање, n. das Umtanzen, circumsaltatio.

обигра̀вати, и̏гра̄ва̑м, v. impf. rund umtanzen, circumsalto: Све сватове врсно *обиграва* —

оби̏грати, о̀бигра̑м, v. pf. rund umtanzen, circumsalto: Облајала па их *обиграла* —

обиди̏вати, би̏дује̑м, (у Ц. г.) vide [походити 1] обилазити: *Обидује* војску по хођака —

оби̏дити, о̀биди̑м, (зап.) vide обиједити.

обидо̀вање, n. (у Ц. г.) das Versuchen, tentatio, gustatio.

обидо̀вати, и̏дује̑м, v. impf. (у Боци) versuchen, kosten, tento, gusto. [vide] огледати [2], cf. обилазати.

оби̏јање, n. 1) das Einbrechen der Thüre, effractio forium. — 2) das Abschlagen, decussio. — 3) das Suchen der Henne nach einem Orte zum Legen, posituritio (?), parturitio gallinae.

оби̏јати, о̀бија̑м, v. impf. 1) врата, einbrechen, effringo fores. — 2) н. п. кукурузе, rund umher abschlagen, decutio. cf. грухати [4, отући]. — 3) обија кокош да пронесе, sucht einen Ort zum Eierlegen, positurit (?), parturit gallina.

о̏бије, (ст.) vide обје: Ко добије, нек води *обије* —

обије̏дити, о̀биједи̑м, v. pf. (јуж.) mit Unrecht beschuldigen, acuso injuria. [cf. забедити, изнијети 3, 2 налагати, напањкати, наплести 3, 2 облагати, опањкати, 1 опасти (опаднути) 3, потворити, придићи (придигнути) 2].

обије̏лити, о̀бијели̑м, v. pf. (јуж.) н. п. цркву, überweißen, dealbo.

обије̏љети, обије̏ли̑м, v. pf. (јуж.) weiß werden, albesco: *обијељео* снијег по брдима; *обијељео* човјек као овца (graue Haare bekommen).

о̏бијесан, сна, сно, (у Рисну) н. п. човјек, muthwillig, lascivus. [cf. судрнут].

о̏бијест, f. in der Redensart: од обијести, т. ј. од силе, од бјесноће, der Muthwille, Ungestüm, lascivia, violentia: Без невоље, тек од *обијести* —

о̀бикнути се, не̑м се, vide **обићи се.**

о̏бил, а, о, reichlich, uber. [vide обилан]. Срби приповиједају да је Силни Стефан ловећи по Церу угледао на једном мјесту гдје се гране од дрвећа и доље савијају и горе узвијају. Кад дођу на оно мјесто, а то дијете код неколико оваца ударило своју сјекиру у кладу па легло на леђа те спава: кад дихне из себе онда се гране узвијају у висину, а кад повуче пару у се, онда се савијају к земљи. Кад то види цар, зачуди се, па пружи руку с коња да му узме сјекиру, али хоћеш! не може да је извади из кладе. Брже боље

сјашу слуге и војводе с коња, огледају сви редом објема рукама да изваде сјекиру из кладе, али је ниједан не може ни помаћи. Онда пробуде дијете и запита га цар: „Како ти је име?" А оно одговори: „Милош." „Имаш ли оца и мајку?" „Мајку имам, а отац ми је умро." „А гдје ти је мајка?" „Ено је тамо доље у селу код куће." „Ајде да нас водиш кући." „Не могу од оваца." — И тако га којекако намоле да потјера овце и да пође пред њима кући. Сад су они ради знати и видјети шта ће он радити са сјекиром, како ће је извадити из кладе; или ће је онако оставити. Кад Милош крене овце, а он узме сјекиру једном руком и заметне на рамо. Како дођу кући, Милош одмах остави овце и непознате госте, па замакне међу зграде да тражи мајку. Пошто цар сјаше с коња, пође и он за Милошем да гледа да му се гдје не сакрије, кад погледа кроз брвна у једну зграду, а то му мајка мијеси хљеб, а пребацила десну сису преко лијевога рамена, а лијеву преко деснога, те он остраг сиса. Онда цар рече: „Мећер *обила* мајка, родила *обила* јунака." — Цар узме Милоша од мајке, и одведе га своме двору, и од тога се назове Обилић.

обѝлажѐње, n. [cf. облажење] 1) das Umgehen, circuitio. — 2) das Umgehen, circuitus. — 3) das Besuchen, invisio. — 4) das Versuchen, tentatio.

обѝлазити, зӣм, v. impf. [cf. облазити] 1) umgehen, ambio. — 2) umgehen (durch einen Umweg), circumeo. — 3) besuchen, inviso. [vide походити 1]. — 4) versuchen, tento. cf. [vide] огледати.

ȍбилан, лна, лно, } reichlich, in Fülle vorhanden,
обѝлат, а, о, } uber. cf. обил.

обѝлити, (зап.) 1) ȍбӣлӣм, vide обијелити. — 2) обилӣм, vide обијељети.

обѝлнōст, обѝлности, f. (на Задварју) die Reichlichkeit, ubertas [vide обиље]: Од *обилности* свит не гине.

ȍбиловање, n. die Reichlichkeit, exuberatio.

ȍбиловати, лујӗм, v. impf. Ueberfluß haben, exubero: Ко има онај *обилује*; а ко нема онај животари.

обилодáнити, ȍдâнӣм, (зап.) vide објелоданити.

ȍбиље, n. die Fülle, ubertas. cf. обилност.

обѝљежити, жӣм, v. pf. (јуж.) vide забиљежити.

обѝљежје, n. (јуж.) 1) das Zeichen, signum, cf. [vide] знак: На вама су чудна *обиљежја* — 2) оно што се да први пут дјевојци (прстен, или новац какав) да се зна као да је већ испрошена, das Heirathspfand, pignus datum puellae in signum futuri conjugii.

ȍбиња, f. (у Срнјему) in der Redensart: не зна никакве *обиње*, т. ј. нема лукавства у себи, не зна *друкчије* казати него што јест, die Heuchelei, simulatio.

ȍбирак, ȍбӣрка, m. (pl. gen. ȍбирâкâ, der Ausschuß (nachdem das Beste bereits ausgekauft worden), merces (res) rejiculae. [vide избирак].

обѝрâње, n. vide избирање.

обѝрати, ȍбӣрâм, v. impf. vide избирати: Нек *обира* кога њојзи драго —

обѝрâч, обирáча, m. vide избирач.

обѝрити се, ȍбӣрӣм се, v. r. pf. den бир bekommen, potiri collecta presbyterali: не ћеш *се обирити* ове године.

обѝручкē, (зап.) vide обједручке.

ȍбисити, сӣм, (зап.) vide објесити.

ȍбисити се, сӣм се, (зап.) vide објесити се.

обѝскати, ȍбӣштēм, vide побискати: обишти главу.

ȍбиснути, нēм, v. pf. (ȍбиснух и ȍбискох) hangen bleiben, adhaeresco, cf. прионути [1, објеснути]: О скуту му *обискоше* младе — Кад виђеше о њем' *обиснуше* —

ȍбиста, vide [з а п с т а] одиста.

обѝсти, ȍбӣдēм (ȍбӣђēм), (у Ц. г.) vide обићи.

обѝтељ, f. (у Хрв. и Далм. код кршћана) н. п. моја обитељ, т. ј. жена и дјеца, die Familie, familia. [vide фамилија].

ȍбити, ȍбијēм, v. pf. 1) врата, einschlagen, effrigo. — 2) rund herum abschlagen (н. п. лед с кола воденичнога), decutio.

обѝћи, ȍбӣђēм (ȍбӣдēм), v. pf. [cf. обаћи, обисти] 1) umgehen, circumeo. — 2) besuchen, inviso, н. п. човјека. — 3) versuchen, tento, gusto, cf. [vide] огледати [2]: Не *обиде* црвенога вина — Излаз', курво, да се *обидемо* —

ȍбићи се (cf. обикнути се), ȍбикнēм се, v. r. pf. (ȍбикох се, ȍбиче се, ȍбикао се, кла се) sich gewöhnen, adsuesco.

ȍбица, f. (у Хрв.) Haubitze, tormenti bellici genus. cf. кубуз.

ȍбицâње, n. die Angewöhnung, assuetudo.

ȍбицати се, ȍбичēм се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco: Ђе ко ниче ту *се* и *обиче*.

ȍбичâј, m. (loc. обичáју) der Brauch, mos, consuetudo. [cf. адет].

ȍбичан, чна, чно, 1) woran man sich gewöhnen kann, cui facile assuescas. — 2) обичан човјек, обична дјевојка, vide [л и ј е п] прикладан.

ȍбичнӣ, нā, нō, gewöhnlich, gebräuchlich, usitatus, consuetus.

објáвити, ȍбјâвӣм, v. pf. eröffnen, bekannt machen, aperio, nuncio: Брже ајде и мени *објави* —

објављѝвâње, n. das Bekanntmachen, nunciatio.

објављѝвати, објȁвљујēм, v. impf. bekannt machen, nuncio.

ȍбјагњити, њӣм, (по југоз. кр.) vide ојагњити.

ȍбјагњити се, њӣм се, v. r. pf. (по југоз. кр.) vide ојагњити се.

ȍбјахати, јашēм, v. pf. auffitzen (aufs Pferd), conscendo equum, cf. [vide] опкорачити [2]: И *објаха* вранца големога —

објáчати, чâм, v. pf. erstarken, corroboror.

ȍбје, обѝју, f. pl. (јуж.) die beiden, ambae. [cf. обије].

о̏бјед, m. (по југоз. кр.) das Mittagmal, coena. cf. [vide] ручак[1].

о̏бје двије, vide [о б а] обадвије: *Обје двије* трудне остануле —

о̏бједова̂ње, n. (по југоз. кр.) das Speisen, coena.

о̏бједовати, дује̂м, v. impf. Mittagmal halten, coeno, cf. [vide] ручати[1]: Соко сједи, терно гледи| Ђе војвода *обједује* —

објѐколити, лӣм, v. pf. (у Рисну) кога, vide салетјети[1]: *објеколио* ме да му узајмим то и то.

објѐколити се, лӣм се, v. r. pf. (у Рисну) око кога, vide [о б а в е з а т и с е] навезати се.

објелода́нити, ло̀да̂нӣм, v. pf. (југ.) anfangen es bei hellem Tage zu treiben (z. B. Diebstahl), palam incipio facere (furtum).

објѐручке̂, (југ.) mit beiden Händen, ambabus manibus. [cf. обадвјеручке].

о̏бјесити, сӣм, v. pf. (југ.) aufhängen, suspendo. [cf. замаћи (замакнути) 3].

о̏бјесити се, сӣм се, v. r. pf. (југ.) sich erhängen, suspendere se.

о̏бјеснути, нем, v. pf. (југ.) vide обиснути.

о̏бјести се, једе̂м се, v. r. pf. [ист. и југ.] sich überessen, nimio cibo obrui. cf. јести.

објѐтелица (о̏бјетелица), f. (у Дубр.) vide кљуна.

о̏бјешеница, f. die Niederträchtige, mulier deterrima.

о̏бјешења̂к, m. der Hundsfott, homo deterrimus.

објешења́ковић, m. ein schlechter Mensch, nebulo.

о̏бјисти се, (зап.) vide објести се.

о̏бјужити, жӣм, v. pf. vide одвугнути (као зими кад дуне југ па се снијег почне топити): објужило је, т. ј. топло је; Што су моје гусле *објужиле* —

обла́га̂ње, n. 1) das Umschlagen, Einschlagen, circumdatio. — 2) das Wetten, sponsio.

1\. **обла́гати**, о̏блаже̂м, v. impf. einschlagen (etwas in Papier), circumdo.

2\. **обла́гати**, о̏блаже̂м, v. pf. durch Lügen verleumden, mendacio calumnior. [vide обиједити].

обла́гати се, о̏блаже̂м се, v. r. impf. 1) sich einschlagen (in den Mantel), circumdo (pallium). — 2) wetten, sponsionem facio. [vide кладити се].

облаги́ва̂ње, n. das Verleumden, calumniatio.

облаги́вати, ла̀гује̂м, v. impf. кога код кога, durch Lügen verleumden, mentiendo calumnior. [vide биједити]. cf. опадати.

обла́дати, о̏бла̂да̂м, [овладати] v. pf. erobern, sub potestatem redigo. [cf. завладати].

облаже̑ње, n. vide обилажење.

о̏блазак, о̏бласка, m. 1) der Umgang, ambitio. — 2) der Umweg, ambages. [vide заход 2]. — 3) der Versuch, periculum.

о̏блазити, зӣм, vide обилазити.

о̏блазити се, о̏блазӣм се, v. r. impf. sich messen, experior, contendo, cf. [vide] огле́дати се[2]: Но на ноге да *се облазимо* — Него устај да *се облазимо*,| Једном ми је земан умријети —

облазница, f. die Erfrischung, potio qua corpus recreatur: А цар ђеци *облазницу* даје,| Он им даје вино и ракију —

обла̀знути, о̏блазне̂м, v. pf. lecken, oblambo: облазни па опет, sagt man einem dem die Flinte versagt hat.

о̏блајати, је̂м, v. pf. umbellen, oblatro, circumlatro: Опазила па их *облајала* —

о̏бла̂к, m. (loc. облаку) die Wolke, nubes.

о̏блака, f. (у Далм.) vide одијело.

облакша́ва̂ње, n. das Erleichtern, levatio.

облакша́вати, ла̀кша̂ва̂м, v. impf. erleichtern, levo.

обла̀кшати, ша̂м, v. pf. erleichtern, levo.

облáма̂ње, n. das Abbrechen (rund herum), decerptio.

облáмати, о̏бла̂ма̂м, v. impf. rund herum abbrechen, decerpo.

о̏блапо̀ран, рна, рно, der gern schmauset (Gourmand), Schmausbruder, amans epularum. cf. [гаљух, 2] облогуз.

о̏бласкати, ка̂м, v. pf. кога, durch Schmeichelei Jemand für sich gewinnen, blanditiis quem in suas partes ducere.

о̏бла̂ст, f. die Macht, potestas: не попусти, Господе Боже! *области* нечастивоме и некрштеноме (кад се моле Богу).

обла̀чак, чка, m. hyp. v. облак, das Wölkchen, nubecula.

о̏бла̂чан, чна, чно, wolkig, trüb, nubilus.

обла̀че̂ње, n. das Anziehen (der Kleider), indutio. [cf. обукивање, обуковање].

обла̀чина, f. augm. v. облак.

обла̀чити, о̏бла̂чӣм, v. impf. 1) anziehen, induo. [cf. обукивати, обуковати, одијевати]. — 2) види онај, који ведри и *облачи*, der heitert und Regen macht, nubilo.

обла̀чити се, о̏бла̂чӣм се, v. r. impf. 1) sich anziehen, induor. — 2) sich überziehen, umwölken, obnubilor: *облачи се*, биће кише.

обла̀чић, m. dim. v. облак.

о̏блева̂ње, n. (ист.) vide обљевање.

о̏блевати, ва̂м, (ист.) vide обљевати.

облѐжати, жӣм, v. pf. кога, beschlafen, concumbo cum aliqua. [vide обљубити].

облéнити се, о̏бле̂нӣм се, (ист.) vide облијенити се.

облéпити, о̏бле̂пӣм, (ист.) vide облијепити.

облепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide обљепљивање.

облепљи́вати, ле̂пљује̂м, (ист.) vide обљепљивати.

облéта̂ње, n. (ист.) vide облијетање.

облéтати, о̏бле̂ће̂м, (ист.) vide облијетати.

облѐтети, (ист.), **облѐтити**, (зап.), **облѐтјети**, (југоз.) тӣм, v. pf. umfliegen, circumvolo.

о̏блетница, f. (ист.) vide обљетница.

облѐћети, ле̂тӣм, (југ.) vide облетјети.

обли́ва̂ње, n. (зап.) vide облијевање.

обли́вати, о̏блӣва̂м, (зап.) vide облијевати.

ȍближњӣ, ња̄, ње̄, nahe gelegen, adjacens, vicinus.
облѝзати, ȍблӣже̄м, v. pf. ablecken, lambo, lingo.
облизѝва̄ње, n. das Ablecken, lambitus. [cf. ослизкивање].
облизѝвати, лѝзује̄м, v. impf. ablecken, lambo.
облизѝвати се, лѝзује̄м се, v. r. impf. sich lecken (Gelust zeigen), esurio (circumlingo) [cf. ослизкивати се]: шта *се* ти ту *облизујеш*.
облѝзнити се, ȍблӣзнӣм се, v. r. pf. Zwillinge gebären (auch von Thieren), geminos pario, geminum partum edo.
облијѐва̄ње, n. vide обљевање.
облијѐвати, ȍблијева̄м, vide обљевати.
облијѐколити се, лӣм се, v. r. pf. око кога, vide [о б а в е з а т и с е] објеколити се.
облијѐнити се, ȍблијенӣм се, v. r. pf. vide улијенити се.
облијѐпити, ȍблијепӣм, v. pf. (јуж.) umkleben, bekleben, induco aliqua re.
облијѐта̄ње, n. (јуж.) das Umfliegen, circumvolatio.
облијѐтати, ȍблијеће̄м, v. impf. (јуж.) umfliegen, circumvolito.
ȍблӣк, m. (loc. облѝку) das Antlitz, das Angesicht, facies [cf. обличје]: познајем га по *облику*.
облѝна, f. die walzenförmige Runde, rotunditas cylindrica.
облѝнити се, ȍблӣнӣм се, (зап.) vide облијенити се.
облѝпити, ȍблӣпӣм, (зап.) vide облијепити.
облипљѝва̄ње, n. (зап.) vide обљепљивање.
облипљѝвати, лѝпљује̄м, (зап.) vide обљепљивати.
облѝта̄ње, n. (зап.) vide облијетање.
облѝтати, ȍблӣће̄м, (зап.) vide облијетати.
ȍблити, ȍблије̄м, v. pf. н. п. свиралу коситером, rund herum vergießen, circumfundo. [cf. 3 обалити].
ȍблитница, f. (зап.) vide обљетница.
ȍблӣћ, облѝћа, m. (у Херц. и Ц. г.) vide грашак.
ȍблић, m.} ein cylindrischer Stab, baculus cylin-
ȍблица, f.} dricus.
облѝчити, ȍблӣчӣм, v. pf. (у Ц. г.) кога, überführen, zeihen, arguo.
ȍблӣчје, n. vide облик.
ȍбличке̄, (у Боци) н. п. попити што, т. ј. сасути у уста и прогутати у један пут (као да би било што тврдо и *обло* па да се у *један пут* прогута не жваћући), mit einem Schluck, uno haustu.
ȍблӣш, m. (у Дубр.) некака морска риба, der [Stein-]Butt, rhombus [maximus L.].
облог, m. vide оклада.
1. **облȍгуз**, m. (der Rundarsch, podicis obesi) der alles aufißt, was er eßbares findet, homo edax.
2. **облȍгуз**, а, о, schlemmerhaft, edax. cf. [vide] облапоран.
облȍжити, ȍбложӣм, v. pf. einschlagen (z. B. den Fuß in —), überziehen, obvolvo.
облȍжити се, ȍбложӣм се, v. r. pf. 1) sich einschlagen, einhüllen, involvo. — 2) vide окладити се.
облȍмити, ȍбломӣм, v. pf. rund herum abbrechen, decerpo.
1. **ȍблӯк**, m. (око Сиња) као гужва од крпе што испрошена или на удају дјевојка метнеуврх капе (*наоблучи се*). cf. поћелица.
2. **ȍблук**, m. (у Ц. г.) 1) vide облучац. — 2) (може бити само у пјесмама) der vordere Sattelknopf, umbo sellae anterior, cf. [јабука 6, каш, ункаш,] облучје: С *облука* је топуз извадила — Пала му је по *облуку* брада —
облӯтак, тка, m. обао камен, као што их се налази много око великијех вода. [cf. бубуљ].
ȍблӯће, n. coll. v. облутак.
ȍблучац, чца, m. дрво (као прут) савијено на колијевци више дјетиње главе, да не пада покривач дјетету на главу, Wiegenspriegel, arcus. cf. лучац, [2] ȍблук [1].
ȍблӯчје, n. (ст.) der vordere Sattelknopf, umbo sellae anterior, cf. [vide 2] ȍблук [2]: Наслони се седлу на *облучје* —
Ȍбља̄ј, Ȍбљаја, m. планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, nomen montis: У зелену у *Обљај* планину —
ȍбље, (у Ц. г.) vide обје: И Мораче *обље* поарати —
ȍбљева̄ње, n (јуж.) das Vergießen, plumbatio. [cf. облијевање].
ȍбљевати, ва̄м, v. impf. (јуж.) vergießen (mit Blei), plumbo. [cf. облијевати].
обљепљѝва̄ње, n. (јуж.) das Bekleben, inductio, obductio.
обљепљѝвати, љѐпљује̄м, v. impf. (јуж.) bekleben, induco.
ȍбљетница, f. (јуж.) Jahrestag, dies anniversarius.
Ȍбљуба, f. име планини, у којој је по народнијем пјесмама цар Костантин нашао часне крсте (други пјевачи ову планину зову *Обубар*): Право ид'те к *Обљуби* планини,| Сву *Обљубу* маом раскопајте —
обљу̏бити, ȍбљӯбӣм, v. pf. (ст.) abküßen, deosculor, cf. [љубити 2, обрусити,] облежати: Ја ћу твоје лице *обљубити*, — Вјерну ћу му љубу *обљубити* — Ваља теби ноћити с краљицом| И *обљубит'* Будимску краљицу — Руо скиде, леже са краљицом| Те краљици *обљубио* лице —
ȍбљутавити, вӣм, v. pf. geschmacklos werden, saporem amitto.
обмота́ва̄ње, n. das Umwickeln, circumligatio. [cf. омотавање].
обмота́вати, мȍта̄ва̄м, v. impf. umwinden, circumvolvo. [cf. омотавати].
обмȍтати, та̄м, v. pf. umwinden, circumdo. [cf. омотати].
обна́вља̄ње, n. das Erneuern, renovatio.
обна́вљати, ȍбнавља̄м, v. impf. erneuern, renovo.

обнѐвидети, (ист.)
обнѐвидити, (зап.)
обнѐвидјети, (југоз.)
обнѐвиђети, (јуж.) } видӣм, v. pf. erblinden, obcoecor. [vide ослијепјети].

обнезна̀нити се, нѐзна̄нӣм се, v. r. pf. vide обезнанити се.

обнѐмети, мӣм, (ист.) vide обнијемјети.

обнѐсвеснути, нем, (ист.)
обнѐсвиснути, нем, (зап.) } vide обнесвјеснути.

обнѐсвјеснути, нем, (јуж.) vide онесвјеснути.

обнѐстимати, ма̄м, v. pf. entehren, ignominia afficio, cf. [vide] осрамотити: Краљ је мене *обнестима'* дамно —

о̏бнети, обнѐсе̑м, (ист.) vide обнијети.

обни̏зати, о̏бнӣже̑м, v. pf. н. п. капу или главу бисером, mit einer Reihe (Perlen) umgeben, circumdo lineam (margaritarum).

обнизи̏вање, n. das Behängen mit Perlenreihen, circumdatio lineae margaritarum.

обнизи̏вати, нӣзује̑м, v. impf. mit einer Perlenreihe umgeben, circumdare lineam margaritarum.

обнијѐмјети, мӣм, (југоз.) vide онијемјети.

обнијѐмљети, мӣм, (јуж.) vide онијемљети.

о̏бнијети, обнѐсе̑м, (о̏бнио, о̏бнијела, ло) v. pf. (јуж.) umtragen, circumfero.

обни̏мити, мӣм, (зап.) vide обнијемјети.

о̏бнити, обнѐсе̑м, (зап.) vide обнијети.

О̏бница, f. вода која се више Ваљева састаје с Јабланицом, и оданде се доље зове Колубара, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

обно̀вити, о̀бновӣм, v. pf. erneuern, renovo (намастир, цркву).

обно̀сити, о̀бносӣм, v. impf. 1) umtragen, circumporto. — 2) unter die Leute bringen, circumfero: *Обноси* ме туђа мајка| Божјом неправдом —

о̏бно̑ћ, vide ноћу.

обно̀ше̑ње, n. 1) das Umtragen, circumlatio. — 2) das unter die Leute bringen, τὸ circumferre.

обњу̀шити, о̀бњу̑шӣм, v. pf. umschnuffeln, circumodoro, cf. [vide] нањушити: Врaн полеће гором кроз планину| Док *обњуши* рањена јунака —

обо̀гатити, тӣм, v. pf. 1) bereichern, dito. — 2) reich werden, ditesco. cf. [vide] обогатити се.

обо̀гатити се, тӣм се, v. r. pf. reich werden, ditesco. cf. обогатити [2].

о̏бо̑д, m. н. п. на ситу, на шеширу, der Rand, margo.

о̏бодац, о̀боца, m. (у Будиму и у Сентандрији) највише pl. обоци, vide обоци.

о̀бодница, f. (у примор.) die Auster, ostrea [edulis L.]. cf. каменица [3, тракатница;] ахтапод.

о̀бодња, f. (у Сријему) die Reihe, ordo. [vide опхођа; cf. ред 1]. Кад у селу сељаци иду редом на какав госпоски посао, па кад се сви изреде, онда је једна ободња изишла, а кад почну опет на ново, онда је настала друга.

о̀бођe, f. pl. (у Славонији) vide вођица [2].

о̏бојак, о̏бојка, m. (pl. gen. о̀бојā̑ка) das Fußtuch, pannus ad pedes involvendos. По Босни, по Херцеговини и по Србији (куда носе чарапе) подложе обојке у опанке; по Сријему, по Бачкој, по Банату и по Мачви завијају шареним обојцима (мјесто чарапа) ноге и на њих обувају опанке; а по варошима носе обојке (од платна или, зими, од фланера) у чизмама.

о̀боје, обо̀га (о̀бојега), n. beide, uterque [cf. обадвоје]: обоје дјеце, обога дјеце, и т. д.

обо̀јити, о̀бојӣм, v. pf. färben, coloro. cf. омастити [2].

обо̀јица, f. beide, uterque. cf. [обадвојица;] двојица.

обо̀јчина, f. augm. v. обојак.

обо̀јчић, m. dim. v. обојак.

оболѐстити се, тӣм се, v. r. pf. erkranken, morbo corripi. [vide] разбољети се, cf. обољети.

обо̀лети, (ист.)
обо̀лити, (зап.)
обо̀љети, (јуж.) } обо̀лӣм, v. pf. durch Krankheit geschwächt (entkräftet) werden, morbo infirmor. [vide разбољети се].

о̏бор, m. 1) Einzäunung für die Schweine, Ochsen, sepimentum pro suibus. *Кад су бивали тефтиши Турци су и народ затворали у оборе.* — 2) мјесто испред куће (било ограђено или не било), н. п. изиђе на обор, der Hof, aula, [vide 2 двориште] cf. авлија: Мети дворе, тријеби *оборе* — 3) in оборкнез, оборђенерао, ist es das deutsche Ober-, supremus.

обора̀вање, n. das Umackern, τὸ circumarare.

обора̀вати, о̀ра̄ва̑м, v. impf. umackern, circum aro. cf. оборати.

обо̀рати, о̀боре̑м, v. pf. umackern, circum aro. У гдјекојим мјестима (као н. п. у Сријему) људи уз кужно доба *обору* село (т. ј. повуку бразду око свега њега), да куга уњ не би дошла. У томе оборавању мјесто волова плуг вуку шест дјевојака мљезиница голијех нагијех, а најстарији човјек из онога села плужи, и то се ради ноћу у глухо доба.

оборбокман, m. ein aus dem deutschen ober und türkischen бок komisch zusammengesetztes Wort, stercus: И он је неки *оборбокман*; Он је велики *оборбокман.*

обо̀рити, о̀борӣм, v. pf. 1) niederwerfen, wälzen, sterno, cf. [преврћи (превргнути) 2, сорити, обурвати, 2] обалити: сву кривицу на њега *оборише.* — 2) ватру на кога: На пашу је ватру *оборио* — Међу Турке ватру *оборише* —

оборкнѐз, m. cf. кнез.

обо̀рнӣ, нā, нō, н. п. врата, von обор [1].

оборлаћман, m. der Oberlieutenant, subcenturio.

оборлаћманов, а, о, des Oberlieutenants, subcenturionis.

оборлаћмановица, f. Oberlieutenantsfrau, uxor subcenturionis.

оборлаћманскӣ, кā, кō, Oberleutenants-, subcenturionum.

[**оборџенерао,** рала, m. cf. обор 3.]

обо̏сити, о̏босӣм, v. pf. постати бос, barfuß werden, calceos amitto: оголио и *обосио; обосио* ми коњ.

обо́сти, обо̑дем, v. pf. spornen, calcari pungo, subdo calcar.

о̏боци, о̏бода̑ца̑, m. pl. (доље преко Мораве) die Ohrgehänge, inaures, cf. минђуше, брњица [2], уштаци, ободац: Венце и *обоце* —

о̏бочић, m. dim. v. ободац.

О̏боштица, f. вода у Бјелопавлићима, која око једнога сахата од врела саставши се с Перућицом зове се Зета, Name eines Flußes, nomen fluvii.

обра́вља̑ње, n. verbal. v. обрављати.

обра́вљати, о̏бра̑вља̑м, v. impf. cf. обровити.

о̏бра̑вница, f. vide **обрамница** [1].

обра̀вњача, f. vide **обрамњача.**

О̏брад, m. Mannsname, nomen viri.

обра̏датити, тӣм, v. pf. Bart bekommen, barbam nanciscor.

о̏брадвити, вӣм, v. pf. отесати брадвом, mit der Zimmeraxt behauen, exascio.

обра́дити, о̏бра̑дӣм, v. pf. bearbeiten, elaboro. cf. радити.

о̏радова̑ње, n. die Freude, gaudium [cf. радост]: Омладину и *обрадовање* — С истока је добро јутро звала| Мушкарцима на *обрадовање,*| Ђевојкама да се поудају —

о̏брадовати, дује̑м, v. pf. erfreuen, gaudio afficio [cf. обеселити 1, ограшити].

о̏брадовати се, дује̑м се, v. r. pf. чему, коме, sich erfreuen, gaudio afficior. [cf. зарадовати (зарајдовати) се, обеселити се, ограшити се].

обрађи́ва̑ње, n. das Bearbeiten, elaboratio.

обрађи́вати, ра̀ђујем, v. impf. bearbeiten, elaboro.

ображдж́ива̑ње, n. das Anfurchen, sulcatio.

ображђи́вати, бра̀жђујем, v. impf. furchen, sulco.

о̏браз, m. (pl. gen. о̏бра̑за̑) 1) die Wange, gena. — 2) Scham und Ehre, pudor [cf. рз]: нема *образа*; ако ти може *образ* поднијети (т. ј. ако те није стид); не може ми *образ* поднијети; *Образ* ваља, кум ће доћи; Црн ти *образ*! У Циганке црн *образ,* али пуна торба. *Образа* више нема, него два прста (а г....е има два аршина). — 3) у књиге, die Seite, pagina.

о̏бразан, зна, зно, (у Ц. г.) н. п. човјек, који има образ, ehrenhaft, honestus.

обра́здити, о̏бра̑здӣм, v. pf. anfurchen, sulco.

о̏бразина, f. (у Ц. г.) die Maske, larva. cf. чувида [2].

о̏брамица, f. (у Шумад.) vide обрамница 1.

о̏бра̑мница, f. 1) das Querholz der Wasserträgerinnen, jugum. cf. [абравница, обравница, (обравњача)] обрамњача, обрамица. — 2) (у Ц. г.) торба пртењача: Те упрти торбу *обрамницу* —

обра̀мњача [обравњача], f. vide обрамница 1.

о̏брана, [f.] der Schutz und Schirm, munimentum: храна и *обрана.*

1\. **обра́нити,** нӣм, v. pf. verwunden, vulnero, cf. [vide 1] ра̑нити [1]: И два њему *обранише* друга — И ја сам се, брате, *обранио,*| *Обранио* у десницу руку —

2\. **обра́нити,** о̏бра̑нӣм, v. pf. bewahren, schützen, tueor: Што с' од смрти не отрже, кам да ми је!| Или сабљом не *обрани,* бритка сабљо!

обрањава̑ње, n. das Verwunden, vulneratio.

обрањавати, бра̀њава̑м, v. impf. verwunden, vulnero.

обра̀слица, f. (у Доброти) оно што на кочану од зеља преко зиме израсте наново, der Keim den der Stängel im Winter treibt, germen caulium hiemale.

обра́ста̑ње, n. das Umwachsen, circumdatio, obductio.

обра́стати, о̏бра̑ста̑м, v. impf. umherwachsen, circumnascor.

обра́сти, ра́стем, v. pf. umherwachsen, circumnascor: *обрасло* цвијеће у траву.

о̏брати, о̏берем, v. pf. 1) pflücken, decerpo, lesen, lego: обрати виноград, јабуке, кукурузе; обраћеш зелен бостан (du wirst nicht gut fahren, male succedet tibi. — 2) wählen, eligo, seligo, cf. [vide] изабрати: Ти *обери* кога теби драго —

обра́тити, о̏бра̑тӣм, v. pf. 1) zu etwas verleiten, induco. — 2) herein brechen, ingruo, [vide] настати, cf. ударити, обрнути: Јер ће за мном *обратити* суша| Три године дана без престанка —

обра́тити се, о̏бра̑тӣм се, v. [r.] pf. sich umkehren, revertor: За собом *се обратио* Живко — Куда су *се* свати *обратили* —

о̏браћа̑ње, n. das Verleiten, inductio.

о̏браћати, ћа̑м, v. impf. 1) verleiten, induco. — 2) kehren, verto.

о̏браћати се, ћа̑м се, v. impf. sich umkehren, revertor. [vide обзирати се]. cf. освртати се.

[**обрашнавити се,** обрашнавим се, v. r. pf. mit Mehl bestäubt werden; cf. омучити се.]

о̏брашчић, m. dim. v. образ.

о̏̏брва, f. (pl. gen. о̏брва̑) die Augenbraune, supercilium. cf. вјеђа.

обр̀вати, ва̑м (ве̑м?), v. pf. као обладати, н. п. обрвала ме болест, überwinden, niederwerfen, brechen, vinco, sterno, frango: Ну дај мени коња *обрвана* —

о̏̏брвица, f. dim. v. обрва.

о̏̏бр̑вка, f. 1) двоструки конац на који се ните нити, т. ј. који се провуче кроз велику иглу па се преко ње нити. Ако обрвка пукне, онда се сав нит оспе. — 2) замка се начини око обрвке на коталцу, и та замка зове се обрвка на коталцу. — 3) онај конац којим се брда увезују.

обр̀вљивити се, вӣм се, v. r. pf. обрвљивила се овца, т. ј. постала брвљива, eine gewisse Krankheit bekommen (von Schafen), certo morbo corripi (de ovibus). cf. брвљив.

обрђати, ђам, v. pf. schlechtes Aussehen bekommen, tristem speciem accipio.

обредак, обретка, тко, (ист.) vide обриједак.

обредити, обредим, v. pf. der Reihe nach geben, thun, ex ordine facio: Првом су се чашом *обредили* —

обређивање, n. das Thun der Reihe nach, das Umreihen, *τὸ* ex ordine facere. [cf. ређање 2].

обређивати, ређујем, v. impf. umreihen, ex ordine facio.

[**обређивати се**, ређујем се, v. r. impf. nach der Reihe thun, ex ordine facio; cf. ређати се.]

***обрежак**, обрешка, m. као мали бријег.*

обрезати, режем, v. pf. beschneiden, circumcido. [vide опсјећи].

***обрѐзач**, обрезача, m. у чизмара гвожђе којијем режу кожу.*

обрезивање, n. das Beschneiden, circumcisio.

обрезивати, резујем, v. impf. beschneiden, circumcido.

обрѐзотина, f. комад меса или сала, што се обрезује од удова свињскијех, Abschnitt, segmentum.

Обрен, m. Mannsname, nomen viri.

Обренија, f. Frauenname, nomen feminae (nach dem masc. Обрен).

Обретен, m. Mannsname, nomen viri.

обретеније, n. das Fest der Findung des Haupts Johannis (24. Febr.), inventio capitis St. Joannis.

***обрети**, обретем, v. pf.: Што обрете, то омете.*

обрети се, рим се, v. r. pf. sich wo befinden, adesse.

обрећи, речем (обрекнем), v. pf. versprechen, promitto. [cf. вјетати, језиковати, обећати].

обрећи се, речем (обрекнем) се, v. r. pf. versprechen, polliceor.

обречење, n. das Versprochene, promissum: Имам Имбра, *обречење* моје,| И он ми је на војску цареву — *Обречење* моје несуђење —

обривати, вам, (у Ц. г.) } v. pf. barbieren, (barbam) detondeo, cf.
обријати, јем, } [оберберити,] обритвити, обричити: *Обривала* косу на хајдучку —

обријати се, јем се, v. [r.] pf. sich barbieren (lassen), tondeor.

обриједак, обријетка, тко, vide ријєдак.

обрисати, бришем, v. pf. abwischen, abstergo.

обритвити, вим, v. pf. vide [обријати] обричити: Те је русу косу *обритвила* —

обрити, обријем, v. pf. umwühlen, subruo.

обрицање, n. das Versprechen, pollicitatio. [cf. обећавање].

обрицати, обричем, v. impf. versprechen, polliceor. [cf. обећавати].

обрицати се, обричем се, v. r. impf. versprechen, promitto.

обричити, обричим, vide обријати.

обркатити, тим, v. pf. einen Schnauzbart bekommen, mystacem (pilos in labio superiori) nancisci (protrudere).

обрлатити, обрлатим, v. [pf.] impf. umringen, nicht auslassen, circumsto, non dimitto: *Обрлатио* као ајгир ћору. cf. [vide] салетјети.

обрљати, обрљам, v. pf. (у Боци) [vide] упрљати, beschmutzen, inquino.

обрљати се, обрљам се, v. r. pf. sich beschmutzen, inquinor. cf. упрљати се.

обрљуга, f. (у Ц. г.) упрљана жена, ein schmutziges Frauenzimmer, mulier squalida.

обрнути, обрнем, v. pf. [1)] umkehren, verto. [vide повратити 1 *и* заврнути 3. — 2)] cf. обратити [2; vide настати].

обрнути се, обрнем се, v. r. pf. umkehren, revertor.

Обро, m. хyp. v. Обрад.

Обровац, вца, m. неколико кућа, и више њих на главици зидине од старога градића на лијевом бријегу ријеке Зрмање у Далмацији близу мора.

обровити, обровим, v. pf. н. п. око куће да вода отјече, umgraben, ein Gerinne um das Haus graben, circumfodio.

оброк, m. 1) eine festgesetzte Zeit, tempus constitutum: једе на оброк oder обробом; дјеца једу без оброка. — 2) то је његов *оброк*, кажи ми шта је његов *оброк*, Portion, Antheil, portio. [cf. таин].

обронак, ронка, m. der Abhang, devexitas: Заспала девојка брегу на *обронку* —

обронити се, обороним се, v. [r.] pf. hinabrollen (von der Erde steilem Abhang), devolvor.

обросјети, обросим, v. pf. (у Рисну) vide уросити: Ту сам скуце *обросјела* — Скуце носе, да се не *обросе* —

оброћити, оброћим, v. pf. обојити у броћу, mit Färberröthe färben, rubia tingere.

обрстити, тим, v. pf. die jungen Zweige abfressen (wie die Ziegen), depasco frondes.

обрталька, f. 1) der Querbalken, der in seiner Mitte um einen Pflock beweglich ist (in einem Knabenspiele), trabs transversa, in medio perpendiculari insidens et mobilis (von обртати). [cf. вртешка]. На обртаљку се наслони трбухом и ухвати рукама једно на један крај а друго на други, па се онако с помоћу ногу обрћу. То се особито чини уз бијелу недјељу. — 2) vide окретаљка.

обртан, тна, тно, (у Дубр.) vide [хитар] окретан.

обртањ, тња, m. 1) eine Art drehbaren Doppelrings, um die Pferde anzubinden, annuli genus. — 2) у кола оно на чему предњи крај лотара стоји; под њим је поличица, па онда осовина.

обртање, n. das Umdrehen, circumactio, conversio.

обртати, обрћем, v. [im]pf. 1) umdrehen, circumago. — 2) wenden, verto: У Турску се војску загоњаше,| Турску војску под мач *обрташе* —

обруб, m. der Saum, margo.

обру́бити, о̀брӯбӣм, v. pf. umsäumen, circumsuo.

обру́жити, о̀бружӣм, v. pf. beschimpfen, contumeliam imponere.

о̀брука̄нац, о̀брука̄нца, m. (у Ц. г.) der Ehrlose, infamis.

о̀брукати, ка̄м, v. pf. vide осрамотити.

обру́нити, о̀брӯнӣм, v. pf. (у Боци) abschütteln, decutio, cf. [vide 1] окрунити: Пухну ми вјетар с планине, *Обруни* цв'јетак с наранче —

обру́нити се, о̀брӯнӣм се, v. r. pf. (у Боци) abfallen, decido: *Обруне се* неколика љешника.

о̀брусити, сӣм, v. pf. у пјесми, vide обљубити: Па се синоћ мене зарекао Да ће поћас на конаке доћи, Поклат' моје јаньце од оваца, Бијеле ми ополојчит' овце, Моје би'ло *обрусити* лице —

о̏бру̑ч, m. (pl. gen. обру́ча̄) der Reif (am Fasse), orbis, circulus.

обру̑ча̄н, обруча́на, m. т. j. лонац, eine Art Topf mit einem (thönernen) Reif um die Mitte, olla orbiculata.

обру́ча̄ње, n. das Bereifen, τὸ circumdare orbem (dolio).

обру́чати, ча̄м, v. impf. bereifen, circumdo orbem (dolio).

о̀бручити, чӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide [осрамотити] обрукати.

обру̑чић, m. dim. v. обруч.

о̀брӯчје, n. (coll.) die Reife, orbes, circuli.

обр̏шити, о̀бр̄шӣм, v. pf. übel ankommen, male excipior: *обршио* као нико његов.

о̀брштер, m. der Obrist, Oberste, tribunus (militum), praefectus (equitum): На пенџеру младом *обрштеру* —

о̀брштеров, а, о, des Obersten, tribuni.

о̀брштеровица, f. die Oberstenfrau, des Obersten Frau, uxor tribuni.

о̀брштерскӣ, ка̄, ко̄, Obersten-, tribunorum.

обу̀божати (обубо̀жати), жа̄м, v. pf. (у Хрв. и Далм.) vide осиромашити.

обу̑ва̄ње, n. das Anschuhen, calceatio.

обу̑вата̄ње, n. vide **обухватање.**

обу̑ватати, та̄м, vide **обухватати.**

обу́вати, о̀бӯва̄м, v. impf. 1) кога, anschuhen, calceos induo alicui. — 2) Schuhe anziehen, calceos induo. cf. обути.

обу́вати се, о̀бӯва̄м се, v. r. impf. sich die Schuhe anziehen, induo calceos.

обу̑ватити, тӣм, vide **обухватити.**

обу̑вачӣ ка̀иш, m. der Schuhriemen, habena.

обу̑вача, f. das Schuhband, ligula (calcearia).

обудо̀вети, (ист.)
обудо̀вити, (зап.)
обудо̀вјети, (југоз.)
обудо̀вљети, (јуж.)
вӣм, v. pf. Witwer (Witwe) werden, conjuge orbari.

обузбѝја̄ње, n. vide узбијање.

обузбѝјати, обу̀збӣја̄м, v. impf. vide узбијати.

обу̀збити, о̀бузбије̄м, v. pf. vide узбити: Не би л' ове *обузбили* Турке —

обу̀здати, да̄м, v. pf. vide зауздати.

обу̀зе̄ти, о̀бузме̄м, v. pf. rund umher ergreifen, umfassen, corripio: Мајко моја, ожени ме млада, Док ме није *обузела* брада, *Обузела* брада и бркови —

обу̀зима̄ње, n. das Umschlingen, Ergreifen, correptio.

обу̀зимати, ма̄м (мље̄м), v. impf. ergreifen, umfassen, corripio.

обу̀јмити, обу̀јмӣм, v. pf. vide обухватити.

обукѝва̄ње, n. vide облачење [1].

обукѝвати, обу̀кује̄м, v. [im]pf. vide облачити [1]: *Обукује* свилене кошуље.

обуко̀ва̄ње, n. vide облачење [1].

обуко̀вати, обу̀кује̄м, v. impf. (у Паштр.) vide облачити [1], одијевати.

о̀бӯљити, љӣм, v. pf. (у приморју) полити што *уљем*, н. п. грах, салату, купус, einölen, olio perfundere. [vide зазеитинити].

обу̀мера, (ист.)
обу̀мира, (зап.)
f. vide обумјера.

обу̀мира̄ње, n. vide обамирање.

обу̀мирати, ре̄м, v. impf. vide обамирати.

обу̀мјера, f. [јуж.] vide омјера.

обу̀мре̄ти, (ист.)
обу̀мрије̄ти, (јуж.)
обу̀мрӣти, (зап.)
о̀бумре̄м, v. pf. vide обамријети: Под Богданом ноге *обумреше* —

о̀бурвати, ва̄м, v. pf. zerstören, umwerfen, diruo, [vide оборити 1] cf. обалити: И џамију Турску *обурваше* — *Обурвати* дубоки подруми —

о̀бурити, рӣ, v. pf. (у Котору) *обурило,* т. j. окренула бура, *обуриће*, die бура fängt an, kommt, ingruit бура.

обу̀ставити, вӣм, v. pf. aufhalten, detineo.

обу̀ставља̄ње, n. das Aufhalten, detentio.

обу̀стављати, вља̄м, v. impf. aufhalten, detineo, moror.

о̀бути, о̀бује̄м, v. pf. (part. pass. обу̀вен) 1) кога, Schuhe anziehen, induo calceos alicui: обуј то дијете. — 2) Schuhe anziehen, calceos induco: обуј опанке. — 3) коло (точак), die Felgen am Rade anbringen, absidem circumdo rotae. — 4) (у Паштр.) коња, vide потковати.

о̀бути се, о̀бује̄м се, v. r. pf. sich die Schuhe anziehen, induo calceos: јеси ли се обуо?

о̀бӯћа, f. 1) die Beschuhung, calceamentum. — 2) н. п. на точку (т. j. наплаци скупа), die Felgen, absides: слаба ти је *обућа* на точку.

обу̀ћи, обу̀че̄м, v. pf. anziehen, induo: обуци то дијете, обуци кошуљу.

о̀бӯћина, f. augm. v. обућа.

обу̀ћи се, обу̀че̄м се, v. r. pf. sich anziehen, induor.

о̀бӯћица, f. dim. v. обућа.

обу̀хвата̄ње [обувата̄ње], n. das Umfassen, amplexatio.

обу̀хватати [обуватати], та̄м, v. impf. umfassen, amplexor.

обу̀хватити [обуватити], тӣм, v. pf. umfassen, amplector. [cf. обујмити].

обуча̀ва̄ње, n. das Abrichten, condocefactio.

обучавати, у̂ча̄ва̄м, v. impf. abrichten, condocefacio.

обу̏чити, о̏бучӣм, v. pf. abrichten, condocefacio.

о̏бушити, шӣм, v. pf. иглу, das Oehr sprengen, foramen corrumpo, rumpo.

о̏бушица, f. 1) обушена игла, vide обушка. — 2) in der Redensart: из о̏бушицē, unverhofft, ex insperato. [cf. забушити 2].

о̏бушка, f. игла без ушица, die Nadel mit gesprengtem Oehr, acus foramine rupto. [cf. обушица 1].

о̏вада̄р, (у Ц. г.) vide овда.

о̏ва̑ј, о̏ва̄, о̏во̄, dieser, hic. [cf. ови].

ова̏квица, f. vide таквица.

ова̏квӣче! (у Ц. г.): оваквиче, онаквиче (кад се казује, како је ко кога ружио). [cf. оваковац].

ова̏кӣ, ка̄, ко̄, dieser Art, hujus modi, hoc genus. [cf. оваковӣ].

ова̏ко̄ ['вако], auf diese Art, hoc modo.

ова̏ковац, ова̏ко̄вца, m. (у Ц. г.) cf. овакви́че.

ова̏ковӣ, ва̄, во̄, vide оваки.

о̏вамо, vide амо.

о̏ван (о́ван), о́вна, m. (pl. о̏внови, о̏вно̄ва̄) der Widder, [ovis] aries [L.].

ова̏рисати[*], ришēм, v. pf. (у Србији) што, т. ј. упутити се у чему, sich einüben, condisco. [cf. опоравити, упоравити, уварисати].

о̏вас, о́вса, m. der Hafer (Haber), avena sativa Linn. [vide зоб 1].

о̏вда̄, з. В. овда онда, bald dies, bald das; bald itzt, bald wieder dann, multis et variis intervenientibus. [cf. овадар].

о̏вдашњӣ, ња̑, ње̑, hiesig, hujas, hujus loci (urbis).

о́вде, **о́вден,** **о́вдена̑,** (ист.)
о́вди, (зап.)
о́вдје [водје], **[о́вдјека,]** **о́вдјен,** **о́вдјена̑,** (југоз.)
о́вђе [вође, ође], **о́вђен,** **о́вђена̑,** **о́вђена̑к,** (јуж.)
(гдјекоји говоре и *овдјека*) hier, hic [cf. одик]: Тога закона нема *овђенак* —

о̀ве̑јци, о̀веја̂ка̂, m. pl. (у Сриjему) оно што не пада управо кад се жито вије, него што је штуро па га вјетар мало заноси за пљевом: даде ми саме *овејке*.

овејати, јēм, (ист.) vide овијати.

ове̏љача, f. vide вељача.

ове̏ћача, f. на гаћама оно гдје гатњик стоји. [cf. учкурлук].

овесе̏лити, ове̏селӣм, v. pf. vide развеселити: Већ идемо *овеселит'* мајку —

ове̏сти, ве̏зēм, v. pf. (у Далм.) vide [1] навести [1].

ове̏тшати, шāм, v. pf. veralten (von Sachen), obsolesco. [vide извештати].

о̏взовина, f. (у Ц. г.) vide зовина.

о̏вӣ, ва̄, во̄, vide овај. cf. они.

О̏вида, f. Frauenname, nomen feminae.

ови̏дати, о̀вӣда̄м, v. pf. (у Сриjему) н. п. што кума донијела, то и *овидала*, verzehren, consumo.

ови̏зати се, за̄м се, (у пјесми) vide осјетити се [1]: Те *се* бјеше јаду *овизао* —

овија̏н, а, о, 1) part. pass. v. овијати. — 2) овијана жена, т. ј. чиста и уредна у свему, rein, ordentlich, mundus.

о̏вијати, јēм, v. pf. (јуж. и зап.) wurfeln, worfeln, ventilo. [vide 3 извијати].

ови̏ција, f. Offizierstelle, munus ducis (militum).

ови̏цӣр, овицира, [официр] m. der Offizier, dux militum.

ови̏циров, а, о, des Offiziers, ducis militum.

ови̏цӣрскӣ, ка̄, ко̄, Offizier-, ducum.

о̀вјерити се, рӣм се, v. r. pf. (југ.) vide вјерити се: Јеси ли *се*, момче, оженило, Оженило, јали *овјерило* —

овла̀дати, о̀вла̄да̄м, vide **обладати.**

о̀влажити, жӣм, v. pf. feucht werden, humesco. [vide одвугнути].

овла̀исати, ишēм, v. pf. н. п. на кога, angreifen, anfallen, irruo. [vide] навалити [3], cf. ударити.

о̏вла̄ш, полако, слабо, н. п. свезати или сашити што, lasz, leviter.

о̀внећӣ, ћа̄, ће̄, vide овнујски: И дебела меса *овнећега* —

о̀внина, f. augm. v. ован.

о̀внић, m. dim. v. ован.

о̀внов, а, о, Widder-, arietis.

о̀вновина, f. das Schöpsenfleisch, vervecina.

о̀внӯјскӣ, ка̄, ко̄, Widder-, arietinus. [cf. овнећи].

о̀вогодишњӣ (ового̀дишњӣ), ња̄, ње̄, heurig, diesjährig, hornus. cf. овогодњи.

о̀вогодњӣ, ња̄, ње̄, heurig, hornotinus. cf. [vide] овогодишњи.

оволи̏ка̄чкӣ, ка̄, ко̄, augm. v. оволики. [cf. оволички].

оволи̏кӣ, ка̄, ко̄, so grosz, tantus.

оволи̏ко̄ (ово̀лико̄), so viel, tantum.

оволи̏хнӣ, на̄, но̄, (у Дубр.) vide оволишни.

оволи̏чкӣ, ка̄, ко̄, vide оволикачки.

оволи̏шнӣ, на̄, но̄, dim. v. оволики. [cf. оволихни].

оволи̏шно̄, dim. v. оволико.

о̀востранскӣ, ка̄, ко̄, diesseitig, citerior.

овра̀нити, о̀вра̄нӣм, v. pf. schwarz machen, reddo nigrum: овранила оцу образ, т. ј. осрамотила га, cf. [vide] оцрнити: Стрина Јела сукњу *овранила* За својијех све девет синова —

о̀вранцати, ца̄м, v. pf. mit Franzosen anstecken, inficere malo venereo.

о̀вранцати се, ца̄м се, v. r. pf. Franzosen bekommen, malo gallico inficior.

о̀вратница, f. (у Дубр.) некаква риба морска,

der Goldbrassen, sparus aurata. cf. [vide] подланица [2].

оврије̏ћи, овр́ше̑м, (о̀врхао, овр́хла) v. pf. (југ.) [cf. оврћи] 1) austreten (das Getreide), trituro. — 2) (у Боци) кукурузе, т. j. [vide 1] окрунити.

оврићи, овр́шем, (зап.) vide оврије̏ћи.

о̀врљ, m. (у Сриjему) eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus, cf. [ашањка,] оврљина: Гиздавој неви не можеш *оврљ* око главе обмотати, т. j. не може joj се угодити.

овр̀љина, f. (у нах. Рудн.) женска капа, која стоји наврх главе као коњско копито, eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. [cf. оврљ, ашањка].

овр́ћи, вр́шем, (о̀врао, овр́ла) vide оврије̏ћи.

о̀вршак, шка, m. das Oberste einer Sache, summitas.

о̀вршина, f. 1) (у Боци) кукурузна реса, das Kätzchen, iulus. [cf. клас 4, класина, мосурина]. — 2) (у Бјелопавл.) струк од кукуруза, Maisstängel, caulis zeae mais.

о̀вршине, f. pl. die Abfälle (beim Beschneiden der Bäume), sarmenta.

о̀всен, а, о, Hafer=, avenaceus.

о̀всеница, f. Haferbrot, panis avenaceus [cf. зобеница]: Кад му станем сигурати ручак,| Умијесим седам *овсеница* —

о̀всик, овси́ка, m. (у Сриjему) дивља зоб, die Ackertrespe [gemeine Trespe], bromus [secalinus L.] arvensis.

о̀всиште, n. der Acker wo ehe Hafer gebaut war, ager in quo avena sativa fuit sata.

ову́да̑ (о̀вуда̑), hier durch, hac. [cf. овудије].

ову̀дије (о̀вудије), (у Ц. г.) [vide] овуда: Није ласно сјећи наше Турке,| Па слободно одит' *овудије* —

о̀вца, f. (pl. о̏вце, ова́ца̑) das [Haus-schaf, zahme] Schaf, ovis [aries L.].

о̀вча̑р, овча́ра, m. 1) der Schäfer, opilio. [vide пастир]. — 2) [*Овчар*] планина у Србији у [окр. рудничком] нахији Пожешкој на десној страни Мораве, ein Berg in Serbien, montis nomen.

о̀вчара, f. (у Сриjему) зграда гдје овце стоје, der Schafstall, ovile. cf. овчарица [2].

овча́рев, а, о, vide овчаров.

овча̀рица, f. 1) die Schäferin, femina (puella), pascens oves. [vide пастирка]. — 2) овчја кошара, der Schafstall, ovile. cf. [vide] овчара. — 3) (у Ц. г.) [motacilla cinereicapilla Sav.] vide [cf.] плиска.

овча́ров [**овчарев**], а, о, des Schafhirten, opilionis.

о̀вчарски̑, ка̑, ко̑, Schäfer=, opilionum.

о̀вчас, (у Ц. г.) овај час, so eben, commode.

о̀вчевина (о̀вчјевина?), f. das Schaffleisch, caro ovilla. cf. [бравeтина,] брављетина.

о̀вчина, f. 1) augm. v. овца: као *овчина* о Марчу. — 2) (у Ц. г.) овчја кожа, Schafsfell, pellis ovina.

о̀вчица, f. 1) das Schäfchen, ovicula. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [pagellus mormyrus C. V.]. — 3) (у Сриjему) [Sternblume,] rothrandige Narzisse, narcissus poeticus [L.].

о̀вчје̑ ру́но, n. Waldanemone [Wald-Windröschen], anemone silvestris [L.].

о̀вчји̑, чја̑, чје̑, Schafs=, ovillus, ovium. cf. брављи.

о̀гадити, ди̑м, v. pf. коме шта, verleiden, molestum reddo.

о̀гадити се, ди̑ ми се, v. r. pf. zuwider werden, molestus fio.

о̀газдити се, ди̑м се, v. r. pf. постати газда, reich werden, ditesco.

ога̀јтавити, ви̑м, v. pf. eine Schnur herumnähen, adsuo funiculum (clavum?).

о̀гањ, гња, m. 1) das Feuer, ignis. cf. ватра. Кад се сједи около огња, па што у огњу пукне и разбрка жерав, рече се: злотвору срце! т. j. да пукне. — 2) (око Имоск.) vide врућица: ово je добро од *огња*; ужегао се *огањ* у њему; Од јада га забољела глава| А врх тога *огањ* и грозница — 3) (у Далм.) vide табанце.

о̀гар, m. (ст.) eine Art Jagdhund, canis venatici genus [cf. загар]: Да нараним рте и *огаре* — Удариште рти и *огари* —

о̀гаравити, ви̑м, vide огарити.

о̀гарина, f. (у Ц. г.) vide [гариште] огорјелиште.

о̀гарити, ри̑м, v. pf. mit Kohlen oder Ruß beschmieren, illino fuligine aut carbone. [cf. огаравити].

о̏гла̑в, m. der Theil der Pferdrüstung, der am Kopf desselben befindlich, lora capitis equi. cf. [башлук 2,] оглавар, оглавина [2], оглавник.

о̏глава, f. *1)* die Opanken von Kopfhaut, socci ex pelle capitis, cf. оглавина [1]: дајте ми пар оглава. — *2) (у Бачк.) у чизме оно што стоји од озго по љесици.*

о̀главак, о̀гла̑вка, m. der Hügel, collis. cf. [vide] главица.

огла̀ва̑р, оглава́ра, m. vide оглав.

о̀главина (огла̀вина), f. 1) die Kopfhaut der Thiere, pellis capitis bestiarum. [vide оглава 1]. — 2) (у Сриjему) vide оглав.

огла̀вни̑к, оглавни́ка, m. vide оглав.

огла̀днети, (ист.) } огла̀дни̑м, v. pf. hungrig werden, esurio: Да ти није *огладњео* војно —
огла̀днити, (зап.) }
огла̀дњети, (југ.) }

огласи́вање, n. vide оглашивање.

огласи́вати, гла̀сује̑м, v. impf. vide оглашивати: *Огласује* да је соко сиви —

огла̀сити, о̀гла̀си̑м, v. pf. 1) verkünden, kundmachen, nuncio. — 2) мртваца звоном, eine Leiche beläuten.

огла̀сити се, о̀гла̑си̑ се, v. r. pf. kund werden, verlauten, nuncior.

огла̀сни̑к, огласни́ка, m. (ст.) der Bote, nuncius, cf. [vide] гласник [1]: Пуст' Турчина једног *огласника*,| Нека каже Босанском везиру —

о̏гла̑ти, о̏гла̑м, vide огледати.

о̏гла̑ти се, о̏гла̑м се, vide огледати се.

оглаши́вање, n. [cf. огласивање] 1) das Verkün=

ben, Lautwerden, nunciatio. — 2) das Beläuten einer Leiche.

огла̀ши̏вати, гла̀шујем, v. impf. [cf. огласивати] 1) kund machen, nuncio. — 2) мртваца, beläuten.

огле̏дало, n. der Spiegel, speculum. cf. зрцало.

огле̏да̄ње, n. 1) das Besehen, inspectio. — 2) das Nachsehen, inspectio. — 3) das Versuchen, experimentum, periculum.

огле̏дати, о̀гле̄дам, v. impf. [cf. оглати] 1)
о̀гледати, да̄м, v. pf.
sehen, nachsehen, besehen, video, experior. — 2) н. п. јело, kosten, gusto. cf. обићи [3], обилазити [(облазити) 4, обидовати, пробати (провати)].

огле̏дати се, о̀гле̄да̄м се, v. r. impf. [cf. оглати
о̀гледати се, да̄м се, v. r. pf.
се] 1) sich (im Spiegel) besehen, inspicio me. Кажу да се људима ноћу не ваља огледати на огледало, да им жене ружну дјецу не рађају. — 2) sich versuchen, sich messen, experior. [cf. облазити се].

оглѐбити, о̀глобим, v. pf. durch Erpressungen schinden, exhaurio vexationibus et mulctis. [cf. осмудити 2, оцулусити].

[**оглобје**, n. vide **оглобље**; *види* s. v. брдила.]

о̀глобље [оглобје], n. (у Хрв. у кршћана) vide брдила.

огло̀дати, о̀глођем, v. pf. abnagen, corrodo.

оглу̏вити, ви̂м,
оглу̏нути, о̀глунем,
оглу̏хнути, о̀глухнем,
v. pf. taub werden, obsurdesco.

о̀глушак, шка, m. н. п. купи оглушке, т. ј. не ће да учини одмах како му се први пут рекне, него му ваља више пута говорити.

оглу̏шити се, о̀глушим се, v. r. pf. кога, taube Ohren haben gegen Jemandes Bitten, surdus sum ad preces.

огно̀јити се, о̀гнојим се, v. r. pf. eitern, suppuro.

о̀гнусити, си̂м, v. pf. (у Дубр.) beschmutzen, besudeln, inquino, polluo. [vide] у п р љ а т и, cf. опоганити.

1. **О̀гњан**, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Огњен].

2. **о̀гњан**, а, о, vide огњен.

О̀гњана, f. Frauenname, nomen feminae.

О̀гњанин, m. der Feurige, igneus: Вино није Змај *Огњанин* Вуче| А са својом невјерном љубовцом —

о̀гњанит, а, о, vide огњевит: Но је ово *огњанити* змају — Скин' се с коња, *огњанити* Вуче —

огња̀рица, f. (у Ц. г.) чобанска колиба, гдје се *огањ* ложи, eine heizbare Hirtenhütte, casa pastorum in qua ignem excitant.

огње̏вит, а, о,
о̀гњен, а, о,
feurig, igneus [cf. 2 огњан, огњанит, ватрен]: Да је оно бојак *огњевити* — И пошиље *огњена* чауша —

О̀гњен, m. vide [1] Огњан.

О̀гњена̄ Ма̏рија, f. vide Блажена Марија.

о̀гњило, n. 1) der Feuerstahl, chalybs ingniarius, cf. [масат,] оцило, чакмак. — 2) (у Ц. г.) vide кашилук.

огњи̏ћ, огњи̏ћа, m. dim. [v.] огањ 2.

о̀гњица, f. 1) (око Омиша) vide грозница (које и они знаду). — 2) свињска болест, која их нападне кад једу жир а немају доста воде, eine Art Krankheit der Schweine, morbus quidam suum.

1. **о̀гњиште**, n. der Feuerherd, focus.

2. **о̀гњиште**, n. (у Ц. г.) der Boden des Flintenlaufs, fundus teli glandarii. cf. хазна [2], курјук [3], торна.

огњу̏штина, f. vide врућица.

огова̀ра̄ње, n. das Entschuldigen, Vertheidigen, excusatio, defensatio. [cf. одговарање 2].

огова̀рати, го̀ва̄рам, v. impf.
огово̀рити, го̀ворим, v. pf.
zu eines Gunsten sprechen, ihn entschuldigen, vertheidigen, excuso, defenso [cf. одговарати 2, одговорити 2]: Свекрва је кара,| Девер *оговара* —

о̀годан, дна, дно, (у Сријему) н. п. ове је године храна огодна, т. ј. слаба, да ће једва саставити с новом (а сувише (за продају) не ће бити ништа), kaum hinreichend, vix sufficiens: *огодно* ми је данас ручка.

о̀гоја, f. die Pflege, cura [vide одгоја]: ко држи коње на доброј *огоји* морају добри бити.

ого̀лети, ли̂м, (ист.)
ого̀лити, ли̂м, (зап.)
vide огољети.

оголу̀знити, ого̀лӯзни̂м, v. pf. кога, nackt ausplündern, spolio omnibus rebus.

ого̀љети, ого̀ли̂м, v. pf. (југ.) nackt werden, seine Kleider zerrissen haben, nudor: Све је моје *огољело* т'јело —

огорели̂ште, n. [ист.] vide огорјелиште.

ого̀рети, ри̂м, (ист.)
ого̀рити, ри̂м, (зап.)
vide огорјети.

О̀горје, n. cf. Сутина.

Ого̀рјелица, f. Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: Примише се у *Огорјелицу* —

ого̀рјели̂ште, n. (у Ц. г.) die Brandstätte, area domus deflagratae [vide гариште]: У Љевишта на *огорјелишта* —

ого̀рјети, ри̂м, v. pf. [југ.] ringsumher anbrennen, aduri: *огорео* крај хљеба.

о̀гота, f. vide оготина.

о̏гота̄н, а, о, cf. оготина.

ого̀тина, f. (у Грбљу) Schimpfwort für ein Frauenzimmer, convicium in feminam [cf. огота]: мучи, зла *оготино* оготана.

о̀гоче, чета, n. (у Паштр.) каже се дјевојци, као и жени *огота* или *оготина*, ein Schimpfwort für ein Mädchen, convicium in puellam.

о̀грабити, би̂м, v. pf. н. п. сијено, von allen Seiten abrechen (den Heuschober), rastro abstergere foeni metam.

о̏града, f. der Zaun, sepes; ограда око мјесеца, Hof, corona, area. cf. [заград,] заграда, [заграђа, зграда 2,] градина [1, грађа 4, ограђа].

огра̀дак, огра̀тка, m. (у Ц. г.) vide [д о х о д а к 2] довод.

огра̀дити, о̀градӣм, v. pf. 1) umzäunen, obsepio. — 2) vide [саградити] начинити (н. п. весеље): А све ради кавгу да *огради* —
о̀градица, f. dim. v. ограда.
о̀грађа, f. (у Ц. г.) vide ограда.
Ограђѐница, f. поље Подгоричко, eine Ebene, campus quidam: Под Златицу па *Ограђеницу* —
ограђѝвање, n. das Umzäunen, circumseptio.
ограђѝвати, гра̀ђуједм, v. impf. umzäunen, obsepio.
огра̀нсати,* ншем, v. pf. übel ankommen. [vide награбусити]. cf. нагазити.
о̀гранак, а̄нка, m. 1) das Reis, frons (frondis). — 2) *(у Ц. г.) н. п. од овце, од козе, т. ј. доходак, н. п. кад је господар другоме да да је храни и чува, а њему да даје што како уговоре.* — 3) der Aufgang, ortus: Да сте брже до *огранка* сунца —
огра̀нути, о̀гране̄, v. pf. т. ј. сунце, sich am Horizonte zeigen, exorior (de sole).
о̀грашити, шӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide обрадовати. (cf. огранути, *ограхнути?*).
о̀грашити се, шӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide обрадовати се: Сва *се* војска њима *ограшила* —
о̀гра̄шје, n. der Strauß (Kampf), certamen [vide крешево 1]: Божја помоћ, Косовко ђевојко! Ђе си, сестро, на *ограшју* била? Да ђе ли си клобук задобила? — Д'о Бог добро, кнежева војводо! Ни'сам ниђе на *ограшју* била, Нит' сам клобук на боју добила —
о̀грбавити, вӣм, v. pf. bucklig werden, einen Höcker bekommen, gibbosus fio.
о̀греб, m. оно што остаје на огребљу кад се огребље кудјеља или лан, vide огребница.
о̀гребак, о̀гребка, m. vide [остружине] огребине.
о̀греба̄ње, n. das Abziehen des Flachses, purgatio lini.
о̀гребати, бље̄м, v. impf. abziehen (den Flachs), purgo trahendo. [vide гаргати].
огрѐбача, f. vide [переница 1] огребло.
о̀гребине, f. pl. vide остружине.
огрѐбло, n. die Flachsraufe, pecten linarius. [vide переница 1].
о̀гребница, f. (у Сплету) као перајевина (што остане кад се огребље), Flachs so beim Raufen an der Raufe hangen bleibet, lini pectinati partes pectini adhaerentes. cf. [гребача, гребенац,] огреб.
о̀грев, m. (ист.) vide огрјев.
о̀грезнути, не̄м, v. pf. untergehen (im Wasser), mergi [cf. погрезнути 1]: Вас му коњиц у крв *огрезнуо* —
о̀грејати, је̄м, (ист.) vide огријати.
о̀грејати се, је̄м се, (ист.) vide огријати се.
огрѐпсти, грѐбе̄м, v. pf. 1) kratzen, scabo. — 2) кудјељу, abziehen, purgo trahendo per ferrum. — 3) н. п. котао, schaben, rado, cf. грепсти: Не дамо ти *огрепсти* бакрача —

огрѐшити, о̀грешӣм, (ист.) vide огријешити.
огрѐшити се, о̀грешӣм се, (ист.) vide огријешити се.
о̀грив, m. (зап.) vide огрјев.
о̀гризине, о̀гризӣна̄, f. pl. die Ueberbleibsel von Heu in der Krippe, residuum foeni.
о̀грија̄ло су̑нце, }
о̀грија̄но су̑нце, } (ст.) erwärmend, calefaciens: Султан-царе, *огријало* сунце.
о̀гријати, је̄м, v. pf. (јуж. и зап.) 1) erwärmen, calefacio (hominem): Грани, сунце, да *огријем* руке. — 2) hervorkommen (von der Sonne), apparuit sol: огријало сунце —
о̀гријати се, је̄м се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich wärmen, calefio.
огриjѐшити, о̀гријешӣм, v. pf. (јуж.) душу, die Seele mit Sünden belasten, peccatis onero animam.
огриjѐшити се, о̀гријешӣм се, v. r. pf. (јуж.) sich versündigen, nefas admitto.
о̑грица, f. (у Шибен.) vide јачица, колијер.
огрѝшити, о̀грӣшӣм, (зап.) vide огријешити.
огрѝшити се, о̀грӣшӣм се, (зап.) vide огријешити се.
о̀грјев, m. (јуж.) die Heizung, calefactio: нема дрва за огрјев.
о̀гркнути, не̄м, v. pf. bitter werden, amarus fio.
огрлина, f. у ама оно што стоји коњу око врата. [cf. огрлица 2].
о̀грлица, f. 1) der Halsschmuck, monile. [cf. ђердан (ђендар)]. — 2) (у Барањи) vide огрлина. — 3) (у Бачкој) vide колијер, der Kragen auf dem Hemde, limbus collaris. [— 4) крмећа, vide клато.]
огрља̑к, огрља́ка, m. das Halsband (des Hundes, Kalbes), vinculum collare.
огр̀на̄ч, огрна́ча, m. (у Дубр.) 1) Vortuch, subligaculum. — 2) vide огртач.
огр̀нути, о̀грне̄м, v. pf. [cf. заогрнути] 1) н. п. јапунџе, den Mantel umhängen, circumdo. — 2) кукурузе, umgraben, und mit Erde umhäufeln, circumdo humum.
огрња̄ч, огрња́ча, m. (у Ц. г.) vide огртач.
огро̀зничавити, вӣм, v. pf. Fieber bekommen, febribus corripi.
о̀гро̄нчати се, ча̄м се, v. r. pf. die Bräune bekommen, angina corripi.
о̀грта̄ње, n. [cf. заогртање] 1) das Umhängen, circumdatio. — 2) das Umgraben des Kukuruz, circumdatio humi.
о̀гртати, о̀грће̄м, v. impf. [cf. заогртати] 1) н. п. кабаницу, umhängen, circumdo. — 2) dem Kukuruz Erde umschaufeln, circumdo humum.
огр̀та̄ч, огрта́ча, m. оно чим се огрће, Umhängkleid, pallium. [cf. огрнач 2, огрњач].
огру̀бити, бӣм, v. pf. н. п. од краста, durch Blatternarben ein grobes Aussehen bekommen, asperam faciem nancisci.
огру̀вати, о̀грӯва̄м, }
огру̀хати, о̀грӯхам, } v. pf. 1) н. п. кукурузе, abschlagen, decutio. — 2) н. п. огрувао читаву проју, т. ј. појео.

о̏грушан, а, о, (у Дубр.) н. п. јаје, vide ро-вит[о јаје].

огу̑глати, гла̑м, v. pf. што, ſich an etwas gewöhnen, assuefio: *Огуглао* као Цигански коњ бубањ.

огужа́ва̑ње, n. vide оклијевање.

огужа́вати, гу̑жа̑ва̑м, v. impf. vide оклијевати.

огу̏жа̑ње, n. vide [оклијевање] огужавање.

огу̏жати, о̏гу̑жа̑м, vide [оклијевати] огужавати.

о̏гузати се, за̑м се, v. r. pf. ſich wund reiben (im Sommer durch Gehen), atteri. cf. [vide] ојести се.

Огу̑лӣн, Огулѝна, m. варош у Хрватској, Stadt in Kroatien, urbs Croatiae.

Огулѝнац, нца, m. (pl. gen. Огу̑лӣна̑ца̑) Einer von Ogulin.

Огу̑лӣнка, f. Eine von Огулин.

огу̑лӣнски̑, ка̑, ко̑, von Огулин.

огу̑лити, о̏гу̑лӣм, v. pf. 1) ſchinden, excorio: огулили га бијући; огули га бојем. — 2) кору у древета, entrinden, cortice privare. [cf. ожулити].

[**огулити се,** огулим се, v. r. pf. vide одерати се.]

о̏гумак, о̏гу̑мка, m. ein kleines Gebüſch, fruticetum.

о̏гушавити, вӣм, v. pf. den Kropf bekommen, strumosum fieri.

1\. **о̑д,** о̏да, m. vide **ход.**

2\. **од,** mit gen. 1) von, a. [cf. ода]: *Од* попа до ковача; *од* злата, *од* сребра, *од* земље; књига дошла *од* цара, *од* брата; грми *од* запада. — 2) бољи *од* мене, beſſer als ich, u. ſ. w., melior me. — 3) н. п. ум̏ро *од* срдобоље (*од* грознице, *од* врућице), an der Ruhr geſtorben, periit dysenteria.

ода, vide [2] од [1]: *ода* шта је то? Те се рани и *ода* зла брани —

одабра́ње, n. (у Боци) као избор.

ода̀брати, бере̑м, [v. pf. auswählen, elligo] vide одбрати: Којега ћу од њих *одабрати* —

ода́ва̑ње, n. das Angeben, delatio.

ода́вати, о̏да̑је̑м, v. impf. angeben, defero.

о̏да̑вде̑ (ода́вде̑, о̏давде̑), von hier, hinc. [cf. одовле, одолен].

о̏да̑вле̑ (ода́вле̑, о̏давле̑), von hier, hinc. [cf. одовле, одолен].

о̏да̑вно (од давно), lange, längſt, diu.

одавријети, *о̏даврӗм, (о̏дав̏ро, о̏дав̏рла) v. pf. (у Далм.) извадити палицу из јарма (н. п. кад се хоће во да аусти) или из кривла.*

ода̀гнати, на̑м (ода̀женем), v. pf. wegtreiben, abigo. [cf. одренути].

ода̀гнути, о̏дагне̑м, v. pf. (у Боци) abwenden (vom Munde, nachdem man getrunken hat), amovere: пошто се добро напије *одагне.* cf. нагнути.

одаго̀нити, ода̀гонӣм, v. impf. у пјесми мјесто *одгонити*: И од куле *одагони* Турке —

ода̀дира̑ње, n. 1) das Abreißen, τὸ vi detrahere. — 2) das Entreißen, Erpreſſen, expressio. — 3) das Schlagen, percussio. — 4) das ſtarke Farzen, crepitus ventris.

ода̀дирати, ре̑м, v. impf. 1) abreißen, vi detraho. — 2) erpreſſen, extorqueo. — 3) ſtark ſchlagen, percutio. — 4) ſtark farzen, vehementer pedo.

ода̀днити, о̏даднӣм (о̏даднијем), v. pf. den Boden ausſchlagen, fundum excutio dolio.

ода̀дрети, (ист.) }
ода̀дријети, (јуж.) } о̏дадре̑м (ода̀дере̑м), о̏дад̏ро, о̏дад̏рла) v. pf. 1) abreißen, detraho. [cf. одбуцити, одбучити]. — 2) erpreſſen, extorqueo. — 3) ſtark ſchlagen, percutio. [vide ударити 1]. — 4) ſtark farzen, vehementer pedo.
ода̀дрити, (зап.) }

ода̀звати, зове̑м (одзо̀вем), [одзвати] v. pf. abrufen, avoco.

ода̀звати се, зове̑м (одзо̀вем) се, [одзвати се] v. r. pf. ſich melden, auf den Ruf antworten, respondeo vocanti.

одазѝва̑ње, *n. vide одзивање.*

одазѝвати се, *ода̀зӣва̑м (вљем) се, v. r. impf. vide одзивати се.*

о̏даја, f. 1) die Angabe, delatio. — 2)* vide [клијет 1] соба.

ода̀ја̑ње, n. das Säugen zur Genüge (Abſäugen), nutritio sufficiens.

ода̀јати, о̏да̑ја̑м, v. impf. abſäugen, adlacto.

ода̀јачити, чӣм, v. pf. (у Сријему) derb ſchlagen, percutio. [vide] ударити [1], cf. одадријети.

о̏дајица, f. dim. v. одаја 2.

о̏дакле̑ (о̏да̑кле, ода̀кле̑), woher, unde. cf. откле [отклен, окле, оклен, откале 1].

ода̀лачити, чӣм, v. pf. vide [ударити 1] одајачити.

ода̀лити, о̏да̑лӣм, v. pf. (у Ц. г.) отићи далеко, weit vorwärts gehen, vorrücken, procedere: Пред четом је Никац *одалио* —

о̏даље̑, weiter! perge: Ну *одаље*! да те Бог убије —

о̏да̑нде̑ (о̏данде, ода̀нде̑), von dort, illinc. [cf. одолен, ондале, ондоле, ондолен].

о̏да̑нле̑ (о̏данле, ода̀нле̑), von dort, illinc. [cf. одолен, ондале, ондоле, ондолен].

ода̀нути, о̏дане̑м, vide **одахнути.**

о̏да̑ње, n. vide **ходање.**

ода̀пети, о̏дапне̑м, v. pf. abſpannen, abjungo, retendo, remitto: одапео, т. j. ум̏ро (ſchimpflich).

ода̀пиња̑ње, n. das Abſpannen, abjunctio, remissio.

ода̀пињати, ње̑м, v. impf. abſpannen, abjungo, remitto.

ода̀пира̑ње, n. 1) das Stützen, fulturae innisio. [cf. одупирање]. — 2) das Oeffnen der Thüre, apertio januae. [cf. 1 отпирање 1].

ода̀пирати, ре̑м, v. impf. 1) die Thüre öffnen, aperio. [cf. 1 отпирати]. — 2) ſtützen, fulcio, innitor. [cf. одупирати].

ода̀пирати се, ре̑м се, v. r. impf. 1) ſich ſetzen, (auf der Flucht), resisto, consisto. — 2) ſich ſtützen, innitor.

ода̀прети, о̏дапре̑м, (о̏дап̏ро, о̏дап̏рла) (ист.) vide одапријети.

ода̀прети се, о̏дапре̑м се, (ист.) vide одапријети се.

ода̀пријети, о̏дапре̑м, (о̏дап̏ро, о̏дап̏рла) v. pf. (јуж.) [cf. одупријети] 1) врата, die Thür öf-

ſnen, apperio januam. — 2) ſtützen, fulcio, одапри руком.

ода̀пријети се, о̀дапрêм се, v. r. pf. (јуж.) [cf. одупријети се] 1) ſich ſetzen, consisto. — 2) ſich ſtützen, innitor: одапр̈о се на штап.

ода̀прѝти, о̀дапрêм, (зап.) vide одапријети.

ода̀прѝти се, о̀дапрêм се, (зап.) vide одапријети се.

о̀дар, о̀дра, m. 1) (у Ц. г.) das Bettgeſtell, sponda. — 2) das Bett, lectus, cf. [одриште; vide] постеља: Једва утече модра под *одар* — 3) (у Хрв.) као висок одар, што се начини поред стога, кад се велика сијена дјену, па се сијено са земље баца на одар, а оданде горе на стог, das Gerüſt, tabulatum. — 4) (у Доброти) vide носила.

ода̀свуд, von allen Seiten, undique.

ода̀сипање [одсипање], n. das Wegſchütten, defusio.

ода̀сипати, па̑м (пљем), [одсипати] v. impf. wegſchütten, defundo.

ода̀сјећи, одасијѐчêм, v. pf. у пјесми мјесто *одсјећи*: Трже царе мача од бедрице,| Тер му русу *одасј'ече* главу — Те им русе *одасјек'о* главе —

ода̀слати, о̀дашљêм, v. pf. vide послати: *Одасла* је граду Колашину| А на руке бегу Мушовићу — Ево мене паша *одаслао*| За некаква Задранин-Тодора — *Одасла* је војеводи Јанку —

ода̀стрêти, (ист.)
ода̀стријети, (јуж.) } о̀дастрêм, v. pf. abdecken, retego, н. п. кола, вреħу.
ода̀стрѝти, (зап.)

ода̀су̑ти, о̀даспêм, [одсути] v. pf. wegſchütten, defundo.

1\. **о́дати,** о̑да̑м, vide **ходати.**

2\. **о̀дати,** о̀да̑м, v. pf. кога, angeben, defero: *Одаће* те, изгубићеш главу —

о̀датлê (о̀да̑тлê, ода́тлê), von da, instinc. [cf. отале, отле, отлен, отоле, отолем, отолен].

ода̀ће, n. н. п. није на *одаће*, iſt nicht feil, non venum it, non est venale.

ода̀хнути, о̀дахнêм, [оданути] v. pf. ausſchnaufen, respiro.

о̀дац, о̀ца, m. vide **ходац.**

о̏дација,* m. 1) der Zimmerkellner, a cubiculis cauponi. — 2) (у Новом саду) човјек који сједи на чијем салашу, der Schaffner, villicus.

ода̀шиљање, n. das Schicken, missio.

ода̀шиљати, љêм, v. impf. vide слати: А њој дужде *одашиље* даре —

одбаци́вање, n. das Wegwerfen, abjectus.

одбаци́вати, ба̑цујêм, v. impf. 1) wegwerfen, objicio. — 2) коме, einen im Werfen übertreffen, vinco jaculando. [cf. одметати 2].

одбаци́вати се, ба̑цујêм се, v. [r.] impf. verläugnen, abfallen, desero, cf. [vide] одметати се: *одбацује се* свога рода.

одба́цити, о̀дба̑цӣм, v. pf. 1) wegwerfen, abjicio. — 2) коме, es einem zuvorthun im Wurf, jaculando vinco.

одба́цити се, о̀дба̑цӣм се, v. [r.] pf. verläugnen, desero: ти си *се* мене са свијем *одбацио*, т. ј. не ћеш да знаш за ме, не мариш.

о̀дбегнути, нêм, vide **одбећи.**

о̀дбећи [одбегнути], бегнêм, (ист.) vide одбјећи.

о̀дбигнути, нêм, vide **одбићи.**

одби́јање, n. 1) das Wegſchlagen, decussio. — 2) das Abſpänen des Kindes, ablactatio. — 3) Hinwegtreiben, abactio. — 4) Abziehen (von der Summe), detractio.

одби́јати, о̀дбӣјам, iſt das v. impf. von одбити in allen Bedeutungen.

о̀дбирак, бӣрка, m. das Weggeklaubte, rejiculum. [vide избирак]. cf. обирак.

одби́рање, n. das Wegklauben, selectio.

одби́рати, о̀дбӣра̑м, v. impf. auseinanderklauben, seligo. [vide избирати].

о̀дбити, о̀дбијêм, v. pf. 1) abſchlagen, decutio: одбио волу рог. — 2) н. п. клис, лопту, wegſchlagen, propello. — 3) дијете од сисе, abſpänen, ablacto. — 4) говеда, овце, козе, wegtreiben, abigo. — 5) abziehen (von der Summe), detraho. — 6) куд на другу страну, н. п. воду, пут, трговину, abſchlagen, ablenken, eine andere Richtung geben, averto. — 7) коме што н. п. на младост, на лудост, nachſehen, indulgeo: одбити коме што на̀ дару.

о̀дбити се, о̀дбијêм се, v. r. pf. 1) ſich davon machen, abeo: *одбио се* у свијет. — 2) одбиј се, zurücktreten, recedo: *Одбијте се*, силни од силнијех — 3) нешто ми се јело одбило, ich habe den Appetit verloren, cibum fastidire.

о̀дбићи [одбигнути], бигнêм, (зап.) vide одбјећи.

о̀дбјегнути, нêм, vide **одбјећи.**

о̀дбјећи (cf. одбјегнути), бјегнêм, v. pf. (јуж.) davon fliehen, aufugio: Ако тужи, јест му за невољу,| Вјерна га је *одбјегнула* љуба — *Одбјегла* га мајка и љубовца —

одболо̀вати, бо̀лујêм, v. pf. durch Krankheit abbüſſen, morbo luo. [cf. одлежати 1].

о̀дбор, m. кад је пређа лијепо основана па се у навијању пред цијепцима одбира, онда се каже да је добар одбор.

одбо̀чити се, о̀дбочӣм се, v. r. pf. vide подбочити се: На танку *се* брешу *одбочио* —

одбра́јање, n. das Hinwegzählen, denumeratio.

одбра́јати, о̀дбра̑ја̑м, v. impf. abzählen, denumero.

одбра́нити, о̀дбра̑нӣм, v. pf. кога од чега, vertheidigen, vertheidigend bewahren, tueri.

о̀дбрати, берêм, vide **одабрати.**

одбро̀јити, о̀дбројӣм, v. pf. abzählen, denumero.

одбу́цити, о̀дбу̑цӣм, } v. pf. abreißen,
одбу́чити, о̀дбу̑чӣм, (у Ц. г.) } avello. cf. [vide] одадријети [1].

одва́бити, о̀два̑бӣм, v. pf. hinweglocken, ablicio.

о̀двадити, дӣм, v. pf. abnehmen, demo.

о̀дваħање, n. das Abnehmen, demptio.

о̀дваħати, ħа̑м, v. impf. abnehmen, demo.

одва́јање, n. das Trennen, disjunctio.

одва́јати, о̀два̑ја̑м, v. impf. trennen, disjungo.

одвала, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Гора је *одвала* него повала, der Rückfall, recidiva.

одвалити, одвалим, v. pf. 1) hinwegwälzen, removeo, amolior. — 2) н. п. плеће сјекиром, weghauen, praecido. [cf. одваракати, одвракати]. — 3) sein Glück machen, feliciter cessit illi: он одвали.

одвалити се, одвалим се, v. r. pf. н. п. одвалио се лежати (боловати), krank darniederliegen, lecto affixum esse.

одваљати, одваљам, v. pf. wegwälzen, removeo, z. B. буре.

одваљивање, n. das Wegwälzen, remotio, avolutio.

одваљивати, ваљујем, v. impf. wegwälzen, amolior, avolvo.

одваракати, кам, (у Бачкој) vide [одвалити 2] одвракати.

одваривање, n. das Abkochen, Absieden, decoctio.

одваривати, варујем, v. impf. abkochen, decoquo, н. п. пређу, кошуље (кад се перу), судове (кад се посте).

одварити, одварим, v. pf. abkochen, decoquo.

одвезати, одвежем, v. pf. losbinden, solvo.

одвезивање, n. das Losbinden, solutio.

одвезивати, везујем, v. impf. losbinden, solvo.

одвејати, јем, (ист.) vide [2] одвијати.

1. **одвести**, ведем, v. pf. 1) davonführen, abduco. [cf. 1 повести 2, 1 увести 3]. — 2) воду, ableiten, derivo.

2. **одвести**, везем, v. pf. davonführen (zu Wagen, zu Schiff), aveho.

одвести се, везем се, v. r. pf. wegfahren, avehor.

одвећ, } gar zu viel, nimis, cf. [превећ, прем,]
одвеће, } одвише: Нит' сам млада ни *одвеће* стара —

одвијање, n. das Loswickeln, Losschrauben, expeditio, retorsio.

1. **одвијати**, одвијам, v. impf. 1) loswickeln, loswinden, expedio, retorqueo. — 2) [v. pf.] н. п. човјека, говеда, fortjagen, abigo. cf. [отпирлати,] одвитлати.

2. **одвијати**, вијем, v. pf. (југ. и зап.) abworfeln, ventilo aliquid de acervo.

одвика, f. die Entwöhnung, desuetudo, cf. одука: Навика је једна мука, а *одвика* двије муке.

одвикати, одвичем, v. pf. entgegenschreien, clamore respondere vocanti: Стојан виче, нико не *одвиче* —

одвикнути, нем, vide **одвићи**.

одвити, одвијем, v. pf. loswinden, losschrauben, retorqueo.

одвитлати, лам, vide [1] одвијати 2.

одвићи [одвикнути], одвикнем, (одвикох, одвиче, одвикао, кла) v. pf. sich entwöhnen, desuesco: Што дикла навикла, то невјеста не *одвиче*.

одвише, zu, allzu (allzusehr, zu viel), nimis, cf. [vide] одвећ: Што си мени *одвише* лијепа, Да је Бог д'о да си ми слијепа —

одвлачење, n. das Wegschleppen, abstractio.

одвлачити, одвлачим, v. impf. davonschleppen, abstraho.

одвода, f. der Ast, ramus. cf. [отока 2, подводница 2,] одводница.

одводити, одводим, v. impf. 1) wegführen, abduco. — 2) воду, ableiten, derivo.

одводница, f. (у Сријему) vide одвода.

одвођење, n. 1) das Wegführen, abductio. — 2) das Ableiten, derivatio.

одвојак, одвојка, m. die Entwickelung, explicatio: Како трава расте на *одвојке*, Како дојке у младе ђевојке —

одвојити, одвојим, v. pf. 1) trennen, disjungo. — 2) одвојио далеко од њега, übertreffen, supero: тај је *одвојио* од свијех.

одвракати, кам, v. pf. осјећи што велико или великијем ударом, н. п. одвракао комадину хљеба, одвракао му главу, abhauen, abscido. cf. [vide] одвалити [2].

одврањивање, n. das Aufspünden, apertio dolii.

одврањивати, врањујем, v. impf. aufspünden, dolium aperio.

одврањити, одврањим, v. pf. н. п. буре, aufspünden ein Faß, dolium aperire.

одвратити, одвратим, v. pf. 1) воду, ableiten (Wasser), deduco, derivo. — 2) abwenden, averto: Па на страну *одвратио* лице — 3) abreden, abrathen, abbringen, avoco, dissuadeo. — 4) (у Боци) н. п. зајам, као вратити, zurück erstatten, restituo.

одвраћање, n. 1) die Ableitung, derivatio. — 2) das Abwenden, aversio. — 3) Abbringen, avocatio. — 4) das Zurückerstatten, restitutio.

одвраћати, ћам, v. impf. 1) ableiten, derivo. — 2) abwenden, averto. — 3) abbringen, dissuadeo, avoco. — 4) (у Боци) zurückerstatten, restituo.

одврвети, (ист.)
одврвити, (зап.)
одврвјети, (југоз.)
одврвљети, (југ.) } одврвим, v. pf. wegströmen (von einer Menge Menschen), auferri.

одвргнути, нем, vide **одврћи**.

одвргнути се, нем се, vide **одврћи се**.

одвркнути, одвркнем, v. pf. abspringen, resilio.

одврљати, одврљам, v. pf. davonschlendern, abeo otiose.

одврнути, одврнем, v. pf. 1) wegbrechen (н. п. ногу од печена прасета), avello. — 2) wegschrauben, detorqueo. — 3) одврну! crepitum edidit egregium.

одврсти, врзем, v. pf. loswickeln (das Pferd), expedio.

одвртање, n. 1) das Losbrechen, defractio. — 2) das Losschrauben, detorsio.

одвртати, врћем, v. impf. 1) losbrechen, defringo. — 2) losschrauben, detorqueo.

одврћи (cf. одвргнути), вргнем, v. pf. vide одметнути [1]: Од уста *одврзи* а на се врзи; *нит' ћу* одврћи *ни приврћи (него ћу ти казати како јест).*

о̏дврћи [одвргнути] **се**, вргне̑м се, v. r. pf. н. п. у хајдуке, abfallen, deficio. cf. одметнути се.

о̀двугнути, не̑м, v. pf. feucht werden, humorem contrahere. cf. [овлажити;] објужити.

одву̀ћи, ву̀че̑м, v. pf. wegschleppen, abstraho.

одга́ђа̑ње, n. das Aufschieben, dilatio.

одга́ђати, о̀дга̑ђа̑м, v. impf. aufschieben, differo [vide развлачити 2]: *одгађа* од данас до сјутра.

одга́ја̑ње, n. das Aufziehen, die Erziehung, educatio.

одга́јати, о̀дга̑ја̑м, v. impf. aufziehen, groß ziehen, erziehen, educo.

одга́јити, о̀дга̑ји̑м, v. pf. aufziehen, groß ziehen, educo. [cf. одгојити, одњихати (одњијати), одњивити, подгајити, подићи (подигнути) 2, подњивити].

одгова́ра̑ње, n. 1) das Antworten, responsio. [cf. цеваљење]. — 2) vide оговарање.

одгова́рати, го̀ва̑ра̑м, v. impf. 1) antworten, responso. [cf. цевапити]. — 2) vide оговарати. — 3) свирала му јасно одговара, entsprechen, gehorchen, respondeo.

одгова́рати се, го̀ва̑ра̑м се, v. r. impf. sich entschuldigen, excuso me. [vide изговарати се].

о̏дгово̑р, m. 1) die Antwort, responsum. [cf. цевап]. — 2) die Verantwortung, periculum: удри у мој *одговор*.

одгово̀рити, го̀вори̑м, v. pf. 1) antworten, respondeo. [cf. одрећи 2, отказати]. — 2) кога, einen entschuldigen, excuso. [vide изговорити 2].

одгово̀рити се, го̀вори̑м се, v. r. pf. sich entschuldigen, excuso me. [vide изговорити се 2].

одгово̀рни̑к, одговорни̑ка, m. (у Далм.) der Verantwortliche, cui ratio reddenda est: ја за то не ћу бити *одговорник*.

одгѐдити, о̀дгоди̑м, v. pf. aufschieben, differo. cf. [vide] одложити.

о̏дгоја, f. die Pflege, cultus: моја мамо, *одгојо* моја! (у Кастелима кад наричу за мртвијем). cf. огоја.

одго̀јити, о̀дгоји̑м, v. pf. groß ziehen, erziehen, educo, colo. cf. [vide] одгајити.

одгоне́нути, го̀не̑не̑м, v. pf. enträthseln, solvo aenigma. [cf. угоненути, угонетати].

одгоне́та̑ње, n. das Enträthseln, solutio aenigmatis.

одгоне́тати, го̀не̑ће̑м, v. impf. enträthseln, explico, solvo aenigma.

о̏дгонетља̑ј, m. die Auflösung des Räthsels, solutio aenigmatis.

одго̀нити, о̀дгони̑м, [одагонити] v. impf. wegtreiben, abigo: Па узима дрвље и камење Те *одгони* двије тице вране —

одго̀ње̑ње, n. das Wegtreiben, abactio.

одгри́за̑ње, n. das Wegbeißen, Abbeißen, demorsio.

одгри́зати, о̀дгри̑за̑м, v. impf. } abbeißen, demordeo.
о̀дгристи, одгри́зе̑м, v. pf. }

о̀дгрлити се, ли̑м се, v. r. pf. losſassen (von den Umarmten, remitto: А њима *се* мртва *одгрлила* —

одгр̀нути, о̀дгрне̑м, v. pf. 1) н. п. виноград, aufdecken, retego. — 2) wegrücken, wegschieben, removeo, н. п. жито, снијег.

о̀дгрта̑ње, n. 1) das Aufdecken, retectio. — 2) das Wegrücken, remotio.

о̀дгртати, грће̑м, v. impf. 1) aufdecken, retego. — 2) wegrücken, removeo.

одгуши́ва̑ње, n. verbal. v. одгушивати.

одгуши́вати, одгу̀шује̑м, v. impf. } abstechen, solvo.
одгу̀шити, о̀дгу̑ши̑м, v. pf. }

одѐбљати, ља̑м, v. pf. 1) dick werden, crassesco. [vide окруђати]. — 2) fett werden, pinguesco. cf. утити, [надебелити се, опретилити,] опретљати, угојити се.

оде́ва̑ње, n. (ист.) vide одијевање.

оде́вати, о̀де̑ва̑м, (ист.) vide одијевати.

одевѐрити, одѐвери̑м, (ист.) vide одјеверити.

о̀дежда, f. das Meßgewand, vestimenta sacerdotis.

о̀делит, а, о, (ист.) vide одјелит.

оде́лити, о̀де̑ли̑м, (ист.) vide одијелити.

оде́ло, n. (ист.) vide одијело.

о̀дељати, ља̑м, (ист.) vide одјељати.

о̀денути [**одети**], о̀дене̑м, vide одести.

одѐрати, о̀дере̑м, v. pf. schinden, excorio. [vide одријети].

одѐрати се, о̀дере̑м се, v. r. pf. sich heiser schreien, trinken, ad ravim usque clamo, poto cet. cf. огулити се, одријети се.

одерве́љити се, одѐрве̑љи̑м се, } v. r. pf. sich
одерве́чити се, одѐрве̑чи̑м се, } seitwärts neigen, inclinor, extra seriem existo.

о̀дести, о̀дене̑м (о̀деде̑м), } (ист.) vide [2] одјести.
о̀дети [оденути], о̀дене̑м, }

оде́ћа, f. (ист.) vide одјећа.

оде́чи о̏чи, cf. Дечани.

о̀дза̑да, vide остраг.

одзама̀нде, (од заманде?) von je her, ab omni tempore. cf. искон.

о̀дзвати, одзо̀ве̑м, vide **одазвати**.

о̀дзвати се, одзо̀ве̑м се, vide **одазвати се**.

о̏дздра̑в, m. der Gegengruß, resalutatio: Какав поздрав онаки и *одздрав*.

одзи́ва̑ње [одазивање], n. das Antworten auf das Rufen, responsatio vocanti.

одзи́вати се, о̀дзи̑ва̑м (вље̑м) се, [**одазивати се**] v. r. impf. auf den Ruf antworten, responso vocanti.

о̏ди, о̏дите, vide **ходи**.

оди́ва (у Ц. г. о̀ди̑ва), f. удата је дјевојка одива кући и укућанима одакле се удала.

оди́ва̑ње, n. (зап.) vide одијевање.

оди́вати, о̀ди̑ва̑м, (зап.) vide одијевати.

одивѐрити, одѝвери̑м, (зап.) vide одјеверити.

о̀дигнути, гне̑м, vide [1] **одићи**.

одигра́ва̑ње, n. 1) das Davontanzen, abitus saltantis. — 2) das Abtanzen, compensatio saltando.

одигра́вати, ѝгра̑ва̑м, v. impf. 1) davon tanzen, saltans abeo. — 2) abtanzen, saltando compenso.

одѝграти, о̏диграм, v. pf. 1) davon tanzen, saltans abeo. — 2) abtanzen, saltando compenso.

одѝђар[*], одиђа́ра, m. vide **адиђар**: Да избави *одиђар* Ајкуну —

о̏дизање, n. das Aufheben, elevatio.

о̏дизати, дижем, v. impf. aufheben, elevo.

одијѐвање, n. (југ.) das Bekleiden, vestitus.

одијѐвати, о̏дијевам, v. impf. (југ.) bekleiden, vestio. [cf. облачити 1].

одијѐлити, о̏дијелим, v. pf. (југ.) trennen, separo.

одијѐло, n. (југ.) die Bekleidung, vestitus, vestimenta. cf. одјело [(ођело), облака, ђенсија], одјећа [(оћеха), (руво, руо)] рухо.

о̏дик, (у Дубр.) vide овдје.

одѝлажење, n. vide одлажење.

одѝлазити, зим, v. impf. 1) vide одлазити. — 2) н. п. вода, ablaufen, decurro.

о̏дилит, а, о, (зап.) vide одјелит.

одѝлити, о̏дилим, (зап.) vide одијелити.

о̏дилица, f. vide **ходилица.**

одѝло, n. (зап.) vide одијело.

о̏дињати, љам, (зап.) vide одјељати.

о̏димити, мим, v. pf. vom Rauch Augenweh bekommen, oculi dolent a fumo.

о̏динути, нем, vide одисти.

о̏дир, m. (у Сријему) Plünderer, spoliator, depraedator: Дјевојка је *одир* у кући (т. ј. све однесе, поотима од куће). cf. одор; одора.

о̏дисање, n. das Aushauchen, spiratio, emissio aëris. [cf. одушивање].

о̏дисати, дишем, v. impf. aushauchen, aërem emitto [cf. одушивати], н. п. пукла свирала *одише* на пукотину; кад н. п. на чутури има кака јамица, она *одише* на ону јамицу.

о̏диста, vide заиста: *Одиста* се ударити шћау —

о̏дисти, динем, (зап.) vide [2] одјести.

о̏дити, о̏дим, vide **ходити.**

о̏дића, f. (зап.) vide одјећа.

1. **о̏дићи** [одигнути], о̏дигнем, v. pf. aufheben, elevo.

2. **одѝћи,** о̏диде (о̏диђе), v. pf. abfließen (z. B. vom Wein, Blut), defluo.

о̏дјаати, јашем, vide **одјахати**: И они су коње *одјаали* —

одја̀вити, о̏дјавим, v. pf. н. п. овце, hinwegleiten, abduco (ipse praeiens).

одја̀зити, о̏дјазим, v. pf. н. п. врата,
одја̀пити, о̏дјапим, [оћапити] т. ј. отворити их широм, weit öffnen, aperio.

одја̀пити се, о̏дјапим се, v. r. pf. кад се женско открије, sich aufhüllen durch Aufschlagen des Rockes (vom Frauenzimmer), levata veste se nudare.

о̏дјати, о̏дјашем, vide **одјахати.**

о̏дјахати [одјаати, одјати], јашем, v. pf. 1) davon reiten, equo avehor. — 2) коња, с коња, од коња; absteigen, descendo ex equo: И они су коње *одјахали* —

одјахѝвање, n. 1) das Davonreiten, *τὸ* equo avehi. — 2) das Absteigen, *τὸ* ex equo descendere.

одјахѝвати, ја̀хујем, v. impf. 1) davon reiten, equo avehor. — 2) absteigen, descendo ex equo: Таде коња *одјахује* Вуче —

одја̀чати, чам, v. pf. erstarken, firmor.

одјевѐрити, одјѐверим, v. pf. (југоз.) einen zum дјевер machen (bitten), rogo ut *τοῦ* дјевер munus obeat: *Одјевери* и Петра и Павла —

одјѐдрити (о̏дједрити), одјѐдрим (о̏дједрим), v. pf. (у прим.) absegeln, solvere: одједрила лађа, одједрили људи.

одјѐздити, дим, v. pf. (ст.) davon reiten, equo avehor.

одјѐкнути, о̏дјекнем, v. pf. 1) ächzen, ingemo. — 2) wiederhallen, resono: Пуче пушка, запјева Милошу, Оругџију на жалост *одјекну* —

о̏дјелит, а, о, [југ.] abgetheilt, distinctus.

о̏дјело, n. (југоз.) vide одијело.

о̏дјељати, љам, v. pf. (југоз.) zuschnitzen, obscindo.

о̏дјенути, нем, vide [одјети] одјести.

1. **о̏дјести,** једем, v. pf. 1) abessen (durch Essen ausgleichen, z. B. eine Schuldforderung), edendo compenso. — 2) н. п. од пуна суда, wegessen, edendo demo.

2. **о̏дјести,** о̏дјенем (о̏дједем), (cf. [одјенути,] **одјети**) (part. pass. одјѐвен) v. pf. (југоз.) bekleiden, vestio. [cf. изодјести (изодјенути), изодјети].

[**одјести се,** одјенем се, v. r. v. одјести; cf. изодјести се.]

о̏дјети [одјенути], о̏дјенем, vide [2] одјести.

о̏дјећа, f. (југоз.) vide одијело.

одју̀рити, о̏дјурим, v. pf. 1) davon jagen, propello. — 2) davon laufen, profugio.

о̏дјутрити се, три се, v. [r. pf.] impf. morgen, morgen werden, dilucescere.

одла́гање, n. 1) das Aufschieben, dilatio. — 2) das Entheben (Ausruhen), levatio.

одла́гати, о̏длажем, v. impf. 1) aufschieben, differo. — 2) entheben, die Last abnehmen, levo: одлаже ногама (н. п. коњ).

одла́дити, о̏дладим, vide **отхладити.**

о̏длажење, n. [cf. одилажење] 1) das Hingehen, itatio. — 2) das Weggehen, der Abzug, abitus.

о̏длазак, ласка, m. das Weggehen, die Abreise, discessus.

о̏длазити, зим, v. impf. [cf. одилазити 1, одити, отходити] 1) hingehen zu Jemand, frequento aliquem. — 2) davon gehen, abeo, discedo.

о̏длајати, јем, v. pf. 1) abbellen, latrando extorqueo. — 2) davon bellen, abeo latrans.

одла̀кнути, о̏длакне, v. pf. vide **одлахнути**: Докле Петру *одлакнула* рука —

одлакша́ње, n. vide олакшање.

одла̀кшати, шам, v. pf. vide олакшати.

одла́мање, n. das Abbrechen, decerptio.

одла́мати, о̏дламам, v. impf. abbrechen, decerpo.

одла́нути, о̏длане, vide **одлахнути.**

одла́хнути, о̀дла̄хне̄, (cf. [одланути,] одлакнути) v. pf. leichter werden, levius fit. [cf. 2 ланути].

одле́га̄ње, n. (ист.) vide одлијегање.

одле́гати се, о̀дле̄же̄ се, (ист.) vide одлијегати се.

одлежа́ва̄ње, n. das durch Liegen Büßen, τὸ jacendo luere.

одлежа́вати, лѐжа̄ва̄м, v. impf. abliegen, d. i. durch Liegen büßen, jacendo luo.

одлѐжати, жи̑м, v. pf. 1) vide одболовати. — 2) н. п. у тамници, abliegen, durch Liegen büßen, jacendo luo.

одле́пити, о̀дле̄пи̑м, (ист.) vide одлијепити.

одлепљи́ва̄ње, n. (ист.) vide одљепљивање.

одлепљи́вати, лѐпљује̄м, (ист.) vide одљепљивати.

одле́та̄ње, n. (ист.) vide одлијетање.

одле́тати, о̀длеће̄м, (ист.) vide одлијетати.

одлѐтети, (ист.), **одлѐтити**, (зап.), **одлѐтјети**, (југоз.), **одлѐћети**, (јуж.) — одлѐти̑м, v. pf. davon fliegen, avolo [cf. улетјети 2]: *Одлетиле* плоче све четири — Оће њему *одлећет'* копита —

одлѐћи се, о̀дле̄же̄ (легне̄) се, v. r. pf. wiederhallen, resono. cf. разлећи се.

одли́бати, ба̄м, v. pf. (у Ц. г.) 1) [vide] одлити, abgießen, defundo. — 2) одлакшати, erleichtern, levo. [vide олакшати].

о̀длива̄ње, n. (зап.) vide одљевање.

о̀дливати, ва̄м, (зап.) vide одљевати.

одли́га̄ње, n. [зап.] vide одлијегање.

одли́гати се, о̀длӣже̄ се, (зап.) vide одлијегати се.

одлијѐга̄ње, n. (јуж.) das Wiederhallen, resonantia.

одлијѐгати, о̀длијеже̄, v. impf. [јуж.] zurückhallen, resono: Празан ардов *одлијеже* Марку —

одлије́гати се, о̀длијеже̄ се, v. r. impf. (јуж.) wiederhallen, resono: одлијеже се по брдима.

одлијѐпити, о̀длијепи̑м, v. pf. (јуж.) öffnen (was verkleibt war), aperio.

одлијѐта̄ње, n. (јуж.) das Davonfliegen, avolatio.

одлијѐтати, о̀длијеће̄м, v. impf. davon fliegen, avolo, avolito. Рани тићи *одлијећу*.

о̏длика, f. (у Ц. г.) новци (око педесет талијера) што плаћа родбина убијенога, па се они већ не боје освете, јер су се *личили* крвника (т. ј. одрекли га се) и платили *одлику*, Versöhnungsgeld für einen verübten Mord, multa expiandae caedi.

о̀дликовати, кује̄, v. impf. steht gut an, schickt sich, decet. [vide доликовати].

одли́пити, о̀длӣпи̑м, (зап.) vide одлијепити.

одлипљи́ва̄ње, n. (зап.) vide одљепљивање.

одлипљи́вати, ли̏пљује̄м, (зап.) vide одљепљивати.

одли́та̄ње, n. (зап.) vide одлијетање.

одли́тати, о̀длӣће̄м, (зап.) vide одлијетати.

о̀длити, о̏длије̄м, v. pf. davon, weggießen, delibo, effundo.

одли́чити се, о̀длӣчи̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) lossagen sich von Jemand, renunciare. cf. одлика.

одло̀жити, о̀дложи̑м, v. pf. aufschieben, differo. cf. одгодити.

о̀дломак, ло̑мка, m. (pl. gen. о̀дломака̄) ein abgerissenes Stück, decerptum quid. [cf. оломак].

одло̀мити, о̀дломи̑м, v. pf. wegbrechen, decerpo.

одло̀мчина, f. augm. v. одломак: До балчака сабље догонише,| Побацише њине *одломчине* —

о̏длука, f. (у Ц. г.) der Entschluß, sententia.

одлу́њати, о̀длӯња̄м, v. pf. mit hängendem Kopfe davon gehen, capite demisso abeo.

одлу́пати, о̀длӯпа̄м, v. pf. abschlagen, detundo.

одлучи́ва̄ње, n. das Absondern, separatio.

одлучи́вати, одлу̑чује̄м, v. impf. absondern, separo.

одлу́чити, о̀длӯчи̑м, v. pf. 1) н. п. јагањце од оваца, absondern, separo. [cf. 1 залучити]. — 2) (у Ц. г.) beschließen, sich entschließen, decerno, consilium capio: И овако Турци *одлучили* —

[**одљевање**, n. (јуж.) verb. v. одљевати; cf. одливање.]

[**одљевати**, вам, v. impf. (јуж.) davon-, weggießen, delibo, effundo; cf. одливати.]

одљепљи́ва̄ње, n. (јуж.) das Abkleiben, delitio.

одљепљи́вати, одљѐпљује̄м, v. impf. (јуж.) abkleiben, delino.

о̀дљокати, ка̄м, **о̀дљокнути**, не̄м, v. pf. mit dem Worte љок wegjagen, abigo voce љок.

о̀дљуд, m. ein Unmensch, monstrum hominis, der sich entmenscht hat, qui humanitatem exuit.

о̀дљусак, ска, m. (у Ц. г.) vide ивер. cf. шкрбина.

о̀дљуснути се, не̄м се, v. [r.] pf. н. п. о̀дљуснула се кора од хљеба, abspringen, resilio.

о̀дљутити се, о̀дљӯти̑м се, v. r. pf. vom Zorne nachlassen, defervescere. [cf. одсрдити се (осрдити се)].

о̏дма̄, vide **одмах**.

одма́га̄ње, n. das Gegentheil von Hilfe, das Aergermachen, deterioratio.

одма́гати, о̀дма̄же̄м, v. pf. statt zu helfen, eines Verlegenheit noch vermehren, deterioro: ако ми не можеш помоћи, немој ми *одмагати*.

одма̀кнути, о̀дмакне̄м, vide **одмаћи**.

одма́мити, о̀дма̄ми̑м, v. pf. hinweglocken, hinwegbereden, ablicio.

одма́нути, о̀дма̄не̄м, vide **одмахнути**.

одма́ра̄ње, n. das Laben, Erholen, refocillatio, refectio.

одма́рати, о̀дма̄ра̄м, v. impf. н. п. коње, die Pferde laben, erholen lassen, reficio.

одма́рати се, о̀дма̄ра̄м се, v. r. impf. sich erholen, reficior.

одма́стити, о̀дма̄сти̑м, v. pf. vergelten, refero: Бог му *одмастио*! cf. [vide] осветити [2].

одма̀ћи [одмакнути], о̀дмакне̄м, v. pf. 1) wegrücken, removeo. — 2) одмакао је далеко, не ћеш га моћи стићи, fortrücken, sich entfernen, procedo.

ỏдмâх [одма, омах], sogleich, continuo, confestim. [cf. ваље, гр, једанак, једанакак, 2једнак, отпут, сад (сада) 2, 1 таки, умах (ума), упут, фрк].

одма́хнути, ỏдмâхнêм, [одманути] v. pf. н. п. руком, fahren lassen, nachgeben, remitto.

ỏдмекнути, кнêм, v. pf. erweichen, weicher werden, mollesco.

ỏдмена, f. (ист.) vide одмјена: Тебе љубу а мене *одмену* —

одме́нити, ỏдмêнӣм, (ист.) vide одмијенити.

одмењѝвâње, n. (ист.) vide одмјењивање.

одмењѝвати, мѐњујêм, (ист.) vide одмјењивати.

одме́рâње, n. (ист.) vide одмјерање.

одме́рати, ỏдмêрâм, (ист.) vide одмјерати.

ỏдмерити, рӣм, (ист.) vide одмјерити.

ỏдмет, m. н. п. није то на одмет, zum Wegwerfen, non est res quam abjicias.

одмѐтâње, n. 1) das Weglegen, sepositio, rejectio. — 2) das Abtrünnigmachen, defectionis molitio. — 3) das Abtrünnigwerden, defectio. — 4) das Uebertreffen im Werfen, victoria jactus.

одмѐтати, ỏдмећêм, v. impf. 1) weglegen, sepono. — 2) коме, einen im Werfen übertreffen, vinco jactu. [vide одбацивати 2]. — 3) abtrünnig machen, ad defectionem sollicito.

одмѐтати се, ỏдмећêм се, v. r. impf. abtrünnig werden, abfallen, deficio. [cf. одбацивати се].

одметàчина, f. (у Хрв.) н. п. отишао у одметачину, т. ј. одметнуо се, der Abfall, defectio.

ỏдметнӣк, m. der Abtrünnige, defector.

ỏдметница, f. die Abtrünnige, mulier deficiens: Одметну се *одметница* Мара| Преко Бајне луке у ајдуке —

ỏдметнути, нêм, v. pf. 1) weglegen, sepono. [cf. одврћи (одвргнути)]. — 2) abtrünnig machen, ad defectionem perduco: Бањане ће твоје *одметнути*,| И Грахово село населити,| *Одметнути* рају од Турака —

ỏдметнути се, нêм се, v. r. pf. abfallen, deficio. [cf. одврћи (одвргнути) се; похасити (поасити) се].

одмијѐнити, ỏдмијенӣм, v. pf. (југ.) einen ablösen, succedo in locum alicujus, sufficior [cf. измијенити 2, изручити 2]: Зашт' се синко не шће оженити| За љепоте и младости твоје?| Да се стара *одмијени* мајка —

одми́лети, (ист.) / **одми́лити**, (зап.) / **одми́љети**, (југ.) } ми́лӣм, v. pf. davon kriechen, repens abeo: Једнак змија у дувар *одмиле* —

ỏдмина, f. (зап.) vide одмјена.

одми́нити, ỏдмӣнӣм, (зап.) vide одмијенити.

одми́нути, ỏдмӣнê, (н. п. мука), vide уминути [1]: Није л' Бог д'о мука *одминула* —

одмињѝвâње, n. (зап.) vide одмјењивање.

одмињѝвати, ми́њујêм, (зап.) vide одмјењивати.

1. **ỏдмирâње**, n. vide умирање.

2. **одми́рâње**, n. (зап.) vide одмјерање.

1. **ỏдмирати**, рêм, v. impf. vide умирати: Него устај да се облазимо,| Једном ми је земан умријети,| И потле ћу, Мујо, *одмирати* —

2. **одми́рати**, ỏдмӣрâм, (зап.) vide одмјерати.

ỏдмирити, рӣм, (зап.) vide одмјерити.

ỏдмицâње, n. 1) das Wegrücken, remotio. — 2) das Fortrücken, processus.

ỏдмицати, мичêм, v. impf. [cf. измицати] 1) н. п. лонац од ватре, davon rücken, amoveo. — 2) fortrücken, procedo: Већ ми Шарац стаде *одмицати* —

ỏдмјена, f. (југ.) vide замјена: Јал' с' опреми јал' *одмјену* нађи —

одмјењѝвâње, n. (југ.) das Ablösen, successio (in locum alicujus).

одмјењѝвати, мјѐњујêм, v. impf. (југ.) ablösen, succedo in locum alius. cf. замјењивати.

одмје́рâње, n. (југ.) eine Geberde, um zu zeigen, daß man sich aus etwas nichts mache, es nicht fürchte, gestus minas contemnentis.

одмје́рати, ỏдмјêрâм, v. impf. (југ.) eine Geberde (mit dem zurückgebogenen Arme) machen, um zu zeigen, daß man sich aus etwas nichts mache, gestum facio contemnentis minas.

ỏдмјерити, рӣм, v. pf. (југ.) 1) abmessen, abwägen, demetior, dependo. — 2) mit dem Ellbogen eine Geberde machen, daß man eines Drohung nicht fürchte, cubito ostendo, me alicujus minas contemnere: *одмјерио* му до лакта.

ỏдмладак, ỏдмлатка, m. vide омладак.

одмо̀лити, ỏдмолӣм, v. pf. losbitten, precibus libero.

ỏдмор, m. die Erholung, recreatio [cf. одморак]: ради без одмора.

ỏдморак, ỏдморка, m. vide одмор: нема ту *одморка*, мој брате; Намјести му на *одморак* војску —

одмо́ран, рна, рно, ausgerastet, erholt, frisch, refectus.

одмо̀рити, ỏдморӣм, v. pf. н. п. коње, ноге, erquicken, ausrasten lassen, reficio.

одмо̀рити се, [ỏдмо]рӣм се, v. r. pf. sich erholen, reficior.

одмотàвâње, n. das Abhaspeln, das Abwickeln, resolutio filorum de rhombo, expeditio.

одмотàвати, мо̀тâвâм, v. impf. abhaspeln, abwinden, abwickeln, revolvo, expedio.

одмо̀тати, тâм, v. pf. abhaspeln, revolvo, abwickeln, expedio.

одмо̀ћи, ỏдмогнêм, v. pf. statt zu helfen, einen noch tiefer in Verlegenheit bringen, auxilii loco magis etiam impedio.

ỏдмрзнути се, нêм се, v. r. pf. aufthauen, glacie solvi, liberari.

одмр̀сити, ỏдмр̑сӣм, v. pf. entwirren, expedio, cf. размрсити: Мало платно замршено било,| Ал' сам б'јело *одмрсила* платно — Пак те зове да јој ти *одмрсиш* —

одму́чâње, n. vide одрађивање.

одму́чати, ỏдму̑чâм, v. impf. vide одрађивати [1].

ỏдмучити, чӣм, v. pf. vide одрадити.

ỏднекуд (од некуд), / *ỏднекуда*, } irgend woher, alicunde.

ỏднѐти, однѐсêм, (ист.) vide однијети.

о̀днијети, однѐсе̑м, (о̏днио, о̏днијела) v. pf. [југ.] davon tragen, aufero. [cf. понијети 2, унијети 2].

о̀днити, однѐсе̑м, (зап.) vide однијети.

о̀днићи, о̀дникне̑м, v. pf. sich abwenden, se amovere: Мртво т'јело на земљу спустише, Три је јада над њим изјадила,| Жива никла, а мртва *одникла* — Жив прниче, а мртав *одниче* —

одно̀сити, о̀дноси̑м, v. impf. 1) wegtragen, asporto. — 2) seitwärts neigen, declino, reclino: *односи* главу као свирац од прдаљке.

одно̀шење, n. das Wegtragen, asportatio.

одњѝвити, о̀дњи̑ви̑м, v. pf. (по југоз. кр.) vide [о д г а ј и т и] одњихати.

одњѝјати, о̀дњи̑ја̑м, vide **одњихати**.

одњѝхати, о̀дњи̑ха̑м (о̀дњи̑ше̑м), [одњијати] v. pf. groß ziehen, wiegen, educo, [vide одгајити] cf. одгојити: Или сестра брата *одњихала* —

одобра́вање, n. das Gutheißen, approbatio.

одобра́вати, одо̀бра̑ва̑м, v. impf. (у војв.) gutheißen, approbo.

одо̀брити, о̀добри̑м, v. pf. (у војв. по варошима) gutheißen, approbo.

одобро̀вољити се, љи̑м се, v. r. pf. guter Laune werden, exhilarari.

одо̀ваља [**водоваља**], f. (у Ц. г.) Wasserrinne um das Haus, canalis.

о̀довле̑, (у Дубр.) vide [о д а в д е] одавле.

о̀довуд, / von hier, hinc, ex hac parte [cf. одуд]:
о̀довуда̑,\ Прођи, брате, отуд и *одовуд* —

одо̀дити, о̀доди̑м, v. pf. vide **отходити**: Срамотан је сваки *ододио* —

одо̀дољено, у припјеву: Ђевојке су ружу брале| *ододољено*, одумиљено —

одо̀зго̑ (од озго), von oben, desuper. [cf. озго].

одо̀здо̑ (од оздо), von unten, ab imo. [cf. оздо].

одо̀јити, о̀доји̑м, v. pf. 1) säugen, lacto. cf. отхранити. — 2) anfaugen, tento uber: крава се не да помусти, док не *одоји* теле.

о̀до̑јче, чета, n. мало прасе које је поодрасло да се може заклати и испећи, али још не зна ни за каку храну осим материна млијека, das Saugeschwein, Ferkel, nefrens.

о̏доле̑н, adv. vide оданде, одавде: Па с' *одолен* свати подигнули —

одо̀лети, ли̑м, (ист.) vide одољети.

одолијѐвање, n. [југ.] das Ueberwältigen, oppressio.

одолијѐвати, одо̀лијева̑м, v. impf. [југ.] Widerstand leisten, überwältigen, resisto, vinco: одолијева сунце у прољеће, (у Дубр.) überhand nehmen, ingravesco.

одо̀лити, ли̑м, (зап.) vide одољети.

одо̀љан, m. [vide одољен]: Да зна женска глава| Што ј' *одољан* трава,| Свагда би га брала,| У нас ушивала,| Уза се носила.

одо̀љен, m. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze [Baldrian, Hexenkraut], herbae genus [valeriana officinalis L.]. cf. одољан; [одумиљен].

одо̀љети, одо̀ли̑м, v. pf. (југ.) коме, Widerstand leisten, wehren, überwältigen, resisto. [cf. надољети].

одома̀ћити се, одо̀ма̑ћи̑м се, v. r. pf. sich einheimisch machen, fio familiaris.

одомѝнути, одо̀ми̑не̑м, v. pf. vide уминути [1]: Докле мене плећа *одомину* —

о̀донда̑ (од онда), seitdem, ex eo tempore.

о̀донуд, / (од онуд), von dort, ex illa parte, il-
о̀донуда̑,\ linc.

о̀дор, m. (у Ц. г.) који *одире*, плијени, der Plünderer, spoliator [cf. одир]: А Которе, солдатски *одоре*! —

о̏дора, f. 1) оно што узму од човјека, кад га на путу оплијене (*одеру*), die Beute, spolia. [vide плијен 1]. — 2) (око Сиња) одијело, рухо, оправа (на човјеку и на коњу), das Gewand, die Kleider, die Rüstung, vestitus, arma: Под *одором* Стипуриновића — 3) (у нах. Рудн.) Art Chemisette.

одора́вање, n. das Abackern, peraratio, solutio per arationem.

одора́вати, о̀ра̑ва̑м, v. impf. abackern, peraro, arando solvo.

одо̀рати, о̀доре̑м, v. pf. abackern, peraro, arando solvo: да *одоремо* још неколико бразди, па ћемо онда ручати; био сам му нешто дужан пак сам му *одорао*; немам ти чим платити, него ћу ти *одорати*.

одо̀цнити, о̀доцни̑м, v. pf. sich verspäten, moror, sero venio [cf. задоцнити, закаснити, зачамати 2]: што си *одоцнио? одоцнио* с ручком.

одра́дити, о̀дра̑ди̑м, v. pf. abarbeiten, laborando (opera praestita) penso. [cf. одмучити].

одра́ђање, n. das Läugnen der Verwandschaft, abnegatio generis (gentis).

одра́ђати се, о̀дра̑ђа̑м се, v. r. impf. die Verwandschaft abläugnen, abnego gentem.

одрађѝвање, n. das Abarbeiten, pensatio per laborem. [cf. одмучање].

одрађѝвати, ра̀ђује̑м, v. impf. 1) abarbeiten, opera penso debitum. [cf. одмучати]. — 2) н. п. једно ради, а друго *одрађује*, verderben, destruo. cf. [vide] кварити.

одра́мати, о̀дра̑мље̑м, vide **отхрамати**.

1\. **одра́нити**, о̀дра̑ни̑м, vide **отхранити**.

2\. **о̀дранити**, ни̑м, v. pf. sich früh aufmachen, mane discedo.

одра́њање, n. das Abrollen, devolutio.

одра́њати, о̀дра̑ња̑м, v. [im]pf. н. п. земљу, abrollen, devolvo.

одрањѝвање, n. vide **отхрањивање**.

одрањѝвати, ра̀њује̑м, vide **отхрањивати**.

одра́сти, ра́сте̑м, v. pf. groß wachsen, excresco, heranwachsen, adolesco.

о̀друвенити, ни̑м, v. pf. verholzen, ligneus fio.

одре́дити, о̀дре̑ди̑м, v. pf. bestimmen, destino.

одређѝвање, n. das Bestimmen, destinatio.

одређѝвати, рѐђује̑м, v. impf. bestimmen, destino.

о̀дрезати, режем, v. pf. 1) wegschneiden, abscindo. — 2) crepitum fortem edo.

одрезѝвање, n. das Hinwegschneiden, abscissio.

одрезѝвати, рѐзује̑м, v. impf. abschneiden, abscindo.

одрѐни, нā, нō, 1) (у Ц. г.) н. п. хаљине, Bett-, lecti. — 2) (у Хрв.) (auch ȍдрени) н. п. стог, т. ј. велико сијено, које се без одра није могло садјести. cf. одар 3.

одрѐнути, ȍдренēм, v. pf. (у Лици) vide одагнати.

ȍдрети, ȍдрēм (ȍдерēм), (ȍдро, ȍдрла), (ист.) vide одријети.

ȍдрети се, ȍдрēм (ȍдерēм) се, (ист.) vide одријети се.

одрѐћи, одрѐчēм (ȍдрекнēм), v. pf. 1) absagen, renuncio: Која уста рекла, она и *одрекла.* — 2) antworten, respondeo, cf. [vide] одговорити [1]: Она ми лудо *одрече* —

одрѐћи се, одрѐчēм (ȍдрекнēм) се, v. r. pf. sich lossagen, renuncio alicui.

одрешѝвање, n. (ист.) vide одрјешивање.

одрешѝвати, одрѐшујēм, (ист.) vide одрјешивати.

одрѐшити, ȍдрēшӣм, (ист.) vide одријешити.

ȍдрешито, н. п. говори, fertig, diserte.

одржа́вање, n. verbal. v. одржавати. [cf. обдржавање].

одржа́вати, др̏жāвāм, v. impf. [v.] vide одржати. [cf. обдржавати].

одр̀жати, жӣм, v. pf. [cf. обдржати] 1) ein Kind auf den Armen getragen haben, bis es selbst gehen kann, manibus sustineo: ја сам га *одржала*; Ја сестрица брата *одржала* — 2) behaupten (z. B. den Wahlplatz), obtineo: *одржао* мејдан. — 3) erhalten, conservo. [cf. уздржати 1]. — 4) ријеч, halten, contineo.

ȍдријети, ȍдрēм (ȍдерēм), (ȍдро, ȍдрла, part. pass. ȍдрт) v. pf. (југ.) (cf. одерати) 1) schinden, excorio: одрли га бијући; одрли га бојем. — 2) (у Ц. г.) ausplündern, expolio, cf. [vide] оплијенити: Боље га је на путу *одријети* него на дому похарати.

ȍдријети се, ȍдрēм (ȍдерēм) се, v. r. pf. (југ.) sich heiser schreien, trinken, u. s. w., ad ravim usque clamo, poto et cet. [vide одерати се]: Опила *се* и *одрла* стрина,| Да ода шта не би ни жалио,| Већ од поке воде јабукове —

одријѐшити, ȍдријешӣм, v. pf. (југ.) losbinden, solvo.

ȍдрина, f. [cf. одриња] 1) (по југоз. кр.) винова лоза, која се пусти те нарасте уз каково дрво или онако уза што (у Србији се зове ч а р д а к л и ј а), die Weinranke, rankender Weinstock, pampinus. [cf. ломача 1]. — 2) приповиједа се да су ожењени људи у вријеме некакога зулума морали плаћати Турцима и *одрину,* т. ј. што спавају са својијем женама (а једни још веле што су Турци спавали с њиховијем женама, као и *жвакалину*).

ȍдринути, нēм, v. pf. wegstoßen, retrudere. cf. отурити [1].

ȍдриња, f. vide одрина.

ȍдрити, ȍдрēм (ȍдерēм), (зап.) vide одријети.

ȍдрити се, ȍдрēм (ȍдерēм) се, (зап.) vide одријети се.

одрѝцање, n. das Absagen, das Lossagen, renunciatio.

одрѝцати, ȍдрӣчēм, v. impf. absagen, widerrufen, renuncio, revoco.

одрѝцати се, ȍдрӣчēм се, v. r. impf. sich lossagen, renunciatio. [cf. личити се 2].

одрѝшити, ȍдрӣшӣм, (зап.) vide одријешити.

ȍдрӣште, n. (у Паштров.) у овој пословици мјесто *одар* [2]: У огњиште посвадиште, у *одрӣште* помириште.

одрјешѝвање, n. das Auflösen, Losbinden, solutio.

одрјешѝвати, одрјѐшујēм, v. impf. losbinden, solvo: Ко тврђе веже, лакше *одрјешује.*

одр̀лија, m. (у Дубр.) vide дроњо.

ȍдрод, m. који се одриче својега рода, der sich von der Verwandschaft lossagt, qui renunciavit genti.

одрòдити се, ȍдродӣм се, v. r. pf. 1) sich lossagen von der Verwandschaft, renuncio genti. — 2) у пјесми мјесто *родити се*: Нит' *се* бољи јунак *одродио*| Од како је постала крајина —

одрòнити, ȍдронӣм, v. pf. н. п. сузу, abrollen, devolvo.

одрòнити се, ȍдронӣм се, v. r. pf. одрони се бријег, hinabrollen, delabor, одрони се суза.

ȍдрпавити, вӣм, v. pf. rauh werden, exasperor: Иза краста лице поцрњело,| Поцрњело и *одрпавило* —

одрпа́ница, f. u. m. човјек одрпан, ein zerrissener Mensch, homo pannosus. cf. [vide] дроњо.

одр̀пати, ȍдрпāм, v. pf. abkratzen, scabo.

ȍдрпина, f. der Fetzen, pannus. [vide] д р о њ а к, cf. рита.

одр̀пуља, f. одрпано и подерано што, н. п. кошуља, der Fetzen, pannus.

одр̀тина, f. die Schindmähre, equus strigosus, macilentus.

одрӯбити, ȍдрӯбӣм, v. pf. abhauen, praecido, [vide осјећи 1] cf. одсјећи: Према себи *одруби* јој главу —

ȍдсвакле, ⎫ von allen Seiten, allenthalben, undi-
ȍдсвакуд, ⎬ que: Ђегођ, шњери, на конаку бу-
ȍдсвакуда, ⎭ деш,| *Одсвакле* ми ситну књигу врати —

одседа̑ње [оседање], n. (ист.) vide одсједање.

ȍдседати [оседати], дāм, (ист.) vide одсједати.

одседла́вање, n. das Absatteln, τὸ stratum detrahere equo.

одседла́вати, сѐдлāвāм, v. impf. absatteln, stratum detrahere equo.

одсѐдлати, лāм, v. pf. absatteln, stratum detrahere equo.

[**ȍдседнути,** нем, vide **одсести.** — Из I. издања.]

ȍдсек, m. vide осек.

ȍдселе, vide оселе.

одсѐлити, ȍдселӣм, vide оселити.

одсѐлити се, ȍдселӣм се, vide оселити се.

ȍдсести [осести, одседнути], седēм (седнēм), (ист.) vide одсјести.

о̀дсести се, седе̑м се, (ист.) vide одсјести се.
о̀дсећи, одсе́че̑м, vide осећи.
о̀дсећи се, одсе́че̑м се, vide осећи се.
одсе́цање, n. vide осецање.
одсе́цати, о̀дсеца̑м, vide осецати.
одсе́цати се, о̀дсеца̑м се, vide осецати се.
о̀дсечак, чка, m. vide осечак.
одсијѐвање, n. [јуж.] der Widerschein, refulgentia. [cf. одсјаивање].
одсијѐвати, о̀дсијева̑, v. impf. [јуж.] zurückblitzen, widerstrahlen, refulgeo, cf. одсјаивати: На дорату златна абанија,| Та какове ни у цара нема,| Удрио јој златне месецове,| Потпунио драгијем каменом,| Поткитио сињаним бисером,| Па од јарког *одсијева* сунца —
одсијѐцање, n. vide осијецање.
одсијѐцати, о̀дсијеца̑м, vide осијецати.
одсијѐцати се, о̀дсијеца̑м се, vide осијецати се.
о̀дсик, m. vide осик.
о̀дсипање, n. vide **одасипање.**
о̀дсипати, па̑м (пље̑м), vide **одасипати.**
о̀дсисти [осисти], сиде̑м (сидне̑м), (зап.) vide одсјести.
о̀дсисти се, сиде̑м се, (зап.) vide одсјести се.
о̀дсићи, одси́че̑м, vide осићи.
о̀дсићи се, одси́че̑м се, vide осићи се.
одси́цање, n. vide осицање.
одси́цати, о̀дсица̑м, (зап.) vide осицати.
одси́цати се, о̀дсица̑м се, vide осицати се.
о̀дсичак, чка, [m.] vide осичак.
одсјаи́вање, n. vide одсијевање.
одсјаи́вати, а̀ује̑м, v. impf. vide одсијевати: *Одсјаује* девет челенака — Пак јаркоме *одсјаује* сунцу —
о̀дсједање [осједање], n. [јуж.] das Absteigen, descensio.
о̀дсједати [осједати], да̑м, v. impf. [јуж.] коња, од коња, absteigen, descendo: Немој добра коња *одсједати* —
о̀дсјек, m. vide осјек.
о̀дсјести [осјести], сједе̑м (сједне̑м), v. pf. (јуж.) 1) коња, од коња, absteigen, descendo. — 2) одсјед' мене гр'јешној, присјед' баби б'јесној, sagen die Mädchen, wenn ihnen etwas in der Kehle stecken geblieben (also: hebe dich, abscede).
о̀дсјести се, сједе̑м се, v. [r.] pf. [јуж.] н. п. одсјело се брдо, stürzen, corruere.
о̀дсјећи, одсије̏че̑м, vide осјећи.
о̀дсјећи се, одсије̏че̑м се, vide осјећи се.
о̀дсјечак, чка, m. vide осјечак.
одска́кање, n. vide оскакање.
одска́кати, о̀дска̑че̑м, vide оскакати.
одскаки́вање, n. vide оскакивање.
одскаки́вати, ска̀кује̑м, vide оскакивати.
о̀дскок, m. der Abprall, Absprung, repulsus: Играх се златном јабуком| По пољу по мједеноме,| По гувну по сребрноме,| *Одскоком* скочи јабука,| Удара Будви у врата,| Сломи врата на двоје —
одско́ра (од скора), unlängst, nuper, non ita pridem.
одско̀чити, о̀дскочи̑м, vide оскочити: Па *одскочи* од коња чилаша —
о̀дскочке̑, н. п. камен кад одскочи од чега па удари у што друго, abprallend, mit Abprall, resiliens.
о̀длека, f. [vide осјека]. cf. слека.
одслужи́вање, n. das Abdienen, compensatio per servitia. [cf. ослуживање].
одслужи́вати, слу̀жује̑м, v. impf. abdienen, serviendo compenso. [cf. ослуживати].
одслу̀жити, о̀дслу̀жи̑м, v. pf. abdienen, ministrando (serviendo) penso. [cf. ослужити].
одспа́вати, о̀дспа̑ва̑м, v. pf. abschlafen, dedormio, dormiendo solvo, refringo: ко на Ђурђев дан спава, на Марков дан треба да *одспава.*
одср̀дити се, о̀дср̀ди̑м се, [осрдити се] vide одљутити се.
одста̀јати, сто̀ји̑м, v. pf. zu Ende stehen, perstare: одстајати летурђију.
о̀дстружити [остружити], жи̑м, v. pf. (у Ц. г.) отворити стругу да излазе овце напоље, bei струга hinauslassen, aperire, emittere: Да *одстружи* пребијеле овце —
одсту́пање, n. vide оступање.
одсту́пати, о̀дсту̑па̑м, vide [1] оступати.
одсту́пити, о̀дсту̑пи̑м, vide оступити.
о̏дсуда, f. das Urtheil, judicium, sententia. cf. [vide] пресуда.
одсу́дити, о̀дсу̑ди̑м, vide **осудити.**
одсуђи́вање, n. cf. [vide] **осуђивање.**
одсуђи́вати, су̀ђује̑м, vide **осуђивати.**
одсу́кати, о̀дсу̑че̑м, vide осукати.
одсуки́вање, n. vide осукивање.
одсуки́вати, су̀кује̑м, vide осукивати.
о̀дсути, о̏дспе̑м, vide **одасути.**
оду́вати, о̀ду̑ва̑м, vide **одухати.**
о̏дуд, vide одовуд: Па он сави и *одуд* и отуд| Да б' Турчину главу укинуо —
оду́дарити, ри̑м, v. pf. abschlagen, incutio: Ви станите да вам *одударим* —
одужи́вање, n. das Abtragen der Schuld, debiti solutio.
одужи́вати, ду̀жује̑м, v. impf. die Schuld abtragen, debitum solvo.
одужи́вати се, ду̀жује̑м се, v. r. impf. seine Schuld abtragen, debito se liberare.
оду́жити, о̀ду̑жи̑м, v. pf. die Schuld abtragen, debitum solvo: *Одужи* па онда тужи.
оду́жити се, о̀ду̑жи̑м се, v. r. pf. die Schuld abtragen, debito me libero.
оду́здати, да̑м, v. pf. abzäumen, frenum detrahere equo.
оду́зети, о̀дузме̑м, v. pf. wegnehmen, demo: Таде Турци земљу *одузеше* —
оду́зимање, n. das Wegnehmen, demptio.
оду́зимати, ма̑м (мље̑м), v. impf. wegnehmen, demo.
оду́јмити, о̀ду̑јми̑м, v. pf. н. п. чашу од уста, den Becher von den Lippen entfernen, removeo.
о̏дука, f. die Entwöhnung, desuetudo, cf. [vide] одвика: Наука је једна мука,| А *одука* двије муке.

одуљати, ља, v. pf. н. п. дан, ноћ, länger werden, cresco.
одуље, f. pl. vide **ходуље.**
одуљити, одуљим, v. pf. länger machen, longius facere.
одумиљен, m. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus. Одољен кажу да је врло јак (кад се даје болесницима), те као што болести *одоли* на пречац, тако и болеснику може наудити, за то узањ дају помало и одумиљена. cf. одољан.
одумиљено, у припјеву, cf. ододољено.
одуминути, одумине, v. pf. одуминуо бол, nachlassen, remitto. cf. [vide] уминути [1].
одумити, мим, v. pf. den Vorsatz ändern, muto propositum: *Одумио* што је наумио —
одунути, одунем, v. pf. (cf. [vide] одухати) 1) abblasen, deflo. — 2) durch Blasen sich erleichtern (z. B. Schmerz), flando levo.
одупирање, n vide одапирање [1].
одупирати, рем, vide одапирати [2].
одупрети, одупрем, (ист.) vide одупријети.
одупрети се, одупрем се, (ист.) vide одупријети се.
одупријети, одупрем, (одупро, одупрла) v. pf. (јуж.) vide одапријети.
одупријети се, одупрем се, v. r. pf. (јуж.) vide одапријети се.
одуставити, вим, v. pf. кога, што, verlassen, desero. cf. одустати.
одустављање, n. das Verlassen, desertio, derelictio. [cf. одустајање].
одустављати, љам, v. impf. verlassen, desero. [cf. одустајати].
одустајање, n. vide одустављање.
одустајати, јем, vide одустављати.
одустати, станем, vide одуставити.
одухати, одухам (одушем), [одувати] v. pf. abblasen, deflo. [cf. одунути].
одучавање, n. das Abgewöhnen, desuefactio, dedoctio.
одучавати, учавам, v. impf. abgewöhnen, dedoceo.
одучити, одучим, v. pf. abgewöhnen, dedoceo.
одушак, шка, m. das Aufathmen, respiratio: Гоне трагом без *одушка* Турке —
одушивање, n. vide одисање.
одушивати, душујем, v. impf. vide одисати.
одушити, одушим, v. pf. ausblasen, aërem emitto.
одушка, f. das Luftloch, spiraculum.
одшалити, лим, v. pf. шалу, den Spaß erwiedern, jocum referre: Ја би теби, Маџарице, *одшалио* шалу —
одшалица, f. der Gegenspaß, jocus contra factus: Каква шала, онаква и *одшалица.*
одшегати, гам, v. pf. (у Ц. г.) vide [п р е с т р у г а т и] препилити.
одшетати, одшетам (шећем), v. pf. davon spazieren, ambulans discedo.
одшити, одшијем, v. pf. auftrennen, resuo.
оћа, f. vide **хоћа.**

оћапити, оћапим, vide **одјапити.**
оће, vide **овће.**
оћеверити, оћеверим, (јуж.) vide одјеверити.
оћело, n. (јуж.) vide одијело: И велико с Турака *оћело* —
оћељати, љам, (јуж.) vide одјељати.
оћенути, нем, vide [оћети] оћести.
оћење, n. vide **хоћење.**
оћести, оћедем (оћенем), (јуж.) vide [2] одјести.
оћети [оћенути], оћенем, (јуж.) vide одјети.
оћећа, f. (јуж.) vide **одјећа.**
Оћубар[*]**-планина**, f. vide Обљуба: Видиш, царе, *Оћубар*-планину? —
Оћунлија[*], f. т. ј. земља (ст.): Двије њему земље освојише, *Оћунлију* и Маћедонију —
ожагрити, рим, v. pf. н. п. пурењак, ansengen, amburo.
ожалити, лим, \} v. pf. betrauern, lugeo:
ожаловати, лујем, (ст.)\} Укопа га и *ожалова* га —
ожалостивити, вим, v. pf. (у Дубр.) vide ожалостити.
ожалостивити се, вим се, vide ожалостити се.
ожалостити, ожалостим, v. pf. betrüben, dolore afficio, contristo. [cf. ожалостивити].
ожалостити се, ожалостим се, v. r. pf. sich betrüben, contristor, dolore angor. [cf. ожалостивити се, оневеселити се].
ожарити, ожарим, v. pf. anbrennen (von Nesseln), aduro [cf. нажарити]: *ожарила* ме коприва.
ожарити се, ожарим се, v. r. pf. sich anbrennen, aduror: ишао сам бос кроз коприве, те сам *се ожарио.*
ождаха, f. (у Ц. г.) vide **аждаха.**
ождребити, ождребим, (ист.) vide ождријебити.
ождребити се, ождребим се, (ист.) vide ождријебити се.
ождреље, n. (ист.) vide ождријеље: Довати га зубом за *ождреље* —
ождрибити, ождрибим, (зап.) vide ождријебити.
ождрибити се, ождрибим се, (зап.) vide ождријебити се.
ождријебити, ождријебим, v. pf. (јуж.) werfen (von der Stute), pario (de equa): *ождријебила* кобила коња.
ождријебити се, ождријебим се, v. r. pf. (јуж.) ein Füllen werfen, pario: *ождријебила се* кобила.
ождријеље, (јуж.)\} n. 1) постава на оплећку,
ождриље, (зап.) \} das Unterfutter am Brusttheil des Frauenhemdes, munimen interius indusii muliebris. — 2) vide к о л и ј е р, јака. cf. ождреље.
ожђелдија,* f. vide добродошница: Дадоше му тридест *ожђелдија, Ожђелдија* и добродошница —
ожег, m. 1) vide ватраљ. — 2) Schürhacke, pala carbonibus corradendis, [vide жарач] cf. жарило: Остаде ми *ожег* на огњишту — 3) (у Хрв.) vide препуља.

ожѐднети, (ист.)} нѝм, vide ожеђњети.
ожѐднити, (зап.)}

ожѐдњати, њам, v. pf. vide ожедњети: Подај, бане, јер сам *ожедњао* —

ожѐдњети, днѝм, v. pf. (југ.) Durst bekommen, sitim colligere. cf. [пожедњати,] ожедњати.

о̀женба, f. (у Боци) vide женидба: А ја имам сина на *оженбу* —

ожѐнити, о̀женѝм, v. pf. (einen Jüngling) verheirathen, verehlichen, marito, do uxorem. У Видину (а може бити и по свој Бугарској) кажу *оженити дјевојку*, т. ј. удати је: оженила сам ћерку.

ожѐнити се, о̀женим се, v. r. pf. heirathen, eine Frau nehmen, duco uxorem.

о̀жети, о̀жме̑м, v. pf. (у Дубр.) исцијеђити рукама, н. п. лимун, чир, auspressen, exprimo.

ожѐћи, ожѐже̑м, v. pf. anbrennen, aduro. [cf. опећи, опржити, опарити 1, опрљити].

[**ожећи се**, ожежем се, v. r. pf. vide опећи се.]

ожи́вети, вѝм, (ист.) vide оживјети.

ожи́вити, вѝм, v. pf. 1) lebendig machen, vivifico. — 2) (зап.) vide оживјети.

ожи́вјети, ожи́вѝм, v. pf. (југоз.) wieder aufleben, revivisco.

оживља́ва̑ње, n. das Beleben, animatio. [cf. оживљивање].

оживља́вати, ожѝвља̑ва̑м, v. impf. beleben, animo, vivifico [cf. оживљивати]: Сунце нас грије и *оживљава*.

ожи́вљети, вѝм, (југ.) vide оживјети.

оживљи́ва̑ње, n. vide оживљавање.

оживљи́вати, ожѝвљује̑м, v. impf. vide оживљавати.

ожи́љак, љка, m. (у Барањи) die Narbe, cicatrix. [cf. пожиљак 2].

о̀жима̑ње, n. das Auspressen, expressio.

о̀жимати, мље̑м, v. impf. (у Дубр.) auspressen, exprimo.

о̀жица, f. (pl. gen. о̀жѝца̑) (по југоз. кр.) der Löffel, cochlear, [vide] ж л и ц а, cf. лажица: На синију два од злата сана,| А у њима дванаест *ожица* —

о̀жича̑р, m. der Löffelmacher, confector cochlearium.

о̀жичња̑к, m. (у Црмн.) гдје стоје ожице, das Löffelblech, lamina servandis cochlearibus.

о̀жујак, о̀жу̑јка, m. (у Дубр.) vide лажак.

ожу̀лити, о̀жу̑лѝм, v. pf. (у Ц. г.) vide огулити [2] (н. п. дрво).

ожу̀љати, љам, v. pf. (у Сријему) н. п. гумно, beharken, sarrio.

ожу́тити, о̀жу̑тѝм, v. pf. gelb färben, colore gilvo (luteo) imbuo.

о̀жучити, чѝм, v. pf. н. п. рибу, vergällen, fel rumpere.

о̀за̑д, } hinten, post, cf. [vide] остраг: *Озад* је
о̀за̑ди,} Маре са сватовима.

о̀збиљски̑, ка̑, ко̑, ernsthaft, gravis.

о̀зга̑р,
о̀зга̑ра, } oben, superne, supra. [cf. од озго].
о̀зго̑,
о̀зго̑р,

о̀здо̑, unten, infra. [cf. од оздо].

о̀здравити, вѝм, v. pf. 1) genesen, convaleo. [cf. издравити]. — 2) gesund machen, sano: Одвешћу је Госпи на О м л о в о,| Мени ће је Госпа *оздравити* —

озе́бао, озе́бла, бло, erfroren, frigore rigescens.

озе́бличина, m. (у Сријему) који је слаб од зиме, vide [с м р з л и ц а] зимоморница, смрзла.

озелѐнети, (ист.)} нѝм, vide озелењети.
озелѐнити, (зап.)}

озелѐнити, озѐленѝм, v. pf. grün färben, viridi colore inficio.

озелѐњети, озеленѝм, v. pf. (југ.) grün werden, viresco: *озелењела* шума.

озе́псти, озе́бе̑м, v. pf. erfrieren, frigore rigesco.

о̀зи̑б, m. подигнути што на озиб, т. ј. вагом, mit dem Hebel, vectis ope. [cf. ваг, паланга, полуга, ћускија; прекрет 1, стријела 3].

О̀зија[*], f. vide Оџаков: Полећела два врана гаврана,| Од *Озије* испод Московије — Наћераше на *Озију* Турке —

о̀зи̑м, f. з. В. посијао жито на *озим*, Wintersaat, sementis hiberna.

озѝмац, мца, m. н. п. лук, лан, јечам (или други какав усјев, што се сије пред зиму), die Wintersaat, Winterfrucht, sementis hiberna.

озѝмача, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

о̀зимачна кра̏ва, f. die Winterkuh, vacca hiberna. [cf. озимкуља].

о̀зи̑мѝ, ма̑, мо̑, н. п. жито, Wintersaat, sementis hiberna: Докле сађе на равно Крново,| А ту Вуче паде на даниште| У з а с е љ е у ражи *озимој* —

озѝмица, f. н. п. шеница, die Winterfrucht, fruges hibernae.

озѝмкуља, f. vide озимачна крава.

о̀зи̑мче, чета, n. das Winterkalb, vitulus hibernus.

О̀зин, m. (ст.) у Новоме у Боци приповиједају да се тако звао град ондје крај мора готово на крају Дубровачке државе (од Суторине к југозападу преко брда), од којега сад стоје зидине код пристаништа, које се зове *горњи Мо̀лунат* (Molonta): Књигу пише од *Озина* краљу —

озлове́дити, зло̀ве̑дѝм, (ист.) vide озловиједити.

озлове́дити се, зло̀ве̑дѝм се, (ист.) vide озловиједити се.

озлови́дити, зло̀вѝдѝм, (зап.) vide озловиједити.

озлови́дити се, зло̀вѝдѝм се, (зап.) vide озловиједити се.

озловијѐдити, озло̀виједѝм, v. pf. (југ.) кога, на кога, erboßen, erbittern, infestum reddo. [cf. озлојеђити].

озловијѐдити се, озло̀виједѝм се, v. r. pf. (југ.) на кога, sich erboßen, feindlich verfolgen, infensum esse. [cf. озлојеђити се].

озло̀вољити се, љӣм се, v. r. pf. böser Laune werden, stomachor.

озлоје̑дити, озло̀је̑дӣм, vide озловиједити.

озлоје̑дити се, озло̀је̑дӣм се, vide озловиједити се.

озло̀трбити, бӣм, v. pf. } нешто сам *озло-*
озло̀трбити се, бӣм се, v. r. pf. } *трбио*; озлотрбио сам се, т. ј. тјера ме на поље (боли ме трбух), Bauchgrimmen bekommen, torminibus afficior.

озно̀јити, о̀знојӣм, v. pf. н. п. коња трчући га, in Schweiß bringen, suborem elicio. [cf. зазнојити, запотити].

озно̀јити се, о̀знојӣм се, v. r. pf. schwitzen, sudo. [cf. запотити се].

озо̀бати, о̀зобљем, v. pf. н. п. грозд, rundum abpicken, depasco (de avibus).

о̀зобина, f. der Stiel woran die Beeren der Weintraube hangen, scopio.

О̀зрен, m. намастир у Босни (чини ми се да је сад пуст): *Озрен* цркву насред Босне славне — 2) врх од горе између Црмнице и Паштровића.

О̀зринићи, нићā, m. pl. ein Stamm in Montenegro.

о̀зринићки, кā, кō, von Озринићи: Кад виђеше Убле *Озринићке* —

о̀зрнити се, нӣм се, v. [r.] pf. н. п. пасуљ се већ у махунама озрнио, Körner bekommen, grana concipio.

о̀зрница, f. кад се што мало остави, н. п. воћа на древету, die Kleinheit, minutia.

о̀зубина, f. (у Грбљу) vide жвакалица.

озу̀ђурити[*], рӣм, v. pf. vide осиромашити.

о̀исти, идēм, v. pf. (у Ц. г.) vide **отисти**: *Оидоше* у Сибињу граду —

ој! 1) was? als Antwort auf einen Ruf, z. B. О Божо! Antwort: Ој! — 2) O! in Liedern als Eingang, O! (initium solitum odarum).

о̀јагњити, њӣм, v. pf. werfen (vom Schafe), pario agnum [cf. објагњити, ојањити]: *ојагњила* овца двоје јагањаца.

о̀јагњити се, њӣм се, v. r. pf. werfen (vom Schafe), pario [cf. објагњити се, ојањити се, ошпурити се]: *ојагњила се* овца.

о̀јадити, дӣм, v. pf. betrüben, in Kummer versetzen, affligo: Млогу ти си мајку *ојадио*,| Милу сеју у црно завио,| Вјерну љубу у род опремио —

[**ојадити се**, ојадим се, v. r. v. ојадити; cf. појадити се.]

о̀јађели, лā, лō, (по југоз. кр.) vide јадан, жалостан: Јадној мајци и браћи жалосној| И љубовци мојој *ојађелој* — Брани своје *ојађеле* овце —

о̀јађелица, f. (у Рисну) глиста која се заметне у дјетету, eine Art Darmwurm, taenia. [cf. буба 3].

о̀јађенӣк, m. vide јадник.

о̀јађеница, f. vide јадница.

о̀јањити, њӣм, vide ојагњити.

о̀јањити се, њӣм се, vide ојагњити се.

ојарѝчати се, чāм се, v. r. pf. eine Art Ausschlag um den Mund bekommen, pustulis obduci.

О̀јдана, f. женски надимак: Ој девојко *Ојдана*!| Не мећи се погама,| Није јорган поњава,| Веће моја долама —

о̀јдара, f. vide опајгора.

о̀је, n. 1) die Deichsel (am Wagen, den Ochsen zu ziehen), temo. [cf. ојца]. [Отегни, као Церовљани оје. — Из I. издања.]

оје̏дање, n. das Sich-wund-reiben, attritio.

оје̏дати се, о̀је̑дāм се, v. r. impf. sich wund reiben (z. B. im Sommer durch Gehen), atteri.

оједѝнити, оје̏дӣнӣм, v. pf. остати један, н. п. кад помру укућани, verwaisen, verlassen und einsam werden (z. B. durch den Tod der Hausgenossen), orbum fieri.

о̀јести се, једе̑м се, v. r. pf. sich wund reiben, (z. B. im Sommer durch Gehen), atteri. cf. огузати се, утрти се [2, отрти се 2].

о̀јиште, n. кука која је привезана за оје па се њоме закачи она грана што је под пластом, кад се плашће свлачи на једно мјесто. cf. кукара.

ојна̏к,* ојнака, m. die Nuß mit der man (im Spiele) wirft, nux quae mittitur (missilis). cf. [бојац 2; 2] ку́па.

о̀јца, f. (у Црмн.) vide оје.

ој чу̏ј! у Црмници одзивају се жене и дјевојке, а у приморју: *„што вељаше?“* а у осталој Црној гори: *„ево ме,“* *„ево га!“* и *„ево ме о!“*

1. **ока**,* f. (pl. gen. о̄кā) ein Maß und Gewicht von $2\frac{1}{4}$ (österr.) Pfund, mensura (cantharus) [1,280 kg.]. У Србији се мјери на оку све, н. п. хљеб, месо, брашно, вино, ракија и т. д.; у оци злата има четири стотине дуката. Ока има четири литре, а у свакој литри сто драма.

2. **о̀ка**, f. hyp. v. [1] око [1]: Види моја *ока* ће се пече кока.

ока̏гача, f. der Durchzug, Hauptbalken, Träger, trabs perpetua, tignum transversum. cf. тетива [3].

ока̏дити, о̀кāдӣм, v. pf. umräuchern, perfumo.

ока̏јмачити, чӣм, v. pf. скинути кајмак, али се највише говори у каквоме добитку, узети оно прво што је најбоље, das Beste nehmen, sumere partem optimam.

ока̏лити, о̀кāлӣм, v. pf. н. п. сјекиру, kühlen, refrigero (ferrum candens). [vide накалити].

ока̏љати, о̀кāљāм, v. pf. mit Koth besudeln, luto maculo.

о̀каменити се, нӣм се, v. r. pf. versteinern, lapis fio. [cf. закаменити се].

о̀каменица, f. у Грбљу рече се мјесто *змија*, Euphemismus für die Schlange.

о̀камења̏к, m. у Грбљу каже се мјесто *миш*, Euphemismus für die Maus.

ока̏нити се, о̀кāнӣм се, v. r. pf. кога, чега, sich entschlagen, mitto. cf. [отканити се, 2 ба-

пити се 2, јамити се, махнути (мануги) се 1,] проћи [пројти] се [2].

ока̀ница, f. суд од оке, ein Maß von einer ока, vas τῆν ока capiens. [cf. окењак].

о̀ка̂нчина, f. vide окрњак: Докле им се поломише ћорде| До балчака и десниjе рука,| *Оканчине* у траву турише —

о̀капати, пље̂м, v. pf. 1) abtropfen, destillo. — 2) окапао иштући, молећи, sich müde bitten, rogando fatigor. — 3) окапао у тамници: Докле би ти кости *окапале* —

о̀капина, f. 1) (у Бачкој) наврх сијена оно што од кише поцрни, die oberste Lage des Heuschobers, die vom Regen verfault, acervi foeni superficies pluvia corrupta. [vide повлата]. — 2) die untergrabene Uferstelle, ripa suffossa ab aqua.

ока̀рати, о̀ка̄ра̂м, v. pf. vermeisen, objurgo: Ил' те нешто Јован *окарао* — Зао девер, да те не *окара* —

ока̀рјати, ја̂м, v. pf. (у Рисну) vide опоравити се, н. п. дијете (кад је слаба здравља) не може да *окарја*.

о̀кат, а, о, beaugt, oculatus.

о̀качити, чи̂м, v. pf. anstreifen, perstringo: Мало сам га пером *окачио*| Од мојега перна буздована —

о̀ка̂ш, ока̀ша, m. 1) кантар, die Wage die auf ока eingerichtet ist, statera. — 2) лан, eine Art Flachs, der ока-weise verkauft wird, lini genus.

ока̀ша̂ње, n. das Anfahren, invectio.

ока̀шати се, о̀ка̄ша̂м се, v. r. impf. на кога, einen anfahren, invehi in aliquem. cf. [vide] осијецати се.

о̀кашљавити, ви̂м,⎫ v. pf. Husten bekommen, tus-
о̀кашљати, *ам*, ⎭ sim contrahere.

о̀каштрити, *им*, *v. pf. (у Слав.)* [vide] *окресати* [1] *(дрво)*.

о̀кваснти, си̂м, v. pf. 1) benetzen, humecto: Још никаква роса не *оквасн* — 2) (у Дубр.) vide умочити.

о̀кви̂р, оквѝра, m. der Fensterrahm, margo ligneus fenestrae. cf. ћерчиво, оплата [1].

оквѝрити, о̀кви̂ри̂м, v. pf. das Fenster berahmen, margine ligneo circumdo.

оке̏кати се, о̀ке̂ка̂м се, v. r. pf. vide посрати се [1].

оке̏ња̂к, окења̀ка, m. (у Херц.) vide оканица.

оке̏њачити, чи̂м, v. pf. mit der Wagenschmiere beschmieren, beschmutzen, inquino axungia.

окѝва̂ње, n. das Beschlagen (z. B. mit Silber), inductio argenti, ornatio.

окѝвати, о̀ки̂ва̂м, v. impf. beschlagen, orno, induco argentum.

окѝда̂ње, n. das Losspannen (der Flinte), emissio.

1\. **окѝдати**, о̀ки̂да̂м, v. impf. losspannen, emitto.

2\. **о̀кидати**, да̂м, v. pf. 1) блато н. п. испред куће, wegräumen, wegmisten, amoveo stercus. — 2) abpflücken, decerpo.

окилавити, ви̂м, v. pf. Bruch (im Unterleibe) bekommen, herniosum fieri.

о̀книути, не̂м, v. pf. 1) losspannen (z. B. die Flinte), emitto. — 2) [vide] откинути, [cf. осјећи 1] одсјећи, abreißen, abhauen, praecido: *Окиде* јој златнога ђердана — И Шарцу је главу *окинуо* — 3) (у Боци) прекинути, [vide] расјећи [1]: *окину* рибу у три комада. — 4) у пјесми, vide [1] попити [1]: Кад су мрку каву *окинули* — Теке сјели, кафу *окинули* —

о̀киснути, не̂м, v. pf. vom Regen naß werden, madeño pluvia.

о̀китити, ти̂м, vide накитити: *Окити* се један Српски соко —

О̀кић, m. планина између Загреба и Карловца, и на њој зидине од града који се исто тако зове.

о̀кишати се, ша̂ се,⎫ v. [r.] pf. regnerisch werden,
о̀кишити се, ши̂ се,⎭ pluviosa ingruit tempestas: окишало се.

окла̀гија,* f. das Nudelholz (österr. der Nudelwalger), lignum cylindratum turundarium. cf. [vide] тржница.

о̀клад, m, (у Боци)⎫
о̀клада, f. ⎭ vide **опклада**.

о̀кладити се, ди̂м се, v. r. pf. vide **опкладити се**: Дјевојка *се* с пашом *окладила* —

о̀клађање, n. vide **опклађање**.

о̀клађати се, ђа̂м се, vide **опклађати се**.

о̀клањати, ња̂м, v. pf. das Gebet verrichten (von Türken), preces finire: Онђе Турци *оклањаше* подне —

о̀клапити, пи̂м, v. pf. (durch Spekulation) gewinnen, lucror.

о̀класина, f. (у Ц. г.) vide окомак.

о̀клати, коље̂м, v. pf. zerbeißen, corrodo.

о̀клати се, коље̂м се, v. r. pf. sich herumbeißen (mit jemand), rixari cum aliquo.

о̏кле̂, vide одакле: *Окле* теби сабља моја — Кажи ми се ко си и *окле* си —

окле̏вало, m. (ист.) vide оклијевало.

окле̏ва̂ње, n. (ист.) vide оклијевање.

окле̏вати, о̀кле̂ва̂м, (ист.) vide оклијевати.

о̏кле̂н, vide [одакле] окле: *Оклен* ти, л'јепа ђевојка? —

о̀кле̂пан, а, о, н. п. оклепан стар, т. ј. врло стар, sehr alt (verächtlich), vetustissimus.

окле̏пати се, о̀кле̂па̂м се, v. r. pf. sich vollsaufen, inebrior. [vide опити се].

о̀клепине, f. pl. (у Ц. г.) ржана слама, која се изломи вршући (јер се читава бира за покривање зграда), gebrochenes Stroh, stramentum comminutum.

о̀кле̂штина, f. (у Ц. г.) она плата што се даје онијема који се за другога куну. Онамо се људи не куну као у нас, него они који се заклињу посједају у цркви испред олтара обрнувши се амо у цркву, а они којима се заклињу стану преда њих, те један између њих, који овај посао најбоље зна, узме крст у руку, па онима што сједе стане говорити, или управо рећи проклињати их, н. п. „ако сте ви то учинили па нама кажете да ни-

јесте, да Бог да да вам се окамени у жени дијете, у крави теле, у овци јагње, у земљи сјеме," и т. д. а они што сједе све ваља да вичу: „амин! да Бог да!" Кад онај с крстом изговори све, онда је заклетва свршена. Овако се онамо не само куну људи за оно што управо не знаду, н. п. сељаци за какога свог сељака да није што учинио, него и они који ишту заклетву одређују поименце који да се закуне; кашто се одреди и то колико ће они који се заклињу довести мушке дјеце и посадити у цркви поред себе. Који се оваковом клетвом оправда од чега, онај ваља према имању своме да плати оклештину онима који су се зањ заклињали.

оклѝвало, m. (зап.) vide оклијевало

оклѝвање, n. (зап.) vide оклијевање.

оклѝвати, о̀клӣва̑м, (зап.) vide оклијевати.

оклѝзати се, за̑м се, v. r. pf. ausglitschen, labor.

оклизѝва̑ње, n. das Gleiten, lapsus.

оклизѝвати се, оклѝзује̑м се, v. r. impf. gleiten, labor.

о̀клизнути се, не̑м се, v. r. pf. ausgleiten, labor. [cf. опузнути се].

оклѝзотине, f. pl. die Leckerbissen (die glatt hinuntergleiten), scitamenta: чудно ти се наслагасмо овије *оклизотина*! (рекао Херо, кад су се њих двојица најели јела што је готовљено за пашу).

оклијѐвало, m. [јуж.] ein Zauderer, cunctator.

оклијѐва̑ње, n. (јуж.) das Zaudern, Unschlüssigkeit, cunctatio. [cf. огужавање, огужање].

оклијѐвати, о̀клијева̑м, v. impf. (јуж.) zaudern, cunctor. [cf. огужавати, огужати, шервањити].

о̀клицнути, не̑м, v. pf. ein wenig Unflath machen, paullum caco: Узе кадија гвоздењак, те удари нашега Мује над прдењак, и Мујо мало *оклицну*: једва нена и Алија у трипут на тезгерама изнијеше на поље (у приповијеци).

о̀клоп, m. 1) der Küraß, lorica, cataphracta, thorax. — 2) (у Далм.) vide кундак (у пушке).

1. **окло̀пити**, о̀клопӣм, v. pf. 1) bedecken, contego, cf. [vide] поклопити: Зелен га је барјак *оклопио* — 2) коња, т. ј. узјахати нањ, besteigen, ascendo: Сви јунаци коње *оклопише*, И танани гајтан растегоше —

2. **окло̀пити**, о̀клопӣм, v. pf. н. п. обод у шешира, т. ј. спустити га на ниже, hangen lassen, demitto.

о̀клопнӣк, m. der Küraßier, eques gravis armaturae, loricatus, cataphractus.

окљу̀сити се, о̀кљусӣм се, v. r. pf. од срамоте покуњити се (постати кљусе?), beschämt werden, dedecore affici.

О̀кнадница, f. планина на лијевој страни Цетине између Омиша и Задварја.

окне̏жити, о̀кне̄жӣм, v. pf. zum кнез machen, creo *τὸν* кнез.

о̀книти, о̀кније̑м, v. pf. mit кна färben, fuco: До ђогата гриве *окнивене* —

о̀кно, n. 1) der Schacht, puteus. — 2) у амбару, vide [1] око 5. — 3) (у Сријему) у пенџеру, Fensterscheibe, vitrea quadrata. — 4) од јаже (у воденица).

1. **о̏ко**, n. 1) das Auge, oculus: *ока* на *око* нијесам метнуо (н. п. цијелу ноћ), т. ј. нијесам заспао; Пуно као *око*; Од *ока* н. п. дати што, т. ј. од прилике, не мјерећи. — 2) слијепо око, der Schlaf, tempus. — 3) извор гдје вода тихо извире, der Quell, fons. [cf. извор]. — 4) у језеру Скадарскоме крај бријега Црногорскога онако мјесто гдје се вода чини друкчија него у осталоме језеру. [cf. грло 7]. По свој прилици на онијем мјестима у дубини извире вода, за то у њих, као у млачу воду како пастане јесен, навале укљеве те их Црногорци хватају у мреже, од којијех се највећа зове *гриб*, у који се у један пут може ухватити по двјеста хиљада ока укљеве. Овоме ће се човјек мало мање чудити кад чује да гдјекојијех година толико мноштво ове рибе навали у ока, да међу њом весло у води може стајати управо! Црногорци код овијех ока имају своје куће, у које излазе о крстову дне јесењему и ондје сједе хватајући и сушећи укљеву до часнога поста. Оваковијех је ока ондје познато пет, која се зову: *Во̀ла̄ч, Ка̏ру̑ч, Боза̏гур, Ра̏њ* и *Пло̀ча*; прва су два владичанска, а потоња три Цеклинска. — 5) амбарско око, die Abtheilung, das Fach (im Magazin), loculus. [cf. окно 2]. — 6) *на чокоту пупак. Кад се чокот ореже на једно око, онда буде велика лоза а мало грожђа, а кад се ореже на два, онда буде мала лоза а много грожђа; а кад би се орезао на три ока, онда би било грожђа још више, али би се чокот већ покварио и постао би парлог. cf.* око и крмељ. — 7) у моста, der Bogen, arcus.

2. **око**, praep. mit gen. um, herum, circum: *око* мене, *око* куће, *око* воде и т. д. [cf. около; за 8].

3. **о̀ко̄** [окол], о̀кола, m. (у Ц. г.) das Lager, castra [cf. логор]: Здраво Турчин на Језера дође, На Језерим' *око* учинио — Телал паши у *околу* виче —

о̀ков, m. das Beschläge, der Beschlag, integumentum, ornatus argenteus. cf. оковица.

око̀вати, о̀кује̑м, v. pf. 1) н. п. човјека, schlagen (in Eisen und Bande), vincio: оковао се (кад се ко рђаво ожени). — 2) н. п. пушку, beschlagen, orno argento.

о̀ковица, f. (н. п. на пушци) vide оков.

око̀зити, о̀козӣм, v. pf. werfen (von der Ziege), pario: окозила коза двоје јарића.

око̀зити се, о̀козӣм се, v. r. pf. werfen (von der Ziege), pario: окозила се коза.

о̏ко и кр̀мељ, (у Ц. г.) на лози, кад се реже виноград, Rebenaugen, gemma vitis. [cf. око 6, крмељ 2].

о̀кол, о̀кола, m. vide [3] **око̄**.

околина, f. die Umgegend, vicinia.

околити, околим, v. pf. vide **опколити**: Раздвојићеш на четворо војску,| Те *околи* цијеле Рудине — Да си кулу дивно *околио*,| *Околио* мермерли авлијом —

околиш, m. 1) der Kreis, Bezirk, circulus regio. — 2) оно брашно, што остане око камена воденичнога кад се устави воденица: покупио и *околиш*; изјели миши *околиш*.

околишење, n. das Herumgehen, circuitio.

околишити, околишим, v. impf. herumgehen, ambagibus utor.

околишни, на, но, Kreis=, Bezirks=, circuli, regionis: За здравље нашега *околишног* капетана! (у напијању).

околишнице, f. pl. она дрвета што стоје око камена воденичнога, да се брашно не просипа кад се меље.

околни, на, но, in der Umgegend befindlich, benachbart, qui circa est, vicinus. cf. окомни.

около, 1) praep. mit dem genit. um, circum. cf. [vide 2] око. — 2] adv. umher, circumcirca: около, море!

околоматити, околоматим, v. pf. rund umher besetzen (z. B. ein Kleid mit Schnüren), distinguo, orno. cf. [vide] опточити.

околомаћивање, n. das Besetzen z. B. eines Kleides mit Schnüren, distinctio.

околомаћивати, маћујем, v. impf. rund umher besetzen (z. B. ein Kleid mit Schnüren), distinguo, orno. cf. [vide] оптакати.

околочеп, m. (ст.) ein (erdichtetes) Kraut, als Ingrediens eines Liebestranks, nomen herbae (fictae ad philtrum. Глигорије Лазић каже (у својој „наравној историји") да ова трава управо има и да се зове die Sterndistel, [distelartige Flockenblume,] centaurea calcitrapa [L.?]: Самдокаса и *околочепа* —

окомак, окомка, m. der ausgedroschene Kukuruzkolben, arista zeae semine privata. cf. окомиња, тулуз, [тулузина, клас 3, комушина 2, комушкина, кочањ 2, кукурузина, окласина, чоков, чукундрук, шашарица].

окомиња, f. (у Барањи) vide окомак.

окомити, окомим, v. pf. 1) ausschälen, decortico, н. п. кукуруз. [cf. окорубати, ољуштити, осужбати]. — 2) окомити око на што, seine Augen werfen auf etwas, oculor conjicio. [cf. бацити 3].

окомито, bergab, declivis.

окомице, stoßweise, mit einem Stoße, pulsando [cf. комице, накомице]: ударио га пушком *окомице*.

окомни, на, но, (у Паштр.) vide околни: Да ни Господини Бог поможе племена, и ко је у племену, и наше *окомне* зборове! (кад се наздравља).

окоњити се, окоњим се, v. r. pf. ein Pferd bekommen, equum nancisci: На пјешака тридесет дуката:| Не би ли *се* и он *окоњио* —|

окопавање, n. das Umgraben, oblaqueatio.

окопавати, копавам, v. impf. umgraben, oblaqueo, circumfodio.

окопати, пам, v. pf. н. п. кукурузе, виноград, umgraben, oblaqueo.

окопилити се, окопилим се, v. r. pf. окопилила се овца, кад се прве године мрче и ојагњи, wenn ein einjähriges Schaf trächtig wird und wirft, annicula ovis agnum parit.

окопиркати се, кам се, v. r. pf. (у Боци) као [vide] опоравити се (и од болести и од рђе и сиротиње), sich erholen, reficior. cf. окрљати.

окопнети, (ист.) окопним, v. pf. aufthauen, wegschmelzen, liquesco: *окопњео* снијег.
окопнити, (зап.)
окопњети, (југ.)

окоран, рна, рно, vorwerfend, tadelnd, reprehendens: не смије му човјек *окорне* ријечи рећи.

окорео, рела, рело, steif, hart, durus, rigidus.

окорети се, рим се, v. r. pf. hart, steif werden, rigidus fio [cf. скорети се, укоријенити се]: *окорео се* хљеб (кад дуго стоји).

окористити се, тим се, (у Боци) v. r. pf. benützen, Nutzen ziehen von etwas, fructum capere ex re.
окористовати се, тујем се,

окорубати, бам, v. pf. (по југоз. кр.) ausschälen (den Kukuruz), solvo cortice. [vide] окомити [1], cf. ољуштити.

окос, m. (у Ц. г.) vide откос: Сташе купит' са *окоса* с'јено —

окосити се, окосим се, v. r. pf. 1) на кога, einen anfahren, invehi in aliquem. cf. [vide] осјећи се. — 2) (у Ц. г.) на пушку, das Gewehr richten um sich zu vertheidigen, sich zur Wehre stellen, sclopetum dirrigere ad se defendendum: окоси се на пушку, т. ј. одскочи на страну па потеже пушку да се брани или бије.

окотити, окотим, v. pf. werfen (von dem Hunde, der Katze), pario.

окотити се, окотим се, v. r. pf. werfen (von dem Hunde, der Katze), pario. У Цуцама кажу: *окотило се дијете*, а *родило се* веле да је грјехота рећи, јер кажу: „Бог се *родио*." cf. [поврћи се,] побачити се.

окошт, а, о, stark von Knochen, ossosus, musculosus.

***окоштац**, окошца, m. окошт човјек.*

1. **окрајак**, окрајка, m. 1) ein Stück (Wiese), segmentum. — 2) (у Ц. г.) од њиве у крају оно што остане неузорато, cf. увратине: Играју се плојке на *окрајке* — 3) vide окрајника.

2. **окрајак**, јка, m. (у Сријему) als dim. v. окрајника.

окрајање, n. (das Gehen, um etwas herum, statt daran zu gehen) das Zaudern, Zögern, tergiversatio. [cf. окрајчење].

окрајати, окрајам, v. impf. zaudern, tergiversari. cf. окрајчити.

окра̀јика, f. der Rand (des Brotlaibs), margo panis. cf. [1 окрајак 3,] окрајина.

окра̀јина, f. (у Сриjему) vide окрајика.

о̀кра̄јчење, n. vide окрајање.

о̀кра̄јчити, чи̑м, vide окрајати.

о̀крастати, та̄м, v. pf. mit einem Ausschlag (красте) anstecken, pustulas communico.

о̀крастати се, та̄м се, v. r. pf. einen Ausschlag bekommen, pustulis obduci.

о̏кра̄так, тка, тко, (comp. о̏краћи̑) kurz, brevis: Сакрој мени зелено одело,| Све *ократко* с горицом једнако —

окра̏ти, а̂м, v. pf. vide **окрхати.**

окра̏ти се, а̂м се, vide **окрхати се.**

окра́тити, о̀кра̄ти̑м, v. pf. abkürzen, abbrevio: *Ократили* му рукаве (кад ко дође доцкан на ручак или на вечеру).

окра́ћати, ћа̂м,) v. pf. 1) kurz werden, fio bre-
окра̀чати, ча̂м,) vis: Кумаш ми је сукња *окрачала* — 2) окрачале ми ноге, н. п. од умора, nicht weiter können (vor Müdigkeit): Док ђетету ноге *окрачале* —

окрва́вити, кр̀ва̄ви̑м, v. pf. mit Blut bespritzen, cruento. [cf. скрвавити].

о̀крезати се, за̄м се, v. r. pf. sich ausholen, filatim solvi. cf. [отрзати се;] крезав.

окрѐзубити, би̑м, v. pf. zahnlückig werden, edentulus fio.

о̏кре̄к, m. (ист.) vide окријек.

окре́нути, о̀кре̂не̄м, v. pf. 1) wenden, verto. — 2) куд, т. ј. отићи, sich wenden, abeo. [— 3) vide почети (cf. стати 6); *види* s. v. отиснути 5].

окре́нути се, о̀кре̂не̄м се, v. r. pf. sich wenden, verti.

окре́пити, о̀кре̂пи̑м, (ист.) vide окријепити.

окрѐсати, о̀крешѐм, v. pf. 1) behauen, abästen, deseco frondes. [cf. окаштрити]. — 2) пушку, losdrücken, emitto telum. cf. скресати [3].

о̀кресине, f. pl. die Abfälle beim Abästen, frondes desectae. [vide плотина 3].

окрѐта̄ља, f. (у Сриjему у свиларама) die Dreherin, quae torquet.

окрѐта̄љка, f. од гвожђа или од дрвета што је намјештено на довратнику крај врата, те се окрене пошто се врата затворе, да се не би могла отворити. [cf. обртаљка 2].

о̏крѐтан, тна, тно, hurtig, promptus [vide хитар]: *Окретан* као доњи жрвањ (ironisch).

о̀кретање, n. das Umwenden, conversatio.

о̀кретати, кре̄ће̄м, v. impf. wenden, drehen, converto, н. п. печење.

о̀кретати се, о̀креће̄м се, v. r. impf. sich drehen, verti.

окрѐчити, о̀кречи̑м, v. pf. mit Kalk anwerfen, weißen, calce dealbo.

о̀крзнути, не̄м, v. pf. streifen, perstringo.

о̀кривати се, ва̄м се, v. r. pf. окривале се свиње, кад удари [2] крива у њих, mit крива behaftet werden, morbo крива dicto corripi.

окри̏вити, о̀кри̂ви̑м, v. pf. beschuldigen, accuso, do crimini.

о̏кријек, m. (јуж.) das Wassermoos [Algen], conferva [alga, algae Roth.; cf. жабокречина].

окријѐпити, о̀кријепи̑м, v. pf. [јуж.] stärken, firmo.

окријѐпити се, о̀кријепи̑м се, v. [r.] pf. [јуж.] sich erholen, stärken, se firmare.

окри̏латити, ти̑м, v. pf. 1) Flügel bekommen, alas nanciscor. — 2) у пјесми, beflügeln, alas addo: Изведе га из нова подрума| Оракћена и *окрилаћена,*| А притеже од боја оружје —

о̀кри̂ље, n. 1) Schirm, Schutz, praesidium: Под *окриље*, под Фрушку планину — 2) vide појутарје.

окр̏љати, ља̂м, v. pf. 1) sich behelfen, besser werden (nach einer Krankheit), convalesco. cf. [vide] опоравити се. — 2) што, т. ј. [vide] начети, vide окрнути.

о̀крнути, не̂м, v. pf. (у Рисну) што, abnehmen, abbrechen, delibo. [vide] н а ч е т и, cf. окрљати.

о̀крњак, о̀крњка, m. н. п. трешња, јабука, грм, der Stümmel, truncus. [cf. оканчина].

окрњи̏вање, n. das Verstümmeln, mutilatio.

окрњи̏вати, окр̀њује̂м, v. impf. verstümmeln (besonders ein Gefäß), mutilo.

окр̀њити, о̀кр̀њи̑м, v. pf. verstümmeln, mutilo, з. В. лонац, чашу; стотину, хиљаду. [cf. открњити].

о̀кр̀њчина, f. augm. v. окрњак.

окро̀јити, о̀кроји̑м, v. pf. 1) beschneiden, circumcido. — 2) umfassen, circumdo, cf. опасати [1]: *Окроји* га свиленом канџијом —

о̀кро̀јша, m. који је обрезан, н. п. Турчин или Чивутин, der Beschnittene, Einer aus der Beschneidung, circumcisus.

окром, (у војв.) vide осим.

окро̀пити, о̀кропи̑м, v. pf. vide покропити.

окро̀чити, о̀крочи̑м, v. pf. vide опкрочити [2]: И Шарчића коња *окрочио* —

о̏крп, m. 1) eine Art Geschenks (um sich die Kleider f l i c k e n zu lassen), corollarium. Кад дијете још није дорасло за цијел харач, онда харачлија иште окрп, т. ј. пола харача, или штогођ. — 2) vide крпеж: *Окрп* кућу држи.

о̀крпити, пи̑м, v. pf. 1) flicken, resarcio. — 2) окрпио га један пут, einen kleinen Schlag versetzen, ferio leniter.

о̏круга, f. (око Сиња) у жена што се најпослије метне преко главе (у Котарима се ово зове *јашмак*), Art weiblichen Kopfputzes, vittae genus [vide повезача]: А свекрви чембер и *округу* —

о̀кру̏гао, окру̏гла, гло, (о̀крӯгли̑, гла̄, гло̄) rund, rotundus.

о̀кругласт, а, о, rundlich, rotundus.

округли̏на, f. die Ründe, rotunditas. [cf. округлост].

окру̏глица, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

окру̏гло̄ст, окру̏глости, f. vide округлина.

окружи̏вање, n. das Abründen, rotundatio.

окружѝвати, кру̏жујēм, v. impf. abründen, rotundo.

окру̏жити, о̀кружӣм, v. pf. 1) ründen, rotundo. — 2) umringen, circumdo. cf. [vide] опколити.

1. **окру̏нити**, о̀крунӣм, v. pf. bröckeln, abpflücken, decerpo, н. п. кукурузе, сухо цвијеће [cf. обрунити, оврије́ћи 2, отрунити]: А рукаве да се не *окруне* —

2. **о̀крунити**, нӣм, v. pf. krönen, coronare: Кога ћемо *окрунити*, Јанко —

окруњѝвање, n. das Bröckeln, Pflücken, decerptio.

окруњѝвати, окру̏њујēм, v. impf. pflücken, carpo.

окру̏ћати, ћа̄м, v. pf. dick, stark werden, crassesco. cf. одебљати [1].

окр̀хати, ха̄м, [окр̀ати] v. pf. н. п. окрхао му мајку, vide опсовати.

окр̀хати се, ха̄м се, [окр̀ати се] v. r. pf. vide онередити се.

окр̀чити, о̀кр̀чӣм, v. pf. urbar machen, colo, н. п. њиву.

о̏крш, } m. das Gemetzel, caedes, mactatio, tru-
о̏кршāј, } cidatio.

о̀кршањ, шња, m. (у Барањи) vide крш 3: Снијела вода шушањ па начинила *окршањ*.

о̀кудити, дӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide покудити: *Окудиће* и мене и тебе —

о̀кужити, жӣм, v. pf. verpesten, pestem infero.

о̏кука, f. die Windung (eines Flusses), ambages fluminis, maeandri, cf. [закука, накља,] окуч: Док пристиже њега на *окуци* —

о̀кукати, ка̄м, v. pf. н. п. окукао иштући, sich müde bitten, rogando fatigor.

о̀куљавити, вӣм, v. pf. dickbäuchig werden, ventriosum fieri.

оку̏мити, о̀кӯмӣм, v. pf. кога, einen zum кум machen (bitten), rogo ad puerum baptizandum, aut ad nuptias celebrandas, ut praesit. [cf. покумити].

оку̏мити се, о̀кӯмӣм се, v. r. pf. с ким, mit jemand Kumschaft machen, cumatum (?) inire cum quo.

оку̏пати, о̀кӯпа̄м (пље̄м), v. pf. abbaden, lavo. [cf. обањати].

оку̏пати се, о̀кӯпа̄м (пље̄м) се, v. r. pf. sich baden, lavor.

о̀купити, пӣм, v. pf. 1) vide заокупити. — 2) vide скупити: Он *окупи* сватах пет стотина — *Окупимо* ми мало пешкеша —

оку̏пља̄ње, n. das Versammeln, collectio.

оку̏пљати, о̀кӯпља̄м, v. impf. (по југоз. кр.) sammeln, colligo, cf. [vide] скупљати: Но је оста' да *окупља* Турке — Књигу гледа, *окупља* сватове —

оку̏пљати се, о̀кӯпља̄мо се, v. r. impf. vide скупљати се [1].

о̀кусак, ска, m. што се један пут окуси: вас дан сам радио без *окуска*, das Gekostete, der Biß, der Schluck, gustulus.

1. **о̀кусити**, сӣм, v. pf. kosten, gusto.

2. **оку̏сити**, о̀кӯсӣм, v. pf. verkürzen, verstümmeln, decurto.

о̀кућити се, ћӣм се, v. r. pf. sich etabliren (heirathen, ein Haus machen), uxorem duco.

о̏куч, f. (у Далм.) vide окука.

о̀кушати, ша̄м, v. pf. versuchen, experior: Да *окушам* срећу у дорату —

о̀кце, n. die Bienenzelle, cella.

1. **о̏л'**, vide **оли** 1: *Ол'* је наћи *ол'* никад не доћи —

2. **о̏л**, о̏ла, о̏ло, (у Сријему) vide **охол.**

ола̀дити, о̀ладӣм, vide **охладити.**

ола̀днети, нӣм, vide **охладнети.**

ола̀днити, нӣм, vide **охладнити.**

ола̀дњети, днӣм, vide **охладњети.**

о̏ла̄ј, о̀лаја, m. (у војв.) das Leinöl, oleum lineum. cf. [vide] уље.

[**олакшање**, n. verb. v. олакшати; cf. одлакшање.]

ола̀кшати, ша̄м, v. pf. erleichtern, levo. [cf. облакшати, одлакшати, одлибати 2].

оле̏дити се, о̀ледӣм се, v. [r.] pf. кад се ко рђаво ожени, каже се: није се оженио, већ *се оледио.* cf. *ледојка.*

оле̏нити се, о̀ле̄нӣм се, (ист.) vide олијенити се.

оле̏њити се, о̀ле̄њӣм се, (у Сријему) vide оленити се.

оле̏пити, о̀ле̄пӣм, (ист.) vide олијепити.

о̏лес а̑јнц, (у војв.) alles eins: *олес ајнц,* као Швабе тралала.

о̏ли, 1) (по југоз. кр.) oder, aut, [vide] или, cf. [1 ол',] али, јали: Да ја имам ђердан од дуката,| *Оли* ћенар од сухога злата — О ђевојко душо моја,| Чим миришу њедра твоја?| *Оли* дуњом, *ол'* наранчом?| *Ол'* горскијем феслигеном?| *Оли* паром од јунака? — 2) ob, num, cf. [vide] дали [1]: *Оли* ме познат' не можеш. — 3) (у Ц. г.) мјесто *хоћеш ли* [vide **холи**]: *Оли* ми се, Саво, потурчити? —

О̏ливер, m. Mannsname, nomen viri (Oliverius?).

Олѝвера (О̏ливера), f. Frauenname, nomen feminae.

олѝга̄њ, олига́ња, m. (у Дубр.) der Blackfisch [Kalmar], sepia loligo L. [loligo vulgaris Lam.].

олѝзати, о̀лӣже̄м, v. pf. ablecken, circumlambo.

олије̏нити се, о̀лијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) faul werden, pigresco.

олије̏пити, о̀лијепӣм, v. pf. (јуж.) bekleiben, induco (luto, argilla).

олѝнити се, о̀лӣнӣм се, (зап.) vide олијенити се.

олѝпити, о̀лӣпӣм, (зап.) vide олијепити.

о̏лован, вна, вно, bleiern, plumbeus: Братац лије *оловну* бешику —

оло̀вница, } f. на пушци у што је кремен за-
оло̀вњача, } вијен. cf. увијача.

о̏лово, n. das Blei, plumbum.

о̏ловскӣ, ка̄, ко̄, н. п. мајдан, Blei-, plumbi.

о̀ломак, о̀ломка, m. vide одломак: *Оломке* су у траву бацили —

оло̀мача, f. vide [л о м а ч а 2] полувача: Врвце

му се за ногама вуку,| За свиком је *оломача* трња —

олош, m. (у Сријему и у Бачкој) свакојако ђубре што вода снесе, vide крш 3: Снела вода шушањ, па начинила *олош.*

олошати, шам, v. pf. schlechtes Aussehen bekommen, tristem faciem accipio: Али ти је коњиц *олошао* —

олтар, олтара, (cf. отар) m. der Altar (in der Kirche), altare.

олуја, f. das Ungewitter, der Sturm, procella. [cf. вртуна].

олук,* m. 1) die Wasserrinne, colliciae. — 2) (у Ц. г.) у пушке, vide [2] анета.

олупак, пка, m.} etwas Zerschlagenes, Schlechtes (z.

олупаница, f. } B. Flinte, Sattel), res corrupta. cf. олупина.

олупати, олупам, v. pf. zerschlagen, contundo.

олупина, f. vide олупак.

ољвина, f. die Stengelblätter am Kukuruz, folia zeae. [vide] комушина [1], cf. сужбина.

ољетити се, ти се, v. r. pf. (јуж.) es wird Sommer, ingruit aestas.

ољољати се, ољољам се, v. r. pf. (у Сријему) sich voll saufen, potu impleri. [vide опити се]. cf. отријескати се.

ољуштине, f. pl. die abgelöseten Schalen der Aepfel, Birnen, cortices desecti pomorum.

ољуштити, ољуштим, v. pf. abschälen, decortico [cf. окомити 1]: крушку, јабуку, јаје, репу.

омагањити, њим, [v. pf.] vide опоганити.

омад, f. (coll.) junge Pferde, die noch über ein Jahr alt sind, equini pulli anniculi.

омаечак, чка, чко, nicht groß, staturae mediocris. [vide омален].

омазати, мажем, v. pf. beschmieren, oblino, н. п. крави сисе балегом, да не би теле сисало; Прекри кулу тешкијем оловом,| А *омаза* сребром бијелијем —

омазивање, n. das Beschmieren, τὸ oblinere.

омазивати, мазујем, v. impf. beschmieren, illino.

омаивање, n. vide **омахивање.**

омаивати, мајуем, vide **омахивати.**

омаја, f. вода што прска с кола воденичнога (особито код кашичаре воденице) кад се коло окреће. Ту воду хватају жене у очи Ђурђева дне, те се купају у њој. cf. [маховина (маовина) 2;] Ђурђев дан.

омак, омака, m. ein junges, einjähriges Pferd, equus anniculus.

омакиња, f. eine junge einjährige Stute, equa annicula.

омакљати, љам, v. pf. beschnitzen, scalpo.

[**омакнути се**, нем се, vide **омаћи се.** — Из I. издања.]

омален, а, о, nicht groß, haud ita magnus. [cf. омаечак].

омалити, омалим, v. pf. abbrechen, mindern, minuo.

омаљивање, n. das Mindern, minutio.

омаљивати, маљујем, v. impf. vermindern, minuo.

омам, m. комад хљеба или друго што што се да псетету кад га хоће да свежу (омам се баци код синџира или код жежеља, па кад се псето сагне да га узме, онда му свежу литар око врата), der Köder, esca.

омамити, омамим, v. pf. verlocken, illecebris induco, н. п. псето, човјека.

омамљивање, n. das Verlocken, illecebrae.

омамљивати, омамљујем, v. impf. verlocken, allecto.

оман, m. die Alantwurzel, [Helenenkraut,] der [wahrer] Alant, inula helenium Linn.

оманути, оманем, vide **омахнути.**

омара, f. die Schwüle, tempestas fervida [vide припека]: *омара* је, биће кише. cf. запара.

оморика, f. (у Ц. г.) vide оморика.

омастити, омастим, v. pf. 1) mit Fett besudeln, pinguedine maculo: *омастиће* он личину, т. ј. биће објешен. — 2) (у Дубр.) vide обојити: *омашћена* јаја (о ускрсу); И *омастит'* све ођело моје —

омаћи, омакнем, v. pf. hinabgleiten lassen, sino labi [cf. омћи]: омаче низ ноге, т. ј. посра се.

омаћи [омакнути] **се**, омакнем се, v. r. pf. ausgleiten, aberro: *омаче* му се пушка, т. ј. обори се с нокта сама од себе и пуче. cf. омћи се.

омах, vide **одмах**: *Омах* пође, у тазбину дође —

омахивање [омаивање], n. das Wankenmachen, labefactatio.

омахивати, махујем, [омаивати] v. impf. 1) schwenken, labefacio. — 2) fig. anführen, decipio.

омахнути, омахнем, [оманути] v. impf. 1) im Ringen seinen Gegner schwenken, torqueo luctans, labefacio. — 2) fig. anführen, decipio: добро је понијело ако година не *омахне*, т. ј. преварп.

омацити, омацим, v. pf. werfen (von der Katze), pario catulum.

омацити се, омацим се, v. r. pf. werfen (von der Katze), pario catulum.

омашит, а, о, (у војв.) vide ријетак (н. п. жито по њиви, брдо на разбоју).

омашке, н. п. бацити камен, mit Ausholung, vibrando. [cf. измашичке].

оме, ета, n. ein Füllen (über ein Jahr alt), equuleus.

омедити се, омедим се, v. r. pf. н. п. жир, verderben, corrumpi. cf. медљика.

омеђак, омеђка, m. (у Хрв.) као џбун, мала *међа* [2], das Gebüsch, fruticetum: као зец у *омеђку.*

омеђина, f. (у Ц. г.) темељ од међе (зида), der Boden einer Mauer als Befriedigung, maceriae fundamenta.

[**омеђити**, ђим, v. pf. vide осинорити.]

омело, n. vide умета.

омера, f. (ист.) vide омјера.

омерити, рим, [ист.] vide омјерити.

омесити, омесим, v. pf. (у Ц. г.) начинити меса, tödten, occido: Цеклињани војску дочекаше| Са живијем огњем из пушака,| Бог им даде и срећа јуначка:| У први мах *омесише* добро —

1. **омѐсти,** мѐтêм, v. pf. abkehren, abbürsten, verro, purgo: Тако ме чума Цариградска не *омела!*

2. **омѐсти,** мéтêм, v. pf. 1) anführen, decipio, induco in errorem. cf. [1] смести. — 2) (у Ц. г.) омео је ћотек добар, т. ј. избили су га.

оме́сти се, оме́тêм се, v. r. pf. irren, erro.

ȍмет, m. (у Ц. г.)} од реса сукненијех с краја

ȍмета, f. } чим се мету наћве и жрвњи, eine Fege, scopulae.

оме́тати се, ȍметâм се, v. r. impf. sich irren, erro.

оме́чити, ȍмечи̑м, v. pf. (у Дубр.) н. п. грожђе, zerquetschen, elido. cf. [vide] изгњечити.

оме́чити се, ȍмечи̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) sich zerquetschen, elidi, contundi. cf. пригњечити се, приштунути се.

омије̏нити, ȍмијени̑м, v. pf. кошуље, cf. мијена.

ȍмијерка, f. (у Боци) н. п. од хаљине, das Maß, mensura. cf. [vide] омјера.

оми́лâње, n. das stille Suchen (einer Gunst) durch Geberden, gestus quaerentis aliquid tacite.

оми́лати се, ȍмилâм се, v. r. impf. durch stummes Achselzucken etwas sagen, quaero motitans: шта *се* ти *омилаш* ту?

ȍмилети, ли̑м, (ист.)} vide омиљети.
ȍмилити, ли̑м, (зап.)}

ȍмиловати, лује̑м, v. pf. liebkosen, blanditiis afficio: А Марко их *омилова* руком —

ȍмиљети, мили̑м, v. pf. (јуж.) коме ко, или шта, lieb werden, carus, gratus fio [cf. смиљети се]: Што *омиље* не омрзну (alte Liebe rostet nicht); Свему ми је роду *омиљела* —

ȍмира, f. (зап.) vide омјера.

оми́рисати (омири̏сати), оми́ришêм, v. pf. што, an etwas riechen, odoror.

ȍмислити се, ли̑м се, v. r. pf. [1)] sich bedenken, perpendere. [vide промислити се. — 2)] sich anders bedenken, mutare consilium. [vide премислити се].

омита́рити се, ми̏тари̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) каже се за тице кад им опадне перје, као за марву олињати се, sich federn, pennas mutare: *Омитарио се* као квочка.

ȍмити, ȍмије̑м, vide [1] умити.

ȍмити се, ȍмије̑м се, v. r. pf. vide умити се: Те *се оми* и косу обрија —

ȍмицâње, n. das Ausgleiten, aberratio, lapsus.

ȍмицати, ȍмичêм, v. impf. hinabgleiten lassen, sino labi: омиче низ ноге.

ȍмицати се, мичêм се, v. r. impf. ausgleiten, aberro, elabor.

омицки́вâње, n. dim. v. омицање.

омицки́вати, ми̏цкује̑м, dim. v. омицати.

Ȍмиш, Оми́ша, m. Stadt Almissa.

оми́шљâње, n. das Bedenken, perpensio, dubitatio.

оми́шљати се, ȍмишљâм се, v. r. impf. bedenken, das Bedenken tragen, perpendo, dubito.

ȍмјера, f. (у Ц. г.) н. п. конац или дрво, чиме се што *мјери*, das Maß, mensura. cf. [обумјера,] омијерка.

ȍмјерити, ри̑м, v. pf. (јуж.) 1) anmessen (z. B. ein Kleid), metior, designo: *омјери* о се. — 2) замјерити, загледати, zielen, collineo [vide смјерити 2]: Него само пушку шепшану, Ће *омјери*, да не погријеши —

ȍмладак, ȍмлатка, m.} etwas junges (Kinder, Nachwuchs) im Hause, suboles
ȍмладина, f. }
[cf. одмладак, подмладак]: Зашт' обеси двоје деце наше, Нама, царе, нашу *омладину* —

омла́дити се, ȍмлâди̑м се, v. r. pf. 1) Wurzel fassen, heranwachsen, subolesco. — 2) (у Ц. г.) омладила се овца, коза, т. ј. ојагњила се, окозила се, werfen, pario.

омлађи́вâње, n. das Heranwachsen, das Wurzelfassen, radicum actio.

омлађи́вати се, омла̏ђује̑м се, v. r. impf. Wurzel fassen, radices ago.

омла́тити, ȍмлати̑м, v. pf. 1) abdreschen, trituro, z. B. проху, грах, конопље (кудјељу). — 2) herabschlagen (vom Baume), decutio.

омлѐдњети, дни̑м, v. pf. (у Дубр.) vide [смледњети] омршавити.

ȍмлитавити, ви̑м, v. pf. matt, schlaff werden, erschlaffen, languesco.

[**Омлово,** n. некакво мјесто, cf. оздравити 2.]

омо̏дрити, ȍмодри̑м, v. pf. (у Котору) blau machen, livido. [cf. оморити, оцрвити].

омо̏јити, ȍмоји̑м, v. pf. zu meinem machen, meum facio.

Ȍмоље, n. Theil der Пожаревачка нахија, wo die Млава entspringt.

ȍмољски̑ (Ȍмо̑љски̑), кâ, кô, von Омоље.

ȍмора, f. (у Ц. г.) [vide шума 1], cf. оморика: А пред њима букова *омора* —

омо̀рика, f. die Fichte, pinus [picea omorica Panč.; cf. омарика].

ȍморина, f. (у Дубр.) vide [шума 1] омора.

омо̀рити, ȍмори̑м, v. pf. blau färben, livido [vide омодрити]: Како *оморила*, тако и носила.

ȍмо̑рје, n. coll. v. оморика.

омота́вâње, n. vide обмотавање.

омота́вати, мо̏тâвâм, vide обмотавати.

омо̏тати, тâм, vide обмотати.

ȍмофор, m. ein Stück der Bischofskleidung, vestimenti episcopalis pars.

ȍмраза, f. die Entzweiung, Haß, odium.

ȍмразит, а, о, widerlich, odiosus: Умиљато јагње и двије мајке посе, а *омразито* не ће ни једне.

ȍмразити, зи̑м, v. pf. кога с ким, коме што, verfeinden, entzweien, discordem reddo, odium concito. [cf. смразити].

ȍмразити се, зи̑м се, v. r. pf. с ким, sich mit jemand entzweien, odium concipio in aliquem.

омре́стити, ȍмрести̑м, (ист.) vide омријестити.

ȍмрзнути, нêм, *(омрзох и омрзнух, омрзао, омрзла и омрзнуо, омрзнула)* v. pf. einen Haß auf Einen bekommen, coepi odisse; es ist mir zuwider, odi: омрзао сам на њега, он ми је омрзао; Турска ми је вјера *омрзнула* —

омријѐстити, ȍмријести̑м, (јуж.)} v. pf. begatten (von den Vögeln), coëo.
омри́стити, ȍмристи̑м, (зап.) }

ȍмркнути, нêм, vide **омрћи.**

ȍмрсак, ска, m. кад се човјек омрси, Genuß

der Fleischspeisen, usus carnium: многи се човјек на *омрску* озлотрби; *по* омрску.

омрсити, омрсим, v. pf. 1) н. п. човјека, Fleischspeisen zu essen geben. — 2) лонце, суде, mit Fleischspeisen für die Fasttage verunreinigen, contamino. — 3) говеда, овце, свиње, Salz zu lecken geben, do sal lambendum.

омрсити се, омрсим се, v. r. pf. Fleischspeisen essen, carnibus utor.

омрћи [омркнути], мркнём, v. pf. vom Dunkel (der Nacht) überfallen werden, nocte intercipior, cf. [vide] замрћи: *Омркао,* а не освануо.

омрцање, n. vide замрцање.

омрцати, омрчём, v. impf. vide замрцати: Колико му чедо *омрцаше*,| Трипут веће јутром освиташе —

омрцинити, ним, v. pf. verrecken machen, facio ut moriatur bestia (inepte mactata).

омрцинити се, ним се, v. r. pf. verrecken, pereo, morior.

омрчити, чим, v. pf. 1) schwarz machen, nigrum reddo. — 2) (у Ц. г.) омрчио га пушком, т. ј. убио га из пушке, erschießen, trajicio.

омрчити се, чим се, v. r. pf. sich schwarz machen, nigrare se: Не може ковач бити, а не *омрчити се.*

[**омршавити**, вим, v. pf. vide смледњети; *види* s. v. омледњети.]

омршај, m. ein Stück Fleischspeise, frustum carnis: нема никаква *омршаја.*

[**омршати**, ам, v. pf. vide смледњети.]

омћи, омкнём, vide омаћи.

омћи се, омкнём се, vide омаћи се: *Омче* јој се мества по папучи,| А папуча по мермер-камену,| Паде Ана у воду Неретву —

омудрати, рам, } v. pf. gescheut werden, fio prudens.
омудрити, рим, }

омут, m. vide хомут.

Омутић, m.: Град *Омутић* и Трубјела кула —

омућ, m. (у Барањи) vide [х]омут.

омућак, ћка, m. hyp. v. омућ.

омућине, f. pl. gerütteltes Ueberbleibsel von Wein, Arrak, reliquiae vini usti.

омучити се, омучим се, v. r. pf. (по југоз. кр. у кршћ.) vide обрашнавити се: Ко иде у млин, тај *се* и *омучи.*

омушичавити се, вим се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. боб (зелен), кад некакве мале *мушице* на њему постану, од којијех усахне, Blattläuse bekommen.

омче, омчи, f. pl. die Schlinge (z. B. von Roßhaar zum Vogelfang), laqueus. [cf. вигови, ошице].

омчит, а, о, vide стрмен.

он (он), она, оно, er, sie, es, ille, illa, illud; is, ea, id.

онада, }
онадај, }
онадар, } (у Ц. г.) vide онда.
онаде, }
онадер, }
онадијер, }

онанз, m. der Anis (österr. Aneis), pimpinella anisum Linn. [cf. аниж].

онај, она, оно, jener, jene, jenes, ille, illa, illud. [cf. они].

онајзовица, f. der Anisbranntwein, vinum ustum ex aniso.

онаквица, f. cf. оваквица.

онаквиче! (у Ц. г.) cf. оваквиче.

онаки, ка, ко, jener Art, ejus modi. [cf. онакови].

онако, 1) auf jene Art, illo modo. — 2) so (unentgeltlich), gratis.

онаковац, онаковца, m. cf. оваковац.

онакови, ва, во, vide онаки.

онамо, 1) dorthin, illuc. — 2) dort, illic.

онда, } damals, tum, eo tempore, *cf.* [онада,
ондај, } онадај, ондар, онаде, онадер, она-
ондајке, } дијер, ондар;] *тада:* *Ондај* су ти
ондак, } сеју заробили — Најпре сташе од Босне спахије,| Па *ондајке* од мора дахије —

ондале (ондале), vide оданде: *Ондале* се везир подигнуо —

ондан, (у Ц. г.) vide прексјутра. Послије ондан иде *тā* (или *кā) ондан*, за тијем *шалапā ондан.* [cf. паондан, шаондан; шалапа оном ланих].

ондар, vide онда: *Ондар* Стојан иза гласа виче —

ондашњи, ња, ње, der damalige, illius temporis.

онде, (ист.) }
онди, (зап.) } dort, illic. [cf. оњен, онђен].
ондје [подје], (југоз.) }

ондоле, vide оданде.

ондолен, (по југоз. кр.) vide оданде: *Ондолен* се подигоше слуге —

онђе, } (југ.) vide ондје: Ја ћу аги на Мле-
онђен, } тичак поћи,| Ја ћу агу обезумит' *онђен* —

оневеселити се, оневеселим се, v. r. pf. vide ожалостити се: Младожењо, грано босиљкова,| Што си ми *се оневеселио?* —

онемети, мим, (ист.) } vide онијемјети.
онемити, мим, (у Сријему) }

онемоћати, ћам, v. pf. schwach werden, debilitor: Остарила и *онемоћала* —

онередити се, онередим се, v. r. pf. seine Nothdurft verrichten, alvum exonere. [cf. окрхати (ократи) се].

онесвеснути, нём, (ист.) vide онесвјеснути.

онесвестити, онесвестим, (ист.) } v. pf. кога,
онесвијестити, онесвијестим, [југ.] } in Ohnmacht bringen, facio ut animus quem relinquat.

онесвиснути, нём, (зап.) vide онесвјеснути.

онесвистити, онесвистим, (зап.) vide онесвијестити.

онесвјеснути, нём, v. pf. (југ.) in Ohnmacht fallen, linquor animo. [cf. обнесвјеснути, свентрати].

они, она, оно, vide онај.

онијемјети, (југоз.) } мим, v. pf. [cf. обнијемјети,
онијемљети, (југ.) } обнијемљети] 1) stumm wer-

ben, mutus fio, obmutesco. — 2) verstummen, obmutesco.

[**оно,** vide а 4.]

ȍновечери, vorgestern Abends, nudius tertius vesperi.

онȍвчити се, ȍнȍвчи̑м се, v. r. pf. zu Geld kommen, ad numos pervenire.

Ȍногошт, m. тако се (особито у пјесмама) зове Никшићки град: Да ће посјећ' Туровића Станка,| И донијет' на *Оногошт* главу — Око б'јела *Оногошта* града — Но све гледа *Оногошту* граду —

ȍнодити, ди̑м, v. impf. 1) (у Доброти) machen, facio: да *онодимо* то и то. — 2) (у Рисну) vide зановијетати.

онолѝкачки̑, ка̑, ко̑, augm. v. онолики.

онолѝки̑, ка̑, ко̑, 1) so groß als —, tantus. — 2) so viel als —, tantum.

онолѝшни̑, на̑, но̑, dim. v. онолики.

онȍмадашњи̑, / **онȍмадпашњи̑,** } ња̑, ње̑, dieser Tage, nuperus.

онома̀дне, dieser Tage, nuper, superioribus diebus.

ȍномла̑ни, vor zwei Jahren, annis abhinc duobus.

ȍномлањски̑, ка̑, ко̑, was vor zwei Jahren war, quod ante duos annos erat.

ȍностранац, стра̑нца, m. der jenseitige Einwohner, ex ulteriori parte.

ȍностра̑нка, f. die jenseitige Einwohnerin, femina ex ulteriori parte.

ȍностра̑нски̑, ка̑, ко̑, jenseitig, ex ulteriori parte fluminis.

ȍнуд, / **ȍнуда̑** (ону̑да̑), / **ȍнудије,** } dort vorbei, illac: А кудије Видак удараше| *Онудије* црна крвца враше —

ȍнчас, т. ј. онај час, sogleich, illico: *Ончас* они на ноге скочише —

ȍњен, (у Ц. г.) vide [ондје] онђен: *Оњен* њину браћу покопаше —

оњу̏шити, ȍњу̑ши̑м, v. pf. vide нањушити.

оȍ! (verwundernd) oho! Деде комшија учини и мени један пут *оо*! (рекао Нијемац Србину, кад су пили заједно, па Србин све препуњао своју чашу и говорио *оо*!).

ȍп! / **ȍпа!** } говори се кад се игра: *опа* цупа! *оп* цуп! hopp! скочи, па онда реци: *оп*.

ȍпаати, паем, vide **опахати.**

ȍпа̑д, m. н. п. воде, der Fall (z. B. des Wassers), decessus.

ȍпадање, n. 1) das Abfallen (des Wassers, des Laubes), casus. — 2) das Verleumden, calumniatio.

ȍпадати, да̑м, v. impf. 1) abfallen, cado: вода *опада*, fällt. — 2) magern, macesco. — 3) verleumden, calumnior. [vide] биједити, cf. пањкати, потворати.

опа̀да̑ч, опада́ча, m. / [**опадник,** m.] } der Verleumder, calumniator. [vide биједник].

ȍпаднути, нем, vide [1] **опасти**: Нетко нас је њему *опаднуо*,| С њега живо месо опадало —

ȍпажање, n. das Bemerken, Wahrnehmen, observatio, animadversio.

ȍпажати, жа̑м, v. impf. wahrnehmen, gewahr werden, animadverto.

опажљив, *а, о,* [der wahrnimmt, wahrnehmbar].

ȍпа̑з, m. (loc. опа́зу) die Hut, Acht, attentio [vide опрез]: буди на *опазу*, nimm dich in Acht, sei auf der Hut.

ȍпазити, зи̑м, v. pf. wahrnehmen, animadverto. [cf. замијетити, запазити 2, припазити 1, спазити, оћутјети 2; заздрети, намотрити].

ȍпајати, је̑м, vide **опахати.**

ȍпа̑јгора, f. ein unverschämtes freches Weib, femina impudens. cf. [ојдара,] обајгора.

опаје́дити се, опа̀једи̑ се, v. r. pf. н. п. рана, schlimmer werden, exasperari. cf. позлиједити се.

опајеђѝвање, n. das Schlimmer-werden, exasperatio.

опајеђѝвати се, јѐђује̑ се, v. r. impf. schlimmer werden, exasperari.

ȍпак, а, о, 1) verkehrt, schlimm, perversus [vide зао]: *опак* човјек; *опако* дијете (које много плаче). — 2) tüchtig, firmus, validus: *опако* ти га удари! да *опаке* ђевојке!

опакѝвање, n. das Wüthen, τὸ saevire.

опакѝвати, па̀кује̑м, v. impf. wüthen, saevio: Кад Веље не вељује, Маре *опакује*.

опа̀клија, f. (у војв.) der Schafpelz, reno ovillus: Нема с њим ништа, као ветар с *опаклијом*. [cf. добраклија].

опа̀клити, ȍпакли̑м, v. pf. (у Далм.) намазати паклином, mit Pech beschmieren, verpichen, pico: Кошуљу јој бише *опаклио* —

ȍпала, f. als Scheltwort auf etwas, was entweder verbrannt ist oder den Brand verdient: камо та *опала?*

опа́лити, ȍпа̑ли̑м, v. pf. 1) крме, ein Schwein sengen, aduro suem. — 2) у пјесми мјесто *попалити*: И Морачу *опалише* горњу — 3) schießen, Feuer geben, accendo [cf. заждити 2, упирити 2]: А *опали* двије пушке мале — 4) кога, einen heißen Streich versetzen, uro verberando (verberibus). [vide опаучити].

опаљѐница, *f. опаљена (изгорела) кућа или кошара.*

опаме́тити, опа̀ме̑ти̑м, v. pf. gescheit machen, reddo prudentem: опаметићу ја њега! ich werde ihm's schon lehren, decebo illum.

опаме́тити се, опа̀ме̑ти̑м се, v. r. pf. wieder zu Verstande kommen, resipisco.

опамећѝвање, n. das Gescheit-machen, τὸ reddere prudentem.

опамећѝвати, мѐћује̑м, v. impf. gescheit machen, reddo prudentem.

ȍпанак, ȍпа̑нка, m. eine Art Socke, socci genus: Ко ти вјеровао *опанке* ти изно.

опа̏нути, ȍпане̑м, (cf. **опахнути**) v. pf. mit der Hand vorbeifahren (z. B. bei den Augen), ventum cieo: опануо ме по оку.

[**Опанци,** нака, m. pl. село, cf. Мрњавчева градина.]

опа̀нча̑р, опанча́ра, m. 1) der Opankenmacher, sutor, soccarius. [cf. чаругџија]. — 2) (у Ри-

сну) н. п. за цио *опанчар* замео снијег, т. ј. с опанка.

опанча́рев, / **опанча́ров,** a, o, des Opankenmachers, sutoris.

опа̀нчина, f. augm. v. опанак.

опа̀нчић, m. dim. v. опанак.

о̀пањкати, ка̑м, v. pf. кога, anschwärzen, verdächtigen, criminor. [vide обиједити]. cf. опасти.

о̀пара, f. cf. крмача [2].

о̀парити, ри̑м, v. pf. 1) verbrennen, anbrennen, mit heißem Wasser beschütten, abbrühen, aduro, aqua ferventi perfundo. [vide ожећи]. — 2) cf. крмача [2].

[***опа̀рмачити,*** им, v. pf. [cf. пармак?] — Маргиналија I. издања.]

о̀па̑рница, f. Art Kukuruzbrot, panis genus.

опа̀руша, f. (у Сријему) кључалом водом замијешена погача, Art Kuchen, panis genus.

о̀пасати, пашем, v. pf. 1) umgürten, cingo. — 2) umzingeln, circumvenio, cf. [vide] опколити: Сви осмина *опасали* кулу —

о̀пасати се, о̀паше̑м се, v. r. pf. sich umgürten, cingi; опасао се снагом, sagt man von einem Jüngling, der die Blüte seiner Mannskraft erreicht hat.

опаси́ва̑ње, n. 1) das Umgürten, cinctio. — 2) das Umzingeln, circumventio.

опаси́вати, па̏сује̑м, v. impf. 1) umgürten, accingo. — 2) umzingeln, circumvenio.

о̀па̑ст, f. die Verleumdung, calumnia. [cf. биједа].

1. **о̀пасти** [опаднути], о̀падне̑м, v. pf. 1) abfallen, cado, decido: *опало* воће, *опала* вода. — 2) н. п. у лицу, mager werden, emacesco. [cf. 1 спасти 3, срнути се]. — 3) кога, verleumden, calumnior. [vide обиједити]. cf. опаднути, опањкати, потворити.

2. **о̀пасти,** опа́се̑м, v. pf. 1) abweiden, depasco. — 2) bespringen (von Pferden), coëo (de equo).

опасу́љити се, опа̀су̑љи̑м се, v. r. pf. н. п. опасуљиле се шљиве, кад у зелени још побијеле на опадају. cf. килав.

о̀патица, f. (у крш.) vide калуђерица.

[***опа̀трнути,*** не̑м, v. pf. — Маргиналија I. издања.]

опа̀учити, чи̑м, v. pf. eins versetzen, percello [cf. опалити 4]: *опаучио* га један пут.

о̀пах, m. (у Боци) gerollte Gerste, alica.

опа́хати, о̀па̑ше̑м (о̀паха̑м), [опаати, опајати] v. pf. н. п. хљеб, abstäuben, deflo, excutio pulverem: Не може ти дворе *опахати* —

опа̀хнути, о̀пахне̑м, vide опанути.

опа́че̑ње, n. das Verkehrtwerden, perversio.

опа̀чило, *n. vide опачина.*

опа̀чина, f. (у Пољицима) сад је свака опачина од њих, die Bosheit, malitia. [cf. опачило].

опа́чити се, о̀па̑чи̑м се, v. r. impf. verkehrt werden, verderben, perverti.

Опа̀чица, f. ријека у Бјелопавлићима.

о̀паша, f. (у Сињу) vide зимина, н. п. убио јуницу за *опашу*. — 2) (у Омишу) млада млијечна крава.

о̀пека, f. (у Рату ниже Дубр.) gebrannter Ziegel, later coctilis. cf. цигла.

опе́ло, n. (ист.) vide опијело.

о̀пенити, ни̑м, (ист.) vide опјенити.

опепѐлити, опѐпели̑м, v. pf. не даде му (н. п. мачка мишу) ни *опепелити*, ohne Gnade, ohne Umstände, sine induciis.

опепѐлити се, опѐпели̑м се, v. [r.] pf. in der Redensart: не да *се* ни *опепелити*, läßt sich kein Wort sagen, nihil sibi dici vult. [vide осолити се 2].

опепѐљавити, ви̑м, v. pf. äschern, cinere conspergo.

о̀перак, о̀перка, m. dreieckiges Brett. У покривању зграда даском *оперци* требају по крајевима (око углова).

оперва́зити, опѐрва̑зи̑м, v. pf. verbrämen, praetexo.

оперда́шити, опѐрда̑ши̑м, v. pf. vide испердашити.

оперја́ити се, опѐрја̑и̑м се, v. r. impf. sich befiedern, pennis vestiri: *оперјаи се* коњ, као тица, и био је крилат и змајевит (у приповијеци). cf. опрнатити.

о̀пе̑т, wieder, iterum. [cf. опетена, пака 1, ипак].

о̀петак, тка, m (у Барањи) vide подлога [1] (у опанака).

о̀пе̑тена, vide опет: Оде натраг *опетена* Марко —

опѐћи, опѐче̑м, v. pf. verbrennen, aduro, [vide] ожећи, cf. опржити: Једва јој се суза омакнула,| Тер је Вуку на образ панула,| *Опече* га као ватра жива —

опѐћи се, пѐче̑м се, v. r. pf. 1) н. п. на сунцу, von der Sonne verbrannt werden, aduror sole. — 2) (у Боци) vide ожећи се.

опѐче̑нчело, само у овој загонеци: полећеле гуске тиритингуске, сусрете их *опеченчело*? (т. ј. варнице и вериге).

о̀пизмити се, мим се, v. r. pf. на кога, aus Rache feindselig werden, ulciscendi cupiditate incendi.

опи́јање, n. 1) das Betrinken, inebriatio. — 2) das Kleinmachen des Mundes, contractio oris.

опи́јати, о̀пи̑ја̑м, v. impf. 1) betrinken, inebrio. — 2) уснама, den Mund spitzen, fastigo. [cf. успијати].

опи́јати се, о̀пи̑ја̑м се, v. r. impf. sich betrinken, inebrior.

опијѐло, n. (јуж.) die Absingung (Ablesung) der Gebete bei einer Grablegung, quae canit sacerdos sepeliens mortuum. [cf. мртвачина].

опи́ло, n. (зап.) vide опијело.

о̀пи̑љци, о̀пи̑ља̑ка̑, m. pl. das Feilicht, die Feilspäne, scobs.

о̀пинити, ни̑м, (зап.) vide опјенити.

1. **о̀пипати,** па̑м, v. pf. befühlen, contrecto.

2. **опи́пати,** о̀пи̑па̑м, v. pf. abklauben, carpo: *опипале* кокоши грожђе; *опипати* месо с кости.

о̀пира̑ње, n. das Stützen, innisio.

о̀пирати, ре̑м, v. impf. 1) an etwas stemmen, an-

ſtemmen, insisto. — 2) очи, ſeinen Blick auf etwas richten, oculos figo. cf. опријети.

ònирати се, рêм се, v. r. impf. 1) ſich anſtemmen, ſtützen, innitor: опире се на штап. — 2) ſich ſetzen (von der Armee), sisto, obsisto, renitor. cf. опријети се.

опи́рњача, f. der Waſchlappen, lacinia serviens eluendo. [vide] с у д о п е р а [1], cf. беспара.

опи́сати, òпишêм, v. pf. beſchreiben, describo.

описи́вање, n. das Beſchreiben, descriptio.

описи́вати, опи̏сујêм, v. impf. beſchreiben, describo.

òпити, òпијêм, v. pf. (у Ц. г.) опила га змија, т. ј. ујела га, beißen (von der Schlange), mordeo.

òпити се, òпијêм се, v. r. pf. ſich betrinken, inebrior. [cf. нађоскати се, оклепати се, ољољати се, опјанити се, отријескати се, ошокати се].

опи̏шати се, шâм се, vide попишати се [1].

òпјанити, нӣм, v. pf. vide опојити: Докле стару мајку *опјанила* —

òпјанити се, нӣм се, v. r. pf. vide опити се: Ал' ни ту се Пејо не разбира,| Колико *се опјанио* вином —

òпјен, m. (у Барањи) у кола на предњој осовини. Осовина се и опјен међу собом мажу, да је лакше с рудом окретати кола. cf. [vide] опљен.

òпјенити, нӣм, v. pf. (јуж.) abſchäumen, despumo.

òпклада (cf. оклада), f. die Wette, sponsio. cf. [оклад, уклада, заточ,] зарок, облог.

òпкладити се, дӣм се, (cf. окладити се) v. r. pf. wetten, sponsionem facio. [cf. обложити се, укладити се].

òпклађање [оклађање], n. das Wetten, sponsio.

òпклађати [оклађати] **се,** ђâм се, v. r. impf. wetten (mit einem), sponsionem facio: Да *се* ни с ким не *опклађаш*, момче —

опко̀лити, òпколӣм, [околити] v. pf. umringen, circumvenio. [cf. заскочити, окружити 2, опасати 2, опскочити, оптећи, сколијерити, сколити 2, умуасерити].

опкоља́вање, n. das Umringen, circumventio.

опкоља́вати, ко̀љавâм, v. impf. umringen, circumvenio.

òпкоп, m. die Schanze, vallum.

опкопа́вање, n. das Verſchanzen, obvallatio.

опкопа́вати, ко̀пâвâм, v. impf. verſchanzen, obvallo.

опкопа́вати се, ко̀пâвâм се, v. r. impf. ſich verſchanzen, circumvallor. [cf. закопавати се, укопавати се].

опко̀пати, пâм, v. pf. verſchanzen, circumvallo.

опко̀пати се, пâм се, v. r. pf. ſich verſchanzen, circumvallor. [cf. закопати се, ушанчити се].

опкорачáвање, n. verbal. v. опкорачавати.

опкорача́вати, опкора̀чâвâм, v. impf. beſchreiten, überſchreiten, mit einem Schritte beſpannen.

опко̀рачити, чӣм, v. pf. beſchreiten, cf. опкрочити [1].

опкро̀чити, òпкрочӣм, v. pf. 1) vide опкорачити. — 2) коња, т. ј. узјахати, das Pferd beſchreiten, ascendo equum, cf. [закрочити, објахати,] окрочити: Те *опкрочи* Шарца дебелога —

1. **òплавити,** вӣм, v. pf. vide по̀плавити.

2. **опла́вити,** òплâвӣм, v. pf. blau färben, caeruleo colore imbuo.

òплаза, } f. оно што плуг пре-
òплазина, (у Сријему)} скочи, кад се оре, па остане цијела земља. [cf. лазина 1].

опла̀знути, òплазнêм, v. pf. кад плуг испадне из земље, па прескочи те остане мало цијеле земље. cf. оплаза.

1. **òплакати,** плачêм, v. pf. 1) beweinen, defleo. — 2) anfangen zu weinen, in fletum prorumpo: *оплакало* дијете од њега.

2. **опла́кати,** òплâчêм, vide [2] попла́кати.

оплаки́вање, n. 1) das Beweinen, defletio. — 2) das Aufweinen, effusio in fletum.

оплаки́вати, пла̀кујêм, v. impf. 1) beweinen, defleo. — 2) aufweinen (z. B. von einem Kinde), in fletum prorumpo.

òплата, f. 1) н. п. око вра́тâ, пенџера, die Verkleidung, margo (ligneus). [vide оквир]. — 2) оно гвожђе што је њиме постављен плуг у плазу с лијеве стране. — 3) платно од кучина.

опла́тити, òплâтӣм, v. pf. н. п. врата, verſchallen, verkleiden, margine circumdo. cf. [опшити 2;] оплата.

оплаћи́вање, n. das Verſchallen, τὸ margine circumdare.

оплаћи́вати, опла̀ћујêм, v. impf. verſchallen, margine circumdo.

òплачина, f. vide сплачине.

опле́вити, вӣм, (ист.) vide оплијевити.

òплен, m. (ист.) vide опљен.

опле́нити, òпленӣм, (ист.) vide оплијенити.

опле̏сти, плѐтêм, v. pf. 1) вијенац, кош, косу, flechten, plecto, texo. — 2) н. п. чарапе, рукавице, ſtricken, texo acubus.

опле̏сти се, плѐтêм се, v. r. pf. das Haar flechten, necto comam.

òплетање, n. das Flechten, textus.

òплетати, плећêм, v. impf. flechten, plecto: Ликом би га *оплетала* —

òплећак, ћка, m. 1) der (geſtickte) Vordertheil des weiblichen Hemdes, indusii muliebris pars anterior acu picta. — 2) (у Сријему и у Барањи) кратка женска кошуља, по којој се скути опасују. [vide] к о ш у љ а ц [1], cf. оплеће.

òплеће, n. (у Далм.) женска кратка кошуља (до појаса, као што се гдјешто и у Сријему и у Бачкој носи) преко које се обуче фуштан. [vide кошуљац 1]. cf. оплећак.

опли́вити, вӣм, (зап.) } v. pf. jäten, runco. cf.
оплијѐвити, вӣм, (јуж.)} опљети.

оплијѐнити, òплијенӣм, v. pf. (јуж.) ausplündern, spolio. [cf. одријети 2, опљачкати, поплијенити].

òплин, m. (зап.) vide опљен.

опли́нити, òплӣнӣм, (зап.) vide оплијенити.

опља̏чкати, ка̑м, v. pf. vide опљијенити.

о̏пљен, m. (југ.) на саоницама она гредица, што одозго држи ступце или чешљеве.

о̏пљети, опљије̑ве̑м, (југ.) vide опљијевити.

о̏пљунути, не̑м, v. pf. in die Hände speien, spuo in manus.

опљуцки́ва̑ње, n. vide отпљуцкивање.

опљуцки́вати, опљу̏цкује̑м, vide отпљуцкивати.

о̏пна, f. die Membrane, das Häutchen, membrana (ovi, cerebri). cf. опона, [тјена].

о̏пница, f. dim. v. опна. [cf. опоница].

опо̀видети, (ист.) | **опо̀видити,** (зап.) | **опо̀видјети,** (југоз.) | **опо̀вићети,** (југ.) } опо̀видӣм, v. pf. (das Gericht) aufmerksam machen auf etwas nicht Beachtetes, admoneo (de crimine, male facto). [cf. освадити].

О̏пово, n. намастир у Фрушкој Гори.

о̏повскӣ, ка̑, ко̑, von Опово.

опо̀ганити, нӣм, v. [pf.] impf. verunreinigen, entweihen, polluo. [cf. огнусити, омагањити].

опо̀ганити се, нӣм се, v. r. pf. 1) sich verunreinigen, contaminor. — 2) sich besudeln (vom Kinde, das die Wäsche verunreinigt), concacare se.

опо̀до̑јчити, чӣм, v. pf. н. п. краву, овцу, козу, des Säuglings berauben, lactente privo (vom Vieh): Поклат' моје јањце од оваца,| Бијеле ми *опојдочит'* овце —

опо̀до̑јчити се, чӣм се, v. r. pf. des Säuglings beraubt werden, privor lactente (vom Vieh): оподојчила се овца, и т. д.

опо̀знити, о̀познӣм, v. pf. vide задоцнити се.

опоја́ва̑ње, n. das Ablesen der Begräbnißgebete, decantatio precum funebrium.

опоја́вати, по̀ја̄ва̑м, v. impf. } einen besingen (d. h. die Grabgebete über ihn ablesen), preces funebres decanto.
опо̀јати, ја̑м (је̑м), v. pf.

опо̀јити, о̀појӣм, v. pf. berauschen, inebrio. cf. [попјанити,] опјанити.

о̏помена, f. die Erinnerung, admonitio.

опоме́нути, о̀поме̑не̑м, v. pf. erinnern, mahnen, admoneo.

опоме́нути се, опо̀ме̑не̑м се, v. r. pf. sich erinnern, gedenken, memini, recordor.

опо̀миња̑ње, n. das Erinnern, commonefactio, memoria.

опо̀мињати, ње̑м, v. impf. erinnern, commonefacio.

опо̀мињати се, ње̑м се, v. r. impf. sich erinnern, gedenken, memini, recordor.

о̏пона, f. vide опна.

о̏поница, f. dim. v. опона. [vide опница].

опопла́стити се, опо̀пла̄стӣм се, v. r. pf. sich entgegenstemmen, widersetzen, renitor: *опопластио се* на ме; Док *се* Брдска војска *опопласти* —

о̏пор, а, о, vide опоран.

опо̀равити, вӣм, v. pf. vide [о в а р и с а т и] упутити се.

опо̀равити се, вӣм се, v. r. pf. sich erholen, reficior, recreor. cf. опоравити се [1, окарјати, окрљати 1, окопиркати се, поначинити се].

опоравља̑ње, n. die Erholung (z. B. nach einer Krankheit), refectio.

опо̀рављати се, ља̑м се, v. r. impf. sich erholen (z. B. nach einer Krankheit), reficior.

о̏поран, рна, рно, herb, acerbus, austerus. cf. опор.

о̏порит, а, о, (у Ц. г.) vide усован.

опо̀рити, о̀порӣм, v. pf. abtrennen, hinwegtrennen (z. B. eine Schnur), demo, separo.

опорња̑к, m. das Gekröse, mesenterium, оно, као дугуљаста марамица, око чега су цријева у наоколо прирасла; у Шумадији на гдјекојијем мјестима, као н. п. у Буковику, у јагањаца зову *краљица* [2], и највише се продаје с цигерицом.

опо̀стити, о̀постӣм, v. pf. fastenmäßig richten (z. B. einen Topf, worin Fleischspeisen gewesen), purgo ollam, in qua carnes fuere.

о̏потребити, бӣм, v. pf. (у Боци) vide осиромашити.

опошто̀нити се, опо̀штенӣм се, v. r. pf. sich als Ehrenmann zeigen, fidem probare, ostendere se honestum.

опо̀штити, о̀поштӣм, v. pf. (у Ц. г.) Ehre machen, honorem acquiro: Кад разбише пашу сераћера,| *Опоштише* сву крајину нашу — Те *опошти* и мене и себе —

о̏права, f. 1) die Zurechtrichtung, correctio. — 2) Bereitung, Fertigrichtung, paratio. — 3) die schriftliche Erlaubniß der Obrigkeit, jus scriptum faciendi aliquid: извадио *оправу* да понови намастир. cf. [vide] исправа. [— 4) vide такум].

о̏пра̄ван, вна, вно, richtig, in Ordnung, bene constitutus, z. B. пушка, гађље. [vide спреман].

о̏пра̑вдати, да̑м, v. pf. rechtfertigen, purgo, satisfacio. [vide изговорити 2].

о̏правити, вӣм, v. pf. 1) zurecht richten, corrigo (пушку, воденицу). — 2) кога, abfertigen, expedio [vide послати]: Није мене царе *оправио,*| Да ја пијем по Леђану вино — Кожу ћу му цару *оправити* — 3) *(по југоз. кр.) учинити што* [vide уредити 1].

о̏правити се, вӣм се, v. r. pf. 1) sich bessern (nach einer Krankheit), melius esse [vide опоравити се], највише се говори за живинче, н. п. свињче. — 2) на пут, т. ј. с п р е м и т и с е, sich bereiten, parare se.

о̏правља̑ње, n. das Zurechtmachen, correctio, reparatio.

о̏прављати, вља̑м, v. impf. zurichten, reparo.

о̏прављати се, ља̑м се, v. r. impf. 1) sich bessern (mit der Gesundheit), convalesco. — 2) на пут, т. j. [vide] спремати се, sich bereiten, parare se.

опра̀жњети, | **опра̀знити,** } опра̀знӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide осиромашити: А Шћепан је Бог зна *опразнио* —

о̏пра̑н, а, о, (у Херц.) (part. pass. v. опрати) [vide] в а љ а н, свијетао, отресан, glänzend, erlaucht, clarus: Да донесе воде са језера| Да напоји *оп̑рану* дружину — Прођи ме се, *оп̑рана* делијо —

опра́сити, о̀пра̑си̑м, v. pf. werfen (von der Sau), pario.

опра́сити се, о̀пра̑си̑м се, v. r. pf. werfen (von der Sau), pario.

о̀прати, о̀пере̑м, v. pf. waschen, lavo. [cf. изрибати 1].

о̀прашак, шка, m. vide опрашица.

опра́шити, о̀пра̑ши̑м, v. pf. 1) н. п. виноград, кукурузе, auflockern, pulvero. — 2) опрашио снијег, bestreuen, conspergo. [cf. опршати].

о̀прашица, f. кад опраши снијег, die Bestreuung (vom Schnee), conspersio. cf. опрашак, опрха [1].

опра́штање, n. 1) das Abschiednehmen beim Auseinandergehen, salutatio discedentium. — 2) das Verzeihen, condonatio.

опра́штати, о̀пра̑шта̑м, v. impf. verzeihen, condono.

опра́штати се, о̀пра̑шта̑м се, v. r. impf. Abschied nehmen (und sagen: Nichts für ungut!), ante discessum salutare se invicem.

о̀праштити, ти̑м, v. pf. entblößen, nudo: *Опраштио* старац м... према толиким људма (у загонеци, т. ј. грожђе).

опрди́вање, n. verbal. v. опрдивати.

опрди́вати, прдује̑м, v. impf. (у Дубр.) н. п. опрдуј! опрд' отале! gehe! höre auf! apage.

о̀прдине, f. pl. (scherzhaft) schlechter Rest, reliquiae flocci.

о̀прдица, f. Tändelei, nugae. [vide] беспослица [2]; cf. шала.

опре̏гача, | **опре̏гљача,** (у Боци) | **опре̏жина,** } f. die Schürze (das Vortuch) der Frauen, praecingulum. vide прегача.

о̏пре̑з, m. (loc. опре́зу) die Umsicht, circumspectio: па опрезу као зец. cf. опаз.

опре́мање, n. das Fertigmachen zur Abreise, paratio ad iter.

опре́мати, о̀пре̑ма̑м, v. impf. reisefertig machen, expedio.

опре́мати се, о̀пре̑ма̑м се, v. r. impf. sich reisefertig machen, parare se.

опре́мити, о̀пре̑ми̑м, v. pf. reisefertig machen, expedio: Бог ти стару не убио мајку,| Која те је такога родила,| И у свате цару *опремила* —

опре́мити се, о̀пре̑ми̑м се, v. r. pf. sich reisefertig machen, parare se.

о̀прести, опре́де̑м, v. pf. spinnen, nendo paro.

о̀прети, о̀пре̑м, (о̀про, о̀прла) (ист.) vide опријети.

опрѐтилити, ли̑м, v. pf. (у приморју) vide [одебљати 2] угојити се.

о̀прети се, о̀пре̑м се, (ист.) vide опријети се.

опрѐтљати, ља̑м, v. pf. (у Дубр.) vide [одебљати 2] опретилити.

о̀пржити, жи̑м, [v. pf.] vide ожећи.

опр̀знити, о̀пр̑зни̑м, v. pf. beim Ausweiden ein Eingeweide verletzen (einen Darm durchschneiden, daß die Excremente herausfallen), laedo intestina ut excrementa appareant.

о̀пригати, га̑м, v. pf. vide попригати: *Опригам* му шиник приганица —

оприја̀тељити се, љи̑м се, v. r. pf. с киме, sich befreunden, necessitudinem conjungo [cf. спријатељити се]: ја сам *се* с њим *опријатељио*; они су *се опријатељили.*

о̀пријети, о̀пре̑м, (о̀про, о̀прла) v. pf. (југ.) 1) an etwas stemmen, anstemmen, insisto. — 2) очи, seinen Blick auf etwas richten, oculos figo.

о̀пријети се, о̀пре̑м се, v. r. pf. (југ.) 1) sich stemmen, stützen, anlehnen, innitor. — 2) sich setzen (von der Armee), resisto, obsisto, obnitor.

о̀прити, о̀пре̑м, (зап.) vide опријети.

о̀прити се, о̀пре̑м се, (зап.) vide опријети се.

опри́штити се, о̀при̑шти̑м се, v. r. pf. Brandblasen bekommen, pustulas ab igne ducere.

опр̀љити, о̀пр̑љи̑м, [v. pf.] vide ожећи, опарити.

опр̀љуша, f. мршава земља, die Sanderde, terra sabulosa. [cf. прљуша].

опр̀натити, ти̑м, v. pf. sich befiedern, pennis vestiri [vide оперјатити се]: Како тићи *опрнате*, тако полијећу.

опр̀њати се, *а̑м се, v. r. pf. (у Боци) обући се у* прње.

опро̀сити, о̀проси̑м, v. pf. durchbetteln, abbetteln, permendico, mendicans emetior: Какав је (издрпан), *опросио* би њим бијели свијет.

о̀просна̑ мо̀литва, f. што се чита човјеку на самрти и послије исповиједи, Absolutionsgebet, preces absolutoriae. [cf. опроштена молитва].

опро̀стити, о̀прости̑м, v. pf. 1) коме што, verzeihen, ignosco. [cf. простити]. — 2) кога чега, frei machen, libero, solvo [vide избавити]: *Опрости* ме тамнице проклете — Те Штитарца с коњем *опростише* — [3) vide халалити].

опро̀стити се, о̀прости̑м се, v. r. pf. 1) sich gegenseitig verzeihen, sibi condonare invicem. — 2) Abschied nehmen, saluto discedens. — 3) чега, sich befreien, se liberare [cf. остајати се, курталисати се]: Кад изишли кључи из Дунава,| Симеун *се* гријā *опростио* —

о̏проšта̑ј, m. Urlaub (beim Scheiden), venia: Ђевојка ти се удаје,| Од тебе иште *опроштај* —

о̀проштена̑ мо̀литва, f. vide опросна молитва.

опроште́ње, n. 1) die Erlaubniß, venia; с опроштењем. — 2) (у Хрв. код крњћ.) die Wallfahrt, peregrinatio sacra.

о̀прсити се, си̑м се, v. r. pf. опрсио се коњ, кад му ам начини рану на прсима, an der Brust sich wund reiben, attero pectus.

опр̀ћити, о̀пр̑ћи̑м, v. pf. т. ј. усне, die Lippen aufwerfen, protendo os: *Опрћио* усну као лужан бубрег.

опру́жање, n. das Ausstrecken, protensio.

опру́жати, о̀пру̑жа̑м, v. impf. | **о̀пружити,** жи̑м, v. pf. } ausstrecken, extendo.

о̏прха, f. (у Ц. г.) 1) н. п. опрха сњежана, кад опрша снијег, vide опрашица. — 2) каква је то *опрха* на тој кози? каже се кад хоће

коза да се огуба па по губици гдјешто пробијели.

опрхнути, нем, (опрхао, хла, и опрхнуо, нула) v. pf. (у Дубр.) 1) кад опали мраз или плањењача што младо, н. п. ластар или усјев какав, те увене лист, verbrannt werden, aduri: *опрхло* зеље. — 2) на вјетру, н. п. око усница, bersten, rumpi.

1. **опрцати**, опрцам, v. pf. н. п. читаво јагње, sich mit einem ganzen Lamm begrasen, sich's wohl schmecken lassen, cum deliciis comedo. cf. [vide] опуцкати.

2. **опрцати**, цâ, v. pf. т. ј. јарац козу, bespringen, coëo (de capro). cf. [прцати се,] тећи се.

опрчити се, чим се, v. r. pf. опрчио се према њему, vide осјећи се.

опрчито, (у Боци) н. п. рече му *опрчито*, т. ј. као срдито, unwillig, indignanter.

опршати, опршâм, v. pf. (у Ц. г.) опршао снијег, vide опрашити [2].

опсек, m. (ист.) vide опсјек.

опсена, f. (ист.) vide опсјена.

опсенити, ним, (ист.) vide опсјенити.

опршњак, m. комадић крпе што се малој дјеци меће испод браде, да се не би једући убрљала, der Brustfleck, cinctus pectoralis.

Опсеница, f. у Лици вода која утјече у Баницу, Name eines Flusses, nomen fluvii.

опсетити се, тим се, v. r. pf. (scherzhaft, mit Anspielung auf псето) statt осјетити се[2] (gewahr werden).

опсијецање, n. [јуж.] das Umschneiden, circumcisio.

опсијецати, опсијецâм, v. impf. [јуж.] ringsumher schneiden, beschneiden, circumcido.

опсик, m. (зап.) vide опсјек.

опсина, f. (зап.) vide опсјена.

опсинити, ним, (зап.) vide опсјенити.

опсипање, n. vide **обасипање**.

опсипати, пâм (пљем), v. impf. vide **обасипати**.

опсјек, m. 1) (у Барањи) на гробу (што се одозго сасијече од дасака па се наспе земљом), die Lehne, tumulus. — 2) на бунару (које се у Бачкој зове *сек*), Lehne.

опсјена, f. (јуж.) das Blendwerk, praestigiae. cf. [vide] сијери.

опсјенити, ним, v. pf. (јуж.) verblenden, glaucoma qui ob oculos oblicio.

опсјећи, опсијечем, v. pf. umschneiden, beschneiden, circumcido. cf. обрезати.

опскакивање, n. das Umspringen, τὸ circumsilire.

опскакивати, скакујем, v. impf. umspringen, circumsilire: А око њи Алил *опскакује* —

опскочити, опскочим, v. pf. umringen, circumvenire [vide опколити]: *Опскочише* су двије три стране —

опслуживање, n. vide одслуживање.

опслуживати, опслужујем, vide одслуживати.

опслужити, опслужим, vide одслужити: *Опслужи* пак се тужи.

опсовати, опсујем, v. pf. кога, или коме што, beschimpfen, contumelia adficio. [cf. окрхати (ократи)].

опстати, станем, v. pf. (у војв.) bestehen, aushalten, permaneo, perduro, supero: не може човјек *опстати* од зиме.

опстрзање, n. das Zaudern im Davongehen, cunctatio et circumspectio discedentis.

опстрзати се, опстрзâм се, v. r. impf. н. п. око куће, zaudern im Weggehen, tergiversari in discessu. [vide клинчити].

опсути, опспем, v. pf. vide **обасути**.

оптакање, n. das Einfassen, Besetzen, τὸ praetexere.

оптакати, оптачем, v. impf. einfassen, besetzen, praetexo. cf. [околомаћивати;] оспрадити.

оптати, тâм, v. pf. као нањушити, aufwittern, odoror.

оптерати, рâм, (ист.) vide оптјерати.

оптеретити, тим, v. pf. (у војв.) überladen, nimio pondere onerare. [cf. оптерешити].

оптерећавање, n. das Ueberladen, oneratio. [cf. оптерешивање].

оптерећавати, оптерећавам, v. impf. überladen, nimio pondere onerare. [cf. оптерешивати].

оптерешивање, n. vide оптерећавање.

оптерешивати, оптерешујем, v. impf. (у Сријему) vide оптерећавати.

оптерешити, шим, v. pf. (у Сријему) vide оптеретити.

оптеривање, n. (ист.) vide оптјеривање.

оптеривати, теруjем, (ист.) vide оптјеривати.

оптећи, течем, v. pf. überflügeln, circumvenio. [vide опколити].

оптињивање, n. das Füttern der Stallwände mit Stroh, Farrenkraut u. dgl. in Winter, munitio stabuli ab hieme. [cf. тињење].

оптињивати, тињујем, v. impf. den Stall mit Farrenkraut u. dgl. ausfüttern, munio stabulum ab hieme. [cf. тињити].

оптињити, оптињим, v. pf. umfüttern, rund herum füttern, munio stabulum foeno, н. п. кошару, свињац. Исплету се од прућа као два дувара један око другога, пак се онда између њих натрпа папрати или другога чега.

оптирати, рâм, (ист.) vide оптјерати.

оптиривање, n. (зап.) vide оптјеривање.

оптиривати, тирујем, (зап.) vide оптјеривати.

оптицање, n. (зап.) vide оптјецање.

оптицати, тичем, (зап.) vide оптјецати.

оптјерати, рâм, v. pf. (југоз.) rund herumjagen, circumago.

оптјеривање, n. das Umjagen, circumactio.

оптјеривати, тјерујем, v. impf. (југоз.) umherjagen, circumago.

оптјецање, n. (јуж.) das Umzingeln, circumventio.

оптјецати, тјечем, v. impf. (јуж.) umringen, circumdo.

опток, m. оно чим је хаљина опточена, die Einfassung, limbus.

опточити, опточим, v. pf. н. п. хаљину спра-

дом, einfassen, circumdo, praetexo. [cf. околоматити, оперважити, оспрадити].

оптра́жити, о̀птра̑жӣм, v. pf. rund umher besuchen, pervisito: И *оптражи* Турске ковандуке,| Не би ли ђе десно Турака —

о̏птрка, f. који много којекуда беспослен трчи, der oft hin und her läuft, qui cursitat. [vide вјетрењак]. cf. летија, пролет.

оптр̀кати, о̀птр̑чем, vide оптрчати.

оптрки́вање, n. vide оптрчавање.

оптрки́вати, тр̏кујем, vide оптрчавати.

оптрча́вање, n. das Umlaufen, circumcursio. [cf. оптркивање].

оптрча́вати, оптр̀ча̄ва̑м, v. impf. umlaufen, circumcurso. [cf. оптркивати].

оптр̀чати, чӣм, v. pf. umlaufen, circumcurro. [cf. оптркати].

оптужи́вање, n. das Anklagen vor Gericht, accusatio.

оптужи́вати, ту̏жује̑м, v. impf. anklagen, accuso.

опту́жити, о̀пту̑жӣм, v. pf. anklagen, accuso.

о̏пћени, на̄, но̄, (по зап. кр.) vide опћи.

о̏пћерати, ра̑м, (јуж.) vide оптјерати: Трипут га је *опћерао* Вуче —

опћери́вање, n. (јуж.) vide оптјеривање.

опћери́вати, опћѐрује̑м, (јуж.) vide оптјеривати.

о̀пћешити, ши̑м, v. pf. beaugenscheinigen, video, perlustro (cf. ћеш) [vide оћешити]: Кад је ђорда иљаду дуката,| Додај ми је да је *опћешимо* —

о̏пћӣ, ћа̄, ће̄, (у Дубр.) gemein, allgemein, communis. cf. [опћени,] општи.

о̏пћина, f. (у Славонији) 1) die Gemeinde, commune. cf. [vide] општина. — 2) [*Опћина*] код Трста брдо на којему је царина.

о̏пћинскӣ, ка̄, ко̄, Gemeinde-, publicus. cf. општински.

о̀пузнути, не̑м, v. pf. (о̀пузнуо и о̀пузао) н. п. *Опузао* као миш (кад је мокар);| Хоће моја *опузнути* брада — (т. ј. опашће).

о̀пузнути се, не̑м се, v. r. pf. опузне ми се нога, ausgleiten, vestigio falli, labi [vide оклизнути се]: Десни јој *се* пашмаг *опузнуо,*| Паде Ана у воду Неретву —

опу́љити, о̀пу̑љӣм, v. pf. einen im Spiele rupfen, spoliare.

о̀путавити, вӣм, v. pf. dickbäuchig werden, ventriosum fieri.

опу́сатити, тӣм, v. pf. vide наоружати: Њему даше хата ђогатаста| Оседлана и *опусаћена* —

опу́стети, тӣм, (ист.) vide опустјети.

опу́стити, v. pf. 1) опу́стӣм, (зап.) vide опустјети. — 2) о̀пу̑стӣм, vide опустошити.

опу́стјети, пу̑стӣм, v. pf. [југоз.] wüste werden, deseror.

опусто̀шити, опу̑стошӣм, v. pf. verwüsten, depopulor. [cf. обаталити, опустити 2].

о̀пута, f. der Riemen für die Opanken, lorum ad hypodemata. Опута се од ка̑иша̑ по томе разликује, што су каиши једнако окројени од подебеле учињене коже и купују се по дућанима, а опуту људи сами окроје од козје или од овчје коже, па пошто је остружу и покиселе, усучу је на шиљку, и по том њоме граде опанке, а гдјекоји се и обувају.

о̀пу̑хано, (у Ц. г.) in der Redensart: дођи на *опухано*, т. ј. пошто други што изједу или покупе.

опу̀хати, *о̀пу̑ха̑м, v. pf. (у Дубр. и у Ц. г.) vide изјести* [1].

о̀пуца̑н, а, о, in der Redensart: го опуцан, nackt, nudus. [cf. голцат].

о̀пуцати, ца̑м, v. pf. vide опуцкати.

о̀пуцкати, ка̑м, v. pf. dim. v. опуцати: сједне, па све *опуцка* до труна, aufessen, comedo. cf. [опуцати, офукати, 1] опр́цати.

опу̀ча̄ње, n. das Lösen, solutio.

опу̀чати, о̀пу̑ча̑м, v. impf. auflösen, solvo.

о̀пучило, m.

о̀пучити, чӣм, v. pf. 1) auflösen, abreißen, solvo: Под грлом је ђердан *опучио* — 2) (у Боци и у Ц. г.) [vide] сломити, пребити, н. п. кост, brechen, frango. — 3) (у Ц. г.) н. п. рану, т. ј. провалити, aufreißen, rumpo: Колико га ударио лако,| На троје му образ *опучио* —

о̀пучити се, чӣм се, v. r. pf. (по југоз. кр.) н. п. опучила се рана, т. ј. провалила се (која је била зарасла), aufbrechen, rumpi. [vide провалити се].

опу̀шћети, опу̑стӣм, (јуж.) vide опустјети.

о̀пхођа, f. (по зап. кр.) [cf.] ред [1], die Reihenfolge, ordo. cf. [vide] ободња.

опчи̏нити, о̀пчинӣм, v. pf. кога, einen behexen, es einem anthun, incanto. [cf. опчињети, замађијати, замаштати].

опчиња́вање, n. das Bezaubern, fascinatio.

опчиња́вати, опчи̏ња̄ва̑м, v. impf. einen behexen, bezaubern, incanto, fascino.

опчи̏њети, о̀пчинӣм, (по југоз. кр.) vide опчинити: Ваша ме је потворила мајка:| Да сам вашег *опчињела* брата —

опши́вање, n. das Umnähen, obsutio.

опши́вати, о̀пши̑ва̑м, v. impf. rund umnähen, obsuo.

о̀пшити, о̀пшије̑м, (particip. опшивен) v. pf. 1) umnähen, circumsuo. — 2) врата, довратке, vide оплатити.

о̏пштӣ, та̄, те̄, (у Сријему) allgemein, communis. cf. [vide] опћи.

о̏пштина, f. die Gemeinde, commune. cf. опћина [1, комунитад].

о̏пштина̑р, m. (у Бачк.) Gemeindeglied, civis.

о̏пштинскӣ, ка̄, ко̄, Gemeinde-, publicus. [vide опћински].

1. **о̏ра,** о̏раа, m. vide **орах.**

2. **о̏ра,** f. (*ὥρα*) die rechte Zeit, tempus opportunum [cf. ура 2]: *Ора* вино пије, а намјера дуг наплаћује; Листај горо, кукај кукавицо:| Нек се чини *ора* за ајдуке —

ора́брити, о̀рабрӣм, vide **охрабрити.**

Ора̀вача, f. у Далмацији поток код манастира Крупе.

оразу̏мити, ра̀зу̂ми̂м, v. pf. vide обавијестити.

оразумљѝва̂ње, n. vide обавјештивање.

оразумљѝвати, у̏мљује̂м, v. impf. vide обавјештивати.

о̀рај, о̏рла, m. (у Ц. г.) vide орао.

о̀рактити, ти̂м, v. pf. den Schmuck dem Pferde anlegen, phalerare (?): Па отоле ћипи на дорина| *Оракћена* и опусаћена —

о̀рало, n. (у Бачк.) vide [р а о н и к] лемеш. cf. рало.

о̏ран, рна, рно, bereit, aufgelegt zu etwas, paratus, promptus.

ора̀нија, f. ein großer unbedeckter Kessel, lebes magnus.

о̀ранити, ни̂м, v. pf. verwunden, vulnero [vide 1] р а н и т и [1], cf. обранити: Добро га је раном *оранио* —

1\. **ора̀ница,** f. der Kahn, Nachen, cymba. cf. [vide] чун [1].

2\. **ора̀ница,** f. (у Хрв.) њива која се оре, das Ackerfeld, campus arabilis, ager arvus. cf. [vide] орница.

о̀ра̂ње, n. 1) das Ackern, aratio. — 2) geackertes Land, terra: мутна вода као *орање*; пале вране по *орању*; Море Марко! не ори друмова — Море Турци! не газ'те *орања* —

о̀рао, о̏рла, m. (voc. о̏рле, pl. о̏рли u. о̏рлови, о̏рло̂ва̂) der Adler, aquila [Briss.; cf. орај].

о̀раов, а, о, vide **орахов.**

О̀раово, n. село у Косову: *Ораову* селу малеоме —

о̀раовина, f. vide **ораховина.**

О̀раоштица, f. (у Црмн.) вода која утјече у Мртвицу ниже моста, гдје сваке недјеље бива пазар.

о̀ра̂р, ора́ра, m. Art geistliche Schärpe der Diakonen, horarium.

о̀рати, о̏ре̂м, v. impf. ackern, aro. [cf. ломити 3].

о̀раћи̂, ћа̂, ће̂, н. п. земља, Acker- (Land), terra arabilis, arvum.

ора̀ћица, f. (у Боци) ораћа земља, das Ackerfeld, campus arabilis. [vide] о р н и ц а, cf. ора́ница.

о̀рах [ора], m. (pl. gen. о̏ра̂ха̂) 1) die Nuß [gemeiner Wallnußbaum], nux [iuglans regia L.; cf. орих]. — 2) (у Боци) на тијесту оно што је на лози те се обрће и доље притискује, Schraubenmutter.

о̀рахов [ораов], а, о, Nuß-, nuceus. [cf. орнјев].

О̀раховац, О̀рахо̂вца, m. кнежиница ниже Доброте.

о̀раховина [ораовина], f. das Nußholz, lignum nuceum.

О̀раховица, f. ријека у Црници, Name eines Flusses, nomen fluvii.

о̀ра̂ч, ора́ча, m. (voc. о̏ра̂чу) der Ackersmann, arator.

ора́чев, а, о, des Ackerers, aratoris.

ора́чица (гу̏жва), f. некака гужва на плугу. [cf. гужва 2].

ора́чки̂, ка̂, ко̂, Ackerers-, aratorum.

ора́шак, шка, m. 1) die Muskatnuß, nux moschata. [vide дафиново зрно]. cf. орашчић. — 2) трава црвена цвијета, од које се коријен копа, те се даје болеснијем свињама, Art Pflanze [Erdnuß, knollentragende Platterbse], herbae genus [lathyrus tuberosus L.].

О̀рашанин, m. (pl. О̀раша̂ни) Einer von Орашац: И поведи тридест *Орашана* —

о̀раша̂р, m. 1) миш, eine Mausart, die Nüsse frißt (Billich?) [kleine Haselmaus], mus [myoxus avellanarius Wagn.]. — 2) einer der gern Nüsse ißt, homo amans nucum. — 3) einer der Nüsse verkauft, vendens nuces.

О̀рашац, шца, m. 1) варош у Турској Хрватској ниже Вакупа. — 2) орашац москани, (у Дубр.) vide [д а ф и н о в о з р н о] орашак 1.

ораше̂ње, n. das Würzen mit Nüssen, nucum intritio in cibum.

о̀рашити, ши̂м, v. impf. mit Nüssen würzen, condio nucibus.

о̀ра̂шје, n. (coll.) der Nußwald, nucetum.

ора̀шчић, m. 1) dim. v. орах. — 2) Muskatnuß, nux moschata. [vide дафиново зрно]. cf. орашак.

о̏рва̂ње, n. vide цуњање.

о̏рвати, ва̂м, v. impf. vide цуњати.

о̀рдија[*], f. die Armee, exercitus turcicus: И он уби у Турској *ордији*| Из Зворника Асанбарјактара —

о̀рдуља, f. (у војв.) alte Hexe (als Schimpfwort für ein altes, böses Weib), venefica.

Оре̏дић, *m. главно мјесто у Пељешцу.*

о̀редине, f. pl. vide очинци.

о̀резати, реже̂м, v. pf. н. п. виноград, beschneiden, abranken, amputo, praeseco, pampino.

орезѝва̂ње, n. das Beschneiden, amputatio.

орезѝвати, оре̏зује̂м, v. impf. beschneiden, abranken, pampino.

о̀репак, пка, m. das leichte (und schlechte) Getreide, welches beim Worfeln neben das schwere vertragen wird, grana leviora: осијеци тај орепак. cf. отражак.

о̀репина, f. у лисичине од пола леђа доље к репу. cf. срт.

1\. **Орид,** m. Ochrida, Achrida: Цинцар-Јанка од *Орида* града —

2\. **О̏ри̂д,** m. извор ниже Шапца.

о̀риз, m. (у Ц. г.) [gemeiner] Reis, oryza [sativa L.]. cf. пиринач [1].

о̀ризов, а, о, Reis-, oryzae.

о̀ријев, а, о, (у Далм.) vide орахов. cf. орих.

о̀ритак, тка, m. (у војв.) vide орићак.

о̀рити се, ри̂ се, v. r. impf. 1) н. п. планина, шума, wiederhallen, resono. — 2) stürzen, corrio, cf. схорити: Ал' *се ори* Велебит у море —

о̀рићак, ћка, m. die Pflugreute, rallum. cf. [оритак,] отик, отикач.

о̀рих, m. (у Далм.) vide орах [1].

о̀рјатин (cf. **хорјатин**), m. ($\chi\omega\varrho\iota\acute{\alpha}\tau\eta\varsigma$ Bauer) Halunke, Holunke, nebulo.

о̀рјатка [**хорјатка**], } f. (Schimpfwort) das
о̀рјаткиња [**хорјаткиња**], } weibliche von орјатин.
орја̀тлук[*], m. die Schelmerei, nequitia.
о̀рјатскӣ [**хорјатски**], ка̄, ко̄, Spitzbuben-, nebulonum.
орла̄ш, орла́ша, m. н. п. талијер, der (Adler-) Thaler, thalerus duorum florenorum. [cf. ћесаровац 2].
о̀рлина, f. augm. v. орао. [cf. орлушина].
о̀рлић, m. 1) der junge Adler, pullus aquilinus. cf. орлушић. — 2) der Hahn an der Flinte, retinaculum pyritae. cf. ороз[2], сврдао[2].
о̀рлов (о́рлов), а, о, Adlers-, aquilae, aquilinus.
о̀рлови но̏кти, m. pl. [1) Nachtrose,] das Geißblatt, lonicera caprifolium Linn. [— 2) süßholzblätteriger Tragantḫ, astragalus glycyphyllus L.].
о̀рловићи, m. pl. (ст.) junge Adler, pulli aquilini: Вила орлу крила саломила,| Љуто цвиле тићи *орловићи* —
орлу̀шина, f. vide орлина.
орлу̀шић, m. der junge Adler, pullus aquilinus. [vide орлић 1].
орлу̀шица, f. das Weibchen vom Adler, aquila femina: Онде била моја *орлушица* —
О̀рљава, f. вода у Славонији код Пожеге.
орма̀ган,* m. vide дар[1]: Зет се справља у пунице,| Носи дивне *ормагане*:| Ћера јаре и магаре —
о̀рма̄н, орма́на, m. (у војв.) der Kasten, armarium. cf. долап.
орма̀ница, f. (по зап. кр.) vide [чун 1] ора̀ница.
о̀рнӣ, на̄, но̄, (у Котару) н. п. во који оре, Pflug-, aratorius. Сви Котарани ору на шест или на осам волова, као и у Србији и по другијем источнијем мјестима.
о̀рница, f. Ackerland, Ackerfeld, campus arabilis. cf. [2 ораница,] ораћица.
о̏ро [**хоро**], n. (у Ц. г.) vide коло 3: отишао на *оро*.
о̀роз[*], m. 1) (у Босни и Славонији) vide пијетао[1]. — 2) vide орлић[2].
оро̀нути, о̀ронем, vide **охронути**: Или му коњиц *орону* —
оро̀сити се, о̀росим се, v. r. pf. sich bethauen, irroror: оросили се прозори (beschlagen); Скуте држе да *се* не *оросе* —
о̀ртак,* m. der Gesellschafter (Compagnon) in einer Handelsunternehmung, socius negotii.
орта̀клук[*], m. die Handlungsgesellschaft, societas.
о̀ртаков, а, о, des Compagnons, socii.
о̀ртакова̄ње, n. das Handeln in Gesellschaft, societas.
о̀ртаковати, кује̄м, v. impf. Compagnon sein, sum socius.
о̀ртаковица, f. die Frau des Compagnons, uxor socii.
о̀ртаче̄ње, n. der Abschluß einer Handlungsgesellschaft, initio societatis, creatio socii.
о̀ртачина, f. augm. v. ортак: *ортачино* моја!
о̀ртачити, чӣм, v. impf. кога с ким, zum ортак machen, facio socium.
о̀ртачити се, чӣм се, v. r. impf. с ким, ортак werden, socius fio.
о̀ртачица, f. die Handlungsgesellschafterin, socia negotii.
о̀ртачкӣ, ка̄, ко̄, н. п. новци, Compagnie-, societatis.
ору̏жа̄ње, n. das Bewaffnen, armatio.
ору̏жати, жа̄м, v. impf. bewaffnen, armo.
о̀рӯжје, n. die Waffen, arma. [cf. 2 јарак, пусат 1].
***оружница**, f. (у Боци)* [der Waffengerüst, Wehrgestell; cf. острва; чукаљ 2].
ору̏жњети, ору̏жнӣм, v. pf. vide поружњети.
***орфана**, f. (у Ц. г.) vide робиња.*
оршѐница, f. некака лађа, Art Schiff, navis genus: Захвали се Соколовић Иво| Из Пераста у мјесту Перасту:| Саградићу *оршеницу* танку,| Сакупићу брађу Пераштане,| Пак ћу поћи под Новијем градом —
о̑с, m. (pl. о̏сови, осо̄ва) 1) die [gemeine] Wespe, vespa [vulgaris L.]. cf. [зоља,] оса. — 2) (у Ц. г.) vide осовина.
о̀са, f. vide о̑с 1.
оса̀внути, о̀савне̄м, [осамнути] v. pf. (по југоисточнијем крајевима Србије) vide **освануту**: Кад ујутру јутро *освануло* — Оњђе га је јутро *осванупо* —
оса̀катити, тӣм, v. pf. 1) zum Krüppel machen, debilem reddo. — 2) zum Krüppel werden, debilis fio.
оса̀катити се, тӣм се, v. r. pf. zum Krüppel werden, debilitor.
о̀саљ, сља, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.
о̏сам, acht, octo.
о̀сама, f. (у Дубр.) Einsamkeit, solitudo. [vide самоћа].
осама̀рити, са̀ма̄рӣм, v. pf. Saumsattel auflegen (z. B. auf das Pferd), clitellas impono equo.
осамдѐсе̄т, achtzig, octoginta.
осамдѐсе̄теро, vide **осамдесеторо**.
осамдѐсе̄тӣ, та̄, то̄, der achtzigste, octogesimus.
осамдѐсе̄торо [осамдесетеро], Anzahl von achtzig, octoginta.
оса̀мити, о̀са̄мӣм, v. pf. veröden, depopulor: Он не море Сријем *осамити* —
оса̀мити се, о̀са̄мӣм се, v. [r.] pf. allein bleiben, relinquor solus.
оса̀мнаест, achtzehn, octodecim. [cf. осморонаест].
оса̀мнаестеро, vide **осамнаесторо**.
оса̀мнаестӣ, та̄, то̄, der achtzehnte, duodevigesimus.
оса̀мнаесторо [осамнаестеро], eine Anzahl von achtzehn, octodecim (wie franz. une dixhuitaine).
оса̀мнути, о̀самне̄м, v. pf. vide **освануту**: Је ли који мање *осамнуо* — Ал' је више један *осамнуо* —
оса̀нути, о̀сане̄м, vide **осахнути**.
О̏сат, m. Gegend um Сребрница in Bosnien, nomen regionis.
О̏саћанин, m. (pl. О̏саћа̄ни) Einer von Осат.

Осаћани су готово сви дрводјеље, па иду љети по свој Турској, те граде куће и остале зграде; врло су добри људи, и знаду готово сви *славу* наизуст.

оса̀хнути, о̏сахне̑м, [осанути] v. pf. vide усахнути [1]: А *осахну* гора проз планине —

о̏свадити, ди̑м, v. pf. (у Далм.) angeben, denuncio. cf. [vide] оповиђети.

осва́јање, n. das Erobern, captio.

осва̀јати, о̏сва̄ја̄м, v. impf. erobern, redigo sub potestatem.

осва̀нути, о̏сване̑м, (cf. осавнути) [осамнути] v. pf. 1) vom anbrechenden Tage erreicht werden, invenior a die illucescente. Кад се Срби ујутру састану (у Србији) и назове један другом *добро јутро*, онда га упита: Је си ли ми мирно *освануо?* А онај одговори: Мирно, вала Богу! како ти? — *Освану* звезда на ведром небу,| Рабар девојци пред белим двором — 2) anbrechen (vom Tage), illucesco: У з'о час му барјам *освануо* —

освањи́вање, n. vide освитање.

освањи́вати, осва̀њује̑м, v. impf. (у Дубр.) vide освитати: сваки дан сад топлије *освањује.*

осведо̀чити, сведо̀чи̑м, (ист.) vide освједочити.

о̏свем, (по југоз. кр.) vide **осим.**

осве́стити, о̏свести̑м, (ист.) vide освијестити.

осве́стити се, о̏свести̑м се, (ист.) vide освијестити се.

о̏света, f. die Rache, vindicta: Нема *освете* без луда брата.

осве́тити, о̏свети̑м, v. pf. 1) weihen (Wasser), consecro. [cf. освештати, свјештати 2]. — 2) кога, rächen, ulciscor, cf. [одмастити, накајати,] покајати: Данас ћу вас, браћо, *осветити*,| *Осветити* или погинути —

осве́тити се, о̏свети̑м се, v. r. pf. коме, sich rächen an jemand, vindictam sumo de aliquo. [cf. веснути се 2].

освѐтлати, ла̑м, (ист.) vide освјетлати.

освѐтлити, о̏светли̑м, (ист.) vide освијетлити.

освѐтљив, а, о, rachsüchtig, ulciscendi cupidus.

освећи́вање, n. 1) das Weihen, consecratio. — 2) das Rächen, ultio.

освећи́вати, освѐћује̑м, v. [im]pf. 1) weihen, consecro. [cf. освештавати]. — 2) кога, што, rächen, ulciscor: Устај, Марко, ако Бога знадеш,| Те *освећуј* свога побратима —

освећи́вати се, освѐћује̑м се, v. r. impf. коме, sich rächen an jemand, vindictam sumo de aliquo.

освешта́вање, n. das Weihen, consecratio.

освешта́вати, освѐшта̄ва̄м, v. impf. weihen, consecro. cf. [vide] освећивати [1].

освѐштати, та̑м, v. pf. н. п. цркву, weihen, consecro. [vide осветити 1].

освидо̀чити, сви̏дочи̑м, (зап.) vide освједочити.

освије̏стити, о̏свијести̑м, v. pf. (јуж.) zur Besinnung bringen, revoco ad mentem.

освије̏стити се, о̏свијести̑м се, v. r. pf. (јуж.) zur Besinnung kommen, redeo ad mentem.

освије̏тлити, о̏свијетли̑м, v. pf. 1) beleuchten, illustro. — 2) (у Ц. г.) н. п. камару, abkehren, verro. cf. [vide 1] помести [1].

осви̏стити, о̏свисти̑м, (зап.) vide освијестити.

осви̏стити се, о̏свисти̑м се, (зап.) vide освијестити се.

о̏свит, m. (у Ц. г.) Tagesanbruch, diluculum, cf. освитак: на *освит* Божића; И држи нам четворо денија| На *освиту* од Петрова дана —

осви̏так, тка, m. der Anbruch (des Tages), diluculum, cf. [vide] освит: На *освитак* нећељи дођоше| Прије зоре и бијела дана —

о̏свита̄ње, n. [cf. освањивање] 1) das Sichtbarwerden bei anbrechendem Tage, apparitio primo diluculo. — 2) das Tagen, diluculum.

о̏свитати, свиће̑м, v. impf. [cf. освањивати] 1) sichtbar werden bei anbrechendem Tage, appareo diluculo. — 2) tagen, dilucescit.

осви̏тлати, ла̑м, (зап.) vide освјетлати.

осви̏тлити, о̏свитли̑м, (зап.) vide освијетлити.

освједо̀чити, свједо̀чи̑м, v. pf. vide посвједочити.

освје̏тлати, ла̑м, v. pf. (јуж.) т. ј. образ, Ehre machen, illustro existimationem.

осво̀јити, о̏своји̑м, v. pf. erobern, beherrschen, überwinden, capio, occupo, vinco: Тадију су ране *освојиле* —

освра̀бати, ба̑м, v. pf. кога, mit Krätze anstecken, scabie inficio.

освра̀бати се, ба̑м се, v. r. pf. die Krätze bekommen, scabie infici.

освр̏нути се, о̏сврне̑м се, vide обазрети се: *Осврте се* војвода Тодоре —

о̀свртање, n. vide обзирање.

о̀свртати се, о̀сврће̑м се, vide обзирати се.

о̀себичити, чи̑м, v. pf. виноград који није био загрнут окопати први пут у прољеће. cf. покопица.

о̀седање, n. (ист.) vide осједање.

о̀седати, да̑м, (ист.) vide осједати.

осе́дети, ди̑м, (ист.) vide осиједјети. [cf. оседити].

осѐдиличина, f. (у Сријему) vide усиђелица.

осе́дити, ди̑м, (у Сријему) vide оседети.

оседла́вање, n. das Satteln, impositio sellae.

оседла́вати, осѐдла̄ва̄м, v. impf. satteln, impono sellam equo: Нејма када *оседлават'* вранца —

осѐдлати, ла̑м, (cf. оселдати) v. pf. satteln, impono sellam equo.

осѐдлисан, а, о, у пјесми мјесто *оседлан* (part. pass. v. оседл[ис]ати): Нејахана ни *оседлисана* —

1. **о̏сек** [**одсек**], m. (ист.) vide осјек.

2. **О̏се̑к**, m. (ист.) vide Осијек.

осѐлдати, ла̑м, v. pf. (у Рисну) vide **оседлати**: Коњи су ви *оселдани*, те вас чекају —

о̏селе (cf. **одселе**), von nun an, abhinc, ex hoc tempore. [cf. посад, поселе].

осѐлити, о̏сели̑м, (cf. **одселити**) v. pf. 1) кога, einen übersiedeln, transporto. — 2) оселио, er ist weggezogen, emigravit.

осѐлити се, ỏселӣм се, [**одселити се**] v. r. pf. sich wegsiedeln, emigro.

ỏсем (у Боци) vide **осим**: *Осем* паса и кошуље танке —

ỏсести [**одсести**], седѐм, (седнѐм) (ист.) vide осјести.

ỏсетити, тӣм, (ист.) vide осјетити.

ỏсетити се, тӣм се, (ист.) vide осјетити се.

осѐтљив, а, о, (ист.) vide осјетљив.

ỏсећање, n. (ист.) vide осјећање.

ỏсећати, ћам, (ист.) vide осјећати.

ỏсећати се, ћам се, (ист.) vide осјећати се.

ỏсећи, осѐчем, [**одсећи**] (ист.) vide осјећи.

ỏсећи се, осѐчем се, [**одсећи се**] (ист.) vide осјећи се.

осѐцање [**одсецање**], n. (ист.) vide осијецање.

осѐцати, ỏсецам, [**одсецати**] (ист.) vide осијецати.

осѐцати се, ỏсецам се, [**одсецати се**] (ист.) vide осијецати се.

ỏсечак [**одсечак**], чка, m. (ист.) vide осјечак.

Ỏсечанин, m. (ист.) vide Осјечанин.

ỏсечкӣ, кā, кō, (ист.) vide Осјечки.

Ỏсечкиња, f. (ист.) vide Осјечкиња.

осигу̏рати, рам, v. pf. (у војв.) sicher stellen, tutum reddo, prospicio.

ỏсидање, n. (зап.) vide осједање.

ỏсидати, дам, (зап.) vide осједати.

осѝдити, дӣм, (зап.) vide осиједјети.

осѝдрати, рам, v. pf. (ст.) mit dem ausgeworfenen Anker befestigen, ancora teneo navem: *Осидраше* танану галију,| Под бијелу кулу Кујунџијћа —

ỏсијевци, ỏсјевāкā, m. pl. кад се брашно на густо сито мало проспје, па оно што остане у ситу, leiiges Mehl, farina furfurosa.

осијѐдити, дӣм, vide осиједјети.

осијѐдјети, осијѐдӣм, v. pf. (југоз.) grau werden, canesco. [cf. осиједити].

осијѐђелица, f. (у Боци) vide усиђелица.

осијѐђети, осијѐдӣм, (јуж.) vide осиједјети.

Ỏсијек, m. (loc. Осијѐку) (јуж.) Essek, Essekinum.

осијѐцање [**одсијецање**], n. (јуж.) 1) das Abhauen, decisio. — 2) das Abnehmen (des überschwemmenden Wassers), remissio. — 3) das Anfahren (im Reden), invectio. — 4) (vom Kukuruz) das Aehrenmachen, spicarum protrusio. — 5) das Abschätzen, aestimatio.

осијѐцати, ỏсијецам, [**одсијецати**] v. impf. (јуж.) 1) abhauen, decido. — 2) н. п. потрицу, schätzen, aestimo: тако моја памет *осијеца*. — 3) осијеца вода, abnehmen, minuo. — 4) осијецају кукурузи, Aehren machen, spicam emitto.

осијѐцати се, ỏсијецам се, [**одсијецати се**] v. r. impf. (јуж.) на кога, einen anfahren, invehor. [cf. окашати се].

1. **Ỏсик,** m. (зап.) vide Осијек.

2. **ỏсик** [**одсик**], m. (зап.) vide осјек.

ỏсилити, лӣм, v. pf. gewaltig werden, vim nanciscor et potentiam. [cf. осилити се, посилити се 1, похасити (поасити) се, усилити].

[**осилити се,** лим се, v. r. pf. vide осилити; *види* s. v. поасити се.]

ỏсим (cf. освем) [осем, сјем], außer, praeter, praeterquam. [cf. ван 4, 2 до 3, доли 2, мањ, него 3, окром, послије 3, разма, само 2].

ỏсин m. (у Далм.) vide сјен.

осино̏рити, осѝнорӣм, v. pf. abgrenzen, termino. cf. омеђити.

ỏсион, а, о, gewaltthätig, violentus. cf. [vide] силан [1].

ỏсип, m. (у Сријему) vide аспа.

ỏсипање, n. das Auseinander-fallen-lassen, Zerstreuen, dissipatio.

ỏсипати, пам (пљем), v. impf. auseinander fallen lassen, dissipo, н. п. чарапу.

ỏсипати се, пам (пљем) се, v. r. impf. 1) auseinander rollen, dissipor. — 2) besäet werden, conseri.

осѝпача, f. (у горњ. Сријему а у доњ. *шишуља*) винова лоза (чокот), на којој грожђе потјера, али у цвијету опадне (*осие се*), Art Weinreben, vitis genus.

осѝпљивити, вӣм, v. pf. engbrüstig werden, asthmaticus fio.

осѝрадити, дӣм, v. pf. mit сирада verbrämen, praetexo. [vide опточити].

осиро̏машити, шӣм, v. pf. verarmen, depauperor. cf. [озуђурити, опразнити,] опражњети, опотребити, обубожати.

осиро̏тети, (ист.)
осиро̏тити, (зап.)
осиро̏тјети, (југоз.)
осиро̏ћети, (јуж.)
} ро̏тӣм, v. pf. verwaiset werden, verwaisen, orbus fio. [cf. посироћети].

ỏсисти [**одсисти**], сидѐм (сиднѐм), (зап.) vide осјести.

ỏситити, тӣм, (зап.) vide осјетити.

ỏситити се, тӣм се, (зап.) vide осјетити се.

осѝтљив, а, о, (зап.) vide осјетљив.

ỏсићање, n. (зап.) vide осјећање.

ỏсићати, ћам, (зап.) vide осјећати.

ỏсићати се, ћам се, (зап.) vide осјећати се.

ỏсићи, осѝчем, [**одсићи**] (зап.) vide осјећи.

ỏсићи се, осѝчем се, [**одсићи се**] (зап.) vide осјећи се.

осѝцање [**одсицање**], n. (зап.) vide осијецање.

осѝцати, ỏсицам, [**одсицати**] (зап.) vide осијецати.

осѝцати се, ỏсицам се, [**одсицати се**] (зап.) vide осијецати се.

ỏсичак [**одсичак**], чка, m. (зап.) vide осјечак.

Ỏсичанин, m. (зап.) vide Осјечанин.

ỏсичкӣ, кā, кō, (зап.) vide Осјечки.

Ỏсичкиња, f. (зап.) vide Осјечкиња.

ỏсје, n. (coll.) die Aehrenspitzen, aristae.

ỏсјевине, f. pl. (у Босни и у Хрв.) vide мекиње.

ỏсједање, n. vide **одсједање.**

ỏсједати, дам, v. impf. vide **одсједати**: Пред градом је *осједао* дора —

о̀сјек (cf. **одсјек**), m. (југ.) 1) н. п. у води, der Abhang, locus declivis. — 2) осјеком, in Bausch und Bogen, par aversionem [cf. ђутуре, кесим 1]: На Стамбола *осјек* осјекао —

о̏сјека, f. die Ebbe, marinorum aestuum recessus. cf. плима [2, слека, одслека;] ослед.

о̀сјекнути се, кне̑м се, vide **осјећи се.**

о̀сјенач, о̀сијенча, m. (у Дубр.) Wermuth, absynthium. cf. [vide] пелен.

о̀сјенити, нӣм, v. pf. [југ.] überschatten, obumbro. [cf. засјенити 2?].

о̀сјести, о̀сједе̑м (о̀сједне̑м), v. pf. vide **одсјести**: Те *осједе* претила ђогина —

о̀сјетити, тӣм, v. pf. (југ.) empfinden, spüren, sentio. [cf. оћутјети 3; нањушити].

о̀сјетити се, тӣм се, v. r. pf. (југ.) 1) merken, sentio. [cf. опсетити се, овизати се, спазити се]. — 2) осјетила се жена, schwanger geworden, ingravidor. cf. [vide] затрудњети. — 3) (ст.) übel gestimmt werden, contristor: Шта си ми *се,* синко, *осјетио* —

осјѐтљив, а, о, (југ.) empfindlich, facile sentiens.

о̀сјећа̑ње, n. (југ.) 1) das Empfinden, sensus. [cf. оћућивање]. — 2) das Merken, animadversio.

о̀сјећати, ћа̑м, v. impf. empfinden, sentio. [cf. оћућивати, ћутјети 2].

о̀сјећати се, ћа̑м се, v. r. impf. (југ.) merken, sentio. [cf. стављати се].

о̀сјећи, осијѐче̑м, [**одсјећи,** одасјећи] v. pf. (југ.) 1) abhauen, deseco. [cf. одрубити, окинути 2]. — 2) bestimmen, determino: тако ми памет *осијече.* — 3) abnehmen, minuere, н. п. осјекла вода. — 4) (von Kukuruz) den Fruchtstengel ansetzen, facio spicam [cf. клипати]: још нијесу кукурузи *осјекли.*

о̀сјећи се, осијѐче̑м се, [**одсјећи** (осјекнути) **се**] v. r. pf. (југ.) на кога, einen anfahren, invehor in aliquem. [cf. окосити се 1, опрчити се].

о̀сјечак (cf. **одсјечак**), чка, m. (југ.) der Abschnitt, segmentum.

О̏сјечанин, m. (pl. О̏сјечани) (југ.) der Essecker, Essekinensis.

осјѐченије, n. у пјесми мјесто *усјекованије*: У нећељу на *осјеченије*| Биће доста и посјеченије —

О̀сјеченица, f.: А утече уз Вилусе Вуче| Док изађе на *Осјеченицу* —

о̀сјечина, f. (у Хрв.) зграда од сјека непокривена, eine Art Gebäude, aedificii genus.

о̏сјечкӣ, ка̑, ко̑, (југ.) Essecker-, Essekinensis.

О̏сјечкиња, f. (југ.) die Esseckerin, femina Essekinensis.

оска́ка̑ње [**одскакање**], n. 1) das Ueberspringen (Bezwingen im Sprunge), victoria saltus. [cf. оскакивање]. — 2) das Abspringen, desultura.

оска́кати, о̀ска̑че̑м, (cf. **одскакати**) v. impf. 1) abspringen, desilio, resilio. — 2) überspringen (besiegen im Sprunge), vinco saltu. [cf. оскакивати]. — 3) v. pf. davon springen, abeo saltans.

оскаки́ва̑ње [**одскакивање**], n. vide оскакање 1.

оскаки́вати [**одскакивати**], ска̀кује̑м, vide оскакати 2.

оскврнити, о̀скврнӣм, v. pf. (у Ц. г.) verunreinigen, polluo [cf. оскрњавити]: Све их Турском крвљу *оскврнио* — Када си ме вјером *оскврнио* —

о̀скоруша, f. (pl. gen. о̀скору̑ша̑) 1) der Sperberbaum [zahme oder Haus-Eberesche], sorbus domestica Linn. — 3) die Frucht davon, die Arlesbeere, sorbum.

о̀скорушов, а, о, Speierlings-, sorbi.

о̀скорушовац, шо̀вца, m. оскорушов штап, ein Stock vom Sperberbaum, baculus sorbeus.

о̀скорушовача, f. 1) ein Stock von Sperberbaum, baculus sorbeus. — 2) Branntwein von Arlesbeere, vinum ustum e sorbo. cf. оскорушовица.

о̀скорушовина, f. Speierlingholz, lignum sorbeum.

о̀скорушовица, f. ракија од оскоруша, vide оскорушовача 2.

оско̀чити, о̀скочӣм, [**одскочити**] v. pf. 1) abspringen, desilio. — 2) überspringen (weiter springen als ein anderer), saltu vinco. — 3) hinwegspringen, resilio: Па *оскочи* од коња чилаша — 4) оскочило сунце, т. ј. изишло повисоко.

оскр̀бити, о̀скр̀бӣм, v. pf. (по зап. кр.) versorgen, prospicio.

оскрња́вити, оскр̀њавӣм, v. pf. vide оскврнити.

оскро̀бити, о̀скробӣм, v. pf. vide скробити.

о̀скудан, дна, дно, nothdürftig, parcus, tenuis: *оскудна* година.

о̀скудица, (особито у војв.) } f. der Mangel, die
о̀скудно̂ст, о̀скудности, } Dürftigkeit, penuria. [cf. недоскудица, недоскутица].

оску́пети, пӣм, (ист.) } v. pf. vide поскупјети.
оску́пити, пӣм (зап.) }
оску́пјети, ку́пӣм, (југоз.) }
оску́пљети, пӣм, (југ.) }

оску́псти, ску́бе̑м, v. pf. ausrupfen, evello.

о̀слабити, бӣм, v. pf. 1) schwach werden, debilitor. [cf. изливати се, изнемоћи се, изнемоћи, малаксати, спјешати]. — 2) н. п. клин, т. ј. отањити га према рупи у коју ће да се удари. — 3) н. п. ослабио ми појас, nachlassen, remitto.

осла́вити, о̀сла̑вӣм, v. pf. н. п. снијег, кад западне, überhandnehmen, invalesco.

осла́дити се, о̀сла̑дӣ се, v. r. pf. коме шта, süß (angenehm, lieb, theuer) werden, dulcis fio.

осла́нити се, о̀сла̑нӣм се, v. r. pf. (у Босн) salzig schmecken, salsi saporis esse: вода *се осланила,* т. ј. постала слана.

о̀сла̄ња̑ње, n. das Vertrauen auf jemand, confisio, fiducia. [cf. ослоњање].

о̀слањати се, ња̑м се, v. impf. vertrauen auf einen, confido in aliquo. [cf. ослоњати се].

осла́чити се, о̀сла̑чӣм се, v. [r.] pf. (vom Meerwasser) süß werden, d. h. Salzigkeit verlieren, н.

п. жука̑ пошто се покиселн у мору, метне се те пренођи у слаткој води да *се ослачи*, т. ј. да се со извуче из ње.

ѐслѐд, m. (у Боци) die Ebbe, recessus. cf. [vide] осјека.

ослѐпети, пи̑м, (ист.) vide ослијепљети. [cf. ослепити 2].

ослѐпити, (ист.) 1) ѐслѐпи̑м, vide ослијепити 1. — 2) ослѐпи̑м, (у Сријему) vide ослепети.

ослијѐпити, v. pf. (југ.) 1) ѐслијепи̑м, blind machen, blenden, caeco. — 2) ослијѐпи̑м, vide ослијепљети.

ослијѐпјети, (југоз.) / пи̑м, v. pf. blind werden, ослијѐпљети, (југ.) \ coecus fio, oculis capior. [cf. обневидјети, ослијепити 2].

ослинкѝва̑ње, n. vide облизивање.

ослинкѝвати се, ослѝнкује̑м се, v. r. impf. (у Сријему) vide облизивати се: а шта *се* тај *ослинкује?*

ослѝпити, (зап.) 1) ослѝпи̑м, vide ослијепљети. — 2) ѐслипи̑м, vide ослијепити 1.

ослобо̀дити, осло̀боди̑м, v. pf. 1) кога, einem Muth machen, animum addo. — 2) н. п. шегрта, losſprechen, in numerum opificum ascribere.

ослобо̀дити се, осло̀боди̑м се, v. r. pf. Muth bekommen, animum capio.

осло̀нити се, ѐслони̑м се, v. r. pf. на кога, auf einen vertrauen, confido in aliquo.

ѐслоња̑ње, n. vide ослањање.

ѐслоњати се, ња̑м се, vide ослањати се.

ослухѝва̑ње, n. das Horchen, auscultatio.

ослухѝвати, ослу̏хује̑м, v. impf. horchen, ausculto [cf. ослушкивати]: Сахат пасе, а два *ослухује* —

ослушкѝва̑ње, n. das Horchen, auscultatio.

ослушкѝвати, ослу̏шкује̑м, v. impf. horchen, ausculto. [cf. ослухивати].

осма̀гнути, ѐсмагне̑м, v. pf. ſengen, amburo. cf. смагнути.

ѐсма̑к, осма́ка, m. 1) Art Maß, mensurae genus. — 2) ein Thier (Pferd) von acht Jahren, octennis equus. — 3) буре од осам акова, vide осмакиња 2.

осма́ка̑ње, n. verbal. v. осмакати се.

осма́кати се, ѐсма̑че̑м се, v. r. impf. cf. осмочити се.

осма̀киња, f. 1) н. п. кобила, од осам година, achtjährige Stute, equa octennis. — 2) буре од осам акова, achteimeriges Faß, dolium octo amphoras capiens. [cf. осмак 3, осмачка].

осма̀ни̑к, османи́ка, m. (у Ц. г.) житна мјера, ein Getreidemaß, modii genus (на Цетињу по букиле а у Црмници $^1/_3$ багаша, т. ј. $3^1/_2$ оке).

ѐсма̑чка, f. vide осмакиња 2.

осмѐва̑ње, n. (ист.) vide осмијевање.

осмѐвати се, ѐсме̑ва̑м се, (ист.) vide осмијевати се.

ѐсменути се, не̑м се, vide **осмехнути се.**

осмѐрица, f. vide **осморица.**

ѐсмеро, vide **осморо.**

осмеро̀ножица, f. (у Боци) die Filzlaus, morpio [phthirius pubis L.].

ѐсмехнути [осменути] се, не̑м се, (ист.) vide осмјехнути се.

ѐсми̑, ма̑, мо̑, der achte, octavus.

осмѝва̑ње, n. (зап.) vide осмијевање.

осмѝвати се, ѐсми̑ва̑м се, (зап.) vide осмијевати се.

осмијѐва̑ње, n. (југ.) das Zulächeln, arrisio.

осмијѐвати се, ѐсмијева̑м се, v. r. impf. (југ.) zulächeln, adrideo.

ѐсмина, f. 1) das Achtel, pars octava. — 2) eine Zahl von acht, octo.

ѐсминути се, не̑м се, vide **осмихнути се.**

ѐсмихнути [осминути] се, не̑м се, (зап.) vide осмјехнути се.

ѐсмица, f. die Achte (im Kartenſpiel), numerus octonarius, ogdoas.

ѐсмјенути се, не̑м се, vide **осмјехнути се.**

ѐсмјехнути [осмјенути] се, не̑м се, v. r. pf. (југ.) (einmal) zulächeln, adrideo.

осмо̀љити, ѐсмољи̑м, v. pf. осмољио нос н. п. од жалости, hängen laſſen, demitto. cf. покуњити.

осмо̀рица [осмерица], f. eine Anzahl von acht, ogdoas, octo (fr. une huitaine). *cf. двојица.*

ѐсморо [осмеро], eine Zahl von acht, octo (fr. une huitaine). cf. двоје.

осморо̀наест, (у Ц. г.) vide осамнаест.

осмо̀чити се, ѐсмочи̑м се, v. r. pf. zum Brot eſſen (z. B. Fiſolen), nach deutſcher Art etwa: Gekochtes eſſen, obsonia edo.

ѐсмртити, ти̑м, v. pf. (у Ц. г.) кога, tödten, occido, [vide убити 1] cf. усмртити: Обрани га, а не *осмрти* га —

ѐсмртити се, ти̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) убити се на мјесто, ſich das Leben nehmen, manus sibi affere. [vide убити се 3].

осму̏дити, ѐсму̑ди̑м, v. pf. 1) abſengen, amburo, (z. B. ein Schwein, die Haare verſengen. — 2) (у Ц. г.) vide оглобити.

осму̏дити се, ѐсму̑ди̑м се, v. r. pf. ſich anſengen, aduror.

осна̀жити, ѐсна̑жи̑м, v. pf. 1) ſtärken, roboro: Пред њег' носи сваке ђаконије,| Стара вина, жежене ракије,| Не би л' браца *оснажила* млада — Кад је сеја браца *оснажила* — 2) (у Сријему и у Славонији) vide очистити [1], н. п. чизме.

оснѐжити, ѐсне̑жи̑, (ист.) vide оснијежити.

оснѝва̑ње, n. das Gründen, jactio fundamentorum.

оснѝвати, ѐсни̑ва̑м, v. impf. gründen, Grund legen, jacio fundamenta. cf. основати.

оснѝжити, ѐсни̑жи̑, (зап.) vide оснијежити.

оснијѐжити, ѐснијежи̑, v. pf. (југ.) ſchneien, es iſt Schnee gefallen, cecidere nives.

ѐснова, f. der Zettel (beim Weber), der Aufzug, Aufſchlag, die Werfte, stamen, trama.

осно̀вати, ѐснује̑м, v. pf. 1) anzetteln (das Garn), ordior (telam). — 2) den Grund (zum Ge-

bauen) legen, fundamenta jacio. [cf. засновати].

оснутак, тка, m. der Aufzug (bei den Webern) bevor er an den Weberstuhl kommt, stamen.

особина, f. besonderes Eigenthum (was nicht unter der gemeinschaftlichen Hausverwaltung steht), Sondergut, res propria, non communis familiae, peculium. Гдјекоја жена има краву или овцу, што јој је поклонио отац или други ко; а мушкарци држе кошнице, бротњаке; сију дуван и т. д. cf. осопштина, прћија [2].

особити, та̑, то̑, besonderer, singularis, proprius.

особито, 1) besonders, praesertim. [cf. лишма]. — 2) besonders, seorsum. [cf. башка, обашка].

особница, f. seine Eigene, propria: Синовицу, себе *особницу*| Меште шћери и меште синова —

осовина, f. die Achse (am Rade), axis. cf. ос [2].

осовљи̑, ља, ље, Wespen-, vesparum.

осовштив, а, о, (у Новоме) schattig, opacus. cf. осоје.

осоје, n. schattiger Ort, locus opacus. cf. [vide] запад.

осока, f. eine Art Flüssigkeit, Saft, liquidi genus.

***осоколити,** осоколим, v. pf. (у Ц. г.)* [ermannen; vide отворити 3].

осолити, осолим, v. pf. einsalzen, sallio.

осолити се, осолим се, v. r. pf. 1) etwas Gesalzenes essen, manduco sallitum: Немам чим да *се осолим.* — 2) не да се ни *осолити.* cf. [vide] опепелити [се].

осопштина, f. (у Фрушкој гори по манастирима) оно што калуђер који има само своје осим манастирскога, н. п. виноград или кошнице. Отприје су многи калуђери имали осопштине, али је то укинуто под митрополитом Ненадовићем, и само је остало допуштено калуђеру имати своје салате или каквога другога поврћа. cf. особина, прћија [2].

осоран, рна, рно, } reizbar, jähzornig, iracundus.
осорљив, а, о, } [cf. гњевљив, набусит; једљив].

осочан, чна, чно, saftig, succosus.

оспа, } f. vide аспа.
оспина, (у Дубр.) }

оспице, f. pl. die Blattern, Pocken, variolae. cf. красте, [краста 1, богиње, козице, непоменуше 1, мрасе, шеше].

оспичав, а, о, blatternarbig, variolarum notis maculatus. cf. богињав, [мрасав, рохав, шорав].

осрамотити, осрамотим, v. pf. in Schande bringen, dedecore adficio. [cf. обнестимати, обрукати, обручити, огрдити].

[**осрамотити се,** осрамотим се, v. r. v. осрамотити; cf. ошваљити се.]

осрати, серем, v. pf. bescheißen, procaco.

осрати се, серем се, [v. r. pf.] vide посрати се [1].

осрдити се, осрдим се, vide **одсрдити се.**

Осредак, сретка, m. поток у Тршићу.

осредњи̑, ња, ње, mittelmäßig, mediocris: Кнезовима ате поклањајте,| Кметовима *осредње* парипе —

остава, f. die Hinterlage (das Depot), depositum [cf. сахрана]: дао на *оставу; оставе* хајдучке.

оставити, вим, v. pf. 1) aufheben, verwahren, custodio, repono. [cf. ставити 2]. — 2) lassen, mitto: Бог је шалу *оставио,* а ђаво цркву. — 3) daher браду —, den Bart wachsen lassen, promittere barbam.

оставити се, вим се, [v. r. pf.] vide остану̑ти се.

остављање, n. 1) das Aufheben, custoditio. — 2) das Lassen, relictio. — 3) браде, der lange Bart, promissio barbae.

остављати, љам, v. impf. 1) verwahren, repono. — 2) lassen, mitto, relinquo. — 3) (das Haar, den Bart, den Schnurrbart) wachsen lassen, promitto barbam.

[**остајање,** n. das Bleiben, permansio. — Из I. издања.]

1. **остајати,** је̑м, v. impf. 1) verbleiben, maneo. — 2) zurückbleiben, remaneo.

2. **остајати,** остојим, (остајао, остајала) v. pf. н. п. лазарет, на зими, aushalten, verbleiben, permaneo.

остајати се, стојим се, v. r. pf. н. п. гријеха, befreiet werden, solvi, cf. [vide] опростити се [3]: Како би *се* грија *остајао* —

оста̑ли̑, ла̑, ло̑, übrig, reliquus.

остан, m. (око Сињета) орнћак на којега је другоме крају гвозден шиљак, те се њиме волови гоне, der Stachel, stimulus. cf. остањ, [ошљача, 1 сладун 2, 2] ба̏даљ.

останак, станка, m. das Verbleiben, mansio: срећан ти пут, а мени добар *останак.*

остану̑ти, не̑м, vide **остати.**

остану̑ти се, не̑м се, v. r. pf. чега, etwas bleiben lassen, mitto, non curo [cf. оставити се, парасити се]: *Остани се,* Мујо, четовања,| Четовања и ашиковања — Ал' *се* Турчин *останути* не ће —

останце, n. шиљак на колу воденичноме. cf. остан.

остањ, m. vide остан.

остарао, рала, ло, gealtert, senectute affectus [vide остарио]: А кажује *остаралој* мајци —

остарети, рим, (ист.) vide остарјети.

остарио, остарјела (остарила), ло, gealtert, senectute affectus, cf. остарао: Вели Марко *остарилој* мајци —

остарити, рим. v. pf. 1) (зап.) vide остарјети. — 2) alt machen, invetero.

остарјети, рим, v. pf. (југ.) altern, alt werden, consenesco.

остатак, тка, m. 1) das Ueberbleibsel, reliquia. [cf. кусур]. — 2) die Uebriggebliebenen, relicti (post mortem): да Бог да *остатку* живот и здравље!

остати (cf. остану̑ти), останем, v. pf. 1) bleiben, maneo, permaneo. [vide забавити се].

— 2) од болести, genesen, servari e morbo. — 3) од кога, zurückbleiben, hinter wem: није остао од ђавола, relinqui, deterior sum.

о̏стве, о̏става̑, f. pl. der Dreizack (der Fischer), tridens. cf. ости [охњи (ошћи), ошће, бодва].

о̏ствиште, n. der Stiel des Dreizacks, manubrium tridentis.

о̏сти, f. pl. (по југоз. кр.) vide остве: Довати *ости,* сломи јој кости —

о̏стика, f. (у Хрв.) vide [к в а с и н а] оцат.

о̏стипсати, са̑м (о̏стипшѐм), v. pf. in Alaun sieden, coquo in alumine, imbuo alumine. [cf. отипсати].

О̏сто [О́сто?], m. хyp. v. Остоја.

осто̏жје, n. (у Ц. г.) 1) стожина око које се стог садијева, Stange um welche der Schober angelegt wird, cardo. — 2) [vide] стог [2], der Schober, meta: У кућиште огањ утурише, Два *остожја* сламе запалише —

О̏стоја, m. Mannsname, nomen viri.

остра̑г, } hinter, pone, cf. [страга, одзада, озади,]
остра̏гу, } озад: Што ј' *острагу* јунак за сватов'ма —

о̏стрва, f. (у Ц. г.) као стуба ударена у земљу (пред колибама), те се вјешају пушке (а у кући се вјешају о *чу̏къль* [2; cf. оружница]): Са *остове* пушку уграбио —

остр̏вити се, о̏стрвѝм се, v. r. pf. ein Aas zu fressen bekommen (von Hunden), cadaver nancisci.

О̏стрвица, f. варош у Хрватској на десном бријегу Уне према Турскоме градићу Авали, Stadt in Kroatien, Ostrovitia: А ђевојка Англијска краљица| С Дуком зетом од земље Горанце,| Она оде шеру *Острвици* —

о̏стрвљанин, m. (о̏стрвља̑ни) der Insulaner, insulanus. [cf. школьар].

о̏стрвља̑нка, f. die Inselbewohnerin, insulana.

о̏стрво, n. die Insel, das Eiland, der Wörd (Werder), insula. cf. [2] оток [1, 1 ада, школь]. Једно село украј Дрине (под Лозницом) зове се Острво.

о̏стрвскӣ, ка̄, ко̄, Insel-, insularis.

о̏стр̏вце, n. dim. v. острво.

о̏стрижине, f. pl. она вуна што ћурчије састригу с кожуха, Abschnitzel, segmenta. cf. крклама.

о̏стрићи, остри̏жѐм, (о̏стригао, о̏стригла) v. pf. scheren, tondeo. [cf. ошишати].

о̏стрица (сабља), f. die Scharfe, acutus: *Острицу* је сабљу извадио —

остри̏це, n. vide **оштрице**: Од челика сабљу претопили,| У *острицу* сабљу уградили —

о̏стрмити, мѝм, v. pf. (у Ц. г.) schräge legen, obliquo, н. п. струку кад се на њој хвата сњежаница за пиће.

[**Остров Гол,** m. село у Кључу; *види* s. v. крајина 2.]

О̏стровица, f. 1) висока главица у нахији Руденичкој са зидинама на врху своме. — 2) у Далмацији под Отресом варошица и више ње зидине од старијех кула.

О̏строг, m. гора између Херцеговине и Црне горе. *Под Острогом је (у Брдима) намастир, више којега су у пећини мошти светога Василија, митрополита херцеговачкога.*

о̏строга, f. 1) (у Ц. г.) под лозом подупорањ, der Rebenpfahl, palus. [vide розга 2]. — 2) (у Хрв.) der Sporn, calcar. [vide] м а м у з а [1], cf. оструга.

Остро̀гон, m. Gran, Strigonium.

Остро̀жац, ро̂шца, m. град ниже Бишћа: Од *Острошца* два Беширевића —

о̏строкати се, ка̑м се, v. r. pf. острокале се овце, т. ј. ударила у њих строка, mit der строка behaftet werden, morbo строка dicto corripi.

о̏строшка, f. (у јужној Србији) vide стуба.

о̏струга, f. 1) vide [1] купина [1]. — 2) vide мамуза [1], cf. острога: Са чизмама и са *остругама* — Куцну коња чизмом и *остругом* —

остру̏гати, о̏стру̑жѐм, v. pf. abschaben, derado.

о̏стружине, f. pl. die Abschäbsel, quod abradi debet. [cf. гребаница, гребице 1, огребак, огребине].

о̏стружити, жи̑м, v. pf. vide **одстружити**: Овце му се *остружиле* саме —

остру̏чати, ча̑м, v. pf. (у Боци) грожђе у каци изгазити и исциједити, keltern, calco.

осту̑пање [**одступање**], n. das Hinwegtreten, recessio.

1. **осту̑пати,** о̏сту̑па̑м, [**одступати**] v. impf. abtreten recedo.

2. **о̏ступати,** па̑м, v. pf. н. п. јечам, stampfen, contundo, pinso.

осту̑пити, о̏сту̑пи̑м, (cf. **одступити**) v. pf. abtreten, recedo.

о̏судбина, f. (у Боци) das Urtheil, judicium. cf. [vide] пресуда.

осу̑дити, о̏су̑ди̑м, (cf. одсудити) v. pf. 1) aburtheilen, das Urtheil fällen, judicium fero, н. п. коме што. — 2) кога, verurtheilen, condemno.

осу̏ђѐни̑к, осуђени̑ка, m. der Verurtheilte, condemnatus.

осу̏ђеница, f. die Verurtheilte, condemnata.

осуђи̑вање [одсуђивање], n. 1) das Aburtheilen, judicii latio. — 2) das Verurtheilen, condemnatio.

осуђи̑вати, су̏ђу̑је̑м, [одсуђивати] v. [im]pf. 1) verurtheilen, condemno. — 2) aburtheilen, judicium fero.

осу̏жбати, ба̑м, v. pf. (у Ц. г.) кукурузе, т. ј. о љ у ш т и т и, (den Kukuruz) lösen, excortico. [vide окомити 1].

о̏сужњити се, њи̑м се, v. r. pf. ein Gefangener werden, ins Gefängniß kommen, in vincula conjici. [cf. засужњити; заробити се].

осу̏кати, о̏су̑че̑м, (cf. **одсукати**) v. pf. abdrehen, abwinden, retorqueo, devolvo.

осукѝвање [**одсукивање**], n. das Abdrehen, retorsio, devolutio.
осукѝвати, осу̏кујем, [**одсукивати**] v. impf. abdrehen, retorqueo.
осу́рити, о̀су̂рӣм, v. pf. blaß färben, colore pallido imbuo.
о̀сути, о̀спе̂м, v. pf. auseinander fallen lassen (z. B. den Strumpf), dissipo.
о̀сути се, о̀спе̂м се, v. r. pf. 1) auseinander rollen, dissipor, н. п. *осуло се* грожђе у цвијету; *осула се* чарапа. — 2) besäet werden, conseri: *Осу се* небо звездама,| А равно поље овцама —
осу́шити, о̀сушӣм, v. pf. trocknen, sicco.
осу́шити се, о̀сушӣм се, v. r. pf. verdorren, austrocknen, siccor.
о̀тава, f. das Grummet, foenum chordum.
ота́ка̂ње, n. das Abziehen (des Weins), deductio, derivatio.
ота́кати, о̀та̂че̂м, v. impf. abziehen (den Wein), derivo.
о̀та̂ле, vide одатле.
отаља́ва̂ње, n. die Ausführung, perfectio.
отаља́вати, та̀ља̂ва̂м, v. impf. gut ausführen, perficio, bene.
ота̀љати, ља̂м, v. pf. gut ausführen, bene perficio, vinco.
ота̀нчати, ча̂м, v. pf. dünn werden, extenuor.
ота́њити, о̀та̂њӣм, v. pf. dünn machen, extenuo. [cf. ослабити 2].
о̀та̂р, ота́ра, m. (у кршћана) vide **олтар.**
о̀тарак, о̀та̂рка, m. vide [у б р у с] отирач.
ота̀расити, сӣм, v. pf. abfertigen, expedio. [vide свршити]. cf. отрсити.
о̀тац, о̀ца, m. (pl. gen. ота́ца̂) der Vater, pater. [cf. бабо 1, 2 баба, јапа, тата, ћаћа].
отача̀нство, n. das Vaterland, patria. [vide отаџбина 2].
о̀тачкӣ, ка̂, ко̂, väterlich, patrius.
о̀таџбенӣк, m. der Eingeborne, indigena. [vide домородац].
о̀таџбина, f. 1) (у Далм.) vide очевина: купује туђе баштине и *отаџбине.* — 2) das Vaterland, patria. [cf. отачанство].
о̀твор, m. (у Боци) die Oeffnung des Leibes, alvus soluta. cf. проточ.
о̀твора̂ње, n. 1) das Oeffnen, apertio. — 2) das Poliren, politio.
о̀творати, ра̂м, v. impf. 1) aufmachen, aperio. [cf. откретати]. — 2) poliren, polio.
о̀творен, а, о. 1) part. pass. v. отворити. — 2) отворен човјек, дијете, lebhaft, vegetus.
отвòрити, о̀творӣм, v. pf. 1) aufmachen, aperio. — 2) poliren, polio, z. B. пушку, сребрно што и т. д. — 3) отворити јунаштво, т. ј. показати [cf. осоколити]: Што највеће *отвори* јунаштво —
о̀тврднути, не̂м, v. pf. hart werden, induresco.
отвр́сти се, вр̂зе̂м се, v. r. pf. sich lösen, solvi: *отврзла* му *се* крв на нос (или из носа).
оте̂! Zuruf ans Pferd, um es zu entfernen, vox abigentis equum.
оте́гнути, о̀те̂гне̂м, v. pf. strecken, ausziehen, extendo.
оте́гнути се, о̀те̂гне̂м се, v. r. pf. sich hinstrecken, extendor: Док *се* један не *отегне,* не може други да се протегне.
отѐжати, жа̂м, v. pf. (cf. отешчати) 1) schwer werden, gravis fio: Па је Марко на коњу задрем'о И бојно му коњче *отежало* — 2) schwerfällig werden, gravis fio: отежао сам.
оте́за̂ње, n. das Ausziehen, Ausstrecken, extensio.
оте́зати, о̀те̂же̂м, v. pf. ausstrecken, extendo.
оте́зати се, о̀те̂же̂м се, v. r. impf. 1) sich dahinstrecken, extendor. — 2) sich ziehen, dehnen, educi, н. п. цицвара, расо.
отѐлити, о̀телӣм, v. pf. kalben, ein Kalb werfen, pario (vitulum).
отѐлити се, о̀телӣм се, v. r. pf. kalben, pario.
отемѐљити се, те̂мељӣм се, v. r. pf. sich befestigen, fundari: Не може *се отемељит'* грађа —
о̀терати, ра̂м, (ист.) vide отјерати.
о̀тес, m. vide потес.
отѐсати, о̀теше̂м, v. pf. behauen, dolo, dedolo, exascio.
отѐснити, о̀те̂снӣм, (ист.) vide отијеснити.
о̀тети, о̂тме̂м, v. pf. nehmen, wegnehmen, capio, rapio.
о̀тети се, о̂тме̂м се, v. r. pf. sich befreien, liberor.
отѐћи, те̂че̂м, v. pf. 1) anlaufen, aufschwellen, intumesco. [cf. набрендити, набухнути, натећи 2]. — 2) ablaufen, decurro, minuor.
отѐшњати, ња̂м, (ист.) vide отјешњати.
отѐшчати, ча̂м, [v. pf.] vide отежати.
отијѐснити, о̀тијеснӣм, v. pf. (југ.) knapp machen, facio angustum.
о̀тӣк, (у Никшићу и у Славонији) m. vide оринћак.
отӣка̂ч, отика́ча, (у Црмн.) m. vide оринћак.
о̀тима̂ње, n. das Wegnehmen, Entreißen, ademptio.
отима̀рити, о̀тӣма̂рӣм, v. pf. striegeln, strigili rado.
о̀тимати, ма̂м (мље̂м), v. impf. wegnehmen, adimo.
о̀тимати се, ма̂м (мље̂м) се, v. r. impf. 1) sich frei machen, eximor, liberor. — 2) око шта, о шта, sich reißen (um etwas), raptim emo, diripio. [cf. надметати се 1].
отӣма̂ч, отима́ча, m. који што отима, der Ansichreißer, raptor.
отимачина, f. (у Далм.) R a u b, [rapina; cf. грабеж].
о̀тписати, са̂м (типше̂м), vide остиписати.
о̀тира̂ње, n. das Abwischen, abstersio.
1. **о̀тирати,** ре̂м, v. impf. abwischen, abstergo.
2. **о̀тирати,** ра̂м, (зап.) vide отјерати.
о̀тирати се, ре̂м се, v. r. impf. sich abwischen, abstergor.
отӣра̂ч, отира́ча, m. das Handtuch, mantile, mappa: Избирач нађе *отирач* (кад се који жени). [vide убрус]. cf. отарак.
отискѝва̂ње, n. 1) das Wegrücken, remotio (per

pressionem). — 2) das Losstopfen, apertura per remotionem.

отискѝвати, отѝскује̑м, v. impf. 1) hinwegdrücken, removeo (urgendo), z. B. лађу. — 2) losstopfen, aperio per remotionem.

отискѝвати се, отѝскује̑м се, v. r. impf. н. п. у свијет, in die weite Welt hinaus sich werfen, abeo inter homines ignotos.

отѝснити, о̏тѝсни̑м, (зап.) vide отијеснити.

о̏тиснути, не̑м, v. pf. 1) hinwegdrücken, abstoßen, removeo, н. п. чамац. — 2) aufstopfen, aperio. — 3) wegrücken, verto: Па одатле *отиште* дората — 4) sich wenden, se vertere: Па *отиште* право у приморје — 5) [vide] п о ч е т и, cf. стати, окренути, отићи: Те *отиште* ситну књигу писат' —

о̏тиснути се, не̑м се, v. r. [pf.] impf. 1) у свијет, sich in die weite Welt hineinwerfen, abeo inter homines ignotos. — 2) sich wenden, se vertere: *отиште се* за њим; *Отиште се* преко поља равна — 3) herabstürzen, ruo: *Отисла се* ст'јена од Будима,| Те побила свилоруне овце —

о̏тѝсти (отѝсти) о̏ти̑де̑м, [оисти], v. pf. vide **отићи**: А ни један *отисти* не смије —

отѝти, о̏ти̑дем, v. pf. vide **отићи.**

отѝћи (о̏тићи) [отисти (оисти), отити], о̏ти̑де̑м (о̏де̑м), (о̏тишао, говори се у брзом изговору *ошао* и *очао*) v. pf. 1) fortgehen, abeo. [cf. минути 3, поћи 4]. — 2) vide почети (cf. стати 6): *Оде* бане ђецу миловати — Ако т' *одем* ударати њиме —

о̏тицање, n. (зап.) vide отјецање.

о̏тицати, тиче̑м, (зап.) vide отјецати.

отѝшњати, ња̑м, (зап.) vide отјешњати.

о̏тјерати, ра̑м, v. pf. (југоз.) hinwegtreiben, abigo.

о̏тјецање, n. (јуж.) 1) das Aufschwellen, intumescentia. — 2) das Ablaufen, defluxus.

о̏тјецати, тјече̑м, v. impf. (јуж.) 1) anlaufen, aufschwellen, intumesco. — 2) ablaufen, defluo: *отјече* вода.

отје̏шњати, ња̑м, v. pf. (јуж.) eng werden, angustus fio: Кумаш ми је сукња окрачала,| А тканица моја *отјешњала* —

о̏ткавити, ви̑м, v. pf. (у Сријему) одужити свој ред (н. п. боловањем), aushalten, perpeti.

отка́зати, о̏тка̑же̑м, v. pf. antworten, entgegnen, respondeo, cf. [vide] одговорити [1]: Не би ли се она досјетила,| Не би л' своме брату *отказала* —

отказѝва̑ње, n. das Antworten, responsatio.

отказѝвати, ка̏зује̑м, v. impf. antworten, responso.

отка́котати, коће̑м, v. pf. 1) кокош јаје, abgaksen, clango. — 2) жена посао, mit der Beendigung seiner Arbeit prahlen, opere soluto gloriari: Није ни онђе коке која снесе јаје, па га *откакоће*.

о̏тка̑ле̑, vide одакле.

отка́нити се, о̏тка̑ни̑м се, [v. pf.] vide оканити се: *Откани се,* царе Сулемане —

отка̀нтати, та̑м, v. pf. т. ј. црјева, vide искантати.

о̏тка̑ти, о̏че̑м (о̏тка̑м), v. pf. fertig weben, pertexo. [cf. саткати].

откѝва̑ње, n. 1) das Losschmieden, defractio, solutio. — 2) das Dängeln (der Sense), cum quis tundendo acuit (falcem foenariam).

откѝвати, о̏ткѝва̑м, v. impf. 1) losschmieden, recudo i. e. cudendo defringo, solvo. — 2) косу, dängeln, tundendo acuo.

о̏ткидак, китка, m. ein abgerissenes Stück, particula defracta, decerpta.

откѝда̑ње, n. das Abreißen, τὸ deripere.

откѝдати, о̏ткѝда̑м, v. impf. abreißen, deripio. [cf. закидати 1].

о̏ткинути, не̑м, v. pf. abreißen, deripio [cf. окинути 2, отргнути 2]: откинула се лађа.

о̏ткитити, ти̑м, v. pf. књигу, (ст.) vide отписати [1], cf. накитити: Ти ћеш мени књигу *откитити* —

откла́па̑ње, n. 1) das Abdecken, detectio. — 2) das Aufsperren, reclusio.

откла́пати, о̏тклапа̑м, v. impf. 1) abdecken, den Deckel abnehmen, detego. — 2) aufsperren, aufschließen, recludo, pando.

о̏ткла̑ти, коље̑м, v. pf. abbrechen (am Preise), detraho: једва сам пасјим зубима отклао.

о̏ткле̑, } vide одакле: *Откле* никад не залази
о̏ткле̑н, } сунце — Подигла се једна чета мала| *Отклен* ми се вазда подизала —

откло̀нити се, о̏тклони̑м се, v. r. pf. weichen, recedo: *Отклони се* од те силе Турске —

откло̀пити, о̏тклопи̑м, v. pf. 1) н. п. лонац, abdecken, detego. — 2) н. п. врата, собу, aufmachen, recludo. cf. [vide] откључати.

откључа́ва̑ње, n. das Aufschließen, reclusio.

откључа́вати, кљу̏ча̑ва̑м, v. impf. } aufschließen, re-
откљу̏чати, ча̑м, v. pf. } cludo. [cf. отклопити 2].

о̏тко (тка́ње), webbar (leicht zu weben), facilis textu: ласно је ткати, кад је ткање *отко*.

о̏тков, m. vide ков (косни) 2.

отко̀вати, о̏ткује̑м, v. pf. 1) losschmieden, recudo, demo. — 2) косу, abdängeln, tundendo exacuo.

откопа́ва̑ње, n. das Abgraben, sublatio (fodiendo).

откопа́вати, ко̏па̑ва̑м, v. impf. abgraben, tollo fodiendo.

отко̀пати, па̑м, v. pf. (о̏ткопао, о̏ткопа̑ла) abgraben, tollo fodiendo.

о̏ткос, m. das Gras welches mit e i n e m Sensenstreiche abgemäht wird, der Schwaden, striga [cf. окос]: покисли *откоси*; покисло сијено у *откосима*.

отко̀сити, о̏ткоси̑м, v. pf. abmähen, demeto, deseco.

откра́вити, о̏тккра̑ви̑м, v. pf. aufthauen, erwärmen, regelo [vide раскравити]: чекај док *откравим* ноге (смрзле од зиме).

откра́вити се, о̏ткра̑ви̑м се, v. r. pf. aufthauen, erwärmt werden, regelor [vide раскравити се]: откравило се мало.

открављѝва̑ње, n. vide раскрављивање.

открављѝвати, открàвљујêм, v. impf. vide раскрављивати.

открављѝвати се, открàвљујêм се, v. r. impf. vide раскрављивати се.

откре́нути, ȍкренêм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. врата, vide ошкринути.

ȍкретâње, n. (у Ц. г.) das Oeffnen, apertio.

ȍкретати, ȍкређêм, v. impf. (у Ц. г.) врата, öffnen, aperio. [vide отворати 1].

открѝвање, n. 1) das Abdecken (des Hauses), detectio. — 2) das Enthüllen, nudatio, detectio.

открѝвати, ȍткрйвâм, v. [im]pf. abdecken, entdecken, enthüllen, detego, retego.

ȍткрити, ȍткријêм, v. pf. abdecken, entdecken, enthüllen, detego, retego.

[**открити се,** откријем се, v. r. pf. vide загалити се; *види* s. v. оцапарити се.]

открњити, ȍткрњӣм, v. pf. verstümmeln, mutilo. cf. окрњити.

ȍткуд, / **ȍткудâ,** woher? unde?

ȍткӯп, m. der Loskauf, die Auslösung, redemptio: Оћеш ли ме пустит' на *откупе?* —

откӯпити, ȍткӯпӣм, v. pf. loskaufen, redimo.

откупљѐнӣк, купљенӣка, m. der Losgekaufte, redemptus.

откупљѝвâње, n. das Loskaufen, Auslösen, redemptio.

откупљѝвати, откӯпљујêм, v. impf. loskaufen, redimo.

ȍтлê, / **ȍтлêн,** vide одатле: Збори бане, па порани *отлен* —

Отмановић, m. Otomaner, Otomanus: Треће проси цар *Отмановићу*| Од Стамбола града бијелога —

ȍтмица, f. der Mädchenraub, raptus puellae. У Србији су се отимале дјевојке до нашега времена. Млада су момчад врло радо ишла у отмицу, и често су нудили један другога: „Ајде, море, да ти отмемо ту или ону дјевојку.“ У отмицу се иде с оружјем какогод на војску. Кашто отмичари довребају дјевојку код стоке, или кад пође на воду, па је ухвате и одведу; а кашто ударе на кућу ноћу (као хајдуци), па обију кућу и свежу дјевојачкога оца и браћу, док нађу дјевојку и одведу. Кашто се побију дјевојачка браћа и рођаци с отмичарима и буде меса доста: као што је у Јадру (у селу Клупцима) године 1805 погинуо дјевојчин брат и један отмичар; и дјевојку опет нијесу могли отети. За то отмичари не смију ласно да ударе на кућу гдје знаду да има много рода у дјевојке, а особито гдје је село сложно: јер и сељаци, како стану пушке пуцати и учини се буна, спопадне сваки своју пушку па трчи у помоћ. Свему је селу срамота кад се из села отме дјевојка, а отмичарима још већа кад се врате *јалови*. Кад отмичари докопају дјевојку у руке, онда је већ не ће оставити, макар сви изгинули; ако ли се дјевојка стане затезати и не ће да иде, онда је вуку за косе и деру штапом као вола у купусу. Отмичари не смију ићи с дјевојком момачкој кући: јер пођу кашто сељаци с родом дјевојачкијем за њима у потјеру; него је одведу у шуму, и тамо је вјенчају у каквој колиби (пударској или пастирској), или гдје у шуми. Поп мора вјенчати ако му се и не ће, јер хоће да га бију. Кад дође потјера у село, онда ови откуд су отмичари, изиђу преда њих лијепим начином и граде мир. Ако се тако помире, добро: ако ли род дјевојачки оде кадији на тужбу, онда морају доћи и отмичари с дјевојком. Кад угледа мати дјевојку на мешћеми, а она се стане бусати рукама у прси, и јаукати: „Куку мене! ево роба мога.“ Кад се почну судити, кадија најприје пита дјевојку: „Или је сила, или драга воља?“ Ако рече дјевојка да је сила, и да она не ће с онијем момком живљети ни данас ни сјутра, макар је сву исјекли на комаде, онда зло по отмичаре: морају лежати у апсу и плаћати глобу. Ако ли дјевојка рече (као што понајвише бива): „Није сила, веће драга воља: ја ћу за њим и у гору и у воду,“ онда отмичари даду штогод кадији, па се помире с дјевојачкијем родом, и одведу дјевојку кући те чине свадбу. Кашто потјера не нашавши отмичара с дјевојком у селу попали ономе за кога је дјевојка отета и родбини његовој куће и остало све што изгорјети може, пак се најпослије опет помире. Највише се догоди те отимају дјевојке кад момак запроси дјевојку па му је не даду; а кашто је и не просе (кад знаду да је не ће дати), него управо отиду и отму, а момак је није ни видио. Дјевојке отимају понајвише момчад која немају родитеља, или ако их имају, а они их не слушају, него се скиљу којекуда; а за поштена момка и од поштена рода слабо ће кад отети дјевојку, нити ће такови момак отићи у отмицу. Црни је Ђорђије био забранио отимати дјевојке: издао је заповијест да ће свакога момка за кога отму дјевојку погубити; попа, који вјенча отету дјевојку, обријати (распопити); кума, дјевера и старог свата шибати, а осталијем отмичарима сваком по 50 батина ударити. Пошто Турци 1813 године обладају Србијом отмица се опет поврати, али је послије кнез Милош Обреновић судивши неколицини по закону Карађорђијеву истријеби са свијем у подручју своjему, а под владом Турском јамачно је и сад у обичају.

ȍтмичâр, m. der Mädchenräuber, raptor puellae. cf. отмица.

ȍто, ȍтога, vide то [1]: Још к *отоме* триста јањичара — С *отим* ћемо наше госте частити —

отȍболити, -лӣм, v. pf. herabhangen lassen, de-

mitto: *отоболио* усне; *Отоболио* усну као логовски ам.

отòболити се, лӣм се, v. r. pf. an etwas herabhangen, dependeo.

отòварити, рӣм, v. pf. abladen, demo.

ȍтодеве трáва, eine Art Pflanze, herbae genus. Приповиједа се да је кошути у порођају била испала утроба, па насући ову траву повратила јој се натраг; а жене је сад једу кад која има одвише праље (вријеме).

отòнич (ȍтонич), } so eben, kurz vorher, paulo

отòничке (ȍтоничке), } ante. cf. [толич,] отолич.

1. **ȍток**, ȍтока, m. die Geschwulst, tumor.

2. **ȍток**, m. (по југоз. кр.) [1)] vide острво. [— 2)] cf. [vide] отока [1].

ȍтока, f. 1) ein Seitenarm eines Stromes, cornu fluminis. [cf. грана 3, 2 оток 2]. — 2) грана која из дебла израсте кроз друге гране сама управо. vide одвода.

ȍтоле, } (у Херц. и у Ц. г.) vide одатле: Ајд'
ȍтолем, } *отоле*, пребијела вило! — *Отолем*
ȍтолен, } они пођоше — *Отолен* те обрнути грдно — *Отолен* ми јадан Мујо пође —

отòлӣч, (у Далм.) vide отонич.

Ȍтōн, m. зидине од градића у Далмацији близу Хрватске границе (не дошав к ријеци Зрмањи).

отòпити се, ȍтопӣм се, v. r. pf. н. п. снијег, schmelzen, liquefio.

отòплити се, ȍтоплӣ се, v. r. pf. warm werden, tepesco.

ототáњити, отòтāњӣм, v. pf. zusetzen, nicht aufhören wollen, cessare nolle.

ототòлити, отòтолӣм, v. pf. кад жуња у прољеће стане тоткати, кажу да говори прељи која још није све опрела: *Ототòли* дебело,| Као моје кољено;| Ако ли ћеш и дебље,| Као моје бедре. — Ово сам ја слушао као мало дијете у Тршићу, а послије више нигдје ове ријечи нијесам чуо.

Отòчац, чца, m. варош у Хрватској, eine Stadt in Kroatien, nomen urbis.

отòчити, ȍточӣм, v. pf. 1) abziehen (den Wein), derivo (vinum). — 2) н. п. сјекиру, mit dem Wetzsteine abschleifen, cote acuo.

отòчкӣ, кā, кō, von Оточац.

ȍтпад, m. der Abfall, defectio.

ȍтпадāње, n. 1) das Abfallen, delapsus. — 2) das Abfallen, defectio.

ȍтпадати, дам, v. impf. 1) abfallen, decido. — 2) fig. abfallen, deficio.

отпáдити, ȍтпāдӣм, v. pf. abfällig machen, facio ut quis deficiat, ut non sit dicto audiens.

отпáдити се, ȍтпāдӣм се, v. r. pf. abtrünnig werden, deficio; *отпадио се* од посла, (sich entwöhnen).

ȍтпаднӣк, m. der Abfällige, Abtrünnige, defector, apostata.

ȍтпадница, f. die Abtrünnige, defectrix: Врат' се натраг, Божја *отпаднице* —

отпађѝвање, n. 1) das Abtrünnig machen, die Verführung, seductio. — 2) der Abfall, defectio.

отпађѝвати, отпàђујем, v. impf. abfällig machen, defectorem reddo, seduco.

отпађѝвати се, отпàђујем се, v. r. impf. abfällig werden, abfallen, deficio, seducor.

отпáрати, ȍтпāрам, v. pf. abtrennen, wegtrennen, solvo, separo. [cf. отпорити].

отпаркѝвање, n. cf. допаркивање.

отпаркѝвати, пàркујем, v. impf. [jeden Augenblick weglaufen.] cf. допаркивати.

ȍтпасати, пашем, v. pf. losgürten, discingo.

отпасѝвање, n. das Losgürten, discinctio, solutio.

отпасѝвати, пàсујем, v. impf. losgürten, solvo.

ȍтпасти, паднем, v. pf. 1) wegfallen, decido. — 2) vide отрчати: Пак *отпаде* горе уз чардаке — 3) *отпао од људи*, т. ј. постао зао и неваљао мимо све људе.

отпáштање, n. das Abfasten, Abbüßen durch Fasten, cum quis jejunio luit, jejunio redimit.

отпáштати, ȍтпāштам, v. impf. abfasten, durch Fasten abbüßen, jejunio redimo.

отпéвање, n. (ист.) vide отпијевање.

1. **отпéвати**, ȍтпēвам, (ист.) vide отпијевати.

2. **ȍтпевати**, вам, (ист.) vide отпјевати.

отпèчатити, тӣм, v. pf. entsiegeln, demo signum, resigno.

отпечаћáвање, n. das Entsiegeln, sigilli demtio.

отпечаћáвати, отпечàћāвам, v. impf. entsiegeln, resigno, demo sigillum.

отпѝвање, n. (зап.) vide отпијевање.

1. **отпѝвати**, ȍтпӣвам, (зап.) vide отпијевати.

2. **ȍтпивати**, вам, (зап.) vide отпјевати.

отпѝјање, n. 1) das Abtrinken, delibatio. — 2) das Abtrinken, pensatio per potum.

отпѝјати, ȍтпӣјам, v. impf. 1) abtrinken, delibo bibendo. — 2) abtrinken, penso bibendo.

отпијèвање, n. (југ.) 1) das Entgegensingen, wenn einer früher gesungen, responsatio cantanti. — 2) das Absingen, die Auslösung durch Gesang, liberatio per cantum.

отпијèвати, ȍтпијевам, v. impf. (југ.) 1) коме, einem der angesungen entgegensingen, respondeo cantanti, excipio cantantem. — 2) што, absingen, cantu lucror (wie Orpheus seine Eurydice).

ȍтпињање, n. das Losschnallen, solutio.

ȍтпињати, њем, v. impf. losschnallen, solvo.

1. **ȍтпирање**, n. 1) das Aufthun (der Thüre, durch Hinwegräumung des davor Gestellten), apertio. [vide одапирање 2]. — 2) das Entschuldigen auf einen andern, excusatio in alium.

2. **отпѝрање**, n. das Auswaschen, elutio.

1. **ȍтпирати**, рêм, v. impf. врата, die Thür aufthun, aperio. [vide одапирати 1].

2. **отпѝрати**, ȍтпӣрам, v. impf. н. п. кошуље, auswaschen, eluo. cf. одапрати.

ȍтпирати се, рêм се, v. r. impf. на кога, sich auf einen entschuldigen, crimen rejicio in alium.

отпѝрити, ȍтпӣрӣм, v. pf. sich davon machen, abscedo (clam vel pulsus).

отпи̏рлати, лам, v. pf. wegjagen, abigo. [vide 1 одвијати 2]. cf. одвитлати.

отпи̏рнути, о̀тпи̑рне̄м, v. pf. abblasen, deflo.

отпи́сати, о̀тпи̑ше̄м, v. pf. 1) коме, zurückschreiben, antworten, rescribo. [cf. откитити]. — 2) кога, einen schriftlich anklagen, accuso quem per litteras.

отписи́ва̑ње, n. das Zurückschreiben, responsio, rescriptio.

отписи́вати, пи́сује̄м, v. impf. antworten, responso.

о̀тпити, о̀тпије̄м, v. impf. 1) abtrinken, debibo, delibo. — 2) abtrinken, durch Trinken berichtigen (z. B. eine Schuldforderung), bibendo penso. — 3) den Toast erwiedern, propinanti respondeo: Како коме напијеш, онако ће ти и *отпити*; Тридест чаша *отпити* здравица —

о̀тпјевати, ва̑м, v. pf. (југ.) 1) што, absingen, durch Singen abverdienen, tilgen, cantu penso. [cf. отпојати]. — 2) коме, einem, der angesungen, entgegen singen, respondeo cantanti, excipio cantantem: Пјевај, друже, да ти *отпјевамо* — 3) отићи пјевајући, singend davongehen, abeo cantans.

о̀тплакати, плаче̄м, v. pf. 1) durch Weinen abbüßen, abweinen, lacrimis luo. — 2) weinend davon gehen, abeo lacrimans.

о̀тпливати, ва̑м, } v. pf. davon schwimmen,
отпло̀вити, о̀тпловӣм, } abeo natans.

отпљу́ва̑ње, n. das Ausspeien vor etwas, exsputatio.

отпљу́вати, о̀тпљу̑ва̑м, v. impf. ausspeien, respuo.

о̀тпљунути, не̄м, v. pf. ausspeien, respuo.

о̀тпљуснути, не̄м, v. pf. abschütten, effundo: По му чаше вина *отпљуснуо* —

отпљуцки́ва̑ње, n. dim. v. отпљување. [cf. опљуцкивање].

отпљуцки́вати, отпљу̑цкује̄м, dim. v. отпљувати. [cf. опљуцкивати].

отпо̀јати, је̄м, v. pf. vide отпјевати [1]. cf. појати.

отпо̀јити, о̀тпојӣм, v. pf. у пјесми мјесто *напојити*: Но не знаш ли његођ воде ладне| Да *отпојим* себе и Шарина,| Па ћемо се ласно насулити —

о̀тпонац, по̑нца, m. vide обарача.

о̀тпор, m. (у Хрв.) као изговор, обрана, Entschuldigung, excusatio: *Отпор* баби гребени да су јој зупци мједени.

отпо̀рити, о̀тпорӣм, [v. pf.] vide отпарати.

о̏тпорука, f. das Zurückentbieten, responsio ad nuncium.

отпоручи́ва̑ње, n. das Zurückentbieten, responsio ad nuncium.

отпоручи́вати, ру̑чује̄м, v. impf. zurückentbieten, respondeo nuncio: А братац сестри *отпоручује* —

отпору̀чити, по̀ру̑чӣм, v. pf. zurückentbieten, nuncium remitto.

отпо̀стити, о̀тпостӣм, v. pf. abfasten, durch Fasten abbüßen, jejunio luo.

отпо̀чети, о̀тпочне̄м, v. pf. anfangen, coepi. cf. [vide] почети.

отпочи́ва̑ње, n. das Ausruhen, Ausrasten, requies.

отпочи́вати, по̀чӣва̑м, v. impf. ausrasten, ausruhen, requiesco.

отпо̀чинути, не̄м, v. impf. ausrasten, requiesco.

отпо̀чиња̑ње, n. das Anfangen, τὸ incipere.

отпо̀чињати, ње̄м, v. impf. anfangen, incipio.

о̀тпрати, пере̄м, v. pf. н. п. кошуље, auswaschen, eluo.

отпрво̑, unlängst, nuper, non ita pridem. [vide скоро]. cf. скорице.

отпр̀дети, дӣм, (ист.) vide отпрдјети.

отпрди́ва̑ње, n. das Herabfarzen, recrepitus (?).

отпрди́вати, пр̑дује̄м, v. impf. herab-, hinwegfarzen, depedo: *отпрдују* му кесе низ гу...у.

отпр̀дити, (зап.) } отпр̀дӣм, v. pf. abfarzen, re-
отпр̀дјети, (југоз.) } dendo penso. cf. исписна
отпр̀ђети, (јуж.) } [у I. издању].

о̀тпре̑, (ист.) vide отприје.

о̀тпреће, (понајвише у Сријему, у Бачк. и у Бан.) vide отприје.

о̀тпрӣ, (зап.) vide отприје.

о̀тприће, (зап. [и југ.]) vide [отприје] отпреће.

о̀тприје (од прије), (југ.) vorhem, ehemals, antea. [cf. отпреће, отприће].

отпр̀косити, сӣм, v. pf. entgegentrotzen, contumaciam reddere: Би јој пркос ја *отпркосио* —

1. **о̀тпртити**, тӣм, v. pf. von sich abladen, onus depono.

2. **отпр̀тити**, тӣм, v. pf. отићи по снијегу правећи пртину, weggehen durch den Schnee, abire per nives.

отпр̀тљати, ља̑м, v. pf. fortgehen mit Sack und Pack, discedo cum impedimentis.

отпр̀ћа̑ње, n. das Abladen, depositio oneris.

отпр̀ћати, о̀тпр̑ћа̑м, v. impf. von sich abladen, deponere onus.

о̀тпузати, пуже̄м, } v. pf. davonkriechen (von Kin-
отпу̀зити, зӣм, } dern), abrepo.

о̀тпуст, m. die Entlassung, der Abschied, dimissio.

отпу̀стити, о̀тпустӣм, v. pf. 1) entlassen, dimitto. — 2) ablassen, remitto: Од арача раји *отпустите* —

о̏тпу̑т, (у Ц. г.) vide одмах.

о̀тпухнути, не̄м, v. pf. (у Перасту) abblasen, deflo: *Отпухни* цв'јетак, напиј се винца —

отпуца́ва̑ње, n. verbal. v. отпуцавати.

отпуца́вати, отпу̑ца̑ва̑м, v. impf. кад су у Хрватској 1812 године скупљали новце да купе барута да *пуцају* на весеље што су Французи ушли у Москву, заишту у шали од некака слијепца да и он што да, а он одговори: „Добро: ја ћу сад дати, али кад станете *отпуцавати*, онда да не иштете од мене."

о̀тпуцати, ца̑м, v. pf. cf. отпуцавати.

отпуци́ва̑ње, n. das Wiederkrachen, resonatio.

отпуци́вати, пу̑цује̄м, v. impf. wiederkrachen, resono: *Отпуцују* наоколо лунте —

отпуча̀ва̑ње, n. das Losknöpfen, discinctio. [cf. отпучање].

отпуча̀вати, пу̀ча̑ва̑м, v. impf. losknöpfen, discingo. cf. отпучати.

отпу̏ча̑ње, n. vide отпучавање.

отпу̏чати, о̀тпуча̑м, [v. impf.] vide отпучавати.

о̀тпучити, чи̑м, v. pf. losknöpfen, discingo: Господару Јакша капетане,| *Отпучи* ми пуца под грола —

отпу̏шта̑ње [отпушћање], n. 1) das Entlassen, dimissio, exauctoratio. — 2) das Erlassen, Nachlassen, remissio.

отпу̏штати, о̀тпушта̑м, [отпушћати] v. impf. 1) entlassen, dimitto. — 2) nachlassen, erlassen, remitto.

отпу̏штати се, о̀тпушта̑м се, v. r. impf. н. п. вријеме се отпушта, nachlassen, remitto.

отпу̏шћа̑ње, n. vide **отпуштање.**

отпу̏шћати, о̀тпушћа̑м, vide **отпуштати.**

отра̀вити, о̀тра̑вӣм, v. pf. коња, anfangen mit Gras zu füttern, gramine pasco.

о̀тражак, трашка, m. vide орепак.

о̀тражбине, f. pl. Ueberbleibsel, (н. п. послије части), reliquiae.

***о̀тражина**, f. vide* [р о д 3] *траг 3.*

о̀тргнути, не̑м, (о̀тргнух, о̀тргох) v. pf. 1) hervorreißen, prorīpio: А *отрже* мача зеленога — 2) vide откинути. — 3) отрже расти, отрже говорити, anfangen, incipio. [vide почети (cf. стати 6)].

о̀требине, f. (јуж. и ист.) оно што остане кад се што отријеби.

отре̏бити, о̀тре̑бӣм, (ист.) vide отријебити.

отре̏бити се, о̀тре̑бӣм се, [ист.] vide отријебити се.

отре̏знити, о̀тре̑знӣм, [ист.] vide отријезнити.

отрезнити се, о̀тре̑знӣм се, (ист.) vide отријезнити се.

О̏трес, m. каменита страна у Далмацији близу Скрадина: Под *Отресом* високом планином —

[**отресан**, сна, сно, vide ваљан; *види* s. v. опран.]

отре̏са̑ње, n. das Abschütteln, excussio.

отре̏сати, о̀тре̑са̑м, v. impf. abschütteln, ausbeuteln, н. п. ноге од снијега und снијег с ногу, excutio.

отре̏сати се, о̀тре̑са̑м се, v. r. impf. sich ausschütteln, excuti.

отре̏сен, а, о, н. п. човјек, т. ј. разуман, паметан, бистар, gescheidt, scitus.

о̏тресине, f. pl. з. В. змајеве, der Glimmer (den die Zigeunerin für etwas ausgibt, das der Lindwurm abgeschüttelt habe), exuviae draconis. cf. мацино злато.

отре̏скати се, о̀тре̑ска̑м се, (ист.) vide отријескати се.

отре̏сти, тре̏се̑м, v. pf. abschütteln, excutio. Отрести *руке од кога.*

отре̏сти се, тре̏се̑м се, v. r. pf. *1)* sich ausschütteln, excuti. — *2) кога* [sich von Jemandem losmachen]: *нијесам могао да га се отресем.*

о̀тржито, н. п. говори, deutlich und bestimmt, clare et directe.

о̀трзати се, за̑м се, v. r. pf. н. п. швигар се о̀трзао, vide окрезати се.

отри̏бити, о̀трӣбӣм, (зап.) vide отријебити.

отри̏бити се, о̀трӣбӣм се, (зап.) vide отријебити се.

отри̏знити, о̀трӣзнӣм, (зап.) vide отријезнити.

отри̏знити се, о̀трӣзнӣм се, (зап.) vide отријезнити се.

отрије̏бити, о̀тријебӣм, v. pf. (јуж.) abklauben, expurgo.

отрије̏бити се, о̀тријебӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich abklauben, expurgor (e. g. pediculis). — 2) von dem Obst, wann es die Blüte abgeworfen, und die Frucht angesetzt, florem abjecisse, fructum edo. cf. очистити се.

отрије̏знити, о̀тријезнӣм, v. pf. (јуж.) кога, den Rausch austreiben, crapulam expello.

отрије̏знити се, о̀тријезнӣм се, v. r. pf. (јуж.) wieder nüchtern werden, den Rausch vertreiben, crapulam exhalo.

отрије̏скати се, о̀тријеска̑м се, v. r. pf. (јуж.) sich voll saufen, potu impleri. [vide опити се].

отри̏скати се, о̀трӣска̑м се, (зап.) vide отријескати се.

отр̀кљати,ља̑м, v. pf. pfählen, statumino: јеси ли *отркљао* лозе? cf. [vide] притаћи [1].

о̀трлити, лӣм, v. pf. (у горњ. прим.) н. п. лан, жуку, schlagen, tundo. cf. трлити.

о̀тров, m. (у Ц. г.) das Gift, venenum.

о̏тро̑ван, вна, вно, giftig, venenosus. [cf. отровит].

отро̀вати, о̀тру̑је̑м, v. pf. кога, vergiften, veneno do.

отро̀вит, а, о, vide отрован: Удовица свака самовољна| Ка' и бунар вода *отровита* —

о̀тро̑вни̑к, m. der Giftmischer, veneficus.

о̀тро̑вница, f. 1) гуја, giftig, veneficus: Те премеће дрвље и камење| Доке нађе гују *отровницу* — 2) die Giftmischerin, venefica: Ид' одатле, једна *отровнице,*| Кад си свога брата отровала,| Отроваћеш и мене јунака —

отр̀пети, (ист.)
отр̀пити, (зап.)
отр̀пјети, (југоз.)
отр̀пљети, (јуж.)
} отр̀пӣм, v. pf. erleiden, zu Ende leiden, perpetior.

о̀трсити, сӣм, v. pf. (у Ц. г.) 1) посао, fertig machen, expedio. [vide свршити]. cf. отарасити. — 2) кога, abfertigen, expedio.

о̀трти, о̏трем, (о̀трх, о̀тр, о̀тро, о̀трла) v. pf. abwischen, detergo. [vide утрти 3].

о̀трти се, о̏тре̑м се, v. r. pf. [cf. утрти се] 1) sich abwischen, detergi. — 2) sich wund reiben, atteri. [vide ојести се]. cf. огузати се.

о̀трулити, лӣм, vide **отрухлити.**

отру̏нити, о̀тру̑нӣм, v. pf. vide о к р у н и т и, обрунити: Скуце носе, да се не обросе,| А рукавце, да се не *отруне* —

о̀трунути, не̑м, vide **отрухнути.**

о̏трухлити [отрулити], лӣм, } v. pf. verfaulen, **о̏трухнути** [отрунути], нем, } putresco: *отрухлио* у гвожђу (у тамници).

о̏трушница, f. (у Сријему) хљеб (од мекиња) за псе, Kleienbrot für Hunde, panis ex furfure canibus projiciendus. cf. трушница.

отр̏цати, о̏тр̑цам, v. pf. abschleifen, attero: *отрцао* крај хаљине.

отр̏цати се, о̏тр̑цам се, v. r. pf. sich abschleifen, atteri: part. pass. о̏тр̑цан, zerlumpt, pannis obsitus; каже се и за кокош: отрцала се, кад јој опадне перје лежећи на јајима.

[**отрчати**, отрчим, v. pf. weglaufen; cf. отпасти 2.]

о̏туд, } von dort, istinc.
о̏туда̑, }

о̏тужан, жна, жно, н. п. јело, vide [у с о в а н 2] пријетран.

оту̏жити се, о̏ту̑жӣм се, v. [r.] pf. des Kummers los werden, angore solvi (може бити само) у овој пословици: Ко се дуга не одужи, та *се* туге не *отужи* (у Грбљу).

о̏тужица, f. (у војв.)

оту̏ра̑ње, n. das Wegwerfen, abjectio. [cf. отуривање].

оту̏рати, о̏ту̑ра̑м, v. impf. wegwerfen, abjicio. [cf. отуривати].

отури̏ва̑ње, n. vide отурање.

отури̏вати, оту̏рујем, v. impf. vide отурати.

о̏турити, рӣм, v. pf. 1) wegstoßen, detrudo [vide одринути]: Испред себе ђерђев *отурила* — 2) (у пјесми) књигу, т. ј. оправити [vide послати]: Свијех ћу ти по имену казат'| Коју ти је коме *отурио* —

о̏турнути, не̑м, v. pf. wegstoßen, detrudo.

отурпе̏сати, пе̏ше̑м, v. pf. abfeilen, lima polio.

оту̏ћи, ту̑чем, v. pf. н. п. кукурузе, abschlagen, decutio. cf. обијати [2].

отхла̏дити, о̏тхла̑дӣм, [одладити] v. pf. sich aus dem Staube machen, aufugio. cf. охладити [(оладити) 2].

отхо̏дити, о̏тходӣм, [ододити] v. impf. (у Дубр.) weggehen, decedo, cf. [vide] одлазити: доходи и *отходи*; Срамотан је сваки *отходио* —

отхо̏ђење, n. das Weggehen, abitus.

отхра̏мати, о̏тхра̑мље̑м, [одрамати] v. pf. hinweghinken, claudicans abeo.

отхра̏нити, о̏тхранӣм, [1 одранити] v. pf. auferziehen, educo. [cf. одојити 1].

отхрањи̏ва̑ње [одрањивање], n. das Großziehen, educatio.

отхрањи̏вати, хра̏њујем, [одрањивати] v. impf. groß ziehen, educo.

о̏ћак, ћка, ћко, vide **хоћак.**

о̏ћелавити, вӣм, v. pf. kahl werden, calvus fio.

о̏ћерати, ра̑м, (југ.) vide отјерати.

о̏ћешити, шӣм, v. pf. besichtigen, beschauen, inspicio (einen Getödteten). cf. [ћеш;] опћешити.

о̏ћоравити, вӣм, v. pf. einäugig werden, altero oculo capior.

о̏ћу, vide **хоћу.**

оћу̏тети, (ист.) } оћу̑тӣм, v. pf. 1) verstummen,
оћу̏тити, (зап.) } obmutesco: Не би *оћутио*
оћу̏тјети, (југоз.) } да му сто узлова на језику свежеш. — 2) merken, animadverto, cf. [vide] опазити: А за њиме вашке ојађеле,| *Оћутише* Јаковљевић-Пиља — 3) (у Дубр.) fühlen, sentio. cf. [нањушити;] осјетити.

оћутки̏ва̑ње, n. verbal. v. оћуткивати.

оћутки̏вати, ћу̏ткује̑м, v. impf. verschweigen, taceге.

оћу̏ћети, ћу̑тӣм, (југ.) vide оћутјети.

оћући̏ва̑ње, n. vide осјећање [1].

оћући̏вати, оћу̏ћује̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide осјећати.

оћу̏шити се, о̏ћушӣм се, v. r. pf. (scherzhaft) sich einüben, condisco.

официја̏л, официја̏ла, m. (у прим.) der Beamte, officialis: И његове ђенерале и *официјале*, и његове војнике и бојнике (кад се. наздравља).

офи̏цӣр, официра, [овицир] m. (у војв.) der Offizier, praefectus militum: На шеширу младом *официру* —

офу̏кати, о̏фу̑кам, v. pf. vide опуцкати: *Офукао* као Влах питу.

о̏х! (у Херц. *ог!*) interj. ach! oh! ah! vah!

охла̏дити, о̏хла̑дӣм, [оладити] v. pf. 1) abkühlen, refrigero. — 2) sich heimlich davonmachen, clam abeo. cf. [vide] отхладити.

охла̏днети [оладнети] (ист.) } хла̏днӣм, v. pf.
охла̏днити [оладнити] (зап.) } erkalten, refrige-
охла̏дњети [оладњети] (југ.) } ror.

о̏хоћа, f. (у Ц. г.) (cf. охоће) 1) пут којијем се обилази н. п. с коњма, не могући ићи на пречац куд само људи иду, der Umweg, Seitenweg, ambages. — 2) пут на завојицу, der Schneckengang, via tortuosa.

о̏хоће, n. vide охоћа.

о̏хол [о̏л], а, о, hoffärtig, superbus. cf. [бијесан 2, кичељив, охолит, узношљив, поношљив, поносан,] поносит.

охо̏ла, f. vide охолост.

о̏холит, а, о, vide охол.

о̏холица, m. (у Хрв.) који се надима и радо хоће да се свади, der Hoffärtige, fastidiosus et litigiosus.

о̏холо̑ст, о̏холости, f. (у Боци) die Hoffart, superbia, cf. [охола, запон, кичељиство, делилук;] понос [1]: Ал' *охолост* њега загубила —

охра̏брити, о̏хра̑брӣм, v. pf. aufmuntern, cohortor.

охро̏нути, о̏хроне̑м, [оронути] v. pf. lahm werden, claudum fieri [cf. обангавити]: Добар коњ или ће *охронути* или оћоравити.

о̏хњи [ошњи], f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

оца̏л, оца̏ла, [ацал] m. (у Дубр.) der Stahl, chalybs. [vide надо 3]. cf. челик.

оца̏парити се, рӣм се, v. r. pf. sich entblößen, nudare se. [vide загалити се]. cf. о т к р и т и с е.

о̀цат, о̀цта, m. (у Крајини Неготинској) der Essig, acetum. [vide] квасина, cf. сирће, остика.
о̏цеви, о̏цева̑, m. pl. vide оци.
о̀цедине, f. pl. (ист.) vide оцједине.
о̀цедит, а, о, (ист.) vide оцједит.
оце́дити, о̀це̄ди̑м, (ист.) vide оцједити.
оце́нити, о̀це̄ни̑м, (ист.) vide оцјенити.
оце́пити, о̀це̄пи̑м, (ист.) vide оцјепити.
оцепљи́вање, n. (ист.) vide оцјепљивање.
оцепљи́вати, це̏пљује̑м, (ист.) vide оцјепљивати.
о̀ци, ота́ца̑, m. pl. празник у недјељу између материца и божића. Какогођ што жене вежу о материцама, тако људе (који су дјецу имали) о оцима. cf. [оцеви,] очиће. cf. материце.
о̀цидине, f. pl. (зап.) vide оцједине.
о̀цидит, а, о, (зап.) vide оцједит.
оци́дити, о̀ци̑ди̑м, (зап.) vide оцједити.
оцијѐдити, о̀циједи̑м, v. pf. (југ.) 1) ausdrücken, aquam exprimo. — 2) abseihen, aquam emitto.
оцијѐнити, о̀цијени̑м, v. pf. (југ.) abschätzen, aestimo.
оцијѐпити, о̀цијепи̑м, v. pf. (југ.) wegspalten, diffindo; fig. оцијепили му двадесет и пет батина.
о̏цило, n. vide огњило [1].
1. **о̀цин,** а, о, н. п. грах, des Oca, reverendi patris (monachi). Пребран грах у Србији зову сељаци (као у шали) *оцин грах* (јер га највише калуђери готове и једу онако са зеитином и с бибером и т. д.). [vide пребранац].
2. **Оцин,** m. vide Улћин.
О̀цињанин, m. (pl. О̀циња̑ни) Einer von Оцин.
оци́пити, о̀ци̑пи̑м, (зап.) vide оцијепити.
оципљи́вање, n. (зап.) vide оцјепљивање.
оципљи́вати, ци̏пљује̑м, (зап.) vide оцјепљивати.
о̀цједине, f. pl. вода или цијеђ што се из кошуља оциједи, aqua expressa.
о̀цједит, а, о, н. п. пут, abhängig, proclivis.
оцјепљи́вање, n. (југ.) das Abspalten, diffissio.
оцјепљи́вати, цје̏пљује̑м, v. impf. (југ.) abspalten, diffindo.
о̀цо, m. (хур. von отац) von einem klösterlichen Vater, der Pater, pater (de monacho).
оцрве́нити, ни̑м, v. pf. roth färben, rubefacio.
оцр̀вити, о̀цр̄ви̑м, v. pf. (у Котару) vide омодрити.
оцр̀нити, о̀цр̄ни̑м, v. pf. anschwärzen, denigro. [cf. овранити].
оцр̀нити се, о̀цр̄ни̑м се, v. r. pf. sich einen schlechten Namen machen, denigrare se ipsum.
оцрњи́вање, n. das Schwärzen, denigratio.
оцрњи́вати, оцр̀њује̑м, v. impf. anschwärzen, denigro.
о̀цтени, на̑, но̑, (у Котору) н. п. вода, т. ј. помијешана с мало оцта, Essig=, acidus.

очајаник, m. људско тијело које не може да се распадне. [vide очајник].
оча̀јати, ја̑м, v. pf. verzweifeln, despero.
о̀чајати се, је̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) остати, stehen bleiben, manere: Тако се нѐ *очајао* хиљаду година!
о̀ча̑јни̑к, m. нерастворено тијело у гробу, unverwesener Körper. *cf. очајаник.*
оча̀ли, [m. pl.] (у Ц. г.) vide наочари.
оча̀ли̑н, очали́на, m. (у Ц. г.) vide дурбин.
о̀чамати, ма̑м, v. pf. Langeweile bekommen, indem man wartet, moleste expecto.
оча̀ни̑к, очаника, m. горњи нишан од пушке, Korn, bulla. [vide очник].
о̀чао, cf. отићи.
о̏ча̑ри, m. pl. (у Дубр.) [vide] наочари.
оча̀тити, ти̑м, v. pf. ablesen, legere: *Очати* му самртну молитву —
о̀чврснути, не̑м, v. pf. fest werden, solidari.
о̏чев, а, о, (у Далм.) vide очин.
очеви̑дни̑, а̑, о̑, augenscheinlich, manifestus. [vide очигледни].
о̀чевина, f. das väterliche Vermögen, patrimonium. [cf. отаџбина 1, очинство].
очеки́вање, n. das Erwarten, expectatio.
очеки́вати, чѐкује̑м, v. impf. erwarten, expecto.
очемѐрити се, очѐмери̑м се, v. r. pf. sich vergällen (durch vieles Essen), cibo nimio se corrumpere.
очѐна̑ш, очена́ша, m. das Vaterunser, preces a Christo praeceptae: Наша снаша не зна *оченаша.*
очена́ши, m. pl. (у Хрв. и Далм. код кршћ.) vide бројенице.
очѐнути, о̀чене̑м, v. pf. einen Ast am Stamme herabreißen, ramum avello.
1. **очѐпити,** о̀чепи̑м, v. pf. кога, einem auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem.
2. **очѐпити,** о̀чепи̑м, v. pf. што, aufstopfen, dempto embolo aperio.
очепља̀вање, n. das Aufstopfen, demtio emboli.
очепља̀вати, очѐпља̄ва̑м, v. impf. aufstopfen, embolum demo.
очепљи́вање, n. das Treten auf den Fuß.
очепљи́вати, чѐпљује̑м, v. impf. auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem: А лијевом ногом *очепљује* —
очеру́пати, па̑м, v. pf. rupfen, vello.
о̀четкати, ка̑м, v. pf. (у Сријему) н. п. хаљину, чизме, abbürsten, peniculo detergere.
очѐшати, о̀чеше̑м, v. pf. krauen, refrico.
очѐшљати, о̀чешља̑м, v. pf. auskämmen, pecto. [vide ишчешљати 1].
о̏чи, о̏чи̑ (о̀чију̑) f. pl. 1) die Augen, oculi: на његове (моје) *очи,* in seiner Gegenwart; украшће из *очију;* казао му у *очи,* ins Gesicht. — 2) (у пјесми) сабља са очима: У Момчила *сабља са очима* —
очигле̏дни̑, на̑, но̑, augenscheinlich, manifestus. cf. очевидни.

о̀чимкати, ка̄м, v. pf. н. п. месо од кости, abzupfen, decerpo.

о̏чин, а, о, des Vaters, patris. [cf. очев].

очѝнити, о̀чинӣм, v. pf. entzaubern, effascinatum praestigiis exsolvere: Не би ли вам *очинила* чини —

о̏чѝнство, n. (у Сријему) das väterliche Vermögen, patrimonium. cf. [vide] очевина.

о̀чинци, о̀чина̄ка̄, m. pl. кад се жито чини, онда оно испод решета што остане. cf. оредине.

о̀чињӣ, ња̄, ње̄, н. п. вид, Augen-, oculorum: тако ми вида *очињега*! cf. [vide] очни.

о̀чистити, тӣм, v. pf. 1) reinigen, purgo. [cf. оснажити 2]. — 2) sich mit Sack und Pack davon machen, clam abeo.

о̀чистити се, тӣм се, v. r. pf. н. п. очистило се воће, vide отријебити се [2].

о̏чит, а, о, (у Дубр.) öffentlich, apertus.

о̏чито, (у Дубр.) offenbar, aperte.

о̀читовати, тујем, v. pf. (у Дуб.) eröffnen, offenbaren, äußern, manifesto.

о̏чићи, m. pl. (у Боци) vide оци.

о̀чице, f. pl. dim. v. очи.

очишћа́вање, n. vide очишћање.

очишћа́вати, очѝшћа̄ва̄м, vide очишћати.

очѝшћање, n. das Reinigen, purgatio. [cf. очишћавање].

очѝшћати, о̀чӣшћа̄м, v. impf. reinigen, purgo. [cf. очишћавати].

о̏чни, на̄, но̄, Augen-, oculorum, cf. очињи: Очи црне затворио, *очни* виде! —

о̀чнӣк, очнѝка, m. (у Ц. г.) доњи нишан, das Korn am Schießgewehr, bulla. [cf. очаник; нишан 2].

о̏чнӣ ка̏ме̄н, m. blauer Vitriol. cf. [плаветњак, плаветни камен,] коњски камен.

о̀чња̄к, очња́ка, m. т. ј. зуб, der Augenzahn, dens caninus. *cf.* [vide] *пасјак* [2].

о̏чӯ, о̏чуа, m. vide **очух.**

очу́вати, о̀чӯва̄м, v. pf. bis zu einer gewissen Vollkommenheit hüten, verwahren (z. B. ein Kind, einen Baum), custodio.

о̏чуов, а, о, vide **очухов.**

очу́пати, па̄м, v. pf. abrupfen, vello.

о̏чӯх, о̏чуха, [очу] m. der Stiefvater, vitricus.

о̏чухов [очуов], а, о, des Stiefvaters, vitrici.

о̏џа,* m. vide **хоџа.**

1\. **о̀џа̄к** (о̀џак) [*], оџа́ка (о̀џака), m. 1) vide димњак. — 2) у сијању диња и лубеница као кућица у сијању пасуља; оџак је од кућице мало повећи.

2\. **о̀џак,*** m. vide двор 1.

оџа̀клија,* 1) f. Zimmer mit Kamin, cubiculum in quo caminus. — 2) m. vide [племић] оџаковић: *Оџаклије* и оџаковиће —

[**Оџаков**, m. варош Очаков у херсонској губернији у Русији; cf. Озија.]

о̀џаковић, m. (у Босни) von gutem Hause, illustri loco natus. [vide племић]. cf. кољеновић, кућић.

о̀џача̄р, m. der Rauchfangkehrer, purgator caminorum. [cf. баџомет].

о̀џача̄рев, а, о, des Rauchfangkehrers, purgatoris
о̀џача̄ров, caminorum.

о̏џин, а, о, vide **хоџин.**

о̏џиница, f. vide **хоџиница.**

о̏џинскӣ, ка̄, ко̄, vide **хоџински.**

оџулу́сити, оџу̀лӯсӣм, v. pf. vide оглобити.

о̏ш! / interj. Ruf um den Hund wegzutreiben, vox
о̏ша! abigentis canem.

о̀шакнути, не̄м, v. pf. т. ј. псето, ош jagen, abigo voce ош.

о̀шао, cf. отићи.

о̀шап,* / m. сухо воће, као н. п. шљиве, јабуке,
о̀шаф[*], крушке и т. д., gedörrtes Obst, poma tosta: Ђевојка се весели:| Удаћу се к јесени,| А мајка је кара:| Немаш, кујо, дара,| Имам врећу *ошапа*,| Сваком свату по шака —

ошва̀њити се, о̀шва̄ња̄м се, v. r. pf. vide осрамотити се.

о̀шве, о̀ша̄ва̄, f. pl. ein Theil am weiblichen Hemde, indusii pars. cf. ошвице.

о̏швице, f. pl. (у Рисну) златна пантљика коју жене омотавају око врата, eine Art Halsband, monile. [cf. ошве].

ошеста́рити, оше̏ста̄рӣм, v. pf. abzirkeln, demetior circino, н. п. дно, точак, шуму (т. ј. забиљежити докле ће се сјећи оне године). cf. шестар.

оше́стати, о̀ше̄ста̄м, v. pf. cf. шестати.

ошиби́вање, n. vide шибање.

ошиби́вати, ошѝбујем, v. impf. vide шибати: У руци му Татарска канџија,| *Ошибује* седам мазги блага — За њим Бешо коње *ошибује* — *Ошибују* два коња товарна —

ошија́вање, n. das Umschwenken, conversio.

ошија́вати, ошѝја̄ва̄м, v. impf. umschwenken, converto.

ошија́вати се, шѝја̄ва̄м се, v. r. impf. sich umschwenken, se torquere.

ошѝјавица, f. (у Сријему) као искривљена пртина, гдје се ошијавају саонице, die Krümmung, obliquitas. cf. пошевица.

ошѝјати, ја̄м, v. pf. чим, кога, што, umschwenken, converto, detorqueo.

ошѝјати се, ја̄м се, v. r. pf. sich umschwenken, retorqueri: ошијаше се кола.

о̀шинути, не̄м, v. pf. einen Hieb (z. B. mit der Peitsche) geben, ico. [cf. пришинути].

о̏шице, f. pl. (у Барањи) vide [омче] вигови.

ошѝшати, о̀шӣша̄м, v. pf. vide остриһи.

о̏шка̄ње, n. das ош-jagen, abactio voce ош.

о̏шкати, ка̄м, v. impf. ош jagen, abigo voce ош.

о̀шклопчати се, ча̄м се, v. r. pf. кад изиду шклопци по коме.

ошкри́нути, о̀шкрӣне̄м, v. pf. н. п. врата, die Thür ein wenig öffnen, paululum removere januam. [cf. откренути].

о̏шкр̄т, f. (у Ц. г.) чим се поснјеца камен воденични, vide сјечивица.

о̀шљача, f. (у Боци) орачки штап наврх ко-

јега има и гвозден шиљак, којим се љенивији во кашто и бацне, der Stachel, stimulus. [vide] остан, cf. бадаљ.

ȍшљи̑, ља̑, ље̑, (у Дубр.) Esels-, asininus. cf. [vide] магарећи.

ȍшмрк, m. die Wasserhose, typhon.

ȍшнути, не̑м, v. pf. ош jagen, abigo voce ош.

ошо̀кати се, ȍшо̄ка̑м се, v. [r.] pf. vide [опити се] отријескати се.

ошпу̀рити се, ȍшпӯри̑м се, v. [r.] pf. (у Барањи) vide ојагњити се: шиљеже се данас ошпурило.

ȍштар, тра, тро, 1) scharf, acutus. — 2) scharf, acer. cf. [vide] љут [1].

оштѐнити, ȍштени̑м, v. pf. werfen (von der Hündin), pario.

оштѐнити се, ȍштени̑м се, v. r. pf. werfen, pario.

ȍштетити, ти̑м, v. pf. (по југоз. кр.) 1) beschädigen, violo: Три јој б'јела саломила зуба И румени образ *оштетила* — 2) verderben, perdo: Да ми данас не *оштетиш* друга — *Оштети* им неколико друга — И тадај сам Турцим' додијао, Додијао, све их *оштетио* —

ȍштре̑ње, n. das Schärfen, acutio. [cf. бодрење].

ȍштрика, f. eine Art Pflanze, herbae genus [carex L.; cf. жар 3, тршљака].

ȍштримицѐ, *н. п. ударио га сјекиром.* [vide сјечимице].

оштри̏на, f. die Schärfe, acies.

ȍштрити, ри̑м, v. impf. schärfen, acuo. [cf. бодрити].

оштри̏це (cf. острице), n. н. п. у ножа, die Schneide, acies.

оштр̀љат, а, о, spitzig, acutus.

оштро̀ко̄ња, f. böses Frauenzimmer, mulier incommoda et importuna.

оштро̀уман, мна, мно, scharfsinnig, acutus.

ȍшће, f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

ȍшћела, f. (у Дубр.) оструживна од дрвета, н. п. кад столар струже, Hobelspäne, ramentorum crines.

ȍшћи [охћи], f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

ошу̀рити, ȍшӯри̑м, v. pf. н. п. прасе, т. ј. опарити га водом и очупати, abbrühen, aqua ferventi perfundere.

ȍшце, цета, n. (у Сријему) (dim. v. око?) окно од пенџера, Fensterscheibe, orbis vitreus.

П

па̑, aber, vero; und, et; hernach, dann, tum, post haec. cf. [пака 2, паке,] пак 1.

па̀а̄ње, n. vide **пахање.**

па̀ати, па̏ше̑м, vide [1] **пахати.**

па̏бирак, па̏бирка, m. die Nachlese (des Weins), racemus post vindemiam residuus, die Nachlese (des Kukuruz), spicae a messoribus relictae. cf. [палетак] паљетак.

па̏бирче̑ње, n. die Nachlese, das Nachlesen, racematio, spicilegium. [cf. бирачење, паљетковање (палетковање)].

па̏бирчити, чи̑м, v. impf. nachlesen, racemo, spicas lego. cf. паљетковати [(палетковати), бирачити].

па̏бушина, f. (у Сријему) vide бабушина.

Па̀ва, f. (voc. Па̑во) Frauenname, nomen feminae: А њем' *Пава* књигу отписује —

Па̏вао, Па̑вла, m. Paul, Paulus. [cf. Павле 1].

па̏ведрина, f. кад је небо све облачно, па се гдјешто проведри. Кад вођ одговори слијепцу (на питање како је вријеме) да је облачно, он му каже: разведриће се; али кад му рече да је паведрина, он му каже: „Бјеж' у село, во̏ђо!"

па̀ветина, f. (у Хрв.) vide павитина.

па̏вечера, f. (у Доброти) кад се послије вечере опет једе, nachträgliches Abendmal, coena secundaria.

па̏ви̑т, } f. бијела лоза, die Waldrebe, clematis vitalba Linn. cf. [бијела лоза, лоза 2, скробут, скробутина, скромут, скромутина,] паветина.
пави̏тина, }

пави̏тњак, павитњака, m. Gebüsch von Waldreben, vitalbetum? [cf. лом].

Па̏вић, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri: Барјактаре Бајовић-*Павићу* —

Па̏вица, f. dim. v. Пава.

Па̀вко, m. Mannsname (Paul), nomen viri.

Па̑вла, f. (у Дубр.) vide Павлија.

па̏влака, f. 1) (у Шумадији) vide повлака. — 2) (у војв.) у јастука оно у чему перје стоји, der Sack eines Polsters: Пак узима штаку и *павлаку* —

Па̑вле, 1) m. vide Павао. — 2) f. (у Дубр.) als dim. v. Павла.

Па̏влија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Павла].

Па̑вли̏ћ, Павли̏ћа, m. dim. v. Павао.

Павли̏ћа̄н, Павлићана, m. (ја сам највише слушао pl. *Павлика̏ни*: може бити да би се казало sing. и *Павликанин*?) Бугарин закона Римскога (у Уруменлији), Paulliner, Paulinus. *У Бељини селу у Свиштовској нахији сједи им владика, а њих ће бити у Уруменлији и у Бугарској око 20.000 душа. — Летурђија им се служи Латински, а поучавају се Бугарски. Попови им из Рима долазе.*

1. **Па̑влица**, m. Mannsname, nomen viri: Сам побјеже дијете *Павлица* —

2. **Па̑влица**, f. име некаке цркве у пјесмама [код Рашке]: И *Павлицу* испод Јадовника —

Па̑влов да̑н, m. у црквенијем је књигама Павлов дан и Петров дан заједно, у један дан (29 Јунија), а у народу је Павлов дан први дан по Петрову дне.

Па̏во, m. Mannsname, nomen viri.
па̏вта, f. (pl. па̏вте, павата̄) vide **пафта.**
павта̀лија, f. vide **пафталија.**
па̏вте, f. pl. vide **пафте.**
па̏втица, f. dim. v. павта.
па̏давица, f. (по југоз. кр.) die Fallsucht, epilepsia. cf. [боља 2, велика боља, велика болест,] гора [3, горица 3], горска болест.
па̏далица, f. (у Ц. г.) н. п. маслина, која сама *опадне*, die von selbst abfallenden Obstfrüchte (z. B. Oliven), fructus sponte decidentes.
па̏далиште, n. н. п. Циганско (гдје *падају* Цигани), Lagerstätte, locus castrorum.
па̏да̄ње, n. das Fallen, casus.
па̏дати, да̄м, v. impf. 1) fallen, cado. [cf. спадати 3]. — 2) пада киша, снијег, es regnet, schneiet, pluit, ningit (cadunt pluviae, nives). — 3) пада ми рођак, ist (kommt heraus): А. Милан ми *пада* рођак.| Б. По чему (како)?| А. Његова мати и моја мати од двије сестре дјеца.
Па̏деж, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, nomen montis.
па̏днути, не̄м, vide [1] **пасти** (паднем).
пађѐнија, f. (у војв.) die Frohne eines Klosterbauers, angaria (ad monasterium praestanda).
пађениј̀а̄ш, пађенија̏ша, m. Klosterroboter, operarius monasticus.
па̏жња, f. Achtung, Liebe (z. B. der Eltern gegen Kinder, und zwischen Eheleuten), amor.
па̏за̄р,* паза̏ра, m. 1) der Markt, forum. [cf. пијаца, чаршија]. — 2) der Handel, mercatio: нема *пазара*; рђав *пазар*. — 3) наћерати пазар, einen Handel befördern, betreiben (durch Zureden), mercatus.
пазари̏вање, n. das Handeln, mercatura.
пазари̏вати, ва̄рујем, v. impf. handeln, mercari (emere et vendere).
па̏зарија,* f. die Fabrikwaare (die nicht auf Bestellung gemacht ist), vendendum, merx nundinalis. cf. пазарлија.
пазȁрити, па̏за̄рӣм, v. pf. handeln, kaufen und verkaufen, tauschen, emo aut vendo.
пазȁрӣште, n. мјесто гдје бива пазар, Marktplatz, forum.
па̏зарлија,* f. vide пазарија.
па̏за̄рнӣ, на̄, но̄, ⎫ н. п. дан, Markt-, nundinalis.
па̏за̄рскӣ, ка̄, ко̄,⎭
па̏зија, f. (у Херц.) vide битва 2. cf. пазјак.
па̏зити, зӣм, v. impf. 1) кога, liebhaben, amo. cf. [vide] љубити [3]. — 2) на кога, на што, Acht haben, attendo. [cf. атати, 1 вардати 1, мукаетисати].
па̏зити се, зӣм се, v. r. impf. пази се с њим, und пазе се, sich haben einander lieb, amant se invicem.
па̏зја̄к, пазја̏ка, m. (у Земуну) питомо зеље што има лишће као у блитве (у Дубровнику зове се *битвица*). vide [битва 2] пазија.
па̏змати, ма̄м, v. pf. пазмати памећу, vide спазмати.

па̏зуо, па̏зуа,⎫ n. die Achsel, ala, axilla. [cf.
па̏зухо, ⎭ пауза].
1. **па̏ја,** f. ein Streif, virga, linea. [vide жиљ]. cf. пруга.
2. **Па̏ја,** m. (ист.) vide Пајо.
па̏ја̄нта (cf. пајванта, панта), f. vide жнока.
па̏јван,* m. der Strick (für weidende Pferde), funis, cf. [vide] уже [1]: И свежу се коњи у *пајване* —
па̏јва̄нта, f. vide **пајанта.**
пајѐдница, f. кад се што *опаједи* па изиде као чирић.
па̏јити, јӣм, dim. v. спавати, (zu Kindern) schlafen, dormio: *пајн,* бујн, злато моје! (жене говоре, као пјевајући, кад успављују дјецу). [cf. бујити].
Па̏јо, m. (јуж.) hyp. v. Павао. [cf. 2 Паја].
па̏јта̄ш, пајта̏ша, m. (у Мађ.) vide [друг 1] другар.
пајта̏шица, f. (у Мађ.) vide [1 друга 1] другарица.
Па̏јӯн, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
па̏к, 1) vide па. — 2) aber, vero: онда пак — 3) пак? dann, tum.
па̏ка, (у Дубр.) 1) vide опет, н. п. видјећемо се и *пака*. — 2) vide па: *Пака* јој је јунак говорио — Пак су липе свате сакупили,| *Пака* иду по младу дивојку — С ђордам' Павлу гребак ископаше,| *Пака* млада Павла закопаше —
па̏као, кла, m. 1) die Hölle, infernus christianorum. [cf. вјечна мука]. — 2) (по зап. кр.) vide смола.
па̏ке, vide [па] пак: Поарати, *паке* попалити — Она купи своје б'јело платно,| *Паке* бјежи Скадру бијеломе — Лако скочи, *паке* проговори —
па̏кленӣ, на̄, но̄, höllisch, infernalis.
па̏кленӣк, m. (у Дубр.) vide ђаво: Па га баци на дно пакла,| *Пакленици* дочекаше —
па̏клењача, f. 1) vide паклина. — 2) [*Паклењача*] вода у Велебиту од Далматинске стране, Name eines Flusses, fluvii nomen.
па̏клина, f. (у Лици) као катран, што се кола мажу, Art Wagenschmiere, axungiae genus. [cf. паклењача 1].
Па̏к-Марија, f. брдо између Црмнице и Паштровића, ein Berg, nomen montis.
па̏колѐч, f. (у примор.) свако прољетно зеље, што се једе, Frühlingsgemüse, olus vernum [bunias erucago L.].
Па̏ковраће, [село у срезу трнавском, округа рудничког] n.: У Лозници и у *Паковраћу* —
па̏косан, сна, сно, vide **пакостан.**
па̏ко̄ст, па̏кости, f. die Bosheit, malitia. [vide злоба].
па̏костан [пакосан], сна, сно, boshaft, malus, malitiosus.
па̏костити, тӣм, v. [im]pf. (у Грбљу) schaben, Schaden zufügen, noceo: Толико ми злотвор *пакостио!*

Пакра, f. nom. prop. Name eines Flusses und Klosters in Slawonien.
Пакрац, m. варош у Славонији. cf. Пакрц.
пакрачкӣ, кā, кō, von Пакрац. [cf. пакрчки].
Пакрц, m. vide Пакрац.
пакрчкӣ, кā, кō, vide Пакрачки.
пала, f. (у Мостару) п о д у б о к а лопата којом се баца вода на поврће (кад се заљева). cf. исполац.
палавра, f. (у Сријему) чељаде које много говори и ријечи по селу разноси, die Schwätzerin, garrula.
паламāр,* m. das Schifftau, rudens. cf. [vide] уже [1].
паламида, f. Ackerkratzkraut, serratula arvensis [circium arvense L.]. cf. паламуда.
паламуда, f. (у Сријему) vide паламида.
паланачкӣ, кā, кō, von der паланка [1], palancae, oppidi.
паланга, f. (у Грбљу) vide [о з н б] полуга: Кад ли доше на Леђанска врата,| Кад ли пуста бјеху затворена| Затворена гвозденом *палангом* —
паландара, f.: И ево му мрежа *паландара* —
паланка,* f. *1) (у Србији)* eine Palanke (Mittelding zwischen Dorf und Stadt), oppidum. [vide варошица]. — *2) (у Црн. гори и у Херц.)* пандурница *или стражара.*
паланчанин, m. Einwohner einer паланка, oppidanus.
палац, палца, m. 1) der Daumen, pollex. — 2) (gen. *паоца,* понајвише се говори pl. *паоци* и *палцеви*) die Speiche, radius. cf. [vide] спица [1].
палацање, n. vide палуцање.
палацати, цāм, v. pf. (у Сријему) vide палуцати.
палацка, f. 1) оно што израсте на рогозу као кукурушчић. [cf. батић, палачник]. — 2) pl. палацке, Art Patrontasche, embolorum theca. cf. [vide] припојаснице.
палачнӣк, m. (у Сријему) vide палацка 1.
Палеж [сад Обреновац], m. Städtchen am Einfluß der Колубара in die Сава, oppidum Serbiae.
Палежанин, m. (pl. Палежāни) Einer von Палеж.
Палексија, f. vide Полексија.
палетак, тка, m. (у Хрв.) vide **паљетак.**
палетковāње, n. vide **паљетковање.**
палетковати, кујēм, (у Хрв.) vide **паљетковати.**
палешкӣ, кā, кō, von Палеж.
палигōрка, f. (у војв.) каже се злој жени, Benennung für ein böses Frauenzimmer, mulier importuna.
Пали-Ђак, m. приповиједа се да је био некакав арамбаша који се овако звао, и којега су Турци отјерали у хајдуке, те им је послије много зла чинио. Може бити да је Пали-Ђак изнајприје био Студенички ђак, и да се послије кад је хајдуковао, од њега прозвало ондје велико брдо *Ђаково.*
палије, палија̄, f. pl. као велике лотре, с помоћу којих се бурад на кола товаре и с кола скидају, Schrotleiter.
палијер, палијѐра, m. некакав барут, Art Schießpulver, pulveris pyrii genus: А дофати сјајна џефердана,| Који прима литру *палијера* —
палијешће, n. у овој загонеци: У лијешће *палијешће,* у лијешће вода стоји, а у води огањ гори.
палӣк, m. (у Ц. г.) cf. личити се.
палионица, f. З ü n d m a s c h i n e.
палӣпāн, cf. пипавица.
палипушка, cf. пипавица.
палисāд, m. die Palisade, vallus.
палити, пāлӣм, v. impf. 1) anzünden, incendo. — 2) н. п. пушку, feuern, accendo [cf. ждити, жећи 2]: Неко *пали* бистра џевердана — 3) нешто ме пали по леђима, jucken, prurio. — 4) сир пали, кад се мало као ужеже. — 5) он пали он жари, schalten und walten, dominari.
палица, f. 1) der Stock, Spazirstock, baculum. [vide батина 1]. — 2) der Stock (im Joche), baculus jugi. — 3) (у Ц. г.) ein Stück Holz, lignum: Једна *палица* ни пред царем не гори. [— 4) vide 1 машка 2].
паличица, f. dim. v. палица: Подај Петру *паличицу,*| Нек убије грличицу —
паличњāк, m. т. ј. [vide] сврдао [1], што се на јармовима врте рупе за *палице,* der Bohrer, zu dem Stockloch im Joche, terebra major pro foramine jugi ad inserendum baculum.
палӣште, n. гдје је што *паљено,* н. п. за купусни расад, die Brandstätte, ustrina.
палок, m. (у Боци) in der Redensart: на палоку, т. ј. на руци (да се ласно може узети), bei der Hand, prae manibus. [vide рука 5].
палош (пāлош), m. der Pallasch, gladius militaris. cf. [vide] мач.
палошина (пāлошина), f. augm. v. палош.
палуцāње, n. das Zucken, micatus. [cf. палацање].
палуцати, цāм, v. impf. палуца гуја језиком, zucken, mico. [cf. палацати].
палуцнути, палуцнēм, v. pf. zucken, mico.
палучак, чка, m. eine kleine unregelmäßige Au, campus herbidus prope aquam.
паљ, m. 1) (у Боци) vide исполац. — 2) (у Хрв.) древен тучак којијем се збија сир, а и купус сјецавац, die Stampfe, tudicula, cf. сирзбијало: За пасом му *паљ* батина —
паља, f. (у Далм.) vide зубља.
паљастура, f. (у Дубр.) неџака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.
паље, паља̄, f. pl. (у Дубр.) vide мекиње: *паље* од шенице.
паљевина, f. was verbrannt oder angesengt wird, quod aduritur: удара на паљевину, es riecht nach Brand.
паљēње, n. 1) das Anzünden, incensio. — 3) das Sengen, adustio.

пáљетак [палетак], тка, m. vide набирак.
пáљетковање [палетковање], n. vide набирчење.
пáљетковати [палетковати], кујêм, vide набирчити.
пáљика, f. мјесто гдје је шума изгорела па остала чистина, die Brandstätte (von einem Walde), area silvae combustae. [cf. парча].
пáљиковача, f. der Prügel, baculus. cf. [vide] батина [1].
пáљка, f. (пàхаљка?) од дрвета као дугуљаста тепсија, чиме јекмекчије (у Србији) чине пешницу.
пàмет, f. (loc. памéти) 1) der Verstand, intelligentia, prudentia. cf. [vide] разум. — 2) das Gedächtniß, nur in den Phrasen: није му било на памети, mens, memoria; узми се у памет (vide, attende, quid agas). — 3) н. п. научити што нâ памêт, auswendig, memoriter. [cf. напамет, наизуст].
пàметан, тна, тно, verständig, prudens, intelligens.
пàметовање, n. 1) die Erinnerung, memoria. — 2) das Vernünfteln, τὸ sapere.
пàметовати, тујêм, v. impf. (ст.) 1) gedenken, meminisse, cf. [vide] памтити: Мо'ш ли знати и *паметовати* — 2) vernünfteln, sapio: За нас није вика ни скакање,| Већ је за нас вино и ракија,| И господство, да господујемо,| Мудра памет, да *паметујемо* —
памéћа, f. dim. v. памет.
пàмрâк, m. (у Боци) црв који се у оваца и у коза у рогу налази.
пàмтивêк, m. (ист.) vide памтивијек.
пàмтивијек [пантивијек], m. (југ.) in der Redensart: од памтивијека, seit Menschengedenken, post hominum memoriam.
пàмтивӣк, m. (зап.) vide памтивијек.
пàмтило, m. der ein gutes Gedächtniß hat, qui valet memoria: слаб сам *памтило*.
пàмтити, тӣм, v. impf. gedenken, sich erinnern, meminisse. [cf. паметовати 1, тубити, тувити].
пàмћење, n. Erinnerung, memoria, das Gedenken. [cf. тубљење, тувљење].
пàмук,* m. die Baumwolle, erioxylon [1) gossipium L.; — 2) goss. herbaceum L.]: меко као памук.
памỳклија[*], f. 1) (у Уж. н.) јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.]. — 2) (у Србији) с рукавима кратка хаљина наложена памуком. Памуклије сад носе и сељаци, н. п. у Мачви и у Јадру.
пàмучан, чна, чно, baumwollen, bombycinus, xylinus.
пàмучâр, m. der Baumwollhändler, mercator bombycarius.
пâн, m. (Slowacismus) der Herr, dominus, cf. [vide] господар, in dem Sprichworte: Што *пан* проси, село муси.
пàнâда, f. (у Дубр.) говеђа јуха с крухом, die Panade, jusculi genus: Ко *панаду* често куса,| Образ му је као руса.

панàгија, панàђија, f. d. i. παναγία (die allerheiligste), eine Bilder-Diptycha, diptycha.
пàнађур, m. (πανήγυρις) der Markt, die Messe, nundinae. [vide] сајам [2], cf. пазар, вашар.
панађỳриште, n. der Marktplatz, forum.
панàнија, f. vide **панахија.**
пàнакамилàвка, f. vide паракамилавка.
панàхија [пананија], f. vide кољиво.
пàнац, нца, m. (у Ц. г.) некака бијела велика водена тица, Art Wasservogel, avis quaedam palustris.
пангàлôз, пангалóза, m. (у Биограду) човјек који нема ни куће ни имања нити кака посла, der Landstreicher, homo perditus. [vide гологузан].
пангàнêт, панганéта, m. Bajonet, pugio.
пàндара, f. (у Руд. н.) Art Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var.].
пандỳр, пандỳра, m. 1) (у Србији) der Wächter der öffentlichen Sicherheit, zur Aufsuchung der Räuber u. s. w., viator publicus. За владања Турскога свака је кнежина имала по неколико пандура, који су са буљубашом ишли по кнежини те тјерали хајдуке и друге рђаве људе хватали. Ови су пандури највише били Срби, а било је и Турака међу њима; буљубаша пак свагда им је био Турчин. У Турској гдјешто чувају пандури и путове и прате трговце. И поред Црногорске границе Турци гдјешто имају пандура, који чувају границу од Црногорскијех чета. cf. пандурница. — 2) (у војводству а сад и у Србији) der Gerichtsdiener, apparitor [cf. хајдук (ајдук) 2]: Е, секо, Бог је *пандур* (одговорила некаква жена у Сријему, кад јој је друга рекла: Ласно је тебе, секо, твој је муж пандур).
пандỳрење, n. пандур-Dienst, officium τοῦ пандур.
пандỳрија, f. die Stelle, das Amt des пандур, munus τοῦ пандур: отишао у пандурију.
пандỳрити, пàндỳрӣм, v. impf. пандур-Dienste verrichten, wachen, пандур esse, custodire: Да *пандури* из ње од кавура —
пандỳрица, f. vide пандурница: А на по ње *пандурицу* кулу —
пàндỳрница, f. die Pandurenhütte, tugurium pandurorum. [cf. пандурица, паланка 2, стражара, стражница]. По Турској су гдјешто начињене пандурнице око пута (раздалеко једна од друге како се може чути кад пукне пушка), те у њима сједе пандури и чувају путове од хајдука; а кашто прате трговце од једне пандурнице до друге.
пандỳров, а, о, des Panduren, τοῦ пандур.
пандурòвање, n. der Pandurendienst, adparitio.
пандурòвати, дỳрујêм, v. impf. Pandurendienste thun, adparere.
пàндỳрскӣ, кâ, кô, pandurisch, panduricus.
пàница, f. (у Шумад. и даље к истоку) земљан суд из којега се једе, eine irdene Speiseschüssel, patina fictilis. [vide бљуда]. cf. чинија, ћаса, здјела.

па̏нос, m. (у Хрв.) од сламе и од смоле начињено као машала, и стоји наврх мотке, која је ударена у земљу, те се поћу запали кад се учини каква ларма, das Feuersignal, ignium significatio. cf. [vide] витиљача.

1. **Па̏нта**, m. (ист.) vide Панто.

2. **па̏нта**, f. (у Барањи) vide **пајанта.**

Пантѐлија, m. Panteleimon, Panteleemon.

па̏нтивијек, m. vide **памтивијек.**

Па̀нтица, m. dim. v. Панто.

па̏нтљика, f. das Band (öfterr. das Pántel), fascia.

Па̀нто, m. (јуж.) vide Пантелија. [cf. 1 Панта].

па̏нтош, m. у загонеци, cf. јединкало.

па̏нути, нѐм, vide [1] **пасти** (паднем).

па̏нцијер, панцијѐра, m. (јуж.) der Panzer, lorica. [cf. панцир].

па̏нципер, m. у овој загонеци: Отуд иде тио оца и ували *панципера.*

па̏нци̑р, панци̑ра, m. vide панцијер.

па̏нча[*], f. die Kralle, unguis, cf. [vide] канџа [1]: Нокти су ми ка' у орла *панче* —

па̏њ, па̏ња, m. der Baumstamm, truncus: као два осјечена *пања* (каже се за човјека и за жену који немају дјеце). [cf. хреб].

[**па̏ње**, cf. чаре.]

[**Па̀њевац**, вца, m. село у Лијевчу; *види* s. v. Кочина Крајина.]

[**па̏њега**, f. die Nische; *види* s. v. спосити.]

па̏њина, f. augm. v. пањ.

па̏њић, m. dim. v. пањ.

па̏њкање, n. das Verleumden, calumniatio.

па̏њкати, ка̑м, v. impf. на кога, gegen jemand Lügen vorbringen, mentior de aliquo. [vide биједити]. cf. опадати.

па̏њуга, f. (у Ц. г.) augm. v. пањ.

па̏онда̑н, (у Ц. г.) cf. ондан.

па̏ор, m. (у војв.) der Bauer, Landbauer, rusticus. cf. [vide] сељак [2].

па̏орија, f. das Provinziale (im Gegensatz der Militärgrenze), provincia rusticorum.

па̏оркиња, f. die Bäuerin, rustica. [vide сељакуша].

па̏орски̑, ка̑, ко̑, bäuerisch, rusticus. [cf. парасенички].

па̏очаница, f. оно чим се паочи точак, понајвише од гвожђа, а има и од дрвета, der Radschuh, Hemmschuh, sufflamen. [cf. влачуга, цокла].

па̏очење, n. das Anlegen des Hemmschuhes an das Rad, τὸ sufflaminare rotam.

па̏очити, чи̑м, v. impf. den Hemmschuh anlegen an das Rad, sufflaminare rotam.

1. **па̏па**, f. 1) der Papst, papa. — 2) in der Kindersprache, das Brot, sic panem vocant pueli; онда си ти звао хљеб *папом.*

2. **па̏па**, m. (у Дубр.) Kinderwort für отац.

па̏паз, m. verächtliche Benennung für christlichen Geistlichen (seitens der Türken), nominatio sacerdotis christiani contumeliosa. [vide свештеник]. cf. поп.

па̏пазина, f. augm. v. папаз: Игумане, један *папазино* —

па̏пак, пка, m. (pl gen. па̏па̄ка̄) die Klaue (der vierfüßigen Thiere), ungula. cf. папоњак [1], чапоњак.

па̏пар, пра, m. vide бибер: А што су ми Карловкиње беле румене?| Вино пију, *папар* зобљу, те су румене —

па̏пати, па̑м, v. impf. (у Дубр.) у овијем пословицама мјесто *јести*: Боље је са старим *папати* него с младим плакати. Слатко је *папати*, ал' је горко плаћати.

па̏пѐрје, n. (coll.) die Flaumfedern, plumae. cf. ма̀шак [1].

па̏пин, а, о, des Papstes, papae.

па̏поњак, по̑њка, m. 1) vide папак. — 2) (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

па̏пош, m. eine Art größerer Flußkrebse, cancri genus.

па̏праднѝк, m. die Mondraute, [botrychium Sw.] osmunda lunaria.

па̏пра̑т, f. das Farrenkraut, filix [pteris aquilina L.; cf. бујад].

па̏пратка, } f. ein Farrenstängel, filix una. [cf.
папра̀тљика, } бујатка].

папра̀тљичица, f. dim. v. папратљика.

Па̏пратња, f. 1) зидине од намастира (у Босни више Зворника). cf. Папраћа. — 2) [*папратња*] (у Грбљу) vide препрата.

папра̀тњача, f. т. ј. земља, Farrenboden, locus filicosus. [cf. бујадњача].

Па̏праћа, f. vide Папратња 1.

па̏прац, m. (у Сријему) die Schafgarbe, achillea millefolia [L.]. cf. [куница 2, хајдучка трава, 2 спор,] спориш.

папра́ца, f. (у Дубр.) (dim. v. папрат) das Goldhaar, polytrichon [lynosiris vulgaris Cass.? — Goldfarn, gymnogramme chrysophilla Kaulf.?].

па̏прен, а, о, 1) mit capsicum annuum Linn. gewürzt. — 2) gepfeffert d. i. theuer, carus.

па̏прењача, f. т. ј. гљива, (у Сријему) vide млијечница.

па̏пре̑ње, n. das Würzen mit паприка.

па̏прика, f. (pl. gen. па̏при̑ка̄) [gemeine Beißbeere,] capsicum annuum Linn.

па̏прика̑ш, m. Art Fleischspeise mit паприка, carnes capsico annuo conditae.

па̏прити, ри̑м, v. impf. mit паприка würzen, condio pipere indico.

па̏прица, f. 1) у воденици оно гвожђе што стоји попријеко на сену и држи на себи камен и окреће. — 2) (у Грбљу) на жрвњу као шупља цијев, од древета или од кости, што стоји на гвоздену шиљку, те се њиме жрвањ окреће.

па̏прилица, f. dim. v. паприка.

па̏прчак, чка, m. (у Сријему) vide пријечњак.

па̏прчина, f. (у Боци) vide стаблина.

па̏пта, f. vide **пафта.**

па̏пула, f. н. п. од граха, т. ј. кад се куван грах угњечи без чорбе; тако и од сочива, ein Fisolenmus, puls e phaseolis. [cf. гмежденик (межденик)].

Па̏пуч, m. (да ли није ради стиха скраћено од

папуча f.?): Чету купи Лички Мустајбеже| По Удбини по Турској крајини,| Док искупи Удбињана тридесет,| Шњима крену у *Папуч* планину —

папуча,* f. (pl. gen. пàпӯчā) der Pantoffel, crepida. [cf. пашмаг, пашмага, штопела, штопелица].

пàпучица, f. 1) dim. v. папуча. — 2) игра у којој се скаче на једној нози преко намјештенијех трсака, Art Spieles, ludi genus.

папу̀џија,* m. der Pantoffelmacher, crepidarius.

пâр, m. 1) у овај пар, jetzt, nunc. — 2) (у војв.) Paar, par, н. п. пар пилића, опанака.

1\. **пàра,*** f. (pl. пàре, пāрā) die Münze Para, numi genus. cf. грош.

2\. **пàра,** f. 1) der Athem, halitus. — 2) der Dunst, vapor. — 3) (у Боци) vide врабац [1].

парàгӯн[*], парагýна, m. 1) Art Flintenlauf, tubus quidam sclopeti: А упали танка *парагуна* — 2) (ст.) Art Tuch, panni genus: Ил' лијепе чое *парагуна* — Умивала ђулсом од ружице,| Отирала сајом *парагуном* —

парáда, f. die Parade, pompa militaris.

парàдити, пàрāдӣм, v. impf. in Parade stellen, instruo aciem.

парàђење, n. das Stellen in Parade, instructio aciei.

паразлàма,* f. bei der Flinte der äußerste Ring an der Röhre, circulus flintae ultimus: *Паразлама* од тридест дуката —

пàракамилàвка, f. der schwarze Flor den die Mönche über die Kamilauka tragen, paracamilauchium? [cf. панакамилавка].

парàкāње, n. das Ritzen, scarificatio.

парàкати, кāм, v. impf. ritzen, scarifico. [cf. парати 3].

пàраклӣс, m. (*παράκλησις*) (in scherzhaftem Sinne, als hätte dies Wort mit dem клис etwas gemein) Gebet, welches über einen gelesen wird, paraclesis.

пàраклѝсара, m. der Kirchendiener, Küster, Glöckner in den Klöstern, aedituus.

парàкнути, пàракнēм, v. pf. dim. v. парнути: Он *паракни*, а ја варакни (у приповијеци).

пàракувâр, m. der Nebenkoch, coqui vicarius (in den Klöstern).

пàракувâров, а, о, des Nebenkoches, coqui vicarii.

пàралажа, f. u. m. der Zulügner, Lügengehülfe, Lügenbruder, mendacis adjutor, vicarius [vide полажа]: Састала се лажа и *паралажа*: један лаже а други полагује.

парàмēнта, f. ову сам ријеч ја чуо само у Тршићу и у ова неколика шаљива стиха: У нашега чиче *параменте*| Три ардова у подруму прде:| У једноме нигђе ништа нема,| У другоме (заборавио сам шта је),| А у трећи прни па заврни. Оваке сам стихове ја слушао и у Сријему, али се сад не могу опоменути како се почињу, само знам да су трећи и четврти овако: У једном се мачка омацила,| А у другом кучка оштенила.

пàрāње, n. 1) das Lostrennen, divisio, disjunctio. — 2) das Ausweiden, *τὸ* exenterare. — 3) das Ritzen, scarificatio.

пàрасити, сӣм, v. impf. што, vide параситисе.

пàраситисе, сӣм се, v. r. pf. кога, чега, stehen lassen, omitto. cf. [vide] оставити се.

Параскéва, | f. die heil. Paraskewe, S. Parasceve
Параскèвија, | [cf. Петка 2]: Убила га света Петка *Параскевија* —

пàраснӣк, m. (у војв.) der Bauersmann, rusticus. [vide сељак]. cf. паор.

пàраснѝчкӣ, кā, кō, bäuerisch, rusticus. [vide паорски].

парàстос, m. (у војв.) Art Gottesdienstes für Verstorbene, inferiarum genus.

пàрати, пāрāм, v. impf. 1) lostrennen, divido: А. Дај *пара* (Geld).| Б. Не *парају* сад, већ на мијех гуле. — 2) н. п. свињче, ausweiden, exentero. [cf. распирати]. — 3) н. п. ножем по столу, ritzen, scarifico. cf. паракати.

1\. **Пàраћӣн,** m. Stadt unweit Ћуприја.

2\. **Пàраћӣн,** m. у овој загонеци: Изађе вила из пећи,| Пуштила косе низ плећи,| Чека сина *Параћина*,| Док јој дође из Рудина,| И донесе купу вина.

Пàраћӣнац, нца, m. Einer von Параћин.

пàраћӣнскӣ, кā, кō, 1) von Параћин. — 2) (adv.) запалити лулу *параћински*, т. ј. напунити лулу, па захватити њом ватре и пепела.

пàрац, рца, m. der Kläger, accusator: Нико не може судац и *парац* бити. cf. [давуџија,] прица.

пàраџија, f. (у Сријему) мајстор који другим могућнијим мајсторима *на пар* ради, ein Meister der für andere Meister stückweise arbeitet, minuscularius.

парàџик,* m. пређе, т. ј. мотовило пређе. cf. парче 2;] новчић [3].

Пàрāшница, f. Ort östlich am Einflusse der Drina in der Sawe. Парашница је од прије била пуста, и није за њу нико ни знао, док је нијесу за времена Карађорђијева населили *прекодринци* и *голи синови*, који су из Босне ускакали у Србију, и начинили од ње као малу варошицу; за то се у новим пјесмама пјева *шер Парашница*: Трећу пиш'те шеру *Парашници*,| Голом сину Зеки буљубаши —

пàрба, f. der Streit, Proceß, lis. cf. парница [2, правда 3, распра, теранка, теранција, терба].

пàрбити, бӣм, v. impf. (у Барањи) vide прети.

пàрбитисе, бӣм се, v. r. impf. vide претисе.

пàрбљēње, n. das Processiren, lis.

пàргал, пàргáла, m. (у војв.) Perkal (Bergan), pannus Barracanus: Купићу ти, дикице! сукњу од *паргала* — *Паргал* дере, јечменицу ждере —

пàрēње, n. 1) das Wärmen, calefactio. — 2) das Begießen mit heißem Wasser, *τὸ* calida perfundere.

пàри, f. pl. (у Ц. г.) на ужету ситне удице, које се у води распростру по дну, те се на

њих хватају јегуље, Art Angel (beim Aalfang), hami genus (capiendis anguillis).

па̏ризе, f. pl. у загонеци, cf. пуће.

па̏рија (па́рија), f. 1) (у Сријему) [vide] пиле [2] од рабоша. — 2) Abschrift, copia. cf. прије-пис [2].

па̏рионица, f. das Gefäß, um die Wäsche zu laugen, vas lixiviarium. [cf. 1 лужница].

па̏рип, m. 1) (у Србији) ein gewöhnliches Pferd im Gegensatze des ат, equus vulgaris (*πάριπ-πος*?): кнезовима ате поклањајте, | Кметовима осредње *парипе* — 2) (у Далм.) сваки коњ, das Pferd, equus. [vide коњ 1].

па̏рипче, чета, n. ein junger парип, pullus equi парип dicti.

па̏рити, ри̑м, v. impf. 1) н. п. ногу, руку, wärmen, calefacio. — 2) mit heißem Wasser begießen, calida perfundo, н. п. кошуље, пређу. — 3) очи, weiden, pasco oculos (aspectu grato).

1. **па̏рић,** m. (у Боци) vide врапчић.

2. **па̏рић,** парића, m. н. п. нема ни парића, dim. v. [1] па̏ра. [vide парица].

парѝћање, n. das Bereiten, paratio.

парѝћати, ћа̑м, v. impf. bereiten, paro, [vide] спремати, cf. готовити: Мало сам им *парићала* дара —

па̏рица, f. dim. v. [1] па̏ра. [cf. 2 парић].

парла̀торија, f. око Саве и око Дунава [мјесто, гдје се људи, растављени, разговарају с онима који су у карантину, да се не би каква заразна болест пренијела]. cf. табор 2.

па̏рлог, m. ein verwahrloster Weinberg, vinea neglecta. [cf. залежај].

па̏рложење, n. das Verwahrlosen des Weinbergs, neglectio vineae.

па̏рложити, жи̑м, v. impf. den Weinberg vernachlässigen, negligo vineam.

[**пармак,*** m. vide маца 6.]

па̏рница, f. 1) ein Zug des aufschneidenden Messers, cultri dividentis linea. [cf. паротина]. — 2) der Prozeß, lis. cf. [vide] парба.

па̏рничар, m. der Prozessirer, litium amans.

па̏рнути, па̏рне̑м, v. pf. einen Zug thun mit dem Aufschneidemesser, duco cultrum dividentem. cf. цртарнути.

па̏рња̑к, парњака, m. (у војв.) он је његов парњак или: они су парњаци, т. ј. једнијех су година. cf. [vide] врсник.

па̏рог, m. ein Stock mit einem Haken (um z. B. Farrenkraut damit nach Hause zu tragen), baculus uncinatus.

па̏рожак, па̏рошка, m. н. п. у вила, Zacke, dens ramus.

па̏ројак, ро̑јка, m. кад се првенац (први рој) оне године роји, његов се онај рој зове *паројак*, der Nachschwarm, examen secundum.

па̏ро̑јчење, n. das Schwärmen des првенац, examen horni examinis.

па̏ро̑јчити се, чи̑ се, v. r. impf. schwärmen (wenn es der првенац thut), nachschwärmen, emitto fetum (dicitur de examine h o r n o).

паро̀к, парока, m. (у војв.) der Pfarrer, parochus. [vide свештеник]. cf. поп.

паро̀кија, f. vide нурија.

па̏ротина, f. н. п. на лицу, кад се човјек огребе, die Schramme, rima. cf. [vide] парница [1].

па̏рошчић, m. 1) dim. v. парог. — 2) das Ende (Zacken, Ast) am Hirschengeweihe, ramus: Дај ми, Боже, златне роге | И сребрне *парошчиће* —

па̏рта, f.: На плећи му *парте* изнијела —

пару̀сија (пару́сија), f. die höchste Gattung der писанција (Gabe von 50 Piaster an ein Kloster, damit es für uns bete), stipendii genus, monachis datum, ut pro me orent.

парусија̀ш, парусија́ша, m. der Geber einer парусија, qui dat *παρουσίαν*.

па̏рцов, па̏рцова, m. (у Сријему) vide **пацов.**

па̏рча, f. (у Ваљеву) vide паљка.

па́рче,* па̏рчета, n. 1) vide комад. — 2) парче пређе, vide парађик.

парче́нце, цета, n. dim. v. парче.

1. **па̏с,** пса̑, m. (pl. gen. па́са̑) der Hund, canis. cf. кучак [1, куцов, шапов].

2. **па̏с,** m. (loc. па́су, pl. па̏сови) 1) vide појас: А уз тебе од злата *пасове* — 2) (у Ц. г.) кољено у роду (први пас, други и т. д.), Grad der Verwandschaft, gradus: он је један пас њему ближе. cf. [vide] кољено [4].

паса́вање, n. vide пролажење [1].

паса́вати, па̏са̑ва̑м, v. impf. (по југоз. кр.) vide пролазити [1]: Не да путом *пасавати* с миром —

па̏са̑мце, n. dim. v. пасмо.

па̏са̑ње, n. das Umgürten, cinctio.

па̏сас̑т, а, о, н. п. јарац, свињче, т. ј. бијело преко сриједе, einen weißen Streif am Leibe (wie einen Gürtel) habend, notam (quasi zonae) habens. cf. [vide] појасаст.

1. **па̏сати,** па̏ше̑м, v. impf. umgürten, cingo: Него га *паши* стрелама —

2. **па̏сати,** са̑м, v. pf. (у Ц. г.) пасао овуда, пасало подне, vide проћи [1 и 2]: Тудар *паса* Мирко војевода —

па̏сати се, са̑м се, v. r. impf. беза шта, etwas entbehren können, (fr. se passer), renuncio.

па̏саћи̑, ћа̑, ће̑, 1) н. п. земља, поље, Weide-, pascuus. — 2) н. п. каиш, т. ј. којим се опасује, der Gurtriemen, lorum ad cingendum.

па̏свица, f. vide **пасквица.**

па̏се̑ње, n. das Weiden, pastio.

[**пасерка,** f. cf. кокоруша.]

па̏сидреновина, f. vide пасјаковина.

па̏сина, f. augm. v. [2] па̏с 1.

па̏сић, m. dim. v. [2] па̏с 1.

па̏си̑ште, n. (у Ц. г.) мјесто гдје стока *пасе*, der Weideplatz, locus pascuus. [vide пашник].

па̏сја̑к, m. *1)* der Hundsdreck, stercus caninum. — *2) један од она два зуба што су између предњака̑ и кутњака̑ (с обје стране и од озго и од оздо),* d e r A u g e n z a h n, *dens caninus. cf. очњак.*

па̏сјаковина, f. die Kreuzbeere, rhamnus catharticus Linn. cf. пасидреновина.

пасја̏лук, m. hündische Bosheit, canina malitia: то је његов *пасјалук*; не може од *пасјалука*; то је учинио од *пасјалука.*
па̏сја̄ не̏дјеља, f. што слуга служи газду пошто година изиђе (ваља да се за то тако зове што ради само оно што хоће). Некакав газда кад му се слузи наврши година, исплати га, па му рекне да иде, а кад слуга дода да му није пасје недјеље одслужио, он му рекне: „сва ти је година била пасја."
па̏сјача, f. der Schädel, Hundskopf (als Schimpfwort), caput (odiose dictum).
па̏сје̄ у̑хо, n. (на Његушима) Art Pflanze, herbae genus.
па̏сјӣ, сја̄, сје̄, hündisch, caninus.
па̏сјӣ стри̑ц, m. vide [1] бадаљ 1.
па̏скви̑ца [пасвица], f. (у Дубр.) der Nachtschatten [Bittersüß, Alpranke], solanum [dulcamara L.; vide разводник].
па̏скӣ, wie ein Hund, more canis [cf. 2 кучки]: *Паски* живио, *паски* умро.
[**Пасковац,** вца, m. село у Јадру; *види* s. v. Копривњак.]
па̏сма, f. (у Сријему) vide пасмина.
па̏сма̑рко, } m. дуван, који је врло љут,
па̏сма̑рковац, о̄вца, } Schimpfwort für einen zu starken Rauchtabak, convicium in nicotianam acrem. Може бити да је ово име постало од Турака у Босни, који радо пуше мек дуван. Кад Србин Србину рекне за љут дуван да је *пасмарко*, онај му кашто у шали одговори: „Није, већ *пасму̑јо*."
па̏смена, f. vide пасмина.
па̏смењача, f. das Fitzband, forago.
па̏смина, f. (у Славон.) die Race, genus, semen: добре *пасмине* овца. cf. сој, [1] багра, фајта, пасма, [пасмена, трага,] врста [3].
па̏смо, n. eine bestimmte Anzahl Garnfäden, filorum numerus. Мало пасмо има 20 чисаоница (једна ч и с а о н и ц а има 3 жице), а велико 40. Ја се сад не опомињем гдје сам прије чуо да у пасму има по оволико чисаоница; у Боци пасмо има 7 чисаоница, у Сријему у великом пасму има 100 чисаоница а у маломе 10. Још је мање одређено колико се пасама меће у мотовило или у парче пређе, премда у Сријему кажу да се меће највише 8 пасама. cf. новчић.
па̏со̄внӣ ши̏пак, m. (у Ц. г.) који је пола киселео, Art Granatapfel, mali granati genus [punica granatum L. var.].
па̏сом, н. п. иду говеда *пасом*, weidend, pascendo.
па̏спа̄љ, паспа̄ља, m. der Mühlstaub, pulvis molaris.
1. **па̏сти** [паднути, панути], па̏днем, v. pf. fallen, cado. [cf. 1 ђикнути 1, сорцати се, стровалити се].
2. **па̏сти,** па̏се̄м, v. impf. weiden, pasco.
па̏стијер, пастије̏ра, m. (у Дубр.) vide пастир.
па̏стијерка, f. (у Дубр.) vide пастирка.
па̏сти̑р, пасти́ра, m. der Hirt, pastor. cf. пастијер, [чобан,] чобанин, овчар [1].
пасти́рина, f. Hirtenlohn, merces pastoris.
пасти́рка, f. die Hirtin, femina pascens (oves, vaccas, capras). cf. [овчарица 1, чобаница 1, пастијерка,] пастјерица.
па̏сти̑рскӣ, ка̄, ко̄, Hirten-, pastorum.
па̏стирча̄д, f. (coll.) die jungen Hirten, pastores juvenes.
пасти́рче, чета, n. der junge Hirt, pastor juvenis.
па̏сти се, па́се̄ се, v. r. impf. т. ј. кобила, in der Brunst sein, coitum appeto (de equa).
пастје̏рица, f. (у Дубр.) vide пастирка.
па̏сторак, то̑рка, m. der Stiefsohn, privignus. [cf. доводац].
па̏сто̑рка, f. die Stieftochter, privigna.
па̏сторча̄д, f. (coll.) Stiefkinder, privigni.
па̏сто̑рче, чета, n. das Stiefkind, privignus, privigna. [cf. довоче].
па̏стрва, f. (по југоз. кр.) vide пастрма 1.
па̏стрма, f. 1) die Forelle, fario, trutta [salmo fario L.; cf. пастрва, пастрмка]. — 2) [*] н. п. козја, овчја, geräucherte Ziege oder Schaf, capra fumo durata.
па̏стрмица, f. dim. v. пастрма 1.
па̏стр̑мка, f. vide пастрма 1.
пастр̀њак, пастрњака, m. die Pastinake, pastinaca [sativa L.].
па̏струга, f. ein Donaufisch, [Scherg,] genus piscis [acipenser stellatus Pall.].
па̏стуља, f. die Mausfalle, Rattenfalle, decipula. [vide кљуса]. cf. ступица.
па̏сту̑х, пасту́ха, m. (особито по југоз. кр.) der Hengst, admissarius. cf. ајгир, ждријебац.
пасту̑шаст, а, о, т. ј. коњ, vide ајгировит.
пасу̏љ, пасу́ља, m. (у војв.) vide грах 1: Прођи га се, брате, видиш да му ни име није као у осталијех смокова: пас и уља! Окани га се, брате, тај је сву Босну истурчио (т. ј. истурчили се да не посте и да не једу пасуља. Тако реку кашто у шали ономе, који једе пасуљ, а има још каква јела).
пасу̑љина, f. augm. v. пасуљ.
пасу̑љица, f. некакав ситан грах чучавац, eine Art Fisolen [Zwerg-, oder Krupbohne], phaseoli genus [phaseolus vulgaris L. var. nanus]. cf. рогач [1].
па̑та, f. ђур. v. патка.
па̑так, тка, m. der Enterich, anas mas.
па̏талица, f. (у Ц. г.) самарна штица. [vide патарица 1].
па̏тарица, f. 1) (у Ц. г.) штица у самара. [cf. паталица]. — *2) владичина штака.*
па̏тила, f. да нијесам *патила*, не би се у сриједу спратила (у приповијеци).
па̏тинути, не̄, v. pf. н. п. киша, aufhören, nachlassen, remitto. [cf. попустити 1, престати].
па̏тисак, ска, m. (у Ц. г.) vide престанак: без патиска.
па̏тисање, n. das Nachlassen, remissio.
па̏тисати, тише̄, v. impf. aufhören, nachlassen, remitto: иде киша, не *патише.*
па̏тити, ти̑м, v. impf. 1) leiden, patior [vide трпљети]: Ко много зна, много и *пати.* — 2) ziehen (österr. zügeln), educo, alo.

па̏тити се, ти̑м се, v. r. impf. 1) sich quälen, crucior. — 2) sich vermehren, anwachsen, augeor.

па̏тицврк, m. (у Сријему) некака жућкаста тичица, Art kleiner Vogel, avis genus.

па̏тка, f. (pl. gen. па̏та̄ка̄) die Ente, anas [L.]: И *патка* на леду посрне. cf. шотка, раца, пловка.

па̏ткин, а, о, der Ente, anatis.

па̏тков, а, о, des Enterichs, anatis maris.

патлѝџа̑н,* патлиџа́на, m. 1) модри, die Eierpflanze, solanum melongena Linn. — 2) црвени, der Liebesapfel [Paradiesapfel], solanum lycopersicum Linn. [lycopersicum esculentum Mill.]. cf. [vide] јабучица [3].

па̏тња, f. die Qual, cruciatus. cf. [vide] мука [1].

па̏тока, f. der Lauer beim Branntwein, lorea (lora) vini usti.

па̏тос, m. (*πάτος*) der Fußboden, pavimentum. cf. тли.

па̏тоса̄ње, n. das Bödmen des Zimmers, tabularum per cubiculum dispositio.

па̏тосати, тоше̑м, v. impf. и. pf. das Zimmer bödmen, tabulas dispono per solum cubiculi.

патр̀гање, n. das Handeln, actio.

патр̀гати, га̑м, v. impf. као радити (*трговати*), handeln, ago: ја тијем (н. п. чохом) не *патргам*; он с њиме нешто *патрга*.

па̏тре̑ње, n. das Gehören, *τὸ* pertinere.

патрѝја̑р, патрија́ра, | **патрѝјара**, | **патрија́рак**, рка, — m. der Patriarch, patriarcha.

патрија́рев, | **патрија́ров**, — а, о, des Patriarchen, patriarchae.

патрѝја̑рски, ка̑, ко̑, Patriarchen-, patriarchalis.

патрија̀ршија, f. das Patriarchat, die Patriarchie, sedes patriarchae. cf. паћаршија.

па̏трити, ри̑м, v. impf. (у прим. око Ријеке) gehören, pertinere [vide припадати 2]: коме то *патри* (чије је то)? То *патри* мени (то је моје).

па̏трљ, m. der Baumstrunk, stipes.

[**патрол**, vide патрола; *види* s. v. бердо.]

патро́ла, f. die Patrouille, circitores militares. [cf. патрол].

патро́лити, па̏тро̄ли̑м, v. impf. patrouilliren, circueo.

патро̀лица, f. т. ј. шајка или ораница, das Patrouille-Schiff, navis circitores portans.

патро́љење, n. das Patrouilliren, circuitio.

па̏туца, f. (у Сријему) некака риба, у које је трбух изнутра црн, der Nasenfisch, Schneiderfisch, cyprinus nasus [chondostroma nasus L.].

па̏ћ, adj. indecl. rein, sauber, purus. [vide] ч и с т, cf. паћи.

паћа̀ршија, f. vide патријаршија: Саградише високе Дечане,| *Паћаршију* више Пећи равне —

па̏ћел, m. | **паћѐло**, n. (у Сријему) | **па̏ћео**, ела, m. (у Сријему) — Art Brautschleier, veli genus [cf. убрадач]: Одреш'те ми свилене *паћеле* —

па̏ћи, vide [ч и с т] паћ.

па̏ћињер, m. у загонеци, cf. ћињер.

па̏ужина, f. das Vesperbrot, merenda (у Србији каже се *мала ужина*).

па̏уза, f. (у Имоск.) vide пазухо.

пау̏зница, f. (у Брдима) vide жиока.

па̏ук, m. die [Weber-]Spinne, aranea [araneida L.].

па̏уков, а, о, der Spinne, araneae.

па̏уљ, пау̏ља, m. der Grashalm, graminis herba: није укосио ни *пауља* једног сијена.

па̏уља, f. Art Pflanze [Honiggras, wolliges Honiggras], *hordem urinum* [holcus lanata L.]. *Ова трава има као клас који је одоздо на више врло гладак или клизак а одозго на ниже кад би се погладио зашиње за кожу. cf поипно ирасе.*

па̏ун, m. 1) der Pfau, pavo [cristatus L.]. — 2) [*Паун*] Mannsname, nomen viri.

Па̏уна, f. Frauenname, nomen feminae.

пау̏нићи, m. pl. vide паунчад: Пасла Маре *пауниће*| И бијеле голубиће —

пау̏ница, f. 1) das Weibchen von Pfau, pavo femella. — 2) [*Пауница*] Frauenname, nomen feminae.

Па̏унка, f. Frauenname, nomen feminae.

па̏унов, а, о, des Pfauen, pavonis.

па̏ун-перо, n. (ст.) т. ј. пауново перо: *Паун-перо* прекривила —

па̏унча̑д, f. (coll.) die jungen Pfauen, pulli pavonum. [cf. пауниħи].

пау̏нче, пау̏нчета, n. ein junger Pfau, pullus pavonis.

па̏учина, f. das Spinnengewebe, tela aranea.

па̏учљив, а, о, н. п. хљеб, voll Spinngewebe, araneosus: На крај, мобо, на крају је торба,| И у торби *паучљива* проја —

Па̏уша, f. Frauenname, nomen feminae.

па̏фта* [павта, папта], f. (pl. па̏фте) 1) vide карика. — 2) пафта женска, или што свештеници опасују кад служе. [vide тканице]. cf. пафте.

пафта̀лија [павталија],* f. die Flinte mit vielen Ringen, telum anulatum: У крилу му лежи *пафталија* —

па̏фте [павте], f. pl. vide тканице.

па̏фтица, f. dim. v. пафта.

па̏ха̄ње [паање], n. das Abblasen, Abstäuben, excussio, deflatio.

1\. **па̏хати** [паати], па̏ше̑м, v. impf. з. В. хљеб, wegblasen, abstäuben, deflo, excutio pulverem. cf. [2] па̏хати [1].

2\. **па̏хати**, па̏ха̑м, v. impf. 1) погачу перушком, пошто се извади из ватре, abstäuben, abblasen, excutio pulverem, deflo. — 2) (v. neutr.) flattern, fluitare [vide 1 пахати]: За клобуком паун-перо *паха* до земље —

па̏цити, ци̑м, v pf. küssen, osculor (Kinderwort): *паци* Богу (ђаволе).

па̏цо̑в, па̏цова, [парцов] m. (у војв.) die Ratte, rattus Linn. cf. стахор (стаор).

па̏ча̄ње, n. das Einmischen in etwas, das Abgeben mit etwas, immixtio.

пача̀риз[*], m. vide ш т е т а, квар.

па̏чати се, ча̑м се, v. [r.] impf. у што, sich in etwas mischen (mengen), immiscere se. cf. [vide] мијешати се.

па̀чаура,* f. der Waschlappen, lacinia serviens eluendo. [vide] судопера [1], cf. беспара.

1. **па̏че,** чета, n. die junge Ente, pullus anatis. [cf. пловче, раче].

2. **па̏че**[*], па̏ча̑, f. pl. die Sulze, gelatum, coagulum. [vide дрхталице], cf. питије.

па̏че (па̏че), \
па̏чек, (у Рисну)} vielmehr, imo: е пачек!

па̀че̑ње, n. das Schaben, τὸ pocere.

па̏чиња̑к, m. кавез у ком се патке затворају, der Entenstall, anatum stabulum.

па̏чиста̑ нѐдјеља, f. der Nach-чиста-Sontag (Woche), hebdomas altera quadragesimae. cf. безимена недјеља.

па̀чити, чи̑, v. impf. (у Лици) коме што, schaden, посео [vide шкодити]: *пачи* ми вино. cf. удити.

па̏чићи, m. pl. (coll.) die jungen Enten, pulli anatis. [cf. рачићи].

па̏чица, f. dim. v. патка.

па̏чје̑ гњѝздо, n. (у Сријему) некака трава, die [arzneiliche] Ochsenzunge, anchusa officinalis [L.].

па̏чјӣ, чја̑, чје̑, Enten-, anatinus. [cf. пловчји, рачји 2].

1. **па̏ша,*** m. (pl. gen. па́ша̑) 1) од два туга (коњска репа), т. ј. заповједник и господар од једнога града и његове нахије, н. п. Зворнички паша, Шабачки и т. д. — 2) од три туга, т. ј. везир и господар од читавога једног пашалука, гдје има више градова и нахија, н. п. Босански (или Травнички) паша, Биоградски, и т. д.

2. **па̏ша,** f. die Weide, pastio, pabulum. [cf. испаша].

паша̀јлија,*\
паша̀лија,* } m. vide пашинац.

паша̀лук,* m. das Paschalik, das Paschathum, satrapia?

паша̀нац, нца, m.\
паше̑ног, m. } женине сестре муж, der Mann der Schwägerin, maritus sororis uxoris meae. [cf. шогор 2].

па̀ше̑ње, n. der faule Geruch, odor.

па̏шин, а, о, des Pascha, satrapae.

па̏шинац, ӣнца, einer von den Leuten des Pascha, homo satrapae. cf. [пашалија,] пашајлија.

па̏шиница, f. die Frau des Pascha, uxor satrapae.

паши̏нскӣ, ка̑, ко̑, Pascha-, passarum.

па̀шити, шӣм, v. impf. (у Сријему) schlagen (dem Geruche nach), faul riechen, suboleo. [vide задисати 2]. cf. тукнути, заударати.

па̏шмаг[*], m.\
па̏шмага,* f. } eine Art Schuh, soleae genus, [vide] папуча, cf. превља: Десни јој се *пашмаг* опузнуо — Још јој нису ноге за *пашмаге* — С десне ноге *пашмагом* —

па̏шнӣк, пашнӣка, m. der Weideplatz, locus pascuus. cf. пасиште, пашњак.

па̏шња̑к, пашња̑ка, m. (у Хрв. и Слав.) vide пашник.

па̏шњача, f. (на Тромеђи) од коже као појас спријед, гдје се задијевају мале пушке и нож, eine Art Waffenschärpe, zona armis condendis. cf. силај [силах, запашњача, потпасак, потпашај, припаша 2, припашај].

пашо̀вање, n. das Paschasein, Herrschen als Pascha, imperium satrapae.

пашо̀вати, па̏шује̑м, v. impf. ich herrsche als Pascha, impero, sum satrapa.

па̏ште̑ње, n. das Bemühen, attentio.

па̏штити се, тӣм се, v. r. impf. sich Mühe geben, attendo.

Па̏штровић, m. Einer von Паштровићи.

Па̏штровићи, m. pl. као кнежина између мора и Црне горе, од Будве до нахије Барске. cf. Паштројевићи.

Па̏штро̀вка, f. Eine von Паштровићи.

па̏штро̀вскӣ, ка̑, ко̑, von Паштровићи.

Па̏штројевићи, m. pl. vide Паштровићи.

па̏шча̑д, f. (coll.) die Hunde, canes.

пашча̀дија, f. (coll.) das Hundsgezüchte, canes.

па̏шче, чета, n. vide псето.

па̏шчӣње, n. coll. von пашче.

Пѐа̑к, m.: А кад био на грлу *Пеака* —

пѐана, cf. шипер-пеана.

пѐа̑р, пеа̑ра, m. vide **пехар**: Цар узима златан *пеар* вина —

пѐвалӣште, n. (ист.) vide пјевалиште.

пѐвало, n. (ист.) vide пјевало.

пѐва̑нка, f. (ист.) vide пјеванка.

пѐва̑ње, n. (ист.) vide пјевање.

пѐвати, ва̑м, (ист.) vide пјевати.

пе́вац, вца, m. (ист.) vide пијевац.

пѐва̑ч, пева́ча, m. (ист.) vide пјевач.

пева́чев, а, о, (ист.) vide пјевачев.

1. **пева̀чица,** f. (ист.) vide [1] пјева̀чица.

2. **пѐвачица,** f. (ист.) vide [2] пјѐвачица.

пѐвидру̑г, m. (ист.) vide пјевидруг.

пѐвица, f. (ист.) vide пјевица.

пе́вница, f. (ист.) vide пијевница.

пѐвнути, не̑м, (ист.) vide пјевнути.

певу̏ше̑ње, n. dim. v. певање.

певу̏шити, пѐву̑шӣм, dim. v. певати.

пѐвчић, m. dim. v. певац.

пѐга, f. (ист.) vide пјега.

пѐгав, а, о, (ист.) vide пјегав.

пѐгавица, f. (ист.) vide пјегавица.

пѐгаст, а, о, (ист.) vide пјегаст.

пѐгуша, f. (ист.) у Сријему некаква пегава крушка [pirus communis L. var.].

пе̑д, f. (pl. gen. пе́дӣ) die Spanne, spithama, cf. педа, педаљ: Од мушкијех пуно девет *педи* —

пе̑да, f. vide пед: Свака рана од *педе* јуначке —

пѐда̑љ, дља, m. vide пед: Седам рана од седам *педаља* —

педѐвсија, f. само у овој пословици: Вересија *педевсија.*

пѐдепсати се, пѐдепше̑м се, v. r. impf. (у Рисну) sich plagen, cruciari. cf. [vide] мучити се.

педѐсе̑т, fünfzig, quinquaginta.

педѐсе̑теро, vide **педесеторо.**

педѐсе̑тӣ, та̑, то̑, der fünfzigste, quinquagesimus.

педѐсе̑торо [педесетеро], Anzahl von fünfzig, quinquaginta.

пѐдица, f. (понајвише pl. пѐдице) као мале округле шаре н. п. по марами какој, der Tüpfel, punctum.

пеик[*], m. der Eilbote, cursor; *у нас се мисли за пеика да је лијепа стаса и да стоји управо:* На наперци пашини *пеици* — *Три су пенге ћери Шаровљеве:*| Пеик-*Мара и везиља Манда*| *И пред њима харамбаша Ана* —

Пѐја̑к, m. Mannsname, nomen viri.

Пејејеја, у припјеву: Дваа Пеја и Пејака | И два *Пејејеја*| И пет дјевојака —

Пѐјо, m. Mannsname, nomen viri (von Петар verkürzt).

Пѐк, m. 1) Fluß in der Пожаревачка нахија. — 2) die Gegend dieses Flusses.

1. **пѐка,** f. 1) од гвожђа као црепуља, eine Schale von Eisen, die erhitzt über den Laib Kukuruzbrots gelegt wird, um ihn schneller zu verbacken, vas pistorium. cf. [сач 1,] саксија. — 2) (у Дубр.) die Sorge, cura. cf. [vide] брига.

2. **пе́ка,** f. распечено дијете, vide маза [2].

пѐка̑р, m. der Bäcker, pistor. [vide хљебар].

пекарина, f. Bäckerlohn, quod debetur pistori pro re pinsenda.

пѐка̑рница, f. das Backhaus (der Bäckerladen), officina pistoria.

пѐка̑ров, а, о, des Bäckers, pistoris.

пѐкарски̑, ка̑, ко̑, Bäcker=, pistorius.

пѐкмез,* m. der Syrup (von Birnen, Aepfeln u. a.), syrupus.

пѐкна, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. [vide печеница 1]. cf. божура.

пексија̑н, пексија́на, m. тако зову Хришћани у Србији и у Босни Турчина, и значи *поган,* der Unreine, paganus.

пексија̑нски [песијански], ка̑, ко̑, heidnisch, paganicus.

пѐксимет,* m. der Zwieback, panis bis coctus, panis nauticus.

пѐксин,* indecl. der Unreine, paganus. cf. [2] поган, [2] нечист.

Пѐла, f. хур. }
Пела̀гија, f. } Frauenname, nomen feminae.
Пела̀дија, f. }

пѐлен, m. der Wermuth, artemisia absinthium Linn. [cf. осјенач].

пелѐна, f. (највише се говори pl. *пѐлене*) die Windeln, fasciae.

пелѐнак, нка, m. хур. v. пелен: Ој пелен *пеленче*! моје горко цвеће —

пелѐна̑ш, лена́ша, m. der Wermuthwein, vinum absinthiatum. cf. бермет, пелунија.

пелѐнгаће, f. } pl. вунене п о д е б е л е гаће до
пеленги̑ри, m. } ниже кољена, које се особито носе по Херцеговини. Пеленгаће се носе и по јужнијем крајевима данашње Србије, н. п. у нахији Ужичкој. Од прије су и Црногорци носили пеленгаће, али сад мјесто њих носе плаветне куповне гаће од раше. [cf. беневрке, калавре].

пелѐнгрија, у загонеци, cf. пендуле.

пѐлеш, пелѐша, m. (у Сријему) vide [к и к а] перчин.

пели̑ва̑н,* лива́на, m. 1) der Seiltänzer, funambulus. — 2) у пјесмама додаје се коњу: И изводи *пеливан*-ђогина —

пели̑ва̑нски̑, ка̑, ко̑, Seiltänzer=, funambulorum: Одно си вазда *пеливански* —

пѐли̑вја, f. (у прим.) vide пеливој: Што ми се крадом не краде| Кроз оне луге зелене| А кроз *пеливје* злаћене —

пѐливо̑ј, m. (у примор.) der Garten, hortus, [vide врт] cf. [пеливја, пеливоје, пеловој,] перивој: Пројох драгој мимо двор| Проз зелени *пеливој* — Кад ђевојка руже бере| У свој *пеливој* —

пѐливоје, n. vide пеливој: Ма се снаа обзираше| На бабове б'јеле дворе,| На братино *пеливоје,*| На мајчино сјетовање —

пѐлин, m. (у Ц. г.) vide жалфија.

пѐлинов, а, о, Salbei=, salviae officinalis: У рудини *пелиновој* —

пѐлинхор, m. (у Ц. г.): Крож лијепи *пелинхор* —

пѐлово̑ј, m. vide пеливој: Пројох драгој мимо двор| Проз зелени *пеловој* —

пелу̀нија, f. vide пеленаш.

Пѐљешац, шца, m. Halbinsel Sabioncello.

пѐмбе,* indecl. vide љ е п о т и ц а [1], лијепа: Протужила *пембе* Амша —

пѐна, f. (ист.) vide пјена.

***пѐнга,* f. (у Далм.)** [cf. пеик].

[**пенда,** f. у загонеци, vide климен, cf. пендо.]

***пендѐвиш,* пендевйша, m.** [cf. пенџевиш?].

пендѐљѐње, n. das Einherschwanken, incessus vacillans.

пендѐљити, љи̑м, v. impf. einherwackeln, incedo gressu vacillante.

пендо, у овој загонеци [cf. пенда]: *Пендо* виси, *пендо* жја,| *Пендо пендо* лаура.

пѐндуле, у овој загонеци: *Пендуле* пеленгрија, пусто поље Романија.

пѐнѐзи, f. pl. (у Рату ниже Дубр.) das Geld, pecunia. [vide новац 3]. cf. новци, динари.

пѐнити, ни̑м, (ист.) vide пјенити.

пѐнити се, ни̑м се, (ист.) vide пјенити се.

пѐнтрати се, ра̑м се, v. r. impf. vide пењати се [1] (schimpflich).

пе́нути, пе̑не̑м, (ист.) (у Сријему) vide пијехнути: не ћеш *пенути* кад те ударим.

пену̀шење, n. dim. v. пењење.

пену̀шити се, пѐну̑ши̑м се, dim. v. пенити се.

пѐнџе[*], џета, n. (у војв.) der Einsatz der halben Sohle am Schuhe, calcei reparatio quaedam [vide поткрпа 2]: подај (чизме) чизмару, нека удари *пенџета.*

пенџѐви̑ш, пенџеви́ша, m. eine erdichtete Speise, cibus fictus: Би ли мало *пенџевиша?*

пѐнџер,* m. das Fenster, fenestra. cf. [vide] прозор [1].
пенџѐра̑ш, пенџера́ша, m. (у Сријему) мени је пенџераш онај сусјед којега пенџери од куће гледе у моје пенџере, der gegenüber wohnende Nachbar, cujus domus e regione meae est.
пенџѐрић, m. dim. v. пенџер.
пѐњање, n. verbal. v. пењати и. пењати се.
пѐњати (cf. 2 пети), пѐњем, v. impf. 1) кога, in die Höhe heben, elevo. — 2) коња, das Roß lang binden auf der Wiese. — 3) чадор, aufspannen, tendo.
пѐњати се (cf. **пети се**), пѐњем се, v. r. impf. 1) steigen, ascendo. [cf. пентрати се]. — 2) нешто му се пење за вратом, ausbrechen, erumpo. cf. испети се.
пѐњача, f. (ист.) vide пјењача.
пѐњење, n. (ист.) vide пјењење.
пепѐљав, а, о, mit Asche bestreut, cineribus conspersus. [cf. лужан].
пепѐљава̑ сриједа, f. Aschermittwoch, dies cinerum sacrorum.
пепѐљавити, вим, v. impf. äschern, in cineribus voluto.
1. **пепѐљак**, љка, m. (у Сријему) онај прашак н. п. на шљивама и на грожђу, der Reif, pulvisculus. cf. машак [2].
2. **пепѐља̑к**, пепеља́ка, m. (у Црмн.) озидано мјесто украј куће гдје се у цријепњи под сачем хљеб пече.
пепѐља̑р, пепеља́ра, m. Aescherer, Aschenbrenner (Pottaschsieder).
пепѐљаст, а, о, aschenfärbig, cinericius.
пѐпељење, n. das Aeschern, τὸ cineribus conspergi.
пепѐљиња̑к, m. мјесто гдје се пепео просипа, locus projiciendis cineribus.
пѐпељити се, љим се, v. r. impf. (у Дубр.) sich äschern, cineribus conspergi (на пепељаву сриједу).
пепѐљуга, f. 1) дивља лобода (јер по лишћу има као пепео) [Gänsefuß, gemeiner Gänsefuß oder Melde; chenopodium L., chenop. album L.]. — 2) засторак на парионици, на који се метне пепео и сипа вода, Aschentuch. — 3) (у Ц. г.) eine Art giftigster Schlangen, serpentis genus.
пепѐљуха, } f. (у Дубр.) Aschenbrödel, puella fa-
пепѐљуша, } villae plena. cf. [измрченица, коминача,] лужница пепелужница.
пѐпео, ела, m. die Asche, cinis. cf. [2] луг.
1. **Пѐра**, m. 1) (ист.) vide [2] Перо. — 2) hyp. v. перчин.
2. **Пѐра**, f. (у Дубр.) vide Петрија. [cf. Пере].
пера̀евина, f. оно што остаје на перајици кад се перјају повјесма. cf. [перајница;] редити.
пера̀ица [перајица], f. Flachsraufe, pecten linarius: 1) велика од гвожђа. [cf. врчица, гаргача, гаргаша, гвозденка, огребача, огребло]. — 2) мала од свињске *пераје*.
пера́ја, f. die Rückgratborsten des Schweines, setae dorsi.
пера̀јица, f. vide пераица.
пера̀јница, f. (у Барањи и у Сријему) vide пераевина.
Пѐраст, m. nom. propr. einer Stadt in Bocche di Cattaro: Те је шаље Рисну и *Перасту* —
пѐрашки̑, ка̑, ко̑, von Пераст: То се зна, ка' и *Перашком* колачу.
Пѐрашкиња, f. ein Frauenzimmer von Пераст. [cf. Пераштанка].
Пѐраштанин, m. (pl. Пѐраштани) Einer von Пераст.
Пѐрашта̑нка, f. vide Перашкиња.
перва́же̑ње, n. das Verbrämen, τὸ praetexere.
пѐрва̑з,* m. (од хаљине) die Bräme, limbus.
перва́зити, пѐрва̑зи̑м, v. impf. н. п. хаљину, verbrämen, praetexo. [cf. срадити].
перга́то̑рија, f. у загонеци, cf. зовути бати.
1. **пѐрда**, f. (у Рисну) vide пријебој, преграда.
1. **пѐрда**, f. (у Ц. г.) der Schleier, velamen: Метнули му *перду* на очи. cf. [vide] вео.
перда́ше̑ње, n. das Aufziehen (des Fells), erugatio pellis.
перда́шити[*], пѐрдаши̑м, v. impf. т. ј. кожу, aufziehen, erugo.
1. **пѐрде,*** дета, n. (am Resonanzboden).
2. **пѐрде**[*], f. pl. (у Новом саду) Bettvorhang (einer Wöchnerin), das Bettbehänge, plagula.
Пѐре, f. (у Дубр.) vide [2] Пѐра.
пѐриво̑ј, m. (у Дубр.) Garten, hortus. cf. [vide] пеливој.
пѐрило, n. мјесто гдје се перу кошуље (на води), die Waschstätte, locus ubi lavant.
пѐри̑ља, f. vide праља.
пѐри̑љац, љца, m. праљин муж (по намастирима и по прњаворима Фрушкогорским), der Waschmann, Wäscher, Mann der Wäscherin, maritus lotricis.
пѐрина, f. das Federbett, culcita plumea. [cf. блазина].
пѐрионица, f. по великијем кућама она соба или зграда гдје се *перу* кошуље, das Waschhaus, aedificium linteis lavandis.
Пѐрица, m. dim. v. [2] Пе́ро.
Пѐриша, m. Mannsname, nomen viri.
пѐриша̑ни[*], m. pl. Art weiblichen Kopfputzes, ornatus quidam capitis: Једна глава, девет *перишана* —
пѐрјани̑к, m. (ст.) 1) der einen Federbusch trägt, juvenis cristatus: Момче *перјаниче*! | Не стој, не погледај — 2) сад се у Црној гори зову тако момци владике Црногорскога.
пѐрјаница, f. der Federbusch, crista.
пѐрјани̑штво, n. (у Ц. г.) die Würde eines перјаник, munus τοῦ перјаник: А соколу Дамјановић Мирку | Њему дао дуго *перјаништо* —
пѐрјање, n. 1) das Raufen des Flachses, pectinatio lini. [cf. 2 врчање]. — 2) die Flucht barhaupt, fuga nudo capite.
пѐрјатан, тна, тно, (у пјесми) befiedert, pennatus: Крило златно и *перјатно* —

пѐрјати, jа̂м, v. impf. 1) den Flachs raufen, pectino linum. [cf. 2 врчати]. — 2) barhaupt fliehen, fugio nudo capite [cf. праматн]: *перја* преко поља.

пѐрје, n. (coll.) 1) die Federn, pinnae, plumae. — 2) (у Боци) vide лишће [1], н. п. од зеља, купуса, траве, cf. [1] перо [3]: Просу се бисер по *перја* — Не куп'те бисер по *перја* —

пѐрнат, а, о, vide перни: Мој *пернати* од сунашца штите —

пѐрнӣ, на̂, но̂, н. п. буздован, mit Federn versehen, umbonibus (?) praeditus. [cf. пернат].

1\. **пѐро,** n. (pl. gen. пе́ра̂) 1) die Feder, penna: Лако као *перо*. — 2) пера у рибе, die Flossen, Flossfedern, pinnae. — 3) (у Дубр. и у Боци) лист, н. п. од зеља, руже, Blatt, folium [cf. перје] (по овоме се и по другијем крајевима говори *перо лука*): Пак довати једно *перо* карте — 4) десна (оштра) страна у раоника. — 5) у путу, Feder, elater. cf. штенци [2, штене 2]. — 6) (pl. пѐра, пѐра̂) на буздовану, die hervorragenden Bogen an der Keule, umbones clavae. [— 7) cf. тарпош].

2\. **Пе́ро,** m. (јуж.) hyp. v. Петар. [cf. 1 Пера 1].

пе́роња, m. ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

перо̀њика, f. (у Дубр.) Cypergras, cyperus [L.].

пѐрпера, f. некакав мали новац, Art Münze, numi genus (*υπέρπυρον*).

персо́на, f. (у војводству по варошима) die Person, persona: Обрвице вреде Каменице,| Чарне очи Пеште и Будима,| А *персона* града Варадина —

пѐрука, f. (у Дубр.) die Perrücke, capillamentum.

перу̀ља̄ње, n. das Rupfen, vellicatio.

перу̀љати, ља̂м, v. impf. rupfen, evello, cf. [vide] перутати: Ласно ти је тице *перуљати*,| По је мука орлушине старе —

перу́ника, f. 1) die Schwertlilie, iris germanica Linn. cf. богиша, [сабља 3,] мачиц. — 2) [*Перуника*] ein Frauenname, nomen feminae.

пѐрӯт, f. (coll.) 1) das Gefieder, zerstreute Federn, pennae, plumae sparsae. cf. перушина [1]. — 2) у глави, Schuppen, furfures. cf. прхут.

перу̀та̄ње, n. das Ausraufen der Federn, evulsio pennarum. [cf. перушање, перуљање].

перу̀тати, та̂м, v. impf. abraufen, pennas evello. cf. [перушати,] перуљати.

пѐрутац, руца, m. Art Ausschlag (Eczema).

Перу̀ћица, f. 1) вода која извире под Повијом и око једнога сахата саставши се с Обоштицом (која оданде до свога врела нема ни колико Перућица) зове се *Зета*. Онамо се приповиједа да Перућица ова извире негдје у Никшићима, па у Сливљу понире и испод Повије онамо опет истјече, али нијесам могао дознати како се зове у Никшићима од извора до понора. У прољеће кад се топе сњегови, а кашто и љети кад удуготеже велике кише загуши јој се понор те у Сливљу постане велико језеро. — 2) ријека која тече из Кома, и саставши се у Хасу с Врмошом оданде се зове *Лим*.

перу̀шање, n. vide перутање.

перу̀шати, ша̂м, vide перутати.

перу̀шина, f. 1) vide перут 1. — 2) (у Хрв.) vide [к о м у ш и н а 1] ољвина.

пѐрушиница, f. (у Дубр.) dim. v. перушина.

Пѐрушић, m. 1) зидине од старога градића и код њих село у равноме Котару између Задра и Скрадина. — 2) село са зидинама од старога градића у Хрватској у Оточкој регементи. Људи кршћани у овоме селу рекоше ми за ове зидине да је прије 600 година био *„Српски град,“* по том Турски, а пошто су Турци (прије 170 година) истјерани, он опустио и опао; за владања Турскога у овоме је селу било људи и Турскога закона, од којијех гдјекоји нијесу хтјели с Турцима ићи, него остали на својијем баштинама и прешли у Римски закон.

пѐрушка, f. der Federwisch, Federlappen, ala abstersoria.

пѐрушчица, f. dim. v. перушка.

пѐрце, n. dim. v. перо.

пѐрчӣн [*], перчи́на, m. vide к и к а, коса 3.

перчи̏нић, m. dim. v. перчин.

пѐршун, m. 1) Petersilie, apium petroselinum Linn. [petroselinum sativum Hoffm.]. cf. [мајдонос,] петрусин. — 2) дивљи першун, Hundspetersilie, aethusa cynapium [L.; vide кукута 2].

пѐсак, ска, m. (ист.) vide пијесак.

песија̂нскӣ, ка̂, ко̂, (у Ц. г.) vide **пексијански**: Од велике силе *песијанске* —

пѐско̂вница, f. (у војв.) die Sandbüchse, theca arenaria.

пѐскуља, f. (ист.) vide пјескуља.

пѐскуша, f. (ист.) vide пјескуша.

пѐсма, f. (ист.) vide пјесма.

пѐсмица, f. dim. v. песма.

пе́сница, f. die Faust, pugnus. cf. пест.

пѐст, f. (у Грбљу) vide песница: Ко што о чем, баба о *пести*.

пѐста, f. у загонеци.

***Пе̏стин гра̑д**, m. у кршу ждријело идући из Котора на Његуше с лијеве стране.* [vide Пештин град].

пѐстӣш, in dem Sprichworte: И једем и пијем, а *пестиш* ми је на уму. Ја сам ово слушао још у дјетињству, али не знам ни сад што је *пестиш*. Може бити да је и име какога Турчина коме је ко био дужан, или онако какога зла чојека. Димитрије Поповић, који је сад поп у Сомбору, писао ми је да је он мјесто *пестиш* слушао *постиш* са овом приповијетком: Некака жена пође својој удатој кћери у походе и понесе пуну торбу печења и колача. Кад дође близу села, гдје јој је кћи била удата, сустигне је некакав човјек на колима, којега она запита је ли из тога села и познаје ли јој кћер. Кад јој он одговори да јест и да јој кћер познаје, она

га замоли да би јој понио торбу, која јој је била дотежала, и да би је предао њезиној кћери и да би јој казао да ће и она скоро доћи. Пошто човјек торбу узме, жена га запита како му је име, а он јој одговори: „*Постиш*“ мислећи у себи да ће она *постити* по томе што је у торби. По том човјек отиде и однесе торбу својој кући. Кад жена приспије својој кћери и дозна да човјек торбе није донио, она се врло сневесели. Кад по том стану вечерати, зет видећи пуницу забринуту, стане је нуткати да једе и да пије, а она му одговори: И једем и пијем, а *Постиш* ми је на уму.

пѐстозу̑б, m. vide кесизуб.

пе̑т, fünf, quinque.

пѐта, f. (pl. пе̑те) die Ferse, calx.

1. **пета̀к,** петáка, m. der Fünfer, d. i. 1) ein Stück von fünf Para's (der österr. Siebner), numus quinarius. — 2) ein Pferd von fünf Jahren, equus q u i m u s, quinquennis.

2. **Пѐта̑к,** m. Mannsname, nomen viri. cf. Херак.

3. **пѐтак,** тка, m. 1) der Freitag, dies Veneris. [cf. петка 1]. — 2) der Fasttag, im Gegensatz von мрсак, dies jejunii.

петàкиња, f. 1) vide петорка. — 2) eine Stute von fünf Jahren, equa quinquennis.

пѐтао, тла, m. (ист.) vide пијетао.

1. **Пѐтар,** Пѐтра (Пе̑тра), m. Peter, Petrus.

2. **пѐтар,** тра, m. (у Ц. г.) горе под кровом у сваке зграде, гдје нема тавана од дасака, него је н. п. од љесе (доље је под, више пода петар, а под подом коноба, а у Брдима изба): Ђе је баба Руга? Ето је у кош на *петар*.

пе̑те, f. pl. (у Сплету и по другијем онуда варошима) од косе као мали самарић, што жене и дјевојке носе остраг поврх врата. Гдјекоје ово оплету од своје косе, али их највише начини само за себе, па о пантљици која дође изнад чела објеси по врату. Наоколо се забоду сребрне игле, а у сриједи се види као крпа, од свиле или од чега другога, у млади црвена, а у дјевојака највише модра. Art Kopfputz, ornatus capitis.

[**петели,** у загонеци, cf. зовути бати.]

петѐљев, а, о, у загонеци: Подиже се *петељева* војска, те оћера по леду говеда, кад ми бјеше у киту вшеница (чини ми се прсти кад се њима задржава у карлици скоруп а млијеко се саљева у котао).

пѐтѐљка, f. (pl. gen. пѐтељака̑) н. п. од трешње, der Stiel, stilus pomi. [cf. трепељка].

пе̏теро, vide **петоро.**

петеро̀губ, а, о, vide **петорогуб.**

петеро̀струк, а, о, vide **петорострук.**

1. **пѐти̑,** та̑, то̑, die fünfte, quintus.

2. **пе̏ти,** пење̑м, [v. impf.] vide пењати.

3. **пе̏ти,** пе̑м (или *појем*?), v. impf. (у пјесми) vide п ј е в а т и, појати: Петли *пеше*, клепала уд'рише —

пѐтина, f. [cf. петиња] 1) das Fünftel, pars quinta. — 2) eine Anzahl von fünf, quinque (fr. une cinquaine): колико вас има? *петина*.

пѐтиња, f. (по југоз. кр.) vide петина.

пе̏ти се, пење̑м се, vide пењати се.

пѐтићи, m. pl. (у Боци) Art Ausschlag bei den Kindern, pustularum genus [1) die schwarzen Blattern, variola haemorrhagica (?); — 2) die Rötheln, purpura haemorrhagica (?); — cf. петици].

пѐтица, f. 1) dim. v. пета. — 2) Art unterer Thürangel, cardinis inferioris genus. [vide стопица 2]. cf. стежаица. — 3) die Fünf (im Kartenspiel), quinio, pentas. — 4) der Fünfer (Banknote von fünf Gulden), quinque florenorum tessera. — 5) у косе и у брадве доњи крај. — 6) (у Сриједему) у чизме што је око пете, das Fersenleder.

пѐтици, петика̑, m. pl. (у Паштр.) некаква аспа по тијелу, Art Ausschlag, pustularum genus. cf. [vide] петићи.

пе̏тка, f. 1) i. q. [3] пѐтак [1]: наудила му млада петка (der Freitag nach dem Neumond). — 2) die heil. Petka. cf. [петков дан;] Параскевија. — 3) [*Петка*] некака црква: У Призрену цркву свету *Петку* —

Пѐткана, f. Frauenname, nomen feminae.

Пѐтко, m. Mannsname, nomen viri.

пѐтковача, f. vide петковица 1.

пе̏тков да̑н, *петкова дне̑ (или дневи), m. vide петка 2.*

пѐтковица, f. 1) die Faste zu Ehren der heil. Petka, jejunium S. Parascevae (dauert eine Woche). [cf. петковача]. — [*Петковица*] 2) намастир у Србији (под Цером), Name eines Klosters in Serbien, monasterium Serbiae. — 3) мали намастирић у Фрушкој гори (код Шишатовца).

Пѐтковичанин, m. (pl. Пѐтковича̑ни) калуђер из Петковице.

пѐтковички̑, ка̑, ко̑, von Петковица.

пѐтлић, m. dim. v. петао.

пѐтлов, а, о, (ист.) vide пијетлов.

пѐтлова кре̏ста, f. (у Сријему) der Hahnenkamm, rhinanthus crista galli Linn.

пѐтља, f. der Heftelring, fibulae orbis, in quem unculus inseritur [cf. пуњка]: не држи му *петља*, er wagt es nicht, non audet: тврде *петље*; слабе *петље*.

петља̀нац, нца, m. (у Хрв.) као лажа, der Lügner, Ränkemacher, fallaciarum machinator. [vide плеткаш].

петља̀нија, f. (у Рисну) 1) die Ränke, fallaciae. — 2) unnützes Geschwätz, nugae: *Петљанија* купус не зачиња.

петља̀ница, f. vide петљарица.

пѐтља̀ње, n. 1) das Hefteln, fibulatio. — 2) das Flicken und Pfuschen (im Leben), vita misera. — 3) vide бунцање.

петља̀рац, рца, m. vide [п л е т к а ш] петљанац.

петља̀рија, f. ein Pfuscherleben, vita misera, inepta.

петља̀рица, f. die Lügnerinn, Ränkemacherin, fallaciarum machinatrix. [cf. петљаница].

пѐтљати, љâм, v. impf. 1) hefteln, fibulo. — 2) pfuschen, misere vivo. — 3) (у Хрв.) faseln, alucinor. cf. [vide] бунцати.
пѐтљица, f. dim. v. петља.
пѐтнаест, fünfzehn, quindecim. [cf. петоронаест].
пѐтнаестеро, vide **петнаесторо.**
пѐтнаестӣ, тâ, тô, der fünfzehnte, quindecimus, decimus quintus.
пѐтнаесторо [петнаестеро], eine Anzahl von 15, quindecim.
пѐтнӣ, нâ, нô, н. п. жиле, Fersen-, calcaneus: трудити се око шта из *петних* жила.
пѐтњāк, m. (у Хрв.) vide **пећњак.**
Пѐтоје, m. Mannsname, nomen viri.
петòпрсница, f. 1) vide петопрстац. — 2) (у Грбљу) име кокоши која има пет прста, ein Hühnername, nomen gallinae indi solitum.
петòпрста (велика), f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [potentilla L.?].
петòпрстац, петòпрсца, m. (у Дубр.) das Fünffingerkraut, quinquefolium [potentilla L.; cf. петопрсница 1].
петòрица, f. Anzahl von fünf, quinque (fr. la cinquaine; ital. la cinquina). *cf. двојица.*
петòрка, f. буре од пет акова, fünfeimeriges Faß, dolium continens quinque amphoras. cf. петакиња [1].
пѐторо [петеро], Anzahl von fünf, quinque. cf. двоје.
петорòгуб [петерогуб], а, о, fünffach, quintuplex.
петòрона, f. у загонеци: Отуд иде *петорона* војска, уватише оберјана бана, њим удрише о смрдљива врата.
петорòнаест, (у Ц. г.) vide петнаест.
петорòструк [петерострук], а, о, fünffältig, quintuplex.
петорòшчићи, m. pl. (ст.) fünfhörnig, quinquecornis. cf. бабини укови.
Пѐтош, m. Mannsname, nomen viri.
Пѐтра, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Петруша].
петрàиљ, m. (*περιτραχήλιον*) die Stole, stola.
Пѐтрана, f. Frauenname, nomen feminae.
Пѐтрāш, Петрáша, m. има у Зворнику један топ који се зове Петраш. Онуда Срби приповиједају да је прије сто и неколико година (*Петрашкијех година*) некакав *Петраш капетан* (Њемачки) био узео Зворник од Турака, па кад је послије стигла Турска војска, а он побјегао из Зворника и онај топ оставио у путу те га Турци нашли и однијели у Зворник. Приповиједају да је тај капетан имао још један топ, који се звао *Зеленко*, али будући да је био врло голем, за то га је одмах под Зворником бацио у Дрину (и кажу да ондје и сад кашто буче у води као во), а овај је био повукао са собом, па кад је видио да ће га отети Турци, а он натрпао на њега дрва па запалио да би изгорео и растопио се: али дрва изгоре, а топу не буде ништа.
Петрàшин, m. Mannsname, nomen viri (von Петар).
пѐтрāшкē гȍдине, cf. Петраш.
Пѐтрија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. 2 Пера, Пере].
Пѐтриња, f. Stadt in Kroatien.
Петрѝњац, њца, m. Einer von Петриња.
пѐтрињскӣ, кâ, кô, von Петриња.
Пѐтрић, Петрића, m. dim. v. Петар.
Пѐтрова, f.: И *Петрову*, цркву под Пазаром —
Пѐтрова Гòра, f. код Глине.
Пѐтровац, ȍвца, m. у Далмацији близу Дрниша на једној главици под планином Проминовом зидине од некаквога градића, за који се приповиједа да су били двори некаквога кнеза или бана *Петра*, од кога се и велика ондје долина зове *Петрово* поље.
Пѐтров дâн, m. St. Peterstag (den 29. Juni), festum St. Petri. cf. Павлов дан; Ивањ дан.
Пѐтровица, f. у пјесмама некака црква.
Пѐтрово Пòље, n. у Далмацији једна повелика равница, у којој има 16 села и варошица Дрниш. cf. Петровац.
Пѐтрово сӯнце, n. т. ј. Петровско, љетно: Бачили их на *Петрово сунце* —
[**петровски**, ка, ко, cf. Петрово сунце.]
[**Петровци**, Петроваца, m. pl. село у Сријему; *види* s. v. јарчина 2.]
Пѐтронија, / **Пѐтроније,** m. Mannsname, nomen viri.
петрӯсин, петрусѝна, m. (у Дубр.) Petersilie, apium petroselinum Linn., cf. [vide] першун [1]: Не зна товар што је *петрусин.*
Пѐтруша, f. vide Петра.
пѐћ, пѐћи, f. (loc. пѐћи) 1) der Ofen, fornax. [cf. вуруна (фуруна), пећка]. — [*Пећ*] 2) die Stadt Ipek, in Alt-Serbien, Pekia? Ipekia? — 3) варошица, у Турској Србији близу Бишћа.
Пѐћанин, m. (pl. Пѐћāни) човјек из Пећи, Einer von Пећ.
пѐћāр, пећáра, m. (у Дубр.) који крух пече, der Bäcker, pistor. [vide хљебар].
пећàрица, f. која хљебе мијеси, die Bäckerin, pistrix.
пѐћање, n. das Backen, coctura.
пѐћати, ћâм, v. impf. (у Грбљу) backen (Brot), coquo. [vide пећи 2]. Кад *се пећа* крух, кажу да не ваља споменути ни погачу ни приганицу, докле се год крух из пећи не извади, јер погача и приганица нијесу у квас, него у пријесно, па за то ни крух не би у квас дошао.
пѐћи, пѐчēм, (пѐцијāх, пѐкао, пѐкла) v. pf. 1) н. п. јагње, месо, рибу, braten, asso. — 2) хљеб, backen, pinso. [cf. пећати]. — 3) ракију, brennen, uro. — 4) каву, т. ј. кувати [кухати 1], sieden, coquo: Стаде Перо мрку каву *пећи* — 5) пече га сунце, brennen, uro.
пѐћина, f. die Höhle, spelunca. [cf. спила 1, спиља].
пѐћиница, f. dim. v. пећина.
пѐћка, f. vide пећ 1, понајвише у пословицама:

Девете *пећке* жарило; Није *пећки* на што зја, већ шта јој се да; Не буди свакој *пећки* жарило.

пећкӣ, кā, кō, von Пећ.

пећњāк [петњак], m. (у Хрв.) die Ofenkachel, testa fornacalis. [cf. каљ].

пèхāр, пехáра, [пеар] m. (у Дубр.) der Becher, poculum: Кад ми даду златни *пехар* вина, Да напијем срећу за удају —

пèц! vide жижа.

пèца, f. (у нах. Рудн.) бијела бундева (која се у Јадру зове *Мачванка*, у Босни *Будимка* [2], и по гдјекојијем мјестима *Мисирача*, у Сријему *Бугарка* [2]). [vide бундева 2].

пèцāње, n. 1) das Stechen, punctio. — 2) das Angeln, piscatio ope hami.

пèцара, f. (у Барањи) vide ракиџијница.

пèцати, цāм, v. impf. 1) stechen, pungo, н. п. пецају мухе. — 2) рибу, angeln, hamo capto.

пèциво, n. 1) der Braten, quod assatur [cf. печенка, 1 печење]: Месан ражањ, гвоздено *пециво*? т. ј. прстен на прсту. — 2) (у Ц. г.) цио брав печен, ein ganzes gebratenes Schaf (auch eine Ziege), integra ovis assata. [cf. печак].

Пèцирēн, m. Лазар Пецирен, о коме су и стари Тршићани приповиједали, био је родом од некуд из Херцеговине, па ускочио у Црну гору, од куда је послије излазио те хајдуковао по Херцеговини, докле га најпослије некакав јатак није издао те га Турци ухватили и набили на колац. Приповиједа се да му је некакав Црногорац на мејдану осјекао шаку у лијеве руке, али је он и послије опет хајдуковао: кажу да је у једне ноге на опанку имао два врха, па кад је хтио пуцати из дуге пушке, он је дизао ногу те наслањао пушку међу оне врхове као на сошицу. Кад су га Турци повели да га набију на колац, нијесу га били везали, мислећи да им с једном руком ништа не може учинити, него га онако потјерали међу собом, давши му по обичају да носи на рамену колац на који ће га набити; али он у један пут распали онијем коцем те убије једнога Турчина на мјесто, кад други навале да га ухвате, он убије још једнога ногом, докле га свладају и одведу те набију на колац.

пèцкало, m. који пецка, der Sticheler, cavillator.

пèцкāње, n. das Necken, cavillatio.

пèцкати, кāм, v. impf. dim. v. пецати, necken, sticheln, cavillor.

пèцнути, нēм, v. pf. stechen, pungo, н. п. пецнула га гуја. cf. [2] пèчити.

Пèцо, m. dim. v. [1] Петар.

пèча, f. (највише се говори pl. пèче) као некаки шклопици за које кажу да по човјеку пред смрт излазе, па их опет нестаје, der Todtenfleck, mortis signum. [cf. мртавштина 1].

пèчāк, печáка, m. (у Ц. г.) vide пециво [2]: И отег им четрест јагњади, Све *печака* на дрвену ражњу —

пèчат, m. das Petschaft, signum, sigillum. [cf. була 2, мур].

пèчатити, тūм, v. impf. petschiren, siegeln, obsigno. [cf. мурлеисати].

пèчаћēње, n. das Petschiren, obsignatio.

печèница, f. 1) der Weihnachtsbraten, sus assata die festo nativitatis Christi. [cf. божура, божурица, пекна]. Печеница обично бива читаво крме (прасе или назиме, а код газда, гдје много чељади има у кући, и назимац од двије године), а може бити и овца, код сиромаха и ћурка; гдјекоји испеку и крме и овцу. Печеницу јоште с јесени почну помало прихрањивати („не тражи се печеница уочи Божића"), а пред Божић на неколике недјеље дана затворе је у обор па хране кукурузима и мећом. Печеница се обично убије на Тучин дан, а гдјекоји и убију и испеку на Бадњи дан; па се послије онако хладна једе до малог Божића. — 2) Rückgratsmuskeln: Лоше гађа ма добро погађа Више паса насред *печеница* —

печèнка, f. (у војв.) der Braten, caro assa. [vide пециво 1]. cf. печење.

печèњāк, печењáка, m. (у Грбљу) vide пурењак.

1. **печèње**, n. (у војв.) vide пециво [1].

2. **пèчēње**, n. das Verbale von печи.

3. **пèчēње**, n. vide мажење.

1. **пèчити**, пèчūм, [v. impf.] vide мазити.

2. **пèчити**, чūм, [v. pf.] vide пецнути: печила га змија.

пèчитисе, пèчūм се, [v. impf.] vide мазити се.

пèчкӣ, кā, кō, von Пек.

пèчӯрка, f. der Champignon, agaricus campestris [L.; cf. рудњача].

пèчӯрчица, f. dim. v. печурка.

пèш,* пèша, m. 1) Art Fisch [Kaulkopf], piscis genus [cottus gobio L.]: Зинуо као *пеш*. — 2) у корита за што се рукама држи, кад се корито носи: држи за пешеве, да носимо то корито. — 3) предњи крај у хаљине. cf. скут [1].

Пèша, m. (ист.) vide Пешо.

пешàдија, f. (ист.) vide пјешадија.

пèшāк, пешáка, m. (ист.) vide пјешак.

пèшац, шца, m. (ист.) vide пјешац.

пешàчēње, n. (ист.) vide пјешачење.

пешàчити, пèшāчūм, (ист.) vide пјешачити.

пèшāчкӣ, кā, кō, (ист.) vide пјешачки.

пèше, (ист.) vide пјеше.

пèшицē, (ист.) vide пјешице.

пèшкē, (ист.) vide пјешке.

пèшкеш,* m. vide дар [1], поклон.

пèшкūр[*], пешкúра, m. das Handtuch, mantele. [vide] убрус, cf. отирач, отарак.

пешкùрина, f. augm. v. пешкир.

пешкùрић, m. dim. v. пешкир.

пèшњавина, f. (у Боци) das Flickwerk, cento: Боље је своја *пешњавина* него туђа шартурина.

пѐшњање, n. das Flicken, sartura. cf. крпљење.

пѐшњати, њам, v. impf. (у Боци) рђаво што радити, особито шити, pfuschen, besonders im Nähen, inscienter facere. cf. крпити [1].

Пѐшо, m. (јуж.) hyp. v. Петко. [cf. Пеша].

Пѐшта, f. die Stadt Pest, Pestinum (die Serben haben dieses ursprünglich slavische Wort nach der ungrischen Verhunzung wieder aufgenommen, gerade wie астал, парасника u. a. von стол, прост u. s. w.).

Пѐштанац, āнца, m. Einer von Пешта.

Пѐштāнка, / **Пѐштāнкиња**, f. Eine von Пешта.

пѐштанскӣ, кā, кō, Pester, Pestinensis.

пештèмāљ,* темáља, m. ein blaues Baumwollenes Badtuch, mantile majus balneare.

***Пѐштер**, m. Српско племе као кнежина близу Рожаја. Кажу да у Пештеру имају велике* пећине.

Пѐштин-грāд, m. каменито брдо више Котора, Name eines Berges, nomen montis. [cf. Пестин град].

пӣ! pfui! phui (französisch fi!): пӣ кáка! sagt man zu den Kindern.

Пӣва, f. Fluß, Kloster und Gegend in der Herzegowina, fluvii, monasterii et regionis nomen.

пӣвалӣште, n (зап.) vide пјевалиште.

пӣвало, n. (зап.) vide пјевало.

пӣвāње, n. (зап.) vide пјевање.

пѝвāр, пивáра, m. der Biebrauer, Bierwirth, cerevisiarius.

пѝвара, f. das Bierhaus, caupona cerevisiaria.

пивáрев, / **пивáров**, a, o, des Bierwirths, cerevisiarii.

пѝвāрскӣ, кā, кō, Bier-, cerevisiarius.

пӣвати, вāм, (зап.) vide пјевати.

пѝвац, вца, m. (зап.) vide пијевац.

пѝвāч, пивáча, m. (зап.) vide пјевач.

пивáчев, a, o, (зап.) vide пјевачев.

1. **пивàчица**, f. (зап.) vide [1] пјевàчица.

2. **пѝвачица**, f. (зап.) vide [2] пјѐвачица.

пѝвидрӯг, m. (зап.) vide пјевидруг.

пѝвица, f. (зап.) vide пјевица.

Пѝвљанин, m. (Пѝвљāни) Einer von Пива.

Пѝвљāнка, f. Eine von Пива: Он ми вата *Пивљанке* Српкиње —

пѝвљанскӣ, кā, кō, von Пива: Ао Бајо, *Пивљанско* копиле —

пѝвница, f. 1) der Keller (im Weinberge selbst), cella vinaria in ipsa vinea. — 2) (зап.) vide пијевница.

пѝвнути, нēм, (зап.) vide пјевнути.

пѝво, n. 1) (у Србији) vide пиће [1]. — 2) das Bier, cerevisia. — 3) кад буде од по пива, т. ј. кад ме натјера на то, кад се расрдим.

пивýшење, n. dim. v. пивање.

пивýшити, пѝвӯшӣм, [v. impf.] dim. v. пивати.

пѝвчић, m. dim. v. пивац.

пѝга, f. (зап.) vide пјега.

пѝгав, a, o, (зап.) vide пјегав.

пѝгавица, f. (зап.) vide пјегавица.

пѝгаст, a, o, (зап.) vide пјегаст.

пѝгōвна, f. ein erdichtetes Wort für einen Vogel, vocabulum fictum avis, q. d. bibe stercora.

пѝждра, f. ein Schimpfname für ein Frauenzimmer, convicium in mulierem.

пѝждрēње, n. vide **пиздрење.**

пѝждрити, рӣм, (у Боци) vide **пиздрити.**

пѝздрēње [пиждрење], n. vide пиљење.

пѝздрити [пиждрити], рӣм, v. impf. vide пиљити.

пѝзма,* f. die Nachefeindschaft, inimicitia: учинио из *пизме*; има *пизму* на њега.

пѝзмāтор, m. (у Ц. г.) који носи пизму, der Nachgierige, ulciscendi cupidus.

пѝзмен, a, o, на кога, einem aufsätzig, infensus.

пѝзмити се, мӣм се, v. r. impf. на кога, der Nache nachgehen, exsequi quem.

пѝзмљēње, n. die Nache, ulciscendi cupido.

пѝјавица, f. 1) der Blutegel, sanguisuga [hirudo medicinalis L.]. — 2) vide пијаница: И зачуо *пијавица* Ђуро — И доведи *пијавицу* Ђура — 3) (што гдјекоји зову и *мачка*) die Klammer, fibula. cf. [vide] скоба.

пѝјавичāр, m. који тргује пијавицама, der Blutegelhändler, qui hirudines venditat.

пѝјан, a, o, betrunken, ebrius [cf. пјан]: *Пијаној* снаши мили ђевери.

пијáнац, нца, m. vide пијаница.

пијàндура, f. (у Славонији) vide [пијаница] пијанац.

пѝјаница, f. der Säufer, potator, ebriosus. [cf. 2 лужница, пијавица 2, пијанац, пијандура, пилац, пјанац, пјанаџија].

пѝјāнка, m. das Trinkgelage, compotatio: хајдемо на *пијанку*; отишао Јанку на *пијанку*. cf. пиће [2].

пијáнство, n. die Trunkenheit, ebriositas. [cf. пјанство].

пѝјāнчēње, n. das Zechen, perpotatio. [cf. пијанчовање, банчење].

пѝјāнчина, f. vide пјанчина.

пѝјāнчити, чӣм, v. impf. umherzechen, perpoto. [cf. пијанчовати, банчити].

пѝјāнчовāње, n. vide пијанчење.

пѝјāнчовати, чујēм, v. impf. пити као пјанац или *пијаница*, vide пијанчити.

пѝјаца, f. (у војв.) der (Markt-) Platz, forum (ital. piazza. [vide] пазар [1], cf. чаршија.

пѝјачāр, m. (у Бачк.) који живи на пијаци.

пѝјачарскӣ, кā, кō, von пијаца: А што су ми *пијачарске* фрајле —

пијѐвац, вца, m. (јуж.) vide пијетао [1].

пијѐвница, f. (јуж.) у цркви са стране оно гдје стоје они који читају и поју.

пијѐвнути, пѝјевнēм, vide **пијехнути.**

пѝјена, f. (у Ц. г.) die Strafe, poena [vide каштига]: под *пијеном.*

пѝјēње, n. das Trinken, bibitio, potatio.

пѝјерка, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Schriftbarsch], piscis quidam marinus [serranus scriba C. V.; cf. кањац].

пијѐсак, ска, m. (јуж.) der Sand, arena. [cf. кумсал, пржина 2].

пијѐтао, тла, m. (јуж.) 1) der Hahn, gallus gallinaceus [gall. domesticus Briss.; cf. кокот 1, ороз 1, пијевац]: Боље је (или волим) бити *пијетао* један дан, него кокош мјесец. Први, други пијетли, nächtliche Zeitbestimmung. — 2) да пустим пијетлу крв, harnen, mejo.

пијѐтлов, а, о, (јуж.) des Hahns, galli (gallinacei).

пијѐха̑ње, n. vide издисање.

пијѐхати, пи̏јеха̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide издисати.

пијѐхнути, пи̏јехне̑м, [пијевнути] v. pf. (у Ц. г.) vide издахнути.

пијѐхња, f. (у Дубр.) schwerer Athem, anhelans spiritus. [vide] сипња, cf. хропња.

пи̏ју̑к, m. 1) das Pipen der Hühner, pipitus, pipatus. — 2) (у Боци) у кокоши болест на језику у љето, кад не једу зелени. cf. попита. — 3) vide кљуна.

пију̏ка̑ње, n. das Pipen, pipatio.

пију̏кати, ју̑че̑м, v. impf. pipen, pipio, pipilo.

пију̏кнути, пи̏јукне̑м, v. pf. pipen, pipio.

пију̏ца̑ње, n. dim. v. пијење.

пију̏цати, пи̏ју̑ца̑м, [v. impf.] dim. v. пити.

пију̏цка̑ње, n. dim. v. пијуцање.

пију̏цкати, пи̏ју̑цка̑м, dim. v. пијуцати.

пију̏чина, f. augm. v. пијук.

пи̏к, interj. 1) кад дјеца иду на какав извор да пију воде, онда једно рече: „*пик* моја жеђа!" па већ друго не смије ни једно пити прије њега. — 2) кад се играју клиса, па кад онај који баца клис, удари га рђаво палицом те падне близу, онда брже боље рече: „*пик!*" па већ то значи да опет може узети клис и на ново бацати; ако ли онај који трли прије рече: „*непик!*" онда већ не помаже ништа.

пи̏каљ, кља, m. vide чукаљ [1]: Свака коза за свој *пикаљ* виси.

пи̏кат, m. (у Дубр.) обје цигерице.

пи̏кнути, не̑м, v. pf. пик sagen, dico пик.

пи̏ла, f. 1) hyp. v. пиле. — 2) die Feile, lima. [cf. јеге]. — 3) (у Ц. г.) тестере с конопцем. cf. шега.

пила̑в,* пила́ва, m. 1) vide свадба. — 2) gekochter, dichter Reis, oryza cocta spissa: У варен *пилав* не треба воде сипати.

пи̏ла̑д, f. (coll.) das Geflügel, pulli. [cf. пилићи, пиплићи].

пи̏лац, пи̏лца, m. (у Огул.) vide [пијаница] пјанац.

пи̏ле, лета, n. 1) das junge Huhn, pullus gallinae. cf. пипле. — 2) das Ergänzungsstück des Rabisch, complementum ligni computatorii, квочка и пиле. [cf. парија 1]. — 3) das Junge, pullus: О аферим, *пиле* од сокола,| У те сам се богме и уздао —

пи̏леж, m. Menge kleiner Kinder, soboles frequens.

пиле́нце, цета, n. dim. v. пиле.

пилѐћи̑ (пилѐћи̑), ћа̑, ће̑, Hühner-, pullorum.

Пи̏лип, m. (у Лици) vide [Вилип] Филип.

пили̏пиљ, m. само у овој загонеци: *Пилипиљ* цара копа под липов пањ на Ђурђев дан.

пи̏лити, пи̏ли̑м, v. impf. feilen, limo. cf. шегати.

пи̏лићи, m. pl. (coll.) vide пилад.

пи̏лица, f. ein Hühnchen, gallinula. cf. кокошица, пиплица.

пи̏личица, f. dim. v. пилица.

пи̏личји̑, чја̑, чје̑, н. п. јаје, von пилица, gallinulae.

пи̏лични̑, на̑, но̑, н. п. нема ни пиличнога, т. ј. ниједнога, keiner, nullus. cf. пиличник.

пи̏лични̑к, m. сви изгинули, ни *пиличник* није утекао, т. ј. ниједан, kein Einziger, ne unus quidem, cf. пилични: Е *пиличник* од вас не утече —

пи̏ло, n. 1) (у Ресави) vide пиће [1]. — 2) (у Боци) за уље суд од камена, од прилике као ковчег, eine Art Oelgefäß, vasis olearii genus: Ако човјек не штеди сврх вреће и саврх *пила*, залуду штеди кад је у дно.

пи̏љак, љка, m. (pl. gen. пи̏ља̄ка̑) ein Stück gröbern Sandes, ein Steinchen, lapillus: Да се играмо на *пиљке*. cf. шкуљ [2].

пи̏ља̑р, пиља́ра, m. der Höker, institor.

пиља́ре̑ње, n. das Hökern, venditio minuta.

пиља̏рина, f. die Hökerei, ars institoria.

пиља̏рити, пи̏ља̑ри̑м, v. impf. hökern, vendo minutatim.

пиља̏рица, f. die Hökerin, institrix. [vide препродавалица].

пи̏ље̑ње, n. 1) das Feilen, limatio. [cf. шегање]. — 2) das Anstarren, intuitus fixus. [cf. пиздрење (пиждрење)].

пи̏љити, љи̑м, v. impf. unverwandt anblicken, oculis attentis intueor [cf. пиздрити (пиждрити)]: *Пиљи* као штрк у јаје.

пи̏љуга, f. (у Хрв.) vide кобац. cf. шкањац.

пи̏љцика, f. 1) ein Stück Holz zu einem Kinderspiel, lignum lusus pastoralis. [cf. качка 2]. — 2) dasselbe Spiel selbst, lusus ipse.

пи̏на, f. (зап.) vide пјена.

пине̏зи, f. pl. (у Рату ниже Дубр.) das Geld, pecunia. [vide новац 3]. cf. пенези, динари, новци.

пи̏нити, ни̑м, (зап.) vide пјенити.

пи̏нити се, ни̑ се, (зап.) vide пјенити се.

пи̏нокот,* m. das Brotbret (der Türken). cf. [vide] пађвице.

пи̏нути, пи̏не̑м, v. pf. einen Trunk thun, semel bibo.

пину́ше̑ње, n. (зап.) vide пјенушење.

пину̏шити се, пи̏ну̑ши̑ се, (зап.) [vide] пјенушити се.

пи̏њав, а, о, (у Боци) vide цањав.

пи̏њата, f. *(по југозап. кр.)* [vide котлуша; *види* s. v. лопижа].

пи̏њача, f. (зап.) vide пјењача.

пи̏ње̑ње, n. (зап.) vide пјењење.

пи̏па, f. *1) (у Сријему) некаква кокошиња болест.* — 2) vide славина.

пипавица, f. 1) дјетиња игра: дјеца се хватају са два прста једно друго одозго за кожу на руци говорећи ово: „Пипавица пипа̂, на куле на виле, на медене колачиће, на свилене појасиће, коме ред коња пасти? Моме брацу Радованцу. Зовите га на вечеру. Он нит' може вечерати ни по кући погледати; зучи, бучи, скочи цар на војску и доведе плаву плавојку, не ће плаве плавојке, веће оће црну црнојку, ајде шуга на војску.“ Ко најпослије буде ухваћен за руку, онај ваља да иде да донесе на кркаче онога којега је пипавица прије послала на војску, т. ј. који је стајао мало даље од њих. — 2) кад се дјеца у почетку какве игре погађају које ће најприје чинити оно што у игри ваља да чини онај који изгуби, н. п. ко ће најприје жмурити, онда једно као бројећи све редом говори: „Пипавице, мипавице, на куле на муле, на медене колачиће, коме ред коња пасти? Моме брацу Радовану. Зовите га на вечеру. Ја не могу вечерати, ни по кући погледати. Штаглац маглац, кућни рогљац. Теглица, тегли море на војску, па доведи девојку, лепу лепојку, црну црнојку, метните је под кола, нек је кола сатру, у мекиње саспу. И два коња врана, и четири плава, од мора до мора, до белога Дунава. Шијуц.“ На коме се рекне *шијуц*, онај ваља да жмури. Мјесто овога говори се кашто и овако: Од Дунава до Дунава,| До два цара царевина,| Гусен гусеница| Палипушка палипан| Држ' се секо за катан| Катан био ђулистан.| Клинчица, варчица, звецкац! Овдје жмури онај на коме дође *звецкац*.

пипак, пка, m. (може бити да се говори само pl. пипци, пипа̂ка̂) verächtlich für die Haarlocke, cirrus (per contemtum): извући ћу ти *пипке*.

1. **пипа̂ње**, n. das Betasten, contrectatio.

2. **пипа̂ње**, n. das Abklauben, degluptio.

1. **пипати**, па̂м, v. impf. betasten, contrecto.

2. **пипати**, пипа̂м, v. impf. abklauben, deglubo, decerpo.

пипац, пца, m. у пјесми, ein Euphemismus für den Sperling: Навади се врабац *пипац* —

Пипери, m. pl. племе у Брдима, ein Stamm in Brda bei Montenegro: Друго бјеше Лијеш од *Пипера* —

пиперски, ка̂, ко̂, von Пипери: Даше зањга све *Пиперске* овце —

пипколити, лим, v. impf. als dim. v. [2] пипати.

пипкољење, n. dim. v. [2] пипање.

пипле, ета, n. (у Дубр.) vide пиле [1].

пиплићи, m. pl. (у Дубр.) vide пилићи.

пиплица, f. (у Дубр.) vide пилица. Кад жена брећа належе кокош, кажу да ће бити све пиплице.

пипнути, не̂м, v. pf. betasten, anrühren, contrecto.

пипу̂н, m. (у Боци) die Zuckermelone, pepo. cf. [vide] диња [1] (а *диња* ћи *карпуза* ондје се зове *лубеница*, којега имена они са свијем не познају): Не може се спавати и *пипуне* чувати.

1. **пи̏р**, m. (loc. пиру) 1) der jährliche Festtag der Zunft, dies festus collegii cujuscunque artificum. Ратарски је пир велики четвртак, ћурчијски свети Илија, златарски цар Костантин, и т. д. — 2) (у Дубр. у граду, а у околини *свадба*) vide свадба.

2. **пи̏р**, m. (у Хрв.) некакво жито (чини ми се да се зове и *каришик*), eine Art Getreide, genus frumenti. cf. стрвно жито, пир ноктаm.

пирак, рка, m. (у Сињу) hyp. v. [1] пир: Свом диверу *пирак* справљајући,| Мени мало чедо рађајући —

пиргита̏нче, у припјевима, као н. п. у овоме: Пиргито, *пиргитанче*, повратанче, зелен бор, Борковићу, зарукавље, ситни танче мој —

пиргито, vide пиргитанче.

пире̏вина (пиревина), f. (у Сријему) некака трава као зубача, der Queckenweizen [Acker-Quecke], triticum repens [L.].

пире̏ње, n. das Blasen, flatio.

пириватра, m. Потјера један старац (у Тршићу гдје сам се ја родио) послије подне лисичји траг по снијегу. Кад одмакне далеко у планину и види да не може наћи лисице, а прикучи се ноћ, он се врати натраг и пође кући; али у том стегне мраз а смркне се (а он је и онако слабо видио), и тако познавши да не може доћи кући, сврати се у винограде у једну пударску колибу, и онако без ватре (ваља да није имао кресива, или већ није могао од зиме да искреше ватру и да наложи) похода мало по њој па легне и обумре од зиме. Сјутрадан рано пукне глас по селу да је старац отишао у лов и да је негдје у планини умро од зиме; и сељаци се брже боље скупе и пођу трагом да га траже. Кад дођу у колибу и нађу га гдје лежи као мртав, одмах наложе ватру, па га изују и почну га истиха одгријевати. Кад се старац мало поодгрије и дође к себи, он повиче: „Који оно јунака најприје дође? однесе ми лисицу!“ (ваља да је ону ноћ снио да је ухватио лисицу). Пошто га добро одгрију и напоје ракијом, метну га на носила (кажу да је повикао, кад је видио гдје граде носила: шта ће то, људи, за Бога! још сам ја жив) и донесу у село; и од тадај га прозову *пириватра*.

пирија, f. (у Ц. г.) vide лијевак. cf. шпијерлица.

пиринач,* ӣнча, m. 1) der Reis, oryza. [vide ориз]. — 2) das Messing, orichalcum. [vide мјед 2].

пирити, пири̂м, v. impf. blasen, flo.

Пиритор, m. vide Пирлитор.

пирја̂н[*], пирја́на, m. gedämpftes Fleisch, carnes vapore suo mollitae.

пирја̂нити, пирја̂ни̂м, v. impf. schmoren, dämpfen, in olla clausa coquere: Јагње пеци а туку *пирјани* —

пирја̀ње̑ње, n. das Schmoren, τὸ coquere in olla clausa.

пи̏ркање, n. 1) dim. v. прање. — 2) dim. v. пирење.

пи̏ркати, ка̑м, v. impf. 1) dim. v. прати: пиркам којешта. — 2) dim. v. пирити: пирка вјетар.

пирли̏та̑ње, n. (у Србији и у Босни по варошима) vide изметање 3.

пирли̏тати, та̑м, vide изметати 3.

Пирли̏тор, m. у Херцеговини зидине од старога градића, за који се пјева и приповиједа да је у њему сједио војвода Момчило, ујак Марка Краљевића, и да га је ондје убио краљ Вукашин [cf. Пиритор]: Те је шаље на Херцеговину| Бијеломе граду *Пирлитору* — Кад Момчило под *Пирлитор* дође —

пи̏рни̏к, пирни́ка, m. 1) (у Дубр.) који иде на свадбу, der Hochzeitgast, qui in cujus nuptiis coenat: Ал' им веле сви *пирници* — 2) у Барањи пирници се зову они који изокола стоје и гледају (н. п. кроз плот) свадбу.

пи̏рница, f. 1) ein Frauenzimmer als Hochzeitgast, quae in cujus nuptiis coenat: Сви пирници и *пирнице* — 2) у Барањи жена која дође незвана те гледа сватове.

пир но̀кта̑ш, m. (у Хрв.) vide крупник.

пи̏рнути, пи̏рне̑м, v. pf. einmal blasen, flo. [vide дунути].

пиро̀ва̑ње, n. verbal. v. пировати.

пиро̀вати, пи̏рује̑м, v. impf. 1) (око Дубр.) частити се на свадби, Jemands Hochzeitgast sein, in cujus nuptiis coenare. cf. свадбовати. — 2) vide гостити се: Очи *пирују*, а г..... гладује.

пиро̀вати се, пи̏рује̑м се, v. r. pf. (у Хрв.) удати се или оженити се, heirathen, uxorem ducere, nubere.

пи̏ру̑з[*], у пјесми, cf. мави-пируз.

пи̏ру̑н, m. (у прим.) vide виљушке.

пи̏с! 1) Laut um die Katze zu verscheuchen, vocabulum quo felis abigitur. [cf. 1 воштац]. — 2) говори се малој дјеци кад кихну: *пис*, мацо, на кисело г.....

1. **пи̏сак,** ска, m. (beim Dudelsack) das Luftrohr, spiraculum. [cf. свичка 2].

2. **пи̏сак,** ска, m. (зап.) vide пијесак.

писа̀љица, } f. ein blechernes Werkzeug, um auf die
пи̏са̑љка, } Ostereier zu schreiben (писати), instrumenti scriptorii genus. [cf. кичица 4, кишчица, шараљка]. Од танка танећета начини се као мали лијевак, па се широки крај усади у врх дрвета са стране, па онда држећи руком за дрво уски се умаче у раскрављен восак и њиме се шара по бијелу јају, па пошто се јаје обоји, оно куд је био восак остане бијело. Јаја у нас шарају младе и дјевојке.

писа̀мце, n. dim. v. писмо.

писа̀нија, f. die Kollektur (der калуђери, weil sie die Gebenden aufschreiben, um ihrer dann namentlich im Gebete zu gedenken), quae dantur monachis pro commemoratione: отишао у *писанију*; отишао да купи *писанију*. cf. намастир.

пи̏са̑ње, n. das Schreiben, scriptio.

пи̏са̑р (пи̏са̑р), пи̏са̑ра (писа́ра), m. der Schreiber, scriba. [cf. писац, ћата, ћато, јазиџија].

писа̑рев, а, о, vide писаров.

писа̀рина, f. 1) augm. v. писар. — 2) die Schreiberei, ars scribae.

писа̑ров [**писарев**], а, о, des Schreibers, scribae.

пи̏са̑рски̑, ка̑, ко̑, der Schreiber, scribarum.

пи̏сати, пи̏ше̑м, v. impf. 1) schreiben, scribo: Што видиш, то и пиши, und Кад га (или ме) видиш, онда и пиши. — 2) dem Mönche verehren, damit er für einen bete, do monacho, ut oret pro me: Бог да прости старца из Буковца,| Који *писа* сирац и опанке,| Синоћ писа, а јутрос украде — „Село Рибарица, писала Ришћаница, трубу сира и чабар сукна" (приповиједају да се нашло у тефтеру некаквог калуђера).

пи̏сати се, пи̏ше̑м се, v. r. [im]pf. sich enrolliren lassen, do nomen.

пи̏сац, сца, m. vide писар.

пи̏ска, f. 1) das Pfeifen, Zischen, sibilus. — 2) (у Ц. г.) дрво некако, Art Baum, arboris genus.

пи̏скавица, f. (у прим.) морска риба, која пред кишу скаче из воде, Art Seefisch, piscis quidam marinus: Напухао се као *пискавица*.

пи̏ска̑ње, n. das пис-sagen, usus vocis пис.

пискара̑ње, n. dim. v. писање.

писка̀рати, ра̑м, [v. impf.] dim. v. писати.

пи̏скати, ка̑м, v. impf. пис sagen, dico пис.

пи̏сковина, f. (у Ц. г.) Holz von писка 2.

писко̀вит, а, о, (зап.) vide пјесковит.

пи̏ско̑вница, f. (зап.) vide пјесковница.

1. **пи̏скор,** m. (у Рудн. н.) округла ситна и слатка црвена шљива, Art Pflaumen, pruni genus. [vide 1] мигавац, cf. цанарика.

2. **пи̏скор,** m. (у Дубр.) некака морска риба, Muräne [(?), Flußneunauge?], muraena [(?), petromyzon fluviatilis L.?].

пи̏скорац, о̑рца, m. (у Дубр.) dim. v. [2] пи̏скор. [cf. пискорић].

писко̀рић, m. vide пискорац.

пи̏скуља, f. (зап.) vide пјескуља.

пи̏скуша, f. (зап.) vide пјескуша.

1. **пи̏сма,** f. (зап.) vide пјесма.

2. ***пи̏сма,** f. vide писмо 2.*

***пи̏смен,** а, о, н. п. човјек (који зна писати).*

пи̏смица, f. dim. v. [1] писма.

пи̏смо, n. (pl. gen. пи̏са̑ма̑) 1) die Schrift, scriptura. [cf. јазија]. — 2) der Brief, epistola. cf. књига [1, 2 писма], посланица.

пи̏сни̏к, писни́ка, m. у писку оно што је зарезано и мало зацијепљено те пишти.

1. **пи̏снути,** пи̏снēм, v. pf. einmal zischen, sibilum edo.

2. **пи̏снути,** нēм, v. pf. 1) пис-sagen (um die Katze wegzujagen), dico пис abigens felem. — 2) не смије писнути, mucksen, muttio. — 3) (у Ц. г.) н. п. писло ми јагње, козле, дијете, sterben, morior. [vide црћи 1].

пи̏та[*], f. (pl. gen. пи̏тā) ein Kuchen, placenta. Пита има различнијех, н. п. једне су савијене као г у ж в а р а [г у ж в а ч а, п о в и т и ц а] и с а в и ј а ч а[1], које су опет различне по ономе шта се у њих метне (н. п. месо или сир); друге су од простртијех по тепсији обги, по којима се или између којијех се што метне као и у оне прве, пак се одозго најпослије једном покрије; овака је пита и г и б а н и ц а, у коју се између обги меће меки сир измијешан са скорупом, млијеком и јајима; и у р м а ш и ц а је пита, али није од обги, него од тијеста закухана маслом и чини ми се цијеђем, од којега се тијеста начине мали колачићи од прилике као *урме*, и пошто се на брду обрну те на њима постану прутасте шаре, нарећају се по тепсији, те се пеку, пак се најпослије залијевају медом размућенијем водом. [cf. баклава, сабирача].

пи̏так, тка, тко, н. п. вино, trinkbar, sat bonus (de vino).

1. **пи̏тање,** n. das Füttern (des Kindes), nutritio infantis.

2. **пи̏тāње,** n. 1) das Fragen, interrogatio. — 2) das Begehren, petitio.

пи̏тао, тла, m. (зап.) vide пијетао.

1. **пи̏тати,** тāм, v. impf. дијете, dem Kinde zu essen geben, nutrio infantem, ingero in os cibum.

2. **пи̏тати,** пи̏тāм, v. impf. 1) fragen, interrogo, rogo. — 2) (особито по југоз. кр.) begehren, peto [vide 1 искати 1]: Стидније је украсти него *питати*; Очима проси, устима не *пита*;| *Питај* блага колико ти драго — Од свакуда просци долазише,| *Питају* је до седам краљева — *Пита* штогођ за очину душу —

пи̏тати се, пи̏тāм се, v. r. [im]pf. за здравље, sich begrüßen, salutare.

пи̏тето, у пријеву: О ти пиле *питето* —

пи̏ти, пи̏јēм, v. impf. 1) trinken, bibo: Пит' се зна ко *пије* ни ко плаћа. — 2) пити дуван, rauchen (südbeutsch Tabak trinken), fumum nicotianae duco [vide пушити 1]: Лулу *пије*, у тамбуру бије —

пи̏тије, f. pl. vide [д р х т а л и ц е] паче (f. pl.).

пи̏тино дијѐте, n. као мали колачић од тијеста што остане иза пите.

пи̏тица, f. dim. v. пита.

пи̏тлић, m. dim. v. питао.

пи̏тлов, а, о, (зап.) vide пијетлов.

1. **пи̏тōм,** f. питома земља, angebautes Land, terra culta. cf. питомина.

2. **пи̏том,** а, о, 1) zahm, cicur, domesticus, н. п. голуб. — 2) durch Kultur veredelt, im Gegensatze des wilden, von Obst, Rosen, u. s. w., cultus.

пито̀мина (питомина), f. vide [1] пи̏тōм.

пито̀мити, пи̏томӣм, v. impf. zähmen, cicuro.

пито̀мљење, n. das Zähmen, cicuratio.

питу̀љица, f. (dim. v. пита) eine Art gefüllter Krapfen, placentarum farctarum genus.

пи̏ћа, f. храна, особито за стоку (н. п. сијено, слама, и т. д.), das Futter, die Nahrung, pabulum: Ура *пићу* цијени. cf. крма [1].

[**пи̏ћан,** а, о, adj. v. пића (futter=); *види* s. v. залеђати.]

пи̏ће, n. 1) das Getränk, potio. [cf. пиво 1, пило 1]. — 2) das Trinkgelage, compotatio: ха̏јдемо на *пиће; зао је у пићу (т. ј. кад се напије или опије); у пићу је љута пијаница — Рашта пијеш? Рашта се опијаш?| И у пићу грдно проговараш* — cf. [vide] пијанка.

пи̏фћула[*], f. (у Бачк.) капа осим шешира, eine Kappe, gallerus.

пи̏ца, f. (у Дубр.) vide кошчица [2] (н. п. од трешње, шљиве и т. д.).

пи̏ш, m. der Urin, urina: За прешу се и *пиш* коњски пије. cf. [vide] пишаћа.

пиша̀дија, f. (зап.) vide пјешадија.

пи̏шāк, пиша́ка, m. (зап.) vide пјешак.

пи̏шало, n. das Werkzeug zum Harnen, minctorium (penis aut vulva).

пиша́њак, њка, m. vide пишаћа.

пи̏шāње, n. das Pissen, minctio. [cf. бурење 1, мижање, мокрење 2, мочање, шорање 2].

пи̏шати, шāм, v. impf. pissen, mejo. cf. мокрити [2, бурити, мижати, мочати, пустити 4, шорати 2].

пи̏шаћа, f. (eigentlich) der Urin, urina. cf. [пиш, пишањак,] мокраћа.

пи̏шац, шца, m. (зап.) vide пјешац.

пи̏шāчкӣ, кā, кō, (зап.) vide пјешачки.

пи̏ше, (зап.) vide пјеше.

пи̏шēње, n. dim. v. пишање.

пишѐрџија[*], m. фуруниија (пећар) који и јело готови и продаје, ein Bäcker, der zugleich verschiedene Speisen bereitet und verkauft, furnarius qui cibos quoque parat venditque [vide хљебар]: Однесиде младом *пишерџији*,| Нек ми даде сана ђаконије —

пи̏шити, шӣм, [v. impf.] dim. v. пишати.

пи̏шице̄, (зап.) vide пјешице.

пи̏шкāње, n. dim. v. пишање.

пи̏шкати, кāм, dim. v. пишати.

пи̏шке̄, (зап.) vide пјешке.

пи̏шмāн,* indecl. на кога, или на што, erpicht, studiosus.

пишма́нити се, пи̏шмāнӣм се, v. [r.] impf. bereuen (den Kauf), poenitet (emisse).

пишма́нлук,* m. das Reugeld, der Reukauf, mulcta poenitentiae.

пишма́њење, n. das Bereuen des Kaufs, poenitentia emptionis.

пи̏шнути, нēм, v. pf. [ein wenig] pissen, mejo semel.

пишо̀ра, f. Schimpfwort für eine schlechte ракија,

convicium in vinum male ustum: дајде те *пишоре.*

Пишпек, m.: Од *Пишпека* и од Комадије —

пиштална, f. ein wässeriger Boden, Wasserboden, terra aquosa (ubi aqua prosilit). [cf. млака, мочалина, плоштина, пљоштара].

пишталиница, f. (у Ц. г.) dim. v. пишталина.

пиштање, n. das Zischen (des Falken, der Schlange), sibilus.

пиштати, тим, v. impf. 1) Zischen, sibilo. — 2) heraus-zischen (wie das Wasser aus nassem Holz auf dem Feuer), prosibilo: *пишти* вода из дрвета.

Пиштет, m. вода у Црној гори.

Пиштети, m. pl.: На најпрву приступи торину| У *Пиштете* на Мустафагића —

пиштолије, f. pl. vide [п и ш т о љ] пиштољи: А да слије млоге *пиштолије* —

пиштољ,* пиштоља, m. мала пушка, die Pistole, telum pistola dictum. [cf. пиштолије].

пиштољина, f. augm. v. пиштољ.

пиштољић, m. dim. v. пиштољ.

пиштољски, кā, кō, Pistolen-, pistolae (teli manuarii ignivomi).

пјан, а, о, vide пијан.

пјанац, нца, m. vide пијаница.

пјанацција, m. vide пијаница: У вино су љуте *пјанацције* —

пјандура, f. рече се за пијану жену, Schimpfwort für ein betrunkenes Frauenzimmer, convicium in mulierem ebriam.

пјаница, f. die Säuferin, potrix.

пјанōст, пјаности, f. die Betrunkenheit, ebrietas: Од *пјаности* ћ' заметнути кавгу —

пјанство, n. vide пијанство.

пјанчина, f. augm. v. пјанац. [cf. пијанчина].

[**пјат,** m. vide тањир; *види* s. v. синија 2.]

пјаштаница, f. (у Паштр.) vide [с л е з и н а] шљезина.

пјевак, пјевка, m. (у Ц. г.) црв у сиру, die Käsemade, vermis casearius. cf. [vide] прегаљ.

пјевалиште, n. (јуж.) Ort, wo man gesungen hat, oder zu singen pflegt, locus ubi cantatum fuit, aut solet cantari: Ти не пењи бијела чадора| На мојему дивну игралишту| И на мојем дивну *пјевалишту* —

пјевало, n. (јуж.) (scherzhaft) das Werkzeug des Singens (die Kehle), guttur: ухватио га за *пјевало.*

пјеванка, f. (јуж.) das Singen, cantus.

пјевање, n. (јуж.) das Singen, cantatio. [cf. појање].

пјевати, вāм, v. impf. (јуж.) singen, canto. [cf. 3 пети, појати, 2 слагати 3].

пјевач, пјевача, m. (јуж.) der Sänger, cantator. [cf. појац, појач].

пјевачев, а, о, (јуж.) des Sängers, cantatoris.

1. **пјевачица,** f. (јуж.) die Sängerin, cantatrix. [cf. пјевица].

2. **пјевачица,** f. (јуж.) vide кукавица [1].

пјевидруг, m. (јуж.) der Singefreund, Mitsänger, qui simul cantat. cf. плачидруг.

пјевица, f. (јуж.) die Sängerin, cantatrix [vide 1 пјевачица]: Пјевала тица *пјевица*:| Што ће старцу ђевица| А младићу бабица? —

пјевнути, нēм, v. pf. (јуж.) ein wenig singen, anfingen, cantum incipio: *Пјевни, пјевни,* злато материно —

пјевушење, n. dim. v. пјевање.

пјевушити, пјевушим, [v. impf.] dim. v. пјевати.

пјевчић, m. dim. v. пијевац. [vide пјетлић].

пјега, f. (јуж.) (pl. gen. пјēгā) 1) Fleck, macula. — 2) die Sommersprosse, lenticula.

пјегав, а, о, (јуж.) [cf. пјегаст, абрашљив] 1) fleckig, maculosus. — 2) sommerfleckig, lenticulosus.

пјегавица, f. (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus.

пјегаст, а, о, vide пјегав.

пјена, f. (јуж.) der Schaum, spuma.

пјенити, нӣм, v. impf. (јуж.) abschäumen, despumo.

пјенити се, нӣ се, v. r. impf. (јуж.) schäumen, spumo. [cf. 2 клапити се].

пјенушење, n. (јуж.) das Schäumen, spumatio.

пјенушити се, пјенушӣ се, dim. v. пјенити се.

пјењача, f. кашика што се њоме пјени, der Abschaumlöffel, cochlear despumandis e. c. carnibus.

пјењење, n. (јуж.) das Schäumen, spumatio.

пјесковит, а, о, (јуж.) н. п. земља, sandig, arenosus.

пјесковница, f. (јуж.) vide песковница.

пјескуља, } f. пјесковита земља, die Sanderde,
пјескуша, } terra sabulosa.

пјесма (cf. пјесна), f. (јуж.) (pl. gen. пјесāмā) das Lied, cantilena.

пјесмица, f. dim. v. пјесма.

пјесна, f. (по југоз. кр.) das Lied, carmen, cf. [vide] **пјесма**: А да бих вас у *пјесну* пјевала,| *Пјесна* иде од уста до уста —

пјетлић, m. dim. v. пијетао. [cf. пјевчић].

пјешадија, f. (coll.) (јуж.) die Soldaten zu Fuß, pedites: *Пјешадија* у пушке загледа —

пјешак, пјешака, } m. (јуж.) der Fußgänger, pe-
пјешац, шца, } des. [cf. јаија].

пјешачки, кā, кō, (јуж.) fußgängerisch, pedestris.

пјеше, }
пјешице, } (јуж.) zu Fuß, pedes.
пјешке, }

плā, плāа, плāо, vide **плах.**

1. **плав,** плава, плаво, (плавӣ, вā, вō) 1) blau, flavus, coeruleus. [cf. плаветан; vide модар]. — 2) blond, flavus: За два *плава* не би гроша дала —

2. **плав,** а, о, vide **плах**: *Плава* је коња јежђела —

3. **Плав,** m. 1) језеро близу Гусиња. — 2) варошица код тога језера —

плавац (плавац), вца, m. 1) [*Плавац*] Mannsname, nomen viri. — [*плавац*] 2) ein Pferdename, nomen equo indi solitum. — 3) камен, (у Сријему) der Bimsstein, pumex.

плавѐтан, тна, тно, (пла̀ветнӣ, тна̄, тно̄) vide [м о д а р] пла̑в 1.

плавѐтнӣк, плаветнӣка, m. (у Сријему) Waldsalbei, salvia silvestris [L.].

пла̀ветнӣ ка̀мӗн, m. (у војв.) vide очни камен.

пла̀ветникаст, а, о, bläulich, subcaeruleus.

плавѐтнило, n. vide плавило.

плавѐтнити се, нӣм се, v. r. impf. blau sein, sum caeruleus. [cf. 2 плавити се].

плавѐтња̑к, плаветња̑ка, m. (у Сријему) vide очни камен.

пла̀вило, n. blaues Färbemittel, caeruleum. [cf. плаветнило].

1\. **пла́вити,** вӣм, v. impf. blau werden, fio caeruleus.

2\. **пла̏вити,** вӣм, v. impf. 1) überschwemmen, inundo: ову њиву *плави* вода сваке године. — 2) (млијеко) abschöpfen, florem lactis carpo.

1\. **пла̏вити се,** вӣм се, v. r. impf. н. п. лађа, schwimmen, mit dem Fluß fortschwimmen, secundo flumine labi.

2\. **пла́вити се,** вӣм се, vide плаветнити се.

пла̀вка, f. (ст.) 1) die Blonde, Blondine, flava: Не ћу *плавке*, не жељео мајке:| Што ћу *плавки* боју куповати,| То ћу црњки токе саковати — 2) (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus.

1\. **пла̏вље̄ње,** n. 1) das Schwimmen, natatio. — 2) das Ueberschwemmen, inundatio. — 3) das Abschöpfen, decerptio floris lactis.

2\. **пла́вље̄ње,** n. 1) das Blauwerden, τὸ flavum fieri. — 2) das Blauaussehen, aspectus caeruleus.

пла̀во̑јка, f. cf. пипавица.

пла̀воок, а, о, blauäugig, caeruleis oculis.

пла̀вуља, f. Kuhname, nomen vaccae indi solitum.

Пла̑вша, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. планина у Турској Хрватској: Он ме јесте један пут гонио,| Преко *Плавше* високе планине —

Пла̀дин (гра̑д), m. у пјесми.

пла̀динскӣ, ка̑, ко̑, von Пладин: У онога краља *Пладинскога* —

пла̀дне̄, n. (у крајини Неготинској) vide подне.

пла̀же̄ње, n. das Herausrecken der Zunge, exsertio linguae.

пла̑з, m. (у Хрв.) у плуга лијева ручица на коју се доље натиче лѐмеш.

плаза̀нца, f. (код Костајнице) vide точило.

пла̀за̑ње, n. das Fahren (auf dem Hintern), z. B. auf dem Eise, lapsus in podice.

пла̀зати се, пла̑за̑м се, v. r. impf. gleiten (auf dem Hintern), labi: Девет баба по леду *се плаза* (т. ј. уштипци).

пла̀зина, f. бронза, што на њој стоји коло воденично, или останце.

пла̏зити, зӣм, v. impf. т. ј. језик, herausrecken, exsero.

пла̏зити се, зӣм се, v. r. impf. die Zunge herausrecken, exsero linguam.

пла̀нр, пла̀ира, m. (у Сријему) во који се плаши, ein scheuer Ochs, bos pavidus.

пла̀јва̑з, m. (österr. das B l e i w e i ß) das Reißblei, der Bleistift, plumbago.

пла̏кавица, f. (у Дубр.) 1) она која плаче, die Weinerin, quae flet. — 2) pl. по бијелу црно што се по дну рукава метне, као знак велике жалости, eine schwarze Einfassung der Aermel zum Zeichen der Trauer, nigri margines manicarum luctum significantes.

1\. **пла̏ка̄ње,** n. das Weinen, fletio, ploratio. [cf. плачињање].

2\. **пла́ка̄ње,** n. das Ausschwemmen, elutio.

1\. **пла̏кати,** пла̏че̄м, v. impf. weinen, ploro. [cf. плачињати].

2\. **пла́кати,** пла̏че̄м, v. impf. н. п. судове, ausschwemmen, eluo.

пла́кати се, пла̏че̄м се, v. r. impf. н. п. као патка, sich ausbaden, wie eine Ente, perlavari.

пла́кнути, пла̏кне̄м, v. pf. ausschwemmen, eluo.

пла̏м, m. (у Ц. г.) vide [1] пламен.

пла̀ма̄ње, n. das Flammen, flagratio.

пла̀мати, ма̄м, v. impf. (у Ц. г.) flammen, flagro. cf. пламтјети.

1\. **пла̏ме̄н,** пла̏мена, m. die Flamme, flamma. cf. плам.

2\. **пла̏мен,** а, о, flammend, flammeus, ardens et micans ut flamma, cf. [vide] пламенит: И на њима три *пламена* мача —

пламѐнӣк, пламенӣка, m. (у Сријему) Rothlauf, erysipelas. [vide црвени вјетар]. cf. брика.

пла̏менит, а, о, flammend, flammeus, cf. [2] пла̏мен: А покрај њи ножа *пламенита* —

пламѐнчић, m. dim. v. [1] пламен.

пламѐња̄ча, f. die zu starke Sonnenhitze, sol nimius: убила *пламењача* лубенице, грожђе и т. д.

пламѝчак, чка, m. hyp. v. пламен.

[**пламтјети,** ти, v. impf. (југоз.) vide пламати.]

Пла̏на, f. Frauenname, nomen feminae: Цикну, писну Томашева *Плана* —

пла̀ндӣште, n. Ort, wo das Vieh über Mittag vor der Sonne geborgen ist, locus ubi pecora a sole defensa requiescunt. [cf. ландиште].

пла̀ндова̄ње, n. das Unterstehen des Viehes während der Mittagshitze, requies pecoris in umbra.

пла̀ндовати, дује̄м, v. impf. (vom Viehe) während der Mittagshitze wo unterstehen, in umbra esse a sole meridiano.

Пла̑не, f. hyp. v. Плана.

пла̀ника, f. (у Боци) дрво на коме роди *магиња* (као велика суница, изнутра жуто кад је зрело, а зелено бијело), der Meerkirsche [Erdbeerbaum], arbutus unedo Linn.

планѝна, f. (acc. пла̏нину, pl. пла̏нине, планйна̄) der Bergwald, saltus, mons silvosus. cf. гора [1 и 2; vide шума 1].

планѝна̄р, планина̄ра, m. (у Ц. г.) који је на планини код стоке, der Sennhirt, pastor Alpinus. [cf. станар].

планѝнац, нца, m. човјек из планине (тако се

у равноме Сријему зову људи из онијех села испод Фрушке), ein Bergbewohner, montium incola. [vide горштак].

Планѝнӣк, Планинѝка, m. планина до Гребеника (к сјеверу) [у Црној Гори], Name eines Berges, nomen montis.

планѝнница, f. dim. v. планина.

пла̀нӣнка, f. vide станарица.

пла̀нӣнскӣ, ка̄, ко̄, n. n. тица, Waldvogel, avis silvestris.

пла̀нути, пла̑нем, v. pf. schnell auflodern, aufflackern, emico, exardesco.

плао̀вит, а, о, vide **плаховит**: Морава је *плаовита*:| Синоћ момка занијела,| А јутрос га на бријег баца —

пла̏са, f. n. n. леда, ein Stück Eis, glaciei frustum.

пла̏ст, пла̏ста, m. 1) der Heuschober, meta foeni. cf. сијено [2]. — 2) као велики н а в и љ а к. Навиљке кад се дјену у сијено сноси по двоје међу собом на два сијенска коца, а под пласт се (кад се почиње пластити) подметне грана за коју се послије веже ужем, те га на воловима довуку на оно мјесто гдје ће се сијено дјести. cf. кукара.

пла́стити, пла̑стӣм, v. impf. т. ј. сијено, das Heu aufschobern, metam foeni construo.

пла̀стић, m. dim. v. пласт.

1. **пла́та,** f. der Lohn, Besoldung, merces. [cf. плаћа, ајлук, 1 хак (ак) 1].

2. **пла̏та,** f. (у Хрв.) vide **плахта.**

пла́тац, пла́ца, m. der Zahler, qui exsolvit, solutor: Јемац *платац*.

пла̀тина, f. ein Scheit Holz, eine Daube, segmentum ligni, tabula.

пла̀тити, пла̑тӣм, v. pf. bezahlen, solvo.

пла̀тица, f. (у Босни) vide даска.

пла̀тиша, f. der Zahler, qui solvit: Ни вратиша, ни *платиша*.

пла̀тка, f (im Kartenspiele) der gar keine Karte hat, und zahlen muß.

пла̀тнар, платна́ра, m. der Leinwandhändler, lintearius, linteo. [cf. безар].

пла́тно, n. 1) Leinwand, linteum. [cf. постав, 2 без]. — 2) Mauer um eine Stadt, Festung, Kloster, murus, moenia [vide зид]: Три је *платна* кули оборио,| На четвртом пенџер начинио — Па ћу цркви саградити *платна* —

пла̀ћа, f. vide [1] плата.

пла̀ћа̄ње, n. das Zahlen, solutio.

пла̀ћати, пла̑ћа̑м, v. impf. zahlen, solvo.

пла̏х [пла, 2 плав], а, о, rasch, heftig, praeceps, n. n. коњ, човјек, киша, cf. плаховит [плаовит]: Ал' од мојих *плахијех* сватова — К њој долеће *плахи* змаје —

пла̏хо, rasch, praecipitanter [cf. плаховито]: Мара мајци *плахо* одговара — *Плахо* се млада пробуди,| Наранчу стаде проклињат' — И угледа Марицу| Ђено *плахо* мете двор —

плахо̀ва̄ње, n. muthwilliges Leben, vita lasciva.

плахо̀вати, пла̀хује̄м, v. impf. (у Дубр.) Muthwillen treiben, lascivire: Жени човјека да не *плахује*.

плахо̀вит [плаовит], а, о, vide плах.

плахо̀вито, vide плахо.

пла̏хо̄ст, пла̏хости, f. (у Дубр.) die Eilfertigkeit, properantia: Младост *плахост*.

пла̏хта [2 плата], f. (у Хрв.) 1) das Tischtuch, mappa. cf. [vide] трпежњак. — 2) das Betttuch, linteum. cf. чаршав.

пла̏хтица, f. dim. v. плахта.

плаца̀рина, f. (у Лици) што се плаћа за ствари које се доносе на пазар, der Marktzoll, tributum quod pro rebus quae in urbe veneunt exigitur.

пла̏ч, m. das Weinen, fletus.

пла̀чан, чна, чно, ⎫ weinend, flens: *Плачне*
пла̀чеван, вна, вно, ⎭ очи с Рада не мицаше —

пла̀чидру̑г, m. der Mitweiner, amicus qui cum flente flet: Дај ти мени *плачидруга*, а пједидруга је ласно наћи.

плачѝња̄ње, n. vide [1] плакање.

плачѝњати, ња̄м, v. impf. (у Дубр.) vide [1] плакати: ово дијете много *плачиња*.

пла̀чка, f. in der Redensart: Играчка *плачка*, das Weinen, lacrimae.

пла̀чкав, а, о, (у Грбљу) vide плачљив: *Плачкаву* дјетету чешће сисање.

пла̀чко, m. ein Kind das gern weint, ein Weiner, plorator: *Плачко* чува говеда| И бабину јуницу.| Закла баба јуницу,| Даде *Плачку* г....у (пјевају дјеца дјетету које плаче).

пла̀чљив, а, о, der gern weint, plorator [cf. плачкав]: Мушко ми чедо *плачљиво* —

пла̀ше̄ње, n. das Schrecken, terrefactio.

пла̀шив, а, о, vide плашљив.

пла̀шивица, f. der Furchtsame, pavidus, cf. страшивица: Стан', Алија, једна *плашивицо* —

пла̀шити, ши̑м, v. impf. schrecken, terreo. [cf. пудити 1, страшити].

пла̀шити се, ши̑м се, v. r. impf. erschrecken, exterreor.

[**Плашки,** m. adj. мјесто у Хрватској; *види* s. v. 2 Вера.]

пла̀шљив, а, о, furchtsam, pavidus. [cf. плашив].

пла̀шња, f. der Schrecken, terror.

пла́шњача, f. личина којом се веже плашће кад се вуче кукаром. cf. пласт.

пла̏шт, пла́шта, m. (у Дубр.) der Mantel, pallium. cf. [кабан,] кабаница, јапунџе.

пла̏шће, n. coll. v. пласт.

пла̀шће̄ње, n. das Aufschobern des Heu's, constructio metae foeni.

пле̏ва, f. (ист.) vide пљева.

пле̏вара, f. (ист.) vide пљевара.

пле̏вити, ви̑м, (ист.) vide плијевити.

пле̏внӣ, на̄, но̄, (ист.) vide пљевни.

пле̏вња̑к, m. (ист.) vide пљевњак.

пле̏ме, мена, n. (pl. племе̏на, gen. племе́на̄) 1) der Stamm, stirps, prosapia. — 2) у Црној гори *племе* значи оно што је у Србији од

прије значила *кнежина* а сад што значи *срез*; тако су н. п. нахије Катунске племена: Цетиње, Његуши, Ћеклићи, Бјелице, Цуце, Озринићи, Комани, Загарач и Пљешивци.

плѐменйк, m. (у Ц. г.) човјек из племена, ein племе-glied, membrum *тоѓ* племе.

пле̏менит, а, о, 1) von gutem Stamm, guter Herkunft, adelig, nobili loco natus. — 2) (halb im Scherze) mit племе (Nachkommenschaft) reich: од крмаче куд ће *племенитије* шта бити, која по осморо опраси!

племенѝташ, племенита́ша, m. (у Хрв.) vide племић.

плѐменскй, ска̑, ско̑, von племе: Све по реду племе до племена,| А пред њима *племенске* главаре —

плѐмић, m. von guter Familie, nobili genere natus. cf. кућић, [кућевић, племениташ, опаклија 2,] опаковић, кољеновић.

пле̑н, m. (ист.) vide плијен.

[**плена,** cf. мора.]

пле̏нити, пле̏нӣм, (ист.) vide плијенити.

плѐње̑ње, n. (ист.) vide плијењење.

плѐсан, сни, f. (ист.) vide плијесан.

плѐсмо, n. поуска даска којом се што заграђује или гради (н. п. колиба, као врљикама), Latte, asser.

плѐснив, а, о, (ист.) vide пљеснив.

плѐснивити се, вӣм се, (ист.) vide пљеснивити се.

плѐсти, плѐте̑м, v. impf. 1) flechten, plecto. — 2) stricken, plecto, texo.

плѐсти се, плѐте̑м се, v. r. [im]pf. у што, sich hineinmischen, se immiscere.

плѐта, f. каже се за цванцику: велика плета, т. ј. читава цванцика, а мала плета по цванцике. [vide цванцика].

плетѐница, f. 1) ein geflochtener Zopf, nexi capilli. [vide кика]. — 2) eine Flechte von Brot, craticula panis.

плѐте̑ње, n. 1) das Flechten, nexio. — 2) das Stricken, textio. — 3) die Strickerei, das Strickzeug, res reticularia.

плѐтер, m. das Flechtwerk, crates.

плетѝвача, f. der Strickbeutel, theca reticularia.

плетѝво, n. das Strickgarn, fila servientia texendo.

Плѐтикоса, m. пјева се у пјесмама и приповиједа некакав харамбаша *Плетикоса Павле.*

плѐтикотарица, m. der Korbflechter, Korbmacher, corbarius, sortarius [cf. плетикрошња]: Мајстор плетикотарица. У Срба се ово каже за подсмијех, јер они сваки себи котарице плету, па мисле да тога мајстора и заната и нема.

плѐтикрошња, f. vide плетикотарица: Мајстор плетикрошња. Крошње је још лакше оплести него котарицу, за то се ово говори као и плетикотарица.

плетѝља, f. die Strickerin, textrix acuaria.

плѐтнћа̑ ѝгла, f. die Stricknadel, acus reticularia.

плѐтка̑ш, плетка́ша, m. der Ränkeschmid, doli machinator. cf. [петљарац,] петљанац.

плѐтке, f. pl. Intriguen, artes.

плѐтњица, f. дрво, као уска дашчица, што стоји кроз крпеле (код плуга и код кола волујскијех).

плѐћ, f. као страна[1], н. п. какве планине, der Rücken eines Berges, dorsum montis.

плѐћат, а, о, breitschulterig, humeris latis.

плѐћа̑ш, плећа́ша, m. (у Далм.) некакав грах, Art Erbse, pisi genus [phaseolus spec.].

плѐће, n. das Schulterblatt, scapula [cf. плећи]: гледати у плеће. Многи људи у народу нашему проричу којешта из плећа од печена брава: чашица она одозго кажу да је кућа, и ако није врло дубока, кажу да је пуна кућа; оне жиле од чашице зову се *јулар*, и по томе се гледа како су коњи у домаћина; горњи крај оне кости која је с једне стране из плећа израсла, зове се *шљеме*, и што је више налик на соху, да се на њега може што наслонити, то кажу да је кућно шљеме тврђе; испод чашице с оне стране с које је плеће равно, имају (ваља да на гдјеком плећу) мале јамице, као да је иглом убодено, неке се од њих зову *рака*, а неке *колијевка*: ако су ове јамице тако ниско од чашице, да се не могу дохватити палцем, кад се пошљедњи његов глежањ намјести на крај, онда рака или колијевка није у кући него у родбини или у селу. Све ово што је до сад казано иде само ономе чије је бравче, т. ј. код кога се ојагњило и со лизало док није заклано. Доњи широки и танки крај зове се *поље*; ако је поље чисто кад се плеће погледа према себи, онда кажу да је мир, ако ли је мутно, онда кажу да је војска, и који су вјешти у томе казују још које је Хришћанска које ли Турска и која ће јача бити, као и много друго којешта. И ово се највише гледа у десно плеће, за то га одмах како се брав исијече даду ономе за којега се мисли да је највјештији у том послу. Месо с овакога плећа не ваља глодати, него се очупа прстима. Кад хоће још ко други у њега да гледа, не ваља му га дати у руку, него се метне на трпезу па га он узме. Чини ми се да и Арнаути гледају овако не само у плеће, него и у кобилицу од кокоши. По овоме се може разумјети и оно што се каже кад кога одавно нема да се види: „*Нема га ни у плећу.*"

плѐћи, f. pl. die Schultern, humeri, cf. плеће: *Плећи* даде, бијегати стаде — Даде *плећи*, ћаше побјегнути —

плѐћка, f. der Vorderschinken, die Hamme, petaso.

Плѐшевица, f. тако се зову многа брда у Хрватској и у Далмацији. cf. Пљешевица.

Плѝва, f. 1) вода која код Јајца (у Босни) с велике висине *пада* у Врбас, ein Fluß in Bos-

nien, fluvius Bosnae: Паде *Плива* у Врбас, И изгуби свој глас. — 2) [*плива*] (зап.) vide пљева.

плѝвање, n. das Schwimmen, natatio. [cf. плијење].

плѝвара, f. (зап.) vide пљевара.

плѝвати, вам, v. impf. schwimmen, nato. [cf. плити].

плѝвач, плива̀ча, m. der Schwimmer, natator.

плива̀чица, f. die Schwimmerin, natatrix.

плѝвити, вим, (зап.) vide плијевити.

плѝвнӣ, на̄, но̄, (зап.) vide пљевни.

плѝвња̄к, m. (зап.) vide пљевњак.

плије̏вити, вӣм, v. impf. (југ.) jäten, runco. cf. пљети.

плије̏вор, m. (у Ц. г.) оно што се исплијеве, das ausgejätete Unkraut, steriles herbae eruncatae.

плѝјен, m. (југ.) 1) die Beute, praeda. [cf. деpачина, одора, пљачка, ћелепир, шићар, шићарина]. — 2) има као плијена (н. п. рака у потоку, ушију у глави), es ist in Menge da, abundat. cf. пљева.

плије̏нити, плијенӣм, v. impf. (југ.) plündern, praedor. [cf. пљачкати].

плѝјење, n. vide пливање.

плије̏њење, n. (југ.) das Plündern, praedatio. [cf. пљачкање].

плѝјесан, сни, f. (југ.) der Schimmel, mucor, situs. [cf. буђ, буђа, мах 3, маховина 2, машина (?)].

плѝјешће, m. у загонеци, cf. лепетати.

плѝма, f. 1) (у Ц. г.) велики потоп, кад дође вода, die Ueberschwemmung, inundatio: *плима* водена (кад врло дође вода); на овој *плими*. — 2) (у Далм.) die Fluth, marinorum aestuum accessus: *плима* и осјека, Ebbe und Fluth. cf. ослед, слека, одслека.

плѝн, m. (зап.) vide плијен.

плѝнити, плӣнӣм, (зап.) vide плијенити.

плѝнути, плӣне̄м, v. pf. überschwemmen, inundo: *плинула* вода по пољу, т. ј. разлила се.

плѝње̄ње, n. (зап.) vide плијењење.

плѝсан, сни, f. (зап.) vide плијесан.

плѝска, f. die Bachstelze, [weiße Bachstelze, Ackermännchen,] motacilla [alba L.; cf. говедарка 2; овчарица 3].

[**плискавица,** f. vide морска свиња.]

плѝснӣв, а, о, (зап.) vide пљеснив.

плѝснивити се, вӣм се, (зап.) vide пљеснивити се.

плѝтак, тка, тко, (плӣткӣ, ка̄, ко̄, compf. плӣћӣ) seicht, tenuis, non altus, non profundus.

плита̀рица, f. vide плитица.

Плѝтвица, f. село у Хрватској у малој Капели, код којега има осам језера од којијех шест падају једно у друго, а из седмога тече или управо пада ријека *Корана*.

плѝти, плӣје̄м, v. impf. (у Рисну) vide пливати: Бијела свила по мору *плила* —

плѝтица, f. (у Дубр.) плитка здјела, eine flache Schüssel, patina. cf. [синија 2,] плитарица.

плича̀на, f. die Seichtigkeit, vadositas, tenuitas.

плова̑н, плова̀на, m. (у Хрв. код крњћ.) vide свештеник.

плова̀нија, f. (у Хрв. код крњћ.) vide нурија.

плѐвац, пло̀вца, m. 1) (ријетко се говори) vide пливач. — 2) (највише се говори pl. пло̀вци) од мљечике као обручић на три угла, што рибари вежу на мрежу метницу, те *плови* поврх воде, да мрежа не би са свијем потонула и да би се познало кад риба у њу дирне, die Flösse.

пло̀вити, вӣм, v. impf. 1) schwimmen, nato: *Плови, плови,* мој зелени венче — 2) schwemmen z. B. das Pferd über einen Fluß, neben einem Steg, duco natantem.

пло̀вка, f. (у крајини Неготинској) vide патка.

пло̀вке, пло̀ва̄ка, f. pl. (у Дубр.) игра дјетиња, cf. [vide] плојка.

пло̀вљење, n. das Schwimmen, natatio.

пло̀вче, чета, n. vide [1] паче (пачета).

пло̀вчӣј, чја̄, чје̄, vide пачји.

пло̑д, пло̀да, m. (у Дубр., а може се кашто чути и по осталијем особито југозападнијем крајевима) die Frucht, fructus. cf. род [4].

пло̀дан, дна, дно, (у Дубр.) fruchtbar, fructuosus. cf. родан.

пло̀два, f. (по зап. кр.) Mutterkuchen, placenta. [vide пометина]. cf. ложа, плодница.

пло̀дити се, дӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich vermehren, cresco, augeor.

пло̀дница, f. (meist von Thieren), vide [пометина] плодва.

пло̀ђење, n. (у Дубр.) das Vermehren, multiplicatio.

пло̀јка, f. (у Ц. г.) дјетиња игра. [cf. пловке]. Плојка се управо зове округла и глатка камена плочица, којом се у овој игри гађа у други исправљени камен, који се зове *чињ* [cf. 1 чињ]; кад се почиње бацати, зове се *чињати*: који чиња, обично рекне: „чињ и почињ; који први чиња', вазда га добија'; који задњи чиња', нигда га не добија'!“ Која страна прије погоди 10 пута, она јаше ону другу од једнога до другога циља (који су око 50 стопа раздалеко, па се бије плојком и од овуд и од онуд): Но се игра *плојке* на окрајке —

пло̀сан [пљосан], сна, сно, platt, abgeplattet, compressus, planus. cf. плоснат.

пло̀ска [пљоска], f. eine platte Flasche, vas ligneum vinarium planum. [vide] чутура, cf. чица.

[**плосна тиква,** f. vide тиква 1г.]

пло̀снат, а, о, vide плосан.

плосна̀на, f. die Abplattung, planities.

плосно̀глав, m. der Plattkopf, homo capitis plani.

пло̑т, пло̀та, m. der Zaun, sepes.

пло̀тина, f. 1) augm. v. плот. — 2) vide међа [1]. — 3) (у Рисну) оно што се косијером с дрвета сасијече, die Abfälle beim Abästen, frondes desectae. cf. [кошље,] окресине.

пло̀тић, f. dim. v. плот.

пло̏ча, f. 1) eine Platte, lamina. — 2) vide потковица. — 3) ћурчијнска, на којој се коже тегле. — 4) [*Плоча*] Цеклинско око у језеру Скадарскоме, nom. prop. eines Fischfangs.

плòчаџија,* m. der Schmarotzer (besonders von Rauchtabak, Branntwein), parasitus contemtissimus.

плочѐтина, f. augm. v. плоча: Што ће мени таке *плочетине* —

пло̏чица, f. 1) dim. v. плоча. — 2) (у Ц. г.) у табана пушчанога она дашчица на којој су лукови и остало којешта.

Пло̀чни̂к, m. брдо у Ловћену: Кад дођоше у *Плочник* планину —

пло̀шта, f. као бара, која се кашто присушује, der Pfuhl, palus. [cf. 1 бара 1].

пло̀штина, f. (у Славонији) подводна равнина, ein wäßeriger Boden, solum aquosum. cf. [vide] пишталина.

пло̀шчица, f. dim. v. плоска.

плу̑г, m. 1) der Pflug, aratrum. — 2) плуг земље (pl. плу̑зи), т. ј. дан орања, Juchart, jugerum. [vide дан 2].

плу̑г и во̀лови, (у Србији и у војв.) некаке звијезде, Name eines Sternbildes [der große Bär], sideris genus [ursa major].

плу̀же̑ње, n. das Halten des Pfluges, sustentio stivae.

плу̀жина, f. (у Ц. г.) колиба н. п. код тора, die Sennhütte, tugurium pastoris Alpini: Па вечера с ђецом у *плужине* — И постави пушку у *плужину* —

плу̀жити, жи̑м, v. impf. den Pflug halten, sustineo stivam.

плу̀ндре, f. pl. (die Pluderhosen) die deutschen geknöpften Hosen, im Gegensatze der ungrischen, verbischen mit Riemen, braccae germanicae.

плу̑т, m. (на Корч.) vide плута.

плу̀та, f. der Kork, das Pantoffelholz, [Korkeiche,] cortex subereus [quercus suber L.; cf. плут, плуто].

плу̀та̑ње, n. das Schwimmen, natatio.

плу̀тати, та̑м, v. impf. (у прим.) пливати поврх воде (као *плуто*, које не може потонути), schwimmen, nato: шта оно *плута* по мору? Некоме и плуто тоне, а некоме и олово *плута*.

плу̀то, n. (у Дубр.) der Kork, cortex subereus, cf. [vide] плута: Некоме и *плуто* тоне, а некоме и олово плута.

плу̀ћа, f. (у Дубр.) бијела џигерица [2], die Lunge, pulmo. cf. утробица.

плу̀ћица, f. dim. v. плућа.

плу̀ћња̑к, m. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

пља̀снути, не̑м, v. pf. vide пљеснути.

пља̏чка, f. (у Србији и Босни, особито од године 1804) vide плијен [1].

пља̏чка̑ње, n. vide плијењење.

пља̏чкати, ка̑м, [v. impf.] vide плијенити.

пља̏чкаџија[*], m. der Beutemacher, Plünderer, praedator.

пље̏ва, f. (јуж.) die Spreu, gluma [cf. плијен 2]: има као *пљеве* (н. п. рака у води, ушију у глави).

пље̏вальскӣ, ка̑, ко̑, von Пљевља: И ђидију *Пљевальског* кадију — И сокола *Пљевальског* кадије —

пље̏вара, f. (јуж.) vide пљевњак.

Пље̏вља, n. *pl.* (*gen. Пље̏ва̑ља̑*) варош у Херцеговини. cf. Таслица.

пље̏внӣ, на̑, но̑, (у Херц.) н. п. љуска, Spreu-, palearis.

пље̏вња̑к, m. гдје се пљева држи [cf. пљевара]: као да сам у *пљевњаку* спала.

пље̏нути, не̑м, v. pf. einen Hieb geben, ictum infero. cf. пљеснути.

пље̏с! ein Schallwort, womit man den Knall eines Hiebes bezeichnet. [cf. пљескац].

пље̏сак, ска, m. das Platschen, sonitus, genus plausus.

пље̏ска̑ње, n. das Platschen, sonitus aquae, aut in aqua agitati.

пље̏скати, ка̑м (пље̏ште̑м), v. impf. plätschern, agito aquam, complodo.

пље̏скац! vide пљес.

пље̏снив, а, о, [јуж.] schimmlig, mucidus. [cf. буђав].

пље̏снивити се, ви̑м се, v. r. impf. schimmeln, mucesco.

пље̏снути, не̑м, v. pf. platschen, complodo. [cf. пљаснути; пљенути].

пље̏тва, f. (у Ц. г.) кад се *плијеве*, das Gäten, runcatio.

пље̏тва̑р, m. der Gäter, runcator.

пљетва̀рица, f. die Gäterin, runcatrix.

пље̏ти, плијѐве̑м, v. impf. (јуж.) gäten, runco. cf. [vide] плијевити.

Пље̏шевица, f. планина у Хрватској на Босанској граници; а има на ономе крају и других планина које се тако зову. cf. Плешевица.

пљо̏сан, а, о, (у Сријему) vide **плосан.**

пљо̏ска, f. vide **плоска.**

пљо̀шта, f. (у Бачкој) vide [1] бара [1].

пљо̀штара, f. (у Сријему) vide баретина, пишталина.

пљо̀штимице, н. п. ударити, mit der Fläche des Degens, secundum latitudinem (gladii). [cf. лићимице].

пљу̀вало, n. vide пљуваоница.

пљува̀нак, нка, m.) der Speichelauswurf, ejectamentum. [cf. пљуваћка, пљувача, пљувачка].
пљу̀ванка, f.

пљу̀ва̑ње, n. das Speien, sputatio.

пљу̀ваоница, f. der Spuckkasten, vas sputi. cf. пљувало, пљувачница.

пљу̀вати, пљу̀је̑м, v. impf. 1) speien, spuo. — 2) кога, einen anspeien, conspuo.

пљу̀ваћка, (у војв.) } f. vide пљуванка.
пљу̀вача, (у Рисну) }
пљу̀ва̑чка, (у војв.) }

пљу̀ва̑чница, f. vide пљуваоница.

пљу̀нути, не̑м, v. pf. ausspeien, expuo.

пљу̏сак, ска, m. der Platzregen, nimbus.

пљу̏скавица, f. (у Сријему) vide богородичина трава.

пљу̏скавице, f. pl. некаке красте, Art Ausschlag [Windpocken], pustularum genus [varicella]. cf. [пљускача 2,] пљуске.

1. **пљу̏ска̂ње,** n. 1) das Plätschern, aquae sonitus. — 2) das Spritzen, aspersio.

2. **пљу̏ска̂ње,** n. verbal. v. [2] пљускати.

1. **пљу̏скати,** пљу̏ска̂м, v. impf. 1) plätschern, sonitum edo (de aqua). — 2) spritzen, aspergo.

2. **пљу̏скати,** ка̂м, v. impf. н. п. воду из лађе исполцем, ausschütten, projicio (aquam).

пљу̏скац! н. п. водом кад ко кога полије.

пљу̏скача, f. 1) т. ј. крушка, Art wässeriger Birnen, piri genus. [vide водењача]. — 2) pl. пљускаче, некакве красте. cf. [vide] пљускавице.

пљу̏ске, f. pl. (у Ц. г.) vide пљускавице.

пљу̏снути, не̂м, v. pf. hinschütten, effundo, projicio (aquam e vase).

пљу̏ца, f. (у Славон.) некакво бијело грожђе, Art Weinrebe, vitis genus.

пљу̏цавица, f. (ст.): „Ситна риба *пљуцавица*" — q. d. Speiling, eine Benennung des Fisches in sofern man, wenn man ihn ißt, der Gräten wegen immer a u s s p e i e n muß, piscis, quasi dicas, sputatilis ob ossa, quae manducans e j i c e r e debet. cf. длакавица.

пљу̏ца̂ње, n. dim. v. пљување.

пљу̏цати, ца̂м, [v. impf.] dim. v. пљувати.

пљу̏цка̂ње, n. vide пљуцање.

пљу̏цкати, ка̂м, vide пљуцати.

пљу̏цнути, не̂м, v. pf. dim. v. пљунути.

пљу̏шт, m. (у Сријему и у Бачкој) vide бршљан.

пљу̏шта̂ње, n. das plätschernde Fallen (des Regens), casus pluviae cum sonitu.

пљу̏штати, шти̂, н. п. киша, вода на уста, plätschern (vom Regen), cum sonitu decido (de pluvia), affluo.

1. **по,** mit acc. u. loc. 1) um (holen), отишао *по* дјевојку, um das Mädchen, abiit ut adduceret puellam. — 2) ударио га *по* глави, auf dem Kopf, nach dem Kopfe. — 3) познајем га *по* говору, nach der Sprache. — 4) како је по Бечу, по Србији? wie ist's in Wien? иде *по* соби. — 5) послао *по* њему, durch ihn. — 6) *по* томе може живјети сто година, deßwegen, per hoc, hoc non impedit: *по* мени можеш чинити што ти драго. — 7) није ми *по* ћуди, *по* вољи, nach Wunsche: суди *по* миту, *по* пријатељству, *по* хатеру: Немој, сине, говорити криво| Ни *по* бабу ни *по* стричевима,| Већ *по* правди Бога истинога — 8) *по* Богу брат, *по* жени род, in. — 9) *по* Божићу, nach, post; (по јужнијем крајевима говори се и) по данас, по сад: Мајка нема до тебе једнога,| А *по данас* ни тебе не било! — 10) *по* мене је тако најбоље; у зао час *по* се и *по* своју главу, für, pro: Не каже баба како је сан снила, већ како је *по* њу боље; Брате, Мићо, није *по* те криво — 11) *по* један, *по* два, zu einem: дао свакоме *по* товар жита; ударио им *по* двадесет и пет батина. — 12) *по* што је брашно, вино? wie theuer? quanti? *по* дванаест пара. — 13) *по* Турски, *по* Бечки, auf —, nach Art, more. — 14) подобро, повелики, п о б о љ е, понајвише, ziemlich, sic satis. — 15) mit den Zeitwörtern: поспавати, попјевати, п о с ј е д ј е т и, ein wenig, paululum. — 16) поскидати, побити, п о з а т в о р а т и, eines nach dem andern, unum ex alio.

2. **по̏,** (die Hälfte) halb, dimidium [vide 1 пола 1]: *по* вола, der halbe Ochs; *по* хљеба, *по* паре, *по* бурета вина, *по* човјека и т. д.

по̀абати, ба̂м, v. pf. vide **похабати.**

поајду̀чити, а̀јду̀чи̂м, vide **похајдучити.**

поајду̀чити се, а̀јду̀чи̂м се, vide **похајдучити се.**

поа̀јманити се, ни̂м се, v. r. pf. (у Бачкој) ајмана werden, sum ајмана.

по̀аспити, спи̂м, vide **похаспити.**

по̀ара (cf. **похара**), f. што је поарано, die Verheerung, depopulatio.

по̀арати [**похарати**], ра̂м, v. pf. verheeren, depopulor.

поарна̀утити, ти̂м, v. pf. zum Arnauten machen, reddo Albanum.

поарна̀утити се, ти̂м се, v. r. pf. ein Arnaut werden, fio Albanus.

по̀арчити, чи̂м, vide **похарчити.**

поа̀сити се, по̀аси̂м се, v. r. pf. [vide **похасити се**] осилити се.

по̀бабити се, би̂м се, v. r. pf. vide породити се.

поба̀ву̀чке̂, adv. (у Ц. г.) vide **побаучке**: Но се Вуче *побавучке* вуче —

поба̀да̂ње, n. das Einstecken in die Erde, fixio (signi).

поба̀дати, по̀ба̄да̂м, v. impf. in die Erde stecken, figo. [cf. побијати 3].

побалѐгати се, га̂м се, v. r. pf. (vom Vieh) den Koth von sich geben, stercus facio.

побаскѝјати, ја̂м, v. pf. vide пожиочити.

поба̀у̀чке̂ [побавучке], н. п. ићи, т. ј. на ногама и на рукама (као баук), auf allen Vieren, quadrupes; највише се говори за малу дјецу кад још не могу управо да иду него тако пужу.

поба̀цати, ца̂м, v. pf. nach einander werfen, jacio unum ex alio: *Побацаше* Турке у тавницу —

побацѝва̂ње, n. 1) das Wegwerfen, abjectio. [cf. потурање 1]. — 2) das Verwerfen, das Mißgebären (von Menschen und Thieren), das Kommen um die Frucht, editio partus immaturi, abortio.

побацѝвати, ба̀цује̂м, v. impf. 1) wegwerfen, abjicio. [cf. потурати 1]. — 2) um die Frucht kommen, verwerfen, mißgebären, abortio.

поба̀цити, по̀ба̄ци̂м, v. pf. 1) wegwerfen, abjicio. [cf. потурити 1]. — 2) verwerfen, mißgebären, abortio. [cf. избити 3, изнебити, пометнути 2].

поба̀чити се, по̀ба̄чи̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.)

geboren werden, nasci: *побачило се* дијете, т. ј. родило се; cf. [vide] окотити се.

1. **побашити**, шӣм, v. pf. zum Bascha machen, facio bassam.

2. **побашити**, побашӣм, v. pf. што, in Abrede stellen, nego. cf. бах.

побашити се, шӣм се, v. r. pf. Bascha werden, fio bassa.

побашка [по башка], abgesondert, separatim.

побегљив, а, о, (ист.) vide побјегљив.

победа, f. (ист.) vide побједа.

победљив, а, о, (ист.) vide побједљив: Кратово је врло *победљиво* —

побелети, / **побелити**, } белӣм, v. pf. (ист.) vide побије[ље]ти.

побеснети, нӣм, (ист.) / **побеснити**, нӣм, (у Сријему) } vide побјешњети.

побећи, бегнем, (ист.) vide побјећи.

побигљив, а, о, (зап.) vide побјегљив.

побигнути, нем, vide **побићи**.

побида, f. (зап.) vide побједа.

побидљив, а, о, (зап.) vide побједљив.

побијање, n. 1) das Herabbringen des Preises, imminutio pretii. — 2) das Wiederaufschärfen des Mühlsteines, acutio lapidis molaris. — 3) das Hineinschlagen, infixio.

побијати, побијам, v. impf. 1) den Preis herabsetzen, herabbringen, imminuo pretium. — 2) камен воденични, den Mühlstein aufschlagen. — 3) копље, hineinschlagen, infigo. cf. [vide] побадати. — 4) гумно, stampfen, solido (fistucationibus).

побијати се, побијам се, v. r. impf. vide [1] потуцати се.

побиједити, побиједӣм, v. pf. (јуж.) besiegen, vinco, cf. [надвалити,] надвладати: Амо јесам Турке *поб'једио*| На нашему шанцу Делиграду —

побијелити, / **побијељети**, } јелӣм, v. pf. (јуж.) weiß werden, albesco.

побилити, лӣм, (зап.) vide побијељети.

побирати, побирам, v. pf. nach einander klauben, colligo.

побискати, побиштем, v. pf. кога, einem das Ungeziefer am Kopfe absuchen, perquiro caput de pediculis. cf. [обискати,] поискати.

побискати се, побиштем се, v. r. pf. sich unter einander die Läuse absuchen, purgare se invicem pediculis. [cf. поискати се].

побиснити, нӣм, (зап.) vide побјешњети.

побитанжити се, жӣм се, v. r. pf. ein Lump werden, fio vagus, nebulo.

1. **побити**, побијем, v. pf. 1) nach einander tödten, mactare. — 2) н. п. побио град винограде, beschädigen, zusammenschlagen, affigo. — 3) цијену чему, den Preis einer Sache herabbringen, imminuo pretium. — 4) (у Бачкој) камен воденични, vide посјећи [3] воденицу. — 5) копље, einschlagen, figo. [cf. побости 3, побусати 2]. — 6) гумно (ухвате се коњи, па се потјерају најприје по неокресаном гумну, а послије и по окресаном и сламом посутом), stampfen, solido.

2. **побити**, побудем, [v. pf.] (у Ц. г.) verweilen, commorari. cf. позабавити се.

побити се, побијем се, v. r. pf. sich schlagen, confligo. [cf. полупати се, потући се 1].

побићи [побигнути], бигнем, (зап.) vide побјећи.

побјегљив, а, о, gerne fliehend, fugax: Ти се мене не бој, ја ни[је]сам *побјегљива*, да ћу побјећи.

побјегнути, нем, vide **побјећи**.

побједа, f. (јуж.) 1) vide биједа: меће на мене *побједу*. — 2) Sieg, victoria.

побједљив, а, о, verleumderisch, calumniosus: Јер је моја *побједљива* мајка,| Па ће рећи да си м' уморила —

побјеђивање, n. (јуж.) das Besiegen, victio, devictio.

побјеђивати, бјеђујем, v. impf. (јуж.) besiegen, vinco.

Побјеник, Побјеника, m.: Што ћу трчат' пољем *Побјеником* —

побјеснити, нӣм, vide побјешњети.

побјећи [побјегнути], бјегнем, v. pf. (јуж.) fliehen, fugio, aufugio [cf. бјегнути]: Него бјеж'мо ноћас из сватова,| *Побјегнимо* Грбљу питомоме —

побјешњети [побјеснити], бјеснӣм, v. pf. (јуж.) toll, rasend werden, in Wuth gerathen, furore corripi [cf. помамити се, струнити се 2]: *побјешњело* псето.

побледети, дӣм, (ист.) / **побледити**, дӣм, (у Сријему) / **поблидити**, [дӣм,] (зап.) / **поблиједити**, дӣм, [јуж.] / **поблиједјети**, дӣм, (југоз.) / **поблијеђети**, једӣм, (јуж.) } v. pf. bleich werden, erblassen, pallesco. [cf. поучати].

побљувати, побљујем, v. pf. anspeien (durch Brechen), convomo.

побљувати се, побљујем се, v. r. pf. 1) sich durch Brechen bespeien, se convomere. — 2) sich erbrechen, vomo. [cf. повратити 3].

побожан, жна, жно, fromm, pius, sanctus. [cf. богобојазан, богодаван, богодушан, душеван].

побожићна част, f. (у Паштр.) Онамо је обичај да удата жена, особито док је млада, сваке године уз месојеђе иде с дјевером или с киме другијем из куће у род на *побожићну част*, и онамо проведе неколико дана.

побожност, побожности, f. die Frömmigkeit, pietas, probitas, sanctitas.

Побој, Побоја, m. према Имоскоме, долазећи од мора, на брду мјесто са неколико *стећака*.

побоја, у божићној пјесми [cf. довратница?]: Божић божић бата,| Носи киту злата,| Да позлати врата,| И обоја *побоја*| И сву кућу до краја.

побојавање, n. die Furcht, metus.

побојавати се, побојавам се, v. r. impf. sich ein wenig fürchten, timeo.

побо̀јати се, јӣм се, v. r. pf. sich fürchten, scheuen, timeo.

по̏боке̄, vide побочке: узео га побоке.

поболе́ва̄ње, n. (ист.) vide поболијевање.

поболе́вати, бо̀лѐва̄, (ист.) vide поболијевати.

побо̀лети се, лӣм се, (ист.) vide побољети се.

поболѝва̄ње, n. (зап.) vide поболијевање.

поболѝвати, бо̀лӣва̄, (зап.) vide поболијевати.

поболијѐва̄ње, n. (јуж.) das Schmerzen, Wehthun von Zeit zu Zeit, dolor subinde rediens.

поболијѐвати, бо̀лијева̄ ме, v. r. impf. (јуж.) н. п. поболијева ме нешто глава, thut mir von Zeit zu Zeit weh, dolet mihi caput subinde.

побо̀лити се, лӣм се, (зап.) vide побољети се.

[**побо̀ље,** wenig besser; paululum melior; *види* s. v. 1 по 14.]

побо̀љети се, бо̀лӣм се, v. r. pf. (јуж.) erkranken, morbo corripi, cf. [vide] разбољети се: *Побоље се* Српски цар Стјепане —

побо̀равити, вӣм, v. pf. vergessen, obliviscor.

побора́вља̄ње, n. das Vergessen, oblivio.

побора́вљати, побо̀ра̄вља̄м, v. impf. vergessen, obliviscor.

По̏боре, [f. pl. као мала кнежина или племе у планини између Будве и Црне Горе.]

побо̀сти, бо̀дѐм, v. pf. 1) die Ochsen dazu bringen, daß sie streiten, boves incitare ad certamen. — 2) zusammen stoßen, cornu peto: побола говеда овце. — 3) in die Erde stoßen, pflanzen, figo humi (барјак, копље). [vide побити 5].

побо̀сти се, бо̀дѐм се, v. r. pf. 1) поболи се волови, haben sich gestoßen, cornibus se invicem petierunt. — 2) einander todtstechen, trucidari invicem: Међу се се хоће да покољу,| Злаћенима да *пободу* ножи —

по̏бочина, f. (у Дубр.) у бравчета месо испод ребара, das Fleisch zwischen der Hüfte und den Rippen. [vide бабушина].

по̏бочке̄, nach der Seite, a latere [cf. побоке]: узео лонац *побочке.*

побрабо̀њати се, њам се, v. r. pf. (von der Ziege und dem Schafe) den Koth von sich geben, stercus facio.

по̏бравица, f. (у Ц. г.) неколико бра́ва̄ што је мање од 50, eine kleine Herde, grex. [cf. скужаица].

побра́јати се, по̀бра̄ја̄м се, v. [r.] impf. (у пјесми) vide спомињати се: Та *се* кућа вазда *побрајала* —

побра̀нати, на̄м, v. pf. (у Хрв.) eggen, occo. [vide подрљати].

по̀брати, берѐм, v. pf. abklauben, abpflücken, decerpo, lego.

по̀братим, m. der Wahlbruder. У нашијем старијем требницима (Србуљама) има особита молитва која се чита кад се ко с ким побратими, и по томе би се могло рећи да је у стара времена побратим много више значио него данас. Црногорци се још братиме у цркви, и нешто им поп чита, и најпослије љубе крст. У Србији пак побратими постану на различне начине: 1) кад ко у сну у какој невољи рече коме: „да си ми по Богу брат!“ 2) кад ко на јави побрати кога у какој невољи. 3) кад ко побрати кога у цркви, и то највише чине жене и дјевојке: Кад се разболи жена или дјевојка, онда избере каквога момка, и оде с њим намастиру, или цркви каквој, те јој ондје *метне крст* (чини ми се па главу, па веже каквом марамом), и поп јој, или калуђер, очита молитву; по том ако она оздрави, онда онога момка зове братом и он њу сестром (мени се чини да је ово Бугарски обичај: јер сам ја то први пут видио у Биограду код Бугара). 4) cf. дружичало. 5) cf. једномјесечићи. 6) многи се прозову побратими, а нијесу се побратили никако; тако Србин кад не зна имена коме, а он га зовне: еј! побратиме! — Какогод што се човјек у сну или на јави побрати (осим цркве), тако се може и *посинити* и *поочити,* а жена *посестрити* и *праматерити.*

по̀братимити, мӣм, vide побратити.

по̀братимити се, мӣм се, vide побратити се.

по̀братимов, а, о, des побратим, fratris adoptivi.

по̀братѝмство, n. die побратим-schaft, fraternitas adoptiva [cf. побратство]: Оди тамо до Тушине пођи| А до куле Церовић-Новице,| Од мене му Богом *побратимство* —

по̀братити, тӣм, v. pf. кога, einen zum Bruder wählen, fratrem appello aliquem. [cf. побратимити].

по̀братити се, тӣм се, v. r. pf. с ким, Wahlbruder mit jemand werden, fraternitatem ineo cum aliquo. [cf. побратимити се].

по̀братство, n. у пјесми мјесто *побратимство: Побратством* се поносио Циго —

побр̀внати, на̄м, v. pf. н. п. кућу или какву другу зграду, Seitenwand von Brvna aufrichten, trabes trabibus superponere pro muro: рогове су подигли, али још нијесу *побрвнали.*

по̀брђе, n. (ст.) das Gebiet eines Gebirges, regio adjacens monti: Ђурађ коси по *побрђу* —

по̏бре, m. vide побро: Кад станемо дијелити благо| Све ти узмеш старјешинство, *побре* —

побрија́ва̄ње, n. das Nachrasiren, τὸ eradere.

побрија́вати, бријава̄м, v. impf. nachrasiren, erado. cf. [vide] избријавати.

побри̏јати, по̀бријѐм, v. pf. nachrasiren, erado. [vide избријати].

побр̀кати, по̀бр̀ка̄м, v. pf. verwirren, confundo. [vide забркати 2].

побр̀кати се, по̀бр̀ка̄м се, v. r. pf. 1) sich irren, erro. cf. [vide 1] помести се. — 2) нешто су се они побркали, т. ј. као мало свадили, sich überwerfen, inimicitias suscipio.

побр̀љати, по̀бр̀ља̄м, v. pf. помрљати. [vide упрљати].

по̏бро, m. (voc. по̏бро) hyp. v. побратим. [cf. побре].

побро̀јити, по̀бројӣм, v. pf. abzählen, pernumero.
по̀бугарити, рӣм, v. pf. zum Bulgaren machen, facio aliquem esse Bulgarum.
по̀бугарити се, рӣм се, v. r. pf. ein Bulgar werden, fio Bulgarus.
побуда̀лити, лӣм, v. pf. ein Narr werden, stultus fio. cf. [vide] полудјети.
по̀буђавити, вӣм, v. pf. vide попљеснивити.
по̀буна, f. der Aufruhr, tumultus. cf. [vide] буна.
побу̀нити, по̀бунӣм, v. pf. aufwiegeln, concito. [cf. пожбунити, помутити 2, смутити 1].
побуњѝвање, n. das Aufwiegeln, concitatio.
побуњѝвати, бу̏њујӗм, v. impf. aufwiegeln, concito.
[**побурати се,** побурам се, v. r. pf. cf. деленгало.]
побу̑рити, рӣм, v. pf. (у Дубр.) vide попиштати.
побу̑рити се, рӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide попиштати се [1].
побу̏сати, са̑м, v. pf. 1) mit Rasen bedecken, cespite corono. — 2) einschlagen, figo, cf. [vide 1] побити [5]: Па је бојно копље *побусао* —
побуша̀вање, n. das Bedecken mit Rasen, *τὸ* caespite coronare.
побуша̀вати, бу̏ша̄ва̄м, v. impf. mit Rasen bedecken, caespite corono.
по̀бушенӣ понѐдјељнӣк, m. cf. дружичало.
пова̀бити, по̀ва̄бӣм, v. pf. н. п. псето, nachlocken, allicio ad sequendum.
по̀вадити, дӣм, v. pf. 1) heraus-nehmen, protraho, eximo. — 2) у пјесмама, н. п. сабљу, т. ј. извадити [1]: Ти *повади* моју бритку сабљу — Пак пашину сабљу *повадио* —
пова̀ђање, n. das läufig-sein der Kuh zum zweiten Mal.
пова̀ђати, по̀ва̄ђа̄, v. impf. кад крава по други пут води, пошто је већ један пут водила, па није стеона остала, zum zweiten mal läufig sein (von der Kuh), rui in venerem. [cf. повађати се].
пова̀ђати се, по̀ва̄ђа̄ се, v. r. impf. vide повађати.
по̀вазда̄н (по вас дан), н. п. спава поваздан, den ganzen Tag, in diem.
по̀вала, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Гора је одвала него *повала*, der erste Angriff, impetus.
пова̀лити, по̀ва̄лӣм, v. pf. 1) niederwerfen, sterno. — 2) vide **похвалити.**
пова̀лити се, по̀ва̄лӣм се, vide **похвалити се.**
пова̀љати, по̀ва̄ља̄м, v. pf. (у Хрв.) niederwerfen, prosterno.
повањѝвање, n. das Niederwerfen, stratio.
повањѝвати, ва̏љујӗм, v. impf. niederwerfen, sterno.
повампѝрити се, ва̏мпӣрӣм се, v. r. pf. ein Vampir werden, fio vampirus. cf. вукодлак.
поварѝвање, n. 1) das Schärfen eines Werkzeugs im glühenden Zustande, acutio instrumenti candefacti. — 2) die Verkittung, ferruminatio.
поварѝвати, ва̏рујӗм, v. impf. 1) glühend machen und schärfen, candefactum acuo. cf. поварити [1]. — 2) verkitten, ferrumino.
пова̀рити, по̀ва̄рӣм, v. pf. 1) н. п. сјекиру, т. ј. затупити је, па онда угријавши је добро на ново исклепати, vide поклепати. — 2) гвожђе, т. ј. врло га угријати (да већ одмекне) и посути пијеском да се за друго тако угријано гвожђе може прилијепити, verkitten, ferrumino. cf. занадити.
по̀ватати, та̑м, vide **похватати.**
по̀ватати се, та̑мо се, vide **похватати се.**
по̀вез, m. (у Сријему) vide поуз.
пове́зати, по̀ве̑жӗм, v. pf. 1) nach einander binden, ligo alium ex alio [cf. погергетити]. — 2) главу, einbinden (den Kopf), illigo.
пове́зати се, по̀ве̑жӗм се, v. r. pf. sich (den Kopf) einbinden, illigo caput.
пове̏зача, f. марама, или крпа, што се жене повезују, das Kopftuch, Hauptttuch, vitta. cf. [округа, покривача 2,] јашмак.
повезѝвање, n. das Einbinden des Kopfes, vittatio capitis.
повезѝвати, ве̏зујӗм, v. impf. den Kopf einbinden, vitto.
повезѝвати се, ве̏зујӗм се, v. r. impf. sich einbinden, vittor.
по̏велик, а, о, so ziemlich groß, sic satis magnus.
по̀верити, рӣм, (ист.) vide повјерити.
по̀вероватн, рујӗм, (ист.) vide повјеровати.
по̀веса̑мце, n. dim. v. повесмо.
по̀весмо, n. (ист.) vide повјесмо.
1. **пове̏сти,** ве̏дӗм, v. pf. 1) mitnehmen, mitführen, mitbringen, adduco. — 2) (по јуж. кр.) vide [1] одвести [1]: Од Медуна Туре Омер-ага| *Поведе* ти твоју вјерну љубу — Јер сам ђевојка вјерена,| Вјерена не *поведена* —
2. **пове̏сти,** ве̏зӗм, v. pf. fahren, führen, rudern, veho.
пове̏сти се, ве̏дӗм се, v. r. pf. sich nach einem richten, sequi aliquem.
по̏веће, adv. mehr, haud parum (haud pauci), cf. повише: За ким пође *повеће* хајдука —
пове̏черак, повѐчерка, m. (у Рисну) кад се послије вечере опет једе, н. п. на игри, zweites Nachtmal, mensa vespertina secunda. [vide павечера].
пове̏черати, ра̑м, v. pf. ein kleines Nachtmal einnehmen, coenam modicam sumo.
пове̏штати, та̑м, v. pf. veralten (von Kleidern), obsolesco: Или ти је рухо *повештало* —
по̏ви, f. pl. (у Лици) на самару она узица, што стоји коњу испод репа (а на седлу и ондје се зове *кускун*).
по̀видјети, видӣм, (југоз.) } v. pf. erzählen, sagen, trado [vide
по̀виђети, по̀видӣм, (у Ц. г.) } казати]: Боље је *повиђети* него виђети; У нeђељу другом' *повиђела* — Ја то хоћу *повиђети* Марку —
По̀вија, f. некака планина [у Црној Гори], Name eines Berges, nomen montis.
По̀вијанин, m. (pl. По̀вија̄ни) Einer von Повија: И пред њима тридест *Повијана* —

повија̑ње, n. 1) das Wickeln, fascinatio. — 2) das Winden, Heraufziehen (der Wolke), advolutio nubium.

повѝјати, пòвија̂м, v. impf. 1) wickeln, fascio. — 2) (у Дубр.) vide рађати[1] (дјецу). cf. повити. — 3) v. pf. vide потјерати, погнати.

повѝјати се, пòвија̂м се, v. r. impf. sich schmiegen, se applicare, н. п. повија се по коњу.

пòвије, f. pl. више носа гдје се обрве састављају, Zwischen-Augenbraunen-Gegend, regio inter supercilium utrumque: Пуче пушка, погоди Турчина| У повије међу очи двије —

повијѐда̑ње, n. vide казивање.

повијѐдати, пòвиједа̂м, v. impf. (у Рисну) sagen, erzählen, dico, trado, narro. cf. [vide] казивати.

повѝјуша, f. 1) пушчана цијев у које се споља види како је савијена, Art Flintenlauf, tubus quidam sclopeti. — 2) (на Тромеђи) што се зими завије око главе (појас) као чалма, was um den Kopf gewunden wird, pannus quo caput redimitur.

повѝкати, пòвичем, v. pf. schreien, inclamo, exclamo. [cf. гракнути 2, заупити, повикнути, поупити].

повикѝва̑ње, n. das Ausrufen, exclamatio.

повикѝвати, вѝкујем, v. impf. ausrufen, exclamo: Па из грла *повикује* — *Повикује* Комнене војвода —

повѝкнути, пòвикнем, vide повикати: *Повикнула* са границе стража —

повѝлети, (ист.) }
повѝлити, (зап.) } вилим, v. pf. in Wuth gerathen, in furorem agor (vim
повѝљети, (југ.) } τῆς вила nanciscor).

пòвирити, рим, (зап.) vide повјерити.

пòвировати, рујем, (зап.) vide повјеровати.

пòвиса̂мце, n. dim. v. повисмо.

повѝсити, пòвисим, v. pf. erhöhen, effero, н. п. коме плаћу.

пòвисмо, f. (зап.) vide повјесмо.

повѝтак, тка, m. die Windeln zusammengewickelt, fasciae: дијете у *повитку*.

пòвити, пòвијем, v. pf. 1) дијете, einwickeln, (österr. fatschen), fascio. — 2) (у Дубр.) vide родити[1] (дијете): она је *повила*, т. ј. родила; што ти је мајка *повила?*

пòвити се, пòвијем се, v. r. pf. sich winden, schlingen, emineo: *Повила се* бела лоза винова — *Повио се* по коњу дорату — Ја сам ноћас чудан сан уснио| Ђе *се пови* један прамен магле —

повѝтица, f. (у Лици) vide [гужвача] гужвара.

[**повише**, adv. vide повеће.]

повишѝва̑ње, n. die Erhöhung, elatio.

повишѝвати, повѝшујем, v. impf. erhöhen, effero.

пòвишица, f. оно што се *повиси*, н. п. пореза или плата каква, die Erhöhung, adjectio.

пòвједити, дим, v. pf. [југ.] sagen, dico, trado. [vide] казати, cf. рећи, повиђети.

пòвјерити, рим, v. pf. (југ.) anvertrauen, concredo, committo.

пòвјеровати, рујем, v. [pf.] impf. vertrauen (einem etwas), confido.

пòвјеса̂мце, n. dim. v. повјесмо.

пòвјесмо, n. (југ.) der Bund Flachs, die Reiste, fasciculus lini. cf. [тег 4;] редити.

повла́дити, пòвла̂дим, v. pf. коме шта, durch Beifall begünstigen, Vorschub geben, aufmuntern, laudo, hortor.

повлађѝва̑ње, n. das Aufmuntern, hortatio.

повлађѝвати, вла̏ђујем, v. impf. aufmuntern, hortor.

пòвлака, f. die Sahne, flos lactis. cf. павлака [1, сплав 2].

пòвлата, f. (у Барањи) у камаре (жита) озго је повлата, а одоздо подина, die oberste Lage eines Schobers, superficies acervi. cf. окапина [1].

повла́чити, пòвла̂чим, v. [im]pf. 1) umherziehen, herumschleppen, distraho. — 2) очи, hinkehren, converto (oculos): *Повлачи* очи као курјаче.

повла́чити се, пòвла̂чим се, v. r. impf. herum geschleppt werden, disjici.

пòвлашити, шим, v. pf. zum Влах machen, facio esse *τὸν* Влах.

пòвлашити се, шим се, v. r. pf. ein Влах werden, fio Влах.

Пòвлен, m. планина у Србији [у округу ваљевском], cf. Дрмановина.

пòвод, m. der Strick an dem man die Pferde führt, funis capistri, cf. [улар, улар,] поводац: Два поведи јоште у *поводу* —

пòводан, дна, дно, angeschwollen (von einem Flusse), tumidus: Ал' Ситница мутна и *поводна* —

пòводањ, дња, m. (у Мачви) Ueberschwemmung, inundatio [cf. потоп 1]: кад дође *поводањ*.

пòводац, воца, m. vide повод.

повòдити, пòводим, v. impf. im Begriffe sein zu führen, ducturus sum.

повòдити се, пòводим се, v. r. impf. sich aufmachen zu folgen, accingor ad sequendum.

повòдичан, чна, чно, (у Ц. г.) vide поводљив.

повòдљив, а, о, leicht zu bewegen, leicht nach andern zu richten, facilis ad sequendum. [cf. поводичан, преводичан, преводљив].

пòводни̂к, m. ein Nebenpferd, equus funalis: И два води коња *поводника* —

повòђе̂ње, n. das Aufbrechen um zu führen, oder zu folgen.

пòво̂ј, пòвоја, m. die Binde (um das Kind zu wickeln), fascia.

пòвојница, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

пòво̂јница, f. част и дар (дјетету чарапице, капу или кошуљу), што се шаље породиљи послије порођаја, das Kindbettgeschenk, donum puerperii.

пòвољан, љна, љно, willkommen, angenehm, gratus. [cf. поћудан].

пòвољити, љим, v. pf. (у Боци) коме, коме чим,

befriedigen, voluntati cujus satisfacere. [vide] угодити[1], cf. задовољити.
повоњати, њам, v. pf. (у Дубр.) vide [привоњати] примирисати.
поворка, f. 1) eine Reihe Fische an einer Schnur. — 2) eine Reihe Menschen hinter einander [cf. герга]: читава поворка (људи).
повр, vide **поврх**: *Повр* тога круна позлаћена —
поврàжење, n. das Umstricken (z. B. des Topfes um ihn aufzuhängen), circumdatio funiculi, cujus opae ollae, cibis plenae, suspenduntur in baculo, portanturque in campum messoribus.
пòврâз, m. das Henkeleisen an einem Kessel, bacillus ferreus ex quo, per ansas applicito, suspenditur ahenum. cf. [врнјесло,] ријесло, повријесло.
повразача, f. узица, што се поврази лонац, н. п. кад се у њему носи јело у поље, der Umbindestrick, funiculus circumligatus ollae suspendendae.
повразити, пòвразӣм, v. impf. (den Topf) umstricken, circumdo funiculum ollae.
повранити, пòвранӣм, v. pf. schwärzen, denigro: Тетка Јела чоу *повранила* —
пòврат, m. die Umkehr, reversio [cf. повратиште]: Али да је мени на *поврате* — т. ј. кад би се могло повратити натраг.
пòвратак, тка, m. das Kehrum, die Rückkehr, reversio, reditus. [cf. заврат].
повратанче, cf. пиргитанче.
• **повратити**, пòвратӣм, v. pf. 1) umkehren machen, facio ut quis redeat. [cf. заврнути 2, обрнути, поврнути, узвратити, узврнути]. — 2) zurückstellen, reddo, restituo. [cf. поврнути]. — 3) (јело) т. ј. [vide] побљувати се[2].
повратити се, пòвратӣм се, v. r. pf. umkehren, revertor, н. п. од љутине. [cf. поврнути се].
повратич, m. der Rheinfarn, tanacetum crispum [tan. vulgare] Linn. cf. [вратич,] уманика.
пòвратиште, n. (у Ц. г.) die Rückkehr, reversio, cf. поврат: Ни овамо нема *повратишта* —
пòвратљив, а, о, који се од срдње одмах поврати, versöhnlich, placabilis.
повратуша, f. (у Котору) жена која се *поврати* у род.
пòвраћај, m. у ткању колико се пређе с вратила у један пут одмота или поврати.
пòвраћање, n. 1) das Zurückstellen, restitutio. — 2) das Umkehren, reversio. [cf. повртање, узвраћање 2, узвртање].
пòвраћати, ћâм, v. impf. 1) umkehren machen, dazu bereden, facio ut quis revertatur. [cf. повртати, узвраћати 2, узвртати]. — 2) zurückstellen, reddo.
пòвраћати се, ћâм се, v. r. impf. umkehren, revertor. [cf. повртати се].
повраћење, n. (у Боци) die Rückkehr, reversio: На путу ви добра срећа била,| На заврату боље *повраћење* —
пòврацн, пòвратâкâ, m. pl. (у Боци) око два сахата пред ноћ, кад се стока повраћа кући, Zeit vor Sonnenuntergang da man mit Vieh von der Weide nach Hause aufbricht, tempus ante solis occasum quo pecora pascentia domum revertuntur. cf. заранци.
поврбâј, cf. бердо.
поврвети, (ист.), **поврвити**, (зап.), **поврвјети**, (југоз.), **поврвљети**, (јуж.) } врвӣм, v. pf. dahinströmen (in Menge zusammenlaufen), confluo concurro: Сви отоле *поврвљеше* људи —
[**поврг**, vide **поврх**.]
пòвргнути, нêм, vide **поврћи**.
поврèдити, пòврêдӣм, (ист.) vide повриједити.
повређивање, n. [ист. и јуж.] Wiederaufreißen (einer Wunde), renovatio vulneris, revolutio.
повређивати, врèђујêм, v. impf. [ист. и јуж.] (eine Wunde) aufreißen, denuo aperio vulnus, revello, rumpo.
поврèсло, n. (ист.) vide повријесло.
поврзмати се, мâм се, v. r. pf. н. п. поврзмаше се људи, т. ј. пођоше један за другијем, те се начини поворка, einer nach dem andern bricht auf, alius alium sequitur.
повридити, пòврӣдӣм, (зап.) vide повриједити.
повриђивање, n. (зап.) vide повређивање.
повриђивати, врӣђујêм, (зап.) vide повређивати.
повријèдити, пòвријèдӣм, v. pf. (јуж.) eine Wunde aufreißen, revello vulnus.
повријèсло, n. (јуж.), **поврисло**, n. (зап.) } vide повраз.
поврнути, пòврнêм, v. pf. [vide] повратити[1 и 2]: Још му ништа Ива не *поврну* — *Поврну* га у коре сребрне —
поврнути се, пòврнêм се, v. [r.] pf. vide повратити се: А кад ли *се* натраг *поврнуше* —
поврсти, поврзêм, v. pf. (den Topf) umstricken, circumdo funiculum ollae.
пòвртâње, n. vide повраћање[2].
пòвртати, врћêм, v. impf. u. pf. vide повраћати[1]: Па за собом траву *поврташе* —
пòвртати се, врћêм се, v. r. impf. [vide] повраћати се.
пòврте, f. pl. (у Бачкој) као двије криве дашчице, што стоје одозго на јарму.
пòврће, n. das Gemüse, obsonium. [cf. 1 зелен 2].
пòврћи [повргнути], вргнêм, vide пометнути[3]: Све *поврзи*, а: Боже, помози! —
пòврћи се, вргнêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) поврглo се дијете, т. ј. родило се, geboren werden, nasci. cf. [vide] окотити се.
поврх [повр], (у Херц. поврг) ober, super: поврх главе, über den Kopf; поврх брда, am Gipfel des Berges; Анђелина ружу брала| *Поврх* града Дубровника —
површити, пòвршӣм, v. pf. кога, einen unter sich bringen, ihn von oben drücken, deprimo.
повукуша, f. (у Рисну) који се од кака посла повуче натраг, der sich zurückzieht, qui se subtrahit.
повући, вучêм, v. pf. 1) fortziehen, moveo trahendo. — 2) очи, hinkehren, converto.

пову̏ћи се, ву̏че̑м се, v. r. pf. sich geben, gelindere Saiten aufziehen, remitto.

пога̑ђање, n. 1) das Errathen, conjectatio, divinatio. — 2) das Treffen (mit der Flinte, dem Pinsel), collineatio, expressio ad vivum. — 3) das Ausmachen, Akkordiren, Vergleichen, pactio. [cf. гођење 2].

пога̑ђати, по̀га̑ђа̑м, v. impf. 1) errathen, conjectura assequor. [vide нагађати]. — 2) treffen, ferio, ad vivum exprimo. — 3) vergleichen, paciscor. [— 4) vide згађати 2].

пога̑ђати се, по̀га̑ђа̑м се, v. r. impf. с ким, eins werden, es ausmachen, sich vergleichen, paciscor.

пога̑ђа̑ч, гађа̑ча, m. der Errather, conjector, cf. [в р а ч 1] врачар: Ако није врач, а он је *погађач.*

пога̑ђа̀чица, f. die Erratherin, conjectrix.

пога̑ђа̀чкӣ, ка̑, ко̑, Wahrsager-, vaticinatoris.

по̀газити, зи̑м, v. pf. mit Füßen treten, conculco [cf. потлачити, бастисати]: Краљ Вукашин вјеру *погазио* —

1. **по̀га̑н**, f. der Unflath, stercus [vide говно]: иди, *погани* једна!

2. **по̀ган**, а, о, unrein, pollutus, impurus. [cf. пексин, тужљив].

пога́нац, нца, m. (у Ц. г.) зли чир, eine bösartige Beule, tumoris mali genus: *поганац* га шинуо! [vide] п р и ш т, cf. злић.

пога̀нија, f. coll. das unreine Gesindel, impuri.

по̀ганити, ни̑м, v. impf. verunreinigen, polluo.

по̀ганити се, ни̑м се, v. r. impf. 1) sich verunreinigen, polluor. — 2) vom Kinde, das sich besudelt, concacare se.

по̀ганица, f. 1) (у Ц. г.) Euphemismus für die Schlange [vide змија]: ујела ми овцу *поганица.* — 2) (у Дубр.) пришт на прсту, Art Beule, tumoris genus. [vide пришт]. cf. металька [2].

***пога̀нлук** (пога̀нлук), m. vide поганштина.*

пога́новић, m. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Menschen, nebulo.

по̀ганскӣ, ка̑, ко̑, ruchlos, nefarius: Но ок' једне *поганске* работе —

пога́нчина, f. (у Сријему, а у Србији *црвени вјетар*) Rothlauf, erysipelas. [vide црвени вјетар].

***пога́нштина**, f.* die Unreinigkeit, [sordes; cf. поганлук].

[**погањаш**, m. vide погонаш; *види* s. v. шестиња.]

по̀гање̑ње, n. das Verunreinigen, pollutio.

пога́сити, по̀га̑си̑м, v. pf. nach einander auslöschen, exstinguo aliud ex alio.

по̀гача, f. (ital. fogaccia?) 1) ungesäuertes Weizenbrot, panis non fermentatus. — 2) (у Боци) округло мјесто на дно тијеста, на које се међу коши с маслинама самљевенијем зове се *доња погача*, а *горња*, онако дрво округло које се меће одозго врх коша испод кобиле.

по̀гачица, f. dim. v. погача [1].

погѐргетити, ти̑м, v. pf. [vide] повезати [1].

по̏гибао, бли, f. der Untergang, die Gefahr des Untergangs, discrimen [vide погибија]: не знам која му је *погибао?*

по̏гибија, f. (у Ц. г.) Untergang, interitus, cf. погибао: Луда памет *погибија* готова; Ту је Турска *погибија* била —

по̀гинути, не̑м, (по̀гинух и. по̀гибох) v. pf. untergehen, fallen, intereo, unnatürlichen Tod sterben, и то само од људи.

по̀гињати се, ње̑м се, v. r. impf. sich vorwärts neigen, promineo.

погла̀ва̑р, глава́ра, m. das Oberhaupt, caput, ductor. cf. [глава 4, главар, комендат, серашћер,] поглавица.

поглава́рев, а, о, vide [по]главаров.

поглава̀рица, f. die Frau eines Häuptlings, mulier ductoris, capitis.

поглава́ров [**поглаварев**], а, о, des Oberhauptes, capitis, ductoris.

погла̀ва̑рскӣ, ка̑, ко̑, Oberhäupter-, ductorum. [cf. поглавички].

поглава́рство, n. die Obrigkeit, magistratus.

по̀главит, а, о, vornehm, hauptsächlich, principalis.

по̀главица, m. vide поглавар.

по̀главичкӣ, ка̑, ко̑, vide поглаварски.

по̀гладити, ди̑м, v. pf. 1) streicheln, demulceo. — 2) почистити, fegen, verro [vide 1 поместити 1]: Млада Маре рано подранила,| Те је пером дворе *погладила,*| И господу свате дочекала —

по̀гла̑сје, n. (ст.) die Nachricht, nuncius, cf. глас [2]: Нема од њих гласа ни *погласја* —

по̀гла̑ти, ла̑м, [v. pf.] vide [2] по̀гледати.

по̀гле̑д, m. (loc. погле́ду) 1) der Blick, aspectus: страшна *погледа.* — 2) der Anblick, conspectus [cf. видик]; im Angesichte, in conspectu: На *погледу* селу Невесињу — 3) [*Поглед*] брдо више намастира Ариља, с којега кажу да је краљ Симеун разгледао гдје ће Арињу поставити темељ.

погле́дање, n. das Sehen nach einem, der kommen soll, expectatio adventantis aut venturi. [cf. погледивање].

1. **погле́дати**, по̀гле̑да̑м, v. impf. nach einem sehen, der kommen soll, ihn erwarten, expecto: *Погледа* као сека сватове. [cf. погледивати].

2. **по̀гледати**, да̑м, v. pf. einen Blick werfen, conjicio oculos aliquo. [cf. поглати, поглејати, погленути].

погледи̏вање, n. vide погледање.

погледи̏вати, гле̏ду̑је̑м, v. impf. vide [1] погле́дати: *Погледује* девет своји шура — А на цара криво *погледује* —

поглѐду̑шта̑, у приповијеци: Глава г л а в у ш т а, попа *погледушта.*

по̀глејати, ја̑м, (у Ц. г.) [v. pf.] vide [2] по̀гледати: Да је коме жалост *поглејати* —

по̀гленути, не̑м, v. pf. [vide 2] по̀гледати: Те у војску краље *погленуо* —

поглу̀нути, по̀глуне̑мо, vide **поглухнути.**

поглу̀хнути, по̀глухне̂мо, [поглунути] v. pf. nach der Reihe taub werden, obsurdesco alius ex alio.

по̀гнати, на̂м (по̀жене̂м), [v. pf.] vide потјерати.

по̀гнати се, на̂м (по̀жене̂м) се, vide потјерати се.

по̀гнути се, по̏гне̂м се, v. r. pf. sich vorwärts beugen (z. B. der Reiter), promineo.

погње́чити, по̀гње̄чи̂м, v. pf. zerknicken, infringo.

погњу̀рце̂, untertauchend, urinans.

погова́ра̂ње, n. das Verlauten-lassen, ostensio (propositi alicujus).

погова́рати, го̀ва̂ра̂м, v. impf. sich verlauten lassen, significare verbis propositum.

по̏гово̂р, m. wiederholte Rede, sermo iteratus: Ни у мртва проговора, ни у мудра *поговора*.

погово̀рити, го̀вори̂м, v. pf. 1) ein wenig reden, proloquor. — 2) wiederholt sagen, iterum dico.

по̀годан, дна, дно, verträglich, tractabilis: Вала тебе, госпоско кољено,| Кад си виђен и кад си *погодан* —

по̀годба, f. 1) der Vertrag, pactio. [cf. нагодба 1]. — 2) (у пјесми) Verträglichkeit, mores commodi: Која кита мира и *погодбе*,| Метните је у селу вашему,| Да с' у селу мирни и погодни —

[**по године**, vide полугодишњица; *види* s. v. 1 даћа.]

пого̀дити, по̀годи̂м, v. pf. 1) errathen, conjectura assequor, divino. [cf. нагодити 1, уишћилити]. — 2) treffen (im Schusse), ferio. [cf. нагодити 1]. — 3) treffen (im Gemälde), ad vivum exprimo. — 4) akkordiren, verabreden, bereden, paciscor.

пого̀дити се, по̀годи̂м се, v. r. pf. sich vergleichen, akkordiren, eins werden, paciscor. [cf. згодити се 2].

по̏голем, а, о, ziemlich groß, sat magnus.

по̀гон, m. (у Ц. г.) das Wegtreiben, abactio: Нијесу ти овце Никшићима на *погон* (н. п. да не можеш поћи куд).

по̏гона, f. (у Сријему) кад се шест волова упрегну у плуг, онда два дођу под колечке, два на *погону*, а два напријед. cf. [погоња 1;] шестиња.

пого̀на̂ш, погона́ша, m. во који вози на погони. cf. [погањаш;] шестиња.

пого̀нити, по̀гони̂м, v. impf. versuchen zu treiben, coepi agere.

по̀гоња, f. 1) vide погона. — 2) vide потјера.

погоње̂ње, n. das Antreiben, der Versuch zu treiben, excitatio.

пого̀релац, реоца, m. [ист. и југ.] (а може се чути и *пого́релац*, *е́лца*) коме је кућа изгорела, der Abgebrannte, qui incendio omnia sua amisit.

пого̀релица, f. [ист. и југ.] изгорелица, пожеглица, т. ј. она капа, или чарапа, у коју се прстен сакрије двапут засопце кад се игра прстена. cf. прстен [3].

пого̀рети, (ист.)⎫ **пого̀рити**, (зап.)⎭ ри̂м, v. pf. [vide погорјети].

пого̀рјелина, f. [југ.] *оно што је изгорјело: отишли на своје погорјелине.*

[**погорјелица**, f. (југ.) vide погорелица; *види* s. v. изгорјелица.]

пого̀рјети, ри̂м, v. pf. (југ.) gänzlich abbrennen, deflagro.

погоропа́дити се, ро̀па̂ди̂м се, v. r. pf. unbändig, übermüthig werden, fio ferox. [vide помамити се]. cf. згрануути се, дрнути се.

погоспо̀дити се, го̀споди̂м се, v. r. pf. ein Herr werden, fio dominus: *погосподио се*, па не ће да ради.

по̀грабити, би̂м, v. pf. raffen, rapio.

погра́дити, по̀гра̂ди̂м, v. pf. 1) ausbessern, repariren, reparo, н. п. цркву, намастир. [vide оправити 1]. — 2) nach einander machen (z. B. bauen), facio, aedifico aliud ex alio. [cf. поправити 2].

погра̀ђива̂ње, n. das Repariren, reparatio.

погра̀ђивати, гра̂ђује̂м, v. impf. repariren, reficio, reparo.

по̏грда, f. (у Сријему) der Schimpf, contumelia.

погр́дити, по̀гр̂ди̂м, v. pf. schänden, entehren, dedecoro, cf. [vide] осрамотити: Старца Петра *погрдити* не ћу —

погр̀ђива̂ње, n. das Schänden, dedecoratio.

погр̀ђивати, гр̂ђује̂м, v. impf. schänden, dedecoro. cf. [vide] срамотити.

по̀греб, m. das Begräbniß, das Leichenbegräbniß, exequiae. cf. [закоп, покоп,] укоп.

по̀гребни̂, на̂, но̂, Leichen-, funebris.

погре́ва̂ње, n. (ист.) vide погријевање. [cf. подгревање].

погре́вати, по̀гре̂ва̂м, (ист.) vide погријевати. [cf. подгревати].

по̀гре̂вци, по̀греваҟа̂, m. pl. (ист.) vide погријевци. [cf. подгревци].

по̀грезнути, не̂м, v. pf. 1) vide огрезнути. — 2) у пјесми: Бацио се врaнцу на рамена,| У гриву му био *погрезнуо* —

по̀грејати, је̂м, (ист.) vide погријати. [cf. подгрејати].

погрѐнсти, грѐбе̂м, v. pf. begraben, sepelio, cf. [закопати 1,] укопати: Те Краљића *погребоше* Марка —

погрешѝва̂ње, (ист.) vide погрјешивање.

погрешѝвати, грѐшује̂м, (ист.) vide погрјешивати.

погре́шити, по̀гре̂ши̂м, (ист.) vide погријешити.

по̀грешка, f. (ист.) vide погрјешка.

погрѝва̂ње, n. (зап.) vide погријевање. [cf. подгривање].

погрѝвати, по̀гри̂ва̂м, (зап.) vide погријевати. [cf. подгривати].

по̀гри̂вци, по̀гриваҟа̂, m. pl. (зап.) vide погријевци. [cf. подгривци].

по̀гријати, је̂м, v. pf. (југ. и зап.) aufwärmen, recoquo. [cf. подгријати 1].

погријѐва̂ње, n. (југ.) das Aufwärmen, recoctio, recalfactio. [vide подгријевање 1].

погријѐвати, по̀гријева̂м, v. impf. (југ.) auf-

wärmen, recoquo, recalfacio. [vide подгријевати 1].

пòгријевци, пòгрјевâкâ, m. pl. [југ.] [cf. подгријевци] 1) оно што се погријева, н. п. какво јело, aufgewärmte Speise, cibus recoctus. — 2) посао какав, који се по други пут почиње: *Погријевци* нигда нијесу добри.

погријѐшити, пòгријешӣм, v. pf. (југ.) fehlen, labor.

погрешѝвање, n. (зап.) vide погрјешивање.

погрешѝвати, грѝшујем, (зап.) vide погрјешивати.

погрѝшити, пòгрӣшӣм, (зап.) vide погријешити.

пòгрешка, f. (зап.) vide погрјешка.

погрјешѝвање, n. [југ.] das Fehlen, error.

погрјешѝвати, грјѐшујем, v. impf. [југ.] fehlen, labor.

пòгрјешка, f. (југ.) der Fehler, lapsus, error.

погрȳбети, (ист.) грȳбӣм, v. pf. grob werden, crassesco.
погрȳбити, (зап.)
погрȳбјети, (југоз.)
погрȳбљети, (југ.)

погȳбити, пòгубӣм, v. pf. 1) кога, umbringen, interficio. [cf. згубити, сагубити, изгубити 2, иштетити 3, смаћи 2]. — 2) н. п. све новце, nach einander verlieren, amitto aliud ex alio.

погузѝјâш, зијâша, m. der Schmarotzer, parasitus.

погузијâшица, f. die Schmarotzerin, parasita.

погузијѐљи, m. pl. (у Паштр.) vide похођани.

пòгузина, f. кожа изнад задњице.

пòгукати се, кâм се, v. r. pf. (у Ц. г.) побити се грудама, in Schneeballenstreit gerathen, glebulis nivis certo.

погȳлити, пòгӯлӣм, v. pf. 1) abnagen, corrodo. [cf. пожулити]. — 2) н. п. погулио сву воду, hineinsaufen, deglutiit. [cf. поцијепати 2].

пòгурити се, рӣм се, v. r. pf. sich krümmen (vor Alter), incurvor.

погȳшити, пòгӯшӣм, v. pf. nach einander ersticken, suffoco. [cf. 1 подавити].

под, **пода**, mit instr. u. acc. 1) unter, sub: *под* небом, *пода* мном, *пода* ме, *под* ноге. — 2) gegen, um die Zeit: *под* старост, auf die alten Tage; *под* ноћ, gegen die Nacht hin, sub noctem; *под* пуно, voll; продао му коња *под* здраво, т. ј. да је здрав, ако ли не би био, онда је крив онај који га је продао.

пôд, m. 1) (по југ. кр.) das Stockwerk, tabulatum, cf. [1] таван [4], кат [1], бој [3], подина [3]: Турише је *поду* највишему — 2) (у Боци) оно дрво најдоње на коме стоји тијест. [— 3) vide тле].

подáвање, n. das Ergeben, deditio.

[**подавати**, подајем, v. impf. vide 1 подметати 1; *види* s. v. надодавати.]

подáвати се, пòдâјем се, v. r. impf. sich ergeben, dedo me.

1. **подáвити**, пòдâвӣм, v. pf. nach der Reihe erwürgen, suffoco, strangulo alium ex alio. [cf. подушити 1, погушити].

2. **подáвити**, пòдавијем, [**подвити**] v. pf. unter etwas wickeln, subvolvo.

подáвити се, пòдâвӣмо се, v. r. pf. nach der Reihe ersticken, suffocor alius ex alio.

пòдâвно, ziemlich lange her, sic sat pridem.

подáгнати, гнâм (подàженем, подàжденем), [v. pf.] jagen unter —, subigo.

подагòнити, подàгонӣм, v. impf. vide **подгонити**: Стаде Мато *подагонит'* овце —

подàдирâње, n. vide **подирање**.

подàдирати, рêм, v. impf. vide **подирати**.

подàдријети, пòдадрêм, v. pf. etwas ausgemachtes wieder hervorziehen, repeto rem confectam. [cf. подријети 2, подјести (подјенути)].

***подàдуо**, подàдула, ло,* [part. perf. act. v. подадути] *подбуо*. [vide подбунути].

подàжљети, дàждӣ, v. pf. (у Дубр.) ein wenig regnen, paulum pluere: подажљело мало.

[**Подажење**, n. мјесто у Босни; *види* s. v. Куле 1.]

пòдâј му, gib ihm's hin, porrige, da ei. [cf. подати].

[**подалеко**, ziemlich weit; *види* s. v. Ђулање.]

пòданак, дâнка, m. (у Славонији) н. п. главчину направио од поданка, vide изданак.

пòдâњ, **пòдâња**, (под њега) darunter, sub eum (id): Већ су крила *подањ* подметнута —

подàпети, пòдапнêм, v. pf. anspannen, intendo, tendo.

подàпињâње, n. das Aufspannen, intensio.

подàпињати, њêм, v. impf. aufspannen, intendo, tendo.

подáрити, пòдâрӣм, v. pf. beschenken, dono.

подарòвати, дàрујêм, v. pf. beschenken, dono: *подаруј; подарујте*, обрадујте (говоре просјаци).

подàсипâње, n. das Darunter-Schütten, subterfusio.

подàсипати, пâм (пљêм), v. impf. 1) darunter schütten, subterfundo. — 2) пушку, zuschütten, cf. [vide] потпрашивати.

подàсути, пòдаспêм, v. pf. 1) darunter schütten, supterfundo. — 2) пушку, zuschütten, vide потпрашити: Па истекар пушке *подасуше* —

пòдати, дâм, v. pf. (у пјесми) geben, do, cf. [vide] дати [1]: Да ми *подаш* благо од свијета —

пòдати се, дâм се, v. r. pf. sich ergeben, dedo me.

пòдатљив, а, о, freigebig, liberalis. [vide издашан].

подáћи, пòдâђêм, v. pf. vide [2] подићи.

пòдâшан, шна, шно, freigebig, liberalis. [vide издашан]. cf. податљив.

подàштрâње, n. vide подоштравање.

подàштрати, пòдâштрâм, vide подоштравати.

подбáдâње, n. das Aufmuntern, das Aufhetzen, stimulatio.

подбáдати, пòдбâдâм, v. impf. aufmuntern, hetzen, stimulo.

подбáдâч, бадáча, m. der Aufhetzer, stimulator.

***пòдбаран**, рна, рно, н. и. земља* [под баром, sumpfig, uliginosus; cf. баровит].

подбацѝвâње, n. das Unterlegen, subjectio.

подбацѝвати, бàцујêм, v. impf. unterlegen, unterschieben, subjicio.

подбацити, подбацим, v. pf. unterlegen, subjicio.

подбел, m. (ист.) vide подбјел.

подбелити, подбелим, (ист.) vide подбијелити.

подбијање, n. das Schlagen von unten auf, subtercussio.

подбијати, подбијам, v. impf. 1) von unten wegschlagen, subtercutio. — 2) кров, да буде раван.

подбијати се, подбијам се, v. [r.] impf. sich die Füße wund gehen, subtersautio pedes.

подбијач, бијача, m. (у Сриjему) vide подметача.

подбијелити, подбиjелим, v. pf. (југ.) von unten weiß machen, dealbo a parte inferiori (z. B. in einem Walde einige Bäume abschälen zum Zeichen der Besitznahme, damit kein anderer davon Gebrauch mache, sei's zum Ausroden oder sonst). [cf. подгулити].

подбил, m. (зап.) vide подбјел.

подбилити, подбилим, (зап.) vide подбиjелити.

подбио, подбјела, m. (у Дубр.) vide подбјел.

подбити, подбијем, v. pf. 1) von unten wegschlagen, decutio in inferiori parte. — 2) кров, да буде раван.

подбити се, подбијем се, v. r. pf. sich die Füße wund gehen, pedes adtero eundo. [cf. подлупити се 1].

подбјел, m. [југ.] der Huflattig, tussilago farfara Linn. [cf. подбио].

подбој, подбоја, m. патос у кошари коњској, der Boden, pavimentum.

подбојнача (даска), f. (у Сриjему) овако се зову оне даске од којијех је воденица (н. п. на Дунаву) са стране начињена, Seitenbret, tabula lateraria.

Подборје, n. мјесто у Славонији.

подбости, бодем, v. pf. aufhetzen, stimulo.

подбости се, бодем се, v. r. pf. подболе се красте (богиње), т. ј. на сриједи као улекле се мало.

подбочити се, подбочим се, v. r. pf. den Arm in die Seite (бок) spreizen, manum subdo lateri. [cf. одбочити се].

подбрадак, братка, m. vide подвољак.

подбрадити се, подбрадим се, v. [r.] pf. повезати се чиме оздо испод браде па горе преко ушију (као што се чини на великој зими), sich den Kopf umbinden, redimio caput meum.

подбрадњик, m. ein Band mit Münzen, das an der Kopfbedeckung angehäckelt wird, und beim Kinn vorbeigeht, monilis genus, ad continendum in capite ornatum.

подбрађивање, n. das Umbinden des Kopfes, *τὸ* redimire.

подбрађивати се, брађујем се, v. [r.] impf. sich den Kopf umbinden, redimio caput meum.

подбрективање, n. das Klirren, crepitus, sonitus.

подбрективати, бректујем, v. impf. klirren, concrepo: Стала му је сабља *подбрективат'*, Бректи Марку уз десно кољено —

подбријавање, n. das Abscheren (unten weg), subterrasio, subtertonsio.

подбријавати, бријавам, v. impf. unten wegscheren, subtertondeo.

подбријати, јем, v. pf. unten wegscheren, subtertondeo.

подбунити, подбуним, v. pf. 1) aufwiegeln, concito. — 2) (im guten Sinne) aufmuntern, excito.

подбунути, нем, (подбунуо и. подбуо) v. pf. aufdunsen, subinflor [cf. подадуо]: *подбуле* му очи; *подбуо* у лицу.

подбуњивање, n. das Aufreizen, concitatio, excitatio.

подбуњивати, буњујем, v. impf. aufreizen, concito, excito. [cf. вркати].

подвала, f. 1) untergeschobene Sache, res supposita. — 2) vide приjевара [1].

подвалак, валка, m. die Unterlage, subiculum, z. B. beim Fasse.

подвалити, подвалим, v. pf. 1) unterlegen (z. B. einen Pfahl unter das Faß), subterjicio. — 2) unterschieben, suppono. — 3) vide [1] преварити: подвалио му.

подваљивање, n. das Unterlegen, subterjectio.

подваљивати, ваљујем, v. impf. unterlegen, unterwälzen, subterjicio, subtervolvo.

подваривање, n. das Kochen, coctio.

подваривати, варујем, v. impf. kochen, coquo.

подварити, подварим, v. [pf.] impf. н. п. млијеко: дај дрва да подваримо, kochen, coquo.

подватити се, тим се, vide **потхватити се.**

подваћање, n. vide **потхваћање.**

подваћати се, ћам се, vide **потхваћати се.**

подвеза, f. das Strumpf- oder Hosenband, vinculum tibiale, periscelis. [cf. потколеница].

подвезати, подвежем, v. pf. unterbinden (Strümpfe, Hosen), subligo.

подвезивање, n. das Unterbinden, subligatio.

подвезивати, везујем, v. impf. unterbinden, subligo.

подвезица, f. 1) dim. v. подвеза: Ките кити, *подвезице* плете — 2) (око Сиња) чим се подвезује фидељ испод грла.

1. **подвести,** ведем, v. pf. 1) unterführen (z. B. Pferd zum Besteigen), subterduco. — 2) kuppeln, lenocinor.

2. **подвести,** везем, v. pf. unterführen (Wagen, Schiff), subterveho.

3. **подвести,** везем, v. pf. untersticken, subterpingo acu.

подвијање, n. das Unterwickeln, subterplicatio.

подвијати, подвијам, v. impf. unterwinden, subterplico: подвија језиком.

подвикивање, n. das Jauchzen, jubilatio.

подвикивати, викујем, v. impf. aufjauchzen, jubilo.

подвикнути, подвикнем, v. pf. aufjauchzen, inclamo.

подвити, подвијем, vide [2] подавити.

подвлачак, чка, m. die Unterschindel (bei den Dachdeckern), scindula supposita duabus aliis.

подвла̏чѐње, n. das Unterziehen, subtertractio.

подвла̏чити, по̏двла̄чи̑м, v. impf. unterziehen, subtertraho.

подвла̏чити се, по̏двла̄чи̑м се, v. r. impf. sich unter etwas ziehen, subtertrahor.

по̏водан, дна, дно, der Ueberschwemmung ausgesetzt, obnoxius inundationi. [vide водоплаван].

подво̀дити, по̏дводи̑м, v. impf. 1) unterführen, subterduco. — 2) kuppeln, lenocinor. [cf. сводити 4].

по̏дводница, f. 1) die Kupplerin, lena. [cf. сводница, подложара]. — 2) vide [о д в о д а] одводница.

подво̀ђење, n. 1) das Unterführen, subterductio. — 2) das Kuppeln, lenocinium.

подво̀жење, n. das Unterfahren, subtervectio.

по̏двоз, m. Fuhre, vectura.

подво̀зити, по̏двози̑м, v. impf. unterfahren, (mit dem Wagen, Schiff), subterveho.

по̏дво̀љак, во̀љка, m. das untere Kinn, regio sub mento [cf. подбрадак]: ухватити за подвољак, beim Kinn nehmen, das Kinn streicheln.

по̏дворак, во̀рка, m. мали извор под обалом украј веће воде.

по̏дворе, f. pl. два коца што се на њима носе навиљци (у Србији кажу *сијенско коље*).

подво̀рити, ри̑м, v. pf. bedienen, ministro: На је часно кнеза *подворио* —

по̏дво̀рница, f. 1) (у Далм.) vide поткутњица. — 2) (у Дубр.) vide [т р о с к о т] слак.

по̏дватни̑к, m. у марве оно дебело под вратом, die Wamme, palear.

по̏двргнути, не̑м, vide **подврћи**.

подвр̀нути, по̏двр̄не̑м, v. pf. z. B. коњ самар, verrücken, perverto, e loco justo moveo.

по̏двртање, n. das Verrücken der Saumlast, perversio sarcinae.

по̏двртати, врће̑м, v. impf. verrücken, perverto.

по̏двр̀ћи [подвргнути], вргне̑м, [v. pf.] vide подметнути 1.

подву̑ћи, ву̑че̑м, v. pf. unterziehen, subtertraho.

подга̑јити, по̏дга̄ји̑м, v. pf. pflegen, ziehen, auferziehen, educo. cf. [vide] одгајити.

по̏дглавак, гла̑вка, m. дрво које се на огњиште метне попријеко, па се остала дрва уздуж преко њега ложе.

подгова̀рање, n. das Anstiften, subornatio.

подгова̀рати, го̏ва̄ра̑м, v. impf. anstiften, suborno.

подгово̀рити, го̏вори̑м, v. pf. anstiften, suborno.

[**подгонити**, подгоним, v. impf. jagen unter, subigo. cf. подагонити.]

По̏дго̄р, f.: И сву *Подгор* изнад Метоије —

По̏дгорица, f. варош у Зети.

По̏дгоричанин, m. (pl. По̏дгоричани) Einer von Подгорица.

по̏дгорички̑, ка̄, ко̄, von Подгорица.

подго̑рје, m. Gegend unter dem Berge, submontana regio, submontorium.

по̏дграђе, n. 1) Vorstadt, suburbium: И *подграђе* испод Колашина — 2) [*Подграђе*] зидине од старога градића између Задра и Скрадина.

подгре̑ва̀ње, n. (ист.) vide подгријевање. [cf. погревање].

подгре̑вати, по̏дгре̄ва̑м, (ист.) vide подгријевати. [cf. погревати].

по̏дгре̑вци, грева̑ка̄, m. pl. vide погревци.

по̏дгрејати, греје̑м, (ист.) vide подгријати. [cf. погрејати].

подгри̑вање, n. (зап.) vide подгријевање. [cf. погривање].

подгри̑вати, по̏дгрӣва̑м, (зап.) vide подгријевати. [cf. погривати].

по̏дгри̑вци, грива̑ка̄, m. pl. vide погривци.

подгри̑зање, n. das Unterbeißen, subtermorsio.

подгри̑зати, по̏дгрӣза̑м, v. impf. unten abbeißen, subtermordeo.

по̏дгријати, грије̑м, v. pf. (југ. и зап.) 1) vide погријати. — 2) подгријало сунце, von unten anscheinen, ab imo illustro (sicut sol occidens juga montium).

подгријѐвање, n. (југ.) 1) das Erwärmen, recalefactio. [cf. погријевање]. — 2) das Anscheinen von unten her, illustratio e parte inferiori.

подгријѐвати, по̏дгријева̑м, v. impf. (југ.) 1) wieder aufwärmen, recalfacio. [cf. погријевати]. — 2) von unten anscheinen, ab imo illustro.

по̏дгријевци, по̏дгрјева̑ка̄, m. pl. vide погријевци.

по̏дгристи, подгри̑зе̑м, v. pf. unten abbeißen, subtermordeo, н. п. црв кад подгризе струк какога цвијећа или поврћа.

по̏дгрљача, f. на јарму оно дрво што стоји волу испод *грла*. [cf. подјармица].

подгр̀нути, по̏дгр̄не̑м, v. pf. unterschüren, (ignem) subjicio.

по̏дгртање, n. das Unterschüren, subjectio (ignis).

по̏дгртати, грће̑м, v. impf. unterschüren, subjicio (ignem).

подгу̑лити, по̏дгӯли̑м, [v. pf.] vide подбијелити.

подгуљи̑вање, n. das Entblößen von unten an, subternudatio.

подгуљи̑вати, гу̑љује̑м, v. impf. von unten entblößen, subternudo (z. B. einen Baum durch Abschälen oder Abnagen).

[**подебео**, ла, ло, ziemlich dick, crassusculus; cf. 1 по 14; *види* s. v. пеленгаће.]

по̏дела, f. (ист.) vide подјела: Нек је вама *подела* —

поде̑лити, по̏де̄ли̑м, (ист.) vide подијелити.

поде̑лити се, по̏де̄ли̑м се, (ист.) vide подијелити се.

по̏делица, f. dim. v. подела: Гдино стоје добра дела| И Ришћанске *поделице* —

подељи̑вање, n. (ист.) vide подјељивање.

подељи̑вати, де̏љује̑м, (ист.) vide подјељивати.

поде̑рати, по̏дере̑м, [cf. подријети 1] vide издерати [1].

по̏дерина, f. (у Боци) хаљина стара подерана, ein altes Kleid, der Lumpen, panni: И ођело

са себе скинула,| Па обукла старе *подерине* —

подѐтити се, по̀дѐтӣм се, (ист.) vide подиjетити се.

поджѐћи, жѐжем, v. pf. unterzünden, subdo flammam, succendo.

по̀джизање, n. das Unterzünden, succensio.

по̀джизати, жижем, v. impf. unterzünden, succenso.

подзвѐкнути, по̀дзвекнем, v. pf. erhallen, resono: Како jекну, вас чардак *подзвекну* —

подзи̏дати, по̀дзӣдам (по̀дзӣђем), v. pf. untermauern, substruo murum.

подзиђѝвање, n. das Untermauern, substructio.

подзиђѝвати, зѝђуjем, v. impf. untermauern, substruo.

по̀дзимак, зимка, m. (на Гробнику између Риjеке и Карловца) der Herbst, auctumnus. cf. [vide 1] jесен.

подѝвљати, љам, v. pf. wild werden, efferor.

по̀дигнути, нем, vide [1] **по̀дићи**.

по̀дигнути се, нем се, vide **подићи се**.

по̀дизање, n. 1) das Aufheben (in die Höhe), levatio, sublatio. — 2) das Großziehen, eductio.

по̀дизати, дижем, v. impf. 1) in die Höhe heben, tollo, levo. — 2) дjецу, коње, aufziehen, educo.

по̀дизати се, дижем се, v. r. impf. sich erheben, aufstehen, surgo.

подиjѐвање, *n.* [verb. v. подиjевати].

подиjѐвати, по̀диjевам, v. pf. [juж.] *1)* eine Menge verthun, absumo: куд си *подиjевао* толике новце? — *2) v. impf. кога, vide* [подирати] *заодиjевати.*

подиjѐвати се, по̀диjевам се, v. r. pf. [juж.] verkommen, abire, tolli: куд *се подиjеваше* толики људи?

подиjѐлити, по̀диjелӣм, v. pf. (juж.) 1) theilen und theilen (unter einander), divido. — 2) vide удиjелити.

подиjѐлити се, по̀диjелӣм се, v. r. pf. (juж.) sich theilen, trennen, auseinander gehen, dividi.

подиjѐтити се, по̀диjетӣм се, v. r. pf. (juж.) ein Kind werden, puer fio.

по̀дила, f. (зап.) vide подjела.

подилажѐње, n. das Unterlaufen, τὸ subire.

подила̏зити, зим, v. impf. н. п. под батину, unter etwas gehen, unterlaufen, subeo.

подѝлити, по̀дӣлӣм, (зап.) vide подиjелити.

подѝлити се, по̀дӣлӣм се, (зап.) vide подиjелити се.

по̀дилица, f. dim. v. подила.

подиљѝвање, n. (зап.) vide подjељивање.

подиљѝвати, дѝљуjем, (зап.) vide подjељивати.

по̀дина, f. 1) die Fläche des Heuschobers, dessen Spitze verfüttert worden, quasi tabulatum metae foeni. — 2) (у Барањи) простирач (од какве кровине или сjенине), што се на земљу меће н. п. под кладњу или под сиjено, die Unterlage, der Boden, basis. [— 3) vide под 1].

по̀дирање [подадирање], n. das Wiederhervorziehen einer abgemachten Sache, sollicitatio rei confectae, caussae peractae.

по̀дирати (cf. подадирати), рем, v. impf. etwas Ausgemachtes wieder hervorziehen, repeto rem confectam. [cf. подиjевати 2].

подѝтити се, по̀дӣтӣм се, (зап.) vide подиjетити се.

1. **по̀дићи** [подигнути], дигнем, v. pf. н. п. 1) дрво, камен, буну, вику и т. д., heben, levo, tollo. — 2) н. п. диjете, коња, aufziehen, educo. [vide одгоjити].

2. **подѝћи**, по̀дӣђем, v. pf. н. п. под брдо, под батину, unterlaufen, subeo. cf. [потрчати 2,] подаћи.

по̀дићи [подигнути] **се**, дигнем се, v. r. pf. sich erheben, consurgo.

подѝчити, по̀дӣчӣм, v. pf. zieren, orno: Колико jе диван и угледан,| Све jе коло диком *подичио* —

подѝчити се, по̀дӣчӣм се, v. r. pf. sich rühmen (mit Recht), stolz sein, superbio (jure): Да jа видим лиjепу ђевоjку,| Чим ће ми *се* двори *подичити*| И госпођа одмиjенит' маjка —

по̀дjабука, f. (у Дубр.) говеђе месо од бута испод препона.

по̀дjа̑жjе, n. мjесто између jаза и маторњака.

по̀дjазница, f. њива у подjажjу.

по̀дjамчити се, чӣм се, vide подjемчити се.

подjа́рити, по̀дjа̑рӣм, v. [pf.] impf. 1) ватру, anfachen, excito (ignem). — 2) човjека, т. j. п о д р а ж и т и г а, anregen, anreizen, excito, instigo.

по̀дjармица, f. (у Сриjему) vide подгрљача.

по̀дjела, f. [juж.] (ст.) оно што се удиjели просjаку, das Almosen, eleemosyna [cf. удjелак]: Те он проси шљепачку *подjелу* —

по̀дjелица, f. dim. v. подjела.

подjељѝвање, n. [juж.] das Vertheilen, distributio.

подjељѝвати, подjѐљуjем, v. impf. [juж.] vertheilen, distribuo.

по̀дjемчити се, чӣм се, v. r. pf. за кога, sich verbürgen, spondeo. [cf. подjамчити се, испоручити, поречи се].

по̀дjенути, *нем*, | [v. pf. (juж.) vide подадриjети].
по̀дjести, *дjенем*, |

подла́гање, n. 1) das Unterlegen, subjectio. — 2) das Unterschüren, subjectio, suppositio, lignorum igni augendo.

подла́гати, по̀дла̑жем, v. impf. 1) unterlegen, subjicio. — 2) unterschüren, subjicio ligna ad augendum ignem.

по̀дла̑жањ, жња, m. vide подложањ.

по̀дланица, f. 1) die flache Hand, palma: дебела сланина с подланице, lardum palmare, eine Hand breit. — 2) (у Далм.) некака морска риба, Art Seefisch [Gemeiner Goldbrassen], piscis quidam marinus [chrysophrys aurata C. V.; cf. динигла, златобров, комарча, овратница].

по̀длевање, n. (ист.) vide подљевање.

по̀длевати, вам, (ист.) vide подљевати.

подлѐтети, (ист.)
подлѐтити, (зап.)
подлѐтјети, (југоз.)
подлѐћети, (југ.)
} лѐтӣм, v. pf. н. п. под сабљу, unterlaufen, subeo: Баци мача у зелену траву,| Па Турчину под сабљу *подлеће* —

подлѐћи, пȍдлежēм (пȍдлегнēм), v. pf. wagen, auf sich nehmen, recipio in me: ја не могу под то *подлећи*.

подлѝвање, n. (зап.) vide подљевање.

подлѝвати, пȍдлӣвам, (зап.) vide подљевати.

подлизѝвање, n. das Ablaufen einer Flüssigkeit am Gefäße herunter, defluxus per latus vasis.

подлизѝвати, лӣзуjē, v. impf. am Gefäße herabfließen, defluo per latus vasis.

подлиjѐвање, n. vide подљевање.

подлиjѐвати, пȍдлиjевам, vide подљевати.

подлѝмача, f. (у Боци) дрво што се преко једнога рамена подметне под бреме које се носи на другоме.

подлѝстати, тāм, v. pf.: Да бијелу направите цркву| Од бијела мермера камена,| *Подлистати* је тешкијем оловом —

пȍдлити, пȍдлиjēм, v. pf. untergießen, subterfundo.

пȍдлога, f. 1) кад се продере опанак, пак се на оно мјесто изнутра метне комадић коже, die Unterlage, res subjecta, subiculum (z. B. unter der Sohle). [cf. залога 3; опетак, подлогач]. — 2) (у Хрв.) vide подметача. — 3) бити туђа подлога, Fußschämel. cf. [vide] подножје.

подлȍгāч, подлогача, m. (у Грбљу) vide подлога [1]: Ко тражи избирач наћи ће *подлогач*.

пȍдложан, жна, жно, unterthan, subditus.

пȍдлȍжањ, жња, m. (у Сријему) дрво као пречага које стоји попријеко под срчаницом, те држи стражњи крај руде да јој предњи крај не би падао к земљи, das Reibescheit. cf. подлажањ.

подлȍжара, f. vide подводница [1].

пȍдложнице, f. pl. (у Сињу) vide [подножници] подложници.

подлȍжити, пȍдложӣм, v. pf. 1) unterlegen, subjicio. — 2) unterschüren, subjicio ligna igni augendo.

пȍдложница, f. dim. v. подлога.

пȍдложнӣк, m. (по зап. кр.) der Unterthan, subditus.

пȍдложнӣци, нӣкā, m. pl. vide подножници.

пȍдложњаци, њāкā, m. pl. (у Хрв. у кршћана) vide [подножници] подложници.

подлȍкати, пȍдлочē, v. pf. т. ј. вода бријег, unterfressen, abspülen von unten her, subterlambo, subluo.

подлȍмити, пȍдломӣм, v. pf. unten abbrechen, suffringo: Испред себе ђерђев отурила,| Двије му је ноге *подломила* —

Пȍдлу̑жје, n. тако се зове југоисточни крај Сријема поред Саве —

подлу̑пити се, пȍдлу̑пӣм се, v. r. pf. 1) sich wund gehen, pedes attero eundo. cf. [vide] подбити се. — 2) подлупио се хљеб, кад му се у печењу горња кора одвоји од средине.

подлупљѝвање, n. verbal. v. подлупљивати се.

подлупљѝвати се, лу̑пљујēм се, v. r. impf. vide подлупити се.

пȍдљевање, n. (југ.) das Untergießen, subterfusio. [cf. подлијевање].

пȍдљевати, вāм, v. impf. [југ.] untergießen, subterfundo. cf. подлијевати.

пȍдмазати, мажēм, v. pf. 1) unterschmieren, subterlino. — 2) bestechen, corrumpo (pecunia, donis). cf. [vide] подмитити.

подмазѝвање, n. 1) das Unterschmieren, sublitio. — 2) das Bestechen, corruptio.

подмазѝвати, мȁзујēм, v. impf. 1) unterschmieren, sublino. — 2) bestechen, corrumpo. [vide подмићивати].

подмȁћи, пȍдмакнēм, v. pf. darunter rücken, subdo.

подмѐзгати, гāм, v. pf. Saft bekommen (von Bäumen im Frühjahre), succum nanciscor: подмезгала гора.

подмерáвање, n. (ист.) vide подмјеравање.

подмерáвати, мѐрāвāм, (ист.) vide подмјеравати.

пȍдмерити, рӣм, (ист.) vide подмјерити.

подмѐсити, пȍдмēсӣм, (ист.) vide подмијесити.

подмѐсити се, пȍдмēсӣм се, v. r. pf. н. п. подмесило се мало ово крме, Fleisch bekommen, roboror.

подмѐсти, мéтēм, v. pf. unterrühren, subtermisceo.

пȍдметак, тка, m. das Unterlegeholz, quod subjicitur, *што се подмеће малој дјеци у повоју или у колијевци.*

1\. **подмѐтāње**, n. 1) das Unterlegen, subjectio. [cf. потурање 2]. — 2) das Verschneiden (des Pferdes), castratio.

2\. **подмéтāње**, n, das Unterrühren, subtermixtio.

1\. **подмѐтати**, пȍдмећēм, v. impf. 1) unterlegen, subjicio. [cf. надавати 3, надодавати, подавати, потурати 2]. — 2) коња, das Pferd verschneiden, castro equum. [vide штројити].

2\. **подмéтати**, пȍдметāм, v. impf. unterrühren (die Suppe mit Mehl), subtermisceo.

подмѐтача, f. (у Сријему) расцијепљено и с краја отањено дрво (од прилике као мали клин којијем се дрва цијепају), које је на гредељу горе подметнуто под чивију која држи цимер, па кад се хоће да плуг дубље оре онда се подметача повуче натраг, а кад се хоће да оре плиће онда се потјера у напредак, те се лемеш подигне. cf. подбијач, подлога [2].

пȍдметнути, нēм, v. pf. 1) unterlegen, subjicio. [cf. подврћи (подвргнути), подставити, потурити 2]. — 2) коња, verschneiden, castro equum. [vide почистити 2].

подмеу̑рити се, мȅу̑рӣм се,
подмеху̑рити се, мȅху̑рӣм се,
} (ист.) vide подмјехурити се.

подмешѝвање, n. (ист.) vide подмјешивање.

подмешѝвати, мѐшујēм, (ист.) vide подмјешивати.

подмѝгљив, а, о, höhnisch, cavillans.

подмијѐсити, пòдмијесӣм, v. pf. (југ.) einsäuern (den Brotteig), fermento. [cf. поткухати (поткувати)].

подмију̏рити се, мӣју̑рӣм се, [зап. и југ.] vide подмјехурити се.

подмѝнути, пòдмӣнēм, v. pf. заћи одоздо, н. п. кад се чете или војске бију у брдима, umgehen, circumvenio.

подмира̀вање, n. (зап.) vide подмјеравање

подмира̀вати, мӣра̄ва̄м, (зап.) vide подмјеравати.

подмирѝвање, n. das Befriedigen, satisfactio.

подмирѝвати, мӣрујēм, v. impf. einen befriedigen, zufrieden stellen, satisfacio.

1. **подмѝрити,** пòдмӣрӣм, v. pf. befriedigen, ausgleichen, satisfacio: Али сада, али игда дођи,| Да ми старе крви *подмиримо* —

2. **пòдмирити,** рӣм, (зап.) vide подмјерити.

подмѝсити, пòдмӣсӣм, (зап.) vide подмијесити.

пòдмита, f. die Bestechung, corruptio.

подмѝтити, пòдмӣтӣм, v. pf. bestechen, corrumpo pecunia. [cf. подмазати 2, 1 поткупити].

подмиħѝвање, n. das Bestechen, corruptio.

подмиħѝвати, мӣħујēм, v. impf. bestechen, corrumpo. [cf. подмазивати 2, поткупљивати].

подмиху̏рити се, мӣху̑рӣм се, (зап.) vide подмјехурити се.

пòдмицање, n. das Unterlegen, subjectio.

пòдмицати, мичēм, v. impf. darunter rücken, submitto, subjicio.

подмишѝвање, n. (зап.) vide подмјешивање.

подмишѝвати, мӣшујēм, (зап.) vide подмјешивати.

подмјера̀вање, n. (југ.) 1) das Abmessen (wie viel ein Gefäß halte), emensio. — 2) das Probiren, ob ein Gefäß das gehörige Maß halte, exploratio mensurae.

подмјера̀вати, мјѐра̄ва̄м, v. impf. (југ.) 1) abmessen, emetior. — 2) das Maß probiren, exploro mensuram.

пòдмјерити, рӣм, v. pf. (југ.) 1) abmessen und abwägen, emetior und expendo. — 2) das Maß oder die Wage probiren (prüfen), exploro mensuram aut libram.

подмјеху̏рити се, мјѐху̑рӣм се, v. r. pf. (југ.) н. п. кад се човјек ожеже, Brandblasen bekommen, pustulis obduci. [cf. подмијурити се, потклобучити се, потприштити се].

подмјешѝвање, n. (југ.) das Einsäuern des Brotteigs, fermentatio. [cf. поткухавање (поткувавање)].

подмјешѝвати, мјѐшујēм, v. impf. (југ.) einsäuern, fermento. [cf. поткухавати (поткувавати)].

пòдмладак, млатка, m. der Sprößling, die Nachkommenschaft, suboles, cf. [vide] омладина: Како сам се с њоме састануо,| Не имадо чеда ни *подмлатка* —

подмла̀дити се, пòдмла̄дӣм се, v. r. pf. 1) wieder jung werden, sich verjüngen, juvenesco. [cf. помладити се]. — 2) подмладило се небо, кад се на ведрини из окола покажу мали танки облаци, и онда се каже да ће бити кише. [cf. подмлађивати се 2].

подмлађѝвање, n. das Verjüngen, *τὸ* juvenescere.

подмлађѝвати се, мла̀ђујēм се, v. r. impf. 1) sich verjüngen, juvenesco. [cf. помлађивати се]. — 2) подмлађује се небо, биће кише. cf. подмладити се [2].

подмòстити, пòдмостӣм, v. pf. (у Славон.) vide потаванити.

подмошħа̀вање, n. vide тавањење.

подмошħа̀вати, мòшħа̄ва̄м, (у Славон.) vide таванити.

подму̀калац, каоца, m. (у Рисну) који што испод мукла ради, ein tückischer Mensch, homo subdolus: *Подмукаоца* глава не боли.

пòдму̑као, подму̏кла, кло, (пòдму̑клӣ, кла̄, кло̄) heimtückisch, malitiosus, subdolus: *Подмукло* псето најприје ће ујести.

подму̀клица, f. подмукло чељаде.

подму̀кличина, f. augm. v. подмуклица: велика је то *подмукличина.*

подму̀кло̄ст, подму̀клости, f. die Tücke, animus subdolus.

поднàпити се, пòднапијēм се, [v. pf.] (у војв.) vide понапити се.

пòдне, n. (indecl.) Mittag, meridies: од *подне* до мрака; у по *подне*; око *подне.* cf. пладне.

пòднēти, поднèсēм, (ист.) vide поднијети.

поднѝзати, пòднӣжēм, v. pf. unterschnüren, lineam subterduco: *Поднизати* дробнијем бисером —

поднизѝвање, n. das Verbrämen mit einer Schnur (von Perlen, Dukaten), adjunctio lineae, limbi.

поднизѝвати, нӣзујēм, v. impf. eine (Perlen-, Dukaten-) Schnur unten anbringen, subtexo limbum.

пòднијети, поднèсēм, (пòднио, пòднијела, ло) v. pf. (југ.) 1) unter etwas bringen, praetendo, subtertendo. — 2) ertragen, tolero. — 3) ако ти може поднијети, wenn du es (um diesen Preis) geben kannst, si absque tuo detrimento potes; ако ти вјера може *поднијети*, wenn es dein Glaube erlaubt (duldet), si per fidem tuam licet: Турска вјера *поднијет'* не море| Да каурин обљуби Туркињу — 4) душом поднијети, т. ј. узети на душу: Вас четири душом *поднесите*,| А четири криво сведочите — 5) А. Је ли добро вино? Б. Може *поднијети*, geht an, passirt.

пòднијети се, поднèсēм се, v. r. pf. vide понијети се: У добру *се* лако *поднијети.*

поднѝмити се, пòднӣмӣм се, v. r. pf. den Kopf auf den Arm stützen, suppono capiti brachium, innitor brachio [cf. подслонити се]: Те излази на пенџер од куле,| На десну *се поднимио* руку —

пòднити, поднèсēм, (пòднио, пòднӣла) (зап.) vide поднијети.

по̏дница, f. даска којом је што попођено: Удовице, у али *подниџе!* —

подно, vide удно: Па заскочи *подно* баре војска — *Подно* поља рану мацурану,| Крајем поља румену ружицу —

по̏дно̑жи, f. pl. vide подножници.

по̏дно̑жје, n. das Fußgestell, der Fußschämel, basis, scabellum [cf. подлога 3]: Нек' цјелује ногу и папучу,| Нек се знаде ђе му је *подножје* — Ваше робље све Турско *подножје* —

по̏дножни̏ци, m. pl. под нитима оне двије дашчице, гдје жене држе ноге те помичу њима нити кад чу (die Tritte). [cf. подложине, подложници, подложњаци, подножи].

по̏днос, m. (у Србији сад [прећо] код господе наше) vide служавник.

подно̀сити, по̏дносӣм, v. impf. 1) unter etwas tragen, praetendo (sub nares). — 2) ertragen, fero, tolero. [vide сносити 3]. — 3) не подноси ми вјера, erlauben, non fert, non patitur. — 4) подноси, passirt, ferri potest. — 5) vide [д о л и к о в а т и] приликовати: Ђердан црвен а грло бијело,| То ђевојку *подносило* дивно —

подно̀сити се, по̏дносӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich aufführen, betragen, se gerere [vide владати се]: добро *се подноси.*

подно̀ше̑ње, n. 1) das Tragen unter —, praetensio. — 2) das Ertragen, toleratio. — 3) das Erlauben, Geschehenlassen, permissio. — 4) (у Дубр.) die Aufführung, mores.

подну (по дну), vide [у д н о] подно: *Подну* софре Петка и Недеља —

подњи̏вити, по̏дњивӣм, v. pf. (у горњ. прим.) vide одгајити.

по̏добан, бна, бно, darnach aussehend, fähig, tauglich, qui a p p a r e t posse [cf. кадар]: Има л' млого војске у Турака?| Је л' *подобна* да боја убије —

по̏добар, бра, бро, so ziemlich gut, sic satis bonus (und so vor allen Beiwörtern), cf. [1] по [14].

по̏добрано, т. ј. подобро, ziemlich gut, satis bene.

подо̀брити се, по̏добрӣм се, v. r. pf. einem gut werden, benignus fio in aliquem [cf. продобрити се]: Већ *се,* синко, *подобрите* раји —

по̏добро, ziemlich gut, haudi male. [cf. ешкиле].

подо̀јити, по̏доји̑м, v. pf. 1) н. п. дијете, die Brust reichen, praebeo mammam: да *подојимо* јагањце, т. ј. да их пустимо међу овце да сисају. — 2) (an der Brust) saugen, lacto: Каде дође, да *подоји* дојке —

подо̀јница, f. овца која се *оподојчила*, т. ј. остала без јагњета, des Säuglings beraubtes Schaf, ovis lactente privata: Заблејаше овце *подојнице* — Стаде блека тридест *подојница* —

по̏доље, weiter unten, inferius: У планине *подоље* од друма —

по̏доплата, f. vide потплата.

подора̀ва̑ње, n. das Unterpflügen, subaratio.

подора̀вати, о̀ра̑ва̑м, v. impf. unterpflügen, subaro.

подо̀рати, по̏доре̑м, v. pf. н. п. ђубре, unterpflügen, subaro.

[**подоста,** vide 1 добре 1.]

подо̀тавити се, вӣм се, v. r. pf. кад на ново нарасте трава по к о ш е н и ц и или по стрништу. cf. отава.

по̏доцне, ziemlich spät, serius: А ја јутрос и *подоцне* пођох —

подоштра̀ва̑ње, n. das Zuspitzen von unten, acuminatio ab imo. [cf. подаштрање].

подоштра̀вати, о̀штра̑ва̑м, v. impf. н. п. коље, unten zuspitzen, cacumino ab imo. cf. подаштрати.

подо̀штрити, по̏доштрӣм, v. pf. н. п. колац, von unten zuspitzen, praeacuo ab imo.

подра̀жати, жа̑м, v. pf. (у Дубр.) vide поскупљети.

подражи̏ва̑ње, n. [cf. надраживање] 1) das Reizen, irritatio. — 2) das Necken, lacessitio.

подражи̏вати, дра̀жује̑м, v. impf. reizen, necken, irrito, lacesso. [cf. надраживати].

подра̀жити, по̏дра̑жӣм, v. pf. н. п. псето, дијете, reizen, necken, irrito, lacesso. [cf. надражити, подјарити 2].

по̏дранак, ра̑нка, m. vide уранак.

1. **подра̀нити,** по̏дра̑нӣм, vide **потхранити.**

2. **по̏дранити,** нӣм, (у војв.) vide [2] по̏ранити: Од петала они *подранише* —

подрањи̏ва̑ње, n. vide **потхрањивање.**

подрањи̏вати, ра̀њује̑м, vide **потхрањивати.**

подра̀слица, f. (у Дубр.) дјевојче од 10—12 година, ein junges Mädchen, adolescentula.

по̏дра̑ст, f. некака болест, Art Krankheit, morbus quidam [1) die Milzanschwellung, tumor lienis; cf. далак. — 2) тврд, велики трбух у дјеце, послије дугих грозница].

подра̀сти, подра̀сте̑м, v. pf. 1) heranwachsen, succresco: *Подрасла* је у Нови наранца,| Гојила је Новкиња ђевојка — 2) unterwachsen (eine Art Kinderkrankheit) [cf. опупавити]: подрасло дијете.

по̏дрезати, реже̑м, v. pf. 1) unterschneiden, subtercido. — 2) кошницу, die Bienen schneiden, zeideln, castrare alvos apum.

подрези̏ва̑ње, n. das Unterschneiden, subtercisio.

подрези̏вати, ре̑зује̑м, v. impf. unterschneiden, subterscindo.

по̏дрепак, пка, m.

по̏дрепина, f. (у Лици) vide подрепница 1.

подре̏пити се, по̏дре̑пӣ се, v. r. pf. кад се какав посао подрепи па не може више да иде у напредак, stocken, haereo.

подрепљи̏ва̑ње, n. verbal. v. подрепљивати се.

подрепљи̏вати се, ре̑пљује̑ се, v. r. impf. vide подрепити се.

по̏дрепница, f. (у Ц. г) 1) der Schweifriemen, postilena. cf. кускун, [кускуне,] подрепина. — 2) подрепнице неваљала! Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in mulierem.

подре̏сити, по̏дре̑сӣм, v. pf. vide поткитити: *Подрешена* жутим дукатима —

подре̏ћи, ре̑че̑м, [v. pf.] vide урећи.

по̏држни̑к, m. (у Ц. г.) који на туђој земљи сједи, der Insasse, Miethmann, inquilinus.

подри̏ва̑ње, n. das Unterwühlen, suffossio.

подри̏вати, по̀дри̑ва̑м, v. impf. unterwühlen, suffodio.

по̏дри̑г, m. (у Боци) der Rülps, ructus.

подриги̏ва̑ње, n. das Aufstoßen, Rülpsen, ructatio.

подриги̏вати се, гу̀је̑ ми се, v. r. impf. aufstoßen, rülpsen, ructo.

по̀дригнути се, не̑ ми се, v. r. pf. es stößt mir auf, ich rülpse, ructo.

***подријети**, рѐм, (по̏дро, по̏дрла) v. pf. 1) vide* [издерати 1] *подерати. — 2) vide подадријети.*

подријѐтло, n. (јуж.) der Zuname, Familienname, cognomen. cf. [порекло;] презиме.

По̀дри̑мље, n. мјесто око Дрима: Те ти ајде у *Подримље* равно —

подриму̏нак, нка, m. (у Славонији) vide [к а ћ у н 1] дремовац.

По̀дри̑ње, n. das Land längs der Drina, regio circumdrinana, ambidrinana: Да би посл'о Чупића Стојана,| Чупић чува Мачву и *Подриње* —

по̀дрити, по̏дриjе̑м, v. pf. unterwühlen, suffodio.

подр̀љати, по̀др̀ља̑м, v. pf. eggen, occo. [cf. побранати, позубати, позубити].

по̀дробак, дропка, m. (у Рисну) 1) куван дроб, затопљен лојем. [vide затоп]. cf. прчор. — 2) црнјева или друго што кад се ситно исијече па метне и зашије у бравче кад се пече.

по̀дробац, дропца, m. 1) das Eingebrockte, intrita: оставио *подробац* у чанку *(кад ко не поједе све јело што је усуо или што му је усуто). Тако се приповиједа да је некаква млада кад јој је гост појевши све јело стао жђелу грепсти насула је наново говорећи: „Како сам доведена, није ми жђела огребена,“ а он на то рекао: „И ја како сам постао није ми подробац остао.“* — 2) (у Рисну) vide [з а т о п] подробак.

подро̀бити, по̀дробӣм, v. pf. einbrocken, intero. cf. удробити.

подро̀нити, по̀дронӣм, v. pf. untertauchen, urinor: Таде Иван воду *подронио* —

по̀друб, m. (у Ц. г.) vide поруб.

по̏друг, m. anderthalb Mann groß, sesquihomo (tam magnus, ut sesquialterum aequet); so auch подруг ока, подруг стотина и т. д.

подру̏гати се, по̀дру̑га̑м се, v. r. pf. verhöhnen, derideo. [cf. подругнути се].

подруги̏ва̑ње, n. das Spotten, derisio.

подруги̏вати се, подру̀гује̑м се, v. r. impf. ким, чим, коме, чему, spotten, cavillor: Погледа га Краљевићу Марко| Па *се* поче *подругиват'* њиме — Сватови *се подругују* Мирком —

подру̏гљив, а, о, höhnisch, cavillans.

подру̏гљивац, подру̑гљӣвца, m. (у Грбљу) ein höhnischer Mensch, cavillator.

***подру̏гљивица**, f.* [die Hohnsprecherin, cavillatrix].

по̀другнути се, не̑м се, vide подругати се.

по̀друговић, m. der Sohn eines подруг, filius sesquiviri.

по̀друм, m. 1) das Erdgeschoß, tabulatum infimum (q. d. по друму? franz. rez de chaussée). — 2) der Keller, cella. cf. коноба[2].

по̀друмски̑, ка̑, ко̑, Keller-, cellarius.

по̀дру̑чје, n. Land und Leute, worüber man zu befehlen hat, quod sub potestate est: у његову подручју; „За свега *подручја* твога“ (кад напијају коме у здравље).

по̀дручни̑к, m. der Untergebene, subjectus.

по̀дручница, f. die Untergebene, subjecta.

по̀дсад, m. die Brut, progenies (meist als Scheltwort: насјли подсаде!). [vide 1 кот 1].

по̀дсада, f. (у Сријему) оставити јаја за подсаду. cf. [vide] насад [1].

по̀дседа̑ње, n. (ист.) vide подсједање.

по̀дседати, да̑м, (ист.) vide подсједати.

по̀дседлица [поседлица], f. die Decke unter dem Sattel, stragulum, stratum.

по̀дсести, седне̑м (седе̑м), (ист.) vide подсјести.

по̀дсећи, подсе́че̑м, (ист.) vide подсјећи.

подсе́ца̑ње, n. (ист.) vide подсијецање.

подсе́цати, по̀дсе̑ца̑м, (ист.) vide подсијецати.

по̀дсида̑ње, n. (зап.) vide подсједање.

по̀дсидати, да̑м, (зап.) vide подсједати.

подсијѐца̑ње, n. (јуж.) das Unterhauen, succisio.

подсијѐцати, по̀дсијеца̑м, v. impf. (јуж.) unterhauen, succido.

по̀дсирити, ри̑м, v. pf. т. ј. млијеко, laben, cogo (lac).

по̀дсисти, сидне̑м (сиде̑м), (зап.) vide подсјести.

по̀дсићи, подси́че̑м, (зап.) vide подсјећи.

подси́ца̑ње, n. (зап.) vide подсијецање.

подси́цати, по̀дси̑ца̑м, (зап.) vide подсијецати.

по̀дсједа̑ње, n. [јуж.] das Belagern, obsessio.

по̀дсједати, да̑м, v. impf. (јуж.) belagern, obsideo.

по̀дсјести, сједе̑м (дне̑м), v. pf. (јуж.) jemand in seiner Macht haben, beherrschen, obsideo: подсјео га (кад је ко све око кога и навраћа га на којешта); *Подсјео* ме као зао комшија.

по̀дсјећи, подсијѐче̑м, v. pf. (јуж.) unten abhauen, succido.

подсло̀нити се, по̀дслонӣм се, v. r. [pf.] impf. на што, sich anlehnen, innitor [vide поднимити се]: На десну *се подслонио* руку —

по̏дсме̑, по̏дсмеа, m. vide **подсмех.**

подсме́ва̑ње, n. (ист.) vide подсмијевање.

подсме́вати се, по̀дсме̑ва̑м се, (ист.) vide подсмијевати се.

по̏дсмеј, m. vide **подсмех.**

подсмеја̏ва̑ње, n. (у Сријему) vide подсмијевање.

подсмеја̏вати се, смѐја̑ва̑м се, v. r. [im]pf. (у Сријему) vide подсмијевати се.

по̀дсменути се, не̑м се, vide **подсмехнути се.**

по̏дсме̑х [посме, подсмеј], m. (ист.) vide подсмијех.

по̀дсмехнути се [подсменути се], не̑м се, (ист.) vide подсмјехнути се.

подсми̏ва̑ње, n. (зап.) vide подсмијевање.

подсми̏вати се, по̀дсми̑ва̑м се, (зап.) vide подсмијевати се.

пӧдсмије, пӧдсмија, m. vide **подсмијех.**
подсмијѐвање, n. [јуж.] das Auslachen, derisio. [cf. подсмејавање].
подсмијѐвати се, пӧдсмијевам се, v. r. impf. (јуж.) коме, чему, einen auslachen, worüber lachen, derideo, rideo. [cf. подсмејавати се].
пӧдсмијех [подсмије], m. (јуж.) das Lachen über etwas, risus, derisio.
пӧдсминути се, нем се, vide **подсмихнути се.**
пӧдсмих, m. (зап.) vide подсмијех.
пӧдсмихнути [подсминути] **се**, нем се, (зап.) vide подсмјехнути се.
пӧдсмјенути се, } нем се, v. r. pf. [јуж.] auslachen, derideo.
пӧдсмјехнути се, }
пӧдставити, вим, v. pf. unterlegen, suppono, cf. [vide] подметнути [1]: *подставила* двоје мачића (у приповијеци).
пӧдстављање, n. das Unterlegen, suppositio.
пӧдстављати, вљам, v. impf. (у Ц. г.) unterlegen, suppono: Те *подставља* под овце јагањце —
пӧдстрешје, n. мјесто што је под стрехом: Да не плаче у *постређа* туђа —
пӧдстрићи, подстрижем, v. pf. unterschneiden, verscheren, forficibus subtus reseco.
пӧдстришци [постришци], *пӧдстрижака, m.* [pl.] *у вуне оно прамење осим руна.*
пӧдсунац, пӧдсунца, m. (у Дубр.) die Sonnenwende (Pflanze), heliotropium [europaeum L.]. cf. сунцокрет [?].
подсунчаник*, подсунчаника, m. (у Далм.) западни вјетар.*
[**подубок**, а, о, ziemlich tief, paululum profundus; cf. 1 по 14; *види* s. v. пала.]
подӯватање, n. vide **подухватање.**
подӯватати, там, vide **подухватати.**
подӯвати, пӧдувам, vide **подухати.**
подӯватити, тим, vide **подухватити.**
подӯваћање, n. vide **подухваћање.**
подӯваћати, ћам, vide **подухваћати.**
подӯвирање, n. das Heraufstoßen, sublevatio.
подӯвирати, рем, v. impf. von unten herauf stoßen, sublevo.
подӯврети, (ист.) } пӧдуврем, (пӧдуврьо, пӧдуврла) v. pf. н. п. кад се што диже полугом, von unten herauf stoßen, sublevo.
подӯвријети, (јуж.) }
подӯврити, (зап.) }
[**подугачак**, чка, чко, ziemlich lang, paululum longus; *види* s. v. 1 *по* 14].
подӯдарање, n. das Uebereinstimmen, consensus.
подӯдарати се, рам се, v. r. impf. } übereinkommen, convenit mihi cum aliquo de re [cf. сударити се]: не може ћуд да нам *се подудари.*
подӯдарити се, рим се, v. r. pf. }
[**подужити**, подужим, v. pf. verlängern, produco, prolongo; *види* s. v. напијати].
пӧдужице, f. pl. kleine Schulden, pecuniola debita.
подӯзети, пӧдузмем, v. pf. подузела ме зима, т. ј. зима ми је изнутра; тако и: подузела ме ватра, дјеца, ergreifen, corripio. [cf. потпасти 2].
подӯзимање, n. das Ergreifen, correptio.
подӯзимати, мам (мљем), v. [im]pf. ergreifen, corripio.
пӧдукрајно, мало не пуно (т. ј. до *под крај*) beinahe voll, paene plenum.
подӯмента, (у Боци) } f. vide темељ: В'јелу кулу, чудну грађевину: *Подументу* од гвожђа жестока, До покрива од мермер-камена —
подӯмијента, (по јуж. кр.) }
Подунáвац, вца, m. Einer von Подунавље, circumistranus. [cf. Подунављанин].
Подӯнāвка, f. Eine von Подунавље, circumdanubiana.
Подунáвљанин, m. vide Подунавац.
Подӯнāвље, n. das Land längs der Donau, regio circumistrana.
подӯнāвскй, кā, кō, von Подунавље, circumistranus.
подӯпирање, n. das Unterstützen, fultura, suffultio.
подӯпирати, рем, v. impf. unterstützen, suffulcio.
подупйрач, пирáча, m. 1) der Unterstützer, fultor. — 2) vide подупорањ.
пӧдуплата, f. vide потплата.
подуплáтити, ӯплатим, vide потплатити 1.
пӧдупōрањ, рња, m. die Stütze, fulcrum. cf. подупирач [2, потпирача, потпорањ].
подӯпрети, пӧдупрем, (пӧдупрьо, пӧдупрла) (ист.) vide подупријети.
подӯпрети се, пӧдупрем се, (ист.) vide подупријети се.
подӯпријети, пӧдупрем, (пӧдупрьо, пӧдупрла) v. pf. (јуж.) unterstützen, suffulcio.
подӯпријети се, пӧдупрем се, v. r. pf. (јуж.) sich stützen, innitor.
подӯприти, пӧдупрем, (пӧдупрьо, пӧдупрла) (зап.) vide подупријети.
подӯприти се, пӧдупрем се, (зап.) vide подупријети се.
подӯстајање, n. das Unterlaufen, suffusio.
подӯстајати, јē, v. impf. unterlaufen, suffundi.
подӯстати, стане, v. pf. н. п. подустала крв (кад човјек отече на здраву мјесту), unterlaufen, suffundi.
подӯфатити се, тим се, v. r. pf. vide потхватити се: Пак *се* јадан *подуфати* Видо Да искочи на пенџер од куле —
подӯхати, пӧдӯхам, [подувати] v. pf. ein wenig blasen, sufflo.
подӯхватање [подуватање], n. das Greifen von unten, apprehensio a parte inferiori.
подӯхватати [подуватати], там, v. impf. von unten angreifen, prehendo a parte inferiori. [cf. подухваћати].
подӯхватити [подуватити], тим, v. pf. von unten anfassen, subterprehendo.
подӯхваћање [подуваћање], n. das Anfassen von unten, subterprehensio.
подӯхваћати [подуваћати], ћам, v. impf. von unten anfassen, subterprehenso. cf. подухватати.
подӯшити, пӧдушим, v. pf. 1) vide [1] п о д á в и т и, погушити. — 2) (у Рисну) dämpfen,

in olla clausa coquere, н. п. ориз маслом подушен, усие се врућа масла уњ па се заклопи.

по̏ду̑шје, n. Gabe um der Seele willen, Leichengeld, quod datur pro animae salute: Дадоше ми Шарца од *подушја* —

по̏душнице, f. (pl. (у Рисну) оток испод вилица, vide заушнице.

поћа̏чити се, по̏ћа̑чи̑м се, v. r. pf. ein Student werden, fio discipulus, scholasticus.

по̏ђести, [пођенем, v. pf. (јуж.) vide подјести].

пођѝпати, по̏ђи̑памо, v. pf. aufspringen (von einer Menge), prosilio: *Пођипаше* премудри Латини —

по̏жала, f. die Beschwerde, querela, cf. [vide] тужба: Ка Стојану на *пожалу* пође —

по̏жалити, ли̑м, v. pf. bedauern, sich leid sein lassen, poenitet me: Пака га је липо *пожалио* —

по̏жалити се, ли̑м се, v. r. pf. коме на кога или на што, sich beschweren, conqueri, cf. потужити се: По *се* оцу дијете *пожали* —

пожа̀нке̑ (по̏жанке̑), н. п. ходити, т. ј. на рукама и на ногама, као жаба, vide четвороношке.

по̏жа̑р, m. der Waldbrand, flagrantia, ardor silvae sponte aut forte fortuna incensae.

По̏жаревац, ре̑вца, m. Stadt in Serbien, am rechten Ufer der Morawa (verhunzt: das berühmte Passarowitz).

по̏жаревачки̑, ка̑, ко̑, von Пожаревац.

Пожаре́вчанин, m. Einer von Пожаревац.

пожа̀рити, по̏жа̑ри̑м, [v. pf.] vide запожарити.

пожбу̀нити, по̏жбу̑ни̑м, v. pf. vide побунити.

по̏ждити, ди̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide попалити.

По̏жега, f. 1) Stadt in Serbien. — 2) in Slawonien: Стиже бане питомој *Пожези* —

по̏жеглица, f. vide погорелица.

пожѐдњати, ња̑м, v. pf. vide ожеднети: Докле бјеху *пожедњали* Турци —

По̏жежанин, m. (pl. По̏жежа̑ни) Einer von Пожега.

пожѐлети, (ист.) } **пожѐлити**, (зап.) } **пожѐљети**, (јуж.) } же̏ли̑м, v. pf. begehren, sich sehnen nach etwas, concupisco. [vide пожудјети].

пожѐнити, по̏жени̑м, [v. pf.] vide иженити: По крстио пак и *поженио* —

пожѐнити се, по̏жени̑мо се, v. r. pf. vide иженити се: Врсници *се* моји *поженише* —

по̏жети, жање̑м, v. pf. abschneiden (Getreide), demeto. [cf. пожњети].

поже̏ћи, же̏же̑м, v. pf. 1) verbrennen, in Brand stecken, incendo. — 2) пожегла ме риба, hat mir Durst verursacht, sitim movit.

по̏жешки̑, ка̑, ко̑, von Пожега.

По̏жешкиња, f. 1) Eine von Пожега. — 2) [*пожешкиња*] т. ј. шљива, die gewöhnliche Zwetschke, woraus der Zwetschken-Branntwein gebrannt wird, prunum vulgare. cf. [vide] маџаруша [1].

пожѝвсти, (ист.) } **пожѝвити**, (зап.) } **пожѝвјети**, (југоз.) } **пожѝвљети**, (јуж.) } жи̏ви̑м, v. pf. (in Ruhe und Frieden) verleben, transigo (leniter) aevum.

пожѝкати, по̏жи̑ка̑м, v. pf. (у Рисну) vide шикосати: Двори су му жиком *пожикани* — А покрио тешкијем оловом, *Пожикао* жицом од тетива —

пожѝљак, љка, m. 1) vide масница [1]. — 2) оно мјесто гдје је рана зарасла, die Narbe, cicatrix. [vide ожиљак].

по̏жиочити, чи̑м, v. pf. ударити жиоке, vide [cf.] побаскијати.

пожљеђѝвање, n. (јуж.) das Aufreißen, refricatio.

пожљеђѝвати, жље̏ђује̑м, v. impf. [јуж.] aufreißen, refrico.

по̏жњака, } **пожња̀киња**, } f. воћка, н. п. трешња, која позно доспијева, das Spätobst, poma serotina. [cf. позница].

по̏жњети, по̏жање̑м, vide пожети.

по̏жуда, f. (по јуж. кр.) Begierde, desiderium. cf. [похлепа;] жеља.

по̏жудан, дна, дно, (по јуж. кр.) gierig, cupidus. cf. [похлепан, лаком;] жељан.

пожу̀дјети, ди̑м, v. pf. (по јуж. кр.) wünschen, desidero. cf. пожељети.

пожу̀лити, по̏жу̑ли̑м, v. pf. vide погулити [1].

По̏жу̑н, Пожу̑на, m. Preßburg, Posonium.

Пожу̑нац, нца, m. 1) човјек из Пожуна. — [*пожунац*] 2) житна мјера (Preßburgermetzen). cf. [vide] меров. — 3) (у Хрв.) и винска мјера од једне оке.

По̏жу̑нкиња, f. жена или дјевојка из Пожуна.

по̏жу̑нски̑, ка̑, ко̑, von Пожун.

пожу̀рити се, по̏жу̑ри̑м се, v. r. pf. (у војв.) sich tummeln, festino. cf. [vide] похитјети.

пожу̀тети, ти̑м, (ист.) vide пожутјети.

пожу̀тити, по̏жу̑ти̑м, v. pf. gelb färben, colore flavo imbuo: Једна ми је ноге *пожутила* —

пожу̀тити, (зап.) } **пожу̀тјети**, (југоз.) } **пожу̀ћети**, (јуж.) } жу̀ти̑м, v. pf. gelb werden, flavesco.

[**позабавити се**, ви̑м се, v. r. pf. vide 2 побити.]

позабо̀равити, ви̑м, v. pf. ein wenig vergessen, paululum obliviscor.

позабора̀вљати, бо̀ра̑вља̑м, v. pf. nach einander vergessen, obliviscor aliud ex alio.

позавезѝвати, ве̏зује̑м, v. pf. nach einander verbinden, colligare aliud ex alio.

позадре́мати, поза̀дре̑ма̑м (мље̑м), (ист.) vide позадријемати.

позадрије̏мати, за̀дријема̑м (мље̑м), v. pf. (јуж.) nach einander einschlummern, obdormisco alius ex alio.

позадри̏мати, за̀дри̑ма̑м (мље̑м), (зап.) vide позадријемати.

по̏задуго (по за дуго), vide задуго.

поза̀има̑ње, n. 1) vide узаимање. — 2) gegenseitige Hülfe im Feldbaue, auxilium mutuum.

поза̀имати, ма̑м (мље̑м), vide [заимати] узаимати.

поза̀имати се, ма̑м (мље̑м) се, v. r. impf. с

ким, sich gegenseitig im Feldbaue helfen, operam sibi invicem praebere.
позајмѐнӣк, менѝка, m. који у зајам један другоме иду те раде што, einer von denen die sich gegenseitig im Feldbaue helfen, adjutores mutui.
позајменѝци, нѝка̄, m. pl. они дани за које се приповиједа да их је Март *позајмио* у Фебруарија. cf. [позајмници;] бабини дни.
поза̏јмити, по̏за̄јмӣм, [v. pf.] vide узајмити.
по̏зајмице̄, gegenseitig, mutuo. cf. [vide] узајмице.
по̏зајмнѝци, нѝка̄, m. pl. vide позајменици.
поза̀конити се, нӣм се, v. r. pf. (у Хрв.) vide вјенчати се.
поза̀мрцати, поза̀мрче̄мо, v. pf. nach einander vom Dunkel überfallen werden, crepusculo detineor alius ex alio.
по̏зан, зна, зно, spät, tardus, serus: *Позна* ђеца готове сироте.
[**позатворати,** ам, v. pf. der Reihe nach schließen, claudo alium ex alio; *види* s. v. 1 по 16.]
позба̏цати, ца̑м, v. pf. nach der Reihe hinabwerfen, dejicio alium ex alio.
по̏звати, позо̏ве̄м, v. pf. rufen, einladen, voco.
позвекѝва̄ње, n. das Erklingen, sonitus, tinnitus.
позвекѝвати, звѐкује̄м, v. impf. erklingen, persono: *Позвекују* токе на Ђиласу —
По̏звӣзд, m. град у Турској Хрватској близу Кладуше.
по̏здер, m. die Scheven, festuculae lini: Као пас на *поздеру*.
по̏здѐрка, f. die Scheve (ein Stück), festucula lini: упала му *поздерка* у око.
поздѐрљив (по̏здерљив), а, о, н. п. кудјеља, schevicht, festuculis plenus.
по̏здра̄в, m. der Gruß, salus, salutatio. [cf. поздравље].
по̏здравити, вӣм, v. pf. grüßen, begrüßen, saluto.
по̏здравити се, вӣм се, v. r. pf. с ким, sich gegenseitig grüßen, salutare se invicem: поздравио сам се с њим; нијесмо се ни поздравили.
по̏здравља̄ње, n. das Grüßen, salutatio.
по̏здрављати, ља̄м, v. impf. begrüßen, saluto.
по̏здрављати се, ља̄м се, v. r. impf. sich gegenseitig grüßen, salutare se invicem.
по̏здра̄вље, n. vide поздрав.
позелѐнети, (ист.)
позелѐнити, (зап.)
позелѐњети, (јуж.) зелѐнӣм, v. pf. grün werden, viresco.
позѐмљуша, f. (у Боци) [1)] кућа која је озидана од самога камења без креча или земље и нема тавана. [— 2) vide јагода 1].
позѐмљушица, m. (у Хрв.) мала кућица.
позѐпсти, зѐбе̄, v. pf. н. п. шљиве, ораси, nach der Reihe erfrieren, gelu perire.
позѝва̄ње, n. das Einladen, invitatio ad coenam.
позѝвати, по̏зӣва̄м (вље̄м), v. impf. einladen, voco ad coenam.
позѝвати се, по̏зӣва̄м (вље̄м) се, v. r. [im]pf. heißen, vocor, cf. [vide] звати се: И данас је кула на Жегари, *Позива се* Вучка Љубичића —
по̏зивица, *f. (у Јадру) оно што се пошаље коме да дође суду (судије и писари ово зову: позивателни лист).*
по̏злата, f. die Vergoldung, auratura.
позла̀тити, по̏зла̄тӣм, v. pf. vergolden, inauro, deauro.
позлаћѐње, n. die Vergoldung, auratura: Биће тебе в'јенцу ресе И прстену *позлаћење* — Брез *позлаћења,* брез јуначкога —
позлаћѝва̄ње, n. das Vergolden, inauratio.
позлаћѝвати, злаћује̄м, v. impf. vergolden, inauro.
позлѐдити, по̏злѐдӣм, (ист.)
позлѝдити, по̏злидӣм, (зап.)
позлијѐдити, по̏злиједӣм, (јуж.) v. pf. aufreißen (eine Wunde), refrico.
[**позлиједити се,** позлиједим се, v. r. pf. vide опаједити се.]
по̏злити, злӣ, v. pf. übel werden, in malis esse: нешто му позлило.
позло̀нице̄, vide злорадице.
позна̀ва̄ње, n. das Kennen, cognitio.
позна̀вати, по̏зна̄је̄м, v. impf. kennen, novi.
По̏знан, m. Mannsname, nomen viri.
По̏знана, f. Frauenname, nomen feminae.
по̏знанӣк, m. der Bekannte, notus, familiaris.
по̏знаница, f. die Bekannte, nota, femina familiaris.
позна̀нство, n. die Bekanntschaft, familiaritas, usus.
по̏знати, на̑м, v. pf. kennen, nosse. [cf. спознати, супознати].
по̏знати се, на̑м се, v. [r.] pf. einander kennen, familiares sumus.
по̏зница, *f. позна воћка, н. п. трешња, крушка.* [vide пожњака].
по̏зно, spät, sero, tarde. [vide доцкан].
позо̀бати, по̏зобље̄м, v. pf. (Körner) aufessen, comedo [cf. изобати]: *позобале* тице грожђе, кокоши жито, коњи зоб: Сви су коњи зобцу *позобали,* А мој доро није ни такнуо —
по̏зор, m. die Acht, Aufmerksamkeit, attentio, cura: имај *позор* на то; идем ја, а ти имај *позор.*
позу̀бати, ба̄м, v. pf. eggen, occo. cf. [vide] подрљати.
позу̀бати се, ба̄м се, v. r. pf. vide свадити се.
позу̀бити, по̏зӯбӣм, v. pf. (у Хрв.) vide [подрљати] позубати.
поигра̀ва̄ње, n. das Auftanzen, Hüpfen vor Freude, exultatio.
поигра̀вати, ѝгра̄ва̄м, v. impf. hüpfen, auftanzen, exulto, gestio.
по̀играти, по̀игра̄м, v. pf. ein wenig tanzen, exsulto paululum.
по̀играти се, по̀игра̄м се, v. r. pf. ein wenig spielen, ludo paulum.
поѝгрӣште, n. Tummelplatz, campus: И око ње коњско *поигриште* — Ту ти граду мјеста није Ни коњицу *поигришта* —
поизваљѝвати, ва̀љује̄м, v. pf. поизваљивао вјетар шуму, nach einander niederwerfen, prosterno unum ex alio.

поиздерȃн, а, о, ziemlich zerrissen, sic sat laceratus (auch поиздерȃт): Боље злато и *поиздерато*| Него сребро изнова ковато.
поизодно̀сити, о̏дносӣм, v. pf. nach einander weg-tragen, differo.
поизо̀ставља̀ти, љȃм, v. pf. nach einander verlassen, omitto aliud ex alio.
поизразболијѐвати се, бо̀лијевȃмо се, v. r. pf. nach einander erkranken, morbo corripior alius ex alio.
по̀имȃње, n. verbal. v. поимати.
по̀имати, мȃм (мљѐм), v. impf. (у Сријему) 1) vide узимати: што ти мене *поимаш* у то. — 2) (код Ђебеџија) извлачити (мјесто предења) вуну за поучицу. — 3) поима (хоће да умре), im Sterben liegen, animam ago.
по̀имати се, мȃм (мљѐм) се, v. r. impf. unternehmen, suscipio, cf. потхватати се: *поимао се* он неколико пута то да учини.
поимѐнцȇ, namentlich, nominatim. [cf. именце].
поӣмити, по̀ӣмӣм, v. pf. unternehmen, suscipio: поимих да га ударим, т. ј. пођох.
1. **поѝскати**, по̀иштȇм, v. pf. verlangen, peto: Па *поиска* да му потков плати —
2. **поѝскати**, по̀иштȇм, (у Сријему) vide побискати.
поѝскати се, по̀иштȇмо се, (у Сријему) vide побискати се.
поиспреваљѝвати, ва̀љујȇм, v. pf. nach einander umwerfen, everto aliud ex alio.
поиспрекѝдати, прѐкӣдȃм, v. pf. nach einander brechen, rumpo aliud ex alio.
поиспрекр̏штати, прѐкр̄штȃм, v. pf. nach einander in's Kreuz legen, decusso.
поиспрела̀мати, прѐла̄мȃм, v. pf. nach einander brechen, diffringo.
поиспремѐтати, прѐмећȇм, v. pf. übereinander werfen, pervolvo.
поѝтети, тӣм, vide **похитети**.
поѝтити, тӣм, vide **похитити**.
поѝтјети, тӣм, vide **похитјети**.
поѝћети, ѝтӣм, vide **похићети**.
по̀јаати, јашȇм, vide **појахати**.
поја̀вити, по̀јавӣм, v. pf. nachlocken, anführen (die Heerde), duco gregem, praeeo gregi: Мајка Мару иза горе звала:| Ајде, Маро, и *појави* стадо — А ђевојка *појавила* овце,| Док до-јави на торине овце —
поја̀вити се, по̀ја̄вӣм се, v. r. pf. sich offenbaren, sich zeigen, appareo: појавила се куга.
поја̀гмити, по̀јагмӣмо, v. pf. vide разграбити.
по̀јадити се, дӣм се, v. r. pf. vide ојадити се.
по̀јȃз, m. у Конављу пјева се мјесто *појас*, а у говору се каже *пас*: Првијенцу до *по-јаза* —
по̀јамчити, чӣм, v. pf. nach der Reihe zur Bürgschaft auffordern, facio esse sponsorem alium ex alio.
по̀јана, f. (у Котору) уско платно, Art Leinwand, lintei genus.
по̀јање, n. das Singen, cantus [vide пјевање]: Ђе ми чине шенлук и весеље| И велику игру и *појање* — Док ја коке понамештам| К тому време за *појање* —
по̀јȃс [појаз], m. (loc. поја́су) der Gürtel, cingulum, zona. cf. [2] пȃс [1].
поја̀саст, а, о, н. п. коза, Gürtel-, gestreift, lineam albam habens. [cf. пасаст].
поја̀сина, f. augm.) v. појас.
поја̀сић, m. dim.)
поја̀сица, f. појасаста коза, eine gestreifte Ziege, capella zonata.
поја̀скȇ, ухватили се *појаске*, т. ј. у појас, као кад се рве, bei Gürtel, cingulo. cf. [попоја-ске;] рвати се.
по̀јата, f. (по Херц.) 1) der Stall, stabulum. [cf. кошара]. — 2) гдје сијено и слама стоји. [cf. шупа]. — 3) die Kammer, conclave [vide клијет1]: Да од њега бијел двор мирише,| И *појата* ђе Омер-бег спава —
поја̀так, ја́тка, m. у задружнијем кућама преградак у којему муж и жена спавају, das Schlafgemach, cubiculum dormitorium. [vide клијет 1]. cf. кућер.
1. **по̀јати**, јȇм, v. impf. singen, canto. cf. [vide] пјевати.
2. **по̀јати**, по̀јашȇм, v. pf. vide **појахати**: *Поја* коња, оде у Крајину —
по̀јатица, f. dim. v. појата: А поред њих једна *појатица* —
по̀јахати [појаати, 2 појати], јашȇм, v. pf. коња, aufsitzen (auf's Pferd), conscendere equum [cf. појахнути]: Кад *појашу* вране коње,| А при-пашу бритке сабље —
по̀јахнути, нȇм, v. pf. vide појахати.
по̀јац, по̀јца, m. der treffliche Sänger, cantor egregius. cf. [vide] пјевач.
по̀јȃч, поја́ча, m. (по југоз. кр.) der Sänger, cantor. [vide] пјевач, cf. појац.
по̀јевтинити [појефтинити], нӣ, v. pf. wohlfeil werden, viliori pretio vendi.
поједѝнцȇ, einzeln, singulatim. [vide посамце]. cf. напосе.
појѐдљив, а, о, gefräßig, edax. [vide прождр-љив].
појѐдљивац, ӣвца, m. ein gefräßiger Mensch, homo edax. [cf. покусалица].
[**поједрити**, поједрим, v. pf. vide заједрити.]
По̀језда, m.: И *Појезда* од Голупца града —
појѐздити, дӣм, v. pf. (ст.) aufsitzen, daherreiten, equos conscendisse: *Појездише* иљада сва-това —
по̀јење, n. das Tränken, praebitio potus.
по̀јести, једȇм, v. pf. 1) vide изјести. [cf. огру-хати (огрувати) 2]. — 2) ein wenig essen, paululum manduco.
по̀јефтинити, нӣм, vide **појевтинити**.
појѐчати, чӣм, v. pf. vide зајечати [1]: Сад од Беча сва земља *појеча* —
по̀јило, n. мјесто гдје се стока поји, die Tränke, aquatio, cf. [водопој, напојиште,] појиште: На *појило*, гдје се поји стадо —

пòјити, јӣм, v. impf. tränken, praebeo potum.

пòјиште, n. vide појило.

пòјма, f. (у Дубр.) vide **помња**: имај *појму*; носи с *појмом*.

пòјмити се, пòјмӣм се, v. r. pf. vide сегнути се.

пòјти, пòјдем, v. pf. (особито у Босни) vide **поћи**: Доцне *појдо* из нове меане —

поју́рити, пòјӯрӣм, v. pf. in die Flucht treiben, fugo, in fugam ago. [vide потјерати]. cf. погнати.

пòјутāрје, n. први дан по крсном имену (други дан крсног имена), der zweite Tag des крсно име, dies secundus festus sancto familiari. cf. окриље [2, уставци 2].

пока́зати, пòкāжем, v. pf. zeigen, monstro, ostendo.

пока́зати се, пòкāжем се, v. r. pf. sich blicken lassen, sich zeigen, ostendere se.

показѝвање, n. das Zeigen, ostensio. [cf. указивање].

показѝвати, кāзујем, v. impf. zeigen, ostendo. [cf. указивати].

[**показивати се**, показујем се, v. r. v. показивати; cf. указивати се.]

пòкајāње, m. (у Ц. г.) покајнице иду на *покајање*, cf. покајнице.

пòкајати, јем, v. pf. кога, или што, einen rächen, ulcisci aliquem aut aliquid. [vide осветити 2].

пòкајати се, јем се, v. r. pf. Buße thun, bereuen, poenitentiam ago.

пòкāјник, *m. који се покаје* [cf. покорник]: *Покајника и Бог прима.*

пòкāјнице, f. pl. (у Ц. г.) чељад која жале и наричу за мртвима. Осим кућана и ближње родбине покојникове покајнице се зову и његова даља родбина и пријатељи и познаници који из другијех села или први дан на погреб или и други и трећи иду кући његовој *на покајање*. Кад из другијех мјеста иду мушкарци на покајање, они се поређају један за другијем заметнувши пушке наопако, а једнога између себе изберу те нариче и јауче иза гласа; кад се прикуче близу гроба или куће покојникове, онда потрче сви без реда и зајаучу у глас сви како који може. Код куће покојникове изнесу хаљине и оружје те се над тијем тужи. Кад се покајнице врате с гробља, код куће покојникове *даје се тризна* (као даћа). Треће јутро иду ближње покајнице на гроб, гдје се послије плача и јаукања такође пије и једе. cf. нарикача, тужити.

пока́лати, пòкāлāм, v. pf. рибу, nach einander aufschneiden (die Fische, um sie zu dörren), disseco unum ex alio.

пòкалдрмити, мӣм, v. pf. pflastern, sterno (viam). [cf. посалиџати].

пока́нити, пòкāнӣм, v. pf. vide понудити.

пока́нити се, пòкāнӣм се, v. r. pf. vide понудити се.

покањѝвање, n. vide понуђање.

покањѝвати, покāњујем, v. impf. vide понуђати.

пòкапати, пљем, v. pf. 1) anträufeln, beträufeln, stillatim conspergo. — 2) beträufelt werden, conspergi stillatim: *покапала* хаљина крви. — 3) tröpfeln, stillo, cf. [vide] прокапати: Из дирека крвца *покапала* —

пока́пљив, а, о, н. п. кућа, кроз коју капље, која прокапљује, den Regen durchlassend, wo es durchregnet, perpluens: У злу кућу *покапљиву* —

пока́рати, пòкāрāм, v. pf. 1) ein wenig ausschelten (ausgreinen), objurgare aliquantulum. — 2) покарао га Бог, Gott hat ihn gestraft, reprehendit illum deus. cf. [vide] наказити.

пока́рати се, пòкāрāм се, v. r. pf. sich ausschelten, sich zertragen, jurgio invicem se excipere.

пока́рљив, а, о, zänkisch, rixosus [vide свадљив]: У злу кућу покапљиву,| И на чељад *покарљиву* —

пòкасати, сāм, v. pf. ein wenig traben, tolutim coepi incedere.

покаскѝвање, n. das Antraben, incessus equi.

покаскѝвати, кāскујем, v. impf. anfangen zu traben, incipio incedere (de equo).

пока́урити, рӣм, v. pf. zum каур machen, facio *τὸν* каур.

покашљѝвање, n. das Husten, tussicula.

покашљѝвати, кāшљујем, v. impf. husten (dann und wann), tussio.

[**покварен**, а, о, vide чурук.]

поква́рити, пòкварӣм, v. pf. verderben, beschädigen, corrumpo, depravo. [cf. бастисати, баталити, иштетити 1, поштетити].

[**покварити се**, покварим се, v. r. v. покварити; cf. оштетити се.]

пòквасити, сӣм, v. pf. benetzen, humecto. [cf. помочити].

[**поквасити се**, поквасим се, v. r. pf. vide смокрити се.]

покѝвање, n. das Wecklopfen (z. B. Dengeln der Sense), pulsatio.

покѝвати, пòкӣвāм, v. impf. н. п. косу, т. ј. откивати, beklopfen, pulso (compungo).

пòкидати, дāм, v. pf. 1) zerreißen, disrumpo. — 2) herabreißen, detraho. — 3) кошару, ausmisten, expurgo (ejecto stercore). [cf. 1 помести 1].

пòкидати се, дāмо се, v. r. pf. од смијеха, vor Lachen bersten, rumpimur risu.

покѝкати се, кāм се, v. r. pf. почупати се с ким за кику, sich bei dem Zopfe nehmen, capillis se invicem trahere.

покила́вити, кѝлāвӣм, v. pf. nach der Reihe einen Bruch (Leibschaden) verursachen, hernias concilio.

покила́вити се, кѝлāвӣмо се, v. r. pf. nach der Reihe Brüche bekommen, hernias sibi conciliare.

покѝпети, (ист.) } кѝпӣм, v. pf. überlaufen, redundo (лонац und млијеко). [cf. пребујати, превретиn2].
покѝпити, (зап.)
покѝпјети, (југоз.)
покѝпљети, (југ.)

покиселити, лим, v. pf. einweichen, eintränken, macero. [cf. закишати, накишати, накваситн].

покиснути, нем, (покисао и. покиснуо) v. pf. beregnet werden, pluvia madefieri.

покичељати се, љам се, v. r. pf. vide понијети се [1].

покладе, покладā, f. pl. [cf. поклади] 1) н. п. Бијеле, Месне, Божитње [Мратинске], Петрове, Госпођине, Аранђелове и т. д., der Tag vor der Faste (die Fastnacht), bacchanalia? — 2) (у Дубр. у крш.) vide месојеђе (а што су хришћанима покладе, оно крш. ани зову *пошљедњи дан од поклада*).

поклади, m. pl. vide покладе.

покладница, f. (у Ц. г.) уз бијелу недјељу дјевојке се скупе у једну кућу и донесу *покладницу* (сира, скоруна и т. д.) те готове јело и часте се.

покладовање, n. das покладе-Halten, actio bacchanalium.

покладовати, дујем, v. impf. и. pf. Fastnacht halten, agere bacchanalia.

поклањање [поклоњање], n. 1) das Verbeugen, inclinatio. — 2) das Schenken, donatio. [cf. приказивање 3].

поклањати [поклоњати], њам, v. impf. коме што, schenken, dono. [cf. приказивати 2].

поклањати [поклоњати] **се**, њам се, v. r. impf. sich verbeugen, verneigen, inclinor.

поклапан, пна, пно, vide **похлапан.**

поклапање, n. das Zudecken, opertus, opertura.

поклапати, поклапам, v. impf. zudecken, operio.

поклапуша, f. vide преглава.

поклати, кољем, v. pf. zusammenschlachten, macto unum ex alio.

поклати се, кољем се, v. r. pf. raufen, rixor. [cf. заклати се 2, исклати се].

поклаће, n. (у Ц. г.) das Blutbad, caedes. cf. [vide] покољ.

поклекнути, нем, (cf. поклећи) v. pf. niederknieen, in genua procumbo.

поклем, nachdem, quum. [vide пошто 2].

поклепак, пка, m. (у Боци) н. п. биће поклепака, т. ј. боја, die Schläge, verbera.

поклепати, поклепљем, v. pf. н. п. сјекиру, мотику, glühend machen und schärfen, candefactum acuo. [cf. поварити 1].

поклећи, клекнем, vide поклекнути.

поклецивање, n. das Niederknieen, prolapsio in genua.

поклецивати, клецујем, v. impf. niederknieen, procumbo in genua.

поклечке, н. п. ићи, т. ј. на кољенима, knieend, genibus nixus.

поклизнути, нем, v. pf. } ausgleiten, labi
поклизнути се, нем се, v. r. pf. } (loco lubrico).
[cf. попужнути се, попузнути, попузнути се].

покликивање, n. das Aufrufen, exclamatio.

покликивати, кликујем, v. impf. aufrufen, exclamo.

покликнути, нем, (cf. покликћи) v. pf. ausrufen, kreischen, exclamo. [cf. зовнути].

поклисар, поклисара, m. (по југоз. кр.) der Gesandte, legatus [vide посланик]: *Поклисару* се глава не сијече.

поклићи, кликнем, vide покликнути.

поклич, f. (у Ц. г.) der Ruf, clamor.

поклон, m. 1) das Geschenk, donum [vide дар 1]: *Поклону* се у очи не гледа (Поклоњеној се кобили у зубе не гледа). [cf. јабука 4]. — 2) die Verbeugung, inclinatio: вала брате, *поклон* имамо; поздрав и *поклон*; *поклон* до црне земље; Обрни се, поклони се,| *Поклон* домаћину —

поклоник, поклоника, m. (у Дубр.) der Pilger, peregrinus religionis ergo. cf. хаџија.

поклонити, поклоним, v. pf. schenken, dono. [vide даровати 1].

поклонити се, поклоним се, v. r. [pf.] impf. sich verbeugen, verneigen, inclinor.

поклоњање, n. vide **поклањање.**

поклоњати, њам, vide **поклањати.**

поклоњати се, њам се, vide **поклањати се.**

поклопац, пца, m. vide заклопац.

поклопити, поклопим, v. pf. zudecken, operio. [cf. заклопити 1, 1 оклопити 1].

поклопити се, поклопим се, v. r. pf. sich still hinducken, conquinisco, remitto membra. [cf. пошућити се].

поклопица, f. (у Србији по варошима) Art Kartenspiel um Gewinn, lusus paginarum genus: поклопивши по неколико карата на гомиле, мећe одозго на њих ко што хоће, па кад се изврну у чијој гомили доња карта буде већа, онај добија.

поклопница, f. (ст.) 1) der Deckel, operculum: Од копља ти градили носила,| А од штита гробу *поклопнице* — 2) (у Новом у Боци) vide гробница.

покључити се, покључим се, v. r. pf. sinken, consternor, cado [cf. покуњити се]: нешто се покључио; поклучило се зеље (од мраза).

покњишки, adv. н. п. говорити, wie es in den Büchern ist (d. i. altslawisch), lingua librorum (ecclesiasticorum).

ковати, покујем, v. pf. 1) beklopfen, pulso, compungo, cf. покивати: *Покуј* њима криве косијере — 2) nach einander schmieden, cudo aliud ex alio.

***поковац**, *поковца*, *m. (у Далм.) ковачев муштерија.*

***поковина**, f. (у Далм.) што се ковачу даје (понајвише у житу) на годину.*

покој, покоја, m. die Ruhe, requies: Бог да му души *покој* да! *Покој* ти оцу! Па Комнену *покој* душе даје —

покојни, на, но, der verstorbene, selige, defunctus.

покојник, m. der Verstorbene, defunctus.

покојников, а, о, des Verstorbenen, defuncti.

покојница, f. die Verstorbene, defuncta.

по̏ко̄јничин, а, о, der Verstorbenen, defunctae.

по̏кољ, m. (у Ц. г.) das Blutbad, caedes, cf. [закољ 2, посијек,] поклање: *Покољ*, као на Косову; Ну ми штогођ од *покоља* причај —

поко̀љеник, m. (у Грбљу) дугачак убрус који се свијем гостима око трпезе метне преко кољена, Art Serviette so eine allen Tischgenossen über die Knie gebreitet wird, mappae genus. [cf. поко̀љењак].

***пољѐнцё**, н. н. *и́ћи*, т. ј. *на кољенима*.*

поко̀љењак, m. (у Грбљу) vide поко̀љеник.

поко̀ље́ње, n. (југ.) die Nachkommen, progenies.

покондѝрити се, ко̀ндӣрӣм се, v. r. pf. Becher werden, fio poculum, in dem Sprichworte: Кад *се* тиква *покондири*, wenn der Geringe ein Herr wird.

покоњ, cf. [vide] напокоњ: На *покоњ* ти ожениила сина!| И у з'о час снашицу добила! —

по̀коп, m. das Begräbniß, sepultura. cf. [vide] погреб.

покопа̑ње, n. (у Дубр.) das Begräbniß, sepultura: дајте што за *покопање* Бога (говоре калуђери пред ускрс кад просе).

поко̀пати, па̑м, v. pf. 1) nach der Reihe begraben, composui omnes. — 2) nach der Reihe ausgraben, effodio unum ex alio, н. п. покопао сву репу, роткву. — 3) ein wenig graben, paululum fodio.

по̀копица, f. кад се у јесен не загрне виноград, онда се у прољеће прво копање зове *покопица* (или *себица*).

по̀кор, m. 1) der Tadel, gerechte Vorwürfe, opprobrium: Од Бога је велика гријота| А од људи *покор* и срамота — 2) ein Mensch, der zum Vorwurfe gereicht, opprobrium: мучи, *покоре* један!

по̀кора, f. (у зап. кр.) die Buße, piaculum: Тешку Саво *покору* чињаше —

покора́ва̑ње, n. das Unterwerfen, Unterthänigmachen, subjectio.

покора́вати, ко̀ра̄ва̄м, v. impf. zu Paaren treiben, unterwerfen, sub potestatem redigo.

по̀ко̄ран, рна, рно, gehorsam, obediens [vide послушан]: *Покорну* главу сабља не сијече (so hört man es, mit dem accus.).

поко̀ризмић, m. (von quaresima?) оно вријеме између васкресенија и Ђурђева дне [cf. прикоризмић; коризма]: колико има ове године покоризмића?

поко̀риса̑ње, n. das Schänden, ignominia.

поко̀рисати, ришем, v. impf. кога, Schande (im hohen Grade) bringen, ignominia afficere.

поко̀рисати се, ришем се, v. r. impf. sich schänden (im hohen Grade), se dedecorare.

поко̀рити, по̀корӣм, v. pf. unterwerfen, sub potestatem redigo. [cf. пособити, примити 2, узети 2].

по̀ко̄рник, m. (по зап. кр.) који се каје, der Büßer, poenitens. [vide покајник].

по̀ко̄рница, f. die Büßerin, poenitens.

поко́рно̄ст, покорности, f. die Unterwürfigkeit, der Gehorsam, obedientia.

покору̑шити се, ко̀рӯшӣм се, v. r. pf. смрзнути се мало (као да се по земљи ухвати *кора*), ein wenig zufrieren, wie mit einer Rinde überzogen werden, concrustari, paulo congelari.

поко̀сити, по̀косӣм, v. pf. abmähen, demeto.

по̀кошкати се, ка̑м се, v. r. pf. vide спорјечити се.

по̀крађа, f. Diebstahl, das Gestohlene, furtum. cf. одора [1, дерачина].

покрај, mit gen. neben, längs, juxta: пројђе *покрај* мене; *покрај* воде и т. д.

По̀крајац, кра̑јца, m. Mannsname, nomen viri.

по̀крајина, f. (ст.) vide [међа 1] крајина: Чадор пење Краљевићу Марко| На Арапској љутој *покрајини* —

по̀красти, покра́дем, v. pf. 1) nach der Reihe stehlen, furor aliud ex alio. — 2) bestehlen, alicui furor: покрали га.

по̀кра̄так, тка, тко, ziemlich kurz, breviusculus.

покра̀тити, по̀кра̄тӣм, v. pf. kürzer machen, verkürzen, abkürzen, decurto.

покраћѝва̑ње, n. das Abkürzen, decurtatio.

покраћѝвати, кра̀ћујем, v. impf. abkürzen, decurto, brevius reddo.

покре́нути, по̀кре̄нем, v. pf. rücken, moveo. [cf. кренути 1, пошенути 1].

покре́та̑ње, n. das Bewegen, commotio. [cf. покрећивање].

покре́тати, по̀крећем, v. impf. bewegen, commoveo. [cf. покрећивати].

покрећѝва̑ње, n. vide покретање.

покрећѝвати, крѐћујем, v. impf. vide покретати: Немој нама *покрећиват'* овце —

по̀крӣв, m. 1) (у Дубр.) vide заклопац. — 2) (у Боци) vide кров. cf. покривац.

покрѝва̑ње, n. das Bedecken, contectio.

покрѝвати, по̀крӣва̄м, v. impf. bedecken, contego.

покрѝвати се, по̀крӣва̄м се, v. r. impf. sich bedecken, contego me.

покрѝвац, вца, m. vide [кров] покрив.

покрѝва̄ч, покривача, m. die Decke, Bettdecke, stragulum. [cf. јорган].

покрѝвача, f. 1) поњава што се покрива њоме, eine Kotzendecke, stragulum rusticius. — 2) (у Далм.) vide повезача.

по̀крижак, кришка, m. (у Јадру) ein Fest um den Спасов дан, das aber nur dem Volke bekannt, nicht im Kalender steht, dies festus circa ascensionem domini.

по̀крити, по̀крије̄м, v. pf. 1) bedecken, contego: удала се само да покрије главу, unter die Haube kommen. cf. забелоглавити се. — 2) nach der Reihe verstecken, abscondo.

по̀крити се, по̀крӣје̄м се, v. r. pf. sich bedecken, contego me.

по̀кркља, f. (у Рисну) јело од брављијех цријева, која се очишћена исплету у плетеницу па се онда кухају и једу.

по̏кров, m. die Leichendecke, das Leichentuch, pannus funebris. [cf. покроп].

покро̀вац (по̀кровац), покро̏вца (по̀кро̏вца), m. eine Pferdedecke (von Ziegenhaar), stragulum ad operiendum equum. [cf. мутаф, чул, чултан].

покро̀вчина, f. augm. v. покровац.

покро̀вчић, m. dim. v. покровац.

покро̀јити, по̀кројӣм, v. pf. (Kleider) zuschneiden und machen, conficio vestem.

по̏кроп, m. (у Паштр.) vide покров.

покро̀пити, по̀кропӣм, v. pf. bespreugen, conspergo, aspergo. [cf. накропити, окропити, пошкропити].

по̀крпити, пӣм, v. pf. flicken, reparo, resarcio.

по̀крпити се, пӣм се, v. r. pf. sich zusammenflicken, sich behelfen, resarciri.

покр̀стити, по̀крстӣм, v. pf. zum Christen machen, Christianum reddo: *Покрсти* га у свом намастиру —

покр̀стити се, по̀крстӣм се, v. r. pf. ein Christ werden, fio Christianus.

по̀крстица, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

покрчу̀мати се, ма̑м се, v. r. pf. као почупати се с киме, in Streit gerathen, confligo.

покр̀шити, по̀кршӣм, v. pf. zusammenbrechen, confringo. cf. поломити [1; полупати 1].

покрштѐник, штени́ка, m. vide покрштењак.

покршт̀еница, f. eine, die sich taufen lassen, proselyta Christiana.

покрштѐња̄к, штењака, m. der sich hat taufen lassen, proselytus Christianus. [cf. покрштеник].

по̀кудити, дӣм, v. pf. tadeln, vitupero. [cf. окудити, похулити (поулити)].

поку̀љати, љам, v. pf. hervorstürzen, se profundere: *покуљаше* челе из кошнице; *покуљаше* му цријева (н. п. на рану).

поку̀мити, по̀кумӣм, v. pf. (у Сријему) н. п. не ћу макар ме покумио, vide окумити.

поку̀њати, по̀кӯњам, v. pf. eine Weile schlummern, kränkeln, lenem somnum capio, leviter aegroto.

[**покуњити**, покуњим, v. pf. vide осмољити.]

поку̀њити се, по̀кӯњӣм се, v. r. pf. den Kopf hängen lassen, demitto caput, auriculas. [cf. покљунити се].

по̀купити, пӣм, v. pf. 1) aufsammeln, colligo, lego. — 2) коњу дизген, anziehen, attraho [cf. притегнути 1]: Он *покупи* дизгене кулашу —

по̀купити се, пӣм се, v. r. pf. sich zusammenziehen, contrahi. [cf. збјећи се 2].

покупо̀вати, ку̑пујем, v. pf. aufkaufen, coëmo.

покурја̀чити, ку̑рја̄чӣм, v. pf. zum Wolfe machen, facio esse lupum: покурјачили га.

покурја̀чити се, ку̑рја̄чӣм се, v. r. pf. zum Wolfe werden, fio lupus.

поку̀салица, f. (у Ц. г.) који много једе, der Fresser, edo. cf. [vide] поједљивац.

поку̀ћа̄р, покућа́ра, m. н. п. пас, пијетао, Haus- (hund), (canis) domesticus. [cf. похижаћ].

по̀кућe, } n. das Hausgeräth, supellex. [cf. на-
по̀кућство, } мјештај].

покуца̀вање, n. das Anschlagen, Klopfen, pulsatio.

покуца̀вати, ку̑цавам, v. impf. anschlagen, klopfen, pulso.

по̀куцати, ца̑м, v. pf. 1) обруче, die Reife ein wenig fester anschlagen, pulsando firmo. — 2) ein wenig klopfen, pulso paululum.

покуцкѝвање, n. dim. v. покуцавање.

покуцкѝвати, ку̑цкујем, dim. v. покуцавати.

покучи̏вање, n. (у Дубр.) das Reichen, porrectio.

покучи̏вати, ку̑чујем, v. impf. (у Дубр.) darreichen, porrigo.

поку̑чити, по̀кучӣм, v. pf. (у Дубр.) н. п. коме чибук, т. ј. пружити [1], darreichen, porrigo: *Покучи* (па) докучи.

1. **по̏ла**, f. *1)* (meist indecl.) die Hälfte, dimidium [cf. 2 по, полак; vide половина]: *пола* мени, *пола* теби, halb mir, halb dir; Да л' се хоћеш јунак потурчити,| Дала бих ти *пола* Сарајева — Кад је било око *пола* дана — *2) од једне* поле *(н. и. гаће), од двије* поле.

2. **По̏ла**, f. у Бишини велика стрменита камена коса или греда и у њој пећина. Око пећинскијех врата познаје се да је негда зазиђивано, и приповиједа се да је ондје живљео Старина Новак са својијем друштвом. Под Полом извире ријека Ловница.

3. **По̏ла**, f. hyp. v. Полексија.

пола̀гано, sachte, leniter, paulatim. [cf. најлак, полако, понајлак, пополако; полагигано].

пола̀гање, n. 1) das Vorlegen (des Futters), praebitio (pabuli). — 2) das Legen, positio. — 3) das Speisen mit einem einzigen Löffel, usus communis unius tantum cochlearis ad manducandum. — 4) das Ablegen, Absenken, propagatio.

1. **пола̀гати**, по̀ла̄жем, v. impf. 1) niederlegen, ponere in terra. — 2) dem Viehe Futter vorlegen, praebeo pabulum. — 3) лозу у винограду, einen Zweig ablegen, absenken, propago.

2. **пола̀гати**, по̀лажем, v. pf. 1) ein wenig lügen, mentior paululum. — 2) nachlügen, mentior post (secundum) aliquem.

пола̀гати се, по̀ла̄жем се, v. r. pf. с ким, mit einem Löffel essen, uno tantum cochleari manducant alius post alium.

полага̀чице, dim. v. полагано.

полаги̏вање, n. das Nachlügen, mendacium post (secundum) alium.

полаги̏вати, ла̀гујем, v. impf. nachlügen, juvo mentientem: један лаже, други *полагује*.

полагига̀но, у приповијеци мјесто *полагано*.

по̏лажа, f. der Nachlügner, adjutor mendacis [cf. паралажа, полажица]: Састала се лажа и *полажа*.

по̏лажа̄ј, m. der Weihnachtsbesuch, salutatio die natali Christi.

по̏лажа̄јни̏к, m. der erste Besucher zu Weihnachten, qui primus ad aliquem invisit die natali Christi. Полажајника обично избирају (јер неки гатају да с њега могу бити срећни или несрећни оне цијеле године) и зовну (прије

Божића на неколика дана), или држе једнога сваке године. Полажајник понесе у рукавици жита, па кад назове с врата *„Христос се роди,“* онда поспе из руке житом по кући (а из куће ко поспе њега, и одговори му: *„ва истину роди“*); па онда *скреше* бадњаке, т. ј. узме ватраљ, па удара њиме бадњаке гдје горе (да скачу варнице) говорећи: „оволико говеда, оволико коња, оволико коза, оволико оваца, оволико крмака, оволико кошница, оволико среће и напретка“ и т. д.; по том разгрне пепео накрај огњишта и метне ондје неколике паре или укрупно какав новац (како који може): гдјекоји донесе и повјесмо те превјеси преко врата. Кад хоће да сједе многи гледају да измакну испод њега столицу да би пао, а пошто сједе жене га огрну губером или поњавом, да им се хвата дебео скоруп. По што му даду те заложи што и напије се ракије, онда отиде својој кући, па дође опет послије ручка, те га часте до мрака; доста пута га опоје те се и побљује (и кажу да је то добро). Кад већ пође кући, онда га дарују марамом, или чарапама, или назувицама, и колачем. cf. полазник.

по̏лажа̑јни̏ков, а, о, des полажајник, primi salutatoris.

по̀лажење, n. 1) das Besuchen, visitatio, salutatio domestica. — 2) das Abreisen, profectio.

по̀лажица, f. vide полажа.

по̀лазак, ласка, m. die Abreise, profectio.

по̀лазити, зи̑м, v. impf. 1) abreisen, proficiscor. [cf. кретати 4, походити 2]. — 2) кога, besuchen, inviso (понајвише на Божић). [vide походити 1].

по̀лазити се, зи̑м се, v. r. impf. с ким, einander besuchen, salutari invicem.

по̏лазни̏к, m. vide полажајник.

по̏лазни̏ков, а, о, des полазник, salutatoris.

по̏лак, (понајвише у војв.) vide [1] пола [1]: Даћу њему *полак* пашалука —

по̏лако, vide полагано.

по̀лакомити се, ми̑м се, v. r. pf. на што, heftige Begierde nach etwas bekommen, habsüchtig werden, concupisco (besonders nach Geld). [cf. слакомити се].

полакша̀ње, n. (у Хрв.) die Erleichterung, levamen. cf. поластица.

пола̀мати, по̀ла̄ма̄м, v. impf. brechen, frango: Да је јунак Пејо Никчевићу,| Не би сјека' браћу Стубичане,| Не би своја *поламао* крила —

по̏ла̄пан, пна, пно, vide **похлапан.**

по̀ластица, f. die Erleichterung, levamen, cf. [vide] полакшање: то је њему велика *поластица.*

пола̀тинити, ни̑м, v. pf. (у Боци) zum Латинин machen, facio latinum: Латинин је, *полатиниће* те —

пола̀тинити се, ни̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) Латинин (d. h. römisch katholisch) werden, fio latinus.

по̀лача, f. (у Ц. г.) der Pallast, palatium: Боље је у појату фукати, но у *полачу* хукати.

по̀ле, m. (у Лици) vide [1] попак.

по̀левање, n. (ист.) vide пољевање.

по̀левати, ва̑м, (ист.) vide пољевати.

поле́гати, по̀ле̑жемо, (ист.) vide полијегати.

полегу̀шке̑, н. п. вребати што, gebückt, capite obstipo.

по̀ледити се, по̀леди̑ се, v. r. pf. glatteisen (eisig) werden, glacior, fit glacies lubrica.

по̀ледица, f. das Glatteis, glacies lubrica.

по̀лећина, f. das Rückenstück (vom Kleide, Thierbalge, im Gegensatze des Bauchstücks), pars dorsalis. [cf. похрптина (порптина)].

полѐжака, f. Kukuruzbrot das zu lange im Feuer gelegen, panis e zea nimis diu coctus.

полѐжати, жи̑м, v. pf. ein wenig liegen, paululum cubo.

Полѐксија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Палексија].

полѐта̑ње, n. (ист.) vide полијетање.

полѐта̑р, лета̑ра, m. 1) flücker (flügger) Vogel, avis ad volandum firmata, pennata. cf. полетарац. — 2) (у Боци) vide црквењак.

полета̀рац, рца, m. vide полетар 1.

полѐтати, по̀ле̑ће̑м, (ист.) vide полијетати.

полѐтети, ти̑м, (ист.)
полѐтити, ти̑м, (зап.) vide полетјети.

полѐти̑ш, полети̑ша, m. (у Ц. г.) Art Kinderspiel, lusus genus. Метнувши руке на кољена говори се: *лет, лет,* у том старјешина рекне: полетје то или оно; ако рекне да је полетјело оно што може летјети, онда ваља сви да дигну руке, а ко погријеши, онај ваља да да залогу и т. д.

полѐтјети, ти̑м, v. pf. (југоз.) fliegen, volo. [cf. гринути].

по̀летнути, по̀летне̑м, v. pf. dim. v. полетјети: *Полетни* ми, долетни ми, сиви соколе —

по̀лећети, ле̏ти̑м, (југ.) vide полетјети.

по̀лећи, по̀леже̑м (по̀легне̑м), v. pf. 1) полегло жито, geht zu Lager, sterni, inclinari: Шеница му по долу *полегла* — 2) у пјесми мјесто *полијегати:*| *Полегоше* санак боравити —

полешкѝва̑ње, n. das oftmalige Niederlegen, intercubatio.

полешкѝвати, ле̏шкује̑м, v. impf. sich oft niederlegen, intercumbo.

поли̏бити се, по̀ли̑би̑м се, v. r. pf. vide застидјети се.

поли̏ва̑ње, n. (зап.) vide пољевање.

поли̏вати, по̀ли̑ва̑м, (зап.) vide пољевати.

***полѝваћи** пешкир, m. (у Сријему) пешкир који дјевојка понесе од мајке те се сватови оњ отиру кад им прво јутро пољева те се умивају. Кад дјевојка полази од мајке поливаћи пешкир метне се у сандук преко осталијех хаљина те крајеви испод заклопца висе с обадвије стране низа сандук.*

поли̏гати, по̀ли̑же̑м, (зап.) vide полијегати.

поли̏зати, по̀ли̑же̑м, v. pf. 1) ein wenig lecken,

aliquantum lambo. — 2) ganz ableden, delambo: јесу ли овце *полизале* со?
пòлијевка, f. (око Глине) vide јуха.
полијѐгати, пòлијежѐмо, v. pf. (јуж.) nach der Reihe sich legen, cubitum eo alius ex alio.
полијѐлеј, m. (*πολυέλαιον*) der Kronleuchter, lychnuchus, polyelaeum.
полијѐтāње, n. (јуж.) das Fliegen, volatio, volatus.
полијѐтати, пòлијеħѐм, v. impf. (јуж.) fliegen, volito: И јуначке *полијеħу* главе —
пòлиписати, пшѐмо, v. pf. nach einander umkommen (von Thieren), intereo unus ex alio. [cf. помањкати 1].
полиٚтāње, n. (зап.) vide полијетање.
1. **полиٚтати,** пòлиٚтāм, v. pf. dünn bescheißen, concaco tenui stercore.
2. **полиٚтати,** пòлиٚħѐм, (зап.) vide полијетати.
пòлити, пòлијѐм, v. pf. 1) begießen, perfundo. — 2) (у Ц. г.) bescheißen, concaco. [vide посрати].
полиٚтуља, *f. (у Ц. г.) политана жена или дјевојка (као исовка или иоруга).*
пòлиħ, m. 1) ein Maß (ein halbes Seidel haltend), hemina. — 2) (у Хрв.) по оке (холба двије мјерице).
1. **пòлица,** f. die Wandleiste, taenia (in pariete) [cf. раф (рав) 1]; дјевојка на полици, т. ј. на удају; Да играмо, да пјевамо| Дока војна не имамо;| А када га узимамо,| Врзи пјесме на *полицу* —
2. **пòлица,** f. 1) dim. v. [1] пòла [1]. — 2) der Wechselbrief, der Wechsel, syngrapha. — 3): Да му будем с десна у *полицу* — С десне стране њему у *полицу*| До рамена сердар Смиљанићу,| А с лијеве стране у *полицу*| До рамена Мандушићу Вуче —
пòличāр, m. (у Ц. г.) који с полица краде, н. п. сир, млијеко и т. д.; ein Hausdieb, der von der Wandleiste stiehlt.
пòличица, f. 1) dim. v. [1] пòлица. — 2) das Haspelbretchen, Weifbretchen, asserculus rhombi.
пòлован, вна, вно, halb abgetragen, attritus: Ни издворих коња ни оружја,| Ни доламе нове ни *половне* —
половáче, чета, n. ein Faß von einem halben Eimer (половину акова), cadus dimidiae amphorae.
полòвина, f. die Hälfte, dimidium, cf. [1] пола [1, половица, полутина, полутица]: Пребио га на три *половине* —
полòвити, пòловиٚм, v. pf. 1) (von пола) halbiren, in zwei theilen, dimidiare. — 2) (von ловим) zusammenfangen (auf der Jagd), ad unum omnes capio.
полòвица, f. vide половина: Ком домаħину *половица* чељади не моли Бога за смрт а *половица* за живот, није добар домаħин.
полòвљѐње, n. das Halbiren, dimidiatio.
полòвнӣк, половнúка, m. (у Боци) 1) vide наполичар. — 2) кад се од винове комине не пече ракија, него се на њу успе вода па се послије некога времена оточи те се у куħи пије, der Nachwein, Tresterwein, lora.
полòвница, f. 1) die Halbfrucht (Weizen mit Roggen gemengt), triticum mixtum secali. [vide суражица]. cf. суржица. — 2) (у Бачк.) по крајцаре, österr. Halbkreuzerstück, numi genus.
полòвњāк, половњáка, m. 1) житна мјера од 20 ока, Art Getreidemaß, modii genus. — 2) vide полутак.
пòлог, m. 1) јаје што се оставља на гнијезду, да би кокош опет снијела ондје, das Unterlegte Ei, damit die Henne dort lege, ovum subjectum gallinae positurae. — 2) кад полегне жито, Lager: све сам *полог*; Нема жита без *полога.* — 3) [*Полог*] *(доњи и горњи) некако мјесто, као кнежина или и више у Старој Србији:* Он покупи *Полог* Метохију —
пòложāр, m. der Dieb der unterlegten Eier, ovorum suppositorum fur.
полòжара, f. die Diebin (z. B. Hündin) unterlegter Eier, (canis) quae furatur ova supposita.
пòложина, f. augm. v. полог 2.
полòжити, пòложиٚм, v. pf. 1) niederlegen, pono humi. — 2) Futter vorlegen, praebeo pabulum. [cf. метнути 2]. — 3) лозу, einen Zweig ablegen, senken, propago.
полòжити се, пòложиٚм се, v. r. pf. sich legen, inclinor, н. п. по коњу.
пòложница, f. der Ableger (von der Rebe), Senker, propago.
пòлōј, пòлоја, m. 1) мјесто плитко у води, die Untiefe, vadum. — 2) мјесто код воде које вода плави (*пољева*), der Ueberschwemmung ausgesetzter Ort, locus inundationi obnoxius.
пòлојито, seicht, vadosus.
полòкати, пòлочѐм, v. pf. ausschlürfen, absorbeo (wie der Hund, die Katze).
пòлом, m. (у Ц. г.) die Niederlage, strages: Па је јучер *полом* учинио:| Посјекао двадесет хајдука —
полòмити, пòломиٚм, v. pf. 1) zerbrechen, sterno, confringo [vide покршити]: *поломио* вјетар шуму; *поломили* копља и т. д. — 2) (у Ц. г.) eine Niederlage anrichten, stragem facere: Држ', Илија, кулу на крајину,| Чекај Турке, кад их *поломимо*,| Да не бјеже широкијем путом — Отале се *поломили* Турци — И уз поље *поломише* Турци — Но се Турска војска *поломила* —
пòломка, f. Art Tanzes, saltationis genus.
Пòлōмље, m. eine Gegend am rechten Ufer der Donau (in Bulgarien): Који ми је у *Поломљу*,| *Поломље* га поломило —
полòшити се, пòлошиٚм се, v. [r.] pf. erkranken, morbo corripior [vide разбољети се]: Како сам *се полошила* млада,| Негђе су се загубили кључи,| Ја ти кључе находит' не могу —
полòшкē, liegend, ut jaceat.
полýбрат, m. 1) брат само по оцу или по ма-

тери. — 2) (у Боци) брат побратимов или посестримин.
полу̏вача, f. vide ломача [2].
по̏луга, f. die Stange (von Holz oder Metall), palanga, vectis. [vide озиб].
полуго̀дишњица, f. das Trauermahl, welches sechs Monate nach dem Tode des Verstorbenen gegeben wird, convivium funebre semiannuum. [cf. по године; 1] даћа.
полу̏грошница, f. Münze von einem halben Piaster (грош), monetae genus.
полу̏дети, (ист.) **полу̏дити,** (зап.) **полу̏дјети,** (југоз.) **полу̏ђети,** (јуж.) лу̏дӣм, v. pf. närrisch, wahnsinnig werden, mente capi. [cf. замахнитати (заманитати) 1, изнићи 5, кренути 5, обестијати, побудалити, помахнитати (поманитати), смахнути се, шенути 3].
полу̏жити, по̏лу̏жӣм, v. pf. н. п. кошуље, пређу, laugen, lixivio lavo.
по̏лу̏жје, n. (у Ц. г.) Gegend an einem Röhricht, regio adjacens arundineto.
по̏лукав, а, о, ein wenig verschmitzt, callidulus: Ал' дјевојка *полукава* била —
По̏луми̑р, m. планина у Србији у нахији Крагујевачкој.
полу̏мотак, тка, m. пређе, Art Knäuel, rhombi genus.
полу̏њити се, по̏лу̏њӣм се, v. r. pf. finster vor sich hinsehen, σκυθρός sum.
полу̏ока, f. ein Maß (eine halbe Oka haltend), mensura dimidiae okae.
[**полуострво,** n. Halbinsel, peninsula; *види* s. v. Трстеник.]
полу̏пати, по̏лу̏па̑м, v. pf. 1) zerschlagen, contundo, confringo. [cf. покршити]. — 2) ein wenig schlagen, pulso paululum.
полу̏пати се, по̏лу̏па̑м се, v. r. pf. полупали се Срби с Турцима, haben sich geprügelt (im Gefechte), pulsarunt se invicem (in pugna). cf. [vide] побити се.
полусѐстра, f. 1) сестра само по оцу или по матери. — 2) (у Боци) сестра побратимова.
полу̏та̑к, лута́ка, m. (у Сријему) зец млад (око Мација), Märzhase, lepus vernus. [cf. половњак 2].
полу̏та̑н, лута́на, m. der nur halb einem Volksstamm angehört (weil Vater oder Mutter nicht davon ist), ein Mulatte, patre aut matre barbara natus. cf. [vide] мелез [1].
полу̏тина, f. vide половина: Милутину *полутину*.
полу̏тица, f. (у Боци) vide половина.
полу̏ткиња, f. (у Ц. г.) мјера од по конате, eine Art Weinmaß, mensurae vinariae genus.
полу̏ча̑к, получа́ка, m. (у Далм.) житна мјера од девет ока (пола четвртаља), Art Getreidemaß, modii genus.
полу̏чити, по̏лу̏чӣм, v. pf. erlangen, impetro: Што молила то је *получила* —
по̏лушки̑, ка̑, ко̑, (у Ц. г.) von полужје: Од Жабљака *полушкога* града —
по̏лче, чета, n. четири полчета иду у једно цијело (дугме). cf. клиза.
по̏ља̑к, пољáка, m. 1) Feldwächter, custos agrorum. cf. [vide] пољар. — 2) eine Art Krankheit, morbi genus [der Scharbock, scorbutus]. cf. пољачина. — 3) [*Пољак*] der Pole, Polonus.
пољàна, f. 1) die Ebene, planities. — 2) [*Пољана*] nom. pr. у Дубровнику пијаца гдје се сад зелен продаје.
пољàница, f. dim. v. пољана [1].
Пољàњице, f. pl. Ort in der Црна ријека.
по̏ља̑р, пољáра, m. (у Херц.) који чува *поље* да стока не тре љетине, Feldwächter, custos agrorum. Онамо пољара поставља спахија, и то највише Турчина, па му људи дају двадесету оку од жита *пољарине*. cf. пољак [1], субаша [1].
пољàрина, f. Feldwächterlohn, merces agrorum custodis.
пољàчина, f. vide пољак 2.
по̏ље, n. (*pl. пòља, gen. пòља̄, dat. пòљима и т. д.*) 1) das Feld, campus. — 2) на поље! hinaus, foras [cf. ван 2, двор 4α]; на пољу, draußen, foris [cf. ван 3, ванка, двор 3]; с поља, von draußen, foris [cf. двор 5]. — 3) тјера ме на поље, hinaus (um die Nothdurft zu verrichten); so auch mitten im Walde oder Felde: отишао на поље. [cf. двор 4β].
по̏љева̄ње, n. (јуж.) das Begießen, perfusio.
по̏љевати, ва̑м, v. impf. (јуж.) begießen, beschütten, perfundo.
пољѐваћи̑, ћа̑, ће̑, [јуж.] н. п. пешкир (кад млада пољева сватовима). [cf. поливаћи пешкир].
пољевàчина, f. [јуж.] они новци што дају сватови млади кад им *пољева* те се умивају.
пољѐвит, а, о, н. п. земља, т. ј. гдје има поља, reich an Feldern, dives campis.
по̏љевши̑ [**пољепши**], ша̑, ше̑, (у прим.) cf. љевши н. [1] по [14]: Пољевша је ружа од вијоле —
[**пољепши,** а, е, vide пољевши; cf. 1 по 14; *види* s. v. вијола.]
по̏љено, n. (у Ц. г.) подебела цјепаница или ваљак луча, ein Scheit Kien, taeda.
Пољи̏ца, n. pl. у Далматинскоме приморју између ријеке Жрновнице и Цетине око камените планине Мосора десетак — дванаест села која су се од старине до нашега времена сама управљала. Пољичани су сви закона Римскога, али се не држе писма Латинскога, него Глагољскога, које је у рукопису мало дотјерано према нашему, особито као што се у Босни пише. Мени су приповиједали да их данас има свега око 7000 душа. Док су се сами владали, свако је село имало свога *кнеза*, пак су ови кнезови сваке године о Ђурђеву дне бирали *великога кнеза* и *војводу* и *канцелијера*.
пољи̏це, n. 1) dim. v. поље. — 2) (у Ц. г.) сриједа од прегљаче.
По̏љкиња, f. die Polin, Polona.
По̏љска̄, f. adj. Polen, Polonia.

пољска̑ мѐтла, f. (у Сријему) die Spreublume, xeranthemum annuum [L.].
1. **пољскӣ,** кā, кō, н. п. рад, миш, Feld-, campester, rusticus.
2. **пољскӣ,** кā, кō, polnisch, polonicus.
пољубац, пољупца, m. der Kuß, osculum. cf. [љубац,] цјелив.
пољу̏бити, пољубӣм, v. pf. кога у руку, коме руку, einmal küssen, osculor. cf. [цукити;] цјеливати.
пољубити се, пољубӣм се, v. r. pf. с ким, sich küssen, exosculari se invicem.
пољуљѝвање, n. das Bewegen, agitatio.
пољуљѝвати, љу̀љујēм, v. impf. bewegen, agito: Вијор долом дује,| Градом *пољуљује* —
пома̏гајте, (мјесто *помажите!*) ruft man, wenn große Noth ist, z. B. Räuber, Feuer, Ueberschwemmung, vox implorantis auxilium.
помагања, f. das Rufen um Hülfe, auxilii imploratio: стоји га помагања.
пома̏гање, n. 1) das Helfen, adjumentum — 2) das Rufen um Hülfe, das Hülfsgeschrei, auxilii imploratio.
пома̏гати, пома̏жēм (у Ц. г. пома̏гāм), v. impf. 1) helfen, auxilium fero. — 2) um Hülfe rufen (помагајте rufen), auxilium imploro.
пома̏гāч, помагача, m. der Gehülfe, Helfer, adjutor.
по̏мāз, m. 1) шенично брашно размућено у хладној води, којим се *помазује* кукурузан хљеб кад хоће да се метне у пећ. — 2) (у Барањи) vide скроб 2.
по̏мазати, мажēм, v. pf. salben, ungo.
помазѝвање, n. das Salben, unctio.
помазѝвати, ма̀зујēм, v. impf. salben, ungo.
по̏мāјка, f. die Wahlmutter, quae matris loco habetur. cf. побратим.
помāјкати, кā, v. pf. (по зап. кр.) vide **помањкати**: Јес' ли доста парињала дара| Да ти не би *помајкало* дара,| *Помајкало* дара за сватове —
По̏мāк, *m.* [vide Јурук?].
пома̏кнути, по̏макнēм, vide **помаћи.**
по̏мало [по мало], allmälig, einzeln, stückweise, paulatim.
помаљање, n. das Hervorstrecken, Hervorzeigen, protensio, exsertio.
помаљати, по̏маљāм, v. impf. hervorstrecken, hervorzeigen, protendo, exsero. [cf. измалати, пуљити].
помаљати се, по̏маљāм се, v. r. impf. sich hervorzeigen, hervorragen, promineo.
по̏мама, f. die Wuth, furia, furor [cf. 2 мама, помамило]: Синоћ аго из Новога дође,| Како дође, *помама* га нађе:| Вјерној љуби јаде задаваше:| „Љубо моја, женићу се на те."| Жен' се, аго, и мени је драго,| Послаћу ти сина у ђеверство —
по̏мāман, мна, мно, toll, wüthend, furiosus [cf. мамени]: Узја Милош *помамна* кулаша —
пома̏мило, n. vide помама.
пома̏мити, по̏мāмӣм, v. pf. 1) wüthend, toll machen, in furorem ago, furiosum reddo: Ту ми Вуче ђогата *помами*| А потеже ђорду оковану — 2) nachlocken, allicio ad sequendum.
помамити се, по̏мāмӣм се, v. r. pf. toll, wüthend werden, coepi furere. [cf. дрнути се, згоропадити се, згрануги се, погоропадити се, смушити се; побјешњети, побјеснити].
по̏мамице, н. п. оде *помамице*, т. ј. као да се помами, wüthend, furibundus.
помамљѝвање, n. das Tollwerden, furiae. [cf. распомамљивање].
помамљѝвати, ма̀мљујēм, v. impf. toll machen, in furorem ago.
помамљѝвати се, ма̀мљујēм се, v. r. impf. toll werden, in furorem agor. [cf распомамљивати се].
поманѝтати, ма̀нитāм, vide **помахнитати.**
пома̀њкати, мањкамо, [помајкати] v. pf. 1) vide полипсати. — 2) vide нестати [1]: Спенђе су му *помањкале* —
пома̀ћи (cf. помакнути), по̏макнēм, v. pf. rücken, moveo.
[**помаћи се,** помакнем се, v. r. v. помаћи; cf. умаћи се.]
помахнѝтати, пома̀хнитāм, [поманитати] v. pf. (у Перасту) vide полудјети.
помаџа̀рити, ма̀џāрӣм, v. pf. zum Unger machen, facio esse Ungarum.
помаџа̀рити се, ма̀џāрӣм се, v. r. pf. ein Unger werden, fio Ungarus.
по̏машити, шӣм, v. pf. gebären, pario [vide родити 1]: Скочи млада са коња витеза,| Уфати се за јелове гране,| Виком вриснуу, а *помаши* д'јете —
помѐђāш, помеђаша, m. der Angrenzer, Grenznachbar, finitimus, vicinus. cf. [vide] поредник.
помѐђашкӣ, кā, кō, dem помеђаш gehörig.
помељавити, помѐљавӣм, v. pf. zerkauen, mandere: кашто кад хоће дјеца да забране једно другом говорити, онда једно рече: „Пун кош жаба, пун кош црви, пун кош гуја (и т. д.): ко се јави, све да *помељави*," па већ онда не смије ниједно проговорити.
помѐљāр, мељара, m. (у Сријему) vide помилар.
помељарац, рца,
по̏мēн, m. 1) die Erwähnung, mentio. — 2) die Ahnung, cogitatus, cf. спомен [3]: А од дана ни *помена* нема —
по̏менак, по̏мēнка, m. dim. v. помен.
помѐнути, по̏мēнēм, v. pf. коме што, vor einem etwas erwähnen, mentionem facio.
помењѝвати, помѐњујēм, v. impf. (у Ц. г.) vide помињати: Ко ти рече *помењиват'* бега —
помѐрање, n. (ист.) vide помијерање.
помѐрати, по̏мēрāм, (ист.) vide помијерати.
помѐрати се, по̏мēрāм се, (ист.) vide помијерати се (с мјеста).
по̏мерити, рӣм, (ист.) vide помјерити.
по̏мерити се, рӣм се, (ист.) vide помјерити се.
1. **помѐсти,** мѐтēм, v. pf. 1) fehren, verro. [cf.

освијетлити 2, погладити 2, покидати 3, почистити 1]. — 2) помео га снијег, verwehen, obruere.

2. **помести**, мѐтēм, v. pf. verwirren, confundo.

1. **помести се**, мѐтēм се, v. r. pf. sich verirren (z. B. im Zählen), erro. [cf. побркати се].

2. **помѐсти се**, помѐтēм се, v. r. pf. (у Ц. г.) имали смо се помести, т. ј. мало нас није снијег замео, verweht werden (mit Schnee), nivibus conturbari, obrui. Онамо људи често овако гину: кад кога на путу, особито у голети, ухвати мећава па ни могући од снијега и вјетра гледати ни познајући мјеста под снијегом изгуби пут и умре од зиме.

пòместити, тӣм, (ист.) vide помјестити.

пòмет, m. (у Ц. г.) кад на великој зими иде здраво снијег с вјетром, да путник не види путовати, das Schneegestöber, vis nivis creberrimae.

помѐтāње, n. 1) das Wegwerfen, Fahren-lassen, abjectio. — 2) das Mißgebären, abortio.

помѐтати, пòмећēм, v. impf. 1) weglegen, abjicio, dimitto. — 2) mißgebären aborior. — 3) (v. pf.) nach der Reihe hinlegen, pono aliud ex alio.

помѐтати се, пòмећēм се, v. r. impf. у пјесми мјесто *бацати се* [1]: Четруном *се пометала* —

Пометѐник, Пометеника, m. планина у Далмацији близу Врљике на лијевој страни ријеке Цетине.

пометѝљати се, љају се, v. r. pf. т. j. овце, метиљ bekommen, morbo метиљ dicto corripi: Овце ти *се* све *írометиљале* —

пòметина, f. die Nachgeburt, secundae partus. cf. ложа [2, плодница,] плодва.

пòметно гу̏мно, n. ни о трн, ни о грм, већ на *пометно гумно*, cf. вјештица.

пòметнути, нēм, v. pf. 1) hinlegen, pono, dimitto. — 2) mißgebären, aborior. [vide побацити 2]. — 3) wegwerfen, projicio [cf. поврћи (повргнути)]: Сиромашко рухо *пометнуо* —

помѐшати, пòмēшāм, (ист.) vide помијешати.

пòмештāње, n. (ист.) vide помјештање.

пòмештати, тāм, (ист.) vide помјештати.

помѝжати, жāм, v. pf. (у Ц. г.) vide попишати.

помѝјара, f. Spülfaß, labrum eluacrum.

пòмије, f. pl. vide сплачине.

помијѐрāње, n. (јуж.) vide помјештање.

помијѐрати, пòмијерāм, v. impf. (јуж.) vide помјештати.

помијѐрати се, пòмијерāм се, v. r. impf. [јуж.] sich von der Stelle bewegen, moveri loco.

помијѐшати, пòмијешāм, v. pf. (јуж.) vermischen, commisceo. [vide смијешати].

[**помијешати се**, помијешам се, v. r. pf. (јуж.) vide смијешати се.]

помѝлāње, n. das Hervorzeigen, protensio (ut quid promineat).

помѝлāр, милáра, m. (у Сријему) der zur Mühle bringt, qui molendum adfert frumentum. cf. помељар, [помељарац,] помлинар.

помѝлати, пòмӣлāм, v. pf. hervorzeigen, protendo, facio ut quid emineat.

помѝлати се, пòмӣлāм се, v. r. impf. hervorragen, protendi, prominere.

помѝлети, (ист.) } мӣлӣм, vide помиљети.
помѝлити, (зап.) }

пòмиловати, лујēм, v. pf. 1) liebkosen, blandior, demulceo. [cf. поћутити 2]. — 2) Господи, помилуј! Herr, erbarme dich! (Kirchenslawisch), im Gebete).

помѝљети, мӣлӣм, v. pf. (јуж.) kriechen, coepi repere.

пòмињāње, n. das Erwähnen, mentio. [cf. спомињање].

пòмињати, њēм, v. impf. erwähnen, gedenken, mentionem facio. [cf. помењивати, спомињати, спомењивати].

помѝрāње, n. (зап.) vide помијерање.

1. **помѝрати**, пòмӣрāм, (зап.) vide помијерати.

2. **пòмирати**, рēм, [v. impf.] vide умирати.

помѝрати се, пòмӣрāм се, (зап.) vide помијерати се.

1. **помѝрити**, пòмӣрӣм, v. pf. aussöhnen, reconcilio. [cf. утркмити].

2. **пòмирити**, рӣм, (зап.) vide помјерити.

1. **помѝрити се**, пòмӣрӣм се, v. r. pf. sich versöhnen, reconciliari.

2. **пòмирити се**, рӣм се, (зап.) vide помјерити се.

пòмирӣште, n. (у Паштровићима) die Versöhnung, reconciliatio, in dem Sprichworte: У огњиште посвадиште, у одриште *помириште*.

пòмӣсао, сли, f. der Gedanke, cogitatio [cf. помишљај]: знам његову *помисао*.

пòмислити, лӣм, v. pf. auf den Gedanken kommen, venit mihi in mentem. [cf. поумити, поумити се].

пòмистити, тӣм, (зап.) vide помјестити.

пòмицāње, n. das Rücken, promotio.

пòмицати, мичēм, v. impf. rücken, promoveo.

пòмицати се, мичēм се, v. r. impf. 1) sich rücken, moveor. — 2) н. п. печење *се помиче* до малога Божића, dauern, duro.

помѝшати, пòмӣшāм, (зап.) vide помијешати.

пòмишљāј, m. der Gedanke, cogitatio. cf. [vide] помисао.

помѝшљāње, n. das Bedenken, perpensio.

помѝшљати, пòмӣшљāм, v. impf. bedenken, anfangen zu denken, auf den Gedanken kommen, venit mihi in mentem.

помишљѐње, n. der Gedanke, cogitatio: Ако ти је на срцу *помишљење* као што је говорење. cf. Гаваново језеро.

пòмиштāње, n. (зап.) vide помјештање.

пòмиштати, тāм, (зап.) vide помјештати.

[**помједити**, помједим, v. pf. verkupfern, cupro obduco; *види* s. v. посребрити.]

пòмјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) 1) nach der Reihe abmessen (oder abwägen), emetior, expendo. — 2) von der Stelle rücken, moveo, cf. [vide] помјестити: Четири му *помјерила* зуба —

по̀мјерити се, рим се, v. r. pf. (јуж.) sich von der Stelle bewegen, moveri loco.

по̀мјестити, тим, v. pf. (јуж.) verrücken, loco suo movere, perturbare. [cf. помјерити 2].

по̀мјештање, n. (јуж.) das Verrücken, perturbatio. [cf. помицјерање].

по̀мјештати, там, v. impf. (јуж.) verrücken, loco suo movere, perturbare. [cf. помицјерати].

помла̀дити, по̀младим, v. pf. verjüngen, juvenem reddo, renovo.

помла̀дити се, по̀младим се, v. r. pf. sich verjüngen, juvenesco.

помлађи́вање, n. das Verjüngen, renovatio, restitutio juventutis.

помлађи́вати, мла̀ђујем, v. impf. verjüngen, renovo, reddo juvenem.

помлађи́вати се, мла̀ђујем се, v. r. impf. sich verjüngen, juvenesco.

помла́тити, по̀млатим, v. pf. zerschlagen, concido, contundo: *помлатила* киша јагањце.

помла́чити, по̀млачим, v. pf. lau wärmen, tepidum reddo.

помли́нар, помлинара, m. који иде у млин да меље, vide помилар.

по̀мља, f. vide **помња.**

по̀мљив, а, о, vide **помњив.**

по̀мња [помља, појма], f. (у Дубр.) die Achtsamkeit, Umsicht, Aufmerksamkeit, diligentia: ради с *помњом.*

по̀мњив [помљив], а, о, achtsam, umsichtig, diligens, cautus.

помо̀дрити, рим, v. pf. bläulich werden, livesco.

по̀моз Бо̑г, / **помо̀зи Бо̑г,** \ каже Србљин Србљину (и другом човјеку, који није Србљин) кад се састану око подне (као у јутру *добро јутро*, а у вече *добар вече*), а онај му одговори: *Бог ти помогао!* — Ни род, ни *помози Бог*, т. ј. нити знам ко је, ни од куда је.

по̀мол, m. cf. напомол.

по̀молак, по̀молка, m. der Vorschein, das Angesicht, conspectus, cf. помол: Кад су били Млетку на *помолку* —

по̀молац, по̀молца, m. was zum Geben hervorgezogen wird, quod protenditur: *Помолац* баби теоце враћа.

помо̀лити, по̀молим, v. pf. hervorstrecken, hervorzeigen, protendo, exsero. [cf. испуљити].

помо̀лити се, по̀молим се, v. r. pf. 1) sich hervorzeigen, hervorragen, promineo. [cf. измолити се 2, намолити се 2]. — 2) ein wenig beten, paululum precari Deum.

по̀мор, m. die Seuche, lues, pestis.

Помо̀равац, вца, m. der Anwohner der Morawa, accola Moravae fluminis. [cf. Поморављанин].

Помо̀равка, f. die Anwohnerin der Morawa, circummoravana.

Помо̀рављанин (Помора́вљанин), m. (pl. Помо̀рављани, Помора́вљани) vide Поморавац.

Помо̀равље, n. die Gegend an der Morawa, regio circum Moravam flumen.

помо̀равски, ка, ко, an der Morawa gelegen, circummoravanus.

по̀морац, по̀морца, m. човјек који иде по мору, Seemann, maritimus: Да чекамо *поморце* трговце —

помо̀рити, по̀морим, v. pf. 1) umbringen (nach der Reihe), interficio: *помори* толике људе. — 2) dahinraffen, abripio: *поморила* куга. — 3) ermüden, fatigo: *поморисмо* коње.

помо̀рити се, по̀моримо се, v. r. pf. (in Menge) müde werden, fatigati sumus.

Помори́шац, шца, m. Einer vom Gebiete der Marosch, circummarisinus.

Помо̀ришје, n. die Gegend an der Marosch.

Помо̀ришка, / f. ein Frauenzimmer vom Marosch-
Помо̀ришкиња, \ gebiete, circummarisina.

по̀морски, ка, ко, See-, maritimus: И ђевери *поморски* трговци —

помоско̀вити, мо̀сковим, v. pf. zum Russen (Moskauer) machen, reddo Mosquanum. [cf. порусити].

помоско̀вити се, мо̀сковим се, v. r. pf. Russe werden, fio Mosquanus.

помо̀тњик, мотњика, m. vide **помоћник.**

помо̀тњица, f. vide **помоћница.**

по̀моћ, по̀моћи, f. (loc. помо̀ћи) die Hülfe, auxilium. [cf. индат].

помо̀ћи, по̀можем (по̀могнем), (по̀могао, помо̀гла) v. pf. helfen, adjuvo, auxilior. [cf. хаснити (аснити), вајдисати 1 (фајдисати)].

[**помо̀ћи се,** v. r. pf. vide хаснити (аснити) се; cf. вајдисати 2, вајдисати се.]

помо̀ћник, моћника, (cf. помотњик) m. der Helfer, adjutor.

помо̀ћница (cf. помотњица), f. 1) die Helferin, adjutrix: света Тројица да буде *помотњица* (кад напијају). — 2) мотка којом се воз сијена одозго притисне па се свеже.

помо̀чати, чам, v. pf. vide попишати.

помо̀чити, по̀мочим, v. pf. (у Лици) vide поквасити.

помра́чити се, по̀мрачи се, v. r. pf. н. п. сунце, verfinstert werden, deficere. cf. [vide] помрчати [1].

по̀мрети, по̀мремо, (по̀мрли) (ист.) vide помријети.

по̀мрзао, зли, f. vide [1] смрзао.

помр̀зити, зим, v. pf. hassen, odi [cf. помрзјети]: Што је царе љубу *помрзио* —

помр̀зјети, помр̀зим, (у Ц. г.) vide помрзити.

по̀мрзнути се, не се, (*помрзе се* и *помрзну се, помрзло се* и *помрзнуло се*) v. r. pf. gefrieren, congelari: *помрзло се* мало.

по̀мријети, (јуж.) \ v. pf. по̀мремо, (по̀мрли)
по̀мрити, (зап.) / dahin sterben, emorior. [cf. самријети].

помрки́вање, n. das verbietende Winken mit Augen, nutus interdicens.

помрки́вати, мр̀кујем, v. impf. verbietend mit Augen winken, nutu interdicere.

по̀мркнути, нем, v. pf. 1) на кога, као прије-

теħи и мрштеħи се намигнути на кога да што не чини, verbietend mit den Augen winken, nutu interdicere. — 2) vide помрчати [1].

[**помрљати,** помрљам, v. pf. vide упрљати; *види* s. v. побрљати.]

помр̏сити, по̀мр̂си̂м, v. pf. 1) vide замрсити: Снујуħи је *помрсила* платно — 2) н. п. биљешку, verrücken, turbo.

помр̏чати, чи̂, v. pf. н. п. мјесец, сунце: 1) verfinstert werden, deficio. [cf. изјести се 2, помрачити се, помркнути 2, ухватити (уватити) се]. Кад сунце помрчи, народ наш каже: „изјело се сунце!" за то многи кад то виде, пуцају из пушака обрнувши их к сунцу, као да га бране од нешта. — 2) помрчао мјесец, scheint nicht (wird erst nach Mitternacht aufgehen).

по̀мрчина, f. die Finsterniß, tenebrae. [vide мрак].

по̀мрчити, чи̂м, v. pf. 1) einschwärzen, nigro colore inficio: На себи је свилу *помрчила* — 2) н. п. све сам писмо помрчио, durchstreichen, induco.

по̀мусти, помузе̂м, v. pf. melken, mulgeo.

пому̏тити, по̀му̂ти̂м, v. pf. 1) trüben, turbo [cf. смутити 2]: Сву су воду утве *помутиле* — 2) (у Ц. г.) verwirren, conturbo. [vide] побунити, cf. смутити. — 3) очи, verdunkeln (das Gesicht), visum hebetare.

пому̏тити се, по̀му̂ти̂м се, v. r. pf. 1) sich trüben (vom Wetter), obscuror. — 2) (у Ц. г.) помутили се људи, т. ј. узбунили се, позавађали се, sich entzweien, discordia orta est.

[**помучно,** ziemlich unbequem, incommode; cf. 1 по 14; *види* s. v. ајдар.]

пона̀вља̄ње, n. das Erneuern (eines Gebäudes), renovatio.

пона̀вљати, по̀на̂вља̂м, v. impf. erneuern, renovo.

по̀на̄јвише̂, meistentheils, größtentheils, maximam partem. [cf. векшином].

по̀на̄јлак (пона̄јлак), adv. sachte, leniter, sensim. [vide полагано]. cf. полако.

пона̀квасити, си̂м, v. pf. ein wenig einweichen, paulum macero, н. п. кад се брије.

пона̀мештати, (ист.)
пона̀миштати, (зап.)
пона̀мјештати, (јуж.) } шта̂м, v. pf. unterbringen, colloco: Док ја коке *понамештам*, К тому време за појање —

пона̀пити се, по̀напије̂м се, v. r. pf. sich einen kleinen Rausch antrinken, paululum inebriari. [cf. поднапити се, ħорнути се].

пона̀пријед, voran, prae: Бре који ħе *понапријед* поħи —

пона̀тицати, тиче̂м, v. pf. nach der Reihe anspießen, figo alium ex alio.

понау̀чити, на̀учи̂м, v. pf. ein wenig erlernen, paululum addisco. — 2) ein wenig unterrichten, addoceo paululum.

поначи̏нити се, на̀чини̂м се, v. r. pf. vide оправити се: Док *се* Милош мало *поначини* —

понеа̀ри, (es ist) vorbei, zu spät, non (est) integrum.

поневи́дити се, нѐви̂ди̂м се, v. r. pf. vide понијети се [1].

понѐдељак, нѐде̂љка, (ист.)
понѐдељни̂к, (понѐде̂љни̂к), (ист.)
понѐдеони̂к, (ист.)
понѐдиљак, ди̂љка, (зап.)
понѐдиљни̂к, (понѐди̂љни̂к), (зап.)
понѐдиони̂к, m. (зап. и јуж.) } m. vide понедјељник.

понѐдионича̂р, m. (зап. и јуж.) човјек који пости понедионик, der (aus Andacht oder der Buße wegen) am Montag fastet, qui jejunat die lunae.

понѐдјељак, дијељка, (југоз.)
понѐдјељни̂к, (југоз.)
понѐђељак, ђе̂љка, (јуж.)
понѐђељни̂к, (јуж.) } m. der Montag, dies lunae. [cf. понедеоник, понедионик].

поне́мчити, по̀не̂мчи̂м, (ист.) vide понијемчити.

поне́мчити се, по̀не̂мчи̂м се, (ист.) vide понијемчити се.

понѐстати, стане̂, v. r. pf. ein wenig zu mangeln anfangen, coepit paululum deese, [vide нестати 1] cf. премаħи се: Ако л' тебе *понестане* блага —

поне́ти (по̀нети), понесе̂м, (ист.) vide понијети.

поне́ти се (по̀нети се), понесе̂м се, (ист.) vide понијети се.

[**пониже** (по ниже), vide пононије.]

пониже́ње, n. die Erniedrigung, humilitas.

по̀ни̂зан (по̀низан), зна, зно, unterthänig, humilis.

понизи́вање, n. das Demüthigen, demissio.

понизи́вати се, ни̏зује̂м се, v. r. impf. sich demüthigen, se demittere.

пони́зити се, по̀ни̂зи̂м се, v. r. pf. sich herablassen, demittere se.

по̀низно̂ст (пони́зно̂ст), зности, f. die Demuth, humilitas.

понијѐмчити, по̀нијемчи̂м, (јуж.) zum Deutschen machen, reddo germanum.

понијѐмчити се, по̀нијемчи̂м се, v. r. pf. (јуж.) ein Deutscher werden, fio germanus.

по̀нијети, понесе̂м, (по̀нио, по̀нијела) v. pf. (јуж.) 1) tragen, mitnehmen, porto, fero. — 2) (у Ц. г.) davon tragen, aufero, cf. [vide] однијети: *Понесе* му коња и оружје — 3) понијела година, понијели виногради, понијеле трешње, gut stehen. — 4) [vide затруднети] понијела жена, т. ј. затруднела. — 5) у пјесми, vide доликовати: Одјело га *понијело* лепо —

по̀нијети се, не̏се̂м се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich hoch tragen, stolz werden, superbus fio. [cf. запети 3, покичељати се, поневидити се, посилити се 2, похолити се]. — 2) понијели се (понијети се с ким), sich zertragen, Händel, Processe bekommen, discordia nata est inter illos.

по̀ни̂као, кли, f. das Hervorgesproßene, quod progerminavit. [vide изникао].

По̀никва, f. вода у Хрватској код манастира Гомирја.

По̀никве, ка̄ва̄, f. pl. 1) поље у Ужичкој нахији: *Поникве* су дуге и широке, Сарајлије

силне и бијесне — 2) село у Хрватској. — 3) село у полуострву Рату ниже Дубровника —

пòниквица, f. у планини међу шумом поље (у Бјелопавлићкој планини имају четири пониквице: Веља, Средња, Сува (нема воде) и Вражегрмачка). cf. проплапак.

[**поникнути**, поникнем, v. pf. vide **поникнути**.]

понѝмчити, пòнѝмчӣм, (зап.) vide понијемчити.

понѝмчити се, пòнѝмчӣм се, (зап.) vide понијемчити се.

пòнирање, n. das Versinken (des Flusses) unter die Erde, fluminis sub terram elapsus. [cf. увирање 2, унирање].

пòнирати, рē, v. impf. т. j. вода, sich unter die Erde verlieren, sub terram abeo (de flumine) [cf. увирати 2, унирати]: *Знам откуд извире, али не знам куд* понире; Сви гледају од куд извире, а нико не гледа куд *понире* (новац).

пòнӣти, понèсем, (пòнио, пòнӣла) (зап.) vide понијети.

пòнӣти се, понèсēм се, (зап.) vide понијети се.

пòнићи (cf. поникнути), никнēм, v. pf. 1) aufsprossen, progermino. — 2) (ст.): Сви јунаци ником *поникоше*, т. j. укочише се као да су из земље изникли (?) или оборише главе к земљи (?).

пòништити се, тӣм се, v. r. pf. den Muth sinken lassen, sich demüthigen, herabwürdigen, se abjicere, cadere animo: У добру се не поноси, А у злу *се* не *поништи* —

пòновац, новца, m. снијег који *наново* падне на други, те га *понови*, der Neuling (von frischgefallenem Schnee), nives denuo cadentes.

понòвити, пòновӣм, v. pf. erneuern, renovo.

понòвити се, пòновӣм се, v. r. pf. sich erneuern (d. i. neue Kleider anziehen), renovor, i. e. novas vestes induo.

пòнор [порон], m. Ort wo sich ein Fluß unter die Erde verliert, locus, ubi flumen sub terram absconditur [cf. цомбос]: Од извора води до *понора* — И од цркве олтар однијела И све златне крсте и иконе, У *поноре* крсте унијела —

пòнос, m. 1) der (edle, erlaubte) Stolz, superbia quaesita meritis. [cf. охолост]. — 2) (у Дубр.) Trägerlohn, merces geruli.

пòносан, сна, сно, vide [охол] поносит.

понòсати, пòнòсāм, v. pf. (das Kind) ein wenig auf dem Arme tragen, ulmis gestare infantem.

пòносит, a, o, stolz, superbus. [vide охол]. cf. поносан.

понòсити, пòносӣм, v. pf. ein wenig tragen (eine Kleid), gesto paululum.

понòсити се, пòносӣм се, v. r. impf. 1) ким, чим, stolz sein auf einen, etwas, jure gloriari aliquo; *поноси се* од њега, gegen einen. — 2) како се поноси? sich aufführen, se gerere. [vide владати се]. cf. подносити се.

пòноћā [gen. pl. v. поноће, n.], Mitternacht, media nox, cf. поноћи: Од *поноћа* наоблачило се —

пòноћи, т. j. по ноћи, Mitternacht, media nox.

понòшење, n. das Stolzieren, superbia.

пòношљив, a, o, vide [охол] поносит: Ал' м' у тебе кажу Мајку пресрдиту, Браћу огњевиту, Сестре *поношљиве* —

пòнуде, f. pl. was einem Kranken zum Essen angeboten wird, quod aegroto comedendum offertur.

пòнудити, дӣм, v. pf. кога чим, einem etwas anbieten, offero cui quid. [cf. поканити].

[**понудити се**, понудим се, v. r. v. понудити; cf. поканити се.]

понуђáвање, n. vide понуђање.

понуђáвати, нỳђāвāм, vide понуђати.

понỳђање, n. das Anbieten z. B. von Speisen (gegen einen Kranken), oblatio cibi. [cf. понуђавање, покањивање].

понỳђати, пòнуђāм, v. impf. (einem Kranken Speisen) anbieten, offero cibum aegroto. [cf. понуђавати, покањивати].

пòнукати, кāм, v. pf. vide понуткати.

понукѝвање, n. vide нуткање.

понукѝвати, понỳкујēм, vide нуткати.

пòнуткати, кāм, v. pf. [dim. v. понудити; cf. понукати] vide понудити.

Пòнцијe, m. Pontier, Pontius, in dem Sprichworte: Од *Понција* до Пилата.

пòњ, т. j. по њега: Ако га Бог зна колико ја, зло *пош*.

пòњава, f. (pl. gen. пòњāвā) eine Kotze (zum Unterbreiten), gausapa, amphitapa. [vide бијељ].

пòњавача, f. проста жена или дјевојка која се родила и спава у поњавама *(а не под јорганом).*

поњавèтина, f. vide поњавчина.

пòњавица, f. dim. v. поњава.

пòњавскӣ, кā, кō, н. п. брдо [2], Kotzen-, gausapinus.

поњàвчина, f. augm. v. поњава. [cf. поњаветина].

пòњеговати, гујēм, v. pf. [јуж.] hegen, begünstigen, foveo: А од Господа Бога помиловани и *поњеговани*! (у здравици).

поњѝшу, in dem Sprichworte: Нашишу по пунишу а туђишу по *поњишу*, т. j. нашему пуну, н. п. чашу вина, а туђину *по ње*.

пòод, m. vide **поход**.

пòодати, пòодāм, vide **походати**.

пòоде, f. pl. vide **походе**.

поòдити, пòодӣм, vide **походити**.

поòдјутрити се, рӣ се, v. r. pf. der Morgen rückt vor, provehitur, procedit matutina hora: док *се* мало *поодјутри*.

поодмàћи, òдмакнēм, v. pf. 1) ein wenig wegrücken, removeo paululum. — 2) sich ein wenig entfernen, removeri paululum.

[**поодрасти**, поодрастем, v. pf. ziemlich erwachsen; *види* s. v. кумство 3.]

пòођани, m. pl. vide **походани**.

пòочим, m. der Wahlvater, quem patrem appello, cf. побратим.

пòочимити, мӣм, v. pf. zum поочим machen, appello patrem. cf. поочити.

пòочимов, а, о, des поочим, ejus quem patrem appello.

пòочити, чӣм, [v. pf.] vide поочимити.

пôп, пôпа, m. der Weltgeistliche, sacerdos. [vide свештеник]. У Србији попови до сад нијесу имали једнакијех хаљина, него су се носили како је који хтио и могао (као и остали људи, осим црвенијех капа); браду понајвише су имали, а гдјекоји су је и бријали, особито док су још млади. Онамо један поп држи по неколико села, па кад су свечари у ком селу, онда иде онамо сам, и носи кашто водицу по селима, као око Богојављенија, Чисте недјеље и т. д., а у осталијем догађајима (н. п. кад је ко болестан, кад се роди дијете и т. д.) кад коме затреба поп, треба да му иде кући да га зове; ако ли га не нађе код куће, а он треба да иде за њим по нурији да га тражи (тако може кашто човјек ићи за њим три дана докле га нађе). Кад су попови код своје куће, они раде сваке послове домаће, н. п. ору, копају, крче, косе, цијепају прошће и т. д. као и остали сељаци; као што се приповиједа да је дијете казало попу кад га је видјело гдје враћа говеда: „Попо! зар и ти чуваш говеда?" а он му одговорио: „Е мој синко! те још да су моја!" Онамо су калуђери још старији од попова: јер су богатији и одјевенији, и боље разумију црквена правила: јер чешће чате у цркви и служе летурђију, а попови гдјекоји служе летурђију од године до године. У Црној гори никакав поп нема браде, а и капе су им као и у осталијех људи, и носе оружје као и остали људи, и тако се од осталога народа изван цркве ни по чему не разликују, а у цркви се и кад не служе разликују по томе што не скидају капа. Онамо и попови иду у чету и бију се с Турцима као и остали људи, и као главари ваља да предњаче, а гдјекоји су и народне старјешине, н. п. војводе (као што је и за времена Карађорђијева у Србији било војвода попова, н. п. прота Матије Ненадовић у нахији Ваљевској, поп Филип у нахији Студеничкој, Рачански архимандрит Мелентије у нахији Сокоској био је управитељ од цијеле нахије, који се звао *комендат*). Данашњи попови наши у војводству а по њима гдјекоји већ и у Србији стиде се овога имена *поп*, и ишту да им се мјесто њега рече *парох* или *свештеник*. cf. намастир, школа.

пòпа, m. (ист.) vide попо.

пòпадати, дāмо, v. pf. nach der Reihe fallen, cadimus alius ex alio: На чије ће дворе *попадати*,| Ће л' уморне тице починути —

попàдија, f. Popenfrau, sacerdotis uxor.

попàдијин, а, о, der Popin gehörig, sacerdotis uxoris.

1. **пòпак,** пка, m. die Hausgrille, gryllus domesticus [L.]. cf. [кријештавац, поле,] попац, [2]пòпић.

2. **пòпāк,** [vide] послије[2], hernach, postea: мало *попак*.

попáлити, пòпāлӣм, v. pf. sengen, uro, igne deleo. [cf. опалити 2, по̏жди ти].

пòпара, f. eine Speise (altbacken Brot gesotten und dann abgeschmalzen), cibi genus: скувати коме попару, т. ј. досадити, доћи му хака главе. Питали некакво дијете: „Како се зове код вас хладна попара?" А оно казало: „Ми јој се не дамо нигда охладити."

пòпарити, рӣм, v. pf. abbrühen, decoquo.

пòпас, m. (у Ц. г.) vide попасак: прије *попаса* дошао је дома.

пòпасак, ска, m. отјерао овце у *попасак*, oder кад дођу овце из *попаска*, das Austreiben des Viehs auf eine kleine Weide, von wo sie gegen 9 Uhr wieder nach Hause kommen (um gemolken zu werden) und dann erst wieder bis zum Abend auf die ordentliche Tagweide gehen, pastiuncula. [cf. попас].

пòпасковање, n. das Ausgehen auf den попасак, exitus pecorum ad попасак.

пòпасковати, кујēм, v. impf. auf den попасак getrieben werden, agi in pascua matutina.

пòпасно̑ до̏ба, n. од прилике око велике ручанице, кад стока долази из *попаска* да се музе, die Zeit da das Vieh nach попасак gemolken wird, tempus post попасак.

1. **пòпасти,** попасēм, v. pf. 1) ein wenig weiden, paulum pasco: пусти овце нек мало *попасу*. — 2) abweiden, depascor, abweiden lassen, depasco: *попасла* говеда жито.

2. **пòпасти,** паднēм, v. pf. н. п. попао прах по столу, fallen (auf der Oberfläche), cado; рђа га попала! (Fluch) möchte ihn Elend befallen! *Попала* их коса до појаса —

пòпац, пца, m. vide [1]пòпак.

пòпаша, f. плаћа што стока пасе, das Weidegeld, quod solvitur pro pastu.

пòпāшан, шна, шно, на што, lüstern, appetens. cf. [vide] лаком[1].

пòпаштити се, тӣм се, v. r. pf. sich befleißigen, operam do [cf. припаштити се]: Скочи, коло, да скочимо| Да *се* дома *попаштимо*,| Дома ми је зла свекрва —

попèвање, n. (ист.) vide попијевање.

1. **попèвати,** пòпēвāм, (ист.) vide попијевати.

2. **пòпевати,** вāм, (ист.) vide појевати.

пòпēвка, f. (ист.) vide попијевка.

пòпедати се, да̄ се, v. r. pf. попедао се хљеб, кад се добро не умијеси па му у печењу изиду педице по кори, weiße Flecken bekommen.

попèрити, пòперӣм, v. pf. (у Ц. г.) [vide] усправити, издићи, aufrichten, erigo: Уз авлију копље *поперио* — На граду им *поперише* главе — Ту је млада шатор *поперила* — И доста је потрошено блага| Док сам онак кулу *поперио* —

пòпēти, пòпењēм (пòпнēм), v. pf. 1) hinauf he-

ben, tollo. — 2) (ст.) zuknöpfen, claudo: На отвора *попеше* сенете — 3) чадоре, aufspannen, figo tentorium [cf. пропети]: И *попели* бијеле чадоре —

попети се, попнем (попнем) се, v. r. pf. (cf. успети се) 1) klimmen, steigen, ascendo. — 2) попело му се нешто за вратом.

попећи, печем, v. pf. nach der Reihe braten, assare unum ex alio. — 2) (у Дубр.) попржити н. п. крух, bähen, am Feuer dörren, frigo.

попечак, чка, m. т. ј. меса, ein Stück Fleisch, um es zu braten, frustum assandum.

поп златар, m. (у Дубр.) }
поп зук, m. (у Ц. г.) } vide гундељ. cf. златни поп.

попивање, n. (зап.) vide попијевање.

1. **попивати**, попивам, (зап.) vide попијевати.

2. **попивати**, вам, (зап.) vide попјевати.

попивка, f. (зап.) vide попијевка.

попијевање, n. (јуж.) das Singen und wieder Singen, percantatio.

попијевати, попијевам, v. impf. (јуж.) immer singen, canto, percanto: Ви пијете и *попијевате*,| А мој Гојко лежи у тавници —

попијевка, f. (у Ц. г. и у примор.) пјесма која се уз гусле пјева, das Lied, cantilena.

попик, m. [cf.] чуг, врабац[2], eine Art Spiels, dem Ballschlag ähnlich, ludi genus. Попик се штапом пустимичке одбија или сагони с *керђе*, други који су у трлу, *кече* га или *трле*; кад га укече, онда они дођу из трла те га одбијају а они га други кече.

попилица, m. der Trinker, potator: У пињу је тешка *попилица*,| А у кавзи љута кавгаџија —

попин, а, о, des попа, sacerdotis: Паметан као *попино* прасе.

1. **попина**, f. augm. v. поп.

2. **Попина** (мала и велика), f. (највише се говори pl. *Попине*) поље у Хрватској: На *Попини* сниже Велебита — Приповиједа се да је негда у цијелој Далмацији био један поп а у Хрватској један, па ова двојица сретавши се на великој Попини и ондје свадивши се што један од другога није могао да живи, побију се, и Хрватски погине ондје, а Далматински вративши се умре на Малој, и од тога веле да су се та поља тако прозвала.

попина капица, f. некака трава, die Akelei, aquilegia vulgaris [L.].

попино гувно, n. (у Сријему) vide маслачак.

***попино прасе**, n.* [Wiesen-Lieschgras, phleum pratense L.] *тако у Сријему гдјекоји зову траву пауљу, и то за то, што дјеца наговарају једно друго да метне клас од ње наврх језика окренувши оно гдје [је] одломљен к ресици па да рекне* «попино прасе.» *Које се дијете превари те то учини, клас му одлети одмах даље у уста и једва га израче натраг.*

попипати, пам, v. pf. betasten, contrecto.

попирање, f. das Bleichen, insolatio (eig. das Eintauchen ins Wasser).

попирати, попирам, v. impf. н. п. платно, eintauchen, aquae immergo, aquae imbuo insolandum.

***попирача**, f. vide судопера.*

пописати, попишем, v. pf. beschreiben, describo.

[**попита**, f. vide пијук 2.]

1. **попити**, попијем, v. pf. 1) austrinken, ebibo, epoto. [cf. окинути 4]. — 2) vertrinken, bibendo absumo. — 3) н. п. попила земљичка воду, einsaugen, imbibo. — 4) (у Ц. г.) н. п. не ћу, *попио* ђаво! нема, *попио* ђаво! није, *попио* ђаво! cf. ђавољи.

2. **попити**, пим, v. impf. zum Popen weihen, consecro sacerdotem.

попити се, пим се, v. r. impf. sich zum Popen (Priester) weihen lassen, geweiht werden, consecror sacerdos.

1. **попић**, m. (у Ц. г.) vide [1]царић[2].

2. **попић**, попића, m. (у Лици) vide [1]попак.

попица, m. dim. v. попа.

попишаница, f. die Bettbrunzerin (als Schimpfwort), minctrix. [cf. попишуља, попишуша].

попишати, шам, v. pf. bepissen, commejo. [cf. побурити, помижати, помочати, почкати, упишати].

попишати се, шам се, v. r. pf. 1) pissen, mejo. [cf. опишати се, побурити се, пошорати се]. — 2) sich bepissen, se ipsum commejere.

попишко, m. der Bettpisser, qui in lectum mingit.

попишманити се, попишманим се, v. r. pf. bereuen (z. B. den Kauf), poenitet (emisse).

попишуља, }
попишуша, } f. vide попишаница.

попјанити, ним, v. pf. vide опојити: Они луду ђецу *попјанише* —

попјевати, вам, v. pf. (јуж.) ein wenig singen, paululum canto.

поплав (поплав), m. (у Боци) vide бујица.

поплаветнети, (ист.) }
поплаветнити, (зап.) }
поплаветњети, (јуж.) } тним, v. pf. blau werden, livesco, caeruleus fio. [cf. поплавјети].

поплавети, (ист.) }
поплавити, (зап.) } вим, vide поплављети.

поплавити, вим, v. pf. überschwemmen, inundo. [cf. 1 оплавити].

поплавица, f. барице послије кише, die Pfütze, palus.

поплавјети, (југоз.) }
поплављети, (јуж.) } плавим, v. pf. vide поплаветњети.

1. **поплакати**, плачем, v. pf. ein wenig weinen, paululum fleo.

2. **поплакати**, поплачем, v. pf. ausschwemmen, eluo. [cf. 2 оплакати].

поплакивање, n. 1) das Weinen (der Anfang davon), solutio in fletum. — 2) das Ausschwemmen, elutio.

поплакивати, плакујем, v. impf. 1) anfangen zu weinen, in fletum solvi. — 2) ausspülen, eluo.

поплат, m. (у Грбљу) *табан* [1] у ноге (а табан онамо се зове ударац по нашему табану, н. п. сто табана по туђем поплату не боле), die Fußsohle, planta. У Рисну кажу да дјецу

не ваља бити по поплатима, јер онда не ће расти.

по̀плата, f. (у Ц. г.) прошња у коју иде човјек кад му се кака несрећа догоди, н. п. кад му кућа изгори, кад га ко похара (стоку му отјера), кад плаћа крв, (у Бјелопавлићима) и кад се одијели: отишао у *поплату*, das Betteln, mendicatio.

попла̀тити, по̀платӣм, v. pf. кога 1) bezahlen, solvo: Што си мужа так' за мало дала?| Ја бих ти га боље *поплатила* — 2) (Almosen) geben, reichen, beschenken, praebeo, muneror, cf. поплата: Добро те те сестрићи *поплатит'* — *Поплатите* сужња невољнога —

попла̀ћати, по̀плаћа̑м, v. pf. auszahlen, solvo: Да *поплаћам* коње по Удбини —

по̀плашити, шӣм, v. pf. 1) erschrecken, terrefacio. — 2) abschrecken, deterreo.

по̀плашити се, шӣм се, v. [r.] pf. [cf. стравити се] 1) erschrecken, terreo. — 2) sich abschrecken lassen, deterreor.

попле̏нити, по̀пле̑нӣм, (ист.) vide поплијенити.

по̀плесни̏вити, вӣм, (ист.) vide попљеснивити.

поплѐсти, плѐте̑м, v. pf. zuflechten, perplecto, absolvo plexionem.

по̀плет, m. 1) das Geflechte, Flechtwerk vom Zaune, crates. — 2) чарапе на поплет, geflochtene Strümpfe (die nicht gestrickt werden), tibialia nexa, non pingenda acu. Које чарапе нијесу *на поплет* оне су *на игле*.

по̀плета̑ње, n. das Ueberflechten, plexio.

по̀плетати, плећем, v. impf. überflechten, plecto.

по̀плетница, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

[**попливати**, вам, v. pf. anfangen zu schwimmen; *види* s. v. Марко Краљевић.]

поплије̏нити, по̀плијенӣм, v. pf. (југ.) vide оплијенити.

попли̏нити, по̀плӣнӣм, (зап.) vide поплијенити.

попли̏нути, по̀плӣне̑м, v. pf. н. п. поплинула вода по бријегу, überfluten, effundi.

по̀плеснивити, вӣм, (зап.) vide попљеснивити.

по̀пље̑ње, n. das Weihen zum Popen, ordinatio.

по̀пљескати, ка̑м (по̀пљеште̑м), v. pf. mit der flachen Hand schallend schlagen, cava vola percutio: *Попљешти* бијесна да је бјешњи.

по̀пљеснивити, вӣм, v. pf. [југ.] verschimmeln, situ corrumpi. [cf. побуђавити].

попљу̏вати, по̀пљује̑м, v. pf. bespeien, conspuo.

по̀пљужнути се, не̑м се, v. r. pf. ausgleiten, aberro, [vide поклизнути се] cf. попузнути се: Нога јој *се попљужнула* —

по̀по, m. (југ.) хyp. в. поп. [cf. попа].

по̀пов, а, о, des Popen, sacerdotis: Што је *попово* да је готово. cf. водица.

по̀пова му̏да, n. pl. der Spindelbaum, evonymus [europaeus L.; vide машљика].

попо̀ва̑ње, n. der Priesterdienst, sacerdotium.

попо̀вати, по̀пује̑м, v. impf. Pope sein, sum saserdos: што ти мени *попујеш* (willst mich belehren, moralisiren).

по̀повац, по̀по̑вца, m. (у Дубр.) vide мајкина душица.

по̀повина, f. das Einkommen vom Priesterthum, reditus sacerdotalis.

По̀пово, n. adj. као кнежина (око 30 села и око 500 кућа) у нахији Требињској.

по̀повскӣ, ка̄, ко̄, Popen-, priesterlich, sacerdotalis.

по̀по̑вство, n. das Priesterthum (die Würde), sacerdotium, dignitas sacerdotis.

попо̀дити, по̀подӣм, v. pf. Boden legen, pavimentum facere, coassare: И *поподим* листом јаворовим —

попоја̏ске̑, vide појаске.

по̀пола [по пола], (говори се и *по̀полак*, а и *по̀поле*) н. п. расјекао попола, entzweischneiden, disseco.

[**пополак** (по полак), vide попола.]

по̀полако, langsam, lente [vide полагано]: дудо, пополако!

[**пополе** (по поле), vide попола.]

по̀понац, по̀нца, m. (у Сријему) die Ackerwinde, convolvulus arvensis [L.; cf. слатковина].

по̀пониже̑, т. ј. пониже (cf. [1] по [14]): Посагни се доље *попониже* —

по̀права, f. 1) die Ausbesserung, reparatio. — 2) (у Сријему) die Aussöhnung, reconciliatio: отишли у суд на *поправу*.

по̀пра̑вдати се, да̑м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide свадити се.

по̀правити, вӣм, v. pf. 1) verbessern, repariren, reparo. — 2) vide поградити 2.

по̀правити се, вӣм се, v. r. pf. sich bessern, emendari.

по̀правља̑ње, n. das Repariren, reparatio.

по̀прављати, ља̑м, v. impf. repariren, reparo.

по̀прављати се, ља̑м се, v. r. impf. sich bessern, emendor.

по̀прати, пере̑м, v. pf. платно, in Wasser tauchen (bei der Bleiche), aqua imbuo. cf. попирати.

по̀пратити, тӣм, v. pf. vide испратити: Сењани их дивно укопаше| А Сењанке тужбом *попратише* —

по̀прд, m. Tand, nichtige Dinge, nugae: потрошио новце у *попрд*; Снаха у род а свекрва у *попрд*.

попр̀да̑н, попрда̑на, m. vide прдоња 1.

попрди̏ва̑ње, n. das abgebrochene Farzen, intercrepitatio.

попрди̏вати, пр̀дује̑м, v. impf. abgebrochen farzen, interpedo: Позвекују токе на Ћиласу,| *Попрдује* аднађ у вуруни —

по̀прдица, f. (у Дубр.) у пређи онај ваваљак, гдје је пређа дебља [vide упоћак]: опредено на *попрдице*.

попр̀дљив, а, о, immer (oft) farzend, qui semper pedit.

по̀прднути, не̑м, v. pf. прде и попрде, noch einmal farzen, gleichsam zum Beschluße, repedo.

попр̀душа, f. попрдљиво женско.

попре́гнути (cf. **попрећи**), по̀пре̑гне̑м, v. pf. anziehen, anspannen, intendo, adduco.

попре́зање, n. das Anziehen (z. B. des Sattelgurts), intensio, adductio.

попре́зати, по̀пре̄же̄м, v. pf. н. п. коњу колан, anziehen, adduco.

по̀пре̄ко, (ист.) vide попријеко.

по̀прет, m. mit Asche bedeckte glühende Kohlen, cineres igni impositi [cf. супрет, упрет]: има ватре у *попрету*.

попрѐтати, по̀преће̄м, [v. pf.] vide запретати.

по̀прети, по̀пре̄м, (по̀прео, по југоз. кр. и по̀пр̂о) v. pf. vernichten, perdo: Тако ме не *попрло* што си ми из твоје руке дао!

попре́тити, по̀пре̄ти̑м, (ист.) vide попријетити.

попре́ћи, по̀пре̄гне̄м, vide попрегнути.

попрећи́вање, n. [ист. и југ.] das halblaute Drohen, das Bedrohen, subminatio.

попрећи́вати, пре̏ћује̄м, v. impf. (југ. и ист.) bedrohen, minor leviter, subminor.

по̀пречке̄, (у Ц. г.) vide попријеко.

по̀пржити, жи̑м, v. pf. rösten (im Schmalz), frigo. [cf. упржити; попригати].

по̀пригати, га̑м, v. pf. rösten, frigo. [cf. испригати, опригати, упригати; попржити].

по̀пријеко, (југ.) quer, von der Seite, e transverso. [cf. попречке].

по̀пријети, по̀пре̄м, v. pf. (у Ц. г.) vide потиснути.

поприје̏тити, по̀пријети̑м, v. pf. (југ.) bedrohen, minor.

по̀при̑ко, (зап.) vide попријеко.

[**поприкучити се**, v. r. pf. vide прикучити се, cf. 1 по 14; *види* s. v. блор.]

попритѐгнути, поприте̄гне̄м, v. pf. fester anziehen, attraho: Бегу боље *попритеже* руке —

попри̑тити, по̀при̑ти̑м, (зап.) vide попријетити.

поприћи́ва̄ње, n. (зап.) vide попрећивање.

поприћи́вати, при̏ћује̄м, (зап.) vide попрећивати.

попри̑чати, по̀при̑ча̑м, v. pf. wenig erzählen, paulum narro.

попр̏љити, по̀пр̄љи̑м, v. pf. absengen, aduro.

попро̀сити, по̀проси̑м, v. pf. betteln, mendico: Да *попросим* и леба и вина —

попро̀ћи, по̀про̄ђе̄м, v. pf. ein wenig vorbeigehen, paululum praetereo.

попр̏скати, по̀пр̄ска̑м, } v. pf. bespritzen, aspergo: У руку је воде дофатила,| Те *попрсну* Боичића Ајку —
попр̏снути, по̀пр̄сне̄м, }

по̀пруг, m. 1) (у Лици) оно чим се самар веже за коња (а на седлу и ондје се зове *колан*), Saumsattelgurt, cingulum clitellarum. [vide потпруг]. — 2) (у Ц. г.) vide к о л а н [1], потпруг: Бог т' убио, моја косо руса!| Што сам тебе гојила залуду,| За *попруге* коња Мирковога —

попр̏шати, по̀пр̄ша̑м, v. pf. (у Ц. г.) попршао снијег, т. ј. о п р а ш и о; попршати какво јело чиме, н. п. шећером, т. ј. п о т р у н и т и, bestreuen, conspergo.

по̀пр̄штити, ти̑м, v. pf. zertreten, conculco, н. п. јаја, људе: *Попрштише* Турску сиротињу —

попузи́ва̄ње, n. das Weichen, recessio.

попузи́вати, пу̏зује̄м, v. impf. von der Stelle weichen, cedo loco.

попу̏зљив, а, о, schlüpfrig, labidus: Бог те сачувао Османа диздара, и крива кантара, *попузљива* моста, подругљива госта, пртене вреће и зле среће (у шали кад се напија).

по̀пузнути, не̄м, v. pf. von der Stelle weichen, recedo, loco cedo. [vide поклизнути].

[**попузнути се**, нем се, vide поклизнути се; *види* s. v. попљужнути се.]

по̀пунити, ни̑м, v. pf. ausfüllen, expleo: А сувијем златом *попуњена* —

[**попуњавати**, попуњавам, v. impf. vide попуњати; *види* s. v. близни.]

попу̏ња̄ње, n. das Ausfüllen, expletio.

попу̏њати, по̀пӯња̑м, v. impf. ausfüllen, expleo [cf. попуњавати]: Три ђевојке три јаглука везле| На ђерђеву по бијелу платну,| Сваком свилом, боје свакојаке,| *Попуњају* златом и бисером — *Попуњати* драгијем камењем —

по̀пурити, ри̑м, v. pf. н. п. кукуруз, am Feuer braten, rösten, torreo.

попу̏стити, по̀пусти̑м, v. pf. 1) nachlassen, remitto: попустила зима, пиће. [cf. ањати, ењати, јењати, патинути, прејењати; сустати, посустати 2]. — 2) lassen, concedo: не *попусти*, Господе Боже, области нечастивоме и некрштеноме, heißt es in einem Volksgebete.

попу̏стити се, по̀пусти̑м се, v. r. pf. sich nicht mehr wehren, der Zudringlichkeit nachgeben, concedo.

по̀пӯт, (у Далм.) кога, т. ј. [vide] налик, ähnlich, similis [cf. сличан 2]: *попут* онога чељадета.

попу̏тати, та̑м, v. pf. Fußfessel anlegen (einer Menge), compede vincire alium ex alio.

по̀пӯтнина, f. der Botenlohn, die Wegzehrung, viaticum. [vide путнина].

по̀пуцати, ца̑мо, v. pf. nach der Reihe bersten, rumpor, н. п. од смијеха.

попуци́ва̄ње, n. 1) das Springen, Zerspringen, diruptio. — 2) das Hallen der Flinten, sonitus telorum emissorum.

попуци́вати, пу̏цује̄, v. impf. 1) anfangen zu zerspringen, rumpi: Дојке расту, токе *попуцују* — 2) hallen, erschallen (von den Flinten), sono: Започеше пушке *попуцават'* — Нешто пушке *попуцују* често —

по̀пушити, ши̑м, v. pf. 1) ein wenig rauchen (Tabak), paululum nicotianae duco. — 2) н. п. лулу дувана, eine Pfeife ausrauchen, exhaurire fistulam. cf. испушити.

попушта́ва̄ње, n. vide попуштање.

попушта́вати, попу̏шта̄ва̑м, v. impf. vide [1] попуштати.

попу̏шта̄ње, n. [cf. попуштавање] 1) das Nachlassen, remissio. — 2) das Ueberlassen, concessio.

1. **попу̏штати**, по̀пӯшта̑м, v. impf. [cf. попуштавати] 1) nachlassen, remitto. — 2) überlassen,

lassen, relinquo, concedo. — 3) (у пјесми) косу, wachsen lassen, promitto: За кога је дика лице убелила?| За кога је дика косу *попуштала* —

2. **пòпуштати**, тâм, v. pf. alle nach der Reihe entlassen, dimitto omnes (e carceribus).

попу́штати се, пòпӯштâм се, v. r. impf. sich überlassen, nicht wehren, nicht sträuben, dedere se.

попуштѐник, пуштеника, m. 1) коњ који се добро не ујалови. [cf. нутрак]. — 2) во који се пусти те се не хвата у плуг, да би се утовио ради боље продаје.

пòпче, чета, n. der junge Pope, junger Priester, sacerdos juvenis.

пôр, m. (у Дубр. и у Сријему) vide прас.

пòраба, f. (у Хрв.) der Gebrauch, usus: за коју *порабу* требаш то?

порàвнати, нâм, v. pf. vergleichen, concilio, compono. [vide посулити].

порàвнати се, нâм се, v. r. pf. с ким, sich vergleichen, componor, concilior.

порáвнити, пòравнӣм, v. pf. ebnen, exaequo, complano. [cf. сравнити].

поравњѝвање, n. das Ebnen, complanatio.

поравњѝвати, рàвњујêм, v. impf. ebnen, complano.

пòрада, f. (у Мостару) од конопљанијех конаца као врша, те се риба у њу хвата, Art Fischergarn, retis genus.

пòрâди, vide ради.

порáђање, n. das Kreißen (das Gebären), parturitio.

порáђати се, пòрâђâм се, v. [r.] impf. kreißen (gebären), parturio.

порáзити, пòрâзӣм, v. pf. човјека, zu Grunde richten, strafen, perdo: *поразила* га мати Божја.

порàлија, f. (у Боци) vide бљуда.

пòрамак, рâмка, m. у кошуље оно по рамену од колијера до рукава. [vide потплата]. cf. подуплата.

пòраменице, f. pl. (у Дубр.) Hosenträger, fasciae bracis sustinendis.

пòрана, f. vide **похрана**.

1. **порáнити**, пòрâнӣм, vide **похранити**.

2. **пòранити**, нӣм, v. pf. früh aufbrechen, mane moveri. У Србији гдјешто кад назове Србин Србину *добро јутро*, а он га онда запита: Јеси л' *поранио*? cf. [2] подранити, [1] уранити.

пòрâст, m. (у пјесми и f.) der Wuchs, habitus, cf. [vide 1] раст: Мали *пораст*, плећи широкије — Црне масти а дуге *порасти* —

порáсти, рáстêм, v. pf. wachsen, succresco, excresco. cf. узрасти [узрести].

пòра̑т, рта, m. (у прим.) der Hafen, portus. cf. [vide] пристаниште.

порáшање, n. das Thäueln, roratio.

порáшати, пòрâшâм, v. impf. thäueln, in zarten Tropfen regnen, roro: *пораша* киша.

пòрâшта, (т. ј. поради шта) weßwegen, cur [vide зашто 1]: А нико се јаду не досјети| *Порашта* је коња повратио —

порвати, вêм, v. pf. zum Ringen anhetzen, committo, instigo ad luctam.

порвати се, вêм се, v. r. pf. ringen, luctor.

пòргати, гâм, v. pf. durch den Gebrauch abnutzen, usu detergere.
пòрдати, дâм,

порђати, ђâм, v. pf. verrosten, rubigine induci.

поребàрац, рца, m. Scherzwort in einem Spiel, vox joci cassa efficta: мој отац *поребарац*, моја мати п о р е б р у ш а, поребри се поред ватре.

поребàрке, n. n. лећи, seitwärts, in latus.

порèбри се, cf. поребарац.

порѐбруша, f. Scherzwort in einem Spiel, vox jocosa. cf. поребарац.

порèвати, вêм, v. pf. (у Грахову) hervorbrechen, prorumpo, cf. [vide] навалити [3]: Ђе је ладна вода *поревала*,| Из планине из брда Б о ј а н а —

поревѐнити се, рèвенӣм се, v. r. pf. sich zusammenthun, eine Kollekte machen, contribuimus singuli.

порегѝвање, n. das Brummen des Hundes, immurmuratio.

порегѝвати, рèгујêм, v. impf. von Zeit zu Zeit brummen (vom Hunde), immurmuro, admurmuro.

поред, mit gen. neben, penes. [cf. според].

пòредан, дна, дно, (у Грбљу) gering, spärlich, kärglich, tenuis, parcus: Поп попу није крив е му је *поредан* бир.

пòреде, vide поредо (?): Пасла овце Шуњичкиња Мара| У Шуњци повр Малована,| Шњом *пореде* два чобана млада —

пòредити, дӣм, v. impf. кога с ким, an die Seite stellen, comparo.

пòредити се, дӣм се, v. r. impf. с ким, sich in Reihe stellen mit einem, comparo me. [cf. бабарити се, једначити се].

порѐдник, поредника, m. (у Ц. г.) који је са стоком *поред* кога, Weidegenoß, vicinus [cf. помеђаш, споредник]: Од Ровина овце најавио,| А без друга и без *поредника* —

поредници, ника, m. pl. кад се уводећи у нити двије жице уведу у један коталац. cf. близни.

пòредно, (у Грбљу) као мало, wenig, parum: не намјери се него *поредно* нешто вечери.

пòредо, (ст.) vide напоредо: *Поредо* нам раке ископајте —

поредòвник, довника, m. der abwechselnd das Recht hat zu mahlen (in einer gemeinschaftlichen Mühle), qui ex ordine molae jus habet.

поредòвнички, кâ, кô, н. п. воденица, Reihe-, sociorum, societatis mola.

пòрêдом, nach der Reihe, reihum, ex ordine [vide наизред]: *Поредом* се и у воденици меље. *Поредом* се и говеда лижу.

порéђати, пòрêђâм, v. pf. reihen, in Reihe aufstellen, dispono: По бедену *поређа* барјаке —

порèђење, n. das Vergleichen, comparatio.

по̏рез, m. } die Steuer, Abgabe, vectigal. [cf. вер-
по̏реза, f. } гија, 2 данак, даџија, мирија, порција]. Порезе се у Србији обично дају двије: Ђурђевска и Митровска (у прољеће и у јесен). cf. кнез.

по̏резати, режем, v. pf. 1) schneiden, scindo, н. п. пореза ме по прсту. [vide посјећи 2]. — 2) порезу, die Steuer unter sich vertheilen, vectigal impositum inter se distribuere (quantum quisque det ex proportione). — 3) хаљине, zuschneiden, scindo uni et alteri ex ordine.

по̏резати се, режем се, v. r. pf. sich (in den Finger) schneiden, cultro vulnerare se.

порезѝвање, n. das Schneiden, scissio, sectio.

порезѝвати, рѐзујем, v. impf. vide резати.

порѐкло, n. (у војв.) vide подријетло.

порѐкнути, пòрекнем, vide **порећи**: Што гођ реко, *порекнути* не ћу —

порѐметити[*], тим, v. pf. verrücken, in Unordnung bringen, perturbo.

порѐметити се[*], тим се, v. r. pf. in Unordnung kommen, perturbor. [cf. порогобатити се].

по̏ренути, нем, (у Далм.) v. pf. vide [п о т ј е р а т и] погнати.

по̏рење, n. das Aufschneiden, discissio.

порѐпити, пòрепим, v. pf. von Glauben abfallen machen, abduco a fide.

порѐпити се, пòрепим се, v. r. pf. vom Glauben abfallen, a fide descisco, fio canis (ваља да се мисли: постати *репат* као псето).

порѐћи [порекнути], порѐчем (пòрекнем), v. pf. widerrufen, revoco. [cf. разрећи].

порѐћи се, порѐчем се, v. r. pf. (у Ц. г.) sich verbürgen, fidem interponere, cf. [vide] подјемчити се: Свак би река' и би *се порека'* —

По̏реч, m. Insel in der Donau, zu Serbien gehörig, insula Danubii. [cf. Порече].

По̏речанин, m. (pl. По̏речани) Einer von Пореч.

По̏речанка, f. vide Поречкиња.

По̏рече, n. vide Пореч.

По̏речка Ријѐка, f. nom. prop. eines Flusses und Gegend in Serbien, nomen fluminis et regionis.

по̏речкӣ, кā, кō, von Пореч.

По̏речкиња, f. Eine von Пореч. [cf. Поречанка].

порѐшчија, m. der Einsammler der пореза, vectigalium collector, exactor. [cf. даџијер].

по̏ривање, n. vide турање[2].

по̏ривати, вам, v. impf. (у Хрв.) vide [г у р а т и] турати.

порије̏вање, n. das Drängen, τὸ urgere.

порије̏вати, пòријевам, v. impf. (у Ц. г.) као наваљивати, drängen, zusetzen, urgeo, impello. cf. поревати.

по̏ринути, нем, v. pf. 1) wegstoßen, impello. — 2) (у Дубр.) брод, т. ј. пустити га у воду, vom Stappel laufen lassen, deduco.

по̏рити, рим, v. pf. aufschneiden, discindo.

порѝцање, n. das Widerrufen, revocatio.

порѝцати, пòричем, v. impf. widerrufen, revoco: Царска се (ријеч) не *порице*.

порѝшћанити, ним, vide **похришћанити**.

по̏роб, m. (у Дубр.) Vollstreckung eines richterlichen Urtheils, executio. [cf. рубачина].

поро̏бити, пòробим, v. pf. н. п. поробили Турци село, haben die Einwohner des Dorfs als Sklaven davongeführt, captivos abduco.

поро̏бити се, пòробим се, v. r. pf. in Sklaverei gerathen, captivus abducor.

порогобáтити се, гòбатим се, v. r. pf. као п о р е м е т и т и с е, in Unordnung kommen, perturbor.

по̏род, m. die Nachkommenschaft, proles, progenies [cf. евлад]: Од зла рода нек' није *порода* — Не имао од срца *порода* — И лијепи *пород* изродили —

поро̏диља, f. die Wöchnerin, Kindbetterin, puerpera. [cf. родилица, родиља].

поро̏дити, пòродим, (ст.) [v. pf.] vide родити [1]: Није л' мати *породила* сина —

поро̏дити се, пòродим се, v. r. pf. gebären, in das Kindbett kommen, pario. [cf. обабињати се, побабити се].

по̏родица, f. Nachkommenschaft, Familie, familia [vide фамилија]: И позови старца Варињака| Нек поведе своју *породицу*| *Породицу* Варињаковиће —

поро̏ђај, m. (loc. порођају) die Niederkunft, partus: умрла жена у *порођају*.

порођáчити се, рòђачим се, v. r. pf. Geschlechtsverwandter, Vetter werden, fio consanguineus.

поро̏жити се, пòрожим се, v. r. pf. (у Ц. г.) cf. рожац.

по̏рожје, n. оно чим се во веже за *роге*, Strick womit das Hornvieh bei den Hörnern gebunden wird, laqueus cornibus injiciendus.

по̏розгвати, вам, v. pf. (у Барањи) cf. розгва, розгвати.

по̏рон, m. (у Ц. г.) vide **понор**.

поро̏нути, пòронем, v. pf. (у Боци) под воду, н. п. Рисан у море, untergehen, sinken, aqua mergi.

поро̏сити, пòросим, v. pf. поросила киша, es hat ein wenig geregnet, als wenn Thau gefallen wäre, irroro.

по̏росица, f. der Thauregen, pluvia roris instar, cf. поросница: Пађе киша, љетна *поросица* — Што ти иштеш љетне *поросице*,| То су твоје грозне сузе за ме —

по̏росница, f. (у Дубр.) vide поросица.

по̏ртина, f. vide **похритина**.

по̏рта, f. der Kirchhof (besonders bei Klosterkirchen), area circa aedem.

по̏руб, m. der Saum, limbus. cf. подруб.

пору̏бити, пòрубим, v. pf. einsäumen, limbo circumdo.

порубљѝвање, n. das Säumen, limbatio, circumdatio limbi.

порубљѝвати, рýбљујем, v. impf. säumen, circumdo limbum.

по̏руга, f. der Hohn, ludibrium.

порỳгање, n. der Hohn, ludibrium: Наша мајка наше *поругање* —

порỳжњети, жнйм, v. pf. (по јуж. кр.) häßlich werden, deformis fio [cf. оружњети]: *Поружњела* млада мома —

пòрук, m. vide јемац: Кад ја немам сад *порука* за се;| *Порук* ми је један Бог на небу — Бјеше *порук* пашин делибаша —

пòрука, f. die Bestellung, das Entbieten, mandatum [cf. нарука]: По *порукама* вуци меса не једу.

порумèнети, (ист.) | **порумèнити**, (зап.) | **порумèњети**, (јуж.) } мèнйм, v. pf. roth werden, erubesco.

пòрусити, сйм, [v. pf.] vide помосковити.

пòрусити се, сйм се, vide помосковити се.

порỳчати, пòрӯчāм, v. pf. 1) ein wenig mittagmalen, paululum prandeo: сједи мало да *поручамо*. — 2) ganz aufessen, consumo, comedo: *поручао* све.

поручѝвање, n. das Entbieten, Sagenlassen, mandatio.

поручѝвати, рӯчујēм, v. impf. sagen lassen, entbieten, mando.

порỳчити, пòрӯчйм, v. pf. sagen lassen, mando.

пòрушити, шйм, v. pf. 1) кога, in Trauer versetzen, in squalorem luctumque conjicio. — 2) zerstören, diruo: *Поруши* ми цркву Јежевицу — Како ти је *порушена* црква —

пòрушити се, шйм се, v. r. pf. in Trauer versetzt werden, in squalorem et luctum conjici.

пòрција, f. (у војв.) die Steuer (als der einzelnen auferlegte Theil, portio), tributum. cf. [vide] пореза.

порцѝјāш, цијáша, m. (у војв.) der Steuerpflichtige, tributarius.

порцијàшица, f. (у војв.) 1) das Steuerbuch, libri censuales. — 2) die Steuerpflichtige, tributaria.

Пòрча (од Ȁвалē), m. (ст.) nom. propr. eines Ritters, cf. Авала.

пòс, пòс! sagt man zum Kalbe, oder Lamme, als Lockwort (v. посати), vox aliciendi vitulum: пос, воко, пос!

Пòсавац, сâвца, m. der Anwohner der Sawe, Savi accola, circumsavanus.

посàветовати, (ист.) | **посàвитовати**, (зап.) | **посàвјетовати**, (јуж.) } тујēм, v. pf. berathen, consilium dare: Научи ме и *посавјетуј* ме —

Пòсâвка, f. Eine von Посавље, circumsavana.

Пòсâвље, n. die Gegend längs der Sawe, circumsavana regio.

пòсâвскй, кā, кō, von Посавље, circumsavanus: Зелене л' се лугови *посавски* —

посáгнути, пòсагнēм, v. pf. ein wenig niederbeugen, deflecto: Те ј' на ниже пушку *посагнуо* —

посáгнути се, пòсагнēм се, v. r. pf. sich ein wenig niederbeugen, se demittere: *Посагни се* доље по пониже —

пòсад, von nun an, posthac, ex hoc tempore. [vide оселе (одселе)]. cf. [1] по [9].

посáдити, пòсāдйм, v. pf. 1) setzen, pflanzen, sero, planto, n. п. шљиве, виноград. — 2) setzen, einen Sitz anweisen, colloco, locum assigno. [cf. сјести 4, засјести 2].

посáдити се, пòсāдйм се, v. r. pf. sich setzen, assido, consido.

посађѝвање, n. das Setzen, collocatio.

посађѝвати, сâђујēм, v. impf. setzen, colloco. [cf. сађати].

посађѝвати се, сâђујēм се, v. r. impf. sich setzen, consido.

посáлак, пòсаока, | **посáлац**, пòсаоца, } m. hyp. v. посао: имам неки мали *посалак*: боље је какавгод *посалац* радити него беспослен сједити; дај ми каквагод *посаоца* да не сједим беспослен.

посалѝцати, цâм, v. pf. (у Рисну) pflastern, lapide sterno. cf. [vide] покалдрмити.

посáмцē, adv. einzeln, gesondert, seorsum. cf. [поједннце,] напосе.

пòсан, сна, сно, vide **постан.**

посáнути, пòсанē, vide **посахнути.**

пòсао, сла, m. (pl. gen. посáлā и. пòслōвā) [cf. работа] 1) das Geschäft, negotium; не ваља ти *посао*, du hättest das nicht thun sollen. — 2) Arbeit, labor: љетни посао, отишао на посао.

пòсати, пòсēм, v. pf. [cf. посисати] 1) aufsaugen, exsugo, lactor. — 2) посале овце, т. ј. без воље онога чије су састале се с јагањцима и јагањци их посали те се већ не могу помусти, haben gesäugt, lactarunt; посале краве.

посàхнути, пòсахнēм, [посанути] v. pf. (у Ц. г.) verdorren, exareo, cf. [vide] посушити се: Да Бог да свака ми срећа *посахнула*, не имала напретка, као ова сламка по јутрос (прекинувши сламку)! — О боре, мој зелен боре,| Све твоје гране *посахле* —

пòсвадити се, дйм се, v. r. pf. vide свадити се [cf. завадити се]: Но је пошло Туре у Космачу,| Е му *се* је раја *посвадила* —

пòсвадйште, n. (у Паштр.) die Entzweiung, dissidium, in dem Sprichworte: У огњиште *посвадиште*, у одриште помириште.

пòсваћати, ћâм, v. pf. entzweien, committo homines inter se, discordes reddo, discordiam inter illos concilio.

пòсваћати се, ћâмо се, v. r. pf. sich entzweien, discordes fimus. [vide завадити се].

посвáјање, n. das Zueignen, arrogatio.

посвáјати, пòсвâјâм, v. impf. sich anmaßen, zueignen, sibi vindicare, arrogare.

посваљѝвати, свâљујēм, v. pf. nach der Reihe herab (hinab) wälzen, devolvo aliud ex alio.

пòсве, gänzlich, penitus, cf. [vide] сасвим: Боље је бити и избијену него *посве* убијену.

посведòчити, свèдочйм, (ист.) vide посвједочити.

пòсвет, m. (ист.) vide посвјет.

посвéтити, пòсвēтйм, v. pf. кога, heiligen, heilig

heiligen, sanctifico: Справио их но не *посветио* —

посвѐтити се, пòсвѐтӣм се, v. r. pf. heilig werden, sacer fio, sacror: Десна ти *се посветила* рука —

посвѐтлити, лӣм, (ист.) vide посвијетлити.

посвећѝвање, *n.* [verb. v. посвећивати се].

посвећѝвати се, *посвѐћујем се, v. r. impf.* [heilig werden, sacer fio, sacror]: *свети су се оци прије освећивали, пак су се* посвећивали.

посвидòчити, свйдочӣм, (зап.) vide посвједочити.

посвијѐтлити, лӣм, v. pf. (јуж.) ein wenig leuchten, paululum admoveo lumen, lumen praefero.

посвѝњити се, пòсвӣњӣм се, v. r. pf. Schwein werden, fio sus. Какогод што се код Срба човјек *повампири*, тако Турци приповиједају да се код њих *посвињи*. Приповиједају да су некаква бега, који се посвињио, тражили по свињама, па га нијесу могли познати, док му нијесу опазили прстен на предњој нози.

посвѝрати, пòсвӣрам, v. pf. ein wenig pfeifen, paululum inflo fistulam: *Посвирај* па и за нас заћени.

пòсвит, m. (зап.) vide посвјет.

посвѝтлити, лӣм, (зап.) vide посвијетлити.

посвједòчити, свјѐдочӣм, v. pf. (јуж.) bezeugen, testor. [cf. засвједочити, освједочити].

пòсвјет, m. Licht, Beleuchtung, lumen, cf. [vide] виђело: не могу спавати, да имам *посвјета* устала бих па бих што радила.

посвòјити, пòсвојӣм, v. pf. sich zueignen, arrogare sibi.

[**посвратити,** посвратим, v. pf. umschlagen, retorqueo; *види* s. v. навлачкапа.]

пòсвртање, n. das Umschlagen, retorsio.

пòсвртати, врћем, v. impf. umschlagen, retorqueo. [vide] завраћати [2], cf. завратити.

пòсебина, *f. (у Далм.) земља која сама собом управља,* Gemeinstaat, *republica: Док су Пољица била* посебина.

пòсебице, (у Рисну) научно *посебице*, т. j. сам од себе, von selbst, ipse, sine magistro.

пòсебнӣ, нā, нō, einzeln, singulus.

посѐгнути, пòсѐгнем, (у Ц. г.) vide [1] **посећи.**

пòсед, m. (ист.) vide посјед.

пòседак, сетка, m. (ист.) vide посједак.

пòседање, n. (ист.) vide посједање.

пòседати, дам, (ист.) vide посједати.

пòседлица, f. vide **подседлица.**

пòсезање, n. das Annehmen, susceptio.

пòсезати, сежем, v. impf. (у Ц. г.) sich annehmen, suscipere ac tueri.

пòсејати, јем, (ист.) vide посијати.

пòсек, m. (ист.) vide посјек.

пòсеклица, f. (ист.) vide посјеклица.

пòселе, (у Ц. г.) von nun an, posthac. [vide оселе (одселе)]. cf. посад.

пòселица, f. (у Ц. г.) мало село, заселак: У Стублицу, малу *поселицу* —

посѐло, n. (ист.) vide посијело: Ја сам јуче био на *поселу* —

посѐрӣш, серйша, m. н. п. избили га до посеришa (im Scherze, usque dum cacaret).

посѐрко, m. (ein mütterliches Scheltwort) du kleiner Scheißer! cacator parvulus. [cf. посро].

пòсести, седем (седнем), (ист.) vide посјести.

пòсестрима, f. die Wahlschwester, quam sororem appello.

пòсестримити, мӣм, v. pf. eine zur Schwester
пòсестрити, рӣм, wählen, sororem appello aliquam.

1. **посѐћи** [посегнути], пòсѐгнем, v. pf. (у Ц. г.) за кога, sich annehmen, suscipere et tueri: ја бих тако и за њега *посегао.*

2. **пòсећи,** посѐчем, (ист.) vide посјећи.

пòсећи се, посѐчем се, (ист.) vide посјећи се.

пòсид, m. (зап.) vide посјед.

пòсидак, ситка, m. (зап.) vide посједак.

пòсидање, n. (зап.) vide посједање.

пòсидати, дам, (зап.) vide посједати.

пòсијати, јем, v. pf. (јуж. и зап.) säen, setzen, sero (шеницу, лан, диње); посијати ријеч, т. j. пустити је међу људе.

пòсије, пòсӣја, f. pl. vide мекиње.

пòсијек, m. (у Ц. г.) vide покољ: он је био на тај *посијек.*

посијѐло, n. (у Ц. г.) vide сијело.

пòсик, m. (зап.) vide посјек.

пòсиклица, f. (зап.) vide посјеклица.

пòсилити се, лӣм се, v. r. pf. 1) vide осилити: Турци су *се посилили* љуто — 2) (у Ц. г.) hochmüthig werden, superbus fio, cf. [vide] понијети се [1]: *Посилио се* ка' и шогав капицом.

пòсинак, сйнка, m. (cf. посинко) 1) der Wahlsohn, quem filium appello. — 2) der angenommene Sohn, filius adoptivus.

пòсиначкӣ, кā, кō, dem посинак gehörig, *тоб* посинак.

посѝнити, пòсӣнӣм, v. pf. [cf. присинити] 1) Sohn nennen, filium appello. — 2) an Sohnes Statt annehmen, filium adopto.

пòсӣнко! (als voc. v. *посинак*, и то највише се чује у пјесмама): Мој *посинко*, Краљевићу Марко! —

пòсипање, m. 1) das Bestreuen, conspersio. — 2) das Begießen, Beschütten, perfusio.

пòсипати, пам (пљем), v. impf. 1) bestreuen, conspergo. — 2) beschütten, perfundo.

посѝпач, посипача, m. (у Дубр.) пијесак што се њим писмо посипље, der Streusand, pulvis scriptorius.

пòсипка, f. vide ватраљ.

посѝпӯштā, у приповијеци: чорба чорбушта, попа *посипушта.*

посирòћети, посирòтӣм, v. pf. (у Грахову) vide осиротјети: Што ми сломи двије пушке мале То ћу, љубо, *посироћет'* тешко —

по̀сисати, са̂м (по̀сишêм), vide посати.

по̀систи, сидêм (сиднêм), (зап.) vide посјести.

[**поситан,** тна, тно, kleinlich, minutiosus; cf. 1 по 14; *види* s. v. тама 3.]

по̀сиħи, поси́чêм, (зап.) vide посјеħи.

по̀сиħи се, поси́чêм се, (зап.) vide посјеħи се.

по̀сјед, m. (у Дубр.) vide с и ј е л о, посијело: идем на *посјед*; камара од *посједа* (Besuchzimmer).

по̀сједак, сјетка, m. (у Ц. г.) vide сијело.

по̀сједâње, n. (јуж.) das Aufsitzen, conscensus equi.

по̀сједати, дâм, (јуж.) 1) v. pf. sich setzen, (einer nach dem andern), consido. — 2) (v. impf.) коња, aufs Pferd steigen, conscendo equum.

посјѐдити, ди̂м, v. pf. (јуж.) 1) ein wenig sitzen, paulum sedeo. — 2) посједиħеш, т. ј. почекаħеш, warten, manere.

[**посједјети,** посједим, (југоз.) vide посједити; *види* s. v. 1 по 15.]

по̏сједни̂к, m. (у Ц. г.)
по̀сједница, f. (у Боци) } vide сијело.

по̀сједовâње, n. das Besuchen, visitatio.

по̀сједовати, дујêм, v. impf. (у Дубр.) походити, besuchen, invisere, [vide] п о х о д и т и [1], cf. полазити, обилазити: *посједовао* сам њега, и *посједовао* сам данас.

по̀сједовати се, дујêм се, v. r. impf. (у Дубр.) с ким, т. ј. иħи један другоме, einander besuchen, invisere se invicem.

по̀сјек, m. (јуж.) vide зимина.

по̏сјека, f. das Niederhauen, caesio: Ја ħу имат' браħу од освете,| Ја ħу имат' сабљу од *посјеке* —

по̀сјеклица, f. (јуж.) die Niederhauerin (Epitheton des Säbels), quae caedit: Он пода ме увати Шарина| А извади *посјеклицу* ħорду —

по̀сјести, сједêм (сједнêм), v. pf. (јуж.) т. ј. коња, besteigen, conscendo equum.

по̀сјеħи, посиjѐчêм, v. pf. (јуж.) 1) кога, abhauen, niederhauen, caedo: посјекли га Турци. — 2) *посијеци* по једном прсту, боли, *посијеци* по другом, боли, schneiden, scindendo vulnero. [cf. порезати 1]. — 3) воденицу, die Mühlsteine aufklopfen, exacuo. [cf. 1 побити 4].

по̀сјеħи се, посиjѐчêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich schneiden, hauen (in den Finger, Fuß), scindendo vulnero. — 2) (у Ц. г.) с ким, sich duelliren auf den Degen, ferro cum quo decernere.

поска́кати, по̀скâчêмо, v. pf. nach der Reihe aufspringen, omnes prosiliunt.

поскаки́вâње, n. das Hüpfen, Springen, exsultatio.

поскаки́вати, ска̀кујêм, v. impf. hüpfen, exsulto.

по̏скâње, n. das Herbeilocken des Kalbes, Lammes, das пос пос-sagen, cum allicio vitulum aut agnum voce пос, q. d. veni ad lactandum (посати).

по̀скапати, пљêмо, v. pf. nacheinander umkommen, pereo alius ex alio.

по̏скати, кâм, v. impf. das Kalb oder Lamm locken, dico пос, aliciens vitulum aut agnum.

поски́дати, по̀ски̂дâм, v. pf. nach der Reihe herabthun, demitto, demoveo.

поскики́вâње, n. das Aufschreien, stridor.

поскики́вати, ски̏кујêм, v. impf. aufschreien, strido.

поски́тати се, по̀ски̂тâм (по̀ски̂ħêм) се, v. r. pf. ударити у скитњу: Црна се калуђерица по селу *поскитала*.

поскору́пити, поско̀ру̂пи̂м, v. pf. bestreuen, conspergo.

поско̀чити, по̀скочи̂м, v. pf. aufspringen, prosilio.

по̀скочица, f. die Tanzweise, das Kololied, cantus saltatorius. Највише се говори pl. *поскочице*, т. ј. као кратке пјесме, што момци говоре и подвикују у колу кад играју, н. п. Опа цупа| Данас сутра.| Никад ништа| До издрти| Опанака. — Ај уј, не лудуј,| С туђом љубом не другуј :| Туђа љуба пасја вјера,| Намамиħе, превариħе. — Скочи коло, дупе голо.| Како радиш и горе ħе. — Опа цупа, чизме моје !| И код куħе имам двоје,| Ал' ни ово нису моје. Поскочице су готово све тако срамотне да их осим кола не смије нико ни поменути, а у колу их нико за срамоту не прима. Младе и дјевојке, старци и бабе учине се као да и не чују што момци говоре. Ја сам слушао и гледао (у Јадру у Беговој Љешници) гдје Турци сједе, а Срби око њих играју и подвикују: Опа цупа данас сјутра,| Наше ноге, Турска земља ;| За то Турци и не маре ;| *Силне баше говна једу,*| А субаше таслаишу.

по̀скупак, пка, (у Дубр.)
по̀скупац, пца, (на Корчули) } m. vide мљезинац.

поску́пети, (ист.)
поску́пити, (зап.) } пи̂м, vide поскупљети.

по̀скупица, f. (у Дубр.) vide мљезиница.

поску́пјети, (југоз.)
поску́пљети, (јуж.) } ску́пи̂м, v. pf. im Preise steigen, theurer werden, fio carior, consto majori pretio. [cf. оскупјети, подражати, уздражати].

поску́псти, поску́бêм, v. pf. ausrupfen, evello [vide почупати]: Да му златна не *поскубу* перја —

по̏скура [проскура], f. (angeeignet aus *προσφορά*) die Hostie, panis liturgicus. [cf. летурђија 2].

поску̀рица [проскурица], f. dim. v. поскура.

поску̀ричара, f. баба што мијеси поскурице за цркву, die die Hostie bereitet, quae panem liturgicum parat.

по̀скурни̂, нâ, нô, zur Hostie gehörig, panis liturgici: Не зна псето за *поскурно* брашно.

поску̀рњâк, поскурња́ка, [проскурњак] m. der Holzschnitt, um die поскурица zu zeichnen, annulus (ligneus) signandae hostiae (*ΙΣ. ΧΡ. ΝΙΚΑ*). [cf. словце 2].

поску̀рњача, f. Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. Она може бити врло велика,

накисела је и кад се устоји просипа се у устима као брашно.

послáгати, пòслāжēм, v. pf. zusammenlegen (von einer Menge), componere.

пòслāник, m. der Gesandte, ablegatus. cf. [елчија,] поклисар.

послáница, f. т. ј. књига [1], das Sendschreiben, epistola [vide писмо 2]: Тек што примиш ову *посланицу*,| Итај к мени одма у Стамбола —

пòсластице, пòсластūцā, f. pl. die Schleckerei, Leckerbissen, cupediae, scitamenta.

пòслати, пòшљēм (пòшаљēм), v. pf. senden, schicken, mitto. [cf. одаслати, оправити 2, отурити 2, пратити 2, справити 3].

пòсле, (ист.) vide послије.

пòследак, слетка, m. (ист.) vide пошљедак.

пòследњӣ, њā, њē, (ист.) vide пошљедњи.

пòслени, нā, нō, н. п. дан, доба, Arbeits-, Werk-, laborandi (tempus), (dies) profestus. [vide радни].

пòсленик, m. der Arbeiter, operarius. cf. [работник, пословач, 1] радин [1].

пòсленица, f. die Arbeiterin, operaria [cf. работница]: Да су цару девет *посленица* —

послéпети, (ист.) } пūмо, vide посли-
послéпити, [у војв.] (зап.) } јепљети.

послéтати, пòслēћēмо, (ист.) vide послијетати.

пòсли, (зап.) vide послије.

пòслидак, слитка, m. (зап.) vide пошљедак.

пòслидњӣ, њā, њē, (зап.) vide пошљедњи.

пòслије, (јуж.) [cf. послијед, послијен, послим, потле, потље, пошље] 1) (praep. mit gen.) nach, post. [cf. иза 2, изатога, наком (након)]. — 2) nachher, postea. [cf. 2 попак]. — 3) außer, praeter, [vide] о с и м, cf. до, само, потље: Јер не има од срца порода,| *После* једну ћерку јединицу —

пòслијед, (у Ц. г.) vide послије: Тек ти кажем жалост за *послијед* —

пòслијен, (по јуж. кр.) vide послије: или пријед или *послијен*.

послијèпити, пūмо, vide послијепљети.

послијèпјети, (југоз.) } пūмо, v. pf. nach der Reihe
послијèпљети, (јуж.) } blind werden, erblinden, oculis capior alius ex alio.

послијèтати, пòслијећêмо, v. pf. (јуж.) nach einander herabfliegen, devolo alius ex alio.

пòслим, (по зап. кр.) vide послије: Најприје си била за Милошем,| Пак си *послим* за војводом Јанком —

послúпити, пūмо, (зап.) vide послијепљети.

послúтати, пòслūћēмо, (зап.) vide послијетати.

пословáње, n. das Arbeiten, labor, opera.

пословáти, пòслујēм, v. impf. arbeiten, laboro. cf. [vide] радити [1].

пословáч, словáча, m. vide посленик: Сви орачи и копачи,| И по кући *пословачи* —

пòсловица, f. [1)] eine Art Sillabirsprache, deren die Bauern zweierlei, die große und die kleine haben (Rothwälsch), linguae fictae genus, fictae ex lingua patria, interpolatis singulis syllabis, н. п. *добродонашенесловиси ведоводобреде*, т. ј. донеси воде; то се каже великом пословицом, а малом: *дијодонијенесиси вијоводиједе* и т. д. [cf. козарски. — 2) vide прекоречица].

пòсловичкӣ, rothwälsch, lingua ficta.

пòслуга, f. die Bedienung, ministratio.

пòслужбица, f. (у Ц. г.) vide [п р и с л а в љ а т и] прислужбица, прислављање. cf. крсно име.

послужúвање, n. das Bedienen, ministratio.

послужúвати, слўжујēм, v. impf. 1) кога, bedienen, ministro alicui. — 2) (у Ц. г.) н. п. славим Ђурђев дан, а *послужујем* Госпођин дан. cf. [vide] прислављати.

послўжити, пòслўжūм, v. pf. 1) bedienen, ministro. — 2) dienen, serviisse.

пòслух, m. 1) das Gehör, Anhören dessen was ein Anderer vorträgt, audientia: у *послух* људи! Фала вама, браћо, на *послуху* — 2) der Gehorsam, obsequentia: Мир и *послух* свекру и свекрви —

пòслушан, шна, шно, gehorsam, dicto audiens. cf. покоран.

пòслушање, n. der Gehorsam, obsequentia: Да дочекаш од мене весеља,| А од Фате сваког *послушања* —

пòслушати, шāм, v. r. pf. 1) кога, einem gehorchen, pareo cui, auscultor. — 2) ein wenig horchen, auscultor.

пòслушати се, шāм се, v. [r.] pf. 1) einander Gehör geben, audiri invicem: О'те, браћо, да *се послушамо* — 2) Gehör finden, si me audient: ако *се* ја *послушам*.

послўшник, слушнúка, m. der Jemands Befehlen willig und gern gehorcht, qui obedienter imperata facit.

послўшница, f. die Jemands Befehlen willig und gern gehorcht, quae obedienter imperata facit: Да ти будем мајци *послушница* —

пòсљедак, сљетка, m. vide **пошљедак.**

пòсљедњӣ, њā, њē, vide **пошљедњи.**

[**посмијешно**, cf. 1 по 14; *види* s. v. сирзбијало.]

пòсмицати, пòсмичēм, v. pf. н. п. људе, nach einander aus der Welt schaffen, interficio alium ex alio.

***пòсмртнӣ**, ā, ō,* [nach Jemands Tode eintretend, posthumus.]

пòсмрче, чета, n. дијете које се роди послије очине смрти, der Nachgeborne, Spätling, postumus.

***посмўцати се**, пòсмўцāм се, v. r. pf. vide потући се* [3].

пòснӣ, нā, нō, н. п. дан, Fasten-, jejunii.

пòсник, m. der Faster, jejunator.

пòсница, f. die Fasterin, jejunatrix.

пòснути, нēм, v. pf. нос нос-sagen, dico нос нос, vitulum aut agnum alliciens.

пòсобак, пòсопка, m. vide пособац: Камо ли ми два *посопка* сина —

пòсобац, пòсопца, m. (pl. gen. пòсобāцā) einer

der Söhne, die nach einander, ohne durch Töchter unterbrochen zu werden, zur Welt kommen, filii ex ordine, quin filia intervenerit [cf. пособак]: Роди мајка девет *пособаца* —

***пособити**, пособим, v. pf. (у Ц. г.) vide* покорити, *узети, примити.*

***посоколити**, посоколим, v. pf. (у Ц. г.)* [aufmuntern, cohortor].

пособица, f. eine der Töchter nach der Reihe, filiae ex ordine, nullo interposito filio.

посолити, посолим, v. pf. 1) einsalzen, sallio. — 2) mit Salz bestreuen, salem adspergo.

посна, f. zerkleinte Eisenschlacken, die auf nasse schwarz zu färbende Stoffe gestreut werden, scoriae ferri comminutae quae adsperguntur pannis nigro colore imbuendis. cf. ковачина [1, пржина 1].

поспавати, поспавам, v. pf. ein wenig schlafen, paululum dormio.

поспати, поспимо, v. pf. 1) nach der Reihe einschlafen, obdormit alius ex alio. — 2) (у Дубр.) јесте ли добро ноћас *поспали?* т. ј. поспавали, schlafen, dormio.

поспјешити, шим, v. pf. (у Дубр.) vide похитјети.

посрамити, посрамим, v. pf. beschämen, pudorem injicio.

посрање, n. das Scheißen (perfective), cacatio: Не би с њим отишао ни на *посрање.*

посрати, серем, v. pf. bescheißen, concaco. [cf. полити 2].

посрати се, серем се, v. r. pf. 1) scheißen, caco. [cf. окекати се, осрати се]. — 2) sich selbst verunreinigen, concacat se ipsum infans. [— 3) cf. прстен 3].

посрбити, бим, v. pf. zum Serben machen, serbisiren, verserben, reddo serbum, serbicum.

посрбити се, бим се, v. r. pf. ein Serbe werden, fio serbus.

посрбљавање, n. vide србљење.

посрбљавати, србљавам, vide [1] србити.

посребрити, посребрим, } v. pf. versilbern, ar-
посребрнити, ним, } gendo obduco: Да ти имаш гувно у авлији| Помједено на *посребрњено* —

посред, [ист. и јуж.] (mit gen.) mitten durch, per medium —: *посред* главе; *посред* сриједе.

посрид, (зап.) vide посред.

посркати, посрчем, v. pf. gänzlich aufschlürfen, absorbeo.

посрнути, посрнем, v. pf. das Gleichgewicht verlieren, inclinor in alteram partem, excido aequilibritate, aequilibrio: *посрнуо* пијан; И патка на леду *посрне*; И коњ од сто дуката *посрне.*

посро, m. vide посерко.

посртање, n. das Umschwanken, Umfallen (eines Trunkenen), ruitio.

посртати, срћем, v. impf. umschwanken, umfallen, ruo.

пост, поста, m. die Faste, jejunium [cf. посте]: часни *пост*; данас је *пост.*

постав, m. vide платно 1.

постава, f. 1) das Futter (des Kleides), munimentum vestis, subsutura. — 2) (у Рудн. нах.) онај суд (понајвише фучија), у који иде ракија из казанске луле. cf. капалица.

поставити, вим, v. pf. 1) хаљину, das Kleid füttern, munio. — 2) капу на главу, aufsetzen, impono. [cf. устаћи (устакнути)]. — 3) стражу, eine Wache wo aufstellen, excubias pono; поставити војводу, кнеза: На б'јелу их кулу *поставише* — 4) софру, (den Tisch) decken, sterno mensam: постави да ручамо. cf. ставити [3, намјестити 2]. — 5) einführen, instituo: Чудан Дука зулум *поставио* —

постављање, n. 1) das Füttern, subsutio. — 2) das Aufsetzen, impositio. [cf. устицање] — 3) das Decken, stratio. — 4) das Aufstellen, Beordern einer Schildwache, positio excubiarum.

постављати, љам, v. impf. 1) stellen, setzen, pono. [vide метати 5]. — 2) (den Tisch) decken, sterno mensam. [cf. намјештати (намјешћати)3, стављати 3]. — 3) füttern, subsuo. — 4) stellen, aufstellen (eine Schildwache), pono excubias.

постајање, n. das Entstehen, ortus.

1. **постајати**, јем, v. impf. entstehen, eben aufkommen, existo.

2. **постајати**, стојим, v. pf. ein wenig stehen bleiben, consisto paululum. [cf. потијати].

постајкивање, n. das Stehenbleiben, constitio.

постајкивати, стајкујем, v. impf. stehen bleiben, consisto.

посталица, f. (ваља да која је дуго *постајала* и није у руке узимана?): И дај мене сабљу *посталицу*,| Неваљену тридесет година —

постан [посан], сна, сно, н. п. лонац, кашика, јело, Fasten-, jejunii.

постанак, станка, m. der Beginn, Entstehung, origo: од *постанка* мога. cf. [настање, постатак,] постање.

постанути, нем, vide **постати.**

постање, n. vide постанак: Ми смо браћа вјерна од *постања* —

постарати, рам, v. pf. alt machen, facio esse senem: Ништа за то што је млађа мајка,| Ласно ћемо ми њу *постарати* —

постарати се, рам се, v. r. pf. 1) Sorge tragen, curam habeo: *постарај се* да ми то нађеш. — 2) alt werden, senesco: Ласно ћемо ми њу постарати:| Ти ми немој шњоме вечерати,| А ја не ћу шњоме беседити,| Оће нам *се постарати* мајка —

постат, f. оно што у један пут узму преда се копачи, или жетеоци, кад раде, die Reihe (bei der Ernte), tractus agri demetendi: може се до мрака истјерати још једна *постат*; узели све у једну *постат.*

постатак, тка, m. vide постанак.

постати (cf. постанути), станем, v. pf. 1) be-

ginnen, entstehen, orior. — 2) постао рђав човјек, er ist ein schlechter Mensch geworden, fio.

пȍстатнӣк, m. који је накрај постати, der Schnitter, der zunächst am noch zu schneidenden Getreide schneidet, ab ea parte, in qua nova restat messis.

поства̏рати, пȍства̄ра̄м, v. pf. nach der Reihe schaffen, creo unum ex alio.

пȍсте, пȍста̄, f. pl. vide пост.

пȍстеља, f. das Bettgewand, lectus. [cf. кревет 1, одар 2, лежница].

пȍстељица, f. 1) dim. v. постеља. — 2) das menschliche Ei, germen humanum. cf. ложа [2].

пȍстигнути, не̑м, vide постићи.

пȍстидан, дна, дно, vide стидљив.

пости́дети, ди̑м, (ист.) vide постидјети.

пости́дети се, ди̑м се, (ист.) vide постидјети се.

пости́дити, ди̑м, (зап.) vide постидјети.

пости́дити се, ди̑м се, (зап.) vide постидјети се.

пости́дјети, ди̑м, (југоз.) vide застидјети.

пости́дјети се, ди̑м се, (југоз.) vide застидјети се.

пости́ђети, сти́ди̑м, (јуж.) vide постидјети.

пости́ђети се, сти́ди̑м се, (јуж.) vide постидјети се.

пȍстити, пȍсти̑м, v. impf. 1) fasten, jejuno: *По̏сти̑* као пас од ко̏сти̑. — 2) fastenmäßig machen (z. B. den Topf, in dem Fleisch gewesen, sorgfältig reinigen), purgo, expurgo.

пȍстити се, пȍсти̑м се, v. r. impf. (in der Einsamkeit) fasten, jejuno.

пȍстићи [постигнути], стигне̑м, v. pf. (у војв.) 1) erreichen, assequor: не ћеш ти то *постићи*. — 2) heimsuchen, urgeo: *постигла* га несрећа, жалост.

пȍсти̑ш, cf. [vide] пестиш.

пȍсто̑, пȍстола, m. (у Хрв.) vide цревља.

пȍстоја̑н, а, о, beständig, constans, stabilis.

постоја̏нство, n. die Beständigkeit, constantia, stabilitas.

постоја̏ње, n. cf. [vide] достојање: И у двори своје *постојање* —

пȍсто̑јбина, f. der Geburtsort, locus natalis, solum natale. cf. [1 камен 2; vide] завичај.

пȍстола, f. (у Дубр.) vide ц р е в љ а, пȍсто̑.

пȍсто̑ља̑к, m. (по југоз. кр.) vide [т р п е ж н а к] столњак.

посто̀ловина, f. (у Ц. г.) што је пусто, vide пустолина.

пȍсто̑ље, n. ножице и сва справа на чему астал стоји, das Tischgestell, pedes mensae.

постра́вити се, пȍстра̄ви̑м се, v. r. pf. кад курјак закоље овцу, или краву, онда кажу *по-страви́ла се*, von wilden Thiere gefressen werden, a fera pereo.

пострáдати, пȍстра̄да̄м, v. pf. (у војв.) leiden, patior.

постра́жити, пȍстра̄жи̑м, v. pf. ein wenig wachen, vigilo.

постре́љати, пȍстре̄ља̄м, (ист.) vide пострије-љати.

пȍстрешити, ши̑м, v. pf. dachen, tego: *Постре-шићу* ситнијем бисером —

постријѐљати, пȍстријеља̄м, (јуж.) } v. pf. nach
постри́љати, пȍстри̑ља̄м, (зап.) } der Reihe niederschießen, trajicio unum ex alio: Јера ћу ти све *пострије̏љати*| Вране коње и добре јунаке —

пȍстришици, *m. pl. vide* ***подстришици.***

пȍстрнак, пȍстрнка, m. (у Грбљу) позни кукуруз који се сије *по стрници* (пошто се *озим* пожње), Herbstmais, zea mais auctumnalis.

пȍступ, m. der Stillstand der Mühle bei zu hohem Wasser, constitio molae ob aquae altitudinem nimiam: ударио *поступ*; сад је *поступ*, не може воденица да меље.

посту́пање, n. 1) das Gehen, Schreiten, gressio. — 2) das Stillstehen der Mühle, constitio molae. — 3) das Verfahren (gutes oder böses mit einem), ratio agendi cum aliquo (fr. procédé).

посту́паоница, f. der Gehkuchen, placenta primae itionis. Кад почне дијете ићи, онда умијесе погачу, па скупе сву дјецу (која могу трчати) и момчад из куће, те је изломе дјетету више главе; како које одломи комад, а оно бјежи оданде (да би и оно дијете онако трчало). cf. поступача.

посту́пати, пȍстӯпа̄м, v. impf. 1) auftreten, gehen, gradior: Кудгод наш домаћин и његова дјеца из дома *поступали*, свуд на срећу наступали! (кад се напија). — 2) still stehen (von der Mühle), consisto. — 3) с ким, umgehen, verfahren, ago (bene aut male) cum aliquo: Брат је мио, које вјере био,| Када братски мисли и *поступа*. — 4) поступа дијете, т. ј. почиње ходити, zu gehen anfangen, coepi incedere.

посту́пача, f. vide поступаоница.

посту́пити, пȍстӯпи̑м, v. pf. 1) gehen, gradior: коликогођ обидох, и ногама *поступих*, још не виђех такога чуда (рече Црногорац кад се чему зачуди). — 2) umgehen, verfahren, handeln, ago cum aliquo, me gero erga illum. — 3) still stehen, consisto, impedior: *посту-пила* воденица (кад дође велика вода на коло не може од ње да се окреће)

пȍсуда, f. vide наруч.

посу́дити, пȍсӯди̑м, v. pf. (особито по зап. кр.) дати или узети у наруч, borgen, commodare, utendum petere [cf. узајмити]: Да имамо масла, како немамо брашна, па бисмо *посудили* у селу тепсију, те бисмо начинили питу.

пȍсуђе, n. das Geräth, vasa.

посуђи́вање, n. das Borgen, commodatio.

посуђи́вати, су̑ђује̄м, v. impf. borgen, commodare.

посу́кати се, пȍсӯче̑м се, v. r. pf. sich herausdrängen (haufenweise), erumpere catervatim.

посу́кљати, ља̄м, } v. pf. hervorströmen, pro-
посу́ктати, пȍсукће̑м, } fundi.

по̀сулити,* лӣм, v. pf. vergleichen, comparo, cf. намирити [1], поравнати: То рекоше, па се *посулише* —

посу̏мљати, по̀су̏мља̄м, } v. pf. bezweifeln, dubito.
посу̏мњати, по̀су̏мња̄м, }

посу̏мњати се, по̀су̏мња̄м се, v. [r.] pf. zweifeln, dubito.

посумра́чити се, посу̏мра̄чӣ се, v. r. pf. es beginnt Abend zu werden, dämmert, advesperascit.

посу̏нетити, тӣм, v. pf. nach einander beschneiden, circumcido.

посу́стати, стане̄мо, v. pf. 1) insgesammt müde werden, defatigari. — 2) müde werden, fatigor, cf. [попустити 1; vide] сустати: Он не тоне што је *посустао* —

по̀сути, по̀спе̄м, v. pf. 1) bestreuen, aspergo. — 2) begießen, perfundo, aspergo.

посу̏шити се, по̀су̏шӣм се, v. r. pf. verdorren, exareo: *посушиле се* шљиве. cf. посахнути [посанути].

по̑т, по̑та, m. (по југоз. кр.) vide зној.

по̀табати, ба̄м, v. pf. vide потапкати.

пота̀ванити, нӣм, v. pf. böhmen, fundo aut lacunari instruo. [cf. подмостити].

пота̀внети, нӣм, (ист.) vide **потамнети.**

пота̀внити, нӣм, vide **потамнити.**

пота̀вњети, внӣм, vide **потамњети.**

по̏таја, f. die Verborgenheit, occultum: Маче Марко ноже из *потаје* —

пота́јати се, јӣм се, v. r. pf. sich verbergen, sich verstecken, abscondi. cf. прикрити се.

пота́јити, јӣм, v. pf. (у Ц. г.) verhehlen, celo: Да му не би коју *потајили* —

по̏та̄јнӣ, на̄, но̄, heimlich, verborgen, tacitus, absconditus: *Потајни* угљен најгоре ожеже.

по̏та̄јница, f. 1) (у Сријему) die Mola-Geburt, mola. — 2) die geheime Kammer, cammera secreta. — 3) између стражара особита стражара, bei dem dritten Korbons-Grab zu Festzeiten, vigiliarium secretum. — 4) сабља, die Verborgene, occulta: Додао му сабљу *потајницу* —

по̏та̄јно, heimlich, occulte: Све *потајно* један од другога —

пота̀кљати, ља̄м, v. pf. (у Задру) vide [п р и т а ћ и 1] потркљати.

пота̀кнути [**потаћи**], по̀такне̄м, v. pf. darunter stecken, subdo: *потакни* (ватру) под казан.

пота̀мнети [потавнети], (ист.) } мнӣм [вним], v. pf. dunkel
пота̀мнити [потавнити], (зап.) } werden (von der
пота̀мњети [потавњети], (јуж.) } Farbe), obfuscor: И свакоме лице *потамњело* —

по̏тамо, weiter fort, (cf. [1] по [14]): Тамо, *потамо*, Јелена —

по̏тан, тна, тно, (у Боци) vide знојав: *Потни* коњи, а трудни јунаци —

пота́па̄ње, n. das Einsenken, Eintauchen, immersatio.

пота́пати, по̀та̄па̄м (по̀та̄пље̄м), v. impf. eintauchen, immerso.

по̀тапкати, ка̄м, v. pf. überstampfen, conculco, subculco. [cf. потабати].

по̀тапсати,* са̄м (по̀тапше̄м), v. pf. н. п. аманет, das Anvertraute abläugnen, depositum abnego. cf. [vide] затајати.

пота̀ћи [потакнути], по̀такне̄м, v. pf. (*пота̀кох* и *пота̀кнух*, *по̀таче* и *по̀такну*, *по̀такао* и *пота̀кнуо*, *пота̀кнӯвши*, *по̀такнӯт*) н. п. ватру, главње, anschüren, ignem reficio.

по̏твора, f. die Verleumdung, calumnia. cf. [vide] биједа.

по̏твора̄ње, n. vide бијеђење.

по̏творати, ра̄м, на кога, vide биједити.

потво̀рити, по̀творӣм, v. pf. кога, на кога, vide обиједити: Ђердан була изгубила, Калуђера *потворила*: „Ти ми, кале, ђердан нађе" —

по̏тво̄рштина, f. (у Рисну) кад ко потвори што на кога, па се онај на кога се потвори оправда клетвом, онда му онај који је потворио ваља да плати потворштину, Geldstrafe wegen Verleumdung, multa in calumniam.

по̏тврда, f. die Bestätigung, confirmatio. [cf. синџилат].

потвр̀дити, по̀тврдӣм, v. pf. 1) befestigen, firmo. — 2) bestätigen, confirmo. [cf. синџилатити].

потврђе́ње, n. Bestätigung, confirmatio.

потврђи́ва̄ње, n. das Befestigen, Bestätigen, firmatio, confirmatio.

потврђи́вати, тврђује̄м, v. impf. 1) befestigen, firmo. — 2) bestätigen, confirmo.

по̏тег, m.

по̏тега, f. 1) (am Wagen) eine, meist eiserne Stange von den Vorderrädern bis zu der Wage, perticae genus in curru. cf. потежница. — 2) (у горњ. прим.) vide досада: ја сам вам на *потегу*.

по̏теглити, лӣм, v. pf. 1) anziehen, traho. [vide потегнути 1]. — 2) куд, rennen, ruo: *потеглио* кући на ручак. cf. потегнути [5].

поте́гнути [2 **потећи**], по̀тегне̄м, (поте́гох, поте́же, по̀тегао, поте́гла) v. pf. 1) anziehen, traho. [cf. потеглити 1]. — 2) einen Hieb führen, caedo: потегао га сабљом, батином. — 3) hervorziehen, protraho: потеже нож, сабљу. — 4) einen Zug thun (aus der Flasche), tractum duco. [cf. притегнути 2]. — 5) rennen, ruo [vide потеглити 2]: потегао на свој завичај; *Потегоше* пустој Комадији — 6) потегнути на кантар, wägen, pendo [vide измјерити 2]: *потегни* овај комад меса, да видимо колико је у њему.

поте́гнути се, по̀тегне̄м се, v. r. pf. 1) н. п. каменом, дрветом, werfen, jacio. cf. [vide] бацити се [1]. — 2) клипка, cf. клипак.

по̏тежити, жӣм, v. pf. (у Дубр.) eilen, propero: само *потежи*. [vide похитјети]. cf. посјешити.

по̏тежити се, жӣм се, v. r. pf. sich bemühen, contendo: Фала вама, моја браћо драга, На поштењу и на вашем труду, Који сте *се* мени *потежили* — Ну силнога Ђерзелез-

Алила,| На кога *се потежила* курва| На нејака Змај-Огњена Вука —

потѐжница, f. *1)* (у Лици) vide потега 1. — *2) (у Далм.) даска која држи осовине једну за другу (као по другијем мјестима срчаница). Потежнице су двије.*

потѐзање, n. das Ziehen, Schleppen, tractus, volutatio.

потѐзати, пòтежем, v. impf. 1) ziehen, schleppen, traho. [vide вући 1]. — 2) vide [1] бацати [1]: Преко себе у Лаб *потезаше,*| *Потезаше* у Лаб и Ситницу — 3) на кантар, wägen, pendo. [vide мјерити 2].

потѐзати се, пòтежем се, v. r. impf. 1) sich ziehen, trahi se invicem: Два *се* ђеда за браду *потежу* (т. ј. гребени). — 2) sich schleppen, trahor, vagor.

потѐнчити се, пòтенчӣм се, v. r. pf. (по југоз. кр.) постати *тенац*, тенац werden, fio тенац.

пòтера, f. (ист.) vide потјера.

пòтерати, рам, (ист.) vide потјерати.

пòтерати се, рам се, (ист.) vide потјерати се.

потерѝвање, n. (ист.) vide потјеривање.

потерѝвати, тѐрујем, (ист.) vide потјеривати.

пòтес, m. (у Србији) више њива или ливада, које кака општина или неколико људи заграде. [cf. отес].

1. **потѐћи**, тѐчем, v. pf. 1) laufen, curro, zur Wette laufen: Кој' ће узет' лака џефердара,| И *потећи* доље низ планину — На *потече* доље низ планину — 2) потекла кућа, es steht Wasser im Hause (vor Regen), aqua intravit domum. — 3) н. п. потече му крв из носа, fließen, curro.

2. **потѐћи**, пòтегнем, vide потегнути.

потѝјати, јам, v. pf. währen, duro, cf. [vide 2] постајати: Кад је мало вриме *потијало* —

пòтиљак, тиљка, m. das Hinterhaupt, sinciput. [cf. затилак, затиљак, заћељак].

пòтира, f. (зап.) vide потјера.

пòтирање, n. das Zertreten, conculcatio.

1. **пòтирати**, рем, v. impf. zertreten, conculco: Што је старо коњем *потирао* —

2. **пòтирати**, рам, (зап.) vide потјерати.

пòтирати се, рам се, (зап.) vide потјерати се.

потирѝвање, n. (зап.) vide потјеривање.

потирѝвати, тѝрујем, (зап.) vide потјеривати.

Пòтисје (Пòтисје), n. die Gegend um die Theiß, das Theißgebiet, circumtibiscana regio.

пòтиски, ка, ко, Theiß-, Tibiscanus.

потискѝвање, n. das Andrängen, Drücken, pressio.

потискѝвати, тѝскујем, v. impf. drücken gegen etwas, premo, urgeo.

пòтиснути, нем, v. pf. drücken, andrücken, premo [cf. попријети]: Отисни, *потисни*, вођи ти корисни.

пòтицање, n. 1) das Unterstecken, subditio. — 2) (зап.) vide потјецање.

пòтицати, тичем, v. impf. 1) unter etwas schieben, subdo, н. п. под казан. — 2) (зап.) vide потјецати.

потѝштати, тишм, v. pf. (у Хрв.) по пушци, т. ј. нанишанити, zielen, collineo.

пòтјера, f. (југоз.) die Nacheile, insecutio: отишли у *потјеру*; стигла за њим *потјера*. cf. [погоња 2,] поточ, потрага.

пòтјерати, рам, v. pf. (југоз.) treiben, ago. [cf. заврнути 6, зајмити 1, захлапити (залапити), погнати, поренути, призајмити; повијати 3, појурити].

пòтјерати се, рам се, v. r. pf. (југоз.) sich herumtreiben (im Felde, im Prozesse), agitor. [cf. погнати се].

потјерѝвање, n. (југоз.) das Antreiben, actio.

потјерѝвати, тјѐрујем, v. impf. (јуж.) anfangen zu treiben, agito.

пòтјецање, n. (јуж.) das Durchlaufen, Durchströmen.

пòтјецати, тјече, v. impf. (јуж.) потјече кућа, es läuft Wasser hinein, inundatur domus.

пòтка, f. [1) cf.] поутка, поучица, der Eintrag, Einschlag, subtemen. — 2) (у Ц. г.) грана која се удари у ливаду, да се зна докле је забрањено.

поткáдити, пòткадим, v. pf. н. п. кошницу, кад хоће да се подрезује, unterrauchen, subterfumigo.

поткађѝвање, n. das Unterrauchen, subterfumatio.

поткађѝвати, кађујем, v. impf. unterrauchen, subterfumo.

поткáзати, пòткажем, v. pf. heimlich angeben, defero.

потказѝвање, n. das Angeben, delatio.

потказѝвати, казујем, v. impf. angeben, defero.

пòткапак, пка, m. die kleinere Unterkappe, mitra interior.

поткáпање, n. vide поткопавање.

поткáпати, пòткапам, v. impf. vide поткопавати: А с четврте беден *поткапају* —

пòткапчић, m. dim. v. поткапак.

пòткати, пòчем (пòткам), v. pf. eintragen, subtexo.

поткáшање, n. das Abschneiden, subsectio.

поткáшати, пòткашам, v. impf. unten abschneiden (von den Mähern), subseco: добро *поткаша* траву (до земље).

пòтквасница, f.

пòткечак, чка, m. (у Боци) камен колико орах, којијем дјеца у игри погађају у гомилицу новаца. cf. кечити.

поткѝвање, n. 1) das Eintragen, subtextura. — 2) das Beschlagen (des Pferdes, der Stiefel), firmatio, inductio ferri.

поткѝвати, пòткивам, v. impf. 1) einschlagen, subtexo. — 2) beschlagen, firmo, obduco, ferro.

поткѝдање, n. 1) das Unterschlagen eines Beins, supplantatio. — 2) das Abbrechen, τὸ suffringere.

поткѝдати, пòткидам, v. impf. 1) кога, einem ein Bein unterschlagen, supplanto quem. — 2) unten abbrechen, suffringo.

пòткинути, нем, v. pf. 1) кога, einem ein Bein unterschlagen, supplanto: За што си ми ноге

поткинула — 2) unten abbrechen, suffringo: Да *поткине* ту гранчицу —
поткисли, f. pl. кад вода опада, па јој се крајеви виде влажни и црни, Streifen die das fallende Wasser zurückläßt, vestigia undarum recedentium.
поткита, f. (највише се говори pl. поткитe) (у Хрв.) vide [реса 4] ресе.
поткитити, тим, v. pf. ausschmücken, exorno. [cf. подресити].
поткићање, n. das Ausschmücken, exornatio.
поткићати, поткићам, v. impf. ausschmücken, exorno.
потклобучити се, потклобучим се, v. r. pf. н. п. кад се човјек опржи, па му се потклобучи, потпришти, cf. [vide] подмјехурити се.
потков, m. das Beschlagen, firmatio, inductio ferri, munitio: Кад се вратим да ти *потков* платим —
поткова, f. das Hufeisen, solea, ferrea, [vide потковица] cf. плоча: Од мртва коња *потковe*. Бацио *потковe*.
потковати, поткујем, v. pf. beschlagen, munio. [cf. обути 4].
потковица, f. (dim. v. поткова) ein Hufeisen, solea ferrea. [cf. поткова, плоча 2].
поткожити се, жим се, v. r. pf. као угојити се, поправити се у тијелу, gutes Aussehen bekommen, instaurari.
поткожњак, m. чир који под кожом изиде, der Furunkel, furunculus.
потком̀љеница, f. (у Далм.) vide подвеза (у мушкараца).
поткоњак, m. т. ј. во, von den 6 bis 8 Pflugochsen die zwei hintersten (под колима), boves postremi ad aratrum. [cf. шестиња].
поткопавање, n. das Untergraben, suffossio. [cf. поткапање].
поткопавати, копавам, v. impf. untergraben, suffodio, subruo. [cf. поткапати].
поткопати, пам, v. pf. untergraben, subruo.
поткосити, поткосим, v. pf. unten abschneiden (von Mähren), subseco.
поткрадање, n. das Veruntreuen, interversio.
поткрадати, поткрадам, v. impf. veruntreuen, interverto, averto.
поткрасти, поткрадем, v. pf. veruntreuen, interverto, averto.
поткратити, поткратим, v. pf. von unten kürzer machen (einnehmen), brevius reddo ab ima parte.
поткраћивање, n. das Verkürzen von unten aus, subbreviatio.
поткраћивати, краћујем, v. impf. von unten abkürzen, subbrevio.
поткрепити, поткрепим, (ист.) vide поткријепити.
поткрепљивање, n. [ист. и југ.] das Kräftigen, roboratio.
поткрепљивати, крепљујем, v. impf. [ист. и југ.] kräftigen, roboro.
поткресати, поткрешем, v. pf. von unten behauen, abzapfen, subtercido.
поткресивање, n. das Behauen von unten, subtercisio.
поткресивати, кресујем, v. impf. von unten behauen, subtercido.
поткривање, n. das Unterstecken, subocculatio.
поткривати, поткривам, v. impf. unter etwas verstecken, occulto aliquid sub aliquid.
поткрижати, поткрижам, v. pf. н. п. хљеба под каково јело, т. ј. насјећи у суд најприје хљеба, па онда јело усути нањ, schneiden, scindo.
поткријепити, поткријепим, [југ.] } v. pf. be-
поткрипити, поткрипим, (зап.) } kräftigen, roboro.
поткрипљивање, n. (зап.) vide поткрепљивање.
поткрипљивати, крипљујем, (зап.) vide поткрепљивати.
поткрити, поткријем, v. impf. unter etwas verstecken, abscondo sub aliquid, н. п. кад се игра прстена.
поткрпа, f. 1) у кошуље на раменима што се поткрпи. [vide потплата]. cf. подуплата. — 2) der Einsatz der halben Sohle am Schuhe. cf. пенџе.
поткрпити, пим, v. pf. кожу, einen Pelz an den nackten Stellen unkennbar mit wollenen Stücken unterflicken, subsuo pellis parti vellere carenti laciniam vellere pleniorem, ita ut sutura non appareat.
поткрпљање, n. das Unternähen der wolllosen Pelztheile mit wolligern, subsutio laciniae vellereae magis.
поткрпљати, поткрпљам, v. impf. unternähen, subsuo. cf. поткрпити.
поткувавање [**поткухавање**], n. vide подмјешивање.
поткувавати, кувавам, [**поткухавати**] [v. impf.] vide подмјешивати.
поткувати, вам, [**поткухати**] [v. pf.] vide подмијесити.
1. **поткупити**, поткупим, v. pf. bestechen, verkaufen,
2. **поткупити**, пим, v. pf. unten wegklauben, subterlego.
поткупљање, n. das Aufsammeln, subterlectio.
поткупљати, поткупљам, v. impf. unten wegklauben, colligo sub (arbore poma), н. п. шљиве кад опадају.
поткупље, n. (у Дубр.) vide [1] таван [1].
поткупљивање, n. das Bestechen, corruptio.
поткупљивати, купљујем, v. impf. bestechen, corrumpo. [vide подмићивати].
поткутњица, } f. (земља) њива или ливада под
поткућница, } кућом, cf. подворница: Талија је моја *поткутњица* —
поткухавање, n. vide поткувавање.
поткухавати, кухавам, [v. impf.] vide поткувавати.
поткухати, хам, [v. pf.] vide поткувати.
потлачити, потлачим, v. pf. vide погазити: Стару мајку с коњем *потлачио* —
потле, } vide **послије**: *Потле* чекић који ватру
потље, } гради — *Потље* једна на оџаку мајка —

по̏тмоо, мо̏ла, мо̏ло, } verdunkelt, obscuratus.
по̏тмуо, му̏ла, му̏ло, }

по̏тму̑ран, рна, рно, н. п. вријеме, тамно, облачно, düster, tristis.

по̏ток, m. 1) der Bach, rivus. — 2) кућа, село у потоку, im engen Thal zwischen zwei Bergen, convallis.

по̏том (по том), hernach, prosthac.

пото̀мак, мка, m. (највише pl. пото̀мци) der Nachkomme, unus e posteris. [cf. пошљедак (посљедак) 2].

пото̀мити, по̀томим, v. pf. (у Ц. г.) unterdrücken, verhehlen, supprimo. cf. [vide] сакрити.

пото̀нути, по̀тонем, v. pf. untergehen, mergi: *потонуле* му шајке.

по̏тоњӣ, ња, ње, nachherig, darauffolgend, insequens: Прва вјеро, *потоња* невјеро —

по̏топ, m. 1) die Ueberschwemmung, inundatio. cf. поводањ. — 2) die Sündfluth, diluvium.

пото̀пити, по̀топим, v. pf. 1) versenken, immergo. — 2) eintauchen, mergo (платно, чоху).

пото̀пити се, по̀топимо се, v. pf. untergehen (im Wasser), mergi.

по̏тоскати, ка̑м, v. pf. zurückstoßen, retrudo: кола натраг.

по̏то̑ч, f. (у Ц. г.) vide потјера: Ал' Бањани припазише Вука, Па се за њим *поточ* отиснула — За њима се *поточ* подигнула —

пото̀чак, чка, m. (у Хрв.) hyp. v. поток.

поточа̀њак, њка, m. hyp. v. поток.

по̏точа̑р, m. н. п. рак, aus dem Bach, e rivo.

пото̀чара, f. т. ј. воденица, eine Mühle am Bache, mola in rivo. У воденица поточара нема више до једно коло, и оно стоји усправо. [vide млин]. cf. кашичара.

по̏точић, m. dim. v. поток.

по̏точнӣк, m. (у Ц. г.) који иде у *поточ*, der Nachsetzer, insecutor: Тридест и шест друга *поточника* —

по̏тпада̑ње, n. das Fallen unter etwas, das Unterliegen, succubitio (?), subjectio.

по̏тпадати, да̑м, v. impf. unter etwas fallen, unterliegen, succumbo.

по̏тпазити, зи̑м, v. pf. heimlich beobachten, observare in occulto: Калвинска их *потпазила* стража —

по̏тпала, f. Holz zum Unterheizen (z. B. Kienspan), lignum subjectivum igni exitando.

потпа̀лити, по̀тпа̑ли̑м, v. pf. unterheizen, von unten anzünden, succendo.

потпаљѝва̑ње, n. das Unterzünden, succensio.

потпаљѝвати, па̀љу̑је̑м, v. impf. unterzünden, succendo.

по̏тпарити се, ри̑ се, v. [r.] pf. н. п. пријесна кожа, von unten in Gährung übergehen, subterputresco. Кад се кожа потпари, онда с ње вуна опадне.

по̏тпасак, ска, m. vide [пашњача] силах.

по̏тпасати, па̑ше̑м, v. pf. untergürten, subtercingo, succingo.

по̏тпасати се, па̑ше̑м се, v. r. pf. sich untergürten, subtercingi, succingi.

потпа̀са̑ч, потпаса̀ча, m. (у Хрв.) Bruchband, fascia hernialis.

потпасѝва̑ње, n. das Untergürten, succinctio, subligatio.

потпасѝвати, па̀су̑је̑м, v. impf. untergürten, succingo.

по̀тпасти, паднем, v. pf. 1) unter etwas fallen, subjaceo, subjicior, succumbo: *потпала* Србија под Турке. — 2) потпала га ситна дјеца, cf. [vide] подузети.

по̏тпаша̑ј, m. (у Хрв.) vide пашњача.

по̀тпетак, тка, m. у чакшира (Мађарскијех) оно испод ноге у чизми што се запне, да се чакшире боље затегну.

потпѐтити, по̀тпе̑ти̑м, v. pf. н. п. јемешлије, das Fersenleder verbiegen, inflectere.

потпећѝва̑ње, n. das Einbiegen, inflexio.

потпећѝвати, пѐћу̑је̑м, v. impf. einbiegen das Fersenleder, inflectere.

потпѐћи се, пѐче̑ се, v. r. pf. von unten gebacken werden, subtercoquor (de pane).

потпѝрача, f. vide подупорањ.

потпирѝва̑ње, n. das Anblasen von unten, (ignis) sufflatio.

потпирѝвати, пѝру̑је̑м, v. impf. ватру, anblasen, sufflo.

потпѝрити, по̀тпи̑ри̑м, v. pf. ватру, anblasen, sufflo.

по̀тпис, m. die Unterschrift, subscriptio.

потпѝсати, по̀тпи̑ше̑м, v. pf. unterschreiben, subscribo.

потпѝсати се, по̀тпи̑ше̑м се, v. r. pf. unterschreiben, sich unterschreiben, subscribo, subscribo nomen.

потписѝва̑ње, n. das Unterschreiben, subscriptio.

потписѝвати, пѝсу̑је̑м, v. impf. unterschreiben, subscribo.

потписѝвати се, пѝсу̑је̑м се, v. r. impf. unterschreiben, subscribo.

по̏тплата, f. das Futter (z. B. am Hemde), munimentum indusii. cf. [порамак, поткрпа 1, рамењача, подоплата,] подуплата.

потпла̀тити, по̀тпла̑ти̑м, v. pf. 1) н. п. кошуљу, füttern, munio. cf. подуплатити. — 2) bezahlen, erkaufen (zu einer Schlechtigkeit), emo.

потплаћѝва̑ње, n. 1) das Füttern, munitio. — 2) das Erkaufen, emptio.

потплаћѝвати, пла̀ћу̑је̑м, v. impf. 1) füttern, munio, subtermunio. — 2) erkaufen, pecunia suborno.

потплећа̀ва̑ње, n. das Befestigen des Saumsattels um die Vorderfüße des Pferdes, subligatio clitellarum.

потплећа̀вати, плѐћа̑ва̑м, v. impf. } т. ј. коња, den Saum-
потплѐћати, ћа̑м, v. pf. } sattel um die Vorderfüße des Pferdes befestigen, adligo clitellas.

потпома̀га̑ње, n. das Unterstützen, sustentatio.

потпома̀гати, по̀ма̑же̑м, v. impf. unter die Arme greifen, sustento.

потпомо̀ћи, по̀може̑м (по̀могне̑м), v. pf. unter

die Arme greifen, sustento: Још је Фата од рода богата,| И тебе ће *потпомоћи* благом —

потпомо̀ћи се, по̀можем (по̀могнем) се, v. r. pf. sich behelfen, aufhelfen, erigo me, sublevo me.

по̏тпор, m.} Stütze, fultura, columen: Без *пот-*
по̏тпора, f.} *пора* и нуђења, мајци леле! —

по̏тпо̄рањ, рња, m. (у Сријему) vide подупорањ.

потпо̀учити се, чӣм се, v. r. pf. ein kleines Voressen einnehmen, antecoenium sumo.

потпрашѝва̄ње, n. das Bestreuen der Zündpfanne mit Pulver, adspersio pulveris pyrii in trullam incendiariam.

потпрашѝвати, пра̀шујем, v. impf. пушку, Pulver auf die Zündpfanne streuen, pulverem pyrium adspergo trullae incendiariae. [cf. подасипати 2].

потпра̀шити, по̀тпра̄шӣм, v. pf. т. ј. пушку, Pulver auf die Zündpfanne streuen, trullae incendiariae adspergo pulverem pyrium. [cf. подасути 2, припрашити].

по̏тпрашља̄ј, m. т. ј. барута, so viel Pulver als auf ein Mal auf die Zündpfanne geht, quantum pulveris pyrii semel trullae adspergitur. [cf. напрашник].

по̏тпрд, m. der Spott, ludibrium: узео у *потпрд.*

потпр̀да̄ч, прда́ча, m. der Höhner, irrisor, delusor.

потпрдѝва̄ње, n. das Naserümpfen, delusio. [cf. прдачење].

потпрдѝвати се, пр̀дујем се, v. r. impf. коме, чему, die Nase rümpfen, deludo. [cf. прдачити се].

по̏тпрдица, f. das Gespött, ludibrium [cf. прдачина]: Манастири Турске *потпрдице* —

по̏тпрднути се, нем се, v. r. pf. коме, чему, einen bespötteln, deludo, irrideo.

потпре́гнути, по̀тпре̄гнем, v. pf. коња, т. ј. коланом седло му свезати: Сваки свога коња *потпрегните* — *Потпрегну* га змијом т р о п л е т е н о м —

потпре́гнути се, по̀тпре̄гнем се, v. r. pf. н. п. у кола, vide упрећи се.

по̏тприг, m. (у Дубр.) vide запршка.

потпрѝмити се, по̀тпри̑мӣм се, v. r. pf. hinaufsteigen, ascendo: *Потприми се* коњу уз кољено —

потпрѝштити се, по̀тпри̑штӣм се, v. r. pf. н. п. потприштила се кожа, кад се човјек ожеже, vide [п о д м ј е х у р и т и с е] поткло̀бучити се.

по̏тпруг, m. (у Ц. г.) колан на самару, Saumsattelgurt, cingulum clitellarum. [cf. попруг 1].

по̏тпунити, ни̑м, v. pf. ergänzen, suppleo.

по̏тпуниц̑е, gerade so viel, nihilo minus [cf. потпуно]: *Потпунице* седам мазги блага —

по̏тпуно, gänzlich, plene. cf. потпунице.

потпуња̀ва̄ње, n. vide потпуњање.

потпуња̀вати, пу̀ња̄ва̄м, vide потпуњати.

потпу́ња̄ње, n. das Ergänzen, completio. [cf. потпуњавање].

потпу́њати, по̀тпӯња̄м, v. impf. ergänzen, compleo. [cf. потпуњавати].

потпу́стити, по̀тпустӣм, v. pf. bestellen, suborno: *потпустио* људе, те га убили. cf. наметнути [4].

потпу́шта̄ње, n. das Bestellen, subornatio.

потпу́штати, по̀тпӯшта̄м, v. impf. bestellen, suborno.

по̏тра, f. [cf.] потрица [1], der Getreideschaden (den das Vieh macht), detrimentum (im eigentlichsten Verstande).

по̀тра̄внина, f. (у Ц. г.) vide траварина.

по̏трага, f. (у Ц. г.) vide потјера: И за њима иђе у *потрагу*,| И стиже их на трећем конаку — И ја одо мало у *потрагу* —

потра̀гљив, а, о, н. п. јуне, т. ј. које не иде у друштву с осталијем говедима, него пристаје за њима назорице као *по трагу,* der zurückbleiben pflegt, qui vestigiis sequitur.

потра̀гуше, f. pl. 1) оспице, које по болеснику изиђу послије пошто се прве већ стану присушивати, exanthema postumum. [vide котлоноше]. — 2) (у Сријему) свиње које се међу на жир гдје су већ једне исхрањене.

потра́жити, по̀тра̄жӣм, v. pf. aufsuchen, quaero.

по̀трап, m. (у Паштр.) neu angelegter Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] са̑д.

по̀трапити, пӣм, v. pf. (у Паштр.) посадити виноград, einen Weinberg anlegen, instituere vineam.

потр̀бушина, f. der Bauchtheil (die Haut), pars pellis sub ventre.

потр̀бушице,} н. п. лежати, auf dem Bauche, pro-
потр̀бушке,} nus.

по̀тргати, га̑м, v. pf. 1) nach einander zerreißen, rumpo aliud ex alio. — 2) nach der Reihe abbrechen, abpflücken, decerpo aliud ex alio: Ђевојкама бостан *потргао* —

по̀тргати се, га̑мо се, v. r. pf. bersten, rumpi (н. п. од смијеха).

по̀тргнути, нем, v. pf. hervorziehen, zücken, protraho, stringo.

по̏треба, f. [ист. и јуж.] das Bedürfniß, Gebrauch, usus.

по̏требан, бна, бно, 1) nothwendig, necessarius. — 2) н. п. човјек, hilflos, arm, pauper: ми смо *потребни* људи, истом да се хљебом хранимо, cf. потребит: Који није кадар платит' вина| У механи за *потребна* друга —

потре̏ба̄ч, требача, m. у овој загонеци: Прођох пут и распут, пађох прут неђељан, рече Бог: остав' то, то је мој *потребач.*

по̏требит, а, о. vide потребан 2.

по̏требња̄к, m. (у Далм.) vide сиромах.

по̏требовати, бујем, v. pf. и. impf. brauchen, nöthig haben, opus habeo.

потре̏мак, мка, m. (у Сријему и Слав.) мјесто *под тријемом.*

потре̏птети, (ист.)
потре̏птити, (зап.)
потре̏птјети, (југоз.)
потре̏ћети, (јуж.) } тре̏птӣм, v. pf. erbeben, contremo: У ћивоту светац *потрептио* —

по̀трес, m. (у Ц. г.) Erdbeben, terrae motus. [vide 2 трешња 2].

потре́са̑ње, n. 1) das Erschüttern, concussio. — 2) das Trillern (Zittern mit der Stimme) im Gesange, vibratio, crispatio vocis.

потре́сати, по̀тре̑са̑м, v. impf. 1) erschüttern, concutio. — 2) trillern, crispo vocem. [cf. гроктати 2].

потре́сти, тре́се̑м, v. pf. 1) schütteln, quatio. — 2) trillern, vibro vocem.

по̀трза̑ње, n. das Hervorziehen, protractio.

по̀трзати, тржѐм, v. impf. hervorreißen, protraho.

по̀трнба, f. (зап.) vide потреба mit allen Ableitungen.

по̀трица, f. 1) vide потра. — 2) (у Сријему) vide утрина.

по̀трича̑р, m. који чини потрицу, der einem ins Gehege geht, venator in alieno.

по̀три̑ш, (у Ц. г.) по тринут, dreimal, ter: кумим те Богом *потриш*; *Потриш* ћу их измјерити благом —

по̀трк, m. од њега већ нема *потрка* (т. ј. он већ не може *потрчати*, н. п. кад ко остари), der Lauf, cursus.

потркали̑ште, n. н. п. коњско, или човјечје, die Länge eines Rittes, quantum homo aut equus percurrit. [cf. гон].

потр̀кљати, кља̑м, v. pf. (у Хрв.) vide притаћи [1] (н. п. грах).

потр̀кушица, f. Kleinigkeit, negotium parvum.

потр̀љати, по̀тр̀ља̑м, v. pf. über etwas hinfahren (z. B. mit der Hand), defrico: У комаде књиге учинио,| Па их баци на трави зеленој,| Од коња се јунак одвојио,| Лијевом их ногом *потрљао*| Да их клети не би нашли Турци —

по̀трнути, не̑м, v. pf. nach einander löschen, deleo, н. п. ватре, свијеће.

потро̀вати, по̀трују̑ем, v. pf. nach der Reihe vergiften, veneno interficio alium ex alio.

по̀трошак, шка, m. 1) der Verbrauch, das Verbrauchen, consumptio. — 2): Од тепсије нек *потрошка* нема — т. ј. да нема ни комада од ње.

потро̀шити, по̀троши̑м, v. pf. verbrauchen, absumo. [cf. спендати, схарчити; спирити].

потро̀шити се, по̀троши̑м се, v. r. pf. sich (seinen Beutel) durch Ausgaben ganz ausleeren, exinaniri sumptibus.

потр̀пати, па̑м, v. pf. nach der Reihe hinein (zusammen) werfen, conjicio aliud ex alio.

потр̀пети, пи̑м, (ист.) vide потрпљети.

потр̀пети се, пи̑м се, (ист.) vide потрпљети се.

потр̀пити, пи̑м, (зап.) vide потрпљети.

потр̀пити се, пи̑м се, (зап.) vide потрпљети се.

потр̀пјети, пи̑м, (југоз.) vide потрпљети.

потр̀пјети се, пи̑м се, (југоз.) vide потрпљети се.

потр̀пљети, пи̑м, v. pf. (јуж.) gedulden, expecto, quiesco.

потр̀пљети се, пи̑м се, v. r. pf. (јуж.) sich gedulden, quiesco, expecto.

по̀тр̀ти, по̀тре̑м, (по̀тр̀о, по̀тр̀ла) v. pf. 1) mit Füßen treten, conculco, н. п. виноград, кукурузе. — 2) zu Grunde richten, perdo: *потрли* смо волове.

по̀тр̀ти се, по̀тре̑м се, v. r. pf. 1) zu Grunde gerichtet werden, conculcor. — 2) sich reiben (mit der Hand), perfricor.

потру̀дити, по̀тру̑ди̑м, v. pf. кога, bemühen, Mühe machen, laborem creo cui. [cf. замучити 1].

потру̀дити се, по̀тру̀ди̑м се, v. r. pf. sich bemühen, operam do.

по̀трулити, ли̑мо, vide **потрухлити**.

потру̀нити, по̀тру̑ни̑м, v. pf. bestreuen, conspergo sale (pulvere) [vide попршати]: потрунио снијег.

по̀трунути, не̑мо, vide **потрухнути**.

по̀трупачке̑, лупајући, stampfend, supplodens pedem: Кад то чуо Бончић Алиле,| Преко куле иде назадачке,| А ђевојка за њим *потрупачке* —

потру̀сити, по̀тру̀си̑м, v. pf. verunreinigen, anstreuen, disjiciendo compleo: Да костима цркву *потрусимо* —

по̀трухлити [потрулити], ли̑мо, v. pf. zerfaulen, verfaulen, computresco.

по̀трухнути [потрунути], не̑мо, v. pf. zerfaulen, verfaulen, computresco.

потр̀чати, чи̑м, v. pf. 1) laufen, curro. — 2) unterlaufen, sucurro. cf. [vide 2] подићи (под нож).

потӯ̀ђити се, по̀тӯђи̑м се, v. r. pf. sich entfremden, alienare se.

потӯ̀жити се, по̀тӯжи̑м се, v. r. pf. sich beklagen, conqueror. [vide пожалити се].

по̀тӯк, m. дрво као клин, што качар метне на обруч па удара у њега маљицом кад покуцује обруче.

потӯ̀ка̑ч, потука́ча, m. (у Лици) који се *потуца* којекуда (особито без невоље тражећи што), ein Herumstreicher, erro. cf. потуцња.

потӯ̀лити, по̀тӯли̑м, v. pf. као угасити, dämpfen, restinguo [cf. потушити]: потуљен угљен прљи.

[**потура**, f. турска пара или крајцара и по; *види* s. v. грош.]

потӯ̀ра̑ње, n. 1) vide побацивање [1]. — 2) vide [1] подметање [1].

потӯ̀рати, по̀тӯра̑м, 1) vide побацивати [1]. — 2) vide [1] подметати [1].

по̀турити, ри̑м, 1) vide побацити [1]. — 2) vide подметнути [1]: Да л' је коме стати те гледати,| Не би рек'о да то коњиц јесте,| Но би сваки у себи мислио,| Да су њему крила *потурена* —

по̀турица, f. (verächtlich) unechter Türke, Aftertürke, pseudoturca.

потурчѐни̑к, чени́ка, m. ein Renegat, apostata: Нема (зла) Турчина без *потурчењака*.

потурчѐња̑к, чења́ка, m. ein Renegat, apostata: Нема (зла) Турчина без *потурчењака*.

по̀турчити, чи̑м, v. pf. zum Türken machen, facio esse Turcam.

по̀турчити се, чи̑м се, v. r. pf. ein Türke werden, fio Turca.

потӯ̀тка̑ч, потутка́ча, m. (у Риснѹ) онај који

кога наговара на што, der Hetzer, stimulator: *Потуткача* глава не боли.

потући, тучѐм, v. pf. zusammenschlagen, contundo.

потући се, тучѐм се, v. r. pf. 1) sich schlagen, confligo. [vide побити се]. — 2) mit den Spitzen der Ostereier zusammenschlagen (ein Osterspiel), committere ova paschalia. [cf. 2 потуцати се]. — 3) по свијету, sich in der Welt herumschlagen, vagor. [cf. посмуцати се].

потуцање, n. das Umherschweifen, circumvagatio. [cf. тучвање].

потуцати, потуцам, v. impf. herumschweifen, circumvagor.

1\. **потуцати се**, потуцам се, v. r. impf. sich herumschlagen (in der Welt), circumvagor. [cf. клатарити се, побијати се, пребијати се, скитати се, тући се 3, тучвати се].

2\. **потуцати се**, цам се, [v. r. pf.] vide потући се 2.

потуцња, f. der umherschweift, Vagabund, erro. cf. [vide] потукач.

потушити, потушим, v. pf. vide потулити.

[**потхвататати се**, потхватам се, v. r. impf. vide поимати се.]

потхватити [подватити] **се**, тим се, v. r. pf. sich unterfangen, audeo. [cf. подухватити се].

потхваћање [подваћање], n. das Unterfangen, ausus.

потхваћати [подваћати] **се**, ћам се, v. r. impf. sich unterfangen, audeo.

потхранити, потхраним, [подранити] v. pf. durch Pflege aufziehen, educo (den Baum, das Kind, das Thier).

потхрањивање [подрањивање], n. das Großziehen, educatio.

потхрањивати, храњујем, [подрањивати] v. impf. aufziehen, educo.

поћелица, f. (у Имоск.) женска капа (у њој са добре шаке широк *облук* од дебеле хартије, преко њега крпа, која на перо виси низ леђа). cf. поцелица.

поћера, f. (југ.) vide потјера.

поћерати, рам, (југ.) vide потјерати.

поћерати се, рам се, (југ.) vide потјерати се.

поћеривање, n. (југ.) vide потјеривање.

поћеривати, ћерујем, (југ.) vide потјеривати.

***поћерник**, поћерника, m. (у Ц. г.) један од поћере.*

поћи, пођем, [појти] v. pf. 1) gehen, eo. [cf. кренути 4, кренути се]. — 2) пођох да се сагнем, да му кажем, im Begriffe sein. — 3) поћи н. п. за стара, vide удати се. — 4) (у Дубр.) vide отићи [1]: Метла *пошла*, метла дошла; Ага *пође* а Рустан-бег дође — 5) (у Боци) vide умријети: А ја знадем биља свакојега, Па ти не ћу од урока *поћи* —

поћудан, дна, дно, по ћуди, angenehm, gratus. cf. [vide] повољан.

поћутити, тим, v. pf. 1) ein wenig schweigen, conticesco. — 2) (у Дубр.) помиловати (руком), liebkosen, demulceo, blandior. [vide помиловати 1].

поћушнути, нем, v. pf. wegstoßen, detrudo: *Поћушнимо* Секулову мајку —

поугурсузити се, зим се, v. r. pf. угурсуз werden, fio угурсуз.

поудавати, поудајем, v. pf. nach einander heirathen, colloco aliam ex alia. [cf. поудати].

поудавати се, поудајемо се, v. r. pf. nach einander heirathen, nubimus alia ex alia [cf. поудати се]: Мушкарцима на обрадовање Ђевојкама да *се поудају* —

поудати, поудам, [v. pf.] vide поудавати: У младости шћери *поудао,* У старости сине нжењио —

поудати се, поудамо се, [v. pf.] vide поудавати се: Врсници се моји поженише А врснице моје *поудаше* —

поужељети се, жељим се, v. r. pf. [југ.] vide [ужелити се] ужељети се.

поуз, ⎫ m. од коже или од хартије
поузак, поуска,⎭ (с два три прста широко), чим се веже повјесмо на башлуку, eine Binde so den Flachs am Rocken festhält, ligamentum. [cf. повез].

поуздан, а, о, verläßlich, zuverläßlich, haud dubius, certus [cf. уздан, сигуран; јамачно, јурве]: *Поуздан* као врбов клин.

поуздање, n. das Vertrauen, fiducia [vide уздaница]: Ђенерале, моје *поуздање* — Ал' је јадно у те *поуздање* —

поуздати се, дам се, v. r. pf. у кога, у шта, vertrauen, sich verlassen auf Jemand, confido.

поузимати, мам (мљем), v. pf. nach einander wegnehmen, aufero rem aliam ex alia.

поукивати, укујем, v. impf. rauschen, strepo: *Поукује* са златом кошуља —

поулити, лим, v. pf. vide **похулити**, покудити: Не ће тебе, Маре, *поулити* —

поулити се, лим се, v. r. pf. schlecht werden, fio malus, nequam.

поумити, мим, v. pf. ⎫ vide помислити.
поумити се, мим се, v. r. pf.⎭

поунијатити, тим, v. pf. zum унијат (Unirten) machen, facio esse unitum (fidei ecclesiae latinae).

поунијатити се, тим се, v. r. pf. sich uniren (mit der lat. Kirche), uniri fidei latinae.

поупити, поупијем, v. pf. (у Боци) aufrufen, exclamo, cf. [vide] повикати: Кад то виђе сваа наша, Сватове је *поупила*: А сватови, кито моја —

поутегнути, утегнем, v. pf. 1) anziehen, anspannen. attraho, tendo. — 2) ђевојка поутегла, т. ј. има јој подоста година, ist nicht mehr jung, haud juvenis.

поутицати, тичемо, (зап.) ⎫ v. pf. nach einander
поутјецати, тјечемо, [југ.]⎭ entlaufen, evadit alius ex alio.

поутка, f. vide потка.

поучавање, n. das Belehren, edoctio.

поучавати, учавам, v. impf. ein wenig belehren, doceo.

поуча̏вати се, у̀ча̄ва̄м се, v. r. impf. lernen, disco.

поу̏чати, ча̄м; v. pf. (у Рисну) vide поблије-дјети.

поу̏ченије, } n. (die Belehrung) die Predigt, admo-
поуче́ње, } nitio de rebus divinis, sermo. [cf. предика].

поу̏чити, по̀учӣм, v. pf. belehren, addoceo.

поу̏чити се, по̀учӣм се, v. r. pf. lernen, disco, edoceor.

по̏учица, f. vide потка.

по̏фала, f. vide **похвала**.

пофа̏лити, по̀фа̄лӣм, vide **похвалити**.

пофа̏лити се, по̀фа̄лӣм се, vide **похвалити се**.

пофѐрмати, ма̄м, v. pf. gutheißen, probo: Све му аге ријеч *пофермаше* —

по̏фитати, та̄м, v. pf. (по југоз. кр.) vide [п о-х в а т а т и] похитати: Тиће ћу ти *пофи-тати* —

по̏хабати [поабати], ба̄м, v. pf. 1) н. п. хаљину, vide ухабати. — 2) (у Ц. г.) обрљати, оцр-нити, beflecken, maculo [vide упрљати]: Све јунаштво наше *похабати* —

поха́ђање, n. das Besuchen, visitatio.

поха́ђати, по̀ха̄ђа̄м, v. impf. besuchen, invisere. [vide походити 1]. cf. посједовати.

похајду́чити, ха̀јдӯчӣм, [поајдучити] v. pf. zum Räuben verführen, facio esse latronem.

похајду́чити се, ха̀јдӯчӣм се, [поајдучити се] v. r. pf. ein Hajduk (Räuber) werden, fio latro.

по̏хапсити [поапсити], сӣм, v. pf. nach einander verhaften, in carcerem conjicio unum ex alio.

по̏хара, f. vide поара.

по̏харати [поарати], ра̂м, v. pf. ausplündern, ex-pilo: Кад су Турци Нови *похарали* —

по̏харчити [поарчити], чӣм, v. pf. aufzehren, absumo: Ја сам њега *похарчила*| Све за свилу и за злато,| Док сам јаглук теб' на-везла —

по̏харчити се, чӣм се, v. [r.] pf. sich aufzehren, consumsisse omnem pecuniam.

поха́сити се[*], по̀ха̄сӣм се, (поасити се) v. [r.] pf. (у Ц. г.) vide [о с и л и т и] посилити се, одметнути се: Кад су ми *се* Брда *похасила*,| Не дају ми паре ни дохотке,| И никака ца-рева харача,| По ми чине зулум по крајини —

по̏хвала [пофала], f. das Lob, laus: Рад' *похвале* од Будима краља —

похва́лити, по̀хва̄лӣм, [повалити 2, пофалити] v. pf. beloben, collaudo.

похва́лити се, по̀хва̄лӣмо се, [повалити се, пофалити се] v. r. pf. großthun, sich rühmen, glorior: То *се* Турчин тако *похвалио* —

по̏хватати [поватати], та̄м, v. pf. ergreifen, cor-ripio. [cf. пофитати, похитати 2].

по̏хватати се, та̄мо се, [поватати се] v. r. pf. sich anfassen (z. B. zum Kolotanz), se apprehen-dere invicem.

похи́жац, по̀хишца, m. (у Славон.) vide по-кућар.

по̏хитати, та̂м, v. pf. 1) vide похитјети. — 2) vide похватати: Ту је Турчин робље *по-хитао* —

похи́тети [поитети], (ист.) } тӣм, vide похи-
похи́тити [поитити], (зап.) } тјети.

по̏хитити, тӣм, v. pf. werfen, conjicio: Па *по-хити* очи уза копље,| Ал' на копљу два гаврана врана —

похи́тјети [поитјети], (југоз.) } хи́тӣм [итим], v.
похи́ћети [поићети], (јуж.) } pf. eilen, sich in Eile setzen, propero. [cf. пожурити се, поспје-шити, похитати 1, потежити, прибржати, уско-рити].

по̏хла̄пан [поклапан, полапан], пна, пно, vide лаком: А Турци су *похлапни* на благо —

по̏хлепа, f. (у Дубр.) die Begierde, cupido. [vide] п о ж у д а, cf. жеља.

по̏хле̄пан, пна, пно, (у Дубр.) begierig, cupidus. [vide лаком]. cf. похлапан.

похле́пити, пӣм, v. pf. (у Дубр.) vide зажељети.

по̏ход [поод], m. die Abreise, profectio: дошао баш на *походу*, eben als ich gehen wollte.

похо́дати, по̀хо̄да̄м, [поодати] v. pf. ein wenig umhergehen, obambulo.

по̏ходе [пооде], f. pl. кад отац или мати, или други ко од рода, отиде по обичају да по-ходи дјевојку први пут по удадби, онда се каже: отишли (или дошли) у *походе*, der Besuch einer Neuvermählten von Seite ihrer Ver-wandten, salutatio patris aut consanguineorum ad maritam. [cf. првиче, првичје].

похо́дити, по̀хо̄дӣм, [поодити] v. pf. 1) besuchen (z. B. die Neuvermählte), invisere ad maritam. [cf. обиндовати, обилазити 3, посједовати, по-лазити 2, поха́ђати]. — 2) fortgehen, abeo, cf. [vide] полазити [1]: *Походи*, мили куме, вријеме ти је —

по̏ходница, f. (у Ц. г.) der Abtritt, latrina, [vide] з а х о д 3, cf. исход, проход: У седму је вој-сци *походница* —

по̏хођани [поођани], m. pl. они што иду у по-ходе, der Besuch (diejenigen, die die Neuvermählte besuchen), salutatores. [cf. погузијељи].

похо́лити се, по̀холӣм се, v. r. pf. (по зап. кр.) sich hoch tragen, stolz werden, superbus fio. cf. [vide] понијети се [1].

по̏храна [порана], f. (у Грбљу) die Verwahrung, custodia.

похра́нити, по̀хра̄нӣм, [1 поранити] v. pf. 1) ein wenig füttern, paululum pabuli praebeo. — 2) (у Грбљу) verwahren, custodio.

похри́шћанити, нӣм, v. pf. (у Далм.) zum хри-шћанин machen, facio esse хришћанин 2.

по̏хритина [пориртина], f. vide полећина.

по̏хулити [поулити], лӣм, v. pf. (у Ц. г.) lä-stern, maledicere [vide покудити]: Тако на Хришћанску вјеру не *похулио*!

поцви́лити [поцмилити], } лӣм, v. pf. auf-
поцви́љети [поцмиљети], [јуж.]} jammern, exulu-lo, cf. [vide] процвиљети: Он *поцвили* како змија љута —

по̏целица, f. (у Барањи) женска капица, што

се њом само коса покрије, Art Kopfbedeckung, vittae genus. cf. поћелица.

поцѐпати, по̀цепа̑м, (ист.) vide поцијепати.

поцѐпати се, по̀цепа̑м се, (ист.) vide поцијепати се.

По̀церац, цѐрца, m. Einer von Поцерје: Весели се, *Поцерац*-Милошу —

По̀церина, f. } die Gegend um den Berg Цер: Да
По̀це̑рје, n. } осванем у *Поцерју* славном — У *Поцерју* освануше Турци —

по̀церскӣ, ка̄, ко̄, von Поцерје: Напише се *Поцерске* ракије —

по̀циганити, нӣм, v. pf. zum Zigeuner machen, facio esse zingarum.

[**по̀циганити се**, нӣм се, v. r. pf. ein Zigeuner werden, fio zingarus. — Из I. издања.]

[**по̀цига̑нчити**, ӣм, v. pf. zu einer Zigeunerin machen, facio esse zingaram. — Из I. издања.]

по̀цига̑нчити се, чӣм се, v. r. pf. eine Zigeunerin werden, fio ut zingara.

поцијѐпати, по̀цијепа̑м, v. pf. (југ.) 1) zerspalten, diffindo. — 2) hinabsaufen, epoto. cf. [vide] погулити [2].

поцијѐпати се, по̀цијепа̑м се, v. r. pf. (југ.) seine Kleider zerreißen, lacerare vestes.

поцикѝва̑ње, n. das Geschrei, vociferatio.

поцикѝвати, цѝкује̑м, v. impf. schreien, vociferor: Виком подвикује,| Циком *поцикује* —

поцѝкнути, по̀цӣкне̑м, v. pf. aufschreien, exclamo: И *поцикне* коњиц под Турчином —

поцѝкуша, f. женско које поцикује, die Zischerin, sibila.

поцѝпати, по̀цӣпа̑м, (зап.) vide поцијепати.

поцѝпати се, по̀цӣпа̑м се, (зап.) vide поцијепати се.

поцмѝлити, } цмѝлӣм, (по југоз. кр.) vide **по-**
поцмѝљети, } **цвиљети**: *Поцмилио* ситан босиоче:| Тиха росо, што не падаш на ме? —

поцр̀вати се, ва̑м се, v. r. pf. wurmstichig werden, vermiculosum fieri. [cf. поцрвљати се].

поцрвѐнети, (ист.) }
поцрвѐнити, (зап.) } ве̏нӣм, v. pf. roth werden,
поцрвѐњети, (југ.) } erubesco.

поцр̀вљати се, љам се, vide поцрвати се.

по̀цркати, ка̄мо, v. pf. nach der Reihe verrecken, intereo alius ex alio: *поцркале* ми овце; мало нијесмо од смијеха *поцркали*.

поцр̀нети, (ист.) }
поцр̀нити, (зап.) } цр̀нӣм, v. pf. schwarz werden,
поцр̀њети, (југ.) } fio niger, ater.

по̀чадити, дӣм, } v. pf. rußig werden, fuligine
по̀чађавити, вӣм, } induci.

по̀часити, сӣм, v. pf. verweilen, moror: Виђи књигу, часа не *почаси* —

по̀часница, f. (у Боци) vide почашница.

по̀ча̑ст, f. (у Дубр.) die Ehre, honor.

поча̏стити, по̀частӣм, v. pf. 1) bewirthen, tractiren, convivo excipio. — 2) (у Дубр.) кога, чим, н. п. цревљама, хаљином, коњем, јагњетом и т. д., т. ј. поклонити коме што, verehren, dono. [vide припознати 2].

по̀чашница, f. (у Перасту) као пјесница, што се пјева уз *чашу*, das Trinklied, canticum. [cf. почасница].

по̀чек, m. Borg, Leih, mutuum: дао ми на *почек*, auf Borg, zu Leih, mutuo. [vide вјера 4]. cf. причек.

[**Почек**, m. име човјеку; *види* s. v. знаја.]

по̀чекати, ка̄м, v. pf. ein wenig warten, exspecto.

по̀челак, по̀чеока, m. (у Боци) 1) у говечета кожа с чела, Stirnfleck, pars pellis in fronte. — 2) vide чело: Тако ме стријела уврх *почеока* не удрила!

по̀чем, 1) etwa, forte: ако *почем* дође, cf. како [8], какогод [3]: Не би ли га *почем* причестио — 2) (по зап. кр.) nachdem, quum. cf. [vide] пошто [2].

почѐтак, тка, m. 1) der Anfang, initium. [cf. започетак, зачетак]. — 2) (im Sticken und Stricken) das Muster, exemplum. [cf. урнек].

почѐтво̑рке̑, (у Рисну) } vide четвороношке:
почетворо̀ноже̑, (у Боци) } Тако не одно *почетворке*!

по̀чети, по̀чне̑м, v. pf. beginnen, anfangen, incipio. [cf. започети, зачети 1, отпочети, причети; стати 6].

по̀чети се, по̀чне̑м се, v. r. pf. beginnen, coepi: *почела се* крајина.

по̀чешати, по̀чеше̑м, v. pf. kratzen (wo es juckt), frico.

по̀чивак, по̀чӣвка, m. die Ruhe, requies [cf. починак 1, одмор, одморак]: Ради без *почивка*, rastlos.

почива̀лӣште, n. (у Дубр.) die Ruhestätte, tranquillus ad quietem locus.

почѝвало, n. 1) н. п. по планинама крај пута гдје су клупе намјештене, те путници *почивају*, die Ruhebank, sedile. — 2) der Ruhepunkt, intervallum: Ма га јадни не оставља Иво,| Но га носи једно *почивало*,| И друго га носи *почивало* —

почѝва̑ње, n. das Ruhen, quies.

почѝвати, по̀чӣва̑м, v. impf. ruhen, quiesco.

по̀чинак, чӣнка, m. 1) die Ruhe, requies [vide почивак]: Добар *починак* да вам Бог да! — 2) коњски клинац, Hufnagel, clavus quo ferrea solea equo suppingitur: У њег' кажу триста *починака*,| Ни пола их није заковао —

почѝнити, по̀чинӣм, v. pf. 1) nach der Reihe machen, facio aliud ex alio: починио триста јада. — 2) коњске клинце, т. ј. чекићем на наковњу као заоштрити их, zuspitzen, exacuo.

по̀чинути, не̑м, v. pf. 1) ausrasten, conquiesco: И добро сам тебе *починула*| Твом Милану на десници руци — 2) sterben, morior [vide умријети]: Каде ти је бабо *починуо*| На убаву на пољу Косову —

почињ, cf. плојка.

1. **почѝња̑ње**, n. das Beginnen, orsus.

2. **почѝња̑ње**, n. verbal. v. [2] почѝњати.

1. **по̀чињати**, ње̑м, v. impf. anfangen, beginnen, ordior, incipio. [cf. чињати].

2. **почи̏њати**, по̀чӣњам, v. impf. коњске клинце, т. j. чекићем на наковњу као оштрити их, den Hufnagel zuspitzen, exacuo clavum quo ferrea solea equo suppingitur.

по̀чињати се, њем се, v. r. impf. beginnen, incipior, coepi.

по̀чистити, тӣм, 1) vide [1] помести [1; cf. покидати 2]. — 2) коња, т. j. уштројити га. cf. подметнути [2].

По̀читељ, m. град и варош у Херцеговини к приморју Далматинскоме.

[**почитељски**, а, о, (н. п. кадилук) von Почитељ; *види* s. v. Габела.]

почи̏тлучити, чӣм, v. pf. zum читлук machen, vectigali читлук dicto subjicere.

по̀чкати, кӑм, v. pf. (у Рињечкој нахији и у Зети) vide попишати.

по̀чуо, почу̑ла, m. (у Боци) vide [студенац] бистијерна, густијерна.

почу̑пати, па̑м, v. pf. н. п. траву, ausrupfen, avello [cf. поскупсти]: Данас ми је драги долазио,| И велики зулум починио :| По башчи ми цвеће *почупао* — Навади се момче нежењено,| Те *почупа* цвеће девојкама —

почу̑пати се, па̑м се, v. r. pf. raufen, rixari: почупао се с њиме или почупали се њих двојица.

по̀чути, чујем, v. pf. in der Redensart: чуј и *почуј*! чујте и *почујте*, hören, audio.

поџавѐљати се, љам се, v. r. impf. као свадити се мало или покарати се с киме, vide спорнјечити се: ми смо *се* мало *поџавељали*.

по̀ша, f. 1) [хур.] v. попадија. — 2) као црна марама, што се носи на врату (у Србији), ein florenes Halstuch, collaris genus. — 3) поша (или поше), што Турци носе око главе, ein schwarzer mit Gold durchwebter Turban, tiara nigra auro intexta. [cf. поше].

по̀шав, шва, m. cf. пошити.

по̀шалина, f. (у Црмн.) као врућица, [Bauchtyphus,] typhus abdominalis.

по̀шалити се, лӣм се, v. r. pf. scherzen, im Spaß etwas sagen, jocor.

по̀шалица, f. Spaß, Scherz, jocus. cf. [vide] шала.

пошаљи̏вање, n. das Scherzen, jocatio.

пошаљи̏вати се, ша̀љујем се, v. r. impf. scherzen, spaßen, jocor.

поша̏шољити, љӣм, v. pf. кога, т. j. лијепијем ријечима као мало погладити га, schmeicheln, blandior.

по̀ше, шета, n. vide поша 3.

по̀шевица, f. (у Сријему) vide ошијавица.

пошѐнути, по̀шенем, v. pf. 1) (у Ц. г.) vide покренути: Ал' не могу Турке *пошенути* — 2) пошенути памећу, разумом, verrückt werden, mente capi. [cf. пошешулати].

по̏шетањ, тња, m. у точка, Laufbahn, cursus: у овога је точка добар *пошетањ*.

пошѐтати, по̀шетам (по̀шећем), v. pf. einherwandeln, inambulo.

пошешу̏лати, ла̑м, v. pf. *пошенути* памећу, verrückt werden, mente capi. [vide пошенути 2].

поши̏вање, n. das Uebernähen, τὸ supersuere.

поши̏вати, по̀шӣвам, v. impf. 1) übernähen, supersuo. — 2) кућу, кад се покрива трском или рогозом.

поши̏вач, пошива́ча, m. die Firste, culmen domus.

пошија́чити, шѝја̄чӣм, v. pf. einen zum шијак machen, facio esse τὸν шијак.

пошија́чити се, шѝја̄чӣм се, v. r. pf. ein шијак werden, fio шијак.

по̀шӣк, пошѝка, (у Хрв.) коса са стране какве драге, die Anhöhe, acclivitas.

по̀шикати, ка̑м, v. pf. mit Knistergold überziehen, aurum tremulum induco: Што су златом *пошикане* —

по̀шиљати, љем, v. [im]pf. vide слати: Краље бану *пошиљаше* —

[**поширок**, а, о, ziemlich breit, sic satis latus; cf. 1 по 14; *види* s. v. тељиг 1].

по̀шити, по̀шијем, v. pf. 1) übernähen, supersuo. — 2) кућу, кад се покрива трском или рогозом.

пошкр̀бити, по̀шкр̄бӣм, v. pf. н. п. нож о гвожђе, eine Scharte machen, rimam facere.

пошкрипи̏вање, n. 1) das Knarren, stridor. — 2) das Knirschen, frendor.

пошкрипи̏вати, шкрѝпујем, v. impf. 1) knarren, strido. — 2) зубима, knirschen, frendo.

пошкро̀пити, по̀шкропим, vide покропити.

по̀шље, (југ.) vide послије.

по̀шљедак, шљетка, m. [посљедак] (југ.) 1) das Ende, was am Ende heraus kommt, finis. — 2) у Боци каже отац сину: ти си мој *пошљедак*, der Nachkomme (die Nachfolge), successor. [cf. потомак].

по̀шљеднӣ [посљедњи], њā, ње̄, der letzte, ultimus, postremus.

по̀шљеднӣ да̑н о̏д покла̂да̄, (у Дубр.) vide покладе.

пошо̀кчити, по̀шокчӣм, v. pf. zum шокац machen, facio esse τὸν шокац.

пошо̀кчити се, по̀шокчӣм се, v. r. pf. ein шокац werden, fio шокац.

пошо̀рати се, по̀шо̄рам се, v. r. pf. vide попишати се.

по̀шта, f. 1) die Ehrerbietung, reverentia [cf. стима]: Бог ти *пошту* удржао; Пу доведи Страхинића бана| У дворове и у куће наше| Да ми неку *пошту* учинимо — 2) die Post, cursus publicus. — 3) der Bote, tabellarius [vide поштар]: Ал' ето ти *поште* књигоноше,| *Пошта* бјеше танано Латинче —

По̏шта̄к, Пошта́ка, m. 1) каменито брдо у Хрватској близу Тромеђе. — 2) планина у Хрватској.

по̏шта̄нскӣ, ка̑, ко̑, н. п. коњи, Post-, cursus publici.

пошта́пање, n. das Stützen auf den Stab im Gehen, innisio baculo.

пошта̀пати се, по̏шта̄па̄м (пљѐм) се, v. r. impf. sich auf den Stab stützen, innitor baculo.
пошта̀пити се, по̏шта̄пӣм се, [v. r. pf.] cf. мора.
по̏шта̄р, m. der Postmeister, cursui publico praepositus. cf. пошта [3].
⎡**по̏шта̄рев**, а, о,⎤ des Postmeisters. — Из I. из-
⎣**по̏шта̄ров**, а, о,⎦ дања.]
пошттѐдети, (ист.), **пошттѐдити**, (зап.), **пошттѐдјети**, (југоз.), **поштѐђети**, (јуж.) — штѐди̂м, v. pf. sparen, parco: немој поштедити труда.
по̏штен, поштѐна, штѐно, (по̏штени̂, на̂, но̂) 1) redlich, probus. — 2) (у Србији) auch, und zwar meistentheils, enthaltsam im Genuß der Liebe, castus: добар човјек, али није *поштен*. — 3) да си поштен! sagt man, wenn einer seinen Namen gesagt hat: А. Како ти је име?| Б. Обрен.| А. Да си *поштен*!| Б. И ти да си жив и здрав! (also wohl in der alten Bedeutung: geehrt, honoratus).
поштѐње, n. die Redlichkeit, Ehrlichkeit, honestas, probitas.
по̏штетити, ти̂м, v. pf. (у Котору) vide покварити.
по̏штетити се, ти̂м се, v. r. pf. vide покварити се: Њима су се кола *поштетила* —
по̏штин, а, о, Post-, cursus publici.
поштѝна̄ч, поштина̀ча, m. који поштипује, der Zwicker, qui vellicat: Многи су ме сватови водили, али оваки *поштипачи* никад.
поштипѝва̄ње, n. das Kneipen, Zwicken, vellicatio: И досад се ђеверивало, али није тога *поштипивања* било.
поштипѝвати, штѝпује̄м, v. impf. zwicken, kneipen, vellico.
по̏штити, ти̂м, v. impf. (у Грбљу) vide поштовати.
по̏што, 1) wie theuer, quanti. — 2) nachdem, posteaquam. [cf. поклем, почем 2].
по̏штова̄ње, n. das Achten, cultus, observantia, cum quis m a g n i f i t ab omnibus. [cf. стимање].
по̏штовати, тује̄м, v. impf. achten, magni facio, colo [cf. поштити, штовати, стимати (штимати), хесапити (есапити, есабити) 3]: Не *поштује* млађи старијега —
по̏штовати се, штује̄м се, v. r. impf. поштуј се, schätze dich (hab' Achtung vor dir selbst, und vor andern).
пошт̀ркати се, ка̄м се, v. r. pf. vide разобадати се.
пошт̀ркуша, f. крава која се музе, али с натегом (нема млијека или не ће да га даје), а рекне се и жени, die sich sträubt, retractatrix.
пошу̀ћити се, по̏шућӣм се, v. r. pf. vide ноклопити се.
по̏шурице, **пошу̀рлије**, f. pl. Kleinigkeit, minutiae, nugae.
пошуштѝва̄ње, n. das Sausen, stridor.
пошуштѝвати, шу̀штује̄м, v. impf. sausen, strido: *Пошуштују* редом перишани —
пра̂, пра̏а (пра̂), m. vide прах.
пра̏а, m. у пјесми мјесто *пра̂* [прах]: Па се диг'о *праа* од копита —
пра̏а̄ње, n. vide прахање.
пра̏ати, а̏а̄м, vide прахати.
пра̏ача, f. vide прахача.
пра̏баба, f. die Urgroßmutter, abavia.
пра̏бабин, а, о, der Urgroßmutter, abaviae.
пра̏в, а, о, 1) unschuldig, insons: на *права* Бога; за *права* Бога. — 2) штап, дрво, gerade, rectus. — 3) праве руке, који може погодити, н. п. каменом у што.
1. **пра̀вац**, вца, m. der Gerechte, Unschuldige, justus.
2. **пра̏вац**, вца, m. 1) на пра̏вац, gerade aus, recta: држи се *правца*. — 2) (у Рисну) прав велики нож.
пра̏вда, f. 1) das Recht, die Gerechtigkeit, justitia, justum [cf. правица]: Ако *правда* не поможе, кривда не ће помоћи; На *правди* Божјој, unschuldig. — 2) die Wahrheit, veritas [vide истина]: Већ је Марко остави за *правду* — 3) Streit, lis, [vide парба] cf. распра, парница: Боља је мршава погодба него претила *правда*; Ђевојка ме на *правду* позвала| У онога од Трогира краља —
пра̏вда̄ње, n. 1) das Rechtfertigen, excusatio, purgatio. — 2) das Streiten, lis. [cf. давијање].
пра̏вдати, да̂м, v. impf. rechtfertigen, purgo.
пра̏вдати се, да̂м се, v. [r.] impf. 1) sich rechtfertigen, purgo me. — 2) (у Хрв.) с ким, streiten, rixo. cf. [vide] прети се.
пра̏ведан, дна, дно, gerecht, justus. [cf. правичан].
пра̏ведни̏к, m. der Gerechte (biblisch), justus: О човече *праведниче*! —
пра̏ведни̏чки̂, ка̂, ко̂, eines Gerechten, justi.
пра̏ведно, adv. 1) billig, jure, merito. — 2) (у Дубр.) vide право: *праведно* да ти кажем.
пра̏ведно̂ст, пра̏ведности, f. (у Дубр.) 1) die Gerechtigkeit, justitia. — 2) die Unschuld, innocentia.
пра̏ви̂, ва̂, во̂, recht, echt, verus: *прави* Србин, *прави* Турчин, *прави* Хришћанин и т. д.
правѝлеђа, n. pl. старе књиге, као на другим мјестима књиге староставне (privilegium): Али право *правилеђа* кажу —
пра̏вило, n. н. п. црквено, die Regel, directorium: не зна *правила* (Kirchenregel).
пра̏вити, ви̂м. (у војв.) vide градити.
пра̏вити се, ви̂м се, vide градити се.
пра̏вица, f. vide правда 1: Ко се држи *правице*| Тај не музе кравице.
пра̏вичан, чна, чно, gerecht, justus. [vide праведан].
пра̏вље̄ње, n. (у војв.) vide грађење.
пра̏во, recht, recte [cf. праведно 2]: *Право* реци па гледај те утеци; И криво сједи а *право* реци.
Пра̏воје, m. Mannsname, nomen viri.

пра̏в пра̏вцит, пра̑ва пра̏вцита, пра̑во пра̏вцито, 1) ganz gerade, aequissimus. — 2) ganz gerecht, justissimus, innocentissimus: *на* права правцита *Бога (н. п. глобише ме).*

пра̀вце̑, vide управо.

пра̏г, m. 1) die Schwelle, limen. — 2) (у Ц. г.) die Thürpfoste, postis: праг дољи, горњи. [vide довратник]. cf. вратница.

пра̏дед, m. (ист.) vide прадјед.

пра̏дедов, а, о, (ист.) vide прадједов.

пра̏дид, m. (зап.) vide прадјед.

пра̏дидов, а, о, (зап.) vide прадједов.

пра̏дјед, m. (југоз.) der Urgroßvater, abavus.

пра̏дједов, а, о, (југоз.) urgroßväterlich, abavitus.

пра̏ђед, m. (јуж.) vide прадјед.

пра̏ђедов, а, о, (јуж.) (зап.) vide прадједов.

пра̀жење, n. das Geräusch des verbrennenden Pulvers, sonus pulveris pyrii adusti.

пра̀жити, жи̑м, v. impf. verpuffen, sonum edo pulveris pyrii adusti.

1\. **пра̑з**, m. ован неујаловљен, der Widder, aries.

2\. ***пра̑з**, m. cf.* [vide] *прас.*

пра̏зан, зна, зно, (пра̏зни̑, на̑, но̑, comp. пра̀знији) 1) leer, vacuus [cf. тшт]: *Празна* рука мртвој друга; *Празној* чаши молитве нема. — 2) (у Ц. г.) [vide сиромашан] сиромах, arm, pauper.

1\. **пра̏зни̑к**, празни̑ка, m. 1) vide празница. — 2) (у Ц. г) vide [гологузан] сиромах.

2\. **пра̏зни̑к**, m. der Feiertag, dies festus.

празни̏на, f. die Leere, Leerheit, vacuitas [cf. тштина 1]: Пуно *празнине.*

пра̏зница, f. празна кошница, leerer Bienenstock, alvus vacuus. cf. [1] празник [1].

пра̏зно̑в, празно̑ва, m. (у Ц. г.) човјек који нема ништа, ein armer unbemittelter Mensch, inanis. [vide гологузан]. cf. празник.

пра̏зновање (пра̏зновање), n. das Feiern, diei festi actio, celebratio. [vide светковање].

пра̏зновати (пра̏зновати), нује̑м, v. impf. feiern, diem festum ago. [vide светковати 1].

празно̀рук, а, о, mit leeren Händen, inanis.

празно̀слов, m. који изоставља слова кад пише, ein Schreiber, der Buchstaben auslässt, qui literam omittit.

празно̀словити, ви̑м, v. impf. Buchstaben auslassen im Schreiben, omitto elementum in scribendo.

празно̀словље̑ње, n. das Auslassen von Buchstaben im Schreiben, omissio literae in scriptura.

празо̀вит, а, о, т. ј. ован неујаловљен, der Widder, aries. cf. [1] праз.

пра̏ља, f. die Wäscherin, lotrix. cf. периља.

пра̏љак, љка, m. (у Далм.) гвозден шиљак којим се граде опанци, и који готово у сваке жене виси о припашњачи, die Pfrieme, subulae genus. [cf. дервиш 3, прљак].

пра̏љин, а, о, der Waschfrau, der Wäscherin, lotricis.

пра̏м, m. 1) ein Schiff, größer als ein Kahn (чун), navis genus. — 2) (по југоз. кр.) vide прамен: Ђено синоћ вечерасмо,| Осташе ми в'јенцу ресе,| В'јенцу ресе и узресе,| Двије грње од бисера,| И два *прама* сува злата —

прам, } vide према.
према, }

пра̏мак, мка, m. hyp. v. прам [2; cf. прамичак]: И долеће један *прамак* магле —

пра̀ма̑ње, n. das Fliehen, fuga.

пра̀мати, ма̑м, v. impf. fliehen, fugio, cf. [vide] перјати [2]: Како *прама* кучка у планину —

пра̏ме̑н, пра̏мена, m. das Büschel, der Schopf, cirrus, н. п. косе, вуне, auch магле. [cf. прам 2, прандус].

пра̏ме̑ње, n. (coll.) die Büschel, cirri.

прами̏чак, чка, m. hyp. v. прамен. [cf. прамак].

пра̏мче, чета, n. ein kleiner прам 1, lintris genus.

пра̏на, f. (у Барањи) брестова прњад што се ноћу свијетли, faules Ulmenholz, lignum ulmeum putre.

пра̏нгија, f. (pl. gen. пра̏нгиjȃ) der Pöller, mortarium bellicum [cf. тарацка]: Са ње вире четири *прангије* —

пра̏нду̑с, m. vide прамен.

пра̏ница, f. (у Слав.) 1) die monatliche Reinigung, menstruum. cf. [vide] вријеме [3]. — 2) би̏јела̑, weißer Fluß, fluor albus.

пра̏нцика, f. (у Херц.) vide **францика.**

пра̏ње, n. 1) das Waschen, loctio. — 2) женско, vide [вријеме 3] праница.

Пра̏ово, n. vide **Прахово.**

пра̏порац, о̏рца, m. die Schelle, tintinnabulum.

прапо̀рчић, m. dim. v. прапорац.

пра̏прађед, m. (у Ц. г.) Ururgroßvater, abavus. cf. [vide] чукундјед.

пра̏с, m. (eine Art Lauch) die Porre, allium porrum Linn. cf. prasius im lat. und Griechischen. [cf. пор, 2 праз, чапљан 1, чапљани лук].

пра̏са̑д, f. (coll.) die Ferkel, porcelli.

пра̏сац, сца, m. 1) ein schon erwachsenes Schwein, porcus (у нас се амо слабо говори, али по јужнијем крајевима н. п. у Боци друкчије се и не говори): Поручује Варица Божићу| Да јој пошље од *прасца* ножицу — 2) (у Дубр.) некаква морска риба, Art Seefisch [Stachelhai], piscis quidam marinus [centrina salviani Risso].

пра̏се, пра̏сета, n. ein Ferkel, porcellus. [cf. прашчић (прачић), гудин].

пра̏сетина, f. Ferkelfleisch, porcellina.

пра̏сећи̑, ћа̑, ће̑, Ferkel-, porcellinus.

пра̏сити, пра̑си̑м, v. impf. ferkeln, (porcos) pario.

пра̏сити се, пра̑си̑м се, v. r. impf. ferkeln, pario (porcos).

пра̏сица, f. 1) (у нашијем крајевима) млада крмача, које се ријетко говори као и прасац. — 2) (по југоз. кр.) vide крмача [1].

пра̏ска, f. 1) das Krachen, crepitus [cf. трубња]: стоји *праска*, н. п. пушака; ука и *праска.* — 2) (по југоз. кр.) vide **прасква.**

пра̏ска̑ње, n. das Krachen, crepitus.

пра̏скати, ка̑м, v. impf. krachen, crepo.

пра̏сква [праска], f. vide бресква.

Пра̏сквица, f. 1) намастир у Паштровићима.

— 2) Турско расеље пред Спужем: До *Прасквице* и воде Сушице —

праскòзо̑рје, n. (у Рисну) кад зора почиње, die Morgendämmerung, diluculum [vide прозорје]: дигао сам се у *праскозорје*.

пра̏скоч, m. некаква трава за челе добра, Art Pflanze [Sternkopf, Knopfblume], scabiosa transilvanica [cephalaria transilvanica Schr.].

пра̏снути, не̑м, (пра̏снух и пра̏скох, пра̏сну и пра̏ште) v. pf. 1) entschlossen, hurtig aufbrechen, erumpo: прасну му ћеф. — 2) anbrechen (vom Tage), illucescere, cf. забијељети: Докле *прасну* зора од истока — Кад у јутру *праште* зора б'јела —

пра̏сци, са̑ца̑, m. pl. (coll.) die Ferkel, porculi.

пра̏ти, пе̑ре̑м, v. impf. waschen, lavo.

пра̏тилац, тиоца, m. der Begleiter, comes.

пра̏тилица, f. die Begleiterin, comes.

пра̏тити, ти̑м, v. impf. 1) begleiten, comitor. — 2) [v. pf.] vide послати: Но ти *прати* мојој старој мајци — *Пратићу* ти Мемед-пашу стара —

пра̏тљача, f. дрво (као мала лопатица), што жене лупају њим кошуље кад перу. [cf. маљуга 1, праћак].

пра̏тња, f. die Begleitung, comitatio.

[**пратор,** m. vide **вратор.**]

пра̏ћа, f. 1) die Schleuder, funda. cf. [праћка,] пударка. — 2) vide праћица [2].

пра̀ћак, *m. (у Слав.) vide пратљача.*

праћа̀кање, n. das Zappeln, palpitatio. [cf. праћкање].

праћа̀кати се, ка̑м се, v. r. impf. sich herumwerfen (wie der Fisch im Trockenen), zappeln, palpito. [cf. праћкати се],

праћа̀кнути се, пра̀ћакне̑м се, v. r. pf. vide праћнути се.

1. **пра̏ћање,** n. das Zappeln, palpitatio.

2. **пра̏ћање,** n. das Senden, missio. [cf. пруђање].

пра̏ћати, ћам, v. impf. vide слати: Брже *праћа* две добре делије —

пра̏ћати се, ћам се, v. r. impf. zappeln, palpito. [cf. пруђати се].

пра̏ће̑ње, n. 1) das Begleiten, comitatio. — 2) das Senden, missio.

пра̏ћица, f. 1) dim. v. праћа [1]. — 2) на самару она узица (мјесто узенђије) на којој се држи нога кад се јаше, der Steigbügel am Saumrosse, stapia jumenti clitellarii. [cf. праћа 2].

Пра̏ћи̑ште, n. брдо више Котора пошав на Његуше.

пра̏ћка, f. vide праћа 1.

пра̏ћкање, n. vide праћакање.

пра̏ћкати се, ка̑м се, vide праћакати се.

пра̏ћнути се, не̑м се, v. r. pf. zappeln, palpito. [cf. праћакнути се].

пра̏унук, m. der Urenkel, pronepos.

пра̏уста̑вци, m. pl. други дан по крсном имену: Прауставци *устанци (јер онда гости и пријатељи послије обједа иду сваки својој кући).* [cf. преуставци; уставци 2].

пра̑х, пра̏ха, [пра] m. 1) der Staub, pulvis. — 2) das Pulver (зим Einnehmen, als Medizin), pulvis. — 3) das Pulver (als Schießpulver), pulvis pyrius [cf. барут]: Нестаде им *праха* и олова — *Праха* има, ал' олова нема —

пра̀ха̑ње [праање], n. das Lockern, pulveratio.

пра̀хати, ха̑м, [праати] v. impf. (у Хрв.) die Erde lockern, pulvero. cf. прахача.

пра̀хача [праача], f. (у Хрв.) као ралица, којом се посијано просо *праха* (преорава).

Пра̀хово [Праово], n. Ruinen einer Stadt an der Donau, in der Negotiner Krajina. cf. Крајина Неготинска.

пра̀ћеп, m. (у Сријему) vide проћеп.

пра̀ћијеп, m. (у Барањи) *1)* vide процијеп. — *2) (у Далм.)* die Deichselstange, *cf.* [vide 1] *руда* [2].

Пра̀ча, f. варош у Босни: А од *Праче* двије Еренлије —

пра̀чевина, f. (у Дубр.) vide **прашчевина.**

пра̀чић, m. (у Дубр.) vide **прашчић.**

пра́шак, шка, m. 1) dim. v. прах. — 2) (у Сријему) винеградарска копња послије покопице. cf. [vide] прашидба.

пра́шан, шна, шно, (пра̑шни̑, на̑, но̑) staubig, bestäubt, pulverulentus.

пра́ше̑ње, n. 1) das Stäuben, Erregen des Staubes, pulveratio. — 2) das Lockern (im Weinberge). pulveratio. — 3) das Werfen (der Sau), das Ferkeln, partus porcae.

пра́шидба, f. die Lockerung im Weinberge, pulveratio. cf. прашак [2].

пра́шилац, шиоца, m. der Lockerer (im Weinberg), qui pulverat.

пра́шина, f. augm. v. прах [1; cf. 1 прпор 3].

пра́шионица, f. (у војв.) die Sandbüchse, theca pulveris scriptorii. [cf. песковница].

пра́шити, пра̑ши̑м, v. impf. 1) stäuben, pulvero, pulverem excito. — 2) н. п. виноград, кукурузе, lockern, pulvero. [vide младити].

пра́шка, f. ein Stäublein, pulvisculus, atomus: нема брашна ни једне *прашке.*

пра́шни̑к, прашни̑ка, m. (у Паштр.) чанак у пушке, die Zündpfanne, receptaculum pulveris pyrii. [cf. чанак 2, чашица 3].

пра́шта̑ње [прашћање], n. [cf. праштавање] 1) das Verzeihen, Vergeben, veniae datio, venia. — 2) das Abschiednehmen, salutatio discedentis aut decedentis.

пра́штати, пра̑шта̑м, [прашћати] v. impf. verzeihen, ignosco. [cf. праштавати].

пра́штати се, пра̑шта̑м се, [прашћати се] v. r. impf. Abschied nehmen, sich beurlauben (sagen: прости, брате!), saluto discedens vel decedens.

пра́ште̑ње [прашћење], n. das Krachen (wenn z. B. ein Kind durch ein dichtes Gehölz durchbringt), fragor.

пра́штити, шти̑, v. impf. krachen, fragorem edo.

пра́шћање, n. vide **праштање.**

пра́шћати, пра̑шћа̑м, vide **праштати.**

пра̏шћати се, пра̑шћа̑м се, vide **праштати се.**

пра̏шће̑ње, n. vide **праштење.**

пра̀шчевина [прачевина], f. (по југоз. кр.) свињско месо, das Schweinfleisch, suilla. [vide свињетина].

пра̀шчић [прачић], m. (у Дубр.) vide прасе.

пра̀шчићи, m. pl. (coll.) 1) dim. v. прасци. — 2) (у Боци) die Halsdrüsen, scrofulae.

пр̏ва̑ч, (у Сријему) vide [1] пр̏во̑.

пр̏вача, f. (у Вршцу) који што учини *први* пут, der Anfänger, tiro.

прва̀че̑ње, n. das Stürzen, proscissio.

прва̀чити, пр̏ва̑чи̑м, v. impf. den Acker stürzen, agrum proscindo.

пр̏вашњи̑, ња̑, ње̑, neulich, nuperus.

пр̏венац, е̑нца, m. н. п. рој, der Erstling (der erste Schwarm, Vorschwarm), apium examen primum.

пр̏ви̑, ва̑, во̑, der erste, primus: У недјељу која *прва* дође — nächster.

пр̏вијенац, пр̏вијенца, m. [југ.] 1) у сватовима: Ајд' из двора, *првијенче*, бријеме ти је — Неве зове *првијенца*,| Да јој скрињу сребром посне — 2) (у Ц. г.) у војсци, Anführer, primus: *Првијенци* војске Црногорске —

први̏на, f. (у Ц. г.) vide ртница.

пр̏вине, први̏на̑, f. pl. die Erstlinge, erste That, primitiae: нијесу то њему *првине* (н. п. кад ко што зло учини).

пр̏виче, n. (у Ц. г.) кад се први пут иде удатој дјевојци у походе, der erste Besuch einer Neuvermählten, von Seite ihrer Verwandten, salutatio patris aus consanguineorum ad maritam. cf. [vide] походе.

пр̏ви̑чје, n. (у Боци) vide [походе] првиче: Дао бих му везену кошуљу,| Што је бегу ташта даровала,| Кад сам шњиме у *првичје* била —

1. **пр̏во̑**, neulich, nuper. [cf. првач, првоч, прије 2, пријед].

2. **пр̏во**, 1) erstens, primo. — 2) (у Хрв.) [vide] прије [1], vor, ante: *прво* мене.

пр̏вобра̏тучед, m. cf. [vide] братучед.

пр̏вобра̏тучеда, f. cf. [vide] братучеда: Мјесечеву *првобратучеду* —

прво̀вје̑нча̑ни̑ (краљ), m. [југ.] der Erstgekrönte, primo coronatus (Epitheton des ersten Königs der Serben, Stephan): Српског краља *првовјенчанога* —

прво̀женац, е̑нца, m. der die erste Ehe eingeht, qui primas nuptias facit.

прво̀јагњеница, f. која се први пут ојагњи, ein Schaf das zum erstenmal lammet, ovis primitus pariens: Шћепан узе *првојагњенице* —

прво̀коска, f. (у Ц. г.) која се први пут окози, eine Ziege die zum erstenmal wirft, capra primitus pariens.

пр̏во̑м, zum erstenmal, primitus.

прво̀телка, f. eine Kuh die zum erstenmal kalbt, vacca primitus pariens.

пр̏во̑ч, adv. ehevor, antea. [vide 1] п р в о̑, cf. прије.

пр̏га, f. јело од попржена сјерка, који се самеље у жрвњевима па се брашно успе у врућу воду те се попари, па се онда прга једе ожицама као пура или каша. Ово се јело данас готови по Херцеговини и по њезинијем околинама, али је ријеч позната и у Србији: Мирншу ти уста као да си *пргу* јела (у приповијеци); С туђе њиве и чанак *прге* (заувар је).

пр̏да, f. der Furz, crepitus (ventris): *прда прду* сустиже. [vide прдеж].

пр̏давац, пр̏да̑вца, m. der Wachtelkönig, grallus crex L. [crex pratensis Bechst.].

пр̏дало, n. das Werkzeug zum Farzen, culus ex quo peditur. [vide задњица 1].

прда̀љица, } f. на гадљима она цијев што стоји
пр̏да̑љка, } гадљару на рамену кад свира. Прдаљка је настављена на неколика мјеста, и сва је обљевена коситером.

прда̀че̑ње, n. vide потпрдивање.

прда̀чина, f. vide потпрдица: Стар вук пасја *прдачина*.

прда̀чити се, пр̏да̑чи̑м се, v. r. impf. vide потпрдивати се.

пр̏деж, m. der Furz, crepitus (ventris): Смео се као *прдеж* у гаћама. [cf. прда, баздрк].

пр̏декнути, пр̏декне̑м, v. pf. mit einem furzähnlichen Getöse fallen, cadere cum crepitu.

пр̏дељ, m. (у Дубр.) das Blutkraut, polygonum L.

прдѐљуска, f. (у Дубр.) die Ohrfeige, alapa. [vide] п р и у ш а к, cf. ћушка.

прдѐљуснути, не̑м, v. pf. (у Дубр.) Ohrfeige geben, alapam impingo. [vide ћушити].

прдѐња̑к, дења̏ка, m. 1) vide прдало, i. q. гузица [vide задњица 1]: узе кадија гвоздењак, те удари нашега Муја над *прдењак* — cf. оклицнути. — 2) (у Ц. г.) н. п. масла, vide б у р а г, говњак.

пр̏дети, ди̑м, (ист.) vide прдјети.

пр̏дешко, m. ein scherzhaftes Scheltwort der Mütter gegen Kinder [cf. прцко]: du Farzer! peditor!

пр̏дизве̑к, m. vide п р д о њ а 1, прдов, попрдан.

пр̏дина ба̏ра, f. in der Redensart: потрошио новце у *прдину бару*, т. ј. узалуд, у беспослицу.

пр̏дити, ди̑м, (зап.) } v. impf. 1) farzen, pedo.
пр̏дјети, ди̑м, (југоз.) } — 2) за кога, или за што, sich um etwas scheren, curo rem: не ћу и не *прдим* (за то); *Прди* Мара за пударa; Коњ *прди*! пас *прди*! т. ј. не мари за то нико ништа. — 3) прди мртав на равни, liegen, jaceo: Три ардова у подруму *прде* —

пр̏дла̑ње, n. das Schwatzen, nugatio.

пр̏длати, ла̑м, v. impf. dummes Zeug schwatzen, nugor. [vide дрндати 2].

пр̏днути [2 прнути], не̑м, v. pf. (пр̏днух и пр̏дох) 1) einen Furz lassen, crepitum (ventris) edo. — 2) прднуло му у памет, ist ihm eingefallen, incidit in mentem.

прдњава, f. 1) das Farzen, crepitus: стоји га *прдњава.* — 2) Schimpfwort für ein schlechtes Pferd, convicium in equum. cf. [vide] курада.

прдов, прдова, m. vide прдоња 1.

прдозвек, m. vide прдоња 1.

прдоња, m. 1) [cf.] попрдан, [прдизвез, прдозвек,] т. ј. грах онај што је крупан као боб, die gröbste Gattung Fisolen, phaseoli genus. — 2) der Farzer, qui pedit.

прдосија, f. Schimpfwort von altem schlechten Rauchtaback, Schießpulver, res parum valens.

прђење, n. das Farzen, crepitus emissio.

прђети, прдим, (јуж.) vide прдјети.

1\. **пре,** (ист.) vide прије.

2\. **пре,** 1) sehr, über-, per-, in прекрасан, прелијеп, u. s. w. — 2) über-, allzu, zusehr, nimium: прекувано, пресланo, преучен.

пребајати, јем, vide обајати.

пребацивање, n. 1) das Hinüberwerfen, Ueberwerfen, trajectio. [cf. премашање]. — 2) das Vorrücken, Vorwerfen, exprobratio.

пребацивати, бацујем, v. impf. 1) hinüberwerfen, trajicio. [cf. премашати]. — 2) überwerfen, trajicio. — 3) vorwerfen, exprobro, objicio.

пребацити, пребацим, v. pf. 1) преко куће, über das Haus hinüber werfen, trajicio. [cf. преврћи (превргнути) 1, претурити 2, премашити 1]. — 2) кућу, das Haus überwerfen (z. B. mit einem Stein), trajicio. [cf. преврћи (превргнути) 1, претурити 1]. — 3) коме што, vorrücken, vorwerfen, exprobro, objicio.

пребег, m. (ист.) vide пребјег.

пребегнути, нем,⎫
пребећи, бегнем,⎭ (ист.) vide пребјећи.

пребивање, n. das Wohnen, habitatio.

пребивати, пребивам, v. impf. wohnen, habito. cf. [боравити,] живјети [2, наставати, 1] стајати [4].

пребијање, n. 1) das Brechen, fractio. — 2) das Berechnen, compensatio.

пребијати, пребијам, v. impf. 1) brechen, frango. — 2) berechnen, compenso.

пребијати се, пребијам се, v. r. impf. sich herumschlagen, circumvagor [vide 1 потуцати се]: *Пребијај се* од јеле до јеле —

[**пребијели,** ла, ло, sehr weiß, maxime albus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. Авала 1.]

пребирање, n. das Ueberklauben, Ueberlesen, perpurgatio.

пребирати, пребирам, v. impf. überlesen, überklauben, perpurgo.

пребити, пребијем, v. pf. 1) zerschlagen, zerbrechen, frango [vide сломити]: нож, ногу, дрво, и т. д. — 2) једно за друго, gegen einander berechnen, compenso.

пребјег, m. (јуж. ст.) der Flüchtling, der Flüchtige, profugus, cf. [vide] ускок: Два *пребјега* гору пребјегоше — Волим бити *пребјег* у кауре —

пребјегнути, нем, vide пребјећи.

пребјећи [пребјегнути], бјегнем, (пребјегох, пребјеже, пребјегао, гла) v. pf. (јуж.) fliehen, sich flüchten, fugio.

пребледети, дим, (ист.) ⎫
пребледити, дим, (у Сријему)⎭ vide преблиједјети.

[**преблеђан,** а, о, sehr bleichlich, nimium pallidulus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. блеђан.]

пребледивање, n. (ист.) vide пребљеђивање.

пребледивати, блеђујем, (ист.) vide пребљеђивати.

преблиједјети, дим, (југоз.) ⎫
преблијећети, блијеђим (јуж.)⎭ v. pf. erblassen, expallesco.

пребљеђивање, n. (јуж.) das Blaßwerden, pallor.

пребљеђивати, бљеђујем, v. impf. (јуж.) blaß werden, pallesco.

пребол, m. die Genesung, convalescentia: Ово и'јесу ране од *пребола* —

преболевање, n. (ист.) vide преболијевање.

преболевати, болевам, (ист.) vide преболијевати.

преболети, лим, (ист.) vide преболљети.

преболијевање, n. [јуж.] das Genesen, τὸ convalescere.

преболијевати, болијевам, [јуж.] v. impf. genesen, convalesco.

преболљети, болим, v. pf. (јуж.) genesen, convalesco: Ал' још није рано *преболљео* — Ако га глава заболе,| Да Бог да да га *преболи* —

пребор, m. Art Weberei, textura quaedam. cf. преборски.

пребoравити, вим, v. pf. durchleben, durchbringen, exigo (aevum).

преборски, adv. ткати, cf. пребор.

пребрајање, n. das Ueberzählen, dinumeratio.

пребрајати, пребрајам, v. impf. überzählen, dinumero: Него мрко *пребраја* господу —

пребранац, нца, m. т. ј. пасуљ, eine Art Fisolengericht, cibi genus ex fabis. У Србији по селима кажу (као у шали) *оџин грах* (јер га највише једу калуђери), а по варошима *сагани̯ија.*

пребрати, берем, v. pf. 1) überklauben, überlesen, perpurgo. [cf. пречистити]. — 2) пасуљ, mit Oel und Zwiebeln kochen, coquo fabas cum oleo et cepis et pipere.

пребродити, пребродим, v. pf. durchwaten, vado transeo.

пребројити, пребројим, v. pf. überzählen, pernumero, dinumero.

пребујати, јим, v. pf. (у Рисну) vide покипљети.

превазилажење, n. das Uebersteigen, exsuperatio.

превазилазити, зим, v. impf. übersteigen, übertreffen, exsupero.

превазићи, вазиђем, v. pf. übersteigen, übertreffen, exsupero. cf. превисити.

превалити, превалим, v. pf. 1) umwerfen, everto, н. п. превалио коњ, кад се товар на њему превали на једну страну. — 2) очима, scheel ansehen, torvo oculo aspicio. — 3) превалило подне, по зиме, vorüber sein, elapsum est:

Већ је пола ноћи *превалило* — 4) *преко брда*, [cf. пријећи 1].
преваљѝвање, n. das Umwerfen, eversio.
преваљѝвати, ва̏љу̑је̑м, v. impf. 1) umwerfen, everto. — 2) очима, scheel ansehen, torvo vultu tueri.
пре̏вара, f. (ист.) vide пријевара.
пре̏варати, ра̑м, v. pf. vide [1] преварити.
преваре̑нѝк, ренѝка, m. преварена јабуковача, übersottener Cider, cidrus coctus.
преварѝвање, n. das Ueberkochen, coctio.
преварѝвати, ва̏ру̑је̑м, v. impf. überkochen, coquo, percoquo.
1. **пре̏варити**, ри̑м, v. pf. betrügen, decipio, fallo. [cf. излудити, излукавити 1, омахнути (оманути) 2, подвалити 3, преварати, преластити, сварати].
2. **прева̏рити**, пре̏ва̑ри̑м, v. pf. übersieden, percoquo.
пре̏варити се, ри̑м се, v. r. pf. sich täuschen, decipior, fallor.
прева̏рљив, а, о, betrügerisch, fraudulentus.
пре̏вез, m. (у војв.) vide превес.
[**превелики**, а, о, übergroß, permagnus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. Гаван.]
пре̏вера, f. (ист.) vide превјера.
превера́вање, n. (ист.) vide превјеравање.
превера́вати, ве̏ра̑ва̑м, (ист.) vide превјеравати.
пре̏верити, ри̑м, (ист.) vide превјерити.
пре̏вес, m. (ист.) vide пријевјес. [cf. превез].
пре̏весити, си̑м, (ист.) vide превјесити.
1. **превѐсти**, ве̏де̑м, v. pf. hinüber führen, traduco: *Превео* би га жедна преко воде (er ist ungemein klug).
2. **превѐсти**, ве̏зе̑м, v. pf. überführen, trajicio.
пре̏већ, vide одвећ.
пре̏вешање, n. (ист.) vide превјешање.
пре̏вешати, ша̑м, (ист.) vide превјешати.
превѝјање, n. 1) das Ueberwickeln, circumvolutio. — 2) das Verändern der Stimme, vocis inflexio.
превѝјати, пре̏ви̑ја̑м, v. impf. 1) überwickeln, circumvolvo. — 2) die Stimme verändern, inflecto vocem: Закукаћу као кукавица,| *Превијаћу* као ластавица —
превѝјати се, пре̏ви̑ја̑м се, v. r. impf. sich wenden und drehen, torqueri: Иди, сине, Анђелији мајци,| Увијај се, сине, и *превијај*| Како свила око ките смиља —
превѝјача, f. т. ј. колиба, eine Art leichter Hütte, tugurii genus.
пре̏вирање, n. vide кипљење.
пре̏вирати, ре̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide кипљети.
превѝсити, пре̏ви̑си̑м, v. pf. übertreffen, supero. [vide превазићи].
пре̏вити, пре̏вије̑м, v. pf. überwickeln, circumvolvo.
пре̏вјера, f. [јуж.] die Glaubensänderung, mutata sacrorum formula.
превјера́вање, n. [јуж.] verbal. v. превјеравати.
превјера́вати, вје̏ра̑ва̑м, [јуж.] v. impf. vide превјерити.
пре̏вјерити, ри̑м, v. pf. [јуж.] т. ј. 1) вјеру, seinen Glauben ändern, einen andern Glauben annehmen, mutare sacrorum formulam. — 2) кога, zur Glaubensänderung bewegen, ad alia sacra traducere.
пре̏вјесити, си̑м, v. pf. (јуж.) 1) überhängen, appendo: *превјеси* тај појас преко лијенке. — 2) behängen, velo, cf. завјесити: И Грујицу млада *превјесише*,| Под пријевјес сабљу припасаше —
пре̏вјешање, n. (јуж.) 1) das Ueberhängen, appensio. — 2) das Behängen, velatio.
пре̏вјешати, ша̑м, v. impf. (јуж.) 1) überhängen, appendo. — 2) behängen, velo.
превла́дати, пре̏вла̑да̑м, v. pf. vide [свладати] савладати.
Пре̏влака, f. у Боци надно Грбаљскога поља мало острво које је врло мало одвојено од сухе земље. Онамо се приповиједа да је на овоме острву некад био велики наш намастир (од којега се и сад зидине познају), у коме је сједио митрополит са многијем калуђерима, па Которани (Римскога закона) отровали и њега и 72 калуђера, те по том намастир опустио. У наше вријеме једна госпођа из Рисна, по имену Катарина Властелиновића, сазида на онијем развалинама малу црквицу и за себе кућицу, и копајући цркви темељ нађу мајстори једну плочу с натписом у коме се ништа више не може добро прочитати осим ове три ријечи: *унук цара Уроша*. Ова је плоча узидана у црквици иза врата, и ја сам је гледао 1841 године с покојнијем Димитријем Максимовићем Кнежевићем и с Николом Ивановићем Надеждином. По том је госпођа Властелиновића умрла и не имајући никога од порода оставила је ону црквицу и све око ње садашњему Црногорскоме владици Петру Петровићу Његошу II.
превла́чење, n. 1) das Ueberschleppen, transportatio. — 2) das langsame Fahren mit dem Fidelbogen über die гусле, ductatio arcus per fides.
превла́чити, пре̏вла̑чи̑м, v. impf. 1) überschleppen, transporto trahendo. — 2) mit dem Fidelbogen langsam über die гусле fahren, arcum duco per fides.
превла́чити се, пре̏вла̑чи̑м се, v. r. impf. sich hin- und herschleppen.
прево̏дити, пре̏води̑м, v. impf. hinüberführen, traduco.
прево̏дичан, чна, чно, (у Рисну) vide поводљив.
прево̏дљив, а, о, (у Рисну) vide поводљив.
прево̏ђење, n. das Hinüberführen, traductio.
прево̏жење, n. das Uebersetzen über einen Fluß, trajectio.
пре́воз, m. (ист.) vide пријевоз.

превòзити, прѐвозӣм, v. impf. übersetzen, trajicio.
прѐврата, f. превратуша, ein Gericht von Eiern, placentae genus ex ovis. Кукурузно брашно закуха се јајима (у каквом суду) па се онда онај скроб изаспе у тигањ на врућу маст; кад се одоздо потпече, онда се *преврне*, те се и с друге стране испече; по том се једе (највише вруће). cf. превратуша.
превра̏тити, прѐвра̄тӣм, v. pf. umkehren, inverto: Могли б' они вјером *превратити* —
[**превратити се**, превратим се, v. r. pf. vide разбити се 1.]
превра̏туша, f. vide преврата.
прѐвраћа̄ње, n. das Umkehren, inversio. [cf. преврта̄ње].
прѐвраћати, ћа̄м, v. impf. umkehren, inverto. [cf. превртати].
прѐвргнути, не̄м, vide **преврћи**.
прѐврети, рӣм, v. pf. 1) abgähren, defervesco. — 2) (у Ц. г.) vide покипјети.
преврза̄ње, n. vide рвање.
преврзати се, прѐврза̄мо се, v. r. impf. (у Боци) vide рвати се.
преврнути, прѐврне̄м, v. pf. umwenden, converto.
прѐврта̄ње, n. vide превраћање.
прѐвртати, врће̄м, vide превраћати.
преврта̏ча, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Вељача *превртача*, die Unbeständige, varians; *а рекло би се и за превртљива човјека.*
преврттљив (прѐвртљив), а, о, н. п. човјек, т. ј. који није постојан, него често мијења своје мисли, unbeständig, varius. *cf. непостојан.*
***превртљивост**, (превртљивости) f.* [die Unbeständigkeit, inconstantia].
преврћи [превргнути], прѐвргне̄м, v. pf. 1) vide пребацити [1 и 2]: Не могу је *преврћи* талиром — 2) (у Боци) niederwerfen, prosterno [vide оборити 1]: *преврже* Петар Павла, т. ј. обали га.
превући, вуче̄м, v. pf. überziehen, traho alio, traho per aliquid.
превуча̄р, превуча̏ра, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.
прѐгазити, зӣм, v. pf. 1) überwaten, vado transeo, воду over преко воде. — 2) darüber treten, zertreten, conculco: *прегазише* Турци земљу.
прѐгалац, прѐгаоца, m. (у Ц. г.) који на што прегне, der Entschlossene, Wager, promptus. cf. прегињач.
прѐгаљ, гља, m. (у Дубр.) некакав црв, који у сиру живи, die Käsemade [Käsemilbe], vermis casearius [acarus siro L.; cf. пјевак]: Скочи као *прегаљ*; Премеће се као *прегаљ* по сиру.
прѐгача, f. eine Art wollener Schürze, praecinctorium laneum. cf. [бошча 2, верта 1, кецеља, прегљача,] опрегача, [опрегљача,] опрежина, прежина.
прѐгибак, гӣпка, m. die Biege, flexus. cf. прегнутина.
прегѝбало, n. (у Сријему) vide прегибао.
прегѝба̄ње, n. das Beugen, flexio.
прѐгибао, бли, f. das Gelenk, articulus. cf. [згиб,] прегибало.
прегѝбати, прѐгӣбље̄м (бам), v. impf. beugen, flecto.
прѐгиња̄ње, n. das Wagen, τὸ audere.
прѐгињати, ње̄м, v. impf. (у Ц. г.) sich entschließen, decerno.
прегѝња̄ч, прегиња̏ча, m. (у Ц. г.) vide прегалац.
прѐглава, f. (прӣглава?) оно дрво о коме виси јарам. cf. поклапуша.
преглѐдалица, f. die Vorschrift, das Schreibmuster, exemplum scribendi.
преглѐда̄ње, n. 1) das Ueberschauen, Uebersehen, Durchsehen, perlustratio. — 2) das Absehen nach einem Muster, imitatio.
1. **преглѐдати**, прѐгле̄да̄м, v. impf. 1) übersehen, perlustro. — 2) nach dem Muster machen, facio ad exemplum.
2. **прѐгледати**, да̄м, v. pf. übersehen, überblicken, pervideo.
преглòдати, прѐглође̄м, v. pf. durchnagen, perrodo.
прѐгљача, f. vide прегача.
прѐгљица, f. (у Ц. г.) vide прећица 2.
прѐгнати, прѐжене̄м (прѐгна̄м), v. pf. vide претјерати.
прѐгнути, прѐгне̄м, (прѐгох и прѐгнух, прѐгну и прѐже, прѐгнуо и прѐгао, прѐгла) v. pf. 1) biegen, beugen, inflecto. — 2) sich entschließen, decerno: *прегао* на једну страну.
прегну̏тина, f. оно мјесто на којему се што *прегне*, die Biege, flexus. cf. прегибак.
прегну̏ће, n. die Entschlossenheit, animus certus: Но ће помоћ Бога великога| И јуначко срце и *прегнуће*,| Ту се надај добру и поштењу —
прегòдиштити, тӣм, v. pf. (по зап. кр.) das Jahr zubringen, annum transigo.
прѐгон, m. (ист.) vide пријегон.
прегòнити, прѐгонӣм, v. impf. hinübertreiben, ago trans —.
прегòнити се, прѐгонӣм се, v. r. impf. mit Anekdoten gegen einander fechten, einander aufziehen, ludificari, ducere se invicem.
прегòње̄ње, n. 1) das Hinübertreiben, transmissio, transjectio. — 2) das Aufziehen, traductio, ludificatio.
прегòрети, (ист.) } го̏рӣм, v. pf. 1) н. п. дрво,
прегòрјети, (јуж.) } durchbrennen, peruror. — 2) verschmerzen, tolero, obliviscor, cf. прежалити: није могао *прегорјети* да му поклони то и то. — 3) н. п. прегорјела крава, кад је неколика дана теле не сиса и не музе се па млијеко удари натраг.
[**преграда**, f. vide пријебој 1.]
прѐградак, гратка, m. eine Abtheilung, Verschlag im Hause, zotheca, locus assibus separatus. [cf. пријеклет].

прегра́дити, прѐгра̄дӣм, v. pf. überschlagen, verschlagen, assibus separo. [cf. претинити].

преграђи́вање, n. das Verschlagen, separatio per asses. [cf. претињивање].

преграђи́вати, гра̀ђујем, v. impf. verschlagen, assibus separo. [cf. презиђивати, претињивати].

прѐграчић, m. dim. v. преградак.

прегрѐнсти, грѐбе̄м, v. pf. (у Ц. г.) изгрнути жито из коша да се друго засипа и меље, herausnehmen, promo.

прегри́за̄ње, n. das Durchbeißen, permorsio.

прегри́зати, прѐгри̑за̄м, v. impf. durchbeißen, permordeo, peredo.

прегриjѐба̄ње, n. [јуж.] das Herausnehmen, promptio.

прегриjѐбати, прѐгриjеба̄м, v. impf. (у Ц. г.) изгртати жито из коша, да се друго засипа и меље, herausnehmen, promo.

прѐгристи, прегри́зе̄м, v. pf. durchbeißen, permordeo.

прегр̀мети, мӣ, (ист.) }
прегр̀мити, мӣ, (у Сриjему) } vide прегрмјети.

прегр̀мјети, (југоз.) }
прегр̀мљети, (јуж.) } прегр̀мӣ, v. pf. док ово прегрми, bis dieses Gewitter (fig.) vorbei ist, dum haec tempestas praeterierit.

прѐгршт, f. }
прѐгршти, f. pl. } beide flache Hände zum Fassen hingehalten, ambae volae ad accipiendum quid paratae: пуне *прегршти*; дај ми једне *прегршти* брашна; није воду *прегрштима*. cf. [грст,] грсти.

пред, }
преда, } (mit loc. u. acc.) vor, ante: *пред* кућом; *пред* Богом; *преда* мном; *пред* кућу; *пред* Бога; *преда* ме; Из кесе па *преда* се, nur Geld her, so hat man's.

прѐда, f. vide преља [1] (у говору ја нијесам никад чуо, до у овој пословици): Сјетила се *преда* кудјеље уочи недјеље, (а у овој пословици слушао [сам] и *преља* мјесто *преда*).

преда́ва̄ње, n. das Uebergabe, deditio.

преда́вати, прѐда̄је̄м, v. impf. 1) übergeben, dedo. — 2) zur Uebergabe nöthigen, adigo ad deditionem.

преда́вати се, прѐда̄јем се, v. r. impf. sich ergeben, dedo me.

прѐдаја, f. die Uebergabe, deditio: изишао (н. п. хајдук) на *предају*.

преда̀нити, прѐда̄нӣм, v. pf. den Tag zubringen, per diem moror: У нећељу данак *преданити* —

преда̀нути, прѐданем, vide **предахнути.**

прѐда̄ње, n. die Furcht, trepidatio.

1. **прѐдати,** да̄м, v. pf. 1) übergeben, dedo. — 2) zur Uebergabe nöthigen, adigo ad deditionem.

2. **прѐдати,** да̄м, v. impf. (по зап. кр.) sich fürchten, trepido.

прѐдати се, да̄м се, v. r. pf. sich ergeben, dedo me.

преда̀хнути, прѐдахне̄м, [преданути] v. pf. aufathmen, respiro: ко ће избројити стотину, да не *предахне*? cf. [vide] предушити.

предва́ја̄ње, n. 1) das Abtheilen in zwei Theile, divisio in partes duas. — 2) das Unterbrechen, intermissio.

предва́јати, прѐдва̄ја̄м, v. impf. 1) in zwei Theile theilen, dimidio. — 2) unterbrechen, intermitto, cf. [vide 1] престајати: Пушка пуца, никад не *предваја* —

предво̀јити, прѐдвојӣм, v. pf. halbiren, dimidio: И пусте му *предвојише* овце,| Заврнуше преко Зете равне —

предвостру́ча̄ње, n. das Verzweifachen, Verdoppeln, duplicatio.

предвостру́чати, двостру́ча̄м, v. impf. doppelt falten, duplico.

предво̀стручити, чӣм, v. pf. doppelt falten, duplico.

преде́ва̄ње, n. (ист.) vide предијевање.

преде́вати, прѐдева̄м, (ист.) vide предијевати.

прѐденути, нем, vide предести.

преде́нце, n. (у Дубр.) Art Pflanze [Seide, Flachsseide,] herbae genus [cuscuta L.; vide вилина коса].

пре́дење, n. das Spinnen, netio.

предѐрати, прѐдере̄м, v. pf. vide предријети.

прѐдести [преденути], дене̄м (деде̄м), (ист.) vide предјести. [cf. предети].

прѐдети, дене̄м, vide предести.

прѐдиво, n. der Flachs, die Wolle (österr. das Spinnhaar), pensum lini, lanae.

предијѐва̄ње, n. (јуж.) Namenwechsel, nominis mutatio.

предијѐвати, прѐдијева̄м, v. impf. (јуж.) т. ј. име, einen andern Namen annehmen, nomen mutare.

прѐдика, f. (у војв.) die Predigt, sermo. cf. [vide] поучење.

преди́каоница, f. die Kanzel, cathedra, suggestum.

преди́ка̄тор, m. der Prediger, praedicator.

преди́ка̄торов, а, о, des Predigers, praedicatoris.

преди́ка̄торскӣ, ка̄, ко̄, Prediger-, praedicatorius.

прѐдикова̄ње, n. das Predigen, praedicatio.

прѐдиковати, кује̄м, v. impf. predigen, praedico (sacra).

прѐдира̄ње, n. das Durchreißen, dilaceratio.

прѐдирати, ре̄м, v. impf. entzweireißen, dilacero.

прѐдиса̄ње, n. der Athem, respiratio.

прѐдисати, дише̄м, v. impf. Athem holen, respiro. cf. [предушивати;] предахнути.

прѐдјести, дјене̄м (дједе̄м), v. pf. (југоз.) име, den Namen ändern, muto nomen. [cf. предјети]. Највише жене дјеци својој предијевају имена и то или од милости или кад што врачају, н. п. данашњему војводи у Србији крштено је име *Тома*, па га мати још кад је био мали прозвала *Вучићем*, и тако остао Вучић. Један мој братучед коме је било име *Обрен*, отиде у Сарајево на занат, па онамо његовом мајстору и мајсторици учини се то име непознато, за то га прозову *Обрадом*

(јер су Обрада ондје имали), и тако он остане Обрад. Кашто и човјек сам своје име промијени кад отиде куд у другу земљу па је рад да остане непознат. [Види још у I. издању s. v. пређести].

прѐдјети, дјенѐм, vide предјести.

прѐдња̑к, m. 1) н. п. во у плугу, der vordere (Ochs) am Pfluge, bos anterior. — 2) не даду предњаци (кад човјек што једе прије ручка па не може да руча).

предња̀чење, n. das Vorangehen, anteitio.

предња̀чити, прѐдња̀чи̑м, v. impf. vorangehen, praeeo.

прѐдњи̑, ња̑, ње̑, der vordere, anterior.

прѐдњица, f. *1)* vide лепиња. — *2) (у Бачк.) предња половина у саре или усмине.*

предо̀мислити се, ли̑м се, v. r. pf. (у Сријему) vide премислити се.

предомѝшљање, n. vide премишљање.

предомѝшљати се, до̀ми̑шља̑м се, v. r. impf. (у Сријему) vide премишљати се.

Прѐдра̑г, m. Mannsname, nomen viri.

прѐдрѐти, прѐдрѐм, (прѐдро, прѐдрла) (ист.) vide предријети.

прѐдријети, прѐдрѐм, (прѐдро, прѐдрла) v. pf. (јуж.) [cf. предерати] 1) zerreißen, lacero, perrumpo. — 2) предро преко потока, er ist durchgedrungen durch das Thal, perrupit.

предругоја̀чити, го̀ја̑чи̑м, v. pf. ändern, immuto. [vide измијенити 1].

прѐдручак, чка, m. (у Рисну) vide доручак.

предӯрати, ра̑м, v. pf. vide претрпљети.

прѐдушак, шка, m. das Aufathmen, respiratus [cf. душак]: попити чашу без *предушка*, ohne aufzuathmen, uno spiritu.

предушѝвање, n. das Aufathmen, respiratio.

предушѝвати, предӯшује̑м, v. impf. aufathmen, respiro. cf. предисати.

предӯшити, прѐдӯши̑м, v. pf. aufathmen, respiro: можеш ли попити ову чашу да не *предушиш*. cf. душак, предахнути [преданути].

прѐђа, f. 1) das Garn, fila. — 2) das Garn, Netz, rete. [cf. метница, мрежа].

[**прећашњи**, а, о, (ист. и јуж.) vide пријешњи.]

прѐђе, vide прије.

пређѐтина, f. augm. v. пређа. [cf. пређурина].

прѐђица, f. 1) dim. v. пређа. — 2) eine Schnalle, fibula. cf. прегљица, гвоздац.

пређӯрина, f. vide пређетина.

прѐжалити, ли̑м, v. pf. verschmerzen, obliviscor. [cf. прегорјети 2].

прѐжа̑ње, n. vide вребање.

прѐжати, прѐжа̑м, vide вребати.

прѐжѐње, n. vide [вребање] прежање.

прежѐстити се, прѐжѐсти̑м се, v. r. pf. entbrennen (vor Zorn), excandesco.

прѐжѐти, прѐжмѐм, v. pf. по други пут ожети, nochmals pressen, secundo comprimere.

прежѝва̑ње, n. das Wiederkäuen, ruminatio. [cf. прижимање].

прежѝвати, прѐжи̑ва̑м, v. impf. wiederkäuen, rumino. cf. прежимати [2, прижимати].

прежѝвети, (ист.)
прежѝвити, (у војв.)
прежѝвјети, (југоз.)
прежѝвљети, (јуж.) } ви̑м, v. pf. fortleben, vitam duco: Не би л' и ми уз њи *преживљели* —

прѐжима̑ње, n. das nochmalige Pressen, compressio iterata.

прѐжимати, мље̑м, v. impf. [1)] по други пут ожимати, nochmals pressen, secundo comprimere. [— 2) vide преживати].

прѐжина, f. vide прегача.

прѐжити, жи̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide [вребати] прежати.

през, (по југоз. кр.) in der Redensart: на през руку ми је, т. ј. као за чудо ми је, није ми мило; *гледа га* на през око; anstößig, auffallend, offendit.

1. **прѐза̑ње**, n. das Auffahren, aus dem Schlafe, excussio somni, circumspectatio anxia.

2. **пре́за̑ње**, n. vide упрезање.

1. **пре́зати**, прѐже̑м, vide упрезати.

2. **прѐзати**, за̑м, v. impf.
прѐзати се, за̑м се, v. r. impf. } aus dem Schlafe auffahren und umherblicken, circumspicio ex somno.

прѐзвати, презо̀ве̑м, v. pf. rufen über —, voco trans —.

прѐзда̑н, adv. (у Грбљу) преко дан, други дан, н. п. кокош носи прездан, um den andern Tag, altero quoque die. cf. [преко 2,] напрездан.

прѐзда̑нка, f. (у Грбљу) кокош која носи прездан, Henne die jeden zweiten Tag legt, gallina altero quoque die ova ponens.

презе́псти, зе́бе̑м, v. pf. н. п. воће, erfrieren, gelu corrumpi. cf. узепсти.

презѝва̑ње, n. verbal. v. презивати.

презѝвати, прѐзи̑ва̑м (вље̑м), v. impf. herüberrufen, voco trans —.

[**презиђивати**, презиђујем, v. impf. vide преграђивати; *види* s. v. Вукова међа.]

прѐзиме, мена, n. der Zuname, cognomen. У Црној гори и у Херцеговини народ наш има своја презимена којима се породице позивају од кољена на кољено као и у осталој Европи; у Србији пак тога обичаја до нашега времена није било, него се сваки позивао по своме оцу додавши очиноме крштеном имену *овић* или *евић*, код имена која се свршују на *је* и *о* само *вић*, а код оније̑х која се свршују на *а* само *ић*, н. п. *Мил*[*ов*]*ановић*, *Милошевић*, *Милојевић*, *Ранковић*, *Милетић* (и то је значило: *син Милованов*, *Милошев*, *Милојев*, *Ранков*, *Милетин*); ако ли је коме отац умро прије матере он се је позивао по матери додавши материноме крштеном имену мјесто *а ић*, н. п. *Ружић*, *Смиљанић*, *Перуничић*, *Станић*, *Недић*, *Вишњић*, *Бојанић* (и то је опет значило: *син Ружин*, *Смиљанин* и т. д.). Тако и кад су се који из Херцеговине или из Црне гореселили у Србију,

они су почевши се звати по овоме доњоземскоме обичају презимена своја мало по мало понзостављали, гдјекоји и позаборављали, а гдјекојима ако се и спомињало старо презиме највише су их као поруге ради њиме називали. Мени је приповиједао знатни поглавица за Карађорђијева времена Младен да је он старином из Дробњака из села Тӯшимље од *Цѐровић̂а̂*, али се је звао по оцу *Миловановић*. Сад се тек од године 1804 почело и у Србији, особито код знатнијих људи, да се не пишу по очиноме крштеном имену, него или као што су слушали да су им се стари звали или онако како им се отац звао и писао. И у царству Аустријскоме, у данашњему војводству, наши су се људи до скора звали и писали по очиноме или по материноме крштеном имену као и у Србији, докле им земаљске старјешине, особито видећи да у једној кући и у једној породици има по неколико различнијех презимена, нијесу то забраниле, те су она имена којима се ко по оцу или по матери звао остала у напредак презимена. Вршачки оборкнез Арсо, који је умро прије неколико година, звао се по своме оцу *Манојловић*, и кад је за заслуге својега оца *Манојла* постао Маџарски племић, примио је његово крштено име *Емануел* за презиме. Може бити да је у Црној гори и по њезинијем околинама освета највећи узрок што људи држе своја стара презимена, да би онај који би помислио кога да убије одмах знао с ким ће се завадити и коме ће крв дужан постати, и за то кад се онамо о коме говори каже му се не само чиј је син и како се по презимену зове, или — као што они кажу — од кога је братства, него се још дода и из кога је племена, н. п. *Саво Марков Петровић Његуш*; ако је племе раздијељено на какова особита имена, као н. п. што је Цетиње на Бајице и на Доњи крај, онда се дода још и то, н. п. *Ђико Милов Мартиновић Бајица Цетињанин*. А у Србији онаке освете није било нити је могла бити; за то тога ради није требало држати се старога презимена, а ако је још ко био од каке знатне и Турцима мрске породице, прије му је ваљало да се крије него по њој да се позива, као што су јамачно у почетку владе Турске многи чинили; за то кад су Турци купили харач, сваки се казивао по имену својега оца или матере, а у другијем догађајима слабо је ко кога и питао а још мање писао како се зове; за то је у нас до данас још обичај да се многи људи познају и зову више по крштеноме имену него и по какоме презимену. И Бошњаци Турскога закона, особито господа, држе своја стара презимена, па још и онака која показују да су њихови стари били Хришћани и да се они по закону само зову Турци а по роду и по језику да су прави Срби, и којијех би они по своме данашњему мишљењу ваљало да се стиде, н. п. *Филиповићи, Ђурђевићи, Тодоровићи* и т. д. Може бити да је код њих узрок што су ова презимена у старијем њиховијем бератима на спахилуке и на остала господства. У народу нашему има презимена која се не свршују на *ић* и која нијесу постала од очинијех или материнијех крштенијех имена, него је неко од оне породице најприје онако прозван, н. п. *Кулиза, Бесара, Шакабент, Млатишума, Маленица, Паликућа, Рукавина, Мамула, Сочивица, Копривица, Ватрица, Халавања, Вурдеља, Памучина, Комадина, Џода, Жежељ, Штуле, Витас, Бједов, Зец, Сламуша, Омчикус*, и т. д. У Србији и овако очино презиме често се на сину окрене на *ић* (да би се показало да је он син онога), н. п. људи има и сад који се зову *Кулиза*, а за Турскога времена у Шапцу је био један трговац Јаков *Кулизић*; тако је за Карађорђијева времена у Црној ријеци био војвода Петар *Џода*, а његов син чини ми се да се зове сад *Џодић*; тако је у Ужичкој нахији скоро био некакав старјешина Павле *Штуле*, а његов син сад зове се *Штуловић*, и т. д. И овако су јамачно постала у народу нашему сва презимена која нијесу од крштенијех имена, н. п. *Шереметовић, Гаговић, Зимоњић, Чарапић, Цукић* и т. д. Од овијех презимена ваља разликовати она која су постала од каке службе или од какога особитога посла по чему су оца или матер звали више него крштенијем именом, н. п. *Војводић, Кнежевић, Властелиновић, Писаровић, Барјактаровић, Протић, Поповић, Ђаковић, Лончаревић, Коларевић, Терзијћ, Кујунџијћ, Свирчевић, Вођевић, Слијепчевић, Овчаревић, Станаревић, Врачарић, Попадијћ*, и т. д. По овоме и Марко син краља Вукашина није се звао Вукашиновић, него *Краљевић*. cf. подријетло, [порекло,] придјевак, [приједјевак,] надимак.

прѐзимењāк, m. der den nämlichen Zunamen hat, ejusdem cognominis.

презѝмити, прѐзӣмӣм, v. pf. überwintern, hiberno, perhiemo.

прѐзирāње, n. 1) die Nachsicht, indulgentia. — — 2) die Verachtung, contemptus.

прѐзирати, рēм, v. impf. 1) nachsehen, indulgeo. — 2) verachten, contemno.

прѐзорен, а, о, (по југоз. кр.) vide презрео: Када су за ме ходили,| Зелене вишње садили;| Кад су се са мном враћали,| Зорене вишње тргали,| Зорене и *презорене* —

прѐзрео, зрела, зрело, überreif, fracidus. [cf. презорен, кувео].

1. **прѐзрети**, прѐзрēм, v. pf. 1) nachsehen, indul-

geo: ја то теби могу *презрети* као мати, ако други и не може. — 2) verachten, contemno.

2. **прѐзрети**, рӣм, v. pf. überreif werden, fracesco.

преиједа̂ње, n. (југ.) vide преједање.

преиједати се, прѐиједа̑м се, (југ.) vide преједати се.

преиспо̀дњӣ, ња̑, ње̑, (у војв.) der niedrigste, infimus: *преисподња* уља, лажа и т. д.

прѐјаати, јашем, vide **прејахати**.

преја̏вити, прѐја̑вӣм, v. pf. овце, hinüberführen, traduco: *Прејависмо* жупом Грачаницом —

преја̏зити, прѐја̑зӣм, v. pf. vide [з а ј а з и т и 1] загатити: Те три пута *прејази* Ситницу —

прејаѝва̑ње, n. vide **прејахивање**.

прејаѝвати, ја̀у̑је̑м, vide **прејахивати**.

прѐјати, јашем, vide **прејахати**.

прѐјахати [прејаати, прејати], јашем, v. pf. 1) коња (на коњу) н. п. преко воде, hinüberreiten, transvehor, transeo equo. — 2) hindurchreiten, equito per tempus, locum.

прејахѝва̑ње [прејаивање], n. 1) Hinüberreiten, transequitatio. — 2) das Reiten eine Zeit (Strecke) hindurch, equitatio per tempus.

прејахѝвати, ја̀хује̑м, [прејаивати] v. impf. 1) hinüberreiten, transequito. — 2) hindurchreiten, equito per tempus, locum.

преједа̑ње, n. das sich Ueberessen, τὸ cibo obrui.

преједати се, прѐједа̑м се, v. r. impf. sich überessen, cibo obrui.

прејѐдрити, дрӣм, v. pf. übersetzen, trajicio.

прејѐздити, дӣм, v. pf. (ст.) durchreiten, perequito: И честиту Босну *прејездише* —

прејѐњати, прѐје̑ња̑м, v. pf. (у Хрв.) nachlassen, remitto. [vide] п о п у с т и т и 1, cf. престати.

прѐјести се, једе̑м се, v. r. pf. sich überessen, ingurgitare se, cibo obrui. [cf. прекантарити се].

преју̏рити, прѐју̑рӣм, v. pf. heftig hinübertreiben, ago trans —. cf. [vide] претјерати [1].

прѐкада, f. die Beräucherung, suffitio. cf. прекадња.

прека̏дити, прѐка̑дӣм, v. pf. mit Weihrauch und Gebet weihen (bei der Kirchmesse), suffio. cf. крсно име.

прѐка̑дња, f. (у Боци) vide прекада: „дивна му бјеше *прекадња*," кад казују да је гдје на даћи било доста јести и пити.

прекаћѝва̑ње, n. das Weihen durch Weihrauch, suffitio.

прекаћѝвати, ка̀ћује̑м, v. impf. räuchern, suffio.

прѐкаја, f. (у Србији) воденица у које даске на колу стоје *попријеко*, те вода у њих удара и коло окреће. [vide млин]. cf. лопатара, кашичара.

прекантарити, ка̀нта̑рӣм, v. pf. штогод преко мјере чинити, übertreiben, excedo modum. [vide претјерати 2].

прекантарити се, ка̀нта̑рӣм се, v. r. [pf.] impf. н. п. јелом, vide прејести се.

прекардашити, ка̀рда̑шӣм, v. pf. vide претјерати 2.

прѐкасати, са̑м, v. pf. übertraben, tolutim transire: Пас цијели дан *прекаса*, па опет садна не добије.

прѐкӣ, ка̑, ко̑, (ист.) vide пријеки.

прекѝва̑ње, n. das Ueberschweißen, Ueberschmieden, recusio.

прекѝвати, прѐкӣва̑м, v. impf. überschmieden, überschweißen, recudo.

прѐкӣд, m. die Unterbrechung, intercapedo [cf. претрг]: А сви свати за мном брез *прекида* —

прекѝда̑ње, n. 1) das Entzweibrechen, diffractio. — 2) das bestimmt Entscheiden (z. B. eines Kaufs), determinatio.

прекѝдати, прѐкӣда̑м, v. impf. 1) entzweibrechen, diffringo. — 2) bestimmt entscheiden (z. B. einen Kauf), determino.

прѐкинути, не̑м, v. pf. 1) entzweireißen, disrumpo. [vide расјећи 1]. — 2) bestimmt entscheiden (z. B. einen Kauf), determino. — 3) прекинуто ми је, т. ј. нестало ми је, vide [н е с т а т и 1] премаћи се: Ема ми је *прекинута* грађа —

прѐкинути се, не̑м се, v. r. pf. einen Bruch (Leibschaden) bekommen, herniam mihi consicsco. cf. [vide] искилавити се.

прѐкју̑че̑ [прекључе], vorgestern, nudius tertius.

прѐкјучерањӣ, / ња̑, ње̑, vorgestrig, quod fuit
прѐкјучерашњӣ,\ nudius tertius.

прѐклад, m. (ист.) vide пријеклад.

прѐкла̑нӣ, vor zwei Jahren, ante duos annos, ante biennium.

прѐклања̑ње, n. vide преклоњање.

прѐклањати, ња̑м, vide преклоњати.

прѐклањати се, ња̑м се, vide преклоњати се.

прѐклањскӣ, ка̑, ко̑, vorzweijährig, quod fuit ante duos annos.

прѐклечић, m. (у Сријему) у сандуку мала преграда, das Fach, loculus. (cf. клијет).

прѐклиња̑ње, n. das heilige Betheuern, Schwören, testatio deorum.

прѐклињати се, ње̑м се, v. r. impf. hoch und theuer schwören, testor deos hominesque: куне се и *преклиње се*; Марко јој *се* куне и *преклиње* —

прекло̀нити, прѐклонӣм, v. pf. н. п. главу, den Kopf vorwärts beugen, inclino caput.

прекло̀нити се, прѐклонӣм се, v. r. pf. sich verbeugen, inclinor.

прѐклоња̑ње, n. das Beugen, inclinatio. [cf. преклањање].

прѐклоњати, ња̑м, v. impf. beugen, inclino. [cf. преклањати].

прѐклоњати се, ња̑м се, v. r. impf. sich verbeugen, inclinor. cf. преклањати се.

прекло̀пити, прѐклопӣм, v. pf. bedecken, tego [vide прекрилити], н. п. овце преклопиле поље.

прѐкључе̑, vide **прекјуче** mit allen Ableitungen.

1. **преко** [прео, про], (ист. и југ.) 1) (mit gen.) über, trans. — 2) преко дан, um den andern Tag, altero quoque die. cf. [vide] прездан.

2. **прѐко,** (ист.) vide пријеко.

прекòвати, прѐкујēм, v. pf. 1) überschmieden, recudo. — 2) наново потковати: Ми његова коња *прековали,*| Сребрне му клинце ударили —

Прекòдринац, ӣнца, m. ein Mensch von jenseits der Drina, transdrinanus.

Прекòдрӣнка, f. Frauenzimmer von jenseits der Drina, transdrinana.

прекòдринскӣ, кā, кō, jenseits der Drina, transdrinanus.

Прекòдрӣње, n. die Gegend jenseits der Drina, regio transdrinana.

прекòјасити се, сӣм се, v. r. pf. (у Земуну) кад дијете ухвати мали фрас, кажу *прекојасило се,* epileptisch werden, epilepsia corripi.

прекòморац, òрца, m. der über dem Meere her ist, transmarinus, cf. прекоморлија: Како дође Арап *прекоморац* —

прекòмōрка, f. 1) ein Frauenzimmer von jenseits des Meeres, mulier transmarina. — 2) пушка прекоморка, eine Flinte von jenseits des Meeres (aus Venedig), die Ueberseeische, telum ultramarinum: О рамену дуга *прекоморка* —

прекомòрлија, m. vide прекоморац.

прекòморскӣ, кā, кō, übermeerisch, transmarinus.

прѐконож, н. п. сапети коње у преконож, т. ј. обадва за десну или за лијеву ногу (да једнога једна нога између сапетијех остане проста); тако је коњма много теже ићи него кад би се сапео један за лијеву а други за десну ногу.

прекопáвâње, n. 1) das Uebergraben, perfossio. — 2) das Graben mitten durch, perfossio.

прекопáвати, кòпâвâм, v. impf. 1) übergraben, perfodio. — 2) mitten durchgraben, perfodio.

прекòпати, пâм, v. pf. 1) durchgraben, perfodio. — 2) übergraben, perfodio.

прекорáвâње, n. vide корење 2.

прекорáвати, кòрâвâм, [v. impf.] vide корити.

прекòрамица, f. (у Лици) каиш о коме *преко рамена* виси торбак, Achselriemen, lorum perae.

прѐкōран, рна, рно, der Vorwürfe hören muß, qui saepe objurgatur [cf. пријекоран]: свагда је *прекоран.*

прекорачѝвâње, n. das Ueberschreiten, transgressus.

прекорачѝвати, корàчујēм, v. impf. überschreiten, transgredior. [cf. прекрочити].

прекорáчити, кòрâчӣм, v. pf. überschreiten, transgredior.

прекòречица, f. (у Земуну) Sprichwort, proverbium. cf. пословица [2].

прекòрити, прѐкорӣм, v. pf. кога, einem Vorwürfe machen, exprobo: Еа су те Турци *прекорили* —

прекòруђе, n. о чему висе ждрепчаници, die Wage, jugum. [cf. јармак, јармац].

Прекòрупље, n.: И покупи *Прекорупље* равно —

прекòсити, прѐкосӣм, v. pf. zerschneiden, durchbohren, disseco: Своје срце Мујо *прекосио* —

прекосрѐд [преосред], mitten, per medium: узе га *прекосред* сриједе.

Прѐкōрница, f. планина између Жупе Никшићке и Бјелопавлића.

прекрáјâње, n. das Zuschneiden auf eine andere Art, sectio ad aliam formulam.

прекрáјати, прѐкрâјâм, v. impf. anders zuschneiden, seco ad aliam formulam.

[**прекрасан,** сна, сно, sehr schön, pulcherrimus, vide прелијеп; *види* s. v. 2 пре 1.]

прекрáтити, прѐкрâтӣм, v. pf. vide закратити; Што он рекне, ни цар не *прекрати* —

прекрѐнути, прѐкрēнēм, v. pf. 1) überschwenken, desuper inclino. — 2) (у Дубр.) из једнога суда у други, vide преручити.

прѐкрēт, m. (loc. прекрéту) 1) подвалак (округло дебело дрво) који се подметне под ваг те се ваг по њему помиче, н. п. кад се превлачи читава зграда, Unterlage unter dem Hebel, hypomochlion. [cf. стријела 3]. — 2) (у Рисну и f.) der Umschwung, revolutio: стоји на *прекрету* (прекрéти). cf. прекретња.

прекретáње, n. 1) Ueberschwenken, inclinatio. — 2) vide преручивање.

прекрéтати, прѐкрēћēм, v. impf. 1) überschwenken, desuper inclino. — 2) (у Дубр.) vide преручивати.

прекрéтати се, прѐкрēћēм се, v. r. impf. ein Spiel, in Oesterreich Hutschen, in asse ex axe mobili sursum et deorsum moveri.

прекрéтња, f. vide прекрет 2.

прекрѝвало, n. der Schleier, velum [vide вео]: Од' ми сними танко *прекривало* —

прекрѝвâње, n. 1) das Verstecken an einen andern Ort, occultatio mutata. — 2) das neue Decken (des Daches), contectio nova.

прекрѝвати, прѐкрӣвâм, v. impf. 1) neu decken, denuo tego. — 2) anders wo verbergen, occulto alio loco.

прекрѝвити, прѐкрӣвӣм, v. pf. seitwärts krümmen, incurvo: Пауниеро *прекривила* —

прекрѝлити, прѐкрӣлӣм, v. pf. bedecken, obtego [cf. закрилити 2, преклопити, притиснути 3]: Све му поље *прекрилиле* овце — А коњи му поље *прекрилили* —

прѐкрити, прѐкријēм, v. pf. 1) н. п. кућу, цркву, neu decken, denuo tego. — 2) anders wo verbergen, alibi celo. — 3) decken, tego: У Милице дуге трепавице,| *Прекриле* јој румен' јагодице — Црн му перчин б'јели врат *прекрио* — *Прекривене* црвеном кадифом — Док сагради дивну грађевину,| *Прекри* кулу тешкијем оловом —

прѐкрмак, прѐкрмка, m. мушко јуне од године дана, од прилике као озимче.

прекр̀мити, прѐкр̄мӣм, v. pf. vide прехранити, cf. крмити.

прѐкрнӣк, m. der ärgste Mörder, cf. крник: Да су Турци *прекрници,* Бог их клео —

прекро̀јити, прѐкројӣм, v. pf. anders zuschneiden, seco ad aliam formulam.
прекро̀чити, прѐкрочӣм, vide прекорачити.
прекр̀стити, прѐкрстӣм, v. pf. 1) што руком, штапом, bekreuzen, cruce signo: Кад је Ђорђе Србијом завлад'о| И Србију крстом *прекрстио* — 2) руке, ноге, kreuzen, decusso.
прекр̀стити се, прѐкрстӣм се, v. r. pf. sich bekreuzen, cruce se signare.
прекр̀шити, прѐкршӣм, v. pf. 1) zerbrechen, diffringo. — 2) и то прекршисмо, као прекинусмо, endigen, finio.
прекр̀шта̂ње, n. vide прекршћање.
прекр̀штати, прѐкршта̂м, vide прекршћати.
прекр̀шћа̂ње [**прекрштање**], n. verbal. v. прекршћати.
прекр̀шћати, прѐкршћа̂м, [**прекрштати**] v. impf. 1) bekreuzigen, cruce signo. — 1) н. п. руке, ноге, kreuzen, decusso.
пре̏ксинотњӣ, ња̂, ње̂, [**прексиноћни**] vom vorgestrigen Abend, ante duos dies vesperi.
пре̏ксино̂ћ, vorgestern Abends, ante duos dies vesperi.
пре̏ксиноћнӣ, нā, нō, vide прексинотњи.
[**прексјутра,** übermorgen, perendie; cf. ондан.]
[**прекуван,** а, о, zu sehr gekocht, percoctus; *види* s. v. 2 пре 2.]
прѐкужити, жӣм, v. pf. (von куга) überstehen, defungi malo.
прекӯндачити, чӣм, v. pf. 1) überschäften, scapo novo munio. — 2) прекундачио се, von einem, der sich anders trägt, als sonst, vestem mutavit.
прѐкупац, пца, m. der Vorkäufer, emens ante alios, propola: Њојзи ми долазе *прекупци* трговци —
прекӯпити, прѐкӯпӣм, v. pf. vorkaufen, emo ante alios: ја сам купио па је други *прекупио* од мене.
прекупљѝва̂ње, n. das Vorkaufen, emptio ante alios.
прекупљѝвати, кӯпљујē̂м, v. impf. vorkaufen, emo ante alios.
пре́ла, f. vide [1] преслица.
прѐлажење, n. 1) das Hinübergehen, transitio. — 2) das Ueberlaufen, exundatio.
прѐлажљив, а, о, н. п. болест, ansteckend, contagiosus.
пре́лаз, m. (ист.) vide пријелаз.
прѐлазити, зӣм, v. impf. 1) hinübergehen, transeo: гдје се *прелази* преко Дунава. — 2) überlaufen, exundo: *прелази* вино преко каце. — 3) ова болест прелази, ist ansteckend.
прела́ма̂ње, n. das Entzweibrechen, diffractio.
прела́мати, прѐла̂ма̂м, v. impf. entzweibrechen, diffringo.
прела́стити, прѐла̂стӣм, v. pf. betrügen, decipio. [vide 1 преварити].
прѐлац, лца, m. (у Сријему) човјек који преде и више се мијеша са женскињем него с мушкарцима; гдјекоји су такови људи и по говору наличнији на жене него на људе, Weiblich, effeminatus. [vide прело 2].
прелашћѝва̂ње, n. das Betrügen, deceptio.
прелашћѝвати, ла̂шћујē̂м, v. impf. betrügen, decipio.
прѐлева̂ње, n. (ист.) vide прељевање.
прѐлевати, ва̂м, (ист.) vide прељевати.
прелѐдити се, прѐледӣм се, v. r. pf. zufrieren, congelari: И Турком *се* руке *преледиле* —
прелѐжати, жӣм, v. pf. überliegen, jaceo: прележао читав дан.
прелѐта̂ње, n. (ист.) vide прелијетање.
прелѐтати, прѐлѐћēм, (ист.) vide прелијетати.
прелѐтети, тӣм, (ист.) vide прелетјети.
1. **прелѐтити,** тӣм, vide прелетети.
2. **прѐлетити,** тӣм, (ист.) vide прељетити.
прелѐтјети, лѐтӣм, v. pf. (југоз.) hinüberfliegen, pervolo, transvolo.
прѐлетнӣ, нā, нō, (ист.) (једни говоре прѐлетњӣ) vide прељетни.
прелѐтнути, прѐлетнēм, v. pf. dim. v. прелетјети: Да *прелетне* Рисна бијелога —
прелѐћети, лѐтӣм, (јуж.) vide прелетјети.
прелѝбати, ба̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide прељевати.
прелѝва̂ње, n. (у Сријему) vide прељевање.
прелѝвати, прѐлӣва̂м, (у Сријему) vide прељевати.
прелѝвати се, прѐлӣва̂м се, (у Сријему) vide прелијевати се.
прелијѐва̂ње, n. (јуж.) vide прељевање.
прелијѐвати, прѐлијева̂м, [јуж.] vide прељевати.
прелијѐвати се, прѐлијева̂ се, v. r. impf. (јуж.) н. п. свила, schillern, versicolorem esse. [cf. преливати се, прељевати се].
[**прелијеп,** а, о, überaus schön, pulcherrimus; cf. прекрасан; *види* s. v. 2 пре 1.]
прелијѐта̂ње, n. (јуж.) das Ueberfliegen, pervolatio, transvolatio.
прелијѐтати, прѐлијећēм, v. impf. (јуж.) überfliegen, transvolo, pervolo.
прѐлити, прѐлијēм, v. pf. 1) из једнога суда у други, übergießen, transfundo. — 2) н. п. мртваца, begießen, perfundo.
пре́ло, n. 1) die Spinnversammlung, Spinngesellschaft, coetus netricum. cf. супредак. — 2) m. als Spitzname für einen Mann, der gesponnen (wie Herkules, der Omphale zu Liebe), vir qui net feminae modo. cf. прелац.
прело̀мити, прѐломӣм, v. pf. entzweibrechen, diffringo.
пре̏ља, f. [1)] die Spinnerinn, netrix. [cf. преда]. — 2) vide преслица [1]: На једноме двије *преље* златне,| Ђе сиђеле двије миле кћери,| Преле свилу на златно вретено —
прѐљева̂ње, n. (јуж.) das Uebergießen, transfusio. [cf. преливање, прелијевање].
прѐљевати, ва̂м, v. impf. (јуж.) übergießen, transfundo. [cf. прелибати, преливати, прелијевати].

прѐљевати се, ва̂м се, vide прелијевати се.

прѐљести, љезе̂м, (прѐљезох, прѐљезе, прѐљезао, зла) vide [п р и ј е ћ и 1] прељећи.

прѐљетити, ти̂м, v. pf. (јуж.) überſommern, aestivo.

прѐљетни̑, на̂, но̂, (јуж.) н. п. сланина, was über einen Sommer lang geblieben, quod aestatem perdurivat.

прѐљећи, прѐљегне̂м, (прѐљегох, прѐљеже, прѐљегао, гла) v. pf. vide пријећи [1]: Кад је био воду *прељегао* —

прељу̀бити, прѐљубӣм, v. pf. (ст.) wider die Pflicht lieben, lieben den man nicht lieben ſoll, amare quem non oporteret (cf. прилубити): Или ме је са свим оставила, И јелена другог *прељубила* —

прем, (у Дубр.) н. п. *прем* ситно, т. ј. превећ, врло, ȝu ſehr, nimis. [vide одвећ].

према, (mit loc.) [cf. прам, прама] 1) gegenüber, ex adverso, e regione. [cf. насрам, проћу, спроћу, спрам, спрама, спрема]. — 2) тражи дјевојку према себи, die ȝu dir paßt, deines Gleichen, parem. — 3) према глави, (es geht) um den Kopf, agitur de capite: *Према* глави и оца по глави.

прѐмазати, мажем, v. pf. überſchmieren, perlino: премазали му зубе, ſie haben ihn mit einer Kleinigkeit abgefertigt.

премазѝва̂ње, n. das (nothdürftigſte) Abſpeiſen eines, der um mehr bittet.

премазѝвати, ма̀зује̂м, v. impf. einen, der viel verlangt, nothdürftig abſpeiſen. cf. премазати.

према̀кнути се, прѐмакне̂ се, vide **премаћи се.**

[**премален**, а, о, allȝu klein, paullulus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. малахан.]

према̀љетни̑, на̂, но̂, (у Херц.) vide пролетни.

према̀љеће (прѐмаљеће), n. vide пролеће.

према́мити, прѐма̂мӣм, v. pf. verlocken, perlicio.

премамљѝва̂ње, n. das Verlocken, pellectus.

премамљѝвати, ма̀мљује̂м, v. impf. verlocken, pellicio.

према̀нкати, прѐманка̂, v. pf. abgehen, deficio, [vide] н е с т а т и [1], cf. премаћи се: Блага тебе *преманкати* не ће — Ако би ми *преманкало* дара —

према̀ћи [премакнути] **се**, прѐмакне̂ се, v. r. pf. н. п. брашна, ausgehen, ȝu Ende gehen, deficio, cf. [vide] нестати [1]: *премакло ми се* новаца, жита и т. д. (т. ј. нестало ми сад, а добићу опет); *Премакне се* и у цареву двору.

прѐмаша̂ње, n. vide пребацивање [1].

прѐмашати, ша̂м, v. impf. (у Боци) vide пребацивати [1]: Преко себе цијене *премашаше* —

према́шити (прѐмашити), прѐма̂шӣм (прѐмашӣм), v. pf. 1) vide пребацити [1]. — 2) über etwas wegreichen, porrigor ultra (ȝ. B. кошуља, кољено): Црн му перчин појас *премашио* —

рѐмда, (у војв. по варошима) wenn auch, etsi.

преме́ља̂ње, n. das Uebermahlen, τὸ secundo molere.

преме́љати, прѐме̂ља̂м, v. impf. übermahlen, secundo molo. cf. премљети.

прѐмерити, ри̂м, (ист.) vide премјерити.

прѐместити, ти̂м, (ист.) vide премјестити.

1\. **пре́мет**, m. (ист.) vide пријемет.

2\. **прѐме̑т**, m. (у Боци) der Burȝelbaum, das Burȝeln, lapsus praeceps: да се премећемо, па ко па кога у *премет* насрне; у премет *(кад се казује како се ко преметао од какве бола).*

премѐта̂ње, n. das Ueberwerfen, transjectio.

премѐтати, прѐмеће̂м, v. impf. überwerfen, circumjicio, pervolvo. [cf. цуњати].

премѐтати се, прѐмеће̂м се, v. r. impf. überburȝeln, provolvor.

***премѐтача**, f. (у Далмацији) марама што жене по острвима носе на глави и од које се крајеви са стране преметну један преко другога па се одозго иглом утврде.*

премета̀чина, f. die Durchſuchung, perscrutatio: ударила *преметачина* (кад потјера тражи хајдуке, па *премећу* по кућама и по зградама).

прѐметнути, не̂м, v. pf. überwerfen, pervolvo. [cf. претурити].

прѐметнути се, не̂м се, v. r. pf. 1) überburȝeln, provolvor. [cf. претурити се 1]. — 2) ријечима, Worte wechſeln, ſich unterreden, colloquor: Да *се* мало лафа *преметнемо* —

прѐмешта̂ње, n. (ист.) vide премјештање.

прѐмештати, та̂м, (ист.) vide премјештати.

прѐмештати се, та̂м се, (ист.) vide премјештати се.

***премизгѝвало**, m.* [који премизгује].

премизгѝва̂ње, n. verbal. v. премизгивати.

премизгѝвати, мѝзгује̂м, v. impf. јести без воље, хоће ли не ће ли, н. п. кад је човјек сит.

прѐмилак, прѐмиока, m. (у Рисну) уље које се извади кад се комина премеља, das Treberöl, oleum ex recrementis.

преми́нути, прѐми̂не̂м, v. pf. 1) verſcheiden, obeo: Цароваше па и *преминуше* — 2) ausgehen, deficio, cf. [vide] нестати [1]: Ево јој је *преминула* грађа —

[**премио**, премила, о, allȝu lieb, carissimus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. замјена.]

прѐмислити, ли̂м, v. pf. in Gedanken ȝubringen: цијелу сам ноћ премислио.

прѐмислити се, ли̂м се, v. r. pf. ſich anders bedenken, muto sententiam. [cf. предомислити се, омислити се 2, присјетити се 1].

премѝтача, f. (у Рисну) vide цамадан.

прѐмица̂ње, n. das Verrücken (von Geld- u. a. Verlegenheiten), perturbatio.

прѐмицати се, прѐмиче̂ се, v. r. impf. ſich verrücken, deficio. cf. премаћи се.

премѝшља̂ње, n. das Ueberdenken, percogitatio. [cf. предомишљање].

премѝшљати, прѐми̂шља̂м, v. impf. überdenken, percogito, reputo.

премѝшљати се, прѐмӣшљам се, v. r. impf. sich bedenken, delibero. [cf. предомишљати се].
прѐмјерити, рӣм, v. pf. [јуж.] abmessen, dimetior: А камо ли *премјерит'* аршином —
прѐмјестити, тӣм, v. pf. (јуж.) übertragen, transfero. [cf. преставити].
прѐмјестити се, тӣм се, v. r. pf. (јуж.) den Ort ändern, locum muto.
прѐмјештање, n. (јуж.) das Uebersetzen, Uebertragen, translatio.
прѐмјештати, тâм, v. impf. (јуж.) übersetzen, übertragen, transfero.
прѐмјештати се, тâм се, v. r. impf. (јуж.) sich übersetzen, den Ort ändern, transfero me, transporto me.
прѐмљети, прѐмељēм, v. pf. übermahlen, secundo molo.
премо̀стити, прѐмостӣм, v. pf. пријећи воду мостом, übersetzen, trajicere.
премо̀стити се, прѐмостӣм се, v. r. pf.: Марица *се* вода *премостила*| Од добрије коња и јунака —
премо̀ћи, прѐмогнēм, v. pf. (у Хрв.) н. п. шубу не носи свака, него која може премоћи (т. j. која je богата, те може купити), erschwingen, conficio.
прѐмрежен, а, о, part. pass. v. премрежити: Што је златном жицом *премрежена* —
прѐмрежити, жӣм, v. pf. mit einem Netz überziehen, reti obstruo: Челе су му сунце *премрежиле* —
премр̀сити, прѐмрсӣм, v. pf. Fleischspeisen essen da man sie nicht essen sollte, utor carnibus.
премршѝвање, n. verbal. v. премршивати.
премршѝвати, мр̏шујēм, v. impf. Fleischspeisen essen da man sie nicht essen sollte, utor carnibus.
прѐмудрост, прѐмудрости, f. die Weisheit, sapientia.
пренаре́дити, на̀рēдӣм, v. pf. ändern, muto. [cf. предругојачити].
пренарећѝвање, n. das Aendern, mutatio.
пренарећѝвати, рѐћујēм, v. impf. ändern, muto.
пренема́гање, n. das Ohnmächtig-werden vor Schmerz, deliquium prae dolore.
пренема́гати се, нѐмāжēм се, v. r. impf. vor Schmerz in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore.
пренемо̀ћи, нѐмогнēм, } v. r. pf. vor Schmerz
пренемо̀ћи се, нѐмогнēм се, } in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore: А од ранах Јован *пренеможе* — Од јада *се* стара *пренеможе* —
***пренера́зити се**, пренѐразӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) као обезнанити се,* [vide] упропастити се *(н. п. од чуда).*
прѐнети, пренесēм, (ист.) vide пренијети.
прени́зати, прѐнӣжēм, v. pf. (Perlen) auf eine andere Schnur ziehen, insero filum aliud margaritae.
пренизѝвање, n. das Ziehen (z. B. der Perlen) auf eine andere Schnur, insertio margaritarum.
пренизѝвати, нѝзујēм, v. impf. (Perlen) auf eine andere Schnur ziehen, inserum filum margaritae aliud: Базерђани бисер *пренизују* —
прѐнијети, пренѐсēм (прѐнио, прѐнијела) v. pf. (јуж.) hinübertragen, transporto.
прѐнитити, тӣм, v. pf. т. j. нити, das Trumm erneuern, licia renovo.
прѐнос, m. (ист.) vide пријенос.
прено̀сити, прѐносӣм, v. impf. übertragen, transporto.
прено̀ћити, прѐноћӣм, v. pf. übernachten, pernocto.
прено̀шење, n. das Uebertragen, transportario.
прѐнути се, нēм се, v. r. pf. aus dem Schlafe überrascht aufblicken, e somno excuti.
прѐо [про], (у Ц. г.) vide [1] **преко**: *прео* брда.
преобла́дати, о̀бладāм, v. pf. die Oberhand bekommen, supero, superior sum, vinco.
прѐоблака, f. vide [рубље] преобука: И опрати танке *преоблаке* —
преобла́чење, n. das Ueberziehen, mutatio vestis. [cf. пресвлачење].
преобла́чило, n. (у Лици) vide [рубље] преобука.
преобла́чити, о̀блāчӣм, v. impf. umkleiden, überziehen, vestem aliam induo.
преобла́чити се, о̀блāчӣм се, v. r. impf. sich umkleiden, mutare vestes. [cf. пресвлачити се].
преобража́вање, n. verbal. v. преображавати се.
преобража́вати се, обра̀жāвāм се, v. [r.] impf. ein anderes Gesicht bekommen, mutare faciem.
прео̀браженије, } n. die Verklärung Christi (6. August).
прео̀браже̄ње, }
прео̀бразити, зӣм, v. pf. кога, verklären, transformo.
прео̀бразити се, зӣм се, v. r. pf. 1) sich verklären (von Christus), transformari. — 2) ein anderes Gesicht bekommen, mutare faciem. Послије преображења кажу да *се* и на земљи све *преобрази* и гора н. п. почне жутјети.
преобу́вање, n. das Wieder-zurechtmachen der Schuhe calceamenti refictio.
преобу́вати, о̀бӯвāм, v. impf. die Schuhe wieder zurecht machen, refingo calceamentum.
преобу́вати се, о̀бӯвāм се, v. r. [im]pf. sich die обућа wieder zurecht machen, refingo calceamentum.
прѐобука, f. die Kleidung zum Umkleiden, vestimenta alia, recentia, [vide рубље] cf. преоблака, преоблачило: И нађе им танке *преобуке* —
прео̀бути, прѐобујēм, v. pf. einem die Schuhe zurecht machen, refingo calceamentum.
прео̀бути се, прѐобујēм се, v. pf. seine Schuhe zurecht machen, refingo calceamentum.
преобу̀ћи, обучēм, v. pf. umkleiden, alias vestes induo.
преобу̀ћи се, преобучēм се, v. r. pf. sich umkleiden, vestes muto. [cf. пресвући се, промијенити се 3].
прѐодāн, vide дању: Преоноћ је на сну га гледала,| *Преодан* је грозница ватала —

прео̀денути, денѐм,
прео̀дести, денѐм (дедѐм), } (ист). vide преодјести.
прео̀дети, денѐм,

прѐодити, прѐодим, vide **преходити**.

прео̀дјенути, нѐм,
прео̀дјести, дједѐм (дјенѐм), } v. pf. (југоз.) wieder bekleiden, umkleiden, aliter vestio: Док се гора *преођене* листом, А рудине травом ђетелином —
прео̀дјети, дјенѐм,

прѐоднӣ, нā, нō, vide **преходни**.

прѐоднӣк, m. vide **преходник**.

прѐодница, f. vide **преходница**.

прѐодњак, m. vide **преходњак**.

преођенути, нѐм, (југоз.) vide преодјенути.

прѐођѐње, n. vide **прехођење**.

преођести, ђедѐм (ђенѐм), } (јуж.) vide преодјести.
преођети, ђенѐм,

преокре́нути, о̀кренѐм, v. pf. 1) eine andere Richtung geben, immutare. — 2) von einer angenommenen Meinung (Entschluß) abreden, averto.

преокре́нути се, о̀кренѐм се, v. r. pf. eine andere Richtung nehmen, sich ändern, immutor.

прео̀кумак, ӯмка, m. vide прикумак.

прѐоноћ, i. q. преко ноћ, bei Nacht, noctu, [vide] ноћу, cf. обноћ: *Преоноћ* је на сну га гледала —

прео̀пун, а, о, übervoll, nimis redundans.

преора́вање, n. das Ueberackern, τὸ obarare. [cf. преоривање, двојачење, мијешање 2].

преора́вати, о̀равам, v. impf. überackern, obaro. [cf. преоривати, двојачити, мијешати 3].

прео̀рати, прѐорем, v. pf. überackern, obaro.

преори́вање, n. vide преоравање.

преори́вати, о̀рујем, v. impf. vide преоравати.

прѐорница, f. vide [1] угар.

преоср̏ед, vide **прекосред**: Она проврже *преосред* Косова —

прео̀тети, прѐотмем, v. pf. vorwegnehmen praeripio: Ће ти Турци земљу *преотеше* —

прео̀тимање, n. das Vorwegnehmen, praeceptio.

прео̀тимати, мам (мљем), v. impf. vorwegnehmen, praecipio.

прѐпадање, n. das Erschrecken, trepidatio.

прѐпадати се, дам се, v. impf. erschrecken, trepido.

прѐпаднути, нем, } vide **препасти**: Како си ме данас *препануо* —
прѐпанути, нем,

прѐпасти, паднем, (cf. препаднути, препанути) v. pf. erschrecken, exterreo.

прѐпасти се, паднем се, v. r. pf. erschrecken, expavesco. [cf. жацнути се, убезекнути се].

прѐпатити, тӣм, v. pf. erdulden, ausstehen, perpetior.

прѐпевати, вам, (ист.) vide препјевати.

пре́пек, m. (ист.) vide пријепек.

пре̏пека, f. vide препеченица: А замеди *препеке* ракије —

прѐпелица, f. 1) die Wachtel, coturnix [perdix dactylisonans Cuv.]. — 2) beim Heumachen ein Gang (die Reihe der Mäher bis ans Ende der Wiese, wo sie dann wieder eine neue Reihe vornehmen), (постат bei den Schnittern, Kukuruzgräbern), vices (?).

прѐпеличāр, m. пас који препелице хвата, der Wachtelhund, canis [familiaris L., var.] avicularius L.

прѐпеличић, m. die junge Wachtel, pullus coturnicis.

прѐпеличица, f. dim. v. препелица.

прѐпеличјӣ, чја, чје, Wachtel-, coturnicis.

прѐпети, прѐпнем, v. pf. н. п. коња, ein weidendes Pferd an eine andere Stelle binden, alio loco religo equum pascentem.

препећи, препѐчем, v. pf. 1) überbraten (zu viel), nimis asso, н. п. месо, хљеб. — 2) übersieden, recoquo, überbrennen (den Branntwein). cf. пећи [3].

препечѐница, f. т. ј. ракија, abermal gebrannter Branntwein, vinum bis ustum. cf. [жганица,] пријепек, препека.

препи́јање, n. das zuviele Trinken, potatio nimia.

препи́јати, прѐпӣјам, v. impf. zu viel trinken, perpoto, nimium bibo.

[**препилити**, препилим, v. pf. vide престругати; *види* s. v. одшегати.]

прѐпињање, n. das Ueberbinden des Pferdes, equi pascentis religatio a loco priori.

прѐпињати, њем, v. impf. н. п. коња, überbinden, alio loco religo.

1. **препи́рање**, n. das Ueberwaschen, perlotio.

2. **прѐпирање**, n. das Zanken, rixae.

препи́рати, прѐпӣрам, v. impf. [1)] überwaschen, perluo. [— 2) vide 2 мести 2].

прѐпирати се, рем се, v. r. impf. zanken, rixari.

препи́рāч, препира́ча, m. der Zänker, Streiter, rixator.

пре́пис, m. (ист.) vide пријепис.

препи́сати, прѐпишем, v. pf. 1) überschreiben, transscribo. — 2) beschreiben, konskribiren, conscribo. — 3) (у Рисну) красте, т. ј. накаламити, [vide] наврнути [1], die Blattern impfen, variolas insero.

преписи́вање, n. 1) das Umschreiben, transscriptio. — 2) das Impfen, insertio variolarum.

преписи́вати, препѝсујем, v. impf. 1) umschreiben, transscribo. — 2) beschreiben, verzeichnen, conscribo. — 3) (у Рисну) красте, die Blattern impfen, variolas inserere.

прѐписнӣк, m. (у Далм.) онај што *преписује* десетину. cf. десечар.

прѐпити, прѐпијем, v. pf. über das Maß trinken, nimium bibisse: јуче сам *препио*, па ме данас боли глава.

прѐпицање, n. (зап.) vide препјецање.

прѐпицати, пичем, (зап.) vide препјецати.

препиша́вање, n. das Ueberpissen, transminctio.

препиша́вати, пӣшавам, v. impf. überpissen, transmejo.

препи́шати, шам, v. pf. überpissen, transmejo: *препишала* би жена (тако је близу).

прѐпјевати, вам, v. pf. (јуж.) hindurch singen, canto per (totam noctem): Два славуја сву

ноћ *препјеваше* — Сву ноћ ми соко *препјева* —

прѐпјецање, n. (југ.) das abermalige Brennen, recoctio.

прѐпјецати, прѐпјечем, v. impf. (југ.) ракију, übersieden, abermal sieden, recoquo.

прѐпливити, вим, v. pf. (у Сриjему) н. п. коња преко воде поред чамца или поред брвине превести, hinüberschwemmen, traduco natantem. cf. [препловити 2,] пловити [2].

прѐплакати, плачем, v. pf. durchweinen (den ganzen Tag), in einem fort weinen, fleo per (totum diem).

препла̀нути, прѐпланем, v. pf. н. п. ватра хљеб, überflackern, d. i. wenn das Feuer das backende Brot zu schnell umflammt und es dadurch von außen verbrennt, während es nach innen noch roh ist, panem coquendum praecox ignis adurit.

препла́тити, прѐплатим, v. pf. много дати за што, übertheuert werden, nimis magno pretio emere.

преплаћи́вање, n. verbal. v. преплаћивати.

преплаћи́вати, пла̀ћујем, v. impf. übertheuert werden, pretio nimis magno emere: немој ти то преплаћивати.

преплѐсти, плѐтем, v. pf. überflechten, verflechten, innecto, н. п. опанке.

прѐплетање, n. das Verflechten, innexio.

прѐплетати, плећем, v. impf. verflechten, innecto: А бисером гриву *преплетао* —

прѐпливати, вам, } v. pf. durchschwimmen, transnato.
прѐплити, прѐплијем, (у Боци) } [cf. препловити 1].

препло̀вити, прѐпловим, v. pf. 1) vide препливати: Да загазе, *препловит'* је не ће — 2) vide преплавити.

прѐпона, f. die Leisten, ilia.

прѐпорука, f. die Empfehlung, commendatio.

прѐпоручан, чна, чно, empfohlen, commendatus: да сам ти *препоручан*!

препоручи́вање, n. das Empfehlen, commendatio.

препоручи́вати, ру̀чујем, v. impf. empfehlen, commendo.

[**препору́чити**, препо̀ручим, v. pf. empfehlen, commendo. — Из I. издања.]

препо̀стити, прѐпостим, v. pf. hindurchfasten, jejunare per —: ко ће *препостити* седам недјеља!

препо̀чети, прѐпочнем, v. pf. abbilden, abzeichnen, delineo: Да *препочнем* оке на јаглуке —

препо̀чињање, n. das Abbilden, delineatio.

препо̀чињати, њем, v. impf. abbilden, delineo.

прѐправа, f. die Vorbereitung, adparatus. [cf. приправа].

прѐправан, вна, вно, bereit, paratus. [vide спреман].

прѐправити, вим, v. pf. vorbereiten, praeparo. [cf. приправити].

прѐправљање, n. das Vorbereiten, praeparatio. [cf. приправљање].

прѐправљати, вљам, v. impf. vorbereiten, praeparo. [cf. приправљати].

препра́вност, препра́вности, f. die Bereitschaft, promptus.

прѐпрата, f. (у Сријему кажу *женска црква*) der Theil der Kirche, wo die Frauen stehen, locus feminarum in ecclesia. [cf. папратња 2].

прѐпрати, прѐперем, v. pf. überwaschen, lavo iteratis vicibus.

препре́дало, n. (у Имоск.) од гвожђа, на што се *препреда* свила (као на вретено), eine Art Spindel, fusi genus.

препре́дање, n. das Ueberspinnen (des Zwirns), netum iterum neo.

препре́дати, прѐпредам, v. impf. überspinnen, iterum neo.

прѐпрека, f. (у Хрв.) das Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.

прѐпрести, препре́дем, v. pf. überspinnen, iterum neo.

препречи́вање, n. das Vorstecken, praetentio.

препречи́вати, препрѐчујем, v. impf. vorstecken, vorstemmen, praetendo.

препре́чити, прѐпречим, (ист.) vide препријечити.

прѐпријатељ, m. zu großer Freund, amicus nimius: *Препријатељ* непријатељ.

препријѐчити, прѐпријечим, v. pf. (југ.) vorstecken, vorstemmen, praetendo.

препродавалица, f. (у Дубр.) жена која што купује, па она опет продаје, н. п. воће, Höferin, copa. cf. пиљарица.

препрода́вање, n. das Wiederverkaufen, revenditio.

препрода́вати, препро̀дајем, v. impf. wieder weiter verkaufen, revendo.

препро̀дати, дам, v. pf. wieder weiter verkaufen, revendo: Продаше ме бегу Челебијћу, | А Челебијћ мене *препродаде* | Љубовићу из Новог пазара —

препро̀сити, прѐпросим, v. pf. т. ј. дјевојку коме, einen überfreien, überwerben, ausstechen, virginem ab alio expetitam procari.

прѐпртити се, тим се, v. r. pf. sich überladen, vires opprimere.

прѐпуклӣ, клā, клō, vide пуки [1]: Но су ово *препукли* сираци —

прѐпукнути, нем, v. pf. vide препући: У јунаку срце *препукнуло* —

[**препун**, а, о, übervoll, perplenus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. запљускивати.]

прѐпунити, ним, v. pf. н. п. пушку, топ, чашу, überladen, überfüllen, compleo: Но је пушку пусту *препунио* —

препу́њање, n. das Ueberladen, Ueberfüllen, completio.

препу́њати, прѐпуњам, v. impf. überladen, überfüllen, compleo.

препу́стити, прѐпустим, v. pf. überlassen, permitto: Еј, Максиме, немала те мајка, | Јер *препусти* перје на другога —

прѐпући (cf. препукнути), пукнем, v. pf. bersten, dirrumpi.

прѐпуцати, прѐпуцају, v. pf. н. п. пушке, in

einem fort schießen (von Flinten), persono: ваздан пушке препуцаше.
Прерад, m. Mannsname, nomen viri.
прéранак, прéранка, m. (ист.) vide пријеранак.
прерáнити, прерâнйм, vide **прехранити.**
прерањúвâње, n. vide **прехрањивање.**
прерањúвати, рâњујêм, vide **прехрањивати.**
прèрастао, прерáсла, сло, verblüht, praefloratus: *Прерaслој* ђевојци помрли сватови.
прèрезати, режêм, v. pf. entzweischneiden, disseco.
пререзúвâње, n. das Entzweischneiden, dissectio.
пререзúвати, рèзујêм, v. impf. entzweischneiden, disseco.
прèрнити, прèријêм, v. pf. durchwühlen, perruo.
прèров, m. (ист.) vide пријеров.
прерòвити, прèровйм, v. pf. durchgraben, perfodio.
прерòдити се, прèродйм се, v. r. pf. [eine überreiche Frucht tragen, nimio frugifer fieri] н. п. преродиле се шљиве.
прерòнути, прèронêм, vide **прехронути.**
прèручúвâње, n. das Uebergießen, Ueberschütten, transfusio. [cf. прекретање 2].
прèручúвати, рýчујêм, v. impf. übergießen, überschütten (aus einem Gefäß in ein anderes), transfundo. [cf. прекретати 2, пресипати 1].
прерýчити, прèрŷчйм, v. pf. übergießen, überschütten (aus einem Gefäße in ein anderes), transfundo. [cf. прекренути 2].
прèрушити, шйм, v. pf. промијенити рухо, verkleiden, alium vestitum dare.
прèрушити се, шйм се, v. r. pf. преодјести се у друге хаљине (*рухо*), die Kleidung verändern, vestes mutare.
прéсад, m. (ист.) vide пријесад.
прèсада, f. die Pflanzen, die übersetzt werden, plantae quae e seminario transferuntur. [cf. пријесад 1].
пресáдити, прèсâдйм, v. pf. 1) überpflanzen, transplanto. — 2) (у Боци) pfropfen, surculum arbori insero. [vide наврнути 3]. cf. накалемити. — 3) (у Ц. г.) красте, impfen, variolas insero. [vide наврнути 3]. cf. преписати.
пресађéник, сађеника, m. у Боци звао се некакав човјек, који је воће *пресађивао*, т. ј. калемио.
пресађúвâње, n. 1) das Ueberpflanzen, transplantatio. — 2) (у Боци) vide каламљење.
пресађúвати, пресâђујêм, v. impf. 1) übersetzen, transplanto. — 2) (у Боци) vide [н а в рт а т и 2] калемити. — 3) (у Ц. г.) impfen, variolas inserere.
пресàлдумити[*], мйм, v. pf. hinüberschiffen, trajicio.
пресáљâње, n. das Ueberfalzen, τὸ nimio sale condere.
пресáљати, прèсâљâм, v. impf. übersalzen, nimio sale condere.
пресамарúвâње, n. das Uebersteigen (eines Berges), transcensus.
пресамарúвати, самâрујêм, v. impf. übersteigen, transcendo.
пресамáрити, сàмâрйм, v. pf. преко брда, (das Gebirge) übersteigen, transcendo.
пресамúтити, сàмйтйм, v. pf. doppelt übereinander legen, duplico, gemino. [cf. пресмотати].
пресамићúвâње, n. das Doppeltfalten, duplicatio.
пресамићúвати, самићујêм, v. impf. doppelt falten, duplico.
прéсан, сна, сно, (прéснй, нâ, нô) (ист.) vide пријесан.
пресáнути, прèсанêм, vide **пресахнути.**
пресàхнути, прèсахнêм, (пресàхнуо, пресàхнула и пресàхла) [пресанути] v. pf. austrocknen (vom Bache), exsicor, exaresco. [cf. прецикнути].
[***пресвлáчење,*** [n. vide преоблачење.] — Маргиналија I издања].
[***пресвлáчити се,*** [пресвлачим се, v. r. impf. vide преоблачити се]. — Маргиналија I издања.]
пресвòјити, прèсвојйм, v. pf. überwältigen, vinco: Када би га воља уфатила,| Ил' јунака жеђа *пресвојила* —
пресвýћи се, свýчêм се, v. r. pf. vide преобући се.
пресéвâње, n. (ист.) vide пресијевање.
пресéвати, прèсêвâм, (ист.) vide пресијевати.
прèсега, f. (у Боци) кад се човјек претргне (од тешкога посла или дижући што тешко), der durch schwere Arbeit verursachte Bruch, hernia gravibus laboribus conscissita. [cf. продер].
прéсед, m. (ист.) vide пријесјед.
прèседâње, n. (ист.) vide пресједање.
прèседати, дâм, (ист.) vide пресједати.
пресèдети, } дйм, (ист.) vide пресједити.
пресèдити, }
прèседнути, нêм, vide **пресести.**
прèсејати, јêм, (ист.) vide пресијати.
пресèкати, кâм, v. pf. (у Боци) н. п. воду из бунара, т. ј. испљускати, ausschöpfen, exhaurio.
пресèлити, прèселйм, v. pf. übersiedeln, transfero.
пресèлити се, прèселйм се, v. r. pf. übersiedeln, transmigro.
пресељáвање, n. das Uebersiedeln, translatio, transmigratio.
пресељáвати, пресèљâвâм, v. impf. übersiedeln, transfero.
пресељáвати се, пресèљâвâм се, v. r. [im]pf. übersiedeln, transmigro.
прèсести [преседнути], седêм (седнêм), (ист.) vide пресјести.
прèсећи, пресéчêм, (ист.) vide пресјећи.
пресéцâње, n. (ист.) vide пресијецање.
пресéцати, прèсêцâм, (ист.) vide пресијецати.
пресúђети, пресјèдйм, v. pf. vide пресједити.
прèсијати, јêм, v. pf. (јуж. [и зап.]) 1) durchsieben, percribro: деде ти још један пут *пресиј* то брашно. — 2) hindurchsieben, cribrare

per — tempus: момчад сву ноћ *пресијаше* брашно.

пресијѐва̂ње, n. (југ.) das Uebersieben, percribratio.

пресијѐвати, прѐсијева̂м, v. impf. (југ.) durchsieben, percribro.

пресијѐца̂ње, n. (југ.) das Entzweihauen, Durchschneiden, sectio.

пресијѐцати, прѐсијеца̂м, v. impf. (југ.) durchschneiden, seco.

Пре̏сијеч, f. [југ.] планина у Паштројевићима. Приповиједа се да је у овој планини на *Голоме врху* Маџарски краљ Лудовик посјекао 1400 Паштровића.

прѐсилити, ли̑м, v. pf. übermüthig werden, superbio: Колико су Турци *пресилили,* Нагони се јунак на јунака —

пресиља́ва̂ње, n. das Uebermüthigwerden, insolentia, superbitio.

пресиља́вати, си̏ља̂ва̂м, v. impf. übermüthig werden, superbio.

прѐсипа̂ње, n. 1) das Umschütten (Ueberschütten), transfusio. — 2) das Ueberfüllen, nimia impletio.

прѐсипати, па̂м (пље̂м), v. impf. 1) umschütten, transfundo. cf. [vide] преручивати. — 2) überfüllen, nimis impleo.

прѐсипати се, па̂м (пље̂м) се, v. r. pf. überströmen, redundo: Не *пресипа се* у мене.

прѐсиса̂ње, n. das Vertrocknen, exsicatio.

прѐсисати, сише̂м, v. impf. vertrocknen, exaresco: Јордан вода туна *пресисаше* —

пресја́ва̂ње, n. das Blinken, Blitzen (z. B. eines Säbels, gegen die Sonne), fulgor, coruscatio.

пресја́вати се, прѐсја̂ва̂м се, v. r. impf. blitzen, blinken, corusco.

прѐсједа̂ње, n. (југ.) der Hinterhalt, insidiae.

прѐсједати, да̂м, v. impf. (југ.) sich in Hinterhalt legen, insidior.

пресјѐдити, ди̑м, v. pf. (југ.) hindurch sitzen, persideo. [cf. пресиђети].

пре̏сјека, f. [југ.] 1) као долина преко какве косе или планине, das Thal, vallis. [vide дубодолина]. cf. увала. — 2) [*Пресјека*] у Мачви мјесто на коме је за Карађорђијева времена био шанац из Битве у Засавицу. Године 1813 Пресјеку је чувао Луко Лазаревић, па кад Турци освоје Равањ, и он с војском својом побјегне оданде к Шанцу.

прѐсјести, сједе̂м (сједне̂м), v. pf. (југ.) sich in Hinterhalt legen, insidior: *пресјела* га потјера.

прѐсјећи, пресијѐче̂м, v. pf. (југ.) entzwei schneiden, hauen, disseco: *пресјекао* језик (да Бог да)! кад ко што рече неповољно.

преска́ка̂ње, n. das Ueberspringen, transsultus, praeteritio.

преска́кати, прѐска̂че̂м, v. impf. überspringen, transilio.

прескѐчити, прѐскочи̑м, v. pf. 1) überspringen, transilio. — 2) übersehen (im Lesen), auslassen, exmitto. Приповиједа се како су у цркви некакоме рекли да прескочи нешто у књизи, а он разумјевши у првоме смислу метне књигу на земљу па преко ње.

пресла́дити, прѐсла̂ди̑м, v. pf. übersüßen, nimio dulco.

преслађи́ва̂ње, n. das Uebersüßen, dulcatio nimia.

преслађи́вати, сла̀ђује̂м, v. impf. übersüßen, nimis dulco.

пре̏сла̂н, а, о, zusalzig, salsissimus. [cf. 2 пре 2].

прѐслачци, прѐслача̂ка̂, m. pl. die Leckerbissen, cibi delicatiores. [cf. пријеслачци].

пре̏слица, f. 1) der (Spinn-) Rocken, colus. [cf. кудјеља 3, преља 2]. — 2) (у Хрв.) у воденице кашичаре она гредица, која је усађена доље у крај од колибе а горе кроз таван промољена у воденицу, те се помоћу ње воденица (воденични камен) спушта (кад ваља ситније да се меље) и подиже (кад ваља крупније да се меље).

пресличѐтина,
пре̏сличина, } f. augm. v. преслица.

1\. **пре̏сличица,** f. dim. v. преслица. [cf. прела].

2\. **пресличи́ца,** f. traubenförmige [Muskat-] Hyazinthe, hyacinthus botryodes [muscari Tournefort].

преслужи́ва̂ње, n. das Ueberfüllen, completio.

преслужи́вати, слу̏жује̂м, v. impf.
преслу́жити, прѐслу̑жи̑м, v. pf. } überfüllen ein Glas, da man damit aufwartet, compleo, nimis impleo: На све цару чашу *преслужује* —

прѐслушати, ша̂м, v. pf. verhören, ausculto.

пресма́ка̂ње, n. vide присмакање.

пресма́кати, прѐсма̂че̂м, vide присмакати.

прѐсмичав, а, о, groß und hager (als Schimpfwort), longus et macer (per convicium).

пресмѐтати, та̂м, v. pf. vide пресамитити.

пресмѐчити, прѐсмочи̑м, vide присмочити.

пресѐлити, прѐсоли̑м, v. pf. übersalzen, nimio sale condere.

преспа́вати, прѐспа̂ва̂м, v. pf. verschlafen, perdormo.

прѐсрести, срете̂м (сретне̂м), v. pf. entgegen kommen, obviam prodeo.

прѐсрета̂ње, n. das Begegnen, obviam itio.

прѐсретати, та̂м, v. impf. entgegen kommen, obviam prodeo: Кад ће Турци поћерати благо, Да идемо да их *пресретамо* —

пре̏ср̑т, f. гдје се преваљује преко брда, äußerste Spitze eines Berges, apex montis.

пре̏ср̑тан, тна, тно, abschüßig, deruptus.

пре̏ср̑тно, као врлетно или на низбрдо, bergab gehende Lage, declivitas.

прѐставити, ви̑м, v. pf. (у нах. Рудн.) н. п. кућер или тор, т. ј. премјестити, übersetzen, transfero.

прѐставити се, ви̑м се, v. r. pf. hinscheiden, sterben, decedo, morior. [vide умријети].

прѐставља̂ње, n. das Uebersetzen, translatio.

прѐстављати, ља̂м, v. impf. (у нах. Рудн.) übersetzen, transfero.

прѐстаја̂ње, n. das Aufhören, intermissio, finis.

1. **пре̏стајати**, је̑м, v. impf. aufhören, desino. [cf. предвајати 2].

2. **преста̀јати**, престо̀јӣм, v. pf. 1) hindurch stehen, persto. — 2) (у пјесмама) überleben, vita supero, [vide наджнвјети] cf. престојати: Ако би ме почем *престајао* —

пре̏станак, пре̏ста̑нка, m. der Unterlaß, das Aufhören, intermissio [cf. патисак]: без *престанка*.

пре̏старети, (ист.) / **пре̏старити**, (у Сријему) / **пре̏старјети**, (јуж.) } рӣм, v. pf. altern, zu alt werden, consenesco.

пре̏стати, стане̑м, v. pf. aufhören, desino [cf. патнинути, прејењати]: *престала* киша; *престао* му давати.

пре̏сти, пре́де̑м, v. impf. (пре́дија̑х, пре̏о, пре̏ла) 1) spinnen, neo. — 2) мачка преде, knurren, fremo. [cf. 1 врчати 1].

пре̏стигнути, не̑м, vide **престићи**.

пре̏стиза̑ње, n. das Ueberholen, superatio, victoria cursus.

пре̏стизати, стиже̑м, v. impf. überholen, cursu supero.

пре̏стићи [престигнути], стигне̑м, v. pf. zuvorkommen, überholen, supero.

пре́сто̑ [престол], пре́стола, m. (ист.) vide пријесто.

престо̀јати, јӣм, (у Ц. г.) vide [2] преста̀јати [2]: Шест паша сам досад *престојао*| У бијелу Скадру на Бојану,| Свакојег сам по реду молио —

пре́стол, m. (ист.) vide [**престо**] пријестол.

престра́вити, пре̏стра̑вӣм, v. pf. erschrecken, und dadurch krank machen, terrore in morbum conjicio.

престра́вити се, пре̏стра̑вӣм се, v. r. pf. vor Schrecken erkranken (von Kindern), terrore in morbum conjici.

престрављи́ва̑ње, n. das Erschrecken, terror.

престрављи́вати, стра̀вљује̑м, v. impf. einen erschrecken, terrefacio.

престрављи́вати се, престра̀вљује̑м се, v. r. impf. vor Schrecken krank werden, terrore conjici in morbum.

престре́лити, пре̏стре̑лӣм, (ист.) / **престрије̑лити**, пре̏стрије̑лим, (јуж.) } v. pf. überschießen, sagittam mitto: *Престријели* шест стотин' аршина —

пре̏стрићи, престри́же̑м, v. pf. mit der Schere entzwei schneiden, forfice disseco.

престру́гати, пре̏стру́же̑м, v. pf. entzwei-, durchschaben, perscabo, perrado. [cf. одшегати, препилити, претрти, прешегати].

пре̏стружити, жӣм, v. pf. (у Ц. г.) пресјећи једне људе од другијех, abschneiden, intercludere. [cf. прештунути 2].

пре́ступ, m. (ист.) vide пријеступ.

пре̏ступак, пка, m. die Uebertretung, transgressio. [cf. пријеступ 2].

престу́па̑ње, n. das Uebertreten, transgressio.

престу́пати, пре̏сту̑па̑м, v. impf. übertreten, transgredior.

престу́пити, пре̏сту̑пӣм, v. pf. übertreten, transgredior.

пре̏суда, f. das Urtheil, Richterspruch, judicium. [cf. одсуда, осудбина].

пресу́дити, пре̏су̑дӣм, v. pf. aburtheilen, erkennen, dijudico.

пресуђи́ва̑ње, n. das Urteilen, dijudicatio alius, diversa a nostra.

пресуђи́вати, пресу̀ђује̑м, v. impf. aburtheilen, dijudico: немој ти мени ту *пресуђивати*.

пре̏су́ти, пре̏спе̑м, v. pf. 1) überschütten, transfundo. — 2) zu voll angießen, überfüllen, nimis impleo.

пресуши́ва̑ње, n. 1) das Ueberdörren, nimia exsiccatio. — 2) das Verlieren der Milch (bei der Kuh), intermissio lactis (de vacca).

пресуши́вати, пресу̀шује̑м, v. impf. 1) überdörren, nimis arefacio. — 2) vide засушивати.

пресу́шити, пре̏су̑шӣм, v. pf. 1) н. п. шљиве, überdörren, nimis arefacio: Буд осуши, за што *пресуши* (у приповијеци). — 2) vide засушити.

пре̏таворити, рӣм, v. pf. kümmerlich verleben, aegre transigere. [vide иставорити].

прета́ка̑ње, n. das Umgießen (des Weines), transfusio.

прета́кати, пре̏та̑че̑м, v. impf. (Wein) umgießen, transfundo.

пре̏та̑ње, n. das Scharren, *τὸ* obruere cineribus.

прета́па̑ње, n. das Umschmelzen, refusio.

прета́пати, пре̏та̑пље̑м (па̑м), v. impf. umschmelzen, refundo.

пре̏тати, пре̏ће̑м, v. impf. 1) verscharren, mit Asche zudecken, obruere, tegere cineribus: *Прећи* ватру, вежи мачку (кажу у Србији да у Њемачкој виче боктер). — 2) хљеб, mit glühender Asche bedecken damit es backe, sub cineribus coquere: Што ј' у петак мешено,| У суботу *претано* —

претва́ра̑ње, n. 1) das Verwandeln, transfiguratio, immutatio. — 2) das Verstellen, simulatio.

претва́рати, пре̏тва̑ра̑м, v. impf. verwandeln, immuto.

претва́рати се, пре̏тва̑ра̑м се, v. r. impf. sich verstellen, simulo.

претво̀рити, пре̏творӣм, v. pf. verwandeln, immuto.

претво̀рити се, пре̏творӣм се, v. r. pf. sich verstellen, simulo.

пре̏творица, f. човјек који не говори што мисли, него се претвара, der Heuchler, simulator.

пре̏тега, f. н. п. на ђерму, das Uebergewicht an einem Brunnenschwengel, superpondium.

прете́гнути, пре̏те̑гне̑м, (прете́гох и прете́гнух, прете́же и прете́гну, пре̏те̑гао, прете́гла) v. pf. überwiegen, praepondero.

прете́жнијӣ, нија̑, није̑, од кога, него, bedeutender, wichtiger, majoris momenti.

прете́за̑ње, n. das Ueberwiegen, praeponderatio.

претѐзати, прѐтѐжѐм, v. impf. überwiegen, praepondero: Теже *претеже.*

прѐтек, m. (у Боци) Ueberfluß, abundantia [vide вишак]: дажда и снијега имали смо на *претек.*

прѐтека, f. као долина преко пута, куда вода од снијега или од кише *претјече*, der Abfluß, emissarium.

прѐтерати, рам, (ист.) vide претјерати.

претѐретити, тим, v. pf. überladen, nimio pondere onerare

претерѝвање, n. (ист.) vide претјеривање.

претерѝвати, претѐрујем, (ист.) vide претјеривати.

претѐћи, тѐчем, v. pf. 1) кога, zuvorkommen, praeverto. — 2) überbleiben, restare: И од тога што теби *претече,*| Сакуј теби токе на јелеке —

прѐтеч, н. п. отишао на претеч да га убије, т. ј. да га претече и дочека, zuvor laufen, praeverto.

прѐти, прѐм, (прѐо, прѐла) v. impf. кога, anklagen, accuso. [cf. парбити, 2 тужити].

претијѐцати, прѐтијечем, v. impf. може бити да је само у пјесми мјесто *претјецати: Претијече* на потоке Турке —

прѐтила нѐђеља, f. (у Ц. г.) vide [с е б и ч н и 2] себична недјеља.

прѐтили четвр̀так, m. (у Ц. г.) vide [с е б и ч н и 2] себични четвртак.

претилѝна, f. das Fett, pingue. [vide тустина]. cf. дебљина.

претилѝница, f. (у Дубр.) dim. v. претилина.

прѐтин, m. (у Хрв.) die Scheidewand, paries intergerinus. [vide пријебој 1]. cf. тин.

прѐтинац, тинца, m. (у Хрв.) das Fach, loculus.

претѝнити, прѐтиним, v. pf. (у Хрв.) verschlagen, assibus separare. cf. преградити.

претињѝвање, n. vide преграђивање.

претињѝвати, тињујем, v. impf. (у Хрв.) vide преграђивати.

прѐтио, тила, ло, (comp. прѐтљи) fett, pinguis, [vide туст], cf. дебео: Зар не жалиш *претила* зеленка — Па посједе *претила* дората —

прѐтирање, n. das Zerreiben, τὸ perterere.

прѐтирати, рем, v. impf. zerreiben, entzwei feilen, pertero.

прѐти се, прем се, v. r. impf. с ким, mit Jemand im Streite sein, prozessiren, litigo. cf. [давијати се,] парбити се, правдати се [2, судити се].

прѐтити, прѐтим, (ист.) vide пријетити.

прѐтицање, n. vide претјецање.

прѐтицати, тичем, vide претјецати.

претѝштати, тим, v. pf. eine Zeit lang drücken, premere: Сву ноћ ми је на руци лежала,| Русом косом руку *претиштала* —

прѐтјерати, рам, v. pf. (југоз.) [cf. прегнати] 1) über — treiben, ago super —. [cf. прејурити]. — 2) übertreiben, excedo modum. [cf. прекантарити, прекардашити].

претјерѝвање, n. (југоз.) das Uebertreiben, modi excessio.

претјерѝвати, тјѐрујем, v. impf. (југоз.) übertreiben, nimis ago, modum excedo.

прѐтјецање, n. (јуж.) 1) das Zuvorkommen, praeversio. — 2) das Ueberbleiben, τὸ restare.

прѐтјецати, тјечем, v. impf. (јуж.) 1) zuvorkommen, praeverto. — 2) überbleiben, resto.

прѐткутњица, f. (у војв.) пјесма коју пјева
прѐткућница, слијепац *пред кућом* молећи да му се што удијели, ein Bettlerlied, so vor den Häusern gesungen wird, cantilena quam canunt mendici ad alicujus fores.

прѐтљи, ља, ље, comp. v. претио.

прѐтња, f. (ист.) vide пријетња.

претовáрање, n. 1) das Umladen, oneratio alia, translatio. — 2) das Ueberladen, nimia oneratio.

претовáрати, претòварам, v. impf. 1) н. п. из једне лађе у другу, umladen, onera transfero. — 2) коња, überladen, nimis onero.

претòварити, рим, v. pf. 1) umladen, transfero onus. — 2) н. п. коња, überladen, nimis onero.

претòварити се, рим се, v. r. pf. sich überladen (mit Essen), se ingurgitare. [vide прејести се].

прѐтоп, m. (ист.) vide пријетоп.

претòпити, прѐтопим, v. pf. umschmelzen, refundo.

претòчити, прѐточим, v. pf. umgießen, transfundo.

прѐтрага, f. (у Ц. г.) пред стоком што иду те гледају да нијесу гдје сакривене непријатељске војске или чете, die Ausspähung, Rekognoszirung, exploratio. Хришћане Турци шаљу у *претрагу.*

претражѝвање, n. das Ausspähen, exploratio.

претражѝвати, претрàжујем, v. impf. ausspähen, rekognosziren, exploro.

претрáжити, прѐтражим, v. pf. (у Ц. г.) гледати да се нијесу гдје сакрили непријатељи, ausspähen, rekognosziren, exploro: Ја ћу поћи на воду језеро,| И *претражит'* зелену планину,| И донијет' воде за дружине —

прѐтрг, m. in der Redensart: без претрга, т. ј. једнако, без престанка, die Unterbrechung, intermissio. cf. [vide] прекид.

прѐтргнути, нем, v. pf. entzwei reißen, disrumpo.

прѐтргнути се, нем се, v. r. pf. 1) vide [и с к и л а в и т и с е] прекинути се. — 2) н. п. вина претргло се, т. ј. нестало, ausgehen, deficio. [vide нестати 1]. cf. премаћи се.

претрѐсање, n. das Durchbeuteln, Ausschütteln, excussio.

претрѐсати, прѐтресам, v. impf. ausschütteln, excutio.

претрѐсати се, прѐтресам се, v. [r.] impf. umherziehen, sedes mutare.

претрѐсти, трѐсем, v. [pf.] impf. 1) из једнога суда што у други, ausschütteln, excutio. — 2) н. п. кућу: a) покварити је па наново поправити, тако и ограду; b) кад се тражи што

крадено или сакривено, durchsuchen, perscrutari.

претрѐсти се, трѐсѐм се, v. r. pf. sich zerstreuen (von Flüchtlingen), dispergi. Људи се претресу (т. ј. погубе којешта и осиромаше) кад бјеже из једнога мјеста у друго, као н. п. што су 1813 године бјежали из Србије у Сријем и у Банат, а прекланни [1848. г.] из Баната у Сријем и у Србију.

претр̀кати, прѐтр̑чем, [v. pf.] vide претрчати.

претр̀нути, прѐтр̑нем, v. pf. (н. п. од страха) vide протрнути.

претр̀пети, (ист.) } тр̑пим, v. pf. ausstehen, perpati. [cf. предурати].
претр̀пити, (зап.)
претр̀пјети, (југоз.)
претр̀пљети, (југ.)

прѐтрти, прѐтрем, (прѐтр̀о, трла) v. pf. zerreiben, pertero. [vide престругати]. cf. препилити.

претрча̀вање, n. das Darüberweglaufen, transcursatio.

претрча̀вати, тр̀ча̄ва̄м, v. impf. darüber weglaufen, transcurso.

претр̀чати, чи̑м, v. pf. [cf. претркати] 1) hinüber-, darüberlaufen, transcurro, н. п. преко пута, преко поља. — 2) н. п. претрчао сам читав дан, hindurchlaufen, percurro.

претў̏ка̄ч, претука́ча, m. н. п. ован, т. ј. утучен, der Schöps, vervex. cf. шкуљ.

претў̏ра̄ње, n. das Ueberwerfen, transjectio, perquisitio, perscrutatio.

претў̏рати, прѐтӯра̄м, v. impf. 1) überwerfen, jactu supero. — 2) überwerfen (im Suchen), perquiro, disjicio.

прѐтурити, ри̑м, v. pf. [vide преметнути] 1) кућу, einen Stein über das Haus werfen, trajicio. [vide пребацити 2]. — 2) камен преко куће, den Stein über das Haus —, lapidem trajicio trans domum. [vide пребацити 1]. — 3) (im Suchen alles) überwerfen, disjicio quaerens. — 4) преко главе, vide преметнути.

прѐтурити се, ри̑м се, v. r. pf. 1) vide преметнути се [1]. — 2) ватром, einen Schuß thun, e sclopeto emittere: По једном *се* ватром *претуриште* —

претў̏ћи, претў̏чем, v. pf. zu viel stoßen, nimis contundo.

прѐћење, n. (ист.) vide пријећење.

прѐћерати, ра̑м, (југ.) vide претјерати.

прећерѝвање, n. (југ.) vide претјеривање.

прећерѝвати, ћѐрујем, (југ.) vide претјеривати.

прѐћи, прѐ̑ђем, (ист.) vide пријећи.

прећу̏тети, (ист.) } ти̑м, v. pf. 1) verschweigen, reticeo. — 2) н. п. прећутио читав дан, hindurch schweigen, taceo.
прећу̏тити, (зап.)
прећу̏тјети, (југоз.)
прећу̏ћети, (југ.)

прѐуба, (у Лици) штогођ, средње руке, etwas, non nihil. cf. уба.

преуда́вање, n. das Heirathen mit einem andern, τὸ alteri nubere.

преуда́вати се, преу̏да̄је̄м се, v. r. impf. sich mit einem andern verheirathen, nubere alteri: Вјерној љуби нек' *се преудаје* —

преу̏дати се, да̑м се, v. r. pf. sich mit einem andern verheirathen, nubere alteri.

преу̏зети, прѐузме̄м, v. pf. einnehmen, an sich ziehen, occupare, in se trahere: Хоће Турци царство *преузети* —

преу̏зима̄ње, n. verbal. v. преузимати.

преу̏зимати, ма̑м (мље̄м), v. impf. nehmen, an sich reißen, occupare, in se trahere.

прѐумити, ми̑м, v. pf. sich anders bedenken, muto consilium.

прѐуста̄вци, става̄ка̄, m. pl. (у Рисну) први дан по уставцима. cf. [уставци;] прауставци.

[**преучен**, а, о, zu gelehrt, doctissimus; cf. 2 пре 2.]

прехо̀дити, прѐходи̑м, [преодити] v. impf. 1) hinübergehen, von einem Ende bis zum andern hindurchgehen, pervado, percurro. — 2) (у Ц. г.) н. п. овај је ован преходио двије године, leiten, ducem esse gregis. cf. преходни.

прѐходнӣ [преодни], на̄, но̄, (у Ц. г.) т. ј. ован, Leithammel, vervex dux gregis (прве године јагње, друге двизац, треће намљечак, четврте преходник и онда једнако преходи): Још од крда овна *преходнога* —

прѐходнӣк [преодник], m. (у Рисну) н. п. ован, der Leithammel, vervex dux gregis. cf. преходњак [преодњак].

прѐходница [преодница], f. т. ј. звијезда, der Stern der den Himmel durchwandelt, stella percurrens coelum: Од сестрице звезде *преоднице*, | Што преходи преко ведра неба — Све звијезде за јетрве, | *Преходницу* другарицу —

прѐходња̄к [преодњак], m. (у Ц. г.) vide преходник.

прехо̀ђење [преођење], n. das Durchgehen, percursio.

прехра́нити, прѐхра̑ни̑м, [прераннти] v. pf. durch einige Zeit ernähren, alo, nutrio per tempus (famis, hiemis) [cf. прекрмити]: Ко ће мајку стару *прерапити* —

прехрањѝва̄ње [прерањивање], n. das Ernähren durch einige Zeit, pernutritio.

прехрањѝвати, хра̀њујем, [прерањивати] v. impf. hindurch ernähren, pernutrio.

прехро̀нути, прѐхронем, [прероиути] v. pf. von der Lähme genesen, ex clauditate convalesco: Ако му коњиц орону, | Да Бог да да му *прероне* —

прецвѐтати, та̑м, (ист.) } v. pf. verblühen, defloresco.
прецвјѐтати, та̑м, [југ.]

прецѐдити, прѐцѐди̑м, (ист.) vide процијединти.

прецеђѝвање, n. (ист.) vide прецјеђивање.

прецеђѝвати, цѐђујем, (ист.) vide прецјеђивати.

прѐцена, f. (ист.) vide прецјена.

прецѐнити, прѐцени̑м, (ист.) vide прецијенити.

прецијѐдити, прѐциједи̑м, v. pf. (југ.) übergießen, transfundo.

прецијѐнити, прѐцијенӣм, v. pf. [јуж.] überschätzen, nimium pretium statuo.

прѐцикнути, нем, v. pf. vide пресахнути: Увенула жута дуња, *Прецикнула* жубер вода —

прецјеђѝвање, n. (јуж.) das Uebergießen, transfusio.

прецјеђѝвати, цјѐђујем, v. impf. [јуж.] übergießen, abgießen, transfundo.

прѐцјена, f. [јуж.] дао на прецјену, т. ј. прецијенио, überthenern, nimis magno pretio vendere.

прѐчага, f. 1) das Querbret (in der Mühle), assis transversus. — 2) у љестава, die Sprosse, gradus. cf. пречаница, иглица [2, карва].

прѐчажица, f. dim. v. пречага.

прѐчаница, f. (у Ц. г.) vide пречага [2].

прѐчање, n. (ист.) vide пријечање.

прѐчати, прѐчам, (ист.) vide пријечати.

прѐчати се, прѐчам се, (ист.) vide пријечати се.

пречàтити, тӣм, vide пречитати.

прѐчац, чца, m. cf. напречац.

пречѝнити, прѐчинӣм, v. pf. н. п. жито, nochmals reitern, percribro.

пречѝњање, n. das nochmalige Reitern, cribratio iterata.

пречѝњати, прѐчињам, v. impf. nochmals reitern, percribro.

прѐчистити, тӣм, v. pf. nochmals reinigen, perpurgo. cf. [vide] пребрати [1].

пречитáвање, n. das Ueberlesen, relectio.

пречитáвати, чѝтавам, v. impf. überlesen, relego.

пречѝтати, там, v. pf. [cf. пречатити] 1) überlesen, relego. — 2) вас дан је пречитао, lesen den ganzen Tag hindurch, per totam diem legit.

пречѝшћање, n. das Reinigen, purgatio.

пречѝшћати, прѐчишћам, v. impf. reinigen, purgo.

прѐчњак, m. (ист.) vide пријечњак.

прѐша, f. der Drang, die Eile, die Dringlichkeit, festinatio [cf. спреша; хитња]: ако ти није *преша* (fr. si vous n' êtes point p r e s s é); Кад је *преша*: ђе си Пеша? кад није *преша*: оклен си Пеша?

прешѐгати, гам, v. pf. (у Ц. г.) vide [п р е с т р у г а т и] препилити.

прешéтати, прѐшетам (шећем), v. pf. 1) durchwandeln, durchspazieren, perambulo: Јер је мене поручио Васо делија Да ја пођем *прешетати* његов био двор, Да ја виђу оно село је ли весело — 2) н. п. читав дан, den ganzen Tag hindurch spazieren, per totam diem ambulo.

прешѝвање, n. das Zusammennähen, consutio.

прешѝвати, прѐшивам, v. impf. übereinander nähen, zusammennähen, consuo.

1\. **прѐшити,** прѐшијем, v. pf. zusammennähen, consuo, adsuo.

2\. **прѐшити,** шим, v. impf. (по југоз. кр.) vide [х и т а т и 2] хитјети: Бре не *преши*, моја шћери драга! Док видимо ко је и од куд је —

прѐшљен, m. 1) der Wirtel, verticillus. [vide пршљен]. cf. агршак. — 2) (у Рисну) у траке к о љ е н о [3], Absatz, geniculum.

прештѝнути, прѐштинем, v. pf. у пјесми као *нажуљати*: Постављене меком лисичином, Када Алка преко куле шета, Да јој не би ноге *прештинуле* —

прештѝтити, прѐштитӣм, v. pf. mit dem Schilde verwehren, scuto cohibeo: Штитом воду *прештитио*, Златне круне извадио —

прештỳнути, прѐштунем, v. pf. (у Ц. г.) 1) палцима и кажипутима обухватити, н. п. танка дјевојка, могао би је човјек прештунути. — 2) војску, т. ј. п р е с т р у ж и т и (пресјећи), abschneiden, intercludo.

пр̏женица, f. 1) gebähtes Stück Brot, panis tostus. — 2) (у Хрв.) као велика гвоздена тава на четири угла, у чему се зоб пржи, Köstpfanne. [cf. пржница 2]. — 3) (у Сријему) чељаде које одмах хоће да се свади, Stänker, homo cupidus litium et rixae. cf. [vide] прзница.

пр̏жење, n. das Bähen, Backen, tostio.

пр̏жибаба, m. ein niederträchtiger Räuber, der alte Weiber mißhandelt (mit glühenden Ketten brennt) um sie zur Entdeckung ihres Nothpfennigs zu zwingen (dieß ist das größte Schimpfwort für einen Heiducken), latro qui mulierculas igne excruciat: Ти Ћурчија, један *пржибабо*! Ни стари ти четовали ни'су —

пр̏жина, f. 1) vide посна. — 2) (по југоз. кр.) der Sand, arena, cf. [vide] пијесак: На *пржину* накрај мора слана —

пр̏жити, жӣм, v. pf. [1)] н. п. хљеб, рибу, месо, кафу, bähen, rösten, torreo [cf. пригати]: *Пржио* бих господару (одговорио гладан и озебао Циганин, кад су га запитали: или воли јести, или се гријати). cf. грасуљ. [— 2) vide прљити 2.]

пр̏жити се, жӣм се, v. r. impf. sich verbrennen, aduri.

пр̏жница, f. 1) „опростите ђе сте уљегли као у једну *пржницу*" (изговарајући се домаћин рече). — 2) vide прженица 2.

пр̏жња, f. die Störung, Verderbung der guten Gesellschaft, turbatio societatis.

пр̏жњење, n. das Verunreinigen, pollutio.

пр̏зан, на, но, zänkisch, rixosus, cf. прзница: Кад *прзнога* Тала погубисмо —

пр̏знити, пр̏знӣм, v. impf. 1) beim Ausweiden das Eingeweide verletzen, so daß die Excremente erscheinen, exenterare ita, ut intestinis ruptis excrementa appareant. — 2) die gute Gesellschaft verderben, bonam societatem turbare. — 3) (у Бачкој) собу, beschmutzen, inquino.

пр̏зница, f. der Störenfried, Freudenstörer, Verderber guter Gesellschaft, turbator pacis, societatis, laetitiae. [cf. прженица 3].

при, bei, an, apud: И на њима драги каменови, *При* њима се види путовати — *При* појасу сабља ожеднела —

приа̀њање, n. 1) das Ankleben, adhaesio. — 2) fig. das Angreifen (bei der Arbeit), aggressio.

приа̀њати, прѝањам, v. impf. 1) ankleben, adhaereo: За злато рђа не *приања.* — 2) fig. zugreifen (bei der Arbeit), adgredior.

прѝбавити, вим, v. pf. verschaffen, comparo, cf. [vide] набавити: Ако с' смијеш маленој вечери,| Ти је био већу *прибавити* —

приба̀дање, n. das Anspießen, Anstecken, adfixio.

приба̀дати, прѝбадам, v. impf. anspießen, anstecken, adfigo.

прибега̀вање, n. (ист.) vide прибјегавање.

прибега̀вати, бѐгавам, (ист.) vide прибјегавати.

прѝбегнути, нем, (ист.) vide **прибећи.**

прѝбедрица, f. ein Stück der Priesterkleidung, pars vestimenti archimandritae aut episcopi (periscelis?).

прѝбећи [прибегнути], бегнем, (ист.) vide прибјећи.

прибига̀вање, n. (зап.) vide прибјегавање.

прибига̀вати, бѝгавам, (зап.) vide прибјегавати.

прѝбигнути, нем, vide **прибићи.**

прибѝјање, n. 1) das Anschlagen, adfixio, applicatio. — 2) das Anschmiegen, applicatio.

прибѝјати, прѝбијам, v. impf. anschlagen, adfigo, applico.

прибѝјати се, прѝбијам се, v. r. impf. sich anschmiegen, applicor.

прибѝрање, n. 1) das Abtragen (der Speisen vom Tische), ablatio, sublatio. — 2) die achtungsvolle Aufnahme, cultus, exceptio honorifica.

прибѝрати, прѝбирам, v. impf. 1) (vom Tische) abtragen, aufero. — 2) mit Achtung empfangen, honorifice excipio, colo: свуда га *прибирају.*

прибѝрати се, прѝбирамо се, v. r. impf. 1) nach und nach sich sammeln, congregari. — 2) zu Ende gehen, incipio deficere: *прибира се* жита.

прѝбити, прѝбијем, v. pf. an etwas anschlagen, adfigo, applico.

прѝбити се, прѝбијем се, v. r. pf. код кога, гдје, уза што, sich fest anschmiegen, arcte se adplicare: *прибио се* код њега; *прибиле се* овце у крај; шта си *се* ти *прибио* уза зид?

Прѝбић, m. Mannsname, nomen viri.

прѝбићи [прибигнути], бигнем, (зап.) vide прибјећи.

прибјега̀вање, n. (јуж.) das Flüchten, Zuflucht nehmen, τὸ profugere.

прибјега̀вати, бјѐгавам, v. impf. (јуж.) Zuflucht nehmen, profugere soleo.

Прибјѐгар, бјегара, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

прѝбјегнути, нем, vide **прибјећи.**

Прибјѐгор, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

прѝбјећи [прибјегнути], бјегнем, v. pf. [јуж.] 1) Zuflucht nehmen, confugio ad quem. — 2) vide [д о т р к а т и] дотрчати: У то доба други *прибјегоше* —

приближа̀вање, n. das Annähern, adpropinquatio. [cf. приближивање].

приближа̀вати, бли̏жавам, v. impf. annähern, nahe bringen, admotio. [cf. приближивати].

приближа̀вати се, бли̏жавам се, v. r. [im]pf. sich nähern, adpropinquo. [cf. приближивати се].

приближѝвање, n. vide приближавање.

приближѝвати, бли̏жујем, vide приближавати.

приближѝвати се, бли̏жујем се, vide приближавати се.

прибли̏жити, прѝближим, v. pf. nahe rücken, nahe bringen, admoveo. cf. прикучити, примаћи [1, присусједити].

прибли̏жити се, прѝближим се, v. r. pf. sich nähern, adpropinquo. cf. прикучити се, примаћи се.

прѝбој, прѝбоја, m. на води мјесто гдје готово свагда има вјетра, те *прибија* уз крај.

прибоја̀вање, n. Furcht, timor.

прибоја̀вати се, прибо̀јавам се, v. r. impf. sich ein wenig fürchten, metuo: Не бојим се два Јакшића млада,| Ал' *се* мало, побро, *прибојавам,*| *Прибојавам* Змајогњанин-Вука —

прибо̀сти, бо̀дем, v. pf. anspießen, anstecken, adfigo.

прибра̀јање, n. das Zuzählen, annumeratio.

прибра̀јати, прѝбрајам, v. impf. zuzählen, annumero.

прѝбрати, берем, v. pf. 1) н. п. софру, abtragen, aufero, tollo. — 2) mit Achtung empfangen, colo, honorifice excipio.

прѝбрати се, беремо се, v. r. pf. 1) sich allmälig sammeln, paulatim convenio. — 2) ausgehen, zu Ende gehen, deficio [cf. премаћи се; vide нестати 1]: прибрало се, н. п. жита, дрва.

прѝбратити, тим, v. pf. узети кога у кућу мјесто брата, an Bruders Statt annehmen, fratrem adopto.

прѝбрдица,* f. *као брдељак или брежуљак.

прѝбржати, жам, v. pf. [vide] похитјети, zueilen, adcurro.

прибро̀јити, прѝбројим, v. pf. zuzählen, annumero.

прива̀лити, прѝвалим, v. pf. 1) herbeiwälzen, advolvo. — 2) daranmachen, applico, н. п. велику закрпу.

прива̀лити се, прѝвали се, v. r. pf. zu Theil werden, obtingo (durch Erbschaft oder sonstiges Glück): њему *се привалило.* [cf. припасти 2].

привањѝвање, n. 1) das Herbeiwälzen, advolutio. — 2) das Zufallen, advolutio, devolutio.

привањѝвати, ва̏љујем, v. impf. 1) herzuwälzen, advolvo. — 2) daranmachen, applico, н. п. закрпу.

привањѝвати се, ва̏љује се, v. r. impf. zufallen, devolvor.

прѝват, m. (у војв.) учи децу на приват, er ist Privatlehrer, gibt Privatstunden, privatim docet.

прѝватање, n. vide **прихватање.**

прѝватати, там, vide **прихватати.**

прѝватити, тим, vide **прихватити.**
прѝваћање, n. vide **прихваћање.**
прѝваћати, ћам, vide **прихваћати.**
привѐзати, прѝвежем, v. pf. 1) anbinden, adligo. — 2) ein wenig binden, leniter ligo. — 3) коме што (скупо продати), anhängen, obtrudo.
привѐзач, привеза̑ча, m. (око Сиња) бијела крпа, што се метне преко фиђеља (а у дјевојака преко капе), па се одозго привеже под грлом подвезачом.
привезѝвање, n. das Anbinden, adligatio.
привезѝвати, вѐзујем, v. impf. anbinden, adligo.
прѝвенац, ѐнца, m. (ст.) etwa der Beistand bei der Hochzeit, nuptialium hominum quidam. Ја ове ријечи нијесам чуо никад прије, осим у пјесми како се женио Ђурађ Смедеревац (да није изврнута од *ирвенац*?): А *привенца* Косанчић-Ивана —
привѐнчати, ча̑м, (ист.) vide привјенчати.
1. **привѐсти,** вѐдем, (привѐдох, прѝведе, прѝвео, привѐла) v. pf. herbeiführen, adduco, н. п. коња.
2. **привѐсти,** вѐзем, (привѐзох, прѝвезе, прѝвезао, привѐзла) v. pf. лађу, das Schiff herbeiführen, navim admoveo.
прѝвидети, (ист.)
прѝвидити, (зап.)
прѝвидјети, (југоз.) } видим, v. pf. 1) sich einbilden, etwas zu sehen, videor mihi videre aliquid. [cf. призрети (приздрети)]. — 2) не ће ништа кући да привиди, Nutzen bringen, prosum. cf. [vide] привриједити.
[**привидјети се,** привиди се, v. r. pf. erscheinen, appareo; cf. призрети (приздрети) се.]
привѝђање, n. das Einbilden, imaginatio. [cf. призирање].
привѝђати, прѝвиђам, v. impf. 1) sich etwas einbilden, zu sehen glauben, in animum induco, imaginor. [cf. призирати]. — 2) vide привређивати.
[**привиђати се,** привиђа ми се, v. r. impf. vide призирати се.]
привиђѐње, n. Erscheinung, visum.
прѝвиђети, видим, (јуж.) vide привидјети.
привѝјање, n. das Darumwickeln, circumvolutio.
привѝјати, прѝвијам, v. impf. 1) н. п. што на рану, darumwickeln, circumvolvo. — 2) beiflechten, adnecto: Који вије милом брату, Уњ је здравља *привијала* —
привика́вање, n. das Angewöhnen, assuefactio.
привика́вати се, вѝкавам се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco.
привикѝвање, n. das Zurufen, acclamatio.
привикѝвати, вѝкујем, v. impf. zurufen, acclamo.
привѝкнути, прѝвикнем, v. pf. zurufen, acclamo: Те *привикну* на катане младе — *Привикну* му из грла бијела —
прѝвикнути се, нем се, vide **привићи се.**
привирѝвање, n. das Herzublicken, aspectio.
привирѝвати, вѝрујем, v. impf. } herzublicken, aspicio.
привѝрити, рим, v. pf.

прѝвити, прѝвијем, v. pf. 1) н. п. што на рану, darumwickeln, circumvolvo. — 2) hinbeugen, afflecto: Дочека ме лијепа ђевојка, Пољуби ми руку и кољено, Ја је *привих* под своје пазухо — 3) beiflechten, adnecto.
прѝвићи се (cf. привикнути се), викнем се, (прѝвикох се, прѝвиче се, прѝвикао се, кла се) v. r. pf. sich gewöhnen, assuesco.
привјѐнчати, ча̑м, v. pf. (јуж.) antrauen, connubio jungo (sacro ritu adjungo).
привла́чење, n. das Herbeiziehen, Herbeischleppen, attractio.
привла́чити, прѝвлачим, v. impf. herbeiziehen, herbeischleppen, attraho.
привла́чити се, прѝвлачим се, v. r. impf. herbeischleichen, obrepo: *Привлачи се* од грма до грма —
приво̀дити, прѝводим, v. impf. herbeiführen, adducto.
приво̀ђење, n. das Herbeiführen, adductatio.
приво̀жење, n. das Herbeiführen (des Schiffes), appulsio navis.
приво̀зити, прѝвозим, v. impf. herbeiführen, appello navim.
приво̀лети, лим, (ист.) vide привољети.
приво̀лети се, лим се, (ист.) vide привољети се.
приво̀лити, лим, (зап.) vide привољети.
приво̀лити се, лим се, (зап.) vide привољети се.
приво̀љети, во̀лим, v. pf. (јуж.) кога на што, einen vermögen zu etwas, persuadeo cui ut faciat.
приво̀љети се, во̀лим се, v. r. pf. (јуж.) sich herbeilassen, einwilligen, consentio.
прѝвоњати, њам, v. pf. (у Дубр.) anriechen, odorari. cf. [повоњати,] примирисати.
привре́бати, прѝвребам, v. pf. erlauern, erschleichen, deprehendo (aucupando).
привре́бати се, прѝвребам се, v. r. pf. leise angeschlichen kommen, accedo tacite.
привре́дити, прѝвредим, (ист.) vide привриједити.
привређѝвање, n. [ист. и јуж.] das Nutzenbringen, τὸ prodesse.
привређѝвати, врѐђујем, v. impf. [ист. и јуж.] Nutzen bringen, prodesse. cf. привриједити.
привријѐдити, прѝвриједим, v. pf. (јуж.) Nutzen bringen, prosum [cf. привидјети 2]: не ће ништа кући да *привриједи*; није *привриједио* кући ни једне паре.
привр̏нути, прѝврнем, v. pf. (у Дубр.) einpfropfen, insero. [vide наврнути 3]. cf. накаламити.
прѝвртање, n. das Pfropfen, insitio.
прѝвртати, прѝврћем, v. impf. (у Дубр.) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. каламити.
прѝврћи, *вргнем, v. pf* zugeben, [addo;] *cf.* [vide] *дометнути* [1].
привру̏ћити, прѝврућим, v. pf. (у Ц. г.) јако ударити, hart zusetzen, urgeo: Момчад љута бојем *привруќила* —
прѝвук, m. vide [улаз] припуз.

приву́ћи, ву́чêм, v. pf. herbeischleppen, adtraho.
приву́ћи се, ву́чêм се, v. r. pf. herbeischleichen, adrepo.
прига́ђâње, n. vide догађање.
прига́ђати, прѝгâђâм, v. impf. vide [нагађати] догађати.
прига́ђати се, прѝгâђâм се, v. r. impf. vide догађати се.
прѝгазити, зи̑м, v. pf. eintreten, conculco.
пр̏иганица, f. (понајвише се говори pl. *приганице, по југоз. кр.*) *vide уштипак*: Опрнга му шиник *приганица* —
пр̏игâње, n. das Rösten (in Schmalz), frixio.
пр̏игати, гâм, v. impf. rösten (in Schmalz, österr. backen, lies: pachen), frigo. [cf. пржити 1]
прѝгињâње, n. das Hinneigen, acclinatio.
прѝгињати, њêм, v. impf. hinneigen, acclino.
пр̏иглава, f. vide преглава.
при́главак, âвка, m. der Fuß am Strumpfe, tibialis pars inferior. [cf. наглавак 2].
приглàвчина, f. augm. v. приглавак.
приглàвчић, m. dim. v. приглавак.
пригле́дâње, n. die Aufsicht, cura.
1. **пригле́дати,** прѝглêдâм, v. impf. beaufsichtigen, curo.
2. **прѝгледати,** дâм, v. pf. beaufsichtigen, curo, cf. [vide] причувати: *Пригледај* ми два банова сина —
пр̏игља, f. морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [mullus L.?].
прѝгнати, прѝженêм (прѝгнâм), v. pf. herbeitreiben, adigo. [cf. притјерати].
прѝгнути, пр̏игнêм, v. pf. ansetzen, admoveo: Раде *пригну* из кондира пити —
пригња́вити, прѝгњâвӣм, v. pf. erdrücken, elido.
пригње́чити, прѝгњêчӣм, v. pf. einkneten, manu deprimo, apprimo. [cf. примечити].
[**пригњечити се,** пригњечим се, v. r. pf. vide омечити се.]
пригова́рâње, n. das Schelten eines Andern. das eigentlich einem Dritten, den man aber schonen will, gilt, objurgatio minus nocentis, ut alter, cui parcere aut debemus aut volumus, audiat sibique applicet ipse.
пригова́рати, гòвâрâм, v. impf. коме, Jemanden mittelbar Vorwürfe machen, objurgo minus nocentem ut alter nocentior audiat et sibi applicet: Мајка ћерку кара, снаши *приговара.*
пр̏иговôр, m. der mittelbare Vorwurf, objurgatio alterius pro altero: Ко не зна што је *приговор,* не зна што је договор.
приговòрити, гòворӣм, v. pf. коме, Jemand mittelbar Vorwürfe machen, ihn meinen, objurgo alterum pro altero.
пр̏игода, f. (по југоз. кр.) die Gelegenheit, occasio [cf. згода 1]: *Пригода* чини лупежа.
пригòдити, прѝгодӣм, v. pf. treffen, von ungefähr kommen, forte venio.
пригòдити се, прѝгодӣм се, vide догодити се.

пригòнити, прѝгонӣм, v. impf. herbeitreiben, adigo.
пригòњêње, n. das Herbeitreiben, adactio.
пригосподáрити, *подарӣм, v. pf. (у Слав.) стећи што.*
пригòтовити, вӣм, v. pf. bereiten, paro. [cf. приуготовити].
приготовља́вâње, n. das Vorbereiten, praeparatio.
приготовља́вати, тòвљâвâм, v. impf. fertig machen, vorbereiten, praeparo.
пригра́дити, прѝгрâдӣм, v. pf. anbauen, adstruo. [vide доградити 3].
пригра̀ђи́вâње, n. das Anbauen, astructio.
пригра̀ђи́вати, грàђујêм, v. impf. anbauen, astruo. [vide дограђивати 2].
пригре́вâње, n. (ист.) vide пригријевање.
пригре́вати, прѝгрêвâм, (ист.) vide пригријевати.
прѝгревица, f. (у Сријему) vide припека.
прѝгрејати, јêм, (ист.) vide пригријати.
пригри́вâње, n. (зап.) vide пригријевање.
пригри́вати, прѝгрӣвâм, (зап.) vide пригријевати.
прѝгријати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) [cf. присвијеђети] 1) zum Feuer stellen, admoveo igni. — 2) пригријало сунце, die Sonne setzte heiß zu, adurebat sol. [vide припећи 2].
пригријѐвâње, n. (јуж.) 1) das Nachrücken ans Feuer, admotio ad ignem. — 2) das Schwülbrennen der Sonne, aestus solis (nimius).
пригријѐвати, прѝгријевâм, v. impf. (јуж.) 1) zum Feuer rücken, admoveo igni. — 2) пригријева сунце, биће кише, die Sonne brennt heiß, es ist so schwül, adurit.
прѝгрлити, лӣм, v. pf. an den Busen drücken, adprimo ad pectus, amplector: А сестра је свака милостива,| И на свога брата жалостива,| Она ће га лепше *пригрлити* —
пригрља́вâње, n. das Umhalsen, Umarmen, amplexatio.
пригрља́вати, гр̀љâвâм, v. impf. umhalsen, umarmen, amplexari.
пригр́нути, прѝгр̂нêм, v. pf. 1) herbeischarren, corrado. — 2) н. п. кабаницу, umnehmen, umhängen, circumjicio, circumdo (pallium).
пригр́нути се, прѝгр̂нêм се, v. r. pf. (den Mantel) umnehmen, circumdor (pallio).
прѝгртâње, n. 1) das Herbeischarren, corrasio. — 2) das Umhängen, circumdatio.
прѝгртати, грћêм, v. impf. 1) herbeischarren, corrado. — 2) umnehmen, circumdo.
прѝгртати се, грћêм се, v. r. impf. umnehmen, circumdor.
пр̏игута, f. (у Грбљу) оно што се може присмочити: Боље је *пригута* наопарна него земља смочана, cf. [vide] смок [1].
при̑д, m. die Daraufgabe bei einem Tausche, quod superadditur. [cf. доплата; наметак 1].
прѝдавак, дâвка, m. die Zugabe, additamentum. [vide додатак].

придавалица, (у Ц. г.) дрво којим се *придаје* жито из коша под камен.
придава̀ње, n. die Zugabe, additio.
придава̀ти, прѝда̑је̑м, v. impf. dazugeben, superaddo.
придава̀ти се, прѝда̑је̑ се, v. r. impf. (у Боци) gedeihen, cresco, cf. [vide] напредовати [2]: Стока да им *се придаје*.
прида̀вити, прѝда̑вӣм, v. pf. erwürgen, suffoco.
прида́ја̑ње, n. das Säugen, praebitio mammae.
прида́јати, прѝда̑ја̑м, v. impf. н. п. дијете, säugen, uberibus alere.
прѝданак, прѝда̑нка, m. cf. [vide] изданак.
прѝдати, да̑м, v. pf. dazugeben, superaddo [vide додати 2]: Ни *придај* ни одузми; Нек *придаду* праха и олова,| Нек напуне тоне па препуне — Ајде, Анто, коње мијењајмо,| *Придаћу* ти сјајна гевердана —
прѝдворица, f. 1) vide удворица. — [*Придворица*] 2) у пјесмама некака црква или намастир [у округу ужичком]: А слуга му цркву *Придворицу* — 3) многа се села тако зову.
прѝдевак, де̑вка, (ист.) vide придјевак.
приде́ва̑ње, n. (ист.) vide придијевање.
приде́вати, прѝде̑ва̑м, v. impf. (ист.) vide придијевати.
прѝденути, не̑м, vide придести.
придѐсити се, прѝдесӣм се, v. r. pf. vide десити се [1 и 3]: Не *придеси с'* доброга јунака,| Ком' би своје дерте исказао —
[**придести**, приденем, (ист.) vide придјести; *види* s. v. приденути.]
прѝдигнути, не̑м, vide **придићи**.
прѝдигнути се, не̑м се, vide **придићи се**.
прѝдиза̑ње, n. 1) das Helfen beim Heben, adjutio in levando. — 2) (у Црмн.) vide бијеђење.
прѝдизати, диже̑м, v. impf. 1) heben helfen, adjuvo levantem. — 2) (у Црмн.) коме што, vide биједити га.
придијѐва̑ње, n. (југ.) das Anheften, applicatio.
придију̀евати, прѝдијева̑м, v. impf. (југ.) anheften, applico.
прѝдићи [придигнути], дигне̑м, v. pf. 1) heben helfen, opem fero tollenti. — 2) (у Црмн.) коме што, vide обиједити га.
прѝдићи [придигнути] **се**, дигне̑м се, v. r. pf. aufstehen (vom Krankenlager), convalesco.
прѝдјевак, дијевка, m. (у Хрв.) der Zuname, cognomen. Може бити да су се придијевци најприје звала само она презимена која се не свршују на *ић*. cf. презиме.
прѝдјести, дјене̑м (дједе̑м), v. pf. (југоз.) н. п. мараму, anheften, zusammenfügen, applico.
прѝдјети, дјене̑м, v. pf. (југоз.) н. п. мараму, anheften, zusammenfügen, applico.
придобѝја̑ње, n. das Gewinnen, τὸ vincere.
придобѝјати, до̀бӣја̑м, v. impf. gewinnen, vinco.
придо̀бити, прѝдобије̑м, v. pf. gewinnen, vinco: Пет је пута *придобио* Турке —
придо̀дати, да̑м, v. pf. vide додати: Рече Милош, *придода* и Марко —
придо̀јити, прѝдојӣм, v. pf. н. п. дијете, säugen, uberibus alo.
придо̀лажење, n. das Hinzukommen, superventus.
придо̀лазити, зӣ, v. impf. hinzukommen, supervenio: Ев' Турцима индат *придолази* —
придома̀зетити, тӣм, v. pf. (у Боци) vide призетити.
придома̀зетити се, тӣм се, v. r. pf. у кога, или гдје, vide призетити се.
***прѝдори**, *прѝдо̄ра̄*, m. pl. (у Сријему)* Leisten-bruch. [vide продер].
придо̀цнити се, прѝдоцнӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) sich verspäten, sero venire: Што си ми *се придоцнио*, кнеже? —
придо̀ћи, прѝдође̑м, v. pf. hinzukommen, supervenio. [cf. приначи].
прѝдошлица, f. ein Ankömmling, advena. cf. [vide] дошљак.
придра̀жити, прѝдра̑жӣм, v. pf. aufhetzen, instigo: Мрке им је вашке *придражио*,| За вашкама потрчаше Турци —
придржа̀ва̑ње, n. das Halten, sustentio.
придржа̀вати, др̏жа̑ва̑м, v. impf. ein wenig halten, sustineo, teneo paullulum.
придр̀жати, жӣм, v. pf. ein wenig halten, teneo paullulum.
прѝдруга, f. (у Ц. г.) колац гдје се љесе састављају.
придружѝва̑ње, n. das Zugesellen, τὸ addere socium.
придружѝвати, дру̏жује̑м, v. impf. кога с ким, zugesellen, addere quem socium cui.
придружѝвати се, дру̏жује̑м се, v. r. impf. с ким, sich zugesellen, se socium cui adjungere.
придру́жити, прѝдру̑жӣм, v. pf. кога с ким, zugesellen, quem socium addere cui: Није л' мајка родила јунака,| Ал' сестрица брата одгојила| На чистоме ђевојачком скуту,| Мушкијем га опасала пасом,| А са мном га *придружила* оће —
придру́жити се, прѝдру̑жӣм се, v. r. pf. sich zugesellen, se socium cui adjungere.
приду́жити се, прѝду̑жӣм се, v. r. pf. још се задужити, bei vorhandenen Schulden noch neue machen, debitis debita addere.
приду́шити, прѝду̑шӣм, v. pf. (у Дубр.) dämpfen, sopio, opprimo.
прѝђе, (по југоз. кр.) vide прије: Све сватове *приђе* нежењене,| Вране коње *приђе* неседлане,| Британке сабље *приђе* непасане —
прѝђенути, не̑м, (југ.) vide придјести.
прѝђести, ђеде̑м (ђене̑м), (југ.) vide придјести.
прѝђети, не̑м, (југ.) vide придјести.
прижа̀рити, прѝжарӣ, v. pf. (у Дубр.) данас је прижарило, т. ј. врућина, припекло сунце, die Sonne sehte heiß zu, adurebat sol. [vide припећи 2].
прѝжгати, га̑м, v. pf. dringend zusehen, vehementer peto.
прѝждити, прѝждӣм, v. pf. anzünden, accendo,

[vide ужећи] cf. припалити: Земљи клече, *прижди* цевердана —

прижѐнити, прѝжѐнӣм, v. pf. (у Хрв.) узети мужа себи у кућу, Einen heirathen und in sein Haus führen, ducere virum.

прижѝмање, n. vide преживање.

прижѝмати, прѝжӣмљем, v. impf. (у Дубр.) vide преживати.

призајмити, прѝзајмӣм, v. pf. vor sich hertreiben, cogo, [vide] потјерати, cf. зајмити: Па пјешице агу *призајмила* —

прѝзвати, призовем, v. pf. herbeirufen, advoco.

прѝздрети, дрӣм, (у Боци) vide призрети.

прѝздрети се, дрӣ се, (у Боци) vide призрети се.

прѝземљаст, а, о, низак, niedrig, humilis.

прѝзетити, тӣм, v. pf. узети зета у кућу. cf. придомазетити.

прѝзетити се, тӣм се, v. r. pf. ући жени у кућу, in das Haus seiner Frau einheirathen, nubere uxori. cf. придомазетити се.

призѝвање, n. das Herbeirufen, advocatio.

призѝвати, прѝзӣвам (вљем), v. impf. herbeirufen, advoco.

прѝзирање, n. vide привиђање.

прѝзирати, рем, v. impf. vide привиђати [1].

прѝзирати се, ре ми се, v. impf. erscheinen, appareo, cf. привиђати се: Кад т' одведем граду Једренету, Бан ће ти *се* и онђе *призират'* —

призјавање, n. das Maulaffen-feil-haben, hietatio.

призјавати, прѝзјавам, v. impf. с отвореним устима беспослен гледати у што, особито више себе или према себи, Maulaffen feil haben, hietare.

признавање, n. 1) das Erkennen, agnitio. — 2) das Gestehen, confessio.

признавати, прѝзнајем, v. impf. 1) als etwas erkennen, agnosco pro —. — 2) gestehen, confiteor.

признање, n. Geständniß, confessio.

прѝзнати, нам, v. pf. 1) anerkennen, agnosco. — 2) eingestehen, confiteor.

Прѝзрен, m. 1) Stadt in [Alt-] Serbien. — 2) [*призрен*] Призренски пиштољ, Art Pistolen, cf. [vide] кубуре [2].

Прѝзренац, зренца, m. Einer von Призрен.

Прѝзренка, f. Eine von Призрен.

прѝзренскӣ, кā, кō, von Призрен.

[**призренски пиштољ**, m. vide кубуре 2; cf. Призрен 2.]

прѝзрети [приздрети], рӣм, vide привидјети [1].

прѝзрети [приздрети] **се**, рӣ се, vide привидјети се.

1. **прѝја**, f. hyp. v. пријатељица.

2. **прѝја**, (по зап. кр.) vide прије: И *прија* су на мејдану били —

пријавити, прѝјавӣм, v. pf. anmelden, nuncio.

пријављивање, n. das Anmelden, nunciatio.

пријављивати, јављујем, v. impf. anmelden, nuncio.

прѝјак, m. (vertraulich) vide пријатељ [1]: *пријаче*! зовни тог *пријака*. cf. пријан.

прѝјаков, а, о, des пријак, amici, familiaris.

прѝјан, m. vide [пријатељ 1] пријак.

пријарити, прѝјарӣм, v. pf. (у Грах.) vide приставити [1]: Она пође на оџак од куле, Па је мрку каву *пријарила* —

прѝјатан, тна, тно, (у Грбљу) angenehm, gratus [cf. приман]: Тако ми *пријатне* биле молитве ка Господу Богу!

прѝјатељ, m. (pl. gen. пријатéљā, dat. пријатељима) 1) der Freund, amicus. [cf. пријак, пријан, дост, јаран, јараник, друг 1]. — 2) der Befreundte, propinquus: отишао у *пријатеље*.

пријатѐљање, n. das пријатељ-nennen, appellatio nomine amici aut propinqui. [cf. пријатељашење].

пријатѐљати се, љам се, v. r. impf. с ким, sich пријатељ nennen mit einem, amicum appello aliquem aut propinquum. [cf. пријатељашити се].

пријатељáшење, n. vide пријатељање.

пријатељáшити се, пријатѐљашӣм се, v. r. impf. vide пријатељати се.

прѝјатељев [пријатељов], а, о, 1) des Freundes, amici. — 2) des Befreundten, propinqui.

пријатѐљење, n. das Befreunden, junctio affinitatis.

пријатѐљити се, љӣм се, v. r. impf. с ким, sich befreunden, propinquitate jungi.

пријатѐљица, f. 1) die Freundin, amica. — 2) die Verwandte, propinqua.

пријатѐљичин, а, о, der пријатељица, amicae.

прѝјатељов, а, о, vide пријатељев.

пријатељòвати, тѐљујем, v. impf. Freundschaft hegen, amicum esse.

пријатѐљскӣ, кā, кō, freundschaftlich, amicus.

пријатѐљство, n. 1) die Freundschaft, amicitia. [cf. дослук]. — 2) die Verwandtschaft, necessitudo, affinitas.

прѝјати, јā ми, v. impf. gedeihen, gut anschlagen, alo, prosum [cf. пробивати]: не *прија* му што једе.

пријàшин, m. hyp. v. пријатељ.

прѝје, (јуж.) [cf. пређе, прије, 2 прија] 1) praep. (mit gen.) vor, ante [cf. 2 прво 2]: *прије* мене; *прије* зоре, и т. д. — 2) eher, vor, antea [vide 1 прво]: како је *прије* било тако је и сад; и *прије* и послије; од *прије*. — 3) ehe, d. i. leichter, prius, potius: *прије* ће дати мени него теби.

пријѐбој, m, 1) (у Будви) што дијели једну собу од друге, die Scheidewand, paries intergerinus. cf. [1 перда, тин,] претин, преграда. — 2) (у Хрв.) у води од коља и прућа ради ловљења рибе, Art Fischzaun. — *3) (у Далм.) vide насап* [1].

пријѐвара, f. (јуж.) 1) der Betrug, dolus. [cf. варанција, мунитва, подвала 2, хила (ила), химба]. — 2) убио га из пријеваре, meuchelmörderisch, ex insidiis.

пријѐваран, рна, рно, [јуж.] falsch, falsus [vide

лажан]: Не бој ми се, Карафет-Османе, Оно ми је *пријеварна* стража — Ема Јанко иде *пријеварно* —

пријѐвјес, m. (југ.) 1) der Schleier, velum [vide вео]: И Грујицу млада превјесише,| Под *пријевјес* сабљу припасаше — Седам снаха седам *пријевјеса* — 2) (у нах. Рудн.) од платна што у жена виси од капе низ леђа.

пријѐвоз, m. [југ.] die Ueberfuhr, das Fahrgeld, naulum.

пријѐворница, f. (југ.) der Querbalken (z. B. beim Thore), trabs transversa [cf. засовница; заворница?]: у Србији по Турскоме обичају дућани се затворају пријеворницама.

пријѐглавица, f. (у Грбљу) на јарму начињено да се оје може примаћи к јачему волу, да би слабијему било лакше: Погину као во на *пријеглавицу*.

пријѐгон, m. [југ.] 1) der Kampf, pugna. cf. пријећер. — 2) vide члан [1] (у винограду).

при̏јед, (по југ. кр.) vide [1 п р в о] прије: Ал' је *пријед* Туре долазило — Врни ликце које *пријед* било —

пријѐдјевак, вка, m. (у Хрв.) vide презиме. cf. придјевак.

Пријѐдор, m. [југ.] 1) планина у Турској крајини која се наставља од Козаре. — 2) варошица близу те планине. — 3) [*пријεдор*] *vide* [п р о д е р] *придори*.

при̏јек, прије̏ка, ко, (при̏јекӣ, кā, кō) [југ.] н. п. човјек, schroff, asper.

при̏јекӣ, кā, кō, [југ.] gerade, nächste, kürzeste, rectus, proximus, н. п. пут, лијек; *пријека* смрт, plötzlich, repentinus.

пријѐклад, m. (југ.) der Seitenstein am Herde, damit die Klötze nicht auseinander fallen, saxum continens ligna super foco (in den Bauerküchen), cf. [зглавац,] пријекладник.

пријѐкладнӣк, m. (у Ц. г.) vide пријеклад.

пријѐклет, m. (у Ц. г.) vide преградак.

при̏јеко, [југ.] 1) hinüber, trans: отишао *пријеко* (н. п. из Сријема у Србију или из Србије у Сријем). — 2) пријеко луд, gar, plane. [cf. сасвијем].

пријѐкор, m. [југ.] der Vorwurf, opprobrium: *Пријекор* је грђи од смрти.

пријѐкоран, рна, рно, [југ.] прекорен, beschimpft, opprobriosus, cf. [укоран;] прекоран: *Пријекорна* бити до вијека — Остаћемо вазда *пријекорни* —

пријѐлаз, m. (југ.) 1) на води, die Furth, vadum. — 2) на плоту, der U e b e r s t e i g (österr.) über eine Hecke, die Steige, transcensus in sepe. [cf. погоступ 2].

пријѐлог, m. (југ.) њива неугарена, н. п. овас не може на *пријелогу* добар бити. cf. ледина.

***пријѐлом**, m (југ.) н. п. гдје се прелама каква планина па на другу страну иде на ниже.*

пријѐмет, m. (југ.) вино које се оточи испод леда.

пријѐнос, m. (југ.) der Umgang, die Umtragung des Kelches und der Patene in der Kirche, circumlatio poculi sacri. cf. ваход.

пријѐнути, при̏јенем, v. pf. (у Боци) [vide] пријонути.

пријѐпек, m. (југ.) vide препеченица.

пријѐпис, m. (југ.) [1)] die Konskription, conscriptio. [— 2) vide парија 2].

[**пријеплет**, m. (југ.) vide шупљика; *види* s. v. грешпа.]

Пријѐпољац, пољца, m. [југ.] Einer von Пријепоље.

Пријѐпоље, n. [југ.] град и варош у Херцеговини (на ријеци Лиму): Па кад дођеш *Пријепољу* твоме —

Пријѐпо̑љче, чета, n. [југ.] момче или дијете из Пријепоља: Бјежи јадно момче *Пријепољче* —

пријѐранак, ра̑нка, m. (југ.) vide извода.

при̏јеров, m. (југ.) der Graben, die Furche im Weinberge, fossa vineae.

пријѐсад, m. (југ.) 1) (у Боци) што се пресађује, н. п. воћка каква, vide пресада. — 2) (у Барањи) vide пријесјед.

пријѐсадница, f. (југ.) млада воћка која је за пресађивање, der Setzling, taleola. [vide сађеница]. cf. присад.

пријѐсан, сна, сно, (југ.) н. п. месо, пријесно месо, rohes Fleisch (које није сољено ни сушено), млијеко (које није кисело), хљеб (који није кисео, н. п. погача), ра̑на (која није стара, него одмах кад се човјек рани), купус (који није кисео, него онако зелен), кожа (која није суха, него онако одмах кад се скине са живинчета), frisch, recens; без (који још није убијељен) ungebleichte Leinwand, linteum non insolatum. [cf. вришак (фришак) 1, тазе].

пријѐсјед, m. (југ.) die Nachzucht (von den Bienen) zur Fortpflanzung, fetus apium, relictus propaginis ergo [cf. пријесад 2]: И сто суда чела *пријесједа* —

пријѐсјек, m. (југ.) [vide 1] око [5] у амбару, die Abtheilung, das Fach (im Magazin), loculus.

пријѐслачци, слача̑ка̄, m. pl. [југ.] vide преслачци.

пријѐснац, m. (по југоз. кр.) Art Kuchen, placentae genus: Свачем има прилика, а *пријеснацу* лопар.

пријѐсто, тола, m. | **пријѐстол**, m. | **пријѐсто̑ље**, n. } (југ.) der Thron, thronus.

пријѐступ, m. (југ.) 1) ове је године пријеступ, heuer ist ein Schaltjahr (weil dadurch die Feiertage um einen Tag weiter hinausrücken), est annus intercalaris. — 2) vide преступак.

при̏јет, m. (у Боци) кад од великога труда заболи иза плећи, der Stich in der Schulter, punctio.

пријѐтити, при̏јетӣм, v. impf. (југ.) drohen, minor. [cf. грозити се 2].

пријѐтња, m. (јуж.) die Drohung, minae. [cf. грожња].

пријѐтоп, m. (јуж.) das Fett, das von einem Schweine (z. B.) beim Braten herausträufelt, adeps qui defluit a carne quae assatur. [cf. маст 1].

пријѐтран, а, о, fett (zu essen), widrigfett, pinguis [vide усован 2]: јегуља је *пријетрана*.

пријѐћење, n. (јуж.) das Drohen, minatio. [cf. грожење 2].

пријѐћер, m. (у Дубр.) der Kampf, pugna, cf. [vide] пријегон [1]: кад је био некакав *пријећер*, онда је овај град изгорео.

пријѐћи, прѝјеђе̑м, v. pf. (јуж.) 1) н. п. преко воде, преко брда, hinübergehen, transeo. [cf. прељести, прељећи; превалити 4]. — 2) überlaufen, exundo, н. п. вино преко каце, јело преко лонца.

пријѐход, m. (у Црмн.) лађа која преноси што, das Transportschiff, navigium vectorium.

пријѐчање, n. (јуж.) 1) das Binden (der Opanken) in die Quere (über zwerch), consartio transversa. — 2) das Ansehen über zwerch, aspectus torvus.

пријѐчати, прѝјечам, v. impf. (јуж.) н. п. опанке, über zwerch binden, per transversum ligo.

пријѐчати се, прѝјечам се, v. r. impf. (јуж.) на кога, einen scheel ansehen, oblique intueor.

пријѐчац, чца, m. (у Ц. г.) der gerade, nächste, kürzeste Weg, proximum, cf. пречац: отишао пријечцем.

прѝјечња̑к, m. (јуж.) der abgehauene Fuß eines bratenden Lamms, der als Haken den ausgeweideten Bauch zusammenhält, pes agni resectus, et fibulae loco ventrem continens. cf. [напрчак, спињатак,] запоњач.

прѝјешњи, ња̑, ње̑, (у Дубр.) vide прећашњи.

прѝјешта̑к, m. некака планинска трава, eine Art Pflanze [geflügelter Geisklee], herbae [genus: genista sagittalis L.].

прѝјин, а, о, der [1] прија, amicae.

При̏јо, m. Mannsname, nomen viri.

при̏каз, m. / **прѝказа**, f. vide дар [1]: Дон'јеће ми од злата кошуљу, Теби ћу је на *приказе* дати —

прика̀занија, n. das Vorzeichen, ostentum.

прика́зати, прѝка̑же̑м, v. pf. 1) darbringen, offero. [vide даровати 1]. cf. поклонити. — 2) част, herzählen, recito, recenseo.

прика́зати се, прѝка̑же̑м се, v. r. pf. 1) erscheinen, appareo: Боље се поштено скрити но срамотно *приказати*. — 2) приказало ми се, es ahnt mir, praesagio.

приказѝвање, n. 1) das Herzählen, recensio. — 2) das Ahnen, Vorbedeuten, τὸ portendere. — 3) vide поклањање 2.

приказѝвати, ка̀зује̑м, v. impf. 1) т. ј. част, herzählen, recito. — 2) vide поклањати.

приказѝвати се, ка̀зује̑ се, v. r. impf. ahnen, praesagio.

прѝкала, f. (у Дубр.) der Reif, pruina. cf. [vide] слана.

прикѝвање, n. das Anschmieden, adcusio.

прикѝвати, прѝкѝва̑м, v. impf. anschmieden, adcudo.

прикѝва̑чка, f. (у војв.) комад коже што се метне на петицу, те се утврди клинцима, Absatzfleck.

1\. **прѝкладан**, дна, дно, 1) schön, musterhaft (dem Körper nach), pulcer, formosus. [vide лијеп]. — 2) на кога, ähnlich, similis, [vide сличан 2] cf. налик: Има л' гдегод девојка, Која ј' на ме *прикладна* — Она ј' на те *прикладна* —

2\. **прѝкладан**, дна, дно, н. п. на свашто, geschickt, aptus. [vide умјетан].

прѝкладовање, n. verbal. v. прикладовати.

прѝкладовати, дује̑м, v. impf. н. п. *прикладује* му штогођ ради, т. ј. иде му од руке, gelingen, succedo. [cf. 1 рука 4].

прикла́пало, m. der Plauderer, homo loquax, nugator. cf. [vide] гатало.

прикла́пање, n. das Plaudern, nugae.

прикла́пати, прѝкла̑па̑м, v. impf. plaudern, in einem fort scherzhafte Dinge erzählen, nugor.

прѝклати, кољем, v. pf. anstechen (ein Thier, das sterben will), macto.

прѝклинчити, чи̑м, v. pf. (у Ц. г.) прибити клинцима, annageln, clavis affigere.

прикло̀пити, прѝклопи̑м, v. pf. 1) zudecken, operio. — 2) ein treffendes Wort worauf sagen, apte excipio dictum, convenienter respondeo.

1\. **прѝко**, (зап.) vide [1] преко.

2\. **прѝко**, [зап.] vide пријеко.

3\. **При̏ко̑**, n. adj. [зап.] према Омишу на десној страни Цетине мјесто гдје су биле Пољичке велике школе за свештенике.

4\. **прѝко**, m. hyp. v. пријатељ.

прико̀вати, прѝкује̑м, v. pf. anschmieden, adcudo.

прико̀јасити се, си̑ се, v. [r.] pf. vorfallen, accido. cf. [vide] догодити се.

прико̀ризмић, m. (особито по зап. кр.) vide покоризмић.

прико̀тњети, прико̀тни̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide загорети.

прѝкрајак, кра̑јка, m. н. п. из прикрајка, von der Seite, ex parte.

[**прикрадати се**, прикрадам се, v. r. impf. vide докрадати се.]

прѝкрасти се, прикра́де̑м се, v. r. pf. herbeischleichen, adrepo [cf. докрасти се]: *Прикраде се* овчар од оваца, Те украде кошуљу девојци —

прикре́нути, прѝкрене̑м, v. pf. zumachen, claudo, cf. [vide] притворити: Ондар Бешо *прикренуо* врата —

прикрѝвање, n. das Zudecken, opertus.

прикрѝвати, прѝкрѝва̑м, v. [im]pf. zudecken, operio.

прѝкрити, прѝкрије̑м, v. pf. zudecken, operio.

[**прикрити се**, прикријем се, v. r. pf. vide потајати се.]

прикричѝвање, n. vide накричивање.

прикричѝвати, прикрѝчује̑м, v. impf. vide накричивати.

прикрѝчити, прѝкрѝчи̑м, v. pf. vide накричити.

прикр̀мити, прѝкр̑мӣм, v. pf. 1) н. п. у крај лађу, dahinlenken, appello. — 2) vide набавити.
прѝкрпити, пӣм, v. pf. zuflicken, resarcio.
прикрутити, прѝкрӯтӣм, v. pf. fester anziehen, attraho, cf. [vide] притегнути [1]: Да *прикрути* на коња колане —
прѝкумак, кӯмка, m. кумов момак, који на крштењу додаје крзницу, а у сватовима (у Србији, у Босни и у Херцеговини) носи барјак; у Сријему кажу: к у м о в с к и м о м а к, der Vicekum, cumi vicarius, adjutor. [cf. преокумак].
прѝкумица, f. cf. прикумак: Кума међу крститеља Јована, *Прикумицу* светодуу Јелену —
прѝкупити, пӣм, v. pf. nach und nach zusammenbringen, colligo.
прикупљање, n. das Zusammenbringen, collectio successiva.
прикупљати, прѝкӯпља̄м, v. impf. nach und [nach] zusammenbringen, colligo sigillatim. [cf. припикивати].
прикуцало, m. у колу пошљедњи, vide заврћкола: *Прикуцало*, ђе с' остало, Ће ли су ти гаће спале —
прикучѝвање, n. das Nähern, admotio.
прикучѝвати, кӯчујем, v. impf. nahebringen, admoveo. [vide примицати].
прикучѝвати се, кӯчујем се, v. r. impf. sich nähern, accedo. [vide примицати се].
прикучити, прѝкӯчӣм, v. pf. nahebringen, admoveo. [vide приближити].
прикучити се, прѝкӯчӣм се, v. r. pf. sich nähern, accedo. [vide приближити се].
прила̀гање, n. das Darbringen, oblatio.
1. **прила̀гати**, прѝла̄жем, v. impf. darbringen, offero.
2. **прила̀гати**, прѝлажем, v. pf. hinzulügen, admentior, addo per mendacium.
прѝлажење, n. das Herantreten, accessus.
прѝлазити, зӣм, v. impf. herantreten, accedo: Па *прилази* на воду студену —
прилѐвање, n. (ист.) vide прилијевање.
прилѐвати, прѝлевам, (ист.) vide прилијевати.
прилѐгање, n. (ист.) vide прилијегање.
прилѐгати, прѝлежем, (ист.) vide прилијегати.
прилѐпити, прѝлепӣм, (ист.) vide прилијепити.
прилѐпити се, прѝлепӣм се, (ист.) vide прилијепити се.
прилепљѝвање, n. (ист.) vide прилијепљивање.
прилепљѝвати, лѐпљујем, (ист.) vide прилијепљивати.
прилѐтање, n. (ист.) vide прилијетање.
прилѐтати, прѝлећем, (ист.) vide прилијетати.
прилѐтети, (ист.)
прилѐтити, (зап.) лѐтӣм, v. pf. herbeifliegen,
прилѐтјети, (југоз.) advolo.
прилѐћети, (јуж.)
прилѐћи, прѝлежем (прѝлегнем), v. pf. anliegen, adjaceo.
прилѝвање, n. (зап.) vide прилијевање.
прилѝвати, прѝлӣвам, (зап.) vide прилијевати.
прилијѐвање, n. vide приљевање.
прилијѐвати, прѝлијевам, vide приљевати.
прилијѐгање, n. (југ.) das Niederlegen, prostratio.
прилијѐгати, прѝлијежем, v. impf. (југ.) sich niederbücken, humi procido.
прилијѐпити, прѝлијепӣм, v. pf. (југ.) ankleben, adfigo.
прилијѐпити се, прѝлијепӣм се, v. r. pf. (југ.) kleben bleiben, adhaeresco.
прилијѐтање, n. (југ.) das Herbeifliegen, advolitatio.
прилијѐтати, прѝлијећем, v. impf. (југ.) herbeifliegen, advolito.
прѝлика, f. 1) Gleichen, ejusdem sortis [cf. слика 1]: није то његова *прилика*, nicht seines Gleichen (alt und jung), paßt nicht zu ihm; Нашла слика *прилику*. — 2) Bild, imago (у цркви). cf. [1] лик [1], слика [2]. — 3) Zeichen, signum, omen: Прву свећи вргоше *прилику*: Гром загрми на светога Саву — 4) по свој прилици, allem Anscheine nach [cf. 2 радо 2]; није *прилике* да ће он то учинити, Aussicht. — 5) на прилику, zum Beispiel, exempli causa. [vide примјер].
прѝликовати, кује, v. impf. passen, convenio. [vide доликовати].
Прѝлип, m. 1) (auch Прѝлип) град у старој Србији, за који се пјева и приповиједа да је у њему живио Марко Краљевић. — 2) [*прилип*] (у Мостару) некака трава (која се у Дубровнику зове *дриједнак* [3]), Art Pflanze [Wandkraut], herbae genus [parietaria officinalis L.].
прѝлипски, ка̄, ко̄, von Прилип: Док се вати поља *Прилипскога* —
прѝлити, прѝлијем, v. pf. zugießen, affundo.
прѝличан, чна, чно, 1) passend, conveniens. — 2) mittelmäßig, mediocris.
прѝлог, m. 1) das Opfer, die Opfergabe, quod offertur monasterio: *Прилог* носе Светој гори славној: Жута воска и б'јела тамљана — 2) die Beilage, additamentum.
прѝложак, лошка, m. (у Дубр.) Zuwage (у касапници), appendix [cf. 1 радош]: Женски посао *приложак* од меса.
прило̀жити, прѝложӣм, v. pf. 1) darbringen, offero. — 2) beilegen, adjungo.
прѝложник, m. der Geber einer Opfergabe an ein Kloster, oblator. [cf. титор].
прѝлӯд, а, о, (у Боци) vide сулудаст.
прѝлупити, пӣм, v. pf. т. ј. врата, zuschlagen,
прѝлупнути, нем, cum impetu claudo.
прѝљ, m. (по Бачк.) verkürzt statt пријатељ, und unabänderlich, z. B. Freund Georg, familiaris. [cf. прит].
прѝљевање, n. (јуж.) das Zugießen, adfusio. [cf. прилијевање].
прѝљевати, ва̄м, v. impf. (југ.) zugießen, adfundo. [cf. прилијевати].
прѝљепак, пка, m. (у Дубр.) Napfschnecke, lepas [patella L.].

приљепљѝва̑ње, n. (јуж.) 1) das Ankleben, adhaesio. — 2) das Ankleiben, applicatio.

приљепљѝвати, љѐпљујем, v. impf. (јуж.) ankleiben, applico, adlino.

приљепљѝвати се, љѐпљујем се, v. r. impf. (јуж.) ankleben, adhaeresco.

прѝљубак, љупка, m. (у Хрв.) она соха гдје се теле метне (као у јарам) кад се крава музе. [cf. љокач 2, ракач].

приљу́бити, прѝљубим, v. pf. liebgewinnen, adamo (vom Schafe, dem, nach dem Tode seines Lammes, ein anders zu säugen gegeben wird, das es allmählig sich gefallen läßt). [cf. прељубити].

приљу́бити се, прѝљубим се, v. r. pf. passen, schön schließen, congruo.

приљубљѝва̑ње, n. 1) das Liebgewinnen, adamatio. — 2) das Passen, congruentia.

приљубљѝвати, љу̑бљујем, v. impf. liebgewinnen, adamo.

приљубљѝвати се, љу̑бљујем се, v. r. impf. schön worauf passen, congruo, convenio.

прима̀кнути, прѝмакнем, vide **прима̀ћи**.

прима̀кнути се, прѝмакнем се, vide **прима̀ћи се**.

прѝма̑ља, f. (у Дубр.) die Hebamme, obstetrix. cf. [vide] бабица [2].

прима́мити, прѝма̑мим, v. pf. herbeilocken, allicio.

примамљѝва̑ње, n. das Herbeilocken, allectatio.

примамљѝвати, ма̑мљујем, v. impf. heranlocken, allecto.

прѝман, мна, мно, (у Боци) angenehm, gratus [cf. пријатан]: Језик диван, Богу *приман*, чуј, о Боже! —

прѝма̑ње, n. das Nehmen, Empfangen, Bekommen, acceptio.

прѝмарити, рим, v. pf. (у Ц. г.) н. п. восак к огњу, beim Feuer weich machen, igni admoveo. cf. [vide 1] мѐрати.

прѝмати, прѝма̑м, v. impf. nehmen, empfangen, bekommen, capio [cf. прихватати 2]: По три копља у небеса скаче,| По четири равна поља *прима* —

прѝмати се, прѝма̑м се, v. r. impf. 1) чега, sich annehmen, suscipio, curam gero. — 2) уз брдо, sich begeben, auf den Weg machen, abiisse. — 3) прима се купус, greifen, Wurzel fassen, radices ago.

прима̀ћи [примакнути], прѝмакнем, v. pf. 1) herzurücken, admoveo. [vide приближити]. cf. прикучити. — 2) zusetzen, adjicio: *примакни* јоште што (кад се што купује). — 3) zunehmen, incrementum capere: *Примакли* ти коњи на путу! (кад се напија).

прима̀ћи [примакнути] **се**, прѝмакнем се, v. r. pf. herzurücken, admoveor. [vide приближити се]. cf. прикучити се.

приме́нити, прѝме̑ним, (ист.) vide примијенити.

примѐта̑ње, n. das Hinzusetzen, additio.

примѐтати, прѝмећем, v. impf. hinzufügen, addo.

примѐтача, f. 1) (око Сиња) als Vorhemd, што жене и дјевојке (по селима) носе љети (особито кад се у стајаће хаљине обуку) преко кошуље, а зими преко голијех прсију, јер кошуље онда не носе, већ мјесто ње биљачу или модрину, које су тако тијеснијех рукава да би се на кошуљу тешко и обући могле. — 2) (од Сиња к сјеверу) cf. [vide] шарпељ.

прѝметнути, не̑м, v. pf. hinzufügen, addo.

приме́чити, прѝме̑чим, v. pf. (у Дубр.) п р и г њ е ч и т и, н. п. кад што тешко падне човјеку на ногу, anquetschen, contundo.

примијѐнити, прѝмијеним, v. pf. [јуж.] anmeinen, vorbedeuten, omino, ominor: не буди *примијењено*, absit omen.

[**примирисати**, примиришем, v. pf. vide привоњати; *види* s. v. повоњати.]

примѝрити, прѝмирим, v. pf. 1) einen zur Ruhe bringen, facere ut quis quiescat. — 2) примири, ђаволе! gib Ruhe (sagt die Mutter zum Kinde), quiesco.

примѝрити се, прѝмирим се, v. r. pf. sich zur Ruhe begeben (vom vorigen unstäten Leben), conquiesco.

прѝмити, прѝмим, v. pf. 1) nehmen, bekommen, empfangen, capio, н. п. болест, сијасет, коња. — 2) пјесму, причу, erlernen, condisco. — 3) (у Ц. г.) nehmen, capio, cf. [покорити, vide] узети [2]: Докле мудри мудроваше, лудизи град *примише*; Прије зоре град *примише* —

прѝмити се, прѝмим се, v. r. pf. 1) чега, sich annehmen, curo. — 2) уз брдо, sich aufmachen, dedit se in viam. — 3) н. п. примило се цвијеће, greifen, Wurzel fassen, radicem ago.

прѝмица̑ње, n. das Herbeirücken, Näherkommen, admotio.

прѝмицати, мичем, v. impf. herbeirücken, admoveo. cf. прикучивати.

прѝмицати се, мичем се, v. r. impf. herbeirücken, admoveor. [cf. прикучивати се].

прѝмјер, m. [јуж.] Beispiel, exemplum. cf. прилика [5]. Ришњани често додају уз ријеч: *у један примјер*.

примла́тити, прѝмла̑тим, v. pf. zu Tode prügeln, ad mortem mulcare. cf. [vide] убити [1].

приморáва̑ње, n. das Bemüßigen, coactio.

приморáвати, мо̀ра̑ва̑м, v. impf. bemüßigen, cogo.

примо́рати, прѝмо̑ра̑м, v. pf. (у војв.) bemüßigen, cogo. [vide нагнати 2]. cf. натјерати.

прѝморац, прѝмо̑рца, m. der Küstenbewohner, maris accola: Служи вино *приморац* Алекса —

прѝмо̑рје, n. die Küste, ora, ora maritima.

прѝмо̑ркиња, f. See-, maritima: Па довати танку *приморкињу* — Те наран'те рибе *приморкиње* —

прѝмо̑рскӣ (прѝморскӣ), ка̑, ко̑, See-, Küsten-, maritimus.

прѝмрца̑ње, n. vide замрцање.

прѝмрцати, мрче̑м, vide замрцати: Да ранимо, да не *примрчемо*,| Да раније конак ухватимо —

прина́вља̑ње, n. das Zunenen, Neu-hinzu-machen, novi additio.

прина́вљати, прѝнављам, v. impf. neu hinzu machen, bekommen, novi quid adjungere.
прина̀лажење, n. das Hinzukommen, superventus. [cf. принахођење].
прина̀лазити, зи̑, v. impf. hinzu kommen (von fallendem Schnee), supervenio: сваку ноћ *приналази* снијег. cf. принаходити.
прина́ћи, прѝнађе, v. pf. hinzu kommen (von neu gefallenem Schnee), supervenio [vide придоћи]: *принађе* снијег.
принахо̀дити, прина̀ходи̑, v. impf. (у Ц. г.) н. п. снијег, vide приналазити.
принахо̀ђење, n. vide приналажење.
прина́шање, n. das Herbeibringen, adlatio.
прина́шати, прѝнаша̑м, v. pf. herbeibringen, adfero: За њом мајка ужину *принаша* —
прѝнети, принѐсе̑м, (ист.) vide принијети.
прѝнијети, принѐсе̑м, (прѝнио, прѝнијела, ло) v. pf. (југ.) herzubringen, adfero.
прѝникнути, не̑м, v. pf. (прѝникох, прѝниче, прѝникао, кла) ansetzen, admoveo: И *приниче* да с' напије вина — Жив *приниче* а мртав одниче —
прѝнићи, никне̑м,
прѝницање, n. das Ansetzen, admotio.
прѝницати, ниче̑м, v. impf. ansetzen, admoveo.
прѝновак, прѝновка, m. Anbau, accessio.
прино̀вити, прѝновим, v. pf. neu hinzumachen, novi quid adjungo.
прѝнос, m. 1) die Gabe, donum oblatum [vide дар 1]: Он Кулину често одлажаше, Под чадором *принос* доношаше — 2) pl. прѝноси (у Сријему) die Geburtswehen, dolores ad partum.
[**приноси**, m. pl. vide принос 2.]
прино̀сити, прѝносим, v. impf. herbeibringen, adfero, fero, porto.
прино̀шење, n. das Bringen, adlatio.
прѝнудити, ди̑м, v. pf. nöthigen, cogo. [vide нагнати 2]. cf. натјерати.
принуђа̀вање, n. die Nöthigung, vis.
принуђа̀вати, ну̀ђа̑вам, v. impf. nöthigen, cogo.
прѝнцип, m. der Fürst, Prinz, princeps: Поред мога Ђонлије *принципа* —
прѝнципов, а, о, des Prinzen, Fürsten, principis.
прѝнциповина, f. das Fürstenthum, principatus (terra principis).
прѝњушити (прину́шити), прѝњушим (прѝнушим), v. pf. beschnüffeln, odoror.
прио̀денути, нем, **прио̀дести**, деде̑м (дене̑м), **прио̀дети**, дене̑м, (ист.) vide приодјести.
прио̀дјенути, нем, **прио̀дјести**, дјене̑м (дједе̑м), **прио̀дјети**, дјене̑м, v. pf. (југоз.) ein wenig bekleiden, vestire.
прио̀ђенути, нем, **прио̀ђести**, ђеде̑м (ђене̑м), **прио̀ђети**, ђене̑м, (јуж.) vide приодјести.
прио̀купити, пи̑м, v. pf. im Haufen vor sich hertreiben, cogo gregem.
прио̀нути, прѝонем, v. pf. [cf. пријенути] 1) kleben, adhaereo. [cf. обиснути]. — 2) zugreifen (bei der Arbeit), labori incumbo.

приора́вање, n. das Hinzupflügen, τὸ adarare.
приора́вати, прио̀рава̑м, v. impf. hinzupflügen, adaro.
прио̀рати, прѝоре̑м, v. pf. hinzupflügen, adaro.
прио̀ру̑ј, у пословици: „попо, попуј, ама помало и *приоруј*," мјесто *приоравај*, да би се сложило са *попуј*.
***приошинути**, нем, v. pf.* [einen Hieb geben, ico; cf. ошинути].
прѝпада̑ње, n. 1) das Fallen (zur Erde), inclinatio. — 2) das Zufallen (zum Erbtheil), cum quid evenit, obtingit.
прѝпадати, да̑м, v. pf. 1) fallen (zur Erde), decido, inclinor. — 2) zufallen, evenit [cf. натрити]: то мени *припада*.
прѝпа̑дом, in Nebenstunden, tempore subsecivo: то је он начинио *припадом*.
прѝпазити, зи̑м, 1) vide опазити: *Припази* ме Љутица Богдане — 2) vide причувати.
припа́ја̑ње, n. vide припојавање.
припа́јати, прѝпа̑ја̑м, vide припојавати.
припа̀лити, прѝпали̑м, v. pf. 1) свијећу, anzünden, accendo. — 2) fig. припалио пјешице чак у —, hat sich zu Fuß aufgemacht bis —, pedes venit usque ad —. cf. [vide] запалити [3].
припаљѝва̑ње, n. das Anzünden, accensio.
припаљѝвати, па̀љује̑м, v. impf. anzünden, accendo.
прѝпанути, не̑м, vide **припасти.**
прѝпасати, па̀ше̑м, v. pf. umgürten, circumdo, cingo.
припасѝва̑ње, n. das Umgürten, cinctio.
припасѝвати, па̀сује̑м, v. impf. umgürten, circumdo, accingo.
прѝпасти, падне̑м, [припанути] v. pf. 1) herbeifallen (zur Erde), accido: А *припаде* Облак Радосаве Молити се госпођи Јерини — 2) zufallen, zu Theil werden, obvenit. [cf. допасти 3, привалити се]. — 3) (ст.) на ум [2] beifallen, venit (in mentem): Доцкан Симу на ум *припануло* —
прѝпаша, f. 1) was bei Hause bleibt, nicht feil ist, quod domi servatur (de grege). cf. домазлук. — 2) (у Цет.) vide пашњача.
прѝпаша̑ј, m. (око Имоскога) vide пашњача.
припа́шњача, f. (у Далм.) око три прста широк и око једнога аршина дугачак и с пулијама од коситера искићен каиш, који горе има као овећачу, кроз коју се провуче *литар* (каиш којим се опасује), а доље је од половине расјечен на троје или на четворо, те се о једноме објеси бритва, о другоме праљак, о трећему кључ.
прѝпаштити се, ти̑м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide попаштити се.
припе́ва̑ње, n. (ист.) [vide] припијевање.
1. **припе́вати**, прѝпе̑ва̑м, (ист.) vide припијевати.
2. **прѝпевати**, ва̑м, (ист.) vide припјевати.
прѝпе̑вка, f. (ист.) vide припијевка.
прѝпека, f. die Schwüle, die heiße Sonne, fervor

solis. cf. [жега, запара 1, пригревица, спарина,] омара.
прѝпети, прѝпнем (прѝпењем), v. pf. 1) ein weidendes Pferd anbinden, funi adligo equum pascentem. — 2) in die Höhe heben, tollo.
прѝпети се, прѝпнем (прѝпењем) се, v. r. pf. hinaufsteigen, ascendo.
припѐтити, прѝпетӣм, v. pf. учинити да се што догоди, machen daß etwas geschehe, herbeiführen, fieri jubeo: Може то ђаво *припетити* (да се то догоди).
припѐтити се, прѝпетӣ се, v. r. pf. (у Хрв.) vide догодити се.
припѐћи, пѐчем, v. pf. 1) јагње, прасе, anfangen zu braten, anbraten, igni admoveo assandum. — 2) heiß brennen (von der Sonne), aduro [cf. пригријати 2, прижарити]: *припекло* сунце, биће кише.
припѝвање, n. (зап.) vide припијевање.
1. **припѝвати**, прѝпӣвам, (зап.) vide припијевати.
2. **прѝпивати**, вам, (зап.) vide припјевати.
прѝпйвка, f. (зап.) vide припијевка.
припѝјање, n. das Zutrinken, τὸ adbibere.
припѝјати, прѝпӣјам, v. impf. н. п. воду уз јело, zutrinken, adbibo.
припијѐвање, n. (југ.) das Hinzusingen, accentio.
припијѐвати, прѝпијевам, v. impf. (југ.) mitbesingen, simul canto, celebro.
прѝпијевка, f. [југ.]: Да ви једну *припијевку* кажем:| Синџир-гвожђе мука је велика,| Да велика мука на јунаке,| Тамница је гора од синџира,| А зла жена гора од обоје,| А зла намет горе нег све троје.
прѝпињање, n. das Anbinden des weidenden Pferdes, adligatio equi pascentis.
прѝпињати, њем, v. impf. das Pferd an einem langen Stricke anbinden, adligo equum pascentem.
припѝтати, прѝпӣтам, v. pf. befragen, requiro.
прѝпити, прѝпијем, v. pf. zutrinken, adbibo.
припитѝвање, n. das Befragen, quaeritatio. [cf. припитовање].
припитѝвати, пѝтујем, v. impf. befragen, quaerito [cf. припитовати]: Кад се синовац жењаше, никога не питаше, а кад се раже-њаше, и стрину *припитиваше*.
припитòвање, n. vide припитивање.
припитòвати, пѝтујем, (у Грбљу) vide припитивати.
припитòмити, пѝтомӣм, v. pf. zähmen, cicuro.
припитòмити се, пѝтомӣм се, v. r. pf. zahm werden, cicurari.
припитомљáвање, n. das Zahmmachen, Zähmen, cicuratio.
припитомљáвати, тòмљавам, v. impf. zahm machen, cicuro.
припишáвање, n. das Anpissen, adminctio.
припишáвати, пѝшавам, v. impf. anpissen, admejo.
припѝшати, шам, v. pf. anpissen, admejo.
[**припјев**, m. (југ.) Wiederholungsvers, fr. refrain; *види* s. v. добра молитва.]
прѝпјевати, вам, v. pf. (југ.) mitbesingen, simul cano.
прѝплодак, прѝплотка, n. (у Дубр.) der Zuwachs, accessio.
приплòдити се, прѝплодӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) zuwachsen, accedere.
приповéдало, m. (ист.) vide приповиједало.
приповéдање, n. (ист.) vide приповиједање.
приповéдати, пòведам, (ист.) vide приповиједати.
припòведити, дӣм, (ист.) vide приповједити.
прѝповест, f. (ист.) vide приповијест.
припòветка, f. (ист.) vide приповијетка.
припови́дало, m. (зап.) vide приповиједало.
припови́дање, n. (зап.) vide приповиједање.
припови́дати, пòвӣдам, (зап.) vide приповиједати.
припòвидити, дӣм, (зап.) | vide приповједити.
припòвиђети, пòвједӣм, [југ.] | vide приповједити.
приповијèдало, m. (југ.) vide причало.
приповијèдање, n. (југ.) das Erzählen, narratio.
приповијèдати, пòвиједам, v. impf. (југ.) erzählen, narro. cf. причати.
прѝповијест, f. (југ.) das Sprichwort, proverbium [cf. прича 2]: Благовијест, *приповијест*, mit Mariä Verkündigung (25 März) ist der Winter noch nicht vorbei.
припòвијетка, f. (pl. gen. припòвиједака) (југ.) die Erzählung, narratio, fabula. cf. прича [1, гатка 2, гатња].
прѝповӣст, f. (зап.) vide приповијест.
припòвӣтка, f. (зап.) vide приповијетка.
припòвједити, дӣм, v. pf. (југ.) erzählen, narro.
приповр̀нути, пòвр̄нем, v. pf. zurückwenden, reflecto: Максим врана коња *приповрну* —
припознáвање, n. die Anerkennung, confessio.
припознáвати, пòзнајем, v. impf. anerkennen, confiteor.
припòзнати, нам, v. pf. 1) anerkennen, confiteor. — 2) (по зап. кр.) кога чиме, verehren, honoro. cf. почастити [2].
прѝпој, прѝпоја, m. das Schlagloth, ferrumen.
припојáвање, n. das Anlöthen, adglutinatio. [cf. припајање].
припојáвати, пòјавам, v. impf. anlöthen, adglutino. cf. [припајати,] заваривати [2].
[**припојасница**, f. vide припојаснице; *види* s. v. прићесак.]
припòјаснице, f. pl. т. ј. кесе, die Patrontasche (als Gürtel), zona embolorum igniariorum. [cf. вишеклије (фишеклије), вишеклук (фишеклук), вишек-(фишек-)ћесе, кеса 3, фишечница, кулете, палацка 2].
припòјити, прѝпојӣм, v. pf. anlöthen, adglutino ferruminando. cf. заварити [2, сплавити 3].
припомáгање, n. das Helfen, latio auxilii.
припомáгати, пòмажем, v. impf. beistehen, auxilio esse.
припомòћи, пòмогнем (можем), v. pf. beistehen, subvenio: Туку Турке како који може,| Моле Бога да им *припоможе* — Да их онде *припомогне* друсто —
прѝпон, m. уже којим се коњ припиње, ein

Strick, weidendes Pferd anzubinden, funis adligando equo pascenti.
прѝправа, f. vide преправа.
прѝправити, вӣм, vide преправити.
прѝправља̄ње, n. vide преправљање.
прѝправља̄ти, љам, vide преправљати.
припра́шити, прѝпра̄шӣм, v. pf. пушку, Zündpulver auf die Zündpfanne schütten, affundere, cf. [vide] потпрашити: Сваки своју пушку *припрашите* —
припр̀дети, дӣм, (ист.) vide припрдјети.
припрдѝва̄ње, n. das Dareinschwatzen, interfabulatio.
припрдѝвати, пр̀дује̄м, v. impf. dareinschwatzen, in den Kram sch..ßen, interfabulor.
припр̀дити, дӣм, (зап.) vide припрдјети.
припр̀дјети, дӣм, v. pf. (југоз.) н. п. сабљу, мач. cf. [vide] запрдјети.
припр̀ђети, пр̀дӣм, (јуж.) vide припрдјети.
припре́ма̄ње, n. das Zurichten, praeparatio.
припре́мати, прѝпре̄ма̄м, v. impf. zurichten, praeparo.
припре́мити (прѝпремити), прѝпре̄мӣм (прѝпремӣм), v. pf. zurichten, praeparo.
прѝпре̄ти, прѝпре̄м, (ист.) vide припријети.
припре́тити, прѝпре̄тӣм, (ист.) vide припријетити.
припреħѝва̄ње, n. das Drohen, minatio.
припреħѝвати, прѐħује̄м, v. impf. drohen, minor: Ђе ме видиш, све ми *припреħујеш*, Ђе л' не видиш, све ми поручујеш —
припријѐтити, прѝпријетӣм, v. pf. [јуж.] с пријетњом препоручити да се што учини или не учини, androhen, comminari.
прѝпријети, прѝпре̄м, (јуж.) } (прѝпр̄о, прѝпр-
прѝприти, прѝпре̄м, (зап.) } ла) v. pf. zusetzen, incumbo.
прѝпртити, тӣм, v. pf. vide упртити: *Припртише* торбе обравнице —
прѝпӯз, m. vide уљез.
прѝпузати, пуже̄м, v. pf. herbeikriechen, adrepo.
прѝпукнути, не̄м, v. pf. vide припуħи: У ђевојку срце *припукнуло* —
прѝпунити, нӣм, v. pf. anfüllen, compleo: Пак довати једну купу вина, По ње бјеше, пак је *припунио* —
припу́стити, прѝпустӣм, v. pf. zulassen, admitto: Од куд ħу им јагњад *припустити* —
прѝпуħи [припукнути], пукне̄м, v. pf. уз друго пуцање пуħи, entgegen krachen, assonare: А кад пукну на граду топови, А *припукну* на мору топови, Тад ħе бити трка на кошији —
прѝпушити, шӣм, v. pf. (у Бачкој) као скрљушити, притиснути[1], niederdrücken, opprimo: Стојша њега обори и *припуши*.
прира́дити, прѝра̄дӣм, v. pf. hinzuarbeiten, hinzuerwerben, adquiro.
прираħѝва̄ње, n. das Hinzuerwerben, adquisitio.
прираħѝвати, ра̏ħује̄м, v. impf. hinzuerwerben, adquiro.
прира́нити, прѝра̄нӣм, vide **прихранити**.
прира́нити се, прѝра̄нӣм се, vide **прихранити се**.
прирањѝва̄ње, n. vide **прихрањивање**.
прирањѝвати, ра̏њује̄м, vide **прихрањивати**.
прирањѝвати се, ра̏њује̄м се, vide **прихрањивати се**.
прира́ста̄ње, n. das Heranwachsen, succrementum.
прѝра̄стао, прира́сла, сло, erwachsen, adultus: Све му се то врти по глави као *прирасло̄ј* ђевојци удаја.
прира́стати, прѝра̄ста̄м, v. impf. heranwachsen, succresco.
прира́сти, сте̄м, v. pf. heranwachsen, succresco.
прѝрез, m. Nebensteuer, Zuschuß, accessio.
прѝрезати, реже̄м, v. pf. у порезу, zu der Steuer schlagen, adjicere vectigali.
прирезѝва̄ње, n. verbal. v. прирезивати.
прирезѝвати, ре̏зује̄м, v. impf. zu der Steuer schlagen, adjicere vectigali.
приро́дити, прѝродӣм, v. pf. dazu gebären, parere: Што ни брата *природила* ниси —
прѝсад, m. der Setzling, taleola. [vide саħеница].
приса́дити, прѝса̄дӣм, v. pf. dazu pflanzen, setzen, assero.
присаħѝва̄ње, n. das Dazupflanzen, τὸ asserere.
присаħѝвати, са̏ħује̄м, v. impf. dazupflanzen, setzen, assero.
присва́ја̄ње, n. das Zueignen, arrogatio. [cf. присвојавање].
присва́јати, прѝсва̄ја̄м, v. impf. zueignen, vindico, arrogo. [cf. присвојавати].
присве́тлити, лӣм, (ист.) vide присвијетлити.
присвијѐħети, је̏дӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide пригријати.
присвијѐтлити, (јуж.) } лӣм, v. pf. dazuleuchten,
присвѝтлити, (зап.) } lumen admoveo.
присвоја́ва̄ње, n. vide присвајање.
присвоја́вати, сво̏ја̄ва̄м, vide присвајати.
присво̀јити, прѝсвојӣм, v. pf. zueignen, vindico, arrogo: А оружје себе *присвојио* —
присѐва̄ње, n. (ист.) vide присијевање.
присѐвати, прѝсе̄ва̄м, (ист.) vide присијевати.
прѝседа̄ње, n. (ист.) vide присједање.
прѝседати, да̄, (ист.) vide присједати.
прѝседнути, не̄, vide **присести**.
прѝсејати, је̄м, (ист.) vide присијати.
прѝсести, седе̄ (седне̄), [приседнути] (ист.) vide присјести.
прѝсетити се, тӣм се, (ист.) vide присјетити се.
прѝсеħа̄ње, n. (ист.) vide присјеħање.
прѝсеħати се, ħа̄м се, (ист.) vide присјеħати се.
присѐħи се, прѝсе̄гне̄м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide заклети се.
присѝва̄ње, n. (зап.) vide присијевање.
присѝвати, прѝсӣва̄м, (зап.) vide присијевати.
прѝсида̄ње, n. (зап.) vide присједање.
прѝсидати, да̄м, (зап.) vide присједати.
прѝсиднути, не̄, vide **присисти**.
прѝсијати, је̄м, v. pf. (јуж. и зап.) (у Дубр.) по други пут сијати, н. п. кад прво зрно ријетко никне, nachsäen, dazu säen, subsero.

присијѐвање, n. verbal. v. присијевати.
присијѐвати, прѝсијевāм, v. impf. (јуж.) dazu säen, subsero. cf. присијати.
прѝсинити, прѝсӣнӣм, v. pf. vide посинити.
прѝсипање, n. das Hinzuschütten, adfusio.
прѝсипати, пāм (пљēм), v. impf. hinzuschütten, affundo: Налијева вино и ракију, | *Присипље* им шербет медовину —
прѝсисти, сидē (сиднē), [присиднути] (зап.) vide присјести.
прѝситити се, тӣм се, (зап.) vide присјетити се.
прѝсиħање, n. (зап.) vide присјеħање.
прѝсиħати се, ħāм се, (зап.) vide присјеħати се.
прѝсједање, n. (јуж.) das Steckenbleiben im Munde (Rachen), adhaesio in faucibus.
прѝсједати, дāм, v. impf. (јуж.) im Munde stecken bleiben, adhaereo in faucibus.
прѝсједнути, нēм, \ v. pf. (јуж.) 1) н.
прѝсјести, сједēм (днēм), / н. не ħе да *присједе* на једном мјесту, него се премјешта тамо амо, sich niederlassen, consido. — 2) im Munde stecken bleiben, adhaereo in faucibus: *присјело* ти да Бог да! mögest du daran ersticken!
прѝсјетити се, тӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich anders bedenken, muto consilium. [vide премислити се]. — 2) vide досјетити се: Ласно ти *се* томе *присјетити* —
прѝсјеħање, n. (јуж.) andere Entschließung, mutatio consilii.
прѝсјеħати се, ħāм се, [јуж.] v. r. impf. sich anders bedenken, muto sententiam.
прискáкање, n. das Hinzuspringen, assultus.
прискáкати, прѝскāчēм, v. impf. hinzuspringen, assilio.
прискòчити, прѝскочӣм, v. pf. herbeispringen, adsilio: Па *прискочи*, посјече му главу —
прискр̀бити, прѝскр̄бӣм, v. pf. (mit Sorgfalt) verschaffen, acquiro.
прѝслава, f. (у нах. Ваљ.) кад се носе крста, cf. [vide] завјетина[2].
прѝслављање, n. das Mitfeiern, celebratio simultanea. [cf. прислуживање 2].
прѝслављати, љāм, v. impf. mitfeiern, concelebro. У Србији гдјекоји људи *прислављају* још који дан осим крснога имена, а у Црној гори, а по свој прилици и у Херцеговини, то чине сви. По онијем јужнијем крајевима сваки човјек слави своје крсно име, а кад које општине слави црква, онда славе сви: једно од овијех дана зове се *крсно име*, а једно у Црној гори *прислужба* или [*прислужбица*,] *послужбица*; које је пак *главно*, које ли је *прислужба*, за то сам ја у Црној гори питао многијех па ми нијесу једнако казивали. Да речемо да је црквена слава прислужба, али кад се узме да онда слави црква и сва општина, и да свакоме онда највише долазе пријатељи из другијех мјеста, као у Србији о завјетинама (кад се крста носе), онда се ласно може рећи да је главна слава, а крсно име да је прислужба, или да се не зна које је које (особито код простијех људи који правога узрока и једној од овијех слава слабо знаду). Кад се који из Херцеговине саселе у *доњу земљу*, они изнајприје славе, као и горе, обадвоје, а послије мало по мало према обичају и стању доњоземскоме, они сами или њихови потомци, једно изоставе по својој вољи, задржавши оно које им се учини лакше и милије славити. Тако су и моји стари саселивши се из Херцеговине изнајприје славили и Ђурђев дан и Аранђелов дан, т. ј. једно славили, а друго прислављали; а послије су мало по мало Аранђелов дан изоставили са свијем, а Ђурђев дан задржали, и ја сам се као дијете чудио гледајући у икону светога Аранђела, а Ђурђев дан се слави, и питао сам оца и стрица како је и за што је то, а они ми друго нијесу знали одговорити, него да смо ми у Херцеговини славили та обадва свеца и ону икону да је покојни дјед донио из Херцеговине и да смо ондје, у доњој земљи, изнајприје Аранђелов дан *прислављали*, а послије, особито како се старији брат мојега оца оженио од Аранђеловштāкā, да смо га оставили са свијем. У Србији гдјекоји Ђурђевштаци прислављају Ђурђиц (3. Нојемврија), а Никољштаци мали Никољ дан (9. Маија); али овоме прислављању нема никаква особитога (новог) узрока. [cf. послуживати 2, прислуживати 2].
прѝслањање, n. das Anlehnen, adclinatio. [cf. прислоњање].
прѝслањати, њāм, v. impf. anlehnen, adclino. [cf. прислоњати].
прислѐħи, прѝслекнēм, (прислѐкох, прѝслече, прѝслекао, прислѐкла) v. pf. [vide] уступити, zurücktreten, recedo: *Прислекоше* од страха грађани —
прислинкѝвање, n. vide слинкање.
прислинкѝвати, слѝнкујēм, v. impf. vide слинкати.
прислòнити, прѝслонӣм, v. pf. anlehnen, adclino.
прѝслоњање, n. vide прислањање.
прѝслоњати, њāм, vide прислањати.
прѝслужба, / f. (у Ц. г.) cf. [послужбица;
прѝслужбица, \ vide] прислављати.
прислужѝвање, n. 1) das Anzünden (der Andachtslampe), accensio. — 2) vide прислављање.
прислужѝвати, слу̏жујēм, v. impf. 1) т. ј. кандило, die Andachts halber gestiftete (gewöhnliche) Lampe anzünden, accendo lucernam deo aut sancto dicatam. — 2) vide прислављати.
прислу́жити, прѝслӯжӣм, v. pf. т. ј. кандило, die Andachtslampe anzünden, accendo lucernam sancto dicatam.
прислушкѝвање, n. das Horchen, auscultatio clandestina.

прислушкѝвати, слу̑шкује̑м, v. impf. horchen, auscultor clam.

прѝслушнӣк, m. који прислушкује, der Horcher, qui nostro sermoni auceps est.

присма̀ка̄ње, n. das Zubeißen zum Brot, conditio panis ope casei aut carnis, ne solus (siccus) comedatur. [cf. пресмакање].

присма̀кати, прѝсма̄че̑м, v. impf. zubeißen zum Brote, panem quasi humectare caseo. [cf. пресмакати].

присмо̀чити, прѝсмочӣм, v. pf. zubeißen zum Brote, gleichsam das trockene Brot befeuchten, humecto panem. [cf. пресмочити].

присмр̀дети, (ист.) | **присмр̀дити**, (зап.) | **присмр̀дјети**, (југоз.) | **присмр̀ђети**, (јуж.) — смр̀дӣм, v. pf. не смије он тамо ни присмрдјети, er darf sich dort gar nicht blicken lassen, compareo invisus (proprie: adfoeteo).

прѝснити се, нӣ се, v. r. pf. коме што, es hat ihm geträumt, somniavit.

присно̀вати, прѝснује̑м, v. pf. anzetteln, ordior (telam): Јесте ли ми *приснова̄ле* —

прѝсоје, n. мјесто према сунцу (а *осоје* је напротив), eine sonnige Gegend, locus apricus [cf. жупа 1]: Кидисаше вуци уз *присоје* —

прѝсо̑јкиња (гу̑ја), | **прѝсо̑јница** (змија), | f. die Schlange, die sich sonnt, serpens apricans: Веђ ме није змија *присојница* —

приспѐва̄ње, n. (ист.) vide приспијевање.

приспѐвати, прѝспе̄ва̑м, (ист.) vide приспијевати.

прѝспети, пе̑м, (ист.) vide приспјети.

приспѝва̄ње, n. (зап.) vide приспијевање.

приспѝвати, прѝспӣва̑м, (зап.) vide приспијевати.

приспијѐва̄ње, n. (јуж.) 1) das Zurechtkommen, adventus. — 2) das Zeitigwerden, maturatio.

приспијѐвати, прѝспијева̑м, v. impf. (јуж.) 1) zu rechter Zeit kommen, venio. — 2) zeitig werden, maturesco.

прѝспити, пӣм, (зап.) | **прѝспјети**, пијем, (јуж.) | v. pf. 1) zurecht kommen, venio. — 2) zeitig werden, maturesco.

прѝсрести, сретѐм (сретне̑м), v. pf. begegnen, obviam fio: *Присрете* их Новаковић Грујо —

присркѝва̄ње, n. das Schlürfen, sorbitio.

присркѝвати, ср̀кује̑м, v. impf. dazuschlürfen, sorbere.

присрк̀нути, прѝср̄кне̑м, v. pf. dazuschlürfen, sorbere.

прѝста̄в, m. [vide слуга] 1) слуга што ради код куће (у Крајини Неготинској и у Браничеву), der Knecht, Hausknecht, Wirtschaftsknecht, servus villicus. — 2) (у Ц. г.) најамник који чува стоку, Lohnhirt, pastor mercede conductus.

прѝставити, вӣм, v. pf. 1) н. п. лонац, zusetzen, admoveo. [cf. метнути 6, пријарити]. — 2) beigeben, beilegen, adjicio, cf. [vide] додати [2]: Што глув не чу, то *пристави*.

прѝстављање, n. 1) das Zusetzen, admotio. — 2) das Beilegen, adjectio.

прѝстављати, ља̑м, v. impf. 1) н. п. лонац, zusetzen, admoveo ollam igni. [cf. метати 8]. — 2) zusetzen, beigeben, adjicio.

прѝстаја̑ње, n. 1) das Nachlaufen, insecutio. — 2) das Einwilligen, consensus. — 3) das Kommen zu rechter Zeit. — 4) (у Црмн.) das Landen, appulsus litoris.

прѝстајати, је̑м, v. impf. 1) за ким, hinter einem herlaufen, insequor. — 2) на што, einwilligen, consentio. — 3) пристаје ми у посао, kommt mir eben recht, accidit in tempore: не *пристај* ми на јаде, vermeßt'n. — 4) (у Црмн.) landen, navem appello.

прѝсталица, f. ко за другим пристаје, die Nachtreterin, pedisequa [cf. присташа]: Свачија сам, мајко, *присталица* —

прѝстан, m. (у Црмн.) мјесто гдје пристају пријеходи, der Hafen, portus. cf. [vide] пристаниште.

прѝстанӣште, n. (у Боци) der Hafen, portus, cf. [1 лука 2, порат,] пристан: Ту ти нема *пристаништа* ни коњу тркалишта (приповиједа се у Боци да је казала вила Силноме цару Стефану, кад је мјесто Котора био почео градити град горе у брду на једноме кршу). cf. тркалиште.

прѝстануо, нула, нуло, vide [лијеп] пристао, прикладан: Бре каква је цура *пристанула*! Глас је дала на четири стране —

прѝстао, ла, о, пристао човјек, vide [лијеп] прикладан.

прѝстати, стане̑м, v. pf. 1) за ким, nachlaufen, insequor. — 2) на што, einwilligen in etwas, consentio. — 3) пристало ми у посао, ist mir eben zu rechter Zeit gekommen, accidit in tempore, gratum: Ето нама не ће *пристат'* благо Ни за здравље, ни за нашу душу — 4) куд сам сам пристао; сиромах човјек није пристао нигдје; куд је пристао са својом памети, sich anschicken, accommodo. — 5) (у Црмн.) landen, navem appello.

прѝсташа, m. који *пристане* уз кога, der Anhänger, assecla. cf. [vide] присталица.

прѝстигнути [**прѝстићи**], гне̑м, v. pf. erreichen, einholen, assequi: *Пристигла* ме од Сења потјера — У то доба *пристигнуше* Турци — Да нас не би *пристигли* Ришњани —

прѝстиза̑ње, n. das Einholen, assecutio.

прѝстизати, стиже̑м, v. impf. einholen, erreichen, assequi.

прѝстићи, стигне̑м, v. pf. vide пристигнути: *Пристиђемо* киту и сватове —

присто̀јати се, јӣ се, v. [r.] impf. коме што, sich schicken, geziemen, convenire [vide доликовати]: Јер се њему, брате, не *пристоји* Са својим се бити родитељем —

прѝстор, m. (у Славон.) пређа што се баци у бару те се затвори да риба не излази на поље, Art Fischernetz, retis genus.

при̏странак, стра̂нка, m. der Abhang des Berges, die Anhöhe, locus devexus.
при̏ступ, m. der Zutritt, aditus, accessus.
присту́па̂ње, n. das Hinzutreten, accessus. [cf. приступљивање].
присту́пати, при̏сту̑па̂м, v. impf. hinzutreten, accedo, adeo. [cf. приступљивати].
при̏ступачан, чна, чно, der Zutritt hat, qui accessum habet: А пред Богом *приступачнија* —
присту́пити, при̏сту̑пи̂м, v. pf. hinzutreten, accedo.
при̏ступи̂ште, n. der Zutritt, aditus: Ту ти граду мјеста није,| Ни коњицу поигришта| Ни јунаку *приступишта* —
приступљи́ва̂ње, *n. vide приступање.*
приступљи́вати, *приступљујем, v. impf. vide приступати.*
прису́сједити, ди̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [п р и б л и ж и т и] примаћи.
при̏сути, при̏спе̂м, v. pf. hinzuschütten, affundo.
присуши́ва̂ње, n. das Auftrocknen, resiccatio.
присуши́вати се, су̏шује̂ се, v. r. impf. etwas trocken werden, resiccari.
прису́шити се, при̏су̑ши̂ се, v. r. pf. etwas trocknen werden, resiccari.
при̏сци, при̏са̂ца̂, m. pl.
при̏т, vide приљ.
прита́јати се, ја̂м се, v. r. pf. niederhucken, sich verstecken, humi se abscondere.
прита́кнути, при̏такне̂м, vide **притаћи**.
при̏тапкати, ка̂м, v. pf. zustampfen, conculco.
прита̀ћи [притакнути], при̏такне̂м, v. pf. 1) н. п. грах, Pflöcke stecken, für die Fisolen, pflöcken, figere paxillo. [cf. затркљати, отркљати, потакљати, потркљати, заколити 2]. — 2) ватру, anschüren, ignem reficere.
при̏твор, m. (у Хрв.) пред наслоном као мали тор гдје се овце најприје утјерају, па оданде улазе у наслон.
при̏твора̂ње, n. das Anlehnen, Zulehnen der Thüre, portae (januae) adclinatio.
при̏творати, ра̂м, v. impf. zulehnen (die Thüre), accludo januam.
притво̀рити, при̏творим, v. pf. н. п. врата, (die Thüre) zulehnen, accludo portam. [cf. прикренути].
притвр̀дити, при̏тврдим, v. pf. befestigen, firmo.
притврђи́ва̂ње, n. das Befestigen, firmatio.
притврђи́вати, тврђујем, v. impf. befestigen, firmo.
прите́гнути, при̏тегне̂м, v. pf. 1) fester anziehen, attraho. [cf. покупити 2, прикупити]. — 2) н. п. притегнути из бардака. cf. [vide] потегнути [4].
прите́за̂ње, n. das festere Anziehen (des Gurts), attractio.
прите́зати, при̏тежем, v. impf. fester anziehen, attraho.
при̏терати, ра̂м, v. pf. (ист.) vide притјерати.
притери́ва̂ње, n. (ист.) vide притјеривање.
притери́вати, те̏рује̂м, (ист.) vide притјеривати.

прите́снити, при̏те̂сни̂м, (ист.) vide притијеснити.
прите̏ћи, те̏че̂м, v. pf. 1) [vide] притрчати, herbeilaufen, accurro. — 2) вода, zufließen, affluo.
притије̏снити, при̏тијесни̂м, v. pf. [јуж.] bedrängen, in die Enge treiben, urgeo, premo.
при̏тисак, ска, m. 1) die Dachstange, pertica defendendo a vento tecto stramineo. [cf. љемез]. Притискови се међу по кровнатијем кућама (и осталијем зградама) да вјетар не однесе кровину: Сламна кућа, гвоздени *притисци* — 2) (у Ц. г.) мрежа на т р о р о г у дрвету, којом се шарани у води *притискују* и хватају, Art Fischernetz, retis genus.
притиски́ва̂ње, n. das Andrücken, adpressio.
притиски́вати, ти̏скује̂м, v. impf. drücken, adprimo.
при̏тиснути, не̂м, v. pf. 1) andrücken, adprimo. [cf. припушити, скркљушити]. — 2) н. п. њиву, ливаду, кућу, in Besitz nehmen, occupo. [— 3) vide прекрилити; *види* s. v. закрилити 2].
при̏тица̂ње, n. das Pflöcken der Fasolen (Fisolen), paxillorum infixio.
при̏тицати, тиче̂м, v. impf. н. п. грах, pflöcken, paxillis figo. cf. тркљати.
при̏тјерати, ра̂м, v. pf. (југоз.) herantreiben, adigo. [vide пригнати].
притјери́ва̂ње, n. [југоз.] das Herantreiben, adactio.
притјери́вати, тје̏рује̂м, v. impf. (југоз.) herantreiben, adigo.
при̏тјеца̂ње, n. [јуж.] 1) das Herbeilaufen, accursus. — 2) das Zufließen, affluentia.
при̏тјецати, при̏тјече̂м, v. impf. [јуж.] 1) herbeilaufen, accurro. — 2) zufließen, affluo.
при̏тка, f. мотка што се удара у кућицу граха причаника, те грах уза њу пушта вријеже, der Pflock, paxillus. cf. [розга, такља,] тачка, тркља.
при̏тка̂ш, притка́ша, m. (у Сријему) vide причаник.
прито̀варити, ри̂м, v. pf. aufladen, impono (jumento).
при̏топ, m. (у Дубр.) свињска маст (cf. пријетоп), das Schmalz, adeps. cf. маст [1].
при̏треснути, не̂м, v. pf. erschüttern, quasso: А кад младић *притресне* —
притр̀пети, пи̂м, (ист.) vide притрпљети.
притр̀пети се, пи̂м се, (ист.) vide притрпљети се.
притр̀пити, пи̂м, (зап.) vide притрпљети.
притр̀пити се, пи̂м се, (зап.) vide притрпљети се.
притр̀пјети, пи̂м, (југоз.) vide притрпљети.
притр̀пјети се, тр̀пи̂м се, (југоз.) vide притрпљети се.
притр̀пљети, пи̂м, v. pf. } (јуж.) sich gedulden, quiesco, maneo.
притр̀пљети се, пи̂м се, v. r. pf. }
притр̀чати, чи̂м, v. pf. herbeilaufen, accurro [cf. притећи 1]: А *притрча* Срна од Арада —

прѝтуга, f. vide невоља: кад човјеку дође *притуга.*

притужѝва̑ње, n. verbal. v. притуживати.

притужѝвати, ту̏жује̑, v. impf. vide досађивати.

приту̀жити, жи̑, v. pf. н. п. кад ми притужи, т. ј. кад ми буде за невољу, vide [догрдјети] досадити: Што је Митар дори *притужио,*| Из копита живи огањ с'јева —

прит\у̀ћи, притў\чем, v. pf. vide [убити 1] примлатити.

прит\у̀цало, m. vide завркола.

прѝћакнут, а, о, vide [сулуд] ћакнут.

прѝћерати, ра̑м, (јуж.) vide притјерати.

приһерѝва̑ње, n. (јуж.) vide притјеривање.

приһерѝвати, ће̏рује̑м, (јуж.) vide притјеривати.

прѝћесак, ска, m. (у Ц. г.) као мала кесица (припојасница) што виси спријед или мало са стране о каишу; у прићеску се носи кресиво и по који новац, Art Beutel, saculus.

прѝћи, прѝђе̑м, (прѝшао, шла) v. pf. herantreten, accedo: Како *приђе*, Комнена познаде — Кротко оди док до њега *приђе* —

приуго̀товити, вӣм, v. pf. vorbereiten, praeparo. [vide приготовити].

приупѝтати, приу̑пита̑м, v. pf. anfragen, quaerito.

приу̀ставити се, вӣм се, v. r. pf. stille stehen, subsisto: *Приустав' се,* бане Милутине —

прѝушак, шка, m. die Ohrfeige, alapa, colaphus. cf. [заклепак, заушница, прдељуска, силне, ћаушак,] заушак, замлатница, ћушка.

прѝушити, шӣм, v. pf. ohrfeigen, alapam impingo. [vide ћушити].

прѝфатити, тӣм, vide **прихватити**, mit allen Ableitungen.

прѝхвата, f. што се н. п. уз њиву или уз виноград прихвати, те се огради.

прѝхвата̑ње [приватање], n. [cf. прихваћање (приваћање), прихитање] 1) das Greifen, captio. — 2) das Empfangen, exceptio.

прѝхватати [приватати], та̑м, v. impf. [cf. прихваћати (приваћати), прихитати] 1) greifen, nehmen, capio: Дочекује млађане трговце,| *Прихвата* им и срму и злато — Трговачку робу *прихватаћу,*| Заођећу себе и дружину — 2) empfangen, excipio [vide примати]: Нити твоје госте *прихватати* —

прѝхватати се, та̑м се, v. r. impf. чега, angreifen, berühren, attingo [vide дохватати се]: немој *се прихватати* за мене.

прѝхватити [прихватити, прифатити], тӣм, v. pf. [cf. прихитити] 1) greifen, capio: *прихвати* га за руку; Неки вели *прихвати* ме, друже — 2) empfangen, excipio: И они му љевше *прихватише* — 3) einnehmen, besetzen, capio [vide узети 2]: Кад Крушевац Срби *прихватише* — Да ми Турци шанац не *прихвате,*| Ако Турци мој шанац *прихвате,*| *Прихватиће* сву нашу Србију — [— 4) vide искрмити].

прѝхватити се, тӣм се, v. r. pf. кога, чега, за што, greifen, berühren, attingo. cf. [vide] дохватити се [1].

прѝхваћа̑ње [приваћање], n. vide прихватање.

прѝхваћати [приваћати], ћа̑м, vide прихватати.

прѝхита̑ње, n. vide прихватање.

прѝхитати, та̑м, v. impf. vide прихватати.

прѝхитити, тӣм, v. pf. (у Дубр.) vide прихватити: Своје не пушти, а туђе не *прихити.*

прихра́нити, прѝхра̑нӣм, [приранити] v. pf. 1) (bis zu einer gewissen Zeit) ernähren, sustento. — 2) vide причувати.

прихра́нити се, прѝхра̑нӣм се, [приранити се] v. r. pf. sich ernähren bis —, sustentor.

прихрањѝва̑ње [прирањивање], n. das Ernähren, sustentatio.

прихрањѝвати, хра̏њује̑м, [прирањивати] v. impf. ernähren, alo.

прихрањѝвати се, хра̏њује̑м се, [прирањивати се] v. r. impf. sich ernähren, sustentor.

прѝца, m. (у Грбљу) који кога *пре*, der Kläger, accusator: *Прица* и кмет не може бити. cf. [vide] парац.

прицвр̏љити, прѝцвр̑љӣм, v. pf. heiß aufdrücken (das es zischt), imprimo candens quid cum sonitu.

прице́пити, прѝце̑пӣм, (ист.) vide прицијепити.

прицепљѝва̑ње, n. (ист.) vide прицјепљивање.

прицепљѝвати, це̏пљује̑м, (ист.) vide прицјепљивати.

прицијѐпити, прѝцијепӣм, v. pf. (јуж.) (у Барањи) einpfropfen, insero arbori surculum. [vide] наврнути [3], cf. привртути.

прицјепљѝва̑ње, n. (јуж.) Pfropfen, insertio.

прицјепљѝвати, цје̏пљује̑м, v. impf. (јуж.) (у Барањи) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. привртати.

прѝча, f. 1) (cf. [vide] приповијетка) Erzählung, narratio. — 2) Sprichwort, proverbium: за *причу,* брате! cf. [vide] приповијест.

прѝчало, m. der viel zu erzählen weiß, qui multa narrat. [cf. приповиједало].

прича̀ник, причанѝка, m. т. ј. грах, die Pflockfisole, phaseolus qui paxillis sustentatur. cf. [приткаш,] тачкаш, тркљаш.

прѝча̑ње, n. das Erzählen, narratio.

прѝчати, прѝча̑м, v. impf. erzählen, narro. cf. [vide] приповиједати.

прѝчати се, прѝча̑м се, v. r. impf. (по југоз. кр.) vide изговарати се.

прѝчек, m. (у Рисну) 1) vide [вјера 4] почек: дао му у *причек.* cf. вересија. — 2) vide дочек.

прѝчекати, ка̑м, v. pf. 1) zuwarten, ein wenig warten, expecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекати [3]: Тамо су их л'јепо *причекали* —

причекѝва̑ње, n. 1) das Zuwarten, expectatio. — 2) das Empfangen, exceptio. cf. [vide] дочекивање.

причекѝвати, че̏кује̑м, v. impf. 1) zuwarten, ex-

pecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекивати [1]: То се попу веће досадило | Сваки данак свате *причекиват'* —

при̏чеснӣ, снā, снō, Kommunions-, ad coenam sacram spectans: И понесе вина *причеснога* —

причѐснӣк, причесника, m. der Kommunikant, hospes sacrae coenae.

при̏чест, f. vide причешће: Причестише и исповиђеше, | И самртну *причест* узимају —

причѐстити, при̏чēстӣм, v. pf. кога, einen kommunizieren, sacram coenam praebeo. cf. средити [3].

причѐстити се, при̏чēстӣм се, v. r. pf. kommunizieren, sacram coenam sumo. [cf. средити се].

при̏чети, при̏чнēм, v. pf. vide почети.

[**причѐшало**, n. in der Anekdote statt причешће. — Из I издања, у ком види и анегдоту.]

при̏чешће, n. die Kommunion, coena sacra. cf. [закон 2, причешћење,] причест.

причешћѐње, n. (у Дубр.) vide причешће.

причешћи̏вање, n. das Kommunizieren, coenae sacrae praebitio et usus.

причешћи̏вати, чѐшћујēм, v. impf. kommunizieren, praebeo coenam sacram.

причешћи̏вати се, чѐшћујēм се, v. r. impf. kommunizieren, sumo coenam sacram.

причу̏вати, при̏чу̏вāм, v. pf. eine Weile hüten, servo, cf. прихранити [(прираниити) 2, 2 пригледати, припазити 2]: Но *причувај* двоје ђеце лудо —

при̏чути, чујēм, v. pf. sich einbilden zu hören, videor audire.

при̏џгати, гāм, v. pf. као навалити, кидисати за што, drängen, urgeo.

пришȁбанити, нӣм, v. pf. (einem eine Waare) anhängen, mercem obtudo malam.

пришȁбанити се, нӣм се, v. r. pf. коме, или уз кога, прибити се, привући се, sich zugesellen, admoveor. [vide пришљунити се].

пришȁптати, при̏шапћēм, v. pf. zulispeln, zuwispeln, adsusurro in aurem.

пришѝвање, n. das Annähen, adsutio.

пришѝвати, при̏шѝвāм, v. impf. annähen, adsuo.

при̏шиђелдија [приши-ђелдија], m. vide дошљак.

пришѝкати, при̏шѝкāм, v. pf. wiegen, agito cunas, cf. шикати: Када госпа синка роди, | Ја сам јој га *пришикала*, | И' на руке придржала —

пришикѝвање, n. (у Ц. г.) verbal. v. пришикивати.

пришикѝвати, пришѝкујēм, v. impf. (у Ц. г.) овце, као п р и к у п љ а т и, sammeln, congrego: Сваки своје овце *пришикује* —

при̏шинути, нēм, v. pf. vide ошинути: Та *пришину* помамна кулаша —

при̏шипетља, m. који пристане за ким, der Nachtreter, das Anhängsel, assecla, appendix (verächtlich).

при̏шити, при̏шијēм, v. pf. annähen, adsuo. Кад се на живу човјеку што пришива, ваља му дати што у уста (н. п. зелен лист или конац) да држи док се посао не сврши, а то веле за то да му се памет не би зашила.

при̏шић, m. dim. v. пришт.

пришљу̏нити се, при̏шљу̏нӣм се, v. r. pf. sich dazugesellen (zum Essen als ungebetener Gast), admoveor. cf. пришумати се, пришабанити се.

при̏шо, m. als hyp. v. пријатељ.

при̏шт, при̏шта, m. eine Beule, tumor, tuber. [cf. вријед, добрић, злић 1, непоменик, поганац, поганица 2].

При̏штина, f. град у Косову: У Косову у *Приштину* града —

при̏штић, m. dim. v. пришт.

при̏штинути, [приштинем,] v. pf. anquetschen,

пришту̏нути, при̏шту̏нēм, v. pf. kneipen (an etwas), adprimo.

[**приштунути се**, приштунем се, v. r. pf. vide омечити се.]

пришу̏мати се, при̏шу̏мāм се, v. r. pf. herbeischleichen, arrepo. [vide пришљунити се].

при̏шупак, пка, m. vide уљез.

прка̏нце, цета, n. dim. v. пркно: Не испијај свакој чаши данце, | Изврнућеш у небо *прканце*.

пр̏кнаст, а, о, arschig, ampli podicis. cf. [vide] гузат.

пр̏кно, n. vide [з а д њ и ц а 1] гузица.

прко̀џија, m. der Trotzer, qui per contumaciam alicui obsistit.

пр̏кољити се, љӣм се, v. r. impf. као срдити се, zürnen, irascor.

пр̏кос, m. der Trotz, contumacia: уз пркос, zum Trotze. cf. инат [2, деспет 2].

пр̏косити, сӣм, v. impf. коме, trotzen, obsisto per contumaciam alicui.

пр̏кошēње, n. das Trotzen, contumacia.

пр̏лāд, f. (у Шумадији и у Сријему) vide прњад.

прладо̀вит, а, о, vide прњадовит.

пр̏лац, лца, m. (око Смедерева) vide [п р љ у ж а] прлина.

пр̏лӣ, лā, лō, in der Redensart: у прлу земљу (н. п. побјегоше), in die weite Welt ohne daß man weiß wohin, in diversa (abire), in patulum mundum.

прлиђерка, f. (у Боци): И лубарду *прлиђерку*, | Која бије град —

прлѝна, f. vide прљужа.

прлу̀тина, f. augm. v. прлад.

пр̏љав, а, о, beschmutzt, maculatus (usu longo). [cf. гнусан 1, халав].

пр̏љага, f. vide прљужа.

пр̏љак, љка, m. од древета као шиљак, Hölzchen, ligellum. [cf. праљак].

1. **пр̏љāње**, n. das Schmutzen, maculatio.

2. **пр̏љāње**, n. das Schieben, τὸ trudere.

1. **пр̏љати**, пр̏љāм, v. impf. schmutzen, maculo. [cf. гнусити 1].

2. **пр̏љати**, љāм, v. impf. [vide] турати [2], н. п. дрва у пећ или у клачину, schieben, trudo. cf. прљача.

прља̀ча, f. (у Грбљу) од гвожђа као жарач, чим се дрва турају у клачину, Art Ofenstange, rutabuli genus.

пр̀љење, n. 1) das Abſengen mit heißem Waſſer, deustio ope aquae calidae. — 2) das Brennen, ustio.

пр̀љити, прљи̑м, v. impf. 1) mit heißem Waſſer abſengen, aqua fervida aduro. — 2) brennen, uro, cf. пржити [2]: Потуљен угљен *прљи.*

пр̀љка̑ње, n. verbal. v. прљкати.

пр̀љкати, ка̑м, v. impf. mit geringfügiger Arbeit ſich beſchäftigen.

прљу̀жа, f. ein abſchüſſiger Fleck Gebirgserde, locus devexus. cf. [прлац,] прлина, прљага.

прљу̀жа̑ње, n. das Wälzen in der прљужа, volutatio per declive.

прљу̀жати се, жа̑м се, v. r. impf. ſich wälzen in der прљужа, volutari per declive.

прљу̀жица, f. dim. v. прљужа.

прљу̀ша, f. vide опрљуша.

пр̀љчић, m. dim. v. прљак.

пр̏нде̑љ, f. (у Дубр.) дебео лептир малијех крила, Art Schmetterling, papilionis genus. [cf. лептир 2].

1. **пр̏нути**, пр̏не̑м, v. pf. aufflattern, evolo.

2. **пр̏нути**, не̑м, vide прднути.

пр̏ња, f. (највише pl. пр̏ње) der Fetzen, panniculus. [vide] д р о њ а к, cf. рита. Чивути у Сријему по селима вичу: *„Прње, прње* за прстење“; Скину с себе ајдучко ођело| А обуче *прње* сиромашке —

пр̏њав, а, о, (по зап. кр.) zerfetzt, pannosus. [vide] р и т а в, cf. дроњав.

пр̏њавац, њавца, m. der Lumpenkerl, homo pannosus. cf. [vide] дроњо.

пр̏њавор, m. das Kloſterdorf, Weiler, pagus monasterii. cf. намастир.

прња̀ворац, ворца, m. ein Kloſter-Unterthan, homo monasterii.

прња̀во̑рка, f. ein Weib vom прњавор, mulier e pago monasterii.

прња̀ворски̑, ка̑, ко̑, vom прњавор, pagi monasterii.

прња̀ворча̑д, f. (coll.) die Jugend aus dem прњавор, juventus e pago monasterii.

прња̀во̑рче, чета, n. ein Kind vom прњавор, verna e pago monasterii.

пр̏ња̑д, f. faules Holz, lignum putre. [cf. прлад].

прња̀до̀вит, а, о, н. п. пањ, faul, und daher phosphoriſch leuchtend, truncus putris, in tenebris lucens. [cf. прладовит].

пр̏ња̑ње, n. vide прњицање.

пр̏њати се, ња̑м се, v. r. impf. (у Боци) vide [б а ц а к а т и с е] прњицати се.

[**прње**, f. pl. vide прња.]

пр̏њи̑ц, m. (у Боци) н. п. кад се мазга расрди па се баца ногама, jactatio: Удрио му *прњиц* под реп.

прњи̏цав, а, о, (у Боци) н е м и р а н, н. п. коњ, unruhig, jactabundus.

[**прњицање**, n. verb. v. прњицати се; cf. прњање.]

прњи̏цати се, ца̑м се, v. r. impf. (у Боци) vide бацакати се.

про, vide **прео**: И кренули *про* Леђена града —

про̀а, f. vide [**проха**] проја.

про̀ба, f. (у војв.) die Probe, das Muſter, specimen.

про̀бавити, ви̑м, v. pf. 1) н. п. дан, zubringen, transigo. [cf. провести 3]. — 2) (у Дубр.) храну, т. ј. скухати у желуцу, или поднијети, verdauen, concoquo.

проба̀дало, n. ein Werkzeug zum Durchſtechen, instrumentum transfigendo: Када види женски чунак:| Какво ј' ово *пробадало?* —

проба̀да̑ње, n. das Durchſtechen, transfixio.

проба̀дати, про̀бада̑м, v. impf. durchſtechen, transfigo.

про̀ба̑ди, f. pl. (у Србији) vide протисли: стегле ме *пробади.*

про̀бајати, је̑м, v. pf. ein wenig hexen, incantamentis utor modice, experior incantamentis.

про̀бати, про̀ба̑м, [пробати] v. pf. (у војв.) vide огледати.

пробѐседити, ди̑м, (ист.) } v. pf. 1) beginnen zu ſprechen, proloquor. — 2) ein wenig ſprechen, paululum loquor.
пробѐсидити, ди̑м, (зап.) }
пробѐсједити, ди̑м, (јуж.) }

проби̏ва̑ње, n. das Gedeihen, τὸ prodesse.

проби̏вати, про̀бива̑м, v. impf. [vide] пријати, gedeihen, prosum: Доста пива, а више јестива,| Но Мијату ништа не *пробива* —

проби̏ја̑ње, n. das Durchſchlagen, penetratio.

проби̏јати, про̀бија̑м, v. impf. durchſchlagen, pertundo.

про̀би̑р, m. vide избор: Сада има свата на *пробира,*| Све по избор од добријех кућа —

проби̏ра̑ње, n. das Wählen, Ausklauben, delectio.

проби̏рати, про̀бира̑м, v. impf. wählen, deligo, muto sententiam de re lecta. [vide бирати].

проби̏ра̑ч, пробира́ча, m. der Wähler, Ausklauber, difficilis delectus [vide избирач]: *Пробирач* нађе отирач (кад се који жени).

пробири̏вати, би̏рује̑м, v. impf. у пјесми мјесто *пробирати*: По љепоти свате *пробирује* —

про̀битачан, чна, чно, vortheilhaft, proficuus: *Пробитачно* му као јарцу јуфка.

про̀битачно̑ст, ности, f. die Nützlichkeit, utilitas.

1. **про̀бити**, про̀бије̑м, v. pf. durchſchlagen, pertundo, penetro. [cf. пропасти 3].

2. **про̀бити**, про̀буде̑м, v. pf. (у примор.) gedeihen, prosum (cf. пробавити): Попиј једну и другу| Да ти обје *пробуду* —

пробјежи̏вати, пробје̏жује̑м, v. impf. (у пјесми) vorbeilaufen, praetercurro: *Пробјежују* на алаје Турци —

про̀бојац, про̀бо̑јца, m. vide зумба.

пробо̀сти, бо̀де̑м, v. pf. durchſtechen, transfigo.

про̀брати, бере̑м, v. pf. wählen, ausklauben, deligo, seligo.

про̀бријати, је̑м, v. pf. einen Flecken abſcheren, attondeo.

пробрцнути се, нē се, v. r. pf. н. п. млијеко, zusammengehen (von der Milch), coagulor. [vide прогрушати се 1].

пробу́дити, прȍбӯдӣм, v. pf. aufwecken, excito.

пробу́дити се, прȍбӯдӣм се, v. r. pf. erwachen, excitor, expergiscor.

пробура́зити, пробу̑ра̄зӣм, v. pf. den Bauch durchstechen, confodio. cf. бураг.

пробу́шити, прȍбӯшӣм, v. pf. durchlöchern, perforo. [cf. прошупљити].

прова́ђање, n. das Umherführen (des Pferdes), circumductio.

прова́ђати, прȍва̄ђа̄м, v. impf. н. п. коња, herumführen, circumduco.

прова́лија, f. die Kluft, caverna, hiatus [rupes; cf. алока, валуга, халуга (алуга) 1, јаруга 1, сурдук].

прова́лити, прȍва̄лӣм, v. pf. aufreißen, divello, rumpo [cf. опучити 3]: провалили коњи пут (austreten), говеда градину (durchbrechen), вода брану; провалили Турци, einbrechen.

прова́лити се, прȍва̄лӣм се, v. r. pf. sich aufreißen, rumpi: провалила се земља; провалио се чир, — облак. [cf. амбисати се, просјести се, пропасти се; опучити се, пући 3].

прова́љати, прȍва̄ља̄м, v. pf. 1) ein wenig herumwälzen, paulum voluto. — 2) vorbeiwälzen, volutans transeo: проваља овуда једну кацу.

прова́љати се, прȍва̄ља̄м се, v. r. pf. sich ein wenig herumwälzen, paululum volutare se.

провалйва̄ње, n. das Aufreißen, Durchbrechen, perruptio.

провалйвати, ва̀љујēм, v. impf. aufreißen, durchbrechen, perrumpo.

провалйвати се, ва̀љујēм се, v. r. impf. aufgehen, aufgerissen werden, perrumpi.

провалйва̄ч, проваљива́ча, m. во који проваљује градину, vide дерач.

прова́љушкати се, ка̑м се, v. r. pf. dim. v. проваљати се.

про̀вара, f. 1) (у Хрв.) млијеко кад се провари. — 2) (у Боци) као сир, који се гради од младенице, метнувши је на ватру да се *провари.*

прова́рити се, прȍва̄рӣ се, v. r. pf. т. ј. млијеко, gerinnen, cogor. [vide прогрушати се 1].

про̀вати, про̀ва̄м, v. impf. (у примор.) vide **пробати.**

проведра́ва̄ње, n. das Aufheitern, serenitas reddita.

проведра́вати се, вѐдра̄ва̄ се, v. r. impf. es wird heiter, serenatur coelum.

прове̏дрити се, прȍведрӣ се, v. r. pf. es ist heiter geworden, serenatum est coelum.

про̀вејати, јēм, (ист.) vide провијати.

провеко̀вати, вѐкујēм, (ист.) vide провјековати.

про̀венути, нēм, v. pf. ein wenig trocknen, subaresco, н. п. изнеси то на сунце, нека мало *провене.* cf. просушити се.

провесе́лити се, вѐселӣм се, v. r. pf. sich erlustigen, exhilaror.

прове́сти, вѐдēм, v. pf 1) durchführen, duco per: *Проведоше* Дундару кроз зелену дубраву. — 2) vorbeiführen, praeterduco: прођоше сватови и *проведоше* дјевојку. — 3) zubringen ago, exigo [vide пробавити 1]: провео три године.

про̀вешати, ша̑м, (ист.) vide провјешати.

про̀видети се, (ист.) }
про̀видити се, (зап.) } видӣм се, v. r. impf. durchsichtig sein, pellu-
про̀видјети се, (југоз.) } ceo.

провйду̑р, провиду́ра, m. [il provveditore]: Од Котора Совру *провидура* —

про̀вићети, видӣм, v. pf. (у Дубр.) besorgen, anschaffen, provideo: еда сјутра Бог откуд *провиди.*

про̀вићети се, видӣм се, (југ.) vide провидјети се.

про̀визу̑р, m. der Provisor, provisor (villicus): Вино служи *провизур* Мијајло —

про̀визу̑ров, а, о, des Provisors, provisoris.

про̀визу̑ровица, f. die Provisors-Frau, villici uxor.

провйјање, n. verbal. v. провијати [се].

про̀вијати, јēм, v. pf. (југ. и зап.) durchwehen, perflo.

провйјати се, прȍвӣја̄м се, v. r. pf. geziert gehen, mollius incedere.

провйјуша, f. женско које се провија, die Zierpuppe, puella putida.

провйкати, прȍвӣчēм, v. pf. 1) ein wenig aufschreien, inclamo. — 2) schreiend vorbeigehen, praetereo clamans.

провико̀вати, вӣкујēм, (зап.) vide провјековати.

про̀вишати, ша̑м, (зап.) vide провјешати.

провјеко̀вати, вјѐкујēм, v. pf. (југ.) seine Tage verleben, vitam degere.

про̀вјешати, ша̑м, v. pf. (југ.) ein wenig hängen, paullum suspendo: не ће му ништа учинити, само мало *провјешати* па пустити.

про̀вла̑к, m. 1) eine gezogene Wachskerze, cereus ductus. — 2) (у Шајк. бат.) Art Spiels (als Kotillon), saltationis genus.

провла́че̑ње, n. das Hindurchziehen, ductio per —.

провла́чити, прȍвла̄чӣм, v. impf. hindurchziehen, duco per —.

[**провлачити се,** провлачим се, v. r. impf. vide верати се.]

прово́дати, прȍво̄да̄м, v. pf. ein wenig umherführen, circumduco.

проводаџија, m. der Zubringer, Freiwerber, Ehestifter, qui procurat uxorem aut maritum. [cf. провођаџија].

проводити, прȍводӣм, v. impf. 1) hindurchführen, duco per —: Он *проводи* својега кулаша — 2) н. п. младост, zubringen, ago, dego: Над њоме ће јаде *проводити* —

прово̀ђа̄ч, провођа́ча, m. (у Ц. г.) Art Spiels, ludi genus. Свежу једноме очи, па га друго дирају, а он на питање (ко те тиче), п-,

гађа. Ако рекне на онога који није, онда га он ухвати за нос, те га обведе око свију другијех који сједе у колу, а кад погоди онда вежу очи ономе који је тицао, те он тако погађа.

провођаџија, m. (у војв.) vide проводаџија.

провò̂ђење, n. 1) das Hindurchführen, ductio per —. — 2) das Zubringen, actio.

прòвор, m. (у Боци) vide протисли.

провр̀вети, (ист.) / **провр̀вити**, (зап.) / **провр̀вјети**, (југоз.) / **провр̀вљети**, (јуж.) } врви́мо, v. pf. haufenweise gerannt kommen, concurro catervatim.

прòвргнути, нêм, vide **проврћи**.

прòвргнути се, нêм се, vide **проврћи се**.

прòврети, врй, v. pf. 1) ein wenig sieden, bullio paululum. — 2) anfangen zu sieden, coepi bullire. — 3) hervorquellen, probullio: Јер је крвица из земље *проврела* —

провријѐднити се, прòвриједнйм се, / **провријѐднити се**, *прòвриједнйм се*, } v. r. pf. [јуж.] fleißig werden, laborare incipio.

прòврнјети, прòвре, v. pf. (у Боци) stechen, (in der Seite), dolent latera. cf. провор.

провр̀исло, n. (у Имоск.) vide повраз (у котла и у котлуше).

прòвр̂тан, тна, тно, који се промеће радећи свашта, geschäftig, industrius: *проврвтан* и домишљат.

провр̀тâч, провртáча, m. (у Ц. г.) шупаљ колач, Art Kuchen, placentae genus.

провр̀тети, тйм, (ист.) vide провртјети.

провр̀тети се, тйм се, (ист.) vide провртјети се.

провр̀тити, тйм, (зап.) vide провртјети.

провр̀тити се, тйм се, (зап.) vide провртјети се.

провр̀тјети, вр̀тйм, v. pf. (југоз.) durchbohren, perforo.

провр̀тјети се, вр̀тйм се, v. r. pf. (југоз.) sich auf einem Beine umbrehen (statt genauerer Bejorgung) und wieder fortgehen, obiter negotium curo.

провр̀ћети, вр̀тйм, (јуж.) vide провртјети.

провр̀ћети се, вр̀тйм се, (јуж.) vide провртјети се.

прòврћи [провргнути], прòвргнêм, vide прометнути.

прòврћи [провргнути] **се**, прòвргнêм се, v. r. pf. vide прометнути се [2]: *Проврже се* црнијем јагњетом —

провр̀шљати, љâм, v. pf. кога, као прогазити, zertreten, conculco. cf. вршљати.

прòвӯнта, f. der Proviant, das Kommißbrot, panis militaris. [cf. профунат, профунта].

провýћи, вýчêм, v. pf. 1) durchziehen, trajicio. — 2) vorbeiziehen, praetertraho.

провýћи се, вýчêм се, v. r. pf. 1) durchschleichen, pervado: *Провуче се* паши под шатора — 2) vorbeischleichen, praeterrepo.

прòгазити, зйм, v. pf. ein wenig treten, calcare paululum. [cf. проврвшљати].

прогáњâње, n. 1) das Brüsten, superbitio. — 2) vide [протјеривање] прогоњење.

прогáњати, прòгâњâм, v. impf. vide [протјеривати] прогонити: Оде Стево Турке *прогањати* —

прогáњати се, прòгâњâм се, v. r. impf. sich brüsten, den großen Herrn machen, superbio. [cf. прогонити се].

прогáтати, прòгâтâм, v. pf. ein wenig weissagen, vaticinor paululum.

прогáтати се, прòгâтâм се, v. r. pf. Weissager, Wahrsager werden, vaticinari incipio.

прòгладити, дйм, v. pf. streicheln, demulceo: Ја бих моје грло *прогладио* —

прогла́сити, прòгла̂сйм, v. pf. bekannt machen, promulgo. [cf. обзнанити].

прòгла̂ти, лâм, vide [2] прòгледати.

проглашивâње, n. die Bekanntmachung, promulgatio.

проглашѝвати, глàшујêм, v. impf. bekannt machen, promulgo.

прогле́дало, n. die Durchsicht, transpectus: Остав'те ми мало *прогледала*, *Прогледала* мјесто огледала, Да ја гледам ко се друмом шеће —

прогле́дâње, n. 1) das Durchschauen, perspectio. — 2) der Anfang des Sehens, das Oeffnen der Augen, dispectio.

1. **прогле́дати**, прòгле̂дâм, v. impf. 1) durchsehen, specto per —. [cf. проглецивати]. — 2) die Augen aufschlagen, dispicio.

2. **прòгледати**, дâм, v. pf. [cf. проглати] 1) durchsehen, perspicio. [cf. прозрети]. — 2) die Augen aufschlagen, sehend werden, dispicio: штенци још нијесу *прогледали*. — 3) ein wenig ansehen, aspicio paululum.

проглеђѝвати, глѐдујêм, v. impf. у пјесми мјесто [1] *прогле̏дати* [1]: Лијевијем оком *прогледује* —

прòгнати, прòгнâм (прòженêм, прòжденêм), vide протјерати: Да *прожѐнем* зекаља мојега —

прогње́вити, прòгње̂вйм, v. pf. erzürnen, irritare.

проговáрâње, n. das Reden, der Anfang des Redens, Sprechens, prolocutio.

проговáрати, гòвâрâм, v. impf. sprechen, ausrufen, proloquor.

прòговôр, m. die Rede, loquela: Ни у мртва *проговора* ни у мудра поговора.

проговòрити, гòворйм, v. pf. 1) anfangen zu sprechen, proloquor. [cf. прословити]. — 2) ein wenig sprechen, loquor paululum.

прогòнити, прòгонйм, v. impf. vide протјеривати: Земља те *прогонила*, а море те избацивало!

прогòнити се, прòгонйм се, vide прогањати се.

прогòњење, n. vide протјеривање.

прогòрети, (ист.) / **прогòрити**, (зап.) / **прогòрјети**, (јуж.) } гòрйм, v. pf. durchbrennen, exuror: Дадоше му котле грепсти, Метну котле на кољено, *Прогорјеше* пеленгаће —

прогристи, прогризем, v. pf. durchbeißen, permordeo, perrodo.

прогрмети, (ист.) / **прогрмити**, (зап.) / **прогрмјети**, (југоз.) / **прогрмљети**, (јуж.) } грмй, v. pf. aufdonnern, intonare: Пукла пушка ка' да прогрмљело —

прогрушати се, ша се, v. r. pf. 1) т. j. млијеко, gerinnen, coagulari. [cf. пробрцнути се, проварити се, згрушати се, угрушати се]. — 2) коса, брада, почела сиједјети, т. j. промијешале се бијеле длаке са црнима.

прогрушити, прогрушйм, v. pf. лед, н. п. око лађе, т. j. испробијати, durchbrechen, perrumpo.

прогунути, нем, v. pf. dim. v. прогутати.

прогутати, там, v. pf. verschlingen, deglutio. cf. прождријети.

прогушити, прогушйм, v. pf. н. п. кога, ein wenig würgen, paullulum jugulo.

продавање, n. das Verkaufen, venditio.

продавати, продајем, v. impf. verkaufen, vendo.

продавац, вца, m. der Verkäufer, venditor.

продаја, f. der Verkauf, venditio: је ли на *продају*? ist es feil? estne venale?

***продајица**, f. и. т. (у Далм.) човјек који радо или ласно продаје своју баштину.*

Продан, m. ein Mannsname, nomen viri, daher das Wortspiel: *продан* али није оћеран.

Продана, f. Frauenname, nomen feminae.

продати, дам, v. pf. verkaufen, vendo.

проделенгати се, у загонеци, cf. деленгало.

продер, m. der Bruch (Leibschaden), hernia. cf. кила [1, придори, пријеодр 3; пресега].

продерати, продерем, vide продријети.

продерати се, продерем се, vide продријети се.

продирање, n. 1) das Durchbrechen, perruptio. — 2) das Schreien und Lärmen, clamatio, vociferatio.

продирати, рем, v. impf. durchbrechen, einreißen, perrumpo.

продирати се, рем се, v. r. impf. schreien und lärmen, clamito, vociferor.

продо, продоли, f. (у Ц. г.) vide продол.

продобрити се, продобрйм се, v. r. pf. vide подобрити се.

продол [**продо**], f. das Thal, vallis. [cf. просјека, раздоље].

продремати, продремам (мљем), (ист.) vide продријемати.

продрети, продрем, (продро, продрла) (ист.) vide продријети.

продрети се, продрем се, (ист.) vide продријети се.

продријемати, продријемам (мљем), v. pf. (јуж.) ein wenig schlummern, somno leni nutare.

продријети, продрем, (продро, продрла) v. pf. (јуж.) durchbrechen, zerreißen, perrumpo. [cf. продерати].

продријети се, продрем се, v. r. pf. (јуж.) aufschreien und lärmen, exclamo, inclamo. [cf. продерати се].

продримати, продримам (мљем), (зап.) vide продријемати.

продрити, продрем, (зап.) vide продријети.

продрити се, продрем се, (зап.) vide продријети се.

продрмати, мам, v. pf. einem den Schopf ausbeuteln, pervello comam.

продуживање, n. das Verlängern, prolatatio, productio. [cf. продуљивање].

продуживати, дужујем, v. impf. verlängern, produco. cf. продуљивати.

продужити, продужйм, v. pf. verlängern, produco. [cf. продуљити].

продуљивање, n. vide продуживање.

продуљивати, дуљујем, v. impf. vide продуживати.

продуљити, продуљйм, v. pf. vide продужити.

прођа, f. der (gute) Abgang einer Waare, venditio (facilis): каква је *прођа* вину? нема *прође* ничему.

проесапити, есапйм, vide **прохесапити**.

проесапити се, есапйм се, vide **прохесапити се**.

прождерати, прождерем, vide прождријети.

прождирало, n. das Fressen, voratio: Ваше је називало, а наше *прождирало* (рече домаћин гостима).

прождирање, n. das Hineinschlingen, devoratio.

прождирати, рем, v. impf. hinunterschlingen, devoro.

прождрети, (ист.) / **прождријети**, (јуж.) / **прождрити**, (зап.) } прождрем, (прождро, прождрла) verschlingen, verschlucken, devoro. [cf. прождерати, прогутати].

прождрлица, f. vide ждероња.

прождрличина, f. augm. [v.] прождрлица.

прождрљив, а, о, gefräßig, edax. [cf. појешљив, алав; гулозан].

прождрљивост, прождрљивости, f. die Gefräßigkeit, edacitas.

прожети, прожмем, v. pf. (у Дубр.) durchdringen, penetro, н. п. *прожела* ме зима, т. j. озебао сам; чувај се да те вјетар не *прожме*.

прожећи, жежем, v. pf. durchbrennen, peruro.

проживети, (ист.) / **проживити**, (зап.) / **проживјети**, (југоз.) / **проживљети**, (јуж.) } живйм, v. pf. durchleben, vivo.

проз, / **проза**, } (у Ц. г.) vide кроз: Пролазити *проз* Дугу крваву —

прозанатити, занатйм, v. pf. seine Gewohnheit ein wenig treiben, facio paullulum quod consuevi.

прозборити, рйм, v. pf. ein wenig sprechen, loquor paululum: Поседале пак су *прозбориле* —

прозвати, прозовем, v. pf. einen Zunamen geben, zubenamen, cognomino.

прозгавац, прозгавца, m. (у Славонији) vide черенац.

прозепсти, зебем, v. pf. sich erkühlen, refrigeror.

прозивање, n. das Zubenamen, cognominatio.

прозѝвати, про̀зӣва̑м (вље̑м), v. impf. zubenamen, cognomino.

про̀зира̑ње, n. das Durchsehen, perspectio.

про̀зирати, ре̑м, v. impf. durchsehen, perspicio.

про̀злити се, лӣм се, v. r. pf. böse werden, iracundum fieri.

про̀зор, m. 1) das Fenster (Fensterloch), fenestra, cf. пенџер: Од Божијег *прозора*, Од сунчаног истока — 2) [*Прозор*] зидине у Хрватској на главици више Оточца.

про̀зо̄рје, n. die Morgendämmerung, diluculum. cf. праскозорје.

про̀зрети, про̀зре̑м, v. pf. durchsehen, perspicio. cf. [vide 2] прогледати [1].

прозу̏јати, јӣм, v. pf. 1) müßig vorbeigehen, otiosus praetereo: прозуја туда. — 2) пошто неколико дана *прозуји* беспослен, müßig zubringen, cf. зујати.

про̀зукнути, не̑, v. pf. н. п. млијеко, säuerlich werden, acesco. [vide прокиснути 2].

проигра́ва̑ње, n. 1) das Dahintanzen, incessus saltatorius, laetus. — 2) das Verspielen, amissio per lusum.

проигра́вати, ѝгра̑ва̑м, v. impf. 1) dahintanzen, exulto. — 2) verspielen, amitto per ludum.

про̀играти, про̀игра̑м, v. pf. 1) dahintanzen, exulto. — 2) eine Zeit lang tanzen: остави га нек *проигра* мало. — 3) anfangen zu tanzen, saltare coepi: *Проиграше* Влаиње робиње За невољу ка' за добру вољу — 4) verspielen, amitto per ludum.

про̀играти се, про̀игра̑м се, v. r. pf. 1) ein wenig spielen, paululum ludo. — 2) anfangen zu spielen, Lust zum Spielen bekommen: откад си се ти *проиграо*.

про̏игуман, мна, m. der Ex-Igumen, qui fuit ἡγούμενος. Народ прости мисли да је проигуман старији од игумна.

про̏игумнов, а, о, des проигуман, prohegumeni.

про̀ин, а, о, vide **прохин**.

проина́тити се, ѝна̑тӣм се, v. r. pf. sich ein wenig zanken, paululum rixari.

проѝћи, про̀ӣде̑м (про̀ӣђем), v. pf. vide проћи [1]: Од како је Дојчин преминуо Није бољи јунак *проишао* — Што је било гн'језда вучијега Све смо данас у Дугој *проишли* —

про̀ја, f. vide **проха**.

про̀јаати, јаше̑м, vide **пројахати**.

проја́вити, про̀ја̑вӣм, v. pf. овце, vor den Schafen hergehend sie vorbeiführen, traducere oviculas: Он *пројави*, други најавио —

проја́зити, про̀ја̑зӣм, v. pf. пут начинити води, ablassen, emitto.

пројаѝва̑ње, n. vide **пројахивање**.

пројаѝвати, ја̀ује̑м, vide **пројахивати**.

про̀ја̄ти, јаше̑м, vide **пројахати**.

про̀јахати [пројаати, пројати], јаше̑м, v. pf. 1) durch-, vorbeireiten, praeterequito. [cf. проjездити]. — 2) das Pferd ein wenig (über-) reiten, equito paululum. [cf. изјахати 2].

пројахѝва̑ње [пројаивање], n. das Durch-, Vorbei-, Ueberreiten, equitatio.

пројахѝвати, ја̀хује̑м, [пројаивати] v. impf. 1) durch-, vorbeireiten, equito per —, praeter —. — 2) das Pferd ein wenig überreiten, equum exercere.

пројѐдрити, про̀једрӣм, v. pf. vorbeisegeln, praetervehi.

пројѐздити, дӣм, v. pf. (ст.) vorbeireiten, praeterequito [vide пројахати 1]: Туда свати *пројездише* И девојку проведоше —

про̀јести се, једе̑ ми се, v. r. pf. Lust zu essen bekommen, appetere: пројело ми се.

про̀јин, а, о, vide **прохин**.

про̀јти се, про̀јде̑м се, v. [r.] pf. vide **проћи се**: *Прој се*, Јело, Грујичина љубо —

проју̏рити, про̀јӯрӣм, v. pf. 1) vorbeijagen, agito per —. — 2) vorbeilaufen, praetercurro. [cf. протрчати].

Про̀ка, m. (ист.) vide Проко.

про̀каза, f. (у Ц. г.) Wassersucht, hydrops. cf. дебела.

прока́зати, про̀ка̑же̑м, v. pf. angeben, nomen defero [cf. насочити 2, просочити]: Немој мене Турком да *прокажеш* — Тек ме војсци Турској не *прокажи* —

проказѝва̑ње, n. das Angeben, delatio.

проказѝвати, ка̀зује̑м, v. impf. angeben, defero. [cf. прошивати се].

покалпо̀занити се, нӣм се, v. r. pf. ein калпозан werden, fio калпозан.

прокаљу̏жати се, жа̑м се, v. r. pf. sich ein wenig in der Pfütze wälzen, volutor paululum in palude.

Про̀ка̄п, m. (ст.) in der Anekdote ein Mannsname, mit Beziehung auf прокапати (durchträufeln).

про̀капати, пље̑, v. pf. durchträufeln, stillo per —. [cf. покапати 3].

прокапљѝва̑ње, n. das Durchträufeln, stillatio per —.

прокапљѝвати, ка̀пљује̑, v. pf. н. п. киша, träufeln, stillo.

прока́рати, про̀ка̄ра̑м, v. pf. ein wenig ausschelten, increpo paululum.

про̀касати, са̑м, v. pf. 1) vorbeitraben, equo praetervehi. — 2) ein wenig traben, paululum equo vehi.

прокасѝва̑ње, n. das Vorbeitraben, praetervectio.

прокасѝвати, ка̀сује̑м, v. impf. vorbeitraben, praetervehi equo.

прокаскѝва̑ње, n. dim. v. прокасивање.

прокаскѝвати, ка̀скује̑м, dim. v. прокасивати.

про̀кашљати се, ље̑м се, v. r. pf. ein wenig husten, tussio paululum.

прокѝда̑ње, n. das Aufreißen, apertio, diruptio.

прокѝдати, про̀кӣда̑м, v. impf. aufreißen, disrumpo.

про̀кинути, не̑м, v. pf. aufreißen (ein Geschwür), aperio.

про̀кисао, сла, сло, н. п. сир, млијеко, ein wenig sauer geworden, subacidus.

прокисѝвање, n. 1) das Durchregnen, τὸ perpluere. — 2) das Säuerlichwerden, subacidatio.

прокисѝвати, кѝсује̑, v. impf. 1) durchregnen, perpluit. — 2) säuerlich werden, subacidus reddor.

про̀киснути, не̑, v. pf. 1) vom Regen durchnetzt werden, perpluit: прокисла кућа. — 2) säuerlich werden, subacesco. [cf. прозукнути].

проклѐство [проклетство], n. der Fluch, exsecratio: проклество је на њему, es liegt ein Fluch auf ihm. [cf. проклетав, проклетиња, харам (арам)].

про̏кле̑т, а, о, verflucht, diris devotus. [cf. клет 2].

проклѐтав, f. vide проклество.

про̏кле̑та го̀мила, f. (у Ц. г.) дигли нањ проклету гомилу, т. ј. убили га камењем, узевши сваки по један камен и бацивши нањ, steinigen, lapides in quem conjicere.

про̀кле̑ти, проку̑не̑м, v. pf. verfluchen, diris devoveo.

Проклѐтија, f. планина између Шаље и Гусиња.

проклѐтиња, f. vide проклество.

проклѐтнӣк, проклетнѝка, m. der Verfluchte, diris devotus [cf. проклетњак]: До два тебе, Боже, *проклетника* —

проклѐтница, f. die Verfluchte, diris devota.

проклѐтња̑к, проклетња̏ка, m. (у Ц. г.) vide проклетник.

проклѐтство, n. vide **проклество.**

проклѝјати, ја̑м, v. pf. hervorkeimen, progermino.

про̀клињање, n. das Verfluchen, exsecratio.

про̀клињати, ње̑м, v. impf. verfluchen, exsecror.

про̀кли̑ћи, кликне̑м, v. pf. aufrufen, exclamo: Не поничe, већ јунак *прокличе* —

Про̀кљан, m. морски конао између Скрадина и Шибеника.

прокљу̏вање, n. das Durchpicken, perruptio ope rostri.

1\. **прокљу̏вати**, про̀кљу̑ва̑м, v. impf. } durchpicken,
2\. **прокљу̏вати**, про̀кљу̑је̑м, v. pf. } rostro pertundo: Кокоши му прозор *прокљувале* —

1\. **прокљу̏вати се**, про̀кљу̑ва̑м се, v. r. impf. } sich
2\. **прокљу̏вати се**, про̀кљу̑је̑м се, v. r. pf. } durchpicken, aperire sibi rostro exitum (ut faciunt pulli).

Про̀ко, m. (југ.) ein Mannsname (als hyp. von Продан), nomen viri. [cf. Прока].

про̀кола, f. ein größerer Theil eines zerspaltenen Ganzen, portio majuscula rei diffissae, z. B. vom Kohlkopf (broccoli), vom Baumklotze.

проко̀ла̑ње, n. das Theilen in проколе, dissectio in segmenta majora.

проко̀лати, ла̑м, v. impf. in проколе theilen, disseco in majora segmenta.

прокомѐшати, ша̑м, v. pf. durchbeuteln, excutio.

про̀коп, m. 1) der Kanal, Graben, fossa. [cf. јалак, 1 јарак 1, хендек (ендек, јендек 1)]. — 2) [*Прокоп*] vide Прокопље.

прокопа̀вање, n. das Durchgraben, perfossio.

прокопа̀вати, ко̀па̑ва̑м, v. impf. durchgraben, perfodio.

проко̀пати, па̑м, v. pf. 1) durchgraben, perfodio. — 2) erkundschaften, exploro.

Про̀копље, n. (у Шапцу) das Fest des h. Prokopius, dies S. Procopio festus. [cf. Прокоп 2]. Приповиједа се да је некакав Турчин хулио на овога свеца, па му сва дјеца помрла, па онда казао некакоме Србину: „оно ваше Прокопа сва моја дјеца покопа.“ За то кажу да и Турци празнују овај дан.

проко̀пнети, (ист.) } ко̀пни̑м, v. pf. abschmelzen
проко̀пнити, (зап.) } (vom Abliegen der reifen Wassermelone), liquescere.
проко̀пњети, (јуж.) }

про̀копсати, пше̑м, v. pf. (у војв.) (προκοπή, Fortgang) gut fortkommen, reussiren, succedit mihi ex animo: *Прокопсао* као Турски цар на Сенти.

проко̀сити, про̀косӣм, v. pf. einen Fleck abmähen, demeto locum.

прокр̏чити, про̀кр̑чӣм, v. pf. н. п. пут, die Bahn brechen, viam aperio, facio: хајде ти најприје те *прокрчи* пут.

про̀ктети се, те̑ се, v. r. pf. коме шта (у Сријему) gelüsten, collibet.

про̀кувати, ва̑м, vide **прокухати.**

про̀кукати, ка̑м, v. pf. 1) anfangen zu klagen, exululo. — 2) ein wenig klagen, paulum lamentor. — 3) klagend vorbeigehen, ululans praetereo.

про̏куле [брокуле], [f. pl.] (у Дубр.) vide кулин.

проку̑љати, ља̑, v. pf. vide покуљати.

проку̑њати, про̀ку̑ња̑м, v. pf. ein wenig nicken (vor Schläfrigkeit), paululum nuto.

проку̑пати се, про̀ку̑па̑м (пље̑м) се, v. r. pf. sich ein wenig baden, lavor paululum.

Про̀купље, n. [окружна варош у округу топличком у Србији]: У *Прокупљу* граду бијеломе, Онђе бјеше стари Југ-Богдане —

про̀кр̑вати се, ва̑м се, v. [r.] pf. zur Hure, zum Hurer werden, evado moechus aut moecha.

про̀кухати, ха̑м, [прокувати] v. pf. ein wenig kochen, paululum coquo.

про̀кушати, ша̑м, v. pf. ausholen, sondiren, experiri.

прола̀гати, про̀лаже̑м, v. pf. eine Weile lügen, mentior.

прола̀гати се, про̀лаже̑м се, v. r. pf. ein Lügner werden, fio mendax.

пролађѝвање, n. vide **прохлађивање.**

пролађѝвати се, ла̀ђује̑м се, vide **прохлађивати се.**

про̀лаже̑ње, n. 1) das Vorbeigehen, praeteritio. [cf. пасавање]. — 2) das Vergehen, Aufhören, finis. — 3) der (gute) Abgang der Waare, venditio facilis.

про̀лазак, ласка, m. 1) der Durchgang, transitus. — 2) vide пројa.

про̀лазити, зӣм, v. impf. 1) vorbeigehen, praetereo. [cf. пасавати]. — 2) vergehen, desino,

praetereo. — 3) gehen, abgehen (von der Waare), divendi.
прола̀мање, n. das Durchbrechen, perruptio.
прола̀мати, про̀ла̄ма̄м, v. impf. durchbrechen, perrumpo.
прола̀мати се, про̀ла̄ма̄м се, v. r. impf. bersten, rumpi: Сила грми, земља *се пролама* — Грми пушка, Чево *се пролама* —
пролѐвање, n. (ист.) vide [п р о љ е в а њ е] пролијевање.
пролѐвати, про̀ле̄ва̄м, (ист.) vide [п р о љ е в а т и] пролијевати.
пролѐпшати се, ша̄м се, (ист.) vide прољепшати се.
про̀ле̄т, m. (ист.) vide пролијет.
пролѐта̄ње, n. (ист.) vide пролијетање.
пролѐтати, про̀ле̄ће̄м, (ист.) vide пролијетати.
пролѐтети, (ист.) ⎫ лѐтӣм, v. pf. 1) vorbeiflie-
пролѐтити, (зап.) ⎬ gen, praetervolo. — 2)
пролѐтјети, (југоз.) ⎭ durchfliegen, pervolo.
про̀летнӣ, на̄, но̄, (ист.) ⎫ vide прољетни.
про̀летњӣ, ња̄, ње̄, (у војв.) ⎭
про̀летоc, (ист.) vide прољетос.
про̀летоске, (ист.) vide прољетоске.
про̀летошњӣ, ња̄, ње̄, (ист.) vide прољетошњи.
про̀леће, n. (ист.) vide прољеће.
пролѐћети, лѐтӣм, (југ.) vide пролетјети.
проли̏вање, n. (зап.) vide прољевање.
проли̏вати, про̀лӣва̄м, (зап.) vide прољевати.
проли̏вати се, про̀лӣва̄ се, (зап.) vide прољевати се.
проли̏вен, ливѐна, но, н. п. човјек, жена, geschwätzig, der nicht schweigen kann, qui loquitur tacenda.
проли̏зати, про̀лӣже̄м, v. pf. durchlecken, perlambo.
проли̏зати се, про̀лӣже̄ се, v. r. pf. durchgereiben werden, deteror.
пролизѝвање, n. das Durchlecken, perlambitio.
пролизѝвати, лӣзује̄м, v. impf. durchlecken, perlambo.
пролизѝвати се, лӣзује̄ се, v. r. impf. sich durchreiben, deteri.
про̀лизине, f. pl. она мјеста гдје се вода не следи, а и на чоси н. п. гдје се омасти.
пролијѐвање, n. vide прољевање.
пролијѐвати, про̀лијева̄м, vide прољевати: С вечер' воду *пролијева* —
про̀лијет, m. (југ.) vide вјетрењак. [cf. летија, оптрка].
пролијѐта̄ње, n. (југ.) das Durch-, Vorbeifliegen, praetervolatio, pervolatio.
пролијѐтати, про̀лијеће̄м, v. impf. (југ.) 1) vorbeifliegen, praetervolo. — 2) durchfliegen, pervolo.
проли̏пшати се, ша̄м се, (зап.) vide прољепшати се.
проли̏стати, та̄м, v. pf. Laub bekommen, frondesco: пролистала гора, шума.
про̀лӣт, m. (зап.) vide пролијет.
пролѝта̄ње, n. (зап.) vide пролијетање.
пролѝтати, про̀лӣће̄м, (зап.) vide пролијетати.
про̀лити, про̀лије̄м, v. pf. 1) воду, крв, сузе, hervorgießen, effundo. — 2) den Durchfall bekommen, alvo sum soluta.
про̀лити се, про̀лије̄ се, v. r. pf. 1) ausfließen, effundi. — 2) звијезда се на небу проли. cf. [vide] просути се [3].
про̀литнӣ, на̄, но̄, (зап.) vide прољетни.
про̀литоc, (зап.) vide прољетос.
про̀литоске, (зап.) vide прољетоске.
про̀литошњӣ, ња̄, ње̄, (зап.) vide прољетошњи.
про̀лиће, n. (зап.) vide прољеће.
Про̀лог, m. ⎫ планина у Далмацији између Сиња
Про̀лога, f. ⎭ и Лијевна, која се зове и *Камешница*; и код Вргорца једна се планина зове Пролог: Пред нама је *Пролога* планина —
проло̀кати, про̀лоче̄м, v. pf. вода земљу, das Wasser hat durchgefressen, perrodo.
Про̀лом, m. Name eines Gebirges in Dalmatien, montis nomen: У *Пролому* високој планини —
проло̀мити, про̀ломӣм, v. pf. durchbrechen, perrumpo.
проло̀мити се, про̀ломӣ се, v. r. pf. н. п. небо, таван, bersten, rumpor.
пролу̀пати, про̀лӯпа̄м, v. pf. ein wenig klopfen, pertundo parumper.
пролу̀пати се, про̀лӯпа̄м се, v. r. pf. sich die Hörner abstoßen, consipisco.
про̀љев, n. (ст.) das Vergießen, profusio [vide просуће]: Без *прољева* крви од Србина —
прољева̀ње, n. (југ.) [cf. пролијевање] 1) das Ausschütten, profusio, effusio. — 2) der Durchfall, alvus soluta. [cf. отвор, проточ, срaћка].
про̀љевати, ва̄м, v. impf. (југ.) [cf. пролијевати] 1) ausgießen, effundo. — 2) прољева, Durchfall haben, alvo esse soluta.
про̀љевати се, ва̄ се, v. r. impf. (југ.) ausfließen, effluo.
прољѐпшати се, ша̄м се, (југ.) v. r. pf. vide уљепшати се.
про̀љетнӣ, на̄, но̄, (југ.) Frühlings-, vernus [cf. премаљетни]: *Прољетни* се дан носе до подне —
про̀љетоc, ⎫ (југ.) im (verwichenen) Frühling,
про̀љетоске, ⎭ vere (hoc fuit).
про̀љетошњӣ, ња̄, ње̄, (југ.) vom heurigen Frühling, vernus, vere elapso (natus).
про̀љеће, n. (југ.) der Frühling, ver. cf. премаљеће.
про̀маја, f. vide **промаха.**
прома̀кнути, про̀макне̄м, vide **промаћи**: Троструке га сузе *промакнуше* —
прома̀ла̄ње, n. das Durchstecken, trajectio.
прома̀лати, про̀ма̄ла̄м, v. impf. durchstecken, trajicio.
прома̀нути, про̀ма̄не̄м, vide **промахнути.**
прома̀нути се, про̀ма̄не̄м се, vide **промахнути се.**
про̀марити, рӣм, v. pf. (у Ц. г.) према ватри

мало пригријати, ein wenig aufgehen lassen (z. B. Wachs beim Feuer). cf. [1] мѐрати.
промаћи [промакнути], прòмакнêм, v. pf. vide промћи.
прòмаха [промаја], f. die Zugluft, perflatus.
промахѝвâње, n. das Durchwehen, perflatio.
промахѝвати, мàхујêм, v. impf. durchwehen, perflo.
промáхнути, прòмâхнêм, [промануги] v. pf. durchwehen, perflo: изнеси хаљине на поље, нека их *промахне* вјетар.
[**промахнути се**, промахнем се, v. r. v. промахнути; cf. промануги се.]
прòмашање, n. das Fehlen (im Schusse, Wurfe), aberratio (in jactu).
прòмашати, шâм, v. impf. verfehlen (im Schießen, Werfen), nicht treffen, aberrare in jactu.
прòмашити, шӣм, v. pf. nicht treffen, verfehlen (im Schusse), aberro in jactu [cf. минути 4]: промашио und промашио га.
промѐзграти, грâм, v. pf. den Saft bekommen (von den Bäumen), redit succus arboribus.
прòмена, f. (ист.) vide промјена.
промéнити, прòмēнӣм, (ист.) vide промијенити.
промéнити се, прòмēнӣм се, (ист.) vide промијенити се.
промѐнљив, а, о, (ист.) vide промјенљив.
промењѝвâње, n. (ист.) vide промјењивање.
промењѝвати, мѐњујêм, (ист.) vide промјењивати.
промењѝвати се, мѐњујêм се, (ист.) vide промјењивати се.
промѐтало, n. was durchgeworfen wird, quod trajicitur: Чунак види, па се чуди: Какво ј' оно *прометало* —
промѐтâње, n. 1) das Uebersetzen, von einem Orte zum andern, translatio, transpositio. — 2) das Setzen durch —, positio per —. — 3) das Rühren, Geschäftigkeit, agitatio.
промѐтати, прòмећêм, v. impf. durchwerfen, trajicio.
промѐтати се, прòмећêм се, v. r. impf. sich rühren, geschäftig sein, agitari, moveri, agere [cf. протурати се]: *Промеће се* као хоџа кроз поњаву, der, nach der Anekdote, das прометати wörtlich nahm, und sich durch die Kotze warf (à la Eulenspiegel).
прòметнути, нêм, v. pf. durchwerfen, trajicio. [cf. проврћи (провргнути)].
прòметнути се, нêм се, v. [r.] pf. 1) sich versetzen, se transferre. — 2) sich verwandeln, mutari [cf. проврћи (провргнути) се, протурити се 2]: А да ми *се* бувом *прометнути* —
прòмећуран, рна, рно, који се промеће, geschäftig, industrius.
промéшати, прòмēшâм, (ист.) vide промијешати.
промијѐнити, прòмијенӣм, v. pf. (јуж.) 1) vertauschen, permuto. [vide размијенити]. — 2) verwechseln, permuto.
промијѐнити се, прòмијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) с ким, tauschen, permuto. — 2) sich verändern, mutari: *промијенио се* у лицу. — 3) (у Дубр.) vide преобући се.
промијѐшати, прòмијешâм, v. pf. (јуж.) ein wenig aufrühren, mischen, aliquantum misceo.
1. **Прòмина**, f. планина у Далмацији (Promona).
2. **прòмина**, f. (зап.) vide промјена.
промѝнити, прòмӣнӣм (зап.) vide промијенити.
промѝнити се, прòмӣнӣм се, (зап.) vide промијенити се.
промѝнути, прòмӣнêм, v. pf. vide проћи [1].
промѝнљив, а, о, (зап.) vide промјенљив.
промињѝвâње, n. (зап.) vide промјењивање.
промињѝвати, мӣњујêм, (зап.) vide промјењивати.
промињѝвати се, мӣњујêм се, vide промјењивати се.
прòмисао, сла, m. Vorsehung, providentia.
прòмислити, лӣм, v. pf. bedenken, perpendo.
прòмислити се, лӣм се, v. r. pf. sich bedenken, sich's überlegen, perpendo. [cf. омислити се 1].
прòмицâње, n. verbal. v. промицати.
прòмицати, мичêм, v. impf. 1) шта промичеш туда? промичу људи кроз шуму, durchgehen, permeo. — 2) промиче киша, снијег, anfangen zu regnen, schneien, cadere incipio.
промѝшати, прòмӣшâм, (зап.) vide промијешати.
промишљáвâње, n. vide промишљање.
промишљáвати, мӣшљâвâм, vide промишљати.
промишљáвати се, мӣшљâвâм се, vide промишљати се.
промѝшљâње, n. das Ueberlegen, perpensatio. [cf. промишљавање].
промѝшљати, прòмӣшљâм, v. impf. bedenken, perpenso. [cf. промишљавати].
промѝшљати се, прòмӣшљâм се, v. r. impf. überlegen, perpenso. [cf. промишљавати се].
прòмјена, f. (јуж.) 1) der Tausch, permutatio. [vide размјена]. — 2) der Wechsel, die Veränderung, mutatio. — 3) (у Дубр.) vide [рубље] преобука.
промјѐнљив, а, о, н. п. вријеме, veränderlich, mutabilis.
промјењѝвâње, n. (јуж.) das Tauschen, commutatio.
промјењѝвати, мјѐњујêм, v. impf. (јуж.) tauschen, commuto, permuto.
промјењѝвати се, мјѐњујêм се, v. r. impf. (јуж.) 1) tauschen (unter einander), permuto. — 2) sich verändern, mutor.
промлáтити, прòмлâтӣм, v. pf. ein wenig abdreschen, trituro, tundo parumper.
прòмљети, мељêм, v. pf. [јуж.] 1) beginnen zu mahlen, incipio molere: промљела воденица. — 2) ein wenig mahlen, molo parumper: дај да и ја мало промељем; auch figürl. für reden, sich aussprechen.
промòлити, прòмолӣм, v. pf. durchstecken, trajicio: А сестри је просекао дојке, И кроз дојке *промолио* руке —

промотрити, промотрим, v. pf. ein wenig einsehen, besehen, inspicio.

промрзнути, нем, v. pf. erfrieren, gelu corrumpi.

промрмлати, лам, } vide промумлати.
промрмљати, љам, }

промаћи, промкнем, v. pf. durchgehen, permeo, cf. промаћи [промакнути]: Момче ми *промче* кроз село —

промукнути, промукне, vide **промући.**

промумлати, лам, } v. pf. [cf. промрмлати, про-
промумљати, љам, } мрмљати, промуњорити] 1) ein wenig in den Bart hineinreden, mussio. — 2) vorbeimurmeln, praetereo mussitans.

промутити, промутим, v. pf. ein wenig herumlaufen, aliquantum circumcurro, pervagor.

промући [промукнути], промукне, (промукао, промукла) v. pf. т. ј. грло, heiser werden, irraucesco. [cf. измући (измукнути)].

промућкати, кам, v. pf. ausschwemmen, vas aqua infusa et agitata purgo.

промучити, чим, v. pf. 1) ein wenig quälen, aliquantum crucio. — 2) erleiden, perpeti: Да ми прости и муку и рану,| Муку њену што је *промучила*| Док је мене она одранила —

промучити се, чим се, v. r. pf. око шта, sich Mühe geben, operam do.

проналажење, n. das Erfahren, compertio.

проналазити, зим, v. impf. ausfindig machen, erfahren, rescio, comperio.

пронаћи, пронађем, v. pf. ausfindig machen, erfahren, rescio, comperio.

пронети, пронесем, (ист.) vide пронијети.

пронијети, пронесем, (пронио, пронијела) v. pf. (југ.) 1) durch-, vorbeitragen, praeterfero. — 2) пронијела кокош (или друга каква тица), anfangen zu legen, coepit ponere ova.

проникнути, нем, vide **пронићи.**

пронити, пронесем, (пронио, пронила) (зап.) vide пронијети.

пронићи (cf. проникнути), никне, v. pf. durchwachsen, excresco per —.

проницање, n. das Durchwachsen, progerminatio per —.

проницати, ниче, v. impf. н. п. трава, durchwachsen, succresco per —: Кроз кости јој трава *проницала* —

пронос, } m. (у Ц. г.) прво јаје које
проносак, ска, } пилица *пронесе*, das erste Ei einer Henne, ovum gallinae primum.

проносати, проносам, v. pf. н. п. дијете, ein wenig tragen, porto aliquantum.

проносити, проносим, v. impf. vorbei-, durchtragen, fero per —, praeterfero.

проношење, n. das Vorbeitragen, praeterlatio.

проњача, f. (у Шумад.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

прoњуњорити, рим, v. pf. (у Боци) vide промумлати.

проодати, проодам, vide **проходати.**

проодати се, проодам се, vide **проходати се.**

проодити, проодим, vide **проходити.**

пропадање, n. 1) das Durchfallen, casus per —. — 2) das Verfallen, zu Grunde gehen, interitus.

пропадати, дам, v. pf. 1) durchfallen, cado per —. — 2) zu Grunde gehen, pereo. — 3) пропада киша, träufelt, rorat. — 4) н. п. пропадају рти. cf. [vide] успропадати се. — 5) (у војв.) пропада хартија, schlägt durch, charta transmittit literas.

пропалица, m. ein Bankerottirer, decoctor: лажа и пропалица. [cf. банкрот, изјеша 2].

пропанути, нем, v. pf. vide **пропасти**: И топле га сузе *пропануле* —

пропарак, пропарка, m. cf. [vide] успęрак: А на шпаге двије пашајлије,| Међу њима двије капиџије,| На *пропарак* вељега везира,| Под *пропарак* дјецу јањичаре,| Међу њима Топал-пашу с војском —

пропаст, f. 1) der Abgrund, vorago, barathrum. [vide бездана 1]. — 2) Untergang, interitus.

пропасти, паднем, (cf. пропанути) v. pf. 1) durchfallen, cado per —. — 2) zu Grunde gehen, pereo. [cf. банкротирати]. — 3) сузе га пропале, durchbringen, penetro. cf. [vide 1] пробити.

пропастина, f. (у Ц. г.) augm. v. пропаст [1?].

пропасти се, днем се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [п р о в а л и т и с е] просјести се: Тако *се* не *пропао* као Арија безумни!

пропатити, тим, v. pf. eine Zeit lang leiden, patior.

пропевање, n. (ист.) vide пропијевање.

1. **пропевати,** пропевам, (ист.) vide пропијевати.

2. **пропевати,** вам, (ист.) vide пропјевати.

пропети, пропнем, v. pf. ausspannen, extendo, cf. [vide] попети [3]: Па *пропеше* бијеле чадоре —

пропети се, пропнем се, v. r. pf. sich aufrichten, erigor; пропео се коњ, sich bäumen, exsulto.

пропеће, n. (у Славонији у кршћ.) das Kruzifix, Christus cruci affixus.

пропивање, n. (зап.) vide пропијевање.

1. **пропивати,** пропивам, (зап.) vide пропијевати.

2. **пропивати,** вам, (зап.) vide пропјевати.

пропијевање, n. (југ.) der Anfang des Singens, cantus initium.

пропијевати, пропијевам, v. impf. (југ.) anfangen zu singen, coepi canere, intono.

пропињање, n. 1) das Aufrichten, erectio. — 2) das Brüsten, Großthun, inflatio.

пропињати се, њем се, v. r. impf. 1) sich in die Höhe richten, erigor. — 2) sich brüsten, großthun, inflor.

пропирити, пропирим, v. pf. т. ј. ватру, anblasen, sufflo. [cf. пропухати].

пропишавање, n. 1) das Durchpissen, perminctio. — 2) das Hervorpissen, prominctio.

пропишавати, пишавам, v. impf. 1) durchpissen, permejo. — 2) (anfangen zu) pissen, mejo.

пропѝшати, шȃм, v. pf. 1) durchpissen, mejo per —. — 2) pissen, mejo: пропишао крвљу.

пропѝштати, тѝм, v. pf. 1) wehklagen, lamentor, cf. [vide] процвиљети: *Проштиташе* Власи у синџиру — Још *проишта* тридесет робова — Но *проишта* Мићо Анђелијћу — 2) zu zischen, pipen anfangen, pipio, sibilo: пропиштало пиле.

про̀пјевати, вам, v. pf. (јуж.) [cf. пропојати] 1) anfangen zu singen, primum cantum edo: *пропјевали* пилићи (Срби не једу пилића док не пропјевају); *пропјевала* црква, намастир. — 2) singend dahingehen, cantans praetereo: Није свачиј посао, испод села *пропјевати.* — 3) ein wenig singen, canto parum.

про̀плакати, плачȇм, v. pf. 1) anfangen zu weinen, incipio flere: У Шаму ће каде *проплакати* — 2) ein wenig weinen, fleo parumper.

про̀плакати се, плачȇ ми се, v. r. pf. anfangen zu weinen, incipio flere: *Проплака се* браћи приморцима —

про̀планак, планка, m. у планини мјесто гдје нема шуме, das Lichte [cf. пониквица]: Она гледа друму на *пропланке* —

прољу̏вање, n. das Hervorsprеien, prosputio.

1. **пропљу̀вати,** про̀пљувам, v. impf. hervorspeien, prospuo.

2. **пропљу̀вати,** про̀пљујем, v. pf. 1) hervorspeien, prospuo: пропљувао крвљу. — 2) ein wenig speien, spuo paululum.

проповије̏дање, n. [јуж.] das Predigen, oratio.

проповије̏дати, по̀вијȇдам, v. impf. (јуж.) predigen, praedico.

пропов̀једнӣк, вједни́ка, (јуж.) m. der Prediger, praeco. [cf. ваиз, аваиз].

пропо̀јати, јем, v. pf. vide пропјевати: А *пропоја* тица шеврљуга —

про̀пратити, тӣм, v. pf. [cf. упратити] 1) durchbegleiten, comitari per —: Проз Дугу ће мене *пропратити,*| Те ћу проћи мирно од ајдука — 2) ein wenig begleiten, aliquantum comitari.

***про̀птати,** ам, v. pf. као дознати,* [cf.] *разабрати.*

про̀пукнути, нем, [пропући] v. pf. bersten, perrumpi: У мене је срце *пропукнуло* —

пропу̀пчати, чам, v. pf. Knospen bekommen, gemmasco: Г а р а н ф и о на прозору,| Синоћ сам га усадила,| До поноћи *пропупчао,*| А до зоре ишћетао —

пропу̀стити, про̀пустӣм, v. pf. 1) durchlassen, mitto ut perrumpat quis: пропустио га мало кроз руке (d. i. ein wenig abprügeln). — 2) auslassen, dimitto. [cf. упустити (упуштити)].

пропу̀тити, про̀пӯтӣм, v. pf. (у Грбљу) vide [1] упутити: Тако ми Бог моју ђецу *пропутио* и на добри пут намјерио!

про̀пући, пукнем, vide пропукнути.

про̀пућкати (cf. профућкати), кам, v. pf. (у војв.) durchjagen, verschwenden, vergeuden (verfutschen), pessumdo.

пропу̀хати, про̀пӯшем, v. pf. н. п. ватру, anblasen, sufflo. cf. [vide] пропирити.

пропу̀штање, n. das Durchlassen, permissio, dimissio, emissio.

пропу̀штати, про̀пӯштам, v. impf. durchlassen, permitto.

прора́дити, про̀рȃдӣм, v. pf. ein wenig arbeiten, laboro parum.

прора́дити се, про̀рȃдӣм се, v. r. pf. anfangen arbeitsam zu sein, incipio esse sedulus.

прора́стање, n. das Treiben (der Pflanzen), emissio.

прора́стати, про̀рȃстам, v. impf. treiben (von Pflanzen), emitto.

прора́сти, стем, v. pf. treiben (von Kohl, Rüben), emitto (germen) [cf. извретенати]: прорасло жито, н. п. у крстинама.

прора́чити се, про̀рачӣ се, v. [r.] pf. (у Хрв. и у Далм.) коме што: прорачило ми се јести, Lust bekommen, appeto.

прорачу̀нати, нам, vide прорачунити.

прорачу̀нати се, нам се, vide прорачунити се.

прорачу̀нити, ра̀чӯнӣм, v. pf. berechnen, duco rationes. [cf. прорачунати, прохесапити (проесапити)].

прорачу̀нити се, ра̀чӯнӣм се, v. r. pf. sich berechnen, rationes duco. [cf. прорачунати се, прохесапити (проесапити) се].

прора̀шљика, f. оне клице што прорасту у репе и ротке, Sprossen. Stengel, germen.

про̀рашће, n. (у Славонији) das Gewächs, planta.

проре́дити, про̀рȇдӣм, (ист.) vide прориједити.

про̀резати, режем, v. pf. durchschneiden, perscindo.

прорези́вање, n. das Durchschneiden, scissio.

прорези́вати, рѐзујем, v. impf. durchschneiden, perscindo.

проре̏ћи, рѐчем, v. pf. wahrsagen, vaticinor.

прори́дити, про̀рӣдӣм, (зап.) vide прориједити.

прорије̏дити, про̀риједӣм, v. pf. (јуж.) vide разриједити.

прори́цање, n. das Weissagen, vaticinatio. [cf. пророковање].

прори́цати, про̀рӣчем, v. impf. vorhersagen, vaticinor. [cf. пророковати].

про̀рок, m. (pl. gen. про̀рōкā) der Prophet, propheta.

про̀роков, а, о, des Propheten, prophetae.

про̀роковање, n. vide прорицање.

про̀роковати, кујем, vide прорицати.

про̀рочица, f. die Prophetin, prophetissa.

про̀рочкӣ, кā, кō, Propheten-, prophetarum.

про̀роштво, n. die Weissagung, prophetia.

про̀сањкати се, кам се, v. r. pf. ein wenig Schlitten fahren, vehi trahis paululum.

про̀сац, сца, m. der Werber, Freiwerber, petitor puellae, procus. cf. [упросник,] просилац.

про̀сачкӣ, кā, кō, Freiwerber-, procorum: Не смијем ти ријеч приватити| Ни попити *просачке* буклије — Ни вадити *просачке* буклије —

просвѐтлити, лӣм, (ист.) | v. pf. 1) erleuchten, collustro: Ни
просвијѐтлити, тлӣм, [јуж.] | од лакта ни од
просвѝтлити, лӣм, (зап.) | педи, сву господу *просвијетли* (игла). — 2) (у Дубр.) fig. да га Бог *просвијетли*! т. ј. у м у д р и.

про̀сед, а, о, (ист.) vide просјед.

про̀сејати, јѐм, (ист.) vide просијати.

1. **про̀се̑к,** m. (ист.) vide просијек.

2. **про̀сек,** m. (ист.) vide просјек.

про̀сен, а, о, н. п. хљеб, слама, Hirsen-, miliaceus [cf. прохин (пронн, пројин)]: Сви сватови у трн побјегоше, | Ђувегија у *просену* сламу —

просѐница, f. das Hirsenbrot, panis miliaceus.

просѐцање, n. (ист.) vide просијецање.

просѐцати, про̀се̑ца̑м, (ист.) vide просијецати.

про̀сид, а, о, (зап.) vide просјед.

про̀сидба, f. die Freiwerbung, petitio virginis. [cf. вјера 5, вјеридба].

про̀сијати, сијѐм, v. pf. (јуж. и зап.) durchsieben, cribro.

про̀сијек, m. (јуж.) die Zwerghacke, ein zweischneidiges Instrument zum Durchhauen, securis anceps. [cf. просјек 1].

просијѐца̑ње, n. (јуж.) das Durchhauen, persecutio.

просијѐцати, про̀сијецам, v. impf. (јуж.) durchhauen, perseco.

про̀сијеч, f. (у Хрв.) буре на коме су мјесто оне јаме која се заврањује, *просјечена* врата те се уњ сипа кљук.

1. **про̀сик,** m. (зап.) vide просијек.

2. **про̀сик,** m. (зап.) vide просјек.

про̀силац, сиоца, m. vide просац.

про̀синац, про̀сӣнца, m. (у Дубр.) Monat December, mensis December.

про̀сипање, n. 1) das Ausschütten, effusio, profusio. — 2) das Verschwenden, profusio.

про̀сипати, па̑м (пље̑м), v. impf. 1) ausschütten, vergießen, profundo: Стаде Турчин сузе *просипати* — 2) н. п. новце, кућу, verschwenden, profundo.

просѝра̑ње, n. das Durchscheißen, Hervorscheißen, procacatio.

просѝрати, про̀сӣра̑м, v. impf. durchscheißen, percaco.

про̀сити, про̀сӣм, v. impf. 1) дјевојку, um ein Mädchen freien, ambire virginem. [cf. вијерати, просукати 2]. — 2) betteln, mendico. [cf. богорадити, цебрати].

про̀сићи, просѝче̑м, (зап.) vide просјећи.

просѝца̑ње, n. (зап.) vide просијецање.

просѝцати, про̀сӣца̑м, (зап.) vide просијецати.

просјаѝвање, n. das Durchglänzen, τὸ transfulgere.

просјаѝвати се, ја̀ује̑м се, v. r. impf. durchglänzen, transfulgeo: Па *се* кроз њу токе *просјају* | Као јарко кроз горицу сунце —

про̀сја̑к, m. der Bettler, mendicus. cf. божјак [1, богац 2, богорадник, убоги, цебрак; туцак, роб].

просја̀киња (про̀сјакиња), f. die Bettlerin, mendica. [cf. убога].

про̀сја̑ков, а, о, des Bettlers, mendici.

просја̀че̑ње, n. die Bettelei, mendicatio.

просја̀чина, f. 1) augm. v. просјак: То су двије *просјачине* биле — 2) die Bettelei, mendicitas. cf. [vide] прошња.

просја̀чити, про̀сја̑чӣм, v. impf. nach Bettlern Art begehren, mendico.

про̀сја̑чкӣ (про̀сјачкӣ), ка̄, ко̄, bettelhaft, mendicus.

про̀сјед, а, о, [јуж.] der grau zu werden beginnt, subcanus.

про̀сјек, m. [јуж.] 1) vide просијек. — 2) Durchhau, durchgehauener Weg, via arte aperta per saxa.

про̀сјека, f. (у Ц. г.) vide [п р о д о л] продо.

про̀сјести се, про̀сједе̑м се, v. r. pf. [јуж.] zerbersten, dirrumpi, cf. [vide] провалити се: Тако ми *се* утроба не *просјела* као Арији безумноме! Под њом *се* земља *просједе*.

про̀сјећи, просије̑че̑м, v. pf. (јуж.) durchhauen, perseco, transeco.

проскѝтати се, про̀скӣта̑м (ће̑м) се, v. r. pf. 1) ein wenig umherstreichen, aliquantum vagor. — 2) ein Landstreicher werden, erronem fieri.

проску̀псти, ску̀бе̑м, v. pf. durch Rupfen ein Loch machen, pervello.

про̀скура, f. vide поскура (у Паштровића има и од 15 литара (5 ока), а најмања 6 литара, и то људи носе манастирима и црквама за душу).

про̀скурица, f. (у Рисну) vide поскурица.

проску̀рња̑к, проскурња́ка, m. (у Рисну) vide поскурњак. У суботу не узаимљу проскурњака ради чела.

про̀слава, f. (у Ц. г.) Ruhm, gloria [vide слава 1]: ми немамо друге *прославе*.

про̀славити, вӣм, v. pf. н. п. крсно име, zu Ende feiern, percelebro.

про̀славити се, вӣм се, v. r. pf. sich berühmt machen, berühmt werden, inclaresco.

про̀слављ̑ање, n. 1) das Feiern, percelebratio. — 2) das Berühmtwerden, illustratio.

про̀слављати, ља̑м, v. impf. zu Ende feiern, percelebro.

про̀слављати се, ља̑м се, v. r. impf. berühmt werden, inclaresco.

прослòвити, про̀словӣм, v. pf. (особито у Сријему) vide проговорити [1] (н. п. да ниси речи *прословио*; не уме речи *прословити*; ни *прословити*).

Про̀слоп, m. брдо [пријелаз који је ријека Љубовиђа простругала кроз планину Оровицу] у нахији Сокоској [у округу подринском], Name eines Berges, nomen montis.

про̀со, n. die [gemeine] Hirse, milium [panicum miliaceum L.]. cf. проха [(проја, проа) 1, жито 3].

просо̀чити, про̀сочӣм, v. pf. angeben, nomen deferre, cf. [vide] проказати: Ако ћеш ми дати вјеру тврду | Да ти мене *просочити* не ћеш —

проспа̀вати, про̀спа̑ва̑м, v. pf. ein wenig schlafen, paululum dormio.

проспа̀вати се, про̀спа̑ва̑м се, v. r. pf. schläfrig werden, somno se dedere: нешто сам *се проспавао.*

про̀срати, серѐм, v. pf. 1) daherscheißen, procaco, н. п. крвљу. — 2) просрао све, er hat alles verfressen, patrimonium devoravit.

про̏ст, а, о, 1) einfältig, gemein, simplex. — 2) да је просто, es ist vergeben (als Antwort auf Bitte um Vergebung); проста му душа! Gott hab' ihn selig (vergebe ihm die Sünden).

про̀стак, проста́ка, m. ein einfältiger, gemeiner Mensch, ohne Bildung, homo de plebe. cf. геак, ципор.

проста̀киња, f. ein gemeines Weib, mulier de plebe. [cf. геакуша, ципорка].

проста́ков, а, о, des простак, hominis plebeji.

про̀ста̄чкӣ, ка̄, ко̄, wie gemeine Leute haben, plebejus. [cf. геачки, ципорски].

про̀стира̄ње, n. das Ausbreiten, explicatio, extensio.

про̀стирати, ре̑м, v. impf. ausbreiten, explico: Те скочила те ју *простирала* —

прости̏ра̑ч, стира́ча, m. was a u s g e b r e i t e t wird, stragulum. cf. простирка.

прости̏рача, f. т. ј. поњава што се простире, die Kotze, die ausgebreitet wird, um darauf zu liegen, gausape.

про̀сти̏рка, f. vide простирач.

про̀стити, про̀стӣм, v. pf. verzeihen, ignosco [vide опростити 1]: А. *Прости,* брате! Б. Да је просто.

просто̀рија, f. der Raum, spatium.

простота, f. die Einfalt, simplicitas.

про̀стран, а, о, weit, breit, latus, spatiosus.

простре́лити, про̀стре̑лӣм, (ист.) vide простријелити.

про̀стрео, ела, m. (у Србији) 1) свињска болест (протјера га крвљу на поље, као да га нешто простријели, па се згури), Blutfluß, haemorrhagia interna. — 2) трава (с т е ж а?), којом се та болест лијечи (дајући свињама коријен кухан у млијеку), Art Pflanze [Kreuz-Enzian], herbae genus [gentiana cruciata L.].

про̀стре̑ти, про̀стре̑м, (про̀стр̑о, про̀стр̑ла) (ист.) vide простријети.

про̀стри̑ж, f. am Rocke, Mantel, die Oeffnung um die Hand durch zu stecken, apertura pallii.

простријѐлити, про̀стријелӣм, v. pf. (јуж.) mit dem Pfeile durchschießen, sagitta trajicio: простријелила га вила.

про̀стријети, про̀стре̑м, (про̀стр̑о, про̀стр̑ла) v. pf. (јуж.) ausbreiten, explico.

простри̏лити, про̀стрӣлӣм, (зап.) vide простријелити.

про̀стри̑ти, про̀стре̑м, (зап.) vide простријети.

про̀стрићи, простри́же̑м, v. pf. durchscheren, aperio tondendo.

простру̏гати, про̀стру̑же̑м, v. pf. durchschaben, perscabo.

просу̏кати, про̀су̑че̑м, v. pf. 1) durch und durchschießen, durchbohren, trajicio, confodio. — 2) in der zweideutigen Anekdote so viel als п р о с и т и [1] (дјевојку): *просукали* је и двоји и троји.

про̀суља, f. (у Ц. г.) vide тигањ: Обија ка' и *просуља* у бијелу недјељу.

про̀суљица, f. (у Ц. г.) dim. v. просуља.

про̏су̑т, а, о, н. п. човјек, т. ј. [vide] килав, der einen Bruch hat, herniosus.

про̀су̑ти, про̀спе̑м, v. pf. 1) ausschütten, profundo. — 2) vergeuden, verthun, pessumdo [cf. раскућити]: просуо кућу.

про̀су̑ти се, про̀спе̑м се, v. r. pf. 1) herausfließen, effluo. — 2) auseinander rinnen, diffluo: просула се каца. — 3) (у Грбљу) просу се звијезда, vom Fallen der Sternschnuppen [cf. пролити се 2]; кад се звијезда проспе, не ваља се чудити, јер кажу да онда утече роб из тамнице, па ако се ко зачуди, ухватиће га.

просу̏ће, n. (у Ц. г.) das Vergießen, profusio, cf. проље̑в: Без *просућа* крви од јунаках —

просу̏шити, про̀су̑шӣм, v. pf. ein wenig trocknen, exsicco paululum.

[**просушити се,** просушим се, v. r. pf. vide провенути.]

про̀та, m. (ист.) vide [1] прото.

про̀таворити, рӣм, v. pf. eine Zeit lang kümmerlich leben, aegre transigo.

про̏та̄к, m. ријетко р е ш е т о што се жито протаче на њега, ein gröberer Reiter (Sieb von Leder), cribri genus rarioris.

прота́кање, n. das Reitern, cribratio.

прота́кати, про̀та̑че̑м, v. impf. durchreitern, cribro.

прота́њити, про̀та̑њӣм, v. pf. н. п. дрво, dünner machen, extenuo.

про̀теглити, лӣм, v. pf. ein wenig ziehen, strecken, protendo.

про̀теглити се, лӣм се, v. r. pf. sich strecken, extendi.

про̀тегљаст, а, о, н. п. човјек, дијете, gestreckt, lang, procerus.

проте́гнути се, про̀те̑гне̑м се, (проте́гох се и проте́гнух се, проте́гнуо се и про̀те̑гао се, проте́гла се) v. r. pf. 1) sich strecken, extendi. — 2) sich strecken, größer werden, excresco.

протеза̑ње, n. das Strecken, extensio.

проте́зати се, про̀те̑же̑м се, v. r. impf. sich ausstrecken, extendi.

про̀тепати, па̑м, v. pf. zu stammeln anfangen, balbutire incipio.

протера́ница, f. (ист.) vide протјераница.

про̀терати, ра̑м, (ист.) vide протјерати.

протери́ва̑ње, n. (ист.) vide протјеривање.

протери́вати, тѐру̑је̑м, (ист.) vide протјеривати.

проте̏сати, про̀теше̑м, v. pf. ein wenig behauen, dedolo.

проте̏ћи, тѐче̑, v. pf. anfangen zu fließen, promano [cf. процурити]: протекао казан.

про̀тив, gegen, contra. [vide супрот].
про̀тивак, пвка, m. (у Сријему) die Lysimachie [gemeiner Friedlos], lysimachia vulgaris [L.].
про̀тѝван, вна, вно, zuwider, contrarius.
протѝвити се, про̀тѝвӣм се, v. r. impf. коме, sich widersetzen, streiten, obsisto. cf. супротити се.
протѝвљење, n. das Widersetzen, repugnatio.
про̀тѝвнӣк, m. der Gegner, adversarius.
про̀тин, а, о, des прота, protopresbyteri.
про̀тиница, f. die Frau des [1] прото, uxor protopresbyteri.
протира́ница, f. (зап.) vide протјераница.
про̀тирати, ра̂м, (зап.) vide протјерати.
протири́вање, n. (зап.) vide протјеривање.
протири́вати, тѝрујēм, (зап.) vide протјеривати.
про̀тискати, скам, v. pf. wegstoßen, detrudo: А стару му мајку *протискаше* —
протискѝва̑ње, n. 1) das Durchdrängen, pressio per —. — 2) das Stechen in der Seite, dolor laterum, pleuritis. [vide протисли].
протискѝвати, тѝскујēм, v. impf. 1) hindurchdrängen, premo per —. — 2) протискује ме, ich habe Seitenstechen, dolent mihi latera.
про̀тѝсли, f. pl. das Seitenstechen, pleuritis. cf. [бодеж.] пробади, провор, [протискивање 2,] протисци [тишња, санџије].
про̀тиснути, нēм, v. pf. 1) durchdrängen, premo per —. — 2) stechen (in der Seite), dolent latera.
про̀тѝсци, про̀тиса̄ка̄, m. pl. (у Сријему) vide протисли.
про̀тица̑ње, n. (зап.) vide протјецање.
про̀тицати, тиче̄, (зап.) vide протјецати.
протјера́ница, f. (југоз.) eine verjagte Person, ejectus, ejecta. [cf. сургун].
про̀тјерати, ра̂м, v. pf. (југоз.) [cf. прогнати] 1) treiben durch —, vorbei —, ago per —, praeter —. — 2) verjagen, ejicio [cf. сургунисати]: Поштен као и *протјеран.*
протјери́ва̑ње, n. (југоз.) das Treiben durch —, das Vertreiben, actio per —, ejectio. [cf. прогањање 2, прогоњење].
протјери́вати, тјѐрујēм, v. impf. (југоз.) [cf. прогањати, прогонити] 1) treiben durch —, vorbei —, ago per —, praeter —. — 2) verjagen, ejicio.
про̀тјеца̑ње, n. (јуж.) das Anfangen zu fließen, initium fluxionis.
про̀тјецати, тјече̄, v. impf. (јуж.) anfangen zu fließen, coepi fluere.
1. **про́то,** m. (јуж.) der Protopresbyter, Erzpriester, protopresbyter. cf. [прота, протопопа,] протопоп.
2. **про̀то,** m. (у Дубр.) vide неимар.
про̀топоп, / **про̀топопа,** m. vide [1] прото.
про̀топопин, а, о, des протопопа, protopresbyteri.
протоси́нђел, m. Да ни господини Бог поможе ар[х]имандрите, проигумне, *протосинђеле*, калуђере, попове, протопопе и свакога црковног чоека (кад се наздравља).
прото̑ч, f. (у Рисну) der Durchfall, laxa alvus. [vide пројевање 2].
прото̀чити, про̀точӣм, v. pf. 1) durchsieben, reitern, cribro. — 2) крвљу проточити, laxiren, dejicio.
протре́са̑ње, n. das Ausschütteln, excussio.
протре́сати, про̀тресам, v. impf. ausschütteln, excutio.
протре́сти, тре́сēм, v. pf. ausschütteln, excutio.
протр̀љати, про̀трљам, v. pf. ein wenig reiben, perfrico: Ал' бијеле *протрљао* дојке —
протр̀љати се, про̀трљам се, v. r. pf. einander ausbeuteln, perfricare se invicem.
протр̀нути, про̀трнēм, v. pf. erstarren, extorpesco, н. п. од страха, од зиме. [cf. претрнути].
про̀трти, про̀трēм, (про̀тр̑о, про̀трла) v. pf. 1) durchreiben, reiben, tero. — 2) ein wenig reiben, tero paullulum.
протр̀чати, чӣм, v. pf. zwischen, durch, vorbeilaufen, praetercurro.
про̀туа, / **про̀тува,** f. vide **протуха.**
прoту́жити, жӣм, v. pf. beginnen zu klagen, coepi conqueri.
протура́ње, n. 1) das Werfen durch —, jactatio per —. — 2) das Losbringen, an den Mann bringen, divenditio.
протура́ти, про̀тура̂м, v. impf. 1) durchwerfen, jacto per —. — 2) losschlagen, vendo.
протура́ти се, про̀тура̂м се, vide прометати се.
про̀турити, рӣм, v. pf. 1) werfen durch —, jacto per —. — 2) loswerden, anbringen, vendo, liberor.
про̀турити се, рӣм се, v. [r.] pf. 1) durchkommen, pervado. — 2) sich verwandeln, mutor, [vide прометнути се 2] cf. претворити се: Која се је рђом *протурила,* Те с' из кора извадит' не може —
проту́ћи, ту́чēм, v. pf. ein wenig zerschlagen, verberibus adficio modice.
про̀туха [протуа, протува], f. ein Schwärmer, Abenteurer, grassator [cf. тучница]: Свјетска протуха.
проћера́ница, f. (јуж.) vide протјераница.
проћѐрати, ра̂м, (јуж.) vide протјерати.
проћере́тати, ћѐре̄та̂м, v. pf. ein wenig schwatzen, garrire parum.
проћери́вање, n. (јуж.) vide протјеривање.
проћери́вати, ћѐрујēм, (јуж.) vide протјеривати.
про̀ћетао, та̄ла, ло, partic. praet. act. v. проћетати: Скубе Перо *проћеталу* браду —
проћѐтати, та̂м, vide **процвјетати**: Није љевши цвијет *проћетао* —
про̀ћи, про̀ђēм, v. pf. 1) durch —, vorbeigehen, eo per —, praetereo. [cf. пронћи, заминути 2, мимоићи, минути 1, 2 пасати, проминути, суминути, уминути 2]. — 2) vergehen, vorbeisein,

praetereo: прође љето, зима, година; проћи ће бол; прође ме глава; прошло је мене господство; прође ми година у залуд. [cf. битисати, заљећи 2, заминути 3, минути 2, 2 пасати]. — 3) abgehen (von der Waare), divendi. — 4) н. п. зло ћеш проћи, ein schlechtes Ende nehmen, foede finire: *Прошао* као Јанко на Косову.

про̀ћи [пројти] **се,** про̀ђе̑м [пројдем] се, v. r. pf. 1) sich ergehen, obambulo. [vide проходати се]. — 2) чега, etwas gehen lassen, meiden, mitto. cf. [vide] оканити се.

про̀ћохати се, *а̑м се, v. r. pf.*

проћу, vide према [1]: *Проћу* пусте куле карауле —

проћу̀кати се, про̀ћу̀ка̑ се, v. r. pf. laut werden, inaudiri.

проу̀јати, ји̑м, v. pf. vorbeiheulen (vom Winde),
проу̀чати, чи̑м, praeterstrido.

про̀уља, f. некака трава, може бити да је дивља проха. cf. [vide] проха 2.

проурли̏кати, у̏рли̑че̑м, v. pf. ein wenig heulen, ululare aliquantum.

проу̀чити, про̀учи̑м, v. pf. durchlesen, perlego.

про̀фунат, фу̑нта, m. (у Грбљу) der Proviant, das Kommißbrot, panis militaris. cf. [vide] провунта.

про̀фу̑нта, f. vide **провунта.**

про̀фућкати, ка̑м, vide **пропућкати.**

про̀ха (cf. проја) [проа], f. 1) vide просо. cf. врабац. — 2) der Ackersteinsame, lithospermum arvense [L.; cf. проуља, дивља проха, врапчје сјеме]. — 3) mit und ohne dem Beisatz: кукурузна, vide кукурузница: Жива жељо, кукурузна *проха*! Држ' се, *проха*, на свадби сам била. — 4) [*слатка проја*] у Крагујевцу и по другима мјестима код велике господе зове се тако [*паташпањ* = pain d' Espagne] *торта,* die Torte, panis dulcioris genus.

прохеса̀пити, хѐса̑пи̑м, [проесапити] vide [п р о р а ч у н и т и] прорачунати.

прохеса̀пити се, хѐса̑пи̑м се, [проесапити се] vide [п р о р а ч у н и т и с е] прорачунати се.

про̀хин [проин, појин], а, о, vide просен: о прохиној жетви, i. e. nie, ad calendas graecas (јер се проха не жање, већ коси).

[**прохлађивање,** n. verb. v. прохлађивати се. cf. пролађивање].

прохлађи̏вати се, хла̏ђује̑м се, [пролађивати се] v. r. impf. sich abkühlen, refrigerari: Од врућине себе *пролађује* —

про̀ход, m. (у Ц. г.) Spazirgang, ambulatio [vide шетња]: Како ћу се, селе, проћи, црн ми *проход*! — 2) (у војв. по варошима) vide заход 3.

прохо̀дати, про̀хо̑да̑м, [проодати] v. pf. vide проходати се.

прохо̀дати се, про̀хо̑да̑м се, [проодати се] v. r. pf. spaziren, umhergehen, circumeo. [cf. проходати (проодати), проћи се 1, прошетати, прошетати се].

прохо̀дити, про̀ходи̑м, [проодити] v. pf. wo herum, durch, vorbeigehen, eo circum, per, praeter.

прохо̀дити се, про̀ходи̑м се, v. r. impf. чега, etwas gehen lassen, meiden, mitto: Још *се* Нико не *проходи* врага —

процѝвтети, (ист.)
процѝвтити, (зап.)
процѝвтјети, (југоз.)
процѝвћети, (јуж.)
} ца̀вти̑м, v. pf. vide процвјетати: Рано ти си *процавћела* —

процѝптети, (ист.)
процѝптити, (зап.)
процѝптјети, (југоз.)
процѝпћети (јуж.)
} ца̀пти̑м, v. pf. vide **процавтјети**: Није љепши цвијет *процаптио* — Нит' је љепша ружа *процапћела* —

процва̀сти,
процва̀тити,
} цва̀ти̑м, vide процвјетати.

процвѐтати, та̑м, (ист.) vide процвјетати.

процви́лети, (ист.)
процви́лити, (зап.)
процви́љети, (јуж.)
} цви́ли̑м, v. pf. einen Klageton von sich geben, strido, ejulo. [cf. поцвиљети (поцмиљети), пропиштати 1].

процви̏тати, та̑м, (зап.) vide процвјетати.

процвјѐтати [проћетати], та̑м, v. pf. (јуж.) erblühen, effloresco. [cf. процавтјети (процаптјети), процвасти, процватити].

проце́дити, про̀це̑ди̑м, (ист.) vide процијединти.

процеђи́вање, n. (ист.) vide процјеђивање.

процеђи́вати, це̏ђује̑м, (ист.) vide процјеђивати.

проце́нити, про̀це̑ни̑м, (ист.) vide процијенити.

про̏цеп, m. (ист.) vide процијеп. [cf. працеп].

проце́пак, пка, m. (у Сријему) трава плаветнога цвијета (налик на зумбул), [zweiblätterige Meerzwiebel,] scylla bifolia Linn.

проци́дити, про̀ци̑ди̑м, (зап.) vide проциједити.

процеђи́вање, n. (зап.) vide процјеђивање.

проциђи́вати, ци̏ђује̑м, (зап.) vide процјеђивати.

процијѐдити, про̀циједи̑м, v. pf. (јуж.) durchseihen, percolo.

процијѐнити, про̀цијени̑м, v. pf. (јуж.) abschätzen, schätzen, aestimo.

про̏цијеп, m. (loc. процијѐпу) (јуж.) der Kloben, lignum ex parte fissum, forceps ligneus: Пишти као гуја у *процијепу*. cf. працијеп [1, шкрип, шкрипац 1].

проци́нити, про̀ци̑ни̑м, (зап.) vide процијенити.

про̏цип, m. (зап.) vide процијеп.

процјеђи́вање, n. (јуж.) das Durchseihen, percolatio.

процјеђи́вати, цје̏ђује̑м, v. impf. (јуж.) durchseihen, percolo.

процјењи́вање, n. das Schätzen, aestimatio.

процјењи́вати, цје̏њује̑м, v. impf. (јуж.) abschätzen, schätzen, aestimo.

процу́рити, ри̑м, v. pf. vide протећи: казан *процурио.*

проча̀тити, ти̑м, v. pf. durchlesen, perlego. [cf. прочитати].

про̀чачкати, ка̑м, v. pf. durchstöbern, durchstochern, perfodio. [cf. прочкати].

про̀чеље, n. vide зачеље: У *прочеље* Ковачина Рамо —

прочѐшљати, про̀чешља̑м, v. pf. кога, (fig.) einen durchkämmen, pectino.

про̀чӣ, ча̑, че̑, ander, alter, cf. [vide] други [1]: Ни у здравље цара ни ћесара,| Ни у каква *проча* господара —

про̀чистити, тӣм, v. pf. ein wenig säubern, perpurgo.

прочѝтати, та̑м, vide прочатити.

про̀чка, f. „Сад је *прочка*, а други ће пут бити квочка,“ diesmal mag es dir hingehen, (проћи), hac vice fero, in posterum non sic abibis.

про̀чкати, ка̑м, vide прочачкати.

прочу̀пати, па̑м, v. pf. ein wenig raufen, vellico.

про̀чути, чује̑м, v. pf. hören, erfahren, inaudio.

про̀чути се, чује̑ се, v. r. pf. laut werden, inaudior.

про̀шалити се, лӣм се, v. r. pf. ein wenig scherzen, jocor aliquantum, subjocor.

проша́рати, про̀ша̑ра̑м, v. pf. ein wenig buntscheckig färben, aliquantum variego.

проша́рати се, про̀ша̑ра̑м се, v. r. pf. sich bunt färben, variegari: прошарало се грожђе, снијег по планини (wenn einzelne Stellen aufgethaut sind); вратило на разбоју (кад се доткива, па се кроз пређу дрво угледа).

про̀ша̑стӣ, та̑, то̑, (понајвише у војв. по варошима) vergangen, superior, prior.

про̀шевина, f. das Erbetene, quod expetitum est [cf. прошњевина]: Залуд, Јанко, твоја *прошевина*,| Кад ти други препроси девојку —

про̀шена дјѐво̑јка, f. (ст.) die Verlobte, desponsata: Разбоље се *прошена ђевојка* —

про̀ше̑ње, n. 1) das Werben um eine Braut, procatio. — 2) das Betteln, mendicatio. [cf. цебрање].

проше́тати, про̀ше̑та̑м (ше̑ће̑м), v. pf. vide [проходати се] прошетати се.

проше́тати се, про̀ше̑та̑м (ше̑ће̑м) се, v. r. pf. sich ein wenig ergehen, obambulasse. [vide проходати се].

прошетѝва̑ње, n. das Spaziren, ambulatio.

прошетѝвати се, ше̏тује̑м се, v. r. impf. (у Боци) sich ein wenig ergehen, obambulo: Па се шњима *прошетује*| До студенца ладне воде —

проше́тња, f. vide шетња: Када нојца од вечере дође,| Али Туре у *прошетњу* пође —

про̀шибати, ба̑м, v. pf. ein wenig mit der Ruthe peitschen, virga plecto.

прошѝва̑љка (игла), f. eine Art große Nadel, acus major.

прошѝва̑ње, n. das Durchnähen, persutio, transsutio.

прошѝвати, про̀шӣва̑м, v. impf. 1) durchnähen (wie die Matratzen), persuo. — 2) мајстори (н. п. терзије и абаџије) дају шегртима најприје какву крпу, те *прошивају*, да се уче иглу држати.

прошѝвати се, про̀шӣва̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) проказивати којешта један на другога, sich gegenseitig angeben, deferre se invicem. [cf. проказивати].

про̀шити, про̀шије̑м, v. pf. durchnähen, persuo.

про̏шлица, f. vide редња.

про̀шња, f. das Betteln, mendicatio: отишао у *прошњу*. cf. просјачина [2].

про̀шњевина, f. das Almosen, stips, cf. прошевина: Те он проси *прошњевину* љуту — Узели му *прошњевину* љуту —

прошта́вање, n. vide праштање.

прошта́вати, про̀шта̑ва̑м, v. impf. vide праштати.

про̀штац, шца, m. 1) die Planke, tabula; прошће се цијепа од растовине или церовине, пак се више не теше, него се онако њиме заграђује: у малијем оградама прошће се подоштрава, а у великима се уравља, а одозго се свагда поплете прућем. — 2) дизати се прошца, ein Spiel, da einer den andern, der auf dem Boden liegt und sich starr macht wie ein Bret, bei den Beinen aufhebt, ludi genus.

прошт́ење, n. Verzeihung, remissio: И *проштење* сваки му искаже —

про̀шће, n. (coll.) die Planken, tabulae.

прошу̀пљити, про̀шу̀пљӣм, v. pf. шилом, vide пробушити.

пр̀па, f. glühende Asche mit Wasser vermischt (als Umschlag), cineres aqua diluti. cf. [1] прпор [1].

пр̀пац, пца, m. (у Далм.) cf. прпоруше.

пр̀пољ, m. (у Дубр.) die [Gartenschnecke] Wegschnecke, limax [agrestis L.].

пр̀пољак, пр̀по̑љка, m. одрезана винова лоза која се одоздо закопа у земљу те прегодишти и пусти жиле пак се на друго прољеће сади. Гдјекоји оставе загрнуто чокоће до другога прољећа те лозе пусте жиле па их онда сијеку и саде. Прпољцима посађен виноград роди прве године, а кад се лозом сади онда тек треће. cf. прпорак.

1. **пр̀пор,** m. 1) vide прпа. — 2) vide супрашица. — 3) (у Ц. г.) прашина, н. п. гдје леже брави, Sand, arena.

2. **пр̀пор,** m. (у Ц. г.) кад се риба бије, die Begattung der Fische, coitus piscium.

пр̀порак, о̑рка, m. vide прпољак.

пр̀поре̑ње, n. die Begattung der Fische, piscium coitus.

пр̀порити се, рӣ се, v. r. impf. т. ј. риба, sich begatten (von Fischen), coeo (de piscibus). cf. [vide] бити се [2].

пр̀поруша, f. једно од оне момчади што иду у прпорушама, cf. прпоруше.

пр̀поруше, f. pl. [cf. прпоруша]. Неколико нежењенијех момака, који у Далмацији у Котару кад је суша иду (од Ђурђева дне до Петрова дне) од куће до куће са зеленијем гранама и са цвијећем те играју и пјевају да би ударила киша (као по другијем мје-

стима *додоле*). Старјешина или коловођа од прпоруша зове се *прпац*, и њега увију навитином и драчом. У пјевању и игрању жене их пред свакој кућом пољевају водом гледајући да би највећма полиле прпца; а пошто сврше пјесму и играње, домаћица ваља да их дарује: вуном, сољу, сиром, скорупом, маслом, јајима и т. д., па овако што скупе онијем се у вече часте, а што им претече оно подијеле. Прпоруше пјевају пред кућама ову пјесму: Прпоруше ходиле,| Терем Бога молиле| Да нам даде кишицу,| Да нам роди година,| И шеница бјелица,| И винова лозица,| И невјеста ђетића| До првога Божића. Даруј нама, стрико наша,[1]| Оку брашна, стрико наша,| Бублу масла, стрико наша,| Рунце вуне, стрико наша,| Један сирчић, стрико наша,| Шаку соли, стрико наша,| Два три јајца, стрико наша.| Остај с Богом, стрико наша,| Која си нас даровала.

пр̀пошка, f. (у Сријему) кад се врело млијеко или вода проспе у жератак или врућ пепео, пак са паром и пепео тако у вис сукне да ономе ко се близу деси руке или образ опари, то се вели: опарила га *прпошка*.

пр̀пушка̂ње, n. vide лепршање.

пр̀пушкати се, ка̂м се, v. r. impf. ſich im Sande wälzen (von Hühnern), volutari in arena. [vide лепршати се].

пр̏са, n. pl. vide прси.

пр̑сак, ска, m. оде у прсак, т. ј. р а с п а д е [с е], berſten, disrumpi.

пр̀сат, а, о, ſtarkbrüſtig, pectorosus.

пр̏си, f. pl. (gen. пр̏сӣ и пр̏сиј̄у) die Bruſt, pectus. [cf. прса, груди].

пр̀сина, f. (у Далм.) der Bruſtriemen am Reitpferde, lorum in equi pectore. cf. [прсине,] силембе.

[**прсине,** f. pl. cf. прсина; *види* s. v. пусат 2.]

пр́ска̂ње, n. das Spritzen, conspersio.

пр́скати, пр̑ска̂м, v. impf. н. п. водом, ſpritzen, spargo, conspergo.

пр̏слук, m. das Bruſttuch, das Bruſtleibchen, subuculae genus. cf. пруслук; [пршњак 2].

пр̏случић, m. dim. v. прслук.

1. **пр̏снути,** не̂м, v. pf. (пр̏снух и пр̏скох, пр̏сну и пр̏ште, пр̏снуо и пр̏скао, пр̏снула и пр̏сла) berſten, ſpringen, disrumpor: *Прште* чедо ка' бијело јајце —

2. **пр̏снути,** пр̑сне̂, v. pf. ſpritzen, emico.

пр̑ст, m. (pl. gen. пр̑ста̂) der Finger, digitus.

пр̑сте̂н, пр̑стена, m. 1) der Ring, Fingerring, annulus. — 2) отишли на прстен. cf. колачи. — 3) eine Art Spiels, ludi genus. [cf. гонеталица 2]. Прстена се играју уз месојеђе ноћу; и то је најобичнија игра у Србији и у Босни. Играчи се подијеле на двије стране, па онда један узме прстен и натакне (кријући од онијех осталијех) на један рогаљ од мараме, па онда помоли из руке сва четири рогља те један од оне друге стране узме два, а два остану њима; којима допадне прстен, они почну играти, т. ј. крити прстен. Метне се на земљу девет капа (или чарапа, ако нема толико капа), и десета марама, па онда један узме прстен у руку и покрије под све капе редом (а под једном остави прстен) и најпослије у мараму (марама та зове се *алва* или *завитак*). Кад онај тако све покрије, онда они други питају један другога: „ђе је твој *ишћил?*“ (т. ј. гдје мисли да је прстен) па један, који је као старјешина међу њима, почне дизати капе и тражити прстен. Кад прву капу дигне, онда рече *амбар*! [cf. амбарање, амбарати, амбарнути 1;] ако буде прстен у *амбару*, онда га они узму и крију; ако ли не буде, а он диже остале капе гдје мисли да нема прстена, док не сатјера на двије, па онда дигне ону гдје мисли да је прстен, и рече: *ова наша* (или *нек да ова*): ако ондје буде прстен, он га узме и крије као да га је нашао у амбару; ако ли не буде, онај што крије одговори му: *а ова наша* (или *не да ова*), па узме прстен и броји два *коња* (т. ј. амбар и ону капу гдје је био прстен), па крије опет на ново. Кад онај нађе прстен послије амбара, онда му онај што крије броји све оне капе што нијесу дигнуте и амбар и ону под којом је био прстен; ако ли нађе у првој послије амбара, онда кажу да је *убио патку* [cf. убити 7], и броје му сви[х] десет коња. Кад онај *амбарне* па не нађе прстена, одмах му овај што крије метне завитак (а дотле га држи у руци) на оно мјесто гдје је био амбар; кад који одмах однесе прстен у завитак, онда кажу *посрао се* (у завитак). [cf. посрати се 3]. Мјесто амбара може се казати *бош* (т. ј. празно), али кад се *бошка* [cf. бошкање, бошнути], онда се дижу оне капе, гдје се мисли да нема прстена; па кад онај што тражи сатјера на двије капе бошкајући, онда су обје његове: ако ли нађе прстен бошкајући, онда се броје сви коњи, као и кад се убије патка. Под коју се капу један пут сакрије прстен, она се други пут зове *погорелица* [*изгорелица*] или *пожеглица*, и за то није слободно два пут засопце под једну капу сакрити: јер *погоре* сви коњи што су дотле били изиграни. Кад изиграју онолико коња у колико су погодили да се играју (највише се играју у 100), онда се *карете* различно: једне (оне што су надиграни) гаре, једне брију (ивером или каквим дрветом), једни траже устима прстен по мекињама или по пепелу, једни лају око куће или вичу што им се заповједи, од једнијех граде ћуприју, од једнијех крижају дуван и т. д. По ва-

[1]) Ако је домаћица врло стара, говоре јој *мајко* мјесто *стрико*, а врло младој може бити да би казали *снашо* и *нево*.

рошима гдјешто крију прстен под филџане мјесто кафе, и онда је много теже *ушиКи-лити* (т. ј. погодити гдје је); а по неким мјестима, особито по Сријему, по Бачкој и по Банату, крију прстен у руке (и то кажу: да се играмо *прстенка*), али се то највише игра са женама, и ту нема *карета* никаквога, него само да мушкарци мијешају своје руке са женскима. [cf. прстенак 2].

прсте́нак, нка, m. 1) hyp. v. прстен: *Прстенци* звоне на нова брда — 2) (у војв.) по варошима soviel als прстен 3. — 3) die Kamille, chamaemelum vulgare [a) die Hunds-kamille, anthemis L.;] cf. *жабљак* [2, раман 1], *раменак* [1; искрица? — б) vide титрица]; cf. царев цвијет. — 4) [*Прстенак*] поље код Сарајева, ein Feld bei Sarajevo, nomen campi.

пр̏стеновање, n. das Anstecken des Ringes (beim Freien), donum annuli, cum puella cui desponsatur.

пр̏стеновати, нујем, v. pf. und impf. т. j. дјевојку, der Verlobten den Ring anstecken, dare annulum desponsatae: Да је видиш и да *прстенујеш* —

***прсте̏нџија**, m. највише pl. прстенџије, они што иду на прстен* [2], *cf.* [vide] *јабучар* [3].

пр̏сте̑ње, n. (coll.) die Ringe, annuli.

пр̏стић, m. dim. v. прст.

пр̏сци, прстаца, m. pl. (у Дубр.) eine Muschelart, dactyli.

пр̑т, f. vide пртина: Има *прти* преко поља, Може ујо путовати —

пр̏тача, f. само у овој загонеци: Упртим те у *пртачу*, однесем те у вртачу, справим ти справу, зачепим ти јаму.

пр̏тен, a, o, 1) linnen oder hanfen, linteus, cannabinus. — 2) [vide] рђав [1], schlecht, malus: Све ми је *пртено* без ње (без жене); Хеј старости, *пртено* оружје!

пр̏те̏њача, f. т. j. торба, eine торба von Leinwand, sacculus linteus.

пр̏тилица, f. (у Лици) вунена узица у којој жене носе дрва и бременице с водом. Дјевојка кад се уда ваља да понесе шарену пртилицу са собом.

прти́на (пр̏тина), f. Schneebahn, via per nives. [cf. прт].

прти́ница, f. dim. v. пртина.

1. **пр̏тити**, тӣм, v. impf. Bahn machen durch den Schnee, viam aperio per nives.

2. **пр̏тити**, тӣм, v. impf. *1)* auf den Rücken heben, tollo: Штагођ носиш, *прти*, а што једеш, дроби. — *2) (у Бан.)* расти, *напредовати, н. п. прти жито; тако се каже за свашто што је у земљу усијано или расте из ње.*

пр̏ти̑ште, n. Linnenzeug, lintea.

пр̏тља̑г, пртља́га, m. } das Gepäck, impedimenta.
пр̏тљага, f. }

пр̏тља̀жина, f. augm. v. пртљаг.

пр̏тља̑ње, n. 1) das Schwatzen eines Kindes, blateratio. — 2) das Fortpacken, abitus, ablatio.

пр̏тљати, љам, v. impf. 1) што пртљаш? was schwatzest du da? quid blateras? — 2) пртљај, пртљај, mache daß du damit fortkommst, bring's weg. — 3) (у Далм.) носити [3] што, tragen, fero.

пр̏тља̑ш, пртља́ша, m. (у Рисну) који пртља којешта, der Schwätzer, blatero.

1. **пр̏ће̑ње**, n. das Nasenrümpfen (eig. Verziehen der Lippen), das Maulrümpfen, contorsio oris.

2. **пр̏ће̑ње**, n. das Bahnbrechen durch den Schnee, viae per nives apertio.

3. **пр̏ће̑ње**, n. das Aufladen auf den Rücken, sublatio in dorsum.

пр̏ће̑уснат, a, o, mit aufgeworfenen Lippen, labiis crassis.

пр̏ћија, f. 1) (у Ц. г.) што се да уз дјевојку, die Mitgift, Heirathsgut, dos [vide женинство]: Удаји је, с јадом је удала, Све јој млада у *прћију* дала Све Ђурђево и Смедерево А најпотле и два своја сина — 2) (по зап. кр.) vide особина.

пр̏ћија̑ш, прћија́ша, m. (по зап. кр.) калуђер *или други човјек* који има прћију 2.

пр̏ћије, f. pl. „Јами мртве *прћије*, већ држи за моћ," у Сријему приповиједа се у шали да је казао Хрват своме другу који је вукао за уздице кад им се поплашио коњ у таљигама на којима су сједили. Мјесто *прћије* (као да су уздице биле од *пртенијех* узица?) једни веле *кожетине*, а *моћ* овдје значи реп.

пр̏ћити, пр̏ћӣм, v. impf. } die Lippen
пр̏ћити се, пр̏ћӣм се, v. r. impf. } aufwerfen, das Maul rümpfen, labia contorqueo.

пру̑г, a, o, (у Сријему) н. п. коњ, gestreckt, protentus. [vide 1 дуг]. cf. дугачак.

пру̏га, f. ein Streif, linea, taenia. [cf. жиљ].

пру̏гао, пру̏гла, m.: Кад се скупи кулаш у *пругао*, Па из *пругла* започе да скаче —

Пру̏гиња, f. Frauenname, nomen muliebrae.

пру̏гла, n. pl. (у Сињу) оно гвожђе што се њиме растеже платно кад се тка, vide чимбари.

пру̏гло, n. Art Schlinge (der Vogelfänger), laqueus. cf. пружало.

пру̑д, пру́да, m. die Sandbank, Düne, syrtis. [vide греда 2].

пру̏дика, f. (у Барањи) шибљика која из пруда изникне.

1. **пру̏дити**, дӣм, v. impf. (у Сријему) први род родити, н. п. виноград, шљива, zum ersten Mal Frucht bringen, primos fructus ferre.

2. **пру̏дити**, дӣ, v. impf. (у прим.) nützen, prosum [cf. користовати]: пруди ми ово.

прудо̀вит, a, o, reich an Sandbänken, syrtosus.

1. **пру̏ђење**, n. das Bringen der ersten Frucht, fructus primi.

2. **пру̏ђење**, n. das Nützen, τὸ prodesse.

пру̏жало, n. (у Рисну) vide пругло.

пружа̏ње, n. das Ausstrecken, porrectio.

пру̏жати, пру̏жа̑м, v. impf. 1) ausstrecken, ex-

tendo, н. п. руку, ногу. — 2) чашу, reichen, porrigo.

пру̑жати се, пру̑жа̑м се, v. r. impf. sich ausstrecken, extendo corpus.

пру̏жити, жи̑м, v. pf. 1) н. п. чашу, reichen, porrigo. [cf. покучити]. — 2) н. п. руку, ausstrecken, herreichen, extendo, porrigo.

пру̏жити се, жи̑м се, v. r. pf. sich ausstrecken, extendere corpus.

пру̑слук, m. vide прслук.

пру̑т, m. (loc. пру̑ту, pl. пру̑тови) die Ruthe, virga.

1. **пру̏так,** тка, m. 1) hyp. v. прут. — 2) ein Streif am Kleide, virgula, clavus.

2. **пру̏так,** тка, тко, biegsam, flexibilis. cf. [vide] гибак.

пру̏тараст, } а, о, gestreift, virgatus.
пру̏таст, }

пру̏тило, n. (у Сријему) на што се канап с удицом веже, die Angelruthe, arundo piscatoria.

пру̏тић, m. dim. v. прут.

пру̏товача, } f. eine Art rothgestreifter Aepfel, mali
пру̏туља, } genus [pirus malus L. var.].

пру̀ћање, n. vide [1] праћање.

пру̀ћати се, ћа̑м се, v. r. impf. vide праћати се.

пру̀ће, n. (coll.) die Ruthen, virgultum.

пру̀ћити се, ћи̑м се, v. r. pf. sich niederwerfen, se abjicere: Бешо рече а *прући се* Раде, | Рекао би, испаде му душа —

пру̀ћице, n. dim. v. пруће.

пр̀хут, f. (у Ц. г.) vide перут 2.

прц! прц Милојка!

пр̀ца, m. 1) dim. v. прт. — 2) (у Ријеци Сењској) vide задњица [1]: Немам страха, ка' ни *прца* праха. Гдјекоји саставе ова обадва значења, казујући како су на свадби пјевали куму: да полази уз Милај планину и да му лијепа пртина има: Уз Милај, мили куме, уз Милај! | Лепа ти се *прца* види. И *уз Милај* у пјевању се може мислити *узми лај*.

пр̀ца̑ње, n. das Begatten der Ziegen, coitus caprarum.

пр̀цати се, ца̑ се, v. r. [im]pf. т. ј. коза, sich begatten (von Ziegen), coëo (de capris). cf. [vide] тећи се.

прцва̀ре̄ње, n. das Kochen (Sieden, Braten) mit Geräusch, frixio.

прцва̀рити, пр̀цва̄ри̑м, v. impf. rösten, torreo, frigo.

пр̀цва̄рница, f. der Laden, wo Würste und dgl. gebraten verkauft werden, taberna coqui. [cf. тандара 1].

пр̀цка̄ње, n. dim. v. прђење. [cf. прцукање].

пр̀цкати, ка̑м, n. dim. v. прдјети. [cf. прцукати].

пр̀цко, m. vide прдешко.

прцу̀ка̄ње, n. vide прцкање.

прцу̀кати, ка̑м, vide прцкати.

пр̀ч, *m. (gen. п̀рча)* [vide стармали].

П̀рчањ, m. мјесто у Боци поред залива према Доброти: Од *Прчања* до два Лукчевића —

пр̀чевина, f. der Bocksgestank, hircus: удара на прчевину.

прчѐвит, а, о, јарац, nach Begattung riechend, olens coitum.

пр̀чица, f. (у Боци) мали човјек који се ласно расрди, ein kleiner jäher Mensch, homullus iracundus.

пр̀чор, m. каже се у шали за укухан дроб. Дроб се са цигерицом обари пак се послије ситно исјеца и попржи с луком црнијем, пак се онако врућ саспе у чабрицу, и одозго се још затопи машћу, па уз месојеђе кад хоће да се једе извади се колико треба у таву те се погрије. Од овакога се масна јела мала дјеца ласно озлотрбе, и онда реку: најело се дијете *прчора*, па га тјера напоље. cf. [vide] затоп.

пр̀шка̄ње, *n. vide чепркање.*

пр̀шкати, *а̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide чепркати.*

пр̀шље̄н, пр̀шљена, m. der Spinnwirbel, verticillus. cf. [прешљен 1,] агршак.

пршље̏ња̄к, њка, m. у приповијеци као дрвен тањир. cf. пршљен.

пр̀шљив, а, о, (у Хрв.) који се одмах расрди, jähzornig, iracundus. [vide осорљив].

пр̀шљивац, и̑вца, m. ein jähzorniger Mensch, iracundus. [vide срдитко].

пр̀шња̄к, m. 1) ам који коњу стоји преко *прсију*, der Brustriemen. — 2) кожух као *прслук*, Brustleibchen von Pelz, subuculae genus.

пр̀шта̄ње, n. das Knistern, stridor.

пр̀штати, шти̑м, v. impf. н. п. пршти вода, пршти маст (у шерпењи, кад се што пржи), rauschen, knistern, strido.

пр̀ште̄ње, n. das Zertreten, τὸ conculcare.

пр̀штити, шти̑м, v. impf. (у Ц. г.) treten, conculco: И да *прштиш* рају сиротињу — Немојте ми *прштит'* сиротиње —

пр̀шут, m. } Art Schinken, pernae genus (ital. per-
пр̀шута, f. } sciutto). [vide шунка].

пс! 1) stille, siste! [cf. пст]. — 2) кад се псето ваби: пс!

псалти̏р, псалти̑ра, m. (сељаци говоре *салтир*) der Psalter, psalterium.

псалти̏рац, рца, m. der Psalterschüler, tiro discens psalterium, id est tiro tertii anni.

псѐта̄шце, n. dim. v. псето.

псѐто, псѐтета (псѐта), [всето] n. der Hund, canis. cf. [пашче,] вашка.

псѐћи̑, ћа̑, ће̑, Hunds-, caninus. [cf. кучји].

псѝна, f. augm. v. [1] па̑с.

псо̀ва̄ње, n. das Schelten und Schimpfen, convicium. [cf. ријечање].

псо̀вати, псу̀је̄м, v. impf. schimpfen, convicior. [vide грдити 2].

псо̀ва̄ч, псова́ча, m. der Schimpfer, conviciator.

псова̀чев, а, о, des псовач, conviciatoris.

псова̀чица, f. die Schimpferin, conviciatrix. [cf. псовкиња].

псо̀вка, f. der Schimpf, ignominia.
псо̀вкиња, f. vide псовачица.
псо̀глав, m. (in der Volksgeographie) ein Mensch mit einem Hundskopf, homo capite canino: И *псоглава* који дома нема —
пст! interj. pst, pst. [cf. пс 1].
пти̏ца, f. (у војв. по варошима) vide тица mit allen Ableitungen.
птр̏ше! каже се кљусету, кад се хоће да одбије; а говори се и у пословици: „Ласно је рећи *птрше*, али се усне тресу“ (т. ј. свашто је ласно рећи, али је тешко учинити). Али је ово ријеч која се управо не може записати нити ја знам како би се за њу слова могла измислити. Оваковијех ријечи има у језику нашему још неколико, као н. п. 1) онај глас који се учини кад се више предњијех горњијех зуба језик метне па подигне, које кад се учини један пут, значи: није; а кад се више пута узасопце учини, онда показује да се човјек чему чуди; 2) онај глас који се учини стиснутијем уснама, које обично чине жене кад се мало дијете протегне, или кад ко пред дјететом спомене жабу или какву болест, а оне дијете повуку за ухо; 3) онај глас — као два *с* —, којим се псету показује као да га виде, него да сједи с миром, или да иде оданде, које се у таком догађају рекне и човјеку — узевши га за псето.
1. **пу̑**, пу̑а, vide **пух.**
2. **пу!** vide пи.
пу̀ало, m. vide **пухало.**
пу̀а̄љка, f. vide **пухаљка.**
пу̀а̄ње, n. vide **пухање.**
пу̀ара, f. vide **пухара.**
пу̀аре, f. pl. vide **пухаре.**
пу̀ати, пу̀а̄м (пу̀шем), vide **пухати.**
пуа̀ћ, пуа̀ћа, m. vide **пухаћ.**
пу̑в, m. (у Сријему) vide **пух.**
пу̑ва, f. (у Боци) vide **пуха.**
пу̀ва̄р, m. (у Сријему) vide пухор.
пу̀варе, f. pl. (у Сријему) оно кукурузно зрневље, које у кокању не испуца, него се онако испече, geröstete Kukuruzkörner, grana zeae mais tosta.
пу̀вати, пу̀ва̄м, v. impf. vide **пухати**: Од горе вјетриц *пувао* —
пу̀вица [**пухица**], f. (у Боци) vide [б у б у љ и ц а] чибуљица.
пу̀да̑р, пуда́ра, m. der Wächter des Weinbergs, custos vineae.
пуда̀ре̄ње, n. das Bewachen des Weinberges, custodia vineae.
пуда̀рина, f. der Lohn für die Hütung des Weinbergs, merces custodiae vineae: платио пударину; отишао у пударину.
пуда̀рити, пу̀да̄ри̑м, v. impf. ein пудар sein, sum custos vineae.
пуда̀рица, f. 1) die Hüterin des Weingartens, femina custodiens vineam: здрава као *пударица*. — 2) пударска колиба, casa custodis vineae.
пу̀да̄рка, f. vide праћа [1].
пу̀да̄рски̑, ка̑, ко̑, der Hüter der Weinberge, custodum vineae.
пу̀дити, пу̀ди̑м, v. impf. 1) [vide] плашити, scheuchen, schrecken, terreo. — 2) (у Хрв.) тјерати, scheuchen, verjagen, fugo. [vide гонити 1].
пу̀дљив, а, о, (особито по ист. кр.) furchtsam, pavidus, cf. [vide] страшљив: Женска страна од паса *пудљива* —
пу̀дљивац, ӣвца, m. човјек пудљив, der Furchtsame, timidus. cf. [vide] страшивац.
пу̀дљивица, f. пудљива жена или дјевојка, die Furchtsame, timida.
пуђе̑ње, n. das Scheuchen, terror, fugatio.
пу̀ж, m. die Schnecke, cochlea. cf. спуж [1, шпуг].
пу̀ждра, f. vide **пуздра.**
пуже̏вљӣ, ља̑, ље̑, Schnecken-, cochleae.
пу̀завац, за̑вца, m. der Blauspecht, [die Spechtmeise], sitta europaea [L.; cf. тоцокљун].
пу̀за̑ње, n. das Klettern, Kriechen, nisus, reptatio.
пу̀зати, пу̀жем, v. impf. 1) kriechen, repto. [cf. пузити 1]. — 2) klettern, enitor.
пу̀здра [пуждра], f. } (bei den vierfüßigen Thieren) die Ruthe, penis quadrupedum (vox honesta).
пу̀здро, n. (у Рисну) }
пузѐћке̑, } kriechend, repens.
пузѐћкӣ, }
пу̀зија, f. (у Јасеници) некаква риба налик на бркицу, али бива већа и налази се по шкаљама [Malraupe, Quappe, lota vulgaris Cuv.; vide манић].
пу̀зити, зи̑м, v. impf. 1) klettern, kriechen, repto. [vide пузати 1]. — 2) ausgleiten, labor: Киша музе, Ноге *пузе* —
пу̀ица [**пухица**], f. (у Ц. г.) vide [б у б у љ и ц а] пувица.
пу̀јка, f. vide будија.
пу̀јка̄ње, n. vide дршкање.
пу̀јкати, ка̑м, (у Бачкој) vide дршкати.
пу̀к, m. 1) (по зап. кр.) Volk, populus. cf. [вилает 2,] народ, свијет [2], свјетина [2]. — 2) по пу̀ку, der Krach, fragor [vide пуцањ]: Пушку чуо, по *пуку* познао —
пу̀кӣ, ка̑, ко̑, 1) н. п. пуки сиромах, blutarm, pauperrimus. [cf. препукли]. — 2) (у Дубр.) *пуки* отац, *пука* мати, т. ј. исти, чити, ipsissimus. [vide 2 исти].
пу̀кла̑ш, пукла́ша, m. (у примор.) ш и п а к [1] који се обично распукне како почне зрети, Art Granatapfel, mali granati genus [punica granatum L. var.].
пукли̏на, f. (у пјесми) vide пукотина.
пу̀кнути, не̑м, vide **пући.**
пу̀котина, f. die Spalte, Ritze, der Riß, fissura [cf. пуклина]: Сав је од *пукотина* (који не може никаке тајне да сачува).
пу̀кта̑ње, n. das Puffen kochender Bohnen, sonitus pisi cocti.
пу̀ктати, пу̀кће̑м, v. impf. puffen, sono, subcre-

pito: Гуштер *пукће* навр куће,| Гаће плете, на војску ће —

пу̏ла̂к, пула́ка, m. (у Барањи) мало магаре, das Eselein, asellus. [vide магаре]. cf. пуле.

пу̏ле, ета, n. vide магаре.

пу̏ли[*], adj. indecl. шарен на пулије(?) [cf. пурли]: И по њему *пули* рисовина — Диже цура *пули* дувак с лица —

пу̏лија[*], f. 1) ein Knopf, schnallenartiger Knopf. [cf. цело]. — 2) као прећица на шеширу што пастири од коситера салијевају.

пу̏лијешки, кâ, кô, appulisch, Appulus: Познају се као *Пулијешки* лупежи.

пу̏лча̑з[*], пулча́за, m. (у Далм.) велика плоча што стоји на ђечерми на врх прсију више тока, а са стране мање плочице, под којима су ковче (за спучање), зову се *пулчази.* cf. [vide] токе[2].

Пу̏ља, f. 1) Apulien, Appulia. — 2) [*пуља*] (у Србији) и у Босни) новац или број новаца од шесет пара. cf. вижлин.

***пу̏љат**, а, о, н. и. коњ, т. ј. шарен као да су пуље по њему* [vide грошаст]: [И под њиме] *пуљата ђогата* —

пу̏љѐње, [n. verbale von пуљити].

Пу̏љӣз, Пуљи́за, m. који је из Пуље[1], der Appulier, Appulus.

***пу̏љити**, пу̏љим, v. impf.* [vide помаљати]: *пуљи коњ пиздру (н. п. кад хоће да мокри).*

Пу̏љо, m. мушки надимак.

пу̑н, а, о, voll, plenus: пун ријечи; пун и пунцат (пунцит), ganz und gar voll.

пу̑нан, а, о, 1) dim. v. пун [cf. пунахан, пуначак]: У висину по триест лаката,| У напријед по триест *пунане* — У ширину педесет *пунано* — Кад недеља на *пунано* дође — 2) schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан[2].

пу̑нахан, хна, хно, (по југоз. кр.) vide [пунан 1] пуначак.

пу̑нац, нца, m. vide таст.

пу̑начак, чка, чко, dim. v. пун. [vide пунан 1].

пу̏нгуз, m. erdichtete Speise, nomen fictum cibi, q. d. qui replet culum: А. Како је то јело?| Б. *Пунгуз.* — Не може од *пунгуза* да једе.

пу̏ндрав, m. црв који се код мршавијех коња под репом налази.

пу̏нити, ни̑м, v. impf. [cf. напуњати] 1) füllen, impleo: Везе бану свилене рукаве,| Навезла их, па их *пуни* златом — *Пуни* злато по бијелу платну — 2) пушку, laden, impleo. [cf. набијати 5].

пу̏нити се, ни̑м се, v. r. impf. voll werden, impleri: пуни се мјесец, човјек у лицу.

пу̏ница, f. 1) женина мати, die Schwiegermutter (die Mutter der Frau), mater sponsae. [cf. ташта, баба 5]. — 2) die Verwandte der Frau, affinis ex parte uxoris: отишао у пунице.

пу̏ничин, а, о, der пуница[1], socrus.

пу̏ни̑ш, пуни́ша, m. у пословици, cf. нашиш.

пу̏нишаке, f. pl. ein Kartenspiel, ludi chartharum genus (österr. Saunikel).

пу̏но, 1) voll, plene. — 2) (по југоз. кр.) viel, multum, cf. [vide] много: иште *пуно*;| *Пуно* свата дароват' не могу — 3) пуно мени! wohl mir! beatum me! cf. [vide] бла̑го [мени]. — 4) sehr, valde, cf. [vide] веома: *пуно* добра, *пуно* складан.

пу̏ноглавац, гла̑вца, m. ein Art Wassertiers [Kaulquappe], bestiae aquaticae genus [larva ranae; cf. буђара, дивљи сомић, црноглавак; жабић].

пу̏нтвани, m. ungegorner Wein, um damit den Wermuthwein zu versüßen, vini (musti) genus.

пу̏нути, пу̏не̑м, vide **пухнути.**

пу̏нца̑т, / **пу̏нци̑т,** а, о, cf. пун.

пу̏ње, n. (у Ц. г. и у Лици) вино што се (о крсном имену) даје у цркву, и с којим се у славу устаје: Изнесоше *пуње* и свијеће —

пу̏њење, n. das Füllen, impletio. [cf. напуњање].

пу̏њка, f. (у Сињу) оно за што се запиње *пуце,* die Schlinge, vinculum. cf. [vide] петља.

пу̏ор, m. vide **пухор.**

1. **пу̏па,** f. 1) hyp. v. [2] пу̏пак[1]. — 2) (у Боци) некака трава у које је коријен отишао у земљу доље управо; дјеца огледају ову траву које ће ишчупати управо с коријеном и вукући је горе говоре: „испуни се, пупо, на мајчино млијеко." [vide балучка]. — 3) vide [пухара] пуша.

2. **пу̏па,** f. (у Дубр.) vide лутка.

пу̏пав, а, о, großbäuchig, ventriosus. [vide трбушат].

пу̏павац, а̂вца, m. der Wiedehopf, upupa [epops L.; cf. бабин кокот, божјак 2, кукавичји коњиц, кукавички коњиц].

1. **пу̏пак,** пка, m. die Knospe, calyx. [cf. пупољак].

2. **пу̏пак,** пка, m. 1) der Nabel, umbilicus. Гдјекоје врачаре кажу да ће жена онолико мушке дјеце родити колико на вјенчању узима уза се пупака од мушке дјеце, за то многе остављају такове пупке за вјенчање својијех кћери. — 2) развио му се или спао му пупак, vide струнити се[1].

пу̏пакница, f. (у Дубр.) Nabelkraut, umbilicus Veneris [umbil. erectus DC.].

пу̏па̑тор, m. (у Дубр.) eine Pflanze, der Nachtschatten, solanum [L. spec.].

пу̏пити, пи̑м, v. impf. es treibt Knospen, gemmas emitto. cf. пупчити.

пу̏пље̑ње, n. das Knospen-treiben, emissio gemmarum. [cf. пупчење].

пу̏пољак, по̑љка, m. vide [1] пу̏пак.

пу̏пуљица, f. (у Ц. г.) die Wachholderbeere, bacca juniperi. cf. [vide] вења[2].

пу̏пу̑шка, f. (у Вуковару) на хљебу гука (као на древету чворуга), die Scharte am Brote, fissura panis.

пу̏пчаст, а, о, gewölbt, konvex, convexus, gibbus.

пу̏пчење, n. vide пупљење.

пу̏пчити, чи̂м, v. impf. (у Дубр.) vide пупити.

1. **пу̏пчић**, m. dim. v. [1] пу̏пак.

2. **пу̏пчић**, m. dim. v. [2] пу̏пак [1].

1. **пу̏ра**, f. (pl. gen. пу̏ра̂) vide будија.

2. **пу̏ра**, f. 1) (у Имоск.) vide к а ч а м а к, мамаљуга. — 2) (у Лозници) таково јело с водом размућеном с пекмезом.

пу̏рак, рка, m. 1) die Flintenkugel, globulus igneus. [vide зрно 2]. — 2) hart gekochte Fisolen, phaseolus semicrudus.

пу̏ра̂н, пура́на, m. vide будац.

пу̏рењак, ѐњка, m. ein halbreifes Stück Kukuruz zum Rösten, zea tostilis. cf. [печењак,] зелењак.

пу̏ре̂ње, n. das Braten von (grünem) Kukuruz, tostio zeae semimaturae: има ли већ кукуруза за *пурење*?

Пу̏реш, m. Mannsname, nomen viri.

пу̏рити, ри̂м, v. impf. т. ј. кукуруз, rösten, braten, torreo.

пу̏рја̂к, m. (у Славонији) некаква трава која се пурама даје у мекињама, Art Pflanze, herbae genus.

пу̏рјан, m. (у Подг.) као прас, Art Lauch, allii genus. [vide прас].

[**пурка**, f. vide будија.]

Пу̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

пу̏рли,* indecl. cf. [vide] пули: По панулам' *пурли* гаће пануле —

Пу̏ро, m. Mannsname, nomen viri.

пу̏сат,* m. 1) vide оружје. — 2) (у Сињу) коњска одора (узда и п р с и н е), Pferdegeschirr, arma equestria. [cf. такум].

пу̏сник, пусни́ка, m. der Verdammte: Но се *пусник* к земљи увијаше —

пу̏сница, f. die Verdammte: А *пусница* пушка арчалија —

1. **пу̏ст**, пу́ста, о, (пу̏сти̑, та̑, то̑) 1) verlassen, herrenlos, desertus: *Пусто* масло и пси лочу. — 2) öde, desertus. [cf. пустошан]. — 3) пуста батина! *(т. ј. хеј да је сад батина! н. п. кад се мисли да би ваљало кога бити)* трчи *пуст* као бијесан! ала је *пуст* лаком! лијепа је *пуста* као вила!

2. **пу̏ст**, m. (у Ц. г.) простирач сваљан од вуне, der Filz, coacta. cf. [vide] пустина.

пуста̀ија, m. (понајвише у војв.) ein Räuber, latro. cf. [vide] хајдук [1].

пуста̀ијин, а, о, des Straßenräubers, latronis.

пуста̀ијнски, } ка̑, ко̑, räuberisch, praedatorius.
пуста̀ијски, }

пуста̀илук, m. die Räuberei, rapina.

пу̏стара, f. (у војв.) die Puste (in Ungern), terra non arata, sed gregibus p e r m i s s a.

пуста̀ра̂ш, пустара́ша, m. који држи пустару.

пу̏ста̂рски̑, ка̑, ко̑, н. п. теле, von пустара.

пу̏сти, ба̏ба, ко̀њу крв, vide троскот.

пу̏стимица, f. ein Wurfprügel, lignum missile, z. B. um Obst herabzuschlagen.

пу̏стимичке̑, бацити дрво, prügelartig geworfen, so daß es in der Luft sich umdreht, ita jactum, ut torqueatur cum volat. [vide врзимице].

пу̏стина, f. (по југоз. кр.) од вуне сваљано као дебело ћебе, те се на њему спава, die Filzdecke, stragulum ex coactis factum. cf. [2] пуст.

пу̏стине, f. pl. (у Ц. г.) као јастучићи, што се мећу на јарам, да не убије вола у врат.

пу̏стиник, m. der Einsiedler, anachoreta.

пу̏стиња, f. die Einöde, desertum.

пу̏стити, пу̏сти̂м, [пуштити] v. pf. 1) lassen, mitto, dimitto [cf. 1 пуштати]; жену, sein Weib (gerichtlich) entlassen, divortium facere cum uxore (у Србији за владања Турскога кад је ко хтио жену пустити, није му требало ићи попу ни владици, него кадији и муселиму. Доста пута је онај који је хтио жену пустити осјекао јој перо од шамије на глави или рогаљ од скута на хаљини какој, па је од себе отјерао и на суду р а с п у с т и о с е с њоме. *У Боци жена мужу прекине гаћњик а он њој ресу од прегљаче, па престригу пару и узевши свако по једну половину и оставивши једно на једну друго на другу страну повичу: „Бог дао и богородица да се више никад не видимо и не састанемо!“* А и за владања Милоша Обреновића свештенство се готово ништа није мијешало у пуштање жена, а готово је тако било и за времена Карађорђијева); браду, wachsen lassen, promitto; пустило масло (т. ј. цицвара) маст. — 2) пустити кога у кућу, einziehen, lassen, immitto: пустила себи у кућу мужа. — 3) fallen lassen: Од жалости и сузе *пустио* — 4) пустити воду, sein Wasser lassen, urinam reddo. [vide пишати].

пу̏стођа̂к, m. дијете које не иде у школу, ein Knabe der nicht in die Schule geht, puer scholam non frequentans (oppositum ђак).

пустолина, } f. (als Scheltwort) verlassen, herrenlos, deserta res, homo bestia. [cf. постоловина].
пусто̀ловина, }

пу̏стопа̂ш, f. гдје је сваком слободно пасти, eine freie (unversperrte) Weide, pascuum cuique patens: није то пустопаш.

пусто̀пашице̑, cf. пустопаш.

Пусто̀поље, n. поље у Поцерини, cf. [1] двориште.

пусто̀пољина, f. пусто поље, Heide, desertum. [cf. пустош].

пусто̀рук, а, о, празнијех руку, н. п. дошао пусторук, т. ј. с голијем рукама, leer, inanis.

пусто̀сват, m. (у Паштр.) } ein Hochzeitgast ohne Amt, conviva nuptialis sine munere. [vide набигузица].
пусто̀сватица, f. }

пу̏сто̂ш, f. eine Heide, loca deserta. [cf. пустопољина].

пу̏стошан, шна, шно, öde, desertus. cf. [vide] пуст [2].

пу̏т, пу́та, m. 1) der Weg, via [cf. цеста]: **иде путем**; стоји под путом. — 2) die Reise, iter.

— 3) сад овога пута, **једанпут**, **два пута**, einmal, zweimal, semel, bis. [cf. ред 2]. — 4) (по југоз. кр.) nach, gegen, ad —: Отишао *пут* Беча, т. ј. у Беч; А отолен *пут* Будима пођe — *Пут* Мемета загон учинила — *Пут* бијеле куле Карађића — 5) није било пута то чинити, т. ј. није било право. cf. путан. — *6) (по југоз. кр.) по пут* [vide попут].

пу̏так, тка, m. hyp. v. пут [1 и 2]: Јеленак ми гору ломи,| *Путак* да му је —

пу̏та̑љ, m. коњ путоногаст, ein Pferd, das eine Blässe am Fuße hat, equus habens maculam in pede.

пу̏тан, тна, тно, recht, rectus, justus. [cf. пут 5].

пута̀ња, f. der Fußsteig, semita. [vide стаза].

пута̀њица, f. dim. v. путања.

пу̏таст, а, о, vide путоногаст [1]: *Путасти* су у ноге лијеве —

пу̏та̑шце, n. dim. v. пуце: Ој Миљо, Милице!| Сребрно *путашце* —

пу̏тијер, m. (у Црн.) vide чаша (а што је у нас путир они зову *калиж*).

пу̏тило, n. vide **путо**. cf. сапон.

пу̏тина, f. (у Дубр.) рутина и *путина*, Tändelei, nugae.

пу̏тиница, f. (у Дубр.) dim. v. путина.

пу̏ти̑р, пути́ра, m. Kelch, calix. (cf. путијер). cf. [калеж,] калиж.

пу̏тити, ти̑м, v. impf. (у Дубр.) vide мрдати: *пути* (кад ко не умије што да каже управо него говори којешта).

пу̏тни̑к, m. 1) ein Reisender, viator. — 2) [*Путник*] Mannsname, nomen viri.

пу̏тни̑ков, а, о, des путник, viatoris.

пу̏тнина, f. das Reisegeld, viaticum, cf. попутнина: Те путнику *путнину* платише —

пу̏тнички, ка̑, ко̑, der путници, viatorum.

пу̏тно, adv. recht, recte, juste.

пу̏тњица, f. (у Сријему и у Бачк.) der Schmutz am Leibe, squalor.

пу̏тњичав, а, о, schmutzig, squalidus.

пу̏то, n. das Fußeisen, pedica: Лупа као *путо* о лотру. cf. букагије, [негве (његве), путило, сапон 1, ђенђер, ћустек].

путова̀ње, n. das Reisen, peregrinatio.

путова̀ти, пу̏тује̑м, v. impf. reisen, peregrinor.

пу̏тоног, а, о, (ст.) vide путоногаст [1]: Све коњице *путоноге* —

пу̏тоногаст, а, о, 1) eine Blässe am Fuße habend, macula praeditus in pede, [cf. путаст, путоног, чарапаст,] н. п. коњ, пас. — 2) човјек путоногаст (auch mit dem Beisatze: у све четири), ein verteufelter Kerl (in gutem Sinne), versutus, **insignis**.

пу̏ћ! interj. plumpf, sonus rei cadentis in aquam. [cf. пућкац].

пу̏ћак, ћка, m. vide [**будац**] пуран.

пу̏ће, n. у овој загонеци: пођох *пућем* распућем, нађох ризе и паризе; нит' су ризе ни паризе, него Турске рукавице (ножице).

1. **пу̏ће̑ње**, n. das Grollen, Aufwerfen der Lippen vor Verdruß, vultus iratus, buccarum inflatio.

2. **пу̏ће̑ње**, n. verbal. v. путити.

пу̏ћерица, f. (у Ц. г.) мали суд од дуга, Art Gefäß, vasis genus. [vide ведро 1]. cf. каблић.

пу̏ћи [пукнути], пу̏кне̑м, (пу̏кох, пу̏че, пу̏као, пу̏кла) v. pf. 1) bersten, springen, rumpi, н. п. пукао лонац, пуче му срце. — 2) пуче жица (на тамбури), уже, конац, reißen, dirrumpi. — 3) (у Дубр.) пукао чир, т. ј. **провалио се**. — 4) земља, гроб: ту ће му и гроб *пући*, т. ј. ту ће и умријети. — 5) krachen (wie die Flinte, Kanone), edo sonitum. [cf. цићи (2 цикнути)]. — 6) пукло поље, пукле равнице, erstreckt sich unabsehbar hin, patet late. — 7) пуче глас, verlauten, inaudior. — 8) пуче ми десет гроша. — 9) што коме пукне више репа (кад кога истуку или му се друго како зло догоди, не може се повратити). — 10) куд пукло да пукло (било како му драго).

пу̏ћити се, пу̏ћи̑м се, v. r. impf. die Lippen vor Groll aufwerfen, buccas inflo: *Пући се* као ћурак.

пу̏ћка, f. vide [**будија**] пура.

пу̏ћкање, n. das Tabakrauchen in kleinen Zügen, emissio fumi nicotianae intervallis brevibus.

пу̏ћкати, ка̑м, v. impf. Tabak puffen, nicotianae fumum emitto brevi intervallo.

пу̏ћкац! vide пућ.

пу̏флак, } m. као малиш, изметак, Zwerg, pu-
пу̏флачић, } milus. [cf. стармали].

пу̏х [1 пу, пув], m. die Bilchmaus, Haselmaus [Siebenschläfer, myoxus glis Schreb.], glis (krainisch полх, повх). [cf. пухаћ (пуаћ)].

пу̏ха [пува], f. (у Боци) vide [**бубуљица**] чибуљица.

пу̏халица, f. (у Црмн.) vide пухаљка.

пу̏хало [пуало], m. der still farzt, qui tacite pedit.

пу̏ха̑љка [пуаљка], f. das Blaserohr, tubulus flatorius. cf. пухалица.

пу̏ха̑ње [пуање], n. 1) das Blasen, flatio. — 2) venti emissio sine crepitu.

пу̏хара [пуара], f. гљива, eine Schwamm-Art, genus fungi [lycoperdon bovista Balb.; cf. 1 пупа 3, пуша].

пу̏харе [пуаре], f. pl. (im Scherze: die Farzhosen) die weiten türkischen Hosen, caligae latae turcarum.

пу̏хати [пуати, пувати], v. impf. 1) пу̏ха̑м (пу̏ше̑м), blasen, flo, cf. [vide] духати [1]: Те казује који вјетар *пуше* — 2) пу̏ха̑м, feisten, ventum emitto sine crepitu.

пу̏ха̑ћ, пуха́ћа, [пуаћ] m. vide пух.

пу̏хица [пувица, пуица], f. (у Дубр.) vide [**бубуљица**] чибуљица.

пу̏хнути, пу̏хне̑м, [пунути] v. pf. 1) feisten, ventum emitto sine crepitu. — 2) пухну вјетар, blasen, flo. [vide дунути].

пу̏хор [пуор], m. die Flockasche, Loderasche, favilla. [cf. пувар].

пу̏цавац, а̑вца, m. (у Сријему) некакво грожђе,

које ласно *испуца*, Art Weintraube, uvae genus [vitis vinifera L. var.].

пу̏цањ, цња, m. das Gekrach, fragor, cf. пук [2], пуцњава: по *пуцњу* сам ти познао пушку; Стаде, Мујо, *пуцањ* од пушака —

пу̏ца̑ње, n. 1) das Springen, ruptio, ruptura. — 2) das Krachen, fragor.

пу̏ца̑р, m. vide дрндар, тресач.

пуца̀ра̑ње, n. dim. v. пуцање 2.

пуца̀рати, ра̑м, dim. v. пуцати 2.

пуца̀рати се, ра̑м се, dim. v. пуцати се.

пу̏ца̑рев, } a, o, vide дрндаров.
пу̏ца̑ров, }

пу̏цати, ца̑м, v. impf. 1) bersten, springen, rumpor. — 2) krachen, sonitum edo. — 3) бичем, klatschen, flagello insono.

пу̏цати се, ца̑мо се, v. r. impf. auf einander schießen, telis se mutuo petere.

пу̏це, цета (пу̏ца), n. (pl. пу̏ца, gen. пу̏та̑ца̑) 1) н. п. виново, eine Weinbeere, acinus. — 2) der Knopf, globulus (fibulatorius). [cf. дугме]. — 3) горњи нишан на пушци, Korn, bulla, cf. нишан [2]: Ја не виђу *пуце* џевердару —

пу̏цка̑ње, n. dim. v. пуцање.

пуцка̀ра̑ње, n. dim. v. пуцкање.

пуцка̀рати, ра̑м, v. impf. dim. v. пуцкати.

пу̏цкати, ка̑м, v. impf. dim. v. пуцати.

пу̏цњава, f. das Krachen (der Kanonen), fragor. cf. [vide] пуцањ.

пу̏ч, m. (у Дубр.) јама гдје се држи вода, Cisterne, cisterna. [vide студенац]. cf. бистијерна.

пу̏чанин, m. (у Дубр.) Bürger, civis.

пу̏ча̑нка, f. die Bürgerin, civis. cf. пучка.

пу̏чанскӣ, ка̑, ко̑, (у Дубр.) bürgerlich, civilis.

пу̏чанство, n. (у Дубр.) der Bürgerstand, ordo civium: Боље је моје *пучанство* него твоје властеоство (рекне пучанка владици кад се сваде).

пу̏че̑ње, n. (у Хрв.) das Spalten, fissio.

пу̏чина, f. н. п. морска, die unabsehbare (Meeres-) Fläche, (aequor) latum, patens: Кад су пољу у *пучину* били,| Виђе шатор Мушкет-капетана —

пу̏чити, пу̏чи̑м, v. impf. (по зап. кр.) н. п. шљиве, т. ј. цијепати [1] за сушење, spalten, findo.

пу̏чица, f. (у Дубр.) die Miesmuschel, mytilus [edulis L.].

пу̏чка, f. (у Дубр.) vide пучанка.

пу̏ша, f. мала округла гљива, која се осуши на мјесту, па кад се притисне, прах се из ње пуши. cf. [vide] пухара.

пу̏ше̑ње, n. 1) das Rauchen des Tabaks, fumigatio. [cf. фумање]. — 2) das Rauchen, fumus.

пу̏шити, ши̑м, v. impf. 1) Tabak rauchen, fumum nicotianae emitto. [cf. пити 2, фумати]. — 2) stauben, excito pulverem.

пу̏шити се, ши̑ се, v. r. impf. 1) rauchen fumus est: у овој се кући пуши. cf. димити се. — 2) пуши се јело, печено јагње, dampfen, vaporare.

пу̏шка, f. (pl. gen. пу̏ша̑ка̑) 1) das Schießgewehr, telum jaculatorium: мала, Pistole; дуга, Flinte; auch die вјетрењача [3] (Windbüchse) ist eine пушка. — 2) без пушке н. п. дао или узео град, т. ј. да није ни једна пушка пукла, ohne einen Schuß, oppidum traditum recipere.

пу̏шка̑р, m. 1) који добро може убити из пушке, der Schütz, Scharfschütz, qui excellit jaculando. [vide гађач]. — 2) der Gewehrfabrikant, telorum igniferorum confector, faber. cf. [туфек,] туфекчија [туфегџија].

пушка̀ра̑ње, n. das Plänkeln, jaculatio mutua e telis igniferis.

пушка̀рати, ра̑м, v. impf. бацати пушке, schießen, jaculor: Ни пјевају, нити *пушкарају* —

пушка̀рати се, ра̑м се, v. r. impf. plänkeln, jaculari mutuo.

пу̏шка̑рев, a, o, vide пушкаров.

1. **пу̏шкарица,** f. die Pumpflinte (der Kinder), teli puerilis genus.

2. **пушка̀рица,** f. (у Далм.) vide пушкомет.

пу̏шка̑рница, f. das Schießloch, die Schießscharte, foramen jaculatorium. [cf. мазгал 1, мазгала 1].

пу̏шка̑ров [пушкарев], a, o, des пушкар, jaculatoris.

пушко̀мет, m. die Weite eines Flintenschusses, distantia jactus teli jaculatorii. cf. [2] пушка̀рица.

пу̏шљив, a, o, (у Славонији) vide црвљив (н. п. орах, кестен, жир, јабука, шљива).

пу̏шница, f. зграда гдје се суши воће, die Obstdarre, aedificium (furnus) pomis torrendis.

пу̏шо, m. у Црној гори и онуда по приморју зову тако свако мушко дијете до 5—6 година.

пу̏шт[*], m. (у Босни по варошима) (als Scheltwort) der Lump, juvenis nihili. cf. [vide] нитков.

пушта̀вање, n. vide пуштање.

пушта̀вати, пу̏шта̑ва̑м, vide [2] пу̏штати: Не *пуштавам* Задранин-Тодора| И да дође паша господаре —

пу̏шта̑ње, n. das Lassen, desertio, missio. [cf. пуштавање].

1. **пу̏штати,** та̑м, v. pf. lassen, mitto. cf. [vide] пустити [1].

2. **пу̏штати,** пу̏шта̑м, v. impf. lassen, mitto. [cf. пуштавати].

пуштѐница, f. 1) die Geschiedene, mulier dimissa a marito. — 2) der Zweig, den der Reiter im unwegsamen Walde zurückbeugen muß (um nicht davon im Gesichte verwundet zu werden) und dann ausläßt, frons arboris reclinata ab iter faciente per silvam.

пу̏штити, пу̏шти̑м, v. pf. vide **пустити:** *Пушти* мене из ледне тавнице —

пушча̀нӣ, на̑, но̑, н. п. прах, зрно, калуп, шипка, Gewehr-, jaculatorius.

пу̏шче, чета, m. (verächtlich) kleiner, parvulus. cf. пушт.
пушчѐтина, **пу̏шчина**, f. augm. v. пушка.
пу̏шчица, f. dim. v. пушка.
пчѐла, f. vide чела, mit allen Ableitungen.

пчѐница [пшеница], f. (у Подг.) vide шеница.
пше́на, f. vide ше́на [2] (цвијеће) [blaublumiger Steinklee, Käseklee, melilotus caerulea Lamk.].
пшѐница [пченица, вшеница], f. vide шеница mit allen Ableitungen: Расте ли ти у пољу *пшеница* —

Р

р, додаје се на крају гдјекојијем риjечима, н. п. *ништар*, *свагдар*, *ондар*, *менекар*, *садекар*.
1. **ра̂бар** [робар], бра, (cf. [1] **храбар**) m. (ст.) vide војно: Освану звезда на ведром небу, *Рабар* девојци пред белим двором —
2. **ра́бар**, бра, бро, vide [2] **храбар.**
Ра̏бас, m. вода која ниже Ваљева с лијеве стране утјече у Колубару, Name eines Flusses, fluvii nomen.
ра̀баџија[*], m. vide [в о з а ч] тѐжа̂к [?].
ра́бити, ра̂би̂м, v. impf. (у Лици) радити од робије, fröhnen, operam servam praestare. [vide кулуковати].
ра́бљѐње, n. das Fröhnen, praestatio operae servae.
Ра́бо, m. у овој пословици: „Ко о чему, *Рабо* о уштипцима."
ра̏бота, f. [vide посао] 1) die Arbeit, opus. — 2) das Geschäft, negotium.
ра̏ботан, тна, тно, (у Ц. г.) н. п. човјек, arbeitsam, laboriosus. cf. [vide] радљив.
рабо̀та̂ње, n. das Arbeiten, operis factio.
ра̀ботар, m. (у Славон.) der Frohnarbeiter, operarius servus. cf. робијаш [1, работаш].
рабо̀тати, та̂м, v. impf. arbeiten, opus facio. [vide радити 1].
рабо̀таш, работа́ша, m. (у Хрв.) vide работар.
ра̏ботни̂, на̂, но̂, (у Боци) н. п. дан, vide радни.
ра̏ботни̂к, m. der Arbeiter, operae. cf. [vide] посленик.
ра̏ботница, f. die Arbeiterin, operaria. [vide посленица].
ра̏бош, m. das Kerbholz, talea. cf. [роваш 2,] рабуш.
1. **ра̏брен**, а, о, vide **храбрен.**
2. *Ра̏брен, m. Mannsname, nomen viri.*
ра́бре̂ње, n. vide **храбрење.**
ра́брити, ра̂бри̂м, vide **храбрити.**
ра́бро̂ст, ра́брости, f. vide **храброст.**
ра̏бу̂ш, рабу́ша, m. (у Ц. г.) vide рабош.
ра̏в[*], m. vide **раф.**
ра̏вак[*], вка, m. der Honigfladen, favus. [vide сат 1].
1. **ра̂ван**, вни, f. (loc. ра́вни) die Ebene, planities. [vide равнина].
2. **Ра̀ва̂н**, Рава́на, m. (у пјесми) ријека у Ресави, vide Раваница 1: У Ресави крај воде *Равана* —
3. **ра́ван**, вна, вно, (ра̂вни̂, на̂, но̂) eben, planus.

Рава̀ница, f. 1) ријека у Ресави. cf. [2] Раван. — 2) намастир на тој ријеци. — 3) намастир у Фрушкој гори. cf. Врдник [2].
равани̇̀чки̂, ка̂, ко̂, von Раваница.
рава̀нца, f. dim. v. [1] ра̂ван: Изићи ћеш на *раванцу* малу, Ту ћеш виђет' пет стотин' гробова А по равни с обадвије стране —
Ра̀вањ, вња, m. мјесто између Саве и Засавице (у Мачви више Митровачке скеле). За времена Карађорђијева на Равњу је био Српски шанац: И док ми је на *Равњу* Милоша —
Ра̂вна̂, f. [adj.] ваља да је некака планина у Херцеговини: Отоле се Турчин подигнуо, Здраво пређе *Равну* и Голију —
ра̀вна̂ње, n. das Ausgleichen (zweier Streitender), reconciliatio.
ра̀внати, на̂м, v. impf. ausgleichen, vergleichen (Streitende), compono.
ра̀вни̂к, равни́ка, m. (у Вуковару) платно које није узведено ни мало, него *равно*. cf. [1] саде.
Ра̂вни̂ Ко̀та̂р, m. vide Котари.
равни̏на, f. die Ebene, planities. cf. [равница, 1] ра̂ван.
ра́внити, ра̂вни̂м, v. impf. ebnen, aequo.
равни̏ца, f. vide равнина.
1. **ра́вно**, gerade, ipse [cf. год 4]: дао му *равно* сто гроша.
2. **Ра̂вно̂**, n. [adj.] планина у Херцеговини: Око њег' су велике планине: Једно *Равно* а друго Чемерно — Док дођоше на *Равно* планину —
ра̀вњача, f. (у Имоск.) капа, која је одозго *равна*, као фес, eine Art Kopfbedeckung, vittae genus.
ра̏га, f. (у војв.) vide курада.
1. **ра̏д**, m. (loc. ра́ду) die Arbeit, labor.
2. **ра̂д**, а, о, gern, lubens [cf. каил (кано)]: ја сам *рад* то учинити, ich thue es gern, facio lubens; *рад* сам отићи кући; она је *рада* за њега поћи.
Ра́да, 1) f. Frauenname, nomen feminae. — 2) m. (ист.) vide [1] Радо.
Ра̀да̂к, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀дан, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀дана, f. Frauenname, nomen feminae.
Ра̀дас, m. Mannsname, nomen viri.
Ра́де, m. (voc. Ра̂де) hyp. v. Радоица. [vide 1 Радо].
Ра̂ден, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̏денко, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дета, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏ди, (mit gen.) wegen, ob —, um Willen, propter [cf. заради, поради, цијећ, ције̄ћ]: Бога ради, um Gottes Willen; Сењани се у лов подигнули| Среће *ради* на Божић у јутру —
Ра̏дивоје, m. Mannsname, nomen viri.
ра̀дӣј, ја̄, је̄, comparat. von рад (statt ра̀дији): *Радиј* бих те убити, но се посветити; Ја бих *радиј* да си ми слијепа| Но е си ми тако прелијепа —
ра̀дилица, f. чела, die Arbeitsbiene, apis mellificans.
1. **ра̀дин,** m. 1) ein arbeitsamer Mensch, homo laboriosus. [cf. радиша 2; посленик]. — 2) који си радин? т. ј. како си? шта радиш? wie geht's dir? quid agis? [vide радити 3].
2. **Ра̏дин,** m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏ди̏нко (Ради̏нко), m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дисав, m. Mannsname, nomen viri.
ра́дити, ра̄ди̂м, v. impf. 1) arbeiten, laboro. [cf. пословати, работати, трудити 2]. — 2) trachten (aber auch ohne zu wollen: радиш да будеш бијен, du handelst so, daß du Schläge bekommst), ago: *ради* да ми сјутра дођеш; Он све *ради* да кога превари; Ђегођ сједне, свуђе пије вино,| А све *ради* кавгу да огради — 3) што радиш? was machst du? wie geht's dir? quid agis? [cf. 1 радин 2].
Ра̏дич, m. Mannsname, nomen viri.
ра̀ди̂ш, m. 1) (frain. вртавка, österreich. Drahbaberl, d. i. dreh dich Bärbchen) [vide зврчак]. — 2) (у Барањи) од љешника ђердан. [vide гротуља].
Ра̏диша, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) [*радиша*] човјек, који добро *ради* (cf. [1] радин [1]): *Радиши* Бог помаже; У *радише* свашта бише,| У штедише јоште више.
ра̀дљив, а, о, (у Рисну) arbeitsam, fleißig, laboriosus, cf. работан: Ако сам гадљива, а оно сам *радљива; Радљивој* ђевојци у брзо сватови.
Ра̏дман, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дмил, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дмӣр, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.
ра̏днӣ, на̄, но̄, н. п. дан, Arbeits-, Werk-, profestus. cf. [работни,] послени.
ра̏дни̏к, m. (у Србији) човјек који ради пољски рад, der Feldbauer, agricola. cf. [vide 1] тежак.
ра́дња, f. die Arbeit, opera, cf. [1] ра̂ђа: Боља је штедња него и добра *радња*.
1. **Ра̏до,** m. (voc. Ра̑до) hyp. v. Радоица. [cf. Раде, Рада 2].
2. **ра̏до,** 1) gern, lubenter: *радо* иду на војску. — 2) (у горњој Славонији) wahrscheinlich, haud dubie [cf. прилика 4]: он ће *радо* сад тамо бити.
Ра̏доба, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏добуд, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дова̄н, m. Mannsname, nomen viri.
Радова́нац, нца, m. hyp. v. Радован, cf. пипавица.
ра̏довање, n. 1) das Freuen, gaudium. [cf. рајдање]. — 2) vide уживање.
ра̏довати, дује̑м, v. impf. (у Боци) 1) genießen, frui, cf. [vide] уживати: имам свега доста, а Бог зна колико ћу *радоват'*. — 2) као посвојити, обладати, н. п. тако ме земља не *радовала*! т. ј. тако ме одмах не укопали; тако се каже и: тако ме злоба не *радовала*! тако ме завист не *радовала*! тако ми све штета не *радовала*! hinnehmen, auferre.
ра̏довати се, дује̑м се, v. r. impf. sich freuen, gaudeo, laetor. [cf. рајдати се].
Ра̏довац, о̂вца, m. Mannsname, nomen viri.
Радо̀ва̑шница, f. намастир под Цером.
Радо̀ва̑шничанин, m. (pl. Радо̀ва̑шнича̑ни) калуђер из Радовашнице.
радо̀ва̑шнички̑, ка̄, ко̄, von Радовашница.
радо̀ви̑нка, f. (у Сријему) Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus: црна, Zwetschkentraube; бијела, Liebweiner.
Ра̏до̂вче, n. поље у Пиперима: Хајде с њима на равно *Радовче* —
Ра̏доина, f. село са зидинама и у Староме Влаху на лијевој страни Увца. cf. Радоиња.
Радо̀и̑ња, f. (у пјесми) vide Радоина: Равну Бању иза *Радоиње* —
Радо̀ица, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏доје, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏до̂јка, f. Frauenname, nomen feminae.
Ра̏до̂јко, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏домӣр, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏доња, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏досав, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏досан, сна, сно, vide **радостан.**
ра̏до̂ст, ра̏дости, f. (loc. радо̂сти) die Freude, gaudium, laetitia. [cf. обрадовање; милина].
ра̏достан [радосан], сна, сно, freudig, laetus.
Ра̏дота, m. Mannsname, nomen viri.
1. **ра̏дош,** m. (у војв.) die Aufgabe, res gratis addita rei bene venditae. cf. [vide] приложак.
2. **Ра̏дош,** Радо̂ша, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дука, f. Frauenname, nomen feminae.
Раду̀ка̂н, дука̄на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дул, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дула, f. Frauenname, nomen feminae.
Раду̀ли̑н, дули̑на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏ду̂н, m. Mannsname, nomen viri.
Раду̀си̑н, уси̑на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏душа, [f. Frauenname,] *nomen feminae.*
1. **ра́ђа,** f. (у Сињу) vide радња.
2. **ра́ђа,** f. (у Дубр.) морска риба, der Roche, raja [clavata L.] (ital. razza).
ра́ђа̂ње, n. 1) Gebären, partus. — 2) das Fruchtbringen, fertilitas.
ра́ђати, ра̄ђа̂м, v. impf. 1) gebären, pario. [cf.

повијати 2]. — 2) Frucht bringen, fero fructum: рађа виноград, воће.

ра́ђати се, ра̑ђа̑м се, v. r. impf. 1) geboren werden, nasci. — 2) aufgehen, orior: рађа се сунце.

Ра́ђевац, е̑вца, m. Einer von Рађевина.

1. **Ра́ђевина,** f. кнежина на десној страни Дрине између Лознице и Сокола. У Рађевини има једно поље које се зове *Рађево поље* и у томе пољу камен (око дванаест педи у висину и око аршина и по у ширину) ударен у земљу који се зове *Рађев камен.* Све ово доказује да је у Рађевини негда био некакав старјешина или господар *Рађ,* по коме се она тако прозвала, али ја за њега ништа више нијесам могао дознати осим ова три имена. У Рађевини (која се сад од неколико година пише и по писању зове *Рађевски срез*) има 34 села и варошица Крупањ. Рађевина је под владом Турском, по свој прилици од мира Пожаревачкога, кад су Нијемци узели оздо до Цера, припадала нахији Зворничкој и тако к Босни. Ја сам чуо у Јадру гдје се приповиједа да су Мачвани у оно доба кад су Нијемци држали онај крај Србије до Цера, молили се Њемачкијем властима да би им слободно било Турцима у Зворник харач давати да их Турци онако на граници не би харали и узнемиривали; и то да им је допуштено, и од тога времена да је остало те су харачлије из Зворника купиле хараче по Мачви до нашега времена.

2. **рађевина,** f. das Gearbeitete, die Arbeit, opus: ова жена има много *рађевине.*

Ра́ђевка, f. Eine von Рађевина.

Ра́ђев ка̏ме̑н, m. cf. Рађевина.

Ра́ђево По̏ље, n. cf. Рађевина.

ра́ђевски, ка̑, ко̑, von Рађевина.

Ра̏ђен, m. Mannsname, nomen viri.

ра́ђе̑ње, n. verbal. v. радити.

ра̑ж, ра̑жи, (cf. рж) f. (loc. ра̀жи) der Roggen, secale cereale Linn.

ра̀жалити се, лӣ ми се, v. [r.] pf. leid thun, doleo: ражалило му се.

ра̏жан (cf. ржан), а, о, н. п. хљеб, слама, Roggen-, secalinus.

ра́жањ, жња, m. 1) der Bratspieß, veru. — 2) некака црна повелика водена тица, Schwarzschnepfe [der Ibis], avis genus [ibis falcinellus L.].

ража́рити, ра̀жа̄рӣм, v. pf. жарилом разгрнути ватру по свој пећи, aufschüren, ignem excitare.

раже̏нити се, ра̀женӣм се, v. r. pf. q. d. sich entweiben, sich scheiden, repudiare uxorem: Лако се оженити, али се мучно *раженити.*

раже́њати се, ра̀же̄ња̄м се, v. r. impf. у овој пословици: Кад се синовац жењаше никога не питаше, а кад *се ра̀же̄ња̄ше* и стрину припитиваше, sich scheiden, repudiare uxorem.

раже̏ћи, жѐже̄м, v. pf. vide распалити 1.

ра̀жљевање, n. (југ.) das Ausgießen, effusio. [cf. разлијевање].

ра̀жљевати, ва̑м, v. impf. (југ.) ausgießen, effundo. [cf. разлијевати].

ражљу́тити, ра̀жљӯтӣм, [разљутити] v. pf. erzürnen, irrito.

ражљу́тити се, ра̀жљӯтӣм се, v. r. pf. sich erzürnen, irascor [vide расрдити се]: А када је мене забољело,| И ја сам *се* врло *ражљутио* — *Ражљути се* Мерима дјевојка —

ра̀жња̄ње, n. das Herumlaufen, pervagatio.

ра̀жњати, ња̑м, v. impf. herumlaufen, pervagari. [vide] успропадати се, cf. пропадати.

ра̀жњић, m. dim. v. ражањ.

ражо̀вит, а, о, шеница, т. ј. у којој има много ражи, Roggen enthaltend, triticum secali mistum. cf. наполица[2].

ражо̀вница, f. Roggenbrot, panis secalinus. [vide ржаница].

ра̀жуља, / **ражу̀љица,** \ f. (у Сријему) најгора врста од ражи, Art Roggen, secale [cereale L. var.].

ра̑з, m. (у Сријему) 1) у плуга даска прикована споља за десну ручицу да одбија бразду. — 2) као мала дашчица, која се кад се жито мјери превуче преко мјерице те се скине оно што је више мјерице увршено, das Streichholz, hostorium; трговац продаје разом, а купује увршено. cf. силиџик.

разаби́рање, n. vide **разбирање.**

разаби́рати, раза̀бӣра̄м, v. impf. vide **разбирати.**

разаби́рати се, раза̀бӣра̄м се, vide **разбирати се**: У невољи да *се разабира* —

разабра́ње, n. Erheiterung, oblectatio. У Будви кад понуде стару жену хоће ли пити ракије, гдјекоја одговори: Хоћу, синко, како не бих, то је моје *разабрање.*

раза̀брати [разбрати], бере̄м, v. pf. 1) in Erfahrung bringen, rescio, exploro. [cf. пропитати]. — 2) unterscheiden, verstehen, intelligo. — 3) (у Сријему) сукњу кад се добро не сабере ваља *разабрати* па наново сабирати, auseinander falten, replico.

раза̀брати [разбрати] **се,** бере̄м се, v. r. pf. 1) zu sich kommen (vom Rausche, vom Phantasiren), redeo ad mentem. — 2) разабрао се хљеб, ist schön aufgegangen, nicht talkig, panis bene coctus, rarus.

раза̀вити, ра̑завије̄м, vide **развити.**

раза̀гнати, гна̑м (жене̄м), vide растјерати.

раза̀гњити се, гњӣм (гњије̄м?) се, v. r. pf. verfaulen, putresco.

разаго̀нити, раза̀гонӣм, v. impf. vide **разгонити**: Бјелопавлић *разагони* Турке —

разаго̀ње̄ње, n. vide **разгоњење.**

раза̀клија, f. (у Ц. г.) vide дињка.

раза̑ње, n. verbal. v. разати.

раза̀пети, ра̀запне̄м, [распети] v. pf. 1) ausspannen, extendo: чадор, кожу, човјека, и т. д. — 2) н. п. пуце, losheftelн, refibulo. —

3) коња, т. ј. запету коњу одријешити самон, losbinden, religo.
разапѐти се, ра̀запне̑м се, v. r. pf. sich aufstellen daß Niemand vorbei kann, impedire transitum.
раза̀пиња̑ње [распињање], n. das Ausspannen, extensio.
раза̀пињати [распињати], ње̑м, v. impf. 1) ausspannen, extendo. — 2) losheften, refibulo. — 3) losbinden, religo.
раза̀пињати [распињати] **се,** ње̑м се, v. r. impf. sich gespannt aufstellen, extendi, ne quis transeat.
раза̀сипа̑ње [расипање], n. das Zerstreuen, sparsio.
раза̀сипати [расипати], па̑м (пље̑м), v. impf. zerstreuen, dissipo.
раза̀сјати се, сја̑м се, v. r. pf. erglänzen, effulgeo: Пјан катана под јеликом спава,| Вас у срми и у чисту злату,| Од њега *се разасјале* гране — *Разасја се* соба од камења —
раза̀слати, ра̀зашље̑м, v. pf. verschicken, aussenden, dimitto (in diversas partes).
раза̀стира̑ње, n. das Ausbreiten, extensio.
раза̀стирати, ре̑м, v. impf. ausbreiten, extendo.
раза̀стрѐти, (ист.) } ра̀застре̑м, (ра̀застр̑о, стр̀ла) v. pf. ausbreiten, extendo, explico.
раза̀стријети, (јуж.) }
раза̀стрити, (зап.) }
раза̀сути, ра̀заспе̑м, [расути] v. pf. 1) auseinander streuen, spargo. [cf. распросути]. — 2) н. п. кућу, очевину, verthun, dissipo.
раза̀сути се, ра̀заспе̑м се, v. [r.] pf. 1) sich zerstreuen, dissipari. — 2) разасуло се буре, каца, verlechzen, dilabi.
ра́зати, ра̑за̑м, v. impf. разом скидати храну с мјерице, gerade streichen, hostorio modium aequare. cf. раз [2].
раза̀трти, ра̀затре̑м, vide **растрти.**
разбару́сити, ба̏ру̑си̑м, v. pf. т. ј. косу, das Haar zerraufen, conturbo.
разбару́сити се, ба̏ру̑си̑м се, v. r. pf. mit zerrauften Haaren da sein, crinibus impexis sum.
разба́цати, ца̑м, vide разбацити.
разбаци́ва̑ње, n. das Auseinanderwerfen, disjectio.
разбаци́вати, ба̏цује̑м, v. impf. auseinander werfen, disjicio.
разбаци́вати се, ба̏цује̑м се, v. [r.] impf. prahlen, jactare se. cf. [vide] разметати се.
разба́цити, ра̀зба̑ци̑м, v. pf. zerwerfen, disjicio. [cf. разбацати].
разба́шити се, ра̀зба̑ши̑м се, v. r. pf. sich breit machen.
ра̀збећи се, бегне̑м се, (ист.) vide разбјећи се.
ра̀збигу̑з, m. (halb im Scherze) das Glatteis (worauf man sich den H i n t e r n z e r s c h l ä g t), glacies lubrica. [vide поледица].
разби́ја̑ње, n. 1) das Zerschlagen, disjectio. — 2) das Schlagen, Besiegen, fugatio. — 3) das Auswechseln in kleine Münze, permutatio. — 4) das Verhindern, impeditio, aversio.
разби́јати, ра̀зби̑ја̑м, v. impf. 1) zerschlagen, disjicio. — 2) памук, вуну, vide дрндати [1]. — 3) den Feind schlagen, fugo. — 4) дукат, талијер, банку, Geld wechseln (in kleinere Münze), permuto. — 5) verhindern, impedio, retineo, distineo.
разбира̑ње [разабирање], n. 1) das schön- und locker-Aufgehen des Brotes, raritas panis. — 2) das Verstehen, intelligentia. — 3) Erkundschaften, exploratio.
разби́рати, ра̀зби̑ра̑м, [разабирати] v. impf. 1) ausklauben, seligo. — 2) erkundschaften. exploro. — 3) verstehen, intelligo.
разби́рати се, ра̀зби̑ра̑м се, [разабирати се] v. r. impf. 1) zu sich kommen, ad mentem redeo. — 2) sich in Kummer den Muth einsprechen, animum addo. — 3) хљеб, schön und locker aufgehen, raresco.
ра̀збити, ра̏зби̑је̑м, v. pf. 1) н. п. лонац, чашу, орах, главу, zerschlagen, disjicio. — 2) памук, вуну, vide [cf.] дрндати [1]. — 3) дрво, т. ј. р а с ц и ј е п и т и сјекиром, spalten, findo: разбијде које дрво. — 4) војску, schlagen, fugo, vinco. — 5) дукат, in kleine Münze wechseln, commuto. — 6) verhindern, impedio: Ђео сам да идем у лов, па ме *разби* Ранко; Ђели смо да копамо кукурузе, па нас *разби* киша; А кад виђе Карађићу Шујо| Ђе Новицу *разбити* не може —
ра̀збити се, ра̏зби̑је̑м се, v. r. pf. 1) разбило се вино (у бурету на путу), hat sich gebrochen (?). cf. превратити се. — 2) разбила се лађа, scheitern, frangi. — *3) разбио ми се сан (пак нијесам могао да заспим).*
ра̀збићи се, бигне̑м се, (зап.) } v. r. pf. auseinander fliehen, diffugio.
ра̀збјећи се, бјегне̑м се, (јуж.) }
разблажи́ва̑ње, n. das Versüßen, dulcoratio.
разблажи́вати, бла̏жује̑м, v. impf. н. п. млијеко, versüßen, dulcoro.
разбла́жити, ра̀збла̑жи̑м, v. pf. 1) versüßen, dulcoro. — 2) вино водом, verdünnen, diluo. [cf. разводнити].
разблу́дити, ра̀зблу̑ди̑м, v. pf. 1) н. п. овцу, angewöhnen, daß es uns nachfolgt, mansuefacio. — 2) (у Дубр.) vide размазити.
разблу̀дни̑к, разблудника, m. н. п. мачак, ован, der Zahme, mansuetus.
разблу́дница, f. т. ј. овца, (ст.) ein Schaf, das uns nachfolgt, aus der Hand frißt u. s. w., ovis mansueta: Ти помузи овцу *разблудницу*,| Залиј цвијет кроз танку свиралу —
ра́зба̑ј, ра́збоја, m. 1) der Weberstuhl, machina textoria. cf. натра [1], кросна, [стан 1, стативе,] тара [2]. — 2) (ст.) vide разбојиште: Она иде на Косово равно,| Па се шеће по *разбоју* млада,| По *разбоју* честитога кнеза — 3) (у Ц. г.) кад се разбије каква зграда, те се на силу уђе у њу, Einbruch, *τὸ* domum perfringere: платићеш за кућни *разбој*.
ра́збојац, ра́зба̑јца, m. dim. v. разбој 1.
разбоји́ште (ра̀збоји̑ште), n. Ort, wo eine Schlacht gewesen, locus ubi praelium fuit. [cf. разбој 2].

разбокòрити се, бòкорӣм се, v. r. pf. buſchig werden, ſich beſtauden, frutico, н. п. разбокорила се шеница.

разбòлети се, (ист.) | **разбòлити се**, (зап.) | **разбòљети се**, (југ.) бòлӣм се, v. r. pf. erkranken, morbo corripior. cf. [занемоћи, оболестити се, обољети, пологпити се, убољети,] побољети се.

ра̏збор, m. н. п. без разбора, ohne Unterſchied, discrimen. cf. разлика.

ра̏зборит, а, о, 1) verſtändig, leicht begreifend, intelligens, н. п. човјек. — 2) (ст.) weit (vom Kleide), amplus: Ко ти реза борну сукњу,| У појасу сабориту,| У скутови *разбориту* —

ра̏зборито̄ст, ра̏зборитости, f. die Einſicht, das Verſtändniß, intelligentia.

разбра́ја̄ње, n. das Auseinanderzählen, dinumeratio.

разбра́јати, ра̀збра̄ја̄м, v. impf. abzählen, dinumero.

ра̀збрати, берêм, vide **разабрати.**

ра̀збрати се, берêм се, vide **разабрати се.**

ра̀збратити, тӣм, v. pf. entbrüdern, disjungo fratres.

ра̀збратити се, тӣм се, v. [r.] pf. ми смо се разбратили, wir nennen uns nicht mehr Brüder, rupimus fraternitatem.

разбр̏кати, ра̀збр̄ка̄м, v. pf. 1) н. п. јаје с брашном (н. п. кад хоће што да се мијеси, или да се зачини чорба), vermiſchen, permisceo. — 2) н. п. ватру, auseinanderwerfen, disjicio.

разбро̀јити, ра̀збројӣм, v. pf. abzählen, dinumero.

разбу́дити, ра̀збӯдӣм, v. pf. aufwecken, excito (e somno), expergefacio.

разбу́дити се, ра̀збӯдӣм се, v. r. pf. erwachen, expergiscor.

разбу́кати, ра̀збӯчêм, v. pf. н. п. разбукала говеда сијено, mit Hörnern auseinanderwerfen (z. B. die Rinder einen Heuſchober), cornibus disjicere.

разбу́цити, ра̀збӯцӣм, [разбучити] v. pf. vide [раздерати] раздријети.

разбу́чити, ра̀збӯчӣм, (cf. **разбуцити**) v. pf. (у Ц. г.) 1) aufreißen, divello [vide раздерати]: А ђевојка дувак *разбучила* — Па потеже сабљу оковану| Те *разбучи* Вукова чадора — 2) vide распорити: Не ће ли га јелен *разбучити* — Сабљу трже и да га *разбучи* —

ра̀звадити, дӣм, v. pf. Streitende auseinander bringen, pugnantes separo.

ра̀зваћа, f. (у Боци) das Auseinanderbringen (von Streitenden), separatio pugnantium.

ра̀зваћање, n. das Auseinanderbringen (von Streitenden), separatio pugnantium.

ра̀зваћати, ђа̄м, v. impf. Streitende auseinanderbringen, separo pugnantes.

разва̀ћач, разваћа́ча, m. који кога разваћа, der die Streitenden auseinanderbringt, separans pugnantes.

ра̏звалине, f. pl. die Ruinen, Trümmer, rudera.

разва́лити, ра̀зва̄лӣм, v. pf. 1) zertrümmern, zerſtören, everto. *cf. раскопати* [1; разорити]. — 2) уста, das Maul weit aufthun, diduco os.

разва́лити се, ра̀зва̄лӣм се, v. r. pf. ſich ausbreiten, se effundere: овце *се развалиле* око језера те пасу.

разваљи́ва̄ње, n. das Zerſtören, destructio.

разваљи́вати, ва̏љује̄м, v. impf. zerſtören, destruo, everto.

разва̀руша, f. Art Kuchen, placentae genus. Кукурузно и шенично брашно закуха се цијеђем, па пошто се у тепсији испече, залије се пекмезом размућенијем водом и узваренијем.

разве́ва̄ње, n. (ист.) vide развијевање.

разве́вати, ра̀зве̄ва̄м, (ист.) vide развијевати.

разведра́ва̄ње, n. das Aufheitern (des Himmels), rediens serenitas coeli.

разведра́вати, вѐдра̄ва̄м, v. impf. aufheitern, exhilaro, sereno.

разведра́вати се, вѐдра̄ва̄м се, v. r. impf. heiter werden, serenor.

развѐдрити, ра̀зведрӣм, v. pf. aufheitern, sereno: овај ће вјетар *разведрити.*

развѐдрити се, ра̀зведрӣ се, v. r. pf. ſich ausheitern, serenor. [cf. разгалити се, рашчинити се 2].

развеја́ва̄ње, n. (ист.) vide развијавање.

развеја́вати, вѐја̄ва̄м, (ист.) vide развијавати.

ра̀звејати, јêм, (ист.) vide развијати.

развенча́ва̄ње, n. (ист.) vide развјенчавање.

развенча́вати, вѐнча̄ва̄м, (ист.) vide развјенчавати.

развѐнчати, ча̄м, (ист.) vide развјенчати.

развесѐлити, вѐселӣм, v. pf. erfreuen, gaudio afficio. [cf. овеселити].

развесељáва̄ње, n. das Erfreuen, Aufheitern, exhilaratio.

развесељáвати, сѐља̄ва̄м, v. impf. aufheitern, exhilaro.

1. **развѐсти**, вѐдêм, v. pf. 1) auseinander führen, in diversa duco. — 2) auseinander treiben (z. B. einen Topf auf der Scheibe), diduco.

2. **развѐсти**, вѐзêм, v. pf. 1) auseinander führen, diveho. — 2) ſingend oder weinend weit ausholen, diduco.

3. **развѐсти**, вѐзêм, v. pf. die Stickerei auflöſen, resolvo acu pictum, retexo.

разви́ва̄ње, [n.] (зап.) vide развијевање.

разви́вати, ра̀звӣва̄м, (зап.) vide развијевати.

ра̀звидети, (ист.) | **ра̀звидити**, (зап.) | **ра̀звидјети**, (југоз.) | **ра̀звиђети**, (југ.) видӣм, v. pf. durchſehen, inspicio: Но сам иди, те Турке *развиди* —

развија́ва̄ње, n. (југ. и зап.) das Zerworfeln, diventilatio. [cf. развијевање].

развија́вати, вѝја̄ва̄м, v. impf. (југ. и зап.) zerworfeln, diventilo. [cf. развијевати].

разви̏ја̄ње, n. das Entwickeln, explicatio.

1. **ра̀звијати,** вијѐм, v. pf. (јуж. и зап.) zerwor-feln, diventilo.

2. **разви̏јати,** ра̀зви̏ја̑м, v. impf. auseinanderwi-ckeln, divolvo, explico.

развијѐва̑ње, n. [јуж.] vide развијавање.

развијѐвати, ра̀звијева̑м, [јуж.] vide развија-вати.

разви̏кати се, ра̀зви̏че̑м се, v. r. pf. ins Schreien kommen, inclamo.

развинча́ва̑ње, n. (зап.) vide развјенчавање.

развинча́вати, ви̏нча̑ва̑м, (зап.) vide развјен-чавати.

разви̏нчати, ча̑м, (зап.) vide развјенчати.

ра̀звитати, ра̀звиħе̑м, v. pf. (у Барањи) zer-streuen, dissipo: развитао сву дјецу (т. ј. раз-баацио, н. п. кад се ко по други пут ожени).

ра̀звити, ра̏звије̑м, [разавити] v. pf. entwickeln, auseinanderwickeln, divolvo, explico.

[**развити се,** развијем се, v. r. v. развити; *види* s. v. 2 пупак 2.]

развјенча́ва̑ње, n. (јуж.) das Entkränzen (die Trau-ung ungeschehen machen), discoronatio.

развјенча́вати, вјѐнча̑ва̑м, v. impf. (јуж.) ent-kränzen, discorono.

развјѐнчати, ча̑м, v. pf. entkränzen (zurücktrauen), demo coronam nuptialem (?): кад се један пут вјенча, не може се *развјенчати.*

развла́че̑ње, n. 1) das Auseinanderziehen, distrac-tio. — 2) das Verschieben, dilatio. — 3) das Verziehen (des Kindes), mala educatio.

развла́чити, ра̀звла̑чи̑м, v. impf. 1) verschleppen, aufero. — 2) verziehen, verschieben, differo. cf. [трговлачити,] одгађати. — 3) das Kind ver-ziehen, corrumpo puerum nimia indulgentia. cf. разблудити, размазити.

разво̀дити, ра̀зводи̑м, v. impf. 1) auseinander-führen, duco in diversa. — 2) ausweiten, di-duco (z. B. den Topf).

ра̀зводни̑к [разодник], m. (у Србији) Bittersüß, solanum dulcamara Linn. cf. разводњак.

разво̀днити, ра̀зводни̑м, v. pf. н. п. вино, wäs-sern, aqua miscere. [cf. разблажити 2].

ра̀зводња̑к, m. vide разводник.

разво̀ђе̑ње, n. 1) das Auseinanderführen, ductio in diversa. — 2) das Ausweiten, diductio.

разво̀же̑ње, n. das Auseinanderführen, divectio.

разво̀зити, ра̀звози̑м, v. impf. н. п. на колима ђубре, auseinanderführen, diveho.

ра̀звргнути, не̑м, vide **разврħи.**

ра̀зврзигра, m. који квари друштво, der Verder-ber der Gesellschaft, corruptor societatis bonae.

разври̏штати се, шти̑м се, v. r. pf. recht ins Plär-ren kommen, rudere.

развр̀нути, ра̀звр̑не̑м, v. pf. aufwerfen, aufbrechen (die Nuß), disrumpo.

развр̀сти, вр̀зе̑м, v. pf. loswickeln, expedio.

ра̀зврта̑ње, n. das Aufbrechen, disruptio.

ра̀звртати, врħе̑м, v. impf. н. п. орахе, auf-brechen, disrumpo.

ра̀зврħи [развргнути], вргне̑м, vide размет-нути.

разврши̏ва̑ње, n. das Abgipfeln, demtio a sum-mitate.

разврши̏вати, вр̀шује̑м, v. impf. н. п. сијено, abgipfeln, vom Gipfel nehmen, demo de sum-mitate.

развр̀шити, ра̀звр̑ши̑м, v. pf. н. п. сијено, ab-gipfeln, demo de cacumine.

разву̏ħи, ву̏че̑м, v. pf. 1) verschleppen, aufero. — 2) посао какав, verschieben, differo. — 3) verziehen (ein Kind), indulgentia corrumpo. [vide размазити].

разга́ђа̑ње, n. 1) das Zertheilen, distributio. — 2) das Verschieben, dilatio.

разга́ђати, ра̀зга̑ђа̑м, v. impf. 1) zertheilen, dis-tribuo. — 2) verschieben, differo.

ра̀згазити, зи̑м, v. pf. auseinander treten, dis-culco.

разга́лити, ра̀зга̑ли̑м, v. pf. das Unbehagen ver-treiben, exhilaro.

разга́лити се, ра̀зга̑ли̑ се, v. r. pf. н. п. ври-јеме, heitert sich auf, wird schön, disserenascit. [vide разведрити се].

разгаљи̏ва̑ње, n. das Aufheitern, exhilaratio.

разгаљи̏вати, га̀љује̑м, v. impf. das Unbehagen vertreiben, exhilaro.

разгаљи̏вати се, га̀љује̑ се, v. r. impf. sich auf-heitern (vom Wetter), serenor.

ра̀згаħити се, ħи̑м се, v. r. pf. sich auskleiden bis an die Unterhosen, deponere vestes excep-tis tegumentis interioribus.

разгла́ба̑ње, n. das Auseinanderfügen, disjunctio.

разгла́бати, ра̀згла̑ба̑м, v. impf. auseinanderfügen, auseinander thun, disjungo.

разгла́вити, ра̀згла̑ви̑м, v. pf. 1) auseinanderfügen, disjungo. — 2) разглавио вилице, das Maul aufreißen, diducere rictum.

разглављи̏ва̑ње, n. das Auseinanderfügen, dis-junctio.

разглављи̏вати, гла̀вљује̑м, v. impf. auseinander-fügen, disjungo.

разгла́сити, ра̀згла̑си̑м, v. pf. bekannt machen, divulgo.

разглаши̏ва̑ње, n. das Bekanntmachen, divulgatio.

разглаши̏вати, гла̀шује̑м, v. impf. bekannt ma-chen, divulgo.

разгле́да̑ње, n. das Beschauen, dispectio.

1. **разгле́дати,** ра̀згле̑да̑м, v. impf. betrachten, di-spicio. [cf. разматрати].

2. **ра̀згледати,** да̑м, v. pf. ansehen, dispicio. [cf. размотрити].

разгли̏бати се, *ра̀зглиба̑ се,* } [v. r. pf.] *(у Ц. г.) vide раска-љати се.*
разгли̏бити се, *ра̀згли̏би̑ се,* }

разгло̀бити, ра̀зглоби̑м, v. pf. н. п. лијес, aus-einanderfügen, auseinander thun, disjungo.

разгње́вити, ра̀згње̑ви̑м, v. pf. erzürnen, irrito. [cf. разиједити].

разгње́чити, ра̀згње̑чи̑м, v. pf. zerkneten, con-depso.

разгова́ра̑ње, n. 1) das Besprechen, confabulatio.

[cf. дивањење 1, јегленисање]. — 2) das Ermuthigen, animi additio.

разгова̏рати, го̀ва̄ра̄м, v. impf. einem Bekümmerten Muth einsprechen, animum addo: Кукај, мајко, те ме *разговарај* —

разгова̏рати се, го̀ва̄ра̄м се, v. r. impf. sich besprechen, colloqui. [cf. диванити 1, јеглени-сати].

ра̏зговѐтан, тна, тно, (ист.) vide разговијетан.

ра̏зговѐтно, (ист.) vide разговијетно.

ра̏зговиједан, тна, тно, (југ.) deutlich, nicht untereinander, distinctus: *разговијетно* писмо, говор.

ра̏зговијетно, adv. [југ.] deutlich, distincte: *разговијетно* говори, пише; кад ко *разговијетно* говори Њемачки, ја све разумијем.

ра̏зговѝтан, тна, тно, (зап.) vide разговијетан.

ра̏зговѝтно, (зап.) vide разговијетно.

ра̏зговор, m. (loc. разговѐру) 1) das Gespräch, colloquium. [cf. 2 диван 2, јеглен, јегленце, лаф]. — 2) Trost (das Ausreden von traurigen Gedanken), consolatio [cf. утјеха]: Моја мати, јадна *разговора* —

ра̏зговоран, рна, рно, човјек, gesprächig, affabilis.

разгово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. einem wieder Muth einsprechen, animum recreo. [cf. разговор 2].

разгово̀рити се, го̀ворӣм се, v. r. pf. 1) sich besprechen, colloqui. — 2) sich wieder Muth einsprechen, aufheitern, diffundi.

ра̏зговорци, m. pl. (ст.) dim. v. разговор 2: Ту су мајци танки *разговорци* —

разго̀дити, ра̀згодӣм, v. pf. 1) vertheilen, distribuo. — 2) као одгодити, verschieben, differo.

разго̀јити, ра̀згојӣм, v. pf. gut auferziehen (körperlich), bene educare: Племениту љуби води *Разгојену* као јелу —

ра̏згон, m. eine Art Pflanze [Bachbunge, Quellen-Ehrenpreis], herbae genus [veronica beccabunga L.].

разго̀нити, ра̀згонӣм, [разагонити] v. impf. auseinander treiben, dispello.

разго̀њење [разагоњење], n. das Auseinanderjagen, dispulsio.

разго̀рети се, (ист.) | го̀рӣм се, v. r. pf. т. ј.
разго̀рити се, (зап.) | ватра, zu Gluth brennen,
разго̀рјети се, (југ.) | candeo (de igne).

разгоропа̀дити се, ро̀па̄дӣм се, v. r. pf. in Wuth gerathen (vor Zorn), in furorem agi. [cf. размахнитати се, распомамити се].

ра̏зграбити, бӣм, v. pf. zerraffen, diripio. [cf. појагмити].

разгра̀дити, ра̀зградӣм, v. pf. 1) entzäunen, demo sepem. — 2) von einander reißen, zerstören, destruo: Вријеме град гради па га и *разгради*. — 3) н. п. разбој, auseinanderthun, dissolvo.

разграђѝвање, n. 1) das Entzäunen, disseptio. — 2) das Zerstören, destructio. — 3) das Auseinanderthun, solutio.

разграђѝвати, гра̀ђујӗм, v. impf. 1) entzäunen, diruo sepem. — 2) zerstören, destruo: Време гради низ Котаре куле, Време гради, време *разграђује* — 3) н. п. разбој, auseinanderthun, dissolvo.

разгра̀нати се, на̂ се, v. r. pf. н. п. дрво, Zweige treiben, diffrondesco.

разгре́вање, n. (ист.) vide разгријевање.

разгре́вати, ра̀згре̄ва̄м, (ист.) vide разгријевати.

разгреја́вање, n. (ист.) vide разгријавање.

разгреја́вати, грѐја̄ва̄м, (ист.) vide разгријавати.

[**ра̀згрејати**, јем, (Рес. и Срем.) vide разгријати. — Из I. издања.]

разгрѐности, грѐбе̄м, v. pf. zerkratzen, unguibus dilacero.

разгрѝвање, n. (зап.) vide разгријевање.

разгрѝвати, ра̀згрӣва̄м, (зап.) vide разгријевати.

разгрѝзање, n. das Zerbeißen, dimorsio.

разгрѝзати, ра̀згрӣза̄м, v. impf. zerbeißen, dimordeo.

разгрија́вање, n. (југ. и зап.) vide разгријевање.

разгрија́вати, грѝја̄ва̄м, (југ. и зап.) vide разгријевати.

ра̀згријати, је̄м, v. pf. (југ. и зап.) erwärmen, concalefacio.

разгријѐвање, n. (југ.) das Erwärmen, concalefactio. [cf. разгријавање].

разгријѐвати, ра̀згријева̄м, v. impf. (југ.) erwärmen, concalefacio. [cf. разгријавати].

ра̀згристи, разгрѝзе̄м, v. impf. zerbeißen, dimordeo.

разгр̀нути, ра̀згр̄не̄м, v. pf. 1) auseinander thun, disjicio, н. п. снијег, земљу, ватру, пепео, жито. — 2) да разгрнемо, да видимо ко је јачи, entscheiden, decerno.

ра̀згрта̄ње, n. das Auseinanderthun, disjectio, discretio.

ра̀згртати, грће̄м, v. impf. auseinander thun, disjecto.

разгру̀вати, ра̀згрӯва̄м, | v. pf. zerschlagen, con-
разгру̀хати, ра̀згрӯха̄м, | tundo.

ра̀згубати, ба̄м, v. pf. (у Ц. г.) wie der Aussatz verzehren, ut lepra absumere: Тако ме не *разгубао* твој хљеб!

ра̀згубати се, ба̄м се, v. r. pf. (у Ц. г.) von Aussatz verzehrt werden, lepra consumi.

разда́вање, n. das Zergeben, distributio.

разда́вати, ра̀зда̄је̄м, v. impf. zergeben, distribuo.

ра̏здалеко, weit auseinander, distant ab invicem.

ра̀здати, да̂м, v. pf. auseinander geben, dido.

раздвá̀јање, n. 1) das Halbiren, dimidiatio. — 2) das Trennen, separatio. [cf. разлучивање].

раздва̀јати, ра̀здва̄ја̄м, v. impf. halbiren, dimidio.

раздва̀јати се, ра̀здва̄ја̄м се, v. r. impf. sich trennen, separor.

ра̀здвој, ра̀здвоја, m. 1) (у Боци) камен или други какав знак који *раздваја* н. п. двије

њиве, die Markscheide, confinium. [vide раздио]. — 2) die Trennung, digressus. cf. [vide] растанак.
раздво̀јити, ра̀здвоји̑м, v. pf. 1) halbiren, dimidio. [vide располовити]. — 2) (у Ц. г.) као прекинути, свршити, entscheiden, decerno: И у томе боја *раздвојише* —
раздво̀јити се, ра̀здвоји̑м се, v. r. pf. sich absondern, trennen, separor. [cf. растати се].
раздеве́тити, у загонеци, cf. закукуљити.
разде́лити, ра̀зде̑ли̑м, (ист.) vide раздијелити.
разде́лити се, ра̀зде̑ли̑м се, (ист.) vide раздијелити се.
ра́здељак, е̑љка, m. (ист.) vide раздјељак.
раздељи́вање, n. (ист.) vide раздјељивање.
раздељи́вати, де̏љује̑м, (ист.) vide раздјељивати.
раздѐрати, ра̀здере̑м, v. pf. zerreißen, dilacero. [cf. раздријети, разбуцити, разбучити 1].
ра̀здертити се, ти̑м се, v. r. pf. vide забринути се: Колико се јунак *раздертио* —
раздесе́тити, у загонеци, cf. закукуљити.
раздијѐлити, ра̀здијели̑м, v. pf. (јуж.) zertheilen, divido.
[**раздијелити се**, раздијелим се, v. r. v. раздијелити; cf. разделити се.]
разди́лити, ра̀зди̑ли̑м, (зап.) vide раздијелити.
ра́здиљак, ра́зди̑љка, m. (зап.) vide раздјељак.
раздиљи́вање, n. (зап.) vide раздјељивање.
раздиљи́вати, ди̏љује̑м, (зап.) vide раздјељивати.
ра́здио, ра̀здјела (ра́жђела), m. (pl. ра́жђели) (у Црмн.) граница између њива, die Markscheide, confinium. cf. раздвој [1].
ра́здјељак, ра́здијељка, m. die Haarscheide, die Abtheilung (der Haare bei der Frisur), *discrimen*, diremptus.
раздјељи́вање, n. (јуж.) das Vertheilen, distributio.
раздјељи́вати, дје̏љује̑м, v. impf. (јуж.) vertheilen, zertheilen, distribuo.
ра̀здо̂ље, n. као долина, Thal, vallis. [vide продол]. cf. продо.
ра̀здор, m. vide неслога.
раздра̀гати, га̑м, v. pf. н. п. дјевојку, erlustigen, delecto.
раздра̀гати се, га̑м се, v. r. pf. lustig werden, exhilaror.
раздражи́ва̑ње, n. das Erlustigen, delectatio.
раздражи́вати, дра̀жује̑м, v. impf. [1)] erlustigen, delecto; [— 2)] reizen, irrito.
раздра́жити, ра̀здра̑жи̑м, v. pf. reizen, irrito.
раздре́мати, ра̀здре̑ма̑м (мље̑м), (ист.) vide раздријемати.
ра̀здрети, ра̏здре̑м, (ра̏здро̑, дрла) (ист.) vide раздријети.
раздрешива̑ње, n. [ист. и јуж.] das Auflösen, solutio.
раздрешивати, дре̏шује̑м, v. impf. [ист. и јуж.] auflösen, solvo: Што манити свеже сто мудријех не *раздрешују*.
раздре́шити, ра̀здре̑ши̑м, (ист.) vide раздријешити.
раздријѐмати, ра̀здријема̑м (мље̑м), v. pf. (јуж.) ermuntern (vom Schlummer), excito.
ра̀здријети, ра̏здре̑м, (ра̏здро̑, дрла) v. pf. (јуж.) vide раздерати.
раздријѐшити, ра̀здријеши̑м, v. pf. (јуж.) losknüpfen, solvo.
раздри́мати, ра̀здри̑ма̑м (мље̑м), (зап.) vide раздријемати.
ра̀здрити, ра̏здре̑м, (ра̏здро̑, дрла) (зап.) vide раздријети.
раздри́шити, ра̀здри̑ши̑м, (зап.) vide раздријешити.
раздрљи́вање, n. das Entblößen, denudatio.
раздрљи́вати, др̏љује̑м, v. impf. т. ј. прси, entblößen, denudo.
раздр́љити, ра̀здрљи̑м, v. pf. т. ј. прси, entblößen, aufreißen, denudo.
ра̀здрмати, ма̑м, v. pf. erschüttern, concutio.
ра̀здрмати се, ма̑м се, v. r. pf. erschüttert werden, erbeben, concutior.
раздро́бити, ра̀здроби̑м, v. pf. zerbröckeln, frio.
раздро́згати, ра̀здро̑зга̑м, v. pf. zerschmettern, contero, comminuo. [cf. раздрузгати, размрскати].
раздружи́ва̑ње, n. 1) das Trennen (der Gesellschaft), dissociatio. — 2) das Entpaaren, disparatio.
раздружи́вати, дру̏жује̑м, v. impf. 1) trennen, dissocio. — 2) entpaaren, disparo.
раздру́жити, ра̀здру̑жи̑м, v. pf. 1) trennen, dissocio. — 2) entpaaren, disparo (z. B. von zwei gepaarten Dingen). [cf. распарити].
раздру́згати, ра̀здру̑зга̑м, v. pf. vide раздрозгати.
разду́вати, ра̀зду̑ва̑м, }
разду́хати, ра̀зду̑ха̑м (ду̑ше̑м), } v. pf. auseinanderblasen, difflo.
разигра́ва̑ње, n. das Tanzen-machen (des Pferdes), concitatio equi, ut saltet.
разигра́вати, и̏гра̑ва̑м, v. impf. н. п. коња, tanzen machen, facio ut saltet equus.
разигра́вати се, и̏гра̑ва̑м се, v. r. impf. in tanzende Bewegung gerathen, exsulto.
рази́грати, ра̀зигра̑м, v. pf. н. п. коња, tanzen machen, facio ut saltet equus.
рази́грати се, ра̀зигра̑м се, v. r. pf. dahintanzen, exsulto.
рази́гуманити, ни̑м, v. pf. von der Würde eines игуман abſetzen, submovere a hegumeni munere.
разијѐда̑ње, n. [јуж.] das Zerfressen, corrosio.
разијѐдати, ра̀зиједа̑м, v. impf. [јуж.] zerfressen, corrodo (carcinoma).
разијѐдити, ра̀зиједи̑м, v. pf. [јуж.] vide разгњевити.
рази́лаже̑ње, n. das Auseinandergehen, discessio. [cf. разлажење].
рази́лазити се, зи̑мо се, v. r. impf. auseinandergehen, solvitur concio. [cf. разлазити се].
рази́ћи се, ра̀зи̑ђе̑м (ра̀зи̑де̑м) се, v. r. pf. auseinandergehen, discedo. [cf. разметнути се,

распршати се 1, растурити се, сманишкати 1]: разишли се људи; разишло се уље по води.

разја̏глити се, лӣм се, v. pf. berſten, disrumpi: *разјаглила се* земичка у млијеку.

ра̏зјанути, нѐм, v. pf. vide [сјахати 1] разјахати: На јандал су коње *разјанули* —

разја́рити се, ра̏зјарӣм се, v. r. pf. (понајвише у војв. по варошима) vide расрдити се, ражљутити се.

ра̏зјахати, јашѐм, v. pf. коња, vom Pferde absteigen, equum descendo [vide сјахати 1]: *Разјахаше* коње оседлане — Пред кулом је коња *разјахао* —

разје́да̑ње, n. (ист.) vide разиједање.

разје́дати, ра̏зједа̑м, (ист.) vide разиједати.

разје́дити, ра̏зједӣм, (ист.) vide разиједити.

ра̏зјести, једѐм (ијем), v. pf. zerfreſſen, corrodo (carcinoma).

ра̏зјести се, једѐм се, v. r. pf. н. п. разјела се главчина, abgerieben werden, atteri.

разји́да̑ње, n. (зап.) vide разиједање.

разји́дати, ра̏зјида̑м, (зап.) vide разиједати.

разји́дити, ра̏зјидӣм, (зап.) vide разиједити.

разла́га̑ње, n. das Auseinanderlegen, dispositio.

разла́гати, ра̏зла̑жѐм, v. impf. auseinanderlegen, dispono: Ђе *разлаже* сватовске дарове —

разла́дити, ра̏зла̑дӣм, vide **расхладити.**

разла́дити се, ра̏зла̑дӣм се, vide **расхладити се.**

разлађи́ва̑ње, n. vide **расхлађивање.**

разлађи́вати, ла̏ђујѐм, vide **расхлађивати.**

разлађи́вати се, ла̏ђујѐм се, vide **расхлађивати се.**

ра̏злажѐње, n. vide разилажење.

ра́злаз, m. das Auseinandergehen, discessus: да се играмо *разлаза* (im Scherze: spielen wir Auseinander, d. h. jeder geht an sein Geschäft).

ра̏злазити се, зӣмо се, vide разилазити се.

ра̏злајати се, јѐм се, v. r. pf. ins Bellen hinein gerathen, illatro.

разла́ма̑ње, n. das Zerbrechen, diffractio.

разла́мати, ра̏зла̑ма̑м, v. impf. brechen, diffringo.

разле́га̑ње, n. (ист.) vide разлијегање.

разле́гати се, ра̏зле̑же̑ се, (ист.) vide разлијегати се.

разлѐжати се, жӣ се, v. r. pf. н. п. кокош, anfangen zu brüten, incubo. [cf. 2 разлећи се].

разле́та̑ње, n. (ист.) vide разлијетање.

разле́тати се, ра̏злећѐм се, (ист.) vide разлијетати се.

разлѐтети се, (ист.) | **разлѐтити се,** (зап.) | **разлѐтјети се,** (југоз.) | **разлѐћети се,** (јуж.) — лѐтӣм се, v. r. pf. 1) auseinanderfliegen, divolo. — 2) (као разиграти се), recht ins Fliegen kommen. — 3) in Stücken fliegen, dissilio, н. п. лонац, пушка, и т. д.

1\. **разлѐћи се,** ра̏зле̑же̑ (легнѐ) се, v. r. pf. wiederhallen, resono. [vide одлећи се].

2\. **разле́ћи се,** ле́же̑ се, vide разлежати се.

разли́ва̑ње, n. (зап.) vide разлијевање.

разли́вати, ра̏злӣва̑м, (зап.) vide разлијевати.

разли́га̑ње, n. (зап.) vide разлијегање.

разли́гати се, ра̏злӣже̑ се, (зап.) vide разлијегати се.

разли́зати, ра̏злӣжѐм, v. pf. zerlecken, lambendo consumere: Ни буди мед да те *разлижу*, ни јед да те расплују.

разлијѐва̑ње, n. vide ражљевање.

разлијѐвати, ра̏злијева̑м, v. impf. vide ражљевати: Тако ми се тијело не *разлијевало* као пјена морска.

разлијѐга̑ње, n. (јуж.) das Wiederhallen, resonantia.

разлијѐгати се, ра̏злијеже̑ се, v. r. impf. (јуж.) wiederhallen, resono.

разлијѐта̑ње, n. (јуж.) das Auseinanderfliegen, divolatio.

разлијѐтати се, ра̏злијећѐм се, v. r. impf. (јуж.) auseinanderfliegen, divolito.

ра́злика, f. der Unterschied, discrimen. [cf. разбор].

ра́зликовати, кујѐм, v. [im]pf. unterscheiden, discerno.

ра́зликовати се, кујѐм се, v. r. [im]pf. sich unterscheiden, verschieden sein, differo.

ра̏злит, а, о, (у Тијесноме) vide различан.

разли́та̑ње, n. (зап.) vide разлијетање.

разли́тати се, ра̏злӣћѐм се, (зап.) vide разлијетати се.

ра̏злити, ра̏злијѐм, v. pf. н. п. млијеко, hingießen, ergießen, diffundo.

ра̏злити се, ра̏злијѐм се, v. r. pf. sich ergießen, diffundor.

разли́ча̑к, чка, m. (у Сријему) blaue Kornblume, [Ziegenbein], centaurea cyanus [L.].

ра́зличан, чна, чно, | **ра́зличит,** а, о, лит. — verschieden, varius. cf. раз-

ра́злог, m. 1) die Ueberlegung, consilium, perpensio: није, говори без *разлога.* — 2) као цеван.

ра́зложе̑ње, n. das Urtheilen, judicatio.

ра́зложит, а, о, н. п. говор, gründlich, sanus.

1\. **разло̀жити,** ра̏зложӣм, v. pf. auseinanderlegen, dispono.

2\. **ра́зложити,** жӣм, v. impf. (у Дубр.) urtheilen, judico [vide расуђивати]: добро *разложи.*

ра́зложито, adv. gründlich, acute.

ра́зложница, f. die Verfügerin, quae disponit: Да ми будеш млада за снашицу,| А у кућу кућна укућница| И мојему благу *разложница* —

разло̀кати, ра̏злочѐм, v. pf. auslecken, abspülen, [diluo:] *разлокала* вода пут.

разло̀мити, ра̏зломӣм, v. pf. zerbrechen, diffringo.

разлу̏пати, ра̏злу̑па̑м, v. pf. zerschlagen, contundo.

разлучи́ва̑ње, n. das Trennen, separatio. [vide раздвајање 2].

разлучи́вати, лу̏чујѐм, v. impf. trennen, absondern, separo.

разлу̏чити, ра̏злу̑чӣм, v. pf. absondern, separo, disparo.

разљу̑тити, ра̀зљу̑ти̑м, vide **ражљутити.**

ра̀зма, außer, praeter, excepto —, [vide] о с и м, cf. до: Јер се Марко не боји никога, *Разма* једног Бога истинога — *Разма* један калуђере стари —

ра̏змазати, мажѐм, v. pf. zerschmieren, dilino.

размази̏вање, n. das Zerschmieren, dilitus.

размази̏вати, ма̀зујем, v. impf. zerschmieren, dilino.

разма́зити, ра̀зма̄зи̂м, v. pf. дијете, verhätscheln, indulgentia corrumpo. cf. [развући 3, обечити,] разблудити [2], распечити.

ра̀змак, m. die Trennung, discessus: У облаку на *размаку* —

разма̀кнути, ра̀змакне̄м, vide **размаћи.**

разма̀кнути се, ра̀змакне̄м се, vide **размаћи се.**

ра̀змарити, ри̂м, v. pf. (у Ц. г.) раскравити према ватри, bei Feuer aufgehen lassen (z. B. Wachs), ad ignem solvere.

разма́трање, n. das Besehen, inspectio.

разма́трати, ра̀зма̄тра̂м, v. impf. besehen, inspicio. [cf. 1 разгледати].

разма̀ћи [размакнути], ра̀змакне̄м, v. pf. (ра̀змакао, разма̀кла) auseinanderrücken, dimoveo.

разма̀ћи [размакнути] **се,** ра̀змакне̄м се, v. r. pf. auseinanderrücken, discedo, dimoveor.

размахни̏тати се, та̄м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide разгоропадити се.

размеђа́вање, n. das Abgrenzen, terminatio.

размеђа́вати, мѐђа̄ва̂м, v. impf. abgrenzen, termino.

размѐђити, ра̀змеђи̂м, v. pf. abgrenzen, definio.

ра̀змена, f. (ист.) vide размјена.

размѐнити, ра̀зме̂ни̂м, [ист.] vide размијенити.

размѐнити се, ра̀зме̂ни̂м се, (ист.) vide размијенити се.

размењи̏вање, n. (ист.) vide размјењивање.

размењи̏вати, мѐњује̂м, (ист.) vide размјењивати.

размењи̏вати се, мѐњује̂м се, (ист.) vide размјењивати се.

размера́вање, n. (ист.) vide размјеравање.

размера́вати, мѐра̄ва̂м, (ист.) vide размјеравати.

ра́змерак, е̏рка, m. (ист.) vide размјерак.

ра̀змерити, ри̂м, (ист.) vide размјерити.

размѐсити, ра̀зме̄си̂м, (ист.) vide размијесити.

1\. **размѐсти,** мѐте̂м, v. pf. auseinanderkehren, diverro.

2\. **размѐсти,** мѐте̂м, v. pf. zerrühren (z. B. ein Ei), dissolvo versando. [vide размутити].

ра̀змет (ра́змет), m. das Zerwerfen, disjectio, diffusio: није то на *размет.*

размѐта̂ње, n. 1) das Auseinanderwerfen, disjectio. — 2) das Großthun, jactatio.

размѐтати, ра̀змеће̂м, v. impf. 1) zerwerfen, disjicio: *размеће* ноге у ходу. — 2) карте (кад се врача), Karten aufschlagen, e chartis lusoriis vaticinor. — 3) пређу, т. ј. у навијању намјештати памук или гириплик за узвод или у с н о в к е.

размѐтати се, ра̀змеће̂м се, v. r. impf. prahlen, sich brüsten, jactare se. [cf. разбацивати се, тићити се 2].

ра̀зметкиња, f. die Verschwenderin, mulier prodiga: Наметкиња кућна *разметкиња* —

ра̀зметнути, не̂м, v. pf. [cf. разврћи (развргнути)] 1) zerwerfen, disjicio. — 2) игру, abbrechen, stören, rumpo. [cf. раскинути 2].

ра̀зметнути се, не̂м се, v. r. pf. auseinandergehen, discedo [cf. разићи се]: Отолен *се* свати *разметнули* —

размеши̏вање, n. (ист.) vide размјешивање.

размеши̏вати, мѐшује̂м, (ист.) vide размјешивати.

размијѐнити, ра̀змијени̂м, v. pf. (јуж.) verwechseln, austauschen, permuto. [cf. промијенити 1, трампити].

размијѐнити се, ра̀змијени̂м се, v. r. pf. (јуж.) tauschen (untereinander), permuto.

размијѐсити, ра̀змијеси̂м, v. pf. (јуж.) т. ј. хљеб, vertheilen, divido (ut videas quot sint futuri panes). [cf. раскухати (раскувати) 1].

ра̀змина, f. (зап.) vide размјена.

разми́нити, ра̀зми̂ни̂м, (зап.) vide размијенити.

разми́нити се, ра̀зми̂ни̂м се, (зап.) vide размијенити се.

[**разминути се,** разминем се, v. r. pf. vide мимоићи се.]

разминњи̏вање, n. (зап.) vide размјењивање.

размињи̏вати, мѝњује̂м, (зап.) vide размјењивати.

размињи̏вати се, мѝњује̂м се, (зап.) vide размјењивати се.

размира́вање, n. (зап.) vide размјеравање.

размира́вати, мѝра̄ва̂м, (зап.) vide размјеравати.

ра́змирак, мѝрка, m. (зап.) vide размјерак.

ра̀змирити, ри̂м, (зап.) vide размјерити.

ра̀змирица, f. (у Крајини Неготинској) der Unfriede, Krieg, bellum. [vide 1] р а т, cf. крајина.

разми́сити, ра̀зми̂си̂м, (зап.) vide размијесити.

ра̀змислити, ли̂м, v. pf. } überlegen, expendo. [cf. промислити се].

ра̀змислити се, ли̂м се, v. r. pf. }

ра̀змица̂ње, n. Auseinanderrücken, dimotio.

ра̀змицати, миче̂м, v. impf. auseinanderrücken, dimoveo.

ра̀змицати се, миче̂м се, v. r. impf. auseinanderrücken, dimoveor.

размиши̏вање, n. (зап.) vide размјешивање.

размиши̏вати, мѝшује̂м, (зап.) vide размјешивати.

размишља́вање, n. vide размишљање.

размишља́вати, мѝшља̄ва̂м, vide размишљати.

разми́шља̂ње, n. Ueberlegen, perpensio. [cf. размишљавање].

разми́шљати, ра̀зми̂шља̂м, v. impf. nachsinnen, überlegen, perpendo. [cf. размишљавати].

ра̀змјена, f. (јуж.) der Tausch, permutatio [cf. промјена 1, трампа]: Оћеш дати коња на *размјену*? —

размјењи̏вање, n. (јуж.) das Verwechseln, permutatio.

размјењѝвати, мјѐњујēм, v. impf. (јуж.) verwechseln, permuto.

размјењѝвати се, мјѐњујēм се, v. r. impf. (јуж.) tauschen, permuto.

размјера̀вање, n. (јуж.) das Abmessen, Abwägen, dimensio.

размјера́вати, мјѐра̄ва̄м, v. impf. (јуж.) abwägen, abmessen, dimetior.

ра́змјерак, јѐрка, m. (јуж.) der Verlust beim Abwägen im Kleinen, die Einwage, detrimentum ponderis aut mensurae: отишло на *размјерке*.

ра̀змјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) abwägen, pendo, exigo ad libram, dimetior.

размјешѝвање, n. (јуж.) das Abtheilen, decretio. [cf. раскухавање (раскувавање) 1].

размјешѝвати, мјѐшујēм, v. impf. (јуж.) т. ј. хљеб, abtheilen, decerno, distribuo. [cf. раскухавати (раскувавати) 1].

размота́вање, n. das Abwickeln, divolutio.

размота́вати, мо̀та̄ва̄м, v. impf. auseinanderwickeln, expedio.

размо̀тати, та̄м, v. pf. auseinanderwickeln, explico.

размо̀трити, ра̀змотрӣм, v. pf. besehen, dispicio. [cf. 2 разгледати].

ра̀змрзнути се, нēм се, v. r. pf. aufthauen, regelari.

размр̏сити, ра̀змр̄сӣм, v. pf. entwirren, expedio. [vide одмрсити].

размр̏скати, ра̀змр̄ска̄м, v. pf. vide раздрозгати.

размршѝвање, n. das Entwirren, expeditio.

размршѝвати, мр̏шујēм, v. impf. entwirren, expedio.

размуму̀љити, у загонеци, cf. закукуљити.

разму̏тити, ра̀змӯтӣм, v. pf. zerrühren, zertrüben, solvo versando, conturbo [cf. 2 размести]: узми мало меда, па *размути* с водом.

размућѝвање, n. das Zerrühren, dissolutio.

размућѝвати, му̏ћујēм, v. impf. zerrühren, dissolvo.

ра̀знати се, зна̄ се, v. r. pf. erhellen, sich finden, agnosci: Да *се* Марку за гроб не *разнаде* —

ра̀знēти, нѐсēм, (ист.) vide разнијети.

разнѝзати, ра̀знӣжēм, v. pf. (Perlen) von der Schnur ziehen, extraho filum e margarita: Сићан ће ти бисер *разнизати* — Са цркве ће бисер *разнизати* —

разнизѝвање, n. das Ziehen, z. B. der Perlen von der Schnur, extractio fili e margarita.

разнизѝвати, нѝзујēм, v. impf. (Perlen) von der Schnur ziehen, extraho filum e margarita.

ра̀знијети, разнѐсēм, (ра̀знио, ра̀знијела, ло) v. pf. (јуж.) zertragen, differo.

ра̀знити, разнѐсēм, (ра̀знио, ра̀знӣла) (зап.) vide разнијети.

разно̀сити, ра̀зносӣм, v. impf. zertragen, differo.

разно̀шēње, n. das Zertragen, dilatio.

[**разобадати се**, разобадам се, v. r. pf. vor Bremsen fliehen, fugere ab oestris; cf. поштркати се.]

ра́зодник, m. (у Сријему) vide **разводник.**

разо̀нодити, дӣм, v. pf. (понајвише у војв. по варошима) zerstücken, zerstückeln, divido. cf. раставити [2].

1. **ра̑зор**, (*у Сријему и* ра́зор) m. die Furche, Grenzfurche, Wasserfurche, sulcus.

2. **ра́зор**, m. (у Паштр.) die Zerstörung, eversio, demolitio.

разора́вање, n. das Durchackern, peraratio.

разора́вати, о̀ра̄ва̄м, v. impf. durchackern, peraro.

разо̀рати, ра̀зорēм, v. pf. durchackern, exaro.

разо̀рити, ра̀зорӣм, v. pf. zerstören, diruo. [cf. разурити, разрушити; развалити 1, раскопати 1; сорити].

разо̀рити се, рӣм се, v. r. pf. sich zu Grunde richten, confici. [vide пропасти 2].

разортача́вање, n. die Auflösung der (Handlungs-) Gesellschaft, dissociatio.

разортача́вати, та̀ча̄ва̄м, v. impf. entgesellschaften, dissocio.

разортача́вати се, та̀ча̄ва̄м се, v. r. impf. die Gesellschaft auflösen, solvo societatem.

разо̀ртачити, чӣм, v. pf. die Gesellschaft auflösen, dissocio.

разо̀ртачити се, чӣм се, v. [r.] pf. sich trennen (von Handlungsgesellschaftern), solvo societatem.

ра̀зрадовати се, дујēм се, v. r. pf. sich erfreuen, laetitia perfundi: По поли му сабљу пресјекао, | Виђе бане, па *се разрадова* —

разра́колити се, лӣм се, v. r. pf. ins Gackern hinein gerathen, clango laeta (de gallina et metaph. de femina laeta).

разра́ста̄ње, n. das Auseinanderwachsen, crassatio.

разра́стати се, ра̀зра̄ста̄м се, v. r. impf. in die Breite wachsen, crassesco.

разра́сти се, ра́стēм се, v. r. pf. auseinanderwachsen, crassesco. [vide раскрупнати се].

разра́чити се, ра̀зра̄чӣ се, v. r. pf. (у Хрв.) коме што, н. п. разрачило ми се јести, Luft bekommen, appeto.

разрѐвати се, вēм се, v. r. pf. (у Дубр.) [vide] расплакати се, recht ins Weinen kommen, illacrimo. cf. ревати.

ра́зредба, f. (у Лици) н. п. кад се разређују људи на стражу или на какав посао, die Vertheilung, dispositio.

разрѐдити, ра̀зрēдӣм, v. pf. 1) abtheilen, bestimmen, ordino, dispono. — 2) (ист.) vide разриједити.

разређѝвање, n. das Abtheilen, dispositio.

разређѝвати, рѐђујēм, v. impf. bestimmen, constituo.

ра̏зрēз, m. н. п. на кошуљи, der Schlitz, fissura.

ра̀зрезати, режēм, v. pf. 1) zerschneiden, discindo. [cf. раскројити; расјећи 1]. — 2) порезу, die Auflage unter die Pflichtigen vertheilen, dispertio, describo. [cf. расјећи 2].

разрезѝвање, n. 1) das Zerschneiden, discissio. — 2) das Vertheilen, dispertitio.

разрезѝвати, рѐзујêм, v. impf. 1) zerschneiden, discindo. — 2) vertheilen, dispertio.

разрѐћи, рѐчêм, v. pf. widerrufen, revoco [vide порећи]: Срамота је рећи, па *разрећи* —

разрѝдити, рàзрйдйм, (зап.) vide разриједити.

разријѐдити, рàзриједйм, v. pf. (јуж.) н. п. шуму или како поврће, т. ј. гдјекоје исјећи или почупати, да оно што остане буде ређе, а тако би кака болест или друга кака сила могла и људе разриједити, auslichten, interluco, rarefacio [cf. проријеђити]: Ако Бог да те с' одовуд вратим,| Хоћу, море, Србе *разредити* —

рàзрити, рàзријêм, v. pf. zerwühlen, diruo.

разрогáчити, разрòгâчйм, v. pf. т. ј. очи, die Augen aufreißen, oculis rigidis tueor. cf. [vide] избечити.

разрогáчити се, разрòгâчйм се, v. r. pf. sich muthig entgegen stemmen, forti animo se opponere. cf. испријечити се.

рáзрок, а, о, schielend, strabo. [cf. зракав, хероглав (ероглав)].

рàзрушити, шйм, v. pf. vide разорити.

разу̏дати, дâм, v. pf. н. п. ћери, сестре, nach einander ausheirathen, maritare aliam alio.

разу̏дати се, удáмо се, v. r. pf. 1) разудале се ћери, die Töchter haben eine dahin, die andere dorthin weggeheirathet, collocatae sunt filiae. — 2) (у Дубр.) многа би се разудала, sich vom Manne scheiden, repudiare virum.

разуздáвâње, n. das Entzäumen, effrenatio.

разуздáвати, у̏здâвâм, v. impf. entzäumen, effreno.

разу̏здати, дâм, v. pf. entzäumen, effreno.

разузу̏рити се, у̏зу̑рйм се, v. r. pf. es sich bequem machen, deponere (amiculum).

ра̏зу̑м, m. (loc. разу̑му) die Vernunft, ratio. [cf. памет 1].

ра̏зу̑ман, мна, мно, verständig, vernünftig, prudens. cf. [свијесан, уман,] паметан.

разумéвâње, n. (ист.) vide разумијевање.

разумéвати, у̏мêвâм, (ист.) vide разумијевати.

разу̏мети, мêм, (ист.) vide разумјети.

разумѝвâње, n. (зап.) vide разумијевање.

разумѝвати, у̏мйвâм, (зап.) vide разумијевати.

разумијѐвâње, n. (јуж.) das Verstehen, intellectus.

разумијѐвати, у̏мијевâм, v. impf. (јуж.) verstehen, intelligo.

1. **разу̏мити**, рàзу̑мйм, v. pf. кога, einem begreiflich machen, aufklären, illustro [vide разумљивати]: И л'јепо је у томе *разуми* —

2. **разу̏мити**, мйм, (зап.) vide разумјети.

разу̏мјети, мијем, v. impf. (јуж.) verstehen, intelligo.

разумљѝвâње, n. das Begreiflich-machen, explicatio.

разумљѝвати, у̏мљујêм, v. impf. begreiflich machen, explico [cf. 1 разумити]: Он ти сестру *разумљује* своју —

разу̏мрети се, рàзумрêм се, (ист.) vide разумријети се.

разу̏мријети се, рàзумрêм се, v. r. pf. [јуж.] ми ћемо се разумријети, и: ја ћу се с њим разумријети, т. ј. до смрти заједно бити, der Tod wird uns trennen, mors separabit nos.

разу̏мрити се, рàзумрêм се, (зап.) vide разумријети се.

разу̏рâње, n. das Zerstören, eversio.

разу̏рати, рâм, v. impf. (у Ц. г.) zerstören, everto [cf. рушити]: *Разу̏рају* цареве крајине —

разу̏рити, рàзурйм, v. pf. zerstören, everto, cf. [vide] разорити: Ја ћу пуштит' свата сто хиљада,| Сарајево хоћу *разурити* — Али пусти двори *разурени* — Како је се таде *разурила* —

рàзурнӣк, *m.* der Zerstörer, [eversor].

Ра̏ин, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̏ица, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̏ич, m. Mannsname, nomen viri.

ра̑ј, ра̑ја, m. (loc. рàју) das Paradies, paradisus. [cf. ценет].

1. **рáја**,* f. (coll.) die Unterthanen, subditi. У Турскоме царству раја се зову сви људи који не вјерују Турске вјере.

2. **Рáја**, m. (ист.) vide Рајо.

Ра̑јак, m. Mannsname, nomen viri.

ра̑ј-бòсиље, n. (у Боци) може бити само у пјесми мјесто *рано босиље*: Ма се снаа обзираше| На бабове б'јеле дворе,| На братино пеливоје,| На мајчино сјетовање,| На сестрино *рај-босиље* —

ра̑јдâње, n. vide радовање [1].

ра̑јдати се, дâм се, v. r. impf. (у Дубр.) vide радовати се.

рáјетин, m. Einer aus der [1] рáја, Unterthan, subditus (turcarum).

Ра̑јка, f. Frauenname, nomen feminae.

Ра̑јко (Рáјко), m. Mannsname, nomen viri: Што не може болан *Рајко*, то ће жалосница мајка.

Ра̑јна, f. Frauenname, nomen feminae.

Рáјо, m. (јуж.) dim. v. Рајак. [cf. 2 Раја].

ра̑јом, у пјесми кад се пије: *Рајом рајом*, Раице! —

ра̑јскй, кâ, кô, 1) paradiesisch, paradisiacus. — 2) der [1] раја, τῆς раја: Да ли није књига од мејдана,| Али, бабо, од *рајског* арача — И волове, *рајске* ранитеље —

Ра̑јчета, m. Mannsname, nomen viri.

ра̏к, m. (pl. gen. ра̑кâ) der [Fluß-]Krebs, cancer [astacus fluviatilis Rond.; cf. нагузљез, натрагођа]: Нема *рака* без мокрије гаћа.

1. **ра̏ка**, f. vide гробница.

2. **Рáка**, m. (ист.) vide Рако.

рàкâм,* ракáма, m. die Rechnung, ratio. cf. [vide] рачун [1].

ракáмица, f. das Rechenbüchlein (in der Schule), libellus arithmeticus.

ра̀кање, n. vide **хракање**.
ра̀кати, ра̑чем, v. impf. vide **хракати**.
ра̀кач, рака́ча, m. (у Хрв.) vide прињубак.
ракѐтла, f. die Rakette, rageta (?).
ра̀кија[*], f. der Branntwein, sicera.
ракијѐтина, / f. augm. v. ракија.
ракијѐшина, \ f. augm. v. ракија.
ра̀кӣјнскӣ, / ка̄, ко̄, н. п. суд, Branntwein-, si-
ра̀кӣјскӣ, \ cerarius.
ра̀кӣјца, f. dim. v. ракија.
ра̀ки-са̀пӯн[*], m. parfümirte Seife, sapo odoribus imbutus: *Раки-сапун* поскупио,| Ладна вода пресанула — *Раки-сапун* руке твоје,| Ладна вода сузе твоје —
ра̀кита, f. 1) [Purpur- oder Rothweiden,] salix caprea [salix purpurea] Linn. — [*Ракита*] 2) Frauenname, nomen feminae. — 3) Name eines Flusses: Ми смо силну војску угледале| Угледале на воду *Ракиту* —
Ра̀китно̄, n. adj.: Да̂ је наша шатор разапео,| Разапео на *Ракитно* равно —
ра̀китов, а, о, von ракита [1], e salice caprea.
ра̀китовина, f. das Holz der salix caprea.
ракӣџија,* m. der Branntweinbrenner, sicerarius.
[**ракӣџијин**, на, но, des ракиџија, sicerarii. — Из I. издања.]
ракӣџӣјница, f. die Branntweinbrennerei, sicerae coctio, taberna siceraria. [cf. пецара].
ра̏кљаст, а, о, vide рачваст.
ра̏кље, f. pl. vide рачве.
ра̏кљице, f. pl. dim. v. ракље.
ра̀кно, n. (у Кастелима) од плаветна сукна као кратак шал што жене на зими носе око врата и доље низ прси. Кад је ко у жалости он ракно оврани, па га превјеси преко главе.
ра̀кнути, ра̀кнем, v. pf. vide **хракнути**.
Ра̀ко, m. (јуж.) hyp. v. Радован, Радоица, Радисав. [cf. 2 Рака].
ра̀ков, а, о, Krebs-, cancri.
Ра̀ковнӣк, m. зидине од градића у Хрватској на десном бријегу ријеке Зрмање.
ра̀ковница, f. (у Дубр.) велики морски рак [der gemeine Krabbe, carcinus maenas L.?].
ра̀колити се, лӣм се, v. r. impf. gackern, gracillare [cf. какодакати]: кокош кад хоће да снесе онда *се раколи*.
ра̀кољѐње, n. das Gackern, gracillatio. [cf. какодакање].
Ра̀котина, f. кажу да се тако звао стари град гдје је сад Славонска Пожега.
ра̏л, m. (у Хрв.) 1600 □ хвати земље или 2 дана орања (од толико се земље даје 2 оке бира).
Ра̏лен, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏лета, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏лица, f. 1) мали плуг којијем се оре само на два вола по стрменитијем њивама, eine Art Pflug, aratri genus. [cf. рало 1]. — 2) (у Хрв.) као велике напријед са свијем састављене, а остраг врло раширене саонице, које се вуку по путу, да се снијег њима разгрће, der Schneepflug, machina nivi discindendae. — 3) (у горњ. прим.) die Pflugsterze, stiva. [vide ручица 2]. cf. рукодрж.
ра̏ло, n. 1) vide ралица 1. — 2) (по југоз. кр.) рало земље, vide дан [2] орања.[1]
Ра̑м, m. Name eines Städchens mit Ruinen, an der Donau, östlich von Smederewo.
рама̀за̄н,* маза́на, m. Турски пост, die Faste der Mohamedaner, jejunium Mohamedanorum.
ра̀ман, m. (у Дубр.) vide [прстенак 3] раменак.
ра́мање, n. vide **храмање**.
ра́мати, ра̑мљем, vide **храмати**.
ра̏ме, мена, n. (pl. ра̀мѐна, gen. раме́на̄) die Schulter, humerus. cf. рамо.
ра̏менак (раме́нак), ра̏ме̂нка (раме́нка), m. (у Ц. г.) die Kamille, chamaemelon. *cf.* [vide] *прстенак* [3].
раме̏њача, f. у кошуље на рамену, der Achselfleck: сад шијем рамењачу. [vide потплата]. cf. порамак.
ра̏мо, мена, n. (у Херц.) vide раме: рамо меса, т. ј. предњи череп.
ра̏мскӣ, ка̄, ко̄, von Рам.
1. **ра̑на**, f. (pl. gen. ра̑на̄), die Wunde, vulnus.
2. **ра́на**, f. vide **храна** [1].
ра̑нӣ, на̄, но̄, 1) früh, matutinus. — 2) frühzeitig, maturus, praecox.
ра̀нӣк, ранйка, m.
ра̑нилац, ниоца, m. der früh aufsteht, mane surgens [cf. ранораниилац]: Не бој се лисица вечерњега хвалиоца, него јутрењега *раниоца*.
ра̑нило, n. На Цвијети (а гдјешто и на Благовијест) у јутру поране дјевојке прије сунца на *ранило* на воду, па ондје ухвате коло те играју и пјевају различне пјесме, н. п. Пораниле девојке:| Јело ле, Јело, добра девојко,| Пораниле на воду,| Јело ле, Јело, добра девојко,| Ал' на води јеленче,| Јело ле, Јело, добра девојко,| Рогом воду мућаше,| Јело ле, Јело, добра девојко,| А очима бистраше,| Јело ле, Јело, добра девојко — Рани коња, Радивоје:| Девојке те претекоше,| Ведром воду замутише.| А што ће им рано вода?| Да оперу брату руо,| Да га пошљу у сватове, и т. д.
Ра̑нисав (cf. **Хранисав**), m. Mannsname, nomen viri.
ра̑нӣ сва̑т, m. (у Срцјему) vide [крцан] су́кало.
ра̀нитељ, m. vide **хранитељ**.
1. **ра̑нити**, нӣм, 1) v. pf. кога, verwunden, vulnero. [cf. 1 обранити, оранити]. — 2) v. impf. früh aufstehen, mane surgo.
2. **ра́нити**, ра̑нӣм, vide **хранити**.
1. **ра̑нити се**, нӣм се, v. r. pf. verwundet werden, vulneror.
2. **ра́нити се**, ра̑нӣм се, vide **хранити се**.
Ра̑нитовача, f. Wald am Einfluß des Jadar in die Drina.

раница, f. (у Сријему) рана трешња, die Frühkirsche, cerasum praecox [prunus avium L. var.]. cf. аршлама [(арашлама, ршлама) 1].
ранка, f. vide рањка.
Ранко, m. Mannsname, nomen viri.
рано, 1) früh, des Morgens, mane: Ко *рано* устаје никад се не каје. — 2) früh, frühzeitig, mature.
ранораниилац, ниоца, m. (у Боци) vide ранилац: *Ранораниилац* и доцнолегалац кућу тече.
рањ, m. 1) (у Ц. г.) некакво дрво као цер или граница. — 2) [*Рањ*] Цеклинско око у језеру Скадарскоме.
рањав, а, о, wund, saucius, ulceratus.
рањавање, n. das Verwunden, vulneratio.
рањавати, рањавам, v. impf. verwunden, vulnero.
рањавати се, рањавам се, v. r. impf. verwundet werden, vulneror.
Рањен, m. планина у Босни. Кирџије говоре: Рани коња за Рањена.
1. **рањеник**, m. 1) der Verwundete, vulneratus. — 2) das Wundkraut [gebräuchliche Betonie], herba vulneraria [betonica officinalis L.].
2. **рањеник**, њеника, m. vide **храњеник**.
рањеница, f. vide **храњеница**.
рањениче, чета, n. vide **храњениче**.
1. **рањење**, n. das Frühaufstehen, surrectio matutina, matura.
2. **рањење**, n. vide **храњење**.
рањка, f. eine Art Weinrebe, die am frühesten Frucht trägt, vitis genus. cf. ранка.
Раовина, f.: Да донесе ладне воде са *Раовине* —
раоник, m. das Pflugeisen, [vomer] culter aratri. cf. орало, лемеш [1, јемјеш, јемљеш, љемеш].
Раосав, m. Mannsname, nomen viri.
рапав (cf. **храпав**), а, о, 1) rauh, uneben, asper. — 2) (у Грбљу) vide ритав, прњав.
рапе, рапа, (cf. **храпе**) f. pl. Unebenheiten, asperitas.
рапоња (cf. **храпоња**), m. der eine rauhe Haut hat, asper.
раса, f. das Oberkleid der Mönche, *τὸ ῥάσον*.
расад, m. / **расада**, f. } н. п. купусни, блитвени, дувански, die Pflanzen aus der Pflanzschule, seminarium, plantae seminarii.
расадити, расадим, v. pf. übersetzen (Pflanzen aus der Pflanzschule), transfero.
расадник, m. die Pflanzschule, seminarium (für den Krautgarten). [cf. растило].
расађивање, n. das Uebersetzen (der Pflanzen aus der Pflanzschule), translatio.
расађивати, сађујем, v. impf. übersetzen, transfero.
расанути се, расане се, vide **расахнути се**.
расап, спа, m. die Zerstreuung (Revolution), rerum subversio: Кад се овај учинио *расап* —
расахнути се, расахне се, (расахнуло се и расахло се) [расанути се] v. r. pf. н. п. буре се расахло, das Faß ist verlechzt, exaresco. [cf. расушити се].
расванути се, расване се, v. r. pf. es wird Tag, dilucescit.
расвит, m. (у Ц. г.) Anbruch des Tages, diluculum, [vide расвитак] cf. свануће: Баш у *расвит* зоре на истоку —
расвитак, тка, m. der Anbruch des Tages, diluculum. [cf. расвит, свануће (савнуће)].
расвитање, n. das Tagen, diluculum.
расвитати се, свиће се, v. r. impf. tagen, dilucescit.
раседлавање, n. das Absatteln, demtio ephippiorum.
раседлавати, седлавам, v. impf. absatteln, demo ephippia.
раседлати, лам, v. pf. absatteln, demo ephippia.
расејати, јем, (ист.) vide расијати.
расејати се, сејемо се, (ист.) vide расијати се.
раселити, раселим, v. pf. auseinander siedeln, zum Auswandern nöthigen, facio ut migret quis: И то, пашо, Сријем не *расели*, А ти ћеш га, пашо, *раселити* —
раселити се, раселимо се, v. r. pf. auswandern, sich zerstreuen, dimigro.
расељавање, n. 1) das Entvölkern (durch Auswanderung), caussae emigrationis. — 2) das Auswandern, migratio.
расељавати, сељавам, v. impf. entvölkern, indem man auswandern macht, desolo.
расељавати се, сељавамо се, v. r. impf. auswandern, migro.
расеље, n. die Auswanderung, emigratio.
расећи, расечем, (ист.) vide расјећи.
расецање, n. (ист.) vide расијецање.
расецати, расецам, (ист.) vide расијецати.
расијати, јем, v. pf. (јуж. и зап.) н. п. какав глас, ausstreuen, spargo, dissemino.
расијати се, сијемо се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich zerstreuen, spargor, diffundor.
расијецање, n. (јуж.) das Zerhauen, dissectio.
расијецати, расијецам, v. impf. (јуж.) zerhauen, disseco.
расипање, n. vide разасипање.
расипати, пам (пљем), vide разасипати.
расипач, расипача, m. der Verschwender, homo prodigus. [cf. расипикућа; трошаџија].
расицање, n. (зап.) vide расијецање.
расицати, расицам, (зап.) vide расијецати.
расићи, расичем, (зап.) vide расјећи.
расједлина, f. [јуж.] гдје се земља расјела, die Kluft, der Schlund, hiatus.
расјести се, сједем се, v. r. pf. [јуж.] н. п. расјела се земља, sich aufthun, dehisco.
расјећи, расијечем, v. pf. (јуж.) 1) zerhauen, disseco. [cf. окинути 3, прекинути 2, раскомардити, раскрижити; разрезати 1]. — 2) vide разрезати [2]: Па Арапу таин *расјекао* | На нећељу лијепу ђевојку | И барјело вина из Видина —

ра̏скајати се, је̑м се, v. r. pf. es bereuen, poenitet.

раска́кати се, ра̏скач̑ем се, v. r. pf. recht ins Springen kommen, exsilire: *Раскака се* њиме низ планину —

раска́котати се, коће̑м се, v. r. pf. recht ins Gackern kommen, gracillo. [cf. раскокотати се].

ра̏скала̂шан, шна, шно, (у Бачк.) ausgelassen, dissolutus.

раскала́шити се, ка̏ла̂ши̑м се, v. r. pf. ein Halunke werden, fio nebulo.

раска̏луђерити, ри̑м, v. pf. entmönchen, decucullare.

раска̏луђерити се, ри̑м се, v. r. pf. die Kutte ausziehen, monachum exuo.

раска́љати се, ра̏скаља се, v. r. pf. kothig werden, fit coenum. [cf. разглибати се, разглибити се].

ра̏скарити се, ри̑м се, v. r. pf. vide забринути се: Те *се* Иво био *раскарио* —

ра̏скачкати, ка̑м, v. pf. н. п. раскачкале свиње блато испред куће, т. ј. начиниле га житко, zertreten, conculcare.

ра̏скводати се, воче̑м се, v. r. pf. т. ј. кокош, anfangen zu glucksen, coepi glocire.

раски́ва̂ње, n. das Zerschmieden, recusio, refictio. [cf. раскуивање].

раски́вати, ра̏ски̑ва̑м, v. impf. zerschmieden, recudo. [cf. раскуивати].

ра́скида, f. ја нијесам с раскиде, ich bin von der Partie, halte mit, socius sum, me habetis socium.

раски́да̂ње, n. 1) das Zerreißen, ruptio. — 2) das Stören, turbatio.

1\. **раски́дати,** ра̏скӣда̑м, v. impf. 1) zerreißen, rumpo. — 2) stören, vertreiben, turbo, н. п. игру.

2\. **ра̏скидати,** да̑м, v. pf. auseinander werfen (den Dünger), disjicio.

ра̏скинути, не̑м, v. pf. 1) zerreißen, rumpo. — 2) stören, turbo. [vide разметнути 2].

ра̏скиселити, ли̑м, v. pf. erweichen, aqua mollio.

раски́шати се, ша̑ се, v. r. pf. regnerisch werden, continui imbres effundi coepere.

ра̏скламати, ма̑м, v. pf. erschüttern, locker machen, laxo. [cf. раскламитати, расклимати].

раскламитати, кла̏ми̑ће̑м, vide раскламати.

раскла́па̂ње, n. das Oeffnen (z. B. des Mundes) mit Gewalt, reclusio.

раскла́пати, ра̏скла̄па̑м, v. impf. mit Gewalt öffnen, recludo.

ра̏скласти, раскла́де̑м, v. pf. schlichten, dirimo: Сасма је много скалабурио, не знам како ће *раскласти.*

раскле̏пати, ра̏склепље̑м, v. pf. zubengeln, acuo tundendo.

ра̏склимати, ма̑м, vide раскламати.

ра̏склиња̂ње, n. das Lösen vom Fluche, exsecrationis solutio.

ра̏склињати, ње̑м, v. impf. (у Грбљу) vom Fluche lösen, exsecrationem tollere: *расклиње* онога кога је прије клео.

раскло̏пити, ра̏склопи̑м, v. pf. aufthun (mit Gewalt), recludo [cf. растворити 3]: Но анђели небо *расклопише* —

ра̏скметити, ти̑м, v. pf. von der кмет-Würde absetzen, movere quem a кмет-i munere.

раскне́жити, ра̏скне̄жи̑м, v. pf. von der кнез-Würde absetzen, movere quem a кнез-i munere.

раско̏вати, ра̏скује̑м, v. pf. zerschmieden, recudo.

ра́ско̄вни̂к, m. некаква (може бити измишљена) трава [Roßkümmel, siler trilobum Scop.] за коју се мисли да се од ње (кад се њоме дохвати) свака брава и сваки други заклоп отвори сам од себе. Ову траву желе особито они који траже у земљи новаца, јер кажу да су они, особито гдје их је много, тако затворени да се без ње не могу отворити и извадити. Приповиједа се у Земуну да је ондашњи један трговац, желећи такову траву наћи, некакву бабу метнуо у букагије, па је пустио ноћу да иде по ливади: па као гдје би се букагије саме од себе отвориле, ондје мора бити расковник.

расковча́ва̂ње [**раскопчавање**], n. das Losheften, diffibulatio.

расковча́вати, ко̏вча̄ва̑м, [**раскопчавати**] v. impf. losheften, diffibulo.

раско̏вчати [**раскопчати**], ча̑м, v. pf. losheften, diffibulo. [vide распучити 1].

раско́кати се, ра̏ско̄ка̑м се, v. r. pf. bersten, rimas agere, dirumpi.

раскоко̏тати се, ко̏коће̑м се, v. r. pf. vide раскакотати се.

раско̏лити, ра̏сколи̑м, v. pf. (у Сријему) vide расцијепити.

раскома́дати се, да̑м се, v. [r.] pf. sich erzürnen, daß man alles in Stücken hauen möchte, excandesco.

раско̏ма̂рдити, ди̑м, v. pf. (у Дубр.) auseinanderschneiden, discindo. cf. [vide] расјећи [1].

раскопа́ва̂ње, n. das Zerstören, destructio, eversio.

раскопа́вати, ко̏па̄ва̑м, v. impf. zerstören, everto.

раско̏пати, па̑м, v. pf. *1)* zerstören, everto. [cf. развалити 1; разорити]. — *2) н. п. бријег, земљу,* auseinandergraben, [effodio].

раскопча́ва̂ње, n. vide расковчавање.

раскопча́вати, ко̏пча̄ва̑м, vide расковчавати.

раско̏пчати, ча̑м, vide расковчати.

ра̏скора̂к, m. иде у раскорак, er geht breit wie einer, der einen Bruch u. dgl. hat, incedit ut herniosus.

раско̏рачити се, ко̏ра̄чи̑м се, v. r. pf. breit auseinanderstehen, cruribus diversis sto.

раско̏сити, ра̏скоси̑м, v. pf. auseinander mähen, reseco gramina (e. g. tentorii figendi causa).

ра̏скош, m. (по зап. кр.) die Wonne, deliciae. [cf. раскошје; наслада].

ра́скошит, а, о, (у Дубр.) који се показује да је богат а није, schwelgerisch, luxuriosus.

ра̏скошити, ши̑м, v. impf. (по зап. кр.) sich ergötzen, oblector. [cf. раскошити се].

ра̏скошити се, ши̑м се, [v. r. impf.] vide раскошити.

ра̏скошје, n. (у Далм.) die Wonne, deliciae. [cf. раскош; наслада].
раскра́вити, ра̀скра̂вӣм, v. pf. aufthauen, regelo. [cf. откравити].
раскра́вити се, ра̀скра̂вӣм се, v. r. pf. aufthauen, regelari. [cf. откравити се].
раскрављи́ва̂ње, n. das Aufthauen, regelatio. [cf. открављивање].
раскрављи́вати, кра̀вљӯје̂м, v. impf. aufthauen, regelo. [cf. открављивати].
раскрављи́вати се, кра̀вљӯје̂м се, v. r. impf. aufthauen, regelari. [cf. открављивати се].
раскра́ја̂ње, n. das Zerschneiden (des Tuches zu Röcken), discissio. [cf. раскројавање].
раскра́јати, ра̀скра̂ја̂м, v. impf. zerschneiden, discindo. [cf. раскројавати].
раскрва́вити, кр̀ва̂вӣм, v. pf. blutig machen, cruento.
раскречи́ва̂ње, n. das Voneinanderbreiten, distentio.
раскречи́вати, крѐчӯје̂м, v. impf. von einander breiten (die Füße), distendo.
раскре́чити, ра̀скре̂чӣм, v. pf. н. п. ноге, перо (од многога писања), von einander breiten, sperren, ausspreizen, distendo.
раскри́вити се, ра̀скрӣвӣм се, v. r. pf. recht ins Schreien kommen, clamo.
раскри́жити, ра̀скрӣжӣм, v. pf. zerschneiden (z. B. den Apfel), disseco. [vide расјећи 1].
раскри́лити, ра̀скрӣлӣм, v. pf. aufthun (z. B. den Beutel), explico.
раскриљи́ва̂ње, n. das Oeffnen, explicatio, retectio.
раскриљи́вати, кри̏љӯје̂м, v. impf. öffnen, explico.
раскроја́ва̂ње, n vide раскрајање.
раскроја́вати, кро̀ја̂ва̂м, vide раскрајати.
раскро̀јити, ра̀скројӣм, v. pf. zerschneiden, discindo. [vide разрезати 1].
ра̀скрпити, пӣм, v. pf. ein unangenehmes, verwickeltes Geschäft abthun, negotium expedio.
раскрпља́ва̂ње, n. das Beendigen eines verdrießlichen Geschäftes, expeditio negotii molesti. [cf. раскрпљање].
раскрпља́вати, кр̀пља̂ва̂м, v. impf. ein lästiges Geschäft abthun, expedio molestum negotium. [cf. раскрпљати].
раскр́пља̂ње, n. vide раскрпљавање.
раскр́пљати, ра̀скр̂пља̂м, vide раскрпљавати.
ра̀скрсница, f. der Kreuzweg, trivium, cf. [vide] раскршће: Доклен Ђоко *раскрсници* дође — Кад дођоше честој *раскрсници* —
раскр̀стити, ра̀скрстӣм, v. pf. с ким, keine Rechnung mehr mit Jemand haben, societatem dirimo: ми смо раскрстили und ја сам с њим раскрстио.
раскру̀пнати се, на̂м се, v. r. pf. dick, stark werden, crassesco. cf. разрасти се.
раскр̀хати, ха̂м, v. pf. (у Ц. г.) zerbrechen, frango.
раскрчи́ва̂ње, n. das Ausroden, exstirpatio.
раскрчи́вати, кр̀чӯје̂м, v. impf. ausroden, exstirpo.
раскр́чити, ра̀скр̂чӣм, v. [pf.] impf. ausroden, exstirpo.
раскршћа́ва̂ње, n. vide раскршћање.
раскршћа́вати, кр̀шћа̂ва̂м, vide раскршћати.
раскр́шћа̂ње, n. das Abrechnen, rationum exaequatio. [cf. раскршћавање].
раскр́шћати, ра̀скр̂шћа̂м, v. impf. abrechnen, rationes exaequo et dirimo societatem. [cf. раскршћавати].
ра́скршће (ра́скршће), n. der Kreuzweg, bivium, trivium. [cf. крижопуће, раскрсница, крстат пут]. Многи приповиједају да су ноћу привидјели штогођ на раскршћу.
раскува́ва̂ње, n. vide **раскухавање.**
раскува́вати, ку̏ва̂ва̂м, vide **раскухавати.**
ра̀скувати, ва̂м, vide **раскухати.**
раскуи́ва̂ње, n. vide раскивање.
раскуи́вати, раску̏ӣва̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide раскивати: Мртви се коњи не кују, но *раскуивају*.
ра̀скукати, ра̀скука̂м, v. pf. кога, jammern machen, facio ut ejulet quis: Без заклетве сестре *раскукао* —
раску̀корен, а, о, (у Будви) човјек чупав[1], неочешљан, mit ungekämmtem Haare, crinibus impexis.
раскуку́љити, у загонеци, cf. закукуљити.
раску̀мити, ра̀ску̂мӣм, v. pf. entkumen (machen, daß man nicht mehr кум ist), dissociare τὸς кум.
раску̀мити се, ра̀ску̂мӣм се, v. r. pf. sich entkumen, dissociari (de кум-is).
ра̀скућа, f.: *жена је и кућа и раскућа.*
раскући́ва̂ње, n. das Verthun, dissipatio.
раскући́вати, ку̏ћӯје̂м, v. impf. просипати кућу, verthun, domum dissipare: Туђа кућо, — — Не кућим те, већ те *раскућујем* —
ра̀скућити, ћӣм, v. pf. кућу, т. ј. просути је, осиромашити, verthun, dissipare domum. [cf. просути 2, растећи].
раскуха́ва̂ње [раскувавање], n. 1) das Zertheilen des Brotteigs in Laibe, vide размјешивање. — 2) das Zerkochen, discoctio, nimia coctio.
раскуха́вати, ку̏ха̂ва̂м, [раскувавати] v. impf. 1) den Brotteig in Laibe abtheilen, divido. [vide размјешивати]. — 2) zerkochen, discoquo.
ра̀скухати, ха̂м, [раскувати] v. pf. 1) den Brotteig zertheilen, massam dividere in panes. cf. [vide] размијесити. — 2) zerkochen, discoquo.
[**раскухати се**, раскухам се, v. r. pf. vide шћухати се.]
раскучи́ва̂ње, n. das Auseinanderrecken, distentio.
раскучи́вати, ку̏чӯје̂м, v. impf. } auseinander recken, distendo.
раску̀чити, ра̀ску̂чӣм, v. pf. }
ра̀слабити, бӣм, v. pf. schwächen, debilito.
ра̀слица, f. (у Далм.) vide трнокоп[1], *а трнокоп се онамо зове кљуна или кука.*

ра̀со̄, ра̀сола, m. die Lacke vom Sauerkraut, muria. [cf. бадњева вода].

ра̏соваст, а, о, (у Боци) vide рачваст. cf. расохе.

Ра̏соватац, ваца, m. каменита планина више Црнице од стране Паштровске.

ра̏сове, f. pl. 1) (у Ц. г.) vide **расохе**: Те се пење јели у *расове* — 2) (око Вараждина) vide виле (а у Загорју иза Загреба *расухе*). cf. расохе.

ра̏соје, f. pl. (у Славонији) ручице у плуга, die Pflugsterze, stiva. [vide ручица 2]. cf. расохе.

ра̏сохе [расове 1], f. pl. vide рачве (cf. соха): И баци га јели у *расохе* —

распа̀вати се, ра̀спа̄ва̄м се, v. r. pf. recht ins Schlafen hineinkommen, somno obrui.

ра̀спада̄ње, n. das Zerfallen, dilapsus.

ра̀спадати се, да̄м се, v. r. pf. zerfallen, dilabor.

***распадѐница**, f. н. и. књига, која се већ готово распала.*

ра̏спаднути се, не̄м се, vide **распасти се.**

распаза̀рити, па̀за̄рӣм, v. pf. (у Рисну) den Kauf ungeschehen machen, emptionem (venditionem) infectam reddo: Што недјеља пазари, да *може* понедјељник *распазарит'*, свак' би трговао.

распаза̀рити се, па̀за̄рӣм се, v. r. pf. nicht übereinkommen (im Handeln), non pacisci.

распа̀лити, ра̀спа̄лӣм, v. pf. 1) entzünden, succendo [cf. ражећи], н. п. лулу. — 2) распалио га (батином) поврх главе, mit einem Stocke über den Kopf schlagen, percutio. [cf. распрећи (распрегнути) 2].

распаљѝва̄ње, n. das Entzünden, succensio.

распаљѝвати, па̀љује̄м, v. impf. entzünden, succendo.

ра̏спара, f. (у Хрв.) јело које се начини кад се јаја разбију на врело млијеко, Art Eierspeise, cibi ex ovis genus.

распара̀ва̄ње, n. das Durchwärmen, fotus, percalefactio, vaporatio.

распара̀вати, па̀ра̄ва̄м, v. impf. durchwärmen, vaporo.

распараклѝсати, ра̀клӣса̄м, v. pf. zerfetzen, dilacero.

распараклѝсати се, ра̀клӣса̄м се, v. r. pf. zerfetzt werden, dilacerari.

распа̀рати, ра̀спа̄ра̄м, vide распорити.

1. **ра̀спарити**, рӣм, v. pf. durchwärmen, vaporo (z. B. eine rheumatische Stelle des Leibes, am Feuer, oder im Bade).

2. **распа̀рити**, ра̀спа̄рӣм, v. pf. entpaaren, disparo. cf. [vide] раздружити [2].

ра̀спасати, па̄ше̄м, v. pf. entgürten, discingo.

ра̀спасати се, па̄ше̄м се, v. r. pf. 1) sich entgürten, discingor. — 2) распасало се буре, т. ј. спали му обручи, па се разасуло.

распасѝва̄ње, n. das Entgürten, discinctio.

распасѝвати, па̀сује̄м, v. impf. entgürten, discingo.

ра̀спасти [распаднути] **се**, падне̄м се, v. r. pf. zerfallen, dilabor. [cf. распршати се 2, рашчинити се 1; прсак].

распа̀чати, ча̄м, v. pf. zertragen, distraho: *распачао* као алву (кад се што у брзо прода).

ра̀спевати, ва̄м, (ист.) vide распјевати.

ра̀спевати се, ва̄м се, (ист.) vide распјевати се.

ра̀спе̄ти, ра̀спење̄м (ра̏спне̄м), vide разапети.

распетља̀ва̄ње, n. das Aufhefteln, diffibulatio.

распетља̀вати, пѐтља̄ва̄м, v. impf. } aufhefteln,
распѐтљати, ља̄м, v. pf. } diffibulo.

распѐчатити, тӣм, v. pf. entsiegeln, aufbrechen, resigno, solvo.

распечаћа̀ва̄ње, n. das Erbrechen (des Briefes), resignatio.

распечаћа̀вати, ча̀ћа̄ва̄м, v. impf. entsiegeln, resigno.

распѐчити, ра̀спе̄чӣм, v. pf. vide размазити.

ра̀спивати, ва̄м, (зап.) vide распјевати.

ра̀спивати се, ва̄м се, (зап.) vide распјевати се.

ра̀спик, Antwort auf die Frage: пик? gleichsam: steht frei, licet.

ра̀спикућа, m. u. f. der Verschwender, prodigus. [vide распипач].

ра̀спиња̄ње, n. vide разапињање.

ра̀спињати, ње̄м, vide разапињати.

ра̀спињати се, ње̄м се, vide разапињати се.

ра̀спирати, ре̄м, v. impf. (у пјесми) aufschlitzen, discindo, cf. [vide] парати [2]: С црном га је земљом саставио,| Од јада га Марко *распираше* —

распирѝва̄ње, n. das Anfachen, ventilatio, accensio.

распирѝвати, пѝрује̄м, v. impf. anfachen, accendo, ventilo.

распѝрити, ра̀спӣрӣм, v. pf. н. п. ватру, anfachen, succendo.

ра̀спис, m. das Umlaufschreiben, der Umlauf, literae circulatoriae: кад је био распис.

распѝсати, ра̀спӣше̄м, v. pf. rund umherschreiben, entbieten, circummitto literas jubentes aliquid fieri: *расписао* цар по свему царству.

распѝсати се, ра̀спӣше̄м се, v. r. pf. ins Schreiben hineinkommen, scribendo esse occupatissimum.

расписѝва̄ње, n. das Schreiben rund umher, literarum circummissio.

расписѝвати, пѝсује̄м, v. impf. rund umher schreiben, literas circummissito.

распѝтати, ра̀спӣта̄м, v. pf. erfragen, exploro, percontando invenio.

распитѝва̄ње, n. das Erfragen, percontatio.

распитѝвати, пѝтује̄м, v. impf. forschen, exquiro.

ра̀спјевати, ва̄м, v. pf. (југ.) ins Singen bringen, facio ut quis cantet.

ра̀спјевати се, ва̄м се, v. r. pf. (југ.) ins Singen kommen, coepi vehementer cantare.

ра̀сплакати, пла̄че̄м, v. pf. weinen machen, facio ut quis ploret.

ра̀сплакати се, пла̄че̄м се, v. r. pf. recht ins

Weinen hinein kommen, illacrimo. [cf. разревати се].

распла̀мтети се, (ист.)
распла̀мтити се, (зап.)
распла̀мтјети се, (југоз.)
распла̀мћети се, (јуж.)
пла̀мтӣм се, v. r. pf. entflammen, in Flamme kommen, inflammor, exardesco.

распла́стити, ра̀спла̂стӣм, v. pf. (у Далм.) рибу, т. ј. расјећи је низ леђа по поле, као да се расцијепи, zerspalten, diffindo. cf. калати.

ра̀сплашити, шӣм, v. pf. verscheuchen, terrendo fugo, abigo. [cf. распудити].

расплѐсти, плѐте̂м, v. pf. losflechten, auseinanderstricken, solvo plexum, н. п. градину, косу, чарапу.

ра́сплет, m. као ћесма, Alt Hemdnath, suturae genus. [cf. шупљика].

ра̀сплета̂ње, n. das Losflechten, dissolutio nexus.

ра̀сплетати, плеће̂м, v. impf. losflechten, dissolvo plexum.

распли́нути се, ра̀сплӣне̂ се, v. r. pf. verschwimmen, veschwemmt werden, diffluo (z. B. зеитин по води; али се каже и: расплинуо се хљеб, кад прекисне, па пријеђе преко саћурица или се у пећи врло распљошти).

распло̀дити се, ра̀спло̂дӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) sich vermehren, augeri.

ра̀спљескати, ка̂м (ра̀спљешће̂м), v. pf. zerklitschen, displodo.

распљо́штити, ра̀спљо̂штӣм, v. pf. platt machen, complano, tundendo extenuo.

распљу̀вати, ра̀спљује̂м, v. pf. ausspeien, spuere: Ни буди мед да те разлижу, ни јед да те *расиљују*.

распозна́ва̂ње, n. das Unterscheiden, das Voneinanderkennen, dignotio.

распознава́ти, по̀зна̂је̂м, v. impf. unterscheiden, dignosco.

распо̀знати, зна̂м, v. pf. unterscheiden, dignosco.

распо̀јас, а, о, entgürtet, ohne Gürtel, discinctus.

распо̀јити се, ра̀спојӣм се, v. r. pf. abgelöthet werden, dirumpi: Бурма ће *се распојити* —

располо̀вити, по̀ловӣм, v. pf. halbiren, dimidio: као да си јабуку *располовио*. [cf. раздвојити 1].

распома́мити се, по̀ма̂мӣм се, v. r. pf. vide разгоропадити се.

распомамљи́ва̂ње, n. vide помамљивање.

распомамљи́вати се, пома̀мљује̂м се, v. r. impf. vide помамљивати се.

ра́спон, m. у плуга она пречага изнутра више плаза, што као распиње ручицу од ручице. [cf. распор].

ра́споп, m. der Ex-Priester, qui olim fuit sacerdos.

распо̀пити, ра̀спопӣм, v. pf. einen entpriestern, ihm die Weihe nehmen, sacerdotem profano.

распо̀пити се, ра̀спопӣм се, v. r. pf. aufhören Priester zu sein, sacerdotium abdico.

распопља́ва̂ње, n. das Entweihen des Priesters, profanatio sacerdotis.

распопља́вати, по̀пља̂ва̂м, v. impf. einen Priester entweihen, profano sacerdotem.

распопља́вати се, по̀пља̂ва̂м се, v. r. impf. das Priesterthum aufgeben, abdico sacerdotium.

ра́спопов, а, о, des распоп, illius qui olim sacerdos fuit.

ра́спор, m. vide распон.

распо̀рити, ра̀спорӣм, v. pf. aufschlitzen, diffindo. [cf. распарати, разбучити 2].

ра̏спра, f. der Streit, Zank, lis. [cf. свађа; завада].

ра̂справа (ра̏справа), f. Auseinandersetzung, Erledigung, dispositio, expeditio.

ра̀справити, вӣм, v. pf. 1) berichtigen, in Ordnung bringen, ordino, dispono. [cf. распртити 2]. — 2) косу, das verwirrte Haar ordnen (beim Kämmen), dispono capillos.

ра̀справља̂ње, n. das Ordnen, ordinatio, expeditio, dispositio.

ра̀справљати, ља̂м, v. impf. ordnen, expedio, ordino.

распра́шити се, ра̀спра̂шӣм се, v. r. pf. у загонеци, cf. диворог.

распр̀дети, (ист.)
распр̀дити, (зап.)
распр̀дјети, (југоз.)
дӣм, v. pf. zerstäuben, disjicio (eigentlich dispedo), z. B. die Feinde.

ра̀спрднути, не̂м, v. pf. (etwas obscön) verderben, corrumpo: *расирде* нам игру.

распр̀ђети, пр̀дӣм, (јуж.) vide распрдјети.

распре́гнути, ра̀спре̂гне̂м, vide **распрећи.**

распре́да̂ње, n. das Auseinanderdrehen, retorsio.

распре́дати, ра̀спре̂да̂м, v. impf. den Strick auseinanderdrehen, retorqueo (funem).

распре́за̂ње, n. verbal. v. распрезати.

распре́зати, ра̀спре̂же̂м, v. impf. [von] vide распрећи.

распре́ма̂ње, n. das Aufräumen, dispositio.

распре́мати, ра̀спре̂ма̂м, v. impf. aufräumen, dispono.

распре́мити, ра̀спре̂мӣм, v. [pf.] impf. aufräumen, dispono.

ра̀спрести, распре́де̂м, v. pf. auseinanderdrehen, retorqueo, retexo.

распрета́ва̂ње, n. das Auseinanderschüren, retectio.

распрета́вати, прѐта̂ва̂м, v. impf. (das zugedeckte Feuer) auseinander schüren, retego ignem.

распрѐтати, ра̀спреће̂м, v. pf. auseinander schüren, retego.

распре́ћи [распрегнути], ра̀спре̂гне̂м, (ра̀спре̂гао, распре́гла) v. pf. 1) nicht mehr mit einander anspannen (die Ochsen zum Pfluge), societatem abdico boum meorum cum vicini bobus aratro jungendorum. cf. спрега. — 2) поврх главе, mit dem Stocke schlagen, percutio. [vide распалити 2].

распријатѐљити, љӣм, v. pf. entfreunden, facio ut non sit amplius amicus.

распри́чати се, ра̀спри̂ча̂м се, v. r. pf. ins Erzählen hineinkommen, ferveo narrando.

распрода́ва̂ње, n. das Anbringen, Verkaufen, divenditio.

распрода́вати, про̀да̂је̂м, v. impf. ganz verkaufen, divendo.

распро̀дати, да̑м, v. pf. verkaufen, divendo.
распро̀странити, ни̑м, v. pf. ausbreiten, propago.
распростра̀њава̑ње, n. das Ausbreiten, extensio.
распростра̀њавати, стра̀ња̑ва̑м, v. impf. ausbreiten, explico, extendo.
распро̀сути, ра̀спроспе̑м, v. pf. vide разасути [1]: Пак низ плећи косу *распросула* —
ра̀спрснути, не̑м, v. pf. zersprengen, disjicio, н. п. орах, јаје.
ра̀спртити, ти̑м, v. pf. 1) von sich abladen, onus deponere. — 2) orbnen, expedio: Не ће моћи ни веља сјекира *распртит'* (кад је какав сметен посао међу ким). cf. [vide] расправити [1].
ра̀спртити се, ти̑м се, v. r. pf. sich bei Jemand einquartiren (ohne viel zu fragen), deverto.
распр̏ћа̑ње, n. das Abladen, deoneratio.
распр̏ћати, ра̀спр̏ћа̑м, v. impf. von sich abladen, onus deponere.
распр̀шати, ра̀спр̀ша̑м, v. pf. (у Ц. г.) н. п. рукама жито, т. ј. р а с т у р и т и, auseinander thun, disjicio.
распр̀шати се, ра̀спр̀ша̑мо се, v. r. pf. 1) [cf.] разићи се, р а с т у р и т и с е: распршасмо се, zersprengt werden, dissipari. — 2) [vide] распасти се, zerspringen, disrumpi: Витора крава, из висока пала, сва *се* крава *распрша*, а теле се уздржа.
ра̀спршкати, ка̑м, v. pf. vide [dim. v.] распршати.
распр̀штати се, шти̑ се, (распр̀шти̑мо се) v. r. pf. све се распршта; ми се онда распрштасмо куд који, zerstieben, dissipari.
распу̀дити, ра̀спу̀ди̑м, vide расплашити.
ра̀спукнути се, не̑м се, vide **распући се.**
ра̀спусна̑ (књига), f. der Scheidebrief, libellus repudii.
ра̀спуст, m. die Ehescheidung, divortium: дошла жена на *распуст*.
распу̀стити, ра̀спусти̑м, v. pf. entlassen, dimitto.
[**распустити се,** распустим се, v. r. pf. cf. пустити 1.]
распу̏т, m. у загонеци, cf. потребач.
ра̀спутица, f. } der Seitenweg, die Theilung der
ра̀спуће, n. } Straße in Seitenwege, semita.
ра̀спући [распукнути] **се,** пукне̑м се, v. r. pf. zerspringen, dissilio.
распуча̀ва̑ње, n. vide распучање.
распуча̀вати, пу̀ча̑ва̑м, v. impf. vide распучати: Отидоше токе *распучават'* —
распу̀ча̑ње, n. [cf. распучавање] 1) das Losheftelн, diffibulatio. — 2) das Aufreißen, divulsio.
распу̀чати, ра̀спу̀ча̑м, v. impf. [cf. распучавати] 1) losheftelн, diffibulo. — 2) (особито по југоз. кр.) aufreißen, divello.
ра̀спучити, чи̑м, v. pf. 1) losheftelн, diffibulo [cf. раскопчати (расковчати)]: Кад *распучи* дувак на ђевојци — 2) (у Ц. г.) aufreißen, auseinander reißen, divello: Је ли тестир коло *распучити* —
распу̀шта̑ње [распушћање], n. das Entlassen, dimissio.
распу̀штати, ра̀спу̀шта̑м, [распушћати] v. impf. entlassen, dimitto.
распу̀шћа̑ње, n. vide **распуштање.**
распу̀шћати, ра̀спу̀шћа̑м, vide **распуштати.**
раср̀дити, ра̀ср̀ди̑м, v. pf. erzürnen, irrito. [cf. насрдити].
раср̀дити се, ра̀ср̀ди̑м се, } v. r. pf. sich erzür-
ра̀срднути се, не̑м се, } nen, irascor [cf. набусити се, наљутити се, напухати се 2, наркоњити се, напрчити се, напучити се, насрдити се, насрчити се, ражљутити се, разјарити се, расрчити се, ужљутити (узљутити) се, уострити се]: На њега *се* була *расрднула* —
раср̀чити се, ра̀ср̀чи̑м се, v. [r.] pf. (по југоз. кр.) vide расрдити се: Ал' *се* Анђе *расрчила* —
1. **ра̏ст,** ра̏ста, m. der Wuchs, statura [cf. пораст, стас, струк 2, узраст]: човјек лијепа *раста*.
2. **ра̏ст,** ра́ста, (cf. **храст**) m. die Eiche, quercus [L.]. cf. [дуб, 1] срч.
ра̀ставити, ви̑м, v. pf. [1)] кога с ким, trennen, separo. [— 2) vide разоводити].
ра̀стављање [растаљање], n. das Trennen, separatio.
ра̀стављати, ља̑м, [растаљати] v. impf. trennen, separo.
ра̀стаја̑ње, n. das Scheiden, separatio.
ра̀стајати се, је̑м се, v. r. impf. sich trennen, separor.
раста́кање, n. verbal. v. растакати.
раста́кати, ра̀ста̑че̑м, v. impf. 1) н. п. вино из већега суда у мање, abgießen, auseinander schenken, diffundo. — 2) кола, zerlegen, dissolvo. — 2) auseinandertragen, verzehren, differo ut consumam.
раста́кнути, ра̀стакне̑м, vide **растаћи.**
ра̀стаља̑ње, n. vide **растављање.**
ра̀стаљати, ља̑м, vide **растављати.**
ра̀станак, ста̑нка, m. die Trennung, separatio. [cf. раздвој 2].
[**растањивати,** растањујем, v. impf. v. растањити; *види* s. v. мерати.]
раста́њити, ра̀ста̑њи̑м, v. pf. verdünnen, extenuo.
раста́па̑ње, n. das Schmelzen, liquatio, liquefactio.
раста́пати, ра̀ста̑па̑м (пље̑м), v. impf. schmelzen, liquefacio.
ра̀стати се, стане̑м се, v. r. pf. с ким, sich trennen, discedo, separor. [cf. раздвојити се].
раста̀ћи [растакнути], ра̀стакне̑м, v. pf. н. п. угарке (или дрва), auseinander werfen (die Feuerbrände, damit es nicht mehr brenne), dimoveo.
раствара̑ње, n. 1) das Auflösen, solutio. — 2) das Verdünnen, dilutio. — 3) das Aufthun, apertio.
раствара̀ти, ра̀ства̑ра̑м, v. impf. 1) auflösen, solvo. [cf. рашчињати 1]. — 2) verdünnen, dilutio. — 3) aufthun, aperio.
раство̀рити, ра̀створи̑м, v. pf. 1) auflösen, solvo:

Тако ми онога који ме створио и који ће ме *растворити*. cf. рашчинити [1]. — 2) н. п. вино водом, ракију медом (да је слађа), verdünnen, diluo. — 3) (у прим.) прозоре, aufthun, aperio. [cf. расклопити].
раство̀рити се, ра̀створӣм се, v. r. pf. н. п. растворило се небо, sich aufthun, discedere. [cf. растубити се; рашчинити се 1].
ра́стē, н. п. [1] ста̀јати [1], vide чловити.
ра̀стегља̄ј, m. die Länge der ausgespannten Arme, distantia ab uno brachio extenso ad alterum: дај ми један *растегљај* конца.
расте́гнути, ра̀стегнēм, v. pf. (ра̀стегао, расте́гла) spannen, ausspannen, distendo.
расте́за̄ње, n. 1) das Spannen, distentio. — 2) das Ziehen in die Länge, protractio.
расте́зати, ра̀стēжēм, v. impf. 1) spannen, distendo. — 2) in die Länge ziehen, protraho.
ра̀стељ, m. (у Дубр.)
ра́стēње, n. das Wachsen, incrementum. [cf. рестење].
ра̀стерати, ра̄м, (ист.) vide растјерати.
растери́ва̄ње, n. (ист.) vide растјеривање.
растери́вати, тѐрујēм, (ист.) vide растјеривати.
растѐћи, тѐчēм, v. pf. н. п. кућу, verthun, verwirthschaften, profundo. [cf. просути 2, раскућити].
ра́сти, ра́стēм, v. impf. (ра̑стао, ра́сла) wachsen, cresco. [cf. рести, притити 2, рашћети].
ра̀стило, n. die Baumschule, seminarium. [cf. расадник].
ра̀стира̄ње, n. das Zerreiben, distritio.
1. **ра̀стирати**, рēм, v. impf. н. п. тарану, zerreiben distero.
2. **ра̀стирати**, ра̄м, (зап.) vide растјерати.
растири́ва̄ње, n. (зап.) vide растјеривање.
растири́вати, тӣрујēм, (зап.) vide растјеривати.
растиски́ва̄ње, n. das Auseinanderdrücken, Zersprengen, disjectio.
растиски́вати, тӣскујēм, v. impf. zersprengen, disjicio.
ра̀стиснути, нēм, (ра̀стиснух и ра̀стискох, ра̑стиснӯ и ра̀стиште) v. pf. zersprengen, disjicio: *Растиснуше* на четири стране, | Као вуци бијеле јагањце —
ра́стити, тӣм, v. impf. betreten (sich begatten), ineo.
ра́стити се, тӣм се, v. [r.] impf. sich begatten (vom Geflügel), ineor.
ра̀стић, m. dim. v. [2] раст (ра́ста).
ра̀стићити се, ћӣм се, v. r. pf. Räuber treiben (vom Gewächs), stolones agere: растићили се кукурузи.
ра̀стица̄ње, n. (зап.) vide растјецање.
ра̀стицати, тичēм, (зап.) vide растјецати.
ра̀стјерати, ра̄м, v. pf. (југоз.) auseinander jagen, dispello. cf. разагнати.
растјери́ва̄ње, n. (југоз.) das Verjagen, dispulsio.
растјери́вати, тјѐрујēм, v. impf. (југоз.) auseinander jagen, dispello.
ра̀стјеца̄ње, n. (јуж.) 1) das Fließen eines Gefäßes, permissio liquidi. — 2) das Verwirthschaften, τὸ profundere.
ра̀стјецати, тјечēм, v. impf. (јуж.) 1) durchfließen, die Flüssigkeit durchlassen, perfluo: растјече буре. — 2) verwirthschaften, profundo. [cf. просипати 2].
ра́стов, а, о, Eichen-, quercеus. [cf. дубов, срчев].
расто̀варити, рӣм, v. pf. 1) abladen, deonerare, н. п. дрва. — 2) коња, abladen (das Gepäck vom Pferde), jumentum sarcinis levare.
ра̀стовац, о̄вца, m. т. ј. колац или штап, eichener Stock, baculus quercinus.
ра̀стовача, f. 1) ein Eichenstock, baculus quercinus. — 2) лађа, ein Schiff von Eichenholz, navis e ligno querno. — 3) [*Растовача*] брдо у Велебиту, Name eines Berges, nomen montis.
ра̀стовина, f. Eichenholz, lignum quercinum. [cf. срчевина].
ра̀сток, m. Spießglas, antimonium. У Турској жене узимају расток кад граде боју за обрве и за косу: Метни мени *расток* на обрве —
расто̀пити, ра̀стопӣм, v. pf. zerschmelzen, liquefacio.
расторо̀кати се, то̀рочēм се, v. [r.] pf. recht ins Lärmen kommen, clamare.
расто̀чити, ра̀сточӣм, v. pf. 1) н. п. вино, ausschenken, diffundo. — 2) кола, zerlegen, dissolvo. — 3) auseinandertragen, verzehren, differo ut consumam: Црви га *расточили*!
ра̀страпити, пӣм, v. pf. (у Боци) [необрађено земљиште раскрчити и засадити лозом; cf. трапити 1].
растр̀вити, ра̀стрвӣм, v. pf. без реда што разбацати, н. п. хаљине по соби, zerwerfen, disjicio.
растр̀вити се, [ра̀стрвӣм се, v. r. v. растрвити].
ра̀стргнути, нēм, (ра̀стргох, ра̀стрже, ра̀стргао, гла) v. pf. zerreißen, rumpo.
растре́бити, ра̀стребӣм, (ист.) vide растријебити.
растребљи́ва̄ње, n. (јуж. и ист.) das Auseinanderräumen um Platz zu machen, dispositio.
растребљи́вати, тре́бљујēм, v. impf. (јуж. и ист.) auseinanderräumen um Platz zu machen, dispono.
растре́знити, ра̀стрезнӣм, (ист.) vide растријезнити.
растре́знити се, ра̀стрезнӣм се, (ист.) vide растријезнити се.
растре́са̄ње, n. das Zerschütteln, concussio, excussio.
растре́сати, ра̀стрēса̄м, v. impf. ausschütteln, excutio: немој ти *растресати* гаћа нада мном (was hast du mich zu hofmeistern?).
растре́сти, тре́сēм, v. pf. ausschütteln, excutio.
растре́сти се, тре́сēм се, v. r. pf. н. п. на коњу, sich ausschütteln im Reiten, discuti.
ра̀стрза̄ње, n. das Zerreißen, ruptio.
ра̀стрзати, тржēм, v. impf. zerreißen, discerpo. Курва нисам, да ме *растржете* —

растрйбити, ра̀стрйбйм, (зап.) vide растријебити.

растрибљйва̂ње, n. (зап.) vide растребљивање.

растрибљйвати, трйбљујем, (зап.) vide растребљивати.

ра̀стрйж, f. у сукње, у хаљине, Schlitz, fissura.

растрйзнити, ра̀стрйзнйм, (зап.) vide растријезнити.

растрйзнити се, ра̀стрйзнйм се, (зап.) vide растријезнити се.

растријѐбити, ра̀стријебйм, v. pf. (јуж.) н. п. кућу, auseinanderräumen, damit Platz sei, dispono.

растријѐзнити, ра̀стријезнйм, v. pf. [јуж.] nüchtern machen, expello crapulam.

растријѐзнити се, ра̀стријезнйм се, v. r. pf. [јуж.] nüchtern werden, exhalare crapulam.

ра̀стрићи, растрйжем, v. pf. auseinander schneiden (mit der Scheere), disseco forfice.

ра̀стр̏кан, а, о, zerstreut, sparsus.

растр̏кати, ра̀стр̏чем, v. pf. н. п. коња, recht ins Laufen bringen, in cursum egisse.

растр̏кати се, ра̀стр̏чем се, v. r. pf. 1) sich zerstreuen, auseinander laufen, discurro. — 2) ins Laufen kommen, in medio cursu esse.

растр̏љати, ра̀стр̏љам, v. pf. zerreiben, contero.

ра̀стрти, ра̀стрем, (ра̀стр̏о, трла) [разатрти] v. pf. zerreiben, tero, frio.

ра̀струлити се, лйм се, v. r. pf. verfaulen, putrefio.
ра̀струнути се, нем се, v. r. pf. verfaulen, putrefio.
ра̀струхлити се, лйм се, v. r. pf. verfaulen, putrefio.
ра̀струхнути се, нем се, v. r. pf. verfaulen, putrefio.

растўбити се, ра̀стўбйм се, v. r. pf. sich aufthun, auseinanderklaffen, pandi, cf. [vide] растворити се: Пред царем се камен *растубио* —

растўпа̂ње, n. das Auseinandertreten, digressio.

растўпати се, ра̀стўпа̂м се, v. r. impf. auseinander treten, divergo.

растўпити се, ра̀стўпйм се, v. r. pf. auseinander-, voneinandertreten, divergo, discedo.

растўра̂ње, n. das Zerwerfen, disjectio.

растўрати, ра̀стўра̂м, v. impf. auseinander werfen, disjicio.

ра̀стурити, рйм, v. pf. auseinander werfen, disjicio [cf. распршати]: Кад се тако књиге *растурише* — *Растурићу* војску у Србију — Силне су се књиге *растуриле* —

[**растурити се,** растурим се, v. r. v. растурити, vide распршати се 1.]

растўћи, тўчем, v. pf. zerschlagen (z. B. Salz, Zucker), distundo.

расўдити, ра̀сўдйм, v. pf. 1) entscheiden, beurtheilen, dijudico. — 2) (у пјесми) поређи први суд, ein Urtheil umstoßen, rem judicatam labefactare: Деспот суди, а деспот *расуди* —

расўдљив, а, о, bedächtig, prudens.

расуђйва̂ње, n. das Beurtheilen, Entscheiden, dijudicatio.

расуђйвати, сўђујем, v. impf. beurtheilen, dijudico. [cf. 2 разложити].

расўло, n. die Zerstreuung, dissipatio: биће од њих *расула*.

ра̀сўти, ра̀спем, vide разасути.

[**расухе,** f. pl. vide виле; *види* s. v. расове 2.]

расушйва̂ње, n. verbal. v. расушивати се.

расушйвати се, сўшујем се, v. r. impf. [von] vide расушити се.

расўшити се, ра̀сўшйм се, v. r. pf. vide расахнути се.

расхла́дити, ра̀схладйм, [разладити] v. pf. abkühlen, refrigero.

расхла́дити се, ра̀схладйм се, [разладити се] v. r. pf. sich abkühlen, refrigeror.

расхлађйва̂ње [разлађивање], n. das Kühlen, refrigeratio.

расхлађйвати, хла̀ђујем, [разлађивати] v. impf. abkühlen, refrigero.

расхлађйвати се, хла̀ђујем се, [разлађивати се] v. r. impf. sich abkühlen, refrigeror.

расца̀втити [**расцватити**] **се,** тйм се, vide расцвјетати се.

расцва̀сти се, цва̀тйм се, vide [р а с ц в ј е т а т и с е] расцватити се.

расцва̀тио, тила, тило, blühend, florescens: Да не бију слане ни његови По ливади цвијет *расцватио* —

расцва̀тити [расцавтити] **се,** цва̀тйм се, v. r. pf. vide расцвјетати се.

расцве́лити, ра̀сцвелйм, (ист.) vide расцвијелити: Кад ћу млоге *расцвелити* мајке —

расцвѐтати се, та̂м се, (ист.) vide расцвјетати се.

расцвијѐлити, ра̀сцвијелйм, v. pf. (јуж.) weinen machen, cogo in lacrimas: Жалосна и невољна ласно је *расцвијелити*.

расцвйлити, ра̀сцвйлйм, (зап.) vide расцвијелити.

расцвйтати се, та̂м се, (зап.) vide расцвјетати се.

расцвјѐсти се, цвјѐтем се, v. r. pf. (у Рисну) vide расцвјетати се.

расцвјѐтати [рашћетати] **се,** та̂м се, v. r. pf. (јуж.) blühen, floreo, floresco. [cf. расцватити (расцавтити) се, расцвасти се, расцвјести се;] fig.: *расцвјетао* му *се* тур, т. ј. подерао се.

расце́пити, ра̀сцепйм, (ист.) vide расцијепити.

расцепљйва̂ње, n. (ист.) vide расцјепљивање.

расцепљйвати, цѐпљујем (ист.) vide расцјепљивати.

расцијѐпити, ра̀сцијепйм, v. pf. (јуж.) zerspalten, diffindo. [cf. разбити 3, расколити].

расцйпити, ра̀сцйпйм, (зап.) vide расцијепити.

расципљйва̂ње, n. (зап.) vide расцјепљивање.

расципљйвати, цйпљујем, (зап.) vide расцјепљивати.

расцјепљйва̂ње, n. (јуж.) das Zerspalten, diffissio.

расцјепљйвати, цјѐпљујем, v. impf. (јуж.) zerspalten, diffindo.

расцо̀пати, ра̀сцо̄па̑м, v. pf. zerschlagen, contundo.

1. **ра̑т,** m. u. f. der Krieg, bellum. cf. крајина [5, размирица].

2. **ра̏т*** (cf. **рахт**), m. накит коњски, der Pferdeschmuck, phalerae: И добријем коњма на *ратове* —

3. **Ра̑т,** Ра́та, m. полуострво ниже Дубровника, које се Талијански онуда зове peninsula Ponta и Punta. cf. Рћанин, Рћански.

ра̀тај, m. (у Ц. г.) vide [1] тѐжа̄к, ратар.

ра̏та̄р, m. der Ackerer, arator. [vide 1 тежак].

ра̏та̄рев, / **ра̏та̄ров,** а, о, des Ackerers, aratoris.

ра̏тарскӣ, ка̄, ко̄, der Ackerer, aratorum.

Ра̏тко, m. Mannsname, nomen viri.

ра̏тнӣ, на̄, но̄, н. п. доба, Kriegs-, bellicus.

Ра̏тња, f. село и вода у Морачи горњој: И на *Ратњу* воду ударио —

ра̏това̄ње, n. das Kriegen, bellatio.

ра̏товати, тује̑м, v. impf. kriegen, bello. [vide војевати].

ратоси̏љање, n. vide **аратосиљање.**

ратоси̏љати се, рато̀си̏ља̑м се, vide **аратосиљати се.**

ра̀уш, m. (у Сријему) vide маказар.

ра̀ф [рав], m. (у Србији и у Босни по варошима) die Wandleiste, cf. [vide 1] полица.

ра̀хт,* m. (по варошима) vide [2] рат*.

Ра̑ц, Ра́ца, m. der Raize, Rascianus, (eine für Spott genommene und gegebene Benennung von Seite der Ungern für Serbe, Serbus).

ра̀ца, f. (pl. gen. ра̄ца̄) vide патка.

Ра̀цика, f. (vertraulich) i. q. Рац.

ра̏цкӣ, ка̄, ко̄, raizisch, Rascianus.

Ра̏цкиња, f. die Raizin, Rasciana.

Ра̏цко, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̏ча, f. 1) ријека у Сокоској нахији. — 2) намастир на тој ријеци. — 3) Њемачки град на лијевом бријегу Саве (према утоку Дрине у Саву). — 4) село код овог града. — 5) село, као мала варошица у Шумадији у нахији Крагујевачкој.

Ра̏чанин, m. (pl. Ра̏ча̄ни) Einer von Рача.

ра̏ча̄р, m. 1) der Krebsenfänger, qui cancros captat. — 2) der gerne Krebse isst, amans cancrorum.

ра̏ча̄рев, а, о, vide рачаров.

ра̏чарица, f. 1) die Krebsenfängerin, quae captat cancros. — 2) die Krebsenesserin, quae amat cancros. — 3) торба, der Krebssack, pera cancris captis auferendis.

ра̏ча̄ров [**рачарев**], а, о, des рачар.

ра̏чваст, а, о, gabelförmig, bifurcus [cf. ракљаст, расоваст, рашљаст]: *Рачваст* колац (*рачвасто* дрво) не иде (не може да иде) у земљу.

ра̏чве, ра̏ча̄ва̄, f. pl. die Zacken, furcae. cf. [ракље,] расохе [расове 1], рашље.

ра̏чвице, f. pl. dim. v. рачве.

ра̏че, чета̑, n. (у крајини Негот. и у Лици) vide паче.

ра̀че̄ње, n. der Appetit, appetitus.

Ра̏чета, m. Mannsname, nomen viri.

ра̀чило, n. (у Славонији) као пређа на дрвету ради хватања рака, Art Netz Krebse zu fangen, retis genus capiendis cancris.

ра̀чити се, ра̑чӣ се, v. r. impf. (у Хрв.) н. п. не рачи ми се јести, т. ј. немам воље; сад ми се рачи пити, јести и т. д., Lust haben, appeto.

ра̏чић, m. dim. v. рак.

ра̏чићи, m. pl. (у крајини Негот. и у Лици) vide пачићи.

ра̏чица, f. dim. v. раца.

ра̏чјӣ, чја̄, чје̄, 1) Krebs-, cancrinus. — 2) (у крајини Негот. и у Лици) vide пачји.

ра̀чу̑н, рачу́на, m. 1) Rechnung, ratio. cf. [конат, хесап (есап),] ракам. — 2) отишли на рачун (у Јадру), zur Versammlung, Besprechung, colloquium.

рачу̀на̄ње, n. vide рачуњење.

рачу̀нати, на̑м, / **рачу̀нити,** ра̀чӯним, v. impf. rechnen, computo. [cf. хесапити (есапити, есабити) 1].

рачу̀нити се, ра̀чӯнӣм се, v. [r.] impf. sich berechnen, rationes computare mutuo. [cf. хесапити (есапити) се].

рачу̀нџија, m. der Rechner, ratiocinator.

рачу̀ње̄ње, n. das Rechnen, Berechnen, computatio. [cf. рачунање, хесапљење (есапљење, есабљење)].

1. **Ра́ша,** m. (ист.) vide Рашо.

2. **Ра́ша,** f. Frauenname, nomen feminae.

3. **ра̏ша,** f. као ријетко сукно у четири нита, којега се много че у Дубровнику, па се највише плаветно продаје сељацима за чакшире или (као што се онамо говори) гаће, Art Tuch, panni genus.

1. **ра̀шак,** шка, m. 1) [Wassernuss, trapa natans L.; cf. враголић] (у Сријему) расте по барама, округао је од прилике као орах, и има кору са тврдијем бодљикама; може се јести, а особито га свиње радо једу. Рашак се куха, а највише пече, кад хоће да се једе, и за то се рече за добро испечену н. п. проху, погачу, бундеву и т. д.: печено као рашак. — 2) (у Босни) vide [к р т о л а] кромпир.

2. **ра̀шак,** шка, m. vide мотовило [1]: Ко *ра̀шак* сијече, курјак ће га појести.

рашепи́рити се, шѐпи̑рӣм се, v. r. pf. im Anzuge stolziren, superbio vestitu [cf. рашепурити се]: *Рашепирила се* као пауница.

рашепу́рити се, шѐпу̑рӣм се, v. r. pf. (у Сријему) vide рашепирити се

раши́ва̄ње, n. das Auseinandernähen, resutio.

раши́вати, ра̀шӣва̑м, v. impf. auseinander nähen, trennen, suturam retexo, resuo.

раширѝва̄ње, n. das Ausbreiten, dilatatio.

раширѝвати, ши̏рује̑м, v. impf. 1) breiter machen, dilato. — 2) ausbreiten, dilato.

раши́рити, ра̀ши̑ри̑м, v. pf. 1) breiter machen, dilato. — 2) ausbreiten, dilato.

ра̀шити, ра̑шије̑м, v. pf. losnähen, resuo, retexo.

Ра̑шка, f. Fluß bei Нови пазар, nomen fluvii.

ра̏шљаст, а, о, vide рачваст.

ра̏шље, f. pl. vide рачве.

Ра́шо, m. (југ.) Mannsname, nomen viri. [cf. 1 Раша].

ра̏шта (ради шта), weswegen, quamobrem. cf. [vide] зашто [1].

ра̀штан, m. (у прим.) купус који се не завија у главице, него расте у висину, па му се лишће креше и куха, и кад се један пут посади, траје по неколике године, Art Kohl [Blätterkohl], brassicae genus [brassica oleracea L. var. acephala]. cf. раштика.

ра̀штика, f. (у Далм. и Хрв.) vide раштан.

ра̀шћерати, ра̑м, (југ.) vide растјерати.

рашћерда́ва̑ње, n. das Verthun, pessumdatio.

рашћерда́вати, ћѐрда̑ва̑м, v. impf. verthun, pessumdo.

рашћѐрдати, да̑м, v. pf. verthun, pessumdo.

рашћере́тати се, ћѐре̑та̑м се, v. r. pf. lustige Dinge erzählen, nugas narrare.

рашћери́ва̑ње, n. (југ.) vide растјеривање.

рашћери́вати, ћѐрује̑м, (југ.) vide растјеривати.

рашћѐтати се, та̑м се, v. r. pf. (по југ. кр.) vide расцвјетати се.

ра́шћети, ра́сти̑м, v. impf. (у Дубр.) vide расти.

ра̀шчварити се, ри̑м се, v. r. pf. zerlaufen, liquescere: *рашчварио се* на сунцу.

рашчѐнути, ра̀шчене̑м, v. pf. auseinanderreißen, divello: рашчени вилице.

рашчѐпити се, ра̀шче̑пи̑м се, v. r. pf. die Füße spreizen, varicare: *рашчепило се* говече на леду.

рашчѐшати, ра̀шчеше̑м, v. pf. aufkratzen, cutem exulcero, vulnus refrico.

рашчи́нити, ра̀шчини̑м, v. pf. 1) auflösen, solvo. [vide растворити 1]. — 2) н. п. мећу, т. ј. у мећу, која је густа као качамак, усути воде, па је рукама стискивати и мијешати док не постане житка, verdünnen, diluo.

рашчи́нити се, ра̀шчини̑м се, v. r. pf. 1) (у Дубр.) распасти се, н. п. шљиве, кад се кухају, тако и риба, zerfallen, solvi. cf. растворити се. — 2) рашчинило се вријеме, sich aufheitern (vom Wetter), disserenascit. [vide разведрити се].

рашчи́ња̑ње, n. 1) das Auflösen, solutio. — 2) das Aufheitern, serenatio.

рашчи́њати, ра̀шчи̑ња̑м, v. impf. 1) auflösen, solvo: Грјехота је да те *рашчиња* црна земља! (у Кастелима кад наричу за мртвијем) cf. [vide] растварати [1]. — 2) н. п. мећу, verdünnen, diluo.

рашчи́њати се, ра̀шчи̑ња̑м се, v. r. impf. 1) zerfallen, dilabi. — 2) вријеме се рашчиња, sich aufheitern, disserenascit.

ра̀шчистити, сти̑м, v. pf. wegschaffen, um reinen Platz zu machen, expurgo.

ра̀шчоек, m. (у Пиper.) der aufgehört hat ein Mensch zu sein, Unmensch, qui omnem humanitatem exuit.

рашчупа́ва̑ње, n. das Zerraufen, divellicatio.

рашчупа́вати, чу̏па̑ва̑м, v. impf. zerraufen, divellico.

рашчу̏пати, па̑м, v. pf. zerraufen, divellico.

р̏бат, р̏пта (р̏бата), m. vide **хрбат.**

р̏бина, f. der Scherben, die Scherbe, testa. [cf. крњага].

***рбоч,** рбо̀ча, m. (у Далм.) од коже чиме се вади вода из бунара. cf. чаира* [2].

р̏валиште, n. der Ringplatz, locus luctae, circus.

р̏ва̑ње, n. das Ringen, luctatio. [cf. превртање].

Р̏ва̑т, Рва̏та, m. vide **Хрват.**

Рва̏ти, m. pl. vide **Хрвати.**

р̏вати, р̏ве̑м, v. impf. (у Ц. г.) око шта радити, sich anstrengen, enitor: Био *рват'* на Косово (рекне Турчин Србину у Подгорици).

р̏вати се, ве̑м се, v. r. impf. ringen, luctor. [cf. јачати се, превртати се].

Рва̏тица, f. vide **Хрватица.**

Р̏ва̑тска̑, f. adj. vide **Хрватска.**

р̏ва̑тски̑, ка̑, ко̑, vide **Хрватски.**

р̏вач, рва́ча, m. der Ringer, luctator.

рва́чев, а, о, des Ringers, luctatoris.

***Рва̏штина,** f. vide Хрваштина.*

[**Рвеник,** m. село у Далмацији; *види* s. v. Зрмања.]

р̏га̑ње, n. das Abreiben, Abnützen, detritio.

р̏гати, га̑м, v. impf. abreiben, abnutzen, detero.

р̏дақва, f. vide ротква.

р̏да̑ње, n. vide [цуњање] орвање.

р̏дати, да̑м, v. impf. vide [цуњати] преметати, орвати: *рда* као крмача по кући.

р̏дорога, f. Schimpfwort gegen ein bejahrtes Weib, convicium in feminam. [cf.ророша 2].

р̏ду̑т, рду̏та, m. (у Шумад.) некака трешња, која се рска, Art Kirsche, cerasi genus [prunus avium L. var.].

р̏ђа, f. (acc. р̏ђу, voc. р̏ђо) 1) der Rost, aerugo, rubigo, ferrugo. — 2) рђа те убила! mögest du elend werden, dii te perdant: Пасја те *рђа* не убила! — 3) рђо једна! du Nichtswürdiger! *рђо* и чађо: Немој пуштат' *рђу* под барјака —

р̏ђав, а, о, 1) elend, schlecht, miser. [cf. абен 2, 2 зло, злочест, лош, пртен 2]. — 2) (у Дубр.) [vide] слаб, болестан, ишраћ, morbo tentatus: нешто сам *рђав.*

рђава̑, f. [adj.] (у Дубр.) vide суха болест.

р̏ђа̑ковић, m. ein Schimpfwort, convicium: Да ти ниси племић од племића,| Него рђа од *рђаковића* —

р̏ђа̑ње, n. das Rosten, inductio rubiginis, rubigo.

р̏ђати, ђа̑м, v. impf. rosten, rubigine obduci.

***р̏ђица,** f. dim. von рђа.*

рђо̀битина, f. (у Ц. г.) кога је рђа убила, nichtsnutziger Mensch, nebulo.

рђогрѝзање, n. verbal. v. рђогризати.

рђогрѝзати, о̀грӣзам, v. impf. (у Ц. г.) говорити којешта, понајвише рђаво, Albernheiten reden, ineptio: не рђогризај!

ре, додаје се гдјекојим ријечима, н. п. *ништаре*.

рѐа, f. vide **реха**.

рѐав, а, о, vide **рехав**.

ребàрце, n. dim. v. ребро [1], das Rippchen, costula. Приповиједа се да је некакав калуђер у невољи донио трговцу од некаква свеца ребро оковано у сребро, и искао да му нањ позајми новаца (т. ј. да му га да у залогу), а трговац му рекао: ја ћу, духовниче, узети сребарце, а ти носи ребарце куд ти драго.

рѐбѐлија, f. Rebellion, seditio, rebellio.

ребелѝјант, } m. der Rebell, homo se-
ребелѝјаш, ребелија́ша, } ditiosus, rebellis. [vide букавац 2]. cf. бунтовник.

Рѐбић, m. у пјесми име некаквога града (*cf. Оребић*): Од како је постала крајина | Није љевша узрасла Влашња | Што је, побре, у *Ребићу* граду, | Дивна сека у Ребићког бана —

рѐбићкӣ, кā, кō, von Ребић: Дивна сека у *Ребићког* бана —

Рѐбљанѝк, m.: Баш од Србља па до *Ребљаника* —

ребрàнӣ, нā, нō, н. п. пенџер, т. ј. са стране, *изребра*, Seiten-, a latere, laterarius.

ре́брење, n. das Gehen auf Seitenwegen, deviatio.

ре́брити, рѐбрӣм, v. impf. auf Seitenwegen wandeln, devio.

рѐбро, n. (pl. рѐбра, gen. рѐбāрā) 1) die Rippe, costa. — 2) он је танких ребара, т. ј. потребит (сиромах) човјек, arm, pauper. — 3) (у Ц. г.) die Wand, costa (navis): И за *ребро* лађу уграбио —

рѐвање, n. verbal. v. ревати.

рѐвати, ве̄м, v. impf. 1) (по југоз. кр.) schießen, effundi: почеше *ревати* из камена цекини на гомиле (у приповијеци). cf. поревати. — 2) schreien (vom Esel), clamo (ut asinus). — 3) seitwärts gehen, eo oblique: *Ревс* на страну као Марково рало. Пјева се како је мајка била намолила Краљевића Марка да се окани четовања, него да оре и тако да храни себе и њу; али он опет није хтио да оре брда и долине — куд други људи ору, — него орао цареве друмове. Отуд ваља да је ова пословица постала.

рѐвед[*], m. (у Дубр.) der Rhabarber, rheum rhaponticum L.

ревѐна[*] (cf. рефена), f. gemeinschaftliche Bestreitung der Kosten, communis contributio: *Ревена* куће не обара (али будући да се у ревени највише *једе* и *пије*, за то се кашто уз ову пословицу дода: Али и не подиже).

Ревѐница, f. у Мачви као поток који тече из Бара и код Дреновца утјече у Саву.

рѐвка, f. (у Бачкој) име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

рѐвкаст, а, о, н. п. во, крава, vide црвенкаст.

рѐга, f. das Knurren und Zähnfletschen des Hundes, murmuratio canis: стоји *рега* псетета.

регѐмѐнта, f. das Regiment, legio, ober regimentum quod dicunt.

регѐмѐнтскӣ, кā, кō, н. п. заповијест, Regiments-, regimenti.

ре́гнути, рѐгне̄м, v. pf. einmal knurren, immurmuro.

рѐграција, f. (у војв.) die Refreation, studiorum intermissio. cf. играција.

рѐгула, f. (у војв. mit allen Ableitungen) die Regel, regula.

регу̏лаш, гула́ша, m. т. ј. солдат, der Liniensoldat, miles ordinarius.

регу̏ла̄шкӣ, кā, кō, der Linientruppen, militum ordinariorum.

ре̏д, m. (loc. ре́ду) 1) die Reihe, ordo; [cf. врста 1, реда, чреда; ободња, опхођа;] с *реда*, н. п. узети што, т. ј. без избора. — 2) (у војв.) in једаред, двасред, триред, einmal, semel, bis. cf. [једанпут,] једном, пут [3]. — 3) у ред, у ред! geschwind hierher, ades. — 4) (у Хрв.) дан и ноћ (24 сахата). [cf. чело 4].

рѐда, f. (ст.) vide ред 1: Чија ј' *реда* за гору па воду — Чија *реда* по говеда —

1. **ре́дак**, ре́тка, тко, (ист.) vide риједак.

2. **ре́дак**, ре́тка, m. 1) ћур. v. ред [1]: А *редак* је госпођи краљици — 2) у чохе оне жице што се виде пошто спадне аф. У слабе чохе виде се реди одмах како се мало поноси.

рѐдара, f. die Frau, die die Reihe der Haushaltung trifft, materfamilias ordinatrix. Гдје је много жена у кући, ондје једна редује (т. ј. готови јело, пере судове и мијеси хљеб) једну недјељу дана (и та се зове онда редара), а друга другу и т. д. cf. редуша, [2] маја [2].

рѐдарин, а, о, der Anordnerin, ordinatricis. [cf. редушин].

рѐдена, додаје се у припјеву: О јабуко, тедена, зеленико, *редена*! —

рѐдиља, f. која реди лан или кудјељу.

рѐдина, f. (у Далм.) жива обала, ein lebendiger Zaun, viva sepes. [vide живица 3].

редѝнче, чета, n. прасе које свињари у жиру сваки своје редом кољу и у друштву једу.

ре́дити, рѐдӣм, v. impf. 1) н. п. кудјељу, лан, den Flachs bereiten (durch alle Operationen, bis er gesponnen werden kann), linum praeparo. [vide гребенати]. Пошто се кудјеља (или лан) извади из мочила и осуши, онда се *набија* ступом (а лан тре трлицом); па се по том почне редити: најприје се *маха на махаљци*, па се онда *огребље на огребло*, послије огребла *перја се на гвозденој перајици*, послије тога *перјају се повјесма малом перајицом*, па су већ онда повјесма уређена. А оно што остане на огреблу и на перајици, зове се *свлак* и послије се

гребена гребенима, и од њега бива *влас* (мали и велики); а што остане на гребенима оно су већ *кучине*. — 2) (у кршћ.) попа, orbiniren, ordino.

ре́дња, f. eine epidemische Krankheit, morbus grassans. cf. прошлица.

ре̏дњи̑, ња̑, ње̑, 1) ја сам редњу (т. ј. чашу) попио, den Becher, der der Reihe nach mich getroffen hatte, circuiens. — 2) (у Боци) редња летурђија, за коју плаћа попу онај на кога ред падне, Reihen-, quae fit ex ordine.

редо̀ва̑ње, n. die Umreihe, ordo domus administrandae.

редо̀вати, ре̏ду̑је̑м, v. impf. der Reihe nach haushalten, rem familiarem administro ex ordine.

редо̀вни̑к, редовни́ка, m. (код кршћана) [vide] свештеник, der Geistliche, sacerdos.

[**редом**, adv. vide наизред.]

ре̏душа, f. vide редара.

ре̏душин, а, о, vide редарин.

ре́ђа̑ње, n. 1) das Reihen, ordinatio. — 2) vide обређивање.

ре́ђати, ре̑ђа̑м, v. impf. reihen, ordino.

ре́ђати се, ре̑ђа̑мо се, v. r. impf. vide обређивати се.

ре́ђе̑ње, n. das Bereiten des Flachses, lini praeparatio.

ре̏жањ, жња, m. der Schnitz, segmentum. [cf. парезница].

ре́жа̑ње, n. das Zähnefletschen, dentium ostensio, nudatio, rictatio.

ре́жати, жи̑м, v. impf. die Zähne fletschen (vom Hunde), ringi, rictare.

ре̏за,* f. vide **ереза**.

реза̀нци, ре̏за̄на̑ца̑, m. pl. die Nudeln, turundae (farinaceae).

ре̏за̑ње, n. (југ. и ист.) das Schneiden, scissio.

ре̏зати, ре̏же̑м, v. impf. (југ. и ист.) [cf. порезивати] 1) schneiden, scindo. — 2) виноград, beschneiden, vites putare.

ре̏за̑ч, реза́ча, m. Rebenschneider, vitis putator.

резѐна, f. (у Хрв.) der Riegel, pessulus. cf. [vide] ереза.

ре̏зидба, f. кад се реже виноград, das Beschneiden der Reben, putatio vitium.

ре̏зи̑л,* adj. indecl. vide срамотан: Наше каде *резил* починише —

ре́зити, зи̑, v. impf. н. п. вино, јабуковача, ein wenig (angenehm) beißen (von Getränken), admordeo. [cf. урезивати 2].

ре̏зница *(и ре́зница)*, f. *(у Сријему) на чокоту оно што остане кад се одреже (кад се реже виноград)*, junge Rebe, resex.

ре̏ја, f. (у војв.) vide **реха**.

ре̏јав, а, о, (у војв.) vide **рехав**.

ре̏к, m. (ист.) vide ријек.

1. **ре́ка**, f. (ист.) vide ријека.

2. **Ре̏ка**, f. *подводна* кнежина у нахији Ђаковичкој између Ђаковице и Дечана. Кад је година сушна онда у Реци најбоље роде кукурузи. У тој кнежини сад мало има Срба, до само Арнаути закона Турскога. Села у Реци зову се: Бо̀туша, Ју̀ник, Во̀кш, Ло̀ћа̑ни, Црвени брег, Дечани[2]: И покупи *Реку* и Јуника —

ре̏кавица, f. (у Бачкој и у Банату) воденица поточара, Bachmühle, mola aquaria. [vide млин].

Ре̏калија, f. у Бијограду Рекалије зову се људи који у говору заносе много на Бугарски, али не говоре чисто ни Бугарски као ни Српски. cf. [2] Ре̏ка.

рѐкеш, m. (у Дубр.) die Brakendistel [Männer- oder Mannstreu], eryngium [L.].

ре́кла, f. (у војв.) der Weiberrock (Röckel), tunicae genus. [cf. рокља].

Ре̏кула, m. Mannsname, nomen viri.

Ре̏ља, m. Mannsname, nomen viri.

Ре̏љица, f. dim. v. Реља: А *Рељица*, Босанско копиле —

реме́жење, n. vide костријешење.

реме́жити се, ре̏ме̑жи̑м се, v. r. impf. vide костријешити се.

рѐмек, m. (у војв.) das Meisterstück, artis specimen.

ре̏ме̑н, ре̏мена, m. (у Лици) der Riemen, lorum. cf. каиш [1], ремик.

рѐме̑ње, n. (у Лици) у солдата о чему виси фишеклук и пангалет (а остали сваки ремен зову *каиш*), die Riemen, lora.

рѐмик, m. (у Ц. г.) vide ремен: По *ремику* пушку дофатио —

ре́мов, in dem Sprichworte: Некад је шемова а некад *ремова*, т. ј. данас једнога сјутра другога.

ре̏н, ре̏на, (cf. **хрен**) m. [1)] der Meerrettig (kraiнisch хрен, österr. der Kren), armoracia Linn. [armoracia rusticana Lam. — 2) Löffelkraut, cochlearia macrocarpa W. K.].

ре̏нга, f. (у Дубр.) der Häring, clupea harengus Linn.

рендѐнса̑ње, n. vide рендисање.

рендѐнсати, дѐнше̑м, vide рендисати.

рѐндисало, m. у загонеци, cf. бендеш.

рѐндиса̑ње [рендеисање], n. vide **ерендисање**.

рѐндисати, дише̑м, [рендеисати] v. impf. vide **ерендисати**.

ре̏п, m. (loc. ре́пу, pl. ре̏нови, репо́ва̑) der Schwanz, cauda [cf. курјук 1; мођ 2]: Плаши се од *репа*. У *репу* нож сломити. Подавиј *реп* пода се. Привезати коме *реп*. За њим се вуче *реп*! Бржи од *репа*. Оглобио их на пасји *реп*.

ре̏па, f. die Rübe [Rübenkohl, brassica] rapa [L.].

ре́пак, пка, m. hyp. v. реп: Пољуби мацу под *репак* (реку дјеца кашто ономе који рече: пе́так).

рѐпат, а, о, geschwänzt, caudatus.

рѐпата̑ звијѐзда, f. der Komet, cometes, stella crinita.

рѐпа̑ч, репа́ча, m. (у Боци) човјек који се роди у крвавој кошуљици и с малијем репом. Кажу да је репач много јачи од дру-

гијех људи, особито кад се напједи; у онај мах (веле) још да му се реп напне, могао би надвладати десет људи као десетеро мале дјеце.
репѐтина, f. augm. v. реп [vide репина]: Курјак вуче дугу *репетину* —
Рѐпешкӣ До̑, m. до у Цуцама у Црној гори: Док дођоше *долу Репешкому* —
рѐпина, f. augm. v. реп. [cf. репетина].
рѐпић, m. dim. v. реп.
рѐпица, f. 1) dim. v. репа [Rübsen, brassica rapa L. var. campestris]. — 2) (у војв.) der Rübsamen [Kohlraps], brassica napus [L. var. oleifera].
рѐпӣште, n. Acker auf dem einst Rüben angebaut waren, locus olim rapis consitus.
1\. **рѐпнӣ,** на̑, но̑, н. п. лист, Rüben-, rapinus.
2\. **ре́пнӣ,** на̑, но̑, Schweif-, caudae: Од тртице до врх ртенице, *Репну* му је вашу садерао —
рѐпу̑, репу́а, m. vide репух.
репу̀рина, f. augm. v. репа.
рѐпу̑х, репу́ха, [репу] m. [1)] Pestilenzwurz, tussilago petasites [Gaertn. — 2) Eselsdistel, onopordon L. — 3) Klette, lappa L.].
репу̀шина, f. augm. v. репух.
рѐпуштӣ, у приповијеци: Реп *репушти.*
ре́са, f. (pl. ре̑се) 1) на дрвету, das Kätzchen (z. B. am Nußbaum), iulus, nucamentum. — 2) реса у козе под грлом, Lappen, Wamme, lacinia. [cf. језичак]. — 3) das Zäpfchen (am Gaumen), uvula. [cf. ресица 2]. — 4) р е с е, Franſen, fimbriae. [cf. поткита,ројте]. — 5) (по југоз. кр.): Ту сам млада оставила В'јенцу *ресе* и обоце — Бите тебе в'јенцу *ресе* И прстену позлаћење — Ђено синоћ вечерасмо, Заборавих в'јенцу *ресе* В'јенцу *ресе* и узресе — Ђено синоћ вечерасмо, Осташе ми в'јенцу *ресе,* В'јенцу *ресе* и узресе —
Рѐсава, f. 1) у Србији вода која тече кроз нахију Ћупријску и ниже С в и л а ј н и ц е утјече у Мораву с десне стране. — 2) тако се зове [срез ресавски окр. моравског] нахија Ћупријска.
Реса̀вац, вца, m. (pl. gen. Рѐса̄ва̄ца̄) Einer von Ресава.
Рѐса̄вкиња, f. Eine von Ресава.
рѐса̄вскӣ (Рѐсавскӣ), ка̑, ко̑, von Ресава.
Рѐсан, m. Mannsname, nomen viri.
рѐса̄ње, n. das Bekommen der Kätzchen, nucatio (?).
рѐсаст, а, о, н. п. коза, Fleischlappen habend, lacinias habens a cervice pendentes.
рѐсати, са̑м, v. impf. Kätzchen bekommen, nucari.
[**ресе,** f. pl. 1) vide реса 4. — 2) vide реса 5.]
ре́сити, ре̑сӣм, v. impf. (у Дубр.) vide китити.
рѐсица, f. 1) dim. v. реса [1 и 2]. — 2) vide реса 3: спала му ресица (једни кажу: спао му врат; говори се за дјецу кад их боли у грлу па је жене подижу прстом).
рѐска̄ње, n. dim. v. резање.
рѐскати, ка̑м, dim. v. резати.
рѐснат, а, о, н. п. грана, Kätzchen tragend, iulatus.
ре́сте̄ње, n. (у Дубр.) vide растење.
ре́сти, ре́сте̄м, v. impf. (у Дубр.) vide расти.
ре̏ћи [ријети, ријећи], ре̏че̄м (ре̏кне̄м), (ре̏кох, ре̏че; ре̏као, ре̏кла) v. pf. ſagen, dico. [vide казати].
рѐуља, f. vide рехуља.
рѐушити, шӣм, v. impf. (у Паштр.) gedeihen, cresco, cf. [vide] напредовати [2]: Да ти крепи и *реуши* свака твоја работа, како вода о божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне!
рефѐна,* f. vide ревена.
ре̏ха [реа, реја], f. dünn ſtehende Wolle, lana rara.
ре̏хав [реав, рејав], а, о, 1) н. п. овца (или кожа од рехаве овце) die eine dünn ſtehende Wolle hat, rarae lanae. — 2) грожђе, кад су ријетка пуца, nicht dichte Beeren habend, ſchütt, rarorum acinorum.
рѐхуља [реуља], f. (у Сријему) рехава овца.
ре̑ч, m. (ист.) vide ријеч.
рѐче̄ћ, а, е, } beredt, eloquens.
ре̏чит, а, о, (ист.) } beredt, eloquens.
ре̑чица, f. dim. v. [1] ре́ка.
ре́чца, f. dim. v. реч.
решѐта̄ње, n. das Reitern, cribratio.
решѐта̄р, решета́ра, m. који гради решета, Reitermacher, cribrarius.
решѐтати, та̑м, v. impf. reitern, ſieben, cribro.
рѐше̄тка, f. ein Gitterwerk, cancelli.
решѐто, n. der Reiter (Sieb), cribrum [cf. протак]: Био и на ситу и на *решету.*
р̏ж, р̏жи, f. (у Ц. г.) vide раж.
р̏жан, а, о, (у Ц. г.) vide ражан: Удри, Мујо, по *ржаној* слами.
ржа̀ница, f. (у Ц. г.) Roggenbrot, panis secalinus. cf. ражовница.
р̑з,* m. vide образ 2: *рз* и поштење.
Р̀за̄в, Рза́ва, m. вода у Србији [у округу ужичком], Name eines Fluſſes, nomen fluvii.
р̀за̄н, m. пјевачица ми каза да је то смијешан *лој* и *восак* заједно: Па ужеже *рзан* јасну свећу —
р̀за̄ње, n. das Wiehern, hinnitus.
р̏зати, р̏же̄м, v. impf. wiehern, hinnio.
Р̀зача, f. страна у Морачи, Name eines Berges: Лако је удрит' на Морачу, Но је мука изаћ' уз *Рзачу.*
рѝба, f. (pl. gen. рӣба̄) der Fiſch, piscis: Двије се *рибе* на једној ватри пеку, па једна другој не вјерује. *Риба* по дубоку плива.
рӣбан, бна, бно, fiſchreich, plenus piscium.
рӣбаоница, f. (у Сријему) vide [н о ж 2] рибеж.
1\. **рӣба̄ње,** n. (у војв.) das Reiben (des Krauts), sectio ope ferri rasorii.
2\. **рӣба̄ње,** n. (у примор.) das Fiſchen, piscatio [cf. ловљење 2]: Отимљу нам рибу и *рибање* —
рӣба̄р, m. der Fiſcher, piscator. [cf. алас].
рӣба̄рев [рибаров], а, о, des Fiſchers, piscatoris. [cf. аласов].
рибарѐње, n. das Handeln mit Fiſchen, quaestus piscium.

рибàрина, *f. (у прим.)* [такса за право да ко може јавно продавати рибу].

рибàрити, рѝбāрӣм, v. impf. носити рибу по селима те продавати, као што у Сријему и у Бачкој чине многи, Fische verkaufen, vendito pisces.

рѝбарица, f. (у приморју) лађица с које се риба хвата, Fischerschiff, navis piscatorum.

рѝбāров, а, о, vide **рибарев.**

рѝбāрскӣ (рѝбарскӣ), кā, кō, der Fischer, piscatorum. [cf. аласки].

1. **рѝбати**, рѝбāм, v. impf. т. ј. купус, собу, (Kraut) reiben, (brassicam) contero.

2. **рѝбати**, бāм, v. impf. (у приморју) ловити рибу, fischen, piscari. [cf. ловити 2].

рѝбеж, m. der Krauthobel, machina consecandae brassicae. [vide нож 2].

рибèтина, f. augm. v. риба. [cf. рибурина].

рѝбѝзле, f. pl. (у војв.) [die rothe Johannisbeere] die Ribesbeeren, ribes rubrum Linn.

рѝбић, m. 1) das Kleine vom Fisch, der junge Fisch, pullus piscis, pisciculus. — 2) (у Сријему) Mäusel, lacertus [cf. гуштер 3]: играју у коња *рибићи.*

рѝбица, f. 1) dim. v. риба. — 2) (у Дубр.) у говечета изнутра од бубрега доље, као споља што је печеница.

[**рибља трава**, f. vide балук.]

рѝбљӣ, љā, љē, Fisch-, piscarius.

Рѝбница, f. 1) поток који утјече у Колубару с десне стране. — 2) као мала варошица [?] на Дунаву ниже Пореча.

Рѝбничанин, m. (pl. Рѝбничāни) Einer von Рибница [2].

рѝбничкӣ, кā, кō, von Рибница.

рѝбњāк, m. der Fischteich, piscina.

[**риболов**, m. vide ловиште.]

рибу̀рина, f. vide рибетина.

рѝвање, n. das Stoßen, τὸ trudere. cf. [vide] турање [2].

рѝвати, вāм, v. impf. (у Хрв.) stoßen, trudo. [vide гурати]. cf. турати.

рѝвача, f. н. п. јама, што свињче изрије, Grube, fovea.

рѝгавица, f. (у Боци) vide штукавица.

рѝгāње, n. das Rülpsen, ructatio.

рѝгати, гāм, v impf. aufstoßen, rülpsen, ructo: *рига* и бљује.

рѝд, m. (у Дубр.) vide **хрид**: Сиђеле су три ђевојке| На *риду,* на камену —

рѝда, f. 1) vide [х р и д] рид: Одвали се *рида* од Орида,| И убила сва три побратима — 2) (у Сињу, а у Хрв. *рѝда*) das Tuch, Tüchel, pannus [cf. убрус]: Навези ми *риду* племениту| Што јунаци носе око врата —

рѝдак, рѝтка, рѝтко, (зап.) vide ријeдак

рѝдāње, n. das Wehklagen, ululatus.

рѝдати, дāм, v. impf. wehklagen, ululo.

рѝдо̀вка, f. (у Србији у Голупцу) шарена змија око једнога аршина дугачка, Art Schlange [die Kreuzotter], serpentis genus [pelias berus L.; cf. шарка 1].

рѝђ, рѝђа, ђе, (рѝђӣ, ђā, ђē, comp. рѝђӣ) fuchsroth, rufus. [cf. риђаст; руд].

1. **рѝђа**, f. т. ј. коза, eine rothe Ziege, rufa capra.

2. **рѝђа**, m. (ист.) vide риђо.

рѝђан, m. vide риђо: Доведоше Мару на *риђану* —

Рѝђани, Рѝђāнā, m. pl. некакво племе негдје око Црне горе.

рѝђаст, а, о, vide риђ.

рѝђеша, f. (у Грбљу) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Рѝђица, f. вода у Стоспуду: Па ми поје овце на *Риђицу* —

рѝђо, m. (југ.) der Fuchs (Pferd), equus rufus. [cf. 2 риђа, риђан].

рѝђуша, f. риђа кобила, eine fuchsrothe Stute, equa rufa.

Рѝжна, f. (у Ц. г.) vide **Ризна.**

рѝза, f. 1) (у Рисну) das Kleid, vestis [vide хаљина 2]: Гола *ризом* приодио! (кад се напија). — 2) (у Хрв. у Оточк. регем.) vide [с в и т а 2] стриза 2.

рѝзāње, n. (зап.) vide резање.

рѝзати, рѝжēм, (зап.) vide резати.

ризѝкати, кāм, v. impf. riskiren, in aleam dare: Да ја виђу лијепу ђевојку| Око шта ћу *ризикати* главом —

Рѝзна [Рижна], f. име женско, Frauenname, nomen feminae.

рѝзница, f. (у пјесмама и по намастирима) die Kammer (Schatz-, und Kleiderkammer), conclave [cf. хазна-(азна)-одаја]: Ти отиди у *ризницу* б'јелу,| Те ти узми жутије дуката — Од Стојана узима оружје,| Па оружје носи у *ризницу* —

Рѝја, m. (ист.) vide Ријо.

ријѐдак, ријѐтка, ријѐтко, (рѝјеткӣ, кā, кō, comp. рјѐђӣ) (југ.) 1) dünn, nicht dick, rarus. — 2) selten, rarus. [cf. обриједак, омашит].

рѝјек, (југ.) штоно ријек (т. ј. штоно ријеч), wie man zu sagen pflegt, ut ajunt.

ријѐка, f. (pl. рѝјеке) (југ.) 1) der Bach, kleiner Fluß, amnis. [cf. вода 2]. — [*Ријека*] 2) у Лици вода која утјече у Баницу. — 3) Stadt Fiume (понајвише *Сењска Ријека*).

Ријѐка Црнојевића, *f.* [варош у Црној Гори].

рѝје̄ње, n. das Wühlen, rutio. [cf. риљање].

ријѐсло, n. (у Гружи) повраз на котлу, der Henkel an einem Kessel, ansa. [vide повраз]. cf. повријесло.

рѝјети, (особито у Дубр.) рѐчēм, v. pf. vide
рѝјећи, (у Боци) реħи.

рѝјеч, f. (југ.) (loc. ријѐчи, pl. gen. ријѐчӣ) das Wort, vox, verbum: Док су они у *ријечи* били — Мој сестрићу, док си у *ријечи* — (т. ј. још док можеш говорити).

рѝјечан, чна, чно, (у Ц. г) vide рјечит.

ријѐчāње, n. [југ.] vide псовање.

ријѐчати се, рѝјечāм се, v. r. impf. (у Рисну) Wortwechsel haben, altercari: *ријечају се* међу собом, он *се ријеча* с њиме.

риjѐчца, f. dim. v. риjеч.
Ри́jо, m. (јуж.) hyp. v. Ристивоје (?). [cf. Рија].
ри̏к, (зап.) vide риjек.
1. **ри́ка**, f. das Gebrüll, mugitus.
2. **ри́ка**, f. (зап.) vide риjека.
ри́кавац, а̂вца, m. 1) т. ј. кашаљ, der Keuchhusten, tussis clangosa. cf. магарећи кашаљ, крипавац [рипавац]. — 2) [*Рикавац*] некака планина: Полећела два голића врана | Од *Рикавца* зелене планине —
ри́ка̂ње, n. das Brüllen, mugitus.
ри́кати, ри̑че̂м, v. impf. brüllen, mugio: Мушкет виче а кобила *риче*, | Пустога му коња уплашише —
ри́кнути, ри̑кне̂м, v. pf. brüllen, mugitum edo.
Ри́кочица, f.: Изљегоше *Рикочици* малој —
ри̏ласт, а, о, (у Ц. г.) који има велике усне (рило), große Lippen habend, labiosus.
ри̏лица, f. 1) (у Дубр.) der Mund, os. [vide уста 1]. — 2) (у Ц. г.) vide губица.
ри̏ло, n. der Mund, os [vide губица]: Какво *рило*, такво дило; Погледај му на *рило* | Пак му реци Гаврило.
ри̏ља̂ње, n. vide риjење.
ри̏љати, ља̂м, v. impf. (у Паштр.) vide рити.
Ри̏м, Ри́ма, m. Rom, Roma. cf. благочастиви.
Ри́мљанин, m. 1) der Römer, Romanus. — 2) der Römer (Lateiner, dem Ritus nach), homo ritus romani: Тако моја вјера не подноси, | Да ја копам — — | Ришћанина поред *Римљанина* —
ри̏мпа̂па, m, der Papst von Rom, Papa romanus.
ри̏мски̑, ка̑, ко̑, römisch, romanus.
ри̏нта̂ње, n. das Arbeiten, labor.
ри̏нтати, та̂м, v. impf. arbeiten (von schweren Arbeiten), laboro.
ри̏нути, не̂м, v. pf. 1) (у Ц. г.) stoßen, trudo. cf. [бацити 1,] турити [1]. — 2) н. п. рину на огањ, т. ј. нанђе, удари, stürzen, irrumpo. [cf. ударити 3].
ри̏павац, а̂вца, m. vide **крипавац**.
ри̏па̂ње, n. vide **крипање**.
ри̏пати, ри̑па̂м (пље̂м), vide **крипати**.
ри̏пида, f. (у цркви) ῥιπίς.
ри̏с, m. der Luchs, [felis] lynx [L.].
Ри̏сан, сна, m. Stadt Risano in Bocche di Cattaro: Па ти трчи *Рисну* на крајину —
ри̏сански̑, ка̑, ко̑, von Рисан.
ри̏са̂р, рисáра, m. (у војв.) vide жетелац: Није за Вла', није за Маџара, | Већ за оног Стојана *рисара* —
ри̏сићи, m. pl. die Jungen von Luchs, pulli lyncis: Наврани се рисо с *рисићима* —
ри̏со, m. hyp. v. рис: Наврани се *рисо* с рисићима —
ри̏совина, f. die Luchshaut, das Luchsfell, pellis lyncis: *Рисовина* и самуровина —
1. **Ри́ста**, m. vide [1] **Криста**.
2. **Ри́ста**, f. vide [2] **Криста**.
Ри́стан, m. vide **Кристан**.
Ри́стивоје, m. vide **Кристивоје**.
Ри́сто, m. vide **Кристо**.
Ри́стов, а, о, vide **Кристов**.
Ри́стос, Ри̑ста (Ристо̀са), m. vide **Кристос**.
ри̏суља, f. ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.
ри̏т, ри́та, m. das Rohr, Röhrig, arundinetum: Ласно је ђаволу у *риту* свирати (у карабље). cf. [1] луг [2, жалица, тршчак].
ри̏та, f. (pl. gen. ри̑та̂) 1) ритава кошуља, zerfetztes Hemd, indusium lacerum. — 2) рите, т. ј. дроњци, die Fetzen, laciniae. [vide дроњак]. cf. прње.
ри̑тав, а, о, дроњав, zerfetzt, lacerus, laciniosus. cf. [драпав, дроњав, храпав (рапав) 2, труљав,] прњав.
ри́та̂ње, m. das Ausschlagen (mit den Füßen), calcitratio.
ри́тати се, ри̑та̂м се, v. r. impf. ausschlagen (mit den Füßen), calcitro.
[**рите**, f. pl. vide рита 2.]
ри̏ти, ри̏је̂м, v. impf. wühlen, ruo. [cf. риљати].
ри̏тина̂р, m. vide дроњо.
ри̏тити се, ти̂м се, } v. r. pf. ausschlagen (mit
ри̏тнути се, не̂м се, } den Füßen), calcitro.
ри̏то, m. vide [дроњо] ритинар.
ри̏ф, ри́фа, m. (у војв.) die Elle, ulna, cubitus. [vide лакат 2]. cf. аршин.
ри̏ч, f. (зап.) vide риjеч.
ри̏чит, а, о, (зап.) vide рјечит.
ри̏чица, f. dim. v. [2] рика.
ри̏чца, f. [dim.] v. рич.
Ри̏шћанин, m. (Ри̏шћани) Einer von Рисан: Поклонио *Ришћанин*' Ивану ; | *Ришћани* су на гласу јунаци —
ри̏шћански̑, ка̑, ко̑, von Рисан: Што ће мени *Ришћански* мачеви —
Ри̏шћанин, m. vide **Кришћанин**.
Ри̏шћанинов, а, о, vide **Кришћанинов**.
Ри̏шћаница, f. vide **Кришћаница**.
Ри̏шћа̂нка, f. vide **Кришћанка**.
Ри̏шћа̂нлук, m. vide **Кришћанлук**.
ри̏шћа̂нски̑, ка̑, ко̑, vide **Кришћански**.
рјѐчит, а, о, (јуж.) beredt, eloquens. [cf.речећ, риjечан].
рјѐчица, f. dim. v. риjека.
р̏ка, f. 1) das Schnarchen, rhonchus. — 2) (scherzhaftes Schimpfwort auf ein grobes großes Kleid), convicium in vestem rudem.
р̏ка̂ње, n. das Schnarchen, rhonchus, τὸ stertere.
1. **р̏кати**, р̑че̂м, v. impf, schnarchen, sterto.
[2. ***ркати***, ам, v. impf.: Удри Грка да не *рка*. — Маргиналија I. издања].
р̏ка̂ћ, ркáћа, m. тако кршћани у Далмацији зову хришћане. [vide Хришћанин 2].
р̏кнути, р̏кне̂м, v. impf. schnarchen, rhonchum emitto.
р̏мија [армија], f. (у Ц. г.) коњска болест у у грлу (најприје жлијезда, као орах, па по-

слије отече све грло; гдјекоји ваде оне жлијезде млађијем мазгама), eine Pferdekrankheit, morbus quidam equorum. [cf. сакагија?].

р̏њав, а, о, mit aufgeschlitzten Lippen, labiis diffissis.

Рњавина, m. cf. Рњетина: А на име *Рњавини* Мују —

р̏њага, f. велика гомила, ein großer Haufe, magnus acervus. [vide гомила].

Рња̏к, m. Mannsname, nomen viri.

р̏ња̂ње, n. das Reiben (z. B. des Ochsen am Baume), attritio, frictio.

р̏њати се, ња̂м се, v. r. impf. sich reiben, adteri.

Рњетина Му̏јо, cf. [Рњавина; vide] **Хрњетина** —

Рњеш, *m. пуст намастир између Унца и Уне.*

р̏њица, m. vide рњо.

рњко̀вит, а, о, н. п. коњ, који није добро подметнут, него остао ајгировит, nicht ganz kastrirt, non penitus castratus.

р̏њо, m. einer, der eine aufgeschlitzte Lippe hat, labiis diffissis. [cf. рњица].

ро̑б, ро̀ба, m. der Sklave, servus (bello captus): *Робом* икад, а гробом никад; Ваља *роба* (н. п. крава). Турци су до сад кад су с киме ратовали, водили у ропство дјецу и жене гдје су год које могли ухватити, а и људе које нијесу сјекли. Гдјекоји су ове робове држали те су их служили, а највише их је продавано и препродавано; за то је свагда уз војску ишло људи не само из Цариграда него и испреко мора (из Азије и из Африке) који су робље куповали и у своје земље водили. Рајетин није могао роба купити и држати, него га је могао откупити и пустити да иде куд хоће. Сви господари од робова навраћали су и нагонили робље да се турчи, особито дјецу и младе жене и дјевојке, и многи су се женили робињама, и тако је од робиња било (и сад још има) највећијех Турскијех госпођа. Гдјекојијем су људима Турци осијецали откуп, па их на јемце или залогу пуштали да просе и откуп да састављају. Овакови је роб имао око врата гвоздену халку с катанцем под грлом, и понајвише се у народу нашему зове *туцак*. Послије пошљедњега мира између Нијемаца и Турака у Србију је долазило сила овакијех робова Грка из Морије, који су казивали да су им жене и дјеца остале у Турака у залози; говорило се да је међу овијем робовима било и такијех који нити су били робови нити су имали кога у ропству, него су сами себи метнули халку око врата и ишли те варали народ да би стекли новаца. И *сужањ* је налик на роба, али се сужњеви не продају, него се држе у тамници док се не откупе; кашто се и они као и робови пуштају да састављају откуп, као што се пјева да је Јанковић Стојан варао Синан-агу: Тавнов'о сам у Задру бијелу| У онога Задранина бана,| Осјек'о се хиљаду дуката,| Девет стотин' јесам сакупио,| Још ми ваља купити стотину,| Да нијесам каурину дужан —

ро̏ба, f. (ital. roba) die Waare, merx. cf. руба, [1 стока 2, трг, хеспап (еспап)].

ро̏бак, ро̀пка, m. hyp. v. роб: Камо тебе *робак* ја робиња —

ро̏бар, (у Ц. г.) vide [1] **рабар**: Ту је кмество и дивор,| У кместву је *робар* мој;| Милиј' ми је *робар* мој| Но све село и вас род —

ро̏бија, f. 1) die Robot, Frohnarbeit, opera servilis [vide кулук]: отишао на *робију*. — 2) осудили га на робију, zur Karre, opus publicum. [cf. граба].

роби̏ја̄ш, бија̀ша, m. 1) der Frohnarbeiter, operarius servus. [vide работар]. — 2) der Karrengefangene, in opus publicum damnatus.

ро̏биња, f. die Sklavin, serva. [cf. ропкиња, орфана].

ро̏бињин, а, о, der Sklavin, servae.

ро̏бињица, f. dim. v. робиња.

ро̏бити, би̂м, v. impf. zu Sklaven machen, in servitutem abduco.

ро̏бље, n. (coll.) 1) die Sklaven, servi bello capti. — 2) жене и дјеца, Familie, familia [cf. фамилија]: А како ли *робље* остависте! — *Робље* ваше све Турско подножје —

ро̀бље̂ње, n. das Schleppen in die Sklaverei, abductio in servitutem.

ро̀бов, а, о, des Sklaven, servi, mancipii.

робо̀ва̄ње, n. das Sklavenleben, servitus.

робо̀вати, ро̀бује̂м, v. impf. Sklave sein, servio.

ро̑в, ро̀ва, m. (loc. ро̀ву) die Aufgrabung (unter dem Schnee, oder der gefrornen Erde) damit die Schweine dann weiter nach Wurzeln wühlen, perfossio. [cf. ровине].

ро̀вац, вца, m. vide ронац [3].

ро̀вачки̑, ка̂, ко̂, von Ровци: Да *Ровачке* овце плијенимо —

ро̀ва̄ш, рова̀ша, m. 1) der Einschnitt am Ohr z. B. des Schweins als Kennzeichen, incisura, nota. — 2) das Kerbholz, talea. cf. [vide] рабош.

рова̀шити, ро̀ва̄ши̂м, v. pf. zeichnen, markiren, noto, н. п. крме.

ро̀вечан, чна, чно, (у Боци) н. п. платно, кошуља, ungebleicht, non insolatus.

ро̏вине, f. pl. vide ров.

ро̏вити, ви̂м, v. impf. einen ров graben, perfodio: отишао да *рови* свињама.

ро̏вито ја̀је, n. ein weiches Ei, ovum sorbile. [cf. рофитано јаје, умак; огрушан].

ро̀вље̂ње, n. das Graben eines ров, perfossio.

ро̀во, m. (у Србији) *рохав* (богињав) човјек, ein blatternarbiger Mensch, homo variolarum vestigiis deformis.

Ро̑вци, Ро̀ва̄ца̄, m. pl. Gegend an der Grenze von Montenegro: Равна Брда и камене *Ровце* —

Ро̀вчанин, m. Einer von Ровци: *Ровчани* су пушка напрешита —

ро̑г, ро̑га, m. 1) das Horn, cornu. — 2) на

кући, der schiefe Dachbalken, trabs tecti obliqua. [cf. кључ 3]. — 3) гадљарски, cf. рожити.

рогàдија, f. (у Боци) што путник с пута пошље својој кући.

ро̏гаљ, гља, m. die Ecke, angulus. [cf. ћошак, ћоше].

ро̀гат, а, о, gehörnt, corniger.

ро̀га̑ч, рога́ча, m. 1) врло ситан бијели грах ч у ч а в а ц, којега су зрна на сриједи мало црна (може бити да је ово онај грах што се у Сријему зове *пасуљица*), eine Art kleiner Fisolen [Zwerg- oder Krupbohne], faseoli genus [phas. vulg. L. var. nanus]. — 2) (у Боци) понајвише pl. р о г а ч и, Johannisbrot [Narrenschoten der Pflaumen, Hungerzwetschen, exoascus pruni Fuckel]. cf. [vide] рошчић [2].

[**рогачи,** m. pl. cf. рогач 2.]

рога̀чић, m. (у Дубр.) грах рогачић, т. ј. грах (пасуљ) зелен у махунама, die Schotenfaselen, faselus cum siliqua. cf. [vide] боранија.

ро̀га̀чица, f. (у Сријему) Kicher, cicer [arietinum L.; vide сочиво 1].

ро̀гљац, у загонеци, cf. пипавица.

ро̏гоба̑тан, тна, тно, häkelig, anceps.

ро̀го̑в, рого̀ва, m. (voc. ро̏гове) in dem Sprichworte: Стан' полако, *рогове*! cf. рогоња.

ро̀гожина, f. die Schilfmatte, teges. [cf. асура, стура].

ро̀гожење, n. verbal. v. рогозити.

ро̀гоз, m. das Rietgras [Rohr- oder Teichkolbe], typha latifolia [L.].

ро̀гозан, зна, зно, von рогоз, typhae latifoliae.

ро̀гозити, зи̑м, v. impf. 1) буре, verrohren, cana obturo. — 2) гргеча, т. ј. набости му рогоза на леђа да не може потонути (као што се дјеца у Сријему тијем играју).

рого̀љача, f. у загонеци, cf. бендеш.

ро́гоња, m. ein Ochs mit großen Hörnern, bos cornutus, cornibus grandibus praeditus. [cf. рогов].

ро̏гоша, f. (у Рисну) 1) Schafs- und Ziegenname, nomen ovi et caprae indi solitum. — 2) Schimpfwort gegen ein böses Weib, convicium in feminam saevam. cf. [vide] рдорога.

ро̀гуља, f. 1) крава великијех рогова, eine Kuh mit großen Hörnern, cornuta vacca: Не дају (т. ј. много млијека) *рогуље*, веће могуље. [cf. рогуша; добруља]. — 2) (у Грбљу) рече се пред дјецом за вјештицу, као да јој се право име не би споменуло, Euphemismus für в ј е ш т и ц а. cf. крстача.

ро̀гуље, ро̏гу̑ља̑, f. pl. Art Heugabel (mit zwei Zacken), furcae genus.

ро̀гуљице, f. pl. dim. v. рогуље.

ро̀гуша, f. vide рогуља [1]: Изагнала чула *рогушу*.

рогу́шење, n. das Stutzen, stupor, arrectio aurium.

рогу́шити, ро̀гу̑ши̑м, v. impf. т. ј. уши, stutzen, stupeo, aures arrigo.

рогу́шити се, ро̀гу̑ши̑м се, v. r. impf. die Ohren spitzen, aures arrigo.

рогу́шица, f. (у Хрв.) vide чеперак.

ро̑д, ро̑да, m. (loc. ро̀ду) 1) н. п. људски род, Geschlecht, genus. [cf. спол]. — 2) н. п. господскога рода, Geschlecht, Stamm, genus. [cf. сој]. — 3) Verwandtschaft, verwandt, propinquus [cf. родбина, 1 свој 2, својат, својбина, својта; сродство; отражина, траг 3]: имаш ли кога од *рода*? отишла жена у *род*; он ми је *род*: Многе ли си мајке ојадила!| Многе сестре у црно завила!| Удовице у *род* оправила — 4) die Frucht, fructus, cf. [vide] плод: купио виноград под *родом*. cf. руно [2]: Вишњичица *род* родила,| Од *рода* се подломила —

ро́да, f. (voc. ро̑до) der Storch, ciconia [Bechst.]. cf. [2 лелек,] штрк [1].

ро̀даква, f. vide ротква.

ро̀дан, дна, дно, н. п. 1) година, дрво, fruchtbar, frugifer. [cf. родљив, плодан]. — 2) vide рођени [1]: Него моју *родну* браћу —

родби̏на, f. die Verwandten, propinqui. [vide род 3].

ро̀дилица, (у Рисну) f. vide породиља.
роди̏ља, (у Дубр.) f. vide породиља.

ро́дин, а, о, des Storchs, ciconiae.

роди̏на, f. das Fruchtreichthum, copia fructuum: Од *родине* вине лозе —

ро̀динци и ла̀стинци, m. pl. у прољеће кад пада крупан снијег (кад долијећу роде и ласте).

ро̀дитељ, m. der Erzeuger, Vater, parens; pl. родитељи, die Eltern: Не слушају ђеца *родитеља* —

ро̀дите̑љка, f. die Zeugerin, Mutter, genitrix: Од швалера бољег рода нема,| Од швалерке боље *родитељке* —

ро̀дити, ро̀ди̑м, v. pf. [cf. уродити 2] 1) gebären, pario. [cf. повити 2, помашити, породити]. Кад жена не може ласно да роди (у Боци кажу да) ваља ко да узме пун суд воде па да проспе преко ње говорећи: „вода из суда, а ти ђетића!" cf. розга. — 2) Frucht bringen, gerathen, gedeihen, provenio, respondeo spei: *родила* година, *родио* жир; *родиле* јабуке и т. д.

ро̀дити се, ро̀ди̑м се, v. r. pf. родило се дијете, geboren worden, natus est [cf. имати се 2, одродити се 2]; aber auch родило се сунце, ist aufgegangen, ortus est sol: Устан', срце, *родило се* сунце —

ро̏дица, f. die Verwandte, cognata: Ој ђевојко, ти си ми *родица*,| Кад те видим, вата ме грозница —

ро̀дича̑д, f. coll. младе роде, junge Störche, pulli ciconiae.

ро̏дја̑к, m. (у Лици и по оближњијем крајевима Босне) vide **рођак.** cf. младјак. По свој прилици је ова ријеч, као и *нетјак* мјесто *нећак*, дошла у Лику од Чакаваца, јер народ наш у Лици говори н. п. *рођен*, *међа*, *грађа*, *свађа*, тако и *варићак*, и т. д.

ро̀дљив, а, о, (у Боци) fruchtbar, frugifer. cf. [vide] родан [1].

ро̀ђа, 1) f. hyp. v. рођака. — 2) m. (ист.) vide рођо.

ро̏ђа̑ј, m. т. ј. сунчани, der Sonnenaufgang, ortus: око сунчаног *рођаја.*

ро̏ђа̑к [родјак], m. 1) ујаков и теткин син, der Vetter (Sohn der Tante oder des Oheims), matruelis, consobrinus. — 2) ein weitläufiger Verwandter, subcognatus.

ро̀ђака, f. теткина или ујакова кћи, die Muhme, consobrina.

рођа́ка̑ње, n. das Vettern (Begrüßen als Vetter), salutatio nomine consobrini.

рођа́кати се, ро̀ђа̄ка̄м се, v. r. impf. sich vettern, salutare se invicem nomine consobrini.

ро̏ђа̄ков, а, о, des Vetters, consobrini.

рођа́че̄ње, n. das Vettern, adoptatio mutua in cognationem.

рођа́чити се, ро̀ђа̄чӣм се, v. [r.] impf. с ким, mit Jemand Vetter werden, necessitudinem ineo.

ро̀ђенӣ, на̄, но̄, 1) н. п. брат, сестра, син, leiblich, germanus. [cf. родан 2]. — 2) рођени мој! mein lieber, care!

рође́ње, n. die Geburt, ortus.

ро́ђо, m. (југ.) [cf. рођа 2] 1) vertraulich für рођак. — 2) у Биограду и у Крагујевцу сад [1850. г.] значи луд човјек, и мислим да је то значење постало од некога као сулудаста Бошњака, који је ондје у двору служио и којега су тако прозвали може бити за то што је и он често ту ријеч говорио.

Ро̀жа̑ј, Ро̀жаја, m. eine Gegend [in Alt-Serbien] im Süden Serbiens: И покупи — и *Рожаја* —

ро̏жан, а, о, hörnern, corneus.

рожа̀нство, n. das Fest der Geburt Christi. cf. Божић.

ро̀жац, ро̀шца, m. 1) (у Ц. г.) н. п. ухватио га *рожац*, кад човјек у боју од жеђе и врућине сустане да не може макнути, die Schmacht, sitis enecans? — 2) (у Сријему) некака гусјеница [од лептира мртвоглавца (Todtenkopf, acherontia atropos L.)], eine Art Raupe, erucae genus: Љут као *рожац*.

роже̄ње, n. Hervorbringung eines Tons am Dudelsack, genus soni utriculi musici.

ро̀жина, f. 1) augm. v. рог. — 2) die Hornmasse, materia cornu.

ро̀жити, ро̀жӣм, v. impf. einen gewissen Laut des Dudelsacks hervorbringen, elicio soni genus ex utriculo musico. cf. [рог 3,] рожњак.

ро̏жица, f. (у Лици) сваки *цвијет*, die Blume, flos. [vide цвијет 2].

ро̀жнӣ, на̄, но̄, н. п. zum schiefen Dachbalken gehörig, ad trabem tecti obliquam spectans.

ро́жња̑к, m. прст (највише мали) што се њим *рожи*, т. ј. удара у посљедњу рупицу на карабљама гадљарскима.

ро̏зга, f. 1) der Pflock, die Stange, an der z. B. die Kürbisse hinanranken, pertica. [vide притка]. — 2) (у Паштровићима, а у осталој Боци *тркља* [1], а у Црној гори *острога* [1]) у врху граната притка по којој се лозе разилазе (као чардаклије). — 3) vide стуба.

ро̏згва, f. двије врљике од којијех се једна на врху мало расцијепи а друга са страна засијече и у ону расцијепљену уметне, па се још клином утврди, и по том се мјесто рогова мећe преко шљемена, н. п. у кошара и у наслона. Које се зграде розгвају оне понајвише немају ни правога шљемена, него се са стране удари по једна велика соха, па се одозго на њих мјесто шљемена метне велика врљика. Мјесто розгава у Србији се вјешају са стране куке.

ро̏згва̑ње, n. verbal. v. **розгвати.**

ро̏згвати, ва̑м, v. impf. метати *розгве.*

розо̀лија, f. Liqueur, vinum ustum. [cf. амберија].

розо̀лџија, m. der розолија verkauft.

ро̑ј, ро̏ја, m. der Bienenschwarm, examen.

***ро́ја**, f. (у Нег.) vide рора.*

ро̀је̄ње, n. das Schwärmen, emissio fetus.

ро̀јити се, ро̀јӣ се, v. r. impf. н. п. челе, schwärmen, fetum emitto.

ро̏јте, f. pl. (у војв.) Fransen, fimbriae. cf. [vide] реса [4].

***ро̏јчина**, f. (у Нег.) vide* [р о р а] *роја.*

ро̑к, ро̏ка, m. der Termin, die Zeit, tempus constitutum [cf. вада 1]: сад му је *рок* да дође; Закукала сиња кукавица| Прије *рока* и прије земана —

ро̏ква, f. vide **ротква.**

ро̏кља, f. (у крајини Неготинској) (das Röckel) die Joppe, tunica. [cf. рекла].

ро̏кљица, f. dim. v. рокља.

***ро̀ко̄т**,* [m. vide роктање:] *стаде рокот свиња.*

Ро̀кса, f. Frauenname, nomen feminae.

Ро̀ксанда [Росанда], f. Frauenname, nomen feminae.

ро̀кта̑ње, n. das Grunzen, grunnitus. [cf. рокот].

ро̀ктати, ро̀кће̄м, v. impf. рокћу свиње, grunzen, grunnio.

ро̀ља, f. (у војв. mit allen Ableitungen) die Rolle (Mange), torcular lintearium.

ро̀ља̑ње, n. das Rollen, Mangen, laevigatio.

ро̀љати, ро̀ља̄м, v. impf. rollen. laevigare.

ро̑м, а, о, vide **хром.**

Рома̀нија, f. Berg in Bosnien: Весели се, горо *Романијо*! —

ро̀мац, мца, m. vide **хромац.**

ро̀мијенча, f. (у Дубр.) бакрен суд за воду, ein kupfernes Wassergefäß, situlus cupreus. cf. руменца, [сић].

ро̀мијенчица, f. dim. v. ромијенча.

роми́ња̑ње, n. das Rieseln (des Regens), pluviae lenes.

роми́њати, ња̑, v. impf. т. ј. киша, sachte, fein regnen, rieseln, pluvia leniter cadit.

ромо̀рити, ро̀морӣм, v. impf. нити ромори ни говори, er ist mäuschenstill, silet plane.

ромо̀тиња, f. vide **хромотиња.**

ромо̀ћа, f. vide **хромоћа.**

ро̀нац, нца, m. 1) der Taucher, urinator [vide гњурац 1]: Дај ти мене два *ронца* јунака — 2) (у Ц. г.) Tauchente [Sägetaucher], mergus [colymbus species L. ?]. cf. гњурац [2]. — 3) der Mistkäfer [Maulwurfsgrille], scarabaeus fimetarius [gryllotalpa vulgaris Latr.; cf. ровац].

ро̀нити, ни̂м, v. impf. 1) tauchen, urinor. [vide **норити**]. — 2) abrollen, devolvo: Тиха вода бријег *рони*. — 3) (ст.) — сузе, Thränen vergießen, lacrimas fundo: *Рони* сузе низ бијело лице —

ро̀нити се, ни̂м се, v. r. impf. н. п. бријег, hinabrollen, delabor.

ро̀ње̂ње, n. 1) das Tauchen, urinatio. [vide **норење**]. — 2) das Vergießen der Thränen, lacrimatio. — 3) das Hinabrollen, devolutio.

ро̀пац, пца, m. vide **хропац**.

ропи̏та̂ње, n. vide **хропитање**.

ропи̏тати, ро̀пиће̂м, vide **хропитати**.

ро̀пити, пи̂м, vide **хропити**.

ро̏пкиња, f. vide робиња: Док завика *ропкиња* ђевојка —

ро̀пље̂ње, n. vide **хропљење**.

ро̀пња, f. vide **хропња**.

ропо̀тиња, f. vide **хропотиња**.

ро̏пча̑д, f. (coll.) junge Sklaven, vernae.

ро̀пче, чета, n. ein junger Sklave, verna, servulus.

ро́ра, } f. (у Херц.) кихавица кад удари у **ро́рина**, } људе као редња, der Schnupfen [die Grippe], gravedo [influentia, catarrhus epidemicus; cf. роја,ројчина, врлесина, фрлесија].

1. **ро̀са**, f. (acc. ро̀су) 1) der Thau, ros, cf. росата: Пред њима Радиша| Бичем *росу* тресе — 2) (у Дубр.) мали дажд, Thauregen, pluvia roscida.

2. **Ро́са**, f. Frauenname, nomen feminae.

3. **ро̏са**, f. (у Боци) vide ружа.

ро̀са̄да, f. (у Рисну) vide слана. (cf. роса).

Ро̀са̄лија, f. у пјесмама некака црква: И потурчи цркву *Росалију* — И нек поје црква *Росалија*| У држави цара Отманскога —

ро̀сан, сна, сно, Thau-, thauig, roscidus. cf. роснат.

Ро̀са̄нда, f. vide **Роксанда**.

ро̀са̄та, f. (у Дубр.) јутрења роса (а *роса* ондје се каже за мали дажд), der Thau, ros. [vide 1 роса 1].

ро̀сити, си̂м, v. impf. bethauen, irroro [cf. росјети]: *роси* киша.

ро̀сити се, си̂м се, v. r. impf. im Thau herumgehen, irroror.

ро̀сица, f. dim. v. [1] роса.

ро̀сјети, ро̀си̂м, v. impf. [јуж.] vide росити: Од неба му *росјело*, те му добро и лијепо родило! (у здравици).

ро̀снат, а, о, vide росан: Пушта коња на *роснату* траву —

ро̀сница, f. (у Дубр.) [Feldraute,] der [gemeine] Erdrauch, fumaria officinalis [L.; cf. росопас, димњача].

ро̀сопа̑с, f. [vide росница] das Schellkraut, chelidonium majus [?].

росу̀ка̄ње, n. dim. v. рошење.

росу̀кати, ро̀сӯка̄м, v. impf. dim. v. росити.

ро̀суља, f. 1) (у Ц. г.) некаква трава танка и дугачка, као свила. — 2) (ст.) der Thauregen, pluvia roscida: Удри, киша *росуља*,| На ђевојци кошуља —

ро̀тити се, ти̂м се, v. [r.] impf. (у Лици) schwören, juro. cf. [vide] заклињати се.

ро̏тква (cf. роква), f. der Rettig, raphanus sativus Linn. cf. [андрква,] рдаква, родаква.

роткве̏ни̑, на̑, но̑, н. п. лист, Rettig-, raphani sativi.

ро̏тквица, f. 1) dim. v. ротква. — 2) Monatrettig [raphanus sativus L. var. radicula]. cf. мјесечарка.

ро̏ткви̑ште, n. ein ehemaliges Rettigbeet, locus olim raphano consitus.

ро̀ће̂ње, n. vide заклињање.

ро̀фитано ја̏је, n. vide ровито јаје.

ро̀хав, а, о, (у Србији) vide оспичав.

ро̀чити, чи̂м, v. pf. и. impf. кога, т. ј. одредити му дан и мјесто, bestellen, quem adesse aut venire jubere.

ро̀чити се, чи̂м се, v. r. [im]pf. sich bestellen, Rendezvous geben, constituo tempus et locum.

ро̏чи̑ште, n. мјесто, гдје смо се договорили с ким да се састанемо, der Ort der Bestellung, locus constitutus.

ро̀ше̂ње, n. das Bethauen, irroratio.

ро̀шти̑љ, роштѝља, m. (у војв.) der Rost, crates.

ро̀шчић, m. 1) dim. v. рог. — 2) р о ш ч и ћ и, die Bockshörner, das Johannisbrot[baum], ceratium, [ceratonia] siliqua [L.] graeca. cf. рогач [2].

[**рошчићи**, m. pl. vide рошчић 2.]

р̏па, f. der Haufe, cumulus, acervus. [vide] г о м и л а, cf. рњага.

р̏пица, f. dim. v. рпа.

р̏пи̑ште, n. Ort, wo ein Haufe (Kukuruz) gestanden, locus ubi acervus fuit.

р̏пња̑к, m. eine Art Getreidemaß, modii genus.

рс[*], m. (у Боци) die Stärke eines Mannes, robur: чудна рса људскога! Ђе је твоја крута снага? крути синко!| *Рсом* срзни, руком врзи, луцки *рсу*! —

р̏сак, ска, m. кад се што у једењу рска.

р̏скавац, р̏ска̄вца, m. die Knorpelkirsche, cerasi genus [prunus avium L. var. duracina De Cand.]. cf. [бабаје, врушкиња, рскавице,] рушт.

р̏скавица, f. vide мрштаница.

р̏скавице, f. pl. (у Мостару) vide [р с к а в а ц] бабаје.

р̏ска̄ње, n. das Krachen (einiger Speisen) zwischen den Zähnen, stridor cibi inter dentes. [cf. рускање].

р̏скати, ка̄м, v. impf. mit Krachen zerbeißen, knorpeln, cum fragore comedo. [cf. рускати].

р̏скати се, ка̄ се, v. r. impf. zwischen den Zähnen krachen, fragorem edo inter dentes.

р̏суз,* / m. der Dieb, fur. [vide] лупеж, cf.
р̏сузин, \ крадљивац.

рсу̏злук,* m. der Diebstahl, furtum. cf. [vide] крађа.

р̏ску̑, кā, кō, diebs-, furum.

1. **р̏т,** m. vide **хрт**: Пушта *рте* и огаре, Пушта *рте* низ ливаде —

2. **р̏т,** m. врх од каквога брда, а у Хрватској и од ножа, Spitze, cacumen, mucro.

Р̏тањ, тња, m. großer kegelförmiger Berg in der Црна ријека, saltus in Serbia.

ртѐница, / f. der Rückgrat, spina dorsi. cf. [vide]
ртѐњача, \ кичменица.

р̏тина, f. augm. v. [1] р̏т.

р̏тица, f. vide **хртица.**

р̏тичин [**хртичин**], а, о, der ртица, vertagae.

р̏тмача, f. der Hosenlatz, apertura tegumenti braccalis.

р̏тнӣк, ртнúка, m. einer der ersten Angreifer im Heere, veles: изгинули *ртници*; ударише *ртници.*

р̏тница, f. der erste (stärkste) Branntwein, Vorlauf, vinum ustum primum. cf. [првина,] башица.

р̏тов, а, о, vide **хртов.**

ртòвођа [**хртовођа**], m. der Windhunde führt, vertagi ductor (als Vorwurf für einen Edelmann, der immer nur jagt).

Р̏ћанин, m. Einer von Рат.

рћа̂нскӣ, кā, кō, von Рат.

ру̑б, m. 1) (у Хрв.) као бијела повезача, што кршћанке носе на глави. — 2) (у Ц. г.) vide шав.

ру̏ба, f. vide роба.

ру̏бац, ру̏пца, m. (у Хрв.) das Tuch, Tüchel, sudarium. cf. [vide] махрама.

ру̏бача, f. (у Хрв.) vide [кошуља 1] рубина.

ру̏бачина, f. (у Врљици) die Execution, exsecutio. cf. [vide] пороб.

рубѐтина, f. 1) augm. v. руба. — 2) augm. v. рубина.

ру̏бина, f. vide кошуља [1].

ру̏биница, f. dim. v. рубина.

ру̏бити, ру̏бӣм, v. impf. 1) einsäumen, limbo circumdo. — 2) штап, einen Stab oben zuglätten, zuründen, rotundo. — 3) Ноћас *руби,* сјутра труби (рече се у Црној гори на покладе вече, и значи: ноћас једи и сувише а сјутра јаучи од глади).

ру̏биште, n. (у Хрв.) die Wäsche, lintea. cf. [vide] рубље.

ру̏бље, n. (coll.) (у Хрв.) die Wäsche, lintea. cf. кошуља [2, преоблака, преоблачило], преобука, [промјена 3,] рубиште.

ру̏бљење, n. 1) das Einsäumen, circumjectio limbi. — 2) das Abplatten, laevigatio.

ру̏вет,* m. vide **руфет.**

рувѐтлија[*], m. vide **руфетлија.**

ру̏во, n. vide **рухо**: *Руво* носим као и невеста —

ру̑г, m. / der Spott, ludibrium: не смије од *руга*
ру̑га, f. \ да изиђе на поље; Ругала се *руга,* па јој била друга.

ру̑гање, n. das Spotten, illusio.

ру̑гати се, ру̑гам се, v. [r.] impf. коме, чему, spotten, illudo, ludibrio habeo.

ру̑гач, ругáча, m. der Spötter, illusor.

ру̑го, adv. (у Сињету) schlecht, male. cf. [vide] ружно.

ругòба, f. die Häßlichkeit, turpitudo (das Gegentheil von љепота). [cf. ружност].

Ру̑гова, f.: И *Ругову* више Пећи равне —

ру̑д, ру̑да, ру̑до, (ру̑дӣ, дā, дō) röthlich, subruber, [vide] црвенкаст, cf. риђ: *Руд* му перчин био врат прекрио —

1. **ру́да,** f. 1) das Erz, aes, minera. У Јадру се руда зове и земља од које се лонци граде, а и друга свака која је друкчије боје него обична земља. — 2) die Deichselstange am Pferdewagen, temo. [cf. працијен 2].

2. **ру̏да,** f. 1) dichte zusammenhängende Wolle, lana spissa et crispa. — 2) (у Ц. г.) некака планинска трава, Art Pflanze, herbae genus.

Ру̏дâ Гла̀вица, f. главица у нахији Рудничкој више Бруснице, Name eines Berges.

Руда̀нца, f. поље у Лици.

ру̏даст, а, о, н. п. овца, dichtwollig, lanae spissae.

ру̏дача, f. (у Ц. г.) трава ситна по утринама, eine Art Pflanze [Windhalm, Straußgras], herbae genus [agrostis vulgaris Wither].

Ру̏да̂шница, f. ријека која у Босанској посавини утјече у Босну с лијеве стране.

ру̏дети, дӣм, (ист.) vide рудјети.

рудúна, f. (acc. ру̏дину, pl. ру̏дине, рудúнā) die Flur, pratum [cf. тратина; утрина]: Док се гора преођене листом, А *рудине* травом ђетелином —

Ру̏дине, Рудúнā, f. pl. Gegend in der Herzegowina an der Grenze von Montenegro.

рудúница, f. dim. v. рудина: Пале су патке у слано море, А препелице у равно поље, А јаребице у *рудинице* —

ру̑дити, дӣм, v. impf. 1) (зап.) vide рудјети. — 2) (у Ц. г.) млијеко горуждом, т. ј. сурутку, пошто се преварн као пресипати, да се не поквари.

1. **ру̏дица,** f. 1) dim. v. [2] ру̏да. — 2) у чохе, die Haare, coma. cf. аф. — 3) gefärbte Wolle, lana fucata; рудица се (у Сријему) купује по дућанима па је жене послије саме преду како хоће. cf. [3] рудúца.

2. **ру̏дица,** f. dim. v. [1] ру́да.

3. **рудúца,** f. (у Сријему) vide [1] ру̏дица [3].

ру̏дјети, дӣм, v. impf. (југоз.) erröthen, subrubesco: руди грожђе, т. ј. зарућује.

ру̏днӣ, нā, нō, н. п. коњи, Deichsel-, ad temonem constitus, z. B. wenn man mit Vieren oder Sechsen fährt.

Ру̏днӣк, m. Stadt in Serbien, urbs Serbiae [сада село у срезу качерском окр. рудничког].

Рўдничанин, m. (pl. Рўдничâни) Einer von Рудник.

Рўдничи̑ште, n. у Рудничкијем планинама у Србији некако мјесто зове се Деспотово *Рудничиште*, а мислим да би се сад казало и за оно мјесто гдје је до нашега времена био Рудник.

рўднички̑, кâ, кô, von Рудник.

1. **рўдња̑к**, m. код кола гдје се четири коња хватају, два се стражња зову *рудњаци*, die Deichselpferde, equi ad temonem juncti.

2. **рўдња̑к**, рудњáка, m. (у Хрв.) vide [к о т а р и ц а] сепет.

рўдњача, f. (у Шум.) [agaricus campestris L.] vide печурка (што расте по *рудини*?). cf. виловњача.

рўдоња, m. во рўдаст, ein dichtwolliger Ochs, bos lanae spissae.

рўђење, n. das Erröthen, rubor.

рўђети, рўди̑м, (југ.) vide рудјети.

1. **рўжа**, f. (voc. рўжо) 1) die Rose, rosa [L.]. cf. [ђул 1, 3 роса, 2 ружа 1, 2] руса. — 2) [*Ружа*] Frauenname, nomen feminae.

2. **рўжа**, f. (у Ц. г.) 1) vide [1] рўжа (и у Бачкој има женско име *Рўжа*, које се разликује од *Рýжа*). — 2) vide дријенак [4].

рўжан, жна, жно, (рўжни̑, нâ, нô) häßlich, turpis. [cf. груб 2].

Ружа̑рица, f. (у пјесми) црква на Косову: Вино пију у Косово равно| Под Кукуном зеленом планином| Код бијеле *Ружарице* цркве —

рўжа̑ти̑ о̏цат, m. (у Ц. г.) оцат од руже, Rosenessig, acetum rosarum.

рўже̑ње, n. das Spotten, ludificatio.

рўжин, а, о, der [1] ружа, roseus et Rosae.

рўжити, рўжи̑м, v. impf. кога, verspotten, illudo cui. [vide грдити 2].

рўжити се, рўжи̑м се, v. r. impf. spotten, ludifico.

рўжица, f. 1) dim. v. [1] рўжа. — 2) [*Ружица*] црква у Биограду у доњему граду (сад [1850. г.] се у њој не служи): И *Ружицу* цркву насред града — у пјесмама многе се цркве тако зову, н. п. у Сењу, код Беча. — 3) (у Славон.) црвено грожђе које мирише, Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus.

ружи̑чало, n. vide дружичало.

рўжичаст, а, о, rosenfarben, roseus. [cf. 2 ал, алали, аласт, лал, ђувез].

рўжичица, f. dim. v. ружица [1].

рўжични̑, нâ, нô, Rosen-, roseus.

рўжичња̑к, m. Rosengarten, hortus rosarum.

рўжно, adv. schlecht, übel, male. [cf. руго].

рўжно̑ст, рўжности, f. die Häßlichkeit, turpitudo. [cf. ругоба].

рўзмарин, m. (у војв.) Rosmarin, rosmarinus [officinalis L.].

рўј, рўја, m. das Gelbholz, [Perückenbaum,] rhus cotynus Linn.

рўја, f. (у Хрв.) vide рукачица.

рўјан, јна, m. (у Дубр.) Monat September, mensis September.

рујáнски, *â*, *ô*, [von Рујно].

рўјба, f. (у Дубр.) у жена зими оток и бол доље на ногама, од прилике као в а ш и ц а, само што је веће и више досађује, eine Frostbeule, pernio.

рўјев, а, о, von руј.

рўјевина, f. das Holz von rhus cotynus.

рўјевно (вино), n. (ст.) vide рујно [вино]: Сува љеба и *рујевна* вина —

рўјница, f. т. ј. гљива, ein eßbarer g e l b e r Schwamm [Rietschling], fungi galbini genus [lactarius deliciosus Fr.]. Рујнице се могу јести и пријесне (ни кухане ни печене). cf. сирњаја.

Рўјно, *n. кнежина у нахији ужичкој* [сада срезови ариљски и златиборски и нека села среза ужичког у окр. ужичком].

рўјно вѝно, n. (ст.) gelblicher Wein, vinum fulvum [cf. рујевно (вино)]: Ђе јунаци *рујно* вино пију — Јес' видео *рујно* вино —

1. **рўка**, f. (dat. рўци, acc. рўку, pl. рўке, gen. рýкâ u. рўку̑, рўкама) 1) die Hand, manus: поћи (или приступити) коме к *руци*, т. ј. машити се да пољуби у руку. — 2) има лијепу руку (који лијепо пише), Schrift, scriptura. [vide рукопис 1]. — 3) од сваке руке (н. п. говорио сам), allerhand, varie: има воћа од сваке руке [vide струка 3]; од старе *руке*, (у Боци) т. ј. Грчкога закона. — 4) не иде ми од руке, т. ј. не да ми се, gelingen, succedere. [vide прикладовати]. — 5) није ми на руку, на през руку ми је, т. ј. с н е р у к е ми је, es ist mir unbequem, alienum. [cf. наручан, палок]. — 6) чинити коме што на руку, an die Hand gehen. — 7) дошло му испод руке, unter der Hand, geheim, occulte. — 8) der Arm, brachium: носи дијете на *руци*; боли ме *рука* у лакту; осијече му *руку* до рамена. — *9) гађати из (дуге) пушке с* руке, *т. ј. не наслонивши је ни на што*. — 10) дугијех руку, т. ј. хоће да украде. — 11) у бројењу новаца нешто се зове рука, чини ми се кад се у један пут баци више [пет] комада, пак се броји један, и т. д. — 12) (у Ц. г.) das Glück, fortuna [vide 1 срећа]: Немојте се, браћо, препанути,| Имам добар биљег од јунаштва:| На мене је устресло тијело,| Биће наша, ако Бог да, *рука* — Бог ће дати, биће наша *рука* — 13) човјек добре *руке*, н. п. кад коме што да или учини, па одонда она ствар пође у напредак; тако се каже: зла ме *рука* ручила, т. ј. човјек зле руке украо ми и одонда ми је пошло у назадак. [cf. ручити 2]. — 14) учинити што на брзу *руку*, kurzweg, simpliciter. — 15) у једну *руку* има право, einerseits, partim.

2. **рўка**, f. das Brummen des Bären, verwundeten Ochsen, mugitus.

рўка̑в, рукáва, m. der Ermel, manica.

рукáвац, вца, m. 1) am Weinbrennkessel die Röhre

die in die Kühlwanne führt, fistulae genus. — 2) das Ende einer Achse um welches sich das Rad bewegt, axis rotae. — 3) dim. v. рукав [cf. рукавић]: Идућ' с воде цвијеће сам брала,| Набрала сам скуце и *рукавце* — Сави скуце и *рукавце*, мајци побјеже —

рука̏вина, f. augm. v. рукав.

рука̏вић, m. dim. v. рукав. [vide рукавац 3].

рука̏вица, f. der Handschuh, chirotheca.

ру̏ка̄ње, n. das Brüllen des Bären, Ochsen, mugitus ursi, bovis vulnerati.

ру̏кати, ру̑че̄м, v. impf. brüllen, mugio.

ру̏катка, f. (у Сријему) за грабљење пива, Biergelte, alveoli genus.

ру̏качица, f. (у Хрв.) лонац с рукуницом, der Henkeltopf, olla ansata. cf. руја.

ру̏кнути, ру̏кне̄м, v. pf. aufbrüllen, mugitum edo.

рукȍбојина, f. оно што остане каквом занатлији од ствари коју начини, das Ueberbleibsel, reliquum.

руко̀ва̄ње, n. 1) das Verwalten, administratio. — 2) das Handgeben, porrectio manus.

руко̀вати, ру̏кује̄м, v. impf. чиме, verwalten, administro.

руко̀вати се̏, ру̏кује̄м се, v. [r.] pf. u. impf. einander die Hände geben (als Kollegen in einem Fehler, Unfall), manus jungere. cf. ручити се [1].

ру̏кове̄д, f. (у Сријему и у Бачкој) vide руковет (онамо се *руковед* зове оно жита што жетелац у један пут узме руком и српом осијече. Те руковеди жетеоци бацају на земљу па их везиоци послије купе и вежу у снопље.

руковѐда̄ње, n. verbal. v. руковедати.

руковѐдати, да̄м, v. impf. (у Бачкој и Сријему) н. п. жито кад се жање, Handvollweise legen, manipulos legere, δραγμεύω. cf. руковед.

ру̏кове̄т [руковед], f. die Handvoll, der Sicheling, manipulus.

рукода́валац, ваоца, m. (у Боци) vide рукодавник.

рукода́ва̄ње, n. vide рукодање.

рукода́вац, вца, m. } der Gläubiger, creditor. cf. [дужник 2,] рукодавалац.
рукȍда̄вни̑к, m. (у Боци) }

рукода́ње, n. (у Ц. г.) das Darlehn, res creditae. cf. зајам.

ру̏кодр̑ж, f. (у горњ. прим.) накрај ралице оно што се зањ држи руком, die Pflugsterze, stiva. cf. [vide] ручица [2].

ру̏копис, m. 1) die Handschrift, scriptura. [cf. рука 2, шакопис]. — 2) codex manu exaratus.

ру̏копо̀моћ, [f. Hilfeleistung, auxilium].

ру̏коса̄д, m. ein von mir selbst angelegter Weingarten, vinea manu mea primum consita (non emta).

рукȍста̄вни̑к, m. (у Боци) кривац који је руку ставио на што, der Thäter, auctor delicti.

рукȍтворина, f. das Werk (meiner) Hände, opus manuum mearum.

руку̑ница, f. 1) die Handhabe, der Griff, ansa. [vide држак]. — 2) рукунице, die Deichselstange eines einspännigen Wagens, temones currus unijugi.

[**рукунице**, f. pl. vide рукуница 2.]

руку̑нича̄р, m. коњ који вуче у *рукуницама*.

ру̏ља, f. (у Лици) н. п. љу̑ди̑, т. ј. гомила, Haufen, turba: одоше *руљом*.

ру̏ља̄ње, n. das Brüllen (eines unartigen Kindes), mugitus.

ру̏љати, ља̄м, v. impf. brüllen (vom Kinde), ploro.

Ру̑ма, f. варош у Сријему.

ру̏межда̄вац, а̄вца, m. (у Боци) vide мршталица.

Ру̑мелија, f. Rum-Ili, Romania, cf. Уруменлија [Урумелија]: Преко равне *Румелије* — Пространа је *Румелија*,| А дубока Дунај вода —

ру̏мен, румѐна, но, (ру̏мени̑, на̑, но̑), roth, ruber. cf. руменит.

румѐнило, n. das Roth, die rothe Schminke, purpurissum.

румѐнит, а, о, vide румен: Од ружице *румените* —

румѐнити, ни̑м, v. impf. roth schminken, purpurisso fuco.

румѐнити се, ни̑м се, v. r. impf. 1) sich roth schminken, purpurisso fucari. — 2) roth aussehen, rubeo.

ру̏менкаст, а, о, röthlich, subruber.

ру̏ме̄нца, f. vide ромпјенца: Друга узе лијене *руменце*,| Па одлази на воду студену —

руме̏ти̑н, руметѝна, m. (по југоз. кр.) vide [кукуруз] фурметин.

Ру̏мија, f. 1) планина између Бара и језера Скадарскога. Наврх ове планине има пуста црква, којој на Тројице долази на летурђију оближњи народ Српски и Турскога и Хришћанског закона, и послије летурђије носе крста око цркве и сви се веселе пуцајући из пушака. Тако народ из племена Мрковића̄ чини код своје цркве на Илијин дан. — 2) Frauenname, nomen feminae.

Ру̏мља̄нин, m. (pl. Ру̏мља̄ни) човјек из Руме.

ру̏мски̑, ка̑, ко̑, von Рума.

ру̏нити, ру̏ни̑м, v. impf. vide крунити: Ђевер спава, а снаха не спава,| Него *руни* цвијет од наранџе —

ру̏нити се, ру̏ни̑м се, v. r. impf. (у Боци) vide крунити се: Сребрна чаша, бисерна брада,| Бисер *се руни*, у чашу пада —

ру̏нка, f. (у Сријему) der Feldbeifuß, artemisia campestris [L.].

ру̏но, n. 1) das Vließ, vellus. — 2) (у Ц. г.) продао њиву под *руном*, т. ј. под родом. [vide род 4].

ру̏нце, n. dim. v. руно [1]: Овчје *рунце*, вучје срце.

ру̏њав, а, о, vide рутав [1].

руњат, а, о, vide [рутав 1] руњав, у загонеци: У нашега татице *руњате* гаћице (чаћ).
руње, руња, f. pl. vide руте.
руо, n. vide **рухо.**
рупа, f. (pl. gen. рупа) 1) das Loch, foramen. cf. јама. — 2) житна рупа (у Бачкој), Grube, fovea. [vide јама].
рупетина, f. augm. v. рупа. [cf. рупчага].
рупити, пим, vide бахнути: [Кад ће *рупит'* до три капетана — Маргиналија I. издања].
рупица, f. dim. v. рупа.
рупњак, m. (у Бачкој) житна мјера, које двије иду у мјерицу, а мјерице три у Пештански меров; рупњаком се вади жито из рупе, Art Getreidemaß, modii genus.
рупчага, f. (pl. gen. рупчага) vide рупетина.
Рус, m. (pl. gen. Руса) vide Москов.
1. **руса,** f. [Schöllkraut, Schwalbenwurz, chelidonium majus L.] vide росопас [?].
2. **руса,** f. (у Дубр.) vide [1] ружа [1]: Ко нападу често куса, Образ му је као *руса.*
руса болест, f. (у Ц. г.) некаке водене красте, које изиђу особито по образу [die nässende Flechte, eczema bullosum; cf. уљезина]. Ове красте мажу се соком од траве русе.
руса глава, f. (ст.) als beständiges Beiwort des Kopfes, wie im Homer das purpurne Meer u. s. w.: И *русу* му осијече главу — А ја волим моју *русу* главу| Нег' све благо цара честитога —
русаље, n. (у Дубр.) } vide духови, тро-
русаљи, m. pl. (у Боци) } јице.
русвај,* русваја, m. Art чудо, rei mirae genus.
Русија, f. vide Московска.
русијски, ка, ко, vide Московски.
русица, f. (у Дубр.) dim. v. [2] руса.
рускање, n. vide рскање.
рускати, кам, v. impf. vide рскати.
Русмир, m. Mannsname, nomen viri.
Русмира, f. Frauenname, nomen feminae.
рута, f. die Raute, ruta graveolens Linn. [cf. рутвица?].
рутав, а, о, 1) zottelig, villosus. [cf. руњав, руњат]. — 2) човјек рутава носа, cui non impune illudas.
рутвица, f. vide [божје дрвце] рута.
руте, рута, f. pl. die Haarzotteln, villi. [cf. руње].
рутина, f. (у Боци) vide [дроњак] рита, auch unnützes Ding, nugae: *рутина* и путина.
руфет [рувет],* } m. der Zunftge-
руфетлија (cf. руветлија)[*], } noß, socius collegii: И терзије своје *руветлије* —
рухо [руво, руо], n. das Gewand, die Kleider, vestitus: Што је *руха* на мени је, што је круха у мени је. cf. [vide] одијело.
руцељ, m. (у Срнјему) vide бабак.
ручавање, n. das Speisen, coenatio.
ручавати, ручавам, v. impf. Mahlzeit halten, coeno.
ручак, чка, m. 1) die Mahlzeit, coena. cf. објед. — 2) (по југоз. кр.) vide доручак.
ручаница, f. } die Eßzeit, tempus coenandi.
ручано доба, n. }

ручати, ручам, v. impf. и. pf. 1) speisen, Mahlzeit halten, coeno. cf. обједовати. — 2) (по југоз. кр.) vide доручковати.
ручетина, } f. augm. v. [1] рука. cf. ручурина.
ручина, }
ручиник, ручника, m. (у Хрв.) vide [убрус; cf.] ручник.
ручити, ручим, v. impf. (ст.) 1) т. ј. руке, die Hände reichen, jungere dextras: Руке *руче,* у лица се љубе — 2) Зла ме рука *ручила.* cf. [1] рука [13].
ручити се, ручим се, v. r. pf. 1) vide руковати се: Јунаци *се* рукама *ручише* — 2) (у Рисну) учинити сефте. Кад у кога дућанџије ујутру иште ко што на вересију, а он донде није ништа пазарио, одговори му: „нијесам се ручио“ т. ј. нијесам ништа пазарио за готове новце, и не да му, јер кажу да је то назадно. cf. [сефтеленсати, сефтенсати;] сефте.
ручица, f. 1) dim. v. [1] рука. — 2) ручице на плугу, die Pflugsterze, stiva. [cf. ралица 3, расоје, рукодрж]. — 3) die Handhabe, manubrium, ansa, cf. [vide] држак: Од шта је котао од тог и *ручица.* — 4) кућеље или лана, ein Bund Flachs, fasciculus cannabis aut lini.
[**ручице,** f. pl. vide ручица 2.]
ручконоша, f. die den Schnittern u. s. w. das Essen vom Hause bringt, quae adfert coenam.
ручни, на, но, н. п. ђевер, der Brautführer, paranymphus.
ручник, ручника, m. (по југоз. кр.) das Handtuch, mantele. [cf. ручиник; vide убрус].
ручурина, f. augm. v. [1] рука. [vide ручетина].
рушење, n. das Zerstören, τὸ diruere.
рушити, шим, v. impf. zerstören, einreißen, diruo. [cf. разурати].
рушити се, *шим се (у Слав.) за ким, носити црнину. cf. порушити се.*
рушпа[*], f. (pl. gen. рушпа) } ein venetiani-
рушпија[*], f. (pl. gen. рушпија) } scher Dukaten, (zecchino) ducatus Venetus. [cf. цекин, шљивак 2].
рушт, рушта, m. (pl. руштеви) vide рскавац.
Рушчук, m. варош на десној страни Дунава.
рчак (cf. **хрчак**), чка, m. der [gemeine] Hamster, mus cricetus [cric. frumentarius Pall.]
рче, рчета, n. vide **хрче.**
рчманица, f. (у Ц. г.) vide врнчаница.
рчмање, n. (у Ц. г.) vide врнчање [1].
рчмати, мам, (у Ц. г.) vide врнчати [1].
Ршава, f. Alt-Orschowa, nomen urbis.
ршавски, ка, ко, von Ршава.
ршке де! говоре чобани кад хоће да победу волове.
ршлама[*], f. (у Шумад.) vide аршлама.
ршум[*], m. 1) здрав момак као ршум. — 2) учинити на кога ршум, или ударити га ршумом, т. ј. повикати нањ с пријетњом [vide бах 2]: На Алила *ршум* учинио — Удари га бахом и *ршумом* — 3) (у Рисну) плаха киша с вјетром —

С

с, } mit instr. u. gen. 1) mit, cum [cf. су]: *с*
са, } тобом, *са* мном, ко ће *с* њим! — 2) von, de: *с* брда, *с* коња, *с* Косова, *са* земље, *с* пута. — 3) [cf. због] *с* тебе сам пропао, durch dich, per te; *с* тога не смијем да —, deswegen, ob hoc: *Са* шта, брате, оде у хајдуке — 4) одскочило сунце *с* копља; дебела сланина *с* подланице, so groß als —, *Са* два прста пупак премашила — 5) *с* вечера, Abends, vesperi. — 6) ја нијесам *с* раскиде; није (не ће бити) *с* горега. — 7) *с* ове или *с* оне стране н. п. Саве (а и: *с* ову или *с* ону страну), diesseits, jenseit, cis, trans.

са̏ат,* m. vide **сахат**: Па он сједе полу од *саата* —

са̏ба,* indecl. у јутру кад забијели зора и почне се дијелити дан и ноћ, онда се попне хоџа на џамију те *учи саба* (т. ј. виче да иду Турци у џамију да се моле Богу): Устај горе, наша неве, *саба* зора је! — *Саба* зора, ајде, драги, дома —

са̏бајле,* рано у јутру. cf. [vide] зором.

саби̏јање [збијање], n. das Stopfen, Drängen, densatio.

саби̏јати, са̏бӣјā, [збијати] v. impf. 1) н. п. брашно у вреће, или друге какве ствари да би лакше у што стале, stopfen, confercio. — 2) н. п. овце, говеда, zusammendrängen, confercio, comprimo.

саби̏јати се, са̏бӣјāм се, [збијати се] v. r. impf. sich dicht zusammendrängen, denseor.

саби̏рање [збирање], n. 1) das Sammeln, collectio. — 2) das Falten, plicatura.

саби̏рати, са̏бӣрам, [збирати] v. impf. 1) sammeln, colligo. — 2) falten, in Falten legen, artare in rugas.

саби̏рати се, са̏бӣрāм се, v. [r. im]pf. 1) sich sammeln, confluo. — 2) sich falten, replicari in rugas.

саби̏рача, f. т. ј. п и т а (у које се листови саберу), Art Kuchen, placentae genus.

са̏бити, са̏бијем, [збити] v. pf. 1) stopfen, confercio, н. п. брашно, сукију у пушку. — 2) н. п. овце, говеда, zusammentreiben, zusammendrängen, confercio, comprimo, cogo.

са̏бити се, са̏бијēм се, [1 збити се] v. r. pf. sich drängen, densor: сабили се људи.

саблажњáвāње, n. das Aergern, scandalum.

саблажњáвати, блáжњāвāм, v. impf. ärgern, scandalum praebeo.

са̏блāзан, зни, f. das Aergerniß, scandalum: иди, *саблазни* једна!

са̏бља, f. (pl. gen. са̏бāљā) 1) der Säbel, acinaces. [cf. ђорда, ћорда, корда; ласа 3]. — 2) рече се и за човјека ваљана: Оно зачу *сабља* попе Раде — 3) (у Ц. г.) vide п е р у н и к а [1], **мачиц**.

са̏бљāр, m. }
са̏бљара, f. } vide сабљарка 2.

са̏бљāрка, f. 1) коза, q. d. Säbelziege, a forma cornuum. — 2) риба, der Schneider [Sichling, pelecus cultratus Agass.; cf. сабљар, сабљара].

сабљѐтина, f. augm. v. сабља.

са̏бљица, f. dim. v. сабља.

са̀бōв, сабо̀ва, m. (у војв.) Schneider für gröbere Arbeit, sartor rusticus. cf. [vide] абаџија.

сабо̀вљев, а, о, des сабов, sartoris.

сабо̀вскӣ, кā, кō, Schneider-, sartorius.

са̀бōј, са̀боја, m. Zusammenlauf, das Gedränge, concursus: Но му не да *сабој* од оваца —

са́бор, m. 1) die Kirchenversammlung, das Concilium, synodus: *сабор* саборисаше и Арију проклеше. [cf. вијеће; куп; збор]. — 2) der Zusammenlauf des Volkes (der Wallfahrter) an Wallfahrtsörtern, confluxus populi, populus congregatus, concio: је ли било много *сабора* данас код намастира? [cf. сајам 1, дернек]. — 3) н. п. на сукњи, die Falten, sinus.

са́борēње, } n. die Haltung eines Conciliums, con-
сабо̀рисāње, } gregatio concilii.

сабо̀рисати, ришēм, v. impf. сабор halten, concilium habeo [cf. саборити]: Да с господом *саборишеш*, мудра главо —

са́борит, а, о, (ст.) zusammengefaltet, in plicas collectus, cf. сабрати [2]: Те ми реза б о р н у сукњу: | У скутови разбориту, | У појасу сaбориту —

са́борити, рӣм, vide саборисати.

са́борнā цр̏ква, f. (н. п. у Карловцима, а у Дубровнику *матица* [4]) Domkirche, aedes cathedralis.

са́борнӣ, нā, нō, н. п. оци, црква (у Карловцима) Synodal-, synodalis.

сабра́ње, n. die Versammlung, conventus: Сретно *сабрање*! (кад се напија).

са̀брати, берēм, [збрати] v. pf. 1) versammeln, colligo. — 2) сукњу, in Falten legen, rugas locare. [cf. саборит].

са̀брати се, берēм се, v. r. pf. 1) sich versammeln, confluo. — 2) sich falten, replicari in rugas.

са̏в (cf. вас), свā, свē, 1) aller, omnis. — 2) ganz, totus.

1\. **Са̏ва,** m. Sabbas, Sabba. [cf. 3 Сава, Саво].

2\. **Са̏ва,** f. (voc. Са̏во) 1) der Saweström, Savus. — 2) Frauenname, nomen feminae.

3\. **Са́ва,** m. (ист.) vide [1 С а в а] Саво.

са̏вак, m. (у Славонији) vide јаз [1].

са̏ват,* m. die Schmelzarbeit, vitrum metallicum.

саватлѐнсāње, n. das Emailliren, colorum metallicorum obductio.

саватлѐнсати [*], лѐншēм, v. pf. u. impf. emailliren, vitrum metallicum inducere.

саве́зати, са̏вēжēм, v. pf. vide **свезати**: И би-

јеле *савеза* им руке — Обојици *савезао* руке — Ал' девојче *савезано* —

са̏вѐсти, савѐзе̑м, vide [1] **свести**: Ој на д'јелу на голему| Много грађа *савезена* —

са́вет, m. (ист.) vide савјет.

са́ветова̑ње, n. (ист.) vide савјетовање.

са́ветовати, тује̑м, (ист.) vide савјетовати.

сави́ја̑ње [свијање], n. 1) das Beugen, flexio. — 2) Zusammenlegen, complicatio.

сави́јати, са̀вӣја̑м, [свијати] v. impf. 1) н. п. дрво, грану, beugen, inflecto. — 2) н. п. хаљину, zusammenlegen, complico. — 3) као враћати у гомилу, zusammenbrängen, bedrängen, cogo, urgeo: Силни коњи да не *савијају*| А пјешаци да нам грабе главе —

сави́јати се, са̀вӣја̑м се, [свијати се] v. [r.] impf. [v. савијати 1; —] савија се око куће, vide [клинчити; cf.] врзати се, опстрзати се.

сави́јача, f. 1) eine Art Speise, die strudelartig gewickelt ist, cibi genus, placentae genus. [vide гужвача]. — 2) колиба, eine zeltartige Hütte, tugurii genus. — 3) (у Боци) дрво на које се фишеци савијају.

Са̏вина, f. намастир у Боци код Новога.

Са̏вина Тр̏песа, f. планина у Србији у нахији Крушевачкој.

[**Савинац,** Савинца, m. врућа вода што извире из камена у кориту ријеке Дичине; *види* s. v. Дичина.]

са̀вира̑ње, n. 1) das Abfließen, defluxus. — 2) das Verkriechen, τὸ abdere se. — 3) das Einkochen, decoctio.

са̀вирати, ре̑м, v. impf. 1) abfließen, defluo: *савире* вода низ планину. — 2) einkochen, decoqui. cf. [vide] увирати [1].

са̀вирати се, ре̑м се, v. r. impf. sich verkriechen, abdere se. [cf. увирати се].

сави́так, тка, m. 1) das Gerollte, Gewundene, volumen. — 2) гдје је пут савијен, die Krümmung, flexio: поломио кола на савитку.

са̀вити, са̀вије̑м, [свити 1] v. pf. 1) н. п. дрво, грану, beugen, biegen, flecto. — 2) zusammenlegen (Brief, Tuch), complico. — 3) bedrängen, urgeo. [vide салетјети 1]. cf. савитлати.

са̀вити се, са̀вије̑м се, v. [r.] pf. 1) sich zusammenrollen, (in semet) convolvi: Насред пута *савила се* гуја — 2) herabrollen, devolvi: *Сави се* соко са града —

сави́тлати (cf. **свитлати**), ла̑м, v. pf. заокупити, дотјерати у тијесно, bedrängen, urgeo. [vide салетјети 1].

Са̏вић, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri: О мој брате, Радојев *Савићу* — Тадер Паун говори *Савићу* —

1\. **Са̏вица,** m. dim. v. [1] Са̏ва.

2\. **Са̏вица,** f. die Sabbasfaste, jejunium S. Sabbae.

са̏више̑, vide сувише.

са̏вјет, m. [(јуж.) 1)] der Rath, consilium, cf. свјет [сјет]: То је курва за *савјет* примио — [— 2) vide] вијеће.

са̏вјетни̑к, m. [јуж.] der Rathsherr, senator. cf. вијећник, [сенатор, сенатур, шенат 2].

са̏вјетова̑ње, n. [јуж.] das Rathen, consilium.

са̏вјетовати, тује̑м, v. impf. [јуж.] rathen, consilium do [vide свјетовати]: Књигу штије, дјецу *савјетује* —

са̏вколик (cf. васколик), сва̏колика, сва̏колико, (у Ц. г.) ganz, totus quantus, aller, omnis: Угасите свирке *свеколике* — *Свиколици* мито прифатише —

савла́дати, са̀вла̄да̑м, vide свладати.

[**савнути** (самнути), савне (самне), v. pf. vide **сванути.**]

Са́во, m. vide [1] Са̏ва.

са̏вр̑, vide **саврх**: *Саврх* главе до зелене траве —

са̀вре̑ти се, са̀вре̑м се, (ист.) vide савријети се.

са̀врнјети се, са̀вре̑м се, (са̀вр̑о се, са̀врла се) v. r. pf. (јуж.) sich verkriechen, abdere se [cf. сакрити (скрити) се; шћућурити се, шчучуњити се]: савр̑о се у буџак.

савр̀нда̑к, саврнда́ка, m. (у Херц.) vide кулача.

са̏вр̑х [савр], vide **сврх**: *Саврх* Бишћа Осман-беговића —

савршива̑ње, n. vide **свршивање.**

савршивати, вр̏шује̑м, vide **свршивати.**

савр̏шити, са̀вр̑шӣм, vide **свршити**: И Ришћански закон *савршимо* —

са̏вски̑, ка̑, ко̑, н. п. вода, der Save, Savi.

Са̏вуља, m. некака бара ниже Осијека.

1\. **са̏г,** m. (ст.) die Beugung, inclinatio: Сагох се *сагом* до земље —

2\. **са̏г,** m. (pl. са̏гови) (у Боци и у Барањи) der Teppich, tapes, [vide шареница] cf. ћилим: На столима свилени *сагови* — На столове *саге* и мараме —

са̏гадити се, ди̑м се, vide **згадити се**: Па ће *с'* на те свати *сагадити* —

сага̏нак, нка, m. die Unterbrechung, intermissio: вјетар дува на *саганак*; cf. [vide] махови.

са̏ганлија,* f. (у Србији и у Босни по варошима) vide пребранац.

саги́ба̑ње, n. das Niederbeugen, inclinatio.

саги́бати, са̀гӣба̑м (бље̑м), v. impf. niederbeugen, inclino.

саги́бати се, са̀гӣба̑м (бље̑м) се, v. r. impf. sich beugen, inclinor.

са̀гледати, да̑м, (cf. згледати) v. pf. erblicken, conspicor [vide угледати]: Кад *сагледа* црне очи Марку —

сагледи́ва̑ње, n. die Betrachtung, spectatio.

сагледи́вати, гле̏дује̑м, v. impf. betrachten, conspicor: Стаде везир роба *сагледиват'* —

са̏гнати, гна̑м (са̏жене̑м), [згнати] v. pf. 1) н. п. овце у кошару, hineintreiben, ago in —. — 2) у гомилу, zusammentreiben, cogo. — 3) herabjagen, depello: Гони тице са бијеле куле,| Врани летни, па опет долетни,| Никако их *сагнат'* не могаше —

са̏гнути, са̏гне̑м, v. pf. niederbeugen, inclino, н. п. главу.

са̏гнути се, са̏гне̑м се, v. r. pf. sich beugen, inclinor.
сагњѝва̄ње, n. das Faulen, putrefactio.
сагњѝвати, са̀гњӣва̄м, v. impf. faulen, putrefio. [vide трухлити].
са̏гњилӣ, ла̄, ло̄, verfault, putrefactus.
са̏гњити, њӣм (са̏гњије̑м?), v. pf. verfaulen, putrefio.
сагòдити, са̀годӣм, vide **згодити** [1]: Па опали бистра џевердана,| Да би како пашу *сагодио* —
[**сагом**, adv. cf. 1 саг.]
сагòнити, са̀гонӣм, [згонити] v. impf. 1) hineintreiben, ago in —. — 2) zusammentreiben, cogo. — 3) herabjagen, depello: Па покупи дрвље и камење,| Па но црне тице *сагоњаше* —
сагòње̄ње, n. 1) das Hineintreiben, actio (bovis in stabulum). — 2) Zusammentreiben, coactio. — 3) Herabjagen, depulsio.
сагòрети [згорети], (ист.) | гòрӣм, v. pf. ver-
сагòрити [згорити], (зап.) | brennen, comburo
сагòрјети [згорјети], (јуж.) | [vide спалити]: Тек му један рукав *сагорео* —
сагра́дити, са̀гра̄дӣм, [зградити] v. pf. bauen, construo, cf. [направити 1, оградити 2,] начинити: Једну бабо *саградио* цркву — *Саградише* високе Дечане —
сагре́шити, са̀гре̄шӣм, (ист.) vide сагријешити.
сагријѐшити, са̀гријешӣм, [згријешити] v. pf. (јуж.) sündigen, pecco.
сагри́њати, њам, v. pf. (у Боци) вуна сагрињала, т. ј. изјеле је гриње, von Motten benagt werden, tineis corrodi.
сагри́шити, са̀грӣшӣм, (зап.) vide сагријешити.
сагр̀нути, са̀гр̄не̑м, v. pf. zurückschlagen, revolvo: *Сагрну* му јорган са образа —
сагу́бити, са̀губӣм, (cf. згубити) v. pf. umbringen, interficio. cf. [vide] погубити [1].
са̀гучити, чӣм, v. pf. vide **згучити**: Неко чудо бјеше *сагучио*,| *Сагучио* под пазуво л'јево —
1. **са̑д**, m. (loc. са́ду) neue Pflanzung (besonders neu angelegter Weinberg), vinea recens. [cf. млађ, потрап, 1 трап 3].
2. **са̑д**, | [1)] jetzt, nunc. cf. [3 саде, садека, садекар,
са̑да, | садекарена, 1] јако. [— 2) vide одмах].
са̏дак, m. (у Далм.) женски зубун плаветан (а у Петрову пољу женски *плаветан* и дјевојачки *црвен*).
са̀да̄љка, f. der Krautstichel, Pflanzer, Pflanzstock, rutri genus. cf. садилица.
са̏да̄њӣ, | ња̄, ње̄, jetzig, qui nunc est. [cf. ја-
са̀дашњӣ, | кошњи].
1. **са́де**,* indecl. саде без, vide равник.
2. **са̏де**,* bloß, allein, nur, saltim, cf. [vide] само [1]: *Сад'* осташе у руке балчаци —
3. **са̏де**, (једни говоре као у шали и *саде́ка*, *саде́кар* и *садека́рена*) vide [2] са̑д [1].
саде́ва̄ње, n. (ист.) vide садијевање.
саде́вати, са̀де̄ва̄м, (ист.) vide садијевати.
саде́ка, (*саде́кар*, *садека́рена*) [vide 2 сад 1]. cf. са̏де.

са̀дељати, љам, (ист.) vide садјељати: *Садељајте* гуслице| Од сувога јавора —
са̀денути, не̑м, vide **садести**.
садѐрати, са̀дере̑м, v. pf. abreißen, deripio.
са̀дести, деде̑м (дене̑м), [садети, саденути] (ист.) vide садјести.
са̀дети, дене̑м, vide садести.
сади́ва̄ње, n. (зап.) vide садијевање.
сади́вати, са̀дӣва̄м, (зап.) vide садијевати.
садијѐва̄ње, n. (јуж.) das Aufschobern, foeni compositio.
садијѐвати, са̀дијевам, v. impf. (јуж.) (das Heu) aufschobern, foenum in metas exstruere.
са̀дилица, f. (у Рисну) vide садаљка.
са̀диљати, љам, (зап.) vide садјељати.
са̀динути, не̑м, |
са̀дисти, диде̑м (дине̑м), | (зап.) vide садјести.
1. **са̀дити**, дине̑м, |
2. **са́дити**, са̑дӣм, v. impf. 1) н. п. купус, шљиве, виноград, pflanzen, setzen, sero. [cf. трапити 1]. — 2) [vide сједати 3] у пјесми мјесто *посађивати*: *Сади* кума једног до другога —
са̀дјељати, љам, v. pf. (јуж.) zuschnitzen, abscindo.
са̀дјенути, не̑м, vide садјести.
са̀дјести, дједе̑м (дјене̑м), (са̀дио, са̀дјела, part. pass. садјѐвен) (cf. садјенути) [садјети, здјести] v. pf. (југоз.) н. п. сијено, aufschobern (Heu), foenum in metas exstruo.
са̀дјети, дјене̑м, vide садјести.
са́дница, f. 1) н. п. шљива, која је *сађена* (а није ондје сама никла), ein gesetzter Baum, arbor plantata. — 2) *винова лоза која се одреже за сађење.*
1. **са́дно**, n. рана (од седла или од самара) у коња на леђима, die Sattel- oder Saumwunde des Pferdes, vulnus equi a sella aut a clitellis.
2. **са̀дно**, von unten her, ab imo: Вика стража *садно* поља — *Садно* Бишћа Огојеновића —
са̀дре̄ти, са̏дре̑м, (са̏др̄о, са̏др̄ла), (ист.) [vide] садријети.
садр̀жати, жӣм, v. pf. н. п. рекао па није своје ријечи садржао, sein Wort halten, fidem servare. [vide одржати 4].
са̀дријети, са̏дре̑м, (са̏др̄о, са̏др̄ла) [јуж.] vide садерати.
са̀дрити, са̏дре̑м, (са̏др̄о, са̏др̄ла), (зап.) vide садријети.
садру́жити, са̀дрӯжӣм, v. pf. vide **здружити**.
садру́жити се, са̀дрӯжӣм се, v. r. pf. vide **здружити се**: Са злијем *се* немој *садружити*,| Јера ти се хоће сатужити.
[**Сађавац**, вца, m. Berg in Montenegro, nomen montis; *види* s. v. Ситница 2.]
са́ђа̄ње, n. das Setzen, collocatio.
са́ђати, са̑ђа̄м, v. impf. [vide сједати 3] у пјесми мјесто *посађивати*: Још их љепше за трпезу *сађа* —
са̀ђеница, f. н. п. шљива, Setzling, taleola. cf. [пријесадница,] присад.
са̀ђенути, не̑м, [јуж.] vide садјенути.
са́ђење, n. das Setzen, satio.

са̀ђести, ђедём (ђенём), (југ.) vide садјести.
са̀ђети, ђенём, (југ.) vide садјести.
са̀жалити, лӣм, v. pf. кога, bedauern, misereor. cf. смиловати се.
са̀жалити се, лӣ ми се, v. r. pf. es jammert, miseret. [cf. дожалити се].
са̀жаловати, лујём, v. pf. bedauern, misereor [cf. смиловати се]: Ако ли га *сажалује* што је млад —
сажаљӑвање, n. das Bedauern, miseratio.
сажаљӑвати, сажа̀љӑвам, v. impf. bedauern, misereor.
сажва̀тати, са̀жва̄ћём, v. pf. zerkauen, mandere.
са̀жднти, ждӣм, v. pf. vide [спалити] сажећи.
са̀жети, са̄жмём, v. pf. раменима, die Achseln zucken, nihil certi respondere. [vide слећи 2].
саже̏ћи, жѐжём, v. pf. verbrennen, comburo. cf. [vide] спалити.
сажѝвање, n. vide **сажимање**.
сажѝвати, са̀жӣвам, vide **сажимати**.
са̀жизање, n. das Verbrennen, crematio, combustio.
са̀жизати, жижём, v. impf. verbrennen, cremo. [vide спаљивати].
сажѝмање [сажнвање], n. das Achselzucken, incerta responsio.
сажѝмати, са̀жӣмам (мљём), [сажнвати] v. impf. раменима, die Achseln zucken, nihil certi respondere.
са̀жњети, са̄жњём, v. pf. (у Црмн.) пошто кукурузи осијеку сасјећи им врхове. У Грбљу сасијецају кукурузе пошто већ буде на њима пурењака. Овако сасјеченијех кукуруза ја сам гледао и око Беча.
са̀звати, сазо̀вём, v. pf. zusammenberufen, convoco.
Са̀здана, f. Frauenname, nomen feminae.
сазда́ње, n. das Geschöpf, creatura: Божје *саздање*, људско створење, змија оседлана? (мост преко воде).
са̀здати, да̄м, v. pf. erschaffen, creo. [cf. створити].
са̀здренути, нём, (у горњ. прим.) vide сазрети: Кад мој цардин *саздрене* —
сазѝвање, n. das Zusammenrufen, convocatio.
сазѝвати, са̀зӣвљём (ва̄м), v. impf. zusammenrufen, convoco: А друг друга на име *сазива* —
сазѝдати, са̀зӣда̄м (са̀зӣђём), v. pf. aufbauen, exstruo.
Са̀злија[*], f. ћуприја у Косову близу Вучитрна: Од Мрамора до сува Јавора, Од Јавора, сине, до *Сазлије* —
са̀знати, на̄м, v. pf. erfahren, rescio. [vide дознати].
са̀зрети, рӣм, v. pf. reif werden, maturesco. cf. саздренути.
сайбија,* m. vide **сахибија**.
сайбијин, а, о, vide **сахибијин**.
саија,* m. vide **сахија**.
са̀ја, **са̀јалија**, f. eine Art feinen rothen Tuchs, die Sarsche, panni purpurei genus: И црвену чоху *сајалију*, Што од воде чоха црвенија, А од сунца чоха руменија —
са̀јам, јма, m. (у Хрв. и по прим.) 1) vide сабор [2] (н. п. код цркве). — 2) Markt, Messe, nundinae. cf. панађур, вашар.
са̀јмиште, m. (у Хрв.) мјесто гдје бива *сајам*, Ort wo Sajam gehalten wird. cf. вашариште.
са̏к, m. (у Ц. г.) vide крошње.
сака̀га,* **сака̀гија**[*], f. eine Pferdekrankheit [die Rotzkrankheit], genus morbi equorum [malleus; cf. гунтурађ, армија (рмија), сарача 2].
сака̀гљив, а, о, н. п. коњ, mit der сакагија behaftet, equus morbo сакага dicto laborans.
сака̀луда, f. der Dummkopf, stultus. [vide лудак].
сака̀лудаст, а, о, (у Сријему) vide сулудаст.
са̀кат,* а, о, lahm, verkrüppelt, saucius, debilis. cf. [vide] богаљаст.
са̀катити, тӣм, v. impf. lähmen, saucio.
са̀каћење, n. das Lähmen, sauciatio.
са̀кија[*], f. (у Ц. г.) vide сукија. cf. ступа.
са̀клати се, са̀кољём се, vide **склати се**.
са̀клет,* m. Befehl, praeceptum: Он издаде *саклет* на чауше — *Саклет* чини на своје војводе —
сакло̀нити, са̀клонӣм, v. pf. behüten, protego [cf. сачувати]: Боже, *саклони*! Од душманске руке *саклонио* —
сакло̀пити, са̀клопӣм, vide **склопити**.
Са́ко, m. hyp. v. [1] Са̄ва.
саковати, са̀кујём, vide **сковати**.
сакрѝва̄ње, n. das Verbergen, τὸ abscondere.
сакрѝвати, са̀крӣвам, v. impf. verbergen, occulto.
са̀крити, са̄кријём, (part pass. сакрӣвен) [скрити] v. pf. verbergen, abscondo. [cf. завријети, затомити, потомити, скутати, учурисати].
[**сакрити се**, сакријем се, v. r. v. сакрити; cf. скрити се, укрити се 2; савријети се.]
сакро̀јити, са̀кројӣм, vide **скројити**.
сакру̀шити, са̀крушӣм, vide **скрушити**.
са̀ксија,* f. vide [1] пе̏ка [1].
саксијѐтина, f. augm. v. саксија.
саксѝјица, f. dim. v. саксија.
са̏ктија̄н[*], m. der Saffian, corium saphianum.
са̀ктисати,* ишём, v. pf. verderben, vernichten, destruo, pessum do: Када Марко *сактиса* оружје —
са̀куп, m. die Versammlung, conventus [cf. 1 скуп]: Њему бјеху на *сакуп* сватови —
са̀купити, пӣм, vide **скупити**: *Сакупио* Сијењанин Ива, *Сакупио* Сијењске јунаке —
саку̀пља̄ње, n. vide **скупљање**.
саку̀пљати, са̀кӯпља̄м, v. impf. vide **скупљати**: Него брже *сакупљај* сватове —
са̀лажење, n. vide силажење.
са̀лазити, зӣм, v. impf. vide силазити.
сала̀мура, f. die Salzlake, salsura, muria: метнуо рибу у саламуру.
сала̀нда̄р, ланда́ра, m. das Almosen an die Ka-

lugier auf 40 (von *σαράντα*) Tage Todtengebet, zwischen Ostern und Himmelfahrt, inferiarum genus.
сала̀та, f. der [Kopfsalat, Garten-] Salat, lactuca [sativa L.] oleracea.
салау̀ковина, f. vide меħава.
са̏ла̑ш[*], m. (loc. сала́шу) (у војв.) [1)] der Meierhof, villa. cf. мајур. [— 2) cf. 1 чула].
са̀лева̑ње, n. (ист.) vide саљевање.
са̀левати, ва̑м, (ист.) vide саљевати.
са́леп,* m. der Salep (ein warmes Getränk mit Honig) [aus dem Wurzel von Knabenkraut], potio mellita [ex radice plantae orchis L.].
сале́та̑ње, n. (ист.) vide салијетање.
сале́тати, са̀леħе̑м, (ист.) vide салијетати.
салѐтети, (ист.)
салѐтити, (зап.)
салѐтјети, (југоз.)
салѐħети, (јуж.) } лѐтӣм, v. pf. 1) anrennen, anfallen, drängen, urgeo, invado. cf. савитлати [(свитлати), заокупити 2, објеколити, обрлатити, савити 3, сврзлати, слетјети 2, узлетјети 2, устисати 2]. — 2) vide слетјети [1].
са̀лива̑ње, n. (зап.) vide саљевање.
сали́ва̑ње зво̀на̑, (у Бачкој) Art Spiels, ludi genus.
са̀ливати, ва̑м, (зап.) vide саљевати.
салијѐва̑ње [**слијевање**], n. vide саљевање.
салијѐвати, са̀лијева̑м, [**слијевати**] v. impf. vide саљевати.
салијѐта̑ње, n. (јуж.) 1) das Anfallen, invasio. — 2) vide **слијетање.**
салијѐтати, са̀лијеħе̑м, v. impf. (јуж.) 1) anfallen, invado. — 2) vide **слијетати.**
сали́нац, нца, m. у саоница оно што иде по снијегу, die Schlittenkufe, pes trahae. [cf. саоник 2]. *Салинца* су два; у њих су одозго ударени *ступци* или *чешљеви* (у сваки по један спријед, а по један остраг), а на ступцима одозго стоје *оплени* или *гредице*, те држе салинце један за други; у оплене је ударен на свакоме крају по један кочић, који се зове *ручица*.
сали́та̑ње, n. (зап.) vide салијетање.
сали́тати, са̀лиħе̑м, (зап.) vide салијетати.
са̀лити, са̑лије̑м, [**слити**] v. pf. 1) gießen (z. B. eine Kanone), fundo. — 2) н. п. вино у чутуру, hineingießen, fundo in —.
са̀литра, f. vide **шалинтра.**
са̀лӣħ, f. (у Рисну) vide калдрма.
са̀лма,* f. 1) vide [б у з д о в а н] топуз. — 2) (у Далм.) као топуз на подугачкоме дршку.
са̏ло, n. 1) das Fett, Schmer (von Schweinen), adeps. У свиња и у многијех животиња н. п. у зеца, а и у човјека зове се *сало*, а у говечета, у козе и у овце *лој*. — 2) из бундеве, das Gekröse, intestina cucurbitae. — 3) (у Дубр., а може бити да би се рекло и у Србији) свињска маст, Schmalz, adeps suillus.
сало̀жити, са̀ложӣм, v. pf. vide **сложити** [1]: Да *саложи* везене дарове —
сало̀мити, са̀ломӣм, vide **сломити.**
са̏лт,* indecl. 1) allein, solus. [vide сам 1]. — 2) adv. nur, saltem [vide само 1]: *Салт* говори вила најстарија —
са̏лтаџија,* m. (у Бачкој) der Fuhrmann, der Menschen (ohne Waaren) führt, qui solos vehit. [cf. возач].
[**салтир**, салтира, m. vide **псалтир.**]
салу̑так, тка, m. (у Вршцу) повелики шљунак.
са̏љева̑ње, n. (јуж.) das Gießen, fusio. [cf. салијевање (слијевање)].
са̏љевати, ва̑м, v. impf. (јуж.) н. п. звона, топове, свијеће, gießen, fundo. [cf. салијевати (слијевати)].
са̑м, са́ма, са́мо, 1) allein, solus [cf. салт 1]: сам самцит (самцат), ganz und gar allein, plane solus. — 2) selbst, ipse. [cf. глава 3]. — 3) in den Zusammensetzungen: *са̀м*други, са̀мтреħи, u. s. w. selbander, selbdritte, *δεύτερος αὐτός* etc.
сама́нути, са̀ма̑не̑м, v. pf. vide **самахнути**: Ману сабљом, *саману* му главу —
са̀ма̑р[*], сама́ра, m. 1) der Saumsattel, sagma, clitellae. На самару има древеница и стеља. Стеља, која је од клашња и наложена уздуж читавом сламом, стоји по коњу; по стељи је древеница, на којој је спријед *главина*, а остраг *крстина*, а ово двоје састављају и држе *штице*. [cf. самарица 1]. — 2) у рака, die Krebsschale, testa cancri.
сама́ре̑ње, n. das Aufsäumen, clitellarum impositio.
сама̀рина, f. augm. v. самар.
сама́рити, са̀ма̑рӣм, v. impf. aufsäumen, satteln, clitellas impono equo.
сама̀риħ, m dim. v. самар.
сама̀рица, f. 1) (као у шали) vide самар [1]. — 2) у врху састављена а доље растављена два притиска (као розгва), који се меħу на кровове по пошву.
са̏ма̑рнӣ, на̑, но̑, Saumsattel-, clitellarum.
сама̀руша, f. т. ј. игла (врло велика), којом се самари шију, die Packnadel, acus consuendis fasciculis. cf. чувалдуз.
са̏марџија[*], m. der Saumsattelmacher, confector clitellarum.
са̏марџијин, а, о, des самарџија, clitellarum confectoris.
са́ма са̏зда̑на̑ ко̑ст, каже се за болесника, који се од болести осушио и окорео, lauter Bein und Knochen, ossa atque pellis totus est.
сама́хнути, са̀ма̑хне̑м, (cf. самaнути) vide **смахнути.**
са̏мац, мца, m. der allein lebt, solitarius, caelebs. cf. јединац [2].
са̏мача, f. у овој загонеци: сама гита гита, сама куħу чува, док *самача* доħе.
самдо̀кас, m. (ст.) ein erdichtetes Kraut (zu Hexereien), q. d. herba quae cogit ut i p s e a c c u r a t amicus amicae: *Самдокаса* и околочепа —
са̏мдругӣ, га̑, го̑, cf. сам [3].
са̏мица, f. жена која живи сама без дјеце и без мужа, die Einsame, solitaria.

са̏мљети, меље̑м, v. pf. (са̏мљео u. са̏млио) mahlen, molo. [cf. умљети].

са̏мнути, са̏мне̑, v. pf. vide **свануги** (cf. *савнути*): Кад *самнуло* и грануло сунце —

самну̀ће, n. vide **свануће.**

са̑мо, [1)] nur, solum, nonnisi; [cf. 2 саде, салт 2. — 2) vide осим].

Само̀бор, m. варошица у Хрватској близу Загреба, ein Städtchen in Kroatien, oppidum Croatiae.

само̀власни̑к, m. (у Дубр.) der Selbständige, potens sui.

само̀властан, сна, сно, (у Ц. г.) selbständig, suae potestatis, sui potens. [vide самосталан].

са̏моволʼан, љна, љно, der nach seinem Willen handelt, eigensinnig, pertinax, suae voluntati indulgens [cf. самосноии]: Удовица свака *самовољна* — Оштра сабља, рука *самовољна* —

само̀вољац, во̏љца, m. der Freiwillige (Soldat), volo.

самода̀вити се, мо̀да̑ви̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) sich entleiben, manus sibi inferre. [cf. убити се 3].

самода̀вље̑ње, n. der Selbstmord, mors voluntaria.

самодо̀шла, } f. (у Барањи) дјевојка која *сама*
самодо̀шлица, } *дође*. [vide] д о б ј е г л и ц а, cf. ускочница.

Само̀дрежа (црква), f. (ст.): *Самодрежи* цркви на рочиште —

1\. **само̀жив,** m. der Egoist, Selbstling, qui nonnisi se amat. [cf. саможивилица].

2\. **само̀жив,** а, о, egoistisch, selbstisch, nonnisi sui amans: Иди, погани *саможива!*

саможи̏вилица, m. (у војв.) der Egoist, qui nonnisi se amat. [vide 1 саможив].

само̀киселина, f. сама јомужа кисела.

Са̏моков, m. eine Stadt in der Bulgarei, nomen oppidi in Bulgaris.

са̏моковски̑, ка̑, ко̑, von Самоков.

само̀крес, m. 1) (ст.) Pistole die von selbst schießt, telum spontaneum (може бити да је ова ријеч постала кад су се на пушке начинили табани с кремењем, јер су их из почетка палили фитиљима): За појасом девет *самокреса,* Све их девет једна ватра пали — 2) (у Ц. г.) труд из дрвета, der Feuerschwamm, fungus aridus. [cf. 2 труд].

са̏мони̑к, m. што само никне, was von selbst hervorkeimt. cf. самораст.

само̀никлица, f. Art weißer süßer Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

само̀ран, а, о, vide **самохран.**

само̀раница, f. vide **самохраница.**

са̏мора̑ст, m. was auf dem Acker, wo e i n e Getreideart angebaut w a r, nach der Ernte aus verstreutem Samen v o n s e l b s t n a c h w ä c h s t. [cf. самоник].

само̀рити, са̏мори̑м, v. pf. ermüden, lasso, cf. [vide] уморити [2]: Ту ћу свога ђога *саморити,* Па ћу с њиме ја срамотан бити —

само̀родица, f. (у Дубр.) црна раша, која није бојена него од црне вуне — како је овца *рођена,* Art Tuch von der von Natur schwarzen Wolle, panni genus e lana per se nigra.

самоса̀зда̑ни̑ Боже! selbst erschaffener Gott, qui se ipse creavit.

само̀се̑дми̑, ма̑, мо̑, cf. сам [3]: *Самоседми* уз планину пође —

само̀сноии̑, на̑, но̑, eigensinnig, pertinax. cf. [vide] самовољан.

са̏мосми̑, ма̑, мо̑, cf. сам [3].

са̏моста̑лан, лна, лно, selbständig, sui juris. cf. самовластан.

самотво̀ритељ, m. Selbsterschaffener, qui se ipse creavit: Јаки Боже, *самотворитељу* —

само̀твор, а, о, aus einem Stück, ex una, continuus. [vide једноставан].

само̀творан, о̑рна, рно, н. п. самотворна кост, самотворно блато, lauter, merus.

са̏моте̑г, m. (у Шумад.) ова воденица љети меље на уставу, а зими *самотегом*, bei geöffneter Schleuse, quin claudatur canalis.

самотеже̑ње, n. das Mahlen bei geöffneter Schleuse, motus molae canali non clauso.

само̀тежити, жи̑м, v. impf. воденица, bei geöffneter Schleuse mahlen (von der Bachmühle), mola movetur canali non clauso.

само̀тиња, f. Einsamkeit, solitudo. [vide самоћа].

само̀ток (са̏мото̑к), m. 1) мед који *сам* из сата *истече* (без и каквога гњечења и притискивања), feinster Honig der aus der Honigscheibe von selbst (ohne Presse) fließt, mel sponte fluens. cf. [2] сита [2]. — 2) (у Далм.) уље које *само* из маслина *истече*, прије него се метну под тијесак, feinstes Oel, das aus den Oliven von selbst (ohne Presse) fließt, oleum sponte fluens.

само̀ћа, f. die Einsamkeit, solitudo. cf. [осама,] самотиња.

самоћо̀ва̑ње, n. das einsame Leben, vita solitaria.

самоћо̀вати, мо̀ћује̑м, v. impf. allein leben, solitariam vitam agere: Боље је *самоћовати* него срамотовати.

само̀ук, m. der Selbstlernende, autodidactus.

само̀уче, чета, n. т. ј. ђаче, ein Kind, das ohne Meister von selbst lernt, puer autodidactus.

само̀хран [саморан], а, о, der sich selbst nähren muß, qui se ipse alit: Па што ће ти *саморана* мајка —

само̀храница [самораница], f. жена која никога нема (него сама ради те се *храни*), ein Frauenzimmer, das sich selbst nähren muß, die Hülflose, mulier se ipsa alens.

Са̏мош, Само̀ша, m. у пјесми: Од *Самоша* шора Луторанског —

са̏мпас, m. 1) (у Ц. г.) кад стока иде без чобана, das Weiden ohne Hirten, pastio sine pastoribus: одбио говеда у *сампас.* — 2) (у Сријему) отишао у *сампас*, т. ј. у скитњу, без и кака посла, das Herumschweifen, vagatio. [vide скитња].

са̏мријети, са̑мре̑м, v. pf. vide помријети: Да нам није Маленице било,| Давно бисмо од глади *самрли* —

са̏мрт, f. vide **смрт**: На *самрти* царство наручио — На *самрти* кад је почину̂о — Кад човека *самрт* нађе,| Ништа собом не понесе —

са̏мртан, тна, тно, (ст.) der Gestorbene, defunctus: Чати Марку што *самртну* треба —

са̏мртнӣ [**смртни**], на̑, но̑, н. п. час, свијећа, гријех, Sterbe=, Todes=, mortis, extremus: Ни до часа умрлога| И до конца *самртнога* — Нем'о среће ни *самртне* свеће —

са̏мртнӣк, m. der Todte, mortuus, cf. [vide] мртац: *Самртника* испратио —

са̏мрштина, f. (у Сријему) новци што се дају свештенику за опијело и погреб мртваца, die dem Priester zu entrichtenden Leichengebühren, merces funeris sacerdoti debitae. cf. [vide] укопнина.

са̏мса̑р[*], самса́ра, m. der Sensal, proxeneta.

самса̏рина, f. Lohn eines самсар, merces proxenetae: Узе мене силну *самсарину* —

са̏мса̑рскӣ, ка̑, ко̑, Sensal=, proxenetae.

са̏мсо̑в, самсо̀ва, m. der Fleischerhund [Bullenbeißer], molossi genus [canis familiaris L. var. mastivus]: Беле руке трудише| Од *самсова* бранећи с' —

самсо̀вљев, а, о, des Fleischerhundes, canis molossi.

са̏мтрећӣ, ћа̑, ће̑, cf. сам [3].

са̏му̑н[*], саму́на, m. (у Рисну) vide **сомун**; крсни самун, т. ј. колач.

са̏мур,* m. der Zobel, mustela zibellina Linn. [cf. зердав 1]: Скиде с главе *самур* и челенке —

са̏мур-ка̀лпак, m. т. ј. од самуровине калпак: *Самур-калпак* на очи намиче —

саму̏рли,* adj. indecl. од самура, Zobel=, e pelle zibellinae: А на главу *самурли* калпака —

саму̏рлија[*], f. т. ј. капа, die Zobelmütze, mitra e pellibus zibellinis: А на главу капу *самурлију* —

са̏муровина, f. das Zobelfell, pellis zibellinae.

са̏мца̑т, / **са̏мцӣт,** а, о, cf. сам [1].

са̏мше̑стӣ, та̑, то̑, cf. сам [3]: Салт *самшести* био осавнуо —

1. **са̑н,** сна̑, m. 1) der Schlaf, somnus. — 2) der Traum, somnium.

2. **са̑н,** а, о, vide **санан**.

3. **са̑н** [**сахан** 1]*, m. eine kupferne Schüssel, scutella aenea.

Са́на, f. вода у Турској Хрватској, која утјече у Уну под градом Новијем.

са̏нак, са̑нка, m. 1) hyp. v. [1] са̑н. — 2) [*Санак*] Mannsname, nomen viri.

са̏нан [2 сан], а, о, schläfrig, noch voll Schlaf (beim Aufstehen), somni plenus.

Са́нда, f. Frauenname, nomen feminae.

са̀ндал,* m. Art Zeug, texti genus: Стоји шкрипа скута од *сандала* —

са̀ндал-гаће, / **санда̀лије**[*], f. pl. (ст.) Beinkleider (für Frauen) von сандал, braccarum muliebrium genus: Украшћу јој *сандал-гаће* — На ногама гаће *сандалије* —

Санда̀ћија, f. Frauenname, nomen feminae: *Сандаћија,* моја мила мајко —

са̀ндук,* m. vide ковчег.

са̀ндучина, f. augm. v. сандук.

са̀ндучић, m. dim. v. сандук.

са̀нљив, а, о, der den Schlaf liebt, die Schlafmütze, somniculosus: Једни веле *санљива*, дремљива —

са̀нсег, m. (у Дубр.) Majoran, origanum majorana L.

са̀нта, f. н. п. леда, die Eisscholle, fragmentum glaciei.

са̀нтра̑ч[*], сантра́ча, m. Art Faschine, cratis genus.

са̀нчић, m. dim. v. [3] са̑н.

са̀нџак,* m. (pl. gen. са̀нџа̑ка̑) das Sandschakat, praefectura: Седам паша са седам *санџака* —

са̀нџак-а̀ла̑јбег[*], m. (ст.): И четири *санџак-алајбега* —

са̀нџије,* са̀нџӣја̑, f. pl. vide протисли.

са̀ња̑ње, n. das Träumen, somniatio. [cf. снивање, снијевање].

са́њати, са̑ња̑м, v. impf. träumen, somnio. [cf. снивати, снијевати].

са̏њка̑ње, n. das Fahren auf Schlitten, vectio in traha.

са̏њкати се, ка̑м се, v. r. impf. Schlitten fahren, vehi traha.

са̏они, сао̀нӣ, f. pl. der Schlitten, traha.

сао̀нӣк, саонѝка, m. 1) die Schlittenbahn, via aperta trahis. — 2) (у Срем. подунављу) vide салинац.

сао̀нице, f. pl. dim. v. саони.

са̏п[*], са́па, m. vide држаље: Довати ме по свилену пасу,| Побратиме, *сапом* од топуза —

сапа̀лити, са̀па̑лӣм, vide **спалити**: Да јој сунце не *сапали* лице —

сапаљѝва̑ње, n. vide **спаљивање.**

сапаљѝвати, па̀љује̑м, vide **спаљивати.**

са̀пе̑ти, са̑пне̑м (са̑пење̑м), v. pf. 1) zuknöpfen, claudo. — 2) коња, anknüpfen (einem Pferde auf der Wiese die Vorderfüße), adligo pedes [vide спутити 1]: скаче као *сапет*.

сапетља́ва̑ње [**спетљавање**], n. das Zuhefteln, fibulatio.

сапетља́вати [**спетљавати**], пѐтља̑ва̑м, v. impf. zuhefteln, fibulo.

сапѐтљати [**спетљати**], ља̑м, v. pf. zuhefteln, fibulo.

са̏пи, са́пӣ, f. pl. das Kreuz des Pferdes, clunes equi.

са̀пиња̑ње, n. 1) das Zuknöpfen, clausio. — 2) das Anknüpfen, alligatio.

са̀пињати, ње̑м, v. impf. 1) zuknöpfen, claudo. — 2) коња, anknüpfen, adligo.

сапѝњача, f. das Knüpfband, der Knüpffaden (bei den Bauernhemden statt des Knopfes), funiculus fibulae loco.

1. **са̀пира̑ње,** n. das Beschuldigen, accusatio.

2. **сапѝра̑ње,** n. das Abwaschen, τὸ proluere.

1. **са̀пирати,** ре̑м, v. impf. beschuldigen, accuso

[cf. 2 тужити]: Јутрос бабе устадоше | И менека *сапираше* —

2. **сапи̏рати**, са̀пи̑ра̑м, [**спирати**] v. impf. abspülen, proluo.

са̀пи̏ште, n. vide [држалица] сап.

сапла̀ати, а̑м, vide **саплахати.**

сапла̀нсати, ишем, vide саплахати.

сапла̀јати, ја̑м, (у Банату) vide **саплахати.**

са̏пла̑к, m. die mettallene Trinkschale der Reiter, phiala equitum. cf. тас[1].

сапла̀хати[*], ха̑м, [саплаати, саплајати] v. pf. überwältigen, vinco. cf. [саплансати; vide] савладати [свладати].

сапле̏сти, плѐте̑м, vide **сплести**: *Саплетоше* мрежу племениту —

Са̀плет, m. у пјесми (Сплет?): У *Саплету* граду бијеломе —

са̀плу̑н, саплу́на, m. (у Дубр.) vide **сапун.**

сапо̀јити, са̏поји̑м, v. pf. vide **спојити.**

са̀пон, m. 1) das Bindseil, funis. [vide путо]. — 2) (у Лици) капш[1] и гвоздац.

са̏по̑ни, m. pl. (*први* и *стражњи*) (у Хрв. у кршћана) она два ваљка на којима стоје стативице.

са̀прати, сапѐре̑м, v. pf. abspülen, proluere. cf. [vide] **спрати.**

са̀прети, са̏пре̑м, v. pf. 1) кога на суду, gegen jemand vor Gericht gewinnen, vinco causam. — 2) сапрела га со и хљеб, er ist für seine Undankbarkeit gestraft, penas dedit ingrati animi.

са̀пу̑н, сапу́на, (cf. саплун) m. die Seife, sapo.

сапу́на̑ње, n. das Seifen, illitus saponis. [cf. сапуњење].

сапу́нати, на̑м, | v. impf. seifen, illino sa-
сапу́нити, са̀пу́ни̑м, | ponem.

сапу́нити се, са̀пу́ни̑м се, v. r. impf. schäumen wie Seife, saponis more spumare.

сапу́нџија,* m. der Seifensieder, saponarius.

сапу́нџијин, а, о, des Seifensieders, saponarii.

сапу́нџи̏јница, f. 1) die Seifensiederin, saponarii uxor. — 2) die Seifensiederei, saponaria taberna.

сапу̀нџи̏јски̑, | ка̑, ко̑, seifensiederisch, sapona-
сапу̀нџи̏јски̑, | rius.

сапу́њав, *а, о*, [seifig, saponem habens,] *н. п. земља, а може бити и вода.*

сапу́ње̑ње, n. vide сапунање.

Са́ра, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*сара*] (у војв.) der Stiefelschaft, ocrea. cf. усмина.

са̀ра̑ј,* са̀раја, m. das Serail (der Hof), aula.

Сараје́вац, вца, m. vide Сарајлија.

Са̀рајевка, f. Eine von Сарајево.

Са̀рајево, n. Stadt in Bosnien, urbs Bosnae.

са̀рајевски̑, ка̑, ко̑, von Сарајево.

Са̀рајевче, чета, n. ein Jüngling von Сарајево: Што ће мене момче Биограче, | Кад ми може запаст' *Сарајевче* —

Сара̏јлија, m. Einer von Сарајево. [cf. Сарајевац].

сара̏јлика, f. (у Уж. н.) некака јабука, Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

сара́нити, са̀ра̑ни̑м, vide **сахранити.**

сарањи̏вање, n. vide **сахрањивање.**

сарањи̏вати, ра̏њује̑м, vide **сахрањивати.**

сара̀ори[*], m. pl. die Arbeiter (z. B. beim Strassenbau), operae.

са̀ра̑ч,* сара́ча, m. der Sattler, sellarius.

сара́чев, а, о, des Sattlers, sellarii.

са̀ра̑чки̑, ка̑, ко̑, Sattler-, sellariorum.

сара́џа,* f. (у Сријему) 1) vide срдобоља. — 2) некаква коњска болест (ране), eine Art Pferdekrankheit, morbus quidam equorum. [vide сакагија].

сара́џика[*], f. некака трава, којом се *сараџа* лијечи, eine Art Pflanze [vielblumige Maiblume], herbae genus [convallaria multiflora L.].

са̀резати, режем, v. pf. vide **срезати.**

сарези̏вање, n. vide **срезивање.**

сарези̏вати, ре̏зује̑м, v. impf. vide **срезивати**: И погане нокте *сарезује* —

сарије̏за̑ње, n. verbal. v. сарију̏езати.

сарије̏зати, са̀ријеже̑м, v. impf. (у Боци) vide срезивати: А трећи му нокте *сарије̏же* —

са̏рка, f. eine Art Wildente (die Tauchente?), mergus (?) [fulica atra L.]. Гдјекоји кажу да се сарке могу јести и на велики петак.

са̀рма,* f. eine Art Pastete, mit Weinlaub oder Krautblatt umwickelt, artocreatis genus.

са̀рук[*], m. (pl. gen. са̏ру̑ка̑) der Turban, tiara, cf. [vide] чалма[1]: И дигнути цару *сарук* с главе — Од *сарука* и од јатагана —

са̀рум[*], у припјеву: Ај ђиди *сарум* де —

са̀ручина, f. augm. v. са̏рук.

са́са, f. (voc. са̑со) Anemone, anemona pulsatilla pratensis Linn. [pulsatilla vulgaris Mill.; cf. чукундеда, шукундека].

саса̀нути, са̀сане̑м, | v. pf. verdorren, exare-
саса̀хнути, са̀сахне̑м, | sco: ала је ово дрво *сасахнуло*!

са̀свијем, | (са свијем) gänzlich, penitus. [cf. по-
са̀сви̑м, | све, згоља; пријеко 2].

са̀сећи, сасе́чем, (ист.) vide сасјећи.

сасе́ца̑ње, n. (ист.) vide сасијецање.

1. **сасе́цати**, са̀се̑ца̑м, (ист.) vide сасијецати.

2. **са̀сецати**, ца̑м (ист.) vide сасјецати.

сасије̏ца̑ње, n. (јуж.) 1) das Herunterhauen, decisio. — 2) Zusammenhauen, concisio.

сасије̏цати, са̀сијеца̑м, (јуж.) das v. impf. zu сасјећи.

са̀сипа̑ње, n. das Hineinschütten, infusio.

са̀сипати, па̑м (пље̑м), v. impf. hineinschütten, hineingiessen, infundo.

саси̏ца̑ње, n. (зап.) vide сасијецање.

1. **саси̏цати**, са̀си̑ца̑м, (зап.) vide сасијецати.

2. **са̀сицати**, ца̑м, (зап.) vide сасјецати.

са̀сјећи, сасије̏че̑м, v. pf. (јуж.) 1) н. п. дрво, гране, abhauen, herunterhauen, decido. — 2) н. п. главицу купуса у лонац, zusammen-, hineinschneiden, concido. — 3) кућу, т. ј. начичинити је на *сјек*.

са̀сјецати, цам, v. pf. (југ.) hineinschneiden, incido.

са̀слушати, шам, v. pf. hören, audio. [cf. сачути].

са̀сма, sehr, valde, nimis. [vide] веома, cf. врло.

са̀снити, ни̑м, v. pf. vide уснити: Рђав сам ти санак ја *саснила* — Сан *саснила* војводина Стана —

сасре̑д, [ист. и југ.] (mit gen.) von der Mitte her, e medio: Каква стража *сасред* поља — *Сасред* Бишћа Попрженовића —

сасри̑д, (зап.) vide сасред.

са́ставак, са́ста̑вка, m. 1) die Verbindung, junctura, н. п. кад се хљебови у пећи саставе. — 2) vide саставци [1]: На *саставак* Саве и Коране —

са̀ставити, ви̑м, v. pf. 1) zusammenbringen, facere ut sint simul. — 2) кад барут у пушке на чанку плане, па се онај у цијеви не упали и пушка не пукне, онда се каже да је пушка планула, а није саставила: Ал' им пушке не ће да *саставе*: Свака плану али не састављ́а — 3) н. п. не саставише двије године дана заједно, т. ј. растали су се прије него су се двије године навршиле.

са̀стављ̂ање, n. das Zusammenbringen, collectio, congregatio, junctio.

са̀стављати, љам, v. impf. 1) zusammenbringen, jungo. — 2) vide [v. impf. von] саставити 2: Свака плану, али не *састављ́а* —

са́ста̑вци, са́става̑ка̑, m. pl. 1) der Ort, wo z. B. zwei Flüsse zusammenfließen, Zusammenfluß, confluentes, junctura. [cf. саставак 2]. — 2) у кошу воденичноме доље гдје је кош као настављен: има ли још колико жита у кошу? — до *саставака*.

са̀стаја̑ње, n. das Zusammentreffen, conventio.

са̀стајати се, је̑м се, v. r. impf. zusammentreffen, convenio. [cf. стајати се].

са̀станак, ста̑нка, m. die Zusammenkunft, der Kongreß, conventus. cf. [2] станак.

са̀станути се, не̑м се, vide **састати се**.

са̀старати се, ра̑м се, v. r. pf. sich um etwas bemühen, Sorge tragen, curam habeo.

са̀стати [састанути] **се**, стане̑м се, v. r. pf. zusammenkommen, convenio. cf. стати се.

са̀стигнути, не̑м, v. pf. vide **састићи**: Ако ли ми не *састигнеш* вилу — До поноћи брaћу *састигнула* —

са̀стићи [састигнути], са̀стигне̑м, (са̀стигао, гла) [v. pf.] vide сустићи: Данас би те Новак *састигао* —

са̀стра̑г (са страг), von hinten, a tergo.

са̀стрићи, састри́же̑м, v. pf. abscheren, detondeo.

са̀стрица, f. die Erbse [rothe] Platterbse, lathyrus cicera [L.].

састру́гати, са̀стру̑же̑м, v. pf. abschaben, abrado, derado.

сасу́кати, са̀су̑че̑м, v. pf. abspulen, devolvo.

са̀сути, са̑спе̑м, v. pf. hineingießen, schütten, infundo.

сасу́шак, шка, m. (у Сријему) оно што се сасуши те буде послије мање на мјеру (н. п. жито) или у суду (н. п. вино или ракија у бурету).

сасу́шити се, са̀су̑ши̑м се, v. r. pf. verdorren, exaresco.

са̑т, m. (loc. са́ту) 1) die Honigscheibe, favus. [cf. равак]. — 2)* vide **сахат.**

са̀тара,* f. die Fleischhacke, securis lanionis.

сатари́ва̑ње, n. das Verlieren, perditio, amissio.

сатари́вати, та̀рује̑м, v. impf. verlieren, perdo, amitto.

сата́рити, са̀та̄ри̑м, v. pf. verlieren, amitto. cf. [vide] изгубити [1].

са̀тва̑р, f. (у Боци) vide **ствар** [1].

сатво̀рити, са̀твори̑м, vide **створити**.

сатво̀рити се, са̀твори̑м се, vide **створити се**.

са̀терати [2 стерати], ра̑м, (ист.) vide сатјерати.

сатери́ва̑ње [стеривање], n. (ист.) vide сатјеривање.

сатери́вати [стеривати], тѐрује̑м, (ист.) vide сатјеривати.

са̀ти, се̑м, [v. impf.] vide сисати.

са̀тира̑ње, n. das Abreiben, detritio.

1\. **са̀тирати**, ре̑м, v. impf. abreiben, detero.

2\. **са̀тирати** [стирати], ра̑м, (зап.) vide сатјерати.

сатири́ва̑ње [стиривање], n. (зап.) vide сатјеривање.

сатири́вати [стиривати], ти̏рује̑м, (зап.) vide сатјеривати.

са̀тић, m. dim. v. сат.

са̀тјерати, ра̑м, v. pf. (југоз.) 1) н. п. клин, овце, hineintreiben, ago in —. — 2) одакле, или са шта (с чега), herabjagen, depello. [vide стјерати 1].

сатјери́ва̑ње, n. (југоз.) 1) das Hineintreiben, adactio, immissio. — 2) Herabjagen, depulsio. [vide стјеривање].

сатјери́вати, тјѐрује̑м, v. impf. (југоз.) 1) hineintreiben, adigo. — 2) herabjagen, depello.

са̀ткати, са̑че̑м (са̀тка̑м), v. pf. fertig weben, pertexo. cf. [vide] откати.

са̀тљик, m. (österr. das Seitel) der vierte Theil der Maß, quadrans, quarta pars mensurae. [cf. месељ].

са̀три ма́чка и булума́ћа, antwortet man (im Scherze) auf die Frage was man gespeiset habe. Es scheint auf die сатрица anzuspielen. cf. булумаћ.

са̀трица, f. eine Art Mehlspeise der Landleute, cibi genus. [cf. јериште]. Успе се мало воде у шенично брашно, па се онда добро сатре рукама, те се начини готово као тарана.

сатро̀шити, са̀троши̑м, v. pf. vide **строшити.**

са̀трти, са̑тре̑м, (са̀тр̑о, са̀трла) v. pf. 1) abreiben, detero, zerreiben, contero. — 2) коња, zu Grunde richten, eneco.

са̀трти се, са̏тре̂м се, v. r. pf. zu Grunde gehen, enecor.

сату̀жити се, са̀ту̂жӣ се, vide **стужити се:** Са злијем се немој садружити,| Јера ти *се* хоће *сатужити.*

Са́ћа, f. Frauenname, nomen feminae: На њој *Саћа* гаће прала —

са́ће, n. (coll.) die Honigscheiben, favi.

са̀ћерати [шћерати], ра̂м, (јуж.) vide сатјерати.

саћѐрдати, да̂м, v. pf. vide **шћердати.**

саћери́ва̂ње [шћеривање], n. (јуж.) vide сатјеривање.

саћери́вати [шћеривати], ћѐрује̂м, (јуж.) vide сатјеривати.

са́ћи, са̂ђе̂м, v. pf. vide сићи: Анђелија *сађе* у Тушину —

са́ћура[*], f. der ströherne Korb, worin die Laibe Brot stehen, bis man sie in den Backofen schiebt, Brotkörbchen, panariolum. cf. саћурица.

саћу̀рица, f. dim. v. саћура.

са̀хан[*], f. (у Дубр.) 1) eine kupferne Schüssel, scutella aenea. [cf. 3 сан]. — 2) (у Дубр.) kupfernes Waschbecken, pelvis aqualis. cf. [vide] леђен.

са̀харати, ра̂м, v. pf. ermatten, erschöpfen, defatigo, cf. [vide] уморити [2]: Простри мене мекане душеке,| Е ме љуто поћца *сахарала* —

са̏хат [саат, сат 2],* m. 1) die Stunde, hora. [cf. ура 1]. — 2) die Uhr, horologium. [cf. урица 2].

сахи̏бија [саибија],* m. Herr, Eigenthümer, dominus. cf. [vide] господар.

сахи̏бијин [саибијин], а, о, des Eigenthümers, domini.

са́хија [саија],* m. der Fußbote, tabellarius, cf. [vide] књигоноша: А *сахију* посла у Косово —

са̀храна, f. (у Ц. г.) der Schutz, tutela: утекао њему на *сахрану*; дао му на *сахрану.* cf. остава.

сахра́нити, са̀хра̂нӣм [сaранити], v. pf. 1) begraben, sepelio, tumulo condo. — 2) [схранити (сранити)] vide сачувати.

сахрањи́ва̂ње [сарањивање], n. 1) das Begraben, sepultura. — 2) das Bewahren, sepositio.

сахрањи́вати, хра̀њује̂м, [сарањивати] v. impf. 1) begraben, sepelio. — 2) bewahren, condo, sepono, servo.

са̏ч,* са̏ча, m. 1) der metallene Deckel, worin z. B. die пита gebacken wird, operculum ferreum. [vide 1 пека 1]. — 2) (у Сријему) од земље запушач на пећ.

са̀чекати, ка̂м, v. pf. auffangen, excipio.

сачеки́ва̂ње, n. das Auffangen, exceptio.

сачеки́вати, сачѐкује̂м, v. impf. auffangen, excipio: Ал' Анђелко копље *сачекује* —

сачѐлити се, са̀челӣм се, [шчелити се] v. r. pf. vide сучелити се.

сачељѐва̂ње [шчељавање], n. vide сучељавање.

сачеља́вати се, чѐља̄ва̂м се, vide [шчељавати се] сучељавати се.

[**Сачки поток,** m. cf. Јерез.]

са̀чма,* f. (pl. gen. сача́ма̂) 1) der Schrot, grando plumbea. [cf. менецал, 2 сита 3]. — 2) сиједе сачмом (н. п. кукурузе), wie Schrot, während andere ökonomischer damit umgehen.

сачма̀рица, *f. (у Осијеку) некака мрежа.*

сачу̀вати, сачу̀ва̂м, v. f. behüten, bewahren, praeservo, caveo. cf. сахранити [2 схранити (сранити), учувати; саклонити].

са̀чути, чује̂м, vide саслушати.

са̏џак,* m. Dreifuß, tripus.

са̏џбаг,* m. vide уплетњак: Задје јој се *саџбак* за мушебак —

са̀џгати, га̂м, v. pf. abnützen, usu conterere.

са́џија,* m. der Uhrmacher, horologiarius.

са́џијин, а, о, des Uhrmachers, horologiarii.

саше́тати, са̀ше̄та̂м (сашећем), v. pf. herabspaziren, descendo: Па *сашета* низ бијелу кулу —

са̀шити, са̏шије̂м, v. pf. zusammennähen, consuo. [cf. чатисати].

са̀шњети, са̀снӣм, v. pf. (у приморју) vide [уснити] саснити: Ноћас ми се у санку *сашњело* —

сва̏, cf. сав.

сва̀бити, сва̂бӣм, v. pf. 1) zusammenlocken, alliciens convoco. — 2) herablocken, alliciens devoco. — 3) свабио шеве, т. ј. хоће да умре, er ist schon in letzten Zügen, morti proximus.

сва̏гда, } immer, semper. cf. свеђ, свеђе, [свѐ-
сва̏гдар, } ђер, свакад, сведни, вазда, узаман, мир 4].

сва̏гдашњӣ, ња̂, ње̂, immerwährend, sempiternus. [cf. ваздашњи, ваздакадњи].

сва̏где, (ист.)
сва̏гди, (зап.)
сва̏гдје, (југоз.)
сва̏гђе [свађе], (јуж.) } überall, ubique. [vide свуда].

сва̀дба, f. die Hochzeit, nuptiae. [cf. весеље 2, пилав 1, 1 пир 2].

сва̀дбарина, f. (ст.) die Hochzeitsgebühr, pecunia nuptiaria: Ваља да је ђе наш'о ђевојку,| Па нам иде, носи *свадбарину* —

сва̀дбенӣ, на̂, но̂, hochzeitlich, nuptialis.

сва̀дбова̂ње, n. das Hochzeithalten, nuptiarum actio.

сва̀дбовати, бује̂м, v. impf. auf einer Hochzeit sein, interesse nuptiis [cf. пировати 1]: Ту вјенчасмо Јанка за ђевојку,| *Свадбовали* за неђељу дана —

сва̀дити, дӣм, v. pf. кога с ким, entzweien, inimico, discordes reddo.

сва̀дити се, дӣм се, v. r. pf. с ким, sich entzweien rixari [cf. завадити се, позубати се, поправдати се, посвадити се, посвађати се].

сва̀дљив, а, о, zänkisch, rixosus. cf. покарљив.

сва̀дња, f. (у Дубр.) vide свађа.

сва̀ђа, f. der Zank, discordia, dissidium. cf. [задорица, зађевица 2, инат (инад) 1, кавга, склепза, завада,] свадња. [cf. распра].

сва̏ђа̑ње, n. das Entzweien, discordia. [cf. зубање 3, кавжење].
сва̏ђати, ђа̑м, v. impf. кога с ким, entzweien, facio ut dissideant.
сва̏ђати се, ђа̑м се, v. r. impf. sich entzweien, discordes fimus. [cf. гложити се, зубати се, инатити се, кавжити се].
сва̏ђе, vide **свагђе**.
сва̏ђер, (по југоз. кр.) vide [с в у д а] свађе.
сва̏ја, f. hyp. v. сваст.
1. **сва̏к**, сва́ка, m. vide **својак**.
2. **сва̏к**, сва̏кога, vide сватко.
сва̏кад, vide свагда.
сва̏ка̑ко, vide **свакојако**: Драги ће ми ђердан купит',| А *свакако* брата имам —
сва̏кӣ, ка̑, ко̑, ein jeder, omnis, quisque. [cf. свакоји].
сва̏која̑к, а, о, allerlei, omnis generis. [cf. свачесов].
сва̏којако [свакако], 1) allerlei, varie: како је тамо? свакојако. — 2) н. п. зло свакојако, ја ћу свакојако доћи, jedenfalls, certe.
сва̏којӣ, ја̑, је̑, (у Ц. г.) vide сваки: Опасаше са *свакоје* стране — Узеше им пуње и шеницу| И од земље *свакоји* берићет — Сакупи трга свакога,| И метну свиле *свакоје* —
сва̏куд, / **сва̏куда̑**, überall hin, quaqua versus.
сва́лити, сва̑лӣм, v. pf. herabwälzen, devolvo.
сва́лити се, сва̑лӣм се, v. r. pf. sich hinwälzen, provolvor.
сва́љати, сва̑љам, v. pf. 1) herunterwälzen, devolvo. — 2) (das Tuch) walken, subigo.
сваљи̏ва̑ње, n. das Herab-, Hinwälzen, devolutio, pervolutio.
сваљи̏вати, сва̏љује̑м, v. impf. herabwälzen, devolvo.
сваљи̏вати се, сва̏љује̑м се, v. r. impf. sich hinwälzen, provolvi.
сва̏нути, сва̑не̑, [савнути (самнути)] v. pf. tagen, dilucescit.
свану́ће [самнуће], n. der Tagesanbruch, diluculum. [vide расвитак].
свањи̏вање, n. das Tagen, diluculum.
свањи̏вати, сва̏њује̑, v. r. impf. (у Дубр.) tagen, dilucescit. cf. [vide] свитати.
***сва̑р**, m. (у Боци) оно што се једном* свари *или може сварити, н. п. дај ми један* свар *зеља.*
сва̏рати, ра̑м, vide [1] преварити.
сва̏рити, сва̑рӣм, vide скухати.
сва̑ст, сва̏сти, f. (pl. gen. сва̑стӣ) женина сестра, der Frau Schwester, die Schwägerin, soror uxoris. [cf. свастика, шогорица].
сва̏стика, f. vide сваст.
свастѝка̑ње, n. verbal. v. свастикати се.
свастѝкати се, ка̑м се, v. [r.] impf. свастика nennen, saluto nomine свастика.
сва̏стин, а, о, der сваст, sororis uxoris.
сва̏стичић, m. (у Боци) свастичин син.
сва̑т, m. (pl. gen. сва̀та̑, и. сва̀то̑ва̑) 1) einer der Begleiter des Bräutigams bei Abholung der Braut, sponsi comes, e sponsi cohorte. — 2) пра̑вӣ сват: *Права свата* светог Пантелију — *Правом свату* три сјајне свијеће —
сва̏тити, тӣм, vide **схватити.**
сва̏тко, сва̏кога, jeder, omnis, quisque. [cf. 2 свак].
сва̏това̑ње, n. das сват-sein, comitatio sponsorum.
сва̏товати, тује̑м, v. impf. сват sein, comitor sponsum.
свато̀вац, вца, m. eine Art Hochzeitsmelodie, carminis nuptialis genus: свира *сватовца.*
сва̏тови с мла̄до̂м, (у Рисну) на бијеле покладе обуче се неколико момака у најљепше хаљине, а један се обуче у женске: они се зову *сватови*, а ово је *невјеста*. Један од њих узме невјесту за руку као дјевер, па онако иду од куће до куће и просе јаја, а пред вече дођу на пијацу гдје се готово сви варошани искупе. Дјевер се ондје с невјестом поклања пред старјешинама и с њоме поигра, па онда невјеста дохвати чешљем људе до косе а попа до браде, те је дарују новцима, и од овога свега они послије готове вечеру и часте се. cf. машкаре.
свато̀вскӣ, ка̑, ко̑, der сватови, comitum sponsi: *Сватовски* те коњи позобали —
сва̏ћа, f. снахина сестра: *Сваћа сваћи* говораше:| Дај ми, *сваћа*, једну тикву —
сва̏ћа̑ње, n. vide **схваћање.**
сва̏ћати, ћа̑м, vide **схваћати.**
сва̏чесов, а, о, (у Ц. г.) vide свакојак.
сва̏чӣј, чија̑, чије̑, eines jeden, cujusque.
сва̏шта, / **сва̏што**, сва̏чега (свашта, свега чеса), alles, omnia, quaecumque: *Свега чеса* по залогај, а зеља се набалај.
сваштѐзнанац, зна̑нца, m. Allwisser, qui omnia scit: Узданице на границе, наш соколе!| *Сваштознанче*, наш јуначе, аох попе! —
сву̏, 1) neutr. v. сав. — 2) immer, continenter [cf. увијек]: *све* сам мислио; *све* једно, те једно; *све* велиш, па не ћеш, и т. д. — 3) lauter, merus: *све* сухо злато; *Све* крвнике и бескућанике —
[**сведба**, f. cf. вазмена сведба.]
све̏дни, vide свагда: *Сведни* је се Ђуро научио —
све̏док, сведо̀ка, m. (ист.) vide свједок.
сведоча̀нство, n. (ист.) vide свједочанство.
сведо̀чење, n. (ист.) vide свједочење.
сведо̀чити, чӣм, (ист.) vide свједочити.
све̏доџба, f. (ист.) vide свједоџба.
све̑ђ, (у Дубр.) / **све̑ђе**, (у Ц. г.) / **све̑ђер**, (по југоз. кр.) vide свагда: *Свеђе* теже претеже.
све̏жањ, жња, m. ein Bündel, fasciculus, н. п. траве, сијена. [vide дењак].
све̑з, m. (у Ц. г.) на глави, die Naht an der Hirnschale, sutura.
све̏за, f. das Band, ligamen. [cf. веза].

свѐзати, свѐже̑м, [савезати] v. pf. binden, colligo. [cf. спутити 3].
свѐзати се, свѐже̑м се, v. r. pf. in Verbindung kommen, necessitudine jungi.
свѐзнали̑, ла̑, ло̑, allwisserisch, omniscius: Ћути, ти *свезнали!*
свѐзналица, m. u. f. der Allwisser, qui se omnia profitetur scire.
свѐкар, свѐкра, m. der Schwiegervater (des Mannes Vater), socer, mariti pater. [cf. бача, 2 баша, тале 2, ћале].
свѐколико, alles, quodcumque.
свѐкрва, f. die Schwiegermutter (des Mannes Mutter), socrus, mariti mater.
свѐкрвин, а, о, der Schwiegermutter, socrus.
свѐкрвица, f. dim. v. свекрва.
свѐкров, а, о, des Schwiegervaters, soceri.
свемо̀гући̑, ћа̑, ће̑, allmächtig, omnipotens.
свѐнтрати, ра̑м, v. pf. (у Боци) vide онесвјеснути.
свѐровати, свѐрује̑м, (ист.) vide свјеровати.
свѐсрдно, / **свѐсрдо,** von Herzen gern, ex animo. [cf. велесрдно].
све̑ст, f. (ист.) vide свијест.
1. **свѐсти** [савести], вѐзе̑м, v. pf. zusammen-, wegführen, deveho.
2. **свѐсти**, вѐде̑м, v. pf. 1) herabführen, deduco. — 2) zusammenführen (Braut und Bräutigam), committo conjuges [cf. слећи 1]; daher — 3) kuppeln, committo. — 4) wölben, fornicem duco. — 5) свести очи, т. ј. склопити их, zudrücken, conniveo. [cf. склопити 2].
1. **све̑т**, m. (ист.) vide свијет.
2. **све̑т** [сет], m. (ист.) vide свјет.
3. **све̑т**, свѐта, то, (свѐти̑, та̑, то̑) heilig, sanctus.
Свѐта̑ Го̏ра, f. (Heiligenberg) mons Athos.
свѐтао, свѐтла, тло, (свѐтли̑, ла̑, ло̑) (ист.) vide свијетао.
свѐтац, свѐ́ца, m. 1) der Heilige, sanctus. [cf. светињак, светитељ]. — 2) данас је светац, der Feiertag, dies festus. [cf. свечаник 1].
света̀чац, чца, m. dim. v. светац 2.
свѐтачки̑, ка̑, ко̑, der Heiligen, sanctorum: И покупи *светачке* барјаке —
свѐти̑, то̑га, m. adj. vide крсно име: Сву господу зове на *светога* —
свѐтина, f. augm. v. [1] свет, vide свјетина.
свѐтиња, f. die Reliquie, das Heiligthum, sanctorum reliquiae.
свѐтиња̑к, m. (у Ц. г.) der Heilige, sanctus. [vide светац 1]. cf. светитељ.
свѐтињица, f. dim. v. светиња: Те саломих сандук од камена,| До у њему двије *светињице*:| Света Петка и света Недеља —
свѐтитељ, m. vide светац [1]: Већ дијеле благо *светитељи* — И два стуба *светитеља* Ђурђа —
свѐтити, свѐти̑м, v. impf. 1) н. п. водицу, weihen, consecro. [vide закршћавати 2]. — 2) vide светковати [1]: господине четвртине! пусти мене, тебе ће бака *светити*. cf. четвртина. — 3) rächen, ulciscor: Да *светимо* два Воиновића — *Свети* брата Јакшу капетана — Да *светимо* јаде од Турака —
свѐтити се, свѐти̑м се, v. r. impf. 1) не свете се сад, itzt lebt man nicht so, daß man heilig würde, non sunt tempora sancta. — 2) н. п. свети ми се, er hat Schadenfreude an meinem Unfall, laetatur de injuria mea.
свѐтковање, n. das Feiern, celebratio, feriatio. [cf. годовање, празновање].
свѐтковати, кује̑м, v. impf. 1) feiern, celebro. [cf. годовати, празновати, светити 2]. — 2) feiern, ferior.
свѐтковина, f. das Feiern, feriae, diei festi celebratio.
свѐтлац, светла̀ца, m. (ист.) vide свјетлац.
свѐтлити, ли̑м, (ист.) vide свијетлити.
свѐтлити се, ли̑ се, (ист.) vide свијетлити се.
свѐтлица, f. (ист.) [vide] свјетлица.
светломр̀цање, n. (ист.) vide свјетломрцање.
светломр̀цати, светло̀мр̀ца̑м, (ист.) vide свјетломрцати.
свѐтло̄ст, свѐтлости, f. (ист.) vide свјетлост.
светлу̀цање, n. (ист.) vide свјетлуцање.
светлу̀цати се, ца̑м се, (ист.) vide свјетлуцати се.
свѐтљење, n. (ист.) vide свијетљење.
свѐтња̑к, m. (ист.) vide свијетњак.
[**свѐто̑**, n. adj. vide крсно име.]
свѐтова̑ње, n. (ист.) vide свјетовање.
свѐтовати, тује̑м (ист.) vide свјетовати.
Свето̀горац, го̑рца, m. der Heiligenberger, Mönch vom heiligen Berge, monachus montis sancti (Atho).
свето̀горски̑, ка̑, ко̑, vom heiligen Berge, de monte sancto.
свето̀дух, а, о, (ст.) heiligen Geist habend, spiritus sancti: Кума међу крститеља Јована,| Прикумицу *светодуху* Јелену — Ма говори крститељу Јоване:| Муч' не бој се, *светодуха* Јелена —
свѐто̄ст, свѐтости, f. die Heiligkeit, sanctitas.
свѐтски̑, ка̑, ко̑, (ист.) vide свјетски.
свѐћа, f. (ист.) vide свијећа.
свѐће̑ње, n. 1) das Weihen, consecratio. — 2) das Heiligwerden, apotheosis, inter coelites adnumeratio. — 3) die Schadenfreude, gaudium de malo alterius.
свѐћица, f. dim. v. свећа.
свѐчани̑, на̑, но̑, н. п. дан, Feiertag, festus.
свѐчани̑к, m. 1) der Feiertag, dies festus. cf. светац [2]. — 2) vide свечаница.
свѐчаница, f. (у Херц.) der Kalender, fasti. [cf. свечаник 2].
свѐча̑р, свеча̀ра, m. der seinen Familienheiligen feiert, qui diem festum sancto gentilitio celebrat [cf. кршњак 1]: ја сам данас *свечар*. cf. крсно име.
свеча̀рев, / **свеча̀ров,** а, о, des свечар.

свѐча̄рскӣ, ка̄, ко̄, der свечари.
свѐча̄рско̄, кога n. [adj.] они новци што свечари дају попу, што прекади и очати кољиво. cf. крсно име.
свѐџбати, ба̄м, [ист.] vide свјеџбати.
свешта́вање, n. vide свјештавање.
свешта́вати, свѐшта̄ва̄м, vide свјештавати.
свѐштати, та̄м, vide свјештати: Да би доша', да ни *свешта* цркву —
свѐштенӣк, m. der Geistliche, sacerdos. [cf. поп, редовник, мисник; закопоша; парок, жупник, плован; звижденик; папаз].
свѐштенӣчкӣ, ка̄, ко̄, } Priester=, sacerdotalis:
свѐштенскӣ, ка̄, ко̄, } Те су града окитили| Ах лијепом главом твојом| И *свештенском* златном брадом —
свѐштило, n. (ист.) vide свјештило.
свӣбањ, свӣбња, m. (у Дубр.) Monat Mai, mensis Maius.
свӣбовина, f. vide сибовина.
свӣдети се, (ист.) } свӣдӣ се, v. r. pf. ако
свӣдити се, (зап.) } ми се не свиди, ако ти
свӣдјети се, (југоз.) } се свиди, behagen, gut gefallen, arrideo, probor, videor. [cf. допасти се].
свӣдок, свидо̀ка, m. (зап.) vide свједок.
сводоча̀нство, n. (зап.) vide свједочанство.
свидо̀че̄ње, n. (зап.) vide свједочење.
свидо̀чити, чӣм, (зап.) vide свједочити.
свӣдоџба, f. (зап.) [vide] свједоџба.
свӣђа̄ње, n. das Bestellen, cura.
свӣђати, свӣђа̄м, v. impf. besorgen, bestellen, facio: Свачију слушај, а своју *свиђај*; Теке своју не *свиђам* работу —
свӣђети се, свӣдӣ се, (јуж.) vide свидјети се.
свӣја̄ње, n. vide савијање.
свӣјара, f. (у Ц. г.) vide свирала: Али Митар у *свијару* свири —
свӣјати, свӣја̄м, vide **савијати.**
свӣјати се, свӣја̄м се, vide **савијати се**: Капу скида, до земље *се свија* —
свӣјесан, сна, сно, [јуж.] (н. п. човјек, жена) vernünftig, prudens. cf. [vide] разуман.
свӣјест, f. (јуж.) (loc. свијѐсти) das Bewußtsein, die Besinnung, mens: није у *свијести*; изгубио *свијест*.
свӣјет, m. (loc. свијѐту) (јуж.) 1) die Welt, mundus [cf. мир 6]: оде у бијели *свијет*; из бијелог *свијета*. — 2) Leute (franz. du monde), Menge, multitudo [vide пук 1]: навалио *свијет*; бјеше ли много *свијета* код намастира? од *свијета* нијесам могао да приступим. — 3) онај или они свијет, jene Welt, alia vita (post mortem): Нуто, мајко, аспе по рукама,| Гле цвијета од оног *свијета* — 4) das Tageslicht, dies, [vide 1 вид 2] cf. [1] свет: Од вечера до *света*,| А од *света* до века —
свӣјетао, свијѐтла, свијѐтло, (свӣјетлӣ, ла̄, ло̄) (јуж.) [1)] glänzend, fulgens: *свијетао* ти образ! *свијетли* царе! durchlauchtiger Kaiser! [— 2) vide ваљан; *види* s. v. опран].
[**свијетла недјеља**, f. (јуж.) vide водена недјеља.]
[**свијетли понедјељник**, m. (јуж.) vide вазменац.]
свијѐтлити, лӣм, v. impf. (јуж.) 1) leuchten, lumen praefero, admoveo, ministro. — 2) (у Ц. г.) vide [1] мести [1], чистити, н. п. кућу, двор.
свијѐтлити се, лӣ се, v. r. impf. (јуж.) 1) leuchten, glänzen, fulgeo, luceo.
свијѐтљење, n. (јуж.) 1) das Leuchten, luminis praelatio. — 2) das Leuchten, fulgor.
свӣјетња̄к, m. (јуж.) 1) der Leuchter, candelabrum [cf. керостац, чирак 1]: Да ми живу ватру наложимо| Од столова и од *свијетњака* — 2) (у Ц. г.) vide блијешњак: полећеше му *свијетњаци*. [— 3) vide свитац 1].
свијѐћа, f. (јуж.) die Kerze, candela.
свијѐћати, свијѐћа̄м, v. pf. [јуж.] beschließen, consilium capio.
свӣкати, свӣче̄м, v. pf. zusammenrufen, convoco: Који на нас сву Турћију *свика* — Закла вола бика,| Све село *свика*,| А кад пође да слави| Нема шта да стави.
свӣкнути, не̄м, vide **свићи.**
свӣла, f. 1) die Seide, sericum. — 2) оно што у јесен на лијепу времену лети као паучина. — 3) у кукуруза, vide брада 3.
свила̀ица (cf. свилајца), f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus comm. L. var.].
Сви̏лаја, f. планина у Далмацији на десној страни Цетине (између Сиња и Врљике).
свила́ји, m. pl. (у Хрв.) vide силај: двије пушке у *свилајима*.
[**Свилајница**, f. варош у округу моравском; *види* s. v. Ресава.]
свила̑јца, f. vide **свилаица.**
свила̀на, f. (у Хрв.) vide **свилара.**
свила̑ње, n. vide брадање.
свӣла̄р, свила́ра, m. der Seidenhändler, negotiator sericarius: Шта се оно у планини сјаше?| Је ли свила међу *свиларима*?| Али злато међу златарима? —
свӣлара, f. Seidenfabrik, officina sericorum. [cf. свилана].
свила̀рица, f. (у Ц. г.) некака чибуљица, eine Art Pustel, pustulae genus.
свӣлати, ла̄м, v. impf. vide брадати: свилали кукурузи.
свӣлац, лца, m. (у Дубр.) ишчупана крпа што се меће у рану, die Charpie, linteola carpta.
свӣлен (свӣлен), свӣлена (свилѐна), о, seiden, sericus. [cf. свиони].
[**свилена буба**, f. vide бубица 2.]
свилѐнгаћа, m. (ст.) ein Mensch mit seidenen Hosen, caligis sericis indutus: Држи, Вуче, тога *свиленгаћу*,| Док ја идем цара да потражим —
свилница,
свило̀кос, а, о, seidenes Haar habend, capillis sericis (delicatis, mollibus).
свило̀рун, а, о, seidenwollig, lanam sericam gestans (ovis): Те побила *свилоруне* овце —

свйњ, свйња, m. vide свињац.
свйња, f. (pl. свйње, свйњама) 1) das Schwein, sus [L.]. — 2) свиња морска (у Дубр.) Delphin, Tümmler, delphinus. [vide морска свиња].
***свйњак**, свињáка, m. (у Сријему) vide свињац.*
свйњâр, свињáра, m. 1) der Schweinhirt, subulcus. — 2) der Schweinhändler, porcarius. [— 3) cf. 1 чула].
свињáрев, а, о, vide свињаров.
свињáрина, f. das Hutgeld an den Schweinhirten, merces subulci.
свињáрица, f. 1) Schweinhüterin, porcaria: Ја не могу тебе оженити| *Свињарицом* ни говедарицом — 2) *лађа на којој се возе свиње.*
свињáров [свињарев], а, о, des свињар, porcarii, subulci.
свйњâрскй, кâ, кô, der свињари, porcariorum, subulcorum.
свињáрче, чета, n. junger Schweinhirt, puer subulcus.
свйњац, њца, m. der Schweinstall, hara. cf. [свињак,] свињ.
свйњетина, f. Schweinefleisch, caro suilla. cf. прашчевина.
свињећй, ћâ, ћê,} Schweine-, suillus. [cf. бугар-
свйњскй, кâ, кô,} ски 2, крмски, крмећи].
свйњскй, schweinisch, suis more: На свињама се *свињски* добије, али се *свињски* и изгуби.
свйњче, чета, n. ein Stück Schwein, Borstenvieh, una sus. [cf. крме, бугар 2].
свйонй, нâ, нô, vide свилен.
свйрала, f. (cf. свијара) 1) die Flöte, fistula. [cf. дудук]. — 2) [f. pl.] свирале, vide двојнице und гадље.
свйралица, f. dim. v. свирала.
свйрâљка, f. vide свирка.
свйрâње, n. das Flöten, cantus fistulae. [cf. свирење].
свйрати, свйрâм, v. impf. (cf. [свирити,] свирјети) 1) flöten, fistula cano. — 2) (die Sauglocke leuten), немој свирати; хајд не свирај ту! rede nicht so unanständig, noli obscoene loqui.
свйрац, рца, m. der Dudelsackpfeifer, qui utriculo canit. [vide гадљар].
свйрâч, свирáча, m. der Flötenspieler, tibicen.
свирáчев, а, о, des свирач, tibicinis.
свйрêње, n. vide свирање.
свйрити, рйм, vide свирати.
свйрјети, рйм, (у горњ. прим.) [vide] свирати.
свйрка, f. das Blase-Instrument, fistula in genere. cf. свираљка.
свйрнути, нêм, v. pf. einen Pfiff (an der Flöte) thun, sibilare.
свйрчев, а, о, des свирац, utricularii: Устани, попе, нека седне *свирчева* мати (у Сријему).
свйснути, нêм, (свйскох, свйште, свйскао, свйсла) bersten, rumpor, н. п. од жалости, дијете од зиме, од плача.
свйст, f. (зап.) vide свијест.
1. **свйт**, m. (зап.) vide свијет.
2. **свйт** [2 спт], m. (зап.) vide свјет.
свйта, f. 1) (у Ц. г.) Tuch, pannus, cf. [vide] чоха: Неком дукат, неком *свите* лакат — И на њима *свите* три аршина — 2) blaue und rothe Streifen Tuch zur Verzierung der weißen Bauernröcke vorn an der Brust, clavus coeruleus aut ruber. cf. стриза [2, риза 2].
свйтак, тка, m. (у Сријему) уредба по којој се поповима плаћа, Stola-Taxe.
свйтâљка, f. (у Славон.) vide свитац 1.
свйтан, тна, тно, (у Боци) vide чохан: Јатагане и *свитне* доламе —
свйтâње, n. das Anbrechen des Tages, diluculum.
свйтао, свйтла, тло, (зап.) vide свијетао.
свйтати, свйћê, v. impf. anbrechen (vom Tage), dilucescit. [cf. свањивати].
свйтац, свйца, m. 1) das Johanniswürmchen, cicindela [lampyris L.]. cf. свијетњак [3, златна бубица,] кријесница, свитаљка. — 2) der Wachsstock, glomus cereum.
свйти, свйјêм, [v. pf.] 1) vide **савити**: Није ријеч свилена марама| Да је *свијеш* па у њедра метнеш — 2) heulend zusammenrufen, ululans convoco: Вук не вије што је меса гладан,| Него вије да дружину *свије* —
свйтина, f. (зап.) vide свјетина.
свйти се, свйјêм се, v. r. pf.: ово било, оно *се свило* [er erzählte dies und das].
свйтице, f. pl. (у Сењу) vide [чакшире 1] гаће.
свйтлати, свйтлâм, [савитлати] v. pf. [vide салетјети 1] 1) herabjagen, depelo. — 2) zusammenjagen, cogo.
свйтлити, лйм, (зап.) vide свијетлити.
свйтлити се, лйм се, (зап.) vide свијетлити се.
свйтлица, f. (зап.) vide свјетлица.
свитломрцâње, n. (зап.) vide свјетломрцање.
свитломрцати, тлòмрцâм, (зап.) vide свјетломрцати.
свитломрцнути, тлòмрцнêм, (зап.) vide свјетломрцнути.
свйтлôст, свйтлости, f. (зап.) vide свјетлост.
свитлуцâње, n. (зап.) vide свјетлуцање.
свитлуцати се, цâм се, (зап.) vide свјетлуцати се.
свйтљêње, n. (зап.) vide свијетљење.
1. **свйтњâк**, m. (зап.) vide свијетњак.
2. **свйтњâк**, m. vide гатњик.
свйтовâње, n. (зап.) vide свјетовање.
свйтовати, тујêм, (зап.) [vide] свјетовати.
свйћа, f. (зап.) vide свијећа.
свйћи [свикнути], свйкнêм, (свйкох, свйче, свйкао, кла) v. pf. sich darein finden, intelligo, accommodo me, assuesco [cf. свјеџбати]: не могу да *свикнем* ове путове.
свйћица, f. dim. v. свића.
свйци, свйтâкâ, m. pl. die Sehnen des Hausen (die als Fastenspeise gelten), nervi husonis.
свйчка, f. (у Ц. г.) 1) die Röhre, tubus. cf. [vide] цијев [1]. — 2) vide [1] писак.

свѝцбати, бам, (зап.) vide свјецбати.

свѝштило, n. (зап.) vide свјештило.

свјѐдок, свједо̀ка, [сједок] m. (јуж.) der Zeuge, testis. [cf. 2 сок 2].

свједочанство, n. (јуж.) vide свједоцба.

свједо̀чење, n. (јуж.) das Zeugen, testificatio.

свједо̀чити, чи̑м, v. impf. (јуж.) zeugen, testor, testificor.

свјѐдоцба, f. (јуж.) das Zeugniß, testimonium. cf. свједочанство.

свјѐровати, рује̑м, v. pf. [јуж.] Wort halten, fidem servare: Не *свјерова*, ели нема откуд — Што је рекла баба Ђурисава| То је баба после *свјеровала* —

свјѐт (cf. сјет), m. (јуж.) der Rath, consilium. [vide савјет 1].

свјѐтина, f. 1) augm. v. свијет [1]: Отле оде земљом и *свјетином* — 2) eine Menge Leute, multitudo [vide пук 1]: навалила *свјетина*.

свјѐтлац, свјетла̑ца, m. [јуж.] vide блијешњак.

свјѐтлика, *f. (у Ц. г.) комад сува дрвета, којијем се свијетли као лучем. Свјетлика је понајвише од зановијети.* [vide зубља]. *cf. лучка.*

свјѐтлица, f. (јуж.) der Bliß, fulgur: међе (сијева) *свјетлица*. cf. [сијавица 2;] муња.

свјетломр̀цање, n. [јуж.] das Blinken, micatio.

свјетломр̀цати, свјетло̀мрца̑м, v. impf. [јуж.] blinken machen, schnell bewegen (das Licht), mico.

свјетломр̀цнути, тло̀мрцне̑м, v. pf. [јуж.] einmal blinken machen, mico.

свјѐтло̄ст, свјѐтлости, f. (јуж.) der Glanz, fulgor.

свјетлу̀цање, n. [јуж.] das Blinken, micatio.

свјетлу̀цати се, ца̑м се, v. r. impf. (јуж.) dim. v. свијетлити се, blinken, mico: Он се сјаје и *свјетлуца* мајци —

свјѐтовање [сјетовање 1], n. (јуж.) das Rathen, consiliatio.

свјѐтовати, тује̑м, v. impf. [u. pf.] rathen, consilior. cf. сјетовати [1, савјетовати, артовати].

свјѐто̀вни̑, на̑, но̑, (у Хрв.) weltlich, humanus, a rebus divinis alienus.

свјѐтски̑, ка̑, ко̑, [јуж.] н. п. лажа, скитница, von der Welt, nequissimus.

свјѐћица, f. dim. v. свијећа.

свјѐцбати, ба̑м, (јуж.) vide [свиђи] свикнути.

свјештава̀ње, n. (јуж.) die Ertheilung der letzten Oelung, extrema unctio.

свјешта̀вати, свјѐштава̑м, v. impf. (јуж.) 1) **свјѐштати,** та̑м, v. pf. т. ј. масла, die letzte Oelung ertheilen, extremam unctionem impertiri. — 2) н. п. цркву, weihen, consecro. cf. [vide] осветити [1].

свјѐштеник, m. (јуж.) vide свештеник.

свјѐштило, n. [јуж.] der Docht, ellychnium. [vide витиљ 2]. cf. стијење, фитиљ.

свла̀дати, свла̀да̑м, [савладати] v. pf. bemeistern, die Oberhand bekommen, supero, superior discedo. [cf. превладати, саплахати (саплаати, саплајати), сплахати (сплавати), саплансати].

свла̑к, m. 1) die abgelegte Haut der Schlange, exuviae serpentis. — 2) оно што остаје на огреблу кад се реди лан и кудјеља. — 3) некакав велики струг, којијем се даске стружу. [vide струг].

свла̀чење, n. [cf. свукивање] 1) das Herunterschleppen, tractio de —. — 2) das Ausziehen, exutio. — 3) das Zusammenschleppen, contractio, comportatio.

свла̀чити, свла̑чи̑м, v. impf. [cf. свукивати] 1) herabschleppen, traho de —. — 2) zusammenschleppen, contraho. — 3) ausziehen, exuo. [cf. скидати 2].

сво̑д, сво̑да, m. das Gewölbe, die Wölbung, fornix. [cf. ћемер 1].

сво̀дити, сво̑ди̑м, v. impf. 1) wölben, concamero. — 2) herabführen, deduco. — 3) zusammenführen (Brautleute), committo. — 4) kuppeln, lenocinium facere. [vide подводити 2].

сво̀дница, f. Kupplerin, lena. [vide подводница 1].

сво̀ђење, n. 1) das Herabführen, deductio. — 2) das Wölben, concameratio. — 3) Zusammenführen, commissio. — 4) das Kuppeln, lenocinium.

сво̀жење, 1) das Herunterführen, devectio. — 2) das Zusammenführen, convectio.

сво̀зити, сво̑зи̑м, v. impf. 1) herunterführen, deveho. — 2) zusammenführen, conveho.

1. **сво̑ј,** сво̀ја, сво̀је, 1) sein (mein, dein), suus. — 2) он ми је *свој*, verwandt, cognatus. [cf. род 3]. — 3) узети дијете под своје, т. ј. мјесто сина или кћери.

2. **сво̑ј,** сво̀ја, m. гдје се вода која стоји удара с брзином, те се вртлог прави, die Wendung, conversio.

сво̀ја, f. (у Дубр.) der Zungenfisch [Goldbutt], pleuronectes solea L. [pleur. platessa L.].

сво̀ја̑к (cf. [1] сва̑к), m. Schwager (in Rücksicht der Schwester meiner Frau), sum својак sorori uxoris meae.

своја̀кање, n. verbal. v. својакати. [cf. својачење].

своја̀кати, сво̀ја̑ка̑м, v. impf. кога, jemand својак nennen, τὸν својак apello. [cf. својачити].

сво̀ја̑ков, а, о, des својак, adfinis.

сво̀ја̑т, f. (coll.) die Verwandten, propinqui. [vide род 3].

своја̀чење, n. vide својакање.

своја̀чити, сво̀ја̑чи̑м, v. impf. vide својакати.

сво̀јбина, f. (у Хрв.) vide [род 3] својта.

сво̀јдба, f. (у Боци) пријатељство по женидби или удадби, die Schwägerschaft, affinitas.

својевољно, freiwillig, sponte.

сво̀јење, n. das Zueignen, arrogatio.

сво̀јити, ји̑м, v. impf. sich zueignen, arrogo.

сво̀јко, m. (ст.) der Liebesverwandte (?), tuus (?): Дај, ђевојко, да пољуби *својко* —

сво̀јски̑, adv. wie einer der Seinigen, ut suum: ударио га *својски* (tüchtig), частио га *својски* (wie seinen recht guten Freund).

сво̀јта, f. der Verwandte, propinquus. [vide род 3].

сво̀јтљив, а, о, који мари за своје, der seine Verwandten liebt, suis amicus.

сво̀рница, f. (у Граници) нешто код плуга.
свр, vide **сврх.**
сврȃб [сраб], m. 1) die Krätze, scabies. cf. [vide] шуга. — 2) das Jucken, prurigo.
сврȁбање, n. das Anstecken mit Krätze, infectio scabiosa.
сврȁбати, бȃм, v. [im]pf. mit Krätze anstecken, inficio scabie.
сврȁбати се, бȃм се, v. r. impf. Krätze bekommen, infici scabie.
сврȁбљив, а, о, krätzig, scabiosus.
сврȁка, f. (pl. gen. сврȃкā) die Elster, pica [caudata L.]. cf. шврака [1].
сврáтити, сврȃтӣм, v. pf. ablenken, deverto. [vide сврнути 1].
сврáтити се, сврȃтӣм се, v. r. pf. einen Abstecher machen, ablenken, devertor.
сврȁћање, n. das Ablenken, deversio.
сврȁћати, ћȃм, v. impf. ablenken, deverto.
сврȁћати се, ћȃм се, v. r. impf. ablenken, abschweifen, devertor.
сврáчак, чка, m. 1) Ortolan, Gartenammer, [der Neuntöter, lanius excubitor L.] emberiza hortulana [Linn.] — 2) vide шврака [2] у вратилу.
сврȁчине, сврȃчӣнā, f. pl. у руде стражњи крај који је рачваст. [cf. шврачице].
сврȁчић, m. die junge Елстер, pullus picae.
сврȁчјӣ, чјā, чјē, der Elster, picae: слабо као *сврачји* мозак.
свр̀бети, бӣ, (ист.) vide свр̀бљети.
свр̀бигӯз, m. die Hagebutte, fructus rosae [L.] caninae. cf. [vide] шипак [3].
свр̀бити, (зап.) } свр̀бӣ, v. impf. jucken, prurio. [cf. 2 србити].
свр̀бјети, (југоз.) }
свр̀бљети, (јуж.) }
свр̀богӯз, m. erdichteter Name einer Eßwaare, q. d. pruriet anus.
свр̀гнути, нем, vide **сврћи.**
свр̏дао, дла, m. 1) der Bohrer, terebra. [cf. сврдло, паличњак, бургија 1]. — 2) (у Ц. г.) vide [орлић 2] ороз 2.
свр̏длина, f. augm. v. сврдао.
свр̏длић, m. dim. v. сврдао.
свр̏дло, n. (у Боци) vide сврдао [1].
свр̏зибрáда, m. човјек који један пут остави браду, па је опет обрије.
свр̏зимàнтија, f. (у Дубр.) *дјак* који збаци мантију, der den Mönchsmantel abgelegt hat, qui pallio monachi valedixit. Онамо још малу дјецу која су намијењена за свештенство, обуку у свештеничке хаљине, па послије кад одрасту и науче се, гдјекоје не ће да буде свештеник, него скине оне хаљине и тражи друкчије како ће живљети.
свр̏зислово, m. онај који почне учити књигу па остави, der die Studien an den Nagel gehängt hat, literarum desertor.
свр̏злати, лȃм, v. pf. einen nicht auslassen (mit Bitten), non mitto, circumvenio, ligo. [vide салетјети 1].
свр̀нути, свр̀нēм, v. pf. 1) ablenken, deverto [cf. сврatити, шенути 1]: свр̀нути коме с пута; Ево сада вјером *сврну* — 2) н. п. папак с ноге, herabdrehen, detorqueo.
свр̀нути се, свр̀нēм се, v. r. pf. 1) einkehren, devertor. — 2) сврнули му се нокти од зиме (кад коме јако руке озебу).
свр̏ствовати, вујēм, v. pf. дочекати оно што човјек жели, erlangen, adipiscor.
***свр̏стовати,** тујēм, v. pf. остати, примирити се,* [vide] *скрасити.*
свр̀так, тка, m. vide витлић [2] (злата).
свр̀тāње, n. 1) das Ablenken, deversio. — 2) Abdrehen, detorsio.
свр̀тати, свр̀ћēм, v. impf. 1) ablenken, deverto. — 2) abdrehen, detorqueo.
свр̀тати се, свр̀ћēм се, v. r. impf. einkehren, devertor.
свр̀ћи [свргнути], свр̀гнēм, v. pf. 1) herabwerfen, stürzen, dejicio [cf. збацити]: с пријестола. — 2) с ума, vergessen, negligo, excidit ex animo. [vide сметнути 2]. — 3) свргао дроб, (у Боци) т. ј. струнио се. [vide струнити се 1].
***сврýћити се,** сврýћӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) in die Hitze kommen.*
сврх [свр, саврх (савр)] (југоз.) [cf. сврху] 1) über, super, supra: једно *сврх* другога, über's andere, sus deque. — 2) (у Ц. г.) убио га *сврх* себе (т. ј. лежећи рањен па кад му ко дође да осијече главу), über, supra. — 3) jo hoch als —, altitudine —: Чемерика *сврх* човјека —
свр̏ха, f. (по зап. кр.) das Ende, finis. cf. [vide] свршетак.
сврху, vide сврх.
свр̀чак, чка, m. 1) die Teignudel, turundula. — 2) das Stängelchen (Seide, Gold), tubulus. [vide] витлић [2], cf. свртак.
свршéтак, тка, m. das Ende, die Vollendung, finis. cf. [доспијетак, доспјетак, исходак (изодак),] сврха.
свршѝвāње [савршивање], n. das Vollenden, absolutio, perfectio.
свршѝвати, свр̀шујēм, [савршивати] v. impf. vollenden, perficio.
свр̀шити, свр̀шӣм, [савршити] v. pf. vollenden, absolvo. [cf. довршити, доконати, докончати, докрајчити, доспјети 4, дочети; завршити 1; отарасити, отрсити 1, смирити 2, трсити].
свӯд, } überall, ubique [cf. свуђ, свуђе, свасвӯдā,} гдје, свађе, свађер, свукуд]: Нек глас носе *свуда* по свијету —
свӯђ, [јуж.] vide свуд.
свӯђе, (по југоз. кр.) vide свуда: На јунаштво *свуђе* од освете — А добар јунак *свуђе* требује —
свукѝвāње, n. vide свлачење.
свукѝвати, свӯкујēм, (у Ц. г.) vide свлачити.
свӯкуд, (у Ц. г.) vide свуда.
свӯћи, свӯчем, v. pf. 1) ausziehen, exuo. [cf. скинути 2]. — 2) herabziehen, detraho.
свӯћи се, свӯчēм се, v. r. pf. 1) sich (die Klei-

der) ausziehen, se exuere vestibus. — 2) herbeischleichen, hinterschleichen, obrepo, circumvenio: Дође Вуче на Мустафагића,| Кад *се* Усу за колибу *свуче,*| Тад удрише у крила пијевци —

се, acc. 1) sich, se (verhält sich zu себе wie ме zu мене, und те zu тебе). [cf. себе 1]. — 2) може се додати и средњијем глаголима, н. п. данас ми *се* нешто *спава*; не *једе* ми *се.* — 3) на се, (у Дубр.) т. ј. натраг, zurück, retro: пошао *на се; На се* као рак (кад ко побјегне натраг). — 4) in einem Liebe statt собом: Међу *се* се хоће да поморе,| Злаћенима да пободу ножи —

се̏бар, бра, m. (у Дубр.) vide [1] тѐжа̑к.

се́бе, (acc. auch dat. cf. себи) 1) vide се [1]. — 2) (у Дубр.) н. п. отишао у себе, т. ј. дома [2]. — 3) н. п. научио сам од себе, von selbst, ipse, sine magistro. — 4) куд *себе* оде! [wie weit ist er schon!] кад је *себе* то било! [seit wann noch geschah es!].

себѐзнао, нала, нало, selbstisch, egoistisch, der nur um sich weiß, sibi soli amicus.

се́би, (dat. u. loc.) cf. себе: по себи (у Дубр.) н. п. научити што, т. ј. од себе.

се̏бица, f. 1) носи кошуљу (или хаљину какву] у себицу, alle Tage nacheinander, continuo. — 2) све себице, alles ohne Unterschied, sammt und sonders: изјео све себице, sine discrimine. — 3) vide покопица. — 4) (у Боци) као кучине од лана.

се̏бичан, чна, чно, н. п. човјек, der nicht heikel ist, facilis, non difficilis.

се̏бичење, n. verbal. v. себичити.

се̏бичити, чи̑м, v. impf. виноград. cf. [покопица] себица 3.

се̏бичнӣ, на̑, но̑, 1) кошуља (или хаљина каква), alle-Tags-, Werkeltags-, profestus. — 2) недјеља, die drittletzte Woche vor der Faste, da man alle Tage, selbst Mittwoch und Freitag, Fleischspeisen essen darf, hebdomas antepenultima ante quadragesimam. Послије себичне недјеље настане *задушна,* а послије задушне *бијела.* cf. трапава [недјеља, трапавица,] претила недјеља, [урсна недјеља, уршна недјеља, уша недјеља, ушибушина неђеља], урши бурши. [— cf. претили четвртак].

се̏ва̑љка, f. (у Сријему) дрво што се метне уздуж преко наћава кад се брашно сије.

се́ва̑ње, n. (ист.) vide сијевање.

сѐва̑п,* сева́па, m. vide задужбина: учинио *севап; севап* је удијелити сиромаху.

се́вати, се̑ва̑м, (ист.) vide сијевати.

севдѐлија,* f.: На гранчици тица *севделија* —

сѐвдиса̑ње,* n. der Gegenstand der Liebe, amor, deliciae: Севди, бего, твоје *севдисање,*| Убило те моје уздисање! —

сѐвдисати[*], дише̑м, v. pf. кога, Liebe fassen, adamo: *Севдис'о* је и бегенис'о је —

сѐвдити,* ди̑м, v. [im]pf. lieben, amo, [vide] љубити [3], cf. миловати: *Севди,* бего, твоје севдисање —

се̏ве̑р, се̏вера, m. (ист.) vide сјевер.

севѐрин, северѝна, m. дукат, der Souverain d'or, aureus.

се̏ве̑рнӣ (се̏вернӣ), на̑, но̑, (ист.) vide сјеверни.

се́внути, се̑вне̑м, (ист.) vide сијевнути.

се̏гменин[*], m. vide **сејменин**: *Сегменима* спензу небројену —

се̏гнути се, гне̑м се, (се̏гох, се̏же, се̏гао, се̏гла) v. r. pf. langen nach (etwas), extendo manum. [cf. појмити се].

се̑д, се́да, до, (ист.) vide сијед.

се́да, f. (ист.) vide сједа.

се́дак, се́тка, m. (у Шумад.) некака крушка која се једе само гњила, Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].

се̏дало, n. (ист.) vide сједало.

се̏дам, sieben, septem.

седамдѐсе̑т, siebzig, septuaginta.

седамдѐсе̑тӣ, та̑, то̑, der siebzigste, septuagesimus.

седа̏мнаест, siebzehn, septemdecim. [cf. седморонаест].

седа̏мнаестеро, vide **седамнаесторо.**

седа̏мнаестӣ, та̑, то̑, der siebzehnte, decimus septimus.

седа̏мнаесторо [седамнаестеро], Anzahl von siebzehn, septemdecim (franz. une dix-septaine). [cf. седморонаестеро].

се̏да̑ње, n. (ист.) vide сједање.

се̏дати, да̑м, (ист.) vide сједати.

седѐпли[*], vide **седефли**: Даше њему *седепли* тамбуре —

1. **се́дети**, ди̑м, (ист.) vide сиједјети.

2. **се̏дети**, ди̑м, (ист.) vide сједити.

се́деф,* m. die Perlmutter, testa conchae margaritiferae.

седѐфли* (cf. седепли), adj. indecl. perlmuttern, e testa conchae margaritiferae: Омер узе *седефли* тамбуру — Под аздију *седефли* тамбуру —

седѐфлија,* f. пушка нашарана седефом: *Седефлију* пушку загрлио —

се́дин, а, о, (ист.) vide сједин.

1. **се́дити**, ди̑м, (у Сријему) vide [1] се́дети.

2. **се̏дити**, ди̑м, (у Сријему) vide [2] се̏дети.

се̏дӣште, n. (ист.) vide сједиште.

се̏дла̑ње [селдање], n. das Satteln, impositio sellae.

се̏дла̑р, седла́ра, m. der Sattler, sellarius.

седла̑рев, **седла́ров**, а, о, des Sattlers, sellarii.

се̏дласт, а, о, н. п. коњ, sattelrückig, hohlrückig, mit vertieftem Rücken, dorso depresso.

се̏длати, ла̑м, [селдати] v. impf. satteln, sterno equum.

седла̑шце, n. dim. v. седло: Стрелица те устрелила| Кроз *седлашце* у срдашце —

седле̏ни̑к, седленика, m. (у Ц. г.) коњ, das Reitpferd, equus ad equitandum idoneus: И узе му коња *седленика* — Неки јашу коње *седленике* —

сѐдлица, f. само у овој загонеци: Туре иде гредицом, завргло се *седлицом*? (пуж).
сѐдло, n. (pl. сѐдла, седа́ла̄) (cf. селдо) der Sattel, sella.
сѐдма̄к, седма́ка, m. 1) der Siebner (Münze), moneta septenaria. — 2) ein Pferd von 7 Jahren, equus septennis. — 3) (у Биограду) Art Teppich, straguli genus.
седма̀киња, f. 1) Stute von sieben Jahren, equa septennis. — 2) ein siebeneimeriges Faß, dolium septem amphoras capiens. [— 3) дјевојка од седам година; *види* s. v. вршњакиња].
седмѐрица, f. vide **седморица.**
сѐдмеро, n. vide **седморо.**
сѐдми̑, ма̑, мо̑, der siebente, septimus.
сѐдмина, f. 1) das Siebentheil, pars septima. — 2) Anzahl von sieben, septem. — 3) (у Сињу) vide [1] даћа (која је ријеч и ондје позната). Јело за ову седмину доноси родбина и пријатељи кући покојниковој.
сѐдмица, f. 1) die Sieben (Karte), numerus septenarius. — 2) недјеља дана која се једноуди, н. п. кад хоће човјек да се причести: не може ми изићи *седмица* (кад почне једноудити у уторник, па хоће у недјељу да се причести). [cf. недјеља 2].
седмо̀крак, m. der Siebenbeinige, septipes: раче *седмокраче*! (говорила жаба раку кад су се псовали)!
седмо̀рица [седмерица], f. Anzahl von sieben, septem. *cf. двојица.*
сѐдморо [седмеро], Anzahl von sieben, septem. cf. двоје.
седморо̀наест, (у Ц. г.) vide седамнаест.
седморо̀наестеро, (у Лици) vide седамнаестеро.
седморо̀струк, а, о, siebenfach, septiplex.
сѐдница, f. (ист.) vide сједница.
сѐднути, нем, vide **сести.**
сѐдњак, *т. (у Даљу) некаква мрежа на дрвету.*
1. **сѐђе̑ње,** n. (ист.) vide сјеђење.
2. **се́ђе̑ње,** n. (ист.) vide сиједење.
сѐдра, f. (у Хрв. у Уни) [Kalktuff] vide сига [?].
сѐђа, f. (ист.) vide сјеђа.
[**сежањ,** m. vide шежањ.]
сѐза̑ње, n. Langen (nach etwas), extensio manus.
сѐзати се, сѐже̑м се, v. r. impf. langen, extendo manum.
сѐиз,* m. der Stallknecht, servus stabularius.
Сѐинска̄ Го̑ра, f. у приповијеци.
сѐир,* m. vide **сехир**: Кажу људи четири *сеира* — Чини *сеир* бијела Новина —
сѐирити,* ри̑м, v. impf. vide **сехирити**: Те *сеири* Гацко свеколико —
сеиса̀на [сејсана, сисана],* f. das Bagagepferd, Packpferd, equus sarcinarius.
сеиса̑нка, f. кеса у којој има свашта као и у товару на сеисани: И што носи ћесу *сеисанку* —
се́ја, f. (voc. се̑јо) hyp. v. сестра. [cf. 1 сека 1, секуна, села, селе, сеша, сешка].
сеја̀нац, нца, n. (ист.) vide сијанац.
се̏ја̑ње, n. (ист.) vide [1] сија̑ње.
се̏јати, је̑м, (ист.) vide [1] сијати.
се́јин, а, о, der сеја, sororis.
сѐјменин [сегменин],* m. der Sejmen, militis turcici genus.
сѐјменски̑, ка̑, ко̑, Sejmen-, certi militis turcici.
сејса̀на,* f. vide **сеисана**: Но товари мазге и *сејсане* —
се̏к, m. (у Бачк.) [vide] опсјек [2].
1. **се́ка,** f. (voc. се̑ко) hyp. v. сестра. [1) vide сеја. — 2) cf. златоје].
2. **се̏ка,** f. (у примор.) die Untiefe, brevia.
Се́кана, f. Frauenname, nomen feminae.
сѐка̑ње, n. verbal. v. секати.
сѐкати, ка̑м, v. impf. (у Боци) н. п. барку, т. ј. пљускати воду из ње, das Wasser hinauswerfen, aquam projicere e navi.
се̏кеш, m. (у Бачк.) Schimpfwort für einen alten Mann, convicium.
се́кин, а, о, der [1] се́ка, sororculae.
сѐкира, f. (ист.) vide сјекира.
секирѐтина, f. augm. v. секира.
сѐкирица, f. dim. v. секира.
сѐкирни̑, на̑, но̑, (ист.) vide сјекирни.
Се̏кула, m. Mannsname, nomen viri.
сѐкуна, f. (ст.) vide [сеја] се́ка.
сѐкутићи, m. pl. (ист.) vide сјекутићи.
се́ла, f. (у Конављу) hyp. v. сестра [vide сеја], cf. се́ка, селе: И твој рабро *селу* има — Ал' до моје миле браће, Ал' до моје драге *селе* —
Се̏ла̑к, m. Mannsname, nomen viri.
сѐла̑м,* села́ма, m. der türkische Gruß, pax! *селам* алеким (или као што Бошњаци говоре: селамалећ), а на ово се одговори: алећиму селам. Селам само Турци називају један другоме, а Хришћанину нити ће Турчин селама назвати нити га Хришћанин (под владом Турском) смије Турчину назвати, а кад би који то учинио би га погубили ако се не би хтио потурчити: Како дође Облачићу Раде, Тако Турком Турски *селам* даде —
селама̀лећ, } [*] cf. селам: *Селамалећ,* пашо
сѐла̑м алѐћим! } господине — Ни помози Бог, ни *селам алећим.*
сѐлвија[*], f. [vide чемпрес]: Везах коња за *селвију* —
сѐлда̑ње, n. vide **седлање.**
сѐлдати, да̑м, v. impf. (у Боци) vide **седлати**: *Селдан* га коњиц при бр'јегу чека —
сѐлдо, n. (у Рисну) vide **седло.**
се́ле! Schwester, soror! [vide сеја] cf. брале, мале: Братац сестру с нова града зове: Ајде, *селе,* оседлај ми коња —
се́лен, m. fremde Liebstöckel, ligusticum levisticum Linn. [levist. officinale Koch.]. cf. [vide] милодух.
се́лин, а, о, der села, sororis: На *селино* миловање —
сѐлити, сѐли̑м, v. impf. wegsiebeln, transfero.

сѐлити се, сѐлӣм се, v. r. [im]pf. ſiedeln, commigro.

сѐлӣште, n. Ort wo ehevor ein Dorf gewesen, locus olim habitatus: [Коренита! село и ти ли си?| Да ти није руде од лонаца,| Испод куһа чести воденица,| Не б' се звала село, веһ *селиште.* — Из I. издања].

1.**сѐло,** n. (pl. сѐла, gen. сѐлā, dat. сѐлима) das Dorf, pagus. У Србији су велика села која имају око 100 куһа, а има села и од 15 куһа; али их највише има од 30 до 50 куһа. По брдовитијем мјестима тако су куһе раздалеко да је село од 40 куһа веһе од Беча, н. п. у једном потоку стоје неколике куһе, па онда (гдјешто по сахата, или читав сахат далеко) у другом неколике и т. д. па се све зове једно село (доклегод његова земља држи, које се врло добро зна; тако људи из два села могу бити сусједи). А по равни (као н. п. по Мачви и по Браничеву) доста су честе куһе по селима, али опет нијесу у реду, као н. п. по Сријему и овуда по Њемачкој, него растркане (као и по варошима по Турској) по пољу. За владања кнеза Милоша у Србији брат његов Јефрем нагонио је Мачване, особито по селима око путова, да граде куһе у ред, а то се по том починяло и у Шумадији, али сад о том веһ не мисли нико више. Онамо се човјек под владом Турском могао преселити из једнога села у друго кад му је драго било, нити му се требало јавити ономе спахији из чијега је села полазио, ни ономе у чије је долазио; куһу своју могао је продати или раскопати, а вотһаке и винограде могао је долазити те брати сваке године, а спахији давати десето; а у оном селу гдје је долазио, могао је начинити куһу на пустој земљи гдје му је драго било, и себи крчити њиве и ливаде, и садити вотһаке и винограде колико му је драго било. Кад би спахија дошао у село да купи главницу, и стао из тефтера звати све сељаке редом по имену, онда би му сељаци казали: „тај се оселио," или: „овај се доселио." По равни, особито по голетнијем мјестима, врло су куһе рђаве: понајвише покривене су кровином или лубом; али по бреговитијем мјестима има куһа врло лијепијех и тврдијех: многе су подзидане каменом, а понајвише су покривене даском (шиндром); соба нема свуда, него се зими понајвише грију код ватре, а спавају по вајатима (cf. клијет) и онако у куһи; димњака нема готово нигдје по селима (осим у Мачви поред Саве, и у Браничеву гдјешто око Дунава, и на Влашкијем земуницама), за то се кашто пуши у гдјекојијем куһама да хоһе очи да испадну од дима. У Србији само око Сокола сједили су Турци у неколико села, а по осталој земљи сједили су по селима сами Срби а Турци по варошима; а у Босни има и Турскијех и Крשһанскијех села.

2.**сѐло,** n. (ист.) vide сијело.

сѐлскӣ, кā, кō, (ст.) vide **сеоски**: На кметове *селске* поглаваре —

сѐљāк, сељāка, m. 1) der aus dem nämlichen Dorfe ist, ejusdem pagi. — 2) Dorfbewohner, Bauer, rusticus. cf. [вилан, паор, парасник,] сељанин.

сељакāње, n. das öftere Uebersiedeln, mutatio sedis frequentior.

сељакати се, сѐљāкāм се, v. r. impf. öfters übersiedeln, crebro sedem mutare.

сељакуша, f. die Bäuerin, rustica. [cf. паоркиња].

сѐљанин, m. vide сељак 2.

сѐљāнка, f. 1) die aus dem nämlichen Dorfe ist, femina ejusdem pagi. — 2) [*Сељанка*] Frauenname, nomen feminae.

Сѐмбер, m. Einer von Семберија.

Сѐмберија, f. ein Theil der Зворничка нахија, am linken Ufer der Drina (cf. себар): Валовиту Дрину пребродише,| Маши се пусте *Семберије* —

сѐмберскӣ, кā, кō, von Семберија.

сѐме, мена, n. (ист.) vide сјеме.

сѐмēнка, f. (ист.) [vide] сјеменка.

сѐмењāк, m. [ист.] vide сјемењак.

сѐмењача, f. (ист.) vide сјемењача.

сȇн, m. 1) оно гвожһе што на њему стоји паприца (у воденици). [cf. сињ 2]. — 2) (ист.) vide сјен.

сена́бија, f. vide **синабија.**

сѐнара, f. (ист.) vide сјенара.

сѐнāт, сена́та, [шенат 1] m. der Rath, senatus, cf. [vide] вијеһе: У *сенату* Млетачкоме —

сѐнатор, m. (у војв.) der Senator, Rathsherr, senator. [vide савјетник]. cf. синатор, сенатур.

сѐнāторов, а, о, des Senators, senatoris.

сѐнāторскӣ, кā, кō, Senators, senatorius.

сенāту̑р, сенату́ра, m. der Senator, senator [vide савјетник]: Да ни господин Бог поможе њега, и његове принципе, и његове *сенатуре*! (кад се наздравља).

сендѐрика, f. у овој загонеци: Ја отидох у *сендерике*, да ми зајми мисли-гусле, дошли су ми стидни гости.

сѐнина, f. augm. v. сено.

1.**сѐница,** f. (ист.) vide [1] сјѐница.

2.**сѐница,** f. (ист.) vide [2] сјѐница.

сѐничāр, m. [ист.] vide сјеничар.

сѐничāрка, f. [ист.] vide сјеничарка.

сѐничиһ (сенӣчиһ), m. (ист.) vide сјеничиһ.

сѐничјӣ, чјā, чјē, (ист.) vide сјеничји.

сȇнка, f. (ист.) vide сјенка.

сѐно, n. [ист.] vide сијено.

сѐнт,* m. vide завичај.

Сѐнта, f. варош у Бачкој: Прокопсао као Турски цар на *Сенти.*

Сента̀ндрија, f. St. Andre (bei Ofen), colonia Serborum St. Andreae.
Сентандри̏јнац, нца, m. Einer v. Сентандрија.
Сента̀ндри̏јнка, f. Eine von Сентандрија.
сента̀ндри̏јнскӣ, / **сента̀ндри̏јскӣ**, кā, кō, von Сентандрија.
се́нце, n. dim. v. сено.
Сȅњ, Сȅња, m. die Stadt Zeng, Segnia. [cf. Сење 1, Сијење].
сѐња̏к, сења́ка, m. (ист.) vide сјењак.
Сѐњанин, m. Einer von Сењ: *Сењани* се у лов подигнули —
Сѐња̂нка, f. Eine von Сењ. [cf. Сењка].
Сȅње, n. 1) у пјесми мјесто *Сењ*, cf. Сијење: Ђе је *Сење* тама попанула — 2) [*сење*] у загонеци, cf. чаре.
Сȅњка, f. vide Сењанка.
Сȅњска̂ Дра̏га, f. велика долина више Сења.
сȅњскӣ, кā, кō, von Сењ: О Јуриша, *Сењски* барјактаре —
[**Сењско Било**, n. cf. било 1.]
сеоба, f. die Siedlung, Ansiedlung, migratio, translatio.
се̏оскӣ (cf. селски), кā, кō, Dorf-, pagi.
сео̀це, n. dim. v. село.
сѐоштина, f. (у Сријему) сеоски посао, Gemeinde-Frohne, opera serva communitati praestanda.
се̏пет,* m. vide котарица. У Србији има сепета великијех који се по два са стране товаре на коња, н. п. кад се грожђе носи из винограда кући.
се̏петина, f. augm. v. сепет.
се̏петић, m. dim. v. сепет.
се̏петка, f. vide котарица.
сепѐтли са̏ндук:* Отвор', Кумро, *сепетли* сандуке —
се̏пија,* f. die Gerberkufe der Kürschner, vas pellionum.
се̏ра, f. (ист.) vide сјера.
се̏рат,* m. vide [м е ђ а 1] крајина.
сера̀тлија,* m. vide крајишник: *Сератлије* добре коње ране —
сера̀тли̏јнскӣ, / **сера̀тли̏јскӣ**, кā, кō, vide крајишнички: Сакрој мене руо *сератлијнско*,| Ка' што носе цареве делије —
сера́шћер,* m. der Seraskier (Commendant), dux, [vide поглавар] cf. поглавица: И пред војском до два *сераш́ћера* —
се̏рбес,* frei, sorglos, sine cura: Ја не мого *сербес* вечерати| Све од страа малог Радоице —
Се̏рвана, f.: Кад је био на води *Сервани* —
се̏рда̂р,* сердáра, m. 1) (у Ц. г.) нахијски старјешина. — 2) der Serdar (Großprofoß, Generalgewaltiger), vindex criminum militarium generalis. У Србији су од прије под владом Турском сердари (по варошима) затворали Турке, као муселими Хришћане, а тако је по свој прилици до сад било и у Босни.
сердáрев [сердаров], а, о, des Serdar, serdari.
сердȁрија, f. Gebiet eines сердар, provincia τοῦ сердар: Но на ноге, море, три сердара,| Покупите своје *сердарије* —
сердȁрина, f. augm. v. сердар: Међу њима *сердарина* Марко —
сердáров, а, о, vide **сердарев.**
се̏рда̂рскӣ, кā, кō, Serdar-, serdari.
сердáрство, n. die Würde eines сердар, dignitas τοῦ сердар: Дадоше му у граду *сердарство*| Над четири стотине јунака —
Се̏ривуна, m. Серивуна је био (као што се приповиједа) некакав поглавар кад и Млатишума.
се̏рмија,* f. das Vermögen, facultates. [vide 2] и м а њ е [1], имовина.
се̏рница, f. (sensu proprio) der Abtritt, latrina. [vide з а х о д 3]. cf. походница.
се̏рса̂н,* серсáна, m. das Pferdegeschirr, ornamenta equi. cf. [vide] такум.
серџáда,* / **серџáза**,* f. eine Art feiner Sitzteppiche, straguli genus: И на трави ибришима *серџаза* —
се̏сти, се̏де̂м (се̏дне̂м), [седнути] (ист.) vide сјести.
се̏стра, f. (voc. се̏стро, pl. gen. сестáра̂) die Schwester, soror.
се̏стреннце, f. pl. Geschwister, sorores.
се̏стре̂ње, n. das Schwistern, apellatio sororis nomine. [cf. сестримљење].
сестре̏шина, f. augm. v. сестра.
се̏стримити, ми̂м, vide сестрити.
се̏стримље̂ње, n. vide сестрење.
се̏стрин, а, о, der Schwester, sororis.
се̏стри̂нство, n. die Schwesterschaft, necessitas sororia: Мог братимства, а твога *сестринства* —
се̏стрити, ри̂м, v. impf. Schwester nennen, schwestern, sororem appello. [cf. сестримити].
се̏стрић, m. der Schwestersohn, sororis filius. cf. [сестричић,] нећак.
се̏стрица, f. dim. v. сестра, Schwesterchen, sororcula.
се̏стричина, f. die Schwestertochter, filia sororis. cf. [небуча,] сестрична.
се̏стричић, m. der Schwestersohn, sororis filius, cf. нећак, сестрић: Него има свога *сестричића* — Леле мене, мио *сестричићу* —
се̏стрична, f. vide сестричина.
се̏т [2 свет], m. (ист.) vide сјет.
се̏та, f. (ист.) vide сјета.
се̏тан, тна, тно, (ист.) vide сјетан.
се̏тити се, ти̂м се, (ист.) vide сјетити се.
сетка̀ре̂ње, n. (ист.) vide сјеткарење.
сетка̀рити, се̏тка̂ри̂м, (ист.) vide сјеткарити.
се̏тно, (ист.) vide сјетно.
се̏това̂ње, n. (ист.) vide сјетовање.
се̏товати, се̏тује̂м, (ист.) vide сјетовати.
се̏ћа̂ње, n. (ист.) vide сјећање.
се̏ћати се, ћа̂м се, (ист.) vide сјећати се.

сѐћи, се̏че̑м, (ист.) vide сјећи.
сѐћи се, се́че̑м се, (ист.) vide сјећи се.
сѐфте,* тета, n. 1) der erste Verkauf des Kaufmanns, nachdem er sein Gewölb aufgethan, res prima vendita: данас нијесам учинио ни *сефтета.* — 2) jeder andere erste Gebrauch von einer Sache, usus rei primus.
сефтелѐнсати, лѐнше̑м, v. pf. учинити сефте.
сефтѐнсати, ише̑м, cf. [vide] ручити се[2].
сефтѐџија,* m. die erste Kundschaft, primus emtor.
сѐхир* (cf. сеир), m. 1) vide чудо[1]. — 2) чинити што сехир, vide сехирити.
сѐхирити (cf. сеирити), ри̑м, v. impf. чинити сехир, betrachten, comtemplor. [cf. сехир 2].
се̏цавац, а̑вца, m. (ист.) vide сјецавац.
се̏цалица, f. (ист.) vide сјецалица.
се̏цало, n. (ист.) vide сјецало.
се̏ца̑ње, n. (ист.) vide сјецање.
се̏цати, ца̑м, (ист.) vide сјецати.
се̏цка̑ње, n. dim. v. сецање.
се̏цкати, ка̑м, dim. v. сецати.
сѐча, f. (ист.) vide сјеча.
сечи́ва, n. pl. (ист.) vide сјечива.
сечи́вица, f. (ист.) vide сјечивица.
се̏чимице̑, (ист.) vide сјечимице.
се̏чка, f. (ист.) vide сјечка.
се́ша, f. vide [с е ј а] се́ка.
се̏шка, f. (у Бачк. особито у поскочицама) vide [с е ј а] сеша.
си, 1) verhält sich zu јеси wie сам zu јесам. — 2) [enklit. Dativ v. persönl. pron. reflex.] гдјешто, као н. п. у Сријему и у Славонији, говори се н. п. узми *си,* осијеци *си* хљеба.
си̏ба, f. der rothe Hartriegel, cornus sanguinea [L.].
Си̏бињ, m. Hermannstadt, Cibinium.
Си̏бињанин, m. (pl. Си̏бињани) Einer von Hermannstadt, Cibiniensis.
Си̏бињанин Ја̏нко, m. Осим онога што се у нашијем народнијем пјесмама пјева о Сибињанину Јанку и о његову нећаку Секули, ја ћу овдје да ка̏жем само шта се о њима приповиједа. Високи Стефан идући с војском из Московске у Србију дође у Будим на конак, и ондје Маџарска господа видећи га онако висока и лијепа зажеле имати од њега порода, и у разговору запитају га да ли би се у војсци његовој могао наћи добар ждријебац да опасе њи̑хову кобилу да би и они запатили тако лијепијех и добријех коња, а он им одговори: „би, за што не би?“ Кад буде у вече они му пошаљу лијепу дјевојку да ноћи с њиме. Кад се он стане изговарати, каже му се да је он то обрекао учинити; тако он дјевојку прими и преноћи с њоме, и сјутрадан ујутру на растанку даде јој прстен и рече јој: ако роди мушко да му надјене име *Јанко,* ако ли роди женско, *Јања,* и пошто дијете одрасте да му да онај прстен. Одатле се он крене и отиде у Србију, а дјевојка послије девет мјесеци роди двоје, и мушко и женско, и по његовој наредби надјену мушкоме име Јанко а женскоме Јања. Пошто Јанко мало поодрасте и стане се с дјецом играти, гдје се скаче он одскаче, гдје се рве он обара, гдје се камена меће он одмеће, гдје се трчи он утјече: за то му стану дјеца завидјети и као подсмијевајући му се говорити да он нема оца него да је копиле. Кад се то Јанку досади он једном навали на своју матер да му каже ко је његов отац; на то му мати даде онај прстен, а кад он у̏њ загледа и проучи шта се на њему пише, он рече: „мећер сам ја једнога цара син!“ и за то је послије ишао у Србију и био се с Турцима као тражећи своју очевину. Јања се уда и роди сина *Секулу,* који је у народнијем пјесмама понајвише са својијем ујаком. Приповиједа се да су их Турци један пут тако разбили да се нијесу могли вратити правијем путем у Маџарску, него да су некуда преко Србије и преко Херцеговине само са дванаест људи побјегли у Дубровник, и да су их Дубровчани ондје обојицу измоловали и да се је говорило да два љепша човјека ондје нијесу дошла. [cf. Високи Стефан].
си̏бињски̑ (Си̏бињски̑), ка̑, ко̑, Hermannstädter, Cibiniensis: Да ти да Бог, *Сибињска* војводо! Да добијеш цара на Косову —
си̏бов, а, о, von Hartriegel, corneus.
си̏бовина [свибовина], f. Hartriegelholz, lignum corneum.
си̏в, а, о, grau, canus. [cf. сиваст].
си̏ва̏љ, m. der Grauschimmel, equus canus, cf. [vide] сивац: Најпрвога на коњу *сивању* —
си̏ва̑ње, n. (зап.) vide сијевање.
си̏васт, а, о, vide сив.
си́вати, си̏ва̑м, (зап.) vide сијевати.
си̏вац, си̏вца, m. сив коњ, der Grauschimmel, equus canus [cf. сиваљ]: прође *сивац* Крушевац, das ist vorbei!
си̏ве̑р, си̏вера, m. (зап.) vide сјевер.
си̏ве̑рни̑ (си̏верни̑), на̑, но̑, (зап.) vide сјеверни.
си́внути, си̏вне̑м, (зап.) vide сијевнути.
си́воња, m. сив во, ein grauer Ochs, bos canus.
си́воњин, а, о, des сивоња, bovis cani.
си́вуља, f. сива крава, graue Kuh, vacca cana.
си́вуљин, а, о, der сивуља, vaccae canae.
си̏вчев, а, о, des сивац, equi cani.
си̏га, f. der Kalksinter, stalactites. cf. седра[?].
Си̏гет, m. [варош у Угарској]: Ето браца од *Сигета,* Носи сукњу од скерлета —
си̏гло, n. (у Дубр.) vide **сидло.**
си̏грати, си̏гра̑м, v. pf. herabtanzen, saltans descendo.
си̏грати се, си̏гра̑м се, (у војв.) vide играти се: А четврти, не *сиграм се* шњиме —
сигу̑ран, рна, рно, (највише по зап. кр.) sicher, securus. [vide] п о у з д а н, cf. јамачно.
сигу̏ра̑ње, n. vide готовљење.

сигу̑рати, ра̑м, v. impf. (по југоз. кр.) vide [спремати] готовити: Кад му станем *сигурати* ручак —
сигу̑рати се, ра̑м се, v. r. impf. vide спремати се, оправљати се.
сигу̑рно̑ст, сигу̑рности, f. die Sicherheit, securitas.
си̏д, си̏да, си̏до, (зап.) vide сијед.
си̏да, f. (зап.) vide сједа.
си̏дало, n. (зап.) vide сједало.
си̏да̑ње, n. (зап.) vide сједање.
си̏дати, да̑м, (зап.) vide сједати.
си̏дин, а, о, (зап.) vide сједин.
1. **си̏дити**, ди̑м, (зап.) vide сједити.
2. **си̏дити**, ди̑м, (зап.) vide сиједјети.
си̏дло [сигло], n. (у Дубр.) ein Wassergefäß, situlus. vide шавољ.
си̏дница, f. (зап.) vide сједница.
си̏днути, не̑м, vide **систи**.
си̏дро, n. (у Дубр., а у Србији и по осталијем околинама *ленгер*) der Anker, ancora. cf. мачка [5].
1. **си̏ђење**, n. [зап.] vide сијеђење.
2. **си̏ђење**, n. (зап.) vide сјеђење.
си̏ђети, сје̏ди̑м, vide сједити.
си̏жа, f. (у Паштр.) Art, Gattung, Sorte, species. [vide струка 3]. cf. врста.
си̏јавица, f. (у Рисну) 1) кад сијева у зубу, оку, уху, das Reißen, dolor oculorum etc. [cf. сијевање 2]. — 2) кад сијева муња а гром се не чује, das Wetterleuchten, fulguratio. cf. [vide] свјетлица.
си̏ја-је̏лек[*], m. [црни јелек?]: По кошуљи *сија-јелек* до бедре —
сија̀лук,* m. некака мала јагњећа особито црна кожица од које се граде капе. [cf. багана].
сија̀нац, нца, m. (јуж. и зап.) црни лук који се сије па послије расађује. [cf. арпаџик?].
1. **си̏ја̑ње**, n. (јуж. и зап.) 1) das Säen, seminatio. — 2) das Sieben, cribratio.
2. **си̏ја̑ње**, n. das Glänzen, fulgor. [cf. блистање, сјајање].
сија̀сет,* m. 1) Ungelegenheit, molestia. [vide] биједа, cf. напаст. — 2) [много, врло много] *н. п. сијасет Божиј.*
1. **си̏јати**, је̑м, v. impf. (јуж. и зап.) 1) säen, sero. — 2) sieben, cribro.
2. **си̏јати**, ја̑м, v. impf. н. п. сунце, glänzen, leuchten, fulgeo. [cf. блистати, блистати се, сјати, сјати се, сјајати се, сјахтити се].
си̏јати се, ја̑м се, v. r. impf. schimmern, mico.
си̏ја̑ч, сија̀ча, m. (јуж. и зап.) der Säemann, sator.
сије̏вак, вка, m. [јуж.] der blitzende Schein, fulgor: Разасја се гора и планина, | *Сјевак* дође пред бијелу цркву —
сије̏ва̑ње, n. (јуж.) 1) das Leuchten (des Blitzes), micatio. — 2) у уху, зубу, vide сијавица 1.
сије̏вати, си̏јева̑м, v. impf. (јуж.) 1) leuchten (vom Blitze), micat; fig. сијева од куће до куће, т. ј. скита се. — 2) сијева у нози, зубу, es reißt mich im Fuße, torquetur mihi pes.
сије̏внути, си̏јевне̑м, v. pf. (јуж.) 1) leuchten, emico: кад те ударим, *сијевнуће* ти варнице испред очију; А пламени ножи *сијевнуше* — 2) reißen, torqueo.
си̏јед, сије̏да, сије̏до, (си̏једи̑, да̑, до̑, comp. сјеђи̑) (јуж.) grau, canus.
си̏једе, f. pl. (по југоз. кр.) das Sitzen, sessio: Добре ви *сиједе*! Gruß an die Sitzenden, salutantur sedentes.
сије̏дити, ди̑м, } v. impf. (југоз.) ergrauen, canesco.
сије̏дјети, је̏ди̑м, }
сије̏ђење, n. (јуж.) das Grauwerden, canescentia.
сије̏ђети, је̏ди̑м, (јуж.) vide сиједјети.
сије̏лити, си̏јели̑м, v. impf. (у Дубр.) ићи по сијелима, Sitzgesellschaften beiwohnen, consessus frequentare.
сије̏ло, n. (јуж.) die Sitzgesellschaft, Besuch, invisio, consessus. cf. [посијело, посједак, посједник, посједница,] посјед.
сије̏љење, n. [јуж.] verbal. v. сијелити.
си̏јено, n. (јуж.) (pl. сије̏на) 1) das Heu, foenum. — 2) ein Heuschober, meta foeni. [vide пласт 1].
[**сијенски**, ка, ко, (јуж.) Heu-, feneus; *види* s. v. навиљак.]
[**сијенско коље**, n. (јуж.) vide подворе.]
сије̏нце, n. dim. v. сијено.
Сије̏њанин, m. vide Сењанин: Баш, истина, *Сијењанин* Иво —
Си̏јење, n. vide Сењ: И дођемо здраво у *Сијење* —
си̏јер, m. (у Ц. г.) [Mehlthaupilze, erysiphe Lev.?] као *медљика*, што пада у прољеће на липу, а у јесен на вријес. Сијер је врло добар за челе.
сије̏рак, рка, m. (јуж.) Name einer Hirseart, Mohrhirse, milium indicum (?) [sorghum sacharatum Pers.]. cf. метлаш.
сије̏ри, сије̏ри̑, f. pl. (јуж.) die Spiegelfechterei, Taschenspielerei, praestigiae. [cf. маштаније, опсјена].
си̏јечањ, чња, m. (у Дубр.) Monat Januar, mensis Januarius.
сије̏че̑ње, n. (јуж.) das Schneiden, sectio.
си̏ка, f. hyp. v. сиса.
си̏кира, f. (зап.) vide сјекира.
сикире̏тина, f. augm. v. сикира.
Си̏кирић Ске̏ла, f. Name einer Ueberfuhr über die Drina bei Соко, nomen trajectus.
си̏кирица, f. dim. v. сикира.
си̏кирни̑, на̑, но̑, (зап.) vide сјекирни.
си̏кутићи, m. pl. (зап.) vide сјекутићи.
си̏ла, f. 1) die Gewalt, Macht, vis, potentia [cf. зор; страхота]: Свака *сила* за времена, а невоља редом иде; *Сила* Бога не моли; *Сила* отме земљу и градове; Или је *сила*, или драга воља? *Силом* иде, *силом* једе; *Силе* те убиле! (у Сријему, и у Бачк.); Он је проси, а брат сестре не да, | Сестра брату

и у *силу* пошла — 2) adv. сила пута, sehr oft, saepissime [vide много]: сила Божја, sehr viel, mirum quantum, сила сам изгубио, сила је изгубио и т. д.

сѝлажѐње, n. das Herabgehen, descensio. [cf. салажење, калавање].

сѝлазити, зи̑м, v. impf. herabsteigen, descendo. [cf. салазити, слазити, снимати се, калавати].

сѝла̑ј,* сила́ја, [**силах**] m. Art Waffenschärpe, zona armis condendis. [vide пашњача]. Силај је двојак: један се опаше па се пиштољи и ножеви уњ задијевају, а у други се пиштољи метну па се објеси преко рамена као јанџик (и ово се у Хрватској зову *свилаји*).

сѝлан, лна, лно, 1) gewaltig, mächtig, potens. [cf. зоран, оснон, силени, силован, силовит; чил, снажан]. — 2) sehr viel, ingens [cf. силновит]: *силно* благо задобише; *силни* људи.

сѝлати, (у Ц. г.) [v. impf.] vide слати.

[**силах,*** m. vide силај: *види* s. v. потпасак.]

сила̀џање, n. vide скитање.

сила̀џати се, џа̑м се, (у Бачк.) vide скитати се.

силѐмбе,* бета, n. der Brustriemen am Reitpferde, lorum in equi pectore. cf. [vide] прсина.

сѝлени̑, на̑, но̑, (ст.) vide силан 1: Ја с' не бојим цара *силенога* —

силѐсија, f. што врло велико или врло много чега, Ungeheuer, immanis.

сѝлеџија, m. der Gewaltthäter, homo violentus.

сѝлимице̑, н. п. учинити што на силу, mit Gewalt, vi.

Сѝлистра, m. Stadt Silistria in Bulgarien: И *Силистре* оштрога кремења —

сѝлити се, ли̑м се, v. r. impf. gewaltig werden, polleo, praepolleo.

силѝџик[*], m. (у Бачк.) дашчица којом се жито скида с мјерице кад се мјери. vide раз[2].

сѝлне,* нета, n. vide приушак.

[**силно,** adv. vide веома; *види* s. v. зорли, зорно.]

силнòвит, а, о, vide силан[2]: Но сакупи *силновиту* војску — Дошла ти је раја из тимара, Донијела *силновито* благо —

сѝло, n. (зап.) vide сијело.

сѝлȍван, вна, вно, н. п. човјек, вино, мирис, vide силан[1].

сѝлова̑ње, n. die Gewaltthätigkeit, Nothzucht, vis illata virgini.

сѝловати, лује̑м, v. impf. и. pf. Gewalt anthun, violo. [vide злоставити 1].

силòвит, а, о, vide силан[1]: Ој Французу, царе *силовити*! Пуштај момке, оставе девојке —

сѝлодр̑џан, џна, џно, schwer zu behandeln, intractabilis, ferox.

сѝље, n. die Gewalt, Gewaltthätigkeit, vis: Те отимље под *сиље* девојке —

сѝљѐње, n. das Mächtigwerden, potentiae incrementum.

сѝм[*], m. риба некака, Art Fisch [Glattbick], piscis genus [acipenser glaber Heck.].

Си́ма, m. (ист.) vide Симо.

Си́мана, f. Frauenname, nomen feminae.

сѝме, мена, n. (зап.) vide сјеме.

сѝме̑нка, f. (зап.) vide сјеменка.

сѝмења̑к, m. (зап.) vide сјемењак.

сѝмењача, f. (зап.) vide сјемењача.

Симѐун, m. Symeon, Symeon.

Симѐуна, f. Frauenname, nomen feminae.

Симеу̑нац, нца, m. dim. v. Симеун.

сѝмит,* m. } das feinste Weizenbrot, panis triticei
сими́та[*], f. } genus.

сѝмитић, m. dim. v. симит.

Си́мица, m. dim. v. Сима.

симѝџија,* m. der Simitbäcker, pistor.

симѝџијин, а, о, des симиџија, pistoris.

симѝџѝјница, f. 1) der Bäckerladen des симиџија, taberna pistoris. — 2) die Frau des симиџија, uxor pistoris.

Сѝмка, f. Frauenname, nomen feminae.

Си́мо, m. (јуж.) hyp. v. Симеун. [cf. Сима].

сѝмсија [(синсија)*], f. (у Ц. г.) vide лула[1].

Сѝмуна, f. Frauenname, nomen feminae.

Сѝмуња, f. планина у Црној гори.

Сѝмша, m. hyp. v. Симеун.

1. **сѝн,** m. (pl. си̏ни, си̏нови, си́на̄, синóва̄, синȍвима) der Sohn, filius.

2. **сѝн,** m. (зап.) vide сјен.

сина́бија [(сенабија)*], f. Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

сѝнак, си̏нка, m. hyp. v. си̏н. cf. синко.

сѝнатор, m. (доље преко Мораве) der Unterknes (Senator), pro kneso: камо *синатор*, нека донесе коњма сена. cf. [vide] биров.

сѝна̑торов, а, о, des синатор, proknesi.

сѝна̑торски̑, ка̑, ко̑, Senators-, proknesorum.

Сѝнац, Си̏нца, m. врело гдје извире Гашчица (под брдом Кореном).

Си́нђа, f. Frauenname, nomen feminae.

Синђѐлија, f. Frauenname, nomen feminae.

сѝнигле, f. pl. (у Дубр., а у Сријему и по околини *шуљеви*) die goldene Ader, haemorrhoides.

сѝнија[*], f. 1) der (niedere) Speisetisch, mensa. [vide] сто[2], cf. софра, трпеза, астал. — 2) (у Грбљу) велики древни плитак пјат (у Далм. *плитица*).

сѝни̑јца, f. dim. v. синија.

сѝнина, m. augm. v. сино.

си́нити, си̏ни̑м, v. impf. zum Sohn annehmen, adopto.

1. **сѝница,** f. (зап.) vide [1] сјѐница.

2. **сѝница,** f. (зап.) vide [2] сјѐница.

сѝнича̑р, m. (зап.) vide сјеничар.

сѝничић (синѝчић), m. (зап.) vide сјеничић.

сѝничји̑, чја̑, чје̑, (зап.) vide сјеничји.

сѝнка, f. (зап.) vide сјенка.

сѝнко (си̏нко)! (als voc. v. *синак*) 1) говори старији млађему. — 2) Турчин и млађи рекне најстаријему Хришћанину, али Хришћа-

нии и Турскоме дјетету да рекне, могао би бити крив.
сѝно, n. (зап.) vide сијено.
сѝнов, а, о, des Sohns, filii.
синòвац, нòвца, m. *брату братов син (а сестри је братић и братанић)* des Bruders Sohn, fratris filius.
синòвица, f. Bruderstochter, fratris filia. [cf. 1 братичина].
синòвичин, а, о, der :иновица, fratris filiae.
синòвљѝ, љâ, љē, der Söhne, filiorum.
синòвче, чета, n. kleines Bruderskind, filiolus aut filiola.
синòвчев, а, о, des синовац, fratris filii.
сѝнор[*], синòра, m. die Grenze, terminus. [vide] м е ђ а [1], cf. граница.
синòрēње, n. das Begrenzen, terminatio.
синòрити, рӣм, v. impf. begrenzen, termino. [vide међити 2].
сѝнотњӣ, њâ, њē, [**синоћни**] von gestern Nachts, de hesterna vespera.
сѝнотњица [**синоћница**], f. т. ј. вода, Wasser von gestern Abends, aqua hesterna: А твоја би мајка| *Синотњицу* пила —
сѝноћ, **сѝноћке**, gestern Abends, heri vesperi.
сѝноћнӣ, нâ, нō, vide синотњи.
сѝноћница, f. vide синотњица.
сѝнсија[*], f. (у Ц. г.) vide **симсија**: А у руке чибук и *синсију* —
сѝнути, сѝнēм, v. pf. erglänzen, mico, effulgeo. [cf. бљеснути].
сѝнце, n. dim. v. сино.
сѝнчић, m. dim. v. син.
сѝнџеф[*], m. vide кислица.
синџилāт[*], синџилáта, m. Bestätigung, confirmatio, cf. [vide] потврда: Не дај Марку правог *синџилата* —
синџилáтити, џилāтӣм, v. impf. bestätigen, confirmo, cf. [vide] потврдити [2]: На мешћеми да нам *синџилати* — *Синџилати* а дркћу му руке —
сѝнџӣр,* синџѝра, m. vide в е р и г а, ланац.
синџѝрић, m. dim. v. синџир.
синџѝрли[*] зр̏но, n. die Kettenkugel, globus catena junctus globo [cf. близнак 2]: *Синџирли* га зрна ударила —
синџѝрлија[*], f.
Сѝњ, Сѝња, m. 1) у Далмацији варошица и више ње пуст градић. — 2) [*сињ*] (у Оточцу) шиљак на коме стоји паприца. cf. [vide] сен [1].
сѝњав, а, о, н. п. сукно, aschengrau, canus. cf. [сињаст, сињгав ;] сињи.
сѝњавити, вӣм, v. impf. почело сињавити, verschießen, pallidiorem fieri.
сѝњављēње, n. das Verschießen, *τὸ* pallidiorem fieri.
Сѝњаевина, f. голетна и безводна велика планина у Херцеговини између Колашина, Дробњака и Мораче.
Сѝњанин, m. Einer von Сињ [1].
сѝњаст, а, о, vide сињав.
Сѝњац, Сѝњца, m. владичанско поље у Љешанској нахији: Да доведем преко *Сињца* Турке —
сѝњгав, а, о, vide сињав. У Брдима су струке *сињгаве*, а у Црној гори мушке црне а женске црвене и шарене.
сѝњгавица (струка), f. die graue, capa: И на рамо струку *сињгавицу* —
сѝњēње, n. die Annahme an Sohnes Statt, adoptio.
сѝњӣ, њâ, њē, graulich, blau, coeruleus [cf. сињав]: кукавица, море, гром (пуче као *сињи* гром); што ћу, кукавац *сињи*! Закукала *сиња* кукавица — У *сиње* се море завезоше —
сѝњскӣ, кâ, кō, von Сињ [1].
сионица, f. (у Ц. г.) vide сјенара.
сѝпа, f. (у Дубр.) der Tintenfisch, sepia [officinalis L.].
сѝпāње, n. das Schütten, Streuen, Gießen, fusio, sparsio.
сѝпати, пāм (пљēм), v. impf. н. п. брашно, воду, schütten, spargo, fundo.
сѝпити, пӣ, v. impf. н. п. киша, fein regnen, nebeln (österr. Nebelreißen), pluit lenissime.
сиплàив, а, о, vide сипљив.
сѝпљēње, n. verbal. v. сипити.
сѝпљив, а, о, engbrüstig, asthmaticus. [cf. сиплаив].
сѝпња, f. das Asthma, die Engbrüstigkeit, asthma, angustia spiritus. [cf. задуха, пијехња, хропња (ропња) 1, хропотиња (ропотиња)].
сѝр, m. 1) der Käse, caseus. [cf. сирење 2]. — 2) vide сирац [1].
сѝра, f. (зап.) vide сјера.
сѝрада[*], f. eine blaue Schnur zur Einfassung der Bauernröcke, funiculi genus.
сѝрадити, дӣм, v. impf. mit сирада verbrämen, praetexo. [cf. первазити].
сѝрађēње, n. das Verbrämen mit сирада, praetextio.
1. **сирáк**, сирáка, m. (у Ц. г.) који нема никога свога, ein Verwaister, orbus, cf. [vide 1] *сиротан: Сирака* је ласно уцвијелити; Ти ћеш имат' сина големога,| А ја, *сирак*, брата јединога — Мајка рани два сина *сирака* —
2. **сѝрак**, рка, m. (зап.) vide сијерак.
сѝрац, сѝрца, m. 1) ein Laib Käse, forma casei, caseus. [cf. сир 2; груда 1]. — 2) сирац воска, лоја, forma ut casei.
сирàчић, f. dim. v. [1] сирак: Краљица ти удовица!| А краљићи *сирачићи*!
сѝрēње, n. 1) das Käsen, coagulatio. — 2) (по неким мјестима као н. п. по Ваљевској нахији) vide сир [1]. — 3) das träge Arbeiten, labor piger. — 4) какво је то сирење? (scherzhaft) was ist das? quid rei est hoc?
сирзбѝјало, m. (у Хрв.) човјек који *збија сир* у мјешинама или у чабрицама. Ријеч је ова

посмиј ешно састављена, али јој је и значење смијешно; јер је *сирзбијало* готово као и *Кокан*: Шетао је *сирзбијало* Од планинке до планинке,| За пасом му паљ батина,| О рамену торбетина —

Сиринић, m.: И покупи Гору и *Сириниħ* —

сирити, рим, v. impf. 1) käsen, zu Käse machen, coagulo. — 2) langsam und träge arbeiten: шта ти сириш? quid cessas?

сирћик[*], m. weiße Schminke, deren wichtigster Bestandtheil arsenicum album.

сириште, n. das Käselab, der Labmagen, coagulum.

сирни, нā, нō, н. п. недјеља, каца, Käse-, casei.

сирница, f. крух који се у Кастелима мијеси о вазму (као о божићу браварица); име му је тако за то што по њему метну млад *сир*, те се тако заједно испече, Art Weihnachtsbrot mit Käse, cibi genus cum caseo.

сирњаја, f. (у Сријему) vide руjница.

сиров, а, о, 1) roh, frisch, crudus, н. п. дрво, месо. — 2) (у Зети) *сирова* ти! рече се радину, а он одговори: Здрав био! или: *сирово* ти рамо! [cf. колађер].

сировина, f. frisches Holz, ligna viridia, cruda.

сировица, f. ein Stück frisches Holz, lignum recens.

сирома, маа,\ m. der Arme, pauper, miser.
сиромах, / [cf. убогац, убожар, потребњак, 1 празник 2; гологузан; ребро 2].

сиромāш, f. (coll.) die Armen, pauperes. [cf. глота 1].

сиромашак, шка, m. hyp. v. сиромах.

сиромашан, шна, шно, arm, pauper. [cf. небог, ништ, празан 2, убог, убожак, убожан, зуђур].

сиромашица, f. eine Arme, pauper.

сиромашки, кā, кō, der Armen, pauperum.

сиромаштво, n. die Armuth, paupertas. cf. [vide] сиротиња [1].

сиромаштина, f. die Armuth, paupertas. cf. [vide] сиротиња [1].

сирота, f. (pl. сироте, сиротā) die Waise, orbatus parente.

1\. **сиротāн,** сиротáна, m. die Waise (auch von Thieren), orbus. cf. [1] сирак.

2\. **сиротан,** тна, тно, verwaiset, orbus.

сиротáнов, а, о, des [1] сиротан, orbi.

сиротиња, f. 1) die Armuth, das Elend, miseria [cf. злопата, сиромаштво, сиромаштина]: *Сиротињо*! и селу си тешка,| А камо ли кући у којој си! — 2) die Armen, miseri: Ал' је рада *сиротиња* раја —

сиротињскā мājка, f. (Waisen-Mutter) Benennung eines vornehmen Herrn, der die Armen beschützt.

сиротињски, кā, кō, der сиротиња, miserorum.

сиротињски отац, m. (н. п. у Новом Саду) Waisenvater, orphanotrophus.

сиротица, f. dim. v. сирота.

сиротовање, n. das сирота-sein, orbitas.

сиротовати, рōтујēм, v. impf. Waise sein, orbus sum: *Сиротује* сирота девојка —

сирочāд, f. (coll.) die Waisen, orbi, orphani.

сироче, чета, n. das Waislein, orbus.

сирће,* n. der Essig, acetum. [vide] квасина, cf. оцат.

сирћетити, тим, v. impf. mit Essig würzen, säuern, aceto condio.

сирћећење, n. das Säuern mit Essig, adfusio aceti.

сирчић, m. dim. v. сирац.

сиса, f. (pl. gen. сисā) die Brust, mamma. [cf. дојка].

сисак, ска, m. 1) vide носац [1]. — 2) [*Сисак*] варош у Хрватској, Sißek, Siscia.

сисаљка, f. што се да дјетету да сиса мјесто сисе.

сисана[*], f. (у Боци) vide **сенсана.**

сисāње, n. das Saugen, suctus.

сисати, сāм (сишēм), v. impf. saugen, sugo. cf. [дојити 2,] сати.

сисетина, f. augm. v. сиса. [cf. сисурина].

сисица, f. dim. v. сиса.

систи, сидēм (сиднēм), [сиднути] (зап.) vide сјести.

сисун бисун, у овој загонеци: *Сисун бисун,* пун бисера посут, а бесједом покривен.

сисурина, f. vide сисетина.

1\. **сит,** а, о, 1) satt, satur [cf. 1 ситан 2]: *Сит* гладну не разбира. — 2) сита година, fruchtbar, fertilis. cf. гладан [2].

2\. **сит** [2 свит], m. (зап.) vide сјет.

1\. **сита,** f. (зап.) vide сјета.

2\. **сита,** f. 1) [Simse, Binsengras] das Sumpf-, oder See- Binsenkraut, [juncus L.] scirpus palustris Linn. — 2) eine Art Honig, mel sponte fluens. cf. самоток [1]. — 3) der Schrot, grando plumbea. cf. [vide] сачма [1].

1\. **ситан,** тна, тно, 1) klein, minutus (kleinförmig, fein) [cf. дробан]: *ситан* бисер; *ситна* со, риба, дјевојка; *ситно* брашно; *ситни* новци и т. д. — 2) (у Грбљу) satt, satur. cf. [vide 1] *сит* [1]. — 3) ситно жито (у Лици), т. j. шеница, кукуруз, раж, јечам и просо. [cf. меко жито]. — 4) ситно грожђе, Rosine, acinus passus.

2\. **ситан,** тна, тно, (зап.) vide сјетан.

ситāр, m. der Siebmacher, cribrarius.

ситити се, тим се, (зап.) vide сјетити се.

ситка, f. das Sieb, cribrum. cf. сито.

ситкарење, n. (зап.) vide сјеткарење.

ситкáрити, ситкāрим, (зап.) vide сјеткарити.

ситнарија, *f. (понајвише се говори pl.* ситнарије) *vide ситнице.*

ситнеж, m. vide ситниж.

[**ситни босиљак,** m. Basilienkraut, ocimum minimum L.; *види* s. v. мелиђен.]

ситниж, ситнижа, m. (coll.) die Kleinigkeiten, quisquiliae (auch von Kindern). [cf. ситнеж].

ситнина, f. die Kleinigkeiten, scruta.

ситнити, ним, v. impf. zerkleinern, minuo.

1\. **ситница,** f. 1) die Waldkirsche, cerasus silve-

stris [prunus avium L.]. — 2) die Frucht davon, cerasum silvestre.

2. **Ситница**, f. 1) вода у [Старој] Србији (у Косову): Уватио и Лаб и *Ситницу* — 2) вода која извире испод Сађавца и утјече у Морачу: Па *Ситницу* воду прегазише — 3) ријека више Подгорице (у Турској). — 4) у пјесми некака планина: Да ће чекат' бан-војводу Јанка| И његово свата пет стотина| У *Ситницу* зелену планину — А кад бисмо *Ситницом* планином —

***ситнице**, f. pl.* [Kleinigkeiten, minutiae; cf. ситнарија].

ситно, (зап.) vide [сјетно] сетно.

ситногорица, f. (у Хрв.) ситна шума, das Gehölz, nemus.

[**ситно грожђе**, n. Rosine, passulae minores; cf. 1 ситан 4.]

[**ситно жито**, n. vide 1 ситан 3.]

ситњење, n. das Zerkleinern, minutio.

сито, n. vide ситка.

ситовање, n. (зап.) vide сјетовање.

ситовати, тујем, (зап.) [vide] сјетовати.

сић, m. (у Грбљу) vide ромијенча.

сићан, а, о, хур. v. [1] ситан [1]: Твоји су зуби бисер *сићани* —

сићање, n. (зап.) vide сјећање.

сићати се, ћам се, (зап.) vide сјећати се.

1. **сићи**, сиђем (сидем), (сишао, шла) v. pf. herabkommen, descendo. [cf. саћи, сљести, спустити се].

2. **сићи**, сичем, (зап.) vide сјећи.

сићи се, сичем се, (зап.) vide сјећи се.

сицавац, авца, m. (зап.) vide сјецавац.

сицалица, f. (зап.) vide сјецалица.

сицало, n. (зап.) vide сјецало.

сицање, n. (зап.) vide сјецање.

сицати, цам, (зап.) vide сјецати.

сицкање, n. dim. v. сицање.

сицкати, кам, dim. v. сицати.

сича, f. (зап.) vide сјеча.

сичан,* m. vide мишомор.

сичива, n. pl. (зап.) vide сјечива.

сичивица, f. (зап.) vide сјечивица.

сичија,* f. (у Сријему и у Дубровнику) vide сува [суха] болест.

сичимице, (зап.) vide сјечимице.

сичка, f. (зап.) vide сјечка.

сишче, чета, n. (у Сријему) прасе које још *сиса*, Säugling, lactens. cf. [vide] одојче.

сјајан, сјајна, но, (сјајни, на, но, comp. сјајнији) glänzend, fulgidus.

сјајање, n. das Glänzen, fulgor. [vide 2 сијање].

сјајати се, јим се, v. r. impf. glänzen, fulgeo. [vide 2 сијати].

сјајност, сјајности, f. der Glanz, splendor.

сјакање, n. cf. Божић.

сјакати, сјачем, v. impf. cf. Божић.

сјакарити[*], рим, v. pf. (у Сријему) 1) ausziehen, exuo. — 2) packen, prehendo. [vide] шчепати. cf. ухватити: сјакарише га у солдате.

сјакнути, сјакнем, v. pf. cf. Божић.

сјањан, њна, њно, овца, trächtig (vom Schafe), praegnans (ovis).

сјаранити се, сјараним се, v. r. pf. с ким, sich befreunden, necessitudinem jungere [vide ујаранити се]: Шњиме си *се*, кучко, *сјаранила* —

сјаривање, n. das Anschüren, ignis refectio.

сјаривати, сјарујем, v. impf. (у Хрв.) главње, т. ј. потицати их у напредак, anschüren, ignem reficio.

сјарити, јарим, v. pf. (у Хрв.) главње, т. ј. потаћи их у напредак, anschüren, ignem reficio.

сјати, сјам (сјајем), v. impf. glänzen, leuchten, fulgeo. cf. [vide 2] сијати.

сјати се, сјам (сјајем) се, [v. r. impf.] vide [2 сијати] сјати.

сјахати, сјашем, v. pf. 1) с коња, absteigen, ex equo descendo. [cf. разјанути, разјахати]. — 2) н. п. низ брдо, herabreiten, equo vectus descendo.

сјахивање, n. verbal. v. сјахивати.

сјахивати, сјахујем, v. impf. 1) с коња, absteigen, ex equo descendo. — 2) н. п. низ брдо, hinab reiten, equo vectus descendo.

сјахтити се, тим се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide [2 сијати] сјајати се: Пек *се сјахти* Нијања планина —

сјевер, сјевера, m. (југ.) 1) der Nordwind, aquilo. [cf. сјеверин]. — 2) Norden, aquilo, septentrio.

сјеверин, сјеверина, m. (у Боци) Nordwind, aquilo. [vide сјевер 1].

сјеверина, f. (у Барањи) vide иње.

сјеверљив, а, о, [југ.] 1) вријеме, nordwindig, cum aquilo saevit. — 2) мјесто, dem Nordwinde ausgesetzt, ubi aquilo saevit.

сјеверни (сјеверни), на, но, (југ.) nördlich, aquilonarius.

сједа, f. (југ.) само у овој загонеци: *Сједа* сједи у сједину граду, цар је проси, Окован је не да? (овца у тору, курјак и пас).

сједало, n. (југ.) мјесто гдје сједају кокоши, der Hühner Schlafort, sedes gallinaria.

сједање, n. (југ.) 1) das Niedersetzen, consessio. — 2) das Sitzen der Hühner auf der Steige, sessio gallinarum.

сједати, дам, v. impf. (југ.) 1) sich setzen, consido. — 2) sich schlafen setzen (von Hühnern), consido. — 3) einem Sitz anweisen, colloco. [cf. посађивати, 2 садити 2, сађати].

сједба, f. (у Дубр.) die Saat, satio: у нас није никакве *сједбе*, т. ј. не сије се ништа.

сједилац, сједиоца, m. [југ.] der Sitzer, sessor: Не фали ми вечерњега *сједиоца*, Већ ми фали јутрењега раниоца.

сједин, а, о, cf. сједа.

сједити, дим, v. impf. (југ.) 1) sitzen, sedeo. — 2) wohnen, habito, sedeo. [vide пребивати; cf. становати].

сјѐдиште, n. (јуж.) } der Sitz, sedile.
сјѐдник, сједника, m. (у Ц. г.) }

сјѐдница, f. (јуж.) das Sitzen, sessio: прођи се *сједнице*; нема од *сједнице* ништа.

сјѐднути, нѐм, vide **сјести**.

сјѐдок, сједо̀ка, m. vide **свједок**: Не утече ока за *сједока* —

сјѐђа, f. (у Барањи) као одар или колибица над водом, одакле се риба хвата и бије оствама.

сјѐђѐње, n. (јуж.) das Sitzen, sessio.

сјѐк, m. (у Хрв.) кућа од *сјека*, т. ј. од дугачкијех и дебелијех брвана, која су на крајевима (и на углима од куће) *усјечена* једно у друго; ако је ово тако сасјечено̀ да крајеви од брвана не стоје на пољу, онда се зове *слијепи сјек*. Оваква кућа или зграда у Јадру се зове *на ћертове*.

сјѐкавац, а̂вца, m. [јуж.] vide [1] ба̂даљ [1].

сјѐкавица, f. 1) (у Ц. г.) vide сјецавац. — 2) (у Дубр.) eine Art Distel, cardui genus [carduus species].

сјѐка̂ч, сјека́ча, m. [јуж.] ein Werkzeug Metalle zu schneiden, instrumentum secando metallo.

сјѐкира, f. (јуж.) das Beil, securis. [cf. балта, намарица].

сјекирѐтина, f. augm. v. сјекира.

сјѐкирица, f. 1) dim. v. сјекира. — 2) (у Херц. и у Ц. г.) Art Hülsenfrucht, ligumenti genus.

сјѐкириште, n. (јуж.) die Handhabe eines Beils, ansa securis, cf. држало: Од сјекире *сјекириште*.

сјѐкирнӣ, на̂, но̂, (јуж.) н. п. држалица, уши, Hacken-, Axt-, Beil-, securis.

сјѐкнути, нѐм, v. pf. (јуж.) 1) (у Ц. г.) stechen (von der Schlange), pungere: *сјекни* ка' змија из круга; cf. [vide] ујести. — 2) сјекну ме (н. п.) у крстима, т. ј. забоље ме у један пут, stechen, pungo. — 3) сјекну куга, т. ј. удари, појави се, ausbrechen (von der Pest), erumpere. — 4) (у Дубр., и у Ц. г.) vide креснути. — 5) anstrengen, intendere: Него *сјекни* снагом и животом | И прекини синџир гвожђе љуто —

сјѐкотићи, m. pl. (у горњ. прим.) vide сјекутићи: Вукотићи вуку, *сјекотићи* сијеку, сам баћа преврађа, низ крив поток обрађа.

сјѐкутићи, m. pl. (јуж.) само у овој загонеци: *Сјекутићи* сијеку, вукотићи вуку, сам баћа преврађа? (сјекутићи су зуби, а баћа језик, него не знам шта су вукотићи). [cf. сјекотићи].

сјѐм, (у Ц. г.) vide **осим**.

сјѐме, мена, n. (pl. сјемѐна, gen. сјеме́на̄) (јуж.) der Same, semen.

сјѐменити се, ни̂м се, v. r. impf. [јуж.] н. п. лук, т. ј. прораста горе и цвати, in den Samen gehen, in semen ire.

сјѐме̂нка, f. (јуж.) ein Samenkorn, granum, semen, н. п. од бундеве, од тикве, од лубенице, од диње, од краставца, од јабуке, од крушке, и т. д. [cf. шпица 2].

сјѐмења̂к, m. (јуж.) das Stück das zum Samen zurückbehalten wird, semen.

сјѐмењача, f. (јуж.) das Stück zum Samen (von weiblichen Pflanzen), semen.

сјѐн, m. (јуж.) der Schatten, umbra [cf. осин, сјенка]: Клоним се и његова *сјена*.

сјѐна̄р, *сјена́ра*, *m.* [јуж.] *који тргује сијеном*.

сјѐнара, f. (јуж.) гдје сијено стоји, der Heuboden, fenile. *cf.* [сјењак,] *сионица*.

сјѐнина, f. augm. v. сијено.

сјѐнит, а, о, (у Босни) н. п. човјек, т. ј. крупан, велики, kräftig, robustus.

сјѐнити се, ни̂м се, v. r. impf. [јуж.] н. п. сјене ми се очи (према свијећи), das Licht blendet die Augen, lux praestringit visum.

1. **сјѐница**, f. (јуж.) 1) eine Meise, parus [L.]; сјенице имају бијеле и жуте. — 2) [*Сјеница*] варош [у Старој Србији] у старом Влаху.

2. **сјѐница**, f. (јуж.) die Laube, umbraculum, casa frondea.

Сјѐничанин, m. (pl. Сјѐнича̂ни) човјек из Сјѐнице.

[**сјеничар**, m. (јуж.) cf. сеничар.]

[**сјеничарка**, f. (јуж.) cf. сеничарка.]

сјѐничић, (сјени̏чић), m. (јуж.) eine junge Meise, pullus pari.

сјѐничјӣ, чја̂, чје̂, (јуж.) Meisen-, pari et parorum.

сјѐничкӣ, ка̂, ко̂, von Сјеница.

сјѐнка, f. (јуж.) vide сјен.

сјено̀вит, а, о, [јуж.] 1) у Грбљу се приповиједа да између великијех дрвета (букава, растова и т. д.) имају гдјекоја *сјеновита*, која у себи имају такову силу да онај који их посијече одмах умре или дуго година до смрти остане болестан; кад се ко боји да није сјеновито оно дрво које је посјекао, ваља да на пању његову живој кокоши осијече главу оном сјекиром којом је дрво сјекао, па му не ће ништа бити, ако би дрво и било сјеновито. — 2) (у Боци) човјек сјеновит зове се онај који изгуби свој сјен па као луд тумара по свијету без сјена као и сјен без њега. С овијем се слаже и оно што се приповиједа и мисли да се при великијем грађевинама може сјен човјеку узидати па човјек послије да умре. На ово је налик и оно како су Мрљавчевићи Гојковицу живу узидали кад су Скадар градили.

сјено̀кос, m. [јуж.] 1) die Heuwiese, die Heumahd, pratum fenarium. [vide] ливада, cf. сјенокоша. — 2) вријеме кад се сијено коси, die Heuzeit, Heuernte, fenisicium.

сјено̀коша, f. (у Хрв.) vide [ливада] сјенокос.

сјѐња̂ј, m. (у Ц. г.) *доњи* и *горњи*, т. ј. нишан на пушци, das Korn, Richtkorn, bulla. [vide нишан 2].

сје̏њак, сјења̑ка, m. (у Сриjему) више сијена свучено на једно мјесто, гдје се обично стока зими храни. cf. [vide] сјенара.

сје̏ра, f. (јуж.) das Wasser, worin Wolle gewaschen worden, aqua in qua lana abluta fuit.

сје̏рчанӣ (сјерча̏нӣ), на̑, но̑, [јуж.] von сије-рак: Моја *сјерчана* тојаго!

сје̏рчаница, f. [јуж.] хљеб од сијерка, das Brot von сијерак.

сје̏сти, сје̏дем (сје̏днем), (сјо, и. сје̏о, сје̏ла) [сједнути] v. pf. (јуж.) 1) sich setzen, adsido. — 2) sich schlafen setzen (von den Hühnern), eo cubitum (de gallinis). — 3) untergehen, occido: *сјело* сунце. cf. зађи [1б, засјести 3], смирити се. — 4) посадити, jemand sitzen heißen, colloco, locum assigno, cf. [vide] посадити [2]: А уз Баја *сједоше* ђевојку — *Сједе* њега паша уз кољено — С десне стране уза рамо своје| *Сједе* зета Страиннића бана —

сје̏т, m. vide **свјет**: Научи нас ти| Мудру *сјету* и науку — Да им мудре *сјете* даваш —

сје̏та, f. (у Перасту) die Wehmuth, maeror: *Сјета* га убила! cf. жалост.

сје̏тан, тна, тно, [јуж.] schwermüthig, maestus.

сје̏тити се, тӣм се, v. r. pf. [јуж.] sich erinnern, reminiscor. [cf. ставити се].

сјетка́рење, n. [јуж.] das Sitzen, sessio.

сјетка́рити, сје̏тка̄рӣм, v. impf. [јуж.] dim. v. сједити, sitzen, sedeo.

сје̏тно, (ст.) [јуж.] wehmüthig, maeste: И пошета *сјетно* невесело —

сје̏товање, n. [јуж.] 1) vide **свјетовање**: Ја се млада бољем добру надам:| Од свекрова мудрој запов'једи,| Од свекрва мудру *сјетовању* — 2) die Wehmuth, maestitia.

сје̏товати, тује̄м, v. impf. и. pf. [јуж.] 1) [vide] **свјетовати**: Мајка сина свога *сјетовала*| Да се чува и да се сачува| Од ујамка и од урезника — 2) betrauern, maereo: Тако тужан Мићо *сјетоваше* —

сје̏ћање, n. (јуж.) das Erinnern, reminiscentia.

сје̏ћати се, ћа̑м се, v. r. impf. (јуж.) sich erinnern, reminisci.

сје̏ћи, сије̏чем, v. impf. (јуж.) 1) hauen, schneiden, seco. — 2) воденицу, behauen, compungo.

сје̏ћи се, сије̏чем се, v. r. impf. (јуж.) sich schlagen, pugno: Па *се* бише и *сјекоше* с Турци —

сје̏цавац, а̑вца, m. (јуж.) т. ј. купус, geschnittenes Kraut, olus dissectum. [cf. сјекавица 1].

сје̏цалица, f. (јуж.) 1) eine Art Messer, um Fleisch, Gemüse klein zu hacken, cultri genus. — 2) чим се лан ситно пребија.

сје̏цало, n. (у Дубр.) vide кресиво.

сје̏цање, n. (јуж.) das Hauen, Schneiden, scissio, sectio.

сје̏цати, ца̑м, v. impf. (јуж.) н. п. купус, hauen, schneiden, disseco.

сје̏цкање, n. dim. v. сјецање.

сје̏цкати, ка̑м, dim. v сјецати.

сје̏ча, f. (јуж.) 1) abgehauene Zweige als Winterfutter, frondes desectae pro pabulo hiberno: остале козе на *сјечи* (der Ort). — 2) das Niederhauen, caedes: Што би Турак' за *сјече* ис'јече,| За предаје што би то предаде —

сјечи́ва, n. pl. (јуж.) Schneide-Instrumente, instrumenta sectoria.

сјечи́вица, f. (јуж.) оно гвожђе што се њим сијече воденица, der Meißel zum Behauen des Mühlsteines, scalprum. [cf. кљепац, оишкрт].

сје̏чимице̄, adv. (јуж.) mit der Schneide, secundum aciem. [cf. оштримице].

сје̏чка, f. (јуж.) der Häckerling, stramentum concisum.

сју̏тра, (јуж.) morgen, cras [cf. сутра]: *сјутра на вече (по јуж кр. и: сјутра вече).*

сју̏трада̑н, (јуж.) den Tag darauf, postridie (fr. le lendemain). [cf. сутрадан, сјутредан, сјутридан].

сју̏трашњӣ, ња̑, ње̑, (јуж.) [cf. сутрашњи, сутарњи] 1) morgend, crastinus. — 2) н. п. сјутра је недјеља, кад по сјутра дође прва недјеља, онда ће бити *сјутрашњи дан*: сјутра мени а у *сјутрашњи дан* теби.

сју̏треда̑н, } vide сјутрадан.
сју̏трида̑н, }

ска̏блица, f. (у Рисну) у женске кошуље горњи крај (половина до појаса), који је од љепшега платна него доњи (који се не види). cf. [vide] кошуљац [1].

Ска̏дар, дра, m. Skutari, Scodra: Град градила *Скадар* на Бојани — У бијелу *Скадру* на Бојани —

Ска̏да̄рка, f. 1) жена из Скадра. — 2) [*скадарка*] Art Rebe und Traube, vitis [vinifera L. var.] genus.

ска̏дарскӣ, ка̑, ко̑, von Скадар.

[Скадарско Језеро, n. See von Skutari, lacus Scodrensis; *види* s. v. Базагур].

Ска̏дранин, m. (pl. Ска̏дра̄ни) Einer von Скадар: Што је сестра наше *Скадранина* —

ска́за̄љка, f. der Zeiger an der Uhr, index horologii, gnomon.

ска̀кавац, а̑вца, m. 1) die Heuschrecke, locusta [pachytylus migratorius L.]. cf. шашка. — 2) [*Скакавац*] у нахији Сокоској у селу Кошљу једно мјесто гдје вода *скаче* с велике висине. cf. Скоковац.

ска̀кавица, f. 1) der Schloßriegel, obex serae. [cf. скачатур, штекавица]. — 2) игра у којој се скаче ко може даље или више прескочити. [cf. скок 1]. — 3) у блату Скадарскоме некаква риба, из које се вади авгутар. [vide ћефола?].

[скакала, n. pl. vide скакало 2.]

ска̀калиште, n. Ort wo gesprungen worden, locus ubi olim saltatum est: Милошево *скакалиште* (у Јадру ниже Гњиле).

ска̀кало, n. 1) (у Ц. г.) пријелаз на води гдје се прелази с камена на камен [cf. кракало]: На *скакало* више Подгорице — 2) pl. с к а к а л а, cf. Краљевића скакала.

ска̏ка̄ње, n. 1) das Springen, saltatio. — 2) das Steigen, pretii augmentum.

ска̏кати, ска̏че̄м, v. impf. 1) springen, salto. [cf. ђипати]. — 2) н. п. цијена, вино, steigen, cresco.

ска̏ка̄ч, скака́ча, m. der gute Springer, saltator.

скаку̏та̄ње, n. dim. v. скакање.

скаку̏тати, ска̏кућем, dim. v. скакати.

ска̏ла, f. (у Ц. г.) 1) vide [1 к а м е њ а к 1] стијена. — 2) vide скела [1]: Све су наше *скале* затиснули — 3) pl. с к а л е, die Stiege, scalae, cf. [vide] скалини: Кад погледа води у скалине, Ал' су води *скале* покваштене — 4) (у Славон.) vide кришка: сијеци ту јабуку на *скале*.

скалабу̏рити, скала̀бӯри̂м, v. pf. смијешати ствари које и не иду заједно, Sachen, die nicht zusammen passen, unter einander mischen, verwirren, res discrepantes permiscere: сасма је много *скалабурио*, не знам како ће раскласти.

[**скале**, f. pl. vide скала 3.]

скали̏ни, скали̏на̄, m. pl. (по зап. кр.) die Treppe, scalae, cf. скала [3], басамак: И отиде уз *скалине*, Пак изађе на чардаку —

ска̏ље, ска̏ља̄, f. pl. (у Слав.) комади од иверја, Holzabfälle, sarmenta. [cf. иверје].

ска̏менити, ни̂м, v. pf. кога, versteinern, zu Stein machen, lapio.

ска̏менити се, ни̂м се, v. r. pf. versteinern, zu Stein werden, lapidesco [cf. смраморити се]: Усејину срце *скамени се* —

ска̏мија, f. (pl. gen. ска̏ми̂ја̄) (у војв.) die Bank in der Schule, scamnum. cf. клупа [1].

ска̏нити се, ска̏ни̂м се, vide наканити се.

скањи̏ва̄ње, n. das Zaudern, cunctatio.

скањи̏вати се, ска̏њује̄м се, v. r. impf. zaudern, cunctor.

скапа́ва̄ње, n. das Umkommen, mors.

скапа́вати, ска̏па̄ва̄м, v. impf. umkommen, pereo, morior. [cf. цикати].

ска̏пати, пље̄м, v. pf. н. п. од глади, од зиме, umkommen, pereo. [vide црћи 1].

скапу̏лати, ла̄м, v. pf. erhalten, retten, salvo, [vide 2] с п а с т и, cf. сачувати: Авизан на пола *скапулан*.

ска̏сати, са̄м, v. pf. herabtraben, gradu tolutili descendo: Не- да *скасат'* Турку низ Котаре —

Ска̏тар, m. у пјесми (ваља да не ће бити *Скадар*, него *Котор*, Cattaro): Друго добро бео град *Скатара* — Ој *Скатаре*, мој бијели граде —

ска̏чату̑р, m. (у Дубр., а по осталијем крајевима *скакавица*) der Schloßriegel, obex serae. [vide скакавица 1].

ска̏чити, чи̂м, v. pf. н. п. пушку с клина, herabhaken, herabheben, demo.

сква̏ра, f. vide **цквара**.

сква̏сити, си̂м, v. pf. 1) befeuchten, humecto: подај му јабуку, нека *скваси* уста. — 2) (у Дубр.) vide умочити.

скво́рац, рца, m. (у Дубр.) vide чворак.

[**скврнити**, скврним, v. impf. besudeln, entehren, maculo; cf. скрнавити.]

[**скврњење**, n. verbal. v. скврнити; cf. скрнављење.]

скв̏рчити, чи̂м, v. pf. (у Сријему) vide згрчити.

ске̏ла,* f. 1) die Ueberfahrt, der Ort der Ueberfuhr, trajectus. [cf. скала 2]. — 2) das Schiff auf dem man überfährt, navis qua trajicio. cf. [сплата 1,] шћела. — 3) [f. pl.] с к е л е, das Baugerüst, machina aedificationis. cf. [коза 2, козе, макаре,] лазила.

ске̏ларина, f. das Ueberfahrtgeld, das Fuhrgeld, naulum. [vide бродарина 1].

[**скеле,*** f. pl. vide скела 3.]

ске̏леџија[*], m. der Fährmann, portitor.

ске̏леџијин, а, о, des Fährmanns, portitoris.

ске̏леџи̏јнскӣ, / **ске̏леџи̏јскӣ,** ка̄, ко̄, Fährmanns, portitoris.

Ске̏ндерија[*], f. das Gebiet von Skutari: Даћу тебе земљу *Скендерију* —

ске̏репити, пи̂м, v. pf. н. п. двије лађе, cf. кереп.

ске̏рлет,* m. der Scharlach, coccum, coccinum.

ске̏рлетан, тна, тно, von Scharlach, coccineus, coccinus: Огрнули *скерлетне* бињише —

ски̏да̄ње, n. das Abnehmen, demtio. [cf. снимање].

ски̏дати, ски̏да̄м, v. impf. 1) herabnehmen, demo. [cf. снимати]. — 2) н. п. хаљину, кошуљу, ausziehen, exuo [vide свлачити 3]: Те ти *скидај* Његошевић-Мата —

ски̏ка, f. das Schreien der Schweine, suum clamor.

ски̏кнути, ски̏кне̄м, v. [pf.] impf. aufschreien (vom Schweine), clamorem tollo.

ски̏нути, не̄м, v. pf. 1) herabnehmen, demo. [cf. смаћи 1, сметнути 1, снимити]. — 2) ausziehen, exuo [vide свући 1]: Те он *скиде* Његошевић-Мата — Бајо *скиде* бега Љубовића —

ски̏нути се, не̄м се, v. r. [pf.] impf. herabsteigen, descendo [cf. снимити се]: Па *се скиде* низ бијелу кулу —

ски̏та̄ње, n. das Umherstreichen, die Landstreicherei, vagatio. [cf. лолање, силацање].

ски̏тати се, ски̏та̄м (ски̏ће̄м) се, v. r. impf. herumstreichen, vagor. [cf. лолати се, силацати се, смуцати се; 1 потуцати се].

ски̏та̄ч, скита́ча, m. der Landstreicher, erro. [cf. битанга 1, блудник, лонција, љенивац, скитница].

скита̀чина, f. 1) augm. v. скитач. — 2) vide скитња: отишао у *скитачину*.

скита̀чица, f. die Landstreicherin, vaga, errans.

ски̏та̄чкӣ, ка̄, ко̄, Landstreicher-, erronum.

ски̏тница, f. vide скитач.

ски̏тња, f. das Herumstreichen, vagatio. cf. [сампас 2,] скитачина [2].

скѝча̄ње, n. das Schreien des Schweines, suis clamor.
скѝчати, чи̑м, v. impf. schreien wie ein Schwein, clamo (de sue).
скла̏д, m. 1) vide [к р с т и н а 2] складња. — 2) међа између двије њиве, Feldmark, confinium.
скла̏дан, дна, дно, (у Дубр.) artig, humanus, decorus.
скла̏дно̄ст, скла̏дности,⎫ f. die Artigkeit, huma-
складно̀ћа, (у Дубр.) ⎭ nitas, decor.
скла̀дња, f. vide [к р с т и н а 2] кладња.
склäња̄ње, n. 1) das Zusammenziehen, contractio. — 2) das Bewegen zu etwas, permotio.
склäњати,ња̄м, v. impf. 1) beugen, flecto: Руке *склања* на му се поклања — 2) bewegen, permoveo. — 3) као остављати, unterbringen, colloco.
скла́па̄ње, n. das Zusammenfügen, conjunctio.
скла́пати, скла̄па̄м, v. impf. zusammenfügen, consero.
скла̏т, m. (у Дубр.) der Engelfisch [Meerengel], squatina [angelus Dum.; cf. склаћ].
скла̏та, f. (у Сријему) Dummkopf, stultus: иди, *склато*, једна! cf. [vide] суклата.
скла̏ти се, скѝ̏љем се, [саклати се] v. r. pf. raufen, rixari.
скла̏ћ, m. (у Дубр.) vide склат.
склѐнза, f. (у Паштровићима) vide свађа: Нестаде спенза, настаде *скленза*.
склѐница [цкленица], f. das Trinkglas, poculum vitreum.
склѐптати, склѐпћем (склѐпта̄м), v. pf. bedrängen, urgeo. [cf. сплахтати].
склѐптати се, склѐпћу (склѐптаjӯ) се, v. [r.] pf. око кога, bedrängen, urgeo [cf. слаптати се]: склептала се око њега два три дужника.
склѝбити се, склѝби̑м се, v. r. impf. grinsend lachen, rideo ringens.
склѝбље̄ње, n. das Grinsen, rictio ridentis.
склѝзавица, f. vide клизавица.
склѝзак, ска, ско, schlüpfrig, lubricus. [vide клизав].
склѝти се, склѝ̑м се, vide [цклити се] стаклити се.
скло̏, n. (у Дубр.) vide [цкло] стакло.
скло̀нит, а, о, seitwärts, abgelegen, devius.
скло̀нити, скло̀ни̑м, v. pf. 1) beugen, flecto. — 2) кога на што, bewegen, permoveo. — 3) unterbringen, colloco: Која ће нас у гори *склонити* —
скло̀нити се, скло̀ни̑м се, v. r. pf. као сакрити се: склони се ти гдјегод за неко вријеме.
скло̏п, *скло̀па*, m. der Zusammenstoß mehrerer Berge, concursus montium, commissura.
скло̀пити, скло̀пи̑м, [саклопити] v. pf. [1)] zusammenfügen, committo. [— 2) vide 2 свести 5].
скло̀пнице, f. pl. двије кашике (посна и мрсна), које се склопе једна у другу и носе се о појасу, das Paar Reiselöffel, cochlearium par.
скљу̏кати, ка̑м, v. pf. hineinthun, indere. cf. [vide] укљукати.
скљу̏нити, скљу̏ни̑м, v. pf. н. п. нос, die Nase hangen lassen, demitto.
скљу̏нити се, скљу̏ни̑м се, v. r. pf. кад се н. п. скува зеље какво, па се слегне, niedersinken, cadere.
скна̏дити, дѝм, v. pf. 1) verschaffen, acquiro. cf. [vide] скунаторити. — 2) начинити, саставити, н. п. пјесму, zusammensetzen, compono.
ско̏ба, f. die Klammer (im Schiffbau), fibula, retinaculum. cf. [енгеча, мачка 4, пијавица 3,] скобла.
ско̏ба̄љ, скоба̄ља, m. риба некака, eine Art Fisch [Näsling], piscis genus [chondrostoma nasus Agass.].
ско̏бити, ско̏би̑м, vide срести.
ско̏бити се, ско̏би̑м се, vide срести се.
ско̏бла, f. vide скоба.
ско̏бо̄ј, m. (у Дубр.) eine Art Meerfisch, piscis genus.
ско̀вати, ску̀је̄м, [саковати] v. pf. schmieden, cudo.
ско̀вија (cf. скувија), f. у пјесми, vide капа [1]: У *сковију* међу очи црне —
сковр̀љати се, ља̑м се, v. r. pf. herabrollen, devolvi. [vide скотрљати се].
сковча́ва̄ње [**скопчавање**], n. das Zusammenhefteln, confibulatio.
сковча́вати, сковча̄ва̄м, [**скопчавати**] v. impf. hefteln, fibulo.
ско̀вчати [**скопчати**], ча̑м, v. pf. zuhefteln, fibulo.
ско̏зан, зна, зно, trächtig (von der Ziege), praegnans (capra).
ско̏к, ско̏ка, m. 1) der Sprung, saltus: Ја оком а он *скоком*, er sieht mir's an den Augen ab, cf. скакавица [2]: Скачу *скока*, међу се камена — 2) der Fall (im Mühlbau), casus aquae.
ско̏кнути, не̑м, dim. v. скочити.
Ско̀ковац, о̄вца, m. Name eines W a s s e r f a l l e s in dem Bache Жеравија in der Gegend Јадар, Dorf Тршић. [vide Скакавац 2].
сколијѐрити, ско̀лијери̑м, v. pf. [(југ.) vide] опколити, umzingeln, circumsisto.
ско̀лити, ско̀ли̑м, v. pf. 1) бијес те сколио! schielt man den Hund (daß dich die Wuth!) rabiem tibi! — 2) vide опколити: *Сколи* Марка са четири стране —
ско̀мраче̑ње, n. das Kargen, Filzen, tenacitas.
ско̀мрачити, чи̑м, v. impf. filzen, kargen, tenax sum.
ско̀нобити, би̑м, v. pf. vide скунаторити.
сконча́ње, n. das Ende, finis: доћи ће и њему *скончање*.
ско̏пак, пка, m. eine durch H a c k e n abgenützte Haue, ligo usu corruptus.
[**скопаљски**, ка, ко, von Скопље 1; *види* s. v. Крчава.]
ско̀пати, па̑м, v. pf. (у Боци) packen, prehendo. [vide] ш ч е п а т и, cf. докопати.

скопати се, па̑ се, v. r. pf. н. п. мотика, durch Hacken sich abnützen, fodiendo corrumpor.

Ско̏пља̑к, Скопља̑ка, m. човјек из Скопља.

Ско̏пље, n. nom. propr. einer Stadt 1) (Skupi) in Macedonien. — 2) у Босни близу Травника.

ско̏по̑ст, ско̏пости, f. (у Ц. г.) die Laune, ingenium: не знаш му *скопости*. cf. [vide] ћуд [1].

скопча́ва̑ње, n. vide сковчавање.

скопча́вати, ско̏пча̑ва̑м, vide сковчавати.

ско̏пчати, ча̑м, vide сковчати.

ско̏р, m. (у Ц. г.) некака змија, eine Art Schlange, serpentis genus. cf. беча.

ско̏рак, рка, m. шарена (по пепељавом црне пјеге) и брката бубина, мало тања од српљена, али је дугачка колико и он, ако није и дуља, insecti genus [Scolopender, scolopendra morsitans L.].

ско̏рашњӣ, ња̑, ње̑, neulich, unlängst, nuperus.

[**скорашњица**, f. vide малопрешњица.]

ско̏рети се, ри̑ се, vide окорети се.

ско̏рице̑, (у Боци) unlängst, nuper: ту *скорице* био је код мене; cf. [vide] скоро.

ско̀ро, unlängst, nuper, haud ita pridem [cf. отпрво, скорице]: од скора.

скороѐче̑рња̑к, m. (у Ц. г.) укор ономе који није ништа имао па послије стекавши понио се, и значи: који је скоро стекао вечеру и наједавши се понио се.

Ско̀росав, m. Mannsname, nomen viri.

Ско̀росава, f. Frauenname, nomen feminae.

ско̀рпија, f. der [Haus-]Skorpion, scorpio, scorpius [euscorpius europaeus Schr.]. cf. [шпурак;] јакреп.

ско̏ру̑п, m. die Sahne, flos lactis. cf. кајмак.

скору̀пити се, ско̏ру̑пӣ се, v. [r.] pf. н. п. кад се мало смрзне, sich überrinden, concrustari.

ско̀сје, n. (у Боци) дрвље што се косијером поткреше те падне на тле, die Abfälle beim Abästen, frondes desectae.

ско̏т, m. 1) das Vieh, pecus. — 2) пасји скоте! du Hundsrace! canis! [vide 1 кот 1].

ско̀тан, тна, тно, trächtig (von der Hündin, dem Fuchse, und andern verachteten Quadrupeden), praegnans. [cf. суштен].

ско̀тина, f. augm. v. скот.

скотр̀љати се, ља̑м се, v. r. pf. herabrollen, devolvi. cf. сковрљати се.

ско̀тскӣ, adv. viehisch, pecudis more.

ско̏цати се, ско̏ца̑м се, v. r. pf. hart werden, duresco. cf. [скочањити се;] смрзнути се (као *кост*).

скоча́њити се, ско̀ча̑њӣм се, v. r. pf. смрзнути се или онако отврднути као кочањ, cf. [vide] скоцати се, erhärten, duresco.

ско̀чац, ско̀чца, m. (у приповијеци) који скаче, Springer, saltator.

ско̀че, ско̀чета, n. das Junge von скот.

Ско̀чиву̑к, m. брдо између Црмнице и Паштровића.

Ско̀чи-ђево̑јка, f. стрменита и висока стијена крај мора у Паштровићима између Будве и Кастел-ластве. Приповиједа се да је оданде скочила дјевојка у море да је Турци не би заробили.

ско̀чити, ско̀чӣм, v. pf. 1) springen, salio. [cf. 1 ђикнути 2, ђипити, ускочити 2]. — 2) steigen, cresco.

Ско̀чић, m. ein Schloß und Dorf am linken Drina-Ufer unterhalb Зворник, nomen arcis et pagi: Сјај, Боже и Божићу, и нашему бегу на *Скочићу*. cf. Божић.

ско̀чки, ско̀ча̑ка̑, m. pl. (у Дубр.) vide колотуре.

Скра́дин, Скради́на, m. у Далмацији близу утока ријеке Крке у море, мала варошица и више ње на бријегу зидине од старога градића, Scardona.

скра̀динскӣ, ка̑, ко̑, von Скрадин.

Скради̏њанин, m. Einer von Скрадин.

скра̏ј, von, ab: То зачуо чобан *скрај* оваца —

скра̏ја, (b. i. с краја) vom Rande weg, a margine.

скра̏јнӣ, на̑, но̑,
скра̏јњӣ, ња̑, ње̑, } Rand-, qui in margine est.

Скра́пеж, m. ријека у Србији [у окр. ужичком] (у Рудничкој нахији).

скра́сити, скра̑сӣм, v. pf. не ће он тамо скрасити, er wird dort nicht lange bleiben, non ibi manebit diu. [cf. врстовати].

скр̀ати, а̑м, vide **скрхати.**

скр̀ати се, а̑м се, vide **скрхати се.**

скра̀тити, скра̑тӣм, v. pf. vide укратити.

скра̀чати се, ча̑ ми се, v. [r.] pf. *скрачало* му се да Бог да! као присјело му!

скр̑б (cf. шкрб), f. (особито по зап. кр.) die Sorge, cura, cf. [vide] брига: није га *скрб*.

скр̀бан [шкрбан], бна, бно, sorgfältig, qui curam adhibet.

скр̀бити (cf. шкрбити), бӣм, v. impf. vide бринути се: не *скрбите* ви за то!

скр̀бити се, скр̀бӣм се. [шкрбити се] v. r. impf. (у Лици) Sorge haben, solicitum esse. cf. [vide] бринути се.

скр̀бљење [шкрбљење], n. das Sorgen, cura.

скр̀бнӣк, m. ein sorgfältiger Mensch, der Besorger, curator.

скрбо̀тати, скр̀бо̑ће̑м, v. impf. у загонеци: Што златни голубићи испод земље *скрбоћу?*

скрва́вити, скр̀ва̑вӣм, v. pf. у пјесми мјесто *окрвавити*: Који би ти ваљ'о у невољи| И за тебе пушку опалио| Или своје сабље *скрвавио* —

скр̀вити, скр̀вӣм, v. pf. blutig machen, cruento: Не *скрви* ми моје име красно —

скре́нути, скре̑не̑м, v. pf. fort-, wegrücken, amoveo, removeo.

скреса́вање, n. das Abästen, frondium desectio.

скреса́вати, скре̏са̑ва̑м, v. impf. abästen, frondes deseco.

скрѐсати, скре̑ше̑м, v. pf. 1) дрво, die Zweige abhauen, decido frondes: попни се на то дрво, те га *скреши* говедима. — 2) гумно, behacken,

sarrio. — 3) пушку, Feuer geben, abfeuern, emitto telum. [cf. окресати 2, спретати].
скре̏тањ, тња, m. (у Слав.) неколика усукана листа дувана, einige in einander gedrehte Blätter Tabak, folia herbae nicotianae intorta: од скретња дуванџија реже (па каку дрвету или у шаку) кад хоће да пуши само онолико колико му ваља да напуни лулу. Скретањ дуванџије имају и у Србији, али онамо нијесам чуо да се тако (или како друкчије) зове.
скре̏тање, n. das Beseitigen, auf die Seite Schaffen, amotio.
скре̏тати, скре̏ћем, v. impf. wegrücken, removeo.
скри̏вити, скри̏вим, v. pf. verbrechen, delinquo, admitto. [cf. закривити].
скри̏жалина, f. (у Дубр.) [пужевља кућица ?].
скри̏ња [шкриња], f. (у зап. кр.) vide к о в ч е г, сандук: Ми играмо и пјевамо | Око *скриње* невјестине —
скри̏њица, f. dim. v. скриња.
скри̏ти, скри̏јем, v. pf. vide **сакрити**: Па их *скрио* насред друма пута —
скри̏ти се, скри̏јем се, v. r. pf. vide **сакрити се**: Боље *се* поштено *скрити* но срамотно приказати.
скри̏шка, f. н. п. сира, vide кришка.
скрклу̏шити, скрклу̏шим, v. pf. као п р и т и с н у т и [1] кога, niederdrücken, opprimo. cf. припушити.
скр̏кнути се, не̂ се, v. r. pf. 1) sich verdichten, conspissari: *скркла се* тарана у лонцу. — 2) dunkel werden (in einem neu belaubten Walde), obscuror.
скр̏летити се, ти̂м се, v. r. impf. glühend (s c h a r l a c h r o t h) werden, candescere: Те *се* љуто гвожђе *скрлетило* —
скр̏мити, скр̏мим, v. pf. beim Steuern. [cf. крмити 2].
скр̏на̄ван, вна, вно, besudelt, pollutus: Сабља ти је од сваштa *скрнавна* —
скрна̏вити, скр̏на̄вим, v. impf. vide скврнити: Не ћу о њи сабље *скрнавити* —
скрна̏вље̄ње, n. vide скврњење.
скрњи̏ва̄ње, n. das Ranken, pampinatio.
скрњи̏вати, скр̏њујем, v. impf. виноград, ranken, pampino. cf. [vide] заламати [1].
скро̏б, скро̀ба, (cf. шкроб) m. 1) eine Art dünnen Mehlmußes, puls farinacea. — 2) (у Сријему) од брашна и од масти, чиме се *скроби* пређа, да се боље тка, Stärkmehl, amylum. cf. помаз [2].
скро̀бити, би̂м, v. impf. т. ј. пређу, stärken, вунена се пређа метне (као) у киселицу од мекиња, па се осуши и протре се; а пртена се скроби на разбоју скробом од шенична брашна и масти.
скро̀бӯт, m. ⎫ (у Боци) бијела лоза, die Waldrebe, clematis vitalba. [vide]
скробу̀тина, f. ⎭ п а в и т и н а, cf. скромут.
Скробу̀тача, f.: Сагнаше их ломној *Скробутачи* —

скро̀вит, а, о, versteckt, abgelegen, reconditus: У Крушевцу мјесту *скровитоме* —
скро̀ви̂ште, n. der Schutzort, asylum.
скро̏з, adv. пробио га скроз, прошло тане скроз, durch und durch, per omnes partes.
скро̀јити, скро̀ји̂м, [сакројити] v. pf. zuschneiden (das Kleid), seco (pannum ad formulam).
скро̀јка, f. н. п. лопта од четири скројке, der Schnitt, segmentum.
скро̀му̂т, m. (у Херц.) ⎫ vide [п а в и т и н а]
скрому̀тина, f. (у Ц. г.) ⎭ скробут.
скр̏пити, пи̂м, v. pf. zusammenflicken, consarcino.
скрпља̀ва̄ње, n. das Zusammenflicken, sartura. [cf. скрпљање].
скрпља̀вати, скр̏пља̄ва̄м, v. impf. zusammenflicken, consarcino. [cf. скрпљати].
скр̏пља̄ње, n. vide скрпљавање.
скр̏пљати, скр̏пља̂м, v. impf. vide скрпљавати.
скр̏стити, скр̏сти̂м, v. pf. н. п. руке, über's Kreuz legen, decusso.
скружа̀вати се, скру̏жа̄ва̄м се, v. r. impf. (у Барањи) sich zurückziehen, se cohibere, cf. [vide] устручавати се: што *се* већма *скружава*, то на њега већма вичу.
скру̏жак, скру̏шка, m. оно што се скупи на врху кад се жито скружује.
скружи̏ва̄ње, n. das Abschütteln, excussio.
скружи̏вати, скру̏жујем, v. impf. жито у решету кад се чини, да пљева изађе на сриједу, да се може узети руком и бацити, abschütteln, excutere.
скру̏жити, скру̏жи̂м, v. pf. жито у решету, abschütteln, excutio. У Хрватској даду дјевојци на коња решето жита, те скружује; по том узме из њедара јабуку те пребаци преко куће; у кући обведу је три пут око огњишта, по том *сјарује* главње (потиче); а кад сјари главње, онда метанише и пољуби земљу код огњишта.
скру̏шити, скру̏ши̂м, [сакрушити] v. pf. zermalmen, comminuo: скруши мало соли.
скр̏хати, ха̂м, (скрхао) [скр̏ати] v. pf. 1) brechen, frango, н. п. нож, кола, врат, ногу. — 2) н. п. *скрхај* све у лонац, *скрхали* их све у апс, hineinwerfen, conjicio.
скр̏хати се, ха̂м се, [скр̏ати се] v. [r.] pf. 1) herabstürzen, praecipitor [cf. стрмекнути]: скрхао се с коња; скрхао се низ басамаке. — 2) *скрхали се* сви у једну собу, hineinfallen, se conjicere.
скр̏шити, скр̏ши̂м, v. pf. brechen, frango. [vide сломити].
скршћа̀вање, n. vide скрштање.
скршћа̀вати, скр̏шћа̄ва̄м, vide скрштати.
скр̏шћа̄ње, n. das Legen überzwerch, decussatio. [cf. скршћавање].
скр̏шћати, скр̏шћа̂м, v. impf. überzwerch legen, decusso. [cf. скршћавати].
ску̏ати, а̂м, v. pf. vide **скухати**.
ску̏ба, f. (у Ц. г.) vide [д о м а ћ и ц а] стопаница.
ску̏вати, ва̂м, vide **скухати**.

ску̑вија, f. (ст.) cf. [vide] **сковија**: За калпаком од злата *скувија,*| У *скувији* алем драги камен —

ску̏дити, ди̑м, v. pf. н. п. дјевојку, abtadeln, calumnior.

ску̏дла, f. (у Ц. г.) даска што се њом кућа покрива, eine Art Schindel, scandula: скудла је краћа и ужа од шиндрике и шашољка.

ску̏жа, f. (у приморју): Свака *скужа* има мужа, т. ј. свашта има свој узрок.

скужа̀нца, f. vide побравица.

ску̏жати, жа̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide намирити.

ску̏ла, f. (у Дубр.) vide школа.

ску̏ла̑р, m. (у Дубр.) der Schüler, discipulus. [vide ђак]. cf. дјак.

скуна̀бити, ску̀на̄би̑м, v. pf. anschaffen, acquiro, cf. скунаторити: ја сам са свачим *скунабљен,* versehen.

скуна̀торити, ри̑м, v. pf. kleinweise zusammenbringen, minutim conquiro. [cf. сконобити, скунабити, скнадити 1, скуцати 2].

ску̏њити се, ску̏њи̑м се, v. r. pf. niedergeschlagen werden, dejici, affligi.

1\. **ску̑п,** m. (loc. ску̏пу) јесу ли сви у скупу? beisammen, simul [cf. сакуп]: Батрић ето на *скуп* на Цетиње —

[2\. **ску̑п,** [ску̑]па, по, (comp. ску̏пљи̑), theuer, carus. — Из I. издања. — cf. драг 1.]

ску̏па, zusammen, una [vide заједно]: сви скупа.

ску̏пац, пца, m. der Geizhals, avarus, cf. [vide] тврдица: Лажац и *скупац* ласно се погоде.

ску̏пити [сакупити], пи̑м, v. pf. [1)] versammeln, cogo, congrego. [cf. окупити 2. — 2) vide спучити 2].

ску̏пити се, пи̑м се, v. r. pf. 1) sich versammeln, convenio. — 2) sich zusammenziehen, contrahi: скупила се чоха.

ску̑пља̄ње [сакупљање], n. das Versammeln, congregatio.

ску̏пљати, ску̏пља̑м, [сакупљати] v. impf. versammeln, congrego. [cf. окупљати].

ску̏пљати се, ску̏пља̑м се, v. r. impf. 1) sich versammeln, congregor. [cf. окупљати се]. — 2) sich zusammenziehen, contrahi.

скупо̀тиња,| f. die Theurung, caritas (annonae).

скупо̀ћа, | [cf. драгоћа].

скупо̀цјен, а, о, [југ.] kostbar, pretiosus. [cf. драгоцјен].

ску̏псти, ску̏бе̑м, v. impf. raufen, rupfen, vello: Повио се по коњу ђогату,| Од муке му зубма гриву *скубе* —

ску̏пштина, f. die Versammlung, der Landtag, comitia, concilium.

ску̑т, ску̏та, m. 1) der Saum, ora, limbus [cf. пеш 3]: Пољуби га у *скут* и у руку — Немојте му *скуту* обискиват' — У *скут* свилен коласте аздије — 2) pl. с к у̑ т и, доњи крај кошуље особито женске: везе *скуте.* У Сријему и у Бачкој мало жена носе дугачке кошуље, него кошуљце, који су мало дужи доље од појаса, па преко њих доље свежу *скуте,* који су начињени као сукња, само што су на овењачи. И будући да се *скути* не виде, за то су они свагда од дебљега платна него кошуљац.

ску̏тати, та̑м, vide сакрити.

ску̏тац, ску̀ца, m. dim. v. скут (понајвише у пјесмама pl. ску̏ци): Набрала сам *скуце* и рукавце — Сави *скуце* и рукавце, мајци побјеже —

[**скути,** m. pl. vide скут 2.]

ску̏хати, ха̑м, [скуати, скувати] v. pf. kochen, sieden, coquo [cf. сварити]: *Скухати* коме попару, т. ј. досадити му.

ску̏цати, ца̑м, v. pf. 1) н. п. обруч с каце, herabklopfen, decutio. — 2) kleinweise aufbringen (н. п. 20, 30 гроша), minutim colligo. cf. [vide] скунаторити.

ску̏цати се, ску̏ца̑м се, v. r. pf. schwach und mager werden (besonders durch ausschweifendes Leben, daher auch verächtlich), enervari.

ску̏цкати, ка̑м, dim. v. скуцати.

ску̏чити, ску̏чи̑м, v. pf. in die Enge treiben, in angustias compellere.

сла̏б, а, о, schwach, imbecillus [cf. слабомоћан]; од зиме, од врућине, kann sie nicht ertragen, impatiens frigoris, famis; слаб на срцу (т. ј. гони га на поље). cf. [рђав 2, болешљив,] муанат.

сла̏ба̑, f. adj. (у Ваљеву) vide срдобоља.

сла̏бачак, чка, чко, dim. v. слаб.

слаби̏на (сла̀бина), f. die Weichen, ilia, hypochondria, inguina. cf. слабобочина.

сла̏бити, би̑м, v. impf. schwach machen, schwächen, debilito.

сла̏бље̄ње, n. das Schwächen, debilitatio.

сла̏бо, nicht gar viel, — oft, — gut (das franz. guère), haud ita —: *слабо* једе, спава, долази к мени.

слабо̀бочина, f. vide слабина: ударио га у слабобочину.

слабо̀духаст, а, о, који тешко дише, engbrüstig, spiritus angustioris.

слабо̀моћан, ћна, ћно, schwach, debilis. [cf. слаб].

сла̏бо̄ст, сла̏бости, f. die Schwachheit, imbecil litas.

слабо̀тиња, f. ein schwacher Mensch, debilis.

сла̏ва, f. 1) der Ruhm, gloria. [cf. прослава]. — 2) устати у славу, cf. крсно име; daher: Устали у славу без вина, sie sind in die Haare gerathen. — 3) слава и васлава, das Gebet bei der слава 2. Ја нијесам славе штампане видио ни у каквој књизи, него је прости људи (особито Херцеговци и Бошњаци) знаду на изуст, и чате је сами кад устају у славу без попа. У тој се слави помињу готово сви свеци, и послије неколике ријечи све се говори: *ва славу и част.* Она свијећа с којом се устаје у славу не гаси се устима, него се залије вином, или (у Грбљу) домаћин узме комадић круха па га умочи у вино и њиме свијећу угаси, па крух онај изједе. Кад буде вријеме да се свијећа

угаси, у Грбљу ни по што не ће нико рећи: „угаси свијећу," него „обесели" или „уђеши свијећу."

сла̏ван, вна, вно, berühmt, celeber.

сла̏вина, f. der Zapfen, epistomium, embolus. [cf. пипа 2].

сла̏вити, вӣм, v. impf. 1) т. j. крсно име, feiern, gastiren, epulor [cf. служити 5]: Славу *слави* Краљевићу Марко — 2) (по зап. кр.) vide звонити.

сла̏вити се, вӣм се, v. r. impf. berühmt sein, celebror.

1. **сла̑вић,** m. (у Ц. г.) vide славуј [1]: Зв'језда ће ти свијетлити куд ћеш путоват',| А *славић* ти поп'јевати, те те веселит' —

2. **сла̀вић,** славића, m. (у Омишу) 1) vide славуј [1]. — 2) [*Славић*] ондје један извор.

Сла̏вица, f. Frauenname, nomen feminae.

сла̏вја [славља], f. (у Ц. г.) vide славуј [1]: Пропјевала у планину *славја* —

сла̑вје, m. vide славуј [1]: Узми зв'језду пред собоме,| *славја* на руци —

Сла́вко, m. Mannsname, nomen viri.

сла̑вља, f. (у Ц. г.) vide славја: Тек удриле *славље* у лугове —

сла̏вље̑ње, n. 1) das Feiern des Hausfestes, celebratio diei festi. — 2) das Feiern (des Heiden), concelebratio. — 3) das Läuten, pulsatio campanarum.

Сла̑вна, f. Frauenname, nomen feminae: Слатка *Славна* под ораом везла —

Сла̏вољуб (Славо̀љуб), m. Mannsname, nomen viri.

сла̏ву̑ј, славу́ја, m. 1) die Nachtigall, luscinia [Linn.] cf. [бумбул, 1] славић, [2 славић 1,] славје, славја, славља. — 2) [*Славуј*] Mannsname, nomen viri.

славу́јак, у́јка, m. hyp. v. славуј.

славу́јев, а, о, der Nachtigall, lusciniae.

сла́га̑ње, n. 1) das Legen, dispositio. — 2) das Vergleichen, Vertragen, concordia. — 3) das Zusammenstimmen, concentus.

1. **сла́гати,** сла̑же̑м, v. pf. [1)] lügen, mentior. [— 2) vide штроцнути].

2. **сла́гати,** сла̑же̑м, v. impf. 1) in Ordnung legen, dispono. — 2) vergleichen, compono: ја сам их *слагао* неколико пута. — 3) zusammenstimmen, concino.

сла́гати се, сла̑же̑м се, v. r. impf. с ким, sich gut vertragen, concordo.

сла̏дак, сла̏тка, сла̏тко, (сла̏ткӣ, тка̑, тко̑, comp. сла̏ђӣ) süß, dulcis.

1. **сла̀дити,** сла̏дӣм, v. impf. versüßen, dulcoro.

2. **сла̀дити,** сла́дӣ, v. impf. süß schmecken, dulcesco.

Сла̏доје, m. Mannsname, nomen viri.

сла̏до̑ст, сла̏дости, f. die Süßigkeit, dulcedo. cf. [vide] сласт.

1. **сла̀ду̑н,** m. 1) (у Дубр.) сладак шипа́к [1], süßer Granatapfel, malum granatum dulce [punica granatum L. var.]. — 2) приповиједа се да су некака човјека у ропству упрезали у плуг те орао, па послије некога времена који га је гонио иваља да плужио каже у вече господару да је већ сустао, онда господар рекне: „ваља му сјутра дати мало *сладуна*." Роб чувши то обрадује се мислећи да ће му дати нешто слатко, али слуга понесе у штапу гвозден клин (као бадаљ) и стане га остраг њиме бости. [vide остан].

2. **сла̀ду̑н,** сладу́на, m. Art Eiche, quercus genus [qu. conferta Kit.; cf. граница 1].

сладу́нов, а, о, von [2] сла̀ду̑н.

сла́ђе̑ње, n. das Süßen, dulcoratio.

сла̏же̑ње, n. das Herabsteigen, descensio.

сла̏зак, сла̏ска, m. das Herabsteigen, descensus.

сла̏зити, зӣм, v. impf. herabsteigen, descendo. [vide силазити].

сла̏к, m. (у Дубр.) der Knöterich. [vide троскот].

сла̏комити се, мӣм се, v. r. pf. vide полакомити се: Мудра Анђа, ал' се преварила,| На злато *се* лудо *слакомила* —

сла̀ма, f. 1) das Stroh, stramen. — 2) (у Бачк.) кукурузна слама, vide комушина [1].

сла̏ман, мна, мно, Stroh=, stramineus. [cf. сламен].

сла́ма̑ње, n. das Zerbrechen, fractio.

сла́мати, сла̑ма̑м, v. impf. (у Ц. г.) zerbrechen, frango.

сла̏мен, а, о, (у Ц. г.) н. п. кућа, Stroh=, stramineus. cf. [vide] сламан.

сла̑мка, f. der Halm, calamus.

сла̏мнӣ, на̑, но̑, Stroh=, stramineus: с л а м н а т р п е з а, cf. [vide] сламница 2.

сла̏мница, f. (у Боци) 1) vide сламњача. — 2) од прилике као врећа напуњена сламом, с које се једе од бадњега дне до малога божића. [cf. сламна трпеза].

сла̏мња̑к, m. од сламе што се меће на сто по чаршаву.

сла̏мњача, f. der Strohsack, saccus stramento refertus. cf. сламница [1].

сла̑мчица, f. dim. v. сламка.

сла̑н, сла́на, но, (сла̑нӣ, на̑, но̑) gesalzen, sallitus, salsus: пружити коме *слану* руку, (у Ц. г.) као ласкати (као марвинчету кад се пружи соли).

сла́на, f. (acc. сла̑ну, pl. сла̑не) der Reif, pruina [cf. прикала, росада]: Да не бију *слане* и његови| По ливади цвијет расцватио —

сла́нац, нца, m. 1) тако кажу у Буковику да се ондашња кисела вода звала отприје. — — 2) (у Славон.) vide стипса.

сла̀нача, f. vide слатина [1].

сла̀ндарити, рӣм, v. pf. н. п. гаће, vide [с л и н п а р и т и] слиндарити.

сла̏нӣ гра̏х, *m. (у Босни)*

сла̀ни̑к, слани́ка, m. 1) das Salzfaß, salinum. cf. сланица [1]. — 2) die weißeste Art Steinsalz, salis gemmei genus optimum.

сла̀нина (слани̑на), f. der Speck, lardum.

сла̏нинница (сланѝница), f. dim. v. сланина: *Сланинице* сласти, | Пуна ти си масти —
сланѝњача, f. (у Рисну) као кобасица надјевена месом и сланином.
сла̏ница, f. 1) vide сланик 1. — 2) (у Боци) vide солара. — 3) (у Дубр.) *сољена* кожа, која се послије не може добро осушити, и тежа је.
Сла̏нкамен, m. у Сријему село и у њему слан извор, а више њега зидина од старога градића: Нагао као зец на *Сланкамен.* Код Сланкамена има мала црквица за коју се приповиједа да ју је зидао Змајогњени Вук, који је ондје сједио.
Сланкаме́нац, нца, m. Einer von Сланкамен.
Сла̏нкаме̑нка, f. 1) ein Frauenzimmer von Сланкамен. — 2) [*сла̏нкаме̑нка*] *(и сланка̏ме̑нка)* грожђе [vitis vinifera L. var.]: бијела сланкаменка, weiße Lagbeere, црна, schwarze Zapfner.
[**слап,** m. vide брзица.]
сла̏пити, пи̑м, v. pf. vide шчепати, зграбити.
сла̏птати се, сла̏пће̑м се, v. r. pf. cf. [vide] склептати се.
сла̑ст, f. die Süßigkeit, Wollust, dulcedo, voluptas. cf. сладост.
сла̏ти, шље̑м (ша̏ље̑м), v. impf. schicken, mitto. cf. [одашиљати, пошиљати, силати, шиљати, праћати;] пратити.
сла̏тина, f. 1) гдје извире или пишти вода *слана* или накисела, те долази стока и лиже, и по томе се [— 2)] многа села тако [*Слатина*] зову, а [— 3)] у Бјелопавлићима и некака вода: Трећи вјетар од воде *Слатине* —
сла̏тки̑ш, слатки́ша, m. Süßigkeiten, Leckerbissen, deliciae, scitamenta.
сла̏тковина, f. vide попонац.
слатко̀грм, m. (у Ц. г.) мало дрво, које има црвен цвијет лијепога мириса, eine Art Strauch, fruticis genus.
слатко̀ран, \ а, о, (у Ц. г.) који слатко једе,
слатко̀хран,/ dem die Speisen gut schmecken, ciborum appetens. cf. злохран.
сла̏хак, хка, хко, (comp. сла̏кши̑ и сла̏гљи) (у Хрв.) vide јефтин, цијене.
сла̏чица, f. der [schwarze] Senf, sinapi [brassica nigra Koch.]. cf. горушица.
сле́ва̑ње, n. (ист.) vide слијевање.
сле́вати, сле̑ва̑м, (ист.) vide слијевати.
сле̏гнути, сле̏гне̑м, vide **слећи.**
сле̑д, m. (ист.) vide слијед.
1. **сле̏дити,** ди̑м, (ист.) vide слиједити.
2. **сле̏дити,** сле̏ди̑м, v. pf. zu Eise machen, glacio.
сле̏дити се, сле̏ди̑м се, v. r. pf. zu Eise werden, glaciari.
сле̏з, m. (ист.) vide шљез.
слези̏на, f. die Milz, splen. [cf. шљезина, пјаштаница].
сле̏зовача, f. (у Сријему) велика, Waldmalve [Rosenpappel], malva silvestris Linn. [althea rosea L.].
сле̏зовина, f. (ист.) vide шљезовина.
сле̏ка, f. (у Боци) Fluth, aestuum marinorum accessus: *слека* и одслека. [vide] плима[2], cf. ослед.
сле̏ме, n. (ист.) vide шљеме.
сле̑п, сле́па, по, (ист.) vide слијеп.
сле́пац, пца, m. (ист.) vide слијепац.
сле̏пачки̑, ка̑, ко̑, (ист.) vide шљепачки.
сле́пети, пи̑м, (ист.) [vide] слијепљети.
1. **сле́пити,** сле̑пи̑м, (ист.) vide слијепити.
2. **сле́пити,** пи̑м, (у Сријему) vide [слијепљети] слепети.
сле̏пи̑ћ, слепи́ћа, m. (у Сријему) 1) vide слијепац 2. — 2) слепићи у шљивику, т. ј. мали шљивићи, који из земље око шљива изникну, die Nebensprosse, Räuber, stolo.
сле̏пица, f. (ист.) vide шљепица.
сле́пље̑ње, n. (ист.) vide слијепљење.
слепо̀та, f. (ист.) vide шљепота.
слепо̀ћа, f. (ист.) vide шљепоћа.
слепчо̀вођа, m. (ист.) vide шљепчовођа.
сле̏сти, сле̏зе̑м, (ист.) vide сљести.
сле́та̑ње, n. (ист.) vide слијетање.
сле́тати, сле̏ће̑м, (ист.) vide слијетати,
сле̏тети, (ист.) \ сле̏ти̑м, v. pf. 1) herabfliegen,
сле̏тити, (зап.) > devolo. [cf. салетјети 2]. —
сле̏тјети, (југоз.)/ 2) vide салетјети [1]: Па је *слеће* са четири стране.
сле̏тнути, сле̏тне̑м, v. pf. dim. v. слетјети.
сле̏ћети, сле̏ти̑м, (јуж.) vide слетјети.
сле̏ћи, сле̏же̑м (сле̏гне̑м), [слегнути] v. pf. 1) (око Имоскога) момка и дјевојку, zusammenführen (Braut und Bräutigam), committo conjuges. cf. [vide 2] свести [2]. Кад (кум и дјевер) слегу момка и дјевојку, једно другоме одријеши (пред њима) крајеве од хаљина које ће се скидати. — 2) слећи раменима, die Achseln zucken, nihil certi respondere. [cf. сажети].
сле̏ћи се, сле̏же̑м (сле̏гне̑м) се, v. r. pf. 1) sich zusammenlegen, componi; fig.: Кад *се* њого *слеже* по земљици — 2) zusammenströmen, confluo [cf. згрнути се, сломити се 2, сплити се, сргати се]: *слеже се* свијет.
сли̏ва, f. vide **шљива.**
сли́ва̑ње, n. (зап.) [vide] слијевање.
сли́вати, сли̑ва̑м, (зап.) vide слијевати.
Сли̏вље,| n. 1) поље у Херцеговини: Они иду
Сли̏вње,/ *Сливљем* зеленијем — Сведи војску низа *Сливње* равно — 2) варош [*Сливен,* у Источној Румелији] некаква (ваља да је у Маћедонији?): отишао на *Сливње* (на панађур).
сли̑д, m. (зап.) vide слијед.
сли́дити, ди̑м, (зап.) vide слиједити.
сли̑з, m. (зап.) vide шљез.
сли́зати се, сли̑же̑м се, v. r. pf. с ким, (tadelnd) in Verbindung kommen, consortio jungi [cf. спанђати се]: слизао се с њом.
сли̑зовина, f. (зап.) vide шљезовина.
слијѐва̑ње [салијевање], n. vide саљевање.

слијѐвати, слѝјевāм, [салијевати] v. impf. vide саљевати: За појасом двије пушке мале,| Ни су вите ни чекиħем бите,| Но у златни калуп *слијеване — Слијеваħу* у топе ђулове —

слѝјед, m. (у Ц. г.) н. п. чела остави слијед (од воска и меда), die Spur, vestigium. [vide траг 1].

слијѐдити, дӣм, v. impf. (у Дубр.) folgen, sequor.

слијѐђѐње, n. [јуж.] das Folgen, secutio.

слѝјез, m. (у Дубр.) vide шљез.

слѝјеп, слијѐпа, по, (слѝјепӣ, пā, пō) (јуж.) blind, coecus: Не плаче *слијеп* што није лијеп, него што не види бијели свијет.

[**слијепа свирала,** f. свирала с писком; *види* s. v. дудук.]

слијѐпац, пца, m. (јуж.) 1) der Blinde, coecus. [cf. гегавац 1]. — 2) die Blindschleiche, caecilia [anguis fragilis L.]. cf. слепић [1].

слѝјепӣ мйш, m. 1) [a)] die [Speck=]Fledermaus, vespertilio [murinus Schreb.; cf. љиљак, шишмиш. — б) die Zwergfledermaus, vesperugo pipistellus Blas.] — 2) die Blindekuh, Blindemaus (ein Spiel), myinda, lusus vaccae [vide жмура]: да се играмо *слијепога миша.* cf. тутумиш.

[**слијепи сјек,** m. cf. сјек.]

1. **слијѐпити,** слѝјепӣм, v. pf. (јуж.) zusammenkleben, conglutino.

2. **слијѐпити,** пӣм, vide слијепљети.

слијѐпјети, пӣм, (југоз.) vide слијепљети.

слијѐпљѐње, n. (јуж.) das Blindwerden, Erblinden, oculorum amissio.

слијѐпљети [**слијепјети**], пӣм, v. impf. (јуж.) blind werden, oculis capior [cf. 2 слијепити]: Како који *слијепи,* све горе гуди.

слијепō ȍко, n. cf. [vide] око [2].

слијѐтāње [салијетање 2], n. (јуж.) das Herabfliegen, devolatio.

слијѐтати, слѝјеħем, [салијетати 2] v. impf. (јуж.) herabfliegen, devolo.

слѝка, f. [1)] was zusammenpaßt, par, simile [cf. прилика 1]: *слика* и прилика; нашла *слика* прилику. [— 2) vide прилика 2.]

слѝме, мена, n. (зап.) vide шљеме.

слѝнав, а, о, rotzig, mucidus.

слѝнац, слѝнца, m. der Rotzzapfen, muci conus.

слѝндарити, рӣм, v. pf. н. п. гаħе, vide слипарити.

слѝне, слѝнā, f. pl. der Rotz, mucus. [cf. бале].

слѝнити, нӣм, v. impf. rotzen (weinen), mucum edo plorando. [vide балити 2].

слѝнкāње, n. dim. v. слињење. [cf. прислинкивање].

слѝнкати, кāм, v. impf. dim. v. слинити. [cf. прислинкивати].

слѝно, m. du Rotzkind, mucide! [vide бало].

слѝњѐње, n. das Rotzen, pueri mucidi fletus.

слѝп, слѝпа, по, (зап.) vide слијеп.

слѝпарити, рӣм, v. pf. н. п. гаħе, von sich werfen, ausziehen, detraho. [cf. сландарити, слиндарити, слипити].

слѝпац, пца, m. (зап.) vide слијепац.

слѝпачкӣ, кā, кō, (зап.) vide шљепачки.

1. **слѝпити,** пӣм, vide слипарити.

2. **слѝпити,** слѝпӣм, (зап.) vide [1] слијепити.

3. **слѝпити,** пӣм, (зап.) vide слијепљети.

слѝпица, f. (зап.) vide шљепица.

слѝпљѐње, n. (зап.) vide слијепљење.

слипȍта, f. (зап.) vide шљепота.

слипчȍвођа, m. (зап.) vide шљепчовођа.

слѝсти, слѝзēм, (зап.) vide сљести.

слѝтāње, n. (зап.) vide слијетање.

слѝтати, слѝħēм, (зап.) vide слијетати.

слѝти, слѝјēм, (слѝт и слѝвен) vide **салити**: Ни су вите ни чекиħем бите,| Но у Млетке у калупу *слите* —

слѝчан, чна, чно, 1) passend, angemessen, congruens: Док не наħеш два *слична* имена,| Док не наħеш Стоју и Стојана — 2) чему, н. п. лопати, т. ј. као лопата, ähnlich, similis. cf. [1 прикладан 2; попут,] налик.

слѝшати, шāм, v. pf. (по школама) prüfen, examino.

слобȍда, f. 1) der Muth, animus. [cf. кураж]. — 2) Моја куħа, моја *слобода,* Freiheit, libertas.

слȍбодан, дна, дно, 1) н. п. човјек, muthig, beherzt, animosus. [cf. куражан]. — 2) је ли слободно? ist es erlaubt? licetne? [cf. дети, тестир 2].

слобȍдити, дӣм, v. impf. кога, Muth einsprechen, addo animum. [cf. јуначити, соколити, куражити].

слобȍдица, f. dim. v. слобода: Моја куħица, моја *слободица.*

слобȍдичица, f. dim. v. слободица: Своја куħица, своја *слободичица.*

слобȍдњāк, слободњака, m. н. п. банов слободњак, der Freisaß, libertus.

слобȍђење, n. das Ermuthigen, animi additio.

Слȍвац, вца, m. планина у Србији [у округу ваљевском].

слȍво, n. (pl. gen. слȍвā) 1) der Buchstabe, litera. — 2) das слово, der Buchstab c, litera s.

слȍвце, n. 1) dim. v. слово. — 2) (у Сријему) vide поскурњак.

слȏг, слȍга, m. 1) у њиви оно између два разора, das Ackerbeet, lira. — 2) vide лијеха: два *слога* лука.

слȍга, f. die Eintracht, concordia.

слȍжан, жна, жно, einträchtig, einig, concors: *Сложна* браħа и у петак месо једу.

слȍжити, слȍжӣм, v. pf. 1) zusammenlegen, dispono. [cf. саложити]. — 2) vergleichen (Streitende), compono. — 3) anlegen, appono: *Сложи* пушку низ лијеву руку — 4) што на ватру, vide наложити [1]: Оħу Рада на колац набити,| А Васиља на ватру *сложити* — 5) н. п. у пјевању кад пјева двоје заједно па сложе да се глас ниједнога особито не чује,

zusammenstimmen, concino [cf. срочити]: *Сложили* као гуска и прасе.

сложити се, сложим се, v. r. pf. с ким, einig werden, concordem fieri.

слом, слома, m. (у Рисну) der Untergang, interitus: Тако ми *слом* не пукнуо! т. ј. не отворио се, тако се не *сломио* (тако не пао и мртав остао).

сломити, сломим, [саломити] v. pf. zerbrechen, frango. [cf. опучити 2, пребити 1, скршити, уломити].

сломити се, сломим се, v. r. pf. 1) brechen, frangi. — 2) aufbrechen (von einer Menge), zusammenströmen, confluere, cf. [vide] слећи се [2]: Е смо нашу земљу опустили,| *Сломила се* земља у сватове — Све *се* на јад *сломи* у сватове —

1. **слота,** f. (у Бан.) ситна киша са снијегом. [vide] л а п а в и ц а, cf. сусњежица.

2. **слота,** f. (у Србији) штогод врло велико, Ungeheuer, res immensae magnitudinis.

слуга, f. (pl. слуге, gen. слуга, и. слугу, слугама [1)] der Diener, minister, servus; [cf. дјетић 5, измећар, јунак 3, момак 2, пристав, служБеник, служитељ, чирак 2] (у пјесмама је свуда женског рода, н. п. Голубане, моја вјерна *слуго* — *Слуго* моја, Облачићу Раде — У Стојана нема млого друга,| Разма цигле двије вјерне *слуге* — А у говору је у једин. броју мушкога рода, а у множ. опет женскога, н. п. мој слуга, моје слуге, и т. д.) — 2) (у Дубр.) говоре и жене и дјевојке, н. п. *слуга* ваша!

слугин, а, о, des Dieners, servi.

служавка, f. vide слушкиња [1].

служавник, m. (у Сријему) Kaffeebrett, Präsentirteller, Krebenzteller, repositorium. cf. поднос.

служар, служара, m. (у Грбљу) служари се ондје зову они људи који на каком сабору, н. п. код цркве кад је слава, готове јело и *послужују*.

служба, f. 1) der Dienst, ministerium: *Служба* није дружба. — 2) der Gottesdienst, sacra. cf. [vide] летурђија [1]. — 3) у пјесмама има и мјесто *крсно име*: *Службу* служи светог Амосија — 4) (у Дубр.) die Dienerschaft, Dienstleute: моја *служба*; има много *службе* у кући.

служБеник, m. (у Дубр. и у Хрв.) vide слуга [1].

служБеница, f. vide слушкиња [1].

1. **служење,** n. verbal. v. служити.

2. **служење,** n. verbal. v. слузити.

служити, служим, v. impf. 1) кога, коме, dienen, ministro. — 2) вино или ракију, schenken, krebenzen, ministro. — 3) летурђију, мису, Gottesdienst halten, sacra celebro: И наши ће задужбине *служит'*,| Од вијека до суда Божјега — 4) служи ли та црква? ist Gottesdienst in dieser Kirche? (d. i. wird er darin je gehalten), celebraturne templum, an desertum est? — 5) vide славити [1]: А. Кога ти свеца служиш?| Б. Светога Николу (или Никољ дан). — Службу *служи* славни кнез Лазаре,| Службу *служи* светог Амосија —

[**служитељ,** m. vide слуга 1; *види* s. v. 2 лук 2.]

служица, f. (у Боци) dim. v. слуга: Ваша *служица*! (у Рисну, као још мање него слуга).

слуз, f. Schleim, pituita.

слузав, а, о, schleimig, pituitosus.

слузити, зим, v. impf. triefen, rinnen, manare, н. п. *слузи* крава, скоро ће се отелити.

слуктити, тим, v. impf. vide **слухтити.**

слукћење, n. verbal. v. слуктити.

слупати, слупам, v. pf. 1) zusammenschlagen, confringo. — 2) начинити којекако, zusammenschustern, imperite conficere.

1. **слута,** f. (у Сријему и у Бачк.) ein Dummkopf, stupidus, stipes. [vide лудак].

2. **слута,** f. (voc. слуто) ein Ahner(?), ominator: Слути, *слуто*, наслутићеш.

слутити, слутим, v. impf. ahnen, durch Vorwürfe, oder überhaupt durch Reden, gleichsam herbeiführen, ominor.

слутња, f. die Ahnung, Herbeiführung durch Vorhersagen, omen.

слутов, слутова, [m.] (у Ц. г.) који слути особито што зло, од прилике као *злослут*, der Unglücksprophet, vates mali. [vide злогук].

слућење, n. das Ahnen, ominatio.

слухтити [слуктити], тим, v. impf. als dim. v. слушати.

слуцање, n. das Auslesen, selectio.

слуцати, слуцам, v. impf. (у Бан.) н. п. трску, т. ј. [vide] и з б и р а т и, одбирати, auslesen, seligo.

случавање, n. das Ereignen, casus.

случавати се, случава се, v. r. impf. sich ereignen, accidit saepius. cf. [vide] догађати се.

случај, m. (loc. случају) vide догађај.

случајно, zufällig, casu.

случити се, случи се, vide догодити се.

***слушалац,** аоца, m. vide слушач.*

слушање, n. 1) das Hören, auscultatio. — 2) das Gehorchen, auscultatio.

слушати, шам, v. impf. 1) zuhören, horchen, auscultor. [cf. чујати]. — 2) gehorchen, ausculto.

слушати се, шамо се, v. r. impf. einander hören, obtempero alius alio: Кад смо се састали, да *се слушамо*.

слушач, слушача, m. der Hörer, auditor. [cf. слушалац].

слушкиња, f. 1) die Magd, ancilla. cf. [дјевојка 2, измећарка, момица 3,] момкиња, [служБеница,] служавка. — 2) der Stiefelknecht, furcula caligaria.

слушкињин, а, о, der Magd, ancillae.

слушкињица, f. dim. v. слушкиња: Кад ћу бити Анђи *слушкињица*,| Волим бити Вуку госпођица —

слушче, чета, n. ein junger Diener, servulus.

сљез, m. vide **шљез.**

сље̏сти, сље̏зе̑м, v. pf. (јуж.) vide шље̏сти: На он *сљезе* низ кулу високу —
сљу̏бити се, сљу̏би̑м се, [шљубити се] v. [r.] pf. sich verbinden, conjungi.
сма́га̑ње, n. verbal. v. смагати.
сма́гати, сма̏же̑м, v. impf. 1) bändigen, domo. — 2) hinreichen, sufficio. cf. смоћи [2].
сма̏гнути, сма̏гне̑м, v. pf. dunkel werden, obfuscari [cf. осмагнути]: Да му лице не *смагне* од сунца —
сма̏зати, ма̏же̑м, v. pf. hinabessen, comedo [vide опуцкати; cf. смандрљати 1]: *смазао* читаво јагње.
смаи́ва̑ње, n. vide **смахивање.**
смаи́вати, сма̀ује̑м, vide **смахивати.**
сма̏к, m. смак свијета, Ende der Welt, finis, interitus. cf. кијамет.
сма̀кнути, сма̀кне̑м, vide **смаћи.**
сма́мити, сма̑ми̑м, v. pf. 1) zusammenlocken, collicio, convoco, cogo. — 2) herablocken, alliciens devoco.
смамљи́ва̑ње, n. das Zusammenlocken, convocatio (suum, gallinarum).
смамљи́вати, сма̀мљује̑м, v. impf. zusammenlocken, convoco, cogo.
смандр̀љати, љам, v. pf. 1) н. п. литру ракије, т. ј. попити, vide смазати. — 2) кога, aus der Welt schaffen, e medio tollere.
смани́шкати, ка̑м, v. pf. (у Дубр.) 1) н. п. оток, abnehmen, decresco. cf. [vide] разићи се. — 2) н. п. бол, vide утолити, у м и н у т и [1].
сма́нути, сма̑не̑м, vide **смахнути.**
сма̀њати се, ња̑м се, v. r. pf. kleiner werden, sich verminderu, minui.
сма̀рлама,* f. vide наруџбина.
смарла̀исати,* ла̀ише̑м, vide наручити.
сма́тра̑ње, n. die Betrachtung, contemplatio.
сма́трати, сма̑тра̑м, v. impf. betrachten, contemplor.
[**сматрати се,** сматрам се, v. r. v. сматрати, dafür halten, puto, arbitror; *види* s. v. крсно име.]
сма̀ћи [смакнути], **сма̀кне̑м,** v. pf. 1) herabnehmen, demo [vide скинути 1], каже се (у Ц. г.) и: *смаћи* пециво с ражња. — 2) aus dem Wege räumen, umbringen, interficio. cf. [vide] погубити [1].
смахи́ва̑ње [смаивање], n. verbal. v. смахивати.
смахи́вати, сма̀хује̑м, [смаивати] v. pf. 1) wegblasen, deflo. — 2) weghauen, praecido.
сма́хнути, сма̑хне̑м, [(сманути), самахнути (саманути)] v. pf. 1) wegblasen, deflo: смахнуо вјетар цвијет с древета. — 2) weghauen, praecido: Сабљом махну па му главу *смахну* —
сма́хнути се, сма̑хне̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide полудјети.
сма̏цан, цна, цно, т. ј. мачка, vide сумацан.
сме̑, сме̑а, m. vide **смех.**
Смедере̑вац (Сме̏деревац), **Смедере́вца** (Сме̏деревца), m. човјек из Смедерева.
сме̏деревачки̑, ка̑, ко̑, Smederewer, Semendriensium.
Сме̏деревина, f. (ст.) оно што припада *Смедереву,* das Gebiet von Смедерево: Који ми је све моје узео: Ђурђевину и *Смедеревину* —
Смедѐре̑вка (Сме̏дере̑вка), f. 1) Eine von Smederewo. — 2) [*смедеревка*] Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus.
Сме̏дерево, n. Semendria (an der Donau) in Serbien.
сме̏деревски̑, ка̑, ко̑, von Смедерево.
сме̑ђ, а, о, brünett, subfuscus.
смежу́рати се, ра̑м се, v. r. pf. runzelig werden, corrugari.
сме̑ј, сме̑ја, m. vide **смех.**
смѐја̑ње, n. (ист.) vide смијање.
смѐјати се, је̑м се, (ист.) vide смијати се.
сме̏ран, рна, рно, (ист.) vide смјеран.
сме̏ра̑ње, n. (ист.) vide смјерање.
сме̏рати, ра̑м, (ист.) vide смјерати.
сме̏рено, (ист.) vide смјерено.
сме̏рити, ри̑м, (ист.) vide смјерити.
сме̏са, f. (ист.) vide смјеса.
1. **сме́сти, сме́те̑м,** (сме̑о, сме́ла) v. pf. verhindern, impedio. [cf. 2 омести 1].
2. **сме̏сти, сме̏те̑м,** (сме̑о, сме̏ла) v. pf. zusammenkehren, converro.
сме̏стити, сти̑м, (ист.) vide смјестити.
сме̑т, сме̑та, m. *1)* vom Winde zusammengewehter Schnee, nives conflatae in unum locum. [cf. намет 4]. — *2) vide сметлиште.*
сме̏так, тка, m. штогод што није већ за потребу, н. п. воденични камен, точак, Abwurf, res rejicula.
1. **сме́та̑ње,** n. das Hindern, impeditio.
2. **сме̏та̑ње,** n. das Herabräumen, demotio.
1. **сме́тати, сме̑та̑м,** v. impf. hindern, impedio.
2. **сме̏тати, сме̏ће̑м,** v. impf. herabthun, demo.
сме́тен, а, о, verwirrt, turbatus.
сме́тени̑к, m. ein verwirrter Kopf, homo mentis perturbatae. cf. сметењак [1].
сме́теница, f. eine verwirrte Frauensperson, femina turbata.
сме́тења̑к, m. 1) vide сметеник. — 2) (у Рисну) Бабурски талијер. — 3) (у Биограду, auch сметѐња̑к) Art Teppich, straguli genus.
сме̏ти, сме̑м, (pl. сме́мо, сме́те, сме̏ју̑) (ист.) vide смјети.
сме̏тли̑ште, n. das Kehricht, quisquiliae. cf. [бунина, буњак, буњиште (буниште) 2, гној (гњој) 2, смет 2, ђубриш,] ђубре.
сме̏тљика, f. на кукурузовини мјесто кукуруза као кила с црнијем прахом, Auswuchs, stolo.
сме̏тнути, сме̏тне̑м, v. pf. 1) herabnehmen, herabthun, demo [vide скинути 1], н. п. сметнуло воће цвијет. — 2) с ума, vergessen, obliviscor. [cf. сврћи (свргнути) 2]. — 3) гледа, ока не *смеће* (с њега), abwenden, oculos dejicere. — *4) сметнуо коње, овце, челе, т. ј. не држи их више.*
сме̏тња, f. die Verwirrung, das Hinderniß, impeditio. [cf. задјева, препрека, спречица].

смѐх, смѐха, [сме, смеј] m. (ист.) vide смијех.

смѐчити, смѐчӣм, v. pf. zerdrücken, elido.

смѐшан, шна, шно, (ист.) vide смијешан.

смѐшати, смѐша̑м, (ист.) vide смијешати.

смѐшѐње, n. (ист.) vide смијешење.

смѐшити се, шӣм се, (ист.) vide смијешити се.

смѐшљив, а, о, (ист.) vide смјешљив.

смѝја̑ње, n. (јуж. и зап.) das Lachen, risus.

смѝјати се, је̑м се, v. r. impf. (јуж. и зап.) lachen, rideo.

смѝје, смѝја, | m. (јуж.) das Lachen, risus.
смѝјех, смѝјеха, |

смије̏шан, шна, шно, (јуж.) scherzhaft. spaßhaft, lächerlich, ridiculus. [cf. смјешљив 2].

смије̏шати, смѝјеша̑м, v. pf. (јуж.) vermischen, commisceo. [cf. помијешати].

смије̏шати се, смѝјеша̑м се, v. r. pf. [јуж.] sich vermischen, commisceri, cf. помијешати се: Док *се* ваше *смијешају* војске —

смије̏шѐње, n. (јуж.) das Zulächeln, arrisio.

смије̏шити се, шӣм се, v. r. impf. [јуж.] lächeln, arrideo.

смије̏шљиво, у пјесми мјесто *смјешљиво* [vide смијешан]: Од куд књига — — Шта се у њој *смијешљиво* пише —

смѝлети, лӣм, v. pf. (ист.) vide смиљети.

смѝлети се, лӣм се, vide [v. r. v.] смилети: Тад *се смиле* змија низ дувара —

смѝлити, лӣм, v. pf. (зап.) vide смиљети.

смѝлити се, смѝлӣ се, v. r. pf. коме што, lieb werden, gefallen, placere, cf. [vide] омиљети: Кол'ко му *се смилила* ђевојка —

смѝловати, лује̑м, v. pf. liebgewinnen, adamo: Шта с' видно, шта си *смиловао*| А на томе војводи Милошу —

смѝловати се, лује̑м се, v. r. pf. sich erbarmen, misereor. [cf. сажалити, сажаловати].

смѝљ, смѝља, m. Sandruhrkraut [Sand-Immortelle, Strohblume], gnapharium arenarium Linn. [helychrysum arenarium L; cf. смиље]: *Смиљ* Смиљана покрај воде брала —

Смѝља, f. hyp. v. Смиљана.

Смѝљана, f. Frauenname, nomen feminae.

смѝље, n. vide смиљ: То је *смиље* и босиље.

смѝљев, а, о, von смиљ: Девојко, кито *смиљева* — Ајдемо там' доле| У *смиљево* поље —

смѝљевац, е̑вца, m. eine mit смиљ geschmückte Mädchenmütze (у Лијевчу и у Темнићу), bei feierlichen Gelegenheiten.

смѝљети, смѝлӣм, v. pf. [јуж.] herabkriechen, derepo.

Смѝљка, f. Frauenname, nomen feminae.

смѝран, рна, рно, (зап.) vide смјеран.

смѝра̑ње, n. (зап.) vide смјерање.

смѝрати, ра̑м, (зап.) vide смјерати.

смѝрено, (зап.) vide смјерено.

смирѝва̑ње, n. 1) das Beruhigen, pacatio. — 2) das Beendigen, absolutio. — 3) das Untergehen, Scheiden der Sonne, occasus solis.

смирѝвати, смѝрује̑м, v. impf. 1) zur Ruhe bringen, paco. — 2) zu Ende bringen, absolvo.

смирѝвати се, смѝрује̑м се, v. r. impf. sich zur Ruhe legen, conquiesco, н. п. смирује се сунце.

1. **смѝрити**, смѝрӣм, v. pf. 1) zur Ruhe bringen, paco. — 2) beendigen, absolvo. [vide свршити]. — 3) (у Боци) н. п. свијећу, vide угасити (каже се за крсну свијећу, с којом се устаје у славу).

2. **смѝрити**, рӣм, (зап.) vide смјерити.

смѝрити се, смѝрӣм, v. r. pf. sich zur Ruhe legen, conquiesco; daher auch von der Sonne [vide сјести 3]: смирило се сунце. Срби кажу да сунцу не ваља рећи *зађе*, нити *сједе*, него *смири се*, јер кад му се рече *зађе*, онда оно (сунце) рече: *зашао па не изишао*! а кад му се рече *сједе*, онда оно рече: *сјео па не устао*! а кад му се рече *смири се*, онда оно рече: *смирио се и ти*!

***смѝром** (т. ј. с миром),* ruhig, [pacifice].

смѝса, f. (зап.) vide смјеса.

смѝсао, сла, m. der Sinn, die Bedeutung, sensus.

смѝслити, лӣм, v. pf. beschließen, decerno, statuo [cf. сумати, сумити]: Све мислио, на једно *смислио* —

смѝстити, тӣм, (зап.) vide смјестити.

смѝти, смѝм, (зап.) vide смјети.

смѝх, m. (зап.) vide смијех.

смѝца̑лька, f. кад се у мицама зрна тако намјесте да се једна воденица отвори кад се друга затвори.

смѝца̑ње, n. 1) das Herabnehmen, demtio. — 2) das Umbringen, interfectio.

смѝцати, смѝче̑м, v. impf. 1) herabnehmen, demo. — 2) umbringen, interimo. — *3) до сад сам намицао, а сад смичем.*

смѝцати се, смѝче̑м се, v. r. impf. 1) herabfallen, decido. — 2) zusammenrücken, se condensare: копривице, по Богу сестрице! у дну *се смичите*, а у врху размичите (у приповијеци казао некакав који је бјежећи од „Турка мале паре некрштене вјере“ скочио бос и голокрак у коприве).

смѝшан, шна, шно, (зап.) vide смијешан.

смѝшати, смѝша̑м, (зап.) vide смијешати.

смѝшѐње, n. (зап.) vide смијешење.

смѝшити се, шӣм се, (зап.) vide смијешити се.

смѝшља̑ње, n. das Erfinnen, excogitatio.

смѝшљати, смѝшља̑м, v. impf. erfinnen, excogito.

смѝшљив, а, о, (зап.) vide смјешљив.

смје̏ран, рна, рно, (јуж.) demüthig, submissus: Чауши се *смјерно* поклонише —

смје̏ра̑ње, n. [јуж.] 1) das Vorhaben, propositum. — 2) das Zielen, collineatio.

смје̏рати, ра̑м, v. [im]pf. (у Хрв.) 1) када смјераш ићи? т. ј. кад си наумио ићи? gedenken, vorhaben, cogito, proposui mihi. — 2) zielen, collineo [vide гађати]: смјера баш у чело.

смје̏рено, adv. [јуж.] demüthig, demisse, cf. смјерно: А Мара му одговара тио *смјерено* —

смје̏рити, рӣм, v. pf. [јуж.] 1) sich vornehmen,

decerno. [vide] н а у м и т и, cf. намјерити. — 2) zielen, collineo, cf. [замјерити 1а, омјерити 2,] загледати: Ће га *смјери*, ту га погодио —

смје̏рно, adv. [јуж.] demüthig, demisse, cf. смјерено: Чауши се *смјерно* поклонише —

смје̏рно̑ст, смје̏рности, f. [јуж.] die Demuth, animus submissus.

смје̏са, f. (јуж.) das Gemengsel, mixtura. [cf. сумјеса].

смје̏стити, ти̑м, v. pf. [јуж.] unterbringen, colloco.

смје̏ти, сми̏јем, v. impf. (јуж.) wagen, sich trauen, audeo.

смје̏шљив, а, о, (јуж.) [1)] der gern lacht, risus amans, ad risum facilis. [— 2) vide смијешан; cf. смијешљиво.]

смла̏вити, ви̑м, v. pf. vide смождити.

смла́тити, смла̑ти̑м, v. pf. todt dreschen, conflagello. [vide умлатити 1].

смла́чити, смла̑чи̑м, v. pf. lau wärmen, tepefacio.

смле̏дњети, дни̑м, v. pf. (у Дубр.) mager werden, emacesco. cf. [омледњети, омршавити,] омршати.

смо̏ждити, смо̏жди̑м, v. pf. zermalmen, comminuo. [cf. смлавити, 2 смрскати].

смо̑к, смо̑ка, m. (loc. смо̀ку) 1) die Zukost, opsonium [cf. пригута]; смок бијели, т. ј. сир, скоруп, масло; Све *смокове* зове у сватове: Кума куми граха бијелога, Старосвати боба главатога, А дјевери купус и сланину — 2) (у Боци) сало и лој истопљено заједно, па се тијем послије зачиња јело: Тешко купусу из села *смок* чекајући.

смо̏ква, f. (gen. pl. смо̏ка̑ва̑) 1) [gemeiner Feigenbaum] die Feige, ficus [carica L.] (der Baum und die Frucht). — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fisch [Dreckfisch], piscis genus [stromateus fiatola L.]. — 3) Dreck, stercus [vide говно]: Ја с' не бојим Влаха ни *смокава* —

смо̏квара, f. (у Ц. г.) некаква п и т а с медом, eine Art Kuchen, placentae genus.

смо̏квица, f. dim. v. смоква.

смо̏крити се, смо̏кри̑м се, v. r. pf. (у Паштр.) п о к в а с и т и с е, н. п. од кише, naß werden, madefio.

смо̏ла, f. das Pech, pix. [cf. пакао 2].

смо̏лав, а, о, pechig, piceus, picatus: *Смолаве* руке не ваљају нигђе.

смоле̏ница, f. (у Хрв.) die Allarmstange, signum quo milites ad arma conclamantur. [vide витиљача]. cf. фитиљача.

смо̏лити, ли̑м, v. impf. pichen, pico.

Смо̏ља, f. hyp. v. Смољана.

Смо̏љан, m. Mannsname, nomen viri.

Смо̏љана, f. Frauenname, nomen feminae.

смо̏ље̑ње, n. das Pichen, picatio.

Смо̏љка, f. Frauenname, nomen feminae.

смо̏љо, m. [јуж.] који као покуњи нос, Einer mit hangender Nase, naso demisso.

смо́ница, f. eine Erdart (für Weinberge) [Pecherde], terrae genus [terra bituminosa].

смо̀рити, смо̀ри̑м, v. pf. ermüden, defatigo, cf. [vide] уморити [2]: Ти ме сломи, море, и превари На далеко Бишћу на крајину, *Смори* мене и дружину моју —

смота́вање, n. 1) das Zusammenwickeln, implicatio. — 2) das zu-Ende-haspeln, perductio filorum in rhombum.

смота́вати, смо̀та̑ва̑м, v. impf. [von смотати] vide смотати.

смо̀так, тка, m. и. n.* пређе, Knäuel, glomus.

смо̀тати, та̑м, v. pf. 1) zusammenwickeln, implico. — 2) zu Ende haspeln, perduco in rhombum. — 3) sich eilends davon machen, aufugio: *смота* изнад куће.

смо̀трити, смо̀три̑м, v. pf. erblicken, conspicor. [vide угледати].

смоту́љак, љка, m. (у Ц. г.) vide замотуљак.

смо̀ћи, смо̀гне̑м, v. pf. (у Сријему) 1) bändigen, frango: ко ће га *смоћи*! — 2) hinreichen, sufficio: хоће ли ти храна *смоћи* до нове?

смо̀чан, а, о, сир, зеље, fett, gewürzt, pinguis, conditus: Боље је и пригута паопарна него земља *смочана*.

смо̀чац, смо̀чца, m. hyp. [dim.] v. смок.

смо̀че̑ње, n. das Zukosten des Brots zum Gemüse, opsonatio.

смо̀чити, чи̑м, v. impf. zukosten, opsonor.

смра̑д, m. (loc. смра́ду) der Gestank, foetor.

смра̏дити, ди̑м, v. impf. Gestank machen, foetorem creo.

смра̀ђе̑ње, n. das Anstänkern, foetoris excitatio.

смра̏зити, зи̑м, v. pf. vide омразити: Први гријех *смразити* ђевојку —

смра̏морити се, ри̑м се, v. r. pf. [vide] с к а м е н и т и с е, постати *мрамор*, zu Stein werden, lapidesco.

смра̏чити се, смра̑чи̑ се, v. r. pf. dunkel werden, vesperascit. [vide смрћи се].

см̏рвити, ви̑м, v. pf. bröseln, frio.

См̏рдан, m. 1) Name einer Drina-Ueberfuhr bei Лозница, trajectus nomen. Код Смрдана близу има једна бара, која смрди на сумпор, и зове се *Смрдљива бара*. cf. Ковиљача. — 2) ријека у Бјелопавлићима (зла за пиће).

смрде̏љав, а, о, vide смрдљив.

см̏рдети, ди̑м, (ист.) vide смрдјети.

смрде̏ћ, а, е, (у Дубр.) vide смрдљив.

см̏рдибаба, f. некаква тица, велика као голуб, али по перју љепша од њега, него кажу да *смрди*, eine Art Vogel, avis genus. [vide смрдиврана].

см̏рдибуба, f. Wasserwanze [Baumwanze], [pentatoma baccarum L.].

см̏рдиврана, f. некаква тица, чини ми се да је плаветна (може бити да је с м р д и б а б а), eine Art Vogel [Blauracke], avis genus [coracias garrulla L.].

См̏рдипоток, m. код Голупца у нахији Пожаревачкој поток, који се, као што се онуда приповиједа, тако прозвао од многијех мрт-

ваца који су ондје још прије Христа негда изгинули.
смр̏дити, (зап.) ⎫ дӣм, v. impf. ſtinken, foeteo.
смр̏дјети, (југоз.)⎭ [cf. баздјети, тоњати].
смр̏дљив, а, о, ſtinkend, foetens. [cf. смрдељав, смрдећ].
Смр̏дљивā Бȃра, f. cf. Смрдан [1].
смр̏дљивац, ӣвца, m. der Stinkt, homo foetens.
смр̏дљивица, f. die Stinkt, foetens mulier.
смр̏дљика, f. (у Ц. г.) дрво [gemeine Eberesche, Maasbeerbaum, sorbus aucuparia L.] за које се приповиједа да је уље на њему расло док није некакав цар некад објесио о њему права човјека. cf. шмрљика.
смр̑ђење, n. das Stinken, foetor.
смр̑ђети, смр̏дӣм, (јуж.) vide смрдјети.
смрѐка, f. der Wachholder, juniperus communis Linn. cf. *вења*, клека.
смрѐкиња, f. die Wachholderbeere, bacca juniperi [vide вења 2]: И *смрекиње* вријеме продаје.
смрѐков, а, о, von смрека, juniperi.
смрѐковача, f. 1) смрекова батина, Stock von Wachholder, fustis juniperi. — 2) смрекова вода (кад се успе на смрекове бобе те ускисне), der Wachholderwein, vinum e baccis juniperi.
смрѐковина, f. Wachholder-Holz, lignum juniperi.
смрѐскати, смрѐскам, v. pf. quetschen, zerstoſſen, contundo, offendo, н. п. главу, нос. [cf. смуљати, спрштити].
смрѐчак, [смре]*чака, m. (у Херц.)* Wachholderwald, [silva juniperi].
смрза̏вање, n. das Frieren, congelatio.
смрза̏вати се, смр̏завам се, v. [r.] impf. frieren, congelari.
1. **смр̑зао,** зли, f. (loc. смр̏зли) der Froſt, gelu [cf. помрзао]: дошао по овој *смрзли.*
2. **смр̑зао,** зла, зло, gefroren, gelatus.
смр̏зла, m. (у Сријему) vide [смрзлица] смрзло.
смр̏злица, f. (verächtlich) der die Kälte nicht ertragen kann, impatiens frigoris. cf. [смрзла, смрзло,] зимоморница, озебличина.
смр̏зло, m. (јуж.) vide смрзлица. [cf. смрзла].
смрзлу̏так, тка, m. gefrorne Erdscholle, gleba gelata.
смр̏знути, нем, *(смрзох* и *смрзнух, смрзао — смрзла* — и *смрзнуо)* v. pf. gefrieren machen, congelo.
смр̏знути се, нем се, v. r. pf. gefrieren, congelari. [cf. скоцати се, скочањити се].
смрка̏вање, n. das Dunkel-werden, obscuratio. [cf. смркивање, смрцање].
смрка̏вати се, смркава се, v. r. impf. dunkel werden, tenebrae oboriuntur. [cf. смркњивати се, смрцати се].
смр̏кнути се, не се, vide **смрћи се.**
смркњи̏вање, n vide смркавање.
смркњи̏вати се, смр̏књива се, v. r. impf. (у Дубр.) vide смркавати се.
смр̏млати, лам, ⎫ v. pf. daherm urmeln, commur-
смр̏мљати, љам, ⎬ muro, mussito, obmurmuro.
смр̏нцати, цам, ⎭ [cf. смумлати, смумљати].
1. **смр̏скати,** кам, v. pf. zuſammenſchnüren, constringo (vom Beutel).
2. **смр̏скати,** смрскам, v. pf. zermalmen, contero. [cf. смождити].
смр̑т [самрт], f. der Tod, mors: то ми је смрт.
смр̑тан, тна, тно, 1) ſterbend, moribundus: Јадан сивко, сабљо Краљић-Марко,| Ће погибе, куку твојој мајци!| А Марко му *смртан* бесидио — *Смртан* вади ножић трговачки — 2) н. п. човјек је смртан, ſterblich, mortalis. cf. самртан.
смр̑тнӣ, нā, нō, vide самртни.
смр̑тња̑к, m. (у Србији) каже се у шали за чун[1] (јер је човјек у њему на великој води близу *смрти*), Kahn, linter.
смр̑ћи се, смр̏кне се, (смр̏кло се) (cf. смркнути се) v. r. pf. dunkel werden, tenebrae oboriuntur. [cf. смрачити се, мркнути (мрћи) 1].
смр̑ца, f. dim. v. смрт: Доклем га је *смрца* уморила —
смр̑цање, n. vide смркавање.
смр̑цати се, смр̏че се, vide смркавати се.
смр̑ч, m. [Cedern Wachholder, juniperus oxycedrus L.] vide смрека.
смр̑чак, чка, m. (pl. gen. смр̑чака̑) die Morchel, [Speiſemorchel, morschella esculenta Pers.] phallus esculentus Linn.
смр̑чев, а, о, н. п. качица, vom Wachholderbaum, juniperinus.
смр̑чевина, f. Wachholder-Holz, lignum juniperi.
сму̏дити, сму̏дӣм, v. impf. (у Ц. г.) 1) ſengen, amburo. — 2) [vide] глобити, гулити, дерати, durch Erpreſſungen ſchinden, exhaurio: Оде градит' града на Медуну| Да узапти Брдску сиротињу,| Да их гули и без мила *смуди* —
сму̏дут, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfiſch [Seebarſch], piscis genus [labrax lupus C. V.].
сму̑ђ, сму̑ђа, m. der Schiel, perca lucioperca [sandra Cuv.].
сму̏ждити, сму̏ждӣм, v. pf. н. п. шумнат прут, грозд, abſtreifen (Beeren und Blätter), destringo.
сму̑к, m. eine Art Schlange [die Aeſculapſchlange], serpentis genus [coluber flavescens L.; cf. коњушарица, коњуштица, смукуља]: Смук је одозго црн а по трбуху жућкаст.
сму̏кнути, сму̏кнем, v. pf. 1) нож, zucken, stringo. [vide сукнути 1]. — 2) daherſchieſzen, ruo.
сму̏куља, f. vide смук.
сму̏љати, љам, v. pf. zerquetſchen, contundo. [vide смрескати].
сму̏млати, лам, ⎫ vide смрмлати.
сму̏мљати, љам,⎭
сму̏та, f. (у Грбљу) сјевер са снијегом, Schneewetter, ningor.
сму̏тити, сму̏тӣм, v. pf. 1) verwirren, turbo. [vide побунити]. — 2) н. п. воду, trüben, turbo. [vide помутити 1].
сму̏тљивац, ӣвца, m. der Ränkeſchmied, doli machinator.
сму̏тња, f. die Verlegenheit, angustiae.

смӯћкати, ка̑м, v. pf. ausschwenken, eluo: *смућкај* па пролиј.
смуца̏љка, f. (у Хрв.) vide тоциљајка.
смӯцање, n. 1) das Umherziehen, vagabunda vita. — 2) (у Хрв.) vide тоциљање.
смӯцати се, смӯца̑м се, v. r. impf 1) herumstreichen, vagor. [vide скитати се]. — 2) (у Хрв.) vide тоциљати се.
смӯшен, а, о, н. п. лети као смушен, wie ein Rasender, rabidus, rabiosus. [cf. бијесан, горопадан].
смӯшенӣк, m. vide горопадник.
смӯшити се, ши̑м се, v. r. pf. vide [п о м а м и т и с е] згранути се.
сна́а, f. vide **снаха.**
сна́га, f. (acc. сна̑гу) 1) die Stärke, Kraft, vires [cf. крепост]: опасао се снагом, стао на снагу, der Jüngling ist in der Blüthe seiner Mannskraft. — 2) der Leib, Körper, corpus, н. п. боли ме сва *снага*. cf. [vide] тијело [1]. — 3) (у Хрв.) vide чистота [1].
сна́жан, жна, жно, (сна̑жнӣ, на̑, но̑) stark, fortis. [cf. силан 1; чил (чио)].
сна́жење, n. (у Хрв.) vide чишћење.
сна́жити, сна̑жи̑м, (у Хрв.) vide [1 м е с т и 1] чистити.
сна̏ин, а, о, vide **снахин.**
снао̏дити, сна̏оди̑, vide **снаходити.**
снао̏ђење, n. vide **снахођење.**
сна̏ћи, сна̂ђе̑, v. pf. 1) finden, heimsuchen, invenio: *снашло* га чудо; *снашла* га биједа. — 2) снашло га, er hat das Hinfallende, epilepticus est.
сна̏ха [снаа], f. (voc. сна̏хо) 1) des Bruders Frau, Schwägerin, fratris uxor. [cf. невјеста 2]. — 2) зu der ich дјевер bin. — 3) die Schwiegertochter, Schnur, nurus. cf. невјеста [2].
сна̏хин [снаин], а, о, der снаха, τῆς снаха.
снахо̏вати, сна̏хује̑м, v. impf. ко *снахује*, та војује.
снахо̏дити, сна̏ходи̑, [снаодити], v. impf. 1) finden, heimsuchen, invenio, н. п. биједа. — 2) das Hinfallende bekommen, corripi: снаходи га свакога мјесеца.
снахо̏ђење [снаођење], n. das Auffinden, Heimsuchen, correptio.
сна́ша, f. (voc. сна̑шо) 1) vide [нур. v.] снаха. — 2) jede (jüngere) Frauensperson, deren Namen man nicht weiß: Schwägerin, nurus. [— 3) cf. златоје].
сна́шин, а, о, der снаша, nurus.
сна́шица, f. dim. v. снаша: Пијаној *снашици* мили ђеверци.
снеби̑вање, n. 1) das Schüchternsein, Verlegenheit (in fremdem Hause), verecundia. — 2) das Leugnen mit Verwunderung, infitiatio mirabundi.
снеби̑вати се, сне̏би̑ва̑м се, v. r. impf. 1) verlegen sein, verecundus sum. cf. [vide] устручавати се. — 2) чега, etwas mit Verwunderung leugnen, mirabundus infitior.
сне̏бити се, сне̏бије̑м се, v. r. [pf.] impf. 1) schüchtern, verlegen werden, verecundus sum. — 2) чега, etwas mit Verwunderung leugnen, mirabundus infitior.
сневесе̏лити се, сневе̏сели̑м се, v. r. pf. sich betrüben, contristari.
сне̑г, m. [ист.] vide снијег.
сне̏жан, а. о, [ист.] vide сњежан.
снежа̏нӣк, снежани́ка, m. (ист.) vide сњежаник.
снеру̑ке̑, unbequem, importunum. cf. рука [5].
сне̑т, f. (ист.) vide снијет.
сне́ти, сне̏се̑м, (ист.) vide снијети.
сне̏тљив, а, о, (ист.) vide сњетљив.
сни́ва̑ње, n. vide сањање.
сни́вати, сни̏ва̑м, vide сањати.
сни̑г, m. (зап.) vide снијег.
сни̏жан, а, о, [зап.] vide сњежан.
сни̏же̑, vide [2] ниже.
сни̏зак, сни̏ска, ско, (comp. сни̏жӣ) nieder, humilis. cf. [vide] низак.
сни́зати, сни̏же̑м, v. pf. herabreihen (Perlen), demo de filo.
снизи̏ва̑ње, n. das Herabnehmen, demtio.
снизи̏вати, сни̏зује̑м, v. impf. herabnehmen, demo.
снијѐвање, n. [југ.] vide [с а њ а њ е] снивање.
снијѐвати, сни̏јева̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide [с а њ а т и] снивати.
снијѐвати се, сни̏јева̑ ми се, v. [r.] impf. [југ.] снијеваће ми се ноћас, träumen, somnio.
сни̏јег, m. (loc. снијѐгу) (југ.) der Schnee, nix: Не пада *снијег* да помори свијет, него да свака звјерка свој траг покаже.
снијѐжење, n. [југ.] das Schneien, ningor.
снијѐжити, жӣ, v. impf. (у Дубр.) снијѐжӣ, т. ј. иде снијег, schneien, ningere.
снијѐжница, f. (у Ц. г.) јама гдје љети има снијега (у Херцеговини и у Црној гори на таковијем се мјестима љети снијег топи у котловима и у коритима, те се стока поји), Schneegrube, fovea, in qua nives conservantur.
сни̏јет, f. и. m. (југ.) der Brand im Getreide, uredo, cf. [vide 2] гла̏вница [1]: Од шенице се може *снијет* претворити, а од *снијета* шеница.
снијѐти, сне̏се̑м, (сни̏о, снијѐла, ло) v. pf. (југ.) 1) herabtragen, defero. — 2) zusammentragen, congero. — 3) tragen, legen (von der Henne), pono.
сни́ма̑ње, n. das Herabnehmen, demtio. cf. [vide] скидање.
сни́мати, сни̏ма̑м, v. impf. herabnehmen, demo. [vide скидати 1].
сни́мати се, сни̏ма̑м се, v. r. impf. herabsteigen, descendo. [vide силазити].
сни́мити, сни̏ми̑м, v. pf. herabnehmen, demo, cf. [vide] скинути [1]: капу с главе, кукурузе с тавана и т. д.; Она *сними* свилена јаглука —
сни́мити се, сни̏ми̑м се, v. r. pf. herabsteigen, descendo [vide скинути се]: Он *се сними* са коња Шарина —
сни̑т, f. (зап.) vide снијет.

1. **сни̏ти,** сни̑м, v. pf. träumen, somnio. [cf. сњети (шњети)].
2. **сни̏ти,** сне̏се̑м, (зап.) vide снијети.
снитљив, а, о, (зап.) vide сњетљив.
сно̀ва̑љка, f. справа за сновање (пређе).
сно̀ва̑ње, n. das Anzetteln, exordium telae.
сно̀вати, сну̀је̑м, v. impf. anzetteln, ordior (telam).
***сно̀ватни̑к,** m. (у Боци) vide витао* 1.
сно̏п, сно̏па, m. die Garbe, merges, fasciculus.
сно̏пак, пка, m. hyp. v. сноп.
сно̏пит, а, о, (у Сријему) н. п. човјек, stämmig, robustus. cf. [vide] трснат.
сно̏пић, m. dim. v. сноп.
сно̏пље, n. (coll.) die Garben, mergites.
сно̑с, m. 1) што *снесе* вода на једно мјесто, die Anschwemmung, aggestio. cf. [vide] нанос. — 2) (у Ц. г.) занијели све у снос (кад се сакрије од војске), die Niederlage, receptaculum: А грабе им на *сносове* благо —
сно̀сити, сно̑си̑м, v. impf. 1) zusammentragen, comporto: „гдје вам кокоши сносе?" пита у Црмници онај који најприје на божић у јутру донесе воде; а из куће му ко одговори: „у п а њ е г е око огња" (да не би кокоши носиле изван куће). — 2) herabtragen, defero. — 3) ertragen, fero, tolero, sustineo. cf. подносити [2].
сно̀ше̑ње, n. 1) das Zusammentragen, comportatio. — 2) das Herabtragen, delatio. — 3) das Ertragen, toleratio.
сњего̀падан, дна, дно, [јуж.] н. п. земља, schneereich, nivosus.
сње̏жан, а, о, [јуж.] 1) beschneit, nivibus plenus, н. п. ноге, дрво. — 2) од снијега, н. п. груда, Schnee-, nivalis: И у чаши једна груда *сњежана* —
сњежа̀ни̑к, сњежанѝка, m (у Ц. г.) по врху згуснут (као усирен) *снијег* по коме се може ићи.
сњежа̀ница, f. (јуж.) вода од снијега, Schneewasser, aqua nivalis. У Херцеговини на гдјекојијем мјестима посленици пију све љето сњежаницу, која тече из планина (и за то, може бити, онамо има много сипљивијех људи?).
сње̏ти [шњети], сни̑м, v. pf. (по југоз. кр.) vide [1] снити.
сње̏тљив, а, о, (јуж.) vide главничав.
со̑, со̏ли, f. das Salz, sal.
со̏а, f. vide **соха.**
со̏ба,* f. (pl. gen. со̏ба̑) das Zimmer, cubile, conclave, diaeta, thalamus. [vide клијет 1]. cf. изба.
со̏бет,* m. das Gastmahl, convivium [vide гозба]: *Собет* чини Српски кнез Лазаре —
собѐтина, f. augm. v. соба.
со̏бица, f. dim. v. соба.
со̏бни̑, на̑, но̑, н. п. врата, des Zimmers, Zimmer-, conclavis.
Со̏бовица, f. планина у Шумадији од Баничине до Крагујевца.
со̏ва, f. (pl. gen. со̑ва̑) die Eule [der Waldkauz], noctua, ulula [syrnium aluco L.]. cf. [буљина, бучок, 1 еја,] јеина, утина, ушара.

со̀виља, f. (у горњ. прим.) vide [ч у н а к 1] совјело.
со̏вин, а, о, der Eule, noctuae.
со̏вић, m. das Junge der сова, pullus noctuae.
со̏вица, f. dim. v. сова.
со̀вјело, n. (у Дубр.) vide чунак [1] (у разбоју). cf. совиља.
со̏вра[*], f. vide **софра.**
со̀врња, f. 1) (у Боци) ситно камење што се у зидању меће између великог камења. — — 2) (у Ц. г.) поврх зидова настављена међа од ситнога камења.
сову̀љага, f. augm. v. сова.
со̀дат, m. (у Дубр.) 1) vide **солдат.** — 2) der Träger, bajulator. [vide носилац].
со̏дорина, f. (у Ц. г.) некака трава, eine Art Pflanze, herbae genus.
Со̏зина, f. планина између Црне горе и нахије Барске.
сољѐбни̑к, m. (у Боци) пријатељ који с киме *со и хљеб* једе. cf. [vide] солоједник.
со̑ј,* со̑ја, m. der Stand, Rang, ordo, conditio (civilis), cf. род [vide пасмина]: Млади Урош *соја* господскога —
со̏јка, f. (у Сријему) vide [к р е ш т е л и ц а] креја.
со̑ј-срма̀ли,* indecl.: А по диби *соj-срмали* тканица, При тканици *соj-срмали* ножеви —
1. **со̑к,** со̏ка, m. (loc. со̏ку) 1) Saft, succus. — 2) die Käselake, muria casei.
2. **со̑к,** m. 1) (у Ц. г.) онај који пронађе лупежа који је што украо или друго како зло учинио, Ausfinder. [cf. зог]. Кад се онамо коме што украде, он објави шта ће дати ономе који му лупежа пронађе (и ово што му се даје зове се *соцбина*). Сок да се не би с лупежом без невоље омразио и̏ да би се ствар тајно свршила, пошаље какога човјека те му каже да неко зна да је он то и то украо, већ нека иде те се мири на лијепо с покраденијем. Овај човјек којега сок шаље лупежу зове се *сокодржица.* Ако се лупеж поплаши, он иде те се с покраденијем намири, и тако се то сврши тајно да ни покрадени ни лупеж не знаду ко је сок, јер му соцбину од покраденога узме и однесе сокодржица. Ако ли лупеж мисли да се не може доказати да је он то украо или се узда у се и у своје јако братство, он не ће ни да чује што му сокодржица каже; онда покрадени повиси соцбину, а сок ако је за цијело увјерен да је оно прави лупеж украдене ствари, он му опет пошаље сокодржицу. Ако ли лупеж и опет не призна, онда покрадени још повиси соцбину, и тако је повишује три четири пута, да какшто соцбина изиде већа него што украдена ствар вриједи. Најпослије сок ваља да изиде и пред кметовима да докаже да је онај на кога он говори заиста оно украо; ако он то докаже, онда лупеж ваља да плати осим

покрађе и остале све трошкове, ако ли не докаже онда трошкове сок ваља да плати. — 2) (у нах. Сок.) vide свједок.

сокòдржица, f. (у Ц. г.) der сок-halter. [cf. 2 сок 1].

Сòка, f. Frauenname, nomen feminae (*Σοφία*).

сòкāк,* сокáка, m. die Gasse, platea. cf. [vide] улица [2].

сокàчић, m. dim. v. сокак.

Сòкна, f. Frauenname, nomen feminae.

сòкô, сокòла, m. (voc. сòколе, pl. gen. сокòлā и. сокòлôвā) 1) der Falke [der Taubenfalk], falco [f. peregrinus Tunst.]. — [*Соко*] 2) град у Србији (близу Дрине). — 3) вода и брдо у Ловћену. — 4) зидине од старога града у Црној гори. — 5) [*соко*] cf. [vide] златоје.

сокòлак, лка, m. hyp. v. соко [1]: иди, мој *соколак* (говоре дјеци кад их куда шаљу).

соколàрина, f. Студеница је плаћала Турцима некакав данак који се овако звао и мјесто којега кажу да су се негда давали соколови.

сокòлити, лӣм, v. impf. (у Ц. г.) anfeuern, ermuntern, cohortor, cf. [vide] слободити: *Соколи* их Мрђен поглавица —

сокòлић, m. 1) der junge Falke, pullus falconis. — 2) (у Ц. г.) vide јастријеб.

сокòлица, f. das Weibchen des Falken, falco femina: Иде соко, води *соколицу* —

сокòлов, а, о, Falken-, falconis. [cf. шаинов].

Сòкољанин, m. (pl. Сòкољāни) Einer von Соко [2].

сòкôскӣ, кā, кô, von Соко.

сòлад, сòлда, m. (у Боци) vide солдин.

солàнӣ, нā, нô, Salz-, salinus, salarius. cf. сони.

сòлāр, солáра, m. der Salzhändler, negotiator salarius.

сòлара, f. das Salzamt, praefectura annonae, salariae. cf. сланица [2].

солàрев, }
солàров, } а, о, des солар, salarii.

сòлдāт [содат 1], m. der Soldat, miles.

солдàтија, f. 1) die Miliz, die Militärgrenze, im Gegensatz der паорија, des Bauernlands, des Provinziale, regio militaris. — 2) das Soldatenvolk, die Soldatesque, milites.

солдàтина, f. augm. v. солдат.

сòлдāтов, а, о, des Soldaten, militis.

сòлдатскӣ, кā, кô, soldatisch, militaris.

солдàтуша, f. das Soldatenweib, mulier militaris.

солдàчина, f. das Soldatenleben, militia.

сòлдӣн, солдùна, m. (у Рисну) четврт крајцаре, das Viertel eines österr. Kreuzers, quadrans cruciferi. [cf. солад].

сòлика, f. (у Хрв.) vide [ц и г а н и] соља 2.

сòлило, n. 1) die Salzlecke, locus ubi sal sparsum lingitur ab ovibus: Трчи као овца на *солило*. — 2) у пјесми (Saline?): Прво добро на мору *солило* — [— 3)] Ој *Солило*, мој бијели граде —

Сòлӣн, Солùна, m. стари град у Далмацији од којега се и сад познају зидине, Salona, Salona.

Солùњанин, m. Einer von Солин.

Сòлиоскô Пòље, n. поље крај мора у Грбљу иза Тројице, гдје се негда со морска градила.

сòлити, лӣм, v. impf. salzen, sale condio.

сòлити се, лӣм се, v. r. impf. sich mit Salz versehen, sal comparo.

солòједнӣк, m. der mit uns Brot und Salz gegessen, qui nobiscum salem comedit. cf. сонљебник.

Солòмун, m. Salomon, Salomo: премудри Соломун.

Солòмунов, а, о, Salomons, Salomonis.

Солòмуново слòво, n. Drudenfuß, кад жене бају око какве гуте (особито око врата), онда пишу кашто чивитом и Соломуново слово ✡.

сòлотӯк, m. (komisch) der Salzstößel, pistillum sali comminuendo. cf. [vide] тучак [1].

Сòлӯн, Солӯна, m. Thessalonich, Thessalonica: До *Солуна* сто сомуна, а од *Солуна* сто сомуна (ваља), а у *Солуну* су чакшире за марјаш.

сòлуфе,* сòлӯфā, f. pl. vide зулови: Пом'јешасмо брке и *солуфе* —

сòља, f. (у војв.) 1) vide бјелутак. — 2) die Riesel, Graupeln. cf. [vide] цигани.

сòљēње, n. das Salzen, sallitio.

сȍм, сòма, m. der [Donau-] Wels, silurus glanis [L.].

Сòмина, f. планина у Херцеговини: Бјеше пошао у лов у *Сомину* —

1. **сòмић**, m. dim. v. сом.

2. **сòмић**, m. das Rauchloch an den zwei Dachseiten, fumarii genus.

сòмли,* adj. indecl. н. п. сомли нож, т. ј. у којега су коре (камзе) од сомова зуба (?): Па је *сомли* ножа повадио —

сòмљӣ, љā, ље, Wels-, siluri.

сòмов, а, о, Wels-, siluri.

сòмовина, f. Welsfleisch, caro siluri.

Сòмош, Сомòша, m.: Од *Сомоша* шора Лутоpанског —

сомӯн[*], сомӯна, (cf. самун) m. der Laib (feinern Weizenbrots), panis delicatior. Сомун је свагда у кисело умијешен. У Србији се сомуни највише зове оваки куповни хљеб.

сомӯнина, f. augm. v. сомун.

сомӯнић, m. dim. v. сомун.

сомӯнџија[*], m. der Verkäufer von Laiben Weizenbrots, panarius negotiator.

сòмчāд, f. (coll.) kleine Welse, siluri parvuli.

сòмче, чета, n. ein kleiner Wels, silurus parvulus.

сòнӣ, нā, нô, vide солани.

сòпа, f. 1) [*] ein Prügel, Knüttel, fustis. [vide] б а т и н а [1], cf. кијача. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, [box] salpa [C. V.].

сòпùлка, f. (у Ц. г.) велика свирала, Art großer Flöte, fistulae majoris genus.

сòпити, пӣм, v. impf. keuchen, anhelo.

сòпљēње, n. das Keuchen, anhelatio.

Сòпōт, m. 1) извор и село у нахији Биоград-

ског на путу из Биограда у Крагујевац. — 2) извор у равноме Котару у Бенковцу. [cf. Шопот]. — 3) извор код намастира под Острогом. — 4) према Рисну више мора пећина, из које кашто, особито у прољеће, у један пут удари силна вода да би човјек рекао сав ће свијет потопити (а љети иду у њу с лучем за воду). — 5) више Пожаревца брдо (испод којега такође има извора). [— 6) (*сопот*) у загонеци, cf. *вазлитраве*.]

Сопоћани, m. pl. намастир у [Старој] Србији, од којега сад зидине стоје: *Сопоћане* наврх Рашке ладне —

со̏пра[*], f. vide **софра**: Гди је *сопра*, ту је долибаша —

со̀рити, со̀рӣм, v. pf. (у Дубр.) оборити да се ваља и лупа, herabkollern, devolvo: сорила нешто мачка. [vide] оборити [1], cf. разорити.

со̀рити се, со̀рӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) 1) herabkollern, devolvi. — 2) wiederhallen, wiederschallen (von Gebirgen, als wenn sie zusammenstürzten), resono: *Сорише се* брда и долине —

со̀рта, f. die Sorte, Gattung, genus: сваке *сорте*, allerlei. [vide] струка [3], cf. врста, рука.

со̀рцати се, цâм се, v. r. pf. (у Сријему) vide [1] пасти, стровалити се.

Со̏са, f. Frauenname, nomen feminae.

сото̀на, f. (voc. со̀тоно) der Satan, satanas.

сото̀нин, а, о, des Satans, satanae.

Сото̀нићи, *m.* [pl.] *племе у Црмници.* [cf. Мртвица 2].

сото̀њак, тоња́ка, m. ein rechter Satan (scherzhaft), homo procax.

со̏фа[*], f. (у горњ. примор.) vide лијеха: У бостању три *софе* садиле: Једну *софу* црвен' гарофиља — На сриједи *софа* од мерџана, И на *софи* дрвце бадемово —

Софѝјана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

со̏фра [совра, сопра],* f. der Speisetisch, mensa. cf. трпеза, синија [1, столица 3]; астал, [2] сто [2].

со̀ха, f. (acc. со̏ху, pl. со̏хе, со́хâ) [соа] ein gabelförmiges Holz, pertica bifurca; — соха кириџијнска, *велика батина на врху мало рачваста, коју кириџије носе на рамену те њоме подупиру једну страну док другу притоваре.*

со̏чан, чна, чно, saftig, succosus.

со̀чење, n. 1) das Kuppeln (im ehrlichen Verstande), comparatio conjugis. — 2) (у Ц. г.) cf. [2] сок [1].

сочѝвица, f. водена, die Wasserlinse, lemna palustris Linn. [lemna L.; cf. лечице].

со̏чиво, n. 1) die Linse, cicer lens Linn. [cf. лећа, 1 леће, рогачица]. — 2) (у Дубр.) Hülsenfrüchte, legumina. cf. [vide] вариво.

со̀чити, чи̂м, v. impf. 1) ausfindig machen, kuppeln (eine Braut), concilio. — 2) (у Ц. г.) cf. [2] сок [1], angeben, deferre.

со̀чица, f. 1) dim. v. со. — 2) (у Хрв.) vide [цигани] солика.

со̏џбина, f. (у Ц. г.) што се да *соку*, Lohn für den сок. [cf. наљеже].

со̏шица, f. dim. v. соха.

спа̀вање, n. das Schlafen, dormitio.

спа̀вати, спа̄ва̂м, v. impf. schlafen, dormio. [cf. спати].

спа̀ваћӣ, ћа̂, ће̂, н. п. капа, хаљине, Schlaf-, dormitorius.

спава̀ћив, а, о, (ст.) schlafend, dormiens: Ко ће љута змаја преварити, Ко ли њега *спаваћива* наћи —

спа̀ва̂ч, спава́ча, m. der Schläfer, dormitor.

спава̀чев, а, о, des Schläfers, dormitoris.

спава̀чица, f. die Schläferin, dormitrix.

спа̀ва̂чкӣ, ка̂, ко̂, der Schläfer, dormitorum.

спа̏внути, не̂м, v. pf. als dim. v. спавати, ein wenig schlafen, paululum dormito: Мало *спавну*, поскочи на ноге —

спа̏да̂ње, n. 1) das Herabfallen, delapsus. — 2) das Fallen im Preise, pretii diminutio.

спа̏дати, да̂м, v. impf. 1) herabfallen, delabor, decido. — 2) fallen (im Preise), viliori pretio vendi. — 3) (у Боци) зна у који дан преко године *спадају* сви свеци. cf. падати [1].

спа̀дљив, а, о, коњ, који ласно мрша, т. ј. *спадне* у месу, leicht magernd, macrescens.

спа̏зити, зи̂м, v. pf. wahrnehmen, animadverto, bemerken, observo. cf. [vide] опазити.

спа̏зити се, зи̂м се, v. r. pf. vide осјетити се [1].

спа̏змати, ма̂м, v. pf. н. п. с памети, kindeln, kindisch werden, ineptio. [cf. пазмати].

спа̀ија,* m. vide **спахија**.

спа̀ијин, а, о, vide **спахијин**.

спа̀ӣјница, f. vide **спахијница**.

спа̀ӣјнскӣ, ка̂, ко̂, vide **спахијнски**.

спа̀ӣјскӣ, ка̂, ко̂, vide **спахијски**.

спаилук,* m. vide **спахилук**.

спа̀лити, спа̄лӣм, [сапалити] v. pf. verbrennen, comburo, aduro. cf. [сагорети (згорети 2), саждити, спржити,] сажећи.

спаљѝвање [сапаљивање], n. das Verbrennen, combustio.

спаљѝвати [сапаљивати], па̀љује̂м, v. impf. verbrennen, comburo. [cf. сажизати].

спа̀на̂ћ, спана́ћа, m. der Spinat, spinacia oleracea Linn.

спа̀нђати се, ђа̂м се, v. r. pf. с ким, sich bekannt machen, sich abgeben mit jemand, in familiaritatem alicujus venire. cf. [vide] слизати се.

спапу̀љати, ља̂м, v. pf. (у Сријему) vide згњечити (cf. папула).

спа̀ра, f. (у Спљету) као гужва од крпе, што се меће на главу кад се што носи на глави. [cf. котуљач].

спа̀рак, рка, m. durch Luftmangel verdorbener Kukuruz, frumentum malo aëre corruptum.

спа̀ран, рна, рно, (у Хрв.) schwül, fervidus, aestuosus.

спарѝвање, n. das Paaren, conjunctio.

спарѝвати, спа̀рује̂м, v. impf. н. п. голубове, paaren, conjungo.

спари̏на, f. (у Хрв.) vide [припека] запара.

спа̀рити, спа̄рӣм, v. pf. н. п. коња с коњем,

да су једнаки, или голуба и голубицу, paaren, conjungo.

спарити се, рйм се, v. r. pf. н. п. кукурузи, in Gährung kommen, corrumpi.

спас, m. der Erlöser, Heiland, servator [vide спаситељ]: Свети *Спасе* житњега цвијета —

спасавање, n. das Retten, servatio.

спасавати, спасавам, v. impf. retten, servo.

спасавати се, спасавам се, v. r. impf. sich retten, servari.

Спасенија, f. Frauenname, nomen feminae.

спасеније, n. само кад се наздравља: Спасуј се! — На *спасеније*! Errettung, Heil, salus. cf. напијати, наздравити.

спасење, n. das Heil, salus: Покојнијем душевно *спасење*, А живијем здравље и весеље —

спаситељ, m. der Heiland, servator. cf. спас.

спасовање, n. das Feiern der Kirchweih am Himmelfahrtstage, paganalium celebratio die ascensionis domini.

спасовати, сујем, v. impf. am Himmelfahrtstage Kirchweih halten (носити креста), paganalia ago die ascensionis domini. cf. завјетина [2].

Спасов дан, ва дне, m. Christi Himmelfahrt, ascensio Christi. [cf. Спасово].

спасовиште, n. der Ort der Kirchweih am Himmelfahrtstage, locus paganalibus celebrandis die ascensionis domini.

Спасово, n. (у кршћана) vide Спасов дан.

Спасоје, m. Mannsname, nomen viri.

спаст, f. (у Ц. г.) н. п. сњежана (кад падне многи снијег), der Fall, casus, lapsus.

1\. **спасти,** спаднем, v. pf. 1) herabfallen, decido: [a)] *спасти* низ кулу значи и *брзо сићи*. cf. испасти [2; — б)] спао му врат (кад боли у грлу око ресице, па жене прстом подижу). cf. крајници; [— в)] спао му желудац, vide струнити се [1]. — 2) на што, herunterkommen (arm werden), devenio eo ut —: *Спала* књига на два слова. — 3) у месу, у лицу, т. ј. [vide 1] опасти [2], mager werden, macesco. — 4) fallen (im Preise), minori pretio venditur: спала цијена вину und спало вино. — 5) спадох с ногу, н. п. од многога хода.

2\. **спасти,** спасем, v. pf. retten, servo [cf. скапулати]: *Спаси* Бог! (кад се наздравља). cf. спасуј се.

спасти се, спасем се, v. r. pf. sich retten, servari.

спасуј се! само кад се наздравља. cf. [2 спасти;] напијати, наздравити.

спати, спим, vide спавати (али се слабо говори него се чује у пјесмама, н. п.): А под барјак црни змају *спаше* — Лего *спати*, Бога звати, Бог се деси на небеси — Мајка ми је драга, Сису ми је дала, Другу рекла дати Кад пођемо *спати*.

спахија [(спаија)*], m. (pl. gen. спахија) 1) der Grundherr, dominus fundi. У Србији су били а у Босни и у Херцеговини ваља да су и сад спахије најбољи људи за народ. Босански су беглви готово сами спахије од свијех онијех земаља; и готово сви имају своје куле и дворове по селима у Босни и у Херцеговини, и тамо сједе. Гдјекоји још имају стара Српска подријетла, н. п. Љубовићи, Видаићи, Бранковићи, Вилиповићи, Тодоровићи и т. д., али опет не спомињу радо да су кад Срби били, премда ни данас не зна Турски ни од стотине један, него говоре Српски као и остали Срби. Спахије узимају *десетак* од жита и у новцима од ожењенијех глава (око два гроша) *главницу* (у име десетка од поврћа и од осталијех усјева и другијех ситница). Спахије обично иду у јесен и зими по својим селима, те купе главницу и десетак. Они немају нигдје својијех намјесника по селима, нити је обичај да им се што ради. Кад спахија дође у село, он одјаше код каквога газде, гдје је пространа и лијепа кућа, па му сви сељаци дају за јело што треба. Слабо који спахија иде по селу да гледа колико је који набрао, него пита н. п. „Е Радоица! колико си ти ове године набрао кукуруза?“ Ако Радоица рече да је набрао 20 товара, а он пита његова сусједа је ли то истина; ако сусјед каже да јест, а он онда рече: „Е, море, на твоју душу.“ Ако ли Радоица одговори да је посијао доцкан, па убила слана кукурузе, или да је поплавила вода, или побила туча, па није набрао ништа, онда спахија (тјешећи и себе и њега) каже; „Даће Бог до године.“ Осим поменутога десетка и главнице давала се спахијама на винограде *тулумина*, на свиње *жировница* (по коју пару од свакога свињчета по колико му се каже да их ко има), на кошнице ко их је држао од сваке по онолико по што је онда ока меда или десету кошницу ко их много има, по нешто на воденице и на казане; али се на многијем мјестима и од овога по нешто узимало у главницу, која за то није била свагда и свуда једнака. Многи се сељаци погоде са спахијама, па им плаћају осјеком на годину; тако су н. п. Тршићани (гдје сам се ја родио) плаћали своме спахији на годину 10 гроша од ожењене главе, па више ништа (ту му је и главница и десетак за све). cf. читлук, читлуксахибија. — 2) (у Боци) мужевљи стриц.

спахијин [спаијин], а, о, des спахија, domini.

спахијница [спаијница], f. die Gutsfrau, uxor *тоў* спахија.

спахијнскӣ [спаијнски], } кā, кō, herrschaftlich, dominorum.
спахијскӣ [спаијски],

спахилук [спаилук],* m. das Gut, die Herrschaft, latifundium.

спахо, m. (у Рисну) жене зову дјевера.

Спачва, f. vide Студба.

спева̀вање, n. (ист.) vide сијевавање.

спева̀вати, спѐва̄ва̄м, (ист.) vide сијевавати.

спѐвати, ва̄м, (ист.) vide сијевати.

спѐнђе, f. pl. (по југоз. кр.) das Geld, pecu-

спѐнза, f. nіае, [vide новац 3] cf. новци, благо, трошак: *Спенђе* су му помањкале — Али ти бабо не даде, Али ти *спензе* нестаде — Сегменима *спензу* небројену —

спѐнцати, ца̄м, v. pf. (у примор.) vide потрошити: Ми и остали што *спенцали*, то Бог намирио! (кад се наздравља).

спѐти, (с педи (?), т. j. да буде змјев велики) обичај је по Бачкој рећи кад се уђе жени гдје снује.

спетља̀вање [сапетљавање], n. das Zusammenknüpfen (mit Zwirn), confibulatio.

спетља̀вати, спѐтља̄ва̄м, [сапетљавати] v. impf. zusammenbinden (mit Zwirn), confibulo.

спѐтљати [сапетљати], љам, v. pf. zuhäkeln, zuknöpfen, fibulo.

спеча̀лити, спѐча̄лӣм, v. pf. mühsam erwerben, zusammenbringen, operose comparo.

спѐшати, ша̄м, (ист.) vide сијешати.

спива̀вање, n. (зап.) vide сијевавање.

спива̀вати, спӣва̄ва̄м, (зап.) vide сијевавати.

спӣвати, ва̄м, (зап.) vide сијевати.

спѝла [спиља], f. 1) (у Дубр.) die Höhle, caverna. cf. [vide] пећина. — 2) [*Спила*] планина Граховска: Од Трубјеле до *Спиле* камене —

спѝља, f. vide **спила** 1: И полетну с ђевојчицом У те *спиље* камените —

спӣњатак, тка, m. (у Книњу) vide пријечњак.

Спѝра, m. (ист.) vide Спиро.

спѝра̂ње, n. das Abspülen, delutio.

спѝрати, спӣра̄м, [2 сапирати] v. impf. abspülen, deluo.

Спирѝдон, m. Spiridion, Spiridion.

спѝрине, f. pl. (у Сријему) vide сплачине.

спѝрити, спӣрӣм, v. pf. anfachen, succendo: спирио све, т. j. потрошио.

Спѝро, m. (јуж.) hyp. v. Спиридон. [cf. Спира].

спѝсати, спӣше̄м, v. pf. verfassen, conscribo: списао књигу.

списѝвање, n. das Schreiben, Verfassen, conscriptio.

списѝвати, спѝсује̄м, v. impf. schreiben, verfassen, conscribo.

спѝскати, ка̄м, v. pf. 1) vergeuden, consumere per luxuriam. [cf. спраскати, пропућкати (профућкати)]. — 2) коме за душу, verderben, pessumdo. [vide сијевати 2].

спѝца, f. (pl. gen. спӣца̄) 1) die Speiche (am Rade), radius. [cf. жбица, запонац, зубац 2, палац 2, шпица 1]. — 2) (у Ц. г.) vide шулак [1]; daher *спица меса*, т. j. ћевап, али се говори и за плијен од сто говеди или оваца.

Спѝч, m. племе у нахији Барској (до Паштровића).

сијева̀вање, n. (јуж.) das Dichten, excogitatio cantilenae, ποίησις.

сијева̀вати, сијѐва̄ва̄м, v. impf. (јуж.) dichten, cantilenam facio.

сијѐвати, ва̄м, v. pf. (јуж.) [1)] т. j. пјесму, ein Lied dichten (verfassen, zuerst singen), facio carmen; [— 2)] сијевати коме за душу, verderben, pessumdo. cf. спискати [2].

сијѐшати, ша̄м, v. pf. [(јуж.) vide] ослабити [1], малаксати, изгубити снагу, schwach werden, debilitor.

спла̂в, m. 1) das Floß, die Flöße, ratis. — 2) (у Сријему) с млијека, die Sahne, flos lactis. cf. [vide] повлака.

Спла̂вањ, вња, m. брдо у Ваљевској нахији на путу Лозничкоме.

сплѐвати, ва̄м, v. pf. vide **сплахати**.

спла̀вити, вӣм, v. pf. 1) abschöpfen (z. B. die Sahne), demo. — 2) сламу са жита на гумну, wegkehren, deverro. — 3) сјекиру, vide [припојити] заварити.

спла̏ка, f. (у Ц. г.) мала барица н. п. од кише, Pfütze, lacuna.

спла̀кање, n. das Abspülen, ablutio.

спла̀кати, спла̂че̄м, v. impf. abspülen, abluo: сплачи судове.

спла̀кнути, спла̂кне̄м, v. pf. н. п. судове, abspülen, abluo.

спла̏снути, не̄, v. pf. н. п. оток, (von der Geschwulst) abnehmen, decresco.

спла̏та, f. 1) die Plätte (ein plattes Fahrzeug zum Uebersetzen auf Flüssen), ponto. cf. [vide] скела [2]. — 2) на Лиму као мали сплав од дасака на чему се превози.

спла̏хати, ха̄м, [сплавати] v. pf. као надвладати, н. п. једва га сплахаше и ухватише, vide **саплахати**.

спла̏хтати, та̄м, v. pf. vide склептати: Тада скоче пашине делије, Сви *сплахташе* те га ухватише —

спла̏чине, спла̏чӣна̄, f. pl. das Spülicht, eluvies. cf. [оплачина, спирине,] помије.

сплѐсти, сплѐте̄м, [саплести], v. pf. zusammenflechten, contexo.

сплѐсти се, сплѐте̄м се, v. r. pf. sich verwickeln, se impedire [cf. спутити се]: *сплете се* те паде.

сплѐт, m. (loc. сплѐту) 1) die Haarflechte, gradus: И у тој руци *сплет* девојачки — *Сплет* девојачки сестре Јелице — 2) сплет змија̂, mehrere untereinander verflochtene Schlangen, glomus. — 3) der Riß, cf. грана [2, љесица 2]: боли ме нога у *сплету*. — 4) vide [шупљика] ћесма.

сплета̀вање, n. das Flechten, nexio.

сплета̀вати, сплѐта̄ва̄м, v. impf. (ст.) flechten, necto: А девојке венце *сплетавају* —

сплѐтати, сплѐћем, v. impf. правити *сплет*, н. п. на кошуљи или на скутима, vide ћесмати.

сплѝти се, сплӣм се, v. r. pf. zusammenströmen,

conflno [vide слећи се 2]: Сва *се* сила у Грахово *слила* —

Сплѐт, m. Spalatro, Spalatro. [cf. Саплет?].

спљо̏штити, спљо̏штӣм, v. pf. platt drücken, abplatten, complano, comprimo.

спо̏дбити, спо̏дбије̑м, v. pf. ergreifen, arripio, cf. [vide] шчепати: И *сподбила* полугу, Растјерала куд које — Те *сподбише* перне буздоване —

спо̏знати, зна̑м, v. pf. (у Боци) vide познати.

спо̏јити, спо̏јӣм, [сапојити] v. pf. zusammenlöthen, conferrumino.

спо̏л, m. (у Хрв.) das Geschlecht, sexus. cf. [vide] род [1].

спо̏ља, adv. von außen, extrinsecus. [vide изванка].

[спо̏љашњи, ња, ње, vide извањи.]

спо̀ме̑н, m. 1) das Andenken, memoria. [cf. успомена]. — 2) das Gedenken in Gebete, commemoratio. [— 3) vide помен 2].

споме́нак, нка, m. hyp. v. спомен: Ни *споменка* није било.

споменѝвати се, мѐнује̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide спомињати се: Тај *се* хоће вјечно *спомениват'* —

споме́нути, спо̀ме̑не̑м, v. pf. erwähnen, commemoro.

спомењѝвати, мѐњује̑м, v. impf. vide [п о м и њ а т и] спомињати: Да ти славу Божу *спомењујеш* —

спо̀миња̑ње, n. vide помињање.

спо̀мињати, ње̑м, vide помињати.

спо̀мињати се, ње̑м се, v. r. [im]pf. im Andenken bleiben, hominum mentibus haerere [cf. споменивати се, побрајати се]: Дуго ти се име спомињало —

спо̏на, f. 1) н. п. на кошуљи, die Schlinge (zum Heftel), retinaculum e filo. [cf. запонка, спонка]. — 2) Fußschlinge, Fußstrick (für Pferde), pedica. [cf. сапон 1]. — 3) (у Хрв. и Далм.) vide [к о в ч а] копча.

спо̏нка, f. vide спона 1.

спо̏нтати, та̑м, v. pf. (у Рисну) *спонтало* те! т. ј. да умре на пречац (клетва женска).

спо̀пасти, падне̑м, v. pf. anpacken, anfallen, invado. [vide шчепати].

1\. **спо̏р,** а, о, 1) н. п. хљеб, lange dauernd, durans. — 2) споро иде, es geht langsam von Statten, lente.

2\. **спо̏р,** m. vide [п а п р а ц] спориш.

спо̀ред, vide поред: Међу њима тица ластовица,| *Според* ње су два сокола сива —

споре̏днӣк, споре̏днӣка, m. (у Ц. г.) vide поредник: Јеси л' како Никца уводио,| Јели друга али *споредника* —

спо̀ре̑ње, n. das Fördern, auctio.

споре́чити се, спо̀ре̑чӣм се, (ист.) vide спориjечити се.

спо̀речкати се, ка̑м се, [ист.] dim. v. спориjечити се.

спорије̏чити се, спо̀ријечӣм се, v. r. pf. (југ.) in Wortwechsel gerathen, altercari. [cf. покошкати се, поцавељати се].

спо̀рити, рӣм, v. pf. gedeihen machen, befördern, augeo: Туђа рука не *спори.*

спорѝчити се, спо̀рӣчӣм се, (зап.) vide спориjечити се.

спо̀ричкати се, ка̑м се, dim. v. спориjечити [се].

спо̀рӣш, спорӣша, m. vide папрац. Ова се трава (у Сријему) меће у краставце (кад се киселе) да су зелени, у амбар и у брашно и тијесто, да је *спорије*; на свадби гдјешто је држе под столом, да младенци остану млади и зелени. cf. спор, хајдучка трава.

спота̀кнути се, спо̀такне̑м се, v. r. pf. stolpern, offendo.

спота̀ћи се, v. r. pf. stolpern, offendo.

спо̀тица̑ње, n. das Stolpern, offensio.

спо̀тицати се, тиче̑м се, v. r. impf. stolpern, offendo.

спра̀ва, f. (pl. gen. спра̑ва̑) 1) Machwerk, Zeug, apparatus: каква је то *справа?* — 2) (у Дубр.) Док су Дубровачка властела сама себе управљала (или, као што они сад говоре, за времена републике) ниједна дјевојка њиховијех кмета није могла отићи у службу другоме осим својега господара (на чијој јој је земљи отац сједио); ако ли би која отишла, господар је имао власт на силу је одонуд кренути и к себи дотјерати. Тако су гдјекоји имали по пуну кућу дјевојака, између којијех су најприје били раздијељени кућевни послови, н. п. једна је само отворала врата (која су ондје и сад и дању затворена, па кад ко споља куцне у њих, дјевојка погледа кроз прозор ко је, па повуче за узицу скакавицу те се врата отворе), друга мела собе, и т. д., а којима кућевни посао не би запао, оне су преле и спремале рухо за све њих. Ове дјевојке нијесу имале више плате до по три Дубровачка дуката (које у данашњијем новцима није износило пунијех пет цванцика) на годину, али је госпођа била дужна послије неколико година сваку *справити*, и кад би која у службу дошла свагда јој се казало до колико ће је година справити, али прије 10—12 година није то бивало никад, а које су врло младе у службу долазиле, оне су се справљале тек и послије 15 година. Ако би дјевојка која макар један дан прије одређенога рока за справу госпођу своју оставила или би је госпођа за какову велику кривицу отјерала, није имала право ништа више тражити до поменута три дуката на годину, и госпођа је још имала власт свући с ње своје хаљине, а дати јој њезине, које су у почетку кад би која дошла свагда остављане. Ни она одређена три дуката на годину нијесу дјевојкама прије справе давана, а ако би дјевојци ко поклонио што у новцу, она није смјела себи за оно ништа купити, него је новце давала госпођи да јој остави; ако

ли би јој ко поклонио што од хаљина, она ни то није смјела обући, него је давала госпођи да јој остави до справе, а она је ишла само у онијем хаљинама што јој да госпођа. Справа је свагда бивала у суботу, а у четвртак би госпођа послала *справље-ницу* (дјевојку која се справља) свој својој родбини и пријатељицама и другарицама те би их позвала на справу. Дошла позвана госпођа или не дошла, ваљало је по својој слузи да пошаље на тањиру или на какоме већему суду најмање једну форинту у сребру, поред које се метне и наранча или барем јабука, а кашто и по марама, бијелијех конаца, платна и што за хаљину. Ствари ове слале су се у суботу испред подне и добро је госпођа пазила шта од које званице долази, јер је ваљало да јој она оно све врати кад она стане дјевојку справљати. И од куће дјевојачке, макар како да је сиромашна, ваљало је да јој се пошаље на справу барем један или два *коша*, гранама од маслине лијепо искићена, с различнијем даровима, н. п. пантљикама, марамама, платном, колачима, пршутама, кашто и живијем јагњетом. Кошеве оне носиле су по двије лијепо обучене дјевојке; пред њима је ишао један мушкарац ударајући у лијерицу или у мијешнице, а за њима дјевојачки најближи род. С овијем кошевима ударало се преко пијаце, баш ако им прави пут онуда не би ни био, и то испред подне кад је највише људи на пијаци; ако је справа у п р е д-г р а ђ у, ови што иду с кошевима метали су и пушке кад дођу пред кућу. Кад су званице долазиле у кућу, најприје су се поздрављале с госпођом, по том су справљенице честитале справу захваљујући Богу што је она дочекала тај сретни и весели дан (који је ондје био готово већи од удаје). Што је год ко доносио на справу као и дјевојачку плату и оно што јој је ко кад поклонио, те је дала госпођи на оставу, и што јој је госпођа онда поклањала, поређало би се по столовима, и кад би званице долазиле показивала би им госпођина кћи или сестра или кака пријатељица говорећи н. п. „ово јој је дошло из њезина дома, ово јој је плата, ово су јој дарови, ово јој је даровала госпођа, ово њезина сестра“ и т. д. На гдјекојијем справама метала се на сто глава од воска, те се у њу новци забадали. Слугама и слушкињама што дарове доносе давало се што да пију, н. п. мушкарцима розолије а женскињу лимунаде, и штогод слатко да заложе, па су онда ишли у другу собу гдје се свирало и играло, и поигравши мало ишло је свако својим путем, а званице су се частиле и кафом. Послије подне кад се већ мислило да су дарови са свију страна приспјели, дозвали би справљеницу из друге собе, па би један за то одређени човјек пред госпођом од дома и пред званицама избројио све новце и остале ствари и казао би справљеници да је то њезино, онда би она клекла пред госпођу која је сједила на столици, и молила би је за опроштење и за благослов, и она би благословила и покропила водицом и њу и новце и све ствари; по том би дјевојка устала и пољубивши у руку и своју госпођу и остале све отишла опет у другу собу гдје се игра, и с тијем је справа већ свршена, само би младеж остала још да се провесели. Они што су дошли с кошевима од дјевојачке куће остали би те ноћили, и справљеница је била дужна купити им за јело какога смока, н. п. рибе или меса, а остало се давало из куће. Кад би било у недјељу ујутру, они би се вратили опет онако као што су и дошли. На овијем справама кажу да је се могло скупити за дјевојку од 150 до 200 форинти у новцу осим осталијех ствари. Справљеница послије справе могла је ићи у службу коме јој је вољა, а могла се погодити да служи и у напредак ондје гдје је и била, а гдјекоје су остале те служиле опет на справу, али се до ове није служило дуго као до прве, него највише 5—6 година, а поред тога имала је и плате по 10—15 форинти на годину, али од тога ваљало је да се и одијева. Овако су на справу највише служиле кметице код властеле, али су служиле и друге дјевојке како код властеле тако и код пучана. Ондје су кашто и момци служили на справу, али они нијесу онолико добијали колико дјевојке, него су им само давали лијепе хаљине и благослов. И занатлије су справљале своје шегрте, којима су осим новијех хаљина и благослова давали и сав алат од свога заната. cf. тестир [1, колач 6, кош 6, кошић 2].

спра̑ван, вна, вно, bereit, paratus, cf. [vide] спреман: На три *справна* коња усједоше — Да будемо *справни* и готови —

спра̏вити, вим, v. pf. 1) rüsten, bereit machen, paro, cf. [vide] спремити: Нег' ми *справи* коња големога — 2) (у Дубр.) дјевојку, cf. справа [2]. — 3) у пјесми, abfertigen, expedio, [vide] п о с л а т и, cf. оправити: Бурунтију на кољену пише, И *справи* је Стојну Биограду —

спра̏вљање, n. das Bereiten, apparatio.

спра̏вљати, љам, v. impf. 1) bereiten, apparo. — 2) (у Дубр.) дјевојку, cf. справа [2].

спра̏вљеница, f. (у Дубр.) дјевојка коју справљају, cf. справа [2].

спрам, / **спрама**, vide [п р е м а] спроћу.

спра̏скати, ка̑м, v. pf. verprassen, dissipo. cf. [vide] спискати [1].

спра̏ти, спе̑ре̑м, [сапрати] v. pf. abwaschen, abluo.

спра̏тити, тим, v. pf. н. п. овце, говеда, in den Stall treiben (und damit abfertigen für den Tag), cogo in stabulum. [cf. спрцати].

спра̏ћа̑ње, n. das Eintreiben, coactio.

спра̏ћати, ћа̑м, v. impf. eintreiben, cogo.

спр̏ва, | vide испрва.
спр̏вице, |

спр̀дало, m. човјек који спрда, Schwätzer, nugator. [cf. спрдаш, траскало].

спр̀да̑нца, f. (у Дубр.) vide спрдња.

спр̀да̑ње, n. das Reden von ungereimtem Zeuge, nugae, ineptiae. [cf. траскање].

спр̀дати, спрдам, v. impf. ungereimtes Zeug schwätzen, nugor, ineptio [cf. траскати]: Уста *спрдају*, а новци говоре.

спр̀да̑ш, спрда́ша, m. vide спрдало.

спр̀дња, f. das ungereimte Zeug, nugae. [cf. спрданца, тричарија].

спре̏га, f. das Zusammenspannen, conjunctio boum meorum cum vicini bobus in opem mutuam. [cf. спрезање]. У Србији људи који немају читавог плуга волова, спрегну по два и по три, а сиромаси и по четири (јер се обично оре на 8 или 6 волова) заједно, па тако ору и преко читаве године раде којешта и вуку на воловима. Гдјекоји буду у спрези по неколико година. Који спрежник има више волова у спрези, ономе више и раде.

спре́гнути, спре̑гне̑м, vide **спрећи.**

спре̏д, (ист.) vide спријед.

спре̏жни̏к, m. der Zuspanner (?), adjunctor. cf. [сувезник, сузник;] спрега.

спре̏жни̏ков, а, о, des спрежник.

спре̏з, m. eine Art Pflanze [schwarze Nieswurz, Schneerose?], herbae genus [helleborus niger L.?].

спре́за̑ње, n. das Zuspannen, conjunctio. cf. [vide] спрега.

спре́зати, спре̑же̑м, v. impf. zuspannen, conjungo. cf. спрега.

1. **спрема,** vide [према 1] спрам.
2. **спре̏ма,** f. (у Дубр.) eine Vorrathskammer, cella. [vide] клијет [2]; cf. комора, куђер, ћилер, вајат, стасина (вајат, клијет и стасина особите су зграде за себе, а комора, ћилер и спрема понајвише су у кући).

спре̏ман, мна, мно, bereit, paratus. [cf. готов 1, наредан, оправан, преправан, справан, хазур (азур)].

спре́ма̑ње, n. das Bereiten, paratio.

спре́мати, спре̑ма̑м, v. impf. rüsten, bereit machen, paro. [cf. готовити, парићати, сигурати].

спре́мати се, спре̑ма̑м се, v. r. impf. sich anschicken, parare se. [cf. готовити се, оправљати се 2, сигурати се].

спре́мити, спре̑ми̑м, v. pf. bereit machen, bereiten, paro, facio [cf. справити 1]: *спремила* му мати кошуљу, може се разумјети двојако: 1) начинила му нову кошуљу; — 2) спремила му н. п. у торбу да понесе на пут.

спре́мити се, спре̑ми̑м се, v. r. pf. sich bereiten, se parare. [cf. оправити се 2].

спре̑мица, f. 1) dim. v. [2] спрема. — 2) (у Грбљу) суд н. п. за уље или ракију, das Gefäß, vas: немам *спремице.*

спре́мо, m. (scherzhaft) der Aufräumer, qui tollit: *Спремо* за дизала.

спре̏тан (спре̏тан), тна, тно, was keinen großen Raum einnimmt (das Gegentheil von кабаст), exiguum spatium requirens.

спре̏тати, спре̏ће̑м, v. pf. н. п. пушку, abfeuern, emitto telum [vide скресати 3]: Па на њега *спрета* џевердара —

спре̏ћи [спрегнути], спре̑гне̑м, (спре̑гао, спре́гла, спре́гох, спре́же) v. pf. zusammenspannen, jungo socios boves. cf. спрега.

Спре̏ча, f. 1) вода у Босни. — 2) земља око те воде: отишао у *Спречу* (у Спречи има врло много људи Турскога закона): Равну *Спречу* до града Зворника —

Спре̏ча̑к, Спреча́ка, m. Einer von Спреча [2].

спре̏чица, f. Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.

спре̏ша, f. Drang, Dringlichkeit, urgens necessitas. cf. [vide] преша.

спре̏шно, (по југоз. кр.) schnell, cito, [vide] брзо [1], cf. хитно: *Спрешно* була на ноге скочила — *Спрешно* краљу пише књигу танку — Да си *спрешно* мене у дворове —

спр̏жити, жи̑м, v. pf. verbrennen, anbrennen, aduro. [vide] спалити, cf. сагорјети.

спри̏гати, га̑м, v. pf. aus dem Wege räumen, tollo. [vide погубити 1].

спри̏д, (зап.) vide спријед.

сприја̀те̑љити се, љи̑м се, v. r. pf. vide опријатељити се.

сприје̏д, (јуж.) voran, vorne, ante.

спр̀љити, спр̏љи̑м, v. pf. absengen, amburo. [cf. спурити].

спро̏ћу, gegenüber, in Vergleich, si compares cum —. [vide према 1].

спр̀тва, f. (у Котор.) vide котарица.

спр̀тити, ти̑м, v. [pf.] impf. (vom Rücken) abladen, abbürden, depono ex humeris.

спр̀цати, спр̏ца̑м, v. pf. н. п. говеда у тор, den ganzen Haufen Viehs hinein treiben, agmen cogo. [cf. спратити].

спр̀чити, чи̑м, v. pf. verpfuschen, verkrüppeln, depravo. Кад се што тјешње, уже или мање начини него што треба; тако се каже: „спрчио хаљину" кад је тијесно начињена.

спр̀штити, ти̑м, v. pf. zerschmettern, contundo. [vide смрескати].

спу̏ж, m. (pl. спу́жи и. спу́жеви) 1) die Schnecke, cochlea. [vide] пуж, cf. *шкуг.* — 2) [*Спуж*] градић у Зети близу Црне горе.

Спу̏жанин, m. Einer von Спуж.

спу̀зити се, зи̑м се, v. r. pf. herabgleiten, delabi.

спу̀рити, ри̑м, v. pf. као изгорети или испећи: сад ће ово сунце послије оно мало кише све спурити, versengen, amburo. [vide спрљити].

спу̏рити се, рӣм се, v. r. pf. н. п. спурило се лишће од врућине, versengt werden, amburi.

спу̏рјанин, f. (у Дубр.) ein unehlicher Sohn, filius spurius. cf. [vide] копилан [1].

спу̏рјанче, чета, n. (у Дубр.) ein uneheliches Kind, spurius, spuria. cf. [vide] копиле.

спу̏стити, спу̏стӣм, [спуштити] v. pf. 1) herablassen, demitto. — 2) (b. i. цијену) wohlfeiler geben, herabsetzen, remitto.

спу̏стити се, спу̏стӣм се, v. r. pf. sich hinab begeben (daher auch vom fallenden Landregen), descendo, proficiscor in locum demissum [vide 1 сићи]: Да *се спустим* до под твоју кулу — Па *се спусти* покрај воде Дрине —

спу̏тити, тӣм, v. pf. 1) н. п. коња, anknüpfen, adligo. cf. сапети [2, 2 упутити]. — 2) (у Дубр.) замрсити што, verwirren, intrico. [vide замрсити]. — 3) binden, colligo, cf. [vide] свезати: Но му *спути* наопако руке —

спу̏тити се, тӣм се, v. [r.] pf. (у Дубр.) sich verwickeln, implicari [cf. сплести се]: *спутила се* кокош, кад јој се ноге у што сплету.

спу̏хати се, спу̏хам се, v. r. [pf.] impf. einsinken, verfallen, labi, laxari: спухала се бешика.

спуча̀вање, n. vide спучање.

спуча̀вати, спу̏ча̀вам, vide спучати.

спу̏чање, n. das Zuhäkeln, confibulatio. [cf. спучавање].

спу̏чати, спу̏ча̂м, v. impf. zuhäkeln, confibulo [cf. спучавати]: И Турчина дивно погодише Међу пуца ће доламу *спуча* —

спу̏чити, чӣм, v. pf. 1) н. п. прслук, zuhäkeln, confibulo. [vide запучити]. — 2) [cf.] скупити [2], zusammenziehen, contraho: *Спучи* крила док долетиш, вране —

спу̏шкӣ, ка̄, ко̄, von Спуж: Књигу пише *Спушки* капетане —

спу̏шталица, f. vide спуштењача.

спу̏шта̂ње, n. 1) das Herablassen, demissio. — 2) das Ablassen im Preise, pretii deminutio.

спу̏штати, спу̏шта̂м, v. impf. 1) herablassen, demitto. — 2) im Preise ablassen, remitto.

спу̏штати се, спу̏шта̂м се, v. r. impf. z. B. киша, es wird ein anhaltender Landregen, pluvia lenta et duratura adventat.

спу̏штењача, f. узица с којом се преља са стражњега вратила *спушта*, кад се доткива (као што се с *награђушом* почиње). [cf. спушталица].

спу̏штити, спу̏штӣм, vide **спустити.**

сра̏б, m. (у Боци) vide **свраб.**

сра́бац, сра́пца, m. (у Ц. г.) vide врабац [1].

сра̀внити, сра̀внӣм, v. pf. gleich machen, aequo. cf. поравнити.

сра̏ђање, n. vide срођавање.

сра̏ђати се, сра̏ђам се, vide срођавати се.

сра̏м, m. die Scham, pudor, [vide стид] cf. срамота [1]: *срам* те било! pudeat te, du solltest dich schämen.

сра̏ман, мна, мно, 1) schändlich, garstig, turpis. [cf. резил, срамотан]. — 2) (у Боци) vide стидан.

сра́меж, m. (по ист. кр. Србије) die Scham, pudor. [vide] с т и д, cf. срам.

сраме̏жљив, а, о, } schamhaft, pudicus, cf. [vide]
сра́ме̏ћ, а, е, } стидљив: Колико је стидна и *срамећа* —

сра́мити се, сра́мӣм се, v. r. impf. sich schämen, pudet me. [vide стидјети се].

сра́мље̏ње, } n. das Schämen, pudor.
срамо̀вање, }

срамо̀вати се, сра̀мује̂м се, v. r. impf. sich schämen, pudet. cf. [vide] стидјети се.

срамо̀та, f. (acc. сра̏моту) [страмота] 1) die Schande, dedecus. [cf. срам]. — 2) (у Ц. г.) на срамоту, т. ј. на силу, н. п. утјерати клин у што; И отет' му Будимку ђевојку| И дарове у пет стотин' свата| На *срамоту* а не воље драге —

сра̏мотан, тна, тно, vide сраман [1].

срамо̀тити, тӣм, v. impf. 1) кога, Schande machen, dedecori esse. [cf. погрђивати]. — 2) beschämen, pudorem incutio.

сра̏мотњак, m. (у Ц. г.) der Schändliche, turpis et inhonestus.

срамото̀вање, n. das schändliche Leben, vita ignominiosa.

срамото̀вати, мо̀тује̂м, v. impf. бити под срамотом, in Schande leben, ignominiosam vitam agere: Боље је самоћовати него *срамотовати.*

срамо̀ћење, n. 1) das Beschämen, pudoris incussio. — 2) das Schandemachen, dedecus.

сра́нити, сра́нӣм, vide **схранити.**

сра́ње, n. das Scheißen, cacatio.

сра́слица, f. zwei zusammengewachsene Nüsse, Pflaumen u. s. w., c o n c r e t a, gemina (poma). Жене кажу да њима не ваља јести сраслице, јер ће родити близнове. cf. срашљика [1, двојњак 2].

сра́ста̂ње, n. das Zusammenwachsen, concretio.

сра́стати се, сра́ста̂м се, v. r. impf. } zusammen-
сра́сти се, сра́сте̂м се, v. r. pf. } wachsen, concresco.

сра̏ти, се̏ре̂м, v. impf. scheißen, caco.

сра̏ти се, се̏ре̂м се, v. r. impf. scheißen, caco.

сра̏ћка, f. Durchfall, alvus soluta. [vide пролијевање].

сра́чак, чка, m. } vide крвави залогај [1].
сра̏чка, f. (у Ц. г.) }

сра̏шљика, f. 1) vide сраслица. — 2) vide страшљика.

Ср̏б, m. [cf.] Србаљ [1], Србин [1], Србињ, Србљин, [Србљак, Србљанин, Србо,] der Serbe, Serbus.

Срба̀дија, f. (coll.) das Serbenvolk, Serborum natio, gens Serbi: *Србадију* око себе рабри —

Ср̏баљ, бља, m. 1) vide Срб. — 2) (у пјесми) може бити да је мјесто *Грбаљ* (?): Баш од *Србља* па до Ребљаника —

Србѐкања, / **Србѐнда,** \ m. augm. v. Срб.

Србија, f. Serbien, Serbia. [cf. Српска].

Србијанац, нца, m. (у војв.) Einer von Serbien, Serbianus.

Србијанка, f. (у војв.) ein Frauenzimmer von Serbien, Serbiana.

србијански, кā, кō, von Serbien, Serbiae.

Србин, m. (pl. gen. Србā) 1) vide Срб. — 2) (око Скопља) Mannsname, nomen viri.

Србињ, m. (ст.) vide [Срб] Србин: Ђе *Србиње* јунак причешћује —

србињски, кā, кō, (ст.) vide Српски: И *Србињске* избављати душе —

1\. **србити,** бим, v. impf. zum Serben machen, facio esse Serbum. [cf. посрбљавати].

2\. **србити,** бим, v. impf. (у Рисну) vide **сврбити.**

србити се, бим се, v. r. impf. sich zum Serben machen, sich dafür ausgeben, Serbum se facere, venditare se pro Serbo.

Србица, f. у Скопаљскоме пашалуку село од неко триста кућа, између којијех су око 40 Хришћанске, а остале су људи закона Турскога, али сви говоре Српски.

Србљак, Србљака, m. (ст.) vide Срб: Оваки је адет у *Србљака,*| У *Србљака* добрије јунака —

Србљанин, m. (ст.) der Serbe, Serbus [vide Срб]: Ајде сада, царе *Србљанине*! —

србљење, n. das Serbisiren, mutatio in Serbum. [cf. посрбљавање].

Србљин, m. vide Срб.

Србо, m. (vertraulich) der Serbe, Serbus [vide Срб]: хоће *Србо,* Бога ми!

србовање, n. das Leben nach serbischer Art, mores Serborum.

србовати, србујем, v. impf. nach serbischer Art leben, more Serborum vivere: Срби *србују,* а Турци туркују.

србуља, f. ein altes Kirchenbuch (handschriftlich oder gedruckt), das dem serbischen Dialekt näher ist, als die neuen russisirten Auflagen. У Србуљама не стоји нигдје крєстъ, пєрстъ, пєрко, клѧтва, кнѧзь, дєвѧть, молнти сѧ, мѧ, тѧ, ко, солнцє; него крьсть, прьсть, прько, клєтва, кнєзь, дєвєть, дєсєть, молнти сє, мє, тє, вь (попови и калуђери чате ва), сльньцє, и т. д.

срг, m. eine Stange, um daran Wäsche, Kleider, Bettzeug zu lüften, pertica sustentata furculis. cf. лијенка.

сргати се, гам се, v. r. pf. zusammenlaufen, concurro, cf. [vide] слећи се [2]: Абер пошљи низ Турске крајине,| Зачуће га све седам крајина,| *Сргаће се* серат и крајина —

срда, f. (als Schmeichelwort) die Erzürnte, Grollerin, iracunda: *Срдо* моја, не срди се на ме —

срдакце, n. (у горњ. прим.) vide **срдахце**: Једну киту невена цвијећа| Да он веже из *срдакца* свога — Једна ми је туга на *срдакцу* моме —

Срдан, m. Mannsname, nomen viri.

срдахце (срдахце), [срдакце] n. (у горњ. прим.) vide срдашце [1]: Ко не љуби црне очи,| Пада ли му сан на очи,| Ол' му јади на *срдахцу* —

срдачка, f. у чунку она шипчица што на њој стоји цијев, das Stängelchen im Weberschiffchen. cf. срдашце [2, срце 3, жица 3].

срдашце (срдашце), n. 1) dim. v. срце. [cf. срдахце (срдакце)]. — 2) (у Барањи) vide срдачка.

срдит, а, о, erzürnt, iratus. [vide иједак].

срдити, срдим, v. impf. zürnen, irrito. [cf. срчити].

срдити се, срдим се, v. r. impf. zürnen, sich zürnen, irascor. [cf. бурити се, бућити се, дурити се, ијеђити се, једити се, напучати се, срчити се].

срдитко, m. der Jähzornige, iracundus [cf. срчко, буро 2, пршљивац]: Ласно је *срдитка* расрдити.

срдња, f. das Zürnen, ira. [cf. срдост, сржба (срџба)].

срдобоља, f. die rothe Ruhr, dysenteria. cf. [сарача 1,] слаба, срчана.

срдобони, нā, нō, н. п. штета, т. ј. тако велика да *срце боли* за њом, herzzerreißend, acerbissimus.

срдомаси, m. pl. у мале дјеце некака болест у глави (кажу да су црви некаки), eine Art Kinderkrankheit [die Gehirnentzündung; der Sonnenstich], morbus quidam infantum [meningitis; insolatio].

срдост, срдости, f. (у Боци) vide срдња: Чуо сам да си срдита,| Срдита и огњевита;| Остави *срдост* у баба,| Не нос' је мене у дворе —

Срђ, m. град на брду више Дубровника, гдје је био манастир свети *Срђ.*

Срђа, m. cf. Злопоглеђа.

Срђев дан, ва дне, m. St. Sergius, festum S. Sergii (7. Okt.).

срђела, f. (у приморју) die Sardelle, clupea encrasicolus L. [clupea pilchardus Walb.].

срђење, n. das Zürnen, ira. [cf. бурење 2, бућење, дурење, ијеђење, јеђење, напучање, срчење].

сребарце, n. dim. v. сребро. cf. ребарце.

сребрење, n. das Versilbern, inductio argenti.

сребрити, рим, v. impf. versilbern, argento obduco.

сребрн, а, о, silbern, argenteus. [cf. ђумишли, срмајли, срмали (срмари)].

Сребрница, f. Stadt in Bosnien, an der Drina, zwischen Зворник und Вишеград.

Сребрни цар, m. за Сребрнога цара у Србији приповиједају људи који су копали руде.

Сребрничанин, m. (pl. Сребрничани) Einer von Сребрница.

сребр̀њак, сребрња̏ка, m. пиштољ окован сребром, eine mit Silber beschlagene Pistole, sclopetum minoris modi argentatum. cf. сребрњача.

сребр̀њача, f. [пушка сребром окована; cf. срмајлија, срмалија] vide сребрњак: Па привати двоје *сребрњаче*, Па је обје пушке истурио —

срѐбро, n. das Silber, argentum. [cf. срма].

среброкос, а, о, (ст.) silberhaarig, capillis argenteis: Ој ђевојко *среброкоса*! Твоје косе сребро носе —

сребру̏штина, f. augm. v. сребро.

сред, vide усред, насред: А када беше *сред* горе —

сре́да, f. (ист.) vide сриједа.

сре́ди, (ст.) vide насред: Кад су били *среди* горе чарне — Чекаћу те *среди* горе чарне —

срѐдина (средѝна), f. 1) die Mitte, medium: узео га по *средини*. [cf. сриједа 1]. — 2) у хљеба, die Schmolle, Krume, panis mollia.

срѐдити, срѐдӣм, v. pf. 1) vide уредити [1], учинити, свршити. — 2) н. п. стоку, т. j. [1] намирити [1], befriedigen, facio satis. — 3) (у Дубр.) vide причестити.

срѐдити се, срѐдӣм се, v. r. [pf.] impf. (у Дубр.) vide причестити се.

срѐдица, f. (у Дубр.) н. п. у салате оно из *сриједе*, Herzblätter, medulla. cf. срце [2].

срѐдњӣ, ња̄, ње̄, [ист. и јуж.] 1) der mittere, mittlere, medius. — 2) средње руке, mittelmäßig, mediocriter.

срѐдовѐчан, чна, чно, (ист.) | **срѐдовиј̏ечан,** чна, чно, (јуж.) } im mittlern (Lebens-) Alter, mediae aetatis. [cf. старовремешан].

средо̀зимнӣ, на̄, но̄, н. п. мјесец, Mittwinter-, mediae hiemis.

средо̀зимци, о̀зима̄ца̄, m. pl. (свеци 1-га и 3-га Февруарија) der Mittwinter, media hiems.

Срѐдоје, m. Mannsname, nomen viri.

средо̀краћа, f. Mittelpunkt, centrum.

средо̀поснӣ, на̄, но̄, н. п. недјеља, in der Mittfaste, medii jejunii. cf. безимена недјеља.

средо̀пошће, n. (у Ц. г.) сриједа поста, die Mittfasten, medium jejunium.

средо̀руса, f. по васкрсенију четврта сриједа, коју жене (у Земуну) светкују због различнијех краста, а особито због *русе*.

среду̏шта̄, у приповијеци: сриједа *средушта*.

срѐћ, сре́ћа, m. (ист.) vide сријећ.

срећѝвање, n. verbal. v. срећивати.

срећѝвати, срѐћӯје̄м, v. impf. [von] vide средити.

срѐз, m. der Bezirk, regio. Од прије су се кнежине у Србији дијелиле на срезове; тако се н. п. за времена Карађорђијева срез звао оно што је имао под собом један велики буљубаша. Сад пак како се за владе кнеза Милоша Обреновића кнезови укинуше, и мјесто кнежине узе се име *срез*. Тако онамо сад нити се чује име *кнежина* нити име кнежине које, него се н. п. мјесто *кнежина* *Мачва* пише и по том говори *Мачвански срез*. [cf. племе 2].

срѐзати [сарезати], рѐже̄м, v. pf. [ист. и јуж.] 1) н. п. кошуљу, zuschneiden, ad formam scindo. — 2) н. п. нокте, die Nägel abschneiden, beschneiden, ungues reseco.

срезѝвање [сарезивање], n. [ист. и јуж.] das Schneiden, resectio.

срезѝвати [сарезивати], рѐзӯје̄м, v. impf. [ист. и јуж.] abschneiden, reseco. [cf. сариjезати].

Срѐм, Сре́ма, m. (ист.) vide Сријем.

Срѐмац, мца, m. (ист.) vide Сријемац.

срѐмачкӣ, ка̄, ко̄, [ист. и јуж.] sirmisch, sirmicus, sirmiensis.

Срѐмица, f. (ист. и јуж.) die Sirmierin, femina sirmiensis. [cf. Сријемка].

Срѐмичица, f. dim. v. Сремица.

Срѐмкиња, f. [ист. и јуж.] vide Сремица.

срѐмскӣ, ка̄, ко̄, [ист.] vide сријемски.

срѐмуж, m. (ист.) vide сријемуж.

срѐмужа, f. (ист.) vide сријемужа.

срѐмуш, m. (ист.) vide сријемуш.

срѐмуша, f. (ист.) vide сријемуша.

срѐсти, срѐте̄м (срѐтне̄м), (срѐо и. срйо, срѐла) v. pf. begegnen (einem), obviam fio cui. [cf. скобити, сукобити, укобити]. Кад ко у јутру најприје сретне мачку, или стару жену, врло му је то неповољно, јер се мисли да ће онај дан бити несрећан. А путницима је најнеповољније кад сретну попа или калуђера, и многи, н. п. у Бачкој, кад сједе на колима, узму испод себе сијена, те баце за њима.

срѐсти се, срѐте̄м (срѐтне̄м) се, v. r. pf. einander begegnen, obviam fio. [cf. десити се 2, скобити се, удесити се, укобити се].

Срѐта, m. vide Срето.

срѐталац, таоца, m. der an Andere herangeht um sie zu grüßen, occursator. [cf. сретилац].

срѐтан, тна, тно, vide [1] **срећан.**

срѐта̄ње, n. das Begegnen, obviam itio.

срѐтаоштина, f. das Entgegenkommen, occursatio: Угледаше у мору ђемије, Пријатеље у *сретаоштину* —

срѐтати, та̄м, v. impf. begegnen, obviam fio. [cf. кобити 2].

срѐтати се, та̄м се, v. r. impf. sich begegnen, obviam fio.

Срѐтен, m. Mannsname, nomen viri.

Срѐтеније, n. Mariä Heimsuchung, visitatio Mariae (2. Febr.). Срби кажу да се тада *срете* љето и зима.

срѐтилац, срѐтиоца, m. vide среталац: Оно није од Пераста Бајо, Него наши брзи *сретиоци* —

срѐтњӣ, ња̄, ње̄, vide [1 срећан] сретан: Вод' је, води, млади Јово, *сретња* ти била!

Сре́то, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Срета].

1\. **срѐћа,** f. das Glück, fortuna. [cf. 1 бат, нарок, 1 рука 11, 1 талија, талих, честитост].

2\. **Срѐћа,** m. (ист.) vide Срећо.

1. **срѐћан**, ћна, ћно, [сретан, сретњи] glücklich, fortunatus. [cf. батли, батлија].

2. **Срѐћан**, m. Mannsname, nomen viri.

срѐћи, срѐчем (срѐкнем), v. pf. buchstabiren, syllabatim effero.

Срѐћко, m. Mannsname, nomen viri.

[**срећно!** vide хаирли!]

Срѐћо, m. (јуж.) hyp. v. Срећко. [cf. 2 Срећа].

срѐш, срѐша, [стреш] m. (ист.) vide сријеш.

срж, f. [cf. 2срч] 1) н. п. у дрвета, у зове, das Mark, medulla. [cf. срчика 1, срш]. — 2) у чиру, der Eiter, pus.

сржба [срџба], f. (у Дубр.) vide срдња: Постеља и трпеза нема *сржбе*.

срзнути, нём, v. pf. spannen, anstrengen, intendo: Рсом *срзни*, руком врзи, људски рсу —

срйда, f. (зап.) vide сриједа.

срйдина (сридйна), f. (зап.) vide средина.

срйдњи, ња, ње, (зап.) vide средњи.

срйдовичан, чна, чно, (зап.) vide средовијечан.

срйђ, срйђа, m. (зап.) vide сријеђ.

срйзати, рйжем, (зап.) vide срезати.

сризйвање, n. (зап.) vide срезивање.

сризйвати, срйзујем, (зап.) vide срезивати.

срйједа, f. (acc. срйједу) (јуж.) 1) die Mitte, medium. [vide средина 1]. — 2) der Mittwoch, die Mittwoche, dies Mercurii.

срйјеђ, сријѐђа, m. (јуж.) mittlere Boden-Daube am Fasse, tabula fundi dolii.

Срйјем, Сријѐма, (јуж.) Sirmien, Sirmiensis ager.

Сријѐмац, мца, m. (јуж.) der Sirmier, Sirmiensis.

Срйјемка, f. [јуж.] vide Сремица: Тако пјева *Сријемка* ђевојка —

срйјемскй, ка, ко, (јуж.) sirmisch, sirmiensis.

срйјемуж, m., **срйјемужа**, f., **срйјемуш**, m., **срйјемуша**, f. (јуж.) Art wildwachsendes Zugemüse [Bärenlauch, Waldlauch], opsonii genus [allium ursinum L.]. Сријемуш расте по шуми и лишће му је у устима као бијели лук, за то га многи у прољеће беру и са соли и хљебом једу: Још се хвале да се добро хране| У прољеће *сријемужом* травом —

сријѐтати, срйјетам (срйјећем), v. impf. [јуж.] у пјесми мјесто *сретати*: Далеко га царе угледао,| На ближе га јунак *сријетао* — Но *сријеће* на буљуке Турке| А ђе носе мртве и рањене —

срйјеш, сријѐша, [стријеш] m. (јуж.) der Weinstein, tartarus.

срйкати се, у загонеци: Убих вола бика, све *се* село *срика* око вола бика наврх јасеника (бачва вина).

Срйм, Срйма, m. (зап.) vide Сријем.

Срймац, мца, m. (зап.) vide Сријемац.

срймачкй, ка, ко, (зап.) vide Сремачки.

Срймица, f. (зап.) vide Сремица.

Срймичица, f. dim. v. Сримица.

Срймкиња, f. (зап.) vide Сремкиња.

срймскй (Срймскй), ка, ко, (зап.) vide Сријемски.

срйнути се, нём се, v. r. pf. (у Ц. г.) abmagern, macresco, [vide 1 опасти 2] cf. спасти: Да се нијеси бринуо, не би *се* тако *сринуо*.

срйћи, срѐчем (срѐкнем), (зап.) vide срећи.

срйцање, n. das Buchstabiren, syllabarum distincta prolatio. [cf. бекавица].

срйцати, срйчем, v. impf. buchstabiren, syllabatim effero.

срйш, срйша, m. (зап.) vide сријеш.

сркање, n. das Schlürfen, sorbitio.

сркати, срчем, v. impf. schlürfen, sorbeo.

срклет* [црклет], m. ein drohender Befehl, jussus [vide саклет]: Па од земље на ноге скочио,| А на млађе *срклет* учинио —

сркнути, сркнем, v. pf. schlürfen, sorbeo.

сркўтање, n. dim. v. сркање.

сркўтати, сркућем, dim. v. сркати.

срљати, љам, v. impf. rennen, ruo. cf. насртати.

срма,* f. vide сребро (срма је најчистије сребро).

срмајли[*], adj. indecl. vide [сребрн] срмали: Уз кошуљу *срмајли* мараму —

срмајлија[*] (пушка), f. vide [сребрњача] срмалија.

срмали [(срмари)*], adj. indecl. vide сребрн: Па га покри *срмали* кошуљом —

срмалија[*] (пушка), f. vide сребрњача.

срмари,* adj. indecl. (у Далм.) vide **срмали**: Кад вам манем *срмари* марамом — Иману им *срмари* марамом —

срма-џуздан[*], m. као кесица од сребра, и овдје се мисли у чему се запис носи: Ја се драгом у њедра савила,| У њедрима *срмаџуздан* била —

срна, f. (pl. срне) das Reh, caprea [cervus capreolus L.].

срнава, f. име крави, ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.

срнадица, f. (у Хрв.) vide **стрнадица**.

срндаћ, срндаћа, m. der Rehbock, capreolus.

срнетина, f. das Rehfleisch, caro capreae.

срнећи, ћа, ће, Reh-, capreae, caprearum.

срнче, чета, n. vide [1] лане.

сродан, дна, дно, unter einander verwandt, cognatus: Ка'но *сродно* јато голубова —

сродити се, сродим се, v. r. pf. einander als Verwandte erkennen, propinquos se appellant.

сродник, m. der Verwandte, propinquus.

сродство, n. die Verwandtschaft, propinquitas. cf. род [3].

срођавање, n. das Vettern, appellatio titulo consobrini. [cf. срађање].

срођавати се, срођавам се, v. r. impf. Vetter werden, appellare se consobrinos. [cf. срађати се].

срозати, срозам, v. pf. z. B. die Strümpfe vom Beine herabrollen, devolvo.

срок, срока, m. (у Ц. г.) das Zeichen, signum, cf. [vide] знак: *Срок* је оно у нашу крајину —

сроктати се, срокћу се, v. r. pf. т. ј. свиње, sich in einen Haufen zusammengrunzen, cum grunnitu concurro.

сро̀чан, чна, чно, } übereinstimmend, conveniens:
сро̀чит, а, о, } О свачему *срочно* прозборити —

сро̀чити, сро̀чи̑м, v. pf. vide сложити [5].

срп, m. die Sichel, falx.

ср̏пак, пка, m. 1) hyp. v. срп. — 2) некаква трава, Art Pflanze [Färber-Scharte, Färberdistel], herbae genus [serratula tinctoria L.].

ср̀пањ, пња, m. (у Дубр.) Monat Juli, mensis Julius.

ср̀пац, пца, m. (у Дубр.) die Betonie, vettonica [betonica officinalis L.].

ср̀пић, [m.] dim. v. срп.

Ср̏пка, } f. die Serbin, Serba.
Ср̏пкиња, }

Ср̏пска̑, f. adj. Serbien, Serbia. cf. [vide] Србија.

ср̏пски̑, ка̑, ко̑, serbisch, serbicus. [cf. србињски].

Ср̏пча̑д, f. (coll.) junge Serben, serbica juventus. [cf. Српчићи].

Ср̏пче, чета, n. ein junger Serbe, puer serbus.

Ср̏пчићи, m. pl. (coll.) vide Српчад.

ср̏т, m. vide орепина.

сру̏шити, ши̑м, v. pf. н. п. кућу, niederreißen, demolior.

ср̏це, n. 1) das Herz, cor: чинити што преко *срца*, gegen seinen Willen; слаб на срцу (кога тјера на поље); дошло му срце на мјеру, sich befriedigen. — 2) die Herzblätter, medulla. [vide средица]. — 3) (у Хрв. у кршћ.) vide срдачка.

1. **ср̑ч,** m. die Eiche, quercus. cf. храст.

2. **срч,** f. vide срж.

ср̏ча[*], f. das Glas, vitrum. cf. [vide] стакло.

срча̏ли[*], adj. indecl. gläsern, vitreus. cf. [vide] стаклен.

1. **ср̏чан,** а, о, н. п. момак, дијете, коњ, herzhaft, feurig, animosus [cf. жустар]: Од *срчана* срца твога, била јадна —

2. **ср̀чан,** чна, чно, (по југоз. кр.) vide [и ј е д а к] срдит: *Срчну* попу празни бисази.

ср̏чана̑, f. adj. (у Боци) vide срдобоља.

срча̀ни̑к, срчанйка, m. 1) трава од срдобоље, (у Лици *срчењак,* у Далм. *срчењача,* а гдјешто *кошутина брада*) gentiana lutea. [vide срчењак]. — 2) клин гвоздени у срчаници код стражњијех точкова. — 3) болест код мале дјеце у грлу: стегли дијете *срчаници.* — 4) (у Ц. г.) велика жила која држи срце за гркљан.

срча̀ница, f. der [Langbaum, der] Langwagen.

ср̏чано̑ зе̏ље, n. (у Дубр.) Stabwurz, artemisia abrotonum L. [cf. божје дрвце].

ср̏че[*], чета, n. eine Glasflasche, lagena vitrea. [vide 1 боца].

ср̏чев, а, о, Eichen-, quercinus. cf. растов.

ср̏чевина, f. (у Ц. г.) das Eichenholz, lignum quernum. cf. растовина.

срче̏ња̑к, срчењáка, m. } [1) Wiesenknöterich, po-
срче̏њача, f. (у Далм.) } lygonum bistorta L.; — 2) Ruhrwurz, potentilla tormenilla L.] vide [cf. кошутина брада,] срчаник 1.

ср̏чење, n. vide срђење.

ср̏чика, f. 1) das Mark des Hollunders, medulla sambuci. [vide срж 1]. — 2) срчика јабука, eine Art bester Gattung Äpfel in Slavonien [pirus malus L. var.].

ср̏чити, ср̏чи̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide срдити: Немој таке зборити ријечи, Немој *срчит'* наша три сердара —

ср̏чити се, ср̏чи̑м се, v. r. impf. vide срдити се: За кадију што *се срче* Турци —

ср̏чко, m. (у Ц. г.) der Zürner, qui irascitur. cf. [vide] срдитко.

ср̏ђба [сржба], f. (у Ц. г.) vide срдња.

срш, f. das Mark (der Pflanzen), medulla. [vide срж 1]. cf. срчика.

срш̏ље̑н, срш̏љена, (cf. стршљен) m. die Hornis, [vespa] crabro [L.].

стаба̀дљика, } f. vide стабљика.
стаба̀љика, }

ста̀баљка, f. vide [с т а б љ и к а] баздрљица.

ста̀бар, бра, m. (у Ц. г.) der Stamm, caudex, [vide дебло] cf. стабло: Какове су ноге у ђевојке, Је л' в' оваки *стабар* у лемуна —

ста̀ба̑рка, f. (у Сријему) 1) vide [1] ста̑п. — 2) vide табарка.

ста̀блина, f. (у Боци) vide шешаровина. [cf. папрчина, трмуњина].

ста̀бло, n. der Stängel, caulis. [vide дебло].

ста̀бљика, f. (у Сријему) der Stängel, caulis (н. п. у дувана, кукуруза и т. д.). cf. [бадрљица 1, баздрљика, баздрљица; стапка, стабаљка, стабаљика,] стабадљика.

ста̀вити, ви̑м, v. pf. 1) stellen, statuo. [vide метнути 1]. — 2) (у Дубр.) legen, pono, cf. [vide] оставити [1]: Дурбин сави, у њедра га *стави* — 3) н. п. софру, јело, decken, sterno, cf. [vide] поставити [4]: закла вола бика, све село свика, а кад пође да слави нема што да *стави.*

ста̀вити се, ви̑м се, v. r. pf. (у Ц. г. и у Дубр.) sich erinnern, memini, cf. [vide] сјетити се: не могу *се ставити* шта је то било.

ста̀вља̑ње, n. das Stellen, Legen, positio, statutio.

ста̀вљати, ља̑м, v. impf. 1) stellen, statuo. — 2) legen, pono. [vide метати 1]. — 3) н. п. трпезу, јело, decken, sterno. [vide постављати 2]. cf. ставити [3].

ста̀вљати се, ља̑м се, v. r. impf. (у Ц. г. и у Дубр.) sich erinnern, memini. cf. [vide] осјећати се.

ста̑д, m. (ст.) der Stand, status: Ђе се нађе, онђе стаде *стадом* —

ста̏до (ста̑до), n. (ст.) (pl. gen. ста̑да̑) die Herde, grex [vide крд]: Ако ме наджањеш, даћу ти ја *стадо* — Што ће теби *стадо* с премлогим овцама, Кад ти траве немаш, *стадо* да напасеш —

[**стадом,** adv. cf. стад.]

ста̀за, f. der Fußsteig, semita. cf. [тражина,] путања.

ста̀зица, f. dim. v. стаза.

ста̏ја, f. 1) der Stall, stabulum. [cf. коњушница 1, стајница, ахар (аар, ар) 1, хар 1, штала]. — 2) vide зграда [1].

1. **ста̀јање**, n. das Stehen, statio.

2. **ста̏јање**, n. verbal. v. [2] ста̏јати.

1. **ста̀јати**, сто̀јӣм, v. impf. 1) stehen bleiben, consisto, sto. — 2) стоји вика (људи), лавеж паса, рика волова, beginnt, coepit, existit. — 3) ово ме *стоји* десет гроша, kosten, consto. [vide вриједити. — 4) vide пребивати].

2. **ста̏јати**, jе̂м, v. impf. von стати.

ста̏јати се, jе̂м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide састајати се.

ста̀јаħӣ, ħа̂, ħе̂, н. п. хаљина, feierlich, sonntäglich, solemnis.

стаја̀ħица, f. стајаħа кошуља, das Feiertagshemde, solemne indusium.

Ста̏јка, f. Frauenname, nomen feminae.

ста̏јница, f. (у Ц. г.) vide стаја [1]: Попалила чобанске *стајнице* —

Ста́ка, f. Frauenname, nomen feminae (von Стана).

стака̀лце, цета, n. dim. v. стакло. [cf. стакленце].

ста́ка̑ње, n. das Herabfließen, defluxus.

ста́кати се, ста̑че̑м се (у пјесми и *ста̑ка̑м се*), v. r. impf. herabfließen, defluo: Све мараме сузом покваснла,| *Стакају се* ħогу низ копита.

ста̀кла̑р, стакла́ра, m. der Glaser, vitriarius.

ста̀клен, а, о, gläsern, von Glas, vitreus. (cf. срчали].

стакле́нце, цета, n. vide стакалце.

ста̀клити се, лӣм се, v. r. impf. glänzen, wie Glas, splendeo ut vitrum. cf. цклити [склити] се.

ста̀кло [стклo, цкло (скло)], n. (pl. gen. стака́ла̑) das Glas, vitrum. [cf. срча, џам].

Ста̏кна, f. (у Ц. г.) женски надимак.

ста̀кнути (cf. **стаħи**), ста̀кне̑м, v. pf. zusammenrücken, propius admoveo [cf. старнути]: угарке, ватру.

Ста́ко, m. hyp. v. Станоје.

ста̑лан, ста̑лна (ста̑она), но, (у Дубр.) standhaft, stabilis.

Ста̏лаħ, Стала́ħа, m. Ruinen einer alten Burg an der Morawa, ober Ћуприја: Вино није Тодор од *Сталаħа*| У *Сталаħу* на Морави граду —

Стала́ħанин, m. Einer von Сталаħ.

ста́лац, лца, m. der Gängelwagen, machina qua stare et incedere discunt parvuli. [vide] д у б а к [1], cf. стојача.

ста́леж, m. (у Хрв.) Stand, status.

ста̏ман, мна, мно, (у Дубр.) vide [1] стар [1]: *стамна* чељад, т. ј. стари људи.

Ста̀мбол,* m. vide Цариград [1].

стамбо̀лац, лца, m. (у Бачк.) пијетао великијех ногу, Art Hahn, galli genus.

Стамбо̀лија,* 1) m. vide Цариграђанин. — 2) f. [*стамболија*] Стамболска зобница: На глави му маха *Стамболија* —

Стамбо̀лӣн, болӣна, m. Konstantinopolitaner, Constantinopolitanus: Ага јаше ата *Стамболина* —

ста̀мбо̀лка, f. Konstantinopolitanerin (Art Henne), Constantinopolitana (gallina). cf. стамболац.

ста̀мболскӣ, ка̄, ко̄, vide Цариградски.

ста̏мен, а, о, (у Паштр.) sicher, fest, certus, firmus: споро иде, али *стамено*.

Ста̏мена, f. Frauenname, nomen feminae.

Ста̀ме̑нка, f. Frauenname, nomen feminae.

Стаме́нко, m. Mannsname, nomen viri.

ста̑н, m. (loc. ста́ну) 1) der Weberstuhl, machina textoria. [vide разбој 1]. — 2) die Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. [vide бачија]. — 3) der Leib (als Theil des Hemdes), indusii corpus. — 4) Wohnung, domicilium: Ђе му бан ту и *стан*; Буди мирна и послушна| тамо у твој *стан* — Веħ ме копај, нено,| Код Мујина *стана*,| Гдјено Мујо спава —

Ста́на,) f. Frauenname, nomen feminae. Многи
Ста̏на,) ово име надјену кад им се женска дјеца узасопце раħају, као да би *стало*, и мушка да би се почела раħати. Бајалице састављају биљеге од девет Стана и седам Марија те дају болесноме човјеку да их носи ушивене у што уза се. Од Стана јамачно ħе бити за то као да би стала болест, а од Марија ваља да што се тако звала мати Христова.

Ста̀нава, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **ста́нак**, нка, m. 1) нема ти ту станка, hier ist kein Bleiben für dich, vix hic remanere poteris: abi, si me audis. — 2) hyp. v. стан: Доведоше снае наше мироносннце,| Смири, снао, ови *станак*, смирио те Бог —

2. **ста̑нак**, ста̑нка, m. (у Ц. г.) vide састанак: Ја на *станак* у Косово поħох —

ста̀на̑р, стана́ра, m. der Senner, pecoris custos. [cf. бач, планинар].

стана̏рев, а, о, vide станаров.

стана̀рица, f. die Sennerin, ovium curatrix. cf. [бачица, 2 маја 2,] планинка.

стана̀ричин, а, о, der станарица, curatricis ovium.

ста̀на̑рна, f. die Sennerei. [vide бачија]. cf. стан 2.

стана̀ров [**станарев**], а, о, des станар, curatoris ovium.

ста́нац (ка̑ме̑н), нца, m. (у Ц. г.) који је из земље као изникао, ein fest gegründeter Stein, immotum saxum, cf. [гвозд, живац 2,] становњак: Нако ови два *станца* камена —

Ста̀нача, f. Frauenname, nomen feminae.

Ста̀нимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

Ста̀нисав, m. Mannsname, nomen viri.

Ста̀нисава, f. Frauenname, nomen feminae.

ста̀нити се, ста̀нӣм се, v. r. pf. stehen bleiben, still bleiben, sisto: не *станио се* до мора!

1. **Ста̀ница**, f. Frauenname, nomen feminae.

2. **ста̀ница**, f. (у Сињу) vide [с т а т в а] статнвица.

Ста̏ниша, m. Mannsname, nomen viri.
Ста̏нка, f. Frauenname, nomen feminae.
Ста́нко, m. Mannsname, nomen viri.
ста̏но̑ван, вна, вно, (ст.) festgegründet, firmus, cf. [становит;] станац: Да од њега сва гора мирише,| И по гори *становно* камење —
стано̀ва̑ње, *n.* [das Wohnen, habitatio].
стано̀вати, *ста̀нује̑м, v. impf. (особито по југоз. кр.)* wohnen, [habito; vide пребивати; cf. сједити 2].
стано̀вит, а, о, vide станован: Текла вода валовита| Из камена *становита* —
ста̏но̑вни̑к, m. (особито по зап. кр.) der Bewohner, incola.
стано̀вња̑к, m. vide станац.
Ста̏ноје, m. Mannsname, nomen viri.
Ста̏но̄јка, f. Frauenname, nomen feminae.
ста̏нути, не̑м, vide **стати.**
[**стање,** n. Ansiedelung(?), cf. настанити.]
ста̏ор, m. vide **стахор.**
1. **ста̏п,** m. die Butterrolle, vas ligneum butyro conficiendo. [cf. стабарка 1, бућка (бучка)].
2. **ста̏п,** ста́па, m. (у Зети) vide **штап,** mit allen Ableitungen.
стапа̀ица, f. онај штап с колом, чим се препира скоруп, der Butterstempel.
ста̏пка, f. (у Славонији) н. п. у грожђа, der Stengel, stilus. [vide стабљика]. cf. стабаљика.
стапо̀сер, m. (у Ц. г.) као велики млитоња, Schimpfwort gegen einen trägen Menschen, convicium in hominem segnem.
1. **ста̏р,** а, о, (ста̑ри̑, а̑, о̑), 1) alt, senex. [cf. матор, стаман 1]. — 2) alt, vetus. [cf. вет (вегд), фетак].
2. **ста̏р,** m. (у примор.) житна мјера од 120 Млетачкијех литара, eine Art Getreidemaß, modii genus, cf. багаш: Шта је мање од зрна проса а теже од *стара* соли?
ста̑ра̑, f. adj. (у Дубр.) die Alte, vetula, [vide баба 2] cf. старица: нашао сам једну *стару.* — 2) die Großmutter, avia, cf. [vide] баба [1]: У сироте мила *стара* има —
ста̏ра̑ње, n. das Sorgen, sollicitudo.
Ста̑ра̑ Плани̏на, f. Balkan, mons Haemus: А на оној на *планини Старој,*| Онђе бјеше Старина Новаче —
Ста̑ра̑ Ср̏бија, f. земља народа нашега с ону страну Старе планине. У гдјекојијем мјестима Старе Србије, као н. п. у Метохији говори се и данас чисто Српски, а у многима се заноси мало на Бугарски.
ста̏рати се, ра̑м се, v. r. impf. besorgt sein, curam habeo, sollicitus sum. [vide бринути се].
1. **ста̏рац,** ста̑рца, m. 1) der Greis, senex. [cf. ихтијар, 1 стари]. — 2) der Schwiegervater, socer. cf. [vide] таст.
2. **ста́рац,** рца, m. ein alter Weinberg, vinea vetus.
стара̀чац, m. 1) als dim. v. [1] старац [1]: Отуд иде *старачац* — 2) некако дивље цвијеће, палик на босиљак, eine Art Pflanze [Minze?], herbae genus [mentha L.?].
ста̏рачки̑, adv. wie ein Greis, senis more.
ста́реж, f. alte Ueberbleibsel von etwas, res obsoletae.
старе̏ни̑к, старени́ка, m. стари пут који је зарастао, alter verwahrloster Weg, via neglecta, cf. старопутине: Иђи ћемо једним *стареником* —
ста̏ре̑ње, n. das Altern, τὸ senescere.
ста̏рети, ри̑м, (ист.) vide старјети.
старе̏шина, m. (ист.) vide старјешина.
старе̏шинин, а, о, (ист.) vide старјешинин.
старе̏шӣнство, n. (ист.) vide старјешинство.
старешо̀ва̑ње, n. (ист.) vide старјешовање.
старешо̀вати, ре̏шује̑м, (ист.) vide старјешовати.
старе́штво, n. (ист.) vide старјештво.
1. **ста̑ри̑,** m. adj. (у Дубр.) der Alte, senex, cf. [vide 1] старац [1]: нашао га један *стари.*
2. **ста̑ри̑,** m. pl. adj. die Vorfahren, majores: наши *стари,* моји *стари,* његови *стари.*
Ста̑ри̑ Вла̏х, m. Theil des südlichen Serbiens.
ста̏рији̑, ја̑, је̑, н. п. моји старији, die Ältern, Vorgesetzten, magister.
Ста̑ри̑ Ма́јдан, m. у Турској крајини град, кроз који тече Уна.
стари́на, 1) f. од старине, von Alters her, antiquitus. [cf. давнина, маторина]. — 2) m. мој старино! mein lieber Alter, senex [cf. стариш]: Старина Новак, ein berühmter Haiduk.
стари̏нски̑, ка̑, ко̑, alterthümlich, antiquus. [cf. стародреван].
ста̑ри̑ сва̏т, m. der Oberswat. [cf. старојко].
ста̏рити, ри̑м, (зап.) vide старјети.
ста̏рити се, ри̑м се, v. r. [im]pf. sich alt stellen, senectutem simulo.
ста̏рица, f. die Alte, senex mulier [vide баба 2]: Ој *старице,* Османова нено!| Узми мене за Османа твога —
ста̏ри̑ш, стари́ша, m. (voc. ста̏ри̑шу) der Alte, senex [vide старина 2]: О мој брате, *старишу* дервишу! —
стари̏шина, m. (зап.) vide старјешина.
стари̏шинин, а, о, (зап.) vide старјешинин.
стари̏шӣнство, n. (зап.) vide старјешинство.
старишо̀ва̑ње, n. (зап.) vide старјешовање.
старишо̀вати, ри̏шује̑м, (зап.) vide старјешовати.
стари̏штво, n. [зап.] vide старјештво.
ста̏рјети, ри̑м, v. impf. (јуж.) alt werden, altern, senesco.
старје̏шина, m. (јуж.) 1) *кутњи старјешина,* das Oberhaupt der Familie, im Hause, caput familias, patriarcha. Кутњи старјешина влада и управља кућом и свим имањем; он нарећује дјетиње и момчад куда ће који ићи и шта ће који радити; он продаје (с договором кућана) што је за продају, и купује што треба купити; он држи кесу од новаца, и брине се како ће платити харач, порезу

и остале дације. Кад се моле Богу, он почиње и свршује. Кад има каквијех гостију у кући, старјешина се сам с њима разговара, и он с њима руча и вечера (у великијем кућама, гдје има много чељади, најприје поставе на једној софри старјешини и гостима (којијех у таковијем кућама има готово сваки дан), а на другој дјетићима и момчадма која раде у пољу, па онда вечерају жене и дјеца). Старјешина није свагда најстарији годинама у кући: кад отац остари, он преда старјешинство најпаметнијему своме сину (или брату или синовцу), ако ће бити и најмлађи; ако се догоди да који старјешина не управља добро кућом, онда кућани изберу другога. — 2) старјешина се зове који управља једним селом (*сеоски старјешина*, т. ј. кнез или кмет какав), или читавом нахијом. У вријеме Црнога Ђорђија сваки је војвода био старјешина у својој кнежини, а Ђорђије је био старјешина у свој Србији.

старје̏шинин, а, о, (јуж.) des старјешина, illius qui est старјешина.

старје̏шинскӣ, кā, кō, [јуж.] dem старјешина gehörig, τοῦ старјешина: Нек се знаду свати *старјешински* —

старје̏шӣнство, n. [јуж.] 1) Amt und Würde des старјешина, dignitas τοῦ старјешина. cf. старјештво. — 2) што се да старјешини више него другима кад се што дијели, Vorrang, principatus, primae partes: Дмитар иште коња *старјешинство*, Врана коња и сива сокола —

старјешо̀вање, n. (јуж.) das Befehlen als старјешина, imperium more старјешина.

старјешо̀вати, рјѐшујēм, v. impf. [јуж.] старјешина sein, sum старјешина.

старје̏штво, n. (јуж.) vide старјешинство [1]: Ако ћу је напит' по *старјештву*, Напиђу је старом Југ' Богдану —

ста̀ркеља, m. ein altes Männchen, seniculus.

ста̀рмāлӣ, m. adj. der Zwerg, nanus. cf. [маљеница, маљо,] мањо; [кепец, прч, пуфлак, пуфлачић].

ста̏рнути, стāрнēм, v. pf. vide стакнути.

[**старовирски**, а, о, (зап.) altgläubig, veteris religionis; *види* s. v. Загвозд *и* стећак.]

Старо̀влашанин, m. (pl. Старо̀влашāни) Bewohner des Стари Влах, regionis Стари Влах dictae incola.

Старо̀влаше, шета, n. ein Jüngling von Стари Влах: Друго ми је *Старовлаше* Павле —

старо̀влашкӣ, кā, кō, von der Gegend Стари Влах.

старовре̏мешан, шна, шно, [ист. и јуж.] bejahrt, aetate gravis. cf. средовијечан.

старо̀дрēван, вна, вно, altertümlich, antiquus. cf. [vide] старински.

старо̀дужина, f. стари дуг, alte Schulden, aes alienum vetus.

старо̀јко, m. vide стари сват.

старо̀ков, а, о, н. п. коњ који је давно поткован, altbeschlagen (z. B. Pferd), soleas ferreas antiquas habens. [cf. старокован].

старо̀кован (стāроковāн), вна, вно, vide староков.

старо̀ко̄вка, f. т. ј. сабља, altgeschmiedeter Säbel, gladius antiquus: И он носи сабљу *староковку* —

старо̀лик, / а, о, altes Gesicht habend, alt aus-
старо̀ликаст, \ sehend, faciei senescentis.

старо̀путине, f. pl. знаци од *старога пута*, die Spuren eines alten Weges, antiquae viae vestigia. cf. стареник.

старо̀сватити, тӣм, v. impf. zum стари сват bitten, advocare pro стари сват: *Старосвати* Пивљанина Баја —

старо̀сватица, f. жена старога свата.

старо̀сватскӣ, кā, кō, starosvatisch.

старо̀сватство, n. das Amt und die Würde des стари сват, dignitas τοῦ стари сват.

старо̀сваћење, n. verbal. v. старосватити.

старосе̏дилац, диоца, (ист.)
староси̏дилац, диоца, (зап.)
староси̏ђелац, сједиоца, (јуж.)
старосје̏дилац, диоца, (јуж.)
старо̀сјелац, старо̀сиоца, (у Ц. г.)
m. der Altsasse, qui diu jam alicubi sedet.

старо̀слāвнē књиге, (ст.) vide староставне [књиге].

ста̏рōст, стāрости, f. (loc. старо̀сти) 1) das Alter, senectus. — 2) die Sorge, sollicitudo [vide брига]: да Бог окрене *старост* на радост! (кад се напија).

старо̀стāвнē књиге, f. pl. (ст.) altverfasste Bücher, libri antiqui (oder wäre es statt ц а р о с т а в н е?) [cf. старославне књиге]: У Марка су књиге *староставне*: Марко знаде на коме је царство —

ста̏рчев, а, о, des [1] старац, senis aut soceri.

старчѐкања, \
ста̏рчина, / f. augm. v. [1] стāрац.

ста̏рчић, m. dim. v. [1] стāрац.

ста̏с, m. (loc. стáсу) der Wuchs, die Statur, statura. cf. [vide 1] раст.

ста̏сати, сāм (стāшēм), vide [стићи 2; cf.] приспјети [1]: У том *стаса* и остало друштво —

ста̏сина, f. (око Мораве) vide клијет [3 и 4].

ста̏сит, а, о, stämmig, robustus [vide трснат]: Да му је шљеме тврдо, од земље високо, на зиду *стасито*! (кад се напија).

ста̏тва, f. einer der zwei aufrecht stehenden Balken, in denen der Weberbaum liegt. cf. [клупа 2, 2 станица, статива,] стативица.

ста̏ти [стануги], стāнēм, 1) stehen bleiben, consisto. — 2) на што, treten, insisto. — 3) коме на пут, in den Weg treten, impedio. — 4) hinein gehen, introire: не може све да *стане* у врећу; у ову кесу може *стати* хиљаду дуката. — 5) није ми стало, daran liegen, interest. — 6) стаде га вика и т. д., es entstand, begann, coepi. [cf. заокупити 3,

окренути 3, отиснути 5, отићи 2, отргнути 6, узети 5; vide почети]. — 7) стао виноград на род, момак на снагу, begann, coepi. — 8) kosten, consto: *стало* ме десет гроша.

стàтива, f. (у Хрв.) vide [с т а т в а] стативица.

стàтиве, f. pl. (у горњ. пр.) vide разбој 1.

статѝвица, f. vide статва.

стȁти се, нêм се, (стȁо се, стȁла се) (у Ц. г.) vide састати се.

стȁћи, стȁкнêм, (стȁкох, стȁче, стȁкао, стȁкла) vide стакнути.

[**стахор** (стаор), m. vide пацов.]

ствȃр, f. (loc. ствáри, pl. ствȃри, ствáрӣ) 1) das Ding, res. (cf. сатвар). [cf. твар]. — 2) није ствáри, nichts besonderes, non est quod admirare.

стварȃње, n. das Erschaffen, creatio.

ствáрати, ствáрȃм, v. impf. erschaffen, creo. [cf. творити 1].

ствáрца, f. dim. v. ствар [1].

ствȍр, ствȍра, m. das Machwerk, Arbeit, Werk, opus.

ствȍре, ствȍрета, n. као мало створење, das Geschöpfchen, creatura: Мањега звјерета а поганијега *створета* није било од како је свети Василије низа стубе калавао (приповиједа се у Боци да је казао Црногорац кад га је ујио рак, којега он прије није био видио. Ваља да се мисли: од онога времена кад је свети Василије био жив и силазио из своје испоснице под Острогом, гдје му је сад ћивот).

створéње, n. das Geschöpf, creatura: какво је то *створење!*

ствòритељ, m, der Schöpfer, creator. cf. [vide 1] творац.

ствòритељев, а, о, des Schöpfers, creatoris.

ствòрити, ствȍрӣм, [сатворити] v. pf. schaffen, creo. [cf. саздати].

ствòрити се, ствȍрӣм се, [сатворити се] v. r. pf. sich verwandeln, verwandelt werden, mutor. [vide прометнути се 2].

ствр̏днути се, нêм се, (ствр̏днуло и. ствр̏дло се) v. r. pf. 1) hart werden, duresco. — 2) hart, karg werden, avarus, tenax fio.

Стèвȃн, m. vide Стјепан.

стèвен,* (у Ц. г.): *Стевен* ћу ти други направити — т. ј. државу те друкчије.

стȅга, f. verschärfte Polizei, Cordon (gegen Räuber, Pest), circumventio. [cf. стуж].

стȅгно, n. (pl. стȅгна) der Schenkel, crus. [vide бедро].

стéгнути, стȇгнêм, v. pf. (стéгох, стéже, стȇгао, стéгла) 1) anziehen (straff), attraho. — 2) н. п. село, eng umringen, circumdo, cingo; *стегли* га дужници. — 3) стегло ме у носу (кад ко има кихавицу), у грлу (кад коме промукне грло).

стéгнути се, стȇгнêм се, vide стиснути се [1].

стѐжа, f. некака трава, која се од срдобоље једе (те *стеже*), das Fingerkraut [Silberkraut], potentilla anserina [L.; cf. простреоо 2?].

стежàница, f. (у Хрв.) vide [с т о п и ц а 2] петица 2.

стȇжер, m. (у Паштр.) der Stamm, stirps [cf. племе 1]: ископао му се *стежер* (т. ј. траг, затрло му се племе); дјевојкама се даде дијел од покретнога имања, а непокретно остаје *стежеру*. cf. стожер.

стéзање, n. das Anziehen, attractio.

стéзати, стȇжêм, v. impf. anziehen, attraho, contraho.

стéзати се, стȇжêм се, v. r. [im]pf. kein Freund sein von Ausgaben, knapp thun, parco sumptibus. [cf. стискивати се].

стȅља, f. 1) die Fütterung des Saumsattels, munimentum interius clitellarum. — 2) die Hefen, faex. cf. [vide] талог.

стȅљка, f. онај кочић што на њему стоји витао кад жене сучу пређу, das Fußgestell des Haspels.

стéна, f. (ист.) vide стијена.

стèница. f. (ист.) vide стјеница.

стéња, f.: Од сунца се штитом заштитила| Да јој сунце не сапали лице| И не бије *стења* од камења —

стéњак, њка, m. (у Сријему) vide стијењак.

стѐњање, n. das Stöhnen, gemitus, suspiratio.

стѐњати, стȇњêм, v. impf. stöhnen, suspiro.

1. **стȇње**, n. (ист.) vide [1] стѝјење.

2. **стéње**, n. (ист.) vide [2] стијȅње.

стȇон, а, о, т. ј. крава, trächtig (von der Kuh), praegnans (vacca). [cf. брећ 2].

стéпен, степèна, но, н. п. степен човјек, т. ј. као сметен, unbeholfen, inhabilis.

стéпсти се, пêм се, v. r. pf. sich verschlagen, verkommen, nescio quo abiit: *степе се* некуд у свијет.

стèрање, n. das Breiten, τὸ sternere.

1. **стèрати**, стȇрêм, v. impf. breiten, decken, sterno.

2. **стèрати** [сатерати], рȃм, (ист.) vide стјерати.

стерѝвање [сатеривање], n. (ист.) vide стјеривање.

стерѝвати, стèрујêм, [сатеривати] (ист.) vide стјеривати.

стèсати, стȇшêм, v. pf. 1) abzimmern, behauen, exascio. — 2) zusammenzimmern, edolo: Дотле сандук Омери *стесаше* —

стéћак, ћка, m. (у Имоск.) отесан камен који се меће на гроб или за каку другу биљегу. Онамо па старинскијем гробовима има великијех стȇћȃкȃ, који нијесу у земљу закопани, него онако стоје на плочама које су по гробовима. Оваки је стећак око два аршина дугачак и мало што мање висок, а око једног аршина дебео. У врху је срезан као кров на дугачкој кући. На највише овијех стећака имају с обадвије стране (на ширини) изрезани врло ружно различни ликови, н. п. с лица људи на коњма с мачевима и с копљима у руци, гдјекоји тјерају јелена и већ га стигли и копљем ударили, а више овијех ликова гдјешто има по звијезда и мје-

сец; а с наличја стоје три човјека пјешице напоредо, па двојица држе међу собом крст, а трећи се ухватио за њих као да играју. Оваковијех стећака ја сам видио много око пута из Сиња у Имоски, особито иза села Цисте близу Мрљавчеве градине и према Имоскоме на брду које се зове Побој; а видио сам их неколико и у селу Загвозду (враћајући се из Имоскога другијем путем) близу сеоске цркве, али изван порте, и запитавши сељаке који се ондје у крчми десе, какво је оно камење, одговоре ми: *„старовирско“* (а они су сви кршћани). Неки Каргл, који је као чиновник над шумама прије мене путовао по онијем крајевима, казивао ми је да је на једном стећку код Цисте нашао одозго (као на крову) натпис (нашијем словима), који ми је и дао преписан како га је он преписао не пазећи ни на слова ни на ријечи. Ја сам послије пролазећи онуда завиривао око стећака, и натписа никако нијесам могао наћи, него оданде много даље видио сам на једноме с лијеве стране пута гдје се познаје да је натпис на њему био, па ваљада од кише и праха тако зарастао у камен да се ништа не може разликовати ни прочитати. У првој врсти онога натписа што ми је Каргл дао, ја бих рекао да стоји: *„овди лежи добра жена,“* пошљедња ријеч могла би се читати: *„братиомь.“* Читао сам негдје у Биоградскијем новинама да је неко и у Србији налазио оваковога камења, и чини ми се у Раћевини у селу Дворској и негдје у Шумадији.

стѐћи, стѐчем, v. pf. erwerben, comparo, н. п. новаца, кућу, непријатеља.

стѐћи се, стѐчем се, v. r. pf. 1) zusammenlaufen, concurro. — 2) werden, in Erfüllung gehen, fio: Штогођ рекли, код Бога *се стекло* — Што су рекли, тако му *се стекло* —

стѐчнӣк, m. der Erwerber, qui acquirit: Мој *стечниче* и доношче, пунан доме! —

стѐштати се, тā ми се, v. [r.] pf. von Wehmuth ergriffen werden, dolorem capere. [vide дотештати]. cf. дотежати.

Стӣг, Стӣга, m. била је од прије кнежина у нахији Пожаревачкој (као н. п. Мачва у нахији Шабачкој или Гружа у Крагујевачкој) а сад јој нема спомена ни под именом Стишкога среза, него су јој села раздијељена између другијех срезова. У Даници за годину 1827 ја сам по харачком тефтеру који се онда налазио у канцеларији Њ. Св. Господара Милоша Обреновића, назначио поименце Стишка села. cf. Голубачка муха.

стӣгнути, нем, vide **стићи.**

стӣд, m. (loc. стӣду) die Scham, pudor. [cf. срам, срамеж, стидноћа].

стӣдак, стӣтка, m. 1) [a) Möhrrübe, Carotte, daucus carota L.; — б) Breitsame, orlaya grandiflora L.] großblüthige Haftdolde, caucalis grandiflora Linn. Ова трава има бијел цвијет у сриједи мало црвен; Срби приповиједају да је оно црвено од прије веће било, па сад сваки дан бива мање: јер већ нестаје *стида* међу људма. — 2) das letzte Stück in der Schüssel, das jeder sich schämt zu nehmen, cibi ultimum frustum.

стӣдан, дна, дно, (стӣднӣ, нā, нō) schamhaft, pudens [cf. сраман 2]: Мало живљет' *стидан* на свијету —

стӣдети се, (ист.)
стӣдити се, (зап.)
стӣдјети се, (југоз.) } стӣдӣм се, v. r. impf. sich schämen, pudet, erubesco. [cf. срамовати се, срамити се, либити се; калижити се].

стӣдљив, а, о, schamhaft, geschämig, pudibundus. [cf. постидан, срамежљив, срамећ].

стидно̀ћа, f. (acc. стӣдноћу) die Scham, pudor [vide стид]: На љепоту као и ђевојка, | На *стидноћу* као и невјеста —

стӣђење, n. das Schämen, pudor, die Scham, pudor. [cf. либљење].

стӣђети се, стӣдӣм се, (јуж.) vide стидјети се.

стӣж, f. добра стиж! (рече се, кад ко стигне кога, као кад га срете: добра коб) Einholung, consecutio.

Стӣжанин, m. човјек из Стига.

стӣзање, n. das Erreichen, Einholen, consecutio.

стӣзати, стӣжем, v. impf. erreichen, assequi.

стӣја! / **стӣјо!** (у Барањи) Laut um den Ochsen rechts zu kommandiren, vox ad bovem ut dextrorsum flectat.

стӣјати се, јāм се, v. r. pf. vide стишати се.

стӣјег, m. (у Боци и у Дубр.) die Fahne, vexillum. [vide 1] застава [3], cf. барјак.

стијѐна, f. (јуж.) 1) die Felsenwand, der Fels, saxum. [vide 1 камењак 1]. — 2) [*Стијена*] некако мјесто у Турској крајини: Те је шаље ка пећини *Ст'јени* — И до њега од *Ст'јене* диздару — 3) (у Дубр.) камен ма и мали, Stein, lapis [vide 1 камен 1]: удрио ме *стијеном*.

стијѐњак, њка, m. (јуж.) vide [витиљ 2] стијење.

1. **стӣјење,** n. (coll. јуж.) die Felsen, saxa.

2. **стијѐње,** n. (јуж.) der Docht (besonders die einfachste und ärmste Art davon), ellychnium (*стијење* се зове у жишка, а у свијеће се каже *свјештило*). [vide витиљ 2].

Стијѐно, m. (у Ц. г.) hyp. v. Стјепан.

стијѐснити, стӣјеснӣм, v. pf. [јуж.] bedrängen, urgeo.

стӣма, f. (по југоз. кр.) die Ehre, honor, cf. [vide] пошта [1]: Ради *стиме* цара честитога — Е си куму на *стиму* водио —

стӣмање, n. vide поштовање.

стӣмати, мāм, v. impf. (особито по зап. кр.) vide поштовати: Треће ћу ти биље казат', | Да си *стиман* у дружину —

стӣна, f. (зап.) vide стијена.

стӣница, f. (зап.) vide стјеница.

стӣнути се, нē се, v. r. pf. н. п. лој, gerinnen, congelasco.

стӣњак, стињака, m. (зап.) vide стјењак.

стињати се, ња̑ се, v. r. pf. н. п. ватра, verglimmen, extingui.
стиње, n. (зап.) vide [1] стијење.
стиње, n. (зап.) vide [2] стијѐње.
стио, (по јуж. кр.) part. act. v. хтјети: Ко ви *стио* наудити, не дао му Бог! —
стипса [типса], f. der Alaun, alumen. cf. [сланац 2, шап 1,] коцељ.
стипсање [типсање], n. das Sieden in Alaun, coctio in alumine.
стипсати, стипше̑м (стипса̑м), [типсати] v. impf. in Alaun sieden, coquo in alumine.
стирати [2 сатирати], ра̑м, (зап.) vide стјерати.
стиривање [сатиривање], n. (зап.) vide стјеривање.
стиривати, стирује̑м, [сатиривати] (зап.) vide стјеривати.
стисак, ска, m. die zusammengedrückte Faust, pugnus compressus: хоћеш *стисак!*
стискивање, n. das Zusammendrücken, compressio.
стискивати, стискује̑м, v. impf. zusammendrücken, comprimo.
стискивати се, стискује̑м се, vide стезати се.
стиснути, не̑м, (стиснух и. стискох, стисну и. стиште) v. pf. zusammendrücken, comprimo.
стиснути се, не̑м се, v. r. pf. 1) sich einschränken (in Ausgaben), contraho vela (quoad sumtus). [cf. стегнути се]. — 2) стиште се за њим, т. ј. потрча, stürzen, ruo.
стићи [стигнути], стигне̑м, (стигох, стиже, стигао, гла) v. pf. 1) erreichen, einholen, assequor. — 2) кад си ти стигао, ankommen, advenio. [cf. приспјети 1, стасати].
стица̑ње, n. das Zusammenschüren (der Feuerbrände), admotio.
стицати, стиче̑м, v. impf. zusammenschüren, admoveo.
стишати се, ша̑м се, v. r. pf. sich legen, considere. [cf. стијати се].
[**стишки**, ка, ко, н. п. срез, von *Стиг.*]
стјѐница, f. (јуж.) die [Bett-]Wanze, cimex [acanthia lectularia L.; cf. кимак].
стјѐња̑к, стјењака, m. (јуж.) die Felswand, saxa, series saxorum. [vide 1 камењак 1].
Стјепа, f. hyp. v. Стјепанија.
Стјѐпа̑н, m. [југоз.] Stephan, Stephanus. [cf. Стеван].
Стјепанија, f. [југоз.] Frauenname, nomen feminae.
Стјѐпа̑њ да̑н, m. [југоз.] das Fest des heil. Stephan, festum S. Stephani (27. Dec.).
стјерати [сатјерати], ра̑м, v. pf. (југоз.) [vide угнати] 1) zusammen-, hineinjagen, cogo. — 2) davonjagen, herabjagen, depello.
стјерива̑ње [сатјеривање], n. (југоз.) 1) das Zusammentreiben, coactio. — 2) das Herabjagen, depulsio.
стјеривати, стјѐрује̑м, [сатјеривати] v. impf. (југоз.) 1) zusammentreiben, cogo. — 2) herabjagen, depello.

стјеца̑ње, n. [југоз.] 1) das Zusammenlaufen, concursus. — 2) die Erfüllung, τὸ fieri.
стјецати се, стјѐче̑м се, v. r. impf. (југоз.) 1) zusammenlaufen, concurro. — 2) werden, in Erfüllung gehen, fio.
стклȍ, n. (у Дубр.) vide **стакло.**
1. **сто̑**, hundert, centum.
2. **сто̑**, стола, 1) der Stuhl, Sessel, sella. [vide столица 1]. — 2) (ст.) der Tisch, mensa [cf. астал, столица 3; синија 1, софра (совра, сопра), трпеза 1]: У Павлову светом намастиру | Постављени од злата *столови* —
стȍбо̑р (стȍбор), m. (у Ц. г., у Србији *улица*, а по варошима *авлија*) мјесто испред куће, der Hof, aula [vide 2 двориште]: Проваљује дворе и *стоборе* —
стȍбо̑рје, n. } тараба око куће, der Zaun um
стоборница, f. } den Hof, sepes: О *стоборје*, ти се обломило! —
стȍбо̑рни̑, на̑, но̑, Hof-, aulae. cf. [авлијски] авлијски.
сто̑г, стога, m. 1) der Getreideschober, acervus frugum [cf. копа]: Ђаво растовара на вељи *стог*. — 2) велико сијено, Heuschober, meta foeni. [cf. остожје 2].
стȍже̑р, стожера, m. 1) der Baum in der Mitte der Tenne, um die dreschenden Pferde daran zu binden, cardo. cf. стожина. — 2) (у Барањи) чеп у врата, Thürangel, cardo. [cf. чеп 2].
стожина, f. vide стожер 1.
Стоин, m. Mannsname, nomen viri.
Стоисава, f. Frauenname, nomen feminae.
Стоић, m. Mannsname, nomen viri.
1. **Стоја**, f. hyp. v. Стојана.
2. **Стоја**, m. (ист.) vide Стојо.
Стојадин, m. Mannsname, nomen viri.
1. **Сто̏ја̑к**, m. Mannsname, nomen viri.
2. **стојак**, јка, m. (у Црмн.) } мотка за коју је
стојало, n. (у Ц. г.) } матузицом привезан цијеп, те се њиме жито млати (стојак се држи у руци, а цијепом се млати жито), der Stiel eines Dreschflegels, manubrium.
Стојан, m. Mannsname, nomen viri.
Стојана, f. Frauenname, nomen feminae.
Стојанка, f. Frauenname, nomen feminae.
стојача, f. (у Херц.) vide [дубак 1] сталац.
стојећке̑, stehend, stans. cf. стојке.
Стојка, f. Frauenname, nomen feminae.
стојке̑, (у Рисну) vide стојећке.
Стојко, m. Mannsname, nomen viri.
Стојна, f. Frauenname, nomen feminae.
Стојни̑ Биоград, m. 1) у пјесмама vide Биоград. — 2) Stuhlweißenburg, Alba regia.
стојница, f. 1) das Stehen, statio: прођи се *стојнице*, was stehst du immer da? geh doch fort. — 2) (у Ц. г. и *стојница*) vide дубак 1. — 3) [*Стојница*] dim. v. Стојна.
Стојо, m. (јуж.) hyp. v. Стојан. [cf. 2 Стоја].
[***стојсер***, m. т. ј. снијег, тако велики, да се не може чучнути, него се мора *стојећи срати*. — Маргиналија I. издања.]

Сто̏јша, m. Mannsname, nomen viri.
1. **сто̏ка**, f. 1) der Herdenreichthum, copia armentorum et pecorum, cf. [vide] благо [2]: *Стока* без репа. — 2) Waarenreichthum, merces. cf. [vide] роба.
2. **Сто̏ка**, m. (ист.) vide Стоко.
сто̏класа, f. некака трава која расте по баровитијем мјестима, и налик је на овсик, eine Art Pflanze, herbae genus.
Сто̏ко, m. (јуж.) хур. v. Стојан. [cf. 2 Стока].
сто̏кожа, f. (у Ц. г.) некако дрво, eine Art Baum, arboris genus.
сто̏кућа, f. vide стокућанка.
сто̏кућанин, m. der Postenträger, Klätscher, garrulus, qui comissa prodit, hocque modo vicinos inimicat. [cf. хаброноша (аброноша)].
сто̏кућа̂нка, f. die Postenträgerin, delatrix. cf. стокућа.
сто̏ла, f. хур. v. столица.
сто̏лац, сто̏ца, m. 1) vide дубак 1. — 2) (у Хрв.) vide столица 1. — 3) [*Столац*] град у Херцеговини (између Мостара и Требиња), eine Festung in der Herzegowina.
Сто̏лив, m. (доњи и горњи) у заливу Которскоме улазећи од мора на десној страни око 120 кућа, у њима три Грчкога закона. Доњи је Столив на заливу а горњи (у којему има много више кућа) горе високо у брду.
сто̏лица, f. (pl. gen. сто̏лица̑) 1) der Sessel, Stuhl, sella. [cf. 2 сто 1, столац 2, сточић, шкањ]. — 2) *(у Ц. г.) у дуге пушке од табана оно доље. cf. јалман.* — 3) (у Хрв.) vide [с о ф р а] синија (cf. сто): Још к отоме од злата *столицу*,| На *столици* алин камен драги,| Да се види сестри вечерати| Усред ноћи као усред подне —
сто̏личица, f. dim. v. столица.
сто̏лња̑к, m. (по југоз. кр.) das Tischtuch, mensae linteum. [vide трпежњак]. cf. постолњак.
столо̀вата̑ ча̑ша, f. das Kelchglas, calix vitreus.
Столо̀глав, m. планина у нахији Катунској: С *Стологлава* извише Сушице —
Сто̑н, Сто̑на, m. die Stadt Stagno in Dalmatien, Stagnum.
сто̏нога, f. die Scolopendra (ein vielfüßiges Insekt) [Tausendfüßer, myriapoda L.].
сто̏па, f. (pl. сто̏пе, сто̏па̑) 1) der Tritt, Länge eines Fußes, pes [cf. табан 1]: сад с ове *стопе*, auch: из ове *стопе*, т. ј. овај час, auf der Stelle, e vestigio. — 2) die Winde, artemo. [vide чекрк 2].
сто̏пало, n. der Fuß (im engsten Verstande), pes.
сто̏панин, m. (по југоз. кр.) vide домаћин.
стопа̀ница, f. (по југоз. кр.) vide д о м а ћ и ц а, скуба.
сто̏парац, сто̏па̑рца, m. Турски новац од сто пара, Art Münze, numi genus.
сто̏пити, сто̏пи̑м, v. pf. 1) schmelzen, liquefacio. — 2) човјека, vernichten, ad nihilum redigo, tollo [cf. уништити 1]: Брата Вука *стопише* ти Турци —
сто̏пити се, сто̏пим се, v. r. pf. schmelzen, liquesco.
сто̏пица, f. 1) dim. v. стопа. — 2) доље мјесто гдје стоје врата која не држе шаркс ни багламе. [cf. жујица, петица 2, стежаица].
стопу̀рина, f. augm. v. стопа.
Сто̏спуд, m. долови између Цуца и Грахова: Издигнули овце у *Стоспуде* —
сто̏струк, а, о, hundertfältig, centuplex.
сто̏тина, f. (pl. gen. сто̏ти̑на̑) das Hundert, centum (fr. la centaine).
сто̏тиница, f. ⎫ dim. v. стотина: има је-
стоти̑њак, њка, m. ⎭ дан стотињак дуката.
стоци̑љати се, сто̏ци̑ља̑м се, v. [r. pf.] impf. herabglitschen, delabi.
сто̏чан, чна, чно, 1) н. п. земља, т. ј. гдје има доста *стоке*, reich an Vieh, pecorosus. [cf. марвен]. — 2) млијеко, т. ј. од коза и оваца.
сто̏ча̄р, *m. човјек који држи стоку и само од ње живи. Тако су у Србији отприје звали Арнауте и Србе из јужнијех крајева Србије који су пред зиму силазили с овцама на зимовник у доње крајеве Србије. Ови су сточари до године 1804. сваке јесени сагонили оваца на хиљаде у доњу земљу, па у прољеће пошто би се овце изјагњиле онда су се враћали натраг. Кад су се догађале зле зиме, те би велики снијег дуго лежао на земљи, давали су овце сељацима да их исхрањују на пола, и опет би им кашто готово све поцркале, па се онда говорило да им ваља, кад се врате натраг, звона на псе повезати.*
сто̏чић, m. (по сјевероист. кр. рекли би *сто̏чић*) (у Дубр.) der Stuhl, sella. cf. [vide] столица [1].
стра̑, стра̑а (стра̑), m. vide **страх.**
стра̀ва, f. der Schreck (eine Krankheit), das Auffahren vor Schrecken, terror: Да не тура *страве* у дружину —
стра̀вити се, стра̀вӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide поплашити се.
стра̀вичан, чна, чно, (у Боци) fürchterlich, terribilis. cf. [vide] страшан.
стра̀га, hinten, post, cf. [vide] остраг: Кад идемо на ударац Турцим'| Све ти идеш за дружином *страга* — Стан' де, кадо, ал' су јади *страга* —
страда̀лац, стра̀даоца, m. der Leidende, von einem Uebel Betroffene, male affectus.
стра̀да̑ње, n. das Leiden, perpessio.
стра̀дати, стра̑да̑м, v. impf. leiden, pati. [vide трпљети].
стра̀жа, f. 1) die Wache, excubiae, vigiliae. — 2) [*Стража*] извор и село близу Љешнице. — 3) (у Ц. г.) vide браник 1.
стра̀жанин, ⎫ m. der Wächter, excubitor.
стра̀жа̑р, стража̀ра, ⎭
стра̀жара, f. die Wachthütte, das Wachthaus, vi-

giliarium. cf. стражница, [шиљбокана; пандурница].
стража́рев [стражаров], а, о, des Wächters, vigilis.
стража́рѐње, *n.* [vide стражење].
стража́рити, *стра̏жа̄рӣм, v. impf.* [vide стражити].
стража́ров, а, о, vide **стражарев.**
стра̏жа̄рскӣ, ка̄, ко̄, Wächter-, vigilum.
стража́рче, чета, n. das Wächterlein, parvulus vigil: А *стражарче* долеће са страже —
стра̏жа̑ш, стража́ша, m. човјек који носи књиге (писма) (у *процијепу* подугачку, заметнувши их на раме), der Briefträger, tabellarius.
Стра̀жевица, f. у нахији Рудничкој голо високо брдо са зидинама на врху своме.
стра́жѐње, n. das Wachen, vigiliae, vigilatio. [cf. стражарење].
стра́жити, стра̏жӣм, v. impf. wachen, vigilare, excubare [cf. стражарити]: Да он добро на капији *стражи*| Да нас како сила не превари —
стра̏жица, f. dim. v. стража: Без свећице, без *стражице,*| Без дружине изабране —
стра́жница, f. (у Боци) vide стражара.
стра̏жња̑к, m. н. п. во, који остраг вуче, der Hinterste, posterior.
стра̏жњӣ, ња̄, ње̄, der hintere, posterior; најстражњи (н. п. човјек, посао), der letzte, schlechteste, postremus.
стра̏жњица, f. der Hintere, podex. cf. [vide] задњица [1].
Стра̀ниња, m. vide **Страхиња.**
стра̏мица, *f. (у Далм.)* die Leiter am Wagen, *scala vehiculi. cf. лотра.*
страмо̀та, f. (у Ц. г.) vide **срамота.**
стра̀мпутица, f. der Seitenweg, semita.
стра̀мпутицѐ, adv. auf einem Seitenwege, extra viam.
стра̀мпутичѐње, n. das Gehen auf Seitenwegen, deviatio.
стра̀мпутичити, чӣм, v. impf. auf Seitenwegen, Abwegen gehen, devio.
стра̏н, а, о, fremd, peregrinus. [vide туђ].
стра́на, f. (acc. стра̑ну, pl. стра̑не, стра́на̄) 1) die Seite, latus [cf. банда; плећ]; с ове стране Дунава; sogar с ове стране Божића, d. i. vor — 2) једна страна брашна, вуне, d. i. die eine Seite der Pferdlast (50 ока): Набра њему *страну* смиља,| *Страну* смиља и босиља,| Привали му уз леђине — 3) die Seite, d. i. Partei, partes: он је с моје стране. — 4) so viel als брдо [1], Berg, mons: уза страну, преко стране, велика страна, и т. д. — 5) мушка, женска страна, so viel als глава [3], Geschlecht, sexus: Пером пише како мушка *страна* —
страно̀вит, а, о, steil, praeruptus. cf. страна [4].
стра̀нчица, f. dim. v. страна: Момчић иде *странчицом,*| Закићен је гранчицом —
стра̏ња, f. (у Дубр.) *крчма за просте људе,* das Gasthaus, deversorium, caupona. [vide] гостионица, cf. крчма, механа.
стра̏њскӣ, ка̄, ко̄, fremd, peregrinus. cf. [vide] туђ.
страо̀виња, f. vide **страховиња.**
страо̀вит, а, о, vide **страховит.**
стра̏ор, m.: Ој *страоре, страоре*! — Ој Јаворе *страоре*:| Чујем, чујем, неборе! (у шајкашком баталијуну уз часне посте пјевају дјеца у вече; а бабе их карају да не слуте на рат). А и у Сријему пјевају дјеца у игри: Ој *страоре, страоре*!| Умре, умре *страоре*!| Дозов'те му тетицу| И очину сестрицу,| Нек донесе тамњана| И струк бела босиљка,| Да окадим *страора.*| Устај, устај, *страоре.*
страо̀та, f. vide **страхота.**
страо̀тиња, f. vide **страхотиња.**
Стра̀тимӣр, m. Mannsname, nomen viri.
стра̀тор, m. (ст.) Art Kraut [Amarant, Sammetblume], herbae genus [amaranthus peniculatus L.; cf. тратор 1].
стра̀торов, а, о, (ст.): Стари свате, *страторова* грано! — Једна врста босиљкова,| Друга врста невенова — Трећа врста *страторова* — Која врста *страторова,*| Та је врста крајобера —
стра̏ћ, m. } врло рђава кућа или колиба,
стра̏ћара, f. } Schimpfwort für ein Haus. [cf. уџера].
стра̏ћити, ћӣм, v. pf. verlieren, amitto. [cf. шћердати].
стра̑х, стра̑ха, [стра] m. 1) der Schrecken, terror. — 2) die Furcht, timor. [cf. сујма].
Стра̀хиња [Страња], m. Mannsname, nomen viri.
стра̀хић, m. (у Грбљу) онај који се боји или страши, der sich fürchtet, timens: *Страхић* козе пасе.
страхо̀виња [страовиња] f. vide страшило.
страхо̀вит [страовит], а, о, vide страшан.
страхо̀та [страота], f. fürchterlich (zu sehen), terribile visu, dictu [cf. страхоћа]: *страхота* Божија; добио *страхота,* изгубио *страхота,* т. ј. врло много, [cf.] сила [2].
стра̀хотан, тна, тно, vide страшан.
страхо̀тиња [страотиња], f. das Schreckbild, formido: Ал' мож'да је Божја *страотиња* —
страхо̀ћа, f. (у Дубр.) vide страхота.
стра́шан, шна, шно, (стра̑шнӣ, на̄, но̄) schrecklich, fürchterlich, terribilis. [cf. стравичан, страховит (страовит), страхотан].
стра̏шѐње, n. das Schrecken, territio.
стра̏шив, а, о, vide страшљив.
стра̏шивац, ӣвца, m. der Hasenfuß, die Memme, ignavus [cf. страшивица, страшљивац, страшљивица, плашивица, пудљивац]: Да ми рече дружина остала:| Гле *страшивца* Бошка Југовића! —
стра̏шивица, f. der Hasenfuß, ignavus [vide страшивац]: Топал-паша љута *страшивица,*| Он

Кулаша не смје погубити| Од Кокора и од Јездимира —

стра̏шило, n. das Schreckbild, Schreckmännchen, die Vogelscheuche, terriculamentum. [cf. страховиња (страовиња)].

стра̏шити, ши̑м, v. impf. schrecken, terreo. [vide плашити].

стра̏шљив, а, о, schreckhaft, formidolosus. [cf. страшив, пудљив, плашљив, плашив].

стра̏шљивац, ӣвца, m.\ vide страшивац.
стра̏шљивица, f. /

стра̏шљиво̑ст, стра̏шљивости, f. die Furchtsamkeit, timiditas.

стра̏шљика, f. (у Барањи) два повјесма на једној страни свезана заједно (може бити да је *срашљика — сраслица?*).

стра̏шна̑ у̑ра, (у Ц. г.) [f.] \ das jüngste Gericht,
стра̏шнӣ (стра̏шнӣ) су̑д, m./ judicium novissimum: Од данаске до *суда страшнога* —

стр̑в, m. Reste eines vom Wolfe gefressenen Viehes, reliquiae cadaveris: нема му *стрва*; не нађе му се *стрв*; нема му ни трага ни *стрва*; хајде без *стрва.*

стр̏ван, вна, вно, н. п. пас, Hund der vom Aas gekostet, canis qui cadaver gustavit, ferox.

стр̏вина, f. das Aas, cadaver. [cf. леш, мрцина, 1 мрша 2, црканица 1].

стр̏вити, стр̏вӣм, v. impf. (у Сријему) н. п. собу, vide кртожити.

стр̏вље̑ње, n. verbal. v. стрвити.

стр̏внӣ, на̑, но̑, (у Бачкој) н. п. слама, vide **стрни.**

стр̏вно̑ [стрно] жито, m. (у Лици) тако се зове зоб и пир (каришик) [cf. стрнина]; а шеница, кукуруз, раж, јечам и просо зове се *ситно* или *меко* жито.

стре̑а, f. vide **стреха.**

стре̑ва, f. (у Боци) што капље са стрехе кад дажди, die Dachtraufe, Dachrinne, stillicidium.

стре́ка, f. [ист.] пруга на женским кецељама, der Streif, virga, [vide жиљ] cf. стријека: Кецељице, лепе ти си *стреке* —

Стре̏каница, f.: Фатише се тврде *Стреканице,*| У коју је камен до камена| А крвави мрамор до мрамора —

стре́ла, f. (ист.) vide стријела.

стрели́мке̑, [ист. и јуж.] н. п. лети тица, wie ein Pfeil (z. B. vom schnellen und geraden Fluge eines Vogels), ut sagitta: полеће голуб *стрелимке* к земљи.

стре̏лица, f. (ист.) vide стрјелица: *Стрелица* те устрелила| Кроз седлашце у срдашце —

стре́ља̑ње, n. (ист.) vide стријељање.

стре́љати, стре̑ља̑м, (ист.) vide стријељати.

стре̏ља̑ч, стреља́ча, m. (ист.) vide стрјељач.

стре̏ме̑н, стре̏мена, m. (ст.) der Steigriemen, lorum stapiae, cf. узенђија, [бакарлија, бакрачлија, 2] стрмен: Онђе ј' пала крвца од јунака,| Та доброме коњу до *стремена,*| До *стремена,* и до узенђије,| А јунаку до свилена паса — Па он вади ногу из *стремена* —

стре́пити, пӣм, v. impf. erzittern, erbeben, contremisco.

стре́пље̑ње, n. das Erzittern, tremor.

стре́са̑ње, n. das Ausschütteln, decussio, excussio.

стре́сати, стре̑са̑м, v. impf. н. п. рој, herabschütteln, decutio.

стре́сати се, стре̑са̑м се, v. r. impf. sich schütteln, excuti, schaudern, cohorrescere: Он *се* кршан *стреса* и растреса —

стре́сти, се̑м, v. pf. herabschütteln, decutio.

стре́сти се, се̑м се, v. r. pf. sich schütteln, schaudern, excuti, cohorrescere.

стре̏ха [стреа], f. der Dachvorsprung, pars tecti prominens: шта ти стојиш под *стрехом,* те не идеш у кућу? — Сниска *стреха,* висок ђувегија —

стре̏ца̑ње, n. verbal. v. стрецати.

стре̏цати, ца̑м, v. impf. н. п. чир кад расте и гноји се, па као боцка.

стре̑ш, m. (ист.) vide **сријеш.**

1. **стр̏ж,** m. (у Имоск.) Art Eiche, quercus genus.
2. **стр̏ж,** f. (у Ц. г.) [vide **срж** 1] у древета под бјеликом или бакуљом.

стржа́ја, f. (у Хрватској) накрај лозе (винове) они кончићи, die Ranke, clavicula.

***Стржа̏ њ,** Стржа́ња, m. зидине од старога града испод којијех извире вода Шуица.*

стр̏жев, а, о, (у Ц. г.) н. п. колац, von [1] срж.

стри̏га, f. (у пјесми) Beiwort des Schafs, epitheton ovis: Ој ти, овцо, *стриго* моја! —

стри̏же̑ње, n. das Scheren, tonsio.

стри̏за, f. 1) das Tuchschnitzel, segmentum panni. — 2) vide свита [2].

стри̏зица, f. dim. v. стриза.

стрије̏ка, f. (југ.) der Riß, die Ritze, rima. [vide жиљ]. cf. стрека, пруга.

стрије̏ла, f. (pl. стри̏јеле) [јуж.] 1) der Pfeil, sagitta. — 2) громовна, Donnerkeil, fulmen. — 3) понајвише pl. стријеле, греде које се изнутра исприкивају унакрст (од балвана на греде) кад се превлачи читава зграда. Овако утврђена Јаребичка црква у Јадру, која је сасјечена од дебелијех греда и 73 стопе у опанцима дугачка, 32 стопе широка, с кровом од једанаест редова шиндре високијем, превучена је читава на прекретима и ваговима 35 стопа, и сад још стоји као и прије што је стајала, а на пређашњему њезину мјесту сазидана је нова од камена. cf. прекрет [1], ваг.

стрије̏ља̑ње, n. (јуж.) das Schießen mit Pfeil und Bogen, jactus sagittae.

стрије̏љати, стри̏јеља̑м, v. impf. (јуж.) 1) mit Pfeilen schießen, jaculor. — 2) очима, er blickt umher, oculis configo.

стри̏јеш, m. (у Ц. г.) vide **сријеш.**

стри̏ка, f. 1) hyp. v. стрина. — 2) (зап.) vide стријека.

стри̏ко, m. hyp. v. стриц.

стри̏ков, а, о, vide стричев.

стри̏ла, f. (зап.) vide стријела.

стрѝлица, f. (зап.) vide стрјелица.
стрѝљāње, n. (зап.) vide стријељање.
стрѝљати, стрѝљāм, (зап.) vide стријељати.
стрѝљāч, стриља́ча, m. (зап.) vide стрјељач.
стрѝна, f. 1) очина брата жена, des Vetters Frau, uxor patrui (fratris patris mei). — 2) рече се средовијечној жени којој човјек не зна имена (као младој *снаша* и старој *бака*), ако ли ко рекне *стрина* какој жени која мисли да још није за то име, она му одговори: *Стригли* те ђаволи, нијесам ја још стрина.
стрѝнин, а, о, der стрина, uxoris patrui.
стрѝћи, стрѝжēм, (стрѝгох, стрѝже, стрѝзијāх, стрѝгао, гла, imperat. стрѝзи) v. impf. scheren, tondeo.
стрѝц, стрѝца, m. (cf. чича) 1) Vetter (Vaters Bruder), patruus. [cf. дундо]. — 2) Anrede an einen ältern Mann, patruus.
стрѝцкāње, n. dim. v. стрижење.
стрѝцкати, кāм, dim. v. стрићи.
стрѝчак, чка, m. vide цврчак.
стрѝчан, m. (у Боци) очин рођак.
стрѝчев, а, о, des стриц, patrui.
стрѝчевић, m. vide братучед: *Стричевићем* капе позлаћене —
стрѝчић, m. vide цврчак.
стрје̏лица, f. [јуж.] 1) dim. v. стријела. — 2) der Donnerkeil (ein vermeinter Stein), fulmen. cf. грмљети.
стрје̏љāч, стрјеља́ча, m. [јуж.] der Schütze, jaculator: Здрав *стрјељач* кад на банак сједне, у пећ погоди.
стр̏кати, стр̏чēм, v. pf. herablaufen, decurro.
стр̏кāч, стрка́ча, m. (у Грбљу) vide [кукурузовина] шашаровина.
стр̑м, а, о, vide стрменит.
стр̏мац, мца, m. (у Славонији) 1) стрменито мјесто, steiler Ort, locus arduus et deruptus. cf. [vide 1] стр̏мēн. — 2) vide ба̀дањ [1] (воденични). — 3) [*Стрмац*] nom. propr. у Пиперима: Ал' у *Стрмац* имаш шта виђети —
стр̏машце, n. (dim.) der Steigbügel, stapia: Паде крвца коњу до *стрмашца* —
стрме́кнути, стр̏мēкнēм, v. pf. herabstürzen, praecipitari. [vide скрхати се 1].
1. **стр̏мēн,** f. (loc. стрме́ни) die Steile, locus arduus et praeceps. cf. [брина, комац,] стрмац [1, стрменица, 2 стрмо].
2. **стр̏мен** (стр̏мēн), m. der Steigbügel, stapia, [vide] стремен, cf. узенђија: Вранцу коњу до *стрмена* — Старом свату до *стрмена* —
3. **стр̏мен,** } а, о, steil, arduus, praeruptus. [cf.
стр̏менит, } омчит, стрм].
стр̏меница, f. (у Ц. г.) стрмено мјесто, ein steiler Ort, locus arduus et deruptus. [vide 1 стрмен].
стр̏мке, f. pl. die Beutelschnur, funiculus crumenae.

1. **стр̏мо,** auf die Erde, thalwärts, deorsum: Кад погледаш *стрмо* испод града —
2. **стр̏мо,** n. (у Ц. г.) die Steile, locus arduus [vide 1 стрмен]: тамо, амо, *стрму*, брду, bergan, bergab, deorsum, sursum: И поскочи *стрмом* низ планину — Кад погледаш *стрму* испод града —
стр̏моглāв, } adv. mit dem Kopf voran, prae-
стрмо̀главицē, } ceps: Лијепе се игре наиграли,|
стрмогла̀вцē, } И ничице и *стрмоглавице* —
стр̏моглēд, m. (у Ц. г.) vide стрмогред.
стр̏моглēђа, m. der vor sich hinsieht, deorsum tuens.
стр̏могрēд, m. (у Ц. г.) Trauerweide, salix babylonica [L.]. cf. [јадиковина,] стрмоглед.
стрмо̀гуз, а, о, н. п. коњ, ein Pferd von steilen Hinterbacken, equus praeruptis natibus.
стрмо̀ром, [adv.] (у Сријему) стрмором кога окренути, Jemand zu Grunde richten, perdere.
стрму̀љика, f. (у Хрв.) vide кукурузовина.
стрна̀дица [срнадица], f. Goldammer, emberiza citrinella L.
стр̏нӣ [стрвни], нā, нō, н. п. хљеб, жито, von Halmgetreide, frugum. cf. стрвно [жито].
стрнӣна, f. стрно [стрвно] жито, hartes Getreide.
стр̏нӣште, n. das Stoppelfeld, ager stipulatus.
[**стрно** (стрвно) **жито,** n. vide стрнина.]
стр̏њика, f. die Stoppeln, stipulae: Ако си ми снопље повезао,| Твоје овце по *стрњики* пасу —
стрњӣна, f. (у Грбљу) vide [кукурузовина] стркач.
строва̀лити, стро̏вāлӣм, v. pf. über den Haufen werfen, everto.
[**строва̀лити се,** стровалим се, v. r. pf. vide 1 пасти; *види* s. v. сорцати се.]
строваљи̏вање, n. das Umwerfen, eversio.
строваљи̏вати, ва̏љујēм, v. impf. über den Haufen werfen, everto.
стро̏во, n. der Haufen vom Sturme abgeschüttelter Früchte, pomorum decussorum acervus: лежи *строво* (испод јабука, испод шљива и т. д.)
стро̏јити, јӣм, v. impf. 1) vide **штројити.** — 2) кожу, gerben, perficio corium. cf. [vide] чинити [3].
стро̏ка (cf. штрока 1), f. некакве овчије красте, које овце тако поморе као људе куга, eine Art Schafblattern, morbus quidam ovinus. Кажу да строка слабо удара у овце по брдовитијем мјестима, него највише по равни, н. п. у Бачкој, у Сријему и у Србији око Саве и око Дунава.
стро̏кав, а, о, строкава овца, т. ј. болесна од строке, mit строка behaftet, morbo строка dicto laborans.
стро̏ница, f. (у Рисну) слама којом се пошивају куће, das Strohseil, funis stramineus.
стропо̀штати се, тāм се, v. [r.] pf. zusammenstürzen, corruo.
стро̏шити, стро̏шӣм, [сатрошити] v. pf. 1) zer-

brösеln, contero. — 2) ausgeben, erogo: *Строши* аџо иљаду дуката —

стр̏пати, па̑м, v. pf. zusammenwerfen, conjicio.

стр̏пети, (ист.)
стр̏пити, (зап.)
стр̏пјети, (југоз.)
стр̏пљети, (јуж.) } пи̑м, v. pf. aushalten, über sich gewinnen, sustineo: не могу *стрпљети* да му не кажем.

стр̏пљив, а, о, geduldig, patiens.

***стр̏пљивост**, (стрпљивости) f.* [das Geduld, patientia].

стру̑г, m. der Hobel, runcina. cf. свлак [3, еренде].

стру̏га, f. 1) (у Србији) Riß in einem Zaune, diruptio sepis. [cf. дера]. — 2) (у Бачкој) на вратима од тора мали торић у коме се овце, кад се из тора изгоне, дочекују и музу. — 3) (у Ц. г.) велики тор у којему је по 3—400 оваца.

стру̏га̑ње, n. das Schaben, rasio.

стру̏гати, стру̏же̑м, v. impf. [1)] schaben, rado: Неки друже уз долину *струже* — [2) vide ерендисати].

стру̏га̑ч, струга́ча, m. 1) der Schaber, rasor. — 2) jedes Instrument zum Schaben, instrumentum rasorium: У ковача ни *стругача*.

стру̏гнути, стру̏гне̑м, v. pf. 1) schaben, paulum rado. — 2) Reißaus nehmen, fugam petere. [cf. загрепсти 2].

стру̏готина, f. оно ситно иверје што се са дасака оструже, die Hobelspäne, ramentorum crines.

стру̏жица, f. dim. v. струга.

стру̏жница, f. die Hobelbank, scamnum runcinatorium. [cf. тезга].

стру̏жња̑к, m. кабао у који се овце на *струзи* музу, eine Art Melkkübel, mulctrae genus.

Стру̀ја, f. Frauenname, nomen feminae.

стру̀ја̑ње, n. verbal. v. струјати.

стру̀јати, ји̑, v. impf. н. п. вода у котлу, или струји котао (кад хоће да узаври; најприје струји, па ври, па онда кључа), von der Bewegung des Wassers vor dem Sieden, de motu aquae ante quam effervescat.

стру̏к, m. (loc. стру́ку) 1) der Stängel, caulis. — 2) лијепа струка, von schönem Wuchse, staturae pulcrae. [vide 1] р а с т, cf. стас. — 3) (понајвише pl. стру́кови) на уже навезано много гвозденијех кука (као удица) што се запне преко Дунава или Саве те се хватају велике рибе.

стру̏ка, f. 1) ein grober Mantel der Montenegriner und Herzegowiner (wie ein Shawl), pallii genus. — 2) камџија од три струке, eine dreifache Karbatsche, triplex. — 3) Art, Gattung, сваке струке, allerhand, omnifarius. cf. врста [3, вела (фела), 1 рука 3, сижа, сорта].

стру̑н, а, о, vide струњав: Те се маши у *струне* зобнице —

стру̏на̑р, m. der Verarbeiter von Ziegenwolle, qui e lana caprina ephippia, saccos etc. conficit. cf. [струња,] мутавџија.

стру̏нити се, стру̏ни̑м се, v. r. pf. 1) Art Bauchgrimmen bekommen, certis ventris doloribus laborare. Кад се човјек струни, онда кажу да *спадне желудац*; за то зову каку бабу, која је у том послу вјешта, те га намјести; а једни веле: *развио се пупак*. [cf. дроб 2, пупак 2, свр̏ћи 3, 1 спасти 1в]. — 3) (у Боци) vide побјешњети (од болести): струњена жена.

стру̏ња, m. vide струнар.

стру̏њав, а, о, von Ziegenhaaren, e lana caprina [cf. струн]: О рамену *струњаве* бисаге —

стру̏њара, f. т. ј. торба од костријети, vide струњица.

струњи̏ва̑ње, n. das Bekommen von einer Art Bauchgrimmens, ventris perversio et dolor.

струњи̏вати се, стру̏њује̑м се, v. r. impf. eine Art Bauchgrimmens bekommen, ventre laborare.

стру̏њица, f. eine große Tasche (Tornister) von Ziegenhaaren, pera e lana caprina. cf. струњара.

стру̏њича̑р, m. који прави струњице, der die Tornister von Ziegenhaaren verfertigt, qui peras e lana caprina conficit.

стру̏п, m. (у Ц. г.) красте у дјеце по глави, Art Kinderausschlag [der Grind], pustularum genus [eczema chronicum capitis].

стру̏чак, чка, m. hyp. v. струк.

стру̏ча̑ње, n. das Treten der Weintrauben, calcatura.

стру̏чати, ча̑м, v. impf. (у Боци) у каци газити грожђе, Weintrauben treten, calco.

стру̏чина, f. augm. v. струка.

стру̏чић, m. dim. v. струк.

стру̏чица, f. dim. v. струка.

стрца̏љица,
стрца̏љка, } f. die Spritze, das Spritzchen, siphunculus. [cf. штрцалица, штрцаљка].

стр̏ца̑ње, n. das Spritzen, sparsio.

стр̏цати, ца̑м, v. impf. spritzen, spargo, spargor, emico.

стр̏цати се, ца̑м се, v. r. impf. spritzen (spielen), spargo invicem.

стр̏цка̑ње, n. dim. v. стрцање.

стр̏цкати, ка̑м, dim. v. стрцати.

стр̏цнути, не̑м, v. pf. spritzen, spargo semel, emico.

стр̏чати, чи̑м, v. pf. herablaufen, decurro.

стр̏чати се, стрчи́мо се, v. r. pf. zusammenlaufen, concurro.

стр̏ше̑ње, n. das Emporsträuben (des Haars), erectio comae.

стр̏шити, ши̑, v. impf. sträuben (das Haar), erigo (comam): стрши коса.

стр̏шље̑н, стр̏шљена, m. vide **сршљен**.

сту̑! Laut, um den Ochsen zurück zu kommandiren, vox ad bovem ut regrediatur.

сту̏а̑ћ, стуа́ћа, m. vide **стухаћ**.

сту̑б, сту́ба, m. vide ступ [2].

сту̏ба, f. die Baumleiter (aus einem nicht knapp behauenen Baumstamm), scala ex arbore. [cf.острошка, розга 3].

сту̑бе, f. pl. (у јужној Србији) die Leiter, scala. cf. [љестве, мердивен,] мердивене.

сту̑бица, f. dim. v. стуба.

сту̑блина, f. 1) ein hohler aufrechter Stamm als Wasserbehälter, truncus cavus aquae colligendae. Гдје вода из земље слабо извире ондје се одозго метне стублина и у земљу се око извора укопа, пак се из ње послије вода захвата. cf. [дубило;] убао. — 2) (у Рисну) шупље велико дрво, од којега би се споменута стублина могла начинити. [cf. стуглина].

стубо̀ком, [adv.] von Grund aus, funditus: пропао *стубоком.*

сту̑га, f. (у Рисну) од шупља дрвета суд, као каца, н. п. за жито, ein hohler Baumstamm (als Behälter für Getreide), labri genus.

сту̑глина, f. (у Рисну) дебело шупље дрво. cf. [vide] стублина [2].

сту̑д, f. die Kälte,* frigus. cf. [1] сту̑де̑н.

сту̑дан, дна, дно, (у Боци) vide [2] сту̑ден: Па излеће пред пећину *студну* — Из другога *студни* вјетар ћури —

Сту̑дба, f. (у Сријему) вода која утјече у Босут под зидинама старога градића Моровића. Кажу да се ова вода на мапама зове *Спачва.*

1. **сту̑де̑н**, f. (loc. студе́ни) die Kälte, frigus. [vide студ].

2. **сту̑ден**, студѐна, но, (сту̑дени̑, на̑, но̑) kalt, frigidus. [cf. студан].

студе́нац, нца, m. извор из којега се вода захвата, die Quelle, fons. [cf. бунар, кладенац, хладенац; убао; бистијерна, густијерна, почуо, пуч, чатрња].

сту̏дени̑, m. adj. (у Дубр.) Monat November, mensis November.

Студѐница, f. 1) вода у јужној Србији која утјече у Ибар с лијеве стране. — 2) славни Српски намастир близу те воде. — 3) [*студеница*] die Kälte, frigida: Те се напи воде *студенице* —

Студѐничанин, m. (pl. Студѐнича̑ни) Einer von Студеница.

студѐнички̑, ка̑, ко̑, von Студеница. Села она око воде и намастира Студенице за Карађорђијева времена звала су се *нахија Студеничка,* а и сад се зову *Студенички срез.*

студѐнклеп, m vide хладноков.

сту̏дети, (ист.)
сту̏дити, (зап.)
сту̏дјети, (југоз.)
сту̏ђети, (јуж.)
— сту̏ди̑, v. impf. kalt sein, frigeo: студи вријеме.

сту̑ж, f. (у горњ. прим.) vide стега.

стужи̏ва̑ње, n. das Uebelsein, die Uebligkeit, Uebelkeit, nausea.

стужи̏вати се, сту̏жује̑ ми се, v. r. impf. übel sein, ekeln, fastidio. [cf. грстити (грштити) се, гувити се, гадити се].

сту̏жити се, сту̏жи̑ ми се, [сатужити се] v. r. pf. übel sein, ekeln, fastidio.

сту̏кање (сту̏ка̑ње), n. das сту-Sagen, usus vocis сту!

1. **сту̏кати**, у̏че̑м,
2. **сту̏кати**, ка̑м,
— v. impf. т. ј. вола, сту-sagen, dico сту.

1. **сту̏кнути**, сту̏кне̑м,
2. **сту̏кнути**, не̑м,
— v. pf. т. ј. вола, dem Ochsen сту zurufen, bovi impero voce сту.

сту̑п, сту̑па, m. 1) der Hauptast, ramus. — 2) die Säule, columna, н. п. ступови од камена по црквама намастирским. cf. стуб.

сту̑па, f. 1) ein hölzerner Mörser, die Stampfe, mortarium ligneum, tudicula. [cf. хаван (аван)]. — 2) eine Maschine zum Hanfbrechen, machina cannabi frangendae. [cf. ваљарица]. — 3) у воштари, die Presse, torcular. cf. [vide] тијесак. — 4) (у Ц. г.) vide сукија (а онамо *сакија*). — 5) (у Дубр.) vide кучине.

1. **сту̏пање**, n. das Stampfen, Stoßen, tusio.

2. **сту̏па̑ње**, n. das Treten (in das Haus), ingressio.

1. **сту̏пати**, па̑м, v. impf. н. п. јечам, stampfen, tundo.

2. **сту̏пати**, сту̏па̑м, v. impf. treten, calco.

сту̏пац (сту̑пац), пца, m. 1) das Stützsäulchen am Schlitten, columellae trahae. [cf. чешаљ 2]. — 2) (у Лици) vide дирек.

сту̑пина, f. augm. v. ступа.

сту̏пити, сту̏пи̑м, v. pf. treten, calco.

сту̑пица, f. 1) dim. v. ступа. — 2) vide [кљуса] мишоловка.

Ступча̀ница (гора), f.: Пријеђоше гору *Ступчаницу* —

сту̑ра, f. (у Ц. г.) vide рогожина.

сту̏рање, n. das Herabwerfen, dejectio.

сту̏рати, сту̏ра̑м, v. impf. herabwerfen, dejicio.

сту̑рац, рца, m. (у Грбљу) кукуруз у комини (а кад се ољушти онда је *клас*), die Kolbe des türkischen Weizens sammt Hülle, spica zeae.

сту̏рити, ри̑м, v. pf. herabwerfen, dejicio.

сту̏ћи, сту̏че̑м, v. pf. zerstoßen, contundo, comminuo.

сту̏ха̑ћ, стуха́ћа, [стуаћ] m. По Херцеговини приповиједају да се стухаћи (као виле или ђаволи) налазе по великијем планинама и по камењацима, и имају на ногама гужве од људскијех жила, да им се ноге не клизају по страни и по камењу; кад се коме прекине гужва, а он ухвати човјека и извуче му жиле из ногу, те начини другу. [cf. једогоња].

сту̏штити се, ти̑ се, v. r. pf. као наоблачити се, смрћи се, vide [насуморити се] натуштити се.

су, (по југоз. кр.) vide са [1], н. п. *су* два, *су* три друга.

су̏баша,* m. 1) vide пољар. — 2) der Unterbascha, vicarius bassae, pro баша. За времена дахијнскога готово у свакоме селу у Биоградскоме пашалуку био је начињен хан у коме је сједно субаша, који је чинио са сељацима шта му је воља. Овај је обичај

у Србију дошао од Пасманџије, али управо не знам је ли од њега постао.

су̏башин, а, о, des субаша, probassae.

су̏башова̑ње, n. das субаша-sein, status τοῦ субаша.

су̏башовати, шује̑м, v. impf. субаша sein, sum субаша.

су̏бел, а, о, (ист.) vide субјел.

су̏беласт, а, о, (ист.) vide субјеласт.

су̏бил, а, о, (зап.) vide субјел.

су̏биласт, а, о, (зап.) vide субјеласт.

Су̏бић, m. у Хрватској приповиједају да се тако звао Зриновић: Да, мој побре, од *Субића* бане! —

субѝчина, m. бик који није добро уврнут, nicht vollkommen verschnittener Ochs.

су̏бјел, / а, о, weißlich, subalbus. [vide бје-
су̏бјеласт,\ личаст].

су̏бота, f. der Samstag, Sonnabend, dies Saturni, dies sabbathi.

Су̏ботица, f. Maria-Theresiopel, Theresiopolis.

Су̏ботичанин, m. (pl. Су̏ботича̑ни) Einer von Суботица.

су̏ботички̑, ка̑, ко̑, von Суботица.

су̑в, су̑ва, во, (comp. су̑вљӣ) vide сух.

су̏ва̑д, f. (coll.) dürres Holz, Fallholz, ligna arida.

су̏вaја, f. (у Бачк. и у Бан.) [cf. млин] vide сувача.

сува̏јџија, m. (у Сријему и у Бачк.) der Müller (von der Roßmühle), molitor, qui molam equariam exercet. *cf. сувачар.*

су̑ва̑ му̏ња, f. (у Рисну) муња из ведра неба, као што се говори и пјева да бити може (Сину муња из неба ведрога): Тако ме *сува муња* не осмудила!

сува̏рак, рка, m. ein Stück dürres Holz, lignum aridum. [cf. суватка].

су̏ват[*], m. мјесто гдје се љети гоје говеда. cf. суватовати.

су̏ватка, f. ein dürres Holz, lignum aridum. [vide суварак].

су̏ватова̑ње, n. das Mästen der Rinder, saginatio boum.

су̏ватовати, тује̑м, v. impf. с говедима бити гдје на планини и гојити их, Rinder mästen im Gebirge, saginare boves in silva.

су̏вача, f. die Roßmühle, mola equaria [cf. сувaја; vide млин]: Пуца му срце (за ким, или за чим) као кобили за *сувачом.*

су̏вачак, чка, чко, dim. v. сув.

***сувача̑р**, m. vide сувајџија.*

су̏везни̑к, m. (у Далм.) vide спрежник.

су̏верица, (ист.)\ f. vide сувјерица.
су̏вирица, (зап.)/

су̏вица, f. (у Рисну) грожђе које се кува у морској води, па се *осуши* послије, gedörrte Weintrauben, uvae tostae.

сувѝшак, шка, m. der Ueberschuß, quod reliquum restat. [vide вишак].

су̏више̑, zuviel, nimis. [cf. савише].

су̏вишњи̑, ња̑, ње̑, übermäßig, nimius: *Сувишња* преша миша не лови.

су̏вјерица, f. (у Ц. г.) 1) као мала вјера (с Турцима) ein kleiner Waffenstillstand, exiguae induciae. — 2) за кога се мисли да је и вјера и невјера, ein Mensch von zweifelhafter Treue, homo ambigua fide.

Су̏вобор, m. планина у Србији [у окр. ваљевском].

сувòвица, f. vide **суховица.**

сувòвр, а, о, vide **суховрх.**

сувòвр̑аст, а, о, vide **суховрхаст.**

Сувòдол, m.: *Суводола* и Биора равна —

су̏вози̑д, m. (у Шибенику) vide **сухозид.**

сувòједица, f. vide **сухоједица.**

сувòмеђина, f. vide **сухомеђина.**

сувòњав, а, о, vide **сухоњав.**

су̏вопа̑ран, рна, рно, vide **сухопаран.**

сувòта, f. vide **сухота.**

су̏вотан, тна, тно, vide **сухотан.**

сувòтиња, f. vide **сухотиња.**

сувотòва̑ње, n. vide **сухотовање.**

сувотòвати, сувòтује̑м, vide **сухотовати.**

сувра̏тити, су̏врати̑м, v. pf. zurückschlagen, rejicio: Скочила је с коња големога,| *Сувратила* скуте и рукаве —

сувр̀љав, а, о: Ђе ће наћи *сувр̀љаву* јелу — Када нађе *сувр̀љаву* јелу,| Веже Рђу јели у расове —

су̏врсни̑к, m. vide врсник.

су̏врст, f. (у Дубр.) н. п. није он његова *суврст*, т. ј. нијесу један према другоме (годинама или господством), gleich, par [vide врста 2]: А све *суврст* од двадест година —

су̏гаре, рета, n. црно јагње, schwarzes Lamm, agnus niger.

су̏градица, f. (у Дубр.) ситан град, die Graupeln, grandines. [vide] ц и г а н и, cf. крупа.

су̏греб, m. [1)] von Hunden oder Füchsen aufgescharrte Erde, terra effossa a cane aut vulpe: Нагазио на *сугреб.* Кад дјеца нађу сугреб у пољу, онда пљуну у њега; јер кажу да могу изићи по човјеку некакви шклопци кад нагази на сугреб па не пљуне уњ. [— 2) cf. загрепсти 2:] Узео сугреб, т. ј. утекао.

су̏гуњица, f. (у Хрв.) некаки гуњ, Art гуњ, pallii genus.

1. **су̑д**, су̑да, m. (pl. су̑дови) das Gericht, judicium, jus.

2. **су̑д**, m. (pl. су̑ди и. су̑дови) 1) das Gefäß, Geschirr, vas. — 2) (у Ц. г.) vide кошница: И сто *суда* чела пријесједа —

су̏дарити се, ри̑м се, v. r. pf. vide подударити се.

су̏дац, су̏ца, m. der Richter, judex. cf. судија [1, судник, суђаја], суђа.

судбѝна, f. (код књижевника) Schicksal, fatum. cf. усуд, судиште, [судња, 1] суђење.

су̏дија, 1) m. der Richter, judex. [vide] с у д а ц, cf. судник. — 2) f. das Gerichtswesen, res judiciaria: И да друга постане *судија* —

су̏дијин, а, о, des Richters, judicis.

су̀дити, су̑ди̑м, v. impf. 1) (коме шта) richten, urtheilen, judico. — 2) ту памет суди, ту снага суди, entscheiden, decerno.

су̀дити се, су̑ди̑м се, v. [r.] impf. vor Gericht stehen, in judicio constitisse [vide прети се]: суди се с њим ниђ суде се.

су̀дић, m. dim. v. [2] суд (су̑да).

су̀диште, n. (у Боци) das Schicksal, fatum [vide судбина]; cf. усуд: *триста без* судишта *ништа.*

су̀дни̑, на̑, но̑, n. п. дан, der Tag des Gerichts, dies judicii [cf. судњи дан]: Вељ кад мени *судни* часак дође —

су̀дни̑к (су̀днӣк), m. der Richter, judex. [vide] с у д а ц, cf. судија, суђа.

су̀дница, f. (у Србији) das Gerichtshaus, domus in qua jus agitur.

су̀дња, f. (у Ц. г.) das Schicksal, fatum. [vide судбина]. cf судиште, суђење.

су̀дњи̑ да̑н, m. (у Ц. г.) der jüngste Tag, dies extremi judicii [vide судни]: Није санак, него *судњи данак* —

су̀дован, вна, вно, n. п. вино, nach dem Faß riechend, redolens dolium.

судо̀пера, f. 1) крпа којом се судови перу, der Waschlappen, lacinia abstergendo serviens. cf. беспара, опирњача, [попирача,] пачаура. — 2) женско које пере судове, Abwaschweib, mulier abluens. [cf. лонцопера]. — 3) Schimpfwort für ein schmutziges Frauenzimmer, convicium in mulierem squalidam. cf. лонцопера.

су̀дрнут, а, о, vide обијесан.

су̀дружан, жна, жно, (у Славонији) т. ј. жена, schwanger, gravida. cf. [vide] трудан [2].

су̀ђа, m. (по југоз. кр.) vide судац.

суђа̀ја, m. vide судац.

су̀ђе, n. (coll.) das Geräth, vasa [vide посуђе]: *суђе* свакојако.

су̀ђен, а, о, bestimmt, destinatus: ако буде *суђено*: Ја те гледам, *суђен* господару —

суђѐни̑к, ђени̑ка, m. der Bestimmte, destinatus (den das Schicksal einem Mädchen als Mann bestimmt hat): Злату ће се кујунџија наћи,| А мени ће мој *суђеник* доћи —

суђѐница, f. die Bestimmte, destinata: Милица је Лазу *суђеница* —

1\. **су̀ђење,** n. das Schicksal, sors, [vide судбина] cf. судња, судиште: Од *суђења* се не може утећи. Народ наш мисли да је свакоме човјеку суђено шта ће му се у вијеку догодити и каком ће смрти умријети, и да се човјек од суђења не може сачувати. Тако се приповиједа да је некакав цар имао кћер за коју му некакав гатар или пророк каже да ће је ујести змија и да ће јој од тога бити смрт. Цар чувши то начини кћери својој двор од стакла у који се ни мрав није могао увући а камо ли змија, и из њега је никуд није пуштао на поље. Кад царевој кћери дође суђен дан, она здрава читава заиште грожђа да једе. Слуге јој одмах донесу велики грозд, у којему је унутра била сакривена мала змијица која је уједе и зада јој суђену смрт: Нема смрти без *суђена* дана — Када мени *суђен* данак дође —

2\. **су̀ђе̑ње,** n. das Richten, Urtheilen, judicium, judicatio.

су̀жањ, жња, m. (ст. pl. су̀жњи и. су̀жњеви) der Gefangene, qui est in vinculis, cf. [сужњичар,] роб: Процвиљео *сужањ* Милутине| У тавници бана Задранина — Да дарује *сужње* по тамници —

су̀жањски̑, ка̑, ко̑, der Gefangenen, captivorum: Да т' опростим *сужањске* тавнице —

сужа̑њство (су̀жањство), n. die Gefangenschaft, captivitas.

су̀жбање, n. (у Ц. г.) vide [к о м љ е њ е 1] корубање.

су̀жбати, ба̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide [к о м и т и 1] корубати.

су̀жбина, f. (у Ц. г.) vide [к о м у ш и н а 1] ољвина.

су̀ждребан, бна, бно, [ист. и јуж.] т. ј. кобила, trächtig (von der Stute), praegnans (equa). [cf. ждребан].

су̀же̑ње, n. das Thränen, lacrimatio.

сужи̏ва̑ње, n. das Einengen, coartatio.

сужи̏вати, су̀жује̑м, v. impf. verengen, coarto.

сужњѐва̑ње, n. das Liegen im Gefängnisse, vincula, captivitas.

сужњѐвати, су̀жњује̑м, v. impf. бити сужањ, im Gefängnisse liegen, schmachten, in vinculis esse. cf. [vide] тамновати.

сужњи̏ча̑р, m. vide сужањ: Видиш, брате, *сужњичара,*| *Сужњичара,* тамничара,| Јер не видим бела дана —

су̏за, f. (pl. су̏зе, су̑за̑) die Thräne, Zähre, lacrima.

су̏зан, зна, зно, thränenvoll, lacrimans: Сузне и невољне! (кад се напија): Нађе *сузна* и крвава Марка — Нијесмо их *сузне* попраћали —

сузби̏ја̑ње, n. vide узбијање.

сузби̏јати, су̀збија̑м, v. impf. vide узбијати.

су̀збити, су̀збије̑м, v. pf. vide узбити.

су̀зетица, f. као зет, за којијем није кћи или сестра, него онако каква (назови-) родица, etwa Halb-зет, quasi-зет.

1\. **су̏зити,** зи̑м, v. impf. thränen, lacrimo.

2\. **су̀зити,** су̀зи̑м, v. pf. н. п. кад се што плете или зида, па горе ваља да *се сузи,* verengen, coarto.

су̏зица, f. dim. v. суза.

су̀зни̑к, m. (у Хрв.) vide спрежник.

су̀јма, f. (по југоз. кр.) као с т р а х [2], die Angst, angor: *сујма* ме је сама ноћу спавати; Узела га *сујма* од Турака —

1\. **су̀кало,** n. (у Хрв. у кршћапа) vide чекрк [1].

2\. **су̀кало,** m. (у Сријему) vide крцан.

су̀кање, n. das Drehen, torsio.

су̀кати, сӯче̑м, v. impf. 1) drehen, torqueo. —

2) herовrwallen, emico, [vide] сукљати, cf. сукнути: Из носа му модар пламен *суче* —

сукија[*], f. der Lappen mit dem die Ladung in der Flinte festgestopft wird. cf. сакија, ступа [4].

сӯклата, f. groß und ungeschickt und träg, convicium in hominem longum et pigrum. [cf. склата, сулитња].

сӯкљање, n. das Hervorwallen (des Rauches, der Bienen), provolutio. [cf. суктање, суљање].

сӯкљати, љам, v. impf. herauswallen, schießen, provolvi [cf. сукати 2, суктати, суљати]: сукља дим из пећи; сукљају челе из кошнице.

сӯкнежица, m. који се као зове кнез а није прави.

сӯкнен, а, о, von Hausttuch, e panno domi facto.

сукнѐњача, f. (у Црмн.) кошуља вунена, ein schafwollenes Frauenhemde, tunica lanea. cf. цупа, [цупелета].

сӯкнӣште, n. Wollenzeug, pannus laneus.

сӯкно, n. das Tuch (das die Frauen zu Hause weben), pannus domesticus, vilior.

сӯкнути, сӯкнēм, v. pf. 1) н. п. мач, сабљу, zücken, stringo. [cf. смукнути 1]. — 2) herausströmen, provolvor: *сукнуше* челе из кошнице.

сӯкња, f. der Unterrock (der Frauen), tunica.

сукњѐтина, f. augm. v. сукња.

сӯкњица, f. dim. v. сукња.

сукѝбити, сӯкобӣм, vide [срести] скобити: Добра коња *сукобила* Марка,| *Сукоби* га царев Алил-ага —

сӯкобица, f. (у Лици) округла мала [2] кòба.

сукра̑тити, сӯкра̑тӣм, v. pf. (у Рисну) vide [укратити] скратити.

сӯкрвица, f. die Materie, das Eiter mit Blut, sanguine mixtum pus.

сӯкта̑ње, n. vide сукљање.

сӯктати, сӯкħēм, v. impf. vide сукљати: *сукħе* зима у собу кроз врата.

сула̀нсати, ишēм, v. pf. угладити н. п. пећ, зид.

сулѝтња, f. каже се лијену човјеку (као да се *улитао*), Schimpfwort gegen einen trägen Menschen, convicium in hominem pigrum. cf. [vide] суклата.

сӯложнӣк, m. der Beischläfer, concubinus.

сӯложница, f. die Beischläferin, concubina.

Сӯлта, f. hyp. v. Султана.

сӯлта̑н[*], султа́на, m. der Sultan, sultanus.

Сӯлтана, f. Frauenname, nomen feminae.

султа̀нија[*], f. die Sultanin (Princesse), regia virgo: Молиле се двије *султаније*| Своме брату султан' Ибраиму —

султа̀нијин, а, о, der Sultanin, regiae virginis.

султа́нов, а, о, des Sultans, sultani.

сӯлта̑нскӣ, ка̑, ко̑, sultanisch, sultanicus.

сӯлтипита,* f. eine Art Kuchen, placentae genus: *Султипите* на гужву савите —

сӯлуд, **сӯлудан**, **сӯлудаст**, а, о, etwas geschossen, mit dem gesunden Verstande etwas zerkriegt, substultus. [cf. алосан, бенав, бенаст, бестијнски, блесаст, будаласт, луд 2, луцкаст, махијаст, махнит (манит) 1, прилуд, пришћакнут, сакалудаст, сумахнит (суманит), ћабласт, ћакнут, ћапут, ћушнут, утукнут, шувртан].

сӯлуднӣк, m. (у Боци) der Thor, stultus. [vide лудак]. cf. сулудњак.

сӯлудница, f. сулуда жена или дјевојка, die Thörin, stulta.

сӯлудња̑к, m. der Thor, stultus, [vide лудак] cf. сулудник: О јуначе, Божиј *сулудњаче* —

сулу̀ндāр,* сулундáра, m. die Rauchröhre am Ofen.

сӯља̑ње, n. vide сукљање.

сӯљати, љам, vide сукљати.

сума́ва̑ње, n. das Ersinnen, excogitatio.

сума́вати, сӯма̑ва̑м, v. impf. (у Ц. г.) ersinnen, excogito. cf. сумати.

сума̀кнути се, сӯмакнēм се, v. r. pf. [cf. умаћи (умакнути)]: Утекоше три Кајова сина,| И стари *се* Кајо *сумакнуо* —

сӯманит, а, о, vide **сумахнит.**

сума̀нкати, / **сума̀њкати**, кам, v. pf. entziehen, subtraho: Нијесам му зоби *суманкала* —

сума́рак, рка, m. (у Барањи) vide **сумрак.**

сӯмати, мам, v. pf. (у Ц. г.) beschließen, decerno. [vide] смислити, cf. помислити.

сӯмахнит [суманит], а, о, (у Дубр.) vide сулуд.

сӯмацан, цна, цно, f. (у Хрв.) т. ј. мачка, trächtig (von der Katze), praegnans (felis). [cf. смацан].

сӯмеђа, f. Grenzscheide, confinium [vide међа 1]: А док јунак на *сумеђи* викну| На *сумеђи* Турској и каурској —

сумѝнути, сӯмӣнēм, v. pf. vide проћи [1]: Јере бјеше *суминуо* Баја —

Сӯмиња, f. Frauenname, nomen feminae.

сӯмит, in der Redensart: у сумит, vide сумитице.

сӯмити, мӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide [смислити] сумати.

сӯмитицē, (у Рисну) кад би два човјека легла један до другога, али гдје су једнога ноге ондје другога да буде глава, онда би се казало: леже *сумитице*. [cf. усумит]. cf. сумит.

сӯмицē, vide насумце: *Сумице* га по планини тражи —

сӯмјеса, f. (у Боци) различне ствари измијешане заједно, тако и људи кад их је заједно из различнијех мјеста, das Gemenge, mixtura. [cf. смјеса].

сӯмлата, f. vide суклата.

сӯмља, f. vide **сумња.**

сӯмљати, сӯмља̑м, vide **сумњати.**

сӯмљати се, сӯмља̑м се, vide **сумњати се.**

сӯмња [сумља], f. der Zweifel, dubitatio. cf. двојба.

сӯмњати, сӯмња̑м, [сумљати] v. impf. zweifeln, dubito. [cf. двоумити].

сӯмњати се, сӯмња̑м се, [сумљати се] v. r impf. zweifeln, dubito.

су̏мо̄ран, рна, рно, (у Сријему и у Бачк.) н. п. човјек, вријеме, düſter, tristis.
сумпор, m. der Schwefel, sulphur.
сумпорача, f. geſchwefelter Lappen, pannus (lacinia) sulphuratus (-ta). [cf. ħибрет].
су̏мра̑к [сумарак], m. vide сумрачје.
сумрачава̑ње, n. das Dämmern, crepusculum.
сумрачавати се, сумра̀ча̑ва̑ се, v. r. impf. dämmern, advesperascit.
сумра́чак, чка, m. vide сумрачје.
су̏мрачина, f. (у Боци) vide мрклица.
сумра́чити се, су̏мра̑чӣ се, v. r. pf. vide [смрћи се] смрачити се.
су̏мра̑чје, n. die Abenddämmerung, crepusculum [cf. сумрак (сумарак), сумрачак]: Сунце зађе, *сумрачје* се вата —
су̏музга, f. (у Ц. г.) кад се снијег и град и киша угруша: не може се да иде од *сумузге.*
су̏нахце, n. (у Боци) vide сунашце: Устани, мало *сунахце* —
су̏начнӣ, на̄, но̄, (у Паштр.) н. п. заход, исток, vide сунчани.
су̏на̑шце, n. dim. v. сунце. [cf. сунахце].
су̏нет,* m. die Beſchneidung, circumcisio.
су̏нетити, тӣм, v. impf. beſchneiden, circumcido: Цар *сунети* до два своја сина —
сунѐтлија,* m. vide сунеџија: А за њима Туре *сунетлију* —
су̏неħење, n. das Beſchneiden, circumcisio.
сунѐџија,* m. der Beſchneider, circumcisor. [cf. сунетлија].
су̏нђер,* m. der Schwamm, spongia.
су̏ница, f. (у Боци) die Himbeere, morum idaeum [rubus idaeus L.]. cf. [vide 2] малина [1].
1. **су̏новра̑т,** m. (у Дубр.) die Narziſſe, narcissus [poëticus L.?].
2. **су̏новра̑т,** **су̏новратице̄,** über Hals und Kopf, praeceps.
су̏нути, су̏не̄м, v. pf. ein wenig gießen, ſchütten, fundo.
су̏нце, n. die Sonne, sol. Кога сунце види у јутру неумивена, осам му је дана назатка.
су̏нцокре̑т, m. die [jährige] Sonnenblume, helianthus annuus Linn. cf. сунчаник [2].
сунча̀нӣ, на̄, но̄, Sonnen-, solis. cf. суначни.
сунча̀нӣк, сунчанӣка, m. 1) die Sonnenuhr, horologium solarium. — 2) (у Паштр.) vide сунцокрет.
1. **су̏нчаница,** f. der Sonnenſtrahl (im Zimmer), solis radius (cubile illustrans).
2. **сунча̀ница,** f. (у Боци) vide сунчарица.
су̏нча̄ње, n. das Sonnen, apricatio.
сунча̀рица, f. (у Рисну) вртеж у глави од сунца, der Sonnenſtich, solstitialis morbus. cf. [2] сунча̀ница.
су̏нчати се, ча̑м се, v. r. [im]pf. ſich ſonnen, apricor.
су̏нчев, а, о, der Sonne, solis: Да он узме *сунчеву* сестрицу —
су̏нчевић, m. (ст.) Sonnenſohn, solis filius: Проси сунце за свог *сунчевића* —
суо̀чити, су̏очӣм, v. pf. саставити кога с ким да говори један другом у очи, gegenüberſtellen (zwei Ausſagende), konfrontiren, compono.
[**суочити се,** суочим се, v. r. v. суочити; cf. уочити се.]
су̏п, m. Art Fiſchzaun, aggeris genus. [cf. гарда, даљан, јаз 2].
су̏па̄рнӣк, m. der Widerſacher, adversarius.
су̏па̄рница, f. die Widerſacherin, adversaria.
су̏пӣште, n. гдје је суп био, Ort wo einſt ein суп geweſen.
Супо̀дерица, f. код Вуковара долина, гдје је негда бара била, и око ње виногради.
супо̀знати, зна̑м, v. pf. vide познати: Таде Раде *супознаде* љубу —
су̏по̄јнӣк, m. (у Боци) који с киме заједно стоку пасе и *поји* (у Црној гори и околинама велика је невоља љети за појење стоке: кашто тјерају стоку на воде на Турској земљи, па се једни с Турцима бију док други за њима стоку поје).
су̏пражица, *f.* glühende Aſche, [cinis calidus; cf. супрашица, супрашка, 1 прпор 2].
су̏прасан, сна, сно, т. ј. крмача, trächtig (von der Sau), praegnans (porca).
су̏прашица, f. (у Ц. г.) vide [1] прпор [2].
су̏прашка, *f. vide* [супражица] *супрашица.*
су̏предак, су̏претка, m. vide прело [1].
су̏прет, m. (у Ц. г.) vide попрет.
супрот, gegen, contra. cf. [против,] супроћ.
супроти̏вштина, f. (у Славон.) die Widerſpenſtigkeit, contumacia: код њега је сама супротивштина.
су̏протити се, тӣм се, v. r. impf. коме, ſich widerſetzen, obsisto. [vide противити се].
супроћ, vide супрот: Ако буде *супроћ* мача — *Супроћ* јеле жуту дуњу —
су̏проħење, n. das Widerſetzen, der Widerſtand, repugnatio.
су̏пруга, f. vide [батина 1] тојага.
су̏р, су̏ра, ро, (су̏рӣ, ра̄, ро̄) blaß (von Farbe), coloris pallidi [cf. сурли]: Отуд дође *сура* тица, те га удари — *Сура* сукња, модри конци —
су̏ражица, f. жито у којему има више ражи него шенице, mit Roggen vermiſchter Weizen, triticum mixtum secali. cf. наполица [2, половница 1], су̏ржица.
су̏рац, рца, m. (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus [vitis vinifera L. var.].
су̏рвати се, ва̑м се, v. r. pf. zuſammenſtürzen, corruo. [cf. стропоштати се].
су̏ргун[*], m. vide протјераница: учинили га сургун, т. ј. протјерали га.
сургу̏нисати, ише̑м, vide протјерати [2].
сурдо̀ма, f. (у Бачкој) vide сурдума.
[**сурдомар,** m. vide абаџија; *види* s. v. закрцка.]
су̏рдук[*], m. (у Сријему) vide провалија, јаруга (гдје је н. п. пут између два брда).
сурду̏ма [**сурдома**], f. (у војв.) од абаџијског

сукна с рукавима до сниже појаса хаљина као гуњац, Art Bauernrock, pallii genus.

су̏ржица, f. vide суражица.

су̑рина, f. (у Лици) од црнога сукна мушка хаљина с рукавима (као у Србији гуњ), eine Art Mantel, pallii genus.

су̑ркаст, а, о, graulich, albidus. cf. сур.

су̑рла[*], f. der Rüssel, rostrum (suis). [vide гу̑бица]. cf. киша, ћуша.

су̑рли̑, у пјесми мјесто *сури*: А ја старац, *сурли* орле,| Уфатићу препелицу —

су̑родица, f. ein wenig verwandt, quodammodo propinquus.

су̑рсабо̑в, m. (у војв.) der Grobschneider, sartor vulgaris. [vide абаџија].

су̑рутка, f. das Käsewasser, die Molken, serum lactis.

суручи́ца, f. [knollentragende] Spierstaude, spiraea filipendula [L.].

су̑са̏к, суса́ка, m. (у Сријему) vide крбањ.

су̑сед, m. (ист.) vide сусјед.

су̑седа, f. (ист.) vide сусједа.

су̑седство, n. (ист.) vide сусједство.

су̑сид, m. (зап.) vide сусјед.

су̑сида, f. (зап.) vide сусједа.

су̑сидство, n. (зап.) vide сусједство.

су̑сјед (су́сјед), m. (по југоз. кр.) der Nachbar, vicinus. cf. [комшија] коншија.

су̑сједа, f. (по југоз. кр.) die Nachbarin, vicina [cf. комшиница (коншиница)]: Шћерца удата *сусједа* назвата; *Сусједа* ме сваки данак кара —

су̑сједин, а, о, [југ.] der Nachbarin, vicinae: И тадар сам сукњу изгубила,| Да је моја не бих ни жалила,| Него ми је *сусједина* била —

су̑сједство, n. [југ.] die Nachbarschaft, vicinia [cf. комшилук (коншилук)]: Уз кољена ђеца јањичари,| У *сусједство* вуци и бауци —

су̑снежица, (ист.) }
су̑снижица, (зап.) } f. Schneegestöber mit Regen, Glatteis, nives mixtae pluviis. [vide лапавица].
су̑сњежица, (југ.) }

су̑сре̑мчина, f. (у Бачк.) пас који није ни за лов ни за овце (Ни торни ни ловни).

су̑срести, срете̑м (сретне̑м), v. pf. begegnen, obviam fio, occurro.

су̑срет, m. [cf. насусрет] 1) отишао му на сусрет, entgegen, obviam. [cf. коб 1, сусрећа]. — 2) бити кога на сусрет, zuerst auf den Rücken, dann e n t g e g e n auf die Brust, verbero in tergo et v i c e v e r s a.

су̑срета̂ње, n. das Begegnen, occursus.

су̑сретати, та̂м, v. pf. begegnen, obviam fio.

су̑срећа, f. die Begegnung, occursus [cf. сусрет 1]: Дај ми, Боже, данас у *сусрећу*,| У *сусрећу* из горе ајдуке — Кога гођ сретем у *сусрећи* —

су̑ставити, ви̂м, v. pf. 1) н. п. од плате, abziehen, detraho. — 2) н. п. крв, vide уставити.

су̑сталица, f. живинче које одмах *сустане*, der leicht ermüdet, debilis.

су̑сталичина, f. augm. v. сусталица.

су̑стао, ала, ало, (part. praet. v. сустати) müde, fatigatus [cf. уморан трудан 1]: Па *сустала* коња одјахао —

су̑стати, стане̑м, v. pf. ermüden, defatigor. [cf. посустати 2; попустити 1].

су̑стигнути, не̑м, vide **сустићи.**

су̑стигнути се, не̑м се, v. r. pf. vide **сустићи се**: Док *се* силна *сустигнула* војска —

су̑стиза̑ње, n. das Einholen, assecutio.

су̑стизати, стиже̑м, v. impf. einholen, assequor.

су̑стизати се, стиже̑м се, v. r. impf. (von dem Pferde) mit dem hintern Füße an den vorderen anstoßen, offendere pede posteriori anteriorem.

су̑стићи [сустигнути], стигне̑м, v. pf. einholen, assequi. [cf. састићи (састигнути)].

су̑стићи [сустигнути] **се,** стигне̑м се, v. r. pf. (von dem Pferde) mit dem Hinterfuße an den Vorderfuß anstoßen, offendo pedem anteriorem posteriore.

су̑стопице̑, (у Ц. г.) vide устопице.

су̑стремина, f. (у Сријему) стоји хаљина на њој као сустремина.

су̑стримак, и̂мка, m. (у Ц. г.) }
су̑стрмица, *f. (у Срб.)* } der Zwitter (Mulatte), hibrida (meistens von Thieren). cf. мелез [2].

су̑тарњи̑, ња, ње, vide [сјутрашњи] сутрашњи.

Су̑твара, f. у Боци у селу Морињу вода, за коју се приповиједа да сваке године око Петрова дне протече много јача и субјеласта, и тако тече око двије недјеље дана.

су̑тика, f. (у Боци) [cf.] д о г а ђ а ј, пригода, das Ereigniß, casus: зла *сутика.*

Су̑тина, f. брдо у Далмацији од Сиња к западу. Села западне стране овога брда зову се *Загорје*, а с источне *Огорје.*

Су̑тјеска, f. [југоз.] 1) кршћански манастир у Босни. — 2) тијесно мјесто на путу крај Лима између Плава и Ђурђевијех ступова. cf. Суђеска.

су̑тлија,* f. ein Gericht von Reis und Milch, kühl zu essen, cibi genus.

су̑тон, m. tiefe Dämmerung, crepusculum obscurius.

Су̑торина, f. 1) узак комад Турске земље из Херцеговине у море, који раздваја Дубровачку државу од Боке као што је са сјеверне стране раздваја Клек од Далмације. — 2) [*суторина*] у пјесми некака со (може бити да је морска): И имаше соли *суторине* —

Суто̏рман, m. планина која граничи с Црном гором, Турском, Арбанијом и Аустријом. На овој планини приповиједају да је највећи сабор вилама, и кажу да је ондје вила виђела човјека гдје броји воде по планини, па му казала да ће их мучно све избројити, јер их има више него ли у години дана, и тако се не зна колико у њој има вода, него обично кажу да их има преко 370.

су̑тра, vide сјутра.

су̏траве̄че, den Abend darauf, altero vespere: Ја не пођох оно вече,| Него пођох *сутравече* —
су̏тра̄да̑н, vide сјутрадан.
су̏трашњи̑, ња̑, ње̑, vide сјутрашњи.
су̏тре̄да̑н, vide сјутредан.
су̏трӣда̑н, vide сјутридан.
су̏тру̑сан, сна, сно, као пијан, benebelt, temulentus.
су̏тука (су́тука), f. (у Боци) н. п. не ваља чинити то и то, *сутука* је, може ти се догодити то и то, unheilbringend, infaustum.
су̏турица, f. као пола Турчин: тако у Србији зову оне људе закона нашега, који не говоре чисто Српски, него заносе на Бугарски или на Арнаутски, а готово сви знаду Турски.
Су̏ћеска, f. [југ.] кланац између Жупе и Никшића. cf. Сутјеска.
су̑х, су́ха, хо, [сув] (су̏хӣ, ха̑, хо̑, comp. су̏шӣ) trocken, dürr, siccus, aridus.
су̏ха̑ бо̏ле̄ст, f. die Dörrsucht, Auszehrung, tabes [phtisis pulmonalis]. cf. [зла, јектика, рђава, сичија,] сушица [3, тижика, чичија].
Су̏хара, f. планина.
су̏хӣ бо̑ј, m. (у Ц. г.) кад није око плијена, него онако, leer, inanis.
су̏хӣ ка̏шаљ, m. der trockne Husten, tussis sicca.
сухо̀вица [сувовица], f. сухо вријеме кад нема кише ни снијега, die Dürre, siccitas.
сухо̀врх [суво̀вр], } а, о, dürren Wipfels,
сухо̀врхаст [суво̀вр̏аст], } verticis aridi: У Бишћанску високу планину,| Ђено има *суховрха* јела —
су̏хо̑ гро̑жђе, n. 1) Rosinen (große und kleine), accini passi. — 2) отишао у сухо грожђе, er ist zu Grund gerichtet, periit: опремио га у сухо грожђе. — 3) cf. банати се.
су̏хозӣд [сувозид], m. vide сухомеђина.
сухо̀једица [сувојединица], f. vide сухотиња.
сухо̀међина [сувомеђина], f. зид без креча и земље, Mauer als Befriedigung ohne Mörtel, maceria. [cf. сухозид (сувозид)].
сухо̀њав [сувоњав], а, о, etwas dürr, subaridus, macilentus.
су̏хопа̑ран [сувопаран], рна, рно, unvermacht, ungewürzt, condimento carens. [cf. наопаран].
сухо̀та [сувота], f. der trockne Ort, das Trockne, aridum: сједи у *сухоти*; унеси то амо у *сухоту* да не кисне; хоћете нам дати мало *сухоте* (питају путници (у Ц. г.) кад на киши дођу пред чију кућу); Он не чека да ђемија дође| Баш да дође брегу и *сухоти* —
су̏хотан [сувотан], тна, тно, der nichts hat als Fastenspeisen, cibis pinguioribus destitutus.
сухо̀тиња [сувотиња], f. die Nothfaste, jejunium ex egestate.
сухотова̑ње [сувотовање], n. das сухотан-sein, τὸ carere cibis pinguioribus.
сухото̀вати, хо̀тује̑м, [сувотовати] v. impf. aus Noth fasten, prae miseria jejuno.
сучеда́ва̑ње, n. vide догађање.
сучеда́вати се, сучѐда̄ва̑ се, v. r. impf. (у Дубр.) vide догађати се.
сучѐдити се, су̏чедӣ се, v. r. pf. (у Дубр.) vide догодити се.
сучѐлити се, су̏челӣ се, v. r. pf. кад су двије ствари (н. п. куће) окренуте лицем (*челом*) једна другој, mit der Vorderseite einander gekehrt sein. *cf. шчелити се* [сачелити се].
сучеља́вање, n. verbal. v. сучељавати се. [cf. шчељавање (сачељавање)].
сучеља́вати се, сучѐља̄ва̑м се, vide шчељавати се.
су̑џук[*], m. (pl. gen. су̑џу̑ка̑) 1) vide [девеница] кобасица. — 2) (у војв.) Mostwurst.
су̏ша, f. die Dürre, ariditas, siccitas.
су̏шан, шна, шно, н. п. година, dürr, siccus, aridus.
су̏ша̑р, суша́ра, m. који што суши, н. п. рибу, der z. B. Fische dörrt, qui torret pisces.
су̏шац, шца, m. (у Боци) снијег који је са свијем сух на великој зими, der Trockne, siccus.
сушѐница, f. (у Дубр.) смоква која се суши, Feige die gedörrt wird, ficus torrenda.
су̏ше̄ње, n. das Trocknen, Dörren, siccatio, arefactio. [cf. сушило].
су̏шило, n. (у Дубр.) das Trocknen, siccatio, cf. сушење: прање и *сушило* кошуља.
су̏шити, су̏шӣм, v. impf. 1) trocknen, sicco. — 2) dörren, arefacio. — 3) чаше, т. ј. пити врло, ausstechen, exsiccare. [cf. напијати се].
су̏шица, f. 1) (у Дубр.) *суха* кожа, getrocknetes Fell, pellis siccata. — 2) [*Сушица*] ријека која извире испод планине Гарча, и више Спужа утјече у Зету (сушнијех година стане у вирове). — 3) vide суха болест.
су̏шни̑к, сушни́ка, m. der Trockne, siccus: Е се облак подигнуо *сушник* —
су̏шница, f. die Trockne, sicca: А *сушница* те сијева муња —
су̏штен, а, о, т. ј. кучка, trächtig (von der Hündinn), praegnans (canis). [vide скотан].
су̏штӣ, та̑, те̑, н. п. сушти ђаво, сушти отац, cf. чити, ipsissimus. [vide 2 исти].
су̏шци, су̏ша̄ка̑, m. pl. die dürren Weinbeeren, die man besonders liest, um daraus Liqueur zu machen, uvae sicciores.
сфа̏тити, тӣм, vide схватити: Ма да видиш Вуксановић-Куна| Како *сфати* сјајна џефердана —
сха̏рчити, чӣм, v. pf. vide потрошити: Све сам, царе, за ђога *схарчио* —
схва̏тити [сватити, сфатити], тӣм, v. pf. 1) fassen, prehendo. — 2) hinreichen, sufficio, pertineo.
схва̏ћа̄ње [сваћање], n. das Hinlangen, extensio justa.
схва̏ћати [сваћати], ћа̄м, v. impf. 1) fassen, prehendo. — 2) hinreichen, attingo, sufficio.
[**схорити,** схорим, v. pf. vide орити се 2.]
схра́нити, схра̑нӣм, [сранити, сахранити 2] v. pf. vide сачувати: Алал њему злаћени дукати| Ако д'јете *срани* и подрани —
сципати се, сци̑па̑ се, v. r. pf. н. п. вода, sehr fest zufrieren, congelari.

Т

1. **та̏,** 1) interj. doch, sane: *та* не ћеш ти то учинити, већ ако ја умрем; *та* немој, чо-вјече; *та* помози ако си човјек! А. Ђе си био?| Б. *Та* ишао сам да зовнем Мирка, па га нема код куће. — А. Јеси ли ручао?| Б. *Та* јесам (али —). — 2) conj. et —, et —, sowohl — als auch — [vide или 2]: *та* по шији, *та* по врату, das ist ja (im Grunde) alles eins. — 3) на некијем мјестима (у пјесмама) не значи ништа, него се само дода да је пуна врста, н. п. На руци му три злата прстена,| *Та* сва три му цркла на прстима — Кад погледа војвода Груица| *Та* ђе Чупић грозне· сузе лије — Чупић слуша па сузе прољева| *Та* од јада гледајућ' очима —

2. **та̂,** то̏га, (у Ц. г.) vide тај.

3. **та̂,** diese hier, diese da, ista, fem. von тај.

1. **та̀бак[*],** m. 1) ein Bogen (Papier), plagula. — 2) der Lederbereiter, Gerber, cerdo, coriarius. cf. [vide] кожар.

2. **та̀ба̂к,** таба́ка, m. (у Дубр.) vide духан [2].

табака̀на,* f. die Gerberei, officina coriaria. [cf. табачина].

та̀бан[*], m. 1) die Sohle, solea, cf. [vide] стопа [1]: У ширину од триста *табана* — 2) (у Боци) ударац по табану (а наш *табан* онамо се зове *поплат*): Сто *табана* по туђу поплату не боле; Одбили му 12 *табана* по поплату. — 3) ein Theil des Pfluges, pars aratri. — 4) vide табанџе. — 5) у бразди дно.

таба̀нџе,* џета, n. das Schloß an der Flinte, claustrum. cf. гвожђа [2, огањ 3, табан 4].

та̏ба̄ње, n. das Treten, Stampfen, calcatio.

та̀ба̄рка, f. die Kühlwanne (beim Branntweinbrennen), lacus. [cf. стабарка 2].

та̏бати, ба̄м, v. impf. treten, stampfen, calco. [cf. топтати].

та̏бачина, f. (у Боци) vide табакана.

та̏биња, f. (у Дубр.) некака морска риба, der Zungenfisch, [Zunge,] solea [vulgaris Quensel.].

та́бла, f. (у војв.) 1) die Tafel, tabula, н. п. у школи. — 2) у шуми; на њивама.

та̏блица, f. dim. v. табла.

та̏бља, f. Gehäuse für die Kanone, casa tormenti.

та̏бор, m. 1) das Lager, castra [cf. тамбор] (cf. таобор): Да разбијем *табор* на Мишару — 2) (у Дубр.) vide парлаторија.

та̀ва,* f. Pfanne, trulla. [vide] т и г а њ, cf. просуља.

1. **та̀ван,*** m. (pl. gen. та̀ва̄на̄) 1) der Boden, Plafond, die Felderdecke, lacunar [cf. поткупље, таванице]: ударио главом у *таван*. — 2) der Boden, tabulatum supremum: на тавану. — 3) Schicht, Lage, tabulatum: један *таван* купуса, један *таван* меса. — 4) Stockwerk, tabulatum [vide под 1]: Кулу гради од двадест *тавана* — 5) der Fußboden, coassatio, [vide тле] cf. под [3]: Од *тавана* на ноге скочио —

2. **та́ван** (та̂ван), вна, вно, vide [2] **таман.**

тава́нац, *нца, m. мали* [1] *таван.*

та̀ванити, ни̂м, v. impf. böhmen, fundo aut lacunari instruo. [cf. подмошћавати].

тава̀нице, f. pl. (у Сријему) die Zimmerdecke, lacunar. cf. [vide 1] та̀ван [1].

та̀вански̑, ка̄, ко̄, н. п. врата, Boden-, ad tabulatum pertinens.

та̀вањача, f. т. ј. даска, којом се тавани, ein Bret, so zum Böhmen gebraucht wird, tabula.

та̀вање̂ње, n. das Böhmen, fundi aut tabulati adstructio. [cf. подмошћавање].

та̀вица, f. dim. v. тава.

та̀влија[*], f. (ст.) т. ј. свила [врста свиле]: Нестало ми је свиле *тавлије*,| Свиле *тавлије* и ђулвезије —

Та̀вна, f. 1) ријека у Босни у Зворничкој нахији. — 2) намастир на тој ријеци (тај се намастир зове и Тројица). [vide Тројица 3].

Та̀внава, f. vide **Тамнава.**

Тавна́вац, вца, [**Тамнавац**] m. Einer von Тавнава.

та̀внавски̑ [**тамнавски**], ка̄, ко̄, von Тавнава.

та̀внети, ни̂м, vide **тамнети.**

тавни̑к, тавни̑ка, m. 1) (у Сријему) округла котарица, на којој је одозго мала рупа на четири угла, у коју једва орах уђи може; у овакијем се котарицама остављају ораси за божић. — 2) прокоп испод земље, die Mine, cuniculus. [cf. лагум 2]. Оваковн је прокоп био 1813 године у Лозници у шанцу, кроз који се ишло на воду.

та̀внило, n. vide **тамнило**: И о њима три камена драга,| Који сјају ноћци на *тавнилу* —

тавни̑на, f. vide **тамнина.**

та̀внити, ни̂м, vide **тамнити.**

та̀вница, f. vide **тамница.**

та̀вничар, m. vide **тамничар.**

та̀вничарка, f. vide **тамничарка.**

та̀внички̑, ка̄, ко̄, vide **тамнички.**

та̀внични̑, на̄, но̄, vide **тамнични.**

тавно̀ва̄ње, n. vide **тамновање.**

тавно̀вати, та̀внује̂м, vide **тамновати.**

та̀вњети, вни̂м, vide **тамњети.**

та̀воре̂ње, n. das kümmerliche Leben, vita misera.

та̀ворити, ри̂м, v. impf. kümmerlich leben, miseram vitam vivo.

та̏д, in der Redensart: кад *тад*, cf. [vide] тада.

та̏да̂, | та̏да̂ј, | та̏да̂р, dann, damals, tum, cf. тад, [1 таде, тадер, тадијер;] онда: И *тадар* сам сукњу изгубила —

та̏дашњи̑, ња̄, ње̄, damalig, illius temporis.

та̏дбина, f. (у Хрв.) vide крађа.

1. **та̏де,** vide тада.

2. **Та̂де,** m. хур. v. Тадија: Богме нам је *Таде* погинуо —

[таден, vide тада; *види* s. v. уловити.]

та̀дер, vide тада: Како *тадер* тако и д о с а д е р —

Та̏дија, m. Mannsname, nomen viri (Thaddaeus).

та̏дијер, (у Ц. г.) vide тада.

Та̏дӣјица, m. dim. v. Тадија.

тазбѝна, f. *(acc. та̏збину)* die Schwiegereltern, das Haus (die Familie) der Schwiegereltern, domus soceri: отишао у *тазбину* (ad soceros).

та́зе,* frisch, recens. cf. [vide] пријесан.

та́ин,* m. die Ration, demensum cibariorum. cf. оброк [2].

таинџија[*], m. der Proviantkommissär, cibariorum praefectus.

та̑ј, та̑, то̑, der da, iste. [cf. 2 та].

1. **та́ја̄ње,** n. das Geheimhalten, celatio. [cf. тајење].

2. **та̏ја̄ње,** n. das Sintern, stillatio.

1. **та́јати,** ја̑м, v. impf. geheim halten, celo. [cf. тајити].

2. **та̏јати,** та̏је̑, v. impf. sintern, stillo. [cf. капати 1].

та́је̄ње, n. vide [1] та́ја̄ње.

та́јити, ја̑м, vide [1] та́јати.

та́јко (та̑јко), m. (у Паштр.) hyp. v. отац [vide бабајко]: Имам *тајка,* имам милу мајку —

та̑јков, а, о, (у Боци) des Vaters, patris [vide бабов]: Ма се често обрташе| На *тајкове* б'јеле дворе —

та̑јна, f. das Geheimniß, secretum.

та̑јнӣ, на̑, но̑, geheim, secretus.

та́јно̄ст, та́јности, f. das Geheime, die Verborgenheit, absconditum.

та̑јом, heimlich, secreto, clam. [cf. тевдил].

1. **та̑к,** (у Боци) vide [2] та̑ко.

2. **та̑к,** m. (у Ц. г.) д и р е к, што држи греду, Balken, trabs.

та̀кав, ква, кво, solcher, talis. [cf. такови, 2 таки].

та́ка̄ње, n. verbal. v. такати се.

та́кати се, та̑ка̑м се, v. r. impf. играти се: тако или лихо? ungleich oder gleich spielen, ludi genus.

та̀квица, f. (у Боци) кад се казује како је ко псовао какво женско. cf. онаквица.

1. **та̀кӣ,** (у војв.) vide одмах. cf. сад.

2. **та̀кӣ,** ка̑, ко̑, solcher, talis. [vide такав]. cf. такови.

та̀киша, f. (гдјешто и *та̀куша*) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.]. Такише су мале (мало веће од ораха) и округле; док не угњиле опоре су за јело, а гњиле су врло слатке; особито су добре за сушење и за туршију; а и пекмез је од њих врло добар.

та̀кља, f. (у Задру) vide [п р и т к а] трклја.

та̀кнути [таћи], та̀кне̑м, v. pf. berühren, hineinfahren (mit der Hand), tango [vide дарнути]: *Такни* у огањ и у зуб, једнако је.

.[1 **та̀ко,** m. vide златоје.]

2. **та̑ко,** лијо или *тако*? ungleich oder gleich, par. cf. [1] **та̑к.**

3. **та̀ко̑,** so, sic: како тако, т. ј. којекако, свакојако.

4. **та̏ко,** so (wahr ich lebe, u. dgl.), ita (ita me dii ament): *тако* ми вјере! *тако* ми жив брат! *тако* ми Бога! *Тако* ме не клело мало и веље! Вјера моја *тако* ми помогла! — Ој *тако* ме не родила мајка,| Већ кобила која ђогу мога — *Тако* т', коњу, здраво путовати! — О *тако* ми, млади Павле! — Кујунџија, *тако* ти заната!| Сакуј мени од злата јунака — *Тако* ми неба и земље!| Не љубим никог' до тебе —

та̀ковӣ, ва̑, во̑, vide такав.

та̀ко̑ђер, (највише у војв.) ebenfalls, aeque.

та̀кса, f. (одређена цијена), die Taxe, taxatio, pretium.

та̏кум,* m. das Geschirr, Geräth, armamenta, cf. оправа [4, серсан, тимар 2; пусат 2], н. п. такум коњски, т. ј. оправа (седло, узда и остало); дао му коња под свим *такумом,* т. ј. под свом оправом.

та̀куша, f. vide такиша.

та̑л, m. der Theil, Antheil, pars, portio [vide дијел 1]: на мој *тал* дошло толико.

тала̀бука, f. vide **тарлабука.**

талабу̏ка̄ње, n. vide **тарлабукање.**

талабу̏кати, ла̀бӯче̑м, vide **тарлабукати.**

тала̀ган[*], m. (у Ц. г.) Art Oberkleid der Männer, palii genus: Извадио јатагана ножа,| Јатагана испод *талагана* —

тала̀мбас,* m. die Pauke, tympanum; таламбас је од туча као мали чанак, па се подапне кожом и у Турскога чауша на војсци виси о ункашу, те удара по њему дебелијем каишем кад војска ваља да се спрема, а и кад путује. Изио пас *таламбас,* рђава част а голем глас.

тала̀ндара, f. (у Сријему) женско које свашта говори, Plaudermaul, garrula.

та̏ла̄с, m. (*θάλασσα*) die Welle, Woge, fluctus, cf. [vide] вал: Погнаше се по небу облаци,| А по земљи проклети вјетрови,| Подигоше на мору *таласе* —

тала̀сати се, са̑ се, v. r. impf. 1) н. п. вода, жито, wallen, fluctuare. — 2) (von gewässertem Seidenzeug) moirirt, undatum esse.

та̏лац, та̄оца, m. Geißel, obses: Уз ђевојке дванаест *талаца* —

та̏ле, m. 1) (у Дубр. и Прчању) hyp. v. отац. [vide бабајко]. cf. тајко. — 2) (у Дубр.) vide свекар: Ово ми је талов чешаљ,| Чим ми *тале* браду чешља — 3) [*Тале**] Турско име. У пјесмама се много спомиње међу Турскијем јунацима и четобашама *Тале од Орашца,* или *Тале будалина,* а онако само *Тале.*

1. **та̀лија**[*], f. vide срећа [cf. талих]: рђаве сам *талије.*

2. **Та̑лија,** f. Italien, Italia: Из *Талије* земље преко мора — Дневи даје у земљу *Талију* —

Талѝја̄н, лија̂на,
Талија̂нац, нца, m. der Italiener, Italus.
Талѝја̄нка, f. die Italienerin, Itala.
талѝја̄нскӣ, кā, кō, italienisch, italus, italicus.
та̀лијер, талије̏ра, (југ.)
та̀лӣр, тали́ра, m. der Thaler, thalerus.
та̀лих,* m. (у Ц. г.) vide [срећа; cf. 1] талија: И у стари *талих* Црногорски —
та̀лов, а, о, des тале, *τοῦ* тале: Ово ми је *талов* чешаљ,| Чим ми тале браду чешља —
та̀лог, m. der Niederschlag, Bodensatz, sedimentum. [cf. буза 3, стеља 2].
та̀ложина, f. (у Боци) мјесто гдје не грије сунце, ein schattiger Ort, locus opacus. cf. [vide] јапад.
та̀лпа[*],
та̀лпина, f. као дебела велика даска, н. п. што се меће попријеко кад се ћуприја гради, die Planke, tabula.
таљѝга̄ш, љига́ша, m. т. ј. коњ, der Einspänner (Pferd, das allein eingespannt ist), equus solitarius, currui таљиге dicto junctus.
та̀љиге, та̀љӣга̄, f. pl. ein einspänniger Wagen, currus unijugus.
та̀љижице, f. pl. dim. v. таљиге. [cf. таљишке].
таљѝзгало, m. који таљизга.
таљѝзгање, n. verbal. v. таљизгати.
таљѝзгати, та̀љӣзга̄м, v. impf. полако говорити којешта, (schimpflich) langsam reden.
та̀љишке, f. pl. dim. v. таљиге. [vide таљижице].
та̀ма, f. 1) die Finsterniß, tenebrae. [vide тмуша]. — 2) Nebel, nebula [vide магла]: Сву је Мачву *тама* притиснула:| Није *тама* ода зла времена,| Ни година што родити не ће;| Већ је *тама* од пра' пушчанога — 3) и *тамни вилает*. Приповиједа се како је некакав цар дошавши с војском на крај свијета, пошао у *тамни вилает*, гдје се никад ништа не види; не знајући како ће се натраг вратити, оставе ондје ждребад од кобила да би их кобиле из оне помрчине извеле. Кад су ушли у тамни вилает и ишли по њему, све су под ногама осјећали некако ситно камење, а из мрака нешто повиче: „Ко овога камења понесе, кајаће се, а ко не понесе кајаће се". Гдјекоји помисли: „кад ћу се кајати зашто да га носим?" а гдјекоји: „дај барем један да понесем?" Кад се врате из таме на свијет, а то оно све било драго камење; онда они који нијесу понијели стану се кајати што нијесу, а они што су понијели, што нијесу више. — Ваљада се на ову таму и оно мисли гдје се пјева: Па се носе по Косову равном| Док на *таму* починуло сунце — 4) тушта и тама, т. ј. врло много.
1. **та̀ма̄н,*** gerade, eben, just, commode, recte, nec justo minus, nec plus [cf. угод]: *таман* до кољена; *таман* си дошао кад треба; А. Је ли ти дугачка та хаљина?| Б. Није, него *таман*.
2. **та́ман** (та̄ман), мна, мно, (та̄мнӣ, на̄, нō), [2 таван] finster, obscurus: *Тамној* ноћи нема свједока; За три дана и три ноћи *тамне* —
тама́нити, *та̀ма̄нӣм*, *v. impf.* vertilgen, ausrotten, [deleo].
тамба̀рина, f. (у Ц. г.) као гуњ велики, постављен јагњетином, eine Art Mantel, pallii genus: А најь бјеше црна *тамбарина* —
та̀мбор, m. (у Ц. г.) vide **табор** [1]: Довео је три *тамбора* војске —
та̀мбура[*], f. die Tamburine, citharae genus: Лулу пије, у *тамбуру* бије —
тамбу̏рање, n. Tamburinspielen, citharae lusus.
тамбу̏рати, ра̂м, v. impf. die Tamburine spielen, cithara cano.
тамбу̏раш, тамбура́ша, m. vide тамбурџија.
та̀мбурица, f. dim. v. тамбура: *Тамбурице*, моја дангубице —
та̀мбуров, а, о,: А слеме ћу дрво *тамбурово* —
та̀мбурскӣ, кā, кō, н. п. жица, Tamburin-, cithararum.
тамбу̏рџија[*], m. der Tamburinspieler, qui cithara canit. cf. тамбураш.
[**тамин,*** cf. теминити.]
Та̏миш, m. [Fluß in Ungarn] Temesch, Temesis.
та̀мјан [тамљан, тамњан], m. der Weihrauch, thus (*θυμίαμα*) [cf. тимјан]: Не би дао ни Богу *тамјана* (који је тврд).
тамја̀ника [тамљаника, тамњаника], f. Art wohlriechender Trauben, Muskateller, uvae odoratae genus. cf. тамјанка [1, мирисавка 1].
та̀мја̄нка, f. 1) vide тамјаника. — 2) (у Уж. н.) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].
Та̀млава, f. vide **Тамнава.**
та̀мљан, m. vide **тамјан.**
тамља̀ника, f. vide **тамјаника.**
Та̀мнава [Тавнава, Тамлава], f. 1) у Србији вода која извире под планином Влашићем и утјече у Саву између Забрежја и Палежа, ein Fluß in Serbien. — 2) кнежина око те воде, Gegend an dem Flusse gleiches Namens.
Тамна́вац [Тавнавац], вца, m. Einer von Тамнава.
та̀мнавскӣ [тавнавски], кā, кō, von Тамнава.
та̀мнети [тавнети], нӣм, (ист.) vide тамњети.
та̀мнӣ вила́ет, m. vide тама 3.
та̀мнило [тавнило], m.
тамнѝна [тавнина], f. die Dunkelheit, Finsterniß, tenebrae: Момче ми промче кроз село,| *Тамнина* бјеше, не виђе —
та̀мнити [тавнити], нӣм, (зап.) vide тамњети.
та̀мница [тавница], f. das (finstere) Gefängniß, vincula, carcer: *Тамница* је кућа необична —
та̀мнича̄р [тавничар], m. 1) Kerkermeister, carcerum custos. — 2) ein Gefangener, captivus: Ми имасмо много *тамничара* —
та̀мнича̄рка [тавничарка], f. [cf. тамничар?].
та̀мничкӣ [тавнички], кā, кō,
та̀мничнӣ [тавнични], нā, нō, н. п. врата, Kerker-, carceris.
тамно̀вање [тавновање], f. das Liegen im Gefängnisse, vincula, captivitas.

тамно̀вати, та̀мнујѐм, [тавновати] v. impf. im Gefängnisse liegen, schmachten, in vinculis esse. [cf. тамњети 2, сужњевати].

та̀мњан, m. vide **тамјан.**

[**тамњаника,** f. vide **тамјаника**; *види* s. v. мирисавка 1.]

та̀мњети, мнӣм, [тавњети] v. impf. (југ.) 1) dunkel werden, obscuror. — 2) vide тамновати: Веће *тамни* у тамници тамној,| *Тамни* јунак за девет година —

та̏мо, 1) dort, ibi; dorthin, eo. — 2) тамо њему инд тамо њој (рекавши), eine Art Euphemismus, wenn man erzählen will, wie der oder die geschimpft habe, um zu verhüten, damit der Zuhörer dieses nicht auf sich beziehe: *тамо* њему рекавши једи г...а; *тамо* њега ујела гуја; *тамо* њу и т. д.

та̏мошњӣ, њā, њē, dortig, qui isthic est.

та̏нак, нка, нко, (та̀нкӣ, кā, кō, comp. та̑њӣ) 1) fein, dünn, subtilis. [cf. танковит, танковијаст]. — 2) слаб, н. п. разговор, schwach, exilis: Ту су мајци *танки* разговорци — 3) танкијех ребара, т. ј. сиромашан, нема ништа у њедрима (око *ребара*).

та̏нан, а, о, als dim. v. танак, fein, dünn, nuis, exilis. [cf. танушан].

тананана, у припјеву: У ковача густа башча| *Тананана*, густа башча,| Тинининини, густа башча,| Ето вељу, густа башча —

Тана̀сија, / **Тана̀сије,** m. Athanasius, Athanasius.

та̏нац, та̑нца, m. die Weise, Melodie (Tanz), modi, moduli: Опа цупа *танца* —

Та̀нацко, m. Mannsname, nomen viri (von Танасија).

та̏ндара[*], f. 1) (у Сријему) vide прцварница. — 2) тандара мандара, durcheinander, sus deque.

та̏ндр̄к, m. das Gepolter, strepitus: стоји *тандрк.*

тандр̀ка̄ње, n. das Poltern, strepitus.

тандр̀кати, та̀ндр̄че̄м, v. impf. poltern, strepo.

тандр̀кнути, та̀ндр̄кне̄м, v. pf. einmal poltern, strepo.

та́не,* нета, n. т. ј. пушчано или топовско, die Kugel, globus (plumbeus). cf. [vide] зрно [2].

тане̏ће[*], n. Blech, lamina; танеће је највише жуто, а што је бијело зове се лим н. п. што цркве покривају њиме.

та̂нка, f. ein танак хљеб, panis subtilis.

та̂нка̄ ко̄ст, f. (у Дубр. код меса̄ра̂) гузна кост, Steißbein, os coccygis.

танко̀вија (кудјеља), f. (ст.) fein, subtilis: И кудељу *танковију* —

танко̀вијаст, а, о, schlank, gracilis. [cf. танковит; танак 1].

танко̀вит, а, о, у пјесми мјесто *танак* [1], schlank, gracilis [cf. танковијаст]: И у пасу *танковита* —

танко̀вр, / **танко̀врх,** а, о, schlanken Wipfels, verticis tenuis et gracilis: Међу њима *танковрха* јела —

та̏нкопре̄ља, f. (ст.) die Feinspinnerin, quae subtile net: Ја сам чуо да си *танкопреља* —

Та̀нкоса, f. Frauenname, nomen feminae (q. d. subtilis comae).

Та̀нкосава, f. Frauenname, nomen feminae.

та̏нко̄ст, та̏нкости, / **танко̀ћа,** f. die Dünne, subtilitas.

тану̀шан, шна, шно, dim. v. танак. [vide танан].

та̂нца̄ње, n. das Aufspielen, cantatio (fistulae).

та̂нцати, ца̂м, v. impf. aufspielen, cano ad modulos.

танцо̀вођа, m. Vortänzer, qui choream ducit [vide коловођа 1]: Већ сам кокин *танцовођа* —

та̏нче̄ње, n. vide тентање [1].

та̏нчити, чӣм, (у Дубр.) vide тентати [1].

та̂нчица, f. 1) dim. v. танка. — 2) танка пушка: Па *танчицу* пушку доватио —

та̏ња, f. (у Сријему) мјесто гдје се риба суши, Ort wo die Fische gedörrt werden, locus piscibus torrendis.

та̀ња̄р, тања̄ра, m. рибар који је на тањи.

та́ње̄ње, n. das Dünnen, extenuatio.

та̀њӣр, тањӣра, (cf. тањур) m. der Teller, orbis. [cf. пјат].

тањѝрача, f. Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

та́њити, та̑њӣм, v. impf. н. п. хљеб, дрво, dünn machen, extenuo.

та̀њӯр, тањӯра, m. vide **тањир.**

та̏обор, m. vide **табор** [1]: Ђе је̏ чадор силног цар' Мурата,| Усред Турског силна *таобора* —

та̏онда̄н, (у Ц. г.) cf. ондан.

та̏оство, n. die Geißelschaft, obsidium.

та́пија,* f. Grundbrief, literae possessoriae.

та̏пка̄ње, n. dim. v. табање.

та̏пкати, ка̄м, v. impf. dim. v. табати.

та̑р, m. (у Барањи) на вршају ситна искршена слама као пљева, zertretenes Stroh, stramentum comminutum.

Та̑ра, f. 1) eine der beiden Flüsse, die nach ihrer Vereinigung die Drina ausmachen: Наша *Тара* не боји се Турскога цара; Мутна тече *Тара*валовита — [*тара*] 2) (у Хрв. у хришћ., а кршћани зову *кросна*) vide р а з б о ј [1], натра. — 3) (у Ц. г.) [vide] троска (што остане кад се каква руда истопи), Schlacke, scoria. cf. шлакња.

та̀раба,* f. die Verplankung, septum tabulinum.

та̏рак, рка, m. као велика перајица (али нијесу зупци у гомили, него попријеко, као у гребена), што жене лан реде, Art Flachsraufe, pectinis linarii genus.

тара̀на[*], f. Art Mehlspeise, cibi genus.

та̏рањ, рња, m. das Instrument der Böttcher, um die Vertiefung für den Boden in die Dauben zu schneiden, scalpri genus (vietorum).

та̀раца, f. (у примор.) das Pflaster, via strata,

cf. [vide] калдрма: Играло је дивно хоро На *тарацу* пред Котором —
та̏рацка, f. (у Барањи) мали топ, као што у Сријему многе општине код цркве имају, der Pöller, mortarium. cf. [vide] прангија.
Та̑рза, f. име женско, Frauenname, nomen feminae.
та̀ригора, f. (у приповијеци) који гору таре.
та̀рикамен, m. (у приповијеци) који таре камен. cf. тарнгора.
та̏ркање, n. das Schüren (des Feuers), irritatio ignis.
та̏ркати, ка̂м, v. impf. (Feuer) schüren, ruo. [cf. чаркати].
тарла̀бука [талабука, трлабука], f. das Geräusch, strepitus.
тарлабу̀кање [талабукање], n. das Geräusch, strepitus.
тарлабу̀кати [талабукати], ла̀бучêм, v. impf. Geräusch machen, strepo.
та́рнӣ (та̑рнӣ), на̑, но̑, н. п. кола, Frachtwagen, plaustrum; коњи. cf. [vide] тарнични.
та́рнице, f. [pl.] beschlagener Meierwagen, plaustrum.
та́рничнӣ, на̑, но̑, н. п. коњи, die Wagenpferde, equi vectarii. [cf. тарни].
та̏рнути, та̏рнêм, v. pf. (Feuer) schüren, ruo. [cf. чарнути].
та̀рпош[*], тарпо̀ша, m. eine Art Frauenmütze, vittae genus. Тарпоше су носиле жене од прије у Јадру и у Рађевини, и то је може бити у свему свијету највећа женска капа; она је округла као погача, и гдјекоја је шира од аршина, па се не носи одозго на глави, него састраг те стоји од главе готово усправо, а испод грла је држи подбрадњик да не спадне натраг. Кад састраг духа вјетар, или кад хоће жена да се сагне, онда треба да држи спријед тарпош руком да не спадне преда њу; а кад вјетар духа спријед, онда треба да га држи руком састраг, јер хоће вјетар подбрадњиком да откине главу, или да завали жену натраг; кад хоће жена да уђе на каква врата, онда треба да се сагне и да укоси главу. Тарпош је оплетен од бијеле лозе, па је на лозу навучена велика капа од црвене чохе; по чоси је пришивена шамија (тако да се чоха и не види), а преко шамије прибодена иглама (трепчанима и колачарама) бијела марамица, која је спријед сва искићена парама, трепчанијем иглама, смиљем и ружама (начињеним): гдјекоје газдинске жене носе и *кашицу* [1] спријед; а мла̂де начине наоколо око свега тарпоша као вијенац од руже и од смиља; остраг виси низ леђа један крај од шамије (накићен парама и осталијем бијелијем новцима) и зове се [1] *перо* [7]. Прошавшијех година (од 1803—1814) тарпоши су готово са свијем укинути, и постале су мјесто њих мање капе, с којима је лакше бјежати по шуми: На глави јој *тарпош* од бисера —

та̏рта̂ћ, m. (у Сријему) говори као у *тартаћ,* in den Tag hineinsprechen, incomposite.
та̏рчу̂г[*], тарчу́га, m. eine größere Riementasche, perae genus e corio: Мрка капа зла биљега: масан *тарчуг,* а јарета нема. cf. јанџик.
та̏с,* та̀са, m. 1) eine Tasse, patella; тасом се на путу пије вода, а код куће и вино. Тасови су понајвише од бакра па калаисани а код господе (за вино) и сребрни па и позлаћени. cf. саплак. — 2) die Tasse, der Teller zur Kirchenkollekte, patella.
та̀сић, m. dim. v. тас.
тасла̀исање, n. das Stolziren, superbitio.
тасла̀исати[*], ишêм, v. impf. stolziren, superbio, cf. [керебечити се,] јордамити: А субаше *тасланшу* —
та̀слак[*], m. das unbearbeitete Stück Holz (um daraus Schäfte, Wagenachsen u. s. w. zu machen), der Block, codex, lignum.
та̀слачина, f. augm. v. таслак.
Та̏слица,* f. vide Пљевља: Па и трећу књигу оправио, У *Таслицу* и у Фочу равну —
та̏ст, та̀ста, m. der Schwiegervater, socer. cf. пунац, [1] старац [2].
та̏стов, а, о, des Schwiegervaters, soceri.
та̏та (та́та), m. vide отац.
Та̀тар[*], m. vide Татарин.
Тата̑ра̂н[*], тара́на, m. (ст.) der Tatar-Chan, Tatarorum rex: *Татарана* од Татарбуџака —
тата̑ра̂нка, f. (стријела) (ст.) der Tatarenpfeil, sagitta tatarica: Донеси ми стрелу *Татаранку* —
Та̀тарбуџа̂к,* m. (der Tatarwinkel) ein Landesname, nomen terrae: Татарана од *Татарбуџака* —
Та̀тарин, m. [cf. Татар] 1) der Tatar, Tatarus. — 2) [*татарин*] der Tatar (Courier), tabellarius, eques tatarus.
та̀та̄рка, f. т. ј. татарканција.
та̀таркâнција[*], f. der Tataren-Kantschu, flagellum tataricum. [cf. татарка].
та̀тарскӣ, ка̂, ко̂, tatarisch, tataricus.
та̏тин (та́тин), а, о, des тата, tatae.
та̀тица, m. dim. v. тата.
та́то, m. cf. [vide] златоје.
Та̏томи̑р, m. Mannsname, nomen viri.
та̀тула, f. der [gemeine] Stechapfel, datura stramonium Linn.
та̀ћаџија,* m. који прави капе од коже.
[**таћи,** такнем, v. pf. vide такнути; *види* s. v. тикнути.]
та́цлије, f. pl. (у војв.) (österr. die Tazeln), die Manschetten, manicae linteae.
та̏чка, f. die Stütze (z. B. der Fisole, Rebe), fulcrum, statumen. [vide] п р и т к а, cf. тркља.
та̀чка̑ш, тачка́ша, m. vide причаник.
Та́ша, (ист.) m. Mannsname, nomen viri.
Та́шо, (јуж.) m. Mannsname, nomen viri.
та̏шт, а, о, leer, vacuus, н. п. коњ, во и т. д. (т. ј. празна трбуха — гладан). cf. [vide] празан [1].
та̏шта, f. vide пуница [1].

та̏штин, а, о, der ташта, τῆς ташта: Када будеш у *таштине* дворе —

та̏штина, f. (у Дубр.) 1) die Leere, inanitas. cf. [vide] празнина. — 2) на таштину (н. п. попити што), auf den nüchternen Magen, jejunus. cf. наште срца.

та̏шће, (у Хрв.) in der Redensart: ја сам јоште на ташће, т. ј. нијесам ништа јео. cf. наште срца.

та̏шун, н. п. кад забављају дјецу говоре (ударајући дјетиње длане један о други): *Ташун, ташун* танана,| Ко *ташуну* љеба да,| Родила му шеница| И винова лозица —

ташу̏нање, n. verbal. v. ташунати.

ташу̏нати, на̑м, v. impf. lullen, sopire infantem. cf. ташун.

та̏шци, та̑ша̑ка̑, m. pl. (у војв.) eine Mehlspeise (etwa österr. Brotstrubel), placentae genus: Уредио као Наста *ташке*.

тва̑р, f. das Geschöpf, creatura. cf. ствар [1].

твари̏зање, n. das oftmalige Auf- und Zumachen, apertio frequens.

твари̏зати, тва̏ри̑же̑м (тва̏ри̑за̑м), v. impf. öfter auf- und zumachen, saepe aperire.

тва̏рца, f. dim. v. твар.

тво̏ј, тво̀ја, тво̀је, dein, deine, dein, tuus.

тво̏р (тво̑р), m. 1) Iltis, mustela putorius Linn. — 2) (у Паштр.) бјеланце размућено што се меће на пријесну рану, Pflaster, emplastrum. cf. [2] тво̀рац.

1. **тво́рац,** рца, m. (voc. тво̑рче) Schöpfer, creator. [cf. створитељ].

2. **тво̀рац,** рца, m. vide твор 2.

тво̀рење, n. das Schaffen, creatio.

тво̀рило, n. die Einfassung des Käselaibs, ambitus (casei e cortice tiliae). [cf. калуп 1]. Обично је да станарица чобанима усири по сирац уз Петрове посте, па га метне у творило те стоји до Петрова дне. Творило начине чобани од липове коре: огуле кору (с два или три прста широку) с липића, па савију и свежу те начине онолики колут колики ће сирац бити.

тво̀рити, ри̑м, v. impf. 1) schaffen, creo. [vide стварати]. — 2) schaffen, thun, facio. [vide чинити 1].

тво̀ров, а, о, des Iltisses, mustelae putorii L.

тв̏рд, тв́рда, тв́рдо, (тврдӣ, да̑, до̑, comp. тв̏ђӣ) 1) hart, durus. — 2) н. п. град, конац, fest, firmus. — 3) тврд од зиме, der die Kälte ertragen kann. — 4) (у Дубр.) н. п. јело, јуха, dicht, densus. cf. [vide] густ [1]. — 5) knickerisch, karg, parcus.

тв̏рдац, тв̏рца, m. der Knicker, parcus. cf. [vide] тврдица.

тврди̏ја, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus. cf. [vide] тврдокорка [1].

тврди̏на, f. die Härte, durities: дајде мало оне тврдине.

тв̏рдити, тв̏рди̑м, v. impf. 1) hart, fest machen, befestigen, firmo [vide утврђивати]: Добро *тврди* Клобучкога града — 2) (по југоз. кр.) behaupten, ајо, affirmo. cf. доказивати [3].

тв̏рдица, f. der Knicker, parcus. [cf. тврдац, скупац; гагрица 2, цимрија].

тврдо̀вање, n. das Knickern, illiberalitas.

тврдо̀вати, тв̏рдује̑м, v. impf. knickern, illiberalem esse: што *тврдујеш* код толиког блага?

тврдо̀глав, а, о, starrköpfig, hartnäckig, pertinax. cf. јогунаст.

тврдо̀гла̄вство, n. die Hartnäckigkeit, pertinacia.

тврдо̀ко̄рка, f. 1) крушка, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.; cf. тврдија]. — 2) [vide] бундева [1], Art Kürbiß, cucurbitae genus.

тврдо̀сан, а, о, (у Рисну) који тврдо спава, einen festen Schlaf habend, qui arte et graviter dormit.

тврдо̀ћа, f. der Geiz, avaritia. cf. тврђа [2].

тврдо̀уст, а, о, т. ј. коњ, hartmäulig, duri oris.

Тв̏рдош, Тврдо̑ша, m. 1) пуст велики манастир код Требиња на Требишници. *У Тврдошу је сједио (као Херцеговачки владика) свети Василије који је сад под Острогом.* — 2) *планина у Бјелопавлићима.*

тв̏рђа, f. 1) die Festigkeit, firmitas. — 2) der Geiz, avaritia. cf. [vide] тврдоћа.

тв̏рђава, f. (у Хрв.) Festung, locus munitus. cf. [vide 1] град [1].

тв̏рђење, n. 1) das Härten, Festmachen, firmatio. — 2) das Behaupten, affirmatio.

1. **те,** 1) acc. von ти (verhält sich zu тебе wie сам zu јесам) dich, te. — 2) und, et (bei Verbis, die zum nämlichen Subject gehören [cf. тер, тере, терем, терно]: отишао *те* донио воде; иди *те* га зовни; узми *те* једи. — 3) (у Ц. г.) wie das deutsche so für welcher, welche, welches, cf. [vide] што [4]: Гледај, брате, Кандићу Васиљу,| На дорату онога јунака,| *Те* је на нас загон учинио — 4) Suffix der zweiten Person plur.: *јелте, дете, нете*; Овамо *те*, Сијењска потеро —

2. **те,** dritte [enklit.] Person plur. Präs. von [хтјети] бити, cf. ће: они *те* доћи; Шљедници *те* чету опазити —

тѐбе, [gen.,] dat. und acc. von [1] ти, tibi, te. Народ готово свуда говори *тебе* у обадва падежа, н. п. *даћу тебе*, и *виђео сам тебе* и т. д., а књижевници почели су да разликују дателни од винителнога, па пишу дат. *теби*, и по њима тако гдјекоји (особито по варошима с ове стране Саве и Дунава) говоре сад. По неким мјестима (као по Бачкој, по Банату и по Сријему, а може се чути и по Србији) народ додаје (у обадва падежа) још *ка*, а кашто и *кар*, и (у шали) *карена*, н. п. *тебека, тебекар* и *тебекарена*. [cf. теби, тебика, тебикар, тебикарена].

тебѐка,
тебѐкар,
тебека̀рена, } cf. [vide] тебе.

тѐби, cf. тебе.

тебѝка,
тебѝкар, } cf. тебе.
тебика̀рена,

тѐбисѐрка, f. erdichteter Name eines Vogels, avis ficta. cf. јатисерка.

теваби̏ја,* f. das Gefolge, Suite, comitatus: Арам вама, моје *тевабије* —

тéвати, те̑ва̑м, v. impf. н. п. *тева* тако бити, т. ј. ваља тако да буде, тако ће бити; *тевају* доћи, т. ј. ваља да дођу, доћи ће, dürfen, fortasse (venient): *Тева* м' која сукобити беда,| Те ме *тева* на мејдан зазвати —

тѐвдӣл,* heimlich, clam [vide тајом]: Да ја идем *тевдил* у Удбину —

те̑г, m. (loc. тéгу) 1) der Zug, tractus: Примакли ти коњи на путу, а волови кад били на *тегу* (кад' се напиња); коњи једнаки (или неједнаки) на *тегу*. — 2) (у Хрв.) das Gewicht, pondus: десет вагана тешкога *тега*; крух лакога *тега* (т. ј. овас, ситна проха, и т. д.). — 3) (у Хрв.) die Saat, sementis, [vide] летина, cf. усјев: какви су *тези* у вас. — 4) (у Ц. г.) vide повјесмо (cf. тежина).

тѐглѐћӣ, ћа̑, ће̑, н. п. во, Zug-Ochs, vectarius.

те̏глити, лӣм, v. impf. 1) vide вући. — 2) wiegen, valeo [vide 1 тежити 2]: Сваки носи једну купу вина| Свака *тегли* по дванаест ока — Што је пуце под грлом бијелим,| Оно *тегли* шест литара злата — На пушци је тридесет карика,| Свака *тегли* по три литре злата — 3) (у Рисну) wägen, pendo, cf. [vide] мјерити [2], н. п. тегли ми то.

те̏глити се, лӣм се, v. r. impf. н. п. клипка, ziehen (ein Spiel), attraho. cf. клипак [1], вући се [4].

те̏глица, f. [1)] (у Слав.) vide [2] на̏тега [1. — 2) cf. пипавица].

те̏гљѐње, n. das Ziehen, Strecken, tractus.

тего̀ба, } f. die Schwere, schwere Arbeit,
тего̀та, (у Ц. г.) } ardua res.

тедáрућ[*], m. н. п. живи на тедарућу, bequem, bene, commode.

тѐдена̑, у припјеву: О јабуко, *тедена,* зеленико редена —

тѐжа, f. die Schwere, gravitas, pondus. cf. [1 тежина;] тегоба.

1. **тѐжа̑к,** тежа̑ка, m. der Ackersmann, Ackermann, Feldbauer, agricola. [cf. радник, ратај, ратар, себар].

2. **тéжак,** тéшка, тéшко, (те̏шкӣ н. те̏шкӣ, ка̑, ко̑, comp. те̏жӣ) 1) schwer, gravis. — 2) тешка жена, schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан [2]. — 3) врло велики, zu groß, nimius: У пићу је љута пијаница,| А у кавги *тешка* кавгаџија — 4) zu viel, nimius: набуо од *тешког* спавања; од *тешке* врућине не зна шта да ради. — 5) *Тежи* хатер од силе, т. ј. човјек кашто учини коме што за љубав па што би га ко тешко натјерао.

тежа̏так, тка, m. (ст.) vide тежатник: Јер Власима Турци не вјерују,| А шеница *тежатка* не чека —

тѐжатнӣ, на̑, но̑, т. ј. дан, Werk-, operarius, profestus. [vide радни].

тѐжатнӣк, m. der Werkeltag, dies profestus. cf. тежатак.

тежа̏че, чета, n. der Ackerbursch, agricola adolescentulus.

тѐжа̑чкӣ, ка̑, ко̑, der Ackersleute, agricolarum.

1. **тѐже̑ње,** n. das Sehnen, desiderium loci.

2. **тѐже̑ње,** n. das (Feld-) Bauen, cultus (agri).

1. **тежѝна,** f. vide тежа.

2. **тѐжина,** f. набијена кудјеља, gebrochener Hanf, cannabis decorticata. [cf. канава].

1. **тéжити,** жӣм, v. impf. 1) sich sehnen, hingezogen werden nach einem Orte (z. B. der Heimat), desiderio duci: Све *тежи* на свој завичај; Кол'ко Марко *тежио* на правду — 2) (у Дубр.) тежи једну оку, wiegen, pondo valere. cf. теглити [2, мицати 2, вагнути 2].

2. **те̏жити,** жӣм, v. impf. земљу, (Feld) bauen, colere (agrum).

те̏зга,* f. 1) die Werkbank des Tischlers (cf. стружница), Schneiders, u. a. [cf. тезјај]. — 2) (у Вуковару) код воде оно мјесто гдје се граде лађе и воденице.

те̏згере,* f. pl. die Trage, feretrum. [cf. трања, цивијере].

те̏зја̑ј[*], m. vide тезга [1].

те̏зма̑ње, n. das Ziehen, tractio.

те̏змати, ма̑м, v. impf. (у Сриједму) као вући, н. п. не тезмај то дете, ziehen, traho.

те̏змати се, ма̑м се, v. r. impf. (у Сриједму) као вући се, sich schleppen, trahi.

те̑к, [cf. теке 1, текер] 1) kaum, vixdum [cf. истом 2, јаком, нетом]: *тек* се сунце родило, а —. — 2) тек да видим, nur um zu sehen, solum. cf. истом [1].

тѐка̑р, [vide наново] cf. истекар.

те̏ке, 1) само, истом, cf. [vide] тек. — 2) додају Херцеговци и Арнаути кад говоре, н. п. *теке* Божја вјера; *Теке* немој да заденеш кавгу — *Теке* ми је ђогат непотковат —

текѐлија, f.: Текла вода *текелија* — Није ли се *текелија* —

те̏кер, vide тек: Па још боја *текер* заметнусмо —

те̏кне[*], нета, n. vide корито. Текнета граде Каравлашки Цигани, па их варошани у њих купују (н. п. за прање кошуља, мијешење хљеба и т. д.), а проста корита (н. п. за појење стоке, за лужење кошуља по селима и т. д.) граде сељаци сваки себи.

тéкнути, те̑кне̑, v. pf. 1) einfallen, venit (redit) in mentem: текну ме ум (und das nämliche komisch: текну ме за врат). — 2) (у Дубр. и *тѐкнути,* те̏кне̑м) vide дарнути, такнути, прихватити, berühren, tango: макар шта да оставиш, не ће *текнути.*

тѐковина, f. vide течевина.

тѐкӯн, текӯна, m. (у Ц. г. и у Зети) das Rad, rota. [vide] точак[1], cf. коло.

тѐкӯница, f. das Erbzeiſlein, [die Zieſel,] mus noricus citellus Linn. [spermophilus citillus L.].

тѐкућа вода, f. fließendes Waſſer, aqua viva.

тѐлад, f. (coll.) Kälber, vituli.

тѐла̑л,* тела́ла, (cf. телар) m. der Herold, Ausrufer, praeco: телали по Биограду и сад носе различне хаљине и друге ствари те продају, cf. здур: Те он пушта лакога *телала* — *Телал* вика града Вучитрна —

тела̀лина, f. die Ausrufs-Gebühr, praeconis merces.

тела̀лити, тѐла̄лӣм, [теларити] v. impf. ausrufen. pronuntio.

тела̀лов, а, о, des телал, praeconis.

тѐла̄лскӣ, ка̑, ко̑, Ausrufer-, praeconum.

тела̀љење [теларење], n. das Ausrufen, pronuntiatio.

тѐла̄р[*], тела́ра, m. (у Ц. г.) vide **телал**: Три *телара* млада поставио, *Телар* виче од јутра до мрака — Он у војску избаци *телара* —

тела̀рење, n. vide **телаљење.**

тела̀рити, тѐла̄рӣм, v. impf. vide **телалити.**

тѐлац, лца, m. рече се у шали за кога: *телац* Божји.

тѐлбӣз,* телбѝза, m. vide калпозан.

тѐле, лета, n. das Kalb, vitulus.

тѐлеј[*], m. (у Сријему) vide [1] варак.

телѐнце, цета, n. dim. v. теле. [cf. телешце].

телѐсина, f. [ист.] augm. v. тело.

тѐлеснӣ, на̑, но̑, (ист.) vide тјелесни.

тѐлетина, f. 1) Kalbfleiſch, caro vitulina. — 2) Kalbfell, pellis vitulina.

телѐћа̑к, лећа́ка, m. der Ranzen, sarcina.

тѐлећӣ, ћа̑, ће̑, Kalbs-, kälbern, vitulinus.

тѐлешце, цета, n. vide теленце.

тѐлити, тѐлӣ, v. impf. werfen (von der Kuh), pario: ова крава *телн* све вочиће.

тѐлити се, тѐлӣ се, v. r. impf. kalben, pario.

тѐло, n. (ист.) vide тијело.

тѐлӯће,* f. der Rücken des Meſſers, dorsum cultri. cf. тилут.

тѐлфа,* f. (у војв.) der Kaffeeſatz, sedimentum coffeae.

тѐљење, n. das Kalben, partus vaccae.

тѐљиг, m. 1) (у Србији) око два добра прста пошироко дрво које се савије кози или овци око врата те о њему доље виси звоно. — 2) (у Хрв.) савијен прут, којега се крајеви доље заболу у јарам волу око врата. cf. тељига[1].

тѐљига, f. 1) (у Црмн.) vide тељиг 2. — 2) [*Тељига*] некака планина: Газе Турци *Тељигу* планину —

тѐме, мена, n. (ист.) vide тјеме.

тѐмељ, m. (*θεμέλιον*) der Grund, fundamentum. [cf. подумента, подумијента].

темѐља̑к, темеља́ка, m. темељан човјек, ein kernfeſter Menſch, robustus. cf. [темељник,] темељњак.

темѐљан, љна, љно, \} н. п. човјек, kerngeſund,
темѐљит, а, о, \} ſtark, valens.

темѐљнӣк, мељнѝка, \}
темѐљња̑к, темељња́ка, \} m. vide темељак.

тѐмењача, f. (ист.) vide тјемењача.

тѐмешце, n. dim. v. теме.

темѝнити[*], тѐмӣнӣм, v. impf. (у Рисну) vide мислити. cf. тамин.

темѝње̑ње, n. vide мишљење.

Темѝшва̑р, мишва́ра, m. Temeswar, Temesvarinum.

Темишва̑рац, рца, m. Einer von Темишвар.

Темѝшва̑рка, f. Eine von Темишвар.

темѝшва̑рскӣ, ка̑, ко̑, von Темишвар.

Тѐмнић, m. ein Theil der Jagodiner нахија, nomen regionis.

тѐмпло, n. (у војв.) der Ikonoſtas in der Kirche, iconostasis templi graeci.

тѐна̑н[*], m. u. f. in der Redensart: на тена́ну (на тена́ни), bei Muße, bequem, commode, per otium.

тѐнац, нца, [тењац] m. (у Боци) vide [вукодлак] једогоња: Дебео као *тенац*.

тѐнеф,* m. vide врвца, узица.

тѐнта̑ње, n. 1) das Schlendern ohne zu wiſſen wohin, deambulatio. [cf. танчење]. — 2) vide навраћање [2].

тѐнтати, та̑м, v. impf. 1) ſchlendern ohne recht zu wiſſen wohin, deambulo otiosus. [cf. танчити]. — 2) кога, vide навраћати [2].

тѐнути, не̑м, (по ист. кр. Србије) vide [тети] хтјети: Сад ако се, курво, *тенеш* везат' —

тѐнџера,* f. eine Art tiefer kupferner Pfanne, scitellae genus: Ругао се лонац *тенџери* (што је црна).

тѐнџерица (тенџѐрица), f. dim. v. тенџера.

тѐнчина, m. augm. v. тенац.

тѐњац, њца, m. vide **тенац.**

Тѐодор, m. Theodor, Theodorus. [cf. Тодор].

Тѐодорова сӯбота, f. der Theodors-Samſtag (der erſte in der großen Faſte, das Feſt der Bäcker-zunft), sabbathus S. Theodori, pistorum patroni. cf. Теодоровица [2].

Тѐодоровица, f. 1) Теодорова жена. — 2) vide Теодорова субота.

тѐоци, тѐла̄ца̑, m. pl. (coll.) Kälber, vituli.

тѐпав, а, о, ſtammelnd, blaesus.

тѐпавац, а̑вца, m. der Stammler, blaesus.

тѐпавица, f. die Stammlerin, blaesa.

Тѐпан, m. Mannsname, nomen viri.

тѐпа̑ње, n. das Stammeln, os blaesum.

тѐпати, па̑м, v. impf. ſtammeln, balbutio, blaesus sum. Неки који тепају, промијене *р* на *и*, н. п. *дрво* кажу *диво, крст кист, прст пист, стрина стина* (пред *и* изоставе *р*) и т. д. А неки га *(р)* промијене на *л*, н. п. *длво, клст, плст, стлина* и т. д., тако мијењају и друга слова, н. п. *љето* кажу *јето, цура туја*, *чаша таса* или *цаса*, *жена зена* и т. д.

тѐпе[*], пета, n. (у Сријему) котрљ сврх тјемена у цега. cf. [vide] тепелук[1].

тѐпелак[*], тѐпеока, m. (у Боци) vide тепелук[1]: Дивно ти је Туре погодило| Под *тепелак* у чело јуначко —

Тепѐлен, m.: Опреми је к *Тепелену* граду —

тѐпелук[*], m. 1) silberne oder goldene gestickte Platte auf den (meist rothen) Frauenmützen, ornatus tiarae muliebris. cf. тјемењача[2, тепе, тепелак]. — 2) (у дуге пушке крај доље од кундака, а у пјесмама и јабука у мале пушке, der Flinten- und Pistolenkolben, manubrium flintae (fistulae igniferae): И покрили пушкам' *тепелуке* —

тѐпе̄ње, n. das Herumschweifen, vagatio.

тѐпка, f. (у Лици) дивља или каква друга крушка, која се не може јести док не угњили, eine Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.].

тѐпсија,* f. (pl. gen. тѐпсӣја̂) ein kupfernes Becken, pelvis aenea: у тепсијама се пеку највише пите, а и риба и месо.

тѐпсӣјца, f. dim. v. тепсија.

тѐпсти се, тѐпе̂м се, v. r. impf. herumschweifen, vagor.

тѐр, vide [1] те 2.

тера́зије,* f. pl. 1) (у војв.) vide **терезије**. — 2) [*Теразије*] in Belgrad ein Stadtviertel.

тера́зӣјце, f. pl. dim. v. теразије [1].

1. **тѐрак**[*], рка, m. н. п. од хаљине или од цревања, das Muster, forma.

2. ***тера̀к**, (у Ц. г.) vide* [тешто] *акоће.*

тѐра̂нка, / **тѐра̂нција**, } f. Streit, lis. [vide парба]. cf. распра.

тѐра̂ње, n. (ист.) vide тјерање.

тѐрати, ра̂м, (ист.) vide тјерати.

тѐрати се, ра̂м се, (ист.) vide тјерати се.

тѐрба, f. Streit, Proceß, lis. [vide парба].

тѐре, (ст.) vide [1] те 2: *Тере* нама саде индат стигне — Од лаката *тере* до поката — Они сједе *тере* пију вино —

терѐзије[*], терѐзија̂, f. pl. die Schalwage, libra. cf. [теразије 1; vide] мјерила.

терѐзӣјце, f. pl. dim. v. терезије.

тѐрем, vide [1 те 2] тере: *Терем* Бога молила —

тѐрет, m. (у војв.) die Last, Fracht, onus vehiculi, navis. cf. товар [1].

тѐретан, тна, тно, н. п. кола, beladen, befrachtet, oneratus.

тѐреџе[*], f. pl. das Modell (der Goldarbeiter), proplasma (aurifabrorum). cf. калуп [1].

тѐрзибаша,* m. der Zechmeister der Schneider, sartorum collegii praefectus.

тѐрзибашин, а, о, des терзибаша, sartorum collegii praefecti.

тѐрзибашиница, f. die Frau des терзибаша, uxor *τοῦ* терзибаша.

тѐрзија,* m. (pl. gen. тѐрзӣја̂) der Schneider, sartor. cf. [vide] кројач [1]. У Србији по селима терзије су сељаци као и остали људи, па кад коме треба што да му шије (н. п. гуњ, чакшире, зубун), он га зове својој кући, те ондје ради.

тѐрзија̂н,* m. der Schlägel, der Kiel des Zitherspielers u. s. w., plectrum: Тамбурице, моја дангубице!| *Терзијане*, мој голем зијане —

тѐрзијин, а, о, des Schneiders, sartoris.

тѐрзӣјнскӣ, / **тѐрзӣјскӣ**, } ка̄, ко̄, Schneider-, sartorum.

тѐрзилица, f. die Schneiderin, vestifica.

терзѝлук,* m. das Schneiderhandwerk, ars sartoria, vestificina.

тѐркија (cf. терћија),* f. 1) der Mantelsack des Reiters, mantica equitis. — 2) der Riemen am Sattel, woran der Mantelsack befestigt wird, lora manticae.

терлидѝба, / **терлидѝва**, }* f. (ст.) Art Zeug zu Kleidungen, texti genus: По јелеку *терлидиба* до земље — Казаћу ти што су дара дали:| Два пашића двије *терлидиве* —

тѐрлуци,* тѐрлӯка̄, m. pl. weichlederne Unterschuhe der Frauen, calcei interiores feminarum.

тѐрно, vide [1] те [2], тер: Соко сједи, *терно* гледи —

тѐрћија,* f. vide **теркија.**

тѐсан, сна, сно, (ист.) vide тијесан.

тѐса̂ње, n. das Zimmern, Behauen, exasciatio.

тѐсати, тѐше̂м, v. impf. behauen, zimmern, exascio.

тѐскера,* f. der Zettel, Schein, scheda, tessera.

тескòба, f. (ист.) vide тјескоба.

тѐсла, f. eine Art Hacke (der Trogmacher), asciae genus ad excavandum.

тѐсла̂р, тесла́ра, m. (у Сријему) бијела водена тица већа од патке, Art Wasservogel, avis aquaticae genus.

тѐслица, f. dim. v. тесла.

тѐснити, тѐсни̂м, (ист.) vide тијеснити.

тѐставан, вна, вно, (ист.) vide тјеставан: *Теставне* јој обадвије руке,| Месила је беле летурђије —

тѐсте,* ета, n. das Dutzend, duodecim.

тѐстебаша,* m. das Musterstück eines Dutzends (das nicht mit eingewickelt ist), exemplum, specimen duodecim ejusdem generis rerum.

тестѐра[*], f. (у војв.) vide тестере.

тестѐра̂ње, n. das Sägen, serratura. [cf. тестерисање].

тестѐрати, ра̂м, v. impf. sägen, serro, serram duco. cf. тестерисати.

тестѐре[*], рета, n. die Säge, serra. cf. пила [3, тестера], шега.

тестѐрисање, n. [vide] тестерање.

тестѐрисати, рише̂м, v. impf. vide тестерати.

тѐстија,* f. ein Wasserkrug, urceus. cf. [vide] крчаг.

тестијѐтина, f. augm. v. тестија.

тѐстӣјца, f. dim. v. тестија.

тѐстӣр,* тестӣра, m. 1) die Freisprechung (eines Lehrburschen), emancipatio (?): је ли узео *тестир*? дао му је *тестир*. cf. справа [2]. —

2) Erlaubniß, venia, licentia [vide допуштење; cf. слободан 2]: Не могу ти дати Биограда| Без *тестира* царева везира — Је ли *тестир* мало поиграти —
тѐсто, n. (ист.) vide тијесто.
тѐта, f. hyp. v. тетка.
тѐтак, тка, m. 1) очине или материне сестре муж, der Tante Mann, maritus amitae aut materterae. — 2) стао као тетак, wie ein Lümmel: прави тетак. cf. [vide] дедак.
тѐти [тенути], ћу, vide хтети: Не *те* га Тода љубити —
тети̏ва, f. 1) die Sehne des Bogens, nervus: Запе стрелу за златну *тетиву* — 2) die Saite von Sehnen, chorda, nervus. [cf. тетиво, жица 4]. — 3) (у Бјелопавл.) греда преко осталијех греда одоздо на тавану. У Тршићу у кући нашој овака се греда звала *окагача.*
тети̏вика, f. (у Дубр.) die [italienische] Stechwinde, smilax aspera L.
тѐти̏во, n. vide тетива [2]: Ја бих свашто, мајко, раскинуо| До проклето дрндарско *тетиво* — Пожикао жицом од *тетива* —
тѐтик [тефтик],* m. vide [2] лу̑к [1].
тѐтин, а, о, der Tante, amitae aut materterae.
тѐтица, f. dim. v. тета.
тѐтка, f. очина или материна сестра, die Tante, amita seu matertera. [cf. љеља].
тѐткин, а, о, der тетка, amitae et materterae.
тѐтков, а, о, des тетак [1], mariti amitae aut materterae.
Тѐтово, n. мјесто у старој Србији к југоистоку. Турци у Тетову говоре Турски и Арнаутски, а Хришћани Српски, и то боље него и у Крчави и у Гостивару. Око Тетова има села у којима су људи закона Турскога а говоре Српски.
тѐтошѐње, n. das Pflegen, curatio.
тѐтошити, шӣм, v. impf. (у Сријему) pflegen, foveo: како јој не би здраво дијете било, кад све око њега *тетоши.* cf. његовати, спажити, блажити [2; гајити].
тѐтрѐб, (ист.)} m. vide тетријеб.
тѐтри̏б, (зап.)} m. vide тетријеб.
тетри̏ва̑н,* трива́на, m. der Palankin, sella gestatoria, lectica. Турски везири особито путују у тетриванима.
тѐтријеб, m. (јуж.) der Auerhahn, tetrao [urogallus L.].
тетр̏љан, m. [cf. тотрљан] 1) бијели, [gemeiner Andorn,] mambrium vulgare L. — 2) модри, [Ballote,] ballota nigra Linn. — 3) водени, [Sumpf-Zieft,] stachys aquatica Linn. [stachys pallustris L.].
тету̑ра̑ње, n. 1) das kümmerliche Leben, vita inops. — 2) das Taumeln, titubatio.
тету̑рати, ра̑м, v. impf. 1) kümmerlich leben, parce ac duriter se habere. — 2) taumeln, titubo: *тетура* као пијан.
тѐћи, тѐчѐм, v. impf. 1) fließen, fluo. [cf. иселисати]. — 2) кућу, новце, erwerben, gewinnen, lucror. — 3) dauern, duro [vide трајати 1]: Дуго ти се име спомињало| Докле *текло* сунца и мјесеца —
тѐћи се, [v. r. impf. vide прцати се:] *тече се коза.*
тефѐрич,* m. 1) die Landfahrt, Landpartie, epulum rusticum: отишли на теферич. — 2) das Landhaus, villa: Па попали Турске карауле| И обори Турске *теферичe* —
тефтѐда̑р[*], тедāра, m. der Rechnungsführer, quaestor: Везак везла сеја *тефтедара* —
тефтеда́рев, а, о, vide тефтедаров.
тефтеда́ревица, f. vide тефтедаровица.
тефтеда́ров [тефтедарев], а, о, des тефтедар, quaestoris.
тефтеда́ровица [тефтедаревица], f. die Frau des тефтедар, uxor quaestoris.
тефтѐда̑рски̑, ка̑, ко̑, Teftedars-, quaestorius.
тѐфтер[*], m. (*διφθέρα*) das Rechnungsbuch, rationarium, codex accepti et expensi.
тѐфтерѐње, n. das Aufschreiben der Rechnung, rationum adnotatio.
тѐфтерити, ри̑м, v. impf. buchhalten, rationes curo.
тѐфтик[*], m. (у Ц. г.) vide **тетик.**
тѐфти̑ш,* тефти́ша, m. die Untersuchungskommission, das Untersuchungs- Kommando an Ort und Stelle, quaestio (de latronibus). Тефтиши су од прије бивали особито послије ратова кад се појаве многи хајдуци: на то одређени Турци изиђу у народ пак се намјесте на једноме мјесту и ондје сабију сав народ у оборе (као стоку) и мучећи га и ујцењујући ишту да им се издаду хајдуци, па ако им се ко изда, набију га на колац. На тефтишима се губе и други људи осим хајдука који се нађу да су криви, а глобљавају се готово сви.
тефти́шѐње, n. das тефтиш-halten, quaestio.
тефти́шити, тѐфти̑ши̑м, v. impf. тефтиш-halten, quaestionem habeo.
тѐхарица, f. (у Дубр.) колач с бијелијем јајетом у сриједи за ускрс као *лук* за божић, eine Art Osterkuchen, spirae genus.
тѐциво, n. vide течевина: Неправедно *тециво* на треће кољено не слази.
тѐцикућа, f. u. m. der Haushälter, die Haushälterin, pater et mater familias.
тѐча, m. (у војв.) hyp. v. тетак.
тѐчан, чна, чно, (у Барањи) schmackhaft, jucundi saporis: тако је данас било *течно* јело, да већ не може боље бити.
тѐчевина, f. das Erworbene, res quaesita meo labore. cf. [тековина,] тециво, тецбина.
тѐчѐње, n. 1) das Fließen, flumen. — 2) das Erwerben, lucratio. — 3) das Dauern, duratio.
тѐчић, m. der тетка Sohn, filius amitae aut materterae.
тѐцбина, f. vide течевина.
Тѐша, m. (ист.) vide Тешо.

Тѐшан, m. Mannsname, nomen viri (von Теодор).
тѐшѐње, n. (ист.) vide тјешење.
тѐшити, шйм, (ист.) vide тјешити.
тѐшкāње, n. das Bereuen, poenitentia.
тѐшкати се, кāм се, v. r. impf. говорити: *тешко* мени! bereuen (mit dem Worte тешко!), poenitet.
тѐшко, 1) weh, vae, male sit: *тешко* мени! *тешко* њему! *Тешко* лонцу из села зачине чекајући. — 2) stark, sehr, valde [vide веома]: И *тешко* се кнеже додворио,| За свашто се умолит' могаше — 3) vide једва: Стара мати *тешко* дочекала —
тешкòћа, f. das Trübsal, res afflictae: Од тешке *тешкоће* не може човјек да живи.
тѐшњāк, тешњáка, m. (у Хрв.) дрво од кога се лучка *теше*.
Тѐшо, m. (јуж.) hyp. v. Теодор. [cf. Теша].
тѐштан, а, о, (ист.) vide тјештан.
тѐшто (те што), was ist's darnach? quid tum? nil inde mali. [cf. акоће, 2 терак, тотњему].
1. **тй**, du, tu.
2. **ти**, dat. v. тй (verhält sich zu теби wie те zu тебе) 1) dir, tibi (als enclitica). — 2) дао сам *ти* сину, deinem Sohn, tuo filio: био сам *ти* код куће; видио сам *ти* брата. — 3) scheinbar pleonastisch (das griech. τοι): Ђено синоћ на конаку бјесмо,| Господску *ти* вечер' вечерасмо,| Лијепу *ти* ђевојку виђесмо! — Добро *ти* је рано поранити! — Чарна горо, пуна *ти* си лада! —
тигāн, тигáна, m. (у Дубр.) vide шерпиња. cf. тигањ.
тѝгāњ, тигáња, m. [cf. просуља,] тава, der Tiegel, catillus figlinus.
тигàњић m. / **тигàњица**, f. } dim. v. тигањ.
[**тигар**, тигра, m. felis tigris L.; cf. тигро.]
[**тигла**, f. vide цријеп 2; *види* s. v. баба коризма.]
тѝгрићи, m. pl. junge Tiger, pulli tigridis: Наврани се тигро с *тигрићима* —
тѝгро, m. hyp. v. тигар: Наврани се *тигро* с тигрићима —
тѝжика, f. (у Сријему) Lungensucht, phthisis pulmonalis. [vide суха болест].
тѝј, тйја, тйјо, vide **тих.**
тѝја, (у Хрв.) vide [ћа 3] тја.
Тѝјана, f. планина: У *Тијани* високој планини —
тѝјек, m. [јуж.] у пјесми, der Lauf (des Wassers), lapsus: Занесе га *тијек* воде ладне —
тѝјело, n. (јуж.) 1) der Leib, Körper, corpus [cf. снага 2]: Тако ми се *тијело* не разлијевало као пјена морска. — 2) Geschlechtsglied, membrum gentile.
тѝјёње, n. das Fettwerden, pinguefactio.
тѝјесак, ска, m. (по југоз. кр.) die Presse (z. B. Oel-), torcular. [cf. мењеле (менгеле), ступа 3, тијест, трепача, трлица 1].
тијѐсан, сна, сно, (тйјеснй, нā, нō, comp. тјѐшњй) (јуж.) 1) enge, knapp, angustus. [cf. тјескобан, тјескотан]. — 2) (у Ц. г.) човјек, који не може да отрпи кад му се што неповољно рекне, gallensüchtig, stomachosus.
тијѐснити, тйјеснйм, v. impf. [јуж.] enge machen, angusto.
Тѝјеснō, n. adj. [јуж.] варошица на острву између Задра и Шибеника; ту је мост на отоци морској.
тѝјест, m. (у Боци) vide тијесак.
тѝјесто, n. (јуж.) der Teig, massa (farinacea).
тијѐштёње, n. [јуж.] das Pressen, pressio.
тијѐштити, тйјештйм, v. impf. (у примор.) н. п. грожђе, маслине, pressen, keltern, prelo premere.
тѝјом, adv. vide тихо: Па је вили *тијом* бесједио — А вук врану *тијом* бесидио —
тѝк, (у Хрв.) н. п. моја је кућа *тик* до његове, ganz, poene. cf. [2] баш [2].
тѝкāч, тикáча, m. (у Сријему) vide ткалац.
тѝква, f. (pl. gen. тйкāвā) 1) der (Flaschen-) Kürbis, cucurbita lagenaria Linn. Тикава има од много руку [cf. шуђур, шуђурица]: а) тиква *водёнā* [cf. загрљача], која је у дну широка, по том горе сужена па опет мало у дугуљ раширена; одоздо је затубаста да може управо стајати на земљи; пошто се осуши, пробуши се одозго и извади се из ње сјеме и сало, па се онда у њој носи вода свезавши је узицом ондје гдје је сужена. Овијех тикава има врло великијех, да може пет шест и више ока воде у једну стати; али је једна врста од њих тако мала да не може ни литру воде узети, и ово се зове *барутна тиквица*, јер су у Србији од прије људи у њима носили барут о појасу. — б) [1] *врг* или *крбањ* [1], који је у дну такођер широк, али има држак танак и једнак: овом се тиквом, пробушивши је са стране, захвата и пије вода, а кашто и вино. — в) [2] *натега* [1] или *натегача*; она је доље округла и дугуљаста, али има врло дугачак држак. — г) *илòснā*, која је плосна готово као плоска; она се пробуши са стране па се у њој носи ракија и друго пиће. — д) *јургета* [vide бундева 3] (Trompeten-Kürbis), она је врло дугуљаста и на земљи не може друкчије стајати до положке; јургете зелене по варошима надијевају се месом и кухају за јело, а у Србији по селима ја сам гледао и овијех тикава сухијех гдје су мало више од сриједе пробушене и објешене те се у њима што држи н. п. со и т. д. Тикве се највише сију око плотова или се уза њих ударају розге, да би им вријежа ишла у висину те тако да би им род висио и право растао. — 2) гдјекоји зову и бундеве тикве. [vide бундева]. — 3) дивља тиква, у Дубр.) Gichtrübe, bryonia [dioica L.] — 4) [дебела тиква, bryonia alba L. — 5)] der Schädel, calva.

тиквѐнӣ, нâ, нô, н. п. сјеме, Kürbis=, cucurbitae, cucurbitinus.

тиквѐтина, } f. augm. v. тиква. [cf. тиквурина].
тѝквина, }

тѝквић, m. ein kleiner Kürbiß, cucurbitula: Дај ми, пријо, једну тикву.| Не дам, богме, ни *тиквића* —

тѝквица, f. dim. v. тиква.

тикву̏рина, f. augm. v. тиква. [vide тиквetина].

тѝкнути, нем, v. pf. vide т а ћ и: Момак викну, а ђогата *тикну* —

тѝла, f. Art Baum [Geisklee], arboris genus [cytisus Weldeni Vis.].

тилѐсина, f. [зап.] augm. v. тило.

тѝлеснӣ, нâ, нô, (зап.) vide тјелесни.

тилѝсум,* m. der Talisman, signum magicum, [vide запис 1] cf. хамајлија: Она бије сваке *тилисуме* —

тѝло, n. (зап.) vide тијело.

тѝловина, f. Holz von тила.

тѝлу̑т[*], тилу́та, m. (у Ц. г.) vide телуће.

тѝлутицȇ, (у Боци) vide насатице.

Тѝма, m. (ист.) vide Тимо.

тѝмâр,* тима́ра, m. 1) das Striegeln, usus strigilis in equis, labor strigilis. — 2) (у Ц. г.) vide такум: А војводи коња под *тимаром* — 3) [*Тимар*] кнежина нахије Требињске, eine Gegend in der Herzegowina, nomen regionis. — 4) Art Lehngut, praedii beneficiarii genus, cf. зијамет: Одуз'о ми земљу и *тимаре* —

тима́рење, n. das Striegeln, strigilis usus.

тима́рити, тѝмâрӣм, v. impf. striegeln, strigili rado.

тимаро̀вати се, мâрујêм се, v. [r.] impf. (ст.) sich putzen, componere pennas: Паун нам *се тимарује* —

тѝме, мена, n. (зап.) vide тјеме.

тѝмењача, f. (зап.) vide тјемењача.

тѝменце, n. dim. v. тиме.

тѝмјан, m. vide тамјан.

Тѝмо, m. (јуж.) hyp. v. Тимотије. [cf. Тима].

Тѝмок, Тимо̀ка, m. 1) Name des Grenzflusses zwischen Serbien und der Bulgarei: На *Тимоку* златноме потоку — 2) die Gegend am Timok.

тѝмор, m. (у Далм.) der Felsen, rupes. [vide 1] к а м е њ а к [1], cf. стјењак.

Тимо̀тија, } m. Timotheus, Timotheus.
Тимо̀тије, }

Тѝмочанин, m. (pl. Тѝмочâни) човјек из Тимока [2].

Тѝмочâнка, f. vide Тимочкиња.

тѝмочкӣ, кâ, кô, von Тимок.

Тѝмочкиња, f. жена из Тимока [2; cf. Тимочанка].

тѝн, m. (у Хрв.) die Scheidewand, paries. [vide пријебој 1]. cf. претин.

тиндѝрик, m. некакве трепетљике: Међу ноге великог везира,| До везира триста *тиндирика*,| Везир држи тешка дегенека:| Ко помрси триста *тиндирика*| Да му удри триста дегенека —

тининини, у припјеву, cf. тананана.

тѝнити, тӣнӣм, v. impf. (у Хрв.) кућу пре-грађивати, verschlagen, parietem duco per —. cf. претинити.

тѝњ, m. (у Сријему) сијено или папрат или слама, што се меће између два плота кад се што оптињује. cf. оптињивати.

тѝњâње, n. das Glimmen, ignis gliscens.

тѝњати, њâ, v. impf. glimmen, glisco: тиња ватра.

тѝњење, n. vide оптињивање.

тѝњӣ, њâ, њê, н. п. за тињи час, bald, hurtig, in kurzer Zeit, brevi, impigre.

тѝњити, тӣњӣм, v. impf. (у Сријему) vide оптињивати.

тѝњичица, f. у овој загонеци: *Тињичица* вињичица у њу поје витикос (дијете у колијевци).

тѝпа, f. у загонеци: *Типа* на *типи*, а нигђе крпљена није? или: *Типа* на *типу*, крпа на крпу, ни концем швено, ни иглом бодено? (кокош).

тѝпав, а, о, langsam und ungeschickt (bei der Arbeit), tardus et ineptus.

тѝпâр, типа́ра, m. in der Redensart: по типару, н. п. говори, т. ј. полако, господски (као из књиге, по *типику*?), langsam, lente.

тѝпса, f. vide **стипса.**

тѝпсâње, n. vide **стипсање.**

тѝпсати, сâм (тӣпшêм), vide **стипсати.**

1. **тѝр**, sagt man zur Ziege, damit sie beim Melken still halte, vox sistentis capram ad mulgendum. cf. тири.

2. **тѝр**, m. (у Дубр.) [cf.] мах [1], Stoß, pulsus: Од првога *тира*, доброга сина, — тако честитају младенцима послије вјенчања без и какога устручавања — и сам свештеник у цркви.

***Тѝран**, m. град у Арбанији: Из Тирана града бијелога* —

тѝранин, m. vide тирјанин: И то зачу паша *тиранине* — Трећи тражи паша *тиранине* —

тѝрâње, n. (зап.) vide тјерање.

тѝрати, рâм, (зап.) vide тјерати.

тѝрати се, рâм се, (зап.) vide тјерати се.

тѝри! cf. [1] тир!

тѝриплик[*], m. бијели конци, што се продају по дућанима, Ladenzwirn, fila emta (non domi facta): И бијела *тириплика* —

тирѝтӣнгуске, f. pl. cf. опеченчело (само у оној загонеци). [vide титирингуске].

тѝрјанин [**тиранин**], m. der Tyrann, tyrannus: Бре тавнице цара *тирјанина* —

тѝрјâнскӣ, а, о, tyrannisch, tyrannicus: *Тирјанскога* цара Сулејмана —

тѝрше[*], шета, n. у ћурчија танка кожица која се сијече на врло уске каишиће те се њима шарају хаљине.

тис, m. Lerchenbaum, [gemeiner Taxbaum, Rothei-ben,] pinus larix Linn. [taxus baccata L.].

Тиса, f. 1) die Teiß, Tibiscus. — 2) планина: Да идемо у *Тису* планину| И ту ћемо дановати — Па пођемо у *Тису* планину — 3) [*тиса*] (у Ц. г.) н. п. „нијесам, *тиса* и вијек!" т. ј. никад.

тисан, сна, сно, (зап.) vide тијесан.

тисић, m. младо тисово дрво.

тискање, n. das Drücken, pressio.

тискати, кам, v. impf. 1) drücken, premo. — 2) stoßen, trudo. [vide гурати]. cf. турати.

тиснути, нем, (тиснух и тискох, тисну и тиште) v. [pf.] impf. 1) drücken, premo. — 2) stecken, immitto: Пак је *тиште* у шпаг од доламе — 2) verstoßen, detrudo: Стару мајку у свијет *тиснуо* —

тиснути се, нем се, v. [r.] pf. sich werfen, se conjicere: Дорину *се тиште* у рамена — *Тискоше се* управ к планинама —

тисов, а, о, Lerchenbaum-, larignus.

Тисовац, Тисовца, m. планина у Цуцама: У *Тисовац* тврди освануда —

тисовина, f. Lerchenholz, lignum larignum.

тисово дрво, n. der Lerchenbaum, pinus larix L.

тисто, n. (зап.) vide тијесто.

тисутњик, m. vide хиљадар.

тисућа, f. (по југоз. кр.) Tausend, mille, cf. [vide] хиљада: Једна смрт *тисућа* узрока.

тита! weg da (zu Kindern, daß sie etwas nicht angreifen sollen), vox impedientis infantem ne quid tangat.

1. **тити**, тијем, v. impf. fett werden, pinguesco. [vide гојити се].

2. **тити**, ћу, vide **хтити**: Одбигла га мајка и љубовца,| А не *тила* сестра Доротија —

титирингуске, [f. pl.] у овој загонеци: Пољеђеле *титирингуске*, тамо горјен по молиш Бога, сусрете их опеченчело, ђе идете *титирингуске*? Ђе идемо да идемо, тебе не питамо (варнице од огња и вериге). [cf. тиритингуске].

титњање, n. verbal. v. титњати.

титњати, њам, v. impf. кад мало дијете спава, рече се: *титња*, т. ј. гоји се, расте, zunehmen, crescere.

титор, m. (*κτίτωρ*) der Wohlthäter eines Klosters, benefactor monasterii aut ecclesiae. cf. [vide] приложник.

титорија, f. (у Боци) vide нурија.

титорин, m. der Verwalter, curator: Ал' ја немам благу *титорина* —

титорити, рим, v. impf. pflegen, colo, у овој пјесми: Сву поћ свога коња *титорио* —

титорка, f. die Wohlthäterin des Klosters, der Kirche, benefactrix.

титра, f. 1) игра у којој се округли камичци бацају из руке у висину и дочекују опет на руку и хватају у руку. У Врпцу ову игру играју женска дјеца са пет камичака, а у Црној гори играју је мушкарци с једанаест камена и дванаестим коњем. [cf. титралица 2; пиљак]. — 2) pl. титре (у шали) die Hoden, testiculi. — 3) (у Хрв. око Перушића) vide кукурјак.

титралица, f. 1) јабука што се њом титра, der Wurfapfel, pomum jaculum. — 2) vide титра 1.

титрање, n. das Werfen der Aepfel in die Höhe um sie wieder in die Hand aufzufangen, projectio pomorum in altum, eorumque exceptio.

титрати се, рам се, v. r. impf. 1) im Falle aus der Höhe auffangen, excipio projectum quid manibus. Дјевојке се титрају јабукама: узме дјевојка двије јабуке, па их брзо једну за другом баца у небо и дочекује у руке: Па *се титра* златним буздованом| К'о ђевојка зеленом јабуком — 2) ким, einen zum Besten haben, ludifico quem.

[**титре**, f. pl. vide титра 2.]

титренке[*], f. pl. das Flitterwerk, die Quincaille, bracteae tremulae: На синџирим' ситне *титренке*| Што ђевојке носе о гроцу —

титрица, f. (у Барањи) die gemeine Kamille, matricaria chamomilla [L.; cf. прстенак 3б, раман 2, раменак 2, царев цвијет].

тић, m. (pl. gen. тића) 1) ein junger Vogel, pullus, avicula [cf. тиче]: Рани *тићи* одлијећу. — 2) (н. п. у кукуруза) онај мали струк који поред главнога струка израсте, Räuber, stolo. cf. тићити се.

тићење, n. verbal. v. тићити се.

тићити се, ћим се, v. r. impf. 1) н. п. тиће се кукурузи, т. ј. поред главнога струка расту мањи (*тићи*), који се обично чупају, Nebensprossen treiben, stolones agere. — 2) vide разметати се, поносити се.

тифтик[*], m. (у војв.) vide мавез.

тих [тиј], а, о, still, tacitus: *Тиха* вода бријег рони.

[**тихо**, adv. v. тих; cf. тијом.]

тица [**птица** (**втица**)], f. (pl. gen. тица) der Vogel, avis. cf. тјеца.

тицање, n. das Rühren, Anrühren, tactus.

тицати, тичем, v. impf. rühren, anrühren, attingo. [vide дирати].

Тичар, m. eine Ebene unter Лозница: С војском сићи до поља *Тичара*,| Па *Тичару* с војском Дрину прећи —

тиче, ета, n. vide тић [1].

тичетина, } f. vide тичурина.
тичина, }

тичица, f. dim. v. тица.

[**тичја трава**, f. vide трава 7.]

тичји, чја, чје, Vogel-, avis, avium.

тичји нокти, m. pl. Art Pflanze, herbae genus.

тичурина, f. augm. v. тица. [vide тичетина].

тише, [adv.] comp. v. тихо: *Тише*, *тише*,| Биће више.

тишење, n. (зап.) vide тјешење.

тишина, f. 1) die Stille, silentium. — 2) die Windstille auf Flüssen, silentium venti.

тишити, шим, (зап.) vide тјешити.

тѝшкāње, n. das Beschwichtigen, *τὸ* sopire.

тѝшкати, кāм, v. impf. beschwichtigen, sopio.

тѝшма, f. (у Сријему) vide [н а в а л а 1] налога.

тѝшња, f. vide протисли.

тѝштан, а, о, (зап.) vide тјештан.

тѝштāње, n. das Drücken, pressio.

тѝштати, штӣ ме, v. impf. 1) drücken, premo. — 2) ängstigen, kümmern, ango: то ме *тишти.*

тѝштати се, тӣм се, v. r. impf. einander drücken, premere se invicem. Два *се* ђеда *тиште,* а између њих бијела пјена пишти (воденично камење и брашно).

тјȁ [cf. тија], (у Хрв.) vide ћа [3].

тјелѐсина, f. augm. v. тијело.

тјѐлеснӣ, нā, нō, [југ.] körperlich, corporis.

тјȅме, мена, n. (југ.) der Scheitel, vertex.

тјȅмењача, f. (југ.) 1) у дјеце на глави као путњица или красте, eine Art Ausschlag am Kopfe der Kinder [der Schmeerfluß, der Gneis], pustularum genus [eczema seborrhoicum (neonatorum)]. — 2) vide тепелук 1.

тјȅмешце, n. dim. v. тјеме.

тјѐна, f. (у Босни и у Херц.) н. п. на јајету, die Membrane, das Häutchen, membrana. cf. тјеница [тљеница], опна.

тјѐница [тљеница], f. dim. v. тјена, н. п. у јајета, поврх млијека.

тјѐрāње, n. (југоз.) das Treiben, agitatio.

тјѐрати, рāм, v. impf. (југоз.) treiben, agito. [vide гонити 1].

тјѐрати се, рāм се, v. r. impf. (југоз.) (cf. гонити се) 1) rammeln (von Hasen), coëo. — 2) sich verfolgen (mit Prozessen), persequi se in foro.

тјескòба, f. [југоз.] die Enge, angustiae. [cf. тјескота, тјеснођа].

тјȅскобан, бна, бно, [југоз.] vide [т и ј е с а н] тјескотан.

тјескòта, f. (у Ц. г.) vide тјескоба.

тјȅскотан, тна, тно, [југоз.] enge, angustus. cf. [vide] тијесан.

тјȅснац, тјеснâца, m. [југоз.] der Engpaß, angustiae. [vide ждријело]. cf. кланац.

тјеснòћа, f. [југоз.] die Enge, angustiae. [vide тјескоба].

тјȅстāван, вна, вно, (југоз.) vide тјештан.

тјȅти, òћу, vide **хтјети.**

тјȅца, f. (у Омишу и у Дубр.) vide тица.

тјȅшēње, n. (југ.) 1) das Beruhigen, pacatio. — 2) das Trösten, consolatio.

тјȅшити, шӣм, v. impf. (југ.) [cf. утјешавати] 1) beruhigen, paco, н. п. дијете. — 2) trösten, consolor.

тјȅштан, а, о, (југ.) н. п. руке, beteigt, massa illitus. [cf. тјеставан].

ткáлац, лца, m. der Weber, textor. [cf. тикач].

ткȁља, f. die Weberin, textrix.

ткȁница [каница 1], f. ein gewebter Gürtel, Schärpe, cingulum textum.

ткȁнице, f. pl. Art Frauengürtel, cinguli genus. cf. пафте [(павте), пафта (павта, папта) 2, колан 2].

ткȁничица, f. dim. v. тканица.

ткȁње, n. 1) das Weben, textus. — 2) das Gewebe, textura.

ткȁти, чȇм (ткâм, у Сарајеву и ткêм), v. impf. weben, texo.

ткȍ, кȍга, vide ко.

ткȍгод, когагȍд, vide когод.

ткȍгођ, когагȍђ, vide когођ.

тлáка, f. (у Хрв.) vide [к у л у к] робија 1.

тлáпити, пӣм, v. impf. сву ноћ сам тлапио којешта, durcheinander träumen, somnio susdeque. cf. [2] клапити.

тлáпљење, n. das Durcheinanderträumen, somnia promiscua.

тлáпња, f. das Durcheinanderträumen, somnia promiscua. cf. клапа.

тлáчење, n. 1) das Treten, conculcatio. — 2) (у Хрв.) das Fröhnen, praestatio operae servae.

тлáчити, тлâчӣм, v. impf. 1) worauf treten, calco: Јелен попасе смиљ по загорју,| Више га *тлачи* нег' што га пасе — 2) (у Хрв.) fröhnen, praesto operam servam. [vide кулуковати].

тлȅ, тáлā, } f. pl. (по југоз. кр.) der Boden, solum [cf. под 3, 1 таван 5; патос]: на *тлима*; паде на *тле*; Паде тама од неба до *тала* — На *тле* паде, и чашу испусти — Скројио јој жути кавад до самијех тли — И све их је с *тлима* поравнио —

тлӣ, }

тљȅница, f. (у Грбљу) vide **тјеница.**

тмѝна, f. augm. v. тама [cf. тмица]: На њима се *тмина* уфатила — А у *тмину* пушке сијевају —

тмѝца, f. (у Дубр.) vide тмина: куд ћеш тамо у *тмицу*?

тмòра, f. не иде киша, већ онако некака *тмора,* cf. натмурити се.

тмȕша, f. Finsterniß, caligo. cf. тама [1], невиђелица.

1. **тȍ,** n. 1) von тај, та, то, das, istud. [cf. ото]. — 2) als conj. im Nachsatz (selten), so, —: ако ти дођеш, *то* ће и он доћи, so wird auch er kommen, veniet et ille; ако тако буде, *то* смо ми пропали (ако тако буде, пропали смо).

2. ***тȍ,*** *састављено с ријечима, н. п.* тȍбољē, тȍгорē, тȍмањē, тȍвишē, *и т. д.* [desto besser u. s. w., eo melius etc.].

тȍбалица, f. (у Хрв.) vide водијер.

тȍбе,* n. н. п. учинио *тобе* да не пије вина, т. ј. зарекао се, er hat ein Gelübde gethan, spopondit. cf. [vide] завјетовати се.

тȍбоже, vorgeblich, sein sollend, simulate, non ita ut oporteret; dem Namen nach, nomine, non re. cf. [1 као 2, бојаги, ђоја, корсем,] токорсе.

тȍбожњӣ, њā, њē, vide токоршњи.

тȍболац, ȍлца (у Боци *тȍбоца*) m. 1) der lederne Beutel, Schnurbeutel (aus e i n e m Stücke), crumena. — 2) (по југоз. кр.) свака кеса [vide кеса 1]: У лакомца три *тобоца.*

тȍбòчић, m. dim. v. тоболац.

тобџибаша,* m. der Oberkanonier, tormentario-rum praefectus.

тобџија,* m. der Kanonier, emittens tormenta, miles tormentarius.

тобџијин, а, о, des Kanoniers, tormentarii militis.

тобџијница, f. des Kanoniers Frau, uxor militis tormentarii.

тобџијнскӣ, / **тобџијскӣ,** \ ка̄, ко̄, Kanonier=, tormentariorum.

тобџилук,* m. der Kanonierdienst, ars militis tormentarii.

тов, това, m. die Fettigkeit, pinguitia: широк од *това.*

тован, вна, вно, wohlbeleibt, carnosus: *Товни* коњи, а бијесни Турци —

товар, m. 1) die Saumlast, onus jumenti (macht 100 Oka). [cf. терет]. — 2) (у Дубр.) vide магарац [1]: Не зна *товар* што је мајдонос. Не зна *товар* што је петрусин. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fisch [Kummel], piscis genus [merlucius vulgaris Flem.].

товарац, то̀варца, m. dim. v. товар 1: Шта је теби, баба, у *товарцу,*| У *товарцу* на малом магарцу —

товаре́ње, n. das Aufladen, Belasten, oneratio. [cf. 1 крцање].

товарија, f. (у Лици) водени суд, налик на плоску, eine Art Wassergefäß, vasis aquarii genus.

товарити, ри̑м, v. impf. н. п. коња, кола, лађу, beladen, belasten, onero. [cf. 1 крцати].

[**товарић,** m. vide магарчић; *види* s. v. товарчић.]

товарица, f. (у Дубр.) vide магарица.

товарнӣ, на̄, но̄, н. п. кола, уже, Last=, onerarius: Ошибују два коња *товарна* —

товарнина, f. die Stricke zur Befestigung der Saumlast, funes firmando jumenti oneri.

товарскӣ, adv. (у Дубр.) vide магарећи.

товарче, чета, n. (у Дубр.) vide магаре.

товарчић (т о в а̀ р и ћ), m. dim. v. товар 2. [vide магарчић].

товити, ви̑м, v. impf. н. п. коња, вола, gut füttern, fett machen, pabulum amplum praebeo. [vide гојити 2].

товјелица, f. (у Дубр.) ein Stuhl ohne Lehne, sediculae genus.

товље́ње, n. das Mästen, pabuli ampli praebitio.

тоговић, (у Ц. г.) in der Redensart: није *тоговић,* т. ј. није за тај посао, er taugt nicht dazu, non est ad id idoneus.

То́да, f. (hyp. v. Тодора) Frauenname, nomen feminae.

Тодица (То́дица), f. dim. v. Тода: Љуби ме, Тодо, *Тодице,*| Љуби ме, душо и срце —

Тодор, m. vide **Теодор**: Жив ми *Тодор* да се чини говор (кад се што само говори узалуд).

Тодора, f. Frauenname, nomen feminae.

Тодорова У̑лица, f. брдо између Црмнице и Паштројевића.

Тодо́рчић, m. dim. v. Тодор.

тожјӣ, ја̄, је, (у Далм. особито код кршћана) у заклињању мјесто *Божји* (као да се не би гријешило спомињући име *Божје*), н. п. по лице *тожје*! имена ми *тожјега*! cf. брод, бор.

тоз! sagt man zum Pferd um es zurückzukommandieren, vox ad equum ut regrediatur. cf. тос.

тоза̄ње, n. vide тоскање.

тозати, за̑м, v. [im]pf. vide тоскати.

тозлуке,* f. pl. / **тозлуци,*** m. pl. \ vide [д о к о љ е н и ц а] доколенице.

тозлучине, f. pl. augm. v. тозлуке.

тојага [тољага], f. vide батина 1.

тојашке̑, vide тољашке.

тојашкӣ, adv. vide тољашки.

токалија,* m. der die токе trägt, qui ornatum токе dictum habet: Све атлије и све *токалије* —

токе̑,* то̑ка̄, f. pl. [cf. кабаре] 1) eine Art silbernen (auch messingenen) Küraßes, der zur Zierde vorne angeschnallt wird, ornatus loricae argenteae. — 2) eine Art knopfartiger, länglicher Platten, die vorne an die Dolama genähet werden, laminae festi adsutae splendoris caussa. — 3) (у Хрв. и Далм.) седам до девет сребрнијех колутова, као гужве око $^1/_4$ аршина широке, које о пулчазима висе на ђечерми с лијеве стране низ прси, а кад се ђечерма спучи, онда стоје посред прсију. cf. пулчаз.

токмак,* m. vide ћулумак.

токмачић, m. dim. v. токмак.

токнути, не̑м, v. pf. dim. v. уточити.

токорсе, vide тобоже.

токоршњӣ, ња̄, ње̄, so genannt, sein sollend, qui immerito nomen hoc gerit: камо тај наш *токоршњи* господар? cf. тобожњи.

толава, f. код куће у Тршићу звали су тако једну кокош, а и једну жену у селу, којој је право име било Аница.

тола̄ш, тола́ша, m. у загонеци: Заћерах *толаша,* а *толаш* грбошу, а грбоша бјелошу, а бјелоша бјеж' те дома.

толдос, само у овој загонеци: Оздо *толдос,* озго *толдос,* а у среди мићиволдос *толдос*? (т. ј. корњача).

толи, vide акамоли: Од свакога, *толи* од Турчина —

толикӣ, ка̄, ко̄, 1) so viel, tantus. — 2) so groß, tantus.

толико̄ (то̀лико), so viel, tantum: *толико* и чини, gleichviel, nihil interest.

толицина, (у Рисну) } **толициња** (толиции́ња), (у Боци) } f. so viele, tanti.

толич, (у Далм.) vide [о т о н ч] отолич.

толишнӣ (то̀лишнӣ) на̄, но̄, dim. v. толики.

толковати, кује̑м, v. impf. auslegen, interpretor, cf. [толмачити] тумачити: Он јој оде

сапак *толковати* — Сан *толкује* Крушиhева Јела —

тòлмâч, толмáча, m. der Dolmetsch, interpres.

толмáчев, а, о, des Dolmetsch, interpretis.

толмáчêње, n. das Dolmetschen, interpretatio.

толмáчити, тòлмâчи̂м, (cf. тумачити) v. impf. dolmetschen, interpretor. [vide толковати].

тòља, f. (у Сријему) дрво што се привеже уз косиште кад се жито коси, да обара жито управо.

тòљага, f. (у Ц. г.) vide **тојага.**

тòљање, n. verbal. v. тољати.

тòљати, тòља̂м, v. impf. жито, т. ј. косити, да управо пада. cf. тоља.

тòљашкê [тојашке], } (у Ц. г.) н. п. ударио га

тòљашкӣ [тојашки], } пушком *тољашки*, т. ј. као тољагом, wie mit einem Knüttel, ut fusti.

1. **Тỏма,** m. Thomas, Thomas: Свети *Тома* hера планинке дома.

2. **Тỏма,** m. (ист.) vide Томо.

Томáнија, f. Frauenname, nomen feminae.

тòмачêње, das Auslegen (der heiligen Schrift), interpretatio.

тòмачитељ, m. (у Дубр.) који учи дјецу Бога молити, der Ausleger (der heil. Schrift), interpres.

тòмачити, чи̂м, v. impf. (у Дубр.) auslegen (die heilige Schrift), interpretor. [cf. толмачити].

Тȍмаш, m. Mannsname, nomen viri (von Тома).

Тȍметино Пȍље, n. равнина наврх Маљена.

Тȍмица (Тóмица), m. dim. v. [1 и 2] Тома.

Тỏмо, m. (југ.) hyp. v. [1] Тȍма. [cf. 2 Тома].

тòмруци,* тòмрукâ, m. pl. vide кладе.

тòн, m. (ст.) das Versinken, submersus: *Тоном* тоне, тонуhи бесједи —

Тȍнка, f. Frauenname, nomen feminae.

[**тоном,** adv. cf. тон.]

тòнути, тȍнêм, v. impf. 1) zu Grunde gehen, versinken, mergor. — 2) fig.: Кудије га бичем удараше, | Кошуља му у месо *тоњаше* —

тòњ, m. (у Грбљу) Geruch, odor: Каква бачва таки и *тоњ* дава. cf. тоња [2].

тòња, f. 1) Art Wetters, tempestatis genus: попала га *тоња.* — 2) (у Ц. г.) рђав мирис, der Gestank, foetor. [vide тоњ].

тòњање, n. das Stinken, foetor.

тòњати, ња̂м, v. impf. (у Боци) stinken, foeteo. cf. [vide] смрдјети.

тȍп,* тòпа, m. (pl. gen. тȍпôвâ) die Kanone, tormentum (bellicum) [cf. лубарда 2]: мало га није у *топ* бацио, т. ј. врло га искарао и испсовао.

1. **тȍпал,** пла, пло, lauwarm, tepidus.

2. **тòпâл,*** топáла, m. der Lahme, claudus. cf. хромо.

топȁласт, а, о, vide хром.

тòпити, пи̂м, v. impf. 1) schmelzen, liquefacio. — 2) ову њиву *топи* вода, überschwemmen, inundo. [vide плавити 1].

тòпити се, пи̂м се, v. r. [im]pf. н. п. топи се снијег, aufthauen, schmelzen, liquesco.

тòпиħ, m. dim. v. топ.

тòплӣк, топлѝка, m. т. ј. вјетар, (ст.) der Südwind, warmer Wind, ventus tepidus: *Топлик* вјетар у стре' ударио, | А бијели снијег окопнио —

топлѝна, f. die laue Wärme, tepor.

тòплити, љи̂м, v. impf. н. п. ногу, руку, главу, warm machen, tepefacio.

тòплица, f. 1) warmes Bad, thermae. [vide бања 1]. — [*Топлица*] 2) поток који утјече у Колубару с десне стране. — 3) Dorf in Serbien, und daher: — 4) презиме или надимак оцу Милана Топличанина, по коме се у пјесмама и он тако зове: И пусти ми старога *Топлицу* — Друго јесте *Топлица* Милане —

Тòпличанин, m. (pl. Тòпличâни) Einer von Топлица.

топљèница, f. кришка хљеба што се натопи у врелој масти, Schmalzbrot, frustum panis adipe imbutum.

тòпљêње, n. 1) das Schmelzen, liquatio. — 2) das Wärmen, tepefactio. — 3) das Ueberschwemmen, inundatio.

тòповскӣ, кâ, кô, н. п. кола, тане, Kanonen-, tormentarius.

топòла, f. 1) die [Pappel,] weiße Pappel, populus alba [populus L.]. cf. јаблан [1]. — [*Топола*] 2) село у Србији (у нахији Крагујевачкој), гдје је сједио Црни Ђорђије. — 3) некако мјесто негдје у јужној Србији: И покупи Љуму и *Тополу* —

тополѝк, полѝка, m. der Pappelwald, populetum. cf. топољак.

топòлов, а, о, Pappel-, populeus.

топòловина, f. Pappelholz, lignum populeum.

топòљâк, пољáка, m. vide тополик.

тòпôт, m. der Schall, sonitus pedum. cf. бахат [бакат, бат].

топòтâње, n. das Schallen, incessus cum sonitu.

топòтати, тòпоħêм, v. impf. mit dem Fuße stampfen, incedo cum sonitu.

тòпрв, erst, vixdum. cf. [vide] тек [1].

тòптâње, n. vide табање.

Тòптан, m.: У *Топтана* покрај мора града —

тòптанскӣ, а, о, von Топтан: На онога бега *Топтанскога* —

тòптати, тòпħêм, v. impf. vide табати.

тòпуз,* m. der Streitkolben, vide буздован.

тòпузина, f. augm. v. топуз.

топỳзлија[*], f. 1) који носи топуз, Keulenträger, claviger. — 2) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

тòпук[*], m. [врста обуhе]: Кад му видим ногу у *топуку* —

Тòпчидер[*], m. [мјесто до Биограда и] ријека у Биоградској нахији (утјече у Саву више Биограда).

тôр, тȍра, (*loc. тòру*) m. die Hürde (für das Hornvieh), crates.

тòрањ, рња, m. (у војв.) der Kirchthurm, turris aedis (sacrae).

то̑рба (то̏рба)[*], f. der Tornister, pera. [vide] врећа, cf. [торбак, торбаца, торбица 2; штенара].

то̀рба̑к, торба̏ка, m. (у Хрв.) вунена шарена торба коју људи носе о врату, eine Art Tornister, pera. Торбак онамо носи готово сваки човјек, и у многијем мјестима по торбацима познају се људи кога су закона: (чини ми се) хришћани имају плаветне торбаке а кршћани црвене. [cf. торбаца; торба].

то̀рба̑р, торба̏ра, m. 1) der торбе-Macher, confector perarum. — 2) који у торби на леђима носи рубу по селима те продаје, Krämer, Hausirer, institor. [vide торбичар]. cf. калајџија.

то̀рбаца[*], f. (у Хрв.) vide торбак.

торбѐтина, f. augm. v. торба. [cf. торбичина, торбурина].

то̀рбица, f. 1) dim. v. торба. — 2) у Црној гори говори се мјесто *торба*, и за то се онамо говори и *торбичина*.

***то̀рбице**, f. pl. (у Ц. г.) 1) дарови које по испросу младожењина кућа шаље дјевојачкој и дјевојачка младожењиној. — 2) дарови које пуница носи кад иде у походе и кад јој кћи роди прво дијете.*

то̀рбича̑р, m. der Hausirer, institor. cf. калајџија [2], торбар [2].

то̀рбичина, f. (у Ц. г.) cf. торбица [2; vide торбетина].

торбо̀ноша, m. 1) der Sackträger (z. B. bei den Räubern), perae portator: Арамбаше земљу поараше,| *Торбоноше* благо однијеше — 2) (у Сријему) на плугу у осовини усађен као рачваст колац, о коме се вјеша торба и остало којешта. cf. магарац [2].

торбу̀рина, f. vide торбетина.

то̀ргуња, f. (у Славон.) vide **тургуња.**

то̀ре̑ње, n. das Misten des Viehes, stercoris positio.

то̀рина, f. Boden, wo ehevor das Vieh gestanden, und ihn dadurch gedüngt hat, locus stercore fecundatus.

то̀рити, рӣм, v. impf. misten, stercus facio: Рђава је тица која у своје гнијездо *тори*.

1. **то̀рлак**[*], m. ein Großsprecher, gloriosus.

2. **То̀рла̑к**[*], Торла̏ка, m. човјек који нити говори чисто Српски ни Бугарски.

то̀рла̑ње, n. das Großsprechen, jactatio, clamitatio. [cf. трлачење].

то̀рлати, ла̑м, v. impf. großschreien, clamito, glorior. [cf. трлачити; 1 торлак].

то̀рна, f. (у Ц. г.) vide [2 о г њ и ш т е] курјук 3.

то̀рнӣ, на̑, но̑, н. п. мањ, пас, zur Hürde gehörig, Hürden-, ad crates pastorales spectans: Ни *торни* ни ловни.

то̀рња̑ње, n. das Machen, daß man fortkommt, maturatio.

то̀рњати се, ња̑м се, v. r. impf. sich fortmachen, maturo: *торњај се* одатле.

торо̀гоња, f. u. m. vide торокуша.

торо̀ка̑ње, n. das Lärmen, Schreien, clamitatio.

торо̀кати, то̀роче̑м, v. impf. schreien, lärmen, clamito. [vide лармати].

торо̀куша, f. die Lärmglocke (als Scheltwort von einem Weibe), femina clamitans. [cf. торогоња].

то̀с, vide тоз.

То̀ска, 1) m. Арнаути из југоисточнијех крајева (cf. Гега) : И поведи *Тоску* љуту војску — 2) f. дуга пушка, какову носе Тоске.

то̀ска̑ње, n. das Zurückstoßen, τὸ retrudere. [cf. тозање].

то̀скати, ка̑м, v. impf. zurückstoßen (das Pferd oder den Wagen), retrudo. [cf. тозати].

то̀снути, не̑м, v. pf. zurückstoßen, retrudo.

то̀тњему, (у Рисну) ако ће, ништа за то, es thut nichts, meinetwegen, quid tum, per me licet. cf. [vide] тешто.

тотр̀ка̑ње, n. das Klopfen des Baumspechts, pulsatio ut picus facit in arbore.

тотр̀кати, то̀тр̑че̑м, v. impf. klopfen wie ein Baumspecht, pulso (de pico).

тотр̀кнути, то̀тр̑кне̑м, v. pf.

тотр̀љан, m. vide тетрљан.

то̀циљ, m. der Schleifstein, cos. cf. [vide] брус.

тоцѝља̑вка, f. die Eisbahn, Gleitbahn, planities glaciata. [cf. смуцаљка].

тоцѝља̑јка, f. (= тоцѝља̑вка)

тоцѝља̑ње, n. verbal. v. тоцињати се. [cf. смуцање 2].

тоцѝљати се, ља̑м се, v. r. impf. schleifen (auf dem Eise), in glacie decurro, feror. [cf. смуцати се 2].

тоцѝљити, то̀цӣљӣм, v. impf. wetzen, schleifen, exacuo: [Нит' га пиљи, нити га тоцињи. — Маргиналија I. издања.] cf. [vide] точити [2].

то̀цио, ѝла, m. vide [б р у с] тоциљ.

то̀цокљу̑н, m. (у Хрв.) vide пузавац.

точа̀јлија, m. (у Барањи) на свадби или на каквој части који точи вино, der Schenk, pocillator, minister vini. cf. [vide] точац.

то̀чак, чка, m. 1) das Rad, rota. cf. коло [1, котач, текун]. — 2) die Röhre am Brunnen, fistula putei. — 3) ein Rohrbrunnen selbst, puteus fistularis. [vide чесма].

то̀чац, то̀чца, m. (у приповијеци) који точи, der Schenk, pocillator. cf. точајлија.

то̀че̑ње, n. 1) das Schenken (Schütten), infusio. — 2) das Wetzen, Schleifen, exacutio. — 3) (у Боци) das Laxiren, frequens dejiciendi cupiditas.

то̀чило, n. (у Лици и у Ц. г.) гдје се дрва отискују низ брдо, die Holzrutsche, locus dejiciendis lignis ex monte. [cf. плазаница].

то̀чити, чӣм, v. impf. 1) schenken, schütten, fundo. — 2) н. п. сјекиру, wetzen, schleifen, exacuo. [cf. тоцињити]. — 3) laxiren, dejicio: крвљу точио! — 4) zehren, absumo: живина га точила! црви!

то̀чити се, чӣм се, v. r. impf. (у Боци) laxiren, alvum dejicio.

То̀ша, m. (ист.) vide Тошо.

То̏шо, m. (јуж.) hyp. v. Тодор. [cf. Тоша.]

трабо̀зан[*], m. Vorhaus, prior domus pars. cf. доксат.

трабун, f. in der Redensart: у трабу́ни н. п. говори, die Faselei, Träumerei, alucinatio.

трабу́нити, тра̀бу̑ни̑м, v. impf. faseln, alucinor. cf. [vide] бунцати.

трабу̀ња̑ње, n. das Faseln, alucinatio. [vide бунцање].

трабу̀њати, ња̑м, v. impf. vide [бунцати] трабунити: *трабуња* по цијелу ноћ.

трабу̀ње̑ње, n. das Faseln, alucinatio. [vide бунцање].

тра́ва, f. (pl. тра̑ве) 1) das Gras, gramen. — 2) ein Kraut, eine Pflanze, herba. — 3) од грознице трава, vide маслачак [2]. — 4) трава од урока, vide гушавица. — 5) од зуба трава, Bertramswurz [römischer Bertram], anthemis [anacyclus] pyrethrum [DC.]. — 6) од бува трава, (у Сријему) [a)] Kamille, matricaria chamomilla. [vide титрица; — б) Flohkraut, pulicaria vulgaris Gaertn.]. — 7) тичја трава, (у Сријему) [knäuelblütiges] Hornkraut, cerastium vulgatum [cerastium glomeratum Thuil.].

тра̀вањ, вња, m. (у Дубр.) Monat April, mensis Aprilis.

тра̀вара, f. т. j. жена која даје траве, die Kräuterin, Kräuterfrau, herbaria.

трава̀рина, f. (у Далм.) што се држави плаћа од стоке (на козу $3^1/_2$ кр., на овцу $1^1/_2$ кр., на говече три кр., на крме три кр., а на кљусе ништа), die Weidesteuer, das Weidegeld, tributum pastus causa. cf. [потравнина,] травнина.

травѝња̑ње, n. das übermäßige Essen, manducatio immoderata.

травѝњати, ња̑м, v. impf. immer nichts als essen, nil nisi manduco.

тра́вити, тра̑ви̑м, v. impf. н. п. коња, mit Gras füttern, graminibus alere.

1\. **тра̀вица,** f. 1) dim. v. трава. — 2) [*Травица*] бунар пред Сењскијем вратима, за који се приповиједа да су *стари* Сењани сребрнијем веригама у сребрном котлу воду из њега вадили, и ондје на лонци разговарајући се пили. Од дугога вађења воде камен је горе на бунару исјечен ужетима или веригама.

2\. **Тра̀вица,** f. Frauenname, nomen feminae.

тра̑вка, f. ein Stück Gras, gramen.

тра̀вљача, f. (у Имоск.) некакав зли пришт [das Brandgeschwür, ulcus gangraenosum], за који се говори да је кугина сестра: има црн врх. Гдјекоји привијају нањ кожу од бијеле ласице метнувши на њу мало катрана и нишадора (док се не провали), а сад га највише жегу (у врх) усјалијем шиљатијем гвожђем (н. п. шипком од пушке).

тра̀вље̑ње, n. das Füttern mit Gras, τὸ graminibus alere.

тра̑вни̑, на̑, но̑, Gras-, graminis.

Тра̑вни̑к, m. 1) Stadt in Bosnien, urbs Bosnae. — 2) [*травник*] ограђено мјесто, н. п. гдје се теоци затворају те пасу.

тра̀внина, f. (у Ц. г.) vide траварина.

Тра̑вничанин, m. (pl. Тра̑вничȃни) Einer von Травник [1].

тра̑внички̑, ка̑, ко̑, von Травник [1].

траву̀љина, / **траву̀рина,** f. augm. v. трава. [vide коров].

тра̑вчица, f. dim. v. травка.

тра̑г, m. (loc. тра́гу) 1) Fußstapfe, Spur, vestigium, н. п. зечји, коњски [cf. слиједъ; траканац 2]: отишао *трагом* за њим; хајде без *трага*! (кад ко тјера кога); отиде без *трага*, spurlos; ући коме или чему у *траг*; потјерати коме *траг*; на *траг*! zurück! recede; Па се с друштвом враћа на *трагове* — 2) н. п. скупо без трага, übermaßen, ungeheuer, immensum quantum: далеко без *трага*. — 3) Nachkommen, genus, [vide] р о д [3], cf. породица: Све су, царе, од *трага* мојега —

тра̏га, f. (у Ц. г.) die (Thier-)Race, genus [vide пасмина]: Да му вучју *трагу* ископамо —

тра́же̑ње, n. das Suchen, indagatio. [cf. 1 искање 2].

тра̀жина, f. (у Ц. г.) мали пут, der Steig, semita. [vide стаза].

тра́жити, тра̑жи̑м, v. impf. suchen, quaero. [cf. 1 искати 2, мукаетисати].

тра́жити се, тра̑жи̑м се, v. r. impf. Spur zurücklassen, vestigia facio: сад су се већ тражили зецови (рекне се неколика дана пошто падне велики снијег).

тра̑ја̑ње, n. das Dauern, duratio.

тра̑јати, је̑м, v. impf. 1) dauern, duro. [cf. дурати, тећи 3]. — 2) (у Ц. г.) verweilen, maneo: Дође војска у Морачу тврду, И три дана *траја* у Морачу —

1\. **тра̑к!** (у Ц. г.) ein Schallwort, den Knall des versagenden Feuergewehr zu bezeichnen, sonus sclopeti fallentis.

2\. **тра̑к,** m. (у Дубр.) der Streif, das Band, die Binde, taenia; тракови су и оно црвено што дјевојке носе у косама. [cf. пантљика].

тра̏калица, f. (у Ц. г.) од кукурузовине играчка за дјецу, Art Spielwerk, crepundia.

трака́нац, нца, m. [1)] (у Осијеку) сух шаран исјечен у каише. — 2) н. п. ради да је за њим *траканац*, die Spur, vestigium. [vide траг 1].

тра̏катница, f. (у Лици) vide ободница.

тра̏љав, а, о, 1) н. п. обућа, liederlicher Anzug, dissolutus, neglectus. — 2) (im Scherze) посао, liederliche Arbeit, opus male factum.

[**тракули,** cf. мора.]

тра̏ље, тра̏ља̑, f. pl. 1) vide крпе. — 2) die Fetzen, Lumpen, laciniae. [vide дроњак]. cf. шукаре.

тра̏мпа, f. der Tausch, mutatio. [vide размјена]. cf. промјена.

тра̏мпити, пи̑м, (у Бачкој, а у Србији тра̏м-

пити) v. pf. tauschen, muto, [vide размијенити] cf. промијенити [1]: да трампимо коње, т. ј. дај ти мени твога а ја ћу теби дати мога.

трандо̀виље, n. (*τριανταφυλλον*) Stockrose, althaea rosea Linn. [cf. тренда 2, трендофио].

тра̏ња, f. (у Ц. г.) vide тезгере.

тра̏њав, а, о, (у Боци) н. п. човјек, лијен, спор у своме послу, träg, segnis.

1. **тра̏п**, тра̑па, m. 1) die Rübengrube, fovea adservandis rapis. — 2) (у Конављу) vide бостан. — 3) (у Паштр.) млад виноград, neu angelegter Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] сад.

2. **тра̏п**, m. (у Сријему) кола на широки или узани трап, das breite oder schmale Gleis eines Wagens, кола на дугачки трап, ein ausgezogener Wagen.

тра̑пава нѐдјеља,) f. vide [себични 2] себична недјеља.
тра̑павица, (у Далм.))

трапа̀нати, на̑м, v. pf. (у Боци и у Ц. г.) главу болеснику (отворити је), trepaniren, calvariam modiolo perforare.

тра̀па̑ње, n. das Daherschlendern, incessus inconsultus.

тра̀пати, па̑м, v. impf. ићи не гледајући куд, daherschlendern, incedo temere. cf. [2 трљати,] басати.

тра̀пити, пи̑м, v. impf. 1) (у Ц. г.) виноград, т. ј. [2] садити [1], setzen, sero: Него вино кратошију куком *трапљену* — 2) н. п. сриједу, петак, т. ј. мрсити [1]. cf. трапава недјеља.

тра̏пље̑ње, n. verbal. v. трапити.

тра̏повијесан, сна, сно, [јуж.] иза сна, док се човјек још није добро разабрао, бунован, schlaftrunken, somno gravis.

тра́скало, m. vide спрдало.

тра́скање, n. vide спрдање.

тра́скати, тра̑ска̑м, v. impf. vide спрдати.

тра̏тина, f. (у Хрв.) земља, куд је порасла ситна трава, der Rasen, herba. [vide] рудина, cf. утрина.

тра̏тити, ти̑м, v. impf. (особито по југоз. кр.) verlieren, perdo, cf. [vide] губити [1]: Ко старо крпи, конце *трати*.

тра̏тор, m. 1) das Tausendschönchen, [Amarant, Sammetblume], amarantus [paniculatus] Linn. [cf. стратор]: Другу киту *тратора* цвијећа — 2) [*Тратор*] у пјесми некако мјесто: Пију вино Турци Траторани, Шњима није од *Тратора* Радо —

тра̏торак, о̑рка, m. der [echte] Bärenklau, acanthus [mollis L.]. cf. креста ћуранова.

Тра̏торанин, m. (pl. Тра̏тора̑ни) Einer von Тратор.

тра̏ће̑ње, n. vide губљење [1].

тра̏чак, чка,) m. dim. v. трак.
тра̏чић,)

***тра̏ше̑ње**, n.* [verbal. v. трашити].

***тра̏шити**, и̑м, v. impf. (у Бачк.) уштвом тањити кожу на крају.*

тр̏ба, f. кур. v. трбух.

трбо̀боља, f. das Bauchweh, der Bauchschmerz, das Bauchgrimmen, tormina, dolor alvi.

тр̏бок [трбук], m. (у Вуковару) пређа на дрвету (за хватање рибе), eine Art Fischgarn, retis genus.

тр̏боња, m. der Dickbauch, homo abdomine magno.

тр̏бу, буа, m. vide **трбух.**

тр̏бук, m. vide **трбок.**

тр̏буља,) f. vide кукута.
трбу̏љика,)

тр̏бух [трбу], m. der Bauch, alvus, venter. [cf. куље].

[трбушаст, а, о,]) dickbäuchig, ventriosus. [cf.
тр̏бушат, а, о,) бушав, куљав, пупав, тробок].

тр̏бушина, f. augm. v. трбух.

тр̏бушчић, m. dim. v. трбух.

трве̏ни̑к, трвени́ка, m. vide утреник.

тр̏г, m. die Waare, das Kaufmannsgut, merx [vide роба]: И у лађу *трга* свакојака, Понајвише сјајни огледала —

тр̏галац, аоца, m. (у Дубр.) der Weinleser, vindemiator. cf. [vide] берач.

трга́нци, тр̏га̑на̑ца̑, m. pl. (östert. der Sterz) eine Art Polenta, polentae genus.

тр̏га̑ње, n. 1) das Reißen, ruptio, abruptio. — 2) (у Дубр.) пошао на *тргање*, vide берба.

тр̏гати, га̑м, v. impf. 1) reißen, abreißen, rumpo [cf. кидати 1]: тргају се конци, der Zwirn reißt, rumpitur filum. — 2) (у Дубр.) (Wein) lesen, vindemio: пошао *тргат'*. cf. [vide] брати.

тр̏гља, f. vide барбун.

тр̏гнути, не̑м, v. pf. (тр̏гох, тр̏же, тр̏гао, тр̏гла) 1) reißen (einen bei der Hand, die Pistole aus dem Gürtel), rapio, arripio. — 2) zurückziehen, retraho: трже руку к себи, тргао. — 3) трже му вода на зад, крв на нос, и т. д., brechen, prorumpo: Бог т' убио, од Удбине Мујо! Ако пијеш црвенику вино, Вино тебе на ране *тргнуло* —

тр̏гнути се, не̑м се, v. r. pf. reißen (z. B. пушка), auffahren (im Schlafe), excutior. [cf. батити се].

трго̀ва̑ње, n. das Handeln, mercatus.

трго̀вати, тр̏гује̑м, v. impf. *чим, у Ц. г. у што,* handeln, mercaturam exerceo. [cf. ћарити].

тр̏говац, о̀вца, m. der Handelsmann, mercator [cf. базерђан, ћарџија]: *Трговац* је ловац.

тр̏говачки̑, ка̑, ко̑, Handels-, mercatorius.

тр̏говина, f. der Handel, mercatura. [cf. ћар].

трго̀вка,) f. die Handelsfrau, mulier mercaturam faciens: Имам ујну на мору *трговку* —
трго̀вкиња,)

трговла́че̑ње, n. das Verschieben, dilatio.

трговла́чити, го̀вла̑чи̑м, v. impf. развлачити какав посао, verschieben, differo. [vide развлачити 2].

тр̏говчић, m. dim. v. трговац.

тре́ба, f. (ист.) vide тријеба.

трѐбати, ба̑м, v. impf. [(ист. и јуж.) cf. требовати)] 1) vonnöthen sein, opus est: не треба ми он нит̄ не требам њега. — 2) треба ићи, man muß gehen, oportet ire.

Трѐбачни̏к, m. планина у Далмацији између Жегара и манастира Крупе.

Требѐвић, m. планина у Босни близу Сарајева: *Требевићу*, висока планино!| С тебе ми се види Сарајево —

трѐбежина, f. vide крчевина.

трѐбежни̏к, m. vide крчилац.

Трѐбијеш, m. [јуж.] планина Ровачка до Лукавице (к истоку); на врх Требијеша је *Капетаново језеро*, које не може пушка пребацити; пола га је Пиперско, а пола Ровачко.

Трѐбињанин, m. (pl. Трѐбињани) Einer von Требиње.

трѐбињски, ка̑, ко̑, von Требиње.

Трѐбиње, n. Stadt in der Herzegowina.

трѐбити, трѐби̑м, (ист.) vide тријебити.

трѐбити се, трѐби̑м се, (ист.) vide тријебити се.

Трѐбишњица, f. ријека у Херцеговини.

Трѐбјеса, f. [јуж.] некако мјесто на граници Црногорској: Е је момак скоро ускочио,| Од *Требјесе*, од градске крајине —

трѐбљење, n. (ист.) vide тријебљење.

трѐбни̏к, m. das Ritual, liber ritualis.

трѐбова̑ње, [ист. и јуж.] n. das Brauchen, Vonnöthen-haben, indigentia, usus.

трѐбовати, бује̑м, v. impf. [ист. и јуж.] (cf. требати) 1) vonnöthen haben, egeo. — 2) vonnöthen sein, opus est.

трѐзан, зна, зно, (ист.) vide тријезан.

трѐзнити се, трѐзни̑м се, (ист.) vide тријезнити се.

трегѐдишњи̏, ња̑, ње̑, dreijährig, trimus: Износићу *трегодишње* вино —

1. **трѐм**, m. (ист.) vide тријем: Ако је (куга) у Срему, биће у *трему*.

2. **трѐм**, m. (у Боци) vide трен: у они *трем*, т. j. у онај мах.

тре̏н [2 трем], m. (у Далм.) der Augenblick, momentum, cf. тренуће ока: за *трен*; у онај *трен*.

Трѐнда, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*Тренда*] (у Слав.) vide трандовиље.

трѐндофило, фила, m. (у Дубр.) vide трандовиље.

трѐница, f. 1) das Reibeisen (österr. Riebeisen), radula serviens tritui. [cf. еренде 1]. — 2) даска тестером начињена, ein gesägtes Brett (österr. Pfosten), tabula.

трѐнути, не̑м, v. pf. das Auge zuthun, claudo oculum: цијелу ноћ нијесам *тренуо*.

трѐну̑ће (тренућ̑е) о̏ка, n. der Augenblick, momentum: за тренуће ока. cf. [vide] трен.

трѐње, n. (у Сријему) das Reiben, frictio.

трѐпавица, f. die Augenwimper, cilium.

трѐпача, f. (у Бачк.) справа којом се набија кудјеља (у Сријему се зове *трлица*). vide [т и ј е с а к] ступа 3.

трѐпѐљка, f. (у Вршцу) vide петељка.

трепѐрење, n. verbal. v. треперити.

трепѐрити, ри̑м, v. impf. dim. v. трептити.

тре̏пе̑т, m. das Beben, tremitus.

трепѐта̑ње, n. das Zittern (des Laubes), trepidatio.

трепѐтати, трѐпеће̑м, v. impf. zittern (vom Laube), trepidat (folium).

трепѐтљика, f. 1) das, was an der Zitternadel zittert, argentum tremulum de acu: На челенки триста трепетљика — 2) (у Боци) vide јасика [1].

трѐпта̑ње, n. das Zittern, trepidatio, motus tremulus.

трѐптати, трѐпће̑м, v. impf. (mit den Augen) blinzeln, nicto.

трѐптети, (ист.) } трѐпти̑м, v. impf. flattern, volito, moveo alas; flimmern, mico, tremo: *трепти* злато на њему; Паун *трепти* да полети —
трѐптити, (зап.)
трѐптјети, (југоз.)
трѐпћети, (јуж.)

Тре̏пча, Тре̏па̑ча̑, n. pl. планина у Рудинама: Сврх *Трепача* до дно Ријечана — Доклен дођеш у *Трепча* широка —

тре̏пча̑на̑ и̏гла, } f. die Zitternadel, acus tremula.
трепча́ница,

тре̏с, m. (око Омиша) das Zittern, tremor [cf. трешња 1]: ухватио га *трес*.

трѐсавица, f. (у Рисну) болест, кад коме дрћу руке или глава, das Zittern, tremor.

трѐсак, ска, m. (ист.) vide тријесак.

трѐса̑ч, треса́ча, m. (у Ц. г.) vide [д р н д а р] пуцар.

трѐсе̑ње, n. das Schütteln, quassatio.

трѐсе̑т, m. 1) у риту или онако на подводну мјесту земља која се као улијеже кад човјек иде по њој. [cf. трескавица 2.] — 2) [*Тресет*] велика бара и рит код Неготина. — *3) (у Славонији) vide блато 1.*

трѐсигаћа, f. der Mäusefalk, falco buteo. [vide мишар 3]. cf. мишоловка.

трѐсилац, сиоца, m. човјек који шљиве тресе.

трѐска, f. 1) (ист. и јуж.) der Splitter, assula. [vide] и в е р, cf. трештина. — 2) (у Дубр.) das Geräusch, strepitus.

трѐскавац,

трѐскавица, f. 1) Art Tanzes in Slawonien, saltatio quaedam. — 2) vide тресет [1].

трѐслов, а, о, [ист. и јуж.] von тријесла.

трѐсловина, f. [ист. и јуж.] das Holz von тријесла.

трѐснути, не̑м, v. pf. 1) erschüttern, concutio. — 2) н. п. тресни га о земљу, niederwerfen, prosterno. [cf. бречити].

трѐсти, се̑м, v. impf. schütteln, quasso. [cf. дрмати, цимати].

трѐсти се, се̑м се, v. r. impf. zittern, beben, concutior, tremo.

трѐћа̑к, трећа́ка, m. н. п. коњ, dreijährig, trimus. [cf. козле].

трѐћа̀киња, f. н. п. кобила, dreijährige, trima.

тре̏ћи̑, ћа̑, ће̑, der dritte, tertius.

трећина, f. ein Drittel, triens, pars tertia.

трећојагњеница, f. ein Schaf, das zum dritten Male lammet, ovis tertium parens.

трећо̑м, zum dritten Male, tertium.

трѐшљен, m. (у Боци) кољено у трске, зове, лозе и т. д., Absatz, geniculum. [vide прешљен].

1. **тре̏шња**, f. (pl. gen. тре̏ша̑ња̄) [cf. кријешва] 1) der Kirschbaum [Süßkirsche], cerasus [prunus avium L.]. — 2) die Kirsche, cerasum.

2. **тре́шња**, f. (у Дубр.) 1) das Zittern, tremor. cf. [vide] трес. — 2) das Erdbeben, terrae motus. cf. потрес.

Тре̏шњево, n. поље и село у Црној гори: Кад дођоше у поље *Трешњево* —

тре̏шњица, f. dim. v. [1] тре̏шња.

тре̏шњов, а, о, Kirschen-, cerasinus.

тре̏шњовац, о̑вца, m. Kirschenstab, baculus cerasinus.

тре̏шњовача, f. 1) Stock von Kirschholz, baculus cerasinus. — 2) vide трешњовица.

тре̏шњовина, f. Kirschholz, lignum cerasinum.

тре̏шњовица, f. Kirschbranntwein, vinum ustum e cerasis. cf. трешњовача [2].

тре̏штен, а, о, in der Redensart: пијан трештен, tüchtig benebelt, vino obrutus. [cf. отријескати се. — Маргин. I. издања.]

Трештѐни̑к, Трештени́ка, m. вода на Ловћену, к југу од Ивановијех корита, око три сахата од Цетиња.

тре̏штина, f. (ист. и југ.) ein Splitter, assula. [vide ивер]. cf. треска.

тре̏шће, n. (ист.) vide тријешће [1].

тржа́ре̑ње, n. das Kramen, mercatura tenuis. [cf. тржење].

тржа́рити, тр̏жа̄ри̑м, v. impf. kramen, mercaturam tenuem facere. [cf. тржити].

тр̀же̑ње, n. vide тржарење.

тр̀жити, жи̑м, v. impf. помало трговати, vide тржарити.

тр̏жница, f. (у Дубр.) das Nudelholz, lignum cylindratum turundarium. cf. [трлица 3,] оклагија.

тр̏жнице, f. pl. (у Дубр.) тржнице су биле жене које су — за времена републике — пећарима помагале за плаћу властеоски крух мијесити и пећи. Оне су на св. Влаха обучене лијепо излазиле, те играле пред кнезом.

тр̏за̑ње, n. das Reißen (schnelle Ziehen), raptio, arreptio.

тр̏зати, тр̏же̑м, v. impf. reißen an etwas, rapio.

тр̏зати се, тр̏же̑м се, v. r. impf. reißen (z. B. пушка), auffahren (im Schlafe), excutior.

тр̏зма̑ње, n. das Reißen um etwas, raptus.

тр̏змати се, ма̑м се, v. [r.] impf. отимати се око шта, sich reißen um etwas, rapio.

три̑, drei, tres.

три̏ба, f. (зап.) vide тријеба.

три̏бати, ба̑м, (зап.) vide требати.

три̏бити, три̏би̑м, (зап.) vide тријебити.

три̏бити се, три̏би̑м се, (зап.) vide тријебити се.

три̏бље̑ње, n. (зап.) vide тријебљење.

три̏бова̑ње, n. (зап.) vide требовање.

три̏бовати, бује̑м, (зап.) vide требовати.

Три̏ву̑н, m. vide Трипун.

Тривӯнац, нца, m. dim. v. Тривун.

три̏десе̑т, dreißig, triginta. [cf. тридест, триест].

три̏десе̑ти̑, та̑, то̑, der dreißigste, tricesimus.

три̏дест, vide тридесет.

три̏дестеро, vide **тридесторо.**

три̏дести̑, та̑, то̑, vide тридесети.

три̏десторо [тридестеро], Anzahl von dreißig, triginta. cf. двоје.

три̏ест, vide тридесет (mit allen Ableitungen).

три̏ж [триш], (у Ц. г.) dreimal, ter. cf. [vide] трипут.

три̏жди, vide [трипут] триж: Од радости *трижди* млада поскочи —

три̏зан, зна, зно, (зап.) vide тријезан.

три̏знити се, три̏зни̑м се, (зап.) vide тријезнити се.

трѝјеба, f. (југ.) in der Redensart: није *тријебе* (н. п. говорити о том), es ist nicht nöthig, non est opus.

трѝјебити, три̏јеби̑м, v. impf. (југ.) säubern, expurgo: пасуљ, сочиво, пиринач; *Тријебите* града бијелога —

трѝјебити се, три̏јеби̑м се, v. r. impf. (југ.) 1) z. B. од вашију, sich säubern, purgari. — 2) тријебе се шљиве од цвијета, die Blüte abwerfen, decussisse folliculos calycis.

трѝјебље̑ње, n. (југ.) das Säubern, expurgatio.

трѝјезан, зна, зно, (три̏језни̑, на̑, но̑) [југ.] nüchtern (unberauscht), crapula solutus, sobrius.

трѝјезнити се, три̏језни̑м се, v. r. impf. (југ.) никад се не тријезни, er wird nie nüchtern, schläft den Rausch nie aus, crapulam edormio.

три̏јем, тријѐма, m. (југ.) die Halle, porticus.

три̏јес, } m. (југ.) vide гром: Пуче пу-
три̏јесак, ска, } шка ка' *тријес* од неба — пуче као *тријесак*; здрав момак као *тријесак.*

Тријѐска, f. [југ.] главица са зидинама у Рудничкој нахији.

три̏јесла, f. (у Боци) wilde Weichsel, arboris genus [prunus austera Ehrh.].

Три̏јест, m. Triest, Tergestum. cf. [Тријешће 2, 2] Трст.

три̏јешће, n. (coll.) (југ.) 1) die Splitter, assulae, festucae. [cf. иверје; треска 1, трештина]. — 2) vide *Тријест.*

три̏на, f. das Bißchen, mica, frustulum [vide мрва 2]: нема ни *трине.*

три̏наест, dreizehn, tredecim. [cf. тројенаест].

три̏наестеро, vide **тринаесторо.**

три̏наести̑, та̑, то̑, der dreizehnte, decimus tertius.

три̏наесторо [тринаестеро], Anzahl von dreizehn, tredecim.

три̏не, три̏на̑, f. pl. die Abfälle von Heu in der Krippe, frustula foeni.

трѝнити, нѝм, v. impf. bröseln, frio. [vide мрвити].

трѝница, f. dim. v. трина.

[**тринка,** cf. мора.]

[**триња,** cf. труња.]

трѝњење, n. das Bröseln, friatio.

Трѝпко, m. Mannsname (von Трипун), nomen viri.

Трѝпо, m. hyp. v. Трипун.

Трѝпӯн [**Тривун**], m. Tryphon, Thryphon.

Трѝпӯњ да̑н, ња дне, m. Festtag des heil. Tryphon, dies festus St. Thyphonis (den 1. Febr.).

трипуњѝца, f. (у Боци) у овој пословици: Није зиме ни зимице до Которске *трипуњице* (т. ј. до *Трипуња* дне, кад слави главна црква Которска).

трѝпут (три пута), dreimal, ter. cf. триш [триж], трижди.

трѝпутац, трѝпуца, m. (у Дубр.) vide боквица [1].

трѝсак, ска, m. (зап.) vide тријесак.

трѝска, f. (зап.) vide треска.

трѝста, dreihundert, tercenti.

трѝћида, f. (мени се чини као да у Србији говоре *трићела*) der dreiarmige Leuchter mit dem der Bischof den Segen gibt.

трѝца, f. (у Дубр.) тројка у картама, die Drei, ternio. [vide тројка 1].

трѝце, трѝца̑, f. pl. 1) vide мекиње. — 2) die Excremente, recrementa: *трице* и кучине.

трѝчав, а, о, Dreck-, stercoreus.

трѝчан, чна, чно, н. п. киселица, Kleien-, furfureus.

трича̀рија, f. dummes Zeug, nugae. [cf. спрдња].

трѝш, (у Ц. г.) vide триж: *Триш* ћу ви га премјерити златом — Пак притрча брже к мене,| *Триш* ме цјелова —

Трѝша, m. (ист.) vide Тришо.

трѝшља, f. (у Дубр.) der Mastixbaum [Mastix-Pistazie], pistacea lentiscus L.

Трѝшо, m. (југ.) hyp. v. Тривун. [cf. Триша].

трѝштина, f. (зап.) vide трештина.

трѝшће, n. (зап.) vide тријешће [1].

трјѐстанскӣ, ка̑, ко̑, von Тријест.

1. **тр̏к,** m. (loc. тр̀ку) der Lauf, cursus [cf. трка 1]: Тако ми мога брка, биће око куће *трка*; убио зеца у *трку*; *Трком* трчи низ бијелу *кулу* —

2. **тр̏к,** in der Redensart: *трк* на поље, шет у кућу. cf. трч.

тр̀ка, f. 1) das Laufen, cursus: стоји *трка* око куће [cf. 1 трк]; отишла у *трку* (у Бродској регементи иду дјевојке и момчад у вече насред села, па потрчавши свако на своју страну гледају ко ће кога ухватити). — 2) der Wettlauf, das Wettrennen, curriculum. [cf кошија]. — 3) (ст.): Ој ти коњу, *трко* моја — [— 4) vide обдуља].

тр̀калиште, n. (у Рисну) die Rennbahn, curriculum: Ту ти нема броду пристаништа ни коњу *тркалишта* (приповиједа се у Боци да је казала вила Силноме цару Стефану, кад је био почео, мјесто Котора, да гради град горе на једноме кршу).

тр̀кало, n. in dem Sprichworte: Изнићи ће коло на *тркало*.

тр̀ка̑ње, n. das Herumlaufen, circumcursatio.

тр̀кати, тр̑чем, v. impf. umherlaufen, circumcurso.

тр̏кља, f. (у Хрв.) [1)] vide притка: И сребрном *трклом* затркљао — [2) vide розга 2].

тр̀кља̑ње, n. das Pflöcken, palatio.

тр̀кљати, љам, v. impf. (у Хрв.) pflöcken, pfählen, palo. cf. [vide] притицати.

тр̀кљаш, тркља́ша, m. vide причаник, тачкаш.

тр̏кӯљ, m. die Trester, vinacea. [vide] кљук [1], cf. масуљ.

трла̀бука, f. vide тарлабука.

тр̀ла вр̏ла, (у Боци) vide авраљ бавраљ: Подиже се стара баба| Да под старост јашикује,| Гребеном се очешљала| А мазањем намазала,| *Трла врла* те у коло.

тр̀лаче̑ње, n. vide торлање.

тр̀лачити, чӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide торлати. [cf. 1 торлак].

тр̀лити, лӣм, v. impf. 1) auffassen (z. B. im клис-Spiel), auffangen, capto. [cf. шудљити]. — 2) (у горњ. прим.) лан, т. ј. трти га (као кудјеља што се набија), brechen, frango. [vide трти 3]. И за жуку онамо се каже *трлити* је, премда се она не трли трлицом, него друкчије као што је казано код ње.

тр̀лица, f. 1) die (Flachs-) Breche, frangibulum. [vide тијесак]. — 2) der Ast, womit der Auffangende auf den [1] клис [1] aufpaßt, ramus captantis τὸν клис. — 3) (у Дубр.) vide тржница.

трлѝча̑ње, n. verbal. v. трличати.

трлѝчати, ча̑м, v. impf. (у Далм.) [трлицом набијати конопље].

тр̀ло, n. (доље преко Мораве) мјесто гдје се стока зими држи.

тр̀ља, f. 1) онај што трли у банању и у другој какој игри, der Auffasser im банати се Spiel, captator. cf. [шудљар;] банати се. — 2) das Auffassen im клис-Spiel, captatio, cf. трљење: иди на *трљу*.

1. **тр̀ља̑ње,** n. das Reiben, friatio, tritus.

2. **тр̀ља̑ње,** n. das Daherschlendern, incessus inconsultus.

1. **тр̀љати,** тр̀ља̑м, v. impf. reiben, attero. [cf. трти 1].

2. **тр̀љати,** ља̑м, v. impf. ићи не гледајући куда, daherschlendern, incedo temere. [vide трапати]. cf. басати.

тр̀ље̑ње, n. verbal. v. трлити. [cf. трља 2; шудљење].

тр̀љин, а, о, des трља [1], captatoris.

Тр̀мбас, *m. извор* [и село] *у брду више Крагујевца од* [јужне] *југоисточне стране.*

тр̀миза̑ње, n. das Rühren, motus.

тр̀мизати, тр̀миже̑м, v. impf. (у Ц. г.) поми-

цати се с мјеста: не трмиже, т. ј. не креће се с мјеста, sich rühren, se movere.

тр̀мка, f. vide кошница.

трму̀њина, f. (у Боци) vide стаблина.

тр̏н, m. Dorn, spina: 1) глогов, vide глог[1]. — 2) црни, der Schlehdorn [Schlehenpflaume], prunus spinosa [L.]. У Грбљу кажу да је од вјештице добро имати чибук од црнога трна.

Тр̀нава, f. 1) вода у Славонији код Нове Градишке. — 2) многа се села тако зову.

тр̀нити, тр̀ни̂м, v. impf. 1) т. ј. жито на гумну, das ausgetretene Getreide (z. B. von Viehkoth) reinigen, everro recrementa ex area. [cf. утрњивати]. — 2) трњем ограђивати, verdornen, vepribus munio.

тр̀нић, m. dim. v. трн.

тр̀ница, f. (у Уж. н.) чобанска колиба, Hirtenhütte, casa pastorum.

тр̀нов, а, о, Dorn-, spinae.

тр̀новача, f. (у Уж. н.) Art Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var.].

Тр̀новица, f. село у Морачи: На малену селу *Трновици* —

трно̀коп, m. [1)] die Reute, Rodehacke, rallum. cf. будак, [јамичак, мошљин, раслица,] цапун. [— 2) (у Далм.) vide кука 2; *види* s. v. раслица].

трно̀мет, m. (у Бачкој) велика метла, што се њом скида слама и балега са жита на гумну кад се вије, der Besen (von Dornen?) um (den Viehkoth) von der Dreschtenne hinweg zu kehren, scoparum genus.

трно̀метити, ти̂м, v. impf. трнометом скидати сламу и балегу са жита на гумну, кад се вије.

1\. **тр̀нути**, не̂м, v. impf. 1) ватру, свијећу, auslöschen, exstinguo. — 2) трни мало (н. п. бријаћицу на каиш), ein wenig reiben, tero paulum.

2\. **тр̀нути**, тр̀не̂м, v. impf. erstarren, torpeo.

тр̀њак, трња́ка, m. ein Dornbusch, dumetum.

тр̀њан, а, о, (ст.): Ој шумица *трњана* —

тр̀ње, n. (coll.) die Dornen, spinae.

тр̀ње̂ње, n. das Wegkehren des Unraths von der Tenne, eversio stercoris ab area. [cf. утрњивање].

тр̀њина, f. 1) die Schlehe [Frucht von der Schlehe], bacca pruni spinosae Linn. [cf. кукиња 1]. — 2) [*Трњина*] Frauenname, nomen feminae.

тр̀њиница, f. dim. v. трњина: Ој девојко, морска *трњинице* —

тро̀бок, а, о, (у Сријему) vide трбушат (каже се и за стеону краву, суждребну кобилу и т. д.).

тро̀в, тро̀ва, m. ein betäubender und berauschender Fischköder, esca piscaria inebrians.

тро̀ва̂ње, n. das Vergiften (der Fische), venenatio.

тро̀вати, тру̑је̂м, v. impf. vergiften, veneno.

Тро̀ги̑р, Троги́ра, m. die Stadt Trau in Dalmatien, Tragurium: Од *Трогира* те до Шибеника — У онога од *Трогира* краља —

1\. **тро̀глав**, а, о, dreiköpfig, triceps.

2\. **Тро̀глав**, m. планина у Србији између Чачка и Студенице.

тро̀гоче, чета, n. н. п. ждријебе, dreijähriges Thier, trimus (equus): Рђаво говече све *трогоче*.

тро̀драмица, f. пушка од три драма (т. ј. која прима зрно од три драма).

1\. **тро̀ја̑к**, а, о, dreierlei, trifarius.

2\. **тро̀ја̑к**, тројáка, m. (у Сријему) у лончарској трговини лонац, у који иду три лонца мања, кад се и они помећу један у други.

Тро̀јан, m. зидине на Церу (више Дворишта). Онуда се приповиједа да је у оном граду био некакав краљ *Тројан*, који је сваку ноћ ишао у Сријем те љубио некаку жену или дјевојку; за то је ишао ноћу што дању није смио од сунца да *га* не растопи. Кад би дошао к својој љубазници, натакли би коњма зоб, па кад би коњи зоб позобали и пијетли запјевали, он би пошао натраг и до сунца би дошао у свој град. Једном муж или брат његове љубазнице повади свијем пијетлима језике да не могу пјевати а коњма у зобнице мјесто зоби наспе пијесак. Кад се краљу учини да би већ било вријеме ићи, а пијетли још не пјевају, он запита својега слугу јесу ли коњи позобали зоб, а слуга му одговори да нијесу још (јер је само пипао рукама одоздо), и тако се задоцни; кад већ види шта је, он узјаше на коња па побјегне к својему граду, али га у путу стигне сунце; онда он брже боље сјаше с коња, па утече под пласт, и сакрије се од сунца, али (његовом несрећом) наиђу говеда те разбучу пласт, и ондје га сунце растопи. cf. Тројанов град.

Тро̀јанов гра̑д, m. vide Тројан.

тројáче̂ње, n. das dritte Pflügen, tertiatio.

тројáчити, тро̀ја̄чи̂м, v. impf. њиву, т. ј. трећи пут преоравати, einen Acker zum dritten Male pflügen, tertiare.

тројѐнаест, (у Ц. г.) vide тринаест mit allen Ableitungen.

тро̀је, drei, tres, cf. двоје: Убило ме *троје* синџирлија —

[**тро̀ји**, троја, троје, drey, tres: троји јади, троје гаће, троја врата. — Из I. издања.]

тројѝно̂м, dreimal so viel, trifariam: Ја ћу тебе за *тројином* блага —

1\. **тро̀јица**, f. Anzahl von drei, tres. *cf. двојица*.

2\. **тро̀јица**, f. 1) die Dreieinigkeit, trinitas [cf. тројство]: помози, света *тројице*. [А. Бојиш ли се свете тројице? Б. Бојим зле и двојице. — Из I. издања]. — [*Тројица*] 2) намастир у Херцеговини. — 3) намастир у Босни (у Зворничкој нахији). cf. Тавна[2]. — 4) брдо између Црмнице и Паштровића.

тро̀јице, f. pl. } Pfingsten, pentecoste. cf. [vide] духови.
тро̀јичин да̑н, на дне, m. }

тројичинска нѐдјеља, f. (у горњ. прим.) Pfingstwoche, hebdomas pentecostalis.

трȍјка, f. 1) die Drei (in Karten), numerus ternarius. [cf. трица]. — 2) ein Faß von drei Eimern, dolium trium amphorarum. — 3) (у Боци у Новоме) винова лоза која више пута преко љета цвати и рађа.

трȍјство, f. die Dreifaltigkeit, trinitas [vide 2 тројица 1]: тако ми *тројства*.

трȍкоска, f. (у Ц. г.) коза која се трећи пут кози, Ziege die zum dritten Male wirft, capra tertium parens.

трȍкрак, а, о, (у Ц. г.) н. п. виљушке, виле, dreizackig, tridens. [cf. тророг].

трȍлетнӣ, нā, нō, (ист.) vide трољетни.

трȍлетница, f. (ист.) vide трољетница.

трȍлијеска, [f. јуж.] само у овој загонеци [cf. тролипа]: Лијеска *тролијеска*, у лијесци огањ гори, и у огњу човјек стоји (т. ј. огледало).

трȍлипа, f. (у Сријему) у овој загонеци: Липа *тролипа*, у липи огањ гори (огледало). [cf. тролијеска].

трȍлитнӣ, нā, нō, (зап.) vide трољетни.

трȍлитница, f. (зап.) vide трољетница.

трȍљање, n. verbal. v. трољати.

трȍљати, трȍљāм, v. impf. (scherzhaft) dünn und hörbar scheißen, caco tenue et cum strepitu.

трȍљетнӣ, нā, нō, [јуж.] н. п. грозница, drei Jahre dauernd, triennis.

трȍљетница, f. [јуж.] т. ј. трољетна грозница: Мучи, мајко, замукла се,| Од грознице *трољетнице* —

трȍм, а, о, schwerfällig, tardus, gravis. [cf. лотар; дрењо].

трȍмеђа, f. мјесто гдје се састаје међа од три државе, као н. п. што се отприје у Далмацији састајала међа Аустријска, Турска и Млетачка, Ort wo drei Grenzen zusammentreffen, die Dreimark, trifinium.

трȍмирење, n. verbal. v. тромирити.

трȍмирити, рӣм, v. impf. (τριημερίζω) јести *трећи дан*, као што чине гдјекоји стари људи и жене, који у почетку часнога поста не једу ништа до сриједе.

трȍносати, ношēм, v. impf. и. pf. т. ј. цркву, die Kirche einweihen, consecro ecclesiam: *Троносаше* царску Манасију —

Трȍноша, f. Kloster und Fluß im Јадар.

Трȍношанин, m. (pl. Трȍношāни) Einer von Троноша.

трȍношкӣ, кā, кō, von Троноша.

трȍп, трȍпа, m. 1) die Schmalztreber, recrementa butyri liquati. [vide дрождина]. — 2) (у Боци) н. п. винова комина, Weintreber, vinacea. [vide комина 1].

тропáрење, n. verbal. v. тропарити.

тропáрити, трȍпāрӣм, v. impf. (у Грбљу) „не тропари," рече се ономе који много говори.

трȍпина, f. augm. v. троп.

трȍпине, f. pl. (у Боци) Treber, recrementum. [vide комина 1]. cf. џибра.

[**троплетен,** а, о, dreimal geflochten; *види* s. v. потпрегнути.]

трȍпол, а, о, von drei Stücken (Tuches), latus tres panni latitudines: И откала *трополу* поњаву —

трȍпōнӣ, нā, нō, н. п. губер, т. ј. од *три поле*, vide тропол.

тропрȍјан, m. (у приповијеци) који три проје изједе или може изјести, in der Anekdote Name eines Mannes der drei Kukuruzbrote aß.

***трȍрог,** а, о, н. п. камен,* dreizackig, [tridens; vide трокрак].

трȍска, f. Schlacke, scoria. cf. [тара 3,] шлакња.

трȍскōт, f. Vogelknöterig, polygonum aviculare [L.; cf. подворница 2, пусти-баба-коњу-крв, слак].

трȍснопица, f. као мала крстина од три снопа.

трȍструк, а, о, н. п. канџија, dreifach, triplex.

трȍха, f. vide мрва [1].

трȍшак, шка, m. (у војв.) 1) die Kosten, sumptus. — 2) он иде о свом трошку, т. ј. чини по својој вољи). cf. [2] хāрач [(арач), ашлук].

трȍшан, шна, шно, zerbrechlich, fragilis.

трȍшаџија, m. који много троши, Verschwender, sumptuosus. [cf. расипач].

трȍшēње, n. 1) das Zehren, expensatio. [cf. ашлучење]. — 2) das Bröckeln, friatio. — 3) das Brechen, fractio.

трȍшити, шӣм, v. impf. 1) ausgeben, zehren, expendo. [cf. ашлучити]. — 2) н. п. хљеб, krümeln, bröckeln, frio. [vide] мрвити, cf. тринити. — 3) [vide] ломити [1], brechen, frango: *Троши* врата тешком топузином —

трȍшити се, шӣм се, v. r. impf. 1) sich in Unkosten setzen, expendo. — 2) [cf.] мрвити се, zerfallen, dilabi, н. п. троши се камен.

трȍшица, f. dim. v. троха.

трȍшицē, мало, мрвице: само је узео *трошице* воде (н. п. болесник), wenig, paululum. [vide мрвице].

тр̏панац, āнца, m. трпанац у соби, не може се човјек окренути, es ist alles voll gehäuft im Zimmer, man kann sich kaum umdrehen, vix te moveas, ita plenum est cubile.

трпанџук,* m. eine Reisesense, falx foenaria plicatilis.

тр̏пање, n. das Uebereinanderhäufen, accumulatio.

тр̏пати, пāм, v. impf. übereinanderwerfen, accumulo.

тр̏пати се, пāм се, v. r. impf. sich wohin drängen, intrudor.

тр̏пеж, m. die Geduld, tolerantia: Крпеж и *трпеж* по свијета држе.

тр̏пежњак, m. (у Перасту) das Tischtuch, mensae linteum. [cf. крпета, плахта (плата) 1, столњак,] постолњак.

тр̏пеза, f. 1) der Tisch, mensa. [vide софра]. cf. сто, астал, синија. — 2) Mahl, epulum. [vide

1 даћа]: дао му трпезу (т. ј. даћу); скупили се на *трпезу*. — [3) трпеза од вражде, cf. вражда. — Маргиналија I. издања].

трпѐза̑р, трпеза́ра, m. der Tafeldecker (in den Klöstern), monachis a triclinio.

трпеза́рев, а, о, vide трпезаров.

трпеза̀рија, f. der Speisesaal (in den Klöstern), coenaculum (refectorium).

трпеза́ров [трпезарев], а, о, des трпезар, tricliniarii.

трпѐза̑рскӣ, ка̄, ко̄, Tafeldecker-, tricliniarii.

тр̏пети, пи̑м, (ист.) vide трпљети.

тр̏пија, f. (у Ц. г. и у Сријему) дуга болест, у којој се много једе: појела га *трпија*! Art Krankheit, morbus quidam.

тр̏пити, пи̑м, (зап.) } vide трпљети.
тр̏пјети, пи̑м, (југоз.) }

тр̏пљѐње, n. das Ertragen, toleratio. [cf. дурање].

тр̏пљети, пи̑м, v. impf. (јуж.) leiden, ertragen, perpetior. [cf. дурати, патити 1, страдати].

трпу̀љина, f. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Menschen, convicium in hominem: трпуљино једна! cf. трпија.

тр̏сати се, са̑м се, v. r. impf. fest werden, solidesco: У дну му се бусало, у сриједи *трсало* (кад се напија).

тр̏сити, си̑м, v. pf. (у Ц. г.) vide свршити. cf. отрсити.

тр̏сити се, си̑м се, v. r. [im]pf. sorgen, curo. [vide] б р и н у т и с е, cf. старати се.

тр̏сје, n. (око Петриње) vide виноград.

тр̏ска, f. [1)] Rohr[schilf, Rieth, phragmites communis L.; — 2) Pfeilrohr,] arundo [donax L.]. cf. [трстика, тршљика (трсљика), 1] трст.

тр̏сковац, ко̑вца, m. das Bambusrohr (als Spazirstock), baculus ex arundine Indica.

тр̏сковача, f. das [gemeine] Bambusrohr, arundo Bambos L. [bambusa arundinacea Willd.].

тр̏сљика, f. vide **тршљика.**

тр̏снат [тршнат], а, о, (у Боци) н. п. чељаде, stämmig, robustus. cf. [здендаст, снопит, стасит;] крупан [2], крут.

1. **тр̏ст,** f. (у Дубр.) vide трска: танак као *трст*.

2. **Тр̏ст,** Тр̏ста, m. vide Тријест.

Трстѐник, Трстени́ка, m. многа се мјеста тако зову, као н. п. у Србији (код Мораве ниже Карановца), у п о л у о с т р в у Рату ниже Дубровника.

Трстѐница, f. поток који утјече у Колубару с лијеве стране.

тр̏стика, f. (у Дубр.) vide трска.

тр̏т мр̏т, in der Erzählung, um das verlegene Stammeln des überwiesenen (z. B. Diebs u. dgl.) anzudeuten, interjectio de confusione criminis convicti. [cf. трц врц; туц муц, шуђ муђ].

тр̏ти, тре̑м (та̑ре̑м), (тр̑о, тр̑ла, part. pass. трвен и. тре̑н) v. impf. 1) reiben, tero. [cf. 1 трљати]. — 2) кога точком или колом, rädern, illido, rota. — 3) лан, brechen, frango. [cf. трлити 2]. — 4) какав усјев, т. ј. газити, treten, calco. — 5): Напушћајте рте и загаре,| Нека *тару* срне и кошуте —

тр̏тица, f. das Schweifstück vom gebratenen Geflügel.

тр̏то, m. (voc. трто) Schimpfwort.

тр̏тосити, си̑м, v. impf. schnell daherplappern, blatero indistincte.

тр̏тошѐње, n. das Schnellplappern, blateratio.

тр̏ћење, n. das Recken des Hintern in die Höhe, arrectio natium.

тр̏ћити се, тр̏ћи̑м се, v. r. impf. den Hintern in die Höhe recken, arrigo nates.

тр̏ћка, f. (у Сријему) Teichhuhn, gallinula chloropus [L.; cf. лиска 2].

тру̏ба, f. 1) die Trompete, tuba, buccina. [cf. трубља]. — 2) труба платна, ein Stück fest zusammengewickelte Leinwand, massa lintea. [cf. трубла]. — 3) eine Rolle überhaupt, volumen. — 4) das fest ausgezogene Garn am Weberbaum, massa telae: Доведи ми дугонокту другу,| Да прокопа на вратилу *трубу* —

тру̏ба̑ч, труба́ча, m. der Trompeter, tubicen.

тру̏бити, би̑м, v. impf. trompeten, buccina cano.

тру̏бица, f. dim. v. труба: Савићу се у *трубицу*,| Убошћу те у гузицу.

Тру̏бјела, f. [јуж.] пандурница у Рудинама.

тру̏бла, f. (у Рисну) н. п. платна, vide труба [2].

тру̏бља, f. (у Дубр.) vide труба [1].

тру̏бљѐње, n. das Trompeten, cantus buccinae.

тру̏бња, f. vide праска [1].

1. **тру̑д,** тру̑да, m. die Mühe, opera, labor. [cf. трудба].

2. **тру̑д,** тру̑да, m. (у Бачкој и у Сријему f.) der Feuerschwamm, boletus igniarius Linn. [1) Weidenschwamm, polyporus igniarius Fries. — 2) Buchenschwamm, polyporus fomentarius Fries.; cf. самокрес 2, усјека]: труд буков, церов, или од гљиве.

тру̏дан, дна, дно, 1) ermüdet, lassus [vide уморан]: *трудан* и уморан. — 2) тру̏дна жена, schwanger, gravida. cf. бређ [1, бременит, дјетињ, збабан], здјетан [(жђетан), куљав 2, неjак 2, посеђ, пунан 2, судружан, 2 тежак 2], труо [2].

тру̏дба, f. die Bemühung, Mühe, opera impensa. [cf. 1 труд].

тру̏дбеник, m. der sich bei etwas Mühe gibt, der Eiferer, qui enititur.

тру̏дити, тру̏ди̑м, v. impf. 1) einen bemühen, ihm Mühe machen, fatigo. — 2) (у Боци) [cf.] радити [1], трудити се [1], arbeiten, laboro: не ће да *труди*; *труди* па ћеш имати.

тру̏дити се, тру̏ди̑м се, v. r. impf. 1) sich Mühe geben, fatigor circa rem, desudo in re. [vide трудити 2]. — 2) труди се жена, т. ј. п о р а ђ а с е, in Geburtsschmerzen liegen, kreißen, parturio.

тру̏ђѐње, n. das Bemühen, defatigatio.

трула́дак, ла́тка, m. vide **трухладак.**

тру̏ла̄ ко̏била, f. у игри ускуч-кобиле.

тру̏леж, m. vide **трухлеж.**

трули́на, f. vide **трухлина.**

тру̏лити, ли̑м, vide **трухлити.**

тру̑ло, n. (у Сријему) die Kuppel in der Kirche, tholus. cf. [куба 1,] кубе.

тру̑ло̄ст, тру̑лости, f. vide **трухлост.**

тру̑ља, f. (у Барањи) vide [дроњак] рита, прња.

тру̑љав, а, о, vide ритав.

тру̑ља̏р, труља́ра, m. који труље купује, der Lumpenmann, qui panniculos ostiatim colligit.

тру̑ље̄ње, n. vide **трухљење.**

тру̑мбета, у загонеци.

тру̑мпа, f. der Trupp, Haufe, turba, cf. [vide] гомила: Кој' с малијем боја бити не ће, Веће жели да на *трумпу* уд'ри —

тру̑н, m. der Splitter (im Auge), festucula [cf. трунка]: нема ни *труна*, т. ј. ни мало.

тру̑нак, нка, m. hyp. v. трун.

тру̑нити, тру̑нӣм, v. impf. 1) anstäuben, verunreinigen, sordibus conspergo. — 2) труни снијег, es stöbert, nives circumvolitant. — 3) н. п. уши из главе, herausstöbern (mit dem Kamm), expurgo.

тру̑нка, f. vide трун.

тру̑нта̄ш, трунта́ша, m. der Faulenzer, homo deses.

тру̑нтељаст, а, о, untersetzt, habitu corporis brevis et obesus.

тру̑нути, не̂м, vide **трухнути.**

тру̑нчица, f. dim. v. трунка.

тру̑ња, f. (у Ц. г.) vide трија.

тру̑њав, а, о, mit Splittern verunreinigt, aqua festuculis turbida; труњава вода, т. ј. није чиста, већ има у њој којешта.

тру̑ње, n. (coll.) Staub, Splitter, pulvis.

тру̑ње̄ње, n. das Anstäuben, adspersio pulveris.

тру̑њица, f. dim. v. труња.

тру̑о, тру̑ла (тру̑хла), ло, (тру̑хлӣ, ла̄, ло̄) 1) morsch, verfault, putris [cf гњио 1]: Не стаје он на трухлу даску. — 2) (у Далм.) трухла жена, т. ј. трудна, schwanger, gravida. [vide трудан 2].

тру̑п, m. 1) der Rumpf, truncus. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fisch [gemeiner Thunfisch], piscis genus [scomber thynnus L].

тру̑пац, пца, m. (у Грбљу) некака чибуљица [1) pustula in labiis; — 2) Fieberausschlag, herpes labialis] особито око уста, за коју се мисли да се за то испеће што је онај човјек нешто јео што је прије мачка јела; за то се и лијечи овако: узме болесник комадић врућега круха како се извади из пећи, па њиме дотакнувши трупац пружи га мачки говорећи: „Мачки трупац мени крушац." Кад тако учини двапут, трећом рече: „Мачки и трупац и крушац," па онај комадић да мачки те га изије, и по том кажу да трупац прође, а веле да и онако не траје више од три четири дана.

тру̑пачке̄, / **тру̑пачкӣ,** (у Ц. г.) н. п. скочити, т. ј. с мјеста, aus dem Stande, ohne Anlauf. [cf. усконке].

тру̑пина, f. 1) augm. v. труп. — 2) der Klotz, caudex. [cf. трупица]. — *3) (у Далм.) vide главчина.*

тру̑пица, f. (у Ц. г. и у Дубр.) vide трупина [2]: Засјекао брке као на *трупици* (у Ц. г.). У Дубровнику стоји витао на *трупици.*

тру̑пка, f. der Paß, gradus tolutilis: Да с' наслушам *трупке* од коњица —

тру̑пкалица, f. (у Сријему) мали кас коњски, der Paßgang, gradus tolutilis: Шваба вози трупкалицом.

тру̑пље, n. coll. v. труп [1].

Тру̑сина, f. Berg in der Herzegowina: Други мејдан под гором *Трусином* —

тру̑совина, f. вода: Под пазухо боцу *трусовине*, У коју су биља од планине; Е сам чуо, казивали су ми, Да то јесте вода заборавна: Ко с' умије и ко се напије, Своја ће му вјера омрзнути, Заборавит' своју породицу —

тру̑т, m. 1) die Drohne, fucus. — 2) (у Сријему) трутови, ein bösartiges Fingergeschwür [der Nagelwurm], ulcus [panaritium; cf. злиђ].

***тру̑та**, f. (у Боци) младица риба, какове се н. п. хватају у језеру Скадарскоме.* [vide младица 3].

тру̑тина, f. augm. [von трут].

***тру̑тица**, f. dim. v. трута.*

тру̑ћа̄ње, n. vide [2] бацање.

тру̑ћати, ћа̂м, v. impf. vide [2] бацати [1].

тру̑ћити, ћӣм, v. pf. schmeißen, projicio. cf. [vide] бацити [1].

трухла́дак [труладак], а́тка, m. ein Stück faules Holz, fauler Apfel, putre lignum, malum.

тру̑хлеж [трулеж], m verfaultes Zeug, res putres.

тру̑хлӣ, ла̄, ло̄, cf. [vide] труо.

трухлѝна [трулина], f. der Moder, das morsche Stück, pars putrida. [cf. гњилина 1].

тру̑хлити [трулити], лӣм, v. impf. faulen, putresco. [cf. гњилити].

тру̑хло̄ст, тру̑хлости, [трулост] f. die Fäulniß, putredo.

тру̑хљење [труљење], n. das Modern, putor.

тру̑хнути [трунути], не̂м, vide трухлити.

тру̑цкавица, f. \ кад се кола врло труцкају, н.
тру̑цка̄ње, n. / п. по смрзлу путу, das Schütteln (im Wagen), quassatio.

тру̑цкати се, ка̂м се, v. r. impf. geschüttelt werden, quassor.

тру̑шнӣ, на̄, но̄, н. п. хљеб, Kleien-, furfureus.

тру̑шница, f. (у Барањи) *трушни* хљеб за псе чобанске, Kleienbrot, panis furfureus. cf. [vide] отрушница.

тр̏цало, n. (у Боци) vide **цртало.**

тр̏ц вр̏ц, interj. von der Verlegenheit eines durch Einwürfe und Fragen Ueberwiesenen, de tergiversatione convicti. cf. трт мрт.

тр̑ч на поље, шет у кућу (биће нођас), scherzhaft für Laxiren, alvus fluet. [cf. 2 трк].

тр̑ча̄ње, n. das Laufen, cursus.

тр̑чати, чӣм, v. impf. laufen, curro.

тр̏чилажа, f. u. m. das Lügenmaul, homo mendax.
тр̏чкање, n. dim. v. трчање.
трчка̀рање, n. vide трчкарење.
трчка̀рати, ра̑м, v. impf. vide трчкарити.
трчка̀рење, n. dim. v. трчање. [cf. трчкарање].
трчка̀рити, тр̏чка̑ри̑м, [v. impf.] dim. v. трчати. [cf. трчкарати, трчкати].
тр̏чкати, ка̑м, v. impf. dim. v. трчати. [vide трчкарити].
тр̏чке̑, (у Рисну) трчећи, laufend, currens.
трчу̀љак, љка, m. cf. висуљак (само у овој загонеци).
[**тршићки**, ка, ко, von Тршић (село у срезу јадранском округа подринског); *види* s. v. Батаљуше.]
[**тршљака**, f. vide жар 3.]
тр̏шљика [трсљика], f. (у примор.) vide трска.
тр̏шнат, а, о, (у Паштр.) vide **трснат.**
тршча̑к, тршча́ка, m. Rohrgebüsch, arundinetum. cf. [vide] рит.
ту̏, dort, da, istic. [cf. туј, тујке, 2 тука, 1 туна, туне, туте, тутена].
ту̏бити, би̑м, v. impf. vide **тувити.**
ту̏бље̑ње, n. vide **тувљење.**
ту̏бо̑к, m. (у Ц. г.) мали сирчић, што се даје дјеци, ein Laibchen Käse, ein Käschen, caseolus.
ту̏вити, ви̑м, [тубити] v. impf. [vide] памтити.
ту̏вље̑ње [тубљење], n. vide памћење.
ту̑г,* m. der Roßschweif (als Ehrenstandarte der türkischen Paschen), insigne caudae equinae: паша од два *туга.*
ту̏га, f. 1) туга ме је, es schaudert mich, cohorresco: Ђе је сама, а не има друга, Да је није од горице *туга* — 2) туго и невољо! sagt die unwillige, aber immer liebende Mutter zum Kinde, das ihr Kummer und Noth macht, convicium matris amantis in infantem. — 3) нема ни *туге*, т. ј. ништа.
туга̀љив, а, о, kitzelich, titillationem aegre sustinens. cf. [vide] чкакљив [шкакљив].
туго̀вање, n. das Klagen, Wehklagen, lamentatio. [cf. туговина].
туго̀вати, ту̏гује̑м, v. impf. wehklagen, lamentor.
туго̀вати се, ту̏гује̑м се, v. r. impf. klagen, lamentor [vide тужити се]: Поче им *се* Чупић *туговати* —
ту̏говина, f. (у Боци) као туга, туговање, der Schmerz, dolor, у овој пословици: Трговина неком буде *туговина.*
[**туд**, vide буд.]
ту̏да̄, } hierdurch, hac [cf. тудијер, туђер]: Не
ту̏да̄р, } пењи ми шатор *тудар* — *Тудар* паса челебија Мујо — *Тудар* паса Биглић Усеине —
Ту̏дешак, шка, m. (по југоз. кр.) vide Нијемац [2]: Није као *Тудешак.*
ту̏дешки̑, ка̑, ко̑, vide Њемачки.
Ту̏дешкиња, f. vide Њемица.
ту̏дијер, [југ.] vide туда: *Тудијер* ми мину Млад јунак на коња —
ту̑ђ, ту̑ђа, ђе, (ту̑ђи̑, ђа̑, ђе̑) fremd, alienus. [cf. јабански, стран, страњски].
ту̏ђа̑, f. die Fremde, aliena: Иш, туђа!
ту̏ђе̑ње, n. das Schämen, Verlegen-sein in einem fremden Hause, verecundia in domo aliena.
ту̏ђер, [југ.] vide [туда] тудијер: Еда би се *туђер* одбранила —
ту̏ђин, } m. der Fremdling, peregrinus.
туђи̏нац, нца, } [cf. туђоземац, јабанац, јабанлија]: Ђевојка је *туђина* братила —
ту̏ђи̑нка, f. die Fremde, peregrina [cf. туђоземка]: Али ми не да *туђинка*, *Туђинка* добра ђевојка: Ја добра коња оседлам, *Туђинка* ми га раседла —
ту̏ђи̑нство, n. das Fremde, res aliena.
ту̑ђити се, ту̑ђи̑м се, v. r. impf. sich fremd betragen, verlegen sein wie ein Fremder, verecundor.
ту̏ђица, f. чела из друге кошнице, die fremde Biene (aus einem andern Bienenstock), apis ex alieno alveario.
ту̏ђи̑ш, туђи̑ша, m. у пословици, cf. нашиш.
туђозе̏мац, мца, m. der Fremde, peregrinus. [vide туђин].
туђо̀зе̑мка, f. die Fremde, peregrina. [vide туђинка].
туђо̀земски̑, ка̑, ко̑, fremd, exterus.
ту̏жа̑љка, f. das Klagelied, nenia, cf. тужбалица: Окренуше пјесме на *тужаљке* —
ту̏жан, жна, жно, betrübt, arm, unselig, miser [vide јадан]: *Тужна*, јадна, да сам вода ладна —
ту̏жба, f. die Klage, accusatio. [cf. жалба, жаловање, пожала, дава, давија].
ту̏жбалица, f. (у Боци) Klagelied, nenia. cf. [vide] тужаљка.
ту̏же̑ње, n. 1) das Klagen (vor Gericht), accusatio. — 2) das Klagen nach einem Todten, ululatus de mortuo.
1. **ту̏жити**, жи̑м, [cf. тужјети] v. impf. *(за ким)* плакати иза гласа (особито за мрцем) и нарицати[2], т. ј. говорити: јаој, Божо (или како му буде име), моје грдне ране; јаој, ко ће твога пуста коња јахати? јаој, ко ће твоје хаљине носити? јаој, ко ће твоје оружје пасати! и т. д. einen Todten beweinen, plango. Мати за сином и сестра за братом тужи кашто по двије и по три године; кад је сама код куће, или кад изиђе куд у поље, а она тужи и нариче као да пјева. Доста пута би суза из камена ударила, како жалостиво мати нариче за сином, или сестра за братом. У Кастелима пријатељи онога који умре, најме нарикачу и пошаљу му кући, те га жали и за њим нариче. У Паштровићима и у Боци а и у Црној гори има нарицања на стихове као пјесме. У садашње вријеме срамота је жени тужити за мужем, а још већа испрошеној дјевојци за момком; али се у пјесмама пјева да су и жене тужиле за мужевима и дјевојке за момцима, н. п.: Пуче пушка из кола другога Те удари у колу

Дамљана, | Дамљан паде, а љуба допаде: | Мој Дамљане, моје јарко сунце! | Л'јепо ти ме бјеше обасјало! | Ал' ми брже за горицу зађе — Марка жали и отац и мајка, | А Андрију ни отац ни мајка, | Него једна из села девојка, | Жалила га, па је говорила: | Јаој, Андро, моје чисто злато! | Ако би те у рукаве везла, | Рукав ће се одма издерати, | Па ће твоје име погинути; | Ако би те у песму певала, | Песма иде од уста до уста, | Па ће доћи у погана уста; | Ако би те у књигу писала, | Књига иде од руке до руке, | Па ће доћи у погане руке — Боже мили, чуда великога! | Ко л' је ово кога ожалио? | Ил' је мајка јединога сина? | Ил' сестрица брата рођенога? | Ил' је снаа ручнога ђевера? | Ил' ђевојка првог заручника? — cf. нарикача, покајнице, тушкиња; тужбалица.

2 **ту̏жити**, ту̏жӣм, v. impf. кога, klagen vor (Gericht), accuso. [cf. прети].

ту̏жити се, ту̏жӣм се, v. r. impf. коме на кога, sich beklagen, klagen, conqueror. [cf. туговати се].

ту̏жица, f. in dem Sprichworte: На путу ружица, а код куће *тужица.*

[**тужјети**, тужим, (јуж.) vide 1 тужити; *види* s. v. јединити.]

ту̏жљив, а, о, (у Боци) ekelhaft, fastidium creans: кад се у како јело утопи миш или што друго *тужљиво.* cf. [2] поган.

ту̏жњава, f. die Wehklage, ululatus: стоји *тужњава.*

ту̏зла,* f. 1) das gesottene Salz, sal excoctum ex aqua salifera. — 2) [*Тузла*] (доња и горња) Namen einer Stadt in Bosnien, wo so eine Siederei besteht, nomen oppidi.

Ту̏зланин, m. (pl. Ту̏зла̑ни) човјек из Тузле.

ту̏злански̑, ка̑, ко̑, von Тузла.

ту̑ј, vide ту.

ту̑јке, (у Хрв.) vide ту.

ту̏к, ту̏ка, m. 1) der Winkel, angulus. cf. [vide] кут. — 2) ударио тук на лук, zwei harte Steine sind aneinander gerathen, dignus dignum reperit.

1. **ту̏ка**, f. (pl. gen. ту̏ка̑) vide будија.

2. **ту̏ка**, (у Ријеци) [vide] ту.

ту̏кац, кца, m. vide будац.

ту̏квањ, туква́ња, m. (у Славон.) vide [к р б а њ] сусак.

ту̏кнути, не̑м, 1) v. pf. ein wenig (Knoblauch) stoßen, contundo: *тукни* мало соли. — 2) v. impf. schlagen (dem Geruche nach), oleo, suboleo: ово месо *тукне* мало. [vide задисати 2]. cf. ударати, пашити.

ту̏колук, m. (у Ц. г.) тучак, којим се лук туче, der Knoblauchstößel, pistillum ad tundendum alium: „Спомени се, снахо моја, да сам ја тебе лук“ — рекла свекрва невјести, а невјеста јој одговорила: „И ти, моја свекрво, спомени се да сам и ја тебе лук и *туколук.*“

тула̀ица, f. (у Сријему) 1) у гајди оно што је свезано у мјешину, те се уњ задјену карабље и прдаљка. — 2) на лијевку, die Einsteckröhre, infundibuli pars vasi inserenda.

ту̑лац, (у Боци) in der Redensart: дошло ми на *тулац,* т. ј. на згоду, на руку.

ту̑лбе̑нта,* f. Art Kopfbedeckung der Frauen, mitrae genus.

ту̑леоде, у загонеци, cf. вазли-траве.

ту̑лија, f. (у Сријему) 1) оно гвожђе на шипци од ђерме о коме је објешен кабао. — 2) vide шепутка.

тули̏па̑н, тулипа́на, m. (у Сријему) die Tulpe, tulipa. cf. [vide 1] лале.

ту̑лити, ту̑лӣм, v. impf. (у Ц. г.) löschen, exstinguo [vide гасити 1]: Ватра се уљем не *тули.*

ту̑луз, m. / **ту̑лузина**, f. (у Банату) vide окомак.

ту̑лум,* m. vide мјешина.

ту̑лумбаша[*], m. у пјесми (ваља да је онај који точи): Рајом рајом, Ранце, | *Тулумбаша* чашице —

ту̑лумина, f. 1) augm. v. тулум. — 2) што спахије узимају од винограда, Weinsteuer, vectigal in vinum impositum.

ту̏љак, љка, / **ту̏љац**, љца, m. 1) die Einsteckröhre in der каблина, fistula minor inserta majori (in mola). cf. ципун; cf. бадањ [1]. — 2) eine Art Falle für Füchse u. dgl., genus decipulae, laquei; овај је туљац шупље дрво кроз које се лисица или јазавац провући може, па се положке утврди на вратима од јаме гдје се мисли да је која од овијех звјерки унутра, а на сриједи се одозго просијече, и под ону јаму метне се доље рачвасто дрво кроз које звјерка не може проћи докле га не обори, а на горњи крај његов намјести се велико тешко дрво као маљ, које, кад звјерка рачве обори, удари је за врат и тако је или убије или задржи докле ујутру ловац не дође.

ту̏ље̑ње, n. das Löschen, exstinctio.

ту̏љити се, [ту̑]љӣм се, v. r. impf. (у Барањи) sich geniren, verecundor. [vide устручавати се].

тума̀нлије[*], f. pl. простране турске шалваре: И велике гаће *туманлије* —

ту̑мара, / **тума̀рало**, m. Irrgeist, homo vagus.

тума̀рање, n. das vorwitzige Umhergehen, vagatio curiosa. [cf. 1 вардање 2].

тума̀рати, ра̑м, v. impf. vorwitzig umherschlendern, vagor curiosus. [cf. 1 вардати 2].

тума́рити, ту̑ма̄рӣм, v. pf. hineinplumpen (in ein Haus, ohne anzuklopfen), intro improvisus.

тума̀рача, f. 1) женско које тумара, Herumläuferin, mulier vaga. — 2) свијећа, Küchenlicht.

тума́чење, *n.* [verb. v. тумачити].

тума́чити, *ту̏ма̄чӣм,* [толмачити] *v. impf. (по зап. кр.)* [vide толковати].

ту̑мба, adv. vom Faß, wenn es aufrecht steht, de dolio erecto.

ту̏мбак, m. Messing, orichalcum. [vide мјед 2]. cf. пиринач.

ту̏мба̄ње, n. das Umlegen (eines Fasses), inversio.

ту̏мба̄с,* m. der Ponton (Schiff zur Schiffbrücke), ponto.

ту̏мбати, ба̄м, v. impf. н. п. буре, umlegen, umdrehen, everto: *Тумба* као пивар бечку.

1. **ту́на,** vide ту: *Туна* ко је над војском везире —

2. **Ту́на,** f. [*= Дунав?] у пјесми некака вода: *Туна* јесте мутна и крвава —

ту́ндјела, f. (у Дубр.) das Kissen, das Polster, pulvinum. [vide узглавље]. cf. блазина, јастук.

ту́не, vide ту: Лези *туне,* драга душо моја —

тунијѐска̄ње, n. (у Ц. г.) verbal. v. тунијескати се.

тунијѐскати се, ту̑нијеска̄ се, v. r. impf. (у Ц. г.) нешто ми *се тунијеска,* т. ј. чини ми се, es scheint, videtur. [vide чинити се 2].

ту̏нтурово ја̀је, у овој загонеци: „Насред мора *тунтурово јаје.*" Од другијех слушао сам *шуЋурово* мјесто *тунтурово.*

Ту̏нџа, f. [ријека у Тракији]: Међу водом *Тунџом* и Марицом —

ту̏ња, f. vide гуња.

ту̏њав, а, о, stumpfsinnig, hebes.

ту̏њаво̄ст, f. Stumpfsinn, ingenium hebes.

ту̏ња̄ње, n. das Schnobern, Herumschnüffeln, quaeritatio.

ту̏њати, њам, v. impf. herumschnobern, quaerito. cf. [vide] цуњати.

ту̏њга, f. (у Барањи) женски поткапак од крпа, око којега се веже убрадач, Art Frauenhaube, mitrae genus. [vide конђа]. cf. цега.

ту̑п, ту́па, ту́по, (ту̑пӣ, па̑, по̑, comp. ту̏пљӣ) stumpf, hebes.

ту̑пан, m. der Stumpfsinnige, hebes homo: Ао мој тупи *тупане,* с тобом зло, а без тебе још горе!

Ту̏пани, Ту̏па̄на̄, m. pf. село у Херцеговини: Враг донесе од *Тупана* Панта —

ту̏пара, f. тупа сјекира, eine Art stumpfer Hacken, securis obtusior.

ту̏пити, ту̏пӣм, v. impf. abstumpfen, obtundo, hebeto.

ту̏пка̄ње, n. das Stampfen (der Ziegen), tundo, supplodo.

ту̏пкати, ка̑м, v. impf. mit Füßen stampfen, supplodo.

ту̏пље̄ње, n. das Abstumpfen, hebetatio.

тупо̀глав, а, о, stumpfen Kopfes, capitis obtusi: иди, погани *тупоглава!* (кажу дјетету н. п. кад не може што да упамти).

тупо̀ћа, f. die Stumpfheit, hebetudo.

ту̑р[*], m. (loc. ту́ру) у гаћа (и у чакшира и шалвара) оно у сриједи што стоји између ногу, der Hosenlatz, tegumentum braccarum [cf. ђотлук]: Да не праши *тура* од шалвара —

ту̀ра,* f. 1) н. п. кордована или ибришима, ein Bündel, fasciculus. — 2) auf der Münze die Kopfseite, pars adversa numi.

Ту̏ра̄д, f. (coll.) junge Türken, juventus Turcica.

Тура̏дија, f. (coll.) die Türken, Turcae.

Ту̑рак, рка, m. der Türke (besonders wenn man die Deutschen redend einführt; denn gut serbisch heißt er Т у р ч и н, cf. Турци), Turca. [cf. Турко].

ту̏ра̄ње, n. 1) das Werfen, jactus. — 2) der Schub, pulsus. [cf. поривање, ривање].

ту̏рати, ту̏ра̄м, v. impf. 1) werfen, jacio. [vide 2 бацати 1]. — 2) schieben, stoßen, trudo. [cf. гурати; 2 прљати].

ту̏рати се, ту̏ра̄м се, v. r. impf. werfen, jacio, jaculor.

ту̏рачкӣ, ка̄, ко̄, vide Турски: Обривала косу на ајдучку, Оставила перчин на *Турачку* —

ту̏ргуља, / **ту̏ргуња** [торгуња], f. т. ј. шљива, Art frühzeitiger Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var., одлика с округлим црним и код петељке улубљеним плодом]; cf. [бјелошљива: одлика с округластим жутим плодом;] црвењача [одлика са црвенкастим дугуљастим и с оба краја суженим плодом]. Тургуље су и зреле накиселе и не љуште се од кошчице.

[**Ту̏ре,** Турета, n. ein junger Türke, parvulus Turca; cf. Турче.]

ту̏рӣн, тури́на, m. (у Ц. г.) vide [г у б и ц а] њушка: Ја послах сина у Рим, да промијени *турин,* а он кад дође из Рима, донесе два *турина.* — Што *турином* риља а репом жиле вади? (игла)

ту̏рити, рӣм, v. pf. 1) werfen, stürzen, jacio, detrudo. [vide бацити 1]. — 2) stellen, pono [vide метнути 1]: Цар је *тури* над војском везиром — Петар *тури* момке у параду — 3) stecken, immitto: Од светога Луке *тур'* у њедра руке.

ту̏рити се, рӣм се, v. r. pf. 1) каменом, werfen, jaculor. [vide бацити се 1]. — 2) vide в р ћ и с е, метнути се: Пак *се* Марко *тури* на ујака —

ту̏рица, f. 1) (у Дубр.) cf. чороје. — 2) (у Боци) vide клин [1]. — 3) (у Сријему) vide воштипа 1; трговци турицу купују по селима па је они наново циједе у ступама.

ту̏рича̑р, m. човјек који турицу (3) купује и наново циједи. [vide восковарција].

ту̏рка̄ње, n. (dim. v. турање) das Fortstoßen, promotio.

ту̏ркати, ка̑м, v. impf. (dim. v. турати) fortstoßen, promoveo (z. B. wenn viele beisammen sitzen, und einer den andern zum Weiterrücken stößt).

Турке̏шања, f. augm. v. Турчин.

Ту̏ркиња, f. 1) die Türkin, Turca, femina Turcica. [cf. була 1]. — 2) [*туркиња*] лубеница, Art Wassermellone [citrullus vulgaris L. var.].

Ту̏ркињин, а, о, der Türkin, Turcae.

Ту̏ркињица, f. dim. v. Туркиња [1].

Ту̑рко, m. vide Турак: *Турко* мала пара некрштена вјера (у приповијеци).

турко̀ва̄ње, n. das Leben nach türkischer Art, mores turcici.

турко̀вати, ту̑ркује̑м, v. impf. nach türkischer Art leben, vivere more turcico.

Турко̀влах, m. (особито у Далмацији) Влах (2, 3) из Турске, за разлику од онијех из Ћесарске, ein Vlach aus der Türkei. cf. Влах.

Ту̑ркуша, m. *(особито код Бошњака закона Турскога)* прави Турчин који не зна Српски, Stocktürke, Turca offirmatus.

ту̏рма, f. (у Ц. г.) der Zug, Karavane, commeatus.

ту̏рма̄р, турма́ра, m. (у Хрв.) онај који носи што под кирију, Frachtfuhrmann, Träger, mercium vector, bajulus. [vide кириџија].

турна̀ција,* m.: Но с' казује један *турнација* —

ту̏рнути, не̑м, v. pf. (z. B. mit dem Ellbogen) stoßen, impello.

Ту̑ро, m. (voc. Ту̑ро) (у Ц. г.) мушки надимак: А дозива Вујачића *Тура*:| А мој синко, Вујачића *Туро* —

ту̏ро̄ван, вна, вно, bei übler Laune, male affectus.

ту̏рове̑т, f. (у Ц. г.) некака трава коју дјеца једу, Bocksbart, tragopogon [L.].

турпѐнса̄ње, n. vide турпијање.

турпѐнсати, турпѐнше̑м, vide турпијати.

ту̏рпија,* f. die Holzfeile, lima lignaria.

турпѝја̄ње, n. das Feilen (des Holzes), limitatio ligni. [cf. турпенсање].

турпѝјати, ја̑м, v. impf. feilen, limo. [cf. турпенсати].

ту̏рпѝјица, f. dim. v. турпија.

Ту̑рска̄, f. adj. die Türkei, Turcia. [cf. Турћија].

ту̏рскӣ, ка̄, ко̄, türkisch, turcicus. [cf. турачки].

ту̏рћија[*], f. 1) eine türkische Arie, modus cantilenae turcicus. — 2) [*Турћија*] die Türkei, Turcia [vide Турска]: Мало јада по *Турћији* радиш,| Ја што тражиш по земљи Њемачкој —

ту̏рчало, m. der gewöhnlich türkisch spricht, singt, Turcicus.

ту̏рчалов, а, о, des Турчало, Turcici.

ту̏рча̄ње, n. das Türkischsprechen, Turcismus.

ту̏рчати, ча̑м, v. impf. türkisch sprechen, loqui turcice.

Ту̑рче, чета, n. vide Туре: А *Турче* је силно и бијесно —

ту̏рче̑ње, n. das Vertürken, turcisatio.

Ту̑рчин, m. (pl. Ту̑рци, Ту̑ра̄ка̄) der Türke, Turca. [cf. Турак, Турко].

турчѝнак, нка, m. Feldmohn, papaver rhoeas Linn. [cf. чанибула].

Ту̑рчинов, а, о, des Türken, Turcae.

ту̏рчин-цвије̑т, m. (у Брдима) бијели цвијет планински, који лијепо мирише, Art Pflanze, herbae genus. [vide горска ружа].

ту̏рчити, чи̑м, v. impf. zum Türken machen, facio esse Turcam.

ту̏рчити се, чи̑м се, v. r. impf. 1) ein Türke werden, Turca fio. — 2) als ein Türke sich betragen, Turcam simulo.

ту̏ршија,* f. Aufbewahrung der Früchte in Wasser, Essig, Wein, adservatio pomorum, uvarum in aqua, vino. У туршију се меће грожђе, крушке, јабуке, краставци, и т. д.

ту̏ска, f. (у Боци) талог што остане кад се што топи, н. п. масло, олово, скоруп, die Schlacke, die Treber, scoria, recrementum. [vide дрождина]. cf. троп.

ту̑ст, а, о, (у Дубр.) fett, pinguis. cf. претио, дебео [2].

тустѝна, f. (cf. дебљина [2], претилина) 1) das Fett, pingue, adeps. — 2) die Fettigkeit, pinguitudo.

ту̑та, 1) тута вура, т. ј. држи, удри; или потегни, повуци. — 2) у пословици: *Тута*, смрче, на унуче. — 3) у загонеци: *Тута* тамо, тут' овамо, *тута* те за врата? (т. ј. жена кад чисти собу или кућу па сметлиште смете за врата). — 4) у другој загонеци: Јаше *тута* на баури? (т. ј. сврака на крмачи).

ту̑тањ, тња, m. das Dröhnen, fremitus [cf. тутњава, тутњавина]: стоји *тутањ*.

ту̑те, (у Далм.) } vide ту.
ту̑тена, }

ту̑тило, in der Redensart: ту и тутило, und dabei ist's geblieben, nec praeterea quid factum. cf. лани (како онда, и лани).

ту̑ткал,* m. der Tischlerleim, gluten.

тутка̀лиса̄ње, n. vide туткаљење.

тутка̀лисати, лише̑м, } v. impf. leimen, glutino.
ту̑ткалити, лӣм, }

ту̑ткаље̑ње, n. das Leimen, glutinatio. [cf. туткалисање].

ту̑тка̄ње, n. verbal. v. туткати.

ту̑ткати, ка̑м, v. impf. 1) vide дршкати. — 2) stecken, condo.

ту̑ткун,* adj. indecl. као невјешт, unkundig, imperitus: Или си зуђур кесом или *туткун* собом.

ту̑тлић, m. eine Art eiförmiger Kürbisse, cucurbitarum genus [cucurbita ovifera L.; vide бундева 4].

ту̑тљав, а, о, (у Сријему) н. п. човјек, ein träger Mensch, ignavus.

***тутмиш,** m. (у Шум.) vide* [жмура] *слијепи миш.*

ту̑тнути, не̑м, v. pf. 1) псето, н. п. на свиње, anhetzen, incito. — 2) тутнути н. п. коме што у руку, stecken, insero, condo. [cf. тушнути].

ту̑тњава, } f. das Dröhnen, fremitus [vide тутањ]: Кад потече коња пет стотина,| Стаде црне земље *тутњавина* —
ту̑тњавина, }

ту̑тњити, њӣм, v. impf. dröhnen, fremo.

ту̑тоље̑ње, n. verbal. v. тутољити.

ту̑тољити, љӣм, v. impf. радити што као кријући, н. п. кад мати у задружној кући даје своме дјетету што за јело кријући од остале дјеце, stecken, condo.

ту̏тумиш, m. (у Шум.) vide [ж м у р а] слијепи миш 2.

ту̏тун,* m. (ријетко се говори, и понајвише у Србији и у Босни по варошима) vide духан [2]: Кафу пише, *тутун* запалише —

ту̏тун-кеса[*], f. vide дуванкеса: Баба смо ти жива одерали, На *тутун* га *кесе* изрезали —

туту̀нџија,* m. vide чибукчија 1: *Тутунџија* кесе и камише —

ту̀ћи, ту̀че̑м, v. impf. 1) schlagen, tundo. [cf. 1 бити 1, воштити 2, деветати, дерати (дријети) 3, лијемати, лињати 1, мазати 3, маљати 2, млавити, млатити 3]. — 2) свиње, schlachten, macto. [vide 1 бити 2]. — 3) челе, abtödten, melationem perago. [vide 1 бити 2]. — 4) stoßen (Salz, Kaffee), tundo. — 5) волове, бикове, contundo tauri testiculos. [cf. штројити].

ту̀ћи се, ту̀че̑м се, v. r. impf. 1) sich schlagen, pugno. [cf. бити се]. — 2) јајима, (zu Ostern). [cf. ломити 2, туцати се]. — 3) *тући* се по свијету, по мраку, vide [1] потуцати се.

туфѐгџија,* m. vide **туфекчија** (mit allen Ableitungen).

ту̀фек,* m. vide [п у ш к а р 2] туфекчија (cf. пушкар): Три *туфека* за петнаест дана —

туфѐкчибаша,* m. der Zechmeister der Büchsenmacher, praefectus collegii tormentariorum.

туфѐкчија [туфегџија],* m. der Büchsenmacher, tormentarius. cf. [vide] пушкар [2].

туфекчѝјин, а, о, des туфекчија.

туфѐкчѝјскӣ, ка̑, ко̑, Büchsenmacher-, tormentariorum.
туфѐкчѝјскӣ,

ту̑џ му̑џ, cf. [шуђ муђ;] трт мрт.

ту̏џак[*], m. der Bettler, mendicus, [vide] просјак, cf. роб: Удијели *туџаку* јунаку —

ту̏цало, n. } vide тучак [1].
ту̏цањ, цња, m. }

ту̏ца̑ње, n. dim. v. тучење.

ту̏цати, ца̑м, dim. v. тући.

ту̏цати се, ца̑м се, dim. v. тући се.

ту̏цачкӣ, ка̑, ко̑, Bettler-, mendici.

ту̏цин да̑н, на дне, m. vide тучин дан.

ту̏цка̑ње, n. dim. v. туцање.

ту̏цкати, ка̑м, dim. v. туцати.

ту̑ч[*], ту̑ча, m. die Glockenspeise, Bronze, aes (campanarium, tormentarium).

ту̑ча, f. vide [2] гра̑д.

ту̑чак, чка, m. 1) die Mörserkeule, pistillum, cf. [солотук;] туцањ, туцало. — 2) das Osterei, das die andern zusammenschlägt, ovum paschale forte. [vide натуцак].

ту̑ча̑р, m. 1) који чува туке, der Truthühnerhirt, pastor gallinarum indicarum. — 2) који тргује тукама, der Truthühnerhändler, qui gallinas indicas venditat.

ту̑чва̑ње, n. vide потуцање.

ту̑чвати се, ва̑м се, vide [1] п о т у ц а т и с е, пребијати се: *тучва се* по свијету као новац.

ту̑че, чета, n. junges Truthuhn, pullus gallinae indicae. [vide буче]. cf. ћуре.

тучѐник, тученѝка, m. Art Schießpulver, pulveris pyrii genus: Те обори до два веденика, Који ждеру литру *туценика* —

тучѐњак, тучења̀ка, m. (у Хрв.) сир који се *туче* у качици и оставља се за зиму, eine Art Käse, casei genus.

ту̑че̑ње, n. verbal. v. тући.

ту̑чин [туцин] **да̑н**, на дне, m. der Tag vor dem бадњи дан, der Schlachttag, dies mactationis. cf. бабине руби. cf. печеница.

ту̑чити се, чи̑м се, v. r. pf. auf einander stoßen (von Armeen), concurro.

ту̑чница, f. као скитница (ко се *туче* или потуца по свијету), der Herumschweifer, erro. cf. [vide] протуха.

ту̑чња̑к, m. der Truthühnerstall, stabulum gallinarum indicarum.

ту̑шац, шца, m. (у Боци) некаква салата, која је сама од себе кисела, Art Salatkraut, lactucae genus. cf. [vide] тушт.

ту̑ше̑ње, n. verbal. v. тушити.

ту̑шика, f. (у Сријему) у јајета затубастија страна која се зове и *гузица* [2], stumpfere Spitze eines Eis.

ту̑шити, ту̑ши̑м, v. impf. 1) (по зап. кр.) dämpfen, schmoren, in olla clausa coquere. [vide пирјанити]. — 2) (у Сријему) н. п. чауре од свиленијех буба т. ј. морити (у врућој пећи), tödten, interimo (nymphas calore).

ту̑шица, вуна, f. (у Боци) што се брије с кожа (н. п. с опуте).

ту̑шкиња, f. (у Боци) vide нарикача.

ту̑шнути, не̑м, v. pf. (у Сријему) stecken, condo [vide тутнути 2]: *тушни* то под кревет.

ту̑шт, m. (у Херц.) [gemeines] Portulak, portulaca oleracea [L.; cf. тушац].

ту̑шта, unzählig viel, innumerus [cf. туште]: А. Има ли рака у том потоку? Б. Има *тушта*. *Тушта* и тама, т. ј. врло много.

ту̑ште, (у Ц. г.) vide тушта.

Ћ

ћа̑, 1) ein Ruf an den Ochsen, daß er fortgehe, vox impellentis bovem: *ћа* шароња, *ћа*! — 2) (по зап. кр. и у Ц. г.) weg, procul: *ћа*, геће weg, abi, пошао *ћа*, er ist weggegangen, abivit. — 3) (cf. тја, тија) weithin, longe: отишао *ћа* у Дубровник; *ћа* до сад; *ћа* до Божића, cf. чак, дори: Истекло је жарко сунце *ћа* иза горе —

ћа̏ба,* f. die heil'ge Stätte (Mekka bei den Türken, Jerusalem bei den Christen), locus desiderii:

отишао на *ћабу*; Док запалим Рачу украј Дрине,| И погубим Хаџи-Мелентија,| Кој' је иш'о преко мора сињег| Те је Влашку *ћабу* полазио — Кад хаџије на *ћабу* полазе,| Тад' у нама живо срце пуца —

ћабласт[*], а, о, vide [сулуд] ћанут.

ћаге,* гета, n. vide хартија: Дадох мајци диву у *ћагету* —

ћаија,* f. eine Art gefüllter Kuchen, placentae genus.

ћаиџија,* m. der Kuchenbäcker, placentarius.

ћаиџијин, а, о, des Kuchenbäckers, placentarii.

ћаја,* f. (voc. ћајо) 1) Stellvertreter, vicarius [cf. ћеил]: Њу ми проси *ћаја* из Будима — Не ћу за те полазити, *ћајо* — 2) чобанбаша (у Арнаутскијех чобана, који догоне овце у Србију на зимовник).

ћакање, n. verbal. v. ћакати.

ћакати, ћакâм, v. impf. т. ј. вола, dem ziehenden Ochsen ћа zurufen, exclamo ћа.

ћакиница, f. die Frau des ћако (in der Anekdote).

ћакнут, а, о, (у Сријему) vide [сулуд] ћанут.

ћакнути, нêм, v. pf. ћа! zurufen, exclamo ћа!

ћако, m. Väterchen, tata. [vide бабајко].

ћале, m. (voc. ћале) (у Хрв.) зову Буњевци *свекра*. [cf. ћаћа?].

ћалов, ћалова, m. vide [лудак] будала.

ћанут, а, о, (im Gehirne) angebrannt, Pedant, angeschossen, non sanissimae mentis. cf. [vide] сулудаст.

ћаондан, (у Ц. г.) иза прексјутра, cf. ондан.

ћап! кад се казује како је кога н. п. псето ујело, Schnapp! labrorum crepitus.

ћапа, у овој загонеци: *Ћапа* коза ћапораста, ћа на боку бијела.

ћапити, пим, v. pf. vide шћапити.

ћапорак, орка, m. die Haarflechte, gradus. [vide витица 1].

ћапораст, а, о, у загонеци, cf. ћап[а].

ћапрдало, m. der Plauderer, fabulator. [cf. ћаскало].

ћапрдање, n. das Plaudern, confabulatio. [cf. ћаскање].

ћапрдати, ћапрдâм, v. impf. daherplaudern, fabulor. [vide] наклапати, cf. ћаскати.

ћар,* ћара, m. der Handel, commercium. cf. [vide] трговина.

ћарење, n. das Handeln, commercium.

ћарити, ћарим, v. impf. handeln, commercium facio, exerceo. [vide трговати].

ћаркање, n. 1) dim. v. ћарење. — 2) vide ћарлијање.

ћаркати, кâм, v. impf. 1) dim. v. ћарити. — 2) ћарка вјетар, т. ј. пирка. cf. [vide] ћарлијати.

ћарлијање, n. das sanfte Wehen des Windes, ventus lenis et mitis. [cf. ћаркање 2].

ћарлијати, ћарлијâм, v. impf. н. п. вјетар ћарлија, der Wind weht sanft, ventus est lenis et mitis. [cf. ћаркати 2].

ћарџија,* m. der Handelsmann, mercator. cf. [vide] трговац.

ћаса,* f. eine Art tiefer (irdenen oder metallenen) Schüssel, lanx profundior. [vide бљуда].

ћасица, f. dim. v. ћаса.

ћаскало, m. vide ћапрдало.

ћаскање, n. vide ћапрдање.

ћаскати, ћаскâм, v. impf. vide [наклапати] ћапрдати.

ћата[*], m. (ист.) vide [писар] ћато.

ћатин, а, о, des ћата, scribae. [cf. ћатов].

ћатиница, f. des ћата Frau, uxor scribae.

ћато,* m. (југ.) der Schreiber, scriba. cf. [vide] писар.

ћатов, а, о, des ћато, scribae. [cf. ћатин].

ћаћа, m. (у Дубр. и *ћаћа*) der Vater, tata. [vide отац]. cf. ћале.

ћаћин, а, о, des Vaters, patris.

ћаћко (ћаћко), m. (по југоз. кр.) vide [ћур. v.] отац, [vide бабајко;] cf. ћаћа.

ћа ћу! Lari fari! nugae! то је ћа ћу!

ћаушак, шка, m. vide [приушак] ћушка.

[**ће**, vide 2 те.]

ћебап[*], ћебапа, m. vide ћевап.

ћебе,* ета, n. die Kotze, wollene Decke, gausape, amphitapa. [vide] бијељ, cf. губер.

ћебеџија,* m. der Kotzenmacher, gausaparius. [vide бјељар].

ћевап,* ћевапа, [ћебап] m. месо исјечено на комадиће и испечено на ражњу, eine Art Braten, frusta carnis simul assata (sine ossibus).

ћевкање, n. vide жевкање.

ћевкати, кâм, vide жевкати.

ћевњак, m. (по југоз. кр.) vide цјевњак.

ћедило, n. (по југоз. кр.) vide цједило.

ћеип,* }
ћеиф,* } m. vide ћеф.

ћеја, interj. sagt man zum Rinde, wenn man es von etwas entfernen will, vox rejicientis bovem. [vide воч].

Ћеклић, m. Einer von Ћеклићи.

Ћеклићи, m. pl. племе нахије Катунске (у Црној гори).

ћеклићки, кâ, кô, von Ћеклићи.

1. **ћела,*** f. die Glatze, calvities.

2. **ћела**[*], m. (ист.) vide ћело.

ћелав[*], а, о, kahl, glatzig, calvus.

ћелавац, âвца, m. der Glatzkopf, calvus.

ћелавити, вим, v. impf. kahl werden, calvus fio.

ћелавица, f. 1) kahlköpfige Frau, femina calva. — 2) Schimpfwort für die Ziege, convicium in capram.

ћелављење, n. das Kahlwerden, calvities.

ћелепир,* лепира, m. die Beute, praeda. [vide] плијен[1], cf. добит.

ћелепирење, n. das Beutemachen, praedatio.

ћелепирити, лепирим, v. impf. и. pf. Beute machen, praedor.

ћелепош[*], ћелепоша, m. eine kegelartige Kappe, Mütze, galeri genus. Ћелепоши су били од лијепе црвене чохе, и у Србији за владања

Турскога носили су их и људи и дјевојке, а сад их је готово са свијем нестало и мјесто њих носе се фесови.

ћелèпуш[*], ћелепýша, m. (у војв.) die Mütze der Geistlichen unter dem Hute, mitra sub pileo.

ћелѝбāр,* ћелибáра, [ћирибар] m. der Bernstein, succinum.

ћèлија, f. (κελλίον) die Zelle, cellula monachi.

Ћèлије, Ћèлйјā, f. pl. намастир у Србији (у Ваљевској нахији), ein Kloster in Serbien, nomen monasterii in Serbia.

ћèлѝјца, f. dim. v. ћелија, cellula.

ћèло, m. (југ.) der Kahlkopf, Glatzkopf, calvus. [cf. 2 ћела, ћелоња].

ћелòкуп, а, о, (у Ц. г.) vide [ц ј е л о к у п] цјелокупан.

ћèлоња, m. vide ћело.

ћелýпача, f. (ст.) ein Schimpfwort von ћелав gebildet: А јетрве *ћелупаче* —

ћèмер,* m. 1) vide свод. — 2) der Geldgürtel, die Geldkatze, zona.

ћемèрли,* adj. indecl. н. п. кула (т. ј. на свод), gewölbt, fornicatus: Већ он ода по *ћемерли* кули —

Ћèмовскō, n. adj. поље код Жабљака: У широку пољу *Ћемовскоме* —

ћèна, f. (југ.) vide тјена.

ћенāр,* ћенáра, m. 1) vide [1] крај [1]: Ал' су Турци брижни и срдити,| Отишли су земљи по *ћенару* — Ђе ће стајат' стража и солдати,| Да му кулу на *ћенару* бране — 2) vide крајац. — 3) Art Leinwand, lintei genus: У бећара гаће од *ћенара* —

ћèница, f. dim. v. ћена.

ћèно, m. Hundsname, nomen canis.

ћепāник, ћепанйка, m. (у Грбљу) vide цјепаник.

ћèпаница, f. (по југоз. кр.) vide цјепаница.

ћепāриз, m. (у Боци) die Cypresse, cupressus. [vide чемпрес].

ћèпенак [ћефенак],* ēнка, m. der Ladenflügel (nach türkischer Art), valva tabernae.

ћèпица, f. das Käppchen, mitra parva. [cf. шепица].

ћепÿркāње, n. das Plappern, blateratio.

ћепÿркати, кāм, v. impf. (у Сријему) plappern, blatero.

ћèпчица, f. (по југоз. кр.) vide цјепчица.

ћèр, ћèри, f. die Tochter, filia. cf. [vide] кћи.

ћèра, f. vide ћерка: Милу *ћеру* дужда од Млетака —

ћèралица, f. (у Ц. г.) игра, као у Србији клис, само се баца с коња [2], који се зове *ћералица*, палица [4] *лакат*, а [1] клис [1] *штигица* [2].

ћерāмида, f. vide **ћеремида.**

1\. **Ћèрана,** f. Frauenname, nomen muliebre.

2\. **ћерāна,** f. стаја гдје сапунџије свијеће и сапун граде, die Seifensiederei, officina saponis.

ћèрāње, n. (југ.) vide тјерање.

ћèрати, рāм, (југ.) vide тјерати.

ћèрати се, рāм се, (југ.) vide тјерати се.

[**ћердисати,** ћердишем, v. pf. vide ћордисати.]

ћèрдосати, дошēм, v. pf. verderben, pessumdo [cf. ћердисати, ћордисати]: Која им је т'јела *ћердосала* —

ћерèмида [ћерамида], f. (κεραμίς) der Dachziegel, tegula. cf. [vide] цријеп [2].

ћèрēње, n. vide **церење.**

ћеретāње, n. das Schwätzen, garritus.

ћерèтати, ћèрēтāм, v. impf. schwätzen, garrio.

ћерећèлија,* f. vide узвод.

ћерèшина, f. augm. v. ћер. cf. матерешина.

ћèрин, а, о, der Tochter, filiae.

ћèрити се, рйм се, vide **церити се.**

ћèрка, f. das Töchterchen, filiola [cf. ћера]: Мајка *ћерку* кара, снаши приговара.

ћèркин, а, о, der ћерка, filiolae.

ћèрпич [(черпић)*], m. der ungebrannte Ziegel, later crudus.

ћèртови,* m. pl. die Balken zum Häuserbau, trabes, tigna. cf. сјек.

ћèрца, f. dim. v. ћер. [vide ћерчица].

ћерчѝво,* n. der Fensterrahm, margo ligneus fenestralis. [vide] о к в и р, cf. оплата.

ћèрчица, f. dim. v. ћерка. [cf. ћерца, шћера].

ћèса[*], f. vide **кеса**: Један душом, други *ћесом*.

ћèсам[*], сма, m. (у Ц. г.) кýпити што на *ћесам*, т. ј. на срећу.

ћèсāр, m. т. ј. Њемачки или Бечки, der (deutsche) Kaiser, der Wiener Kaiser, Caesar (der türkische und russische sind цареви): Цар и *ћесар* кад се завадише,| Код *ћесара* обрштери бише — Св'јетла круно, од Беча *ћесаре* —

ћèсāрев, а, о, vide ћесаров.

ћèсаревина [ћесаровина], f. 1) das Kaiserland, terra Caesaris. [cf. ћесарска]. — 2) das Kaisergut, res Caesaris.

ћèсарица, f. die Kaiserin, imperatrix.

ћèсаричин, а, о, der Kaiserin, imperatricis.

ћèсāров [ћесарев], а, о, des Kaisers, Caesaris.

ћèсāровац, сāровца, m. (у Ц. г.) 1) човјек из ћесаревине. — 2) vide орлаш.

ћèсаровина, f. vide **ћесаревина.**

ћèсарскā, f. adj. vide ћесаревина 1.

ћèсарскй, кā, кō, kaiserlich, caesareus.

ћèсāрство, n. (у Дубр.) vide царство.

ћèсерчија,* m. (по југоз. кр.) vide кесеџија: Како бије *ћесерчије* Турке —

ћèскин,* adj. indecl. feurig, ardens, igneus, н. п. коњ, дуван. [vide] љ у т [1], cf. ватрен.

ћескòба, f. (југ.) vide тјескоба.

ћèскобан, бна, бно, (југ.) vide тјескобан.

ћескòта, f. (у Ц. г.) vide тјескота.

ћèскотан, тна, тно, (југ.) vide тјескотан.

ћèсма[*], f. vide шупљика.

ћèсмāње, das Durchlöchern der Aermel-Enden, n. bgl. mit Stickerei. cf. [гласање 2, кубрузање,] шупљика.

ћèсмати, мāм, v. impf. durchlöchern sticken, acu

pingo perforatu. [cf. гласати 2, кубрузати, сплетати].
Ћѐтати, тâм, (по јуж. кр.) vide цвјетати: Ти пуно цв'јета *ћетала* —
Ћѐтен* [кетен], m. vide лан.
Ћѐтенӣште, n. vide ланиште.
Ћѐтенов, а, о, vide ланен.
Ћѐти, ћȁу, (јуж.) vide **хтјети.**
Ћѐтко, m. (по југоз. кр.) vide Цвјетко: Мирковића *Ћетка* из Бањанах —
Ћѐтна, f. (у Ц. г.) име женско, које се највише надијева онима који се роде на Цвијети, Frauenname, nomen feminae.
Ћѐтоња, m. vide цвјетоња.
[**Ћетрица**, f. cf. кетрица.]
Ћѐф [ћеип, ћеиф],* m. das Belieben, die Lust, lubitus, libido: Да не квари *ћефа* војводама —
Ћѐфенак[*], ȅнка, m. vide **ћепенак**: Ешко Мехо на *ћефенку* —
Ћѐфола, f. [rother Bandfisch?, cepola rubescens L.?] vide скакавица 3.
Ћѐш,* m. die Besichtigung eines gewaltsam Gestorbenen, inspectio occisi. cf. крвнина.
Ћѐшȇње, n. 1) (јуж.) vide тјешење. — 2) das Beschauen eines Ermordeten, inspectio occisi. [cf. ћеш].
Ћѐшити, шӣм, v. impf. 1) (јуж.) vide тјешити: Заплака се ђевојка, | *Ћешио* је светитељ — Она *ћеши* своју милу снау — *Ћешио* је Мирко војевода — 2) den gewaltsam Gestorbenen beschauen, inspicio occisum. [cf. ћеш].
Ћѐшке,* кета, n. vide **кешке.**
1. **Ћй**, ћери, f. vide **кћи.**
[2. **Ћи**, у загонеци, cf. ћиверица.]
Ћѝбрет,* m. der Schwefelfaden, das Schwefelhölzchen, filum sulfuratum, assula sulfurata. cf. [vide] сумпорача.
Ћѝверица, f. у овој загонеци: У нас коза *ћиверица*, ћи на боку шарена! [*милојка*].
Ћѝвер-коза, f. у овој загонеци: *Ћивер-коза* ћиверица | Ћивер сина породила, | А унука суманита! [*лоза, вино* и *ракија*].
Ћѝвот, m. (*κιβωτός*) die Reliquientruhe, cista in qua servantur sanctorum ossa.
Ћиглѝћати, у загонеци: *Ћиглићала* јаретина, *ћиглићала* дрветина, *ћиглићала* ти душа докле ми не угонеташ (дипли).
Ћѝкавац, кâвца, m. (у Ц. г.) ован који се научи те води овце кад удари непријатељска чета. Кад чобанин опази чету, он избацивши пушку побјегне куд хоће, а ћикавац, на коме је и звоно, одмах за чобанином а овце за њим; ако чобанин није рад метати пушке, он се само каменом или чиме другијем баци на ћикавца, и он одмах потрчи за њим као и пушку кад чује.
Ћѝла, f. 1) der Pulverbeutel, crumena pulveris igniferi. — 2) das Blech an dessen Mündung, lamina orificii crumenae illius.
Ћѝлаш[*], ћилáша, m. (voc. ћѝлашу) vide **чилаш**: Ха *ћилашу*, пуст му остануо —

Ћѝле[*], m. vide **чиле.**
Ћѝлер* [киљер], m. die Speisekammer, penus. [vide клијет 2]. cf. куђерак.
Ћѝлим,* m. 1) der Teppich, tapes. cf. шареница. — 2) (у Ц. г.) некаква врло везена опрегача, Art Schürze, praecinctorii genus.
Ћѝлит,* m. vide катанац [1].
Ћимáне,* нета, n. vide егеде: Погубише ситна *ћиманета* —
Ћѝмлије[*], f. pl.: По ножевим' ситне игле *ћимлије* —
Ћѝнтер, m. (у Ц. г.) vide ђурче.
Ћѝнтерац, ћѝнтȇрца, m. (у Ц. г.) vide [ђурче] ћинтер.
Ћѝотина, f. вода у Херцеговини: И Тројицу надомак Таслице, | Украј воде украј *Ћиотине* —
Ћѝпрана, f. (у Ц. г.) име женско, Frauenname, nomen feminae.
Ћѝпӯр, m. (у Ц. г.) као лијепа њива или градина (врт).
1. **Ћѝпурак**, ћѝпӯрка, } m. (у Ц. г.) ђур. v. ћи-
2. **Ћипӯрак**, ћипӯрка, } пур.
1. **Ћѝра**, m. (ист.) vide Ћиро.
2. **Ћѝра**, f. Frauenname, nomen feminae.
Ћирѝбāр[*], ибáра, m. (у војв.) vide **ћелибар.**
Ћѝрӣз[*], m. der Schusterkleister, gluten. cf. [vide] ћириш [2].
Ћирилов дâн, } m. der Slawen Apostel Kyrill
Ћирил филòсоф, } [14. фебр.]. Срби приповиједају да тице на Ћирилов дан траже друга свака себи да граде гнијездо и да носе јаја; па која га не нађе, она се објеси.
Ћѝрица, m. (у Биограду) момче које је у служби код кака господина, der Bediente, famulus.
Ћирѝџија[*], m. (по југоз. кр.) vide **кириџија**: Из свијета срете *ћириџије* —
Ћѝрӣш[*], m. 1) eine Art Bauholz, materiae genus. — 2) der Schusterkleister, gluten. [cf. ћириз].
Ћѝрјāк, m. Mannsname, nomen viri (von Cyriacus?).
Ћѝрко, m. Mannsname, nomen viri (von Ћирјак).
Ћѝро, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri (von Cyrillus). [cf. 1 Ћира].
Ћѝтāп,* ћитáпа, m. das Buch, die Bibel (der Koran), biblia: На *ћитапу* своме алкурану — А *ћитапе* носе под пазуом —
Ћѝћ, m. (у Ц. г.) vide иње.
Ћѝћер, m. у овој загонеци: *Ћићер* паћићер, на глави му коситер; кад *ћићер* кликне, све мртве дигне! [*кокот у зору кад запјева*].
Ћѝфта, m. der Krämer (verächtlich), tabernarius. [cf. бакалаћ].
Ћѝфтин, а, о, des ћифта, tabernarii.
Ћѝфтинскӣ, кâ, кō, Krämer-, tabernariorum.
Ћѝфтица, f. dim. v. ћифта.
Ћȍпити, пӣм, v. pf. schlagen, werfen, percutere. [vide ударити 1].
Ћȍр,* adj. indecl. vide ћорав. *Ћор* се додаје имену спријед, н. п. *Ћор-Божо*, *Ћор-Спасоје*; а у пјесми стоји и само без имена:

Ћор-Сиасоју по Тршића дају, *Ћор* се меће, ни гледати не ће —

1.**ћо̏ра,** m. (ист.) vide ћоро.

2.**ћо̏ра,** f. н. п. кобила, einäugig, altero oculo captus.

ћо̏рав, а, о, einäugig, altero oculo captus. [cf. ћор, ћори].

ћо̏рава̑ Анђе̏лија, f. (у Сријему) vide мећава: Кад дуне ћорава Анђелија.

ћо̏равац, а̑вца, m. der Einäugige, altero oculo captus. [vide ћоро].

ћо̏равити, вп̑м, v. impf. einäugig werden, oculo capi.

ћо̏равица, f. die Einäugige, unocula.

ћо̏рављење, n. das Einäugig-werden, oculi amissio.

ћо̏р-бација[*], f. некака јама на крову (на кући).

[**ћорда,*** f. vide сабља 1; *види* s. v. ђорда.]

ћо̏рдиса̑ње, n. das Verderben, interitus.

ћо̏рдисати, дишем, v. pf. verderben, pessumdo: Тако ме море не ћордисало! cf. [vide] ћердисати.

ћо̏ри̑, ра̑, ро̑, vide ћорав: И *ћорога* коња Роганова —

1.**ћо̏рин,** а, о, des [1] ћора, unoculi.

2.**ћо̏рин,** а, о, der [2] ћора, unoculae.

ћо̏риница, f. die Frau des [1] ћора, uxor unoculi.

ћорла̀нсати,* ла̀нше̑м, v. pf. mit geschlossenen Augen hineinrennen, clausis oculis peto, impetum facio.

ћо̏ро, m. (јуж.) der Einäugige, unoculus. [cf. 1 ћора, ћоравац].

ћо̏ров, а, о, des ћоро, unoculi.

ћо̏рпаза̑р,* m. der Handel ungesehens, mercatus quin videas. [vide негледуша]. По панађурима кашто пазарују тако ноћу коње. Приповиједају да је некакав човјек одвео на панађур ћорава коња, па га пазарио за једну ноћ девет пута; кад у јутру свануло, а то у њега коњ слијеп у оба ока. А у другога опет тако исто освануо његов коњ у рукама.

ћо̏са,* m. (ист.) vide ћосо.

ћо̏сав, \ а, о, bartlos, imberbis, der keine Bart-
ћо̏саст, / haare hat, cui non crescit barba.

ћо̏се, ћо̏са̑, f. pl. Art Schachspiel (englisch chess), lusus latrunculorum.

ћо̏син, а, о, des ћоса, hominis depilis.

ћо̏синица, f. die Frau eines ћоса, uxor hominis depilis.

ћо̏со[*], m. (јуж.) der Bartlose, depilis. [cf. ћоса].

ћо̏сов, а, о, des ћосо, hominis depilis.

ћо̏тек[*], m. (у Ц. г.) vide ударац [1]: омео је ћотек добар, т. ј. добио.

ћо̏ха̄ње, *n.* [verb. v. ћохати се].

ћо̏хати се, *а̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) бити се мало, пушкарати се.*

ћо̏хнути се, *не̑м се, v. r. pf.* [dim. v. ћохати се].

1.**ћо̏шак,*** шка, m. Altan, solarium [vide доксат]: Кад изиђе на *ћошка* првога —

2.**ћо̏шак,*** шка, m. \ das Eck, die Ecke, angulus,
ћо̏ше,* ета, n. / [vide] рогаљ, cf. угал: На *ћошета* сићани чардаци —

ћоше̏ли,* adj. indecl. eckicht, angulosus.

ћу̑, ћу̑а, m. vide **ћух.**

1.**ћу̑ба,** f. der Schopf (der Henne), cirrus. [cf. кукма].

2.**ћу̑ба,** f. die Schopfhenne, gallina cristata. [cf. капорка, капура, ћубача].

ћу̑баст, а, о, н. п. кокош, behaubt, cristatus. [cf. капораст, крунаст, кукмаст].

ћу̑бача, f. (у Грбљу) vide [2] ћу̑ба.

ћу̑бица, f. dim. v. [1] ћу̑ба.

ћу̑д, f. (loc. ћу̑ди) 1) das Naturell, indoles [cf. нарав, натура, сконост]: добре ћуди; Ој ђевојко и зла *ћуди* твоја — 2) није ми по *ћуди,* es ist mir nicht recht, non placet.

ћу̑да̑ње, n. das Scheuwerden (des Pferdes), consternatio.

ћу̑дати се, да̑м се, v. r. impf. scheu werden, consternor.

ћу̑дљив, \ а, о, н. п. коњ, scheu, pavidus, fa-
ћудо̀вит, / cile expavescens.

1.**ћу̑к,** m. 1) Name einer Art Nachteule [Zwerg-ohreule] (vom Laute ћу!), ululae genus [pisorhina scops L.; cf. утина]. — 2) (у Бјелопавл.) женска капа, висока од главе око једнога педља, искићена и наврхње пуце, готово колико јаје кокошиње, о којему висе паре и различне трепетљике. Дјевојка се доведе под ћуком и носи га око по године. Читаву недјељу дана висе о ћуку јаглаци од којијех се млада горе не види; а кад јој по том дође мати и донесе хаљине, онда се јаглаци скину и мјесто њих привеже се црвена струка, која јој низ леђа виси докле год ћук носи. Гдјекоје младе и послије кашто метну ћук на главу, као стајаћу капу. — 3) [*Ћук*] (у Ц. г.) надимак мушки.

2.**ћу̑к! ћу̑к!** interj. so ruft man die Hühner herbei, vox gallinas vocantis.

1.**ћу̑ка̑ње,** n. das Schreien wie ein [1] ћук [1], clamor bubonis (ћук).

2.**ћу̑ка̑ње,** n. das Herbeirufen der Hühner, advocatio gallinarum.

1.**ћу̑кати,** ћу̑че̑м, v. impf. schreien wie der ћук, clamo ut [1] ћук [1].

2.**ћу̑кати,** ка̑м, v. impf. die Hühner herbeirufen, allicio gallinas.

ћу̑кати се, *ћу̑ка̑ се, v. r. impf. говори се, гласа се.* [vide гласати се].

1.**ћу̑кнути,** ћу̑кне̑м, v. pf. einmal wie der ћук schreien, exclamo ut [1] ћук [1].

2.**ћу̑кнути,** не̑м, v. pf. einmal ћук rufen, dico [2] ћу̑к.

ћу̑ков, des [1] ћук [1], bubonis.

ћу̑ко̑с, m. (у Ц. г.) некака тица колико кос, eine Art Vogel, avis genus.

ћу̑ла, f. (у Бачкој) vide [б а т и н а 1] кијача.

ћу̑лав[*], а, о, vide **чулав.**

ћу̑ла̑ње, n. (у Лици) игра која се у Црној гори зове *грабикапа.* Играчи назначе на земљи

једно мало коло, па око онога подалеко једно велико. Половина играча уђе у мало коло и сваки се начетвороношки, а од онијех што остану на пољу сваки гледа да би уграбио капу коме од онијех што су у колу, а они то чувају и бране се ногама: ако који из кола удари ногом онога који хоће капу да му уграби, онда онај ваља да дође у коло, а овај иде на поље; кад који коме уграби капу, он с њоме побјегне управо к међи великога кола, а онај га чија је капа тјера: ако га до назначене međe стигне и ухвати онда онај ваља да иде у коло а овај остане на пољу; ако ли га донде не ухвати, онда ваља на леђима да га носи од међе великога кола до малога, па онда опет да иде унутра.

ћу̏лати се, ћу̏ла̑м се, v. r. impf. (у Лици) играти се ћулања.

ћу̏лити, ћу̏лӣм, v. impf. т. ј. уши, spitzen (die Ohren), arrigo aures.

ћу̏лумак[*], у̑мка, m. као мали топуз, eine kleine Keule, clavula. [cf. токмак].

ћу̏љење, n. das Spitzen (der Ohren), arrectio aurium.

ћу̏ма, f. 1) das Büschel, fasciculus, crista. — 2) (у Дубр.) [vide] гомилица.

ћу̏мез,* m. vide кокошар 1.

ћу̏мица, f. dim. v. ћума.

ћу̏мур,* m. vide угаљ.

ћуму̏рница, } f. јама гдје се ћумур пали, Kohlenbrennerei, carbonaria.
ћуму̏рњача, }

ћуму̏рџија,* m. der Kohlenbrenner, carbonarius, coctor carbonum.

ћу̏н, m. (у Грбљу) vide кљун [1]: Тица не гине ни с чега, него са свога *ћуна*.

ћу̏п,* ћу̏па, m. eine Art Topf zu Honig, Rindschmalz, ollae genus.

ћу̏па[*], f. eine Art Krug, urcei genus.

ћу̏пина, f. augm. v. ћуп.

ћу̏пић, m. dim. v. ћуп.

ћу̏прија,* f. 1) vide мост. — 2) [*Ћуприја*] варош у Србији [гл. мјесто у окр. моравском] на десном бријегу Мораве (у Ресави).

ћу̏пријскӣ, ка̑, ко̑, von Ћуприја.

ћу̏пријца, f. dim. v. ћуприја [1].

ћу̏ра, m. (pl. gen. ћу̏ра̑) vide будија.

ћу̏ра̑д, f. (coll.) vide [бучићи] бучад.

1\. **ћу̏рак,** рка, m. vide будац.

2\. **ћу̏рак,*** рка, m. ein mit Pelz gefütterter und verbrämter Rock (mit Ärmeln), toga pellibus subsuta et praetexta. [cf. бунда, кунтош 1].

ћу̏ра̑н, ћура́на, m. vide [будац] ћу̏рак.

ћу̏рдија,* f. 1) (у војв.) der kurze Pelzrock, vestis pellicae genus. — 2) (у Србији) ein langer Frauenrock ohne Aermel. Од прије кад се је ко женио (по селима) ваљало је да купи млади ћурдију (од плаветне чохе) и белнук, и многа жена послије те хаљине облачећи их само као стајаће чува док је жива.

ћурдијѐтина, f. augm. v. ћурдија.

ћу̏рдӣјца, f. dim. v. ћурдија.

ћу̏ре, рета, n. vide буче.

ћу̏ре̑ње, n. das Blasen, flatus.

ћури̏лица, f. (у Хрв.) Славенска буквица, cyrillisches Alphabet, alphabetum cyrillicum.

ћу̏рити, ћу̏рӣм, v. impf. blasen, flo: Из другога студни вјетар *ћури* —

ћу̏рићи, m. pl. (coll.) vide бучићи.

ћу̏рјӣ, рја̑, рје̑, vide будињи.

ћу̏рка, f. (pl. gen. ћу̏ра̑ка̑) vide [будија] ћура.

ћурлика̑ње, n. das Trillern auf einem Blasinstrumente, fistulae modulatio.

ћурли́кати, ћу̏рлӣче̑м, v. impf. trillern (auf der Flöte), modulor.

ћу̏рта, m. ћур. v. ћурчија. Тако су особито звали Ћурчију арамбашу његови момци, који су се звали *Ћуртиновци*.

ћу̏ртау̑к[*], m. ћурја (будиња) болест, eine Art Krankheit der Truthennen zur Zeit der Begattung, desiderium veneris (scherzhaft auch von Frauen).

Ћу̏ртиновац, о̑вца, m. Anhänger von Ћурта.

ћу̏рче[*], чета, n. eine Pelzjacke, tunica pellicea. [cf. ћинтер, ћинтерац, ћурчић].

ћу̏рчибаша,* m. der Zechmeister der Kürschnermeisterzunft, magister pellionum.

ћу̏рчибашин, а, о, des ћурчибаша, magistri pellionum.

ћу̏рчибашиница, f. die Frau des ћурчибаша, uxor magistri pellionum.

ћу̏рчија,* m. (pl. gen. ћу̏рчӣја̑) der Kürschner, pellio. [vide] кожухар, cf. крзнар.

ћу̏рчија̑ кре̑ста, f. (у Сријему) [1) Orientalischer Knöterich,] Gartenknöterig, polygonum orientale [L. — 2) Färber-Knöterich, polygonum tinctorium L.].

ћу̏рчијин, а, о, Kürschner-, pellionis.

ћу̏рчӣјница, f. die Kürschnerin, pellionis uxor.

ћу̏рчӣјнскӣ, } ка̑, ко̑, Kürschner-, pellionum.
ћу̏рчӣјскӣ, }

ћурчи̏лук,* m. das Kürschnerhandwerk, ars pellionis.

ћу̏рчић, m. (dim. v. ћурак) vide ћурче.

ћу̏скија,* f. der Hebel, vectis. [vide ознб]. cf. полуга, ваг.

ћу̏стек,* m. die Fußschelle (für unbändige, feurige Pferde), compes. [vide путо].

ћу̏так[*], тка, m. vide шуљак 1.

ћу̏талица, f. der immer schweigt, der Schweigsame, taciturnus.

ћу̏тати, тӣм, vide ћутјети [1].

ћу̏тети, (ист.) } тӣм, v. impf. 1) schweigen, sileo. cf. [шутјети, ћутати,] мучати. — 2) (у Дубр.) fühlen, empfinden, sentio. cf. [vide] осјећати. — 3) (у Дубр.) кога, н. п. ћути га, lieb haben, diligo.
ћу̏тити, (зап.) }
ћу̏тјети, (југоз.) }

ћу̏тјети се, ћу̏тӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) sich fühlen, befinden, se habere: како се ћутиш?

ћу̏тка̑ње, n. das Schweigenheißen, impositio silentii.

ћу̏ткати, ка̑м, v. impf. кога, jemand schweigen heißen, silentium impono.

ћу̏ткац! mäuschenstill, obmutuit, obmutuere. [cf. шуткац].

ћу̏тке̑, schweigend, tacite [vide мучке]: ја се *ћутке* смијем (т. ј. радујем се у себи).

'Ћу̏тко, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

ћу̏тљив, а, о, schweigsam, taciturnus.

ћу̏тук,* m. [vide шуљак 1] der Trupp[?], turma[?].

ћу̑ће̑ње, n. verbal. v. ћутјети.

ћу̑ћерити, рӣм, v. impf. у загонеци, cf. ћуће-рице.

ћу̑ћерице, f. pl. у овој загонеци: *Ћућерице* ћућере под боботи на земљи, *ћућерице* долазе, бабулице односе.

ћу̑ћети, ћу̏тӣм, v. impf. (јуж.) vide ћутјети.

ћу̏фтета,* n. pl. ein Gericht (von Fleischknödeln), cibi genus. Исјеца се ситно пријесно месо и метне се у њега мало бибера и ситно исјецана црнога лука, па се онда начине као ораси и умељају се у шенично брашно (и то се зову ћуфтета). Послије тога ћуфтета се попрже на маслу, па се поспу бијелим луком и киселим млијеком.

ћу̑х [ћу], m. der Hauch, spiritus [vide 2 дух 1]: нема вјетра ни *ћуха*.

ћу̑ша, f. der Rüssel, rostrum (suis). [vide губица]. cf. сурла.

ћу̑шак, шка, m. hyp. v. ћух: нема вјетра ни *ћушка*.

ћу̏ша̑ње, n. das Ohrfeigen, colaphi impactio. [cf. заљепљивање 2, замлаћивање 2].

ћу̏шати, ша̑м, v. impf. ohrfeigen, colaphum impingo. [cf. заљепљивати 2, замлаћивати 2].

ћу̏ше! interj. sagt man dem Esel, um ihn zu entfernen, vox asinos repellentis.

ћу̏шити, шӣм, v. pf. ohrfeigen, colaphum impingo. cf. [залијепити 2, замлатити 2, зашачити, пр-дељуснути, шакосати,] приушити.

ћу̏шка, f. vide приушак.

ћу̏шка̑ње, n. das Fortstoßen, protrusio.

ћу̏шкапа, f. ein Spiel, ludi genus. [cf. шоркапа].

ћу̏шкати, ка̑м, v. impf. н. п. капу ногом, fortstoßen, protrudo. [cf. шорати 1].

ћу̏шкац! кад ко ћуши кога.

ћу̏шну̑т, а, о, vide [с у л у д] ћанут.

ћу̏шнути, не̑м, v. pf. einen Stoß geben, trudo.

У

у, 1) (mit dem acc. u. loc.) in, in [cf. ва]: отишао *у* цркву; био сам *у* цркви; сједи *у* Бечу; отишао *у* Беч. — 2) (mit dem gen.) bei, apud: *у* Бога је свашта доста; иште *у* мене; има *у* њега; био сам *у* Јована на ручку. — 3) н. п. *у* недјељу, am Sonntag, die solis. — 4) *у* три дана, binnen drei Tagen, intra tres dies. — 5) um, —: дођи *у* два сахата, um zwei Uhr, secunda hora. — 6) трговаше један човјек *у* магарад, mit. — 7) interj. vide ух.

у̏абати, ба̑м, vide **ухабати**.

уабо̀носити се, сӣ се, v. r. pf. дрво у води, im Wasser nur noch dauerhafter werden, humore firmari.

уара̀чити, а̀ра̑чӣм, vide **ухарачити**.

У̑б, У̑ба, m. Fluß und Stadt in der Ваљевска нахија.

у̏ба, adv. einzeln, hie und da, kaum, vix [cf. једва, преуба]: А. Има ли јабука на јабукама? Б. Нема, *уба* гдјекоја.

у̏бав, а, о, (ријетко се говори, него се чује у пјесмама) vide лијеп: На *убаву* на пољу Косову —

У̑бавац, а̑вца, m. Name einer Quelle zwischen Remeta und Krušchedol in Sirmien, nomen fontis (Bandusiae) in Sirmio.

убаве̏стити, а̀ве̑стӣм, (ист.) } vide обавијестити.
убавије̏стити, а̀вије̑стӣм, (јуж.) } vide обавијестити.
убави̏стити, а̀вӣстӣм, (зап.) } vide обавијестити.

уба̀вица, f. cf. [vide] златоје.

уба̀жђети се, (јуж.) } ба̀здӣм се, v. r. pf. vide усмрдјети [се].
уба̀здети се, (ист.) } ба̀здӣм се, v. r. pf. vide усмрдјети [се].
уба̀здити се, (зап.) } ба̀здӣм се, v. r. pf. vide усмрдјети [се].
уба̀здјети се, (југоз.) } ба̀здӣм се, v. r. pf. vide усмрдјети [се].

уба̀јатити се, тӣм се, v. r. pf. verliegen, situ corrumpi, redolere situm.

у̏бао, у̏бла, m. (у Ц. г.) јама као бунар, из које се вади вода чапром [vide студенац; cf. стублина 1]: На *убле* је Чевске починуо —

у̏барити, рӣм, v. pf. у дјетињој пјесми: Пис, мачка, преко баре, Де си ногу *убарила* —

убаци̏вање, n. das Hineinwerfen, injectio.

убаци̏вати, ба̀цујем, v. impf. } hineinwerfen, injicio. [cf. утурати 1; утурити].
убацити, у̏ба̑цӣм, v. pf. } hineinwerfen, injicio. [cf. утурати 1; утурити].

убеву̏тити се, бѐву̑тӣм се, v. r. pf. (у Земуну) обезнанити се, н. п. у болести, in Ohnmacht fallen, deficio. cf. бевут.

убѐзекнути се, не̑м се, v. r. pf. vide препасти се.

убѐлити, у̏бѐлӣм, (ист.) vide убијелити.

у̏бећи, бегне̑м, (ист.) vide убјећи.

уби̏валац, уби̏ваоца, m. vide убилац.

уби̏ја̑ње, n. 1) das Verletzen, laesio. — 2) das Erschlagen, occisio. [cf. убијење].

уби̏јати, у̏бӣја̑м, v. impf. 1) verletzen, laedo. — 2) tödten, occido. [vide 1 бити 2]. — 3) гумно с коњма, stampfen, calco.

уби̏јати се, у̏бӣја̑м се, v. r. impf. sich anschlagen, illidor.

убијѐлити, у̏бијелӣм, v. pf. (југ.) н. п. платно, bleichen, insolo.

убије́ње, n. Erschlagen, occisio [cf. убијање 2]: није за учење, већ за *убијење.*

уби̏лац, лца, m. der Tödter, occisor. [cf. убивалац].

уби̏лити, у̏бӣлӣм, (зап.) vide убијелити.

уби̏ство, n. der Mord, nex. [cf. убиће].

у̏бити, у̏бијем, v. pf. 1) erschlagen, occido. [cf. осмртити, усмртити; примлатити, притући; укинути 4, упрдјети]. — 2) abschlagen, verwunden, verletzen, laedo: уби ме у ногу, у руку. — 3) убила га жалост, несрећа, штета, niederschlagen, affligo; убио град, слана, рђа. — 4) убити из пушке, erschießen, trajicio. — 5) убити кога на мјесто, mausetodt, eneco. — 6) у картама, überstechen, vinco. [— 7) убити патку, cf. прстен 3].

у̏бити се, у̏бијем се, v. r. pf. 1) sich verletzen, laedi: убих се у ногу. — 2) zusammenstoßen, congredi [cf. ударити (удрити) се 1]: *Убише се* огњем из пушака — Како доше, на Турке удрише, | *Убише се* пољем по низаму — 3) sich entleiben, manus sibi inferre. cf. [осмртити се,] самодавити се.

уби̏ће, n. (у Ц. г.) der Mord, caedes. cf. [vide] убиство.

у̏бићи, бигнем, (зап.) vide убјећи.

у̏бјећи, у̏бјегнем, v. pf. (у Ц. г.) sich flüchten, confugio. cf. [vide] утећи [1].

убла̀жити, у̏блажӣм, v. pf. besänftigen, mitigo.

у̏бли, у̏бала, m. pl. 1) von убао. — 2) [*Убли*] (доњи и горњи) више Рисна на планини мала кнежиница.

у̏близу (у близу), nahe, prope. [vide близу].

убљу̀вати, у̏бљујем, v. pf. bespeien, convomo.

у̏бог, а, о, (у Дубр.) arm, miser, cf. [vide] сиромашан: *Убог* муж готова лаж.

у̏бога, f. adj. (у Дубр.) die Bettlerin, mendica. cf. [vide] просјакиња.

у̏богац, у̏бокца, m. ein Armer, miser [vide сиромах]: Шокци *убокци*, Власи сиромаси.

у̏боги, m. adj. (у Дубр.) der Bettler, mendicus. cf. [vide] просјак.

у̏божак, ошка, шко, (у Лици) } vide [сиромашан] убог.
у̏божан, жна, жно, (у Имоск.) }

у̏божар, m. (у Имоск.) der Arme, miser. [vide сиромах].

у̏бој (у̏бо̄ј), у́боја (у̏боја), m. die Schläge, verbera: лежи од *убоја.*

у̏бојати се, јӣм се, v. r. pf. mit der bloßen Furcht davon kommen (en être quitte pour la peur), timore luo: бојао сам се, али *се* нијесам *убојао.*

у̏бојит, а, о, (ст.) vide убојни: Дадоше му копље *убојито* —

у̏бојица, m. der sich gut schlägt, pugnator acer. [cf. убојник, бојац 1, бојник 1, бојаџија].

у̏бо̄јнӣ, нӑ, нō, н. п. топови, Kampf-, Schlacht-, zerstörend, praeliaris [cf. убојит]: Гађа њега копљем *убојнијем* —

у̏бо̄јник, m. (у Ц. г.) који је убојит, der sich gut schlägt, pugnator acer [vide убојица]: Све бећара љути *убојника* —

у̏бо̄јнӣ ка̏мен, m. (Contusionsstein) den man den in einer Schlägerei Zerschlagenen zerrieben eingibt, lapis ad contusiones.

у̏бо̄јница, f. н. п. пушка, Schlacht-, praeliaris: Камо теби пушка *убојница* — Ја градиш ли *убојницу* кулу —

убоко̀рити се, рӣм се, v. r. pf. buschig werden, sich bestauden, frutico, н. п. шеница, јечам, раж. [vide убусати се].

убо̀лети, (ист.) }
убо̀лити, (зап.) } бо̀лӣм, v. pf. erkranken, morbo corripi. [vide разбољети се].
убо̀љети, (југ.) }

у̏борак, о̏рка, m. (у Славонији) Art Getreidemaß, modii genus.

убо̀сти, бо̀дем, v. pf. durch Stechen verwunden, pungo, pungendo laedo: убола га крава.

у̏боштво, n. (по зап. кр.) } Armuth, paupertas: *убоштина* и сиромаштина.
у̏боштина, f. (у Ц. г.) }

[**убрадати**, убрадам, v. pf. vide исвилати.]

убра̀да̄ч, брада́ча, m. eine Art leinenes Kopftuch, vittae genus. [cf. ваћел, ваћов, паћел (паћео), паћело].

убра̀дити, у̏брадӣм, v. pf. den убрадач umthun, sumere vittam, circumdare: *Убрађена* без игала (т. ј. пијана).

убраћи̏вање, n. das Umthun des убрадач, vittae circumdatio.

убраћи̏вати, бра̏ђујем, v. impf. den убрадач umthun, circumdo vittam.

убражђи̏вање, n. das Unternehmen (eines Geschäfts), molimen.

убражђи̏вати, бра̏жђујем, v. impf. } sich in ein Geschäft einlassen,
убра̀здити, у̏браздӣм, v. pf. } immittere se in negotium. [cf. уброждити].

у̏брати, берем, v. pf. 1) pflücken, decerpo: убери један грозд. cf. [vide] узабрати. — 2) anklauben, anlesen, lego, colligo: *убери* једну котарицу грожђа. cf. [vide] набрати [2].

убр̀зити, у̏брзӣм, v. pf. убрзићу ја тебе! sagt man dem Kinde, dem man mit der Strafe droht, faciam te celerem.

у̏бринути се, нем се, v. r. pf. vide забринути се.

у̏брисати, бришем, v. pf. 1) wischen, tergeo. [cf. утрти 3]. — 2) свијећу (у Дубр.), нос, schnäuzen, emungo. cf. [vide] усекнути.

убриси̏вање, n. das Abwischen, abstersio.

убриси̏вати, бри̏сујем, v. impf. abwischen, abstergeo: *Убрисује* свиленом марамом —

убр̀љати, у̏брљам, v. pf. beschmutzen, inquino. cf. [vide] упрљати.

***убро̀ждити**, у̏брождӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide убраздити.*

***уброжђа̀вање**, n.* [verb. von уброжђавати].

***уброжђа̀вати**, убро̀жђавам, v. impf.* [von уброждити].

у̏брус, m. (у Дубр.) das Tüchel, Tuch, sudarium. cf. [личњак, отарак, отирач,] пешкир, [ручиник, ручник; 2] рида.

у̏брусац, сца, m. (у Дубр.) das Tüchel, sudarium. cf. [vide] махрама.

у̏брушчић, m. dim. v. убрус.

убу̀сати се, са̑м се, v. r. pf. н. п. убусало се жито, buſchig werden, ſich beſtauden, frutico. cf. убокорити се.

ува̀жа̑ње, n. das Einführen, invectio, importatio.

ува̀жати, у̏ва̑жа̑м, v. impf. hineinführen, inveho, importo. cf. увозити.

у̏вала, f. као долина или ждријело између два брда, das Thal, vallis. [vide дубодолина].

у̏валина, f. augm. v. увала.

ува̀лити, у̏ва̑ли̑м, v. pf. 1) hineinwälzen, involvo; увалити кога у зло, ſtürzen, infero. — 2) (у Славонији) увалио ми вук кљусе, т. ј. з а к л а о.

ува̀љати, у̏ва̑ља̑м, v. pf. hineinwälzen, volvo in —.

ува̀љати се, у̏ва̑ља̑м се, v. r. pf. 1) ſich durch Wälzen beſchmutzen, volutando maculor. — 2) ſich einwalken, im Walken eingehen, minui subigendo.

ува̀љи̏ва̑ње, n. das Hineinwälzen, involutio.

ува̀љи̏вати, ва̀љује̑м, v. impf. hineinwälzen, involvo, volvo in —.

у̏ва̑р, vide [ухар] за увар (је).

у̏ва̑рдати, да̑м, v. pf. überlegen, bedenken, reputo: Ну уварђај и право ми кажи Ђе су броди на тој ладној води —

ува̀рисати[*], ри̑ше̑м, v. pf. errathen, conjectura assequi. cf. [vide] оварисати.

у̏ватак, тка, m. vide **ухватак**.

у̏ватити, ти̑м, vide **ухватити**.

у̏ватити се, ти̑м се, vide **ухватити се**.

уве̏зати, у̏ве̑же̑м, v. pf. binden, colligo.

увези̏ва̑ње, n. das Binden, ligatio.

увези̏вати, ве̏зује̑м, v. impf. binden, colligare.

у̏ве̑к, (ист.) vide увијек.

у̏велак, у̏веока, m. (у Боци) воћка која на дрвету свом не сазри, него прије времена увене и опадне.

у̏венути, не̑м, v. pf. verwelken, marcesco. [cf. усахнути (усанути)].

увера̀ва̑ње, n. (ист.) vide увјеравање.

увера̀вати, ве̏ра̑ва̑м, (ист.) vide увјеравати.

увера̀вати се, ве̏ра̑ва̑м се, (ист.) vide увјеравати се.

уверееи̏јати, ја̑м, v. pf. (у Рисну) кога, т. ј. дати му на вересију, krebitiren, auf Krebit geben, credo. [vide задужити]. cf. удужити.

у̏верити, ри̑м, (ист.) vide увјерити.

у̏верити се, ри̑м се, (ист.) vide увјерити се.

1. **уве̏сти**, ве̏де̑м, v. pf. 1) hineinführen, duco in —. — 2) пређу у брдо, anzetteln, ordior. — 3) mit jemand davon laufen, ihn wegführen, abduco, cf. [vide 1] одвести [1]: И уведе три четири друга — Ђе Алија уведе ђевојку —

2. **уве̏сти**, ве̏зе̑м, v. pf. hineinfahren, inveho; увести жито, сијено.

3. **уве̏сти**, ве̏зе̑м, v. pf. hineinſticken, includo picturae acus: Увезла сам три дуката злата —

уве̏сти се, ве̏зе̑м се, v. r. pf. vide [1] навести се: Увезе се блату широкоме —

уве̏чадити, ди̑м, v. pf. (у Бачкој) vide упепртљити.

у̏вече̑ (у вече), Abends, vesperi.

увеџбати, ба̑м, (ист.) vide увјеџбати.

увештити се, ти̑м се, (ист.) vide увјештити се.

уви̏ђати, у̏ви̑ђа̑м, v. pf. zubereiten, apparo, н. п. јело. cf. [vide] зготовити.

уви̏ја̑ње, n. das Umwinden, involutio.

уви̏јати, у̏ви̑ја̑м, v. impf. 1) н. п. појас, umwinden, involvo. — 2) einwickeln, involvo: У свилена њедра увијао —

уви̏јати се, у̏ви̑ја̑м се, v. r. impf. ſich ſchmiegen, se inflectere, applicare: Дивно ли се Михат увијаше — Но се пусник к земљи увијаше — Иди, сине, Анђелији мајци, Увијај се, сине, и превијај Ка'но свила око ките смиља —

уви̏ја̑ч, увија̑ча, m. (у Ц. г.) Zigarre, herba nicotiana contorta.

уви̏јача, f. vide оловница.

увије̏да̑ње, n. vide уједање.

увије̏дати, у̏вије̑да̑м, v. impf. (у Боци) vide уједати.

у̏вијек (у вијек), (јуж.) immer, semper. [cf. удиљ; све 2].

у̏ви̑к, (зап.) vide увијек.

увира̀ва̑ње, n. (зап.) vide увјеравање.

увира̀вати, ви̏ра̑ва̑м, (зап.) vide увјеравати.

увира̀вати се, ви̏ра̑ва̑м се, (зап.) vide увјеравати се.

у̏вира̑ње, n. 1) das Einſieden, Einkochen, decoctio. — 2) vide понирање. — 3) das Durchſchmiegen, τὸ abdere se.

у̏вирати, ре̑, v. impf. 1) einkochen, decoqui, coquendo evaporari. [cf. савирати 2]. — 2) vide понирати.

у̏вирати се, ре̑м се, v. r. impf. ſich wohin durchſchmiegen, arcte perlabi. [vide савирати се].

у̏вирити, ри̑м, (зап.) vide увјерити.

у̏вирити се, ри̑м се, (зап.) vide увјерити се.

у̏ви̑с, cf. вис [1].

уви̏так, тка, m. das Eingewickelte, volumen.

у̏вити, у̏вије̑м, v. pf. umwinden, circumvolvo.

у̏витлити, љи̑м, v. pf. н. п. даске, übereinanderlegen, ponere aliud super aliud.

у̏вицбати, ба̑м, (зап.) vide увјеџбати.

у̏виштити се, ти̑м се, (зап.) vide увјештити се.

увјера̀ва̑ње, n. (јуж.) das Bereden, Ueberzeugen, persuasio, convictio.

увјера̀вати, вје̏ра̑ва̑м, v. impf. (јуж.) glauben machen, persuadeo.

увјера̀вати се, вје̏ра̑ва̑м се, v. r. impf. (јуж.) ſich überreden, persuadeo mihi.

у̏вјерити, ри̑м, v. pf. (јуж.) glauben machen, persuadeo.

у̏вјерити се, ри̑м се, v. r. pf. (јуж.) 1) ſich überreden, persuadeo mihi. — 2) (у Ц. г.) задати, ухватити вјеру, Waffenſtillſtand ſchließen, inducias facere.

у̏вјерица, f. (у Ц. г.) Waffenſtillſtand, induciae [cf. умир 1]: онда је била увјерица, т. ј. били задали вјеру један другима.

у̏вјерни̏к, m. (у Ц. г.) један од онијех који

су ухватили вјеру међу собом, einer von denen, die den Waffenstillstand geschlossen haben, qui inducias fecit.

у̏вјести, у̏вједе̑м, v. pf. (у Боци) vide **ујести:** Превари се, *увједе* је гуја —

у̏вјести се, *у̏вједе̑м се (и у̏вије̑м се), v. r. pf. с киме, vide* [завадити се] *зау̏јести се.*

у̏вјет, m. (у Дубр.) vide уговор.

у̏вјеџбати, ба̑м, v. pf. (југ.) einlernen, sich einüben, condisco, expertus fio in re: Добар һого путе *увјеџбао* —

у̏вјештити се, тӣм се, v. r. pf. (југ.) geschickt werden (in einer Arbeit), expertus fio.

увла́че̄ње, n. das Einziehen, retractio.

увла́чити, у̏вла̄чӣм, v. impf. hineinziehen, retraho, contraho.

у̏во, n. vide **ухо.**

у̏вода, f. vide **ухода.**

уво̀дити, у̏водӣм, v. impf. 1) hineinführen, induco. — 2) пређу у брдо, anzetteln, ordior: Купићу ти нове нити И помоћи *уводити* — 3) vide **уходити** [2].

уво̀дити се, у̏водӣм се, v. r. impf. коме, schmeicheln, blanditiis et assentationibus cujus amicitiam colligere. [vide улагивати се].

у̏водни̏к, m. (у Барањи): А ви два свата, Два *уводника,* Отвор'те врата.

у̏водница, f. чела, која пред што ће се челе ројити, изиђе из кошнице, те тражи мјесто гдје ће се населити.

уво̀ђе̄ње, n. 1) das Hineinführen, inductio. — 2) das Anzetteln, orsus. — 3) vide **ухођење** [2].

уво̀же̄ње, n. das Einführen, invectio, importatio.

уво̀зити, у̏возӣм, v. impf. einführen, inveho, importo.

у̏војак, о̄јка, m. (ст.) Locke (?), cincinus [cf. завојак]: Како расте трава на *увојке* —

у̏волажа, f. vide **ухолажа.**

у̏волеж, m. (у Сријему) vide ухолажа.

у̏вољѐз, m. vide ухолажа.

уво̀њати се, ња̑м се, v. r. pf. vide усмрдјети се.

у̏вор, m. vide **ухор.**

у̏вотка, f. vide **ухотка.**

увра́же̄ње, n. das Einfädeln, immissio fili in acum.

увра́зити, у̏вра̑зӣм, v. [pf.] impf. н. п. конац у иглу, einfädeln, insero filum in foramen acus. [vide удјести].

увра́тине, f. pl. die Pflugwende, versura [cf. 1 окрајак 2]: Боље се наврх њиве договарати, него се на *увратинама* карати.

увра́тити се, у̏вра̑тӣм се, v. r. pf. einsprechen, einkehren, deverto ad aliquem. [cf. навратити се, наврнути се, уврнути се].

у̏враћа̄ње, n. das Einsprechen, ingressio. [cf. навраћање 3].

у̏враћати се, ћа̑м се, v. r. impf. einsprechen, deversor. [cf. навраћати се].

увра́чати, у̏вра̑ча̑м, v. pf. treffen (durch Wahrsagung), divino.

увре́бати, у̏вре̑ба̑м, v. pf. erlauern, deprehendo aucupando. [cf. укебати, упрежати].

увре́дити, у̏вре̑дӣм, (ист.) vide увриједити.

увремѐнити се, уврѐменӣ се, v. r. pf. [југ. и ист.] sich aufheitern (vom Wetter), coeli serenitas redditur.

у̏врете̑н [у вретен] (скочити), auf der nämlichen Stelle in die Höhe, adsilio in altum: Трипут дорат *увретен* скочио —

у̏врети, рӣ, v. pf. einkochen, verdampfen, decoqui.

у̏вре̑ти се, у̏вре̑м се (у̏вр̑о се, у̏вр̑ла се) (ист.) vide увријети се.

уври́дити, у̏вридӣм, (зап.) vide увриједити.

уврије̏дити, у̏вриједӣм, v. pf. (југ.) an eine Wunde anstoßen, offendo in vulnus.

у̏врије̏ти се, у̏вре̑м се, (у̏вр̑о се, у̏вр̑ла се) v. r. pf. (југ.) sich hineinschmiegen, arcte perlabi.

у̏ври̏ти се, у̏вре̑м се, (зап.) vide уврије̏ти се.

увр̏нути, у̏вр̑не̑м, v. pf. н. п. овна (т. ј. уjaловити), abdrehen, durch Drehen verderben, eneco torquendo (testiculos).

увр̏нути се, у̏вр̑не̑м се, vide увратити се.

увр̏стати се, та̑ се, v. r. pf. уврстао се виноград, т. ј. велики нарастао.

увр̏сти, увр̏зе̑м, v. pf. н. п. конац у иглу, einfädeln, insero filum in acum. [vide удјести].

у̏врта̄ње, n. das Einbrehen, retorsio, contorsio.

у̏вртати, у̏врће̑м, v. impf. einbrehen, retorqueo, contorqueo. [vide штројити]. cf. уврнути.

увр̏та̑ч, увртáча, m. који уврће овнове.

увр̏тети, тӣм, (ист.) vide уврт̏јети.

увр̏тети се, тӣ се, (ист.) vide увртјети се.

увр̏тити, тӣм, (зап.) vide увртјети.

увр̏тити се, тӣ се, (зап.) vide увртјети се.

увр̏тјети, увр̏тӣм, v. pf. (југоз.) 1) hineinbohren, terebro. — 2) увртјети што (себи) у главу, in den Kopf setzen, in animum induco.

увр̏тјети се, увр̏тӣ се, v. r. pf. (југоз.) коме у главу, sich in den Kopf setzen, in animum induco.

увр̏ћети, вр̏тӣм, (југ.) vide увртјети.

увр̏ћети се, вр̏тӣ се, (југ.) vide увртјети се.

увр̏х, ober, supra: *уврх* главе, *уврх* врха.

у̏вршан, шна, шно, н. п. чанак брашна, ungestrichenes Maß, mensura cacuminata.

увршѝва̄ње, n. (österr. das Aufgipfeln des Getreides), demensio exundans.

увршѝвати, вр̏шује̑м, v. impf. } aufgipfeln, cacumino.
увр̏шити, у̏вр̑шӣм, v. pf. }

уву̏ћи, ву̏че̑м, v. pf. hineinziehen, traho in —.

уга́ђа̄ње, n. 1) das Rechtmachen, satisfactio, probatio, accomodatio. — 2) das Richten, Stimmen, correctio, temperatio, constitutio.

уга́ђати, у̏га̑ђа̑м, v. impf. 1) коме, es einem recht machen, probo alicui quid. — 2) што (н. п. гадље), zurecht machen, richten, tempero, constituo.

у̏газити, зӣм, v. pf. 1) у што, hineintreten, calco. — 2) zusammentreten, conculco [cf. утапкати]: *угазиле* свиње испред куће; *угазити* земљу (за пећ и. ſ. w.).

угаиити се, и̑м се, vide гаии учинити се.
у̏гал, гла, m. vide кут.
у̏гаљ, гља, m. die Schmiedekohlen, carbones. cf. [угљен 2,] ћумур.
уга̀нути, у̏гане̑м, v. pf. руку, ногу, verrenken, luxo. [cf. ганути].
уга̀њати, у̏га̑ња̑м, v. pf. једва сам га угањао, finden, antreffen, invenio.
1. **у̏га̑р,** f. die zum fünftigen Anbau aufgerissene (und dem Durchwärmen ausgesetzte) Erde, ager proscissus. [cf. преорица].
2. **У̏гар,** гра, m. (pl. Угри и. Угреви) vide [Маџар 1] Угрин: Да'ко сретеш од *Угревах* кога —
у̏гарак, га̑рка, m. der Brand, titio [cf. угарица]: Кратке главње готови *угарци.*
уга̀рити, у̏га̑ри̑м, v. pf. т. ј. њиву (или земљу), aufreißen (die Erde mit dem Pfluge), proscindo.
у̏гарица, f. vide угарак.
уга̀рница, f. aufgerissener Acker, ager proscissus: Падоше тице на *угарнице* —
у̏гарски̑, ка̑, ко̑, vide Маџарски: Вино пију три *Угарска* краља —
уга̀рчић, m. dim. v. угарак.
у̏гасит, а, о, dunkelbraun, fuscus. [cf. загасит].
уга́сити, у̏га̑си̑м, v. pf. löschen, restinguo. [cf. истрнути, иштувати, обеселити 2, 1 смирити 3, удунути, утјешити 3, 1 утрнути, утулити, утушити].
уги̏ба̂ње, n. vide угињање.
уги̏бати се, у̏ги̑бље̑м (у̏ги̑ба̑м) се, vide угињати се.
у̏гинути, не̑м, v. pf. umkommen, pereo.
у̏гиња̂ње, n. das Sinken, *τὸ* sidere. [cf. угибање].
у̏гињати се, ње̑м се, v. r. [im]pf. sich senken, sido [cf. угибати се]: *угиње се* земља под њим.
у̏гич[*], m. (у Ц. г.) ован десет пута кад прелази, онда је угич; на њему је звоно и он води овце, и обично се не стриже.
у̏глава, f. (по јуж. кр.) vide уговор: Данас му је за свате *углава* —
угла́вити, у̏гла̑ви̑м, v. pf. 1) hineinfügen, insero, befestigen, figo. — 2) festsetzen, statuo [cf. уговорити 2]: Ти си, побро, свадбу *углавио* —
углављи̏ва̂ње, n. das Festsetzen, Befestigen, Einstecken, fixio.
углављи̏вати, гла̀вљује̑м, v. impf. 1) befestigen, figo. — 2) festsetzen, statuo [cf. главити 1]: Прстен даје, свадбу *углављује* —
у̏гладити, ди̑м, v. pf. glätten, polio. cf. [суланисати,] углачати.
у̏гла̂ти, ла̑м, vide угледати.
угла̀чати, ча̑м, vide угладити.
у̏гле̑д, m. der Angenschein, conspectus: Изведи, брате, сестру на *углед* —
у̏гле̑дан, дна, дно, ansehnlich, conspicuus, н. п. човјек, жена. [vide лијеп].
у̏гледати, да̑м, [углати] v. pf. ersehen, conspicor [cf. заздрети, замотрити, намотрити, смотрити, уочити, умотрити, усмотрити]: *Угледај* ме сужна невољника —
у̏гледати се, да̑м се, v. r. pf. на кога, Beispiel nehmen an einem, exemplum capio (bonum aut malum).
у̏глијев, (у Ц. г.) } m. vide угљен.
у̏глијен, (у Дубр.) }
угло̀бити, у̏глоби̑м, v. pf. einfügen, insero (clavum in foramen, ad continendum). [cf. ужлијебити].
углобља̀ва̂ње, n. das Einfügen, insertio.
углобља̀вати, гло̀бља̑ва̑м, v. impf. einfügen, insero.
у̏гља̂р, угља́ра, m. der Kohlenbrenner, carbonarius.
у̏гљара, f. die Kohlenbrennerei, carbonaria.
у̏гља́рски̑, ка̑, ко̑, Köhler-, carbonariorum.
у̏гље̑вље, n. (coll.) die Kohlen im Ofen, carbones.
у̏гље̂н, у̏гљена, m. (loc. угље̏ну) [cf. углијев, углијен] 1) eine Kohle, carbo, жив угљен, brennende Kohle, carbo vivus. — 2) (у Дубр.) vide угаљ (ћумур).
угље̏нчић, m. dim. v. угљен. [cf. угљичак].
У̏гљеша, m. Mannsname, nomen viri.
угљи̏чак, чка, m. vide угљенчић.
у̏гнати, гна̑м (жене̑м), v. pf. 1) hineintreiben, ago in —, adigo: угнати кога у лаж. cf. [сатјерати (стјерати),] утјерати [1]. — 2) (у Ц. г.) wegtreiben, abigo: Утекоше Турци у Бањане, И *угнаше* овце свеколике — Турска се је војска узвијала, Узвијала, овце оставила Не *угнала* брава ђавољега —
угне́здити се, у̏гне̑зди̑м се, (ист.) } v. r. pf. sich einnisten, nidum construere, sedem figere. [cf. улећи се].
угни́здити се, у̏гни̑зди̑м се, (зап.) }
угније̏здити се, у̏гније̑зди̑м се, (јуж.) }
угну́сити, у̏гну̑си̑м, v. pf. (у Дубр.) beschmutzen, inquino. cf. [vide] упрљати.
у̏гну̑т, а, о, vertieft, depressus.
у̏гнути се, у̏гне̑м се, v. r. pf. sich senken, sido. [cf. 2 улећи (улекнути) се].
угња́вити, у̏гња̑ви̑м, v. pf. erdrücken, elido.
угње́чити, у̏гње̑чи̑м, v. pf. kneten, subigo.
угњи́вати, у̏гњи̑ва̑м, v. impf. (у Рисну) у пословици: Ја *угњиват'* а неко уживат', т. ј. ја да радим и да се мучим, а други рад мој да ужива.
угњи́лити, ли̑, v. pf. milbe, weich werden (vom Obste, z. B. der Mispel), mitesco.
угова́ра̂ње, n. das Verabreden, constitutio, condictio.
угова́рати, уго̀ва̑ра̑м, v. impf. verabreden, constituo, condico.
уго̀вети, ве̑м, v. pf. (у Сријему и у Бачк.) 1) vide угодити 1. — 2) уговео нешто, т. ј. поређао, abfallen, marcesco.
у̏гово̑р, m. die Verabredung, die Besprechung, colloquium (besonders die Verabredung, wann und wie die erbetene Braut abgeholt werden soll). cf. [увјет;] углава, [јабука 3,] колачи.
угово̀рити, го̀вори̑м, v. pf. 1) verabreden, con-

dico. — 2) свадбу, Heirath stiften, nuptias concilio. [vide углавити 2].

уговорник, уговорника, m. Kontrahent, contrahens.

у̏го̄д, (у Ц, г.) in der Redensart: *на угод т, ј. таман, као што треба.*

у̏годан, дна, дно, 1) recht, angenehm, gratus. — 2) bequem, commodus.

у̏годба, f. die Befriedigung, satisfactio: Свему ми је роду омиљела,| Моме бабу дворбом и *угодбом* —

уго̀дити, у̏годӣм, v. pf. 1) коме, es einem recht machen, facio satis probo rem alicui. [cf. повољити, уговети 1, умостити 1]. — 2) што, richten, zurechtmachen, constituo, н. п. гађе. [vide удесити 1]. — 3) treffen, ferio [vide десити]: А нијесам друма *угодио* —

уго̀дљив, а, о, gefällig, comis.

у̏годнӣк, m. н. п. Божји, der es wem recht macht, gratus, qui gratum mihi facit: И ради су Божји *угодници* —

уго̀јити, у̏гојӣм, v. pf. füttern, mästen, sagino. [vide утовити].

[**уго̀јити се**, угојим се, v. r. pf. vide одебљати 2.]

у̏гон, m. die Verrenkung, luxatura.

угонѐнути, уго̀нѐнēм, (у Перасту)\} v. pf. vi-
угонѐтати, уго̀нѐтāм, (у Ц. г.) \} de одгоненути.

уго̀нити, у̏гонӣм, v. impf. 1) hineintreiben, ago in —: *угонити* кога у лаж. — 2) wegtreiben, abigo.

уго̀њење, n. 1) das Hineintreiben, actio in —. — 2) das Wegtreiben, abactus.

у̏гор, m. јегуља тежа од по оке. Кад се јегуље у Габели хватају и продају, која је мања од по оке, онијех се 300 броји у товар, а угори се продају особито на мјеру.

уго̀рети се, рӣ се, v. r. pf. [ист. и јуж.] н. п. земља кад постоји неко вријеме узорана. cf. угар.

уго̀стити, у̏гостӣм, v. pf. bewirthen, hospitio excipio.

уго̀товити, вӣм, v. pf. н. п. ручак, вечеру, bereiten, adparo. [vide зготовити]. cf. увиђати.

у̏грабити, бӣм, v. pf. 1) erhaschen, arripio, comprehendo. [cf. ујагмити]. — 2) (у Дубр.) коме што, т. ј. отети, entreißen, eripio: Што ти Бог да, нико ти не *уграби.*

угра̏дити, у̏гра̄дӣм, v. pf. einbauen, instruo [vide узидати]: Поведоше у град да *уграде* —

уграђѝвање, n. das Einbauen, instructio.

уграђѝвати, гра̏ђујēм, v. impf. einbauen, instruo: Туриште је у град *уграђиват'* —

угрѐвање, n. (ист.) vide угријевање.

угрѐвати, у̏грēвāм, (ист.) vide угријевати.

у̏грезнути, нēм, (у̏грезнух и. у̏грезох, у̏грезну и. у̏грезе) [v. pf.] stecken, versinken, demergi: *Угрезоше* у крв до кољена —

у̏грејати, јēм, (ист.) vide угријати.

у̏грешити, шӣ, v. pf. (у Сријему) почело грешивати (пошто се грожђе очисти од цвијета и пуца нарасту као у греша), Beeren bekommen, anjeßen, baccae exsistunt. cf. усачмити се.

угрѝвање, n. (зап.) vide угријевање.

угрѝвати, у̏грӣвāм, (зап.) vide угријевати.

у̏гризак, гриска, m. das Angebissene, admorsum quid, e. g. pomum, panis. [cf. загризак]. Свак се чува да туђ угризак нехотице не загризе, јер кажу да ће се свадити с онијем чији је он.

угрѝзање, n. das Anbeißen, admorsio.

угрѝзати, у̏грӣзāм, v. impf. anbeißen, admordeo: Ако је мед и сладак, ма не ваља прст *угризати.*

у̏гријати, јēм, v. pf. (јуж. и зап.) erwärmen, calefacio.

угријѐвање, n. (јуж.) das Wärmen, calefactio.

угријѐвати, у̏гријевāм, v. impf. (јуж.) wärmen, calefacio.

У̏грин, m. (ст.) vide Маџар [1]: Шатор пење *Угрин* Јанко —

У̏гриња, f. Frauenname, nomen feminae.

у̏гристи, угрѝзēм, v. pf. 1) anbeißen, admordeo. — 2) (у Дубр.) vide ујести.

У̏гричић, m. ein junger Угрин: Да се тебе погледати| Големога *Угричића* —

у̏грк, m. црв, што живи љети у говеда испод коже.

у̏гркиња, f. у овој загонеци: *Угркиња* воду носи, угрци је сусретоше, *угркиња* земљи пада, угрцима воде даје [*крмача* и *прасци*].

у̏грудати се, дāм се, v. r. pf. sich klümpern, sich in Klümper zusammensetzen, klumpig werden, glebosum fieri [cf. улопатати се]: угрудала се земља.

угру̏шати се, шā се, vide прогрушати се.

угру̏шити, у̏гру̏шӣм, v. pf. zerstoßen, contundo. cf. згрушити.

у̏грци, m. pl. у загонеци, cf. угркиња.

у̏гужвати, вāм, v. pf. н. п. хаљину, zerknicken, infringo.

угу̏рсуз,* m. der Halunke, nebulo.

угурсу̏злук,* m. die Halunkerei, Liederlichkeit, nequitia.

угу̏рсускӣ, кā, кō, halunkisch, nebulonum: угурсузе угурсуски!

угушѝвање, n. das Ersticken, suffocatio.

угушѝвати, гу̏шујēм, v. impf. ersticken, suffoco.

угу̏шити, у̏гу̏шӣм, v. pf. ersticken, suffoco. [vide загушити].

1.**у̑д**, у̑да, до, vide **худ.**

2.**у̑д**, m. das Glied, membrum: свакн ме *уд* боли.

удáвање, n. das Verehlichen (von Mädchen), collocatio puellae.

удáвати, у̏да̄јēм, v. impf. verehlichen, colloco filiam.

удáвати се, у̏да̄јēм се, v. r. impf. heirathen, nubo.

удáвача, f. дјевојка која се удаје, die Braut,

sponsa, cf. удадбеница [2]: Све надигра свате и јунаке,| Надиграла *удавача* Ана —

уда̀вити, ӯда̑вӣм, v. pf. erwürgen, strangulo. [cf. задавити; задушити].

ӯдадба, f. н. п. дјевојка на удадбу, mannbar, nubilis. cf. удаја.

ӯдадбенӣ, на̑, но̑, н. п. кошуља, Vermählungs-, nuptialis.

ӯдадбеница, f. 1) т. ј. удадбена кошуља, das Vermählungshemde, indusium nuptiale. — 2) дјевојка која се удаје. cf. [vide] удавача.

ӯдаја, f. vide удадба.

удаљѝвање, n. das Entfernen, decessus.

удаљѝвати се, да̀љујēм се, v. [r.] impf. sich entfernen, decedere.

уда̀љити, ӯда̑љӣм, v. pf. (у Ц. г.) / **уда̀љити се**, ӯда̑љӣм се, v. r. pf. } sich entfernen, decedo, longius procedo (e. c. a castris): Он да види је ли *удаљио* —

ӯдан, дна, дно, vide **худан**: Моја змијо, мој *удни* породе —

ӯда̑р, m. der Schlag, ictus [vide ударац 1]: Од једнога *удара* дуб не пада.

ӯдара̑ње, n. 1) das Schlagen auf etwas, percussio. — 2) das Stoßen auf etwas, incursio. — 3) das Lärmen (der Kinder), strepitus. — 4) der Geruch nach etwas, odor. — 5) das Legen auf etwas, impositio.

ӯдарати, ра̑м, v. impf. 1) у што, auf etwas schlagen, percutio. — 2) на кога, stoßen (auf den Feind), incurro. — 3) ударају дјеца, lärmen, tumultuari. — 4) месо, riecht ein wenig, olet, foetet aliquantum. [vide задисати 2]. — 5) auflegen, impono.

ӯдарати се, ра̑ се, v. r. impf. zusammenpassen, congruo.

ӯдарац, ӯда̑рца, m. 1) der Schlag, ictus: Од једнога *ударца* ништа му бити не ће; Без старца нема *ударца*. cf. [дупац, ћотек,] удар. — 2) (у Ц. г.) der Angriff, impetus [cf. удорац, загон]: Не ћу, богме, драги побратиме,| Већ ја с тобом више четовати:| Кад идемо на *ударац* Турцим'| Све ти идеш за дружином страга — Когођ са мном на *ударац* не ће| Проклет био на оба свијета —

ӯдарити [удрити], рӣм, v. pf. 1) у што, auf etwas schlagen, percutio. [cf. бубнути, бупити, гарнути, генути, депити, депнути, дернути, дупити; лупити, лупнути; врезнути, одадријети 3, одајачити, одалачити, ћопнути]. — 2) на кога, stoßen, incurro; überfallen, invado. [cf. овлаисати]. — 3) на кога, на што [cf. ринути 2], den Weg einschlagen, viam ingredi versus —. — 4) киша, sich ergießen, effundi; снијег; [cf. обратити 2; — 4*а*)] крв из носа. — 5) legen, thun auf etwas, impono, н. п. обруч на кацу, седло на коња, хаљине на се или на слуге: *Удри* пиће на голиће; *Удри*, браца, пуца низ њедарца — 6) кога на колац, spießen, adigere stipitem per medium hominem: А војводе на коље *удрите* — 7) у што, sich legen, nitor: ударило све у трговину, у писање књига и т. д. — 8) муке ударити коме, auf die Folter bringen, in tormenta dare. [— 8*а*) *ударити кога на муке*, auch *на шибу*. — 8*б*) *ударио сам на муку*. — Маргиналија I. издања]. — 9) ударити нокат, т. ј. побјећи: *Ударише* нокат уз Бањане — 10) удари га гуја, т. ј. уједе: Преври се, *удари* га гуја — *11) ударити исчат, жиг.*

ӯдарити се [удрити се], рӣм се, v. r. pf. 1) handgemein werden, confligo, congredior. [cf. убити се 2]. — 2) zusammenpassen, congruo [vide подударити се]: Оба добри из двије крајине| И с благом *се* могу *ударити* —

ӯдати, да̑м, v. pf. verheirathen, colloco filiam. [cf. удомити].

ӯдати се, да̑м се, v. [r.] pf. heirathen, nubo. [cf. удомити се; поћи 3].

Ӯдба̑ри, m. pl.: Оно ти је Дмитар од *Удбара* —

Ӯдбина, / **Ӯдбиња**, } m. Stadt in Kroatien, nomen urbis. Удбиња се у народнијем пјесмама спомиње од стране Турске као Сењ од наше. Сад је Удбиња као мало село.

Ӯдбињанин, m. човјек из Удбиње.

Ӯдбӣњка, f. жена или дјевојка из Удбиње.

ӯдбӣњскӣ, ка̑, ко̑, von Udbinja.

ӯдвоје (у двоје), ums doppelte, duplo.

удвора̀ва̑ње, n. das Einschmeicheln (durch Hofiren), insinuatio.

удвора̀вати се, дво̀ра̑ва̑м се, v. r. impf. sich einschmeicheln, se insinuare.

ӯдво̑ран, рна, рно, dienstfertig, officiosus: Ровци су ми брдо најмилије,| Најмилије и *најудворније* —

удво̀рити се, ӯдворӣм се, v. r. pf. код кога, sich bei jemand einschmeicheln, sich beliebt machen, insinuo me apud aliquem. [cf. додворити се 1].

ӯдворица, f. човјек који се удворава код кога, der Höfling, Schmeichler, adulator [cf. мазалица 4, придворица 1, улажица, улизица]: Турска *удворица*.

удѐва̑ње, n. (ист.) vide удијевање.

удѐвати, ӯдѐва̑м, (ист.) vide удијевати.

ӯделати, ла̑м, v. pf. (у Хрв.) vide учинити [1].

удѐлити, ӯдѐлӣм, (ист.) vide удијелити.

ӯденути, не̑м, vide [удети] удести.

ӯдес, m. (по југоз. кр.) vide несрећа.

ӯдесан, сна, сно, 1) in Ordnung, richtig, ordinatus. — 2) (по југоз. кр.) vide несрећан [1]: *Удесној* ђевојци роми сватови.

удѐсити, ӯдесӣм, v. pf. 1) richten, zurecht machen, corrigo. cf. угодити [2]. — 2) кога, treffen, auf jemand stoßen, offendo, occurro [vide десити]: удесио сам га на путу.

удѐсити се, ӯдесӣм се, v. r. pf. sich begegnen, occurro [vide срести се]: удесили смо се und удесио сам се с њим.

ӯдести, деде̑м (дене̑м), (ист.) vide удјести.

ӯдети [уденути], дене̑м, vide удести.

удешáвâње, n. 1) das Richten, accomodatio. — 2) das Zusammentreffen, occursus.

удешáвати, дѐшâвâм, v. impf. 1) zurecht machen, accomodo. — 2) zusammentreffen, occurro. — 3) *удешава* киша, т. j. као угађа, почиње њи полагано.

удешáвати се, дѐшâвâм се, v. r. impf. sich begegnen, occurro.

удѝвâње, n. (зап.) vide удијевање.

удѝвати, ӱдӣвâм, (зап.) vide удијевати.

удѝвити се, ӱдӣвӣм се, v. r. pf. sich verwundern, miror rem [vide зачудити се]: *Удивио се* као ружа у чуну.

удивљáвâње, n. die Verwunderung, miratio.

удивљáвати се, удѝвљâвâм се, v. r. impf. sich verwundern, miror.

удијѐвâње, n. (југ.) das Hineinthun, Einfädeln, immissio.

удијѐвати, ӱдијевâм, v. impf. (југ.) н. п. конац у иглу, einfädeln, filum in acum inserere.

удијѐлити, ӱдијелӣм, v. pf. (југ.) (Almosen) geben, praebeo. [cf. надијелити 1, подијелити 2].

ӱдика (cf. удљика), f. wolliger Schneeball, [türkische Weide,] viburnum lantana [L.; cf. удиковина].

ӱдиков, а, о, н. п. дрво, von удика.

ӱдиковина, f. vide удика.

удѝлити, ӱдӣлӣм, (зап.) vide удијелити.

ӱдиљ, immer, semper. [vide увијек].

ӱдинути, нêм,
ӱдисти, дидêм (динêм),
1. **ӱдити**, динêм, } (зап.) vide удјести.

2. **ӱдити**, дӣм, v. impf. 1) месо, zerstücken, dispertio. — 2) коме што, übel thun, facio male, посео [vide шкодити]: *уди* ми козје месо; *уди* му море.

3. **ӱдити**, дӣм, v. impf. 1) за ким или за чим, sich sehnen, schmachten, desiderare. [vide чезнути 2]. — 2) кад свиње пред вече као циче полако или стењу, каже се да уде.

ӱдица, f. der Fischangel, hamus (piscarius).

ӱдјелак, ӱдиока, m. [југ.] vide подјела.

ӱдјенути, нêм,
ӱдјести, дједêм (дјенêм),
ӱдјети, дјенêм, } v. pf. (југоз.) н. п. конац у иглу, einfädeln, filum in acum insero. cf. [увразити,] уврсти.

ӱдљика, f. vide **удика**, mit allen Ableitungen.

ӱдно (у дно), удно села, unten, am Ende des Dorfes, in imo pago [cf. подно, подну]: Пут истока *удно* поља — Сједи Милош доље *удно* совре —

ӱдо, n. т. j. меса, ein Stück Fleisch (zum Räuchern), segmentum carnis (appendendum in fumum); удо је танко а дугачко да се може превјесити преко шта. cf. вјешалица.

удобрáвâње, n. das Gutwerden, Guterscheinen, ostensio bonitatis.

удобрáвати се, дòбрâвâм се, v. r. impf.
удòбрити се, ӱдобрӣм се, v. r. pf. } sich gut zeigen, ostendere se bonum.

ӱдов, а, о, verwitwet, viduus.

[**удован**, вна, вно, cf. мора.]

удòвац (удóвац), вца, m. der Witwer, viduus.

удòвица, f. die Witwe, vidua.

удòвичин, а, о, der Witwe, viduae.

удòвичић, m. der Witwe Sohn, filius viduae.

удòвичица, f. dim. v. удовица.

удòвичкӣ, кâ, кô, Witwen-, viduarum.

удомáћити се, удòмâћӣм се, v. r. pf. heimisch, vertraut werden, familiaresco. [cf. одомаћити се].

удòмити, ӱдомӣм, v. pf. н. п. ћер, verheirathen, colloco filiam. [vide удати].

удòмити се, ӱдомӣм се, v. r. pf. sich verheirathen, nubere [vide удати се]: Од кад сам *се удомила* —

ӱдорац, ӱдорца, m. (у Ц. г.) Кад чета хоће да удари на Турске чобане, она се раздијели на двоје, па један дијел, који се зове *удорције*, иду на *удорац*, т. j. управо да ударе на чобане, а други остане у *застави*: кад удорције стоку дотјерају до заставе, они је мимо њу протјерају и даље отјерају, а застава остане за њима бијући се с потјером. Ако су два брата у чети, један иде на удорац а други остане у застави, Angriff, impetus. cf. [vide] ударац [2].

удòрције, m. pl. (у Ц. г.) Angreifer, aggressores. cf. удорац.

удостòјити, дòстојӣм, v. pf. (у војв. по варошима) würdig machen, würdigen, dignor.

удостòјити се, дòстојӣм се, v. [r.] pf. würdig sein, dignus habeor.

удр̀жати, жӣм, v. pf. erhalten, conservo: што ти Бог дао, Бог ти и *удржао* (кад се напија); доста је, да Бог *удржи*!

Ӱдригово, n. у Босни планина између Саве и планине Маевице.

ӱдрити, ӱдрӣм, v. pf. vide **ударити** (meist nur imperat. удри).

ӱдрити се, ӱдрӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide **ударити се** (убити се, sich weh thun, corpus laedere).

удрòбити, ӱдробӣм, v. pf. hineinbrocken, infrio. [cf. подробити].

удрӯжити се, ӱдрӯжӣм се, v. r. pf. sich zusammengesellen, socior: удружили смо се und удружио сам се с њим.

удуготéжити, удугòтêжӣм, v. pf. 1) verlängern, prolato. [cf. удуљити]. — 2) удуготежила болест, sich in die Länge ziehen, provehi.

удӯжити, ӱдӯжӣм, v. pf. (у Далм.) дати у дуг, т. j. на вересију, kreditiren, credere cui quid. cf. [vide] задужити.

удӯжити се, ӱдӯжӣм се, v. r. pf. (у Боци) vide задужити се.

удӯљити, ӱдӯљӣм, v. pf. verlängern, produco [cf. удуготежити 1]: ако Бог *удуљи* живот.

ӱдунути, нêм, v. pf. н. п. свијећу, ausblasen, exstinguo. cf. [vide] угасити.

удурѐчити се, удӯрѐчӣм се, v. r. pf. (у Боци) vide укочити се.

удӯшити, ӱдӯшӣм, v. pf. (у Дубр.) ersticken, suffoco. [vide загушити].

уду̏шити се, у̏души̑м се, v. r. pf. ersticken, suffocor.

у̂ђенути, не̑м, vide [у̂ђети] у̂ђести.

у̂ђе̑ње, n. 1) das Zerstücken, dispertitio. — 2) das Schaden, Uebelthun, noxietas.

у̂ђести, ђеде̑м (ђене̑м), } (југ.) vide удјести.
у̂ђети [у̂ђенути], ђене̑м, }

у̏жапнути се, не̑м се, v. r. pf. као застидјети се, sich geniren, verecundor.

у̏жа̑р, ужа́ра, m. der Seiler, restio.

ужа̏рити, у̏жа̑ри̑м, v. pf. 1) пећ, (Backofen) glühend machen, candefacio. — 2) (у Хрв.) погачу, т. ј. посути је врућијем пепелом, па ватрањем потрљати, по том је поклопити цријепњом да се пече.

у̏жба, f. (у Лици) vide уштап.

у̏жбуна, f. (у Далм.) vide **узбуна.**

ужбу̂нити, у̏жбуни̑м, (у Далм.] vide **узбунити.**

у̏жгати, га̑м, v. pf. (у Сињу) vide ужећи.

у̏ждити, ди̑м, v. pf. vide ужећи: Ту Матијаш шемлук учинио,| Он педесет *ужди* лубарада —

у̏ждити се, ди̑м се, v. r. pf. vide запалити се: *уждиле* ми *се* ноге, т. ј. угријале се.

у̏же, у̏жета (у̏жа), n. 1) das Seil, funis. cf. конопац, [коноп, једек 1, пајван, паламар, штрањга; литар 1, личина]. Уже се купује, а у з и ц у (пртену или вунену) плету жене саме, а л и ч и н у усукују људи од лика. — 2) (у приморју) ein Maß, mensura: Од њих Вуко далеко три *ужа* — 3) (у Далм.) [vide врвца:] узица од вуне (велика), а *узица* мала, н. п. на врећи.

ужѐлити се, ли̑м се, v. r. pf. schmachten nach etwas, sich sehnen, desidero [cf. ужељети се, поужељети се]: Али си *се* силан *ужелио*,| *Ужелио* младе кауркиње.

[ужељети се, ужелим се, v. r. pf. (југ.) vide ужелити се; *види* s. v. поужељети се.]

у̏же̑ње, n. das Einengen, coarctatio.

ужѐстити се, у̏же̑сти̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. ужестио се оцат, т. ј. постао љут, *жесток.*

ужѐћи, жѐже̑м, v. pf. anzünden, accendo. [cf. заждити, зажећи, запалити 1, упалити, ужгати, уждити; припалити 1, прииждити].

ужѐћи се, ужѐже̑ се, v. r. pf. sich (durch Gährung) entzünden, corrumpor fermentatione.

ужѝва̑ње, n. das Genießen, usus. [cf. радовање 2].

ужѝвати, у̏жи̑ва̑м, v. impf. genießen, frui [cf. радовати 1]: Ја угњиват' а неко *уживат'*.

ужѝжљивити се, ви̑м се, v. r. pf. brandig werden, uredine corrumpi.

у̏жиза̑ње, n. das Anzünden, Entzünden, accensio, succensio.

у̏жизати, у̏жиже̑м, v. impf. anzünden, entzünden, accendo, incendo.

у̏жизати се, у̏жиже̑ се, v. r. impf. sich entzünden, succendi, н. п. ђубре.

ужѝлити, ли̑м, v. pf. н. п. свињче, vide жилити.

1\. **у̏жина,** f. die Jausen, merenda.

2\. **ужѝна,** f. die Enge, angustia. [vide узина].

ужина̀ва̑ње, n. das Jausnen, sumtio merendae.

ужина̀вати, жѝна̄ва̑м, v. impf. jausnen, sumo merendam.

у̏жина̑ње, n. das Jausnen, coenatio meridiana.

ужѝнара, f. т. ј. торба, die Tasche, worin die Hirten ihre Mahlzeit (Brot und Käse) tragen, pera merendaria.

у̏жинати, на̑м, v. impf. u. pf. mittagmalen (österr. jausnen), prandeo (?).

ужѝрити, у̏жи̑ри̑м, v. pf. н. п. свиње, mit Eicheln mästen, glandibus saginare.

ужѝтак, тка, m. Unterhalt, victus.

у̏жити, у̏жије̑м, v. pf. (у Хрв.) genießen, perfrui.

У̏жице, n. Stadt und Festung in Serbien.

У̏жичанин, m. (pl. Ужича̑ни) човјек из Ужица.

У̏жичка, f. жена из Ужица.

у̏жички̑, ка̑, ко̑, von Ужице.

[ужлијебити, ужлијебим, v. pf. (југ.) vide углобити; *види* s. v. шипила.]

ужљу̂тити, у̏жљу̑ти̑м, [узљутити] v. pf. vide наљутити: Па доринa добро *ужљутио* —

ужљу̂тити се, у̏жљу̑ти̑м се, [узљутити се] v. r. pf. vide [р а с р д и т и с е] наљутити се.

ужр̏вњати, ња̑м, v. pf. an der Handmühle mahlen, molo mola trusatili.

ужу̂тети, (ист.) } у̏жу̑ти̑м, v. pf. gelb werden, flavesco: *Ужућела* како жуков цвијет,| Устрептала како трепетљика —
ужу̂тити, (зап.) }
ужу̂тјети, (југоз.) }
ужу̂ћети, (јуж.) }

уз, } (mit acc.) 1) auf, in (sursum) [cf. нуз]: оде *уз* брдо; *уз* воду; *уз* дрво. — 2) стао *уза* ме, neben, pone [cf. нуз]: отишао *уз* господара. — 3) *уз* крајину, während des Krieges, dum bellum geritur; *уз* кугу. — 4) als Vorsetzsylbe bei den verbis impf. mit futur. Bedeutung: ако узиде; ако уздолази; ако узједем; ако успишем; кад узимам; кад ускосимо и т. д.
уза, }

уза̀брати [узбрати], бере̑м, v. pf. pflücken, decerpo. [cf. убрати 1, укинути 2, ушчупати].

узавира̑ње, n. verbal. v. узавирати.

уза̀вирати, ре̑м, v. impf. [von] vide узаврети.

у̏за̑вница, f. (ст.) vide званица: У Марка је млого *узавница* —

уза̀врети, ри̑м, v. pf. 1) aufsieden, ebullio: лонац, вода. — 2) узавреше људи, die Leute fingen an zu lärmen, ortus est tumultus.

узагрѐпце̑, н. п. потрчаше коњи, т. ј. у скок, *загребавши*, stürzen, prorigipere se.

у̏задње̑, (у Ц. г.) zu spät, sero: *Узадње се* нема рашта ни у цркву ходити.

уза̀ждити, ди̑м, v. pf. узаждио да бјежи, vide запалити [3].

узаима̑ње, n. das Entlehnen, Borgen, mutuatio. [cf. позаимање].

уза̀имати, ма̑м (мље̑м), v. impf. [vide заимати] 1) entlehnen, mutuo. — 2) borgen, mutuum do.

уза̀имати се, ма̑м (мље̑м) се, v. r. impf. sich gegenseitig (bei der Feldarbeit) aushelfen, mutuam operam fero.

у̏заједно, (ст.) т. ј. у једно (заједно), zusammen, zugleich, simul [vide заједно]: *Узаједно* шиħар понијеше —

уза̀јмити, у̏за̑јми̑м, v. pf. [cf. зајмити 2, позајмити, посудити] 1) у кога што, entlehnen, mutuo. — 2) коме шта, borgen, mutuum do.

у̏зајмице̑, gegenseitig, mutuo. [cf. позајмице].

у̏зак, у̏ска, ко, (у̏скӣ, ка̑, ко̑, comp. у̏жӣ) enge, knapp, angustus. [cf. узан].

у̏залу̑д, umsonst, vergebens, frustra. [cf. назалуд, залуд, залуду, заман, заманице, асли васли, бадава 2, забадава 2, лаħи, напразно 1].

у̏зама̑н, vide свагда: Вита јело, *узаман* зелена,| А дружино, *узаман* весела —

узама̀нце̑, nach einander, deinceps, cf. [vide] засопце: попио је две олбе пива *узаманце*.

у̏зан, а, о, enge, angustus. [vide узак].

у̏за̑њ, у̏за̑њга, (т. ј. уз њега), neben ihm, propter eum.

у̏зао, зла, m. der Knoten, nodus. [cf. завежљај 2, завезак 2, чвор 2].

узаптити, ти̑м, v. pf. mit Beschlag belegen, supprimo, deprehendo: *Узаптио* скеле и друмове —

уза̀себице̑, (у Сријему), **узасо̀пце̑**, vide засопце.

узасто̀пце̑, vide устопце.

у̏зачак, чка, чко, dim. v. узак.

узбаци̏ва̑ње, n. das Hinaufwerfen, subjectio, jactatio in —.

узбаци̏вати, ба̀цује̑м, v. impf. **узба̀цити**, у̏зба̑ци̑м, v. pf. hinaufwerfen, subjicio, sursum jacio.

у̏збегнути, не̑м, (ист.) vide [узбеħи] узбјегнути: Ја ħу јунак с пута *узбегнути* —

узбѐзочити се, чи̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide обезобразити се.

у̏збеħи [узбегнути], бегне̑м, (ист.) vide узбјеħи.

у̏збигнути, не̑м, vide **узбиħи**.

узби̏ја̑ње, n. das Zurückschlagen, rejectio. [cf. обузбијање, сузбијање].

узби̏јати, у̏зби̑ја̑м, v. impf. zurückschlagen, rejicio. [cf. обузбијати, сузбијати].

узби̏ја̑ч, узбија́ча, m. чим се узбија трска кад се куħа покрива.

узбијѐсити се, *у̏збијесим се, v. r. pf. (у Ц. г.) као прозлити се, побјеснити.* [vide побјешњети].

у̏збити, у̏збије̑м, v. pf. zurückschlagen, rejicio. [cf. обузбити, сузбити].

у̏збиħи [узбигнути], бигне̑м, (зап.) vide узбјеħи.

у̏збјегнути, у̏збјеħи, бјегне̑м, v. pf. (јуж.) zurückfliehen, refugio: Од њега је јелен *узбјегнуо* — Турска војска натраг *узбјегнула* —

узблу́тити се, у̏зблу̑ти̑м се, v. r. pf. (у Рисну) каже се за вино кад се поквари, kahmig werden, mucesco.

у̏збрати, бере̑м, vide **узабрати**.

у̏збрдит, а, о, bergan gehend, acclivis.

у̏збрдица, f. die Anhöhe, clivus, declivitas [cf. узгорица]: Колико је низбрдица, толико и *узбрдица*.

у̏збрижити се, жи̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide забринути се: Марина *се узбрижила* мајка| Е је скоро Мару заручила —

узбу́јати, ји̑м, v. pf. auflaufen, aufschwellen, turgesco, intumesco: узбујало тијесто.

у̏збуна (cf. ужбуна), f. Aufstand, Aufruhr, seditio. [vide буна]. cf. побуна.

узбу́нити, у̏збу̑ни̑м, [ужбунити] v. pf. aufrühren, concito.

узбу́нити се, у̏збу̑ни̑м се, v. r. pf. н. п. свијет се нешто узбунио, gähren, moveri. [cf. узрујати се].

узбу́рљати, ља̑м, v. pf. измијешати и узмутити што (житко), zerrühren, commisceo.

узбу́чати, чӣ, v. pf. н. п. млијеко, wenn sie sauer wird, acesco (de lacte). [cf. прозукнути, прокиснути 2, узвиштати].

узва̀рити, у̏зва̑ри̑м, v. pf. н. п. млијеко, воду, т. ј. метнути га на ватру да узаври, kochen, coquo.

у̏звати, узо̀ве̑м, v. pf. herein rufen, introvocare.

у̏зверати се, ра̑м се, (ист.) vide узвјерати се.

узве̑сти, вѐде̑м, v. pf. 1) hinaufführen, duco sursum: *Узведе* га на бијелу кулу — 2) платно (памуком или тириплиом), einzetteln, stamini insero.

узви̏ја̑ње, n. das Hinaufwinden, sublatio.

узви̏јати, у̏зви̑ја̑м, v. impf. hinaufwinden, tollo: Б'јело лице умила,| Обрвама *узвија* —

у̏звирати се, ра̑м се, (зап.) vide узвјерати се.

узви̏сити, у̏зви̑си̑м, v. pf. erhöhen, erigo, effero: врло си *узвисио* тај кров.

у̏звити, у̏звије̑м, v. impf. hinaufwinden, tollo.

у̏звити се, у̏звије̑м се, v. r. pf. sich emporschwingen, sublime ferri.

узвиши̏ва̑ње, n. das Erhöhen, elatio.

узвиши̏вати, узви̏шује̑м, v. impf. erhöhen, effero, errigo.

узви̏штати, штӣ, v. pf. ускиснути само од себе, sauer werden, acesco, н. п. узвиштало млијеко, т. ј. у з б у ч а л о и покварило се; узвиштало вино, т. ј. усирħетило се, и т. д.

у̏звјерати се, ра̑м се, v. r. pf. (јуж.) scheu um sich schauen, oculos pavidos circumferre.

у̏звод, m. платно узведено, eine mit z. B. seidenen Streifen durchzogene Leinwand, linteum limitibus editis distinctum. [cf ħереħелија].

узво̀дити, у̏зводи̑м, v. impf. 1) hinaufführen, duco sursum. — 2) einzetteln, intersero stamini.

узво̀длија, f. кошуља од узвода.

узво̀ħе̑ње, n. 1) das Hinaufführen, ductio super —. — 2) das Einzetteln, intersertio in stamen.

узво̀њати се, ња̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide усмрдјети се.

узвра́тити, у̏зва̑ти̑м, v. pf. 1) н. п. рукаве, zurückschlagen, recingo, succingo. [cf. засу-

кати 1]. — 2) vide повратити [1], обрнути [1]: Таде натраг *узврати* ђогина —

у̏зврађа̂ње, n. 1) das Hinaufkehren, *τὸ* succingere, rejicere. — 2) vide повраћање [2].

у̏зврађати, ћа̂м, v. impf. 1) hinaufkehren, succingo. — 2) vide повраћати [1].

у̏звр̀дати се, да̂м се, v. r. pf. verlegen werden, tergiversor: *Узврдао се* као ђаво испред грома.

узвр̀нути, у̏зврне̂м, v. pf. vide повратити [1].

узвр̀пољити се, љи̂м се, v. r. pf. unruhig werden, moveri. [vide узвртјети се].

у̏зврта̂ње, n. vide повраћање [2].

у̏звртати, у̏зврће̂м, v. impf. vide повраћати [1]: И с њиме је попадија млада,| Те *узвраће* овце по планини —

узвр̀тети се, (ист.) \
узвр̀тити се, (зап.) \
узвр̀тјети се, (југоз.) \
узвр̀ћети се, (јуж.) — вр̀ти̂м се, v. r. pf. unruhig werden, commoveri. cf. узврпољити се.

у̏зглавак, у̏згла̂вка, m. (у Славонији) vide узглавље.

у̏згла̂вље, n. das Kopfkissen, pulvinus. [cf. узглавак, узглавница, блазина, јастук 1, тунджела].

у̏згла̂вница, f. (у Рисну) das Kopfkissen, pulvinus, cf. [vide] узглавље: Ако ти дођем на сну, преврати *узглавницу*.

узго̀јити, у̏згоји̂м, v. pf. groß ziehen, educo: Гојила ме, док ме *узгојила*,| *Узгојила*, вама даровала — Ја сам сватом *узгојила* цв'јеће — Је ли мајка родила јунака,| Ал' сестрица брата *узгојила* — Дура, доро, пуст му остануо!| За што сам те залуд *узгојила*,| Него да ми ваљаш у невољу —

у̏згори, (у Дубр.) bergauf, sursum.

у̏згорица, f. vide узбрдица: Колико је *узгорица*, толико је низгорица.

узго̀товити, ви̂м, v. pf. (у Боци) vide зготовити.

у̏згре̂д, im Vorbeigehen, da du dort ohnehin vorbeigehst, ob iter, in transitu. [vide гредом].

узгр̀нути, у̏згрне̂м, v. pf. hinaufscharren, zurückschieben, rejicio, subjicio. [vide заврнути 4].

у̏згрта̂ње, n. das Zurückschieben, rejectio.

у̏згртати, грће̂м, v. impf. zurückschieben, rejicio. [vide завртати 3].

узгужве̏љати, ља̂м, v. pf. vide изгужвељати: сва му се хаљина узгужвељала.

у̏зда [фузда], f. der Zaum, frenum, habena.

у̏зда̑ј, m. vide **уздах.**

у̏зда̂н, а, о, (у Ц. г.) vide поуздан: Су четрдест другах *узданијех* —

у̏зданица, f. das Vertrauen, die Stütze, fiducia, cf. [узданца,] поуздање: Ђегођ кога има од вјере и од *узданице*, да их поможе господини Бог! (кад се напија); О Алија, наша *узданице* — Собом нема друга ниједнога| Нег' сабљицу, бритку *узданицу* — У Турчина *узданице* није —

узда̀нути, у̏здане̂м, vide **уздахнути.**

у̏зда̂нца, f. (у Боци) vide узданица.

1\. **у̏зда̂ње**, n. das Zäumen, injectio freni.

2 **у̏зда̂ње**, n. das Hoffen, spes, fiducia.

у̏зда̂р, узда́ра, m. који узде гради, der Riemer, qui habenas conficit.

узда́рев, а, о, vide уздаров.

у̏зда̂рје, n. das Gegengeschenk, donum mutuum: Кума куму свилену кошуљу,| Кум *уздарја* куми ни динара —

узда́ров [уздарев], а, о, des Riemers, ejus qui habenas conficit.

у̏зда̂рски̂, ка̂, ко̂, Riemer-, eorum qui habenas conficiunt.

у̏здати, да̂м, v. impf. zäumen, freno. [vide зауздавати].

у̏здати се, да̂м се, v. r. impf. у кога, у што, hoffen, confido.

у̏зда̂х [уздај], m. Seufzer, gemitus. cf. уздисај.

узда̏хнути, у̏здахне̂м, [узданути] v. pf. aufseufzen, ingemo, suspiro.

у̏здигнути, не̂м, vide **уздићи.**

у̏здиза̂ње, n. das Aufheben, elevatio.

у̏здизати, диже̂м, v. impf. aufheben, allevo.

у̏здиса̂ј, m. Seufzer, gemitus. cf. [vide] уздах.

у̏здиса̂ње, n. das Seufzen, suspiritus.

у̏здисати, дише̂м, v. impf. seufzen, suspiro.

у̏здићи [уздигнути], дигне̂м, v. pf. aufheben, aufrichten, allevo, tollo, effero: А високо главу *уздигао* —

у̏здица, f. 1) dim. v. узда. — 2) уздице (pl.), die Zügel des Wagenpferdes, frena equi currum trahentis.

[**уздице**, f. pl. vide уздица 2.]

уздра̀жати, жа̂м, v. pf. (у примор.) theurer werden, fio carior, consto majori pretio. cf. [vide] поскупљети.

уздржа̏ње, n. die Mäßigkeit, abstinentia.

уздр̀жати, жи̂м, v. pf. 1) erhalten, conservo, cf. [vide] одржати [3]. — 2) behalten, retineo, cf. задржати [2]: А оружје себе *уздржао* —

уздр̀жати се, жи̂м се, v. r. pf. 1) sich erhalten, conservari: Витора крава из висока пала, сва се крава распрша, а теле *се уздржа!* [орах]. — 2) sich enthalten, se abstinere, continere.

уздркта́ва̂ње, n. vide **уздрхтавање.**

уздркта́вати се, уздр̀ктава̂м се, vide **уздрхтавати се.**

уздр̀ктати се, у̏здркће̂м се, vide **уздрхтати се:** Беле му *се уздркталe* руке —

у̏здрмати се, ма̂м се, v. r. pf. erschüttert werden, convelli.

уздрхта́ва̂ње [уздрктавање], n. verbal. v. уздрхтавати се.

уздрхта́вати се, др̀хта̂ва̂м се, [уздрктавати се] v. r. impf. erzittern, contremisco.

уздр̀хтати се, у̏здрште̂м се, [уздрктати се] v. r. pf. erzittern, contremisco. [cf. устрести се].

у̏здуж (уз дуж), nach der Länge, in longitudinem: *уздуж* и попријеко. cf. **дуж.**

узду̏шити, у̏зду̂ши̂м, v. pf. anschwellen, intumesco: *Уздушио* ка' и сухи поток.

узѐнги-бѐнги, у овој загонеци: *Узенги-бенги,* у земљи лежи, киша га бије, кишу бегенише.
узѐнђија,* f. der Steigbügel, stapia. cf. [vide] стремен.
узѐпсти, узѐбе̑, v. pf. н. п. воће, erfrieren, gelu corrumpi. [vide презепсти].
у̏зести, у̏зме̑м, (у Кастелима) vide узети.
у̏зе̑т, а, о, gichtbrüchig, paralytius. [cf. 2 клијен, клијенит].
у̏зети, у̏зме̑м, v. pf. [cf. узести] 1) nehmen, sumo. — 2) узети град, шанац и т. д., einnehmen, capio. [cf. примити 3, прихватити 3; покорити]. — 3) дјевојку, ein Mädchen, d. i. sie heirathen, ducere uxorem. — 4) kaufen, emo [vide 1 купити]; daher der Scherz, н. п. А. *Узећу* ти капу.| Б. *Узео бих* и ја, да ми ко да, него ти мени купи. — 5) н. п. шта си *узео* ту викати. [vide почети]. cf. стати [6], заокупити. — *6)* узети, *н. п.* кућу на се, *т. ј. заклонити се за њу па отићи од ње управо да се с друге стране не може виђјети. Опомињем се да су једном, још у моме дјетињству, дошли кући нашој Турци који су гонили некаквога попа. Ујутру прије што ће поћи заиште се поп да изиђе за вајат на поље. Турци му то допусте, и један од њих остане с ову страну вајата чекајући док он за вајатом своју потребу сврши и врати се на траг; али он, као што сам онда чуо гдје се говори,* узме вајат на се, *и преко башче побјегне у шуму.*
у̏зети се, у̏зме̑м се, v. r. pf. 1) sich nehmen (bei der Hand), prehendere invicem manus: *Узеше се* за бијеле руке — 2) heirathen, connubio jungi. — 3) узми се у памет, sich in Acht nehmen, caveo. — 4) узела му се н. п. рука, нога, gelähmt werden, torpescere. cf. узет.
узѐће, n. Einnahme, occupatio.
узигра́ва̑ње, n. das Aufhüpfen, exultatio.
узигра́вати, ѝгра̑ва̑м, v. impf. aufhüpfen, exulto.
узѝграти, у̏зигра̑м, v. pf. 1) aufhüpfen, exulto: узиграо око њега. — 2) erzittern, contremisco: Све *узигра* руо и оружје —
узѝдати, у̏зида̑м (у̏зи̑ђе̑м), v. pf. einmauern, muro includere. [cf. уградити].
узиђѝва̑ње, n. das Einmauern, τὸ muro includere.
узиђѝвати, узѝђује̑м, v. impf. einmauern, muro includere.
узѝлаже̑ње, n. das Hinaufsteigen, ascensio.
узѝлазити, зи̑м, v. impf. hinaufsteigen, ascendo.
у̏зимало, m. der gern wegnimmt, qui solet prehendere. cf. давало.
у̏зима̑ње, n. 1) das Nehmen, acceptio. — 2) das Kaufen, emtio.
у̏зимати ма̑м (мље̑м), v. impf. 1) nehmen, sumo. [cf. поимати 1]. — 2) kaufen, emo. [vide куповати].
узѝна, f. die Enge, angustiae. cf. [2] ужѝна.
у̏зитати се, та̑м се, vide усхитати се.
у̏зити, у̏зи̑м, v. impf. einengen, schmälern, coartare.
узѝћи, у̏зи̑ђе̑м, v. pf. hinaufsteigen, ascendo.
у̏зица, f. ein Strick, restis. [vide врвца]. cf. уже.
у̏зичица, f. dim. v. узица.
у̏зјаати, јаше̑м, vide узјахати: Да Бог да га *узјаали* Турци —
узјаѝва̑ње, n. vide узјахивање.
узјаѝвати, ја̀ује̑м, vide узјахивати.
у̏зјанути, не̑м, v. pf. vide узјахнути: Још *узјану* Призренка девојка —
у̏зја̑ти, у̏зјаше̑м, vide узјахати.
у̏зјахати (cf. узјати) [узјаати], у̏зјаше̑м, v. pf. 1) коња, на коња, aufsitzen (aufs Pferd), conscendo equum. [cf. клипити]. — 2) кога на коња, aufsetzen (aufs Pferd), impono (equo): Узеше је два банова сина,| *Узјаше* је на лабуда свога,| Предаше ми коња и ђевојку —
узјахѝва̑ње [узјаивање], n. das Aufsitzen, conscensio equi.
узјахѝвати, ја̀хује̑м, [узјаивати] v. impf. aufsitzen (aufs Pferd), conscendo equum.
у̏зјахнути [узјанути], не̑м, v. pf. vide узјахати.
узје̏чати, чи̑м, v. pf. erhallen, insono.
у̏злењача, f. (у Барањи) онај цијепац за који се основа привеже кад се почне ткати. [vide награђуша].
узлѐтети, (ист.) лѐти̑м, v. pf. 1) hinauffliegen, subvolo. — 2) узлетио око њега, drängend belästigen, keine Ruhe lassen, urgeo. [vide] с а л е т ј е т и, cf. обрлатити.
узлѐтити, (зап.)
узлѐтјети, (југоз.)
узлѐћети, (јуж.)
у̏злић, m. dim. v. узао.
у̏ злу до̀бар, (у Боци) vide чувакућа.
у̏ злу до̀бра, (у Дубр.) vide чувакућа.
узљу̀тити, у̏зљути̑м, vide ужљутити.
узљу̀тити се, у̏зљути̑м се, vide ужљутити се.
у̏зма, f. in der Redensart: *Узма* те узела, да Бог да! cf. узет.
узмаѝва̑ње, n. vide узмахивање.
узмаѝвати, а̀ује̑м, vide узмахивати.
у̏змак, m. (у Ц. г.) der Rücktritt, Rückzug, receptus, fuga: кад удари, *узмака* нема; Један другом Божју вјеру дају| На Косову да *узмака* нема — Тај ће јуриш без *узмака* чинит' —
узма̀кнути, у̏змакне̑м, vide узмаћи.
узма̀кнути се, у̏змакне̑м се, vide узмаћи се: Тако су *се* они *узмакнули* —
узма́нути, у̏зма̑не̑м, vide узмахнути.
узма̀ћи [узмакнути], у̏змакне̑м, v. pf. zurückrücken, weichen, recedo. [cf. успрегнути, уступити, узмаћи (узмакнути) се].
узма̀ћи се (cf. узмакнути се), у̏змакне̑м се, v. r. pf. sich zurückziehen, recedo. cf. [vide] узмаћи.
узмахѝва̑ње [узмаивање], n. das Winken, Schwingen (des Schwerts), agitatio.
узмахѝвати, ма̀хује̑м, [узмаивати] v. impf. win-

ken, schwingen, agito sursum: Вранац златном уздом *узмахује* —

узма́хнути, у̏змâхнêм, [узманути] v. p. winken, innuo.

узмѐтâње, n. das Hinaufwerfen, subjectio, jactatio sursum.

узмѐтати, у̏змеħêм, v. impf. н. п. жито и сламу на гумну кад се врше, aufwerfen, jacio sursum.

у̏зметнути, нêм, v. pf. hinaufwerfen, subjicio.

узме́шати, у̏змêшâм, (ист.) vide узмијешати.

узмијѐшати, у̏змијешâм, v. pf. (јуж.) durcheinander mengen, commiscere. cf. измијешати.

у̏змицâње, n. das Zurückweichen, recessio. [cf. успрезање].

у̏змицати, мичêм, v. impf. zurückrücken, recedo. [cf. успрезати].

узми́шати, у̏зми̂шâм, (зап.) vide узмијешати.

узмлачи́вâње, n. das Lauwärmen, tepefactio.

узмлачи́вати, мла̀чујêм, v. impf. lau wärmen, tepefacio.

узмла́чити, у̏змлâчи̂м, v. pf. lau wärmen, tepefacio.

у̏змуати се, âм се, vide **узмухати се.**

узму́тити, у̏змӯти̂м, v. pf. trüben, turbo.

узму́тити се, у̏змӯти̂м се, v. r. pf. trübe werden, turbor.

у̏змухати се, хâм се, [узмуати се] v. r. pf. sich unruhig bewegen, jactari.

у̏змучити се, чи̂м се, v. r. pf. unruhig werden, inquietor.

у̏знати, знâм, v. pf. vide дознати.

у̏знатрâге, (ст.) zurück, retro. [vide натраг].

узнемири́вâње, n. das Stören des Friedens, pacis turbatio..

узнемири́вати, ми́рујêм, v. impf. кога, den Frieden stören, beunruhigen, turbo.

узнеми́рити, нѐми̂ри̂м, v. pf. den Frieden stören unter den Leuten, turbo pacem.

у̏знети, узнѐсêм, (ист.) vide узнијети.

у̏знети се, узнѐсêм се, (ист.) vide узнијети се.

у̏знијети, узнѐсêм, v. pf. (јуж.) н. п. на таван вреħу, hinauftragen, efferre.

у̏знијети се, узнѐсêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) übermüthig werden, efferre se: Дробњаци *се* твоји *узнијели* — 2) као ослободити се, посоколити се, den Muth bekommen, animari: *Узнесе се* јунак уз јунака —

у̏зникнути, нêм, vide **узниħи.**

у̏зни́ти, узнѐсêм, (зап.) vide узнијети.

у̏зни́ти се, узнѐсêм се, (зап.) vide узнијети се.

у̏зниħи [узникнути], никнêм, (у̏зникох, у̏зниче) v. pf. (ст.) sich aufrichten, erigere se: Не попиче, веħ јунак *узниче* —

узно̀сити, у̏зноси̂м, v. impf. hinauftragen, efferre.

узно̀сити се, у̏зноси̂м се, v. r. impf. übermüthig werden, efferre se: Али ми *се* немој *узносити,*| Без потребе рата заметати —

узно̀шêње, n. 1) das Hinauftragen, elatio. — 2) das Hochmüthig-werden, insolentia.

узно̀шљив, а, о, vide [о х о л] поносит: А сестрице много *узношљиве* —

узобијѐстити се, узо̀бијести̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) посилити се од добра, übermüthig werden, superbire.

узо̀бити, у̏зоби̂м, v. pf. коња, т. ј. угојити га зобљу.

у̏зов, m. ми смо (и ја сам с њиме) *на узову,* т. ј. зовемо један другога на крсно име, Einladung, invitatio.

у̏зо̂вне! (у Рисну) као чудеħи се за што, н. п. *узовне,* зар нијеси чуо! ein Wort die Verwunderung zu bezeichnen, vox mirantis.

узо̀дати се, у̏зо̂дâм се, vide **уходати се.**

узо̀рати, у̏зорêм, v. pf. aufackern, exaro.

у̏зорит, а, о, vide [л и ј е п] угледан.

узрабо̀тати, тâм, (у Боци) } v. pf. bearbeiten, co-
узра́дити, у̏зрâди̂м, } lo. cf. урадити (као узорати, ускопати).

узра̀жњати се, њâм се, v. r. pf. vide успропадати се.

у̏зрâст, m. (ст.) der Wuchs, statura, cf. [vide i]раст: Красна ти си стаса и *узраста* —

узра́сти, ра́стêм, [узрести] v. pf. aufwachsen, excresco. [vide порасти].

у̏зрêсе, f. pl. (ст.) (у Боци) Art Kopfputz, ornatus capitis genus: Ђено синоħ вечерасмо,| Заборавих в'јенцу ресе,| В'јенцу ресе и *узресе* —

узре́сти, ре́стêм, v. pf. (у Дубр.) vide **узрасти.**

у̏зрети, у̏зрêм (у̏зри̂м), v. pf. reif werden, maturesco.

узрогоба́тити се, го̀бâти̂м се, v. r. pf. häkelig werden, anceps fio.

у̏зрок, m. die Ursache, causa, ratio. [cf. зрок].

у̏зроковâње, n. das Verursachen, causa.

у̏зроковати, кујêм, v. impf. и. pf. verursachen, in causa sum.

у̏зрочан, чна, чно, (у Боци) као н е с р е ħ а н [i], unglücklich, infelix.

узру́јати се, *узру́јй се v. r. pf. н. п.* узрујали се *људи, кад се народ* узрује. [cf. узбунити се].

у̏зун,* велики, hoch, longus.

у̏зӯр[*], узу́ра, m. н. п. живи на *узуру*; то је *узур,* die Muße, otium: Цару зевка нема ни *узура* — Који Турци леже на *узуру,*| Њима ради из окола раја —

у̏зӯран, рна, рно, н. п. човјек, bequem lebend, müßig, sorgenfrei, curis vacuus, otiosus.

узу́рêње, n. das Müßigleben, otiatio.

узу́рити, у̏зӯри̂м, v. impf. Muße haben, otiari [cf. зевкарити]: Нити кисне, нит' га сунце жеже, него *узури,* једе и пије.

узу́рлија[*], m. bequem lebend, otiosus: Што ми кажеш *узурлије* Турке,| Ласно им је чинити јунаштво —

ујѐдâње [увиједање], n. [јуж.] das Beißen, morsus.

ујѐдати, у̏једâм, [увиједати] v. impf. (јуж.) beißen, mordeo.

у̏имâње, n. verbal. v. уимати.

у̏имати, мâм (мљêм), v. impf. *н. п. кад ко*

није много ракије па реку да му се не може у један пут одбити са свијем него му ваља уимати *по једну чашу (т. ј. мање му давати).*

уинѝштити, у загонеци: *Уиништи* га, укладушти га, полего се, заушајти га (стативе).

уѝњити се, ӯӣњӣм се, v. r. pf. (у Сријему) sich verstellen (здрав да је болестан), simulo. [vide улукавити се].

ӯисати[*], ӯише, v. impf. gut anstehen, decet, [vide] доликовати, cf. личити: Дај, Лимуне, двије пушке мале,| Да ја видим би л' ми *уисале* —

ӯитити, тӣм, vide **ухитити.**

уѝћи, ӯӣђем, [унићи] v. pf. vide ући: Па *уиђе* у авлију Вуче — Па он бегу под шатор *уиђе* —

уѝшћилити[*], лӣм, v. pf. (im Ringspiel) errathen, divino. cf. [прстен 3; vide] погодити [1].

ӳј! ӳј! interj. schreit man zu den Krähen, die man verscheuchen will, vox dispellentis cornices.

1. **ӯја**, m. хyp. v. ујак. [vide ујо].

2. **ӳја**, у пјесми: Аја, *ућа*, пуста луња!

3. **ӳја**, f. die Rast, Erholung, das Ausschnauben, respiratio, requies.

ујàгмити, ӯјагмӣм, v. pf. erwischen, erhaschen, apprehendo. cf. [vide] уграбити [1].

ӳјāк, m. материн брат, der Oheim, avunculus. [cf. ујац, даица].

ујàкарити[*], рӣм, v. pf. erfassen, apprehendo. [vide шчепати].

ӳјāков, а, о, des Onkels, avunculi.

ӳјаловити, вӣм, v. pf. verschneiden, gelten, castro, exseco, sterilem reddo. [cf. уврнути, направити 2].

ӳјам, ӳјма, m. die Müllergebühr, portio debita molitori. [cf. ушур 1]. Понио човјек жито у воденицу да меље. Кад дође пред воденицу и опази да је његов кум воденичар, онда помисли у себи: „Благо мени! ево мога кума, самљеће ми без *ујма.*" А кад воденичар угледа свога кума са житом, онда опет он рече у себи: „Благо мени! ево мога кума, даће ми *два ујма.*"

ӳјамак, jāмка, [уjемак] m. онај конац којим је што било ујамчено. Жене гатају да ујамком никаквијех хаљина не ваља шити: Мајка свога сина свјетовала:| Да се чува и да се учува| Од *ујамка* и од урезника,| Да га танка пушка не убије.

ӳјамчити [ујемчити], чӣм, v. pf. 1) н. п. село или сељаке, т. ј. да се ујамчи један за другога (а за кога се не нађе јамац, онај је крив или му се у напредак не може вјеровати: прво бива кад се истражује кака кривица, а друго кад се људи јамче да се у напредак што зло учинити не ће), zur Bürgschaft auffordern, vador. — 2) кад се што хоће да шије па се најприје у раздалеко прихвати концем (који се послије, кад се извуче, зове ујамак), vorschlagen.

ӳјамчити се [ујемчити се], чӣм се, v. r. pf. sich verbürgen, vas fio: *Ујамчи се* један за другога —

1. **ӳјāње**, n. das Rasten, Ausschnauben, respiratio, requiens.

2. **ӳјāње**, n. das Heulen (der Wogen, des Windes), ululatus.

ујарàнити се[*], ујàрāнӣм се, v. r. pf. с ким, sich befreunden, necessitudinem jungo. cf. сјаранити се.

ујàрачити,* чӣм, v. pf. т. ј. коња за трку, (ein Pferd) zum Wettrennen vorbereiten, exerceo ad cursum (durch Diät u. s. w.).

ујàрмити, ӯјāрмӣм, v. pf. einjochen, ins Joch spannen, jungere jugo.

ујармљѝвање, n. das Spannen ins Joch, impositio jugi.

ујармљѝвати, jàрмљујēм, v. impf. ins Joch spannen, jungo jugo.

1. **ӳјати**, ӳјāм, v. impf. ausrasten, ausschnauben, respiro.

2. **ӳјати**, ӳјӣм, v. impf. heulen (vom Meer, Wind), ululo.

ӳјац, ӳјца, m. vide ујак.

ӳјдò! vide [2 уш] уше! каже се у шали и ономе коме се подригне.

ујдýрисати,* ришēм, v. pf. einrichten, ordino, instituo. [vide] уредити [1], cf. оправити, намјестити.

ује́дāње, n. [ист. и јуж.] vide уиједање.

ује́дати, ӯјēдāм, v. impf. [ист. и јуж.] vide уиједати.

ујединити, jèдӣнӣм, v. pf. einig machen, reddo concordem [cf. изјединити]: не *уједини*, Боже, Влаха! (кажу да се тако Турци моле Богу сваки дан).

уједнáчити, jèднāчӣм, v. pf. (у Банату) н. п. лађу, т. ј. натоварити је једнако на обадва краја, да не претеже ни на једну страну.

ӳједрити, дрӣм, v. pf. hineinsegeln, navigo in —.

ӳјемак, ӯјēмка, m. (у Ц. г.) vide **ујамак.**

ӳјемчити, чӣм, v. pf. vide **ујамчити.**

ӳјемчити се, чӣм се, vide **ујамчити се.**

ӳјести, ӯједēм (ӯјēм и ӯнјēм), [увјести] v. pf. [ист. и јуж.] beißen, mordeo [cf. угристи 2, сјекнути 1; ударити 10]: Врло си ме за срце *ујио* —

ујѝдāње, n. (зап.) vide уједање.

ујѝдати, ӯјӣдāм, (зап.) vide уједати.

ӳјин, а, о, des [1] ӯја, avunculi.

ӳјисти, јидēм, (зап.) vide ујести.

ӳјкāње, n. das уј! schreien, clamor hui!

ӳјкати, кāм, v. impf. hui schreien, clamo hui.

ӳјко, m. (voc. ӳјко) хyp. v. ујак [vide ујо]: Ето, *ујко*, лијепе ђевојке —

ӳјков, а, о, des ујко, avunculi.

ӳјмити, ӯјмӣм, v. pf. *cf. уимати.*

ӳјна, f. материна брата жена, des Oheims Frau, uxor avunculi.

ӳјнин, а, о, der ујна, avunculi uxoris.

ӳјница, f. dim. v. ујна: А *ујнице* ситним везом вести —

ӳјнути, нēм, v. pf. hui sagen, dico hui.

ӳјо, m. хyp. v. ујак. [cf. 1 ућа, ујко]. У народ-

нијем приповијеткама лисица курјака зове ујом, а он њу тетом.
ўјутру (у јутру), des Morgens, mane: рано ујутру, summo mane.
ўјчевина, f. Ort, wo der Oheim (und sein Anhang) wohnt, terra avunculi.
ўк, m. н. п. кад свјетина узме ук, Geschrei, clamor.
ўка [хука], f. das Geschrei, clamor. [cf. вика 1].
ука̏зати, у̏кажем, v. pf. zeigen, ostendo: *Укажи* ми плећи на Турчину —
ука̏зати се, у̏кажем се, v. r. pf. sich zeigen, appareo.
указѝва̄ње, n. vide показивање.
указѝвати, ука̏зујем, v. impf. vide показивати.
указѝвати се, ука̏зујем се, v. r. impf. vide показивати се.
ўкалица, f.
ука̏нити се, у̏ка̄ни̑м се, vide наканити се.
ука̏пити, у̏ка̄пи̑м, v. pf. убити на мјесто (да падне као *кап*), tödten, eneco.
[**укање** (хукање), n. verbal. v. укати; *види* s. v. хукање.]
ўкати, ў̑чем, [хукати] v. impf. 1) hu! schreien, dico hu! (vocati sodalis gratia in saltu): Те не *уче* Петар ни лелече — 2) hu! machen (in die Hände vor Kälte): Свети Лука у нокте *ука*.
ука̏хнути се, у̏кахне̑ ми се, v. r. pf. (у Прчању) vide досадити се: *укахло* ми *се*.
ўка̑ч, ука́ча, m. н. п. вепар који *учуќи* плаши и разгони друге, der Schreier, clamator.
ука́ша̄ње, n. verbal. v. укашати.
ука́шати, у̏ка̄ша̄м, v. impf. vide [von] укосити.
уке́бати, у̏ке̄ба̄м, v. pf. erlauern, ex insidiis capio. cf. [vide] увребати.
укѐрепити, пи̑м, v. pf. cf. кереп.
ўкечити, чи̑м, v. pf. erhaschen, intercipio. cf. [vide] утрлити.
укѝва̄ње, n. 1) das Anschmieden, incusio. — 2) das Verletzen durch Beschlagen, laesio equi solearum.
укѝвати, у̏ки̑ва̄м, v. impf. 1) anschmieden, incudo, concudo. — 2) im Beschlagen verletzen, laedo dum munio equi soleam.
укѝва̑ч, укива́ча, m. у чизмара као кратко и појако шило, чиме се граде јаме за клине одоздо на штиклама.
укѝда̄ње, n. das Aufheben, abolitio.
укѝдати, у̏ки̑да̄м, v. impf. aufheben, aboleo.
ўкинути, не̑м, v. pf. 1) aufheben, abschaffen, aboleo. — 2) abreißen, avello, [vide] у з а б р а т и, cf. ушчупати: *Укинула* цвијет од ружице, Па је ружу Васу даровала — 3) н. п. главу, abhauen, praecido [vide осјећи 1]: Неколико глава *укинуо* — 4) кога с гласа, т. ј. у б и т и [1]: Посред паса, *укиде* га с гласа —
укѝпити се, у̏ки̑пи̑м се, v. r. pf. starr da stehen, erstarren, obstupesco.
ўкитити, ти̑м, v. pf. цвијет у киту, einwinden (z. B. in einen Kranz), intexo (coronae): И у киту *укитите* —
укѝћа̄ње, n. das Hineinflechten, implexio.
укѝћати, у̏ки̑ћа̄м, v. impf. hineinflechten, implecto: У киту га *укићаше* —
ўклада, f. (у Боци) vide оклада.
ўкладити се, ди̑м се, v. r. pf. (у Боци) vide [о к л а д и т и с е] окладити се.
***ўкладица**, f. (у Бачк.) онај комадић коже (као узак ремик) што се метне у сриједу кад се шију саре или усмине.*
укладуштити, у загонеци, cf. уништити.
ўклања̄ње, n. vide уклоњање.
ўклањати, ња̑м, vide уклоњати: Испод бритке сабље *уклањати* —
укла́па̄ње, n. das Hineinfügen, insertio.
укла́пати, у̏кла̄па̄м, v. impf. hineinfügen, insero.
укла́тити се, у̏кла̄ти̑м се, v. r. pf. vide уморити се [2]: *уклатио се*, вазда радећи.
укле́пати, у̏кле̄па̄м, v. pf. коме што у руке, vide уклопити.
ўкле̄тва, f. der Fluch, ecsecratio, cf. [vide] клетва [1]: На тебе ће остати *уклетва* —
ўкле̄ти, уку̑нем, v. pf. verfluchen, diris devoveo: Како се клеле, тако се *уклеле* —
уклѐштити, у̏кле̄шти̑м, (ист.) vide уклијештити.
ўклија, f. некака мала рибица, Art Fisch [а) Laube; б) Uckelei], piscis genus [а) alburnus lucidus Heck.; б) alburn. alborella Heck.]. cf. укљева.
уклије̏штити, у̏клијешти̑м, v. pf. [југ.] очима, vide закрљештити.
ўклин, m. (у Ц. г.) каква ствар рђава, којом се људи могу *уклињати*, тако им се онако не догодило: Оста за *уклин*.
ўклиња̄ње, n. verbal. v. уклињати се.
ўклињати се, ње̑м се, v. r. impf. (у Ц. г.) тако *се* са мном свијет не *уклињао*! cf. уклин.
укло̀нити, у̏клони̑м, v. pf. wegräumen, bei Seite bringen, removeo.
укло̀нити се, у̏клони̑м се, v. r. pf. коме, испред кога, или одакле, aus dem Wege gehen, decedo de via.
ўклоња̄ње, n. das Wegräumen, remotio. [cf. уклањање].
ўклоњати, ња̑м, v. impf. wegräumen, removeo [cf. уклањати]: Испод бритке сабље *уклоњати* —
ўклоњати се, ња̑м се, v. r. impf. ausweichen, decedo de via.
укло̀пити, у̏клопи̑м, v. pf. hineindrücken (z. B. in die Hand), adprimo in —. [cf. уклепати].
ўкљата, f. (у Дубр.) некака риба морска, eine Art Meerfisch, piscis quidam marinus. cf. црнореп.
ўкљева, f. (у Ц. г.) мала риба [alburnus scoranza Heck.] (мало већа од срђеле) у језеру Скадарскоме, која се Талијански зове scoranza. [cf. уклија]. Укљеве пред зиму навале крају, особито у она мјеста гдје се вода друкчија види, и која се зову *ока* (cf. 1 око 4). Укљева се суха продаје у Котор и оданде на морске лађе. Црногорци које хва-

тајући и сушећи укљеву које носећи је у Котор заслуже на годину по неколико хиљада дуката.

у̏кљукати, ка̑м, v. pf. hineinthun, indo. cf. [скљукати;] кљукати.

у̏кљунути, не̑м, v. pf. picken, rostro tundo: Дође кока, *укљуну* га —

у̏кнути, у̏кне̑м, v. pf. 1) hu! schreien (im Walde), dico hu! — 2) hu! machen (vor Kälte, in die Finger), facio hu!

уко̀бити, у̏кобӣм, vide срести.

уко̀бити се, у̏кобӣм се, vide срести се.

уко̀вати, у̏кује̑м, v. pf. 1) im Beschlagen verwunden, laedo dum munio equi pedes. — 2) Münzen auf eine Halskette anschmieden, incudo, concudo, accudo.

уковитлац, burzelnd, praeceps —: скочно уковитлац.

[**укови**, m. pl. cf. бабини укови.]

у̏ковица, f. auf Draht angeschmiedete Münzen als Kopfzierde, ornatus capitis e numis. [cf. ков 3].

уко̀ле̑нчити, чӣм, v. pf. (у Сријему) испод кољена коња уларом сапети.

у̏кољица, f. ко се радо инати и *коље*, der Stänker, homo litigiosus. vide налетица].

у̏коп, m. vide погреб.

укопа́ва̑ње, n. das Eingraben, Vergraben, defossio.

укопа́вати, ко̀па̄ва̑м, v. impf. vergraben, defodio.

укопа́вати се, ко̀па̄ва̑м се, v. r. impf. sich verschanzen, circumvallor. [vide опкопавати се].

[**уко̀пати**, ам, v. pf. 1) eingraben, defodio. Из I. издања. — 2) vide погрепсти.]

[**уко̀пати се**, ам се, v. r. pf. sich verschanzen, circumvallor. — Из I. издања.]

укопи́стити се, уко̀пӣстӣм се, v. [r.] pf. sich hartnäckig widersetzen, nicht nachgeben wollen (besonders im Wortstreite), restitare.

уко̀пнети, нӣм, (ист.) vide укопњети.

у̏копнӣ, на̑, но̑, Grab-, Begräbniß-, funerarius.

у̏копнӣк, m. Todtengräber, vespillo.

у̏копнина, n. die Leichenkosten, sumptus funeris. [cf. самрштина].

уко̀пнити, нӣм, (зап.) vide укопњети.

у̏копница, f. т. ј. укопна кошуља, Leichenhemd, funebris tunica.

уко̀пњети, ко̀пнӣм, v. pf. (југ.) zerschmelzen, liquesco.

уко̀пце̑, entgegen, contra: *укопце* трчи као зоља.

у̏кор, m. die Vorwürfe, exprobratio, criminatio. [cf. корба, укорба].

укора́ва̑ње, n. 1) das Vorwerfen, criminatio. — 2) das Schalen des Messers, cultri incorticatio, munitio.

укора́вати, ко̀ра̄ва̑м, v. impf. 1) кога, einem Vorwürfe machen, criminari quem: Па Богдана сина *укорава* — 2) ein Messer schalen, manubrium cultelli cortice firmo.

у̏ко̀ран, рна, рно, vide пријекоран: Боље једном поштено умријети, Но *укоран* на св'јету живјети —

у̏корба, f. vide укор: Наопак' се од *укорбе* нађе —

укоре́нити се, ко̀ре̑нӣм се, (ист.) vide укоријенити се.

укоре́пити се, уко̀ре̄пӣм се, (ист.) vide укорijепити се.

укоријѐнити се, ко̀ријенӣм се, v. r. pf. (југ.) einwurzeln, radices ago.

укоријѐпити се, уко̀ријепӣм се, v. r. pf. vide окорети се.

укори́нити се, ко̀рӣнӣм се, (зап.) vide укоријенити се.

укори́пити се, ко̀рӣпӣм се, (зап.) vide укоријепити се.

1. **у̏корити**, рӣм, v. pf. schalen (das Messer), cortice firmo.

2. **уко̀рити**, уко̀рӣм, v. pf. кога, Vorwürfe machen, criminor quem.

у̏коричити, чӣм, v. pf. књигу, ein Buch binden, compingere (librum).

уко̀сити, у̏косӣм, v. pf. 1) vide накосити. — 2) чију ливаду, vide закосити. — 3) намјестити што косо, seitwärts richten, beugen, obliquo.

у̏косници, нӣка̑, m. pl. Haarkettchen mit Münzen, Perlen, u. dgl. als Kopfputz, catellae crinales.

уко̀чити, у̏ко̑чӣм, v. pf. н. п. точак кад се иде низ брдо, das Rad sperren, hemmen, retineo, impedio rotam. cf. упаочити.

уко̀чити се, у̏ко̑чӣм се, v. r. pf. starr werden, torpesco. [cf. удуречити се].

у̏крај, (mit gen.) neben, juxta: Трећи ми је *украј* двора — Садих крушку *украј* пута — Купила би *украј* Саве башчу —

укра́сити, у̏кра̑сӣм, v. pf. verschönern, reddo pulcrius.

укра́сити се, у̏кра̑сӣм се, v. r. pf. (im Scherze) sich schön machen, i. e. sich einen mäßigen Rausch trinken, inebriari.

у̏красти, укра́де̑м, v. pf. stehlen, furor. [cf. 2 ћикнути].

у̏красти се, укра́де̑м се, v. r. pf. sich davon stehlen, clam abeo.

укр̏ати, а̑м, vide **укрхати.**

укра́тити, у̏кра̑тӣм, v. pf. verkürzen, schmälern, Abbruch thun, imminuo [cf. скратити, скратити]: Да Бог не *украти!*

украћи́ва̑ње, n. der Abbruch, imminutio.

украћи́вати, укра̀ћује̑м, v. impf. verkürzen, schmälern, Abbruch thun, imminuo.

украши́ва̑ње, n. die Verschönerung, adornatio.

украши́вати, кра̀шује̑м, v. impf. verschönern, adorno.

у̏крдити, дӣм, v. pf. овце, zu einer Herde versammeln, zusammentreiben, congrego.

укрѐсати, у̏креше̑м, v. pf. 1) (Feuer) schlagen, excutio ignem. [cf. усјекнути 1]. — 2) н. п. листа купуснога, луковијех пера, abpflücken, decerpo.

укрива̑ње, n. das Zudecken, contectio.

укри́вати се, у̏крйвам се, v. r. impf. sich zu-decken (z. B. um zu schwitzen), se contegere.

укри́вити, у̏крйвйм, v. pf. што криво намјестити, krümmen, incurvo.

укривљи́вање, n. das Krümmen, incurvatio.

укривљи́вати, крйвљујем, v. impf. krümmen, incurvo.

У̏крина, f. у Босни ријека, која више Брода утјече у Саву, Name eines Flusses, fluvii nomen.

у̏крити се, у̏кријем се, v. r. pf. 1) покрити се добро, н. п. хаљинама, sich gut zudecken (z. B. um zu schwitzen), se obtegere. — 2) vide сакрити се: Суди право, тако био здраво!| Би л' *се* овђе *укрила* јабука,| А некмоли чедо под појасом —

укро̀тити, у̏кротйм, v. pf. zähmen, domo.

укр̀стити, у̏крстйм, v. pf. 1) übers Kreuz legen, decusso. — 2) муње укрстиле, sich kreuzen, decussor.

укру̀тити, у̏кру̀тйм, v. pf. 1) festhalten, stringo. — 2) fig.: Ти нијеси кости *укрутио*,| Да се држиш пеливан' дорина —

укр̀хати, хам, [украти] v. pf. erschlagen, violenta morte perimo.

укр̀цати, цам, v. pf. (у приморју) einschiffen, imponere in navem. cf. [vide] натоварити.

укр̀цати се, цам се, v. r. pf. (у примор.) sich einschiffen, conscendere (navem).

укр̀шити, у̏кршйм, v. pf. н. п. цвијет, vide ускршити.

укршћа̀вање, n. vide укршћање.

укршћа̀вати, кр̀шћавам, vide укршћати.

укр̀шћање, n. das Kreuzen, Kreuzweiselegen, decussatio. [cf. укршћавање].

укр̀шћати, у̏кршћам, v. impf. kreuzen, kreuzweise legen, decusso. [cf. укршћавати].

уку̀бурити, рйм, v. pf. in Noth und Kummer gerathen, ad miseriam redigi. [vide ушепртљити].

у̏кувати, вам,⎫ v. pf. 1) хљеб, vide умијесити.
у̏кухати, хам,⎭ — 2) kochen (das Essen), coquo, paro.

у̏кућанин, m. (pl. у̏кућани) *1)* der Inwohner, Miethwohner, inquilinus. [cf. кираџија, жильер]. — *2) (у Фрушкој гори) сељак који нема орање земље.*

у̏кућанка, f. die Miethbewohnerin, inquilina.

у̏кућанство, n. (у Сријему) што сељак плаћа спахији од куће (1 фор. у сребру), die Haussteuer, inquilinatus.

у̏кућница, f. у пјесми, Haushälterin, quae res domesticas dispensat: Да ми будеш млада за снашицу,| А у кућу кућна *укућница*,| И мојему благу разложница —

укуцати, цам, v. pf. hineinschlagen, infigo. [cf. утјерати 2].

у̏ла, f. der Halunke, nebulo. [cf. уља].

у̏лав, а, о, уло улава! du hundsföttischer Halunk, nebulonum maxime.

ула̀гање, n. 1) das Hineinstecken (des Geldes in eine Unternehmung), collocatio (pecuniae). — 2) das Einrichten (des gebrochenen Fußes), das Einrenken, repositio.

ула̀гати, у̏лажем, v. impf. 1) hineinstecken, colloco. — 2) einrenken, restituo (membrum fractum). — 3) (у Ц. г.) нико ми није до сад *улагао* у живот, т. ј. није радио да ме убије или друкчије како умори, Hand an jemand legen, manus affere.

ула̀гати се, у̏лажем се, v. r. pf. код кога, sich (durch Lügen) einschmeicheln, insinuari.

улаги́вање, n. das Einschmeicheln, insinuatio.

улаги́вати се, ла̀гујем се, v. r. impf. sich einschmeicheln, blanditiis se insinuare. [cf. уводити се].

у̏лажење, n. das Hineingehen, initus, ingressus.

у̏лажица, f. онај који се коме улагује, der Schmeichler, adulator. cf. [vide] удворица.

у̏лазак, у̏ласка, m. der Eintritt, ingressus.

у̏лазити, зйм, v. impf. hineingehen, ingredior.

ула̀знути се, у̏лазнем се, v. r. pf. sich messen (an einem Baume dessen Rinde man *beleckt*), meriti, comparare magnitudinem. [cf. улизнути се].

у̏лак,* m. (ст.) der Kurier, nuncius, tabellarius: Посла Јанко два лака *улака* —

у̏лактити, тйм, v. pf. кога, т. ј. свезати му по *лактовима* руке наопако.

ула̀кшати, шам, v. pf. erleichtern, laxo: Своје добре коње *улакшаше*,| Скидоше им седла Шамајлије —

ула̀ма[*], f. (у Сријему) златан вез као лозица, на убрадачима, Art Stickerei, picturae acu factae genus.

ула̀ндати се, дам се, v. r. pf. sich bis ans Knie beschmutzen (im Thau, Koth), maculor vagando. [cf. улопати се, улоћкати се].

у̏лање, n. das Schleichen, Umherstreichen, suspensus gradus.

у̏лар,* ула́ра, (cf. јулар) m. die Halfter, capistrum. [vide повод]. cf. поводац.

у̏лати се, у̏лам се, [фулати се] v. r. impf. herumschleichen, circumrepto. [vide шуњати се].

улѐва[*], *f.* Solb, [vide] *левер: тако ми улеве краљеве.*

улѐвање, n. (ист.) vide улијевање.

улѐвати, у̏левам, (ист.) vide улијевати.

улѐкнути се, у̏лекнем се, v. r. pf. sich senken, deprimor. vide [2] **улећи се.**

улѐнити се, у̏ленйм се, (ист.) vide улијенити се.

улѐпити, у̏лепйм, (ист.) vide улијепити.

улепша̀вање, n. (ист.) vide уљепшавање.

улепша̀вати, лѐпшавам, (ист.) vide уљепшавати.

улѐпшати, шам, (ист.) vide уљепшати.

у̏лести, лезем, (ист.) vide уљести.

улѐтети, (ист.)⎫ улѐтйм, v. pf. 1) hineinflie-
улѐтити, (зап.)⎪ gen, involo. — 2) (у Ц. г.)
улѐтјети, (југоз.)⎬ davon fliegen, avolo. [vide од-
улѐћети, (јуж.)⎭ летјети].

у̏лећи, легнем, (ист.) vide уљећи.

1. **улѐћи се**, уле́жем се, v. r. pf. sich einnisten, sedem pono, nidifico. [vide угнијездити се].

2. **улѐћи** (улѐћи) **се** (cf. улекнути се), у̏лёкнё се, v. r. pf. sich senken, deprimor. [cf. угнути се].

улѝбати се, у̏лӣбам се, v. r. impf. (у Ц. г.) 1) од кога, као бојати се, устручавати се, sich geniren, verecundor. — 2) пред ким, као увијати се, sich schmiegen, adulor.

у̏ливак, ӣвка, m. нешто на сату у кошници.

улѝвсити се, у̏лӣвсӣм се, (у Ц. г.) vide **улипсити се.**

улѝгањ, гња, m. (у Боци) риба [?] морска, која се једе и на велики петак, der Blakfisch, Tintenfisch, sepia loligo L.(?) [sepia officinalis *и* loligo vulgaris L. Kalmare].

у̏лизак, у̏лиска, m. das Stück, der Klumpen Salz, den man dem Viehe zu lecken gibt, salis frustum linctui expositum.

улѝзати, у̏лӣжем, v. pf. ablecken, delingo.

улѝзати се, у̏лӣжем се, v. r. pf. н. п. чоха, sich ablecken, abreiben, deteri.

улизѝвање, n. das Anlecken des Baums, um daran die Größe zu messen, comparatio magnitudinis.

улизѝвати се, лѝзујем се, v. r. impf. 1) sich messen, wer größer ist, experiri magnitudinem; кажу да се младој момчади која још расте не ваља улизивати у сухо дрво, јер више не би расла. cf. улизати се. — 2) fig. experior uter plus valeat.

у̏лизица, f. der Speichellecker, adulator. cf. [vide] удворица.

улѝзнути се, нем се, vide улазнути се.

улијѐвање, n. [јуж.] das Eingießen, infusio. [cf. уљевање].

улијѐвати, у̏лијевам, [јуж.] v. impf. eingießen, infundo. [cf. уљевати].

улијѐгање, n. verbal. v. улијегати.

улијѐгати, у̏лијежем, v. impf. (јуж.) nachlassen, intermitto: не *улијежу* чете, једне пођи а друге дођи.

улијѐнити се, у̏лијеним се, v. r. pf. [јуж.] faul werden, pigresco. [cf. облијенити се].

улијѐпити, у̏лијепим, v. pf. (јуж.) bekleiben, illino.

улѝнити се, у̏лӣним се, (зап.) vide улијенити се.

улѝпити, у̏лӣпим, (зап.) vide улијепити.

улѝпсити се, у̏лӣпсим се, [уливсити се] v. r. pf. sich todt stellen (von Thieren), mortem simulo. cf. [vide] умртвити се.

улипша́вање, n. (зап.) vide уљепшавање.

улипша́вати, лѝпшавам, (зап.) vide уљепшавати.

улѝпшати, шам, (зап.) vide уљепшати.

у̏листи, лизем, (зап.) vide уљести.

улѝстати там, v. pf. sich belauben, frondesco: И зеленим *улистала* листом —

улѝтати, у̏лӣтам, v. pf. besudeln (mit weichem Stuhlgang), concaco.

у̏лити, у̏лијем, v. pf. 1) hineingießen, infundo. — 2) (у Ц. г.) као насрати.

улићи, лигнем, (зап.) vide уљећи.

у̏лица, f. 1) der Hof, die Flur, aula, area. [vide 2 двориште]. — 2) (у Дубр.) die Gasse, platea. cf. [шор,] сокак.

улѝчити, у̏лӣчим, v. pf. eine Geschichte schön machen, como.

улѝчити се, у̏лӣчим се, v. r. pf. die Toilette machen, comi.

у̏лиште (у̏лиште), n. (по југоз. кр.) vide кошница.

уло̀вити, у̏ловим, v. pf. fangen, erjagen, capio.

уло̏горити, рим, v. pf. н. п. војску, lagern, colloco exercitum. [cf. утаборити].

уло̏горити се, рим се, v. r. pf. sich lagern, castra pono. [cf. утаборити се].

у̏лож, m. vide [ухолажа] уволеж.

уло̀жити, у̏ложим, v. pf. 1) hineinlegen, hineinstecken (Geld auf eine Unternehmung), colloco. — 2) einrenken, restituo. — 3) (у Ц. г.) die Hand anlegen, anfangen, aggredior: Удри, попе, гром те удрио, што не *уложиш,* него све каниш (у приповијеци); *уложе* најприје у зеље, т. ј. почну га јести. — 4) (у Ц. г.) на кога, т. ј. први ударити нањ, Hand an Jemand legen, manus injicere, vim affere [vide наложити 3]: *Уложише* Брда сваколика —

у̏лози, у̏лога, m. pl. die Gliedersucht, [die Gicht; Gelenksrheumatismus,] arthritis [rheumatismus articulorum].

у̏лом, m. [der Knochenbruch, fractura ossium:] ова је трава добра од *улома.*

у̏ломак, омка, m. Bruchstück, fragmentum.

уло̀мити, у̏ломим, v. pf. vide сломити: Ил' ћу скочит' са бијеле куле,| Те бијела *уломити* врата — *Уломи* му ногу по кољену —

уло̀пати се, у̏лопам се, v. r. pf. vide уландати се.

у̏лоптати се, там се, v. r. pf. н. п. брашно, sich ballen, conglobari. cf. [vide] угрудати се.

у̏лоћкати се, кам се, vide [уландати се] улопати се.

у̏лћер, m. у чохе она страна с које се обично почиње сјећи.

У̏лћин, m. vide [2] Оцин: Земље твоје Бара и *Улћина* —

улу̏кавити се, вим се, v. r. pf. sich verstellen, simulo. [cf. унићити се].

улу̏пити, у̏лупим, v. pf. н. п. котао, einbiegen, verbiegen, inflecto.

у̏ља, f. (у војв.) vide ула.

уља̀нӣ, нā, нō, (у Боци) н. п. млин, Oel, olearius.

уља̀ник, уљанѝка, m. (по југоз. кр.) vide кованлук. Обичај је да се на какав колац код уљаника набије суха главуча (кост) од коња или од другога каквог великог живинчета; али за што се то чини ја управо не знам, једни веле да је од урока. cf. [vide] челињак.

уља̀рица, f. (у Ц. г.) das Oelgefäß, vas olearium. cf. мазалица [1], зеитиница.

у̏ље, n. (у Херц.) das Baumöl, oleum. [cf. зеитин, олај].

уљѐвање, n. [јуж.] vide улијевање.

уљѐвати, вам, [јуж.] vide улијевати.

у̏љеви, m. pl. (у Сријему) die Bienenbrut, apium fetus.

у̏љез, m. (јуж.) човјек који уђе жени у кућу, der in das Haus seiner Frau eingeheirathet hat, qui nupsit uxori suae, quem quasi uxor duxit. cf. [домазет, домазетовић, доходац (дооодац), привук, пришупак, утоскало,] припуз.

у̏љезина, f. (у Боци) у мале дјеце некаке красте по глави и по лицу, eine Art Blattern, pustularum genus. [vide руса болест].

у̏љена̄к, m. пита, која се у Кастелима од зеља прави на бадњи дан вечер и *уљем* помаже (јер ако су и кршћани, не једу онај дан *масла*), eine Art Kuchen zu Weinachten, placentae genus.

у̏ље̄ње, n. das Oelen, unctio.

у̏љепак, пка, m. (јуж.) die Schmeerkappe, cucullus pinguedine maculatus.

уљепша̀ва̄ње, n. [јуж.] das Verschönern, adornatio.

уљепша̀вати, љѐпша̄ва̄м, v. impf. [јуж.] verschönern, exorno, excolo.

уљѐпшати, ша̄м, v. pf. (јуж.) verschönern, pulcrius reddo.

[**уљепшати се,** уљепшам се, (јуж.) v. r. v. уљепшати; cf. прољепшати се.]

у̏љести, у̏љезе̄м, v. pf. (јуж.) hineingehen, intro. cf. [vide] ући.

у̏љетница, f. (у Црмн.) што се Циганину даје на годину за ковање: од вола и од кобиле по багаша жита (или према томе вина), а од маске по један багаш, das Jahrgeld, der Jahrlohn, annua.

уљѐћи, у̏љегне̄м (у̏љегох), v. pf. [јуж.] vide [ући] уљести: Бјеш' *уљега'* мјесец у облаке —

у̏љика, f. (у Трсту) vide маслина (на чему *уље* роди), Oelbaum, olea.

у̏љити, у̏љӣм, v. impf. (у Дубр.) посипати уљем н. п. јело, ölen, oleo perfundere, ungere: сад је коризма, па се много *уљи*.

уљу́бити се, у̏љӯбӣм се, v. r. pf. (у Грбљу) sich verlieben, cujus amore capi: *уљуби се* була у некаква Арапа (у приповијеци).

у̏људан, дна, дно, leutselig, humanus, comis.

уљу́дити, у̏љӯдӣм, v. pf. schön machen, facio pulcre, ingenue, ut hominem decet.

у̏људно̄ст, у̏људности, f. die Leutseligkeit, humanitas, comitas.

уљуђѝва̄ње, n. das saubere Zurichten, comtio.

уљуђѝвати, љу̏ђује̄м, v. impf. (von људи, wie es Menschen haben) sauber zurichten, humane praeparo.

уљу́нити се, у̏љӯнӣм се, v. r. pf. sich todt stellen, mortem simulo [vide умртвити се]: није мртав, већ *се уљунио*.

1\. **у̑м,** у̑ма, m. 1) die Vernunft, ratio [cf. умље]: *Ум* царује, а памет имају и све животиње. *Ум* за морем, а смрт за вратом (ars longa, vita brevis). — 2) das Gedächtniß, mens, memoria: паде ми на *ум*; [cf. припасти 3, памет 2;] ни до сто *ума*, ich habe es auf den Tod vergessen, q. d. si centum mentes haberem, non meminissem.

2\. **у̑м,** у̑ма, m. 1) vide **хум.** — 2) [*Ум*] nom. propr. брдо у Хрватској код Плашкога: Магла на *Уму*, киша на гувну.

у̑ма̑, vide **умах**: И *ума* се јаду осјетио — *Ума* га је сестра познавала —

у̏мазати, мажѐм, v. pf. beschmutzen, commaculo. [cf. умељати; упрљати].

у̏ма̑к, m. обари јаје на умак, weiches Ei, ovum sorbile. cf. ровито [јаје].

ума́ка̄ње, n. das Eintunken, immersio. [cf. квашење 2].

ума́кати, у̏ма̄че̄м, v. impf. eintunken, immergo. cf. квасити [2].

ума́кнути, у̏макне̄м, vide **умаћи.**

ума́лити, у̏ма̄лӣм, v. pf. н. п. слуги плату, verringern, verkürzen, imminuo. [cf. умањити].

у̏мало, vide мало 2.

у̑ман, мна, мно, 1) vernünftig, intelligens [vide разуман]: Не бој се, мајко, не бој,| Ја сам ти *умна* разумна — 2) нијесам ни *уман* био то и то учинити, vornehmen, decerno. cf. [vide] намјеран.

ума̀ника, f. трава дугачка лишћа, која се даје уочи Ђурђева дне и на Ђурђев дан кравама поради млијека. [vide повратич]. cf. вратич.

умањѝва̄ње, n. das Verminderrn, imminutio.

умањѝвати, ума̀њује̄м, v. impf. verringern, imminuo.

ума́њити, у̏ма̄њӣм, v. pf. verringern, imminuo. [cf. умалити].

ума́ћи (cf. умакнути), у̏макне̄м, (ума̀кох, ума̀че) v. pf. entwischen, effugio. [cf. сумакнути се].

ума́ћи се, у̏макне̄м се, v. r. pf. vide помаћи се: *Умаче се* један до другога —

у̏ма̑х [ума], vide одмах.

ума́хати, у̏ма̄ше̄м, v. pf. ватру, schwingend die Flamme erregen, vibrans elicio flammam.

у̑мац, у̑мца, m. 1) vide **хумац.** — 2) [*Умац*] nom. propr. главица у Грахову: Широкијем друмом низ Грахово| А до *Умца* и Мечита старог —

ума́цкати, у̏ма̄цка̄м, } v. pf. augm. v. умазати.
умацу́пати, па̄м, }

ума̀чадити, ди̑м, v. pf. (у Бачк.) vide [ушепртљити] увечадити.

у̏машити, ши̑м, v. pf. fehlen (im банати се Spiel), aberro.

у̏мекнути, не̑м, v. pf. milde, weich werden, mitesco.

умекша̀ва̄ње, n. das Erweichen, emollitio.

умекша̀вати, мѐкша̄ва̄м, v. impf. } erweichen,
умѐкшати, ша̄м, v. pf } emollio.

умѐљати, у̏ме̄ља̄м, v. pf. beschmieren, illino. [cf. умазати; упрљати].

умера̀ва̄ње, n. (ист.) vide умјеравање.

умера̀вати, мѐра̄ва̄м, (ист.) vide умјеравати.

у̏мерати, ра̄м, v. pf. т. ј. восак, weich ziehen, duco ceram.

у̏мерити, рӣм, (ист.) vide умјерити.
уме́сити, у̏ме̑сӣм, (ист.) vide умијесити.
уме́сти, ме́те̑м, vide [2]заме́сти.
у̏местити, тӣм, (ист.) vide умјестити.
у̏мета, f. der Kehrlappen, der Ofenwisch, lacinia ad verrendum fornacem antequam panem immittas. [cf. омело].
у̏метак, тка, m. 1) der Einsatz, insertum. — 2) (у Паштр.) Blendling, nothus, н. п. коњ. cf. [vide] мелез [1].
у̏метан, тна, тно, (ист.) vide умјетан.
уме̏та̑ње, n. das Einsetzen, insertio.
уме̏тати, у̏меће̑м, v. impf. hineinsetzen, insero.
уме̏тати се, у̏меће̑м се, v. r. impf. 1) vide метати се [1] н. п. камена: А *умећу с'* главом Витковића — 2) на кога, vide уметнути се 2.
у̏мети, у̏ме̑м, (pl. уме́мо, уме́те, у̏меју̑) (ист.) vide умјети.
у̏мет и Муамед,* (умети Муамед) Volk Muhammeds, populus Muhammedis: Турци вичу: *умет и Муамед* —
у̏метнути, не̑м, v. pf. hineinthun, insero.
у̏метнути се, не̑м се, v. r. pf. 1) уметнути се чијом главом, verderben, eneco. — 2) на кога, vide врћи се.
уме́цати, у̏ме̑ца̑м, v. pf. н. п. јабуку, weichklopfen, contundo.
у̏ме̑шан, шна, шно, (ист.) vide умијешан.
уме́шати, у̏ме̑ша̑м, (ист.) vide умијешати.
у̏мешта̑ње, n. (ист.) [vide] умјештање.
у̏мештати, та̑м, (ист.) vide умјештати.
умѝва̑ње, n. das Waschen, lotio, lavatio.
умѝваоница, f. das Waschbecken, pelvis.
умѝвати, у̏мӣва̑м, v. impf. waschen, lavo.
умије̏сити, у̏мијесӣм, v. pf. (југ.) т. ј. хљеб, einteigen, miscere massam farinaceam, et facere panem. [cf. укухати (укувати) 1].
у̏мијешан, шна, шно, [југ.] geschickt, erfinderisch, ingeniosus. [vide умјетан].
умије̏шати, у̏мијеша̑м, v. pf. (југ.) mischen, misceo.
умѝлети, лӣм, (ист.) | v. pf. vide умиљети:
умѝлити, лӣм, (зап.) | Да сам гуја, *умилио* не бих —
у̏милити се, лӣм се, v. r. pf. код кога или коме, sich beliebt machen, gratiam inire apud aliquem.
у̏милостивити, вӣм, v. pf. geneigt, gnädig machen, concilio.
умиља́ва̑ње, n. das Schmeicheln, adulatio. [cf. умиљање].
умиља́вати се, умѝља̑ва̑м се, v. [r.] impf. коме или код кога, око кога, schmeicheln, adulor. cf. умиљати се.
умѝља̑ње, n. vide умиљавање.
у̏миљат, а, о, einschmeichelnd, blandus [cf. 2 умиљен]: *Умиљато* јагње и двије овце посе.
умѝљати се, у̏мӣља̑м се, vide умиљавати се.
у̏мӣље, n. die Beliebtheit, caritas: И с њом свака добра донесите,| А највише биља од *умиља* —

1. **У̏миљен,** m. Mannsname, nomen viri.
2. **у̏миљен,** а, о, vide умиљат: *Умиљено* јагње двије овце доји.
умѝљети, умѝлӣм, v. pf. (југ.) 1) hineinkriechen, irrepo. — 2) davonkriechen, se subducere.
у̏мина, f. (у Ц. г.) vide жупа 1.
умѝнути, у̏мӣне̑м, v. pf. 1) н. п. мука, бол, nachlassen, remitto. [cf. одминути, одоминути, одуминути, сманишкати 2]. — 2) [vide] проћи [1], durch-, vorbeigehen, passiren, transeo: *Уминуше* пољем Грачачкијем — И Жупину гору *уминуше*,| У Пипере тврде уљегоше,| Па и Црнце село *уминуше* — Кад напријед мало *уминуше* —
у̏мир, m. (у Ц. г.) 1) der Friede, pax (cf. увјерица): немамо *умира* с Турцима. — 2) cf. крвно коло.
умира́ва̑ње, n. (зап.) vide умјеравање.
умира́вати, мѝра̑ва̑м, (зап.) vide умјеравати.
у̏мира̑ње, n. das Sterben, mors. [cf. 1 одмирање].
у̏мирати, ре̑м, v. impf. sterben, mit dem Tode ringen, mori. [cf. 1 одмирати, помирати].
1. **умѝрити,** у̏мӣрӣм, v. pf. beruhigen, paco.
2. **у̏мирити,** рӣм, (зап.) vide умјерити.
у̏мирнӣк, m. (у Ц. г.) један од онијех који су у миру, Einer von denen, die den Waffenstillstand geschlossen haben, qui fecit inducias.
умѝсити, у̏мӣсӣм, (зап.) умијесити.
у̏мистити, тӣм, (зап.) vide умјестити.
у̏митан, тна, тно, (зап.) vide умјетан.
1. **у̏мити,** у̏мије̑м, v. pf. waschen, lavo. [cf. омити].
2. **у̏мити,** мӣм, v. impf. überlegen, sinnen, ratiocinor, agito mente: Умом *ўми*, а ушима стриже —
3. **у̏мити,** у̏мӣм, (у̏мију̑) (зап.) vide умјети.
у̏мити се, у̏мије̑м, v. r. pf. sich waschen, lavor. [cf. омити се]. Наши људи кажу да се ујутру свагда ваља умити прије сунца, јер веле да је ономе кога оно види неумивена, осам дана назатка, а осам без напретка.
у̏мица̑ње, n. 1) das Entwischen, fuga. — 2) das Reißen, avulsio.
у̏мицати, у̏миче̑м, v. impf. 1) entwischen, effugio. — 2) reißen, avello: А прекри га суром мећедином,| Да му гора свилу не *умиче* —
умѝшати, у̏мӣша̑м, (зап.) vide умијешати.
у̏мишта̑ње, n. (зап.) vide умјештање.
у̏миштати, та̑м, (зап.) vide умјештати.
умјера́ва̑ње, n. (југ.) das Abmessen, Bemessen, demensio.
умјера́вати, мје̏ра̑ва̑м, v. impf. (југ.) bemessen, demetior.
у̏мјерити, рӣм, v. pf. (југ.) abmessen, demetior.
у̏мјестити, стӣм, v. pf. (југ.) н. п. разбој, топ, stellen, statuo.
у̏мјетан, тна, тно, (југ.) н. п. човјек, geschickt, habilis, aptus. [cf. умијешан, 2 прикладан].
у̏мјети, у̏мије̑м, v. pf. (југ.) wissen, verstehen, intelligo, scio: Боље је *умјети* него имати.

ȕмјештāње, n. (југ.) das Stellen, instructio, dispositio.
ȕмјештати, тāм, v. impf. (југ.) stellen, statuo.
ȕмјештина, f. (у Ц. г.) das Wissen, scientia.
ȕмка [унка, уњка], f. vide **хумка.**
ȕмлатити, ȕмлāтӣм, v. pf. 1) zu Tode dreschen, interficio verberibus. [cf. смлатити, упљехати (упљеати)]. — 2) herabschlagen (Obst), decutio.
умлѐчити, ȕмлѐчӣм, (ист.) }
умлијѐчити, ȕмлијечӣм, (југ.) } v. pf. умлијечиле челе, т. ј. затвориле на
умлѝчити, ȕмлӣчӣм, (зап.) }
сату чаурице одозго, vermachen, obstruxere cellas.
умлòжити, ȕмложӣм, vide **умножити.**
ȕмље, n. (ст.) die Vernunft, mens [vide 1 ум 1]: Немој дати *умље* за безумље —
ȕмљети, ȕмељēм, v. pf. [југ.] vide самљети.
ȕмљети се, ȕмељēм се, v. r. pf. [југ.] sich einmahlen, molendo deteri.
умнòжити, ȕмножӣм, [умложити] v. pf. vermehren, augeo.
Умњàци, Умњāкā, m. pl. некако племе негдје у Херцеговини (као што једни говоре на западној страни око Дувна). Кажу да Умњака највише има закона Римскога, али их има и Турскога; сви се носе као сељаци у Херцеговини и држе многу стоку (козе и овце), с којом највише, и љети и зими, живе по планинама; жене онијех који су Турскога закона не крију се.
ȕмњāчкӣ, кā, кō, von Умњаци.
ȕмо! interj. *умо*, погани једна! daß dich —! vah!
Ȕмови, m. pl. брда у Ресави. cf. [2] ум (хум).
умòлити, ȕмолӣм, v. pf. кога, von einem erbitten, exoro.
умòлити се, ȕмолӣм се, v. r. pf. коме, код кога, erbitten, exoro. [cf. домолити се].
ȕмор, m. 1) на умору, in den letzten Zügen, moribunda est: Стара ми је на *умору* мајка — Ја сам био цару на *умору* — 2) die Ermüdung, defatigatio: не може од *умора* (н. п. да једе); Од *умора* нек се одмарају —
ȕмōран, рна, рно, müde, lassus. [cf. сустао, трудан 1].
умòрити, ȕморӣм, v. pf. 1) tödten, neco. — 2) ermüden, lasso [cf. заморити, саморити, сахарати, сморити]: Малена је тица препелица,| Ал' *умори* коња и јунака.
[**уморити се**, уморим се, v. r. von уморити 2; cf. уклатити се.]
умòрница, f. чаша ракије, коју *уморан* човјек попије, der Labetrunk, potus vires reficiens.
умòстити, ȕмостӣм, vide угодити [1].
умотàвање, n. das Einwinden, involutio.
умотàвати, мòтāвāм, v. impf. } einwickeln, in-
умòтати, тāм, v. pf. } volvo.
умòтрити, ȕмотрӣм, v. pf. ersehen, conspicor. [vide угледати].
умòчити, ȕмочӣм, v. pf. eintunken, immergo. [cf. оквасити 2, скваснти 2].
умрачѝвање, n. das Finsterwerden, obscuratio.
умрачѝвати се, мрàчујē се, v. r. impf. } finster
умрàчити се, ȕмрāчӣ се, v. r. pf. } werden, obscuror.
умрȇти, (ист.) }
умрѝјети, (југ.) } ȕмрēм, (ȕмро, ȕмрла) v. pf. (југ.) sterben, morior. [cf.
умрѝти, (зап.) } поћи 5, починути 2, преставити се].
ȕмрлӣ, лā, лō, н. п. час, Todes-, mortis: тако ми *умрлога* часа!
умр̏љати, ȕмрљāм, v. pf. beschmieren, inquino [vide упрљати]: Нађе њега у крв *умрљана* — Све се бјеше у крв *умрљало* —
умр̀твити се, ȕмртвӣм се, v. r. pf. sich todt stellen, simulare mortem. [cf. улипсити (уливсити) се, уљунити се].
умр̀ће, n. (у Дубр.) das Sterben, obitus: Није та фаца од *умрћа.*
умуасèрити, рӣм, v. pf. belagern, obsideo. cf. [vide] опколити.
[**умудрити**, умудрим, v. pf. vide просвијетлити 2.]
ȕмукнути, нēм, vide **умући.**
ȕмусти, умȕзēм, v. pf. einmelken, mulgere in —.
ȕмући [умукнути], ȕмукнēм, v. pf. (ȕмукох, ȕмуче, ȕмукао, кла) verstummen, obmutesco. [vide зашутјети].
умучкàвање, n. das Schweigenheißen, impositio silentii.
умучкàвати, умȕчкāвāм, v. impf. кога, einen schweigen heißen, silere jubeo: Слушала их Божја мајка,| Свако чедо *умучкава,*| И по гори свако дрвце,| А јасике не умучка,| Већ јасика трепетала| Усред љета и без вјетра.
ȕмучкати, кāм, v. pf. кога, einen schweigen heißen, silere jubeo [vide ућуткати]: А јасике не *умучка* —
Ȕна, f. die Una (Fluß in Kroatien), Una flumen.
унавѝљчити, чӣм, v. pf. сијено, т. ј. скупити у навиљке.
унàзāд, rückwärts, retro [vide натраг]: *Уназад* баби сватови.
унàкрст, ins Kreuz, in formam crucis. [cf. упријекрст].
ȕнаоколо, vide наоколо.
унàточ, zuwider, contra (aliquem facere): Кад смо ћели *унаточ* чинити,| Јера си нас од Зеке искао —
ȕнатрāге, у пјесми мјесто *натраг*: Само не дај Турком *унатраге* —
унàтрч, (у Сријему) има унатрч, н. п. трешања на пијаци, т. ј. д о с т а.
Ȕнац, нца, m. вода у Хрватској.
Ȕнач, нча, m. село у Херцеговини: Кнеза с *Унча* стотину овнова —
ундȕруља, f. (у Дубр.) [кисела сурутка]: Бог срећу дијели, а Влахиња *ундурулу.*
ȕнети, унèсēм, (ист.) vide унијети.
ȕнети се, унèсēм се, (ист.) vide унијети се.
унѝзи (у низи) unten, infra, inferius.
унѝјат, m. der Unirte, homo graeci ritus unitus cum ecclesia romana.

унѝјатити, тӣм, v. impf. uniren, unire ecclesiae romanae.

унѝјатити се, тӣм се, v. r. impf. ſich uniren, unire se ecclesiae romanae.

унѝјатка, / **унѝјаткиња**, f. die Unirte, unita.

унѝјатскӣ, кā, кō, н. п. поп, der unirte Pop, unitorum sacerdos.

унѝјаћēње, n. das Uniren, unitio.

унѝјачād, f. (coll.) die Jugend der Unirten, juventus unitorum.

унѝјаче, чета, n. ein junger Unirter, juvenis unitus.

у̏нијети, унѐсēм, (у̏нио, у̏нијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) hineintragen, infero. — 2) (у Ц. г.) davon tragen, aufero, cf. [vide] однијети: *Унесе* га на плећи јуначке — 3) (у Ц. г.) унијети нож у стоку, т. ј. почети сјећи заплијењену стоку кад сустигне поточ па хоће да је отме.

у̏нијети се, унѐсēм се, v. r. pf. (јуж.) die Naſe in etwas ſtecken, immiscere se.

у̏нирање, n. vide понирање.

у̏нирати, рēм, v. impf. (у Хрв.) vide понирати.

у̏нѝти, унѐсēм, (зап.) vide унијети.

у̏нѝти се, унѐсēм се, (зап.) vide унијети се.

унѝћи, у̏нӣђēм, vide [унићи]ући: Како дође, под чадор *униђе* —

уништáвање, n. 1) die Vernichtung, *τὸ* tollere. — 2) das Niederſchlagen, afflictio.

уништáвати, унѝштāвāм, v. impf. 1) vernichten, tollo. — 2) niederſchlagen, affligo.

у̏ништити, тӣм, v. pf. 1) zu nichte machen, ad nihilum redigo. [cf. стопити 2]. — 2) niederſchlagen, affligo.

у̏ништити се, тӣм се, v. r. pf. 1) ſich erniedrigen, se demittere. — 2) (у Дубр.) ослабити и омршавити (учинити се *ништа*), verfallen, tabesco.

у̏нка [уњка], f. vide **умка.**

у̏нкаш,* m. die Erhöhung am Sattel, vorne und hinten, der Sattelknopf, pila selae, [vide 2] облук [2], cf. облучје, јабука: Он буздован о *ункашу* носи —

унòсити, у̏носӣм, v. impf. 1) hineintragen, infero. — 2) davon tragen, aufero: Да нијеси мене *уносио* —

унòсити се, у̏носӣм се, v. r. impf. die Naſe hineinſtecken, immisceo me.

унòћати се, ћā се, v. r. pf. кад се уноћа, wenn es tief in der Nacht wird, de multa nocte: Кад *се* тавна ноћца *уноћала* — Кад *се* мало ноћи *уноћало* —

унòшēње, n. 1) das Hineintragen, illatio. — 2) das Davontragen, ablatio.

у̏нук, m. (pl. gen. у̏нӯкā) der Enkel, nepos, filii filius.

у̏нука, f. (pl. gen. у̏нӯкā) die Enkelin, neptis.

унýтар, / **унýтра**, 1) drinnen, intus. — 2) hinein, intro.

у̏нутрашњӣ, њā, њē, innerlich, internus. [cf. нутарњи].

у̏нучāд, f. (coll.) die Enkel, nepotes. [cf. унучићи].

у̏нуче, чета, n. ein Enkelkind, Kindeskind, nepos aut neptis.

у̏нучићи, m. pl. die Enkel, nepotes. cf. [vide] унучад.

у̏нча, f. (по зап. кр.) die Unze, uncia: Боља је *унча* памети него сто литара снаге.

у̏њ, / **у̏њга**, т. ј. у њега.

у̏њка, f. (у Хрв. Оточк. рег.) vide **унка.**

у̏њкав, а, о, који говори кроз нос.

у̏њкавица, f. (у Сријему) vide [назеб] балабан.

у̏њкāње, n. verbal. v. уњкати.

у̏њкати, кāм, v. impf. говорити кроз нос, näſeln, de nare loqui.

у̏о, n. vide **ухо.**

[**уобичајити се**, уобичајим се, v. r. pf. vide изобичајити се.]

у̏олажа, f. vide **ухолажа.**

у̏опћено, (у Далм.) im Allgemeinen, in genere.

у̏орити, рӣм, v. pf. rechte Zeit treffen, zur rechten Zeit thun, tempestivus intervenio.

уòртачити, чӣм, v. pf. in Handlungsgeſellſchaft verſetzen, aſſoziiren, associo.

уòртачити се, чӣм се, v. r. pf. ſich aſſoziiren, eine Handlungsgeſellſchaft eingehen, inire societatem commercii.

уòстрити се, у̏острӣм се, v. r. pf. vide [расрдити се] ражљутити се: Колико *се уострио* бане,| Он не тражи пишта од оружја,| Но му б'јелим грлом запињаше| А под грло зубом доваћаше,| Закла њега како вуче јагње —

уочи, (b. i. у очи) im Angeſichte, den Tag vorher, pridie [cf. вече (вечер) 2, навечер, наочи]: *уочи* Божића; *уочи* недјеље (т. ј. у суботу).

уòчити, у̏очӣм, v. pf. кога, merken, erblicken, conspicor, [vide] угледати, cf. замотрити: Од Никшића *уочио* Турке —

уòчити се, у̏очӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide суочити се.

у̏падак, патка, m. као штета или помор, н. п. ове је године велики упадак од богиња (т. ј. умиру многа чељад од њих), der Sterbefall, die Sterblichkeit, mors.

у̏падāње, n. das Hineinfallen, casus in —.

у̏падати, дāм, v. impf. hineinfallen, incido.

у̏пала, f. die Brunſt, ador.

упáлити, у̏пāлӣм, v. pf. anzünden, accendo. [vide ужећи].

упáлити се, у̏пāлӣм се, v. r. pf. 1) н. п. упалила се кућа, Feuer fangen, ignem concipere. — 2) in Hitze, Brunſt gerathen, exardesco. [cf. успалити се].

упаљѐнӣк, љенӣка, m. der Brünſtige, ardens desiderio coitus.

упаљѐница, f. die Brünstige, femina ardens desiderio coitus.
упаљѝвање, m. 1) das Anzünden, incensio. — 2) das Entbrennen, ardor.
упаљѝвати, па̀љујēм, v. impf. anzünden, incendo.
упаљѝвати се, па̀љујēм се, v. r. impf. 1) vom Feuer ergriffen werden, flammis corripi. — 2) in Brunst gerathen, exardesco.
у̏памтити, тӣм, v. pf. im Gedächtniß behalten, memoria teneo. [cf. запазити 2, утубити (утувити)].
упа́њити се, у̏пањӣм се, v. r. pf. стати као пањ, erstarren, obstupesco. [vide упропастити се]. cf. упроштити се.
у̏паочити, чӣм, v. pf. коло, den Hemmschuh anlegen, sufflamino. [cf. укочити].
упара́дити, па̀рāдӣм, v. pf. н. п. војску, in Parade (Reih und Glieb) stellen, instruo aciem.
упарѝћати, ћам, v. pf. (у Ц. г.) vide [з г о т о в и т и] уготовити.
упа́рложити, жӣм, v. pf. т. ј. виноград, verwahrlosen, negligo.
[**упарложити се,** упарложим се, v. r. pf. verwahrlost werden, negligor; cf. залежати се 2.]
упа̀рожити, жӣм, v. pf.: Кад делија коње *упарожи* —
у̏пасти, паднēм, v. pf. hineinfallen, incido.
упа́шити се, шӣм се, v. r. pf. (у Сријему и у Бачк.) zu stinken anfangen, situm redolere: *упашило се* месо. cf. [vide] усмрдјети се.
упѐичити се, чӣм се, v. r. pf. стати као пеик.
у̏пекнути, нēм, (у Дубр.) vide **упећи.**
упепѐљавити, вӣм, v. pf. mit Asche beschmutzen, cinere maculo.
у̏перак, ѐрка, m. у дебела конца или друге какве врвце тањи крај, који се увразн у иглу, das zugespitzte Ende eines Fadens, finis funiculi tenuior. cf. наперити.
у̏пети се, у̏пнēм се, v. r. pf. sich entschlossen widersetzen, obstinari.
упѐћати, ћам, v. pf. (у Дубр.) крух, т. ј. и с п е ћ и [1], backen, pinso.
упѐћи, упѐчēм (у̏пекнēм), [упекнути] v. pf. (у Дубр.) stechen, impungo: упекла змија, муха, комар; Боље је да те змија *упекне,* него да те сунце Марчано огрије.
упѐћи се, пѐчēм се, v. r. pf. sich einbacken, beim Braten an Inhalt einbüßen, assando deminui: у десет ока меса *упећи* ће *се* двије оке.
упѝјање, n. das Rufen, clamor.
упѝјати, у̏пӣјāм, v. impf. (у Ц. г.) rufen, clamo. cf. викати [2, звати 1].
у̏пињање, n. das entschlossene Widerstreben, obstinatio.
у̏пињати се, њēм се, v. r. impf. sich fest widersetzen, obstinare se.
у̏пирање, n. das Anstemmen, Stützen, innisio.
у̏пирати, рēм, v. impf. anstemmen, inclino.
у̏пирати се, рēм се, v. [r.] impf. sich anlehnen, innitor.
упѝрити, у̏пӣрӣм, v. pf. 1) н. п. ватру, anfachen, succendo. — 2) (у Ц. г.) vide опалити [3]: Пак *упири* сјајна џефердара —
упирја́нити, упӣрјāнӣм, v. pf. н. п. месо, кокош, dünsten, schmoren, in olla clausa coquo.
упѝсати, у̏пӣшēм, v. pf. 1) einschreiben, inscribo. — 2) malen, pingo: лијеп као *уписан.*
у̏писѝвање, n. das Einschreiben, inscriptio.
уписѝвати, пѝсујēм, v. impf. einschreiben, inscribo.
у̏писнӣ, нā, нō, н. п. војник, förmlich, verus (q. d. inscriptus protocollo).
упѝтати, у̏пӣтāм, v. pf. befragen, interrogo.
упѝтати се, у̏пӣтāм се, v. r. pf. с ким за здравље, sich begrüßen, salutare se invicem, dare reddereque salutem.
у̏пити, у̏пијēм, (cf. вапити) v. pf. (у Ц. г.) aufrufen, inclamo. [vide зовнути]. cf. викнути, покликнути.
у̏пити се, у̏пијēм се, v. r. pf. н. п. упио се крпељ (у месо), sich einsaugen, adhaeresco.
упитѝвање, n. das Befragen, interrogatio.
упитѝвати, упѝтујēм, v. impf. befragen, interrogo [cf. упитовати]: Па ста Драго *упитиват'* Турке —
упитѝвати се, упѝтујēм се, v. r. impf. с ким, sich begrüßen, salutare se invicem: Руке шире, у лице се љубе,| За јуначко здравље *упитују* — Господски *се* с краљем *упитује* —
упито̀вати, пѝтујēм, v. impf. (у Ц. г.) vide упитивати: Но га Ћирак *упитоват'* поће —
у̏пицање, n. verbal. v. упицати се.
у̏пицати се, у̏пичēм се, v. r. impf. sich einbacken (einbraten), beim Backen (Braten) an Inhalt einbüßen, assando deminui: колико *се упиче* у јагњету од десет ока?
упѝшати, шāм, vide попишати.
уплаи́рити, упла̀ӣрӣм, vide **уплахирити.**
уплаи́рити се, упла̀ӣрӣм се, vide **уплахирити се.**
1. **у̏плакати се,** плачēм се, v. r. pf. за ким или за чим, zu weinen beginnen, illacrimari.
2. **упла́кати се,** у̏пла̀чēм се, v. r. pf. као увући се, н. п. у какав посао или међу кога, sich einschleichen, irrepo.
упла́стити, у̏пла̀стӣм, v. pf. т. ј. сијено, das Heu aufschobern, metam feni construere.
уплахи́рити, упла̀хӣрӣм, [уплаирити] vide успаирити.
уплахи́рити се, упла̀хӣрӣм се, [уплаирити се] v. r. pf. vide успаирити се.
у̏плашити, шӣм, v. pf. erschrecken, exterreo.
упле́јати, у̏плēјāм, (ист.) vide уљехати.
у̏плеснивити се, вӣм се, (ист.) vide уљеснивити се.
упле́сти, плѐтēм, v. pf. einflechten, implecto.
упле́сти се, плѐтēм се, v. r. pf. sich verflechten, einmengen, immisceor.
у̏плетак, тка, m. (у Хрв. Оточк. рег.) vide уплетњак.
у̏плета̀ње, n. das Einflechten, implexio.
у̏плетати, плѐћēм, v. impf. einflechten, implecto.
у̏плетати се, плѐћēм се, v. r. impf. sich einmengen, immisceri. [cf. мијешати се, пачати се].

у̏плетни̏к, } m. das Band, das in den Zopf geflochten wird, fascia crinalis. [cf. уплетак, галош, галун, сацбак].
у̏плетња̂к, }

уплиснивити се, вӣм се, (зап.) vide упљеснивити се.

у̏плитке, у̏плита̂ка̂, f. pl. (у Сплету) Art Kopfputz der Mädchen, ornamentum quoddam capitis.

упло̀вити, у̏пловӣм, v. pf. (у Ц. г.) untertauchen, subire aquam, cf. [vide] заронити [1]: Таден опет натраг *уиловио* —

уплочити се, чӣм се, v. r. pf. н. п. уплочиле се прси од новаца, т. ј. постале као плоча, wie eine Platte steif werden, starr stehen, rigesco.

у̏пљачкати, ка̂м, v. pf. erbeuten, praedor, capio. [vide] заплијенити, cf. добити.

упљѐати, у̏пље̂а̂м, vide **упљехати.**

у̏пљевак, е̂вка, m. (у Рисну) vide упљувак.

у̏пљеснивити се, вӣм се, v. r. pf. [јуж.] н. п. хљеб, verschimmeln, situ obduci.

упљѐхати, у̏пље̂ха̂м, [упљеати] v. pf. [јуж.] erschlagen, interimo. [vide умлатити 1].

у̏пљувак, у̏вка, m. die Fliegenbrut, muscarum fetus [cf. упљевак]: Има ту некакав *упљувак* (fig.).

упљу̀ва̂ње, n. 1) das Hineinspeien, insputio. — 2) das Hineinschmeißen, injectio fetus muscarum.

1. **упљу̀вати,** у̏пљу̂ва̂м, v. impf. die (Fliegen-) Brut hineinschmeißen, injicio fetum.

2. **упљу̀вати,** у̏пљује̂м, v. pf. 1) hineinspeien, inspuo. — 2) bespeien, conspuo.

упозна́ва̂ње, n. das Verkennen (d. h. Ansehen einer Sache für etwas, das sie nicht ist), malus tactus.

упозна́вати се, по̀зна̂је̂м се, v. r. impf. у кога или у што, verkennen, irrig für etwas halten, credere suum quod est alienum.

упо̀знати, зна̂м, v. pf. кога с ким, bekannt machen, quem ad quem deducere.

упо̀знати се, зна̂м се, v. r. pf. 1) у кога или у што, irrig für sein halten, credo meum quod non est. — 2) с ким, Bekanntschaft machen, cognosco.

упоко̀јити се, по̀којӣм се, v. r. pf. in Frieden dahin fahren, zur Ruhe sich begeben, sterben, emorior, decedo, obeo.

уполежа́чити се, уполѐжа̂чӣ се, v. r. pf. т. ј. кукурузница у ватри, abliegen, lange liegen, diutius jacuisse.

уполова́чити, ло̀ва̂чӣм, } v. pf. bis zur Hälfte gut
уполо̀вити, по̀ловӣм, } (fertig) sein, pervenisse ad dimidium.

у̏пор, m. вјетар на блату Скадарском, који дуне од запада, ein Westwind am Lago di Skutari, ventus quidam.

у̏пора, f. (у Хрв.) vide лијевча.

упо̀равити, вӣм, v. pf. (по зап. кр.) vide [оварисати] опоравити.

у̏по̄ран, рна, рно, widerspenstig, pertinax.

упо̀редити, дӣм, v. pf. gleich stellen, comparo. cf. испоредити.

у̏поредо, vide напоредо.

упо́рно̄ст, упо́рности, f. die Widersetzlichkeit, pertinacia.

у̏посму̂к, прести (кад се не цмиљи), Art Spinnerei.

у̏потан, тна, тно, (у Рисну) нездравијех ногу и руку, Art Krankheit, morbus quidam.

упо̀тесити, сӣм, v. pf. abtheilen, das Feld in Aecker, Wiesen u. s. w., dividere agrum in prata, arva. cf. потес.

у̏потица, f. vide упоћак.

у̏потљив, а, о, н. п. платно, кад се у ткању пређа много кида, па се навезује, viele Weberknotten habend, nodis plenus.

употре́бити, по̀тре̂бӣм, [ист.] v. pf. *(понајвише код књижевника)* gebrauchen, adhibeo.

употребља́ва̂ње, n. das Gebrauchen, usus.

употребља́вати, тре̂бља̂ва̂м, v. impf. gebrauchen, usurpo.

***употриј̀ебити,** упо̀тријебӣм, v. pf.* [(јуж.) vide употребити].

у̏поћак, ћка, m. (у Дубр. *попрдица*) ein Korn in der Leinwand, granulum in linteo [cf. употица]: Тешко *упоћку* на бабину оплећку.

у̏права, f. die Leitung, regimen: Двори су ти тамом потавњели| Уздишући за *управом* својом —

упра̀витељ, m. der Leiter, Regierer, rector. cf. [комендат,] уредник.

у̏правити, вӣм, v. pf. чим, verfahren, tracto rem, versor in re: *Управио* као ајдук кућом.

у̏правице̂, (у Паштр.) } vide управо.
у̏правичке̂, (у Ц. г.) }

у̏правља̂ње, n. das Verfahren, Leiten, Lenken, rectio.

у̏прављати,ља̂м, v. impf. regieren, leiten, rego. [cf. комендирати, крмити 3].

у̏пра̂во, gerade, recte, recta: оде *управо*; да ти кажем *управо*; *управо* рекавши —. cf. [правице,] управице, управичке.

у̏пратити, тӣм, v. pf. (по југоз. кр.) vide пропратити: *уирати* ме од кучка да ме не би увио.

[**упрашити,** упрашим, v. pf. vide испрашити.]

упр̏дети, (ист.) } пр̏дӣм, v. pf. [vide] уби-
упр̏дити, (зап.) } ти [1], erschlagen, percutio.
упр̏дјети, (југоз.) } У Србији се ово говори
упр̏ђети, (јуж.) } као у шали, али у Далмацији и у Хрватској говори се баш од збиље: кад сам ја 1838 године путовао по Хрватској и по Далмацији, дође у Лици у селу Смиљану лаћману Николи Боројевићу један старац да се тужи како је неко хтио да га убије, и извадивши из торбе камен пружи му га говорећи: „Ево, господине, овијем је ћео да ме *упрди*.“

упреда́ње, n. 1) das Anspinnen, Andrehen, torsio. — 2) vide напредање.

упре́дати, у̏пре̂да̂м, v. impf. 1) drehen (Zwirn, Strick), torqueo. — 2) vide напредати.

упре́жати, у̏пре̂жа̂м, v. pf. erlauern, aucupando deprehendo. cf. [vide] увребати.

[**упрезање,** n. verbal. v. упрезати. cf. 2 презање.]

[**упрезати,** упрежем, v. impf. einſpannen, equum jungere currui; cf. 1 презати.]
ўпрѐко, (ист.) vide упријеко.
ўпрести, упре́де̑м, v. pf. 1) zubrehen, intorqueo (filum). — 2) vide напрести.
ўпрет, m. (у Ц. г.) vide попрет: мичи ми се с *упрета*, т. ј. огњишта, од моје куће.
упрѐтати, ўпреће̑м, v. pf. vide запретати.
ўпре̑ти, ўпре̑м, (ўпро̑, ўпр̑ла) (ист.) vide упријети.
[**упрећи се,** упрегнем се, v. r. pf. ſich einſpannen, currui jungor; cf. потпрегнути се.]
ўпржити, жи̑м, vide попржити.
ўпригати, га̑м, vide попригати.
ўпријеко, adv. [јуж.] quer, per transversum: По три копља *упријеко* скаче — *Упријеко,* али попријеко —
упријѐкрст, (у Ц. г.) vide унакрст.
ўпријети, ўпре̑м, (ўпријех, ўприје, ўпро̑, ўпр̑ла) (јуж.) v. pf. 1) anſtemmen, adclino. — 2) очи у кога, die Augen heften, figo.
ўпријети се, ўпре̑м се, v. r. pf. (јуж.) ſich entgegen ſtemmen, obnitor.
ўпри̑ко, (зап.) vide упријеко.
ўпри̑ти, ўпре̑м, (ўпро̑), (зап.) vide упријети.
упр̀љати, ўпр̑ља̑м, v. pf. beſchmutzen, inquino [cf. обрљати, побрљати, помрљати, похабати 2, убрљати, угнусити, умрљати; измељати, умељати, умазати; огнусити]: Да ја свучем зелену доламу,| Да с' долама крвљу не *упрља* —
[**упрљати се,** упрљам се, v. r. pf. vide обрљати се.]
упропа́стити, про̀па̑сти̑м, v. pf. zu Grunde richten, an den Abgrund führen, everto.
упропа́стити се, про̀па̑сти̑м се, v. r. pf. ſich entſetzen, obstupesco. [cf. пренеразити се, упањити се, упроштити се].
упропашћи́ва̑ње, n. die Vernichtung, eversio.
упропашћи́вати, упропа̀шћује̑м, v. impf. zu Grunde richten, everto.
ўпропнице̑, н. п. скочио коњ упропнице, т. ј. пропео се на стражње ноге, das Pferd bäumte ſich, equus tollit se arrectum. [cf. успропнице].
ўпросни̑к, m. (ст.) der Brautwerber, petitor puellae, cf. [vide] просац: Ој! и два свата и два *упросника* —
упро̀штити се, ўпрошти̑м се, v. r. pf. vide упропастити се.
упр̀скати, ўпр̑ска̑м, v. pf. beſpritzen, conspergo.
ўпр̑т, in der Redensart, на *упрт* н. п. носити што на леђима, т. ј. упртивши, auf den Rücken nehmen, in dorsum tollo.
ўпрта, f. 1) der Riemen (das Band) um die торба, die auf dem Rücken hängt, über die Achſeln zu befeſtigen, lorum perae. — 2) eine ſolche торба ſelbſt, pera, cf. [vide] упртњача: Донесите тридесет *упрта,*| Ево блага, колико вам драго —
ўпртити, ти̑м, v. pf. auf den Rücken nehmen, accipio in dorsum, tollo. [cf. напртити, припртити].
ўпртити се, ти̑м се, v. r. pf. у какав посао, т. ј. примити га се, заплести се уњ, unternehmen, suscipio.
ўпртњача, f. т. ј. торба, eine Rücken-торба, pera in dorso. [cf. упрта 2, ваљевица].
упр̀цати, ўпр̑ца̑м, v. pf. vide утећи [1]: у Србији се понајвише каже: *упрца* и утече, а у Далмацији слушао сам само *упрца*: *Упрцаше* здраво и весело —
упу́ати се, ўпу̑а̑м се, } vide упухати се.
упу́вати се, ўпу̑ва̑м се, } vide упухати се.
ўпузати, ўпуже̑м, v. pf. hinein kriechen, irrepo.
упу́стити, ўпусти̑м, [упуштити] v. pf. auslaſſen, dimitto. [vide пропустити 2; cf. 2 упуштати].
упу́стити се, ўпусти̑м се, v. r. pf. ſich einlaſſen, immittere se.
ўпу̑т, ſogleich, continuo [vide одмах]: Пошљи луда на пут, па ајде за њим *упут*.
1. **упу́тити,** ўпути̑м, v. pf. кога, anweiſen, monstro viam, dirigo. [cf. навијестити 2, напутити, пропутити].
2. **ўпутити,** ти̑м, v. pf. (у Дубр.) vide спутити [1].
[**упутити се,** упутим се, v. r. pf. vide оварисати.]
упући́ва̑ње, n. das Anweiſen, directio.
упући́вати, пу̀ћује̑м, v. impf. anweiſen, anleiten, monstro viam. [cf. напућивати].
упу́хати се, ўпу̑ха̑м се, [упуати (упувати) се] v. r. pf. 1) ſtill farzen, emitto ventum tacite. — 2) in die Hoſen ſcheißen, den Muth verlieren, expavesco.
упу́шта̑ње, n. das Auslaſſen, dimissio.
1. **упу́штати,** ўпу̑шта̑м, v. impf. auslaſſen, dimitto.
2. **ўпуштати,** та̑м, v. pf. vide упустити.
упу́штити, ўпушти̑м, vide **упустити.**
ўра, f. (у Дубр.) [1)] die Uhr, Stunde, hora, cf. [vide] сахат [1]: које су уре? т. ј. колико је сахати? [— 2] *Ура* пиђу цијени (rechte Zeit, [vide 2] о р а; cf. час).
ура́вља̑ње, n. das Eingraben der Planken, sepimenti genus.
ура́вљати, ўра̑вља̑м, v. impf. т. ј. прошће, die Erbe aufgraben für die Plankenhecke, sepem plancarum insero terrae utrinque effossae, et postea rejiciendae. cf. проштац.
ура́внити, ўра̑вни̑м, v. pf. gleich machen, aequo: А дворе му са земљом *уравни* —
ура́дити, ўра̑ди̑м, v. pf. machen, perficio. [cf. узработати, узрадити].
уразу́мити, ура̀зу̑ми̑м, v. pf. belehren, moneo.
ўранак, ра̑нка, m. das frühe Aufſtehen, surrectio matutina [cf. подранак]: срећан *уранак*, миран данак! (кад се напија); Каж' ујаку јутрос на *уранку* —
1. **ўранити,** ни̑м, v. pf. früh aufſtehen, surgo mane.
2. **ура́нити,** ўра̑ни̑м, vide **ухранити.**
ўраскора̑к, vide раскорак.
ўрва̑ње, n. das Schleifen, demolitio.

у̏рвати, ва̑м, v. impf. schleifen, demolior.

у̏рвина, f. 1) der steile Abhang, von dem Erde herabrollt, mons praeceps. — 2) [*Урвина*] (ст.) некаква планина: Покрај мора *Урвином* планином —

у̏рда, f. vide грушевина.

урѐвати, ве̑м, v. pf. (у Грахову) einbringen, stürzen, irruo: Док нарева на Никољску цркву,| У бијелу *уревала* цркву| И од цркве олтар однијела —

у̏ре̑д, (у ред) cf. ред [2].

у̏редан, дна, дно, ordentlich, wie sich's gehört, ut decet.

у̏редба, f. die Einrichtung, institutio.

урѐдити, у̏ре̑ди̑м, v. pf. 1) ordnen, constituo, ordino: *Уредио* као Наста ташке. [cf. намјестити 4, оправити 3, средити 1; ујдурисати, учинити 6]. — 2) лан, кудјељу, verrichten, praeparo. cf. редити.

урѐдни̑к, m. који што уређује, Verwalter, Leiter, rector, administrator. [vide управитељ].

урећи̑ва̑ње, n. das Einrichten, ordinatio.

урећи̑вати, рѐђује̑м, v. impf. einrichten, ordino.

у̏ре̑зан, зна, зно, (ист.) vide урнјезан.

у̏резати, режѐм, v. pf. (јуж. и ист.) 1) vide зарезати [1]. — 2) hineinschneiden (н. п. лука у лонац), addo sectum.

урезѝва̑ње, n. (јуж. и ист.) das Hineinschneiden, insculptio, additio secti.

урезѝвати, рѐзује̑м, v. impf. (јуж. и ист.) 1) hineinschneiden, insculpo. — 2) ein wenig beißen (angenehm), н. п. јабуковача, admordeo. cf. [vide] резити.

у̏резни̑к, m. (највише се говори pl. урезници) (bei den Webern das Ende des Zettels, welches nicht mehr gewebt werden kann), das Zettelende, fines texti. Жене гатају да урезницима не ваља шити ништа што се носи на себи: Мајка свога сина свјетовала| Да се чува и да се учува| Од ујамка и од *урезника* —

у̏ре̑с, m. (у Дубр.) der Schmuck, ornatus.

урѐсити, у̏ре̑си̑м, v. pf. schmücken, exorno: Ливаде су *урешене*| Б'јелим цв'јетом и црвеним —

урѐћи, урѐче̑м, v. pf. beschreien, fascino. [cf. подрећи].

у̏ривак, у̏ри̑вка, m. (у Ц. г.) уже што жене носе бреме, ein Strick der Lastträgerinnen.

у̏ризан, зна, зно, (зап.) \
у̏ријезан, зна, зно, (јуж.) / н. п. нож, scharf, acutus.

у̏ринути, не̑м, v. pf. (у Ц. г.) stürzen, irruo: *уринуо* у бој; *уринуо* снијег.

У̏рица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*урица*] (у Дубр.) die Uhr, horologium. cf. [vide] сахат [2].

у̏ри̑ш[*], m. (у Ц. г.) vide **јуриш.**

урѝша̑ње, n. vide **јуришање.**

урѝшати, ша̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide **јуришати.**

урла̀ка̑ње, n. vide [2 в и ј а њ е 3] урликање.

урла̀кати, у̏рла̑че̑м, (у Грбљу) vide [2 в и ј а т и 3] урликати.

у̏рла̑ње, n. das Heulen, ululatus. [vide 2 вијање 3].

у̏рлати, ла̑м, v. impf. heulen, ululo. [vide 2 вијати 3].

урлѝка̑ње, n. das Heulen, ululatus (österr. das Jodeln). [vide 2 вијање 3].

урлѝкати, у̏рли̑че̑м, v. impf. heulen (österr. jodeln), ululo. cf. fr. hurler und it. urlare. [vide 2 вијати 3].

у̏рма[*], f. die Dattel, palmula [плод од палме phaenix dactylifera L.].

урма̀шица, f. (у Босни и Херц. по варошима) пита која се у Лозници од прије звала *пита на брду.* cf. пита.

урмѐти̑н, урметѝна, [**фурметин**] m. (по југоз. кр.) vide кукуруз: Доста вина, доста *урметина,*| Доста има бијеле вшенице —

у̏рнебе̑с, n. das Getöse, strepitus.

у̏рнек,* m. das Muster, exemplar. cf. [vide] почетак [2].

у̏ро̑вањ, m. (у Ц. г.) подупорањ уровљен у земљу, Pfahl, palus.

уро̀вити, у̏рови̑м, v. pf. т. ј. прошће, Planken, Pflöcke eingraben, infodio sepem plancarum. cf. проштац.

уро̀дити, у̏роди̑м, v. pf. 1) eintreffen, in Erfüllung gehen, exitum habeo: *уродила* моја ријеч. — 2) vide родити: Није л' мајка *уродила* сина — Црна гора листом *уродила* — *Уродиле* боровнице —

у̏родица, f. der Kuhweizen, melampyrum arvense Linn.

у̏роктив, а, о, н. п. дијете, leicht zu beschreien, incantabilis, fascinabilis (d. i. schön und zart): Није *урокљив* (који не бира много).

уро̀нити, у̏рони̑м, v. pf. sich ins Wasser tauchen, subire aquam: Па у сиње море *уронио* —

уро̀сити, у̏роси̑м, v. pf. н. п. кошуљу, скуте, bethauen, irroro. [cf. обросјети].

у̏роци, у̏ро̑ка̑, m. pl. die Beschreiung, fascinatio [cf. зле душе]: Не буди *урока*! (кад се што похвали).

уро̀чити, у̏рочи̑м, v. pf. festsetzen, statuo: Наш састанак ког смо *урочили* —

у̏рочни̑к, m. der Beschreier, qui fascinat. cf. варица [1].

у̏рочница, f. die Beschreierin, fascinans mulier. cf. варица [1].

У̏рош (cf. Јурош), m. Mannsname, nomen viri.

у̏рсна̑ нѐдјеља, f. (у Боци) vide [с е б и ч н и 2] урша.

у̏ртија,* f. vide кров (у Сријему се говори само за кров на лађи).

У̏румелија, /
У̏руменлија, \ [*] f. vide Румелија: Скендерију и *Урумелију* — Све спахије од *Уруменлије* —

у̏рша нѐдјеља, f. (у Боци) т. ј. себична. [vide себични 2].

у̏рши бу̏рши, (у Котору): Урши *бурши* ка' и Турци. [cf. уши буши].

ус, in der Zusammensetzung, vide уз [4], н. п. ако *усишем*.

уса̀ветовати се, (ист.) / **уса̀витовати се**, (зап.) / **уса̀вјетовати се**, (јуж.) — тује̑м се, v. r. pf. in sich gehen, besser werden, ad frugem redire: ва-ља да *се* је од толикога страдања *усавјетовао*. cf. усвјетовати се.

уса̀дити, у̏са̄ди̑м, v. pf. 1) stielen, manubrio insero. — 2) н. п. воћку, лозу, setzen, pflanzen, sero.

уса̀нути, у̏сане̑м, vide **усахнути**.

у̏са̄р, уса́ра, / **у̏сарин**, m. vide [х а ј д у к 1] **гусар**: У њој има до дван'ест *усара* — У гори је *усарин* Милета —

уса̀рит, а, о, Banditen-, ubi latrones versantur: Пред њима је гора *усарита* —

уса̀хнути, у̏сахне̑м, (уса̀хнула и уса̀хла, уса̀хнуло и уса̀хло) [усанути] v. pf. 1) austrocknen, verdorren, exaresco. [cf. осахнути]. — 2) (у Боци) vide увенути.

уса̀чмити се, у̏сачми̑ се, v. r. pf. н. п. грожђе, т. ј. отријебило се од цвијета и нарасло колико сачма, körnen, feste Körner (Beeren) bekommen, baccas emitto. cf. [vide] угрешити.

у̏световати се, тује̑м се, (ист.) vide [у с а в е т о в а т и с е] усвјетовати се.

у̏свиста, f. (у Сињу) као чудо: За *усвисту* ја остах у мајке —

у̏свитовати се, тује̑м се, (зап.) / **у̏свјетовати се**, тује̑м се, (јуж.) v. r. pf. vide усавјетовати се: Да *се* други млађи *усвјетује* —

у̏себичити, чи̑м, v. pf. zum täglichen Gebrauch bestimmen, incipio uti quotidie.

у̏сев, m. (ист.) vide усјев.

у̏седа̑ње, n. (ист.) vide усједање.

у̏седати, да̑м, (ист.) vide усједати.

усѐинбеговача, f. (у Јадру) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

у̏сејати, је̑м, (ист.) vide [1] у̏сијати.

усѐка̄ње, n. das Ausschnäuzen, emunctio.

усѐкати се, у̏сече̑м се, v. r. impf. sich schnäuzen, emungere se.

усѐка̄ч, усека́ча, m. die Lichtputze, emunctorium. cf. [клијеште 2, штипаљка,] мумаказе.

усѐкнути, у̏секне̑м, v. pf. 1) н. п. дијете, schnäuzen, emungo. [cf. убрисати 2]. — 2) свијећу, schnäuzen, emungo. cf. убрисати [2].

усекова̀није, n. (ист.) vide усјекованије.

у̏селина, f. (ист.) vide усјелина.

усѐлити, у̏сели̑м, v. pf 1) ansiedeln, coloniam deduco. — 2) уселити коме што у главу, in den Kopf setzen, in animum induco.

усѐлити се, у̏сели̑м се, v. r. pf. sich ansiedeln, einnisten, nidum ponere.

усеља̀ва̄ње, n. verbal. v. усељавати.

усеља̀вати, сѐља̄ва̑м, v. impf. 1) ansiedeln, coloniam deduco. — 2) коме што у главу, in den Kopf setzen, in animum induco.

у̏семенити се, ни̑м се, (ист.) vide усјеменити се.

у̏сести, седе̑м (седне̑м), (ист.) vide усјести.

у̏сетити се, ти̑м се, v. [r.] pf. (у Вуковару и Барањи) кога н. п. у болести, или у сиромаштву (чим н. п. даром, понудом, походом), gedenken, memini.

у̏сећи, усе́чем, (ист.) vide усјећи.

у̏сецати, ца̑м, (ист.) vide усјецати.

у̏сив, m. (зап.) vide усјев.

у̏сида̑ње, n. (зап.) vide усједање.

у̏сидати, да̑м, (зап.) vide усједати.

уси̏ђелица, f. die sitzen geblieben, keinen Mann bekommen, alte Jungfer, virgo coelebs, a nullo expetita. То се врло ријетко догађа (и то само дјевојкама које имају особиту каку ману на тијелу), и код простога народа држи се за велику несрећу. [cf. оседиличина, осијеђелица].

уси̏ђеличина, f. augm. v. усиђелица.

1\. **у̏сијати**, је̑м, v. pf. (зап. и јуж.) 1) säen, sero. — 2) scherzhaft für: verlieren, jocose pro: perdo.

2\. **уси̏јати**, ја̑м, vide усјати.

1\. **у̏сијати се**, је̑м се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich hineinmengen, non vocatus me infero.

2\. **уси̏јати се**, ја̑м се, vide усјати се.

у̏силина, f. (зап.) vide усјелина.

***усилити**, им, v. pf. (у Боци) vide осилити.*

у̏сименити се, ни̑м се, (зап.) vide усјеменити се.

у̏силовати, лује̑м, v. pf. натјерати кога на што, zwingen, cogo. [vide нагнати 2].

у̏сирити, ри̑м, v. pf. н. п. млијеко, сирац, käsen, cogo, coagulo.

у̏сирити се, ри̑м се, v. r. pf. gerinnen, cogi.

уси̏рћетити се, ти̑м се, v. r. pf. н. п. вино, т. ј. узвиштало и постало сирће, sauer werden, acesco. [vide усјекнути 2].

у̏сиса̄ње, n. das Verdorren, Austrocknen, exsiccatio.

у̏сисати, сише̑м, v. impf. austrocknen, exsiccor, exaresco.

у̏систи, сиде̑м (сидне̑м), (зап.) vide усјести.

уси̏тнити, у̏ситни̑м, v. pf. klein, zart, delikat thun (im Gehen, Trinken), facio delicate, affecto elegantiam, venustatem.

у̏сићи, уси́чем, (зап.) vide усјећи.

уси̏ћити се[*], у̏сићи̑м се, v. r. pf. grollen, infensus sum.

у̏сицати, ца̑м, (зап.) vide усјецати.

усја̀ва̄ње, n. das Glühendmachen, candefactio.

усја̀вати, у̏сја̄ва̑м, v. impf. glühend machen, candefacio.

у̏сјао, у̏сјала, ло, glühend, candens.

у̏сјати, ја̑м, v. pf. glühend machen, candefacio. [cf. 2 усијати].

у̏сјати се, ја̑м се, v. r. pf. erglühen, candefio. [cf. 2 усијати се].

у̏сјев, m. (јуж.) die Saat, sementis. [vide љетина].

у̏сједа̑ње, n. (јуж.) das Aufsitzen, conscensio equi.

у̏сједати, да̑м, v. impf. (јуж.) н. п. на коња, aufsitzen, conscendo.

у̏сједба, f. (у Ц. г.) vide [љ е т и н а] усјев.

у̏сједнути, не̑м, vide **усјести.**

у̏сјека, f. (у Ц. г.) der Feuerschwamm, boletus igniarius Linn. cf. [vide 2] труд.

у̏сјекнути, не̑м, v. pf. 1) (у Ц. г.) огањ, Feuer schlagen, excutio ignem. cf. [vide] укресати. — 2) (у Рисну) усјекнула беванда, sauer werden, acesco. [cf. усирћетити се].

усјекова̀није, n. (јуж.) Johannis Enthauptung, decollatio S. Joannis. [cf. осјеченије].

у̏сјелина, f. (јуж.) ein abschüssiger Ort, locus praeceps.

у̏сјеменити се, ни̑м се, v. r. pf. (јуж.) н. п. лук, Samen ziehen, in den Samen gehen, in semen ire.

у̏сјести, сједе̑м (сједне̑м), [усједнути] v. pf. (јуж.) н. п. коња, на коња, aufsitzen, conscendo: Па царевог *усједну* ђогата —

у̏сјести се, сједе̑м (сједне̑м) се, v. r. pf. [јуж.] остати усиђелица, sitzen bleiben, maritum non invenire: Која сједи, *усјела се* —

у̏сјећи, усиjѐче̑м, v. pf. (јуж.) 1) fällen, genug anhauen, caedo satis lignorum. — 2) hineinschneiden, inseco.

у̏сјецати, ца̑м, v. pf. (јуж.) dim. von усјећи, anschneiden, indo, inseco.

уска̀ка̑вчити, чи̑м, v. pf. т. j. ноге (легавши на леђа скупити мало ноге да се кољена издигну, као у *скакавца* кад стоји), die Stellung einer Heuschrecke nehmen, contraho crura ut locusta.

уска̀кање, n. das Hineinspringen, transultus.

уска̀кати, у̏ска̑че̑м, v. impf. hineinspringen, salto in —.

уски̏дање, n. das Abpflücken, decerptio.

уски̏дати, у̏ски̑да̑м, v. impf. } abpflücken, abreißen,
у̏скинути, не̑м, v. pf. } carpo.

уски̏пети, (ист.) }
уски̏пити, (зап.) } ки̏пи̑м, v. pf. aufbrausen, ef-
уски̏пјети, (југоз.) } fervesco: све је ускипљело.
уски̏пљети, (јуж.) }

ускиси̏ва̑ње, n. das Sauerwerden, acescentia.

ускиси̏вати, ки̏сује̑, v. impf. } sauer werden, ace-
у̏скиснути, не̑, v. pf. } sco.

у̏скок, m. (pl. gen. у̏ско̑ка̑) der Entsprungene, Emigrant, exul, fugitivus [cf. пребјег]: Није вино *ускок* Радоица —

усколѐбати се, ба̑м се, } v. r. pf. sich verrücken,
ускомѐшати се, ша̑м се, } dimoveor: *усколебао се* свијет; Сва *се* Турска земља *усколеба* —

уско̀нке̑, (у војв.) скочити, т. j. с мјеста, vide трупачке.

ускопа̀ва̑ње, n. das Aufgraben, fossio.

ускопа̀вати, ко̀па̑ва̑м, v. impf. aufgraben, fodio.

уско̀пати, па̑м, v. pf. aufgraben, refodio.

уско̀рити, у̏скори̑м, v. pf. ускори! mach' schnell, propera! cf. [vide] похитјети.

у̏скос, (у Сријему) уз пркос, zum Trotz, per contumaciam. [cf. пркос].

ускотр̀љати, ља̑м, v. pf. zerwühlen, durcheinander werfen, diruo.

у̏скочина, m. augm. v. ускок: Но је оно једна *ускочина* —

уско̀чити, у̏скочи̑м, v. pf. 1) entspringen, effugio, aufugio: *ускочио* у Црну гору. — 2) на ноге, vide скочити [1]: Па *ускочи* на ноге витешке, И окрочи дора дебелога —

у̏скочкиња, f. (у Бачкој) дјевојка што за момком ускочи. vide добјеглица.

у̏скочкобила, f. vide ускучкобила.

[**ускочница**, f. vide добјеглица; *види* s. v. самодошла.]

у̏скошен, а, о, (у Дубр.) рђаве воље, bei mürrischer Laune, male affectus.

ускрвити се, [ускрвим се, v. r. pf. von крвити се?].

у̏скрс, m. vide васкрсеније.

ускрсе́ње (ускр̑се̑ње), n. vide васкрсеније: Ту ће бити многа Србадија Код бијеле у Косово цркве, А сјутра је славно *ускрсење* — *Ускрсење* и шарена јаја — Једно јутро *ускрсење* дође —

у̏скрснути, не̑м, v. pf. vide васкрснути.

ускрсну̏ће, n. (у Дубр.) vide [в а с к р с е н и ј е] ускрсење.

у̏скрсов, а, о, н. п. јаја, Oster-, paschalis.

у̏скрсова̑ње, vide васкрсовање.

у̏скрсовати, сује̑м, vide васкрсовати.

ускр̀шити, у̏скрши̑м, v. pf. abbrechen, defringo. [cf. укршити].

у̏скршња̑к, m. (у Ц. г.) јаје (обојено или и шарено), које се о *ускрсу* коме даје, Osterei, ovum paschale.

у̏скршњача, f. н. п. кошуља, т. j. ускрсна, Oster- z. B. Hemde, paschalis.

у̏скршњи̑, ња̑, ње̑, н. п. пост, Oster-, paschalis. [cf. вазмени].

ускубу̏рити, ри̑м, v. pf. vide [у ш е п р т љ и т и] укубурити.

у̏скучкобила, f. некака игра, Art Spiel, ludi genus. [cf. ускочкобила].

у̏скушљати се, ља̑м се, v. r. pf. н. п. ускушљало се жито (кад полегне, па не полегне све на једну страну, него се као замрси), sich verwirren, conturbari.

у̏слишити, ши̑м, v. pf. erhören, exaudio: како ти напио, Бог молитву *услишио*! (кад напијају).

у̏смина, f. (у Банату) vide сара [2].

усмо̀трити, у̏смотри̑м, v. pf. vide угледати.

[**усмрдјети се**, усмрдим се, v. r. pf. in Stank gerathen, situm redolere; cf. у б а з д ј е т и с е, увоњати се, узвоњати се; упашити се, 2 утајати се.]

у̏смртити, ти̑м, v. pf. tödten, occido, cf. [vide] убити [1]: Доклен га је онђе *усмртио* — Черек ода *усмрти* јунака —

усмртити се, *тим се, v. r. pf. vide умријети и убити се: смртан био онај који га је родио, па се и он* усмртио.

у̏сна, f. (pl. gen. у̏са̑на̑) die Lippe, labium. [cf. лабрда, лабрња].

у̏снат, а, о, großlippig, labeo, labiosus.

уснѐтина, f. augm. v. усна.
у̏снити, ни̑м, v. pf. шта, träumen, somnio. [cf. сасни̏ти, сашњети].
у̏снити се, ни̑ се, v. r. pf. коме што, mir hat geträumt, somnio.
у̏сница, f. dim. v. усна.
[**усновак,** усновка, m. cf. разметати 3.]
у̏сновица, f. eine Art Weberei, textus genus: усновица је дебља од равнина.
у̏снути, v. pf. (у Дубр.) vide заспати.
у̏со̑в, у̏сова, m. (pl. у̏сови) (у Ц. г.) die Lawine, nivium moles vento cumulata.
у̏сован, вна, вно, (у Ц. г.) [cf. опорит] 1) човјек, mürrisch, morosus. [vide] мрзовољаст, cf. осорљив. — 2) јело, ekelhaft, teter. cf. пријетран, отужан.
успа̀вати, у̏спа̄ва̑м, v. pf. einschläfern, sopio.
успављѝва̄ње, n. das Einschläfern, sopitio.
успављѝвати, спа̀вљује̑м, v. impf. einschläfern, sopio.
успа̀ирити, а̀ири̑м, v. pf. кога, in Unruhe versetzen, inquieto. [cf. уплахирити (уплаирити), усплахирити (усплаирити)].
успа̀ирити се, а̀ири̑м се, v. r. pf. unruhig werden, excitari. cf. усплахирити се [(усплаирити се), уплахирити (уплаирити) се].
успа̀лити се, у̏спа̄ли̑м се, vide упалити се [2]: *Успалио се* као несланi сир.
у̏сперак, е̑рка, m. der Einsatz (im Beinkleide), pannus insertus in latus caligarum [cf. пропарак]: На *усперку* пашин делибаша —
у̏сперица, } f. (у Славон.) лијеви (дебели) крај
у̏сперница, } у раоника од ушију па горе до покта, а лијева (оштра) страна његова зове се *перо.* cf. браник 2.
успѝјати, у̏спи̑ја̑м, v. impf. уснама, vide описати [2].
успла̀ирити, успла̀ири̑м, vide **усплахирити.**
успла̀ирити се, успла̀ири̑м се, vide **усплахирити се.**
усплахѝрити, успла̀хирим, vide успаирити.
усплахѝрити се, успла̀хи̑ри̑м се, vide успаирити се.
успљускѝвати се, успљу̏скујем се, v. r. impf. Wellen werfen, undare: Цетиња *се* вода *успљускује* —
у̏спомена, f. (у Дубр.) vide спомен [1].
у̏спор, m. ударио успор, der kleinere Fluß ist durch das Anschwellen des größern, in den er sich ergießt, zurückgetreten, redundatio fluminis.
у̏споредо, neben einander, simul.
у̏справити, ви̑м, v. pf. aufrichten, erigo, statuo. [cf. издићи 1, поперити].
у̏справља̄ње, n. das Aufrichten, erectio, allevatio.
у̏справљати, ља̑м, v. impf. aufrichten, erigo, allevo.
[**успраово,** vide дупке; *види* s. v. жбан.]
у̏спрдежити се, жи̑м се, v. r. pf. (scherzhaft) in Verlegenheit kommen, confundi.
успре̏гнути, у̏спре̄гне̑м, vide узмаћи: Ништа Турци *успрегнути* не ће —
успре̏за̑ње, n. vide узмицање.
успре̏зати, у̏спре̄же̑м, vide узмицати.
у̏спрема, f. Ordnung, dispositio: Зла *успрема* штета готова.
успре̏ма̑ње, n. das Aufräumen, dispositio.
успре̏мати, у̏спре̄ма̑м, v. impf. aufräumen, in Ordnung bringen, dispono.
успре̏мити, у̏спре̄ми̑м, v. pf. aufräumen, dispono.
успро̀падати се, да̑м се, v. r. pf. hin und her laufen, cursito. [cf. пропадати 4, ражњати, узражњати се, устумарати се].
у̏спропнице̑, vide упропнице: Скочи доро горе *успропнице* —
у̏срати, у̏сере̑м, v. pf. anscheißen, concaco.
у̏срдан, дна, дно, gefällig, eifrig, alacer, officiosus.
у̏срђе, n. Gefälligkeit, Eifer, voluntas officiosa.
усре̏д, mitten, in medio [vide насред]: *усред* села, *усред* куће.
у̏срећити, ћи̑м, v. pf. н. п. кћер, beglücken, felicem reddo.
у̏сро, m. хур. du kleiner Scheißer, cacator parvulus.
у̏ста, n. pf. 1) der Mund, os. [cf. жвале 2, жвалице, рилица 1, чељуст 2]. — 2) das Maul, die Zunge: има зла *уста,* est dicax. Не говори на сва *уста* (кад ко што зло говори за у напредак). Приповиједа се у шали како је некакоме човјеку син казао да им је вук изио кобилу, а отац му рекне: „не говори на сва уста," онда син метнувши на по уста три прста: „Богме и ждријебе."
у̏става, f. die Schleuse, canalis clausus ad tempus: меље воденица на *уставу.* cf. самотег.
у̏ставити, ви̑м, v. pf. hemmen, aufhalten, retineo. [cf. суставити 2].
у̏ставити се, ви̑м се, v. r. pf. sich aufhalten, stehen bleiben, sistere: Наопако колом окренула, Окренула, пак *се уставила* —
у̏ставица, f. (у Дубр.) der Saugefisch [Schiffshalter], echeneis remora L.
у̏ставља̄ње, n. das Aufhalten, retentio.
у̏стављати, ља̑м, v. impf. aufhalten, retineo.
у̏стављати се, ља̑м се, v. r. impf. sich verweilen, remoror.
у̏ста̑вци, у̏става̑ка̑, m. pl. 1) трећи дан по крсном имену. cf. крсно име. — 2) (у Ц. г.) први дан по крсном имену; други дан зове се *праиуставци* [и *преуставци*], а трећи *дениуставци.* cf. окриље [2], појутарје.
у̏стаја̑ње, n. das Aufstehen, surrectio.
у̏стајати, је̑м, v. impf. aufstehen, surgo.
уста̀јати се, сто̀ји̑м се, v. r. pf. durch Liegen genießbar werden, mitesco (de pomis): има много крушака и јабука које се не могу јести док се не устоје.
уста̀кнути, у̏стакне̑м, vide **устаћи.**
у̏сталац, стаоца, m. т. ј. човјек, der fleißige Arbeiter, assiduus: Има јадна браца *устаоца* —
у̏станак, ста̑нка, m. das Aufstand, seditio.

у̏станути, не̑м, v. pf. vide **устати**: Кад је пуста вода *устанула*,| Носи вода јеле и борове,| Камо л' не ће коње и јунаке — Кад ли Тиса вода *устанула* —

у̏стати (cf. устанути), ста̑не̑м, v. pf. 1) aufstehen, surgo. [cf. дићи (дигнути) се, устати се]. — 2) *око кога или око чега* [sich bemühen um etwas]. — 3) устала вода, т. ј. дошла, anschwellen, accresco.

у̏стати се, стане̑м се, v. r. pf. у пјесми мјесто *устати*: *Устаде се* Але од Новога —

уста̀ћи [устакнути], у̏стакне̑м, (уста̀кох, уста̀че, у̏стакао, уста̀кла) vide поставити 2.

уста̀шца, n. pl. dim. v. уста.

у̏ствено, (у горњ. прим.) vide наустице.

устѐгнути, у̏стегне̑м, v. pf. н. п. коњу узду, anziehen, adduco.

устѐза̑ње, n. das Anziehen (des Zügels), adductio freni.

устѐзати, у̏стеже̑м, v. impf. anziehen, adduco.

у̏стисати[*], ишем, v. pf. 1) као устати, скочити, н. п. устисало једно на друго, drängen, premo, insto. — 2) око кога, навалити иштући што или молећи се за што, bedrängen, urgeo. cf. [vide] салетјети [1].

у̏стица̑ње, n. vide постављање.

у̏стицати, тиче̑м, vide [м е т а т и 5] постављати 2.

у̏стока, f. der Ostwind, eurus. [cf. исподсунчаник, источник].

у̏стопице,
усто̀пце, } auf dem Fuße (nachfolgen), vestigiis insisto [cf. узастопце, сустопце]: отишао за њим *устопице*.

у̏сто̀чићи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

у̏стра, f. (у Хрв.) vide бријачица.

у̏стргнути, не̑м, v. pf. abreißen, decerpo.

устре́лити, у̏стре̑лим, (ист.) vide устријелити.

устрѐптати, у̏стрепће̑м, v. pf. erzittern, contremisco: Ужућела како жуков цвијет,| *Устрептала* како трепетљика —

устре́сти, устре́се̑м, v. pf. (у Ц. г.) erzittern, contremisco, cf. устрести се: На мени је *устресло* тијело —

устре́сти се, устре́се̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. од зиме, vide уздрхтати се.

у̏стрижак, стришка, m. (у Дубр.) стриза што остане иза какве хаљине кад се скроји, das Abschnitzel, segmen.

устријѐлити, у̏стријелим, (јуж.)
устри̏лити, у̏стрилим, (зап.) } v. pf. 1) erschießen (mit dem Pfeil), sagitta trajicio: устријелила га вила. — 2) (у Ц. г.) устријелило га, vom Schlagfluße getroffen werden, apoplexi arripi.

устро̀јити, у̏строји̑м, v. pf. 1) н. п. бравца, vide уштројити. — 2) кожу, zurichten, praeparo. [vide] у ч и н и т и [3], cf. уштавити.

устр̏пети се, (ист.)
устр̏пити се, (зап.)
устр̏пјети се, (југоз.) } тр̏пи̑м се, vide устрпљети се.

устр̏пље̑ње, n. die Geduld, patientia.

устр̏пљети се, устр̏пи̑м се, v. r. pf. (јуж.) sich gedulden, quiesco, expecto: *устрпи се* до сјутра; нијесам *се* могао *устрпљети* да му не речем.

устручава̑ње, n. Art gêne, verecundia.

устручавати се, стру̏ча̑ва̑м се, v. r. impf. sich genieren, non audeo. cf. [снебивати се 1, скружавати се, тулити се, улибати се 1,] жапати се.

устрча̑вање, n. das Hinauflaufen, excursio in (montem).

устрча̑вати, тр̏ча̑ва̑м, v. impf. hinauflaufen, curro sursum.

устр̏чати, чи̑м, v. pf. hinauflaufen, curro sursum.

у̏стук, m. [cf. утук] 1) bei den бајалице der Spruch, womit sie das Uebel besprechen, daß es z u r ü c k t r e t e, formula incantatricis ut malum cedat retro, abeat. — 2) ein Kraut dazu, herbae veneficarum genus. — 3) das Gegenmittel, remedium: Свако зло има свој *устук*.

у̏стукнути, не̑м, v. pf. zurückweichen, recedo.

устума̀рати се, ра̑м се, v. r. pf. vide успропадати се: *Устумарао се* као кучка по м љ е ч а р и.

усту̏па̑ње, n. das Zurücktreten, recessio.

усту̏пати, у̏сту̑па̑м, v. impf.
усту̏пити, у̏сту̑пи̑м, v. pf. } zurücktreten, recedo. [cf. прилећи, узмаћи (узмакнути), узмаћи (узмакнути) се].

усту́ра̑ње, n. das Zurückschlagen, τὸ retorquere.

усту́рати, у̏сту̑ра̑м, v. impf. zurückschlagen, retorqueo.

у̏стурити, ри̑м, v. pf. zurückschlagen, retorqueo: *Устурио* копље на рамена —

у̏суд, m. тако ти је *усуд* усудио (у приповијеци) Schicksal, fatum. [vide судбина].

усу́дити, у̏суди̑м, v. pf. bestimmen, bescheiden, destino: Да Бог не *усуди*!

усу́дити се, у̏суди̑м се, v. r. pf. (у војв.) wagen, audeo.

усуђи́ва̑ње, n. das Wagniß, ausus.

усуђи́вати се, усу̏ђује̑м се, v. r. impf. wagen, audeo.

усу́кати, у̏су̑че̑м, v. pf. drehen, intorqueo.

усу́кати се, у̏су̑че̑м се, v. r. pf. кад ко ослаби, abfallen, corpus amitto.

усуки́ва̑ње, n. das Drehen, intorsio.

усуки́вати, су̏кује̑м, v. impf. drehen, torqueo.

усу̏мит, vide сумитице.

У̏сура, f. ријека која утјече у Босну с лијеве стране.

у̏сути, у̏спе̑м, v. pf. hineingießen, schütten, infundo.

усу̏тонити се, ни̑ се, v. r. pf. dämmerig werden, nox appetit.

усу̏шити се, [у̏су̑ш]*и̑м се, v. r. pf.* e i n t r o c k n e n.

у̏схитати се [узитати се], та̑м се, v. r. pf. eilen, propero: куд си *се* ти тако *усхитао*?

усхо̏дати се, у̏схода̑м се, [узодати се] v. r. pf. anfangen zu wandeln, inambulo: што си *се* ти *усходао*?

усци̏ктати се, у̏сцикће̑м се, v. r. pf. recht ins

Schreien kommen, clamo: Нешто јој *се* чедо *усциктало* —

ӯтабати, бâм, v. pf. einstampfen, conculco, inculco.

ӯтā̏борити, рӣм, vide улогорити.

ӯтāборити се, рӣм се, vide улогорити се.

утȁјати, јӣм, v. pf. 1) vide затајати. — 2) beschwichtigen, zum Schweigen bringen, comprimo: Па *утаја* тридест девојака,| Да ни једна није говорила —

1. **утȁјати се,** јӣм се, v. r. pf. 1) sich verbergen, abscondor, н. п. зец. — 2) unterbrochen werden, einige Zeit aufhören, intermitto, intermittor.

2. **утȁјати се,** јӣм се, v. r. pf. vide [у с м р д ј е т и с е] упашити се.

ӯтакмицê, gegeneinander, alterum pro altero: даје воће за жито *утакмице*, т. ј. мијења једно за друго.

утȁложити се, жӣм се, v. r. pf. sich legen (vom Aufstand, Sturm), remitto, componor. cf. талог.

утамȁнити, тȁманӣм, v. pf. vertilgen, tollo, perdo. [vide затрти]. cf. затаманити.

утамањѝвâње, n. die Vertilgung, deletio.

утамањѝвати, мȁњујêм, v. impf. vertilgen, tollo, perdo.

утȁњити, ӯтањӣм, v. pf. dünn werden, extenuor, imminuor, н. п. утањила вода, т. ј. готово пресушила.

ӯтапкати, кâм, v. pf. stampfen, conculco. [vide угазити 2].

ӯтва, f. 1) (ст.) некаква тица водена [eine Wühl-, Erd-Ente, tadorna casarca L.]; кажу да је по трбуху жута као злато: и за то се свагда пјева *утва златокрила*, eine Ente in Volksliedern, anatis genus cantibus celebratum. Ја сам у Бесарабији гледао дивљијех патака у којијех су крила као позлаћена, и то ће јамачно бити наше утве, којијех у нашијем земљама данас нема. — 2) [*Утва*] Frauenname, nomen feminae.

ӯтвара, f. das Gespenst, spectrum. cf. [утвор, утвора, утворица, аветиња,] авет.

утвȁрâње, n. die Erscheinung, visio.

утвȁрати се, ӯтвâрâ се, v. r. impf. коме што, erscheinen, video.

Ӯтвија, f. Frauenname, nomen feminae.

ӯтвор, m. (у Боци)
ӯтвора, f. } vide утвара.

утвòрити се, ӯтворӣ се, v. r. pf. коме што, erscheinen, video: утворило ми се, ich glaubte zu sehen, es erschien mir (als Gespenst).

ӯтворица, f. vide [у т в а р а] утвора: Н а ј о т р а г у н'ака *утворица* —

утвр̏дити, ӯтвр̑дӣм, v. pf. befestigen, firmo.

утврђѝвâње, n. das Befestigen, firmatio.

утврђѝвати, тврђујêм, v. impf. befestigen, firmo. [cf. тврдити 1].

ӯтега, f. оно чиме се утеже: 1) н. п. килав човјек, das Bruchband, fascia hernialis. — 2) die Schnürbrust, thorax linteus.

утèгнути, ӯтегнêм, v. pf. stark anziehen, stringo.

утèзâње, n. das Anziehen, strictio.

утèзати, ӯтежêм, v. impf. anziehen, adduco, stringo.

утемèљити, тȅмељӣм, v. pf. gründen, fundo.

утемèљити се, тȅмељӣм се, v. r. pf. sich etabliren, niederlassen, consido.

ӯтерати, рâм, (ист.) vide утјерати.

утерѝвâње, n. (ист.) vide утјеривање.

утерѝвати, тȅрујêм, (ист.) vide утјеривати.

утèћи, тȅчêм, v. pf. (утȅкох, ӯтече, ӯтекао, утȅкла) 1) entlaufen, evado. [cf. убјећи, упрцати]. — 2) einen im Laufe hinter sich lassen, cursu supero.

утèћи се, тȅчêм се, v. r. pf. 1) sich hervorthun, exsisto. — 2) коме, vide затећи се.

утецӣште, n. (у Ц. г.) der Zufluchtsort, refugium, cf. [уток 2,] уточиште: Јер овамо т' *утецишта* нема —

Ӯтешен, m. (ист.) vide Утјешен.

ӯтешити, шӣм, (ист.) vide утјешити.

ӯтија,* n. das Bügeleisen, ferramentum laevigatorium.

ӯтина, f. vide [1 Ћук; cf.] сова: Трепавице од *утине* крила —

ӯтирâње, n. 1) das Abwischen, abstersio. — 2) das Abweiden, depastio.

1. **ӯтирати,** рêм, v. impf. 1) abwischen, abstergeo. — 2) abweiden, depascor.

2. **ӯтирати,** рâм, (зап.) vide утјерати.

утирѝвâње, n. (зап.) vide утјеривање.

утирѝвати, тȉрујêм, (зап.) vide утјеривати.

утирѝшити[*], утѝрӣшӣм, v. pf. vide накитити (scherzhaft): *утиришила* га жена.

утискѝвâње, n. das Hineindrücken, impressio.

утискѝвати, тȉскујêм, v. impf. hineindrücken, premo in —.

ӯтиснути, нêм, v. pf. hineindrücken, imprimo.

ӯтити, ӯтијêм, v. pf. fett werden, pinguesco. [vide одебљати 2]. cf. [утовити се,] опретљати.

ӯтицâње, vide утјецање.

ӯтицати, ӯтичêм, vide утјецати.

ӯтицати се, ӯтичêм се, vide утјецати се.

утѝшати, шâм, v. pf. 1) still werden (z. B. vom Winde), conticesco. — 2) stillen, sedo.

ӯтишити, шӣм, (зап.) vide утјешити.

ӯтјерати, рâм, v. pf. (југоз.) 1) н. п. овце у тор, hineintreiben, intro cogere. [vide угнати 1]. cf. сатјерати. — 2) н. п. клин у каку јаму, hineinschlagen, adigo. [cf. укуцати].

утјерѝвâње, n. (југоз.) verbal. v. утјеривати.

утјерѝвати, тјȅрујêм, v. impf. (југоз.) vide утјерати.

ӯтјеха, f. [југоз.] der Trost, solatium. cf. [разговор 2;] ућеха.

ӯтјецâње, n. (јуж.) 1) das Ergießen eines Flusses in einen andern, influxus. — 2) das Entlaufen, effugium. — 3) das Besiegen im Laufe, victoria cursus. — 4) das Vornehmen, Vorhaben, propositum.

ӯтјецати, ӯтјечêм, v. impf. (јуж.) 1) sich ergie-

ßen, influo. — 2) entlaufen, effugio. — 3) hinter sich lassen, praecurro.

у̏тјецати се, у̏тјечем се, v. r. impf. (јуж.) sich hervorthun, exsisto. cf. [vide] затјецати се [2].

утјеша̀вање, [јуж.] n. das Trösten, consolatio.

утјеша̀вати, тјѐшавам, [јуж.] v. impf. (cf. [vide] тјешити) 1) дијете, beschwichtigen, lenio. — 2) trösten, consolor.

У̏тјешен, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

у̏тјешити, шим, v. pf. (јуж.) 1) н. п. дијете, beschwichtigen (ein Kind), tranquillo. — 2) trösten, consolor: Па *утјеши* нашу стару мајку — 3) (у Боци) свијећу, т. ј. [vide] угасити. (cf. слава).

у̏ткати, у̑чем (у̏ткам), v. pf. einweben, intexo.

утки̏вање, n. verbal. v. уткивати.

утки̏вати, у̏ткивам, v. impf. einweben, intexo.

утлѐнсати,* ишем, v. pf. ausbügeln, laevigo.

утòвити, у̏товим, v. pf. fett machen, wohl füttern, pasco. cf. угојити.

утòвити се, у̏товим се, v. r. pf. vide [о д е б - љ а т и 2] утити.

у̏ток, m. 1) die Mündung, ostia [cf. ушће]: на *утоку* Саве у Дунаво. — 2) (у Ц. г.) Zuflucht, refugium, cf. [vide] утециште: овђе му је *уток*.

у̏тока, f. das Entlaufen, effugium: Ја ћу имат' коња од *утоке*,| Ја ћу имат' браћу од освете,| Ја ћу имат' сабљу од посјеке —

утòлити, у̏толим, v. pf. still werden, conticesco: *утолио* вјетар; *утоли*! (рекне се дјетету, кад скаче и виче по соби).

у̏тома̑ (утомах?), н. п. ићи, говорити што, т. ј. насумце, не знајући куда и за што, zwecklos, incassum.

утòнути, у̏тонем, v. pf. erlaufen, ertrinken, mergi.

у̏топак, пка, } m. (у Ц. г.) на кашилуку оно
у̏топац, пца, } у што удара кремен, особито у Арнаутскијех или Турскијех пушака.

утòпити се, у̏топим се, v. r. pf. ertrinken, mergi.

утопљѐник, пљеника, } m. der Ertrunkene, mer-
у̏топник, (у Рисну) } sus: Ухватио као *утопљеник*. Тако се *утопник* не звао!

у̏тор, m. (у Боци) у дуга оно гдје се дно умеће. cf. [vide] уторе [2].

у̏торак (у̏торак), о̑рка, m. vide уторник [1].

у̏торе, f. pl. 1) die Kimme, das Vorspringende der Faßdauben außerhalb des Bodens, quod procurrit de tabulis extra fundum. — *2) оно у чему дно стоји. cf. утор.*

у̏торни̑, на̑, но̑, (у Ц. г.) н. п. уторна пушка, која је јака у курјуку, а у шали рече се и жени кад је темељна, grundfest, kernfest, firmus, robustus.

у̏торник, m. 1) der Dienstag, dies Martis. cf. уторак. — 2) (scherzhaft) der Kolbenprügel. vide [б а т и н а 1] кијача.

у̏торња̑к, m. т. ј. обруч, der Reif an den уторе, orbis dolii extra fundum.

у̏тоскало (утòскало), m. (у Сриjему) vide уљез.

утòчити, у̏точим, v. pf. einschenken, infundo.

у̏точиште, n. (у Дубр.) vide утециште.

у̏трапити, пим, v. pf. eingraben, infodio, defodio.

утрвѐник, утрвеника, m. (у Хрв.) vide утреник.

у̏тргнути се, нем се, v. r. pf. (у̏тргнух се и у̏тргох се, у̏тргнуо се и у̏тргао се, у̏тргнула се и у̏тргла се) н. п. од посла, vide [и с к и - л а в и т и с е] претргнути се.

утрѐник, треника, m. die Heerstraße, via trita [cf. трвеник, утрвеник]: узео *утреник* (er ist davon gelaufen).

у̏трина, f. die Trieft, pascua. [cf. потрица 2; рудина, тратина].

утрки̏вање, n. das Wettlaufen, cursus.

утрки̏вати се, тр̀кујем се, v. impf. wettlaufen, curro.

у̏гркмити, мим, v. pf. (у Ц. г.) кога с ким, н. п. кад се сваде, vergleichen, compono. cf. [vide 1] помирити.

у̏грлити, лим, v. pf. н. п. клис, erraffen, excipio. [cf. укечити].

1\. **у̏трнути**, нем, v. pf. н. п. свијећу, ватру, auslöschen, exstinguo. [vide угасити].

2\. **утр̀нути**, у̏трнем, v. pf. starr werden, obtorpesco: *утрнула* ми нога, рука.

утрњи̏вање, n. vide трњење.

утрњи̏вати, тр̀њујем, v. impf. vide трнити 1.

у̏гро, n. (у Доброти) vide **јутро** [1].

у̏гроба, f. das Eingeweide, intestina.

у̏гробица, f. (по југоз. кр.) vide цигерица [1 и 2]: Кад у Мељу двије *утробице* —

у̏тројичити се, чи̑ се, v. r. pf. кажу да се од велике Госпође утројичи, јер су од онда три недјеље до мале Госпође, а од мале Госпође до Михољ дне, а од Михољ дне од прилике толико до Лучина дне.

утрòстручити, чим, v. pf. dreifach machen, verdreifachen, triplicare.

у̏трс, m. (у Боци) кад се човјек (н. п. од многога хода на врућини) утре или оједе.

у̏трти, у̏трем, (у̏трх, у̏тр, у̏тр̑о, у̏трла) v. pf. 1) einreiben, tero (Rettig). — 2) hart treten, conculco, tero: *утрла* говеда око села. — 3) abwischen, abstergeo, cf. [убрисати 1,] отрти: *Утри* сузе од бијела лица —

у̏трти се, у̏трем се, v. r. pf. [vide отрти се] 1) sich abwischen, abstergere se. — 2) (у Боци) vide ојести се.

утру̀дити, у̏трудим, v. pf. bemühen, defatigo. cf. затрудити.

утру̀нити, у̏трунӣм, v. pf. кога, Splitter in die Augen werfen, festucas injicio in oculum.

утру̀нити се, у̏трунӣм се, v. r. pf. утрунио сам се, es ist mir etwas ins Auge gefallen, incidit mihi aliquid in oculum.

утрча̀вање, n. das Hineinlaufen, incursatio.

утрча̀вати, тр̀чавам, v. impf. hineinlaufen, incurso.

утрча̀вати се, тр̀чавам се, v. r. pf. sich unberufen in etwas mengen, ingerere se.

утр̀чати, чим, v. pf. hineinlaufen, curro in —.

утр̀чати се, чѝм се, v. r. pf. sich unberufen in etwas mengen, ingerere se alicui negotio.

у̏тубити, бим, } v. pf. vide упамтити.
у̏тувити, вим, }

у̏тук, m. Gegenmittel, remedium. cf. [vide] устук.

у̏тукну̑т, а, о, (у Боци) vide [с у л у д] луд: Нута, нута, глава *утукнута*.

утулити, у̏ту̑лӣм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. свијећу, челе, жеђ, löschen, dämpfen, stillen, restinguo, extinguo, cf. [vide] угасити: А *утули* лојану свијећу — Пивом жеђу *утулит'* не може —

уту̑пити, у̏ту̑пӣм, v. pf. abstumpfen, obtundo, obtusum reddo.

утура̑ње, n. das Hineinwerfen, injectio.

уту̑рати, у̏ту̑ра̑м, 1) v. impf. hineinwerfen, injicio. [vide убацивати]. — 2) v. pf. hineinschieben, immitto.

у̏турити, рӣм, v. pf. hineinschleudern, injicio. cf. [vide] убацити.

утући, ту̀че̑м, v. pf. 1) лука, соли, stoßen, contundo. — 2) вола, durch Zerstoßen kastriren, testiculos contundo.

уту̑шити, у̏ту̑шӣм, v. pf. н. п. свијећу, челе, vide [у г а с и т и] утулити.

у̑ћерати, ра̑м, (југ.) vide утјерати.

ућерѝва̑ње, n. (југ.) vide утјеривање.

ућерѝвати, ћѐрује̑м, (југ.) vide утјеривати.

у̏ћеха, f. (у Ц. г. и у Дубр.) vide утјеха: Маћеха зла *ућеха*.

у̏ћешити, шӣм, (југ.) vide утјешити: Самораму мајку *ућешити* —

ући, у̑ђе̑м, (у̑шао, у̑шла) v. pf. hineingehen, intro. [cf. унићи (унићи), уљести, уљећи].

ућу̑дити се, у̏ћу̑дӣм се, v. r. pf. stutzig werden, obstupefio, obstinor.

ућу̑тети, тӣм, (ист.) vide ућутјети.

ућу̑тети се, тӣм се, (ист.) vide ућутјети се.

ућу̑тити, тӣм, (зап.) vide ућутјети.

ућу̑тити се, тӣм се, (зап.) vide ућутјети се.

ућу̑тјети, ћу̑тӣм, v. pf. (југоз.) still werden, verstummen, obmutesco. [vide зашутјети].

ућу̑тјети се, ћу̑тӣм се, v. r. pf. (југоз.) verstummen, conticesco. [cf. ушутјети се].

у̏ћуткати, ка̑м, v. pf. zum Schweigen bringen, silere jubeo. [cf. умучкати, утајати 2].

ућу̑ћети, ћу̑тӣм, (југ.) vide ућутјети.

ућу̑ћети се, ћу̑тӣм се, (југ.) vide ућутјети се.

уфал, (у Боци) vide нехотице.

у̏фа̑ње, n. (по зап. кр.) das Hoffen, spes.

у̏фати се, у̏фа̑м се, v. r. impf. (по зап. кр.) hoffen, spero. cf. [vide 1] надати се.

у̏фатити, тӣм, vide **ухватити**: И *уфати* на граду капију —

у̏фитити, тӣм, v. pf. (у Боци) [vide] **ухитити**.

у̏х! interj. uh! ach! ah! cf. у [7].

у̏хабати [уабати], ба̑м, v. pf. (ein neues Kleid) strapaziren, attero (pannum). [cf. похабати (по-абати)1, ухарати].

у̏ха̑р [увар], (у Дубр.) vide заувар.

у̏харати, ра̑м, v. pf. (у Дубр.) н. п. хаљину, abtragen, abnutzen, usu detero. cf. [vide] ухабати.

уха̀ра̑чити, уха̀ра̑чӣм, [уарачити] v. pf. кога, или што, zinsbar machen, tributarium facere: *Ухарачи* мјеста и градове —

у̏хватак [уватак], тка, m. т. ј. јунац, који се хвата у плуг, (junger) Zugochs, jumentum.

у̏хватити [уватити, уфатити], тӣм, v. pf. [cf. ухитити (уитити)] 1) ertappen, fangen, capio, prehendo: Од куле су хабер *ухватили* — 2) кад се ватра креше па труд не ће да се запали, каже се: не ће да *ухвати*, Feuer fangen, scintillas excipere: Не *ухвати*, да је Бог убије —

у̏хватити се [уватити се], тӣм се, v. r. pf. unbeweglich bleiben, nicht bewegt werden, erstarren, consisto, non moveor, н. п. рука, нога; — мјесец, сунце (кад помрчи). [vide помрчати 1].

ухѝлити[*], у̏хилӣм, v. pf. (у Ц. г.) као пренемоћи се, in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore.

у̏хитити [уитити, уфитити], тӣм, v. pf. (у Дубр.) vide ухватити.

у̏хо [уво, уо], n. (pl. у̏ши) 1) das Ohr, auris. — 2) н. п. у лонца, der Henkel, ansa. — 3) (у Ц. г.) нема је у *женскоме уху*, т. ј. међу женама.

у̏хода (cf. увода), f. der Spion, Kundschafter, explorator [cf. жбир, шпијун]: *Ухода* је уходила дивно —

уходити, у̏ходӣм, v. impf. 1) hineingehen, intro: На литре *уходи*, на драме исходи (болест). — 2) [уводити 3] auskundschaften, erspähen, exploro [cf. шпијунити]: Да *уходи* ватру код Кусиде — Добар их је хајдук *уходио* — Добар сам ти шићар *уходио* —

ухо̀ђење, 1) das Hineingehen, introitus. — 2) [увођење 3] das Spioniren, exploratio.

у̏холажа [уволажа, уолажа], f. der Ohrwurm, forficula auricularia Linn. [cf. уволеж, уволез, ухолача, улож].

ухо̀лача, f. (у Дубр.) vide ухолажа.

у̏хор [увор], m. (у Херц.) vide обер.

у̏хотка, f. (у Ц. г.) у прољеће ј а г њ е, у јесен ш и љ е ж е, на друго прољеће д в и з и ц а, а на треће ако се не ојагњи онда је у х о т к а. cf. козле.

ухра̀нити, у̏хранӣм, [ураннти] v. pf. mästen, sagino.

уцва̀сти, [цватем] } v. pf. aufblühen, effloresco:
уцва̀тити, цва̀тӣм, } И бијелим *уцватила* цвeтом —

уцвѐлити, у̏цве̑лӣм, (ист.) } v. pf. weinen machen, facio flere, cogo in lacrimas.
уцвиjѐлити, у̏цвиjелӣм, (југ.) }
уцвѝлити, у̏цвилӣм, (зап.) }

уцѐдити, у̏це̑дӣм, (ист.) vide уциједити.

уцеђѝва̑ње, n. (ист.) vide уцјеђивање.

уцеђѝвати, цѐђује̑м, (ист.) vide уцјеђивати.

у̏цена, f. (ист.) vide уцјена.

уцѐнити, у̏це̑нӣм, (ист.) vide уцијенити.

уци̏дити, у̏ци̑ди̑м, (зап.) vide уциједи̑ти.
уциђи̏ва̑ње, n. (зап.) vide уцјеђивање.
уциђи̏вати, ци̏ђује̑м, (зап.) vide уцјеђивати.
уцијѐдити, у̏циједи̑м, v. pf. (јуж.) hineinseihen, incolare.
уцијѐнити, у̏цијени̑м, v. pf. (јуж.) schätzen, aestimo, н. п. хајдуци кад ухвате човјека (или му дијете одведу) па уцијене; то се догађа и сад по Турској. Кашто хајдуци воде дијете по мјесец дана са собом, док му отац не састави *уцјену* и не да.
у̏цина, f. (зап.) vide уцјена.
уци̏нити, у̏цини̑м, (зап.) vide уцијенити.
уцјеђи̏ва̑ње, n. (јуж.) das Hineinseihen, incolatio.
уцјеђи̏вати, цјѐђује̑м, v. impf. (јуж.) hineinseihen, incolo.
у̏цјена, f. (јуж.) die Abschätzung, aestimatio. cf. уцијенити.
уцјењи̏ва̑ње, n. [јуж.] das Abschätzen, aestimatio.
уцјењи̏вати, цјѐњује̑м, v. impf. [јуж.] schätzen, aestimo. cf. [уцијенити;] уцјена.
уцр̏вати се, ва̑м се, v. r. pf. wurmig werden, vermino, vermiculor.
уцр̏вљати се,ља̑м се, (same as above)
у̏ча̑јни̑к, m. човјек који пости и једноуди више него остали људи (чини ми се да учајници у почетку часнога поста не једу ништа до сриједе), der Faster, jejunator.
у̏чан, чна, чно, kundig, erfahren, peritus [vide 1 вичан 1]: Којино су *учни* боја бити — Ал' да видиш пусте бедевије,| Колико је *учна* за мејдана —
у̏чац, vide вучац.
у̏чашити, ши̑м, v. pf. (у Барањи) vide ишчашити.
у̏че̑ван, вна, вно, gelehrt, doctus.
учѐни̑к, m. Lehrling, Schüler, discipulus. [cf. ђак, дјак, скулар].
у̏ченица, f. Schülerin, discipula. [cf. школарица].
у̏че̑ње, n. 1) das Lehren, τὸ docere. — 2) das Lernen, τὸ discere.
учѐстати, та̑м, v. pf. oft thun, frequento [cf. зачестати]: *учестали* пијевци (скоро ће сванути).
у̏чин, m. 1) (у Ц. г.) стига' га *учин* (што је он или му ко од старијех зло чинио), die That, factum. — 2) (у Сријему) das Färben, colorium perfectio: узео чаругџија кожу на учин, т. ј. да је учини, па учињену да је врати ономе чија је.
учи̏нити, у̏чини̑м, v. pf. [1)] што, thun, facio [cf. учињети, уделати]: Па *учини* да се натраг врне — Можемо ли боја *учинити* — 2) коме, anthun (verhexen), fascino. — 3) кожу, zurichten, praeparo. [cf. уштавити, устројити 2]. — 4) жито, reitern, cribro. — 5) (у Дубр.) кафу, т. ј. начинити, скухати. [— 6) vide уредити 1; *види* s. v. средити 1].
учи̏нити се, у̏чини̑м се, v. r. pf. 1) mir kommt es vor, videtur mihi. — 2) sich anstellen, simulo: учинио се мртав.
учи̏њети, у̏чини̑м, (у Ц. г.) vide учинити: На рамо му рану *учињела* —
у̏читељ, m. der Lehrer, docens, magister. cf. [мађистор;] школа.
у̏читељев, а, о, des Lehrers, magistri. [cf. мађисторов].
у̏читељова̑ње, n. das Lehrersein, magisterium.
у̏читељовати, љује̑м, v. impf. Lehrer sein, magistrum esse.
у̏читељски̑, ка̑, ко̑, Lehrer=, magistrorum. [cf. мађисторски].
у̏чити, чи̑м, v. impf. 1) кога, lehren, doceo. — 2) што, lernen, disco. — 3) lesen, lego. cf. [vide] чатити.
у̏чити се, чи̑м се, v. r. impf. lernen, disco: *учи се* књизи иль *учи се* писати, чатити и т. д. Матор се коњ не *учи* играти.
у̏чка, f. вика или мала буна, и понајвише у смијешноме и срамотноме смислу, готово као *кучница*, der Lärm, tumultus.
у̏чкур[*], m. vide гатњик. Гатњик је оплетен као узица (вунена и пртена), а учкур је од платна и на крајевима понајвише извезен златом. Гатњици су у сељака а учкури у варошана.
учку̏рлук,* m. der Theil der (türkischen, ungrischen) Hosen, durch den der Gürtel gezogen ist, caligarum turcicarum pars. cf. [vide] овењача.
учма̀нути, у̏чмане̑м (учма̀нуо и. у̏чмао, учма̀ло) v. pf. welk werden, marcesco.
учма̀сти, (same as above)
у̏ч-ту̏глија,* m. т. ј. паша, Pascha von drei Roßschweifen, passa trium caudarum equinarum: И осмога пашу *уч-туглију* —
учу̏вати, у̏чу̑ва̑м, v. pf. vide сачувати: Лајава кучка село *учува*; Ево ћу ти *учувати* главу —
учу̏рисати[*], рише̑м, v. pf. vide сакрити.
У̏цба̑р, m.: Кад је била до *Уцбара* града —
у̏цбашлије* (павте), f. pl. Art павте: Зађеше се злаћени пиштољи| За њезине павте *уцбашлије* —
у̏цера[*], f. Schimpfwort auf eine elende Hütte, convicium in casam. [vide страћара].
у̏цума[*], f. (у Ц. г.) женски надимак.
1. **у̑ш**, у̑ши, f. (pl. у̏ши, у̏ши̑ и. у̏шију̑) (cf. 2 ваш) 1) die [Kopf=] Laus, pediculus [capitis L.]. — 2) бијела уш, Kleiderlaus, pediculus vestimenti [Retz.].
2. **у̏ш!** interj. sagt man zum Schweine, um es wegzujagen, vox pellendi sues. cf. [уједо,] уше.
у̏шанчити, чи̑м, v. pf. н. п. војску, verschanzen, vallo munire. cf. ушанчити се.
у̏шанчити се, чи̑м се, v. r. pf. sich verschanzen, vallo se munire. [vide опкопати се].
у̏ша̑ нѐђеља, (у Ц. г.) vide [себични 2] себична.
у̏шара, f. (у Славонији) vide сова.
уша̏рати, у̏ша̑ра̑м, v. pf. anfangen zu lügen (es bunt zu treiben), mentiri coepi.
у̏шати, у̏ша̑м, v. impf. (у Ц. г.) in der Redensart: слушају, али не *ушају*, sie hören, aber sie a c h t e n nicht, audiunt, sed parum c u r a n t.
у̏шатка, f. (у Ц. г.) бијела водена тица, ко-

лико вранац, eine Art Wasservogel, avis quaedam aquatica.

уше! interj. vide [2] уш!

ушењак, њка, m. kleine Laus, pediculus parvus.

ушèпртљити, љйм, v. pf. in kümmerliche Lage kommen, in angustias indico. cf. [увечадити, умачадити, ускубурити, ушукутрити,] укубурити.

ушéтати, ушêтâм (ушêћêм), v. pf. hineinspaziren, intrare: У цареве дворе *ушетати* —

ушећерити се, рйм се, v. r. pf. zu Zucker werden, mit Zucker überzogen werden, in saccharum abire, saccharo obduci.

ўши, ўшй (ўшйјў), f. pl. 1) die Ohren, aures, pl. v. ухо. — 2) das Oehr, ansa, foramen, н. п. у котла, у чабра, у игле, у сјекире, у срца. У нашега чабра гвоздене *уши*. — — 3) pl. v. [1] ўш.

ўши бўши, vide урши бурши. [cf. буша].

ўшибўшина нèђеља, f. (у Боци) т. ј. себична. [cf. себични 2].

ушйвâње, n. das Hineinnähen, insutio.

ушйвати, ушйвâм, v. impf. hineinnähen, insuo.

ўшивац, ўшйвца, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus.

ушйкати, ўшйкâм, v. pf. (по југоз. кр.) дијете, einlullen, infantem sopire.

ушйкати се, ўшйкâм се, v. r. pf. 1) (у Бачк.) hineinschleichen, irrepo: Кад *се* дика у дворе *ушика* — 2) (у горњ. прим.) einschlafen, obdormisco: Сан те љуби и говори: *Ушикај се*, драго моје —

ўшимице, adv. ударио га сјекиром *ушимице*, т. ј. ушицама.

ушйпилити, лйм, v. pf. (у Хрв.) т. ј. брвна, cf. шипила.

ўшити, ўшијêм, v. pf. hineinnähen, insuo.

ўшица, f. dim. v. [1] уш.

ўшице, f. pl. dim. v. уши.

ушйшикати, кâм, v. pf. 1) ein unruhiges Pferd
ўшишкати, кâм, besänftigen, beruhigen, mitigo. — 2) überhaupt einen Zornigen besänftigen, lenio, mitigo.

ушкòпити, ўшкопйм, vide уштројити.

ушкопљèнйк, ушкопљенйка, m. 1) der Schöps, Hammel, vervex. — 2) der Verschnittene, eunuchus. cf. шкопац.

ўшкрљак, крљка, m. (у Славонији) парче од платна или чохе, das Tuchschnitzel, segmentum panni.

ўшљив, а, о, lausig (Läuse habend), pediculosus. [cf. вашљив].

ўшљивац, йвца, m. der Lauskerl, homo pediculosus. [cf. вашљивац].

ўшљивица, f. die Lausige, pediculosa. [cf. вашљивица].

ушњáци, ушњáкâ, m. pl. (у Сријему) vide обоци.

ушòрити, ўшорйм, v. pf. село, reguliren, ordino.

ўшта [вушта, уштва], f. н. п. и он је нека ушта, ein Schimpfwort, homo nihili.

ўштавити, вйм, т. ј. кожу. cf. [vide] учинити 3.

ўштап, m. Vollmond, plenilunium [cf. ужба]: кад ће бити *уштап*? да ако буде кише око *уштапа*.

уштáпити се, ўштâпйм се, v. r. pf. erstarren, obrigesco: Лаке ми *се* ноге *уштапише* —

уштáпнути се, ўштâпнê се, v. r. pf. т. ј. мјесец, abnehmen, decresco.

ўштва, f. (у Сријему) vide **ушта.**

уштéдети, (ист.)
уштéдити, (зап.) штéдйм, v. pf. ersparen,
уштéдјети, (југоз.) comparco. cf. заштедјети.
уштéћети, (јуж.)

уштеђйвâње, n. das Ersparen, τὸ comparcere.

уштеђйвати, штèђујêм, v. impf. ersparen, comparco.

уштйнути, ўштйнêм, v. pf. kneipen, zwicken, vellico.

Ўштипа, m.: Краљ *Уштипа* бијелу Петрову, А слуга му бијелу Павлицу —

ўштипак, пка, m. (österr. die Zwickkrapfen), placentulae genus. cf. колачић [2, приганица].

ўштипчâр, m. 1) који мијеси и продаје уштипке. — 2) који радо једе уштипке.

уштйпчара, f. 1) која мијеси и продаје уштипке. — 2) која радо једе уштипке.

уштйпчић, m. dim. v. уштипак.

ўштиркати, кâм, v. pf. (у војв.) stärken, amylo corroboro (lintea). cf. [vide] заскробити.

ўштркнути, нêм, v. pf. мало умусти, ein wenig melken, parum mulgeo.

уштрòјити, ўштројйм, v. pf. verschneiden, castro. [cf. почистити 2, подметнути 2, устројити 1, ушкопити].

ўшће, m. die Mündung, ostia. [vide уток 1].

ушукутрити, *йм, v. pf. као забунити се. cf.* [vide] *ушепртљити.*

ўшур[*], m. 1) vide ујам. — 2) узео Бог од њега ушур, hat gleichsam die Mühlgebühr von ihm genommen, i h n g e z e i c h n e t (durch Beraubung eines Gliedes).

ушўтети, тйм, (ист.) vide ушутјети.

ушўтети се, тйм се, (ист.) vide ушутјети се.

ушўтити, тйм, (зап.) vide ушутјети.

ушўтити се, тйм се, (зап.) vide ушутјети се.

ушўтјети, шўтйм, v. pf. (југоз.) verstummen, conticesco. [vide зашутјети].

ушўтјети се, тйм се, v. r. pf. (југоз.) verstummen, conticesco. [vide ућутјети се].

ушўћети, шўтйм, (јуж.) vide ушутјети.

ушўћети се, шўтйм се, (јуж.) vide ушутјети се.

[**ушчупати,** ушчупам, v. pf. vide узабрати; *види* s. v. укинути 2.]

Ф

фа̀јда[*], f. vide **вајда.**
фа̀јдиса̄ње, n. vide **вајдисање.**
фа̀јдисати, дишѐм, v. impf. [vide] **вајдисати.**
[**фа̀јта,** f. vide пасмина.]
фа̀кља [**вакља**], f. (ст.) [vide валка]: Један калпак, девет челенака, И десета *факља* окована, Из ње су му до три пера златна, Што јунака бију по плећима —
фа́ла [вала], f. vide **хвала,** mit allen Ableitungen.
фа̀лаге,* / **фа̀лаке**[*], f. pl. vide **валаке.**
фа̀лӣнка, f. vide **валинка.**
1. **фа́лити,** лӣм, vide **валити.**
2. **фа́лити,** фа̀лӣм, vide **хвалити,** mit allen Ableitungen.
[**фа̀ља,*** f. vide **ваља.**]
фа̀мӣлија [вамилија], f. (у војв.) die Familie, familia. cf. [обитељ, породица; робље 2;] кољено.
фамилӣја̀з, лија́за, m. (у војв.) der Famulus in der Schule, scholae famulus.
фамилија̀зина, f. das Famulusgeld, pecunia solvenda scholae famulo.
фа̀ра, f. стражњи крај од лађе, гдје се думенише, das Hintertheil des Schiffs, puppis. cf. варка[3].
фа̀т, m. vide **хват.**
фа̀та̄ње, n. vide **хватање.**
фа̀тати, та̂м, vide **хватати.**
Фа̀тима, f. женско име у Турака, türkischer Frauenname, nomen muliebre turcicum: Нег' лијепа *Фатима* ђевојка —
фа̀тити, тӣм, vide **хватити.**
фа̀тити се, тӣм се, vide **хватити се:** Па *се фати* ђогу на рамена —
фа̀ца, f. (у Дубр.) das Gesicht, facies, cf. [vide] лице[1]: Није та *фаца* од умрља.
[**фашина,** f. vide вашина.]
фѐла, f. vide **вела.**
фѐн[*], m. (у Ц. г.) игра, у којој играчи сједнувши унаоколо бију туром једнога који је на сриједи, кријући туру и додајући један другоме испод кољена, и вичући: *фен*! *фен*! код кога онај кога бију туру ухвати, онај ваља да устане и да иде у коло, а он сједе на његово мјесто. Овако се у Бачкој мјесто туре бију папучом, али не знам како се игра зове.
фѐндик, (у Боци) / **фѐнек,** (у војв.) m. Pfennig, numus.
Фѐнек, m. намастир у Сријему близу Земуна.
Фѐнечанин, m. (pl. Фѐнеча̄ни) Einer von Фѐнек.
фѐнечкӣ, ка̂, ко̂, von Фѐнек.
фѐњер,* m. die Laterne, laterna.
фѐреџа [вереџа],* f. Art Oberkleids türkischer Frauen, pallae turcicae genus.
фѐрма̄н[*], ферма́на, [верман] m. der Ferman, rescriptum imperatoris Turcici.
фѐрмен,* m. / **фѐрмене,** нета, n. Art männlicher Weste ohne Aermel, subuculae genus.
фермѐнтӯн, менту́на, m. (у Боци) [cf. фрментин, фурметин (урметин)] vide кукуруз.
фѐс[*], фѐса, m. vide **вес.**
фѐсић [весић], m. dim. v. фес.
феслӣген [веслиген], m. (у примор.) eine Art Pflanze, herbae genus [vide босиљак]: Нит' је дуњом, нит' неранџом, Ни горскијем *феслигеном* —
фѐт [*фет* учинити* = освојити, покорити]: У њој био по године дана, Док Грахово *фета* учинише И по њему харач покупише — т. ј. докле га покорише.
фѐтак, фѐтка, тко, (у Паштр.) vide [1 с т а р 2] вет.
Фѐтисла̄м,* Фетисла́ма, m. vide Кладово.
фӣга̄њ, фига́ња, m. vide **вигањ.**
фӣжлин, m. (у Грбљу) vide вижле.
фијо̀ка, f. (у војв.) vide чекмеџе.
фију̀кати, ка̂м, v. impf. pfeifen (z. B. von Winde), strideo.
фила̂р[*], фила́ра, m. (у Лици) женска цревља (фирале?), Art Frauenschuh, soleae genus.
филарѐта, f. (у Сријему) das Geländer, epimedion.
фӣлдиш,* m. vide **вилдиш.**
[**Филип,** m. vide **Вилип**; *види* s. v. Пилип.]
филӣма̂н[*], филима́на, m. vide **вилиман.**
[**филозоф,** m. cf. Ћирил филозоф.]
фӣлуга, f. некака лађа на мору, eine Art Seeschiff, navis genus: Дарова јој злаћену *филугу* —
фӣлџа̂н,* филџа́на, m. die Schale, phiala.
фӣљев [виљев], а, о, Elephanten-, elephanti: Камо ли ти дви змајеве главе И у свакој два *фиљева* зуба —
фӣндељ, m. (око Сиња) од сламе женска капа, као шупаљ тањир, eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. [cf. хондељ].
фӣндика, f. (у Боци) vide младица[1] (што за једну годину избије из дрвета).
фӣнӣ, на̂, но̂, vide **вини.**
фӣнофѐсак, [m. vide **виновесак**:] На глави ти фесак *финофесак* —
фӣрале[*], f. pl. (у Боци) [cf. филар] vide јеменије.
фӣс! Schallwort, den Hieb zu bezeichnen. [cf. фискац].
фӣска, f. (у Ц. г.) Freudengeschrei, clamor laetus [cf. хиска]: Како чине *фиску* и весеље — Стоји *фиска* бубња и свирала —
фӣска̂ње, n. verbal. v. фискати.
фӣскати, ка̂м, v. impf. н. п. прутом.
фӣскац! vide фис.
фӣснути, нѐм, v. pf. vide [2] звизнути.
фӣста̂н[*], фиста́на, m. Art Frauenrock, chlamidis genus [cf. фуштан]: Једне ноге, а двоје папуче, Једно тело, три златна *фистана* —

фи̏тати (cf. **хитати**), та̑м, v. impf. (у Перасту) greifen, prehendo [vide хватати]: А што ме питаш, те ме не *фиташ* —

фити̏љ[*], фити̏ља, m. vide **витиљ.**

[**фитиљача**, f. vide **витиљача**; *види* s. v. смоленица.]

***фиħфирӣħ**, фиħфирӣħа, m. (у вōјв.)* [vide кицош].

фи̏шек* [вишек], m. die Patrone, embolus igniarius.

фишѐклије [(вишеклије)*], f. pl. ħесе, vide припојаснице.

фишѐклук [вишеклук],* m. } die Patron-

фи̏шек-ħѐсе [(вишек-ħесе)*], f. pl. } tasche, pera embolorum igniariorum. vide [припојаснице] фишеклије.

фи̏шечница, f. vide [припојаснице] фишекħесе.

фи̏штати, фи̏шти̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide вриштати: Коњи *фиште*, соколови пиште —

фла̏ндра, f. (у војв. особито по варошима) ein Schimpfwort für eine liederliche Weibsperson, vulgivaga.

фландрѐтина, f. augm. v. фландра.

фла̀нер, франѐра, m. das Flanell, pannus flanella dictus.

***Фо̏јница**, f. кршħански манастир у Босни.*

фо̏ра, (у Дубр.) у овој пословици: Канделора зима *фора*.

фори̏нта, f. vide **воринта.**

фо̏рма, f. (у војв. особито по варошима) die Form, forma.

фо̀ртеца, f. (по зап. кр.) die Festung, arx [vide град 1]: Гола г....а тврда *фортеца*.

фо̏ршпа̑н, } m. (у војв.) Vorspann, jumenta.
фо̏шпа̑н, }

фо̏та, f. (у војв.) vide **вота.**

фра̀јко̑р, фрајкѝра, m. vide **врајкор.**

фрајко̀рац, рца, m. vide **врајкорац.**

фрајко̀рија, f. vide **врајкорија.**

фра̀јко̑рскӣ, ка̑, ко̑, vide **врајкорски.**

фра̀јла, f. (у војв. по варошима) das Fräulein, domicella: Да су *фрајле* к'о звездице сјајне, Сви би момци криввратри били —

фра̀јт, m. vide **врајт.**

Фра̀нце̑з, Францѐза, m. (у Ц. г. а и у Хрватској) vide Француз mit allen Ableitungen: Да чувају Млетке од *Францеза* —

фра̀нцика [пранцика], f. (у Ц. г.) vide цванцика.

Фра̀нцу̑з, Францу̏за, m. der Franzose, Gallus. [cf. Францез].

Фра̀нцу̑ска̑, f. adj. Frankreich, Gallia.

фра̀нцу̑скӣ, ка̑, ко̑, französisch, gallicus.

Фра̀нцу̑скиња, f. die Französin, Galla.

фра̑с, m. vide **врас.**

фра̑тор, m. vide **вратор.**

фра̑торов, а, о, vide **враторов.**

фра̑торскӣ, ка̑, ко̑, vide **враторски.**

фрѐнга[*], } f. vide врењак. cf. шкрљево.
фрѐнка[*], }

фрѐсина, f. (у Ц. г.) augm. v. фријес.

фри̏ж, m. vide мерђуо.

фри̏јес, m. (у Ц. г.) vide **вријес.**

фри̏шак, шка̑, шко̑, vide **вришак.**

фр̏к, adv. (у Боци) sogleich, illico, cf. [vide] одмах: *фрк* паре море, т. ј. дај новце сад одмах; Како рекли, *фрк* се послушали — *Фрк* је баци на силна лабуда — *Фрк* Илију браħа сусретоше —

фр̏ка, f. das Geschnurre, fremitus.

фр̏кање, n. das Schnurren, fremitus.

фр̏кати, фр̏че̑м, v. impf. schnurren, fremo: На нос *фрче*, држати се не да —

фрку̑н, фрку̑на, m. (у Боци) мушко дијете од 10—15 година, der Knabe, puer. [vide дечак]. cf. шипар.

фрку̑ниħ, m. dim. v. фркун.

фрлѐсија, f. (у Ц. г.) назеба велика, die Erkältung, refrigeratio. [vide рорина].

фрмѐнти̑н, фрментѝна, m. (у Боци) vide [кукуруз; cf. ферментун, фурметин] урметин.

фр̏њока, } f. (у Боци) vide [1] зврчка.
фр̏њоока, }

фр̏с! кад се казује како је пушка фрснула.

фр̏снути, не̑м, v. pf. (у Ц. г.) н. п. *фрснула* му пушка, т. ј. слагала, versagen (von der Flinte), fallere. [vide штроцнути].

фр̏та̑љ, фрта̏ља, m. vide **вртаљ.**

фр̏та̑љче, чета, n. vide **вртаљче.**

фру̑г, а, о, (у Ц. г.): Брз као тица, а *фруг* као штица.

фру̏ла, f. (у војв.) vide свирала [1].

фру̏с, (у Ц. г.) } m. чибуљица у дјеце по
фру̏син, (у Паштр.) } лицу, Art Hautausschlag, pustularum genus.

Фру̏шка̑ [Врушка] **Го̏ра**, f. das Gebirge, das Sirmien von Westen nach Osten durchschneidet, nom. propr. saltus.

Фрушко̀горац, о̑рца, m. н. п. калуђер, Einer von Фрушка гора.

фрушко̀горскӣ, ка̑, ко̑, von Фрушка гора.

фр̏фља̑ње, n. vide [блебетање] брбљање.

фр̏фљати, ља̑м, v. impf. vide [блебетати] брбљати.

фр̏ч, кад се мачке гоне, рече се: пошле или удариле у *фрч* (а рече се и момку и дјевојци кад се проскитају), Begattungstrieb, desiderium naturale.

фр̏чка, f. (у Ц. г.) коло на дршку, којијем се у стапу масло мѐте̑, der Butterstempel, bacillum butyro conficiendo.

фу̏га, f. (у Ц. г.) vide **вуга.**

фу̏дљика, f. (у Ц. г.) vide фуљика.

фу̏зда, f. (у Боци) vide **узда.**

фу̏к! hops!: *Фук* у рај!

фу̏ка, f. das Gezische, sibillus: Стаде *фука* крсташа барјака —

фу̏кати, фу̏ка̑м, v. impf. [vide] јести: Боље је у појату *фукати*, но у полачу хукати.

фу̏лати се, фу̏ла̑м се, v. impf. schleichen, repo, [vide шуњати се;] cf. улати се: Па *се* Порча покрај Саве *фула* —

фу̏љика [фудљика], f. (у Ц. г.) дрво од кога се чибук гради, eine Art Baum, arboris genus. [vide удика].

фу̏мање, n. das Rauchen, fumatio. cf. [vide] пушење [1].
фу̏мати, ма̑м, v. impf. (у примор.) rauchen, fumo. cf. [vide] пушити [1].
фу̑нта [**вунта**], f. (у војв.) das Pfund, pondo.
фу̑нта̑ш, фунта́ша, m. 1) лан, Flachs, der pfundweise verkauft (verpackt) wird, linum quod jam pensum venditur. — 2) фунташки кантар, којијем се не мјери на оке него на фунту, die Pfundwage, libra quae pondo exhibet. — 3) лонац у коме се куха фунта меса, Topf so ein Pfund faßt, olla libram capiens.
фу̑нта̑шкӣ, ка̑, ко̑, н. п. кантар, die Pfundwage, libra quae pondo exhibet.
фу̑р, m. (у Славонији) vide курдељ.
фу̏ра̑ње, n. vide [2] бацање.
фу̏рати, фу̏ра̑м, v. impf. vide [2] бацати [1].
фу̏рӣр, фури́ра, m. (у војв.) der Fourier, scriba militaris: Ил' *фурира* или официра —
фурмѐтӣн, фурмети́на, m. (у Боци) vide [кукуруз; cf. ферментун, фрментин,] урметин.
фу̏руна (фуру̑на) [*], f. vide **вуруна.**
фу̏руница (фуру̑ница) [**вуруница**], f. dim. v. фуруна.
фу̏рунскӣ, ка̑, ко̑, vide **вурунски.**
фуру̑нџија,* m. vide **вурунџија.**
фу̑с, m. (у Ц. г.) игра у којој један другоме додајући запаљену сламку говоре „*фусо*!" — лѐпе! — „зови" — кога? — „омрчена до тебе," па у чијој се руци угаси сламка, онај је као надигран и надјену му ружно име.
фу̏чија[*], f. vide **вучија.**
фу̏штан[*], m. (у Далм.) као сукња од платна, која има леђа и преко рамена као уске рукаве, Art Frauenrock, chlamidis genus. [cf. фистан; брњица 4?].

Х

ха̏, ha! heu!
ха̏ба̂ње [абање], n. das Strapaziren (des Rockes), detritio panni.
ха̏бат, m. (у Дубр.) Attich, ebulum. [vide апта].
ха̏бати [абати], ба̂м, v. impf. н. п. хаљину, abtragen, strapaziren, detero pannum.
ха̏бер* [абер], m. 1) Nachricht, nuncius, cf. глас [2]: Синоћ мени кара *хабер* дође,| Кара *хабер*, а у кара доба — 2) нема (за то) ни хабера, т. ј. није му ни бриге: А за кулу ни *хабера* нема —
хабѐрда̂к [абердак], хабердáка, m.
хабѐрда̂р [абердар], ердáра, m.
хабѐрнӣк [аберник], хаберни́ка, m.
хабѐрњача [аберњача], f.
} т. ј. топ или пушка (што се мећe на глас), die Lärmkanone, tormentum tumultum nuntians [vide гласник 2]: И припали топа *хабердака* — Па он мећe пушку *хабердара* — Те избаци пушку *хаберника* —
хабро̀ноша [аброноша], m. der Postenträger, famigerator. [vide стокућанин].
Ха̏вала[*], f. vide Авала.
ха̏ван* [аван], m. der Mörser, mortarium. [cf. ступа 1].
ха̏влија* [авлија 2], f. велика бијела махрама (хавлимахрама) што се завјешају дјевојке кад се удају, der Brautschleier, flammeum.
ха̏вли-ма̏храма* [авли-махрама], f. vide хавлија.
ха̏дум* [адум], } m. ohne Geschlechtstheile, expers pudendorum.
ха̏думац [адумац], у̂мца, }
ха̏думица [адумица], f. Frauenzimmer ohne vollkommene Geschlechtstheile, mulier expers pudendorum.
ха̏зна* [азна], f. 1) die Casse, aerarium, pecunia: Дај ти мене *азну* и џебану — 2) (у Ц. г.) курјук у пушке, der Boden des Flintenlaufs, fundus sclopeti. [vide 2] огњиште, cf. торна.
хазнада̏р[*], хазнадáра, [азнадар] m. (voc. ха̏знадаре), der Zahlmeister, quaestor.
хазнадáрев [азнадарев], } a, o, des Zahlmeisters, quaestoris.
хазнадáров [азнадаров], }
хазнадáрче [азнадарче], чета, m. ein junger Zahlmeister, quaestor juvenis: И бабино младо *хазнадарче* —
ха̏зна-о̀даја* [азна-одаја], f. die Schatzkammer, aerarium, cf. [vide] ризница: И остави у *азна-одају* —
ха́зур* [азур], indecl. vide спреман, готов, оправан: *Хазур* кола без точкова. *Хазур* пушка без кремена.
ха́зурала̄* [азурала]! auf! agite! спремајте се: *Хазурала*, кита и сватови —
ха̏инство, n. [*хаин*,* невјеран човјек, издајица]: Ти не купи свате по *хаинству*,| Но покупи свате по делијнству,| По ођелу и добру оружју,| Оцаклије и оцаковиће,| А све суврст од двадест година —
ха̏ир* [аир], m. 1) vide задужбина: Па ћу њему *хаир* учинити — 2) хаир! nein, non [vide не 1]; daher aus 1 und 2 das Wortspiel: А. (н. п.) Јеси ли га виђео? — Б. *Хаир.* — А. *Хаир* је на Вишеграду ћуприја.
ха̏ирала̄* [аирала]? wie? was ist? quid ita! које добро [vide 1 добро 2]: *Хаирала*, кукавицо сиња?| Што си тако рано долећела? —
хаи̏рли* [аирли]! glücklich, prosperе, cf. [vide] срећно: Да Бог даде, *хаирли* ти било —
хаи̏рџија [(аирџија)*], m. (у Ц. г.) ваља да онај који чини хаир (задужбину): *Хаирџије* нити шићарџије —
1. **Ха̑ј**, m. Паштровски пуст град близу Жељезнице, сад под Турцима. [cf. Нехај].

2. **ха̂ј** [ај]! holla! heus!

ха̏ја̄ње [ајање], n. das Bekümmern um etwas, cura.

ха̀ја̄т[*], хаја́та, (cf. ајат, вајат), m. die Kammer, cella. cf. [vide] клијет [3 и 4].

ха̏јати [ајати], ја̑м, v. impf. за кога или за што, sich kümmern, curo, cf. [vide] марити: Ил' не чујеш ил' не *хајеш* за ме — И рећи ће да не *хајем* зањга, А ја *хајем* и душицу дајем —

ха̀јва̄н,* хајва́на, [ајван] m. das Thier, animal. [vide] живинче, cf. звјерка.

[**хајвар***, хајвара, (ајвар) m. посољена икра, Kaviar, ova piscium condita.]

ха̀јда̄ц [ајдац]! davon! abiit. [cf. 2 алов].

ха̀јде[*], хајде́мо, ха̀јдете, [ајде] gehen wir! (fr. allons), eamus: *хајд'* одатле! apage: *хајде* нека буде тако како ти велиш; *хајде* да идемо. [cf. ходи 2].

ха̀јду̑к, хајду́ка, [ајдук] m. 1) der Straßenräuber, latro (in diesem Lande weniger abscheulich, und näher dem Heldenthume); отишао у *хајдуке,* er ist ein Räuber geworden, inter latrones abiit. [cf. пустаија, 2 гуса, гусар 1, усар, усарин]. Народ наш мисли и пјева да су у нас хајдуци постали од Турске силе и неправде. Даречемо да гдјекоји отиде у хајдуке и без невоље, да се наноси хаљина и оружја по својој вољи, или коме да се освети, али је и то цијела истина, да што је год влада Турска боља и човјечнија, то је и хајдука у земљи мање, а што је гора и неправеднија, то их је више, и за то је међу хајдуцима бивало кашто најпоштенијих људи, а у почетку владе Турске јамачно их је било и од прве господе и племића. Истина да многи људи не оду у хајдуке да чине зло, али кад се човјек (особито прост) један пут отпади од људскога друштва и опрости се сваке власти, он почне особито један уз другога и зло чинити; тако и хајдуци чине зло и народу своме, који их према Турцима љуби и жали, али се и данас чини хајдуку највећа срамота и поруга кад му се рече да је лопов и пржибаба. У стара су времена хајдуци, као што се и у пјесмама пјева, најрадије дочекивали Турке кад носе новце од дације, али је то у наше вријеме слабо бивало, него дочекују трговце и друге путнике, а кашто ударе и на кућу коме, за кога мисле да има новаца или лијепа руха и оружја, те га похарају. Кад коме ударе на кућу, па не нађу новаца, а мисле да их има, они га уцијене па му одведу сина или брата, и воде га са собом докле им год он уцјену не однесе. Прави хајдук неће никад убити човјека који му ништа не чини, већ ако да га наговори какав пријатељ или јатак. Макар била и само два хајдука, опет се зна који је од њих двојице харамбаша (старјешина). Хајдуци љети живе по шуми и долазе јатацима те се хране, н. п. дођу коме на вечеру па им онај да што те понесу у торбама што ће јести до сјутра на вече; а кашто их јатак намјести гдје у шуми па им носи и ручак и ужину. Кад дође зима, они се растану и отиду сваки своме каком пријатељу на зимовник, али најприје уговоре кад ће се на прољеће и гдје састати. На зимовницима гдјекоји леже дању по подрумима или по другијем зградама, а ноћу се часте и пјевају уз гусле, а гдјекоји преобучени у просте хаљине чувају стоку као слуге. Ако који у одређено вријеме на рочиште не би дошао, друштво иде те га тражи, па ако би се догодило да јатак хајдука на зимовнику изда или убије, то сваки хајдуци гледају да освете макар и послије педесет година. Хајдуци у наше вријеме у Србији носили су највише чохане плаветне чакшире, доље на ногама чарапе и опанке, горе чохане ћечерме и копоран, гдјекоји и доламу зелену или плаветну, а поврх свега куповни гуњ; на глави или ћелепоше или фесове или свилене капе кићенке, од којијех су свилене ките висиле с једне стране низ прси, и које је осим њих слабо ко носио; врло су радо носили на прсима сребрне токе, а који их нијесу могли набавити, они су мјесто њих пришивали сребрне крупне новце; од оружја имали су дугу пушку и по двије мале и велики нож. У Србији је за владе Турске готово у свакој кнежини био по један бул̂убаша (Турчин) са неколико пандура (међу којима је било и Срба и Турака), који су гонили хајдуке, а кашто кад би се хајдука много појавило и стали би често убијати и отимати, подизали су Турци и народ сав у потјеру, и премда су их гдјекоји људи у друштву тјерали и тражили а код кућа их по зградама и по шумама крили, опет се је кашто догађало да су их хватали и убијали: кога убију ономе пандури осијеку главу и однесу је у град, те се на коцу метне на беден, а кога Турци жива у руке докопају, онога набију на колац. А кад ни потјера не може ништа да им учини, онда Турци изиђу *на тефтиш,* т. ј. какав велики старјешина Турски изиђе с подоста момака у народ, па затвором, бојем и глобама нагони кметове и родбину хајдучку да се траже хајдучки јатаци и да се хватају хајдуци (а осим тефтиша у хајдукову родбину и у жену и дјецу, ако их има, није нико дирао, него су код својијех кућа живљели на миру). Тефтиши су особито бивали послије ратова кад многи људи од страха Турскога побјегну у хајдуке. Кад се хајдук насити хајдуковања или га ко намоли и наговори да га се окани, он се преда, т. ј. поручи кметовима те му изваде од паше бурунтију, и онда опет изиђе међу људе, и послије тога нико му не смије споменути за оно што је хајдукујући учинио. Предани хајдуци послије по-

највише бивају пандури, јер су се одучили од рада пољскога; само кнез не може бити онај који је био хајдук. Хајдуци држе свој закон, посте и моле се Богу као и остали људи, и кад кога поведу да набију на колац, па га Турци понуде да се потурчи, да му опросте живот, он псује Мухамеда додајући: „па зар послије не ћу умријети?“ Хајдуци се сви држе за велике јунаке, за то у хајдуке слабо смије и отћи онај који се у се не може поуздати. Кад кога ухвате и поведу да набију на колац, понајвише пјевају иза гласа, показујући да не маре за живот. И предани је хајдук свагда слободнији и отресенији од другијех људи, не да па се никоме, и свак га се прибојава. Кашто по два и по три хајдука повежу и похарају много више људи; али кашто и они ударе на чудо гдје се не надају, н. п. за мога времена био је у Троношком прњавору неки Михаило Шишо, који је као момак ишао кашто уз Троношкога архимандрита Стефана Јовановића, и имао је врло добро и лијепо оружје; неколико хајдука договоре се да му ударе на кућу и оружје узму, али Шишо то дозна и још у који ће дан ударити, те наредивши шешану сакрије се за кућу у грах причаник; кад хајдуци дођу пред кућу, он потегне из шешане те једнога обори на земљу, па повиче: „хај море, ударите отуда!“ хајдуци остали онда прсну куд који и једва се састану послије неколико дана, а Шишо ономе убијеноме осијече главу и однесе Турцима те му даду челенку и буpунтију да може оружје носити свуда (и по варошима). Тако из народнијех пјесама познати Станко Црнобарац кад се 1805 године био одвргао у хајдуке, са шеснаест друга дочека у Троношкој планини уочи велике Госпође два трговца који су из Зворника носили рубу намастиру да продају; кад хајдуци иза грмова повичу: „предајте се! баците оружје! не гините!“ они то не послушају, него се стану бранити; пошто један од њих погине и другога, који дуге пушке већ није могао напунити него је бацио на земљу, погоди хајдук иза грма у малу пушку за појасом, он с другом малом пушком, коју је у руци државо, потрчи управо на хајдука: „па поље, курво, иза грма!“ па њега из пиштоља посред сриједе; хајдук падне, а он нагне у поток и утече; по том хајдуци чујући да изокола црквари гдјешто пуцају из пушака и вичу: „хај, море, шта је то?“ побјегну с рубом, а свога мртва друга оставе; трговац пак онај, коме је било име Илија, врати се из потока, те хајдуку осијече главу, па је однесе Турцима те и њему даду челенку и буpунтију као и Шишу. У Босни и у Херцеговини хајдуци се зову и Црногорци и њихови ускоци, који одонуд излазе те људе (понајвише Турке) харају и убијају, пак се опет враћају к својијем кућама. Тако су се звали и они јунаци нашијех пјесама, који су од прије, особито у XVI и XVII вијеку, излазили из Млетачкога приморја, те четовали по Турској крајини. И Турци имају хајдука, који се зову *кесеџије,* али су они коњици и не крију се онако као Српски, него иду и зло чине јавно. Оваки су хајдуци били и *крџалије,* као што је казано код ријечи ове. — 2) der Gerichtsheiduk in Ungern, Sirmien, haiduco, haiducus, lictor. [cf. пандур 2]. — 3) (у Пожешкој нахији) vide нȁтега [1].

хајдýков, а, о, des хајдук, *τοῦ* хајдук.

хајдукòвање, n. das Räuberlein, latrocinium.

хајдукòвати, дýкујêм, v. impf. ich bin ein хајдук, latrocinor.

хајдýчење, n. verbal. v. хајдучити се.

хајдýчија, f. (coll.) die Heiduken, haiduci.

хајдýчина, f. 1) das Räuberhandwerk, latrocinium. — 2) augm. v. [х]ајдук.

хајдýчити се, хȁјдӯчӣм се, v. r. impf. sich als хајдук stellen, simulo *τὸν* хајдук: Он је млађи, за што *се хајдучи* —

хајдýчица, f. die Räuberin, praedatrix.

хȁјдӯчкӣ трáва, f. vide [папрац] спориш. Кад се стрља међу дланима, кажу да је добра на сваку рану; за то се зове и *хајдучка* што се рањени хајдуци највише њоме лијече.

Хȁјдӯчкӣ Чèсма, f. извор код Топчидера (око једнога сахата од Биограда).

хȁјдӯчкӣ, кā, кō, räuberisch, latronum.

хајдýштво, n. die Räuberei, latrocinium: Од ка' смо се дали у *хајдуштво* — Пројђите се врага и *хајдуштва* —

хȁјћиди [ајћиди]!* herrlich, wunderschön, praeclarus. cf. ђиди.

хȁјка [ајка], f. die Treibjagd, venatio, qua excitatae a servis ferae, in biviis triviisque a venatoribus excipiuntur: Ни моја *хајка,* ни моја засједа, т. ј. нијесам започео, не ћу ни расправљати.

хȁјкāње [ајкање], n. verbal. v. хајкати.

хȁјкати [ајкати], кâм, v. impf. 1) jagen, venor. — 2) н. п. свиње, vor sich hertreiben (вичући хај! хај!), ago. — 3) н. п. чворке, verscheuchen durch den Ruf [h]aj, abigo voce [h]aj!

хȁјкāч, хајкáча, [ајкач] m. 1) der Treiber, actor. — 2) Treiber (auf einer Treibjagd), qui excitat feras.

хȁјкача [ајкача], f. (у Сријему) die Ochsenpeitsche, scutica major: Стрпа мене у врећу| Па он узе *хајкачу* —

хȁјкнути [ајкнути], нêм, v. impf. auftreiben, excito: Тамо *хајкни* звјерад из планине —

хȁјош, хајòша, [ајош] m. (у војв.) der Schiffsknecht, helciarius. cf. лађар.

хȁјошкӣ [ајошки], кā, кō, Schiffsknechts-, helciariorum.

ха̀јтер [(ајтер)*], m. (у Ц. г.) vide хатер: Рад *хајтера* његовијех слуга —

1. **ха̏к** [1 ак],* m. 1) der Lohn, die Besoldung, stipendium, merces. cf. [vide] плата. — 2) хак му је, das hat er verdient! es ist ihm recht geschehen, habet, habet sibi. — 3) доћи коме хака главе, zu Grunde richten, perdo: И кад њему *хака* главе дођох —

2. **ха̏к** [2 ак], m. душак, Hauch, halitus, cf. [2] ак [1]: Пасји *хак* мора не мути.

ха̀ла, f. (у Дубр.) der Schmutz, sordes: воња *халом*.

ха̀лав, а, о, (у Дубр.) schmutzig, sordidus. [vide] прљав, cf. гнусан.

ха̀ла̂л,* хала́ла, [алал] m. vide благослов: дао ми је с *халалом*; што човјек с правдом стече, то му је *халал*; да му је *халал*!

хала́лити, ха̀ла̂лӣм, [алалити] v. pf. vide [cf.] опростити [3], благословити [2]. Кад који што купи од кога, а он каже: „*Халали*, брате." А онај му одговори: „Да ти је халал;" Један другом крвцу *халалише* —

халаљѝва̂ње [алаљивање], n. das Segnen, benedictio.

халаљѝвати, хала̀љујем, [алаљивати] v. impf. segnen, benedico

ха̀лан, у загонеци: *Халан* јаше на *халану*, хам му је кита до копита (ован).

ха̀ла̂х,* m. (у Босни у Срба Турског закона) vide Бог: Не изједини, *Халаху*, крста!

ха̏лва* [алва], f. 1) eine Mehlspeise (von Weizenmehl, Schmalz und Honig), cibi genus. — 2) од ораха, која се продаје. — 3) cf. прстен [3].

халва̀лук* [алвалук], m. das Trinkgeld (auf халва), was man Neugekleideten abfordert, cor ollarium, manusculum: дај *халвалук* (sagt man wie in Oesterreich: den Schneider auszwicken) [cf. алдумашче]: Здрава била, Ајко Атлагића, Здрава била и гаће дерала, А и мени *алвалука* дала —

халва̀џија* (ха̀лваџија) [алваџија], m. Halwahändler, qui vendit халва.

ха̀лка [алка],* f. 1) гвозден колут, ein eiserner Ring, z. B. Thürring, Fessel, annulus, cf. [звекир 1,] биочуг: Ко то куца *халком* на вратима? — 2) (у Сињу) игра у којој млади момци трчећи на коњма погађају копљем у халку, која је особито за то начињена, и то се каже *трчати халку*. Неколико момака обученијех у народне своје хаљине (чакшире око растрижи везене златом, јечерма с илицима или токама, преко ње црвен појас; а по њој долама (плаветна или од какве друге боје) са сребрнијем пуцима и шемшетима и остраг са шеритима и китама, на глави у врху шири калпак од видре или какве друге фине коже с бијелом перјаницом) и са окованом сабљом усједну на добре, и што је могуће љепше накићене коње, на којима спријед и кубуре висе, па носећи сваки копље у десној руци, скупе се на мјесту одакле ће трчати халку, па ставувши све по два и два у ред отиду по свога старјешину, који се зове maestro de campo: кад се овако пође, напријед иду халкарски момци, за њима један пјешице са округлијем штитом на прсима, а поред њега са сваке стране по један посећи уз прси у руци буздован, а за овијема се води накићен и с кубурама и сабљом наоружан коњ. Старјешина узјахавши на коња, намјести се са својијем ађутантима, који поред њега јашу с голијем сабљама у рукама, и у ономе истоме реду као што су дошли одведе халкаре на биљегу, одакле они један по један трчећи на коњу погађају копљем у халку. Кажу да је ова игра ондје постала 1717 године, пошто су Турци разбијени и оданде истјерани.

ха̀лка̑р, халка́ра, m. cf. халка 2.

ха̀лка̑рскӣ, ка̑, ко̑, cf. халка 2.

ха̀луга [алуга], f. (у Ц. г. и по околинама) vide провалија: Док уљезе низ *халуге* тврде — 2) (у Бачк. и у Лици) vide коров, травуљина.

ха̏ља, f. 1) (у Хрв. око Оточца) женска *хаљина* кратка и без рукава. — 2) (око Спљета) мушка дугачка плава хаљина, по којој се не опасује, Art Männer- und Frauenrock, chlamidis genus.

ха̏љак, ха́љка, [аљак] m. (у Сињу) кратак гуњ, који није пашаран (а који је пашаран онај се зове *копоран*; дугачки пак гуњ зове се *хаљина*), eine Art kurzen Mantels, pallii genus.

хаље̏так [аљетак], тка, m. ein Kleidungsstück, vestis.

хаље̏тина [аљетина], f. augm. v. хаљина.

ха̀љина [аљина], f. (pl. gen. ха̀љӣна̂) 1) у Србији се од прије звала хаљина од бијела сукна као гуњ, и то била мушка или женска, Art Oberkleid mit Aermeln, chlamidis genus. [vide гуњ]. cf. бјелача. — 2) ein Kleid, vestis. [cf. дреха, риза 1].

хаљѝнак [аљинак], нка, m. (у Котору) hyp. v. хаљина 1.

хаљѝнац [аљинац], нца, m. (у Лици) vide [гуњ] хаљина 1.

ха̀љине, ха̀љӣна̂, [аљине] f. pl. 1) das Gewand, vestimenta. — 2) das Bettgewand, stragula.

ха̀љиница [аљиница], f. dim. v. хаљина.

ха̏љка [аљка], f. vide [гуњ] хаљина: *Хаљку* на батаљку; *Хаљку* стере на зелену траву —

хам, у загонеци, cf. халан.

хама́јлија [амајлија],* f. 1) запис или чини какве, што се носе уза се, н. п. хамајлија од пушке, од главобоље, од грознице и т. д., der Talisman, signum magicum. [vide запис 1]. — 2) она кесица или кутијица што се у њој носи запис, das Talisman-Kästchen, capsula servando signo magico: Сарајлије златне *хамајлије*, Што ђевојке носе у њедрима — 3) (у Уж. н.) eine Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

хама̀јлѝјца [амајлиjца], f. dim. v. хамајлија.
ха̏мам,* хама́ма, [амам] m. das Badhaus, Badezimmer, balneum.
хама̀мџик [амамџик],* m. dim. v. хамам. Хамамџик има у свакој Турској соби (гдје спавају људи са женама) за пећи.
ха̑н,* ха́на, [ан] m. der Chan, deverticulum. [vide гостионица].
ха̀ндрача, f. (у Дубр.) vide шума [1]. cf. андрак.
ха̀нскӣ [ански], кā, кō, н. п. врата, des Chans, deversorii.
ха̀нџа̑р[*], ханџа́ра, [анџар] m. велики нож, der Handschar, cultes major, cf. јатаган: Па потрже злаћена *анџара* —
ха̀нџија [(анџија)*], m. der Chanwirth, dominus deversorii.
ха̀нџијин [анџијин], а, о, des Chanwirthes, domini deversorii.
ха̀нџѝјнскӣ [анџијнски], } кā, кō, Wirths-, domini deversorii.
ха̀нџѝјскӣ [анџијски], }
ха̏пс [апс],* m. [1)] der Arrest, custodia [vide затвор 1]: у *хапсу* човјек; метнули га у *хапс*. [— 2) vide хапсана].
хапса̀на [апсана],* f. der Arrest, das Arresthaus, custodia. [cf. хапс (апс) 2, арште, бухара (буара), бутурница].
ха̏псенӣк [апсеник], m. der Arrestant, captivus, qui in custodia est. [cf арштанац].
ха̏псенӣчкӣ [апсенички], кā, кō, Arrestanten-, captivorum.
ха̏пситн [апсити], сӣм, v. impf. arretiren, verhaften, in custodiam mitto.
ха̏пшење [апшење], n. das Arretiren, custodia.
ха̏р[*], m. (loc. ха́ру) 1) der Pferdestall, stabulum equorum, cf. [vide] коњушница [1]: Добре коње у топле подруме, А сватове на нове *харове* — 2) (у Ц. г.) der Hof, aedes, [vide] двор [1], cf. конак, ахар: Нију вино аге од Никшића На бијелом *хару* Мушовића —
ха̀ра̑м,* хара́ма, [арам] m. [vide] проклество (das Gegentheil v. халал), Fluch! male vertat: *харам* ти била со и хљеб, што си изјео код мене!
ха̀рамбаша [арамбаша],* m. поглавица хајдучки, der Räuberhauptmann, dux latronum.
ха̀рамбашин [арамбашин], а, о, des Räuberhauptmannes, ducis latronum.
ха̀рамбашова̑ње [арамбашовање], m. das харамбаша-sein, imperium latronum.
ха̀рамбашовати [арамбашовати], шује̄м, v. impf. харамбаша-sein, imperito latronibus.
хара̀мија [арамија],* m. der Räuber, Dieb, fur, latro (mit niederträchtigem Nebenbegriff, während der хајдук ihn nicht hat).
хара́мити, ха̏ра̄мӣм, (cf. арамити) v. pf. verfluchen, exsecror. [cf. харам].
харамљи̏ва̑ње [арамљивање], n. das Verfluchen, exsecratio.
харамљи̏вати, хара̀мљује̄м, [арамљивати] v. impf. verfluchen, exsecror.

1. **ха̏ра̑н,** а, о, (у Дубр.) abgetragen, abgenutzt, tritus.
2. **ха́ран,** рна, рно, (ха̏рнӣ, нā, нō) (у Дубр.) dankbar, gratus. cf. захвалан.
хара̑р,* хара́ра, [арар] m. врећа од костријети, ein Sack von Ziegenwolle, saccus e lana caprina. cf. [vide] врећа.
хара̀рина [арарина], f. augm. v. харар: Погледајде, *харарино* моја, Што ти чини болесница твоја.
1 **ха̏ра̑ч,*** хара́ча, [1 арач] m. die Kopfsteuer, tributum, exactio capitum. [vide главарина]. Харач се плаћа (у Турскоме царству) цару од мушкијех глава почевши од седам година па до смрти.
2 **ха̏рач,*** ха̏рча, [2 арач] m. die Auslage, expensa. cf. [vide] трошак.
хара̀члија [арачлија],* m. der Kopfsteuer-Einnehmer, exactor tributi.
хара̀члијин [арачлијин], а, о, des харачлија, exactoris tributi.
хара̀члѝјнскӣ [арачлијнски], } кā, кō, der Kopfsteuer-Einnehmer, exactorum tributi.
хара̀члѝјскӣ [арачлијски], }
ха̀рбија [арбија],* f. шипка (дрвена или гвоздена), што се набија њом мала пушка, кад се пуни, der Ladestock, bacillus adigendae glandi plumbeae.
Ха̏рва̑т, Харва́та, m. у пјесми мјесто *Хрват*: Ја ћу узет' тридесет *Харватах* —
харѐшли[*] (шишана) [лакат дуга]: И довати *харешли* шишану —
ха̀рзлак,* m.: Сваки носи по двадест пушака, Све на један *харзлак* изгоњене —
ха̀рлина, f. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus [galega L.?].
ха̀рно̑ст, ха̀рности, f. (у Дубр.) die Dankbarkeit, gratus animus. cf. захвалност.
ха̀ртија [артија], f. das Papier, charta [cf. књига 4, карта 2, ћаге]: Па узима дивит и *хартију* —
хартијѐтина [артијетина], } f. augm. v. хартија.
хартијѐшина [артијешина], }
ха̀ртӣјца [артијца], f. dim. v. хартија.
харча̀лија [(арчалија)*], f. пушка, von großem Kaliber, telum majus: А пушка је моја *харчалија*: У пушци је дванаест сачама, Свака сачма од дванаест драма, А у зрну пуно седамнаест — А пусница пушка *харчалија*, До рамена откиде му главу, Не би сабља љевше порубила —
ха̏рче̑ње [арчење], n. das Verzehren, Verbrauchen, consumtio, absumtio.
ха̏рчити [арчити], чӣм, v. impf. verbrauchen, absumo. [cf. 2 харач].
ха̏рчити се [арчити се], чӣм се, v. r. impf. sich in Unkosten setzen, expensas facio.
ха̀рчљив [арчљив], а, о, verschwenderisch, prodigus.
Ха̏с [Ас], m. eine Gegend im Süden Serbiens, nom. propr. regionis. Хас је негдје око Гусиња [кнежина низ ријеку Лим близу Бе-

рана]: И покупи *Хаса* и Гусиња — А слуга му цркву Шудикову| У ономе *Хасу* гиздавоме —

ха̀саба[*], f. (у Ц. г.) што женско из очине куће не може наслиједити, као н. п. кућа, гумно, зграда (градина), појата, и т. д. [vide стежер].

ха̀сна [(асна)*], f. (у војв.) der Nutzen, Gewinn, utilitas. [vide] корист, cf. вајда.

ха̀снити [аснити], нӣм, v. impf. nützen, prosum. cf. [vide] помоћи.

ха̀снити се [аснити се], нӣм се, v. [r.] pf. gewinnen, lucror. cf. [vide] помоћи се.

хасно̀вит [асновит], а, о, nützlich, utilis. cf. [vide] користан.

1. **ха̀та̄р** [1 атар], m. (у војв.) das Gebiet, ager, fines.

2. **ха̀тар** [(2 атар)*], m. vide хатер.

хата̀рџија [(атарџија)*], m. који ради по хатеру: *Хатарџија* ће највише бити у паклу (т. ј. који не раде по правди, него по хатару).

ха̀тер [атер],* m. der Gefallen, gratia, gratificatio [cf. 2 хатар (атар), хајтер (ајтер)]: суди по *хатеру*; не могу му кварити *хатера.*

ха̀теров [атеров], а, о, in dem Sprichworte: *Хатерова* кућа у потоку, једва јој се шљеме види.

ха̀чик* [= ачик*], као̑ отворено, frei, offen, patens: Он изиђе на гору Петрову,| Отклено је *хачик* погледати,| Погледати у Турску Удбину —

ха̀џи [аџи],* } m. der Pilger (Christ der in Jerusalem, oder Türke der in Mekka gewesen ist), peregrinus religionis ergo. [vide поклоник]. Који Хришћанин отиде на Јерусалим а Турчин на Меку, онај се послије зове и пише *хаџија* док је жив: пред крштено име додаје *хаџи*, н. п. *Хаџи-Продан, Хаџи-Осман*; а кад се крштено не говори, онда се каже *хаџија*: Док погубим до два игумана:| *Хаџи-Ђеру* и *Хаџи-Рувима* — Кад *хаџије* полазе на Ћабу — Кад се жени Ришњанин *хаџија* —

ха̀џија [аџија],* }

ха̀џијин [аџијин], а, о, des Hadschi, peregrini religionis ergo.

ха̀џӣјница [аџијница], f. die Frau eines Hadschi, uxor peregrinatoris religiosi.

ха̀џӣјскӣ [аџијски], } ка̄, ко̄, Hadschi-, peregrinatoris religiosi.

ха̀џӣјскӣ [аџијски], }

Ха̀џӣјћи [Аџијћи], m. pl. некако мјесто: Са *Хаџијћа* два бега Хаџијћа —

хаџику̀снун[*], *m. који се зове хаџија а није, од прилике као* хаџинедомак.

хаџи̏лук [аџилук],* m. die Pilgerschaft, Pilgerreise, peregrinatio religionis ergo: отишао на *хаџилук*; био на *хаџилуку.*

хаџинедо̀мак [аџинедомак], m. (komisch) ein Pilger, der aber nicht bis an das Ziel seiner Wallfahrt gegangen, peregrinator sacer imperfectus, mendax. [cf. хаџикускун].

ха̀џо [аџо], m. hyp. v. хаџија.

ха̀ша [аша],* f. 1) vide абајлија. — 2)ударити у хашу, ableugnen, infitior: Док је *хаша*, дотле кућа наша. cf. [vide] бах [1].

ха̀ша̄ње [ашање], n. das Ableugnen, infitiatio. [vide 1 башење 3].

ха̀шати [ашати], ша̄м, v. impf. ableugnen, infitior. cf. [vide] башити [2].

ха̀ше̄ње [ашење], n. das Leugnen, negatio. [vide 1 башење 3].

ха̀шити [ашити], шӣм, v. impf. vide [башити 2] хашати.

хва̀ла [вала, фала], f. 1) das Lob, laus. — 2) das Loben, Rühmen, laus. — 3) der Dank, gratiae: *хвала* на конаку! *хвала*, брате! *хвала* ти на части! *Хвала* тебе на твојој здравици,| Ал' нехвала на такој бесједи —

хва̀лилац, лиоца, m. der Prahler, jactator, cf. [хвалџија (валџија),] хвалиша: Не боји се лисица вечерњега *хвалиоца*, него јутрењега раниоца.

хва̀лити, хва̀лӣм, [валити, фалити] v. impf. loben, rühmen, laudo.

хва̀лити се, хва̀лӣм се, [валити се] v. r. impf. sich loben, rühmen, prahlen, se laudare: Ко *се хвали,* сам се квари.

хва̀лиша, m. der Prahler, jactator: У *хвалише* свашта више. cf. [vide] хвалилац.

хва̀лџија [валџија], m. vide хвалиша.

хва̀љен Исус! говоре кршћани кад се састану мјесто: *помози Бог*! Gelobt sei Jesus! И на то се одговара у Славонији: *Навик амин*! а у Далмацији: *Вазда и Марија.*

хва̀ље̄ње [ваљење], n. das Loben, laudatio.

хва̑т [ват, фат], m. (loc. хва̀ту) die Klafter, decempeda.

хвата̀нија [ватанија], f. (у Барањи) vide везанија.

хва̀та̄ње [ватање, фатање], n. das Fangen, captatio.

хва̀тати [ватати, фатати], та̑м, v. impf. fangen, capto. [cf. хитати (итати) 3, фитати].

хва̀тати [ватати] **се,** та̑м се, v. r. impf. н. п. у коло, fassen, prehendo. cf. ухватити се.

хва̀тити [ватити, фатити], тӣм, v. pf. ergreifen, prehendo: *Хвати* кују, рејо!

хва̀тити [ватити, фатити] **се,** тӣм се, v. r. pf. брда, посла, dazukommen, ingredior, aggredior.

хва̀тљика [ватљика], f. ein Scheit Holz, pars ligni secta.

хво̀ја, f. (у Дубр.) vide грана [1].

[**хеј,** vide еј.]

хѐлбетена̄ [(елбетена)*], да ако, vide да 7.

хѐља̄да[*], f. cf. [vide] ељда.

[**хем,*** vide ем.]

хѐма̄н [еман],* m. vide [2] а̏ман.

хѐмшерија [емшерија],* m. vide земљак.

хѐмшеријин [емшеријин], а, о, landsmännisch, popularis.

хѐмшо [емшо], m. hyp. v. хемшерија.

хѐндек* [ендек, јендек 1], m. der Graben, fossa. [vide прокоп 1].

Хѐра [Ера], m. (ист.) vide Херо.

Хѐра̄к [Ерак], m. Mannsname, nomen viri: Ни куди *Херака*, ни хвали Петака: оба су брата једнака.
херге̑ла [ергела],* f. das Gestüt, equaria.
[**Херин** (Ерин), а, о, des Хера, *тоѝ* Хера.]
Хѐркиња [Еркиња], f. vide Херцеговка.
Хѐро [Еро], m. vide Херцеговац. [cf. Хера].
херо̀глав [ероглав], *а, о*, [vide разрок].
херо̀главац, *херо̀гла̄вца*, [јероглавац] m. [човјек разрок].
хѐрскӣ [ерски], ка̄, ко̄, vide Херцеговачки.
Хѐрцеговац [Ерцеговац], о̄вца, m. ein Herzegower, hercegoviensis.
хѐрцеговачкӣ [ерцеговачки], ка̄, ко̄, herzegowisch, hercegoviensis.
Хѐрцеговина [Ерцеговина], f. die Herzegowina, Hercegovina, ducatus S. Sabbae: *Херцеговина* сав свијет насели, а себе не расели.
Хѐрцего̄вка [Ерцеговка], f. die Herzegowinerin, mulier e ducatu S. Sabbae.
Хѐрцего̄вче [Ерцеговче], чета, n. der junge Herzegowiner, puer e ducatu S. Sabbae: Није оно момче *Херцеговче* —
Хѐрцег [Ерцег] **Стјѐпа̄н**, m. (ст.) Herzog Stephan, Dux Stephanus: Маче војску *Херцеже* Стјепане —
хѐса̄п,* хеса́па, [есап] m. vide рачун 1.
хеса́пити, хѐса̄пӣм, [есапити, есабити], v. impf. 1) vide рачунити. — 2) meinen, dafür halten, existimo, [vide] ц и ј е н и т и [3], cf. мислити: ја *хесапим* да је тако. — 3) achten, curo [vide поштовати]: Како јунак пушку не *хесапи* —
хеса́пити се, хѐса̄пӣм се, [есапити се] vide рачунити се.
хеса́пље̑ње [есапљење, есабљење], n. vide рачуњење.
хѐспа̄н[*], хеспа́на, [еспан] m. (у војв.) vide роба.
хѐћим [ећим],* m. vide љекар: Да тражимо лагахне *хећиме* —
хећѝмлук [ећимлук],* m. Arzeneikunde, ars medicinalis.
хѐћимов [ећимов], а, о, vide љекаров.
хѐћимскӣ [ећимски], ка̄, ко̄, vide љекарски.
хећѝмштина [ећимштина], f. vide љекарина: Медизима *хећимштину* плати —
хѝжина [ижина], f. vide клијет [3 и 4].
хѝла* (cf. ила), f. Unrecht, injuria [vide пријевара 1]: Да му царе *хилу* не учини —
хѝљав [иљав], а, о, am Auge beschädigt, laesus oculo.
хѝљада [иљада], f. (pl. gen. хѝља̄да̄) Tausend, mille. cf. [vide] тисућа.
хѝљада̄р [иљадар], m. einer der Tausende besitzt, homo mille numorum (dives). [vide тисутњик].
хѝљадити [иљадити] **се,** дӣмо се, v. r. impf. н. п. овце, vertausendfachen, auf tausend anwachsen, augeri millies: Трипут му *се хиљадиле* овце —
хѝљадица [иљадица], f. dim. v. хиљада.
хѝљађење [иљађење], n. das Vermehren zu Tausenden, incrementum miliarium.
хѝмба, f. (по зап. кр.) vide пријевара [1].
хѝмбен, а, о, betrügerisch, fraudulentus. [vide] л а ж а н, cf. лажљив, пријеваран.
хѝра, f. (у Ц. г.) слатка сурутка, das Käsewasser, serum lactis.
хѝска, f. (у Ц. г.) vide фиска: Учинише *хиску* и весеље —
хи̏т, m. (у Хрв.) vide хитац.
хи̏тан [итан], тна, тно, н. п. посао, pressant, dringend, eilig, urgens, necessarius.
хи̏та̄ње [итање], n. 1) vide [2] бацање. — 2) das Eilen, festinatio. — 3) das Greifen, prehensio.
хи̏тар [итар], тра, тро, schnell, velox. [cf. вришак (фришак) 2, обртан, окретан, хитрен (итрен); жустар].
хѝтати [итати], хѝта̄м, v. impf. 1) vide [2] бацати [1]. — 2) eilen, festino. [cf. хитјети (итјети); брзати 2, прешити, журити се, наглити]. — 3) (у Дубр.) greifen, prehendo. cf. [vide] хватати.
хѝтати се, та̄м се, v. r. impf. (у Дубр.) greifen, prehendo: Чоек *се* у невољи *хита* дрвља и камења.
хи̏тац, хи̏ца, [(итац) cf. хит] 1) на један хитац, auf einmal, im Nu, repente. — 2) један хитац барута, т. ј. onолико колико се пушка може напунити само један пут, ein Schuß Pulver, portio singula pulveris pyrii. [cf. метањ, набој 3].
хѝтети [итети], тӣм, (ист.) vide хитјети.
хѝтимице̑ [итимице], 1) schleudernd, jactu, cf. [vide] врзимице: Он се хити добре *хитимице* — 2) х и т н о, flüchtig, properatim [vide брзо 1]: *Хитимице* књигу проучио —
1. **хѝтити,** тӣм, (зап.) vide хитјети.
2. **хѝтити** [итити], тӣм, vide бацити [1].
хѝтјети, хѝтӣм, [итјети] v. impf. (југоз.) eilen, festino. [vide хитати 2].
хи̏тлен [итлен], а, о, (у војв.) eilfertig, properus.
[**хитно,** adv. vide брзо 1; *види* s. v. спрешно *и* хитимице 2.]
хѝтња [итња], **хѝто̄ст** [итост], **хѝто̄шт** [итошт], f. die Eile, festinatio [cf. дотуга; наглост; преша]: *Хитња* је ђаволски посао; у хитошти; У *хитошти* мача повадио —
хи̏трен [итрен], а, о, vide хитар.
хитрѝна [итрина], f. die Schnelligkeit, velocitas. [cf. хитрост (итрост)].
хѝтропре̑ља, f. Schnellspinnerin, cita netrix: У другоме Јана *хитропреља* —
хи̏тро̄ст, хи̏трости, [итрост] f. vide хитрина.
хѝће̑ње [ићење], n. das Eilen, festinatio.
хѝћети, хѝтӣм, [ићети] (јуж.) vide хитјети.
хла̄д [лад], m. (loc. хла̄ду) der (kühle) Schatten, umbra; fig. сједи у *хладу*, т. ј. у хапсу.
хла̏дак, хла̏тка, [ладак] m. hyp. v. хлад.
хла̏дан [ладан], дна, дно, (хла̄днӣ, на̄, но̄) 1) kühl, refrigeratus. — 2) kalt, frigidus.

хла̏денац (cf. **кладенац**), ѐнца, m. (у Боци) vide студенац, извор: Наведох воду са три *хладенца* —

хла̀дити, хла̑ди̑м, [ладити] v. impf. kühlen, refrigero.

1. **хла̀дни̏к,** хладни́ка, [1 ладник] m. (око Ибра) der Sonnenschirm, umbella. [vide штит 2].

2. **хла̀дни̏к** [2 ладник], m. Laubhütte, casa frondea.

хладно̀ков [ладноков], m. (Kaltschmied) ein Schimpfwort für einen Schmied, convicium in fabrum ferrarium. cf. студенклеп.

хладно̀ћа [ладноћа], f. die Kälte, frigus.

хла̀дњача [ладњача], f. vide луковача.

хла̀днети [ладнети], (ист.) ⎫ дни̑м, v. impf.
хла̀днити [ладнити], (зап.) ⎬ kalt werden, fri-
хла̀дњети [ладњети], (југ.)⎭ gesco.

хладо̀ва̑ње [ладовање], n. die Erhohlung, aurae captatio.

хладо̀вати, хла̀дује̑м, [ладовати] v. impf. (у Дубр.) im Schatten sich erhohlen, frische Luft schöpfen, auram captare, per umbras incedere: Соко лети преко Сарајева,| Тражи хлада гдје ће *хладовати* —

хладо̀вина [ладовина], f. die Kühle, frigus (umbrae, silvae).

хла̀долеж (хладо̀леж), [ладолеж], m. *1)* die Zaunwinde, convolvulus sepium [L.]. — *2) човјек који не ради радо, него хоће да лежи у хладу.*

хла̀ђан [лађан], а, о, dim. v. хладан.

хла̀ђење [лађење], n. das Kühlen, refrigeratio.

хла̀мина, f. (у Дубр.) der Pantoffel, crepida.

хла̀пимуха [лапимуха], m. каже се човјеку вјетрењаку, који много ланда језиком (и мисли се на пса кад хвата мухе?), das Klatschmaul, garritor.

хла̏пити [лапити], пи̑м, ⎫ v. pf. schnappen, capto.
хла̏пнути [лапнути], не̑м,⎭

хла̀пта̑ње [лаптање], n. das Schlampampen des Hundes, der etwas Flüssiges ißt, manducatio canina.

хла̀птати, хла̑пће̑м, [лаптати] v. impf. schlampampen, manduco (more canis).

хла̏ча [лача], f. (у Сењу) vide чарапа.

хла̏че, хла̑ча̑, [лаче] f. pl. (у Славонији) vide чакшире [1].

хле̏б [леб], m. (ист.) vide хљеб.

хле̏бан [лебан], бна, бно, (ист.) vide хљебан.

хле̏ба̑р [лебар], m. (ист.) vide хљебар.

хле̏бара [лебара], f. (ист.) vide хљебара.

хле̏ба̑рев [лебарев], а, о, (ист.) vide хљебарев.

хле̏ба̑ров [лебаров], а, о, (ист.) vide хљебаров.

хле̏бац, хле̑пца, [лебац] (ист.) vide хљебац.

хле̏бни̑ [лебни], на̑, но̑, (ист.) vide хљебни.

хле̏бница [хљебница], f. (ист.) vide хљебница.

хлебо̀ждер [лебождер], m. (ист.) vide хљебождер.

хле̏пчић [лепчић], m. (ист.) vide хљепчић.

хли̏б [либ], m. (зап.) vide хљеб.

хли̏бан [либан], бна, бно, (зап.) vide хљебан.

хли̏ба̑р [либар], m. (зап.) vide хљебар.

хли̏ба̑рев [либарев], а, о, (зап.) vide хљебарев.

хли̏ба̑ров [либаров], а, о, (зап.) vide хљебаров.

хли̏бац, хли̑пца, [либац] m. (зап.) vide хљебац.

хли̏бни̑ [либни], на̑, но̑, (зап.) vide хљебни.

хли̏бница [либница], f. (зап.) vide хљебница.

хлибо̀ждер [либождер], m. (зап.) vide хљебождер.

хли̏пчић [липчић], m. (зап.) vide хљепчић.

хљѐб [љеб], m. (југ.) 1) das Brot, panis. [cf. крух (кру, крув)]. — 2) *pl. хљебови,* der Laib Brot, panis. [cf. хљебац (лебац) 2, глава 7].

хљѐбан [љебан], бна, бно, [југ.] н. п. мјесто, т. ј. гдје има доста хљеба, brotreich, pane abundans.

хљѐба̑р [љебар], m. (југ.) der Brotbäcker, pistor. [cf. вурунџија (фурунџија) 2, пекар, пећар, пишерџија].

хљѐбара [љебара], f. [(југ.) 1)] die Brotkammer, cella penaria. cf. хљебница [1. — 2) vide комадара].

хљѐба̑рев [љебарев], ⎫ а, о, (југ.) des Bäckers, pi-
хљѐба̑ров [љебаров],⎭ storis: Далеко је *хљебарова* кућа (кажу дјеци кад често ишту хљеба).

хљѐбац, хљѐпца, [љебац] m. (југ.) 1) (у Србији, у Босни и Херцеговини, dim. v. хљеб, н. п. да ти да мајка *хљепца* (говоре жене дјеци). — 2) (лебац) (у војв.) der Laib Brot, н. п. по што је овај *хљебац?* велики *хљебац* и т. д. (и слабо се говори у коме другом падежу осим именителнога и винителног). [vide хљеб 2].

хљѐбни̑ [љебни], на̑, но̑, (југ.) Brot-, panis. [cf. крушни].

хљѐбница [љебница], f. (у Ц. г.) 1) гдје хљеб стоји, vide хљебара [1]. — 2) гдје хљеба доста има, н. п. земља, brotreich, pane abundans.

хљебо̀ждер [љебождер], m. (југ.) der Brotfresser, panis consumptor: имам у кући доста *хљебождера.*

хљѐпчић, m. dim. v. хљеб 2.

хмѐљ, хмѐља, [мељ] m. der Hopfen, humulus lupulus Linn.

хмѐљевина [мељевина], f. die Hopfenstaude, frutex humuli lupuli Linn.

хо̏бе̏р, m. 1) (у Ц. г.) бријег, die Bergkuppe, montis culmen. — 2) der Kamm (des Hahns), crista. cf. [vide] обер.

хо̑д, хо̀да, [1 од] m. (loc. хо̀ду) der Gang, incessus: познајем га по *ходу.* Овај коњ има добар *ход.* Добре *ходе!* (рече се у Црној гори).

хо̀да̑ње [одање], n. das Spaziren, ambulatio.

хо̀дати, хо̑да̑м, [одати] v. impf. spaziren, ambulo.

хо̀дац, хо̑ца, [одац] m. н. п. коњ, или човјек, der gut gehen kann, pedibus celer.

хо̀ди, хо̀дите, [оди, одите] 1) komm her, kommt her, veni, venite, adeste. — 2) laßt uns, cf. хајде: Већ *ходите* да ми побјегнемо — А ви *ход'те* да их дијелимо —

хо̀дилица [одилица], f. die geht, quae it (vagula): Ријеч бјеше, брате, *ходилица,*| Она оде од уста до уста — Није ријеч свилена

марама,| Да је свијеш па у њедра метнеш,| Већ је ријеч једна *ходилица,*| Отићи ће од уста до уста —

хòдитељ, m. у загонеци: Три четири *ходитеља,* пети шести бодитеља, седми осми поклопиш а девети завртиш (вô).

хòдити, хо̏дӣм, [одити] v. impf. 1) gehen, incedo. [cf. ићи (ићи, ити) 1]. — 2) weggehen, abeo [vide одлазити 2]: *Ходи,* ђаволе, од моје душе!

хòдуље, хо̏дӯљā, [одуље] f. pl. die Stelzen, grallae. [vide гигаље].

хòђа [ођа], f. das Gehen, itio: рђава *хођа* (н. п. по злу путу, по снијегу без пртине).

хòђење [ођење], n. das Gehen, incessus.

хо̏ј, (у Ц. г.) vide *ходи*: Секо моја, *хој* да се узмемо —

[**холба,** f. die Flasche, „Halbe," lagena; cf. ица.]

хо̏ли [оли 3], мјесто *хоћеш ли*: Давран, кикило, *холи* се мити?| *Холи* се мити, *холи* чешљати — *Хол'* ми, душо, вјеру дати — *Хол'* му дати твоје чисто злато,| *Хол'* је њему дати за љубовцу? —

хо̏мо, (у Ц. г.) мјесто *ход'мо* (ходимо).

хо̏мӯт [омут], m. н. п. сијена, Handvoll, manipulus. [cf. омуђ].

хòндељ, m. (у Конављу) Art Frauenhaube, mitrae genus. [cf. финдељ].

хòрјатин [орјатин], m. (χωριάτης, Bauer) Halunke, Spitzbube, nebulo: *Хорјатине* и хорјатски сине!| Тако ли се коњи провађају —

хòрјатка [орјатка], f. (Schimpfwort) das weibliche von хорјатин [cf. хорјаткиња (орјаткиња)]: Да је Имбра *хорјатка* родила —

хòрјаткиња [орјаткиња], f. vide хорјатка.

хòрјатскӣ [орјатски], кā, кō, Spitzbuben-, nebulonum: Да је Имбро рода *хорјатскога* —

хо̏ро [оро], n. (у Црној гори, а и у источнијем крајевима Србије, особито по варошима) vide коло 3: Под њом игра дивно *хоро* — Игра *хоро* на брег мора —

Хо̏тāш, m. Mannsname, nomen viri.

хòтимицē, / **хотѝмцē,** \ absichtlich, consulto. cf. [vide] навалице.

хòтјети, хòћу, (хòтио, хòтјела) vide **хтјети.**

хòћак [оћак], ћка, ћко, (у Сријему) willig, promptus: *хоћка* је то жена; коњи су му *хоћки,* добро вуку.

хòћо, m. derjenige der will, qui vult, у овој пословици: Ако не ће нећо, а оно ће *хоћо.*

хòћу [оћу], ich will, volo, cf. хтјети.

хо̏џа* [оџа], m. (pl. gen. хо̏џā) Chodscha (türkischer Geistlicher), sacerdos turcicus: *Хоџа,* камо вакуп? cf. вакуп. *Хоџа,* не боје те се дјеца; — Вала ни ја дјеце.

хо̏џин [оџин], а, о, des Chodscha, sacerdotis turcici.

хо̏џиница [оџиница], f. die Frau des Chodscha, sacerdotis turcici uxor.

хо̏џинскӣ [оџински], кā, кō, Chodscha-, sacerdotis turcici.

[1 **храбар,** бра, m. vide 1 рабар.]

2 **хра̑бар** [2 рабар], бра, бро, (хра̑брӣ, рā, рō) tapfer, fortis. [cf. храбрен (рабрен)].

хра̑брен [1 рабрен], а, о, (у прим.) vide [2] храбар: Јунак поткива коња *храбрена* —

хра́брēње [рабрење], n. das Muthmachen, Ermuthigen, hortatio militum ut bono sint animo.

хра́брити, хра̑брӣм, [рабрити] v. impf. anfeuern, animum addo [cf. слободити]: Србадију око себе *храбре* —

хра́брōст, хра́брости, [раброст] f. die Tapferkeit, virtus.

хра́кање [ракање], n. das Räuspern, screatus.

хра́кати, хра̑чēм, [ракати] v. impf. räuspern, screo.

хра̑кнути, хра̑кнēм, [ракнути] v. pf. räuspern, excreo.

хра̑м, хра̑ма, m. у шаљивој приповијеци, die Kirche, aedes sacra. [cf. црква].

хра́ма̑ње [рамање], n. das Hinken, claudicatio.

хра́мати, хра̑мљēм, [рамати], v. impf. hinken, claudico.

хра́на [2 рана], f. 1) die Nahrung, victus. [cf. заира]. — 2) [*Храна*] Frauenname, nomen feminae. — 3) cf. [vide] златоје.

[**Хранисав,** m. vide Ранисав.]

хра̀нитељ [ранитељ], m. der Ernährer, nutritor, altor: *хранитељу* мој (кажу волу кад га милују); Кам' волови, моји *хранитељи* —

хра̀нити, хра̑нӣм, [2 ранити] v. impf. 1) nähren, alo. — 2) bewahren, servo. cf. [vide] чувати.

хра̀нити се, хра̑нӣм се, [2 ранити се] v. r. impf. 1) sich nähren, sustentor. — 2) sich hüten, caveo.

храњѐнӣк [2 рањеник], њеника, m. 1) Zögling, alumnus. — 2) das Mastschwein, porcus fartilis.

храњѐница [рањеница], f. (у војв.) das Zuchtmädchen, die Ziehtochter, puella educata in domo mea. [cf. нахранка (наранка), нахранкиња (наранкиња)].

храњенѝче [рањениче], чета, n. т. ј. прасе, das Mastschwein, porcellus saginatus.

хра̀ње̄ње [2 рањење], n. 1) das Nähren, altio, nutritio. — 2) das Bewahren, servatio.

хра́пав, а, о, vide рапав.

хра́пе, хра̑пā, f. pl. vide рапе.

хра́поња, m. vide рапоња.

хра́ст, хра́ста, m. vide [2] ра̑ст (ра́ста) mit allen Ableitungen.

хр̏бат, хр̏пта (хр̏бата), [рбат] m. der Rücken, dorsum.

Хр̏ва̑т, Хрва̑та, [Рват] m. der Kroate, Croata.

Хрва̑ти [Рвати], m. pl. Kroatien, Croatia [vide Хрватска]: Па ти зовни у *Хрвате* равне| Побратима од *Хрвата* Мату —

Хрва̑тица [Рватица], f. Kroatin, Croata mulier.

Хр̏ва̑тска̄ [Рватска], f. adj. Kroatien, Croatia. [cf. Хрвати].

хр̏ва̑тскӣ [рватски], кā, кō, kroatisch, croaticus.

хр̏ва̑штина [рваштина], f. (у Далм.) вино које

није из приморја него изнутра из земље и које није добро као приморско, Dalmatiner Wein aus dem Innern des Landes, vinum interioris Dalmatiae a maritimo diversum.

Хргу̑д, m. планина у Херцеговини близу града Стоца.

хре̑б, m. (по зап. кр.) vide пањ: Тешко кући без чоека а огњишту без *хреба*.

хре̑к, m. (у Дубр.) Stamm, Strunk, caudex, truncus. [vide] дебло, cf. стабло.

хре̑н, хре̏на, m. [рен] (у Дубр.) der Meerrettig, cochlearia armoracea Linn. [1) armoracia rusticana Lam.; — 2) Löffelkraut, cochlearia macrocarpa W. K.].

хре̏чак, чка, m. (у Дубр.) жилица у дрвета, Würzelchen, radicula.

хри̑д (cf. рид), f. u. m. (loc. хри́ду) (у Дубр.) der Felsen, rupes [cf. хрида (рида 1)]: Тер се међе низ високе *хриди* —

хри́да [рида 1], f. vide хрид.

хри́дина, f. augm. v. хрид.

хри̏павац [рипавац], а̑вца, m. vide рикавац 1.

хри̏пање [рипање], n. das starke Husten, tussitio anhela.

хри̏пати, хри̏па̑м (пље̑м), [рипати] v. impf. keichen, stark husten, tussio.

1. **Хри́ста** [1 Риста], m. (ист.) vide Христо.

2 **Хри́ста** [2 Риста], f. Frauenname, nomen feminae.

Хри́стан [Ристан], m. Mannsname, nomen viri.

Хри́стивоје [Ристивоје], m. Mannsname, nomen viri.

Хри́сто [Ристо], m. (југ.) hyp. v. Христан. [cf. 1 Христа (Риста)].

Хри́стов [Ристов], а, о, Christi, Christi: Ми рецимо три ријечи *Ристове* —

христо̀гра̄ње, n.: Пак натраг *христограње* зелено —

Хри́стос, Хри́ста (Христо̀са), [Ристос] m. Christus, Christus. [cf. Исукрст].

Хри̏шћанин [Ришћанин], m. 1) der Christ, christianus. Калуђери зову свакога човјека Хришћанином (кад му не знаду имена), као и жену Хришћаницом или Хришћанком. — 2) Србин Грчкога закона. cf. [1 мутлак, ркаћ;] Кршћанин.

Хри̏шћанинов [Ришћанинов], а, о, des Хришћанин, christiani.

Хри̏шћаница [Ришћаница], f. eine Christin, christiana. cf. Хришћанин.

Хри̏шћа̄нка [Ришћанка], f. vide Хришћаница.

хришћа̀нлук [ришћанлук], m. die Christenheit, populus christianus.

хри̏шћа̄нски̑ [ришћански], ка̄, ко̄, christlich, christianus: И *Хришћанску* вјеру да испуњаш —

хрка̄ње, n. verbal. v. хркати се.

хркати се, ка̑м се, v. [r.] impf. (у Ц. г.) као тискати се, чупати се с киме, streiten, rixo.

хрли̑, а̑, о̑, (у приморју) vide [в р̑ о] врли: *хрли* момак, т. ј. добар, јак, здрав.

Хрма̑њ, мња, m. манастир пуст на сухој међи гдје се састаје Уна и Унац; близу њега имају зидине од куле истога имена.

[**Хрњетина Мујо**, m. vide Рњетина Мујо.]

хр̑о, хр̏ла, ло, (у Ц. г.) vide вр̑о. cf. хрли.

хро̑м [ром], а, о, lahm, hinkend, claudus. cf. [багав, бангав, топаласт, шантав,] цотав.

хро̑мац, мца, [ромац] m. крме које охроне на путу, der Hinkende, claudus.

[**хромо**, m. vide 2 топал.]

хромо̀тиња [ромотиња], f. (у Ц. г.) die Lahmheit, clauditas.

хромо̀ћа [ромоћа], f. свињска, die Lahmheit, clauditas. cf. хромотиња.

хро̀пац [ропац], пца, m. das Sterberöcheln, extremus spiritus: дошао му *хропац*.

хропи̏та̄ње [ропитање], n. vide хропљење.

хропи̏тати, хро̀пи̑ћем, [ропитати]
хро̀пити [ропити], пи̑м, } v. impf. 1) (у Дубр.) schnarchen, sterto. — 2) röcheln (vom Sterbenden), spiritus interclusus arte meat.

хро̀пљење [ропљење], n. verbal. v. хропити. [cf. хропитање].

хро̀пња [ропња], f. 1) (у Дубр.) vide сипња. — 2) Sterberöcheln, spiritus interclusus.

хропо̀тиња [ропотиња], f. vide сипња.

хр̑т [рт], m. Windhund, canis vertagus [can. leporarius; cf. бонца 2].

хр̀тина, m. augm. v. хрт.

хр̀тица [ртица], f Windhündin, vertaga (?).

хр̀тичин [ртичин], а, о, der хртица.

хр̀тов [ртов], а, о, des Windspiels, vertagi.

хрто̀воћа, m. vide ртовоћа.

хр̀чак, чка, m. [der Hamster, cricetus frumentarius Pall.] vide рчак.

хр̀че [рче], чета, m. ein junger Windhund, catulus vertagi.

[**хтети**, хоћу, (ктети, тети, тенути) (ист.) vide хтјети; *види* s. v. ктети.]

хти̏ти, хо̀ћу, [тити] (зап.) vide хтјети.

хтје̏ти, хоћу, [хотјети, кћети (ћети), тјети] v. impf. (југоз.) 1) wollen, volo. — 2) lieb haben, amo: добро га *хоће* (у Дубр.), добро *се хоће*, т. ј. пазе се; Намамићу кога *хоћу*,| Нек издере јеменије;| Кога не *ћу*, и већма,| Нек издере и четвере — 3) *хоће се* н. п. за тај посао много труда, man braucht, es ist nöthig, erforderlich, opus est: Јер сам се скоро вјерила| Па ми *се хоће* дарови — 4) шта *се хоће*? шта *ћеш* де! was ist zu thun!

ху̑д, ху̑да, до, (ху̏ди̑, да̑, до̑, comp. ху̏ђи̑) [1 уд] (у Дубр.) schlecht, übel, malus [cf. худан (удан)]: Јао јадна, *худе* ти сам среће —

ху̏дан [удан], дна, дно, vide худ: Моја змијо, мој *худни* породе —

худо̀ба, f. (у Дубр.) 1) Bosheit, malitia. [vide злоба]. cf. злоћа. — 2) der Böse, Teufel, diabolus [vide ђаво]: *Ху̏добо* паклена!

ху̏ка [ука], f. Geschrei, clamor, cf. [vide] вика [1]: Сва је *хука* на вука, а иза вука и лисица сита.

ху̏ка̄ње, n. vide укање.

ху̏кати, ху̑че̑м, v. impf. vide укати [cf. хуктати]: Боље је у појату фукати, но у полачу *хукати.*
ху̏кта̑ње, n. vide хукање.
ху̏ктати, ху̏кће̑м, v. impf. vide [укати] хукати: Хоће вичу, а дервиши *хукћу* —
ху̏ла, f. (у Дубр.) der Tadel, vituperatio.
ху̏лити, ли̑м, v. impf. (у Дубр.) tadeln, vitupero.
ху̏ље̑ње, n. das Tadeln, vituperatio.
ху̑м, ху́ма, [2 ум 1] m. 1) der Hügel, collis. [vide бриjег 1]. — 2) [*Хум*] брдо у Ловћену.
ху́мац [умац], мца, m. 1) dim. v. хум. — 2) [*Хумац*] многе се главице тако зову, н. п. у Грахову, у Боци код Новога.
ху́мка [умка (унка, уњка)], f. der Grenzhügel zwischen Besitzungen, tumulus limitaneus.
[**хуњкав** (уњкав), а, о, vide шуњав.]
[**хуп!** cf. вакуп 2.]
ху̏пнути, не̑м, v. pf. poltern, intono: *Хупну* сестра, брату говорила —
ху̏тман, m. код рудара у приповиједци о Сребрноме цару.
ху́чац, чца, m. (у Рисну) Art Ohrenkrankheit [Ohrensausen], morbus quidam aurium [sussurus aur.].

Ц

цава̀рика, f. Schimpfwort für einen schlechten Wein, convicium in vinum malum.
ца̏втети, (ист.) } ца̏втӣм, v. impf. vide [цвјетати] цватити.
ца̏втити, (зап.)
ца̏втјети, (југоз.)
ца̏вћети, (уж.)
ца̏грије[*], ца̏грӣја̄, f. pl. коре од ножа. [vide ножнице]. cf. коре.
ца̏ка, ца̑ка, in der поскочице (Tanzweisen) Nachahmung des Lautes der Knöpfe, Münzen, u. dgl. beim Tanze, interj. de sonitu conflictorum saltantis.
цања, m. u. f. ко је цањав.
ца̀њав, а, о, (у Рисну) н. п. човјек, *који се без невоље једнако тужи да нема и да му је мало.* [cf. пињав].
ца̀ња̄ње, n. vide досађивање [2].
ца̀њати, ња̑м, v. impf. (у Рисну) vide досађивати [2].
ца̏па, f. (у Ц. г.) vide мотика.
ца̏пица, f. dim. v. цапа.
ца̀пћети, ца̀птӣм, v. impf. (по југоз. кр.) vide **цавтјети**: А *цапти* му ружа за калпаком —
ца̀пу̑н, цапу́на, m. (у Ц. г.) vide трнокоп.
ца̑р, m. [1)] der Kaiser, imperator. [cf. ћесар; — 2) у игри, cf. банати се].
цар А́рон, m. у овој пословици: Тако се не згрчно као и *цар Арон* под кош! (у Ц. г.)
ца̑рев, а, о, des Kaisers, imperatoris.
Ца̑рева Го̏мила, f. код Омиша од јужне стране камените бријег, одакле Турци нијесу даље к Омишу доћи могли.
ца̑ревац, е̑вца, m. 1) der Anhänger des цар, qui sentit cum цар: *Царевац* је *царевац,* ако не ће имати ни новац; а магарац је магарац, ако ће имати и златан покровац. — 2) [*Царевац*] поток који утјече у Колубару с лијеве стране између Уба и Палежа. — 3) (у Сријему) kreuzblättrige Wolfsmilch, euphorbia lathyris [L.].
ца̑ревина, f. 1) das Kaisergut, res imperatoris. — 2) das Kaiserland, Kaiserthum, imperium. — 3) што се цару плаћа, Steuer, tributum. [vide главарина]. cf. харач.
ца̑ревић, m. 1) der junge Kaiser, imperatoris filius. — 2) (у Дубр.) vide зумбул. — 3) у Грбљу тако зову Латине и господу која је у царској служби.
ца̑ревица, f. т. ј. пара, eine Art Para, numuli genus.
Ца̑рев Ла̑з, m. [мјесто у Црној Гори] cf. лаз [2].
Ца̑рево По̏ље, n. поље у Хрватској у Огулинској регементи. Приповиједа се да се ондје некад био улогорио Турски цар с војском, па га на једноме брежуљку под шатором убио топ са града Модруша, и од тада се назвало *Царево поље.* Модруш је (сад пуст) више овога поља на југозападној страни и око читава два сахата има од њега до онога мјеста гдје се говори да је цар убијен.
ца̑рев цвѝјет, m. (у Староме Влаху) vide [титрица] прстенак *3* [б].
ца̏рза, f. (у Котару) као фуштан од вуне (плаве), Art Oberkleid, chlamidis genus.
Ца̏ригра̑д, m. 1) die Kaiserstadt (Konstantinopel), urbs imperatoria (Constantinopolis). [cf. Стамбол]. Срби приповиједају да Цариград нијесу људи зидали, него да се сам саздао. Кажу да је некакав цар ловећи нагазио на мртву људску главу и прегазио је с коњем; онда му глава проговорила: „Шта ме газиш, кад ћу ти мртва досадити.“ Кад то чује цар, он сјаше с коња те узме ону главу и однесе кући; па је код куће сажеже, и оно угљевље од ње, пошто се охлади, стуче у прах, па завије у хартију и остави у сандук. Послије некога времена отиде некуда цар, а његова кћи (која је била дјевојка на удају), узме кључеве па отвори сандук и почне по њему нешто преметати; кад нађе онај прах у хартији, види да је некакав прах, али не зна какав је, па онда метне прст на језик те покваси, па умочи у онај прах и лизне мало да би дознала што је; по том га опет завије у хартију као што је и био и остави у сандук, а она од тога часа остане трудна. Кад се послије стане истраживати и испитивати од куд и како, дозна

се да је од оне главе. Кад дјевојка буде на том доба, а она роди сина. Кад узме цар још онако мало дијете у руке, а оно њему одмах рукама те за браду! Онда цар заповједи да донесу један тањир жива угљевља, а један дуката: да огледају чини ли то дијете из лудости, или од своје воље. „Ако (вели) буде дијете лудо, оно ће потрчати с рукама и за угљевље, ако ли не буде оно ће за дукате.“ Кад донесу пред дијете угљевље и дукате, а оно одмах рукама за дукате, а угљевљу ни мукает. Цар већ види да ће оно да се испуни што му је глава казала. Кад буде дијете већ велики момак, онда га цар отјера у свијет, и каже му: „Да се нигдје не станиш, док не нађеш гдје су се два зла ударила.“ — Ходајући тај момак по свијету, кад дође на оно мјесто гдје је сад Цариград, нађе глогов трн гдје се око њега обмотала гуја, па гуја пеца трн, а трн боде гују; онда помисли у себи: „Ево ово су два зла,“ па пође унаоколо разматрати она мјеста; кад дође онако унаоколо идући, опет поблизу онога трна, онда стане, па рече: „Овдје треба стати.“ У који мах то рече, у онај се мах обазре, а то се од онога трна до његовијех леђа (куд је год он ишао) створио зид. И од тога мјеста до онога трна, кажу да ни данас нема зида у Цариграду (а да се он није обазрео и да није рекао: „овдје треба стати,“ зид би за њим нарастао до трна). Послије он ту постане цар, и од свога дједа отме царство. — 2) у Троношкој планини (од намастира к југозападу) брнјег и наврх њега зидине од старога градића.

ца̏риградскӣ, ка̑, ко̑, konſtantinopolitaniſch, constantinopolitanus. [cf. цароградски, стамболски].

Ца̏риграђанин, m. (pl. Ца̏риграђа̑ни) der Konſtantinopolitaner, Constantinopolitanus. [cf. Царограђанин, Стамболија 1].

Ца̏риграђа̑нка, f. die Konſtantinopolitanerin, Constantinopolitana.

ца̏рина, f. 1) der Zoll, vectigal, portorium. [cf. баждарина 1, ђумрук]. — 2) Zollamt, telonium. [cf. ђумрук, ђумрукана]. — 3) [*Царина*] многа се мјеста у народу нашему тако зову, н. п. код намастира Шишатовца, код Смедерева, и т. д.

ца̏рина̑р, m. vide цариник.

Ца̏рине, f. pl. у Кому мјесто (ливаде и језеро) гдје је (као што се приповиједа) *цар* Стефан излазио у лов и љети на планину.

ца̏ринӣк, m. der Zollbeamte, der Zöllner, portitor, telonarius, publicanus. [cf. царинар, ђумрукчија].

ца̏ринӣчкӣ, ка̑, ко̑, Zöllner-, portitorum. [cf. ђумрукчијнски, ђумрукчијски].

1\. **ца̏рић**, m. 1) dim. v. цар. — 2) der Zaunkönig, motacilla regulus Linn. [cf. 1 попић, 2 царић].

2\. **ца̏рић**, царића, m. vide [1] ца̏рић 2.

ца̏рица, f. die Kaiſerin, imperatrix.

ца̏ричин, a, o, der Kaiſerin, imperatricis.

Ца̏ричина, f. (Königinbrunn) berühmte Quelle in der Крајина Неготинска, von wo Ueberbleibſel einer Waſſerleitung nach Прахово. cf. крајина [2].

ца̏рова̑ње, n. das Zarſein, das Kaiſerthum, imperium: Ђевовање, моје *цаповање* —

ца̏ровати, рујем, v. impf. цар ſein, sum imperator, impero.

ца̏роградскӣ, ка̑, ко̑, vide Цариградски: Оседла га седлом *Цароградским* —

Ца̏роцраћанин, m. vide Цариграђанин: Фазлихоџа *Царограћанине* —

[**цароставне књиге**, f. pl. vide староставне књиге.]

ца̏рскӣ, ка̑, ко̑, kaiſerlich, imperatorius.

ца̏рско̑ о̏ко, *n. цвијет* [zweifarbiges Schöngeſicht, coreopsis tintoria DC.] *налик на љубичицу, има шест листића: три плаветникаста а два црњкаста као кадифа.*

ца̏рство, n. das Kaiſerthum, Reich, imperium. [cf. ћесарство].

[**цванцика**, f. Zwanziger, стари аустријски сребрн новац од 20 старијех крајцара (0,80 дин.); cf. ванцика, францика (пранцика), плета.]

цва̏о, цва̑ла, m. (pl. gen. цвало́ва̑) (у Мостару) некака длакава риба, Art Fiſch, piscis genus [squalius svallizze Heck. et Kn.?].

цва̑т, m. vide цвијет.

цва̑тити, тӣм, vide цвјетати.

Цвѐја̄н, m. (ист.) vide Цвијан.

Цвѐјо, m. (ист.) vide Цвијо.

цвѐк, m. (у Сријему) der Honigthau, melligo.

цвѐкла, f. vide блитва.

цвѐла̑ње, n. vide букарење.

цвѐлати се, цвѐла̑ се, v. [r.] impf. т. ј. крмача, vide букарити се.

цвѐља̑ње, n. (ист.) vide цвијељање.

цвѐљати, цвѐља̑м, (ист.) vide цвијељати.

цвѐт, m. (ист.) vide цвијет.

Цвѐта, f. (ист.) vide Цвијета.

цвѐтак, тка, m. hyp. v. цвет.

Цвѐтана, f. (ист.) vide Цвјетана.

цвѐта̑ње, n. (ист.) vide цвјетање.

цвѐтаст, a, o, (ист.) vide цвјетаст.

цвѐтати, та̑м, (ист.) vide цвјетати.

Цвета̏шин, m. (ист.) vide Цвјеташин.

цвѐти, цвѐтӣ, f. pl. (ист.) vide цвијети.

Цвѐтин, m. (ист.) vide Цвијетин.

Цвѐтко, m. (ист.) vide Цвјетко.

цвѐтнӣ, на̑, но̑, (ист.) vide цвјетни.

Цвѐтоје, m. (ист.) vide Цвјетоје.

цветоно̀сије, n. (ист.) vide цвјетоносије.

цвѐтоња, m. (ист.) vide цвјетоња.

Цвѐтош, Цвето̀ша, m. (ист.) vide Цвјетош.

цвѐтоша, f. (ист.) vide цвјетоша.

цвѐтуља, f. (ист.) vide цвјетуља.

цвѐће, n. (ист.) vide цвијеће.

цвѐћӣце, n. dim. v. цвеће.

Цвѝја̄н, m. (југ. и зап.) Mannsname, nomen viri.

цвијѐлити, цвѝјелим, vide цвијељати: Сиротињу нашу *цвијелили* —

цвијѐљање, n. (јуж.) das Weinenmachen, permotio ad fletum. [cf. цвијељење].

цвијѐљати, цвѝјељам, v. impf. (јуж.) weinen machen, facio flere. [cf. цвијелити].

цвијѐљење, n. vide цвијељање.

цвѝјет, m. (loc. цвијѐту) (јуж.) [cf. цват] 1) (coll.) die Blüte, flos [cf. бехар]: узебло воће у *цвијету.* — 2) (pl. цвјѐтови) Blume, flos. [cf. рожица]. — 3) од брашна, das feinste Mehl, farina subtilissima. [— 4) vide вријеме 3; *види* s. v. видјети се 4].

Цвијѐта, f. (јуж.) Frauenname, nomen feminae.

цвијѐтак, тка, m. hyp. v. цвијет.

цвѝјети, цвијѐтӣ, f. pl. (јуж.) der Palmsonntag, dominica palmarum. [cf. цвјетоносије].

Цвѝјетин, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвѝјеће, n. (coll.) (јуж.) die Blumen, flores.

цвѝјећце, n. dim. v. цвијеће.

Цви̏јо, m. (јуж. и зап.) hyp. v. Цвијетин.

цви̏лети, (ист.) } **цви̏лити,** (зап.) } цви̏лӣм, vide цвиљети.

цви̏ло̄ван, вна, вно, (н. п. крмача) vide буцован.

цви̏љање, n. (зап.) vide цвијељање.

цви̏љати, цвѝљам, (зап.) vide цвијељати.

цви̏љење, n. Wehklagen, lamentatio. [cf. цмиловање].

цви̏љети, цви̏лӣм, [цмиљети] v. impf. (јуж.) wehklagen, lamentor. [cf. цмиловати].

цвӣт, m. (зап.) vide цвијет.

Цви̏та, f. (зап.) vide Цвијета.

цви̏так, тка, m. hyp. v. цвит.

Цвѝтана, f. (зап.) vide Цвјетана.

цвѝтање, n. (зап.) vide цвјетање.

цвѝтаст, а, о, (зап.) vide цвјетаст.

цвѝтати, тӑм, (зап.) vide цвјетати.

Цвитàшин, m. (зап.) vide Цвјеташин.

цвѝти, цвѝтӣ, f. pl. (зап.) vide цвијети.

Цвѝтин, m. (зап.) vide Цвијетин.

цвѝтић, m. dim. v. цвит.

Цвѝтко, m. (зап.) vide Цвјетко.

цвѝтнӣ, нӑ, нō, (зап.) vide цвјетни.

Цвѝтоје, m. (зап.) vide Цвјетоје.

цвѝтоња, m. (зап.) vide цвјетоња.

Цвѝтош, Цвитȍша, m. (зап.) vide Цвјетош.

цвѝтоша, f. (зап.) vide цвјетоша.

цвѝтуља, f. (зап.) vide цвјетуља.

цвѝће, n. (зап.) vide цвијеће.

цвѝћце, n. dim. v. цвиће.

Цвјѐтана, f. [јуж.] Frauenname, nomen feminae.

цвјѐтање, n. (јуж.) das Blühen, flos.

цвјѐтаст, а, о, (јуж.) крава, eine Blösse an der Stirne habend, macula alba in fronte praeditus.

цвјѐтати [ћетати], тӑм, v. impf. (јуж.) (cf. цавтјети [цаћети], цвати̏ти) 1) blühen, floreo. — 2) *цвјета* вода, кад у прољеће некаки мали бијели лептирићи поврх воде лете и по њој падају.

Цвјетàшин, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтић, m. dim. v. цвијет.

Цвјѐтко [Ћетко], m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтнӣ, нӑ, нō, (јуж.) н. п. недјеља, die Palmwoche, hebdomas palmarum; цвјетни понедјељник.

Цвјѐтоје, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјетоно̏сије, n. (јуж.) vide цвијети: Пред Ристово, пред *цвјетоносије* —

цвјѐтоња [ћетоња], m. [јуж.] цвјетаст во, der eine Blösse an der Stirne hat, notam albam in fronte habens.

Цвјѐтош, Цвјетȍша, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтоша, f. (у Грбљу) име кози, која је цвјетаста.

цвјѐтуља, f. (јуж.) Name für eine Kuh die wie eine Blume an der Stirne hat, nomen vaccae quae in fronte habet notam albam.

цво̏кање [цмокање], n. das Schmatzen (laute Küssen), osculatio cum sonitu. [cf. цмакање].

цво̏кати, цвȍкам, [цмокати] v. impf. schmatzen, cum sonitu osculor. [cf. цмакати].

цво̏ке, genit. in der Redensart: у поке нема ни *цвоке,* mit einer halbe Oka ist nichts zu machen, nec operae pretium est bibere dimidiam ocam.

цво̏кнути [цмокнути], нѐм, v. pf. schmatzen, cum sonitu osculor. [cf. штукнути 3].

цвоко̏тање, n. vide цокотање.

цвоко̏тати, цвȍкоћем, v. impf. (у Сријему) vide цокотати.

цво̏лика, f. (у Сријему *цима*) vide [б и к 2] бачва 2.

цвр̏ка [чврка], f. das Gezwitscher, clangor.

цвр̏кнути, цвр̏кнем, v. pf. 1) zwitschern, fritinnio. — 2) zwitschern, schwirren (Wasser auf Feuer gegossen), strido.

цврку̏тање, n. das Zwitschern, garritus (avium).

цврку̏тати, цвр̏кућем, v. impf. zwitschern, garrio.

цвр̏чак [чврчак], чка, m. Art Insekt [die Grille, cicada orni L.]. cf. [стричак,] стричић.

цвр̏чање [чврчање], n. das Zwitschern, fritinnitus, stridor.

цвр̏чати [чврчати], чӣм, v. impf. zwitschern, fritinnio, strideo.

цѐв, f. (ист.) vide цијев.

цева̏ница, f. (ист.) vide цјеваница.

цѐвчина, f. augm. v. цев.

цѐвчица, f. dim. v. цев.

цѐдило, n. (ист.) vide цједило.

цѐдити, цѐдӣм, (ист.) vide циједити.

цѐдуља, f. (у војв.) der Zettel, scheda.

цѐдуља̄р, m. der Zettel gibt (z. B. an Zollstätten, Stadtthoren), schedularius.

цеду̏љара, f. vide цедуљарница.

цѐдуља̄рев, а, о, vide цедуљаров.

цеду̏ља̄рница, f. (у Новом саду) кућа гдје се плаћа калдрма, пак се онда добије *цедуља,* das Pflasterzollamt, telonium. [cf. цедуљара].

цѐдуља̑ров [цедуљарев], а, о, des Zettelgebers, schedularii.

цѐдуљица, f. dim. v. цедуља.

цѐђ, цѐђа, m. (ист.) vide цијеђ.

цѐђење, n. (ист.) vide цијеђење.

цѐј [цех], m. (у Сријему) die Zunft, die Zeche, tribus.

цѐкин, цекѝна, m. vide рушпа.

Цѐклин, Цеклѝна, m. племе нахије Ријечке у Црној гори.

Цѐклинка, f. Eine von Цеклин.

цѐклинскӣ, а̑, о̑, von Цеклин.

Цеклѝњанин, m. Einer von Цеклин.

цѐлац, лца, m. (ист.) 1) vide цијелац. — 2) (у Сријему) жир неначет.

цѐлив, m. (по југоз. кр.) der Kuß, osculum, cf. [цјелив; vide] пољубац: Чести пути губе *целиве*; Без *целива* и грљења —

целѝвање, n. (ист.) vide цјеливање.

целѝвати, цѐлива̑м (цѐлује̑м), (ист.) vide цјеливати: Ал' ми волиш сабљу *целивати* —

целѝвања̑ ѝкона, f. (у војв.) икона која се на дан онога свеца, који је на њој намолован, намјести у јутру насред цркве, те је људи *цјелују*.

цѐлити, лӣм, v. impf. (у Боци) Kinderwort für цјеливати: цели, цели.

цѐлица, f. (ист.) vide цјелица.

цѐло̑, n. adj. (у Сријему) некако дугме у игри. cf. клиза, полче, пулија [1].

цело̀купан, пна, пно, (ист.) vide цјелокупан.

цѐмпре̑ш да цркнеш! cf. Цију мију да растеш.

цѐна, f. (ист.) vide цијена.

цѐнити, цѐнӣм, (ист.) vide цијенити.

цѐнта, f. (у војв.) der Zentner (österr. der Zenten), pondus centenarium, centipondium. [cf. мажа].

цѐњење, n. (ист.) vide цијењење.

цѐњка̑ње, n. (ист.) vide цјењкање.

цѐњкати се, ка̑м се, (ист.) vide цјењкати се.

цѐо, цѐла, ло, (ист.) vide цијел.

цѐпало, n. (ист.) vide цјепало.

цѐпаница, f. (ист.) vide цјепаница.

цѐпаничица, f. dim. v. цепаница.

цѐпа̑ње, n. (ист.) vide цијепање.

цѐпати, цѐпа̑м, (ист.) vide цијепати.

цѐпац, пца, m. (ист.) vide цијепац.

цѐпачкӣ, (ист.) vide цјепачки.

цѐпка, f. (ист.) vide цјепка.

цѐпчица, f. dim. v. цепка.

цѐр, цѐра, m. 1) die Zerreiche, cerrus [quercus cerris L.]. — 2) [*Цер*] nom. propr. eines Berges, der die нахија von Зворник von der von Шабац trennt, nom. propr. montis: Савр *Цера* високе планине —

цѐре̑ње [церење], n. das Lachen mit Weisung der Zähne, risus ostensis dentibus.

цѐрибаша [*], m. der Zigeunerhauptmann, dux Zingarorum.

цѐрибашин, а, о, des Zigeunerhauptmanns, ducis Zingarorum.

цѐрибашиница, f. die Frau des Zigeunerhauptmanns, uxor ducis Zingarorum.

цѐрик, церѝка, m. Wald von Zerreichen, cerretum.

цѐрити [церити] се, рӣм се, v. г. impf. Zähne weisend lachen, rideo dentibus ostensis.

цѐрић, m. eine junge Zerreiche, cerrus parva.

Цѐрница, f. варош у Херцеговини: Одатле се свати подигоше,| У *Церници* конак учинише —

цѐров, а, о, von der Zerreiche, cerreus, cerrinus.

цѐровац, о̑вца, m. 1) жир, die Eicheln der Zerreiche, glandes cerri. — 2) Stab von der Zerreiche, baculus cerreus.

цѐровача, f. 1) Stock von der Zerreiche, fustis cerreus. — 2) диња, die schönste Art von Zuckermelonen, peponis genus optimum [cucumis melo L. var.; cf. церовка].

церо̀вик, церовѝка, m. у загонеци: Убих бика на врх *церовика* [лук?].

цѐровина, f. 1) Zerrholz, Zirnholz, lignum cerreum. — 2) im Scherz für царевина: наша *церовина* до вијека.

Цѐровица, f. планина у Бањанима: У планину *Церовицу* тврду —

цѐро̑вка, f. т. ј. диња, vide церовача 2.

Цѐро̑вци, Цѐрова̑ца̑, m. брдо од Велебита к истоку.

цѐста, f. (по зап. кр.) vide друм. [cf.] пут [1].

Цѐтина, f. 1) у Далмацији вода, која се даље по народу нашему у пјесмама зове *Цетиња*. Цетина извире близу варошице Врљике и утјече у море код Омиша. cf. Цетиња [1]. — 2) земља око те воде.

цѐтинскӣ, ка̑, ко̑, von Цетина.

Цѐтиња, f. 1) vide Цетина [1]: Ој *Цетињо*, водо поносита — 2) у пјесми мјесто *Цетиње*: Вино пију млади Црногорци| У *Цетињи* усред горе Црне —

Цѐтињанин, m. (pl. Цѐтиња̑ни) Einer von Цетина und Цетиње: Вино пије тридест *Цетињана*| Крај Цетиње тије воде ладне —

Цѐтиње, n. племе нахије Катунске (у Црној гори), које се даље по народу нашему, особито у пјесмама, помијешало са водом Цетињом те се зове и *Цетиња*. cf. Цетиња [2]. На Цетињу има намастир у којему је од прије сједио владика, а садашњи је владика сазидао себи двор код намастира и око њега се начинила као мала варошица.

Цѐтӣњка, f. Eine von Цетиње: Вино служи *Цетињка* ђевојка —

цѐтињскӣ, ка̑, ко̑, von Цетиње und Цетиња: Оде право врелу *Цетињскоме* —

цѐтка, f. (у Сријему) vide ђевђир [2]. Ђевђир је од лима, а цетка је од земље.

цѐх (cf. цеј), m. (у војв.) die Zeche (der Handwerker), collegium.

цѐхма̑јстор, m. der Zechmeister, magister collegii.

цѐхма̑јсторов, а, о, des Zechmeisters, magistri collegii.

це̏цељ, m. [natrium carbonicum crystallisatum:] преслано као *цецељ*.

цѐцка, f. (у Сријему) као уже од прућа, којим се привезују воденице (на Дунаву и на Сави).

ци̑в, f. (зап.) vide цијев.

цива̀ница, f. (зап.) vide цјеваница.

ци̏вијере, f. pl. (у Боци) vide тезгере.

ци̏вра, m. у загонеци, cf. цигуљин.

ци̏вчина, f. augm. v. цив.

ци̏вчица, f. dim. v. цив.

Ци̏гани, m. pl. die Riesel, Graupeln. cf. соља [2], *солика, сочица* [2, 1] *крупа* [1], *суградица*.

Цига̀нија, f. (coll.) die Zigeuner, Zingari.

Ци̏ганин, m. der Zigeuner, Zingarus. [cf. Јеђупак, Мађупак; Аламан 2].

Ци̏ганинов, а, о, des Zigeuners, Zingari.

цига̀нисање, n. verbal. v. циганисати.

цига̀нисати, нишѐм, v. impf. } zigeu-
цига̀нити се, ци̏га̑ни̑м се, v. r. impf. } nern, facio more Zingari.

Ци̏га̑нка, f. die Zigeunerin, Zingara [cf. Јеђупка, Јеђупкиња, Мађупка]: У *Циганке* тражити кисела млијека. У *Циганке* црн образ, али пуна торба.

цига̀нлук, m. die Zigeunerei, mos, vagatio Zingarorum.

ци̏ганскӣ, ка̄, ко̄, zigeunerisch, zingarus. [cf. јеђупачки, мађупачки].

Ци̏ганча̑д, f. (coll.) die Zigeunerkinder, pueri Zingari.

Ци̏га̑нче, чета, n. ein junger Zigeuner, puer Zingarus. [cf. Јеђупче, Мађупче].

ци̏га̑нче̑ње, n. das Benehmen einer Zigeunerin, mos Zingarae.

Ци̏га̑нчин, а, о, der Zigeunerin, Zingarae.

Цига̀нчина, f. augm. v. Циганка.

ци̏га̑нчити, чи̑м, v. impf. wie eine Zigeunerin sich benehmen, facio more Zingarae.

Цига̀нчићи, m. pl. die jungen Zigeuner, pueri Zingari: Нестало ми млади *Циганчића* —

Цига̀нчица, f. dim. v. Циганка.

Цига̀нштина, f. augm. v. Циганка и Циганин: И узимље црну *Циганштину* —

ци̏гла, f. der Ziegel, later. cf. [vide] опека.

цигла̀на, f. die Ziegelhütte, der Ziegelofen, officina lateraria, fornax lateraria.

ци̏гла̑р, цигла́ра, m. der Ziegelbrenner, laterarius.

ци̏глӣ, ла̄, ло̄, einzig, nur, nonnisi [cf. цикти]: *цигли* један, *цигла* два и т. д.; У Стојана нема млого друга, Разма *цигле* двије вјерне слуге —

цигло̀ветнӣ, на̄, но̄, н. п. цигли цигловетни, einzig, nur, nonnisi.

Ци̏го, m. vertraulich für Циганин.

цигу̀лӣн, m. само у овој загонеци: *Цигулин* цичи у лугу; да није *цигулина* у лугу, сви би људи залуду (воденица).

цигу̀љӣн, у овој загонеци: *Цигуљин* цим, цивра воду вуче, кекељене друже, камо моје уже [*ђерам*].

ци̏дило, n. (зап.) vide цједило.

ци̏дити, ци̑ди̑м, (зап.) vide циједити.

ци̑ђ, ци̏ђа, m. (зап.) vide цијеђ.

ци̏ђе̑ње, n. (зап.) vide цијеђење.

ци̏јев, f. (loc. цијѐви, pl. gen. цијѐвӣ) [јуж.] 1) од зовине или од трске што жене сучу пређу на њу, die Spule, Weberspule, tubulus, fistula textoria: сукати *цијеви*. cf. свичка [2]. — 2) пушчана, Flintenlauf, sclopeti tubus. — 3) у ноге, Schienbei, tibia. [vide] голијен, cf. цјеваница.

[**Цијевна**, f. у Црној Гори ријека, која утјече у Мораву више Жабљака; *види* s. v. Букова Међа.]

цијѐдити, ци̏једӣм, v. impf. (јуж.) seihen, colo, percolo. [cf. 2 жети].

ци̏јеђ, цијѐђа, m. (јуж.) die Lauge, cinis lixivia. [cf. ликсија, лушија, 1 мило].

цијѐђе̑ње, n. [јуж.] das Seihen, colatio.

ци̏јел [цио 1], цијѐла, ло, (ци̏јелӣ, ла̑, ло̑) [јуж.] 1) ganz, totus, integer; unverletzt, integer. — 2) (у Дубр.) цијело вино, т. ј. без воде, reiner Wein, merum.

цијѐлац, лца, m. (јуж.) т. ј. снијег, bahnloser Schnee, nives integrae (non tritae pedibus).

цијѐна, f. (јуж.) der Preis, pretium.

ци̏јене, (comp. цјѐње) (по југоз. кр.) wohlfeil, vili pretio. [vide јевтин]. cf. јевтино.

цијѐнити, ци̏јенӣм, v. impf. (јуж.) 1) schätzen, aestimo. — 2) погодити, н. п. јеси ли цијењен (кад ко служи у кога), bingen, conduco mercede. — 3) (у Дубр.) мислити, meinen, dafür halten, existimo: ја *цијеним* да ће тако бити. cf. хесапити [(есапити, есабити) 2, мислити 2].

цијѐње̑ње, n. (јуж.) das Schätzen, aestimatio.

ци̏јеп, m. (pl. цјепови, ћепови) (у Црмн.) привезано на *стојак*, који се држи у руци те се жито млати, Dreschflegel, baculus. cf. шибак.

цијѐпа̑ње, n. (јуж.) das Spalten, fissio.

цијѐпати, ци̏јепа̑м, v. impf. (јуж.) 1) н. п. дрво, spalten, findo. [cf. пучити]. — 2) zerreißen, lacero [vide дерати 1]: *Цијепаше* кићене дарове, Завијаше своје ране грдне — 3) н. п. у нози, es reißt mich in die Füßen, laboro ex pedibus. cf. [vide] сијевати [2].

цијѐпац, пца, m. (понајвише pl. цијѐпци, ци̏јепа̑ца̑) (јуж.) они штапци што стоје у пређи између нита и горњега вратила. vide штапац.

ци̏јећ, (у Дубр.) wegen, propter. [vide] ради, cf. заради.

циjу̏ка̑ње, n. verbal. v. цијукати.

цију̏кати, ци̏јучѐм, v. impf. ција-schreien, clamo цију!

ци̏ју мӣју да растеш, приповиједа се да је казала некаква жена дајући пасторчету танку кришчицу хљеба, а своме дјетету пруживши велику комадину рекне: Цемпреш да цркнеш.

1. **ци̏к**, m. 1) das Gezisch, stridor: Виком подвикује, *Циком* поцикује — 2) in dem Ausdrucke: ударио га по *цику*, auf den Kopf, in caput.

2. **цик**, m. (у Боци) in der Redensart: у *цик* од зоре (н. п. подранио), bei Anbruch des Tages, prima luce.

3. **цик!** глас пушчани, Knall einer Flinte.

цика, f. das Geschrei (der Schweine, Mäuse), editus sonus: ци!

цикати, кам, v. impf. vide скапавати: Ту *цикају* тице од грознице —

1. **цикнути**, цикнем, (цикнух и. цикох, цикну и. циче) v. pf. ци schreien, edo sonum ци: *Цикну* Арап као змија љута — Тада *циче* лијепа ђевојка — *Циче* Мијат како горски вуче —

2. **цикнути**, нем, [циһи] v. pf. *(у Ц. г.)* krachen, fragorem dare, cf. [vide] пуһи[5]: *циче* пушка; *Циче* кост преко кост, свему свијету даде глас (гром).

цикти, та̑, то̑, vide цигли.

цилац, лца, m. (зап.) vide цијелац.

циливање, n. (зап.) vide цјеливање.

циливати, циливам (цилујем), (зап.) vide цјеливати.

цилик, m. (у Боци) das Geklimper, tinnitus: Стоји *цилик* лира и тамбура —

цилица (цилица), f. (зап.) vide цјелица.

цилокупан, пна, пно, (зап.) vide цјелокупан.

циљ, m. (у Ц. г.) cf. плојка.

цима, f. н. п. у лука, у репе, перје од главице. [vide бик 2]. cf. цимина.

цимање, n. das Rütteln, Schütteln, quassatio.

цимати, мам, v. impf. schütteln, rütteln, quatio. [vide] д р м а т и, cf. трести.

цимер, m. 1) као гвоздена дашчица, око два прста широка, која је доље на дну дебела а горе на врху на неколика мјеста пробушена, па се одоздо провуче кроз лемеш и горе кроз гредељ и одозго се у њу удари гвозден клин, те тако држи лемеш за гредељ. — 2) (у војв.) н. п. на дуһану, das Schild, Aushängeschild, titulus.

цимина, f. augm. v. цима.

Цимирота, m. vide Климента: Нека купи стотину Турака,| *Цимирота* као ватре живе —

цимнути, нем, v. pf. erschüttern, conquasso. cf. [vide] дрмнути.

цин, цина, m. (у војв.) Zinn, plumbum album. [vide] к о с и т е р, cf. калај.

цингара, f. (у Црмн.) Schlafglocke, tintinnabulum. [vide] м ј е д е н и ц а, cf. бронза.

цинен, а, о, (у Сријему) zinnen, e plumbo albo factus.

цинити, циним, (зап.) vide цијенити.

Цинцар, m. der tracische Walach, Valachus Thrax (vielleicht weil sie цинц u. dgl. sprechen statt чинч).

Цинцарев, а, о, vide Цинцаров.

Цинцарија, f. (coll.) das Zinzarenvolk, genus Zinzarorum.

Цинцарка, f. die Zinzarin, Zinzara.

Цинцаров [**Цинцарев**], а, о, des Zinzaren, Zinzari.

цинцарски, ка̑, ко̑, zinzarisch, zinzaricus.

Цинцарчад, f. (coll.) die jungen Zinzaren, Zinzari juvenes.

Цинцарче, чета, n. der junge Zinzar, puer zinzaricus.

цинцо, m. vertraulich für цинцар.

цињење, n. (зап.) vide цијењење.

цинькање, n. (зап.) vide цјењкање.

цинькати се, ка̑м се, (зап.) vide цјењкати [се].

цио, 1) цијѐла, ло, (јуж.) vide **цијел**. — 2) цила, ло, (зап.) vide цијел.

цип, m. (у Сријему) н. п. стаде ц и п о м, т. ј. са свим не мичуһи се ни мало. cf. сципати се.

ципало, n. (зап.) vide цјепало.

ципаница, f. (зап.) vide цјепаница.

ципаничица, f. dim. v. ципаница.

ципање, n. 1) das (leichtfertige) Betheuern bei Gott! temera dei testatio. — 2) (зап.) vide цијепање.

ципати, ципам, (зап.) vide цијепати.

ципати се, ципам се, v. r. impf. н. п. Богом, (leichtsinnig) bei Gott betheuern, deum testor temere.

ципац, пца, m. (зап.) vide цијепац.

ципачки, adv. (зап.) vide цјепачки.

ципела, f. (pl. gen. ципе̑ла̑) (у војв.) der Schuh, calceus. cf. [vide] црев̓ља.

ципка, f. (зап.) vide цјепка.

ципо [ципол], ципола, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfisch, piscis quidam marinus [mugil cephalus Cuv.].

циповка, f. (у војв.) ein k l e i n e r e r Laib Brot auf die Reise, panis compendiosior.

ципол, m. vide **ципо**.

[**ципом**, adv. cf. цип.]

ципор, m. vide [п р о с т а к] геак.

ципорка, f. vide [п р о с т а к и њ а] геакуша.

ципоров, а, о, des ципор, homuncionis de plebe.

ципорски, ка̑, ко̑, vide [п р о с т а ч к и] геачки.

ципун, m. (у Јасеници) vide туљац 1.

ципчица, f. dim. v. ципка.

[**Циста**, f. село у Далмацији; cf. стеһак.]

циһ, m. (у Ц. г.) vide **цич**.

циһи, цикнем, vide [2] цикнути.

циц! du bekommst es nicht.

1. **цица**, f. (у Ц. г.) vide чутура: Свакн *цицу* дофати с ракијом — Него имам у *цицу* ракије,| Оди, побре, да се напијемо —

2. **цица**, f. Kinderwort für die Katze, felis sermone infantium. cf. маца [1].

цицвара, f. ein Gericht, meist um Gäste zu empfangen, cibi genus. cf. масло [2].

цицвараш, цвараша, m. (im Scherze) der требник, nomen jocosum libri ecclesiastici (ritualis), weil seinem Gebrauche meist eine цицвара nachfolgt.

цицибан, m. само у овој загонеци: Поручује *цицибан* цицибаници: пошљи мене шетљу петљу на магарици; покисе ми бела пепа на загалици? (т. ј. човјек из воденице поручује жени да му пошље кола да носи брашно).

цицибаница, f. cf. цицибан.

цицкоза, f. eine Art Kinderspiels in der Бачка.

цич [циħ], m. (у Ц. г.) пукао *цич*, кад је велика зима. vide цича.

цича, f. grimmige Kälte, Kraftkälte, frigus intensissimum. [cf. цич (циħ)].

цичање, n. das ци, ци-machen, sonus ци.

цичати, чим, v. r. impf. ци-machen (wie das junge Schwein, die Maus), edo sonum ци: *Цичи* Арап као змија љута —

цичина, f. augm. v. цича: А прикумку те зимне *цичине* —

цјеваница, f. (јуж.) vide голијен. cf. цијев.

цјевњак, цјевњака, m. [ħевњак] 1) (у Боци) vide чунак [1]. — 2) (у Хрв. у кршħ.) vide [чекрк 1] летњак.

цјевчина, f. augm. v. цијев.

цјевчица, f. dim. v. цијев.

цједило (cf. ħедило), n. (јуж.) der Seiher, die Seihe, das Seihgefäß, colum. [cf. грудњача].

цјелив, [јуж.] m. der Kuß, osculum. [cf. целив; vide пољубац].

цјеливање, n. (јуж.) das Küssen, osculatio.

цјеливати, цјеливам (цјелујем), v. impf. u. pf. (јуж.) küssen, osculor, cf. [vide] љубити [1]: *Цјелива* је у бијело лице —

цјелица (дјелица), f. (јуж.) н. п. земља, vide ледина.

цјелокуп [ħелокуп], а, о, vide цјелокупан.

цјелокупан, пна, пно, (јуж.) unversehrt (von Leichnamen der Heiligen), corpus (sancti) integrum, incolume. [cf. цјелокуп (ħелокуп)].

цјелцат, а, о, Verstärkung von цијел.

цјеноћа, f. (у Котору) die Wohlfeilheit, vilitas. [vide јевтиноћа]. cf. јефтиноћа.

цјенкање, n. (јуж.) das Feilschen, Handeln, licitatio.

цјенкати се, кам се, v. r. impf. (јуж.) feilschen, handeln, licitari.

цјепало, n. (јуж.) мјесто гдје се дрва цијепају, der Spalteplatz, locus findendorum lignorum.

цјепаник, цјепаника, [ħепаник] m. (у Грбљу) н. п. учинити што у цјепаник, т. ј. исцијепати, zertrümmern, comminuo.

цјепаница [ħепаница], f. (јуж.) ein Scheit Holz, pars ligni secta, lignum sectum. cf. [2] биља.

цјепаничица, f. dim. v. цјепаница.

цјепача, f. (у Уж. н.) шљива мацаруша, која се да *цијепати*, die gemeine blaue Zwetschke, prunum [prunus domestica L.; vide мацаруша 1].

цјепачки, adv. (јуж.) н. п. оплести косу, Art Haarflechtens, comtionis genus.

цјепка, f. (јуж.) das Scheit, ligni pars secta.

цјепчица [ħепчица], f. dim. v. цјепка.

цјеħ, (у Дубр.) vide ради. cf. цијеħ.

цквара [сквара], f. (у Боци) маст којом жене мажу косу. Узме се лоја, сала, уља и различна цвијећа које мирише, па се ово све помијеша и скуха те постане *цквара*, Art Haarsalbe, capillare.

цкленица, f. vide **скленица**.

цклити [склити] **се**, лим се, vide **стаклити се**: Кад ли вода *цкли се* и свијетли —

цкло [скло], n. vide **стакло.**

цкрли-мерџан,* m. [мерџан у ком су чари (чини)]: Трећа гора од *цкрли-мерџана* —

цмакање, n. vide цвокање.

цмакати, цмакам, v. impf. vide цвокати.

цмиловање, n. vide цвиљење.

цмиловати, цмилујем, v. impf. (у Боци) vide цвиљети: До по ноћи д'јете мировало,| По по ноћи д'јете *цмиловало* — Невјесто, што ми *цмилујеш* — Пак сам, бабо, *цмиловала* —

Цмилова Улица, f. планина до Дубовице између Паштровића и Арбаније (Дубовица удара у море а Цмилова улица се наставља на њу). Говоре да се тако зове од *цмиљети*, што се је вазда било по њој.

цмиљење, n. verbal. v. цмиљети u. цмиљити.

цмиљети, цмилим, v. impf. (по зап. кр.) vide **цвиљети**: *Цмили* јадан, за невољу му је — Љуто *цмили*, не престаје — Љуто *цмили* лијепа ђевојка — Ту ми *цмили* попе Драговићу —

цмиљити, љим, v. impf. врло танко прести.

цмокање, n. vide **цвокање.**

цмокати, цмокам, vide **цвокати.**

цмокнути, нем, v. pf. vide **цвокнути.**

цокла, f. (у Хрв.) vide паочаница.

цокотање [**цвокотање**], n. das Zittern vor Kälte, tremor prae frigore. [cf. боботање].

цокотати, цокоћем, [**цвокотати**] v. impf. н. п. од зиме, zittern, tremo. [cf. боботати].

цокуле, f. pl. 1) die Bundschuhe (der Soldaten), calceamenti genus. — 2) (у Барањи) die Holzschuhe, die Holzklumpen, ocreae ligneae.

цопа, f. Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in mulierem. [cf. лунцупа].

цопрница, f. (у Хрв.) vide вјештица.

цотав, а, о, (у Ц. г.) vide хром.

цоф, цофа, m. (у војв.) der Zopf, cauda capillorum. [vide] кика, cf. плетеница.

црв, m. (pl. gen. црви) 1) der Wurm, vermis [L.]. — 2) у дрвету, Holzwurm [Insektenlarve], teredo.

црва, f. (н. п. у бурету) das Wurmloch, foramen factum a teredine. cf. црвоточ.

црвак, вка, m. hyp. v. црв.

црвање, n. [cf. црвљање] 1) das Wurmigsein, vermiculatio. — 2) das Lausen, depexio, sublatio pediculorum.

црвати се, вам се, v. r. impf. [cf. црвљати се] 1) Würmer erzeugen, wurmstichig sein, verminculor. — 2) sich lausen, tollo pediculos.

црвемперка (**црвенперка**), f. 1) eine Art kleinen Vogels, mit rothem Gefieder, avicula rubra [ruticilla Briss.?] — 2) Rothflosser [Plötze], cyprinus rutilus [leuciscus rutilus L.].

1. **црвен**, f. (loc. црвени) [cf. 1 црљен] 1) die Röthe, rubor, rubedo. — 2) (у Земуну) Scharlachfieber, febris scarlatina. — 3) као црвен чир, Art Geschwulst, tumor.

2. **црвен**, црвѐна, но, (црвенӣ, нā, нō) roth, ruber. [cf. 2 црљен].

црвѐндаħ, вендáħа, m. (у Сријему) Rothkehlchen [Bachstelze], motacilla rubicola [L.; vide плиска].

[**Црвени Брег**, m. село, cf. 2 Река.]

Црвенӣ Брӣјег, m. брдо између Црмнице и Паштровиħа.

[**црвени вјетар**, m. Rothlauf, erysipelas. cf. брнка, пламеник, поганчипа; *види* s. v. поганчина.]

црвѐника, f. 1) eine rothe Ziege, sic vocant capram coloris rubei. — 2) (ст.) rother Wein, vinum rubrum [cf. црвењак]: Иван сједи на тананој кули,| Те он пије *црвенику* вино —

црвѐнило, n. 1) die Röthe (Farbe), rubia. — 2) die Röthe, das Rothgefärbte, rubeum.

црвѐнити, нӣм, v. impf. röthen, rubefacio. [cf црљенити].

црвѐнити се, нӣм се, v. r. impf. roth sein, rubeo. [cf. црљенити се].

црвенкаст, а, о, röthlich, subruber. [cf. ревкаст, руд].

црвѐнперка, f. vide црвемперка.

црвѐњāк, црвењáка, m. vide црвеника 2.

црвѐњача, f. (у Шумад.) 1) vide тургуња. — 2) некака јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

црвѐњење, n. das Röthen, rubefactio, rubor.

црвиħ, m. dim. v. црв.

црвљāње, n. vide црвање.

црвљати се, љāм се, vide црвати се.

црвљив, а, о, wurmig, vermiculosus. [cf. пушљив].

Црвљивица, f. (у Далмацији у селу Цисти) једна локва (бара).

црвопӣсак, ска, m. народ (који пишти као црв), сиротиња, die Bedrängten, miseri: *Црвописак* на душу узео —

црвотōч, f. der Wurmfraß, via teredinis. [cf. црва].

црвòточина, f. 1) der Wurmfraß pulvis e corruptione per vermes. — 2) (у Сријему) Bärlapp, lycopodium clavatum [L.].

црѐва, (у Боци) \ f. der Schuh, calceus.
црѐвља, (по југоз. кр.)/ cf. [посто, постола,] ципела.

црѐвљāр, m. (у Дубр.) der Schuhmacher, sutor.

црѐвљарскӣ, кā, кō, (у Дубр.) Schuhmacher-, sutorius.

црѐвљица, f. dim. v. цревља.

црѐво, n. (ист.) vide цријево.

црѐп, (ист.) vide цријеп.

црѐпāње, n. vide црпење.

црѐпара, f. (у Сријему) гдје се цријеп пече, die Ziegelscheune, lateraria.

црѐпати, црѐпљēм (црѐпāм), v. impf. (у Дубр.) vide црпсти.

црѐпиħ, m. dim. v. цреп и. цријеп.

црѐпња, f. (ист.) vide црепуља.

црѐпуља, f. [ист. и југ.] ein großer irdener Deckel, der erwärmt über das zu backende Brot, u. a. Bäckereien gelegt wird, operculum. [cf. вршник, ожег 3, цријепња].

црӣво, (зап.) \ n. der Darm, intestinum.
цријѐво, (јуж.)/

црӣјеп, m. (јуж.) (loc. цријѐпу) 1) die Scherbe, testa. — 2) der Dachziegel, tegula. [cf. тигла, ħеремида (ħерамида)].

цријѐпња, f. (у Ц. г.) vide црепуља.

црӣква, f. (на Корчули) vide **црква.**

црӣп, m. (зап.) vide цријеп.

црӣпиħ, m. dim. v. црип.

црӣпуља, f. (зап.) vide црепуља.

цркáвање, n. das Krepiren, Umkommen, interitus, mors.

цркáвати, цркāвāм, v. impf. krepiren, umkommen, perire.

цркавица, f. 1) (mitleidig) ein Bißchen Vermögen, facultatula: А. Има ли он што?| Б. Има неку *цркавицу*. — 2) (у Рисну) болест од које стока цркава, Art Thierkrankheit, morbus quidam pecoris: Тако не вечао као брав од *цркавице*! — *3) (у Ц. г.)* innerliche Unzufriedenheit und Gram: *Нема горе болести од* цркавице.

***цркавичав**, а, о,* [v. цркавица 2 и. 3].

цркáница, f. 1) (у Бачк.) vide стрвина. — 2) кожа од живинчета које је цркло, das Fell von verrecktem Viehe, pellis morticini animalis. cf. [цркланчина,] мрледина.

црква [црикваl, f. die Kirche, ecclesia. [vide богомоља]. cf. [храм;] намастир.

цркв̀ари, m. pl. људи, што иду црквама или намастирима о великим годовима (Kirchgänger). cf. намастир.

црквѐнӣ, нā, нō, Kirchen-, templi, ecclesiae. [cf. црковни].

црквѐнӣ сӣн, m. (особито у Сријему) der Kirchenvorsteher, rerum ecclesiasticarum curator.

црквѐнō кȍло, n. vide богородичино коло.

црквѐњāк, квењáка, m. der Kirchendiener, aedituus. [cf. полетар 2].

црквењáков, а, о, des Kirchendieners, aeditui.

црквина, f. (augm. v. црква) 1) Ruinen einer Kirche, templi rudera. — 2) (у Цетињи) Art Pflanze, herbae genus [vide дријенак 3].

Црквине, f. pl. у Ловħену брдо, које се зове и *Језерски врх*, јер је под њим негда било *језеро*, у коме сад нема свагда воде, али како се мало закопа изиħе и усред љета. На Црквине Црногорци износе крсте о Тројичину дне, и садашњи је владика (Петар Петровиħ Његош II.) ондје сазидао округлу црквицу, која се издалека види; по имену рекао би човјек да је ондје и прије била црква.

црквица, f. dim. v. црква.

Црквице, f. pl. у Херцеговини између Таре и Пиве као кнежина, у којој има људи и Турскога и Хришħанскога закона.

црквӣште, n. Ort, wo ehemals eine Kirche war, locus, ubi olim fuit ecclesia.

црклáнчина, *f. (у Бачк.) кожа* од цркла *марвинчета. cf. мрледина.* [vide црканица 2].

цр̏клет, m. vide **срклет**: И на момке *црклет* учинио —

цр̏кнути, не̑м, vide **цр̂ћи.**

цр̏ковина, f. (у Ц. г.) имање црковно, Kirchengut, bonum ecclesiasticum.

цр̏ко̑вни̑, на̑, но̑, (у Ц. г.) vide црквени: И *црковне* кубе у висину —

цр̏котина, f. оно што цркне, ein verrecktes Vieh, animal morticinum.

1. **цр̏љѐн**, f. vide [1] цр̏вѐн.

2. **цр̏љен**, црљѐна, но, vide [2] цр̏вен.

црљѐнити, ни̑м, v. impf. vide црвенити.

црљѐнити се, ни̑м се, vide црвенити се.

цр̏љѐнка, f. т. ј. јабука, die Rothe, rubra: У Богдана девет винограда,| И десета *црљенка* јабука —

Цр̏мница [1 Цр̏ница 2], f. 1) вода у Црној гори. — 2) око те воде Црногорска нахија, која граничи с језером Скадарскијем, с нахијом Барском и с Паштровићима. Црмница је жупна готово као и приморје и има доста лијепе воде за пиће. cf. [1] Цр̏ница [2].

Цр̏мничанин, m. (pl. Цр̏мнича̑ни) [Цр̏ничанин] Einer von Црмница.

цр̏мнички̑ [црнички], ка̑, ко̑, von Црмница.

цр̏мпураст (цр̏нпураст), а, о, vide црномањаст.

цр̂н, цр̀на, но, (цр̑ни̑, на̑, но̑, comp. цр̂њи̑) schwarz, niger, ater: Увалио му *црн* комад у торбу; доћи ће и њему *црн* петак. [cf. чарни, 2 вран, мрк, мркли, мрчан, кара, јагрз, агазли, галичаст].

Цр̑на Го̏ра, f. Montenegro, Mons niger (pars Epiri).

Цр̑на̑ Кра̀љица, f. (у Хрватској се приповиједа за некакву Црну краљицу, као што су ми казали да је она и пут градила на Велебиту код *Краљичинијех врата.* У другој Банској регементи у Јамници, близу Турске границе, имају на главици зидине, за које се приповиједа да је ондје сједила Црна краљица. У тијем зидинама кажу да се привиђа којешта. И на Турској страни према овијем зидинама имају зидине у селу Дабрини.

Цр̑на Ре́ка (ријека), f. 1) Name eines Flüßchens, das im Криви вир entspringt, und bei Зајечар in den Timok sich ergießt (heißt auch Мали Тимок). — 2) die Gegend (das Gebiet) dieses Flüßchens.

Цр̑на̑ Ри̏јѐка, f. више Новога Пазара крај Ибра манастир, којега је црква у пећини.

цр̏нац, нца, m. црни пришт, Art Geschwulst, tumor quidam. cf. [vide] црњ.

цр̏нељ, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfisch [Bartumber], piscis quidam marinus [umbrina cirrhosa C. V.].

Цр̑ни̑ Вр̂х, m. овако се зову многа брда, н. п. између Јагодине и Крагујевца, у Херцеговини код Фоче: А трећи је *Црни врх* планина,| Тер се Фочи приступит' не даду —

цр̏ни̑к, црни́ка, m. (als Scheltwort) du Schwarzer! (moralisch), niger! [cf. црњан, црњо]: шта учини, *цр̏ни̑че* један!

цр̏нило, n. die Schwärze, atramentum.

црни̏на, f. die Schwärze, nigredo.

цр̏нити, цр̏ни̑м, v. impf. schwärzen, nigro.

цр̏нити се, цр̏ни̑м се, v. r. impf. schwarz aussehen, nigreo.

[**црни трн**, m. vide трн 2.]

1. **цр̏ница**, f. 1) Scheltwort für ein Frauenzimmer, convicium in feminam (nigra). — 2) [*Црница*] vide **Црмница.** — 3) [*црница*] црна земља, Gartenerde, terra hortensis.

2. **црни́ца**, f. т. ј. трешња, Art Kirsche (schwarze) [wilde Kirsche.], cerasum nigrum [prunus avium L. var.].

Цр̏ничанин, m. vide **Цр̏мничанин.**

цр̏нички̑, ка̑, ко̑, vide **цр̏мнички.**

црно̀главак, а̑вка, m. (у Сријему) као рибица мала, црне главе. [vide пуноглавац]. cf. буђара.

црно̀главац, а̑вца, m. некаква трава, Art Pflanze [behaarter Günsel], herbae genus [ajuga genevensis L.]. Кажу да је лист ове траве добар за рану.

црно̀гла̑вка, f. тица, Art Vogel [die Mönch-, Grasmücke], avis quaedam [sylvia atricapilla L.].

Црно̀горац, о̑рца, m. (pl. gen. Црно̀гора̑ца̑) Montenegriner, Montis nigri incola.

Црно̀го̑рка, f. die Montegrinerin, mulier montis nigri.

црно̀горски̑, ка̑, ко̑, Montenegriner-, nigrimontanus.

црно̀граб, m. (у Ц. г.) некако дрво, Art Baum [Schwarzbuche], arboris genus [caprinus orientalis Lamk.].

црно̀јка, f. cf. пипавица.

црно̀капац, пца, m. die Schwarzmütze (Mensch der eine schwarze Mütze trägt): so nennt man die Branitschewer, qui nigrum cucullum gestat.

црно̀корац, црно̀ко̑рца, m. нож црнијех кора (камзи), Messer mit schwarzem Heft, culter manubrii nigri.

црно̀кос, а, о, schwarzhaarig, nigro capillo [cf. каракоса]: Ој девојко *црнокоса*!| Не гледај ме гола, боса —

цр̏нокру̑г, m. (у Ц. г.) Art giftigster Schlangen [die Kreuzotter], serpentis genus [pelias berus L.; cf. шаруница?]. Приповиједа се да ова змија има на глави три рога.

црно̀мањаст, а, о, bräunlich im Gesichte, fuscus. [cf. црнпураст (црмпураст)].

црно̀оок, а, о, schwarzäugig, nigris oculis [cf. чарноок, чарноокаст]: А за једно младо *црнооко,*| Дала б' зањга иљаду дуката —

црно̀ока, f. die Schwarzäugige, puella nigris oculis. [cf. чарноока 1].

црно̀очић, m. der schwarzäugige Jüngling, juvenis oculis nigris: О јуначићу *црноочићу* —

Цр̏нопац, пца, m. брдо у Велебиту.

[**цр̏нпураст**, а, о, vide црмпураст.]

црно̀реп, m. (у Дубр.) vide укљата.

црно̀рѐчки̑, } ка̑, ко̑, von Црна ријека, de flumine nigro.
црноријѐчки̑,}

Цр̏нци, Црна̄ца̄, m. pl. [село; *види* s. v. умину̏ти 2]: Од *Црнаца* и од Мартинића —

цр̏њ, m. der Wurm (am Finger), paronychium. [cf. црнац].

***цр̏њак,** њка, m. (у Дробњ.) некаква трава* [sedum telephium L.] *која има у земљи округло колико пушчано зрно и једе се.*

цр̏њан, m. vide црник: Јоване и *црњане*!

цр̏њѐње, n. das Schwärzen, nigratio.

цр̏њка, f. die Braune, fusca: Што ћу плавки боју куповати,| То ћу *црњки* токе саковати —

цр̏њкаст, а, о, schwärzlich, subniger.

цр̏њо, m. vide [црник] црњан: Божо и *црњо*!

црњу̏шина, f. (у Лици) [Glockenheide, erica carnea L.] vide врииштина.

цр̏па̑ње, n. vide црпење.

цр̏пати, па̑м, vide црпсти: *Црпа*, љева водицу — Хоћу ли ти доћ' помоћи *црпат'* водицу —

цр̏пѐње, n. das Schöpfen, haustus. [cf. црепање, црпање].

цр̏пка̑ње, n. dim. v. црпење.

цр̏пкати, ка̑м, dim. v. црпсти.

цр̏псти, пе̑м, v. impf. schöpfen, haurio. cf. [грабити 3, захватати (заватати) 1, захитати (заитати);] црпати, црепати.

цр̏тало [чртало, трцало], n. das Pflugeisen, culter aratri.

црта̀ра̑ње, n. das Streichen, Herumfahren mit einem Messer, das Reißen, linearum ductio.

црта̀рати, ра̑м, v. impf. reißen, lineas duco.

црта̀рнути, цр̏та̑рне̑м, v. impf. einen Streich machen, lineam duco. [vide парнути].

цр̏ћи [цркнути], цр̏кне̑м, v. pf. (цр̏кох, цр̏че, цр̏као, цр̏кла) 1) umkommen, pereo (von Thieren). [cf. крепати, липсати, мањкати 1, 2 писнути 3, скапати]. — 2) bersten, rumpi [vide 1 прснути]: На руци му три златна прстена,| Та сва три му *цркла* [на] прстима —

цу̏баљка, f. кад се метне даска или балван преко балвана, да клима и на једну и на другу страну, па дјеца постају и на један и на други крај те се *цубају*, die Schaukel, oscillum.

цу̏ба̑ње, n. das Schaukeln, oscillatio.

цу̏бати се, цу̏ба̑м се, v. [r.] impf. sich schaukeln, oscillo. cf. цубаљка.

цу̏јка, f. слаба ракија, Art schwachen Branntwein, sicerae vilioris genus.

цу̏ка̑ње, n. vide [1] **куцање.**

цу̏кар, кра, m. (у Боци) vide шећер.

цу̏кати, ка̑м, v. impf. (у *Ц. г.*) vide **куцати**: Ко то *цука* алком на вратима —

цу̏ки! Ruf zum Hunde, daß er fortgehe, vox propellentis canem.

цу̏кити, кн̑м, v. pf. (у Грбљу) vide пољубити, цјеливати.

цу̏ко, m. hyp. vom Hund, canis. [cf. цуцак].

цу̏ља̑јка, f. (у Боци) vide љуљашка.

цу̏ља̑ње, n. (у Дубр.) vide љуљање.

цу̏љати, цу̏ља̑м, v. impf. (у Дубр.) vide љуљати [1].

цу̏љка, f. (у Дубр.) vide љуљашка.

цу̏нет, m. (у Ц. г.) тијесно стакло, eine Art Flasche, lagenae angustioris genus.

цу̏нцупа, f. (у Дубр.) vide депна.

цу̏ња̑ње, n. das Schnobern, Herumschnüffeln, quaeritatio. [cf. орвање, рдање, шишњање].

цу̏њати, ња̑м, v. impf. herumschnobern, quaerito [cf. туњати, шишњати; орвати, преметати, рдати]: шта ти *цуњаш* тамо?

цу̏п! ⎫ beim Tanze, interj. saltantis [cf. цупе]:
цу̏па! ⎭ Оп *цуп*!| Опа *цупа* цупе —

цу̏пар, цу̏пра, m. (у Дубр.) vide чубар.

цу̏пе̑, cf. [vide] цуп.

цу̏пка̑ње, n. 1) das Hüpfen, saltatio. — 2) vide цуцање.

цу̏пкати, ка̑м, v. impf. 1) hüpfen, salire. — 2) дијете, н. п. [на] кољену, vide цуцати.

цу̏пнути, цу̏пне̑м, v. pf. hüpfen, salire.

цу̏ра, f. vide дјевојка [1].

цу̏ре̑ње, n. das Rinnen, manatio.

цурѐтак, тка, m. hyp. v. цура.

цурѐтина, f. augm. v. цура.

цу̏рин, а, о, Mädchen-, puellae.

цу̏рити, ри̑, v. impf. rinnen, mano.

цу̏рица, f. dim. v. цура.

Цу̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

Цу̏ца, m. Einer von Цуце.

цу̏цак, цка, m. vide цуко.

цу̏ца̑ње, n. das Wiegen auf dem Knie, agitatio in genibus. [cf. цупкање 2].

цу̏цати, ца̑м, v. impf. auf dem Knie wiegen, agito in genibus. [cf. цупкати 2].

Цу̏це, Цу̏ца̑, m. pl. Stamm der нахија Катунска in Montenegro.

Цу̏цка, f. Eine von Цуце. cf. Цуцкиња.

цу̏цка̑ње, n. dim. v. цуцање.

цу̏цкати, ка̑м, dim. v. цуцати.

цу̏цки̑, ка̑, ко̑, von Цуце.

Цу̏цкиња, f. Eine von Цуце [vide Цуцка]: Што ти даје *Цуцкињу* робињу —

цу̏цнути не̑м, v. pf. einmal auf dem Knie wiegen, sustineo genu (puellum).

[**цуцнути се,** цуцнем се, v. r. pf. у загонеци; *види* s. v. веселица 3.]

цу̏цу, Wort, Kinder einzuschläfern: *Цуцу, цуцу*, на коњу,| Вуци т' мајку закољу —

Ч

ча̀, m. indecl. (у Бачкој) verkürzt statt **чича**: *ча* Паја, *ча* Стева, *ча* Пера и т. д.
ча̀бар, бра, m. der Zober, labrum, vas aquale: У нашега *чабра* гвоздене уши (реку жене кад ко приповиједа у кући за какову болест, или за другу какву несрећу која се гдје догодила).
ча̀бренӣ (чабре̑нӣ), на̑, но̑, н. п. уши, Zober=, labri.
ча̀бренӣк, m. die Zoberstange, pertica portando labro. cf. чабрењак.
ча̀бреница, f. vide чабрица: Да помузем иљаду оваца| И намузем двадест *чабреница* —
ча̀брења̑к, m. vide чабреник.
ча̀брић, m. dim. v. чабар.
ча̀брица, f. ein Wännchen, vasculum. [cf. чабреница].
ча̀бричица, f. dim. v. чабрица.
чабро̀ноша, m. der Zoberträger (z. B. in der Weinlese), portans labrum.
Ча̀ва, f. Frauenname, nomen feminae.
ча̀вао, ча̑вла, m. (особито по југоз. кр.) гвозден клин, der Nagel, clavus [vide клин 1]: Тако ме рђа не убила, као *чавао* на путу!
чаварѝја̑ње, n. vide бунцање.
чаварѝјати, ја̑м, (у Рисну) vide бунцати.
ча̀вка, f. 1) die Dohle, [corvus] monedula [L.; cf. злогодница]. — 2) eine Art schwarzer Traube, Magdalenentraube, uvae nigrae genus. — 3) [*Чавка*] Frauenname, nomen feminae.
ча̀вкун[*], m. коњ који иде ситно а врло брзо.
ча̀вкунити, нӣм, v. impf. ићи брзо, Schrittchen machen, parvo procedere gradu.
ча̀вкуње̑ње, n. verbal. v. чавкунити.
чавлѐнӣк, чавленӣка, m. пут куд (*чавлима*) потковани коњи иду, ein Weg für beschlagene Pferde. [vide клинчаник].
ча̀влен-чо̀рба, f. (у Дубр.) vide клин-чорба.
ча̀влина, f. augm. v. чавао.
ча̀вољак, о̑љка, m. eine Art kleiner, süßer, harter Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].
чавр̀згање, n. das Vollschreien der Ohren, obtusio.
чавр̀згати, ча̀врзга̑м, v. impf. einem die Ohren vollmurren, obtundo.
чавр̀ља̑ње, n. das unverständliche Daherplaudern, blateratio, recitatio confusa.
чавр̀љати, ља̑м, v. impf. undeutlich daherplaudern, recito confuse.
ча̑вче, чета, n.} eine junge Dohle, pullus mone-
ча̑вчић, m. } dulae: Подметнули му *чавче* под голуба.
ча̑вчица, f. dim. v. чавка.
ча̑вчјӣ, чја̑, чје̑, der Dohle, monedulae.
ча́гаљ[*], гља, m. gefrorner Koth, lutum congelatum. [cf. чачак 2].
чагр̀ља̑ње, n. das Klappern (auch das Kratzen, z. B. der Maus im Zimmer), strepitus genus.
чагр̀љати, ља̑м, v. impf. klappern, kratzen, strepitum edo e. g. muris rodentis.
чагр̀та̑љка [чегртаљка], f. die Klapper, crepitaculum.
чагр̀та̑ње, n. das Klappern, Scheppern, z. B. des Säbels, strepitus genus.
чагр̀тати, ча̀грће̑м, v. impf. klappern, strepo.
ча̀дити, дӣм, v. impf. rußig werden, fuligine induci. [cf. чађити].
ча̀дор[*], чадо̀ра, m. (pl. gen. чадо́ра̑) das Zelt, tentorium. cf. шатор.
ча̀дорскӣ, ка̑, ко̑, н. п. врата, Zelt=, tentorii.
ча̀ђ, } f. der Ruß, fuligo [cf. гар]: рђо и *чађо*!
ча̀ђа, }
ча̀ђав, а, о, rußig, fuliginosus.
ча̀ђавица, f. н. п. пушка, die Rußige, fuliginosa: Чувај се пушке *чађавице*.
ча̀ђе̑ње, n. das Rußig=werden, inductio fuliginis.
ча̀ђити, ђӣм, v. impf. vide чадити.
ча̀збен, а, о, (у Боци) н. п. човјек, т. ј. који радо части, gastfreundlich, hospitalis.
ча̀збина, f. (у Дубр.) vide г о з б а, част.
ча́ја, m. (ист.) vide чајо.
ча̀јати, је̑м, v. impf. (ст.) [vide чекати] cf. двориште: Не *чај* више, Милошева мајко,| Одбиј овце у то пусто поље:| Милош ти је јуче погинуо —
ча́јин, а, о, vide чајов.
Ча̑јнӣче, n. [варош (сада) у Босни, између Горажда и Пљеваља]: Од *Чајнича* до два Батотића —
ча́јо, m. als hyp. v. чауш. [cf. чаја].
ча́јов, а, о, des чајо, *тоб* чајо. [cf. чајин].
ча̑к,* adv. weithin, longe: отишао *чак* далеко; *чак* у Цариград; *чак* у Московску. cf. [vide] ћа [3].
[**Чакавац**, Чакавца, der Kroate der *ча* (statt *шта*) spricht; *види* s. v. Кекавац.]
ча̀канац, а̑нца, m. 1) der Dengelhammer, malleus falci acuendae. — 2) vide чекић [1].
ча̀кља, f. 1) vide кљуна. — 2) der Haken, uncus, z. B. auf dem Schiffe, bei Pestkranken. [cf. ганач 2, канџа 2].
ча̀кмак,* m. vide огњило [1]: У њих гвожђа ни древета нема| До *чакмака* који огањ дава —
ча̀кта̑р, чакта́ра,} m. (у Ц. г.) die Schafglocke,
ча̀ктор, } tintinnabulum [cf. мједеница, цингара]: Те с угича саломи *чактара*,| Па га бачи у њедра јуначка — Да му дигне дебела *чактора* —
ча̀кшире,* ча̀кшӣра̑, f. pl. 1) die Beinkleider, caligae. cf. гаће [2, беневреке, беневреци, хлаче (лаче), свитице]. — 2) чакшире сукна, Stück Zeug auf eine Hose, panni quantum sufficit ad conficiendas caligas: У з'о час се Кокан погодио| За два гроша и *чакшире* сукна —
чакширѐтине, f. pl. augm. v. чакшире.
ча̀кширице, f. pl. dim. v. чакшире.

ча̀ла[*]! rührt die Trommel, pulsate tympana: *Чала* саде, наше мектербаше —

чалабр̏кнути, ла̀бркнем, vide чалабрцнути.

чалабр̏ца̂ње, n. das Zmbißnehmen, gustatio.

чалабр̏цати, ла̀брца̂м, v. impf. einen Zmbiß zu sich nehmen (vor dem ordentlichen Essen), anbeißen, jento, gusto.

чалабр̏цнути, ла̀брцне̂м, v. pf. anbeißen, gusto [cf. чалабркнути, лабрцнути]: Иди, Кокане, ено за вратима чабар вина и печена свиња, и шавољ ваљушака покривен сламом да се не патруни, те *чалабрцни* мало док ручак доспије (у приповијеци).

чалабр̏чак, чка, m. (mehr scherzhaft) der Zmbiß, gustatio: *Чалабрчак* док приспије ручак —

чала̀ка̂ње, n. das Tosen, Lärmen (z. B. der Kinder), strepitus.

чала̀кати[*], ка̂м (ча̀ла̂че̂м), v. impf. lärmen, strepo. [vide лармати].

чале̏ка̂ње, n. das Pariren, ictus pulsatio.

чале̏кати се[*], ка̂м се. v. r. impf. den Hieb pariren, ictum propulsare.

ча̀лма[*], f. 1) der Turban, tiara. cf. каук 2, сарук. — 2) [*Чалма*] село у Сријему, ein Dorf in Sirmien, nomen oppidi.

1\. **ча̑м**[*], ча́ма, m. ein Schiff (von weichem Holz), navigium abietinum.

2\. **ча̑м**[*], ча̀ма, m. die Tanne, abies [Tournef.]. *cf.* [vide 1] *јела* [1].

ча̀ма, f. Langweile, taedium: напала ме чама.

ча̀мак, мка, m. (у Боци) некака мала уш која се једва може видјети, Art Laus, pediculi genus.

ча̀ма̂ње, n. das langweilige Warten, expectatio taediosa. [cf. чамљење].

ча̀мати, ма̂м, v. impf. mit Verdruß warten, expecto cum taedio otiosus. [cf. чамити].

ча̀мац, мца, m. ein kleines gezimmertes Schiff, navicula abietina.

чамѝњати, ња̂м, v. impf. vide **чамуњати.**

ча̀мити, ми̂м, vide чамати.

ча̀мљење, n. vide чамање.

ча̀мов, а, о, Tannen-, abiegnus. cf. јелов.

ча̀мовина, f. das Tannenholz, lignum abiegnum.

ча̀мпраге,* f. pl. vide имбрете.

ча̀муља, f. (у Босни) т. ј. капа, eine Art türkischer Mütze, mitrae genus virorum.

чаму̀ња̂ње, n. dim. v. чамање.

чаму̀њати [чамињати], ња̂м, v. impf. als dim. v. чамати. [cf. лењати].

ча̀мџија,** m. der Schiffzieher, helciarius. У почетку овога вијека (1800—1804) звали су се чамџије у Србији и у Босни војници Турскога закона који су из Босне на чамовима силазили у Биоград на стотине, и ондје се у дахија и осталијех поглавица Турскијех наимали у војничку службу. Чамџије су на овоме крају готово биле постале оно што су на источној страни биле крџалије, само што су крџалије биле све коњици и врло су се лијепо одијевале, а чамџије су биле пјешаци и слабо су мариле за лијепо одијело, али им је оружје (дуга пушка, два пиштоља и велики нож) било врло добро и чисто.

ча̀мџијин, а, о, des Schiffziehers, helciarii.

ча̀мџѝјнскӣ, } ка̄, ко̄, der Schiffzieher, helciari-
ча̀мџѝјскӣ, } orum.

ча̀на, f. hyp. v. чанак.

ча̀нак,* нка, m. 1) eine hölzerne Schüssel, scutula cf. [vide] здјела. — 2) у пушке, vide прашник. [— 3) vide 2 корице 2].

чангри̏залица, m. u. f. } ein krittlicher Mensch, dif-
чангри̏зало, m. } ficilis et morosus.

чангри̏за̂ње, n. verbal. v. чангризати.

чангри̏зати, ча̀нгри̂за̂м, v. impf. krittlich sein, natura esse difficili.

чандр̀љив[*], а, о, vide **џандрљив.**

ча̀нибула[*], f. (у Барањи) vide турчинак.

чанко̀лиз, m. (der Schüsselllecker) Schmarotzer, parasitus. [cf. чорболок].

Ча̀нци Кра̀љевића Ма̂рка, m. pl. у нахији Ужичкој у планини Маљену, на путу из Ваљева у Ужице, у камену као два *чанка* пуна хладне воде, која нити кад прелази, нити се познаје да је мање кад се пије, нити се види откуд извире.

ча̀нча̂р, чанча́ра, m. der Schüsselmacher, scutellarius.

ча̀нчара, f. vide корњача.

чанча́рев, } а, о, des Schüsselmachers, scutellarii.
чанча́ров, }

ча̀нчина, f. augm. v. чанак.

ча̀нчић, m. dim. v. чанак.

ча̑п, ча̀па, m. 1) комад чатме, Fach eines Flechtwerkes, membrum. — 2) (у Ц. г.) vide **чеп** [1]: Ко не зна *чапом*, он ће врањем.

***ча̀плијез**, m. (у Дробњ.) трава у које је лист као перје у праза лука па из сриједе израсте као трска у висину човјеку до прсију, и наврхње . . . . као у трске из кој . . . изиђу цвјетићи различне боје и лијепа мириса. Онамо ове траве има много, и кажу да јој је цвијет врло добар за челе.*

ча̀пља, f. der Reiher, ardea [L.].

ча̀пљан, m. 1) (у Подг.) vide прас. — 2) (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze [Aphodil, Asphodil], herbae genus [asphodelus albus Willd.].

ча̀пља̄нӣ лу̂к, m. (у Подг.) vide [п р а с] чапљан 1.

ча̀пљин, а, о, des Reihers, ardeae.

ча̀пљић, m. der junge Reiher, pullus ardeae.

ча̀поњак, по̂њка, m. (у Србији к истоку) vide папак.

ча̀порак, о̂рка, m. vide чапур.

ча̀по̂рци, ча̀по̄ра̂ка̄, m. pl. (у Ц. г.) die Krallen, ungues. [vide канџа 1].

ча̀пра[*], f. (у Ц. г.) [cf. жавка] 1) vide кожа: Девет *чапара* има на образу; А режу му *чапру* на ремике — 2) кеса од коже којом се вади вода из бунара. [vide рбоч].

ча̏прљ, m. vide чапур.

чапр̀љак, m. hyp. v. чапрљ.

ча̏пӯр [чепур], m. der Strunk (eines abgehauenen jungen Baumes), trunculus. [cf. чапорак, чапрљ].

ча̏пӯрје, n. (coll.) die Strünke, trunculi.

ча̏пци, ча̏па̄ка̄, m. pl. (у Рисну) нокти у тице, die Krallen, ungues. [vide канџа 1].

ча̏рак,* рка, m. ein Bestandtheil des Flintenschlosses, pars flintae, [vide] к а ш и л у к, cf. чакмак: У њих гвожђа, ни дрвета нема,| Осим *чарка* који ватру гради —

ча̀ра̄ње, n. das Hexen, incantatio. [cf. чваровање].

ча̀рапа[*] (cf. чорапа), f. (pl. gen. ча̏ра̄па̄), der Strumpf, tibiale. cf. бјечва [(бљечва) 1, клашња 1, хлача (лача)].

ча̀рапа̄р, m. 1) der Strumpfwirker, Strumpfhändler, textor aut negotiator tibialium. — 2) Gamaschenträger, miles braccis decurtatis (mit Verachtung).

ча̀рапа̄рскӣ, ка̄, ко̄, н. п. регемента, Gamaschenträger-, braccas decurtatas habentium.

ча̀рапаст, а, о, (у Србији) н. п. коњ, у којега је нога одоздо донекле бијела, као да је обуо бијелу *чарапу*. cf. [vide] путоногаст [1].

чарапѐтина, f. augm. v. чарапа.

ча̀рапин, а, о, Strumpf-, tibialis: Иде му посао као *чарапин* почетак.

ча̀рапина, f. augm. v. чарапа [cf. чарапчина]: И донес' ми женске *чарапине* —

ча̀рапица, f. dim. v. чарапа.

чара̀пчина, f. augm. v. чарапа. [vide чарапина].

чара̀тан, m. (у Боци) човјек који се роди у *марчаној свијећи* (л у н и), па прије него је крштен пријеђе преко њега мачка или друга какова погана животиња; за то послије остане несрећан, те не може имати никакога заната нити постојанога посла, него се смуца којекуда, и својом мајсторијом, игром и шалом људе забавља и вара и новце од њих мами, али му ни ови новци не могу бити пробитачни, него како дођу тако и отиду.

чарата̀нија, f. (у Далм.) die Taschenspielerei, artes magicae: они Талијани што чине *чаратанију*.

ча̀рати, ча̄ра̄м, v. impf. hexen, incanto. [vide бајати]. cf. гатати, врачати.

ча̀рда̄к,* m. 1) die Warte, specula: Везак везла сеја тефтедара| На *чардаку* на дебелу ладу — 2) eine Wachthütte auf Pfählen an der Grenze, casa palis imposita [cf. нагон 3]; daher — 3) das Behältniß für die Kukuruzkolben, horrei genus.

чарда̀клија,* f. eine große Weinrebe, die sich an Hütten, Bäumen hinanrankt, vitis suspensa. cf. одрина [1, одриња, логошка (лугошка), ломача 1].

чарда̀чић, m. dim. v. чардак.

ча̀рда̄чкӣ, ка̄, ко̄, н. п. соха, des чардак, casae чардак dictae.

ча̀ре, у загонеци: Присни *чаре* на мигаре, на пање декање, на сење дупоре.

ча̀рка,* f. das Scharmützel, pugna levis: По равну се пољу пођераше,| На *чарку* се збиља ишћераше —

ча̀рка̄ње, n. 1) das Scharmützeln, pugnatio levis. — 2) das Herumstören im Feuer, dimotio ignis.

ча̀ркати, ка̄м, v. impf. и п. у ватру, das Feuer schüren, stören, dimoveo ignem, irrito. [vide таркати].

ча̀ркати се, ка̄м се, v. r. impf. scharmützeln, leviter pugno, irritare se invicem.

ча̀ркаџија,* m. die Vorposten, excubiae extremae.

ча̀рнӣ, на̄, но̄, (ст.) vide црн: *Чарна* горо, пуна ти си лада — *Чарне* очи, ви га не гледале —

ча̀рноок, а, о, schwarzäugig, nigris oculis. [vide црноок].

ча̀рноока, f. 1) die Schwarzäugige, nigris oculis. [vide црноока]. — 2) daher der Name eines Schafes, das einen schwarzen Rand um die Augen hat, nomen ovis nigrae circum oculos.

ча̀рноокаст, а, о, vide [ц р н о о к] чарноок.

ча̀рнути, не̄м, v. pf. н. п. ватру или у ватру, einmal schüren, irrito semel ignem. [vide тарнути].

ча̀рнути се, не̄м се, v. r. pf. scharmützeln, concurro.

чаро̀бија, f. (у приморју око Сења) vide чаролије.

чаро̀вница, f. некака болест коњска у грлу, eine Art Pferdekrankheit, morbus quidam equinus.

чаро̀нце, f. pl. 1) (у Турској Хрв.) као у Србији *додоле*, а у Котару *прпоруше*. — 2) (у Хрв.) као колеђани, који испред божића иду од куће до куће те пјевају и просе кољешта.

чаро̀лије, f. pl. die Hexereien, incantatio. [cf. чаробија].

чару̀гџија,* m. vide опанчар [1].

чару̀гџијин, а, о, des чаругџија.

чару̀гџијница, f. die Frau des чаругџија.

чару̀гџијнскӣ, / **чару̀гџијскӣ,** ка̄, ко̄, der чаругџије.

ча̀ршав,* / **ча̀ршаф,*** m. 1) das Tischtuch, mappa. cf. [vide] трпежњак. — 2) das Betttuch, linteum. [vide плахта 2].

ча̀ршија,* f. der Marktplatz, forum. [vide пазар 1]. cf. пијаца.

ча̀ршијнскӣ, / **ча̀ршӣјскӣ,** ка̄, ко̄, н. п. хљеб, Markt-, a foro, forensis.

ча̏с, m. der Augenblick, punctum temporis [cf. минут]: за *час*, за један *час*; *часом, час* прије (н. п. дођи), möglichst bald; мало *час* (н. п. ја ћу доћи).

ча̏сак, ска, m. dim. v. час.

ча̏сити, сӣм, v. impf. verweilen, morari: Андро трчи, часа не *часио* —

1. **ча̏словац,** о̑вца, m. das Horologium (altslawisches Lesebuch nach dem Namenbüchlein, und vor dem Psalter), horologium.

2. **часло̀вац,** вца, m. der часловац-schüler, puer discens (legere) horologium.

ча̏сни̑, на̑, но̑, н. п. пост, крст, geehrt, heilig, sanctus: часни пост, die große Faste vor Ostern, jejunium quadragesimale. [cf. коризма 1].

[**часни пост,** m. cf. часни.]

ча̏сно, ehrlich, honeste: *часно* сјели, поштено устали! (кад се напија); Ко хоће *часно* не може ласно; Што је масније то је *часније*; Сва господа на ноге устала| И *часно* се кнезу поклонила — Па је *часно* кнеза подворио —

ча̏сом, adv. den Augenblick, augenblicklich, statim, ad momentum. cf. час.

ча̑ст, ча̏сти, f. (loc. ча̀сти) 1) die Ehre, honor, н. п. на *част* му; Неку на *част*, неку на срамоту — Весело пити, у *части* бити — 2) das Gastmahl, convivium. cf. [vide] гозба. — 3) das einzelnelne Gericht, cibus: донио кум *част*.

ча̀стити, ти̑м, v. impf. 1) ehren, honoro. — 2) traktiren, convivio excipio.

[**частити се,** частим се, vide гостити се; *види* s. v. гостовати.]

ча̀таније,} n. vide чаћење: сву ноћ је било
ча̀та̑ње,} *чатаније* у цркви.

ча̀тати, та̑м, vide чатити.

ча̀тац, ча̀ца, m. der gute Leser, lector expeditus.

ча̀тисати,* ча̀тишѐм, vide сашити (склопити, н. п. хаљину).

ча̀тити, ти̑м, v. impf. lesen, lego [cf. чатати, читати, штити, учити 3]: *Чати* књигу Задранине бане —

ча̀тло̑в, чатло̀ва, m. die Querstange beim Leiterwagen, retinaculum scalarum.

ча̀тма,* f. das Flechtwerk (im Gegensatz der gemauerten Wände), crates: није зид, него *чатма.*

ча̀трња, f. die Cisterne, cisterna. [vide студенац].

ча̀ће̑ње, n. das Lesen, lectio. [cf. чатаније, чатање, читање].

ча̀ура, f. 1) die Kapsel (der Eichel, u. dgl.), capsula glandis etc. — 2) die Puppe des Seidenwurms, nympha chrysallis. [cf. кожурица 2].

ча̀урица, f. dim. v. чаура.

ча̀у̑ш,* m. der Tschausch bei der Armee, und bei Hochzeiten.

ча̀у̑шев, а, о, des чауш.

ча̀фран, m. vide **шафран.**

Ча̏чак, m. 1) eine Stadt in Serbien an der Morawa [главно мјесто у рудничком округу]. — 2) [*чачак*] (у Сријему и у Хрв.) vide чагаљ.

ча̏чка̑ње [чкање], n. das Stochern, fossio. [cf. гргање].

ча̏чкати [чкати], ка̑м, v. impf. н. п. зубе, stochern, fodio. [cf. гргати].

чачко̀вит, а, о, н. п. пут, т. ј. пун чачка, klumpig, glebosus. [cf. ђомбовит].

ча̏ша, f. (pl gen. ча̏ша̑) der Becher, calix, poculum [cf. жмул (жмуо), жмуљ, 1 купа 1; путијер]: У кога је *чаша*, у тог и молитва.

ча̏шица, f. 1) dim. v. чаша. — 2) die Kniescheibe, patella (genualis). [cf. метвица 2]. — 3) (у Хрв.) vide [прашник] чанак 2.

ча̀шће̑ње, n. verbal. v. частити.

чва̀ка̑ње, n. vide чваликање.

чва̀кати, ка̑м, v. impf. vide чваликати.

чва̀кнути, не̑м, v. pf. vide чваликнути.

чва̀ли̑к, m. (у Сријему) н. п. све стоји *чвалик* батина како се туку, Klatschen, crepitus.

[**чваликање,** n. verbal. v. чваликати; cf. чвакање.]

чвали̑кати, чва̀личе̑м, v. impf. чваличу батине (кад се људи бију), klatschen, crepo. [cf. чвакати].

[**чваликнути,** чваликнем, v. pf. v. чваликати; cf. чвакнути.]

чва̀рак, рка, m. die Treber des geschmolzenen Fettes, recrementa adipis. [cf. жмире 1].

чва̀ре̑ње, n. das Geräusch des schmelzenden Fettes, stridor adipis liquati.

чва̀рити, ри̑м, v. impf. mit Geräusch schmelzen, liquefacio adipem.

чваро̀ва̑ње, n. (у Грбљу) vide чарање.

чваро̀вати, чва̀рује̑м, v. impf. (у Грбљу) vide [бајати] чарати.

чво̑р, чво̀ра, m. (loc. чво̀ру) 1) на дрвету, der Knorren, nodus. [cf. врж]. — 2) н. п. на марами, der Knoten, nodus. cf. [vide] узао. — 3) искочио му *чвор* на челу, der Knollen, tuber. [vide гука 2; cf. чворуга].

чво̀рав, а, о, vide чворнат: А у руке *чвораву* тојагу —

чво̀рак, рка, m. (pl. чво̀рци и. чво̀ркови, чво̀ра̑ка и. чворко̀ва̑) der Staar, sturnus [vulgaris L.]. cf. [скворац,] брљак, чврљак.

чво̀рина, f. augm. v. чвор.

чво̀рић, m. dim. v. чвор.

чво̀рков, а, о, des Staars, sturni.

чворко̀вић, m. der junge Staar, pullus sturni.

чворко̀вљи, ља, ље, Staar-, sturnorum.

чво̀рнат,} а, о, н. п. дрво, knorrig, nodosus.
чворно̀вит,} [cf. чворав, вржновит].

чво̀руга, f. augm. v. чвор. [vide чврљуга; cf. чвор 3, гука 2].

чвр̏ка, f. vide **цврка.**

чвр̏ка̑ње, n. das schallende Klopfen, pulsatio cum sonitu.

чвр̏кати, ка̑м, v. impf. klopfen, pulso.

1. **чвр̏кнути,** не̑м, v. pf. einmal klopfen, pulso semel.

2. **чвр̏кнути,** чвр̏кне̑м, v. pf. von dem Geräusch, so das Wasser, auf glühendes Eisen gegossen, macht, de sonitu liquidi injecti in ferrum candens.

чвр̏љак, љка, m. (по зап. кр.) vide чворак.

чвр̏љуга, f. н. п. у човјека на глави, у коња на гребену) vide [гука 2] гута. (cf. чворуга).

Чвр̏сница, f. планина у Херцеговини, близу Имоскога.

чвр̏снути, нѐм, v. impf. dicht, fest, voll werden (im Gegensatz der Magerkeit), solidesco.

чвр̑ст, чвр̀ста, то, (чвр̑стӣ, тā, тō, comp. чвр̏шћи) voll, fleischig, plenus.

чврстѝна, f. die Vollheit, plenitudo, soliditas.

чвр̀чак, чка, m. vide **цврчак.**

чвр̀чање, n. vide **цврчање.**

чвр̀чати, чӣм, vide **цврчати.**

Чѐво, n. брдо у Црној гори: Кад се прими *Чева* каменога,| У *Чеву* га чета дочекала —

чевр̀љуга [шеврљуга], f. (у Ц. г.) vide шева.

чѐвуља, f. (у Ц. г.) vide **чехуља.**

чѐговић, m. „чеговић је он?“ wer ist er, wie heißt er? cujus est filius? [cf. коговић].

чѐгрст[*], f. (у Ц. г.) мала свађа, der Zwist, altercatio.

чегр̀тāљка, f. vide **чагртаљка.**

чегр̀тāш, чегртáша, m. (у Рисну) који много говори којешта, ein Plappermaul, blatero. [vide блебеташ].

чѐдāнце, цета, n. dim. v. чедо.

чѐдија, f. (coll.) die Kinder (verächtlich), suboles. [vide дерчад].

чѐдо, n. (ст.) vide дијете: Мушко сам *чедо* родила — У њега се мушко *чедо* нађе,| Није *чедо* као што су *чеда* —

[**чежњење**, n. verbal. v. чезнути; cf. гаљење.]

чѐзе, f. pl. (у Сријему) vide двоколице.

чѐзнути, нѐм, v. impf. за ким или за чим [cf. галити] 1) Verlangen, lange Zähne bekommen nach etwas, das man andere genießen sieht, appeto rem, qua alios frui video. — 2) Sehnsucht bekommen, desiderio corripi [cf. гинути 2, удити 1]: *чезне* за својим завичајем.

чѐиз,* m. (у Србији и Босни по варошима) дјевојачки дарови. [vide дар 2].

чѐкало, n. 1) (in der Mühle) der Rührnagel, Rührstock, crepitaculum: Говори као *чекало.* Кад дијете не може одмах (на вријеме) да проговори, онда жене закухају колачић чекалом, па му даду те изједе (да би почело онако брзо говорити као што чекало одскаче од камена и звечи). [cf. чектало]. — 2) (у Хрв.) објешена даска, у коју се удара, као у клепало, н. п. да се купе солдати на какво мјесто.

чѐкāње, n. das Warten, exspectatio.

чѐкати, кāм, v. impf. warten, exspecto. [cf. чајати].

чѐкиња, f. die Borste, seta.

чѐкић,* / **чѐкич**[*], m. 1) der Hammer, malleus. [cf. чаканац 2]. — 2) [vide кашилук] cf. чарак: Потле *чекић* који ватру гради —

чѐкљӯн, чекљýна, m. 1) (у Барањи) die Klinke, ansa januae. — 2) (у Сријему) кука у кључа, којим се сијено чупа: тако и у обрамнице на крају она кука или зарезотина која чува да се не смакне повраз, der Widerhaken, uncus.

чѐкме[*], f. pl. eine Art токе, wie man sie in der Herzegowina trägt.

чѐкмек-ћу̏прија[*], f. у пјесми ћуприја код Биограда: Кад је био на *чекмек-ћуприји* —

чекмѐџе,* џета, n. die Schublade, forulus. cf. [фијока,] шкрабија.

чѐкнути, нѐм, v. pf. ein wenig warten, exspectare parumper.

чѐкрк,* m. 1) Spulrad, rhombus. [cf. летњак, лечаник, 1 сукало, цјевњак 2]. — 2) кад се што у висину диже, die Winde, Kloben, Hebezeug, artemon, trochlea [cf. стопа 2]: И тринесто ноја тице крило,| Па се крило на *чекрк* окреће,| Те казује који вјетар пуше —

чекр̀клија,* f. т. ј. преслица, der Spinnrocken (bei einem Spinnrad), coli genus. [cf. 1 зврка].

чѐктало, n. vide чекало [1].

чѐла [пчела], f. (pl. чѐле, чѐлā) die [Honig-]Biene, apis [mellifica L.]: Коме је *чела* за клобуком.

чѐлац, лца, m. 1) (ст.) (der Bienerich), apis mas, in der Anekdote der Lügenwette, selbst ein erlogenes Wort: Кад једно јутро пребројим челе, а то нема најбољега *челца*; онда ја брже боље оседлам пијевца па узјашем на њега и пођем тражити *челца*; кад пријеђем преко мора, а то човјек ухватио мога *челца* у ралицу па оре за ситну проху и т. д. (у приповијеци). — 2) (у Хрв.) vide кошница.

челѐбија,* m. junger Herr, dominulus: Коња игра *челебија* Јово,| Испред двора таста и пунице —

челебѝјāње, n. vide кићење.

челебѝјати се, јāм се, v. r. impf. vide китити се.

челѐбијин пѐрчӣн, m. (у Сријему) Gartenrittersporn, delphinium Ajacis [L.].

Челѐбӣћ, m.: До бијела села *Челебића* —

чѐлēнка[*], f. Schmuckfeder von Silber als Soldaten-Auszeichnung für erschlagene Feindesköpfe, penna argentea.

чѐлик,* m. der Stahl, chalybs. cf. [vide] надо [3].

челѝкли,* adj. indecl. vide челичан: Са мојијем *челикли* нацаком —

Чѐлӣн, Челѝна, m. планина [у Ц. Гори?], Name eines Berges: У *Челину* претекоше Турци —

чѐлина љу̑бица, f. (у Дубр.) vide [матичњак 2] маца 3.

Чѐлӣнка, f. мала главица на Отресу. Онуда се приповиједа да је ондје некако благо закопато, и да су гдјекоји којешта привиђали. У народу се нашему мисли да закопане новце, особито гдје их је много, чува нешто и да се не могу ласно ископати; многи приповиједају како су их у томе послу плашиле различне авети. Гдјекоји кажу да оно мјесто гдје су новци закопани ваља увече посути брашном, па ујутру од какве се животиње по њему траг нађе онаку животињу ваља ондје заклати па ће се онда моћи новци ископати. Приповиједају како је некакав човјек гледао из прикрајка гдје је други новце закопавао у земљу, па кад их закопа, а он преко онога мјеста баци виле рекавши: „Чувајте како сад тако до суда Божјега, већ ако ја да бих дошао по њих.“ Послије тога

дође онај што је гледао из прикрајка, да новце ископа, али се у један пут од некуда обрн велики страшан бик и навали на њега да га убоде и он једва утече; по том доведе бика и закоље на оном мјесту и новце онда ископа на миру. cf. расковник.

чѐлињак, m. (у Славон. и Хрв.) мјесто гдје су челе и кошнице, der Bienenstand, alvearium. cf. уљаник, кованлук.

чѐлица, f. dim. v. чела.

чѐличан, чна, чно, stählern, chalybeus. [cf. чelикли].

чѐло, n. 1) die Stirn, frons. — 2) горње чело, vide зачеље. — 3) чело главе, zu Kopfe, zu Häupten, ad verticem. — 4) (у Рисну) дванаест сахата времена, н. п. дан је („од ждрака до мрака") једно *чело* а ноћ је једно *чело*, а дан и ноћ су два *чела* (cf. ред [4]): дошао сам из Рисна у Корјениће за једно *чело*, т. ј. 12 сахата.

челòвођа, m. (у Ц. г.) Anführer, dux.

челòпек, m. die Sonnenseite, pars aprica collis aut montis.

чѐлòчићи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

чѐљад, f. (coll.) 1) die Frauenspersonen im Hause, feminae familias. — 2) die Leute im Hause, familia. [cf. војска 4, глота 2, жупа 4]. — 3) (у Дубр.) Leute, homines: у овом су мјесту обична *чељад*. cf. војска [3].

чељаде, дета, n. 1) ein Frauenzimmer aus dem Hause, femina familias. — 2) (у Дубр.) ein Mensch, Person, Menschenkind, homo.

чељаце, цета, n. dim. v. чељаде: И *чељаце* своје утјешити —

чѐљенā љубица, f. (у Дубр.) vide [матичњак 2] маца 3.

чѐљуска, f. 1) die Schraube, die den Flintenstein festhält, горња и доња. [cf. вук 3, чељуст 3]. — 2) (у Сријему) половина ама (као пришњак 1).

чѐљуст, f. 1) der Kinnbacken, maxilla. [vide вилица]. — 2) pl. чељусти, der Rachen, fauces. [cf. жвало 1, жвале 2; уста]. — 3) (у Ц. г.) vide чељуска 1.

чѐмбер,* m. ein Kopfschleier der Türkinnen, velum feminarum Turcicarum.

чѐмēр, m. [venenum, ira, aegritudo; cf. отров, јед 2:] грко као *чемер*.

чѐмēран, рна, рно, bitter wie чемер.

чемѐрика, f. die Nieswurz, helleborus [veratrum nigrum L.].

чемѐрикаст, а, о, (у Грбљу) н. п. жена ми је чемерикаста, böse, importuna.

чемѐриков, а, о, von чемерика: Под грлом јој пуце јадиково, Јадиково и *чемериково* —

чемѐриковати, кујем, v. impf. trauern, lugeo: Кудгод ходи, нека јадикује, А гди стаје, да *чемерикује* —

Чѐмēрно, n. adj. Ebene in der Herzegowina: Одатле се свати подигоше, И дођоше на равно *Чемерно* —

чѐмин[*], чемина, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [vide ђелсамин]: Ђено цавти *чемин* и ружица —

чѐмпрес, m. (у Дубр.) die Cypresse, cupressus [L.; cf. селвија, ћепариз].

чѐму, (по југоз. кр.) за што? warum? cur [vide зашто 1]: *Чему* ми ђегођ не дође? Али ти бабо не даде? Али ти спензе нестаде? — *Чему* си се удавала млада —

чѐнгел,* m. гвоздена кука, der Haken, uncus.

чѐнгија*, *f. у Турскоме језику ова ријеч значи више којешта, а у нас се овако зове жена или дјевојка која игра пред људима. Ченгије су понајвише Циганке. Ужегла очи као ченгија.*

чѐно, n. vide **чесно**.

чѐњача, f. (у Шумад.) некака кисела јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

чѐп, чѐпа, m. (pl. чѐпови) 1) [чап 1] der Stöpsel, embolus. — 2) на ком врата стоје, die Thürangel, cardo.

чѐпāње, n. verbal. v. чепати и. чепати се.

чѐпати, чēпāм (чēпљēм), v. impf. 1) umherstapfen, circumambulo. — 2) einem auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem: Спа' заову папучицом *чепа*, Не би ли се она досетила —

чѐпати се, чēпāм (чēпљēм) се, v. r. impf. einander auf den Fuß treten. Жетеоци се обично чепљу, особито на моби: свако гледа да очепи оно које жање до њега, и за то свако гледа те жањући брже измиче од својега сусједа. Гдјекоји метну у опанак под пету плочицу од камена да би још већма бољело онога кога очепе.

чѐпац, пца, m. eine Art Frauenhaube, vittae genus.

чепѐрак, рка, m. die kleine Spanne, spithama minor [cf. рогушица]: Ни од педао ни од *чеперак*, а два дућана покрило (т. ј. козји реп).

***чѐперан*,** *рна, о, (у Ц. г.) vide кочоперан.*

чѐпити се, чēпūм се, v. r. impf. (у Бан.) vide [мазити се] **печити се.**

чѐпкāње, n. dim. v. чепање.

чѐпкати, кāм, v. impf. dim. v. чепати.

чѐпкорēње, n. dim. v. чепкање.

чѐпкорити, рūм, v. impf. dim. v. чепкати.

чѐпљēње, n. vide [мажење] печење.

чепр̏кāње, n. verbal. v. чепркати. [cf. копарање, пришкање, чепрљање].

чепр̏кати, кāм, v. impf. kratzen (wie die Henne im Sande), disjicio arenam, fimum. [cf. копарати, пришкати, чепрљати].

чепр̏љāње, n. vide чепркање.

чепр̏љати, љāм, vide чепркати.

[**чепрљити**, чепрљим, v. impf. cf. чупра.]

чепỳкāње, n. dim. v. чепање.

чепỳкати, кāм, v. impf. als dim. v. чепати.

чѐпӯр, m. (у Дубр.) vide **чапур**.

чѐпчег, m. (у Дубр.) die Saudistel, sonchus [L.; cf. чепчијешац; чучег].
чѐпчежац, чешца, m. dim. v. чепчег.
чѐпчијешац, шца, m. (у Дубр.) vide чепчег.
чѐрга[*], f. ein Zigeunerzelt, tentorium Zingari.
чѐргаш, черга́ша, m. т. ј. Циганин, der unter dem Zelte wohnt, Zingarus.
черѐвиз[*], m. (у Босни, а у Спљету *селен*) Sellerie, apium [graveolens L.]. У Спљету се куха с месом лист од овога селена за јело.
чѐрег,* / **чѐрек**[*], m. vide четврт[1].
чѐренац, е̑нца, m. (у Сријему) пређа на дрвету ради хватања рибе, Art Fischergarn, retis genus. [cf. прозгавац].
чѐрјен, m. 1) (у Ц. г.) више ватре гдје удара сила од ње (као оџак?): У нашега ћаће реснате гаће? (*черјен*). Дигоше га *черјен*-бабе (кад кога дигну од земље). — 2) (у Лици у селу Мазину) као плитак кош у којему се суши жито више ватре.
чѐрпић [(ћерпич)*], m. ungebrannter (an der Luft getrockneter) Ziegel, later crudus.
черу̏пање, n. das Rupfen, vulsio.
черу̏пати, па̂м, v. impf. rupfen, vello.
чѐсан, сна, m. 1) (у Боци) vide [лук 1] бијели лук. — 2) чесан лука, vide чесно.
чѐсање [чешање], n. das Krauen, Kratzen, fricatio.
чѐсати (cf. чешати), чѐше̂м, v. impf. kratzen, frico.
чѐсвина, f. (у Ц. г. и у Дубр.) некако дрво, налик на раст, али је и зими зелено, eine Art Baum [Steineiche, Korkeiche], arboris genus [quercus ilex L. *и* quercus suber L.].
чѐсвиница, f. (у Дубр.) некакво црно вино добро из Конавља и Стона, eine Art Wein, vini genus.
чѐсма,* f. der Röhrbrunnen, puteus. cf. точак [3].
чѐсмало, n. у загонеци.
чѐсмица, f. dim. v. чесма.
чѐсница, f. das Weihnachtsbrot. [cf. браварица, 2 веселица]. Чесницу понајвише мијеси домаћин на Божић ујутру од шенична брашна као погачу. Обично је да метну у чесницу по једну пару или какав други новац (сребрн или златан); па кад сједну ручати, онда изломе чесницу, и свакоме даду по један комадић: у чијем комадићу буде онај новац, онај кажу да ће бити најсретнији оне године. У Херцеговини у чесницу метну и коњски клинац (који коња има), па у чијему комаду буде, онај је оне године најсретнији да коње надгледа.
чѐсно [чено], n. т. ј. бијелога лука, ein Stück Knoblauch, pars allii Linn. [cf. чесан 2, чешањ].
чѐсња̑к, чесња́ка, m. (у Боци) vide [лук 1] чесан 1.
чѐсов, а, о, (у Херц.) 1) von was, von welcher Materie, ex qua materia. — 2) vide какав: *Чесовом* те бруком називао —

1. **чѐст**, f. 1) (у Дубр.) чим се причешћује, vide честица. — 2) (у Сријему) in der Redensart: од части, н. п. зна, т. ј. помало, zum Theil, ex parte.
2. **чѐст**, че́ста, то, (че̑стӣ, та̂, то̂, comp. че̑шћӣ) dicht, densus. [cf. густ 2 и 3].
чѐста, f. ein Dickicht, densi frutices. [cf. гушта, гуштара, дреча, ломиница; грм 2, грмен].
1. **честѝна**, f. die Dichte, densitas.
2. **че̏стина**, f. augm. v. честа.
чѐстит, а, о, 1) glücklich, felix: *Честита* ћу тебе учинити — 2) говори се великој господи, н. п. *честити* царе, *честити* пашо. — 3) ordentlich, frugi: јели што *честито*.
честѝтање, n. das Glückwünschen, gratulatio. [cf. честитовање].
честѝтати, чѐстӣта̂м, v. impf. Glück wünschen, gratulor. [cf. честитовати].
чѐститō, n. adj. дошао му на *честито*, um zu gratuliren, um Glück zu wünschen, gratulaturus: Свак ми Лалу чедо честитује,| Свак доходи њему на *честито* —
чѐститова̑ње, n. vide честитање.
чѐститовати, тује̂м, v. impf. vide честитати: Свак ми Лалу чедо *честитује* — Да му царе роба *честитује* —
чѐститōст, f. Glück, prosperitas. cf. [vide] срећа.
чѐстица, f. она мрвица хљеба, којом се у вину *причешћује*. cf. чест [1].
чѐсто, häufig, crebro.
Честòбродица, f. ријека [десна притока р. Пека у Звижду] у Поречкијем планинама (weil er furthenreich ist).
чѐта, f. die Truppe, copiae, cohors. [cf. шерег]. — 2) (у Ц. г. и у Херц.) људи који иду да отму или заплијене што од другијех, н. п. Црногорци од Турака или Турци од Црногораца: отишао у *чету*; погинуо у *чети*.
четвѐрица, f. vide **четворица.**
чѐтверо, vide **четворо.**
четвероно̀жење, n. verbal. v. четвероножити се.
четвероно̀жити се, четверо̀но̄жӣм се, v. r. impf. sich auf alle Viere stellen, quadrupedem se sistere.
четвероно̀шке̂, vide **четвороношке.**
четверо̀струк, а, о, vide **четворострук.**
четво̀рица [четверица], f. Anzahl von vier, quatuor. *cf. двојица.*
чѐтворка, f. 1) ein Faß von vier Eimern, dolium capax quatuor amphorarum. — 2) (у Биограду) Art Tanz, saltationis genus.
чѐтворнӣ, на̂, но̂, н. п. пешкир, т. ј. у четири жице, vide четвороцјепан.
чѐтворо [четверо], Anzahl von vier, quatuor.
четворо̀наест, (у Ц. г.) vide четрнаест.
четвороно̀шке̂ [четвероношке], auf vier Füßen, quatuor pedibus. [cf. пожапке, почетворке, почетвороноже].
четворо̀струк [четверострук], а, о, vierfach, quadruplex.

четворо̀цјепан, пна, пно, пантљика (у четири нита), [југ.] vierfädig, quaternis filis constans. [cf. четворни].

чѐтврт, f. 1) das Viertheil, Viertel, quadrans, pars quarta. [cf. вртаљ (фртаљ), кварат 1, череґ (черек), четвртина]. — 2) (у Дубр.) мјера од 20 ока.

1. **четвр̀так,** тка, m. Donnerstag, dies Jovis. [cf. четвртин].

2. **четвр̀та̑к,** четвртáка, m. коњ, vierjähriges Pferd, equus quadrimus.

четвр̀та̑љ, четвртáља, m. (у Далм.) житна мјера од 18 ока, Art Getreidemaß, modii genus.

чѐтвр̑ти̑, та̑, то̑, der vierte, quartus.

четвр̀тин, m. soviel als [1] четвр̀так in folgender Anekdote: Прела баба поћу уочи четвртка па изишла на *поље* и у мраку нагазила и узјахала на јуне; кад јуне скочи и понесе бабу на себи, онда она стане говорити: „Господине четвртине! пусти мене, тебе ће бака светити" (она је мислила да је носи четвртак: што преде уочи њега). [cf. светити 2].

четвр̀тина, f. vide четврт [1]: Те ти ори Турске поткутњице,| Те агама *четвртину* дavaj —

четвр̀то̑м, adv. zum vierten Mal, quarta vice: Три пута је опасао пасом,| А *четвртом* од сабље кајасом —

чѐтоџија,* m. der Kondottiere (Truppenführer) und jeder seiner ausgezeichneten Leute, dux cohortis, et vel miles ipse.

чѐтина, f. (у Хрв.) die Nadeln an Nadelbäumen, seta, spina, folia pinnata.

чѐтири, vier, quatuor.

четири̏дес, } (у Ц. г.) vide четрдесет: За њим
четири̏дест, } скочи *четиридес* друга —

чети̏риста, (у Ц. г.) четири стотине, vier Hundert, quadringenti: *Четириста* главах посјекоше —

чѐтка, f. die Bürste, auch der Besen von Borsten, scopae.

чѐтни̑к, m. einer von der чета, turmarius.

чѐтова̑ње, n. das Umherführen von Truppen, cohortis ductatio, das Umherziehen als Abenteurer: Остани се, Мујо, *четовања* —

чѐтовати, тује̑м, v. impf. ausziehen in der Truppe oder mit Truppen auf Abenteuer.

чѐтовоћа, f. (у Ц. г.) der Truppenanführer, dux: *Четовође* војску поставише —

чѐтокаик,* m. die bewaffnete Tschaike, navicula armata.

четр̀десе̑т (четр̀дѐсе̑т), vierzig, quadraginta. [cf. четиридес, четиридест, четр̏ест].

четрдѐсе̑ти̑ (четр̀десе̑ти̑), та̑, то̑, der vierzigste, quadragesimus. [cf. четр̏ести].

четр̀десница, f. 1) die Todtenmalzeit, die 40 Tage nach dem Begräbniß von der Familie der Verstorbenen gegeben wird, convivium funebre die q u a d r a g e s i m o a sepultura. cf. [1] даћа. — 2) die Kommemoration für einen Verstorbenen durch 40 Tage, commemoratio pro defuncto per 40 dies.

чѐтр̏ест (четр̏ест), vide четрдесет.

чѐтр̏естеро (четр̏естеро), vide **четр̏есторо.**

четр̏ести̑, та̑, то̑, vide четрдесети.

чѐтр̏есторо (четр̏есторо), [четр̏естеро] Anzahl von 40, quadraginta.

четр̀наест, vierzehn, quatuordecim. [cf. четворонаест].

четр̀наестеро, vide **четрнаесторо.**

четр̀наести, та̑, то̑, der vierzehnte, decimus quartus.

четр̀наесторо [четрнаестеро], Anzahl von vierzehn, quatuordecim.

чѐтруна, f. (у прим.) као велики л и м у н [1]: Жута дуња и *четруна* —

чѐхуља [чевуља], f. (у Ц. г.) неколико зрна с петељкама кад се од грозда очене.

Чѐчан, m. мјесто у Косову: Од Звечана, кажу, до *Чечана* — Од *Чечана* врху у планине —

чѐча̑ње, n. verbal. v. чучати.

чѐчати, чи̑м, v. impf. hockern, lauern, subsidere, conquiniscere: што *чечиш*, као кер?

чѐчица, f. dim. v. четка.

чеша̏гија[*], f. vide кашагија.

чѐшаљ, чѐшља (чѐшља), m. [1)] der Kamm, pecten. [—2) vide ступац 1; cf. салинац].

чѐшањ, шња, m. vide чесно.

чѐша̑ње, n. vide **чесање.**

чѐшати, чѐше̑м, vide **чесати.**

чѐшља, f. Art Pflanze [Kardendistel], fruticis genus [dipsacus L.]. cf. [чешљика;] чкаљ.

чѐшља̑ње, n. verbal. v. чешљати.

чѐшља̑р, чешља́ра, m. der Kammmacher, pectinarius (opifex).

чешља̑рев, а, о, vide чешљаров.

чешља̑рица, f. die Haarschmückerinn, ornatrix: Њу ми чешља седам *чешљарица* —

чешља̑ров [чешљарев], а, о, des Kammmachers, pectinarii.

чѐшља̑рски̑, ка̑, ко̑, Kammmacher-, pectinarii.

чѐшљати, чѐшља̑м, v. impf. 1) kämmen, pecto. Пошто сунце зађе, кажу да се не ваља чешљати, да браћа не умиру. — 2) вуну, zupfen, carpo. — 3) перје, schleißen, findo.

чѐшљи̑к, чешљи́ка, m. cf. [vide 1] коштан.

чѐшљика, f. vide чешља.

чѐшљић, m. dim. v. чешаљ.

чѐшљуга, } f. der Distelfink [Stieglitz], fringilla
чешљу̏га̑рка, } carduelis Linn.

чибу̏ґија, m. vide **чибукчија.**

чѝбук,* m. 1) die Röhre der Tabakpfeife, fistula. [vide камиш]. — 2) eine kaiserliche Abgabe von den Schafen und Ziegen, scripturae (vectigalis) genus.

чибу̏ка̑ње, n. verbal. v. чибукати.

чибу̏кати, ка̑м, v. impf. ausklopfen, excutio.

чибу̏клук,* m. der Beutel für die Tabakspfeife am Sattel.

чибу̏кчија [чибуґија],* m. 1) der Tabakknabe (der die Tabakpfeife nachträgt u. s. w.), fistula-

rius puer. [cf. тутунџија]. — 2) der Einnehmer der Abgabe auf Herden, scripturarius.

чибу̀љица, f. ein kleines Geschwür, pustula. [vide бубуљица].

Чи̏ва, m. (ист.) hyp. v. Чивутин.

чи̏вија,* f. [cf. вида] 1) der Nagel, clavus. — 2) der Schraubnagel, trochlea.

чиви̏јца, f. dim. v. чивија.

чиви̏лук,* m. Nagel (Kleider daran zu hängen), clavus.

чи̏виња̂к, m. свpдао, што се врте рупе за чивије (код кола волујскијех), der Bohrer für Nagellöcher, terebra minor pro clavorum viis.

чи̏вит[*], m. der Indigo, indicum.

чи̏вита̂р, m. der Indigkrämer, venditor indici.

чи̏витња̂к, m. der Indigtopf, olla coquendo indico.

чи̏влак[*], m. (у Ц. г.) vide читлук: Што понесе с *чивлака* вшеницу —

Чивута̀на,* f. das Judenquartier, Judenviertel, regio Judaeorum.

чивута̀рење, n. das Handeln wie ein Jude, vita judaica.

чивута̀рити, ву̀та̄ри̂м, v. impf. Judenhandel treiben, mercaturam judaicam exerceo.

Чи̏вутин,* m. der Jude, Judaeus. [vide Жид]. cf. Жудио.

Чи̏вутинов, а, о, des Juden, Judaei.

Чи̏вутка, f. Jüdin, Judaea mulier. [cf. Јуткиња].

чи̏вутски̏, ка̄, ко̄, jüdisch, judaicus.

Чи̏вуча̂д, f. junge Juden, pueri Judaei.

Чи̏вуче, чета, n. ein Judenkind, puer Judaeus.

чи̏га, f. (у Хрв.) vide кечига.

чи̏гов, а, о, (у Дубр.) vide чиј: *чигово* је то?

чи̏гра, f. 1) (у војв.) der Kreisel, trochus. — 2) die Taumeltaube [*и* die Seeschwalbe], columba gyratrix [L. *и* sterna L.].

чи̏зма,* f. (pl. gen. чи̏за̄ма̄) der Stiefel, caliga.

чи̏зма̂р, чизма́ра, m. der Stiefelmacher, sutor, opifex caligarum. [cf. чизмеџија].

чизма́рев, а, о, vide чизмаров.

чизма̀рица,
чи̏зма̄рка, } f. die Stiefelmacherin, sutoris uxor.

чизма̀рлук,* m. das Schusterhandwerk, ars sutoria.

чизма́ров [**чизмарев**], а, о, des Stiefelmachers, caligarii.

чи̏зма̄рски̏, ка̄, ко̄, der Stiefelmacher, sutorius, caligarius.

чизмѐџија,* m. vide чизмар.

чи̏змица, f. dim. v. чизма.

чи̏ј, чи̏ја̄, чи̏је̄, wessen, cujus. [cf. чигов].

чи̏ја̄ње, n. das Federschleißen, fissio.

чи̏јати, ја̄м, v. impf. (у Вуковару) перје, Federn schleißen, findere.

чи̏јгод,
чи̏јгођ, } wessen immer, cujuscunque.

чи̏ј му дра̏го, wessen immer, cujusvis.

чи̏к!* komm heraus! exi.

чи̏ка, m. (ист.) vide чико.

чи̏ка̄ње, n. das Herausforderu, provocatio.

чи̏кати, ка̄м, v. impf. herausfordern, provoco ad pugnam.

чи̏кин, а, о, des чика, patrui. [cf. 2 чиков].

чи̏кнути, не̄м, v. pf. herausfordern, provoco.

чи̏ко, m. (јуж.) hyp. von чича, Vetter, patruus. [cf. чика].

1. **чи̏ко̄в,** чи̏кова, m. der Schlammbeißer, Wetterfisch, cobitis fossilis [L.].

2. **чи̏ков,** а, о, des чико, patrui. [vide чикин].

чи̏кош, чико̀ша, m. (у Бачкој) der Tschikosch (Aufseher der jungen ungezähmten Pferde auf der пустара), equarii genus.

чи̏л, а, о, [чио]
чи̏лан, лна, лно, } снажан, силан, kräftig, corpore vigens.

чи̏латаст, [а, о,] н. п. коњ, grau, Schimmel, albus equus.

чи̏ла̂ш[*], чила́ша, [ћилаш] m. der Schimmel, albus [cf. чиле (ћиле)].

чи̏ле [(**ћиле**)*], m. vide чилаш: Ти ћеш ласно *чилу* вијет' крила — Тад ће *чиле* попуштити крила —

чи̏лети, (ист.)
чи̏лити, (зап.)
чи̏љети, (јуж.) } чи̏ли̂м, v. impf. untergehen, absterben, intermori: Ја се бојим е ћеш погинути,| Да не *чили* јуначко кољено —

чи̏м, so bald, simul ac, cf. како [4]: *Чим* зачула, одма се сјетила —

чи̏мба̄ри[*], m. pl. bei den Weberinnen die eisernen Stänglein, um die Leinwand anzuspannen, virgae ferreae ad extendendum linteum. [cf. пругла].

чи̏мбур,* m. eine Eierspeise, cibus ex ovis (etwa österr. gesetzte Eier). Настави се вода у тигању па се посоли; кад вода узаври, онда се на њу разбију јаја, те се читава (не мијешају се) скухају; па се онда вода исциједи и метне се мјесто ње скорупа те се јаја као мало зачине, гдјекоји још утуку бијелога лука те залуче.

чи̏мка̄ње, n. das Ablösen des Fleisches von den Beinen, decerptio carnium ab ossibus.

чи̏мкати, ка̄м, v. impf. н. п. кухано месо, abpflücken, zupfen, decerpo.

чи̏н, m. (у прим.) Gestalt, Form, forma, species: У њу су ти црне очи соколова *чина* —

чи̏нгер, m. (у војв.) der Lauer, Tresterwein, lora. Успе се вода у комину, па пошто преври, оточи се.

чи̏ни, f. pl. die Hexereien, incantate res [cf. мађије]: нагазио на *чини*; *Чини* чи̏ни̂ сеји Ивановој —

чи̏нија,* f. (pl. gen. чи̏ни̂ја̄) eine Schüssel, lanx. [vide бљуда]. cf. здјела, каленица.

чини̏јца, f. dim. v. чинија.

чини̏мисе (т. ј. чини ми се), mir scheint, videtur mihi. [cf. чинити се 2].

чи̏нити, ни̂м, v. impf. 1) шта, machen, thun, ago. [cf. делати, творити 2]. — 2) коме, einem anthun, incanto. — 3) кожу, gerben, perficio corium. [cf. стројити 2, штавити]. — 4) жито, reitern, cribro.

чи̏нити се, ни̑м се, 1) v. r. pf. sich stellen, simulo. — 2) [v. r. impf.] scheinen, videor: чини ми се. cf. [годити се 1, 1 клапити се,] тунијескати се.

1. **чи̑ћ**, m. (у Ц. г.) биљега (камен или дрво) у што се гађа плојком, das Ziel, scopus. cf. плојка.

2. *чић, cf. плојка.*

чи̏њање, n. verbal. v. чињати.

чи̏њати, чи̏њам, v. impf. (у Ц. г.) vide [1] почињати (у игрању плојке).

чињѐница, f. That, Thatsache, factum.

чињѐње, n. 1) das Thun, factio. — 2) das Anthun, Behexen, incantatio. — 3) Gerben, perfectio (corii). — 4) das Reitern, cribratio.

чи̏о, чи̏ла, ло, vide чил.

чи̏ода, f. [vide бочка]. cf. шинода.

чи̏пав, а, о, н. п. коза, овца, die kleine Euter hat, ubera exigua habens: чипава као мачка.

чи̏пка, f. die Spitze, reticulum.

чи̏пка̑р, m. der Spitzenhändler, negotiator reticularius.

чи̏пка̑рев, / **чи̏пка̑ров,** а, о, des Spitzenkrämmers, reticularii.

чи̏р, m. (pl. чи̏рови) das Geschwür (österr. das Ais), apostema, abscessus.

чи̏ра̏к,* чира́ка, m. 1) vide свијетњак [1]. — 2) der Bediente, famulus. [vide] слуга [1], cf. момак.

чи̏рић, m. dim. v. чир.

чи̏саоница, / **чи̏со̑ница,** f. Anzahl von drei Fäden im Garn, tria fila. cf. пасмо.

чи̏ст, а, о, rein, purus, castus. [cf. паћ, паћи].

[**чиста недјеља,** f. cf. безимена недјеља.]

чи̏стац (чи̏стац), сца, m. 1) (у Сријему) јаје које под квочком одлежи оно вријеме, за које се пилићи излегу, па нити се из њега што излеже, нити се помути, него остане *чисто*. — 2) (у Сријему) некака трава (бијелога цвијета) коју жене кухају па оном водом умивају дјецу од урока, der Zist, stachys [recta L.], sideritis (?). — 3) чистац! interj. auf und davon, fugam cepit.

чи̏стикућа, f. die das Haus reinigt, purgatrix domi; кад сватови поведу дјевојку (у Сријему), свирац стане свирати, а они пјевају: Јао, наша *чистикућо*! Јао, наша судоперо! и т. д.

чи̏стилица, f. н. п. топовска, der Wischer, Wischkolben, peniculus perticatus.

чисти̏на, f. 1) das freie Feld, Wiese, campus liber (ab aedibus). — 2) (у Сријему и у Бачк.) сама шеница, reiner Weizen, triticum purum.

чи̏стити, ти̑м, v. impf. 1) reinigen, purgo. — 2) kehren, purgo scopis. cf. [vide 1] мѐсти [1]. — 3) von, wischen, purgo peniculo perticato.

чи̏сто, 1) rein, pure: говори *чисто* Српски. — 2) ganz und gar, ordentlich, plane: *чисто* ме уплаши; *чисто* ме превари.

чисто̀та, / **чисто̀ћа,** f. 1) die Reinheit, puritas. [cf. снага 3]. — 2) Reinlichkeit, munditia.

чи̏тав, а, о, [cf. цијел 1] 1) ganz, integer. — 2) unverletzt, integer: иди док си *читав* (док ти се није што неповољно догодило), migra, si salvus esse vis.

чи̏та̑ње, n. (у војв. особито по варошима) vide чаћење.

чи̏тати, та̑м, vide чатити.

чи̏ти̑, та̑, то̑, (особито у Босни) н. п. чити он, ganz, integer, verus, ex asse. cf. [vide 2] исти.

читлу̀гџија,* m. ја не знам управо или је читлугџија читлук-сахибија или је чифчија. cf. [читлучар;] читлук.

чи̏тлук,* m. читлук се у Србији зове оно село које осим спахије има још једнога господара. Господар од читлука зове се Турском ријечи *читлук-сахибија*, људи који сједе на његову читлуку његове су *чифчије* или (као што се у Босни говори) *кмети*, а он је њихов *ага* или *господар*. Које село нема читлук-сахибије, до само спахију, ондје је земља сељачка, од које су давали спахији десетак па оно што на њој роди; а које је имало читлук-сахибију, он је говорио да је земља његова, али се опет знала баштина свакога сељака, и он по правди није могао ни од једнога узети ништа од ње, већ ако кад би кака породица замрла са свијем. Куће пак и остале зграде све су биле сељачке које су они сваки по својој вољи могли градити и премјештати, и ако би се из села иселили, продати, а и саму земљу ако се је ко нашао могли су продати са онијем теретом као што су је они држали. Читлук-сахибија је узимао од жита деветак, а у име деветка од поврћа и од сијена Тршићани (гдје сам се ја родио) давали су му на пореску главу по пет ока граха, по једну оку тежине и на кућу по јуњгу масла; осим тога беглучили су му љети у пољу, и то од прије највише у недјељу, а послије кад је зулум већи настао, и у друге дане, па не само љети него и зими кад би му што затребало, н. п. сјекли и носили дрва. Док се беглучило само у недјељу, читлук-сахибија је хранио сељаке, и то врло добро, и младеж је на беглук ишла радо као на мобу, а послије су му беглучили о својој храни и аратосиљали су се беглука. За чудо је да читлук-сахибија у Тршићу (а ваља да тако и по другијем мјестима) није узимао ништа од вина ни од жира ни од воденица ни од казана, као да су његове биле само њиве и ливаде. Гдјекоје су читлук-сахибије имале по селима и своје куће, у које су излазиле с породицом љети на теферич и зими у лов; а гдјекоје и онако без својијех кућа често су у село долазиле, и свагда су их сељаци морали хранити. Гдјекоје су најпослије биле почеле своје чифчије и бити и глобљавати. Читлук-сахибије су своје чифчије чувале и колико је који могао браниле од осталијех

Турака; за то у чифчије великога господара није смио нико дарнути, баш и кад би који што скривио. Тако је н. п. у Рађевини у селу Брасини био неки поп Петар (од старине Гаговић из Пиве, али су га ондје због особите хитрине и плахости звали *фишеком* и *фишековићем*), који је једнога Турчина па путу тукао нацаком, а на једнога је код намастира Троноше пуцао из цевердана, па му опет нико ништа није смио учинити, јер је Брасина била читлук Ибрахим-аге Видаића. Приповиједа се да су од прије и Хришћани многи, особито у Староме Влаху, имали своје читлуке, па им Турци на силу поузимали по што за што, и у Херцеговини још се само гдјекоји налазе који су по коју кућу додржали којекако. Ја сам 1838 године био у Спљету с једнијем Херцеговцем из Мостара по имену Христом Перишовићем, који је од своје куће ондје био добјежао што је имао неколико кућа од свога читлука, па Турци хтјели да им прода на силу, а он није хтио, него је вољео оставити своју и кућу и баштину и побјећи у друго царство. Може бити да су гдјекоја села још од старине имала оваке своје господаре, али су их највише Турци на силу и у различнијем невољама почитлучили, н. п. кад какав човјек што скриви или га Турци за што обиједе па хоће да га погубе, он припадне какоме Турскоме главару: „аман ага! не дај ме, твој сам и Божиј до вијека." По том ага рекне те га пусте и он остане његов чифчија. Кад се оваке у какоме селу почитлуче неколике куће, остале сељаке ага нуди да му се продаду, па ако не ће, он им затвора стоку кад нађе на земљи онијех својијех чифчија, и глобљава их док му се најпослије и они не продаду. Ја сам запамтио како је Али-паша Видаић 1803 године хватао Клупчане те везао и био док му се нијесу продали. Кад дахије у почетку овога вијека по смрти Хаџи-Мустај-пашиној обладају Биоградскијем пашалуком, они се са својијем другарима и помагачима наметну свијем селима и за спахије и за читлук-сахибије не питајући је ли које село имало прије свога читлук-сахибију, већ ако да је био пристао с њима, и по селима пограде ханове и у њих намјесте субаше, које су од сељака чиниле што су хтјеле. За ово све што је овдје напоменуто како су у Србији читлуци постали и постајали, и влада је Турска држала да су они против царске воље; тако кад Јадрани на свршетку 1804 и у почетку 1805 године стану с Турцима уговарати како ће у напредак под владом њиховом живљети, одмах повичу да не ће читлука, и то им се прими, и за оне двије године (1805 и 1806) док је Јадар био под Турцима, ниједан читлук-сахибија није смио ни споменути да му је који пређашњи чифчија дужан што дати; тако и за владе кн. Милоша у Биоградскоме пашалуку од самога почетка ниједан се читлук-сахибија није смио показати, а спахије су узимале своје до године 1832. Читлук-сахибије су и у Србији народу биле горе и теже не само од спахија него и од свију осталијех Турака, али су опет оне према Босанскијем читлук-сахибијама биле смиље и босиље. Онамо сељаци немају ни кућа својијех, него сједе као закупници у кућама својијех ага, као што је казано код ријечи *кмет*: И Србију сву раздијелише| На *читлуке* и на дахилуке — cf. чивлак. [cf. спахија 1].

чи̏тлук-сахѝбија,* m. cf. читлук.

чи̏тлуча̑р, m. cf. читлугџија.

чи̏тлуче̑ње, n. verbal. v. читлучити.

чи̏тлучити, чи̑м, v. impf. unter читлук bringen, vectigali читлук dicto subjicere.

чи̏тула, f. der Zettel der Verstorbenen, dergleichen jedes Haus führt, und am задушнице-Fest dem Geistlichen mittheilt, damit er derselben namentlich gedenke, catalogus defunctorum familiae.

чифу̑ња̑ње, n. das Auslösen, excorticatio.

чифу̑њати, њам, v. impf. (у Рисну) т. ј. кукурузе, auslösen, excortico. cf. [vide] комити [1].

чѝфчија[*], m. cf. читлук.

чи̑ч, m. vide цича.

чи̑ча, m. vide стриц.

Чи̏чавица, f. *планина у Старој Србији:* Пријеђоше гору *Чичавицу* — И Дреницу испод *Чичавице* —

чи̏чак, чка, m. [1)] die Klette, lappa [L. — 2) Spitzklette, xanthium strumarium L.].

чи̏чија, f. (у Грбљу) vide [с у х а б о л е с т] сичија.

чи̏чимак, чи̏чимка, m. (у Дубр.) 1) der Brustbeerbaum [*и* gemeiner Jujubendorn], zizyphus [vulgaris Lam. *и*] Rhamnus jujuba L. [zizyphus jujuba Lam.]. — 2) die Frucht davon, zizyphum.

чи̏чин, а, о, des чича, patrui.

чи̏чи̑нке, f. (у Боци) vide жижоле.

чи̏чка̑ње, n. verbal. v. чичкати.

чи̏чкати, ка̑м, v. impf. dicht neben einander stellen, statuo densum.

чичо̀глава, f. ваља да главе као у чиче (сиједе?): Свекра зове козјобраде,| А свекрву *чичоглава* —

чи̏шће̑ње, n. 1) das Reinigen, purgatio. — 2) das Kehren, versio. [cf. снажење]. — 3) das Auswischen, expurgatio.

чка̀кља̑ње [**шкакљање**], n. das Kitzeln, titillatio. [cf. шкакљење (чкакљење), голицање (голицање)].

чка̀кљати [**шкакљати**], ља̑м, v. impf. kitzeln, titillo. [cf. шкакљити (чкакљити), голицати (голицати)].

чка̀кље̑ње [**шкакљење**], n. vide чкакљање.

чка̀кљив [**шкакљив**], а, о, kitzelich, titillationem aegre sustinens: *чкакљива* ока (н. п. жена

или дјевојка), reizbar, von viel Temperament. [cf. тугаљив].
чка̏кљити [шкакљити], љи̑м, vide чкачљати.
чка̏љ, чка́ља, m. die weiße Distel, onopordon acanthium Linn. [cf. чешља].
чка̏ља (cf. шкаља), f. das Krebsloch, die Krebshöhle, caverna cancri.
чка̏љица, f. dim. v. чкаља.
чка́ње, n. vide **чачкање.**
чка̑ти, чка̑м, vide **чачкати.**
чква̑р, m. 1) (у Рисну) vide [ш т е т а] квар. — 2) у пјесми мјесто *добит* или *шићар*: Него вране, мој стари јаране,| Ајде лети кроз јелове гране| И ти њуши кроз лужине крвцу,| А ја одох зеленијем лугом,| Не ће ли нам срећа донијети| Да ми каква *чквара* учинимо —
чкврљ, m. (у Ц. г.) некака црна тица, колико кос, eine Art Vogel, avis genus. [cf. чврљак].
чко̏ла, f. vide **школа** (mit allen Ableitungen),
чко̏љка, f. vide **школька.**
чкр̏ња̄ње, n. das Schaben (der Haut), rasio.
чкр̏њати, ња̑м, v. impf. т. ј. коже, die zu gerbende Haut schaben, fleischen, scabo. cf. лешити.
чла̑н, m. (loc. чла́ну) 1) der Abschnitt (die Abtheilung) des Weingartens, segmentum (regio) vineae. [cf. пријегон 2]. — 2) vide чланак: Док т' опану ноге до *чланова* —
чла́нак, нка, m. der Knöchel, talus. [cf. члан 2, глежањ].
чла̏нкоша, f. (у Сриједму) ein Weib mit (großen) hervorragenden Gelenken.
чле̑н, m. (у Сриједму) држаље у косијера, српа, сатаре, па и у сврдла дрво одозго, der Griff, manubrium.
чло́вити, ви̑м, v. impf. (у Сриједму и у Бачкој) [cf. расте] 1) стајати на стражњијем ногама као н. п. што чини кашто текуница, зец. — 2) стајати на глави и на рукама дигнувши ноге управо у висину као што чине кашто дјеца играјући се.
чло́вље̄ње, n. verbal. v. чловити.
чма́ва̄ње, n. das Schlafen und Faulenzen, dormitatio.
чма́вати, чма̄ва̑м, v. impf. schlafend faulenzen, sterto.
чма̑р, m. (у Дубр.) г у з н о ц р и ј е в о, der Mastdarm, intestinum rectum.
чми́чак, чка, (у Боци) m. vide [ј а ч м е н] *јечмичак*.
чми́чац, чца, m. vide [ј а ч м е н] *јечмичак*. Кад чмичак изиђе коме на оку, кажу да му је у роду некаква жена трудна, и још ако је чмичак на горњој трепавици, веле да ће родити мушко, ако ли је на доњој, женско.
чму́лица, f. (у Дубр.) ein kleiner Krug, urceolus. cf. крчажић.
чо̏а, f. vide **чоха.**
чо̏ан, а, о, vide **чохан.**
чо̀бан, m. vide [п а с т и р] чобанин.
[**чобанбаша,*** m. vide ћаја 2.]
чоба̀нија, f. das Hirtengeld, merces pastoris.
чо̀банин, m. der Hirt, pastor. cf. [vide] пастир'
чо̀банина, m. augm. v. чобан: При себ' руко' *чобанино* Влашка! —
чо̀банинов, а, о, des Hirten, pastoris. [cf. чобанов].
чо̀баница (чоба̀ница), f. 1) die Hirtin, mulier ovium custus. [vide пастирка]. — 2) [*Чобаница*] Name einer Quelle (Hirten-Quelle): Кад дођоше води *Чобаници* —
чо̀банов, а, о, des чобан, pastoris. [vide чобанинов].
чо̀ба̄нски̑, ка̑, ко̑, Hirten-, pastoricius.
чо̀банча̄д, f. (coll.) die jungen Hirten, pastores pueri.
чо̀ба̄нче, чета, n. der junge Hirt, pastor juvenis.
чо̀ба̄нчица, f. (у Барањи) vide глошчић.
чо̀бања, f. das Wasserfaß, vasculum aquaticum. [vide каца 2]. cf. џбан.
1. **Чо̏бо**, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
2. **чо̏бо**, m. (у Дубр.) vide чово.
чо̀век, m. (ист.) vide човјек.
чо̀вество, n. (ист.) vide човјество.
човеча̀нство, n. (ист.) vide човјечанство.
чове̏чина, f. augm. v. човек.
чове̏чић, m. dim. v. човек. [cf. човечуљак].
чове̏чји̑, чја̑, чје̑, [ист.] vide човјечји.
човечу̀љак, љка. m. vide човечић.
чо̀вик, m. (зап.) vide човјек.
чо̀виство, n. (зап.) vide човјество.
човича̀нство, n. (зап.) vide човјечанство.
чови̏чина, f. augm. v. човик.
чови̏чић, m. dim. v. човик. [cf. човичуљак].
чови̏чји̑, чја̑, чје̑, (зап.) vide човјечји.
човичу̀љак, љка, m. vide човичић.
чо̀вјек (чо̏вјек), чо̀вјека (човје̏ка), m. (јуж.) [cf. чоек, 1 чок] 1) der Mensch, homo. — 2) der Mann, vir, maritus [vide муж 1]: мој *човјек*; Не може бити *човјек*, докле га жена не крсти (т. ј. док се не ожени).
чо̀вјество, n. vide човјечанство.
човјеча̀нство, n. (јуж.) Menschenthum, humanitas. cf. човјество, човјештво, [чоество,] чојство.
човје̏чина, f. augm. v. човјек.
човје̏чић, m. dim. v. човјек. [cf. човјечуљак].
човје̏чји̑, чја̑, чје̑, [јуж.] Menschen-, humanus.
чо̀вјечки̑, ка̑, ко̑, [јуж.] vide чоечки.
човјечу̀љак, љка, m. vide човјечић.
чо̀вјештво, m. vide човјечанство.
чо̏во, m. der Mensch (vertraulich), homo. [cf. 2 чобо].
чо̏га, f. (у Бачк.) кратка кост коју дјеца играјући се гоне штаповима.
чо̀ек, m. vide човјек (mit allen Ableitungen).
чо̀ество, n. (у Рисну) vide [ч о в ј е ч а н с т в о] човјештво: Нема женства без *чоества*, т. ј. тешко жени без чоека.
чоечи̏ште, n. (у Ц. г.) Unmensch, monstrum hominis: Није то чоек, но *чоечиште*.
чо̀ечки̑, ка̑, ко̑, (у Боци) н. п. капа, Manns-, viri. [cf. човјечки].
чо̀ја, f. (у војв.) vide **чоха.**

Чо̀јан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чо̀јство, n. (у Ц. г.) vide [човјечанство] човјештво: У стиду гине и *чојство* и јунаштво.

1\. **чо̏к,** m. (у Шпер.) vide човјек.

2\. **чо̏к,*** in dem Sprichworte: чорба *чок*, меса јок, т. ј. много.

чо̀кањ, чокања, m. (у Сријему) 1) vide **кочањ** [2]. — 2) стакленце од једне четврти сатљика: дај ми један *чокањ* ракије.

Чо̀кета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Чо̀кешина, f. 1) ријека у Поцерини. — 2) намастир близу те ријеке. — 3) село близу тог намастира.

Чокешѝнац, нца, m. човјек из Чокешине.

чо̀кешинскӣ, кā, кō, von Чокешина.

чо̀ков, m. (у Сријему) vide окомак.

чо̀кōт, чо̀кота, m. der Weinstock, vitis. [cf. крга 1].

чо̀кōће, n. coll. v. чокот.

Чо̀лета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чо̏м, чо̀ма, m. т. ј. дувана, ein Päckchen Tabak, fasciculus: *Чом* дувана, лула окована —

чо̀пōр, чо̀пора, m. т. ј. свиња, eine Herde Schweine, grex porcorum. [vide крд].

чо̀рапа, f. vide **чарапа** (mit allen Ableitungen).

чо̀рба* (чо̏рба), f. die Suppe, jus, jusculum, cf. [vide] јуха: Од јевтина меса *чорба* за плот.

чо̀рбаџија,* m. der Brotherr, dominus. [vide господар *и* богатун]. cf. газда.

чо̀рбаџијин, а, о, des Brotherrn, domini.

чо̀рбаџѝјница, f. die Brotfrau, domina.

чорбѐтина,
чо̀рбина, f. augm. v. чорба. [cf. чорбурина].

чо̀рбица, f. dim. v. чорба.

чорбо̀лок, m. der Suppenschlürfer, parasitus [vide чанколиз]: Док је чорбе, доста *чорболока*.

чорбу̀рина, f. vide чорбина.

чо̀рбӯштā, in einer Anekbote: чорба *чорбушта* попа посипушта.

чо̀рда, f. (у Сријему) die Herde, grex. cf. [vide] крд.

чо̀рдāш, чорда́ша, m. der Herdehüter, gregarius.

чо̀роје, m. (у Дубр.) *Чороје, вила* и *турица* [1] ишли су за времена републике уз месојеђе као *машкаре*. Чороје је имао хаљину чупаву, по којој су били испришивани којекаки репови, а највише лисичји, па лицу образину, а у руци зелену гранчицу или киту цвијећа. Вила је била обучена у бијелу женску хаљину, по којој је опасана црвеном пантљиком, а таком су јој и рукави више лаката били свезани; на глави је имала бијело покривало и вијенац од цвијећа, а преко лица, на ком је била образина, црвеном пантљиком наоколо опшивен комад суре чохе, који је подизала кад је играла, а кад би пошла, опет би га спуштала. У руци је носила као лук на три угла искићен сав цвијећем. У турице, која је била као најглавнија међу њима, није се људска глава ни видјела, него је више ње на дугачкоме чупавоме врату била коњска глава с великијем зубима, која је тако начињена да су се уста одоздо могла лако отворати и затворати, те је све клоцала; [cf. клоцалица;] а ноге је имала чупаве и на дну као у тице. Уза њих је ишао човјек један с бубњем, те је уњ једнако ударао. Они су излазили први пут на сретеније, и по том свакога свеца до часнога поста; први дан су пролазили и кроз саборну цркву, а на светога *Влаха* (3. Февр.) излазили су и пред кнеза. Идући по улицама гдјешто би се устављали, те су вила и чороје играли, а турица је једнако клоцала својијем зубима. Прости људи по Дубровнику приповиједају да је такова животиња као турица заиста негда била, па је ухватили и убили; књижевници пак њихови кажу да се то чинило за успомену негдашњему ратноме богу *Туру*. Била је ријеч (као пословица): Чороје, вила и турица Машкарани сва тројица.

чо̏т, m. (loc. чо̀ту) der (runde) Hügel, collis (н. п. виноград у чоту или на чоту). [vide главица 3]. cf. бријег [1].

чо̀ха* [чоа, чоја], f. (acc. чо̀ху) das Tuch, pannus [cf. свита 1]: Дадох бабу *чоху* нерезану —

чоха̀ли,* adj. indecl. vide чошан: Да не каља *чохали* папуча —

чо̀хан [чоан], а, о, н. п. чакшире, tuchen, e pan-
чо̀шан, шна, шно, по [cf. свитан, чохали]: Клону рука низ *чошну* доламу —

чо̀шица, f. dim. v. чоха.

чпа̑г, чпа́га, [шпаг] m. die Tasche, Rocktasche, funda. cf. џеп.

чре́да, f. (по намастирима и по црквама) die Reihe, ordo [vide ред 1]: сад је његова *чреда*.

чре̑з, (у војв.) durch, per (bloß im moralischen Verstande): *чрез* њега сам пропао. cf. с [3].

чр̀тало, n. (у Црмн.) vide **цртало.**

чу̏бар, бра, [m.] der Saturei, satureia hortensis Linn. [cf. цупар].

чу̏браст, а, о, (у Ц. г.) без ушију, vide чулав.

чу̏бриле, m. (у Грбљу) име јарцу, ein Bocksname, nomen capro indi solitum.

Чу̏брица, f. планина у Далмацији близу Пометеника.

Чу̏бро, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чува̀да̄р, чувада́ра, m. der Hüter, Beschützer, custos [vide чувар]: Српски *чувадар*; Има црква добра *чувадара* —

чува̀кућа [чуваркућа], f. die Hauswurz, [Hauslauch.] sempervivum tectorum Linn. [cf. у злу добар, у злу добра].

чу̀валац, ваоца, m. [vide] чувар.

чува̀лдуз,* m. die Packnadel, acus serviens consuendis fasciculis, cf. [vide] самаруша: Ко његову иглу изједе, треба *чувалдуз* да изасере.

чу̀вање, n. das Hüten, custodia.

чу̀ва̄р, чува́ра, m. der Hüter, custos. cf. [чувач,] чувадар, чувалац.

чу̑ва̑ран, рна, рно, н. п. човјек, жена, wirthschaftlich, haushälterisch, frugalis.
чува̏рев, а, о, vide чуваров.
чува̏рина, f. der Hüterlohn, merces custodis.
чува̏рица, f. die Hüterin, custos: Ја поставих дјевојчицу,| Дјевојчицу *чуварицу* —
чува̏ркућа, f. (у војв.) vide чувакућа.
чува̑ров [чуварев], а, о, des Hüters, custodis.
чу̏вати, чу̏ва̑м, v. impf. hüten, custodio. [cf. хранити (ранити) 2; гледати 2; варати 2, варакати, варакати се; гвардити].
чу̏вати се, чу̏ва̑м се, v. r. impf. sich hüten, caveo. [cf. хранити [ранити] се 2].
чу̏ва̑ч, чува̑ча, m. vide чувар.
чу̏вен, чувѐна, но, weit bekannt, famosus.
чувѐње, n. das Hörensagen, fama: по чувењу: Већ ако си чу̏ла по *чувењу* —
Чу̏вида, f. 1) (у Ц. г.) надимак женски. — 2) [*чувида*] (у Сријему) die Maske, larva, cf. [vide] образина: ево *чувиде*; начинио се *чувида*.
чу̑г, m. vide попик.
чу̏дан, дна, дно, н. п. чудан човјек, 1) wunderlich, morosus. — 2) außerordentlich, admirabilis. — 3) adv. (чудно) wunderlich, wunderbar, außerordentlich, mirum in modum.
чудѐство, n. vide чудо [1].
чу̏дила, n. pl. Wunderdinge, mira, miracula: каква су то *чудила*?
чу̏дити се, ди̑м се, v. r. impf. коме или чему, sich wundern, miror. [cf. ибретити се].
Чу̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.
[**чудно**, adv. cf. чудан 3.]
чу̏дноват, а, о, wunderlich, seltsam, singularis.
чу̏до, n. (pl. чу̏да и. чудѐса) 1) das Wunder, miraculum. [cf. чудество, ибрет, сехир (сеир) 1]. — 2) (по југоз. кр.) као биједа или несрећа, чему се људи чудити морају: Не чини добро да те *чудо* не нађе. — 3) als adv. [vide] много, viel, permulti, vis, cf. сила, пуно: *Чудо* паса уједоше вука.
чудотво̑ран, рна, рно, н. п. икона, wunderthätig, thaumaturgus: Љескова је маст *чудотворна*.
чудотво̑рац, рца, m. der Wunderthäter, thaumaturgus.
чу̏ђе̏ње, n. das Wundern, miratio. [cf. ибрећење].
чу̏ја̑ње, n. das Hören, auditus.
чу̏јати, чу̏ја̑м, (у Ц г.) v. impf. hören, audio. cf. [vide] слушати [1].
чу̏каљ, кља, m. 1) у врх бута крај за који се држи стражњи черек кад се носи, die Hässe, der Kniebug. cf. пикаљ. — 2) (у Ц. г.) клин о који се пушке вјешају у кући, der Nagel, hamus. [vide острва].
чукља̑ив, а, о, коњ, у кога кољена ударају једно о друго кад трчи.
чу̏кумбаба [шукунбаба], f. die Urältermutter, atavia. [cf. шакунбаба].
чу̏кумбабин [шукунбабин], а, о, der чукумбаба, ataviae.
чу̏кундед (чуку̏ндед), [шукундед] m. (ист.) vide чукундјед.
чукундѐда, f. (у Бачк.) ein Kraut, herbae genus. [vide саса].
чу̏кундедов [шукундедов], а, о, (ист.) vide чукундједов.
чу̏кундид (чуку̏ндид), [шукундид] m. (зап.) vide чукундјед.
чу̏кундидов (чуку̏ндидов), [шукундидов], а, о, (зап.) vide чукундједов.
чу̏кундјед (чуку̏ндјед), [шукундјед], m. (југоз.) прадједов отац der Urgroßvater. cf. шукундјед [1, шикунђед, шакунђед, прапрађед].
чу̏кундједов (чуку̏ндједов), [шукундједов] а, о, (југоз.) des Urgroßvaters.
чуку̏ндрук, m. (у Сријему) vide окомак. cf. чоков.
чу̏кунђед (чуку̏нђед), [шукунђед] m. (јуж.) vide чукундјед.
чу̏кунђедов (чуку̏нђедов), [шукунђедов], а, о, (јуж.) vide чукундједов.
чу̏кур, m.} (у Сријему) у сукна. [vide учкур?].
чу̏кура, f.}
чу̑л,* m. vide покровац.
1. **чу̏ла**, f. (у Бачк.) игра као у Србији крмача. Код чуле се јаме све зову *кућице*, а велика кућа у сриједи *салаш; трља*, који тјера чулу зове се *свињар* [3].
2. **чу̏ла**[*], f. mit kleinen Ohren, parvis auriculis: Изагнала *чула* рогушу.
чу̏лав [ћулав], а, о, н. п. ован, овца, mit kleinen Ohren, parvis auriculis. [cf. чубраст].
Чу̏лко, m. cf. чулав: Њега пита *Чулко* барјактаре —
чу̏лта̑н* (чу̏лтан), m. vide покровац: А па вранцу *чултан* до кољена —
чу̏ма[*], f. vide куга.
чу̑н, m. (loc. чу̏ну) 1) der Kahn, cymbula. cf. [каик, смртњак, чуница, ормапица,] ораница. — 2) (у Рисну) vide чунак 1.
чу̏нак, нка, [чуњак] m. 1) das Weberschifflein, radius textorius. cf. чун [2, совиља, совјело, цјевњак 1,] лајдица. — 2) die Röhre bei Wasserleitungen, tubus aquae ducendae.
чу̏ница, f. vide чун.
чу̏њак, њка, m. (у Сињу) vide **чунак.**
чу̏па, f. das Büschel (Haare), fasciculus capillorum.
чу̏па, 1) f. ein Weib mit ungekämmten Haaren, mulier impexis capillis. — 2) m. (ист.) vide чупо.
чу̏пав, а, о, [cf. кокорав] 1) mit ungekämmtem Haare, crinibus impexis. [cf. раскукорен]. — 2) zottig, struppig, hirsutus.
чу̏павац, а̑вца, m. (у Сријему) некака шарена поњава, eine Art zottiger Teppich, gausapae genus.
чупа̑ница, f. вуна с мрледина очупана.
чу̏па̑ње, n. das Raufen, vulsio. [cf. гуљење 3, жуљење 2].

чу̏пати, па̑м, v. impf. rupfen, vello. [cf. гулити 4, жулити, 2 жуљати, љуштити 2].
чу̏пати се, па̑м се, v. r. impf. raufen, rixor.
чупе́рак, рка, m. das Büschel, fasciculus.
чу̏пица, f. (у Боци) vide [к о в ч а] копча [женска).
чу̏пице, f. pl. (у Грбљу) vide ковче (од жице).
чу̏пка̑ње, n. dim. v. чупање.
чу̏пкати, ка̑м, dim. v. чупати.
[**чупо**, m. (јуж.) vide чупа 2.]
чу̏пра, f. у овој загонеци: *Чупра* сједи на трکљу, те све нешто ч е п р љ и, тешко томе до смрти ко се с њом упрти (змија).
чу̏рук,* adj. indecl. brüchig, fragilis. cf. [мањичав, шанатан;] покварен.
чу̏ти, чу̏је̑м, v. pf. u. impf. 1) hören, audio. — 2) (по југоз. кр.) fühlen, sentio [vide осјећати]: *чујем* бол за плећем.
чу̏ти се, чу̏је̑м се, v. r. pf. [u. impf.] 1) verlauten, auditur: чује се некакав говор па пољу; чују се пушке, топови и т. д. — 2) sich fühlen, befinden, se habere: како се чујеш? рђаво се чујем.
чу̏тура, f. die Tschutura, die hölzerne Flasche auf Reisen, vasculum vinarium. [cf. буклија]. Чутура има од двије руке: једна је пљосна, која се зове и *плоска* [и *пљоска*], а у Црној гори [1] *цица*, а друга је округла и дугуљаста, која се зове и *босанка* [2].
чутурѐтина, f. augm. v. чутура.
чу̏турица, f. dim. v. чутура.
чутуроиспи́лац, лца, m. der Tschutura-Austrinker, cf. чутуротворац.
чутуротво̀рац, рца, m. eine komische Verdrehung statt чудотворац, der Tschuturthäter statt Wunderthäter [cf. чутуроиспилац]: Он је велики *чутуротворац*!
чу̏ча, f. cf. бјега (само у оној загонеци).
чу̏чавац, а̑вца, m. т. ј. грах који се не притиче, die Grünfisole, Erbsfisole (die nicht an der Stütze hinaufrankt), phaseolus repens? [vide рогач 1]. cf. лежак [2, пасуљица].
чу̏ча̑ње, n. verbal. v. чучати.
чу̏чати, чи̑м, v. impf. hocken, kauern, conquinisco.
чу̏чег, m. (у Ц. г.) некака трава, eine Art Pflanze [Gänsedistel], herbae genus [sonchus L.; cf. чепчег].
чу̏чнути, не̑м, v. pf. niederhocken, conquinisco.

Џ

џа̏ба,* f. 1) in der Redensart: *џаба* ти (џаба му) то, т. ј. на част ти то, ich schenke dirs. — 2) дати џабу. Код Турака је обичај да гдјекоји кад дође у кавану заповједи кавеџији те да каву свима који се нађу у кавани, па он сам плати; и то се каже *дао* (или *платио*) *џабу*. Кад који плати џабу, онда кавеџија виче *џаба*! кад даје људма филџане с кавом, а ономе који је платио да најпослије, и рече му *вала* (а не џаба).
џаба̀нсати, а̀ншем, v. pf. schenken, dono. [vide даровати 1]. cf. поклонити.
џа̏гара[*], f. die Schule (in den Klöstern), das Schulzimmer, schola. cf. [vide] школа.
џа̏гор[*], m. der Lärm, strepitus.
џа̏горе̑ње, n. vide џакање.
џа̏горити, ри̑м, v. impf. vide [л а р м а т и] џакати.
џа̑к,* џа́ка, m. 1) пртена врећа, der Sack, saccus. [vide врећа]. — 2) мјера од 40 ока. cf. врећа.
џа̏ка̑ње, n. das Lärmen der Kinder, strepitus. [cf. џагорење].
џа̏кати[*], ка̑м, v. impf. lärmen, strepo. [vide лармати].
џа̏куља, f. augm. v. џак.
џа̑м,* m. vide стакло.
џама̀дан,* m. eine Weste, tunicae genus, praecipue Albanorum. cf. премитача.
џа̀мба̑с,* џамба́са, m. der Pferdekenner, peritus equorum.
џа̀мија,* f. die Moschee, die Kirche der Türken, templum Turcicum.
џамогла̀ни[*], m. pl. in der Redensart: навалише као *џамоглани*.
џа̀нарика [ценарика],*, f. Art runder Pflanzen,
џа̏па[*], (у Ц. г.) prunigenus. [vide 1 мигавац].
џандр̀љив[*] (cf. чандрљив), а, о, zänkisch, rixosus.
џа̏нум,* срце [душо моја!]: С очију сам свему роду драга, | Понајвише *џанум* Осман-аги —
џа̏ра, f. (у Боци) суд земљани за масло, уље, цкварy и т. д., eine Art irdenen Gefäßes zu Butter, Oel, vasis fictilis genus butyro etc. servando.
џарди̑н, џарди́на, m. (у прим.) vide врт: У винограду *џардини*, | И у *џардину* постеља —
џа̏снути се, не̑м се, v. r. pf. erschrecken, expavesco. [vide жацнути се].
џа̏чић, m. dim. v. џак.
џба̏га̑ње, n. verbal. v. џбагати.
џба̏гати, га̑м, v. impf.
џба̑н (cf. жбан), m. die Wanne, Kufe, cupa. [vide] каца [2].
џбу̑н [жбун], m. der Strauch, frutex: Много пута зец лежи у онаковом *џбуну* ђе не би нико ни помислио.
џе̏ба[*], f. [cf. џебе]: Што Момчилу таман *џеба* била, | Краљ се под њом ни дигнут' не може —
џеба̀на,* f. die Munition, Kriegsvorrath, copia bellica. [cf. џебехана].

џѐбе[*], бета, n. (у Цетињи) плоче на јечерми, које стоје изнад иљика под грлом. cf. џеба.

џебсха̀на,* f. (у Ц. г.) vide џебана: *Џебсхану* вељу уграбише —

џѐбра̑к, m. (у војв.) vide просјак.

џѐбра̑ње, n. vide прошење 2.

џѐбрати, ра̑м, vide просити 2.

џѐва̑п,* џева́па, m. vide одговор [1], Red' und Antwort.

џева̑пити, џѐва̑пи̑м, v. impf. verantworten, vide одговарати [1].

џева̑пљење, n. das Verantworten, vide одговарање [1].

џѐвер[*], m. 1) Damaszenerstahl, ferrum damascenum. — 2) показао џевер, т. ј. показао се какав је (да је рђав).

џевѐрда̑н, џеверда́на, [*], m. die Damaszenerflinte, telum damascenum [cf. џеверлија, џеверуша]: Дао би му дуга *џевердана* —

џевѐрда̑р, џеверда́ра, [џефердар] telum damascenum

џевѐрлија[*], f. [vide џевердар]: Он припали своју *џеверлију* —

џѐверуша, f. (у Рисну) vide џевердан.

џѐга, f. (у Сријему) женска капа, Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. cf. [vide] конђа.

џѐко, m. (у Ц. г.) ћур. в. џевердан: Већ дохвати *џека* по каишу —

џѐла̑т,* џела́та, m. der Scharfrichter, Henker, carnifex (fr. le geôlier).

џела́тов, а, о, des Scharfrichters, carnificis.

џелѐбџија [џелепчија],* m. der Ochsenhändler, negotiator boarius.

џелѐбџијин, а, о, des Ochsenhändlers, negotiatoris boarii.

џѐлеп,* m. eine Herde Ochsen, armentum. [vide крд].

џелѐпчија[*], m. vide **џелебџија.**

џѐнарика[*], f. [vide] **џанарика.**

џенѐра̑л [генерал], нера́ла, (cf. џенерао) m. der General, imperator, summus belli dux.

џенера́лица, f. die Generalin, uxor summi ducis. [cf. џенераловица].

џенера́лов, а, о, des Generals, summi ducis.

џенера́ловица, f. vide џенералица.

џенѐра̑лски̑, ка̑, ко̑, Generals-, summorum ducum.

џенѐрао, џенера́ла, m. vide **џенерал.**

џѐнет,* m. (код онијех који су Турскога закона) vide рај: Три штапа и четврто ћитап из *џенета* је изишло.

џѐњак,* њка, m. vide [б и т к а] бој.

џѐп,* џѐпа, m. vide чпаг.

џефѐрда̑р[*], m. vide **џевердар**: Узима им сјајне *џефердаре* —

џи̏бра,* f. der Satz (von Branntwein, Wachs), die Trebern, faeces. [vide комина 1].

џѝва̑р,* џива́ра, m. 1) у Србији под владом Турском особито у најновија времена звао се *џивар* кад крвнину не плаћа само оно мјесто гдје је крв учињена, него (да би више изишло) и сва околна села. — 2) [*Џивар*] кнежина нахије Требињске.

џи̏герица,* f. (cf. утробица) 1) црна, die Leber, jecur. cf. [vide] јетра. — 2) бијела, die Lunge, pulmo. cf. [vide] плућа.

џи̏герича̑р, m. човјек који једе џигерице, а не може меса да купи.

џи̏герни̑, на̑, но̑, н. п. кобасица, Leber-, jecinoris, e jecinore.

џи̏герњача (џигѐрњача), f. die Leberwurst, farcimen hepaticum. [cf. мешњача (месњача)].

џи̏да,* f. vide копље [1].

џи̏ли̑т,* m. der Wurfstab, baculus missilis.

џилѝта̑ње, n. das Spiel mit dem Wurfstab, lusus baculi missilis.

џилѝтати се, та̑м се, v. r. impf. den Wurfstab werfen, ludo baculo missili. Џилит се узме по средини па се баци тако да иде управо као стријела. Турци се обично џилитају с коња, т. ј. узме сваки по један џилит па узјашу на коње, па онда бацају један за другијем и бију се. А дјеца се џилитају пјешице, и гледају које ће даље бацити.

џи̏литимичке̑, т. ј. бацити, pfeilartig, more sagittae.

џилѝтнути се, џи̏литне̑м се, v. r. pf. einmal den џилит werfen, mitto baculum.

џи̏мрија,* f. der Geizhals, avarus. cf. [vide] тврдица.

џи̏н,* m. der Riese, gigas (fr. le géant), cf. [vide] див: А да су ти *џини* калаузи —

џинга́фа,* f. полеђина од лисичје коже (код ћурчија), der Rücken am Fuchsbalge, dorsum cutis vulpinae.

џи̏нов, а, о, des Riesen, gigantis.

џи̏ца[*], f. klingendes Spielzeug (Scherben) für Kinder, crepundia.

џо̏га, f. / **џо̏гања,** f. / **џо̏гов,** m. } ein Bein von einem zerfressenen Ochsen, Pferde, os, nudum carnibus, equi aut bovis dilaniati. [cf. гоџа].

џо̏ла̑п, f. (verächtlich) der Fuß, pes [vide нога 1]: пере своје џолапи гдје људи воду пију.

џо̏мба, f. (у војв.) џбун сите или шаша у бари или у риту, ein Rohrgebüsch, arundinetum.

џомбо̀вит, а, о, н. п. пут, vide чачковит.

џо̏мбос, m. (у Рисну) пропаст, п о н о р, der Abgrund, profundum [vide бездана 1]: Тако се од мене *џомбос* не чинио!

џо̏ња̑ње, n. verbal. в. џоњати.

џо̏њати, џо̏ња̑м, v. impf. sitzend und halb schlafend erwarten, expecto dormitans in sella.

џо̏ра[*], f. (Schimpfwort) ein mageres Schwein, sus macra.

џо̏раст, а, о, dürr, macie torridus: џорасте руке. cf. [vide] мршав.

Џу̏ба, f. пољана у Херцеговини код Кореница.

џу̏бе[*], бета, n. ein langes Oberkleid, ohne Aermel, togae genus. [cf. џуп; џупет].

џу̏зда̑н[*], cf. срма-џуздан.

џу̀кела, f. Schimpfwort auf einen Hund, convicium in canem. cf. калаштура.

џу̀лу̑с,* џулу̏са, m. лисица (т. j. лисичја кожа), чарапе и нешто новаца, што су Турци (до 1804) од сваке цркве узимали.

џу̑п[*], m. (џубе?): На њих црне капе и *џупове* —

џу̑па[*], f. (у Херцеговини и Црној гори) вунена кошуља женска, wollenes Frauenhemde, subucula. [vide сукнењача].

џупѐлета[*], f. (у нахији Ријечкој и Љешанској) vide [сукнењача] џупа.

џу̑пет[*], m. (у Рисну) Art Frauenkleid, vestis genus. cf. џубе, џупа.

џу̏ра, *f. (у Бан.) некакав кокошињи помор.*

Ш

ша̀ба̄њ, m. водена тица, мало већа од дивље патке, а мања од чапље, eine Art Wasservogel, avis aquaticae genus.

Ша̀бац, Ша̏пца, m. варош и град у Србији (на десном бријегу Саве).

ша̏бачкӣ, ка̄, ко̄, von Шабац.

ша̏в, шва̏, m. die Naht, sutura. cf. руб [2].

ша̏вац, вца, m. (у Дубр.) der Schneider, sartor. cf. [vide] кројач [1].

ша̏вољ, m. (у војв.) vom österr. Schaffel, das Wasserschaff, vas aquarium. [cf. сидло (сигло), шкаф].

ша̀вран [шафран (чафран)], m. 1) der Saffran, crocus sativus Linn. — 2) ein Pferdename, nomen equi: Па уседе на коња *шаврана* —

шавра̀њика [шафрањика], f. der [Garten-]Saflor, carthamus tinctorius Linn.

ша̀инов[*], а, о, vide соколов: Какве су им *шаинове* обрве,| Занијеше моју памет до мрве —

Ша̀иновац, овца, m. извор у Јадру у селу Коренити близу Тршића.

ша̏ја, f.: *Шајо* моја, око соколово —

ша̏јак, ша̏јка, m. eine Art Tuch (wie Kasimir), panni genus; шајак je у четири нита, и понајвише се купује: А на њега од *шајка* хаљина —

ша̏јка, f. 1) eine Art Schiffe, die Tschaike, navis genus. — 2) Art Vogel, avis quaedam [креја?]: *Шајку* тицу увијаше — Oj Бога ти, *шајка* тицо —

Ша̏јка̄ш, Шајка́ша, m. der Tschaikenschiffer, nauta qui est in шајка.

ша̏јка̄шкӣ, ка̄, ко̄, der Tschaikisten, nautarum.

ша̏јко, m. у овој загонецци: Шарено вижле, *шајко* му име, *шајко* ждракуле те уз планине [*зец*].

ша̏јто̄в, шајто̀ва, m. die Schraube, cochlea.

ша̏јчан, а, о, н. п. чакшире, зубун, von шајак-Tuch, e panno шајак dicto.

ша̏ка, f. (pl. gen. ша̑ка̄) 1) die offene Hand, palma. — 2) die Handvoll, manus, manipulus [cf. грст]: дај ми једну шаку брашна; па острву Мљету говори се: *шаку* вина, *шаку* круха и т. д., т. j. мало.

ша̏каиле, т. j. шакама: да једемо *шакаиле*, cf. [vide] шакачки.

ша̏ка̄ње, n. das Packen mit den Händen (zum Scherze), pugna palmaris.

шакапѐре̑, in der Redensart: биће шакапере, т. j. почупаће се (један другога шакама за перчин).

шака̀та̄ње, n. verbal. v. шакатати.

шака̀тати, та̄м, v. impf. шакама бити, mit der flachen Hand schlagen, palma percutere: Па стадоше бабу *шакатати* —

ша̏кати се, ка̄м се, v. r. impf. sich mit der flachen Hand packen, rixari palmis.

ша̏качкӣ, adv. н. п. јести, т. j. шакама, mit der Hand, vola. cf. шакаиле.

ша̀кић, *шакића, m. у руке пет прста до шаке: двије шаке и* шакић.

Ша̏којe, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

ша̏копӣс, m. (scherzhaft) die Handschrift, manuscriptum. [vide рукопис 1].

ша̏косати, кошем, v. pf. vide ћушити.

шаку̀нбаба, f. (у Боци) баба бабина, vide [чукумбаба] шукунбаба.

шаку̀нђед, m. (у Боци) ђед ђедов, vide [чукундјед] шукундјед.

ша̑л,* m. der Shawl, panni indici genus.

ша́ла, f. der Scherz, jocus [cf. пошалица, шурка, шуркулија]: Из *шале* проја роди; Пред двором му *шалу* учинисмо —

шалаба́за̄ње, n. (по Сријему) vide врљање [1].

шалаба́зати[*], ла̀ба̄за̄м, (у Сријему) vide врљати [1].

шалапа̀ондан, (у Ц. г.) иза шаондан. cf. ондан.

шалапа̀ оном ланих, (у Ц. г.) прије три године. cf. ондан.

ша̏лваре,* ша̏лва̄ра̄, f. pl. die breiten Hosen dieses Namens, caligarum genus.

шалварѐтине, f. pl. augm. v. шалваре.

ша̏лварице, f. pl. dim. v. шалваре.

ша̏ле, adv. scherzweise, per jocum, jocullariter: Ако си се ти *шале* женио, ја сам се збиља удавала.

Ша̏лета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

ша̏лӣнтра [шалитра (салитра)], f. der Salniter, Salpeter, nitrum, salnitrum.

ша̏лити се, лӣм се, v. r. impf. scherzen, jocor [cf. лакрдисати]: немој *се шалити*! или: не *шали се*!

ша̏лӣтра (ша̏литра), f. vide **шалинтра.**

шали̏џија, m. ко се радо шали, vide шаљивац.

шалу̀катре, f. (у војв.) die Jalousien (österr. Schalu-Gatter), cancelli hispanici.

Шаља, f. *у Косову Арбанаско племе (као кнежина):* И сву *Шаљу* изнад Дмитровице —
шаљење, n. das Scherzen, jocatio. [cf. лакрдисање].
шаљив, a, o, scherzlustig, spaßhaft, joci amans.
шаљивац, ивца, m. der Freund des Scherzes, amans joci. [cf. шалџија, лакрдијаш, милобрука, милобруковић].
шаљивица, f. die Freundin des Scherzes, amans joci.
шаљивчина, m. augm. v. шаљивац.
Шам[*], Шама, m. Sirien, Syria: У *Шаму* ће каде проплакати —
шамадине (шумадине?) f. pl. (у Сријему) vide шумарица.
шамајлија[*], (седло), f. von Шам: Скидоше им седла *Шамајлије* —
шамалаца,* f. Damast, pannus damascenus.
шамија,* f. Art Kopftuch der Frauen, veli genus. [cf. ђемелија, јеменија].
шамијица, f. dim. v. шамија.
шамлак,* m. (у Ц. г.) vide шенлук: Велики му *шамлак* учињели —
Шамлија[*], m. Einer von Шам: Преко мора на *Шамлије* Турке —
шамлијанка, f. т. j. сабља, Damascener Klinge, ensis damascenus [cf. димишћија]: Трже Бајо мача зеленога,| А Љубовић сабљу *шамлијанку* —
***шан**, m. (у Бачк.) калуп на коме се чисте чизме.*
шанатан, тна, тно, vide чурук.
шанац, m. die Schanze, munimentum, vallum. cf. шарампов.
шандање, n. (у Ц. г.) vide ландање[2].
шандарање, n. vide блебетање.
шандарати, рам, vide блебетати.
***шандаска**, f. она дашчица што се метне у сриједу кад се чизме набијају на шан.*
шандати, дам, v. impf. (у Ц. г.) vide ландати[2] (језиком).
шантав, a, o, (у војв.) vide хром.
шанути, шанем, v. pf. lispeln, insusurro: *шани* му на уво.
шаондан, (у Ц. г.) иза таондан. cf. ондан.
шап,* шапа, m. 1) vide стипса. — 2) (по ист. кр. Србије) некака болест марвена (на свињама и на говедима) у папоњцима.
шапа, f. die Pfote, pes (canis, felis, vulpis etc.).
шапат, m. das Gelispel, susurrus: *шапат* у напрат.
шапац, пца, m. ein Spiel (in Sirmien) zwischen erwachsenen Personen beiderlei Geschlechtes in Stäbten, ludi genus.
шапица, f. dim. v. шапа.
***шапка**, f.* [рус. капа]: *Ићиндија Турска заучила| А Латинче билу Задру дође.|* Шапку *скиде, брже под пазухо — ово сам ја у дјетињству слушао у Лозници од једнога Турчина од некуда са суве међе.*
шапов, шапова, m. vide [1]пас.
шапталица, f. дебела кошуља, grobes Hemd, tunica e panno crassiori.
шаптање, n. das Lispeln, insusurratio.
шаптати, шапћем, v. impf. lispeln, susurro.
шаптач, шаптача, m. der Ohrenbläser, susurro.
шапурина, f. (у Бачк.) vide шипурина.
шапут, m. vide шапат.
шапутање, n. dim. v. шаптање.
шапутати, шапућем, v. impf. dim. v. шаптати.
Шапчанин, m. (pl. Шапчани) Einer von Шабац.
1. **шара**, f. 1) das Bunte, varietas (picturae). — 2) кад грожђе почне заруђивати, cf. [шарак,] шарац 2: има ли већ *шаре* у винограду?
2. **шара**, f. 1) die Bunte (z. B. Flinte, Schaf), varia. [cf. шарка 3]. — 2) [*Шара*] планина, Berg in Serbien, (mons Scardus?) [cf. Шарпланина]: Код оваца у *Шари* планини —
шарагље, шарагља, f. pl. (у Сријему) der Schragen, clathri: остао у *шарагљама*.
шарак, рка, m. vide [1]шара 2.
[**шараљка**, f. vide писаљка; *види* s. v. кишчица.]
шарампов, рампова, m. eine Art Verschanzung, munimenti genus. cf. шанац.
шарамповић, m. dim. v. шарампов.
шаран, m. 1) der Karpfen, [cyprinus] carpio [L.; cf. крап]. — 2) [*Шаран*] (у Ц. г.) мушки надимак.
шаранац, нца, m. dim. v. шаран [1].
шаранчић, m. dim. v. шаран[ац].
шарање, n. 1) das Buntmachen, variegatio. — 2) das bunte Treiben (Liederlichkeit), vita inconstans.
шарањи, ња, ње, Karpfen-, carpionum.
шаранод, m. (у Боци) vide тријем.
шарати, шарам, v. impf. [1)] bunt machen, variego: Зубуне су терзије *шарале* — 2) es bunt treiben, liederlich sein, vivo dissolute (quoad matrimonium).
шарац, рца, m. 1) шарен коњ, као н. п. шарац Краљевића Марка, der Scheck, equus varius. [cf. шарин]. — 2) bunte Trauben, da einige reif sind, andere noch halb grün, variae uvae: већ има *шарца*. cf. [vide 1]шара[2]. — 3) [*Шарац*] у пјесми некака вода: И устави *Шарац* воду ладну,| Која тече кроз Стамбола града —
шаргарепа, f. (у војв.) vide мрква.
шаргизда, f. у овој загонеци: Тица *шаргизда* све село нагизда, а себе не може? (т. j. игла).
шаре, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.
шарен, шарена, но, (шарени, на, но) 1) bunt, varius. [cf. шаровит]. — 2) који шара 2, doppelzüngig, der nicht ins Auge blicken kann, duplex. [cf. шаркаст, шарометан].
шаренгаћа, f. mit bunten Hosen, varias caligas habens: А по њему *шаренгаћа* шета —
Шаренград, m. Ruine an der Donau in Sirmien mit gleichnamigem Dorfe.

шарѐника, f. (у Уж. н.) јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шарѐнити се, нӣм се, v. r. impf. bunt aussehen, varius sum.

шарѐница, f. ein (bunter) Teppich, stragulum. [cf. веленац, 2 саг, ћилим 1].

шарено̑ ко̏ло, m. (у Србији по варошима) кад већ готово на свршетку играња натјерају младожењу и невјесту, те се и они ухвате у коло.

шарѐнтрба, f. der Scheckbauch (des Krebses Schimpf gegen den Frosch), ventre vario: Курвина *шарентрбо*! —

ша̀рило, n. (у Ц. г.) die Stickerei, das Bunte, varietas: сачувао те Бог од *шарила* Бјелопавлићског и руба Дробњачког, од башине Чевске и дивљине Цуцке (реку Црногорци у шали). *Башина* је као *бах* и *ришум*.

ша̀ри̑н, шарѝна, m. vide шарац 1.

ша̀рка, f. 1) шарена гуја, eine bunte Schlange, serpens varius. [vide ридовка]. — 2) шарена кокош, bunte Henne, gallina varia: Закољи ми *шарку* коку, која не носи — 3) шарена пушка, bunte Flinte, telum varium, cf. [2] ша̏ра [1]: *Шарке* пушке по средини носе — 4) шарке (pl.), die Thürangeln und das Thürband, cardo et vinculum januae. [cf. баглама 1].

ша̀ркаст, а, о, vide шарен 2.

ша̀ркија[*], f. велика тамбура од двије жице.

ша̀ро̑в, шаро̀ва, m. ein scheckiger Hund, canis varius: повукао шарова за реп (рече се кад ко штетује).

шаро̀вит, а, о, (ст.) vide шарен [1]: Ни су гаће као што су гаће,| Већ су гаће врло *шаровите* — Па му узе књигу *шаровиту*,| Па је танку књигу прочатио —

шаро̀вљев, а, о, des шаров, canis varii.

шаро̀метан, тна, тно, vide шарен 2.

ша̀роња, m. der scheckige Ochs, bos varius.

ша̀роњин, а, о, des шароња, bovis varii.

шаро̀пер, а, о, н. п. тица, buntgefiedert, variarum pennarum: Која ми је *шаропера*,| Оно ми је Божиј данак —

ша̀рпељ, m. die Achselschärpe, die man trägt, damit die Flinte nicht unmittelbar die Kleidung berühre und beschädige, fasciae genus. [cf. приметача 2].

Ша̀р-планѝна, f. vide [2] Шара [2]: И високе *Шар-планине* — Почиваћу *Шар-планином* —

шарту̀рина, f. (у Боци) Schneiderei, vestificina: Боље је своја пешњавина но ли туђа *шартурина*.

ша̀руља, f. die scheckige Kuh, bos varia.

ша̀руљин, а, о, der шаруља, bovis variae.

ша̀руница, f. (у Ц. г.) некака шарена змија, за коју кажу да има два рога, Art Schlange [die Kreuzotter?], serpentis genus [pelias berus L.?; cf. црнокруг].

ша̀рчев, а, о. des Schecken, equi varii.

ша̀рчина, f. augm. v. шарац [1]: А Краљевић наћера *шарчину* —

ша̀рчић, m. dim. v. шарац.

ша̑т (ша̏т), (у војв.) да ако, vide да 7.

ша̀тор[*], шато̀ра, m. vide чадор.

шато̀ри̑ште, n. Ort, wo einst ein Zelt gestanden, locus ubi tentorium fuit: А на своје *шаториште* старо —

ша̀то̀рје, n. (у Ц. г.) coll. v. шатор: Уминуше све Турско *шаторје* — Разапео бијело *шаторје* —

ша̀тра, f. der Stand, die Marktthütte des Kaufmanns, tentorium mercatoris.

ша̀тра̑шче[*], чета, n. што плаћају трговци по вашарима на шатре, Standgeld.

ша̀фран [чафран], m. vide **шавран.**

шафра̀њика, f. vide **шаврањика.**

ша̀чица, f. dim. v. шака.

шачу̀рина, f. augm. v. шака.

ша̑ш, ша̏ша, m. 1) das Rietgras, carex. [cf. шаша, шашак]. — 2) (у Србији к југу) vide [к о м у ш и н а 1] oљвина.

ша́ша, f. vide шаш 1: Брала би *шашу*, љубила би Јашу —

ша́шак, ша́шка, m. (у Ц. г.) vide шаш 1: Па се вуче *шашком* зеленијем —

шаша̀рика, f. 1) der Stengel des Kukuruz, scapus zeae mais Linn. [vide кукурузовина]. — 2) (у Боци) vide клип [1].

шаша̀рица, f. (у Хрв.) vide окомак.

шаша̀ровина, f. vide кукурузовина.

ша̏шка, f. vide скакавац [1]: ждере као *шашка*.

ша̏шкин,* m. der Taugenichts, nebulo.

ша̏шљика, f. (око Мораве) vide [к у к у р у з о в и н а] шашаровина.

ша̏шовак, о̂вка, m. букова даска осјечена као шиндра. Шашовцима се таване собе изнутра. cf. шашољак.

ша̏шовина, f. 1) (у Србији к југу) vide [к у к у р у з о в и н а] шашаровина. — 2) (у Смедереву) vide [к о м у ш и н а 1] oљвина.

ша̏шољак, о̂љка, m. vide шашовак.

ша̏шољѐње, n. verbal. v. шашољити.

ша̏шољити, љӣм, v. impf. којешта радити. cf. шврљати.

Шва́ба, m. (ист.) 1) vide Швабо. — 2) [*шваба*) (у војв.) die [gemeine] Schabe, blatta [orientalis Lam.].

Шва́бица, f. die Schwäbin (Deutsche), Sueva, Germana.

Шва́бичица, f. dim. v. Швабица.

Шва́бо, m. (јуж.) der Schwabe (etwas verächtlich für Deutscher), Suevus (per contemptum pro Germano). [cf. Шваба 1].

Швабу̀рија, f. тако се сад (као за поругу) у Србији зову Срби из Аустријскијех држава.

шва́гало, m. vide гегавац 2.

шва́га̑ње, n. verbal. v. швагати се.

шва́гати се, шва̑га̑м се, v. r. impf. vide гегати се.

шва̀лер, швалѐра, m. (у војв.) (chevalier) vide милосник: *Швалер* био, пак се оженио,| А швалерка остала девојка —

шва̀ле̏рка, f. (у војв.) vide милосница: Од швалера боља рода нема,| Од *швалерке* боље родитељке —

швале̏ров, а, о, des швалер: Ој девојко, *швалерово* цвеће —

швале́рче, чета, n. der junge швалер: Шибе, керче, не лај на *швалерче* —

шва̀ља, f. die Näh̄terin, quae acu victum quaeritat. cf. шавац.

шва́ња, m.

шва́ње̑ње, n. verbal. v. швањити се.

шва́њити се, шва̑њӣм се, v. r. impf. sich beschämen, pudore affici: Не фали се, не *швањи се* —

шва̀пскӣ, кā, кō, schwäbisch, suevicus.

Шва̀пча̄д, f. (coll.) junge Schwaben, suevi juvenes. [cf. Швапчићи].

Шва́пче, чета, n. das Schwäblein, suevulus.

шва̀пчићи, m. pl. vide швапчад.

шве́ње, n. 1) das Nähen, τὸ suere. — 2) die Näh̄terei, res suenda: кад нема *швења*, онда че.

шви̏га̑р, m. das Stück der Peitsche, das schnalzt (knallt), scutiae appendix quae crepat.

швра̀ка, f. 1) vide **сврака** (mit allen Ableitungen). — 2) онај клин у првом вратилу, кроз који даска пробушена стоји, те се у њу опет други клинац (клинчић) забоде, да се вратило не одврће. [cf. сврачак 2].

швра̀чинце, f. pl. Deichselarme, cf. [vide] сврачине.

швр̀ља̑ње, n. verbal. v. шврљати.

швр̀љати, швр̑љā̑м, v. impf. (у Сријему) по кући којешта радити. [vide шашољити].

швр̀ндати, дāм, v. impf. (у Сријему) по кући којешта преметати и тражити.

швр̀ћа, (ист.)⎫
швр̀ћо, (југ.)⎭ m. der Weichling, homo mollis.

ше̏[*], шѐа, m. vide **шех**: Он подвикну оџе и *шеове* —

шѐбо̑ј[*], шѐбоја, m. 1) жути, Goldlack, cheiranthus cheiri Linn. — 2) црвени, [Sommer-Levkoje,] cheiranthus annuus Linn [matthiola annua L.].

ше́ва, f. die Lerche, alauda [calandra L.]. cf. [круница 3,] чеврљуга [шеврљуга].

шѐва̑р, шева́ра, m. 1) arundo arenaria Linn. [а) Schilfrohr, phragmites communis Trin.; б) Rohr, Teichkolbe, typha L.]. — 2) die Staude, der Strauch, frutex. [vide шиб]. cf. грм.

шева̀рӣк, варӣка, m. das Gesträuch, fruticetum. [vide шиб].

шева̀рић, m. dim. v. шевар 2.

шевѐља̑јка, f. у припјеву: О ти гуско *шевељајко*! —

шевѐље̑ње, n. vide врдање.

шевѐљити, љӣм, v. impf. vide врдати.

ше́вин, а, о, Lerchen-, alaudae.

шевр̀да̑ње, n. 1) das unstäte Bewegen, bald her, bald hin, motus inconstans: Правда не треба многог шевртања. — 2) die Unbeständigkeit, inconstantia.

шевр̀дати, дāм, v. impf.⎫ 1) unstät sein, sum
шѐврднути, нем, v. pf. ⎭ inconstans. — 2) fig. unbeständig sein, sum inconstans.

шевр̀љуга [чеврљуга], f. vide шева.

шевтѐлија* [шептелија], f. 1) vide бресква. — 2) (у Славонији) vide кајсија.

ше̏га, f. (по југоз. кр.) vide пила [3].

ше̏га̑ње, n. (у Ц. г.) vide пиљење 1.

ше̏гати, гāм, v. impf. (у Ц. г.) vide пилити.

ше̏гац, шѐкца, m. (у Ц. г.) тестере с дршком, Handsäge, lupus.

ше̏грт,* m. der Lehrjunge, tiro. Шегрти су у нас, особито у Србији и у Босни, као прави робови. Они носе воду, цијепају дрва (код гдјекојијех мајстора иду с коњем у шуму те и сијеку и доносе кући), ложе ватру, готове јело, перу судове, мијесе хљеб, перу кошуље, носају и забављају дјецу и запирају их кад се које испогани, перу собе и басамаке, чисте харове и кошаре, тимаре и поје коње, и т. д. Кад који овако неколике године послужи, па дође у кућу нов, онда онај нови овога замијени, а овај стане тобоже радити што око заната. Кад мајстор иде куд трговине ради (као н. п. у Сарајеву) замијењени шегрт иде пред њим пјешице (макар било, као што и бива, из Сарајева у Цариград), па кад пред ханом мајстор сјаше с коња, шегрт ваља одмах да га извода, по том намири и надгледа као и код куће, па ујутру кад хоће да полазе, опремљена пред мајстора да га изведе. Кад шегрт дође на занат, мајстор му између осталога наука каже и то да није само занат н. п. код терзија скројити и сашити хаљину, него да је занат и ватру паложити и јело зготовити, и т. д.

ше̏гртица, f. das Lehrmädchen, discipula, alumna: Премами га моја *шегртица*,| *Шегртица* дилбер Ајкуница —

ше̏гртов, а, о, des Lehrjungen, tironis.

ше̏гртова̑ње, n. verbal. v. шегртовати.

ше̏гртовати, тујем, v. impf. шегрт sein, sum шегрт.

шедр̀ва̑н[*], шедрвана, m. [1)] Springbrunnen, aquae salientes: Нек пресуши воде *шедрване* — [— 2) (*Шедрван*) мјесто у Крајини код Новога; *види* s. v. Новчица].

ше̏ер,* m. vide **шехер**.

ше̏жањ, жња, m. (у Ц. г.) vide **сежањ**.

шездѐсе̑т, sechzig, sexaginta. cf. шесет.

шездѐсетеро, vide **шездесеторо**.

шездѐсе̑тӣ, тā, тō, der sechzigste, sexagesimus. [cf. шесети].

шездѐсеторо [шездесетеро], eine Anzahl von sechzig, sexaginta. [cf. шесеторо (шесетеро)].

шеи̏шана[*], f. (у Ц. г.) vide **шешана**: Носи Турчин пушку *шеишану* —

Шеку̀ла̑р, Шекулара, m. [крај и племе на међи црногорско-турској према Рожају]: А

на оном ломном *Шекулару,*| Онђе бјеше Петар Шекуларац —

Шекула́рац, рца, m. Einer von Шекулар.

шемàдина, f. vide [шумарица] шамадине.

шѐман, мна, мно, vide весео [1]: Сви сватови *шемни* и весели —

шемѝшљика, f. (у Ц. г.) некаква трава, eine Art Pflanze [Dicknuß], herbae genus [corylus colurna L.; vide медвјеђа лијеска].

шемѝшљиков, а, о, von шемишљика: Па ћу ватит' листак *шемишљиков,*| По листу ћу писати јазију —

шѐмлук[*], m. vide **шенлук.**

шѐмов, cf. ремов.

шѐмшета,* шѐмшѐта̑, n. pl eine Art Schnüre vorn am Kleide (wie die Freikorps hatten), funiculi adsuti (praetexti) vesti.

шѐн,* а, о, vide весео [1], cf. шеман: Иде Туре *шено* и весело —

шѐна [**пшена**], f. [1)] hyp. v. шеница. [— 2) vide пшена].

шѐна̑т, шена́та, [**сенат**] m. (у Ц. г.) 1) Senat, senatus. [vide вијеће]. — 2) Senator, senator [vide савјетник]: Ту скочило дванаес *шената*| Док његову кућу обранише —

шѐнделе бѐнделе, каже се кад ко што полако ради.

шѐница (cf. **пшеница** [пченица], вшеница), f. der Weizen, triticum [vulgare L.; cf. жито 2; варица 2].

шѐничан, чна, чно, н. п. хљеб, Weizen-, triticeus.

шеничѝца, f. Art Kraut [Schabziegerklee?], herbae genus [melilotus coerulea Lam.?].

шѐничи̏ште, n. Acker wo einmal Weizen gestanden, ager olim tritico consitus.

шѐнковати, кује̑м, v. impf. und pf. (у Барањи) vide даровати [1], поклонити: Ко *шенкује,* тај се не светкује.

шѐнлук [**шемлук**],* m. vide весеље 1 [cf. шамлак]: Ђе је *шенлук,* нек и а́ла гори.

шѐнути[*], шѐне̑м, v. pf. 1) н. п. с пута, сврнути [1], ablenken, deverto. — 2) [vide] маћи [2], rühren, moveo: Ни петом не *шену.* — 3) (по југоз. кр.) [vide] полудјети (ваља да се мисли: *разумом*), verrückt werden, mente capi.

шѐнути се, шѐне̑м се, v. r. pf. sich rühren, moveri, cf. [vide] маћи се: Ја *се* јадан ни *шенут'* не могу —

шѐпав, а, о, der den Fuß schleppt, hinkend, claudus. [vide хром].

шепѐље̑ње, n. verbal. v. шепељити.

шепѐљити, љим, v. impf. ићи нагињући се за свакијем кораком и на десно и на лијево (као н. п. што чине они у којијех су ноге криве), watscheln, vacillo.

шепѐљица, f. кокош краткијех ногу, eine kurzfüßige Henne, gallina brevibus pedibus.

шѐпе̑р, шѐпера, m. дебели крај од прута, што остане кад се суче гужва (а тако и од обруча крај преко онога гдје је обруч састављен).

шепѝре̑ње [**шепурење**], n. das Stolziren wie ein Pfau, superbitio ut pavonis, explicatio vestium.

шепѝрити се, шѐпи̑ри̑м се, [**шепурити се**] v. r. impf. sich brüsten wie ein Pfau, superbio ut pavo.

шѐпица, f. vide ћепица.

шѐпртља, f. 1) das Palliiren, remedium ad tempus: то је *шепртља*; ударио у *шепртљу.* — 2) онај који шепртљи.

шѐпртље̑ње, n. das Palliiren, remedia temporaria.

шѐпртљити, љим, v. impf. palliiren, malis ad tempus mederi.

шептѐлија[*], f. (у Славонији) vide **шевтелија** 2.

шепу̏рика [**шипурика**], f. (око Сиња и Имоск.) бокор од дивље руже, die Hagerose, frutex rosae caninae. [vide шипак 2].

шепу̏рина, f. 1) (у Бан.) vide [озобина] шипурина. — 2) (у Бачк.) vide окомак.

шепу̏ре̑ње, n. vide шепирење.

шепу̏рити се, шѐпу̑ри̑м се, (у Сријему) vide шепирити се.

шѐпу̑т, m. die Schlinge, laqueus: свежи на *шепут.* cf. [vide] замка [2].

шепу̏тић, m. dim. v. шепут.

шѐпутка, f. оно савијено дрво на лијевчи око осовине. [cf. тулија 2].

шѐр,* m. vide **шехер.**

шѐрбе,* бета, n. vide медовина.

[**шербет,*** m. vide медовина; *види* s. v. присипати.]

шѐрбета̑шче[*], чета, n. ein Geschenk auf шербе. Срете некакав бијесан Турчин калуђера на путу, па притјера к њему коња, и повиче: *„шербеташче,* попе, закон ти!" Калуђер, као заплашен, одговори: „хоћу, господару, хоћу." Па завуче руку за собом у бисаге као да извади нешто да му да; али мјесто чарапа или чега другога извади из бисага буздован на синџиру, па онако изненада потегне Турчина њим у главу, те га онесвијести и обори с коња, па брже боље скочи и он на земљу и стане га газити и бити буздованом по леђима, онда Турчин повиче: „медет," а калуђер: „безакониче један! ко ће ти угодити? Сад иштеш шербета, сад меда."

шербѐтлија[*], f. (у Ц. г.) Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шерва́ње̑ње, n. verbal. v. шервањити.

шерва́њити, шѐрва̑њи̑м, v. impf. клонити се чега, [vide] оклијевати, zaudern, tergiversor.

шѐре̑г, m. Kompagnie, turma, cf. [vide] чета [1]: Не браним ти, море, ни сав *шерег* —

Шѐрежанин, m. (pl. Шѐрежа̑ни) Serežaner, militis genus. Шережани су као пандури у Хрватској на сухој међи, који чувају да из Турске не би амо прелазили и зло чинили

хајдуци и други рђави људи. Они се одијевају у народне хаљине како који хоће и може, н. п. гдјекоји носе ћечерме с великијем сребрнијем пуцима или и с токама; на глави сви носе велике капе од црвене чохе које на једну страну висе к рамену, а доље поврх свега одијела широке кабанице од црвене абе; оружје (дуге пушке, пиштоље и велике ножеве) носе такођер како је коме воља. Њихове старјешине зову се обербаше. Шережани се кашто воде и на војску понајвише дике ради.

шерѐмет[*], m. у овој загонеци: *Шеремет* мет, краљев зет,| За вратима стоји, ђевојке проси [мачка и миш].

Шерѐметовић, m. (ст.) 1) пјева се како је Московска царица, госпа Јелисавка, писала књигу: Петру зету *Шереметовићу* — 2) у женидби Максима Црнојевића: А четврту у Дрекаловиће| На Милића *Шереметовића* —

шѐрит* [ширит], m. die Borte, limbus. [cf. галош, галун].

шѐрпа, f. хур. v. шерпиња.

шѐрпање, n. das Lauern, Herumgehen um etwas, ambitio rei.

шѐрпати, пам, v. impf. око шта, auf etwas lauern, um etwas herumgehen, ambio rem.

шѐрпења, } f. ein irdener Dreifuß, tripus fictilis.
шѐрпиња, } [cf. тиган].

шѐрпињица, f. dim. v. шерпиња.

шѐсе̑т, vide шездесет.

шѐсе̑теро, vide **шесеторо**.

шѐсе̑ти̑, та̑, то̑, vide шездесети.

шѐсе̑торо [шесетеро], vide шездесеторо.

шѐснаест, sechzehn, sedecim. [cf. шестeронаест].

шѐснаестеро, vide **шеснаесторо**.

шѐснаести̑, та̑, то̑, der sechzehnte, decimus sexus.

шѐснаесторо [шеснаестеро], Anzahl von sechzehn (fr. une seizaine), sedecim.

ше̏ст, sechs, sex.

Ше̏ста, m. који има шест прста, der Sechsfingerige, sedigitus: Да видимо *Шесту* од Задварја —

шѐста̑к, шеста̑ка, m. 1) der Sechser, senarius (z. B. Pferd, Münze). — 2) (у Биограду) Art Teppich, straguli genus.

шеста̀киња, f. 1) н. п. кобила, (Stute) von sechs Jahren, (equa) sex annorum. — 2) vide шесторка.

Ше̏стани, m. pl. племе у нахији Барској (к Црној гори и блату), у којем братство Вучедабићи, Арбанаси Турскога закона, славе Аранђелов дан, и Хришћани им устају и напијају у славу са воштанијем свијећама.

ше̏ста̑р, m. 1) der Zirkel, circinus. Ја сам ову ријеч најприје чуо у Тршићу од људи који граде каце и осталу бурад. Њихов је шестар (онда био) од рачвасте гране, па ако је широк они га каком свезом поузе, ако ли је узак они га какијем дрветом рашире; па кад једно буре задне, они шестар онај баце па за друго праве други. cf. шестило, шестати. — 2) (у Фрушкој гори) оно шуме (шездесети дијел) што је одређено за једну годину да се сијече.

шеста́ре̑ње, n. das Zirkeln, circinatio.

шеста́рити, ше̏ста̑ри̑м, v. impf. zirkeln, circino.

ше́стати, ше̏ста̑м, v. impf. приповиједа се да су људи, који су прво буре градили па нијесу знали како ће га заднити, дошли к премудроме Соломуну те га питали шта ће чинити, а он раскречивши кажипут и средњи прст начини од њих као шестар, па наслонивши кажипут на нешто окрене њима као шестаром говорећи: „Доста је *шестао* док је *ошестао.*“ По томе се људи досјете те начине *шестар* па њиме према величини бурета измјере дно и задне буре. cf. шестар.

шесте̏рица, f. vide **шесторица**.

ше̏стеро, vide **шесторо**.

ше̏сти̑, та̑, то̑, der sechste, sextus.

ше̏стило, n. (у Мославини) vide шестар 1.

ше̏стина, f. 1) das Sechstel, sextans, pars sexta. — 2) Anzahl von sechs, sex.

ше̏стиња, f. (у Сријему) н. п. овај во вози на шестињи, т. ј. напријед кад је шест упрегнуто (прва се два зову *поткољаци*, друга два *погонаши* и *погањаши*).

ше̏стица, f. die Sechs (im Kartenspiel), senarius.

шесто̀крили̑, ла̑, ло̑, sechsgeflügelt, sex alis instructus: свети *шестокрили* Аранђеле! закрили ме крилом твојим.

шесто̀кри̑лка, f. die Sechsgeflügelte, sex alas habens: На катарци змија *шестокрилка* —

1\. **шесто̀пер**, а, о, (ст.) von sechs пера, q. v. [cf. шестоперни]: Ти си посејала| *Шестопер* калопер —

2\. **шесто̀пер**, m. vide шестоперац: Јер видиш ли *шестопер* позлаћен —

шесто̀перац, пе̏рца, m. буздован од шест пера [cf. 2 шестопер]: Ал' он скида златна *шестоперца* —

шесто̀пе̑рни̑, на̑, но̑, (ст.) von sechs пера [vide 1 шестопер]: Буздоване *шестоперни* —

шесто̀редица, f. [шеница која има у класу шест редова]: То зачула шеничица *шесторедица* —

шесто̀рица [шестерица], Anzahl von sechs, sex. *cf. двојица.*

ше̏сто̑рка, f. буре од шест ако̑ва, ein sechseimeriges Faß, dolium sex amphoras capiens. cf. шестакиња [2].

ше̏сторо [шестеро], Anzahl von sechs, sex.

шесторо̀наест, (у Ц. г.) vide шеснаест.

[**шет**, in der Redensart. cf. трк, трч.]

ше́та, f. (ст.) vide шетња: *Шету* шета аго Мема —

ше́талица, f. der Pendel, perpendiculum. [cf. шетаљка].

ше́тали̑ште, n. vide шетница.

ше́та̑љка, f. vide шеталица.

ше́та̑ње, n. das Spaziren, Wandeln, ambulatio.

шѐтати, шѐта̑м (шећем), v. impf. wandeln, ambulo.

шѐтати се, шѐта̑м (шѐћем) се, v. r. impf. spazieren, wandeln, obambulo.

шѐтља пѐтља, f. cf. цицибан (само у оној загонеци).

шѐтница, f. (у Дубр.) мјесто гдје се шета, der Spazierplatz, ambulacrum. cf. шеталиште.

шѐтња, f. der Spaziergang, ambulatio [cf. проход 1, прошетња, шета, шећа 2]: отишао у *шетњу*.

шѐћа, f. 1) süßes Kind, mellita: Шећер *шећо*, да се не варамо — 2) der Spaziergang, ambulatio, cf. [vide] шетња: *Шећу* шета који нога нема —

шѐћер,* m. der Zucker, saccharum [cf. цукар]; жути, Kandelzucker, saccharum crystallinum; ледени; црни.

[**шећерац,** шећерца, m. vide вишњица; *види* s. v. вишњак.]

шѐћерење, n. verbal. v. шећерити.

шѐћерити, ри̑м, v. impf. zuckern, saccharo condio.

шећѐрли,* indecl. gezuckert, saccharo conditus: На *шећерли* каву и ракију — Шећер јела, шербет воду пила,| *Шећерли* се водом умивала —

шећѐрлија[*], f. (у Уж. н.) некака јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шѐћерни̑, на̑, но̑, zuckersüß, dulcissimus: шећерни и медени мој!

шѐћеров, а, о, н. п. глава, der Hut Zucker, meta sacchari.

шѐћѐрче, чета, n. süßes Kind, mellitus: Ја јој рекох: добар вече, дилберче!| Она мене: дођ' довече, *шећерче*! —

шѐх* [ше], m.: Он подвикну хоџе и *шехове* —

шѐхер* [шеер (шер)], m. vide варош.

шешàна* [шешшана, шишана], f. eine Art Flinte (österr. der Stutzen), teli genus. [cf. шица, штуц, кантунача].

шешàрица [**шишарица**],⎫ f. der Gallapfel, galla.
шѐша̑рка [**шишарка**], ⎭ [cf. шишка, бабушка].

[**шешаровина,** f. vide стаблина.]

шѐше, f. pl. (у Дубр.) vide о с п и ц е, богиње.

шѐши̑р, шешѝра, m. der Hut, pileus. cf. [2] клобук [2].

шешѝрина, f. augm. v. шешир.

шешѝрић, m. dim. v. шешир.

шешѝрџија, m. der Hutmacher, pilearius (opifex). [cf. клобучар].

шешѝрџијин, а, о, des Hutmachers, pilearii.

ши̏б, ши̏ба, m. das Gesträuch, virgultum. [cf. шибљак, шибље, шипраг, шевар 2, шеварик, грм 2, грмен; жбун (џбун); честа].

ши̏ба, f. 1) die Ruthe, virga: Двије *шибе* до неба шибају (очи). cf. шибљика [шибика]. — 2) die Spießruthen, poena virgarum: метнули га (ударили га) на шибу. — 3) Brunnenstange, harpago. — 4) eine Art langer Kanone (von kleinerm Kaliber), Feldschlange, tormenti genus: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А Маргета на Врачар на поље,| Танка *шиба* на малу Вишњицу —

ши̏бак, ши̏пка, m. (у Ц. г.) дрво што је привезано за стојало, те се њим жито млати. [vide цијеп].

ши̏бало, n. die Ruthe des Trommelschlägers, virga tympani. cf. шипка [4].

ши̏балук, m. на ђерми, Brunnenschwengel, tolleno.

ши̏бан, m. у пјесми некака трава: С ону банду Шибеника| *Шибан* трава до кољена —

ши̏ба̑ње, n. das Streichen mit Ruthen, caesio (virgis). [cf. ошибивање].

ши̏бати, ба̑м, v. impf. 1) mit Ruthen streichen, virgis caedo. [cf. ошибивати]. — 2) куд то шиба, zielen, specto. [cf. гађати].

ши̏бе! interj. so jagt man die jungen Hunde fort, vox pellendi catulos (zu erwachsenen sagt man ош): *Шибе*, керче, не лај на швалерче —

Ши̏бенац, е̑нца, m. у Мачви Дринска отока.

Ши̏бени̑к, m. Sebeniko, Sebenicum.

ши̏бика, f. vide **шибљика**: У руке јој од злата *шибика* —

ши̏бица, f. dim. v. шиба.

ши̏бља̑к, шибља̑ка, m. das Ruthengesträuch, virgultum cf. [vide] шиб.

ши̏бље, n. vide [шиб] шибљак: И утече *шибљу* буковоме —

ши̏бљика [шибика], f. die Ruthe, virga, cf. [vide] шиба [1]: Будила ме тананом *шибљиком* —

ши̏бљи̑че, n. у овој загонеци: Змија шиче кроз *шибљиче*, за њом се меће јуначко плеће [*косач* и *коса*].

ши̏бу̑т, m.: Па г' остави у *шибуту* жива —

ши̏ватица,⎫ f. шиваћа игла, die Nähnadel, acus
ши̏ватка, ⎭ sutoria (ad suendum).

ши̏ваћи̑, ћа̑, ће̑, н. п. игла, Näh-, sutorius, ad suendum.

ши̏вета[*], ши̏ве̑та̑, n. pl. die vielen Zöpfe der Türkinen, caudulae capillorum apud feminas Turcicas: Једна глава тридесет *шивета* —

ши̏го-ми̏го, у припјеву: А ти, патко, *шиго-миго* —

ши̏ја, f. der Hals (der Gänse, Krebse), collum [vide врат 1]: Та по *шији*, та по врату; Није по *шији*, већ по врату.

Ши̏ја̑к, m. Херцеговци зову Шијацима све Србље, који не говоре као они (н. п. *лијепо, бијело, млијеко, кољено*, него *лепо, бело, млеко, колено* и т. д.); а Сријемци и Бачвани зову Шијацима Херцеговце, Далматинце и Хрвате. У Србији се кашто састану у вече Херцеговци и Шијаци (као н. п. на комидби), па се читаву ноћ надгоравају, т. ј. Херцеговци приповиједају за Шијаке штогођ човјек луђе и смјешније може измислити, а тако опет Шијаци за Херцеговце; и то се све чини у шали и у смијеху.

Шија̀киња, f. die Schijakin, femina e terra τῶν Шијаци.

шѝјачкӣ, ка̄, ко̄, schijakisch, *τῶν* Шијаци.
шѝјење, n. das Nähen, sutura.
шѝјуц, cf. шипавица.
1. **шѝк**[*], m. vide [1 в а р а к] клободан.
2. **шѝк!** vide шике.
шѝка, f. 1) das Zischen z. B. der Gans, sibilus (anseris): стоји га *шика.* — 2) (по зап. кр.) vide колијевка: У маленој *шици* колијевци —
шѝкало, n. код уздара од дрвета чим кожу гладе. cf. костило.
шѝка̄ње, n. 1) das Zischen der Gans, sibilatio. — 2) das Wiegen, cunarum actio.
шѝкара, f. [cf. палучак; жбун?].
шѝкаре̑ње, n. das Keichen beim schweren Tragen, anhelatio bajulantis.
шѝкарити, ри̑м, v. impf. keichend tragen, anhelus bajulo.
1. **шѝкати,** шѝка̄м, v. impf. (по југоз. кр.) 1) дијете, wiegen, cunas ago (infantis): Да ми ђецу у бешику *шика* — Мене је вилу *шикао* — 2) шикала га крв, т. ј. точила га, ишла од њега: Ко је гођ сирац изио, браца Миливоја крв *шикала.*
2. **шѝкати,** шѝче̑м, v. impf. zischen wie die Gans, sibilo ut anser: *шиче* као гусак; Што *шиче* на свеца.
шѝкати се, шѝка̑м се, v. r. impf. 1) sich fortpacken, facessere: *Шикајте се,* гости, од куда сте дошли — 2) vide љуљати се, њихати се: *Шикала се* барка| Пут светога Марка —
шѝке! interj. spricht man zu jungen Schweinen, um sie fortzujagen, vox pellendi porcellos. cf. [2] шик.
шѝкли,* adj. indecl. mit Rauschgold geschmückt, auro tremulo ornatus: Те уљезе у *шикли* одају — Зборе Турци у *шикли* одаји —
шѝкља, f. Art spitziger Schiffe, navigii genus.
шѝкља̄ње, n. das Hervorrauschen, proruptio. [cf. шиктање].
шѝкљати, ља̑м, v. impf. hervorsprudeln, emico, prosilio [cf. шиктати, лопити]: *шикља* крв из ране, вино из бурета.
шѝкљица, f. dim. v. шикља.
шѝкнути, шѝкне̑м, v. pf. (у Црмн.) 1) дијете, т. ј. љуљнути. — 2) zischen, sibilo.
шѝковати, кује̑м, v. impf. mit Rauschgold überziehen, auro tremulo inducere, cf. [vide] шикосати: Двори су му шиком *шиковати* —
шѝковати се, кује̑ се, v. r. impf. (у војв.) sich schicken, decet, [vide] д о л и к о в а т и, cf. личити, одликовати, приликовати.
шѝком-бо̏јана, f. vide шипер-пеана.
шѝкоса̄ње, n. verbal. v. шикосати.
шѝкосати, ше̑м, v. impf. и. pf. mit Rauschgold überziehen, auro tremulo inducere. [cf. шиковати, пожикати].
шѝкта̄ње, n. vide шикљање.
шѝктати, шѝкће̑м, v. impf. vide шикљати.
шѝкунђед, m. (у Ц. г.) vide [ч у к у н ђ е д] шукунђед.

шѝлер [шиљер], m. (у Сријему) der Schiller (Wein), vinum helvolum. [cf. 2 винош].
шѝлераст [шиљераст], а, о, н. п. вино, schillernd, helvolus.
шѝло, n. die Ahle, subula: *Шило* за огњило.
шѝљак, љка, m. eine hölzerne Ahle, subula lignea.
шѝља̄ње, n. das Schicken, missio.
шѝљаст, / ***шиљат,*** а, о, zugespitzt, acutus. [cf. шиљкаст, заошиљаст].
шѝљати, ље̑м, v. impf. schicken, mitto, cf. [vide] слати: Да ми ситну књигу направимо,| *Шиљимо* је граду у Никшиће — Па је *шиље* Петру вјеренику —
шѝљбо̑к, шиљбо̀ка, m. die Schildwache, miles in statione; statio.
шиљбока̄на, f. vide стражара.
шиљбо̀че̑ње, n. das Schildwache-stehen, statio.
шиљбо̀чити, шѝљбо̀чӣм, v. impf. Schildwache stehen, sto, sum in statione.
шѝљег, m. ein junger Widder, aries juvenis.
шѝљегвица, f. ein junges Schaf, ovis juvenis.
шѝље̑ж, f. (coll.) junge Schafe (beiderlei Geschlechts), oves juvenes.
шѝље̑же, жета, n. ein junges Stück Schaf, ovis juvenis. cf. ухотка.
шѝљер, m. vide **шилер.**
шѝљераст, а, о, vide **шилераст.**
шѝљкаст, а, о. vide шиљаст.
шиљка̀ши, m. pl. т. ј. опанци, zugespitzt, cuspidatus.
шѝљчић, m. dim. v. шиљак.
шимија, *f. (у Боци) vide мајмун.*
шимѝшир, у овој загонеци: Ја усијах *шимишир,* под ливаду под шимшир, наврани се кордован, изоба ми *шимишир,* под ливаду под шимшир [*снијег,* кад га киша растапа].
шѝмла, f. (у Хрв.) vide шиндра.
шѝмшир[*], m. der Buchsbaum, buxus semper virens Linn. [cf. бус 3, зеленика 2, мрчела].
шѝмшир-ка̀ша, f. шимширова кашика: Кад понесем *шимшир-кашу* ка грлу,| Чини ми се синџир-гвожђе на грлу —
шѝмширов, а, о, von Buchsbaum, buxinus.
шѝмшировина, f. Buchsbaumholz, lignum buxi.
шѝна, f. (у Сријему) die Radschiene, ferrum quo rotae vinciuntur.
шѝндра, f. (coll.) die Schindeln, scandulae. [cf. шимла].
шѝндрика, f. die Schindel, scandula.
шинѝк[*], шинѝка, m. (у Херц.) ein Getreidemaß, mensurae genus (од десет ока). [cf. багаш, букила; cf. меров, 2 стар].
шѝнтер, m. (у војв.) der Schinder, qui pecus morticinum deglubit.
шѝнтеров, а, о, des Schinders, ejus qui pecus morticinum deglubit.
шѝнтерскӣ, ка̄, ко̄, Schinder-, *τῶν* шинтер.
шѝнути, не̑м, v. pf. 1) einen Ruthenstreich, Peitschenhieb versetzen, caedo virga, flagello. — 2) ујести: поганац га шинуо! змија га шинула! А каква је, *шинула* је гуја! —

ши̏нути се, нѐм се, v. r. pf. н. п. на земљу, sich hinwerfen, projicere se.

ши̏п, m. (у Шумад.) оно гвожђе што се на њега набије ереза или пријеворница, те се о њему објеси катанац.

ши̏пак, пка, m. 1) (у Ц. г. и у приморју) Granatapfel, malum granatum [punica granatum L.; cf. љутак; медун 1, сладун 1, пуклаш]. — 2) (у Лици) der Rosenstrauch, rosae frutex [rosa L.; cf. шипурика (шепурика), шипчаница]. — 3) (österr. Hetschepetsche) die Hagebutte, fructus (bacca) rosae [L.] caninae. [cf. шипурак, сврбигуз]. Искесио зубе као лисица на *шипак.* — 4) хоћеш шипак! eine Feige, wird nichts daraus, non auferes. [cf. њака]. — 5) у јунца оно на врх рога, што послије спадне: још моме волу ни *шипци* нијесу спали.

Ши̏пан, m. Insel Giupanna.

ши̏па̑р, шипа́ра, m. 1) око Дунава доље од Пореча, der männliche Hausen, huso mas [acipenser huso L. ♂]. — 2) каже се и поодраслу дјетету мушкоме. [vide дечак].

шипа́рац, рца, m. 1) hyp. v. шипар. — 2) (у Јасеници) клен [2] мањи од оке.

шипа̀рчић, m. dim. v. шипарац.

ши̏пер-пе́ана, f. у припјеву: Пошетало је пет ђевојака:| *Шипер-пеана,* шиком-бојана,| И ђузелана мимопросава,| Пета ђевојка винирузана —

ши̏пила, ши̏пи̏ла̑, n. pl. 1) на разбоју оне двије дашчице, што држе брдила за забрдњачу. — 2) (у Хрв.) кад се дрва у ж л и ј е б е једно у друго.

ши̏пилити, ли̑м, v. impf. zusammenfügen, coagmentare. [vide зглобљавати].

ши̏пило, n. die Aushöhlung, Hohlkehle, canaliculus. cf. ушипилити.

ши̏пиљење, n. verbal. v. шипилити.

ши̏пка, f. 1) die Ruthe, virga. — 2) н. п. олова, злата, ein Stänglein (Blei), virga plumbi. — 3) пушчана, der Ladestock, virga glandi plumbeae adigendae. [— 4) vide шибало.]

Шипо̀дер (војвода), m. (ст.) ein poetischer Eigenname in einem satyrischen Gedichte mit Anspielung auf шиб, q. d. der S t r a u c h d u r c h b r e c h e r (auf der muthigen Flucht): Оно ј' главом *Шиподер* војвода,| Оно ти је суђен ђувегија —

ши̏пра̑г, шипра́га, m. (у Сријему) vide шиб.

ши̏пра̑жје, n. (у Бачк.) coll. v. шипраг.

ши̏пра̑шка, f. (у Бачк.) као шибљика.

шипу̏рак, рка, m. (у Србији) vide шипак 3.

шипу̏рика [шепурика], f. (у Ц. г.) дрво бодљиво, као ружа, eine Art Strauch, fruticis genus. [vide шипак 2].

шипу̏рина, f. [cf. шапурина, шепурина] 1) der Stängel der Trauben beraubt, scapus uvae. cf. [vide] озобина. — 2) vide о к о м а к, комушина.

ши̏пчалук, m. vide шипчиште.

ши̏пчани̑, на̑, но̑, н. п. зрно, Granatäpfel-, mali granati.

ши̏пчаница, f. (у Лици) die Rose, rosa. [vide] ш и п а к [2], cf. ружа.

ши̏пчица, f. dim. v. шипка.

ши̏пчиште, n. (у Ц. г.) das Behältniß für den Ladestock an der Flinte, locus virgae sclopeti inserendae. cf. шипчалук.

ши̏ра,* f. der Most, mustum. cf. [винкот, муст, мастика, 2] ма̑ст.

ши̏ра̑ј, m. (у Сријему) во који у ширину тјера рогове, ein Ochs mit großen weit auseinander laufenden Hörnern, bos cornua diversa habens. [cf. ширвоља].

ши̏рајаст, а, о, н. п. во или крава у којега рогови расту у ширину, mit auseinander laufenden Hörnern, cornua diversa habens.

ши̏рвоља, m. vide ширај.

ши̏ре̑ње, n. das Breitmachen, dilatatio.

шире̏тлук[*], m. Falschheit, falsum.

ши̏римице̑, vide широм.

шири̏на, f. (acc. ши̏рину) die Breite, latitudo.

ши̏рит,* m. vide **шерит.**

ши̏рити, ши̏ри̑м, v. impf. breiten, dilato.

ши̏рити се, ши̏ри̑м се, v. r. impf. sich ausbreiten, extendi, großthun, jactare se.

ши̏рок, широ̀ка, ко, (ши̏роки̑, comp. ши̏ри̑) breit, latus.

Ши̏роке̑, f. pl.: Поцмилио Перовић Батрићу| У *Широке* у племе Бањане —

ши̏ро̑м, н. п. отворена врата широм, weit, late; иду људи широм, gedrängt, catervatim. cf. ширимице.

ши̏ру̑н, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Meerfisch [gemeiner Stöcker], piscis quidam marinus [trachurus trachurus Casteln.].

ши̏ти, ши̏је̑м, v. impf. (part. pass. ши̏вен) nähen, suo.

ши̏ћа̑р,* шиħа́ра, m. Gewinn, lucrum, Beute, praeda, cf. добит [vide плијен]: У бећара свакога *шићара,*| Понајвише буа и ушију —
шићарина, f. cf. [vide] *плијен.*

шића́рити, ши̏ћа̑ри̑м, v. pf. erbeuten, lucror: Ђе би с мојом четом *шићарио* —

шића́рџија,* m. der gern Beute macht, praedator: Гледале га још три *шићарџије* —

ши̏ца, f. eine Art Flinte (der Stutzen), telum accuratius. cf. [vide] шешана.

ши̏ца̑р, m. der Scharfschütze, jaculator.

ши̏царски̑, ка̑, ко̑, Scharfschützen-, jaculatorius.

ши̏ш,* m. гвозден ражањ.

ши̏ша̑к, шиша́ка, m. 1) das erwachsene Füllen (dem man die Mähne stutzt), pulli equini genus. [cf. 2 шише, шишаче]. — 2) (у Бјелопавл.) Црногорска и Херцеговачка капа, која се у Србији зове к а р и к л и ј а [и *карикача*].

шиша̀киња, f. eine junge erwachsene Stute, equa juvenis.

шиша̀на, f. vide **шешана.**

ши̏ша̑но̑ ку̏мство, n. кад се дјетету први пут сијече коса (шиша се): у овакоме кумству може и Турчин бити Хришћанину кум, а по томе кашто и Хришћани Турцима, особито

у Босни и Херцеговини, шишају дјецу. Шишано кумство може бити и без попа.
ши̏ша̑ње, n. das Stutzen, Abscheren, detonsio.
шиша̀рица, f. vide шешарица.
ши̏ша̑рка, f. vide шешарка.
ши̏шати, ши̏ша̑м, v. impf. abscheren, tondeo, cf. шишано кумство: Да му *шишам* сина милоснога —
Ши̏шатовац, то̑вца, m. намастир у Фрушкој гори.
ши̏шатовачкӣ, ка̑, ко̑, von Шишатовац.
шиша̀че, чета, n. vide [ш и ш а к 1] ши̏ше.
1. **ши̏ше**[*], шета, n. eine (Rosoglio-)Flasche, ampullae genus.
2. **ши̏ше**, шета, n. ein junges Füllen, dem man die Mähne geschoren, pulli equini genus. cf. [vide] шишак [1].
ши̏ше̑ње, n. vide дажђење.
ши̏шитељ, m. cf. кум [1], cf. шишано [кумство].
ши̏шити, ши̏ши̑, v. impf. (у Подг.) vide дажђети.
ши̏шка, f. der Gallapfel, galla. [vide шешарка]. cf. шишарица.
ши̏шка̑ње, n.: Веће иде с диком у *шишкање*, У *шишкање*, у врашко сиграње —
ши̏шкати, ка̑м, v. impf. дијете, einschläfern, beschwichtigen, sopire.
ши̏шмиш, m. (у Хрв.) vide слијепи миш [1].
ши̏шњавац, а̑вца, m. (у Ц. г.) der herumstöbert, qui quaeritat.
ши̏шња̑ње, n. (у Ц. г.) vide [ц у њ а њ е] орвање.
ши̏шњати, шња̑м, (у Ц. г.) vide [ц у њ а т и] орвати.
Ши̏шо, m. мушки надимак.
ши̏шобрк, m. (у Ц. г.) који шиша, т. ј. подсијеца бркове, der den Knebelbart stutzt, qui barbam labri superioris tondet.
ши̏шуља, f. vide осипача.
шишу̏ља̑ње, n. vide [д а ж ђ е њ е] шишење.
шишу̏љати, ља̑, v. impf. (у Подг.) vide [д а ж д ј е т и] шишити.
шка̀кља̑ње, n. vide чкакљање.
шка̀кљати, ља̑м, vide чкакљати.
шка̀кље̑ње, n. vide чкакљење.
шка̀кљив, а, о, vide чкакљив.
шка̀кљити, љи̑м, vide чкакљити.
шка̏лоња, f. (у Боци) vide аљма.
шка̏ља, f. 1) vide чкаља. — 2) (у Ц. г.) комади од камена, који се у зидању међу у клак између камења великог: И пет стотин' ђеце шегрчади | Што му *шкаљу* и пржину вуку —
Шка̏ља̑ри, m. pl. мјесто (село) више Котора.
шка̏му̑т, m. das Bäffzen eines jungen Hundes, gannitus: стоји га *шкамут*.
шкаму̏та̑ње, n. das Bäffzen, gannitio.
шкаму̏тати, шка̏муће̑м, v. impf. bäffzen, beffen, gannio.
шкаму̏тнути, шка̏му̑тне̑м, v. pf. aufbäffzen, gannio.
шка̏њ, *шка̏ња, т. (у Боци) vide столица* [1].
шка̀њац, њца, m. (у Хрв.) vide кобац.
шкара̀мбеч, m. некака бубина. У којој кући има много шкарамбеча, кажу да неко од кућана има сакривенијех новаца.
шка̏ре, f. pl. (у Славонији) die Scheere, forfex. [vide] п о ж и ц е, cf. маказе.
шка̀тула, f. (у горњ. прим.) Schatulle, scrinium: И *шкатулу* грожђа од Леванте —
шка̑ф, шка̏фа, m. (у Сријему по варошима) vide шавољ.
шке̏мбе,* бета, n. vide бураг.
шки̏љав, а, о, blinzend, connivens.
шки̏ље̑ње, n. verbal. v. шкиљити.
шки̏љити, љи̑м, v. impf. blinzeln, conniveo. [cf. жмирити].
шки̏п, шки̏па, m. 1) (у Херц. и у Ц. г.) vide карлица. — 2) (у Боци) корито у ком се перу кошуље, Waschtrog, alveus lavando inserviens.
шкло̏пац, пца, m. der Stich (des Flohs, der Wanze), vestigia ictus cinicis, pulicis: изишли *шклопци* по њему.
шкло̀ца, f. бритва дрвенијех кора, ein Taschenmesser mit hölzernen Schalen, cultelli genus.
шкло̏ца̑ње, n. vide клоцање.
шкло̏цати, ца̑м, v. impf. vide клоцати: Матор курјак ако и не може ујести, он опет *шклоца*.
шкло̏це, шкло̏ца̑, f. pl. (у Хрв.) од дрвета као крпеле, у што се међу коњи, као у букагије, eine Art Fußfessel für Pferde, pedica. [cf. клоце].
шкља̏ка [пљака], f. vide штака [2].
шко̏ба, f. (у Боци) који завршује каку игру, Person die ein Spiel schließt, postremus aut postrema ludi.
шко̀ба̑љ, шкоба̏ља, [скобаљ] m. Art Fisch, piscis genus [chondostroma nasus Agass.].
Шкоба̏љуша, f. планина између Имоскога поља и Биокове.
шко̏да, f. (у војв.) der Schaden, damnum. cf. [vide] штета.
шко̏дити, ди̑м, v. impf. schaden, noceo. cf. [1] удити [2, пачити].
шко̏дљив, а, о, schädlich, noxius.
шко̏ђе̑ње, n. das Schaden, detrimenti adlatio.
шко̀кци, шкока̏ца̑, m. pl. (у Сињу) vide колотуре.
шко̏ла [чкола], f. (pl. gen. шко̏ла̑) die Schule, schola. [cf. скула; мејтеф]. У данашњој Србији од прије до године 1804 ни у сто села није било свуда једне школе, него (који су мислили бити) попови и калуђери учили су по намастирима код калуђера или по селима код попова. Код свакога намастира било је по неколико ђака, па који су мањи они су љети чували козе, овце, јарњће, свиње, садили и пљели лук, ишли уз плуг; купили сијено, шљиве и т. д., а већи су ишли с калуђерима по писанији; а зими пошто би сви ујутру донијели дрва, и по том већи напојили калуђерске коње, а мањи почистили собе, скупили би

се у каку собу (која се у Троноши звала *цагара*) те би им какав калуђер или ђакон показивао да уче *чатити*, или би сваки учио код *свога духовника*. Многи љети забораве што зими науче: и тако су гдјекоји учили по 4 по 5 година, па још нијесу знали чатити. Попови су обично имали по једнога или два ђака, који су такођер чували стоку, радили све послове домаће и носили водицу по селима. Ако ли би гдје у нахији била (или постала) школа, онда људи из околнијех села воде дјецу *мађистору* и плате му на мјесец те их он учи. У школи су дјеца морала сједити и учити од јутра до мрака (само што отиду те ручају); а кад уче и чате, морала су (сва у глас) тако викати (чатећи свако своје) да се у школи ништа није могло разабрати. У школи се је учило по мало и писати колико је учитељ знао, а остале су све науке биле као и по намастирима Како по намастирима и код попова тако и по школама дјеца су почињала учити из рукописа (јер буквара није било), н. п. учитељ напише дјетету што ће данас учити, па кад оно научи, а он му напише друго и т. д. Кад који ђак тако из рукописа изучи *бекавицу*, онда узме (Славенски) *часловац*, кад изучи и пречита неколико пута часловац, онда узме *псалтир*; а који изучи и пречита неколико пута псалтир, онај је већ изучио *сву књигу*; онда је могао бити, ако је хтио, поп, калуђер, мађистор, прота, архимандрит, ако је имао доста новаца, и владика. Какогод што је учитељ по својој вољи школу отворао, тако ју је и затворао кад му је била воља, па је ишао на друго мјесто, или се примао какога са свијем другога посла. Као што је ово овако било од прије у Србији тако је и данас у Босни, у Херцеговини и по свему народу нашему под владом Турском, а слабо је боље и у Црној гори и у Далмацији и у Хрватској. За владања Црнога Ђорђија у Србији биле су постављене школе готово по свима варошима и градовима, а и по гдјекојијем селима. У Биограду осим мале двије школе (једна за варошку дјецу а друга за Турску која су се била искрстила) била је *велика школа*, какове Срби никад до онда нигдје нијесу имали. Она је постала 1808 године; у њој је први учитељ био покојни Иван Југовић (или Јован Савић), послије њега Миљко Радоњић, Лазар Воиновић, Глиша (не знам како се звао) и Симо Милутиновић. У велику су школу примали само момчад која су већ знала чатити и помало писати, па су ондје учила на Српском језику историју свију народа од постања свијета до данас, географију цијелог свијета и статистику свију држава, права (чини ми се Римска), нешто мало из физике, начин како се пишу писма (свакојака), рачун, Њемачки језик и *„нравоучителна преподаванија.“* За те све науке била су три учитеља, и раздијељене су биле на три године. Са владом Црнога Ђорђија пропала је 1813 године и ова школа и учење књиге било се повратило са свијем на старо. С почетком владе Милоша Обреновића 1815 године почеле су се школе у земљи опет множити и подизати тако да сад [1850.] које по селима које по варошима има близу 300 малијех школа, осим овијех у Шапцу, у Крагујевцу и у Неготину *полугимназија*, у Биограду *гимназија*, *лицеум* и трговачка и војничка школа и богословија. Трошак на мале школе и на учитеље плаћају општине, а на велике сав народ. За мале школе штампане су којекакве школске књиге, али су међу њима још једнако часловац и псалтир најглавније, и по њима се показује колико је дијете научило, или шта учи, н. п. кад које ко запита: „шта учиш?“ оно одговори: „часловац“ или „псалтир“ или „буквар.“ У Сријему, у Бачкој и у Банату још одавно имају школе не само по варошима него готово и у свакоме селу, и учитељима свуда плаћају општине; али не само што су у њима часловац и псалтир главне науке, него и друге поред њих наштампане школске књиге тако су рђаве, особито што се језика тиче, да се не ваља чудити што књижевници наши свога матерњега језика не знаду и што су га за ово сто година овако искварили, него ваља хвалити Бога што је мало људи у школе ишло те није још много горе постало. У Карловцима је још одавно била богословија, а прије неколико година постала је и у другијем гдјекојијем епархијама, али се у тијем школама уче науке на данашњему Славенском језику како који учитељ зна. Године 1810 постала је у Сентандрији школа за учитеље, која је послије пренесена у Сомбор; у овој се школи науке уче тобоже Српски, опет како који учитељ зна; али ово све још очекује правога уредника и управитеља. У царству Аустријскоме за сад је најбоља Српска школа у Трсту, и то је хвала и дика њезиноме учитељу Димитрију Владисављевићу.

школа̀рица, f. (у Боци) die Schülerin, discipula [vide ученица]: Иза града Цариграда вода извире,| Покрај воде жубер стоји, те се веселе| *Школарице* све ђевојке, дивне, румене —

шко̏лица, f. dim. v. школа.

шко̏лскӣ, ка̑, ко̑, Schul=, scholasticus.

шко̏љ, m. (по приморју) vide острво.

шко̏ља̑р, m. vide острвљанин.

шко̀љка [чкољка], f. die Muschel, concha [L.].

шко̀љци, шко̏ља̑ка̑, m. pl. (у Дубр.) vide колотуре.

шко̏љчица, f. dim. v. шкољка.

шко̀пац, пца, m. vide ушкопљеник [2].
шко̀пити, пи̑м, vide штројити.
шко̀пица, f. (у приморју) бритва којом се шкопе свиње, ein Kastrirmesser, scalprum castratorium.
шко̀пљење, n. vide штројење.
шко̀пчевина, f. (по југоз. кр.) Schöpsenfleisch, caro vervecina.
шко̀рав, } а, о, (у Сријему) н. п. пређа, пла-
шко̀рњав, } тно (као згрчено), runzelig, rugosus.
шкра̏бија, f. (у Босни и у Ц. г.) die Schublade, [forulus; vide чекмеџе]. cf. фиока.
шкра̏мица, f. (у Сријему) нема ни *шкрамице*, т. ј. нимало. cf. мрва [2, мрвице].
шкра́па, f. (у Кастелима) ситан камен, kleine Steine, lapilli.
шкра̀пљив, а, о, н. п. земља, kleine Steine enthaltend, lapidosus.
шкр̏б, f. (по зап. кр.) vide **скрб.**
шкр̏бав, а, о, н. п. нож, schartig, serratim scissus.
шкр̏бан, бна, бно, vide **скрбан.**
шкр̏бина, f. (у Ц. г.) комад н. п. зуба, кад остане у вилици, der Stummel, truncus. [cf. шкрботина; одљусак].
шкр̏бити, би̑м, v. impf. (у Хрв.) vide **скрбити.**
шкр̏бити се, би̑м се, (у Лици) vide **скрбити се.**
шкр̏бљење, n. vide **скрбљење.**
шкр̏ботина, f. vide шкрбина.
шкр̏га, f. (у Спљету) мала пољска јаребица [Rebhuhn, Feldhuhn, perdix cinerea Briss.] (а велика у које су црвене ноге, кљун и око очију, зове се *јареб*). [vide јеребица].
шкр̏ге, шкр̑га̑, f. pl. у рибе, die Riemen, Kiefern, branchiae. [cf. креља].
шкргу̑т, m. das Geknirsch, frendor dentium.
шкргу́та̑ње, n. das Knirschen, frendor. [cf. шкркотање].
шкргу́тати, шкр̀гу̑ће̑м, v. impf. т. ј. зубима, knirschen, frendo [cf. шкркотати]: Главом маше, зубима *шкргуће* —
шкргу́тнути, шкр̀гу̑тне̑м, v. pf. knirschen, frendo: Главомману, зубима *шкргутну* —
шкри̏ња, f. (по југоз. кр.) vide **скриња.**
шкри̏п, m. vide процијеп [cf. шкрипац 1]: држи га у *шкрипу*.
шкри̏па, f. 1) das Knarren, crepitus. — 2) das Sausen seidener Kleider, stridor: Стаде *шкрипа* свилени кавада —
шкри̏паваң, а̑вца, m. eine Art eßbaren Baumschwamms [Korallenschwamm], fungi comestibilis genus [hydnum coralloïdes Scop.; cf. шкрипац 2].
шкри̏пање, n. das Knarren, stridor. [cf. шкрипљење].
шкри̏пати, шкри̑па̑м (шкри̑пље̑м), v. impf. knarren, strido. [cf. шкрипити].
шкри̏пац, пца, m. 1) vide [процијеп; cf.] шкрип: он је у *шкрипцу*. — 2) понајвише pl. шкри́пци, vide шкрипаваң.
шкри̏пити, пи̑м, vide шкрипати.
шкри̏пљење, n. vide шкрипање.
шкри̏пнути, не̑м, v. pf. aufknirschen, frendo: *Шкрипну* зубма, а повади сабљу —
шкри̏пов да̑н, ва дне, m. in der Redensart: О шкрипову дне, кад се бараци стригу, i. e. nie, ad calendas graecas.
шкркота̑ње, n. vide шкргутање.
шкркота̀ти, шкр̀коће̑м, v. impf. vide шкргутати.
шкр̏љево, n. (око Ријеке Сењске) [vide врењак] cf. френга.
шкрље̑тка, f. (у Славонији) der Käfig, cavea. cf. [vide] крлетка.
Шкр̏ња, f. (у Ц. г.) женски надимак.
Шкр̏њета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
шкр̏њетица, f. (у Земуну код Ђурчија) мала јагњећа кожица, Lammsfell, pellis agnina.
Шкр̏њица, f. (у Ц. г.) женски надимак.
Шкр̏њо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
шкро̑б (cf. **скроб**), m. (у Сентандрији) Stärke, Stärkmehl, amylum. [cf. штирак, штирка].
шкро̑к, m. (pl. gen. шкро̑ка̑) (у Рисну) der Schritt, gradus, cf. [vide] корак: Колико *шкрока* поступила од твога рода до твога дома, толико ти Бог дао добријех и сретнијех часа! (у доброј молитви). cf. корак.
шкро̀кање, n. [verbal. v. шкрокати].
шкро̀кати, ка̑м, v. impf. (у Сријему) versagen (von der Flinte), fallo: *шкрока* му пушка. cf. [штроцнути;] слагати, фрснути.
шкро̀кнути, не̑м, v. pf. vide [штроцнути; cf.] шкрокати.
шкро̀пац, пца, m. (у Лици) кад вјетар с планине наноси по гдјекоју кап кише, das Benetzen, irrigatio: овдје је свагда *шкропац*.
шкро̀пити, пи̑м, v. impf. vide кропити.
шкро̀пљење, n. vide кропљење.
шкр̏пина, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefisch [brauner Drachenkopf], piscis genus [scorpaena porcus L.].
шку́да, f. ein Scudo, numus scutatus.
шку̑љ, m. 1) (у Херц.) ушкопљен ован, der Schöps, vervex. [vide претукач]. — 2) (у Барањи) vide пиљак.
шку́ља̑ње, n. verbal. v. шкуљати се.
шку́љати се, шку̑ља̑м [се], v. [r.] impf. (у Барањи) mit kleinen Steinen spielen, lapillis ludere.
шкуље̑вит, а, о, т. ј. ован, cf. шкуљ [1]: И још до два овна *шкуљевита* —
шла̏кња, f. die Schlacke, scoria. cf. [vide] троска.
шли̏нговати, гује̑м, v. impf. (у војв. по варошима) (schlingen) sticken, pingere acu, cf. [vide] вести: Швалери ти кућу прокопали, И однели *шлинговану* шмизлу —
шлис! кад се казује да је ко кога ударио, Schallwort, einen Hieb zu bezeichnen.
шља̏ка [шкљака], f. (по југоз. кр.) vide штака [2]: Нити узе шарца ни оружја, Но дренову *шљаку* доватио —
шља́па̑ње, n. das Waten, vadatio.
шља́пати, шља̑па̑м, v. impf. н. п. по блату, waten, vado.

шљапити, пим, v. pf. schlagen, percutio. [cf. шопити].

шљедник, m. (у Ц. г.) der Spürhund, canis vestigator, cf. [vide] кер: Који води хрте и *шљеднике* — *Шљедници* те чету опазити — А толико хрта и *шљедника* —

шљез [сљез], m. (јуж.) [cf. слијез, шљезовина; a) црни, Malve, Käsepappel, malva L.; — б)] бијели, der Eibisch, althaea officinalis Linn.

[**шљезина**, f. (јуж.) vide слезина; *види* s. v пјаштаница.]

шљезовина, f. (јуж.) [vide шљез] Eibischkraut, althaea officinalis.

шљеме, мена, n. (јуж.) der Trambaum auf dem Dache, culmen tecti.

шљемишље, n.: Па га покри шушњем и *шљемишљем* —

шљепарија, f. 1) vide шљепота. — 2) у приповијеци мјесто *епархија*. У Хрватској на брду које се зове *Кремен*, била црква и пред њом раст. Под овим растом једном пландовало неколико оваца и код њих сједила баба; у том удари од некуда владика, и дошавши ондје запита каква је то црква, а она му одговори: „Ваше блаженство! што је год ваше *шљепарије*, нигђе народ толико не долази колико овоме *раму*.“ Владика је запита, који је ту рам, а она му одговори: „Свети *кремен*“ (јер је слушала гдје се говори: отишао на *Кремен* и т. д.). Владика онда погледавши преда се рекне: „Ја томе тропара не знам.“

шљепачки, ка, ко, (јуж.) Blinder-, caecorum.

шљепић, шљепића, m. (у Лици) die Blindschleiche, caecilia. [vide слепић 1]. cf. слијепац [2].

шљепица, f. (јуж.) die Blinde, caeca.

шљепота, f. (јуж.) die Blindheit, caecitas. [cf. шљепоћа, шљепарија 1].

[**шљепоћа**, f. (јуж.) vide шљепота; cf. слепоћа.]

шљепчовођа, m. (јуж.) der Blindenführer, dux caeci.

шљести, шљезем, [сљести] v. pf. (у Ц. г.) herabsteigen, descendo. [vide 1 сићи].

шљива, f. (pl. gen. шљива) [слива] 1) der Pflaumenbaum, prunus [domestica L.]. — 2) die Pflaume, prunum. Шљива има од много руку, н. п. *маџаруше* или *пожешкиње*, којијех има највише; *ране шљиве*, које нијесу плаветне него зелене или жућкасте и крупније су од пожешкиња; *тургуње*, које такођер доспијевају прије пожешкиња, ни оне нијесу врло плаветне као пожешкиње, него црвене и не могу се цијепати; *трноваче*, које су округле.

шљивак, шљивака, m. 1) vide шљивик. — 2) дукат Млетачки. cf. [vide] рушпа.

1\. **шљивар**, m. 1) der Pflaumenhändler, qui pruna venditat. — 2) eine Art Fisch, piscis genus [vide скобаљ].

2\. **шљивар**, шљивара, m. vide шљивик.

шљиварка, f. (у Славонији) Maikäfer, scarabaeus melolontha [melol. vulgaris Fabr.].

шљивик, шљивика, m. der Pflaumengarten, prunetum. [cf. шљивак 1, 2 шљивар, башта 2].

шљивић, m. ein kleiner Pflaumenbaum, prunus parva.

шљивица, f. dim. v. шљива.

шљивов, а, о, Zwetschen-, prunorum.

шљивовац, овца, m. der Stab von Pflaumenholz, baculus pruneus.

шљивовача, f. Stock, Knüttel von Pflaumenholz, fustis pruneus.

шљивовик, m. Pflaumenwasser, aqua prunorum.

шљивовица, f. Pflaumenbranntwein, vinum ustum e prunis.

шљиг, m. (loc. шљигу) Erde und Laub zusammenfaulend, folia humo mixta.

шљока, f. die Flitter, der Flitter, der Flinder, bractea aurichalci. [cf. јасприца 2].

шљубити се, шљубим се, vide **сљубити се.**

шљука, f. die Schnepfe, scolopax [L.; cf. ковач 2]: Нашла *шљука* прдавца, nobile par fratrum, dignum patella operculum.

шљунак, нка, m. (у Сријему и у Бачк.) der Kies, glarea.

шључар, m. 1) човјек који шљуке хвата, Schnepfenfänger, qui scolopaces captat. — 2) der die Schnepfen gern ißt. — 3) пас који шљуке гони, der Schnepfenhund.

шмигнути, нем, v. pf. крадом побјећи, sich davon schleichen, clam se subducere.

шмизла, f. (у војв. по варошима) Chemisette: И однели шлингovану *шмизлу* —

шмитати, шмитам, v. impf. (у Боци) schlendern, gradi lente: *Шмитај*, *шмитај*, једва дошмитах.

шмокљан, m. der Dummkopf, stupidus, stipes. [vide лудак].

шмрк, m. (pl. шмркови) 1) die Spritze, Feuerspritze, sipho incendiarius. — 2) die Priese, mica: дај ми један *шмрк* бурмута.

шмркање, n. das Schnupfen, attractio ad nares.

шмркати, шмрчем, v. impf. schnupfen, attraho naribus.

шмркнути, шмркнем, v. pf. schnupfen, attraho naribus.

шмрљика, f. vide смрдљика.

шмукнути, шмукнем, } v. pf. vide мунути.
шмурнути, шмурнем, }

шњети, сним, [сњети] v. pf. (у Боци) vide [1] снити.

шњим (с њим), mit ihm, cum eo.

шобоњити, њим, v. impf. (у Сријему) vide шоботати.

шобот, m. ein dumpfer Hall, sonitus cavus: стоји *шобот*.

шоботање, n. das Hohlklingen, Dumpfhallen, sonitus cavus.

шоботати, шобоћем, v. impf. dumpf hallen, wie eine unterminirte Mauer, resono cavum. [cf. шобоњити].

шога, f. (у Ц. г.) vide **шуга**: И њега је *шога* попанула —

шо̏гав, а, о, (у Ц. г.) vide **шугав**: Посилио се као и *шогав* капицом.

шо̏гољ, m. dicke Flüssigkeit, н. п. цибра.

шо̏гоња, m. (у Ц. г.) човјек краставе главе.

шо̏гор, m. (у војв.) 1) vide шура. — 2) vide пашеног.

шого̀рица, f. vide сваст.

Шока̀дија, f. (coll.) die Menge Schokzen, multitudo serborum latini ritus (per convicium).

Шо̀кац, кца, m. (vom ital. sciocco?) der Schokaz, serbus latini ritus: Од воље му (је или стоји), као *Шокцу* пост. Како оцу, тако и *Шокцу* (unparteiisch). cf. кршћанин.

шо̀качкӣ, ка̄, ко̄, schokzisch, serborum latini ritus.

шокѐта̄ње, n. das Reden des шокац.

шокѐтати, шо̀кеће̄м, v. impf. reden wie ein шокац (d. h. липо statt лијепо oder лепо usw.).

Шо̀кица, f. eine Schokzin, mulier serba latini ritus.

Шо̀кичица, f. dim. v. Шокица.

Шо̀ко, m. vertraulich für Шокац.

Шо̏кча̄д, f. (coll.) vide Шокчићи.

Шо̀кче, чета, n. ein junger Schokaz, serbus juvenis latini ritus.

шо̀кче̄ње, n. das Machen zum Schokaz, das Schokaz-werden, mutatio in serbum latini ritus.

Шо̀кчина, f. augm. v. Шокац.

шо̀кчити, чӣм, v. impf. zum Schokaz machen, facio esse serbum latini ritus.

шо̀кчити се, чӣм се, v. [r.] impf. ein Schokaz werden, transeo in castra serborum latini ritus.

Шо̀кчићи, m. pl. die jungen Schokzen, juventus serbica latini ritus. [cf. Шокчад].

шо̏пити, пӣм, v. pf. [cf.] ударити [1; шљапити], schlagen, percutio.

Шо̏по̄т, m. извор у селу Бенковцу у Далмацији. cf. [vide] **Сопот** [2].

Шо̀прон, m. Oedenburg, Sopronium.

шо̏р, шо̀ра, m. (у војв.) die Gasse, platea, [vide] улица [2], cf. сокак: Мојим *шором* никад блата нема —

шо̀рав, а, о, vide оспичав.

шо̀рак, рка, m. (у Ц. г.) das Los, sors. [vide] ждријеб, cf. коцка.

шо̀ра̄ње, n. 1) das Fortstoßen, impulsio, trusio. — 2) [vide] пишање.

шо̀рати, шо̀ра̄м, v. impf. 1) т. ј. капу ногом, fortstoßen, trudo. cf. ћушкати. — 2) brunzen, mejo. cf. [vide] пишати.

шо̀ре̄ње, n. verbal. v. шорити.

шо̀рити, рӣм, v. impf. н. п. села, vide ушорити.

шо̀ркапа, f. vide ћушкапа.

шо̀тка, f. (у Србији, особито к истоку) vide патка.

шо̀ћа, f. die Soldatenflinte, flinta militis gregarii. [cf. мушкет].

шпа̑г, шпа́га, m. vide чпаг: Па се маши у *шпагове* свилне —

шпа́га, f. (la spada) der Degen, gladius. [cf. шпада].

шпа́гарица, f. (у Рисну) мали пиштољић што се носи у *шпагу*, das Terzerol, sclopetum forma minuta.

шпа́да, f. vide шпага.

шпа̏ле, f. pl. (у Рисну) новци, труд (што човјек сам стече), der Erwerb, quaestus.

Шпањо̀лац, лца, m. (мени се чини да прави Срби кажу *Шпањӯр*) der Spanier, Hispanus.

Шпа̀њо̀лска̄, f. adj. Spanien, Hispania.

шпа̀њо̀лскӣ, ска̄, ско̄, spanisch, hispanus.

Шпа̀њӯр, Шпањӯра, m. vide Шпањолац.

шпа́рта, f. играти се шпарте, eine Art Kinderspiel mit Geldstücken, ludi genus.

шпи̏јерлица, f. (у Дубр.) vide [л и ј е в а к] шпирлица.

шпи̏јун, шпијӯна, m. der Spion, explorator. vide ухода.

шпијӯнити, шпи̏јӯнӣм, v. impf. spioniren, exploro. cf. [vide] уходити [2].

шпи̏јӯнскӣ, ка̄, ко̄, Spionen-, exploratorius.

шпијӯње̄ње, n, das Spioniren, exploratio.

шпи̏ка, f. (у Ц. г.) das Bajonet, pugio.

шпи̏ода, f. (у Барањи) vide [б о ч к а] чиода.

шпи̏рлица, f. (у Дубр.) vide лијевак.

шпи̏та̄љ, шпита́ља, m. das Hospital, nosocomium, ptochotrophium.

шпита́љац, љца, m. der Spitalbewohner, qui est in nosocomio.

шпи̏та̄љскӣ, ка̄, ко̄, Spital-, nosocomii.

шпи̏ца, f. (pl. gen. шпи̏ца̄) 1) die Speiche, radius. cf. [vide] **спица** [1]. — 2) сјеменка од бундеве, лубенице, диње, и од тикве, der Kern (vom Kürbiß, der Melone, u. dgl.), nucleus, semen. [vide сјеменка].

шпру̑ља, f. (око Сињета) дугачка мотка којом н. п. дјеца млате са земље воће, eine Stange, pertica.

шпу̏г, m. (у Боци) vide [п у ж] спуж.

шпу̀рак, m. (у Ц. г.) der Skorpion, scorpio. [vide скорпија]. cf. јакреп.

шта̏, 1) vide што [1]. — 2) *шта* вас је! *шта* је дрва! von einer großen Menge: *шта* је људи ту изгинуло!

шта̀ва, f. das Legen der Haut ins Wasser, um sie nachher zu gerben, immissio pellium subigendarum in aquam: метнуо коже у *штаву*.

шта́ваљ, вља, } m. vide штавље.
шта̏вељ, (у Дубр.) }

шта̏вити, вӣм, v. impf. т. ј. кожу, (stauen?), die Haut einweichen, aquae immergo pellem. cf. [vide] чинити [3].

шта̏вље, n. [cf. штаваљ, штавељ; 1)] der Ampfer, rumex Linn. [— 2) Hasen-, Krausen-Ampfer, rumex crispus L.].

шта̏вље̄ње, n. das Einweichen, maceratio.

шта́гаљ, гља, m. (у Лици) die Scheuer, horreum. [vide житница].

шта̏глац, cf. пипавица.

шта̏ка, f. 1) der Bischofsstab, pedum episcopi. — 2) die Krücke, fulcrum. cf. [шкљака] шљака.

шта̀ла, f. (у војв.) der Stall, stabulum. [vide] к о њ у ш н и ц а [1], cf. [стаја 1; шталог,] ахар.
шта̀лара, f. крава која се држи у *штали*, Stallkuh, vacca in stabulo servata.
шта̀лог, m. der Stall, stabulum. [vide коњушница 1].
шта̏мпа, f. der Druck, impressio.
шта̏мпа̑ње, n. das Drucken, impressio.
шта̏мпати, па̑м, v. impf. u. pf. drucken, imprimo.
шта̀мпа̑р, штампа́ра, m. der Buchdrucker, typographus.
штампа̀рија, f. die Buchdruckerei, typographia.
шта̑п, шта́па, (cf. шћап) m. der Stab, baculus, cf. [2] стап; хватати се у штап: кад се хоће да пресуди ко ће што почети или ко ће у чему бити први, онда се хватају у штап: један ухвати шаком доље надно штапа па други горе до његове шаке, па кад се тако ухвате сви који су одређени да се хватају, онда онај најдоњи, који се најприје ухватио, пусти штап па га ухвати горе до најгорње шаке, тако и остали сви чине; коме западне те ухвати за врх од штапа (да други већ немају за што ухватити) онај је добио.
шта̏пац, пца, m. der Querstab (bei den Weberinnen), bacillus transversus. cf. штапци [1], цијенац.
шта́пи, m. pl. (у Дубр.) vide штапци.
шта̏пина, f. augm. v. штап.
шта́пић, m. dim. v. штап.
шта́пови, m. pl. (у Боци) vide штапци 2.
шта̏пци, штапа́ца̑, m. pl. 1) pl. v. штапац. — 2) [„појас" у звјезданом јату Ориону] некакве четири звијезде, које стоје једна према другој као штапци у пређи, Name eines Sternbildes. cf. штапови.
шта́ција, f. (у војв.) die Station (bei den Posten), statio.
шта̀чица, f. dim. v. штака.
ште́дети, (ист.) / **ште́дити,** (зап.) дӣм, vide штедјети.
ште́диша, m. који штеди, der Sparer, parcus: У радише свега бише,| У *штедише* јоште више.
ште́дјети, дӣм, v. impf. (југоз.) sparen, zu Rathe halten, parco.
ште̏дљив, а, о, sparsam, parcus.
ште́дња, f. die Sparsamkeit, parsimonia: Боља је *штедња,* него и добра радња.
Ште̏дрина, f. село у Рату.
[**ште́ђење,** n. (Ерц. и Срем.) das Sparen, parsimonia. — Из I. издања.]
ште́ђети, ште́дӣм, (јуж.) vide штедјети.
ште̏кавица, f. (у Мостару) vide скакавица [1].
ште̏кта̑ње [штехтање], n. vide кевтање.
ште̏ктати, ште̏кће̑м, [штехтати] v. impf. vide кевтати.
ште̑на̑д, f. (coll.) die jungen Hunde, catuli. [cf. кучад].
ште̏нара, f. н. п. т о р б а, Schimpfwort für eine торба, convicium in peram.
ште̏нац, нца, m. der junge Hund, catulus.
ште̏не, нета, n. 1) ein junger Hund, oder Hündinn, catulus. [cf. куче]. — 2) у путу, cf. штенци. [vide 1 перо 5].
ште̏нити, ште̏нӣм, v. impf. werfen (von der Hündinn), pario.
ште̏нити се, ште̏нӣм се, v. r. [im]pf. werfen, pario.
ште̏нци, ште̏на̑ца̑, m. pl. 1) junge Hunde, catuli. cf. [кучићи, штенад; кучад;] штенац. — 2) die Springfeder beim Schlosse, momentum, ferrum vi sua recellens. [vide 1 перо 5].
ште̏ње̑ње, n. das Werfen der Hündinn, partus.
ште̏та (cf. шћета), f. der Schade, damnum. [cf. зарар, зијан, квар, пачариз, чквар 1, шкода; јазук].
ште̏тан, тна, тно, 1) који је у штети, штету има у чему, Schaden habend, damnum faciens. — 2) vide килав.
ште̏тити, тӣм, v. impf. vide кварити: А два лакта *штети* земља црна —
ште̏тити се, тӣм се, vide кварити се.
ште̏тни̑к, m. *1)* (у Ц. г.) који чини штету, der Beschädiger, Schadenmacher, damnificus. cf. [vide] штеточиња — *2) (у Кучима) човјек који се ожени по други пут.*
штетова̀ва̑ње, m das Schadenbringen oder Leiden, damnum (damni perpessio aut illatio).
штетова̀вати, то̀ва̄ва̑м, v. impf. 1) Schaden verursachen, damnum infero. — 2) Schaden haben, damnum facio.
ште̏товати, тује̑м, v. pf. 1) Schaden machen, damnum infero: *штетовали* га Турци 100 гроша (т. ј. глобили га). [vide глобити]. — 2) Schaden haben, damnum facio [cf. зијанити]: *штетовао* сам на том (у трговини).
штето̀чи̑нац, нца, / **штето̀чиња,** m. der Schadenmacher, damnificus. cf. штетник [1].
штето̀чињаст, а, о, који чини штету, den Schaden machend, damnificus.
ште̏ће̑ње, n. verbal. v. штетити.
ште̏хта, f. (у Ц. г.) das Belzen, gannitus: Стоји *штехта* хрта и шљедника —
ште̏хта̑ње, n. (у Ц. г.) das Bäfzen, gannitio.
ште̏хтати, ште̏шће̑м, (cf. штектати) v. impf. (у Ц. г.) bäfzen (vom Spürhunde), gannio. [vide кевтати].
шти̏кла, f. (у војв.) der Absatz (am Schuhe), calx: Мојим шором никад блата нема,| Све шваљери на *штикла* разнели —
шти̏клица, f. dim. v. штикла: Папучице црвене *штиклице* —
шти̏ковати, кује̑м, v. impf. (у војв.) sticken, pingere acu [vide вести]: И ципеле златом *штиковане* —
шти̏ља, (у Ц. г.) / **шти̏љега,** (у Херц. и у Ц. г.) f. vide [2] дру̑га.
шти̏љежица, f. dim. v. штиљега.
шти̏љица, f. dim. v. штиља.
шти̏ма̑ње, n. vide поштовање.
шти̏мати, ма̑м, v. impf. (по зап. кр.) vide поштовати.
шти̏павица, f. cf. пипавица.

шти̏паљка, f. die Lichtputze, emunctorium. [vide] у с е к а ч, cf. мумаказе.
шти̏пање, n. das Kneipen, vellicatio.
шти̏пати, шти̑па̂м (шти̏пље̂м), v. impf. kneipen, vellico.
шти̏пкање, n. dim. v. штипање. [cf. штипутање].
шти̏пкати, ка̂м, dim. v. штипати. [cf. штипутати].
шти̏пнути, не̂м, v. pf. einmal zwicken, vellere.
штипу̏та̂ње, n. vide штипкање.
штипу̏тати, шти̏пуће̂м, vide штипкати.
шти̑р, m. Amarant [rauhhaariger Fuchsschwanz], amarantus blitum Linn. [amaranthus retroflexus L.] (млад се штир куха и једе као зеље): Ђе *штир* коњу расте до кољена —
Шти̑ра, f. Fluß der Лозница durchfließt.
шти̑рак, рка, m. } (у војв.) die Stärke, amylum.
шти̑рка, f. } cf. [vide] шкроб.
шти̑рина, f. augm. v. штир.
шти̑ркање, n. das Stärken (der Wäsche), roboratio linteorum ope amyli.
шти̑ркати, ка̂м, v. impf. (у војв.) stärken (die Wäsche), amylo roboro. cf. зашкробити.
шти̑ркиња, f. жена н е р о т к и њ а, die Unfruchtbare, sterilis.
Шти̑рни̑к, m. планина у Бјелопавлићима (кажу да је у њој зима усред љета).
Штиро̀вни̑к, Штировни̏ка, m. брдо у Ловћену.
шти̑т, шти̏та, m. [1) cf. штито] der Schild, scutum: Од копља ти градили носила,| А од *штита* гробу поклонице — [— 2) der Regen- oder Sonnenschirm, umbella. cf. ш ћ и т а, 1 хладник (ладник), амрел].
шти̏ти, шти̏је̂м, v. impf. (особито по зап. кр.) lesen, lego, [vide] ч а т и т и, cf. читати: Књигу *штије* Омерова мајка — Књигу *штије*, сузе пролијева —
шти́тити, шти̑ти̂м, v. impf. (у Дубр.) beschirmen, schützen, tego: *штити* кућа ову лозу од вјетра.
шти̏то, n. (ст.) vide штит [1]: О рамену *штито* објесно,| А по коњу копље положно —
штито̀вит, а, о, н. п. нераст, бик, свињче, што није ујаловљено; тако и *штитовито* месо, т. ј. од неујаловљена живинчета.
Шти̏товица, f. планина између Бјелопавлића и жупе Никшићке.
Шти̏тово, n. планина до Лукавице (к југу) *између Роваца и Бјелопавлића.*
шти̏ће̂ње, n. das Beschirmen, Schützen, tectio.
1. **шти̏ца**, f. 1) (по југоз. кр.) vide д а с к а, дашчица. — 2) die Fährstange, contus.
2. **шти̏ца**, f. die Abc-Täflein, tabula abecedaria, elementaris (q. d. дашчица).
шти̏че̂ње, n. das Fortstoßen des Schiffes mittelst der Fährstange, navis protrusio.
шти̏чити, чи̂м, v. impf. (das Schiff) mit der Fährstange fortstoßen, protrudo.
шти̏чица, f. (у Ц. г.) 1) dim. v. штица. — 2) [vide 1 клис 1;] cf. ћералица.
што̏, шта̏ (чѐга, чеса), 1) was, quid? quod. [cf. шта 1, ашта, ашто]. — 2) warum, quare: *што* си дошао? *што* су ти руке крваве? cf. [vide] зашто [1]. — 3) je, quo: *Што* је више јаја, то је гушћа чорба. — 4) wie das Deutsche so für welcher, welche, welches, mit eigenthümlicher Syntax. cf. те [3]. — 5) пред *што* ће (н. п. он дођи), bevor, ante. — 6) anstatt, non modo non: *што* би требало да се стиди, то се он још смије. — 7) bis, donec, cf. [vide] док: не ћу пити вина, *што* не ћеш воде усути; *Што* ти не ћу обљубити лице — *Што* ја ујну оком виђет' не ћу — 8) *што* ти би име (брате)? кад се ко лијепим начином пита како му је име. — 9) ода *шта* не даш то? was ist der letzte Preis?
што̀вање, n. vide поштовање.
што̀вати, шту̑је̂м, v. impf. (по зап. кр.) vide поштовати.
што̏год, шта̏год (чегагод), } was immer, irgend
што̏годиjер, } was, quodcumque
што̏гођ, шта̏гођ (чегагођ), } demum.
што̀ђе, hier und da, passim. Некаквога попа, који је рђаво читао и прескакао ријечи, запита неко гдје је учио књигу, а он одговори: *„штође, штође;“* онда му онај, који га је питао, рекне: „ва истину и читаш *штође, штође.“*
што̀кад, manchmal, aliquando. cf. [vide] каткад.
[**штока̀кав**, ква, кво, einige, aliquales, manche. — Из I. издања.]
што̀кање, n. das Klagen што ћу! conquestio (quid faciam?).
што̀кати, што̑че̂м, v. impf. klagen што ћу! conqueri: quid agam.
што̀ко, штоко̀га, [штотко] jemand, ein und anderer, unus et alter.
што̀који, којега (што̀кога), einige, aliqui.
што̏ ми ти је за̏ што, (у војв.: дашто ми ти дашто, а у Ц. г.: што ми ти се нену гонену?) rath' einmal was ist das (beim Aufwerfen eines Räthsels), divina quid sit —.
што̀но, cf. што и. но: *Штоно* их је у Млетку ковао — Зар нема оне милости,| *Штоно* је била код мајке — И кошуља, и ти у кошуљи,| *Штоно* си је под ораом везла —
што̀пела, f. (у Дубр.) vide папуча; највише се говори *штопелица*; али се чује и овако, н. п. кад ко цревљу потпети, каже се: *ставио цревљу на штопелу*, т. ј. потпетио је.
што̀пелица, f. (у Дубр.) vide папуча, cf. штопела: *штопелица* моја вјереница (у припо-вијеци); Скиде с ногу жуту *штопелицу* —
што̀тко, штоко̀га, vide штоко.
што̀чиј, чија, чије, einiger (verschiedenen), aliquorum.
што̀шта, шточѐга (што̀шта), dies und das, hoc et illud, varia.
штра̑њга [штрањка], f. (у војв.) f. der Strang, restis, laqueus. [vide] у ж е [1], cf. узица, конопац.
[**штрањка**, f. vide **штрањга**; *види* s. v. клашња 4.]
штра̏пта̂ње, n. verbal. v. штраптати.
штра̏птати, штра̏пће̂м, v. impf. (у Грбљу) [vide] кропити.

штрбе́ка̑ње, n. verbal. v. штрбекати.
штрбе́кати, штр̏бека̑м (штр̏бече̑м), v. impf. radebrechen, verba corrupte enunciare.
штрбе́кнути, штр̏бе̑кне̑м, v. pf. vide штрбекати: не зна ни штрбекнути.
Штр̏бина, f. брдо између Црмнице и Паштровића.
штр̏к, m. 1) vide рода: Гледи као *штрк* у јаје. — 2) vide обад.
штр̏ка̑љ, m. (у Бачкој) vide [обад] штрк 2.
штр̏ка̑ње, n. verbal. v. штркљати се.
штр̏кати се, ка̑м се, v. r. impf. н. п. крава, vide [обадати се] штркљати се.
штр̏кља̑ње, n. vide обадање.
штр̏кљаст, а, о, дугијех ногу (као штрк?), langbeinig, longis cruribus.
штр̏кљати се, ља̑м се, v. r. impf. vide обадати се. cf. штркаљ.
штро̏је̑ње, n. das Verschneiden (des Schweins), castratio porci. [cf. шкопљење].
штро̏јити [стројити 1], ји̑м, v. impf. verschneiden, castro (porcum). [cf. 1 подметати 2, шкопити; јаловити 1, направљати 2, тући 5, увртати].
штро̏ка, f. 1) vide **строка.** — 2) (у Боци) некака свињска болест.
штро̏кав, а, о, mit штрока behaftet, morbo штрока dicto laborans. Од штрокава свињчета не једе се месо.
штро̏ца̑ње, n. verbal. v. штроцати.
штро̏цати, ца̑м, v. impf. пушку празну запињати па обарати. [cf. шкрокати].
штро̏цнути, не̑м, v. pf. штроцнула пушка, оборила се, али није упалила, versagen, fallo. [cf. 1 слагати 2, фрснути, шкрокнути].
штр̏цалица, / **штр̏ца̑љка,** f. die Spritze, sipho. [cf. стрцаљица, стрцаљка].
штуди́рати, шту̏ди̑ра̑м, v. impf. (у војв. по варошима) studiren, meditor: Све *штудирам* кога да избирам —
шту̏ка, f. (pl. gen. шту̏ка̑) der Hecht, [esox] lucius [L.].
шту̏кавица, f. (у Боци) der Rülps, ructus. [vide] штуцање, cf. ригавица.
шту̏кнути, не̑м, v. pf. 1) н. п. штуче некуд, т. ј. нестаде га, verschwinden, evadere. — 2) штукнуо памећу, т. ј. полудио, verrückt werden, mente capi. — 3) (у Дубр.) vide цвокнути.
шту̏кта̑ње, n. (у Рисну) vide штуцање.
шту̏ктати се, шту̏кће̑ се, v. r. impf. коме (у Рисну) vide штуцати се.
шту̏ла, f. hölzerner Fuß.
шту̏ле, шту̏ла̑, f. pl. die Stelzen, grallae. [vide гигаље]. cf. ходуље.
шту̏р, шту̏ра, ро, н. п. жито, butt, verkümmert, marcidus.
Шту̏рац, Шту̏рца, m. der höchste Gipfel des Рудник Berges.
шту̏ц, шту̏ца, m. der Stutzen (Art Flinte), teli accuratioris genus. cf. [vide] шешана.
шту̏ца̑ње, n. das Rülpsen, eructatio. [cf. икавка, ицање, луђавина, ригавица, штукавица, штуктање].
шту̏цати се, ца̑ се, v. r. impf. коме, rülpsen, eructo. [cf. ицати се, штуктати се]. Кад се коме штуца, онда кажу да га неко спомиње; и за то гдјекоји погађају ко их спомиње, па ако у погађању штуцање престане, онда мисле да су погодили; у Боци мјесто погађања реку: Бог с добријем (дјелима?)!
шту̏чица, f. dim. v. штука.
шту̏чји̑, чја̑, чје̑, Hecht-, lucii et luciorum.
шћа̏п, шћа̏па, m. (у Пољицима) vide **штап.**
шћа̏пити, пи̑м, v. pf. руком уграбити, erhaschen, intercipio. [cf. ћапити].
Шће̏дрово, n. острво у мору више Брача, ital. Torcolo.
шће̏ла, f. (у Ц. г.) vide **скела** [2].
Шће̏па̑н, m. (јуж.) vide Стјепан.
Шће́по, m. hyp. v. Шћепан: Па 'но оде *Шћепо* низ рудине —
шће̏ра, f. hyp. v. шћи [vide ћерчица]: Љуба моја, ал' је *шћера* твоја — Љуба моја, мила *шћера* твоја —
шће̏рати [саћерати], ра̑м, (јуж.) vide стјерати.
шће̏рдати [саћердати], да̑м, v. pf. verthun, abhanden bringen, pessumdo. cf. сатарити, [страћити;] изгубити.
шћери́ва̑ње [саћеривање], n. (јуж.) vide стјеривање.
шћери́вати, шће̏рује̑м, [саћеривати] (јуж.) vide стјеривати.
шће̏та, f. (у Пољицима) vide **штета.**
шће̏ти, о̏ћу, (јуж.) vide хтјети: А она се не *шће* уклонити — Ко ти *шћео* наудити, не дао му Бог —
шћи̏, шће̏ри, f. die Tochter, filia, [vide] кћи, cf. ћер: У Илије у ђидије лијепа је *шћи* —
шће̏рца, f. dim. v. шћи: У попове *шћерце* —
шћи́та, f. (у Барањи) der Regen- oder Sonnenschirm, umbraculum contra pluviam muniens, umbella. cf. [vide] штит [2].
шћу̏кати, ка̑м, v. pf. н. п. кокоши, zusammen rufen, convoco gallinas voce ћук!
шћу̏ћурити се, шћу̏ћури̑м се, v. r. pf. sich ducken, delitesco. cf. [vide] савријети се.
шћу̏хати се, ха̑м се, v. r. pf. распасти се, слећи се (особито кад се што куха). cf. раскухати се.
шу̏ба[*], f. (у Плашкоме у Хрв.) дугачка женска хаљина с рукавима од плаветне чохе и *постављена кожом*, eine Art Frauenrock, chlamidis genus. [cf. ђубе].
шу̏бара, f. eine Pelzmütze, galerus pelliceus.
шу̏бара̑ш, m. der eine Pelzmütze trägt, gestans galerum pelliceum.
шубаре̏тина, f. augm. v. шубара.
шу̏ва̑к, шува́ка, m. der Linkler, qui sinistra manu utitur pro dextra. [vide љеворук]. cf. шуваклија, љевак.
шу̏вака, f. die linke Hand, laeva. [vide љевака 2].
шува́клија, m. vide [љеворук] шувак.
шу̏вр̏тан, тна, тно, vide [сулуд] ћанут.

шу̏га [шога], f. die Krätze, Räude, scabies. cf. свраб [(сраб) 1].

шу̏гав [шогав], а, о, krätzig, raudig, scabiosus.

шу̏гавац, шу̏гавца, m. der Krätzige, scabiosus.

шу̏гавица, f. 1) die Krätzige, scabiosa. — 2) [*Шугавица*] ein Donauarm bei Баја.

шу̏га̑ње, n. das Anstecken mit Räude, das Bekommen der Räude, scabiei infectio.

шу̏гати, га̑м, v. impf. mit Krätze anstecken, scabie inficio.

шу̏гати се, га̑м се, v. r. impf. die Krätze bekommen, scabie adfici.

Шу̏дикова, f. (*у Божидарову зборнику од 1538. године* [пише] *да је манастир* Шудикова *близу* Будимља): А слуга му цркву *Шудикову*| У ономе Хасу гиздавоме —

шу̏дља̑р, шудља̑ра, m. vide трља [1].

шу̏дље̑ње, n. vide трљење.

шу̏дљити, љи̑м, v. impf. (у Сријему) vide трлити 1.

Шу̏ица, f. планина у Босни близу Купреза (приповиједа се да је у овој планини замео снијег Шуичкињу Мару) (*НВ. село и вода, а више Шуице* Малован): Пасла овце Шуичкиња Мара,| У *Шуици* поврх Малована —

Шу̏ичкиња, f. von Шуица: Пасла овце *Шуичкиња* Мара —

Шу̏јо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏ка, f. ungehörnte Ziege, capra sine cornibus. cf. шуша [1].

шу̏кав, а, о, vide шушав.

шу̏каре, f. pl. (у Барањи) vide траље [2].

шу̏кумбаба, f. vide чукумбаба.

шу̏кумбабин, а, о, vide чукумбабин.

шу̏кундед (шуку̏ндед), m. vide чукундед.

шу̏кундедов (шуку̏ндедов), а, о, vide чукундедов.

шукунде́ка, f. vide саса.

шу̏кундид (шуку̏ндид), m. vide чукундид.

шу̏кундидов (шуку̏ндидов), а, о, vide чукундидов.

шу̏кундјед (шуку̏ндјед), m. 1) vide чукундјед. — 2) (у Барањи) vide шукундека.

шу̏кундједов (шуку̏ндједов), а, о, vide чукундједов.

шу̏кунђед (шуку̏нђед), m. vide чукунђед.

шу̏кунђедов (шуку̏нђедов), а, о, vide чукунђедов.

Шу̏ле, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̑љ, m. 1) (у Црмн.) vide шуљак 1. — 2) (у Барањи) понајвише pl. шуљеви, [vide 1 рашак 2;] као шишарице, које расту у води па се печене или кухане једу (cf. рашак ?).

шуља̀ив, а, о, н. п. жито (у кога на врху зрна остану као длачице, па брашно од таковог жита буде плаветникасто), spitzbrandig.

шу̏љак, љка, m. 1) ein Block, segmentum caudicis. [cf. шуљ, ћутак, спица 2]. — 2) (у Бачкој) [subspecies triticum monococcum L.] das unterste mit Spreu am meisten vermengte Getreide beim Worfeln, das den Schweinen gegeben wird, quisquiliae tritici ventilati. — 3) (у Сријему) пљевна љуска, која се не да да скине са зрна, Spitzbrand. [vide шуљак 2 ?].

шу̏љеви, m pl. die goldene Ader, hemorrhoides. cf. сингиле.

шу̏љкара, f. (у Бачкој) она рупа гдје стоји шуљак, die Grube für den шуљак 2, fovea servandis quisquiliis tritici.

шу̏ма, f. 1) der Wald, silva: *Шума* ти мати, rette dich, fuge; Дође као у *шуму* (реку Срби кад им ко дође кући, па га ничим не почасте). [cf. гора 2, дубрава 1, лијес 1, омора, оморина, хандрача; забран; планина]. — 2) (око Имоск.) dürres Holz, lignum aridum: или носи *шуме* или сировине? ја само купим *шуму*; донеси мало *шуме*, да спирим ватру. — 3) [*Шуме ?*] кнежина нахије Требињске.

шумаге̏ле̑, interj. (scherzhaft) er rannte dem Walde zu.

Шума̀дија, f. der Theil Serbiens zwischen der Колубара und der Морава (begreift die нахије: Биоградска, Смедеревска, Крагујевачка, Рудничка und Јагодинска), provincia Serbiae.

Шумади̏јнац, нца, m. Einer von der Шумадија.

Шумади̏јнка, f. Eine von der Шумадија: Поробише танке *Шумадијнке* —

шумади̏јски̑, ка̑, ко̑, von der Шумадија.

шу̏ма̑ње, n. das Schleichen, gradus suspensus.

шу̏ма̑р, m. der Waldhüter, Förster, custos silvae. [cf. лугар 2].

шу̏ма̑рев, а, о, vide шумаров.

шума̀рица, f. z. B. der Kohl, der oder so lange er sich nicht in Köpfe schließet, Flatterkraut, brassica hirta. [cf. шемадина, шамадине (шумадине?)].

шума̀ричица, f. dim. v. шумарица.

шу̏маров [шумарев], а, о, des Waldhüters, custodis silvae.

шу̏мати се, шу̏ма̑м се, v. r. impf. ићи полако на прстима, као н. п. ловац какој звјерци, sich schleichen, suspenso gradu placide ire. [cf. шуњати се].

шу̏мица, f. dim. v. шума.

шу̏мке̑ (шу̏мке̑), (у Боци) н. п. ићи, т. ј. наврх прста, да се не би чуло, schleichend, gradu suspenso.

шу̏мнат, а, о, н. п. грана, belaubt, frondosus [cf. шушњат]: Мушка глава к'о *шумната* грана:| Удри граном о зелену траву,| Лист опадне а грана остане —

шу̏мњача, f. колиба од шуме или шумом покривена, die Lauberhütte, casa frondea.

Шу̏нда, (у Ц. г.) m. мушки надимак.
Шу̏ндо, (у Ц. г.) m. мушки надимак.

шу̏нка, f. der Schinken (östr. der Schünken), petaso, perna. cf. [пршут,] пршута.

шу̏нте (брацо)! кад се казује да је што говорио Циганин. cf. мако.

шу̏њав, а, о, (у Боци) који говори кроз нос. cf. [vide] хуњкав.

шу̏њало, m. који се шуња.

1. **шу̏ња̑ње**, n. das Müßiggehen, obambulatio otiosa.

2. **шу̏ња̑ње**, n. verbal. v. шуњати.

шу̏њати, ња̑м, v. impf. umherschnüffeln, circumodoro: шта ти *шуњаш* тамо?

шу̏њати се, шу̏ња̑м се, v. r. impf. schleichen,

гере [cf. вући се 2, улати се, фулати се; шумати се]: Он *се шуња* од јеле до јеле —

шу̏њка, f. (у Хрв. и у Далм.) vide **њушка.**

шу̏па, f. (у војв.) Schoppen, S c h u p p e n, tectum tugurium. cf. [vide] појата [2].

шу̏пак, пка, m. vide [з а д њ и ц а 1] гузица.

шу̏паљ, пља, пље, (шу̏пљӣ, ља̑, ље̑) durchbohrt, durchlöchert, perforatus.

шу̏пер, m. der Kalfaterer, qui picat naves.

шу̏перѐње, n. verbal. v. шуперити.

шу̏перити, рӣм, v. impf. н. п. лађу а и кацу, kalfatern, navem picare, obturare.

шу̀пља̑к, шупља́ка, / **шу̀пљан,** m. der Dummkopf, stultus. [vide лудак]. cf. шупљина [2].

шу̀пљача, f. (у Сињу) мала дашчица, која је избушена на много мјеста, па се провуче кроз запињач, а у оне се јаме меће клин, те држи вратило, како се хоће.

шу̏пље̑ ко̏ло, n. (у Ц. г.) Quarré, orbis: *Шупље коло* с војском учинио —

шу̏пљика, f. die durchlöcherte Stickarbeit an den Hemdärmeln usw., foramina acu picta. [cf. гласак 2, грешпа, кубруз, пријеплет, сплет 4, расплет, ћесма].

шу̏пљикаст, а, о, löcherig, locker (z. B. Brot), rarus.

шупљѝна, f. 1) Durchlöcherung, foramen. — 2) баш си права *шупљина*, vide [л у д а к] шупљак.

шу̏пљити се, шу̏пљӣ се, v. r. impf. durchsichtig sein, perluceo.

шу̏пљичкӣ, н. п. порубити мараму, Art zu säumen, limbum circumdandi modus.

шу̏пчина, f. augm. v. шупак.

шу̏пчић, m. dim. v. шупак.

шу̏ра, m. (pl. *шу̏ре*, а у пјесмама и *шу̏реви*) der Frau Bruder, Schwager, affinis, uxoris frater [cf. шогор 1, шурак (шурјак)]: Погледује девет својих *шура*,| А *шуреви* у земљицу црну —

шу̏ра̑к, шура́ка, [шурјак] m. vide шура.

шура́ков [шурјаков], а, о, des шурак, affinis.

шу̏рѐње, n. verbal. v. шурити.

шу̏рин, а, о, des шура, affinis.

шу̏рити, шу̏рӣм, н. п. крме у корито, brühen, aqua ferventi perfundere.

[**Шурице,** f. pl. село у срезу јадранском окр. подринског; *види* s. v. градац 2.]

шу̏ричић, m. (у Боци) шурин син.

шу̏рја̑к, шурја́ка, m. vide **шурак.**

шурја́ков, а, о, vide **шураков.**

шу̏рка, f. (у Ц. г.) vide шала.

шурку̀лија, f. Spaß, jocus, [vide шала;] cf. шурка: Није шала, није *шуркулија* —

шу̏рнаја, f. шурина жена, des Schwagers Frau, uxor affinis.

шу̏рнајин, а, о, der шурнаја, uxoris affinis.

шуро̀ва̑ње, n. verbal. v. шуровати.

шуро̀вати, шу̏рујѐм, v. impf. с ким, zusammenstecken, heimlich mit einander sprechen, conspiro.

шу̏ру, му̏ру! interj. in der Verwirrung des Schreckens, in confusione: *Шуру муру* аднађ за фуруну —

шу̏т, а, о, vide шушав.

шу̏та̑љ, m. (у Рисну) нож у којега су мале камзе, ein Messer mit kurzem Griff, culter manubrio exiguo.

Шу̀тан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу́тети, шу́тӣм, (ист.) vide шутјети.

шу̀тиле, m. (у Грбљу) име овну, ein Bocks- [Widders-] name, nomen arieti indi solitum.

Шу̀тина, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу́тити, тӣм, (зап.) / **шу́тјети,** тӣм, (југоз.) v. impf. schweigen, sileo, taceo. [vide ћутјети 1].

шу̏тка̑ње, n. Schweigenheißen, impositio silentii.

шу̏ткати, ка̑м, v. impf. кога, einen schweigen heißen, jubeo silere.

шу̏ткац! vide ћуткац.

Шу̀то, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу́тоња, m. во без рогова, ein Ochs ohne Hörner, bos absque cornibus.

шу̏ћ му̏ћ, тамо амо, cf. трт мрт.

шу́ћѐње, n. das Schweigen, silentium.

шу́ћети, шу́тӣм, (јуж.) vide шутјети.

1. **шу̀ћур**[*], m. 1) у овој загонеци: *Шућур* сједи на мору,| У зелену јавору,| Штогођ људи стекоше| Све *шућуру* дадоше (млин). — 2) шућур Богу! (по Босни, понајвише Турци говоре) Gott Lob! grates sint Deo.

2. **шу̏ћу̑р,** m. некаква тиква (може бити тутлић) н. п. у дјетета глава као *шућур* (или шућурица), Eierkürbiß. [vide тиква 1].

шу̏ћурица, f. vide [т и к в а 1] шу̏ћу̑р: Ко је год с ђаволима *шућурице* сијао, све су му се о главу разбијале.

[**шућурово,** cf. тунтурово јаје.]

шу̏ша, f. 1) vide шука: Ја вук не дођи, ја *шуше* не нађи. — 2) Не боји се свака *шуша* Бога, него батине.

шу̏шав, а, о, ohne Hörner, absque cornibus. [cf. шут, шукав].

шу̑шањ, шња, m. das abgefallene Laub, Nebeln, folia quae deciderunt [cf. шушкор, шушље]: Снијела вода *шушањ*, па начинила крш, sprichwörtlich für: sie sind weitläufig verwandt, cousins à la mode de Bretagne.

шу́шеле, му́шеле, у дјетињој игри: *Шушеле, мушеле*,| Где ћемо га бацити?| Под полицу, на столицу.

шу̏шица, f. kleiner unbedeutender Mensch, homuncio.

шу̏шкавац, а̑вца, m. трава у ливади, жута и округла цвијета (с обадвије стране стабла), eine Art Pflanze [Klappertopf, großer Hahnenkamm], herbae genus [rhinanthus major L.].

шу̏шка̑ње, n. verbal. v. шушкати.

шу̏шкати, ка̑м, v. impf. 1) rauschen (wie die Eidechse im dürren Laube), strepo. — 2) vide шушкетати. — 3) око шта, т. ј. којекаке ситнице радити, н. п. шушка којешта; ваздан сам којешта шушкао, а ништа нијесам свршио.

шушке́та̑ње, n. verbal. v. шушкетати. [cf. шушљетање].

шушке́тати, шу̏шке̑та̑м, v. impf. lispeln, blaese loqui. [cf. шушкати 2, шушљетати].

CWB

шу̑шкор, m. (у Шумад.) vide шушањ: баци у шушкор.

шушља̀ица, f. (ст.) Art Mütze, galeri genus: Накривио криву *шушљаицу* —

шу̑шље, n. vide шушањ: Унесоше рањен' Радивоја,| Туриште га у буково *шушље* — Затрпа га *шушљем* и шљемишљем —

шушље̏тало, m. der Stammler, blaesus.

шушље̏тање, n. vide шушкетање.

шушље̏тати, шу̑шље̄та̑м, vide шушкетати.

шу̑шнути, не̑м, v. pf. rauschen, strepo, inhorreo.

шу̑шњат, а, о, belaubt, frondosus, cf. [vide] шумнат: Курјак се *шушњатом* граном не плаши; Мушка глава и *шушњата* грана —

Шу̑шо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̑шта̑ње, n. das Rauschen (des Stroms), strepitus fluminis.

шу̑штати, шти̑м, v. impf. rauschen, decurro cum strepitu.

шче̏кати, ка̑м, v. pf. erwarten, expecto: Ја не смедо *шчекати* Богдана — Ни земља га жива не *шчекала* —

шче̏лити се, шче̏ли̑м се, [сачелити се] vide сучелити се.

шчеља̀вање [сачељавање], n. verbal. v. шчељавати се. [vide сучељавање].

шчеља̀вати се, шче̏ља̄ва̑м се, [сачељавати се] v. r. impf. кад су двије ствари (н. п. куће) окренуте лицем (*челом*) једна другој: моја се њива шчељава с његовом; гдје се оне двије њиве шчељавају. [vide сучељавати се].

шче̏парити, ри̑м, v. pf. vide шчепати.

шче̏пати, па̑м, v. pf. packen, arripio, prehendo. [cf. докопати 2, дочепати, шчепарити; јамити 3, сјакарити, скопати, спопасти, ујакарити; зграбити, слапити, сподбити].

шчи̏ња̑ње, n. das Unschlüssigsein, cunctatio.

шчи̏њати се, шчи̏ња̑м се, v. r. impf. unschlüssig sein, cunctor.

шчу̏њити се, шчу̏њи̑м се, } v. r. pf. sich ducken, verkriechen, abdere se. [vide] савријети се, cf. скрити се.
шчучу̏њити се, шчу̏чу̑њи̑м се, }

[Друго издање Српскога Рјечника (Беч, 1852.) било је штампано на 850 страна овакога слога и мало мањега формата; имало је, по једној белешци Вуковој, 47.427 речи. — Пред самим речником, на прва три непагинована листа, била је српска буквица, латински и српски натпис речника; на 4. и 5. непагинованом листу био је Предговор том издању (у овом издању стр. VII.—XI.); на двема странама 6. листа биле су Наново додате ријечи (свега 112 речи), које су сада унете у речник где им је место по азбучном реду. На првој страни 7. (непагинованог) листа биле су Скраћене ријечи (у овом издању стр. XII.), а на другој страни тога листа, на првој страни и на половини друге стране 8. (непагинованог) листа биле су Штампарске погрјешке (149 исправака разне врсте), а на другој половини друге стране 8. листа био је Додатак (у овом издању на стр. XI.). — Иза речника, на стр. 851.—862. (другога издања), била су штампана Имена гг. пренумераната (819 претплатника из 73 места у Српству и у иностранству); на 863. (неозначеној) страни био је оглас (позив на претплату) за Српске народне приповијетке (види стр. 420.—421. државног издања те књиге Вукове).]